

'Re Ihâimana U'âsi Mono Zadawa Wasu'u

Te te dama iropisutuzép têm na

**O Novo Testamento
e porções do Antigo Testamento
na língua
Xavante do Brasil
(Antigo Testamento - Versão Experimental)**

Partners in Bible Translation

'Re Ihâimana U'âsi Mono Zadawa Wasu'u

Te te dama iropisutuzép têm na

O Novo Testamento
e porções do Antigo Testamento
na língua Xavante do Brasil
(Antigo Testamento - Versão Experimental)
[xav]

Tradução: © 2004-2026, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

Primeira Edição,
© 2004, Bible League

Segunda Edição,
© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Visite para mais recursos bíblicos em Xavante.
www.ScriptureEarth.org/xav

Creative Commons Licença

Atribuição-Uso Não-Comercial-Vedada a Criação de Obras Derivadas

Você pode copiar, distribuir, exibir e executar a obra sob as seguintes condições:

Atribuição. Você deve dar crédito ao autor original, da forma especificada pelo autor ou licenciante.

Uso não-Comercial. Você não pode utilizar esta obra com finalidades comerciais.

Vedada a Criação de Obras Derivadas. Você não pode alterar, transformar ou criar outra obra com base nesta.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

'Re Ìhâimana U'âsi Mono Zadawa Wasu'u

Antigo Testamento

<i>Xavante</i>	<i>Português</i>	<i>abreviação</i>	<i>página</i>
Zenezi	Gênesis	(Gên).....	1
Ezodu.....	Êxodo	(Ez)	104
Zozué	Josué	(Zo).....	160
Zuize	Juízes	(Zui).....	188
Ruti	Rute.....	(Ruti)	240
1 Samuéu.....	1 Samuel	(1 Sam).....	247
2 Samuéu.....	2 Samuel	(2 Sam).....	316
Esdra.....	Esdras.....	(Esd)	370
Neemia.....	Neemias.....	(Nee).....	391
Esté	Ester	(Esté)	423
Salmu.....	Salmos	(Sal)	438
Provébiu	Provérbios	(Pro)	502
Daniéu	Daniel.....	(Dan).....	554
Zoéu.....	Zoel	(Zoe)	585
Amosi.....	Amós	(Amo).....	593
Zona.....	Jonas	(Zona).....	607

Novo Testamento

<i>Xavante</i>	<i>Português</i>	<i>abreviação</i>	<i>página</i>
Mateus	Mateus.....	(Mt).....	613
Marcus	Marcos.....	(Mr)	696
Lucas.....	Lucas	(Lc)	744
Zuwã.....	João.....	(Zu).....	827
Atus	Atos.....	(At)	887
Roma	Romanos.....	(Ro).....	958
1 Corítu.....	1 Coríntios.....	(1Co).....	995
2 Corítu.....	2 Coríntios.....	(2Co).....	1028
Galata	Gálatas	(Gal).....	1050
Éfézu	Efésius	(Éf).....	1063
Filipu	Filipenses	(Flp).....	1076
Colosu.....	Colossenses.....	(Col).....	1085
1 Tesalonita	1 Tessalonicenses	(1Te).....	1094
2 Tesalonita	2 Tessalonicenses	(2Te).....	1102
1 Timotiu.....	1 Timóteo.....	(1Ti).....	1107
2 Timotiu.....	2 Timóteo.....	(2Ti).....	1117
Titu.....	Tito.....	(Tit)	1124
Filemo.....	Filemom	(Flm).....	1129
Ebreu	Hebreus	(Heb).....	1131
Tiagu.....	Tiago	(Tia).....	1158
1 Pedru	1 Pedro.....	(1Pe).....	1167
2 Pedru	2 Pedro.....	(2Pe).....	1177
1 Zuwã.....	1 João.....	(1Zu).....	1183
2 Zuwã.....	2 João.....	(2Zu).....	1192
3 Zuwã.....	3 João.....	(3Zu).....	1194
Zuda.....	Judas.....	(Zud).....	1196
Apocalipsi.....	Apocalipse.....	(Ap)	1199

Apêndices

Leia o Novo Testamento	1237
Mapas	1242

Antigo Testamento

Deuslâ myakâwândy tytaumbyry
iweninri modo nhangahu odaji
inwenilymo ieni. Idânârâ Deus Itaumbyry
awo wogonro Deus Ispiriturylâ
iweniehorim. Mârâ mawânâ Deus wâgâ
kydâsenomedâdo; Deus wâgâ iozepa
kulâ kieiwnântuo, kuruni, Deus izepa
ato aguietuo kydadagâikeho; Deus ize
ato ara lelâ kitoem konomedâni warâ.
Deus itaumbyry koendâ kiuntuduo,
ohondybyem lelâ kurâ, idânârâ koendonro
mâkâ aguiendyse ato aguietuoem.

2 Timotiu 3.16-17

Zenezi

Ropoto na'rata zé wasu'u

1 ¹Ropoto na'rata hawimhã, 'Re ihâimana u'âsi mono, hâiwa duré uburé marĩ iwa 're isimasa mono da hã, ma tô simisutu ti'ai me hã poto za'ra. ²Taha ré hã te niha na ti'a hã 're sa'wari, marĩ iwa 're hâimana mono âna. Â poré â rehã hã te duré isisiwimhã 're sa'wari. Duré robra si te â poré nhisiwi 're sa'wari. Taha wamhã te 'Re ihâimana u'âsi mono Pě'ezani, â nhisiwimhã 're mo.

³Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono te tinha âne:

— Ma'âpé airowa'a na.

Tahawa imreme hawi ma tô oto tirowa'a na'rata. ⁴Tawamhã rowa'a iwě na te te i'madâ'âzéb zarina, ma tô oto âma aipo'o zahuré, robra me hã. ⁵Tahawa rowa'a, ma tô sisi, rowa'a na. Duré robra, ma tô sisi, mara na. Tawamhã ma tô timara. Duré ma tô oto ti'awě. Â hã oto bâdâ isâna'rada.

⁶Tawamhã âne te duré tinha, 'Re ihâimana u'âsi mono hã:

— Â, ma'âpé aiwa asima aipo'o aba, maparane misi zahuré si'uiwa na 're sa'wari zahuré mono da.

⁷Tahawa 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô â na âma aipo'o. Âma isipo'o hâiba amo hã âma isiwânhezari zahuré 'rowimhã te 're sa'wari. Duré âma isipo'o hâiba amo hã te hâimo 're sa'wari. ⁸Tahawa ta hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã sisi, hâiwa na. Tawamhã ma tô duré oto timara. Ma tô oto ti'awě. Â hã oto duré maparane bâtâ âma hã.

⁹Tawamhã te duré tinha âne:

— Â hã hâiwa zahâpã 're isa'wari mono hã te za misi haré oto ubumro, ti'ai ré na oto sihâi'ré da, ti'a hã.

Tahawa âne hã ma tô oto tiromhâiba. ¹⁰Tawamhã rob'ré ma tô duré sisi, ti'a na. Duré â, sitême isito simisutu hâimana da hã ma tô sisi, âporé na. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, te te i'apoto mono hã, ma tô iwě na hã a'madâ'â ze. ¹¹Tahawa te duré âne tinha:

— Ti'a na te za sipu'u pese na rowede norĩ hã oto 're poto za'ra, nima norĩ inhama ré mono hã duré nima norĩ i'râi ré mono hã.

Tahawa âne hã ma tô oto tiromhâiba. ¹²Ti'ai 'remhã ma tô marĩ sipu'u pese na uburé hã apoto, rob're isipotozéb ré hã, duré rowede, 're i'rã za'ra mono da hã. Tahawa 'Re ihâimana u'âsi mono, marĩ te te i'apoto mono zé, ma tô iwě na hã a'madâ'â ze pese. ¹³Tawamhã ma tô duré timara. Ma tô ti'awě. Â hã oto si'ubdatō bâtâ âma hã.

¹⁴Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono te duré tinha âne:

— Hâiwa na te te 're irob'uiwě zahuré mono da hã wa za oto aimawi pisutu zahuré, ihâiba amo hã bâtâ na da hã duré ihâiba amo mara na da hã, bâdâ

hã duré wahu hã duré rob're te hã duré tãĩ pĩni na'ratazép te hã da te âma 're iwaihu'u za'ra mono zéb da hã. ¹⁵Tahawa ta norĩ hã te za hãĩwa na te te 're rob'uiwē zahuré, te te 're rowa'a zahuré mono da, ti'ai âma.

Tahawa âne hã ma tō oto tiromhãiba. ¹⁶'Re ihãimana u'âsi mono, maparane ma tō isa'ētē norĩ hã poto zahuré, isa'ēne hã bātã na te te 're irob'uiwē mono da hã, duré isa'ētē prã hã barana te te 're irob'uiwē mono da hã. Tawamhã wasi norĩ zama ma tō te te apoto. ¹⁷Â norĩ hã ti'ai âma te te 're rowa'a za'ra mono da hã ma tō hãĩwa na aza'ra, 'Re ihãimana u'âsi mono hã, ¹⁸bātã na mara na zama te te 're rob'uiwē za'ra mono da, duré rowa'a robra me hã âma siwãnhizari zahuré da hã. Tahawa 'Re ihãimana u'âsi mono te te i'apoto mono zé hã ma tō iwē na hã a'madã'â ze. ¹⁹Tawamhã ma tō duré oto timara. Ma tō oto ti'awē. Â hã oto duré maparane si'uiwa na bātã âma hã.

²⁰Taha pari 'Re ihãimana u'âsi mono te duré tinha âne:

— Â 'rowi sipu'u pese na te za ihãiba ré norĩ hã ahã na te te sina 're ânhitob za'ra. Duré ti'a nhisiwi te za hãĩwi, si norĩ hã 're sisa'rei mono.

²¹Âne ma tō 'Re ihãimana u'âsi mono, â 'rowi 're inomro mono da hã te te apoto, hãiba ré isa'ētē norĩ hã, uburé sipu'u pese na hãiba ré â 'rowi ahã uptabi na 're inomro mono da hã. Duré uburé si norĩ zama ma tō ipoto mono bã te te apoto. Tahawa 'Re ihãimana u'âsi mono, tinhimipodo ma tō iwē na hã a'madã'â ze. ²²Tawamhã 'Re ihãimana u'âsi mono, tinhimipodo ma, iwē hã te te tãma pisutu za'ra sina, te âne tãma nharĩ za'ra:

— Ma'ápé atébré aba, â 'rowi asina aihã'â aba da. Duré si norĩ zama, atébré aba, ti'ai âma.

²³Tawamhã ma tō duré timara. Ma tō ti'awē. Â hã oto imrotô bātã âma hã.

²⁴Tawamhã te duré tinha âne:

— Ti'ai remhã te za oto abaze norĩ, da te 're itébré za'ra mono hã, duré rom na 're ihãimana za'ra mono hã, duré di'i na 're inomro mono hã sina 're hã'â, ipoto mono bã.

Tahawa âne ma tō tiromhãiba. ²⁵Tawamhã 'Re ihãimana u'âsi mono ma tō abaze norĩ hã uburé te te apoto, ipoto mono bã, da te 're itébré za'ra mono da hã, duré rom na 're ihãimana za'ra mono da hã, duré di'i na 're inomro mono zama. Tahawa 'Re ihãimana u'âsi mono, tinhimipodo ma tō duré iwē na hã a'madã'â ze. ²⁶Tawamhã te duré tinha âne:

— Âhã na, wasine 're ihãimana za'ra mono da hã a'uwē wa te oto poto za'ra na. Tawamhã ta norĩ hã te za â 'rowi tebe 're inomro mono norĩ ma, siptete na hã 're hãimana za'ra, duré si norĩ ma hã, duré abaze da te 're itébré za'ra mono norĩ ma hã, duré rom na 're ihãimana za'ra mono norĩ ma hã, duré di'i na 're inomro mono norĩ ma hã.

²⁷Âne ma tō 'Re ihãimana u'âsi mono, a'uwē hã poto na'rata za'ra. Isine 're ihãimana za'ra mono da hã ma tō te te apoto, aibã duré pi'ô. ²⁸Tahawa iwē hã te te tãma pisutu za'ra sina, te duré âne tãma nharĩ za'ra:

— Te za atébré aba mo, asina aihã'â aba da hã. Uburé te za duré ti'a hã asina isito wa'wa, asiptete na asiwi 're 'madã'â aba mono da hã. Tawamhã duré â 'rowi tepe ma, te za asiptete na tãma 're aihãimana za'ra wa'aba mo, duré si hãĩwi 're isisa'rei mono ma, duré uburé abaze norĩ, ti'ai baba 're inomro mono norĩ ma hã. ²⁹Duré asazéb za'ra wa'aba da, uburé wa za rob're inhama ré hã, duré rowede i'rãĩ ré hã aima pisutu za'ra wa'wa. ³⁰Wa za duré

abaze norĩ ma, si norĩ ma, duré di'i na 're inomro mono norĩ ma, du hã duré rob'rã norĩ hã uburé tãma pisutu za'ra, âma 're isaihuri mono zéb da hã.

Tahawa âne ma tô tiromhãiba. ³¹Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, uburé marĩ te te duré i'apoto mono hã ma tô iwẽ na hã a'madã'â ze. Tawamhã ma tô duré timara. Ma tô ti'awẽ. Â hã oto 6 na bătã âma hã.

2 ¹Âne 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô te te apoto 'rãsutu, hãiwa duré ti'a hã, duré uburé marĩ iwab zahuré si'uiwa na 're ihâimana za'ra mono da hã. ²⁷bătã âma hã ma tô tinhimipodo hã te te apoto 'rãsutu. Tawamhã ma tô oto wa'udu, taha bătã na. ³Tawamhã bătã 7 âma, ma tô iwẽ na hã pisutu, aimawi wazéb zahi na dama 're hâimana mono da hã. E marĩ wa. Taha bătã na wa'utu wa, uburé te te aropoto mono pari. ⁴Âne ma tô hãiwa duré uburé iwa 're isimasa mono da hã ti'ai me hã poto za'ra.

Édê na rob're nhisi wasu'u

— Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, hãiwa duré uburé iwa 're isimasa mono da hã ti'ai me hã, te te poto za'ra wamhã, ⁵ti'ai 'remhã zahadu ro'wanhipré hã duré rob're mono hã hâimana za'ra ô di. E marĩ wa. Zahadu Uburé Danhib'apito, tã 're ta'a mono da hã te te tãma rob'rui mono ô wa, duré zahadu ti'ai 'remhã, ni'wa hã te te 're irob're mono da hã, hâimana ô wa. ⁶Tane nherẽ, te ti'ai hawimhã ub're hã 're praba za'ra, te te 're iti'a ti'i mono da hã. ⁷Tawamhã Uburé Danhib'apito, ti'a zaprum na ma tô a'uwẽ hã 'manha, aibã na^a. Tahawa, isisi're âma ma tô sa'u, pẽ'ezani ré oto 're hâimana mono da. Âhã wa, te oto ipẽ'ezani ré na hã 're hâimana, hãiba ré.

⁸Taha pari Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô rob're hã 'manha, Édê na romnhisi bătã pusizém niwĩ ro 're ihâimana mono âma. Tame ma tô aibã te te ipodo hã iwap tisã. ⁹Tawamhã tame Uburé Danhib'apito, rowede i'madã'â ze iwẽ uptabi sipu'u pese na i'rãĩ mono bâ iwẽ, isi da hã, ma tô 're prédub za'ra mono da hã ab'manha. Tane nherẽ, te rob're wa'wamhã rowede 're idahâimana u'âsi za'ra mono zém nhomri'wa da hã 're sa. Te duré ihãiba amo rowede hã 're sa, iwẽ hã, iwasédé hã da te âma 're iwaihu'u za'ra mono zéb da hã.

¹⁰Tawamhã Édê hawi rob're te te 're di'i mono da, pa nho'u 're ipraba mono hã ma tô ta hawi maparane si'uiwa na sima 're sipé. ¹¹Imorĩ'rata nhisi hã Pisô na, Havira na romnhisi âma tipraba na te te 're isa'oto mono hã, êtẽ waipo pré oru 're ihâimana za'ra mono zéb âma hã. ¹²Taha ti'ai âma oru uptabi si hã te 're hâimana za'ra, aimawi na wazari âna. Duré wedewa'u to isadazei wẽ hã, duré êtẽ'ubuzi iwa'ãbã za'êtẽ uptabi zama hã, te tamemhã 're hâimana za'ra. ¹³Tawamhã duré maparane âma pa nho'omo nhisi hã, Ziô na. Ta hã Cuxe na romnhisi âma hã tipraba na te te 're isa'oto mono. ¹⁴Duré si'ubdatô âma pa nho'omo nhisi Tigre hã, te Asiria na romnhisi bătã pusizém niwĩmhã 're praba. Duré maparane si'uiwa na âma pa nho'omo nhisi hã Eufrati na.

¹⁵Tawamhã Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô Édê na rob're nhisi âma aibã hã tisã, te te 're 'madã'â mono da, duré te te iwa 're rob're mono da oto. ¹⁶Tahawa ma tô âne tãma waihu'u:

a 2.7 Ebreu norĩ mreme na damreme “terra” (adama), “a'uwẽ” (adam) aiwa prã na ne iwapari na hã.

— Rob're āma rowede 're isimasa mono 'rā, te za siwa'ru uburé 're i'a'masi u'āsi mo. ¹⁷Iwē hā iwasété me, za da te āma 're iwaihu'u za'ra mono wede 'rā si hā 're 'mai'rēne mono ō di za. E marī wa. Nimahā bātā na 'mai'rēne wamhā, ōne haré za atā'ā na dā'āsina.

¹⁸Taha pari te duré Uburé Danhib'apito hā tinha āne:

— Aibā siwaprosi 're ihâimana mono da hā wē ō di. Tahawa ni'wa te te 're ipawapto mono 'wa da hā wa za tāma 'manha, ihâiba a'āri'wa hā.

¹⁹Tawamhā uburé abaze norī hā duré si norī hā ti'a na te te apoto mono pari, ma tō aibā tēmehā te te anhimro, te te anhisi da. Tahawa, aibā te te i'anhisi mono zéb zarina, te oto isisi mono bā āma 're hâimana za'ra. ²⁰Si norī hā, uburé abaze da te 're itébré za'ra mono norī hā duré rom na 're ihâimana za'ra mono norī hā ma tō te te anhisi, imono bā. Tane nherē, zahadu ihâiba a'āri'wa ipawapto'wa da hā tāma 'mai'hâimana ō di.

²¹Tahawa Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'āsi mono, ma tō aibā ma aptā'ā uptabi hā tāma tisō, āma sôtō pese da. Tahawa sôtō pese ré, ma tō iwaihi zati hā misi tiwi waze. Duré te te iwazerezéb āma hā ma tō apā inhi na āma ato. ²²Tawamhā taha waihi na ma tō pi'ō 'manha. Taha pari, te aibā tēmehā oto saprō. ²³Tawamhā te aibā tinha, āne te te 'madā'ā wa:

“Āhāta tō, pi'ō nhi hā, ĩnhi uptabi 'manharī, duré ihi hā, tō ĩhi uptabi 'manharī.

Tahawa, isisi hā za, pi'ō na.

E marī wa. 'Re ihâimana u'āsi mono, aibā hâiba hawi te te iwazere na dā'āsina.”

²⁴Āne wa, te za aibā, timama tina me te te 're rēme zahuré, timro me si, sina sihâiba sitom haré 're hâimana zahuré mono da oto. Tawamhā te za maparane ihâiba nherē, misi dahâiba ne oto siré 're hâimana zahuré.

²⁵Tawamhā aibā norī, timro me hā ai'urēiwi 're nem nherē, sima 're siséb zahuré mono ō di.

Dawasété u dawaptā'ā na'rata zé wasu'u

3 ¹Wahi hā, uburé tisiré abaze norī nhipai u, hâimana nhimiza'rese na te 're hâimana, Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'āsi mono nhimipoto 'remhā. Tahawa te wahi hā pi'ō sadanha āne:

— E tō sena ma tō 'Re ihâimana u'āsi mono hā aima waihu'u 'wa, rob're āma uburé rowede 're isimasa mono 'rā hā, 'mairēne aba tō da.

²Tawamhā pi'ō, ma te āma sada'ā āne:

— Uburé siwa'ru rowede 'rā te te wama i'ruzé hā wa za tō wa te 're 'masi.

³Tane nherē, rob're norī wede wa'wa rowede 're isa mono 'rā si, wa te 're i'mairēne mono da hā maze di, taha si te te wawi sawi wa. Duré wa te 're upi tō mono da, ma tō wawi sawi. Āne hā wa te 'manharī wamhā, wa za, u, wadā'ā ni.

⁴Tawamhā wahi, te pi'oi ma asa tinha āne:

— Mare di. 'Rēne aba nherē, atā'ā aba ō di za. ⁵'Re ihâimana u'āsi mono ma, waihu'u pese wa, te āne na hā aima waihu'u 'wa, nimahā bātā na ā rowede 'rā 'rēne aba wamhā, ato hā za aima isi'ridawa aba zém na hā, duré za

isine 're aihâimana aba mono na hã, iwê hã duré iwasedé hã za 're i'awaihu'u aba mono na hã oto.

⁶Tawamhã pi'ô te rowede iwê na hã 'madâ. Duré i'rã da te 're ihuri mono da hã te 'madâ ze na hã sima 'madâ. Tahawa, ma tô 'râwi duré sina rosa'rata, te te 'rêne wamhã, za simiza'rese na rowaihu'u wê na 're ihâimana mono na hã. Tahawa, ma tô 'mata. Ma tô ti'rê. Taha pari, ma tô timro ma tisô. Tawamhã taha zama ma tô duré oto ti'rê. ⁷Tawamhã awa'awi ma tô ito hã tâma si'ri-dawa zahuré. Tahawa, ma tô oto ai'urêiwi 're inem na hã 'râwi siwaihu'u zahuré. Tahawa, ma tô rob'rã figu wede su hã âma isi'ubu zahuré zéb da hã sisada ababarĩ zahuré.

⁸Tawamhã taha bâta na hâiwahâ pesere rowa'u atâma na te te rowapõrĩ ré, aibâ norĩ timro me, ma tô Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, rob're wa'waibaba 're imorĩ parahâ'ra hã wapari zahuré. Tahawa rowede norĩ wede wa'wa ma tô tiwi aima'uri zahuré. ⁹Tane nherê, Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, aibâ te te 'mahârâ wamhã, te âne sadanha:

— E mame te asã.

¹⁰Tawamhã aibâ, ma tô sada'â âne:

— Rowede wa'waibaba we i'aimorizé aipara 'ra te wapari wa, wa tô aima ipahi, ai'urêiwi ihâimana zép te. Tahawa wa tô aiwi aima'u.

¹¹Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono te sadanha âne:

— E 'wa ma tô ai'urêiwi aihâimana na hã aima waihu'u. E ma tô rowede 'rã te aiwi isawi hã i'mai'rê.

¹²Tawamhã aibâ, ma duré âma tâma wa'rã âne:

— Pi'ô, wasirê 're wasimasisi mono da, îma isômri hã, ma tô rob'rã îma tisô. Ta hã wa tô ti'rê.

¹³Tawamhã Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono te pi'ôi ma tinha âne:

— E marĩ da, ma tô âne hã i'manha.

Tawamhã pi'ô, ma te âne asa âma tâma wa'rã:

— Wahi, îma isadawa nhipese zarina wa tô ti'rê, rob'rã hã.

Wahi ma, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma irob'manharizé wasu'u

¹⁴Tawamhã Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, te wahi ma tinha âne:

— Âne na a hã, i'manharĩ zarina, wa za aima rob'manha. Tahawa uburé ñhimipoto norĩ remhã aima si wa za iwê'ô hã pisutu. Tahawa ã hawim haré te za adi'i na hã 're aimo. Duré te za ti'a zaprum na si 're asai mo.

¹⁵Wa za duré aima pisutu 'wa, asi'rui wa'aba na asisada 're aihâimana aba mono da hã. Tawamhã âne zarina te za asihudu norĩ wa'aba zama si'ru na hã sisada 're hâimana za'ra. Âhã pi'ô nhihudu norĩ hã te za zahadu wapsi siwi ai'râihâpâ. Tawamhã a hã te za duré pi'ô nhihudu norĩ hã ipara na'rata wi hã 're i'ahâzu mo.

¹⁶Tawamhã pi'ôi ma, te duré oto tâma tinha âne:

— 'Re aiwasã mono sidâpâsi sa'êtê na 're robzépata mono da hã wa za aima pisutu. Tahawa ai'ra aima 're poto za'ra mono wamhã, te za sé uptabi na isé hã 're i'azépata mo. Âhã nherê, te za aimro siré 're aihâimana mono da hã asima 're iwê u'âsi mo. Ta hã te za duré asib'apito na hã aima 're hâimana oto.

¹⁷Taha pari, te duré Adāhā ma, 'Re ihāimana u'āsi mono hā tāma tinha āne:
— Aimro mreme wapari wa, ma rob'rā hā i'rē, te aiwi isawi wa'wa hā. Āhā u'ābāmā, wa za ti'ai ma hā pisutu, wasété u'āsi 're sa'wari mono da. Tahawa, te za ti'ai hawi rob're asazéb da, ibā na aima 're hāimana mono da hā 're iromhuri za'ētē mo, ti'a 're aihāimana mono ré. ¹⁸Te za duré ti'ai hawi warōno hā siwazari 'wabzéré me hā 're poto u'āsi za'ra. Tawamhā te za duré rom na da te 're izuri za'ra mono ō hā 're i'a'masi u'āsi mo. ¹⁹Tawamhā duré asu'u za'ētē 'rowi te za romhuri pire na hā 're iromhuri u'āsi mo, asazéb da, ti'ai āma 're aihāimana mono ré, apā asiti'azéb u. E marī wa. Ti'a 'manharī na dā'āsina, a hā. Duré a hā ti'ai 'manharī wa, te za apā asiti'a.

²⁰Tawamhā aibā, ma tō timro hā sisi Eva na, uburé dana na'rata na za 're hāimana mono dā'āsina. ²¹Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono, abaze hā 'manharī ma tō Adā norī zada, imro me hā sada 'manharī zahuré, āma isi'uza zahuré zéb da hā.

**'Re ihāimana u'āsi mono, Adā norī ma, rob're hawi te
te tāma irob'ru zahuré zé wasu'u, pusi da**

²²Tawamhā Uburé Danhib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono te āne sima tinha:
— Aibā hā te oto wasine 're hāimana. E marī wa. Iwē hā duré iwasédé hā te te 're waihu'u mono wa oto. Tahawa, rowede 're idahāimana u'āsi za'ra mono nhomri'wai 'rā hā te te 're i'mairēne mono da hā mare di, ōne u'ā dā'ā āna āma 're hāimana mono tō da.

²³Tahawa, Uburé Danhib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono, ma tō Édē na rob're nhisi hawimhā tāma rob'ru, ti'a na te te ihāiba 'manharizém na si te te sima 're rob're mono da oto. ²⁴Tawamhā duré oto rob're 're ihāimana mono hawi aibā te te satōrī wamhā, ma tō rob're bātā pusizém niwī ihāimana āma sōré, hāiwa āma romhuri'wa isiptete norī si hā. Sib'ézé 'wapa 'wa ro'o ré hā ma tō duré tisā, te te nasi irowaimrami mono da hā. Āne 'Re ihāimana u'āsi mono, ma tō 'manha, ni'wa hā āhā rowede 'rā da te 're huri mono wa, dadā'ā āna 're idanomro u'āsi mono zé rowede tēme 'rāwi wisi tō da hā.

Caī norī wasu'u, Abéu me

4 ¹Tawamhā Adā, timro Evaha āma nasi sapa'a wamhā, ma tō tiwasā. I'ra duré oto tāma waptā'ā wamhā, te āne tinha:

— Uburé Danhib'apito nhimpawaptobzéb zarina, ma i'ra aibā na i'ma podo. Tawamhā ma tō sisi, Caī^b na. ²Tahawa, nimahā na ma tō duré i'ra hāiba amo hā tāma podo, isisi hā Abéu na, Caīhī sisānawā hā. Abéu te pone'ērebā 'madā'āwa na 're hāimana. Caī hā te rob're na si te te 're romhuri.

³Tawamhā we ropsi'utōrī mono pari, nimahā bātā na Caī ma tō tiburu nho hā 'mai'ā, Uburé Danhib'apito ma, āma tāma isōprubzéb da hā. ⁴Duré Abéu tinhimizama pone'ērebā 'ra poto'rada hā ma tō duré 'mai'ā. Tawamhā taha na nimahā inhi wē uptabi na ma tō Uburé Danhib'apito ma āma tāma tinhopru. Tawamhā Abéu ma hā duré isibzari ma zama toi uptabi di. ⁵Tane nherē, Caīhī nhibzari si te te wēsāmri ō di. Ma tō wē'ō. Tahawa, ma tō Caī ab'rui pese. Duré ma tō ti'ubu zeī'ō pese. ⁶Tahawa te Uburé Danhib'apito hā tāma tinha āne:

— E marĩ wa, ma tō asahi. Duré e marĩ wa, te ai'ubu zeĩ'ō na si nasi ane. ⁷Tō i'uwaibaba na a hã 'manharĩ 'wa'âhã, te aré 're aihã mo, rowê te. Tane nherê, ma tō asiwasé, a hã. Tahawa te i'aiwasétézé hã 'ridawa âma asô mapa. Ta hã te sima wê, siptete na asada 're hâimana mono da. Tane nherê, te za a hã asiptete na âma ai'uté da sada asipte.

⁸Tawamhã Caĩ, tisisānawā Abéu ma, te âne tãma tinha:

— Oto wane na, a'ubuni u.

Tawamhã rom na oto siré hâimana zahuré wamhã, ma tō Caĩ, tisisānawā Abéu da asapētê. Tahawa, ma tō tiwĩ.

⁹Tawamhã Uburé Danhib'apito, nimahã na te Caĩ hã sadanha âne:

— E mahãta asisānawā Abéu.

— Me! Wa hã te waihu'u ō di. E wa hã ĩsisānawā 'madâ'â'wa pâ. — Āne Caĩ ma te asa âma sada'â.

¹⁰Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono te âne tãma tinha:

— E marĩ da, ma tō âne hã i'manha. Asisānawāi wapu te ti'ai hawimhã 're sadari. Te duré waptê, ti'ruiwa'âbâzé hã. ¹¹Tahawa wa za iwê'ō hã aima pisutu. Ti'ai wamhã 're irob're mono da hã mare di za oto. E marĩ wa. Asisānawā wĩrĩ wamhã, ti'a iwapu zô hã si'ridawa wa, te te waprui hârâ da. ¹²Tahawa duré ti'a na 're rob're mono da, sada 're ropese mono wamhã, aima 're i'râi mono da hã mare di za. A hã te za hâiwi si ōne u'â daro mono bâ 're aimo.

¹³Tawamhã Caĩ, te Uburé Danhib'apito ma asa tãma tinha âne:

— Ā hã ipire uptabi na ĩma irob'manharizé hã, te 'wapéi waihu'u ō di za. ¹⁴Ā bâta na te za ā hã ti'ai hawi ĩzatō. Tahawa wa za ai'ubu wi hã 're ĩsima-uri u'âsi. Duré siwa'ru wa za daro mono bâ 're mo, hâiwi si. Tawamhã duré siwa'ru da te dasiwi 're ĩnhopētê mono wamhã, te za dasima da te 're wê za'ra, da te dasiwi ĩwĩrĩ da hã.

¹⁵Tane nherê, Uburé Danhib'apito asa ma te âne âma tãma wa'rã:

— Mare di! Tane aima 're iromhâimana mono da hã mare di za. E marĩ wa. Ni'wa te te aiwĩrĩ wamhã, taha wa'râmi te za 7 na ihawi a'uwê 're ihâimana za'ra mono norĩ hã ai'utō, taha na si da te dasiwi âma asé nhĩ'ra da.

Tawamhã Uburé Danhib'apito, Caĩhĩ âma ipibui pese zéb da, ma tō marĩ hã âma tihi, da te dasiwi 're sôpētê mono wa, da te wĩrĩ tō da. ¹⁶Tawamhã Caĩ, Uburé Danhib'apito 're ihâimana mono zém hawimhã ma tō watobro. Tahawa, ma tō mo, Nodi^c na romnhisi âma 're hâimana mono da oto, Édê bâta pusizém niwĩ 're ihâimana mono âma.

Caĩhĩ nhihudu wasu'u

¹⁷Tawamhã Caĩ norĩ imro me hã, ma tō i'ra tãma ti'maipoto zahuré. Ta hã ma tō duré sisi zahuré, Enoqui na. Tawamhã duré nimahã na, Caĩ 'ri nho'u te te i'ri hã, ma tō ti'ra nhisi na hã sisi, Enoqui na. ¹⁸Ta hã Enoqui, Iradehe mama, duré Irade hã, Meuza'éhé mama, duré Meuza'é hã, Metuzalêhê mama, duré Metuzalê hã, Lamequihi mama.

¹⁹Tawamhã Lamequihi mro zahuré hã, imorĩ'rata na imro nhisi hã Ada na, duré imro zahu nhisi hã Zila na. ²⁰Tawamhã Adaha ma, i'ra hã ma tō tãma

c 4.16 Node hã Ebreu norĩ mreme na "Daro mono bâ hâiwi si te 're mo", aiwa prã na ne iwapari na hã.

podo. Isisi hã Zaba na. Ta hã danhimizama tébré'wa norĩ hi'rata na'rada, duré romhã 'manharĩ na te te sima 're i'ri nhoré za'ra mono 're, 're ihâimana za'ra mono norĩ hi'rata na'rada. ²¹Tawamhã duré Zabaha sisânawã hã te 're 'mai-hâimana, isisi hã Zuba'u na. Ta hã, uburé isôrôta'are na te te 're iropta'a za'ra mono norĩ hi'rata na'rada, duré ibuhârâ na 're isimnhihâsi za'ra mono norĩ hi'rata na'rada. ²²Tawamhã Zilaha ma zama, ma tô duré i'ra hã tâma 'maipodo. Isisi hã Tubalca'ĩ na, êtê topsada brôzi na duré isi'uwazi tete na marĩ hã te te 're i'ab'manharĩ mono. Duré taha hidiba hã te 're 'mai-hâimana, isisi hã Na'ama na.

²³Tawamhã nimahã bâtâ na Lamequi te timro norĩ ma hã tâma nhari zahuré âne:

“Ada, Zilaha me, te za iwapari 'wa;

Rametihi mro norĩ, imreme hã wapari pese aba.

Aibã hã wa tô 'maiwĩ, te te i'ua wa.

Tô ai'repudu hã wa tô 'maiwĩ. E marĩ wa. Tô duré te te i'ua wa.

²⁴Caĩ, da te iwĩrízé 7 na dahâiba na da te âma dasiwi 'ruiwa'âbã da wamhã, duré ni'wa te te iwĩrĩ da wamhã, te za 77 na dahâiba na idadãa za'ra na âma isahu na hã âma dasiwi i'ruiwa'âbã ni.”

Setihi waptã'ázé wasu'u

²⁵Tawamhã Adã norĩ imro me, ma tô duré i'ra hã tâma ti'maipoto zahuré. Tahawa te âne tinha imro pi'ô hã:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, Abéu nhowa're'remhã ma tô duré i'ra hã îma tisô, Caĩ te te iwĩrĩ nhibro'be îma 're ihâimana mono da hã.

Tawamhã ta hã ma tô sisi, Seti^d na.

²⁶Tawamhã duré Setihi ma, ma tô i'ra hã tâma 'maipodo. Ta hã ma tô duré sisi, Enosi na. Tawamhã tame ma tô oto Uburé Danhib'apito nhisi waptêrê na hã âma 're dawata na'rata za'ra.

Adãhã nhihudu norĩ wasu'u

5 ¹Ã hã rob'ui'ére, Adãhã nhihudu norĩ za'ratazém na.

'Re ihâimana u'âsi mono, a'uwê te te apoto mono wamhã, ma tô tisine da hã ab'manha. ²Tawamhã aibã na duré pi'ô na ma tô ab'manha. Duré iwê te te tâma 're apisutu mono wamhã, ma tô a'uwê na wamri za'ra.

³Tawamhã duré Adã 130 na âma iwahub âma, ma tô i'ra isine uptabi hã tâma podo. Tawamhã ta hã ma tô sisi, Seti na. ⁴Taha pari Adã, 800 na âma iwahum na, ma tô duré 're hâimana. Tawamhã i'ra si'aibã norĩ, i'ra sipi'ô norĩ me, tâma poto za'ra pari, ⁵ma tô oto dârâ, 930 na âma iwahub âma.

⁶Tawamhã duré Seti 105 na âma iwahu te te i'manharĩ âma, ma tô i'ra Enosi na isisi hã tâma podo. ⁷Duré taha parimhã Seti hã 807 na âma iwahum na hã ma tô 're hâimana. Tawamhã i'ra si'aibã norĩ, i'ra sipi'ô norĩ me tâma poto za'ra pari, ⁸ma tô duré oto dârâ, 912 na âma iwahub âma.

⁹Tawamhã Enosihi âma 90 na âma iwahub âma, ma tô i'ra Caĩna na isisi hã tâma podo. ¹⁰Taha parimhã Enosi 815 na âma iwahum na hã ma tô duré 're

hâimana. Tawamhâ i'ra si'aibâ norî, i'ra sipi'ô norî me tâma poto za'ra pari, ¹¹ma tô oto dârâ, 905 na âma iwahub âma.

¹²Tawamhâ duré Caînahâ âma 70 na âma iwahub âma, ma tô i'ra Ma'alaléu na isisi hâ duré tâma podo. ¹³Taha parimhâ Caîna, 840 na âma iwahum na, ma tô duré 're hâimana. Tawamhâ i'ra si'aibâ norî, i'ra sipi'ô norî me tâma poto za'ra pari, ¹⁴ma tô oto dârâ, 910 na âma iwahub âma.

¹⁵Tawamhâ Ma'alaléu âma 75 na âma iwahub âma, ma tô i'ra Zaredi na isisi hâ tâma podo. ¹⁶Taha parimhâ Ma'alaléu âma 830 na âma iwahum na, ma tô duré 're hâimana. Tawamhâ i'ra si'aibâ norî, i'ra sipi'ô norî me tâma poto za'ra pari, ¹⁷ma tô oto dârâ, 895 na âma iwahub âma.

¹⁸Tawamhâ duré Zaredihi âma 162 na âma iwahub âma, ma tô i'ra Enoqui na isisi hâ duré tâma podo. ¹⁹Taha parimhâ Zaredihi âma 800 na âma iwahum na, ma tô duré 're hâimana. Tawamhâ i'ra si'aibâ norî, i'ra sipi'ô norî me tâma poto za'ra pari, ²⁰ma tô duré oto dârâ, 962 na âma iwahub âma.

²¹Tawamhâ Enoquihi âma 65 na âma iwahub âma, ma tô i'ra Metuzalê na isisi hâ tâma podo. ²²Taha parimhâ Enoqui, 300 na âma iwahum na ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're hâimana. Ma tô duré i'ra si'aibâ norî, i'ra sipi'ô norî me tâma tipoto za'ra. ²³Tawamhâ Enoqui, 365 na âma iwahum na, ma tô duré 're hâimana. ²⁴Tawamhâ duré ône u'â, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're mo. Tahawa nimahâ bâtâ na ma tô oto sô tirobaba. E marî wa. 'Re ihâimana u'âsi mono, sitême te te oto âri wa.

²⁵Tawamhâ Metuzalê âma 187 na iwahub âma, ma tô i'ra Lamequi na isisi hâ duré tâma podo. ²⁶Taha parimhâ Metuzalê âma 782 na âma iwahum na, ma tô duré 're hâimana. Tawamhâ i'ra si'aibâ norî, i'ra sipi'ô norî me tâma poto za'ra pari, ²⁷ma tô oto dârâ, 969 na âma iwahub âma.

²⁸Tawamhâ duré Lamequihi âma 182 na âma iwahub âma, ma tô i'ra hâ tâma podo. ²⁹Tawamhâ te âne tinha:

— Uburé Danhib'apito ti'ai ma, ma tô niha hâ pisutu, wasété u'âsi 're sa'wari mono da. Tahawa wanhimromhuri te pire na wama 're hâimana za'ra. Âhâ nherê, â hâ 'watêbrémi si te za tihâiba na 're iwawa'utu za'ra mono zéb da hâ sina wama wazere za'ra.

Tawamhâ Rameti, ti'ra hâ ma tô sisi, Noé na. ³⁰Duré taha parimhâ Lamequihi âma 595 na âma iwahum na, ma tô duré 're hâimana. Tawamhâ i'ra si'aibâ norî, i'ra sipi'ô norî me tâma poto za'ra pari, ³¹ma tô oto dârâ, 777 na âma iwahub âma.

³²Tawamhâ duré 500 na âma iwahu te te i'manharî âma, ma tô Noéhé ma, si'ubdatô i'ra tâma tipoto za'ra, âne isisi za'ra hâ: Sê, Cã, Zafé.

Dawasété uptabi na si we oto 're idahâimana za'ra mono zé wasu'u

6 ¹Tawamhâ duré oto ti'ai mono bâ dasina dahââ wamhâ, da'ra sipi'ô norî, dama 're poto za'ra mono wamhâ, ²ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra norî, pi'ô wê uptabi na 're ihâimana za'ra mono na te te sima 're 'madââ ze za'ra. Tahawa ma tô duré te te sima 're iwê za'ra mono zéb zarina te te sima 're pisutu za'ra, âma 're mro za'ra mono da. ³Tahawa te Uburé Danhib'apito tinha âne:

— A'uwē, wasété na 're ihâimana za'ra mono zarina, ône u'â 're ihâimana za'ra mono da hâ, mare di za. Tahawa te za duré oto â hawim haré 120 na âma iwahum na si 're hâimana za'ra.

⁴Tô taha wamhâ, te a'uwē poto 'râihâ nori hâ 're hâimana za'ra. Duré ronometro pari, te zahadu ô nori hâ 're hâimana za'ra, hâiwa âma isâmri'ô nori, da'ra sipi'ô nori na 're sapa'a za'ra mono wa, i'ra nori hâ tâma 're poto za'ra mono ré. Tawamhâ a'uwē ipoto 'râihâ nori, te duréihâ siptete na, duré dama wasu'u za'été na hâ 're hâimana za'ra.

⁵Tawamhâ Ubure Danhib'apito, 're idawasété pese uptabi za'ra mono zé ma tô te te 're a'madâ'â, ône u'â dawasété si da te 're 'manharî za'ra mono da, da te dasima âma 're irosa'rata za'ra mono zé hâ. ⁶Tahawa a'uwē te te 're 'manharî za'ra mono wa, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono wi hâ tiwi tirobzei'ô pese. Duré p'êre pire na 're hâimana mono wa, ⁷te âne sima tinha:

— Â hâ a'uwē nori te ipoto za'ra hâ, ti'ai hawi sô irobaba za'ra da hâ, wa za niha hâ tâma rob'manharî za'ra. Duré uburé abaze nori zama, di'i na dawaprâ 're inomro mono nori zama, duré si nori zama wa za uprosi. E marî wa. Îwi robzei'ô pese wa, ñhimipoto nori nhimi'manharizé zabâdâ.

⁸Tane nherê, Ubure Danhib'apito, Noé 're ihâimana wê mono zéb zabâdâ si tâma 're toi u'âsi mono di.

Noé, uba're isa'êne te te i'manharizé wasu'u

⁹⁻¹⁰ Â hâ Noéhé wasu'u. Ta hâ âne si'ubdatô i'ra nori nhisi mama na ma tô 're hâimana: Sê, Cã, Zafé. Noé, sena na i'uwaibaba na si, duré ône u'â 'Re ihâimana u'âsi mono mreme te te 're iwapari pese mono na si ma tô 're hâimana. Duré isiré 're idahâimana za'ra mono nori nhimi'manharî siwaprâ, ma tô siwaprosi 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're mo. ¹¹Tane nherê, te 'Re ihâimana u'âsi mono tômo nho'a, uburé dawasété na si daro mono bâ 're dahâimana za'ra. Tahawa, te uburé daza'rui mono na da te dasina 're rowamnarî u'âsi za'ra. ¹²Tawamhâ 'Re ihâimana u'âsi mono, ti'ai âma uburé 're idahâimana za'ra mono te te da'a'madâ'â wamhâ, ma tô 're idawasété za'été za'ra mono zép si ab'madâ. E marî wa. Marî iwasété si da te 're 'manharî za'ra mono wa.

¹³Tahawa te 'Re ihâimana u'âsi mono, Noéhé ma tinha âne:

— Uburé te da'uprosi da, wa tô ñsima da'âma rowairébé. Tahawa wa za uburé pese tô da'uprosi. Duré ti'ai wa, uburé marî 're ihâimana za'ra mono zama wa za uprosi. E marî wa. Ti'ai âma da te dasina 're irowamnarî za'ra mono zé te te sina rosa'rêi u'âsi mono wa, hâimo. ¹⁴Tahawa ma'âpé wede iwê 'mai'âri mono, uba're isa'êne hâ âma asima 'manharî da. Tawamhâ 'ri 're wa'wa hâ te za i'remhâ i'awa'ôto mo. Duré te za wedewa'u tom na isi'riti mono hâ uburé i'anhito mo i'remhâ, duré imana wawi rowi hawimhâ. ¹⁵Âne za tawamhâ uba're 'manharî pibuzé hâ: 133 metru na isadarata pibuzéb za'rata na, duré 22 metru na i'a're si'uiwa pibuzéb za'rata na, duré 13 metru na i'manharî pibuzéb za'rata na hâimo hâ. ¹⁶Tawamhâ te za duré uba're upsibizé hâ i'manha. Tahawa, duré sa'o hâ prâ na te za ipibuzé aiwa âma isipo'o na i'upsibizé hâ i'atété mo. Si'ubdatô na 'ri ne 'manharî 'râihâ pibuzé hâ te za duré i'manha. Tawamhâ te za duré nimame isadarata âma 'ridawa nho'u i'manha. ¹⁷Ti'a te te upsibi mono da, wa za â pu'u, uburé p'êzani ré 're ihâimana za'ra mono hâ te âma uprosi

da. Tawamhã uburé ti'ai âma 're ihâimana za'ra mono hã te za si'utõrî. ¹⁸Tane nherê, aima si wa za inhimiropisutu zahi hã 'manha. Tahawa te za a hã uba're za'etê 'remhã asê. Asêbrê wamhã, te za aimro, durê ai'ra si'aibã norî, durê asani'aba norî asirê i'mazasi za'ra za, uba're za'etê u hã. ¹⁹⁻²⁰Tawamhã durê uba're za'etê u abaze norî sipu'u pese na te za i'anheme mo, uiwada pese na; si norî, durê uburé di'i na 're inomro mono norî, uburé pese ihâiba ré siré hâimana za'ra da hã. ²¹Durê te za asa za'ra wa'aba zéb da, durê uburé abaze norî sazéb da hã ibã na i'a'rã'õ, âma i'asaihuri aba mono zéb da hã si'uiwa na.

²²Tawamhã Noé, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono te te tãma iwaihu'uzéb zarina ma tô 'manha.

I'â pusizé wasu'u

7 ¹Tawamhã Uburé Danhib'apito te Noéhé ma tinha âne:

— Te za oto uba're wa aimro me, ai'ra si'aibã norî me durê asani aba norî me uburé asisisi 'wa. E marî wa. Aiwétési te i'uwaibaba na si 're aimo, ti'ai âma asirê 're ihâimana za'ra mono norî upana. ²Tahawa te za durê ipoto mono bâ 7 na imro ré abaze iwê hã, danhoprubzéb da, izata da hã uiwada pese na asirê i'mazasi za'ra. Te za durê misi imro ré iwê'õ danhoprubzéb õ da hã ipoto mono bâ uiwada pese na asirê i'a'maza. ³Durê te za ipoto mono bâ 7 na, si norî uiwada pese na, asirê i'mazasi za'ra, apã sitêbrê mono da, ti'ai 'remhã. ⁴E marî wa. Á hawimhã 7 bâtã âma wa za 40 bâtã 'rem na, durê 40 mara na tã ta'a da hã tãma rob'ru. Âne wa za tawamhã uburé hâiba ré 're ihâimana za'ra mono norî hã uprosi.

⁵Tawamhã Noé, Uburé Danhib'apito te te iwaihu'uzéb zarina uburé pese ma tô ab'manha. ⁶Tawamhã Noéhé âma 600 na âma iwahub âma, ma tô i'â pusi mono zé hã ti'a upsi porê. ⁷Tahawa, i'â pusi mono wi sisõ'reptu da ma tô t'ira norî siré hã, timro siré, durê tisan'aba norî siré uba're 'remhã âzé. ⁸Tawamhã abaze iwê norî hã, iwê'õ norî hã, di'i na 're inomro mono norî hã, durê si norî hã ⁹ma tô Noéhé siré asisi uiwada pese na, aibã na durê pi'õ na, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tãma iwaihu'uzéb zarina. ¹⁰Tawamhã 7 na bâdã morî pari, ma tô oto â, ti'a te te i'upsibi mono na hã âma sãna'rata.

¹¹Tô taha wamhã, 600 na Noéhé âma iwahubzéb âma, dia 17 maparane a'amoi âma ma tô ti'ai hawi ub're hã pu'u mono. Durê hâimo â 're ihâimana mono ma, ma tô hâiwa hã tãma si'ridawa, we sisa'wari da hã. ¹²Tawamhã ma tô tã hã ti'ai u tita'a, 40 bâtã 're, durê 40 mara na. ¹³Tawamhã tô taha bâtã na Noé norî, timro me hã ma tô t'ira Sê norî siré, Cãhã siré, Zaféhé siré, durê ta norî mro za'ra siré uba're 'remhã tizasi zahuré. ¹⁴Durê uburé abaze norî ipoto mono bâ sipu'u pese na ma tô isiré asisi, da te 're itêbrê za'ra mono norî hã, rom na 're ihâimana za'ra mono norî hã, di'i na 're inomro mono norî hã, durê si norî hã. ¹⁵Uburé abaze norî uiwada pese na ma tô Noéhé siré uba're 'remhã asisi. ¹⁶Aibã na, pi'õ na uiwada pese na ma to abaze norî hã ipoto mono bâ asisi, 'Re ihâimana u'âsi mono, Noéhé ma, te te tãma iwaihu'uzéb zarina. Taha pari 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô oto uba're hã iré sito.

¹⁷Tawamhã 40 bâtã na â pusi mono wamhã, hâimo te â si'rê. Tahawa ma tô oto uba're hã â te te sa'rê hâimo, ti'ai hawimhã. ¹⁸Â hã te hâimo si'rêi

u'âsi. Tahawa, te duré uba're hâ â nhisiwimhâ 're wara u'â. ¹⁹Tawamhâ duré â watobro pese wamhâ, ma tô uburé êne i'râihâ uptabi norî hâ te te upsibi, ropâ. ²⁰Taha parimhâ 7 metru na â pibuzém na, ma tô êtê'râihâ te te i'upsibi za'ra mono hawimhâ oto â hâ tihâiba. ²¹Tawamhâ uburé ti'ai âma 're ihâimana za'ra mono, si norî hâ, abaze da te 're itébré za'ra mono norî hâ, rom na 're ihâimana za'ra mono norî hâ, di'i na 're inomro mono norî hâ, duré a'uwê norî hâ ma tô si'utôri. ²²Uburé ti'ai âma 're ihâimana za'ra mono hâ ma tô ai'utôri pese, pê'ezani ré 're inomro mono hâ. ²³Noéhé siré uba're wa, ihâimana za'ra norî si, si'utôri ô di. Uba're wa, isiré ihâimana za'ra ô norî si ma tô ai'utô, a'uwê norî hâ, abaze da te 're itébré za'ra norî hâ, rom na 're ihâimana za'ra mono norî hâ, di'i na 're inomro mono norî hâ, duré si norî hâ. ²⁴Tawamhâ 150 na bâdâ i'â pusi mono na âma si'utôri parip si, ma tô apâ i'â nhi'rê mono na hâ âma sâna'rata.

I'â watobro 'râsutu zé wasu'u

8 ¹Tawamhâ 'Re ihâimana u'âsi mono, Noéhé âma, duré uburé abaze, uba're wa isiré ihâimana za'ra norî âma, ma tô oto po're puru. Tahawa rowa'u, ti'a nhisiwi te te â wapôri mono da hâ, ma tô tâma tinha. Âhâ wa, ma tô duré apâ â'rê mono na hâ âma sâna'rata. ²Tawamhâ ub're norî, hâiwa isi'ridawa me hâ ma tô apâ oto atob zahuré. Tahawa, tâ te te oto duré sazâri wamhâ, ³ma tô 150 bâtâ na apâ atâma na â nhi'rê mono. ⁴Tawamhâ dia 17, a'amo 7 na ihâimana âma ma tô uba're Ararati na êtê wamri 'râihâ nhisiwimhâ oto nomro. ⁵Tawamhâ 10 na a'amo za'rata tême ma tô â nhi'rêi u'âsi mono, apâ ti'ai u hâ. Tawamhâ 10 na a'amo za'rata te, bâdâ imorî'rata âma ma tô êtê 'wasudu hâ te te oto urîri.

⁶Tawamhâ bâdâ 40 na isi'utôri âma, ma tô Noé romhâimana wana ré, uba're na zanela 'ri zadazâri te te i'manharî hâ 'ridawa. ⁷Tahawa, sitoro corvo na isisi hâ ma tô time. Ta hâ â, ti'a te te i'urîri zô te te sapari sina ma tô 're wara, te te 're sa'oto mono sina. ⁸Taha pari Noé utu'u, ma tô duré time, ti'ai 'ré zô te te 're rob'madâ'â mono da. ⁹Tane nherê, âma isabzéb da, utu'u rob'rê hâ te te 'masâmri ô di, zahadu â, ti'a hâ te te urîri mono ô wa. Tahawa utu'u apâ te te itême sina siri wamhâ, ma tô Noé tinhib'rada hâ sô wê. Tawamhâ te te âri wamhâ, ma tô apâ uba're 'ri para u hâ tisâ.

¹⁰Tawamhâ Noé, 7 bâtâ na te a'â duré sapa. Taha pari ma tô duré apâ utu'u hâ time, te te rowaimrami mono da hâ. ¹¹Tahawa hâiwahâ pesere si, ma tô apâ hâ wi. Âhâ wa, tiwata na olivera su uzé hâ ma tô âwisi. Tawamhâ taha na ma tô Noé waihu'u, oto apâ i'âré na hâ. ¹²Tawamhâ 7 bâtâ na, ma tô duré a'â sapa. Taha pari, ma tô duré apâ time. Tahawa oto, apâ hâ wisi ô di.

¹³Âne Noéhé âma 600 na âma iwahub âma, ma tô apâ â hâ ti'ai âma hâ ti'rê pese. Tawamhâ a'amo imorî'rata te na bâdâ imorî'rata âma ma tô Noé, uba're upsibizé hâ sa'rê. Tahawa, ti'a i'rê ma tô oto 'madâ. ¹⁴Tawamhâ a'amo isâna'reb âma, bâdâ 27 âma, ma tô oto ti'a hâ ti'rê pese. ¹⁵Tawamhâ te 'Re ihâimana u'âsi mono, Noéhé ma tinha âne:

¹⁶— Ma'âpé, aimro me, ai'ra norî me, duré asani'aba norî me uba're hawimhâ oto aiwairébé aba. ¹⁷Duré ma'âpé uburé abaze norî zama asiré sani za'ra na, si norî hâ, abaze da te 're itébré za'ra mono norî hâ, rom na 're ihâimana za'ra mono norî hâ, duré di'i na 're inomro mono norî hâ. Tawamhâ ta

norĩ uburé ti'ai mono bâ te te ropéi mono wa, sitébré mono wamhã, te za ti'a hã sina sitob za'ra.

¹⁸Tawamhã Noé norĩ, timro me, ti'ra norĩ siré, duré tisan'i'aba norĩ siré hã ma tô uba're hawimhã oto tipusi zahuré. ¹⁹Tawamhã duré uburé abaze norĩ hã si norĩ me ma tô imono bâ nasi wairé, isiré za'ra.

Noé, êtê za'ra te te i'manharizé wasu'u

²⁰Tawamhã Noé, êtê za'ra hã ma tô 'manha, Uburé Danhib'apito ma, âma tâma isôprubzé te te âma zata da. Taha pari, si norĩ abaze norĩ me, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, iwê hã ma tô nima norĩ si 'mai'ari za'ra. Tawamhã ta norĩ hã ma tô êtê za'ra nhisiwimhã tâma zata za'ra. ²¹Tawamhã Noéhé nhibzari zadaze, Uburé Danhib'apito te te hã wamhã, ma tô wêsã. Tahawa te âne rosa'rata na hã sima tinha: "Niwamhã ti'ai ma, âne na te irob'manharĩ na isahu da hã mare di za, iwa 're idahâimana za'ra mono norĩ u'âbâmhã, daprédup tém hawim haré, marĩ iwasété na si da te dasima 're rosa'rata u'âsi za'ra mono nherê. ²²Tawamhã duré ti'a 're sa'wari mono ré, te za iwa rob'rezé hã, duré roptehârizé hã dama 're hâimana za'ra. Te za duré rowahã zé zama hã 're hâimana, duré rowa'ro hã. Duré wahubzé, tâ 're ita'a mono zé me te za dama 're hâimana zahuré apâ. Duré bâdâ te te 're irob'uiwê mono hã 're imara mono me hã te za tô 're hâimana u'âsi zahuré."

'Re ihâimana u'âsi mono, Noéhé ma, tinhimiropisutu zahi te te i'manharizé wasu'u

9 ¹Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, Noéhé ma, i'ra norĩ me, iwê te te tâma pisutu za'ra sina, ma tô âne tâma nharĩ za'ra:

— Ma'âpé atébré aba oto, asihudu norĩ wa'wa hã, uburé ti'ai mono bâ te te ropéi mono da. ²Tawamhã uburé abaze norĩ, si norĩ, di'i na 're inomro mono norĩ, duré uburé â 'rowi tepe norĩ 're ihâimana za'ra mono hã te za aima pahi na 're hâimana za'ra wa'wa. Â norĩ hã te za duré aima wapu na asahâpâb za'ra wa'aba hã 're hâimana za'ra. ³Uburé te za abaze norĩ hã 're ihuri aba mo. Duré rob'rã norĩ sipu'u pese na 're ihâimana za'ra mono hã te za 're ihuri aba mo, asazéb da, te aima ipisutu za'ra wa'wa hã. ⁴Tane nherê, romnhi waprui ré 're huri aba mono tô da, wa aiwi sawi pese za'ra wa'wa. E marĩ wa. Dawapru na âma 're dahâimana za'ra mono na dâ'âsina. ⁵Wa hã te te 're idanhimroi mono norĩ nhimi'manharizé wa'râimimhã, wa za te tâma 're awa'âbã, ãnhimi'manharizém na hã, aiwab da. Duré abaze te te 're idanhimroi mono norĩ nhimi'manharizé wa'râimimhã, wa za duré te tâma 're awa'âbã, ãnhimi'manharizém na hã, aiwab da. ⁶Isine 're dahâimana za'ra mono da, wa tô a'uwê hã te apoto. Tahawa, ni'wa te te da'maiwĩrĩ wamhã, te za duré wĩrĩ ni za, aiwab da.

⁷— Te za oto atébré 'wa, asihudu norĩ wa'wa ti'ai mono bâ te te ropéi mono da.

⁸Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, Noéhé ma, i'ra norĩ me hã, te duré tâma nharĩ za'ra âne:

⁹— Ìnhimiropisutu zahi, wa za oto aima 'manharĩ za'ra wa'wa, duré niwa romhutu'ô, asihudu norĩ ma ropibu ma, ¹⁰duré uburé abaze norĩ uba're hawi asiré iwairébé norĩ ma hã, si norĩ ma hã, abaze da te 're itébré za'ra mono norĩ

ma hã, duré rom na 're ihâimana za'ra mono norĩ ma hã, tô uburé pese ti'ai âma hãiba ré 're ihâimana za'ra mono norĩ ma hã. ¹¹ Tahawa wa za âne ãnhi-miropisutu zahi hã aima 'manharĩ za'ra wa'wa: I'â pusi mono na niwamhã ti'ai âma hãiba ré 're ihâimana za'ra mono norĩ, te i'uprosi na isahu da hã mare di za. Duré niwamhã ti'a, i'â pusi mono na te i'uprosi na isahu da hã mare di za. ¹² Aima za'ra wa'aba, duré uburé abaze norĩ hãiba ré 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, ãnhiropisutu waihu'uzéb da, ¹³ wa za ãte tâiwaipore hãiba wa na te âma 're ro'rahãri u'âsi. Tâiwaipore hã uburé ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono ma, te iropisutuzé te wasu'u. ¹⁴ Tawamhã duré wa hã hãiba 'rã na te 're hãiba ubu mono wamhã, duré tâiwaipore na te âma 're ro'rahãri mono wamhã, ¹⁵ wa za ãnhiropisutu zahi te aima i'manharĩ za'ra wa'aba zém na hã, duré uburé abaze norĩ ma, te i'manharizém na hã âma 're isipo're pu'u za. Âne wamhã, uburé ti'ai âma hãiba ré 're ihâimana za'ra mono norĩ te i'uprosi na isahu da hã mare di za. ¹⁶ Tawamhã duré tâiwaipore hãiba wa na te 're ro'rahãri mono wamhã, wa hã wa za uburé ti'ai âma hãiba ré 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, ãnhiropisutu te i'manharizém na hã âma 're isipo're pu'u u'âsi. ¹⁷ Tâiwaipore hã uburé ti'ai âma hãiba ré 're ihâimana za'ra mono ma, te iropisutuzé, te wasu'u.

Noéhé 'ra norĩ wasu'u

¹⁸ Noéhé 'ra norĩ, uba're hawi isiré iwairébé norĩ hã, Sê, Cã, duré Zafé (Cã hã, Canaã na isisi mama.). ¹⁹ Â norĩ si'ubdatô hã Noéhé 'ra norĩ. Tawamhã taha nhihudu norĩ hã ma tô uburé ti'ai mono bâ te te ropé.

²⁰ Tawamhã Noé rob're na romhuri'wa na te 're hãimana. Ta hã ma tô imorĩ'rata uptabi na uva dama a're na'rata. ²¹ Tawamhã nimahã bātã na uva 'ru 'rã wa'u isé na ma tô âma si'rãiwamna. Tahawa ai'uréiwi, romhã 'manharĩ na tinhorôwa 'remhã ma tô nomro. ²² Taha ré Cã, Canaã mama hã ma tô timama ai'uréiwi nomro ré 'madã. Tahawa 'ripara hawimhã ma tô rob u watobro, tisisânawã norĩ ma, te te tâma wasu'u zahuré da. ²³ Tawamhã Sê norĩ Zaféhé me, ma tô dasi'ubuzé 'mai'ãri zahuré. Duré tawamhã tinhisé na te te sima hiri zahuré wamhã, ma tô ba niwĩ unhiniwĩmhã itême tineb zahuré, te te âma ubu zahuré da, timama hã. Tawamhã timama ai'uréiwi nomro ré, te te 'madãâ zahuré tō da, ma tô u'rata sina te te rob'madãâ zahuré. ²⁴ Tawamhã Noé, si'rãiwamnarĩ pari oto apã tâma romnho'a wamhã, ma tô i'ra danhoba-bati te te tâma i'manharizé hã sina waihu'u. ²⁵ Tahawa te âne isimi'manharizé ma hã tinha:

“Wê bâ Canaã! Iwê'ô hã wa za te tâma 're apisutu. Ta hã te za tisisânawã norĩ ma, pawa'âbã ãna te te tâma 're romhuri u'âsi za'ra, ta norĩ ma pawa'âbã ãna te te tâma 're iromhuri za'ra mono norĩ zahâpâmhã.”

²⁶ Te duré tinha âne, Noé hã:

“Uburé Danhib'apito âma 're wawata za'ra wa'aba mono, Sêhê nhib'apito âma. Canaã hã pawa'âbã ô nherê, isib'a'uwê na tâma 're hãimana mono.

²⁷ 'Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé Zaféhé ma, isipti'a sa'êtê na tâma 're hâimana mono da tâma apraba. Duré isihudu nori hâ Sêhê nhorôwa âma romhâ 'manharî na 'ri nhoré wa, iwa 're hâimana za'ra mono da, tâma aza're za'ra na.

Tawamhâ duré Cana'ã, Zaféhé^s ma pawâ'âbâ âna romhuri'wa na hâ tâma 're hâimana mono."

²⁸ Noé hâ â pusi mono parimhâ, ma tô duré 350 na âma iwahum na hâ 're hâimana. ²⁹ Tawamhâ 950 na âma iwahub âma, ma tô oto dârâ.

Noéhé 'ra nori nhihudu wasu'u

10 ¹ ã hâ Noéhé 'ra nori nhihudu za'ratazé, Sêhê nhihudu nori, duré Cã, duré Zafé. Ta nori 'ra hâ ma tô â pusi mono parimhâ, tâma 're poto za'ra.

² Zaféhé 'ra nori nhisi hâ âne: Gome, Magogui, Mada'i, Zavã, Tuba'u, Meseque, duré Tira. ³ Gomehê 'ra nori nhisi hâ âne: Asquenasi, Rifate, duré Togama. ⁴ Zavãhã 'ra nori nhisi hâ âne: Elisa, Tarsi, Quiti, duré Rodani. ⁵ ãne Zaféhé nhihudu nori hâ. Ta nori hâ te â poré zada're âma duré rob're za'iti mono wa, 're si'ubumro. Misi si, te a'uwê na tiwamri ré si tisi'hâiba ré si, duré timreme na 're imreme zusi mono ré si, siré si 're hâimana za'ra, upsâtã pese na.

⁶ Tawamhâ duré Cãhã 'ra nori nhisi hâ âne; Cuxe, Mizra'i, Futi, duré Cana'ã. ⁷ Cuxehe 'ra nori nhisi hâ âne; Seba, Havira, Sabta, Ra'ama, duré Sabteca. Ra'amahã 'ra nori nhisi hâ âne; Saba, duré Dedã. ⁸ Tawamhã Cuxe, Nirodi na isisi hâ ma tô poto, ti'ai 'remhã danhib'ihã'a imorî'rata na siptete uptabi na dama 're ihâimana mono hâ. ⁹ Ta hã Uburé Danhib'apito nhimipawap-tobzéb zarina, ma tô aba'wa dama iwasu'u za'êtê na 're hâimana. Tahawa te dasima da te 're nharî za'ra, âne: "Ma'âpé, Nirodihi ne hâ 're ai'maihâimana aba mono, Uburé Danhib'apito nhimipawaptobzéb zarina aba pese 'wa dama isa'êtê na hâ." ¹⁰ Tawamhã dama i'rânho'omo na 're ihâimana mono na hâ ma tô sãna'rata, 'rinho'u Babilonia âma, duré Erequi na 'ri nho'omo nhisi âma, duré Acade na 'ri nho'omo nhisi âma, tô Sina na romnhisi âma si'ubdatô 'ri nho'u 're ihâimana za'ra mono âma hâ. ¹¹ Tawamhã ta hawi Nirodi ma tô mo, Asiria u. Tame 'ri nho'u Ninive hâ ma tô tawamhã 'manha, Reobote-Ir na 'ri nho'omo nhisi hâ, Cala na 'ri nho'omo nhisi hâ, ¹² duré Resê, Ninive nori 're, Cala na isisi 're, 'ri nho'u isa'êne 're ihâimana mono hâ.

¹³ Mizra'ihî nhihudu nori hâ âne: Lidia nori hâ, Ana nori hâ, Leabehe nori hâ, Naptuhu nori hâ, ¹⁴ Patrusihi nori hâ, duré Calu nori hâ, duré Creta nori hâ, filisteu na a'uwê iwamri ihawi 're ihâimana za'ra mono da hâ.

¹⁵ Tawamhã duré Cana'ã hã maparane i'ra nori nhisi hâ âne: Idub'rata nhisi hâ Sidô na, duré ino nhisi hâ, Hete na. ¹⁶ Cana'ã nhihudu nori hâ âne: Zebuzeu nori, amoreu nori, gigazeu nori, ¹⁷ heveu nori, arquita nori, zineu nori, ¹⁸ arvadita nori, zemareu nori, duré hamateu nori. ¹⁹ Tawamhã cananeu nori nhipti'a zada're Sidô na 'ri nho'omo nhisi hawi, Gera na 'ri nho'omo nhisi u hâ ma tô 're hâimana, Gaza na 'ri nho'omo nhisi 'rata 're ihâimana mono u.

Sodoma na 'ri nho'omo nhisi u, Gomora na 'ri nho'omo nhisi u, Adma na 'ri nho'omo nhisi u, duré Zebo'i na 'ri nho'omo nhisi u, ma tô 're hâimana, Lasa na 'ri nho'omo nhisi 'rata 're ihâimana mono tême. ²⁰ ãne Cãhã nhihudu nori hã. Misi si, te a'uwê na tiwamri ré si duré tisihâiba ré si, duré timreme na 're imreme zusi mono ré si, siré hã 're hâimana za'ra, upsâtã pese na.

Sêhê nhihudu nori wasu'u

²¹ Tawamhã Sê, Zaféhé dub'rada hã, uburé Ebreu nori hi'rata na te 're hâimana. ²² Sêhê 'ra nori nhisi hã ãne: Elã, Assur, Arpaxade, Lude, duré Arã. ²³ Arãhã 'ra nori nhisi hã ãne: Uz, Huli, Gété, duré Mas. ²⁴ Arpaxade hã, Selaha mama. Duré tô Sela hã, Ébéhé mama. ²⁵ Tawamhã Ébéhé 'ra hã te maparane 're hâimana zahuré. Ihâiba amo nhisi hã, Pelegui^h na. E marí wa. Ta hã 're hâimana mono ré, dasima dasipo hã hâimana dââsina. Isisânawã nhisi hã Zoctã na. ²⁶ Tawamhã duré Zoctã hã, Almodaha mama, Selefefe mama, Haza-Mavéhé mama, Zeraha mama, ²⁷ Adonirãhã mama, Uza'uhu mama, Diclaha mama, ²⁸ Oba'uhu mama, Abima'éhé mama, Sabaha mama, ²⁹ Ofihi mama, Haviraha mama, duré Zobabehe mama. ã nori hã uburé pese te Zoctãhã 'ra hã 're hâimana za'ra. ³⁰ Ta nori hã ma tô Mesa na 'ri nho'omo nhisi hawimhã, Sefa na 'ri nho'omo nhisi u 're hâimana za'ra, bâtã pusizém niwí êne 're ihâimana mono âma. ³¹ ãne Sêhê nhihudu nori hã. Misi si te a'uwê na tiwamri ré si duré tisihâiba ré si, duré timreme na 're imreme zusi mono ré si, te siré hã 're hâimana za'ra, upsâtã pese na.

³² ã hã Noéhé hawimhã te a'uwê mono bâ 're dahâimana za'ra, isihudu na we 're idahâimana za'ra mono sidâpâsi. Tawamhã ta hã â pusi mono parimhã, Noéhé nhihudu dawamri mono bâ 're idahâimana za'ra mono nori, ma tô ti'ai mono bâ da te ropé.

Babé na 'ri 'rãihã nhisi wasu'u

11 ¹ Tawamhã tô tame we 're romhâimana mono ré, ma tô misi damreme na si dasima 're damreme zusi. Tô ôhõ na si te uburé dasima da te 're robzanhamri za'ra. ² Tawamhã ni'wam nori a'uwê bâtã pusizém hawi isi'aba'rê nori hã, ma tô Sina na romharé nhisi u hã aihutu, tame iwa 're hâimana za'ra mono da. ³ Tawamhã ni'wam nori hã te nimahã bâtã na ãne sima nharí za'ra:

— Oto ti'a u'êne, wa te u'êtê za'ra wa'aba mono, sebre pese na!

ãne wa, te ta nori ma, ti'a u'êtê zebre hã tâma tihâimana za'ra, te te âma siwi i'ri da hã, êne hã ihâimana za'ra upana. Wedewa'u top si te duré tâma tihâimana za'ra, te te âma siwi i'ri uptob da hã, ti'ai wai'o hã ihâimana upana. ⁴ Tawamhã te ãne oto sima nharí za'ra:

— Oto 'rinho'u, wa te wasiwi 'ri aba. Tawamhã taha 'remhã wa za 'ri 'rãihã wada hã wasiwi 'manharí ni, hãiwa te te sina itété pese da hã. ãhã wamhã, dama wawasu'u za'êtê na wa za 're wahâimana za'ra. Duré wa te 're iropéi mono da hã mare di za, ti'ai mono bâ 're wahâimana za'ra mono da hã.

⁵ Tawamhã Uburé Danhib'apito, 'ri 'rãihã a'uwê te te siwi i'ri, te te 'madâ'a da hã ma tô si'ra. ⁶ Tahawa, te ãne 'rãwi sima tinha:

— ã hã a'uwê nori, te misi haré iwamri na hã 're hâimana za'ra. Duré misi timreme na te uburé 're mreme zusi, misi haré. ãne te te siwi i'manharí

na'rata zarina te za oto niha hã uburé marĩ sima iwē na te te 're 'manharĩ za'ra. ⁷Tahawa, oto wa te si'ra za'ra na, 're imreme zusi mono zé hã wa te tiwi 'wa'rutu za'ra da, marĩ na te te sima 're nharĩ za'ra mono wa, oto 're sisadai-hu'u za'ra mono tō da.

⁸Āne ma tō tawamhã Uburé Danhib'apito hã te te da'āma ropé, ti'ai mono bâ. Tahawa 'ri nho'u te te siwi i'ri na hã te te āma siwi 'rãiwā'ōmo ō di. Ma tō siwi sazã. ⁹Tawamhã 'ri nho'u ma tō Babé' na dasiwi sisi ni. E marĩ wa. Tame Uburé Danhib'apito, ti'ai 're, 're idahāimana za'ra mono wi damreme te te tiwi 'wa'rutu za'ra wa, uburé āma 're idamreme zusi mono zé hã. Duré ta hawi ma tō Uburé Danhib'apito hã da'āma te te ropé, ti'ai mono bâ oto 're dahāimana za'ra mono da hã.

Sēhē 'ra norĩ wasu'u, isihudu norĩ wasu'u me

¹⁰Ā hã Sēhē 'ra norĩ za'ratazé, duré isihudu norĩ za'ratazé. I'ã pusi mono zém na maparane wahu parimhã, Sēhē āma 100 na āma iwahub āma ma tō i'ra hã tãma podo, Arpaxade na isisi hã. ¹¹Taha pari ma tō duré 500 na wahub 'remhã 're hāimana. Taha ré, ma tō duré i'ra si'aibã norĩ, i'ra sipi'ō norĩ me hã tãma tipoto za'ra.

¹²Tawamhã duré Arpaxade āma 35 na āma iwahub āma, ma tō i'ra Sela na isisi hã tãma podo. ¹³Taha pari ma tō duré 403 na wahub 'remhã 're hāimana. Taha ré, ma tō duré i'ra si'aibã norĩ, i'ra sipi'ō norĩ me hã tãma tipoto za'ra.

¹⁴Selaha āma 30 na āma iwahub āma, ma tō i'ra Ébé na isisi hã tãma podo. ¹⁵Taha pari ma tō duré 403 na wahub 'remhã 're hāimana. Taha ré, ma tō duré i'ra si'aibã norĩ, i'ra sipi'ō norĩ me hã tãma tipoto za'ra.

¹⁶Tawamhã duré Ébéhé āma 34 na āma iwahub āma ma tō i'ra Pelegui hã tãma podo. ¹⁷Taha pari ma tō duré 430 na wahub 'remhã 're hāimana. Taha ré, ma tō duré i'ra si'aibã norĩ, i'ra sipi'ō norĩ me hã tãma tipoto za'ra.

¹⁸Peleguihi āma 30 na āma iwahub āma, ma tō Reu na isisi hã tãma poto. ¹⁹Taha pari ma tō duré 209 na wahub 'remhã 're hāimana. Taha ré, ma tō duré i'ra si'aibã norĩ, i'ra sipi'ō norĩ me hã tãma tipoto za'ra.

²⁰Tawamhã duré Reuhu āma 32 na āma iwahub āma, ma tō i'ra Serugui na isisi hã tãma podo. ²¹Taha pari ma tō duré 207 na wahub 'remhã 're hāimana. Taha ré, ma tō duré i'ra si'aibã norĩ, i'ra sipi'ō norĩ me hã tãma tipoto za'ra.

²²Seruguihi āma 30 na āma iwahub āma, ma tō i'ra Naor na isisi hã tãma podo. ²³Taha pari ma tō duré 200 na wahub 'remhã 're hāimana. Taha ré, ma tō duré i'ra si'aibã norĩ, i'ra sipi'ō norĩ me hã tãma tipoto za'ra.

²⁴Tawamhã duré Naoho āma 29 na āma iwahub āma, ma tō i'ra Tera na isisi hã tãma podo. ²⁵Taha pari ma tō duré 119 na wahub 'remhã 're hāimana. Taha ré, ma tō duré i'ra si'aibã norĩ, i'ra sipi'ō norĩ me hã tãma tipoto za'ra.

²⁶Tawamhã Tera āma 70 na āma wahu pari, ma tō si'ubdatō i'ra norĩ hã tipoto za'ra, āne isisi za'ra hã: Abrã, Naor, Harã.

Teraha 'ra norĩ wasu'u, isihudu norĩ wasu'u me

²⁷Ā hã Teraha 'ra norĩ wasu'u, isihudu norĩ wasu'u me. Tera hã, Abrãhã mama, Naoho mama, duré Harãhã mama. Tawamhã duré Harã hã, Loho

i 11.9 Babé hã Ebreu norĩ mreme na “ro'wa'rudu” aiwa prã na ne iwapari na hã.

mama. ²⁸Tawamhã Tera, Babilonia âma i'ra Harã idââ uirĩ na hã te zahadu 're hâimana, 'ri nho'u Ur na isisi wa ipotozéb âma.

²⁹Tawamhã Abrã hã ma tô Sara'ihĩ âma timro. Duré Naor, Milca na isisi âma ma tô timro. Milca norĩ, Iscaha me hã, Harãhã 'ra sipi'õ zahuré.

³⁰Tawamhã Sara'i hã te 'ra waihu'u âna 're hâimana, 'razé wasété wa.

³¹Tawamhã Tera, 'ri nho'u Ur na isisi hawĩ watobro wamhã, Cana'ã na romnhisi u morĩ da, ma tô ti'ra Abrãhã siré, tinhihudu Lo hã siré saprõ, Harãhã 'ra hã. Duré tisan'i'wa Sara'i, ti'ra mro hã ma tô duré siré saprõ. Tawamhã Harã na 'ri nho'õmo nhisi u oto sihutu wamhã, ma tô duré oto tamemhã 're hâimana za'ra. ³²Ãhã wamhã Tera, Harã âma ma tô 205 na âma iwahub âma oto dêrã.

'Re ihâimana u'âsi mono, Abrã te te ipisutuzé wasu'u

12 ¹Tawamhã nimahã bâtã na te Uburé Danhib'apito hã, Abrãhã ma tinha âne:

— Asipti'ai hawimhã te za aiwato, asisânawã norĩ hawimhã, duré aimama nhorõwa hawimhã, ro hã za te aima ihâi'rézéb u aimorĩ da. ²Tawamhã asihudu sidâpâsi ahã uptabi na 're hâimana za'ra mono da hã, wa hã wa za pisutu, a'uwẽ misi âma isitom na dama siptete na 're hâimana za'ra mono da. Duré iwẽ uptabi hã wa za te aima 're anhomri u'âsi. Duré uburé dama hã asisi wasu'u za'ëtẽ di za. Tawamhã iwẽ hã te aima 're i'apisutu mono zéb u'âbã, te za duré a hã iwẽ na hã 're ida'apawapto mo. ³Duré iwẽ te te aima 're i'manharĩ za'ra mono norĩ ma, wa hã wa za duré iwẽ hã te tâma 're 'manharĩ u'âsi za'ra, isimi'manharĩ za'ra zé wa'rãmimhã aima. Duré te te aima 're irob'manharĩ wasété za'ra mono norĩ ma, wa za duré iwẽ'õ hã te tâma 're pisutu za'ra, isimi'manharĩ wasété za'ra zé wa'rãmĩ, aima hã. Tawamhã duré ai'u'âbãmhã, wa hã wa za ti'ai âma uburé a'uwẽ mono bâ 're idahâimana za'ra mono norĩ ma, iwẽ hã te dama 're anhomri u'âsi.

⁴Tawamhã Abrãhã âma 75 na iwahub âma, ma tô Harã hawimhã oto mo, Uburé Danhib'apito te te tâma iwaihu'uzéb zarina. Taha wamhã, Lo ma tô isiré hã mo. ⁵Tawamhã timro te siré saprõ, Sara'i hã. Tizamari'wai 'ra, ti'ra wapté te duré siré saprõ, Lo hã. Duré uburé Harã âma isimarĩ tâma 're ihâimana mono norĩ hã, te siré tidu. Duré uburé pawa'âbã âna tâma iromhuri'wa norĩ zama hã te duré siré te te simro. Tawamhã oto Cana'ã u sihutu wamhã, ⁶Abrã ma tô ti'ai wa'õtõ nho'u hã 'razãri waré, Siquẽ na 'ri nho'õmo nhisi u wisi da, ro iwazéb zahi, Moré na romnhisi âma rowede iwazéb zahi 're isa mono zéb u. Taha wamhã, cananeu norĩ te tame ti'ai 'remhã 're hâimana za'ra. ⁷Tawamhã tame Uburé Danhib'apito, Abrãhã u wisi wamhã, ma tô âne tâma tinha:

— Asihudu norĩ ma, wa za ã ti'a hã tâma sômri za'ra.

Tawamhã tame Abrã ma tô êtẽ za'ra hã 'manha, tinhimizama te te tâma âma zata da, Uburé Danhib'apito ma. E marĩ wa. Tame hâimana ré, itememhã wisi wa.

⁸Taha pari Abrã, Bétéu na 'ri nho'õmo nhisi âma bâtã pusizém niwĩ, êtẽ ahã na 're iromhâimana mono u hã, te duré oto mo. Tawamhã tame ma tô te te sima 'ri nhoré. Bétéu hã te bâtã zasizém niwĩmhã 're hâimana, duré Ai na 'ri wa'õtõ nhisi te bâtã pusizém niwĩmhã 're hâimana. Ta norĩ wa'wa te te

sima i'ri nhoré mono hã ma tô simasa. Tawamhã tameb zama êtê za'ra te te 'manharî wamhã, ma tô duré Uburé Danhib'apito âma hã tiwata. ⁹Tawamhã ta hawi watobro wamhã, ma tô Cana'ã ti'a nho'ômoi baba si ône u'âsi nasi te te rowaimrami.

Abrã, Ezitu u imorizé wasu'u

¹⁰Tawamhã Cana'ã âma mra hã te oto da te 're sêpata za'êtê za'ra. Tahawa Abrã hã ma tô Ezitu u hã mo, a'â tame hâimana hutu da, mrab 'rata. ¹¹Tawamhã Ezitu u oto simasisi wana ré, ma tô Abrã hã, timro Sara'ihi ma tinha âne:

— Te za i'wapa! Tô sena a hã pi'ô i'aiwê uptabi. ¹²Tahawa, ezipsiu norî te te siwi ai'madã'â wamhã, te za sima aiwasu'u za'ra âne: “Âhã pi'ô hã ôhõ mro. E niha iwê uptabi.” Âhã wamhã, te za siwi i'wî. Tawamhã aiwétési hã te te siwi aiwîrî ô di za. Aihâiba ré te za aihâiba. ¹³Tahawa, te za ihidiba na hã dama asiwasu'u. Tawamhã âne na dama asiwasu'u wamhã, da te dasiwi i'wîrî ô di za. Te za duré dasiwi hã i'âri wê ni.

¹⁴Tawamhã Abrã, Ezitu u oto wisi wamhã, ma tô ezipsiu norî, Sara'i sena pi'ô iwê uptabi na hã siwi 'madã. ¹⁵Tawamhã duré ni'wam norî, Ezitu âma apito ma, da'madã'â'wa norî ipire, pi'ô iwê uptabi na te te siwi 'madã'â za'ra wa, ma tô duré tâma wasu'u za'ra. Tahawa, apito nhimiromhurizé 'ri u hã, ma tô tâma siwi saprõ.

¹⁶Tawamhã duré taha hâiba u'âbâmhã ma tô apito, Abrãhã ma, marî hã tâma 'manharî wê. Tahawa pone'ërebã norî hã, duré powawê norî hã, duré awaru po're pore si'aibã norî isipi'ô norî me, duré pawa'âbã âna romhuri'wa si'aibã norî pi'ô norî me hã, duré awaru ba'ômore norî hã ma tô tâma sômri za'ra. ¹⁷Tane nherê, Sara'ihi hâiba u'âbã, ma tô Uburé Danhib'apito, apito, duré isôrõwa 're, 're ihâimana za'ra mono norî me, ihâzé pire na hã hã za'ra.

¹⁸Tahawa, te apito, Abrã itême morî da hã sô hã. Tawamhã te âne tâma tinha: — E marî da, ma âne hã îma i'manha. E marî wa, aimro na hã îma wasu'u ô di bété. ¹⁹Aihidiba na hã ma tô îma iwasu'u. Tahawa, wa hã wa tô aré âma îmro. Â âhâta aimro. Â hawimhã te za oto aipusi 'wa.

²⁰Tawamhã apito tite rob'madã'â'wa norî ma hã, ma tô tâma waihu'u za'ra, Abrã, imro ré, duré marî tâma ihâimana za'ra ré, apã Ezitu hawimhã te te siwi satõrî da.

Abrã norî Loho me, sima isiwân hizari zahuré zé wasu'u

13 ¹Tawamhã Abrã, Ezitu hawi timro ré, duré uburé marî tâma ihâimana za'ra ré ma tô watobro. Tahawa, hâiwa nhimire niwî Cana'ã na romnhisi u ma tô mo. Âhã wamhã, te duré Lo isisânawâi 'ra isiré hã mo. ²Abrã hã isimarî pese uptabi di, pozé wasété na hã, êtê waipo prã prata na hã, duré êtê waipo pré oru na hã. ³Tahawa, ma tô Bétéu na 'ri nho'ômo nhisi nho'ômoi baba si zâmo, itême iwizizéb u. Tawamhã ta hawimhã Bétéu 'rem norî 're, Ai na 'ri nho'ômo nhisi 're me, ro ihâimana u ma tô duré zâmo, nimahã na imorî'rata na te te sima 'ri iwa isôré mono zéb u. ⁴Tawamhã duré êtê za'ra imorî'rata na te te aré i'manharî 'rata u wisi wamhã, ma tô Uburé Danhib'apito âma tiwata.

⁵Tahawa Lo, Abrãhã siré imorî ma tô tite pone'ërebã zéré mapure norî hã, pone'ërebã zéré uzé norî hã, pozé wasété norî hã, duré tite romhuri'wa norî

hã, timro, ti'ra norĩ siré hã te te simro. ⁶Tane nherê, siré 're ihâimana zahuré mono da hã waihu'u ô di, isimizama zahuré sazéb da du ihâimana hã, sadai ô wa. E marĩ wa. Simizama ahâ uptabi zahuré wa. ⁷Tahawa te Abrâhã nhimizama 'madâ'â'wa norĩ, rom na âma 're sisada'âbâ za'ra, Loho nhimizama 'madâ'â'wa norĩ me hã. Tô taha wa, te duré zahadu tamemhã cananeu norĩ hã, perizeu norĩ me hã 're hâimana za'ra. ⁸Tahawa, te nimahã bâtâ na Abrã, Loho ma tinha âne:

— Wa norĩ hã wasiwapru 'râwibre hã. Tahawa ibâi ô di, wasima iwazahi da hã. Duré ñnhimizama na romhuri'wa norĩ, asimizama na romhuri'wa norĩ me sima 're isahi za'ra mono da hã, ibâi ô di. ⁹Tahawa wa za wasima aiwânhi-zari ni. Ôhóta ro inomro hã ma'âpé 'madâ'â, rob're za'êtê uptabi di. Tahawa, ma'âpé nima niwĩ ro inomro hã asima pisutu! Asimi'e niwĩ aimorĩ da wamhã, wa hã wa za ñnhimire niwĩmhã mo. Duré asimire niwĩ aimorĩ da hã wamhã, wa hã wa za duré ñnhimi'e niwĩmhã mo.

¹⁰Tawamhã Lo te te 're rob'madâ'â mono wamhã, Zodã na romharé nhisi ma tô 'madâ, 'ri nho'u Zoa na isisi tême, pa nho'ômo nhipti ahâ ré ro inomro hã, Uburé Danhib'apito te, rob're iwê' 're ihâimana mono sine hã, duré Ezitu âma ti'a iwê 're ihâimana mono ne hã. Âne na romharé iwê na ma tô aré 're hâimana, Uburé Danhib'apito, 'ri nho'u Sodoma, Gomora me te te uprosi zahuré wana ré hã. ¹¹Tawamhã Lo, Zodã na romharé nhisi âma uburé ti'a 're ihâimana mono hã te te sima pisutu wa, ma tô bâtâ pusizém niwĩmhã oto mo. Âne ma tô oto tahawa, sima aiwânhihari zahuré. ¹²Tawamhã Abrã, Cana'ã ti'ai remhã ma tô sisa'u zahuré hã 're hâimana u'âsi. Tane nherê, Lo hã ma tô ta hawimhã zâmo, ro Sodoma 'rata, 'ri nho'u siwaptôma, ihâimana za'ra wa'wa êtê siwa'aba âma, te te sima 'ri nharĩ da, ¹³a'uwê wasété uptabi na si 're ihâimana za'ra mono âma, tiwasété si 'Re ihâimana u'âsi mono zada, te te 're i'manharĩ za'ra mono zéb âma.

'Re ihâimana u'âsi mono, Abrâhã ma, te te iropisutuzé wasu'u

¹⁴Tawamhã duré Lo morĩ za'u si, te Uburé Danhib'apito, Abrâhã ma tinha âne:

— Ta hã i'asabzém hawimhã ma'âpé ro a'madâ'â, hâiwa nhimire niwĩmhã, hâiwa nhimi'e niwĩmhã, bâtâ pusizém niwĩmhã, duré bâtâ zasizém niwĩmhã. ¹⁵Ta hã wa za asihudu norĩ ma ropibuma aima tisô, ône u'â asihudu norĩ nhipti'a na tâma 're hâimana za'ra mono da, â hã i'a'madâ'â mono hã. ¹⁶Asihudu norĩ hã ti'a zapru ahâ uptabi na 're ihâimana za'ra mono ne, wa za ahâ uptabi na 're hâimana za'ra mono da hã tâma pisutu za'ra. Ti'a zapru hã da te 're isa'rata waihu'u za'ra mono ô ne, duré asihudu norĩ, da te 're isa'rata waihu'u za'ra mono da hã mare di za. ¹⁷Tahawa te za â hã ti'a na hâiwa nhimi'e niwĩmhã, hâiwa nhimire niwĩmhã, bâtâ pusizém niwĩmhã, duré bâtâ zasizém niwĩmhã 're robzabui mono da hã 're aimo, wa hã za te aima sômri dâ'âsina.

¹⁸Tawamhã âne te te tâma waihu'u wa, Abrã te te sima i'ri nhoré mono zé hã ma tô te te awasihu, te te aza'rê da 'ri hã, rowede iwazéb zahi, Mare na isisi 'rata 're hâimana mono da oto, 'ri nho'u Hebrô na isisi 'rata 're isa mono

âma. Tame ma tô Abrâ, Uburé Danhib'apito ma, êtê za'ra hã 'manha, âma iwatazéb da hã.

Abrâ, Lo te te isô'reptuzé wasu'u

14 ¹Taha wahub 'remhã, te Anrafe na isisi, Sina na romnhisi âma apito na 're hâimana. Arioqui, Elasa na romnhisi âma apito na te 're hâimana. Quedorlaome, Elã na romnhisi âma te apito na hã 're hâimana. ²Tawamhã â norĩ maparane si'uiwa na apito, ma tô âne 'ri nho'ômo nhisi norĩ âma apito norĩ te te 're 'wapé za'ra: Bera Sodoma âma, Birsã Gomora âmamhã, Sinabe Adma âmamhã, duré Semebe Zebo'ĩ âmamhã. Bela na 'ri nho'ômo nhisi âma zama ma to apito te te siwi 're 'wapé. ('Ri nho'ômo nhisi amo hã Zoa na.) ³Tawamhã â hã 5 na apito norĩ, ma tô tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã 'rã'ôto za'ra, romharé Sidĩ na isisi âma, Â warĩrĩ na pu'u nhisi 're ihâimana mono âma. ⁴Ta norĩ hã ma tô aré 12 na wahub 'remhã apito Quedorlaome nhimi'madâ'â zahi na 're hâimana za'ra. Tane nherê, ta norĩ 13 na wahub âma hã ma tô ihawi iwairébê da hã sada tihâimana za'ra oto. ⁵Tawamhã duré Quedorlaome, tisiré apito na 're ihâimana za'ra mono norĩ me ma tô 14 wahub âma âne a'uwê wamri norĩ âma hã ai'uté za'ra: Refa'ĩ norĩ Asterote-Carna'ĩ âmamhã, zuzĩ norĩ Hã âmamhã, duré emi norĩ Savé-Quiriataĩ âmamhã. ⁶Duré horeu norĩ zarina Se'ĩ na êtê nhisi 're ihâimana mono hawi, El-Parã na romnhisi 're ihâimana mono u, rop si 're irosa'wari mono nhana'rata u isarina si'aba'rêi wamhã, ma tô ta norĩ âmab zama duré ai'uté za'ra. ⁷Taha parimhã En-Mispate na romnhisi u ma tô apã ai'aba'rê, tô Cadi na isisi amoi u. Tahawa, ma tô amalequita norĩ nhipti'ai âma hã, duré amoreu norĩ Hazazã-Tama na 'ri wa'ôto nhisi âma 're ihâimana za'ra mono norĩ âma ai'uté za'ra. ⁸Tahawa, Sodoma âma apito, Gomora âma apito, Adma âma apito, Zebo'ĩ âma apito, duré Bela âma apito, ma tô ta norĩ hã tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ ré hã wairé, Sidĩ na romharé nhisi u tame te te 'wapé za'ra da hã, ⁹Elã âma apito hã, Go'ĩ âma apito hã, Sina âma apito hã, duré Elasa âma apito hã. Tawamhã 4 na apito norĩ hã te za 5 na apito me hã sisada tihâimana za'ra. ¹⁰Tawamhã Sidĩ na romharé nhisi âma te ab're, wedewa'u tob ré hã ahã na 're hâimana za'ra. Tawamhã Sodoma âma apito, Gomora âma apito me dasi'wapéi wi sima'uri pibu zahuré da sisamroi wamhã, ma tô nima norĩ ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa hã ab're 'remhã nasi titobro za'ra. Tahawa, nima norĩ si ma tô dawi aimani za'ra, êne 're ihâimana za'ra mono u hã. ¹¹Tawamhã maparane si'uiwa na apito norĩ hã ma tô uburé Sodoma âma duré Gomora âma dasa norĩ hã siwi waibu za'ra, uburé marĩ iwa'âbã za'êtê me. Taha pari ma tô oto iré ai'aba'rê. ¹²Lo, Abrãhã 'ra wapté Sodoma âma ma tô 're hâimana. Tahawa taha zama ma tô duré da'u'âbãmhã dasiwi saprõni ni. Duré uburé isimarĩ, tâma 're ihâimana za'ra mono zama, ma tô dasiwi 'wasari ni.

¹³Tane nherê, ma tô aibã misi dawi aimani. Tawamhã ta hã ma tô mo, uburé marĩ ihâimanazé Ebreu Abrãhã ma, te te tâma rowasu'u da. Abrã hã te rowede iwazéb zahi 'rata 're hâimana, amoreu norĩ siré Mare te rowede 'rata. Tawamhã Mare norĩ hã te tisisānawã Escol me Aner norĩ me hã Abrãhã niwĩmhã 're hâimana za'ra. ¹⁴Tawamhã Abrã, i'ra wapté da te dasiwi âri wa, da te dasiwi isaprõnizé te te waihu'u wamhã, ma tô tite aibã norĩ dasi'wapé

na âma 're isisanho za'ra mono hã sima 'rã'õtõ, uburé isõrõwa mono bâ 're ipoto za'ra mono norĩ hã. Uburé ta norĩ hãiba za'ra hã 318 na. Tawamhã Abrã, maparane si'uiwa na apito norĩ zarina ma tã isiré za'ra mo, 'rinho'u Dã na isisi u hã. ¹⁵Tawamhã tame tite aibã norĩ na maparane iwa'õtõ na hã ma tã âma aipo'o. Tawamhã tinhitob'ru norĩ, barana te te sima sahui wamhã, ma tã âma ai'uté za'ra. Te duré isarina hã timorĩ za'ra, Damascu nhipai âma hãiwa nhimire niwĩ, Hobã na 'ri nho'õmo nhisi 're ihãimana mono u. ¹⁶Tahawa, isitob'ru norĩ, marĩ te te aré tiwi i'wasari hã ma tã Abrã hã uburé apã tiwi waibu za'ra, te te apã 'wasari da. Tawamhã tizamari'wai 'ra Loho zama ma tã apã saprõ. Duré isimari zama hã ma tã apã tidu. Pi'õ norĩ zama ma tã duré apã te te tãma simro. Duré isib'a'uwẽ tãma isi'mairẽme norĩ zama ma tã te te tãma simro apã.

Mequizédéqui, Abrãhã ma, iwẽ hã te te tãma ipisutuzé wasu'u

¹⁷Tawamhã Quedorlaome âma, duré isiré norĩ apito âma te te ai'uté za'ra pari, Abrã apã tinhorõwa u te te sina siri wa, ma tã Sodoma âma apito hã itẽme mo, 'rãwi te te sãpõtẽ da, romharé Savé na isisi âma, isisi amo hã romharé Danhib'apito na iwamri âma. ¹⁸Tawamhã Mequizédéqui, Salẽ^k na 'ri nho'õmo nhisi âma apito, duré Danhipai u pese 'Re ihãimana u'ãsi mono te, sasedoti na 're ihãimana mono hã ma tã i'u'etẽ wapu norĩ, uva 'rã wa'u isé me hã tãma mrami zahuré. ¹⁹Tawamhã Mequizédéqui, Abrãhã ma, iwẽ te te tãma pisutu sina, ma tã âne tãma tinha:

“Abrã, 'Re ihãimana u'ãsi mono, danhipai u 're ihãimana mono, hãiwa 'manhari'wa hã, duré ti'ai 'manhari'wa hã iwẽ si te te aima 're pisutu mono da, wa tiwi te 're waptẽrẽ.

²⁰Duré 'Re ihãimana u'ãsi mono danhipai u 're ihãimana mono, asitob'ru norĩ asib'rata te te aima isõmri za'ra âma si 're wawata za'ra wa'aba mono!”

Tawamhã Abrã, uburé marĩ na apã te te âma isiri za'ra hã 10 na ihãimana za'ra te te ipo hã misi ma tã tãma waze, Mequizédéqui hã ma, te te tãma sõmri da.

²¹Tawamhã taha pari Sodoma âma apito, te Abrãhã ma hã tãma tinha âne: — Marĩ hã aima hãimana za'ra. A'uwẽ norĩ si te za apã ãma isõmri za'ra.

²²Tane nherẽ, Abrã ma te âne asa âma tãma wa'rã:

— Uburé Danhib'apito, danhipai u 're ihãimana mono, hãiwa 'manhari'wa, duré ti'ai 'manhari'wa, taha nho'a wa za ãnhib'rada hã hãimo wẽ, ²³asimari hã za ãma ihãimana za'ra õ na te tãma ropisutu da hã, niha wamhã, abazi isidi surure na, niha wamhã duré dapara'uza wasisizém na hã. ãhã wamhã, a hã niwamhã âne na inharĩ da hã mare di za: “Tãma ãnhimi'manhari wẽ zéb zarina ma tã Abrã hã sisimari pese.” ²⁴Marĩ ãma ihãimana da hã te ãsima wẽ õ di. ãnhib'a'uwẽ norĩ tisa te te âma ihuri si te za ãma ti'maihãiba za. Tane nherẽ, te za ãsiré norĩ ma si marĩ hã ite mono bâ tãma tihãimana za'ra, ã norĩ ma, Aner, Escol, duré Mare.

k 14.18 Salẽ nhisi amo hã Zeruzalẽ na.

**'Re hâimana u'âsi mono, Abrâhâ ma, tinhimiropisutu
zahi te te i'manharizé wasu'u**

15 ¹Tawamhâ âhâ parip si Abrâ ma tô sôtô 'rowim ne marî 'madâ. Taha na te Uburé Danhib'apito âne tâma tinha:

— Abrâ, aipahi tô. Marî isimimnhasi wi wa za wa hâ 're isimapa, ai'wawi. Duré iwê wa za te aima 're anhomri.

²Tawamhâ Abrâ asa ma te âma sada'â âne:

— Uburé Danhib'apito, îte 'Re ihâimana u'âsi mono! Îma hâ marî dai ô di, iwê îma 're i'anhomri mono zé î'ra âna za 're ihâimana u'âsi mono da nherê. Eliézéhé si Damascu âma, te za uburé i'uiri na înhibrob na hâ âma ate za'ra. ³Îra hâ îma 'manhomri ô di. Tahawa îma romhuri'wa înhorôwa 're, ipoto si te za i'uiri na înhibrob na hâ âma ate za'ra za.

⁴Tawamhâ Uburé Danhib'apito te duré âne tâma nharî na sahu:

— Mare di. Ai'ra uptabi ma si, te za asimari hâ tâma irême za'ra. Mare di za, aima romhuri'wa Eriézéhé ma irême za'ra da hâ.

⁵Tawamhâ Uburé Danhib'apito, rob u te te saprôni wamhâ, te Abrâhâ ma tinha âne oto:

— Ma'âpé hâiwa 'madââ, wasi norî sa'rata waihu'u pese wamhâ, aza'rata da pé. Tane asihudu norî hâ, ahâ uptabi di za.

⁶Tawamhâ Abrâ, Uburé Danhib'apito te te tâma iwaihu'uzêm na ma tô sina mreme umnhasi oto. Tahawa Uburé Danhib'apito, ma tô duré wêsâ, te te sina wawâi ô wa oto. ⁷Tawamhâ te duré sina tâma tinha âne:

— Wa hâ, Uburé Danhib'apito. Wa hâ wa tô Babilonia hawimhâ we aiwaze, 'rinho'u Ur na isisi hawimhâ, â hâ ti'a te aima isômri da hâ âma 're airo mono da oto.

⁸Tawamhâ Abrâ te asa tâma tinha âne:

— Uburé Danhib'apito, îte 'Re hâimana u'âsi mono, e niha wa za waihu'u, sena na â ti'a na za âma isite da na hâ.

⁹Tawamhâ Uburé Danhib'apito, ma asa âma tâma wa'râ âne:

— Ma'âpé pozé wasédé we îma 'mazaprôni, pone'ërebâ zéré uzé sipi'ô hâ, pone'ërebâ zéré mapure si'aibâ hâ, uburé si'ubdatô âma iwahum norî hâ. Duré te za we îma i'maimra naire norî hâ, utu'ure me.

¹⁰Tawamhâ imreme zarina abaze norî, ma tô te te tâma simro. Tahawa, ma tô duré ro'wa na aiwa âma sipo'o. Tawamhâ ipo'o mono bâ ma tô sitêmemhâ sô're sina te te aza'ra. Tane nherê, si norî âmap si ma tô wahuré hâ âma aiwânhiza, âma sipo'o zahuré âna. ¹¹Tawamhâ sipahutu norî abaze na âma isipo'o mono zô ma tô aré nasi ana. Tane nherê, Abrâ hâ te nasi âma te te awano'ô apâ. ¹²Tawamhâ oto mara wamhâ, ma tô Abrâ hâ sina tipahâ pese, aptâ âma isimei pese zarina sôtô pese wa. Taha nherê, waptu na ma tô tipahi. Ma tô ipê'ewara hâ iwab âzé. ¹³Tawamhâ Uburé Danhib'apito te tâma tinha âne:

— Ma'âpé waihu'u. Sena na te za asihudu norî tisiré a'uwê'ô norî te ti'ai wa'otô nho'ômo âma 're hâimana za'ra. Tame te za pawâ'âbâ âna te te dama 're romhuri za'ra. Tahawa, te za da te tâma 're rob'manharî wasété za'ra, 400 wahub 'remhâ. ¹⁴Tane nherê, pawâ'âbâ âna te te 're romhuri za'ra mono da, te te tâma 're irob'manharî wasété za'ra mono norî hâ wa za hâ za'ra. Tawamhâ asihudu norî apto'o ré te za ta norî nhipti'ai hawimhâ sima iwê na wairé.

Tahawa, te za isimarĩ pese za'ra hã siré 'wasa, iwa'âbâ za'etê mono hã. ¹⁵A hã atâ'â wamhã, te za aima rowê sina aihĩ'rata norĩ u aimo. Asĩ'ihĩ pese wapsi te za ai'âma ti'a ni. ¹⁶Asihudu norĩ, maparane si'uiwa na âma idapoto âmap si te za apâ we sina siri za'ra. E marĩ wa. Zahadu amoreu norĩ wasété zé ibâ na hâimana ô wa, niha na te tâma irob'manharĩ za'ra da hã.

¹⁷Tawamhã oto we robra si'rêi mono wamhã, ma tô oto tirobra pese. Taha wi, ma tô prê'a ré piza'a 're wawê waptu na sihâi'rê, ihawi isisédé isi'rêi mono hã. Tahawa, rãsitô ma duré isiré hã sihâi'rê. Tawamhã ta norĩ hã ma tô abaze na âma isipo'o mono wa'waibaba ro'rahâri zahuré. ¹⁸Tawamhã tô taha bâta na ma tô Uburé Danhib'apito, Abrâhã ma, tinhimiropisutuzé hã tâma 'manha, âne:

— Asihudu norĩ ma, â hã ti'a te tâma sômri za'ra da wa inhimiropisutu zahi hã 'manha, Ezitu âma ti'a zadaré inomro hawi, panho'u Eufrazi na isisi u hã, ¹⁹queneu norĩ nhĩpti'a hã, quenezu norĩ nhĩpti'a hã, cadimoneu norĩ nhĩpti'a hã, ²⁰hitita norĩ nhĩpti'a hã, perizeu norĩ nhĩpti'a hã, refa'ĩ norĩ nhĩpti'a hã ²¹amoreu norĩ nhĩpti'a hã, cananeu norĩ nhĩpti'a hã, gigazeu norĩ nhĩpti'a hã, duré zebuzeu norĩ nhĩpti'a hã.

Aga norĩ wasu'u, Ismaeu me

16 ¹Tawamhã Sara'i, Abrâhã mro te zahadu timro ma, 'ra âna 're hâimana. Tawamhã Sara'ihĩ ma, romhuri'wa te Aga na isisi tâma 're 'mai'hâimana, ezipsiu norĩ nhĩpti'ô hã. ²Tawamhã nimahã bâta na Sara'i 'ra ô wa, te Abrâhã ma tâma tinha âne:

— Uburé Danhib'apito, i'ra da te te îma rowairébé ô 'ru te, ma'âpé îma romhuri'wai âma aihâimana mono. Âhã wamhã, taha hâiba u'âbâ âté te za i'ra ne îma 're hâimana za'ra.

Tawamhã Abrã, Sara'i tinhimirosa'rada te te âne tâma iwaihu'uzém na ma tô âma saze. ³Tahawa, ma tô Aga imro prã na tâma 're ihâimana mono da hã oto tâma tisô. Abrã Cana'ã na romnhisi âma 're ihâimana mono zém na 10 na âma iwahub âma ma tô âne na tiromhâiba. ⁴Tawamhã Abrã, Agaha âma hâimana mono wa, ma tô oto tiwasã. Tawamhã oto tiwasã na siwaihu'u wamhã, ma tô Aga hã, Sara'i tinhĩb'ihã'a tâma i'madã'â wapure zarina oto siwi wê'ô pese 'rãwi. ⁵Tahawa Sara'i te Abrâhã ma tinha âne:

— A hã i'upai u'âbãmhã ma tô Aga siwi i'wê'ô. Tô wa hã asib'rata te aima sômri nherê, oto tiwasã na siwaihu'u wamhã, ma tô siwi i'wê'ô pese tô. Tahawa, Uburé Danhib'apito si te za wawaihu'u, tiha na wa te i'upazém na hã, a hã wamhã, duré wa hã wamhã. ⁶Tawamhã Abrã, ma te âma tâma wa'rã âne:

— Wê di tô, marĩ ô di. Aga, aima romhuri'wa te asimi'madã'â na 're hâimana. Tahawa asima iwêzéb uwaibaba, te za niha marĩ tâma i'manha.

Tawamhã Sara'i nasi te te wada'uri pese wa, duré nasi timreme nhiti'ru na te te tâma nharĩ wa, ma tô oto a'ubuni u tiwi aimani. ⁷Tawamhã a'ubuni wi rop si 're irosa'wari mono âma, Su na romnhisi u bãdãdi inomro 'rata ub're ihâimana âma sãmra ré, ma tô Uburé Danhib'apito ma, hâiwa âma romhuri'wa sô 're irĩti mono hã tisã. ⁸Tahawa, ta hã te âne sadanha:

— Aga, Sara'ihĩ ma romhuri'wa, e ma hawi te wei aimo. E momo te za aimo.

Tawamhã Aga ma asa âma sada'â âne:

— Ĩnhib'apito wi, wa we tiwi aimani, Sara'ihî wi.

⁹Tawamhã Uburé Danhib'apito ma, hâiwa âma romhuri'wa, ma te âne tâma waihu'u:

— Apâ te za asib'apito u aimo. Isapari 're i'aihâimana mono na te za imreme 're iwapari pese mo.

¹⁰Tawamhã te duré âne tâma tinha:

“Asihudu norĩ ahâ uptabi na 're hâimana za'ra mono da, wa za 'manha.

Ahâ uptabi wa, da te 're sa'rata waihu'u za'ra mono õ di za.

¹¹Ma tô, tô aiwasã, ai'ra aima hâimana da hã. Tahawa, te za isisi, Ismaeu' na.

E marĩ wa. Uburé Danhib'apito, robzépata wa, 're i'asadari mono zé te te wapari wa.

¹²Ã hã ai'ra te za awaru po're pore rom na sima iwẽ na 're ihâimana za'ra mono ne 're hâimana.

Ta hã te za uburé te te 're da'a'wapé. Te za uburé da te dasiwi 're 'wapé.

Duré uburé tisisânawã norĩ nhiti te za ta hã romhã na 're hâimana.”

¹³Tawamhã Aga, ma tô Uburé Danhib'apito hã sisi, âne: “Re ihâimana u'âsi mono si te te 're i'madâ'â mono.” Âne 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma nharĩ wa, ma tô aré 'râwi sima tinha, âne: “E ta hã te te 're i'madâ'â mono hã wa te sena na itômo na 'madâ, idâ'â âna.” ¹⁴Tahawa â zô ab're Cadi norĩ 're, Berete na 'ri wa'õtô nhisi me ihâiba hã ma tô da te 're sisi za'ra, âne: “Ã zô ab're, 'Re ihâimana u'âsi mono te, te te 're i'madâ'â mono te.”

¹⁵Tawamhã Abrãhã ma, Agaha zé're hawĩ ma tô i'ra tâma podo. Tahawa, 'watébrémi hã imama, ma tô sisi, Ismaeu na. ¹⁶Abrãhã âma 86 na iwahub âma, ma tô Ismaeu podo.

Danhihâiwata nhihâri na rotizé wasu'u

17 ¹Tawamhã Abrãhã âma 99 na iwahub âma, ma tô Uburé Danhib'apito tâma sihâi'rê. Tahawa, ma tô âne tâma tinha:

— Wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono, i'waihu'u pese uptabi. Aipê'ẽ na te za i'âmap si 're aimo. Te za duré imreme 're iwapari pese mo. ²Ĩnhiropisutuzé te aima i'manharizéb zarina, wa za asihudu norĩ ahâ uptabi na 're ihâimana za'ra mono da hã aima 'manha.

³Tawamhã Abrã, hi'râtítô ma tô tâma nhamra. Ti'ai u ti'ubu na ma tô âma ropto. Tahawa, te 'Re ihâimana u'âsi mono âne duré tâma tinha:

⁴— Ĩnhiropisutuzé wa aima 'manha, âne: A'uwẽ wamri mono bâ da'ahâ uptabi hi'rata na 're aihâimana mono da, wa aima ropisutu, âhã na hã.

⁵Tahawa â hawimhã za oto asisi hã Abra'ã" na. Asisi õ di za oto, Abrã" na hã. E marĩ wa. A'uwẽ wamri mono bâ da'ahâ uptabi hi'rata na 're aihâimana

l 16.11 Ismaeu hã Ebreu norĩ mreme na “Re ihâimana u'âsi mono te te idawapari” aiwa prã na ne iwapari na hã. m 17.5 Abra'ã hã Ebreu norĩ mreme na “da'ahã mama” aiwa prã na ne iwapari na hã. n 17.5 Abrã hã Ebreu norĩ mreme na “dahi'rada dama iwaihu'u za'ẽne” aiwa prã na ne iwapari na hã.

mono da, za te aima 'manharī wa. ⁶Asihudu ahâ uptabi di za. Te za duré ta norī 'remhâ nima norī dama 're si'apito za'ra. ⁷Īnhimiropisutuzé ône u'â aima 're hâimana mono da, duré asihudu norī ma zama ône u'â tâma 're hâimana za'ra mono da zama wa aima 'manha âne: Ône u'â, ate 'Re ihâimana u'âsi mono na, duré asihudu norī te 'Re ihâimana u'âsi mono na, wa za tâma 're ihâimana za'ra. ⁸Ti'a wa za aima tisô. Asihudu norī ma zama wa za tisô, dasiré a'uwê'ô na iwa 're i'aihâimana mono zé hâ. Uburé Cana'â âma ti'a te za ône u'â asihudu norī ma, ite na tâma 're hâimana za'ra. Tawamhâ wa za duré ite za'ra na 'Re ihâimana u'âsi mono na tâma 're ihâimana za'ra.

⁹Re ihâimana u'âsi mono te duré zahadu âne tâma tinha:

— Abra'â, a hâ te za aima ĩnhimiropisutuzém na, asihudu norī me âma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁰Īnhimiropisutuzé aima, duré asihudu norī ma, te i'manharizéb zarina, te za uburé ai'reb za'ra wa'aba aibâ norī tinhihâiwata nhihârizé te te sima 're 'manharī za'ra. ¹¹Danhihâiwata nhihârizé hâ, wanhimiropisutuzé wa te wasima i'manharizé aime, te wasu'u. ¹²Tahawa â hawim haré te za oto uburé 'watébrémi na ai'uté 're ipoto za'ra mono âma 8 na bâdâ ipotozém na âma 're isi'utōrī za'ra mono âma 're i'anhihâiwata nhihâri mo. Asōrōwa 're, 're ipoto za'ra mono pawa'âbâ âna aima romhuri'wa norī, asiré a'uwê'ô norī wi i'ui'pra za'ra norī zama te za 're i'anhihâiwata nhihâri mo. ¹³Uburé te za 're i'anhihâiwata nhihâri mo, taré hâ 'maihâimana âna. Aihâiba na za'ra wa'aba ihâiba hâ te za aima ĩnhimiropisutu za'ra wa'aba zé waihu'uzéb da hâ ône u'â 're hâimana. ¹⁴Ni'wa da te sihâiwata nhizâri âna hâimana wamhâ, asiré za'ra wa'aba 're ihâimana mono da hâ mare di za. E marī wa. Īnhimiropisutuzé te te wazéb ô na hâimana wa.

¹⁵Taha pari 'Re ihâimana u'âsi mono, te Abra'âhâ ma, duré tâma tinha âne:

— Â hawimhâ za oto aimro nhisi, Sara'i na i'mahârâzé ihâimana da hâ mare di za, Sara' na za oto isisi hâ. ¹⁶Īwê uptabi wa za te tâma 're anhomri. Tahawa wa za duré ai'ra aima tisô, is'ére hawimhâ. Wa za tô iwê hâ te tâma 're anhomri. Tahawa te za a'uwê wamri mono bâ da'ahâ uptabi hi'rata sipi'ô na dama 're hâimana. Te za isihudu norī 'remhâ nima norī hâ dama 're si'apito za'ra.

¹⁷Tawamhâ Abra'â, hi'râtītō ma tô nhamra. Ti'ubu na ti'ai u hâ ma tô ropto. Tahawa, te te tâma iwaihu'uzém na ma tô aihâ. Tahawa te âne 'râwi sima tinha: “E aibâ 100 na âma iwahu hâ sidamama waihu'u pese di. E niha te za meré Sara âma 90 na iwahum nheré ti'ra.” ¹⁸Tawamhâ Abra'â, te 'Re ihâimana u'âsi mono ma, âne tâma tinha:

— Tô aré iwê, iwê hâ ĩma 're i'anhomri mono ne, ihâiba u'âbâ Ismaeu ma, iwê hâ duré 're anhomri mono da, taha ré 're hâimana u'âsi mono da.

¹⁹Tane nheré, 'Re ihâimana u'âsi mono, ma te âne asa âma tâma wa'râ:

— Te inharizéb zarina te za tô aimro Sara aima ti'ra. Tawamhâ a hâ te za isisi, Izaqui^o na. Tawamhâ taha ma, wa za ĩnhimiropisutu zahi isi'utōrī'ô ône u'â te tâma 're 'manharī, isihudu norī ma ropibu ma. ²⁰Tawamhâ duré Ismaeu ma irowaptêrêzéb zama wa tô wapa. Tahawa iwê hâ wa za te tâma 're anhomri. I'ra norī, duré isihudu norī ahâ uptabi na 're hâimana za'ra mono da

o 17.15 Sara hâ Ebreu norī mreme na “dama ipire sipi'ô” aiwa prâ na ne iwapari na hâ.

p 17.19 Izaqui hâ Ebreu norī mreme na “Te aihâ”, aiwa prâ na ne iwapari na hâ.

hã wa za 'manha. Tahawa te za 12 na dama ipire nori mama na 're hâimana. Duré isihudu nori hã a'uwê misi âma isitom na dama siptete na 're hâimana za'ra mono da, wa za 'manha. ²¹Tane nherê, wa za ai'ra Izaquihi ma, ãhimiropisutu zahi hã tâma 'manha, tô âhã a'amo wahup tém na Saraha zé're ipoto ma.

²²Tawamhã Abra'âhã ma, âne na te te tâma nharĩ mono pari, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã oto tiwi mo hâimo. ²³Tawamhã tô taha bâta na Abra'â, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma iwaihu'uzéb zarina ma tô 'manha. Tahawa ti'ra Ismaeu ma tô sihâiwata nhizâ. Uburé aibâ isôrôwa 're, 're ihâimana za'ra mono nori zama hã ma tô anhihâiwata nhihâ. Isiré a'uwêô te te tâma 're iromhuri za'ra mono, te te i'uipra za'ra nori zama ma tô anhihâiwata nhihâ. ²⁴⁻²⁵Tawamhã Abra'âhã âma 99 na iwahub âma ma tô sihâiwata nhizâri ni, i'ra Ismaeu hã 13 na âma iwahub âma. ²⁶Tô taha bâta na ma tô sahuré sihâiwata nhihâri zahuré ni, Abra'â nori hã i'ra me. ²⁷Pawa'âbâ âna tâma romhuri'wa nori zama ma tô uburé sihâiwata nhihâri za'ra ni, isôrôwa 're, 're ipoto za'ra mono hã duré isiré a'uwêô nori wi, te te 're i'uipra za'ra mono nori zama hã.

'Re ihâimana u'âsi mono, Abra'âhã ma, i'ra na te te tâma iropisutuzé wasu'u

18 ¹Tawamhã Uburé Danhib'apito, Abra'âhã ma, ma tô tâma sihâiré, rowede iwazéb zahi, Mare na isisi 'rata hâimana ré. Tawamhã Abra'â, hâiwahâ tême rowa'ro wa, ma tô romhâ 'manharĩ na tinhorôwa 'ridawa zahâpâmhâ nhamra rowi. ²Râi wahutu wa, te te rob'madâ'â wamhã, ma tô si'ub-datô aibâ nori isô're isimasa 'madâ'â za'ra. Te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô si'aba're na itême tiwara za'ra, te te sina uzusi za'ra da. Tawamhã hi'râtitô, ma tô isô'reb za'ra nhamra. Ti'ubu na ti'ai u ma tô ropto. ³Tawamhã ma tô âne tâma nharĩ za'ra:

— Ìnhib'apito nori, niha na asiwi ïwêsâmri aba wamhã, ma'âpé wasitême wasihutu âna wahâimana za'ra da hã, ïnhorôwa ïré asiwi sa'rei wa'aba ô di za. ⁴Â hã wa za dama ti'ru, da te we dasiwi 'mai'a'âri da, âma asipara upsô za'ra wa'aba zéb da hã. Taha parip si te za rowede zahâpâmhâ aiwa'utu za'ra wa'wa. ⁵Dasa zama suru na wa za aima amrami za'ra wa'wa a'â, asiptete sina bâdâdi na ai'aba'rei wa'aba zém na âma uzusi za'ra wa'aba da, aima romhuri'wa tême we âwa itême aihutu aba dâ'âsina.

Tawamhã ma te âne asa hã âma tâma wa'râmi za'ra:

— Wê di tô. Marĩ ô di, wa âma wasiwi asaze ni.

⁶Tawamhã Abra'âhã ma tô si'aba're na 'ri para u hã âzé, Saraha tême. Sébré wamhã, ma tô âne tâma tinha:

— Ma'âpé, ai'aba're na 10 kilu na ipire pibuzém na trigu 'mai'âri, i'u'êté wapu waptu na 'ma'manharĩ da.

⁷Tawamhã powawê 're isimasa mono zéb u, ma tô sapraba sina wara. Tahawa ma tô powawê zapu iprédup té hã 'mai'â. Tawamhã tite romhuri'wai ma, ma tô tâma tisô, dasa te te âma 'manharĩ da. ⁸Tawamhã powawê hâiwa'u tom nori, ihâiwa'ui me duré romnhi zebre nori me hã ma tô itême isihutu nori nho'remhã tâma sa'ra za'ra. Tawamhã saihuri ré hã, ma tô Abra'â i'ratab za'ra rowede zahâpâ hâiwim haré za. ⁹Tawamhã imro zô, te âne duré siwi sadanha:

— E mahāta aimro, Sara hā.

— 'Ripara te nhamra. — Āne te asa tāma wasu'u za'ra.

¹⁰Tawamhā te Abra'āhā ma, nimahā tāma tinha āne:

— Wahup tém na tô ā a'amo na wa za we apā atēme mo. Tawamhā taha na te za aimro Saraha ma, i'ra hā tāma podo.

Tahawa, Sara 'ridawa āma ibabarā na isa hā ma tô isimirobzanhamrizé sina wapa. ¹¹Abra'ā norī Saraha me hā hāiba préduh zahuré di oto. Tahawa Saraha 'razéb da, āma iwahu hā ma tô oto sa're. ¹²Tahawa te sihā sina āne 'rāwi sima tinha:

— E niha wa za ĩnhib'apito āma te ĩsima rosa'rata ze, wa norī hā oto ihire nherē, āhā na hā. Sadai ō di.

¹³Tawamhā Uburé Danhib'apito, te Abra'ā hā sadanha āne:

— E marī wa, te Sara hā aihā. E marī da, te tinha, ihi wa, za oto i'ra waihu'u ō na hā. ¹⁴E Uburé Danhib'apito ma, marī hā ĩma waihu'u prā pā. Uburé marī hā ĩma waihu'u pese di. Tahawa, te inharizéb zarina wahup tém na wa za we atēme mo apā. Tawamhā taha na te za i'ra hā tāma podo, Saraha ma.

¹⁵Tawamhā āne na imreme te te wapari wamhā, ma tô Sara hā tāma tipahi. Tahawa te tiwi a'udā āne:

— ĩsihā ō di.

Tane nherē, Uburé Danhib'apito, ma te āma tāma wa'rā āne:

— Senai ō di i'asiwasu'uzé hā. Ma! Te tô aihā.

**Abra'ā, Sodoma wa, 're idahāimana za'ra mono
norī āma te te irowaptērēzé wasu'u**

¹⁶Tawamhā itēme isihutu norī, ihawi si'aba'rē da, oto wahutu za'ra wamhā, ma tô 'ri nho'u Sodoma sisahāpā siwi 'madā. Tahawa, Abra'ā ma tô isiré timorī za'ra, bādādi te te a'ā tāma wasu'u za'ra mono da. ¹⁷Tawamhā Uburé Danhib'apito te 'rāwi sima tinha, āne: "Abra'āhā wi, za marī te i'manharizé te tiwi i'udā da hā mare di za. ¹⁸Isihudu sidāpāsi ahā uptabi na 're hāimana za'ra mono wa, te za a'u'wē misi āma isitom na dama siptete na 're hāimana za'ra. Ta norī u'ābā wa za uburé a'u'wē mono bā iwē hā te tāma 're sōmri za'ra, ti'ai mono bā. ¹⁹Wa hā, Abra'ā wa tô pisutu, ti'ra norī ma, tinhihudu norī ma, ĩzadawa na si 're sōpré mono da hā te te tāma 're waihu'u za'ra mono da, tāma ĩnhirotizé hā te te 're wapari pese za'ra mono da, duré i'uwaibaba na si sena na āma 're nomro mono da. Tawamhā ta norī ĩmreme te te 're iwapari pese za'ra mono na 're hāimana za'ra mono wamhā, wa hā wa za Abra'āhā ma, te tāma iropisutuzé hā uburé āma tāma a'u'waimra."

²⁰Tawamhā Uburé Danhib'apito, te Abra'āhā ma oto tinha āne:

— Sodoma norī āma Gomora me, iwasédé da te āma 're inomri zahuré mono zé sa'ētē uptabi di. Duré iwa 're idahāimana za'ra mono norī wasété za'ra zé hā pire uptabi di. ²¹Tahawa, ōwamhā ĩmorī da si, dawasédé te 're iwapari mono, sena zô te waihu'u da, duré niha wamhā, taré na te waihu'u da.

²²Tawamhā maparane itēme isimasi, ma tô oto tineb zahuré, Sodoma nho'ōmoi baba. Tane nherē, Uburé Danhib'apito si te Abra'āhā siré tihāiba, isa'u zahuré hā. ²³Tawamhā Abra'ā ma tô itēme sina rotété. Tahawa, te āne sadanha:

— E 're idanomro wasété mono norĩ zu, te za iwě norĩ hã isu i'upro. ²⁴ Bété 50 na 'ri nho'omo 're, dawě norĩ dahâimana za'ra wamhã. E tane nherě, te za 'ri nho'u hã irě i'uprosi za'ra. E 50 na dawě norĩ aima isawi pe ihâimana za'ra zéb zarina, asimihâzé hã bété 'ri nho'omo ma, ba'a ô di za. ²⁵ 'Re idanomro wasété mono zu, dawě na 're idahâimana za'ra mono i'uprosi da hã te âma rosa'rata waihu'u ô di, dasine tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra mono ô nherě. Asimirob'manharizéb uwaibaba ô di, âne hã. E marĩ wa. A hã uburé pese da'âma 're irowairébé mono 'wa te 're aihâimana mo. Tahawa te za i'uwaibaba na si niha na dama 're i'ab'manharĩ mo.

²⁶ Tawamhã Uburé Danhib'apito, ma te Abra'âhã ma âma tâma wa'rã âne:

— Sodoma 're, 50 na 're idanomro wě mono na dahâiba te waihu'u wamhã, ta norĩ u'âbã wa za uburé 'ri nho'omo 're a'uwě norĩ ma tâma ba'a za'ra za, inhimihâzé hã.

²⁷ Tawamhã Abra'ã te duré apã tâma tinha âne:

— Īruiwaparĩ ô di za, aima iwapure nherě, za apã te aima inharĩ na te isahu na hã. E marĩ wa. A hã Uburé Danhib'apito. Wa hã tarére hã ti'ai âma a'uwě.

²⁸ Bété 45 na si dawě norĩ dahâimana za'ra wamhã, e te za tane nherě, marĩ hã tihâiba. Duré e 5 na sô irowaptã'â zarina te za 'ri nho'u hã daré i'upro.

Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, ma te âma sada'â âne:

— 45 na 're idanomro wě mono, dahâiba na te waihu'u wamhã, 'ri nho'u hã te uprosi ô di za.

²⁹ Te duré Abra'ã tâma tinha âne:

— Bété 're idanomro wě mono 40 na dahâiba wamhã, e niha te za tawamhã tiromhâiba.

— 40 na dawě norĩ dahâiba wamhã, ĩma isawi za'ra zéb zarina, 'ri nho'u hã te uprosi ô di za. — Âne ma te asa âma sada'â, 'Re ihâimana u'âsi mono hã.

³⁰ Tawamhã Abra'ã te duré âne tâma tinha:

— Īnhib'apito, ĩzada asiti'rui ô di za, za duré te aima inharizém na hã. Bété 30 na 're idanomro wě mono dahâiba wamhã, e niha za tawamhã.

Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, ma âne âma sada'â asa:

— 30 na 're idanomro wě mono dahâiba wamhã, te uprosi ô di za, 'rinho'u hã.

³¹ Abra'ã te duré âne tâma tinha:

— Īnhib'apito, ĩmreme nhiséb'ô na wa tô aima nharĩ siwaptô. Tane nherě, ĩruiwaparĩ ô di za. Bété 20 na 're idanomro wě mono dahâiba wamhã, e niha za duré.

— 20 na dawě norĩ dahâiba wamhã, ĩma isawi za'ra zéb zarina, 'ri nho'u hã te uprosi ô di za. — Âne ma te asa âma sada'â 'Re ihâimana u'âsi mono hã.

³² Abra'ã hã irěme ma, te duré âne tâma tinha:

— Īnhib'apito, ĩzada asiti'ru tô. Irěme ma wa za oto asadanha. Bété 10 na 're idanomro wě mono dahâiba wamhã, e ta norĩ u'âbã 'ri nho'u hã uprosi ô di za.

— 10 na 're idanomro wě mono dahâiba u'âbâmhã, 'ri nho'u te duré uprosi ô di za. — Âne ma te asa âma sada'â 'Re ihâimana u'âsi mono hã.

³³ Tawamhã Uburé Danhib'apito, Abra'âhã ma, te te nharĩ pari, ma tô oto tiwi mo apã. Abra'âhã zama te duré oto apã mo, tinhorôwa u.

Sodoma 'ri nho'u wasété na ihâimanazé wasu'u

19 ¹ Tawamhã robza'rã wi, ma tô hâiwa âma romhuri'wa norĩ aimasisi zahuré, Sodoma u. Tahawa, te Lo hã 'ri nho'omo te 'ridawa za'etě âma

nhamra. Taha ré hâiwa âma romhuri'wa itême isimasi te te 'madâ'â zahuré wamhâ, ma tô wahudu, te te sina uzusi zahuré da. Tawamhâ hi'râtîtô ma tô isô'reb zahuré hâ nhamra. Ipararab zahuré, ma tô ti'ubu na ti'ai u hâ ropto.

²Taha sina, ma tô âne tâma nharî zahuré:

— Inhib'apito norî, ma'âpé asib'a'uwê nhorôwa u îsiré âma ane wa'aba da asima wê wa'aba. Tawamhâ ômep si te za 'râwi asipara upsôî wa'wa. Te za duré tame asôtô 'wa. Tawamhâ awê wi mararé te za ane wa'aba zém na âma i'uzusi 'wa za.

— Mare di. 'Re idasisôpêtê pese za'ra mono zéb âma rowip si wa za wanhotô ni. — Âne ma te asa âma sada'âbâ zahuré.

³Tane nherê, Lo te nasi satôî zadawa za'rêî ô zahuré. Tahawa ma tô isôrôwa u oto isiré tineb zahuré. Tawamhâ Lo, te danhimi'ru za'ra, dasa iwê na tâma danhipi zahuré da hâ. Duré i'u'êtê wapu mapu âna, da te tâma 'mazebre zahuré da, ma tô dama ti'ru. Tahawa itême isimasi hâ taha na te oto tisa zahuré. ⁴Tane nherê, zahadu sôtô zahuré ô ré, Sodoma âma aibâ 're ihâimana za'ra mono norî, ipréduptém norî, duré ihi norî, ma tô iré zahuré hâ 'ri siwi uirî. ⁵Tawamhâ ta norî ma tô Lo hâ siwi 'mahâ, âne:

— E mahâta aibâ norî, â barana asôrôwa u we izasi zahuré hâ. Ma'âpé we rob u wama za'ra sani zahuré na. Wa wasima wê za'ra ni, âma zahuré wahâimana za'ra da.

⁶Tawamhâ Lo, rob u ma te watobro, aibâ norî ma, te te tâma nharî za'ra da hâ. Tawamhâ sisa'u 'ridawa te te tété wamhâ, ⁷ma tô âne dama tinha:

— Îzawi na hâ îsiwaihu'u norî, ma'âpé âne na aiwasédé 'manharî za'ra wa'aba tô! ⁸Ma'âpé asiwi îwaparî aba! 'I'ra sipî'ô norî ihâiba ubuni zahuré te maparane tihâimana zahuré, 'riparamhâ. Ta norî hâ wa za we rob u aima za'ra wa'aba hâ sani zahuré, ta norî âmap si marî hâ asima iwê na âma 'manharî za'ra wa'aba da. Taré oto â hâ aibâ norî âma marî hâ i'manharî za'ra wa'aba da hâ, mare di za. E marî wa. Ta norî hâ inhôrôwa u te 'mazasi zahuré wa, wa hâ i'wawib zahuré isimapa'wa na îhâimana wa.

⁹Tane nherê, ma te âne asa âma tâma wa'râmi za'ra:

— Wanho're hawimhâ ai'rê na!

Tawamhâ te âne duré sima nharî za'ra:

— Â hâ aibâ wasiré a'uwê'ô, te sima wê, marî hâ te te wama 're a'rui mono da!

Taha pari Loho u, ma apâ itême aipizari za'ra. Tawamhâ te âne tâma nharî za'ra:

— Âhâ na wa za marî iwasété uptabi hâ aima 'manharî za'ra ni, asôrôwa u i'mazasi norî ma, marî hâ wa te aré tâma i'manharî za'ra zém nhipai u.

Tawamhâ Sodoma âma aibâ norî, ma tô Lo 'ridawa nhiti siwi time. Taha pari, ma tô 'ridawa tême aihutu, te te siwi prub da aré. ¹⁰Tane nherê, itême isimasisi zahuré hâ ma tô Lo hâ sitême 'wani zahuré, 'ri para u. Taha pari ma tô 'ridawa hâ iré sitob zahuré. ¹¹Tahawa, niha ma te aibâ norî ma, iprédupté ma, duré ihi rowi isimasam norî ma hâ tâma rob'manharî za'ra, tob'a na hâimana za'ra da hâ. Âne wa, 'ridawa te te siwi uwaimrami waihu'u ô di oto.

Lo, Sodoma hawi iwatobrozé wasu'u

¹²Tawamhâ itême isimasi, te âne Loho ma tâma nharî zahuré:

— E âme te asiré 'ri nho'ômo 'remhâ, 're da'maihâimana, ai'ra si'aibâ norî hâ, ai'ra sipi'ô norî hâ, asa'ômo norî hâ, duré asisânawâ norî hâ. Iré wamhâ, ma'âpé â hawimhâ uburé pese sani za'ra na. ¹³E marî wa. Â hâ daza'ru wa za wa norî hâ uprosi ni. Uburé Danhib'apito, iwa 're idahâimana za'ra mono norî nhimi'manharî wasété zarina, iwasédé da te âma 're inomro mono zé hâ, ma tô te te 're wapari. Tahawa ma tô wama ti'ru, Sodoma hâ wa te uprosi da.

¹⁴Tawamhâ âne te te tâma waihu'u zahuré wa, ma tô Lo, ti'ra sipi'ô mro norî da hâ, te te po're pu'u za'ra da hâ mo. Tahawa, ma tô âne tâma nharî za'ra:

— Awa'awi â hawimhâ aiwairébé aba. Uburé Danhib'apito, â hâ 'ri nho'u hâ te za uprosi!

Tane nherê, te âma rosa'rata za'ra, sima to na te te tâma nharî za'ra newa.

¹⁵Tawamhâ hâiwa âma romhuri'wa norî, robza'râ ré te Loho ma rob'ru zahi za'ra, âne:

— Ma'âpé ai'aba'rê na aimro norî, ai'ra sipi'ô maparane ihâimana zahuré me â hawimhâ sani za'ra na, 'ri nho'u si'utôri wa, dame ai'utôri aba tô da.

¹⁶Tawamhâ Lo, timro ré duré ti'ra norî ré 're siwairî mono wa, ma tô hâiwa âma romhuri'wa norî hâ pawai'bu za'ra. Tahawa ma tô 'ri nho'ômo hawi oto te te simro. E marî wa. Uburé Danhib'apito, Loho âma siwamri wa. ¹⁷Tawamhâ 'ri nho'ômo hawi te te oto sani za'ra wamhâ, te âne nima hâ hâiwa âma romhuri'wa tâma tinha, Loho ma:

— Ma'âpé aiwara sina si aiwara, asisô'reptu da! Asiwa'râmi hâ we rob'madââ tô. Romharé rowa'wa 're ihâimana mono âma hâ asimizazâri tô. Êtê u si âma aiwara waré na. Tamomo aiwara ô wamhâ, te za atâ.

¹⁸Tane nherê Lo, ma te duré âne asa âma tâma wa'râ:

— Înhib'apito, âne te 'manharî da hâ îma 'rui ô di za. Îâma aiwamri na, îzawi na hâ! ¹⁹Ma tô îâma i'aiwamrizéb zarina îma i'manha. Ma tô înhô'reptu. Â hawimhâ êtê u îwara da hâ îma romhâ uptabi di. Marî iwatobro, îwara ré te te îzasâmri wamhâ, îsisô'reptu dai ô di za, wa hâ. Te za îwî. ²⁰Ôhōta te 'ri wa'ôno hâ wa'rata tihâiba, 'râwibre hâ. Îsisô'reptu da, tamomop si îwara da hâ îma rowairébé. 'Ri surure nherê, tamep si wa za îsisô'reptu za.

²¹Tawamhâ hâiwa âma romhuri'wa te asa âne tâma tinha:

— Wê di tô! Wa âma asaze. Ta hâ 'ri nho'u hâ te uprosi ô di za tô. ²²Ma'âpé tô tamomop si ai'aba'rê na sa'êtê hâ aiwara. E marî wa. Tamomo zahadu aiwisi ô ré, marî hâ te 'manharî waihu'u ô di za a'â.

Tahawa 'ri nho'u hâ ma tô Zoa^a na da te 're sisi za'ra.

'Ri nho'u Sodoma norî, Gomora me isi'utôri zahuré zé wasu'u

²³Tawamhâ Lo, bâdâ 'râi watobro parip si ma tô Zoa u hâ wi. ²⁴Wisi wi, ma tô Uburé Danhib'apito, hâiwa hawi tâ 're ita'a mono ne unhama norî, êtê ro'o nhizédé uzé pire me sisa'wari zahuré mono da hâ 'manha, Sodoma norî nhisiwi Gomora me. ²⁵Tahawa, maparane 'ri nho'ômo norî, ma tô uprosi zahuré. Romharé wa 're idahâimana za'ra mono norî hâ, rob're norî hâ, duré taha ti'ai 're, wede 're isimasa mono norî zama ma tô uburé uprosi pese. ²⁶Tane nherê, Loho mro hâ ma tô siwa'râimhâ 'râihaipira, te te rob'madââ

da. Tahawa, te te rob'madâ'a wamhã, ma tô dasai waririzé te te ihâiba ubu zarina si'manha, sa na.

²⁷Tawamhã awê wi mararé Abra'ã, ma tô wahudu. Tahawa Uburé Danhib-'apito nho're ihâimanazéb u hã ma tô oto mo. ²⁸Tawamhã Sodoma nori nho-'ômoi baba Gomora me, uburé romharé na zama ma tô te te rob'madâ'ã. Tahawa, ma tô ti'ai hawimhã unhama nhizé 're isi'rê mono hã 'madâ, robzeb-rezém hawi unhama nhizé 're isi'rêi mono ne hã. ²⁹Âne 'Re ihâimana u'âsi mono, romharé na 'ri nho'ômo nori âma ma tô da'uprosi. Tane nherê, ma tô Abra'ã âma hã po're puru. Tahawa Lo, 'ri nho'ômo 're, 're ihâimana mono zéb âma te te da'uprosi wamhã, dazu dââ tô da hã, ma tô tinhimihâzé wi hã waze.

Loho nhihudu nori wasu'u

³⁰Tawamhã Lo, Zoa âma 're ihâimana mono da hã pahi di. Tahawa ti'ra sipi'ô nori ré, ma tô êtê u hã mo, tame siré 're si'ubumroi mono da. Tawamhã tame êtê na ab're wa, ma tô ti'ra sipi'ô nori maparane ihâimana zahuré ré hã 're hâimana. ³¹Tawamhã nimahã bâta na te i'ra dub'rada tinoi ma hã tâma tinha âne:

— Wamama hã ma tô oto si'ihire. Ni'wa hã aibâ aimawi hã â hã ti'ai 'remhã hâimana ô di, iré 're waza'wari mono wa, te te iwa'ra da hã, daro mono bâ dahâimanazéb zarina. ³²Tahawa oto wamama ma, uva 'râi wa'u isé wa te tâma ô na, te te i'râiwamnari pese zéb u. Tawamhã wa za iré waza'wari ni. Âhã wamhã, te za i'ra hã wa hawimhã wama ti'maihâimana za.

³³Tawamhã tô taha mara na, ma tô uva 'râi wa'u isé hã timama ma tâma ôb zahuré. Tahawa i'ra dub'rada ma tô oto iré nomro. Tawamhã imama 'râi wasété uptabi ré wa, i'ra i'rata nomro ré hã, duré apâ ihawi wahutu ré hã te te waihu'u ô di, 'râihã za'ôtô ré wa. ³⁴Tawamhã awêm na i'ra dub'rada te tinoi ma hã tinha âne:

— Ahâmhã barana imama ré, wa tô nomro. Tahawa, duré â mara na wa te 'râiwamnari zahu na za apâ. Tawamhã a hã te za oto iré ano za. Âhã wamhã, wazahuré te za wa'ra hã wama ti'maihâimana, isihudu zahuré da hã.

³⁵Tawamhã tô taha mara na te te duré tâma ôb zahuré wamhã, ma tô oto ino hã iré nomro. Âhã wa, iré nomro wa, duré apâ ihawi wahutu wamhã, imama hã te te duré sina waihu'u ô di. ³⁶Âne Loho 'ra nori hã ma tô imama hã 'râwi wasâ zahuré. ³⁷Tawamhã idub'rata ma i'ra hã, ma tô tâma podo. Ta hã ma tô sisi, Moabi' na. Ta hã te moabita nori hi'rata na hã 're hâimana, âhã na hã. ³⁸Tawamhã duré inoi ma zama i'ra hã, ma tô tâma podo. Ta hã ma tô duré sisi, Bê-Ami' na. Ta hã te oto amonita nori hi'rata na âhã na hã 're hâimana.

Abra'ã nori wasu'u, Abimelequihi me

20 ¹Tawamhã Abra'ã, Mare na romnhisi hawimhã, ma tô watobro. Tahawa hâiwa nhimi'e niwî Cana'ã ti'ai wa'ôtô nho'ômo u te mo, Cadi na romnhisi nori wa'wa, Su na romnhisi wa'wa me 're hâimana mono

r 19.37 Moabi hã Ebreu nori mreime na "imama hawi" aiwa prã na ne iwapari na hã.

s 19.38 Bê-Ami hã Ebreu nori mreime na "isisânawâi 'ra" te wasu'u.

da oto. Tawamhã nimahã na Gera na 'ri wa'ötö nhisi âma 're hâimana mono ré hã, ²Abra'ã, te Sara tihidiba na dama wasu'u. Tahawa Abimelequi, Gera âma apito hã ma tô Sara dama ti'ru, isimiromhurizéb u 'ri 'râihã u da te itême tâma saprôni da. ³Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, barana Abimelequi sôtô ré isimirosawērê na ma tô itême wi. Tahawa, ma tô âne tâma tinha:

— Te za atã, pi'ô imro ré zô da'mazatôri wa, sô da'maimorî da hã.

⁴Tane nherê Abimelequi, zahadu Saraha âma hã sihâiba tob ô wa, te te upi ô di. Tahawa te âne tâma tinha asa:

— Apito, marî na te upai ô di! E tane nherê, te za niha hã îma irob'manha.

Duré e ãnhib'a'uwê norî ma zama te za niha na hã tâma irob'manharî za'ra.

⁵Abra'ã si'uihã na ma tô wasu'u, Sara tô ihidiba na hã. Ôhõ zama ma tô ône na hã siwasu'u. Wa hã, ihâimana wê zarina wa tô iwê na marî hã aré tâma 'manharî zahurê. Tahawa tô wa hã, marî na l'upai'wa na hã ihâimana ô di.

⁶Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, sôtô 'rowim na nherê, ma te âma sada'â âne:

— Tô îma waihu'u pese di, uburé marî aihâimana wê zarina iwê i'manha-rizé hã. Tahawa tô aiwaseté tô da, wa hã wa tô aiwi tété, pi'ô upi tô da hã.

⁷Ma'ápé âhã na apã imro ma, pi'ô hã tâma sômri. Ô hã izadawa 'mahârâ'wa, te za ai'âma îwi hã rowaptê, atã'â tô da hã. Âne na hã wa za aipo're pu'u siro. Apã imro tâma sômri ô wamhã, te za tô atã za. Duré uburé aima 're ihâimana za'ra mono norî hã te za ai'utô za.

⁸Tawamhã awêm na mararé uptabi Abimelequi hã ma tô udu. Utu wamhã, uburé tite romhuri'wa norî zô hã ma tô hã. Tawamhã sôtô 'rowi marî te te iwaihu'uzé hã ma tô tâma wasu'u za'ra. Âhã wa, ta norî hã ma tô tâma tipahi pese za'ra. ⁹Taha pari Abimelequi, Abra'ãhã zô hãrã wamhã, ma tô âne tâma tinha:

— E marî ma tô wama i'manharî za'ra. E marî iwasédé hã te aiwi 'manharî bâ, ma tô niha na îma iromhâimanazé ãnhisiwi, duré îte ti'ai wa'ötö nho'ômo nhisiwi ropipa iwaseté uptabi hâimana da hã îma i'manha! Âne na asimi'manharizé hã ibâi ô di, da te dasima 're irob'manharî za'ra mono zéb zarinaî ô wa. ¹⁰E marî zarina ma tô âne na i'manharî da hã asima irosa'ra.

¹¹Tawamhã Abra'ã, ma te âne asa âma sada'â:

— Wa tô rosa'rata aré, â hã daza'rui 're, 'Re ihâimana u'âsi mono wazé'wa 're da'maihâimana mono ô wa, za ni'wa îmro hâiba zô te te i'wîrî na hã.

¹²Taré oto tô taha nhipai u hã, îmama hawib dâ'âsina te tô ihidiba na sena na ô hã îma tihâiba. Âne nherê, wa hã wa tô âma imro, îna zé're hawi ipoto ô dâ'âsina. ¹³'Re ihâimana u'âsi mono, îmama nhorôwa hawi wasiré a'uwê'ô norî nhipti'ai mono bâ 're îmorî da, we te te iwazere wamhã, wa tô Saraha ma, wa hã tâma tinha âne: “Uburé daza'rui mono bâ 're wane mono sidâpâsi îzawi na hã dama 're asiwasu'u mono za, wa hã tô aihitébré na hã.”

¹⁴Tawamhã Abimelequi, Abra'ãhã ma, ma tô Sara hã apã tâma hâiba nho. Taha nhipai u hã ma tô pone'ërebâ norî hã, powawê norî hã, duré pawâ'âbâ âna romhuri'wa si'aibâ norî hã romhuri'wa sipi'oi me hã tâma sômri za'ra.

¹⁵Taha pari, te duré tâma tinha âne:

— Abra'ã, âhãta te ãnhipti'a hã asô'remhã tihâiba. Ma'ápé asima iwêzéb uwaibaba, nimame iwa 're aihâimana mono da, asima ro hã 'maipisutu.

¹⁶Abimelequi, te duré Saraha ma, âne tâma tinha:

— Aihitébré ma, 11 kilu na êtê waipo prã prata hã wa tô tâma tisô, marĩ i'manharĩ wasété ô zém na asiré norĩ hã te te âma siwi aiwaihu'u da hã. Âhã zarina te za uburé waihu'u za'ra ni, aihâimanazém na i'upai ô zé hã.

¹⁷⁻¹⁸Tawamhã Abra'ãhã mro Saraha ma, iromhâimanazéb u'âbã ma te Uburé Danhib'apito, Abimelequihi nhorôwa 're, uburé pi'ô norĩ, 're ihâimana za'ra mono wi, 're i'ra za'ra mono zé hã tiwi anhito, 're 'ra za'ra mono tô da. Tawamhã Abra'ã, 'Re ihâimana u'âsi mono wi te te rowaptêrê wamhã, ma tô Abimelequi hã hãiba pese. Duré imro, tâma iromhuri'wa norĩ me ma tô duré apã hã hãiba pese za'ra, apã 're i'ra za'ra mono zém na.

Izaquihi potozé wasu'u

21 ¹Tawamhã Uburé Danhib'apito te te iropisutuzéb zarina, ma tô iwê hã tâma pisutu, Saraha ma. ²Tahawa ma oto tiwasã, Abra'ã si'ihĩ nherê. Ma i'ra hã tâma tisô. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, bâdã te te tâma ipisutuzéb zarina, ma tô i'ra si'aibã hã tâma waptãrã. ³Tawamhã Abra'ã ma tô sisi, Izaqui na. ⁴Izaquihi âma ipotozém na 8 na bâdã oto âma nep siwaptô wamhã, ma tô Abra'ã sihâiwata nhizã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma iwaihu'uzéb zarina. ⁵Abra'ãhã âma 100 na âma iwahub âma, ma tô podo, Izaqui hã. ⁶Tahawa te Sara tinha âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, rowê te, isihãze ma tô ãma tisô. Tahawa, da te wapari za'ra mono wamhã, te za ãme aihã za'ra ni, da te dasima rowê za'ra wa.

⁷Tawamhã te duré tinha, âne na zama:

— E 'wa hã Abra'ãhã ma, te te aré nharĩ da bâ bété, Sara tihã ti'ra ma, te te tâma isômri da na hã. Wa hã si'ihĩ nherê, wa tô i'ra ízê're hawi poto da hã tâma tisô.

⁸Tawamhã 'watébrémi oto prédu wamhã, ma tô oto tina hã hã tirê. Tahawa tina hã te te irêmezé bâtã na, ma tô Abra'ã dasa na dato isa'êne hã 'manha.

Aga norĩ, Ismaeu me, neb da, da te tâma irob'ru zahuré zé wasu'u

⁹Tawamhã Ismaeu Abra'ãhã 'ra, ezipsiu Agaha zé're te te ipodo hã nimahã bâtã na te Izaquihi me sima tito zahuré. ¹⁰Tawamhã Sara, âne na te te 'madã'ã zahuré wa, ma tô Abra'ãhã ma tâma tinha âne:

— Ma'ápé aima romhuri'wa i'ra ré hã satôrĩ, morĩ da. E tihai wa. Romhuri'-wai 'ra nherê, ai'uirĩ na asibro hã, i'ra Izaquihi siré tâma 'mai'hâimana tô da.

¹¹Âne wa, Abra'ã hã hãtã'ã uptabi di, Ismaeu zama i'ra na hâimana wa.

¹²Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono te âne tâma tinha:

— Abra'ã, 'watébrémi na hã, duré aima romhuri'wa na hã aihãtã'ã ô di za. Sara aimro mreme hã te za uburé i'manha. E marĩ wa. Izaquihi hawim na asihudu hã za 're hâimana za'ra mono dâ'âsina. ¹³Romhuri'wa zé're hawib zama tô ai'ra. Tahawa isihudu norĩ da, a'uwê misi âma isitom na siré 're hâimana za'ra mono da hã, wa za duré tô wa hã 'manha.

¹⁴Tawamhã awêm na ma tô Abra'ã hã robza'rã ré mararé uptabi udu. Tahawa, Agaha ma, isa hã duré romhã 'manharĩ na ub'rê â ré i'masi hã ma tô tâma tisô. Taha pari 'watébrémi isisé te te tâma sãrĩ wamhã, ma tô iré satô, oto morĩ da. Tawamhã Aga siwa'ru a'ubuni wi rop si 're irosa'wari mono niwĩ, ma tô 're mo, Beseba na 'ri wa'ôtô nhisi niwĩ. ¹⁵Tawamhã ub'rê 'remhã â tiwi

si'utōrī wamhā, ma tō wede isapore zahâpâ awā wa, t'ira 'watébrémi hā tisā.
¹⁶Taha pari ni'wa ti te te ime romhā na prā na iwaptā'ázém ne ma tō oto mo, isiti sāmra da hā. Tawamhā te āne rosa'rata: "Ī'ra idā'ázém na te i'madā'ā da hā, maze di. Īnhiptete dai ō di." Tawamhā tame sāmra ré, 'watébrémi hā ma tō tiwawa na hā sāna'rata.

¹⁷Tawamhā 'Re ihâimana u'âsi mono, 'watébrémi wawa hā ma tō wapa. Tahawa 'Re ihâimana u'âsi mono ma, Hâiwa āma Romhuri'wa, hâiwa hawi we te te 'mahârā wamhā, te āne Agaha ma tinha:

— Aga, e marī da, te aihâtā'ā na hā aihâiba. Aipahi tō. 'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tō 'watébrémi wawa hā wapa isārīzém hawi. ¹⁸Mo oto wahutu, 'watébrémi hā. Pa'āri, isib'rata na. E marī wa. Isihudu norī, misi a'uwē āma isitom na ahā na siré 're ihâimana za'ra mono da hā, wa za tāma 'manha.

¹⁹Tawamhā Agaha ma, 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tō ito hā tāma 'ridawa. Tahawa ā zô ab're, ma tō tisā. Tahawa romhā 'manharī na ub'rē te te hu da hā, ma tō sô mo. Taha pari, ma tō Ismaeu ma hā tāma tisō, te te hā'rēne da.

²⁰Tawamhā 'Re ihâimana u'âsi mono, te 'watébrémi siré hā 're hâimana u'âsi, prédu mono ré hā. Tawamhā a'ubuni wi rop si 're irosa'wari mono āma ma tō 're hâimana. Ma tō duré ti'i na tinhimiromhā pe hā waihu'u pese.

²¹Tahawa ina hā, ma tō ezipsiu norī nhipi'ō hā tāma 'mai'ā, āma mro da.

Abra'ā norī wasu'u, Abimelequihi me

²²Tawamhā Abimelequi, tō taha bâdâ we isisōré mono na ma tō Abra'āhā ma, te te robzanhamri da hā itēme mo. Duré taha wamhā Fico, ite dasi'wapéi 'manharī'wa norī 'madā'ā wa hā ma tō isiré mo. Tahawa te āne tāma tinha:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, uburé marī 're i'ab'manharī mono zém na hā te we asiré 're hâimana. ²³Tahawa, ma'āpé āme 'Re ihâimana u'âsi mono nho'a, asadawa nhipese āna, ĩma, ĩ'ra norī ma, duré ĩnhihudu norī ma, asimiropi-sudu hā 'manharī. Wa hā wa tō iwē na aima ĩ'umnhasi sina 're ĩhâimana. Tahawa te za sena na ĩma iropisu, ĩma, duré ā hā ti'ai wa, 're i'asāmra mono ma, ai'umnhasi sina 're aihâimana mono da.

²⁴Tawamhā Abra'ā ma te asa āma tāma wa'rā āne:

— Wa za tō aima ropisutu.

²⁵Tawamhā Abra'ā, ma te Abimelequihi ma hā tāma pri'i, tāma romhuri'wa za'ra 'wa ite ā zô ab're na siptete na āma tiwi site za'ra wa.

²⁶Tawamhā Abimelequi te āne tāma tinha:

— Wa hā te waihu'u ō di, ni'wa te te i'manharī na hā. Duré niwamhā āne na hā a hā ĩma nharī ō di. Imorī'rata uptabi, wa tō āne na ĩma inharīzém na hā aiwapa, āhā na hā.

²⁷Tawamhā Abra'ā, niha pone'ērebâ norī hā powawē me, ma tō te te simro, Abimelequihi ma, te te tāma sōmri za'ra da. Tahawa, ma tō roti na isisazezē hā sima 'manharī zahuré, itete na. ²⁸Duré Abra'ā, tinhimizama pone'ērebâ ipréduptēbre sipi'ō 7 na ma tō āma aipo'o. Āma sipo'o wamhā, ²⁹ma tō Abimelequi hā āma sadanha āne:

— E marī da, ma tō ā hā 7 na pone'ērebâ 'rare sipi'ō na hā āma aipo.

³⁰Tawamhā Abra'ā, ma te asa āne āma sada'ā:

— Ā norī hā aima ĩnhoprubzéb da hā. Tahawa, ā norī hā asima waibui wē wamhā, ma tō za oto āma ĩzaze, wa hā ā hā ā zô ab're te i'ab're na hā.

³¹Tahawa ã romnhisi hã za Beseba' na, ta norĩ hã tame ropisudu hã te te sima 'manharĩ zahuré wa.

³²Tawamhã Beseba na 'ri nho'õmo nhisi ãma tinhimiropisutuzéb zahuré zé te te sima 'manharĩ zahuré parimhã, ma tũ Abimelequi, Ficoho me, filisteu norĩ nhĩpti'ai u hã oto apã sina siri zahuré. ³³Tawamhã tame ma tũ Abra'ã rob're hã a're, Beseba ãma. Te te a're wamhã, ma tũ Uburé Danhĩb'apito 'Re ihãimana u'asi mono ãma tiwata. ³⁴Tahawa Abra'ã, Filisteu norĩ nhĩpti'ai 're ma tũ 're hãimana hã pese, wahub ahã na.

'Re ihãimana u'asi mono, Abra'ã sena zũ te te ipibuzé wasu'u

22 ¹Tawamhã wahu hã duré si'utũrĩ mono pari, 'Re ihãimana u'asi mono, ma tũ Abra'ã hã pibu, sena na te te sina 're umnhasi pese mono zũ. Tahawa isisi na te te 'mahãrã wamhã, ma tũ ãne sada'ã asa:

— E marĩ. ãhãta ãme wa za.

²Tawamhã 'Re ihãimana u'asi mono te ãne tãma tinha:

— Misi uptabi ai'ra si'aibã Izaqui, 're isawi pese mono hã ma'ãpé saprõni, Moria na romnhisi u. Tawamhã tame ãne te aima ihãiré ãma, te za ai'ra unhamã na iza, ãma ãma asõprub da hã.

³Tawamhã Abra'ã marã hã ré robza'rã ré, utu wamhã, ma tũ awaru po're pore sima bazadã. Duré mi, ma tũ sima anhihã, tinhoprubzé te te ãma izata-zéb da hã. Taha pari, 'Re ihãimana u'asi mono, ro te te tãma iwasu'u u morĩ da, ma tũ oto watobro. Tawamhã Izaqui norĩ, maparane tãma romhuri'wa norĩ me, ma tũ isiré ai'aba'ré. ⁴Tawamhã si'ubdatũ bãtã ãma zahadu itẽme si'aba'réi ré, ma tũ romhã na ré ãne te te tãma iwasu'u hã tisã. ⁵Tahawa te tite romhuri'wa norĩ ma tãma nhari zahuré ãne:

— ãme aimasisi aba, awaru po're pore 'rata. Wa norĩ si wa za i'ra si'watéb-rémi me hã wanem ni õwamhã, 'Re ihãimana u'asi mono ãma wawata da. ãma wawata parip si, wa za we apã wanem ni za.

⁶Tawamhã Abra'ã, 'Re ihãimana u'asi mono ma, tinhoprub zata zéb da mimi wasi te te sa'rai wamhã, ma tũ ti'ra Izaquihi nhisé tãma tihi. Tahawa sib'ézé, pré'a me ma tũ imama hã timra. Taha pari, ma tũ oto siré tineb zahuré. ⁷Ineb zahuré na ãma ronomro õ ré, te Izaqui, timama ma tinha ãne:

— ãmama.

— I'ra, e marĩ. — ãne Abra'ã, ma te asa ti'ra hã sada'ã:

Tawamhã Izaqui, te timama sadanha ãne:

— ãhãta mi, duré ãhãta uzã. E mame te bété pone'erebã i'rare hã za, izata da hã, 'Re ihãimana u'asi mono ma.

⁸Tawamhã imama Abra'ã, ma te ãma sada'ã ãne asa:

— I'ra, 'Re ihãimana u'asi mono si te za pone'erebã i'rare, te tãma izata na ãma tãma ãnhoprub da hã tisõ.

ãne pari te duré siré tineb zahuré. ⁹Tawamhã 'Re ihãimana u'asi mono, ãne te te tãma ipisutu u oto simasisi wamhã, ma tũ Abra'ã, etẽ za'ra hã 'manha. Duré etẽ nhisi wi, ma tũ mi hã sa'ra. Taha pari, ma tũ ti'ra Izaqui pa ubumro, te te wapre mono da. Te te wapre mono pari, ma tũ mimi za'ra nhisi wi oto tihi. ¹⁰Tawamhã awa'awi sib'ézé, ma tũ sada sarõtõ, ti'ra te te ãma wĩrĩ da.

t 21.31 Beseba hã Ebreu norĩ mreame na “ã zũ ab're ãma danhimiropisutuzé” te wasu'u.

¹¹Tane nherê, te te sada sarõtô wi, Uburé Danhib'apito te, hâiwa âma romhuri'wa, te hâiwa hawi 'mahâ âne:

— Abra'ã. Abra'ã.

— E marĩ. Âhâta wa za. — Âne ma asa sada'a.

¹²Tawamhã hâiwa âma romhuri'wa te tãma tinha âne:

— Tô'ã. 'Watêbrémi hã u'a tô. Iwasédé hã tãma 'manharĩ tô. Wa tô oto aiwaih'u, 'Re ihâimana u'âsi mono 're iwazé pese mono na, ai'ra si'aibâ misi nherê hã tiwi sawi ô wa.

¹³Tawamhã Abra'ã sibabarãi u te te 're rob'madââ mono wamhã, ma tô pone-êrebâ zéré mapure si'aibâ wede zapore panhipti wa'rudu te te i'ômo tédé hã tisã. Te te sãmri wamhã, ma tô sô mo. Ma tô ti'ã. Tawamhã ma tô ti'ra hâiba upana 'Re ihâimana u'âsi mono ma tãma zata, âma tãma sôprub da. ¹⁴Tawamhã Abra'ã taha êne hã ma tô sisi, "Uburé Danhib'apito, te za marĩ ibã na te te dama 're anhomri u'âsi". Tahawa te ta hawim haré da te âma 're romnhisi za'ra, âne: "Uburé Danhib'apito, tite êtê âma marĩ ibã na te te dama 're i'anhomri u'âsi mono" na.

¹⁵Tawamhã Uburé Danhib'apito te, hâiwa âma romhuri'wa te duré 'mahâ hâiwa hawi, Abra'ã hã. ¹⁶Te tãma tinha âne:

— Âne hã 'manharĩ wa, ai'ra si'aibâ misi nherê, iwi sawi waih'u ô wa, ãnhisi na wa za wa hã Uburé Danhib'apito aima ropisutu, iwê hã te aima 're apisutu u'âsi mono da. ¹⁷Asihudu sidâpâsi ahâ uptabi na 're hâimana za'ra mono da, wa za 'manha, wasi, hâiwa na 're isimasa mono ne, duré pazaihã na supara 're isimi'wara mono ne. Asihudu norĩ hã te za tinhitob'ru norĩ te, 'ri nho'ômo norĩ âma te te 're ai'uté za'ra. ¹⁸Asihudu norĩ u'âbâmhã wa za a'uwê mono bâ ropã 're idahâimana za'ra mono iwê hã te tãma 're apisutu, a hã te aima iwaih'u'uzém na iwapari pese wa, âne hã 'manharĩ wa.

¹⁹Tawamhã Abra'ã, tite romhuri'wa norĩ isimasisi zahuré zéb u ma tô apã mo. Tamomo apã wisi wamhã, ma tô siré oto ai'aba're, Beseba na 'ri wa'ôtô u. Tawamhã tame te oto 're sãmra, Abra'ã hã.

Naoho nhihudu norĩ wasu'u

²⁰Tawamhã wahu hã duré si'utõrĩ mono pari, ma tô Abra'ã tisisânawã Naoho 'ra, imro Milcaha zé're hawi 8 na tãma ipoto za'ra wasu'u hã wapa. ²¹Ta norĩ 'remhã dama ipoto'rada hã Uz na isisi hã. Isõsi hã Buz na isisi, Quemu'é na isisi, Arãhã mama hã. ²²Taha pari, ipoto za'ra nhisi hã âne: Qesede, Hazo, Pilda, Zidrafe, duré Betu'é. ²³Betu'é hã, Rebecaha mama. Â norĩ hã 8 na Milca zé're hawi ipoto za'ra, Naor, Abra'ãhã sisânawã ma. ²⁴Tawamhã duré imro prã Reumahã 'ra nhisi hã âne: Teba, Ga'ã, Ta'asi, duré Ma'aca.

Sara dâ'a wa, da te âma iti'azé wasu'u

23 ¹Tawamhã Sara 127 na âma iwahum na ma tô 're hâimana. ²Tawamhã 'ri nho'u Hebrô na isisi, Quiriate-Arba na isisi amoi âma ma tô oto dârâ, Cana'a ti'ai âma. Si'utõrĩ wamhã, ma tô Abra'ã hã âma aiwa'ô, pê'êzh uptabi wa. ³Taha pari ihâiba hã inomrozém hawi ma tô watobro, hitita norĩ ma, te te nhari da hã. Tawamhã te âne tãma nhari za'ra:

⁴— Wa hã asiré za'ra wa'aba a'uwê ô nherê, wa tô aiwa'wa wa'aba 're ihâimana. Tahawa te za ti'ai wa'ôno hã asiwi ãma i'maiwede 'wa, ãmro te iwa âma ti'a da.

⁵Tawamhã hitita norĩ hã ma te ãne asa ãma sada'ãbã za'ra:

⁶— Wanhĩb'apito, ma'ãpé asina wawapari za'ra na! A hã wanhĩb'ihã'a za'ra te asiptete uptabi na wama 're aihãimana za'ra mo. Tahawa te za 're iwasi-séme mono zé iwẽ uptabi 're, aimro ãma hã iti'a. Aimro ãma iti'a da hã wa norĩ wa te aiwi sawi za'ra dai õ di.

⁷Tawamhã Abra'ã hãiwĩ sa wamhã oto, ma tũ hitita norĩ nho'remhã tãma aiwẽ'ẽ za'ra. ⁸Ãhã wa, te ãne tãma nhari za'ra:

— Ãme imro na te ti'a da, a norĩ wa'wa asima wẽ za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpé Efrõ, Zoaha 'ra wi tiwi waptẽrẽ za'ra wa'aba, ⁹Maquipela na rowamri ãma êtẽ na ab're siro hã te te ãma wede da, isipti'a zadarẽ ãma 're ihãimana mono hã. Tawamhã wa hã ibã na hã wa za tãma wa'ã. Ãhã wamhã, wa za iwa da'ru tede'wa na hã 're ihãimana.

¹⁰Tawamhã te Efrõ tinhĩb'a'uwẽ si'rã'õtõzéb ãma iwa'wab za'ra hã nhamra, 'ri nho'omo te, 'ridawa za'etẽ na 're idanhisisi mono zéb ãma. Tawamhã te mreme 'rãihã na uburẽ da te wapari za'ra da tinha ãne:

¹¹— Mare di, ãnhĩb'apito. Tanei õ di za. Ìwapari pé! Taré wa za aima tisõ ti'ai wa'õno hã, duré êtẽ na ab're siro iwa 're ihãimana mono zama. Ìnhĩb'a'uwẽ norĩ nho'a wa aima sa'rẽ, aimro iwa isẽrẽ da hã.

¹²Tawamhã Abra'ã, ma tũ hitita norĩ nho're apã hã tãma aiwẽ'ẽ za'ra.

¹³Tawamhã Efrõhõ ma, te te inharizém na uburẽ da te dasiwi wapari da hã, ma tũ mreme 'rãihã na duré tãma tinha ãne:

— Ma'ãpé ìwapari! Wa ãsima wẽ tũ, ti'ai wa'õno te aiwi uipra da. Tahawa, za te aima iwa'ãbãzéb da hã ma'ãpé ãma ãzaze na. Taha parip si wa za imro na ãma ti'a, õmemhã.

¹⁴Tawamhã Efrõ, ma te asa ãne duré ãma tãma wa'rã:

¹⁵— Ìnhĩb'apito, iwa'ãbãzém na te za ìwapa! Ti'ai wa'õtõ wa'ã hã ãne 400 na êtẽ waipo prã prata wa'õtõ waré na. Taré, marĩ dai õ di, wama hã. Õne haré tũ oto aimorĩ, tame aimro na hã ti'a da.

¹⁶Tawamhã Abra'ã ma tũ ãma saze. Tahawa te êtẽ waipo prã prata hã oto apire pibu, Efrõ, danho'a te te iwa'ãbã wasu'uzéb zarina, iwa'ã ibã na te te ãma tãma iwa'ãbãzéb da hã, dama rowede'wa norĩ 4 kilu nhipai u prã na te te siwi ipire pibuzéb zarina. ¹⁷Ãne Abra'ã, ma tũ Efrõhõ te, Maquipela na romnhisi ãma oto ãma ate ti'ai wa'õtõ na, Mare na romnhisi bãtã pusizém niwĩmhã. Ti'ai wa'õtõ wa, êtẽ na ab're siromo tede'wa na duré uburẽ wede, ti'a zadarẽ u 're isimasa mono tede'wa na hã te oto 're hãimana. ¹⁸Tawamhã uburẽ hitita norĩ dasi'rã'õtõ ãma ihãimana za'ra, te te i'uipra na hã ma tũ ãma 'madã'ã za'ra.

¹⁹Taha parĩ Abra'ã, ma tũ timro Saraha ãma hã oto ti'a, êtẽ na ab're siro ti'ai wa'õno Maquipela wa ihãimana ãma, Mare bãtã pusizém niwĩmhã, Hebrõ na isisi amoi ãma, Cana'ã ti'ai 'remhã. ²⁰Ãne hitita norĩ te, ti'ai wa'õno hã, duré tũ iwa êtẽ na ab're zama ma tũ Abra'ãhã ma tãma sãmri za'ra, itede'wa na 're hãimana mono da, iwa da te 're idanheme mono pibu ma.

Izaqui hã Rebeca na imrozé wasu'u

24 ¹Tawamhã Abra'ã hã ihi uptabi na te 're hãimana oto. Duré Uburẽ Danhib'apito ma tũ marĩ iwẽ hã te te tãma 're apisutu u'ãsi.

²Tawamhã nimahã bãtã na duréi te te tãma 're iromhuri mono, uburẽ marĩ

te te tãma 're i'a'madãã mono zô hã ma tô hã. Tawamhã te âne tãma tinha, taha ma:

— Ma'ãpé asib'rada ãzada'õtô zahãpã hiri^u, asimiropisudu ãma 'manharĩ da. ³Uburé Danhib'apito 'Re ihãimana u'ãsi mono, hãwa ãma duré ti'ai ãma zama uburé marĩ te te 're i'a'madãã mono nhisi na ropisudu hã 'manharĩ, i'ra Izaqui, niwa apto'o ré, ã hã Cana'ã na ti'ai wa'õtô nho'omo nhisi ãma 're ihãimana mono zéb ãma, pi'õ na imro da hã, tãma 'maipisutu tô da. ⁴Tahawa, te za sô aimo za, ãnhipti'ai 'rata ãma 're ãnhamra 'rata mono zéb u, ãsiwapru 'ra norĩ si tãma 'maipisutu da, i'ra Izaquihi mro da hã.

⁵Tawamhã tãma iromhuri'wa te asa âne sadanha:

— Bété azarudu we ãme morĩ da, te te sima rowê õ wamhã, e marĩ, wa za 'manhã. E a'ra wa za aihãimanazéb 'rata u apã hã saprõ.

⁶Tawamhã Abra'ã ma te asa ãma tãma wa'ra âne:

— Mare di, tamomo apã i'ra te te sina isiri da hã. ⁷Uburé Danhib'apito, 'Re ihãimana u'ãsi mono, hãwa ãma 're isãmra mono ma tô ãmama nhorõwa hawimhã, duré ãsisãnawã norĩ nhipti'ai hawimhã we ãwaze, ãwamhã. Duré ãnhihudu norĩ ma, ã hã ti'a te te sãmri da, ma tô ãma ropisutu. Õ hã te za tite hãwa ãma romhuri'wa we satõ, te te asaprõni wê da hã. ãhã wamhã te za i'ra ma, pi'õ we tãma i'mazaprõ. ⁸Tawamhã pi'õ we asiré morĩ da, te te sima rowê õ wamhã, a hã te za ropisudu ãma 'manharĩ nherê, asima iwê na aihãiba za. Tane nherê, i'ra apã tamomo isaprõni da hã mare di za.

⁹Tawamhã tãma romhuri'wa, Abra'ãhã zada'õtô zahãpã tinhib'rada te te hiri wamhã, ma tô sina tãma ropisutu, te te tãma iwaihu'uzéb zarina.

¹⁰Tawamhã 10 na Abra'ãhã te, awaru ba'õmore norĩ hã ma tô waibu. Duré isimarĩ iwê norĩ ma tô waibu. Taha pari 'ri nho'u Mezopotãmia ãma Naor 're ihãimana mono zéb u ma tô oto mo. ¹¹Tawamhã hãiwahã wisi wamhã, ma tô awaru ba'õmore simiza'õtô simi'wara da hã, a'ã tãma 'mazahãri za'ra, rowi 'ri ahã nhiti prã na ã zô ab're ihãimana ãma, hãiwahã pesere pi'õ norĩ, ã zô 're inomro mono zé bãtã ãma. ¹²Tawamhã ma tô mre âne:

— Uburé Danhib'apito, ãnhib'apito Abra'ãhã te, 'Re ihãimana u'ãsi mono, ma'ãpé uburé marĩ iwê na ãma watobro da, ãma 'manharĩ. Duré ãnhib'apito ma, iwê si tãma 're 'manharĩ u'ãsi mono. ¹³ãhãta ã zô ab're 'rata wa ãhãiba, azarutu norĩ 'ri nho'omo 're, 're ihãimana za'ra mono, ã te te 're amrami za'ra mono da, we sô 're inomro mono zéb ãma. ¹⁴Tawamhã nimahã we imorĩ ma, wa za âne tãma tinha: “Ma'ãpé ãzawi na hã ã suru na te hã'rêne da, piza we ãma si'ra na.” Duré âne te te ãma ãzada'ãbã wamhã asa: “ã hã'rêne pé. Hã'rêne parip si, wa za ate awaru ba'õmore norĩ ma zama tãma õb za'ra”, ane wamhã, wa hã wa za waihu'u, aima romhuri'wa Izaquihi mro da, pi'õ ipisutu na hã. ãne wamhã, wa za waihu'u, ãnhib'apito ma, iwê i'manharizém na hã.

¹⁵Tawamhã zahadu timreme te te sazãri õ ré, Rebeca ub'rê tinhisé te te âri sina te wei mo. Ta hã Betu'éhé 'ra, Milcaha 'ra 'ra, duré imro, Abra'ãhã sisãnawã Naoho 'ra 'ra. ¹⁶Rebeca azarudu hã iwê uptabi, ãhãiba ubuni. Zahadu aibã te te isa'rese'õ. Ta hã ã zô ab're u ma tô si'ra. Tawamhã ã te te a'ãri parimhã, ma tô apã iré sai'u. ¹⁷Tawamhã Abra'ãhã ma romhuri'wa ma tô itême wara. ãne ma tô tãma tinha:

— Īzawi na hā, ma'āpé ate ub'rē 'remhā â suru na te hārēne da, a'ā ĩma sa'rē na.

¹⁸— Hārēne. — Āne ma te asa āma sada'ā.

Tawamhā awa'awi tinhisé hawi te te tāma si'rai wamhā, ma tō te te hārēne ré hā a'ā tāma tété. ¹⁹Tawamhā te te tāma ō pari, te āne azarudu hā tāma tinha:

— Ate awaru ba'ōmore norī ma zama, â hā wa za nasi tāma amrami za'ra, te te i'mahāpārī za'ra zéb u, te tāma ōb za'ra da.

²⁰Tawamhā danhimizama te te 're i'āhuri mono zéb 're, ma tō awa'awi â hā sa'wa. Te te sa'wari wi, ma tō nasi â zō ab're u hā si'aba'rē na asamro, awaru ba'ōmore norī ma, â te te nasi amrami da, te te āhuri da. ²¹Āhā ré, te aibā mreme āna taré azarudu titōmo na 'madâ'â pese, te te waihu'u da, Uburé Danhib'apito romhā na imorizéb zarina wē na marī tāma watobro da, te te ipawaptobzéb zō, niha wamhā mare zō duré.

²²Tawamhā awaru ba'ōmore norī te te oto āhuri parimhā, ma tō isi'uwazi zapodo, ētē waipo pré oru 'manharī hā ti'ā, 6 grama na ipire pibuzé hā. Tawamhā ta hā ma tō isisi're āma tāma sasō. Ma tō duré danhipsisizé 100 grama na ipire pibuzé hā tāma tiza. ²³Taha pari te sadanha āne:

— E 'wai 'ra, a hā. E tō aimama nhorōwa āma rob're za'ētē di, ĩte aibā norī me tame barana iwanhotō za'ra zéb da hā.

²⁴Tawamhā asa ma te āma tāma wa'rā āne:

— Wa hā Betu'éhé 'ra, Milca norī nhihudu, Naoho me. ²⁵Wanhorōwa āma danhotōzéb da hā rob're za'ētē di. Duré amnho teihi norī dui me hā sa'ētē uptabi di, awaru ba'ōmore norī sazéb da hā.

²⁶Tawamhā aibā hi'rātītō sāmra sina, ma tō Uburé Danhib'apito āma hā tiwata. ²⁷Āne te tinha:

— Uburé Danhib'apito, Abra'ā ĩnhib'apito te, 'Re ihāimana u'āsi mono hā, iwē uptabi. Tō sena ma tō ĩnhib'apito ma, umnhasi sina āma 're isiwārī wē mono na hā tāma 're hāimana. Taha zarina ma tō isisānawā norī nhorōwa u hā awa'awi u'āsi we ĩzaprōni wē.

²⁸Tawamhā azarudu 'ri u wara sina si ma tō wara. Oto wisi wamhā, tina ma, tāma iromhāimanazé hā ma tō tāma wasu'u. ²⁹⁻³⁰Rebecaha hitébré, Labā na isisi hā ma tō isi'uwazi zapodo isisi're na isa'o, isimizu na isipsisi me hā 'madâ'â za'ra. Ma tō duré wapa, Rebecaha ma, aibā te te tāma iwaihu'uzé te te dama iwasu'u hā. Tawamhā Labā si'aba'rē na iwa'rāmimhā ma tō sō mo, Abra'āhā ma romhuri'wa hāiwi awaru ba'ōmore norī zababa â zō ab're 'rata isab zō hā. ³¹Tawamhā Labā te āne tāma tinha:

— To ĩsiré āma aimorī. A hā aibā, Uburé Danhib'apito, iwē hā te te aimā 're i'apisutu mono. E marī zō bâ, te rowim haré asa. Asō wa tō robza'ra pese. Duré awaru ba'ōmore norī isimasabzéb da zama wa tō sō pisutu siromo za'ra.

³²Tawamhā āne te te tāma nharī wa, ma tō aibā 'ri para u hā ázé. Tawamhā Labā, awaru ba'ōmore na marī te te i'wasari hā ma tō awami. Taha pari amnho teihi norī dui me ma tō te te tāma sa'wari za'ra, te te huri da. Ma tō duré Abra'āhā ma romhuri'wa zada hā, duré ĩsiré isi'aba'rē norī zada hā â hā a'āri za'ra, āma sipara upsō za'ra da. ³³Tawamhā isa te te tāma amrami za'ra wamhā, ma tō āne Abra'āhā ma romhuri'wa hā tāma tinha:

— Ma, ĩsai ō di za a'ā, marī na za te aimā irowasu'uzéb da, te aimā rowasu' ō ré hā.

Tawamhã Labã, ma te âne âma sadaâ:

— Ma'âpé marĩ na wamhã, a'â pé rowasu'u na wama za'ra.

³⁴Tawamhã te âne oto tâma rowasu'u za'ra:

— Wa hã, Abra'ãhã ma romhuri'wa. ³⁵Uburé Danhib'apito ma tô ãnhib'apito ma iwẽ si te te tâma 're apisutu. Tahawa, ma tô sisimarĩ pese. Isimizama da, pone'ërebã norĩ hã, pone'ërebã zéré uzé norĩ hã, powawẽ norĩ hã, êtẽ waipo prã prata 'manharĩ hã, êtẽ waipo pré oru 'manharĩ hã, pawa'ãbã âna tâma romhuri'wa si'aibã norĩ hã pawa'ãbã âna romhuri'wa sipi'õ norĩ hã, awaru ba'õmore norĩ hã, duré awaru po're pore norĩ zama hã ma tô tâma sãmri za'ra. ³⁶Tawamhã Sara tô si'ihĩ uptabi nherẽ, ma tô ãnhib'apito ma i'ra hã tâma tisõ. Tahawa, te za imama nhimarĩ hã i'ra dã'ãsina õhõ ma si si'uiri na hã uburẽ tâma sãmri za'ra. ³⁷Ãnhib'apito te isina tâma ropisutu da, ma tô ãma tinha, te te ãma iwaihu'uzé hã te 'manharĩ da. Tahawa, ma tô âne ãma tinha: "Ãra, âme ti'ai wa'õtõ nho õmo 're Cana'ã âma pi'õ norĩ 're ihãimana za'ra mono na mro da hã tâma sa'rẽi õ di za, ã hã iwa 're ihãimana mono zéb âma hã. ³⁸Ta norĩ hãiba upana te za ãmama norĩ siwapru 're ihãimana za'ra mono zéb u si aimo, imro da pi'õ hã tâma 'maipisutu da tamemhã." ³⁹Tawamhã wa tô âma tâma wa'rã âne asa: "Bété za azarudu we ãme 'maimorĩ da, te te we sima 'mairowẽ õ wamhã, e marĩ wa za âne wamhã 'manha." ⁴⁰Tahawa, ma te âne asa âma ãma wa'rã: "Wa hã sena na Uburé Danhib'apito mreme hã wa tô te 're wapari pese. Ta hã te za tite hãiwa âma romhuri'wa we atẽme satõ, asiré 're morĩ wa, uburẽ marĩ aima watobro wẽ da, i'uwaibaba na. Tawamhã te za isiré a'uwẽ norĩ remhã, ãmama siwapru norĩ remhã pi'õ i'ra ma da hã i'maipisu. ⁴¹Isiwapru norĩ ma nharĩ za'ra nherẽ, õ norĩ azarudu te te aima 'mazatõrĩ za'ra da, te te sima 'maiwẽ õ wamhã, a hã te za asima iwẽ na aihãiba, ropisudu ãma âma 'manharĩ nherẽ."

⁴²— Tawamhã ãhã na â zõ ab're u iwisi wamhã, wa tô 'Re ihãimana u'ãsi mono ma, âne tâma mre: "Uburé Danhib'apito, ãnhib'apito Abra'ãhã te, 'Re ihãimana u'ãsi mono, wa aiwi waptẽ, we ipawaptobzéb zarina i'uwaibaba na si marĩ te 'manharĩ da hã. ⁴³Ãhãta, wa âme â zõ ab're zababa nhamra. Pi'õ â te te a'ãri da, we 'maimorĩ wamhã, wa za â hã tiwi 'maiwaptẽ, te te ãma 'mai'õb da hã tite ub'rẽ remhã. ⁴⁴Ta hã âne na te te âma i'mazazei wamhã, duré ãte awaru ba'õmore ma zama te te tâma õb za'ra da, si'mai-ãri wamhã, ã hã te za ãnhib'apito 'ra ma hã, pi'õ tâma ipisu za, imro da." ⁴⁵Zahadu ãmreme te 'rãsutu õ ré, Rebeca ub'rẽ tinhisé ma tô we ti'ã. Ta hã â zõ ab're u te te si'rai wamhã, ma tô â hã hu. Tawamhã wa tô âma 'mahã âne: "Ma'âpé ãzawi na hã, ã ãma õ na, te hã'rẽne da." ⁴⁶Tawamhã si'abare na tinhisé hawi ub'rẽ te te si'rai wamhã, ma tô ãma ti'ru âne: "Ã, hã'rẽne pé. Ate awaru ba'õmore norĩ ma zama wa za duré tâma õb za'ra." ãhã wa, wa tô hã'rẽ, wa hã. Awaru ba'õmore norĩ ma zama ma tô taha wamhã tâma õb za'ra. ⁴⁷Tawamhã wa tô duré sadanha âne: "E 'wa hã aimama." Tawamhã ma te ãzadã'ã âne: "Wa hã Betu'éhé 'ra, Milca norĩ nhihudu, Naoho me." Tawamhã wa tô isisi're âma isi'uwazi zapodo âma sasõ. Wa tô duré isipisizé isimizu âma hã tâma tiza. ⁴⁸Tahawa wa tô ãhi'rãtitõ nhamra, 'Re ihãimana u'ãsi mono âma iwata da. ãhã wamhã, Uburé Danhib'apito, Abra'ã, ãnhib'apito te, 'Re ihãimana u'ãsi mono, awa'awi si Izaquihi mro da, pi'õ zõ we te te ãzaproni wẽ 'wai âma wa tô iwata tô. ⁴⁹Tahawa te za oto a norĩ wa'wa hã

niha na ĩma iwaihu'u za'ra wa'wa, ĩnhib'apito mreme na ibâ na âma aiwamri za'ra wa'aba da wamhâ. Duré mare wamhâ, ĩma waihu'u za'ra wa'aba, niha na hâ te ĩsima rowairébé hâ.

⁵⁰Tawamhâ Labâ norĩ, Betu'éhé me, ma tô âma asa sada'âbâ zahuré âne:

— Uburé ta hâ, Uburé Danhib'apito hawip si. Tahawa niha na wa te inharĩ da hâ mare di, iwê na hâ iwasété na hâ. ⁵¹Âhâta te tihâiba, Rebeca hâ. Te za âma asiré isaprô, asib'ihâ'a 'ra mro na tâma 're hâimana mono da, Uburé Danhib'apito te te inharizéb zarina.

⁵²Tawamhâ Abra'âhâ ma romhuri'wa âne na te te mreme wapari zahuré wamhâ, ma tô hi'râtítô nhamra. Duré ti'ubu na ti'ai u hâ ma tô ropto. Tawamhâ Uburé Danhib'apito âma ma tô tiwata. ⁵³Tawamhâ ma tô êtê waipo prâ prata 'manharĩ hâ, duré êtê waipo pré oru 'manharĩ hâ, da'u-zazé ihâpa siré tâma sômri za'ra, Rebeca ma. Tawamhâ ihitébré norĩ ma zama ina me hâ ma tô taré mari iwa'âbâ za'êtê na hâ âma tâma tinhoprub zahuré. ⁵⁴Tawamhâ siré isi'aba're norĩ me tisa ma tô oto tihu. Tahawa, ma tô tamemhâ a'â tinhotô za'ra. Tawamhâ awêm na oto utu za'ra wamhâ, ma tô romhuri'wa tâma nharĩ zahuré âne:

— Ma'âpé ĩma waprosi waré na, ĩnhib'apito nhorôwa u apâ ĩmorĩ da.

⁵⁵Tane nherê, te Rebeca hitébré norĩ, ina me tâma nharĩ zahuré âne:

— Wama wê di aré, niha bâta na a'â wame hâimana da hâ, niha wamhâ aré 10 bâta na. Taha parip si morĩ da wamhâ, te aré tô oto mo.

⁵⁶Tane nherê, romhuri'wa ma âma tâma wa'râmi zahuré âne:

— ĩwairĩ aba ô di za, a'â ĩnamra da hâ. Uburé Danhib'apito ma tô ĩpa-wapto, we ĩmorizé wê na ĩma watobro da hâ. Tahawa te za ĩzatôri waré wa'wa, ĩnhib'apito nhorôwa u apâ ĩmorĩ da hâ.

⁵⁷Tawamhâ te duré asa tâma nharĩ zahuré âne:

— Tane wamhâ, oto Rebeca zô a'â wahârâ, niha te te ô hâ waihu'u zô.

⁵⁸Tawamhâ ta norĩ, azarutu zô hârâ zahuré wamhâ, ma tô sadanharĩ zahuré âne:

— E te tô asima iwê, â hâ aibâ siré aimorĩ da hâ.

— ĩhe, wa ĩsima wê, tô isiré ĩmorĩ da hâ. — Âne ma te asa âma sada'âbâ zahuré.

⁵⁹Tawamhâ ma tô oto tâma rowairébé za'ra, Rebeca ma, duré iprédu'wai ma, Abra'âhâ ma romhuri'wa siré, duré isiré isi'aba're norĩ siré hâ neb da.

⁶⁰Tawamhâ iwê hâ ma tô Rebeca ma, pisutu za'ra âne:

“Wahidiba, a hâ da'ahâ uptabi 'rata na 're i'aihâimana mono da si, iwê hâ.

Duré asihudu norĩ, tinhitob'ru norĩ te, 'ri nho'ômo âma hâ te te 're i'ai'uté za'ra mono da si, iwê hâ.”

⁶¹Tawamhâ Rebeca, tite romhuri'wa norĩ me ma tô sima ro'ubumro za'ra. Duré awaru ba'ômore te te sima bazadâ za'ra wamhâ, ma tô oto Abra'âhâ ma romhuri'wa norĩ siré hâ a'aba're. Âne ma tô oto ta norĩ hâ wairé.

⁶²Taha ré Izaqui, ma tô apâ sina siri, Be'e-La'ai-Ro'i hawi, Negevi na supara si 're irosa'wari mono zém nhisi âma 're hâimana mono wa. ⁶³Tawamhâ hâiwahâ pesere nherê, ma tô watobro, ro hâ te te 're awaimrami mono da.

Tahawa, 'rāi wahutu wi, ma tō awaru ba'ōmore we isi'aba're hā sāmri za'ra. ⁶⁴Tawamhā Rebecaha zama, ma tō Izaqui titōmo na 'madā. Te te 'madā'a wa, awaru ba'ōmore nhisi hawī ma tō tobro. ⁶⁵Tahawa, ma tō Abra'āhā ma romhuri'wa āma sadanha āne:

— E 'wa hā ō hā aibā, wa'uwaibaba za'ra we 're imorī hā, rom na.

— Īnhib'apito te we 're mo. — Āne ma te asa āma sada'ā.

Tawamhā ti'rā ubuzé, ma tō sisada hā ti'ā. Taha na ma tō duré tawamhā oto si'ubu ubu.

⁶⁶Tawamhā sihutu wi, ma tō Abra'āhā ma romhuri'wa, uburé te te i'ab'manharī mono zé hā Izaquihi ma awasu'u. ⁶⁷Tawamhā Izaqui, 'ri u ina Sara aré 're isāmra mono zéb u, ma tō Rebeca hā saprō. Āhā wamhā, ma tō oto āma timro. Tawamhā Izaqui, Rebeca ma tō te te 're sawi pese. Āne zarina, ma tō ina dā'āzém na 're ipē'ézé mono zé hā sina tāma tipa.

Abra'āhā nhihudu norī hāiba amoi wasu'u

25 ¹Tawamhā Abra'ā, pi'ō aimawi na ma tō duré timro, Quetura na isisi na. ²Taha zé're hawim norī nhisi hā āne: Zīrā, Zocsā, Medā, Midiā, Isibaque, duré Su'a. ³Zocsā hā ma tō Seba norī poto zahuré, Dedāhā me. Tawamhā Dedāhā nhihudu norī hā, Assurī, Retusī, duré Reumi. ⁴Midiāhā 'ra norī nhisi hā āne: Efa, Éfer, Enoqui, Abida, duré Elda. Uburé ā norī hā, Queturaha nhihudu.

⁵Tawamhā Abra'ā, Izaquihi ma, ma tō uburé tinhimarī tāma pisutu za'ra, i'uiri na āma site za'ra da. ⁶Tane nherē, timro prāi 'ra norī ma, ma tō taré tinhimarī na hā āma tāma tinhoprub za'ra. Tawamhā dā'ā wana ré, ma tō timro prāi 'ra norī hā Izaquihi nhiti satōrī za'ra, bātā pusizém niwī 're hāimana za'ra mono da.

Abra'āhā dā'āzé wasu'u

⁷Tawamhā Abra'ā, 175 na āma iwahum na ma tō 're hāimana. ⁸Tawamhā si'ihī uptabi wa, oto dā'ā wamhā, ma tō oto tihirata norī siré hā simisutu 're hāimana. ⁹Tawamhā i'ra Izaqui norī, Ismaeu me ma tō Maquipela āma ētē na ab're siromo wa, sērē zahuré, Mare bātā pusizém niwī, Efrō Zoaha 'ra te itehutu āma. Ta hā, Zoa hitita norī siré hā. ¹⁰Ā hā itehudu, Abra'ā, hitita norī wi te te i'uipra. Tame ma tō Abra'ā norī Saraha me āma ti'a zahuré ni. ¹¹Tawamhā Abra'ā dā'ā parimhā, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā, i'ra Izaquihi ma, iwē hā ma tō te te tāma 're apisutu. Izaqui hā Be'e-La'ai-Ro'i 'ra-tamhā ma tō 're hāimana.

Ismaeu nhihudu norī wasu'u

¹²Ā hā, Ismaeu nhihudu norī nhisi na rob'ui'ére. Ta hā, Abra'āhā 'ra, Agaha wa te te ipodo, Saraha ma romhuri'wa, ezipsiu 'ra. Taha sipoto norī nhisi hā āne, ¹³sisāna're ipoto za'ra mono bā hā: Nebaiote ipoto'rada. Isōsi hā Queda, Adbe'u, duré Mibšā, ¹⁴Misma, Duma, Masa, ¹⁵Hadade, Tema, Zetu, Nafis, duré Quedema. ¹⁶Ā norī hā Ismaeu 'ra 12 na ihāiba za'ra hā. Tawamhā ta norī za'ru za'ra hā, duré ite mono bā romhā 'manharī na 'ri nhoré mono ma tō isisi mono bā da te āma 're waptērē za'ra. Tawamhā ta norī hā ma tō tinhib'a'uwē mono bā danhib'ihā'a na sima 're hāimana za'ra. ¹⁷Tawamhā

Ismaeu âma 137 na âma iwahub âma, ma tô oto dârâ. Tahawa, ma tô oto tihî'rata norî siré simisutu 're hâimana. ¹⁸Tawamhâ Ismaeu nhîhudu norî, ma tô Havira na romnhisi norî wa'wamhâ, Su na duré romnhisi wa'wa 're hâimana za'ra, Ezitu bâtâ pusizém niwîmhâ, Asiria nho'ômoi baba bâdâdi ihâimana niwî. Ta norî hâ ma tô romhâ na Abra'âhâ nhîhudu norî amo nhiti hâ 're hâimana za'ra.

Ezau norî, Zacoho me ipoto zahuré zé wasu'u

¹⁹Â hâ Izaqui, Abra'âhâ 'ra wasu'u. ²⁰Tawamhâ Izaqui 40 na âma iwahub âma, ma tô Betu'éhé 'ra Rebecaha âma timro, Labâhâ hidiba âma hâ. Ta norî hâ Arameu norî siré, te Mezopotâmia na romnhisi âma 're hâimana zahuré. ²¹Rebeca hâ 'razéb 'ré wa, te 'ra âna 're hâimana. Tahawa te Izaqui, Uburé Danhib'apito ma âma mre. Tawamhâ Uburé Danhib'apito te te tiwi irowap-têrêzém na te te wapari wa, ma tô Rebeca hâ oto tiwasâ. ²²Tawamhâ idi'i 'remhâ ai'uté hâ isi'ubza. Tahawa tina di'i 'remhâ te nasi siwabzuri zahuré. Âhâ wa, te âne sina rosa'rata: "E tihai wamhâ, ma âne hâ îma tiromhâiba." Tahawa te Uburé Danhib'apito te te sadanharî da hâ mo. ²³Tawamhâ ma te âma sada'â âne:

"Adi'i 'remhâ te maparane a'uwê hi'rata da hâ tihâimana zahuré.

Ai'ra te za aima tipoto zahuré, maparane a'uwê norî, tinhitob'ru na sima 're ihâimana zahuré mono da hâ.

Ai'ra hâiba amo hâ te za siptete na tihâiba amo nhipai u 're hâimana.

Duré dadub'rada hâ te za tino zapari 're hâimana."

²⁴Tawamhâ Rebecaha ma, i'ra tâma ipoto zahuré zé bâdâ oto wisi wamhâ, ma tô 'watébrémi na maparane tâma tipoto zahuré. ²⁵Imorî'rata na ipodo hâ ihâiba pré ro, duré ihâiba sui 'ré, da'uza hâ pa ihâi ro ne hâ. Tahawa ma tô sisi zahuré, Ezau" na. ²⁶Taha pari isâna're ipodo ma tô tinhîb'rata amo na tidub'rada Ezauhu para na'rada hâ te te tété mono sina watobro. Tahawa ma tô sisi zahuré, Zaco" na. Âne ma tô Izaquihi âma 60 na iwahub âma Rebecaha ma ai'uté isi'ubza 'watébrémi hâ tâma tipoto zahuré.

**Ezau dama ipoto'rata wa, âma 're ihâimana mono
zé, tino Zacoho ma, te te isa'rézé wasu'u**

²⁷Tawamhâ 'watébrémi norî ma tô oto tiprédub zahuré. Tahawa Ezau ma hâ wê uptabi di, rom na 're ihâimana mono da hâ. Tahawa ma tô sisôpârî pese na hâ 're hâimana. Tane nherê, Zaco, sima iwê na 'ri 'rep si 're ihâimana mono da si, tâma iwê hâ. ²⁸Tawamhâ Izaqui, ma tô Ezau te te 're sawi pese, ino nhipai u, i'abaze nhi na 're sai pese mono wa. Tane nherê, Rebeca ma tô Zacoho si te te 're sawi pese, idub'rata nhipai u.

²⁹Tawamhâ nimahâ bâtâ na Zaco dasai wai'o ise na sipi ré, ma tô Ezau a'ubuni hawîmhâ wi, sadâ'â uptabi na, duré mram uptabi na. ³⁰Tahawa te âne tiwi waptê:

v 25.25 Ezau hâ Ebreu norî mreme na "isui'rê" aiwa prâ na ne iwapari na hâ. w 25.26 Zaco hâ Ebreu norî mreme na "dapara na'rada" aiwa prâ na ne iwapari na hâ.

— Mrab uptabi di, ĩma hã. Tahawa ma'ápé ĩzawi na hã dasai wai'o pré suru na we ĩma a'ãri. (Tahawa Ezau ma tô sisi ni Edô^x na isisi amo na.)

³¹Tawamhã Zaco, asa ma te âma sada'â âne:

— Wa za tô aima sa'rê, a hã ĩma aipoto 'rata wa, aima 're ihâimana mono, ĩma sa'rêi wamhã.^y

³²Tawamhã Ezau te duré asa tãma tinha âne:

— Marĩ ôre di, wê di. Wa aré oto dârâ. E marĩ da bâ ĩma hã, dama ipoto'-rata ma, 're ihâimana mono hã.

³³— Tahawa ma'ápé imorĩ'rata na a'â ĩma âma ropisutu. — Âne te Zaco tãma tinha.

Tawamhã Ezau, ma tô ropisudu tãma 'manha. Te te tãma i'manharĩ zarina, ma tô dama ipoto'rata na 're ihâimana mono zé hã oto tãma sa'rê. ³⁴Tawamhã Zaco i'u'êtê wapu, duré dasai wai'o pré hã ma tô tãma tisô. Tawamhã te te 'rêne parimhã, duré te te simizârĩ parimhã, ma tô oto wahudu, morĩ da. Âne ma tô Ezau dama ipoto'rata ma, 're ihâimana mono zé hã siwi wê'ô.

Izaqui, Filisteu norĩ nhĩpt'iai âma 're ihâimana mono zé wasu'u

26 ¹Tawamhã taha ti'ai 're, mra te da te 're sépata za'ra, Abra'ã, 're hâimana mono ré, amnho ihâimana ô wam ne. Tahawa Izaqui, 'ri nho'u Gera na isisi u ma tô mo, Abimelequi filisteu norĩ nhĩb'apito 're ihâimana mono zéb u hã. ²Tawamhã tame Uburé Danhib'apito ma tô Izaquihi ma, sihãiré. Tahawa, te âne tãma tinha:

— Ezitu u hã aimorĩ ô di za. Ti'a te aima ipisutuzéb âmap si te za 're asãmra mo. ³Âme te za tô a'â 're aihâimana mo. Tawamhã wa hã wa za asiré 're ihâimana. Wa za duré iwê hã te aima 're apisutu u'âsi. Asihudu norĩ ma, wa za â hã uburé ti'a hã te tãma 're anhomri. Âhã wamhã, wa za âma tãma uwaimra, aimama Abra'ãhã ma, ĩnhimiropisudu te tãma i'manharĩzé hã. ⁴Wa hã wa za pisutu, asihudu norĩ ahã na 're hâimana za'ra mono da hã, wasi hãwa na 're isimasa mono ne. Wa za duré uburé â hã ti'a te tãma 're anhomri. Asihudu norĩ u'âbãmhã, wa za a'uwê mono bâ iwê hã te tãma 're pisutu za'ra, ro pâ. ⁵E marĩ wa. Abra'ã hã ma tô ĩmreme duré ĩnhimiroti te te 're wapari pese. Ma tô te tãma 're iwaihu'u mono zé hã te te ĩma âma 're uwaimrami.

⁶Âne ma tô tawamhã Izaqui, Gera âma hã 're sãmra. ⁷Tawamhã aibã norĩ tô ôhõ 're, 're irob za'ra mono, imro na te te sadanharĩ za'ra wamhã, ma tô tihidiba na tãma wasu'u za'ra. Rebeca hã pi'ô iwê uptabi. Tahawa Izaqui timro na te te iwasu'u da hã pahĩ di, ôhõ 're, aibã norĩ 're irob za'ra mono hã te te siwi wirĩ ô'umhasite, imro zô.

⁸Tawamhã Izaqui, taha 'remhã ma tô 're hâimana hã pese. Tawamhã nimahã bâtã na Abimelequi, filisteu norĩ nhĩb'apito hã ma tô Izaqui, timro Rebeca tinhib'rata na te te hãiba upi mono ré, zanela 'ri zadazârĩ hãimo hawi sipapara 'madã. ⁹Tahawa, Izaquihi zô hãrã wamhã, ma tô sadanha âne:

— Sena ô hã tô aimro. E marĩ da, ma tô bétê aihidiba na iwasu'u.

x 25.30 Edô hã Ebreu norĩ mreme na “ĩpré” aiwa prã na ne iwapari na hã. y 25.31 Dama ipoto'rada hã te za uburé tisiré a'uwê norĩ ma, isib'apito za'ra na 're hâimana. Te za duré ino norĩ nhĩpai u timama nhĩbro hã i'uĩrĩ na sima waibu.

— Wa hã te rosa'rata wa âne, ïmro na te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhã, asiwi iŵĩrĩ aba ô'umnhasite. — Âne Izaqui ma te asa âma tâma wa'rã.

¹⁰Tawamhã Abimelequi te duré tâma tinha âne:

— E marĩ da, ma tô âne hã wama i'manharĩ za'ra. Wama za'ra aré wapure di, iré iwa'manomro da hã waptã wa. Ane 'wa'âhã, asimi'manharizéb zarina te aré wawasédé hã wama iwazere za'ra.

¹¹Tawamhã Abimelequi, ma tô uburé tinhib'a'uwẽ norĩ ma, dapo're pu hã 'manha, âne: "Ni'wa ã hã aibã norĩ ma, imro me, marĩ iwásédé te te tâma 'manharĩ zahuré wamhã, te za wĩrĩ ni za."

¹²Tawamhã Izaqui, taha wahum na ma tô tame rob're hã 'manha. Tawamhã te te oto tehãri wamhã, te te i'a're nhipai u ma tô waze, 100 na isa'rata nhipai u. E marĩ wa. Uburé Danhib'apito iwẽ na te te pawapto wa. ¹³Tawamhã we oto simarĩ pese mono wamhã, te oto sibro pese na 're hãimana. ¹⁴Izaquihi nhimizama pone'ërebã hã, pone'ërebã zéré uzé hã, powawẽ hã, duré tâma iromhuri'wa norĩ hã ahã uptabi di. Tahawa te filisteu norĩ hã te te siwi 're 'ruiwapari oto. ¹⁵Tahawa, ma tô uburé â zô ab're hã ti'a na te te sitob za'ra, Izaquihi mama, Abra'ã 're hãimana mono ré, tâma iromhuri'wa norĩ te te siwi i'ab're mono hã. ¹⁶Tawamhã Abimelequi, te Izaquihi ma, nimahã bâtã na tâma tinha âne:

— Te za oto aimo, wanhipti'a za'ra hawimhã. Asiptete uptabi na te wama za'ra hã 're aihãimana mo.

¹⁷Tawamhã Izaqui, ta hawi oto watobro wamhã, ma tô romharé Gera na isisi âma romhã 'manharĩ na 'ri hã sima sôré, tame a'ã 're hãimana mono da. ¹⁸Tawamhã Abra'ã 're hãimana mono ré, â zô da te i'ab're za'ra mono hã, duré dã'ã pari filisteu norĩ te te aré siwi isitob za'ra hã ma tô apã ab're hawimhã ti'a te te siwi sãmra, Izaquihi ma romhuri'wa norĩ hã. Tawamhã imama te te isisi za'ra zém na ma tô duré apã tô ôhõ na te te anhisi.

¹⁹Tawamhã nimahã bâtã na Izaquihi ma romhuri'wa norĩ romharé âma te te siwi i'ab're âmamhã ma tô siwi sôpêtê, ub're nasi ipu hã. ²⁰Tane nherê, Gera âma pone'ërebã 'madã'ã'wa norĩ, Izaquihi ma, pone'ërebã 'madã'ã'wa norĩ me hã ma tô âma sisada'âbã za'ra, ô hã â zô ab're ite za'ra na hã. Tahawa Izaqui â zô ab're hã ma tô sisi âne, "âma idasisada'âbã za'ra zém" na.

²¹Taha pari Izaquihi ma romhuri'wa norĩ, ma tô aimawi hã siwi ab're. Tawamhã ma tô duré taha na âma sisada'âbã za'ra. Tahawa ma tô duré ta hã sisi, "dazahi na dasisada 're idahãimana za'ra mono zém" na.

²²Tawamhã Izaqui ta hawi oto watobro wamhã, ma tô duré â zô ab're hã 'manha. Tawamhã âma idasisada'âbãzê tame hãimana ô wa, ma tô sisi, "Rob're Za'ëtê" na. Tahawa te duré tinha âne:

— Uburé Danhib'apito, ã hã ro isa'ëne iwa 're iwahãimana za'ra mono zéb da, ma tô oto wama sômri za'ra. Tahawa wasima iwẽ na wa za oto âmemhã 're wasi'ubumro.

²³Ta hawi Izaqui ma tô oto mo, Beseba na 'ri nho'ômo nhisi u hã. ²⁴Tawamhã tô taha mara na, Uburé Danhib'apito tâma sihãiré wamhã, te âne tâma tinha:

— Wa hã, Abra'ã aimama te, 'Re ihãimana u'ãsi mono. Aipahi ô di za, wa hã asiré 're ihãimana u'ãsi mono wa. Ĩma romhuri'wa Abra'ãhã u'âbã, wa za iwẽ hã te aima 're apisutu. Duré asihudu norĩ ahã uptabi na 're hãimana za'ra mono da wa za aima 'manha.

²⁵Tawamhã Izaqui, tame êtê za'ra te te 'manharĩ wamhã, ma tũ Uburẽ Danhib'apito ãma tiwata. Durẽ tũ taha ti'ai 're romhã 'manharĩ na te te sima 'ri nhorẽ mono wamhã, ma tũ durẽ tame tãma romhuri'wa norĩ hã â zũ ab're hã siwi ab're.

Izaqui norĩ, Abimelequihi me roti na isisaze zahurẽ zẽ wasu'u

²⁶Tawamhã nimahã bãtã na Abimelequi Gera hawi ma tũ mo, Izaquihi ma te te robzanhamri da. Tahawa, isirẽ ma tũ isiwaihu Auzate hã mo, Fico dasi'wapẽi 'madã'ã'wai me. ²⁷Tawamhã te Izaqui sadanha ãne:

— E marĩ zũ, te we itẽme ai'aba'rẽi wa'wa, ãma robzanhamri za'ra wa'aba da. Oro ãzada asiti'ru za'ra wa'aba za nimahã na hã. Oro durẽ asiwi iwazere aba za, asi'ti'a za'ra wa'aba hawimhã.

²⁸Tawamhã asa ma te siwi sada'ã ãne:

— Uburẽ Danhib'apito, sena na asirẽ 're ihãimana mono na hã wa tũ oto ai'ãma waihu'u za'ra ni. Tahawa, wa ãne wasima nharĩ za'ra ni: Ropisutu zahi hã wa za wasima 'manharĩ za'ra ni, itete na, ãne na: ²⁹A hã niwamhã iwasẽdẽ hã wama 'manharĩ za'ra õ di za. Durẽ wa norĩ hã niwamhã iwasẽdẽ wa te aima 'manharĩ za'ra õ di za. Iwẽ na hã wa tũ wa te aima 're 'manharĩ u'ãsi za'ra. Durẽ rowẽ na warob za'ra hawi aiwatobro da hã wa tũ aima wapro'si za'ra ni. Ahã na wa tũ oto waihu'u za'ra ni, Uburẽ Danhib'apito iwẽ te te aima 're i'apisutu mono zẽm na hã.

³⁰Tawamhã Izaqui, dasa isa'ẽne te te tãma 'manharĩ za'ra wamhã, ma tũ durẽ isimihãrizẽ te te tãma i'manharĩ za'ra zẽm na tisa hã uburẽ ãma simihãri za'ra. ³¹Tawamhã durẽ awẽm na mararẽ uptabi utu zahurẽ wamhã, ma tũ roti na hã sisaze zahurẽ. Ma tũ durẽ ropisudu hã sima 'manharĩ zahurẽ. Taha pari Izaqui sisa'u te te sawi wamhã, ma tũ oto rowẽ sina hã ai'aba'rẽ.

³²Tawamhã tũ taha bãtã na Izaquihi ma romhuri'wa norĩ te te siwi i'ab're wa, ub're nasi ipu ãne te te tãma wasu'u za'ra da hã, ma tũ itẽme ai'aba'rẽ: "Wa te wasiwi i'ab're 'remhã â hã wa tũ wasiwi sũpõtẽ ni!" ³³Tahawa Izaqui, ma tũ â zũ ab're hã sisi, Seba na. Tawamhã ta hawim harẽ â hã 'ri nho'õmo nhisi hã, Beseba na te oto 're hãimana.

Ezau mro norĩ wasu'u

³⁴Tawamhã Ezau ãma 40 na ãma iwahub ãma, ma tũ Zudite, Beerĩ 'ra ãma hã timro, durẽ Basemate, Elõhõ 'ra sipi'õi ãma hã, hitita norĩ sirẽ azarutu norĩ ãma. ³⁵Tawamhã durẽ â hã azarutu norĩ hã ma tũ Izaqui norĩ ma, Rebecaha me ro'wa'rẽzẽ hã te te sina tãma 're sũmri zahurẽ, si'uiwa na.

**Izaqui, Zacoho ãma, 'Re ihãimana u'ãsi mono, iwẽ te te tãma
're pisutu mono da, te te ãma irowaptẽrẽzẽ wasu'u**

27 ¹Tawamhã Izaqui ma tũ si'ihĩ pese oto. Tahawa te te oto rob'madã'ã waihu'u õ di, tob'a wa. Tawamhã nimahã bãtã na ma tũ ti'ra si'aibã potõ'rata zũ hã hã, Ezauhu zũ. Te tãma tinha, ãne:

— I'ra!

— E marĩ imama. Ahãta ãme wa ihãiba. — ãne ma te timama sada'ã.

²Tawamhã te imama tãma tinha ãne:

— Wa tũ oto i'si'ihĩ pese. Durẽ wa hã bãdã hã te i'sina waihu'u õ di, idã'ãzẽb da hã. ³Tahawa ma'ãpẽ, asimnhi'ã ate ti hã ãri, rom na aba ãzada 're aimorĩ

da, abaze zô. ⁴Asôpārī nhi na, dasa ise te īsima iwēzé hā īma āma 'manharī da. Tawamhā ta hā te za we īma i'ā. Īsai parip si idā'ā ō ré, wa za ai'āma mre, 'Re ihāimana u'āsi mono iwē te te aima 're apisutu mono da hā.

⁵Tawamhā Rebeca, Ezauhu ma, Izaqui te te roti ré, ma tô mreme wapa. Tahawa rom na aba 're morī da, watobro za'u hā, ⁶ma tô Zacoho ma tāma tinha āne:

— Āhā na aimama hā wa tô mreme wapa, adub'rada Ezauhu ma, te te roti ré. Āne te aimama tāma tinha: ⁷“Ma'āpé, rom na abaze zô 're aimorī, 'mai-wīrī wa, dasa ise hā āma īma 'manharī da. Tawamhā Īsai parip si, wa za 'Re ihāimana u'āsi mono ma, idā'ā ō ré ai'āma mre, iwē te te aima 're apisutu mono da.” ⁸Ī'ra, tahawa te za iwapa, te aima iwaihu'uzéb zarina, za i'manharī da hā. ⁹Ma'āpé tahawa, wanhimizama isimasabzéb u hā aimorī, maparane pone'ērebâ zéré uzé 'ra iwē uptabi hā mrami da. Tawamhā wa hā aimama te te sima iwēzéb uwaibaba, wa za ise na hā āma tāma api. ¹⁰Taha parip si te za te te 'rēne da hā tāma i'ā. Āhā wamhā, te za aimama hā dā'ā ō ré ai'āma mre, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, iwē hā te te aima 're apisutu mono da.

¹¹Tawamhā Zaco, te tina ma asa tāma tinha āne:

— Īdub'rada hā hāiba sui 'ré di. Wa hā ĩhāiba sui ō di. ¹²Bété za īmama te te ĩhāiba upi mono wamhā, te za iwaihu'u, ihāimana nhipeze sina marī te tāma i'manharizém na hā. Tawamhā iwē hā te te i'āma 're apisutu mono da nherē, te za taha wa'rāmi iwasété si īmama hā te te i'āma 're apisutu.

¹³Tane nherē, ma te ina āne āma sada'ā:

— Ī'ra, tiha hā tô ai'upana iwasédé hā i'āma hāimana. Tihai ō di. Tahawa te aima iwaihu'uzé hā, te za tô i'manha. Tahawa ma'āpé pone'ērebâ zéré uzé 'ra we īma mrami da hā, te za tô sô aimo.

¹⁴Tawamhā Zacoho ma, ina tāma sadahutu ō wa, te oto sô mo. Tahawa, ma tô pone'ērebâ zéré uzé 'ra hā timra. Duré ta norī hā ma tô oto tina ma mrami zahuré. Taha na Izaqui te te sima iwēzéb zarina dasa ise na ma tô āma tāma 'manha.

¹⁵Taha pari, Rebeca ma tô Ezau uza ihāi wē uptabi 'ri 're inomro hā ti'ā. Taha na ma tô Zaco hā āma uza. ¹⁶Tawamhā pone'ērebâ zéré uzé hā na ma tô āma sib'rata ubu. Ibutu sui'oi āma zama ma tô duré āma butu ubu. ¹⁷Taha pari dasa isei uptabi na tinhipi, i'u'ētē wapu te te i'manharī me ma tô tāma sômri zahuré.

¹⁸Tawamhā Zaco, timama hāimanazéb u ma tô oto iré mo. Āne te tawamhā 'mahâ:

— Īmama.

— E marī. Āhāta wa nhamra. — Āne ma te sada'ā asa.

Te duré sadanha āne:

— E ma hā, a hā i'ra.

¹⁹— Wa hā Ezau, dadub'rada. Īma i'ruzéb uwaibaba, wa tô asa hā aima 'manha. Ma'āpé ĩzawi na hā ai'utu. Duré asahā na asāmra, ĩnhisôpārī nhi na asaihā. Taha parip si, te za i'āma aimre, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, iwē hā te te īma 're apisutu mono da.

²⁰Tawamhā Izaqui te sadanha āne:

— Ī'ra, e niha ma te merē waptu na asōwē su.

Tawamhā Zaco, ma te āma sada'ā āne asa:

— Uburé Danhib'apito, ate 'Re ihāimana u'āsi mono ma tô āne na hā āma ĩpawapto.

²¹Tawamhã Izaqui, te duré Zacoho ma tinha âne:

— We itême asina rotété pé, 'râwi te ai'upi mono da. ãhã wamhã, wa za tô aiwaihu'u, sena tô a hã i'ra Ezau na hã, niha wamhã duré ta hã ã na hã.

²²Tawamhã Zaco, Izaquihi tême ma tô 'râwi itême ai'rê. Imama te te upi mono sina, ma tô âne duré tâma tinha:

— Aimreme hã, tô Zacoho mreme ne, a hã. Tane nherê, asib'rata si hã, tô Ezau nhib'rata ne.

²³Âne wa, Izaqui, Zaco hã te te waihu'u ô di, Ezau nhib'rata ne sib'rata sui 'ré wa. Tahawa ma tô aré âma imreme na hã sãna'rata, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, iwê hã te te tô tâma 're apisutu mono da. ²⁴Tane nherê, âma mreme ô ré, te duré sadanha âne:

— E tô a hã, i'ra Ezau.

— Îhe, wa hã tô Ezau.

²⁵Tawamhã imama te oto tâma tinha âne:

— Wê di tô. Asisôpãrĩ nhi na ĩsa da, we ĩma âri pé. Taha parip si, wa za ai'âma mre, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, iwê hã te te tô aima 're apisutu mono da.

Tawamhã Zaco, timama ma hã ma tô ti'â. Duré uva 'rãi wa'u isé zama hã ma tô tâma ti'â. Tahawa Izaqui ma tô ti'rê. Ma tô duré simizâ, tisa hã. ²⁶Taha pari te imama hã âne oto tâma tinha:

— Î'ra, we itême ai'rê na 'râwi, ĩtob'rata hârâ da.

²⁷Tawamhã Zaco, timama u hã ma tô 'râwi pesere oto itême ai'rê. Tahawa, ma tô timama hã tob'rata hârâ na sawi. Tawamhã Zaco, âma isi'uzazé te te hã waihu'u wamhã, ma tô Izaqui i'ra âma hã mre âne:

“Î'ra hãiba zadaze hã, rom na danhib're ma, Uburé Danhib'apito iwê te te tâma 're apisutu mono wa, isadaze ne.

²⁸Î'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono, hãwa hawi atébré hã te te aima 're sômri mono da si, iwê hã.

Duré rom na aiburu na 're irob're mono, aima 're 'rãipse mono da si iwê hã, amnho norĩ hã, uva 'rãi wa'u isé me.

²⁹A'uwê mono bâ asapari te te aima 're iromhuri za'ra mono da si, iwê hã.

Duré daro mono bâ da te dasiwi 're i'aiwazé mono da si, iwê hã.

Duré asisânawã norĩ nhib'apito na 're i'aihâimana mono da si, iwê hã.

Duré ana zé're hawi a'uwê norĩ hã, asô'remhã aima 're isi'wê'e za'ra mono da si, iwê hã.

Tawamhã duré iwasédé te te aima 're ipisutu za'ra mono norĩ ma hã, 'Re ihâimana u'âsi mono, ta norĩ ma, iwasédé te te tâma 're ipisutu za'ra mono da si, iwê hã. Duré iwê te te aima 're ipisutu za'ra mono norĩ ma, 'Re ihâimana u'âsi mono, iwê te te tâma 're ipisutu za'ra mono da si, iwê hã.”

³⁰Tawamhã Izaqui, i'ra Zacoho âma, iwê hã te te tâma 're apisutu mono da, âma mreme pari, Ezau, aba hawi i'wisi 'wab'rere ma tô oto watobro, timama hawimhã. ³¹Tawamhã taha zama ma tô tinhipi ise hã timama ma 'manha. Taha pari, ma tô tâma ti'â. Tahawa te âne timama hã 'mahã:

— Īmama, ma'āpē īzawi na hā ai'utu, abaze te i'maiwīrī nhi na asaihā. Taha parip si, te za 'Re ihāimana u'āsi mono ma, ī'āma aimre, iwē hā te te īma 're apisutu mono da.

³²Tawamhā imama te sadanha āne:

— E 'wa hā, a hā.

— Wa hā, ai'ra Ezau ipoto'rada.

³³Tawamhā Izaqui, āne na imreme te te wapari wamhā, ma tō tāma pē'e-wara. Ma tō duré popo. Tahawa, te tāma tinha āne:

— E 'wa ma te bété tinhisōpārī hā we īma āwisi. Taha na, we aiwisi wana ré, wa tō īsai pa. Duré taha pari, wa tō 'Re ihāimana u'āsi mono ma hā āma mre, iwē hā te te tō tāma 're apisutu mono da. Tahawa, te za tō ōhō ma si iwē hā tāma 're hāimana.

³⁴Tawamhā Ezau āne hā te te wapari wamhā, ma tō rosa'ratazé te 're sadari. Tahawa te duré tāma tinha āne:

— Īmama, ī'āma zama te za aimreme, 'Re ihāimana u'āsi mono, iwē hā te te tō īma zama 're apisutu mono da.

³⁵Tane nherē, asa ma te āma sada'ā āne:

— Ano we imorī hā ma tō īma sadawa hapeze. Tahawa taha āma si wa tō mre ai'upana, aré aima ihāimana da hā.

³⁶Tawamhā Ezau, te āne tinoi hāiba na āma tāma tinha:

— Ā hā oto maparane āma hā ma tō taré hāimana nhipese na īhāiba na hā ī'āma apsihu. Tō ibāre tō, ma te sisi ni, Zaco^z na hā. Imorī'rata na dama ipo-to'rata ma, 're ihāimana za'ra mono zé, ma tō īwi waze. Āhā na hā ma tō oto īwi waze, iwē aré īma 're ihāimana mono da hā. Īmama, e duré iwē hā īma ipisutuzéb da hā 'mai'hāimana ō di.

³⁷Tawamhā Izaqui, ma te āne asa sada'ā:

Wa hā Zacoho ma, pire na aima 're ihāimana mono zéb da hā wa tō tāma pisutu pa. Duré uburé isisānawā norī te te tāma 're romhuri za'ra mono da hā, wa tō tāma pisutu. Duré amnho na sa'ētē na te āma 're upari u'āsi mono da hā, duré uva 'rāi wa'u isé sa'ētē na te āma 're upari u'āsi mono da hā, wa tō tāma pisutu. Tahawa āhā na hā ī'ra, te ai'āma irowaptērē da hā waihu'u ō di.

³⁸Tane nherē, Ezau timama ma hā te nasi tāma si'ru āne:

— Īmama, e tō misi haré te asimirowaptērēzé iwē na hā tihāiba. Ma'āpē ī'āma zama 'Re ihāimana u'āsi mono ma hā aimreme, iwē hā te te tō īma 're apisutu mono da.

Āne te te sina tāma nharī pari, ma tō wawa 'rāihā na hā oto aiwa'ō, sina siwamri pese wa.

³⁹Tawamhā imama te tāma tinha āne:

“Romhā na ti'ai wē nhiti te za 're aihāimana mo, atébré hāiwa hawi we te te 're irobdī'i mono nhiti.

⁴⁰Āhā wa, te za asi'wa i'wa pa ré si 're aihāimana mo. Asisānawāi ma, te za duré 're iromhuri mo.

Tane nherē, niha na tāma aihāimanazéb da, sada asiptete ō wapsi hā, te za tiwi asiwaze, asima iwē na 're aihāimana mono da oto.”

Zaco, Mezopotâmia u imorizé wasu'u

⁴¹Tawamhã Ezau, Zacocho da ma tô ab'rui pese. E marĩ wa. Imama, 'Re ihâi-mana u'âsi mono ma, iwê ôhõ ma si te te 're apisutu mono da, âma mreme wa. Tahawa ma tô âne sima rosa'rata: "Imama dâ'âzé hã romhuture di oto. Te za tidâ'â su'u. Tawamhã nimahã na apâ wapo're simrami wa, wapê'ê hâza'õtõ wapsi, wa za ãno hã tiwĩ za."

⁴²Tawamhã Rebeca, Ezau te te sima irowa'õtõzé ma tô tiwi waihu'u. Tahawa, Zacocho zõ te sima sô hã. Tawamhã te âne tâma tinha:

— Te za iwapa! Adub'rada Ezau hã te sima rosa'rata, si'ruiwa'âbã da, te te aiwĩrĩ da. ⁴³Tahawa, ĩ'ra, ĩmreme hã te za iwapa. Âhã na te za ai'aba're na aimo ĩhitébré Labã, Harã na 'ri nho'õmo nhisi âma 're ihâimana mono nhorõwa u, ⁴⁴tame a'â ĩ'rata 're aihâimana mono da, niha bâtã na adub'rada asada isiti'ruzé hã tâma isi'utõrizéb u, ⁴⁵tâma asimi'manharizém na âma ipo're si'ârizéb u. Âhã wapsi, wa za ni'wa hã âma asô satõ, we apâ âwa te te asaprõni da hã. E tihai wa. Wa hã te ĩsima wê õ di, misi bâtã na ĩ'ra norĩ te ĩ'asimini aba da hã.

⁴⁶Taha pari Rebeca, te Izaquihi u hã mo. Tawamhã te âne tâma tinha:

— Ezau, hitita norĩ nhipi'õ maparane tâma 'mai'hâimana zahuré wa, ma tô ĩwĩ sina ro'wa're pese zahuré. Tahawa, Zacocho zama hitita norĩ nhipi'õ na mro wamhã, ĩdâ'â da si za oto, ĩnhimirosa'rada hã.

28 ¹Tawamhã Izaqui, Zacocho zõ ma tô hã. Sô hãrã wamhã, ma tô duré âma mre. Taha pari te duré âne tâma rowaihu'u:

— Âme Cana'ã âma azarutu norĩ na hã âma ai'maimro õ di za. ²Tahawa ma'âpé asima rob'ubumro na, Mezopotâmia u aimorĩ da. Tawamhã ai'rada Betu'éhé nhorõwa âma te za asã. Tame asãmra wamhã, te za aimama wapté Labãhã 'ra norĩ na hã âma ai'maimro za. ³'Re ihâimana u'âsi mono danhipai u iwaihu'u pe, iwê hã te te aima 're ĩ'apisutu mono da si, wa ĩsima wê. Duré asihudu norĩ ahã uptabi na aihawimhã a'uwê mono bã sipu'u pese na 're isitébré mono da si, wa duré ĩsima wê. ⁴Abra'ãhã ma, iwê te te 're ĩ'apisutu mono ne, te te duré aima 're ĩ'apisutu mono da si, wa ĩsima wê. Asihudu norĩ ma zama te te duré tâma 're apisutu mono da si, wa tô ĩsima wê, â hã ti'ai 're, dasiré a'uwê'õ na 're ĩ'aihâimana mono zé tede'wa na ta norĩ hã oto 're hâimana za'ra mono da, Abra'ãhã ma, 'Re ihâimana u'âsi mono, ti'a te te isõmri hã.

⁵Âne ma tô Izaqui, Zacocho ma rob'ru, Mezopotâmia u morĩ da tame 're hâimana mono da, Labã, Betu'éhé 'ra nhorõwa âma, Arameu norĩ siré, Rebeca Ezau norĩ na, Zacocho me taha hitébré 're isãmra mono zéb âma.

Ezau, Ismaeu 'ra na imrozé wasu'u

⁶Tawamhã Ezau, Izaqui, Zacocho âma iwê te te ĩpisutuzé hã ma tô waihu'u. Duré Mezopotâmia u morĩ da, tame mro da, te te tâma irob'ruzéb zama ma tô duré waihu'u. Tawamhã imama, âma mreme wa, ti'ai wa'õtõ nho'u Cana'ã nhipi'õ na mro tô da, te te tiwi isawizéb zama ma tô waihu'u. ⁷Imama norĩ nhimiroti, ina norĩ nhimiroti me te te iwapari zahuré zéb zarina, Zaco Mezopotâmia u imorizéb zama ma tô duré waihu'u. ⁸Tawamhã Ezau, Cana'ã nhipi'õ, imama tõmo ma, te te irowê'õzé hã ma tô duré waihu'u. ⁹Tahawa

Ismaeu, Abra'ahã 'ra nhorôwa u ma tô mo. Tawamhã i'ra sipi'ô Maalate, Nebaiotehe hidiba na ma tô timro, Ezau hã.

Zaco, Bétéu âma te te isahoi mono zé wasu'u

¹⁰Tawamhã Zaco, Beseba hawimhã ma tô watobro, mori da oto, Harã u. ¹¹Tawamhã hãiwahã pesere ro iwazéb zahi u wisi wamhã, ma tô tame a'â mazazã, âma awê da, bådã hã za oto sébré wa. Tawamhã tamemhã êne hã ma tô sima 'mai'ã, ti'rã zaparizéb da. Tahawa ma tô oto nomro, sôtô da hã. ¹²Tawamhã Zaco ma tô te te saho. Te te isahoi mono 'remhã ma tô sai'urizé hã 'madã, ti'ai hawi isãna'rada, hãiwa u i'rãsudu hã. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa nori hã te nasi âma sai'uri za'ra. Te duré nasi âma si'ra za'ra, ti'ai u hã. ¹³Tahawa, te te isahoi mono 'remhã te Uburé Danhib'apito, sai'urizé zababamhã za. Ahã wamhã, te tâma tinha âne, ta hã:

— Wa hã Uburé Danhib'apito, ai'rada Abra'ahã te, duré Izaqui aimama te, 'Re ihâimana u'âsi mono. Ti'a iwa i'anomrozé hã wa za aimã tisô. Asihudu nori ma zama wa za tâma sômri za'ra. ¹⁴Asihudu nori hã ti'a zapru ropã 're ihâimana za'ra mono ne, ahã uptabi na te za 're hâimana za'ra. Ta nori te za hãiwa nhimire niwib âma ro 're ihâimana mono u hã, hãiwa nhimi'e niwib âma ro 're ihâimana mono u hã, båtã pusizém niwib âma, ro 're ihâimana mono u hã, duré båtã sazizém niwib âma ro 're ihâimana mono u hã te te ropé. Tawamhã ai'u'âbã, asihudu nori u'âbãb zama wa za daro mono bâ uburé 're idahâimana za'ra mono nori ma hã, iwê te dama 're apisutu. ¹⁵Wa hã wa za asiré 're ihâimana u'âsi. Wa za duré ai'wawimhã 're isimapa, nimomo 're ane mono sidâpâsi. Wa za duré â hã ti'ai u we apã ai'âma siri. Te i'airême da hã mare di, uburé inhimiropisutuzé te aimã âma i'uwaimramizéb u.

¹⁶Tawamhã Zaco topo'o wamhã, te âne tinha: "Sena te Uburé Danhib'apito âmemhã tihâiba. Âne hã wa hã te aré waihu'u ô di." ¹⁷Tawamhã pahi wa, te âne duré tinha: "Ã hã ro hã ma tô ipahi sina îma waze. Âme te 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa hã tihâiba. Âme te duré hãiwa 'ridawazé hã tihâiba."

¹⁸Tawamhã awê wi Zaco utu wamhã, ma tô êne âma isi'rã zaparizé hã hãiwiti sã, ro iwazéb zahi wasu'uzéb da hã. Taha pari azeitona 'rã wã'u to hã ma tô duré isisiwi sa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te ipisutu na 're sa mono da. ¹⁹Tawamhã taha rob âma 'ri nho'u 're ihâimana mono hã, Rowa'a na isisi hã aré. Tane nherê, Zaco hã ma tô isisi na âma sapri, Bétéu" na. ²⁰Tawamhã Zaco, tame ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono ma sina ropisudu hã 'manha âne: "A hã isiré aimori da wamhã, za imorizém na i'madã'ã pese mono wamhã, duré i'uzazé nori mra me îma sômri za'ra wamhã, ²¹rowê na apã ihâiba ré imama nhorôwa u iwisi wamhã, a hã te za Inhîb'apito, ite 'Re ihâimana u'âsi mono na hã 're aihâimana mo. ²²Ã hã êne hãiwiti te isãri asôrôwa da hã, 'Re ihâimana u'âsi mono. Duré uburé marí îma 're i'anhomri mono hã, wa za aimã te 're sômri apã, 10 na isa'rata âma."

Zaco, Raqueu te te isôpêtézé wasu'u

29 ¹Tawamhã Zaco, timori na ma te oto âma uzusi. Tahawa båtã pusizém niwi ro 're ihâimana mono u ma tô wi. ²Wisi wamhã,

nimahā bātā na ma tō â zô ab're a'ubuni wi ihâiba hā tāma waihu'u ō nherē, sōpētē. Pone'ērebā norī, si'ubdatō si ihâiba na iwa'ono, ma tō 'rāwi i'rata isi-mi'wara hā siwi uirī. Tame â zô ab're āma ma tō danhimizama te te 're āhuri. Â zô ab're ētē tōmo wawē na isitobzé hā, isa'ētē uptabi. ³Tame pone'ērebā 'madâ'ā'wa norī, uburē tinhimizama na 're sito mono wamhā, te za ab're nhidâzé hā te te siwi 're sa'rē, tinhimizama ma, te te 're amrami za'ra mono da hā. Taha pari te za duré apā te te āma siwi 're sidā. ⁴Tawamhā Zaco te pone'ērebā 'madâ'ā'wa norī sadanharī za'ra āne:

— Īsiwaihu'u norī, e ma hā asa'ru za'ra wa'wa.

— Wa norī hā Harā āma 're iwarob za'ra mono. — Āne ma tō asa sada'ābā za'ra.

⁵Tawamhā te duré Zaco sadanharī za'ra āne:

— E aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, Labā, Naoho 'ra hā.

— Īhe, wama waihu'u pese za'ra di. — Āne ma tō duré asa sada'ābā za'ra.

⁶Te duré tawamhā ihâiba na, Zaco āma sadanharī za'ra āne:

— E rowē na te 're hâimana.

— Īhe, rowē na te 're hâimana. Ōhōta i'ra Raqueu te we pone'ērebā hā te te simro.

⁷Tawamhā Zaco te tinha āne:

— Zahadu aré bātā hā di. Āhā wa, pone'ērebā we i'ubumroi wa'aba mono hā zahadu sadai ō di. Tahawa e aré bété wē ō di, a'ā tō â hā tāma ōb za'ra wa'aba da, taha pari duré apā ate mono bā a'ubuni u isimroi wa'aba mono da hā, du te te 're huri mono da.

⁸Tawamhā asa ma te āma sada'ābā za'ra āne:

— Mare di. Waihu'u ō di. Wa za a'ā wasisō mapari za'ra ni, pibu pese na, aihīni pese we āwa a'ā pone'ērebā norī hā sihutu da. Tawapsi ab're nhidâzé ēne hā wa za wasiwi sa'rē ni. Tawamhā â wa za oto tāma ōb za'ra ni, wanhimizama norī ma hā.

⁹Tawamhā Zaco zahadu, te te tāma nharī za'ra ré, Raqueu pone'ērebā 'madâ'ā'wa ma tō itēmehā tiwisi za'ra, timama nhimizama ré hā.

¹⁰Tawamhā Zaco, timama wapté Labāhā te, pone'ērebā norī siré Raqueu we imorī hā te te 'madâ'ā wi, ma tō ab're nhidâzé ēne te te sa'rē da hā sō ai'rē. Te te sa'rēi wamhā, ma tō tāma ōb za'ra, timama waptép te ma hā. ¹¹Taha pari, ma tō duré Raqueu hā oto tob'rata hârâ na sawi. Tawamhā wawa 'râihâ na te duré āma aiwa'ō. ¹²Tawamhā te tāma siwasu'u āne:

— Wa hā aimama 'ra waptéb uptabi, Rebecaha 'ra.

Tawamhā āne tāma siwasu'u wa, ma tō Raqueu wara, timama ma, te te tāma wasu'u da. ¹³Tawamhā tī'ra wapté wasu'u wē te te wapari wi, ma tō si'aba'rē na itēme watobro, te te sōpētē da. Tawamhā Labā, Zaco te te sina uzusi wi, ma tō tinho'utu ti'â. Ma tō duré tob'rata hârâ na sawi. Āhā wa, ma tō saprō, tinhorōwa u. Tawamhā Zaco uburē tāma iromhâimanazé te te tāma wasu'u wa, ¹⁴ma tō Labā hā tāma tinha āne:

— Īhe, tō sena tō, a hā ĩsiwapru uptabi.

Zaco, Léia norī āma, Raqueu me āma imro zahuré zé wasu'u

Tawamhā Zaco, misi a'amo na ma tō timama wapté nhorōwa āma hā nhamra. ¹⁵Tawamhā Labā te Zacoho ma tinha āne:

— Īma hā ibāi ō di, īsiwapru na aihāimana nherē, wa'ābā āna ĩma 're iromhuri mono da hā. Tahawa e niha te asima iwē, asimiromhuri wa'ā 're imrami mono da hā.

¹⁶Labāhā 'ra sipi'ō te maparane 're hāimana zahurē. Idub'rata nhisi hā Léia na, duré ino nhisi hā Raqueu na. ¹⁷Léia hā simiromb'madā'ā warōire di. Raqueu si i'ubu wē, duré ihāiba wē. ¹⁸Tawamhā Zaco ma, Raqueu tāma iwē uptabi zarina, ma āne asa āma sada'ā:

— 7 wahum na wa za tō aima romhu, Raqueu āma ĩmro da hā.

¹⁹Tawamhā Labā āne ma te āma sada'ā:

— Wē di ĩma hā, aibā aimawi upana ĩ'ra te aima isōmri da hā. Tahawa, āme ĩ'rata 're aihāimana mono.

²⁰Tawamhā Zaco, Raqueu zō 7 wahum na ma tō te te 're romhuri. Tane nherē, te te 're sawi pese mono wa, ma tō bātā umro ne wa'a āna te te sō 're romhuri pese. ²¹Tawamhā Zaco, 7 wahu oto iwa waptā'ā wamhā, ma tō timama wapté Labāhā ma tinha āne:

— Īma sōmri oto pi'ō, āma ĩmro da hā. 7 wahu wa te wasima itizé hā ma tō oto sa're. Tahawa wa oto ĩsima wē, āma ĩmro da.

²²Tawamhā Labā, dasa isa'ēne ma tō 'manha. Tahawa, ma tō irob 're uburē 're idahāimana za'ra mono nori zō hā hā. ²³Tane nherē, tō taha mara na Labā, ti'ra Léia Raqueu upana ma tō tāma saprō. Tahawa, Zaco iré hāimana mono wamhā, ma tō oto āma panomro. ²⁴(Labā, tite romhuri'wa Ziupa na isisi hā, ma tō ti'ra Léiaha ma tisō, tāma iromhuri'wa da hā.) ²⁵Tawamhā Zaco awēm na si, Léiaha ré isōtō na hā ma tō oto upsibi me. Tahawa timama wapté na timaprebaba ma, ma tō tāma aiwapsa. Tahawa te tāma tinha āne:

— E marī da, ma āne hā ĩma i'manha. Raqueu ĩma 're hāimana mono da wa tō aima te 're romhuri. E marī da, ma bété ĩma asadawa nhipē.

²⁶Tawamhā Labā ma te asa āma sada'ā āne:

— Āhā ti'ai 're, 're iwahāimana za'ra mono zé hā, dano uimrehēne dadub'rata wana, 're mro za'ra mono da, aibā ma hā da te tāma 're sōmri za'ra mono ō di.

²⁷Tahawa, dasa isa'ēne asina aimro wa'aba saiwīrizé te i'manharizém na hā a'ā ā hā romhuri hā āma si'utōrī. Tawamhā duré 7 wahum na ĩma 're romhuri mono da, a hā ropisutu da wapsi hā, wa za Raqueu ino hā oto aima tisō za, aimro da.

²⁸Tawamhā Zaco ma tō āma saze. Tahawa Léia imrozém na dasa isa'ēne ihāimana na misi romhuri si'utōrī pari, ma tō duré Labā ti'ra, Raqueu āma mro da hā oto tāma tisō. ²⁹(Labā, tite romhuri'wa Bira na isisi hā, ma tō ti'ra Raqueu ma tisō, tāma iromhuri'wa da hā.) ³⁰Tawamhā Zaco, te oto duré Raqueu āma hā hāimana. Léiaha nhipai u te ōhō si te te 're sawi pese. Tawamhā 7 wahum na, ma tō duré a'ā te te tāma 're romhuri, Labāhā ma hā.

Zacoho 'ra nori wasu'u

³¹Tawamhā Uburē Danhib'apito, Zaco, Léia te te siwi iwē'ō na te te 'madā'ā wa, ma tō 'ra da hā tāma 'manha, wasā da. Tane nherē, Raqueu te zahadu 'ra waihu'u āna 're hāimana. ³²Tawamhā Léia oto wasā wamhā, ma tō ĩ'ra hā tāma podo. Ta hā ma tō sisi, Rubē^b na. Tawamhā āne ma tō āma rowasu'u:

b 29.32 Rubē hā Ebreu nori mreme na “Madā'ā, ĩ'ra hā!” aiwa prā na ne iwapari na hā, duré “Ta hā ma tō ĩwi irobzei'ōzé 'madā', aiwa prā na ne iwapari na hā.

— Uburé Danhib'apito robzei āna ihâimanazé hā ma tō 'madâ. Tahawa āhā na hā ĩmro te za oto ĩzawi ā.

³³Tawamhā duré Léia apā wasā zahu wamhā, ma tō i'ra hā tāma podo. Ta hā ma tō duré sisi, Simiā^c na. Tahawa te āne duré tinha:

— Uburé Danhib'apito, ĩmro te te ĩzawi'ōzém na hā ma tō mapa. Tahawa ma tō duré ā hā i'ra ĩma tisō.

³⁴Tawamhā Léia duré apā wasā wamhā, ma tō i'ra tāma podo. Ta hā ma tō duré sisi, Levi^d na. Tahawa te duré āne tinha:

— ĩmro hā te za oto sina ihâibato pese, si'ubdatō ĩzé're hawimhā i'ra hâimana za'ra wa oto.

³⁵Taha pari duré apā wasā wamhā, ma tō duré i'ra tāma podo. Tawamhā ta hā ma tō sisi, Zuda^e na. Āhā wa, te duré tinha āne:

— Uburé Danhib'apito āma wa za tō oto 're iwata.

Taha parimhā oto 'ra zahu ō di a'ā, Léia hā.

30 ¹Tawamhā Raqueu, 'ra waihu'u ō na siwaihu'u wamhā, ma tō tidub'-rada Léia hā 'ruiwapa, ōhō si 'ra siwaptō wa. Tahawa te timro ma tāma tinha āne:

— Ma'apé i'ra da, ĩma sô romhuri. Ānei ō wamhā, wa za dârâ.

²Tawamhā Zaco, Raqueu zada ma tō tizahi. Tahawa te āne tāma tinha:

— E wa hā 'Re ihâimana u'āsi mono bâ ma tō i'āma irosa'ra. Ta hā te te tō aima sa'rêi ō di, i'ai'ra da hā.

³Tahawa te Raqueu āne duré tāma tinha:

— Āhāta te ĩma romhuri'wa Bira hā tihâiba. Ma'apé ōhō āma si pé aihâimana mono. Ta hā 'ra wapsi, te za tō i'ra ne ĩma 're hâimana. Taha u'âbâ, wa za tawamhā ina na tāma 're ihâimana, wa hā.^f

⁴Tahawa Raqueu, Zacoho ma, tite romhuri'wa Bira na isisi hā ma tō tāma hâiba nho, imro prā na tāma 're hâimana mono da. Tawamhā ōhō ré si ma tō oto nomro. ⁵Tahawa, Bira oto wasā wamhā, ma tō i'ra hā tāma podo.

⁶Tawamhā Raqueu te tinha āne:

— 'Re ihâimana u'āsi mono, ma tō i'uwaibaba na ĩma 'manha. Te tiwi iwap-têrêzém na hā ma tō iwapa. Tahawa 'watébrémi ma tō ĩma tisō.

Āne wa, ma tō 'watébrémi hā sisi, Dâ^g na.

⁷Tawamhā Bira, ma tō duré apā tiwasā. Tahawa, Zacoho 'ra isōsi ma tō duré tāma podo, 'watébrémi na. ⁸Tawamhā Raqueu te duré tinha āne:

— Ā hā 'watébrémi nhisi hā za, Nafitali^h na. E tihai wa. Īdub'rata na ĩsina ĩnhimirosa'rata na te iro'wapé na hā te āma ai'uté wa.

⁹Tawamhā Léia, 'ra zahu ō na siwaihu'u wamhā, ma tō tite romhuri'wa Ziupa na isisi hā tāma hâiba nho Zacoho ma, imro prā na tāma 're hâimana mono da. ¹⁰Āhā wamhā Ziupa zé're hawimhā, ma tō Zacoho 'ra hā tāma podo. ¹¹Tawamhā Léia te tinha āne:

— E niha ma tō iwē hā ĩma watobro.

c 29.33 Simiā hā Ebreu nori mreme na “dawapari” aiwa prā na ne iwapari na hā. d 29.34 Levi hā Ebreu nori mreme na “dahâiba sito” aiwa prā na ne iwapari na hā. e 29.35 Zuda hā Ebreu nori mreme na “dawatazé” aiwa prā na ne iwapari na hā. f 30.3 Pawa'âbâ āna dama romhuri'-wai 'ra hā te za isib'ihā'a 'ra ne tāma 're hâimana. g 30.6 Dâ hā Ebreu nori mreme na “i'uwaibaba na si rowairébézé” aiwa prā na ne iwapari na hā. h 30.8 Nafitali hā Ebreu nori mreme na “dasina ro'wapé” aiwa prā na ne iwapari na hā.

Tahawa 'watébrémi hã ma tô sisi, Gadiⁱ na.

¹²Tawamhã nimahã na ma tô duré Ziupaha zé're hawi, Zacoho 'ra hã tãma 'maipodo. ¹³Ãhã wamhã, te Léia duré tinha âne:

— E niha ïtoi uptabi, âhã na hã. Tahawa te za oto pi'õ norĩ, ïtoi uptabi na ihâimanazém na hã te te sima 're ïwasu'u za'ra.

Tahawa ma tô 'watébrémi hã sisi, Aséⁱ na.

¹⁴Tawamhã nimahã bâta na amnho trigu, da te 're itehâri za'ra mono ré, ma tô Rubê roptehutu na daburu u hã mo. Tame ma tô mandragora^k na rob'rã nhisi hã sãmri za'ra. Ta hã te te isãmri za'ra hã ma tô tina Léiaha ma hã tãma tidu. Tawamhã ã hã Raqueu te te 'madââ wamhã, ma tô Léiaha ma tinha âne:

— Îzawi na hã, ai'ra mandragora we te te aima i'âwisi za'ra hã, ma'âpé ïma 'manhomri.

¹⁵Tawamhã Léia ma te âma sada'â âne:

— E niha ïmro na âma ïwi ate nherê, te za duré niha hã ïma irob'manha. E te duré asima iwê, rob'rã ï'ra te te ïma isômri zama, ïwi âri da hã.

Tawamhã Raqueu te asa tãma tinha âne:

— Tane wamhã, wa te âma wasiwi saprĩ na pé. A hã te za rob'rã mandragora hã ïma isômri za'ra. Tawamhã taha wa'rãmi wa za Zacoho ré, ã mara na anomro da hã aima sa're.

¹⁶Tawamhã Zaco, roptehutu na daburu hawi hãiwahã pesere wisi wamhã, ma tô Léia hã watobro, te te sina uzusi da. Tahawa te âne tãma tinha:

— ã mara na hã te za oto ïré ano, taha da, rob'rã, ï'ra te te ïma isômri na te aiwa'âbã siromo wa.

Tawamhã tô taha mara na iré nomro wamhã, ma tô âma tihãiba.

¹⁷Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono te te irowaptêrêzém na te te wapari wa, ma tô duré oto tiwasã Léia hã. Tawamhã Zacoho 'ra, 5 âma hã ma tô duré oto tãma podo, isé're hawimhã. ¹⁸Tawamhã Léia te tinha âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô iwê na âma ïma wa'rã, ïte aibã ma, ïma romhuri'wa te tãma sômri wa.

Tahawa, 'watébrémi hã ma tô sisi, Isacaⁱ na.

¹⁹Tawamhã 6 na i'ra âmab da hã ma tô duré tiwasã. Tawamhã i'ra 'watébrémi ma tô duré oto tãma podo. ²⁰Tawamhã te tinha âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, iwê uptabi na hã ma tô ïma tinhopru. Tahawa te za oto ïmro hã te te 're ï'madââ wê u'âsi, 6 na i'ra hã ïhawimhã oto hâimana za'ra wa.

Tahawa, ta hã ma tô duré sisi, Zébulô^m na.

²¹Tawamhã da'rãirême hã, ma tô duré i'ra ba'ötô na hã tãma podo. Ta hã ma tô sisi, Dina na.

²²Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, Raqueu âma ma tô oto po're puru. Tahawa te te tiwi irowaptêrêzém na te te wapari wa, ma tô oto tãma rowairébé, 'ra da. ²³Tawamhã ma tô tiwasã. Tahawa, ma tô i'ra 'watébrémi na tãma podo. Tahawa te tinha âne:

i 30.11 Gadi hã Ebreu norĩ mreme na "iwê hã dama iwatobrozé" aiwa prã na ne iwapari na hã. j 30.13 Asé hã Ebreu norĩ mreme na "datoĩ uptabi" aiwa prã na ne iwapari na hã.

k 30.14 Mandragora na rob'rã nhisi hã, ai'utézê 'ridawa'wa na hã dama i'umnhasi za'êne, durêihã. l 30.18 Isaca hã Ebreu norĩ mreme na "marĩ wa'rãmi dama danhoprubzé" aiwa prã na ne iwapari na hã. m 30.20 Zébulô hã Ebreu norĩ mreme na "danhoprubzé" aiwa prã na ne iwapari na hã.

— 'Re ihâimana u'âsi mono, îma irowazébzé hã ma tô oto îma tipa. ²⁴Uburé Danhib'apito, î'ra si'aibã te te duré îma sômri neza, 'watébrémi hã.

Tahawa, Zuzé^a na ma tô sisi.

Zaco norĩ, Labãhã me roti na isisaze zahuré zé wasu'u

²⁵Tawamhã Zuzé pota pari, Zaco te Labãhã ma tãma tinha âne:

— Ma'âpé îma rowairébé, apã ñhipti'ai u ñmorĩ da hã. ²⁶Tahawa ma'âpé duré î'ra norĩ, duré ñmro norĩ hã îma hãiba za'ré za'ra na, te aima 're iromhuri mono zarina îma 're ihâimana za'ra mono hã. Ñmorĩ da oto. Aima waihu'u pese di, sa'êtê na te aima 're iromhuri mono zém na hã.

²⁷Tawamhã Labã, ma te âma sada'â âne:

— Ñzawi na hã ma'âpé î'rata 're aihâimana u'âsi mono. E marĩ wa. Wa hã marĩ te i'manharĩ nhipse na, wa tô waihu'u, aihãiba u'âbãmhã Uburé Danhib'apito iwê na te te 're ñpawapto mono zéb zarina hã. ²⁸Tahawa ma'âpé asima iwêzém na îma waihu'u, za nasi te aima iwa'âbâzéb da hã.

²⁹Tawamhã Zaco, asa ma te âne âma tãma wa'rã:

— Te aima 're iromhuri mono zé hã aima waihu'u pese di. Duré asimizama te aima 're i'a'madã'â mono zé hã aima waihu'u pese di. ³⁰We âwa ñwisi wana ré hã asimari hã aré umrore di. Tane nherê, ma tô oto sina hã. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono, nimomo 're ñne mono sidâpasi ma tô iwê hã te te aima 're apisutu. Tane nherê, oto wa hã âhã na hã ñhawi a'uwê norĩ si te oto 're i'a'madã'â mono da si, wa tô oto ñsima wê zahi.

³¹Tawamhã Labã te duré âma sadanha âne, tô ôhõ na:

— E niha te asima iwê, za nasi te aima iwa'âbâzéb da hã.

Tawamhã Zaco, ma te âma sada'â âne:

— Te ñsima wê ô di, dapawa'âbâzé hã. Wa za tô asimizama 'madã'â na romhuri na âma aima uzusi za, âne na ñnhimirosa'rada te aima ipibuzém na âma ñzaze da hã wamhã. ³²Âne na ñnhimirosa'rada te aima ipibuzém na hã: Â bâta na wa za uburé asimizama wa'waibaba hã 're mo, te ñsima azani mono da, pone'ërebã i'rare i'rãdã'â norĩ hã, pone'ërebã zéré mapure i'upto norĩ hã, duré pone'ërebã zéré uzé i'upto norĩ hã. Â norĩ na si ñpawa'âbã da hã, wa tô oto wa hã ñsima wê zahi. ³³Apto'o ré wamhã, sena na 're ihâimana mono zém na ñwaihu'u da hã aima wapure di za. Nimahã na âma ñpawa'âbã da, aza'rata wamhã, pone'ërebã i'rare i'rãdã'â'õ norĩ, pone'ërebã zéré mapure i'upto'õ norĩ, duré pone'ërebã zéré uzé i'upto'õ norĩ 'masãmri wamhã, te za ñwaihu'u, wa hã te aiwi i'manhimi'uri na hã.

³⁴Tawamhã Labã, Zaco te te sina tãma ipibuzém na te te âma sazei wa, ma tô âne tãma tinha:

— Wê di, îma ipibuzé hã. Wa te wasima 'manharĩ tô.

³⁵Tane nherê, Labã, tô taha bâta na ma tô uburé pone'ërebã zéré uzé si'aibã i'upto norĩ hã, isipi'õ i'upto norĩ hã, duré uburé pone'ërebã i'rare i'rãdã'â norĩ me hã sima sani za'ra. Taha pari, ma tô ã norĩ hã ti'ra norĩ ma tãma sa'ré za'ra, te te siwi 'madã'â da hã. ³⁶Âne pari, Zacoho nhiti si'ubdatõ bâdã âma ñmorĩ na ma tô romhã na hã tiwi tihãiba, tinhimizama norĩ i'upto ré. Taha ré te Zaco, timama waptém na timaprebaba ma, isimizama hãiba amo hã tãma 'madã'â za'ra.

³⁷Tawamhā Zaco, estoraqui na rowede nhisi panhipti hā, amedowera na rowede nhisi panhipti hā duré platano na rowede nhisi panhipti hā ma tô waihu. Tahawa, ma tô te te ahâiwazu, iwaihō'a hā te te i'a'urîrîzéb u. ³⁸Tawamhā duré ta hā timaprebaba nhimizama nho'remhā ma tô sa'ra, te te 're i'âhuri mono zéb âma, tame danhimizama si'aibâ norî, pi'ô hā te te 're wasā u'âsi za'ra mono wa. ³⁹Tawamhā rowede panhipti nho're te te 're wasā za'ra mono sidâpâsi, ma tô pone'ërebâ 'ra norî iwawî na hā duré i'upto na hā nasi tâma rere.

⁴⁰Tawamhā Zaco, pone'ërebâ 'ra norî hā ma tô te te sima 're azani. Tahawa, ma tô Labâhâ nhimizama norî iwawî na hā duré i'râdâ'a na hā âma atob za'ra. Âne ma tô Zaco, tinhimizama uptabi da hā oto sima tébré, Labâhâ nhimizama hawimhâ.

⁴¹Tawamhā pone'ërebâ sipi'ô ihâiba nhiptete norî, aibâ te te 're wasā za'ra mono ré, ma tô wede panhipti isô'reb za'ra hā nasi sa'ra, te te 're i'âhuri mono zéb 're. Taha zarina ma tô wede panhipti 'ratamhâ 're wasā za'ra. ⁴²Tane nherê, Zaco, pone'ërebâ ihâiba nhib'uware norî nho'remhâ, wede panhipti te te nasi aza'ra ô di. Tahawa ihâiba nhib'uware norî, Labâhâ ma si ma tô tâma 're hâimana za'ra. Duré Zaco ho ma, ihâiba nhiptete norî si ma tô tâma 're hâimana za'ra. ⁴³Tawamhâ âne wa, ma tô oto sisibro pese. Isimizama pone'ërebâ zéré mapure norî, pone'ërebâ zéré uzé norî, tâma iromhuri'wa si'aibâ norî, tâma iromhuri'wa sipi'ô norî zama, awaru ba'ômore norî hā, duré awaru po're pore norî hā ahâ uptabi di oto.

Zaco, Labâhâ wi isimanizé wasu'u

31 ¹Tawamhā Zaco, Labâhâ 'ra norî, te te nasi inharî za'ra zé ma tô waihu'u:

— Wamama za'ra te, Zaco hā ma tô uburé sima sani za'ra. Taha zarina ma tô oto sisibro pese âma.

²Tawamhā Zaco ma tô duré 'madâ'a waihu'u, Labâ imorî'rata na isiwaihu'u na tâma ihâimana nei ô na isihâi'rézém na hā. ³Tawamhâ Uburé Danhib'apito te Zaco ho ma tinha âne:

— Aimama norî nhipti'ai u te za oto apâ aimo, asiré a'uwé asisânawâ norî 're ihâimana za'ra mono zéb u. Wa hā wa za asiré ihâiba.

⁴Tahawa Zaco, te Raqueu norî zô, Léiaha me sô tihârâ zahuré, isimizama norî rom na isimasabzéb u itême neb da. ⁵Tawamhâ itême simasisi wamhâ, te âne tâma nharî zahuré:

— Aimama 'wa isiwaihu'u na imorî'rata na îma ihâimana nei ô na isihâi'rézém na wa tô 'madâ'a waihu'u. Tane nherê, îmama te, 'Re ihâimana u'âsi mono hā te îsiré 're hâimana u'âsi. ⁶Aima hā waihu'u pese aba di, aimama aba ma înhiptete sina te 're iromhuri pese mono zém na hā. ⁷Tane nherê, ma tô îma sadawa hapesa. 10 na âma isahu na îpawa'âbâ na ma to îwî âma ti'awî. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono, marî hā te te î'âma i'manharî wasété da hā te te tâma ihâiba nhomri ô di. ⁸Âne te te îma nharî wamhâ: "Pone'ërebâ 'ra i'upto na si za aipawa'â hā", tawamhâ ma tô nasi isarina si tipoto zara, i'upto na. Duré te te îma nharî wamhâ âne: "Pone'ërebâ zéré uzé 'ra iwawî na si aipawa'â hā za", tahawa ma tô duré tô nasi isarina iwawî na si tipoto za'ra. ⁹Âne ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono, aimama aba wi isimizama hā tiwi sani za'ra, te te îma sômri za'ra da.

¹⁰ — Tawamhã nimahã bâta na pone'ërebã si'aibã norĩ, tinhipi'õ te te wasã za'ra ré, wa tô te saho âne. Pone'ërebã zéré uzé si'aibã norĩ, tinhipi'õ te te iwasã za'ra hã iwawi si, duré i'upto si wa tô ab'madã. ¹¹Tawamhã taha ré ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono ma, Hâiwa âma Romhuri'wa ãnhisi na hã i'mahã. Âhã wa, wa tô sada'â âne: "E marĩ! Âhãta wa âme ihâiba." ¹²Timreme na ma duré âma ãma uzusi âne: "Ma'âpé 'madã'â za'ra na, uburé pone'ërebã zéré uzé si'aibã norĩ, tinhipi'õ te te iwasã za'ra hã iwawi si, duré i'upto si. Labã te te aima i'manharizé hã te 'madã'â wa, wa tô âne wa hã aima 'manha. ¹³Wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono, Bétéu âma aima ãsihãiré, êne ãma ipisutu âma, azeitona wa'u tom na isisiwi ãma isa'wari âma, duré asina ãma iropisutuzé hã i'manharizéb âma. Tahawa awa'awi na te za asima irob'ubumro, â hã ti'ai hawi aiwatobro da, apã aimorĩ da, ti'ai 're i'aipotozéb u."

¹⁴Tawamhã Raqueu norĩ Léiaha me, ma tô âne sada'âbã zahuré:

— Wamama nhiptiha hã si'mairême ô di, i'uirĩ na niwa âma iwasite da hã. ¹⁵Te tô isiré a'uwêõ ne taré titômo na te te 're wa'madã'â. Ma tô duré wawede. Taha pari ma tô wawa'âbâzé hã taré pese uprosi. ¹⁶'Re ihâimana u'âsi mono, uburé wamama nhiptiha pe te te tiwi isani za'ra hã ta hã oto wate za'ra, wa'ra norĩ me. Tahawa, te za a hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te aima i'ruzé hã tô uburé i'a'manha.

¹⁷Tawamhã Zaco, ma tô ti'ra norĩ, duré timro norĩ, awaru ba'õmore ba nhi-siwimhã anhoré, oto si'aba'rê da. ¹⁸Taha pari ma tô uburé tinhimizama te te simro, Cana'ã ti'ai u imama Izaqui 're ihâimana mono zéb u. Padã-Arã na romnhisi âma uburé marĩ te te sima 're i'awaibui mono zama ma tô siré tidu. ¹⁹Tawamhã Labã, Raqueu mama, tinhimizama pone'ërebã te te azéré nhihãri da, morĩ ré, ma tô i'ra Raqueu, isôrôwa 're, romhãiba norĩ âma 're iwata za'ra mono hã ma tô tiwi simi'uri za'ra, timama wi. ²⁰Âne ma tô Zaco hã hãimana nhipese na, Labã arameu hã te te sina po're pu'u âna hã ²¹uburé tinhimarĩ ré pi'uriwimhã tiwi aimani, si'aba'rê na. Tawamhã Eufrati â na te te saprĩ wamhã, ma tô Giliadi ti'ai 're êtê nho'õmoi baba mo.

Labã, Zacoho zarina imorizé wasu'u

²²Tawamhã si'ubdatô bâdã âma ne pari, ma tô Labã waihu'u, Zaco isimani-zém na hã. ²³Tahawa ma tô aibã isiwapru norĩ, isiré 're ihâimana za'ra mono hã sima 'rã'õtô. Te te 'rã'õtô wamhã, ma tô Zacoho zarina ai'aba'rê. Tahawa, 7 na bâdã âma si'utôri pari, ma tô Labã norĩ, Zaco hã siwi sasĩ, Giliadi na romnhisi âma êne ihâimana za'ra âma. ²⁴Tawamhã tô taha mara na sôtô 'rowi ma tô Labãhã u, 'Re ihâimana u'âsi mono hã sihãiré. Tahawa te âne tâma tinha:

— Ni'ã pé! Niha na Zacoho ma hã tâma rob'manharĩ tô. Tô'ã!

²⁵Tawamhã tô Giliadi niwĩ êne ihâimana za'ra âma, ma tô Labã, Zaco hã sasĩ, te te sima i'ri nhorézéb âma. Labã norĩ, tô tame ma tô duré sima te te 'ri nhoré. ²⁶Tawamhã Labã, ma te Zacoho ma hã pri'i âne:

— E marĩ da, ma tô iwi aihâimana nhipese na hã aihãiba. I'ra norĩ hã dasi'wapéi wa, da te da'ãma 're ai'uté za'ra mono wa, da te 're idawaibui mono ne ma tô we pi'uriwi isapronĩ zahuré. ²⁷E marĩ da, ma tô âne iwi aihâimana nhipese na aihãiba, za we i'aimani na ãma asiwasu'u âna. ãma asiwasu'u 'wa'ãhã, wa aré dasa isa'êne hã ai'ãma 'manha, rowézé ropta'azém na, duré isôrôta'are na danho'rezém na hã. ²⁸A hã, ãnhihudu norĩ duré i'ra norĩ, irême

ma itob'rata hârâ na te sawi za'ra da hâ asina ipo're pu'u ô di. Âne na asimi'-manharizé hâ asimiza'rese'ô zarina. ²⁹Âhâ zarina wa aré iwasété uptabi hâ tô aima 'manha. Tane nherê, mara we isi'utôri na hâ aimama te, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô îma tinha âne: "Ni'â pé! Niha na Zacoho ma hâ rob'manharî tô." ³⁰Tô oto îhawi i'aiwatobrozé hâ îma waihu'u pese di, aimama norî nhorôwa na aipê'ézé te te aiwîri wa. Tane nherê, e marî da, ma tô bété înhorôwa 're, îte romhâibarî norî hâ îwi isimi'uri za'ra.

³¹Tawamhâ Zaco, ma te asa âma sada'â âne:

— Wa tô îpahi pese, ai'ra asiptete na îwi âma ropti zahuré ô'umnhasite.

³²Ate romhâibarî norî, ni'wai âma sâMRI za'ra wamhâ, te za ta hâ wîri ni za. Wasiré norî nho'a, siwa'ru danhimarî âma marî ate 'masâMRI wamhâ, te za î'â za, apâ.

Tane nherê, Zaco, Raqueu romhâibarî norî te te isimi'uri za'ra na hâ te te waihu'u ô di.

³³Tawamhâ Labâ, Zacoho te romhâ 'manharî na 'ri u ma tô âzé. Taha pari ma tô duré âzé Léiaha nhîb'ri u hâ, duré maparane tâma iromhuri'wa norî nhîb'ri u zama. Tane nherê, romhâibarî hâ te te sâMRI za'ra ô di. Tawamhâ ta norî hawi watobro wamhâ, Raqueu nhîb'ri u hâ ma tô duré oto âzé.

³⁴Tahawa, ma tô uburé na te te sô rowaimrami. Tane nherê, te te sâMRI za'ra ô di, Raqueu awaru ba'ômore bazadâ siwapsêrê 're te te simi'uri za'ra wa, duré isisiwi sâMRI wa. ³⁵Tawamhâ Raqueu te timama ma tinha âne:

— Îzada asahi tô, îwahutu ô wa. Wahâzé hâ te î'âma tihâiba.

Âne Labâ tite romhâibarî zô hâ ma tô 're rîti, te te 'masâMRI da ne.

³⁶Tawamhâ Zaco ma tô tinhiti'ruî pese. Tahawa, ma te âne Labâhâ ma pri'i:

— E marî te 'manharî bâ bété, i'upa hâ. E marî na wa tô bété îwasétézé hâ aiwi 'manha, asahi sina we îzarina i'aimorî da hâ. ³⁷Âhâ na uburé înhîmarî hâ ma tô sô i'awahui mo. Tahawa, e ma tô asîmarî norî hâ i'masâ. Ta hâ ma'âpé sa'ra na, uburé wanhib'a'uwê norî nho'remhâ, ta norî hâ niha hâ te te siwi waihu'u da, i'uwaibaba a hâ i'manharî na, niha wamhâ, wa hâ te i'manharî na. ³⁸20 wahum na wa tô te aima 're romhuri. Tane nherê, niwamhâ pone'ërebâ zéré mapure 'ra hâ, duré pone'ërebâ zéré uzé 'ra hâ dâ'â siromomhâ maipoto ô di, aiwi hâ. Duré niwamhâ ate pone'ërebâ zéré mapure si'aibâ te aiwi 'mai'rêne ô di. ³⁹Niwamhâ asîmizama, abaze zahi te te 're isîmroi mono hâ te aima 're a'âwisi mono ô di. Wa hâ wa tô, tô 're îsi'madâ'â, 're isîmani za'ra mono na hâ. A hâ ma tô duré 're îwati mo bâta na, duré barana da te 're simi'uri za'ra mono na hâ. ⁴⁰Âne aré înhîmiromhurizé hâ: Bâta na hâ rowa'ro wa tô te 're sêpata. Bara na zama wa tô duré mara wahâ hâ te 're sêpata. Tahawa, ma tô îhotô âna î'âma 're awê. ⁴¹20 wahum na wa tô asôrôwa 'remhâ 're îhâimana. Duré 14 wahum na wa tô ai'ra norî zô hâ te aima 're romhuri. Duré 6 wahum na asîmizama norî zô, wa tô te aima hâ 're romhuri. Âne nherê, âhâ nhîsiwîmhâ ma tô îpawa'âbâ na 10 âma isahu na âma îwi iti'awi. ⁴²Tawamhâ duré îhî'rata norî te, 'Re îhâimana u'âsi mono, Abra'âhâ te, duré Izaquihi te te 're iwazé pese mono hâ, îsiré 're hâimana mono ô 'wa'âhâ, a hâ te aré îzatô, înhîb'rata baba na îmorî da. Tane nherê, ô hâ ma tô te irobzêpatazé hâ duré te 're iromhuri mono zé hâ te te 're 'madâ'â. Tahawa, ahâmhâ barana ma tô ô hâ niha na ai'âma rowairébé, te te iwaihu-'uzéb zarina.

Zaco norī, Labāhā me roti na isisaze zahuré zé wasu'u

⁴³Tawamhā Labā, āne ma te Zaco hā sada'ā:

— Ā hā ī'ra norī hā, duré inhitudu norī hā, duré robzari norī hā īte. Duré uburé marī i'a'madā'ā norī hā tō īte si. Tane nherē, ī'ra norī 'rata duré isé're hawib zahuré ī'ra tāma ipoto za'ra 'rata ihāimana waihu'u ō wa, ⁴⁴niha ropisudu hā wa te wasima 'manharī da hā wa oto mare. Tahawa oto ēne hā wa te sa'ra na, wa te wasima iropisutuzém na hā āma 're iwasipo're pu'u mono zéb da hā.

⁴⁵Tawamhā Zaco, ēne itōmo waré pa hā ma tō 'mai'ā. Te te 'mai'āri wamhā, ma tō hāiwi para na hā tisā. ⁴⁶Taha pari ma tō tisiré norī ma tāma nharī za'ra, ēne hā te te siwi sa'ra 'rāihā da. Tawamhā ta norī hā ēne ma tō siwi sa'ra sisiwipsi. Taha pari ma tō isababa tisa hā tihu. ⁴⁷Tawamhā Labā ma tō taha ro hā sisi, Zega-Sa'aduta^a na. Duré Zaco ma tō taha ro aimawi isisi amo na sisi, Galeedi^p na. ⁴⁸Taha pari te Labā hā tinha āne:

— Ā hā ētē za'ra hā roti na iwasisazezém na wa te wasima iropisutuzém na āma 're iwasipo're pu'u u'āsi mono zéb da hā te za 're sa.

Tahawa ā hā romnhisi hā Galeedi na. ⁴⁹Mispa^q na zama isisi hā, Labā te te nharī wa āne:

— Uburé Danhib'apito, niha wasima wasiwānhizari ré hā te te iwa'madā'ā da si tō iwē hā. ⁵⁰Tawamhā duré ī'ra norī ma 're rob'manharī wasété zahuré mono wamhā, duré īma isa'rese ō na nherē, aimawi pi'ō norī na aimro wamhā, a hā te za āma aipo're pu za, 'Re ihāimana u'āsi mono wahāiba si'uiwa na te te 're iwa'madā'ā u'āsi mono na hā. ⁵¹Āhāta ētē za'ra hā duré ētē tōmo waré pa, wawa'wa isima'wara hā. ⁵²Ā hā ētē za'ra hā, duré ētē tōmo waré pa hā wa te wasima iropisutuzém na āma 're iwasipo're pu'u mono zéb da hā. Tawamhā wa hā niwamhā ā hā ētē za'ra te āma isa're da hā mare di za, te i'asusi da hā. Tane duré a hā niwamhā we ētē za'ra isa're da hā mare di za, we īsusi da hā. ⁵³Abra-āhā te, 'Re ihāimana u'āsi mono, duré Naoho te, 'Re ihāimana u'āsi mono, te za niha wasima wawasété zarina wa'āma rowairébé'wa na hā 're hāimana.

Tawamhā Zaco, imama Izaqui, 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're iwazé mono nhisi na ma tō ropisudu hā 'manha. ⁵⁴Tawamhā tame ētē nhisiwi ma tō danhimizama zata na hā oto tinhopru, 'Re ihāimana u'āsi mono ma. Tahawa ma tō tisiré norī hā waptērē za'ra, siré saihuri da. Tawamhā saihuri pari, tō taha mara na ma tō oto tame tinhotō za'ra.

⁵⁵Tawamhā awēm na mararé uptabi ma tō Labā hā udu. Utu wamhā, ma tō ti'ra norī hā, duré tinhihudu norī hā tob'rata hārā na azawī, irēme ma. Taha pari, te oto mo, apā tinhipti'ai u hā.

Zaco, Ezau te te sōpētē da, te te sima irowairébézé wasu'u

32 ¹Tawamhā Zaco timorī na te te oto uzusi wamhā, ma tō hāiwa āma romhuri'wa norī te te siwi sōpētē da hā itēme aihutu. ²Tawamhā Zaco te te 'madā'ā za'ra wamhā, te āne tinha:

o 31.47 Zega-Sa'aduta hā Arameu norī mreme na “dasipo'repu'uzéb da, ētē za'ra 'rāihā” aiwa prā na ne iwapari na hā. p 31.47 Galeedi hā Ebreu norī mreme na “dasipo'repu'uzéb da, ētē za'ra 'rāihā” aiwa prā na ne iwapari na hā. q 31.49 Mispa hā Ebreu norī mreme na “rom hawī rob'-madā'āzé” aiwa prā na ne iwapari na hā.

— Ā hā 'Re ihāimana u'āsi mono te, 'ri nhoré mono hā dasi'wapéi 'manharī'wa norī ubumrozé.

Tahawa ma tō duré romnhisi, Ma'ana'ī' na.

³Tawamhā Zaco, tite romreme 'wapéi'wa norī, ma tō satōrī za'ra Se'i na rowamri u, Edō na rowamri amo hā Ezau te te siwi sōpētē da, iwana.

⁴Tahawa, te āne sina tāma nharī za'ra, te te siwi mreme āri da: “Wa hā Zaco, asimiroti zarina wa za marī hā te 're ab'manharī aima. Wa tō Labāhā nhorōwa āma 're ihāimana hā pese pari. ⁵Īnhimizama powawē hā ahā di, awaru po're pore hā, pone'ērebā hā, pone'ērebā zéré uzé hā, īma romhuri'wa sipi'ō hā, duré īma romhuri'wa si'aibā hā. Īnhib'apito, ā hā romreme hā wa āma aima tisō, ī'ariwēzéb da hā.”

⁶Tawamhā romreme 'wapéi'wa norī, Ezauhu ma te te sadawa wasu'u za'ra pari, apā si'aba'rēi wamhā, te āne Zaco ho ma rowasu'u za'ra:

— Adub'rada Ezauhu u wa tō aihutu nī. Ta hā te we oto mo, te te sina ai'uzusi da, 400 na aibā norī ihāiba za'ra siré.

⁷Tawamhā āne hā Zaco te te wapari wamhā, ma tō tāma tipahi pese. Hātā'ā uptabi di. Tahawa tinhib'a'uwē norī āma ma tō maparane iwa'ōtō na āma aipo'o. Duré tinhimizama pone'ērebā norī na zama, pone'ērebā zéré uzé norī na hā, powawē norī na hā, duré awaru po're pore norī na hā ma tō duré aiwa āma sipo'o za'ra. ⁸Tawamhā te āne tipē'ē na sima rosa'rata: “Ezau, sena tō we watēme morī za'ra wamhā, ātē te za īnhib'a'uwē wa'ōtō hāiba amo hā a'wapé. Tawamhā ta norī na 'rāza'ōtō ré, ātē te za duré īnhib'a'uwē wa'ōtō hāiba amo hā tiwi aimani za'ra, wanhimizama ré.”

⁹Tawamhā Zaco, āne te 'Re ihāimana u'āsi mono ma hā mre:

— Uburé Danhib'apito, īhi'rata Abra'āhā te, duré īmama Izaquihī te 'Re ihāimana u'āsi mono, ma'āpé aima īmremezēm na hā iwapari. A hā ma tō we īzatō, apā īnhipti'ai u we īmorī da, īsiwapru norī u. Duré iwē na si īma romhāimana mono da hā, ma tō īma iropisu. ¹⁰Wa hā asib'a'uwē, tarére na 're ihāimana mono nherē, īma asimizawi pese zé hā duré ai'umnhasi u'āsi wa, ī'āma 're aiwamri mono zé hā aré tō īma hā ibāi ō di. Panho'u Zodā pa na te saprī wamhā, īsiwazusizéb ré si wa tō saprī. Tane nherē, āhā na awa'awi na hā wa oto maparane dawa'ōtō na abaze norī ré hā apā isina siri. ¹¹Uburé Danhib'apito, wa aiwi waptē, idub'rada Ezauhu wi īnho'reptu da. We imorizé ma hā wa tō ipahi pese, te te īwīrī ō'umnhasite, pi'ō norī zama, ai'uté norī zama te te īwi uprosi ō'umnhasite. ¹²Ma'āpé āma aipo're pu'u. A hā ma tō īma iropisu, iwē na si īma romhāimana da hā. Duré īnhihudu norī, supara ā zaihā na 're isimi'wara mono ne, sa'rata waihu'u āna 're hāimana za'ra mono da hā ma tō īma iropisu.

¹³Tawamhā taha mara na te Zaco tame nhono. Tawamhā āma awē wamhā, te tinhimizama Ezauhu ma āma isōprubzéb da hā sima a'upsātā. ¹⁴Pone'ērebā zéré uzé sipi'ō 200 na, pone'ērebā zéré uzé si'aibā 20 na, pone'ērebā zéré mapure sipi'ō 200 na, pone'ērebā zéré mapure si'aibā 20 na ¹⁵30 na awaru ba'ōmore sipi'ō zahadu ti'ra tihā na te te 're iwapsōmri za'ra mono hā, 40 na powawē hā, powawē iba'u 10 na, 20 na awaru po're pore sipi'ō hā, duré 10 na

r 32.2 Ma'ana'ī hā Ebreu norī mreme na “'ri nhoré mono hā dasi'wapéi 'manharī'wa norī ubumrozé” aiwa prā na ne iwapari na hā.

awaru po're pore si'aibâ hã ma tô te te a'upsâtâ. ¹⁶Tawamhã Zaco taha na ma tô oto âma sipo'o. Duré imono bâ i'madâ'â'wa da hã ma tô tinhib'a'u'uwê nori te te sôré. Tahawa, te âne ta nori ma tâma waihu'u za'ra:

— Taha ré te za inhowa asima asa'o hã na i'upsâtâ mono bâ iré ai'aba'rei wa'wa.

¹⁷Tawamhã Zaco danhowa imori'rata na i'maimori ma, ma tô âne tâma tinha:

— Idub'rada Ezau bâdâdi na te te asôpêtê wamhã, âté te za asadhanha âne: “E 'wa hã asib'ihâ'a. E momo te aimo. E 'wa simizama te duré we isimroi mo.”

¹⁸Tawamhã te za âne âma isada'â za: “Ã nori hã asib'a'u'uwê Zacoho nhimizama, tinhib'ihâ'a Ezauhu ma, we âma tâma isôprub za'ra. Taha zama te we zahadu waza'u za'ra hã mo.”

¹⁹Tawamhã isâna're, si'ubdatô âma, duré uburé i'madâ'â'wai mono bâ ihâimana za'ra ma, te âne Zaco hã tâma nharî za'ra:

— Ezau asiwi sôpêtê aba wamhã, te za tô ône tâma inharî za'ra wa'wa.

²⁰Âne na tâma irowasu'u za'ra wa'aba zéb da hã âma aipo're si'âri za'ra wa'aba ô di za: “Asib'a'u'uwê Zaco hã zahadu te we waza'u za'ra mo.”

Âne Zaco ma tô rosa'rada sima 'manha: “Ezauhu ma, inhoprûm na isisôwa te isômri za'ra na hã wa za hâimana wahâ. Tahawa oto duré nimahã na wasi-sôpêtê wamhã, âté te za i'âri wê.” ²¹Tawamhã taha zarina ma tô, isôprubzéb hã, iwana te te simroi mono da hã, tinhib'a'u'uwê nori ma tâma rob'ru za'ra. Tane nherê, ma tô Zaco hã isa'u za'ra te te sima i'ri nharî remhã âma ti'awê.

Zaco Penué âma, 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'wapézé wasu'u

²²Tawamhã tô taha mara na Zaco hã ma tô udu. Utu wamhã, ma tô Zaboqui panho'omo na saprî. Âhã wa, ma tô timro nori siré saprôni zahuré. Ma tô duré timro prâ nori, 11 na ti'ra si'aibâ nori me siré te te simro. ²³Tawamhã uburé iwana da te saprî za'ra pari, ma tô Zaco hã dama ti'ru, iwana isimarî ré duré da te saprî za'ra da hã. ²⁴Tane nherê, te tawamhã daza'u siwaprosi za, zara niwî. Taha ré tame siwaprosi hâimana ré, aibâ itême we imori hã ma tô Zaco 'wamhã, âma irowa'a zahuré zéb u. ²⁵Tawamhã aibâ, Zacoho âma te te âma i'ai'utê waihu'u ô na siwaihu'u wa, ma tô upata upi. Âhã wa, ma tô upata hi watobro, Zaco hã.

²⁶Tawamhã aibâ, te Zacoho ma tinha âne:

— Îma asimirême, imori hã. Ma tô we oto tirowa'a.

Tawamhã Zaco, ma te âma tâma wa'rã âne:

— Aima inhimirême ô di za a'â, i'wê hã îma 're apisutu mono da, asina îma ropisutu ô nherê.

²⁷Tawamhã aibâ te sadanha âne:

— E niha asisi hã.

Tawamhã Zaco ma te âma sada'â âne:

— Zaco.

²⁸Tawamhã te duré tâma tinha âne:

— Asisi ô di za oto, Zaco na. 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô i'wapé. Duré aibâ nori zama ma tô i'wapé za'ra. Tahawa, ma tô âma i'ai'utê za'ra. Âhã wa, asisi hã za oto Izaraéu^s na.

s 32.28 Izaraéu hã Ebreu nori mreme na “Ta hã te 'Re ihâimana u'âsi mono hã 'wapé”, aiwa prâ na ne iwapari na hã.

²⁹Tawamhã Zaco tãma sisisi da, te duré tiwi waptê, aibã wi hã âne:

— Ma'âpé, asa îma asisisi na, te waihu'u da, duré wa hã.

Tawamhã aibã ma te âma tãma wa'rã âne:

— E marĩ da, te ãnhisi asima iwê, waihu'u da hã.

Tawamhã tame iwê te te tãma 're apisutu mono da, ma tô oto sina tãma ropisutu.

³⁰Tawamhã Zaco te âne sima tinha:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, 'rãwi pesere wa tô oto 'madã. Tane nherê, wa zahadu ihâiba ré 're ihâimana.

Tahawa ma tô ro hã sisi, Penué' na. ³¹Tawamhã Zaco, Penué hawi morĩ ré, ma tô bådã hã 'rãiwatobro. Tahawa, te morĩ sina 'râtê, te te 'upata upi hawi.

³²Tawamhã duré ã hawim haré Izaraéu nhihuudu norĩ hã marĩ upata nhi hã te te 're huri mono ô di, tame te te te upi wa.

Zaco norĩ, Ezauhu me isisöpêtêzé wasu'u

33 ¹Tawamhã Zaco, tidub'rada Ezau, 400 na aibã norĩ ré we imorĩ hã te te 'madã'ã wamhã, ma tô ti'ra norĩ hã ina mono bâ tina siré hâimana za'ra da hã âma sipo'o, Léiaha siré, Raqueu siré, duré maparane imro prã norĩ siré. ²Tawamhã imro prã norĩ, ti'ra norĩ ré danhowamhã ma tô iré za'ra tihâimana zahuré. Taha parimhã isãna'reb zahuré hã Léia ma tô duré ti'ra norĩ ré hã tihâiba. Tawamhã da'rãsutu'wai âma ma tô duré Raqueu ti'ra Zuzéhé ré hã te te da'ubumro. ³Taha parimhã Zaco ma tô oto sina sô're za'ra, isôwab za'ra hâimana da. Tawamhã Ezauhu tême te te sina rotété mono sidâpâsi ma tô 7 na âma isahu na hi'râtítô tãma simasisi, ti'ai u ti'ubu na te te tãma ropto mono sina. ⁴Tane nherê, Ezau, Zaco te te söpêtê da ma tô wara sina, sina uzusi. Te te sina uzusi wamhã, ma tô ibutu na hã sitême 'wani, te te sawi da, tino hã. Ma tô duré tob'rata hârã na sawi. Tawamhã ma tô duré sina aiwa'ô zahuré, sipê'ê rĩ wa. ⁵Tawamhã Ezau 'rãĩ wahutu wi, ma tô pi'ô norĩ, ai'uté norĩ me 'madã'ã za'ra. Tahawa, te âma sadanha âne:

— E 'wam norĩ bété ô hã we asiré isi'aba're hã.

Tawamhã Zaco ma te âma sada'ã âne hã:

— ã norĩ hã i'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono, i'ãma siwamri wa, aima romhu-ri'wai ma, te te îma isômri za'ra.

⁶Tawamhã imro prã norĩ, ma tô ti'ra norĩ ré Ezau tēmēmhã oto 'rãwimhã sina rotété zahuré. Tahawa ma tô duré isô'remhã tãma aiwê'ê za'ra. ⁷Taha pari, ma tô duré Léia ti'ra norĩ ré isãna'remhã itême sina rotété. Ta norĩ zama ma tô tãma aiwê'ê za'ra. Tawamhã da'rãsutu âma ma tô duré Zuzé norĩ, Raqueu me itême sina rotété zahuré, tãma siwê'ê zahuré da.

⁸Tawamhã taha pari te duré Ezau âne sadanha:

— E niha da hã bété, asimizama upsâtã pese na bådãdi wamhã te isöpêtê za'ra hã.

Tawamhã Zaco ma te âne asa tidub'rada hã âma sada'ã:

— Taha u'ãbã iwêsãmri da hã, wa tô we isiwana hã satōrĩ za'ra.

⁹Tawamhã te Ezau âne tãma tinha asa:

t 32.30 Penué hã Ebreu norĩ mreme na "Re ihâimana u'âsi mono ubu" aiwa prã na ne iwapari na hã.

— Ìno, mare di. Ìnhimizama hã ahã uptabi di. Tahawa tô aima hâimana za'ra, ate bâ.

¹⁰Tane nherê, te Zaco te te tãma i'ruzém na âma tãma sahu âne:

— Wê'ô tó! Sena ìwêsãmrizé aima hâimana wamhã, ma'ápé tô aima ìnhoprubzé hã waibui wê na. Wa hã we aimorí ré, te ai'ubu 'madâ'â wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono ubu te i'madâ'âzém ne ai'ubu hã, a hã ì'âri wê zarina.

¹¹Tahawa ma'ápé ìzawi na hã aima ìnhoprubzé te we isimroi mono hã asima wê za'ra na. 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô iwê na si ìma 're hâimana. Tahawa uburé marí ìwi sô 're irobaba mono hã ma tô te te ìma 're anhomri.

Tawamhã Zaco, Ezauhu ma hã te te nasi tãma 'ruzadawa za'rei'ô wa, ma tô oto sima wê.

¹²Tawamhã Ezau te te âma sazei wa, te âne tãma tinha oto:

— Tane wamhã, oto wane na pé. Wa hã wa za asiré mo.

¹³Tawamhã Zaco ma te âne âma sada'â asa:

— Ìnhib'apito, aima waihu'u pese di, ai'uté norí isib'uwa na hã. Duré ìnhimi'madâ pone'ërebâ norí hã, duré powawê norí hã ì'ra ré hã te i'madâ'â wê za'ra da si, ìma hã ìbâre. Tahawa, sa'ëtê si'aba'rê da, wa te susi za'ra mono wamhã, te aré misi bâtâ na nherê, uburé ìwi ai'utô. ¹⁴Ìnhib'apito, tahawa tô iwê hã ìnhowa i'aimorí da si. Tawamhã wa hã wa za atãma asa'u âma mo, ìnhimizama norí, duré ì'ra norí atãma na âma isi'aba'rê zarina, ìwisizéb u atême, Edô âma 're i'aihâimana mono zéb u.

¹⁵Tawamhã Ezau te âne duré tãma tinha:

— Tane wamhã, a'â ìma romhuri'wa norí ai'rata 'masi'ubumro, te te âma siwi i'aipibu za'ra mono da hã.

Tawamhã Zaco ma te duré âne âma tãma wa'rã:

— E marí da bâ. Tô ìwêsãmri nherê, taha nhipai u marí zô hã te oto rob'-madâ'â ô di.

¹⁶Tawamhã tô taha bâtâ na ma tô Ezau oto apâ hã sina siri, Edô u. ¹⁷Tane nherê, Zaco ma tô rob amoi u hã apa, Sucoti^u na 'ri nho'ômo nhisi u. Tawamhã tame ma tô oto sima 'ri. Duré ìnhimizama powawê norí ma zama ma tô 'ri awázé hã tãma 'manharí za'ra. Tahawa ma tô â hã ro hã sisi, Sucoti na.

¹⁸Âne ma tô Zaco hã Mezopotâmia hawimhã wi. Tahawa, rowê na ma tô wi, Siquê na 'ri nho'ômo nhisi u, Cana'ã na romnhisi âmamhã. Tamomo wisi wamhã, ma tô 'ri nho'ômo 'rata sima te te 'ri nhoré. ¹⁹Tawamhã duré êtê waipo prã prata 100 na iwa'ôtô waré na ma tô Siquêhê mama Hamo na isisi taha nhihudu norí wi hã, ti'ai wa'ôno 'mai'uipra, te te sima iwa i'ri nhoré za'ra zéb da hã. ²⁰Tawamhã tame ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhimizama zatazéb da êne hã tisã, hâiwi. Ta hã ma tô sisi El na, Izaraéu nhihudu norí te, 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi na.

Dina, aibã te te ihâiba wamnarizé wasu'u

34 ¹Tawamhã nimahã bâtâ na Dina, Zacoho 'ra, Léiaha zé'remhã ma tô mo, taha ti'ai 're, tisiré pi'ô norí hã te te sabu za'ra da. ²Tamemhã te heveu norí siré 're hâimana, Hamo na isisi hã, taha ti'ai 're, danhib'ihã'a na 're ihâimana mono hã. Taha 'ra, Siquê na isisi te duré 're hâimana. Tawamhã

ta hã Dina we imorĩ na te te 'madã'ã wamhã, ma tũ siptete sina te te sima âri wa, tãma rob'manha. ³Tipê'ê na ma tũ sima 'madã'ã ze pese. Tahawa, te pi'õ zõ ro'wapé, te te sawi âri da apã. ⁴Taha pari te timama ma tãma tinha âne:

— Azarudu ma'ápé imama wi ãma waptêrê, âma ãmro da.

⁵Tawamhã Zaco, i'ra Dina, aibã te te tãma irob'manharizé hã ma tũ waihu'u. Tane nherê, te a'ã ari'wi tihãiba, i'ra si'aibã norĩ a'ubuni âma powawê te te 're i'madã'ã za'ra mono zém hawi isihutuzéb u. ⁶Taha ré, te Siquêhê mama Hamo hã Zacoho u mo, te te tãma robzanhamri da. ⁷Tawamhã Zacoho 'ra norĩ, a'ubuni hawi oto sihutu wamhã, duré âne na te te waihu'u za'ra wamhã, ma tũ romhãimanazé iwasété uptabi na hã titob'uzu za'ra. Ma tũ duré tizahi pese za'ra. E marĩ wa. Siquê hã, Izaraéu nhihudu norĩ ma rowazé te te tãma wazere za'ra wa, Zacoho 'ra hãiba te te iwamnarĩ u'âbãmhã. ⁸Tane nherê, te Hamo tãma nharĩ za'ra âne:

— I'ra Siquê hã ma tũ ai'ra za'ra wa'wa sawi'ã. Tahawa wa aiwi tãma waptêrê za'ra wa'wa, tãma hãiba nhomri za'ra wa'aba da, âma mro da. ⁹Ãhã zarina wasiwadi na wasima 're iwahãimana za'ra mono da hã e wê õ di za bété. Âne wamhã, te aré wa'ra sipi'õ norĩ hã ai'ra za'ra wa'aba norĩ na hã 're mro za'ra. Duré ai'ra wa'aba sipi'õ norĩ te aré duré wa'ra norĩ na 're mro za'ra. ¹⁰Âme wanhipti'ai 're, wasiré 're aihãimana za'ra wa'aba mono. Asima iwê na duré ti'ai wa'õtore norĩ hã uipra za'ra wa'aba mono. Duré asima iwê na marĩ wede na duré marĩ uipra na hã 're romhuri za'ra wa'aba mono.

¹¹Tawamhã Siquê te âne timama ma tinha, duré Dinaha hitébré norĩ ma hã:

— Ma'ápé âne na âma ãzaze za'ra wa'aba. Tawamhã wa hã asima iwê za'ra wa'aba zéb zarina wa za marĩ aima sômri za'ra wa'wa iwa'rãmimhã. ¹²Asima iwê na damro wa'rãmi danhoprubzé hã iwi waptêrê za'ra wa'aba. Duré ma'ápé damro wa'ã, te aima iwa'ãbã za'ra wa'aba da hã, niha hã ãma pisutu za'ra wa'aba. Tũ ãma hãiba za'rê za'ra wa'aba, âma ãmro hã.

¹³Tawamhã Zacoho 'ra norĩ 'rãnhipese sina ma tũ Siquê, imama me hã âma siwi sada'ã, ihidiba za'ra Dina te te tiwi ihãiba wamnarĩ zarina. ¹⁴Tahawa te âne tãma nharĩ za'ra:

— Wahidiba, wa te wasiwi ihãiba za'rê da hã mare di, aibã isihãiwata nhizãri õ, âma imro da hã, âne hã wama 're irowazéb za'ra mono zé wa. ¹⁵Âne wapsi wa za âma wasiwi asaze ni za: Wasine za'ra, uburé asiré norĩ wa'wa aibã norĩ sihãiwata nhihãri na hãimana za'ra wapsi. ¹⁶Âne wapsi te za wa'ra norĩ na 're aimro za'ra wa'aba mo. Duré taha wapsi wa za wa norĩ hã ai'ra norĩ na asa 're wamro za'ra. Tawamhã duré aiwa'wa za'ra wa'aba 're wahãimana za'ra mono wamhã, wa za misi wawamri a'uwê ne hã wasiré 're wahãimana za'ra. ¹⁷Tane nherê, asihãiwata nhihãri na 're i'aihãimana za'ra wa'aba mono na âma wazaze za'ra wa'aba õ wamhã, wa za õne haré oto ai'aba'rê ni, wahidiba ré.

¹⁸Tawamhã Hamo, ti'ra Siquêhê me ma tũ Zacoho 'ra norĩ, tinhimirosa'rada te te tãma ipibu za'ra zém na hã oto âma saze za'ra. ¹⁹Tawamhã iprédupté Siquê hã imama nhorõwa 'remhã dama iwazéb za'ene hã ma tũ bãdã te te simini tũ da, õne haré sihãiwata nhizãri ni, Zacoho 'ra hã tãma sawi uptabi wa.

²⁰Taha pari Hamo norĩ, ti'ra Siquêhê me hã ma tũ oto 'ri nho'õmo te, 'ridawa za'etê na 're idanhisisi mono zéb u hã tineb zahuré, dasi'rãõtözéb u,

'ri nho'ômo wa, 're idahâimana za'ra mono norĩ ma, te te âne dama anharĩ zahuré da:

²¹— A a'uwẽ norĩ hã isahi'ô, marĩ na isi'wapé da hã imare. Tahawa ma'âpé wa te tâma waprozi za'ra wa'aba, wanhipti'ai 're, 're hâimana za'ra mono da, duré wawa'wab za'ra marĩ iwede na duré marĩ i'uipra na te te âma 're romhuri za'ra mono da, sima duré wama za'ra. Ti'a hã sa'êtê uptabi di, tô iwab za'ra ite za'ra da hã. Âhã wa, wa za i'ra na hã 're wamro za'ra. Duré ô norĩ hã te za wa'ra norĩ na 're mro za'ra. ²²Taré oto wanhib'aibâ norĩ, isine za'ra sihâiwata nhihâri na 're hâimana za'ra mono da, wa te âma saze za'ra wapsi, te za ô norĩ hã duré âma wazaze za'ra, wawa'wa 're ihâimana za'ra mono da hã, misi a'uwẽ wamri ne wasiré 're wahâimana za'ra mono da. ²³E âne wamhã, uburé isipowawẽ norĩ hã, duré uburé isibrom norĩ hã duré uburé isimizama hâiba amo norĩ hã wama 're hâimana za'ra mono ô di za bétê. Te za tô wama 're hâimana za'ra. Tinhimirosa'rada te te wama ipibu za'ra zém na wa te âma saze za'ra wamhã, te za tô wawa'wamhã 're hâimana za'ra.

²⁴Tawamhã uburé dasi'rã'ôtô u aibã isi'aba'rê norĩ hã ma tô Hamo, duré i'ra Siquẽ hã âma saze za'ra. Tahawa ma tô uburé 'ri nho'ômo 're aibã norĩ hã sihâiwata nhihâri za'ra ni. ²⁵Tawamhã duré si'ubdatô bâdã âma ne pari, zahadu aibã norĩ tinhihâiwata nhizârizé te te sépata za'êtê za'ra ré, ma tô Zacoho 'ra norĩ, Simiã norĩ, Levihi me, Dinaha hitébré norĩ hã tite sib'ézé 'wapa hã timra. Te te mrami zahuré wa, sa'rese âna duré pi'uriwi 'ri nho'ômo u zasi zahuré wamhã, ma tô uburé aibã norĩ hã a'mapãrĩ zahuré. ²⁶Tahawa, ma tô duré Hamo norĩ zama Siquẽhẽ me dazu pãrĩ ni. Taha pari ma tô Simiã norĩ, Levihi me ône haré Siquẽhẽ nhorôwa hawimhã Dina hã wazere zahuré. Tawamhã ma tô duré oto iré tipusi zahuré. ²⁷Tawamhã dapãrĩ hâimana pari, Zacoho 'ra hâiba amo norĩ, ma tô 'ri nho'ômo 're marĩ iwa'âbã za'êne 're ihâimana za'ra mono hã siwi waibu, ihidiba za'ra, aibã te te ihâiba wamnarĩ wa'rãmimhã.

²⁸Tawamhã ma tô te te siwi simro pone'ërebã norĩ hã, pone'ërebã zéré uzé norĩ hã, powawẽ norĩ hã, duré awaru po're pore norĩ hã. Ma tô duré siwi 'wasa, uburé 'ri nho'ômo 're, duré a'ubuni wi marĩ 're ihâimana za'ra mono hã. ²⁹Ri 're, marĩ iwa'âbã za'êne 're ihâimana za'ra mono te te siwi sani za'ra wamhã, ma tô uburé pi'ô norĩ hã, duré ai'uté norĩ hã te te siwi simro.

³⁰Tahawa te Zaco, Simiã norĩ ma, Levihi me, tâma nharĩ zahuré âne:

— A norĩ wa'wa ma tô ropire îzada iwazere 'wa. Tahawa te za a'uwẽ cananeu norĩ, perizeu norĩ, duré uburé â hã ti'ai 're, 're idahâimana za'ra mono norĩ hã te te siwi 're i'ruiwapari u'âsi. Duré ïnhib'a'uwẽ si'aibã norĩ ahã ô di, wa hã. Tahawa îzada si'rã'ôtô wa, te te duré siwi i'wapéi wamhã, te za uburé ïsiwapru norĩ hã duré i'ra norĩ hã ai'utô.

³¹Tane nherẽ, ma te âne asa hã âma sada'âbã za'ra:

— Wahidiba taré pi'ô, siwa'âbã zô 're isi'rui mono ne, da te tâma rob'manharĩ nherẽ, marĩ wa te wasiwi 'manharĩ âna iwahâimana za'ra da hã waihu'u ô di.

Bétéu u, apã Zaco te te sina isirizé wasu'u

35

¹Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, Zacoho ma, te âne tinha:

— Ma'âpé asima rob'ubumro na, Bétéu u apã aimorĩ da, tame 're aihâimana mono da. Tame te za êtê za'ra îma danhoprubzéb zatazéb da hã

ĩma i'manha, wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono, adub'rada Ezauhu wi aimani wa, aima isihâi'rê ma.

²Tawamhã Zaco te uburé isōrōwa 're, 're ihâimana za'ra mono norĩ ma nharĩ za'ra, âne:

— Wasiré a'uwēō norĩ te, ihâibaō norĩ ma, romhâibarĩ na âma 're idawata za'ra mono hã aima ihâimana za'ra wa'wa hã, te za asiwi isâmra 'wa. Ma'âpé asipese za'ra wa'aba. Duré da'uza ihâi uptob'ō na te za asi'uza za'ra wa'wa. ³Ma'âpé asima rob'ubumro za'ra wa'aba, Bétéu u wasi'aba'rê da. Tame wa za 'Re ihâimana u'âsi mono, te robzépata ré, te te 're ipawapto mono ma hã, duré uburé daro mono bâ 're ĩmorĩ ré, ĩsiré 're ihâimana mono ma 'manha, êtê za'ra hã.

⁴Tawamhã Zacoho ma, ma tô isiré a'uwēō norĩ te romhâibarĩ hã duré dapo're za'ruzé tâma sômri za'ra. Tahawa, Siquê 'rata rowede iwazéb zahi 're isa mono zahâpâ ma tô uburé âma ti'a za'ra. ⁵Tawamhã duré oto si'aba'rêi wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono, Zaco norĩ waptoma 'ri nho'ōmo norĩ 're, 're idahâimana za'ra mono ma hã, ma tô dapahi uptabi sina dahâimana za'ra da hã dama 'manha. Tahawa Zacoho zarina dasi'aba'rêi ô di, da te âma dasiwi ro'wa'rutu da hã.

⁶Âne ma tô Zaco, uburé tite a'uwē norĩ ré hã wi, Rowa'a na 'ri nho'ōmo nhisi u, Bétéu na isisi amoi u, Cana'ã ti'ai 'remhã. ⁷Tawamhã tame ma tô êtê za'ra hã 'manha, 'Re ihâimana u'âsi mono ma. Ta hã ma tô sisi, “Bétéu te, 'Re ihâimana u'âsi mono” na. E marĩ wa. Tame tâma sihâi'rê wa, tidub'rata ma, simani wamhã. ⁸Ta rob âma Débora, Rebeca te te iwarahu hã ma tô dêrâ. Dââ wamhã, wede iwazéb zahi, 're isa mono zahâpâ ma tô siwi tisê, Bétéu hâiwa nhimire niwĩ 're ihâimana mono âma. Tahawa isisi hã âne: “Wede iwazéb zahi âma datōmo'u dawi 're ipraba mono” na.

⁹Tawamhã Zaco, Mezopotâmia hawi apâ te te sina siri wamhã, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã tâma isihâi'rê na âma tâma sahu. Tahawa, iwê te te tâma 're i'apisutu mono zéb na hã ¹⁰te âne tâma tinha:

“A hã Zaco na asisi tô. Tane nherê, âne hã oto asisi ô di za.
Asisi hã za oto Izaraéu na.”

Âne 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô Izaraéu na sisi. ¹¹Tawamhã âne na zama te duré sina tâma tinha:

“Wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono, danhipai u pese ĩwaihu'u pese uptabi. Ma'âpé atêbré za, ai'ra ahâ da, duré asihudu ahâ da. Aihawimhã te za a'uwē misi âma isitom na dasipu'u pese na daro mono bâ 're dasitébré.

Duré asihudu norĩ 'remhã te za dama 're si'apito za'ra za.

¹²Tawamhã Abra'âhã ma, duré Izaquihi ma, ti'a te isômri hã, ta hã aima zama wa za oto tisô.

Taha parimhã wa za asihudu norĩ ma tâma sômri za'ra, ai'uirĩ na.”

¹³Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, Zacoho ma, te te tâma nharĩ pari, ihawimhã ma tô hâimo oto mo. ¹⁴Tahawa Zaco, 'Re ihâimana u'âsi mono te

te tãma inharizéb ãma, ma tô ëne itômo waré hã 'mai'ã, hãwi te te sãrĩ da. Ta hã 'Re ihãimana u'ãsi mono te da, te te tãma pisutu wa, ma tô duré uva 'rãiwau' isé hã, duré azeitona 'rãiwau' to hã isisiwimhã sa'wa. ¹⁵Tawamhã ta hã ro, ma tô duré sisi, Bétéu na.

Raqueu idã'ázé wasu'u

¹⁶Tawamhã Zaco norĩ ma tô Bétéu hawimhã oto wairé. Duré Efrata na 'ri wa'õtô nhisi u 'rãwi te te oto sina rotété za'ra wamhã, ma tô oto Raqueu ãma iwasã hã sépu. Tahawa, te sépata hã pese. ¹⁷Tawamhã oto sa'ëté iwasã ãma sépu'u wamhã, te isapari'wa hã tãma tinha ãne:

— Aipahi tô. Aibã na te za duré ai'ra hã aima podo.

¹⁸Tane nheré, tãma irob'rãsutuzéb u hã romhuture di oto. Tawamhã ipë'ezani tiwi watobro wana ré, ma tô sis'õ'a ré ti'ra si'watébrémi sisi, Benoni'v na. Tane nheré, imama ma tô sisi, Bézami'v na.

¹⁹Raqueu dã'hã wamhã, ma tô Efrata u bãdãdi zada're ãma dasiwi sërë ni, ãhã na 'ri wa'õtô nhisi hã Belë na. ²⁰Tahawa Zaco, i'ru ãma ma tô ëne itômo waré hã hãwi tisã. Ta hã te zahadu ãhã na hã ipibui pese zéb da, i'ru ãma 're sa. ²¹Taha pari Zaco, ta hawi oto watobro wamhã, ma tô Éde na romnhisi ãma dasipapara rob'madã'ázéb da, 'ri 'rãihã 're isa mono zababa romhã 'ma-nharĩ na 'ri hã sima söré.

Zacoho 'ra norĩ wasu'u

²²Tawamhã taha rob ãma Zaco 're hãimana mono ré, ma tô i'ra Rubë, Zacoho mro prã na Bira tãma ihãiba hã tiwi upi wasété. ãne hã imama te te waihu'u wamhã, ma tô ab'rui pese.

Zacoho 'ra uburé hã 12 na. ²³Ã norĩ hã, Léiaha zé're hawi ipoto za'ra: Rubë, Zacoho 'ra dama ipoto'rada, Simiã, Levi, Zuda, Isaca, duré Zébulõ. ²⁴Ã norĩ, Raqueu zé're hawi ipoto zahuré hã: Zuzé, duré Bézami. ²⁵Bira, Raqueu ma romhuri'wa zé're hawi ipoto zahuré hã ã norĩ: Dã, duré Nafitali. ²⁶Ziupa, Léiaha ma romhuri'wa zé're hawi ipoto zahuré hã ã norĩ: Gadi, duré Asé. ã norĩ hã Zacoho 'ra, Mezopotãmia na romnhisi ãma hã ma tô tipoto za'ra.

Izaqui idã'ázé wasu'u

²⁷Tawamhã Zaco, timama Izaquihi siré 're hãimana mono da hã ma tô mo Mare na 'ri nho'ômo nhisi u, Arba na isisi amoi u, Hebrõ na 'ri nho'ômo nhisi 'rata 're ihãimana mono u, Abra'a, Izaquihi siré aré 're isãmra mono zéb u. ²⁸Tawamhã Izaquihi ãma hã ma tô oto tiwahu, 180 na. ²⁹Tawamhã si'ihã pese wamhã, Izaqui hã ma tô oto dãrã. Tahawa, i'ra Ezau norĩ, Zacoho me ma tô sërë zahuré.

Ezauhu nhihudu norĩ wasu'u

36 ¹Ã hã Ezauhu nhihudu norĩ za'ratazé wasu'u, Edõ na isisi amo nhihudu norĩ hã. ²Ezau maparane pi'õ norĩ ãma ma tô timro zahuré,

v 35.18 Benoni hã Ebreu norĩ mreme na “Iwi irobzei'özé siwaprã, i'ra ãma ipodo”, aiwa prã na ne iwapari na hã. w 35.18 Bézami hã Ebreu norĩ mreme na “I'ra, uburé marĩ iwë na tãma iwa-tobro” aiwa prã na ne iwapari na hã.

ti'ai wa'otō nho'u Cana'a āmam na, isisi hā Ada na, hitita norī siré Elōhō 'ra hā. Duré imro hāiba amo nhisi hā Oolibama na, Anahā 'ra, Zibe'āhā nhihudu, heveu norī siré hā. ³Āhā wa, Basemate, Ismaeu 'ra, Nebaiotehe hidiba na zama hā ma tō duré timro. ⁴Ada hā, Elifasihi na, duré Basemate hā, Reu'éhé na, ⁵Oolibama hā, Ze'usihi na, duré Zalāhā na, duré Coraha na. Ā norī hā Ezauhu 'ra, Cana'a āma 're hāimana mono ré ipoto za'ra.

⁶Tawamhā Ezau, timro norī ré, ti'ra si'aibā norī ré, ti'ra sipi'ō norī ré, duré uburé isōrōwa 're isiré 're idahāimana za'ra mono norī ré, ma tō rob amoi u hā mo, tino Zacoho nhiti romhā na 're hāimana mono da. Tahawa, ma tō uburé pone'ērebāire norī hā, pone'ērebā zéré uzé norī, duré uburé powawē norī hā siré te te simro. Duré ti'ai wa'otō nho'u Cana'a āma uburé marī te te sima 're i'azani mono zama ma tō siré tidu. ⁷Tawamhā Ezau ma tō ta hawimhā oto watobro, tino Zacoho me ti'ai wa 're ihāimana zahuré mono hā, tāma zahuré hā surure wa, duré powawē na hā simizama ahā uptabi zahuré wa. Tahawa oto siré 're ihāimana zahuré mono da hā waihu'u ō di. ⁸Tawamhā Ezau, Edō na zama isisi amo hā ma tō Se'i na romnhisi āma ēne 're ihāimana za'ra mono āma hā oto 're hāimana.

⁹Ā hā Ezauhu nhihudu norī za'ratazé wasu'u, edomita norī hi'rada, Se'i na romnhisi āma ēne 're ihāimana za'ra mono zēb āma 're isi'ubumroi mono hā.

¹⁰Ā hā, Ezauhu 'ra norī nhisi: Elifasi, Adaha zé're hawi ipodo, duré Reu'é, Basemate zé're hawi ipodo. ¹¹Ā hā Elifasihi 'ra norī: Tema, Omar, Zefō, Gaetā, duré Quenazi. ¹²Elifasi, Ezauhu 'ra ma, imro prā Timna na isisi 're ihāimana mono hā, ma tō i'ra tāma 'maipodo isisi hā Amalequi na. Ta norī hā Ezauhu mro Adaha nhihudu norī. ¹³Ā hā duré Reu'éhé 'ra norī: Na'ate, Zera, Sama, duré Miza. Ta norī hā Ezauhu mro Basematehe nhihudu norī.

¹⁴Āhā Ezauhu mro Oolibamaha 'ra norī, Anahā 'ra, Zibe'āhā nhihudu zé're hawi ipoto za'ra: Ze'usi, Zalā, duré Cora.

¹⁵Ā hā Ezauhu nhihudu norī nhib'ihā'a norī nhisi za'ratazé. Ezauhu 'ra dama ipoto'rada Elifasi 'ra norī hā: Tema, Omar, Zefō, Quenazi, ¹⁶Cora, Gaetā, duré Amalequi. Ā norī hā danhib'ihā'a, Elifasihi nhihudu norī Edō na romnhisi āma, Adaha nhihudu norī hā.

¹⁷Ā hā Reu'éhé nhihudu norī nhisi za'ratazé hā: Na'ate, Zera, Sama, duré Miza. Ā hā duré Basemate, Ezauhu mro hāiba amoi nhihudu norī.

¹⁸Tawamhā duré Ezauhu mro hāiba amo, Anahā 'ra, Oolibama na isisi 'ra norī nhisi hā āne: Ze'usi, Zalā, duré Cora. ¹⁹Ā norī hā uburé Ezauhu nhihudu norī si hā.

Se'ihī nhihudu norī wasu'u

²⁰Ā hā horeu norī siré Lotāhā nhihudu norī nhisi za'ratazé: Sobau, Zibe'ā, Ana, ²¹Disō, Ézé, duré Disā. Ā norī hā uburé Se'ihī 'ra norī, te horeu norī ma, danhib'ihā'a na tāma 're hāimana za'ra, Edō 'remhā.

²²Ā norī hā Lotāhā 'ra norī: Hori, duré Hema. Duré Timna hā Lotāhā hidiba.

²³Ā norī hā Sobauhu 'ra norī: Alvā, Mana'ate, Ebau, Sefō, duré Ona.

²⁴Ā norī hā Zibe'āhā 'ra norī: Ai'asi, duré Ana. Ā hā ma tō rop si 're irosa'-wari mono āma hā ā wapu hā upsibi me, timama nhimizama awaru po're pore a'ubuni wi te te 're a'madā'a mono ré. ²⁵Ā norī hā duré Anahā 'ra norī:

Disō, duré Oolibama, pi'ō Anahā 'ra. ²⁶ Ā hā Disōhō 'ra norī: Hēdā, Esbā, Itrā, duré Querā.

²⁷ Ā hā Ézéhé 'ra norī: Birā, Za'avā, duré Acā.

²⁸ Ā hā duré Disāhā 'ra norī: Uz, duré Arā.

²⁹ Ā hā horeu norī nhīb'ihā'a nhisi: Lotā, Sobau, Zibe'ā, Ana, ³⁰ Disō, Ézé, duré Disā. Ā norī hā tō horeu norī nhīb'ihā'a, isib'a'uwē norī sipo'o zarina, Se'i 'remhā.

Edō āma danhib'ihā'a norī wasu'u

³¹⁻³⁹ Ā norī hā, Edō na rowamri ti'ai āma, Izaraéu nhihudu norī sidanhib'i-hā'a za'ra wana ré hā, ma tō dama i'rānho'ōmo na 're hāimana za'ra:

Bela, Beoho 'ra, 'ri nho'u Dinaba na isisi hawimhā.

Tawamhā Bela dā'ā parimhā, ma tō isōwa're're āzé Zobabe, Zeraha 'ra, Bosra na 'ri wa'ōtō nhisi hawimhā.

Tawamhā Zobabe dā'ā parimhā ma tō Husā, Tema na romnhisi ti'ai hawimhā isōwa're're āzé.

Duré Husā dā'ā parimhā, ma tō Hadade, Bedadehe 'ra, 'ri nho'u Avite na isisi hawimhā isōwa're're āzé. Ta hā ma tō midīānita norī na āma ai'utē, dasi-wapéi wamhā, Moabi ti'ai āma hā.

Duré Hadade dā'ā parimhā, ma tō Sāla, 'ri nho'u Masreca na isisi hawimhā isōwa're're āzé.

Duré Sāla dā'ā parimhā, ma tō Sau, Reobote hawimhā, Eufрати na pa nho'ōmo nhisi 'ratamhā isōwa're're āzé.

Tawamhā Sau dā'ā parimhā, ma tō Baau-Hana, Acboho 'ra hā isōwa're're āzé.

Duré Baau-Hana Acboho 'ra dā'ā parimhā, ma tō Hadade hā isōwa're're āzé. Taha te 'ri nho'ōmo nhisi hā Pau na. Duré imro nhisi Me'etabe na, Matredehe 'ra, Me-Za'abehe nhihudu.

⁴⁰⁻⁴³ Ā hā Ezauhu nhihudu norī, danhib'ihā'a nhisi āne: Timna, Alva, Zetete, Oolibama, Ela, Pino, Quenazi, Tema, Mibza, Magdiel, duré Irā. Ā norī hā Edō āma danhib'ihā'a. Ā norī hā hāiba mono bā ma tō 're ihāimana za'ra mono zé mono bā te te 're da'madā'ā za'ra.

Edomita norī hā tō Ezauhu nhihudu norī.

Zuzéhé nhimirosawērēzé wasu'u

37 ¹ Tawamhā Zaco, Cana'ā ti'ai 're, imama 're ihāimana mono zéb āma te oto 're hāimana. ² Ā hā Zaco ho 'ra norī wasu'u.

Tawamhā Zuzé 17 na āma iwahub āma ma tō timama mro norī zé're hawi ipoto za'ra norī siré tisisānawā Biraha 'ra norī me, Ziupaha 'ra norī me, pone-ērebā norī hā, duré pone-ērebā zéré uzé norī hā te te 're a'madā'ā. Tawamhā isisānawā norī, marī i'upa te te 're i'manharī za'ra mono zé hā, ma tō timama ma hā te te 're awasu'u.

³ Zaco hā hāiba prédum nherē, ma tō Zuzé hā podo. Tahawa uburé ti'ra norī nhipai u ma tō te te 're sawi pese. Te te 're sawi pese mono wa, ma tō i'uzazé ihāpa ipano pa na hā sada 'ma'manha. ⁴ Tawamhā Zuzéhé si, imama isipai u za'ra te te 're isawi pese mono na, ma tō isisānawā norī hā āma siwi waihu'u. Tahawa te tino hā te te siwi 're 'ru 'manharī. Te duré timreme tete na si te te tāma 're nharī za'ra.

⁵Tawamhã nimahã bâta na ma tô Zuzé hã rosawê. Ta hã ma tô tisisânawã norĩ ma tâma wasu'u za'ra. ãhã wa, ma tô oto sima 'ruiwazere pese za'ra, ⁶ãne te te tâma nharĩ za'ra wa, ino uptabi za'ra nherê, tidub'rata norĩ ma:

— Ma'ápé ïwapari za'ra wa'aba, te irosawêrêzé, za te aima iwasu'u za'ra wa'aba zém na hã. ⁷ĩhotô 'rowimhã wa tô roptehutu na daburu âma trigu teihi hã wasisi za'ra ni wasiré. Tawamhã te iwasi, ma tô uihã na wahudu, sab da hãwi. Tawamhã te iwasisi mana wawi te asimiwasisi za'ra wa'wa hã aimasa. ãhã wa, te iwasisi ma, ma tô asimiwasisi za'ra wa'wa hã tâma aiwêê za'ra, tâma ipire za'ra zarina.

⁸Tawamhã isisânawã norĩ ma te âma sada'âbã za'ra âne:

— E a hã wanhib'apito na wama 're aihâimana za'ra mono da bâ. E duré 're wa'awada'uri mono da bâ.

Tawamhã ma tô oto tame sima 'rui poto pese za'ra, tinhimirosawêrê te te tâma iwasu'u za'ra zéb âma, âne na hã.

⁹Tawamhã ma tô duré rosawê, Zuzé hã. Tahawa, ma tô duré taha zama tâma wasu'u za'ra, tisisânawã norĩ ma. ãne te tâma wasu'u za'ra:

— Wa duré rosawê âne. Bâta norĩ hã a'amoĩ me, duré wasi 11 na ihâiba za'ra norĩ me, ma tô ïma aiwêê za'ra, tâma ipire za'ra zarina.

¹⁰Tawamhã ã hã Zuzé te te irosawêrêzé, timama ma, duré tisisânawã norĩ ma, te te tâma wasu'u za'ra wamhã, ma tô imama te te âma mreme wê'ô wa, âne mreme tete na tâma tinha:

— E marĩ te wasu'u, irosawêrêzé hã. E niha wa za wa hã ana me, asisânawã norĩ siré asôremhã wahi'râtītō aima aimasisi ni, wa'ubu na ti'ai u wa te roptop sina wama aipire zarina.

¹¹Tawamhã isisânawã norĩ te duré siwi 'ruiwapa, tino hã. Tane nherê, te imama si taré âma rosa'rata u'âsi, ti'ra nhimirosawêrê na hã.

Zuzé, isisânawã norĩ te te siwi wede wa, Ezitu u da te isaprônizé wasu'u

¹²Tawamhã nimahã bâta na Zuzéhé sisânawã norĩ, romhã u te timama nhimizama pone'ërebã norĩ hã, duré pone'ërebã zéré uzé norĩ hã te te ubumro, du 'ri nho'u Siquê na isisi 'rata 're ihâimana mono u. ¹³Tawamhã Zaco, te ti'ra Zuzéhé ma tinha âne:

— Aima waihu'u pese di, asisânawã norĩ, Siquê 'rata pone'ërebã te te 're i'madâ'â za'ra mono na hã. Tahawa, wa hã wa ïsima wê, itêmeb za'ra aimorĩ da.

— Wa ïsina mare tô, ïzatôrizéb zô. — ãne ma te Zuzé asa timama sada'â.

¹⁴Tawamhã Zaco te duré tâma tinha âne:

— Te za aimo, asisânawã norĩ rowê zô, duré pone'ërebã norĩ rowê na simasab zô sabu za'ra da, iwasu'u za'ra we ïma âri da.

Tawamhã ta hawi Hebrô na romharé nhisi hawi ma tô Zaco ti'ra Zuzé hã satô, Siquê u morĩ da. Tahawa Zuzé ma tô oto mo. Tawamhã tamomo oto wisi wamhã, ¹⁵ma tô taha rom na hã sô 're rĩti za'ra, tidub'rata norĩ zô hã. Tahawa âne ré aibã ma tô 'madã. Te te 'madã'â wamhã, ma tô sadanha âne:

— E marĩ zô, te 're airiti mo.

¹⁶— Īdub'rata norĩ zô wa 're ĩriti. ãhã rob 're, te pone'ërebã isai 'rata te te 're 'madã'â za'ra. E aima waihu'u pese di, nimomo isi'aba'rêzé hã.

¹⁷Tawamhã aibã ma te sada'â âne:

— Ta norī hā ā hawi ma tō ai'aba'ré. Dotā na 'ri nho'ōmo nhisi u si'aba'ré da, wa tō imreme hā wapari za'ra.

Tawamhā Zuzé ma tō mo, tidub'rata norī zō 're rītī mono da hā. Āhā wa, ma tō oto sōpētē za'ra, Dotā āma. ¹⁸Tawamhā Zuzé ma tō romhā ré siwi tisā. Tahawa, 'rāwi itēme wisi za'ra ō ré, ma tō te te sima āma irowairébé za'ra da hā rosa'rada siwi 'manha, te te siwi wīrī da. ¹⁹Tahawa te āne sima 'mahārā za'ra:

— Ōhōta te wei mo, rosawērē pese 'wa hā. ²⁰Oto wa te wasiwi wīrī aba. Taha parimhā ihāiba, ā zō ab're i'rē 're, wa za wasiwi me ni. Duré abaze zahi te te i'rēne na wa za wamama ma hā wasiwi wasu'u ni. E āne wamhā, tinhi-mirosawērē na te te āma wama uwaimrami za'ra da bā.

²¹Tawamhā Rubē, āne na te te mreme wapari za'ra wa, tino tisisānawā norī wi te te sō'reptu da, te āne tāma nharī za'ra:

— Tō'ā! Wano hā wa te wasiwi wīrī aba tō. ²²Asiwi wapru pu'u aba tō. Taré te za āne rop si 're irosa'wari mono āma ā zō ab're 're, asiwi imei wa'wa, asiwi u'a aba āna.

Āne ma tō Rubē tāma 'ru za'ra. E marī wa. Tino tisisānawā norī wi, te te sō'reptui wa, apā timama u te te satōrī da, te āne na sima rosa'rata. ²³Tawamhā tisisānawā norī u, oto Zuzé wisi wamhā, ma tō i'uza ihāpa ipano pa na āma isi'uzazé te te tiwi hāiwazu za'ra sina tiwi wazere za'ra. ²⁴Taha pari te te oto siwi āri wamhā, ma tō ā zō ab're i'rē 're siwi time, taha 're sab da. ²⁵Taha pari ma tō saihuri da hā asimro. Taha ré, saihuri sina ma tō romhā ré sāmri za'ra, Ismaeu nhihudu norī, Giliadi hawi we isi'aba'ré hā awaru ba'ōmore na dasi-sadazezém na 're idasi'ma'wamarī za'ra mono zé, duré dasai warīrízé Ezitu u te te i'wasari hā. ²⁶Tawamhā Zuda te tisisānawā norī ma nharī za'ra āne:

— E niha marī iwē wama watobro za'ra da bā, wano wa te wasiwi wīrī wamhā, duré taha pari wa te wasiwi iwapru pu'u zé wa te wasiwi simi'uri wamhā dawi. ²⁷Wasisānawā nherē, wa te wasiwi wīrī tō da, taré wa te oto wasiwi wede aba, Ismaeu nhihudu norī ma. E marī wa. Ō hā tō wasisānawā, duré wasiwapru 'rāwibre hā.

Tawamhā āne te te tāma waihu'u za'ra wa, ma tō isisānawā norī hā āma siwi saze. ²⁸Tawamhā Midiā hawi Ismaeu nhihudu norī rowede'wa iwa'wai-baba za'ra te te ro'rahāri za'ra wamhā, ma tō Zuzé isisānawā norī hā ā zō ab're hawimhā oto siwi waze. Te te siwi wazere wi, ma tō Ismaeu nhihudu norī ma siwi wede, ētē waipo prā prata 20 na iwa'ōtō waré na. Tawamhā Ezitu u te oto Zuzé hā siwi saprō.

²⁹Tawamhā Rubē, ā zō ab're u apā wisi wamhā, ma tō ab're baba na Zuzéhé zō hā sabu. Tahawa ma tō ti'uza hāiwazu, robzei'ō zé te. ³⁰Tawamhā tisisānawā norī u apā te te sina siri wamhā, ma tō tāma nharī za'ra āne:

— Ab're hā baba di, wano 'ritéi'wa zabzé hā. E marī, wa za 'manha.

³¹Tawamhā isisānawā norī, pone'ērebā zéré uzé si'aibā ma tō siwi 'maiwi. Te te siwi 'maiwīrī wamhā, taha wapru na ma tō Zuzéhé uzazé ihā pa hā āma siwi hāzapré. ³²Taha pari timama u i'uza ihā pa te te siwi āri wamhā, ma tō āne tāma wasu'u za'ra:

— Wa tō wasiwi sāmri ni, ā hā. Ma'āpé 'madââ, ai'ra uza na hā pé hāi waihu'u da.

³³Tawamhā Zaco ti'ra uzazém na te te tō hāi waihu'u wa, te āne tāma nharī za'ra:

— Īhe, tahata tō ĭ'ra uzazé ihâ pa na hâ wa tō hâi waihu'u. Abaze zahi ma te tō sima te te ninhinarî, te te 'rêne da.

³⁴Tawamhâ robzei'ô zé te, ma tō Zaco ti'uza hâ hâiwazu. Taha pari ma tō da'uza ihâiro na si'uza. Tahawa, ma tō bâta ahâ na ti'ra zô hâ aiwa'ô.

³⁵Tawamhâ uburé ĭ'ra si'aibâ norî ĭ'ra sipi'ô norî me, ma tō aré itême aihutu, te te sina pē'ētété za'ra da. Tane nherê, tisiwa'ô na te te âma rosazâri da, te te sima wê ô wa, te âne tâma nharî za'ra:

— Īra zô 're ĭsiwa'ô mono ré, te za ipē'ézé ré ĭ'âma hâ ti'a ni.

Tawamhâ ti'ra Zuzéhé zô 're isiwâ'ô mono na hâ ma tō, te te âma uzusi u'âsi.

³⁶Taha ré ma tō midiânita norî hâ, Zuzé, Ezitu âma apito 'madâ'a'wa norî nhîb'ihâ'a Potifaha ma hâ siwi wede.

Zuda norî wasu'u, Tamahâ me

38 ¹Tawamhâ âne na Zuzéhé ma romhâimana ré, ma tō Zuda tisisâ-nawâ norî hâ rême za'ra. Ma tō mo, aibâ Hira na isisi nhorôwa âma 're hâimana mono da hâ, 'ri nho'u Adulâ na isisi âmamhâ. ²Tawamhâ tame Zuda ma tō cananeu norî nhîpi'ô hâ 'maiwaihu'u, Su'a na isisi hâ. Tawamhâ taha na Zuda mro wamhâ, ³ma tō ĭ'ra hâ tâma podo. Tawamhâ Zuda ma tō sisi, Er na. ⁴Taha pari duré wasâ wamhâ, ma tō ĭ'ra hâ tâma podo. Tawamhâ ta hâ ma tō oto ina hâ sisi, Ona na. ⁵Tawamhâ ma tō duré ĭ'ra hâ tâma podo, Sela na ina te te isisi hâ. Zuda hâ Quezibe âma hâimana ré, ma tō ĭ'ra si'wa-tébrémi isa're'ra hâ podo.

⁶Tawamhâ Zuda, ti'ra poto'rada Er na isisi hâ ma tō Tama na pi'ô nhisi na hâ mro. ⁷Tane nherê, Uburé Danhib'apito, Er hâimana wasété zé hâ te te tâma rowê ô di. Tahawa ma tō tiwî. ⁸Tawamhâ Zuda, te Onahâ ma tinha âne:

— Asisânawâ asédé'aba mro, mro âna ihâimana âma te za aimro, dasidai-mama damro uirî na âma 're imro za'ra mono zém na dahâimanazéb zarina, âma tâma uwaimrami wa, asisânawâ nhîhudu hâ aihawimhâ 're hâimana za'ra mono da.^x

⁹Tane nherê, Onahâ ma tâma waihu'u pese di, ihawi za ĭ'ra tâma i'maipodo itei ô na hâ. Tahawa tisisânawâi mrotô na nasi hâimana mono sidâpâsi, ma tō nasi ti'ai u tihâiba wa'u hâ sa'wa, ihawimhâ isisânawâ nhîhudu hâ tâma 'maiâhâimana tō da. ¹⁰Tawamhâ Uburé Danhib'apito, Ona nasi te te i'manharîzé hâ ma tō wê'ô pese. Tahawa taha zama ma tō tiwî. ¹¹Tawamhâ Zuda, tisan'i'wa Tamahâ ma, ma tō tâma tinha âne:

— Aimama nhorôwa u te za apâ aimo, aimro âna a'â tame 're aihâimana mono da, ĭ'ra Sela hâ si'aibâzéb u.

Âne ma tō tâma tinha, Selaha zama dâ'â ô'umnhasite, isisânawâ norî ma tâma iromhâimana zahuré ne hâ. Tahawa, Tama hâ ma tō apâ mo, timama nhorôwa u, tame 're hâimana mono da.

¹²Tawamhâ âne na romhâimana mono pari, ma tō Zudaha mro hâ dârâ. Tawamhâ we 're siwa'ô mono pari, ma tō Zuda, Timnate na 'ri wa'ôto nhisi u mo, isimizama da te tâma 're séré nhîhâri za'ra mono ré, te te 're a'madâ'â mono da hâ. Tahawa, te isiwaihu Hira na isisi, Adulâ hawimhâ isiré

^x 38.8 Pi'ô imrotô ma, isidaimama hawimhâ ĭ'ra poto'rada hâ imro tiwî idâ'â 'ra ne te za tâma 're hâimana, tō imro tiwî idâ'â ma hâ.

mo. ¹³Tawamhã Tamahã ma, imaprewa Timnate u tinhimizama te te azéré nhihâri da imorî na hã, ma tô tâma 'mairowasu'u ni. ¹⁴Tahawa Tama, imrotô âma 're isi'uza za'ra mono zé hã ma tô oto waze, aimawi na te te âma saprî da. Ma tô duré zazahâ ihâi baihâire na si'ubu ubu, da te waihu'u tô da. Taha pari te oto mo, Ena'î na 'ri nho'omo u 're idanhisisi mono zéb âma sãmra da, Timnate u bâdâdi inomro uiwada. Âne hã ma te tawamhã 'manha, Sela hã iprédub na te te 'madâ'â nherê, zahadu duré imama âma imro da hã te te tâma sa'rêi ô wa.

¹⁵Tawamhã Zuda, tisanî'wa te te 'madâ'â wamhã, ma tô pi'ô, siwa'âbâ zô 're isi'rui mono âma rosa'rata, ubu ubu ré sãmra wa. ¹⁶Tawamhã tisanî'aba na hã te te waihu'u ô wa, ma tô bâdâdi zada'rê u hã itême mo, te te sima sadawa pibu da. Tawamhã te âne tâma tinha:

— We! We aimorî! Wa isima wê, airé inomro da.

Tawamhã ma te isani'wa hã âma tâma wa'rã âne:

— E niha te za tawamhã îma iwa'â.

¹⁷Tawamhã imaprewa ma te asa âma sada'â âne:

— Wa za dama 'mai'ru aima da, ãnhimizama pone'ërebâ zéré uzé 'ra hã da te we aima 'mazaprôni da.

— Wê di tô. Tane nherê, te za tiha hã îma ihi, pone'ërebâ zéré uzé we îma da, dama i'mai'ru we da te isaprônizéb u te te a'â roptété da. — Âne te asa isani'wa hã tâma tinha.

¹⁸Tawamhã Zuda te âne sadanha:

— E marî te tawamhã asima iwê, te aima ihiri da hã.

Tawamhã ma te âne âma tâma wa'rã:

— Ta asô'rebzu na isa'o isihâtâ ré hã, duré asib'rata asiwã 're i'âri me hã te za îma ino.

Tawamhã Zuda, tinhimarî hã ma tô oto tâma sômri zahuré. Âhã wa, duré oto âma hâimana wa, ma tô tiwasã oto, pi'ô hã. ¹⁹Taha pari Tama 'ri u oto apâ morî wamhã, ma tô ti'rã ubuzé hã waze. Taha pari ma tô duré imrotô âma 're isi'uza za'ra mono zém na hã apâ âma si'uza.

²⁰Tawamhã nimahã na Zuda, tisiwaihu Hiraha ma, ma tô tâma ti'ru, pone'ërebâ zéré uzé 'ra hã te te tâma saprôni da, pi'oi ma, duré apâ marî te te i'rata inomri hã te te tâma âwisi zahuré da. Tane nherê, Hira hã te te sôpêtê waihu'u ô di, pi'ô hã. ²¹Tahawa te aibâ norî, Ena'î âma 're ihâimana za'ra mono hã sadanharî za'ra, pi'ô, siwa'âbâ zô 're isi'rui mono, bâdâdi zada'rê âma 're isimasisi mono hã nimame sãmra zô.

— Âmemhã pi'ô siwa'âbâ zô 're isi'rui mono hã 're 'mai'hâimana mono ô di. — Âne ma te asa sada'âbâ za'ra.

²²Tawamhã Hira apâ te te sina siri wamhã, ma tô âne Zudaha ma hã tâma rowasu'u:

— Pi'ô hã te sôpêtê ô di. Aibâ norî ôme 're ihâimana za'ra mono hã te îma rowasu'u za'ra, niwamhã u, ômemhã pi'ô siwa'âbâ zô 're isi'rui mono hã 're 'mai'hâimana mono ô di, u.

²³Tawamhã Zuda te âne tâma tinha:

— Tane wamhã, ãnhimarî te tâma inomri zahuré hã tâma hâimanare. Âne wamhã, ni'wa wa'âma iwa'ê da hã mare di za. Wa tô aré pone'ërebâ zéré uzé 'ra hã tâma 'mai'ru. Tane nherê, a hã tô sôpêtê waihu'u ô di.

²⁴Tawamhã a'amo si'ubdatô âma si'utôri wamhã, ma tô Zudaha ma tâma 'maiwasu'u ni âne:

— Asani'wa, te siwa'ru siwa'âbâ zô 're isisômri mono na hã 're hâimana. Tahawa, ma tô tiwasã.

Tawamhã Zuda te âne asa tâma tinha:

— Hâiba ré, pré asiwi 'râmi aba da, te za 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra nhiti rob u we asiwi iwazere 'wa, pi'ô hã.

²⁵Tawamhã 'ri hawi da te oto dasiwi wazere ré, ma tô isani'wa timaprebaba ma timreme hã tâma tisô âne: “Â tiha te te îma isômri zahuré tede'wa hã ma tô idupu. Ma'âpé 'madâ'â zahuré na, danho'rebzu na isa'o isihâtâ ré hã, duré danhiwã hã ni'wa hã tô itede'wa zô pé.” ²⁶Tawamhã Zuda, tinhimarî te te waihu'u zahuré wamhã, te âne tinha:

— Inhipai u te i'uwaibaba na ô hã tihâiba. E marî wa. Wa hã wa tô tâma ropisutu aré, i'ra Sela na mro da hã. Tane nherê, te tâma iropisutuzém na hã te âma tâma uwaimrami ô di.

Tawamhã Zuda, niwamhã te te oto upi wasété na hã sahu ô di.

²⁷Tawamhã duré oto Tamahã ma, i'ra tâma poto da wamhã, ma tô isi'ubza na idi'i 'remhã waihu'u za'ra ni. ²⁸Oto iwasã âma sépu'u wamhã, ma tô isi'ubza hâiba amo hã rob u si'uihã na tinhib'rada hã waze. Tahawa isapari'wa ma tô abazi isidi pré na hã âma simizu wasisi. Tahawa te âne tinha:

— Â hã ma tô imorî'rata na tiwatobro 'rata.

²⁹Tane nherê, aré imorî'rata na iwatobro da hã ma tô apâ sib'rata dahudu. Tahawa, isi'ubza hâiba amo ma tô aré isâna're ipoto da hã oto iwana podo. Tahawa te isapari'wa hã tâma tinha âne:

— E niha ma tô aiwatobro da hã, asémere hã asina i'rida.

Tahawa, ma tô sisi Periz' na.

³⁰Taha pari ma tô duré ihâiba amo abazi isidi pré na isimizu wasi ipodo hã sisi, Zera^z na.

Zuzé hã, Potifaha nhorôwa âma ihâimanazé wasu'u

39 ¹Tawamhã Zuzé, Ezitu u ma tô dasiwi saprôni ni. Tame ezipsiu Potifa na isisi, Ezitu âma apito 'madâ'â'wa norî nhib'ihâ'a hã ma tô Zuzé uipra, Ismaeu nhihudu norî wi. ²Tame Uburé Danhib'apito, Zuzéhé siré 're hâimana u'âsi mono wa, te uburé marî hã te te 're ab'manharî wê u'âsi. Tawamhã te oto tinhib'ihâ'a nhorôwa âma 're sãmra, ezipsiu nhorôwa âma. ³Âne wa, Zuzéhé nhib'ihâ'a ma tô âma waihu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono isiré 're hâimana mono wa, uburé marî te te 're i'ab'manharî wê mono na te te 're ipawapto mono na hã. ⁴Âne zarina ma tô Zuzé, isib'ihâ'a hã wêsã. Tahawa, ma tô pisutu, ôhõ ma si ipawapto'wa na 're hâimana mono da. Isôrôwa te te 're 'madâ'â mono da, duré uburé isimarî hã te te tâma 're a'madâ'â mono da ma tô tâma tisô, isib'rata. ⁵Tawamhã ta hawimhã haré ma tô Zuzéhé hâiba u'âbâ, Uburé Danhib'apito ezipsiu nhorôwa 're, isimarî tâma 're hâimana wê za'ra mono da hã, duré isimizama zama rom na tâma 're simasa wê mono da hã, iwê na te te 're pawapto. ⁶Tahawa Potifa, Zuzéhé nhib'rata ma tô uburé

tinhimarĩ te te tãma 're a'madã'ã mono da hã tãma sa'rẽ za'ra. ãhã wa, te hãtã'ã ãna sima iwẽ na 're hãimana. Durẽ ãhã wa, ma tũ tisazẽb zũ si sima te te oto 're rosa'rata.

Zuzẽ aibã iwẽ na ihãiba, durẽ i'madã'ã ze na ihãiba. ⁷Tahawa, nimahã na isib'ihã'a Potifa mro, ma tũ sima 'madã'ã zeĩ upta, te te 'ruiwapari wa. Tahawa, te Zuzẽhẽ ma tinha ãne:

— Oto we aimorĩ, waptã wa, waza'wari da.

⁸Tawamhã tiwi sisawi wa, te ãne tãma tinha:

— Ma, iwapari! Ìnhib'ihã'a aimro, uburẽ 'ri 're tinhimarĩ na 're hãtã'ã mono õ di oto, ãme wa hã 're ihãimana mono wa. Uburẽ marĩ te tãma 're a'madã'ã mono da hã ma tũ ipisutu. ⁹Ni'wa ã hã 'ri 'remhã ìnhipai u hã hãimana õ di. Durẽ marĩ hã te te iwi pi'uri õ di. Aiwétési te iwi aihãiba zawi, a hã imro na wa. ãne nherẽ, e niha wa za bétẽ iwasédẽ hã 'Re ihãimana u'ãsi mono wi 'manha.

¹⁰Tawamhã sadahutu ãna te bãtã sidãpãsi nasi waptẽ, waptã wa irẽ nomro da hã. Tane nherẽ, te Zuzẽ nasi tiwi sisawi, irẽ nomro tũ da. Durẽ rãwi i'rata hãimana tũ da ma tũ tiwi si'madã'ã pese. ¹¹Tawamhã Zuzẽ nimahã bãtã na ma tũ 'ri para u ãzẽ, tinhimromhuri te te 'manharĩ da, 're izasi u'ãsi mono zẽb zarina. Romhuri'wa 'ri paramhã 'manhamra õ di. ¹²Tahawa, Potifaha mro, ma tũ Zuzẽhẽ si'ubuzẽ ihã pa na hã ti'ã. Taha sina te ãne tãma tinha:

— Oto waza'wari, waptã wa.

Tane nherẽ, pi'õ te te sima ãri pese õ rẽ, ma tũ tiwi siwaze. Tiwi siwazere wamhã, ma tũ rob u tiwi wara. Tahawa, ma tũ tisi'ubuzẽ ihã pa ma hã isib'-rata tãma marẽ. ¹³Tawamhã tiwi siwazere zarina tisi'ubuzẽ ihã pa ma isib'-ratam harẽ tãma isimirẽ na te te waihu'u wa, ¹⁴ma tũ 'ri 're tãma zahurẽ romhuri'wa norĩ zũ tihãrã za'ra. Tahawa, te ãne tãma siwasu'u za'ra:

— ãhãta ma'ãpẽ asiwi 'madã'ã aba! ã hã Ebreu, imro, wanhorõwa 'madã'ã'wa da, we te te i'ãwi hã ma tũ rowazẽ wama waze. Ìnhib'ri 're wa'wa u, ma tũ we itẽme ãzẽ, i'ãma hãimana da. Tane nherẽ, wa tũ tiwi 're i'zadari, i'zadari 'rãihã na hã. ¹⁵I'zadari 'rãihã na tiwi 're i'zadari mono wi, ma tũ rob u hã watobro, wara sina. Tahawa ãhãta ti'ubuzẽ ihã pa i'zababa sisa'u te te irẽme.

¹⁶Tawamhã Zuzẽhẽ nhib'ihã'a, imro iwisizẽb u ma tũ isi'ubuzẽ ihã pa hã sũ tihĩ. ¹⁷Tawamhã tite romhuri'wa norĩ ma, te te iwasu'u za'ra ne, ma tũ durẽ timro ma hã wasu'u ãne:

— Wama romhuri'wa Ebreu, wanhorõwa u we i'ãwi hã, ma tũ ìnhib'ri 're wa'wa u ãzẽ, tiha te te i'ãma 'manharĩ wasétẽ da hã. ¹⁸Tane nherẽ, sa'etẽ tiwi 're i'zadari mono wa, ma tũ rob u wara sina watobro. Tahawa tisi'ubuzẽ ihã pa i'zababa sisa'u ma te tirẽ.

¹⁹Tawamhã ãne na timro siwasu'uzẽ te te wapari wamhã, ma tũ Zuzẽhẽ da isib'ihã'a hã sada tinhiti'rui pese. ²⁰Tahawa, Potifa ma tũ dama ti'ru, dazazẽb 're, Zuzẽ da te sêrẽ da, Ezitu ãma apito nhimiwada'uri zarina da te 're idanheme mono zẽb 're, sab da. Tawamhã tame te oto za Zuzẽ hã. ²¹Tane nherẽ, tame 'Re ihãimana u'ãsi mono, isirẽ 're hãimana mono wa, ma tũ iwẽ hã te te tãma 're apisutu. Taha zarina, ma tũ oto dazazẽ 'madã'ã'wa Zuzẽ hã wêsã. ²²Tahawa, Zuzẽhẽ ma, ma tũ oto pisutu, dazazẽb 're, 're idasimasa mono norĩ te te 're a'madã'ã mono da hã, durẽ te te oto 're rob'madã'ã mono da, uburẽ marĩ 'manharĩ na hã dazazẽb 're. ²³Tawamhã dazazẽ 'madã'ã'wa hãtã'ã

waihu'u ô di, Zuzéhé ma, si'upana da'madâ'ázé hã te te sômri wa. E marî wa. Uburé Danhib'apito isiré 're hâimana mono wa, duré iwê na te te 're ipawapto mono zarina, uburé marî hã te te dama 're ab'manharî wê mono wa, dazazéb 'remhã.

Zuzé hã danhimirosawērê na te te âma dama isapri zahuré zé wasu'u

40 ¹Tawamhã we romhâimana mono pari, Ezitu te, apito ma, ma tô tâma romhuri'wa norî, marî te te tâma i'manharî zahuré zéb zarina sima 'ruzani zahuré, apito ma, uva 'râi wa'u isé za'wari'wa norî nhib'ihâ'a hã, duré, i'u'êtê wapu 'manharî'wa norî nhib'ihâ'a me. ²Tahawa sada siti'ru zahuré wa, ³ma tô dazazéb 're simi'wara da dama 'ru zahuré, uburé apito 'madâ'â wa norî nhib'ihâ'a nhorôwa 're, tô Zuzé hã 're isa mono zé dazazéb 're. ⁴Tawamhã tame ma tô ta norî hã 're hâimana hã zahuré. Tawamhã danhib'i-hâ'a ma tô Zuzé hã pisutu, te te duré 're 'madâ'â zahuré mono da.

⁵Tawamhã nimahã mara na ma tô uva 'râi wa'u isé za'wari'wa norî, i'u'êtê wapu 'manharî'wai me hã si'uiwa na te te saho zahuré. Isimirosawērê zahuré si'uiwa na marî te te iwasu'u hã. ⁶Tawamhã Zuzé awêm na te te sabu zahuré da, itêmeb zahuré morî wamhã, ma tô hâtâ'â na ihâimana zahuré na ubu waihu'u zahuré. ⁷Tahawa, te âne sadanharî zahuré:

— E marî wa, te âhã na hã ai'ubu zei âna aihâimana 'wa.

⁸Tawamhã ma te âne âma tâma wa'râmi zahuré:

— Wahâiba si'uiwa na wa tô rosawērê ni. Tane nherê, ni'wa hâimana ô di, te te âma wama isapri da hã, wa te isahoi mono zé, marî te te iwasu'uzé, wa te iwaihu'u da hã. Tahawa ma tô wawi tirobzei'ô pese.

Tawamhã Zuzé te asa âne tâma nharî zahuré:

— 'Re ihâimana u'âsi mono si te za rosawērê na isapri waihu'uzé hã te te dama 're anhomri. Tahawa, ma'âpé, irosawērê aba zé hã îma wasu'u aba, te waihu'u da.

⁹Tawamhã uva 'râi wa'u isé za'wari'wa norî nhib'ihâ'a hã ma tô tinhimiro-sawērê tâma wasu'u, âne:

— Înhotô 'rowimhã uva 'ru înhô're ¹⁰si'ubdatô 'ru sisa'ridi hã wa tô 'madâ'â za'ra. Tawamhã isu norî hã wairébê wi, ma tô duré isirârâ norî hã wairébê. Wairébê mono wamhã, ma tô uva 'ru 'rã pré wa isipo na hã si'manharî za'ra, ône haré. ¹¹Tawamhã wa hã wa tô apito nhimihâsizé înhib'ratamhã 're ti'â. Tahawa, wa tô iwa'u zô hã i'remhã 'râiwati za'ra. Taha pari apito ma hã, wa tô duré tâma tisô, te te hârêne da.

¹²Tawamhã Zuzé te tâma tinha âne:

— Irosawērêzê, âne hã te wasu'u: Si'ubdatô uva 'ru panhipti sisa'ridi hã si'ubdatô bâdâ te wasu'u. ¹³Bâdâ si'ubdatô ai'âma ne pari, te za apito Fara'o hã dama ai'ru, da te aiwazere da, dazazém hawi. Tawamhã te za apâ hã asâ za, 're iromhuri 'rata mono zéb u, apito ma, uva 'râi wa'u isé za'wari na 're romhuri mono da, iwana wam ne. ¹⁴Tawamhã ôme apâ rowê na aima 're romhâimana mono wamhã, i'âma hã aipo're pu'u za, iwê na hã ipawapto da. Apito ma, ihâiba na hã tâma nharî za, dazazém hawimhã te te apâ iwazere da. ¹⁵Sena îzada iropsisapêtê hawimhã ma tô Ebreu norî nhipti'ai hawimhã dasiwi îwazere ni, Ezitu u we da te dasiwi îzaprôni da hã. Duré âme Ezitu 'remhã marî te 'manharî ô nherê, ma tô dazazéb u hã we înherê ni, îzab da.

¹⁶Tawamhã ihâiba amo i'u'etê wapu 'manharĩ'wa norĩ nhĩb'ihâ'a, rosawêrê na âma isaprizé te te waparĩ wê wa, ma tũ duré âne tâma wasu'u:

— Īzama wa tũ duré rosawê. Te irosawêrê 'remhã wa tũ si'ubdatũ si'õno i'u'etê wapu ré i'rã na hã timra. ¹⁷Tawamhã si'õno danhisiwi inomro 'remhã te siwazari dasa sipu'u pese na daba'wara, i'u'etê wapu 'manharĩ'wa norĩ, apito ma, te te isebre za'ra hã. Taha zũ, si norĩ we isisa'rei mono dasa norĩ te te siwi ihãto'o na ma tũ siwi uprosi.

¹⁸Tawamhã Zuzé, isimirosawêrê na ma tũ âma tâma saprĩ âne:

— Irosawêrêzê, âne hã te wasu'u. Si'ubdatũ si'õno hã te si'ubdatũ bådã wasu'u. ¹⁹Si'ubdatũ bådã hã ai'ãma ne pari, te za apito hã dama ai'ru, da te aiwazere da, dazazém hawi. Tawamhã te za dama ai'ru, da te dasiwi ai'rã nhizãri da. Taha parimhã te za aihãiba wede na hã dasiwi sasõmri ni, hãwi sa'o da. Tawamhã si norĩ hã te za aihãiba nhi ihãto'o na si siwi uprosi.

²⁰Tawamhã si'ubdatũ bådã âma ne pari, apito Fara'o tiwaptã'ázém na dasa te te 'manharĩ wamhã, ma tũ uburé tite romhuri'wa norĩ ma, dasa hã tâma 'manharĩ za'ra. Tawamhã uva 'rãĩ wa'u isé za'wari'wa norĩ nhĩb'ihâ'a, i'u'etê wapu 'manharĩ'wa norĩ nhĩb'ihâ'a me apã da te sani zahuré da hã ma tũ dama 'ru zahuré. Tahawa, ma tũ duré dama 'ru zahuré, dasa te te i'manharĩ u, da te dasiwi saprõni zahuré da. ²¹⁻²²Tawamhã âne na Zuzé te te tâma iwaihu'u zahuré zéb zarina si, ma tũ tâma tiromhãimana zahuré: Tahawa, apito, uva 'rãĩ wa'u isé za'wari'wa norĩ nhĩb'ihâ'a hã ma tũ apã tisã, uva 'rãĩ wa'u isé za'wari'wa na te te tâma 're romhuri mono da. Ma tũ duré i'u'etê wapu 'manharĩ'wa norĩ nhĩb'ihâ'a, hãwi isa'o na da te wĩri da hã dama ti'ru. ²³Tane nherê, uva 'rãĩ wa'u isé za'wari'wa hã, ma tũ Zuzéhé na hã po're ha'ãri pese. Ahã wa, tinhimirosa'rata na hã niwamhã âma po're pu'u õ di tũ.

Zuzé, apito nhimirosawêrê na te te âma tâma isaprizé wasu'u

41 ¹Tawamhã ma tũ oto maparane tiwahu. Nimahã bātã na Ezitu te, apito hã ma tũ rosawê, Nilu na panho'õmo nhisi zaihã na isam na. ²Taha ré powawê ihãipe iwê ihãsu 7 na â hawimhã ma tũ wairé. Wairébé wi, te duré pazaihã na du teihi po hã te te 're huri. ³Taha wi, ma tũ duré isarina â hawimhã powawê 7 na ihãiba amo norĩ hã wairé, i'wahi pesere iwasétê uptabire hã. Ta norĩ hã te imorĩ'rata na pazaihã na isimasab siré aimasa. ⁴Tawamhã powawê i'wahire iwasétêre hã ma tũ ihãipe iwê ihãsu hã siwi uprosi.

Tawamhã apito ma te oto toporo. ⁵Taha pari ma tũ duré apã hã tũmo hato. Tũmo sito wamhã, ma tũ duré rosawê. Sõtõ 'rowimhã, ma tũ 'madã, amho trigu te, misi nherê, 7 na ihawi iteihĩ mono bã i'rã iwairébé mono hã. Ta norĩ hã iwê uptabi i'rã zurutu na hã. ⁶Taha wi, ma tũ duré 7 na i'rãĩ 'ré hã wairé, rop si 're irosa'wari mono hawi rowa'u'u wa'ro te te iteihĩ 'ré mono 'rã hã. ⁷Tawamhã ta norĩ hã ma tũ 7 na i'rãĩ wê norĩ ré hã siwi sõmri za'ra.

Tawamhã apito, oto apã topo'o wamhã, ma tũ waihu'u, sõtõ 'rowi te te irosawêrêzém na si. ⁸Tawamhã awêm na mararé te te isahoi mono zém na hã hãtã'ã di, duré tâma robzei õ di. Tahawa Ezitu âma romhõsĩ'wa norĩ zũ, duré rowaihu'u pese norĩ zũ te uburé sũ tihãrã za'ra. Tawamhã apito te tinhimirosawêrê hã tâma wasu'u za'ra. Tane nherê, ni'wa te te âma tâma saprĩ waihu'u õ di. ⁹Tahawa uva 'rãĩ wa'u isé za'wari'wa norĩ nhĩb'ihâ'a hã ma tũ apito ma tinha âne:

— Āhā na iwasété na te āma i'upazém na hā wa oto īsina po're puru.
¹⁰Nimahā bātā na izada asiti'rui wamhā, duré i'u'ētē 'manharī'wa zada asi-
 ti'rui wamhā, ma tō dama iwahāiba 'ru, dazazéb 're, da te waza da, apito
 'madā'ā'wa norī nhīb'ihā'a nhorōwa āma. ¹¹Tawamhā nimahā mara na hā wa
 tō wahāiba si'uiwa na rosawērē ni. Wanhimirosawērē, aiwab'ō na marī te
 te wama iwasu'uzém na. ¹²Tamemhā te Ebreu wasiré hā 're hāimana, apito
 'madā'ā'wa norī nhīb'ihā'a ma, romhuri'wa hā. Tawamhā taha ma, wa tō
 wanhimirosawērē hā tāma wasu'u ni. Tahawa ma tō āma wama saprī, wa te
 irosawērēzé, marī te te iwasu'uzém na hā. ¹³Tawamhā te te āma wama isap-
 rīzéb zarina ma tō watobro. Wa hā wa tō te 're iromhuri 'rata mono zéb u hā
 apā āzé. Duré i'u'ētē 'manharī'wa hā ma tō ibutu wazi na hā dasiwi wīrī ni, tō
 te te wama āma isaprīzéb zarina rosawērē hā.

¹⁴Tawamhā apito Fara'o, Zuzéhé zō ma tō hā. Sō hārā wamhā, te waptu na
 sō ta'maimorī ni, dazazém hawi da te dasiwi wazere da. Tahawa, ma tō a'ā
 siwatasu pa. Ma tō duré ti'uzā na hā a'ā saprī. Taha pari te oto apito u hā mo,
 isō're sab da. ¹⁵Tawamhā te apito hā tāma tinha āne:

— Wa tō rosawē, ni'wa te te īma āma isaprī waihu'u ō na hā. Tane nherē,
 rosawērē na āma isaprī waihu'u'wa na wa tō aiwasu'u hā wapa.

¹⁶Tawamhā Zuzé ma te asa āma tāma wa'rā, āne:

— Ta hā, isi'uihā na hāi ō di. 'Re ihāimana u'āsi mono si, te za irosawērē-
 zém na hā āma asada'ā, marī hā za ihāimanazé romnhowam na āma iwaihu'u
 wē zéb da hā.

¹⁷Tawamhā apito, ma tō tāma wasu'u āne, tinhimirosawērē hā:

— Te irosawērē 'rem hā Nilu panho'ōmo zaihā na wa tō za. ¹⁸Taha ré
 powawē ihāipe iwē ihāsu 7 na ā hawimhā ma tō wairé. Wairébé wi, te duré
 pazaihā na du teihi po hā te te 're huri. ¹⁹Taha pari, ma tō duré isarina ā
 hawimhā powawē 7 na ihāiba amo norī hā wairé, i'wahi pesere iwasété upta-
 bire hā. Niwamhā ō norī sine hā Ezitu 'remhā te i'mai'madā'ā ō, wa īnhotō
 'rowimhā ab'madā, iwasété uptabi na hā. ²⁰Tawamhā powawē i'wahire iwa-
 sétére hā ma tō ihāipe iwē ihāsu hā siwi sōmri za'ra. ²¹Tane nherē, ihāipe te
 te sōmri za'ra nherē, te āma sidupu za'ra āna aimasa, 'wahi u'āsi. Tawamhā
 wa tō oto toporo. ²²Taha parimhā wa tō duré rosawē. Īnhotō 'rowimhā wa
 tō 'madā, amnho trigu te, misi nherē, 7 na ihawi iteihī mono bā i'rā iwairébé
 mono hā. Ta norī hā iwē uptabi isu wawē i'rā zurutu na hā. ²³Taha pari ma
 tō duré 7 na i'rāi 'ré hā wairé, rop si 're irosa'wari mono hawi rowa'u'wa wa'ro
 te te iteihī 'ré mono 'rā hā. ²⁴Tawamhā ta norī hā ma tō 7 na i'rāi wē norī ré
 hā duré siwi sōmri za'ra. Ā hā wa tō romhōsi'wa norī ma hā aré tāma wasu'u
 za'ra. Tane nherē, ni'wa te te īma āma saprī waihu'u ō di.

²⁵Tawamhā Zuzé, te apito ma tāma tinha āne:

— Maparane isahoi mono zé te misi haré marī hā wasu'u zahuré. Ta norī
 na hā ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono, marī hā aima waihu'u siro, za marī te
 te i'manharizéb da hā. ²⁶Powawē iwē ihāipe, 7 na ihāiba hā te 7 na wahu hā
 wasu'u. Duré 7 na amnho te hawi iteihī mono bā i'rā iwairébé, i'rā iwē uptabi
 isu wawē isurudu hā, aiwa te tō 7 na wahu hā wasu'u zahuré. ²⁷Tawamhā
 duré powawē i'wahire iwasétére, powawē ihāipe iwē za'u, ā hawi 7 na iwai-
 rébé hā, duré i'rāi 'ré rop si 're irosa'wari mono hawi rowa'u'wa wa'ro te te
 iteihī 'ré mono 'rā 7 na ihāiba hā, aiwa te duré wahu hā wasu'u zahuré, 7

na za da'āma iwahu, mra da te 're isépata za'ra mono na hã. ²⁸ 'Iuwaibaba na wa tô imreme na hã āma aima rowasu'u. 'Re ihâimana u'āsi mono, ma tô marĩ za te te i'manharizé hã aima hãiré siro, apito. ²⁹ Ezitu 'remhã te za 7 na da'āma tiwahu, daro mono bâ danho ahâ ré hã. ³⁰ Taha pari, 7 na te za duré da'āma tiwahu, mra da te 're sépata za'ra mono ré hã. ³¹ Mra da te 're sépata za'etê za'ra mono wa, Ezitu āma mrab ahâ dama 're ihâimana za'ra mono na 're idapo're pu'u za'ra mono da hã mare di za. ³² Asimirosawērē na āma isahu hã, 'Re ihâimana u'āsi mono, za marĩ te te i'manharĩ su'u da, te te sima irowairébézé, te wasu'u.

³³ Tawamhã Zuzé, ma te duré āma uzusi, āne timreme na tãma:

— Tahawa aré iwē, apito, aibã i'rã nhimiza'rese wē isimirowaihu'u pe ipisutu da hã, ti'ai wa'ōtō nho'u Ezitu 're, te te 're irob'madã'ā mono da hã. ³⁴ Tawamhã apito te za duré aibã norĩ romhuri 'madã'ā'wa da, ipisutu za'ra, Ezitu 're uburé dazaru'i mono bâ 're inomro mono da hã, amnho tehãri ré misi sa'u na imrotō hawip sidâpâsi da te 're po'o za'ra mono da, te te dama 're i'ru za'ra mono da hã, 7 na wahu morĩ ré danho ahâ ré, da te 'rã'ōtō mono da hã, 'ri nho'ōmo mono bâ. ³⁵ Tawamhã oto wahu iwē we hâimana za'ra mono ré hã, te za tô aibã norĩ amnho trigu hã te te ubumro za'ra, 'ri nho'ōmo mono bâ amnho ubumrozéb 're, te te 'rã'ōtō mono da, asimiwada'uri zarina. ³⁶ Tawamhã amnho ubumro hã te za 7 na mrab zépata ré wahu morĩ ré hã dama tihâimana za'ra, ti'ai wa'ōtō nho'u Ezitu 're. Tahawa, mráp te, idasi'utōrĩ da hã mare di za.

Zuzé hã, apito zapari Ezitu āma isi'rãnho'ōmozé wasu'u

³⁷ Tawamhã Zuzéhé nhimirowa'ōtō 'manharizé, ma tô apito hã wēsã. Tãma iromhuri'wa norĩ zama ma tô duré siwi wēsã. ³⁸ Tahawa te apito, tite romhuri'wa norĩ ma nharĩ za'ra āne:

— Ni'wa hã wa te wasiwi sãmri ô di, aibã Zuzéhé ne hã, 'Re ihâimana u'āsi mono Pē'ezani ré 're ihâimana mono hã, wate ti'ai wa'ōtō nho'ōmo 're, dama isi'rãnho'ōmo da hã.

³⁹ Āne te te tãma nharĩ za'ra pari, ma tô Zuzéhé u hã oto aipĩ'ra. Tawamhã te āne tãma tinha:

— 'Re ihâimana u'āsi mono, ma tô āne na hã uburé aima hãiré. Tahawa ni'wa asipai u marĩ waihu'u'wa hã, duré isimiza'rese wē hã hâimana ô di. ⁴⁰ Tahawa te za a hã inhimiromhurizé 'ri za'etê 'remhã, dama i'rãnho'ōmo na hã 're aihâimana mo. Tahawa, te za uburé inhĩb'a'uwē norĩ asimiwada'uri-zém na hã te te siwi 're aimreme wapari pese. Tawamhã iwétési wa za asipai u dama ipire na hã 're ihâimana, wa hã apito uptabi na 're ihâimana mono wa. ⁴¹ Tahawa, āhã na wa za oto aipisutu, Ezitu āma uburé dazaru'i mono bâ dama asi'rãnho'ōmo da.

⁴² Tawamhã apito Fara'o, ma tô tinhiptômohi wasisizé danhib'apito waihu'u-zém na isihâtã ré hã waze. Te te wazere wamhã, ma tô Zuzé hã āma siptômohi wasisi. Taha pari, ma tô duré da'uza ihã su'u na hã uza. Êtê waipo pré oru 'manharĩ na tinho'rebzu hã ma tô duré tãma tisē. ⁴³ Taha pari, Ezituhu nhĩb'apito uptabi zapari dama i'rãnho'ōmo te, awaru na wedewara zapore na 're wara da hã, ma tô duré tãma sa'ré, apito na da te āma waihu'u za'ra da. Tahawa, ma tô duré tite aibã norĩ ma, isôwab za'ra āne hãsi mono sina si'aba'ré da hã, duré

tāma rob'ru za'ra: “Tāma hā asiwasi aba mono!” Āne ma tō Zuzé hā dama si'rā-nho'u, Ezitu āma. ⁴⁴Tawamhā apito Fara'o, te Zuzéhé ma tinha āne:

— Wa hā apito. Tane nherē, a hā dama 're rowairébé mono ō nherē, ni'wa Ezitu ti'ai 'remhā marī te te i'manharī da hā mare di za.

⁴⁵⁻⁴⁶Tawamhā apito, ma tō Zuzé hā sisi, Zafenate-Panéia na. Duré pi'ō Asenati na isisi, Potifera, sasedoti 'ri nho'u Heliopoli na isisi āma 're ihāimana mono 'ra hā, ma tō duré tāma tisō, imro da hā.

Tawamhā Zuzé, 30 na āma iwahub āma ma tō Ezitu āma apito ma romhurizéb u hā āzé. Tawamhā apito nho're hawimhā ma tō oto watobro. Watobro wamhā, Ezitu ti'ai mono bâ hā te te oto rowaimrami. ⁴⁷Tawamhā 7 na da'āma wahub ré hā, ti'a hā sō pese di, amnho na hā. ⁴⁸Tawamhā Zuzé, ma tō uburé amnho hā te te a'ubumro. Te te a'ubumroi mono wamhā, ma tō 'ri nho'ōmo mono bâ te te a'maza, siwaptoma roptehutu na daburu na da te 're itehāri za'ra mono hā. ⁴⁹Āne ma tō Zuzé hā trigu sa'ētē uptabi na te te a'rā'ōtō, pazaihā na supara 'ré 're isimi'wara mono ne. Sa'ētē uptabi wa, ma tō isa'rada hā oto sazā, da te dasiwi sa'rata waihu'u ō wa oto.

⁵⁰Tawamhā mrab zépata te, wahum norī te te āma sāna'rata wana ré, ma tō Zuzé, pi'ō Asenatihi wamhā, ti'ra hā maparane wabzu. ⁵¹Tawamhā ipoto'rada hā ma tō sisi, Manasé^a na. Āne ma te tawamhā, isisi na hā āma dama tinha: “Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō ipawapto, te 're irobzépata mono na hā ipo're si'āri da, duré uburé īmama 'ra norī na zama ipo're si'āri da.”

⁵²Tawamhā duré isāna're ipodo hā ma tō sisi, Efraī^b na. Tahawa te duré tinha āne: “Re ihāimana u'āsi mono, ma tō i'ra hā īma sōmri zahuré, ti'ai wa'ōtō nho'ōmo 're, te 're irobzépata mono zéb 'remhā”.

⁵³Tawamhā Ezitu āma danho ahā na 're romhāimana mono ré, ma tō oto 7 wahu hā ai'utō. ⁵⁴Tawamhā Zuzé te te iwaihu'uzéb zarina, ma tō 7 wahub da hā oto tinhana'rata, mra da te 're isépata za'ra mono da hā. Ti'ai wa'ōtō nho'u ihāiba amo norī āma hā ma tō mra hā da te 're sépata za'ra. Tane nherē, Ezitu ti'ai mono na daza'ru norī na hā te mra na dasima iwē na 're dahāimana za'ra. ⁵⁵Tawamhā ezipsiu norī mrab zépata na te te sāna'rata za'ra wamhā, ma tō apito u hā ai'aba'rē, te te tiwi rowaptērē za'ra da, mram na. Tahawa, te āne tāma nhari za'ra:

— Zuzéhé u si ai'aba'rēi wa'aba. Tawamhā taha si te te aima iwaihu'u za'ra wa'aba zéb zarina si, te za niha hā asiwi i'manharī 'wa za.

⁵⁶Tawamhā ti'ai wa'ōtō nho'u Ezitu 're uburé daza'rui mono bâ mra da te oto 're sépata za'ra mono wamhā, ma tō Zuzé, uburé amnho ubumrozé 'ri hā dama 'ridawa za'ra, amnho wede na ezipsiu norī ma, te te āma sāna'rata da hā. ⁵⁷Tawamhā uburé ti'ai wa'ōtō nho'u ihāiba amo norī āma 're idahāimana za'ra mono, ma tō Ezitu u hā 're danomro, Zuzéhé wi amnho, da te 're uipra za'ra mono da, dasa zō hā ropā dawi sō 're robaba za'ra mono wa.

Zuzéhé dub'rata norī, Ezitu u isi'aba'rézé wasu'u

42 ¹Tawamhā Zaco, Ezitu āma amnho ahā wasu'u te te wapari wamhā, ma tō āne ti'ra norī ma nhari za'ra:

a 41.51 Manasé hā Ebreu norī mreme na “marī na dapo're si'ārizé” aiwa prā na ne iwapari na hā. b 41.52 Efraī hā Ebreu norī mreme na “da'ra potozé” aiwa prā na ne iwapari na hā.

— E marĩ da, te taré nasi asi'madâ'a za'ra wa'wa. ²Ezitu âma amnho ahâ wasu'u hã wa tô wapa. Tahawa te za tamomo ai'aba'réi wa'wa, dawĩ 'mai'uipra za'ra wa'aba da, mrap te, wasi'utõrĩ tã da âmemhã.

³Tawamhã Zuzéhé dub'rata norĩ 10 na ihâiba za'ra hã te oto Ezitu u ai'aba'ré, amnho te te dawĩ 'mai'uipra za'ra da hã. ⁴Tane nherê, Zaco Zuzéhé noi uptabi Bêzamihi ma hã te te waprosi õ di, isiré za'ra morĩ da hã, marĩ sô watobro õ'um-nhasite, âne na âma hâtâ'a siromo wa. ⁵Tawamhã Zacoho 'ra norĩ ma tô ni'wam norĩ aimawĩ siré amnho te te 'mai'uipra za'ra da hã ai'aba'ré, tô uburé ti'ai wa'õtõ nho'u Cana'a na romnhisi âma mra da te sêpata za'ra wa, idasi'aba'ré norĩ siré.

⁶Tahawa, Zuzé dama i'rânho'ômo dâ'âsina daza'rui amoi hawi 're idasihutu mono ma hã ma tô amnho te te dama 're awede. Tawamhã idub'rata norĩ itême sihutu wamhã, ma tô isô'remhã hi'râtītõ tãma asimro. Ma tô duré ti'ubu na ti'ai u hã tãma roptob za'ra. ⁷Tawamhã Zuzé tisisânawã norĩ te te 'madâ'a za'ra wi, ma tô waihu'u za'ra. Tane nherê, te te iwaihu'u za'ra õ ne, te mreme tete na hã sadanharĩ za'ra âne:

— E ma hawimhã bété, a norĩ wa'wa hã.

— Cana'a hawimhã wa norĩ wa we ai'aba'ré ni. Wa tô wasima wê za'ra ni, mra wa te 'mai'uipra za'ra da. — Âne ma tô asa âma tãma wa'rãmi za'ra, timreme na hã.

⁸Zuzé hã ma tô tisisânawã norĩ waihu'u za'ra. Tane nherê, tino hã asa te te siwi waihu'u õ di. ⁹Tawamhã Zuzé te te âma isaho za'ra mono na hã ma tô oto po're puru. Tahawa, te âne tãma nharĩ za'ra:

— Îma hã a norĩ wa'wa, dama wapsâi'a'wa norĩ te we ai'aba'réi wa'wa, ti'ai wa'õtõ nho'ômo 'remhã nima niwĩ wanhitob'ru norĩ ma, ro sib'uwa na 're isa'wari mono zô asiwi sabui wa'aba da hã.

¹⁰Tawamhã asa ma te âne âma tãma wa'rãmi za'ra:

— Mare di, wanhib'apito. Taha dai õ di. Wa norĩ hã aimã romhuri'wa norĩ, mra wa te 'mai'uipra za'ra da si wa tô we ai'aba'ré ni. ¹¹Wa norĩ hã simisutu na wamama wama 're ihâimana za'ra mono 'ra. Duré apito, wa norĩ hã dama wapsâi'a'wa norĩ õ di. Sena na i'uwaibaba na si 're iwahâimana za'ra mono.

¹²— Te âma asaze za'ra wa'aba õ di. Tô ti'ai wa'õtõ nho'ômo 'remhã nima niwĩ ro sib'ware na 're isa'wari mono zô asiwi waihu'u aba da, te we ai'aba'réi wa'wa. — Âne ma te asa tãma âma wa'rãmi na sahu za'ra.

¹³Tawamhã asa te duré âne tãma siwasu'u za'ra:

— Wa norĩ hã Cana'a âma wa 're wahâimana za'ra. Duré wa norĩ hã aré wamama 'ra 12 na wahâiba za'ra hã. Tane nherê, wano misi ma tô wawi aimani za'ra. Wa'rãsutu si te wamama 'ratamhã nhamra, âhã na hã.

¹⁴Tawamhã Zuzé ma te duré asa âma tãma wa'rãmi za'ra âne:

— Mare di. Te tô we dama iwapsâi'a'wa za'ra wa'aba mo. ¹⁵Aimreme za'ra wa'wa sena zô, wa za pé âne na hã aimã 'manharĩ za'ra wa'wa. Anoi wa'wa we âwamhã wisi õ nherê, â hawimhã niwamhã aiwairébé aba da hã mare di za. Â hã apito zadawa para, wa sena na aimã ropisutu za'ra wa'wa. ¹⁶Misi te za sô ai'maimorĩ 'wa, anoi wa'aba zô hã. Tawamhã a norĩ wa'wa hã te za asisa'u hã dazazéb 'remhã aimasa wa'wa, sena na duré niha wamhã, senai õ na i'asiwasu'u za'ra wa'aba zém na te i'aiwaihu'u za'ra wa'aba zéb u. Sena hãĩ õ wamhã, dama wapsâi'a'wa na wa za tô aiwaihu'u za'ra wa'wa. Â hã apito zadawa para, wa sena na aimã ropisutu za'ra wa'wa, âne na.

¹⁷Tawamhã si'ubdatō bâta na dazazéb 're simasab da, ma tô dama 'ru za'ra.
¹⁸Ãhã wa, si'ubdatō bâta âma te Zuzé tâma siwasu'u za'ra âne:

— Wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono hã wa tô te 're wazé pese. Tahawa, te aima iwaihu'u za'ra wa'aba zéb zarina, îma 'manharĩ za'ra wa'aba wapsi, da te ai'uprosi aba da hã te dama asa'ré za'ra wa'aba ô di za. ¹⁹Sena na i'uwai-baba na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã, te za misi asisa'u dazazéb 're ai'manhamra 'wa, nima norĩ apâ ai'aba'rêi wa'aba nherê, 'wasari aba da amnho hã, ai'ra norĩ ma mra hã âma tâma simroi wa'aba da. ²⁰Taha parimhã te za ai'râsutu'wa we îma asiwi isaprõni 'wa. Tawapsi sena na aimreme na te aiwaihu'u za'ra wa'aba wamhã, i'ai'utõrĩ aba da hã mare di za.

Tawamhã te te tâma iwaihu'u za'ra zém na hã ma tô âma saze za'ra.
²¹Tahawa te âne sima nharĩ za'ra:

— Sena na wa oto robzépata za'ra ni, wanoi ma, wa te tâma irob'manharĩ za'ra zarina. Ta hã te te robzépata wa, wapo're na'rata te te sina wawi rowap-têrê za'ra nherê, wa te wasiwi wapari ô di. Tahawa awa'awi na wa oto robzépata za'ra ni.

²²Tawamhã Rubê ma te tino norĩ hã âma sada'âbâ za'ra âne:

— Wa tô aré aima nharĩ za'ra wa'wa, wanoi ma, marĩ iwasédé tâma 'manharĩ za'ra wa'aba tô da hã. Tane nherê, asiwi iwapari aba ô di. Tahawa iwapru sisa'warizé wa'râmimhã, wa oto âhã na hã wasiwi wa'âbâ ni.

²³Tawamhã Zuzé te te sina isadaihu'u za'ra zém na, ô norĩ hã te te siwi waihu'u ô di, ô norĩ mreme hã nasi da te âma tâma saprĩ wa, te te sadaihu'u za'ra ô newa. ²⁴Tawamhã Zuzé âne na imreme te te wapari za'ra wa, ma tô oto ihawib za'ra hã watobro. Tahawa, ma tô aiwa'ô. Siwa'ôĩ pari, duré apâ itême wisi za'ra wamhã, ma tô tidub'rata norĩ nho'a Simiã, da te dasiwi pawasisi da hã dama ti'ru.

Zuzéhé dub'rata norĩ, Cana'ã u apâ isi'aba'rézé wasu'u

²⁵Tawamhã idub'rata norĩ sa'u we te te i'wasari 're, amnho da te tâma 'masisi za'ra mono da hã ma tô romhuri'wa norĩ ma hã tâma 'ru za'ra. Duré apâ rob'uprazé ite za'ra sa'ui mono bâ, amnho zu da te tâma sême mono da hã ma tô dama 'ru za'ra. Duré bâdâdi na isazé, da te tâma sômri za'ra da zama ma tô duré dama ti'ru. Âne ma tô tâma 'manharĩ wê za'ra. ²⁶Tawamhã awaru po're pore ba nhisiwi ma tô amnho te te i'wasari da hã oto sa'ra za'ra. Taha pari, te oto tawamhã ai'aba'rê. ²⁷Tawamhã isimi'warazéb da, isimiza-hâri za'ra zéb u oto sihutu wamhã, ma tô nima hã tite sa'u hã wata wasihu, tinhimizama ma, te te tâma a da, isa hã. Tahawa, sa'ui wata âma rob'uprazé amnho zu inomro hã ma tô tisã. ²⁸Tawamhã tisisânawã norĩ ma, ma tô tâma 'mahârâ za'ra âne:

— Îte rob'uprazé apâ ma tô îma sêrê ni. Âhãta te nomro, îte sa'ui 'remhã.

Tawamhã uburé si'râmi za'ra wa, ma tô duré tirêrê'e za'ra, pahi te. Tahawa te âne sima nharĩ za'ra:

— E niha ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã âne na wama rob'manharĩ za'ra.

²⁹Tawamhã oto Cana'ã u sihutu wamhã, ma tô timama ma, uburé tâma iromhâimana za'ra zé hã tâma wasu'u za'ra, âne:

³⁰— Aibã Ezituhu nhib'apito zapari dama i'rânho'u, mreme tete na ma tô wama nharĩ za'ra. Taré ti'ai wa'otô nho'u wa te wasiwi sabu da, wa te dama

irobzabu za'ra mono na hã. ³¹Tahawa, wa âne âma tâma wa'râmi za'ra ni asa hã: “Wa norĩ hã wa aibã sena na hã 're wahâimana za'ra. Tahawa wa te dama iwapsã'i'a za'ra mono da hã we wasi'aba'rêi ò di âwamhã. ³²Wa norĩ hã aré 12 na wahâiba za'ra, wasisânawã si wamama 'ra hã. Tane nherê, wano misi ma tô aimani. Isôsibi si te Cana'ã âma wamama 'ratamhã 're hâimana.” ³³Tawamhã dama i'rânho'u hã te âne wama nharĩ za'ra: “Sena na i'uwaibaba na si 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono na te aiwaih'u'u za'ra wa'aba da, te za misi asisa'u ai'manhamra 'wa, âme i'rata. Âhã ré, te za ni'wam norĩ hã dasa i'wasari 'wa, ai'ra norĩ ma, mra hã âma tâma simroi wa'aba da. ³⁴Anoi wa'wa te za duré we îma asiwi isaprõni 'wa âwa. Âne wamhã, sena na wa za aiwaihu'u za'ra wa'wa, we dama iwapsã'i'a za'ra wa'aba mono ò na hã, duré sena na i'uwaibaba na si 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono na hã. Tawapsi duré apã asisânawã wa'wa te aima hâiba nhomri za'ra wa'aba wamhã, te za âme ti'ai 're rowede na duré marĩ uipra na asima 're iromhuri za'ra wa'aba mo.”

³⁵Tawamhã tite mono bâ sa'u amnho ré te te oto baba za'ra wamhã, ma tô rob'uiirazéb ré sa'u dub 'rare hã iwa isimi'wara mono hã sãmri za'ra. Âhã wa, timama norĩ me rob'uiirazé te te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tô tâma tipê'ewara pese za'ra. ³⁶Tahawa te imama Zaco hã âne tâma nharĩ za'ra:

— Îra na te za asiwi i'tuba wa'wa. Zuzéhé âna hã wa tô 're îhâimana. Âhã na zama duré Simiã hã hâimana ò di. E niha te za duré âne nherê, Bêzami hã asiwi saprõni aba da, asima iwê za'ra wa'wa. E 'wa te za âne wamhã robzêpata. Wa hã, wa za tô duré robzêpata.

³⁷Tawamhã Rubê te timama ma tinha âne:

— Îmama, we apã Bêzamihi na te siri ò wamhã, îra te za îwi ipã. Za té wa hã âma îsi'madã, te i'madã'ã mono zém na hã.

³⁸Tawamhã imama Zaco ma te asa âma sada'ã âne:

— Îra, âma aime za'ra wa'aba hã morĩ ò di za. Zuzé idub'rada hã ma tô dârã. Tahawa Bêzamihi si te oto îratamhã 're sãmra. Duré ai'aba'rêi aba ré, marĩ sô watobro wamhã, te za îsi'ihwa, ipê'ézé zarina tô oto idã'ázé hã izô iwazere za'ra wa'wa.

Zuzéhé dub'rata norĩ, apã Ezitu u isi'aba'rézé wasu'u

43 ¹Tawamhã Cana'ã âma, te mra hã zahadu da te 're sépata za'etê za'ra. ²Tawamhã Zacoho 'ra norĩ, amnho Ezitu hawi te te i'âwisi mono oto uburé te te siwi uprosi wamhã, ma tô imama duré tâma nharĩ za'ra âne:

— Ai'aba'rêi wa'aba apã, mra suru na wazada 'mai'uipra za'ra wa'aba da duré.

³Tawamhã Zuda po're pu'u wa, te timama ma tinha âne:

— Aibã hã ma tô wama nharĩ siromo za'ra, wano wame morĩ za'ra ò wamhã, za te te iwawaibui wê za'ra ò na hã. ⁴Tahawa a hã wame satõrĩ za'ra wamhã, wa za tô ai'aba'rê ni, mra wa te asada 'mai'uipra za'ra da hã. ⁵Wame za'ra morĩ da, satõrĩ ò wamhã, iwasi'aba'rê da hã mare di za. Âne te duré wama nharĩ za'ra, aibã hã: “Anoi wa'wa we asiwi saprõni aba wapsi wa za aiwauibui wê wa'wa za.”

⁶Tawamhã Zaco te duré tâma tinha âne:

— E marĩ da, ma tô ropire sa'etê na îma hâimana da hã asiwi iwazere 'wa. Duré e marĩ da, ma tô aibã ma, ano ihâiba amo aima ihâimana za'ra wa'aba na tâma iwasu'u za'ra wa'wa bété.

⁷Tawamhã asa ma te âne duré âma sada'âbâ za'ra:

— Õ hã aibâ hã ma tô nasi wazadanhari na sahu za'ra, wahâiba na za'ra hã duré wa'ra nori na. Âne ma tô duré wazadanhari za'ra: “E aimama 'wa te zahadu hâiba ré 're hâimana. E te duré asisânawâi wa'wa aimawi hã 're 'mai-hâimana.” Tahawa, tô te te nasi wazadanhari za'ra wamhã, wa tô nasi tô ôhõ wamreme na si âma sada'âbâ za'ra ni. E niha wa aré bété waihu'u za'ra ni, wano wa te itême wasiwi saproni da, te te wawi ihâiba waptêrê za'ra zém na hã.

⁸Tawamhã Zuda te duré timama ma tinha âne:

— Ma'apé a'ra si'ritéi'wa satôri, âma isiré mori da. Âhã wamhã, awa'awi wa za oto ai'aba'rê ni. Âne wamhã, ni'wa idâ'a da hã mare di za, niha hã wamhã wa nori hã, duré a hã, duré wa'ra nori hã. ⁹Wa hã Bêzamihi na wa za âma isi'-madâ. Duré rowê na we apâ te âma siri ô wamhã, wa hã wa za tô i'upa'wa na hã ihâiba. Âhã wamhã, wa za duré te aima âma i'upazém na ône u'âsi 're ihâimana. ¹⁰Wazô rowaptâ'a za'ra âna wahâimana za'ra ô 'wa'âhã, wa aré maparane wasi'aba'rézém na nasi wasina siri za'ra ni, ôwamhã duré we apâ hã.

¹¹Tawamhã te imama âne tâma tinha:

— Niha hã aimawi hã te oto aima waihu'u ô di. Tahawa âne te za pé asiwi i'manhari 'wa za: Õ hã aibâ ma, taré tâma asôprub za'ra wa'aba zéb da hã te za ate wa'aba mono bâ sa'ui 're asiwi iséme aba mo. Wanhiti'ai 're, mari iwê 're ihâimana za'ra mono hã te za tâma i'wasari 'wa, taré tâma sômri za'ra wa'aba da, suru na ba'usamo na wedewa'u tom nhisi hã, suru na ropi hã, suru na dasaiwaririzé hã, duré suru na amiduwi sine hã. ¹²Rob'uiprazéb zama te za duré âma isisiwi na tâma i'wasari 'wa za isiré. E mari wa. A nori wa'wa sa'ui 're amho we i'wasari aba zu, isôpêtê za'ra wa'aba wa'râimimhã, apâ tâma isômri za'ra wa'aba da si, ta hã te te ai'uptob za'ra wa'aba dâ'âsina. Até ta hã ma te sa'rese âna aima sême za'ra wa'aba ni. ¹³Te za duré ano asiwi isaproni 'wa pé. Sa'êtê te za ai'aba'rêi wa'wa, ô hã aibâ hã duré asiwi sôpêtê aba hã. ¹⁴Re ihâimana u'âsi mono iwaihu'u pese si niha hã aibâ ma, te te i'manhari da hã wa isima wê, taha zarina ai'âma siwamri za'ra wa'aba wa, te te aima waprozi za'ra wa'aba da, asisânawâ nori na Bêzamihi me we asiwi siri aba da âwa. Bété duré i'ra nori te simini za'ra wamhã, mari hã te 'manhari dai ô di wa hã. I'ra âna wa za tô oto 're ihâimana.

¹⁵Tawamhã Zacoho 'ra nori ma tô tinhoprubzê hã duré rob'uiprazé isisiwi na hã te te sima sé. Taha pari te oto tawamhã Ezitu u ai'aba'rê, tino za'ra Bêzamihi ré. Tawamhã sihutu wi, ma tô Zuzéhé ma te te tâma nhari za'ra da hã itême ai'aba'rê. ¹⁶Tawamhã Zuzé, Bêzami isiré we imori za'ra na te te 'madâ'a wamhã, ma tô tinhorôwa 'madâ'a'wai ma tinha âne:

— Inhorôwa u, ma'apé âhã aibâ nori hã simroi mono. Duré inhimizama hã 'maiwiri, dasa hã âma 'manhari da, abzuma za isiré saihuri dâ'âsina.

¹⁷Tawamhã te te tâma iwaihu'uzé hã ma tô 'manha. Tahawa isadawa zarina ma tô isisânawâ nori, Zuzéhé nhorôwa u te te simro. ¹⁸Tawamhã isôrôwa u oto sihutu wamhã, ma tô tipahi pese za'ra. Tahawa te âne sima nhari za'ra:

— Âwamhã ma tô we te te wanhimro, iwana wamhã, rob'uiprazé wate za'ra sa'ui 're apâ te te wama iséme mono u'âbâmhã, amho zu. Sena na te za tô oto dasiwi wasusi za'ra ni. Te za duré wate awaru po're pore nori hã wawi waibu za'ra ni. Te za duré dasiwi wawaibu ni, wapawa'âbâ âna wa te dama 're romhuri za'ra mono da hã.

¹⁹Tawamhã isōrōwa 'ridawa u oto sihutu wamhã, 'ri 'madâ'â'wai ma, te tãma nharĩ za'ra âne:

²⁰— Ma'âpé wazawi na hã wawapari za'ra na. Imorĩ'rata na mra, wa te 'mai-'uipra za'ra da hã, wa tō we âwamhã ai'aba're ni. ²¹Tane nherê, wawi hãiwahã za'ra wa, iwanhimi'warazéb u oto wasihutu wamhã, wa tō sa'u amnho ré wa te i'wasari, wa te wata wasihu za'ra wamhã, wate za'ra rob'uiprazé wahãiba mono bâ sãmri za'ra ni, wawi sô ro'wanhi'riti za'ra âna. Ta hã wa tō duré apã we 'wasari ni. ²²Taha nhipai u hã wa tō duré we âma wasihãiba waptob za'ra ni, rob'uiprazém na, mra wa te duré âma i'uipra za'ra da hã. Wa norĩ hã wa te waihu'u za'ra ô di, ni'wa rob'uiprazé apã te te duré wama iséme za'ra na hã.

²³Tawamhã 'ri 'madâ'â'wa asa ma te âne âma sada'âbã za'ra:

— Asima iwê na aihãimana za'ra wa'aba, aipahi za'ra wa'aba âna. Áté 'Re ihãimana u'âsi mono, ate za'ra wa'wa hã, duré aimama te wa'wa hã ma tō rob'uiprazé apã hã aima sême za'ra wa'wa. E mari wa. Wa hã wa tō irowa'âbã za'ra wa'aba zé rob'uiprazé hã ti'â tō.

Tawamhã 'ri 'madâ'â'wa ma tō Simiã itēmeb za'ra hã oto saprô. ²⁴Taha pari 'ri para u ma tō te te simro. Tawamhã ma tō duré â hã tãma sômri za'ra, âma sipara upsô za'ra da. Awaru po're pore sazéb zama ma tō duré tãma sômri za'ra, tisa te te âma ihuri da hã isabâdâb za'ra. ²⁵Tawamhã isisânawã norĩ, Zuzé abzuma za itême wisi za'ra wa, te te tãma sômri za'ra da, te te i'wasari hã ma tō oto sima sani siromo za'ra, te te waihu'u za'ra wa, za ôme ime isa za'ra na hã. ²⁶Tawamhã Zuzé ma tō wi, tinhorōwa u. Wisi wi, ma tō tinhibzari hã tãma sômri za'ra, tiza'rui hawi te te siré tãma i'wasari hã. Te te tãma sômri za'ra wamhã, ma tō hi'râtītō isō'remhã tãma asimro, ti'ubu na te te tãma roptob za'ra sina, ti'ai u. ²⁷Tawamhã tisisânawã norĩ rowê zô te te sadanharĩ za'ra pari, te âne duré sadanharĩ za'ra:

— E aimama 'wa hã rowê na te 're sãmra, ã îma iwasu'u za'ra wa'wa ihi hã. E zahadu te hãiba ré 're hãimana.

²⁸— Îhe, aima romhuri'wa wamama za'ra hã te zahadu rowê na 're hãimana.

²⁹Tawamhã Zuzé sibabarãi u te te rob'madâ'â mono wamhã, ma tō tino Bêzami hã 'madâ, tina 'ra hã. Tahawa, te âne tidub'rata norĩ hã âma sadanharĩ za'ra:

— E ôhōta asôbabati wa'wa, îma iwasu'u za'ra wa'wa hã. 'Ritêi'waire, 'Re ihãimana u'âsi mono si iwê hã te te aima 're i'apisutu mono da si, wa tō îsima aiwê.

³⁰Tawamhã tino te te 'madâ'â wa, pē'ê toi uptabi di, Zuzé hã. Tahawa wara sina ma tō watobro, tiza'warizéb u sébré da, tamep si a'â siwa'ô da. Tame te oto tō tawamhã aiwa'ô. ³¹Tawamhã siwa'ôĩ âna oto hãimana da, sitété wamhã, ma tō oto si'ubu upsô. Taha pari ma tō duré oto watobro, tisisânawã norĩ u. Tawamhã te oto dama tinha âne:

— Ma'âpé, isa hã tãma sa'ã za'ra wa'aba mono.

³²Tawamhã Zuzéhé ma, ma tō abzuma isa hã tãma sãrĩ ni, danhiti wedeza tãma isabzéb âma. Ma tō duré isisânawã norĩ ma, isa hã tãma sôré ni, wedeza aimawi tãma isab za'ra zéb âma. Te duré wedeza aimawi hã za, ezipsiu norĩ tame dasiré isi'ubumro norĩ, âma isaihurizéb da hã, ta norĩ hã Izaraéu nhihudu norĩ siré 're saihuri waihu'u mono ô wa, tãma za'ra hã iwê na 're

hâimana mono ô wa. ³³Tawamhâ isisânawâ norî hâ te Zuzéhé nho'remhâ asimro. Āhâ wa, Zuzé ma tô dadub'rata uimrehêne tisâ. Isâna'remhâ ma tô duré isôsi hâ tisâ. Ta hawimhâ 're irere'e mono sidâpâsi ma tô te te anhoré, tidub'rata norî hâ ô tinoi u. Āne na ô norî si'madâ'â za'ra wamhâ, ma tô si'madâ'â pese za'ra, si'âma tob'uzu za'ra sina. ³⁴Tawamhâ Zuzéhé ma, ĩsa da te ĩsarî hawi ma tô duré idub'rata norî ma, da te tâma sôré. Tawamhâ Bêzamihi ma si ma tô 'amrami na hâ 5 na tâma âma sahu ni, sa'êtê na. Tawamhâ sima iwê na ma tô to sina simihâri za'ra, Zuzéhé siré.

Zuzéhé nhimihâsizé, Bêzamihi te sa'ui 're, da te isêrêzé wasu'u

44 ¹Tawamhâ Zuzé, tinhorôwa 'madâ'âwai ma, ma tô tâma waihu'u âne:

— Aibâ norî tite sa'u we te te i'wasari hâ te za mram na tâma i'masisi za'ra, isiptete bâ za'ra, te te i'wasari da hâ. Tahawa, te za duré ite mono bâ sa'ui wata 'remhâ ite za'ra rob'uprazé apâ tâma iséme mo. ²Taha pari te za ĩnhimihâsizé êtê waipo prâ prata na i'manharî hâ danhobabati te sa'ui 're tâma isê, rob'uprazém na trigu te te âma iwa'âbâ za'ra zu.

Tawamhâ 'ri 'madâ'âwa ma tô Zuzé uburé te te tâma iwaihu'uzéb zarina 'manha. ³Tawamhâ tite za'ra awaru po're pore ré ma tô Zuzéhé sisânawâ norî mararé uptabi wairé, si'aba'rê da oto. ⁴Tawamhâ 'ri nho'ômo hawimhâ ma tô oto wairé. Tane nherê, zahadu sina pahâ za'ra ô ré, te Zuzé tinhorôwa 'madâ'âwai ma tinha âne:

— Mo oto aibâ norî zarina sa'êtê aimorî za'ra na. Tawamhâ 'râwi sasimri za'ra wamhâ, te za âne tâma inharî za'ra za: “E marî da, ma aiwétési iwê wa'râmi iwasété na si asiwi iwa'âbâ 'wa. ⁵E marî da, ma tô ĩnhib'ihâ'a nhimihâsizé êtê waipo prâ prata na i'manharî hâ tiwi isimi'uri za'ra wa'wa. Taha na te te 're hâsi. Taha na te duré romnhowamhâ marî iwatobrozé hâ te te 're awaihu'u siro. Marî iwasété uptabi ma tô i'manharî za'ra wa'wa.”

⁶Tawamhâ 'ri 'madâ'âwa 'râwi te te sasimri za'ra wamhâ, ma tô âne Zuzé te te tâma iwaihu'uzéb zarina tâma nharî za'ra. ⁷Tane nherê, âne ma te asa âma tâma wa'râmi za'ra:

— Wanhib'apito, e marî da, ma tô âne na âma wama inharî za'ra. Āne hâ wa norî hâ wa te 'manharî waihu'u za'ra ô di. Wama pire za'ra di. ⁸Ti'ai wa'ôto nho'u Cana'ā hawi, we apâ wasi'aba'rê na sahu wamhâ, wa tô rob'uprazé wate za'ra sa'ui mono bâ, wa te isôpêtê za'ra hâ we apâ âma siri za'ra ni. E marî da, wa aré bétê asib'apito te, êtê waipo prâ prata 'manharî hâ niha wamhâ, êtê waipo pré oru 'manharî hâ wasiwi simi'uri ni. Waihu'u ô di. ⁹Ni'wa te 're, hâsizé sôpêtê wamhâ, te za wîri ni za. Tawamhâ wa norî hâ wapawa'âbâ âna aima romhuri za'ra wa'aba 'wa na wa za 're wahâimana za'ra.

¹⁰Tawamhâ 'ri 'madâ'âwa asa ma te âma tâma wa'râmi za'ra âne:

— Tane tô. Wa âma asaze za'ra wa'wa. Tane nherê, ni'wa te 're, te isâmri si te za ĩma romhuri'wa na 're hâimana. Tawamhâ isiré norî a norî wa'wa hâ te za asima iwê na apâ ai'aba'rêi wa'wa za.

¹¹Tawamhâ tite mono bâ ma tô si'aba'rê na awaru po're pore ba nhisi hawi sa'u hâ sizari za'ra, ti'ai u. Ma tô duré tawamhâ wata wasihu za'ra, tite mono bâ. ¹²Tahawa Zuzéhé nhorôwa 'madâ'âwa, te amnho ré hâ sa'u te te tiwi sô azabu, ipoto'rata te hawi, danhobabati te u. Tawamhâ Bêzamihi te, amnho ré

sa'ui wata 're ma tô hâsizé hã tisã. ¹³Tahawa ma tô isisânawã norĩ ti'uzza 'râwi siwi hâiwazu za'ra, tiwi robzei'ô za'ra wa. Taha pari ma tô marĩ te te i'wasari hã awaru po're pore ba nhisiwi apâ sima sa'ra za'ra, 'ri nho'ômo u tino siré te te apâ sina siri za'ra da.

¹⁴Tawamhã Zuzé zahadu tinhorôwa âma hâimana ré, ma tô Zuda tisisânawã norĩ me apâ itême aihutu. Sihutu wi, ma tô isô're hi'râtītō tãma asimro, ti'ubu na ti'ai u te te roptob za'ra sina. ¹⁵Tawamhã te Zuzé âne sadanharĩ za'ra:

— E marĩ da, ma tô âne hã asiwi i'manharĩ 'wa. E asiwi i'waihu'u aba ô di bété, wa hã romnhowamhã marĩ te 're i'awaihu'u mono zém na hã.

¹⁶Tawamhã Zuda ma te âma sada'â:

— Apito, e niha wa za marĩ na aima wasiwasu'u za'ra ni. E niha na wa za duré marĩ na wasiwi asada'âbã ni. E niha wa za wawasété za'ra ne wahâimana-zé hã wasima hiri wê za'ra ni. Waihu'u ô di. 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô wawasédé wa te i'manharĩ za'ra zém na wawi a'upsibi me. Âhãta wa âme wa norĩ hã uburé wahâimana za'ra ni. Tahawa wa za aihĩni wa norĩ hã hâsizé ite sa'ui 're inomro me, wapawa'âbã âna wa te aima 're romhuri za'ra taré.

¹⁷Tawamhã Zuzé, ma te duré âma sada'â:

— Mare di. Niwamhã tane hã te i'manharĩ'ô. Ĩnhimihâsizéb ré ihâimana si te za siwaprosi ĩma romhuri'wa na hã 're hâimana. A norĩ wa'aba si te za aihĩni uburé aimama nhorôwa u rowê na apâ asina isiri za'ra wa'wa.

Zuda, Bêzamihi hâiba na te te irowaptêrêzé wasu'u

¹⁸Tawamhã Zuda, Zuzéhé u 'râwi pesere te te sina ropto wamhã, te âne tãma tinha:

— Apito, ma'ápé ĩzawi na hã a'â bâdã ĩma sa'rê na, ĩsima iwê na ĩhip-tete sina te aima nharĩ da. ĩzada asahi tō, a hã danhipai u apito uptabi ne aihâimana dââsina. ¹⁹Iwana wamhã, ma tô a hã iwazadanharĩ za'ra âne: “E aimama 'wa te zahadu aima 're hâimana za'ra wa'wa. E duré asisânawã wa'wa aimawi iré hã.” ²⁰Tawamhã wa tô âne âma asada'âbã za'ra ni: “Īhe, zahadu wamama te wama 're hâimana za'ra. Ma tô si'ihĩ pese oto. Duré wano hã te 're 'mai hâimana, wamama si'ihĩ pese nherê, ipodo hã. Wano za'ra isô-wamhã ma tô dârâ. Tahawa te âhã na hã siwaprosi tina ma 're hâimana. Te duré wamama hã te te 're sawi pese uptabi.” ²¹Tawamhã ma tô wama inharĩ za'ra, wano wa te we wasiwi saprōni da, hâiba pibu da, a hã. ²²Tahawa, wa tô duré âne âma aima wa'râmi za'ra ni: “Timama hã te te irême da hã waihu'u ô di. Te te rême da wamhã, te aré imama hã dârâ.” ²³Tawamhã a hã ma tô asa wama inharĩ za'ra, wei wasiré za'ra morĩ ô wamhã, wawaibui wê tō da.

²⁴— Tawamhã wanhorôwa u apâ wasihutu wamhã, wa tô wamama ma, uburé tãma asadawa wasu'u za'ra ni, wama inharĩ za'ra zém na hã.

²⁵Tawamhã ma tô we apâ wazatōrĩ za'ra, mra wa te 'mai'uipra zahu za'ra da.

²⁶Wa tô wamama ma âma tãma wa'râmi za'ra ni âne: “Wasi'aba'rêi waihu'u ô di za. Wano wasiré za'ra morĩ ô wamhã, te te u iwawaibui da hã mare di. Tahawa wasi'aba'rê da wamhã, wano hã za wasiré morĩ za'ra wapsi.”

²⁷Tahawa, te wamama hã âne wama nharĩ za'ra: “Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, ĩmro Raqueu zé're hawimhã maparane ĩ'ra anoi wa'aba norĩ ĩma ihâimana zahuré na hã. ²⁸Misi ma tô siparamhã ĩrê. Niwamhã ĩtômo na te

oto 'madâ'a na sitéb ô di. Āté tô abaze zahi ma tô siwi tenhiwazu. ²⁹Tahawa âhâ na awa'awi âhâ zama îhawî asiwi saprôni aba wa, duré marî iwasédé sô watobro wamhâ, te za îsi'îhi wa, îpē'ézé zarina tô oto îdâ'âzé hâ îzô iwazere za'ra wa'wa."

³⁰⁻³¹ Ma duré Zuda timreme na âne âma tâma uzusi:

— Tahawa apito, âhâ na awa'awi na wanoi âna îhâiba si apâ te îsina isiri na imama te te î'madâ'a wi, duré îno hâiba zô simrami baba wamhâ, te za tô awa'awi dârâ, ôhō âma si oto 're hâimana mono wa. Āhâ wa, wa norî, wamama îpē'ézé na wa te wasiwi pē'ē'utôri wamhâ, wa za wa te âma tâma i'upa za'ra 'wa na 're wahâimana za'ra. ³² Zahadu duré âne: Īmama ma hâ wa tô îsina ropisutu, înoi âma îsi'madâ'a da hâ. Tahawa wa âne tâma tinha: "Înoi âma rowē na apâ te we âma siri ô wamhâ, wa za tô i'upai'wa na îhâiba." ³³ Tahawa apito, ma'âpé îma sa'rē na, îno ai'reputu nhowa're aima romhuri'wa na 're îhâimana mono da. Duré te za tâma iwapro, tidub'rata norî siré apâ morî da hâ. ³⁴ E niha wa za înhorôwa u, îno ai'reputu îsiré morî ô nherē apâ mo. Īmorî waihu'u ô di. Īmama ma, ropire za sô iwatobro da hâ te îsima wē ô di, te i'madâ'a da hâ.

Zuzé, tisisānawā norî ma, oto isiwasu'uzé wasu'u

45 ¹ Tawamhâ Zuzé, tite romhuri'wa norî nho'a pē'ézé uptabi nherē, oto sitété waihu'u ô di. Tahawa, ma tô mreme 'râihâ sina satôri za'ra âne:

— Mo oto â hawimhâ uburé aiwairébé aba.

Tahawa, ni'wam norî ite romhuri'wa hâ i'rata 'mai'hâimana ô di, tisisānawā norî ma, Zuzé siwasu'u ré hâ.

² Tawamhâ wawa 'râihâ na ma tô aiwa'ô. Duré ezipsiu norî hâ ma tô wawai wapari za'ra. Tawamhâ apito nhimiromhurizé 'ri u hâ ma tô rowasu'u wē hâ wi. ³ Tawamhâ Zuzé, te âne tisisānawā norî ma oto tâma siwasu'u za'ra:

— Wa hâ Zuzé. E imama te zahadu hâiba ré 're hâimana.

Tawamhâ âne na isisānawā norî, imreme te te wapari za'ra wamhâ, ma tô tâma a'râmi za'ra. Tahawa niha na timreme na te te âma tâma wa'râmi waihu'u za'ra ô di. ⁴ Tahawa Zuzé te tâma nharî za'ra âne:

— We 'râwi îtēme asina rotété za'ra wa'aba.

Āne wa, oto 'râwi i'rata simasa wamhâ, te oto âne tâma siwasu'u za'ra:

— Wa hâ Zuzé, anoi wa'wa. Ezitu u, we da te dasiwi îzaprôni da, asiwi îwede 'wa, dama. ⁵ Āne nherē, aiwi robzei'ô za'ra wa'aba tô. Duré asimi'manharî za'ra wa'aba zém na hâ asî'ruiwapari za'ra wa'aba tô, dama asiwi îwede aba na, we âwa da te dasiwi îzaprôni da hâ. 'Re îhâimana u'âsi mono, ma tô we asôwab za'ra wa'aba îzaprô, te da'anho'reptu da. ⁶ Maparane ma tô oto da'âma tiwahu, ropâ mra da te 're isépata za'ra mono na hâ. Zahadu 5 na te za duré da'âma tiwahu, ti'a da te 're iwa'i za'ra mono âna, duré da te 're iroptehâri za'ra mono âna hâ. ⁷ Re îhâimana u'âsi mono, â hâ ti'ai wa'ôto nho'ômo 're, te asô'reptu za'ra wa'aba da, duré asihudu norî aihawib za'ra wa'aba sidâpâsi 're sitébré za'ra mono da hâ, ma tô we asôwab za'ra wa'aba îzaprô. ⁸ Tahawa a norî wa'wa we âwamhâ asiwi îzatôri aba ô di. 'Re îhâimana u'âsi mono si ma tô we îzatô. Ta hâ apito Fara'oho zapari, dama îpire na 're îhâimana mono da hâ, ma tô îwapu na 're îhâimana mono zém hawimhâ

oto izarōtō hāimo. Tahawa wa tō duré oto ti'ā, apito nhimiromhurizé 'ri 'rāihā 're romhuri hā. Ezitu 'remhā danhipai u dama ī'rānho'ōmo na hā wa tō oto 're ihāimana.

⁹ — Tahawa waptu na sa'ētē ai'aba'rēi wa'aba, īmama ma, āne na tāma īzadawa wasu'u za'ra wa'aba da: “Āne te ai'ra Zuzé hā we aima tinha: 'Re ihāimana u'āsi mono, ma tō Ezitu 're dama ī'rānho'ōmo na 're ihāimana mono da hā, īpisutu. Tahawa te za we āwamhā aimo, asō rowaptā'ā āna. ¹⁰Tawamhā Gosē na romnhisi āma te za ī'rata 'rāwi 're aihāimana mono za — ai'ra norī me, asihudu norī me, asimizama pone'ērebā norī ré, pone'ērebā zéré uzé norī ré, ate powawē norī ré, uburé marī aima 're ihāimana za'ra mono norī ré. ¹¹Zahadu 5 na te za duré da'āma tiwahu, mrab āna dahāimana za'ra ré hā. Tawamhā Gosē āma wa za mra hā aima, ai'ra norī ma hā, duré asimizama norī ma hā te 're sōmri za'ra za. Āne wamhā, marī zō aiwi irowaptā'ā za'ra wa'aba da hā mare di za.”

¹²Tawamhā Zuzé, ma timreme na āne āma tāma uzusi za'ra:

— Uburé a norī wa'aba ma, duré īnhosi Bēzamihi ma, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di oto, atōmo na asiwi īhāiba pibu za'ra wa'aba zéb zarina, wa hā tō Zuzé te aima inharī za'ra wa'aba na hā. ¹³Ma'āpé īmama ma hā tāma īwasu'u za'ra wa'aba, Ezitu 're dama īpire na 're ihāimana mono zém na hā. Duré ma'āpé uburé marī atōmo na i'madā'ā za'ra wa'wa hā tāma wasu'u za'ra wa'aba. Tahawa, ma'āpé waptu na ai'aba'rēi wa'aba, īmama hā we āwa asiwi saprōni aba hā.

¹⁴Tawamhā Zuzé, tinhosi Bēzami tinho'utu ma tō ti'ā. Te te āri wamhā, ma tō āma aiwa'ō. Duré Bēzami hā tidub'rada asa tinho'utu te te āri sina, ma tō āma aiwa'ō. ¹⁵Tawamhā Zuzé zahadu siwa'ōi ré, te nasi tinho'utumhā tisisā-nawā norī hā awaibu wawa sina. Te duré nasi hāiba mono bā tob'rata hārā na azawī. Taha pari ma tō oto idub'rata norī hā tino norī me sima robzanhamri za'ra.

¹⁶Tawamhā apito nhimiromhurizé 'ri 'rāihā u, Zuzéhé sisānawā norī isihu-tuzé wasu'u wisi wamhā, ma tō apito Fara'oho norī, ite dama roti'wa norī me āma sima romhu'u za'ra. ¹⁷Tahawa te apito, Zuzéhé ma tinha āne:

— Ma'āpé asisānawā norī ma waihu'u za'ra na, tinhimarī hā tinhimizama ba nhisiwimhā te te sima wasisi mono da, Cana'ā u apā iré si'aba'rē da. ¹⁸Tawamhā te za aimama hā duré isiré ihawi a'uwē 're ihāimana za'ra mono norī hā we te te itēme siwi simro. Tawamhā wa za ti'ai wa'ōtō nho'u Ezitu āma ti'a danhipai u iwē uptabi hā tāma sōmri za'ra. Tahawa, dasa iwē uptabi na hā te za āma 're saihuri. ¹⁹Asisānawā norī ma, te za duré irob'ru, Ezitu hawi awaru po're pore na wedewara zapore te te simroi mono da, tirob u. Tawamhā timro hā, ti'ra norī hā, duré timama za'ra hā te za we taha na apā āma siwi te te simro. ²⁰Tinhimarī te te irēme za'ra na hā hātā'ā za'ra ō di za, Ezitu ti'ai 'remhā za marī iwē uptabi hā tāma 're hāimana za'ra mono dā'āsina.

²¹Tawamhā āne Zacoho 'ra norī hā ma tō siwi 'manha. Zuzé, apito te te tāma i'ruzéb zarina, ma tō ro'wapézém norī wedewara zapore hā, duré bādādi na īsazéb da zama hā tāma sōmri za'ra. ²²Tawamhā da'uza ihā téb zama ma tō ihāiba mono bā misi bātā na āma isi'uza za'ra da hā, duré isu tāma sōmri za'ra. Tane nherē, Bēzamihi ma si, ma tō 300 na ētē waipo prā prata na

iwa'otō waré hā tāma sōmri za'ra. Duré 5 bâta na āma isi'uza mono zéb da hā, ma tō tāma sōmri za'ra, tō 5 na. ²³Tawamhā duré Zuzé, timama ma da, ma tō awaru po're pore norī hā, Ezitu 're marī iwē uptabi 're ihāimana za'ra mono ré, 10 na iré te te simroi mono da hā tāma rob'ru za'ra. Ma tō duré 10 na tō awaru po're pore norī, amnho trigu, duré i'u'ētē wapu, duré marī aimawi bādādi na da, imama te te we sisa iduri da hā, tāma rob'ru za'ra. ²⁴Tawamhā Zuzé tisisānawā norī te te oto satōrī za'ra wa, si'aba'ré da hā, ma tō āne duré tāma roti za'ra:

— Asisada asahi za'ra wa'aba āna bādādi na hā ai'aba'rēi aba za.

²⁵Āne Ezitu hawi ma tō oto wairé. Tawamhā Cana'ā u oto sihutu wamhā, ma tō timama Zacoho nhorōwa u aihutu. ²⁶Tawamhā te āne tāma rowasu'u za'ra:

— Zuzé hā te zahadu hāiba ré 're hāimana! Ta hā Ezitu āma te dama i'rā-nho'ōmo na te te 're da'madāā.

Tawamhā āne na te te tāma wasu'u za'ra wamhā, ma tō aré Zaco hā simi-za'rese'ō hai'utō. Iwasu'u na te te duré āma saze waihu'u za'ra ō di. ²⁷Tane nherē, Zuzé uburé tisisānawā norī ma, te te tāma iwaihu'u za'ra zé te te tāma wasu'u za'ra wamhā, duré ro'wapézé wedewara zapore norī, apā Ezitu u te te āma isimroi mono da, Zuzé te te sō isatōrī za'ra zé, te te 'madāā za'ra wamhā, ma tō Zaco hā apā āma pē'ēhaptete. ²⁸Tawamhā te Zaco hā sima tinha āne:

— Tane tō. Zahadu te tō i'ra Zuzé hā 're hāimana. Tahawa, ima hā wē di, zahadu idā'ā ō ré, te i'madāā da hā.

Zaco, Ezitu u imorizé wasu'u

46 ¹Tawamhā Zaco, uburé tinhimarī ré ma tō oto watobro. Watobro wamhā, ma tō Beseba u hā wi. Tame ma tō imama Izaquihi te, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, danhimizama zata na tinhopru, āma iwatazéb da hā. ²Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono, taha mara na ma tō sōtō 'rowim ne tāma tinha. Āne te tawamhā isisi na hā 'mahā:

— Zaco, Zaco!

— E marī. Āhāta wa āme ihāiba. — Āne ma asa sadaā.

³Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono, te āne tāma tinha:

— Wa hā 'Re ihāimana u'āsi mono, aimama te, 'Re ihāimana u'āsi mono na 're ihāimana mono. Tahawa aipahi āna ma'āpé aimorī, Ezitu u hā. Tame wa za asihudu norī, ahā uptabi na sitébré da hā tāma pisutu za'ra, a'uwē misi āma isitom na dama siptete na 're hāimana za'ra mono da. ⁴Wa hā wa za Ezitu u hā asiré mo. Apā wa za duré asihudu norī hā we te simro, ā hā ti'ai u hā. Tawamhā nimahā na oto asiré wamhā, te za ai'ra Zuzé hā asababa tihāiba za.

⁵Tawamhā Zaco, ma tō Beseba hawimhā oto mo. Wedewara zapore Ezitu te, apito te te sō isatōrī na, ma tō i'ra norī Zaco hā siwi saprō. Duré timro norī hā, duré ti'ra norī isurure hā ma tō te te āma siwi simro. ⁶Tawamhā Zaco norī, uburé Ezitu u zāmorī wamhā, ma tō tite powawē norī siré te te siwi simro. Duré Cana'ā āma uburé marī te te sima 're isani za'ra mono hā ma tō siré 'wasa. ⁷Uburé tihawi a'uwē norī hā ma tō Zaco siré te te simro ā norī hā ti'ra si'aibā norī, ti'ra sipi'ō norī, tinhihudu si'aibā norī, duré tinhihudu sipi'ō norī.

⁸ ã norĩ hã Izaraéu nhihudu Ezitu u ma tō ai'aba'ré, Zaco, tinhihudu norĩ me, ãne isisi za'ra norĩ me: Rubê, Zacocho 'ra poto'rada, ⁹ Rubê ti'ra norĩ ãne isisi za'ra norĩ me: Enoqui, Palu, Hezirô, duré Carmi, ¹⁰ Simiã ti'ra norĩ ãne isisi za'ra norĩ me: Zemu'é, Zami, Oade, Zakuĩ, Zoa, duré Sau, Cana'ã sipi'ô zé're hawi ipodo hã, ¹¹ Levi, ti'ra norĩ ãne isisi za'ra norĩ me: Gésô, Coate, duré Merari. ¹² Zuda, ti'ra norĩ ãne isisi za'ra norĩ me: Sela, Periz, duré Zera. (Duré maparane i'ra hãiba amo norĩ hã, Er, duré Ona, Cana'ã ãma tiwi isi'rê zahuré hã.) Duré Perizihi 'ra norĩ hã, Hezirô, duré Hamul. ¹³ Isaca, ti'ra norĩ ãne isisi za'ra norĩ me: Tola, Pua, Zasube, duré Sîrô. ¹⁴ Zébulô, ti'ra norĩ ãne isisi za'ra norĩ me: Serede, Elô, duré Zale'eu. ¹⁵ ã norĩ hã Léiaha zé're hawi Mezopotãmia ãma Zacocho ma, i'ra ipoto za'ra. I'ra sipi'ô te duré pi'oi misi na Dina na isisi hã tãma tihãimana zahuré. Tawamhã Zacocho nhihudu norĩ, Léiaha me hã, timama norĩ me sina sito wamhã, uburé hã 33 na.

¹⁶ Gadi, ti'ra norĩ ãne isisi za'ra norĩ me: Zifi'ã, Hagui, Suni, Esbô, Eri, Arodi, duré Areli. ¹⁷ Asé, ti'ra norĩ ãne isisi za'ra norĩ me: Imna, Isva, Isvi, Beria, duré ihidiba za'ra ãne isisi hã, Sera na. Duré Beriaha 'ra norĩ ãne isisi za'ra hã: Hébé, duré Malquiel. ¹⁸ Tawamhã duré ã norĩ hã 16 na Zacocho nhihudu, Ziupaha me, Labã, ti'ra Léiaha ma, te te tãma isômri, tãma iromhuri'wa da.

¹⁹ Raqueu, Zacocho mro zé're hawi i'ra maparane tãma ipoto zahuré nhisi hã ãne: Zuzé, duré Bêzami. ²⁰ Zuzéhé 'ra norĩ, Asenatihi zé're hawi Ezitu ãma ipoto zahuré hã, Manasé, duré Efraĩ. Ta hã Asenati, sasedoti Potifera, 'ri nho'u Heliopoli na isisi ãma 're ihãimana mono 'ra. ²¹ Bêzamihi 'ra norĩ ãne isisi za'ra hã: Bela, Beque, Asbeu, Gera, Na'ama, Ei, Rosi, Mupĩ, Hupĩ, duré Arde. ²² ã norĩ hã 14 na ihãiba za'ra, Zacocho nhihudu norĩ, Raqueu me.

²³ Dã, i'ra Husĩ na isisi me. ²⁴ Nafitali, i'ra norĩ ãne isisi za'ra norĩ me: Zaze'eu, Guni, Zeze, duré Silê. ²⁵ ã norĩ hã 7 na Zacocho nhihudu norĩ, Biraha me, Labã, ti'ra Raqueu ma tãma iromhuri'wa da, te te tãma isômri me.

²⁶ Tawamhã Ezitu u Zacocho nhihudu isiré isi'aba'ré norĩ hã 66 na ihãiba za'ra hã, pi'ô norĩ hãiba za'rata ana hã. ²⁷ Tawamhã Zuzéhé 'ra norĩ Ezitu ãma maparane ma tō tipoto zahuré. ãhã wa Zacocho hawi a'uwê norĩ hã, Ezitu u isi'aba'ré norĩ hã 70 na ihãiba za'rata za'ra na.

Zaco norĩ, Ezitu u isihutuzé wasu'u

²⁸ Tawamhã Zaco, ma tō Zudaha ma rob'ru, Zuzéhé tême isôwa morĩ da, niha na Gosê na romnhisi u tiwisizé hã te te waihu'u da. ²⁹ Tawamhã Zuzéhé ma, awaru na wedewara zapore, da te tãma awasisi parimhã, ma tō oto Gosê u hã wara, timama te te sôpêtê da. ãhã wa, timama titômo na te te oto 'madã'a wamhã, ma tō sa'êtê itême wara, te te sawi da. Tahawa, tinho'utu te te âri sina, ma tō ãma aiwa'oi hã. ³⁰ Tawamhã Zaco, te ãne ti'ra ma tinha:

— Wa za oto dârã ãsima iwê na, ãtômo na te ai'ubu 'madã'a wa oto, duré zahadu aihãiba ré 're i'aihãimana mono na zama te waihu'u wa.

³¹ Taha pari te Zuzé, tisisânawã norĩ ma, duré timama hawi a'uwê norĩ ma tãma nharĩ za'ra ãne:

— Ezitu te, apito ma, te rowasu'u da wa za mo, ãsisânawã norĩ, duré ãmama hawi uburé a'uwê norĩ Cana'ã ãma aré 're isi'ubumroi mono hã ãsiré 're hãimana za'ra mono da, we oto isi'aba'ré na te tãma wasu'u za'ra da hã. ³² ãhã wa, wa za duré danhimizama tébré'wa na hã tãma aiwasu'u za'ra wa'wa,

pone'ërebâ norĩ duré powawê norĩ we asiré isimroi wa'aba mono na, duré uburé marĩ aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono we asiré i'wasari aba na zama. ³³Tawamhâ duré apito Fara'o, asô hârâ za'ra wa'aba wa, niha na asimiromhuri za'ra wa'aba zô, te te asadhanarĩ za'ra wa'aba wamhâ, ³⁴âne te za asa âma tâma iwa'râmi za'ra wa'wa: "Zahadure ré, wa tô wanhimizama hâ wa te 're tébré za'ra, wahi'rata norĩ te te 're iroptébré za'ra mono ne." Âne zarina te za tawamhâ Gosê âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da hâ aima rowairébé za'ra wa'wa, ezipsiu norĩ, pone'ërebâ tébré'wa norĩ te te siwi 're 'ruiwapari za'ra mono wa.

Zaco, Ezitu âma oto 're ihâimana mono zé wasu'u

47 ¹Tawamhâ Zuzé, apito ma, te te rowasu'u âwisi da, ma tô itême mo. Âhâ wa, te âne tâma rowasu'u:

— Îmama, îsisânawâ norĩ me Cana'â ti'ai hawi we izâmorĩ hâ, te oto Gosê âma uburé tinhimizama pone'ërebâ norĩ ré, powawê norĩ ré, duré uburé marĩ tâma 're ihâimana za'ra mono norĩ ré tihâimana za'ra.

²Taha pari te tisisânawâ norĩ 5 na ihâiba za'ra na, apito u te te simro, te te tâma hâiba waihu'u za'ra da. ³Tawamhâ apito te âne sadanharĩ za'ra:

— E marĩ na asimiromhuri za'ra wa'aba zé hâ.

Tawamhâ ma te âma sada'âbâ za'ra âne:

— Apito, pone'ërebâ tébré na si, wa wa norĩ hâ wa te 're rob'ma'wamarĩ, wahi'rata norĩ te te sima 're itébré za'ra mono ne. ⁴Cana'â ti'ai wa'ôto nho'ômo 'remhâ wanhimizama sazéb da, du hâ hâimana ô wa, duré mrab zépada sa'êtê wa, wa tô we wawairébé ni, â hâ daza'rui 're, 're wahâimana za'ra mono da oto. Tahawa ma'âpé wazawi za'ra na hâ Gosê âma 're wahâimana za'ra mono da wama sa'rê za'ra na.

⁵Tawamhâ apito, te Zuzéhé ma tinha âne:

— Aimama, asisânawâ norĩ me hâ asiré 're hâimana za'ra mono da, we atême si'aba'rêi wa, ⁶te za tô Ezitu ti'ai wa'ôto nho'ômo 'remhâ niha hâ asima irowairébé za'ra wa'wa, asima iwê za'ra wa'aba zéb uwaibaba. Gosê âma danhipai u ti'a iwê uptabi hâ te za tâma isômri za'ra, iwa 're hâimana za'ra mono da. Te za duré nima norĩ roptébré nhipse 'wa, aima iwaihu'u pese norĩ hâ asimirosa'rata na bâ ipisutu za'ra, ñnhimizama 'madâ'â'wa norĩ da hâ.

⁷Taha parip si te Zuzé, timama Zaco hâ saprô, apito u, te te tâma hâiba waihu'u da. Tahawa, Zaco, apito tâma wazéb sina te te sawi parimhâ, ⁸ma tô âne sadanha:

— E niha ai'âma iwahu hâ.

⁹Tahawa, Zaco ma tô sada'â âne:

— 130 na ma tô oto i'âma tiwahu, hâiwi si nimomomhâ 're îmorĩ ré hâ. 'Re ihâimana mono zé hâ 'ruture di, duré pire di. Tahawa, ñhi'rata norĩ âma wahub ahâ na 're iwahub za'ra mono ne, i'âma iwahub ahâ da hâ waihu'u ô di.

¹⁰Tawamhâ Zaco, apito sisa'u iwê na te te sawi pari, ma tô oto mo.

¹¹Tawamhâ Zuzé, timama ma, duré tisisânawâ norĩ ma, ma tô Ezitu âma ti'a iwê 're isa'wari mono hâ tâma sômri za'ra, 'ri nho'u Ramesé na isisi 'ratamhâ apito te te tâma iwaihu'uzéb zarina. Tahawa ti'a norĩ na âma site za'ra wa, te oto iwamhâ 're hâimana za'ra. ¹²Tawamhâ Zuzé, timama, tisisânawâ norĩ hâ,

duré tisisānawā siwadi norī hā ma tō mram na te te 're upari za'ra, i'ra norī hāiba za'ratazéb zarina.

Zuzé, mra da te súpata za'ra ré, dama isi'rānho'ōmozé wasu'u

¹³Mrab zô hā uburé daza'rui mono bâ tiwi sô irobaba na hā tiwi 'maiba'a ô di. Tahawa ma tō mrab zépada hā te te dawī sina hāimo u'āsi. Mra, da te 're isépata za'ra mono zarina, ma tō Ezitu āma duré Cana'ā āma 're danhib'uwa za'ra. ¹⁴Tawamhā amnho da te 're i'uipra za'ra mono zém na rob'uiprazé, Zuzé te te 're i'a'ubumroi mono hā ma tō apito nhimiromhurizé 'ri 'rāihā u hā te te 're a'maza. ¹⁵Tawamhā duré Ezitu āma duré Cana'ā āma rob'uiprazé dawī si'utōrī mono wamhā, ma tō uburé ezipsiu norī, Zuzéhé u hā 're nomro. Āne te tahawa te te tāma 're nharī za'ra:

— Ma'āpé wazawī na hā mra wama a za'ra na. Wasi'utōrī da hā taré wa'madā'ā za'ra tō, wate rob'uiprazé hā wawī si'utōrī za'ra wa.

¹⁶Tawamhā Zuzé, ma te āma sada'ābā za'ra:

— Rob'uiprazé baba wamhā, ma'āpé ate za'ra wa'wa powawē norī hā we simroi wa'aba mono, mram na te āma aiwī saprī za'ra wa'aba da taré.

¹⁷Tahawa ezipsiu norī, Zuzéhé ma, ma tō awaru hā, pone'ērebā zéré mapure hā, pone'ērebā zéré uzé hā, powawē hā, duré awaru po're pore hā te te tāma simro, tō taha wahum na āma ihāimana za'ra zéb da, mram na hā te te āma tiwī saprī za'ra da. ¹⁸Tawamhā wahu oto si'utōrī wamhā, ma tō wahub amo na apā Zuzéhé u si'aba'rēi wamhā, āne tāma nharī za'ra:

— Wanhib'apito, niha na romhāimanazé wa te aiwī udā waihu'u za'ra ô di, āne na hā. Wate rob'uiprazé hā ma tō wawī ai'utōrī za'ra. Duré tahawa uburé wanhimizama hā oto ate na te 're simasa. Taha zarina marī hā wa te aima isōmri za'ra da hā waihu'u ô di. Wahāiba za'ra si te wanhipti'ai me hā oto wama tihāimana za'ra, wa te aima isōmri za'ra da hā.

¹⁹Mrap te, wasi'utōrī da hā taré wa'madā'ā za'ra tō. Duré atōmobre, wanhipti'a za'ra baba na 're sa'wari mono da hā, taré 'madā'ā tō. Ma'āpé wa'uipra za'ra na. Duré wanhipti'a za'ra hā uipra na, trigu wa'rāmi. Tawamhā wa za wa norī hā apito Fara'oho ma, wapawa'ābā āna wa te tāma 're romhuri za'ra. Duré romnhamare zama wama 'manhomri za'ra na, wa te zuri mono wa, wahāimanazém na wa te tō āma uzusi za'ra da, mrapp te, wasi'utōrī tō da, wanhipti'a za'ra iwa rob're ô pese na 're sa'wari tō mono da taré.

²⁰Tawamhā Zuzé, uburé Ezitu āma danhipti'a ma tō apito ma hā uipra, uburé ezipsiu norī ma, ti'ai upana marī hā hāimana ô wa, te te iwede za'ra da hā, tō mrab zô hā robaba za'ētē wa. Tahawa ma tō oto apito ma, uburé danhipti'a hā tāma tihāimana za'ra. ²¹Tawamhā ti'ai wa'ōtō nho'u Ezitu 're daza'rui mono bâ ma tō Zuzé, ezipsiu norī pawā'ābā āna romhuri'wa da hā tāma pisutu za'ra. ²²Tane nherē, sasedoti norī nhipti'a si te te tiwī uipra za'ra ô di, apito nhimi'uparizé mra hā te te nasi sima waibui wa, ihāimana za'ra zéb da hā. Taha zarina ta norī hā tinhipti'a te te dame iwede za'ra da hā mare di.

²³Tawamhā Zuzé, te āne dama tinha:

— Ma'āpé asiwī iwapari aba! Āhā na wa tō ti'ai aiwī uipra za'ra wa'wa apito Fara'oho ma. Āhāta te āme romnhamare hā tihāimana za'ra, rom na ate buru aba mono na asiwī izuri aba mono da hā. ²⁴Tawamhā duré 're itehāri za'ra

wa'aba mono, misi sa'u na imrotô hawip sidâpâsi te za apito Fara'oho ma 're isani za'ra wa'aba mo. Duré ihâiba amo maparane si'uiwa na âma sidâpâsi te za 're izuri aba mono da hã duré âma 're asaihuri aba mono da hã 're isani za'ra wa'aba mo, ai'ra nori sazéb da, duré 'ri 're, asiré 're ihâimana za'ra wa'aba mono nori sazéb da zama.

²⁵Tawamhã ma te âma sada'âbã za'ra âne asa:

— Apito, ma iwanho'reptu za'ra. Ma tô duré iwê na hã wama i'manhari za'ra. Tahawa wa za tô wapawa'âbã âna apito ma romhuri'wa na hã 're wahâimana za'ra.

²⁶Âne ma tô Zuzé, tinhimiroti ta hawim haré 're ihâimana mono da hã 'manha. Âne na isimiroti hã: Ezitu âma amnho, da te 're itehâri za'ra mono zép sidâpâsi te za misi sa'u na imrotô hawip sidâpâsi apito ma, 're hâimana za'ra. Sasedoti nori nhipti'a si apito ma, 're hâimana za'ra mono ô di za.

Zaco, ti'ra Zuzéhé wi si'uirí na da, te te irowaptêrêzé wasu'u

²⁷Tawamhã Izaraéu nhihudu nori hã te Ezitu, Gosê na romnhisi âma 're hâimana za'ra, ti'a te te siwi i'uipra 're. Tawamhã tame âma isite za'ra 're, ma tô tisébére ahã za'ra. ²⁸Tawamhã duré Ezitu âma 're isâmra mono zém na hã ma tô âma tiwahu 17 na. Âhã wa, âma isitom na ma tô âma tiwahu, 147 na. ²⁹Oto niha na tidâ'ázéb da na siwaihu'u wamhã, ma tô Zaco, ti'ra Zuzéhé zô hã hã. Âhã wa, te âne tâma tinha:

— Îzawi wamhã, ma'âpé îzadzute 'rowi asib'rada hã sêrê sina, sena na îma ropisutu, asimizawizé î'âma ihâimana zarina duré îma i'ai'umnhasizéb zarina. Ezitu 'remhã î'âma ti'ai ô di za. ³⁰Niwa îdâ'â wamhã, Ezitu hawimhã te za ihâiba hã hã iwaze, îhi'rata nori da te 're iséme mono zéb 'ru zababa, sêrê da, ihâiba hã za'ra zu, tame 're sa'wari mono da.

Tawamhã Zuzé, ma te âma sada'â âne:

— Tane hã wa za 'manha tô, îwi iwaptêrêzé hã.

³¹Te duré Zaco tâma tinha âne:

— Ma'âpé îma ropisutu, tane na hã.

Tawamhã Zuzé, ma tô ropisudu hã tâma 'manha. Tahawa Zaco, tiza'warizé 'râihã âma siwê'ê sina, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono âma wata sina hã mre.

Zaco, Zuzéhé 'ra nori ma, 'Re ihâimana u'âsi mono, iwê te te tâma

're apisutu zahuré mono da, âma imreme zahuré zé wasu'u

48 ¹Tawamhã we ronomro pari, te Zuzéhé ma imama hã tâma wasu'u ni, ihâzé pire na. Tahawa, te Zuzé te te sabu da itême mo, ti'ra Manasé nori ré, Efraihí me. ²Âhã wa, Zacoho ma, ma tô tâma 'mairowasu'u ni âne:

— Ai'ra Zuzé te te asabu da te wei mo.

Âne wa, Zaco nimaire nherê, sahã na sãmra da, ma tô siptete sina udu.

³Tawamhã oto itême wisi wamhã, ma tô âne Zuzéhé ma tinha:

— 'Re ihâimana u'âsi mono danhipai u iwaihu'u pe, 'ri nho'u Rowa'a^c na isisi âma ma tô îma sihâi'rê, Cana'ã ti'ai âma 're ihâimana mono ré. Tahawa, ma tô iwê hã îma pisutu. ⁴Âhã wa, ma tô âne îma tinha: "Ai'ra ahã na aimã

're hâimana za'ra mono da hã wa za aima pisutu. Duré asihudu norĩ hã te za sipu'u pese na a'uwe ahã uptabi na 're sitébré za'ra. Tawamhã asihudu norĩ ma, wa za ã hã ti'a hã duré tâma sômri za'ra, isipti'a na ône u'â tâma 're hâimana za'ra mono da oto."

⁵Tawamhã Zaco ma duré timreme na Zuzéhé ma, âma uzusi âne:

— Ai'ra Efraĩ norĩ hã, Manaséhé me we âwa ĩmorĩ wana ré, Ezitu 're âme ipoto zahuré hã, te za ĩte na ĩma 're hâimana zahuré. ĩte uptabi na hã te za ĩma 're hâimana zahuré, Rubê norĩ, Simiãhã me, ĩte na ĩma 're ihâimana zahuré mono ne. ⁶Ta norĩ za'u ai'ra norĩ 'maipoto za'ra wamhã, ta norĩ hã za oto ate si. Tawamhã duré ta norĩ, Efraĩ norĩ no na Manaséhé me hâimana za'ra wa, te za tô i'ui'ri na zahuré hã za isimarĩ zahuré hã dame tâma tihâimana za'ra. ⁷Asépari'wa Raqueu hãiba u'âbãmhã wa âne hã 'manha. Mezopotâmia hawi apã wa te wasina siri za'ra ré, ĩwi irobzei'ô pese da hã, ma tô ti'ai wa'ôto nho'u Cana'ã âma ĩwi ai'utô, Efrata tême oto iwasihutuzéb u. Tawamhã tame wa tô bâdâdi zadaré, âma ti'a, Efrata, Belê na isisi amo tême bâdâdi zadaré âma.

⁸Tawamhã Zaco, Zuzéhé 'ra te te 'madã'â zahuré wamhã, ma tô âma anharĩ zahuré âne:

— E 'wam norĩ hã ã hã.

⁹— ĩ'ra norĩ, ã hã. 'Re ihâimana u'âsi mono, Ezitu âma 're ihâimana mono ré, te te ĩma isômri zahuré. — Âne ma te asa Zuzé hã âma sada'â, timama hã.

Tawamhã imama Zaco te tâma tinha, âne:

— Ma'âpé we 'rãwi i'rata simizusi, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, âma ĩmreme zahuré da.

¹⁰Tawamhã Zaco, isi'ihĩ pese zarina simi'rob'madã'â nhĩb'uware di oto. Tahawa te te 'madã'â wê zahuré ô di. Tawamhã Zuzé, ti'ra norĩ, ma tô 'rãwi oto itême saprõni zahuré. Tahawa imama ma tô tinhihudu norĩ hã te te sitême âma roptob zahuré sina tob'rata hãrã na sawi zahuré. ¹¹Tahawa, Zaco te âne Zuzéhé ma tinha:

— Wa hã wa tô aré te 're rosa'rata, niwa za te i'ai'madã'â zahu ô na hã. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono, âhã na awa'awi na ma tô ĩma aihãiba nho, te ai'madã'â zahu da hã. Duré ai'ra norĩ te 'madã'â zahuré da zama ma tô ĩma hãiba nhomri zahuré.

¹²Tawamhã Zuzé, timama wai'rê hawi ma tô ti'ra sani zahuré. Te te sani zahuré wamhã, ma tô hi'rãtitô hã nhamra. Duré ti'ubu na ma tô ti'ai u hã ropto. ¹³Tawamhã Zuzé ma tô Efraĩ tinhimire niwĩmhã pa'ã. Duré Manasé ma tô tinhimĩ'e niwĩmhã pa'ã. Tahawa, ma tô duré timama Zacoho 'rata 'rãwi oto simizusi. Âhã wa, Efraĩ ma tô Zacoho nhimi'e niwĩmhã za. Duré Manasé, ma tô isimire niwĩmhã za. ¹⁴Tawamhã Zaco, tipaihi te te oto sarôtô wamhã, tinhib'rata na duré siwa'rãmi wamhã, ma tô tinhib'rata nhimire niwĩmhã dano nherê, Efraĩhi 'rã nhisi wimhã tihi. Ma tô duré idub'rada Manaséhé 'rã nhisi wimhã tinhib'rata nhimi'e niwĩmhã âma tihi. ¹⁵Taha pari ma tô ti'ra Zuzéhé âma, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã mre, âne:

"Re ihâimana u'âsi mono, ĩmama norĩ Abra'ã, Izaquihi me te te aima 're iromhuri zahuré mono hã ma'âpé ã hã iprêduptém norĩ ma, iwê hã tâma 're apisutu zahuré mono.

Duré 'Re ihâimana u'âsi mono, ibâ na 're imorî ré â bâtâ u hâ
 ãnhimizama 'madâ'â na 're ihâimana mono ré, we ãzaprôni wê 'wa,
 ma'âpé iwê hâ tô tâma 're apisutu zahuré mono.

¹⁶ Hâiwa âma romhuri'wa uburé marî iwasété wi te te 're ipawapto mono
 'wa hâ, â hâ 'watébrémi norî iwê na te te 're ipawapto zahuré mono
 da si, îma iwê hâ.

Înhisi na duré îmama norî Abra'âhâ nhisi na Izaquihi nhisi me â norî
 hâiba u'âbâmhâ âma 're idasipo're pu'u u'âsi za'ra mono da si, îma
 iwê hâ.

Duré i'ra norî isihudu norî zama daro mono bâ isitébré za'etê za'ra mono
 da hâ wa aiwi waptê."

¹⁷Tawamhâ Zuzé, timama nhib'rada, Efraîhî 'râ nhisiwi te te ihiri na te
 te 'madâ'â wamhâ, ma tô wê'ô. Tahawa Efraî 'râi hawimhâ, ma tô sib'rata â,
 Manaséhé 'râ nhisiwi te te sib'rata hiri da aré. ¹⁸Taha ré, te âne âma tâma
 tinha, timama ma:

— Îmama, mare di. Ta hâi ô di. Âhâta idub'rada. Ma'âpé asib'rata nhimire
 niwîmhâ, asib'rada i'râ nhisi wimhâ âma hiri.

¹⁹Tane nherê, Zaco te te sima wê'ô di. Tahawa te âne tâma tinha:

— Î'ra, îma waihu'u pese di tô. Manaséhé nhihudu norî zama te za dama
 pire na 're hâimana za'ra. Tane nherê, ino hâ te za pire na isipai u tâma 're
 hâimana. Duré isihudu norî hâ te za a'u'wê mono bâ sipu'u pese na 're sitébré
 ahâ za'ra.

²⁰Tawamhâ Zaco, tô taha bâtâ na te tinhihudu norî âma mre âne:

— Izaraéu nhihudu norî te za asisi wa'aba na tisiré norî ma, marî iwê te te
 tâma 're pisutu za'ra mono da hâ te te 're nharî za'ra za âne: "Re ihâimana
 u'âsi mono, Efraîhî norî ma, Manaséhé me, iwê te te tâma 're i'apisutu zahuré
 mono ne hâ te za aima 'manha."

Tawamhâ Zaco, ma tô Efraî ino nherê, idub'rada Manaséhé âma saprî, imorî'
 rada pire na 're hâimana mono da hâ. ²¹Taha pari te Zuzéhé ma oto tinha âne:

— Wa za oto dêrâ. Tane nherê, te za 'Re ihâimana u'âsi mono, asiré za'ra
 wa'aba 're hâimana, apâ aihî'rata za'ra wa'aba nhiptî'ai u te te asimroi wa'aba
 mono da hâ. ²²Wa hâ, Siquê hâ wa aima tisô, mare di asisânawâ norî ma hâ.
 Siquê hâ amôreu norî wi te i'âri hâ, ãnhî'wa na, duré ãnhimnhî'âsi na te sô
 i'a'wapé zarina.

**Zaco, ti'ra norî, 'Re ihâimana u'âsi mono, iwê te te tâma 're
 apisutu za'ra mono da, âma imreme za'ra zé wasu'u**

49 ¹Tawamhâ Zaco ma tô ti'ra norî zô sima sô tihârâ za'ra. Tahawa, ma
 tô âne tâma nharî za'ra:

— Ma'âpé asiwi i'ui'ri wa'aba, apto'oré aihâiba mono bâ wa'aba za marî
 aima ihâimana za'ra wa'aba zém na te aima nharî za'ra wa'aba da.

² "Zacoho 'ra norî, ma'âpé asiwi i'ui'ri wa'aba, asiwi îwapari aba da.
 Izaraéu aimama aba mreme te za asiwi îwapari 'wa.

³ "Î'ra Rubê, a hâ imorî'rata na dama aipoto 'rada.

- A hã, ai'uté poto 'manharizém na ñhiptetezé hã ma tô asina ñma 're isani mo, asô 're ñzapa'a mono wamhã.
- Duré imorĩ'rata na ñhãiba hawi ñhiptetezéb zarina ñma 're i'aihãimana mono, 'rãwi asi'madã'ã ze za'ëtē na 're i'aihãimana mono, duré ĩ'ra asisãnawã norĩ nhipai u asiptete na 're i'aihãimana mono.
- ⁴ A hã asitété waihu'u ô, â wara nhiptede 're ipraba mono ne.
Tahawa, dama aipire na oto 're aihãimana mono ô di za, ĩmro prãĩ ré asôtô wa, taha u'âbã aimama nhimiwaptã hã wazéb ô wa.
- ⁵ “Simiã, Levi tisisãnawãĩ me, te tinhimnhi'ãsi na te te ãma dama 're rob'manharĩ u'ãsi zahuré.
- ⁶ Isimiroti zahuré 'remhã wa hã ĩhãimana ô di za.
Duré te te ida'rãôtô zahuré zéb ãma hã ime zahuré ĩhãimana ô di za, siti'ru zahuré ré, aibã norĩ hã te te uprosi zahuré wa, duré sima to zahuré na powawē iba'ômo norĩ hã te te amorĩ'ô zahuré wa.
- ⁷ Isiti'ru zahuré zé ma, 'Re ihãimana u'ãsi mono, iwē'ô te te ipisutu da si, wa ĩsima wē, ta hã dapãrizé wa.
Wa hã wa za Izaraéu nhipti'a na ãma ĩsipo'o, isihudu zahuré hã te ãma ropéi mono da, te te sina dahãiba tob za'ra wa, isisãnawã nhihudu norĩ siré siwa'ru 're hãimana za'ra mono da.
- ⁸ “Zuda, asisãnawã norĩ te za ai'ãma 're wata za'ra.
Asô're te za aima 're siwē'ē za'ra.
Te za duré asitob'ru norĩ, ibutu na 're i'atété mo.
- ⁹ ĩ'ra Zuda, hu'u zéré pa ihãiba tém ne hã te 're hãimana. Ta hã 're sisöpãrĩ za'ra mono pari te za siwati sina nomro. Āhã ré hã e ni'wa sada sib'ru da bã, te te irési da hã.
- ¹⁰ Zuda, apito siwazusizé hã te za te te 're tété.
Duré isihudu norĩ hã te za ône u'ã dama i'rãnho'ômo na dama 're hãimana za'ra.
Te za danhoprubzé hã da te tãma 're 'wasari, daro mono bã.
Tawamhã te za duré isimiroti hã da te 're wapari pese za'ra.
- ¹¹ Ta hã te za tite awaru po're pore 'rare na iwata wazi na te te ãma 're wasisi, uva 'ru iwē uptabi 're isa mono na hã.
Te za uva 'rãĩ wa'u isé na ti'uza te te 're ahãĩ'upsô.
Duré te za uva 'rãĩ wa'u isé na tisi'ubuzé hã te te 're upsô, dawapru ne na rob'rãĩ wa'u na hã.
- ¹² Tawamhã te za duré uva 'rãĩ wa'u isé te te 're ihãsi u'ãsi mono zarina, 're topré pusi, Zuda hã.
Te za duré powawē hãĩwa'u te te 're hãsi u'ãsi mono zarina 're 'wa'ãã.
- ¹³ “Zébulô, â poré zaihã ãma te za 're sãmra, uba're 're isimizahãrĩ za'ra mono zém niwĩ.
Tawamhã duré isipti'a zada're, Sidô na 'ri wa'ôtô nhisi u te za ti'rãsutu.
- ¹⁴ “Isaca, awaru po're pore isiptede, tinhimiro'wapé wa'wa 're isa'wari mono ne, te 're hãimana.

- ¹⁵ Tawamhã ti'ai wa'otô nho'u dawa'utuzéb da, iwě na te te 'madââ wamhã, te za ahâpã, marĩ tiba na te te iduri da hã te te sima hiri da. Tahawa, te za duré siwapsari âna te te 're romhuri, pawa'âbã âna te te dama 're iromhuri za'ra mono ne.
- ¹⁶ “Dã te za tinhihudu norĩ hã 'rãwi te te sima 're a'madââ, ihâiba amo Izaraéu nhihudu norĩ ne.
- ¹⁷ Ta hã wahi, bâdâdi zada're 're isa'wari mono ne, te za 're hâimana, awaru 'mapraba'wa, ibabarãi u waptã'ã da, awaru ipara'otô wi te te isari ne hã.
- ¹⁸ “Uburé Danhib'apito, ĩte 'Re ihâimana u'âsi mono, ĩnho'reptubzéb zô si wa 're ĩnimipari u'âsi.
- ¹⁹ “Gadi hã te za isimisaihuri norĩ siwi susi za. Tane nherě, te za apã te te duré awano'õ.
- ²⁰ “Aséhé nhipti'ai 'remhã, amnho te za tãma 're 'rãiwě uptabi za'ra. Tahawa â hã amnho hã apito norĩ ma, iwě uptabi si hã.
- ²¹ “Nafitali, pozé sima iwě na rom na 're isisamroi mono ne, te 're hâimana, duré i'ra iwě uptabi tãma 're ipoto za'ra mono ne hã.
- ²² “Zuzé hã te rowede, â na'rata 'rata 'rãĩ pese na 're isa mono ne 're hâimana, ipanhĩpti 'ri 'wawi wa'ra 'rãihã na hâimo te te 're irowaibui mono ne.
- ²³ Isitob'ru norĩ hã te za siwi susi, sada siwa'ro za'ra sina. Tahawa, te za siwi sama, tinhimnhi'âsi na, duré tite za'ra ti'i na.
- ²⁴ Tane nherě, tinhimnhi'ã te te rési âna, te za itété tete na hã âma uzusi. Duré ipaihi si'uiwa na paihi nhĩptete zahuré di za, Zacoho te 'Re ihâimana u'âsi mono iwaihu'u pese nhĩptetezém hawim na wa, Pone'erebã 'madâ'ãwa ne Izaraéu nhihudu norĩ te, Êtê tōmo wawě nhisi na hã.
- ²⁵ Aimama te, 'Re ihâimana u'âsi mono te za te te 're aipawapto. Iwaihu'u pese uptabi te za iwě hã te te aima 're anhomri, hãĩwa hawi â hã, ti'ai 'rowi â hã, abaze norĩ i'ahã hã, ai'ra i'ahã hã,
- ²⁶ amnho hã, sirārã i'ahã hã, ětē norĩ durēi 're isimasa mono 're, marĩ ise 're ihâimana u'âsi za'ra mono hã.
Tawamhã uburé â norĩ iwě hã Zuzéhé 'rã nhisiwi hâimana za'ra da hã, ĩma iwě.
Uburé â norĩ iwě, hâimana za'ra da hã tō ĩma iwě, 'Re ihâimana u'âsi mono isisānawā norĩ hawi te te ĩpisudu, uihā na hã.
- ²⁷ “Bēzami, asada'rã abaze isahi uptabi ne hã te 're hâimana, mararé tinhisōpārĩ te te i'rēne ne, duré hãiwahã tinhisōpārĩ nhisi'atarēme na āma isipo'o ne.”

²⁸ ã norĩ hã Izaraéu 'ra norĩ 12 na ihâiba za'ra hawimhã te za 12 na dawamri dasitébré za'ra, i'ra nhisi mono zarina. ãne ma tũ imama za'ra hã ti'ra norĩ ma waihu'u za'ra. Tahawa, hãiba mono bã ma tũ romnhowam na iwẽ na hã ãma tãma nharĩ siromo za'ra, ite mono bã.

Zaco, dâ'ã wa, da te isêrêzé wasu'u

²⁹ Tawamhã Zaco, ma tũ ti'ra norĩ ma sina tãma rowaihu'u siromo za'ra:

— Nimahã na romhutu na wa za oto dârã. Îdâ'ã wamhã, ihi'rata norĩ 'ru ãma te za asiwi ãnerẽ 'wa, hitita norĩ siré Efrõhõ nhipti'ai 're a'ubuni wi êtẽ na ab're siromo wa, ³⁰ Maquipela ãma Mare bãtã pusizém niwĩ, ti'ai wa'õtõ nho'u Cana'ã remhã. Ta hã ma tũ Abra'ã Efrõhõ wi uipra, imana wawi ti'a inomro siré, da'ru iwa 're ihâimana u'âsi mono da hã. ³¹ Tame Abra'ã norĩ, imro Saraha me hã ma tũ ãma ti'a zahuré ni. Izaqui norĩ, imro Rebecaha me, ma tũ duré ãma ti'a zahuré ni. Tame, wa tũ wa hã Léia hã tisẽ. ³² Ti'a, iwa êtẽ na ab're siro hã ma tũ hitita norĩ wi uipra za'ra.

³³ Tawamhã ãne na Zaco, ti'ra norĩ ma, te te sina tãma rowaihu'u za'ra pari, ma tũ apã waptã wamhã nomro. Tahawa, ma tũ õne haré oto tũmo hato, pê'ẽ si'utõrĩ wa.

50 ¹ Tawamhã Zuzé, ma tũ timama nhisiwimhã waptãrã, tinho'utu te te âri da. Tahawa, ma tũ ãma siwa'õ sina tobrãta hãrã na sawi.

² Tawamhã dawede'wa norĩ te te tãma 're iromhuri za'ra mono ma, ma tũ tãma waihu'u za'ra, imama hã te te siwi hãiba u'rẽ da, 'ro tũ da. ãne te te tãma waihu'u za'ra wa, ma tũ imreme zarina ta norĩ hã siwi 'manha. ³ Te te siwi hãiba u'rẽ rí hã, ma tũ bãdã 40 na ãma timorĩ za'ra, tũ da te 're idahãiba u'rẽ za'ra mono zẽ bãtã wabre. Tawamhã eziptũ norĩ hã ma tũ 70 bãtã na tipẽ te te ãma isépata za'ra zarina sũ 're siwa'õ za'ra.

⁴ Tawamhã oto imama ãma dapê'êzé da te isépata za'ra zẽ si'utõrĩ wamhã, ma tũ Zuzé, Ezitu ãma apito nhimiromhurizé 'ri 'rãihã 're dama ipire norĩ ma hã tãma nharĩ za'ra ãne:

— Îzawi na hã ma'ápẽ apito ma, ãne romreme asiwi âri aba: ⁵ “Îmama hã tidã'ázéb u ma tũ ãwi waptẽ, te tãma ropisutu da, ti'ai wa'õtõ nho'u Cana'ã ãma ti'a te te sima i'maipisutu ãma, te sêrẽ da. Tahawa, a'ã ãma rowairébẽ, ãmama ãma te ti'a da ãmorĩ da. Taha parip si wa za we apã ãsina siri.”

⁶ Tawamhã apito Fara'o, ma te ãne Zuzé hã ãma sada'ã asa:

— Mo oto pé aimorĩ, aimama ãma a'ã ti'a da, tãma iropisutuzéb zarina.

⁷ Tawamhã Zuzé, ma tũ oto mo, timama te te sêrẽ da. Tahawa, te isiré ai'a-baré, apito siré dama ipire na te te 're iromhuri za'ra mono norĩ hã, apito nhimiromhurizé 'ri 'rãihã 're danhib'ihã'a norĩ hã, duré uburé Ezitu ãma dama i'rãno'õmo norĩ hã. ⁸ Tawamhã duré Zuzéhé hawi a'uuwẽ norĩ zama, isisã-nawã norĩ zama, duré uburé Zacoho nhorõwa ãma 're ihâimana za'ra mono norĩ zama, ma tũ isiré hã ai'aba'rẽ. Æhã wa, Gosẽ ãma ma tũ sisa'u za'ra rẽme za'ra ai'utẽ norĩ hã, pone'ërebã norĩ hã, pone'ërebã zéré uzẽ norĩ hã, duré powawẽ norĩ hã. ⁹ Tawamhã ni'wam norĩ aibã zama ma tũ awaru na, duré wedewara zapore na hã dasiré ai'aba'rẽ. Tahawa, dawa'õno hã sa'êtẽ uptabi di. ¹⁰ Tawamhã Atade na romnhisi u oto sihutu wamhã, Zodã ã bãtã pusizém niwĩ 're isa'wari mono u hã, ma tũ amnho trigu da te 're iprẽé za'ra mono zéb ãma ihãiba na siwa'õ 'rãihã na hã sũ rob'rã ze za'ra, 7 bãtã remhã.

¹¹Tawamhã Cana'ã âma 're idahâimana za'ra mono, da'ahâ na idasiwa'ô za'ra na te te da'madâ'â za'ra wamhã, te âne sima nharĩ za'ra: "E niha ma tã ezipsiu norĩ hã siwa'ô pire na hã sô ti'ru'ru." Tahawa ma tã ta ro hã siwi sisi, Abéu-Misraĩ^d na.

¹²Âne ma tã Zacoho 'ra norĩ siwi 'manha, imama za'ra uburé te te tãma ipisutu za'ra zéb zarina. ¹³Cana'ã u ma tã ihâiba hã hã siwi ti'â. Tahawa, ma tã a'ubuni wi êtê na ab're siromo wa siwi tisê, Maquipela âma Mare bâtâ pusizém niwĩ, ti'a Abra'ã, hitita norĩ siré Efrôhõ wi te te i'uiprazéb âma, tisiré a'uwê norĩ 'ru da hã. ¹⁴Tawamhã da te âma dasiwi ti'ai pari, ma tã Zuzé hã tisisânawã norĩ siré, duré uburé isiré isi'aba're norĩ siré apã hã Ezitu u mo.

Zuzéhé wasu'u 'rāsutu zé wasu'u

¹⁵Tawamhã imama tiwi si'rê za'ra parimhã, ma tã Zuzéhé sisânawã norĩ âne sima âma romnomri za'ra, tinoi hãiba na:

— Áté Zuzé te za oto wazada tinhiti'ru za'ra. Áté te za duré si'ruiwa'â, iwasédé wa te tãma i'manharĩ za'ra wa'rãmimhã.

¹⁶Tahawa Zuzéhé ma, ma tã romreme hã âne tãma me za'ra:

— Aimama dâ'â wana ré, ¹⁷ma tã wawi waptêrê za'ra, âne wa te aimama nharĩ za'ra da hã: "Asisânawã norĩ iwasédé te te aimama i'manharĩ za'ra zém na hã, asina pa'ruiwapari za'ra ô di za." Tahawa, wa âhã na hã aiwi waptêrê za'ra ni, wawasédé, wa te aimama i'manharĩ za'ra zé, wa'âma 'madâ'â za'ra tã da, asina 're iwapaza'rata za'ra mono ô zarina, wa norĩ hã aimama te, 'Re ihâimana u'âsi mono nhĩb'a'uwê na 're wahâimana za'ra mono dâ'âsina.

Tawamhã âne na Zuzé isadawa wasu'u za'ra, te te wapari wamhã, ma tã aiwa'ô. ¹⁸Taha pari, isisânawã norĩ si'uihã na oto itême si'aba'rei wa, isô're tãma siwê'ê za'ra wamhã, ma tã âne tãma nharĩ za'ra:

— Âhãta wa wa norĩ asib'a'uwê, awa'awi na âme wahâimana za'ra ni.

¹⁹Tane nherê, ma te Zuzé âne âma tãma wa'rãmi za'ra:

— Aipahi za'ra wa'aba ô di za. E wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono upana isisêrê da bâ, te aimama irob'manharĩ za'ra wa'aba da hã. ²⁰Sena na ma tã aré tã iwasété na i'âma asima irowa'ôto za'ra wa'wa. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono, izada aihâimana wasété za'ra wa'aba hawimhã, ma tã iwê u îma âma aiwi saprĩ za'ra wa'wa, âhã na da'ahâ uptabi na te 're ida'anho'reptui mono zé ma ropibu ma. ²¹Tahawa aipahi âna 're aihâimana za'ra wa'aba mono. E marĩ wa. Wa hã wa za ai'ra norĩ me hã oto te 're ai'madâ'â za'ra wa'wa.

Âne ma tã timreme wazidi wê na, pê'êhiri za'ra.

²²Tawamhã Zuzé, timama nhĩb'a'uwê norĩ me, ma tã Ezitu âma 're hâimana za'ra. Tawamhã Zuzéhé âma ma tã tiwahu, 110 na. ²³Ma tã duré Efraĩhĩ nhĩhudu norĩ hã hãiba ré te te 're a'madâ'â. Tawamhã ma tã duré isihudu Maquihi 'ra norĩ hã tipa te te 're azazari, Manaséhé 'ra sipodo hã.

²⁴Tawamhã nimahã bâtã na te Zuzé, tisisânawã norĩ ma sina tãma nharĩ za'ra âne:

— Nimahã na romhutu na wa za tã oto dârã. Tane nherê, i'uirĩ na te za tã sena na 'Re ihâimana u'âsi mono si te te 're aipawaptob za'ra wa'wa. Duré

d 50.11 Abéu-Misraĩ hã Ebreu norĩ mreme na "eziptiu norĩ siwa'ôzé" aiwa prã na ne iwapari na hã.

taha si te za ā hā ti'ai wa'ōtō nho'ōmo hawimhā apā te te asimroi wa'wa, Abra'āhā ma, Izaquihi ma, duré Zacoho ma, te te āma iropisutu siromo u.

²⁵Tawamhā Zuzé, tisisānawā norī wi, te te tāma iropisutu za'ra zéb da hā, ma tō tiwi waptērē za'ra āne:

— 'Re ihāimana u'āsi mono si te za tō te te 're aipawaptob za'ra wa'wa. Āne hā niwa romhāimana wamhā, te za īhi norī hā asiré asiwi iduri 'wa za.

²⁶Tawamhā Zuzé, 110 na āma iwahub āma ma tō oto dārā. Tahawa, te te siwi hāiba uréi parimhā, ma tō Ezitu āma wedehāre 're oto siwi tisē.

Ezodu

Ezitu hawi idawairébézé wasu'u

Ezitu âma, Izaraéu nhihudu norĩ te te 're irobzépata za'ra mono zé wasu'u

1 ¹ ã hã Zacoho 'ra norĩ nhisi, Ezitu u isiré isi'aba'ré, ihawi a'uwē norĩ ré hã: ² Rubē, Simiã, Levi, Zuda, ³ Isaca, Zébulô, Bēzami, ⁴ Dã, Nafitali, Gadi, Asé. ⁵ Zacoho hâiba hawimhã 'ra norĩ isihudu norĩ me hã 70 na ihâiba za'ra hã. Tawamhã Zacoho 'ra, imro dub amoi wamhã, Zuzé na isisi ma tō Ezitu âma tisisānawā norĩ wana tihâiba.

⁶ Tawamhã wahub ahã pari, ma tō Zuzé norĩ hã ai'utō, tisisānawā norĩ me hã. Uburé pese ma tō duré ai'utōrĩ ni, isiré 're idahâimana za'ra mono hã. ⁷ Tane nherē, Izaraéu nhihudu norĩ ma tō Zuzéhé uirĩ na Ezitu âma 're hâimana za'ra mono ré hã atébré za'ētē za'ra, ahã uptabi na. Tahawa, siptete na duré dama simimnhasi na ma tō 're hâimana za'ra. Tahawa daza'rui mono bā ma tō te te ropé.

⁸ Tawamhã Zuzéhé uirĩ na Zuzé tãma isa'rese'ō hã ma tō apito ité hã āzé, Ezitu âma. ⁹ Tawamhã ta hã ma tō tinhib'a'uwē norĩ ma nhari za'ra āne:

— Īwapari pese za'ra wa'aba. Izaraéu nhihudu norĩ isiptede wanhipai u za'ra waptu na ma tō sina hã. ¹⁰ Wanhitob'ru norĩ, niwamhã te te wazahui wamhã, átē Izaraéu nhihudu norĩ zama te za wazada dasiré si'rā'ōtō. Tawamhã te te wa'wapé za'ra parimhã, átē te za duré wate ti'ai wa'ōtō nho'ōmo hawimhã wairé. Taha ō'umnhasite, wa za niha na hã tãma rob'manharĩ za'ra ni, waptu na sina hã hã pese tō da.

¹¹ Tawamhã ezipsiu norĩ hã Izaraéu nhihudu norĩ, ma tō te te 're wada'uri pese za'ra, romhuri pire na te te 're romhuri pese za'ra mono da, pawā'ābā ō nherē. Tahawa, ma tō duré 'ri wa'ōno hã siwi tébré zahuré, Pitō na 'ri wa'ōtō nhisi, Ramesé na 'ri wa'ōtō nhisi me. Amnho ubumrozéb da, ma tō Apito Fara'oho nhimiwada'uri zarina dasiwi tébré zahuré ni. ¹² Tane nherē, ezipsiu norĩ, Izaraéu nhihudu norĩ ma, te te 're rob'manharĩ wasété za'ra mono nherē, te we duré 're sitébré u'āsi, ipa 'rowib za'ra nherē. Tahawa, ezipsiu norĩ ma tō tãma tipahi za'ra. ¹³ Tahawa sa'ētē ma tō te te 're wada'uri pese za'ra. ¹⁴ Te te 're robzépata za'ētē za'ra mono da ma tō te te tãma 're 'manharĩ za'ra. Ti'a u'ētē na, 'ri 'manharĩ na, duré buru na rob're na te te 're romhuri za'ra mono da hã, ma tō te te 're wada'uri pese za'ra. Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ iwa-da'uri wasété zarina, ma tō uburé marĩ te te 're 'manharĩ za'ra.

¹⁵ Tawamhã Ezitu te apito, ma tō pi'ō norĩ ma nhari zahuré, Izaraéu nhihudu norĩ ma, ai'uté zapari'wai ma. Isisi zahuré hã, Sifra na, duré Pua na. Āne ma tō ta norĩ ma waihu'u zahuré:

¹⁶ — Izaraéu nhihudu norĩ iwasã âma 're sépu'u za'ra mono wamhã, âne te za tãma 're i'arob'manharĩ aba mo: Ai'uté 'watébrémi na tãma 're poto za'ra mono wamhã, te za 're i'mapãrĩ aba mo za. Pi'õ na tãma 're poto za'ra mono wamhã, 're 'mapãrĩ aba mono õ di za.

¹⁷Tane nherẽ, ai'uté zapari'wa norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're wazé pese zahuré. Tahawa, Ezitu te apito, te te tãma i'ru zahuré zé hã te te wapari zahuré õ di. Tahawa aibã na 're ipoto za'ra mono hã te te 're a'mapãrĩ zahuré mono õ di. ¹⁸Tawamhã apito, ai'uté zapari'wa norĩ zô ma tô tihãrã zahuré, te te sadanharĩ zahuré da, âne:

— E marĩ wa, iwapari aba õ di. E marĩ wa, aibã na 're ipoto za'ra mono hã 're 'mapãrĩ aba mono õ di, ai'uté hã.

¹⁹Tawamhã ma âne âma sada'âbã zahuré:

— Izaraéu nhihudu norĩ nhipi'õi âma iwasã 're sépu'u za'ra mono wamhã, sé hutu na te tãma 're poto za'ra, waptu na. Ezipsiu norĩ nhipi'õi wasã, âma 're isépu'u za'ra mono nei õ di. Ta norĩ wasã si sé hã uptabi di. Tahawa wawana te ai'uté hã tãma 're poto u'âsi za'ra, 're wasimasisi mono õ ré, itẽmẽb za'ra hã.

²⁰⁻²¹ Tawamhã ai'uté zapari'wa norĩ, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're wazé pese zahuré mono wa, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono iwẽ hã te te tãma 're anhomri zahuré. Taha zarina ma tô siwabzuri za'etẽ zahuré da hã tãma 'manharĩ zahuré.

Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ ma tô sina hã'â pe oto. Siptete na te oto 're hâimana za'ra. ²²Tahawa, apito Fara'o tinhib'a'uwẽ norĩ ma, ma tô âne tãma roti za'ra:

— Ma'âpé asiwi iwapari aba! Izaraéu nhihudu norĩ 'watébrémi na 're poto za'ra mono wamhã, te za â 're isãmra aba mo, Nilu na pa nho'omo nhisi âma. Tane nherẽ, pi'õ na 're ipoto za'ra mono si, te za wẽ na 're prédub za'ra za.

Mozésihĩ waptã'ázé

2 ¹Tawamhã Levihi nhihudu zahuré ma tô sina timro zahuré aibã norĩ hã, pi'õi me. ²Tawamhã pi'õ wasã wamhã, ma tô i'ra hã tãma podo. Tahawa, ina 'watébrémi na te te 'madã'â wamhã, iwẽ uptabi, i'madã'â ze. Tahawa ma tô si'ubdatõ a'amoi 'remhã dawĩ simi'u. ³Tawamhã te te oto dawĩ simi'uri waihu'u õ wa, ma tô ina, sé'waza'are ne nhamri si'õno hã ti'ã. Tahawa, isapu hã ma tô te te sada anhito wedewa'u tom na, â sisisi tõ da, si'õtõ ne 're. Tawamhã ma tô ti'ra hã tisẽ, iwa. Taha pari ma tô iré tihi, â zãda'rẽ du teihi po wa'wa. ⁴Tahawa, te 'watébrémi hidiba romhã hawĩ 'madã, niha marĩ tãma ihâimana zõ.

⁵Tawamhã Apito Fara'oho 'ra sipi'õ te âi ba mo, si'upte da. Taha ré, tãma romhuri'wa norĩ sipi'õ te âibabamhã 're nomro. Tawamhã si'õno du teihi po wazari 're iwara hã ma tô tisã, Apito Fara'oho 'ra hã. Te te sãmri wi, ma tô tãma iromhuri'wa norĩ ma 'ru za'ra, sô 'mairorĩ da. ⁶Tawamhã Apito Fara'oho 'ra, ma isidãzé sa'o. Te te sa'o wamhã, ma tô ai'utẽre hã 'madã, wawai ré. Tahawa ma tô âma tipẽ'ẽzé. Tawamhã te tinha âne:

— ã hã 'watébrémi, Izaraéu nhihudu 'ra.

⁷Tawamhã ai'uté hidiba te âma sadanha, apito Fara'oho 'ra hã âne:

— E asima wẽ õ di, Izaraéu nhihudu nhipi'õ zô aima ãmorĩ da hã, te te aima 'maiwapsõmri da, durẽ te te a'ã aima 'maiprédub da.

⁸Tawamhã ma te âma sada'â âne:

— Ma'âpé, sô aimorî, we 'mazaprôni da.

Tawamhã azarudu ai'uté hidiba ma tô sô mo. Tahawa, ai'uté 'watébrémi na uptabi hã ma tô itêmemhã saprô, apito 'ra u. ⁹Tawamhã apito Fara'oho 'ra te ai'uté na uptabi ma tinha âne:

— Ai'uté 'watébrémi hã ma'âpé âma subzari, îma warahu da a'â. Tawamhã wa hã wa za iwarahuzém na asimiromhuri hã aima wa'â. Tawamhã ma tô ina hã subza apâ, tinhorôwa u. Duré ma tô warahu oto, apito 'ra ma. ¹⁰Tawamhã 'watébrémi oto prédu wamhã, ma tô apito 'ra u oto saprô, te te âma tâma iro-tizéb zarina te te tâma sômri da oto. Tahawa, ma tô âma ti'ra oto, ti'ra uptabi nai ô nherê. Ma tô sisi, Mozési^a na. Tawamhã te sima tinha âne:

— Wa hã wa tô â hawimhã waze, ai'utére hã. Tahawa, wa tô sisi, Mozési na.

Mozési, Ezitu hawi isimanizé wasu'u

¹¹Tawamhã Mozési ma tô oto si'aibã. Tahawa te nimahã bâtâ na tisiré norî te te sabu da oto mo. Morî wamhã, ma tô a'madã, romhuri pire na te te rob'-ma'wamarî ré hã. Tahawa ezipsiu norî siré hã, isiré Izaraéu nhihudu te te i'mai'azâri zama hã ma tô 'madã. ¹²Tawamhã Mozési si'wawi ni'wai ô zô, te te 're rob'madãâ mono wamhã, ni'wa hã te te 'madãâ ô di. Tahawa ma tô tiwî, ezipsiu hã. Te te wîrî wamhã, supara na ma tô hâiba zuwa, da te dasiwi sãmri tō da. ¹³Tawamhã awēm na rowa'a wi apâ te te sina siri wa, ma tô Izaraéu nhihudu norî isi'ahârî hã 'madãâ zahuré. Tahawa tisiré te te i'azâri ma te tâma tinha âne:

— E marî da, ma tô asiré nherê i'azâ.

¹⁴Tawamhã te tâma tinha asa âne:

— E 'wa hã ma tô wanhib'apito da hã wa'âma 're i'arowairebé mono da hã aipisutu. Duré e ma tô asima iwê, îwîrî da, ezipsiu iwîrî ne.

Tawamhã Mozési ma tô tipahi. Tahawa te tipê'ê na 'râwi sima tinha âne: “Ma tô oto dasiwi i'upsibi me ni, te i'manharî wasété zém na hã.”

¹⁵⁻¹⁶Tawamhã apito Fara'o, Mozési te te ida'maiwîrizé hã ma tô waihu'u. Tahawa ma tô âma sima rosa'rata, te te wîrî da. Tane nherê, tahawa Mozési ma tô aimani. Simani wamhã, ma tô mo, Midiã âma 're hâimana mono da.

Tawamhã Zetru sasedoti, te Midiã na romnhisi âma 're sãmra, 7 na i'ra sipi'ô hã. Tawamhã nimahã bâtâ na Mozési â zô ab're 'rata sãmra ré, ma tô i'ra norî â te te amrami za'ra da hã ai'aba'ré, pone'ërebâ te te 're i'âhuri mono zéb 're te te â hã tâma aza'wari za'ra da, timama nhimizama ma. ¹⁷Tawamhã pone'ërebâ 'madãâ'wa norî hã ma tô duré âma aihutu, â zô ab're u. Sihutu wamhã, ma tô timreme te te tâma 'morôwîrî za'ra sina pi'ô norî si'aba'ré da â nhiti sãmra. Tane nherê, Mozési ma tô âma sisaprî za'ra, pi'ô norî âma, pone'ërebâ 'madãâ'wa norî wi. Tahawa ma tô nasi tâma amrami za'ra â hã, pone'ërebâ te te i'âhuri da hã. ¹⁸Tawamhã pi'ô norî, imama 're isãmra mono zéb u apâ sihutu wamhã, ma tô imama hã sadanharî za'ra âne:

— Oro ma we apâre aihutu 'wa.

¹⁹Tawamhã ma sada'âbã za'ra âne:

— Ezipsiu norī siré hā ma tō wa'āma sisaprī za'ra, pone'ērebā 'madā'a'wa norī wi. Tahawa, ma tō nasi ā hā wama amrami za'ra asimizama ma, te te i'āhuri da hā.

²⁰Tawamhā Zetru imama za'ra hā te āma sadanharī za'ra āne asa:

— E mame te tawamhā nhamra. Zapre we asiwi saprōni aba ō di. Sō aihārā aba, we morī da, wame sa za'ra da.

²¹Tawamhā Zetru, Mozési te hāiba waptē, i'rata 're hāimana mono da. Tahawa, ma tō sina saze, tō i'rata 're hāimana mono da hā. Tawamhā Zetru ma tō ti'ra Zipora na isisi Mozésihi ma tisō, āma mro da. ²²Tawamhā oto 'ra wamhā, ma tō sisi Mozési hā, Gésō na. Te te sisi wamhā, āne te tinha:

— Wa hā isiré a'u'wē'ō nhipti'ai āma wa oto 're ihāimana.

²³Tawamhā āma wahub ahā pari, ma tō Ezitu te apito hā dārā. Tane nherē, te i'uirī na zahadu Izaraéu nhihudu norī hā te te 're robzépata za'ra, ezipsiu norī te te 're iwada'uri pese za'ra mono zéb zarina. Tahawa te mreme 'rāihā na 'Re ihāimana u'āsi mono wi, te te 're rowaptērē za'ra, te te 're pawaptob za'ra mono da hā. Tahawa, ma tō isimirowaptērē za'ra zé hā itēmehā 're simasisi, 'Re ihāimana u'āsi mono u. ²⁴Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono, Izaraéu nhihudu norī 're iwazidi za'ra mono zé hā ma tō wapa. Tahawa Abra'āhā ma, Izaquihi ma, duré Zacoho ma, tinhimipisutu zahi te te i'manharizém na hā, ma tō sina po're puru. ²⁵Izaraéu nhihudu norī, pawa'ābā āna te te 're iromhuri za'ra mono zé hā ma tō 'madā. Tahawa oto āma hātā'a za'ra di.

Mozésihi ma, 'Re ihāimana u'āsi mono te te inharizé wasu'u

3 ¹Tawamhā Mozési te oto pone'ērebā te te 're a'madā'a, timaprebaba ma, Zetru sasedoti Midiā na romnhisi āma 're isāmra mono ma. Tawamhā nimahā bātā na ma tō pone'ērebā te te simro, ti'a zadaré amoi u, rop si 're irosa'wari mono wa'waibaba. Taha wamhā, ētē 'rāihā iwazéb zahi, Sina'i^b na isisi na 're ihāimana mono u ma tō oto wi. ²Tawamhā tame hāimana ré, ma wede zapore hā āro, Mozésihi 'rata. Ro'o nherē, zata ō di. Taré te āro. Taha wa'wa te 'Re ihāimana u'āsi mono hā za. Mozésihi ma, sihā'ré da, te iwa'wab za. ³Tawamhā Mozési te sima tinha: “E niha wede ro'o nherē, zata ō di. Wa za pé itēme isina rotété, te 'madā'a da.”

⁴Tawamhā Uburé Danhib'apito, Mozési 'rāwi itēme te te sina irotété na te te 'madā'a wamhā, ma tō wede iro'o wa'wa hawi 'mahā āne:

— Mozési! Mozési!

Tawamhā awa'awi ma sada'a āne, Mozési hā:

— E marī. Āhāta, āme wa za.

⁵Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono hā te tāma tinha āne:

— Tame asimizazāri. 'Rāwi we itēme aimorī tō! Ma'āpé aipara'uza hā sani na. E marī wa. Ta ti'a iwa i'asa hā iwazéb zahi wa.

Te duré tāma nharī na sahu āne, 'Re ihāimana u'āsi mono hā:

⁶— Wa hā aihī'rata norī nhīb'apito 'Re ihāimana u'āsi mono, Abra'āhā nhīb'apito, Izaquihi nhīb'apito, duré Zacoho nhīb'apito.

Tawamhā Mozési ma tō si'ubu zuwa, pahī wa, 'Re ihāimana u'āsi mono te te i'madā'a da hā.

b 3.1 Sina'i hā Horebe na isisi amo hā.

⁷Tawamhã Uburé Danhib'apito te âne duré tâma tinha:

— Ezitu âma ãnhib'a'uwẽ norĩ ma, da te tâma 're irob'manharĩ wasété za'ra mono zém na hã wa tô te 're 'madâ'â za'ra. Duré tiwada'uri'wa norĩ wi, da te pawaptob za'ra da, te te 're irowaptêrẽ za'ra mono zé hã wa tô te 're wapari. Wa hã ãma waihu'u pese di, te te tô 're irobzépata za'ra mono zé hã. ⁸Tahawa wa tô we si'ra, ezipsiu norĩ siptete na 're ihâimana za'ra mono hawi te dawa-zere da, ta hawi duré ti'a ãsa'êne iwẽ u te danhimro mono da, ti'a iwẽ âma cananeu norĩ, hitita norĩ, amoreu norĩ, perizeu norĩ, heveu norĩ, duré zebuzeu norĩ iwa 're ihâimana za'ra mono zéb u. ⁹Sena na da te pawaptob za'ra da, ãnhib'a'uwẽ nhimirowaptêrẽ zahi za'ra zé hã wa tô te 're wapari. Ezipsiu norĩ te te tâma 're irob'manharĩ wasété za'ra mono zém na hã wa tô duré te 're 'madâ'â za'ra. ¹⁰Tahawa ma'ápé aimorĩ. Wa hã wa za Ezitu te apito u hã asatô, ãnhib'a'uwẽ Izaraéu nhihudu norĩ, isipti'ai hawi sani za'ra da hã.

¹¹Tane nherẽ, âne te Mozési hã tâma tinha:

— E 'wa hã wa hã bété, Ezitu te apito u, ãmorĩ da hã, ta hawi za Izaraéu nhihudu norĩ, te isani za'ra da hã.

¹²Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, ma duré âma sada'â âne:

— Wa hã wa za asiré ihâiba. Niwa nimahã na Ezitu hawi ãnhib'a'uwẽ awazere wamhã, a norĩ wa'wa te za â hã êtẽ âma hã ã'ama 're aiwata za'ra wa'aba mo. Tawamhã âne na te ãsatôrizém na te za a hã tô sena na hã iwaihu.

¹³Tane nherẽ Mozési, te 'Re ihâimana u'âsi mono ma âne tâma tinha:

— Izaraéu nhihudu norĩ u ãmorĩ wamhã, duré âne te tâma rowasu'u za'ra wamhã: “Aihĩ'rata norĩ te, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô we atême ãzatôri za'ra wa'wa”, te za siwi ãzadanhã, âne: “E niha tawamhã isisi.” Tawamhã e niha wa za âma tâma wa'râmi za'ra za.

¹⁴Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono te âne sina tâma tinha:

— WA HÃ, tô WA HÃ 'RE ÌHÂIMANA U'ÂSI MONO.

Te duré zahadu tâma tinha âne:

— Te za duré tâma inharĩ za'ra za âne: “Tô WA HÃ 'RE ÌHÂIMANA U'ÂSI MONO, ma tô we atême ãzatôri za'ra wa'wa. ¹⁵Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono aihĩ'rata norĩ te, Abra'ãhã te, Izaquihi te, Zacoho te, ma tô we atême za'ra wa'aba hã ãzatô. Taha nhisi hã te ône u'â 're hâimana. Tahawa, taha nhisi na te za ône u'â a norĩ wa'wa hã âma 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mo.”

¹⁶Tawamhã taha pari te 'Re ihâimana u'âsi mono duré âne tâma tinha:

— Aimorĩ, Izaraéu norĩ ma, i'rânho'u 'rã'otô da. Tawamhã te za âne tâma ãzadawa wasu'u za'ra. Wa hã Uburé Danhib'apito aihĩ'rata norĩ te, 'Re ihâimana u'âsi mono, Abra'ãhã nhib'apito, Izaquihi nhib'apito, duré Zacoho nhib'apito. Wa tô aima ãsihãiré. Duré wa tô aima waihu'u, âne na tâma ãzadawa wasu'u za'ra da: “Wa hã 're irobzépata za'ra wa'aba mono zé hã wa tô te 're 'madâ'â. Duré ezipsiu norĩ te te aima 're irob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono zé hã ãma waihu'u pese di. ¹⁷Wa hã wa tô rowairébé, Ezitu âma da te tâma 're irob'manharĩ wasété za'ra mono zém hawi te sani za'ra da hã. Tahawa wa za te simro ti'ai wẽ u, duré ti'a simarĩ pese na 're isa'wari mono u, cananeu norĩ iwa 're ihâimana za'ra mono zéb u, hitita, amoreu, perizeu, heveu, duré zebuzeu.”

¹⁸— Tawamhã duré âne tãma ïzadaihu'u za'ra wamhã, te za ïnhib'a'uwẽ norĩ aiwapari za'ra. Taha pari te za Izaraéu nhihudu norĩ ma i'rãnhô'ômo norĩ me hã ai'aba'rêi wa'wa, Ezitu te apito ma, nharĩ za'ra wa'aba da hã. Tahawa, te za âne tãma inharĩ za'ra wa'wa za: "Uburé Danhib'apito, Ebreu norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô wama za'ra hã sihâi'rê. Tahawa, wama rowairébê za'ra na, a'ubuni wi rop si 're irosa'wari mono u wasi'aba'rê da. Tawamhã wasi'aba'rêi ré te za si'ubdatô bâdâ hã wa'ama tineb za'ra, Uburé Danhib'apito wate 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wanhimizama zata na tãma âma wanhoprub za'ra da hã." ¹⁹Wa tô waihu'u siro, Ezitu te apito ma, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tãma pêtê ô nherê, za te te aima iwaprozi za'ra wa'aba ô na, aiwairébê aba da hã. ²⁰Tahawa wa za ïnhiptete na ezipsiu norĩ ma rob'manharĩ wasétê za'ra, te âma hã za'ra da hã. Taha parip si, te za apito Ezitu hawi aiwairébê aba da hã aima waprozi za'ra wa'wa, azâmori aba da oto.

²¹— Tawamhã wa za duré ezipsiu norĩ ma 'manharĩ za'ra, za te te aiwazéb za'ra wa'aba da hã. Tahawa nimahã na oto aiwairébê aba da wamhã, asib'rata baba na hã ai'aba'rêi wa'aba ô di za. ²²Tahawa te za hâiba mono bâ Izaraéu nhihudu norĩ nhipi'ô, ezipsiu nhipi'ô norĩ isôrôwa 're, 're ihâimana za'ra mono wi hã, duré iwaptoma 're ihâimana za'ra mono wi hã, marĩ hã, êtê waipo prã prata hã, êtê waipo pré oru hã, duré i'uza âma 're isi'uza za'ra mono da hã, i'ra si aibã norĩ hã, duré i'ra sipi'ô norĩ hã tiwi tãma waptêrê za'ra za. Tawamhã âne te za ezipsiu norĩ wi isimarĩ pese za'ra hã tiwi iwaibu za'ra wa'wa za.

**'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese zarina, Mozési
niha hã marĩ te te nasi i'ab'manharizé wasu'u**

4 ¹Tawamhã Mozési, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, ma te âne âma sada'â: — Izaraéu nhihudu norĩ te te ai'âma siwi ïzaze da hã mare di. Duré ïma i'asihâi'rézém na te tãma aiwasu'u za'ra wamhã, te te siwi ïwapari ô di za.

²Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono te âma sadanha âne:

— E marĩ te asib'ratamhã 're i'â.

Tawamhã ma sada'â, âne Mozési hã:

— Wedehu wa 're ti'â.

³Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono te tãma tinha âne:

— Ti'ai u ma'âpé me na, ta wedehu hã.

Tawamhã ti'ai u te te ime hã ma tô siwahi. Taha ma, te Mozési tawamhã wara, tãma pahi wa.

⁴Tawamhã Uburé Danhib'apito, te Mozésihi ma waihu'u âne:

— Ma'âpé asib'rada sô wê na, isarébê na âri da apâ!

Tawamhã isarébê na ma tô ti'â. Te te âri wi, ma tô apâ siwedehu isib'rata.

⁵Tahawa te Uburé Danhib'apito tãma tinha âne:

— Âne te za Izaraéu nhihudu norĩ nho'a hã i'manha, Uburé Danhib'apito, aih'i'rata norĩ te, Abra'âhã te, Izaquihi te, Zacoho te, 'Re ihâimana u'âsi mono, aima isihâi'rézém na te te âma asaze za'ra da hã.

⁶Tawamhã te duré tãma tinha âne:

— Ma'âpé asib'rada hã sêrê, asô'utu 're.

Tawamhã te te tãma inharizéb zarina ma tô tinhib'rada hã tisê, tinho'utu 're. Tawamhã tinho'utu hawi oto te te wazere wamhã, ma tô i'wa're hã'a ahã hã âma wairébê, rowaházê pñi u'êne i'a pese ne hã.

⁷Tawamhã Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono te duré tãma tinha âne:

— Asib'rada hã ma'âpé apâ sêrê, asô'utu 'remhã.

Tawamhã Mozési ma tô apâ tinho'utu 're tinhib'rada hã tisê. Tawamhã tinhib'rada tinho'utu hawi apâ te te wazere wamhã, ma tô i'wa're aré âma iwairébé mono hã tãma aimani za'ra ône haré. Tahawa apâ hã oto sib'rata wê di, uburé ihâiba hã wê na tãma ihâimana ne.

⁸Tawamhã Uburé Danhib'apito, te âne Mozésihi ma waihu'u:

— Imorî'rata na marî dama i'manharî waihu'u'ô na Izaraéu nhihudu norî te te âma asaze za'ra dai ô wamhã, âté te za isâna're marî dama i'manharî waihu'u'ô na si âma asaze za'ra. ⁹Te 're iromhōsi mono zarina, maparane marî, dama i'manharî waihu'u'ô na dama 'manharî nherê, âté duré da te dasiwi hã aiwaparî ô di za. Âne wamhã, te za Nilu na pa nho'omo nhisi hawimhã â hã i'a'â, ti'ai u sa'wari da. Tahawa, te za dawapru na si'manha.

¹⁰Tawamhã Mozési, ma te 'Re ihâimana u'âsi mono âma sada'â âne:

— Înhib'apito, tane îma iwaihu'u wana ré, niwamhã îmreme waihu'u pese na hã âma ihâimana ô di. Wa hã îmreme tobre di, duré îmreme zani su'u ô di. Duré îmreme hã te 're sani mono wamhã, îmreme tété hâre di.

¹¹Tawamhã Uburé Danhib'apito, te âne tãma tinha:

— E 'wa hã ma tô dazadawa âma 're idamreme zusi mono zéb da hã te te dama 're a'manharî. E 'wa hã daporeptô 'manharî'wa, dapore 're pu'u âna iré 're idahâimana za'ra mono da hã. E 'wa hã duré damreme'ô 'manharî'wa, damreme ô na 're danomro mono da hã. E 'wa hã datômo 'manharî'wa, da te âma 're irob'madâ'â za'ra mono zéb da hã. Duré e 'wa hã datômo wamnari'wa, datob'a na 're danomro mono da hã iré. Wa hã, Uburé Danhib'apito. ¹²Tahawa te za âhã na awa'awi na datême aimo. Wa hã datême aimorî wamhã, wa za aipawapto, aimreme zani wê da, te aima iwaihu'uzéb zarina, âma dama rowasu'u da hã.

¹³Tawamhã Mozési, za imorî'ôzé te tiwi waptê âne:

— Înhib'apito mare di. Âté imorî ô di za. Tahawa ma'âpé înhipai u aimawi hã da'mazatôri, îupana da'maimorî da.

¹⁴Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô sada tinhiti'ru. Tahawa te Mozésihi ma tinha, âne:

— Arã levita hã e adub'rata ô di bété. Ta hã îma hã waihu'u pese di, imreme zani wê na hã. Ta hã te oto we atême mo, te te asôpêté da. Te te asôpêté wamhã, tãma rowê di za, te te oto ai'madâ'â wa za. ¹⁵Tawamhã Arãhã ma, a hã rowasu'u wamhã, te za aimreme nhipai u dama tinha. Tawamhã duré wa hã wa za aipawapto wa'wa, niha na dama inharî aba zéb da hã. Duré wa za i'ab'manharî aba zéb da hã aima waihu'u 'wa. ¹⁶Tawamhã Arã te za ai'upa na dama rowasu'u. Tawamhã a hã isine 'Re ihâimana u'âsi mono na tãma aihâimana wa, te za marî te te i'manharizéb da hã âma tãma i'arowasu'u mo. ¹⁷Ta wedehu hã âma âri. E marî wa. Taha na te za marî dama i'manharî waihu'u'ô hã âma i'ab'manharî mo.

Mozési apâ Ezitu u imorizé wasu'u

¹⁸Tawamhã Mozési, timaprewa Zetruhu nhorôwa u ma tô mo. Tahawa, te âne tãma tinha:

— Īma rowairébé, a'â Ezitu u apâ ĩmorĩ da wasisabu za'ra da. Wa tō ĩsima wē, te sabu za'ra da zahadu rowē na 're hāimana za'ra mono zō.

Tawamhā Zetru ma te āma sada'ā āne:

— Rowē na aimorĩ za!

¹⁹Tawamhā Midiā na romnhisi āma zahadu sāmra ré, ma tō Uburé Danhib-'apito hā duré tāma tinha āne, Mozésihi ma:

— Te za oto apâ aimo, Ezitu u! E marĩ wa. Te te siwi aiwĩrĩ da, te te sima iwē za'ra hā ma tō uburé sō tirobaba za'ra.

²⁰Tawamhā Mozési, timro, ti'ra norĩ me ma tō awaru po're pore ba nhisi-wimhā sōré. Tahawa ma tō Midiā na romnhisi hawimhā oto apâ Ezitu u hā sina siri. Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono te na tisiwazusizé te tinhib'ra-tamhā siré ti'ā.

²¹Tahawa, te duré 'Re ihāimana u'āsi mono hā tāma tinha āne, Mozésihi ma:

— Ezitu u apâ aimorĩ wamhā, ma'āpé āma pibui pese za, apito Fara'oho nho'a ĩwaihu'u pese zé te aima isōmri zarina, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ō hā nasi 'manharĩ da hā. Tane nherē, ta hawi Izaraéu nhihudu norĩ ma, te te waprosi tō da hā wa za a'ā nasi ipē'ē tede hā tāma tisō. ²²Tawamhā wa hā Uburé Danhib'apito te iwaihu'uzém na hā te za apito Fara'oho ma ĩzadawa wasu'u āne: "Izaraéu nhihudu norĩ hā aibā na dama 're ipoto 'rata za'ra mono ne hā te ĩma 're hāimana za'ra. ²³Wa tō aima nharĩ pa, ĩ'ra norĩ ma, waprosi da, asa'rui hawimhā wairébé da, ĩ'āma si oto 're wata za'ra mono da. Tazahā a hā tāma waprosi za'ra ō di, wairébé da hā. Tahawa, wa za ai'ra aibā na āma irosōwada 'rada hā aiwi tiwĩ."

²⁴Tawamhā Ezitu u si'aba'réi wa, Mozési ti'ra norĩ ré rowāi wa sōtō wamhā, ma tō Uburé Danhib'apito hā itēme wi. Āhā wa, ma tō duré aré tiwĩ.

²⁵Tawamhā imro Zipora, ma tō ētē'wa hādā hā ti'ā. Taha na ti'ra ma tō sihāi-wata nhizā. Duré ti'ra nhihāiwata na ma tō timro Mozési hā āma para upi. Tahawa te āne timro ma tinha:

— A hā te za ĩmro dawaprui ré hā ĩma 're aihāimana mo.

²⁶Ti'ra te te isihāiwata nhizārizéb zarina ma tō āne hā tāma tinha, timro ma hā. Āne zarina ma tō Uburé Danhib'apito hā āma rosazā, te te wĩrĩ tō da.

²⁷Uburé Danhib'apito, iwana ré ma tō Arā hā po're pu'u siro āne:

— Mo oto aimorĩ rop si 're irosa'wari mono u, Mozési sōpētē da.

Āhā wa, Arā morĩ wamhā, ma tō ēne iwazéb zahi i'rāihā āma sōpētē, Mozési hā. Tawamhā ma tō duré tob'rata hārā na sawi. ²⁸Tawamhā Mozési, ma tō uburé tidub'rada Arāhā ma hā tāma wasu'u, 'Re ihāimana u'āsi mono, Ezitu u apâ te te satōrĩ wa, te te tāma iwaihu'uzé hā te te tāma wasu'u da. Duré 'Re ihāimana u'āsi mono, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ō hā za nasi te te i'manharizém na, te te ipawaptob na te te tāma iwaihu'uzé hā te sina tāma mreme wasu'u. ²⁹Tawamhā Mozési norĩ Arāhā me, ma tō oto siré Ezitu u hā tineb zahuré. Tahawa ma tō uburé Izaraéu nhihudu norĩ ma, i'rānho'u hā 'rā'ōtō zahuré. ³⁰Tawamhā Arā, Uburé Danhib'apito, Mozésihi ma, te te tāma iwaihu'uzé hā ma tō ta norĩ ma wasu'u za'ra. Taha pari, Mozési ma tō ōne haré da'ahā norĩ nho'a, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ō na hā sāna'rata.

³¹Tawamhā ma tō uburé āma saze za'ra, isimirowasu'u na hā. Uburé Danhib-'apito itēme imorĩ za'ra zém na te te sina waihu'u za'ra wa, duré da te tāma

're irob'manharĩ wasété za'ra mono zém na te te 're i'madââ za'ra mono na te te sina waihu'u za'ra wa, hi'râtîtô ma tô asimro, 'Re ihâimana u'âsi mono âma wata za'ra da hã.

**Mozési norĩ, Arãhã me, Ezitu âma apito ma, te
te tâma irowasu'u zahuré zé wasu'u**

5 ¹Tawamhã Mozési norĩ Arãhã me, ma tô Ezitu te apito u tineb zahuré. Tahawa, te âne tâma rowasu'u zahuré:

— Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono hã te tinha âne: “Ínhib'a'uwē norĩ ma, te za irowairé, rop si 're irosa'wari mono u si'aba'ré da, tame niha bātâ na ĩ'âma 're iwata za'ra mono zém na dato isa'ēne te te sima 're 'manharĩ za'ra mono da.”

²Tawamhã apito Fara'o te âma sadanharĩ zahuré âne:

— E 'wa hã bété Asib'apito wa'wa, imreme te iwapari da hã, duré Izaraéu nhihudu norĩ ma, te iwaprosi da hã, ã hawi wairébé da. Asib'apito wa'wa hã ĩma waihu'u ô di. Tahawa Izaraéu nhihudu norĩ ma, ã hawi wairébé da, te tâma irowairébé za'ra da hã mare di za.

³Tawamhã Mozési norĩ Arãhã me, ma te âma tâma wa'rãmi zahuré âne:

— Ebreu norĩ te, 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô wei watême mo, te te wama nharĩ da. Tahawa, ma'ápé wama waprosi za'ra na, si'ubdatô bātâ 're wazâmorĩ da, rop si 're irosa'wari mono u, Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihâimana u'âsi mono ma, âma tâma wanhoprub za'ra da, danhimizama zata na hã. Wasi'aba'rêi ô wamhã, wahâzé na, duré dasi'wapé na te za wama rob'manharĩ za'ra, wasi'utôri da hã.

⁴Tawamhã Ezitu te apito, te Mozési norĩ ma, Arãhã me tâma nharĩ zahuré âne:

— E marĩ da, ma tô Izaraéu nhihudu norĩ nhimiromhuri hã i'wa'rutu 'wa. Tahawa te za apâ romhuri u dasi'aba'rê da hã dama irowairébé 'wa.

⁵Tahawa, te duré tâma nharĩ zahuré âne:

— Āhã na awa'awi na Izaraéu nhihudu norĩ, ã hã ti'ai wa'ôtô nho'ômo 're, daza'rui mono bâ ahã na 're hâimana za'ra mono nherê, te a norĩ wa'wa tinhiromhuri te te wawi rême za'ra da hã asima iwē wa'wa.

⁶Tawamhã tô taha bātâ na ma tô apito, dapawa'âbâ âna dama rob'rui'wa norĩ ma duré danhib'ihã'a norĩ ma âne tâma waihu'u za'ra:

⁷— Ā hawimhã a'uwē norĩ ma, amnho teihi tâma 're sômri za'ra wa'aba mono ô di za, ti'ai u'ēne te te âma 're 'manharĩ za'ra mono da hã. Ô norĩ hã te za oto si'uihã na te te sima 're ubumro za'ra, za te te âma 're iromhuri za'ra mono da hã. ⁸Tane nherê, te za a norĩ wa'wa ô norĩ ti'ai u'ēne te te 're i'manharĩ za'ra mono hã aiwab zô 're isa'rata za'ra wa'aba mo za, sizaba'a âna te te 're i'manharĩ za'ra mono zô. E marĩ wa. Wa'a za'ra wa, te nasi hã âne: “Oto danhimizama zata na wate 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã wanhoprub za'ra wa'aba!” ⁹Ā hã a'uwē norĩ romhuri ipire na te te 're rob'ma'wamarĩ mono da, te za apâ âma tâma 're ihâimo za'ra wa'aba mo, isimiromhuri za'ra zé hã. Āhã wa, dazadawa nhipse na rowasu'u hã te te duré iwapari za'ra da hã mare di za.

¹⁰Tawamhã dapawa'âbâ âna dama rob'rui'wa norĩ, danhib'ihã'a norĩ me ma tô oto wairé, apito Fara'oho hawimhã. Āne te tawamhã tâma sadawa wasu'u za'ra, Izaraéu nhihudu norĩ ma:

— Āne apito ma tō waihu'u, amnho teihi wa te aima 're sa'wari za'ra wa'aba mono tō da oto. ¹¹ Ō hā ma tō ti'ru, asi'uihā na tō asima 're ubumro za'ra wa'aba mono da, nima me amnho teihi 're isōpētē za'ra wa'aba mono zéb āma. Tane nherē, te za tō ti'ai u'ētē 'manharī na aiwap si 're irob'ma'wamarī aba mo.

¹² Tahawa ma tō Izaraéu nhihudu norī, Ezitu ti'ai 'remhā te te sō ropé, amnho teihi da te 're itehāri si'atarēme mono zō si'uihā na te te sima 're ubumro za'ra mono da. ¹³ Tawamhā apito Fara'oho zapari dawada'uri'wa norī hā ma tō nasi awē sidāpāsi ti'ai u'ēne aiwap si te te nasi 'manharī za'ra da hā nasi āma wapsé za'ra, Izaraéu nhihudu norī hā amnho teihi te te nasi sima i'ubumro za'ra na. ¹⁴ Apito zapari dawada'uri'wa norī, Izaraéu nhihudu norī nhib'ihā'a romhuri te te sima 're i'madā'ā za'ra mono norī hā te nasi hā za'ra. Tahawa, te duré nasi sadanharī za'ra ni āne:

— E marī wa, iwana ne aiwap si ti'ai u'ēne 're i'manharī za'ra wa'aba mono ne hā, ahāmhā hā, duré āhā na zama asiwi 'manharī aba ō di.

¹⁵ Tawamhā danhib'ihā'a tisiré Izaraéu nhihudu norī te te 're iwada'uri za'ra mono norī hā ma tō ai'abaré, Apito Fara'oho u, tāma siwapsari za'ra da. Āne te tawamhā tāma nharī za'ra:

— E marī da, ma tō āne na hā wama irob'manharī za'ra. Wa norī hā aima romhuri'wa za'ra 'wa. ¹⁶ Amnho teihi hā da te oto wama 're ubumro za'ra mono ō di. Tane nherē, te tō da te 're wawada'uri pese za'ra, ti'ai u'ētē 'manharī na wa te tō āma 're uzusi za'ra mono da hā. Tane nherē, te duré wawada'uri'wa norī hā nasi wahā za'ra. Tahawa asapari aima dawada'uri'wa norī hā āma wama i'upai'wa na hā te tihāimana za'ra.

¹⁷ Tawamhā apito Fara'o, ma asa āma sada'ābā za'ra āne:

— A norī wa'wa hā aiwa' za'ra wa'aba di. Duré asima wē za'ra wa'aba ō di romhuri hā. Tahawa te aima iwaprosi za'ra wa'aba zé hā te nasi iwi iwaptērē za'ra wa'wa, ai'abaréi wa'aba da, 'Re ihāimana u'āsi mono, Asib'apito za'ra wa'aba ma, asimizama zata na tāma āma 're asōprub za'ra wa'aba mono da. ¹⁸ Apā ai'abaréi wa'aba, romhuri za'ra wa'aba da. Amnho teihi hā tō da te aima i'ubumro za'ra wa'aba da hā mare di za. Tane nherē, te za tō aiwap si ti'ai u'ēne hā 're i'manharī za'ra wa'aba mo.

¹⁹ Tawamhā Izaraéu nhihudu nhib'ihā'a norī wi hā ma tō tiwi tirowaihu'u ō pese za'ra, bātā bāre iwana ne aiwap si ti'ai u'ēne za te te 're i'u'ētē za'ra mono da, da te tāma inharī za'ra zé hā te te sina wapari za'ra wa. ²⁰ Tawamhā apito Fara'oho hawi oto wairébé wamhā, ma tō Mozési norī hā Arāhā me oto siwi sōpētē, ō norī zō isimipari zahurē zéb āma. ²¹ Tahawa, ma tō tāma nharī zahurē ni duré āne:

— Uburé Danhib'apito, marī i'manharī aba zé hā ma tō 'madā. Tahawa te za duré ai'ahāri 'wa. Ai'u'ābā wa'aba ma tō apito hā duré tāma romhuri'wa norī zama wazada tinhiti'ru za'ra. A norī wa'wa ma tō isimirosa'rata wasété za'ra hā wazada tāma isōmri 'wa, te te wa'uprosi da.

Mozési, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, te te duré irobzanhamrizé wasu'u

²² Tawamhā Mozési, Uburé Danhib'apito ma te duré tāma tinha āne:

— 'Re ihāimana u'āsi mono, e marī da, ma tō ā hā asib'a'uwē norī ma hā irob'manharī wasé. E marī zō, te tawamhā we izatō āwamhā. ²³ Ezitu te apito

ma, asisi na te tãma irobzanhamri hawi ma tã õ hã ã hã a'uwẽ norĩ ma hã rob'manharĩ waseté za'ra. Tane nherẽ, a hã ãma aime zara õ di. Duré sã'reptu za'ra õ di.

6 ¹Tawamhã Uburé Danhib'apito, te asa tãma tinha ãne, Mozésihi ma:
— A hã te za oto i'madã Ezitu te apito ma, za te i'manharizé hã. Ìwaih'u'u pese zarina te tãma iwaihu'u zéb zarina te za ìnhib'a'uwẽ norĩ si'aba'rẽ da hã oto tãma rowairébẽ za'ra. Ìhe, ìnhiptete zarina te za Izaraéu nhihudu norĩ ma hã rob'ru za'ra, ite ti'ai wa'õtõ nho'õmo hawi wairébẽ da hã oto.

'Re ihâimana u'âsi mono, Mozésihi zõ ihârazé wasu'u

²Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, te Mozésihi ma tinha ãne:

— Wa hã, Uburé Danhib'apito uptabi. ³Wa tã Abra'ãhã ma, 'Re ìhâimana u'âsi mono iwaihu'u pese na tãma ìsihã'rẽ, Izaquihĩ ma, duré Zacoho ma hã. Tane nherẽ, Uburé Danhib'apito uptabi na ìnhisi na tãma ìsiwaihu'u za'ra õ di. ⁴Wa tã iwẽ na tãma ropisutu za'ra, Cana'ã na romnhisi ãma ti'a te tãma sãmri za'ra da, ìsiré a'uwẽ'õ norĩ iwa 're ihâimana za'ra mono zé hã. ⁵Ta hã wa hã, ãhã na awa'awi na wa tã Izaraéu nhihudu norĩ 're iwazidi za'ra mono zé hã wapa. Ta hã ezipsiu norĩ te te 're wada'uri pese za'ra mono wa, wa tã oto po're puru, tãma ìnhimiropisutu za'ra zém na iwẽ na hã. ⁶Tahawa ãne Izaraéu nhihudu norĩ ma, ìzadawa wasu'u za'ra na: “Wa hã Uburé Danhib'apito uptabi. Wa za ìnhib'a'uwẽ norĩ hã sã'reptu za'ra Ezitu hawi, ezipsiu norĩ pawã'ãbã ãna te te 're romhuri za'ra mono da, te te 're iwada'uri pese za'ra mono zém hawimhã. Tahawa wa za ìwaih'u'u pese ré ìpaihi hã sarõtõ, ezipsiu norĩ nhisiwimhã ìnhimiházém na sa'ètẽ te hã za'ra da hã. Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ si wa za asõ'reptu za'ra wa'wa za. ⁷Ìnhib'a'uwẽ na 're anomro aba mono da, wa za ãne hã aima 'manharĩ za'ra wa'wa. Tawamhã wa hã ate za'ra wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono na wa za oto 're ìhâimana. Duré tawamhã wa hã Uburé Danhib'apito, ate wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono, ezipsiu norĩ ma 're iromhuri za'ra wa'aba mono zém hawi te i'asõ'reptu za'ra wa'aba na hã te za oto tã a norĩ wa'wa asiwi ìwaih'u'u 'wa. ⁸Tawamhã wa hã wa za Abra'ãhã ma, Izaquihĩ ma, duré Zacoho ma, ti'a za te tãma ìsãmri za'ra zém na te iropisutu u hã te asimroi wa'wa. Tawamhã õ hã ti'a hã wa za aima sãmri za'ra wa'wa, ate na oto aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da. Wa hã Uburé Danhib'apito.”

⁹Tawamhã te te tãma iwaihu'uzéb zarina, ma tã Mozési Izaraéu nhihudu norĩ ma sadawa wasu'u za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã. Tane nherẽ, te te sima wẽ za'ra õ di, te te siwi iwapari da hã. E marĩ wa. Tãma robzei ãna hâimana za'ra wa, pawã'ãbã ãna te te 're romhuri za'ètẽ za'ra mono wa.

¹⁰Tawamhã Uburé Danhib'apito te Mozésihi ma tinha ãne:

¹¹— Mo oto Ezitu te apito ma nharĩ da aimorĩ, Izaraéu nhihudu norĩ ma, ite ti'ai wa'õtõ nho'õmo hawi wairébẽ da, te te tãma rowairébẽ za'ra da hã.

¹²Tane nherẽ, ma te Mozési, Uburé Danhib'apito hã ãne sada'ã:

— Bété, Izaraéu nhihudu norĩ te te siwi iwapari da, te te sima wẽ za'ra õ wamhã, ãne wamhã, duré apito zama te te sima wẽ õ di za, taha zama te te ìwapari da hã. Wa hã duré ìmreme zani su'u õ di, duré ìmreme zani tob di.

¹³Tawamhã Uburé Danhib'apito, ma tã Mozési norĩ ma tãma waihu'u zahuré Arãhã me, Izaraéu nhihudu norĩ ma, te te tãma rowasu'u za'ra da

hã, duré Ezitu te apito Fara'oho ma te te tãma nharĩ zahuré da hã, Izaraéu nhihudu norĩ, ti'ai wa'õtõ nho'u Ezitu hawi te te isani za'ra zém na hã.

Mozésihĩ norĩ hi'rata wasu'u, Arãhã hi'rata me

¹⁴ ã hã rob'ui'ére hã Mozési norĩ hi'rata za'ratazé, Arãhã hi'rata me ãne: Rubê, Zacoho 'ra poto 'rada, maparane si'uiwa na i'ra nhisi norĩ hã ãne: Enoqui, Palu, Hezirõ, Carmi. ã norĩ hã Rubêhê hawi a'uwê poto upsâtã na ma tõi tihãimana za'ra. ¹⁵ ãne Simiãhã 'ra norĩ nhisi hã: Zemu'é, Zamĩ, Oade, Zakuĩ, Zoa, duré Sau hã, cananeu norĩ sipi'õi zé're hawi ai'uté. ã norĩ hã Simiãhã hawi a'uwê poto upsâtã na ma tõi tihãimana za'ra. ¹⁶ ã hã Levihi 'ra norĩ nhisi ipoto mono bã hã ãne: Gésõ, Coate duré Merari. Tawamhã Levihi ãma 're hãimana mono ré ma tõi ãma tiwahu, 137 na. ¹⁷ Gésõ hã maparane i'ra norĩ, ãne isisi norĩ mama na ma tõi tihãiba: Libnĩ duré Simeĩ. Ta norĩ hã sihudu ahã uptabi zahuré di. ¹⁸ ã hã duré Coatehe 'ra norĩ, ãne isisi za'ra hã: Anrã, Isa, Hebrõ duré Uzi'é. Coatehe ãma ma tõi 133 na ãma tiwahu. ¹⁹ Merari maparane i'ra norĩ, ãne isisi norĩ mama na ma tõi tihãiba: Mali duré Musi. ã hã Levihi hawi a'uwê, isihudu norĩ.

²⁰ Tawamhã Anrã, ma tõi tina wapté Zoquebede na isisi na timro. Ta hawimhã ma tõi duré Arã norĩ hã, Mozésihĩ me tipoto zahuré. Tawamhã Anrã ãma hã, ma tõi tiwahu, 137 na. ²¹ Isa si'ubdatõ i'ra norĩ, ãne isisi norĩ mama na ma tõi tihãiba: Cora, Nefegue duré Zicri. ²² Tawamhã Uzi'é zama hã, ma tõi si'ubdatõ i'ra norĩ, ãne isisi norĩ mama na tihãiba: Mizaéu, Elzafã duré Sitri. ²³ Tawamhã Arã, ma tõi Eliseba, Aminadabihi 'ra, Nasõhõ hidiba na timro. Ta hã maparane si'uiwa na i'ra hã. Nadabe, Abiu, Eliaza duré Itama. ²⁴ Cora ma tõi si'ubdatõ i'ra norĩ, ãne isisi norĩ mama na tihãiba: Assir, Eucana, Abi'asape. ã norĩ hã Cora hawi a'uwê poto upsâtã na ma tõi tihãimana za'ra. ²⁵ Tawamhã Eliaza, Arãhã 'ra hã ma tõi Puti'éhé 'ra sipi'õ na timro. Ta hã ma tõi ti'ra hã sisi, Finéa na. Duré ã norĩ hã ma tõi levita norĩ wa'õtõ nhĩb'ihã'a na tãma 're hãimana za'ra.

²⁶ ã norĩ hã Arã norĩ, Mozésihĩ me ma tõi Uburé Danhib'apito, ãne na tãma waihu'u zahuré: "Izaraéu nhihudu norĩ, Ezitu hawimhã te za i'awazere 'wa.'" ²⁷ Ta norĩ hã ma tõi Ezitu te apito Fara'oho u tineb zahuré, ta hawi Izaraéu nhihudu norĩ te te awazere zahuré da hã.

'Re ihãimana u'ási mono, Mozésihĩ ma, te te inharizé wasu'u

²⁸ Uburé Danhib'apito, Mozésihĩ ma, Ezitu ãma te te tãma nharĩ wamhã, ²⁹ ma tõi ãne tãma tinha:

— Wa hã Uburé Danhib'apito. Ma'ápé Ezitu te apito Fara'oho ma tãma izadawa wasu'u na, uburé te aima iwaihu'uzém na hã.

³⁰ Tane nherê tawamhã Mozési, ma tõi ãma tãma wa'rã ãne:

— Ìnhĩb'apito, wa hã ìmreme tété hã di, duré ìmreme zani su'u õ di. E niha te za tawamhã apito iwapari waihu'u, ãne nherê.

7 ¹ Tawamhã Uburé Danhib'apito, te Mozésihĩ ma tinha ãne:

— Wa hã wa za aima 'manha, isine 'Re ihãimana u'ási mono na apito Fara'oho ma aihãimana da. Tawamhã Arã adub'rada hã te za dama ipire zadawa wasu'u'wa ne, apito ma nasi asadawa wasu'u. ² Tahawa, a hã te za Arãhã ma, uburé te aima iwaihu'u mono zém na, tãma izadawa wasu'u,

aimreme nhipai u apito Fara'oho ma, te te rowasu'u mono da, duré te te tiwi waptêrê da, Izaraéu nhihudu nori ma, te te iwaprosizé hã isipti'ai hawi wairébé da. ³Tane nherê, pê'ê tete na hâimana da hã wa za a'â nasi 'rã-nhito. Tawamhã ahã na wa za nasi a'â Ezitu âma marĩ hã tâma a'manha, ãnhimiromhõsi pipa na. ⁴Taha nherê, apito hã te te a'â aiwapari aba ô di za. Tawamhã wa hã wa za ãnhimihâzém na hã azã, ãte Izaraéu nhihudu nori, Ezitu hawi te simroi mono da hã. ⁵Tawamhã wa hã, eziptiu nori te hã za'ra da, oto ãnhib'rada te sarõtô wamhã, duré ihawib za'ra Izaraéu nhihudu nori te sani za'ra wamhã, te za eziptiu nori hã siwi ãwaihu'u, wa hã Uburé Danhib'apito uptabi na.

⁶Tawamhã Mozési nori Arãhã me, ma tô Uburé Danhib'apito te te tâma iwaihu'u zahuré zé hã mreme 'manharĩ zahuré. ⁷Mozésihi âma 80 na âma iwahub âma ré, duré Arãhã âma 83 na âma iwahub âma ré, ma tô Ezitu te apito ma, âne hã tâma nharĩ zahuré.

Arãhã nhiwã isiwahizé wasu'u

⁸Tawamhã Uburé Danhib'apito, te Mozési nori ma, Arãhã me hã tâma nharĩ zahuré âne:

⁹— Ezitu âma apito, niha na marĩ, dama i'manharĩ waihu'u'ô, 'manharĩ aba da, te te aima 'rui wa'aba wamhã, a hã Mozési te za Arãhã ma tâma i'ru, tinhiwã te te âri da, duré ti'ai u te te me da, apito nho'remhã. Tawamhã tinhiwã, ti'ai u te te mei wamhã, te za wahi na si'manha.

¹⁰Tawamhã apito u, Mozési nori Arãhã me oto neb zahuré wamhã, ma tô Uburé Danhib'apito te te tâma iwaihu'u zahuré zé hã tâma poto hãiré zahuré. Tawamhã Arã, ma tô tinhiwã ti'ai u hã time apito nho'remhã, duré tâma iromhuri'wa nori nho'remhã. Ta hã te te mei wamhã, ma tô siwahi isô'reb za'ra hã. ¹¹Tawamhã apito, rowaihu'u pese 'wa nori zô duré romhõsi'wa nori zô zama ma tô sô tihârã za'ra, tô isine marĩ hã te te tâma 'manharĩ za'ra da. ¹²Tawamhã hãiba bâ romhõsi'wa nori, ti'ai u tinhiwã te te isãmra hã ma tô ta nori hã siwahi za'ra. Tane nherê, Arãhã nhiwã ma tô romhõsi'wa nori nhiwã isiwahi za'ra hã tiwi sômri za'ra. ¹³Tane nherê, Uburé Danhib'apito te te inharizéb zarina ma tô apito pê'ê tete na a'â tô tihãiba. Tahawa, Mozési nori Arãhã me, te te tiwi irowaptêrê zahuré zém na te te âma saze zahuré ô di.

Imorĩ'rata na rob'manharizé wasu'u, isi'ãwapruzém na

¹⁴Tawamhã Uburé Danhib'apito, te Mozésihi ma tinha âne:

— Apito pê'ê tete na hâimana wa, Ezitu hawi dawairébé da hã te te dama rowairébé ô di. ¹⁵Tahawa asõtô hã na za, mararé awê wi apito Fara'oho tême aimorĩ da, Nilu na panho'ômo nhisi u morĩ ré. Tawamhã te za asiwã isiwahi hã asiré i'ã, iré sô asimipari da, pazaihã na hã. ¹⁶Tawamhã te za âne tâma inha za: “Uburé Danhib'apito, Ebreu nori te 'Re ihâimana u'ãsi mono, te aima sadawa wasu'u da te we ãzatô, isib'a'uwê nori ma waproso waré wa, oto si'a-ba'rêi hã, rop si 're irosa'wari mono âma, ôhõ âma si 're wata za'ra mono da. Tane nherê, zahadu a hã wapari ô di isimirowaihu'uzé hã. ¹⁷Tahawa 'Re ihâimana u'ãsi mono te ãhã na aima tinha: Marĩ te te i'ab'manharizé mono na te za Uburé Danhib'apito na hã iwaihu. Apito, ã hã ãnhiwã ãnhib'rata ihâimana na wa za asõ'a ã hã azã. Tawamhã te za ã wapru na si'manha. ¹⁸Tawamhã

tebe, Nilu â 're, 're ihâimana za'ra mono hâ nemo te za dâ'â. Duré â hâ za â'uzé uptabi di. Tahawa ezipsiu nori hâ te te duré âhuri waihu'u ô di za."

¹⁹Tawamhâ Uburé Danhib'apito, Mozésihi ma, te duré tâma tinha âne:

— Ma'âpé Arâhâ ma nharî, tinhiwâ â nhisiwi te te wê da. Tawamhâ daro mono bâ te za â hâ si'âwapru, pa nho'ômo mono na hâ, isipti mono na hâ, duré pu'u mono na â wa'ôno 're ihâimana za'ra mono hâ. Âne te za duré wede 'manharî na piza 're marî nhemezéb 'remhâ, duré êtê na ub'rê 'rem ne 'remhâ si'âwapru za'ra.

²⁰Tawamhâ Mozési norî Arâhâ me, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma i'ru zahuré zéb uwaibaba, ma tô apito nho'remhâ duré tâma romhuri'wa norî nho'remhâ 'manharî zahuré. Tawamhâ Arâ isô'a za'ra tinhiwâ te te isarôtô na te te âma â préé wamhâ, ma tô â hâ si'âwapru. ²¹Tawamhâ tebe hâ nemo ma dâ'â. Duré â uzé uptabi di. Tahawa ezipsiu norî tinhib'â za'ra hâ te te âhuri waihu'u ô di. Duré Ezitu 'remhâ daro mono bâ te â wapru hâ nomro. ²²Tawamhâ Ezitu âma marî 'manharî waihu'u nhipese'wa norî hâ ma tô ône hâ duré siwi 'manha. Tahawa apito Fara'o pêlê tete na hâ ma tô duré a'â tihâiba. Uburé Danhib'apito te te inharizéb zarina, Mozési norî Arâhâ me, te te tiwi irowaptêrê zahuré zé hâ te te wapari ô di. ²³Tahawa za marî tâma ihâimanazém na sina hâtâ'â âna hâ ma tô apâ mo, tinhimromhurizé 'ri u. ²⁴Tawamhâ pazaihâ na ezipsiu norî, ma tô â wê zô hâ te te sima ab're, te te âhuri da. E marî wa. Panho'ômo na â hâ te te âhuri waihu'u ô wa.

²⁵Tawamhâ Uburé Danhib'apito, panho'u te te â préé parimhâ, ma tô â wapru ré hâ 7 na bâdâ hâ âma mo.

Maparane âma rob'manharizé wasu'u, uti zarâpré na

8 ¹Tawamhâ Uburé Danhib'apito, te duré taha parimhâ Mozésihi ma tinha âne:

— Apito Fara'oho u duré aimorî, âne na tâma îzadawa wasu'u da. "Înhib-'a'uwê norî ma, te za irowairé, â hâ ti'ai wa'ôto nho'ômo hawi wairébé da, i'âma 're wata za'ra mono da. ²Tâma waprosi waré za'ra ô wamhâ, wa za wa hâ â hâ ti'ai wa'ôto nho'ômo ma rob'manha. Uti zarâpré hâ te za nemo te te rob'râiré za. ³Tawamhâ Nilu na panho'ômo nhisi 'remhâ uti zarâpré hâ ahâ uptabi di za. Ta norî hâ â hawi rob u iwairébé hâ te za asimiwaptâ u, aima romhuri'wa norî nhorôwa u hâ, asib'a'uwê norî nhorôwa u hâ, marî zebrezéb u hâ, duré i'u'êtê wai'ozéb u hâ uburé sisisi. ⁴Tawamhâ duré uti te za asisiwimhâ 're sarôtô za'ra, asib'a'uwê norî nhisiwimhâ, duré aima romhuri'wa norî nhisiwimhâ."

⁵Tawamhâ te duré zahadu Mozésihi ma tinha âne:

— Ma'âpé Arâhâ ma nharî, pa nho'ômo mono nhisiwi, isipti mono nhisiwi, duré pu'u mono nhisiwi, tinhiwâ hâ te te wê mono da, uti hâ ta norî hawi wairébé mono da rob u, Ezitu ti'a hâ te te siwi i'ubu da hâ.

⁶Tawamhâ Arâ, Ezitu âma â nhisiwi tinhiwâ te te wê wamhâ, ma tô uti zarâpré rob u wairébé. Tahawa, ma tô uburé ti'ai wa'ôto nho'ômo 'remhâ nemo te te suwa. ⁷Tane nherê, marî 'manharî waihu'u nhipese'wa norî, tô ône tinhimromhâ hâ ma tô siwi 'manha, Ezitu ti'ai u uti zarâpré iwairébé da hâ.

⁸Tawamhâ apito Fara'o, Mozési norî zô Arâhâ me hâ ma tô sô tihârâ zahuré, te te âne tâma nharî zahuré da:

— Ma'ápé, asib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono ma tâma aimreme aba, uti zarâpré hâ inhiti, duré inhib'a'uwê norî nhiti te te satôri za'ra da. Tawamhâ wa hâ wa za asib'a'uwê norî ma hâ waprozi za'ra, za si'aba'rê da, Uburé Danhib'apito uptabi ma, abaze da te 're izata za'ra mono na tâma 're sôprub za'ra mono da hâ.

⁹Tawamhâ Mozési ma te âma tâma wa'râ âne:

— Wê di tô. Ma'ápé bâdâ hâ ai'âma tâma imremezéb da hâ, aima dama roti'wa norî âma tâma imremezéb da hâ, asib'a'uwê norî âma tâma imremezéb da hâ, a'â îma pisutu, asimiromhurizé 'ri 'remhâ, duré danhorôwa 'ri 'remhâ te te uprosi da, apâ â wap si 're hâimana za'ra mono da.

¹⁰Tawamhâ apito Fara'o ma te âma tâma wa'râ âne:

— Awêpsi te za i'âma aimre, asib'apito ma.

Tawamhâ Mozési te tâma tinha âne:

— Apito, asima iwêzé iwaptêrêzé hâ wa za 'manha. Âhâ wamhâ, a hâ te za iwaihu, Uburé Danhib'apito ne, aimawi i'maihâimana ô na hâ. ¹¹A hâ, aima romhuri'wa norî me, duré asib'a'uwê norî me te za oto uti zarâpré âna hâ asima iwê na aihâimana za'ra wa'wa. Nilu â na si te za oto uti zarâpré hâ tihâimana za'ra.

¹²Tawamhâ Mozési norî Arâhâ me ma tô apito nhimiromhurizé 'ri hawimhâ oto tipusi zahuré. Tawamhâ Mozési ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono ma hâ mre, apito 're ihâimana mono zéb 'remhâ uti zarâpré te te uprosi da, apito nhorôwa u te te aré tâma irob'ru za'ra hâ. ¹³Tawamhâ Uburé Danhib'apito, tâma imremezéb hâ ma tô wapa. Tahawa uti zarâpré 'ri 're ihâimana za'ra hâ, duré 'ri zahâpâ na ihâimana za'ra hâ ma tô ai'utô. ¹⁴Tawamhâ ezipsiu norî, ma tô nemo te te sa'wari uti zarâpré hâ, sa'wari 'râihâ na. Tahawa ti'ai wa'ôto nho'omo mono bâ ma tô i'uzé hâ te te ropé. ¹⁵Tawamhâ apito, uti zarâpré dâ, te te a'madâ'â wamhâ, ma tô duré tipê'ê tete na tihâimana na hâ apâ âma uzusi, Uburé Danhib'apito te te iwaihu'uzéb zarina. Mozési norî Arâhâ me, te te tiwi irowaptêrê zahuré hâ te te wapari ô di.

Si'ubdatô âma dama rob'manharizé wasu'u, da'u na

¹⁶Tawamhâ Uburé Danhib'apito te Mozési ma, duré tâma tinha âne:

— Ma'ápé Arâhâ ma nharî, tinhiwâ na ti'a te te azâri da, te te i'azâri hawi Ezitu ti'ai 'remhâ uburé ti'a zaprum nherê, da'u na si'manharî za'ra da.

¹⁷Tawamhâ Arâ tinhiwâ na ti'a te te azâri wamhâ, ma tô Ezitu âma ti'a zaprum nherê, da'u na hâ uburé si'manha. Ta hâ ma tô nemo te te dazuwâ za'ra. Duré danhimizama norî zama ma tô nemo te te suwa za'ra. ¹⁸Tawamhâ marî 'manharî waihu'u nhipse'wa norî, ma tô aré da'u na asa te te rob'-manharî za'ra da hâ siwi pibu. Tane nherê, te te oto tawamhâ siwi âma uwaimrami ô di, tinhimromhosi na hâ. Tawamhâ te zahadu a'uwê norî hâ, duré danhimizama norî hâ, da'u te te isuwa za'ra na hâ tihâimana za'ra. ¹⁹Tawamhâ marî 'manharî waihu'u nhipse'wa norî, te apito ma nharî za'ra âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'rata hawim na ma tô âne hâ tiromhâiba.

Tane nherê, apito Fara'o tipê'ê tete na tihâimana na hâ ma tô âma uzusi, 'Re ihâimana u'âsi mono te te iwaihu'u siromo zéb zarina. Tahawa Mozési norî Arâhâ me te te tiwi irowaptêrê zahuré zém na hâ te te wapari zahuré ô di.

Maparane si'uiwa na âma dama rob'manharizé wasu'u, upu na

²⁰Tawamhâ Uburé Danhib'apito, Mozésihi ma, te tinha âne:

— Awê mararé, apito padawa u mori wamhâ isô'râmi aimorî, wa hâ Uburé Danhib'apito âne na te inharizém na tâma izadawa wasu'u da: “Inhib'a'uwê norî ma, ti'ai wa'ôto nho'ômo hawi wairébé da hâ te za tâma iwaprosi su'u za'ra, i'âma 're wata za'ra mono da. ²¹Tâma waproso su'u za'ra ô wamhâ, wa hâ wa za upu na te aima rob'manharî da hâ, aima romhuri'wa norî ma, te rob'manharî da hâ, duré ate a'uwê norî ma, te rob'manharî da hâ âma tâma rob'ru za, wairébé da. Tawamhâ ezipsiu norî nhorôwa 'remhâ ubu hâ 'masisi mono di za. Duré ti'a nemo te za te te upsibi. ²²Tane nherê, taha bâtâ na, inhib'a'uwê Gosê na rowamri âma 're ihâimana za'ra mono zéb âma wa za tâma ba'a za'ra, taha ti'ai 'remhâ ubu hâimana tô da. Âne wa, te za a hâ iwaihu, wa hâ Uburé Danhib'apito â hâ ti'ai wa'ôto nho'ômo 're ihâimana na hâ. ²³Inhib'a'uwê norî, asib'a'uwê me, aiwa tâma iromhâimana zahuré ô zém na wa za isima âma rowairébé. Tawamhâ â hâ romhosi pipa na rob'manharizé hâ te za awê mararé si tihâiba.”

²⁴Tawamhâ âne Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono te te rob'manharî wamhâ, ma tô apito nhimiromhurizé 'ri 'râihâ u ubu hâ asisi. Duré tâma romhuri'wa norî nhorôwa u zama ma tô sisisi. Ahâ uptabi wa, te duré nemo 're si'rê. Tahawa uburé Ezitu âma hâ ma duré te te siwi rowamnarî.

²⁵Tawamhâ apito, Mozési norî zô, Arâhâ me sô hârâ zahuré wamhâ, te âne tâma nharî zahuré:

— Te za oto ai'aba'rêi wa'wa, danhimizama zata na ate 'Re ihâimana u'âsi mono ma, âma tâma asôprub za'ra wa'aba da. Tane nherê, danhimizama zata na Ezitu 're te za asôprubzé hâ asiwi i'manharî 'wa.

²⁶Tawamhâ Mozési ma te âma tâma wa'râ âne:

— Mare di, i'uwaibaba ô di tane hâ. E marî wa. Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wanhimizama zata na za tâma 're iwanhoprub za'ra mono zé hâ, ezipsiu norî ma iwazéb zahi, tâma hâimana za'ra wa. Tawamhâ wanhimizama wa te 're simroi mono ré, te te duré 're wa'madâ'â za'ra mono wamhâ, te za êtê na te te siwi 're wanhimro. ²⁷Wa za tô rop si 're irosa'wari mono u si'ubdatô bâtâ 'remhâ wazâmorî ni, tô Uburé Danhib'apito te te wama iwaihu'uzéb zarina danhimizama zata na âma tâma 're wanhoprub za'ra mono da, ro te te ipisutu tême iwasihutuzéb u.

²⁸Tawamhâ apito te duré tâma nharî zahuré âne:

— Romhâ na ai'aba'rêi wa'aba dai ô wamhâ, wa za rop si 're irosa'wari mono u danhimroi wa'aba mono da hâ aima waproso wa'wa, Uburé Danhib'apito, ate za'ra wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono ma asimizama zata na âma tâma asôprub za'ra wa'aba da hâ. Tawamhâ te za duré i'âma zama 're aimreme aba mo.

²⁹Tawamhâ Mozési, ma duré âma tâma wa'râ âne:

— Wê di. Â hawi iwatobro wi, wa za tô 'Re ihâimana u'âsi mono ma hâ ai'âma mre, ubu hâ te te aima sate mono da, aima romhuri'wa norî ma hâ, duré ate a'uwê norî ma hâ. Tane nherê, oto wama asadawa nhipese na sahu ô di za. Amanawi taré wama ropisutu tô. Te za tô oto a'uwê norî hâ ai'aba'rê, rop si 're irosa'wari mono âma, Uburé Danhib'apito ma, danhimizama zata na tâma 're sôprub za'ra mono hâ.

³⁰Tawamhã Mozési, apito nhimiromhurizé 'ri hawi watobro wamhã, ma tô Uburé Danhib'apito ma hã mre. ³¹Tawamhã Uburé Danhib'apito, Mozési te te tiwi iwaptêrêzé hã ma tô 'manha. Tahawa apito hawimhã ubu hã ma tô te te sate, duré tâma iromhuri'wa norĩ hawimhã, duré ite a'uwê norĩ hawimhã. Tahawa, 'mai'aimana ô pese na te tiromhãiba oto. ³²Tane nherê, apito pê'ê tete na tihãimana na hã ma tô duré apã âma uzusi. Tahawa dasi'aba'rê da hã te te duré dama waprosi za'ra ô di.

Imrotô âma dama rob'manharizé wasu'u, danhimizama dawi isi'utôrizém na

9 ¹Tawamhã Uburé Danhib'apito te Mozési'hi ma tinha âne:

— Apito Fara'oho u aimorĩ, Uburé Danhib'apito, Ebreu norĩ te 'Re ihãimana u'âsi mono, âne na te inharizém na tâma izadawa wasu'u da: “Inhib'a'uwê norĩ ma, ma'apê tâma waprosi za'ra na, â hã ti'ai wa'otô nho'omo hawimhã wairébê da, i'âma 're wata za'ra mono da. ²A hã duré tâma waprosi za'ra ô wamhã, duré si'aba'rê tã da tiwi rosawi zahu za'ra wamhã, ³wa hã wa za dahâzé ipire na hã, uburé danhimizama awaru norĩ hã, awaru po're pore norĩ hã, awaru ba'omo norĩ hã, duré powawê norĩ hã, pone'erebã zéré mapure norĩ hã, duré pone'erebã zéré uzé norĩ hã, dawi hã za'ra. ⁴Tawamhã wa za duré Izaraéu nhihudu nhimizama 'rem norĩ, ezipsiu norĩ nhimizama norĩ 're me, aiwab ô na romhãimanazé hã tâma 'manharĩ zahuré za. Tahawa Izaraéu nhihudu norĩ nhimizama i'matã'â da hã mare di za. ⁵Wa hã Uburé Danhib'apito, wa bâdã hã isima pisutu: awê wa za âne hã 'manha.”

⁶Tawamhã awê bâtã na ma tô Uburé Danhib'apito hã oto tô 'manha. Te te inharizéb zarina ma tô uburé ezipsiu norĩ nhimizama hã nemo tiwi si'utôri. Tane nherê, tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ nhimizama si, si'utôri ô di. ⁷Tawamhã apito Fara'o, ma tô Izaraéu nhihudu norĩ 're ihãimana za'ra mono zéb u hã da'mazatô, niha hã romhãimanazé te te waihu'u da. Âhã wa, ma tô Izaraéu nhihudu norĩ nhimizama si'utôri'ô na wê na isimasam na tâma 'mai-rowasu'u ni. Tane nherê, te tawamhã zahadu simirosa'rata wasété nhiptete u'âsi, tihãimana na hã te te âma uzusi.

Imropã âma dama rob'manharizé wasu'u, da'wa're tob'mai'âsi na

⁸Tawamhã Uburé Danhib'apito te Mozési norĩ ma, Arãhã me, tâma nharĩ zahuré âne:

— 'Ru'a te za asib'rata na i'aza'ãi wa'wa, ti'a u'êne, da te 're isebre za'ra mono zéb 're, 're isimi'wara mono hã. Tawamhã a hã, Mozési te za 'ru'a hã nasi hãimo i'anha za, rowa'u'u nho'rãmi Ezitu te apito nho'a. ⁹Tawamhã ta hã isum hã pesere te za Ezitu ti'ai 're daro mono bã hã te te ropé. Ta hã te za duré a'uwê 're ihãimana za'ra mono norĩ hã, duré danhimizama 're isimasa mono norĩ zama hã nemo i'wa're to'mai'ã hã te te duri.

¹⁰Âne Mozési norĩ, Arãhã me, 'ru'a tinhib'rata na te te amrami zahuré wamhã, ma tô apito nho're para na hãwi iré aim'a'wa. Tawamhã Mozési hãimo te te sãmra wamhã, ma tô a'uwê 're ihãimana mono wa're to'mai'âsi na hã duré danhimizama 're isimasa mono wa're to'mai'âsi na hã si'manharĩ za'ra. ¹¹Tawamhã marĩ 'manharĩ waihu'u nhipese'wa norĩ hã, Mozési u hã si'hãiré za'ra ô di. E marĩ wa. Tisiré ezipsiu norĩ ne, iwa're to'mai'ã hã te te hãiba'utôri za'ra wa. ¹²Tane nherê, te duré apito simirosa'rata wasété

nhiptete na zahadu tihâimana na hã te te uzusi, Uburé Danhib'apito niha na a'â hâimana da, te te tâma i'manharizéb zarina. Duré Uburé Danhib'apito, Mozésihi ma, te te inharizéb zarina, Arâhã me, te te tiwi irowaptêrê zahuré zém na hã te te wapari zahuré ô di âma, apito Fara'o hã.

7 âma dama rob'manharizé wasu'u, tãnhama na

¹³Tawamhã Uburé Danhib'apito te Mozésihi ma tinha âne:

— Mararé uptabi te za apito u aimo, Uburé Danhib'apito, Ebreu norĩ te 're ihâimana u'âsi mono, âne na te inharizém na hã tâma izadawa wasu'u da: “Â hã ti'ai wa'ôto' nho'ômo hawi wairébé da, te za oto inhíb'a'uwê norĩ ma waprozi za'ra, i'âma 're wata za'ra mono da. ¹⁴E marĩ wa. Âhã na tâma waprozi za'ra ô wamhã, wa hã wa za inhimirob'manharĩ pipa na hã ai'azã. Aima romhuri'wa norĩ zama hã, duré ate a'uwê norĩ zama hã wa za hã za'ra, a hã waihu'u da, ti'ai âma ni'wa isine ihâimana ô na hã. ¹⁵Tawamhã duré a hã aihâzé ipire na te ai'azãri 'wa'âhã, duré ate a'uwê norĩ ihâzé ipire na te hã za'ra 'wa'âhã, te aré ône haré uburé pese misi haré ai'utõrĩ 'wa. ¹⁶Tane nherê, a'â 're aihâimana mono da hã wa tô bâdã hã aima apraba, iwaihu'u pese na 're ihâimana mono zé hã te a'â aima hãiré da, duré uburé daro mono bâ inhisi, da te waihu'u za'ra da hã. ¹⁷Tane nherê, te zahadu a hã 're i'asi'madã zéi mono na aihâimanazém na hã âma i'uzusi mo. Tahawa duré inhíb'a'uwê si'aba'rê da, tâma irowairébé za'ra da hã asima wê ô di. ¹⁸Tahawa, awêmhã mararé âne bâtã na wa za tâzã isiptede ta'a da hã 'manha, niwa Ezitu 're iwato bro na iwasu'u hã ihâimana ô na. ¹⁹Tahawa ma'ápé rom na ate powawê ihâimana za'ra hã dama 'ru na we da te ubumroi mono da 'ri u. Duré ni'wam norĩ rom na ihâimana za'ra, danhimizama powawê norĩ me, ta norĩ 'ri u isi'aba'rêi ô norĩ, oto tâzã ta'a wamhã, te za uburé pese ai'utõ.”

²⁰Tawamhã apito ma romhuri'wa norĩ, âne na Uburé Danhib'apito te te dama iropipa wasu'u te te iwapari za'ra zé ma hã, ma tô tipahi pese za'ra. Tahawa tite pawa'âbã âna buru na te te tâma 're iromhuri za'ra mono norĩ hã ma tô tinhimizama siré hã 'ripara u te te 'mazasi za'ra. ²¹Tane nherê ni'wam norĩ, Uburé Danhib'apito te te iwaihu'uzé te te iwapari za'ra ô norĩ, ma tô tite pawa'âbã na te te tâma 're iromhuri za'ra mono hã, duré tinhimizama norĩ rom na sô'awi hâimana za'ra da hã rême za'ra.

²²Tawamhã Uburé Danhib'apito te Mozésihi ma tinha âne:

— Hãiwã'u te za oto asib'rada hâimo iwê. Asib'rada wê wamhã, te za uburé Ezitu ti'ai 'remhã tâzã hã tita'a. Duré te za a'uwê 're ihâimana za'ra mono nhisiwimhã, danhimizama 're isimasa mono nhisiwib zama hã, duré rob're nhisiwib zama hã tita'a.

²³Tawamhã Mozési tisiwazusizé hâimo hãiwã u te te wê wamhã, ma tô Uburé Danhib'apito, tãirãrã'ã ma hã rob'ru. Duré ti'ai wa'ôto' nho'u hã, tâ nhama na, duré tã wapsa'a na ma tô azã. Tawamhã tâ ipĩni nhama ré pĩni nhiptete na ²⁴Ezitu ti'ai 're uburé 'ri nho'u 're ihâimana za'ra mono na ta'a da hã ma tô 'manha. Tawamhã tâ hã wapsa'a ré pĩni nhimizazãri âna ma tô tita'a. Â hã niwa Ezitu âma ihâimana ô, ma tô wa'u'u nhiptete na hã watobro. ²⁵Tawamhã Ezitu ti'ai 're uburé rom na siwazari marĩ 're ihâimana za'ra mono hã ma tô te te uprosi, tâzã ita hã. Duré a'uwê norĩ zama, duré danhimizama zama, ma tô te te anho'remhãri. Uburé rob're norĩ zama, duré wede norĩ

zama, ma tô uburé pese te te na. ²⁶Tawamhã Gosê ti'ai âma Izaraéu nhihudu nori 're ihâimana za'ra mono zéb âma si tâzâ hã ta'a ô di.

²⁷Tawamhã apito, Mozési nori zô, Arâhã me itême neb zahuré da, te te da'mazatôri wa, oto itême neb zahuré wamhã, te âne tâma siwasu'u zahuré:

— Âhã na wa hã wa tô îwasédé hã 'manha. Uburé Danhib'apito si te i'u-waibaba na 're hâimana. Tahawa wa nori hã inhîb'a'uwê nori me hã, marî na i'upai'wa na hã wa tô wahâimana za'ra ni. ²⁸Ma'âpé, Asib'apito wa'aba ma, aimreme aba. Tâirârâ hã tâ ipîni nhama ré hã sipari zahuré hã. Pipa uptabi di! Tawamhã ai'aba'rêi wa'aba da hã wa za oto aima waprosi za'ra wa'wa. Tawamhã duré oto i'asimipari zahu aba da hã mare di za.

²⁹Tawamhã Mozési, ma te âma tâma wa'râ âne:

— Â hã 'ri nho'ômo hawi îwatobro wamhã, wa za inhîb'rada hâimo wê zahuré, Uburé Danhib'apito ma, îmreme da. Tawamhã tâma îmreme wamhã, tâirârâ hã te za sazâ za. Duré niwamhã oto tâ ipini nhama ré ita'a zahu da hã mare di za. Apito, 'Re ihâimana u'âsi mono te ti'a ihâimana na, âne hã duré âma waihu'u da, te za tâzâ hã sazâ. ³⁰Tane nherê, îma aiwaihu'u pese di, a hã aima romhuri'wa nori me, Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono ma, zahadu asiwi 're iwazé wa'aba mono ô na hã.

³¹Tawamhã amnho linho nori, amnho cevada me hã ma tô tâzâ hã te te pari, cevada 'râ siromo hâimana nherê, duré linho hã sirârâ siromo hâimana nherê. ³²Tane nherê, trigu nori, amnho imono bâ ihâimana za'ra mono me hã te te uprosi mono ô di. E marî wa. Zahadu ta nori 'wanhipré za'ra mono ô wa.

³³Tawamhã âne Mozési, apito hawi oto watobro wa, duré oto 'ri nho'ômo hawib zama watobro wamhã, ma tô hâimo tinhib'rada hã wê zahuré, Uburé Danhib'apito ma, mreme da. Tawamhã awa'awi tâirârâ'a nori, tâ ipini nhama ré me hã ma tô oto sazâri zahuré. ³⁴⁻³⁵Tawamhã apito Fara'o, tâ isiparizé te te 'madâ'â wamhã, tâirârâ isimizazârizé te te waihu'u wamhã, duré tâzâ oto ita'a'ôzé te te 'madâ'â wamhã, ma tô apâ tinhimirosa'rata na hã saprî, romharé na apâ tâma romhâimana wê te. Tahawa, ma tô duré tite romhuri'wa nori me hã apâ tipê'ê tete na hã âma uzusi za'ra. Uburé Danhib'apito, Mozésihi ma, te te iwaihu'u siromo zéb zarina, tawamhã apito hã, Izaraéu nhihudu nori ma, si'aba'rê da hã te te tâma waprosi za'ra ô di.

8 âma dama rob'manharizé wasu'u, 'riti na

10 ¹Tawamhã Uburé Danhib'apito te Mozésihi ma, duré tâma tinha âne: — Apito u, te za apâ aimo. E marî wa. Wa hã tite romhuri'wa nori me apâ tipê'ê tete na tihâimana za'ra na te te âma uzusi za'ra mono da hã, wa tô tâma 'manharî za'ra, duré a'â nasi inhimiromhõ iwa'wab za'ra te 'manharî za'ra da. ²Ta hã âne na inhimi'manharizé ai'ra nori ma zama 're wasu'u za'ra wa'aba mono da, duré asihudu nori wa'aba ma, ezipsiu nori simiza'rese'ô ne ihâimana za'ra zém na inhimiromhõsi pipa te tâma i'manharî za'ra zéb zarina. Âne da, wa tô a'â wa hã nasi 'rânhitob za'ra. Âne zarina te za a nori wa'wa hã duré asiwi iwaihu'u 'wa, wa hã Uburé Danhib'apito na hã.

³Tawamhã Mozési nori, Arâhã me, Ezitu te apito u neb zahuré wamhã, ma tô âne tâma rowasu'u zahuré:

— Uburé Danhib'apito, Ebreu nori te 'Re ihâimana u'âsi mono, te we âne aima tinha: “E momo te za aiwapu na aihâimana da, asima iwê'ôzé aihâimana

na âma i'uzusi mono zé inho'remhã ti'rāsutu. E niwa te za îma aiwairo. Tahawa te za oto âhã na inhi'b'uwê norî ma iwaprosi za'ra, ate ti'ai wa'ôto nho'ômo hawi wairébê da, î'âma si oto 're wata za'ra mono hã. ⁴Mare wamhã, awê wa za 'ridi hã ahã uptabi na ate ti'ai wa'ôto nho'ômo u hã waze. ⁵Tawamhã ti'a da te dasiwi i'madã'â waihu'u da hã mare di za. E marî wa. Nemo Ezitu ti'ai 'remhã za te te rob'râi'rê mono wa. Ta hã te za duré tâzâ te te i'uprosi mono ô hã te te huri. Wede isi'mairême norî zama te za uburé te te uprosi za'ra. ⁶Nemo te za tawamhã duré asimiromhurizé 'ri za'êne hã siwi 'ri 're nhito. Duré aima romhuri'wa norî nhorôwa zama hã, duré asib'uwê norî nhorôwa zama hã te za uburé te te siwi 'ri 're nhito. Â hã aimama norî, duré aihî'rata norî te te 're i'madã'â za'ra mono nhipai u te za iwasété uptabi hã aima tihâimana za'ra wa'wa."

Tawamhã Mozési, âne na te te tâma rowasu'u pari, ma tô ône haré isimiromhurizé 'ri hawimhã oto watobro. ⁷Tawamhã ihawi pusi za'u, te apito nhimiromhurizé 'ri za'êtê 're, te te tâma 're iromhuri za'ra mono tâma nharî za'ra âne, apito ma:

— E momo te za â hã aibâ nhimimnhasizé wama za'ra hã ti'rāsutu. Ma'âpé, aibâ norî satôri waré za'ra na si'aba'rê da, tinhîb'apito 'Re ihâimana u'âsi mono âma, 're wata za'ra mono da. E waihu'u â bâ bété, Ezitu 're iropsiwam-narî pese zém na hã.

⁸Tawamhã Mozési norî Arãhã me, apito apâ sô hârâ zahuré wa, te te sina siri zahuré wamhã, ma tô âne oto tâma rob'ru zahuré:

— Te za oto ai'aba'rêi wa'wa, Uburé Danhib'apito ate 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da. Tane nherê, wa tô îsima wê, te iwaihu'u da si, ni'wam norî asiré wa'aba za si'aba'rê da hã.

⁹Tawamhã Mozési ma te âma tâma wa'râ âne:

— Wa norî hã uburé aihîni pese wa za ai'aba'rê ni, ai'uté norî me, duré ihâiba prédu norî me. Wa'ra si'aibâ norî, wa'ra sipi'ô norî, uburé pese marî wama 're ihâimana za'ra mono wanhimizama pone'êrebâ norî hã, pone'êrebâ zéré uzé norî hã, duré powawê norî hã, wa za wasiré hã wa te simro za'ra, Uburé Danhib'apito wama iwazéb za'ra zarina dato isa'êne wa te âma tâma 're i'manharî za'ra mono zéb da hã.

¹⁰Tawamhã apito te âne tâma nharî zahuré:

— Asib'apito wa'wa hã tô asiré wa'aba morîre! Tane nherê, wa hã aimro norî wa'wa hã, duré ai'ra norî wa'wa hã asiré simroi wa'aba mono da, te aima isa'rê za'ra wa'aba da hã mare di za. Asimirosa'rata waima zarina îzada i'ai-hâimana za'ra wa'aba zém na hã wa tô îsina aiwaihu'u za'ra wa'wa. Îma hã waihu'u di. ¹¹Tahawa aihîni ai'aba'rêi wa'aba da nherê, mare uptabi di za. Aibâ si te za ai'aba'rêi wa'wa, Uburé Danhib'apito âma aiwata za'ra wa'aba da hã, âne hã asima iwê za'ra wa'aba zéb zarina.

Tawamhã Mozési norî Arãhã me, ma tô apito hawimhã rob u oto tâma rob'ru zahuré ni.

¹²Tawamhã Uburé Danhib'apito te Mozésihi ma tinha âne:

— Ma'âpé, asib'rada hã Ezitu nhisiwi wê na, 'ridi hã we si'rêi mono da. Tawamhã ta norî hã te za ro'wanhipré uburé te te huri, tâzâ te te i'uprosi si'atarême mono hã.

¹³Tawamhã Mozési, Ezitu nhisiwi tinhiwã te te wê wamhã, ma tô Uburé Danhib'apito bât pusizém hawi, rowa'u'u za'êne ti'ai wa'ôto nho'ômo mono

bâ bâta bâre duré marabâre te te rowapōrī da hā tāma rob'ru. Duré oto awē wamhā, ma tō mararé rowa'u'u za'ēne hā 'ridi nemo we te te sate. ¹⁴Tahawa, ta norī hā Ezitu ti'ai 're uburé te te iropéi mono hā ma tō ahā uptabi na nemo te te rob'rāiré, daro mono bâ. Romhâimana wana ré niwa âne na ihâimana ô, duré niwa âne na iromhâimana da hā mare di za oto. ¹⁵Tawamhā ti'a te te upsibi mono wamhā, ma tō nemo te te robra. Uburé ma tō wede norī, duré rob'rā norī te te siwi uprosi, tã pīni nhama na, isi'utōrī'ô mono hā. Tahawa, wede norī sui mono hā, duré rob're sui mono hā, Ezitu 'remhā 'masi'atarēme ô di oto.

¹⁶Tawamhā apito Fara'o, Mozési norī zô Arāhā me, awa'awi sô hārâ zahuré wamhā, te âne tāma nharī zahuré:

— Wa hā, tō sena wa tō Uburé Danhib'apito, ate za'ra wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono zada hā iwasété. Asada wa'aba zama wa tō duré iwasété. ¹⁷Tahawa â hā iwasété na duré asada aba ihâimanazém na hā i'āma 'madā'â aba ô di za. Te za Uburé Danhib'apito, ate 'Re ihâimana u'âsi mono ma, i'āma aimreme 'wa, tinhimihâzé ipire te te ihawimhā wazere da, idā'â tō da.

¹⁸Tawamhā Mozési, apito Fara'oho hawi rob u watobro wamhā, ma tō Uburé Danhib'apito ma hā mre, te te tiwi irowaptērēzéb zarina. ¹⁹Tawamhā Uburé Danhib'apito rowa'u'u za'ēne bâta zasizém hawi isiptede te te rowapōrī da hā ma tō tāma rob'ru. Tahawa, ta hā ma tō apā 'ridi hā te te sate. Duré ma tō sāmra, Âpré na â wamri u. Tawamhā uburé Ezitu ti'ai 'remhā 'maihiâmana ô di apā. ²⁰Tane nherē, Uburé Danhib'apito, apito tipēē tete na te te âma uzusi da hā ma tō apā 'rānhito. Tahawa Izaraéu nhihudu norī si'aba're da hā te te duré tāma waprosi za'ra ô di.

9 âma robra na dama rob'manharizé wasu'u

²¹Tawamhā Uburé Danhib'apito te Mozésihi ma, duré tāma tinha âne:

— Hâiwa u te za oto asib'rada hā hâimo iwē, Ezitu 're uburé robra ihâza-
'ôto si nomro da, a'uwē 're ihâimana za'ra mono tinhib'rata na te te 're i'upi waihu'u pese za'ra mono da hā.

²²Tawamhā Mozési tinhib'rada hâimo te te wē wamhā, ma tō Ezitu ro hā si'ubdatō bâta na robra hā suwa. ²³Tawamhā eziptsiu norī sisāmri waihu'u za'ra ô wa, taha bâta na hā ni'wa 'ri hawimhā watobro waihu'u ô di. Tane nherē, Izaraéu nhihudu norī 're isi'ubumroi mono zéb âma hā, robra ô di. Rowa'a na si ma tō ta norī tihâimana za'ra dawaprā.

²⁴Tawamhā apito Fara'o te sô hā, Mozésihi zô. Tahawa te duré tāma tinha âne:

— Te za oto ai'aba'rei wa'wa, Uburé Danhib'apito âma 're aiwata za'ra wa'aba mono da. Aimro norī zama, duré ai'ra wa'aba norī zama te za âma isimroi wa'aba mo. Tane nherē, asimizama za'ra wa'wa pone'ērebâ norī hā, pone'ērebâ zéré uzé norī hā, duré powawē norī hā âma asiwi simroi wa'aba mono ô di za, asiré. Rési âna te za âme aimasa.

²⁵Tawamhā Mozési ma tō âma tāma wa'rā âne:

— Mare di. Te za tō wanhimizama zama wama isa're za'ra, Uburé Danhib'apito, wa te 'Re ihâimana u'âsi mono ma, âma tāma 're wanhoprub za'ra mono wa, wa te duré tāma 're zata za'ra mono da. ²⁶Tahawa wa za uburé wanhimi-zama hā wa te âma wasiré simro. Duré wa te wasiwi i'mairēme da hā mare

di za. E marī wa. Za wa te wasiwi 'maipisutu dâ'âsina, 'Re ihâimana u'âsi mono Uburé Danhib'apito âma 're iwawata za'ra mono zéb da hã wa te wasiwi isômri da hã. Duré ro te te wama ipisutu za'ra zéb u zahadu wasihutu ô ré, wa norī hã wa te wasiwi iwaihu'u da hã mare di, za nimahã Uburé Danhib'apito ma wanhimizama za'ra na wanhoprubzé wa te tâma isômri za'ra zé hã.

²⁷Tawamhã Uburé Danhib'apito, apito tihâimana wasété na te te âma uzusi da hã, ma tô 'rânhito, a'â pē'ē tete na duré hâimana da hã. Tahawa Izaraéu nhihudu norī, Ezitu hawi wairébé da hã te te tâma waprozi waihu'u za'ra ô di.

²⁸Tawamhã apito sahi sina, te Mozésihi ma, duré tâma tinha âne:

— Mo oto, aiwatobro ihâimanazém hawimhã. Niwamhã we itēmēmhã aimorī na sahu tô. Duré aipo're âna we izabu na sahu wamhã, te za oto atã.

²⁹Tawamhã Mozési ma te âne âma tâma wa'rã:

— Tane tô. Tô i'uwaibaba ma te îma iwaihu. We tô te asabu na sahu ô di za oto.

Mozési 10 âma dama rob'manharizém na te te âma idapo're pu'u za'ra zé wasu'u

11 ¹Tawamhã Uburé Danhib'apito te Mozésihi ma tinha âne:

— Inhimihâzé ipipa na wa za Ezitu âma apito hã azã oto, inhimi-hâzé rāsutu na. Duré ite a'uwē norī hã wa za hã za'ra oto, inhimihâzé rāsutu na. Taha parip si te za aima rowairébé za'ra wa'wa, isa'rui hawi ai'aba'rēi aba da hã. Aihīni pese te za tô ai'aba'rēi wa'aba da aima rob'ru za'ra wa'wa.

²Tahawa ma'âpē Izaraéu nhihudu norī aibã ma, duré pi'ô norī ma, waihu'u za'ra na, siwaptoma ezipsiu norī 're ihâimana za'ra mono norī wi, marī te te tiwi waptêrē za'ra mono da, niha wamhã êtē waipo prã prata na marī 'manharī norī hã, duré êtē waipo pré oru na marī 'manharī norī hã.

³Tawamhã Uburé Danhib'apito, ma tô ezipsiu norī hâimanazém na hã âma tiwi saprī za'ra, Izaraéu nhihudu norī te te hãiba wazéb za'ra da hã. Tahawa sena na apito ma romhuri'wa norī, duré uburé a'uwē ezipsiu norī 're ihâimana za'ra mono, ma tô Mozési aibã isa'etē na hã siwi hâimanazé wēsã.

⁴Tawamhã Mozési, apito ma, te âne 'Re ihâimana u'âsi mono hã tâma sadawa wasu'u:

— Uburé Danhib'apito te âne tinha: “Mara wa'wa, Ezitu nhisi babamhã wa za we 're mo. ⁵Tawamhã we 're îmorī 'remhã, ti'ai wa'ôto nho'u Ezitu âma uburé daza'rui mono bâ te za da'ra dama 're ipoto 'rata za'ra mono hã dawī si'utōrī, apito 'ra, timama uirī na za dama pire na 're ihâimana mono tēme, pi'ô, pawa-'âbã âna marī zum na te te 're iromhuri za'ra mono norī 'ra u. Tawamhã duré danhimizama da te 're itêbrē za'ra mono norī 'ra zama aibã na 're ipoto 'rata za'ra mono hã te za dawī si'utōrī. ⁶Tawamhã Ezitu âma daza'rui mono bâ te za niwa dahâzé iwana ré ihâimana'ô te te idaduri mono zé te hã 're dazadari za'ra. Niwamhã âne hã ihâimana da hã mare di za. ⁷Tane nherē, Izaraéu nhihudu norī 'remhã marī sô iwatobro za'ra ô zarina, wapsã norī, da'âma, duré danhimizama norī âma i'ru'ru da hã mare di za. Âne wamhã, te za a norī wa'wa iwaihu'u za'ra wa'wa, wa hã Uburé Danhib'apito, ezipsiu norī 'remhã, Izaraéu nhihudu norī 're me aiwa romhâimanazéb'ô hã te tâma i'manharī zahuré zém na.”

⁸Tawamhã Mozési, te te tâma inharizém na hã ma âma tâma uzusi âne:

— Â hã uburé aima romhuri'wa norī we itēme isi'aba'rē hã, te za ipapara hi'râtītō inho'remhã asimro, inhīb'a'uwē norī te oto isimroi mono zé te te

iwī waptērē za'ra da āne: “Ā hawimhā te za a hā oto aiwato, asib'a'uwē norī aime si'aba'rē da.” Āne te te ima nharī za'ra parip si, wa za wa hā īsi'uihā na watobro.

Tawamhā Mozési, apito Fara'oho hawimhā ma tô sahi sina watobro.

⁹Tawamhā Uburé Danhib'apito, te Mozésihi ma tinha āne:

— Apito te te duré aiwapari aba ô di za, Ezitu āma ĩnhimiromhō ipipa te nasi dama i'manharizém na hā a'ā.

¹⁰Tawamhā Mozési norī Arāhā me, ma tô nasi Ezitu te apito nho'remhā ipipa uptabi na nasi tāma romhōsi zahuré. Tane nherē, Uburé Danhib'apito, pēlē tete na tihāimanazém na te te uzusi da hā ma tô 'rānhito. Tahawa Izaraéu nhihudu norī ti'ai wa'ōtō nho'ōmo hawi wairébē da hā te te tāma waprozi za'ra ô di.

Pascoa na, 'Re ihāimana u'āsi mono, Mozési norī ma, te te iroti zahuré zé wasu'u

12 ¹Tawamhā Ezitu āma, Mozési norī zahadu simasisi zahuré ré, te duré 'Re ihāimana u'āsi mono hā tāma roti zahuré, āne Arāhā me:

²— Ā a'amo hā te za oto wahum na'rata za'ratazém na hā aima 're hāimana za'ra wa'wa. ³Tawamhā te za āne uburé Izaraéu nhihudu norī ma, tāma izadawa wasu'u za'ra wa'wa: Tô ā hā a'amo na, dia 10 na te za damama mono bâ tinhimizama hā misi si te te pisutu, pone'ërebâ zéré mapure 'ra hā, niha wamhā, pone'ërebâ zéré uzé i'rare hā. ⁴Tawamhā ni'wam norī hā 'ri 're umro na 're ihāimana za'ra mono norī, wahuré romnhi te te siwi 'rēne waihu'u ô wamhā, te za duré siwaptoma 'ri tāma 're isimasa mono norī me sitēme tisa hā āma tihu. Tawamhā isai'mahâpārī su'u ô norī mono bâ te za tāma te te wa'ōtō za'ētē za'ra, tite bâ tisa te te āma huri mono da hā. Duré tisa te te 're i'mahâpārī su'u za'ra mono norī ma hā te za suru na te te wa'ōtō za'ra, te te ihuri mono da hā. ⁵Tinhimizama pone'ërebâ zéré mapure i'rare hā, niha wamhā, pone'ërebâ zéré uzé 'ra hā te za misi āma iwahu mono hā te te pisutu, 'ri mono bâ, iwē si isiwamnari'ō si. ⁶Tawamhā dia 14 bâdâ ipisutu pe ihāimanazéb u te za aimawi isōrē wa'wa, simasab da. Duré tô taha bâtâ na te za hāiwahâ pesere, uburé Izaraéu nhihudu norī hā tinhimizama te te simro. ⁷Tawamhā te za iwapru na te te āma 'ridawa zapré za'ra, rowi hawi 'ridawa zadaréi baba isadaré si'uiwa na duré hāimomhā, tinhimizama na tisa 'ri 're, te te āma ihuri mono zéb āma si. ⁸Tawamhā tô taha mara na te za romnhi hā te te sebre, unhama na. Taha na te za tisa te te huri, duré i'u'ētē wapu imapu āna zama. Duré, wesuirā te te 're idazada'rē wa're za'ra mono na zama, te za tisa hā te te huri. ⁹Tawamhā romnhi hā téb ré, 're huri aba mono ô di za. Duré ā na hā isebre nai ô di za. Unhama na te za wahuré si isebre aba mo, hu āna, 'rāi ré, para ré, duré prub ré. ¹⁰Romnhi isi'azahâri mono na hā āma awē mono ô di za. Uburé pese te za izata za'ra wa'aba mo unhama na, zata pro'a mono da. ¹¹Tawamhā te za asi'uza wē siromo aba mo. Te za duré asipara'uza wē siromo aba mo. Duré te za asiwā asib'ratamhā itété siromo za'ra wa'aba mo, ai'aba'rē na iré asaihuri aba mono da, ōne haré marī zô apā a'āsi za'ra wa'aba āna aiwairébē aba da. Āne te za Pascoa na asa hā ihuri aba mo ima, Uburé Danhib'apito uptabi ma.

¹²— Tawamhā tô taha mara na wa za Ezitu na romnhisi nhisi baba 're mo. 'Re ĩmorī wamhā, aibâ dama ipoto'rata za'ra mono hā wa za te dawī hā za'ra,

dawi si'utōrī mono da. Duré danhimizama zama wa za te dawī hā za'ra, aibā na dama ipoto'rata za'ra mono hā, taha zama dawī si'utōrī mono da. Tawamhā hāiwa āma, waihu'u pese uptabi newa, āma 're idawata za'ra mono norī zama wa za hā za'ra. E marī wa, wa za hā za'ra. Tō sena, wa hā 'Re ihāimana u'āsi mono, Uburē Danhib'apito uptabi wa. ¹³Tahawa, Izaraēu nhihudu norī, pone- 'ērebāire wapru na āma i'ridawa zapré za'ra wa'aba mono, ta hā te āma i'a pibui pese mono zéb da hā, taha 'ri 're, 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono zém na, te awaihu'u da. Tawamhā ima pibui pese na, wa za te asaréi waré za'ra wa'wa, Ezitu nhisi baba 're imorī wamhā, ezipsiu norī te hā za'ra mono wamhā. Dazu ai'utōrī aba mono tō da, wa za inhimihâzé hā aima ba'a za'ra wa'wa, Izaraēu nhihudu norī ma hā. ¹⁴Tawamhā taha bâta na te za inhimi'-manharizém na 're ato za'ra wa'aba mo, wahup sidâpâsi āma 're asipo're pu'u u'āsi za'ra wa'aba mono da. Tawamhā āne te za āma asima 're iromhu'u u'āsi za'ra wa'aba mo, Pascoa na dasaihurizém nhisi na hā. Asihudu norī zama te za ai'uirī na za'ra wa'aba hā āma 're toi u'āsi za'ra, inhimihâzé te tāma iba'a za'ra zém na.

Datoi wa, i'u'ētē duptoi'ō da te 're ihuri mono zé wasu'u

¹⁵Tawamhā te duré Mozési norī ma, 'Re ihāimana u'āsi mono hā waihu'u zahuré āne:

— Āne te za duré Izaraēu nhihudu norī ma, izadawa wasu'u wa'wa. Tawamhā bâdâ 7 na si'utōrī mono ré, te za asa hā ihuri aba mo, i'u'ētē wapu mapu āna hā. Tahawa te za dia 1 bâdâ isāna'rata hawī, i'u'ētē wapu mapuzé hā rob u isani za'ra wa'aba mo, 'ri para isimi'wara mono hā. E marī wa, te za rob u isa'ra aba mo. Ni'wa hā bâdâ 7 mara u, romhāimana ō ré, i'u'ētē wapu mapuzéb ré hā te te 'rēne wamhā, za Izaraēu nhihudu siré 're hāimana mono ō dâāsina. ¹⁶Tawamhā dia 1 bâdâ imorī'rata na duré dia 7 bâdâ te ipisutu amo na hā te za asir'ā'ōtō 'wa, i'āma aiwata za'ra wa'aba da hā. Tawamhā ni'wa hā taha bâta na romhuri amoi u hā te te romhuri ō di za. Mram 'manharī na si te za iromhuri za'ra wa'aba mo, bâdâ hā te ipisutu amoi u. ¹⁷Tawamhā ato te za 're i'manharī za'ra wa'aba mo wahup sidâpâsi, i'u'ētē wapu mapu ō na asa 're ihuri aba mono zém na. Ezitu hawī te asani za'ra wa'aba zé bâta na te za asa hā 're ihuri u'āsi aba mo, uburē a norī wa'wa hā, Izaraēu 'ra nhihudu mono bâ. Asihudu za'ra wa'aba mono sidâpâsi te za te te siwi 're 'manharī u'āsi, āma 're sipo're pu'u u'āsi za'ra mono da hā. ¹⁸Tawamhā a'amo za'ratazém na'rata na, dia 14 bâta na hāiwahâ pesere te za i'u'ētē wapu mapu ō na asa 're ihuri na'rata aba mo. Bâdâ te ipisutu amoi u te za duré ihuri 'rāsutu aba mo, dia 21 bâta u. Tō taha bâta na hāiwahâ pesere te za asa hā ihuri 'rāsutu 'wa, i'u'ētē wapu mapu ō na hā. ¹⁹Tawamhā 7 bâdâ hāimana ré, i'u'ētē wapu mapuzé hā asōrōwa aba 're mono hā isimi'wara mono da hā mare di za. Rob u te za isani za'ra wa'aba mo za. E marī wa. Ni'wa hā, i'u'ētē wapu mapuzém na i'manharī te te 'rēne wamhā, oto ti'ai wa'ōtō nho'omo āma Izaraēu nhihudu norī siré 're ihāimana mono da hā mare wa za. Duré ni'wa asiré aba ō nherē, Izaraēu nhihudu norī siré 're ihāimana mono i'u'ētē wapu mapuzém na i'manharī te te 'rēne wamhā, oto duré Izaraēu nhihudu norī siré 're ihāimana mono da hā mare di za. Te za oto duré tiwi 're isawi za'ra wa'aba mo za ihāimanazé hā. ²⁰Tahawa, ā bâta na hā i'u'ētē wapu mapuzém na i'manharī hā huri aba mono

ô di za. Tawamhã asôrôwa mono bâ hã te za tô i'u'etê wapu mapu ô na i'manharĩ na si 're asaihuri aba mo.

Pascoa na dasa da te ihuri na'rata zé wasu'u

²¹Tawamhã Mozési hã ma tô Izaraéu nhihudu norĩ ma, ipire norĩ zô hã tihârã za'ra. Tawamhã te tâma roti za'ra, Pascoa na za dasa da te ihuri na'rata zém na:

— Āhã na hã asimizama te za ipisutu aba mo, pone'ërebâ i'rare hã, duré pone'ërebâ zéré uzé 'ra hã. Ta hã te za ipisutu aba mo, simroi wa'aba mono da, asôrôwa mono bâ wa'aba, asa âma huri aba mono da, Pascoa na datozém nhisi na. ²²Tawamhã piza'a 're nho'a iwaprui ré isimasa mono na te za wesuirã suiro isopo na isisi hã nasi sada âma isuti'i za'ra wa'aba mo, rowi hawi 'ridawa zadaré baba, âma 'ridawa zapré za'ra wa'aba mono da. Tawamhã barana hã ai'maiwatobro aba ô di za, rob u hã. ²³Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za we 're mo, Ezitu nhisi baba, ezipsiu norĩ te te 'mapãrĩ mono da hã. Tawamhã we 're morĩ wamhã, 'ridawa zapré te te a'madâ'â mono wamhã, te za te te asa'rei waré za'ra wa'wa. Tawamhã hâiwa âma tâma iromhuri'wa hã dapãrĩ'wa na iwaptêrê hã te za ai'âma uwati za'ra wa'wa, asôrôwa u asô za'ra wa'aba, zasi tô mono da, te te asimroi aba mono tô da, romhuri'wa hã. ²⁴Tawamhã Pascoa na asaihuri aba mono zéb da hã te aima ipisutu za'ra wa'aba zéb zarina, te za 're i'manharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo. Asihudu norĩ aba zama, te za ai'uirĩ na za'ra wa'aba hã te te 're i'manharĩ u'âsi za'ra. ²⁵Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, airob za'ra wa'aba da, te te aima iropisutu aba zéb u, aihutu aba wamhã, tame oto 're airob za'ra wa'aba mono wamhã, te za Pascoa na dasaihurizé hã 're i'manharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo, ône u'âsi. ²⁶Tawamhã ai'ra za'ra wa'aba mono hã Pascoa na dasaihurizém nhisi marĩ te te iwasu'u na hã, te te âma 're asadanharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, ²⁷āhã wa, te za āne duré âma tâma 're irowasu'u za'ra wa'aba mo za: “Ā hã, danhimizama zata na Pascoa na dato nhisi hã 'Re ihâimana u'âsi mono, ezipsiu norĩ te te 'mapãrĩ mono da, Ezitu nhisi baba 're morĩ wa, te te iwa'aza'rei waré mono zé, duré tinhimiházé te te wama iba'a za'ra zé. Ta hã, ā hã Pascoa, iwasaihurizé, duré 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wanhimizama, wa te 're isimroi mono zé.” Āne te za âma tâma 're irowasu'u za'ra wa'aba mo za romhutu'ômhã.

Tawamhã te te wapari za'ra pari, ma tô Izaraéu nhihudu norĩ hã asimro hi-râtītō, âma tâma wata za'ra da, Uburé Danhib'apito uptabi âma. ²⁸Tawamhã taha pari oto apâ si'aba'rêi wamhã, ma tô Mozési norĩ ma, Arāhã me, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma iwaihu'u zahuré zé hã siwi 'manha, Izaraéu nhihudu norĩ hã.

**10 âma dama rob'manharĩ zé wasu'u, aibâ dama ipoto'rata
za'ra mono, dawi isi'utōrĩ mono zém na**

²⁹Tawamhã mara wa'wa ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te dawi uprosi, aibâ dama ipoto'rata za'ra mono hã, Ezitu âma 'ri mono bâ 're ihâimana za'ra mono norĩ 'ra hã, apito 'ra, timama uirĩ na za dama pire na 're ihâimana mono tême, dazazéb 're, imama 're isāmra mono 'ra u. Da'upsâtā mono bâ ma tô uburé pese da'ra hã aibâ dama ipoto'rata za'ra mono hã te te dawi uprosi. Duré danhimizama aibâ na ipoto'rata za'ra mono zama ma tô te

te dawi uprosi, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. ³⁰Tawamhã 'ri mono bâ da'ra hã dawi si'utõri mono wa, ma tã dawara sina ta'utu za'ra ni, danhimiwaptã hawi, ezipsiu norĩ hã. Duré Apito Fara'oho zama ma tã wara sina udu. Tãma irom-huri'wa norĩ zama, ma tã duré ti'utu za'ra. Tawamhã aihĩni pese te 'ri mono bâ aiwa'õ za'ra ni. Dazadari 'rãihã na te sa'etê aiwa'õ za'ra ni. ³¹Tawamhã tã ta barana te apito Fara'o hã Mozési norĩ zã tihãrã zahuré, Arãhã me. Tawamhã te oto tãma rob'ru zahuré, sa'etê âne:

— ã hawi mo oto aiwairébê aba, uburé a norĩ wa'wa hã Izaraéu nhihudu norĩ me! Ìte ti'ai wa'õtõ nho'u te za oto asiwi ìrê ìrême 'wa. A'ubuni u te za oto ai'aba'rêi wa'wa, nasi ìwi iwaptêrê aba zéb zarina Uburé Danhib'apito uptabi âma aiwata za'ra wa'aba da hã. ³²Tahawa te za asimizama pone'ërebã zéré mapure, pone'ërebã zéré uzé, duré powawê norĩ hã asiré wa'aba isimroi wa'aba mo. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono wi, te za ì'ama irowaptêrê 'wa, iwê te te ìma zama 're anhomri mono da.

³³Tawamhã ezipsiu norĩ hã ma tã Izaraéu nhihudu norĩ ma hã tãma rob'ru za'ra, ti'ai wa'õtõ nho'õmo hawi isa'ru za'ra hawi hã si'aba'rê na oto wairébê da. Tahawa te âne tãma nharĩ za'ra:

— Aiwairébê aba õ wamhã, wa norĩ hã wa za uburé ai'utõri ni. Taha õ ré, te za oto aiwairébê 'wa.

³⁴Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ hã ma tã 'ri mono bâ i'u'etê da iwai'oi wari hã te te ubumro, piza'a 're nho'a 're, u'etê wapu mapu da, da te 're iwazari za'ra mono zéb õ na. Tawamhã ma tã te te ubu, zazahã wawê na, sisa te te 'wasari da tinhisé, õne haré wairébê da. ³⁵Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ hã ma tã oto rowaptêrê za'ra, ezipsiu norĩ wi. Mozési te te tãma iwaihu'u za'ra zéb zarina ma tã tiwi rowaptêrê za'ra, marĩ hã da te tãma sãmri za'ra da, niha wamhã, etê waipo pré oru 'manharĩ hã, etê waipo prã prata 'manharĩ hã, duré da'uza hã. ³⁶Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tã ezipsiu norĩ ma tãma 'manharĩ za'ra, Izaraéu nhihudu norĩ hã te te wazéb za'ra da, taha zarina uburé marĩ te te tiwi iwaptêrê za'ra zé hã te te tãma sãmri za'ra da. Æne zarina ma tã oto isimarĩ pese za'ra hã te te sima waibu, Izaraéu nhihudu norĩ hã, ezipsiu norĩ wi.

Izaraéu nhihudu norĩ, Ezitu hawi oto iwairébézé wasu'u

³⁷Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ hã ma tã oto wairé, Ramesé na 'ri nho'õmo nhisi hawi. Para na te zãmo. Tawamhã Sucoti na 'ri nho'õmo nhisi u ma tã zãwi.

Æne, Izaraéu nhihudu norĩ za'rata za'ra hã, 600 miu na aibã si hã, isa'rata na. Pi'õ norĩ hã sa'rata õ di. Duré ai'uté norĩ zama sa'rata za'ra õ di. Duré ihi norĩ zama sa'rata za'ra õ di. ³⁸Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ oto wairébê wamhã, ma tã ni'wam norĩ hã Izaraéu nhihudu õ norĩ hã dazu wairé. Ma tã duré tinhimizama hã te te siré simro, Izaraéu nhihudu norĩ hã. Simizama ahã uptabi za'ra di, pone'ërebã norĩ na hã, pone'ërebã zéré uzé norĩ na hã, duré powawê norĩ na hã. ³⁹Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ hã ma tã i'u'ene hã te te sebre, Ezitu hawi te te i'wasari hã, iwai'oi wari na hã. U'etê wapu mapu da, da te 're iwazari za'ra mono zéb õ na, ma tã tisa te te huri, rowãwiwa isimiza-hãri za'ra mono zéb ãma. E marĩ wa, ma tã i'u'etê wapuzém na wazari ãna tisa te te huri. Ezipsiu norĩ waptu na te te tãma rob'ru za'ra wa, duré tãma

bâtâ za'ra ô wa. Tahawa, ma tô ti'ai wa'ôto'ô nho'u Ezitu hawi, wazarizéb âna iwai'oi wari na iwaptêrê si siré 'wasa. Tahawa, te oto taha na si tisa te te huri. ⁴⁰Ezitu âma 're hâimana za'ra mono ré, ma tô 430 na âma tiwahub za'ra, Izaraéu nhihudu nori âma hã. ⁴¹Tawamhã tô ta bâtâ na âma iwahub za'ra hã waptâ'â wi, ma oto Ezitu hawi wairé, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê nori hã, Zacoho 'ra nori nhihudu mono bâ. ⁴²Tawamhã tô ta barana ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te pibu za'ra, te te sani wê za'ra da, Ezitu hawi. Tahawa, te za ône u'â âma 're sipo're pu'u u'âsi za'ra, wahup sidâpâsi. Tô ta barana wam ne te za tito te te 're 'manharî za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono ma, uburé pese Izaraéu nhihudu nori hã.

Pascoa na 'Re ihâimana u'âsi mono nhimirotizé wasu'u

⁴³Uburé Danhib'apito hã âne te Mozésihi nori ma, Arãhã me hã tâma roti zahuré:

— ã hã Pascoa na rotizé hã aima wa'aba hã âne: Asiré a'uwê'ô nori hã Pascoa na dasa nhisi na 're isaihuri mono da hã mare di za, zudeu'ô nori hã. ⁴⁴Tane nherê, pawa'âbâ âna te te dama 're romhuri za'ra mono da, da te 're i'uipra za'ra mono nori hã 're sisihâiwata nhihâri za'ra mono parip si, te za âma 're saihuri, asiré wa'aba hã. ⁴⁵Asiré a'uwê'ô nori hã ti'ai wa'ôto'ô nho'u asipti-'ai wa'aba âma, 're ihâimana hutu za'ra mono nori hã duré pawa'âbâ ré asiré wa'aba 're ihâimana za'ra mono nori hã âma 're saihuri mono ô di za, Pascoa na dasa nhisi na hã. ⁴⁶Ta hã 'ri 'rep si te za tisa hã te te âma 're huri, Pascoa na dasa nhisi na âma 're idanhipi za'ra mono zéb 'rep si. Dasa hã rob u hã te te sima 're isani za'ra mono da hã, mare di. Duré asimizama za'ra wa'aba hi hã asima 're isi'êi wa'aba mono da hã, mare di za duré. ⁴⁷Uburé te za Izaraéu nhihudu nori hã to sina te te 're 'madâ'â za'ra, Pascoa hã. ⁴⁸Aibâ nori hã sihâiwata nhihâri ô nherê, dasiré âma 're isaihuri mono da hã mare di za, ã hã dasa na hã. Tane nherê, asiré a'uwê'ô nori, nima nori hã asiré za'ra wa'aba 're ihâimana za'ra mono hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwazéb za'ra mono zéb zarina, Pascoa na 're saihuri mono da, te te sima 're wê za'ra mono wamhã, tawamhã a nori wa'wa hã imorî'rata na te za a'â 're isihâiwata nhihâri za'ra wa'aba mo, uburé isisânawâ nori zama, duré i'ra nori zama. Taha parip si te za oto Pascoa na dasa nhisi hã te te 're huri, asiré za'ra wa'aba. Duré Izaraéu nhihudu nori nhipti'ai 're, 're ipoto za'ra mono ne, te za tawamhã oto 're hâimana za'ra. ⁴⁹Tô ôhō na si, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã, Izaraéu nhihudu nori ma hã, ti'ai wa'ôto'ô nho'ômo 're, 're ipoto za'ra mono nori ma hã duré zudeu'ô nori ma zama asiré za'ra wa'aba, 're ihâimana za'ra mono ma hã.

⁵⁰Tawamhã uburé Izaraéu nhihudu nori hã ma tô te te 're wapari pese za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã Mozési nori ma, Arãhã me, te te iroti zahuré zéb zarina. ⁵¹Tô taha bâtâ na ma tô Uburé Danhib'apito hã Ezitu hawi sani za'ra, Izaraéu nhihudu nori hã.

Da'ra hã aibâ na dama 're ipoto 'rata za'ra mono, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da te tâma 're isômri za'ra mono zé wasu'u

13

¹Tawamhã Uburé Danhib'apito te Mozésihi ma tinha, âne:

²— Aibâ na aima 're ipoto 'rata za'ra wa'aba mono nori hã te za îma 're isômri za'ra wa'aba mo, aimawi îte na îma 're hâimana za'ra mono

da. Uburé Izaraéu nhihudu norĩ ma, i'ra hã aibã na tãma 're ipoto 'rata za'ra mono norĩ hã duré isimizama norĩ 'ra zama aibã na tãma 're irere'e mono norĩ hã ãte hã za.

I'u'etê duptoĩõ na dato hã da te dasima 're i'manharĩ za'ra mono zé wasu'u

³Tawamhã Mozési hã ma tã dama rob'rāzarõtõ, ãne:

— Æ bātã āma 're aipo're si'ari za'ra wa'aba mono õ di za, Ezitu hawi i'ai-wairébẽ aba zém na hã, aipawa'ābã āna aré dama 're iromhuri za'ra wa'aba mono zém hawimhã. Æ bādã hã Uburé Danhib'apito te te we i'asani za'ra wa'aba zé, tiwaihu'u pese na. Tahawa, i'u'ene imapuzém na hã 're huri aba mono õ di za, datozé bādã 're ihāimana mono na hã. ⁴Æ bātã na a norĩ wa'wa hã ma tã aiwairébẽ 'wa, Ezitu hawimhã, a'amo za'ratazé hã imorĩ'rata na Abibe na a'amo nhisi na. ⁵Uburé Danhib'apito tã sena ma tã duréihã aihĩ'rata norĩ wa'aba ma hã ropisutu, i'uirĩ na za'ra ti'a te te aima sãmri za'ra wa'aba da, cananeu norĩ te hã, hitita norĩ te hã, amoreu norĩ te hã, heveu norĩ te hã, duré zebuzeu norĩ te zama. Ta hã ti'a hã iwẽ, duré āma iropoto wẽ. Tawamhã 'Re ihāimana u'asi mono nimahã bātã na ti'ai u te te oto asimroi wa'aba mono wamhã, tawamhã a norĩ wa'wa hã te za dato hã 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo, wahub sidāpāsi a'amo za'ratazé imorĩ'rada iwa 're iwaptã'ã mono sidā-pāsi. ⁶Tahawa, 7 na bādã hã 're ne mono ré hã te za i'u'etê wapu mapu õ hã 're ihuri aba mo. 7 bātã na si te za oto dato hã asiwi 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo, 'Re ihāimana u'asi mono asiwi 're wazéb za'ra wa'aba mono sina. ⁷Bādã hã 7 na 're ne mono ré hã, te za tã i'u'etê wapu mapu õ hã 're ihuri aba mo. Uburé asipti'a za'ra wa'aba āma i'u'etê wapuzé ihāimana da hã mare di za, duré imapuzém na i'u'etê 'manharĩ hã. ⁸Æ bātã mono na hã te za ai'ra norĩ ma ãne na 're irowasu'u za'ra wa'aba mo: "Uburé Danhib'apito hã Ezitu hawi iwawairébézém na iwẽ hã te te wama i'manharĩ za'ra zéb zarina, wa ãne hã wa te 're i'manharĩ u'asi za'ra, dato hã." Æne te za ai'ra norĩ ma, āma 're irowasu'u u'asi za'ra wa'aba mo. ⁹Uburé Danhib'apito, tiwaihu'u pese na ma tã asani za'ra wa'wa, Ezitu hawimhã. Tahawa, ã hã dato hã āma 're i'asipo're pu'u za'ra wa'aba mono zéb da hã, te za 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo, dasipo're pu'uzéb da, marĩ hã danhimizu na, niha wamhã duré da'uihã na da te 're iwasisi za'ra mono ne. Æne wa, te za te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, 're aipo're si'ari za'ra wa'aba mono āna, asisõ'a aimreme rāihã na āma 're asiwapari za'ra wa'aba mono da, duré āma 're romnhoré za'ra wa'aba mono da, 'Re ihāimana u'asi mono nhimiroti na hã. ¹⁰Tahawa, ã hã dato ato sina te za 're i'madãhã za'ra wa'aba mo, bādã ipisutu zarina, wahup sidāpāsi.

Da'ra aibã na dama ipoto'rata norĩ wasu'u

¹¹— Uburé Danhib'apito, cananeu norĩ nhipti'ai u asisisi aba da, te za aima i'manharĩ za'ra wa'wa, te te aima iropisutu za'ra wa'aba zéb zarina, duré aihĩ'rata norĩ ma, te te iropisutuzéb zarina. Ti'a te te aima sãmri za'ra wa'aba wamhã, ¹²te za Uburé Danhib'apito ma, aibã na ai'ra aima 're ipoto 'rata za'ra wa'aba mono hã tãma 're isãmri za'ra wa'aba mo. Uburé asimizama 'ra norĩ aibã na 're ipoto 'rata za'ra mono hã te za tãma 're hāimana za'ra. ¹³Awaru po're pore i'rare si'aibã ipoto 'rada dāhã āna 're 'maza mono da, asima 're wẽ za'ra wa'aba mono wamhã, te za 'Re ihāimana u'asi mono ma, i'upana pone'ērebã zéré mapure i'rare

na hã âma tâma 're asôprub za'ra wa'aba mo. Tane nherê, duré asima 're wê za'ra wa'aba mono ô wamhã, te za awaru po're pore i'rare hã ibutu nhi'ê za'ra wa'wa. Tawamhã te za uburé ai'ra si'aibã norî aima 're ipoto 'rata za'ra wa'aba mono hã Uburé Danhib'apito wi asima 're iwa'âbã za'ra wa'aba mo, apã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da. ¹⁴Tawamhã niwa apto'orê ai'ra norî, marî te te iwasu'u na te te âma 're asadanharî za'ra wa'aba mono wamhã, te za âma 're isada'âbã za'ra wa'aba mo, âne: "Uburé Danhib'apito tiwaihu'u pese na ma tô Ezitu âma wapa-wa'âbã âna wa te 're iromhuri za'ra mono zém hawimhã we wa'awaze. ¹⁵Apito Fara'o pê'ê tete na hâimana wa, te te wama rowairébê za'ra ô wamhã, ma tô Uburé Danhib'apito, Ezitu âma uburé da'ra si'aibã dama 're ipoto 'rata za'ra mono hã, duré danhimizama 'ra si'aibã ipoto'rata norî zama hã uprosi. Tahawa, wa wa norî hã Wanhib'apito ma hã âma tâma 're wanhoprub za'ra, wanhimizama 'ra si'aibã norî potora'ta na hã. Wa duré wa'ra norî apã wama 're ihâimana za'ra mono zéb da hã wa te wasima âma tiwi 're wa'âbã za'ra. ¹⁶Â hã Uburé Danhib'apito tiwaihu'u pese na Ezitu hawi te te iwa'awazerezém na te za âma 're i'asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono zéb da hã aima 're hâimana za'ra wa'wa, asib'rata na, niha wamhã duré ai'uihã na marî 're iwasisi za'ra wa'aba mono ne."

Hâiwa'a norî, unhama ro'o me isima'warazé wasu'u

¹⁷Tawamhã apito Fara'o, Izaraéu nhihudu norî wairébê da, te te tâma sa'rê za'ra wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono, filisteu norî te, ti'ai wa'ô'tô nho'ômo wa-waibaba bâdâdi awa'awi na nherê, romhutu na te te simroi mono ô di. E marî wa. Te te sima rosa'rata wa, âne: "Izaraéu nhihudu norî hã dasi'wapê te te sina waihu'u za'ra wamhã, âtê te za tinhimirosa'rata na saprî za'ra, apã Ezitu u si'aba'rê da hã." ¹⁸Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô Izaraéu nhihudu norî hã rop si 're irosa'warî mono bâdâdi na te te âma sa'oto za'ra, Âprê na â poré nhisi 're ihâimana mono nho'ômoi baba. Tawamhã Izaraéu nhihudu norî Ezitu hawi wairébê wamhã, ma tô dasi'wapêi wab da 'wamnhasite, si'wapê za'ra zéb ré hã wairé. ¹⁹Tawamhã Mozési, Zuzéhê hi hã ma tô siré ti'â. E marî wa. Zuzé hã, âne Izaraéu nhihudu norî te te siwi 'manharî da, te te tiwi waptêrê za'ra wa, te te sina tâma iropisutu za'ra da hã. Âne ma tô tâma sina nharî siromo za'ra tawamhã: "Niwa apto'orê 'Re ihâimana u'âsi mono â hawi te te asô'reptu za'ra wa'aba wamhã, îhi hã ma'âpê â hawimhã asiwi duri aba za asiré."

²⁰Tawamhã Izaraéu nhihudu norî Sucoti na romnhisi hawi oto wairébê wamhã, ma tô Etã na romnhisi âma romhã 'manharî na sima 'ri nhoré za'ra, rop si 're irosa'warî mono zadarê âma. ²¹Tawamhã Uburé Danhib'apito te bâtã sidâpâsi hâiwa'a isarob'a ipisutu pese 're isôwab za'ra hã ne mono, bâdâdi te te tâma hâi'rê za'ra mono da hã. Mara sidâpâsi te duré isôwab za'ra unhama ro'o pisutu pese na, bâdâdi te te tâma uiwê za'ra mono da hã ne mono, taha zarina si bâtã na hã, duré mara na hã âma si'aba'rê da. ²²Tawamhã hâiwa'a isarob'a pisutu pe hã te ône u'â bâtã mono na hã isôwab za'ra hâimana mono. Duré mara mono na hã te ône u'â unhama ro'o ne hã isôwab za'ra hâimana mono.

Âprê na â poré nhisi na Izaraéu nhihudu norî te te isaprî za'ra zé wasu'u

14

¹Tawamhã Uburé Danhib'apito te Mozésihi ma tinha, âne:

²— Ma'âpê Izaraéu nhihudu norî apã si'aba'rê da hã tâma nharî za'ra na, Pi-Hairote na 'ri wa'ô'tô nhisi nho're te te duré sima 'ri nhoré za'ra da

Baau-Zefō 'rata, Migdo norī wa'wa Âpré na â poré nhisi me hã. ³ ãne wamhã, te za apito Fara'o âma rosa'rata za'ra, Izaraéu nhihudu norī rop si 're irosa'wari mono te te tiwi romnhitob za'ra wa, siwa'ru 're inomro mono na hã. ⁴ Wa hã wa za apito Fara'o pē'ē tete na hâimana da hã tãma 'manha, asarina za'ra wa'aba 're morī da a'â. Tane nherē, apito âma duré ite dasi'wapéi 'manharī'wa norī âma hã wa za ai'uté za'ra, âne na iwaihu'u pese zé hã te tãma hãiré za'ra da. Âhã wamhã, te za ezipsiu norī siwi iwaihu'u, wa hã Uburé Danhib'apito 're ihâimana mono na hã.

Tawamhã Izaraéu nhihudu norī ma tô imreme zarina 'manharī za'ra.

⁵ Tawamhã Ezitu te apito Fara'oho ma, Izaraéu nhihudu norī isimani za'ra zé, da te tãma wasu'u za'ra wamhã, ma tô tite romhuri'wa norī me tinhimiro-sa'rata na âma saprī za'ra, âne:

— E marī wa tô bété 'manharī za'ra ni! Izaraéu nhihudu norī pawa'âbã âna romhuri na wama 're hâimana za'ra mono zahã, wa tô taré wahawi isimani za'ra da hã tãma rowairébé za'ra ni!

⁶ Tahawa, apito Fara'o tite awaru na wedewara zapore na dasi'wapézé, da te âma tãma wasisi da hã, ma tô dama ti'ru. Tahawa, tite dasi'wapéi 'manharī'wa norī hã ma tô te te siré simro. ⁷ Tawamhã uburé Ezitu âma awaru na wedewara zapore na dasi'wapézém na ma tô wairé. Iwē si hã 600 na dasiré hã, iwada'uri'wai mono bâ hã. ⁸ Uburé Danhib'apito, apito Fara'o pē'ē tete na a'â hâimana da hã, ma tô tãma 'manha. Tahawa, ma tô Izaraéu nhihudu norī zarina hã mo, te te âma ai'uté za'ra wē te, siwamnnhasi sina iwairébé zarina hã. ⁹ Tawamhã ezipsiu norī, uburé tite awaru na, awaru na wedewara zapore na dasi'wapézéb ré na duré awaru na 're isi'wapé za'ra mono na, Izaraéu nhihudu norī zarina iwairébé hã, ma tô Âpré na â poré nhisi zaihã na te te sima i'ri nhoré za'ra zéb âma siwi sasāmri za'ra, Pi-Hairote na romnhisi norī 'rata, Baau-Zefō na romnhisi 'rata me.

¹⁰ Tawamhã Izaraéu nhihudu norī, apito Fara'o tite dasi'wapéi 'manharī'wa norī me te te 'wapé za'ra da, sisoré pese na te te iropārī za'ra mono na te te 'madââ za'ra wamhã, ma tô tãma tipē'ewara pese za'ra. Tahawa, ma tô Uburé Danhib'apito te te pawaptob za'ra da hã mreme 'râihã na tiwi rowaptērē za'ra.

¹¹ Tahawa, ma tô Mozésihi ma nharī za'ra âne:

— E Ezitu âma da te 're idanheme mono zé ab're hâimana ã bâ, ma tô rop si 're irosa'wari mono âma wasi'utōrī da, we âwamhã bété iwanhimroi mo. E marī ma tô wama i'manharī za'ra, we iwazani za'ra zém na hã. ¹² Ezitu âma hã wa tô aima nharī za'ra ni aré, âne: Wawasutu za'ra tō! Wasima iwē na wahâimana za'rare. Ezipsiu norī ma, wapawa'âbã âna wa te tô 're romhuri za'ra mono! Wama wē za'ra di aré, ezipsiu norī ma, wa te 're iromhuri za'ra mono da hã. Oto tô rop si 're irosa'wari mono âmap si iwasété uptabi hã iwa-si'utōrī da hã âme!

¹³ Tane nherē, Mozési, ma te âne âma sada'âbã za'ra:

— Aipahi za'ra wa'aba tō. Ma'âpé asiptete na aihâimana za'ra wa'aba. Tawamhã te za i'madââ za'ra wa'wa, â bâtã na Uburé Danhib'apito te te i'asō-reptu za'ra wa'aba zé hã. Tahawa ã hã ezipsiu norī, niwamhã ihâiba pibu zahu za'ra wa'aba da hã, mare di za. ¹⁴ A norī wa'wa, marī hã 'manharī za'ra wa'aba dai ô di. Uburé Danhib'apito si te za ai'âma ai'wapé za'ra wa'wa.

¹⁵ Tawamhã Uburé Danhib'apito, te Mozésihi ma tinha âne:

— E marĩ da, ma tō te i'aipawaptobzé hā iwi iwaptē. Ma'apé dama nhari za'ra na 'ri awā tétézé da te sani za'ra da, taha pari duré oto dasisarina si dasi-'aba'ré da. ¹⁶Ma'apé â poré nhisiwi asiwazusizé hā wē na hāimo. Tawamhā â isi'ridawa zarina te za sima aiwānhiza, Izaraéu nhihudu norĩ ti'ai 'ré na â wa'-waibaba te te âma saprĩ za'ra da hā. ¹⁷Tane nherē, wa hā wa za ezipsiu norĩ pēē tete na hāimana za'ra da hā tāma 'manharĩ za'ra, ta norĩ Izaraéu nhihudu norĩ zarina â wa'wa u a'â sisisi da hā. Tawamhā apito Fara'oho âma, uburé ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ âma, ite za'ra wedewara zapore na dasi'wapézéb âma, duré awaru na 're isi'wapé za'ra mono norĩ âma te i'ai'uté za'ra na hā dama iwasu'u za'ētē di za. ¹⁸Wa hā ezipsiu norĩ âma te ai'uté za'ra wamhā, te za siwi iwaihu'u, wa hā Uburé Danhib'apito na 're ihāimana u'âsi mono na hā.

¹⁹Tawamhā Hāiwa âma 'Re ihāimana u'âsi mono ma Romhuri'wa, Izaraéu nhihudu norĩ nhowa ine mono hā ma tō oto te te sa'u za'ra. Duré hāiwa'a zarob'a pisutu pese zama isōwab za'ra ine mono hā ma tō oto te te isa'u za'ra mono na tihāiba, ²⁰ezipsiu norĩ wa'wamhā, Izaraéu nhihudu norĩ me. Tahawa, ezipsiu norĩ ma hā, ma tō hāiwa 'rādââ pe hā tāma tihāimana za'ra. Tane nherē, Izaraéu nhihudu norĩ ma hā, ma tō rowa'a si tāma tihāimana za'ra. Âne wa, marabâre Ezitu te dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ, Izaraéu nhihudu norĩ hā te te sina tété waihu'u za'ra ô di.

²¹Tawamhā Mozési â nhisiwi tinhib'rada te te oto wē wamhā, Uburé Danhib'apito, ma tō rowa'u isiptede bâta pusizém hawi iwatobro da hā tāma rob'ru, â te te isiwasi da hā. Tawamhā marabâre rowa'u isiptede te te â wapōrĩ u'âsi wa, ma tō â poré wa'wam nherē, siti'ai'ré. Tahawa, â sima siwānhizari wamhā, ²²ma tō â nhitōmo si'uiwa norĩ wa'wamhā Izaraéu nhihudu norĩ ti'ai 'ré na oto saprĩ za'ra. ²³Tawamhā ezipsiu norĩ isarina isi'aba'ré hā awaru na, wedewara zapore na dasi'wapézém na hā, duré awaru na 're isi'wapé za'ra mono hā ma tō uburé â wa'wa u hā isarina za'ra sisa're. ²⁴Tawamhā awē wi unhama ro'o pisutu pese hawi, duré hāiwa'a isarob'a pisutu pese hawi, ma tō Uburé Danhib'apito, ezipsiu norĩ dasi'wapéi 'manharĩ'wa hā 'madââ za'ra sipapara, i'rāiwaihu'u'ô te te tāma i'manharĩ za'ra zarina sitēme siwa'ru te te iro'rahâri za'ra mono zé te te tāma 'manharĩ za'ra da. ²⁵Tahawa, wedewara zapore na dasi'wapézé hā sisa'rei waihu'u ô di. E marĩ wa. 'Re ihāimana u'âsi mono, ti'ai wai'o na para nhisisi da, te te tāma 'manharĩ za'ra wa. Tawamhā te ezipsiu norĩ nharĩ za'ra âne:

— Oto Izaraéu nhihudu norĩ hawimhā wasisa'rei wa'aba mono! Uburé Danhib'apito, te ihāiba za'ra u'âbâ hā wazada tihāimana za'ra.

²⁶Tawamhā Uburé Danhib'apito, te Mozésihi ma tinha âne:

— Asib'rada hā, ma'apé duré â nhisiwimhā wē na, apâ sitēme sitob da, ezipsiu norĩ hā ite wedewara zapore na dasi'wapézé hā, duré awaru na 're isi'wapé za'ra mono norĩ hā, te te uburé pese suwa za'ra da.

²⁷Tawamhā Mozési â nhisiwi tinhib'rada ma tō wē. Duré oto awē wamhā, ma tō â hā apâ iharé na tihāiba. Tahawa, ezipsiu norĩ â wi sisō'reptu za'ra da, ma tō aré sisa're. Tane nherē, Uburé Danhib'apito hā ma tō â wa'wa u apâ sāmra. ²⁸Â apâ sitēme sito wamhā, ma tō wedewara zapore na dasi'wapézé hā, awaru na 're isi'wapé za'ra mono norĩ hā, duré uburé ezipsiu norĩ â na Izaraéu nhihudu norĩ zarina isisa'rei mono hā suwa za'ra. Hāiba ré hā si'mairēme waihu'u ô di. ²⁹Tane nherē, Izaraéu nhihudu norĩ hā ma tō â

wa'waibaba ti'ai 'ré na hã saprĩ za'ra, â nhitômo si'uiwa wa'wamhã. ³⁰Uburé Danhib'apito tô taha bâta na ezipsiu norĩ wi, Izaraéu nhihudu norĩ te te sô-reptu za'ra wamhã, ma tô isi'utôrĩ norĩ â zaihá na supara wa isimi'wara mono hã 'madââ za'ra. ³¹Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ hã Uburé Danhib'apito tiwaihu'u pese na ezipsiu norĩ âma te te i'ai'uté za'ra zé te te 'madââ za'ra wamhã, ma tô âma itob'uzu za'ra zéb zarina oto wazéb za'ra. Tahawa, ma tô Uburé Danhib'apito hã oto siwi umnhasi. Duré tâma romhuri'wa Mozésihi zama te oto umnhasi na hã tâma tihâimana za'ra.

Mozési isô'rezé wasu'u

15 ¹Tawamhã Mozési, Izaraéu nhihudu norĩ me, Uburé Danhib'apito âma hã ma tô tinho're za'ra âne:

Uburé Danhib'apito ma, wa za tâma 're ãho're u'âsi.

E marĩ wa. Ô hã te te da'âma ai'uté wê dââsina;

Ô hã ma tô awaru norĩ hã, duré awaru na isi'wapéi'wa norĩ hã, â u hã sãmra.

²Uburé Danhib'apito hã siptete na i'wawi 're isimapa mono 'wa;

Ô hã ma tô ãho'reptu.

Ô hã, ite 'Re ihâimana u'âsi mono wa, wa za âma i'wata.

Ô hã duré, ãmama te 'Re ihâimana u'âsi mono.

Iwaihu'u pese na zama ãho're na hã wa za duré âma 're i'wata u'âsi.

³Uburé Danhib'apito hã isi'wapéi'wa;
isisi hã Uburé Danhib'apito.

⁴Ô hã ma tô Ezitu te dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã, duré wedewara zapore na dasi'wapézé hã, â u hã sãmra;

duré dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhib'ihâ'a iwê hã, ma tô Âpré na â nhisi na hã asisi.

⁵Ma tô â 'rehâ uptabi hã suwa za'ra;
etê ne, ma tô duré â 'rehâ uptabi u hã asisi.

⁶Uburé Danhib'apito asib'rata nhimire niwĩmhã,
asiptede hã sa'etê uptabi di;
ta hã ma tô asitob'ru norĩ hã te te nhinhizu pese za'ra.

⁷E niha iwê uptabi da'âma i'ai'uté hã!

Asitob'ru norĩ âma ai'uté za'ra wa, sada i'asiti'rui watobro za'ra zarina,
ma tô duré a hã amnho teihi 'ré ne hã âma isazu za'ra.

⁸A hã â sa'uri wamhã, ma tô â hã ti'âtâ;
ma tô isitômo si'uiwa na taré ti'râihã zahuré,
duré ma tô â 'rehâ uptabi 'rowimhã â u'etê ne â hã titete.

⁹Tahawa, te wanhitob'ru norĩ hã nharĩ za'ra âne:

“Isarina wasi'aba'rêi wamhã, wa za wasiwi sasãmri za'ra ni za;
tawamhã marĩ tâma ihâimana za'ra wa te tiwi iwaibu za'ra hã,
te za uburé wama tihâimana za'ra.

Tawamhã duré wate sib'ézé 'wa pa na hã wa za wasiwi uprosi ni za.”

¹⁰Tane nherê, a hã Uburé Danhib'apito, â sa'uri wa,

ma tô â hã suwa za'ra, ezipsiu norĩ hã;
duré marĩ pire zém ne hã ma tô â za'êtê 'rowimhã asisi.

- ¹¹ Uburé Danhib'apito, ni'wa asine hã hâimana ô di, âma 're idawata za'ra mono hã!
E 'wa te asine ipire uptabi hã 're hâimana, iwasétê'ô hã.
E 'wa hã te za duré dama iwaihu'u'ô hã te te 're a'manharĩ, a hã marĩ 're i'ab'manharĩ mono ne.
- ¹² Asib'rata nhimire hâimo wẽ wamhã,
wa'rui'wa norĩ wei wazarina isisa'rei mono hã, ma tô ti'a hã suwa za'ra.
- ¹³ Asimizawizé aima 're ihâimana mono zarina
a hã isô'reptu za'ra norĩ hã ma tô i'anhimroi mo;
asiptede sa'êtê na aima 're ihâimana mono zarina, ma tô duré asipti'a iwazéb zahi u hã ida'anhimroi mo.
- ¹⁴ Tawamhã daza'rui mono bâ a'uwẽ 're ihâimana za'ra mono,
asimi'manharizé te te wapari za'ra wamhã, ma tô pahi te hã tirêrêẽ za'ra. Duré Filistéa âma a'uwẽ norĩ hã ma tô tâma tipê'ewara pese za'ra.
- ¹⁵ Edomita norĩ nhib'ihâ'a norĩ hã ma a'râmi za'ra,
moabita norĩ siptete na 're ihâimana za'ra mono hã ma tô sib'ru haimani za'ra,
duré uburé cananeu norĩ hã, ma tô tâma tipopo'o za'ra.
- ¹⁶ Tawamhã ipahi uptabi za'ra hã ma tô iwap sisisi.
Tawamhã duré ta norĩ aiwaihu'u pese na tâma irob'manharĩ za'ra zé te te 'madââ za'ra wamhã,
ma tô êtê ne rési âna simizahâri za'ra haré aimasa, asib'a'uwẽ norĩ te te a'â iro'rahâri za'ra zéb u, pawa'âbâ âna te te 're iromhuri za'ra mono isô'reptu za'ra hã.
- ¹⁷ Uburé Danhib'apito, a hã asib'a'uwẽ, êtê nhisiwi 're i'aihâimana mono zéb u te za duré i'anhimroi mo, ro hã asima ipisutuzéb u, asôrowa da, 'ri asima i'ri u hã.
- ¹⁸ A hã Uburé Danhib'apito, te za Danhib'apito na hã õne u'â 're aihâimana u'âsi mo!

Miriã isô'rezé wasu'u

¹⁹ Izaraéu nhihudu norĩ, âporé wa'wa ti'ai 'ré na ma tô saprĩ za'ra. Tane nherê, ezipsiu norĩ te wedewara zapore na dasi'wapézé hã, ite za'ra awaru na dasi'wapézé hã, duré awaru na isi'wapéi norĩ, â wa'wa u sisarina sisisi wamhã, ma tô Uburé Danhib'apito apâ â tiwi sitob za'ra da hã tâma tinha, te te suwa za'ra da.

²⁰ Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa sipi'ô Miriã, Arâhã hidiba hã ropta'azé tamborĩ na isisi hã ma tô ti'â. Te te âri wamhã, ma tô uburé pi'ô norĩ hã isiré a'abare, te te ropta'a za'ra mono sina, duré iré si'wap-sisi mono sina. ²¹ Âne Miriã, te tawamhã tâma tinho're za'ra:

Uburé Danhib'apito ma, te za tâma 're asô're u'âsi za'ra wa'aba mo,
aipê'ê 're âma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina.

E tihai wa. Õ hã iwē uptabi na hã te te da'āma ai'uté wa;
 Õ hã ma tō awaru hã, duré awaru na isi'wapéi'wa nori hã, â wa'wa u
 sãmra.

Â isé wasu'u

²²Taha pari Mozési, Âpré na â nhisi hawi Su na rop si 're irosa'wari mono nhisi u ma tō Izaraéu nhihudu nori hã te te oto simro. Tahawa, supara 'ré si ro 're isa'wari mono na si'ubdatō bâta na si'aba're nherê, â hã te te siwi 'ma-sãmri waihu'u ô di. ²³Tawamhã Mara na rowamri u sihutu wamhã, tamemhã â te te âhuri waihu'u ô di, â isé na hã hâimana wa. Tahawa, ta rowamri nhisi hã Mara^c na. ²⁴Tahawa, Mozésihi ma, dasihapsari za'ra wa, ma tō âne dasiwi sadanharĩ ni:

— E marĩ wa za âhuri ni.

²⁵Tawamhã Mozési, mreme 'rãihã na Uburé Danhib'apito wi te te rowaptêrê wa, ma tō wedehu waré wa'õno hã tãma hãiré. Ta hã âi ba te te mei wamhã, ma tō â te te i'âhuri da hã oto tãma sihiri wê za'ra.

Â hã rob âma, ma tō Uburé Danhib'apito hã Izaraéu nhihudu nori ma, tinhi-miroti hã tãma sômri za'ra. Tame ma duré oto pibu za'ra. ²⁶Tahawa, te âne tãma nharĩ za'ra:

— Te aima inharĩ za'ra wa'aba zém na i'wapari pese za'ra wa'aba wamhã, i'uwaibaba na marĩ 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, duré aima ãnhimi-roti za'ra wa'aba zé hã asima 're tété za'ra wa'aba mono wamhã, wa hã aihâzé na te i'aihã za'ra wa'aba da hã mare di za, ezipsiu nori te âma ihã za'ra zém ne hã. Wa hã Uburé Danhib'apito, te 're i'aipse za'ra wa'aba mono 'wa.

²⁷Taha parimhã Izaraéu nhihudu nori, Eri na rowamri u hã ma tō aihutu, 12 na â nhana'rada hã, duré 70 na norõsu ne 're ihâimana za'ra mono zéb u hã. Tawamhã tame â ihâimana 'rata, ma tō sima 'ri nhoré za'ra.

Mana na i'u'etê wapu ne ibaihãire wasu'u, 'ri'ripire zebre wasu'u me

16 ¹Tawamhã uburé Izaraéu nhihudu nori, Eri na rowamri hawi oto wairébé wamhã, ma tō Sĩ na rop si 're irosa'wari mono nhisi u hã ai'aba're, Eri na rowamri nori wa'wa, âne Sina'i na isisi wa'wa ihâimana u hã. Tamomo a'amo isãna're wãiwa dia 15 na ma tō oto aihutu, Ezitu hawi wairébé parimhã. ²Tame rop si 're irosa'wari mono âma, uburé Mozésihi ma, duré Arãhã ma, sihapsari za'ra wamhã, ³ma tō âne tãma nharĩ zahuré ni:

— Ezitu âma, Uburé Danhib'apito te te wa'uprosi 'wa'ãhã, aré tō iwê! Tamemhã wa wazahã na 're wasi'ubumro, romnhi duré aimawi dasa hã wasima iwê na wa te 're huri mono da hã. Tane nherê, a nori wa'wa, â hã rop si 're irosa'wari mono u hã ma tō we iwanhimroi wa'aba mo, â hã uburé nori hã mram na si uprosi aba da.

⁴Tahawa, Uburé Danhib'apito te Mozésihi ma tinha âne:

— Hãiwa hawi dasa, tã ne aima 're a'a za'ra wa'aba mono da hã wa za te aima a'manharĩ 'wa. Tahawa, awê sidâpãsi te za uburé pese rob u hã sô 're dawairébé, misi bâta na dahãiba mono bâ da te dasisa 're ubumroi mono da. Âne wa za dapibu za'ra, dama ãnhimiroti za'ra zé, da te 're wapari pese za'ra

mono zô. ⁵Tawamhã romhuri 'rāsutu bâtâ âma, te za dasisa da te 're 'râ'ötô, âma isisiwi na bâtâ amoi u da zama.

⁶Tawamhã Mozési norĩ, Arãhã me, te dama nharĩ zahuré âne:

— Āhã na hãiwahã te za Uburé Danhib'apito Ezitu hawi te te i'asani za'ra wa'wa hã asiwi iwaihu'u 'wa. ⁷Awē wi mararé te za Uburé Danhib'apito hãiba na rowa'a hã i'madã'ã za'ra wa'wa, iwē uptabi hã. E marĩ wa. Sada aihâimana za'ra wa'aba wa, tâma i'aiwapsari za'ra wa'aba zé hã te te wapari wa. Wazada hã aihâimana za'ra wa'aba ô di. Ōhō da, aihâimana za'ra wa'aba wa, ma tô aiwapsari za'ra wa'wa. E marĩ 'manharĩ'wa pâ bété, wa norĩ hã wama i'aiwapsari za'ra wa'aba da hã.

⁸Tawamhã te zahadu Mozési dama tinha âne:

— Uburé Danhib'apito, te za hãiwahã sidápási romnhi 're ihuri aba mono da hã te te aima 're sômri za'ra wa'wa, duré mararé sidápási i'u'etê wapu asima iwē na 're ihuri aba mono da zama. E marĩ wa. Uburé Danhib'apito zada, aihâimana za'ra wa'aba wa, i'aiwapsari za'ra wa'aba zé hã te te wapari wa. Wazada hã aihâimana za'ra wa'aba ô di. Ōhō zada aihâimana za'ra wa'aba wa, ma tô tâma aiwapsari za'ra wa'wa. E marĩ 'manharĩ'wa pâ bété wa norĩ hã wama i'aiwapsari za'ra wa'aba da hã.

⁹Tawamhã Mozési, Arãhã ma, te tinha âne:

— Ma'apé uburé dama nharĩ, we āwa dasi'aba'rê da hã, Uburé Danhib'apito nho're dahâimana za'ra da. E marĩ wa. Ō hã tâma idasiwapsari za'ra zé hã ma tô wapa.

¹⁰Tawamhã Arã te te dama nharĩ za'ra ré, ma tô rop si 're irosa'wari mono u hã rob'madã'ã za'ra ni. Taha ré, Uburé Danhib'apito hawi rowa'a hã ma tô hãiw'a na sihãiré. ¹¹Tawamhã Uburé Danhib'apito, te Mozésihi ma tinha âne:

¹²— Wa tô wapa Izaraéu nhihudu norĩ siwapsari za'ra zé hã. Tâma nharĩ za'ra na, hãiwahã robza'rã wana ré, za romnhi te te ihuri na hã, duré za awē wi mararé i'u'etê wapu sima iwē na te te ihuri na hã. Tawamhã te za siwi iwaihu'u za oto, wa hã Uburé Danhib'apito, ite za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono na hã.

¹³Tawamhã hãiwahã 'ri'ripire hã ahã uptabi na ma tô sihãiré za'ra. Ahã uptabi wa, ma tô 'ri awã te te siwi upsibi. Duré awēm na mararé ma tô 'ri awã monoi baba hã atébré hã te te rowaihi. ¹⁴Oto atébré 'ré mono parimhã, rop si 're irosa'wari mono âma ma tô marĩ pe'a hã ne hã ibaihá pesere ti'a nhisi-wimhã simi'wara, â i'u'etê baihá pesere ne hã. ¹⁵Izaraéu nhihudu norĩ â hã te te 'madã'ã za'ra wamhã, te te waihu'u za'ra ô di marĩ hã. Tahawa, te âma sisada nharĩ za'ra âne:

— E marĩ.

Tawamhã Mozési te âma tâma rowasu'u za'ra âne:

— Ā hã dasa huri aba da, Uburé Danhib'apito we te te aima isômri za'ra wa'wa. ¹⁶Âne, ma tô roti itede aima 'manharĩ za'ra wa'wa: "Aihãiba mono bâ te za asisa i'rã'ötô aba mo, asai wabre aba mono bâ, asôrôwa 're ai'rã za'rata za'ra wa'aba zarina, maparane litru na aihãiba mono bâ wa'aba na."

¹⁷Tawamhã âne ma tô Izaraéu nhihudu norĩ hã te te waibu, ni'wam norĩ hã ahã na duré ni'wam norĩ umro na. ¹⁸Tawamhã te te oto pibu za'ra wamhã, ni'wam norĩ ahã na te te iwaibui mono hã, ibãre ma te tô te te sima waibu,

iwēzéb zarina. Duré suru na nherē, te te iwaibui mono wi hā tiwi sô ro'wa-nhi'riti waihu'u za'ra ô di. Hâiba mono bâ ma tō ibâre sisa te te waibu, te te huri mono da hā.

¹⁹Tawamhā Mozési te âma tâma nharī za'ra âne:

— Ni'wa hā awē bâta u da, te te sisa 'maihiri ô di za.

²⁰Tane nherē, ni'wam norī, Mozési te te iwaihu'uzé te te wapari za'ra ô wa, ma tō dasa hā te te sisa sa'ra. Tawamhā âma i'awē za'ra mono na hā, ma tō ubu hā âma tiwi tizasu'u za'ra. Ma duré tiwi tiware za'ra. Tahawa, Mozési, ma te ta norī zada tinhiti'ru za'ra. ²¹Tawamhā awē sidâpâsi ma tō dahâiba mono bâ hā nasi da te waibu, dasai wabre tō taha bâta mono na dasa da te nasi ihuri mono da hā. Tawamhā bâta ro nasi te te wa'ro za'ra wamhā, ma tō nasi ti'uwa za'ra, ti'ai wa isimi'wara mono hā.

²²Tawamhā duré hâiba mono bâ maparane si'uiwa na litru na âma isisiwi na hā ma tō te te waibu. Tawamhā danhib'ihâ'a norī ma tō ai'aba'rē, Mozésihi ma te te tâma wasu'u za'ra da, da te iwaibui mono zé hā. ²³Mozési te âne tawamhā tâma nharī za'ra:

— Awēmhā dawa'utuzé, sabadu romhuri 'râsudu iwazéb zahi, Uburé Danhib'apito aimawi te te ipisudu. Tahawa, ma âne tinhimiroti aima sômri za'ra wa'wa: “Ni'wam norī â hā dasa sebre za'ra wa'aba da wamhā, ma'âpé asima sebre za'ra wa'aba; duré âma asima api za'ra wa'aba da wamhā, ma'âpé âma asima asipi za'ra wa'aba. Duré isi'mairême hā awē bâta u da, asisa sa'ra wa'aba mono za.”

²⁴Tawamhā Mozési te te dama iwaihu'u za'ra zéb zarina, ma tō isi'mairême norī hā da te dasisa sa'ra awē bâta u da, 'roi mono âna, duré ubu hā âma dawi sasu'u za'ra mono âna. ²⁵Te tâma nharī za'ra âne duré, Mozési hā:

— Ma'âpé huri aba mono, â bâta na hā. E marī wa. Uburé Danhib'apito sabadu dawa'utuzé, aimawi te te ipisutu wa, duré â bâta na hā ti'ai wa isimi'wara mono na 'masâmri za'ra wa'aba dai ô wa, ihuri aba mono da hā. ²⁶6 si bâta 'remhā â hā dasa te za tō iwaibui wa'aba mo. Tane nherē, 7 bâta âma dawa'utuzé bâta na ti'ai wamhā dasa hā hâimana zahu ô di za.

²⁷Tawamhā 7 bâta âma ni'wam norī dasa te te waibui mono da hā, ma tō sô wairé aré. Tane nherē, te te siwi 'masâmri zahu za'ra ô di. ²⁸Tahawa, Uburé Danhib'apito te Mozésihi ma tinha âne:

— E momo te za ãnhimirowaihu'u na, duré ãnhimiroti na ãwapari za'ra wa'aba ô zém na i'aihâimana za'ra wa'aba zé hā i'râsutu za'ra wa'wa. ²⁹Âma aipo're pu'u za'ra wa'aba, wa hā Uburé Danhib'apito, dawa'utuzé bâdâ te aima isômri za'ra wa'aba zém na hā. Tahawa 6 bâta âma wa tō dasa na hā aima sisiwi za'ra wa'wa, maparane bâta 'reb da hā. 7 bâta âma te za uburé pese i'aihâimana za'ra wa'aba zép 'remhā aihâimana za'ra wa'wa, ni'wa rob u hā watobro âna.

³⁰Âne wa, Izaraéu nhihudu norī 7 bâta âma hā te te romhuri za'ra ô di.

³¹Tawamhā Izaraéu nhihudu norī, â hā dasa hā ma tō siwi sisi, mana^d na. Ta hā aiwa romnhamare ne hā irâ uptabi, duré ise hā aiwa ropîni na bolu 'manharī ne hā. ³²Tawamhā Mozési te tâma nharī za'ra âne:

— Uburé Danhib'apito ma tō wama 'ru za'ra, mana hā maparane litru na niwa apto'oré wab da, wa te wasiwi hiri da wasisa hā, wanhihudu norī dasa

d 16.31 Mana hā Ebreu norī mreme na “E marī, â hā”, aiwa prâ na ne iwapari na hā

wa te huri da, supara 'ré si ro 're irosa'wari mono âma te te wama isômri hã te te 're 'madâ'â za'ra mono da, Ezitu hawî we te te wa'awazere wamhã.

³³Mozési, te tawamhã Arãhã ma tinha âne:

— Simhi hã âri, maparane litru na mana hã iwa 'manherê da, Uburé Danhib'apito nho're duré iré sãrî da, wanhihuðu norî ma ropibu ma, iré 're sa mono da.

³⁴Tawamhã Arã, Mozésihi ma, Uburé Danhib'apito te te tâma iwaihu'uzéb zarina ma tô 'manha. Simhi mana ré hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono te, arca na wedehã're nhisi nho'remhã tisã, tame 're sa mono da, iré hã. ³⁵Izaraéu nhihuðu norî hã 40 na wahub 're, ma tô mana hã te te 're huri, ti'ai wa, 're ida-hâimana siromo za'ra mono 're isihutuzéb u, Cana'ã ti'a zadaré âma u.

³⁶Tawamhã mana hã dahâiba mono bâ ma da, ma tô 10 sina isa'rata âma 20 litru na i'masisi na hã tihâiba.

Refidî na romnhisi âma, â êtê tômo wawê hawî ipu'uzé wasu'u

17 ¹Tawamhã Izaraéu nhihuðu norî, rop si 're irosa'wari mono âma Sî na romnhisi hawî ma tô oto wairé. Wairébé wamhã, ma tô 're nomro, ro mono bâ Uburé Danhib'apito te te tâma iwaihu'u za'ra zéb zarina. Refidî na romnhisi âma ma tô tawamhã sima 'ri nhoré za'ra. Tane nherê, tamemhã â hã 'maiâimana ô di, te te i'âhuri da hã. ²Tahawa, Mozésihi zada hâimana za'ra wa, tâma siwapsari za'ra wamhã, ma tô âne tâma nhari za'ra:

— Â hã ma'âpé wama sômri za'ra na, wa te i'âhuri da hã.

Tawamhã Mozési, ma âma sada'âbâ za'ra âne:

— E marî wa, te îma aiwapsari za'ra wa'wa. Duré e marî da, te Uburé Danhib'apito hã niha marî te te i'manharizéb zô asiwi isib'raptêrê 'wa.

³Tane nherê, 'rubu na dahâimana za'ra wa, ma tô dasiwapsari na hã âma uzusi za'ra ni. Tahawa, Mozésihi da, dahâimana za'ra wa, te sa'êtê nasi dasiwi 'mahârâ ni. Âne te tâma nhari za'ra ni:

— E marî da, ma tô Ezitu hawimhã we iwa'awaze bété. E 'rubu na taré wanhimro da bété, duré wa'ra norî zama taré wazu âma simro da, duré wanhimizama norî zama taré wazu âma simro da.

⁴Tahawa, Mozési te Uburé Danhib'apito wi hã rowaptê âne:

— E marî, wa za â hã a'uwê norî ma hã 'manha. Te za i'âma sima rosa'rata za'ra, êtê na te te siwi îwîrî da hã.

⁵Tawamhã Uburé Danhib'apito, te Mozésihi ma tinha âne:

— Ma'âpé danhib'ihâ'a norî hã 'maipisutu za'ra na, ta norî siré danhowa ime i'aimorî za'ra da hã. Tahawa te za asiwazusizéb zama asiré hã i'â, panho'u Nilu na isisi âma i'azârizé hã. ⁶Tawamhã wa hã wa za êtê nhisiwimhã asô'remhã za, Sina'i na êtê nhisi âmamhã. Tawamhã a hã te za êtê tômo wawê hã i'azâ, ihawî â ipu'u da hã, da te âhuri da.

Âne ma tô Mozési hã 'manha, Izaraéu nhihuðu nhib'ihâ'a norî nho'a.

⁷Tahawa, Mozési, â hã ro hã ma tô sisi âne, isisi maparane 're hâimana mono da, Masa na duré Meriba' na. E marî wa. Izaraéu nhihuðu norî hã, Mozésihi ma siwapsari za'ra wa, duré Uburé Danhib'apito hã niha marî te te i'manharizéb zô te te siwi pibui wa, te te âne siwi sadanhari wa:

— Wanhib'apito, e te wasiré aihâimana za'ra. E mare di.

Amalequita norĩ 'wapé za'ra zé wasu'u

⁸Tawamhã amalequita norĩ, ma tō Izaraéu nhihudu norĩ zô hã tipra. Āhã wa, Refidĩ na romnhisi āma te oto ai'wapé za'ra. ⁹Tawamhã Mozési, Zozuéhē ma, ma te āne tãma waihu'u:

— Ni'wam norĩ aibã hã, ma'āpé pisutu za'ra na, awē mararé ime aimorĩ za'ra da, amalequita norĩ 'wapé za'ra wa'aba da. Tawamhã wa hã wa za ētē nhisiwi hã za, isiwasusizé 'Re ihâimana u'âsi mono te te ĩma ipisudu te tété sina.

¹⁰Tawamhã Zozué, Mozési te te tãma iwaihu'uzéb zarina, ma tō amalequita norĩ siré te te a'wapé da hã mo. Taha ré Mozési norĩ, Arãhã me, Hur na isisi me, ma tō ētē na siré sai'uri za'ra. ¹¹Mozési hã tipaihi hãimo nasi apã te te sarõtō wamhã, Izaraéu nhihudu norĩ hã te nasi aré oto tō da'āma ai'uté za'ra. Tane nherē, paihi zadãã wa, te te si'rai wamhã, amalequita norĩ te nasi aré oto tō duré asa āma ai'uté za'ra. ¹²Tawamhã paihi zadãã wa, Arã norĩ, Hur na isisi me, ma tō ēne hã tãma 'maihi zahuré, Mozési āma isãmrazéb da hã. Tahawa, paihi si'uiwa na ma tō paihi upari zahuré hãimom haré. Tawamhã bādã isébrézéb u ma tō tipaihi hãimo te te wē haré nhamra. ¹³Āne Zozué, amalequita norĩ āma uburé te te i'ai'uté za'ra zé hã.

¹⁴Tahawa, Uburé Danhib'apito Mozésihi ma, te tinha āne:

— Da'āma i'ai'uté za'ra wa'aba zém na hã ma'āpé āma romnhihâtã, āma 're i'asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono zéb da hã. Duré Zozuéhē ma, ĩzadawa wasu'u na, wa hã wa za amalequita norĩ hã uprosi za.

¹⁵Tawamhã Mozési, ma tō ētē za'ra hã 'manha. Tahawa, ma tō āne sisi: “Uburé Danhib'apito, dasi'wapé da, zazahã waré hãimo isipra tème 're idasito mono ne, te ĩhiptetézé hã ĩma tihãiba.” ¹⁶Taha pari te āne tãma tinha:

— Uburé Danhib'apito te, zazahã waré hãimom haré asiwi tété wē u'âsi aba! Ta hã te za õne u'â amalequita norĩ hã te te 're a'wapé za!

Zetru na isisi, Mozési te te isabuzé wasu'u

18 ¹Tawamhã Zetru, sasedoti, Mozésihi maprewa, Midiã na romnhisi āma 're ihâimana mono hã, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono, uburé Mozésihi ma, duré Izaraéu nhihudu norĩ ma, te te 're i'ab'manharĩ wē mono zé hã waihu'u. Duré Ezitu hawi te te isani za'ra zéb zama ma tō waihu'u. ²Tahawa, Mozésihi hãimanazéb u hã ma tō mo. Mozésihi mro Zipora hã te siré saprō. Mozési, ma tō aré Ziporaha ma rob'ru, i'ra maparane norĩ ré, Zetru nhorōwa u morĩ da hã. ³Isisi hã Gésō na. E marĩ wa. Mozési hã te te nharĩ wa āne: “Wa hã, wa tō wasiré a'uwē'ō norĩ nhipti'ai āma 're ihâimana.” ⁴Ihãiba amo nhisi hã, Eliézé' na. E marĩ wa. Mozési te te nharĩ wa āne: “Īmama te, 'Re ihâimana u'âsi mono ma tō ĩnho'reptu, Ezitu āma apito Fara'oho nhi'wa pa wi hã.”

⁵Tawamhã Zetru, Mozésihi maprewa, ti'ra sipi'oi ré, maparane i'ra norĩ ré, ma tō supara 'ré na rop si 're irosa'wari mono āma Mozési te te sima i'ri nhoré u hã mo, ēne iwazéb zahi āma. ⁶Ma tō tisiwana tisa'omo ma timreme hã

f 18.4 Eliézé hã Ebreu norĩ mreme na “Re ihâimana u'âsi mono ma tō ĩpawapto”, aiwa prã na ne iwapari na hã

tisô, za oto ti'ra sipi'oi ré, duré maparane i'ra nori ré iwisi na hã. ⁷Tawamhã Mozési, Zetru te te sina uzusi da ma tô watobro. Oto itême wisi wamhã, ma tô tâma iwazéb zarina tâma aiwê'ê. Tob'rata hârâ na ma tô duré sawi. Rowê zô te duré sadanharî zahuré. Taha pari Mozésihi nhorôwa u ma te oto tizasi zahuré siré. ⁸Tawamhã timaprebaba ma, Uburé Danhib'apito Izaraéu nhihudu nori tâma isawi zarina, Ezitu te apito Fara'oho ma, duré ezipsiu nori ma, uburé marî te te tâma i'manharî za'ra zé hã ma tô tâma wasu'u. Duré rom na 're danomro mono ré, ropire dama hâimana za'ra wa, te te ida'anho'reptu na zama ma tô tâma wasu'u. ⁹Âne hã Zetru te te wapari wamhã, tâma hã rowê uptabi di, Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu nori ma, te te i'manharî-zéb zabâdâ hã, Ezitu hawi te te isani za'ra zém na hã. ¹⁰Tahawa, te âne tinha:

— Uburé Danhib'apito âma wa iwata, ezipsiu nori nhib'rata hawi, duré ta nori nhib'apito nhib'rata hawi te te ai'awazere aba wa! ¹¹Wa tô oto waihu'u âhã na awa'awi na hã Uburé Danhib'apito, isiptete uptabi na hã uburé ihâiba'ô nori nhiptete nhipai u. E marî wa. Ta hã Izaraéu nhihudu nori, ezipsiu nori nhiptetezém hawi te te sô'reptu za'ra wa, tâma iwazéb'ô za'ra sina, marî te te tâma 're i'manharî wasété za'ra mono ré.

¹²Tawamhã Zetru, Mozésihi maprewa, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, ma tô tinhimizama zata na tâma tinhopru. Tahawa, ma tô Arã nori hã, uburé Izaraéu nhihudu nhib'ihâ'a nori me hã ime ai'aba'rê, 'Re ihâimana u'âsi mono nho're imaprebaba siré saihuri da hã.

Mozési tipawapto'wa da, te te ipisutu za'ra nori wasu'u

¹³Tawamhã awê bâtâ na Mozési ma tô dama nhamra, niha na te te dama arowairébê da hã. Taha ré ma tô mararé hawim haré, âma imarazéb u hã tihâiba, te te dama arowairébê ré. ¹⁴Tawamhã Zetru, Mozési, uburé marî te te dama i'manharîzé te te 'madâ'â wamhã, ma tô tâma tinha âne:

— E marî da, ma tô âne hã i'manha. E marî da, ma tô duré asiwaprosi marî na hã dama i'arowairé. Uburé hâiwi idasimasam nori mararé hawim haré, marazéb u hã ma tô dahi zé âna dasiwi ai'uirî ni.

¹⁵Tawamhã Mozési ma te âma tâma wa'râ âne:

— We îzô danhoprê wa, 'Re ihâimana u'âsi mono marî te te sima iwêzé hã da te waihu'u za'ra da. ¹⁶Ni'wam nori, marî na sisada ihâimana zahuré hã, te za we itême tineb zahuré, te âma tâma rowairébê zahuré da, i'uwaibaba na. Tawamhã wa za duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na hã uburé âma tâma rowasu'u zahuré za.

¹⁷Tawamhã Zetru, te tâma tinha âne:

— Marî i'manharî hã, isarinai ô di. ¹⁸Âne wamhã, aiwasutu uptabi di za. Duré asiré a'uwê nori zama wasutu uptabi za'ra di za. Â hã romhuri hã pire uptabi di, asiwaprosi i'manharî da hã. ¹⁹Awa'awi na hã te za iwapa, aima inhimirotizém na hã. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono si te za aipawapto za! A hã danhib'ihâ'a na te tô rob'uwaibaba na si 'Re ihâimana u'âsi mono nho'remhã 're aihâimana mo. Te duré tô rob'uwaibaba na si niha hã date romreme mono hã tâma 're i'a'wapéi mo. ²⁰Tawamhã a hã te za 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na hã âma tâma 're i'arowasu'u mo. Duré te za âma tâma 're i'azaprî mo isimiroti na hã, za marî te te 're i'manharî za'ra mono zéb da hã, duré niha na za 're ihâimana za'ra mono zéb da hã. ²¹Te za ni'wam nori

aibâ marî tâma i'manharî waihu'u pe hâ ipisutu za'ra, danhib'ihâ'a na dama 're hâimana za'ra mono da hâ, miu na dahâiba norî nhîb'ihâ'a da hâ, 100 na, 50 na, duré 10 na. Aibâ norî 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwazé pese za'ra mono hâ, dama i'umnhasi za'etê za'ra norî, sena na 're ihâimana za'ra mono hâ. ²²Ta norî si te za marî na hâ te te dama 're rowairébé za'ra. Duré te za dama ipire si niha na romreme hâ te te aima 're âwisi za'ra. Dama iwapu norî na si te za tô ô norî hâ niha na marî na te te dama 're rowairébé za'ra. Ane wamhâ, te za tô aima tiwapu za. E marî wa. Ô norî hâ te za romhuri ipire na hâ te te siwi 're aipawapto. ²³Ane hâ a hâ 're 'manharî mono wamhâ, duré 'Re ihâimana u'âsi mono âne hâ te te aima pisutu wamhâ, te za asiptete na sada mono hâ 're aihâimana mo. Tawamhâ te za uburé dama 're i'arowairébé mono zéb ré apâ danhorôwa u hâ dato sina da te dasina 're siri za'ra za.

²⁴Tawamhâ Mozési, Zetruhu nhimiroti na te te âma sazei wa, ²⁵ma tô Izaraéu nhihudu norî remhâ aibâ norî marî tâma i'manharî waihu'u pese za'ra hâ pisutu za'ra. Tahawa, miu na dahâiba norî nhîb'ihâ'a da hâ, 100 na dahâiba norî nhîb'ihâ'a da hâ, 50 na dahâiba norî nhîb'ihâ'a da hâ, duré 10 na dahâiba norî nhîb'ihâ'a da hâ, ma tô oto sôré. ²⁶Tawamhâ ta norî hâ, marî na te te dama 're irowairébé za'ra mono na hâ, ma tô âma 're hâimana u'âsi za'ra. Niha hâ marî dama ipire si ma tô Mozésihi ma hâ niha na romreme hâ te te tâma 're âwisi za'ra. Niha hâ marî iwapu na si, ma tô ô norî hâ 'râwi te te dama âma 're rowairébé za'ra.

²⁷Tawamhâ Mozési norî timaprebaba me sisawi zahuré wamhâ, ma tô apâ tindhîpt'ai u hâ mo, Zetru hâ.

Izaraéu nhihudu norî Sina'i na êtê nhisi zahâpâ u isihutuzé wasu'u

19 ¹⁻²Tawamhâ Izaraéu nhihudu norî, ma tô Refidî na romnhisi hawimhâ ai'aba're. Ezitu hawi iwairébézém na si'ubdatô a'amo âma si'utôri za'ra pari, tô taha bâtâ na ma tô a'ubuni wi rop si 're irosa'wari mono u hâ aihutu, Sina'i êtê râihâ zahâpâ u hâ. Tame ma tô isahâpâ 'ri hâ te te sima sôré. ³Tawamhâ Mozési, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sôpêtê da, ma tô êtê na sai'u. Tawamhâ Uburé Danhib'apito ma tô êtê nhisi hawi 'mahâ, Mozési hâ. Âne te tâma tinha:

— Zacoho nhihudu norî ma, te za tâma inharî za'ra, Izaraéu nhihudu norî ma, âne: ⁴“Wa hâ Uburé Danhib'apito, ezipsiu norî ma, te i'manharîzé ma tô atômo na a norî wa'wa hâ i'madââ za'ra wa'wa. Si'ômo wawé tipaihi na ti'ra te te 're i'upari za'ra mono ne, 'râwi te we îsitême i'asimroi wa'aba mono zéb zama ma tô atômo na hâ i'madââ za'ra wa'wa. ⁵Âne âhâ na hâ wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. A norî wa'wa hâ 're iwapari pese za'ra wa'aba mono wamhâ, duré inhimiroti na âma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono wamhâ, inhîb'a'uwê te za îma 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Ropâ uburé 're idahâimana za'ra mono, tô îte hâ. Tane nherê, a norî wa'aba si te za tô inhîb'a'uwê na îma 're aihâimana za'ra wa'aba mo, te îsima aipisutu za'ra wa'aba wa. ⁶A norî wa'wa aimawi te za inhîb'a'uwê na îma si 're aihâimana za'ra wa'aba mo, sasedoti na îma 're romhuri za'ra wa'aba mono da.” Âne te za Izaraéu nhihudu norî ma irowasu'u za'ra.

⁷Tawamhâ Mozési ma tô apâ êtê na hâ si'ra. Tahawa, dama i'rânho'ômo norî zô te hâ, Uburé Danhib'apito te te tâma iwaihu'uzé hâ te te tâma wasu'u za'ra da. ⁸Tawamhâ uburé ma tô aiwap si âma sada'âbâ za'ra ni âne:

— Uburé Danhib'apito te te iwaihu'uzé hã, wa za tô wasiwi 'manharĩ ni uburé.

Tawamhã Mozési, da te âma isada'âbâ za'ra zém na hã, ma tô Uburé Danhib'apito ma hã âma tâma siri apâ.

⁹Tahawa, ô hã te duré Mozésihi ma tinha âne:

— Wa te wasima irobzanhamrizé da te wapari za'ra wa, ta hawim haré oto da te dasiwi 're ai'umnhasi mono da hã, wa za hãwa nhirôno i'rādâ'â hawi aima tinha.

Tawamhã Mozési, da te âma isada'âbâ za'ra zé, te Uburé Danhib'apito ma hã wasu'u uburé. ¹⁰Uburé Danhib'apito te duré tawamhã tâma tinha âne:

— Ma'âpé aimorĩ, dama nharĩ za'ra da hã, â bâtâ na duré awêmhã dasipese za'ra da, i'âma idawata za'ra zéb da hã. Duré da'uza hã te za hã'upsô za'ra ni za. ¹¹Tawamhã awêb amo na da, te za danhimire sina tahâimana za'ra ni. Taha bâtâ na wa za Sina'i na êtê 'râihã nhisi u hã si'ra, za da te dasiwi i'madâ'â da hã. ¹²Ma'âpé duré êtê zahâpâi baba iwawi na hã âma uirĩ na, âma dazaihã za'ra tô da, iwawizém na hã. Duré dama nharĩ za'ra na êtê na da'ma-zai'uri tô da, duré 'râwimhã itême da'maiwisi tô da. Ni'wa duré tipara na te te upi wamhã, za da te dasiwi wĩrĩ ô'umnhasite. ¹³Ni'wa, tinhib'rata na hã te te upi ô di za. Êtê na, niha wamhã, duré ti'i na te za dasiwi wĩrĩ ni za. Âne te za dama i'manharĩ za'ra wa'wa, abaze norĩ ma zama. Danhimnhihârazé hârâ wap si te za êtê u hã dasina rotété za'ra ni za.

¹⁴Tawamhã Mozési êtê hawi te te si'rai wamhã, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono âma dawata za'ra da, dasipesezé hã dama ti'ru. Tahawa, ma tô dasi'u-zazé hã da te hã'upsô. ¹⁵Tawamhã Mozési te dama tinha âne:

— Ma'âpé awê amo na da, asimire sina aihâimana za'ra wa'aba, pi'ô na asi-waihu'u na aihâimana za'ra wa'aba âna.

¹⁶Tawamhã si'ubdatô bâtâ âma mararé ma tô tâirârã hã, duré tâ si'ubuzi hã watobro. Hãwa 'radã hã ma tô duré êtê nhisiwimhã sihâi'rê. Tahawa, ma tô danhimnhihârazé hârâ hã wapari za'ra ni. Tawamhã uburé 'ri nhoré âma idahâimana za'ra hã ma tô dapahi te tarêrê'ê za'ra ni. ¹⁷Tawamhã Mozési 'ri nhoré hawimhã, 'Re ihâimana u'âsi mono da te dasiwi sôpêtê da, te te oto danhimroi mono wamhã, ma tô êtê zahâpâ mazahâri za'ra ni.

¹⁸Tahawa, romnhizé ma tô Sina'i na êtê nhisi hã upsi. E marĩ wa. Uburé Danhib'apito êtê nhisiwi unhama wa'wa te te âma si'rai wa. Romnhizé hã te hãimo si'rêi mono, robzebrezém hawi unhama nhizé 're isi'rêi mono ne. Âhã wa, ma tô aihĩni tâma tarêrê'ê za'ra ni. ¹⁹Tawamhã danhimnhihârazém hârâ hã ma tô hârâ nhiptete mono. Tawamhã Mozési te tinha. Âhã wa, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã tâirârã'â siwa'ro'o sada'â. ²⁰Tawamhã Uburé Danhib'apito Sina'i na êtê nhisi u ma tô si'ra. Te te si'rai wamhã, ma tô Mozési hã 'mahã, itême morĩ da 'râwi. Tahawa, te te itême sai'uri wamhã, ²¹ma tô Uburé Danhib'apito tâma tinha âne:

— Dapo're pu'u za'ra da hã datême si'ra na, ti'ai wawizém na hã âma dazaihã za'ra tô da, da te dasiwi i'madâ'â da hã. Âma dazaihã za'ra wamhã, te za da'hã na tadâ'â za'ra ni. ²²Sasedoti norĩ zama po're pu'u za'ra na, ta norĩ hã duré sipese za'ra da, 'râwi itême te te sina rotété za'ra da. Dame sipese za'ra ô wamhã, wa za uprosi za.

²³Tawamhã Mozési, Uburé Danhib'apito ma, te tinha âne:

— Êtê u hã dasi'aba'rêi ô di za. E marĩ wa. A hã ma tô wama iwaihu'u za'ra, ã hã êne iwazéb zahi uptabi na ihâiba hã wa te wasiwi wazéb da. Ma tô duré i'ru, isahâpâi baba ti'ai wawizé hã hâimana da.

²⁴Uburé Danhib'apito, ma te âma sada'â tawamhã âne:

— A'â tô si'ra na. Tawamhã te za Arâhã me we apâ êtê na isai'uri 'wa za. Tane nherê, sasedoti norĩ, a'uwê norĩ me hã, ti'ai wawi na hã we âma zaihã za'ra tô, ihâimanazéb u we itême te te isai'uri za'ra da hã. Ânei ô wamhã, wa za uprosi.

²⁵Tawamhã Mozési, idahâimana za'ra zéb u te te si'rai wamhã, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono te te inharizé hã tâma wasu'u za'ra.

10 na 'Re ihâimana u'âsi mono tinhimiroti te te i'manharizé wasu'u

20 ¹Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô tinha âne:

²— Wa hã Uburé Danhib'apito, ate 'Re ihâimana u'âsi mono 'wa. Wa hã wa tô Ezitu ti'ai hawimhã, aipawa'âbâ âna 're iromhuri za'ra wa'aba mono zém hawimhã ai'awazere 'wa.

³— Aimawi ihâiba'ô âma 're aiwata za'ra wa'aba mono ô di za. Īâma si te za 're aiwata za'ra wa'aba mo.

⁴— Romhâiba âma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, asima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tô, siwa'ru hâiwa na marĩ 're ihâimana za'ra mono na, ti'ai âmam na, duré â 're ti'ai 'rowi uptabi 're ihâimana za'ra mono na hã. ⁵Romhâiba nho're aihirâtītō tâma 're asimroi wa'aba mono tô. Âma 're aiwata za'ra wa'aba mono tô. E marĩ wa. Wa hã Uburé Danhib'apito, ate wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono. Ī'upana aimawi ihâiba'ô norĩ âma dawata da hã ĩma 'ru ti. Īzada 're isiti'rui wairébê za'ra mono norĩ hã, wa te te 're hã za'ra, isihudu 'ra norĩ hã, duré isihudu 'ra i'ra norĩ u zama, maparane si'uiwa na dapodo ihâimana u hã. ⁶Tane nherê, wa hã te te 're ĩzawi pese za'ra mono norĩ ma hã, duré ĩnhimiroti te te 're iwapari pese za'ra mono norĩ ma hã, wa iwê na hã tâma 're ihâimana za'ra. Duré ta norĩ u'âbâ isihudu mono sidâpâsi, wa iwê hã te tâma 're 'manharĩ u'âsi za'ra.

⁷— Īnhisi na asiwi 're ĩwazé wa'aba mono âna taré âma 're nharĩ za'ra wa'aba mono tô. E marĩ wa. Wa hã Uburé Danhib'apito, ate wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono, wa ĩnhisi te te 're iwazéb za'ra mono ô norĩ ma te tâma 're arob'manharĩ.

⁸— Sabadu dawa'utuzé iwazéb zahi hã 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono, taha bâta na ĩma si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ⁹6 bâta 'rep si te za asimiromhuri ré hã 're aihâimana za'ra wa'aba mono. ¹⁰Tane nherê, sabadu 7 bâta âma hã dawa'utuzéb da si hã, Uburé Danhib'apito, ate za'ra wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono te wa. Taha bâta na 're romhuri za'ra wa'aba mono ô di za, ai'ra si'aibâ norĩ, ai'ra sipi'ô norĩ, pawâ'âbâ âna aima romhuri'wa norĩ zama, duré asimizama aba norĩ zama. Asiré a'uwê'ô norĩ asipti'ai 're, 're ihâimana za'ra mono norĩ zama te te 're romhuri za'ra mono ô di za. ¹¹Wa hã, Uburé Danhib'apito, 6 bâta 're, wa tô hâiwa hã, ti'a hã, duré â wa 're ihâimana za'ra mono da hã a'manha. Tawamhã 7 bâta âma wa tô oto wa'udu. Tahawa wa tô sabadu bâdâ iwazéb zahi na aimawi 're ihâimana mono da hã pisutu.

¹²— Aimama hã, duré ana te za 're iwazé pese za'ra wa'aba mono, ti'a te aima isômri za'ra wa'aba 're, 're aihâimana hã za'ra wa'aba mono da.

¹³— 'Re danhimroi wa'aba mono tō.

¹⁴— Aimro na asiwi 're asimisaihuri za'ra wa'aba mono tō.

¹⁵— Dawi 're romnhimi'uri za'ra wa'aba mono tō.

¹⁶— Asadawa nhipese na dama 're dawasu'u wasété za'ra wa'aba mono tō.

¹⁷— Asiré nhorōwa hā 're 'ruiwapari za'ra wa'aba mono tō. Duré asiré mro hā 're 'ruiwapari za'ra wa'aba mono tō, pawā'ābā āna tāma romhuri'wa norī zama, ite powawē hā, duré ite awaru po're pore hā. Siwa'ru uburé marī tāma 're ihāimana za'ra mono hā 're 'ruiwapari za'ra wa'aba mono tō.

Dapahi na idahāimana za'ra zé wasu'u

¹⁸Tawamhā tāirārā, duré danhimnhihârazé hârâ hā ma tō wapari za'ra ni. Ma tō tā si'ubuzi hā, duré romnhizé êtê hawi iwato bro hā 'madâ'â za'ra ni. Tawamhā tāma darêrê'ê za'ra wa, ma tō romhâ na tahāimana za'ra ni.

¹⁹Tahawa, Mozésihi ma, te āne tāma nharī za'ra ni:

— A hā wama nharī za'ra wamhā, wa za wasiwi aiwapari ni, iwē na hā. Tane nherē, 'Re ihāimana u'âsi mono si te te wama nharī za'ra ô di za, wasi-utōrī tō da.

²⁰Tawamhā Mozési, ma āma da'azada'â āne:

— Aipahi za'ra wa'aba tō. E marī wa. 'Re ihāimana u'âsi mono hā te sima wē, te te aipibu za'ra wa'aba da, tāma 're i'aipahi za'ra wa'aba mono zéb ré 're aihāimana u'âsi za'ra wa'aba mono wa, aiwasété wi 're aipizari za'ra wa'aba mono da.

²¹Tawamhā romhâ na te aimasam ni. Mozésihi si te hâiwa 'rādâ'â āma 'Re ihāimana u'âsi mono ihāimanazéb u 'râwi itēmehâ sina rotété.

Sisiwipsi êtê za'ra na rotizé wasu'u

²²Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norī ma, te te tāma nharī za'ra da, ma tō Mozésihi ma waihu'u āne:

— Hâiwa hawi te inharizé hā, ma tō a norī wa'wa hā i'madâ'â za'ra wa'wa. ²³Romhâiba hā êtê waipo prâ prata na duré êtê waipo pré oru na asima 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō, i'āma 're i'aiwata za'ra wa'aba mono siré hā, āma 're aiwata za'ra wa'aba mono da hā. ²⁴Ma'āpé ti'a na îma danhimizama zatazéb da hā asiwi 're 'manharī aba mono, taha nhisiwi ate pone'erebâ zéré mapure hā, duré powawē hā 're zata za'ra wa'aba mono da hā, danhoprubzé āma irowē zanizé hā. Ro i'āma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, te aima 're i'apisutu aba mono zéb sidâpâsi, wa za āma atême wa'aba hā 're îne, iwē na hā te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. ²⁵Îma danhimizama zatazéb da, êtê za'ra na asiwi 're 'manharī aba mono da wamhā, êtê nhizâri siromo na asiwi 're 'manharī aba mono ô di za. E marī wa. Isi'uwazi na 're sihâri za'ra wa'aba mono wamhā, ibâi ô di za îma hā. Te za wamna za. ²⁶Îma danhimizama zatazém na āma 're idazai'uri za'ra mono zéb da hā asiwi 're 'manharī aba mono ô di za, taha na asahâpâi baba ti'ai hawi asimarī za'ra wa'wa ai'uza zaroma aiwi 're isihâiré za'ra wa'aba mono hā sô'awi da te aiwi 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono tō da.

'Re ihâimana u'âsi mono, Izaraéu nhihudu nori ma, te te iropisutuzé wasu'u

24 ¹Tawamhã Uburé Danhib'apito te Mozésihi ma tinha âne:

— A hã, Arã, Nadabe, Abiu, duré 70 na Izaraéu nhihudu nhib'ihâ'a nori me hã, te za êtê na isai'uri za'ra wa'wa, ihâimanazéb u we itême ai'aba'réi wa'aba da. Tawamhã zahadu romhã na prãi ré te za aihirãitô itêma aiwata za'ra wa'aba da hã asimroi wa'wa. ²Mozési, aiwétési te za 'râwimhã itêmemhã aiwi; asiré nori hã mare di za. Duré a'uwê nori te te asiré hã sai'uri za'ra ô di za, êtê na hã.

³Tawamhã Mozési ma tô mo, Uburé Danhib'apito mreme uburé isimiroti hã te te dama waihu'u da. Tahawa, Izaraéu nhihudu nori, ma tô simisutu uburé âma sada'âbã za'ra âne:

— Uburé wa za 'manharĩ za'ra ni, Uburé Danhib'apito marĩ te te wama iwaihu'u za'ra zé hã.

⁴Tawamhã Mozési, Uburé Danhib'apito nhimiroti na ma tô uburé âma rob'ui'éré. Tawamhã awê bâtã na mararé êtê 'rãihã zahâpã ma tô danhimizama zatazéb da, sisiwipsi êne hã sa'ra. Te te sa'ra wamhã, ma tô duré 12 na êtê waré hã hãwi te te anhoré, Izaraéu nhihudu nori hãiba za'rata mono bâ. ⁵Tawamhã Mozési, ni'wam nori ai'reputu ma, Uburé Danhib'apito ma danhoprubzéb da, danhimizama te te zata za'ra da, ma tô tâma 'ru za'ra. Powawê iba'ômo zama ma tô tâma 'ru za'ra, danhoprubzéb âma irowê za'êtê zé te te siwi simro da. ⁶Tawamhã Mozési, danhimizama wapru aiwa âma isipo'o na ma tô piza'a 're nho'a 'reptô wa tisê. Tawamhã ma tô 'lapo'o amo hã êtê za'ra nhisiwimhã sa'wa. ⁷Taha pari, Uburé Danhib'apito tinhib'a'uwê nori me isisaze za'ra zém na ibaihã nhisi ma tô ti'ã, isimiroti na rob'ui'éré ré hã. Te te âri wamhã, mreme 'rãihã sina te dama sôré. Tawamhã te âne nharĩ za'ra ni:

— Uburé Danhib'apito mreme hã wa za wa te 're wapari pese za'ra za. Wa za uburé wa te 're 'manharĩ za'ra, te te wama i'ru za'ra zé hã.

⁸Tawamhã Mozési, danhimizama wapru i'ré piza'a 're nho'a ma tô ti'ã. Ma tô duré danhisi te te a'a. Taha sina te dama tinha âne:

— Â hã danhimizama wapru, Uburé Danhib'apito me i'asisaze za'ra wa'aba nhitobzé, tinhimiroti te te aima hiri za'ra wa'aba wamhã.

⁹Tawamhã Mozési, Arã nori me, Nadabe, Abiu, duré 70 na Izaraéu nhihudu nhib'ihâ'a nori me ma tô êtê na sai'uri za'ra. ¹⁰Tawamhã ma tô Izaraéu nhihudu nori te, 'Re ihâimana u'âsi mono hã 'madââ za'ra. Ipara zahâpâmhã êtê waipo i'uzé safira na iwamri 'manharĩ na waptâzé hã, hãiwa uzé ne hã. ¹¹Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã, Izaraéu nhihudu nhib'ihâ'a nori hã te te uprosi ô di. Ta nori hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã 'madââ za'ra. Taha pari simisutu ma tô duré siré tisa hã tihu. Ma tô duré siré tisa hã simihãri za'ra.

Mozési êtê nhisi âma ihâimanazé wasu'u

¹²Tawamhã Uburé Danhib'apito Mozésihi ma, te tâma tinha âne:

— Ihâimanazéb u, ma'ápé êtê na we itême sai'uri, âme aihâimana da. Wa hã inhimirotizém na te irob'ui'érezéb ré êtê baihã po hã wa za aima tisô, âma dama 're iroti mono zéb da hã.

¹³Tawamhã Mozési, Zozué tipawapto'wai me ma tô oto sima rob'upsâtã pese zahuré. Tawamhã Mozési hãiba si ma tô êtê 'rãihã iwazéb zahi na hã sai'u. ¹⁴Mozési ma tô aré dama i'rânho'ômo nori ma hã tâma nharĩ za'ra âne:

— ãme asimipari sina aihâimana za'ra wa'aba, we apâ iwanezbêb u, wa norî hâ. Arâ norî, Hur me hâ te za asiré wa'aba tihâimana zahuré. Tahawa ni'wa marî na romreme na da te tâma rowairébê da wamhâ, te za ô norî ma hâ âwisi ni.

¹⁵Tawamhâ Mozési, Sina'i na êtê nhisi na ma tô oto sai'u. Te te sai'uri wamhâ, ma tô hâiwa'a êne hâ suwa. ¹⁶Tawamhâ Uburé Danhib'apito hâiba na rowa'a iwê uptabi hâ ma tô êtê u hâ si'ra. Tahawa, 6 bâta 're, ma tô hâiwa'a êne hâ upsi. Duré 7 bâta âma ma tô Uburé Danhib'apito hâiwa'a hawi Mozési hâ 'mahâ. ¹⁷Izaraéu nhihudu norî ma hâ, Uburé Danhib'apito hâiba na rowa'a hâ uzâ iro'o pese ne, ma te tâma âma sihâiré za'ra, êtê nhisiwimhâ. ¹⁸Tawamhâ Mozési êtê na te te sai'uri ré, ma tô oto hâiwa'a wa'wa u hâ âzé. Tahawa, êtê âma 40 bâta na, duré 40 mara na ma tô tihâiba.

Romhâ 'manharî na 'ri iwazéb zahi wa, 're idanhoprub za'ra mono zé wasu'u

25 ¹Tawamhâ Uburé Danhib'apito te Mozésihi ma tinha âne:
²— Izaraéu nhihudu norî ma tâma nharî za'ra na, tinhoprubzé te te îma sômri za'ra da. Ta norî pê'ê to sina te te isômri za'ra si te za isôprub za'ra zé hâ i'awaibu. ³Niha wamhâ, danhoprubzém norî hâ êtê waipo pré oru na hâ, niha wamhâ êtê waipo prâ prata na hâ, niha wamhâ isi'uwazi topsada brôzi na hâ; ⁴danhimizama zéré nhorô uzé na hâ, niha wamhâ isôrô uzéi pese na hâ, niha wamhâ isôrô pré ro'o pese na hâ; zazahâ isôrô hâipesere na i'manharî na hâ, duré zazahâ pone'ërebâ uzé zéré 'manharî na hâ; ⁵pone'ërebâ zéré mapure si'aibâ hâ da te 're ihâpré za'ra mono hâ; danhimizama hâsu'ure hâiré hâ, duré wede acacia na iwamri hâ; ⁶azeitona wa'u to rob'ui-wézéb da hâ; marî wa'u zadaze, azeitona wa'u to wazarizéb da, da'râ ti'izéb da hâ, da te âma sazui wa, te te irobzadazezéb da hâ; ⁷ene ônex na iwamri hâ, duré êne ihâiba amo iwa'âbâ za'êne hâ sasedoti ipire nho'utu ubuzéb âma da te ihiri da hâ. ⁸Izaraéu nhihudu norî te za romhâ 'manharî na 'ri iwazéb zahi hâ îma 'manharî za'ra, iwa'wab za'ra iwa 're ihâimana mono zéb da hâ.

⁹— Wa hâ te aima ihâiré zarina, ma'âpé romhâ 'manharî na 'ri hâ, i're uburé marî 're isimasa mono zéb da zama hâ 'manharî.

Arca^g na wedehâ're nhisi 'manharizé

¹⁰— Izaraéu nhihudu norî ma nharî za'ra na, wede acacia na iwamri na wedehâ're arca na isisi te te siwi 'manharî da, misi metru na isadarata pibuzém na, 66 centimetru na i'a're si'uiwa u ipibuzém na, duré 66 centimetru na hâimomhâ ipibuzém na. ¹¹Te za duré baihâi pese na oru asiwi âma isa'ra wa'aba mo, wedehâ're mana wawimhâ, duré i'remhâ. Te za isadaré na hâ âma i'uirî za'ra wa'wa, oru 'manharî na hâ. ¹²Tawamhâ isi'uwazi zapodo hâ te za duré asiwi i'manharî 'wa, oru na. Ta norî hâ te za ipara mono bâ âma isasômri za'ra wa'wa, si'uiwa na maparane si âma simnhatâ da. ¹³Imramizéb da, te za wede acacia na iwamri na asiwi i'umoi wa'wa. Te za duré ta norî na hâ baihâi pese na oru hâ âma asiwi isa'ra wa'aba mo. ¹⁴Arca mramizéb da, te za isi'uwazi zapoto 'remhâ asiwi tâma izai wa'wa, sahuré. ¹⁵Tawamhâ

g 25.10 Arca Arca na wedehâ're nhisi hâ 'Re ihâimana u'âsi mono tinhîba'uwê norî ma, te te iropisutuzé, te wasu'u.

imramizéb da, wede umo, da te tãma iza zahuré hã da te dasiwi isani da hã mare di za. ¹⁶Maparane êtêhâbâ hã za te aima isômri zahuré hã te za wede-hâ're arca 'remhã iza, ãnhimiroti na rob'ui'ére ré hã.

¹⁷— Oru uptabi na isidâzéb zama asiwi 'manharĩ aba, 1 metru na isadarata pibuzém na, duré 66 centimetru na i'a're si'uiwa u ipibuzém na. ¹⁸Maparane ropodo sitême ipaihi papo 'rãsutu zahuré hã te za asiwi i'manharĩ 'wa âma itété na oru na hã, ¹⁹si'uiwa na isidâzé 'rãsutu hawi sitême isô're zahuré da hã. Æ hã isidâzém na âma isitom na te za asiwi i'manharĩ 'wa, misi haré i'manharĩ na. ²⁰Tawamhã ropodo hã te za sitême tinho're zahuré, isidâzé te te 'madâ'â zahuré sina. Duré ipaihi zahuré te za tipapo na isidâzé hã upsibi zahuré. ²¹Êtêhâbâ maparane za te aima isômri zahuré hã, te za wedehâ're arca 're iza zahuré. Te za duré taha pari isidâzém na hã isidâ. ²²Tame arca nhidâzém nhisiwi ropoto norĩ wa'wamhã wa za nasi asôpêtê, Izaraéu nhihudu norĩ udâna ãnhimiroti te aima sômri da hã.

**'Re ihâimana u'âsi mono, 'ri 're marĩ na romhuri'wa
da, isipese norĩ te te ipisutu za'ra zé wasu'u**

31 ¹Tawamhã Uburé Danhib'apito te Mozésihi ma tinha âne:

²— Wa hã, Hur nhihudu hã Urihi 'ra, Bezareu hã, Zudaha nhihudu hawi a'uwê hã wa tô pisutu, ³îpê'êzani sa'êtê na te tãma sômri da. Wa tô rowaihu hã, isipe hã, duré uburé marĩ te te âma 're i'ab'manharĩ waihu'u pese mono zé hã tãma tisô, ⁴ropodo te te âma 're i'ab'manharĩ mono zéb da hã, oru na hã, êtê waipo prã prata na hã, duré isi'uwazi waipo na hã. ⁵Êtê nhihârizé, duré marĩ nhi'riti wa te te 're i'aza'ra mono da hã iwa, wa tô isimiromhuri nhipe hã tãma tisô, wede umozéb da hã, duré uburé marĩ imono bâ tinhib'rata na te te âma 're i'ab'manharĩ mono zéb da hã. ⁶Aisamatihi 'ra, Aoliabe, Dãhã nhihudu hawi a'uwê hã wa tô duré pisutu, isiré te te 're iromhuri mono da hã. Uburé marĩ tinhib'rata na te te 're i'manharĩ za'ra mono norĩ ma zama wa tô duré isimiromhuri waihu'u pese za'ra zé hã tãma sômri za'ra, uburé te aima i'ru hã te te 'manharĩ za'ra da hã âne: ⁷Romhã 'manharĩ na 'ri, 're ihâimana mono zé hã, ãnhimiroti ré îte wedehâ're hã, taha nhidâzé hã, duré uburé 'ri 're marĩ 're ihâimana za'ra mono da hã, ⁸wedeza hã, iwa marĩ 're isimi'wara mono da hã, oru uptabi na rob'uiwêzé sima'warazé, uburé isiré marĩ norĩ hã, duré danhoprubzéb da, wedewa'u isadaze na da te âma 're isazu za'ra mono zé hã, ⁹danhoprubzéb da, danhimizama zatazé hã, uburé marĩ isiré ihâimana za'ra mono da hã, duré piza'a 're nho'a isima'warazéb ré hã, ¹⁰zazahã ihâi baihâire hã, duré da'ua iwazéb zahi, sasedoti Arã norĩ, ti'ra norĩ me âma 're isi'uza za'ra mono da hã, sasedoti na te te da'ama ãma 're romhuri za'ra mono da wamhã, ¹¹azeitona wa'u to da'rã ti'izéb da hã, duré wedewa'u isadazei ro, 'Re ihâimana u'âsi mono te 'ri 're wa'wa iwazéb zahi âmab da hã. Uburé ã norĩ imono bâ, te aima ipisutu pese zéb zarina te za 'manharĩ za'ra.

Sabadu romhuri 'rãsudu dawa'utuzé wasu'u

¹²Tawamhã Uburé Danhib'apito Izaraéu nhihudu norĩ ma, te te tãma nharĩ za'ra da hã, ¹³ma tô Mozésihi ma waihu'u âne:

— Ma'âpé sabadu hã 're wazé pese za'ra wa'aba mono, îwa'utuzé bâtã wa. Æ hã a norĩ wa'aba me iwasisaze za'ra zé hã te wasu'u, duré asihudu aba mono

sidâpâsi, wa hâ Uburé Danhib'apito ñhib'a'uwê da, te isima i'aipisutu za'ra wa'aba zém na asiwi âma 're iwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb da hâ. ¹⁴Tahawa, dawa'utuzé bâdâ hâ 're 'madââ pese za'ra wa'aba mono. E marî wa. Aima za'ra wa'aba hâ bâdâ iwazéb zahi na 're hâimana mono wa. Duré ni'wa hâ te te 're iwazé pese mono ô zarina, taha bâtâ na nherê, te te 're romhuri mono wamhâ, te za dasiwi hâ wîrî ni. ¹⁵6 si bâtâ 're, 're iromhuri za'ra wa'aba mono da hâ te aima 're hâimana za'ra wa'wa. Tane nherê, bâdâ ipire te 7 bâtâ âma dawa'utuzé hâ 're hâimana, îte hâ. Tahawa, ni'wa taha bâtâ na siwa'ru marî na te te 're romhuri mono wamhâ, te za dasiwi wîrî ni. ¹⁶Tahawa, te za Izaraéu nhihudu norî, â hâ bâdâ hâ te te 're wazé pese za'ra, iwasisaze za'ra zé wasu'u 're hâimana u'âsi mono wa. ¹⁷Ône u'â Izaraéu nhihudu norî me iwasisaze za'ra zé hâ te tó wasu'u. E marî wa. Wa hâ Uburé Danhib'apito, 6 si bâtâ 'remhâ wa tó hâiwa norî ti'ai me hâ 'manharî zahuré. Duré 7 bâtâ âma hâ wa tó romhuri hâ sazâ. Wa tó oto wa'udu taha na.

¹⁸Tawamhâ 'Re ihâimana u'âsi mono, Mozésihi ma, Sina'i na êtê nhisi âma te te nharî mono parimhâ, ma tó êtêhâbâ hâ tâma sômri zahuré, tinhiptômo na tinhimiroti na te te âma tâma irob'ui'ééré ré hâ.

Oru na powawê zapu, da te dasiwi i'manharizé wasu'u

32 ¹Tawamhâ Mozési êtê hawi te te is'ira su'u ô na da te dasiwi waihu'u wamhâ, ma tó Arâ hâ dasiwi uirî ni. Âne ma tó tâma nharî za'ra ni: — Aibâ hâ Mozési, Ezitu hawi we te te iwa'awazere ma, niha na tâma iromhâimanazé hâ, wa te waihu'u za'ra ô di. Tahawa, ma'âpé ihâiba'ô norî poto awâ na niha hâ marî wama 'manharî za'ra na, te te iwanhimroi mono da hâ isipai u.

²Tawamhâ Arâ, ma te âma sada'âbâ za'ra âne:

— Ma'âpé aimro norî hâ, êtê waipo pré oru 'manharî na âma 're isipo're za'ru za'ra mono zé hâ tiwi sani za'ra wa'aba, a'ra si'aibâ norî te zama, duré a'ra sipi'ô norî te zama, we îma 'wasari aba da.

³Tahawa, Izaraéu nhihudu norî, êtê waipo pré oru 'manharî na tipo're za'ruzé mono bâ te te sani za'ra wamhâ, ma tó Arâhâ ma âma tâma sito.

⁴Tawamhâ dapo're za'ruzé te te nasi dawi i'awaibu hâ ma tó uwa za'ra, powawê zapu hâiba na te te 'manharî da, âma 're idawata za'ra mono zéb da hâ. Tahawa, te âne nharî za'ra ni:

— Izaraéu nhihudu norî, â hâ wate za'ra ihâiba'ô 're ihâimana za'ra mono, Ezitu hawi we te te iwazani za'ra!

⁵Tawamhâ Arâ, âne hâ te te 'madââ wamhâ, ma tó danhimizama zatazéb da, sisiwipsi êtê za'ra hâ 'manha, oru na powawê zapu hâiba na ropoto 'manharî nho'remhâ. Tawamhâ ma tó timreme na âma dama rowasu'u âne:

— Awêmhâ Uburé Danhib'apito ma, dasima rowêzé dato isa'ene te za tihâiba.

⁶Tawamhâ awêm na mararé ma tó danhimizama zata na tâma âma tanhoprub za'ra ni, duré danhoprubzé âma idato za'êtê na zama. Taha pari dasaihuri da, duré da te simihâri za'ra da, ma tó asimro ni. Ma tó duré taha pari tawahutu za'ra ni, da te dasima romhu'u za'ra da hâ, duré apâ.

⁷Tahawa, Uburé Danhib'apito te Mozésihi ma tinha âne:

— Ma'âpé waptu na êtê hawimhâ sa'êtê si'ra na, asib'a'uwê norî Ezitu hawi we isani za'ra hâ, ma tó aiwamnarî za'ra, duré ma tó siwi iwê'ô za'ra. ⁸Bâdâdi

te tãma ipisutu za'ra zé hã ma tô waptu na siwi tirê. Duré powawê zapu êtê waipo pré oru na te te siwi i'manharí ma, ma tô isô're nasi tãma aiwê'ê za'ra. Te duré nasi tãma tinhoprub za'ra, danhimizama zata na. Tahawa, te nasi âne nharí za'ra: "Izaraéu nhihudu norí, âhãta ate za'ra wa'wa ihãiba'ô, Ezitu hawi we te te i'asani za'ra wa'wa hã". ⁹Îma waihu'u pese di â hã a'uwê norí, pê'ê tete na 're ihãimana za'ra mono na hã. ¹⁰Tahawa, îwi hã robzâri tô. Sada inhiti'ru za'ra zéb zarina wa za uprosi. Tawamhã romhutu'ômhã aihawimhã wa za da'hã na apã dasiré 're idahãimana za'ra mono da hã 'manha.

¹¹Tane nherê, Mozési, te Uburé Danhib'apito, tite 'Re ihãimana u'âsi mono wi hã âne rowaptê, tinhimirosa'rata na te te âma saprî da:

— Înhib'apito, e marí da, ma asib'a'uwê asiptete na Ezitu hawi we isani za'ra norí da hã asiti'ruí pe. ¹²Âne hã tãma 'manharí za'ra wamhã, átê te za ezipsiu norí âne na sima aiwasu'u za'ra: "E taré êtê âma tinhib'a'uwê te te uprosi pese da, ma tô Ezitu hawimhã sani za'ra." Tahawa, âne tô da, asiti'ru na aihãimana-zé wi hã aipi'ra na. Duré asimirosa'rata na âma saprî na, asib'a'uwê norí nhisiwi robzépatazé ipire hã hãimana tô da. ¹³Ma'âpé asib'a'uwê Abra'ã norí âma Izaqui, duré Zaco, âma aipo're pu'u za'ra na. Duré hãíwa na wasi ahã uptabi na 're isimasa mono ne, isihudu norí ahã na 're hãimana za'ra mono da, tãma iropisutu za'ra zém na zama âma aipo're pu'u. Duré isihudu norí ma, uburé ti'a za tãma sômrí za'ra wa, itede'wa na ône u'â 're hãimana za'ra mono da, tãma iropisutu za'ra zém na zama aimreme na hã aipo're pu'u.

¹⁴Tawamhã Uburé Danhib'apito tinhimirosa'rata na ma tô âma saprî. Tahawa, isib'a'uwê norí zô robzépatazé ipire watobro da, te te aré âma iropi-sutuzém na hã ma tô siwi 'ma'rã, te te 'manharí tô da.

¹⁵Tawamhã Mozési êtê hawi ma tô si'ra. Te te si'rai wamhã, ma tô 'Re ihãimana u'âsi mono, maparane êtêhãpã na isô're niwí duré iba niwí tinhimiroti te te âma tãma isihâtã ré hã timra. ¹⁶Tô 'Re ihãimana u'âsi mono maparane êtê po te te i'manharí zahuré na, ma tô tinhimiroti na âma romnhihâtã.

¹⁷Tawamhã Zozué, dazadari te te wapari wa, ma tô Mozésihi ma tinha âne:

— Dasi'wapéi wa robruru, wa wapa âhã na, 'ri nhoré âma hã.

¹⁸Tawamhã Mozési, ma te âma tãma wa'rã âne:

— Dasi'wapé na da te da'âma ai'uté wa, rowê te, ropupu'u ne hãí ô di, te iwapari hã. Duré da te da'âma ai'uté wa, 're idazadari za'ra mono ne hãí ô di. Rowê te, idazadawa'a'a si, wa tô wa hã wapa.

¹⁹Tawamhã Mozési, 'ri nhoré u oto 'rãwi wisi wamhã, oru êtê waipo na powawê zapu 'manharí hã, duré idasi'wapsizé te te 'madã'ã wamhã, ma tô dazada tinhi'ru pese. Tahawa, êtê zahãpã, maparane êtêhãbã tinhib'rata te te imrami hã ma tô ti'ai u hã wabzu. Duré ma tô prub zahuré. ²⁰Tawamhã oru na powawê zapu da te dasiwi i'manharí hã ma tô unhama ro'o na uwa pese. Taha pari ma tô isizuri na si uprosi, ti'a zaprum na isi'manharízéb u. Ma tô duré â na âma ropé. Tawamhã Izaraéu nhihudu ma, taha â te te âhuri da ma tô tãma 'ru za'ra. ²¹Tawamhã Mozési, Arãhã ma, te tãma tinha âne:

— E marí, ma tô â hã a'uwê norí hã 'manharí za'ra, 're idasiwasété za'ra mono zé 're ihãimana mono u, a hã itême âwisi za'ra da hã.

²²Tawamhã Arã ma te âma sada'ã âne:

— Îzada hã asiti'ru tô. Aima hã waihu'u pese di, â hã a'uwê norí ône u'â marí iwasédé te te 're i'manharí ze za'ra mono na hã. ²³Tahawa ta norí hã ma

tô âne îma nharĩ za'ra: "Aibâ hã Mozési, Ezitu hawĩ we te te iwa'awazere ma, niha na tãma iromhâimanazé hã, wa norĩ wa te waihu'u za'ra ô di. Tahawa, ma'âpé ihâiba'ô norĩ poto awã na niha hã marĩ wama 'manharĩ za'ra na, te te iwanhimroi mono da hã isipai u." ²⁴Tahawa, wa hã wa tô tãma 'ru za'ra, ni'wam norĩ po're za'ruzé oru 'manharĩ na tãma ihâimana za'ra hã te te îma sani za'ra da, te te îma sômri za'ra da. Tawamhã ta norĩ hã unhamã u te sãmra wamhã, ma tô powawê zapu hãiba na hã si'manha!

²⁵Tawamhã Mozési, dasima iwê na siwa'ru dahâimana za'ra da, Arã te te dawĩ isawĩ ô zém na ma tô waihu'u. Taha zarina te za isitob'ru norĩ hã âma tiwa'ê za'ra. ²⁶Tawamhã 'ri nhoré u 're idanhisisi mono zéb âma hãwi sa wamhã, ma tô âne dama tinha:

— Ni'wa hã, Uburé Danhib'apito niwĩ hâimana wamhã, we âwa itêmemhã wisil!

Tawamhã levita norĩ, ma tô uburé Mozési hã siwi uirĩ. ²⁷Tahawa te Mozési hã tãma nharĩ za'ra âne:

— Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ te, 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô ti'ru, aihãiba mono bâ aba ate sib'ézé 'wa pa hã waibui wa'aba mono da, duré 'ri uwa 'rãsutu mono bâ iré ai'aba'rê wa'aba da, taha na asisânawã norĩ, asiwaihu'u norĩ, duré aiwaptoma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã âma simroi wa'aba mono da.

²⁸Tawamhã levita norĩ, Mozési te te iwaihu'uzé hã ma tô siwi 'manha. Tahawa taha bâtã na ma tô aibã norĩ 3 miu na hã siwi uprosi. ²⁹Tahawa, Mozési, te levita norĩ ma nharĩ za'ra âne:

— Â bâtã na a norĩ wa'wa, ai'ra norĩ hã, duré asisânawã norĩ wa'wa hã ma tô asiwi i'uprosi 'wa. Âne wa, Uburé Danhib'apito ma, sasedoti na da'âma romhuri'wa da hã ma tô asina tãma irowairébé za'ra wa'wa. Duré âne hã 'manharĩ za'ra wa'aba wa, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã iwê na aima 'manharĩ za'ra wa'wa, â bâtã na hã.

³⁰Tawamhã Mozési, awê bâtã na te dama tinha âne:

— A norĩ wa'wa hã ma tô aiwasété pese za'ra wa'wa. Tane nherê, wa za duré êtê u sai'uri na sahu, Uburé Danhib'apito ma, te robzanhamri da. Âté aiwasété za'ra wa'aba wa'âbâzéb da, wa za tãma inhopru, te te aima pari za'ra wa'aba da, i'manharĩ wasété za'ra wa'aba zé hã.

³¹Tawamhã Mozési, Uburé Danhib'apito ihâimanazéb u apã morĩ wamhã, te âne tãma tinha:

— Â norĩ a'uwê hã ma tô tiwasété pese za'ra. Ma tô êtê waipo pré oru na ihâiba'ô norĩ poto awã te te siwi i'manharĩ âma hã tiwata za'ra. ³²Îzawi na hã, ma'âpé iwasété za'ra zé hã âma 'madâ'a za'ra tô! Duré iwasété za'ra zé âma 'madâ'a za'ra tô da, asima wê'ô wamhã, ma'âpé inhisi hã 'wa'rutu, ate ibaihã na asib'a'uwê norĩ nhisi na âma 're iromnhihâtã za'ra mono zéb 're ihãiba hã.

³³Tawamhã Uburé Danhib'apito, te Mozésihi ma tinha âne:

— Tiwasédé te te i'wi 're i'manharĩ za'ra mono norĩ nhisi si hã wa za tô uburé ite ibaihã 'remhã te 're a'wa'rutu. ³⁴Aimorĩ oto, danhimroi mono da, ro hã te aima ipisutuzéb u. Duré âma aipo're pu'u za, ite hãwi âma romhuri'wa za te te i'asaprônizém na hã. Tane nherê, bâdã hã te za oto wi, â hã a'uwê norĩ iwasété za'ra u'âbã te ihã za'ra zéb da hã.

³⁵Tahawa, Uburé Danhib'apito dahâzé na ma tô Izaraéu nhihudu norĩ hã hã za'ra. E marĩ wa. Ta norĩ hã Arãhã ma, te te 'ru za'ra wa, oru na powawê zapu te te 'manharĩ da hã.

**'Re ihâimana u'âsi mono, êne Sina'i hawi Izaraéu nhihudu
norĩ wairébé da, te te tâma irob'ru za'ra zé wasu'u**

33 ¹Tawamhã Uburé Danhib'apito te Mozésihi ma tinha âne:
— Â hawimhã aiwairébé aba, a'uwê Ezitu hawi we isani za'ra norĩ
me. Abra'âhã norĩ ma, Izaqui, Zaco, duré isihudu norĩ ma, ti'a hã za te tâma
sômri za'ra da, te tâma âma iropisutu za'ra zéb u hã ai'aba'rêi wa'aba da.
²Hâiwa âma îma romhuri'wa hã wa za asôwab za'ra wa'aba hã satô, te te
aima sani za'ra wa'aba da, cananeu norĩ hã, amoreu norĩ hã, hitita norĩ hã,
perizeu norĩ hã, heveu norĩ hã, duré zebuzeu norĩ hã. ³Ti'a iwê uptabi u te za
ai'aba'rêi wa'wa, powawê hâiwa'u norĩ 're ipraba zahuré mono zéb u, ropĩni
me. Tane nherê, wa hã asiré wa'aba îmorĩ ô di za. E marĩ wa. A norĩ wa'wa
a'uwê aipê'ê tete za'ra wa'aba wa, za te ai'uprosi za'ra wa'aba ô'umnhasite.

⁴Tawamhã â hã romreme Izaraéu nhihudu norĩ ma, Mozési te te tâma
wasu'u za'ra wamhã, ma tô tisiwa'ô na sãna'rata za'ra. Tahawa, duré tihâiba
na marĩ iwa'âbâ za'êtê na si'ma'wamarĩ za'ra ô di. ⁵Tawamhã Uburé Danhib-
'apito, Mozésihi ma te tâma ti'ru, âne te te dama nharĩ da:

— A norĩ wa'wa a'uwê i'aipê'ê tete za'ra wa'wa. Za asiré îmorĩ za'ra wa'aba
nherê, duré asiré wa'aba ihâimana hã ô nherê, wa hã wa aré tô uburé pese
ai'uprosi 'wa. Tahawa, asipesezé marĩ iwa'âbâ za'êtê mono hã te za isani za'ra
wa'wa âhã na awa'awi. Tawamhã wa hã wa za 'râwi îsima wairébé, za marĩ
te aima i'manharĩ za'ra wa'aba zéb da hã.

⁶Tawamhã âne Izaraéu nhihudu norĩ, êne Sina'i hawi iwairébé hawim haré,
tisipesezém na âma 're si'ma'wamarĩ za'ra mono ô di.

**'Re ihâimana u'âsi mono, romhã 'manharĩ na 'ri
wa, 're ihâimana mono zé wasu'u**

⁷Izaraéu nhihudu norĩ te te sima 're 'ri nhoré za'ra mono sidâpâsi, ma tô
Mozési hã 'ri iwazéb zahi hã te te simizusi, danhiti prã na. Taha nhisi hã
“Romhã 'manharĩ 'ri iwazéb zahi wa, 'Re ihâimana u'âsi mono, iwa 're isãmra
mono na”. Ni'wa Uburé Danhib'apito te te sadawa pibu da, te te sima wê
wamhã, te za tô ô wamhã itême 're ne. ⁸Tawamhã Mozési, 'Re ihâimana u'âsi
mono, 'ri 're, 're ihâimana mono zéb u 're ne mono da, 're pusi mono sidâpâsi,
ma tô uburé danhorôwa 'ridawa âma hâiwimhã 're dasimasa, da te dasiwi 're
'madââ mono da hã, 're izasi mono zéb u. ⁹'Re zasi mono wi, ma tô hâiwa'a
zarob'a pisutu pe hã te te 're sí'ra. Tawamhã te romhã 'manharĩ na 'ridawa
âma 're simizahãri. Duré ta hawi te Uburé Danhib'apito, Mozésihi ma, te te
're robzanhamri. ¹⁰Tawamhã 'ridawa âma hâiwa'a pisutu pe, da te 're 'madââ
za'ra mono wi, ma tô duré dahi'râtītō hã tâma 're dasi'ubumro. ¹¹Tawamhã
Uburé Danhib'apito ma tô Mozésihi ma 'râwi pesere te te tâma 're robza-
nhamri, ni'wa hã tisiwaihu'u ma, te te 're irobzanhamri mono ne. Taha pari
ma tô apâ 'ri nhoré u hã 're ne. Tane nherê, Zozué, Nuhu 'ra, ipawapto'wa
ai'repudu hã ma tô isa'u 'Re ihâimana u'âsi mono te, 'ri âma hã 're hâimana.

**'Re ihâimana u'âsi mono, tinhib'a'uwê norĩ siré 're imorĩ
na te te sina tâma iropisutu za'ra zé wasu'u**

¹²Tawamhã Mozési, te Uburé Danhib'apito ma tinha âne:

— Tô sena ò hã ti'ai u ã norĩ a'uwẽ te simroi mono da hã, ma tô ãma i'ru. Tane nherẽ, za ni'wa isirẽ imorĩ da hã ãma wasu'u ò di. ãNe si ma tô ãma inha: “ãMa hã aiwaih'u'u pese di. Wa durẽ aiwẽsãmri pese.” ¹³ ãNe hã tô sena iwẽsãmri wamhã, 're irowa'õtõ mono zẽ hã ãma wasu'u na, te aiwaih'u'u pese da, durẽ 're iwẽsãmri mono zẽm na hã te isina 're uwaimrami u'ãsi mono da. Ma'ãpẽ ã a'uwẽ norĩ asib'a'uwẽ 're ihãimana za'ra mono na hã ãma aipo're pu'u.

¹⁴Tawamhã 'Re ihãimana u'ãsi mono, ma te ãma sada'ã ãne:

— Asirẽ wa za mo tõ. Aiwa'utuzẽ hã wa za te aima 're sãmri.

¹⁵Tawamhã Mozési hã ma te ãma tãma wa'rã ãne:

— Wasirẽ aimorĩ dai ò wamhã, ã hawi wawairébẽ da hã wama rob'ru za'ra tõ, tõ'ã! ¹⁶E niha te za durẽ wasirẽ aimorĩ za'ra ò nherẽ, aimawi a'uwẽ norĩ hã waih'u'u za'ra, asib'a'uwẽ norĩ ãma, durẽ i'ãma i'aipẽ'etozẽm na hã. Wasirẽ 're i'aihãimana u'ãsi za'ra mono zẽ, te za aimawi na 're iwahãimana za'ra mono zẽ hã te te dama 're ahãirẽ.

¹⁷Uburẽ Danhib'apito Mozésihi ma, te durẽ ãne tãma tinha:

— Ìwi iwaptẽrẽzẽm na hã wa za tõ aiwapa. E marĩ wa. ãMa i'aiwaih'u'u wẽ zarina, durẽ asina ãma irowẽ wazere zarina.

¹⁸Mozési hã te durẽ ãne tãma tinha:

— Ìzawi na hã, ma'ãpẽ aihãiba na rowa'a hã ãma sa'rẽ na te 'madã'ã da.

¹⁹Tawamhã 'Re ihãimana u'ãsi mono, ma te ãma sada'ã ãne:

— Uburẽ ihãiba na rowa'a, ãma 're ihãimana mono hã asõ're te te ro'razãri da hã wa za tõ aima 'manha. Durẽ ãnhisi iwazẽb zahi na wa za aima wasu'u. Wa hã, Uburẽ Danhib'apito, te isima 're i'awẽ mono hã wa za te 're azawi pese. Durẽ te isima 're i'awẽ mono ãma hã, wa za 're isiwãri wẽ za'ra.

²⁰Te durẽ zahadu ãne tãma tinha:

— Tarẽ oto tõ i'ubu 'madã'ã da hã te aima sa'rẽi ò di za. E marĩ wa. Ni'wa hã i'ubu te te 'madã'ã wa, za tihãimanazẽm na hã te te uzusi dai ò wa. ²¹ãHãta te etẽ tõmo wawẽ i'ratamhã nomro, a hã isisiwi hãiwi aipara na ãma i'asab da hã. ²²Tawamhã ihãiba na rowa'a asõ're te te ro'razãri wamhã, wa za etẽ sipo'o 'remhã asẽ za. Tahawa, ãnhib'rata na wa za asuwa, wa hã te a'ã ro'razãri da hã. ²³Oto ãnhib'rada te aima sa'rẽi wamhã, te za ibabarãi hawip si iba hã i'madã za. Tarẽ oto tõ tane nherẽ, i'ubu hã 'madã'ã ò di za.

Êtẽhãbã itẽm na 'Re ihãimana u'ãsi mono tinhimiroti

na te te durẽ ãma irob'ui'éré zahu zẽ wasu'u

34 ¹Tawamhã Uburẽ Danhib'apito, Mozésihi ma hã te tinha ãne:

— Ma'ãpẽ iprub zahurẽ sine hã, etẽhãbã maparane wa'õtõ zahurẽ na. Tawamhã wa hã, ta norĩ na wa za durẽ tõ imreme na hã apã ãma rob'ui-érẽ zahu zahurẽ, imorĩ'rata na etẽhãbã ihãimana zahurẽ na te ãma irob'ui'éré na hã. ²Te za asisa'ra wẽ, awẽmhã mararẽ Sina'i na etẽ nhisi na sai'uri da, tame isisi ãnhopetẽ da. ³Ni'wa asirẽ te te sa'uri ò di za. Durẽ ni'wa siwa'ru etẽ na hã asirẽ hãimana ò di za. Durẽ pone'erebã hã, pone'erebã zéré uzẽ norĩ hã, powawẽ norĩ hã, Sina'i na etẽ 'ratamhã du hã te te 're ihuri mono da hã mare di za.

⁴Tawamhã Mozési, maparane etẽhãbã hã imorĩ'rata na ihãimana zahurẽ ne ma tõ wa'õtõ zahurẽ. Tahawa, awẽ wi Uburẽ Danhib'apito te te tãma iwaihu-'uzẽb zarina, ma tõ Sina'i etẽ na sai'u, etẽhãbã te te sirẽ mrami sina.

⁵Tawamhã Uburé Danhib'apito hâiwa'a zarob'a na ma tô si'ra. Te te si'rai wamhã, ma tô Mozésihi siré tame tihâiba. Ma tô duré tâma sisisi, Uburé Danhib'apito na. ⁶Tawamhã Mozésihi nho're te te oto ro'razâri wamhã, ma tô mreme 'râihâ na tinha âne:

— Wa hã Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono! Wa hã da'âma 're îsiwârî wê mono 'wa, duré da'âma 're îpê'êzé mono 'wa. Dazada hã 're înhiti'ru su'u mono ô di. Duré dama i'umnhasizé, înhimizawizé me hã sa'êtê uptabi zahuré di. ⁷Tahawa, danhihudu dasitébré mono sidâpâsi wa ône u'â înhimiropisutuzém na hã te tâma âma 're a'uwaimrami. Duré marî iwasédé da te 're i'manharî za'ra mono zém na hã, duré 're idawasété za'ra mono zém na hã te da'âma 're a'madââ mono ô di, nima norî âma hã. Tane nherê, damama tiwasédé te te 're i'manharî za'ra mono u'âbâmhã i'ra norî ma hã, isihudu norî ma hã, isihudu 'ra norî ma hã, duré isihudu 'ra 'ra norî ma hã, înhimihâzé hã te tâma 're ba'a waihu'u za'ra mono ô di.

⁸Tawamhã Mozési hi'râtîtô ma tô nhamra. Sãmra wamhã, ma tô ti'ubu na ti'ai u hã ropto. Tawamhã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono âma hã tiwata. ⁹Tahawa, te âne tinha:

— Înhib'apito, sena na îzabâdâ aima rowê wamhã, wa za aiwi waptê, âma wasiré aimorî za'ra da hã. Â hã a'uwê norî hã pê'ê tete siroptub za'ra nherê, wawasédé hã, duré marî wa te 're i'manharî wasété za'ra mono zé hã wa'âma 'madââ za'ra ô di za. Duré asib'a'uwê na aima 're wahâimana za'ra mono da, asima wawê za'ra na.

'Re ihâimana u'âsi mono me, apâ idasisaze za'ra zé wasu'u

¹⁰Tawamhã Uburé Danhib'apito, Mozésihi ma te tinha âne:

— Asib'a'uwê norî me, wa za oto wasisaze za'ra zé hã wasiwi 'manharî ni. Isô'a za'ra hã niwa uburé daro mono bâ 're idahâimana za'ra mono norî ma, te i'manharî'ô, wa za marî ipire iwaihu'u'ô hã tâma 'manharî za'ra. Tawamhã uburé te za wa hã Uburé Danhib'apito înhimirob'manharizé dama iwaihu'u'ô hã 'madââ za'ra. ¹¹Ma'ápé înhimiroti âhã na te aima isômri za'ra wa'wa hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono. Tahawa, aiwana wa'aba wa za amoreu norî hã, cananeu norî hã, hitita norî hã, perizeu norî hã, heveu norî hã, duré zebuzeu norî hã te wano'ô za'ra za, ti'ai hawimhã. ¹²Itême i'ai'aba'rei wa'wa ti'ai 're, 're ihâimana za'ra mono norî me hã marî na 're asisaze za'ra wa'aba mono ô di za. E marî wa. Ta norî hã asisitob za'ra wa'aba zém ne hã za aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ô'umnhasite. ¹³Tahawa, te za ihâiba'ô norî ma, isimizama zatazéb za'ra hã asiwi ipru wa'wa, duré ta norî te romhâiba tete uparizé hã, êtê pisutu pese 'manharî zama. Duré ta norî uparizé wede 'manharî zama te za asiwi ina wa'aba mo za.

¹⁴— Ihâiba'ô âma hã 're aiwata za'ra wa'aba mono ô di za. E marî wa. Wa hã Uburé Danhib'apito 'râwi 're îsisisi mono hã âne: Aimawi ihâiba'ô norî âma dawatazéb zarina 're înhiti'rui pusi mono. Tahawa wa aima îsi'ru za'ra wa'wa, i'âma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da. ¹⁵Ti'ai 're, 're ihâimana siromo za'ra mono norî me hã marî na 're asisaze za'ra wa'aba mono ô di za. Ta norî hã te tite ihâiba'ô norî âma 're wata za'ra mono da, 're si'râ'ôtô. Te duré tinhimizama zata na hã âma tâma 're sôprub za'ra. Tawamhã ihâiba'ô norî ma, 're isi'râ'ôtô mono zéb u 're anomro aba mono da hã te za asô 're hâsi 'wa. Tawamhã

tite ihâiba'ô norî ma tinhoprubzé te te 're isômri za'ra mono 're huri aba mono da hã âtê te za asima 're iwê za'ra wa'aba mo, 're têtê za'ra wa'aba mono da. ¹⁶ Ai'ra norî wa'wa hã asiré a'uwê'ô norî sipi'ô na 're mro za'ra mono wamhã, tawamhã te aré ta norî hã î'âma 're ihâimana za'ra mono zém hawimhã âma tipahã za'ra, î'upana ihâiba'ô norî âma 're iwata za'ra mono na âma 're wata za'ra mono da isiré.

¹⁷— Isi'uwazi na romhâiba hã âma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, 're 'ma-nharî za'ra wa'aba mono tō, tō'â!

¹⁸— I'u'êtê wapu mapu ô na dato isa'êtê nhisi na hã te za asima 're iromhu'u u'âsi za'ra wa'aba mo. Te aima iwaihu'u za'ra wa'aba zéb zarina, te za i'u'êtê wapu mapu ô na asa hã 're ihuri aba mo, Abibe na a'amo nhisi 're 7 bâtâ 'rem na, taha a'amo na tō Ezitu hawi we aiwairébê aba dâ'âsina.

¹⁹— Uburé da'ra ipoto'rata norî îte, duré danhimizama 'ra poto'rata norî zama hã îte. ²⁰ Awaru po're pore i'rare si'aibâ ipoto 'rada dâ'â âna 're 'maza mono da, asima 're wê za'ra wa'aba mono wamhã, te za 'Re ihâimana u'âsi mono ma, i'upana pone'ërebâ zéré mapure i'rare na hã âma tâma 're asôprub za'ra wa'aba mo. Tane nherê, asima 're wê za'ra wa'aba mono ô wamhã, te za awaru po're pore 'ra hã ibutu nhi'ê za'ra wa'wa. Tawamhã te za uburé ai'ra si'aibâ norî aima 're ipoto 'rata za'ra wa'aba mono hã Uburé Danhib'apito wi asima 're iwa'âbâ za'ra wa'aba mo, apâ aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da.

— Ni'wa hã tinhoprubzé te te îma 're a'wapéi mono ô nherê, înhore u 're isihâi'rê mono da hã mare di za.

²¹— 6 si bâtâ 'rep si te za asimiromhuri ré hã 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tane nherê, 7 bâtâ âma 're romhuri za'ra wa'aba mono ô di za, da te 're iti'a hâipo'o mono zép te a'amo na nherê, duré da te 're iroptehâri mono zé a'amo na nherê.

²²— Imorî'rata na amnho trigu tehâri na isâna'rata za'ra wa'aba zém na te za asima 're iromhu'u za'ra wa'aba mo. Duré wahub 'râsutu u rob'râ norî da te 're isinari za'ra mono zém na te za asima 're iromhu'u za'ra wa'aba mo.

²³— Si'ubdatō wahub 'remhã te za uburé Izaraéu nhihudu norî si'aibâ, Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norî te, 'Re ihâimana u'âsi mono âma î'âma 're wata za'ra mono da, itême 're isihâi'rê za'ra mono na hã te te 're sahu za'ra. ²⁴ Wa za wa hã aiwana za'ra wa'aba aimawi a'uwê norî hã te 're azani. Âne wamhã, te za asipti'a hã aima tiza'êtê za'ra wa'wa. Tawamhã si'ubdatō dato isa'êne ihâimana siwaprâ, î'âma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, we itême 're anomro aba mono wamhã, ni'wam norî asipti'ai aba zô te te sima 're irob'ruiwapari za'ra mono da hã mare di za.

²⁵— Asimizama pârî na îma 're asôprub za'ra wa'aba mono wamhã, i'u'êtê wapu mapuzém na i'manharî hã we 're 'wasari aba mono ô di za. Duré dato isa'êne Pascoa na isisi na asimizama pârî na 're i'asôprub za'ra wa'aba mono si'azazâri hã asisa 're sa'ra wa'aba mono ô di za, awêb da hã.

²⁶— Wahup sidâpâsi te za Uburé Danhib'apito, ate za'ra wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa u imorî'rata na amnho 're itehâri za'ra wa'aba mono hã we 're i'wasari aba mo.

— Tahawa pone'ërebâ zéré mapure 'ra na hã, duré pone'ërebâ zéré uzé 'ra na hã, ina hâiwa'u zu inhi na hã âma 're asipi za'ra wa'aba mono ô di za.

²⁷Tawamhâ Uburé Danhib'apito te Mozésihi ma zahadu tâma tinha âne:

— Â hâ ïmreme hâ anhihâtâ mono. E marĩ wa. Âhâ zarina wasisazezé hâ te aima 'manharĩ wa, duré Izaraéu nhihudu norĩ ma hâ.

²⁸Tawamhâ Mozési, Uburé Danhib'apito siré ma tô tamemhâ tihâiba, 40 bâta na, 40 mara na sai âna duré te te hârène âna. Tawamhâ ma tô êtêhâpâ na 10 si na 'Re ihâimana u'âsi mono nhimirotizém na hâ âma rob'ui'ééré zahuré.

Mozési Sina'i hawi te te isi'razé wasu'u

²⁹Tawamhâ Mozési, roti na rob'ui'éérézéb ré êtêhâbâ tinhib'rata te te mrami sina, Sina'i hawi te te si'rai wamhâ, ma tô i'ubu na rowa'a hâ tihâiba, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te irobzanhamri zéb zarina. Tane nherê, âne na we tihâimanazé hâ te te ô hâ sina waihu'u ô di. ³⁰Tawamhâ i'ubu na rowa'a, Arâ norĩ Izaraéu nhihudu norĩ me te te 'madââ za'ra wamhâ, ma tô Mozésihi tême 'râwi te te sina irotété za'ra da hâ tâma tipahi za'ra. ³¹Tane nherê, Mozési, Arâhâ zô ma tô hâ. Duré uburé dama i'rânho'ômo norĩ zô hâ ma tô tihârâ za'ra. Tahawa, ma tô uburé norĩ ma hâ dama siwasu'u. ³²Taha pari ma tô uburé Izaraéu nhihudu norĩ hâ Mozésihi u hâ sina rotété za'ra. Tawamhâ ma tô Uburé Danhib'apito nhimiroti hâ tâma sôré za'ra imono bâ, Sina'i êtê nhisi âma tinhimiroti te te tâma isômri hâ. ³³Tawamhâ Mozési te te dama rowasu'u parimhâ, ma tô zazahâ ihâihâ za'é na hâ si'ubu ubu. ³⁴Tawamhâ Mozési hâ Uburé Danhib'apito nho're 're hâimana mono da, romhâ 'manharĩ na 'ri iwazéb zahi u, 're zasi mono sidâpâsi, ma tô zazahâ ihâihâ za'é hâ te te 're sani. Duré apâ 're pusi mono sidâpâsi, ma tô uburé Izaraéu nhihudu norĩ ma, te te 're awasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma 're i'rui mono, te te dama 're i'awasu'u mono da hâ. ³⁵Taha sidâpâsi ma tô i'ubu na rowa'a hâ da te 're 'madââ za'ra. Tawamhâ taha sidâpâsi ma tô duré Mozési apâ zazahâ ihâihâ za'é na hâ âma 're si'ubu ubu, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te 're robzanhamri mono da, romhâ 'manharĩ na 'ri u apâ 're izasi mono zéb u.

Romhâ 'manharĩ na 'ri, da te dasiwi iwasisizé wasu'u

40 ¹Tawamhâ Uburé Danhib'apito, Mozésihi ma, te tinha âne:

²— A'amo isâna'rata te, bâdâ imorĩ'rata âma, te za romhâ 'manharĩ na 'ri 're, 'Re ihâimana u'âsi mono iwa 're ihâimana mono zé 'ri hâ iwasisi mo. ³Tawamhâ te za duré ïte wedehâ're arca na isisi hâ ïnhimiroti ré êtêhâbâ iwa isa'wari i'mazé, 'ri para u hâ. Tahawa te za duré isô're na zazahâ hâi wawé waré hâ isasô. ⁴Wedeza hâ sârĩ 'ri paramhâ. Sôré na uburé marĩ isisi isimi'wara da hâ. Rob'uiwêzé 'ri para u te za isâ. Te za isimizu mono bâ iro'ozéb da i'râire mono hâ tâma i'a'mazai mo za. ⁵Wedewa'u isadaze da te âma 're isazu za'ra mono da, êtê waipo pré oru na wedezane na 're idanhoprub za'ra mono zé hâ sârĩ za, wedehâ're arca nho'remhâ. Tawamhâ duré sasômri za zazahâ hâi wawé 'ri para u za 're idanhisisi mono zéb âma hâ. ⁶Îma danhimizama zatazé 'ri nho're rowimhâ sârĩ za. ⁷Tawamhâ duré danhimizama zatazém norĩ wa'wamhâ 'ri me, te za piza'a 're nho'a isâ. Tahawa, te za â hâ iwa i'masi. ⁸Taha parimhâ 'rimana wi baba te za iwa'ra. Tawamhâ dazasizéb âma te za duré zazahâ hâi wawé waré hâ isasô.

⁹— Azeitona wa'u to robd'i'izéb da hâ âri, 'ri hâ, duré uburé marĩ iwa ihâimana za'ra hâ âma saza za'ra da. Taha zarina te za aimawi sipo'o pese na îma

isa'ra, iwazéb zahi na si îma 're hâimana za'ra mono da. ¹⁰Taha parip si te za duré danhimizama zatazé hâ duré uburé marî isiré ihâimana za'ra hâ âma i'azaza. Taha zarina te za tô aimawi îma si tihâiba, iwazéb zahi na hâ. ¹¹Tô ône te za duré piza'a 're nho'a hâ, duré i'uparizé hâ âma isaza zahuré.

¹²— Arâ, i'ra norî me 'ri para u 're idanhisisi mono zéb u hâ simroi mono. Tawamhâ a hâ te za duré â na ihâiba upsô za'ra. ¹³Taha pari Arâ, sasedoti si'uzazém na te za i'uza. Te za duré îma i'râti, aimawi danhiti sasedoti na te te îma 're romhuri mono da, da'âma. ¹⁴I'ra norî i'uza ihâpa tâma sême da hâ te za duré we isimroi mo. ¹⁵Taha pari te za duré a hâ, imama za'ra i'râ ti'i ne i'râ ti'i za'ra, sasedoti na te te îma 're romhuri za'ra mono da, duré ta norî hâ. Sasedoti na isihudu sidâpâsi ône u'â te te 're romhuri za'ra mono da, te za âne hâ tâma i'manharî za'ra za.

¹⁶Âne ma tô Mozési, Uburé Danhib'apito te te tâma i'awaihu'u mono zéb zarina uburé hâ a'manha. ¹⁷Âne ma tô a'amo imorî'rata te, bâdâ imorî'rata âma, Izaraéu nhihudu norî Ezitu hawi iwairébézém na misi wahu aré tô oto isi'utôrizéb âma, ma tô romhâ 'manharî na 'ri 're, 'Re ihâimana u'âsi mono iwa 're ihâimana mono zé 'ri na hâ te te siwi âma wasisi. ¹⁸Tawamhâ Mozési ma tô isâna'ratazé hâ aza'ra, duré i'uparizéb da hâ ma tô te te anhoré. Isi-mi'râmi na tâma isimi'wara mono da hâ ma tô duré te te aza'ra. Hâiwi tâma isimasa mono da hâ, ma tô wede te te duré anhoré. ¹⁹Tawamhâ 'ri upsibizé hâ ma tô oto hânhozi isisiwimhâ. Ma tô duré aimawi hâ isisiwimhâ tihi, Uburé Danhib'apito te te tâma iwaihu'uzéb zarina. ²⁰Taha pari isimiroti ré êtêhâpâ norî hâ ma tô wedehâ're arca na isisi 'remhâ tino. Isi'uwazi zapoto 're ma tô duré imramizéb da, wede norî hâ tâma za zahuré. Duré tawamhâ isidâzém na hâ ma tô oto sidâ. ²¹Taha parimhâ, wedehâ're 'manharî hâ ma tô oto duré 'ri para u hâ tisê. Duré Uburé Danhib'apito te te iwaihu'uzéb zarina ma tô zazahâ hâi wawê waré hâ i'wawimhâ sasô, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te, wedehâ're, da te 're 'madâ'â zahu za'ra mono tô da oto.

²²Tawamhâ Mozési, wedeza 'ri para u ma tô hâiwa nhimire niwîmhâ tisâ, zazahâ hâi wawê isa'o babarâ na. ²³Tawamhâ Uburé Danhib'apito ma, i'u'êtê wapu na tâma danhoprubzé ma tô isisiwimhâ sa'ra, te te tâma iwaihu'uzéb zarina. ²⁴Tawamhâ duré 'ri para u ma tô rob'uiwézé hâ tisâ, wedeza nho're hâiwa nhimi'e niwî. ²⁵Tawamhâ duré Uburé Danhib'apito nho're, ma tô te te tâma iwaihu'uzéb zarina te te âma azazu, ro'o za'ra da. ²⁶Ri para u, êtê waipo pré oru na wedezane 'manharî, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhoprubzéb da, wedewati isadaze, da te tâma 're izata za'ra mono, zazahâ hâi wawê isa'o nho're, ma tô tisâ. ²⁷Tawamhâ ma tô wedewa'u isadaze na hâ âma sazu, Uburé Danhib'apito te te tâma iwaihu'uzéb zarina. ²⁸Tawamhâ duré romhâ 'manharî na 'ri para u 're idanhisisi mono zéb âma, ma tô zazahâ hâi wawê hâ sasô. ²⁹Tame ma tô duré danhimizama zatazém na danhoprubzé hâ tisâ, 're idanhisisi mono zém nho're. Taha nhisiwimhâ ma tô danhimizama zata na duré amnho na tâma tinhopru, Uburé Danhib'apito te te tâma iwaihu'uzéb zarina. ³⁰Tawamhâ piza'a 're nho'a hâ ma tô tisâ, danhimizama zatazém norî wa'wamhâ 'ri me. Tahawa, ma tô â hâ iwa 'masisi. ³¹Taha na ma tô Mozési hâ Arâ, ti'ra norî me âma sisib'rata upsô za'ra. Duré ma tô âma sipara upsô za'ra. ³²Âne ma tô 'ri para u 're sisisi mono sidâpâsi, duré niha wamhâ danhimizama zatazéb u 're nomro mono sidâpâsi te te 're 'manharî

za'ra, Uburé Danhib'apito Mozésihi ma te te iwaihu'uzéb zarina. ³³Tawamhã Mozési, 'ri norĩ 'wawi, danhimizama zatazé 'wawi me hã ma tô wa'ra na âma uirĩ. Ma tô duré dazasizéb âma zazahâ hâi wawê hã sasô. Âne ma tô Mozési romhuri hã 'râsutu.

Hâiwa'a zarob'a, romhâ 'manharĩ na 'ri te te isuwazé wasu'u

³⁴Tawamhã hâiwa'a zarob'a ma tô romhâ 'manharĩ na 'ri hã suwa. Te te suwai wamhã, ma tô Uburé Danhib'apito hâiba na rowa'a hã sa'êtê na 'ri 're wa'a. ³⁵Tahawa Mozési hã sébré waihu'u ô di, 'ri para u hã.

³⁶Tawamhã hâiwa'a zarob'a, romhâ 'manharĩ na 'ri nhisi ma 're sa'o hã mono sidâpâsi ma tô Izaraéu nhihudu norĩ tizâmorĩ na hã te te 're uzusi za'ra mono. ³⁷Tane nherê, hâiwa'a zarob'a 'ri ma 're sarôtô mono ô ré, tô ta hawimhã 're wairébé mono ô di. Nimahâ bâta na 'ri ma 're sarôtô mono wap si ma tô tizâmorĩ na hã te te 're uzusi za'ra. ³⁸Âne ma tô bâta na Uburé Danhib'apito nhimirowa'a hâiwa'a zarob'a 'ri nhisiwimhã te te 're 'madâ'â za'ra. Duré barana te unhama ro hâiwa'a 're ihâiba hã te te 're 'madâ'â za'ra, a'uwê Izaraéu norĩ 're nomro mono ré hã.

Zozué

Zozué hã, Mozésihi nhowa're're ihâimanazé wasu'u

1 ¹Tawamhã Mozési, Uburé Danhib'apito ma romhuri'wa, dâ'â parimhã, ma t'ô Re ihâimana u'âsi mono hã ipawapto'wai ma, Zozué na isisi, Nuhu 'ra ma tinha âne:

²— Īma romhuri'wa Mozési hã ma t'ô dârâ. Tahawa te za âhã na a hã, uburé Izaraéu nhihudu norĩ me asima irob'ubumro za'ra wa'wa za, Zodã pa panho'u â za'êtê na saprĩ za'ra wa'aba da, ti'a za te aima isômri za'ra wa'aba zéb u asisisi aba da. ³Mozésihi ma, te iropisutuzéb zarina, wa za uburé pese ti'a za 're iwati'i za'ra wa'aba mono hã aima sômri za'ra wa'wa. ⁴Âne asipti'a zadaré mono hã za: Hâiwa nhimire niwĩmhã, rop si 're irosa'wari mono u isada're hã; hâiwa nhimi'e niwĩmhã, êne Libanu na isisi u isada're hã; bâtâ pusizém niwĩmhã, panho'u â isa'êne Eufрати na isisi u isada're hã; uburé hitita norĩ nhipti'ai u zama isada're hã; duré bâtâ zasizém niwĩmhã â poré u isada're hã. ⁵Tawamhã niwamhã da te ai'âma i'ai'uté da hã mare di za. E marĩ wa. Wa hã za asiré 're ihâimana u'âsi mono wa, Mozésihi siré 're ihâimana mono ne. Niwamhã te airême ô di za. ⁶Asiptete, duré asib'ru na, a hã za â hã a'uwê norĩ hã simroi mono dâ'âsina, ti'a te te siwi âri da hã, ihi'rata norĩ ma, te tâma âma iropisutu za'ra hã. ⁷Tô asiptete, sada asib'ru uptabi duré. Taré oto âma pibui pese, ĩma romhuri'wa Mozési, ĩnhimiroti uburé te te aima isômri zéb zarina si âma 're aihâimana mono da. ĩnhimiroti te te aima isômri wi hã 're aipizari mono t'ô. Tawamhã âne wamhã nimomo 're ane mono sidâpâsi, te za 're i'aihâimana mono wê zé hã asina 're i'a'uwaimrami mo za. ⁸Ma'âpê âma irob'ui'ére na hã ône u'â âma 're aimreme mono. Bâtâ na hã duré mara na hã âhã ibaihã na âma 're romnhoré mono, âma 're asiptete mono wa, uburé âma irob'ui'ére zarina asina âma 're uwaimrami mono da. Tawap si, te za 're i'aihâimana mono wê zé hã asina 're i'uwaimrami mo. ⁹Īnhimirowaihu'u na aima hã, ma'âpê âma aipo're pu'u: "Asiptete, duré asib'ru na! Aiwi robzei'ô t'ô, duré aipahi t'ô! E marĩ wa. Wa hã Uburé Danhib'apito, ate Re ihâimana u'âsi mono, nimomo 're ane mono sidâpâsi, wa za asiré 're ihâimana."

Zodã pa na Izaraéu nhihudu norĩ te te saprĩ za'ra da,
te te sima irob'ubumro za'ra zé wasu'u

¹⁰Tawamhã Zozué te Izaraéu nhihudu norĩ 'rânho'ômo norĩ ma waihu'u za'ra âne:

¹¹— A'uwê norĩ romhã 'manharĩ na 'ri te te sima isôré mono wa'waibaba, ma'âpê ropéi wa'aba mono, âne tâma waihu'u za'ra wa'aba mono da: "Dasa norĩ hã ma'âpê asiwi ubumroi wa'aba mono, si'ubdatô bâtâ na â hawimhã za

aiwairébé aba wa, Zodã pa â na saprî za'ra wa'aba da, Uburé Danhib'apito ate 'Re ihâimana u'âsi mono 'wa, ti'a za te te aima isômri za'ra wa'wa, asiwi âri aba da hã."

¹²Tawamhã Zozué te oto Rubêhê nhihudu norî ma, Gadihi nhihudu norî ma, duré Manaséhê nhihudu norî bâtã pusizém niwî 're ihâimana za'ra mono norî ma, nharî za'ra âne:

¹³— Ma'âpé Uburé Danhib'apito ma romhuri'wa, Mozésihi nhimirowaihu'u na hã âma aipo're pu'u za'ra wa'aba: "Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihâimana u'âsi mono, te za ti'a aima sômri za'ra wa'wa, iwa 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, asima iwê na. ¹⁴Tawamhã Mozési, ti'a te te aima isômri za'ra wa'aba âma te za pi'ô norî ate wa'wa hã, duré ai'ra norî wa'wa hã 're hâimana za'ra za. Asimizama za'ra wa'wa hã te za âme isiré za'ra hã 're hâimana za'ra, Zodã pa zara niwî bâtã pusizém niwîmhã. Aibã norî si te za dasi'wapéi 'manharî'wa da tinhimhi'ã hã waibu za'ra, tisiré Izaraéu nhihudu norî nhowa te te saprî za'ra da panho'ômo na hã te te pawapto za'ra da dasi'wapé na hã. ¹⁵Tawamhã Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihâimana u'âsi mono, ti'a za te te tâma isômri za'ra na hã te za âma ate za'ra, iwa 're hâimana za'ra mono da oto. Âne niwa marî hâimana wamhã, te za asipti'ai u apã we ai'aba'rei wa'wa, za iwa 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, Mozési, 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, âme te te aima isômri za'ra wa'aba âma, Zodã pa â bâtã pusizém niwîmhã."

¹⁶Tawamhã ta norî hã ma tô âma sada'âbã za'ra âne, Zozué hã:

— Uburé wama i'ru za'ra zé hã wa za 'manharî za'ra ni tô. Duré 're waza-tôri za'ra mono sidâpâsi, wa za tô 're wanomro. ¹⁷Ône u'â Mozésihi mreme wa te 're iwapari pese za'ra mono ne, wa za tô duré aimreme zama wa te 're wapari pese za'ra. Uburé Danhib'apito, ate 'Re ihâimana u'âsi mono, za aime 're hâimana mono da, wa wasima wê za'ra ni, Mozésihi siré 're ihâimana mono ne. ¹⁸Tawamhã duré ni'wa hã te te i'aimreme wapari ô zarina, siwa'ru asimirowaihu'u wi sipi'rai wamhã, te za wîrî ni. Tahawa asiptete na si, duré asib'ru na si hã aihâimana mono za.

Zozué hã, Zerico u wapsã'i'wa norî te te isatôri zahuré zé wasu'u

2 ¹Tawamhã Zozué, Sitî hawi ma tô wapsã'i'wa norî hã satôri zahuré, pi'uriwi. Âne te tâma rob'ru zahuré:

— Ti'a hã 'râwi sabui wê wa'aba da, te za ane wa'wa. Tane nherê, 'ri nho'u Zerico si te za iwaihu'u wê wa'wa, danhipai u.

Tawamhã oto neb zahuré wamhã, ma tô tizasi zahuré, pi'ô Raabi na isisi siwa'âbã zô 're isi'ru mono nhorôwa u, tame sôtô zahuré da. ²Tawamhã Zerico âma apito u, ma tô romreme âne itême wi:

— Izaraéu nhihudu hã ma tô we âwamhã barana 'maihaimesisi, ti'a te te waimrami zahuré mono da hã.

³Tahawa ma tô apito âne romreme hã tâma tisô, Raabihi ma:

— Aibã norî asôrôwa u âma izasi zahuré hã, uburé ti'a te te waimrami zahuré da, ma tô we aimasisi. Ta norî hã ma'âpé rob u we sani na.

⁴Tawamhã Raabi iwana za'ra aibã norî te te simi'uri zahuré wa, ma tô apito ma romreme 'wapéi'wai norî ma, âne âma tâma wa'rãmi za'ra:

— Tô sena ma tô we ñhorôwa u aibã hã tineb zahuré. Tane nherê, wa hã te waihu'u ô di, nima hawim na we inem na hã. ⁵Oto robra wa, 'ri nho'ômo

te 'ridawa za'ëne za da te dasiwi isitobzé bâtâ âma, ma tô oto tipusi zahuré. Tahawa, te waihu'u ô di, nimomo inebzé hâ. Tane nherê, a nori wa'wa hâ isarina zahuré, sa'êtê a'e za'ra wa'aba mono wamhâ, âtê te za asiwi imrami 'wa.

⁶Tane nherê, Raabi wapsâi'a'wa nori hâ, ma tô 'ri nhisi hâpâ u hâimo iwana za'ra saproni zahuré. Tame ma tô simi'uri zahuré, aro teihi ne za'wari 'râihâ 'rowi.

⁷Tawamhâ apito ma romreme 'wapéi'wa nori hâ ma tô oto isarina ai'aba're. Tawamhâ 'ri nho'ômo hawi wairébê wi, ma tô 'ridawa za'ëne hâ isa'u za'ra dasiwi sitom ni. Tawamhâ wapsâi'a'wa nori zô ma tô sô sôpré, Zodâ pa tême bâdâdi inomro na.

⁸Tawamhâ Raabi, wapsâi'a'wa nori hâ sôtô zahuré wana ré, ma tô itême sai'uri zahuré, 'ri nhisi hâpâ u hâimo te te tâma nharî zahuré da, âne:

⁹— Wa tô waihu'u wa hâ, â hâ ti'a Uburé Danhib'apito te te aima isömri za'ra wa'aba zém na hâ, Izaraéu nhihudu nori ma. Tahawa sena na wa za tinha, uburé wa nori hâ wa tô aima za'ra wa'aba wapahi pese za'ra ni. ¹⁰E tihai wa. Wa tô waihu'u za'ra ni, Uburé Danhib'apito, asô'reb za'ra wa'aba, Ezitu hawi aiwairébê aba wamhâ, Âpré na â poré nhisi te te i'ârézém na hâ. Duré Zodâ pa zara niwî bâtâ pusizém niwîmhâ, amoreu nori te apito Seô nori, Oguehe me, duré ite zahuré dasi'wapéi 'manharî'wa nori isi'utôrizéb zama wa tô waihu'u za'ra ni. ¹¹Â hâ wa te wapari za'ra wamhâ, wa tô siptete hai'utôri za'ra ni. Tahawa wa tô uburé pese aima za'ra wa'aba wapahi pese za'ra ni, ate za'ra wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono, Uburé Danhib'apito, hâiwa âma hâimo 're hâimana mono wa, duré ti'ai 'rowib zama. ¹²Tahawa ma'âpé, Uburé Danhib'apito nhisi na, îma ropisutu aba, iwê hâ te aima 'manharî aba wa, a nori wa'aba zama îsisânawâ nori ma iwê hâ 'manharî aba da, aiwab da. Âne da, wa za aiwi rowaptêrê 'wa, sena na aimreme wasu'u aba zéb da, tiha îma 'manharî aba da, îsima iwê na îhâimana da rosa'rata ahâ âna. ¹³Ma'âpé îmama hâ sô'reptui wa'aba, îna me, îsisânawâ nori hâ, îsisânawâ sipi'ô nori hâ, duré i'ra za'ra nori hâ. Da te wa'uprosi tô da ma'âpé wa'madââ pese aba za.

¹⁴Tawamhâ aibâ nori ma tô âma tâma wa'râmi zahuré, âne:

— Wa za tô ropisutu ni aima. Tawamhâ wamreme wa te wasina uwaimrami ô wamhâ, tô i'uwaibaba na hâ wa aré tô wa nori si wadââ ni. A hâ aré i'atââ da hâ mare di. Tawamhâ a hâ âme wa te i'manharizé hâ ni'wai ma wasu'u ô wamhâ, aima wanhimiropisutuzé hâ i'uwaibaba wa za tô wasina uwaimrami ni. Uburé Danhib'apito, apto'o ré â hâ ti'a te te wama sômri za'ra wamhâ, tawamhâ iwê na hâ wa za aima wasihâi'rê ni, sena na wa te aima inharî na hâ.

¹⁵Raabihi nhorôwa hâ 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra 'râihâ 'manharî wa, te 're sa. Tahawa ma tô wapsâi'a'wa nori hâ pawaptob zahuré, zanela 'ri zadazâri hawi te te si'ra zahuré da wedenhorô na. ¹⁶Tahawa, te âne tâma nharî zahuré:

— Êtê u ane wa'aba. Ane wa'aba ô wamhâ, aibâ nori, asô wa'aba isôpré mono hâ te za siwi asâmri 'wa. Ôme si'ubdatô bâtâ na aima'uri aba sina aihâi-mana aba, we apâ isi'aba'rézéb u. Taha parip si te za oto ane wa'wa.

¹⁷Tawamhâ te wapsâi'a'wa nori hâ tâma nharî zahuré, âne:

— Wanhimiropisudu wawi iwaptêrê hâ wa za tô âma aima uwaimrami ni, âne na hâ za wama 'manharî wap si: ¹⁸Nimahâ na oto asipti'ai u wanhisisi

wamhã, te za zazahã hãiwaré ihâpré hã zanela 'ri zadazâri âma iwasi, wa te isi'razéb âma. Duré asôrôwa 're, ubumro na za aimama norĩ hã, ana, asisã-nawã norĩ hã, duré uburé aimama sisãnawã siwadi norĩ hã. Âne wap si, wa za âma aima uwaimrami ni, wanhimiropisutuzé hã. ¹⁹Tawamhã ni'wa hã rob u 'ri para hawi watobro wamhã, 'rãwi te te sima âma i'upa zarina te za tô ta hã dârã. Wa norĩ hã ò di za tawamhã, i'upa hã. Tane nherê, ni'wa hã 'ri para aime hãimana nherê, tô da te u'a wap si hã, wa norĩ hã za tô i'upa. ²⁰Wa te i'manharizé dama wasu'u wamhã, wa te âma uwaimrami da hã ò di, wanhi-miropisutuzé wawi iwaptêrê hã.

²¹Tawamhã Raabi hã ma te âma sada'âbã zahuré, âne:

— Wa tô âma asazei wa'wa.

Tahawa ma oto tâma waprozi zahuré, neb da. Tawamhã ma tô duré âma wasisi zanela 'ri zadazâri na, zazahã hãiwaré ihâpré hã.

²²Tawamhã wapsã'i'wa norĩ hã êtê u te oto tineb zahuré. Tame ma tô aima'uri zahuré si'ubdatô bâtã na hã, isiniwĩb zahuré ro inomro na dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ sô rĩtĩ za'ra mono ré hã. Tane nherê, te te siwi sãmri zahuré ò di. Tahawa ma tô apã ai'aba'rê, Zerico u. ²³Tawamhã wapsã'i'wa norĩ hã ma tô oto êtê hawimhã si'ra zahuré. Zodã pa â na ma tô saprĩ zahuré. Taha pari te oto ne, Zozué te te sôpêtê zahuré da hã. Tawamhã uburé pese marĩ tâma ihãimana zahuré zé hã ma tô tâma wasu'u zahuré. ²⁴Âne ma te rowa-su'u na hã âma tâma 'rãsutu zahuré:

— Uburé Danhib'apito hã, ò hã ti'a uburé te te wama isômri za'ra zém na hã wa tô wa norĩ hã sena na waihu'u ni. Tahawa ma tô ômemhã uburé pese wama tapahi pese za'ra ni.

Zozué norĩ hã, Zodã pa â na te te isaprĩ za'ra zé wasu'u

3 ¹Tawamhã Zozué duré uburé Izaraéu nhihudu norĩ me ma tô robza'rã ré wairé, Sitĩ hawimhã si'aba'rê da, Zodã pa u. Tawamhã pa nho'ômo na te te saprĩ za'ra wana ré, ma tô tame a'â sima 'ri nhoré za'ra. ²Tawamhã si'ubdatô bâtã pari dama i'rãnhô'ômo norĩ hã romhã 'manharĩ na 'ri isisôré mono wa'waibaba te te ropéi mono wamhã, ³ma tô âne a'uwê norĩ ma hã te te tâma waihu'u za'ra:

— Levita sasedoti norĩ hã Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihãimana u'âsi mono nhimiroti ré wedehã're 'manharĩ te te siwi âri ré 'madãã za'ra wa'aba wamhã, te za asimarĩ hã asima i'ubumro za'ra wa'wa, isarina ai'aba'rêi wa'aba da. ⁴Âne te za nimomo ai'aba'rêi wa'aba zéb da hã iwaihu'u za'ra wa'wa, â hã bâdãdi na niwamhã âma 're anomro aba mono ò wa. Tane nherê, wedehã're 'manharĩ hã asina tétê za'ra wa'aba ò di za. Misi ti'ai pibuzém na te za romhã prã na asiwi ipibu za'ra wa'aba mo za.

⁵Tawamhã Zozué te dama tinha, âne:

— Ma'ápé aipê'ê 'remhã asipese za'ra wa'aba. E marĩ wa. Uburé Danhib'apito te za awêmhã aima za'ra wa'aba marĩ isa'êne hã 'manha.

⁶Taha pari, te sasedoti norĩ ma nharĩ za'ra, âne:

— Ma'ápé, danhowa ai'aba'rêi wa'aba da, 'Re ihãimana u'âsi mono te, wedehã're hã asiwi âri aba.

Tawamhã Zozué te te tâma i'ru za'ra zéb zarina ma tô siwi mreme 'manha.

⁷Tawamhã Uburé Danhib'apito, te Zozuéhê ma tinha, âne:

— ã bâta na za marĩ te i'manharizéb zarina, uburé Izaraéu nhihudu norĩ hã te za siwi aiwaihu'u, aibã dama i'asa'etê na hã. Te za tawamhã duré siwi iwaihu'u, Mozésihi siré 're ihâimana mono ne, duré asiré zama 're ihâimana mono na hã. ⁸Ma'ápé duré âne tãma waihu'u za'ra na, sasedoti norĩ inhimiroti ré wedehã're te te siwi i'ãri norĩ ma: "Pa nho'omo u aihutu aba wamhã, asimizahãri za'ra wa'aba za a'ã, â 'remhã pazaihã 'rata."

⁹Tawamhã Zozué hã te dama tinha, âne:

— We âwa ai'aba'rêi wa'aba, Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihâimana u'âsi mono te te inharizé hã wapari za'ra wa'aba da. ¹⁰Âne wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono idã'ã'ô asiré ihâimana za'ra wa'aba na te za iwaihu'u za'ra wa'wa, sena na cananeu norĩ hã, hitita norĩ hã, heveu norĩ hã, perizeu norĩ hã, gigazeu norĩ hã, amoreu norĩ hã, duré zebuzeu norĩ hã za te te isani za'ra na zama. ¹¹Tahawa ma'ápé madã'ã za'ra wa'aba. Uburé Danhib'apito nhimiroti te, wedehã're 'manharĩ hã te za asôwab za'ra wa'aba saprĩ, pa nho'u Zodã pa â na hã. ¹²Ma'ápé âhã na pisutu za'ra wa'aba, Izaraéu nhihudu norĩ hã iwamri mono bâ 12 na ihãiba hã. ¹³Tawamhã sasedoti norĩ, Uburé Danhib'apito te, wedehã're 'manharĩ te te siwi âri ré, â wa tipara hã te te sôré wamhã, te za Zodã pa â ipraba hã mazazã. Tawamhã â hã sãrã u hã te za taré ti'ã 'masisi.

¹⁴⁻¹⁵Roptehãrizé a'amo na ma tô âne hã tiromhãiba, â hã pa nho'omo na pazaihã hã te te upsibi mono ré hã. Âhã ré, ma tô romhã 'manharĩ na 'ri hawimhã a'uwê norĩ hã wairé, Zodã pa â na te te saprĩ za'ra da. Tawamhã sasedoti norĩ danhowamhã te ai'aba'rê, 'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehã're 'manharĩ hã te te siwi âri sina. Duré oto â zaihã u sihutu wamhã, â wa tipara hã te te sôré wi, ¹⁶ma tô â praba hã mazazã. Tawamhã ma tô taré sãrã u ti'ãtã, Sartã na 'ri nho'omo nhisi niwĩ 'ri nho'u Adã na isisi tēmehã. Tawamhã pi'reba ma tô â hã ône haré ti'rê pese, Â Warĩri na pu'u nhisi u. Tahawa ma tô oto a'uwê norĩ hã saprĩ za'ra, Zerico 'rata ti'ai u hã. ¹⁷Izaraéu nhihudu norĩ hã ti'ai 'ré te te iwati'i za'ra na ma tô saprĩ za'ra. Taha ré, ma tô sasedoti norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedehã're 'manharĩ te te siwi i'ãri hã rob'rê wa iré mazahãri za'ra Zodã pa â wa'wamhã. Tahawa, ma tô a'ã tamem haré aimasa, uburé da te âma isaprĩ za'ra zéb u.

12 na êne da te dasiwi isa'razé wasu'u, âma idasipo're pu'u za'ra zéb da

4 ¹Tawamhã uburé Izaraéu norĩ Zodã pa â na te te saprĩ za'ra pari, ma tô Uburé Danhib'apito hã tãma tinha âne, Zozuéhê ma:

²— Ma'ápé aibã norĩ 12 na pisutu za'ra na, Izaraéu nhihudu wamri mono bâ misi si. ³Tawamhã te za âne tãma iwaihu'u za'ra za: "Ma'ápé êne hã 12 na asiwi waibui wa'aba Zodã pa â wa'wamhã, sasedoti norĩ iwa isimasabzéb âmamhã. Tawamhã ta hã êne hã te za i'wasari 'wa, asiwi sa'ra wa'aba da, â mara na za 'ri hã asima isãrĩ za'ra wa'aba zéb âmamhã."

⁴Tawamhã Zozué, aibã 12 na te te ipisutu za'ra norĩ zô, te hã. ⁵Tahawa, te âne tãma nharĩ za'ra:

— Mo oto ai'aba'rêi wa'aba, ate za'ra wa'wa Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehã're 'manharĩ nhowa. Tawamhã te za tô ime ai'aba'rêi wa'wa, Zodã pa â aiwa âma isipo'o u. Aihãiba mono bâ te za misi si asisé u isa'ra wa'wa êne hã, Izaraéu nhihudu wamri za'ratazéb zarina. ⁶Ta hã êne hã Uburé Danhib'apito nhimi'manharizém na âma 're idasipo're pu'u

za'ra mono zéb da hã, te za 're simi'wara. Apto'o ré, ai'ra nori wa'wa hã â hã êne marĩ te te iwasu'u na te te 're asadhanarĩ za'ra wa'aba mono wamhã, ⁷te za tãma 're iwasu'u za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehâre 'manharĩ, Zodã pa â na te te saprĩ wa, tô taha bâta na â ipraba nhimizazãri na hã. Tahawa â hã êne hã Izaraéu nhihudu norĩ ma, te za sina tãma wasu'u za'ra, ône u'â âma 're isipo're pu'u za'ra mono zéb da hã.

⁸Tawamhã aibã nori hã, Zozué te te tãma iwaihu'u za'ra zéb zarina, ma tô siwi mreme 'manha. Zozuéhẽ ma, Uburé Danhib'apito te te tãma inharizéb zarina ma tô Zodã pa â wa'wa âma êne 12 na siwi waibu, Izaraéu nhihudu wamri mono bâ misi si. Tawamhã te te oto 'wasari wamhã, ma tô sa'ra za'ra, romhã 'manharĩ na 'ri isisörẽ âma.

⁹Tawamhã Zozuéhẽ zama ma tô 12 na êne hã Zodã pa â wa'wa amamhã dame sa'ra, sasedoti nori, wedehâre 'manharĩ te te siwi âri wa, iré isimiza-hãri za'ra zéb âma. (Ta hã êne te zahadu 're simi'wara.) ¹⁰Tahawa, sasedoti nori hã ma tô Zodã pa â wa'wamhã mazahãri za'ra, Uburé Danhib'apito hã, Zozuéhẽ ma te te iwaihu'uzéb zarina a'uwẽ nori hã uburé te te i'manharĩ za'ra zéb u, Mozésihi ma rotizéb zarina.

Tawamhã a'uwẽ nori â na ma tô sa'etẽ saprĩ za'ra. ¹¹Uburé te te saprĩ za'ra wamhã, ma tô wedehâre hã sina sörẽ za'ra, isowab za'ra duré hâimana za'ra da. Tawamhã sasedoti nori zama ma tô sina danho're za'ra, danhowa hâimana za'ra da, ta nori hã. ¹²Aibã Rubêhẽ nhihudu nori hã, Gadihi nhihudu nori hã, duré Manaséhẽ nhihudu nori hã bâta pusizém hawimhã, ma tô danhowa saprĩ za'ra, simire za'ra sina si'wapé za'ra da hã, Mozési te te iwaihu'uzéb zarina. ¹³40 miu na aibã nori hã ma tô si'wapé za'ra da, simire sina â na saprĩ za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono Uburé Danhib'apito nho'a, romharé u Zerico niwĩ. ¹⁴Tawamhã taha bâta na hã Izaraéu nhihudu nori, Zozué aibã dama isa'etẽ na te te waihu'u za'ra da hã, ma tô Uburé Danhib'apito hã tãma 'manharĩ za'ra. Tahawa Mozési te te siwi 're iwazéb za'ra mono ne, ma tô duré Zozué hã te te siwi 're wazé pese.

¹⁵Tawamhã Uburé Danhib'apito te Zozuéhẽ ma tinha, âne:

¹⁶ — Sasedoti nori, ite wedehâre te te siwi i'âri nori ma, nharĩ za'ra na, Zodã pa â hawimhã wairébé da.

¹⁷Tawamhã Zozué ma tô âne hã 'manha. ¹⁸Tawamhã sasedoti nori, Zodã pa â hawi wairébé wa, ti'a i'rẽ tipara na te te wati'i za'ra pari, ma tô â hã oto apã tipraba. Duré iwana te te isuwai mono ne, ma tô apã pazaihã hã te te suwa.

¹⁹Tahawa, a'amo za'ratazẽ imorĩ'rata na bâdã dia 10 na ma tô a'uwẽ nori saprĩ za'ra, Zodã pa â na hã. Tawamhã Gilgau na 'ri wa'õtõ nhisi âma ma tô sima 'ri nhoré za'ra, Zerico âma bâta pusizém niwĩ. ²⁰Tame ma tô Zozué, 12 na êne hã sa'ra, Zodã pa â hawi te te isani za'ra hã. ²¹Tawamhã Izaraéu nhihudu nori ma, ma tô âne nharĩ za'ra:

— Niwa apto'o ré, êne marĩ te te iwasu'u na ai'ra nori hã duré asihudu wa'aba mono hã, timama te te 're sadanharĩ za'ra mono wamhã, ²²te za âma tãma 're irowasu'u za'ra wa'aba mo, Izaraéu nhihudu nori, Zodã pa pa'rẽ na te te isaprĩ za'ra zém na hã. ²³Uburé Danhib'apito ate wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô Zodã pa â hã aima 'ré za'ra wa'wa, âma isaprĩ za'ra wa'aba zéb da hã, Âprẽ na â poré nhisi te te wama i'rẽ za'ra ne, wa te âma isaprĩ za'ra zéb da hã. ²⁴Âne wa, te za daro mono bâ uburé pese da te 're waihu'u za'ra, Uburé

Danhib'apito ate wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono iwaihu'u pese nhiptetezé hã. Taha dâ'âsina te za duré a nori wa'wa ône u'â 're iwazéb za'ra wa'aba mo za.

5 ¹Tawamhã uburé amoreu nhib'apito nori, Zoda pa zara niwî bâta zasizém niwî 're ihâimana za'ra mono nori hã duré Cana'ã nhib'apito nori, âporé Mediterâni u zaihá na 're ihâimana za'ra mono nori zama, ma tô waihu'u za'ra, Zoda pa â, Uburé Danhib'apito te te i'rézé hã, Izaraéu nhihudu nori te te âma isapri za'ra zéb da hã. Tahawa Izaraéu nhihudu nori hã isiniwî te te oto sapri za'ra wamhã, ma tô ta nori hã tâma tipahi pese za'ra. Ma tô duré siptete hai'utôri za'ra.

Gilgau âma Izaraéu nhihudu nori, da te isihâiwata nhihâri za'ra zé wasu'u

²Tawamhã Zozuéhé ma, te Uburé Danhib'apito hã tinha, âne:

— Ma'âpé êtê na sib'ézé hã a'manharî, Izaraéu nhihudu nori hã âma anhi-hâiwata nhihâri da, maparane âma.

³Tawamhã Zozué ma tô a'manha, sib'ézé hã. Taha na ma tô duré Izaraéu nhihudu nori hã anhihâiwata nhihâ, êne hã Danhihâiwata Nhihârizém na isisi âma. ⁴Uburé aibâ nori si'wapé za'ra da, Ezitu hawi iwairébé nori hã ro supara 'ré si 're isa'wari mono zé bádâdi na si'utôri wa, ma tô âne hã 'manha, Zozué hã. ⁵Ezitu hawi uburé aibâ nori iwairébé hã, sihâiwata nhihâri ré si ma tô tihâimana za'ra. Tane nherê, a'ubuni wi, supara 'ré si 're irosa'wari mono na dasi'aba'rêi ré ipoto za'ra nori hã, da te tâma 'manharî za'ra ô di, isihâiwata nhihâri za'ra zé hã. ⁶40 na âma iwahub za'ra na ma tô Izaraéu nhihudu nori hã 're nomro, supara 'ré na si. Taha ré, uburé aibâ hã za oto 're isi'wapé za'ra mono wabre âma iwahub za'ra hã Ezitu hawi iwairébé nori hã ma tô tidââ za'ra. E marî wa. Uburé Danhib'apito nhimiroti te te 're wapari za'ra mono ô wa. Tahawa ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã sena na tâma ropisutu za'ra, ti'a iwê isimarî pe hã titômo na te te i'madââ za'ra da hã, te te tâma isa'rê za'ra ô na, ihi'rata za'ra nori ma, te te âma tâma iropisutu za'ra hã, i'uirî na te te wama isômri za'ra da hã. ⁷Tawamhã da'ra nori, timama nori nho'wa're're te te ipisutu za'ra hã zahadu a'ubuni wi ro supara 'ré na 're nomro mono ré, isihâiwata nhihâri'ô. Ta nori hã ma tô Zozué anhihâiwata nhihâ.

⁸Tahawa uburé te te isihâiwata nhihâri za'ra nori ma, tâma dâ'â za'ra da hã, ma tô a'â aihîni pese 'ri hã da te dasima isôré za'ra zéb âma si tihâimana za'ra. ⁹Tawamhã Uburé Danhib'apito, te Zozuéhé ma tinha, âne:

— Aipawa'âbâ âna Ezitu âma dama 're irob'ma'wamarî za'ra wa'aba mono zéb zarina rowazé hã wa tô aima sani za'ra wa'wa, â bâta na hã.

Âne wa, ma tô Gilgau^a na siwi romnhisi. Zahadu te âhâ na zama âma romnhisi hã 're hâimana.

¹⁰Tawamhã Izaraéu nhihudu nori, Gilgau âma te te sima i'ri nhoré za'ra zéb âma te tihâimana za'ra, romharé Zerico 'ri nho'u te te i'uirî âma. Tame ma tô hâiwahâ bâta 're dia 14 na, a'amo imorî'rata uptabi te na sima romhu'u za'ra, Pascoa na dato isa'êtê nhisi na barana hã. ¹¹Tawamhã awêm na ma tô tame ti'ai 'rep te na tisa hã tihu, amnho zazu na hã, duré i'u'êtê wapu mapu ô na zama hã. ¹²Tawamhã awê bâta na oto tâma hâimana za'ra ô di, mana na isa za'ra nhisi hã, Izaraéu nhihudu nori ma. E marî wa. Hâiwa hawi irere'ezé hã

a 5.9 Gilgau hã Ebreu nori mreme na hã, "dawazerezé" te wasu'u.

oto simizazâri wa. Tahawa ma tô ta wahub hawimhâ Cana'ã ti'ai 'remhâ dasa te te 're ihuri mono zém na oto âma sâna'rata za'ra.

**'Re ihâimana u'âsi mono te, dasi'wapéi 'manharî'wa
norî 'madâ'â'wa isihâi'rézé wasu'u**

¹³Tawamhâ Zozué, Zerico 'rata hâimana ré, ma tô aibâ simiza'rese ô ré tâma iwatobro hâ 'madâ, sib'ézé 'wa pa ré isô're isa hâ. Tawamhâ Zozué ma tô 'râwi itême wi. Itême wisi wamhâ, ma tô sadanha âne:

— E a hâ wasiré dasi'wapéi 'manharî'wa. E wanhitob'ru norî niwîmhâ.

¹⁴Tawamhâ ma te âne âma tâma wa'râ:

Mare di. Ta hâi ô di wa hâ, duré nima niwî ihâimana ô, wa hâ. Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono te, dasi'wapéi 'manharî'wa norî 'madâ'â'wa wa hâ, wa âmemhâ ihâiba.

Tawamhâ Zozué hi'râtîtô ma tô tâma nhamra. Ti'ai u ti'ubu na ma tô duré ropto, âma wata da. Tawamhâ te âne tâma tinha:

— Ìnhib'apito, asimiroti 'remhâ wa ihâimana. E marî, wa za asima iwézé hâ 'manha.

¹⁵Tawamhâ Uburé Danhib'apito te, dasi'wapéi 'manharî'wa norî 'madâ'â'wa ma âne âma sada'â:

— Ma'âpé aipara'uza hâ sani na. Ti'a, a hâ aipara na iwati hâ, iwazéb zahi.

Tawamhâ Zozué ma tô imreme zarina tipara'uza hâ sani.

Zerico âma da te i'ai'utézé wasu'u

6 ¹'Ri nho'u Zerico te, 'ridawa za'etê norî hâ sitop tete uptabi za'ra di, Izaraéu nhihudu norî sisisi tô da hâ. Tahawa ni'wa isébré da hâ mare di, duré ni'wa iwatobro da hâ mare di, 'ri nho'ômo hawimhâ.

²Tawamhâ Zozuéhé ma, te Uburé Danhib'apito hâ tinha, âne:

— Ma'âpé waihu'u! Zerico hâ wa tô aima tisô asib'rata, isib'apito hâ, duré ite dasi'wapéi 'manharî'wa isib'ru norî hâ. ³Tahawa a hâ, Izaraéu nhihudu norî te, dasi'wapéi 'manharî'wa norî me hâ te za misi si bâtâ mono na nasi 'rinho'u hâ asôré pese na ropârî za'ra wa'aba mono sina i'ui'ri za'ra wa'aba mo, 6 na bâdâ ihâimana 'remhâ. ⁴Ìte wedehâ're 'manharî nhowamhâ, te za sasedoti norî hâ 7 na ai'aba'rê, pone'ërebâ zéré mapure si'aibâ ômo na tinhimnhî-hârâzé hâ hâiba mono bâ te te 'wasari sina. Tawamhâ a hâ, 7 bâtâ âmamhâ ate dasi'wapéi 'manharî'wa norî me hâ te za 'rinho'u 7 na ropârî za'ra wa'aba mono sina asôré pese na asiwi i'ui'ri wa'wa, sasedoti norî hâ tinhimnhîhârâzé te te hâsi mono ré. ⁵Tawamhâ ta norî, pē'ê hâ sina te te hâsi mono wamhâ, te za uburé a'uwê norî hâ sa'etê uptabi tizadari za'ra. Tahawa, 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra 'râihâ hâ te za waptârâ. Tawamhâ hâiba mono bâ awa'awi te za 'ri nho'ômo u hâ sisa're, sisisi mono da.

⁶Tawamhâ Zozué, ma tô sasedoti norî zô hâ, te te tâma nharî za'ra da, âne:

— Wedehâ're 'manharî 'Re ihâimana u'âsi mono te ré hâ te za asiwi i'âri 'wa. Tawamhâ te za isôwamhâ 7 na sasedoti norî tinhimnhîhâsi zéb ré hâ ai'abaré.

⁷Tawamhâ te duré a'uwê norî ma nharî za'ra, âne:

— 'Ri nho'ômo uirîzém na ma'âpé âma sâna'rata za'ra wa'aba oto, ropârî za'ra wa'aba mono sina asôré pese aba na! Duré Uburé Danhib'apito te,

wedehâ're 'manharĩ nhowamhã te za dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã söré pese na hã ai'abaré.

⁸Tawamhã Zozué te te tãma iwaihu'u za'ra zéb zarina, ma tô wedehâ're 'manharĩ nhowa, sasedoti norĩ 7 na ihâimana za'ra tinhimnhihâsizé hârâ na hã âma sãna'rata za'ra. ⁹Tawamhã sasedoti tinhimnhihâsizé te te ihâsi norĩ nhowamhã te dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã ai'abaré. Te duré wedehâ're 'manharĩ zarina dasi'wapéi 'manharĩ'wa iwa'õtô hâiba amo isarina ai'abaré. Si'abaré sina ma tô te te hâsi, tinhimnhihâsizéb za'ra hã. ¹⁰Zozué hã ma tô a'uwê norĩ ma waihu'u siromo za'ra, a'â sadari za'ra mono tô da, duré a'â robruru te te siwi 'manharĩ tô da, te te tãma iwaihu'u za'ra zé bâtâ u. ¹¹Tawamhã Zozuéhê nhimiwada'uri zarina ma tô oto sasedoti norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehâ're 'manharĩ te te siwi âri sina, misi haré 'ri-nho'u hã siwi uirĩ. Taha pari ma tô apâ ai'abaré, romhã 'manharĩ na 'ri nhoré u, tame a'â âma awê za'ra da.

¹²Tawamhã awê bâtâ na mara hã ré, ma tô Zozué hã udu. Utu wamhã, wedehâ're 'manharĩ ma tô sasedoti norĩ hã siwi ti'â. ¹³Tawamhã wedehâ're 'manharĩ nhowa, te 7 na sasedoti norĩ tinhimnhihâsizéb ré ai'abaré, te te hâsi mono sina, duré ihârâ hã te te sahâri za'ra âna. Ta norĩ nhowa dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã te ai'abaré. Te duré wedehâ're 'manharĩ zarina ai'abaré, dasi'wapéi 'manharĩ'wa iwa'õtô hâiba amo hã, daza'u. Tawamhã danhimnhihâsizém hârâ hã simizahâri za'ra ô di. ¹⁴Tawamhã oto maparane bâtâ âmamhã ma tô te te ropârĩ za'ra mono sina söré pese na ai'abaré, 'ri-nho'u hã misi haré te te siwi uirĩ da. Taha pari ma duré apâ romhã 'manharĩ na 'ri nhoré u hã sina siri za'ra. Tawamhã 6 bâtâ remhã âne si ma tô nasi siwi 'manha.

¹⁵Tawamhã 7 bâtâ âmamhã robza'rã ré oto duré utu za'ra wamhã, ma tô 'ri-nho'u tô taha bâtâ na 7 na te te ropârĩ za'ra mono sina, sisöré pese na hã siwi uirĩ. Ôhõ bâtâ na si ma tô, 'rinho'u 7 na siwi uirĩ. ¹⁶Tawamhã oto 7 na te te siwi i'uirĩ zahu zéb âma sasedoti norĩ tinhimnhihâsizé te te siwi hâsi zahâri wamhã, ma tô a'uwê norĩ ma Zozué hã tãma nharĩ za'ra, âne:

— Oto asadari na hã aihâsi aba! Uburé Danhib'apito ma tô oto Zerico hã aima sômri za'ra wa'wa. ¹⁷Tahawa, uburé marĩ hã 'ri nho'ômo 're, ihâimana za'ra mono hã te za asiwi i'uprosi 'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono ma 're idanhoprub za'ra mono ne. Pi'ô Raabi, sihâiba wa'âbâ zô 're isi'rui mono si te za siwaprosi dââ âna hã tihâiba, duré uburé isörôwa 're, ihâimana za'ra norĩ zama. E marĩ wa. Ô hã wapsâi'a'wa norĩ wa te isatôri za'ra hã te te simi'uri zahuré wa. ¹⁸Tane nherê, marĩ hã asiwi uprosi aba da, te aima i'ru za'ra wa'wa hã asiwi waibui wa'aba ô di za. 'Mai'âri aba wamhã, te za ropire hã duré ropsi'utôrizé hã asina i'mai'âwisi 'wa, Izaraéu nhihudu norĩ te 'ri nhoré u hã. ¹⁹Tane nherê, êtê waipo prã prata na, êtê waipo pré oru na, êtê topsada brôzi na, duré isi'uwazi tete na danhib'manharĩ mono hã, uburé â norĩ, Danhib'apito te hã za. Ta hã te za ite marĩ wa'âbâ za'êtê nhimi'warazéb 're dasiwi sa'ra ni.

²⁰Tawamhã sasedoti norĩ hã tinhimnhihâsizé te te oto hâsi. Tawamhã ihârâ, Izaraéu nhihudu norĩ te te wapari za'ra wi, ma tô sa'êtê uptabi tihârâ za'ra. Ta hawi ma tô 'ri 'wawi wa'ra 'râihâ hã ône haré waptârâ. Tawamhã uburé âma isite mono bâ ma sisisi. Tahawa, ma tô siwi ti'â, 'ri nho'u hã. ²¹Ma

tô duré tinhi'wa na aibâ norĩ hã, pi'õ norĩ hã, ai'uté norĩ hã duré ihi norĩ hã te te siwi simro, 'ri nho'õmo wa, uburé 're ihâimana za'ra mono norĩ hã. Ma tô duré te te siwi simro, powawẽ norĩ zama hã, pone'ërebâire, duré awaru po're pore.

²²Tawamhã te Zozué, aibâ norĩ te te iwapsã'i'a zahuré ma hã, tâma nharĩ zahuré, âne:

— Ma'apê azasi aba, Raabi siwa'âbâ zô 're isi'rui mono nhorôwa u, we wazere aba da rob u, isiré isôrôwa 're, isi'ubumro norĩ me, tâma iropisutu aba zéb zarina.

²³Âne te te tâma nharĩ zahuré wamhã, ma tô wapsã'i'a'wa norĩ hã Raabihi nhorôwa u tizasi zahuré. Tawamhã Raabi hã ma tô wazere zahuré, imama, ina, isisânawã norĩ, duré uburé isôrôwa 're, 're ihâimana za'ra mono norĩ hã. Uburé pese isôrôwa 're, 're ihâimana za'ra mono norĩ, 'ri hawi te te azani zahuré wamhã, ma tô duré Izaraéu nhihudu norĩ te, romhã 'manharĩ na 'ri mana u hã da'a'awisi zahuré. ²⁴Tawamhã 'ri nho'õmo âma ma tô oto siwi ro'o, duré uburé pese marĩ iwa ihâimana za'ra âma. Tane nherẽ, êtẽ waipo pré oru 'manharĩ norĩ hã, êtẽ waipo prã prata 'manharĩ, êtẽ topsada brôzi 'manharĩ, duré isi'uwazi tete 'manharĩ norĩ hã da te âma dasiwi ro'o ô di. Â norĩ si ma tô Uburé Danhib'apito nhorôwa 're, marĩ iwa'âbâ za'etẽ nhemézéb 're dasiwi sême ni. ²⁵Tawamhã Zozué, ma tô Raabi siwa'âbâ zô 're isi'rui mono si duré uburé pese isôrôwa 're, 're ihâimana za'ra mono norĩ hã rême za'ra hâiba ré, wapsã'i'a'wa norĩ Zerico u te te isatõrĩ zahuré hã, te te simi'uri zahuré wa. Taha dâ'â sina te isihudu hã Izaraéu nhihudu norĩ siré 're hâimana za'ra, âhã na zama.

²⁶Tahawa, ma tô Zozué hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi na 'ri nho'u ihâimana âma ipire na ropisutu, âne:

— Ni'wa, 'ri nho'u Zerico te te apã 'ri wahutu wamhã, te za Uburé Danhib'apito nhimirob'manharĩ wasété zéb ré si 're hâimana!

Duré ni'wa 'ri nhana'ratázéb da, te te sa'ra wamhã, te za ti'ra potorada hã simini!

Duré ni'wa hã 'ridawa isa'êne te te apã âma sasõmri za'ra wamhã, te za ti'ra nhobabati hã simini!

²⁷Âne ma tô Uburé Danhib'apito, Zozuéhé siré tihâiba. Tawamhã ma tô iwasu'u za'êne hã ti'ai wa'õtõ nho'õmo mono bâ te te ropé.

Acã iwasétézé wasu'u

7 ¹'Re ihâimana u'âsi mono ma tô aré tâma roti siromo za'ra, Izaraéu nhihudu norĩ ma, 'ri nho'õmo 're uburé marĩ za te te iprub za'ra hã ni'wa te te sima 'maihiri tã da. Tane nherẽ, aihĩni pese te te âne hã sima tété za'ra ô di. Acã hã ma tô marĩ simi'u. Tahawa ma tô Izaraéu nhihudu norĩ zada Uburé Danhib'apito hã tinhitĩ'ru za'ra. Acã hã, Carmihi 'ra, Zabdihi nhihudu, duré Zeraha nhihudu, Zudaha nhihudu norĩ hawi a'uwẽ.

²Tawamhã Zozué ma tô aibâ norĩ hã satõrĩ za'ra, Zerico hawi si'aba'rẽ da, Ai na 'ri nho'õmo nhisi u, Bétéu bâta pusizém niwĩ 're ihâimana mono niwĩ, Bete-Awé na romnhisi 'ratamhã. Ti'a te te siwi 'madâ'â da, ma tô satõrĩ za'ra.

Tawamhã oto ta nori hã si'aba'rêi wamhã, ma tã 'ri nho'u siwi waihu'u wê.

³Tawamhã oto apã sihutu wamhã, ma tã âne Zozuéhê ma rowasu'u za'ra:

— Uburé aihini pese iwasi'aba'rê da hã mare di za. Tahawa te za 2 miu na wahâiba za'ra na si iwazatôri za'ra, aibã nori hã, niha wamhã duré 3 miu na wahâiba za'ra na, Ai hã te te siwi i'wapé da hã, ômemhã da'umrore na 're dahâimana za'ra mono wa.

⁴Tahawa ma tã 3 miu na ai'aba'rê, aibã nori hã. Tane nherê, Ai âmamhã aibã nori hã ma tã Izaraéu nhihudu nori hã te te wano'ô. ⁵Tahawa, ma tã aiwétési siwi uprosi, 36 na. Tawamhã 'ri nho'ômo te, 'ridawa za'êtê hawi ma tã Izaraéu nhihudu nori zarina sisa're, êtê nhihârizéb u. Tawamhã êtê na si'razé rowahâpã na ma tã te te pãri. Tahawa, ma tã a'uwê nori wi hã tirobzei'ô pese za'ra. Ma tã duré siptete hai'utôri za'ra.

⁶Tawamhã Zozué, ti'ua ma tã hâiwazu, robzei'ô zé te. Ti'ai u, ma tã duré sime. Ti'ubu na ma te ti'ai u ropto, Uburé Danhib'apito nhimiroti ré wedehâ're 'manharĩ nho're. Tawamhã tã ône Zozuéhê siré ma tã Izaraéu nhihudu nori ma i'rânho'ômo nori hã siwi 'manha. Tahawa ma tã hâiwahã u ime tihâimana za'ra. Duré isine ma tã siwi 'manha: Ti'a na ma tã si'râzazub za'ra, robzei'ô na tihâimana za'ra zém na siwasu'u za'ra da. ⁷Tahawa te Zozué tinha, âne:

— Uburé Danhib'apito, îte 'Re ihâimana u'âsi mono, e marĩ da, ma tã bété ã hã a'uwê panho'u Zodã pa na te te isapri za'ra da hã isa'rê. E amoreu nori ma, wanhomri za'ra wa, duré ta nori hã te te siwi wanhimro da. E marĩ wa bété, Zodã pa zara niwimhã wahâimana u'âsi za'ra ô di. ⁸Înhib'apito, Izaraéu nhihudu nori hã tinhitob'ru nori ma sisa're mono wa, niha hã te aima nharĩ waihu'u ô di. ⁹Cananeu nori hã duré uburé ã hã ti'ai 're, 're idahâimana za'ra mono nori hã âne na te te waihu'u za'ra wamhã, te za siwi wa'uirĩ. Duré te za tawamhã uburé siwi wa'uprosi za. Âne wamhã, e marĩ te za asisi za'êtê ma ropibu ma hã i'manha.

¹⁰Tawamhã Uburé Danhib'apito, ma te Zozué sada'â, âne:

— Aiwahutu! E marĩ wa, te bété tane ti'ai u ai'ubu na roptom haré asã.

¹¹Izaraéu nhihudu nori hã ma tã tiwasétê za'ra. Te te sima 're tété za'ra mono da, înhimiroti te i'manharizé hã ma tã siwi tirê. Te te siwi prob da, te tâma i'ru za'ra 'remhã ma tã marĩ hã tâma tihâimana za'ra. ã hã ma tã ta nori hã simi'uri za'ra. Ma tã sadawa hapeze za'ra. Tinhimarĩ wazari ma tã sa'ra za'ra.

¹²Âne wa, tinhitob'ru nori da, Izaraéu nhihudu nori, sada hâimana waihu'u za'ra ô di tã oto. Tãma sisa'rei ze mono di. E marĩ wa. Ta nori hã isi'utôri da si, te tâma pisutu za'ra wa. Marĩ te te isimi'uri za'ra hã asiwi uprosi aba ô wamhã, wa hã asiré za'ra wa'aba ihâimana da hã mare di za. ¹³Tahawa ma'âpê aiwahutu, a'uwê nori ma, waihu'u za'ra da aimorĩ da, ta nori hã sipse za'ra da, înhore simasab da, awêmhã. Tawamhã te za wa hã Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu nori te 'Re ihâimana u'âsi mono, tâma îzadawa wasu'u za'ra, âne: "Izaraéu nhihudu nori, ma tã marĩ asisa isa'ra wa'wa, prob za'ra wa'aba da, wa hã te i'rui 'remhã. Tawamhã marĩ ma, tâma rowairébê za'ra wa'aba ô wamhã, asitob'ru nori da, asiptete na i'aihâimana za'ra wa'aba da hã mare uptabi di za. ¹⁴Awêmhã te za Izaraéu nhihudu nori ai'upsâtã mono bâ asihâi'rê za'ra wa'wa, dapisutuzé ihâimana u. Tawamhã wa hã nimahã nhihudu upsãna te pisutu wamhã, te za imorĩ'rata na dama tihâimana za'ra, danho're u, dasisânawã siwadi iwa'ôtô mono bâ. Tawamhã te i'maipisudu hã

te za danhowamhã sihâiré za'ra, dahawi a'uwê mono bâ upsâtã pese na. Tame te za i'râsutu âma dahawi a'uwê upsâna hã sihâiré za'ra, te ipisutu za'ra hã, tô aibâ norĩ hã. ¹⁵Tawamhã ni'wa te ipisudu hã marĩ te te isimi'uri hã te za prémhã dasiwi 'râmi ni za, duré uburé pese marĩ tâma ihâimana za'ra zama. Â hã aibâ marĩ te te i'manharĩ hã, wasété uptabi di. Ta hã ma tô ãnhimiroti hã upa. Taha zarina ma tô sina ro'wa'rutu, Izaraéu 'remhã."

¹⁶Tawamhã Zozué ma tô robza'rã ré a'uwê norĩ ma waihu'u za'ra, Izaraéu nhihudu upsâtã mono bâ sihâiré za'ra da. Tahawa, Zudaha nhihudu norĩ ma tô wasu'u za'ra. ¹⁷Taha pari Zudaha nhihudu norĩ ma, te te tâma 'ru za'ra wamhã, ma tô sihâiré za'ra. Tahawa, Zeraha sisânawã siwadi upsâna hã ma tô wasu'u za'ra, dapisutuzé hã. Tawamhã Zeraha sisânawã siwadi upsâna te te 'mahârã wamhã, ma tô duré wasu'u za'ra, Zabdihi sisânawã upsâna hã. ¹⁸Tawamhã oto i'râsutu âma ma tô Zabdihi sisânawã upsâna hã 'mahârã za'ra, aibâ mono bâ. Tawamhã ma tô Acã wasu'u. Ta hã Carmihi 'ra, Zabdihi nhihudu, duré Zeraha nhihudu, Zudaha nhihudu norĩ hawimhã.

¹⁹Tawamhã Acãhã ma, te Zozué tinha, âne:

— Î'ra, sena na te za asiwê'ô, Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono nho're. Îma wasu'u na, marĩ i'manharizé hã; duré rosa'rata tô, asima i'udã da hã.

²⁰Tawamhã Acã, ma tô sada'ã, âne:

— Îhe, tô sena wa tô ãwasété, Uburé Danhib'apito Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono wi. Tahawa wa za tô aima wasu'u, marĩ te i'manharizé hã. ²¹Marĩ hã te iwaibu za'ra 'remhã, wa tô Babilonia hawi da'uza ihâpa iwê hã 'madã. Duré êtê waipo prã prata zama wa tô 200 na iwa'ôtô waré hã 'madã, duré êtê waipo pré oru n iwa'ôtô waré hã aiwa âma isipo'o na ipire pibuzém na hã. Â norĩ hã îma 'ruiwapari za'êtê wa, wa tô îsima sa'ra za'ra. Îte romhã 'manharĩ na 'ri 're, te daba'wara simi'uri pese na, ti'ai 'rowi. Da'rowimhã prata hã te duré daba'wara.

²²Tawamhã Zozué, Acãhã nhorôwa u sa'êtê sisa'rei mono da hã, ma tô ni'wam norĩ aibã ma hã, rob'ru za'ra. Tahawa, ta norĩ hã ma tô sena na marĩ ti'ai 'rowi isimi'wara hã siwi tisã, duré da'rowi prata isimi'wara hã. ²³Tawamhã romhã 'manharĩ na 'ri hawi te te siwi sani za'ra wamhã, Zozuéhé ma, duré uburé Izaraéu nhihudu norĩ ma, te te siwi 'wasari wamhã, ma tô siwi sa'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono Uburé Danhib'apito nho'remhã. ²⁴Tawamhã Zozué, uburé Izaraéu nhihudu norĩ me hã ma tô siwi pa'ubumro, Acã hã. Duré êtê waipo prã prata, da'uza ihâpa, êtê waipo pré oru na iwa'ôtô waré, î'ra si'aibã norĩ, î'ra sipi'ô norĩ, duré ite powawê norĩ, awaru po're pore norĩ, pone'ërebãire norĩ, isib'ri, duré uburé pese isimarĩ norĩ hã ma tô siwi 'wasa, Aco na romharé nhisi u hã. ²⁵Tawamhã te Zozué tâma tinha, âne:

— E marĩ da, ropire hã wanhiswi waptã'ã za'ra da, ma tô bété ã hã iwê'ô hã i'manha, a hã. Tahawa, âhã na te za Uburé Danhib'apito ropire hã asisiwi iwaptã'ã da hã aima 'manha!

Tawamhã ône haré ma tô Acã hã uburé pese dasiwi wĩrĩ ni, êtê na. Taha pari isôrôwa 're, ihâimana za'ra norĩ hã êtê na te te siwi simroi wamhã, ma tô siwi sãmra, unhamã wa, zata za'ra da hã. Duré uburé pese isimarĩ zama ma tô siwi sãmra, si'unhamã da unhamã wa. ²⁶Taha parimhã ma tô isisiwimhã êne siwi sa'ra 'rãihã pese. Zahadu te âhã na tamemhã êtê za'ra 'rãihã hã 're

hâimana. Tahawa taha romnhisi hã, “Dama marî 'manharî wasétézém na Romharé” te zahadu âhã na da te âma 're rowamri za'ra.

Tawamhã Uburé Danhib'apito nhiti'ruzé hã ma tô oto sa're.

'Rinho'u Ai na isisi isiprubzé wasu'u

8 ¹Tawamhã te Uburé Danhib'apito hã tinha âne, Zozuéhé ma: — Aipahi tô! Sada asib'ru na! Uburé ate dasi'wapéi 'manharî'wa norî me, 'ri nho'u Ai zada, asôré pese na ai'aba'rêi wa'aba. Wa hã wa za ta norî nhib'apito âma i'ai'uté za'ra wa'aba zéb da hã aipawaptob za'ra wa'wa. Tahawa asib'ratab za'ra wa'aba, wa za Ai âma a'uwê norî hã duré 'ri nho'u hã, duré isipti'a za'ra zama aima sômri za'ra wa'wa. ²Tahawa te za â hã 'ri nho'ômo ma, Zerico ma, i'manharî za'ra wa'aba ne hã tâma i'manharî za'ra wa'wa za. Tawamhã âhã na uburé pese marî mono hã, powawê norî hã te za aima tihâimana za'ra wa'wa. Tahawa ma'âpé pi'uriwi 'ri nho'ômo babarâ u ni'wam norî satôri za'ra na, simiza'rese ô ré bâtâ pisutu zarina te te isusi za'ra da hã.

³Tawamhã Zozué, uburé pese dasi'wapéi 'manharî'wa norî me ma tô oto sima robza'ra wê za'ra, te te ropârî za'ra mono sina sisôré pese na si'aba'rê da, Ai zada hã. Tawamhã aibâ norî 30 miu na isib'ru norî te te ipisutu za'ra, ma tô barana hã satôri za'ra, ⁴âne te te tâma iwaihu'u za'ra ré:

— Aima'uri za'ra wa'aba za, 'ri nho'ômo babarâ niwîmhã. Romhã na aihâimana za'ra wa'aba tô. Asimiza'rese sina te za sada aihâimana za'ra wa'wa. ⁵Tawamhã wa norî dasi'wapéi 'manharî'wa norî me hã wa za 'ri nho'ômo u wa te wasina rotété za'ra. Tawamhã Ai te, dasi'wapéi 'manharî'wa norî te te wa'wapé za'ra da, wazô wairébê wamhã, wa za imorî'rata na tâma iwasisa'rei mono ne a'â duré sena ne hã tâma wasisa're. ⁶Tawamhã ta norî hã wazarina sisa'rei mono wamhã, te za 'ri nho'ômo nhiti wama sina tipahã za'ra. Te za duré imorî'rata na wapahi te, tâma iwasisa'rei mono ne hã, wasisa'rei mono newa, wa'ama rosa'rata za'ra. ⁷Tawamhã âhã ré, i'aima'uri za'ra wa'aba zém hawimhã te za aiwairébê 'wa. Tawamhã te za 'ri nho'u asiwi i'âri 'wa. Tawamhã Uburé Danhib'apito, wate za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono te za Ai hã aima sômri za'ra wa'wa. ⁸Tawamhã 'ri nho'u asiwi âri aba parimhã, te za uzâ hã âma isôré wa'aba mo, si'unhama da, Uburé Danhib'apito te te i'ruzéb zarina. Âne wa aima 'ru za'ra wa'wa.

⁹Tawamhã Zozué ma tô, tô dasi'wapéi 'manharî'wa norî hã satôri za'ra. Te te satôri za'ra wamhã, ma tô Ai norî wa'wa Bétéu 're me tame rowa'wa sima'uri za'ra da hã ai'aba'rê, Ai âma bâtâ zasizém niwî. Tane nherê, Zozuéhé âma, romhã 'manharî na 'ri nhoré âma a'uwê norî siré hã ma tô âma ti'awê. ¹⁰Âma awê wamhã, mararé uptabi ma tô udu. Ma tô duré dasi'wapéi 'manharî'wa norî hã r'ã'ôtô. Tawamhã Zozué hã, Izaraéu nhihudu norî ma i'rânho'ômo norî me hã ma tô a'uwê norî nhowamhã te te ropârî za'ra mono sina sisôré pese na ai'aba'rê, Ai nho'ômoi wa'waibaba. ¹¹Tawamhã Zozuéhé siré dasi'wapéi 'manharî'wa, 'ri ahâ u 'ridawa za'êtê na 're idanhisisi mono zé wa'waibaba te te ropârî za'ra mono sina, sisôré pese na isi'aba'rê norî hã, ma tô hâiwa nhimire niwî sima 'ri nhoré za'ra, Ai norî wa'wamhã romharé ihâimana wa. ¹²Tawamhã Zozué, aibâ norî 5 miu na bâtâ zasizém niwî isima'uri za'ra da hã ma tô sôré, Aihî 'rem norî me, Bétéu me. ¹³Âne te te da'wapé za'ra da, dasi'wapéi 'manharî'wa, da te isôré hã: ni'wam norî hã romhã 'manharî na 'ri

nhoré hā, 'ri nho'u hāiwa nhimire niwī ihāimana āma, duré ihāiba amo norī hā bâta zasizém niwī. Tawamhā Zozuéhé āmamhā ma tô ti'awē, romharé āma.

¹⁴Tawamhā Ai te apito, Izaraéu nhihudu norī te te 'madââ za'ra wamhā, ma tô waptu na asapētē. Uburé tite dasi'wapéi 'manharī'wa norī me hā ma tô rob-za'rā ré wairé. Wairébé wamhā, ma tô, tô ôme iwana Izaraéu nhihudu norī te te i'wapé za'ra zéb u ai'aba'ré, te te duré 'wapé za'ra da hā, Zoda na romharé nhisi nho're āma. Tahawa, za ibabarāi hawi te te i'wapé za'ra da hā te te waihu'u ô di. ¹⁵Tawamhā Zozué, duré uburé Izaraéu nhihudu norī me da te āma ai'uté za'ra newa, ma tô a'ā tāma sisa're 'rānhipese sina, isarina za'ra a'ā sisa'rei mono da. Tahawa, a'ubuni wi supara 'ré si ro 're isa'wari mono u, ma tô a'ā tāma sisa're, sena ne hā. ¹⁶Tawamhā Ai āma uburé aibā norī zô ma tô sô tahāsi ni, Izaraéu nhihudu norī zarina isi'aba'rédā hā. Tawamhā oto Zozuéhé zarina si'aba'rési wamhā, ma tô 'ri nho'omo nhiti sina si'rédā za'ra. ¹⁷Uburé pese ma tô aibā norī hā Izaraéu nhihudu norī zarina wairé. Tahawa ma tô 'ri nho'u 'ridawa haré siwi tiré, ni'wa i'wawimhā isimapa da hā hāimana āna.

¹⁸Tahawa te Uburé Danhib'apito, Zozuéhé ma tinha, āne:

— Ma'āpé, Ai nho'omoi baba ate isi'uwazi 'rā'wa hā wē na. E marī wa. Ā hā 'ri nho'u hā za oto te aima sōmri wa.

Tawamhā te te tāma iwaihu'uzéb zarina ma tô āma sama. ¹⁹Tawamhā tinhib'rada oto hāimo te te wē wa, aibā norī isima'uri za'ra sa'ētē ma tô tiwa-hutu za'ra, 'ri nho'omo u sisa'rei mono da. Tawamhā 'ri nho'u hā ma tô siwi ti'ā. Ma tô duré ône haré te te āma siwi sōré, uzā hā. ²⁰Tawamhā Ai āma aibā norī siwa'rāmi te te rob'madââ za'ra wamhā, ma tô hāiwa u unhama nhizé isi'rési mono hā siwi 'madâ. Tane nherē, nima niwī sisa'rei waihu'u mono ô di. E marī wa. Izaraéu nhihudu norī, a'ubuni wi supara 'ré si ro 're isa'wari mono u tāma isisa'rei mono hā apā sitēmeb za'ra hā sô sito mono wa, te te i'wapé za'ra da hā siwi. ²¹Tawamhā Zozué norī, tite dasi'wapéi 'manharī'wa norī me hā ma tô siwi 'madâ, isiré norī 'ri nho'u te te siwi i'āri hā, duré te te āma siwi isōré mono zé, uzā hā. Tahawa ma tô apā sô a'āsi za'ra. Tahawa ma tô Ai āma aibā norī pāri na sāna'rata za'ra. ²²Tawamhā 'ri nho'omo āma Izaraéu nhihudu norī ihāimana za'ra zama ma tô wairé, Ai te, aibā norī te te 'wapé za'ra da hā. Āhā wa, aibā norī ma tô uiri pese za'ra ni. Tahawa ma tô Izaraéu nhihudu norī nhib'rata ai'utō. ²³Ai te, apito si, te dââ āna hā siwap-rosi tihāiba. Ta hā da te āri wa, ma tô Zozuéhé ma saprōni ni.

²⁴Tawamhā ma tô uburé tinhitob'ru norī, Izaraéu nhihudu norī hā siwi uprosi pese rom na, a'ubuni wi supara 'ré si ro 're isa'wari mono u isarina isi-sa'rei mono zéb āma. Taha pari Ai u apā si'aba'rési wamhā, ni'wam norī ihāi-mana za'ra hā ma tô duré tamemhā siwi uprosi. ²⁵Āne hā Ai āma uburé 're ihāimana za'ra mono norī hā tô taha bâta na ma tô ai'utō, 12 miu na dahāiba na. ²⁶Zozué hā ma tô wē u'āsi isi'uwazi 'rā'wa hā, Ai nho'omoi babamhā te te āma ti'awi āna, 'ri nho'omo āmamhā uburé a'uwē norī isi'utōri pese zéb u. ²⁷Tawamhā Izaraéu nhihudu norī hā ma tô marī te te sima waibu, 'ri nho'omo āma, Uburé Danhib'apito, Zozué te te 'manharī da, te te tāma iwaihu'uzéb zarina. ²⁸Zozué hā ma tô duré Ai āmamhā āma sazu. Tahawa ma tô isip-rubzé sa'ra 'rāihā na 're hāimana u'āsi. Tahawa, te āhā na zama baba na hā 're hāimana. ²⁹Tawamhā duré Ai āma apito, wede 're isa mono na ma tô sō'reti,

hâiwi. Tawamhâ hâiwi sa'o ré, âma hâiwahâ da ma tô tirê. Duré oto bâdâ sébré wamhâ, ma tô ihâiba hâ tî'ru, da te si'ra da, duré 'ri nho'ômo u 'ridawa za'êtê na 're idanhisisi mono zéb âma da te dasiwi me da. Tawamhâ êtê na ma tô dasiwi suwa 'râihâ ni. Ta hâ te zahadu âhâ na hâ 're hâimana.

**Zozué, Uburé Danhib'apito nhimi'ui'ééré, Izaraéu
nhihudu nori ma, te te isôrézé wasu'u**

³⁰Tawamhâ Ebau na êtê nhisi âma, ma tô Zozué êtê za'ra hâ 'manha, Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu nori te 'Re ihâimana u'âsi mono ma. ³¹Uburé Danhib'apito ma romhuri'wa Mozési, Izaraéu nhihudu nori ma, te te iwaihu-'uzéb zarina, ma tô 'manha, âne na Mozésihi nhimiroti na hâ: "Ma'âpé, êtê tômo wawê, isihâri za'ra ô na êtê za'ra 'manharî, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're idanhoprub za'ra mono zatazéb da hâ." Tawamhâ taha nhisiwi ma tô danhimizama da te izata pese na tâma âma tinhoprub za'ra, Uburé Danhib-'apito ma, duré aimawi da te dasima ipo'o hâiba amoi wa'ôto na hâ danhop-rubzéb âma dama 're irowê za'êtê za'ra mono nhisi na hâ. ³²Tawamhâ tame ma tô Zozué, Mozési te te irob'ui'ééré na hâ, Izaraéu nhihudu nori nho'remhâ âma rob'ui'ééré, êtê na. ³³Tawamhâ uburé Izaraéu nhihudu nori, ite za'ra i'râ-nho'ômo nori, dama ipire nori, da'âma rowairébé'wa nori, duré uburé isiré a'uwê'ô nori, iwazari 're ihâimana za'ra mono nori zama ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehâ're 'manharî a're si'uiwa na hâ aimasa, levita sisasedoti nori te te siwi imrami mono nhowamhâ. Duré a'uwê aiwa âma isipo'o na ma tô êne Gerizi na isisi nho'remhâ, duré Ebau na êne isisi nho'remhâ aimasa, Mozési te te dama iwaihu'uzéb zarina, sasedoti nori, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa para rowê hâ za te te tâma ipisutu za'ra da hâ, Izaraéu nhihudu nori ma. ³⁴Tawamhâ Zozué, te mreme 'râihâ na uburé sôré ibaihâ na âma irob'ui'éérézéb zarina 'Re ihâimana u'âsi mono, rowê te te dama 're i'apisutu mono zém na hâ, ro iwasédé te te duré dama 're i'apisutu mono zém na zama. ³⁵Mozésihi nhimiroti na âma irob'ui'ééré mono bâ, ma tô Zozué hâ uburé pese sôré, Izaraéu nhihudu uburé nori ma, pi'ô nori ma, ai'uté nori ma, duré isiré a'uwê'ô iwazari 're ihâimana za'ra mono nori ma. Te te 'mairême ô pese na ma tô uburé sôré, Zozué hâ.

Gibiâ nori, Zozuéhé ma, hâimana nhipese na te te i'manharî za'ra zé wasu'u

9 ¹Tawamhâ Zodâ pa bâtâ zasizém niwî, uburé apito 're ihâimana za'ra mono nori hâ ma tô âne na Izaraéu nhihudu nori te te da'âma i'ai'uté za'ra zé hâ waihu'u za'ra, êtê âma 're ihâimana za'ra mono nori hâ duré romharé âmam nori hâ, duré uburé âporé Mediterâniû zaihâ âmam nori zama, Libanu na romnhisi u hâ. Ta nori te apito, hitita nori te hâ, amoreu nori te hâ, cananeu nori te hâ, perizeu nori te hâ, heveu nori te hâ, duré zebuzeu nori te hâ. ²Tawamhâ â nori hâ, Zozué, Izaraéu nhihudu nori me te te 'wapé za'ra da hâ, ma tô uburé si'râ'ôto.

³Tawamhâ heveu nori, 'ri nho'u Gibiâ âma 're ihâimana za'ra mono nori, Zerico ma, Zozué te te i'manharizé hâ, duré 'ri nho'u Ai ma, te te i'manharizé hâ te te wapari za'ra wamhâ, ⁴ma tô sima waihu'u za'ra, Zozuéhé ma, niha na hâimana nhipese na te te tâma 'manharî za'ra da. Tahawa dasa hâ ma tô waibu za'ra. Te te waibu za'ra wamhâ, ma tô tite awaru po're pore nori ba

nhisiwimhã siwi 'wasa, sa'u idub'ratatare hã, duré romhã 'manharĩ na marĩ wa'u nhemézé isitari norĩ inomo hã babarĩ ré hã. ⁵Dapara'uza wasisi za'é i'rata na ma tô sipara'uza za'ra, isi'ére sipari na hã. Duré da'uza ihã siwazu ahã na ma si'uza za'ra. Tawamhã i'u'ëtê wapu i'rê'a te te ihuri mono da hã ma tô duré 'wasa, i'umimire hã. ⁶Tawamhã Gilgau âma romhã 'manharĩ na 'ri nhoré u ma tô ai'aba'rê. Si'aba'rêi wamhã, ma tô Zozuéhé ma nharĩ za'ra, duré uburé aibã Izaraéu nhihudu norĩ ma, âne:

— Wa norĩ wa tô we aihutu ni, ti'ai wa'õtô nho'u romhã uptabi hawimhã. Tahawa dasi'wapéi âna dahâimanazém na dasisazezé hã ma'âpé wama 'manharĩ za'ra wa'aba.

⁷Tane nherê, te Izaraéu nhihudu norĩ aibã norĩ hã tâma nharĩ za'ra, âne:

— Âté te 'râwimhã 're aihâimana za'ra wa'aba mo, wa'ratab za'ra. E niha wa za wasiwapari pire zém na wasisazezé hã wasima 'manharĩ za'ra ni.

⁸Tawamhã ma tô âne âma sada'âbã za'ra:

— Wa norĩ hã aima za'ra wa'aba romhuri'wa na 're iwahâimana za'ra mono da si, wa wasima wê za'ra ni!

Tawamhã Zozué te sadanharĩ za'ra âne:

— E 'wam norĩ hã bété, a norĩ wa'wa hã. E ma hawi we i'ai'aba'rêi wa'wa bété.

⁹Tawamhã Gibiã norĩ ma tô âne âma sada'âbã za'ra:

— Wa norĩ hã asib'a'uwê za'ra wa'wa, romhã na ti'ai wa'õtô nho'ômo âma 're iwahâimana za'ra mono, wa we âwamhã ai'aba'rê ni, Uburé Danhib'apito, ate 'Re ihâimana u'âsi mono wasu'u wa te wapari za'ra wa. Ô hã Ezitu âma uburé te te i'manharizé wasu'u hã wa tô wapari za'ra ni. ¹⁰Zodã pa bâtã zasizém niwĩ maparane apito amoreu 're ihâimana zahuré mono ma, marĩ te te i'manharizéb zama wa tô waihu'u za'ra ni; apito Seô, Hesbô norĩ nhib'apito ma, duré apito Ogue, Basã norĩ nhib'apito ma, Astarote âma aré 're ihâimana mono ma. ¹¹Tawamhã we wa te i'wasari da, dasa wa te ubumro za'ra da hã, ma tô wanhib'ihãa norĩ wama 'ru za'ra, duré uburé warob 're, 're idahâimana za'ra mono norĩ hã. Ma tô wama 'ru za'ra, wa te asôpêtê za'ra wa'aba wa, âne wa te aima nharĩ za'ra wa'aba da hã: “Wa norĩ hã aima za'ra wa'aba romhuri'wa za oto! Tahawa ma'âpé dasi'wapéi âna dahâimanazém na dasisazezé hã wama 'manharĩ za'ra wa'aba.” ¹²Ma'âpé wate i'u'ëtê wapu hã asiwi 'madâ'â aba! Aré wa'ro za'ra di, wanhorôwa hawi wawairébé na we oto wa te sãna'rata za'ra wamhã âwa. Tane nherê, ma tô oto âhã na hã wawi ti'rê tete za'ra. Ma tô duré wawi ti'umimi za'ra. ¹³Â hã romhã 'manharĩ wa, uva 'rãl wa'u isé hã wa te iwa i'masisi za'ra mono hã aré nomo hã téb za'ra di. Tane nherê, ma tô wawi nomohã sisinarĩ za'ra. Duré wa'uza norĩ hã, ma tô wawi hã sisinarĩ za'ra. Duré wapara'uza hã ma tô wawi tihâpã pese za'ra, romhã na we iré iwasi'aba'rê zarina.

¹⁴Tawamhã aibã norĩ Izaraéu nhihudu norĩ hã ma tô tisa te te i'wasari hã suru na siwi tē'ê za'ra.^b Tane nherê, Uburé Danhib'apito wi, rowaihu iwê hã te te tiwi waptêrê za'ra ô di. ¹⁵Tawamhã Zozué, Gibiã norĩ ma, ma tô dasisazezé hã tâma 'manharĩ za'ra, te te simro tô da, te te tâma iropisutu za'ra zém na

b 9.14 Duréihã dasi'wapéi âna dasiré 're dahâimana za'ra mono da, dasisazezé wasu'uzéb da hã ma tô dasa hã da te dasiwi 're 'manharĩ za'ra, dasiré.

hã. Tahawa Izaraéu nhihudu norĩ ma i'rânho'ômo norĩ zama ma tô ropisutu za'ra, za te te âma tâma i'uwaimrami za'ra zém na hã.

¹⁶Tawamhã si'ubdatô bâta parip si, ma tô Izaraéu nhihudu norĩ hã siwi upsibi me, Gibiã norĩ r'âwi 're ihâimana za'ra mono zé hã. ¹⁷Tahawa Izaraéu nhihudu norĩ ma tô 'ri nhoré hawi wairé. Wairébé wamhã, ma tô si'ubdatô bâta parip si aihutu, Gibiã norĩ te 'ri nho'ômo u, âne iwamri norĩ 're ihâimana za'ra mono zéb u hã, Gibiã, Cefira, Be'erote, duré Quiriate-Zeari. ¹⁸Tane nherê, dama i'rânho'ômo norĩ, Uburé Danhib'apito Izaraéu nhihudu norĩ te, 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi na, ropisudu Gibiã norĩ ma, te te tâma 'manharĩ za'ra wa, Izaraéu nhihudu norĩ hã te te siwi uprosi ô di. Tahawa ma tô tite i'rânho'ômo norĩ ma hã, uburé a'uwê norĩ hã tâma aiwapsari za'ra. ¹⁹Tane nherê, te âne âma tâma rowasu'u za'ra:

— Wa norĩ hã wa tô ropisutu za'ra ni, Uburé Danhib'apito Izaraéu nhihudu norĩ te, 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi na. Tahawa awa'awi na hã Gibiã norĩ hã wa te upi waihu'u za'ra ô di. ²⁰Wa te ropisutu za'ra wa, hãiba ré 're hâimana za'ra mono da, wa za tâma sawi za'ra ni. Ânei ô wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za wama rob'manharĩ za'ra. ²¹'Re hâimana za'ra mono tô. Tane nherê, te za mimi nhihâri'wa na duré â amrami'wa na wama 're hâimana za'ra.

Âne ma tô i'rânho'ômo norĩ hã dama nharĩ za'ra.

²²Tawamhã Zozué, Gibiã norĩ zô hârâ wamhã, te âne sadanharĩ za'ra:

— E marĩ da, ma tô wama asadawa nhipese za'ra wa'wa, romhã hawi we i'ai'aba'rêi wa'aba na asiwasu'u za'ra wa'aba na hã wama, sena na hã âme 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherê. ²³Âne hã 'manharĩ za'ra wa'aba wa, te za oto 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzéb ré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. Ône u'â te za aipawa'âbâ âna romhuri'wa na 're aihâimana za'ra wa'aba mo, wede nhihâri'wa na, duré îte 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa ma, â amrami'wa na hã.

²⁴Tawamhã ma tô âne âma sada'âbâ za'ra:

— Âne hã wa tô, 'manharĩ za'ra ni. E marĩ wa. Uburé Danhib'apito, ate 'Re ihâimana u'âsi mono hã wa te wasiwi waihu'u wa, tinhib'a'uwê Mozésihi ma te te iwaihu'uzém na uburé â hã ti'a Izaraéu nhihudu norĩ ma, za te te isômri na hã. Ma tô duré aima waihu'u za'ra wa'wa, sasâmri za'ra wa'aba mono sidâpâsi, za uburé nasi asiwi i'uprosi aba na hã, uburé iwa 're ihâimana za'ra mono norĩ hã. Tahawa wa tô âne hã 'manharĩ za'ra ni, aima wapahi uptabi za'ra wa'aba wa, za iwasi'utôrizém na hã. ²⁵Âhã na hã wa asib'ratab za'ra wa'aba wahâimana za'ra ni. Tahawa aima iwê za'ra wa'aba zéb zarina, marĩ wama 'manharĩ za'ra wa'aba.

²⁶Tawamhã Zozué hã ma te 'ma'rã, Gibiã norĩ 'wawimhã. Te te dama waprosi ô di, da te dasiwi i'uprosi da hã. ²⁷Tane nherê, tô taha bâta na ma tô tâma pisutu za'ra Gibiã norĩ ma, mimi nhihâri'wa na, â amrami'wa na, Izaraéu nhihudu norĩ ma, 're hâimana za'ra mono da, duré danhimizama zatazéb da, êtê za'ra u, Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono te u. Tawamhã âhã na zama te ta norĩ hã âne na romhuri hã te te 're 'manharĩ u'âsi za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zéb da, ro hã te te ipisutu âma.

Amoreu norĩ âma da te i'ai'utézé wasu'u

10 ¹Tawamhã apito Adoni-Zédéqui Zeruzalê âmamhã, ma tô Zozué 'ri nho'u Ai te te i'ârizé hã, uburé pese te te i'ri prubzé hã wapa, duré ite apito te te iwĩrizé hã. Tawamhã tô ône hã ma tô duré wapa, Zerico ma iromhâimanazé hã, duré apito ma. Duré Gibiã norĩ, Izaraéu nhihudu norĩ me dasi'wapéi âna dasiré 're idahâimana za'ra mono zém na isisaze za'ra zé hã ma tô waihu'u, duré Izaraéu nhihudu norĩ wazari 're ihâimana za'ra mono zéb zama. ²Tawamhã Zeruzalê âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã ma tô tipahi pese za'ra, 'ri nho'u Gibiã sa'êtê uptabi wa, 'ri nho'u hã dama i'rânho'ômo nhimi'madâ'ázéb ré dama sa'êtê na 're ihâimana za'ra mono ne. Ai nhipai u sa'êtê uptabi di. Duré ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ aibã norĩ hã isib'ru si. ³Tahawa ma tô apito Adoni-Zédéqui rowasu'u'wa norĩ satõrĩ za'ra, âne na romreme ré si'aba'rê da, Hebrô na 'ri nho'ômo nhisi âma apito Hoãhã u, Zamute na 'ri nho'ômo nhisi âma apito Pirãhã u, Laqui na 'ri nho'ômo nhisi âma apito Zapiaha u, duré Égrô na 'ri nho'ômo nhisi âma apito Débihi u:

⁴— We itême ai'aba'rêi wa'aba, Gibiã norĩ za wa te iwano'ô na asiwi ipawapto wa'aba da. E marĩ wa. Ô norĩ hã, Zozuéhé me sisaze za'ra wa, si'wapéi âna za siré 're ihâimana za'ra mono na hã.

⁵Tawamhã amoreu norĩ te 5 na apito ma tô si'rã'õtô, Zeruzalê hawimhã, Hebrô hawimhã, Zamute hawimhã, Laqui hawimhã, duré Égrô hawimhã. Ta norĩ hã ma tô tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã 'rã'õtô za'ra. Ma tô duré Gibiã hã siwi uirĩ. Tahawa, ma tô siwi sahu.

⁶Tawamhã ma tô Gibiã norĩ, Zozuéhé ma Gilgau âma 'ri nhoré u âne romreme hã tâma sômri za'ra:

— Warême za'ra tõi! We aimorĩ ai'aba'rê na, wapawaptob za'ra da, duré wanho'reptu za'ra da! Uburé apito amoreu norĩ hã êtê âma 're ihâimana za'ra mono hã ma tô wazada si'rã'õtô!

⁷Tawamhã Zozué, tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me Gilgau hawi ma tô uburé tipra. ⁸Tawamhã Uburé Danhib'apito, te Zozuéhé ma tinha, âne:

— ã hã apito norĩ ma hã aipahi za'ra tõi. Wa hã wa tô aima sômri siromo za'ra, asib'ratamhã. Tahawa ta norĩ hã tihâiba na te te aima wa'rãmi waihu'u za'ra ô di za.

⁹Tawamhã Gilgau hawi Zozué norĩ oto wairébé wamhã, ma tô marabâre sisarina ai'aba'rê. Tahawa, ma tô simiza'rese za'ra ô ré siwi sahu. ¹⁰Tawamhã Uburé Danhib'apito, amoreu norĩ 'rãi waihu'u âna hâimana za'ra da hã ma tô tâma 'manharĩ'wa za'ra. ãne ma tô apito norĩ âmamhã Izaraéu nhihudu norĩ hã âma ai'utê za'ra, Gibiã âma. Bete-Horô nho'ômo bådâdi i'rãsipra na isarina sisa'rei mono sina, ma te te pãrĩ, Azeca na 'ri nho'ômo nhisi u bådâdi na, duré Maqueda na 'ri nho'ômo nhisi u bådâdi na zama. ¹¹Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ ma, Bete-Horô bådâdi i'rãsipra na Azeca u tâma sisa'rei mono wamhã, ma tô Uburé Danhib'apito hãwa hawi tâzã hã isitob'ru norĩ nhisi-wimhã sa'wa. Tahawa ma tô ône haré ai'utô. Tãnhama na da'ahã uptabi na ma tô ai'utõrĩ ni, Izaraéu nhihudu norĩ te te idanhimro nhipai u hã.

¹²Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ ma, amoreu norĩ âma Uburé Danhib'apito te te âma i'ai'uté za'ra zé te te tâma isômri za'ra zé bâta na, ma tô Zozué hã tâma tinha, Izaraéu nhihudu norĩ nho'a, âne:

“Bâdâ, ma'âpé Gibiã nhisi nho'ômoi baba asimizazâri!
Duré a'amo, ma'âpé Aizarô na romharé nhisi nho'ômoi baba
asimizazâri!”

¹³Tawamhã bâdâ hã ma tô mazazâ. Duré a'amo zama ma tô mazazâ, tinhitob'ru norĩ na a'uwê isi'ruiwa'âbâ za'ra zéb u.

Ãhã na âma irob'ui'ére hã te Zasa na ibaihã nhisi 'remhã tihâiba.

Tawamhã ma tô hâiwa nho'ômo mazazâ bâdâ hã. Tahawa ma tô duré misi bâtâ wahuré na timorizéb upana hã tihâiba. ¹⁴Niwamhã taha bâtâ na ne iwana hã ihâimana ô, duré niwamhã za âne hã ihâimana zahu ô, Uburé Danhib'apito aibâ mreme te te iwapari ne hã. Âne ma tô tiromhâiba, Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ âma si'wapéi wa.

¹⁵Âne pari, ma tô Zozué norĩ, tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me hã apâ ai'aba'rê, Gilgau âma romhã 'manharĩ na 'ri nhoré u hã.

¹⁶Tahawa, 5 na apito norĩ ma tô aré dawi aimani za'ra, Maqueda âma êtê wa ab're 're sima'uri za'ra da. ¹⁷Tane nherê, ma tô dasiwi upsibi nhamra ni. Tawamhã Zozuéhê ma, ma tô duré wasu'u ni, isima'uri za'ra zé hã.

¹⁸Tawamhã Zozué te âne dama tinha:

— Nima norĩ êtê tômo wawê hã ma'âpé pizari za'ra wa'aba mono, êtê na ab're dawa u. Duré i'mairob'madâ'â za'ra wa'aba da hã niha asi'manhimizusi aba. ¹⁹Tane nherê, tamemhã asimroi wa'aba tô. Ai'aba'rêi wa'aba asitob'ru zarina. Daza'u isi'ubumro norĩ 'wapé za'ra wa'aba. Apâ tite 'ri nho'ômo u si'aba'rê da hã taré 'madâ'â za'ra wa'aba tô, Uburé Danhib'apito wate za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono te te aima sômri za'ra wa'aba wa, si'utôri pese da hã.

²⁰Tawamhã Zozué, dasi'wapéi 'manharĩ'wa Izaraéu nhihudu norĩ me ma tô te te siwi pâri uburé, aré te te siwi i'uprosizéb u. Dawi isimani za'ra norĩ si ma tô tite 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra pese 'remhã dawi tihâimana za'ra. ²¹Tawamhã dasi'wapéi 'manharĩ'wa Izaraéu nhihudu norĩ, ma tô uburé rowê na hã apâ sina siri za'ra, Maqueda âma romhã 'manharĩ na 'ri nhoré u hã, Zozué ihâi-manazéb u. Tawamhã oto ni'wa hã tinhiptete zarina te te nharĩ waihu'u ô di, Izaraéu nhihudu norĩ da, iromhâi-manazéb da hã.

²²E marĩ da te za bétê âne 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha pari te Zozué hã dama tinha, âne:

— Êtê wa ab're zadawa nhiti êne asiwi sa'rêi wa'aba. Duré 5 na apito norĩ hã we âwa asiwi simroi wa'aba mono.

²³Tawamhã ma tô tô âne hã tâma 'manharĩ za'ra. Zerusalê âma apito, Hebrô âma apito, Zamute âma apito, Laqui âmap te hã, duré Êgrô âmap te hã, êtê na ab're hawi te te siwi sani za'ra wamhã, ²⁴ma tô Zozuéhê tēmēmhã te te siwi simro. Tahawa, Zozué te sô tihârâ za'ra, aibâ norĩ Izaraéu nhihudu zô. Duré isiré isi'aba'rê norĩ ma hã ma tô tâma waihu'u za'ra, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ 'madâ'â'wai ma, âne:

— We âwa ai'aba'rêi wa'aba, â hã apito norĩ butu nhisiwi, aipara hã sôre wa'aba da.

Tahawa ma tō āne ta norī hā tāma 'manharī za'ra. ²⁵Tawamhā Zozué te duré āne tāma nharī za'ra:

— Aipahi za'ra wa'aba tō. Duré aiwi robzei'ō za'ra wa'aba tō. Asiptete za'ra wa'aba, duré asib'ru za'ra wa'aba. E marī wa. Uburé Danhib'apito te za āne hā tinhitob'ru norī ma te te 're a'manharī, uburé za asiwi 're i'wapé za'ra wa'aba mono norī ma.

²⁶Tawamhā Zozué ma tō apito norī hā simro. Ma tō duré wede 5 na isimasam na hāiwi sasōmri za'ra. Tahawa, āma imara za'ra zéb u ma tō hāiwim haré amnhatā u'āsi. ²⁷Tawamhā oto bādā zébré wamhā, ma tō Zozué hā dama 'ru za'ra, wede hawi, da te dasiwi wamirī wa, duré da te dasiwi sāmra da, ētē na ab're wa, dawi isima'uri za'ra zéb 're. Tawamhā ētē tōmo wawē norī ma tō ab're zadawa āma siwi sa'ra. Ta hawim haré te zahadu āhā na zama 're simi'wara u'āsi, tamemhā.

Zozué te te duré da'āma i'ai'uté hāiba amo zé wasu'u

²⁸Tawamhā Zozué, to taha bātā na Maqueda te te sahui wamhā, ma tō ti'ā. Apito ma tō duré tiwī. Duré uburé 'ri nho'ōmo wa, 're ihāimana za'ra mono norī hā ma tō uprosi. Tahawa, ni'wa hā hāiba ré hāimana ō di. Āne ma tō Zerico āma apito ma, te te i'manharizém ne hā 'manha, Maqueda āma apito ma hā.

²⁹Taha pari, Zozué, tite dasi'wapéi 'manharī'wa norī me ma tō ai'aba'ré, Maqueda hawī, Libna na 'ri nho'ōmo nhisi u hā. Tawamhā ma tō ta norī zama sahu za'ra. ³⁰Tawamhā Uburé Danhib'apito hā, 'ri nho'ōmo āma, duré apito āma te te āma ai'uté za'ra da hā ma tō tāma sōmri za'ra, Izaraéu nhihudu norī ma. Tahawa ma tō uburé iwa 're ihāimana za'ra mono norī hā siwi uprosi. Zerico āma apito ma te te tāma i'manharī za'ra ne, ma tō Libna āma apito ma hā siwi rob'manha.

³¹Taha pari, Zozué norī tite dasi'wapéi 'manharī'wa norī me ma tō Libna hawimhā ai'aba'ré, Laqui u hā. Tawamhā 'ri nho'u te te siwi uirī wamhā, ma tō duré siwi sahu. ³²Tawamhā maparane bātā āma dasi'wapéi āmamhā, ma tō Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norī ma hā sōmri za'ra, Laqui āma te te āma i'ai'uté za'ra zéb da hā. Libna ma, te te i'manharī za'ra zém ne, ma tō duré uburé siwi da'uprosi, Laqui āmamhā. ³³Tawamhā apito Horā, Geze na 'ri nho'ōmo nhisi te hā ma tō watobro, Laqui te te pawaptob da hā. Tane nherē, ma tō Zozué hā āma ai'uté apito āmamhā, duré isib'a'uwē norī āmamhā. Ni'wa hāiba ré hā te te rēme ō di.

³⁴Tawamhā Zozué norī, tite dasi'wapéi 'manharī'wa norī me ma tō Laqui hawimhā ai'aba'ré, Égrō u. Sihutu wamhā, ma tō 'ri nho'u siwi uirī. Ma tō duré ta hā siwi sahu. ³⁵Tahawa, ma tō duré tō taha bātā na siwi ti'ā. Tawamhā Laqui ma te te i'manharī za'ra ne, ma tō duré uburé pese siwi da'uprosi.

³⁶Tawamhā Zozué norī, tite dasi'wapéi 'manharī'wa norī me ma tō Égrō hawimhā ai'aba'ré, 'ri nho'u Hebrō u. Tahawa ma tō duré siwi sahu, ta norī hā. ³⁷Ma tō duré siwi ti'ā. Apito hā ma tō duré siwi tiwī. Duré Hebrō 're, 're idahāimana za'ra mono norī zama ma tō siwi uprosi, iwaptoma 're idahāimana za'ra mono norī zama. Tawamhā Zozué, 'ri nho'u te te siwi iprub da hā ma tō ti'ru, Égrō ma te te i'manharī ne, ni'wa hā hāiba ré hā hāimana āna.

³⁸Taha pari Zozué norī, tite dasi'wapéi 'manharī'wa norī me apā si'aba'rési wamhā, ma tō siwi sahu, Débi na 'ri nho'ōmo nhisi hā. ³⁹Tawamhā ma tō

duré 'ri nho'u siwi ti'â, isib'apito zama, duré uburé iwaptoma 'ri nho'ômo nori zama. Tawamhã ta nori 'ri nho'ômo mono 're, 're idahâimana za'ra mono nori hã ma tô uburé siwi uprosi. Âne ma tô Zozué, Débihi ma hã 'manha, duré ite apito ma hã, Hebrô ma te te i'manharĩ ne hã, duré Libna âma apito nori ma te te i'manharĩ za'ra ne hã.

⁴⁰Âne ma tô Zozué hã uburé ti'a nori âmamhã ai'uté za'ra, êtê âma apito nori 're ihâimana za'ra mono âmamhã, duré hãiwa nhimire niwĩ nori âmamhã, romharé nori âmamhã, duré êtê zahâpâm na'rata nori âmamhã. Ni'wa te te rême ô di. Uburé pese ma tô uprosi pese a'uwê hã, Uburé Danhib-'apito, Izaraéu nhihudu nori te, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te tâma i'ru za'ra zéb zarina. ⁴¹Zozué hã Cade-Banea hawi Gaza u hã ma tô da'âma ai'uté, duré Gosé niwĩ ro 're isa'wari mono hawi Gibiã u hã. ⁴²Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu nori te 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô tinhib'a'uwê nori ma, te te a'wapé. Tahawa Zozué hã ma tô apito nori âmamhã ai'uté za'ra, isipti'a za'ra âmam zama, tô misi haré dasi'wapézém na hã. ⁴³Âne pari ma tô Zozué nori tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori me hã apã ai'aba'rê, Gilgau âma romhã 'manharĩ na 'ri nhoré u hã.

**Apito Zabihĩ âma, duré ime 're ihâimana za'ra mono
nori âma, da te i'ai'uté za'ra zé wasu'u**

11 ¹Tawamhã rowasu'u wisi wamhã, Hazo na 'ri nho'ômo nhisi te apito Zabĩ hã. Ma tô romreme hã apito nori ma sômri za'ra: Zobabe, Madô te apito ma; Sirô âma apito ma, duré Aquisape âma apito ma; ²êtê âma apito 're ihâimana za'ra mono nori ma, hãiwa nhimire niwĩmhã; Zodã pa âma êtê nhi'riti romharé wa, 're ihâimana za'ra mono nori ma, hãiwa nhimi'e niwĩ pu Galiléia na isisi âmamhã; duré Dori na 'ri nho'ômo nhisi 'rata pazaihã na romharé wa, 're ihâimana za'ra mono nori ma. ³Tawamhã a'uwê, Zodã pa pazaihã si'uiwa na 're ihâimana za'ra mono nori tēmeme hã ma tô duré rowasu'u'wa nori satôri za'ra cananeu nori u hã, amoreu nori u hã, duré hitita nori u hã, perizeu nori u hã, êtê âma zebuzeu nori 're ihâimana za'ra mono nori u hã, duré heveu nori êne Hermo na isisi zahâpã Mispa na rowamri âma 're ihâimana za'ra mono nori u hã. ⁴Tahawa ma tô ta nori, uburé tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori ré hã wairé ahã uptabi na, pazaihã na supara'rê 're ihâimana za'ra mono ne. Duré awaru hã ahã uptabi di. Awaru na wedewara zapore na dasi'wapézéb zama duré ahã uptabi di. ⁵Uburé apito nori, ma tô tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori hã te te 'rã'ôtô. Merô na sipti nhisi 'rata ma tô sima 'ri nhoré za'ra, Izaraéu nhihudu nori te te 'wapé za'ra da hã.

⁶Tawamhã Uburé Danhib'apito te Zozuéhã ma tinha, âne:

— Tãma aipahi za'ra tô. Awêmhã tô âne bâta na wa za ta nori hã uburé pese uprosi, Izaraéu nhihudu nori ma. Tawamhã a hã ite za'ra awaru te za tiwi i'amori'ô. Te za duré âma tiwi i'azazu, wedewara zapore na dasi'wapézém na hã.

⁷Âne Zozué, uburé dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori me, ma tô Merô na romnhisi âma sipti 'rata sahu za'ra, simiza'rese ô ré. ⁸Tawamhã Uburé Danhib-'apito hã ma tô Izaraéu nhihudu nori ma sômri za'ra, te te da'âma i'ai'uté za'ra zé hã. Tinhitob'ru nori te te sahui wamhã, ma tô Sidô u isarina sisa're, Misrefote-Ma'i na 'ri nho'ômo nhisi u hã, duré bâta pusizém niwĩ êtê nhi'riti

romharé âma Mispa na êtê siwa'aba wa romharé nhisi u hã. Tame, ma tô duré 'wapé za'ra, te te uburé i'uprosizéb u. ⁹Tawamhã Zozué, Uburé Danhib'apito te te tãma i'ruzé hã ma tô 'manha. Awaru ite za'ra ma tô te te amorĩ'ô. Wede-wara zapore na dasi'wapézém na ma tô duré te te âma aro'o.

¹⁰Tawamhã Zozué te oto apâ mo. Apâ morĩ wamhã, ma tô 'ri nho'u Hazo hã ti'â. Ma tô duré tiwĩ, ite apito hã. Tahawa, â hã daza'ru niwĩmhã Hazo âma da'madâ'ázé hã isiptede, uburé da'madâ'â'wa norĩ hãiba amoi ma hã. ¹¹Ma tô Izaraéu nhihudu norĩ, iwa 're ihâimana za'ra mono norĩ hã uburé siwi uprosi. Duré 'ri nho'ômo na ma tô âma siwi ro'o. ¹²Âne Zozué, uburé 'ri nho'ômo norĩ, duré ite apito norĩ te te waibui wamhã, ma tô uburé uprosi, Uburé Danhib'apito ma romhuri'wa, Mozési te te iwaihu'uzéb zarina. ¹³Tane nherê, Izaraéu nhihudu norĩ, 'ri isiprum nhisiwi da te 're i'ri za'ra mono âma hã te te âma siwi sazui ô di. Hazo âmap si ma tô Zozué hã âma ro'o. ¹⁴Tawamhã marĩ iwa'âbâ za'êtê norĩ na, duré 'ri nho'ômo norĩ te danhimizama na hã ma tô Izaraéu nhihudu norĩ hã uburé pese âma ate za'ra. Tane nherê, ma tô uburé pese siwi da'uprosi, ni'wa hã hãiba ré hã hâimana âna. ¹⁵Uburé Danhib'apito, Mozési tãma iromhuri'wai ma, te te iwaihu'uzém na ma tô Zozuéhẽ ma tãma waihu'u, Mozési hã. Ta hã ma tô duré wapari pese, te te rême âna, Zozué hã. Tahawa ma tô uburé pese marĩ 'manha, Uburé Danhib'apito, Mozésihi ma te te 'manharĩ da, te te tãma i'ruzéb zarina.

Zozué hã te te duré da'âma i'ai'utézẽ wasu'u

¹⁶Âne ma tô Zozué uburé ti'a hã waibu, Zuda ti'a niwĩ êne ihâimana hã, uburé hãiba nhimire niwĩ ti'a hã, uburé Gosẽ na romnhisi niwĩ ti'a hã, Zuda ti'a niwĩ romharé hã, Zoda pa âma êtê nhĩ'riti siwa'aba wa, romharé hã, êtê niwĩ ti'a hã, duré Izaraéu na romnhisi niwĩ pu'u zaihá na romharé zama hã. ¹⁷Taha ro hã Halaque na êtê wamri hawi, Se'i na romnhisi 'ratamhã, Libanu âma romharé niwĩ Baau-Gadi na 'ri wa'ôtô nhisi u hã te nomro, Hermo na êtê zahâpâ na'rata âma. Zozué hã taha rom norĩ na ma tô uburé uprosi, apito norĩ hã. ¹⁸Â hã apito norĩ hã ma tô Zozué bâtâ ahã na hã te te a'wapé. ¹⁹Â hã 'ri nho'ômo norĩ nima hã Izaraéu nhihudu norĩ me âma sisaze za'ra ô di, si'wapéi âna siré 're ihâimana za'ra mono da na hã. Gibiã norĩ si ma tô âne hã tãma 'manharĩ za'ra, nima norĩ heveu 're ihâimana za'ra mono âma. Ihãiba amo norĩ si ma tô dasiwi waibu ni, dasi'wapéi u'âbâ. ²⁰Uburé Danhib'apito, â hã 'ri nho'ômo norĩ 're, 're ihâimana za'ra mono ma hã ma tô tãma 'manharĩ za'ra, pẽẽ tete na Izaraéu nhihudu norĩ te te 'wapé za'ra da, duré taha zarina uburé ta norĩ hã si'utõrĩ da, âma pẽẽzẽ za'ra âna, duré âma siwamri za'ra âna, âne na Uburé Danhib'apito, Mozésihi ma, te te iwaihu'uzéb zarina.

²¹Tawamhã âne hã romhâimana ré, ma tô Zozué, a'uwẽ i'rãihã anaqui na iwamri norĩ, êtê âma 're ihâimana za'ra mono hã uprosi: Hebrô âma, Débi âma, Anabe âma, uburé Zuda niwĩ êtê âma hã, duré Izaraéu niwĩmhã. Tawamhã uburé pese ma tô Zozué hã uprosi, duré ite za'ra 'ri nho'ômo norĩ zama. ²²Tawamhã anaqui norĩ, hãiba ré hã da te 'mairême ô di, Izaraéu nhihudu norĩ nhipti'ai âmamhã. Gaza âmap si, Gati âma, duré Asidodi âma ma tô ni'wam norĩ dââ âna hã tihâimana za'ra. ²³Âne ma tô Zozué, uburé ti'a norĩ hã waibu, Uburé Danhib'apito, Mozésihi ma te te inharizéb zarina, Izaraéu nhihudu wa'ôtô mono bâ te te sômri za'ra mono da, âma isipo'o mono hã.

Âne ti'a hã ma tô oto wa'udu, dasi'wapé na hã.

Mozési, apito norĩ âma, te te i'ai'uté za'ra zé nhihâtã wasu'u

12 ¹Apito norĩ âma, ma tô Izaraéu nhihudu norĩ hã ai'uté za'ra, Zodã pa zara niwĩ bâtã zasizém niwĩ 're ihâimana za'ra mono âma hã. Ma tô duré isipti'a za'ra na hã âma tiwi ate za'ra. Â hã ti'ai mono hã, Arno na romharé nhisi hawimhã ma tô nomro, Zodã na romharé nhisi zarina, Hermo na êtê nhisi u hã. Apito norĩ âma, Izaraéu nhihudu te te âma i'ai'uté za'ra mono nhisi hã âne: ²Imorĩ'rada hã Seõ na isisi, amoreu norĩ nhib'apito, Hesbõ âma 're isãmra mono. Taha si'i'rânho'ômozé hã Arno zadaré na romharé âma, aiwa rom na âma isipo'o na Aro'e hawi, Zaboqui na pa wamri u hã, amonita norĩ nhipti'a zadaré âmamhã. Taha si'i'rânho'ômozé hã Giliadi na ro aiwa âma isipo'ozém na. ³Tawamhã Zodã na romharé nhisi niwĩ bâtã pusizém niwĩmhã, Galiléia na pu'u nhisi hawi Bete-Zesimote u hã, ma tô Seõ isi'i'rânho'ômozé hã tihâiba, Â warĩrĩ na pu'u nhisi âma bâtã pusizém niwĩmhã, hãiwa nhimire niwĩ, Pisga na êtê nhisi zahâpã u.

⁴Ogue hã, Basã norĩ nhib'apito âmab zama ma tô Izaraéu nhihudu norĩ hã âma ai'uté za'ra, a'uwê Refaĩ na iwamri ma isi'i'rânho'ômo na te te ida'râsutu âmamhã. Tawamhã ta hã ma tô Astarote âma, duré Edrei na 'ri wa'õtô nhisi âma te te 're da'amadââ. ⁵Isimi'madâ hã Hermo na êtê nhisi niwĩb zama, Sa'uca hã, uburé Basã na romnhisi hã, Gezuri norĩ Ma'acati norĩ nhipti'a zadaré u hã, duré Giliadi ti'a na aiwa âma isipo hã, Hesbõ norĩ nhib'apito Seõhõ nhipti'a zadaré u hã. ⁶Mozési, Uburé Danhib'apito ma romhuri'wa, Izaraéu nhihudu norĩ me hã ma tô âne hã da'âma ai'uté za'ra. Tahawa ma tô ti'a â hã apito norĩ te hã tisõ, Rubêhê nhihudu norĩ ma, Gadihi nhihudu norĩ ma, duré bâtã pusizém niwĩ Manaséhé nhihudu norĩ ma.

Zozué, apito norĩ âma te te duré i'ai'uté za'ra zé wasu'u

⁷Uburé Zodã pa zara niwĩ bâtã zasizém niwĩ apito norĩ ti'ai 're, 're ihâimana za'ra mono âmamhã ma tô Zozué norĩ, Izaraéu nhihudu norĩ me hã âma ai'uté za'ra, romharé nhisi Libanu âma Baau-Gadi hawi, Halaque na êtê nhisi u, Se'i niwĩmhã. Zozué, â hã ti'a, tisiré Izaraéu nhihudu wa'õtô mono ma hã ma tô âma tâma sipo'o, õne u'â ite na tâma 're hâimana za'ra mono da hã. ⁸Â hã ti'a norĩ hã, êtê niwĩmhã, romharé hã, Zodã na êtê nhĩridi romharé hã, êtê u ti'a inomro hã, duré hãiwa nhimire niwĩ supara 'ré si ro 're isa'wari mono hã. Â hã ti'ai 'remhã hitita norĩ aré 're ihâimana za'ra mono hã, amoreu norĩ, cananeu norĩ, perizeu norĩ, heveu norĩ, duré zebuzeu norĩ. ⁹⁻²⁴Apito norĩ âmamhã da te i'ai'uté za'ra hã, âne 'ri nho'ômo nhisi 'rem norĩ hã: Zerico, Ai (Bétéu 'ratamhã), Zeruzalê, Hebrõ, Zamute, Laqui, Égrõ, Geze, Débi, Gede, Horma, Arade, Libna, Adulã, Maqueda, Bétéu, Tapua, Héfê, Afeca, Lasarõ, Madõ, Hazo, Sirõ-Merõ, Aquisape, Ta'anaqui, Megido, Quedesi, Zocne'ã (Carmelu ti'a niwĩmhã), Dori (pu'u zaihã niwĩmhã), Go'i (Galiléia niwĩmhã), duré Tirza niwĩmhã. Uburé apito norĩ za'ratazé, 31 na ihâiba hã.

Zozué hã, te te dama inharizé wasu'u

23 ¹Tawamhã Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô Izaraéu nhihudu norĩ, isitob'ru te te siwi i'uiĩ norĩ wa'wa rowé na si 're ihâimana za'ra mono da hã oto tâma pisutu za'ra. Duré Zozué 're hâimana hã mono wa, ma tô oto si'ihĩ pese. ²Tawamhã ma tô uburé Izaraéu nhihudu norĩ zô tihârã za'ra, dama roti'wa norĩ zô, dama i'rânho'ômo norĩ zô, da'âma rowairébé'wa norĩ zô, duré dama ipire norĩ zô zama. Āne te tâma nharĩ za'ra: — Wa tô oto wa hã i'si'ihĩ pese. ³Uburé Danhib'apito, wate za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono, ā hã a'uwē norĩ ma, ai'u'âbã za'ra wa'aba te te i'manharizé hã ma tô a norĩ wa'wa uburé i'madââ za'ra wa'wa. Ma tô duré ta hã ai'âma ai'wapé za'ra wa'wa. ⁴Ma'âpé âma aipo're pu'u za'ra wa'aba! Wa hã wa tô ti'a hã aima te po'o 'wa, Izaraéu nhihudu wa'ôto mono bâ, zahadu wa te âma i'ai-uté za'ra ô tede'wa na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Āne wa tô duré danhipti'a na wa te âma i'ai'uté za'ra hã te aima po'o 'wa, Zodã pa nho'ômo hawimhã, bâtã pusizéb u hã, duré pu'u wawē Mediterāniu u hã, bâtã sazizém niwĩmhã. ⁵Uburé Danhib'apito, ate 'Re ihâimana u'âsi mono 'wa hã te za ā hã a'uwē norĩ hã aima te te wano'ô 'wa. Te za duré romhã na te te aima sate za'ra wa'wa. Tawamhã a norĩ wa'wa ā hã a'uwē norĩ nhipti'a hã te za asiwi iwaibui wa'aba mo, Uburé Danhib'apito te te iropisutuzéb zarina. ⁶Tahawa te za sada asiptete za'ra wa'wa, uburé pese Mozési te te âma irob'ui'érezé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, niha na nima niwĩmhã isimiroti nhiti 're aihâimana za'ra wa'aba mono āna. ⁷Ā hã a'uwē isi'mairēme norĩ hã aiwazari wa'aba 're hâimana za'ra mono nherē, ime hã 're aihâimana za'ra wa'aba mono tô. Ite za'ra ihâiba'ô waihu'u pese newa âma 're iwata za'ra mono norĩ nhisi na hã 're nharĩ za'ra wa'aba mono tô. Ta norĩ nhisi na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono tô. Āma 're aiwata za'ra wa'aba mono tô. Duré is'oreb za'ra hã tâma 're aiwē'ē za'ra wa'aba mono tô. ⁸Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono siré si, 'rãwi 're aihâimana za'ra wa'aba mono, we 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono ne, ā bâtã u hã. ⁹Uburé Danhib'apito, a'uwē isa'ēne hã, duré isiptede hã ma tô romhã na hã te te sate. Duré ni'wa, ā bâtã u hã asada za'ra wa'aba siptete waihu'u ô di. ¹⁰Izaraéu nhihudu si misi nherē, te za tinhitob'ru norĩ ma hã te te arob'manharĩ, miu na ihâiba ma, sisa'rei mono da. E marĩ wa. Uburé Danhib'apito, ate 'Re ihâimana u'âsi mono 'wa hã, ai'âma za'ra wa'aba 're si'wapéi mono wa, te te iropisutuzéb zarina. ¹¹Tahawa ma'âpé asimi'ē na Uburé Danhib'apito, ate 'Re ihâimana u'âsi mono aba si asiwi 're sawi za'ra wa'aba mono. ¹²Tane nherē, âma 're i'anomro aba mono zé 're rēme za'ra wa'aba mono wamhã, a'uwē isi'mairēme norĩ aiwazari wa'aba 're ihâimana za'ra mono norĩ me 're asihâiba tob za'ra wa'aba mono wamhã, duré ta norĩ me oto asina 're aimro za'ra wa'aba mono wamhã, ¹³te za sena na iwaihu'u za'ra wa'wa, a'uwē aiwazari 're ihâimana za'ra mono norĩ hã, za te te isate zahu za'ra ô na hã, aihawib za'ra wa'aba. Ānei ô wamhã, te za ta norĩ hã apã simimnhasi na asada 're hâimana za'ra wa'wa, abaze norĩ mramizéb ne ré hã, aiba wi wedenhorô na da te 're i'aipréé za'ra wa'aba mono ne, duré ro'ware atômo aba 're, 're isisisi mono ne. Āne na aima irob'manharĩ za'ra wa'aba na hã te za duré te te âma aima uzusi za'ra wa'wa, ā hã ti'a iwē hawimhã asô irobaba za'ra wa'aba zéb u, Uburé Danhib'apito, ate 'Re ihâimana u'âsi mono 'wa hã te te aima isômri za'ra wa'aba zém hawimhã.

¹⁴— Āhā na romhutu di oto īdā'āzé hā. Uburé aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, 'rāwi aipē'ē aba mono na hā, Uburé Danhib'apito, ate 'Re ihāimana u'āsi mono 'wa hā, uburé marī iwē te te aima 're isōmri za'ra wa'aba mono na hā te te iropisutuzéb zarina. Ō hā ma tō uburé pese āma uwaimra, te te duré āma upai āna. ¹⁵⁻¹⁶Īhe tō, Uburé Danhib'apito, ate 'Re ihāimana u'āsi mono 'wa hā, uburé marī iwē na te te aima 're i'aropisutu aba mono zéb zarina, ma tō te te 're a'manharī. Tane nherē, a norī wa'wa aimawi ihāiba'ō na waihu'u pese newa āma 're idawata za'ra mono āma, 're aiwata za'ra wa'aba mono wamhā, duré isō're tāma 're aiwē'ē za'ra wa'aba mono wamhā, tawamhā asada 're siti'ru za'ra wa'aba mono wa, te za te te 're aihā za'ra wa'wa za. E marī wa. Āne hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, te za Uburé Danhib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti hā āma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da, te te i'ru hā asiwi iwamnari 'wa. Tawamhā ā hawi apto'oré hā ti'a iwē te te aima isōmri za'ra wa'aba 'remhā 're i'ai'maihāimana aba mono da hā mare di za.

Zozué, sisō'a ré te te ida'rā'ōtōzé wasu'u

24 ¹Tawamhā Zozué, ma tō Izaraéu nhihudu norī wa'ōtō mono bā 'rā'ōtō, Siquē na 'ri nho'ōmo nhisi āma. Tahawa, ma tō dama roti'wa norī zō tihārā za'ra, dama i'rānho'ōmo norī zō, da'āma rowairébé'wa norī zō, duré Izaraéu nhihudu norī ma ipire zō hā. Tawamhā ma tō ta norī hā oto 'Re ihāimana u'āsi mono nho'remhā aimasa. ²Tahawa te Zozué uburé dama tinha, āne:

— Āne te tinha, Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norī te, 'Re ihāimana u'āsi mono hā: “Duréi aihī'rata norī wa'wa pa nho'u Eufrați pa zara niwī 're hāimana za'ra mono ré hā ihāiba'ō waihu'u pese newa āma 're idawata za'ra mono āma ma tō 're wata za'ra. Aihī'rata norī wa'wa, Tera, Abra'āhā mama, duré Naoho mama. ³Tane nherē, wa hā, Abra'ā Eufrați pa zara niwī ti'ai hawimhā wa tō waze, uburé āme Cana'ā ti'ai mono bā 're morī da. Wa hā wa tō duré tāma sōmri za'ra isihudu hā, ahā uptabi na hā. Abra'āhā ma, Izaqui hā wa tō tāma tisō. ⁴Izaquihi ma, Zaco norī Ezau me hā wa tō tāma sōmri zahuré. Duré Ezauhu ma, wa tō Se'i na romnhisi ētē āma ro hā tāma tisō. Tane nherē, Zaco, ti'ra norī me Ezitu u si ma tō tinhowada za'ra. ⁵Taha pari, Mozési norī, Arāhā me te satōrī zahuré wamhā, wa tō duré Ezitu āma ropipa za'ēne hā dama 'manha. Āhā wa, wa tō ta hawimhā tiwi asani za'ra wa'wa. ⁶Tawamhā duré aihī'rata norī wa'wa Ezitu hawi te sani za'ra wamhā, ma tō aihutu, Apré na ā poré wamri u hā. Tane nherē, ma tō ezipsiu norī hā taha u isarinu za'ra sisa're, awaru na wedewara zapore na dasi'wapézém na duré awaru na dasi'wapéi 'manharizém na hā. ⁷Tahawa, Izaraéu nhihudu norī te te īwi rowaptērē za'ra wamhā, wa tō robra wa hā 'manha, ezipsiu norī wi te āma isimi'uri za'ra zéb da hā. Duré ā ma, wa tō tinha ezipsiu norī nhisiwi sisa'wari da hā. Āhā wa, ma tō suwa za'ra. Tawamhā a norī wa'wa atōmo na, wa hā, ezipsiu norī ma, te i'manharizé hā ma tō i'madā'ā za'ra wa'wa. Taha pari ma tō duré rop si a'ubuni wi 're irosa'wari mono āmamhā, 're aihāimana hā za'ra wa'aba mo.

⁸— “Tawamhā wa hā wa tō amoreu norī nhipti'ai u te asimroi wa'wa, Zodā pa zara niwī bātā pusizém niwī 're ihāimana za'ra mono norī u hā. Tawamhā

ma tô amoreu norĩ te te siwi aiwano'õ 'wa. Tane nherẽ, wa tô wa hã da'ama i'ai'utẽ za'ra wa'aba zẽ hã aima sômri za'ra wa'wa. Tawamhã a norĩ wa'wa isipti'a za'ra hã asiwi âri aba wamhã, wa tô durẽ asõ'a za'ra wa'aba uprosi. ⁹Tawamhã Moabi te apito, Balaqui, Zipoho 'ra hã Izaraéu nhihudu norĩ da, dasi'wapẽ te te 'manharĩ da, te te sima rosa'rata wamhã, ma tô Beoho 'ra Balaã zô da'mazatõ. Tawamhã ma tô tiwi waptẽ, ãnimirob'manharĩ wasetẽ zẽ hã te te aima pisutu zahi za'ra wa'aba da hã. ¹⁰Tane nherẽ, wa hã, Balaã te iwapari da hã te isima wẽ õ di. Æne nherẽ, ma tô nasi rowẽ hã aima pisutu za'ra wa'wa. Taha zarina wa tô Balaquihi nhib'rata wi asõ'reptu za'ra wa'wa. ¹¹A norĩ wa'wa pa nho'u Zodã pa na saprĩ za'ra wa'aba pari, ma tô 'rinho'u Zerico u hã aihutu 'wa. Tawamhã Zerico âma aibã norĩ ma tô ai'wapẽ za'ra wa'wa. Durẽ taha pari amoreu norĩ zama ma tô ai'wapẽ za'ra wa'wa, perizeu norĩ, cananeu norĩ, hitita norĩ, gigazeu norĩ, heveu norĩ, durẽ zebuzeu norĩ hã. Æhã wa, wa hã da'ama i'ai'utẽ za'ra wa'aba zẽb da hã wa tô asib'rata aima sômri za'ra wa'wa. ¹²Aihutu aba wana rê, wa tô amoreu norĩ nhib'apito hã samarĩ zahurẽ. Wa tô ipahi pese zẽ hã tãma sômri zahurẽ, sisamro da. Ate za'ra wa'wa sib'ézẽ 'wa pa ma, asimnhi'ãsi za'ra wa'aba ma, durẽ asiptoro za'ra wa'aba ma, ta norĩ hã pusi õ di. ¹³Æne wa tô aima sômri za'ra wa'wa ti'a hã, niwa iwa 're iromhuri za'ra wa'aba mono õ hã, durẽ niwa 'rinho'u iwa i'ri za'ra wa'aba õ hã. Tahawa, te oto 'ri nho'õmo wamhã 're iahãimana za'ra wa'aba mo. Te durẽ uva 'ru rã hã durẽ azeitona wede rã hã 're ihuri aba mo, 're izuri aba mono õ rã hã."

¹⁴Tawamhã Zozué ma te ãne timreme hã tãma 'rãsutu za'ra:

— Tahawa te za ã hawim harẽ Æhã na hã 'Re iahãimana u'ãsi mono, Uburẽ Danhib'apito hã 're iwazẽb za'ra wa'aba mo, isib'a'uwẽ sena na ãma 're anomro aba mono da. Durẽ asisiti sãmra aba, aihirata norĩ Mezopotãmia ãma, durẽ Ezitu ãma, ihãiba'õ ãma waihu'u pese newa ãma 're iwata za'ra mono hã, Uburẽ Danhib'apito ãmap si 're anomro aba mono da oto. ¹⁵Tane nherẽ, Uburẽ Danhib'apito ma, 're anomro aba mono da, asima wẽ za'ra wa'aba õ wamhã, Æhã na awa'awi na hã asima pisutu za'ra wa'aba, nimahã ãma si 're anomro aba mono da wamhã. Niha hã wamhã, te za tô asima irowairébẽ za'ra wa'wa, aihirata norĩ hã Mezopotãmia ãma, ihãiba'õ ãma 're iwata za'ra mono ma si 're anomro aba mono da hã, niha wamhã, amoreu norĩ te ihãiba'õ norĩ ma hã, ã hã ti'ai 're, 're iahãimana za'ra mono zẽb ãma hã. Tane nherẽ, wa za tô wa norĩ hã wanhorõwa 're, 're iwahãimana za'ra mono norĩ hã Uburẽ Danhib'apito ãmap si 're wanomro.

¹⁶Tawamhã a'uwẽ norĩ, ma te ãma sada'ãbã za'ra ãne:

— Niwamhã Uburẽ Danhib'apito wa te wasiwi irẽme da hã wa te rosa'rata za'ra õ di, ihãiba'õ ãma si i'upa na 're wanomro mono da hã. ¹⁷Õ hã Uburẽ Danhib'apito, wate 'Re iahãimana u'ãsi mono ma te tô wahi'rata norĩ me simisutu na hã wa'awaze, Ezitu ãma wapawa'ãbã ãna wa te 're iromhuri za'ra mono zẽm hawimhã. Durẽ marĩ iwaihu'u'õ isa'rese'õ te te i'ab'manharĩ mono zẽ hã wa tô 'madã'ã za'ra ni. Durẽ õ hã ma tô te te 're wa'a'madã'ã pese, bãdãdi na 're wanomro mono rê hã, durẽ ti'ai wa'õtõ nho'õmo wa'waibaba 're wanomro mono rê hã. ¹⁸Wa norĩ hã taha zarina i'rowi 're wanhisisi mono nhidãpãsi, ma tô Uburẽ Danhib'apito, a'uwẽ norĩ hã te te wama 're awano'õ, amoreu norĩ ã hã ti'ai 're, arẽ 're iahãimana za'ra mono norĩ zama. Tahawa, wa

za wa norī zama āma 're wanomro, Uburé Danhib'apito āma hā. E marī wa. Ta hā wate 'Re ihâimana u'âsi mono wa.

¹⁹Tawamhā te Zozué dama tinha, āne:

— Uburé Danhib'apito āma 're i'anomro aba mono da hā mare di āté. E marī wa. Ō hā, 'Re ihâimana u'âsi mono, marī iwasédé, āma 're ihâimana mono ō, iwē uptabi. Duré ō hā ihâiba'ō āma 're iwata za'ra mono norī hā te te 'wapé zei ō di. Tahawa, aiwasété za'ra wa'wa te te aima 're i'apari aba mono da hā, mare di za. ²⁰'Re ihâimana u'âsi mono, Uburé Danhib'apito 're rēme za'ra wa'aba mono wamhā, duré asiré a'uwē'ō norī te, ihâiba'ō na si 're aiwata za'ra wa'aba mono wamhā, te za apā ō hā asada 're hâimana za'ra wa'wa. Te za duré te te 're aihā za'ra wa'wa. Iwē na aima 're hâimana za'ra wa'aba mono parim nherē, te za tawamhā ai'uprosi 'wa.

²¹Tawamhā a'uwē norī ma tô āne āma sada'ābā za'ra:

— E niha hā. Āne hā romhâimana ō di za! Wa tô wasima wē za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono, Uburé Danhib'apito āma si 're wanomro mono da.

²²Tahawa te Zozué, duré āne tāma nharī za'ra:

— Asisō'a za'ra wa'aba ma tô rāwi asima ipisutu za'ra wa'wa, Uburé Danhib'apito āma 're anomro aba mono da hā.

— Īhe, wa norī hā wa tô wasisō'a wasima pisutu za'ra ni! — Āne ma tô āma tāma wa'rāmi za'ra.

²³Zahadu te Zozué tāma nharī za'ra āne:

— Tane wamhā, pé tô sāmra za'ra wa'aba, asiré a'uwē'ō norī te, ihâiba'ō aima ihâimana za'ra wa'wa hā. Duré asina ropisutu za'ra wa'aba, sena na Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norī te, 'Re ihâimana u'âsi mono āma si 're i'anomro aba mono zém na hā za.

²⁴Tawamhā Zozuéhé ma, a'uwē norī hā ma āma tāma wa'rāmi za'ra āne:

— Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihâimana u'âsi mono āma wa za 're wanomro. Wa za duré isimiroti si wa te 're wapari pese za'ra.

²⁵Āne ma tô Zozué, Siquē āma tô taha bātā na dapawapto, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da te dasina iropisutu za'ra zém na hā. Tame ma tô duré roti hā dama tisō, da te 're i'madâ'ā za'ra mono zéb da hā. ²⁶'Re ihâimana u'âsi mono mreme na ibaihā nhisi na ma tô rob'ui'ééré, roti na hā. Taha pari êtē tōmo wawē te te āri wamhā, ma tô wede iwazéb zahi zahâpâmhā tihi, 'Re ihâimana u'âsi mono, Uburé Danhib'apito āma 're idawata za'ra mono zéb āma. ²⁷Tahawa te uburé dama tinha, āne:

— Ma'apé ā hā éne asiwi 'madâ'ā aba! Āma 're iwasipo're pu'u za'ra mono zéb da hā te za wama 're hâimana za'ra, wa te wasiwi 're 'madâ'ā mono wa. Ō hā ma tô Uburé Danhib'apito te te wama inharī za'ra zé hā wapa. Niwa apto-'oré 'Re ihâimana u'âsi mono 're rēme za'ra wa'aba mono ō'umnhasite, te za te te 're ai'uwati za'ra wa'wa.

²⁸Tawamhā āne pari ma tô Zozué, a'uwē norī ma rob'ru za'ra, tinhipti'ai mono bâ te te ropéi mono da.

Zozué norī idâ'ā zahuré zé wasu'u, Eriazaha me

²⁹Tawamhā da'āma ronomro pari, ma tô oto Zozué Nuhu 'ra hā dârâ, Uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hā, 110 na āma iwahum na. ³⁰Ma tô isipti'a

Timnate-Sera na 'ri wa'ōtō nhisi āma dasiwi sērē ni, Efraīhī niwī ēne ihâimana āma, Ga'asi na êtē nhisi āma hâiwa nhimire niwîmhâ.

³¹Tawamhâ Izaraéu nhihudu norī, Zozué 're hâimana mono ré, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono, Uburé Danhib'apito āmamhâ 're nomro. Duré dâ'â parib zama ma tô āma 're nomro pese, dama i'rânho'ōmo norī, 'Re ihâimana u'âsi mono, Izaraéu nhihudu norī ma, uburé pese te te 're i'ab'manharī mono zé waihu'u pese 'wa norī, 're hâimana za'ra mono ré hâ.

³²Tahawa, Izaraéu nhihudu norī, Ezitu hawi Zuzéhé hi te te siwi i'âri hâ, ma tô Siquē na romnhisi āma siwi āma ti'a, Hamohō 'ra norī wi, Zaco ti'ai wa'ōno te te tiwi i'uipra zahuré āma, 100 na prata wa'ōtō waré na, Siquēhē mama wi. Tawamhâ ā hâ ti'a hâ ma tô Zuzéhé nhihudu norī hâ tihi'rata uirī na hâ āma ate za'ra.

³³Tawamhâ Arāhā 'ra Eliaza zama dâ'â wamhâ, ma tô duré Gibeá na 'ri nho'ōmo nhisi āma siwi āma ti'a, Efraīhī niwī ēne hâ ihâimana āma, i'ra Finezaha ma, da te isōmri wa.

Zuize

Da'āma rowairébé'wa norĩ wasu'u

Adoni-Bezequihi āma da te i'ai'utézé wasu'u

1 ¹Tawamhā Zozué dâ'â parimhā, ma tō Izaraéu nhihudu norĩ, 'Re ihâi-mana u'âsi mono Uburé Danhib'apito hā siwi sadanha āne:

— E mahā nhihudu a'uwē wa'reb za'ra hā te za imorĩ'rata na siwi 'wapé, cananeu norĩ hā.

²Tawamhā Uburé Danhib'apito ma tō āma sada'ābā za'ra āne:

— Zudaha nhihudu norĩ te za imorĩ'rata na 'wapé za'ra. E marĩ wa. Ti'a hā ta norĩ ma, wa hā te tāma sōmri siromo za'ra wa.

³Tahawa te Zudaha nhihudu norĩ, Simiā nhihudu norĩ ma nharĩ za'ra āne:

— Oto ti'a, da te wama ipisutu za'ra tēme wasiré wasi'aba'rei wa'aba, wa te 'wapé za'ra da, cananeu norĩ hā. Taha parip si wa za wasiré hā ai'aba're ni, za ti'a da te aima ipisutu za'ra wa'aba u.

Āne wa, Simiā nhihudu norĩ, ⁴Zudaha nhihudu norĩ me, siré simisutu ma tō ai'aba're, te te 'wapé za'ra da. Tawamhā Uburé Danhib'apito, cananeu norĩ āma, duré perizeu norĩ āma te te āma i'ai'uté za'ra zé te te tāma sōmri za'ra wamhā, ma tō ta norĩ hā siwi uprosi, 10 miu na 'rinho'u Bezequi na isisi āma aibā norĩ 're ihâimana za'ra mono hā. ⁵Tawamhā tame Adoni-Bezequi ma tō siwi sōpētē. Te te siwi sōpētē wamhā, ma tō siwi 'wapé. Tahawa, cananeu norĩ āma, duré perizeu norĩ āma, ma tō āma ai'uté za'ra. ⁶Tahawa Adoni-Bezequi hā ma tō tiwi aimani za'ra. Tane nherē, isarina sisa'rei mono wa, ma tō siwi ti'ā. Tahawa, ma tō siwi siptōmohi na'rata nhihā. Ma tō duré siwi paradub'rā na'rata nhihā. ⁷Āhā wa, te Adoni-Bezequi hā tinha āne:

— Wa hā wa tō ti'ru, 70 na apito norĩ nhiptōmohi na'rata za'ra hā, duré iparadub'rā na'rata za'ra hā, da te tiwi sihāri za'ra da. Ta norĩ hā ma tō ĩte wedeza zahāpā dasai'a'a hā te te 're waibu. Tahawa, āhā na awa'awi na hā 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tō āne hā ĩma 'manha, ta norĩ ma, te 're 'ab'manharĩ mono zém ne hā.

Tawamhā Adoni-Bezequi, 'rinho'u Zeruzalē u ma tō dasiwi saprōni ni. Tahawa, tame ma tō oto dārā.

Zeruzalē āma, Hebrō na 'ri nho'ōmo nhisi me,
da te āma i'ai'uté zahuré zé wasu'u

⁸Tawamhā Zudaha nhihudu si'aibā norĩ, ma tō Zeruzalē hā siwi rési. Tahawa, ma tō āma ai'uté za'ra. Ma tō duré iwa 're ihâimana za'ra mono norĩ hā siwi uprosi. Āhā wa, ma tō duré 'ri nho'ōmo na hā āma siwi sazu. ⁹Taha

pari, ma tô ai'aba'ré, cananeu norĩ, êtê âma, hâiwa nhimi'e niwĩ rop si marĩ âna 're isa'wari mono wa, duré Sefela na romharé nhisi âma 're ihâimana za'ra mono norĩ, te te 'wapé za'ra da hã. ¹⁰Tawamhã 'rinho'u Hebrô na isisi, aré imorĩ'rada Quiriate-Arba na isisi âma 're ihâimana za'ra mono norĩ zama, ma tô siwi wano'ô, cananeu norĩ hã. Tahawa, Anaquihĩ 'ra norĩ âma, Sesai âma hã, Aima âma hã, duré Tauma'i âma hã ma tô âma ai'utê za'ra.

Débi na 'ri nho'ômo nhisi âma, da te duré i'ai'utézé wasu'u

¹¹Tawamhã ta hawi, ma tô te te ropãrĩ za'ra mono sina sisorê pese na oto ai'aba'ré, Débi na 'ri nho'ômo nhisi âma 're ihâimana za'ra mono norĩ te te 'wapé za'ra da hã, imorĩ'rata na Quiriate-Sefe na isisi âma. ¹²Tawamhã Calebi, te âne tinha:

— Īra Aquisa hã wa za nimahã ma aibã ma tisô, âma mro da, Quiriate-Sefe za te te ĩma i'ãri da ma.

¹³Tawamhã Otonié ma tô 'ri nho'ômo âma hã oto ai'utê. Ta hã Quenazihi 'ra, Calebihi no sipodo. Tahawa Calebi ma tô ti'ra hã tô tâma tisô, âma mro da. ¹⁴Tawamhã Aquisa, Otoniéhé siré oto 're hâimana mono wamhã, ma tô wati, imama wi, ti'a hã te te tiwi 'maiwaptêrê da. Āhã wa, ma tô Aquisa hã imama Calebi 're ihâimana mono zéb u ĩtême mo. Tawamhã awaru po'repore na te te si'rai wamhã, ma tô imama hã sadanha âne:

— E marĩ te asima iwê.

¹⁵— Wa tô ĩsima wê, asôprubzé hã! A hã ti'ai 'ré si ma tô ĩma isô. Tahawa ma'ápé oto u siro 're ihâimana mono ré hã ĩma 'manhomri.

Tahawa ma tô Calebi, sa'a nhisi ti'a, sa'a zahâpã ti'ai me, u siromo ré hã tâma sômri zahuré.

**Zudaha nhihudu norĩ, Bêzamihi nhihudu norĩ me,
te te da'âma i'ai'utê za'ra zé wasu'u**

¹⁶Tawamhã queneu norĩ siré Mozésihi maprebaba nhihudu norĩ hã ma tô Zudaha nhihudu norĩ siré wairé, 'rinho'u Zerico norôwede ahã na iwa 're isimasa mono hawimhã, Zuda na rop si 're irosa'wari mono nhisi u, si'aba'ré da, Arade hâiwa nhimire niwĩb u. Tawamhã tame ma tô amalequita norĩ wa'-wamhã 're si'ubumro.

¹⁷Tawamhã Zudaha nhihudu norĩ, Simiã nhihudu norĩ me, sina sihâibatob za'ra wamhã, ma tô cananeu norĩ 'rinho'u Zefate na isisi âma 're irob za'ra mono hã 'wapé za'ra. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi na, ma tô uburé 'ri nho'u hã siwi uprosi. Tahawa ma tô 'ri nho'ômo nhisi hã oto sisapri, Horma^a na isisi hã 're hâimana mono da oto.

¹⁸Tane nherê, ta norĩ iwaptoma 're ihâimana za'ra mono, Gaza na romnhisi ti'a hã te te siwi âri ô di, Asquerô na romnhisi ti'a hã, duré Ecrô na romnhisi ti'a hã. ¹⁹Tawamhã Uburé Danhib'apito, a'uwwê Zudaha nhihudu norĩ te te pawaptob za'ra wa, ma tô ta norĩ hã êtê 'râihã niwĩ ti'a 're ihâimana mono âma, âma ai'utê za'ra. Tane nherê, a'uwwê ti'a zadaré âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te te siwi sani za'ra ô di. E marĩ wa. Ta norĩ te isi'uwazi tete 'manharĩ na wedewara dasi'wapézé tâma 're hâimana za'ra mono wa.

a 1.17 Horma hã Ebreu norĩ mreme na hã “da te dasiwi i'uprosi pe” te wasu'u.

²⁰Tawamhã Mozési te te i'ruzéb zarina, ma tô Calebíhi ma 'rinho'u Hebrô na isisi hã tâma sômri nî. Duré taha si, ma tô Anaquíhi 'ra si'ubdatô ihâimana za'ra hã ta hawi oto sani za'ra. ²¹Tane nherê, a'uwê Bêzamihi nhihudu norî, zebuzeu na a'uwê iwamri norî 'rinho'u Zeruzalê âma 're ihâimana za'ra mono norî hã te te ta hawi sani za'ra ô di. Tahawa te tame zahadu zebuzeu norî, Bêzamihi nhihudu norî siré 're hâimana u'âsi za'ra, â bâtâ u hã.

Zuzéhé nhihudu norî, Bétéu âma te te i'ai'uté za'ra zé wasu'u

²²Tawamhã Zuzéhé nhihudu norî si'aibâ, ma tô Bétéu hã siwi 'wapé. Taha ré, ma tô Uburé Danhib'apito duré ta norî siré tihâiba. ²³Tahawa, ma tô Bétéu duréihã Rowa'a na isisi u hã, dama wapsâi'a'wa norî hã siwi 'mazatôri za'ra. ²⁴Tawamhã ta norî, 'ri nho'ômo hawi aibâ iwatobro te te siwi i'madâ'â ma hã, ma tô tâma nharî za'ra âne:

— E niha 'ri nho'ômo u, dazasizé hã. Ma'âpé wama wasu'u za'ra na. Tahawa, niha na wa te aima rob'manharî wasété za'ra ô di za.

²⁵Tawamhã 'ri nho'ômo tême 're idanhisisi mono zé hã, ma tô tâma hâi'rê za'ra. Âhã wa, ta norî oto sisisi wamhã, ma tô uburé 'ri nho'ômo 're, 're ihâimana za'ra mono norî hã siwi uprosi. Âhã wa, ôhõ si aibâ te te siwi wîrî ô di, ime ihâimana za'ra me. ²⁶Tawamhã ta hã ma tô hitita norî nhipti'ai u hã mo. Morî wamhã, tame 'rinho'u te te i'ri hã ma tô sisi, Rowa'a na. Ta hawim haré te zahadu âhã na zama ôhõ na si da te 're sisi za'ra.

Nima norî a'uwê, irom hawi da te isani ô za'ra zé wasu'u

²⁷Tane nherê, Manaséhé nhihudu norî, 'rinho'u Bete-Sã na isisi âma a'uwê 're ihâimana za'ra mono hã, Ta'anaqui na isisi âma hã, Dori âma hã, Ibre'ã âma hã, Megido âma hã, duré 'ri nho'ômo waptoma 'ri wa'ôto mono na 're ihâimana za'ra mono hã te te siwi sani za'ra ô di. E marî wa. Cananeu norî iwa 're hâimana u'âsi za'ra mono da hã te te sima rowairébé zahi za'ra wa. ²⁸Tawamhã Izaraéu nhihudu norî siptete na oto 're hâimana za'ra mono wamhã, ma tô cananeu norî ma, romhuri te te tâma 're sômri za'ra, te te tâma 're romhuri pese za'ra mono da. Tane nherê, uburé hã te te siwi sani za'ra ô di.

²⁹Tawamhã a'uwê Efrai nhihudu norî, cananeu norî Geze na 'rinho'u isisi âma 're ihâimana za'ra mono norî hã, te te siwi wano'ô mono ô di. Âne wa, ma tô cananeu norî hã ô norî siré tô ôhõ 're, 're hâimana u'âsi za'ra.

³⁰Tawamhã Zébulôhõ nhihudu norî, 'rinho'u Quitrô na isisi âma, duré Na'aro na isisi âma a'uwê 're ihâimana za'ra mono norî hã te te siwi wano'ô mono ô di. Tahawa ma tô cananeu norî duré ô norî me hã siré 're hâimana u'âsi za'ra. Tane nherê, ô norî ma, te te tâma 're romhuri za'ra mono da hã, ma tô te te 're wada'uri pese za'ra.

³¹Tawamhã Aséhé nhihudu norî, 'rinho'u Aco na isisi âma 're ihâimana za'ra mono norî hã te te siwi wano'ô mono ô di, Sidô na isisi âma, Alabe na isisi âma, Aczibe na isisi âma, Helba na isisi âma, duré Afeca na isisi âma, duré Reobe na isisi âma hã. ³²Tawamhã Aséhé nhihudu norî, cananeu norî ôme 're ihâimana za'ra mono norî siré, ma tô 're hâimana za'ra, te te siwi wano'ô mono ô wa.

³³Nafitalihi nhihudu norî, 'rinho'u Bete-Semesi âma, duré Bete-Anate na isisi âma 're ihâimana za'ra mono norî hã te te siwi wano'ô mono ô di.

Tahawa, te cananeu norĩ hã Nafitalihi nhihudu norĩ siré ôhõ 're, 're hâimana u'âsi za'ra. Tane nherê, ma tô romhuri hã tâma pisutu zahi za'ra, ô norĩ ma, te te tô 're romhuri pese za'ra mono da hã.

³⁴Tawamhã Dãhã nhihudu norĩ da hã, ma tô amoreu norĩ hã sada tinhip-tede 'manharĩ za'ra, êtê u sisiti te te wano'ô mono da. Tahawa, êtê nhĩriti wa romharê ihâimana u te te si'ra za'ra tô da, ma tô tiwi rosawi za'ra. ³⁵Tawamhã amoreu norĩ, êne Heresi na isisi âma ma tô 're hâimana za'ra, Aizarô na 'ri wa'ôto nhisi âma, duré Sa'alabi na 'ri wa'ôto nhisi âma. Tane nherê, Zuzéhé nhihudu norĩ, siptete na sada hâimana za'ra wamhã, ma tô siptete sina te te tâma 're romhuri za'ra mono da hã, romhuri hã tâma pisutu zahi za'ra. ³⁶Tawamhã amoreu norĩ nhipti'a zadaré hã, ma tô tinhana'rata, apa'apa 'wa nhĩoto na rowamri ihâimana hawi, Sela na 'ri wa'ôto nhisi na ti'a inomro u, hâiwa nhimi'e niwĩ ti'a hã inomro na.

**Uburé Danhib'apito ma hâiwa âma romhuri'wa,
Boqui na romnhisi u iwisizé wasu'u**

2 ¹Tawamhã Uburé Danhib'apito ma hâiwa âma romhuri'wa Gilgau na 'ri nho'omo nhisi hawi ma tô mo, Boqui na romnhisi u. Morĩ wamhã, ma tô Izaraéu nhihudu norĩ ma nharĩ za'ra âne:

— Wa hã wa tô Ezitu hawimhã asani za'ra wa'wa, aihĩ'rata norĩ wa'aba ma, ti'a na te tâma iropisutuzéb u, te asimroi wa'aba mono da hã. Tahawa, wa tô tinha âne: “Niwamhã te aima iropisutu za'ra wa'aba zé hã te ãsiwi sitob ô di za, 'ridawa haré. ²Ti'ai 're, a'uwê 're ihâimana siromo za'ra mono norĩ me marĩ na 're asisaze za'ra wa'aba mono ô di za. Te za ihâiba'ô norĩ ma, isimizama zatazéb za'ra hã tiwi 're iprub za'ra wa'aba mo.” Tane nherê, âne na te aima inharĩ za'ra wa'aba zarina, marĩ asiwi 'manharĩ aba ô di. E marĩ wa bété, âne na ãmreme hã asiwi 'manharĩ aba ô di. ³Tahawa wa za âhã na aima nharĩ za'ra wa'wa. ã hã a'uwê norĩ aihawi za'ra wa'aba te isani za'ra da hã, mare di za. Tahawa te za asitob'ru na aima 're hâimana za'ra wa'wa. Te za duré ite za'ra ihâiba'ô norĩ, abazei mramizém ne na te te 're i'aiwaibui wa'aba mono da hã asada 're hâimana za'ra wa'wa.

⁴Tawamhã Uburé Danhib'apito ma, hâiwa âma romhuri'wa âne na te te tâma waihu'u za'ra parimhã, ma tô uburé Izaraéu nhihudu norĩ hã ti'ru'ru. ⁵Tahawa romnhisi hã Boqui^b na. Tame ma tô Uburé Danhib'apito ma, danhimizama da te tâma 're izata za'ra mono zém na hã, duré tâma tinhoprub za'ra.

Zozué idâ'ázé wasu'u

⁶Tawamhã Zozué, uburé Izaraéu nhihudu norĩ ma, oto si'aba'rê da, te te rob'rui wamhã, ma tô aibã norĩ hã hâiba mono bâ misisi tite da ti'ai wa'ôno hã te te sima waibu. ⁷Tawamhã duré Izaraéu nhihudu norĩ, Zozué 're hâimana mono ré, ma tô Uburé Danhib'apito âma si 're inomro. Duré oto dâ'â parim nherê, ma tô Uburé Danhib'apito âma si 're inomro mono na âma uzusi za'ra, dama i'rânho'omo norĩ zahadu 're hâimana za'ra mono ré hã, Izaraéu nhihudu norĩ ma, Uburé Danhib'apito nhimi'manharizé te te 're i'madâ'â za'ra mono norĩ hã.

b 2.5 Boqui hã Ebreu norĩ mreme na “i'ru'ru norĩ” te wasu'u.

⁸Tawamhã Zozué, Nuhu 'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê ma tô oto dârâ, 110 na âma iwahum na. ⁹Tahawa, ma tô âma ti'a ni, isipti'ai wa'ôto wa, Timnate-Heré, Efraï na rowamri niwî êne 're ihâimana mono âma, Ga'asi na êtê nhisi âma hâiwa nhimire niwî. ¹⁰Tawamhã a'uwê norî hã ma tô duré uburé pese we si'utôri. Tahawa, a'uwê ité ma tô duré Uburé Danhib'apito âma 're po're simrami za'ra, Izaraéu nhihudu norî ma, uburé marî te te 're i'ab'ma-nharî mono zém na zama.

Izaraéu nhihudu norî, Uburé Danhib'apito wi isipizari za'ra zé wasu'u

¹¹Tawamhã Izaraéu nhihudu norî, Uburé Danhib'apito wi, ma tô tiwasédé hã te te 're 'manharî za'ra. Ma tô duré cananeu norî te ihâiba'ô norî na âma 're wata za'ra. ¹²Uburé Danhib'apito, tihi'rata norî te 'Re ihâimana u'âsi mono, Ezitu hawi te te isani za'ra na âma 're iwata za'ra mono zém na hã, ma tô siwi tirê. Tahawa a'uwê iwaptoma ihâiba'ô norî âma 're iwata za'ra mono zém na, ma tô oto dame âma 're wata za'ra. Tawamhã âne hã te te dame 're 'manharî za'ra mono wa, ma tô Uburé Danhib'apito sada 're siti'ru za'ra. ¹³Tahawa, Uburé Danhib'apito âma 're inomro mono zé hã ma tô misi haré siwi tirê. Âhã wa, romhâibarî Baau âma si, te oto 're wata za'ra, Asitaroti na isisi âma zama. ¹⁴Tawamhã Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norî zada hã, ma tô tinhi-ti'ruí pese. Tahawa, Izaraéu nhihudu norî waptoma 're ihâimana za'ra mono norî ma, ma tô sa'rê za'ra, te te nasi 'wapé za'ra da, duré te te nasi simi'uri za'ra da hã. Ma tô duré isitob'ru norî nhib'ratamhã tâma hâiba nhomri za'ra, a'uwê ibabarâ na 're ihâimana za'ra mono norî ma. Tahawa tihâiba na hã te te oto dama âma 're wa'râmi waihu'u za'ra mono ô di. ¹⁵Tawamhã 're si'wapé za'ra mono da, dazô 're wairébé mono sidâpâsi, ma tô Uburé Danhib'apito hã sada 're hâimana za'ra, te te âma tâma iropisutu za'ra zéb zarina. Âne wa, tâma 're ropire uptabi za'ra mono di.

¹⁶Tahawa, Uburé Danhib'apito ma tô Izaraéu nhihudu norî ma, dama i'rânho'u isiptede hã tâma sômri za'ra, da'âma rowairébé'wa na isisi norî hã, te te 're i'wapé za'ra mono norî wi, duré te te 're isimi'uri za'ra mono norî wi, te te 're isô'reptu za'ra mono 'wa da hã. ¹⁷Tane nherê, i'rânho'ômo norî nhimiroti hã te te duré siwi 're wapari za'ra mono ô di. Tahawa 'Re ihâimana u'âsi mono te te siwi 're iwê'ô za'ra mono zém na hã ma tô te te âma uzusi za'ra, romhâibarî âma si 're wata u'âsi za'ra mono da. Imama za'ra mono si ma tô Uburé Danhib'apito mreme hã te te 're wapari pese za'ra aré. Tane nherê, te te oto siwi 're wapari pese za'ra mono ô di, isimiroti hã. ¹⁸Tawamhã Uburé Danhib'apito, dama i'rânho'u te te dama 're sômri za'ra mono sidâpâsi, ma tô te te 're pawaptob za'ra. Duré dama i'rânho'u we 're hâimana za'ra mono sidâpâsi, ma tô Uburé Danhib'apito, danhi-tob'ru norî wi hã te te 're da'anho'reptu. E marî wa, Izaraéu nhihudu norî âma 're siwamri mono wa, te te 're irobzépata za'ra mono zém na hã, duré iwada'uri pese na da te 're iwati za'ra mono zém na. ¹⁹Tane nherê, dama i'rânho'u 're dâ'â za'ra mono sidâpâsi, ma tô we 're ihâimana 'rata za'ra mono zéb u apâ 're sipizari za'ra, timama norî hâimanazém nhipai u iwasété na. Tahawa ma tô romhâibarî âma si 're nomro mono da hã te te sima 're wê za'ra. Ma tô duré âma 're wata za'ra, ihâiba'ô norî âma hã. Tahawa tipê'ê tete na 're ihâimana wasété za'ra mono zém na ma tô te te âma 're uzusi za'ra. ²⁰Tahawa Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norî zada, sahi uptabi za'ra wa, te âne tinha:

— Ā hā a'uwē norī, ma tō inhimiroti hā siwi upto, ihi'rata za'ra norī ma, te tāma i'ru za'ra hā te te siwi 're nomri pese mono da. Ā norī, inhimiroti te te siwi 're wapari mono ō wa, ²¹ā hā ti'ai hawimhā a'uwē mono bā te tāma isani za'ra da hā mare di za, Zozué dā'ā wa, te te isate mono ō hā. ²²Āhā u'ābāmhā wa za Izaraéu nhihudu norī hā a'ā te 're 'madā'ā za'ra, sena na ĩte bādādi na āma 're inomro mono zō, ihi'rata norī hā āma 're inomro mono ne zō.

²³Āne ma tō Uburé Danhib'apito, a'uwē norī ma, waprosi za'ra, ti'ai 're a'ā tō 're hāimana za'ra mono da. Tahawa ōne haré awa'awi te te sani za'ra ō di, Zozuéhé ma, a'uwē mono bā te te tāma isōmri za'ra ō āma hā.

A'uwē norī, Cana'ā āma 're isi'ubumroi mono zé wasu'u

3 ¹Tawamhā Uburé Danhib'apito, nima norī a'uwē ti'ai hawi te te sani za'ra ō di, Izaraéu nhihudu norī te te a'ā pibu za'ra da, Cana'ā āma dasi'wapé na zahadu dame ihāimana za'ra ō norī hā. ²Dasi'wapé na uburé Izaraéu nhihudu norī ma, nasi a'ā āma tāma sisanho za'ra da, ma tō āne hā 'manha, zahadu dasi'wapé na āma dame ihāimana za'ra ō norī ma. ³Tawamhā a'uwē norī, ti'ai hawi da te isate mono ō norī hā, āne: Filisteu norī te, 5 na 'ri nhoōmo āma 're ihāimana za'ra mono norī hā, uburé cananeu norī hā, Sidōniu norī hā, duré heveu norī ētē nhisi Libanu āmamhā, Baau-Hermona na ētē nhisi hawi, Hamati na romnhisi hāimo inomro u hā. ⁴A'uwē mono bā te tō ti'ai wa 're si'ubumroi u'āsi, Izaraéu nhihudu norī ma, niha na ipibu za'ra zé tāma hāimana za'ra da, Uburé Danhib'apito te te 'madā'ā za'ra da, Mozésihi ma tinhimiroti te te tāma isōmri hā te te 're wapari pese za'ra mono zō, niha wamhā mare zō. ⁵Āne ma tō Izaraéu nhihudu norī, cananeu norī wa'wamhā, hitita norī wa'wamhā, amoreu norī wa'wamhā, perizeu norī wa'wamhā, heveu norī wa'wamhā, duré zebuzeu norī wa'wamhā 're hāimana za'ra. ⁶Tawamhā Izaraéu nhihudu norī, ā hā a'uwē norī na oto 're mro za'ra mono wamhā, ma tō ĩte za'ra ihāiba'ō āma isiré oto āma 're wata za'ra.

Otoniéhé wasu'u

⁷Tawamhā Izaraéu nhihudu norī, ma tō Uburé Danhib'apito, tite 'Re ihāimana u'āsi mono na oto 're po're simrami pese za'ra. Duré tiwi 're wasété za'ra mono wamhā, ma tō cananeu norī te ihāiba'ō norī āma dame āma 're wata za'ra oto, Asera na ihāiba'ō nhisi āma zama. ⁸Tahawa, Uburé Danhib'apito, sada sahi za'ra wamhā, ma tō Mezopotāmia āma apito Cuchā-Risata'ihī ma, hāiba za'rē za'ra, te te āma ai'uté za'ra da. Tahawa Izaraéu nhihudu norī nhisiwip si, ma tō apito hā 're hāimana, 8 na wahub 'remhā. ⁹Tawamhā Izaraéu nhihudu norī, ma tō Uburé Danhib'apito wi mreme 'rāihā na te te 're rowaptērē za'ra. Tahawa, ma tō aibā ĩtēme 'mazatōri za'ra, te te sō'reptu za'ra da hā. Aibā Otonié, Quenazihi 'ra, Calebihi no sipodo hā. ¹⁰Tawamhā Uburé Danhib'apito pē'ēzani iwa sébré wa, ma tō Izaraéu nhihudu norī ma si'irānho'u. Tawamhā Otonié, ma tō dasi'wapéi u watobro. Watobro wamhā, ma tō Uburé Danhib'apito hā pawapto, Mezopotāmia āma apito na te te ai'uté da hā. ¹¹Tawamhā 40 na wahub 're, ma tō rowē si ro hā daré nomro, Otonié Quenazihi 'ra idā'āzéb u.

Eudihi wasu'u

¹²Tawamhā Otonié dā'ā parimhā, Izaraéu nhihudu norī hā ma tō duré apā Uburé Danhib'apito wi tiwi 're wasété za'ra. Āhā wa, ma tō Uburé

Danhib'apito, Moabi āma apito Égrōhō ma, isiptetezé tāma tisō, siptete uptabi na isipai u za'ra 're hāimana mono da. ¹³Tawamhā Égrō, ma tō amonita norī hā duré amalequita norī hā sima 'rā'ōtō. Āhā wa, ma tō Izaraéu nhihudu norī hā 'wapé za'ra. Tahawa, ma tō Zerico hā siwi ti'ā, 'rinho'u norōwede ré hā. ¹⁴Tawamhā Izaraéu nhihudu norī, ma tō Égrōhō nhib'ratamhā 're hāimana za'ra, 18 na wahub 're. ¹⁵Tahawa Uburé Danhib'apito wi, Izaraéu nhihudu norī, mreme 'rāihā na duré apā te te tiwi rowaptērē na sahu za'ra wa, ma tō aimawi aibā hā duré itēmehā 'mazatōrī za'ra, te te 're i'anho'reptui mono da hā. Aibā, Eudi, Geraha 'ra, Bēzamihi nhihudu hawi a'uwē hā. Eudi hā isimi'e. Tawamhā Izaraéu nhihudu norī, ma tō dapawa'ābāzé sipo'ore tāma 'ru za'ra, Moabi āma apito Égrōhō ma, te te āri da hā. ¹⁶Tawamhā Eudi dasi'wapézé i'wa pa i'wa si'uiwa hā ma tō 'manha, 1 metru aiwa āma isipo'o na i'wa pibuzém na. Tawamhā ta hā ma tō ti'uzā 'rowi ti'awasisizém na āma wasisi, ti'a're nhimire niwī. ¹⁷Taha pari, ma tō rob'uiprazé dama i'rānho'ōmo ma, da te 're ipo'o za'ra mono hā tāma ti'ā, apito Égrō aibā ihāipese ma. ¹⁸Tawamhā te te tāma sōmri pari, ma tō Eudi, ro'wapéi'wa norī oto satōrī za'ra apā. ¹⁹Tane nherē, Eudi apā ma tō sina siri ētē 'manharī na romhāiba Gilgau na romnhisi 'rata 're isimasa mono zéb u. Tahawa, tame ma tō apito ma tinha āne:

— Apito, marī iwaihu'u'ō te aima iwasu'u da hā te īma tihāiba.

Tawamhā apito ite 'ri're wa'wa hawi uburé dawairébé da hā, ma tō dama rob'ru. Tahawa isadawa para ma tō uburé pese tawairébé ni, rob u hā.

²⁰Tawamhā apito rowa'ro wa, te 'ri zahāpā 're isimasisi mono zéb āma nhama. Tawamhā Eudi 'rāwi itēme wisi wamhā, te āne tāma tinha:

— 'Re ihāimana u'āsī mono mreme te aima iwasu'u da hā te īma tihāiba.

Tawamhā apito ma tō hāiwi za. ²¹Tahawa, Eudi tinhimi'e niwī dasi'wab'ézé i'wa pa, ma tō ti'a're nhimire niwī tisi'awasisizém na te te āma iwasi hā waze. Tawamhā taha na ma tō Égrō hā āma nomozapu'u. Āhā wa, ma tō tāma 'wa'-mazébré pese. ²²Tawamhā duré te te āma wa'rēi wamhā, ma tō sib'ézé 'wapa iséme u hā āzé. Tahawa i'wa hā ma tō 'wa upsi, Eudi, apito di'i hawimhā te te 'wa wazere ō wa. Sib'ézé 'wapa, ma tō izai'u hā 'wa 'rāsutu watobro. ²³Tawamhā ōne haré, ma tō 'ridawa hā iré tété, Eudi hā. Taha pari zanela 'ri zadazāri na oto watobro wamhā, ²⁴ma tō oto mo. Tawamhā romhuri'wa norī, morī za'u isihudu hā ma tō 'ridawa tété haré isam na siwi 'madā. Tahawa apito tisai'rada te te sa'wari da, dasai'rata za'warizéb u isébré na ma tō āma romnomri za'ra. ²⁵Tahawa ma tō taré sō mapari hā za'ra. Tane nherē, te te sō 'ridawa su'u za'ra ō wa, ma tō 'ridawazé hā siwi ti'ā oto. Tawamhā ma tō taha na oto siwi 'ridawa. Āhā wa, apito dā'ā siromo ti'ai u waptā'ā haré inomro na hā ma tō siwi 'madā.

²⁶Tawamhā Eudi, zahadu apito zō simipari za'ra ré, ma tō aimani. Tawamhā ētē 'manharī na romhāibarī wa'waibaba te te ro'razāri wamhā, ma tō mo, Seira na 'ri wa'ōtō nhisi u. ²⁷Tawamhā Efraī āma ēne ihāimana za'ra u oto wisi wamhā, ma tō pone'ērebāire zéré mapure si'aibā ōmo na danhimnhihāzé hā sō hārā za'ra, Izaraéu nhihudu si'aibā norī, te te ida'wapé za'ra da zō. Tahawa, ētē na te te āma si'ra za'ra sina, ²⁸ma tō āne tāma nharī za'ra, Eudi hā:

— We! We īzarina ai'aba'rēi wa'aba. Uburé Danhib'apito hā ma tō aima sōmri za'ra wa'wa, asitob'ru moabita norī āma i'ai'uté za'ra wa'aba zéb da hā.

Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ ime isi'aba're hã ma tô moabita norĩ panho'u Zoda pa â na te te 're isapri pese za'ra mono zé ro hã siwi ti'â. Tahawa da te âma isapri za'ra da hã mare di, te te dama sa're za'ra ô wa. ²⁹Tawamhã dasi'wapéi wamhã, ma tô moabita norĩ dasi'wapéi 'manhari'wa hã dasiwi uprosi ni 10 miu na, uburé pese isiptete norĩ hã, duré isib'ru norĩ hã. Âhã wa, ni'wa hã dawí simani waihu'u ô di. ³⁰Âne ma tô Izaraéu nhihudu norĩ hã moabita norĩ âma taha bātã na hã âma ai'uté za'ra. Âhã pari, ma tô 80 wahum na Izaraéu nhihudu norĩ nhipti'ai 'remhã rowê si oto 're ropsa'wari.

Sāga dama i'rânho'omo wasu'u

³¹Tawamhã Eudihi za'u ma tô Sāga dama i'rânho'u Anatehe 'ra hã te te 're da'a'madâ'â. Ta hã ma tô filisteu norĩ 600 na uprosi, isi'uwazi 'manhari na powawê zusizém na. Âne ma tô ôhō zama Izaraéu nhihudu norĩ hã te te 're anho'reptu.

Débora norĩ wasu'u, Baraquihi me

4 ¹Tawamhã Eudi dâ'â parimhã, Izaraéu nhihudu norĩ, ma tô duré Uburé Danhib'apito wi apã 're wasété za'ra. ²Tahawa Uburé Danhib'apito, Cana'â âma apito Zabihĩ ma, ma tô tâma hãiba za're za'ra, te te âma ai'uté za'ra da hã, Izaraéu nhihudu norĩ âma. Ta hã Hazo na 'ri nho'omo nhisi âma dama i'rânho'u. Taha te dasi'wapéi 'manhari'wa norĩ nhib'ih'â'a Sisera na isisi, Harosete-Hagozi âma 're ihâimana mono. ³Tawamhã Zabihĩ te isi'uwazi tete 'manhari na wedewara zapore awaru te te 're isari za'ra mono 900 na te tâma tihâimana za'ra. Duré 20 wahum na, ma tô Izaraéu nhihudu norĩ ma, wasété uptabi na sada 're ihâimana za'ra mono zarina, te te tâma 're a'manhari wasété, âma 're siwamri za'ra mono âna. Tahawa ma tô Izaraéu nhihudu norĩ, Uburé Danhib'apito wi mreme 'rãihã na tiwi rowaptêrê za'ra, te te 're pawaptob za'ra mono da hã.

⁴Tawamhã Débora, Lapidotihĩ mro, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârã'wa na te 're hâimana. Ta hã ma tô duré Izaraéu nhihudu norĩ ma, rowairébê'wa sipi'ô hã te te 're a'madâ'â, we iromhâimana mono zém na hã. ⁵Tawamhã Rama norĩ wa'wamhã, Bétéu me te norôsu ne hã iwa'wab zahuré 're sa, Efraĩ âma êtê niwĩmhã. Tawamhã taha zahâpã Débora 're simasisi mono wamhã, ma tô Izaraéu nhihudu norĩ itême 're nomro, marĩ na romreme te te itême 're i'wasari mono na te te tâma 're arowairébê mono da hã. ⁶Tawamhã nimahã bātã na ma tô Baraqui, Abino'âhã 'ra zô hã, Nafitalihi nhihudu norĩ nhipti'ai âma 'rinho'u Quedesi na isisi âma 're ihâimana mono zô. Sô hãrã wamhã, ma tô âne tâma tinha:

— Âne ma tô Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono we aima ti'ru: “Ma'ápé, Nafitalihi nhihudu si'aibã norĩ duré Zébulôhō nhihudu si'aibã norĩ zama 10 miu na pisutu za'ra na. Taha parimhã, te za isimroi mo, Tabo na êtê nhisi u. ⁷Tawamhã wa hã wa za we saprô, Zabĩ te dasi'wapéi 'manhari'wa norĩ nhib'ih'â'a Sisera hã, ô pa Quisô na isisi u te te ai'wapé da, a hã. Tawamhã ta hã te za wei mo tô, tite wedewara zapore isi'uwazi tete 'manhari norĩ na, tite dasi'wapéi 'manhari'wa norĩ me. Tane nherê, wa za wa hã asib'ratamhã aima hãiba nho, âma ai'uté da.”

⁸Tawamhã Baraqui te Déboraha ma tinha âne:

— Ìme aimorĩ wap si, wa za mo tō. Duré ìme aimorĩ ò wamhã, ìzama ìmorĩ da hã mare di za.

⁹Tawamhã Débora, ma te ãma sada'ã ãne:

— Wē di tō! Wa za tō ãma asiré mo. Tane nherē, za wa te da'ãma i'ai'utézé hã asiptete zarinaĩ ò di za. E tihai wa. Uburé Danhib'apito, pi'ò nhib'rata za Sisera te te tãma sòmri wa.

Tawamhã Débora, ma tō mo Baraquihi siré, Quedesi na 'ri wa'õtō nhisi u.

¹⁰Tawamhã Baraqui, Zēbulōhō nhihudu norĩ a'uwē, Nafitalihi nhihudu norĩ a'uwē me Quedesi u da, te te pisutu za'ra wamhã, ma tō aibã norĩ 10 miu na isiré ai'aba'ré. Tawamhã Débora ma tō duré ime mo.

¹¹Tahawa, queneu Hébé, tisiré norĩ wi ma tō ãma aipo'o za'ra, Mozésihi ārewa Hobabehe nhihudu norĩ na hã. Ta hã ma tō romhã 'manharĩ na 'ri hã sima sōré, Za'anani na romnhisi ãma carvariu na wede nhisi 'rata, Quedesi 'rata 're ihãimana mono ãma.

¹²Tawamhã Sisera hã ma tō dasiwi po're pu'u ni, Abino'ãhã 'ra Baraqui, ēne Tabo na isisi u imorĩ na hã. ¹³Tawamhã Sisera, wedewara zapore 900 na itēme ãma dasi'aba'ré da hã, duré uburé pese aibã norĩ, itēme si'aba'ré da hã, ma tō sō tihārã za'ra. Tahawa, Harosete-Hagozĩ hawimhã, panho'u Quisō na isisi u ma tō te te danhimro.

¹⁴Tawamhã Débora, te Baraquihi ma tinha ãne:

— Āhã na awa'awi te za aimo. E tihai wa. Āhã na te za Uburé Danhib'apito, asib'rata Sisera hã aima tisō. Duré Uburé Danhib'apito te za asōwamhã tihãimana siro za!

Tawamhã Baraqui, tite aibã norĩ 10 miu na ihãiba norĩ ré ma tō Tabo ētē hawimhã oto si'ra. ¹⁵Tawamhã Baraqui, tite da'wapéi 'manharĩ'wa norĩ ré te te oto susi za'ra wamhã, ma tō Uburé Danhib'apito, Siseraha te dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wa'wamhã duré wedewara zapore na isisa'rei mono norĩ wa'wamhã i'rãiwaihu'u'ō na tãma rob'manharĩ za'ra. Tahawa Sisera, tite wedewara zapore hawimhã ma tō si'aba'ré na si'ra. Te te si'rai wamhã, ma tō para na oto dawi wara, simani da. ¹⁶Tane nherē, Baraqui wedewara na dasi'wapéi 'manharizéb zarina, duré dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ zarina ma tō Harosete-Hagozĩ u te te 'rãza'õtō pibu za'ra. Tahawa uburé Siseraha te dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã ma tō dasiwi uprosi pese ni, sib'ézé 'wapa na. Tahawa 'masi'atarēme ò di, ihãiba ré na hã.

¹⁷Tane nherē, Sisera ma tō Zaéu, Hébé queneu mro nhorōwa u wara, Hazo ãma apito Zabĩ, Hébéhé nhib'a'uwē norĩ me rowē na siré 're hãimana za'ra mono we te. ¹⁸Tawamhã Zaéu, Sisera te te sōpētē da, 'ri para hawi ma tō watobro. Watobro wamhã, ma tō ãne tãma tinha:

— Īnhib'apito, ma'ápé asébré 'ri para u. Aipahi tō.

Tahawa oto romhã 'manharĩ na 'ri para u sébré wamhã, ma tō Zaéu hã, waptázém na suwa, Sisera hã. ¹⁹Tawamhã Sisera te tiwi rowaptē ãne:

— Ma'ápé ìzawi na hã â suru na we ìma a'ãri. 'Rubu uptabi di.

Tahawa romhã 'manharĩ na ub'rē abazei hã wa'ui ré hã te te 'ridawa wamhã, ma tō tãma tisō, te te hã'rēne da. Taha pari ma tō apã hã upsi.

²⁰Tawamhã Sisera te duré 'ri tede'wa sadawa uwati ãne:

— Ma'ápé 'ridawa ãma asãmra, ni'wa we te te iro'razãri, 'ripara ida'maihãimana zô te te i'asadhanarĩ ma, asimrami da, ni'wa ihãimana ò na hã.

²¹Tawamhã Sisera wasutu uptabi wa, ma tô aptâ hã azâri pese. Taha ré, ma tô Zaéu hã matéru ti'â, duré romhã 'manharĩ na 'ri nhana'rata tétézéb zama. Taha pari ma tô para nhisutu atâma hâire ázé, 'ripara u. Tawamhã ma tô âma u'rata nhiptââ. Tahawa, ma tô ti'ai u âma u'rata tété. Tahawa, ma tô ône haré oto dârâ.

²²Tawamhã Baraqui, Sisera zarina 're iwara oto wisi wamhã, duré Zaéu te te sôpêtê da, watobro wamhã, ma tô tâma tinha âne:

— We aimorĩ, aibã zô we i'airitĩ mono hã te aima hâiré da.

Tawamhã Baraqui, isiré oto morĩ wamhã, ma tô Sisera ti'ai wa dââ haré inomro hã sôpêtê, wede 'rã'wa na u'rata nhiptââ haré.

²³Tawamhã tô taha bātâ na ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono, Izaraéu nhihudu norĩ ma sômri za'ra, Zabĩ, cananeu norĩ nhib'apito âma te te ai'uté za'ra da. ²⁴Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ, ma tô apito Zabihĩ ma, i'wapé na te te tâma 'râpêtê u'âsi za'ra, te te siwi i'uprosi pese zéb u.

**Débora norĩ, Baraquihi me, 'Re ihâimana u'âsi mono
âma, tinho're na iwata zahuré zé wasu'u**

5 ¹Tawamhã tô taha bātâ na Débora norĩ, Baraqui, Abino'âhã 'ra me ma tô âne tinho're zahuré:

²Uburé Danhib'apito âma 're wawata za'ra wa'aba mono!

Izaraéu nhihudu norĩ, si'wapé za'ra da, ma tô sima waproso za'ra.

Ma tô duré rowê sina 're sipisutu za'ra.

³Apito norĩ, duré dama i'rânho'ômo norĩ, ma'âpé asiwi i'wapari aba!

Âhã na wa za ta'a, danho're wa ropta'azé hã.

Wa za duré inho're, Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono ma!

⁴Uburé Danhib'apito, êne Se'i na isisi hawi we aiwatobro wamhã, duré

Edô ti'ai hawi we aimorĩ wamhã, ma tô ti'a hã sāsã.

Tã ma tô duré hâiwa hawi we asa'wa.

Îhe, hâiwa'a hawimhã, ma tô tô â sa'êtê na we asa'wa.

⁵Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono nho're, ma tô êtê 'râihã norĩ hã popo, Sina'i êtê tede'wa nho're.

⁶Tawamhã Sâga, Anatehe 'ra 're morĩ ré hã, duré Zaéu 're morĩ ré hã ma tô bâdâdi na 're idanomro pese mono zé dasiwi rême pese ni.

Tahawa we âma 're idanomro mono hã ma tô bâdâdi wâi wa, 're dasipa za'ra, aimawi bâdâdi na 're danomro mono da.

⁷Tahawa, Izaraéu nhihudu norĩ te, 'ri wa'ôtô norĩ âma hã ni'wai ô di.

Baba na ma tô 're simasa, a hã Débora, Izaraéu nhihudu norĩ na ne, za 're i'aihâimana mono da hã we i'asihâirézéb u.

⁸Izaraéu nhihudu norĩ, ihâiba'ô norĩ si te te sima ipisutu za'ra zarina, ma tô ite za'ra ti'ai wa'ôtô nho'ômo remhã dasi'wapé hã 're pusi.

Âhã wa, Izaraéu nhihudu si'aibã norĩ 40 miu na ihâiba za'ra hã,

danho'utu ubuzé hã duré isi'uwazi 'rã'wa hã te te siré 're 'wasari mono ô di.

⁹ Izaraéu nhihudu norĩ wada'uri'wai āma wa āma 're ĩsiri u'āsi za'ra, duré a'uwē norĩ to sina 're isipisutu za'ra mono norĩ āma.

Uburé Danhib'apito āma si 're wawata za'ra wa'aba mono!

¹⁰ Tawamhã a norĩ wa'wa, awaru po'repore i'a na 're i'asa'rei wa'aba mono hã, ibazadã na 're i'asimroi wa'aba mono hã, duré aipara na si 're i'anomro aba mono norĩ hã ma'āpé āne na āma dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono.

¹¹ Ma'āpé asiwi wapari aba! Robruru'u'wa norĩ, â zô ab're ihâimana za'ra te te siwi i'uiĩ, Uburé Danhib'apito te te da'āma i'ai'utézém na hã, te te sima robzanhamri za'ra, duré Izaraéu nhihudu norĩ te te da'āma i'ai'uté za'ra zém na hã.

Tawamhã Uburé Danhib'apito nhib'a'uwē norĩ hã, ma tô si'ra za'ra, 'ri nho'omo 'ridawa za'ētē u hã.

¹² Aiwahutu, Débora. Ma'āpé aiwahutu!

Tô aiwahutu, asô're da, danho're na!

Baraqui, Abino'āhã 'ra, ma'āpé aiwahutu! Airop u simroi mono, dasi'wapéi wa, da te aimã iwaibu isimasam norĩ hã.

¹³ Tawamhã isi'mairēme norĩ te te si'ra za'ra wa, dama ipire za'ra norĩ u si'aba'rēi wamhã, ma tô Uburé Danhib'apito nhib'a'uwē, we ĩtēme ai'aba'rē, isiptete uptabi norĩ da, hâimana za'ra da.

¹⁴ Tawamhã ta norĩ, Efraĩ hawi wairébé wamhã, ma tô ai'aba'rē, ētē siwa'aba wa ti'ai haré u, Bēzamihi nhihudu norĩ zarina, duré isib'a'uwē zarina zama.

Duré Maqui hawimhã ma tô dasi'wapéi 'manhari'wa 'madâ'â'wa norĩ hã si'ra za'ra. Tawamhã duré Zébulô hawimhã danhib'ihã'a hã ma tô we ai'aba'rē.

¹⁵ Tawamhã Isacaha hawi danhib'apito norĩ hã ma tô Déboraha siré ai'aba'rē. Ĩhe, duré Isacaha nhihudu norĩ a'uwē hã ma tô Baraquihi siré zama ai'aba'rē.

Ta norĩ hã ētē nhi'riti wa romharé u ma tô isiré ai'aba'rē.

Tane nherē, Rubēhē nhihudu norĩ sima isipo hã, ma tô timreme na hã si'wapé za'ra. Tahawa duré ta norĩ hã dame si'aba'rēi ô di.

¹⁶ E marĩ da, ma tô pone'ērebã ôme 're simasa mono da hã āma irowairébé za'ra wa'wa.

E te za tô te te 're i'madâ'â za'ra mono norĩ hãrã hã te te 're wapari za'ra za. Ĩhe, Rubēhē nhihudu norĩ sima isipo hã, ma tô timreme na si'wapé za'ra. Tahawa ta norĩ hã dame si'aba'rēi ô di.

¹⁷ Gadihi nhihudu norĩ ma tô Zodã pa bātã pusizém niwĩ pa zara niwĩ tihâimana u'āsi za'ra.

Duré Dãhã nhihudu norĩ, du si ro 're isa'wari mono āma ma tô tihâimana u'āsi za'ra.

Tawamhã duré Aséhé nhihudu norĩ â poré āma ma tô mazahãri za'ra. Tahawa ma tô supara zada'rē āma tihâimana u'āsi za'ra.

¹⁸ Tane nherē, Zébulôhō nhihudu norĩ, Nafitali nhihudu norĩ me ma tô romnhimimnhasi nherē, a'ubuni wi dasi'wapé na tihâimana za'ra.

- ¹⁹ Tawamhã apito norĩ sô isi'aba'rê norĩ hã, ma tō 'wapé za'ra, sipti Megido na isisi 'rata, Ta'anaqui na 'ri nho'ômo nhisi 're ihâimana mono âma. Tawamhã Cana'ã âma apito norĩ ma tō 'wapé za'ra. Tane nherê, ta norĩ, tinhitob'ru norĩ wi êtê waipo prã prata 'manharĩ hã duré isimarĩ za'ra hã te te tiwi 'wasari ô di.
- ²⁰ Wasi norĩ zama te âhã wamhã, ai'wapé za'ra. Hâiwa na 're siwa'râmi za'ra mono ré, ma tō Sisera siwi 'wapé.
- ²¹ Panho'u Quisô na isisi, duréi pese 're isa'wari mono â pré wa, i'âpusi mono ma tō danhitob'ru norĩ hã te te sate. Âhã wa, wa hã te ropãrĩ mono sina awa'awi na ipê'ê nhiptete na wa za 're mo, wa za tō 're mo!
- ²² Tawamhã awaru sisari na 're sisa'rei mono wa, ma tō tinhimi'wa na hã te te ti'a zub za'ra.
- ²³ Uburé Danhib'apito ma, hâiwa âma romhuri'wa te tinha âne:
 “Ri nho'u Merozi 're, 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, ipipa si tãma pisutu za'ra na.
 E marĩ wa. Ta norĩ hã isiptete norĩ zada, Uburé Danhib'apito te te siwi pawaptob da hã, si'aba'rêi ô wa.”
- ²⁴ Pi'ô Zaéu, Hébé queneu mro ma hã tãma rowê uptabi di, uburé pi'ô norĩ tisirê nhipai u.
 Taha ma hã irowê uptabi tō, romhã 'manharĩ na 'ri 're, uburé pi'ô norĩ 're ihâimana za'ra mono nhipai u hã.
- ²⁵ Tawamhã Sisera te â si waptê. Tane nherê, abaze hâiwa'u si ma te tawamhã tãma tisô.
 Abaze hâiwa'u top si ma tō tãma ti'â, hâsizê isa'êne iwaipo iwê uptabi wa.
- ²⁶ Tahawa, tinhib'rata hâiba amo niwĩ, ma tō wede 'rã'wa hã ti'â.
 Tinhib'rata hâiba amo niwĩmhã ma duré romhuri'wa norĩ nhimiromhurizé matéru hã ti'â.
 Tawamhã taha na Sisera te te âma 'rã nhiptâ'â wamhã, ma tō 'rãĩ hâpâ pese. Ma tō u'rata 'repu'u. Ma duré 'rãĩ pru pese.
- ²⁷ Tawamhã ta hã pi'ôi para âma ma hi'râtītō nhamra. Taha pari dâ'â siromo waptâ'â wa, ma tō taha haré oto nomro.
- ²⁸ Tawamhã Siseraha na tinhorôwa zanela 'ri zadazâri hawi ma tō sô rob'madâ. 'Ri zadazâri 'wawi wa'ra babarâi hawi taré te te sô rob'madâ'â baba wa, te tinha âne:
 “E tihai wa, ma tō ite wedewara zapore zô tirowaptâ'â hã upta, we âwa iwisi da hã.
 E tihai wa, te duré ite awaru norĩ hã atãma hâire we ai'aba'rê.”
- ²⁹ Tawamhã ime ihâimana za'ra i'rãĩ waihu'u pese norĩ, nasi te te âma sada'âbâ za'ra wamhã, ma tō nasi timreme na âma sima sahu âne, te te âma iromnomrizém na hã:
- ³⁰ “Âtê tiha te te iwaibu za'ra na te âma sima sipo'o zahadu âhã na hã, dasi'wapéi 'manharĩ'wa si'aibâ norĩ ma misi pi'ô hã, niha wamhã

maparane aibâ mono bâ hâ, duré Siseraha ma zazahâ ihâi waipo na hâ, duré ihâ siwamnari na hâ pi'ô dama i'rânho'ômo butu ubuzéb da hâ."

³¹ Uburé Danhib'apito, uburé asitob'ru nori si'utōrī.

Tane nherē, asiwaihū'u nori te te 're irowa'a pese za'ra mono da si iwē hâ, bādâ 're pusi mono wi ro'o nhiptete na te te 're irob'uiwē mono ne hâ!

Tawamhâ ti'ai wa'ōtō nho'ômo 'remhâ 40 na wahum na, rowē na si ma tō oto 're romhâimana.

Gidiāhâ wasu'u

6 ¹Tawamhâ Izaraéu nhihudu nori, Uburé Danhib'apito wi, ma tō apâ tiwasédé hâ te te 're 'manharī za'ra. Tahawa 7 wahum na midiānita nori nhib'rata 're hâimana za'ra mono da, ma tō tâma hâiba nhomri za'ra.

²Tahawa Izaraéu nhihudu nori, ma tō midiānita nori wi aima'uri za'ra, êtē 'râihâ zahâpâ ab're âma, duré nima niwī êtē nhi'ridi ihâimana za'ra âma, tâma romnhimimnhasi za'ra âna hâimana za'ra da, midiānita nori hâ tâma siptete za'ra wa. ³Tawamhâ Izaraéu nhihudu nori te te sima 're robzuri za'ra mono sidâpâsi, ma tō midiānita nori hâ, amalequita nori hâ duré a'uwē rop si 're isa'wari mono âma 're ihâimana za'ra mono nori hâ sô 're sisisi. ⁴Tawamhâ isipti'ai 're, ma tō te te sima 're 'ri nhoré u'âsi za'ra. Âhâ wa, ma tō Izaraéu nhihudu nori buru nho na te te tiwi âma 're robaba pese za'ra, hâiwa nhimire niwī Gaza na romnhisi 'rata 're ihâimana mono u. Tahawa Izaraéu nhihudu nori ma isô hâ, isimizama nori pone'ërebâ hâ, powawē hâ, duré awaru po're-pore hâ te te tâma 're 'mairême za'ra mono ô di, âma 're ihâimana za'ra mono zéb da hâ. ⁵Tirom hawi ma tō sipowawē ahâ uptabi na hâ duré tite romhâ 'manharī na 'ri ré hâ 're sihutu, 'ridi i'ahâ uptabi ne. Ta nori hâ duré isi'awaru ba'ômore nori hâ, ahâ uptabi wa, ni'wa hâ te te sa'rata waihu'u ô di. Ta nori hâ isipti'a na te te âma 're irowamnari za'ra mono da si, ma tō 're sisisi. ⁶Taha zarina, Izaraéu nhihudu nori hâ simari âna te oto 're si'ubumro. Tahawa ma tō Uburé Danhib'apito wi te te sina 're rowaptērē za'ra, te te sō'reptu za'ra da.

⁷Tawamhâ midiānita nori te te âma 're irowamnari za'ra mono u'âbâ, Izaraéu nhihudu nori, Uburé Danhib'apito ma, mreme 'râihâ na tâma mreme zusi wa, ⁸ma tō tizadawa 'mahârâ'wa hâ itême satōri za'ra. Tahawa, ma tō ta hâ âne tâma sadawa wasu'u za'ra:

— Âne Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu nori te, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ te tinha: "Wa hâ wa tō Ezitu âma aipawa'âbâ âna dama 're irom-huri za'ra wa'aba mono zém hawimhâ we asani za'ra wa'wa. ⁹Wa hâ wa tō ezipsiu nori wi hâ asō'reptu za'ra wa'wa. Duré â hâ ti'ai 're, te te 're i'ai'wapé za'ra wa'aba mono wi zama, wa tō duré asō'reptu za'ra wa'wa. Tawamhâ asitob'ru nori wa'wa, te aima sate za'ra wa'aba mono wamhâ, wa tō duré isipti'a hâ aima sômri za'ra wa'wa. ¹⁰Wa hâ, Uburé Danhib'apito, ate za'ra wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono na wa tō aima isiwasu'u za'ra wa'wa. Amoreu nori te, ihâiba'ô nori na 're aiwata za'ra wa'aba mono tō da wa tō duré aiwi sawi za'ra wa'wa, â hâ ti'ai 're, 're ihâimana za'ra mono âma hâ. Tane nherē, asima wē za'ra wa'aba ô di, asiwi imreme wapari aba da hâ."

¹¹Tawamhã Uburé Danhib'apito ma Romhuri'wa ma tô wei mo. Wei mori wamhã, ma tô 'ri wa'ôno Opra na isisi 'rata carvariu na wede nhisi, 're isa mono zahâpâmhã nhamra. Â wede Abi'ézé nori siré, Zoasihi te hã. Tahawa, i'ra Gidiã, te amnho trigu hã 'maipréé sima'uri sina, uva 'rãl watizé êtê're 'manharĩ, iwa'u zô da te 're iwati pese za'ra mono zéb 're, midiãnita nori hã te te siwi sôpêtê tô da. ¹²Tawamhã Uburé Danhib'apito ma Romhuri'wa ma tô tâma sihâiré. Tawamhã ma tô tâma tinha âne:

— Dasi'wapéi 'manharĩ'wa asib'ru, Uburé Danhib'apito te tô asiré hã 're hâimana!

¹³Tawamhã Gidiã ma te âma sada'â âne:

— Uburé Danhib'apito, wanhib'a'uwê nori siré sena na 're hâimana mono zahã, ma te bété âne na hã wama tiromhâimana za'ra. E mahâta tawamhã, Ezitu hawi we te te awazere wa, Uburé Danhib'apito nhimi'manharĩ wê zé, wahi'rata nori te te wama 're iwasu'u za'ra mono hã. Ô hã ma tô warême za'ra. Ma tô duré midiãnita nori ma hã wahâiba nhomri za'ra.

¹⁴Tawamhã Uburé Danhib'apito, Gidiãhã ma, ma tô tâma waihu'u âne:

— Ma'ápé asiptete sina aimorĩ, Izaraéu nhihudu nori sô'reptu za'ra da, midiãnita nori wi. Aimorĩ da, wa wa hã aima rob'ru.

¹⁵Tawamhã Gidiã ma te âne duré âma sada'â:

— Ìnhib'apito, e niha wa za Izaraéu nhihudu nori hã anho'reptu. Ìsiré nori hã, Manaséhé nhihudu nori 'remhã danhipai u dama simarĩ za'ra ô di. Duré wa hã ìsiré nori zahâpâ, wa ìwapure na tâma za'ra 're ìhâimana.

¹⁶Tane nherê, Uburé Danhib'apito te duré âne tâma tinha:

— Tane nherê, te za âne hã i'manha, wa hã za te aipawapto wa. Tahawa te za a hã midiãnita nori âma uburé i'ai'utê za'ra, ihâiba za'ra aima hã misi dahâiba ne.

¹⁷Tawamhã Gidiã, ma te duré âne âma sada'â:

— Ìma aipê'ê toi wamhã, ma'ápé tô marĩ ìma 'manharĩ, sena tô a hã ìma nharĩ wamhã. ¹⁸Ìzawi na hã, ma'ápé duré a'â aimorĩ tô, ìnhoprubzé hã te we a'â aima âri da.

— Wa za a'â tô âme nhamra, we apâ a hã asina isirizéb u! — Âne te 'Re ihâimana u'âsi mono hã asa tâma tinha.

¹⁹Tawamhã Gidiã 'ripa'ra u sébré wamhã, ma tô pone'êrebâ zéré uzé 'ra na dasa hã 'manha. Ma tô duré i'u'etê wapu mapu ô na 'manha, 10 kilu na trigu zub'a na hã. Taha pari dasa te te i'manharĩ hã, ma tô si'ôto 're tisê. Ma tô duré iwa'ui ré hã piza'a 'remhã tisê. Tawamhã dasai ré te te oto âri wamhã, ma tô Uburé Danhib'apito ma Romhuri'wa, carvariu zahâpâ isâmra ma tâma tisô oto. ²⁰Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, Hâiwa âma Romhuri'wa ma te tâma waihu'u âne:

— Ma'ápé ã hã êtê nhisiwi abaze nhi hã duré i'u'etê wapu hã sa'ra na. Taha pari te za duré romnhi wa'u hã isa'wa isisiwimhã.

Tawamhã Gidiã te te tâma i'ruzé hã, ma tô 'manha. ²¹Tahawa, Hâiwa âma Romhuri'wa, tinhib'rata wedehu te te 're i'âri hã ma tô sarôto hâimo. Taha 'râsutu na ma tô romnhi hã, i'u'etê wapu me hã âma upi zahuré. Tawamhã êtê hawi uzâ iro'o watobro na, ma tô romnhi nori hã, i'u'etê wapu me hã âma sazu zahuré. Âhã pari ma tô hâiwa âma romhuri'wa zô hã oto tirobaba.

²²Tawamhã Gidiã Hâiwa âma Romhuri'wa na te te i'madâ'ázém na hã ma tô waihu'u. Tawamhã pê'êwara wa, te âne 're sadari:

— Uburé Danhib'apito, ite 'Re ihâimana u'âsi mono! Wa hã wa tô Hâiwa âma Romhuri'wa hã 'madâ, 'râwi pesere!

²³Tane nherê, Uburé Danhib'apito, ma te âne duré âma tâma wa'rã:

— Aipahi tô. Aima rowê di za. Duré atâ'â ô di za.

²⁴Tawamhã tame Gidiã, ma tô êtê za'ra hã 'manha, Uburé Danhib'apito ma, marĩ zatazéb da hã. Tawamhã ma tô sisi, “Uburé Danhib'apito âma si rowê za'ene hã”. Tawamhã âhã na zama te zahadu êtê za'ra Abi'ézéhé siré norĩ te, 'ri nho'u Opra na isisi âma hã 're sa.

²⁵Tawamhã tô taha mara na, Uburé Danhib'apito, te Gidiãhã ma hã tinha âne:

— Aimama te powawê iba'ômore, duré ihâiba amo 7 na âma iwahu me hã ma'âpé saprõni zahuré na. Tawamhã te za duré aimama te ihâiba'ô Baau, romhâibari hã ipru. Ihâiba'ô Asera wede na ipoto 'manhari isababa 're isa mono zama te za duré i'marõwĩ. ²⁶Taha parip si te za Uburé Danhib'apito, ate 'Re ihâimana u'âsi mono ma, êtê nhisi âma êtê za'ra tâma i'manha, danhop-rubzéb zatazéb da hã. Taha pari te za duré maparane âma powawê iba'ômore hã isisiwi izatare, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, ihâiba'ô Asera wede na ipodo hã za i'marõwĩrĩ na âma ro'o da.

²⁷Tawamhã Gidiã tite romhuri'wa norĩ 10 na ihâiba za'ra norĩ zô hãrã wamhã, ma tô Uburé Danhib'apito te te tâma inharizéb zarina 'manha. Tane nherê, tisiré norĩ ma, duré a'uwê 'ri nho'ômo âma 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, pahi zép te, ma tô bâtã upana mara wap si 'manha.

²⁸Tawamhã 'ri nho'ômo âma aibã norĩ 're ihâimana za'ra mono robza'rã ré utu za'ra wamhã, ma tô Baau romhâibari sipru hã, Asera wede na ipoto zabzéb isime hã, duré maparane âma powawê iba'ômore zada hã siwi 'madâ, êtê za'ra tame Gidiã te te i'manhari nhisiwimhã. ²⁹Tahawa te âne 'râwi sisadanhari za'ra:

— E 'wa ma te merê âne hã 'manha.

Tawamhã te te waihu'u za'ra da, sô sôpré mono wa, ma tô oto siwi upsibi me, Zoasihi 'ra, Gidiã te te âne hã i'manhari na. ³⁰Tahawa te Zoasihi ma nhari za'ra âne:

— Ai'ra ma'âpé we rob u wazere! Dâ'âre hã! E marĩ wa. Ta hã ma tô Baau romhâibari hã pru. Ma tô duré Asera wede na ipoto zabzéb hã time.

³¹Tane nherê, Zoasi, uburé sada isi'rã'õtô norĩ ma, ma tô tâma nhari za'ra âne:

— E a norĩ wa'wa hã ma tô Baauhu 'wawimhã asimi'rãmi za'ra wa'wa. Ni'wa i'wawi simi'rãmi wamhã, te za dârã, âma awê ô ré. Duré tô Baau sena ihâiba'ô waihu'u pese wamhã, 'râwi pé si'wawimhã simapa. Oro ôhõ hã waihu'u pese za, pé marĩ te te 'manhari.

³²Tawamhã ta hawimhã haré ma tô Gidiã hã oto Zerubau^c na da te 're sisi za'ra. E marĩ wa. Zoasi te te nhari wa âne:

— Tô Baauhu si 'râwimhã pé si'wawi simi'rãmi. Oro ôhõ ma, romhâibari da te mei ôm ne.

³³Tawamhã uburé midiãnita norĩ, amalequita norĩ, duré a'uwê rop si 're irosa'wari mono âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã ma tô si'rã'õtô. Uburé

^c 6.32 Zerubau hã Ebreu norĩ mreme na “Baau 'râwi si'wawimhã pé simi'rãmi”.

si'rā'ōtō wamhā, ma tō panho'u Zoda pa na saprī za'ra. Tahawa, ma tō duré sima 'ri nhoré za'ra, Zezereu na romharé nhisi wa. ³⁴Tawamhā Uburé Danhib-apito pē'ēzani, Gidiāhā wamhā, ma tō āzé. Tahawa ma tō pone'ērebā ōmo na danhimnihârâzé isadawazare hā dazô hârâ. Āhā wa, ma tō Abi'ézéhé nhib'a'uwē norī hā itēme ai'rā'ōtō. ³⁵Tawamhā Gidiā, ma tō dama rowasu'u 'wapéi'wa norī zama hā 'mazatōrī za'ra, Manaséhé nhihudu norī zô, Aséhé nhihudu norī zô, Zébulôhō nhihudu norī zô, duré Nafitalihi nhihudu norī zô, hârâ za'ra da. Tahawa ta norī zama ma tō duré itēme ai'aba'rē, ime si'rā'ōtō da.

³⁶Tawamhā Gidiā, te 'Re ihâimana u'âsi mono ma tinha âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, wa isima wē, sena na te waihu'u da, ihâimana u'âbâmhā Izaraéu nhihudu norī hā anho'reptu da, iropisutuzéb zarina. ³⁷Wē di tō. Tane wamhā, âne wa za 'manha pé. Suru na pone'ērebâ zéré hā wa za 'maza'ra, amnho trigu, wa te 're ipré'é za'ra mono zé wa. Tawamhā awēm na mararé pone'ērebâ zéré si atébré te te di'i wamhā, i'uirī na ti'a si te te di'i ō wamhā, wa za waihu'u, za Izaraéu nhihudu norī, ihâiba u'âbâmhā i'anho'-reptu na hā, iropisutuzéb zarina.

³⁸Tawamhā te te inharizéb zarina, ma tō tō tiromhâiba. Awēm na mararé Gidiā utu wamhā, ma tō pone'ērebâ zéré hā wati, atébré zô. Tawamhā ta hawi â i'a'a na ma tō piza'a 'renho'a 'reptô hā âma 'masisi. ³⁹Āhā wa, ma tō duré 'Re ihâimana u'âsi mono wi tiwi rowaptē âne:

— Ma'āpé izada asahi tō. Aâ duré bādâ hā îma sa'rē na, misi irēme ma, te duré aiwi waptērē da. Ma'āpé izawi na hā îma waprozi, niha zô pone'ērebâ zéré aâ duré te sa'ra na sahu da, pé pone'ērebâ zéré si āhā na hā te te waihi āna hâimana zô, pé duré oto ti'a si te te waihi zô, atébré hā.

⁴⁰Tawamhā 'Re ihâimana u'âsi mono taha mara na ma tō tō âne hā 'manha. Āhā wa, te pone'ērebâ zéré si 'ré na hā tihâiba. Tahawa, ma tō duré atébré, ti'a si te te ubu oto.

Gidiā, midiānita norī âma te te i'ai'utézé wasu'u

7 ¹Tawamhā Zerubau, Gidiā na isisi amo, isib'a'uwē aibâ norī ihâimana za'ra me robza'râ ré utu za'ra wamhā, ma tō oto ai'aba'rē. Si'aba'rēi wamhā, Harodi na â nhana'rata nhisi 'ratamhā ma tō sima 'ri nhoré za'ra. Tawamhā midiānita norī te te sima i'ri nhoré za'ra hā hâiwa nhimire niwī ētē nhīriti wa romharé, êne Moré na isisi 're ihâimana mono 'rata te tihâiba, 'ri hā.

²Tawamhā Uburé Danhib-apito, te Gidiāhā ma tinha âne:

— Ate aibâ norī ahâ uptabi di. Tahawa midiānita norī âma ai'uté za'ra wa'aba da, te aima sa'rē waihu'u za'ra wa'aba ō di za. Te aima sa'rē za'ra wa'aba wamhā, te za asina irosa'rata za'ra wa'wa, te aipawaptob za'ra wa'aba ō nherē, asi'uihâ na âma i'ai'uté za'ra wa'aba na hā. ³Tahawa ma'āpé âne a'uwē norī ma nharī za'ra na: "Ni'wam norī hā pahi sina hâimana za'ra wamhā, te za êne Giliadi na isisi hawimhā ai'aba'rē apâ, 'ri u hā."

Tawamhā âne na Gidiā te te tâma rowasu'u za'ra wa, ma tō 22 miu na dahâiba na apâ hā dasina siri za'ra ni. Tane nherē, 10 miu na dahâiba na te zahadu isiré tahâimana za'ra ni.

⁴Tawamhā Uburé Danhib-apito, Gidiāhā ma te duré tâma tinha âne:

— Zahadu da'ahâ uptabi di. Ma'âpé tahawa, uburé â u hâ danhimroi mono. Tawamhâ tame wa za aime isi'aba'ré da hâ âma aipo'o za'ra. Tawamhâ duré wa hâ ni'wa asiré mori da, te nharî wamhâ, te za tô ta hâ asiré mo. Duré ni'wa asiré mori dai ô wamhâ, ta hâ duré asiré imori da hâ, mare di za.

⁵Tawamhâ Gidiâ, âi ba isib'a'uwê te te si'ra za'ra da hâ, ma tô te te simro. Tahawa, Uburé Danhib'apito te duré tâma tinha âne:

— Uburé aibâ norî, wapsâ te te 're i'âhuri mono ne, tizoto na te te i'âhuri hâ te za âma i'aipo'o za'ra, hi'râtîtô tâma isi'ubumro norî nhiti.

⁶Tawamhâ aibâ norî 300 na ma tô tinhib'rata na hâ âhu. Duré uburé isiré norî hâ ma tô hi'râtîtô tâma asimro, te te âhuri da. ⁷Tawamhâ Uburé Danhib'apito, te Gidiâhâ ma tinha âne:

— Aibâ norî 300 na tinhib'rata na te te i'âhuri norî me hâ, wa za wa hâ asô'-reptu za'ra wa'wa, midiânita norî âma i'ai'uté za'ra wa'aba zém na hâ. Tahawa ma'âpé isiré norî ma tâma nharî za'ra na, apâ tinhorôwa u si'aba'ré da.

⁸Tawamhâ Gidiâ, Izaraéu nhihudu norî ipo'o hâiba amo hâ ma tô satôri za'ra, apâ tinhorôwa u si'aba'ré da, 300 na ihâiba za'ra si i'ratamhâ si'ubumro da. Ta norî hâ sai ré, duré simnhihâzéb ré, ma tô uburé asimro. Tahawa, midiânita norî, ta norî zahâpâ te romharé âma 'ri hâ tâma sisôre.

⁹Tawamhâ tô taha mara na Uburé Danhib'apito, ma tô duré Gidiâhâ ma tinha âne:

— Ma'âpé ai'utu, midiânita norî te 'ri u si'ra da, a'wapé da. Asib'rata wa za oto aima sômri za'ra. ¹⁰A'wapé da, tâma aipahi za'ra wamhâ, ma'âpé ite za'ra 'ri u hâ si'ra na, aima romhuri'wa Puraha me. ¹¹Tawamhâ a hâ te te sima iro-wasu'u za'ra zé wapari wamhâ, te za aipé'ê nhiptete sina aihâiba za, a'wapé da, ite za'ra 'ri âma.

Tawamhâ Gidiâ norî, tipawapto'wai me, isitob'ru norî te romhâ 'manharî na 'ri isisôre mono 'ri mana u hâ ma tô oto si'ra zahuré, te te sina rotété zahuré da. ¹²Midiânita norî, amalequita norî, duré a'uwê rop si 're irosa'wari mono âma romharé wa, 're hâimana za'ra mono da, te te sima iropéi mono norî hâ, ahâ uptabi di, hâiwa nhirôno 'riti ne we 're isi'rêi mono ne. Ta norî hâ tite awaru ba'ômore norî me hâ i'ahâ uptabi, supara 'ré â zadaré na 're ihâimana za'ra mono ne. ¹³Tawamhâ Gidiâ oto wisi wamhâ, aibâ tisiwaihu'u ma, tinhimirosawêrê te te iwasu'u hâ, ma tô wapa. Ta hâ te âne tâma wasu'u, te te irosawêrêzê hâ:

— Âne wa tô rosawê. Cewada 'manharî i'u'êtê wapu hâ ma tô wanhorôwa za'ra 'ri nhoré u hâ we sipizari. Tawamhâ isipizari mono hâ ma tô sa'êtê 'mai'ri na'rata wî. Tahawa, ma tô 'ri hâ waptârâ. Waptâ'â wamhâ, ma tô ti'ai wamharé nomro.

¹⁴Tawamhâ isiwaihu, ma te âma sada'â âne:

— Zoasihi 'ra, Gidiâhâ nhi'wa pa, te wasu'u, Izaraéu nhihudu hâ! Â hâ te wasu'u, ôhō ma, za wanhib'a'uwê norî, duré wa te dasi'wapéi 'manharî'wa norî, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma ihâiba nhomri za'ra zé.

¹⁵Tawamhâ Gidiâ, rosawêrê te te wapari wamhâ, ma tô waihu'u, za marî iwatobrozé te te iwasu'uzém na hâ. Tahawa hi'râtîtô sâmbra sina, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono âma tiwata. Taha pari ma tô Izaraéu nhihudu norî isi'ubumrozéb u apâ sina siri. Tahawa, ma tô âne tâma nharî za'ra:

— Aiwahutu za'ra wa'aba! Uburé Danhib'apito, midiânita norî te dasi'wapéi 'manharî'wa norî hâ ma tô asib'ratamhâ aima hâiba nhomri za'ra wa'wa.

¹⁶Tawamhā Gidiā, 300 na dahāiba na hā ma tō si'ubdatō dawa'otō na da'āma sip'o'o. Tawamhā aibā hāiba mono bā ma tō danhimizama ōmo na danhimnhi-hārāzé hā te te tāma sōmri, duré piza'a wata 'rāza'itire zé'a 'manharī wa, 'rāsītō iwa ihāimana za'ra zama. ¹⁷Taha pari te āne tāma nharī za'ra:

— Asiwi i'madā'ā aba mono za! Īnhitob'ru norī te 'ri u te īsina rotété wamhā, te za asiwi i'manharī 'wa, za marī hā wa hā te i'manharīzéb zarina. ¹⁸Tawamhā wa hā, īte dawa'otō me, danhimizama ōmo na danhimnhihārāzé wa te hāsi wamhā, te za uburé a norī wa'wa romhā 'manharī na 'ri, asiwi uirī za'ra wa'aba mono sina asimnhihārāzé hā ihāsi aba mo za. Tawamhā hāsi aba mono sina, te za āne aihārā 'rāihā na aihāsi 'wa za: “Uburé Danhib'apito ma, duré Gidiāhā ma!”

¹⁹Tawamhā Gidiā, 100 na tisiré aibā norī hāiba me, imara wa'wabzéb āma rob'madā'āwa norī hā sisapri pari, ma tō 'ri nhoré u hā sina tété za'ra. Tawamhā ma tō tinhimnhihārāzé hā te te hāsi. Ma tō duré piza'a wata 'rāza-'itire tinhib'rata te te i'wasari hā prub za'ra. ²⁰Tawamhā si'ubdatō dawa'otō norī, ma tō danhimnhihārāzé hā te te hāsi. Ma tō duré piza'a wata 'rāza'itire hā te te prub za'ra. Tahawa, 'rāsītō ma tō tinhib'rata nhimi'e niwīmā te te tété za'ra. Duré tinhib'rata nhimire niwīmā, ma tō danhimnhihārāzé hā te te tété za'ra. Āhā wa, te āne hāsi, hārā 'rāihā na: “Sib'ézé 'wa pa, Uburé Danhib-'apito ma, duré Gidiāhā ma!” ²¹Tawamhā hāiba mono bā 'ri mana wi, ma tō tisima'warazé mono bā simasa, sirési āna. Tawamhā uburé isitob'ru norī dasi'-wapéi 'manharī'wa, ma tō sadari sina tāma sisa're. ²²Tahawa, 300 na aibā norī danhimnhihārāzé te te hāsi wamhā, ma tō Uburé Danhib'apito, aibā norī ma rob'manharī za'ra, tite sib'ézé 'wa pa na 'rāwi si'wapé za'ra da hā. Tawamhā Zerera niwī sisa'rei mono wamhā, ma tō Bete-Sita na romnhisi niwī ai'aba're, Abéu-Meora na 'ri wa'otō nhisi zadaré u, Tabate na rowamri 'ratab u.

²³Tawamhā Nafitalihi nhihudu si'aibā norī zō, Aséhé nhihudu si'aibā norī zō, duré Manaséhé nhihudu si'aibā norī zō, ma tō tahāsi ni. Tawamhā ma tō midiānita norī zarina sisa're. ²⁴Tawamhā Gidiā, ma tō romreme 'wapéi'wa norī hā satōri za'ra, Efraihī nhipti'ai wa ēne 're isimasa mono āma uburé 're idahāimana za'ra mono norī ma, te te dama nharī za'ra da āne:

— Mo oto si'ra za'ra wa'aba, midiānita norī 'wapé za'ra wa'aba da hā. Duré ma'apé panho'u Zodā pa duré isipti norī isō'reb za'ra hā asiwi āri aba, ō Bete-Bara na romnhisi u, te te āma 'mazapri tō da.

Tawamhā Efraihī nhihudu si'aibā norī zō, ma tō tahāsi ni. Tahawa, ma tō panho'u, isipti norī me hā siwi ti'ā, Bete-Bara u. ²⁵Tawamhā ta norī hā ma tō midiānita norī te maparane dama i'rānho'ōmo norī hā, Orebe norī, Ze'ebehe me hā siwi timra. Āhā wa, Orebe na ētē tōmo wawē nhisi āma ma tō Orebe hā siwi tiwī. Duré Ze'ebe hā ma tō siwi tiwī, uva 'rai watizé ētē're 'manharī, iwa'u zō da te 're iwati pese za'ra mono zéb 're. Tawamhā midiānita norī zarina isisa'rei mono na te te āma uzusi za'ra wamhā, ma tō Orebehe 'rā hā, duré Ze'ebehe 'rā hā siré siwi timra, Gidiā panho'u Zodā pa zara niwī isāmrazéb u.

Midiānita norī āma, da te i'ai'uté 'rāsutu za'ra zé wasu'u

8 ¹Tawamhā Efraihī nhihudu si'aibā norī, te Gidiāhā ma āne nharī za'ra:
— E marī da, midiānita norī a'wapé da wamhā, wazō aihārā za'ra ō di. E marī da, ma tō āne wama i'manharī za'ra.

Āne ma tō Gidiāhā ma, timreme pētē za'ētē za'ra. ²Tane nherē, Gidiā te āne tāma nharī za'ra:

— Midiānita norī ma, marī wa hā te i'manharizé hā marī dai ō di, niha na marī 're i'manharī za'ra wa'aba mono zé ma hā. E bété wasété di, uva 'rā, Efraihī nhihudu norī te te 're isinarī za'ra mono si'atarēme hā. Ta hā wē uptabi di tāma hā, uburé Abi'ézéhé te aibā norī te te siwi 're isinarī mono nhipai u hā. ³'Re ihāimana u'āsī mono, midiānita norī ma i'rānho'u, Orebe norī, Ze'ebehe me ma tō aima za'ra wa'aba hāiba nhomri zahuré. Āne wa, e marī, wa tō bété wa hā 'manha, asimi'manharī za'ra wa'aba zé ma ipire hā. Baba di.

Tawamhā āne na Gidiā te te tāma nharī za'ra wa, ma tō Efraihī nhihudu si'aibā norī hā suru na ti'rāiwahā za'ra.

⁴Tawamhā Gidiā tite aibā norī 300 na ihāiba za'ra norī siré, wasutu uptabi za'ra nherē, ōne haré tinhitob'ru zarina isisa'rei mono na te te āma uzusi za'ra wa, ma tō oto panho'u Zōdā pa u hā aihutu. Sihutu wamhā, ma tō taha pa na oto saprī za'ra. ⁵Tawamhā Gidiā, āne ma tō 'rinho'u Sucoti na isisi āma aibā norī 're ihāimana za'ra mono wi rowaptērē hā 'manha:

— Wa hā wa tō midiānita norī nhib'ihā'a Zebaha zarina, Salmunahā me hā we isarina 're īmorī zahuré. Ta norī zarina wa, īte aibā norī hā ma tō āma wazere pese za'ra. Tahawa wasutu uptabi za'ra di. Tahawa ma'āpē īzawī na hā ā norī ma, isa hā tāma sōmri za'ra na.

⁶Tane nherē, Sucoti āma danhib'ihā'a norī hā ma tō āne āma sada'ābā za'ra:

— E marī da, wa za ate dasi'wapéi 'manharī'wa norī ma isa hā tāma sōmri za'ra ni. Zahadu a hā, Zeba norī, Salmunahā me hā mrami zahuré ō di!

⁷Tawamhā Gidiā, ma te āma tāma wa'rāmi za'ra āne:

— Wē di tō, marī ōre di. Taré oto nimahā na, Uburé Danhib'apito, Zeba norī, Salmuna hā me te te īma hāiba nhomri zahuré wamhā, wa hā wa za, rop si 're irosa'wari mono āma rob're na 'wabzéré 'wapa 're isimasa mono na hā te ai'anhiwazui wa'wa za.

⁸Tawamhā Gidiā, Penué u ma tō mo. Morī wamhā, te te aré irowaptērēzēm ne ma tō tame aibā norī wi duré aré rowaptē. Tane nherē, Penué āma aibā norī, Sucoti āma te te āma isada'ābā za'ra zēm ne, ma tō āma sada'ābā za'ra.

⁹Tahawa Gidiā, te ta norī ma āne nharī za'ra:

— Nimahā na niwa te da'āma ai'uté pari, rowē na we apā te īsina siri wamhā, wa za 'ri 'rāihā na dasipapara da te 're irob'madā'ā za'ra mono zé hā pru za.

¹⁰Tawamhā Zeba norī, Salmunahā me, Carcu na romnhisi āma ma tō tite zahuré dasi'wapéi 'manharī'wa norī ré hā tihāimana zahuré. Tahawa, dasi'wapéi 'manharī'wa norī rop si 're irosa'wari mono āma a'uwē isi'mairēme daza'u hā, ma tō asimro, 15 miu na. Tahawa 120 miu na hā ma tō simro ni, dasi'wapéi wamhā. ¹¹Tawamhā Gidiā, bādādi rop si 're irosa'wari mono zādā'rei baba ma tō mo, Noba na 'ri nho'ōmo nhisi bātā pusizēm niwī, duré Zobeā na 'ri nho'ōmo nhisi bātā pusizēm niwī. Tahawa, tinhitob'ru dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā simiza'rese āna si'ubumroi ré, ma tō susi za'ra. ¹²Tawamhā midiānita norī nhib'ihā'a Zeba norī, Salmunahā me hā ma tō tāma asamro zahuré, Gidiāhā ma. Tane nherē, isarina zahuré wara wamhā, ma tō oto mrami zahuré. Āhā wa, dasi'wapéi 'manharī'wa norī āma ma tō uburé pese āma ai'uté za'ra oto.

¹³Tawamhã Zoasihi 'ra Gidiã, dasi'wapéi hawi ma tô apâ oto mo, Heresi na romnhisi wa'waibaba bâdâdi sô'a 'râihã na inomro na. ¹⁴Tahawa aibâ iprédupté Sucoti hawi a'uwê ma tô ti'â. Ta hã ma tô mreme nhiti'ru na sadanharĩ pese. Tawamhã ta hã ma tô Gidiãhã ma, Sucoti âma 77 na danhib'ihã'a norĩ nhisi na âma tâma rob'ui'ére. ¹⁵Tahawa Gidiã, Sucoti âma aibâ norĩ 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, te te tâma nharĩ za'ra da hã, ma tô mo. Âhã wa, te âne tâma nharĩ za'ra:

— E ma tô aipo're pu'u za'ra wa'wa, nimahã na i'âma i'ato za'ra wa'aba zém na hã. Ma tô îma inharĩ za'ra wa'wa, îte dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ te te âma i'âpusi za'ra norĩ ma, mra hã tâma sômri za'ra wa'aba tô da. E marĩ wa. Zahadu wa hã Zeba norĩ, Salmunahã me hã te mrami ô wa. Wê di. Marĩ ôre di. Âhãta te oto âme wasiré aima'wara zahuré.

¹⁶Tawamhã rop si 're irosa'wari mono âma rob're na 'wabzéré 'wapa 're ihâimana za'ra mono hã, ma tô 'mai'â. Taha na ma tô Sucoti âma danhib'ihã'a norĩ ma hã âma tâma rob'manharĩ za'ra. ¹⁷Tawamhã ma tô Penué âma 'ri 'râihã zama hã pru. Ma tô duré 'ri nho'ômo âma aibâ norĩ 're ihâimana za'ra mono norĩ hã uprosi.

¹⁸Tawamhã Gidiã, ma tô Zeba norĩ, Salmunahã me sadanharĩ zahuré âne:

— E 'wa sine hã ma tô Tabo âma aibâ norĩ asiwi i'uprosi 'wa.

— Asine hã ta norĩ hã. Duré danhib'apito 'ra sine hã, uburé ta norĩ hã. — Âne ma te asa âma tâma wa'râmi zahuré:

¹⁹Tawamhã Gidiã, te tâma nharĩ za'ra âne:

— Ta norĩ hã îsisânawã, îna uptabi 'ra norĩ. Tahawa âhã na awa'awi na hã wa za ropisutu, Uburé Danhib'apito nhisi na. A norĩ wa'wa hã îsisânawã norĩ asiwi uprosi aba ô 'wa'âhã, aré duré îzama te ai'uprosi aba ô di.

²⁰Tahawa ma tô ti'ra poto'rada Zétéhé ma tinha âne:

— Aiwahutu, pãrĩ da, â norĩ hã.

Tane nherê, ai'repudu tite sib'ézé wapa te te sada wazere zahuré ô di, pahi wa, duré zahadu hãiba tébre wa. ²¹Tawamhã te Zeba norĩ Salmunahã me tâma si'ru zahuré âne:

— Ma'âpé tô a hã we wazô ai'rê na, wapãrĩ da. E marĩ wa. Aibâ isib'ru si âne da hã tô 're si'aibã za'ra mono wa.

Âne wa, Gidiã, ma tô Zeba norĩ zô Salmunahã me hã sô ai'rê zahuré. Tahawa, ma tô ône haré tipã. Taha pari ma tô duré ite zahuré awaru ba'ômore nho'rebzu hã tiwi sani zahuré.

²²Tawamhã Izaraéu nhihudu si'aibã norĩ hã ma tô Gidiãhã ma nharĩ za'ra âne:

— A hã ma tô midiãnita norĩ wi hã iwanho'reptu za'ra. Tahawa te za tô wama i'rânho'ômo na 're aihâimana za'ra mo. Duré ai'uirĩ na hã ai'ra, duré asihudu te za tô i'rânho'ômo na wama 're 'mai'hâimana za'ra.

²³Tawamhã Gidiã, ma te âne âma tâma wa'râmi za'ra:

— Aima za'ra wa'aba isi'i'rânho'ômo da hã, duré i'ra zama aima za'ra wa'aba isi'i'rânho'ômo da hã, waihu'u ô di. Uburé Danhib'apito si, te za ate za'ra wa'aba na i'rânho'ômo na hã aima 're hâimana za'ra wa'wa.

²⁴Ma duré tawamhã timreme na âma tâma uzusi za'ra âne:

— Tane nherê, wa za misi haré aiwi rowaptêrê za'ra wa'wa âne: Aihâiba mono bâ wa'aba te za dapo're za'ruzé, âma i'ai'utê za'ra wa'aba na isani za'ra wa'wa hã îma isômri za'ra wa'wa.

(Midiānita norī, ētē waipo pré oru 'manharī na isi'uwazi nhi'oto na hā, ma tō āma 're sipo're za'ru za'ra, ta norī hā rop si 're irosa'wari mono āma 're hāimana za'ra mono wa.)

²⁵Tawamhā ma te duré āne āma sada'ābā za'ra:

— Marī ōre di. Wapē'ē to sina wa za tō aima sōmri za'ra ni.

Tawamhā da'uzā hāpa te te siwi ihā parapo wa, ma tō hāiba mono bā dapo're za'ruzé midiānita norī wi te te siwi isani za'ra hā nasi iwa siwi sa'ra tāma. ²⁶Tawamhā Gidiā, ētē waipo pré oru 'manharī na dapo're za'ruzé te te iwaptērē pire pibuzé hā, ma aré watobro, 30 kilu na ipire pibuzéb u. Āhā wa, duré āne da te ipire pibu za'ra ō hā da'madāā wē zō danho'rebzuzé hā, midiānita norī nhīb'ihā'a zazahā hāiwaré na āma 're isi'ubu za'ra mono zé hā, duré awaru ba'ōmore ma isō'rebzu te te āma 're isasōmri za'ra mono hā. ²⁷Tawamhā Gidiā, taha oru na ma tō sasedoti nho'utu'u ubuzéb da hā 'manha. Tahawa, ma tō tite 'rinho'u Opra na isisi āma marī na sasō. Āhā zarina ma tō uburé Izaraéu nhihudu norī, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're inomro mono zé hā siwi tirē. Tahawa, 'Re ihāimana u'āsi mono upana si ma tō taha na 're iwata za'ra mono zéb u si oto 're nomro. Ā hā Gidiāhā ma, duré isib'a'uwē norī ma, abaze da te āma 're iwaibui mono zém ne 'rāwi āma 're isisitob za'ra mono zé hā ma tō tāma 're hāimana za'ra.

²⁸Tawamhā ma tō midiānita norī hā Izaraéu nhihudu norī nhiptete zahā-pāmhā 're hāimana za'ra. Tahawa apā 're 'rāiwahutu waihu'u za'ra mono ō di oto. Tawamhā Gidiā 're hāimana mono ré hā, ma tō 40 wahum na ti'ai 'remhā rowē na si 're romhāimana.

Gidiā idā'āzé wasu'u

²⁹Tawamhā Gidiā tinhorōwa u apā te te oto sina siri wamhā, ma tō tamemhā oto 're sāmra. ³⁰Taha 'ra hā 70 na ihāiba na, imro norī pi'ō ahā na tāma 're hāimana za'ra mono wa. ³¹Tawamhā Siquē āma imro prā 're ihāimana mono ma zama, ma tō i'ra hā duré tāma podo. Ta hā Gidiā ma tō sisi, Abimelequi na.

³²Tawamhā Zoasihi 'ra Gidiā, si'ihī pese uptabi wap si, ma tō oto dārā. Dā'ā wamhā, ma tō imama da te isērēzéb āma dasiwi sērē ni, Opra na 'ri nho'omo nhisi Abi'ézéhé nhīb'a'uwē norī nhipti'ai āma.

³³Tawamhā Gidiā dā'ā parimhā, Izaraéu nhihudu norī, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're inomro mono zé hā ma tō apā rēme zahi za'ra, cananeu norī te romhāibarī norī āmap si 're wata za'ra mono da. Tahawa ta norī hā ma tō ihāiba'ō Baau-Berite na isisi hā te te sima 're pisutu za'ra, tite ihāiba'ō na si āma 're nomro mono da. ³⁴Tahawa Uburé Danhib'apito tite 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're sipo're pu'u za'ra mono ō di, isitob'ru norī te te i'uiirī za'ra wi te te isō'reptu za'ra āma hā. ³⁵Tawamhā Zerubau, Gidiā na isisi hāiba amo nhīb'a'uwē norī ma hā, wē na tāma 're hāimana za'ra mono ō di, Izaraéu nhihudu norī hā. E marī wa. Uburé iwē te te tāma 're i'manharī za'ra mono zé hā te te sina 're sa'rata waihu'u za'ra mono ō wa oto, ta norī hā.

Abimelequihi wasu'u

9 ¹Tawamhā Abimelequi, Gidiāhā 'ra, 'rinho'u Siquē na isisi u ma tō mo, ina sisānawā norī, uburé 're ihāimana za'ra mono zéb u. Tahawa, Siquē

âma aibâ norî 're ihâimana za'ra mono, ² te te âne sadanharî za'ra da, ma tō tiwi rowaptērē za'ra, ina sisānawā norî wi hā:

— E ma hā te asima iwē za'ra wa'wa: E 70 na Gidiāhā 'ra norî aihîni pese i'rânho'ômo na aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da hā, niha wamhā, duré misi aibâ hā aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da. Ma'āpé i'âma Abimelequihî âma aipo're pu'u za'ra wa'aba, tō asiwapru za'ra wa'aba na hā.

³Tawamhā ina sisānawā norî, Siquē âma aibâ norî 're ihâimana za'ra mono norî ma, te te âne âma tâma nharî zahu za'ra wa, ma tō sima âma rowairébē za'ra, tō Abimelequihî si te te siwi pisutu da, ta hā isisānawā za'ra dâ'āsina.

⁴Tahawa ma tō ôhō ma, êtē waipo prā prata 70 na iwa'otō na Baau-Berite âma romhâibarî na 're idawata za'ra mono zé 'ri hawi te te siwi isani za'ra hā tâma sômri za'ra. Tawamhā tō taha wa'otō na ma tō Abimelequi, ni'wam norî aibâ niha na siwa'ru 're inomro mono norî hā pisutu za'ra, pawā'âbâ ré isib'a-'uwē na 're nomro mono da. ⁵Tawamhā Abimelequi, ma tō Opra âma timama nhorōwa u hā mo. Tame tawamhā tisisānawā norî Gidiāhā 'ra 70 na ihâiba za'ra hā ma tō uprosi, êtē tōmo wawē nhisiwi. Tane nherē, Zotā danoire hā ma tō tiwi aima'u. Tahawa ta hā te te wîrî ô di. ⁶Tawamhā Siquē âma duré Bete-Mîru âma uburé aibâ norî 're ihâimana za'ra mono hā ma tō 're si'rā'otō, Siquē âma wede iwazéb zahi, 're isa mono âma. Tahawa, ma tō tame Abimelequi tâma si'apito za'ra da hā siwi tisē.

⁷Tawamhā Zotā âne hā te te waihu'u wa, ma tō Gerizi na êtē nhisi na sai'u. Te te sai'uri wamhā, ma tō âne hârâ 'râihâ na 'mahârâ za'ra:

— Siquē âma aibâ norî, asiwi îwapari aba! Tawap si te za 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're aiwapari za'ra wa'wa.

⁸Tawamhā Zotā te âne tâma âma romnhimiré za'ra:

— Nimahā na wede norî, ma tō sima rowairébē za'ra, sima 'masi'apito da, sisô sôpré da hā. Tawamhā te olivera wede ma nharî za'ra âne: “A hā za oto wanhib'apito za'ra.” ⁹Tawamhā olivera, ma te âma sada'âbâ za'ra âne: “Aima isi't'rânho'ômo za'ra wa'aba da wamhā, wa hā wa za îhawi azeitona 'râi wa'u hā pu'u zazâ, romhâibarî ipire wasu'uzéb da, duré nimahā a'u'wē ipire wasu'uzéb da, da te tâma 're isômri za'ra mono hā.”

¹⁰ — Tawamhā wede norî, rob'râ figu wede ma, te duré tâma nharî za'ra âne: “Tane wamhā, a hā wama asi'apito za'ra na.” ¹¹Tane nherē, rob'râ figu wede, ma duré âne âma tâma wa'râmi za'ra: “Aima îsi't'rânho'ômo za'ra wa'aba wamhā, wa hā wa aré duré sômri zazâ, i'râ isei uptabi hā.”

¹² — Taha pari wede norî, te duré uva 'rui ma nharî za'ra âne: “Tane wamhā a hā te za wama asi'apito za'ra.” ¹³Tane nherē, uva 'ru, ma te duré âma tâma wa'râmi za'ra âne: “Aima îsi't'rânho'ômo za'ra wa'aba da wamhā, wa hā wa aré sômri zazâ, i'râi wa'u isé ihâiba'ô norî ma, duré a'u'wē norî ma, âma tâma 're irowē pusi za'ra mono zé hā.”

¹⁴ — Tawamhā wede norî, te duré 'wabzéré ma nharî za'ra âne: “Tane wamhā, a hā ma'āpé wama asi'apito za'ra na.” ¹⁵Tawamhā 'wabzéré, ma te âne âma tâma wa'râmi za'ra: “Tō aima îsi'apito za'ra wa'aba da, asima iwē za'ra wa'aba wamhā, ma'āpé we âwa ai'aba'rêi wa'aba, i'awâ zahâpâ asimroi wa'aba da. Duré âne hā 'manharî za'ra wa'aba ô wamhā, te za 'wabzéré hawi uzâ hā ro'o watobro. Ta hā ro'o watobro wamhā, te za Libanu âma wede nhinihâ 're isimasa mono hā âma sazu.”

¹⁶Tawamhã Zotã, ma duré timreme na âma tâma uzusi za'ra âne:

— E sena na i'uwaibaba na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zarina, ma tô Abimelequi aima si'apito za'ra wa'aba da hã asiwi ipisutu 'wa. Duré e tô Gidiã hã duré ihawi a'uwê norĩ hã 're wazéb za'ra wa'aba mono sina, ma tô iwê hã tâma 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo, marĩ iwê te te 're i'manharĩ mono zéb zarina. ¹⁷Ma'ápé ĩmama ai'âma isi'wapé za'ra wa'aba zém na hã, âma aipo're pu'u za'ra wa'aba. Ta hã ma tô midiânita norĩ wi te te asô'reptu za'ra wa'aba da, tâma simimnhasi nherê, ai'âma da'wapé za'ra wa'wa. ¹⁸Tane nherê, te âhã na hã ĩmama hawi a'uwê da, aihâimana za'ra wa'wa. A norĩ wa'wa ma tô 70 na i'ra hâiba za'ra hã misi êtê tōmo wawê inomro nhisiwimhã asiwi i'uprosi 'wa! Taha pari ma tô Abimelequi, Siquê âma si'apito da hã asiwi ipisutu 'wa, ĩmama ma romhuri'wai 'ra hã. Taha ma si, ma tô âne hã i'manharĩ za'ra wa'wa, asisânawã za'ra wa'aba wa. ¹⁹Âhã na Gidiãhã ma, duré ihawi a'uwê norĩ ma, sena na i'uwaibaba na tâma 'manharĩ za'ra wa'aba wamhã, tô Abimelequihi na asima rowê za'ra wa'aba. Duré tahawa, ôhõ zama aima ipêê to za'ra wa'aba da si iwê hã. ²⁰Mare wamhã, Abimelequihi hâiba hawi uzã iwatobro da si iwê hã, Siquê âma, duré Bete-Miru âma aibã 're ihâimana za'ra mono norĩ âma te te isazu za'ra da hã. Siquê âma, duré Bete-Miru âma aibã 're ihâimana za'ra mono hawi uzã iwatobro da si iwê hã, Abimelequihi âma te te isazu da hã.

²¹Tawamhã Zotã hã ma tô aimani. Tahawa, Bé'é na 'ri wa'otô nhisi u ma tô mo, tame 're sãmra mono da. E marĩ wa. Tisisânawã Abimelequihi ma tâma pahi wa.

Ga'au hã Abimelequihi zô isipi'razé wasu'u

²²Tawamhã Abimelequi si'ubdatô wahum na ma tô Izaraéu nhihudu norĩ i'rânho'ômo na te te 're a'madâ'â. ²³Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono, Abimelequi, Siquê âma aibã 're ihâimana za'ra mono wa'wa me, ma tô wa'uburé hâimana da hã itême satōrĩ za'ra. Taha zarina ma tô ta norĩ hã oto Abimelequihi zada tihâimana za'ra. ²⁴Abimelequi, Siquê âma aibã norĩ, Gidiãhã 'ra 70 na ihâiba norĩ te te uprosi za'ra da, te te ipawaptob za'ra me, ma tô tinhi-mi'manharĩ wasété za'ra zé hã tihâiba na te te wa'âbã za'ra da hã, âne tâma tiromhâimana za'ra. ²⁵Tahawa Siquê âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã ma tô aibã norĩ satōrĩ za'ra, êtê norĩ i'râihã u, tame Abimelequihi zô sima'uri za'ra da, te te siwi wĩrĩ da. Tawamhã ta norĩ hã taha bâdâdi wa, da te 're ro'rahâri za'ra mono sidâpâsi te danhimiza'rese ôre dazô 're wairébê, danhibrob zô. Tahawa, Abimelequihi ma, ma tô âne na hã tâma 'mairowasu'u ni.

²⁶Tawamhã Ebedehe 'ra Ga'au, ma tô tisisânawã norĩ siré mo, Siquê u. Morĩ wamhã, ma tô aibã norĩ tame 're ihâimana za'ra mono hã te te siwi 're umnhasi. ²⁷Tawamhã ta norĩ hã ma tô tinhimirob're za'ra u hã ai'aba'rê. Si'aba'rêi wamhã, ma tô uva 'ru 'rã hã te te siwi 're sinarĩ. Taha pari ma tô duré tipara na te te wati za'ra, iwa'u zô. Tawamhã ma tô duré dato siwi 'manha. Taha pari duré ite za'ra ihâiba'ô 're isa mono zé 'ri u sisisi wamhã, ma tô tisa hã tihu. Ma tô duré simihâri za'ra. Tahawa, ma tô duré Abimelequihi âma hã wasété za'ra.

²⁸Tawamhã Ga'au te tinha âne:

— Abimelequi, e marĩ na hâimana bâ wama za'ra hã, isapari tâma 're iwa-hâimana za'ra mono da hã. E niha bâ bété, wa norĩ aibã na, Siquê âma 're

iwahâimana za'ra mono hã. E 'wa pâ wama za'ra hã. Õ hã tô Gidiãhã 'ra, Zebu hã te te 're isimi'rui mono. E mari da, wa za bété isaparimhã tâma 're wahâimana za'ra, wawapure na. Tahawa te za Siquêhê mama aihî'rada Hamoho nhîb'a'uwê ma si, sena na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ²⁹Wa hã, ã hã a'uwê norî ma, î'rânho'ômo na 're îza mono neza! Taha 'wa'âhã, wa aré wa hã Abimelequi sama. Tawamhã wa aré duré tâma tinha âne: "Ate dasi'wapéi 'manharî'wa norî na hã ma'âpé âma aihâ'â, we wazô aiwairébé aba da, duré wa'wapé za'ra wa'aba da!"

³⁰Tawamhã Zebu 'ri nho'ômo te î'rânho'u hã ma tô ab'ru, Ga'au âne te te inharîzé te te wapari wa. ³¹Tahawa Abimelequihi u, ma tô rowasu'u 'wapéi'wa norî hã pi'uriwi itêmemhã satôri za'ra, te te siwi po're pu'u da âne:

— Ebedehe 'ra Ga'au, tisisânawã norî me Siquê u we isi'aba'rê hã ma tô âhã 'remhã asada da'râiwamnari za'ra. ³²Tahawa ma'âpé âne 'manharî: Bara na te za we ate aibã norî me hã aiwairébé 'wa, rom na aima'uri za'ra wa'aba da hã.

³³Tawamhã awêm na mararé bâdã 'râiwatobro wi ai'utu za'ra wa'aba wamhã, te za 'ri nho'ômo âma 're idahâimana za'ra mono norî simiza'rese ô ré isusi za'ra wa'wa. Tawamhã Ga'au tite aibã norî ré si'wapé da, asô watobro za'ra wa'aba wamhã, te za niha hã asima iwê na tâma irob'manharî za'ra wa'wa za.

³⁴Tawamhã Abimelequi, uburé tite aibã norî me ma tô barana hã oto wairé, Siquêhê 'rata suru na romhã na sima'uri za'ra da, maparane si'uiwa na dawa'ôto na âma sima isipo'o mono ré. ³⁵Tawamhã Ga'au ma tô oto watobro. Tahawa, ma tô 'ri nho'ômo te 'ridawa za'êtê u hã mo. Taha ré Abimelequi tite aibã norî me, ma tô isima'uri za'ra zém hawimhã oto sô wairé. ³⁶Tawamhã Ga'au, ta norî hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô Zebuhu ma tâma rob'mahã âne:

— Ma'âpé 'madâ'â! A'uwê êtê 'râihã hawi we isi'aba'rê hã!

Tane nherê, Zebu ma te âne âma sada'â:

— Aibã norî hãî ô di îma hã, ô hã. Êtê awã!

³⁷Tane nherê, Ga'au ma te âne duré âma tâma wa'rã:

— Ma'âpé tô 'madâ'â! Ti'a siwa'aba na rowa'wa ro inomro na te we êtê hawimhã si'ra za'ra ni. Te duré dawa'ôto amo hã we ai'aba'rê ni, wede iwazéb zahi, 're isa mono wa'waibaba bâdâdi inomro na hã.

³⁸Tawamhã Zebu te âne duré tâma tinha asa:

— E mahãta tawamhã, âma i'asi'uihã zanhôzé hã ôhõ âma. Oro a hã nhari za âne: "E 'wa pâ bété Abimelequi wama za'ra hã, ôhõ ma si 're iwahâimana za'ra mono da hã." E aibã norî âma a hã aiwa'ê za'ra ã bâ bété. Tahawa ma'âpé âhã na awa'awi na hã sô aiwatobro za'ra na, a'wapé da.

³⁹Tawamhã Ga'au, Siquê âma aibã norî ma tô 'ri nho'ômo hawi 'ri nhiti te te simro. Tahawa, ma tô Abimelequi hã 'wapé, iré za'ra. ⁴⁰Tawamhã Abimelequi, ma tô Ga'auhu zarina wara. Tahawa, ma tô Ga'au hã tâma wara. Æhã wa, Siquê âma aibã norî da te i'u'a za'ra hã ma tô ahã uptabi na bâdâdi na rere'e, 'ridawa za'êne 'ri nho'ômo te ihâimana u. ⁴¹Tawamhã Abimelequi, te Aruma âma nhamra u'â. Zebuhu si ma tô tawamhã Ga'au norî hã isisânawã norî me Siquê hawimhã te te sate, nimomo isiti oto 're hâimana za'ra mono da hã.

⁴²Tawamhã Siquê âma 're idahâimana za'ra mono norî, awê bâtã na mararé ma tô a'ubuni u hã tawairébé ni. Ta hã ma tô Abimelequi hã waihu'u. ⁴³Tahawa tite aibã norî âma si'ubdatô iwa'ôto na âma sipo'o mono pari, ma tô simipari

za'ra sina dazô si'ubumro da hã aimã'uri za'ra. Tawamhã duré Abimelequi, 'ri nho'ômo hawi idawairébé na te te da'a'madâ'â wamhã, ma tô tisima'urizém hawi dazô watobro, te te da'awano'ô da. ⁴⁴Tawamhã Abimelequi, tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wa'ôto me ma tô 'ri nho'ômo te 'ridawa za'êtê u dawi sina robzâri za'ra, danhisisi tô da apâ. Tawamhã duré maparane iwa'ôto hãiba amo norĩ hã ma tô rom na idahâimana za'ra hã siwi uprosi, uburé pese. ⁴⁵Tahawa, Abimelequi ma tô 'ri nho'u bâta bâre 'wapé. Tahawa 'rinho'u te te âri wamhã, ma tô iwa 're idahâimana za'ra mono hã duré uprosi. Tawamhã 'rinho'u te te pru wamhã, ma tô ti'ai wamhã sa nhamra na hã te te âma robzaza za'ra.

⁴⁶Tawamhã Siquê âma 'ri 'râihã nhĩb'ihâ'a norĩ âne hã te te waihu'u za'ra wamhã, ma tô Baau-Berite ihâiba'ô te 'ri itete u hã ai'aba'rê, tame sima iwê na romnhimimnhasi âna si'ubumro da. ⁴⁷Tane nherê, Abimelequi ôme isi'râ'ôto-zém na ma tô duré waihu'u za'ra. ⁴⁸Tahawa tite aibã norĩ me ma tô Salmo na êtê nhisi na hã sai'uri za'ra. Tawamhã hâtâra te te i'âri na wede panhipti hã ma tô sizâ. Tinhisé na ma tô duré sima tihi. Taha pari ma tô tite aibã norĩ ma nharĩ za'ra, isine waptu na sa'êtê te te sima sihâri za'ra mono da, tite mono bâ. ⁴⁹Tawamhã uburé wede panhipti hãiba mono bâ te te sima sihâri za'ra pari, ma tô Abimelequihi siré hã oto ai'aba'rê. Si'aba'rêi wamhã, ma tô 'ri itete na'rata na wede panhipti sisiwip si te te siwi sa'ra. Taha pari ma tô âma siwi sazu, wede panhipti na. Âhã wa, ma tô Siquê âma 'ri 'râihã wa isi'ubumro norĩ hã uburé pese ai'utô, miu na aibã norĩ na, duré miu na pi'ô norĩ na.

⁵⁰Taha pari Abimelequi, Tebe na 'ri wa'ôto nhisi u morĩ wa, ma tô 'ri nho'u te te siwi uirĩ wa, duré âma ai'utê za'ra, Abimelequi norĩ hã. ⁵¹Tane nherê, Tebe âma te 'ri 'râihã itete uptabi hã 're sa. Tawamhã tamomo uburé aibã norĩ hã, duré pi'ô norĩ hã, dama i'rânho'ômo norĩ hã ma tô sisa're, i'rep sisisi da. Taha pari, ma tô 'ridawa norĩ hã siwi tété siré. Ma tô duré tawamhã hâimo 'ri zahâpâ u hã sai'uri za'ra. ⁵²Tawamhã Abimelequi, 'ri 'râihã u morĩ wamhã, ma tô duré ta hã 'wapé. Ma tô duré taha 'ridawa u sina rotété, unhama na te te âma sazu da aré. ⁵³Tane nherê, pi'ô hãwi hawi ma tô amnho zubzé êtê tômo wawê hã isisiwi time. Tawamhã taha na te te âma 'râi uwaimrami wa, ma tô âma 'râihĩ pru. ⁵⁴Tawamhã iprédupté tâma isi'wapézé mrami'wa sa'êtê te te 'mahârâ wamhã, ma tô âne tâma tinha:

— Ma'ápê asi'wa wazere, âma iwĩrĩ da. Te isima wê ô di, pi'ô te te iwĩrĩ na da te i'âma dasima 're irobzanhamri za'ra mono da hã.

Tahawa, iprédupté tisi'wapézé i'wa pa ma tô sada waze. Te te sada wazere wamhã, ma tô taha na âma wĩrĩ pese oto. ⁵⁵Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ, Abimelequi idâ'â na te te siwi 'madâ'â wamhã, ma tô uburé apâ 'ri u sina siri za'ra, tinhorôwa mono bâ.

⁵⁶Âne Abimelequi, tisisânawã 70 na ihâiba za'ra te te i'uprosizém na timama ma, te te irob'manharĩ wasétê wa'rãmimhã, ma tô oto 'Re ihâimana u'âsi mono, niha na hã tâma rob'manha. ⁵⁷Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, Siquê âma aibã norĩ 're ihâimana za'ra mono ma zama, ma tô duré tâma rob'manharĩ za'ra, uburé tinhimi'-manharĩ wasétê za'ra zé te te âma wa'âbã za'ra da, robzépata na. Tawamhã Gidiãhã 'ra Zotã, iwê'ô si te te tâma 're i'apisutu mono zé hã ma tô i'reb za'ra hã tihãiba tô.

Tola norĩ wasu'u, Zaihi me

10

¹Tawamhã Abimelequi dâ'â parimhã, Puaha 'ra Tola, Dodoho nhihudu hã ma tô Izaraéu nhihudu norĩ te te anho'reptu da hã

watobro. Ta hã Isacaha nhihudu norĩ siré a'uwê, 'rinho'u Sami na isisi âma 're ihâimana mono, Efraĩ ti'a niwĩ êtê za'ra ahâ âma. ²Tawamhã Tola Izaraéu nhihudu norĩ ma i'rânho'ômo na ma tô 're sa, 23 na âma iwahum na. Taha pari oto dâ'â wamhã, ma tô Sami âma dasiwi âma ti'a ni.

³Taha pari, Zai na isisi hã ma tô duré watobro, Giliadi na rowamri hawimhã. Ta hã ma tô Izaraéu nhihudu norĩ, i'rânho'ômo na hã te te 're a'ma-dâ'â, 22 na âma iwahum na. ⁴Taha 'ra hã 30 na awaru po'repore na 're isisa-rei mono. Duré i'ra norĩ te 'rinho'u hã 30 na Giliadi na rowamri niwimhã. Ta hã 'ri nho'ômo norĩ nhisi, te zahadu âhã na zama "Zaihi te" na da te 're sisi za'ra. ⁵Tawamhã Zai oto dâ'â wamhã, ma tô âma ti'a ni, Camo na 'ri wa'ôto nhisi wa.

**Amonita norĩ, Izaraéu nhihudu norĩ te te 're
iwada'uri pese za'ra mono zé wasu'u**

⁶Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ, ma tô apã Uburé Danhib'apito wi tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra. Ma tô ihâiba'ô Baauhu âma, 'ri nho'ômo mono bâ 're wata za'ra, ihâiba'ô Asitaroti âma, Siria norĩ te ihâiba'ô âma, Sidô norĩ te âma, moabita norĩ te âma, Amo norĩ te âma, duré filisteu norĩ te âmamhã. Tahawa ta norĩ, Uburé Danhib'apito te te siwi rême pese wa, âma 're wata za'ra mono ô di oto. ⁷Tahawa Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ zada sahi za'ra wa, ma tô filisteu norĩ nhib'rata, duré amonita norĩ nhib'rata te te 're robzépata za'ra mono da tâma hâiba za'rê za'ra. ⁸Tahawa, tô taha wahum na Izaraéu nhihudu norĩ âma te te âma ai'uté za'ra wamhã, ma tô tinhimiwada'uri na te te 're wati pese za'ra. Tawamhã ma tô 18 wahum na uburé Izaraéu nhihudu norĩ Giliadi âma 're ihâimana za'ra mono, Zodã pa bâta pusizém niwĩ âne zarina te te 're robzépata za'ra, amoreu norĩ nhipiti'ai âmamhã. ⁹Tawamhã amonita norĩ zama ma tô panho'u Zodã pa â na hã saprĩ za'ra, Zudaha nhihudu norĩ, Bêzamihi nhihudu norĩ, duré Efraĩ nhihudu norĩ, te te 'wapé za'ra da hã. Âne ma tô Izaraéu nhihudu norĩ te te 're irobzépata za'êtê za'ra mono zém na hã 're hâimana za'ra.

¹⁰Tahawa Izaraéu nhihudu norĩ, mreme 'râihã sina Uburé Danhib'apito wi te te rowaptêrê za'ra wamhã, ma tô âne tâma siwê'ô za'ra:

— Uburé Danhib'apito, wa norĩ hã wa tô wawasédé hã wa te aiwi 're 'manharĩ za'ra. Duré wate 'Re ihâimana u'âsi mono, wa te wasiwi airême wa, wa tô ihâiba'ô norĩ Baau na iwamri âmap si 're wawata za'ra.

¹¹Tawamhã Uburé Danhib'apito, ma te âne âma sada'âbã za'ra:

— Nimahã na hã ezipsiu norĩ, amoreu norĩ, amonita norĩ, duré filisteu norĩ, ¹²Sidôniu norĩ, amalequita norĩ, duré Maoni norĩ, tinhimiwada'uri pese na te te 're aiwati za'ra wa'aba mono wamhã, ma tô iwi irowaptêrê zahi za'ra wa'wa, te aipawaptob za'ra wa'aba da hã. E tawamhã wa hã te asô'reptu za'ra wa'aba ô di bété. Wa tô, tô asô'reptu za'ra wa'wa. ¹³Tane nherê, ma tô a norĩ wa'wa duré asiwi îrême 'wa, aimawi ihâiba'ô norĩ âmap si 're aiwata za'ra wa'aba mono da hã. Tahawa, wa hã te i'aipawaptob za'ra wa'aba na te isahu da hã mare di za. ¹⁴Tahawa ma'âpé ihâiba'ô norĩ asima ipisutu za'ra wa'aba wi si, tiwi rowaptêrê za'ra wa'aba, ropire 're, aihâimana za'ra wa'aba ré, pé ta norĩ si te te aipawaptob za'ra wa'aba da.

¹⁵Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ, ma duré âne âma tâma wa'râmi za'ra:

— Tô sena, wa norĩ hã wa tô wawasété za'ra ni tô. Tahawa ma'apé asima iwězéb zarina, niha na wama rob'manharĩ za'ra na. Tane nherě, ma'apé wazawi na hã ãhã na wanho'reptu za'ra na.

¹⁶Tahawa Izaraéu nhihudu norĩ, tisiré a'uwě'ō norĩ te ihãiba'ō norĩ hã ma tô oto siwi sãmra, Uburé Danhib'apito ãma si oto 're wata za'ra mono da. Tahawa ma tô oto duré itōmo na ãma aiwamri pese za'ra, ropire tãma 're ihãimana za'ra mono zém na.

¹⁷Tawamhã amonita norĩ te, dasi'wapéi 'manharĩ'wa zô dahãsi wamhã, Giliadi ãma te te sima 'ri nhoré za'ra wa, ma tô duré Izaraéu nhihudu norĩ hã si'ubumro, Mispã ãma te te sima 'ri nhoré mono zéb ãma hã. ¹⁸Tawamhã Giliadi ãma i'rãno'ōmo norĩ, ma tô ãne sima nharĩ za'ra: “Ni'wa, amonita norĩ 'wapé na te te sãna'rata wamhã, te za Giliadi ãma 're idahãimana za'ra mono norĩ ma hã si'apito za”.

Zéfítéhé wasu'u

11 ¹Tawamhã Zéfíté, Giliadi ti'ai ãma 're isãmra mono hã, dasi'wapéi 'manharĩ'wa isib'ru duré ipahi waihu'u'ō. Taha mama nhisi hã Giliadi na. Duré taha na hã siwa'ãbã zô 're isi'rui mono. ²Tawamhã Giliadihi mro uptabi ma zama ma tô duré isé're hawimhã i'ra norĩ tãma ti'maipoto za'ra. Tawamhã ta norĩ oto prédub za'ra wamhã, ma tô Zéfíté hã sihawib za'ra oto siwi waze. Tahawa, te tãma nharĩ za'ra ãne:

— Wamama nhimarĩ hã i'uiri na ãma wasima iwasipo'o mono hã aima i'maihãimana da hã mare di za. E marĩ wa. A hã aimawi pi'oi 'ra na aihãimana wa.

³Tahawa Zéfíté, ma tô tisisãnwã norĩ hawimhã aimani. Simani wamhã, ma tô Tobi na ti'a nhisi u mo, tame 're sãmra mono da oto. Tawamhã ni'wam norĩ aibã niha na siwa'ru 're inomro mono hã ma tô tamemhã ãma sihãibatob za'ra. Ma tô duré siré si 're nomro oto.

⁴Tawamhã we ropsa'wari mono pari, nimahã na ma tô amonita norĩ hã siwi 'wapé, Izaraéu nhihudu norĩ hã. ⁵Tawamhã Giliadi ãma danhib'ihã'a norĩ hã ma tô Zéfítéhé zô ai'aba'ré, Tobi hawi te te ãma siwi siri da apã. ⁶Tahawa, ma tô ãne ta norĩ ma nharĩ za'ra:

— Ma'apé ãma wasiré aimorĩ za'ra na, amonita norĩ wa te 'wapé za'ra wa, wate dasi'wapé nhib'ihã'a na wama aihãimana za'ra da.

⁷Tawamhã Zéfíté ma te ãne ãma tãma wa'rãmi za'ra:

— Oro a norĩ wa'wa hã asiwi i'ruiwapari aba wa, imama nhorōwa hawi asiwi iwazere aba za. E niha te ãne nherě we izô ai'aba'rúi wa'wa, ropire aima hãimana za'ra wa'aba wap si.

⁸Tane nherě, ma te duré ãne ãma sada'ãbã za'ra:

— Tane nherě, wa asô aipizari za'ra ni, wa te wasima aiwě za'ra wa, uburé Giliadi ãma 're idahãimana za'ra mono norĩ nhib'ihã'a na aihãimana da, amonita norĩ, za wa te 'wapé za'ra ma ropibu ma!

⁹Tawamhã Zéfíté te duré tãma nharĩ za'ra ãne:

— Amonita norĩ te a'wapé da, apã 'ri u i'ãma siri za'ra wa'aba wa, duré Uburé Danhib'apito, ta norĩ hã te te imã sômri za'ra wamhã, wa za duré wa hã aima isi'i'rãno'ōmo za'ra wa'wa. E wě di za ãne hã tawamhã aima za'ra wa'aba hã.

¹⁰Tawamhã ma te duré âne âma sada'âbâ za'ra:

— Ìhe, tane hã wê di za. Inharizéb zarina, wa za tô wasiwi 'manharĩ ni za. Uburé Danhib'apito nho'a wa âne na hã aima ropisutu za'ra ni.

¹¹Tawamhã Zéfité, ma tô Giliadi âma i'rânho'ômo norĩ me oto mo apâ. Âhã wa, a'uwê norĩ dama i'rânho'ômo na, duré uburé danhib'ihâ'a na te te 're da'a'-madâ'â mono da, ma tô siwi tisê. Tawamhã Mispa âma, ma tô te te inharizéb 'rata zarina duré timreme na âma dama sahu, Uburé Danhib'apito nho'a hã.

¹²Tawamhã Zéfité ma tô romreme 'wapéi'wa norĩ, amonita norĩ nhib'apito u hã satōrĩ za'ra. Ta norĩ hã ma tô tawamhã âne tâma sadawa wasu'u za'ra:

— E marĩ bâ, te wazada aihâimana za'ra wa'wa, wate ti'ai wa'ôto nho'ômo u we i'asisisi aba zéb na hã.

¹³Tawamhã amonita norĩ nhib'apito, ma te âne âma tâma wa'râmi za'ra:

— Izaraéu nhihudu norĩ, nimahã na Ezitu hawi we wairébé wamhã, ìte ti'a, panho'u Arno na isisi hawi, panho'u Zaboqui na isisi u, duré Zodã pa panho'ômo u hã ma tô uburé ìwi âri za'ra. Tahawa âma wasi'wapé za'ra âna te za apâ ìnhipti'a hã asiwi ìma isômri 'wa.

¹⁴Tawamhã Zéfité, romreme 'wapéi'wa norĩ hâiba amo hã ma tô duré amonita norĩ nhib'ihâ'a u hã satōrĩ za'ra, ¹⁵âne timreme na te te âma tâma iwa'râmi ré:

— Izaraéu nhihudu norĩ, moabita norĩ nhipti'a, amonita norĩ nhipti'ai me te te siwi mrami zahuré ô di. ¹⁶Nimahã na Izaraéu nhihudu norĩ, Ezitu hawi we wairébé wamhã, ma tô rop si 're irosa'wari mono wa'waibaba, Âpré na â poré nhisi u hã ai'abaré. Ta hawimhã ma tô Cadi na romnhisi u oto aihutu. ¹⁷Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ, ma tô duré romreme 'wapéi'wa edomita norĩ nhib'ihâ'a u satōrĩ za'ra, âne timreme za'ra ré: “Asipti'a na wa te a'â ro'rahâri za'ra da hã wama sa'rê za'ra na.” Tane nherê, apito hã te te tâma rowairébé za'ra ô di. Tahawa moabita norĩ nhib'apito wi, tô timreme na te te irowaptêrê za'ra zém ne, ma tô aré duré tiwi rowaptêrê za'ra. Tane nherê, taha zama te te tâma sa'rê za'ra ô di. Tahawa te te âne taré tiwi rowaptêrê baba za'ra wa, ma tô Cadi âmap si a'â oto 're hâimana za'ra.

¹⁸Tawamhã Zéfité ma tô duré rob'râzarôtô na âma uzusi, âne:

— Taha pari, Izaraéu nhihudu norĩ hã ma tô rop si 're irosa'wari mono wa'waibaba hã zâmo. Tahawa, edomita norĩ nhipti'a, moabita norĩ nhipti'ai me ma tô taré te te sa'oto za'ra. Âhã wa, ma tô Moabi ti'a bâtâ pusizém niwĩb u oto aihutu, Arno na panho'ômo zara niwĩ. Tahawa, tame ma tô oto sima 'ri nhoré za'ra. Tane nherê, taha â na te te saprĩ za'ra ô di, moabita norĩ nhipti'a zadarê na simizazâri za'ra wa. ¹⁹Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ, romreme 'wapéi'wa norĩ, ma tô Seô na amoreu norĩ nhib'apito nhisi u satōrĩ za'ra, Hesbô na 'ri wa'ôto nhisi u, te te tiwi waptêrê za'ra da, ô hã ti'ai wa'ôto nho'ômo na te te âma ro'rahâri za'ra da hã, za isipti'a za'ra na tâma ihâimana za'ra u sihutu da. ²⁰Tane nherê, apito Seô tâma i'umnhasi za'ra ô zarina, te te âma saze za'ra ô di, isipti'a na te te âma iro'rahâri za'ra da hã. Tahawa apito, uburé tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ te te sima 'râ'ôto wamhã, ma tô ta norĩ hã sima 'ri nhoré za'ra, Zasa na 'ri nho'ômo nhisi âma. Tahawa, ma tô Izaraéu nhihudu norĩ hã duré siwi 'wapé. ²¹Tane nherê, Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono, apito Seô âma duré uburé ìte aibã norĩ âma te te ai'uté za'ra da hã, ma tô isib'rata tâma hâiba nhomri za'ra.

Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ, ma tũ uburẽ amoreu norĩ iwa 're ihãimana za'ra mono zẽ ti'a hã siwi ti'ã. ²² ãne uburẽ ti'a norĩ hã amoreu norĩ wi te te siwi i'ãri hã: Hãiwa nhimire niwĩ panho'u Arno na isisi hawi, hãiwa nhimi'e niwĩ panho'u Zaboqui na isisi u hã, durẽ båtã pusizẽm niwĩ rop si 're irosa'-wari mono hawi, båtã zasizẽm niwĩ panho'u Zodã pa â 're ihãimana mono u hã ma tũ siwi ti'ã. ²³ E Uburẽ Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ te, 'Re ihãimana u'ãsi mono, tinhib'a'uwẽ norĩ ma, amoreu norĩ te te tãma 're sate mono nherẽ, te niha hã a hã bétẽ asima iwẽ, apã âri da, ti'a hã. ²⁴ Camo na ihãiba'õ nhisi ate za'ra wa'wa, ti'a te te aima 're isõmri za'ra wa'aba mono hã e asima 're waibui wa'aba mono õ di za bétẽ. Tane wa za durẽ wa norĩ hã, Uburẽ Danhib'apito, wate 'Re ihãimana u'ãsi mono, ti'a te te wama 're isõmri za'ra mono hã wa te wasima 're waibu za'ra. ²⁵ E a hã ma tũ asina irosa'ra Balaqui, Zipoho 'ra, moabita norĩ te apito nhipai u i'aihãimana na hã. Durẽ e ta hã, ma tũ nimahã na Izaraéu nhihudu norĩ zada tihãiba. E niwa ma tũ wa a'wapẽ. ²⁶ Izaraéu nhihudu norĩ hã 300 wahum na ma tũ Hesbõ 'ri wa'õtõ ãma, durẽ Aro'e 'ri wa'õtõ ãma 're hãimana za'ra. Durẽ 'ri wa'õno iwaptoma 're ihãimana za'ra mono ãmab zama ma tũ 're si'ubumro, durẽ uburẽ 'rinho'u ihãiba amo panho'u Arno na isisi zaihã na zama. E marĩ wa, bétẽ a norĩ wa'wa ãne na romhãimana mono rẽ hã apã 'ri nho'õmo norĩ asiwi waibui aba õ di. ²⁷ Mare di, wa hã! Marĩ te 'manharĩ õ di, taha u'ãbã asada ihãimana za'ra wa'aba da hã. Aiwétẽsi ma iwasédẽ hã i'manha, i'wapẽ da, asima iwẽzẽb zarina. Uburẽ Danhib'apito si, da'ãma rowairébẽ'wa hã. Tahawa, te za taha si nimahã i'u-waibaba ma, tãma rowairébẽ zahurẽ, niha wamhã, Izaraéu nhihudu norĩ ma, niha wamhã durẽ amonita norĩ ma hã.

²⁸ Tane nherẽ, amonita norĩ nhib'apito hã te te sima wẽ õ di, Zéfité romreme te te tãma isõmri, te te iwapari da hã. ²⁹ Tawamhã Uburẽ Danhib'apito pẽẽ-zani, ma tũ Zéfitéhẽ wamhã ãzẽ. Tahawa Giliadi ti'a wa'waibaba durẽ Manasẽ ti'a wa'waibaba ma tũ ro'razã. Tahawa, ma tũ Giliadi ãma Mispa u apã sina siri. Tawamhã durẽ ta hawi Amo ti'ai u oto morĩ wamhã, ³⁰ ma tũ Uburẽ Danhib'apito ma ropisutu ãne:

— Amonita norĩ, ãnhib'rata ãma sõmri za'ra wamhã, ³¹ dasi'wapẽi hawi apã i'wiwi wa, ni'wa te te ãnhopetẽ da, imorĩ'rata na ãnhorõwa hawi iwatobro hã wa za wa hã ãma aima ãnhoprubzẽb da hã zata za.

³² Tawamhã Zéfité pa nho'õmo na ma tũ saprĩ, amonita norĩ te te a'wapẽ da hã. ãhã wa, ma tũ Uburẽ Danhib'apito te te da'ãma i'ai'utẽzẽ hã tãma tisõ. ³³ Tawamhã 20 na uburẽ 'ri nho'õmo ãma, ma tũ ãma ai'utẽ za'ra, Aro'e hawi, Minite ti'ai 'rata 're ihãimana za'ra mono u, durẽ taha nhipai u, Abéu-Querami na 'ri nho'õmo nhisi u hã. ãne ma tũ Izaraéu nhihudu norĩ, amonita norĩ hã we te te a'uprosi.

Zéfitéhẽ 'ra sipi'õi wasu'u

³⁴ Tawamhã Zéfité apã Mispa ãma tinhorõwa u te te sina siri wamhã, ma tũ i'ra sipi'õ te te sõpetẽ da, itẽme watobro, si'rẽne mono sina, durẽ ropta'azẽ tãborĩ na te te ropta'a mono sina. Ta hã õhõ sire i'ra hã. Aimawi i'ra sipi'õ hã, durẽ i'ra si'aibã hã tãma 're 'maiãhãimana mono õ di. ³⁵ Tawamhã Zéfité ti'ra te te 'madã'ã wa, isabãdã tiwi robzei'õ pese wa, ma tũ ti'uzã te te hãiwazui mono sina durẽ sadari sina tinha ãne:

— E niha i'ra! Īma ropire uptabi di āhā na hā, aihāiba u'ābāmhā. E marī wa. Wa hā wa tō Ubūrē Danhib'apito ma ropisudu ipire hā 'manha. Tahawa te āma sipai waihu'u ō di, te tāma iropisutuzém na hā.

³⁶Tawamhā i'ra, ma te āne āma tāma wa'rā:

— Īmama, tō Ubūrē Danhib'apito ma, ropisudu hā 'manharī wamhā, ma'āpē tiha hā i'āma 'manharī, tō tāma iropisutuzéb zarina. E tihai wa. Ubūrē Danhib'apito hā ma tō asitob'ru amonita norī na hā ai'ruuiwa'ābā za'ra wa'wa.

³⁷Te duré tawamhā zahadu tāma tinha āne:

— Misi tiha hā wa za aiwi waptē āne: Ma'āpē īsiwaihu'u norī me, ētē 'rāihā norī u īmorī da hā īma rowairébé, tame maparane a'amo na īsiwa'ō sina a'ā ihāimana da. E tihai wa. Niwamhā za dana na hā ihāimana ō wa.

³⁸Tawamhā imama ma tō tāma rowairébé, morī da hā, maparane a'amo na a'ā hāimana da. Tahawa tisiwaihu'u norī me oto ētē 'rāihā norī u si'aba'rēi wamhā, ma tō tame nasi aiwa'ō za'ra, niwamhā za dana na hā hāimana ō wa. ³⁹Tawamhā maparane a'amo āma si'utōrī pari, ma tō apā hā mo, timama u. Āhā wa imama, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, te te iropisutuzé hā ma tō tāma āma uwaimra. Āne ma tō tawamhā hāiba ubuni ré dārā. Āne hawi te oto Izaraéu nhihudu norī hāimanazéb 'remhā ⁴⁰isipi'ō norī wahup sidāpāsi maparane si'uiwa na bātā na hā 're wairébé nimomo, Zéfitéhé 'ra sipi'ōi āma 're 'ru'ru mono da, Giliadi norī siré āma hā.

Zéfité, Efraihī nhihudu norī da, ihāimanazé wasu'u

12 ¹Tawamhā Efraihī nhihudu si'aibā norī, ma tō si'rā'ōtō, si'wapé za'ra da hā. Tahawa panho'u Zōdā pa ā na ma tō saprī za'ra, Zafō na 'ri nho'omo niwī. Tahawa, ma tō āne Zéfitéhé ma nharī za'ra:

— E marī da, ma tō amonita norī a'wapé da hā asiwaprosi aiwato, wa norī zama asiré wasi'aba'rē da, wazō aihārā za'ra āna. Āhā wa, wa za asōrōwa hā airé wasiwi āma sazu ni!

²Tawamhā Zéfité, ma te āne āma tāma wa'rāmi za'ra:

— Wa hā īnhib'a'uwē ré, amonita norī me wasisada iwahāimana za'ra zé watobro wamhā, wa tō aré asō ihārā za'ra wa'wa. Tane nherē, a norī wa'wa hā tiwī īnho'reptu za'ra wa'aba ō di. ³Tahawa wa hā asiwi ipawaptob za'ra wa'aba ō zém na, te ai'madā'ā za'ra wa'aba wa, wa tō te īsima romnhimim-nhasi nherē hā mo tō, ta norī te a'wapé da hā. Tawamhā āne nherē, ma tō Ubūrē Danhib'apito īma tisō tō, te da'āma i'ai'utézé hā. Āne nherē, e marī da, te we bété īzō ai'aba'rēi wa'wa, asiwi i'wapéi wa'aba da, āhā na hā.

⁴Tawamhā Zéfité, uburē Giliadi āma aibā norī ma tō 'rā'ōtō. Tahawa, ma tō Efraihī nhihudu si'aibā norī hā 'wapé za'ra. Te te 'wapé za'ra wamhā, ma tō āma ai'uté za'ra, Zéfité norī hā. Efraihī nhihudu norī hā ma tō ōne wana ré tāma nharī za'ra: “A norī wa'wa Giliadi norī, Efraihī nhipti'ai āma, duré Manaséhé nhipti'ai āma 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono, ma tō Efrai hā irēme za'ra wa'wa.” Āne na hā te te tāma nharī za'ra wa, ma tō āne hā tāma rob'manharī za'ra.

⁵Tawamhā Efraihī nhihudu norī te te āma ro'rahāri za'ra tō da, ma tō Giliadi norī panho'u Zōdā pa ā na da te āma 're isaprī pese za'ra mono zé hā ro siwi ti'ā. Tahawa, duré Efraihī nhihudu norī si'udā sina, panho'ōmo na te te saprī za'ra da, nasi sihutu sidāpāsi ma tō Giliadi si'aibā norī hā nasi sadanha za'ra ane:

— E a hã, Efraihĩ nhihudu.

Tahawa, duré ta norĩ sidâpâsi mare na te te âma sada'âbâ za'ra wa, ⁶ma tô âne damreme hã tâma 'ru za'ra: “Ma'âpé nhari âne: Chiboléti na”. Tawamhã isadawa parab za'ra “Siboléti na”, damreme ôhõ zarina si te te nasi nhari za'ra wamhã, ma tô nasi waibu ni. Ma tô duré nasi simro ni, tô tame â zaihã na. Tahawa, Efraihĩ nhihudu norĩ, tô tamemhã ma tô ai'utõ, 42 miu na.

⁷Tawamhã Zéfité, Giliadi hawi 're ihâimana mono hã ma tô Izaraéu nhihudu ma i'rânho'ômo na hã 're hâimana, 6 wahub 're. Tawamhã dâ'â wamhã, ma tô âma ti'a ni, ite 'ri nho'ômo âma, Giliadi na isisi âma.

Ibsã norĩ wasu'u, Elôhõ wasu'u me, duré Abdôhõ wasu'u me

⁸Tawamhã Zéfitéhé parimhã, Ibsã, 'rinho'u Belê âma 're ihâimana mono hã ma tô Izaraéu nhihudu norĩ ma si'i'rânho'u. ⁹I'ra si'aibã hã 30 na, duré tô i'ra sipi'õ hã 30 na. Tawamhã ti'ra sipi'õ 30 na ihâiba za'ra hã ma tô tisiré a'uwe'õ norĩ ma, aibã ma sa'rê za'ra, nasi âma mro za'ra da hã. Duré tô 30 na ti'ra si'aibã norĩ ma, ma tô azarudu hã tâma âwisi za'ra, taha na si mro za'ra da. Tawamhã Ibsã, ma tô Izaraéu nhihudu norĩ ma si'i'rânho'u, 7 wahub 'remhã. ¹⁰Tawamhã duré oto dâ'â wamhã, ma tô Belê âma dasiwi sêrê ni.

¹¹Ibsãhã parimhã, ma tô Elô, Zébulôhõ nhihudu norĩ hawi a'uwe' hã Izaraéu nhihudu norĩ ma si'i'rânho'u 10 na wahub 'remhã. ¹²Tawamhã duré ta hã dâ'â wamhã, ma tô Aizarô, Zébulôhõ nhipti'ai âma hã dasiwi âma ti'a ni.

¹³Elôhõ parimhã, ma tô Abdô si'i'rânho'u, Izaraéu nhihudu norĩ ma. Ta hã Hile'uhu 'ra, 'rinho'u Piratô na isisi âma 're ihâimana mono. ¹⁴Abdô hã 40 na i'ra, duré 30 na isihudu, 70 na awaru po'repore na 're inomro mono. Ta hã Izaraéu nhihudu norĩ ma, 8 wahub 'remhã ma tô si'i'rânho'u. ¹⁵Tawamhã duré dâ'â wamhã, ma tô âma dasiwi ti'a ni, Piratô na 'ri nho'ômo nhisi âma, Efrai ti'a niwĩ 're ihâimana mono âma, amalequita norĩ nhipti'ai âma êtê za'wari ne niwĩ.

Sãsãhã potozé wasu'u

13 ¹Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ, Uburé Danhib'apito wi, ma tô tiwa-sédé hã apã te te 're 'manharĩ za'ra. Tahawa 40 wahum na filisteu norĩ nhib'rata te te 're robzépata za'ra mono da hã, ma tô tâma pisutu za'ra.

²Tawamhã aibã te 're hâimana 'rinho'u Zora na isisi âma, Manoa na isisi hã Dãhã nhihudu hawi a'uwe. Imro hã i'razéb 'ré. ³Tawamhã Uburé Danhib'apito te, Hãiwa âma Romhuri'wa ma tô itême wi. Ta hã itême wisi wamhã, ma tô âne tâma tinha:

— Ai'ra waihu'u âna te aré 're aimo. Tahawa aré niwamhã dana na hã 're aihâimana waihu'u mono õ di. Tane nherê, te za âhã na hã oto aiwasã, ai'ra aimo poto da. ⁴Tahawa uva 'rã wa'u isé 're hãsi mono õ di za, â zaipro zama. Duré dasa iprã hã 're 'mai'rêne mono õ di za. ⁵E marĩ wa. A hã za aiwasã wa, ai'ra aimo poto da hã. Duré niwamhã sérê nhihãri õ di za. E marĩ wa. Ta hã, ipotozém hawim haré, 'Re ihâimana u'âsi mono te na, za tâma 're hâimana mono wa, Nazire norĩ siré 're hâimana mono da hã. Tahawa te za filisteu norĩ nhiptetezé wi, Izaraéu nhihudu norĩ te te 're i'anho'reptui mono zém na âma sãna'rata za.

⁶Tawamhã pi'õ, timro zô ma tô rĩni, te te tâma rowasu'u da âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono âma aibâ 're imorî hã ma tô we itême wi, te te îma rowasu'u da. Ta hã aiwa 'Re ihâimana u'âsi mono ma hãiwa âma romhuri'wa ne. Tahawa ma tô sina ipêêwara. Tahawa, wa hã te sadanharî õ di, nima hawi we imorizêb zô hã. Duré îma sisisi õ di. ⁷Tane nherê, ma tô îma ropisutu, za îwasã na hã, î'ra îma 'maipoto da. Ma tô duré îma waihu'u, wa hã te zã'rêne tô da uva 'rãi wa'u isé hã, duré â zaipro hã. Duré dasa iprã te 'ma'rêne tô da hã, ma tô îma waihu'u. E tihai wa. 'Watébrêmi hã za, 'Re ihâimana u'âsi mono te na tâma 're hâimana mono wa Nazire norî siré 're hâimana mono da.

⁸Tawamhã Uburé Danhib'apito ma, Manoa mreme wamhã, ma tô âne tâma tinha:

— Îte 'Re ihâimana u'âsi mono, aibâ ai'âma 're ihâimana mono hã we isatôrî hã wa âma aiwi waptê, we apã watême satôrî da, te te âma wama rowasu'u da, 'watébrêmi poto wa, za marî wa te âma i'manharizêem na hã.

⁹Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, Manoa te te iwaptêrêzê hã ma tô 'manha. Tahawa 'Re ihâimana u'âsi mono ma, Hãiwa âma Romhuri'wa ma tô apã pi'õ tēmēmhã wi, rom na sãmra ré. ãhã wa, imro hã 'rãwi i'ratamhã hâimana õ di. ¹⁰Tahawa imro ihâimanazêb u hã, ma tô sa'êtê wara. Tawamhã ma tô âne tâma rowasu'u:

— Aibã nimahã na we itême iwi hã, apã ma tô duré we itēmēmhã sihãiré.

¹¹Tawamhã Manoa ma tô wahudu. Wahutu wamhã, ma tô timro siré hã mo, aibã isabzêb u. Tawamhã ma tô âne sadanha:

— E a hã imro ma, nimahã bâtã na inharî.

— Îhe! Ta hã, wa hã. — ãne ma te âma tâma wa'rã.

¹²Tawamhã Manoa te âne duré tâma tinha:

— Niwa âne inharizê te te sina uwaimrami wamhã, e niha te za 'watébrêmi hã 're hâimana. E marî te za duré tawamhã te te 're 'manharî.

¹³Tawamhã Uburé Danhib'apito ma, Hãiwa âma Romhuri'wa, ma te âne âma sada'ã:

— Aimro si te za uburé marî na te âma tâma irowaihu'uzé hã te te 're a'manharî. ¹⁴Tahawa, uva 'ru 'rã hã te te 're 'masi mono õ di za. Uva 'rãi wa'u isé hã te te 're hãsi mono õ di za, â zaipro hã. Duré dasa iprã norî hã te te 're a'masi mono õ di za. Marî na te âma tâma irowaihu'uzé hã, uburé te za te te 're a'manharî.

¹⁵⁻¹⁶Tane nherê, Manoa te te waihu'u õ di, Uburé Danhib'apito ma Hãiwa âma Romhuri'wa na, õ hã. Tahawa te âne tâma tinha:

— Îzawi na hã a'ã aimorî tō. Pone'êrebã zérê uzé 'ra na aima iwanhipi hã a'ã sapari.

— Îhamra wamhã, te 'rêne dai õ di, asai wa'wa hã! — ãne Hãiwa âma Romhuri'wa ma te âma tâma wa'rã.

Te duré tâma tinha âne:

— Tane nherê, asima iwê zarina dasa 'manharî da wamhã, ma'ápê Uburé Danhib'apito ma asôprubzêb da hã tâma zata.

¹⁷Tawamhã Manoa te isisi zô sadanha âne:

— E niha asisi. Asisi wa te waihu'u da, wa wasima wê ni, niwa aimreme na âma uwaimrami wa, ai'âma iwawatazêb da hã.

¹⁸— E marî da, te ãnhisi waihu'u da hã asima iwê. — ãne te Hãiwa âma Romhuri'wa asa âma sadanha.

— Ĩnhisi hã uburé marĩ dama isa'rese'õ zéb ré 're ihâimana mono na.

¹⁹Tawamhã Manoa, pone'ërebã zéré uzé 'ra si'aibã hã duré amnho hã ma tô 'mai'â. Tahawa, taha na ma tô êtê nhisiwimhã Uburé Danhib'apito ma âma tâma tinhopru. Tawamhã Manoa norĩ timro me te te 'madâ'â zahuré ré, ma tô Uburé Danhib'apito hã marĩ aimawi dama isa'rese'õ hã 'manha: ²⁰Êne danhoprubzéb zatazém hawi unhama ro hâimo nasi ro'o pusi ré, ma tô Manoa norĩ, timro me hã Uburé Danhib'apito te, Hâiwa âma Romhuri'wa, hâiwa u unhama ro'o wa'wamhã morĩ ré, te te 'madâ'â zahuré. Āhã wa, hi'rã-titõ ma tô aimasisi. Duré ti'ubu na ti'ai u hã ma tô roptob zahuré. ²¹Tawamhã Manoa norĩ, timro me niwamhã Hâiwa âma Romhuri'wa hã te te oto 'madâ'â na sitéb zahuré õ di. Tahawa Manoa, ma tô oto waihu'u, õ hã tô aibã, Uburé Danhib'apito ma Hâiwa âma Romhuri'wa na hã. ²²Tahawa Manoa te timro ma tinha âne:

— Wa za tô wadâ'â ni. E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã wa te 'madâ'â wa, watõmo na.

²³Tane nherẽ, ma te pi'õ âma sada'â âne:

— Uburé Danhib'apito te te wapãrĩ da 'wa'âhã, aré wanhoprubzẽ hã te te wësãmri õ di. Duré aré âne hã te te wama romhãiré õ di. Duré aré tiha na hã uburé te te wama rowaihu'u mono õ di.

²⁴Tawamhã Manoha mro zé're hawimhã oto ai'utẽ poto wamhã, ma tô sisi 'watébrẽmi hã Sãsã na. Duré 'watébrẽmi oto prẽdu wamhã, ma tô Uburé Danhib'apito iwẽ na hã te te 're pawapto. ²⁵Tawamhã Sãsã, Ma'ane-Dã âma Zora na 'ri wa'õtõ nhisi norĩ wa'wamhã, Esta'o na 'ri wa'õtõ nhisi 're me 're hâimana mono ré, ma tô Uburé Danhib'apito pẽ'ezani iwa ihâimana na hã duré âma sãna'rata, niha marĩ te te 're i'a'manharĩ mono zéb da hã.

Sãsã imrozé wasu'u

14 ¹Tawamhã Sãsã, ma tô 'rinho'u Timna na isisi u tihâimanazém hawimhã si'ra. Te te si'rai wamhã, ma tô tame azarudu filisteu nhipi'õ hã 'mai'madã. ²Tahawa 'ri u apã te te sina siri wamhã, ma tô timama ma, duré tina ma wasu'u âne:

— Timna âma wa tô filisteu nhipi'õ azarudu iprẽduptẽ hã 'madã. Tahawa, ma'ãpẽ ãma waptẽrẽ aba, âma ãmro da.

³Tane nherẽ, imama norĩ, ina me hã ma tô âne âma sada'âbã zahuré:

— E marĩ da, ma tô filisteu nhipi'õ zõ si asima i'aba mo, isihâiwata nhihã-ri'õ norĩ wa'wab zõ. E bété wasiré a'uwe norĩ remhã wasiwadi norĩ nhipi'õ asima 'masãmri da hã asima 'maiwe õ di, âma i'aimro da hã.

Tawamhã Sãsã, te duré timama ma tinha âne:

— Õ hã azarudu wa tô ãsima wẽ pese. Õhõ si ãma iwẽ uptabi hã.

⁴Tawamhã imama norĩ, ina me hã te te waihu'u zahuré õ di, Uburé Danhib-'apito te te tâma iwaihu'uzéb zarina, Sãsã za âne na marĩ te te i'manharizẽ hã. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô tâma rĩni, filisteu norĩ te te i'a'wapẽ da zõ, tô taha bātã na Izaraéu nhihudu norĩ, nhib'rata 're hâimana za'ra mono wa.

⁵Tawamhã Sãsã, timama me, duré tina me, Timna u hã ma tô mo. Tahawa Timna 'rata uva 'ru rob're u te te sina rotété za'ra wamhã, ma tô hu'u zérépa iprẽduptẽ isõ'õmoi baba wairõ sina we sô tipraba. ⁶Tane nherẽ, Uburé Danhib'apito

pěžani, Sāsā siptete na hâimana da hã, ma tō tãma tisō. Tahawa tinhib'rata na si nherē, ma tō Sāsā, hu'u zérépa hã te te sinarī, pone'ërebã zéré uzé 'ra nhi, da te 're isinarī mono ne. Tane nherē, timama norī ma, tina me hã te te tãma wasu'u zahuré ô di, niha na tãma iromhâimana zarina te te i'manharizé hã.

⁷Tawamhã azarutu ma, te te robzanhamri da, ma tō mo. Tahawa, ma tō sima wē pese. ⁸Tawamhã duré suru na bādã âma morī pari, ma tō apã isōrōwa u mo, âma mro da hã oto. Tawamhã hu'u zérépa te te iwīrī te te 'madââ da, ma tō bādâdi hawimhã apa. Tahawa, te te iwīrī hãiba nhisiwi, mohônire 're isisa'rei mono hã duré ipī ihãiba 're te te 'madââ wamhã, ma tō tãma a'rã. ⁹Tawamhã tinhib'rata na ma tō ipī hã sima 'maiwaze. Taha pari ma tō oto duré mo, bādâdi na te te upsōmri mono sina. Tawamhã imama norī, ina me ihâimana zahuré zéb u oto wisi wamhã, ma tō ipī hã suru na tãma sōmri zahuré. Tahawa, ma tō duré imama norī, ina me hã upsōmri zahuré si'u. Tane nherē, te te tãma wasu'u zahuré ô di, hu'u zérépa dââ hãiba hawi mohônire pī te te iwazere na hã.

¹⁰Tawamhã Sāsãhã mama, azarutu nhorōwa u ma tō mo. Tahawa, tame Sāsã dato isa'ëne hã ma tō 'manha, ihãiba tém norī sina 're mro za'ra mono wa, dasa isa'ëne te te sima 're i'manharī za'ra mono zéb zarina. ¹¹Tawamhã filisteu norī âne na te te 'madââ za'ra wamhã, ma tō ai'reputu norī 30 na itēmehã te te siwi simro, isiré dato isa'ëtē na te te sima rowē za'ra da. ¹²Tawamhã âne te Sāsã tãma nharī za'ra:

— Marī sō'awib'ô hã te îma tihãiba, te aima wasu'u za'ra wa'aba wa, pé âma îwi uwaimrami za'ra wa'aba da, aimreme na hã. Tawamhã dato isa'ëne dasina damrozém na bādã hã 7 na si'utōrī ô ré, i'uwaibaba na âma îzada'âbã za'ra wa'aba wamhã, wa hã wa za aima sōmri za'ra wa'wa za, 30 na da'uza ihâi wē hã, duré 30 na da'uza hãpa ihâi baihãire na hã, aihãiba mono bã wa'aba. ¹³Tawamhã âma îzada'âbã waihu'u za'ra wa'aba ô wamhã, te te îma isōmri za'ra wa'wa za, 30 na da'uza hã, duré 30 na da'uza hãpa ihâi baihãire na hã.

Tawamhã asa ma te âma sada'âbã za'ra âne:

— Pé tō wama wasu'u za'ra na, asi'repsi marī isa'rese'ô aima ihãiba hã. Wa za âma wasiwi aiwaparī ni za, marī iwaihu'uzém na hã.

¹⁴Tawamhã Sāsã te tãma nharī za'ra âne:

“Te te 're ida'masi mono hawimhã, ma tō dasa hã watobro.

Duré isiptete hawimhã ma tō marī isei uptabi hã watobro.”

Tane nherē, si'ubdatō bādã imorī 'remhã te te zahadu siwi upsibi mei ô di, marī te te iwasu'uzé hã.

¹⁵Tawamhã maparane si'uiwa na bātã âma te Sāsãhã mro ma hã tãma nharī za'ra âne:

— Ma'ápé aimro hã 'wapé na, te te aima wasu'u da, si'rep si isa'rese'ô ré ihâimanazé hã, te te aima hãiré da. Âne hã marī tãma 'manharī ô wamhã, wa za aimama nhorōwa na airé âma wasiwi sazu ni, ai'utōrī aba da. E taré bété wa'ama asimisaihuri aba da si, ma tō wazô hã aihãsi 'wa.

¹⁶Tawamhã Sāsãhã mro, te âne wawa sina tãma tinha:

— Aima îzawi ô di! Ma tō îzada hã asiti'ru! Duré a hã îsiwaihu'u norī ma, tiha sō'awi ihâimana'ô isa'rese'ô na tãma nharī za'ra nherē, duré îma hãiré ô di, tiha te te iwasu'uzé hã.

Tawamhã ma te âma sada'â âne:

— Ta hã duré imama norĩ ma, ina me te tãma wasu'u zahuré ô di! E marĩ wa, te bété i'âma irosa'ra, te aima wasu'u da hã.

¹⁷Tawamhã 7 bâtâ 'remhã dato isa'êtê 'rāsutu u hã ma tô duré nasi aiwa'ô. Tahawa, 7 bâtâ âma pi'ô te te nasi tãma 'ru zadawa za'rêi ô wa, ma tô oto iwasu'uzé hã tãma hãiré. Âhã wa, awa'awi ma tô imro, tisiwaihu'u norĩ ma oto tãma wasu'u za'ra. ¹⁸Tawamhã 7 bâtâ âma bâdâ sébré wana ré, 'ri nho'ômo âma aibâ 're ihâimana za'ra mono norĩ hã ma tô Sāsãhã ma nharĩ za'ra âne:

“E marĩ merê isei uptabi, ropĩni nhipai u hã.

E marĩ duré isiptete uptabi, hu'u zérépa nhipai u hã.”

Tawamhã Sāsã, ma te âma sada'âbã za'ra âne:

— Îte powawê sipi'ô na âma asiwi ti'ai hãipo'o za'ra wa'aba ô 'wa'âhã, aré asiwi upsibi mei waihu'u aba ô di, aima iwaihu'u za'ra wa'aba ô hã.

¹⁹Tawamhã Uburé Danhib'apito pē'ēzani, ma tô Sāsãhã nhiptetezé hã tãma tisô, siptete na hâimana da. Taha pari, ma tô Asquerô na 'ri wa'ôto nhisi u hã si'ra. Tamomo te te si'rai wamhã, ma tô tame 30 na aibã norĩ hã uprosi. Tawamhã da'uza ihâi baihaire na âma 're isi'uza za'ra mono zé hã ma tô tiwi sani za'ra. Tahawa, ma tô ipréduptém norĩ marĩ isa'rese'ô na i'uwaibaba na te te âma isada'âbã za'ra ma hã tãma sômri za'ra. Taha pari ma tô timama nhorôwa u hã oto mo, marĩ tãma ihâimana zarina sahi sina.

²⁰Tawamhã Sāsã, mro da wa, isiré aibã ihâimana u'âsi ma, ma tô imro hã tãma sômri ni, taha ma.

15 ¹Tawamhã wahu si'utôri mono pari, Sāsã, amnho trigu, da te itehâri mono siré, ma tô timro te te sabu da hã mo. Tahawa, ma tô pone'rebã zéré uzé 'ra si'aibã hã tãma ti'â. Tawamhã te imama ma tinha âne:

— Îmro nhimiwaptâ u îzébré da wa isima wê.

Tane nherê, imama hã te te tãma sa'rê ô di. ²Tahawa, ma te âne âma sada'â:

— Wa tô aré ai'âma rosa'rata zahi, i'ra hã asiwi wê'ô pese newa. Duré tahawa, wa tô aré asiwaihu'u ma tãma tisô, âma mro da. Tane nherê, ino si isipai u hã iwê uptabi, duré i'madâ'â zeĩ uptabi. Tahawa, ôhõ si asima wê wamhã, tô aima hâimana isôwa're're.

³Tawamhã Sāsã te asa tãma tinha âne:

— Âhã na hã ni'wa niha na marĩ na te te i'uptob da mare di, za filisteu norĩ nhimi'manharizé wa'râmi i'uwaibaba na, wa hã te tãma i'manharĩ za'ra zém na hã.

⁴Tahawa 300 na wapsã wawêre zô, ma tô te te aba. Tawamhã te te awaibui mono wamhã, maparane si'uiwa na ma tô isamo mono bâ te te âma awasisi. Taha pari ma tô duré 'rāsitô tô ta isamo mono na hã te te âma awasisi.

⁵Rāsitô na hã ma tô oto te te âma azazu. Tahawa, ma tô wapsã wawêre norĩ hã iré te te wano'ô oto, filisteu norĩ amnho trigu te te 're izuri mono u iré sisa'rei mono da. Tawamhã trigu te te itehâri za'ra mono na si te te âma tiwi ro'o za'ra mono ô di. Zahadu daburu na hâiwi isimasa mono na zama ma tô te te âma tiwi sazu za'ra. Tahawa, olivera wede na rob're zama ma tô te te âma tiwi ro'o za'ra. ⁶Tawamhã filisteu norĩ te âne âma sisadanharĩ za'ra:

— E 'wa, ma tô âne hã 'manha.

Tawamhã Sāsāhā wi, imaprewa, imro te te apā tiwi i'āri, isiwaihu'u ma, te te tiwi tāma isōmri zarina, te te āne i'manharizém na hã ma tō siwi waihu'u, filisteu norĩ hã. Tahawa ta norĩ hã ma tō Sāsāhā mro na aré tāma ihāiba hã imama me unhama na siwi āma ro'o zahuré, hāiba ré. ⁷Tawamhã Sāsā te tāma nharĩ za'ra āne:

— Āne hã 'manharĩ za'ra wa'aba ze te bâ, ĩsima iwē na ĩzahã na ĩwa'utu da hã mare di za, aihāiba za'ra wa'aba na te 'ruiwa'ābã zahuré ô ré hã.

⁸Tawamhã sahi sina ma tō a'wapé. Āhã wa, ma tō ahã uptabi na uprosi. Taha pari oto watobro wamhã, ma tō mo, êtē na ab're Etã na romnhisi āma ihāimana u.

Sāsā, Filisteu norĩ āma te te i'ai'uté za'ra zé wasu'u

⁹Āhã wa, filisteu norĩ ma tō ai'aba'ré, Zuda u, tame te te sima 'ri nhoré mono da. Tahawa, ma tō Lei na 'ri nho'ōmo nhisi hã siwi rési. ¹⁰Tawamhã aibã Zuda āma 're ihāimana za'ra mono, te filisteu norĩ hã sadanharĩ za'ra āne:

— E marĩ da, te wei wazô ai'aba'réri wa'wa, asiwi wawano'ô aba da hã.

Tawamhã ma te āma sada'ābã za'ra āne:

— Wa we sô ai'aba'ré ni Sāsāhã zô, pawasisi ré, wa te wasiwi saprōni da, marĩ te te wama i'manharĩ za'ra zém ne, asa marĩ hã wa te tāma 'manharĩ za'ra da.

¹¹Tawamhã aibã Zuda āma hã 3 miu na Sāsāhã ma, te te nharĩ za'ra da hã, ma tō itēmehã ai'aba'ré, Etã āma êtē na ab're ihāimana u. Tahawa, te āne tāma nharĩ za'ra:

— E aima waihu'u ā bâ, filisteu norĩ te te wama 're irob'ru za'ra mono na hã. E marĩ wa, ma tō āne hã wama i'manharĩ za'ra.

Tawamhã Sāsā, ma te āne āma tāma wa'rāmi za'ra:

— Ô norĩ hã marĩ te te ĩma i'manharĩ za'ra zéb zarina si, wa tō tāma 'manharĩ za'ra asa.

¹²— Taré, wa te tō wasiwi aipaihi wasisi da si, wa we āwamhã asô ai'aba'ré ni, taha pari filisteu norĩ ma, wa te wasiwi asōmri da, isib'ratab za'ra. — Āne te duré tāma nharĩ za'ra asa.

Tawamhã Sāsā, ma te āne duré āma sada'ābã za'ra:

— Ma'āpé a norĩ wa'wa asiwi ĩwĩrĩ aba tō da hã ĩma ropisutu za'ra wa'aba.

¹³— Wa za tō ropisutu za'ra ni aima!

Āne ma te duré āma sada'ābã za'ra.

— Taré wa za tō wasiwi aipaihi wasisi ni, filisteu norĩ ma, wa te wasiwi asōmri da isib'ratab za'ra. Wa te wasiwi aiwĩrĩ ô di za tō.

Tawamhã maparane wedenhorô isôrô tém na ma tō siwi pawasisi. Taha pari êtē na ab're hawimhã ma tō oto siwi waze. ¹⁴Tawamhã Sāsā, Lei u oto te te siwi āwisi wamhã, ma tō filisteu norĩ hārã 'rāihã sina itēmehã ai'aba'ré, te te siwi sôpētē da. Tane nherē, Uburé Danhib'apito pē'ezani, ma tō Sāsā siptete na hāimana da hã iwa tihāiba. Tahawa ma tō wedenhorô tinhimizu wasisizé hã duré tinhib'rata waprezé hã sina sôrô rĩ zahuré, unhama na abazi nhorô 'rare zata ne tāma hã. ¹⁵Tahawa, ma te duré tame awaru po'repore idâ'ã 'wa'ratahi ité inomro hã tisã. Tawamhã taha 'wa'ratahi te te sada i'āri za'ra na ma tō miu na aibã norĩ hã uprosi. ¹⁶Taha pari te duré āne tinha:

“Awaru po'repore 'wa'ratahi na wa tô miu na aibâ norî hã uprosi.
Duré tô awaru po'repore 'wa'ratahi na wa tô dahâiba isa'wari 'râihã pe
hã 'manha.”

¹⁷Tawamhã âne te te nharî pari, ma tô oto awaru po're pore 'wa'ratahi hã time. Tahawa ta hã ro hã Ramate-Lei na ma tô dasiwi sisi ni.^d

¹⁸Tawamhã Sāsãhã ma 'rubu uptabi di. Tahawa ma tô Uburé Danhib'apito ma mre âne:

— A hã ma tô îma isô, te da'âma i'ai'utézé iwẽ uptabi hã. E âhã nherẽ, 'rubu te, idâ'â da hã te za îrẽ, â hã a'uwẽ isihâiwata nhihâri'ô norî nhib'rata duré îwaptã'ã da hã.

¹⁹Tawamhã 'ri nho'u Lei na isisi âma 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô abre hã 'ridawa. Tawamhã ta hawi, ma tô â hã puru tâma. Tawamhã Sāsã, ta hã â te te zârêne wamhã, ma tô apâ tâma i'rem nomro. Duré siptete di apâ. Tawamhã ta â pu'uzém nhisi hã En-Hacoré^e na ma tô da te 're wamri za'ra. Ta hã te âhã na zama zahadu 're pu'u u'âsi.

²⁰Tawamhã Sāsã, Izaraéu nhihudu norî ma, 20 na âma iwahum na i'rânho-ômo na ma tô 're sa, ti'a filisteu norî nhimi'madã'â na 're hâimana mono ré.

Gaza na 'ri nho'ômo nhisi u Sāsã imorizé wasu'u

16 ¹Tawamhã Sāsã, nimahã bâta na ma tô mo, 'rinho'u Gaza na isisi u hã. Tahawa, tame ma tô pi'ô siwa'âbã zô 're isi'rui mono hã 'madã. Taha ré ma tô nomro. ²Tawamhã Gaza âma 're idahâimana za'ra mono, ma tô siwi waihu'u, Sāsã ôhõ 're, ihâimana na hã. Tahawa isâmrazé ma tô iré siwi uirî. Ma tô duré mara bâre sô mapari za'ra Sāsãhã zô, 'ri nho'ômo te 'ridawa za'êtê âma. Duré ari'iwî pese ma tô sô tihâimana za'ra, te te âne rosa'rata za'ra sina:

— Awẽb u sô wanhimipari za'ra wa'aba. Tawamhã wa za wasiwi wîrî ni za.

³Tane nherẽ, Sāsã mara aiwa âma isipo'o u si ma tô nomro. Taha pari oto utu wamhã, ma tô 'ri nho'ômo te 'ridawa za'êne hã tita, si'uiwa na 'ridawa uparizéb ré, duré 'ridawa tétézéb ré. Tahawa, tinhisé te te sima hiri wamhã, ma tô ti'ã, êtê nhisi u, 'rinho'u Hebrô nho'rei wa'waibaba.

Sāsã norî wasu'u, Dalilaha me

⁴Tawamhã âma ronomro pari, Sāsã, pi'ô Dalila na isisi ma tô sawi â, romharé Sorequi na isisi âma 're ihâimana mono hã. ⁵Tawamhã imrotô na 'ri nho'ômo 're, filisteu norî ma i'rânho'u 're ihâimana za'ra mono norî hã ma tô pi'ô tēmehã ai'aba'rê, te te tâma nharî za'ra da. Âne te tâma nharî za'ra:

— Ma'ápé niha hã ai'rã nhipese na Sāsãhã ma, marî hã 'manharî, nima hawim na tinhiptetezé te te aima wasu'u da, taha zarina wa te waihu'u za'ra wa, oto sô wanhisisi wa, wa te wasiwi paihi wasisi da, si'wawimhã simapa âna. Âne sena 'manharî wamhã, wahâiba mono bâ wa za êtê waipo prã prata 1.100 na iwa'ôtô waré na aima sômri za'ra ni za.

^d 15.17 Ramate-Lei hã, Ebreu norî mreme na “awaru po'repore 'wa'ratahi za'wari 'râihã” te wasu'u. ^e 15.19 En-Hacoré hã Ebreu norî mreme na “Re ihâimana u'âsi mono ma, ni'wa imreme te, â ipu'uzé” te wasu'u.

⁶Tawamhã Dalila te Sāsāhã wi waptē āne:

— Īzawi na hã ma'āpé asiptetezé aima ihâiba ĩma wasu'u na. Ni'wa sima iwē na te te aipawasisi da wamhã, sada asapētē āna aihâimana da wamhã, e tiha te za āne wamhã sima iwē na ai'āma 'manha.

⁷Tawamhã Sāsã ma te asa āne āma sada'ā:

— Ni'wa hã abaze ihâi wazere tém hânhorō na 7 na ihâi waré na te te āma ihâiba wapre mono wamhã, wa hã za ĩnhib'uware di, siwa'ru aibã norĩ sib'uware na 're ihâimana za'ra mono ne hã.

⁸Tawamhã filisteu dama i'rânho'omo norĩ, ma tô Dalilaha ma 7 na wede nhorō isōrō té hã tãma 'wasa. Taha na Dalila, ma tô Sāsã hã oto te te āma hãiba wasisi. ⁹Tawamhã aibã norĩ, 'ri're wa'ōno ihâiba amoi āma ma tô aima-uri za'ra. Tahawa ma tô Dalila 'mahã āne:

— Sāsã! Filisteu norĩ ma we asô aihutu!

Tawamhã Sāsã ōne haré ma tô wedenhorō hã te te sina sinarĩ, abazi isōrō 'rare unhamã 'rata, da te ihiri ne hã tãma. Āhã wa, niha na Sāsãhã nhiptetezé tãma ihâiba hã te te zahadu siwi waihu'u ō di. ¹⁰Tahawa Dalila, te duré āne tãma tinha, Sāsãhã ma:

— E niha ma te ĩma asadawa nhipe, i'āma aiwa'ē sina. Ma'āpé ĩzawi na hã ĩma wasu'u na, niha tiha na da te dasiwi i'aiwasisi mono zéb da hã.

¹¹Tawamhã Sāsã, ma te duré āne āma sada'ā asa:

— Wedenhorō isōrō té zahadu marĩ hã da te āma iwasisi ō na da te iwasisi mono wamhã, wa hã za ĩnhib'uware di, uburé aibã norĩ ma, isiptede 're ihâimana za'ra mono ne hã.

¹²Tawamhã Dalila, wedenhorō isōrō té te te sada i'āri na, ma tô āma pawasisi. Taha pari te duré tãma rob'mahã āne:

— Sāsã! Filisteu norĩ, ma we asô aihutu!

Tawamhã aibã norĩ, ma duré aima-uri za'ra, 'ri're wa'ōno ihâiba amoi āma simipari za'ra sina hâimana za'ra da. Tane nherē, Sāsã ma tô duré wedenhorō hã sina sōrō nhinarĩ za'ra, abazi nhorō isōrō suru pesere ne tãma hã.

¹³⁻¹⁴Tahawa te Dalila duré tãma tinha āne:

— E niha te zahadu asadawa nhipese na āma ĩma i'uzusi mo, i'āma atoi mono sina. ĩma wasu'u na, niha tiha na, da te dasiwi i'aiwasisi mono zém na hã.

Tawamhã ma te āma sada'ā duré āne:

— A hã abazi zanhamrizém na, ĩzéré para na āma awaibui mono wamhã, abazi nhamri ahârizé, wede umo 'rã'wa na ĩzéré tété mono wamhã, wa hã za ĩnhib'uware di, uburé aibã norĩ ma, isiptede 're ihâimana za'ra mono ne hã.

Tawamhã Dalila, Sāsã sôtō ré, ma tô sima iséré hã te te awaibu. Taha pari, ma tô 7 na séré para, abazi isipra za'ra na. Taha pari ma tô duré abazi zanhamri ahârizém na wede umo 'rã'wa na te te séré tété. Āhã pari te duré 'mahã āne:

— Sāsã! Filisteu norĩ, ma we duré asô aihutu!

Tane nherē, Sāsã duré oto topo'o wamhã, ma tô tizéré tétézê hã sina waze. Ma tô duré tizéré para hã sina awasiu. ¹⁵Tahawa te duré āne tãma tinha:

— E niha bã te taré nasi ĩzawi wapti, asadawa nhipese na. E asina i'um-nhasi ō wa. Ā hã oto si'ubdatō āmamhã te siwa'ru nasi ĩma iromnhoré, ĩnhimiza'rese'ō newa. Tahawa zahadu ĩma wasu'u ō di, tihai hawi asiptetezé aima ihâiba hã.

¹⁶Tawamhā bātā bāre isadanharī na te te āma tāma uzusi u'āsi. Tahawa Sāsā, pi'ō timreme na te te iwasutuzé wi hā oto siptete waihu'u ō di, āma wa'a wa. ¹⁷Tahawa sena na ma tō oto tāma wasu'u āne:

— Niwamhā ĭzéré hā isihāri waihu'u ō!

Te duré tāma siwasu'u āne:

— Wa hā Nazire norī siré 'Re ihāimana u'āsi mono te na, wa tō 're ihāi-mana, ĭpoto zém hawim haré. Tahawa ĭzéré hā te sihāri wamhā, wa za ĭnhip-tetezé hā simini. ĭnhib'uwere di za oto, uburé aibā norī ma, isiptede 're ihāi-mana za'ra mono ne hā.

¹⁸Tawamhā Dalila sena na te te āma tāma irowasu'uzé te te waihu'u wamhā, ma tō āne romreme hā tāma me za'ra, filisteu norī dama i'rānho'ōmo norī ma:

— We apā asina siri za'ra wa'aba. E tihai wa. Sena na te oto ĩma wasu'u, we 're isiptete mono zé iwaihu'u'ō hā.

Tahawa apā duré oto ĩtēme si'aba'rēi wamhā, ma tō rob'uiprazé hā siré tāma āri za'ra.

¹⁹Tawamhā Dalila, Sāsā ipa sōtō da hā, ma tō 'rāihi. Tahawa, sōtō ré, ma tō aibā zō hā hā. Tawamhā ta hā ma tō 7 na Sāsāhā zéré para siro hā tiwi sihā. Tahawa Dalila, ma tō oto niha hā nasi tāma rob'manha, tinhiptetezé hā te te oto tāma simini wē te. ²⁰Tawamhā te oto duré 'mahā āne:

— Sāsā! Filisteu norī, ma we duré asō aihutu na sahu!

Tawamhā utu wamhā, te duré āne rosa'rata: “Wa za duré tiwi ĭsiwazere za'ra, tiwi 're ĭsisani u'āsi za'ra mono ne.” Āhā wa, Sāsā hā te te sina waihu'u ō di, 'Re ihāimana u'āsi mono tāma isi'rézém na hā oto. ²¹Tawamhā filisteu norī ma tō oto siwi ti'ā. Te te siwi āri wamhā, ma tō siwi topu'u zahuré. Tahawa, duré oto Gaza u te te siwi saprōni wamhā, ma tō ětē topsada brōzi nhorō rutu na te te siwi wasisi. Tawamhā dazazéb 're amnho zubzém na te te nasi āma isa'oto mono na te te 're romhuri mono da hā, ma tō siwi tisē. ²²Tane nherē taha ré, ma tō duré apā iséré hā tāma tipa.

Sāsā idā'ázé wasu'u

²³Tawamhā filisteu dama i'rānho'ōmo norī hā ma tō si'rā'ōtō, dato isa'ēne te te siwi 'manharī da, duré tite Dagō na ihāiba'ō nhisi ma danhimizama zata na tāma sōprub za'ra da. Tawamhā ta norī hā ma tō tinho're za'ra āne: “Wate za'ra ihāiba'ō, ma tō wanhitob'ru Sāsā hā wanhib'rata wama sōmri za'ra!”

²⁴Tawamhā Sāsā da te dasiwi 'madā'a wamhā, ma tō tite ihāiba'ō Dagō āma tanho're za'ra ni āne: “Wate za'ra ihāiba'ō, wanhitob'ru wanhipti'a te te wawi 're iwamnari za'ra mono hā, duré wasiré norī ahā uptabi na te te 're i'mapāri mono hā, wanhib'ratab za'ra ma tō oto wama sōmri za'ra.”

²⁵Tawamhā dapē'ē 're dama irowē za'ētē za'ra zarina, te āne dasima nhari za'ra ni:

— Ma'āpé Sāsāhā zō aihārā aba, wa te āma wasima romhu'u za'ra da.

Tawamhā dazazém hawi Sāsā te te siwi wazere wamhā, ma tō oto dasima āma rowē za'ra ni. Taha parimhā ma tō oto ětē nhoré na 'ri uparizém norī wa'wamhā dasiwi sārī ni. ²⁶Tawamhā ĭprédupté isib'rata na te te isaprōni ma, te āne Sāsā hā tāma tinha:

— Ma'āpé 'ri uparizém na āma ĭnhib'rata nomri si'uiwa na, te ĭsina roptob da āma ĩtēme.

²⁷Tawamhã taha bātā na te 'ri're dasiwazari aibā norī, pi'ō norī me da'ma-sisi tā na tahāimana za'ra ni. Tahawa, te duré filisteu dama i'rānho'ōmo norī 5 na tame dame asimro. Duré te 'ri zahâpâ āma aibā norī, pi'ō norī me 3 miu na dahāiba na hā tahāimana za'ra ni, Sāsā te te siwi 'madā'ā da hā, duré te te sima āma rowē za'ra da, āma wa'ē za'ra sina.

²⁸Tawamhã Sāsā, Uburé Danhib'apito ma te āne mre:

— Uburé Danhib'apito 'aiwaihu'u pe, ma'āpé i'āma aipo're pu'u āhā na hā. Ma'āpé i'zawi na inhīptetézé āhā na si ima sōmri, filisteu norī te te siwi itopu'u za'ra norī hāiba na misi haré 'rāwi āma īsi'ruiwa'ābā da.

²⁹Tawamhã 'ri're wa'wa nho'ōmo 'ri uparizém norī si'uiwa na isima'wara hā ma tō oto tinhib'rata na hā tété zahuré. Tahawa, tinhib'rata nhimire niwī 'ri uparizé hāiba amo te te tété sina, duré tinhib'rata nhimi'e niwī ihāiba amo te te tété sina, ma tō sada asapētē oto. ³⁰Tawamhã taha sina te duré hārā 'rāihā na hā, āne:

— Filisteu norī siré, i'dā'āre oto. Marī ōre di!

Āne pari, ma tō 'ri uparizé hā te te sa'ré zahuré, tinhiptete na. Te te sa'ré zahuré mono wamhā, ma tō dama i'rānho'ōmo norī nhisiwimhā, duré uburé a'uwē norī nhisiwimhā oto 'ri hā asa'wa. Āne ma tō Sāsā, da'ahā uptabi na tidāā siré hā da'a'uprosi, hāiba ré 're hāimana mono ré, te te 're ida'mapārī mono zém nhīpai u.

³¹Tawamhã Sāsāhā sisānawā norī, uburé isiré a'uwē norī me ma tō ihāiba zō hā ai'aba'rē. Tawamhã ihāiba te te siwi āri wamhā, ma tō āma siwi ti'a, Zora na 'ri nho'ōmo nhisi norī wa'wa, Esta'o na 'ri nho'ōmo nhisi wa'wa me, imama Manoa da te isērēzéb 're.

Sāsā hā 20 na āma iwahum na ma tō Izaraéu nhihudu norī ma i'rānho'ōmo na hā 're hāimana.

Micaha te, romhāibarī wasu'u

17 ¹Tawamhã Mica na aibā nhisi hā te 're hāimana, Efraī ti'ai āma ēne 're ihāimana mono āma. ²Tawamhã ta hā te tina ma tinha āne:

— Nimahā na ate 1.100 na étē waipo prā prata iwa'ōtō waré hā da te aiwi simi'uri za'ra wamhā, ma tō a hā isimisaihuri ma, iwē'ō hā tāma ipisu. Āne na wa hā wa tō wapa. Tane nherē, i'uptabi na hā te étē waipo prā prata i'ra-tamhā nomro. Wa hā wa tō ti'ā.

— Ī'ra, Uburé Danhib'apito iwē si te te tō aima 're ipisutu mono da si, ima wē di!

³Tawamhã tina ma apā 13 kilu na ipire pibuzém na prata iwa'ōtō waré te te tāma sōmri wamhā, te āne ina tāma tinha:

— Ī'ra, iwē'ō pisudu asisiwi hāimana tō da hā, wa za ā hā prata na Uburé Danhib'apito ma āma inhopru. Tawamhã taha na te za wede na romhāibarī hā i'manha za. Duré ā hā étē waipo prā prata na te za tō āma ihāiba 'manharī upsibi mo, hā su'u da. Tahawa wa za āhā na apā prata hā aima tisō.

⁴Tane nherē, i'ra ma te apā prata tina ma hā tisō. Tawamhã ina ma tō 200 na iwa'ōtō waré isi'uwazi na marī 'manharī'wai ma hā tisō. Tawamhã ta hā wede na romhāibarī hā ma tō 'manha. Taha pari, ma tō duré tō étē waipo prā prata na te te āma hāiba 'manharī upsibi, hā su'u da. Tawamhã ta hā Micaha nhorōwa āma te oto za, romhāibarī hā.

⁵Tawamhā Mica, 'ri marī na 're iwata mono zéb da hā ma tō 'manha. Tawamhā romhāibari ihāiba amo norī ma tō duré 'manharī za'ra. Duré sasedoti si'uzazé ihā pa zama ma tō 'manha. Tahawa, ti'ra ite sasedoti na tāma 're hāimana mono da hā, ma tō pisutu. ⁶Tawamhā Izaraéu nhihudu norī nhib'apito hā 're 'maihāimana mono ō di. Tahawa, hāiba mono bâ marī, te te sima 're iwē za'ra mono zéb zarina si, ma tō te te sima 're 'manharī za'ra.

⁷Tahawa, aibā iprédupté te Belē āma niha bâta na hā a'ā tihāiba, Zuda ti'ai 'remhā. Ta hā levita. ⁸Tawamhā ta hā ma tō oto ta hawimhā watobro, za 're isāmra mono zéb zô, sima 're rītī mono da. Tawamhā ta hawi oto morī wamhā, ma tō oto Micaha nhorōwa u hā wi, Efraī ti'ai āma ēne 're ihāimana mono u. ⁹Tawamhā te Mica sadanha āne:

— E ma hawi te we aimo.

Tawamhā aibā iprédupté ma te āne sada'ā:

— Wa hā levita norī siré hā, Belē hawimhā, Zuda na danhipti'a nho'omo nhisi hawimhā, wa tō rob zô hā we īsima 're īrītī, iwa 're ihāimana mono zéb da hā.

¹⁰Tawamhā Mica te tāma tinha āne:

— Āme ī'rata 're asāmra mono, īma roti'wa na duré sasedoti na īma 're aihāimana mono da. Tawamhā 10 na étē waipo prā prata na iwa'ōtō waré hā, da'uza hā duré dasa hā wahup sidāpāsi wa za te aima 're anhomri.

¹¹Tawamhā levita norī siré iprédupté, ma tō Mica hā sina saze, za isiré 're ihāimana mono zém na. Tawamhā i'ra ne ma tō oto tāma hā 're hāimana.

¹²Āne Mica tite sasedoti da, te te pisutu wa, ma tō oto iprédupté isōrōwa āma 're sāmra. ¹³Tawamhā te āne Mica hā tinha:

— Īma waihu'u di awa'awi na hā, Uburé Danhib'apito za marī iwē te te īma 're i'manharī mono zéb na hā, ite sasedoti levita norī siré hā īma 're 'maihāimana mono wa oto.

Dāhā nhihudu norī wasu'u, Micaha wasu'u me

18 ¹Taha wahub 'remhā Izaraéu nhihudu norī nhib'apito, 're 'maihāimana mono ō di. Tawamhā taha ré, te Dāhā nhihudu norī hā ti'a zô sima sôpré, tite uptabi da, te te sima 'masāmri za'ra wa, iwa 're hāimana za'ra mono da. E marī wa. Zahadu Izaraéu nhihudu hāiba amo norī siré, tite ti'a da hā te te sima dame 'mai'āri za'ra ō wa. ²Tahawa Dāhā nhihudu norī, ma tō uburé tite za'ra a'uwē 'remhā 5 na aibā isi'wapé waihu'u pese norī hā siwi pisutu za'ra. Tawamhā ta norī hā ma tō 'rinho'u Zora hawi, duré 'rinho'u Esta'o hawi si'aba'rē da, satōri za'ra, ti'a te te siwi waihu'u da, te te 'maiwap-sāi' za'ra da hā. Tawamhā ta norī, Efraī ti'ai āma ēne 're ihāimana mono u oto sihutu wamhā, ma tō Micaha nhorōwa u a'iba'rē, tame āma awē za'ra da. ³Tawamhā si'ubumroi ré, ma tō aibā iprédupté levita norī siré tame 're isāmra mono mreme te te iwapari za'ra hā, siwi mremei hu'u. Tahawa 'rāwi itēme te te sina rotété za'ra wamhā, ma tō āne siwi sadanha:

— E marī te āmemhā i'manha. Duré e 'wa hā ma tō we āwamhā asaprō.

⁴Tawamhā iprédupté, Mica te te tāma i'manharizé hā ma tō tāma wasu'u za'ra āne:

— Ta hā ma tō ĩnhe, ite sasedoti na tāma 're ihāimana mono da.

⁵Tahawa, te iprédupté ma nharī za'ra āne:

— Ma'āpé 'Re ihâimana u'âsi mono sadanharī, rowē na za iwasi'aba'rēi wē zém na hā apâ bâdâdi na.

⁶Tawamhā sasedoti, ma te āma sada'âbâ za'ra āne:

— Asina aihâtââ za'ra wa'aba tō. Uburē Danhib'apito, apâ i'ai'aba'rēi wa'aba zé bâtâ na hā te za asiré tihâimana za'ra wa'wa.

⁷Tawamhā āne pari 5 na aibâ norī ta hawimhā ma tō oto wairé. Tahawa, ma tō ai'aba'rē, 'rinho'u Laisi na isisi u. Tawamhā tamomo oto sihutu wamhā, ma tō tame dasima iwē na 're idahâimana za'ra mono zém na hā 'madââ za'ra, sidōniu norī 're ihâimana za'ra mono sine hā. Ta norī hā te sima iwē na, atâma na, duré ni'wa te te 're 'wapé za'ra mono āna 're hâimana za'ra. Ta norī ma te uburē marī tâma 're hâimana za'ra, marī zô tiwi 're rowaptââ za'ra mono āna. Te duré sidōniu norī nhiti romhâ na 're hâimana za'ra. Duré tisiré a'uwēō norī nhiti, te romhâ na 're hâimana za'ra. ⁸Tawamhā 5 na aibâ norī, Zora u, duré Esta'o u apâ te te sina sirī za'ra wamhā, ma tō isiré a'uwē norī sadanharī za'ra, marī hā te te siwi i'upsibi me za'ra zém na hā. ⁹Tahawa, ma te āma sada'âbâ za'ra āne:

— Oto wa te wasiwi wano'ō wa'aba! Ti'a hā wa tō wasiwi 'madââ ni, iwē uptabi na! Pra! E niha! Asirési su'u za'ra wa'aba! Airési āna ai'ubumroi wa'aba tō! Sa'ētē waptu na ma'āpé ai'aba'rēi wa'aba, ti'a hā asiwi âri aba hâ! ¹⁰Ōmemhā te za a'uwē isimi'umnhasi wē hā i'madââ za'ra wa'wa. Ta norī nhiti'a hā sa'ētē uptabi di. Taha 'remhā marī zô rowaptââ waihu'u ō di. Ā hā ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā asib'rata aima sōmri za'ra wa'wa.

¹¹Tawamhā Dâhâ nhihudu norī, Zora hawi duré Esta'o hawi, ma tō 600 na aibâ norī ihâiba na wairé, simnhī'âsi ré si'wapé za'ra da. ¹²Oto si'aba'rēi wamhā, ma tō 'ri nho'u Quiriate-Zearī bâtâ zasizém niwī sima 'ri nhoré za'ra, Zuda ti'ai 're ihâimana āma. Tahawa ta hā romnhisi te zahadu āhâ na zama da te āma 're rowamri za'ra, Ma'ane-Dâ na. ¹³Tawamhā ta hawi Efraī ti'ai 're ēne ihâimana u si'aba'rēi wamhā, ma tō oto Micaha nhorōwa u aihutu.

¹⁴Tawamhā 5 na aibâ norī, Laisi āma ti'a te te siwi sabu da, isi'aba'rē norī hā te āne tisiré norī ma nharī za'ra:

— E ma tō asiwi iwaihu'u 'wa, wede na romhâibarī ētē waipo prā prata na ihâiba upsibi ré, ā hā 'ri're 're isa mono na hā, duré ihâiba amo norī romhâibarī iwa 're isimasa mono na hā, sasedoti si'uzazé ihâ pa ihâimana na hā. E niha te bété ā norī na āma irob'madââ za'ra wa'wa, za marī, wa te tâma i'manharī za'ra zéb da na hā.

¹⁵Tawamhā Micaha nhorōwa u, levita norī siré iprédupté 're isāmra mono zéb u ma tō asisi. Sisisi wamhā, ma tō iprédupté hā siwi sawi. ¹⁶Taha ré, Dâhâ nhihudu norī 600 na dasi'wapéi 'manharī'wa norī 'ridawa za'ētē āma ma tō simire sina mapari za'ra. ¹⁷Tawamhā 5 na ihâiba na robzabui'wa norī hā ma tō 'ri para u asisi. Tahawa, wede na romhâibarī ētē waipo prā prata na ihâiba upsibi hā ma tō siwi ti'â. Tawamhā duré ihâiba amo romhâibarī norī hā ma tō siwi waibu, sasedoti si'uzazé me. Āhâ ré, ma tō 600 na dasi'wapéi 'manharī'wa norī simnhī'âsi ré, sasedoti siré hā 'ridawa za'ētē āma mapari za'ra. ¹⁸Tawamhā aibâ norī, Micaha nhorōwa u sisisi wamhā, ma tō romhâibarī norī, tâma iwazéb zahi za'ra hā sasedoti si'uzazé me hā siwi waibu za'ra. Tahawa, te sasedoti sadanharī za'ra āne:

— E marī te asiwi i'manharī 'wa.

¹⁹Tawamhã ma te asa âma sada'âbâ za'ra âne:

— Ari'iwî asâmrâ. Nharî tō. We wasiré aimorî za'ra na, sasedoti na duré wama roti'wa na wama 're aihâimana za'ra mono da. E aima hã wê ò di bété, nima norî Izaraéu nhihudu norî ma, misi haré sasedoti na 're i'aihâimana mono da hã, misi aibâ nhîb'a'uwê ma si sasedoti na 're i'aihâimana mono zéb upana.

²⁰Tawamhã âne te te tâma waihu'u wa, sasedoti ma hã rowê di. Tahawa romhâibarî norî iwazéb zahi za'ra hã sasedoti si'ubuzé ihâ pa me ma tô waibu. Taha pari ma tô duré oto mo, dama wapsâi'a'wa norî siré, duré dasi'wapéi 'manharî'wa norî siré. ²¹Tawamhã ta norî tirob u apâ si'âsi za'ra da hã, ma tô ai'uté norî, powawê norî hã duré tinhimarî hã danhowamhã sôré za'ra. Taha pari ma tô oto ai'aba'rê. ²²Tawamhã oto Micaha nhorôwa ma sapri'i za'ra wi, ma tô Mica isôrôwa waptoma 're idasi'ubumroi mono norî hã sima ubumro, Dâhã nhihudu norî zada. Tahawa, isarina oto si'aba'rêi wamhã, ma tô siwi sasâmri za'ra. ²³Tawamhã Dâhã nhihudu norî we isarina isi'aba'rêi hârâ te te wapari za'ra wa, ma tô sô aipizari za'ra. Tahawa, ma tô Mica siwi sadanha âne:

— E niha romhâimana bâ. E marî da, â hã ida'ahâ hã.

²⁴Tawamhã Mica, ma te asa âma sada'âbâ za'ra âne:

— E niha te romhâimanazéb zô asiwi îzadhanarî 'wa. A norî wa'wa, ma tô romhâibarî, te i'manharî hã asiwi i'wasari 'wa. Duré sasedoti te te îma 're iromhuri mono hã ma tô asiwi isaprônî 'wa. Â norî za'u hã e marî ma tô îma si'mairê.

²⁵Tawamhã Dâhã nhihudu aibâ norî, te âne tâma nharî za'ra:

— Wê di, aimreme na wa'upi za'ra tô da hã. Ânei ô wamhã, te za aibâ i'râi-wa'ro su'u norî hã asada tizahi pese za'ra wa'wa. Tawamhã te za ta norî airési za'ra wa'wa za. Âne wamhã, te za duré uburé asib'a'uwê norî me hã ai'utôri 'wa.

²⁶Tawamhã âne te te tâma nharî za'ra pari, ma tô Dâhã nhihudu norî hã timorî na uzusi za'ra oto. Âhã wa, Mica, siptete uptabi na te te 'madâ'a waihu'u za'ra wa, ma tô ône haré 'ri u hã aipîra.

²⁷Tawamhã Dâhã nhihudu aibâ norî, ma tô Mica marî te te i'manharî za'ra hã siwi 'wasa. Sasedoti te te tâma 're iromhuri mono zama ma tô duré siwi saprô. Tawamhã ma tô oto ai'aba'rê, Laisi u, tô ô hã 'ri nho'ômo âma dasima iwê na, duré atâma 're idahâimana za'ra mono zéb u. Tahawa, ma tô iwa 're idarob za'ra mono norî hã siwi uprosi. Ma tô duré 'ri nho'ômo âma hã siwi ro'o. ²⁸Tahawa, ni'wa hâimana ô di, â hã a'uwê norî te te isô'reptu za'ra da hã. E marî wa. Laisi hã, Sidô nhiti romhã na 're hâimana mono wa. Duré ta norî, a'uwê aimawi me hã 're sisadawa pibu za'ra mono ô di. Taha 'rinho'u hã, Bete-Reobe na 'ri wa'ôto 'rata êtê nhî'riti wa romharé wamhã, ma tô 're hâimana. Tawamhã Dâhã nhihudu norî, ma tô apâ Laisi na 'ri nho'ômo nhisi hã siwi 'ri, tame iwa 're hâimana za'ra mono da hã oto. ²⁹Tahawa, ma tô 'rinho'u hã siwi sisi, Dã na. E marî wa. Âne rob're pu'u'wa norî hi'rata nhisi 're hâimana mono wa, Zacoho 'ra hã. ³⁰Tawamhã Dâhã nhihudu aibâ norî ma tô romhâibarî hã oto sima sârî za'ra, hâiwi sab da, âma 're iwata za'ra mono zéb da hã. Tawamhã duré Zonata, Gésôhō 'ra, Mozésihi nhihudu ma tô sasedoti na Dâhã nhihudu norî ma tâma 're hâimana za'ra. Ta hã isihudu norî me ma

tô Dāhā nhihudu norī ma sasedoti na hā te te tāma 're romhuri za'ra, āma danhib'a'uwē za'ra da, da te waibui wa, isipti'a za'ra hawi da te isimroi mono zéb u. ³¹Tawamhā duré Mica, romhâibarī te te i'manharī hā ma tô ô norī 'ra-tamhā 're sa, Silo āma 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa hā 're sa mono ré.

Levita wasu'u, duré pi'ô imro prā, tāma 're ihâimana mono wasu'u me

19 ¹Tawamhā taha wahu mono na Izaraéu nhihudu norī si'apito āna hā te 're hâimana za'ra. Tahawa, te nimahā levita si'aibâ romhâ na Efraihī te ti'ai āma ēne 're ihâimana mono niwīmhā 're sāmra. Ta hā ma tô Belē hawimhā, Zuda na rowamri hawimhā imro prā za tāma 're ihâimana mono da hā sima 'mai-āwisi. ²Tane nherē, ma tô pi'ô hā aibâ aimawi na tiwi 're hâimana. Tahawa Belē āma timama nhorōwa u, ma tô apâ tiwi mo. Morī wamhā, tame ma tô maparane si'uiwa na a'amo na tiwi nhamra a'â. ³Tawamhā aibâ Belē u isarina morī da, ma tô sima rowairébē, te te sadawa pibu da, apâ isiré morī da. Tahawa, tite romhuri'wai me oto ne wamhā, ma tô awaru po'repore hā siré saprōni zahuré. Āhā wa, azarudu ma tô timama nhorōwa u hā timro si 'mazé. Tawamhā azarutu mama hā levita te te 'madâ'â wamhā, ma tô pē'ē to sina ti'â. ⁴Tahawa isōrōwa 're, hâimana da, ma tô tāma tinha. Tawamhā tame si'ubdatō bātâ na ma tô i'ratamhā tihâiba. Āne ma tô timro me nasi oto iré tisa zahuré. Ma tô duré nasi siré āma ti'awē zahuré. ⁵Tawamhā maparane si'uiwa na bādâ āma imorī āma awē wi utu zahuré wamhā, ma tô oto aibâ sima rob'ubumro, morī da apâ. Tane nherē, te azarutu mama hā levita ma tinha āne:

— Aiwatobro wana ré, a'â marī hā 'mai'rēne, asiptete na aimorī da, mrab āna. Taha parip si te za oto aimo.

⁶Tawamhā aibâ norī, sa da duré siré te te simihâri zahuré da ma tô siré aimasisi. Tahawa, azarutu mama te duré āne tāma tinha:

— Īzawi na hā ma'āpé duré a'â ai'āma mara zahu, asima romhu'u da.

⁷Tawamhā aibâ ma tô oto wahudu, watobro da hā. Tane nherē, azarutu mama ma tô nasi tāma tinha, a'â sāmra da tô. Āne wa, ma tô levita āma hā duré a'â ti'awē zahu. ⁸Tawamhā imrotō bātâ āma, ma tô robza'râ ré aré duré udu, morī da hā. Tane nherē, azarutu mama ma tô duré āne tiwi waptē:

— Īzawi na hā a'â duré asa na, bātâ u si aimorī da.

Āhā wa, ma tô duré a'â siré tisa zahuré, aibâ norī hā.

⁹Tawamhā aibâ, azarutu me duré tāma iromhuri'wai me si'aba'rē da, oto wairébē wamhā, ma tô imaprewa hā tāma tinha āne:

— Ma'āpé 'madâ'â! Te za oto timara. Tahawa wē di, a'â duré ai'āma i'awē da hā. Aimorī da wamhā, āhā na zahadu ré te za aiwi timara. A'â duré aihâimana, asima romhu'u zahu da. Awēpsi te za robza'râ ré ai'u, apâ asōrōwa u aimorī da hā.

¹⁰⁻¹¹Tane nherē, levita āma imara zahu da hā te te oto sima wē ô di. Tahawa timro prāi me hā te oto tineb zahuré. Tahawa, te duré tite awaru po'repore norī hā siré saprōni zahuré. Tawamhā oto imarazéb u, ma tô Zebusi na 'ri nho'ōmo nhisi u hā aimasisi zahuré, Zeruzalē na isisi amo ihâimana u. Tawamhā te romhuri'wa tinhîb'ihâ'a ma tinha āne:

— E marī wa, ā hā 'rinho'u zebuzeu norī te' āma hā wanhimizahâri za'ra ô di, a'â wa'āma awē za'ra da āme.

¹²Tane nherê, isib'ihâ'a ma te âma sada'â âne:

— Mare di, âmemhâ wanhimizahâri za'ra ô di za, Izaraéu nhihudu norî 'ri nho'ômo wa, 're ihâimana za'ra mono ô âma hâ. Gibe a na 'ri nho'ômo nhisi u si, wa za wamori na hâ âma uzusi za'ra ni a'â. ¹³Tô wê di, a'â suru na wasi'aba-ré da hâ Gibe a âma wanhoto za'ra da, niha wamhâ, Rama âma wanhoto za'ra da.

¹⁴Tawamhâ zebuzeu na te te ro'rahâri za'ra wamhâ, ma tô timori na uzusi za'ra. Âhâ wa, ma tô oto bâdâ hâ tiwi tizébré za'ra. Gibe a u isihutuzéb âma, Bêzamihi nhihudu norî te 'ri nho'ômo u hâ. ¹⁵Tahawa, duré bâdâdi hawimhâ ma tô apa za'ra, 'ri nho'ômo âma a'â âma awê za'ra da. Tawamhâ levita, 're idasisôpêtê pese za'ra mono zéb âma ma tô nhamra. Tane nherê, ni'wa hâ sô hârâ za'ra ô di, isôrôwa âma sôtô za'ra da hâ.

¹⁶Tawamhâ taha bâtâ na ihi hâ ma tô ro'razâ, 'ri u tibururu hawi imori hâ. Ta hâ Efraihî nhipti'ai âma êtê âma aré 're ihâimana mono. Tane nherê, te oto ta hâ Gibe a âma 're sâmbra. (Tame te Bêzamihi nhihudu norî hâ 're hâimana za'ra.) ¹⁷Tawamhâ ihi 're idasisôpêtê pese za'ra mono zéb âma romhâ hawi we imori te te 'madâ'â wamhâ, te sadanha âne:

— E ma hawimhâ a hâ. E momo te duré aimo.

¹⁸Tawamhâ levita ma te sada'â âne:

— Belê hawi, Zuda na rowamri hawimhâ wa tô romhâ u wei mo wa hâ, Efraihî nhipti'ai âma êne 're isa mono âma 're ihâimana mono zéb u. Wa tô aré mo, Belê u hâ. Tane nherê, wa âhâ na oto apâ mo înhorôwa u. Tane nherê, â bâtâ 'remhâ ni'wa hâ îzô hârâ ô di, a'â isôrôwa âma î'âma i'awê da hâ. ¹⁹Amho teihi norî, dui me hâ te wama tihâimana siromo za'ra, awaru po'repore sazéb da hâ. I'u'êtê wapu norî hâ uva 'râi wa'u isé me te duré wama tihâimana za'ra, îma da hâ, îmro prâ ma da hâ, duré îma romhuri'wai ma da hâ. Uburé te marî hâ wama tihâimana za'ra, wawi sô robaba za'ra âna.

²⁰Tawamhâ te ihi tâma tinha âne:

— We îsiré ai'aba'rêi aba. Wa za aiwaibui wê wa'wa wa hâ, înhorôwa u. Wa za duré ai'âma îsi'madâ'â za'ra wa'wa. Tahawa ma'âpé îzawi na hâ ai'âma awê za'ra wa'aba tô, 're idasisôpêtê pese za'ra mono zéb âma hâ.

²¹Tawamhâ tinhorôwa u te te oto simroi mono wamhâ, ma tô awaru po'repore ma isa hâ tâma sômbri zahuré. Duré za isôrôwa âma isimi'wara norî hâ ma tô apara upsô. Taha pari ma tô duré isihutu norî hâ tisa tihu, te te simi-hâri za'ra sina.

²²Tawamhâ pê'ê to sina te te sima robzanhamri za'ra ré, ma tô ni'wam norî aibâ iwasédé 'ri nho'ômo âma 're ihâimana za'ra mono norî hâ 'ri siwi uirî, iré za'ra. Tahawa, ta norî ma tô nasi siwi 'ridawa ta'a. Taha sina ma tô ihi hâ duré nasi siwi 'mahâ âne:

— Wei wama wazere za'ra na rob u, aibâ asôrôwa u we isébré hâ! Wa wasima wê za'ra ni, taha âma wahâimana za'ra da.

²³Tawamhâ ihi rob u ma tô itême tiwatobro za'ra. Watobro wamhâ, ma tô âne tâma nharî za'ra:

— Îsiwaihu'u norî, mare di! Îzawi na hâ ma'âpé iwasété uptabi hâ 'ma-nharî za'ra wa'aba tô, aibâ înhorôwa u iwisi ma, sôtô da. ²⁴Ni'â. Ma'âpé asiwi 'madâ'â aba, ô hâ! Âhâta te î'ra sipi'ô hâiba ubuni âmemhâ tihâiba. Duré ôhō mro prâ zama te âmemhâ tihâiba i'rata. Â norî si wa za rob u âma aima za'ra

wa'aba sani, a norĩ wa'wa hã marĩ asima iwẽ na âma 'manharĩ za'ra wa'aba da. Æne nherẽ, aibã âma marĩ iwasédé hã rowazéb âna asiwi 'manharĩ aba õ di za!

²⁵Tane nherẽ, te te sima wẽ za'ra õ di, te te iwapari za'ra da hã. Tawamhã levita, timro prã te te pa'ari wamhã, ma tô rob u tâma wazere za'ra, te te tâma hãiba nhomri za'ra da. Tahawa, tinhiptede te te sada 'manharĩ za'ra wa, ma tô marabãre marĩ hã âma 'manharĩ za'ra. Awẽ u si ma tô tawamhã tâma marẽme za'ra.

²⁶Tawamhã awẽ wi oto pi'õ morĩ wamhã, ma tô 'ri 're imro iwa inomrozé 'ridawa nho'remhã waptãrã. Tawamhã tamem haré ma tô nomro, âma irowa'a pese zéb u. ²⁷Tawamhã imro awẽm na ma tô udu, timorĩ na te te oto duré âma uzusi da. Tahawa te te oto 'ridawa wamhã, ma tô imro prã aré tâma ihãiba hã 'ridawa nho're iwaptã hã 'madã, sib'rata nomro haré 'ridawa na'rata tétézé wede hã isimi'rãmi u. ²⁸Tawamhã te 'mahã âne:

— Aiwahutu! Wanem hã!

Tane nherẽ, te te sada'âbã õ di. Tahawa ihãiba ma tô awaru po're-pore nhisiwi simi'rãmi na tihi. Taha pari ma tô oto tinhorõwa u iré saprõ. ²⁹Tawamhã tinhorõwa u oto wisi wamhã, ma tô sib'ézé hã ti'ã. Taha na ma tô timro prã hã te te hãiba wa'õtõ, 12 na ihãiba wa'õtõ na. Taha pari ma tô ihãiba wa'õno hã, Izaraéu nhihudu norĩ wamri mono bã âma ropé. ³⁰Tawamhã âne hã uburé te te siwi 'madã'ã wamhã, ma tô âne sima nharĩ za'ra:

— Niwamhã âne hã wa te wasiwi i'madã'ã waihu'u õ! Duré niwamhã âne hã ihãimana õ, Izaraéu nhihudu norĩ Ezitu hawi iwairébé na'rata zém hawimhã! Tahawa ma'ápé âma rosa'rata za'ra wa'aba! E marĩ, wa za bété âhã na awa'awi na hã wasiwi 'manharĩ ni.

Izaraéu nhihudu norĩ, Bêzamihi nhihudu norĩ me isi'wapé za'ra zé wasu'u

20 ¹Tawamhã âne wa, uburé Izaraéu nhihudu norĩ, hãiba nhimi'e niwĩ Dãhã nhihudu 're ihãimana za'ra mono hawimhã, Beseba, hãiba nhimire niwĩ 're ihãimana za'ra mono hawim norĩ me, duré Giliadi, bãtã pusizém niwĩ 're ihãimana za'ra mono hawim norĩ me, ma tô Mispa na 'ri wa'õtõ nhisi âma si'rã'õtõ. Misi dahãiba ne ma tô Uburé Danhib'apito nho'-remhã si'ubumro. ²Tawamhã uburé Izaraéu nhihudu nhib'ihã'a norĩ hã ma tô 'Re ihãimana u'asi mono nhib'a'uwẽ norĩ isi'rã'õtözéb âma dame tihãimana za'ra. Tame te duré 400 miu na aibã norĩ hã dame tihãimana za'ra, sib'ézé 'wa pa ré. ³(Tawamhã Bêzamihi nhihudu norĩ, Izaraéu nhihudu hãiba amo norĩ, uburé Mispa u te te isai'uri za'ra zém na ma tô waihu'u za'ra.) Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ te anharĩ za'ra âne:

— E niha, ma tô dapãri danhimi'manharĩ wasété uptabi hã watobro.

⁴Tawamhã levita, imro pi'õ, da te tiwi iwĩrĩ, te âne tâma âma rowasu'u za'ra:

— Gibeá u, imro prã me wa tô aimasisi ni, Bêzamihi nhihudu norĩ nhipti'ai âma a'ã wanhotõ da. ⁵Tawamhã Gibeá âma aibã norĩ, ma tô barana we izõ ai'aba'rẽ, te te siwi irési da. Tahawa, ma tô 'ri hã siwi uirĩ, iré. Ta norĩ hã ma tô sima wẽ za'ra, te te duré siwi iwĩrĩ da. Tane nherẽ, imro prã imã 're ihãimana mono da si, ma tô tinhiptede hã sada 'manharĩ za'ra. Æne wa, ma tô taha

si i'upana sina rosō'ōtō, dā'a da hā. ⁶Tawamhā wa hā wa tō ihāiba ti'ā. Te āri wamhā, wa tō te hāiba wa'ōtō. Taha pari, wa tō duré 12 na ihāiba wa'ono hā Izaraéu nhihudu norī wamri mono bâ āma te tāma ropé za'ra. Ā hā a'uwē nori ma tō wate a'uwē remhā iwasété uptabi hā siwi tāma 'manha. ⁷A norī wa'wa hā te uburé āme Izaraéu nhihudu norī si aihāimana za'ra wa'wa. Tahawa oto wa te wasima rowairébé za'ra wa'aba, marī wa te wasiwi i'manharī za'ra zéb da hā.

⁸Tawamhā Izaraéu nhihudu norī, misi aibā iwahutu ne ma tō aihini pese misi haré tiwahutu za'ra. Tahawa, te simisutu nharī za'ra āne, aiwap si:

— 'Ri u apā iwasi'aba'ré da hā mare di za. Duré ni'wam norī wanhorōwa u iwa'maimorī da hā mare di za. ⁹Tahawa oto ni'wam norī aibā wa te wasiwi pisutu za'ra wa'aba, Gibeā te te siwi i'wapé da hā. ¹⁰100 na aibā norī hā 10 na iwa'ōtō na, duré niha wamhā, miu na aibā norī hā 100 na iwa'ōtō na, duré niha wamhā, 10 miu na aibā norī hā miu na iwa'ōtō na wa za Izaraéu nhihudu norī hawimhā wasiwi pisutu za'ra ni, dasa norī hā te te siwi ubumro da, dasi'wapéi 'manharī'wa norī ma da hā. Tawamhā dasi'wapéi 'manharī'wa norī te za Gibeā āma 're ihāimana za'ra mono norī ma, niha hā tāma rob'manharī wasété za'ra za, marī Izaraéu nhihudu norī nhipti'ai 're, siséb āna te te i'manharī wasété uptabi za'ra norī ma hā.

¹¹Tawamhā uburé Izaraéu nhihudu norī, ma tō misi dahāiba ne si'rā'ōtō, 'rinho'u Gibeā te te siwi 'wapé da hā. ¹²Tawamhā Izaraéu nhihudu norī, romreme 'wapéi'wa norī hā ma tō 'mazatōrī za'ra, Bēzamihi nhihudu norī tēme si'aba'ré da hā ti'ai mono bâ. Tawamhā ma tō tāma nharī za'ra, āne:

— E niha hā ma tō ai'reb za'ra wa'aba nima norī iwasété uptabi hā siwi 'manha. ¹³Tahawa āhā na aibā iwasété norī hā te za wama ihāiba nhomri za'ra wa'wa, wa te wasiwi uprosi da. Āne wamhā, Izaraéu nhihudu norī ma rob'manharī wasétézé hā wa za wasiwi wazere ni.

Tane nherē, Bēzamihi nhihudu norī hā, tisiré Izaraéu nhihudu norī mreme hā te te wapari za'ra ō di. ¹⁴Tawamhā ta norī hā ma tō tite za'ra 'ri nho'ōmo hawimhā uburé wairé. Āhā wa, ma tō Gibeā u sitēme sito, Izaraéu nhihudu norī si'mairēme hā te te siwi 'wapé da. ¹⁵Tawamhā tō taha bātā na ma tō tite za'ra 'ri nho'ōmo āma 26 miu na ihāiba na dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā siwi waibu, isi'wa i'wa pa ré hā. Taha pari Gibeā āma 're ihāimana za'ra mono norī hā ma tō duré 700 na ihāiba na da te ipisutu za'ra norī si si'rā'ōtō, ¹⁶isimi'e norī si hā. Ta norī hā siwa'ru powawē hā 'manharī 're ētē na te za ōne u'ā misi dazéré hā te te āma 're uwaimrami za'ra, niwamhā te te āma 're simini za'ra mono āna. ¹⁷Tawamhā Izaraéu nhihudu norī, Bēzamihi nhihudu norī te te i'wapé za'ra da hā, ma tō duré 400 miu na dasi'wapéi 'manharī'wa norī, dasi'wapé tāma iwaihu'u pese norī hā si'rā'ōtō, si'wa ré.

¹⁸Tawamhā Izaraéu nhihudu norī, Bétéu āma Uburé Danhib'apito āma 're iwata za'ra mono zéb u ma tō ai'aba'ré. Si'aba'rēi wamhā, ma tō āne 'Re ihāimana u'āsi mono hā siwi sadanha:

— E ma hā te za wate a'uwē norī imorī'rata na, Bēzamihi nhihudu norī hā siwi 'wapé.

Tawamhā Uburé Danhib'apito, ma te āma sada'ābā za'ra āne:

— Zudaha nhihudu norī.

¹⁹Tawamhā awēm na Izaraéu nhihudu norī oto si'aba'rēi wamhā, ma tō Gibeā 'rata romhā 'manharī na 'ri hā sima sōré. ²⁰Tahawa Izaraéu nhihudu

norī, Bēzamihī nhihudu te te 'wapé za'ra da iwairébé norī hā, ma tō Gibeā nho'remhā oto simasa, te te siwi isahui ma ropibu ma. ²¹Tawamhā Bēzamihī nhihudu norī dasi'wapéi 'manharī'wa 'ri nho'ōmo hawimhā ma tō tāma watobro. Tahawa mara simei ō ré, ma tō ta norī hā, Izaraéu nhihudu norī te, dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā 22 miu na siwi uprosi. ²²⁻²³Tawamhā Izaraéu nhihudu norī, Uburé Danhib'apito āma 're idawata za'ra mono zéb u apā si'aba'rei wamhā, ma tō isō'remhā ti'ru'ru, āma ihāiwahā pese za'ra tēme. Tahawa ma tō āne Uburé Danhib'apito hā siwi sadanha:

— E wa za duré apā wasina siri za'ra ni, wasisānawā Bēzamihī nhihudu norī, wa te 'wapé za'ra da hā.

— Ihe. — Āne ma te 'Re ihāimana u'āsi mono hā āma sada'ābā za'ra.

Tawamhā Izaraéu nhihudu norī dasi'wapéi 'manharī'wai ma hā, ma tō apā tāma rowē wairé. Tahawa ite dasi'wapéi 'manharī'wa norī, ma tō apā tizabzé mono bā simasa, imorī'rata na si'wapé za'ra da, isimasa mono zéb āma. ²⁴Tawamhā Izaraéu nhihudu norī, Bēzamihī nhihudu norī maparane āma te te 'wapé zahu za'ra da hā, te te ropārī za'ra mono sina, sisōré pese na ma tō tāma mo. ²⁵Tawamhā dasi'wapéi 'manharī'wa Bēzamihī nhihudu norī, Gibeā hawimhā ma tō tiwairébé na sahu za'ra. Āhā wa, dasi'wapéi 'manharī'wa norī dasi'wapé tāma iwaihu'u pese norī hā isi'wa ré hā ma tō 18 miu na siwi uprosi. ²⁶Tahawa uburé Izaraéu nhihudu norī, ma tō Bétéu u apā ai'aba're, 'ru'ru da hā. Tawamhā tame Uburé Danhib'apito nho're hāimana za'ra wamhā, saihuri āna, ma tō tihāimana za'ra, āma ihāiwahā pese za'ra zéb u. Tawamhā tinhimizama zata na ma tō tāma tinhoprub za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, danhoprubzé āma irowē za'ētē na. ²⁷Āhā wa, Izaraéu nhihudu norī ma tō Uburé Danhib'apito hā siwi sadanha. ('Taha ré, te Bétéu āma wedehā're arca na isisi hā za, 'Re ihāimana u'āsi mono ētēhāpā na te te āma irob-'ui'éré ré hā. ²⁸Tawamhā Finéa, Eliazaha 'ra, Arāhā nhihudu hā ma tō dasiwi pisutu ni wedehā're te te 're i'madā'ā mono da hā.)

Tawamhā ta norī te te siwi isadanharizé hā āne:

— E wa za duré wawairébé na sahu za'ra ni, wasisānawā Bēzamihī nhihudu norī wa te 'wapé za'ra da hā. Niha wamhā, e wa za oto mazahāri za'ra ni.

Tawamhā Uburé Danhib'apito, ma te āma sada'ābā za'ra āne:

— Ma! Te za i'wapé za'ra wa'wa. E marī wa. Wa hā wa za oto asib'rata aima hāiba nhomri za'ra wa'wa.

²⁹Tawamhā Izaraéu nhihudu norī, ma tō nima norī tite dasi'wapéi 'manharī'wa, 'rinho'u Gibeā zadaréi baba sima'uri sina hāimana za'ra da hā, sōré za'ra. ³⁰Tahawa si'ubdatō bātā āma ma tō Bēzamihī nhihudu norī te, dasi'wapéi 'manharī'wa norī da hā te te ropārī za'ra mono sina, sisōré pese na apā tāma mo, te te 'wapé za'ra da. Tawamhā dasi'wapéi 'manharī'wa imorī'rata na si'wapé za'ra da isimasam ne, ma tō Gibeā nho'remhā simasa. ³¹Tawamhā Bēzamihī nhihudu norī dasi'wapéi 'manharī'wa, ma tō oto dazō wairé, romhā prā na 'ri ahā nhiti si'wapé za'ra da. Duré imorī'rata na te te siwi i'manharī ne, ma tō Bétéu nho'ōmo bādādi inomro na nima norī pārī na āma sāna'-rata za'ra, duré Gibeā nho'ōmo bādādi inomro na duré sō'awi itehudu 're isa'-wari mono na. Āhā wa, ma tō duré 30 na siwi uprosi Izaraéu nhihudu hā. ³²Tahawa te Bēzamihī nhihudu norī nharī za'ra āne:

— Iwana wa te āma i'ai'utē za'ra ne, wa tō duré āhā na hā āma ai'utē za'ra ni.

Tane nherê, te Izaraéu nhihudu norĩ hã sima nharĩ za'ra ãne:

— Oto sena ne hã taré wa'uni niwĩ tâma wasi'ré za'ra wa'aba mono, wei wazarina 'ri ahâ nhiti sina pahâ za'ra da, bådâdi u.

³³Tawamhã ta hawi dasi'wapéi 'manharĩ'wa Izaraéu nhihudu norĩ isô'uma tâma si'ré za'ra mono wamhã, ma tô Baau-Tama âma sitême ubumro. Tane nherê, aibã norĩ 'rinho'u te te siwi i'uirĩ norĩ, ma tô taha ré Gibeá 'rata romharé wa isima'uri za'ra zém hawimhã si'aba'ré na wairé. ³⁴Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ dasi'wapéi 'manharĩ'wa isiptete si 10 miu na ihâiba na, ma tô Gibeá hã siwi 'wapé, tete uptabi na. Tane nherê, Bêzamihi nhihudu norĩ te te sina waihu'u za'ra ô di, za da te dasiwi i'uprosizém na hã. ³⁵Tawamhã Uburé Danhib'apito, ma tô Izaraéu nhihudu norĩ hã pawaptob za'ra, Bêzamihi nhihudu norĩ dasi'wapéi 'manharĩ'wai âma te te ai'uté za'ra da hã. Tahawa tô taha båtã na ma tô Izaraéu nhihudu norĩ, tinhitob'ru norĩ hã 25.100 na siwi uprosi. ³⁶Tawamhã Bêzami nhihudu norĩ, ma tô oto sina waihu'u za'ra, da te âma i'ai'uté za'ra zém na hã za. Izaraéu nhihudu norĩ hã ma tô tâma si'ré za'ra, Bêzamihi nhihudu norĩ ma hã. E marĩ wa. Aibã norĩ Gibeá zadaréi baba isima'uri za'ra hã te te umnhasi za'ra wa.

Izaraéu nhihudu norĩ te te da'âma i'ai'uté za'ra zé wasu'u

Izaraéu nhihudu norĩ ma tô tâma si'ré za'ra, Bêzamihi nhihudu norĩ te te siwi i'wapé za'ra da hã. E marĩ wa. Aibã norĩ Gibeá zadaréi baba isima'uri za'ra hã te te umnhasi za'ra wa. ³⁷Tawamhã ta norĩ hã ma tô Gibeá nho'ômoi baba sa'êté sisa're. Ta norĩ te te sima ropéi wamhã, ma tô 'ri nho'ômo âma 're idahâimana za'ra mono hã uburé siwi da'uprosi.

³⁸Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ dasi'wapéi 'manharĩ'wa, aibã norĩ isima'uri za'ra norĩ me, ma tô pibui pese na za marĩ iwatobrozé te te iwasu'uzém na hã âma sima rowasu'u pese za'ra ãne: Romnhizé 'ri nho'ômo nhisiwi hâimo isi'réi mono te te 'madâ'â za'ra wamhã, ³⁹Izaraéu nhihudu norĩ a'ubuni wi rom na ihâimana za'ra hã te za we apã sina siri za'ra, si'wapé za'ra da. Taha siwaprã Bêzamihi nhihudu norĩ, Izaraéu nhihudu norĩ 30 na te te siwi simroi wê te, te ãne nharĩ za'ra tô:

— Ihe. Wa tô duré âma ai'uté za'rare ni, imorĩ'rata na nimahã na wa te âma i'ai'uté za'ra ne hã.

⁴⁰Tawamhã za marĩ oto ihâimanazéb da iwasu'uzé hã, ma tô oto watobro. 'Ri nho'ômo hawimhã romnhizé ma tô 're isi'réi mono na hã oto tinhana'rata. Tawamhã Bêzamihi nhihudu norĩ sibabarãi u te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô tâma tipê'ewara pese za'ra, uburé 'ri nho'ômo 're, 'ri norĩ uzã te te waiubi mono wa. ⁴¹Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ apã te te sino siri za'ra wamhã, ma tô Bêzamihi nhihudu norĩ hã tâma tipê'ewara pese za'ra, za ropire tâma ihâimana za'ra zé hã te te sina waihu'u siromo za'ra wa. ⁴²Tahawa, ma tô sisa're a'ubuni wi, rop si 're isa'wari mono nho'ômoi baba. Tane nherê, dawi simani waihu'u za'ra ô di. E marĩ wa. Izaraéu nhihudu norĩ sô'uma tiwi sito wa, duré 'ri nho'ômo hawi we isi'aba'ré norĩ zama tiwi sito wa. Tahawa, ma tô siwi uprosi. ⁴³Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ tinhitob'ru te te siwi uirĩ za'ra wa, ma tô duré isarina ai'aba'ré, simizahãri za'ra ãna. Tahawa tâma wapu na ma tô sasãmri za'ra, Gibeá båtã pusizém niwĩ ro 're isa'wari mono âma. ⁴⁴Tawamhã dasi'wapéi 'manharĩ'wa Bêzamihi nhihudu norĩ iwê isiptete norĩ

hã ma tô ai'utô, 18 miu na. ⁴⁵Tawamhã isiré nori, ma tô sisa're, a'ubuni wi rop si 're isa'wari mono wa'waibaba Rimo na êtê tômo za'êtê nhisi u. Tane nherê, ma tô bådâdi na hã 5 miu na ai'utô. Tawamhã Izaraéu nhihudu nori ma tô isi'mairême zarina ai'aba'rê. Âhã wa, 2 miu na ma tô siwi uprosi. ⁴⁶Tawamhã Bêzamihi nhihudu nori tô taha bâta na ma tô 25 miu na ai'utô, uburé dasi'wapéi 'manhari'wa isib'ru si hã.

⁴⁷Tane nherê, 600 na aibã nori, a'ubuni wi rop si 're isa'wari mono u ma tô aimani za'ra, êtê tômo wawê Rimo na isisi u. Tahawa, maparane si'uiwa na a'amo na ma tô a'a tame tihâimana za'ra. ⁴⁸Tawamhã Izaraéu nhihudu nori, ma tô Bêzamihi nhihudu nori nhipti'ai u apâ sina siri za'ra. Tahawa, ma tô 'ri wa'otô mono bâ tinhi'wa na hã da'uprosi za'ra. Âhã wa, ma tô duré abaze zama te te tiwi simro, uburé marî te te isôpêtê za'ra mono nori hã. Tawamhã 'ri wa'otô na te te ro'rahâri za'ra mono sidâpâsi, ma tô uburé te te siwi âma sazu za'ra mono.

Bêzamihi nhihudu nori mro da hã, pi'ô nori wasu'u

21 ¹Tawamhã Izaraéu nhihudu nori, ma tô aré Mispa âma 'Re ihâimana u'âsi mono ma, âne tinhimiropisudu hã 'manhari za'ra:

— Bêzamihi nhihudu nori si'aibã ma, wa nori, wa'ra sipi'ô wa te tâma 're isa'rê za'ra mono da hã mare di za, âma 're mro za'ra mono da hã.

²Tawamhã a'uwê nori Bétêu u ma tô ai'aba'rê, tame 'Re ihâimana u'âsi mono nho're da'âma ihâiwahã pese za'ra zéb u dasi'ubumro da. Tawamhã ta nori hã robzé te, wawa 'râihã na 'ru'ru wa, ³ma tô âne nharî za'ra:

— Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu nori te, 'Re ihâimana u'âsi mono, e marî wa, ma tô âne hã wama tiromhâimana za'ra. E marî wa, te za wasiré a'uwê nori zô wawi sô tiro'wanhi'riti za'ra.

⁴Tawamhã Izaraéu nhihudu nori awêm na awê wi utu za'ra wamhã, ma tô tame êtê za'ra hã siwi 'manha, 'Re ihâimana u'âsi mono ma. Tahawa ma tô duré tinhimizama zata na tinhoprubzém na âma tinhoprub za'ra, danhoprubzê âma irowê za'êtê na. ⁵Tawamhã te anharî za'ra âne:

— Uburé Izaraéu nhihudu nori wa'otô 'remhã, e ma nori dame isi'aba'rêi ô, Uburé Danhib'apito nho'a, Mispa âma dasi'rã'ôno ihâimanazéb u hã.

(Ta nori hã sena na ropisudu hã ma tô aré siwi 'manha, âne: Ni'wa sô Mispa âma dasi'rã'ôno ihâimana âma robaba wamhã, te za dasiwi wîri ni.)

⁶Tawamhã Izaraéu nhihudu nori, Bêzamihi nhihudu nori âma siwamri za'ra wa, ma tô âne nharî za'ra:

— Â bâta na Izaraéu nhihudu nori, misi tite a'uwê wamri hã ma tô simini za'ra. ⁷E niha wa za Bêzamihi nhihudu nori si'aibã isi'mairême za'ra ma hã, pi'ô hã tâma 'mai'âri za'ra ni, Uburé Danhib'apito ma, wa te ropisutu za'ra nherê, za wa'ra sipi'ô nori, wa te tâma 're isômri za'ra mono ô na hã.

⁸Tawamhã te sisadhanharî za'ra âne:

— Izaraéu nhihudu nori 'remhã, e 'wam nori Mispa âma Uburé Danhib'apito 're ihâimana mono zéb âma hã isihâi'rê za'ra ô.

Tawamhã ma tô siwi waihu'u, Zabesi-Ziliadi âma hã dasi'rã'otô u ida'mai-mori ô na hã. ⁹Dahâiba hã da te sa'rata za'ra wamhã, ni'wa hã Zabesi-Ziliadi hawimhã sihâi'rê ô di. ¹⁰Tawamhã uburé ma tô âma sisaze za'ra, 12 miu na aibã nori hâiba na isiptete nori âne rowaihu'u ré te te satôri za'ra da hã:

— Mo oto ai'aba'reí wa'aba, Zabesi-Ziliadi âma 're ihâimana za'ra mono nori hã asiwi uprosi aba da aibâ nori hã, pi'ô nori hã, duré ai'uté nori hã. ¹¹Âne te za i'manharí za'ra wa'wa za: Uburé aibâ nori hã te za asiwi i'uprosi 'wa, duré uburé pese pi'ô ihâiba ubuni'ô nori hã.

¹²Tawamhã Zabesi-Ziliadi âma azarudu ihâiba ubuni 're ihâimana za'ra mono nori, ma tô 400 na ihâiba na ta nori hã sôpêtê za'ra. Tahawa, ma tô Silo na 'ri nho'ômo nhisi âma te te sima i'ri nhoré za'ra u te te simro, Cana'ã ti'ai âma 're ihâimana mono u.

¹³Taha pari uburé nori, ma tô romreme wê hã Bêzamihi nhihudu nori ma, sômri za'ra, êtê tômo wawê Rimo na isisi âma ihâimana za'ra nori ma hã, rowê na si si'wapéi âna apâ siré 're hâimana za'ra mono da. ¹⁴Tawamhã Bêzamihi nhihudu nori, ma tô apâ sina siri za'ra. Tahawa, Izaraéu nhihudu nori, Zabesi-Ziliadi hawimhã azarudu 400 na ihâiba na ma tô tâma sômri za'ra, da te isimroi ô hã dazu. Tane nherê, uburé pi'ô nori za'rada hã aibâ hâiba za'rata wab ô di. ¹⁵Âhã wa, Bêzamihi nhihudu nori âma hã ma tô aiwamri pese za'ra, Uburé Danhib'apito nhimi'manharizém hawim na Izaraéu nhihudu nori 'remhã misi a'uwê wamri zô ro'wanhi'riti wa, dawí. ¹⁶Tahawa te Izaraéu nhihudu nori nhib'ihâ'a hã nharí za'ra âne:

— Bêzamihi nhihudu nori nhipi'ô hã 'mai'hâimana ô di. E marí, wa za tawamhã 'manharí za'ra ni, aibâ isi'atarême nori ma, nima hawi pi'ô wa te we tâma i'mai'âwisi za'ra da hã, âma mro mono da. ¹⁷Izaraéu nhihudu nori 'remhã 12 na tite a'uwê wamri hâimana za'ra nherê, te te siwi i'manhimini da hã mare di. Tahawa Bêzamihi nhihudu nori si'utôri tô da wa za niha hã wasiwi 'manharí ni. ¹⁸Tane nherê, wa'ra nori sipi'ô na 're mro za'ra mono da, wa te tâma 're isômri za'ra mono da hã, mare di za.

E marí wa, ma tô âne hã sima nharí za'ra. Ta nori hã ma tô aré âne ropisudu hã siwi 'manha: Ni'wa hã Bêzamihi nhihudu ma, pi'ô te te tâma isômri ma hã te za ropire hã niha na hã da te tâma 're pisutu. ¹⁹Tahawa te duré âne nharí za'ra:

— Wahup sidâpâsi Uburé Danhib'apito te, dato isa'êne hã 'rinho'u Silo âma 're ihâimana mono zéb u hã romhuture di oto.

(Silo hã Bétéu hâiwa nhimire niwí te 're hâimana, Rebona hâiwa nhimi'niwímhã, duré bâdâdi bâtâ pusizém niwí Bétéu hawi Siquê u inomro hã.)

²⁰Tawamhã Izaraéu nhihudu nori nhib'ihâ'a, te Bêzamihi nhihudu nori ma nharí za'ra âne:

— Mo oto ai'aba'reí wa'aba, uva 'ru âma aima'uri za'ra wa'aba da, ²¹ta hawi asimiza'rese sina rob'madââ za'ra wa'aba da. Tawamhã Silo âma azarudu 're ihâimana za'ra mono, dato isa'êtê siwaprâ sirêne sina wairébé wamhã, a nori wa'aba zama te za duré uva 'ru hawimhã aiwairébé 'wa za. Âhã wa, aihâiba mono bâ azarudu waibui aba mono wamhã, te za asima isimroi wa'aba mo za, ône haré Bêzamihi nhihudu nori nhipti'ai u hã. ²²Tawamhã âne zarina imama nori, duré isisânawâ nori wama siwapsari za'ra da, we si'aba'reí wamhã, wa za âne tâma nharí za'ra ni za: “Ma'âpê wazawi za'ra na hã âma wama rowairébé za'ra wa'aba, si'ubumro da. E marí wa. Zabe-Ziliadi wa te 'wapé za'ra wamhã, uburé Bêzamihi nhihudu nori ma da hã, pi'ô nori ibâ na wa te wasiwi waibui ô di. Duré a nori wa'wa hã ropisudu ihâimanazém na hã âma upa za'ra wa'aba dai ô di. E marí wa. A nori wa'wa hã ô nori ma, ai'ra

tāma sōmri za'ra wa'aba ō wa. Ō norī hā aima sa'rese za'ra wa'aba ō di. Pi'u-riwi ma tō dasiwi waibu za'ra ni.”

²³ Āne ma tō, Bēzamihī nhihudu norī hā siwi 'manha. Hāiba mono bâ azarutu norī si'wapsisi mono ré, timro da hā ma tō te te sima pisutu. Taha pari, ma tō oto te te simro apâ. Tawamhā tirob u apâ te te sina siri za'ra wamhā, ma tō apâ 'rinho'u hā te te 'ri téb za'ra, tiza'ruī mono bâ iwa 're ihâimana za'ra mono zéb da hā. ²⁴ Taha ré, ma tō Izaraéu nhihudu norī hāiba amo hā wairé. Tahawa, tite a'uwē wamri mono bâ 're ihâimana za'ra mono zéb u ma tō apâ ai'aba'rē ōne haré, ti'ra norī u, duré tinhipti'a za'ra u.

²⁵ Tawamhā tō taha mono na hā, Izaraéu nhihudu norī nhīb'apito hā tāma 're hâimana za'ra mono ō di. Hāiba mono bâ ma tō te te sima 're iwē za'ra mono zéb zarina si uburé marī hā te te sima 're 'manharī za'ra.

Ruti

Elimelequi norĩ hã Moabi âma ihâimana za'ra zé wasu'u

1 ¹Izaraéu na ti'ai wa'õtõ nho'õmo nhisi âma, Mozésihi nhimiroti zarina, da'âma rowairébé'wa norĩ te te 're da'madâ'â za'ra mono ré, ma tô mra hã da te 're sépata za'ëtê za'ra. Tahawa, Belê hawimhã aibã hã, Zuda na danhip-ti'a nho'õmo hawimhã, ma tô timro me tineb zahuré. Duré i'ra norĩ te isiré hã tineb zahuré, Moabi na ti'ai wa'õtõ nho'õmo nhisi âma a'â 're hâimana zahuré mono da. ²Aibã nhisi hã Elimelequi na, duré imro nhisi hã Noëmi na. I'ra norĩ nhisi hã Marõ na duré Quiri'õ na. Â norĩ hã Efrata na 'ri wa'õtõ nhisi hawimhã, Belê na 'ri nho'õmo nhisi 'ratamhã, Zuda âma hã. Moabi u ma tô ai'aba'rê, tame 're hâimana za'ra mono da a'â. ³Tame 're hâimana za'ra mono ré, ma tô Elimelequi hã dârâ. Tahawa, te Noëmi hã ti'ra norĩ ma siwaprosi oto 're hâimana. ⁴⁻⁵Tawamhã i'ra si'aibã norĩ ma tô oto timro zahuré, moabita norĩ nhipi'õi hâzarutu na. Azarutu hâiba amo nhisi hã Orpa na, duré ihâiba amo nhisi hã Ruti na. Tawamhã tame 're ihâimana za'ra mono zém na 10 na âma wahub za'ra pari, ma tô Marõ norĩ hã tidâ'â zahuré, Quiri'õhõ me hã. Tahawa, te Noëmihi si siwaprosi oto 're hâimana, 'ra âna, duré mro âna.

Belê u apâ te te sina isiri za'ra zé wasu'u

⁶Nimahã bâtã na ma tô Noëmi hã waihu'u, Uburé Danhib'apito tinhib'a'uwê te te 're i'apawapto mono zém na hã, amnho 'rãi pese na. Tahawa, ma tô sima robza'ra pese, Moabi hawi tisan'i'aba norĩ ré, watobro da hã. ⁷Tahawa, ma tô oto wairé, Zuda u te te sina siri za'ra da. Tane nherê, bådâdi na si'aba'rêi ré, ⁸te Noëmi hã tisan'i'aba norĩ ma tinha âne:

— Apâ te za asina isiri 'wa, asa'ru u, ana siré 're aimasisi aba mono da. Ĩma hã Uburé Danhib'apito te za iwê na aima 're sôprub u'âsi 'wa. A norĩ wa'wa hã 're ĩpa-wapto wê wa'aba mono ne, duré ĩwi idâ'â zahuré norĩ hã 're ipawapto wê wa'aba mono ne, te za Uburé Danhib'apito hã te te 're aipawapto wê u'âsi 'wa. ⁹Wa ai'âma rosa'rata 'wa, Uburé Danhib'apito aibã hã te te aima sômri aba da, aimro té wa'aba da apâ, aihâiba si'uiwa na wa'aba, duré asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da.

Tawamhã Noëmi ma tô tisan'i'aba norĩ, sisa'u tob'rata hârâ na irême ma sawi zahuré, tâma pâ zahuré da oto. Tane nherê, ma tô tiwawa zahuré, wawa 'râihã na. ¹⁰Tahawa, ma tô timaprebaba ma nharĩ zahuré, âne:

— Waneb õ di za apâ. Wa za tô âma asiré wanem ni, asiré a'uwê norĩ 'rata 're wahâimana mono da.

¹¹Tane nherê, Noëmi ma tô tâma nharĩ zahuré, âne:

— Ĩsan'i'aba norĩ, apâ te za ane wa'wa. E tihai wa, te bété asima iwê wa'wa, ĩsiré âma ane wa'aba da. E ma tô ĩ'âma irosa'rata 'wa, apâ za ĩ'ra zahu wa, ta

norĩ âma si aimro wa'aba da hã. ¹²⁻¹³ Apã te za tô ane wa'wa, asôrôwa wa'aba u. E tihai wa. Wa hã oto ãhire. Apã ãmro tãb zahu da hã maze di. ãmro tãb da, ãsi'madãã wamhã, durã ã barana ãmro da wamhã, durã ã'ra da wamhã apã, e te arã 're isapari zeĩ wa'aba mo, iprãdub zahurã zãb u, âma aimro wa'aba da hã. Maze di. Arã 're sapari zeĩ wa'aba mono õ di. Uburã Danhib'apito hã ma tô ãzada tihãiba. Tahawa, wa hã ãma rosa'rata zã uptabi di. E tihai wa. A norĩ wa'aba zama ãsirã robzãpata wa'aba wa.

¹⁴ ãne wa, ma tô durã isani'aba norĩ hã tiwawa na sahu zahurã, wawa 'rãihã na. Tawamhã Orpa hã ma tô sisa'u timaprewa hã sawi, tob'rata hãrã na. Taha pari, te oto mo, tisirã a'uwã u. Rutihi si te isa'u za.

¹⁵ Morĩ za'u si, te Noẽmi hã Rutihi ma tinha, tisanĩ'aba ma:

— Ma'ãpã 'madãã. Asidaĩmama mro hã apã te oto mo, tisirã a'uwã norĩ u, durã ãhãiba'õ norĩ âma 're iwata za'ra mono norĩ u hã. Tahawa, azama ma'ãpã apã ãsirã aimorĩ, asa'ru u hã.

¹⁶ Tane nherã, ma tô Ruti tãma tinha, ãne:

— ãwi rosawi õ di za, asirã âma ãmorĩ tô da hã. Durã ã'ãma rosa'rata õ di za, za te ã'airẽmezẽm na hã. Nimomo aimorĩ da wamhã, wa za tô âma asirã mo. Durã nimomo 're aihãĩmana mono da wamhã, wa za wa hã asirã 're ãhãĩmana. Asirã a'uwã norĩ hã ãsirã a'uwã te za 're hãĩmana za'ra. Durã Asib'apito âma wa za wa hã ãnhĩb'apito, 're ãhãĩmana u'ãsi mono âma. ¹⁷ Nimame atãã wamhã, wa za tamemhã wa hã dãrã, atããzãb âma. Tame te za ãnherã ni za. ãdãã õ rã, te airẽme da wamhã, Uburã Danhib'apito te te tô ãzãrã za. Tihai õ di. Tahawa, te ã'airẽme da hã, maze uptabi di.

¹⁸ ãne wamhã, Ruti hã te te sima irowairãbãzẽm na Noẽmi hã te te waihu'u wamhã, niha hã te te tãma nharĩ zahu õ di oto. ¹⁹ Tawamhã ma tô timorĩ na âma uzusi zahurã oto, Belã u. Tamomo oto simasisi wamhã, 'ri ahã 're, 're idahãĩmana za'ra mono norĩ hã ma tô nemo 're dasiwairõtõ, simasisi zahurã wã te. Tame ma tô pi'õ norĩ hã âma sisadanharĩ za'ra, ãne:

— E õ hã tô Noẽmi.

²⁰ Tawamhã Noẽmi te te sina da'awapari wamhã, ma tô dama si'mahã, ãne:

— Noẽmi na hã asiwi ã'mahãrã aba tõ, Robzẽm na hã. Mara na si te za oto asiwi 're ã'mahãrã aba mo, Robzã na ãnhisi tẽm na si. E tihai wa. 're ãhãĩmana u'ãsi mono hã danhipai u iwaihu'u pese uptabi hã ãhãĩmanazã isã hã te te ãma pisutu wa. ²¹ ã hawi ãwatobro wamhã, uburã te tiha hã ãma tihãĩmana za'ra. Tazahã Uburã Danhib'apito ma tô ãne hã ãma 'manha, ãnhĩptihai ãna we apã te isina siri da. E tihai wa, ma tô bẽtã nasi asiwi ã'mahãrã 'wa, Robzẽm na hã. 're ãhãĩmana u'ãsi mono hã danhipai u iwaihu'u pe hã ma tô ãma pisutu, robzãpatazã hã, durã robzã'õ zãpatazãb zama.

²² ãne Noẽmi te te sina ãsirizã wasu'u hã, Moabi na darom nhisi hawimhã, Rutihi me, isani'wa hã, moabita norĩ nhĩpi'õ. Amnho itehãrĩ na da te dasima âma isãna'rata za'ra zẽm na ma tô aimasisi zahurã, Belã u hã oto.

Ruti hã amnho 'rã'a'a te te ã'awaibuzã wasu'u

2 ¹ Noẽmihi mro sisãnawã siwadi te 're 'maihãĩmana, Elimelequihĩ sisãnawã, Boaz na isisi hã. Ta hã aibã isibro pese uptabi. Dama pire na te durã 're hãĩmana.

² Tawamhã nimahã bãtã na ma tô Ruti tãma tinha, Noẽmihi ma, ãne:

— E ĩma waproši ō di za, ĩmorĩ da, daburu na amnho 'rã a'a ti'ai baba irere'e mono hã te 're awaibui mono da. Āté ni'wa hã buru na romhuri'wa hã te za sima ĩwẽ, isarina te awaibui mono da amnho 'rã'a'a hã.

Tahawa, Noẽmi hã ma tō oto satō, tisani'wa hã:

— Saihi, mo oto pé aimorĩ.

³Tawamhã Ruti ma tō mo, daburu u amnho te te itehãri za'ra mono norĩ zarina, i'rã'a'a mono hã te te awaibui mono da. Tãma waihu'u ō nherẽ, ma tō ázé Boazihi buru na da te 're irobzuri za'ra mono u hã, Elimelequihĩ sisãnawã buru u.

⁴Tawamhã Boaz ma tō Rutihi ãma ronomro pesere ō ré, isãna're pesere wi, Belẽ hawimhã. Wisi wi, romhuri'wa norĩ ma, ma tō nharĩ za'ra, ãne:

— Uburẽ Danhib'apito hã asirẽ 're hãimana za'ra wa'aba mono da, wa hã wa tō isima te 're wẽ.

— Uburẽ Danhib'apito hã rowẽ si te te aima 're pisutu mono da, wa wasima wẽ za'ra ni. — ãne ma tō ãma tãma wa'rãmi za'ra, romhuri'wa norĩ hã.

⁵Tahawa Boaz hã ma tō romhuri'wa norĩ 'madã'ã'wa hã sadanha, ãne:

— E 'wa hã ō hã, pi'õ ihãiba té hã.

⁶Tame ma tō tãma wasu'u:

— Ō hã moabita norĩ nhipi'õ we ĩmorĩ, Noẽmihi sirẽ, Moabi hawi. ⁷Ta hã ma tō ĩwi rowaptẽ, amnho tehãri'wa norĩ zarina, te te awaibui mono da, amnho 'rã'a'a hã. ãne ma tō romhu, bãdã 'rãiwatobro hawim harẽ ã bãtã u hã. Awã zahãpã wa'utu da wap si, ma tō a'ã sazã, suru na.

⁸Tawamhã Boaz ma tō Rutihi ma tinha, ãne:

— Pi'õ, ĩwapari, ãne. Buru na da te 're irobzuri za'ra mono hãiba amoi u hã 're awaibui mono ō di za, amnho 'rã'a'a hã. Āmep si romhuri, ĩma romhuri'wa norĩ sipi'õ 'rata. ⁹Asima a'madã'ã pese mono, ta norĩ sirẽ aihãimana u'ãsi za'ra da, te te tehãri za'ra mono ré, buru nho hã. Wa tō durẽ tãma roti za'ra, ĩma romhuri'wa norĩ ma, aibã norĩ ma hã, te te siwi aiwamnarĩ tō da. Durẽ 'rubu wamhã, te za nasi ihãsi, ĩma romhuri'wa norĩ te te nasi ã sima i'amrami za'ra hã.

¹⁰Tawamhã Ruti ma tō hi'rãtitō nhamra. Ti'ubu na ma tō ropto, ti'ai u hã.^a Tahawa te Boazihi ma tinha, ãne:

— E tihai wa, ma tō ĩwẽã, tiha hã ĩma i'manharĩ wẽ zéb da hã, wa hã dasirẽ a'uwẽ ō nherẽ.

¹¹Tawamhã te Boaz tãma tinha asa:

— Wa tō wapa, aimaprebaba ma, aimro hã idã'ázẽm hawi uburẽ marĩ hã 're i'ab'manharĩ mono zẽm na hã. ĩma waihu'u pese di durẽ, aimama norĩ hã ana me irẽme zahurẽ zẽm na hã durẽ asa'ru zama irẽmezẽm na hã. Tahawa, ãwa ma tō we aimo, aima idawaihu'u'õ norĩ wazari, 're aihãimana mono da.

¹²Uburẽ Danhib'apito si te za uburẽ aima wa'ã, marĩ hã 're i'ab'manharĩ mono zẽ hã. Ta hã Izaraéu nhihudu norĩ nhib'apito isimi'madã'ã wẽ zéb zarina we aimorĩ hã sa'etẽ na te te aima wa'ãbã da, wa ĩsima wẽ.

¹³Tawamhã Ruti ma tō Boazihi ma tinha, ãne:

— Apito, wẽ na te ĩpawapto mo. ĩma inharĩ wẽ mono zẽm na ma ãma ĩma irowẽ waze, wa hã aima romhuri'wa norĩ sipi'õ norĩ ma, ĩwapure nherẽ.

a 2.10 Dawazéb zarina dahi'rãtitō dama dasimasisizẽ, durẽ da'ubu na ti'ai u hã dama iroptobzẽ.

¹⁴Abzuma dasaihurizéb da, iwa waptā'a wamhā, ma tō Boaz hā Rutihi ma tinha, āne:

— We āwa aimorī, i'u'ētē wapu wa'ōno hā 'mai'āri da, duré uva 'rāi wa'u isé na asima di'i da.

Tame ma tō oto nhamra, romhuri'wa norī zababa. Tahawa, Boaz ma tō duré tāma tisō, amnho 'rā zebre hā. Ta hā te oto ti'rē, te te i'mahāiwīrīzéb u. Te te 'mahāiwīrī wamhā, ma tiwi si'azazā, amnho 'rā zebre hā. ¹⁵⁻¹⁶Tawamhā Ruti hā amnho 'rā'a'a te te awaibui mono da, apā oto wahutu wamhā, ma tō Boaz hā tite romhuri'wa norī ma roti za'ra, āne:

— Iteihi iwasisi za'ra wa'aba mono 'remhā te te duré tō awaibu mono, amnho 'rā'a'a hā. Tahawa, tiwi sawi za'ra wa'aba ō di za, siséb tō da. Te za duré iteihi wasisi hawimhā isani za'ra wa'aba mo, tāma sāmra za'ra wa'aba mono da, taha zama te te awaibui mono da.

¹⁷Āne ma tō Ruti, amnho 'rā'a'a hā hāiwahāzéb u nherē te te 're awaibu. Taha pari, ma tō duré pré'é, i'rāi uptabi si te te ubumro da. Ta hā i'rā pire pibuzé hā 25 kilu u ma aré watobro. ¹⁸Tawamhā amnho hā te oto tidu 'ri tēme, 'ri ahā u hā. Te te āwisi wamhā, timaprebaba ma, sa'u te te iduri hā ma tō tāma hāi'rē, sa'ētē na te te i'awaibui mono zé hā te te waihu'u da. Abzuma tisa si'atarēme zama ma tō duré tāma tisō. ¹⁹Tahawa Noēmi te oto sadanha, āne:

— E ma niwīmā ma tō ā bātā na amnho 'rā'a'a hā i'awaibui mo. E ma niwī te iromhu, duré. 'Re ihāimana u'āsi mono wi, wa za waptē, aibā hā ai'āma ipēzézé wa'rāmi, iwē hā te te tāma pisutu da, rowē na 're hāimana mono da.

Tame te Ruti hā Noēmīhi ma rowasu'u, Boaz na aibā nhisi buru āma te te iromhuri na hā. ²⁰Tawamhā te Noēmi hā duré tinha:

— Wa isima wē, Uburé Danhib'apito iwē hā te te tāma 're pisutu u'āsi mono da, Boazihi ma hā. Ta hā te te dama 're rob'manharī wē u'āsi, hāiba ré 're ihāimana za'ra mono norī ma hā, duré 're idā'a za'ra mono norī ma zama.

Noēmi hā te timreme na zahadu āma uzusi, āne:

— Ta hā ĩmro sisānawā siwadi, āma wati prā na romhā na hā. Ma tō ropire hawī wanho'reptui'wa za'ra 'wa^b na wama 're hāimana za'ra.

²¹Tahawa te Ruti hā tāma rowasu'u, āne:

— Āhā nhipai u hā romhuri na te āma uzusi da, te ĩma tinha, tāma romhuri'wa norī siré, amnho tehāri hā isi'utōrīzéb u.

²²Tawamhā Noēmi ma tō āma sada'ā:

— Wē di tō, aimorī da hā tāma iromhuri'wa norī sipi'ō norī siré. E tihai wa. Aibā aimawi buru āma, romhuri 'wa'āhā, te aré siwi aiwamna.

²³Tawamhā Ruti te oto romhu, Boazihi ma, romhuri'wa norī sipi'ō norī siré. Amnho trigu 'rā'a'a hā ma tō te te awaibu, itehāri hā isi'utōrīzéb u, trigu tehāri hā duré trigu teihi ne tehāri zama. Te duré timaprebaba siré 're sāmra u'āsi.

Boazihi nhimi'manharī wē zé wasu'u

3 ¹Tawamhā nimahā bātā na ma tō Noēmi hā Rutihi ma tinha:

— Īsani'wa, aimro da hā aibā te aima 'masāmri da, wa ĩsima wē, asōrōwa aima hāimana da zama. ²E ma tō āma irosa'ra, Boazihi āma ĩmro

^b 2.20 Danho'reptui'wa hā, uburé pese marī te te dama 're i'a'madā'a mono damro nhowa're're, danhimarī hā, duré ti'a hā.

sisānawā siwadi na hā. Ta hā ma tô romhuri hā aima ti'ru, ite romhuri'wa nori me romhuri da. Taha ta tô. Â barana te za amnho hā préé, trigu teihi ne hā. ³Âne te za i'manha. Te za asi'upsô. Taha parimhā, te za asisadaze. Te za duré asi'uza, ai'uza ihâi wē uptabi na. Taha pari, te za aimo, Boaz te te iromhurizéb u hā. Tane nherē, tâma asihâi'rē ô di za a'â, te te aiwaihu'u tô da, i'rata i'aihâi-mana na hā. A'â tisa hā te te 'rāsutu, duré a'â tisa te te simizâri. ⁴Taha pari, Boaz oto sôtô da wamhā, nimame nomro zô 'madâ'â pese za. Sôtô wap si, te za itême aimo, inomrozéb u. Isisuwazé hā te za ihâzada're za'o, ipara âma hā. Tame te za ano. Tawamhā te za aima tinha, tiha hā za i'manharî da hā.^c

⁵Tahawa Ruti hā te tâma tinha, âne:

— Uburé wa za tiha hā 'manha, îma iwaihu'uzéb zarina.

⁶Tawamhā te nimahā na oto mo, amnho hā da te 're ipréé za'ra mono zéb u. Wisi wamhā, ma tô uburé marî a'manha, imaprewa te te tâma i'ruzéb zarina. ⁷Tame Boaz oto sai pari wamhā, duré te te simizâri parimhā, tâma rowé di oto. Tahawa, te oto nhono, amnho za'wari 'rata. Tawamhā Ruti te itême sahutu, atâma hâire. Itême wisi wamhā, isisuwazé hā ma tô sima hâzada're za'o, ipara âma hā. Tame ma tô oto nomro. ⁸Tawamhā mara wa'wa ma tô toporo waptu na, Boaz hā. Topo'o wamhā, sahâ na ma tô nhamra. Tame ma tô pi'ô hā 'madâ. Te te 'madâ'â wamhā, ma tô âma titob'uzu, ipara âma inomro âma hā.

⁹Tahawa ma tô sadanha, âne:

— E 'wa hā, a hā.

Tawamhā asa te tâma siwasu'u:

— Wa hā Ruti, aima romhuri'wa. Ma'âpé aima romhuri'wa nhisiwimhā asisuwazé hā hâparapo na. E tihai wa. Ropire hawi wanho'reptui'wa na wama 're aihâimana mono wa, a hā.

¹⁰Tawamhā Boaz ma tô âma tâma wa'râ, âne:

— Wa tô îsima wē, Uburé Danhib'apito si iwē hā te te aima 're pisutu mono da. Tô sena na aihâimana wē zém na ma asihâi'rē wē, aimaprebaba si'aibâ sisānawā norî ma hā, aimaprebaba sipi'ô ipawapto wē zém nhipai u hā. E marî wa. A hā aibâ iprédupté isibro pese zô asima airîti ô wa, niha wamhā, duré isibrob'ô zô. ¹¹Tahawa, âhâ na hā aipahi tô. 'Ri nho'ômo âma hā dama aiwaihu'u pese di, a hā pi'ô, rob'uwaibaba na si 're i'aihâimana mono zém na hā. Tahawa, uburé wa za a'manha, îwi iwaptêrêzéb zarina. ¹²Sena tô wa hā asisānawā norî siwadi. Tahawa, duré a hā za oto ñhimi'madâ. Tane nherē, iré hā aibâ asisānawā siwadi râwimhā, ñhipai u hā. ¹³Âme a'â aihâimana za, awē u hā, mararé wa te sadaihu'u da, te te sima wē zô, te te i'ai'madâ'â da hā. Te te sima wē wamhā, wē di. Duré te te sima wē ô wamhā, wa hā Uburé Danhib'apito ma, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wa za ropisutu îsi'âma hā, ai'madâ'â'wa na 're ihâimana mono da. Tahawa, ma'âpé apâ anomro, asôtô da.

¹⁴Tawamhā Rutihî âma ma tô ti'awē, Boazihi para âma nomro ré. Zahadu robza'râ ré mara hā prâi ré, ma tô udu Ruti hā, morî da, morî ré, da te dasiwi 'madâ'â tô da. E marî wa. Boaz hā te te sima wē ô di duré, pi'ô itême imorî na hā da te iwaihu'u da hā.

¹⁵Tawamhā Boaz ma tô tâma tinha, Rutihî ma, âne:

— Asi'ubuzé hā wazere, ti'ai wa hiri da, hâparapo na.

c 3.4 Ipara âma pi'ô nomrozé hā i'wawi isimapazé te te tiwi iwaptêrêzé te wasu'u.

Tame ma tō tihi, hâparapo na tisi'ubuzé hã. Tahawa Boaz ma tō oto sa'wa amnho hã iwa, 20 na ipire pibuzé hã. Taha pari, ma tō duré ti'â, isisé te te tãma hiri da. Tawamhã Ruti te oto apâ mo, 'ri nho'omo u.

¹⁶ Tinhorôwa u oto wisi wamhã, ma tō imaprewa hã sadanha, âne:

— Īsani'wa, e niha ma tō tiromhâiba.

Tahawa Ruti te tãma rowasu'u, Boaz hã uburé marī te te tãma i'ab'manha-rīzém na hã. Te duré tãma rowasu'u a'â:

¹⁷— Ā hã uburé ma tō ĩma tisō, amnho hã. Tahawa, te âne ĩma tinha: “Asōrôwa u, ai'uba na apâ asina siri ô di za, marī hã âri âna hã aimaprebaba ma.”

¹⁸ Tawamhã Noēmi te tãma tinha, âne:

— Tahawa, ĩsani'wa, a'â asimipari atãma, pé niha ai'ãma romhâimana zô. E tihai wa. Boaz hã â bâta na tiha na te te arowairébé ô nherē, iwa'utu da hã maze di.

Boaz hã Rutihi âma imrozé wasu'u

4 ¹ Tawamhã Boaz te oto mo, 'ri nho'omo 'wawi wa'ra nhitobzé uiwada 're ihâimana mono u. Tamemhã te oto simire sina nhamra, aibâ zô. Taha wi, ma tō Elimelequihī sisānawā siwadi uptabi hã ro'razâ, Boaz te te iwasu'u Rutihi ma. Tame Boaz te sô hã:

— Īsiwadi, we aimorī āwa, âme asāmra da.

Tahawa ma tō itēme mo. Itēme morī wamhã, ma tō i'rata nhamra.

² Tawamhã Boaz ma tō aibâ norī zô tihârâ za'ra, 10 na 'ri nho'omo 're, dama pire na 're ihâimana za'ra mono norī zô. Taha pari, te tãma nharī za'ra:

— Āme asimroi wa'aba.

Tame ma tō asimro. ³ Si'ubumroi wamhã, Boaz ma tō tisisānawā siwadi ma tinha, âne:

— Noēmi apâ ma tō wei wi, Moabi na ti'ai wa'ôtō nho'omo nhisi hawi. Ta hã ti'a hã te te wede da, te sima wē, wasisānawā siwadi nhīpti'a hã, Elimelequihī te hã aré. ⁴ Tahawa, wa hã wa tō ĩsima rowairébé, te âma aima robzanhamri da, ti'a na hã. Tahawa, âhã na a hã asima wē wamhã, te za i'uipra ti'a hã, wasiré a'uwē norī ma ipire norī nho'a, duré â hã aibâ norī isi'ubumro norī nho'a. Duré asima wē ô wamhã, te za ĩnha. Ti'a hã uipra da wamhã, imorī'rata na te za i'uipra, ĩwana. E marī wa. Itede'wa hã asisānawā siwadi uptabi wa, aré. Duré asima wē ô wamhã, i'uipra da hã, wa hã asa'u wa za niha hã ĩsima waihu'u, ti'a na hã.

Tawamhã aibâ ma tō timreme na âma wa'rã, âne:

— Wa za uipra tō, ti'a hã.

⁵ Tahawa Boaz hã te duré tãma tinha, âne:

— Noēmihi te ti'a hã uipra wamhã, Rutihi âma te za aimro za, moabita norī sipi'oi mrotō âma, ti'a hã idâ'â sisānawā norī ma, 're hâimana u'âsi mono da, ône haré.

⁶ Tawamhã aibâ ma âma sada'â, âne:

— Tane wamhã, te ĩsima wē ô di za, ti'a te i'uipra da hã, wa hã idâ'â sisānawā siwadi uptabi nherē. E marī wa. Ī'ra norī hã i'ui'ir na te te siwi âri ô wa za, ti'a hã. Tahawa, aiwétési te za ĩ'upana niha hã asima iwaihu, ti'a na hã. Te ĩsima wē ô di, te i'manharī da hã. ⁷⁻⁸ Aiwétési te za ti'a hã i'uipra.

Tame aibâ ma tô tipara'uza waze, ihâiba amo hã. Te te wazere wamhã, ma tô oto tâma tisô, Boazihi ma. (Duréihã Izaraéu nhihudu nori hã ti'a hã te te sima 're i'uipra za'ra mono zéb da, te te siwi 're sitob za'ra mono da wamhã, ma tô tipara'uza hã te te 're sani za'ra, roptede'wai hâiba amoi ma, te te tâma 're sômri za'ra mono da, ti'ai wede nhitobzé 'rásutuzéb da hã. Niha wamhã, ti'a hã taré te te siwi âma 're isapri za'ra mono zéb da, te te siwi 're sitob za'ra mono da wamhã, ône si ma tô te te sima 're 'manhari za'ra.)

⁹Tame ma tô Boaz uburé nori ma tinha, dama ipire nori ma zama, âne:

— Âhã na hã a nori wa'wa ma tô atômo na i'madâ'a za'ra wa'wa, Noëmihi wi, ti'a te i'uipra na hã, Elimelequihi te aré, duré aré i'ra nori te hã, Quiri'ô nori te hã Marôhō me. ¹⁰Rutihi âma wa za duré imro, moabita nori sipi'oi mrotô âma, Marô hã sipara te te i'rême âma. Ti'a hã idâ'a sisânawâ siwadi nori ma, 're hâimana u'âsi mono da, wa za âma imro, pi'oi âma. Âne wamhã, Marôhō nhisi na te za âhã 'remhã âma 're dapo're pu'u u'âsi za'ra, duré ipoto-zéb 'reb zama 'ri nho'omo 'remhã. Âne na ma tô â bâta na i'madâ'a za'ra wa'wa.

¹¹Tahawa ma tô uburé âma saze za'ra ni, âne:

— Îhe, wa nori hã wa tô ai'madâ'a za'ra ni tô.

Tame dama ipire nori hã te duré tâma nharî za'ra, Boazihi ma hã:

— Wama wê za'ra di, Uburé Danhib'apito hã pi'oi ma, za âma i'aimro ma hã te te ipisutu da hã 'ra ahâ da, Raqueu nori ne Léiaha me hã. Ta nori hã ma tô ti'ra ahâ zahuré, Zacoho ma. Taha zarina ma tô dana na 're hâimana zahuré, Izaraéu nhihudu nori ma hã. Wama wê za'ra di, asibro pese da hã, duré dama asa'rese za'etê da, Belê-Efrata âma hã. ¹²Wa wasima wê za'ra ni, Uburé Danhib'apito ai'ra nori hã za te te aima isômri 'wa hã 're hâimana wê za'ra mono da, Perizihi 'ra nori 're ihâimana za'ra mono ne. Periz hã Zuda nori 'ra, Tamaha me.

¹³Tawamhã Boaz Ruti hã te oto saprô 'ri tême, timro da. Taha pari sina sapa'a zahuré wamhã, ma tô Uburé Danhib'apito iwê na hã tâma tinhopru Rutihi ma, wasâ da. Tame ma tô oto podo, i'ra hã. ¹⁴Tawamhã âne ma tô pi'ô nori hã Noëmihi ma nharî za'ra:

— Uburé Danhib'apito âma wawata za'ra wa'aba. E tihai wa. Ta hã asihudu da hã â bâta na ma tô aima tisô, te te 're i'ai'madâ'a mono da hã. Â hã 'watébrémi hã niwamhã Izaraéu na darom nhisi âma dama sa'rese za'etê da, wama iwê za'ra hã. ¹⁵Ta hã te te 're aipêê nomri u'âsi mono da, wama wê za'ra di, duré asi'ihî wa, te te 're i'ai'madâ'a mono da zama, wama iwê za'ra hã. Asani'wa hã 'watébrémi na te te 're asawi pese. Duré ta hã pire na te aima 're hâimana, 7 na 're ida'ra za'ra mono nhipai u.

¹⁶Tawamhã Noëmi hã ma tô oto sa'ra, tinhihudu si'watébrémi hã, tipa te te 'madâ'a da. ¹⁷Tahawa pi'ô nori hã iwaptoma 're isi'ubumroi mono nori hã te te 'madâ'a za'ra wamhã, ma tô sima nharî za'ra:

— Noëmihi ma, i'ra ma te 'maipodo.

Tawamhã Obedi na ma tô siwi sisi, ai'uté hã.

Ta hã Zéséhé mama da hã Obedi hã. Duré Zésé ta hã apito Davihi mama.

¹⁸⁻²²Davihi hi'rata nori hã Perizihi hawimhã âne isisi za'ra hã: Periz hã Hesirôhō mama, Hezirô hã Râhã mama, Râ hã Aminadabihi mama, Aminadabi hã Nasôhō mama, Nasô hã Samohō mama, Samo hã Boazihi mama, Boaz hã Obedihi mama, Obedi hã Zéséhé mama, duré Zésé hã Davihi mama.

1 Samuéu

Samuéu mama norĩ wasu'u

1 ¹Tawamhã aibã te 're 'maihamana, Efraĩhĩ nhihudu, Eucana na isisi 'ri nho'u Rama na isisi âma 're ihâimana mono, Efraĩhĩ nhihudu norĩ nhĩpti'ai 'rã nho'ômo âma hã, êtê 'rãihã si 're iromhâimana mono âma. Ta hã Zero'ãhã 'ra, Eri'uhu nhihudu, To'uhu 'ra nhihudu, duré Zupihĩ 'ra nhihudu 'ra. ²Tawamhã Eucanahã mro maparane. Isisi zahuré hã âne: ãna, duré Penina. Tawamhã Penina ma tô aiwabzu. ãnahã si siwabzuri ô di. ³Wahup sidâpâsi te Eucana tite 'ri nho'ômo hawimhã 're ne, Silo na 'ri nho'ômo nhisi u hã, Uburé Danhib'apito iwaihu'u pese âma 're wata mono da, duré danhimizama zata na tâma 're sôpru mono da. Duré tamemhã ma tô 're hâimana zahuré, Erihi 'ra norĩ hã, Uburé Danhib'apito ma, da'âma romhuri'wa norĩ hã. Isisi zahuré hã: Hopini na, duré Finéa na. ⁴Tawamhã Eucana 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhimizama zata na tâma 're sôpru mono sidâpâsi ma tô timro ma te te 're po'o, Peninahã ma. Duré uburé ti'ra norĩ ma zama ma tô te te 're po'o. ⁵Tane nherê, ãnahã ma si, maparane inhi wa'ôno hã ma tô te te tâma 're sômri. E marĩ wa. Tâma sawi uptabi wa, Eucanahã ma hã, zahadu Uburé Danhib'apito te te tâma pisutu ô nherê, 'ra da hã. ⁶Tawamhã Penina ma tô nasi âma tinhi-tob'ru. Duré ma tô nasi âma tito, ãnahã âma. Tahawa, ma tô nasi âma sisém no, nasi âma itozém na hã. E marĩ wa. Zahadu Uburé Danhib'apito hã te te tâma pisutu ô wa, i'ra da hã. Tane nherê te nasi tô âma tito. ⁷Âne ma tô nasi tâma rob'manha Penina hã, wahup sidâpâsi. Uburé Danhib'apito nhorôwa u, 're nomro mono sidâpâsi te Penina hã wi te te 're ro'waré, ãna hã. Tane nherê, te te âma tâma 're wa'râmi mono ô di, ãna hã. Tiwawa si te te 're 'manharĩ. Tahawa duré, 're sai mono ô di, mram na hã. ⁸Tawamhã nimahã bâta na te Eucana imro hã sadanha, âne:

— ãna. E marĩ wa, te aiwawa. E marĩ wa, asai ô di. E marĩ wa, te duré ône u'â robzei âna aihâimana mo. E niha. E 10 na ai'ra aima ipoto za'ra nhipai u hã, wa hã bété aima hã iwê ô di.

ãna ti'ra te te iwaptêrêzé wasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono wi

⁹Tawamhã nimahã bâta na saihuri pari, te Silo âma asimro. Tawamhã Eri sasedoti 'Re ihâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa hã te romhã 'manharĩ na 'ri iwazéb zahi, 'ridawa âma 're idanhisisi mono zéb âma nhamra, romhã 'manharĩ na 'ri iwazéb zahi 'ridawa âma, tisimasisizém na. ¹⁰Tawamhã ãna hã tâma robzei'ô pese na ma tô wahudu hãiwĩ, duré wawa sina. Tawamhã ma tô mre, Uburé Danhib'apito ma hã. ¹¹Tawamhã te ropisudu sena na tâma 'manha âne:

— Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono l'aiwaihu'upe, ma'âpé asib'a'uwê hã, i'madâ'â! Duré sa'êtê na, robzei'ô te te i'azârizé hã 'madâ'â! Tahawa, asib'a'uwê âma, i'âma aipo're si'âri ô di za! Duré a hã i'ra îma sômri wamhã, wa za aima ropisutu, apâ te aima sômri da za. Duré niwamhã ta hã tizéré hã te te sihâri ô di za^a.

¹²Tawamhã Âna, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, mreme ré ma tô âma ronomro pe. Tawamhã Eri hã te 'madâ'â pese isaihã popo u. ¹³Âna mreme wamhã, imreme hã watobro ô di. Ari'îwi ma tô taré saihã popo, mreme na hã. Tahawa, ma tô Eri hã âma rosa'rata upa, rã siwamnari newa. ¹⁴Tahawa, te âne tãma tinha:

— E momo te za asirãiwamnarizé hã ti'rāsutu. Tahawa, ma'âpé sazâri, uva 'rã wa'u isé hãsi hã!

¹⁵Tawamhã ma te âma tãma wa'rã âne:

— Ma. I'si'rãiwamnari ô di, ñhib'apito. Duré te hã'rêne ô di, uva 'rã wa'u isé hã, duré âzaipro hã. Wa hã wa tô tãma mre, Uburé Danhib'apito nho'-remhã, îma robzei ô uptabi wa. Duré wa tô tãma wasu'u, te irobzépatazé hã. ¹⁶Tahawa, i'âma rosa'rata tô, wa hã pi'ô siwa'ru 're ihâimana mono na hã. Wa hã wa tô mre, Wanhib'apito ma. E tihai wa. Îma robzei mono ô wa, duré te robzépata mono wab zama.

¹⁷Tawamhã Eri te tãma tinha âne:

— Rowê na si aimorî. Wa aima wê tô, Izaraéu nhihudu norî te, 'Re ihâimana u'âsi mono si marî tiwi iwaptêrêzé hã te te aima sômri da.

¹⁸Tawamhã te asa tãma tinha âne, Erihi ma:

— Ñhib'apito, i'âma 're rosa'rata wê u'âsi mono da hã îma wê di. — Âne te te tãma nhari pari, ma te oto watobro. Tawamhã te oto tisa. Duré tawamhã tiwi robzei'ô ô di oto.

Samuéu ipotozé wasu'u

¹⁹Tawamhã awê bâta na ma tô Eucana norî hã ti'utu za'ra awê wi, duré âma wata za'ra da, Uburé Danhib'apito âma hã. Tawamhã ma tô apâ aihutu tinhorôwa Rama u hã. Eucana tame timro Ánahã âma ma tô oto âma hâimana. Tahawa, Uburé Danhib'apito hã ma tô oto wapa, te te tiwi irowaptêrêzém na hã. ²⁰Tahawa, ma tô oto tiwasã Âna hã. Duré za tãma ipotozé bâta uwaibaba ma te tãma podo. Tawamhã ma tô sisi ina hã, Samuéu^b na. Tahawa, te âne âma rowasu'u:

— Wa hã â hã i'ra, te tiwi iwaptêrê, Uburé Danhib'apito wi.

²¹Tahawa, Eucana norî hã ma tô ai'aba'rê, timro ti'ra norî me hã Silo u, wahup sidâpâsi tinhimizama zata na Uburé Danhib'apito ma 're isôpru mono zé hã te te tãma 'manhari da, te te tãma iropisutuzéb zarina. ²²Tane nherê, Âna hã ime morî za'ra ô di. Tahawa, te âne tãma tinha, timro Eucanahã ma:

— Îhã te te rême wap si, wa za subza, Uburé Danhib'apito nhorôwa u hã, ômem haré oto 're hâimana u'âsi mono da.

²³Tawamhã Eucana ma âma sada'â, âne:

a 1.11 Dazéré da te isihâri'ôzé hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma si, 're idasisômri za'ra mono zé, te wasu'u, tãma romhuri'wa da hã. b 1.20 Samuéu hã Ebreu norî mreme na "Re ihâimana u'âsi mono wi, rowaptêrêzé" aiwa prã na ne iwapari na hã.

— Ma'apé 'manharī tō, asima iwēzéb zarina. Tahawa, 'ri 're a'ā tō iré aihâmana, aihâ te te irēmezéb u. Duré îma wē di, Uburé Danhib'apito hâ te te aipawaptob da hâ, tâma âma uwaimrami da, asimiropisudu i'manharizé hâ.

Tahawa, ma tō Āna hâ 'ri 'rep si iré hâimana, i'ra ihâ te te irēmezéb u.

²⁴Tawamhâ tina hâ te te rēme parip si, te oto Āna hâ subza ti'ra hâ, Silo u hâ. Duré powawē iba'ōmo zapu si'ubdatō na âma iwahub zama ma tō siré saprō. Duré trigu zub'a ré zama ma tō siré ti'â, 10 na ipire pibuzém na. Tawamhâ ub'rē romhâ 'manharī na uva 'râi wa'u isé ré i'masi hâ ma tō duré siré ti'â. Tawamhâ Samuél ina te te saprōni wamhâ, Uburé Danhib'apito nhorōwa u hâ zahadu re di. ²⁵Tawamhâ Samuél mama norī ma tō âma tinhoprub zahuré, powawē iba'ōmore zata na hâ. Tahawa, 'watébrémi hâ ma tō saprōni zahuré, Erihi ma, te te sārī zahuré da hâ. ²⁶Tawamhâ Āna te âne tâma tinha:

— Īnhib'apito! Tō sena wa aima īsiwasu'u. Wa hâ pi'ō hâiwi īzab ré i'madâ, 'Re ihâimana u'âsi mono ma īmreme ré hâ. ²⁷Wa hâ ā hâ ai'uté hâ wa tō tiwi waptē, Uburé Danhib'apito wi. Ta hâ ma tō îma tisō, te tiwi iwaptērēzē hâ. ²⁸Tahawa, āhâ na awa'awi na hâ wa hâ wa za apâ tâma tisō, Uburé Danhib'apito ma, ite da, ā hâ 'watébrémi hâ. Duré ti'ai âma 're hâimana mono ré hâ, ite hâ za tō.

Tawamhâ tame ma tō oto âma tiwata za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono âma hâ, imama norī hâ.

Āna imremezé wasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono ma

2 ¹Tawamhâ Āna te âne mre:

Uburé Danhib'apito hâ rowē za'ēne hâ ipē'ē 'remhâ ma tō îma tisō, sa'ētē na. Te te îma i'manharizéb u'âbâ, wa nasi i'râiwahutu haré ne.

Wa nasi īnhitob'ru norī na hâ aihâ za'ra.

Duré ipē'ē 'remhâ îma rowē uptabi di, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipawaptobzém na hâ.

²Ni'wa Uburé Danhib'apito sine iwē uptabi iwasété'ō hâ hâimana ō di.

Tawamhâ duré aimawi ihâiba'ō hâ hâimana ō di, tō ōhō si wa. Duré ni'wa hâ hâimana ō di isine, da'wawi rowasété wa 're isimapa mono hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono ne hâ.

³Aimreme na asina 're aiwata za'ra wa'aba mono tō, duré 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono zarina, asima 're rowasu'u za'ra wa'aba mono tō.

E tihai wa. Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono ma, tiha hâ

tâma waihu'u pese di. Ta hâ te uburé te te da'âma 're arowairébé, da te 're i'manharī za'ra mono zém na te te 're ida'awaihu'u mono zéb zarina.

⁴Dasi'wapéi 'manharī'wa norī te umnhī'ā iwā tede hâ sihâri za'ra di. Tane nherē, dasi'wapéi 'manharī'wa norī isib'uware norī hâ te iwa'rāmi 're siptete za'ra.

⁵Aré isai ahâ norī hâ te oto te te 're romhuri za'ra, tisazéb da hâ. Tane nherē, mram na te te 're irobzépata za'ra mono norī hâ āhâ na hâ tâma za'ra hâ mrab ō di oto, iwa'rāmib za'ra.

Pi'ō i'ra waihu'u'ō norī ma hâ ma tō 7 na i'ra hâ tâma tipoto za'ra. Tane nherē, i'ra ahâ norī ma hâ, i'ra hâ tâma 're hâimana za'ra mono ō di oto, iwa'rāmib za'ra.

⁶ Uburé Danhib'apito si dahâïmanazé 'räsutu pisutu'wa hã, duré dahâïmana na'rata zé pisutu'wa hã.

Ta hã te te 're da'azatôrî, adã 're ihâïmana za'ra mono zéb u hã. Ta hã te duré te te 're da'azani, ta hawimhã.

⁷ Wanhib'apito hã te duré te te dama 're apisutu, danhiptihai âna 're dahâïmana za'ra mono da hã, duré danhibro pese na 're idahâïmana za'ra mono zéb da hã. Ôhõ si te te dama 're apisutu, dawapu na 're idahâïmana za'ra mono zéb da hã, duré dapire na 're idahâïmana za'ra mono zéb da hã.

⁸ 'Re ihâïmana u'âsi mono hã te robzaprum hawi te te 're awahutu, isiptihai ô norî hã. Te duré tihai ô zarina robzépata hawi, te te 're azani, tiha zô tiwi 're iro'wanhi'rîti u'âsi za'ra mono norî hã. Ta hã te duré isiptihai ô norî ma hã te te 're apisutu, dama ipire norî siré 're idahâïmana za'ra mono zéb da hã. Te duré te te 're da'amaza, dawazém na 're idahâïmana za'ra mono zéb u hã. Ti'a na'rada hã Uburé Danhib'apito te hã. Ta hã ma tô ti'a hã isisiwimhã 'manha.

⁹ Ô hã te i'wawi 're simapa u'âsi za'ra, sena na âma 're inomro mono norî 'wawimhã. Tane nherê, wasété na 're inomro mono norî wi si te tiwi 're sipizari za'ra, 're simani za'ra mono da si'uihã na, robra u hã. E tihai wa. Ni'wa hã tinhiptete hawim na 'rãwi te te da'ãma ai'uté ô wa.

¹⁰ Uburé Danhib'apito nhitob'ru norî hã te za 're si'utôrî. Tãiwapsa'a na ne, te za sada 're hâïmana za'ra, hâïwa hawimhã.

Uburé Danhib'apito hã te za dapoto mono bâ te te dama 're arowairébé, dahâïmanazém na te te 're ida'awaihu'u mono zéb zarina. Duré tinhiptetezê hã te za tâma tisô, Danhib'apito da, te te ipisutu ma hã. Te za duré tâma tisô, te te da'ãma i'ai'utézéb da hã, Danhib'apito te te ipisutu ma hã.

¹¹ Tawamhã ma tô oto mo Eucana hã apã, Rama âma tinhorôwa u hã. Tane nherê, te 'watébrêmi Samuél si nhamra isa'u, Silo âma hã, Uburé Danhib'apito ma romhuri'wa na 're hâïmana mono da, sasedoti Erihi pawapto'wa na.

Erihi 'ra norî wasu'u

¹² Tawamhã sasedoti Erihi 'ra norî hã wasété uptabi za'ra di. Tahawa, Uburé Danhib'apito âma te te âma rosa'rata zahuré ô di, te te sima iwêô zahuré zarina. ¹³ Ta norî hã te te 're 'madãâ zahuré mono ô di, sasedoti norî nhimi-romhurizém na roti hã te te duré dawi 're irowaptêrê za'ra mono zém na hã. Tawamhã aibã danhimizama zata na 'Re ihâïmana u'âsi mono ma 're sôpru mono wamhã, ma tô sasedoti pawapto'wa hã 're ne, isihâparahi 'wa si'ubdatô ré hã. Tawamhã romnhi hã 're sebre za'ra mono ré, ¹⁴ ma tô piza'a 're za'ëtê wa, isihã para hi za'êne hã te te sô 're za, romnhi zô. Tawamhã duré te te âma 're isani za'ra mono hã tô sasedoti norî ma da hã. Tawamhã âne ma tô Izaraéu nhihudu norî hã te te sima 're 'manhari u'âsi za'ra, Silo u 're nomro mono sidâpâsi hâiba pisutu, danhimizama zata na 'Re ihâïmana u'âsi mono ma, 're sôprub za'ra mono da. ¹⁵ Tawamhã romnhi wa, te te 're sazari mono wana ré hã, duré te te 're zata za'ra mono ô ré hã, ma tô sasedoti Erihi 'ra norî

hã te te tãma 're 'ru zahuré, sasedoti pawapto'wai ma hã, tinhoprubzé te te izata ma, te te tãma 're nharĩ za'ra mono da, âne: “Ma'âpé we ïma sômri, inhi wa'ôno hã sasedoti te te isebre da hã. Ta hã te te sima wê ô di za, isebre siro hã. Inhi tép si te za sima wê.” ¹⁶Tawamhã duré aibã hã âne te te tãma âma 're wa'rãmi mono wamhã: “A'â imorĩ'rata na te te zata romnhi wa hã. Taha parip si te za asima iwê na asima i'maiwaze za”, tawamhã sasedoti pawapto'wa ma tô âne te te tãma 're anharĩ: “Mare di. Sômri su'u, ta romnhi hã. Duré sômri su'u ô wamhã, wa za ti'â, ïnhiptete sina.”

¹⁷Tawamhã âne Erihi 'ra norĩ hã ma tô siwi te te 're wazéb'ô zahuré, Uburé Danhib'apito ma danhoprubzé da te 're i'âwisi za'ra mono hã. Tahawa, Uburé Danhib'apito ma hã ai'reputu norĩ wasété zahuré zé hã pire uptabi di.

Samuéu, Silo âma ihâïmanazé wasu'u

¹⁸Tawamhã Samuéu te oto te te 're romhuri, 'Re ihâïmana u'âsi mono Uburé Danhib'apito ma hã. Tawamhã zahadu 'watébrémi nherê, ma tô 're si'ûza, sasedoti norĩ si'uzazé ipanoĩ'ô abazi 'manharĩ na hã. ¹⁹Tawamhã Âna ina hã wahup sidâpâsi ma tô i'uzazé ihâpa hã te te sada 're a'manharĩ. Tawamhã duré 'Re ihâïmana u'âsi mono ma, tinhimizama zata na 're sôpru mono da, 're ne mono wamhã, ma tô timro siré te te tãma 're 'wapé, i'uzazé hã. ²⁰Tawamhã Eri hã, Eucana norĩ âma imro me ma tô iwê na te te âma 're rowaptêrê zahuré, 'Re ihâïmana u'âsi mono wi. Âne ma tô te te tãma 're rowasu'u zahuré:

— Wa aima wê wa'wa, Uburé Danhib'apito hã te te aima sômri aba da hã, ai'ra norĩ hâiba amo hã, 'Re ihâïmana u'âsi mono ma isômri aba nhowa're'reb da hã.

Tawamhã taha parip si, ma tô apâ 're neb zahuré, tinhorôwa u hã.

²¹Tawamhã Uburé Danhib'apito hã ma tô duré pawapto iwê na, Âna hã. Tahawa, ma tô si'ubdatô i'ra si'aibã tãma tipoto za'ra, duré maparane pi'ô hã. Tawamhã taha ré ma tô 'watébrémi Samuéu hã oto tiprédu, Uburé Danhib'apito ma, te te 're romhuri mono ré.

Erihi wasu'u, duré i'ra norĩ wasu'u me

²²Tawamhã Eri hã ma tô oto tihâiba prédu pese. Tawamhã ma tô te te 're wapari, i'ra norĩ uburé marĩ te te 're i'a'manharĩ zahuré mono zé hã Izaraéu nhihudu norĩ ma. Ma tô duré te te 're wapari, pi'ô norĩ âma 're ihâïmana wasété zahuré mono zém na hã, romhã 'manharĩ na 'ri iwazéb zahi wa, 're idanhisisi mono zéb âma, te te 're iromhuri za'ra mono norĩ âmamhã. ²³Tahawa, te Eri imama hã tãma nharĩ zahuré âne:

— E marĩ da, te âne hã 're i'manharĩ aba mo. Uburé ma tô ïma da te 're aiwasu'u wa'wa, asimirob'manharĩ wasété aba zém na hã. ²⁴Tahawa, âne hã sahâri aba, i'ra norĩ! Wa hã nasi te iwapari hã wasété uptabi di, Uburé Danhib'apito nhĩb'a'uwê norĩ nhimirowasu'u hã, aihâiba na wa'aba. ²⁵Ni'wa hã tisiré hâiba amo da, wasété wamhã, te za Uburé Danhib'apito hã mreme wapto. Tane nherê, oto ni'wa hã 'Re ihâïmana u'âsi mono zada hâïmana wamhã, ni'wa te te mreme wapto waihu'u ô di.

Tane nherê, Erihi 'ra norĩ hã timama te te wapari zahuré ô di. E marĩ wa. Uburé Danhib'apito hã te te âma sima rowairébé zahuré wa aré, te te ipãrĩ da hã.

²⁶Tawamhã 'watébrémi Samuél hã simiza'rese si'rêi mono sidâpâsi ma tô da te dasiwi 're wêsâmri. Duré Uburé Danhib'apito zama ma tô te te 're wêsâmri.

'Re ihâimana u'âsi mono te te ihâi'rê zé wasu'u, Erihi 'ra norĩ wasété zé hã

²⁷Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa hã te Erihi u mo, te te tâma sadawa wasu'u da, 'Re ihâimana u'âsi mono hã âne:

— Aihî'rada Arâhã ma, wa tô wa hã îsihâi'rê, Ezitu na romnhisi âma pawa-âbâ âna te te dama 're romhuri mono ré hã, timro me duré ti'ra norĩ me. ²⁸Âne na hã aima waihu'u pese di, wa hã te ipisutu za'ra na hã uburé Izaraéu nhihudu norĩ 'remhã, îte sasedoti da hã, duré wedeza ne 'manharĩ âma danhoprubzé te te îma 're zata za'ra mono da, duré wedewa'u zadaze te te îma 're iro'o za'ra mono da hã, sasedoti si'uzazé ipanoi'ô na 're si'uza za'ra mono da, înhoremhã. Tawamhã duré wa hã wa tô tâma pisutu za'ra, îma danhoprubzé hã wedeza ne 'manharĩ âma te te îma 're izata za'ra mono hã te te sima 're po'o za'ra mono da. ²⁹E marĩ da, ma tô âne nherê, danhoprubzéb zô 're irob'ruiwapari za'ra wa'aba mo, wa hã te dama iwaihu'uzéb zarina danhoprubzé da te îma 're i'manharĩ za'ra mono zô. Eri, e marĩ da, te ai'ra norĩ hã iwazéb za'ra înhipai u, taré hâipse za'ra da si. Ta norĩ hã îma danhoprubzé romnhi wa'ôno danhipai u iwê uptabi si te te dawĩ 're huri mono nherê, a hã tiwi sawi za'ra ô di. ³⁰Wa hã Izaraéu nhihudu norĩ te, 'Re ihâimana u'âsi mono Uburé Danhib'apito hã wa tô ropisutu duréihã aihî'rata norĩ ma hã za isihudu norĩ hã ône u'â te te îma 're iromhuri za'ra mono na hã sasedoti na. Tane nherê, âhã na hã wa za tinha, ône u'â 're ihâimana mono ô na hã za oto. E marĩ wa. Wa hã za oto te 're da'awazé mono dâ'âsina, da te 're îwazéb za'ra mono norĩ hã, duré za oto te 're da'awazé mono ô dâ'âsina, da te 're îwazéb za'ra mono ô norĩ hã. ³¹Ma'âpé rob'madâ'â mono! Bâdâ iwa iwaptâ'âzé hã romhuture di oto wa hã za uburé ai'ra norĩ te isimrozéb da hã, duré aimama 'ra norĩ si'aibâ hã te isimrozéb da hã 'masi'îhi tô da. ³²Âne wa, te za aiwi tirowaihu'u'ô za nimahã na hã. Tawamhã te za taré duré âma i'ruiwapari za'ra, Izaraéu nhihudu norĩ ma, za marĩ iwê te isômri za'ra zém na hã. E marĩ wa. Ai'ra norĩ hã duré asihudu norĩ hã za 'masi'îhi ô wa. ³³Tawamhã wa hã asihudu norĩ hã uburé te uprosi ô di za. Misi te za 're 'mai'ihâimana, îte sasedoti na 're ihâimana mono da hã. Tane nherê, te za si'rã na te te rob'madâ'â waihu'u âna 're hâimana. Duré asihudu hâiba amo norĩ si te za siptete ré uburé pese ai'utô. ³⁴Hopini norĩ hã Finéaha me maparane ai'ra norĩ hã te za siré tidâ'â zahuré, tô taha bâtã na aipibuzém na sena na wa hã te nhari dâ'âsina. ³⁵Tawamhã wa hã wa za duré 'maipisutu îte sasedoti îma romhuri'wa da hã, duré uburé marĩ za te te 're i'manharĩ mono da hã te îsima 're i'awê mono zéb zarina. Duré wa za wa hã ôhõ ma te tâma 're sômri za'ra isihudu hã. Ta norĩ hã te za ône u'âsi apito ma te te 're romhuri za'ra za, apito te ipisutu ma hã. ³⁶Tawamhã uburé asihudu hâiba amo norĩ hã 're ihâimana za'ra mono hã te za tâma 're siwê'ê za'ra apito ma, rob'uiprazé te te tiwi 're waptêrê za'ra mono da hã, duré mra hã. Te za duré sasedoti norĩ pawapto'wa na te te 're romhuri za'ra mono da, sa'êtê te te 're rowaptêrê za'ra, tisazéb da.

'Re ihâimana u'âsi mono, Samuél te te i'mahârâzé wasu'u

3 ¹Tawamhã Samuél hã zahadure nherê, ma tô Eri hã te te 're pawapto, 'Re ihâimana u'âsi mono Uburé Danhib'apito ma romhurizém na hã.

Tawamhã tô taha bâta mono na Uburé Danhib'apito zadawa wasu'u hã suru na ma tô dama 're simasisi. Ma tô duré suru na marĩ hã da te 're 'madâ'a za'ra, danhotô 'rowim ne. ²Eri hã te te rob'madâ'a pibui prã ti oto. Tahawa, nimahã mara na hã te oto nhono, tinhimiwaptã amamhã. ³Tawamhã Samuél hã, romhã 'manharĩ na 'ri iwazéb zahi 're, te nhono, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ui'ére wedehã're 'manharĩ 're isa mono zéb âma. Duré taha ré hã, te zahadu âro, 'Re ihâimana u'âsi mono te rob'uiwézé hã. ⁴Tawamhã te Uburé Danhib'apito 'mahã âne:

— Samuél, Samuél!

Tawamhã ma tô sada'â âne, Samuél hã:

— E marĩ. Âhãta âme wa nhamra.

⁵Tawamhã wara sina te wara Samuél hã, Erihi za'warizéb u. Âne te sadanha:

— Ĩnhib'apito, e te i'mahã. Ĩmahârã wamhã, âhãta wa za, ai'rata.

Tane nherẽ, Eri ma tô âma tâma wa'rã, âne:

— Wa hã te ai'mahârã ô di. Aimorĩ apã, asimiwaptã u.

Tawamhã âne te te tâma nharĩ wa, ma tô apã mo, Samuél hã.

⁶Tawamhã Uburé Danhib'apito te duré 'mahârã zahu, Samuél hã. Tahawa, ma tô duré udu. Ma tô duré mo, Erihi za'warizéb u. Âne te sadanharĩ na sahu duré:

— Ĩnhib'apito, e te i'mahã. Ĩmahârã wamhã, âhãta wa za, ai'rata.

Tane nherẽ, ma duré âma sada'â, âne:

— Ĩ'ra, te ai'mahârã ô di. Mo oto apã aimorĩ, asimiwaptã u.

⁷Tawamhã Samuél hã zahadu te te waihu'u ô di, Uburé Danhib'apito hã. E marĩ wa. Zahadu 'Re ihâimana u'âsi mono niwamhã te te tâma nharĩ ô wa.

⁸Tawamhã Uburé Danhib'apito te duré 'mahã, Samuél hã si'ubdatô amamhã. Tahawa, ma tô duré udu wara sina. Tawamhã ma tô mo duré, Erihi za'warizéb u hã. Tahawa, te duré sadanha, âne:

— Ĩnhib'apito, e te i'mahã. Ĩmahârã wamhã, âhãta wa za, ai'rata.

Tawamhã Eri ma tô oto waihu'u, Uburé Danhib'apito te te nasi i'mahârã na hã, Samuél hã. ⁹Tahawa, te âne tâma tinha:

— Apã te za aimo asimiwaptã u. Te te duré ai'mahârã na sahu wamhã, âne sada'âbã za: “E marĩ, Uburé Danhib'apito. Asib'a'uwẽ, âhãta wa aiwapa.” Âne ma tô Eri hã âma tâma asanho, za te te tâma âma iwa'rãmizém na hã.

Taha pari, ma tô oto mo apã, Samuél hã tinhimiwaptã u.

¹⁰Tawamhã Uburé Danhib'apito ma tô oto itême mo. Tahawa, te oto i'rata za. Tawamhã iwana nasi te te i'mahârã ne, ma tô duré 'mahã, âne:

— Samuél! Samuél!

Tawamhã Samuél ma sada'â oto âne:

— E marĩ! Asib'a'uwẽ âhãta wa aiwapa.

¹¹Tawamhã te Uburé Danhib'apito hã tâma tinha âne, Samuél ma:

— Wa hã wa za tâma rob'manharĩ za'ra, marĩ iwasété uptabi na, Izaraéu nhihudu norĩ ma. Tahawa, âne hã uburé za te tâma irob'manharĩ za'ra zé te te sina wapari za'ra wamhã, te za tâma tipahi pese za'ra. ¹²Taha bâta na hã wa hã wa za tâma rob'manha, Erihi ma, uburé i'ra norĩ hãiba na te tâma iro-pisutuzéb zarina, isãna'rata hawimhã duré i'rãsutu u hã. ¹³Wa tô tâma tinha, za i'ra norĩ te 're i'ahãri u'âsi mono na hã. E marĩ wa. I'ra norĩ hã ihãiba na

te te 're nharĩ wasété zahuré mono wa. Tawamhã âne za te tâma i'manharĩ zahuré zé hã, Eri hã te te waihu'u pese di. Tane nherê, ti'ra norĩ wi te te sawi zahuré ô di, te te 're i'manharĩ wasété zahuré mono zé hã te te isahârĩ da hã. ¹⁴Tahawa, sena na wa tâma waihu'u za'ra, Eri norĩ ma hã i'ra norĩ hâiba na hã za niwamhã 'Re ihâimana u'âsi mono ma tinhoprubzém na hã tiwasédé te te sima âma 're ipari waihu'u za'ra mono ô na hã.

¹⁵Tawamhã âne te te tâma nharĩ pari, ma tô oto nhono Samuéu hã, âma i'awêzéb u. Tawamhã ma tô oto udu. Utu wamhã, ma tô duré oto 'ridawa, 'ridawa za'êne hã romhã 'manharĩ na 'ri iwazéb zahi u, 're idanhisisi mono zéb 'ridawa za'êne hã. Tawamhã duré pahi di, Erihi ma, te te tâma iwasu'u da hã, sôtô 'rowim ne marĩ te te i'madâ'ázé hã. ¹⁶Tane nherê, te Eri hã 'mahã, âne:

— Ĩ'ra Samuéu!

Tahawa ma sada'â âne:

— E marĩ. Āhãta âme wa nhamra.

¹⁷Tawamhã te Eri sadanha âne:

— E niha ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã aima rowaihu'u. Ĩwi udâ tô. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono te za aima rob'manha, uburé te te aima inharizé, ĩma wasu'u ô wamhã.

¹⁸Tahawa, Samuéu ma tô uburé tâma wasu'u, te te tiwi udâ âna, te te tâma inharizé hã. Tawamhã te Eri tinha, âne:

— Ô hã tô 'Re ihâimana u'âsi mono, Uburé Danhib'apito. Ĩma wê di tô, marĩ te te 're i'ab'manharĩ mono da hã, tâma iwêzéb zarina si!

¹⁹Tawamhã Samuéu hã ma tô oto tiprédu. Prédu wamhã, ma tô Uburé Danhib'apito hã ime 're hâimana. Uburé marĩ hã te te 're a'manharĩ mono da, te te tâma inharizéb zarina, ma tô âma uwaimra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. ²⁰Âne wa, ma tô uburé Izaraéu nhihudu norĩ hã ti'ai wa'ôtô nho'ômo 're ropâ 're ihâimana za'ra mono hã waihu'u za'ra, Dã bâtâ pusizém hawi Beseba bâtâ sasizéb u, Samuéu tô sena na Uburé Danhib'apito zadawa 'mahârâ'wa na hã. ²¹Tawamhã Uburé Danhib'apito ma tô duré Silo u hã nasi itême aimasisi, Samuéu u, imorĩ'rata na tâma isihâi'rézéb u, duré te te tâma inharizéb u. Tahawa, ma tô uburé Izaraéu nhihudu norĩ hã Samuéu mreme hã te te siwi 're wazé pese.

**Filisteu norĩ te te siwi i'ârizé wasu'u, 'Re ihâimana
u'âsi mono te, wedehâ're 'manharĩ hã**

4 ¹Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ hã taha bâtâ na hã ma tô wairé, filisteu norĩ te te 'wapé za'ra da hã. Tawamhã ma tô sima 'ri nhoré za'ra, Ebeneze na romnhisi âma. Duré ma tô filisteu norĩ hã sima 'ri nhoré za'ra, Afeca na 'ri nho'ômo nhisi âma. ²Tawamhã filisteu norĩ hã ma tô oto sisôré pese za'ra, sisisi da, si'wapé za'ra da hã. Tawamhã oto si'wapé za'ra wamhã, ma tô âma ai'uté za'ra, Izaraéu nhihudu norĩ âmamhã. Tahawa, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã ma tô 4 miu na ihâiba za'ra na hã siwi uprosi. ³Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ dawi isimani za'ra hã ma tô apâ aihutu, te te sima i'ri nhoré mono zéb u hã. Tahawa, te Izaraéu nhihudu norĩ ma i'rânho'ômo za'ra hã nharĩ za'ra âne:

— E marĩ wa, ma tô Uburé Danhib'apito hã waza're za'ra, filisteu norĩ te te wa'âma ai'uté za'ra da, âhã na hã. Oto wa te we wasiwi âri aba, Uburé

Danhib'apito nhimiroti ré, wedehâ're 'manharî hâ Silo hawimhâ. Âne wamhâ, te za wawa'wab za'ra tihâiba. Tawamhâ te za duré wanho'reptu za'ra, wanhib'tob'ru norî wi hâ.

⁴Tahawa, ma tô sô da'mazatôri za'ra, Silo hawi da te dasiwi âri da hâ Uburé Danhib'apito iwaihu'u pese te, wedehâ're 'manharî hâ, ropoto paihi papo wa'wa 're isâmra mono ré hâ. Tawamhâ Hopini norî hâ Finéaha me maparane Eri 'ra norî hâ ma tô ime tineb zahuré, wedehâ're 'manharî siré hâ.

⁵Tawamhâ te te duré oto siwi âwisi wamhâ, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedehâ're 'manharî hâ, ma tô nasi hâ, hârâ 'râihâ na Izaraéu nhihudu norî hâ. Tahawa, ma tô nasi âma siwi ti'a sâsââ, te te sitême âwisi za'ra wê te. ⁶Tawamhâ filisteu norî, Izaraéu nhihudu norî hârâ te te wapari za'ra wamhâ, ma tô sima 'mahârâ za'ra, âne:

— Ma'âpé wapari za'ra wa'aba, Ebreu norî hârâ hâ te te sima i'ri nhoré mono zéb âmamhâ. E marî wa meré.

Tawamhâ Ebreu norî hâ Uburé Danhib'apito te, wedehâ're 'manharî hâ te te sima i'ri nhoré mono zéb u te te sitême i'âwisi za'ra na te te oto waihu'u za'ra wamhâ, ⁷ma tô filisteu norî hâ oto tipahi za'ra. Tahawa, te âne sima nharî za'ra:

— Ihâiba'ô hâ ma tô 'maiwi, Izaraéu nhihudu norî te te sima i'ri nhoré za'ra zéb u hâ. Wa za ai'utôri ni! Niwamhâ âne hâ wama romhâimana za'ra ô di!

⁸Wa za ai'utôri ni! E 'wa te za bété wa'anho'reptu, ihâiba'ô isiptete norî wi hâ. Ihâiba'ô norî hâ ezipsiu norî ma tô te te a'wapé a'ubuni wimhâ, sipu'u pese na rob'manharî wasété na hâ. ⁹Tane nheré, ma'âpé filisteu norî, asiptete za'ra wa'aba! Duré aibâ na te za i'wapé za'ra wa'wa. Ânei ô wamhâ, wapawa'âbâ âna wa za Ebreu norî ma, wa te 're romhuri za'ra za, ô norî hâ pawa'âbâ âna te te wama 're iromhuri za'ra mono ne. Tahawa, te za tô sada asi'aibâ za'ra wa'wa, 'wapé za'ra wa'aba da hâ.

¹⁰Tawamhâ filisteu norî hâ ma tô oto 'wapé za'ra, Izaraéu nhihudu norî hâ. Tawamhâ Izaraéu nhihudu norî âma ma tô ai'uté za'ra. Tahawa, ma tô duré aimani za'ra, sisa'rei mono da, tinhorôwa u. Tawamhâ ahâ uptabi na ma tô ai'utô, Izaraéu nhihudu norî hâ. 30 miu na ihâiba za'rata na ma tô uprosi ni.

¹¹Tahawa, ma tô filisteu norî hâ siwi ti'a, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedehâ're 'manharî hâ. Tawamhâ ma tô dame tidâ'â zahuré Erihi 'ra norî Hopini norî Finéaha me hâ.

Erihi dâ'âzé wasu'u

¹²Tawamhâ taha bâtâ na ma tô aibâ Bêzamihi nhihudu hâ wara dasi'wa-pézém hawi Silo u hâ. Tawamhâ tô bâtâ na ma tô wi. Duré robzei ô na da te waihu'u za'ra da hâ ma tô uza hâsi wazui ré wi, duré ti'a na 'râzazub ré. ¹³Tahawa, te Eri hâ nhamra tinhamrazém na bâdâdi 'rata simipari sina. Tawamhâ duré hâtââ uptabi di, 'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehâ're 'manharî âmamhâ. Tawamhâ aibâ hâ te te oto dama rowasu'u wamhâ, uburé 'ri nho'ômo 're, 're idahâimana za'ra mono norî hâ ma tô tapahi pese za'ra ni. Ma tô duré ta'ru'ru ni, dawawa 'râihâ na hâ. ¹⁴Tawamhâ Eri hâ ma tô wapa, ida'ru'ruzé hâ. Tahawa, te anha âne:

— E marî te ropupu'u.

Tahawa, te aibâ hâ itême wara, te te tâma rowasu'u da, Erihi ma.

¹⁵Tawamhâ Erihi âma 98 na âma iwahu hâ. Tahawa, ma tô oto titob'a.

Tahawa, te te oto rob'madâ'a waihu'u ô uptabi di. ¹⁶Tawamhã te tâma siwasu'u, aibã hã âne:

— Wa hã dasi'wapéi hawi, wa tô we aimani, â bâta na hã. Duré tahawim haré wa we wara âwa.

Tawamhã Eri te sadanha, âne:

— E marí ma tô watobro, í'ra.

¹⁷Tawamhã romreme 'wapéi'wa hã ma tô âma sada'a, âne:

— Izaraéu nhihudu norí hã ma tô tâma sisa're, filisteu norí ma. Duré da te wa'âma i'ai'uté za'ra zé hã wasété uptabi di. Tawamhã ma tô duré ai'ra norí hã dazu tidâ'a zahuré, Hopini norí hã Finéaha me. Tawamhã filisteu norí hã ma tô siwi ti'â, 'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehâ're hã.

¹⁸Tawamhã Eri, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedehâ're te te siwi i'âri na te te wapari wamhã, ma tô waptâra tinhamrazém hawi ba niwí, 'ridawa za'êne 'ri nho'ômo u 're idanhisisi mono zéb 'rata. Tawamhã oto ihi pese wa, duré hâipse wa, waptâ'ã wamhã, ma tô butuhaihã. Ma tô ai'utô, ône haré.

Eri hã ma tô í'rânho'ômo na 're hâimana, Izaraéu nhihudu norí ma 40 na âma iwahum na hã.

Finezaha mro dá'ázé wasu'u

¹⁹Tawamhã Erihi sani'wa, Finéaha mro wasã ré te nhamra. Duré oto tâma ipoto da si. Tawamhã ma tô waihu'u 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedehâ're hã filisteu norí te te siwi i'âri na hã. Ma tô duré waihu'u, imaprewa Eri idâ'ázé hã duré imro zama idâ'ázé hã. Tahawa, ma tô âma sépu, iwasã hã. Ma tô tâma podo oto, ai'uté hã. ²⁰Tahawa, oto idâ'ã da si, Finezaha mro hã. Tahawa, pi'ô ai'uté te te isapari za'ra norí hã te âne tâma nharí za'ra:

— Ma'apé asiptete! Ai'uté ma aima podo, 'watébrémi na.

Tane nherê, imreme za'ra zô hã sipi'rai ô di. Duré te te sada'âbã za'ra ô di âma. ²¹Tahawa, ma tô ina hã sisi 'watébrémi hã, Icabô na. Âma isapri hã âne: "Izaraéu nhihudu norí nhipti'ai hawi 'Re ihâimana u'âsi mono nhamrazé iwatobrozém na hã." Âne ma tô pi'ô hã tinha, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedehâ're da te dasiwi i'âri na hã duré imaprebaba norí hã tiwi idâ'ã zahuré na hã imro me. ²²Tawamhã te pi'ô hã tinha, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono nhamrazé hã ma tô watobro, Izaraéu nhihudu norí nhipti'ai hawimhã. E tihai wa. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedehâ're hã wanhitob'ru norí te te siwi âri wa.

'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré, wedehâ're isabzé wasu'u, Filisteu norí nhipti'ai âma

5 ¹Tawamhã filisteu norí 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedehâ're te te siwi âri parimhã, ma tô oto siwi ti'â Ebeneze na romnhisi hawi, 'ri nho'u Asidodi na isisi u. ²Tawamhã te te siwi âwisi wamhã, ma tô oto siwi tisã, ta norí te ihâiba'ôí âma 're iwata za'ra mono zé 'ri 're, romhâiba 'manharí zababa, Dagô na ihâiba'ô nhisi hã. ³Tawamhã awém na mararé ma tô Asidodi âma 're ihâimana za'ra mono norí hã siwi 'madâ romhâibarí Dagô na isisi iwaptã hã ti'ai u ubu niwí, 'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehâ're nho're. Tahawa, ma tô siwi ti'â romhâibarí hã apã te te siwi sãri da, isabzéb

âma. ⁴Tane nherê, awêm na mararé ma tô duré siwi 'madâ apâ iwaptâ'â na, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedehâ're nho're. Tawamhâ romhâibari 'râ hâ duré ipaihi zahuré hâ ma aiprub zahuré. 'Ridawa âma te da'wa. Tawamhâ ihâiba si te wahuré nomro oto. ⁵Tahawa, âhâ na hâ uburé sasedoti nori hâ Dagô na ihâiba'ô nhisi te hâ, duré Asidodi âma uburé âma 're iwata za'ra mono nori hâ te te 're wati'i zahu za'ra mono ô di tipara na hâ, taha rob âma iwaptâ'âzé hâ.

⁶Tawamhâ Uburé Danhib'apito ma tô sa'êtê hâ za'ra oto, 'rinho'u Asidodi âma 're ihâimana za'ra mono nori hâ, duré taha waptoma tame 're ihâimana za'ra mono nori zama. Ihâ 'rowi iwa're tob'mai'âsi na ma tô hâ za'ra. ⁷Tawamhâ âne hâ 'rinho'u Asidodi âma 're ihâimana za'ra mono nori te te 'madâ'â za'ra wamhâ, ma tô nharî za'ra, âne:

— Izaraéu nhihudu nori te, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô wahâ za'ra. Wate za'ra ihâiba'ô hâ ma tô duré azâ, Dagô na isisi hâ. Tahawa, wa te wasiwi tété ô di za, Izaraéu nhihudu nori te, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré, wedehâ're hâ âne inomro da hâ, wa'ratab za'ra.

⁸Tahawa, ma tô sô 'mazatôri za'ra romreme 'wapéi'wa nori hâ, filisteu nori te 5 na dama i'rânho'ômo nori zô, si'râ'ôto da, te te siwi âma sadanharî za'ra da, âne:

— E marî, wa za âma 'manharî za'ra ni, Izaraéu nhihudu nori te, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedehâ're na hâ.

Tawamhâ ma tô âma dazada'âbâ za'ra âne:

— Asiwi âri aba, 'rinho'u Gati na isisi u!

Tahawa, te oto filisteu nori hâ tamomo siwi ti'â. ⁹Tane nherê, te te siwi âwisi parimhâ, ma tô Uburé Danhib'apito hâ duré tâma rob'manharî za'ra 'ri nho'ômo 'rem nori ma. Ma tô duré tapê'ewara za'ra ni, 'ri nho'ômo âma 're idahâimana za'ra mono nori hâ. Tawamhâ uburé 'ri nho'ômo 'remhâ ma tô dahâ 'rowi da'wa're tob'mai'â hâ te te daduri, dama ipire nori hâ duré dama iwapu nori zama. ¹⁰Tahawa, ma tô duré siwi tisô 'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehâ're hâ, 'rinho'u Ecrô na isisi u hâ. Tawamhâ duré tamomo te te siwi âwisi wamhâ, ma tô tame 're idahâimana za'ra mono nori hâ dahârâ 'râihâ na 're dahâsi, âne:

— Izaraéu nhihudu nori te, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedehâ're hâ ma tô we dasiwi âwisi ni âwamhâ. Ma tô ô nori hâ sima wê za'ra, te te wa'uprosi da!

¹¹Tawamhâ ma tô romreme 'wapéi'wa nori hâ 'mazatôri za'ra, uburé filisteu nori ma i'rânho'ômo nori ma, te te tâma nharî za'ra da, âne:

— Apâ asiwi sômi aba, Izaraéu nhihudu nori te, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedehâ're hâ 're isa mono zêb u, te te wa'uprosi tô da, duré wa'ra nori hâ te te wawi sô'rebzâri tô da.

Âne ma tô tâma nharî za'ra, tamemhâ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzé ipire na da'ahâ na 'ri nho'ômo 'remhâ dasi'utôri wa. ¹²Tawamhâ idâ'â za'ra ô nori âma ma tô wairébé ihâ 'rowi iwa're tob'mai'âsi pe hâ. Duré taha wa, 'ri nho'ômo 're, 're idahâimana za'ra mono zadari hâ ma tô sina hâimo pese, hâiwa u hâ.

Filisteu nori, wedehâ're hâ apâ te te siwi isômrizé wasu'u

6 ¹Tawamhâ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedehâ're na hâ ma tô a'amo hâ 7 na âma ai'utô oto, filisteu nori nhipti'ai âma hâ. ²Tahawa,

ma tô tite sasedoti norĩ zô tihârâ za'ra, duré marĩ 'manharĩ waihu'u nhipe-se'wa norĩ zô zama. Tawamhã sô hârâ za'ra wa, itême sihutu wamhã, te âne âma sadanharĩ za'ra:

— E marĩ wa za âma 'manharĩ za'ra ni, Uburé Danhib'apito te, wedehâ're na hã. Duré apâ ihâimanazéb u wa te wasiwi sômri da wamhã, e marĩ, wa za isiré wasiwi sômri ni.

³Tawamhã ma âma dazada'âbâ za'ra âne, sasedoti norĩ hã, marĩ 'manharĩ waihu'u nhipese'wa norĩ me:

— Izaraéu nhihudu norĩ te, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedehâ're hã, apâ asiwi sômri aba da wamhã, taha si asiwi isômri aba da hã mare di za. Danhoprubzé te za duré isiré hã asiwi isômri 'wa, aiwasété za'ra wa'wa hã âma asiwi iwa'âbâ aba zéb da hã. Duré âne wamhã, te za aima apari za'ra wa'wa, dahâ 'rowi da'wa're tob'mai'ã hã. Tawamhã te za duré iwaihu'u za'ra wa'wa, marĩ 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono zéb zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono hã tinhimihâzém na te te aima iba'a za'ra wa'aba mono ô na hã.

⁴Tawamhã filisteu norĩ hã te âma sadanharĩ za'ra âne, danhoprubzém na hã:

— E marĩ wa za wanhoprubzé wasiwi sômri ni, wawasété wa'âbâzéb da hã.

Tawamhã ma âma dazada'âbâ za'ra âne sasedoti norĩ hã, marĩ 'manharĩ waihu'u nhipese'wa norĩ me hã:

— Te za asiwi isômri 'wa, imrotô na dahâ 'rowi da'wa're tob'mai'ã si na êtê waipo pré oru na i'manharĩ hã, duré imrotô na 'rure oru na i'manharĩ hã, filisteu norĩ te i'rânho'ômo hâiba za'rata zarina. E marĩ wa. Imrotô na i'rânho'ômo norĩ hâiba zô marĩ ipipa hã watobro wa, asô iwatobro za'ra wa'aba ne hã.

⁵Tahawa, te za isizusi za'ra wa'wa, da'wa're tob'mai'âsi na hã, duré 'rure na hã, wanhipti'ai 're te te iwa'awamnari mono hã. Â norĩ hã te za tâma isômri za'ra wa'wa, Izaraéu nhihudu norĩ te, 'Re ihâimana u'âsi mono wazézéb da hã. Âne wamhã, te za âté sazâ, te te aima irob'manharĩ wasété za'ra wa'aba zé hã, ate za'ra wa'wa ihâiba'ô norĩ ma hã, duré asipti'a za'ra wa'aba ma hã. ⁶E marĩ wa, te aipê'ê tete na aihâimana za'ra wa'wa, Ezitu âma apito pê'ê tete ne hã, duré ezipsiu norĩ pê'ê tete za'ra ne zama. Ma'âpé taha wa, âma aipo're si'âri za'ra wa'aba tô, Ezitu 're, 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, 'Re ihâimana u'âsi mono te te nasi irob'manharizém na hã, apito Fara'o hã Izaraéu nhihudu norĩ ma, te te tâma irowairébé za'ra zéb u, Ezitu hawi wairébé da. ⁷Tahawa, te za duré âne i'manharĩ za'ra wa'wa za: Ma'âpé powawê maparane asiwi mrami aba zahadu wedewara zapore te te i'masari zahuré ô hã, âma 'maiwasisi zahuré aba da, wedewara zapore itém na te te sari zahuré da. Taha parip si te za isiré powawê zapu norĩ hã tiwi isimroi wa'aba mo za, wa'ra u hã. ⁸Tawamhã taha parip si te za oto Uburé Danhib'apito nhimiroti ré wedehâ're hã asiwi i'âri 'wa za, asiwi sêrê aba da, wedewara zapore 'remhã. Tawamhã te za duré isababa oru 'manharĩ na isizusi za'ra wa'aba zéb ré wedehâ're hã asiwi isêrê 'wa za, Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono ma, za asiwi isômri aba da hã aiwasété wa'âbâ za'ra wa'aba zéb da hã. Tawamhã te za asiwi izusi 'wa, si'uihã na sisamro da, te te sima iwê zahuré zéb uwaibaba. ⁹Ma'âpé aipo're pese za'ra wa'aba. Powawê norĩ wedewara zapore hã 'rinho'u Bete-Semesi nhô'ômo te te sari zahuré wamhã, â hã te wasu'u, Izaraéu nhihudu norĩ te, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ipire na te te iwahã za'ra zé. Duré ânei ô wamhã, te te

isari zahuré zé hã, wa za wa norĩ hã waihu'u za'ra ni, ôhõ nhimihâzéb ô na hã, da'wa're na hã, tô sapa'abâ wa'âma iwairébé mono na hã.

¹⁰Tawamhã filisteu norĩ hã ma tô âne hã siwi 'manha, sasedoti norĩ te te tãma iwaihu'u za'ra zéb zarina, marĩ 'manharĩ waihu'u'wa norĩ me. Tahawa, powawê hã te te siwi imrami hã ma tô âma wasisi za'ra, wedewara zapore na. Tawamhã isapure norĩ hã ma tô siwi sé, wa'ra 're. ¹¹Tawamhã ma tô siwi tisê wedewara zapore 'remhã, Uburé Danhib'apito nhimiroti ré wedehã're hã. Tawamhã isiré da hã ma tô duré siwi tisê isababa wedehã're hã oru na 'rure 'manharĩ ré hã, duré da'wa're tob'mai'âsi na romhâibarĩ ré hã. ¹²Tawamhã powawê norĩ hã awa'awi na ma tô wedewara zapore hã sari zahuré, iré za'ra, 'rinho'u Bete-Semesi na isisi u bádâdi hã inomro na. Tawamhã hârâ sina te sa praba zahuré, sipa zahuré âna bádâdi nhiti. Tawamhã imrotô na filisteu norĩ te, i'rânho'ômo norĩ hã ma tô isarina ai'aba'rê, 'rinho'u Bete-Semesi ti'a zada'rê u si.

¹³Tahawa, Bete-Semesi âma 're idahâimana za'ra mono norĩ hã ma tô amnho trigu hã te te tehâri, êtê siwa'aba wa buru âma. Tawamhã taha ré 'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehã're hã te te siwi 'madâ'â wamhã, ma tô 're to za'ra, iwê te. ¹⁴Tawamhã powawê norĩ wedewara zapore te te iré isari zahuré hã ma tô âwisi zahuré, Zozué Bete-Semesi âma 're isâmra mono te te irob'rezéb u hã. Tahawa, tame ma tô 'mazahâri zahuré, êtê tômo wawê 'rata. Tawamhã tame 're idahâimana za'ra mono norĩ hã, ma tô wedewara zapore 'manharizém na wede hã sihâri za'ra. Taha pari, ma tô siwi tipã powawê hã, te te siwi zata da, Uburé Danhib'apito ma. ¹⁵Tahawa, ma tô levita norĩ hã siwi ti'â Uburé Danhib'apito nhimiroti ré wedehã're hã. Duré wedehã're amo zama ma tô siwi ti'â, êtê waipo pré oru na romhâibarĩ 'manharĩ ré hã. Tawamhã ma tô siwi tino, êtê tômo wawê nhisiwi. Duré te te siwi nomri pari, taha bâta na ma tô 'rinho'u Bete-Semesi âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã tinho na tinhoprubzé hã tãma zata pese za'ra, Uburé Danhib'apito ma hã. Tinhimi-zama zata na zama ma duré tãma tinhoprub za'ra. ¹⁶Tawamhã imrotô na filisteu norĩ te, i'rânho'ômo norĩ hã ma tô âne hã uburé marĩ hã 'madâ'â za'ra, Bete-Semesi âma 're ihâimana za'ra mono norĩ te te i'manharĩ za'ra zé hã. Taha pari, ma tô oto ai'aba'rê apã, taha bâta na, Ecrô u hã.

¹⁷Âne ma tô filisteu norĩ hã siwi tisô, Uburé Danhib'apito, tãma 're idanhoprub za'ra mono ne, tiwasédé te te âma siwi iwa'âbâzéb da hã, romhâibarĩ êtê waipo pré oru 'manharĩ na dahã 'rowi da'wa're tob'mai'âsi na hã. Tawamhã danhoprubzé êtê waipo pré oru hã 'ri nho'ômo mono bâ misi si te te siwi isômri za'ra norĩ hã âne; Asidodi, Gaza, Asquerô, Gati, duré Ecrô. ¹⁸Tawamhã ma tô duré siwi tisô imrotô na êtê waipo pré oru na 'rure 'manharĩ zama, 'ri nho'ômo 're filisteu norĩ te, i'rânho'ômo norĩ za'rata zarina. 'Rinho'u hã imrotô na i'wawi wa'ra 'râihã hã duré 'ri wa'ôno hã 'ri nho'ômo mana wawi 're ihâimana za'ra mono hã. Tawamhã Zozué Bete-Semesi âma 're ihâimana mono te te irob're âma ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedehã're hã siwi tihi, êtê tômo wawê nhisiwimhã. Tawamhã ta hã te zahadu 're sa'wari, êtê tômo wawê hã tame rob'manharizém na âma 're idasipo're pu'u za'ra mono zéb da hã.

¹⁹Tawamhã 70 na aibã norĩ Bete-Semesi âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã ma tô 'madâ'â za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehã're 'remhã. Âne wa

ma te Uburé Danhib'apito hã simro, aibã norĩ hã. Taha wa, ma tô ta'ru'ru ni, ahã na te te uprosi wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã.

Wedehâ're hã iwisizé wasu'u, Zearĩ u hã

²⁰Tawamhã aibã norĩ Bete-Semesi âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te sima nharĩ za'ra âne:

— E 'wa hã te za Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono nho'remhã tihâiba, iwasété'ô iwê uptabi nho'remhã. Mare di. Ni'wa hã ihâimana da hã waihu'u ô di. Duré isimiroti ré, wedehâ're hã e momo wa za wasiwi sômri ni, wanhiti za'ra 're ihâimana mono da hã.

²¹Tahawa, ma tô romreme 'wapéi'wa hã satôri za'ra, Zearĩ âma 're idahâimana za'ra mono norĩ ma, te te rowasu'u za'ra da, âne:

— Filisteu norĩ hã ma tô we apã siwi tisô Uburé Danhib'apito te, wedehâ're hã. Tahawa, we ai'aba'rei wa'aba âwa, wedehâ're hã asiwi âri aba da.

7 ¹Tawamhã aibã norĩ, 'rinho'u Zearĩ âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã ma tô ai'aba're, Uburé Danhib'apito nhimiroti ré wedehâ're hã te te siwi âri da. Tawamhã ma tô siwi ti'â. Duré te te siwi âri wamhã, ma tô siwi tihi Abinadabi na aibã nhisi nhorôwa âma êtê'râirã nhisiwi 're isa mono âma. Tawamhã Eliazaha 'ra hã ma tô sada pisutu za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedehâ're hã te te 're i'madâ'â mono da hã.

Samuéu isi'i'rânho'ômozé wasu'u

²Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehâ're hã ma tô 're sa'wari hã, 'rinho'u Zearĩ âmamhã, 20 na âma iwahum na. Tame 're sa'wari hã mono ré hã ma tô Izaraéu nhihudu norĩ hã tâma 're mreme zusi, Uburé Danhib'apito ma hã, te te 're pawaptob za'ra mono da.

³Tawamhã Samuéu te Izaraéu nhihudu norĩ ma nharĩ za'ra âne:

— Uburé Danhib'apito u hã apã aipé'ê 're itême aipizari za'ra wa'aba da, asima wê za'ra wa'aba wamhã, ma'ápé sãmra za'ra wa'aba uburé wasiré'ô norĩ te ihâiba'ô norĩ hã, duré romhâibarĩ na pi'oi podo hã Asitaroti na isisi hã. Ma'ápé duré 're asisômri za'ra wa'aba mono, ôhõ âma si oto 're aiwata za'ra wa'aba mono da, Uburé Danhib'apito âma. Tawamhã te za ô hã asô'reptu za'ra wa'wa, filisteu norĩ nhiptetezé wi hã.

⁴Tawamhã âne te te tâma waihu'u za'ra wa, ma tô Izaraéu nhihudu norĩ hã romhâibarĩ Baau na isisi siwazari tâma ihâimana za'ra hã siwi sãmra. Tawamhã ma tô duré siwi time romhâibarĩ na pi'oi podo hã Uburé Danhib'apito âma si 're wata za'ra mono da oto.

⁵Tawamhã Samuéu hã ma tô tâma 'ru za'ra Izaraéu nhihudu norĩ ma, uburé pese si'rã'ôto da Mispa na 'ri wa'ôto nhisi âma. Tawamhã ma tô duré tâma ropisutu za'ra, tame âma 're mreme za'ra mono da, Uburé Danhib'apito ma hã. ⁶Tawamhã âne ma tô uburé Izaraéu nhihudu norĩ hã si'rã'ôto, Mispa âma. Tahawa, ma tô â hã duré siwi waze. Ta hã ma tô duré siwi sa'wa, Uburé Danhib'apito ma tinhoprubzém na hã. Tawamhã si'upari âna ma tô bâta bâre tihâimana za'ra. Tahawa, te âne tâma siwê'ô za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma:

— Uburé Danhib'apito, wa norĩ hã wa tô wawasédé hã 'manharĩ za'ra ni aiwi.

Tawamhā tame ma tō Samuél hā Izaraél nhihudu norī ma si'rānho'u, Mispa āma. Tame ma tō duré da'āma rowairébé'wa na hā 're hāimana.

⁷Tawamhā Mispa āma Izaraél nhihudu norī isi'rā'ōtōzém na filisteu norī te te waihu'u za'ra wamhā, ma tō imrotō na dama i'rānho'ōmo norī hā wairé, tinhib'a'uwē norī ré te te 'wapé za'ra da hā. Tawamhā āne hā Izaraél nhihudu norī te te waihu'u za'ra wamhā, ma tō tāma tipahi za'ra, iwasu'u za'ra ma hā.

⁸Tahawa, te Samuél ma nharī za'ra āne:

— Wanhīb'apito 'Re ihāimana u'āsi mono ma aimreme hā 're sahāri mono tō, te te wanho'reptu za'ra da, filisteu norī nhiptetezē wi hā.

⁹Tawamhā Samuél ma tō 'maiwī pone'ērebā i'rare hā zahadu tina hā te te irēme'ō hā. Tawamhā ma tō wahuré zata, āma tāma sōprub da, Uburé Danhib'apito ma. Duré taha na āma tāma sōpru pari, ma tō tiwi rowaptē, Izaraél nhihudu norī te te pawaptob za'ra da. Tahawa, ma tō āma sadaā, te te tiwi irowaptērēzém na hā. ¹⁰Tawamhā Samuél, 'Re ihāimana u'āsi mono ma tinhimizama zata na tāma sōprub ré, ma tō filisteu norī hā te te sina rotété, te te 'wapé za'ra da, Izaraél nhihudu norī hā. Tane nherē, ma tō Uburé Danhib'apito hā hā za'ra, tāirārā'ā ne na. Tahawa, ma tō ōne haré niha tihāimana za'ra. Ma tō duré oto siwa'ru rom na sisa're. ¹¹Tawamhā Izaraél nhihudu norī hā ma tō wairé Mispa hawimhā si'aba'rē da, filisteu norī zarina, Bete-Ca na 'ri wa'ōtō nhisi u. Tawamhā duré oto isarina za'ra si'aba'rēi wamhā, ma tō te te simro, bādādi na. ¹²Tawamhā Samuél hā ma tō ti'ā ētē tōmo wawē hā. Tawamhā ma tō tihi, Mispa na 'ri nho'ōmo ro wa'wa, Sē na daza'ru nhisi wa'wa me. Tawamhā te āne tinha:

— Āwap si ma tō Uburé Danhib'apito hā wapawaptob za'ra.

Tahawa, ma tō sisi, Ebeneze^c na. ¹³Āne ma tō filisteu norī āma hā ai'utē za'ra ni. Duré tawamhā Uburé Danhib'apito hā te te tāma sa'rē za'ra ō di, dawi isisisi da hā, Izaraél nhihudu norī nhipti'ai u hā, Samuél 're hāimana mono ré hā. ¹⁴Āne uburé Izaraél nhihudu norī te 'rinho'u filisteu norī te te tiwi iwaibu za'ra norī hā ma tō apā tāma sōmri za'ra, Izaraél nhihudu norī ma. Ecrō na 'ri nho'ōmo nhisi hawī, Gati na 'ri nho'ōmo nhisi u hā ma tō 'ri nho'ōmo mono bā tāma sōmri za'ra apā. Tahawa, ma tō Izaraél nhihudu norī hā uburé apā āma ate za'ra, tinhipti'a za'ra na hā. Tawamhā Izaraél nhihudu norī hā duré amoreu norī me zama ma tō rowē na si siré apā 're hāimana za'ra.

¹⁵Samuél hā tihāimanazéb 'rāsutu u ma tō da'āma rowairébé'wa na hā 're hāimana, Izaraél nhihudu norī ma. ¹⁶Wahup sidāpāsi ma tō 're ne Bétéu u hā, Gilgau u hā, duré Mispa u hā. Ā norī daza'ru āma isō're da te tāma 're ihāiré za'ra mono zéb zarina ma tō te te dama āma 're arowairébé. ¹⁷Taha pari, ma tō apā 're ne, 'rinho'u Rama āma tinhorōwa u hā, duré tameb zama da'āma rowairébé'wa na 're hāimana mono wa, Izaraél nhihudu norī ma. Tawamhā Rama āma ma tō Samuél hā 'manha, Uburé Danhib'apito ma, danhoprubzéb zatazé wedeza 'manharī hā.

Izaraél nhihudu norī, tite da, apito te te siwi iwaptērēzé wasu'u

8 ¹Tawamhā Samuél si'ihī wamhā oto, ma tō ti'ra norī hā pisutu zahuré, Izaraél nhihudu norī ma rowairébé'wa na 're hāimana zahuré mono da.

^c 7.12 Ebeneze hā Ebreu norī mreme na “Ētē nhimpawaptobzém na” te wasu'u.

²I'ra idub'rata nhisi hã âne, Zoéu na, duré ino nhisi hã âne, Abias na. Ta nori hã da'âma rowairébé'wa Beseba na 'ri nho'ômo nhisi âma. ³Tane nherê, i'ra nori hã timama hâimanazém na 're hâimana zahuré mono ô di. Ma tô rob-'uiprazém na si te te sima 're rosa'rata zahuré, taha na si 're hâimana zahuré mono da. Rob'uiprazé pi'uriwi te te dawî 're i'awaibu zahuré mono wa'râmi, ma tô duré te te dama 're rowairébé zahuré. Tahawa, duré i'uwaibaba na te te dama 're arowairébé zahuré mono ô di.

⁴Tahawa, uburé Izaraéu nhihudu nori ma i'rânho'ômo za'ra nori hã ma tô si'rã'ôto. Tawamhã ma tô ai'aba're Rama u, Samuél tême, te te tâma nhari za'ra da. ⁵Itême sihutu wamhã, te âne tâma nhari za'ra:

— A hã ma tô aihâiba prédu pe oto. Duré ai'ra nori hã aihâimanazém na 're hâimana zahuré mono ô di. Tahawa, te za a hã wama i'maipsisutu za'ra, wama isi'apito da hã, te te 're wa'a'madã'â mono da, ti'ai wa'ôto nho'ômo amoi âma apito da te 're iséme mono ne.

⁶Tane nherê, Samuél ma hã wê ô di, te te tiwi iwaptêrê za'ra zé hã. Tahawa, ma tô tâma mre, Uburé Danhib'apito ma. ⁷Tawamhã âne ma tô âma sada'â, tâma imremézém na 'Re ihâimana u'âsi mono hã:

— Te za âma isada'âbã za'ra, Izaraéu nhihudu nori te te aiwi irowaptêrê za'ra na hã. Duré aiwétési te te siwi aiwê'ô ô di. Izama ma tô duré siwi iwê'ô, Tinhib'apito za'ra na hã. ⁸Ezitu hawi wa hã te isani za'ra hawim haré ma tô ône u'â iwi 're sipizari za'ra, aimawi ihâiba'ô nori âma si 're wata za'ra mono da. Tahawa, âhã na hã ma tô duré aima rob'manharî za'ra, ône u'â te te îma 're irob'manharî za'ra mono ne hã. ⁹Tahawa, ma'âpé âma saze za'ra na te te aiwi irowaptêrê za'ra zém na hã. Tane nherê, po're pu'u za'ra na Izaraéu nhihudu nori hã. Duré âma tâma rowasu'u pese za'ra na, za niha apito te te 're i'madã'â za'ra mono zém na hã.

¹⁰Tawamhã Samuél hã ma tô âma tâma rowasu'u za'ra, Izaraéu nhihudu nori ma Uburé Danhib'apito te te tâma iwaihu'uzéb zarina. ¹¹Tawamhã te tâma rowasu'u za'ra âne:

— Âne te za apito hã aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono hã te te 're romhuri za. Ai'ra nori wa'wa hã te za awaibu, dasi'wapéi 'manharî'wa da hã. Te za duré ni'wam nori hã waibu, tite wedewara zapore na dasi'wapézém na isisa'rei mono da hã, ihâiba amo nori awaru na isisa'rei mono da hã, duré wedewara zapore na dasi'wapézém nhowa za isisa'rei mono da hã. ¹²Tawamhã te za awaibu za miu na danhib'ihã'a da hã, duré 50 na danhib'ihã'a da hã. Tawamhã te za duré awaibu, tite buru na te te 're iromhuri za'ra mono da hã, duré tâma 're 'rã za'ra mono wa, te te 're itehâri za'ra mono da hã. Duré umnhî'âsi 'manharî na te te 're irob'ma'wamarî mono da hã te za duré awaibu. ¹³Tawamhã ai'ra sipi'ô nori hã te za apisutu, dasisadazezé 'manharî na te te 're romhuri za'ra mono da apito ma, duré isipi'wa na, duré i'u'êtê 'manharî na. ¹⁴Tawamhã te za duré aiwi waibu za'ra wa'wa, ti'a na rob're iwê nori hã, uva 'ru na rob're iwê nori hã duré olivera wede na rob're iwê nori hã uburé tite romhuri'wa nori ma, te te 're sômri za'ra mono da. ¹⁵Tawamhã ta nori hã amnho 10 na te te itehâri za'ra mono wasi hã tâma 're isimi'wara mono hã duré uva 'ru 'rã nori hã te za te te tâma 're sômri za'ra, misi iwasisi na amnho teihi wasi hã, uva 'ru 'rã hã, tite da'madã'â'wa nori ma hã, duré ihâiba amo tite romhuri'wa nori ma hã. ¹⁶Tawamhã te za duré

awaibu, aima romhuri za'ra wa'aba 'wa norĩ hã, powawē iwē uptabi norĩ hã, duré awaru po'repore iwē uptabi norĩ hã, te te tãma 're iromhuri za'ra mono da hã. ¹⁷Tawamhã te za duré awaibu, asimizama za'ra wa'wa, 10 na simasa wamhã, misi si hã te za te te awaibu. Tawamhã tã a norĩ wa'wa hã te za aipa-wa'ãbã ãna tãma 're iromhuri za'ra wa'aba mo. ¹⁸Tawamhã ãne asib'apito za'ra wa'wa hã marĩ te te aima pisutu za'ra wa'aba wamhã, isimirob'manharizé te, te za a norĩ wa'wa hã 're ai'ru'ru wa'aba mo, apito asiwi ipisutu za'ra wa'aba nhimi'manharizé te. Tane nherē, Uburé Danhib'apito hã te te iwapari da hã mare di za, tãma i'aiwapsari za'ra wa'aba zé hã.

¹⁹Tane nherē, te te ãma saze za'ra ò di Izaraéu nhihudu norĩ hã ãne na Samuél te te ãma ipo're pu'u za'ra zém na hã. Tahawa, ma tã ãne tãma nharĩ za'ra, iwa'rãmi:

— Mare di. Apito si wa tã wasima wē za'ra ni. ²⁰Daza'ru ihãiba amoi ãma wasiré a'uwē ò norĩ te ne hã apito wama 're 'mai'hãimana mono da hã, wa wasima wē za'ra ni, te te 're wa'a'madã'ã mono da, duré dasi'wapéi wa, te te 're wa'anhimroi mono da, te te duré wama 're da'a'wapéi mono da hã.

²¹Tawamhã Samuél ãne na da te tãma inharĩ za'ra zé hã te te wapari pari, ma tã 'Re ihãimana u'ási mono Uburé Danhib'apito ma hã tãma wasu'u uburé.

²²Tahawa, ma ãma sada'ã ãne, 'Re ihãimana u'ási mono hã:

— Tãma 'manharĩ za'ra na tã, Izaraéu nhihudu norĩ te te sima iwē za'ra zéb zarina. Duré tã tãma sãmri za'ra na, apito hã.

Taha pari, ma tã Samuél hã tiwi waptērē za'ra Izaraéu nhihudu norĩ si'aibã norĩ wi, apã si'aba'ré da, tinhorõwa za'ra u hã.

Sau hã Samuél te te isõpētēzé wasu'u

9 ¹Tawamhã aibã Quisi na isisi te 're hãimana, Bēzamihĩ nhihudu hã. Ta hã Abi'éhé 'ra, duré Zeroho nhihudu, duré Becuratihi 'ra nhihudu, duré Api'asihi 'ra 'ra nhihudu. Tawamhã Quisi hã sibro pese di, duré dama pire na 're ihãimana mono. ²Tawamhã taha 'ra aibã iprédupté iwē uptabi, isisi hã Sau. Izaraéu nhihudu norĩ 'remhã taha nhipai u iwē uptabi hã 'mai'hãimana ò di. Duré uburé nhipai u te te sina irowabzu. Tahawa, Izaraéu nhihudu norĩ wa'wa hãimana wamhã, te za sisé watobro danhipai u, 'rãihã wa.

³Tawamhã awaru po'repore sipi'õ, Quisi Sauhu mama te hã ma tã aimani za'ra. Tahawa, te Sauhu ma tinha ãne, imama hã:

— Ī'ra, ma'ápé ãma asiré saprõni, wama romhuri'wa hã, taha me sô airĩti aba mono da, awaru po'repore sipi'õ isimani za'ra zõ.

⁴Tawamhã ãne imama te te tãma waihu'u wa, ma tã oto tineb zahuré Sau norĩ hã uburé te te sô rowaimrami zahuré mono da, Efrai nhihudu norĩ nhipti'a na ètē 'ratamhã, duré Sarisa na romnhisi ãma ti'a na. Tane nherē, te te anhopētē zahuré ò di, awaru po'repore sipi'õ hã. Tahawa, ma tã sô rĩti zahuré, Sa'arĩhĩ na romnhisi ãma. Tane nherē, tamemhã duré robaba di. Tawamhã Bēzamihĩ nhihudu norĩ nhipti'a na ma tã duré sô rĩti zahuré. Tane nherē, tamemhã te te duré anhopētē zahuré ò di, taré ma ro ãma wazere zahuré. ⁵Tawamhã Zupĩ na romnhisi ti'ai u oto zasi wamhã, ma tã Sau hã tãma tinha, tite zahuré romhuri'wai ma hã ãne:

— Oto wane na apã 'ri u. Īmama hã hâtã'ã dai ò di awaru po'repore sipi'õ norĩ ãma hã. Wa'ãma si te za hâtãrã, apã wasimasisi su'u ò wa.

⁶Tawamhã romhuri'wa ma tô âma tâma wa'rã âne:

— A'âza pé. ã hã 'ri nho'ômo âma hã te aibã hã 're sãmra, 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're imorĩ hã. Ta hã dama iwazéb za'êne, uburé marĩ na te te 're inharĩ mono zéb zarina, marĩ hã 're hâimana mono wa. Tahawa, oto itême wane na, wa te tâma wasu'u da. Tawamhã âtê ta hã te za wama wasu'u za awaru po'repore sipi'ô norĩ za wa te isôpêtêzéb da hã.

⁷Tawamhã te Sau sadanha âne:

— Tawamhã bétê itême wane wamhã, e marĩ, wa za tâma âri ni za tawamhã. Wasa hã tâibã wanhimiro'wapézéb 'remhã. Marĩ ô di, wa te tâma isômri da hã. E marĩ wa za tâma sômri ni.

⁸Tawamhã romhuri'wa hã ma tô âma tâma wa'rã âne:

— Îte iré hã surure na êtê waipo prã prata hã za te tâma sômri wa, te te wama iwasu'uzéb da hã, awaru po'repore isimasabzé hã.

⁹⁻¹¹Tawamhã Sau ma âma sada'â âne:

— Wê di tô, iwaihu hã. Tane wamhã, oto wane na pé.

Tahawa, ma tô oto tineb zahuré, aibã 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're imorĩ 're ihâimana mono zéb u hã. Tawamhã oto 'ri nho'ômo tême sô'a na neb zahuré ré, ma tô ni'wam norĩ azarudu hã sôpêtê za'ra bâdâdi wa, â te te amrami za'ra da, isi'aba'rê hã. Tawamhã Sau norĩ hã ma tô sadanharĩ za'ra âne:

— E aibã hã te 'ri nho'ômo âma 're sãmra, sôtô 'rowim ne marĩ 'madâ-â'wa hã.

(Durêihã ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te sadanharĩ da, te te sima wê wamhã, te za tinha âne, tisiré ma hã: “Oto wane na, sôtô 'rowim ne marĩ 'madâ'âwai u, wa te wasima rowasu'u za'ra da.” E marĩ wa, ma tô âne hã te te sima 're 'manharĩ za'ra. Durêihã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ hã sôtô 'rowim ne marĩ 'madâ'âwa na da te 're sisi za'ra mono wa.)

¹²Tawamhã azarutu norĩ hã ma tô âma sada'âbã za'ra âne:

— Îhe. Âme te nhamra. Ôhóta te oto mo aiwana wa'aba. Tahawa, ma'âpé ai'aba'rê na âma itême ane wa'aba. Ta hã ma tô we 'ri nho'ômo u hã âzé, â bâtâ na danhimizama zata na 'Re ihâimana u'âsi mono ma, za da te tâma sômri za'ra wa, danhoprubzé hã, wedezane nhisiwimhã êtê âma 're isa mono nhisiwimhã. ¹³Tawamhã 'ri nho'ômo u azasi aba wi, te za isôpêtê 'wa, sa da, sô'a na zahadu morĩ ô ré, êtê nhisi u hã. Durê zahadu datême wisi ô ré, dasa na da te sãna'rata za'ra ô di. E tihai wa. Imorĩ'rata na za a'â danhimizama zata na 'Re ihâimana u'âsi mono ma, mreme wa. Taha parip si te za tisaihu, sô idahâsi norĩ hã. Tahawa, sa'êtê anep su'u aba, sôpêtê aba hã.

¹⁴Tawamhã te oto tineb zahuré, 'ri nho'ômo u. Tawamhã oto zasi zahuré wi, ma tô Samuél 'madâ'â zahuré, sô'a na morĩ ré, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zéb u.

¹⁵Sau iwisizé bâtâ wana ré, ma tô Samuél ma hã waihu'u, Uburé Danhib-'apito hã âne:

¹⁶— Awêmhã tô âne bâtâ na wa za we aibã hã atême satô, Bêzamihi nhihudu hã. Tawamhã a hã te za i'râti za ãnhib'a'uwê Izaraéu nhihudu norĩ te, i'rânho'ômo da hã. Durê ta hã te za Izaraéu nhihudu norĩ hã anho'reptu, filisteu norĩ nhiptetezé wi hã. E marĩ wa. Wa hã wa tô te 're 'madâ'â, ãnhib'a-'uwê te te 're irobzépata za'ra mono zé hã. Durê wa tô te 're wapari za'ra, te 're pawaptob za'ra mono da, te te îwi 're irowaptêrê za'ra mono zé hã.

¹⁷Tawamhã Samuél, Sau te te 'madâ'a wamhã, ma tô Uburé Danhib'apito hã tãma tinha âne:

— Ô hã aibã na wa aima tinha. Ô hã te za ãnhib'a'uwẽ norĩ ma si'ĩ'rãnh'o'u.

¹⁸Tawamhã Sau ma tô oto sôpêtê Samuél hã, 'ridawa za'êtê 'rata. Tawamhã te sadanha âne:

— Îzawi na hã ãma wasu'u na. E mame te aibã hã nhamra, sôtô 'rowim ne marĩ 'madâ'a'wa hã.

¹⁹Tawamhã Samuél ma asa âma sada'â âne:

— Wa hã ãnhotô 'rowim ne marĩ 'madâ'a'wa. Mo oto ãnhowa ane wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zéb u. Âhã na a norĩ wa'wa hã te za ãme asai wa'wa, ã mara na hã. Duré awẽ mararé si wa za âma asa-da'âbã 'wa, uburé îzadanhari aba mono zém na hã. Taha parip si te za apã ane wa'wa. ²⁰Aihâtã'â aba tô awaru po'repore sipi'ô isimani za'ra âmamhã, si'ubdatô bâdã âma ineb za'ra na hã. E marĩ wa. Ma tô sôpêtê za'ra ni. Tazahã e 'wa hã ma tô bétê Izaraéu nhihudu norĩ hã sima wẽ za'ra. A hã ma tô sima aiwẽ za'ra. Duré aimama hawi a'uwẽ norĩ zama te tô sima aiwẽ zahi za'ra.

²¹Tawamhã Sau ma tô âma tãma wa'rã âne:

— Wa hã Bêzamihi nhihudu. Bêzamihi nhihudu norĩ nhipti'a hã, uburé Izaraéu nhihudu norĩ nhipti'ai ma surure di. Duré tô ãmama norĩ hã tisiré Bêzamihi nhihudu norĩ ma iwapure. Tawamhã e marĩ da, te âne na hã âma ãma inha.

²²Tawamhã âne na tãma siwasu'u wa, te oto Samuél hã saprôni zahuré Sau norĩ hã, tite romhuri'wai me, 're idasaihuri mono zéb u. Tawamhã ma tô tãma nhari zahuré simasasi da, dasimasisizé ipire âmamhã, dame sa zahuré da, 30 na dahãiba na sô idahãsi norĩ siré. ²³Tawamhã Samuél te tãma tinha oto âne, api'wai ma hã:

— We âri romnhi wa'õno hã, te aré aima isôMRI hã, ãza hiri da.

²⁴Tawamhã api'wa iza nhi romnhi iwẽ uptabi hã ma tô ti'ã. Te te âri wamhã, ma tô tihi, Sauhu nho're.

Tawamhã Samuél te tãma tinha âne:

— Âhãta romnhi, da te asô ihiri. 'Rêne, 'rêne da, da te asô ihiri wa, dazô ãhãrãzé bâtã 're wa.

Âne ma tô tawamhã Sau hã tisa, Samuél siré hã. ²⁵Tawamhã sa zahuré pari, ma tô oto tineb zahuré apã, êtê nhisi âma 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zém hawimhã, 'ri nho'õmo u. Tawamhã Samuél ma tô tãma waptã, Sauhu ma, 'ri nhisi hãbã hãimo âma. ²⁶Tawamhã ma tô tame oto nhono.

Samuél, Sau hã te te i'rãti'izé wasu'u

Tawamhã Samuél awẽ u ma tô sai'u, 'ri nhisi hãpã u. Te 'mahã, âne Sau hã:

— Ai'utu, aimorĩ hã. Wa hã wa za a'ã asiré mo, suru na.

Tahawa, ma tô oto Sau hã udu. Tawamhã ma tô Samuél siré watobro, 'ri nhĩriti u hã. ²⁷Tawamhã 'ri nho'õmo hawi 're idawairébé mono zéb u oto simasasi wamhã, ma tô Samuél hã tãma tinha âne, Sauhu ma:

— Ma'ápé tãma rob'ru na, aima romhuri'wai ma, asôwa morĩ da. Tawamhã a hã te za âne a'ã aihãiba za isa'u.

Tawamhã tãma iromhuri'wa hã ma tô isôwamhã mo. Oto morĩ za'usi, te Samuél, Sauhu ma tinha âne:

— Wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono mreme, te aima iwasu'u da hã te îma tihâiba.

Sau si'apito da, da te i'râti'izé wasu'u

10 ¹Tawamhã Samuéu ma tô siré ti'â, simhi azeitona wa'u tob ré hã. Tawamhã iwa'u to hã ma tô sa'wa, Sauhu 'rã nhisiwi. Taha pari, ma tô tobrata hârâ na sawi. Tawamhã te âne tâma tinha:

— Uburé Danhib'apito ma tô ai'râti'i, asi'îrânho'ômo da, isib'a'uwê Izaraéu nhihudu norĩ ma. Duré taha wa, a hã te za 're i'a'madâ'â mo, Izaraéu nhihudu norĩ hã. Te za duré 're i'anho'reptui mo, asitob'ru norĩ wi hã. Âne te za 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'aipisutu na hã da te 're waihu'u za'ra, asi'îrânho'ômozém na hã isib'a'uwê norĩ ma. ²Â bâta na â hawi aimorĩ wamhã, te za maparane aibã norĩ hã isôpêtê zahuré, Raqueu 'ru 'rata, Bêzamihi nhihudu norĩ nhipti'a zadaré, Ze'uza na romnhisi âma. Tawamhã ta norĩ si te za aima wasu'u zahuré, awaru po'repore sipi'ô norĩ isimani za'ra, da te isôpêtê za'ra zém na hã. Tawamhã te za duré aima wasu'u zahuré, aimama hã awaru po'repore âma oto ihâtâ'â'ôzém na hã duré ai'âma si oto ihâtâ'âzém na hã. Tahawa, te za duré aima wasu'u zahuré, aimama te te âne inharĩ na hã: “E marĩ wa za 'manha, î'ra te isôpêtêzéb da hã.”

³— Tawamhã te za aimo, aiwisi da, wede iwazéb zahi, 're isa mono u Tabo na romnhisi âma. Tawamhã tame te za si'ubdatô aibã norĩ hã isôpêtê za'ra, Bétéu na 'ri nho'ômo nhisi u isi'aba'rê hã, tame danhimizama zata na sôprub za'ra da, 'Re ihâimana u'âsi mono ma. Tawamhã aibã imorĩ'rada hã te za tidu si'ubdatô pone'ërebâ zéré uzé hã. Duré aibã isâna'remhã te za tidu i'u'ëtê wapu hã. Duré aibã si'ubdatô âma hã abazei hã 'manharĩ na ub'rê hã te za ti'â, uva 'râi wa'u isé ré i'masi hã. ⁴Tawamhã ta norĩ hã te za siwi asawi. Te za duré i'u'ëtê wapu hã maparane aima wê za'ra. Tawamhã a hã wê'ô ô di za, isibzari za'ra hã. ⁵Tawamhã taha parimhã te za aimo, 'rinho'u Gibe na isisi âma, 'Re ihâimana u'âsi mono te, êtê'râihâ u, filisteu norĩ te te sima i'ri nhoré za'ra zéb u. Tawamhã 'ri nho'ômo u 're idanhisisi mono zéb âma te za 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ hã isôpêtê za'ra, êtê nhisi wedezane 'manharĩ danhoprubzém hawi isi'aba'rê hã. Ta norĩ hã rowamremézé harpa na isisi hã te te ta'a za'ra mono sina te za isôpêtê za'ra, ropta'azé hã, ub'râtâ hi ne na danhimnhihârâzé hã, duré isôrôta'are hã. Tawamhã â norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na te te dama rowasu'u za'ra ré te za isôpêtê za'ra. ⁶Tawamhã Uburé Danhib'apito pê'ëzani hã te za aiwa âzé. Tawamhã a zama te za oto isiré aihâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa ne. Taré oto a hã aimawi uptabi za. ⁷Tawamhã âne hã marĩ aima hâimana wamhã, uburé marĩ hã i'uwaibaba si 're a'manharĩ mono za. E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã za aime 're hâimana mono wa. ⁸Ma'âpé aimorĩ înhowa Gilgau na romnhisi u. Tawamhã tamep si wa za duré wa hã asôpêtê, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, înhoprubzéb da danhimizama hã te zata pese da, âma imorĩ wamhã. Wa za duré tâma âma înhopru, danhoprubzém na âma idapê'ê to za'ëtê na hã. Tahawa, a'â îzô asimipari za, ⁷bâtâ 'remhã wa hã âma îwisizéb u, duré te aima waihu'u da, za marĩ i'manharizéb da hã.

⁹Tawamhã Samuéu hawi sipi'rai wi morĩ da oto, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã âma tiwi saprĩ, ipê'ê rem na hã. Tahawa, taha bâta na Samuéu hã te

te tãma iwaihu'u mono zéb zarina, ma tô marĩ hã âma tihãiba, Sauhu âma hã. ¹⁰Tawamhã Sau norĩ hã tite romhuri'wai me, Gibea na 'ri wa'õtô nhisi u oto simasisi zahuré wamhã, ma tô sôpêtê za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ hã. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã ma tô iwab âzé, Sauhu wamhã. Tahawa, ma tô oto isiré tihâimana za'ra.

¹¹Tawamhã iwaihu'u'wa norĩ te te siwi 'madââ wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ siré te te iromhurizém na hã ma tô âma sisanharĩ za'ra âne:

— E marĩ wamhã te dame tihãiba, Quisihi 'ra hã. E Sau zama ma tô aipi'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa na romhuri'wai u hã.

¹²Tawamhã aibã tame 're ihâimana mono hã ma tô âma dazadanha âne:

— Isiré norĩ hã bété. E imama norĩ hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa na hã 're hâimana za'ra.

Âne zarina te oto da te dasima 're nharĩ za'ra: “E Sauhu zama ma tô aipi'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa na romhuri'wai u hã.”

¹³Tawamhã Sau, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te romhuri pari, ma tô oto mo êtê'rãihã âma wedeza ne na 'Re ihâimana u'âsi mono ma 're idanhoprub za'ra mono zéb u. ¹⁴Tawamhã Sau mama amo hã te sadanharĩ zahuré âne, tãma iromhuri'wai me:

— E momo te ane wa'wa.

Tawamhã Sau te tãma siwasu'u âne, timama amoi ma:

— Awaru po'repore isimani za'ra zô wa 're warĩtĩ! Duré taha wa, niha wa te sôpêtê za'ra ô wa, wa tô Samuél u hã wanem ni, wa te sô sadanharĩ da.

¹⁵Tawamhã imama amo te âma sadanha âne:

— E niha tawamhã ma aima waihu'u 'wa, Samuél hã.

¹⁶— Ma tô wama wasu'u âne: Ma tô u siwi sôpêtê, awaru po'repore norĩ hã. — Âne Sau te tãma rowasu'u, timama amoi ma hã. Tane nherê, uburé hã te te tãma rowasu'u ô di, Samuél te te tãma inharizém na hã za isi'apitozém na Izaraél nhihudu norĩ ma.

Sau hã isi'apitozé wasu'u, Izaraél nhihudu norĩ ma

¹⁷Tawamhã Samuél ma tô uburé sô tihârâ za'ra, Izaraél nhihudu norĩ zô, Mispã âma si'rã'õtô da. ¹⁸Tahawa, te dama tinha âne:

— Uburé Danhib'apito Izaraél nhihudu norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono hã te wama nharĩ za'ra âne: “Wa hã wa tô Ezitu hawimhã asani za'ra wa'wa, te asô'reptu za'ra wa'aba da, ezipsiu norĩ wi, duré uburé da te aima 're irob'manharĩ wasété za'ra mono wib zama. ¹⁹Wa hã asib'apito za'ra wa'wa. Îwétési wa marĩ wi hã te 're asô'reptu za'ra wa'wa, duré ropire hawimhã. Tane nherê, âhã na hã ma tô asiwi îwê'ô wa'wa. Duré ma tô asiwi iwaptêrê 'wa, apito hã te aima 'maipisutu za'ra wa'aba da hã. Wê di tô. Tahawa, ma'âpé asi'rã'õtô aba înhore, aihirata norĩ nhihudu mono bâ duré aimama norĩ zarina ai'upsâtã aba mono bâ.”

²⁰Tawamhã Samuél hã ma tô uburé Izaraél nhihudu norĩ zô hã hã, 'rãwi itême sihutu da, isihudu mono bâ. Tawamhã datozé dawaihu'uzéb da, te te siwi mei wamhã, ma tô watobro Bêzamihi nhihudu norĩ wamri hã. ²¹Tahawa, ma tô Samuél hã tãma 'ru za'ra Bêzamihi nhihudu norĩ remhã damama norĩ 'ra mono bâ, danhowa te te sina rotété za'ra da, itêmemhã. Tawamhã Matrihi 'ra

norĩ wamri hã ma tô duré watobro. Tawamhã Matrihi 'ra norĩ si'aibã norĩ hã ma tô duré sina rotété za'ra, isãna'remhã. Tawamhã Sauhu nhisi hã ma tô watobro, Quisihi 'ra hã. Tawamhã ma tô oto sô 're rĩtĩ za'ra, Sauhu zô. Tane nherê, te te siwi sôpêtê ô di. ²²Tahawa, te Samuél Uburé Danhib'apito hã duré sadanha âne:

— E zahadu duré daré hã.

Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono ma âma sada'â âne:

— Ihe, zahadu daré hã. Ma aima'u dawi, danhimarĩ wazari.

²³Tawamhã te oto sô sisa're. Tahawa, te oto siwi saprô apâ, Sau hã. Ta hã aibã uburé danhipai u te te sina irowabzu. Tahawa, ma tô isisé hã watobro, Izaraéu nhihudu norĩ wa'wa sa wamhã.

²⁴Tawamhã te Samuél dama tinha âne:

— Âhãta te za aibã hã, Uburé Danhib'apito te te ipisudu hã! Ni'wa hã isine ihâimana ô, wa'reb za'ra hã.

Âne wa, te uburé Izaraéu nhihudu norĩ hã nharĩ za'ra:

— Wanhib'apito a'â wama 're hâimana u'âsi za'ra mono!

²⁵Tawamhã Samuél hã ma tô oto âma tâma rowasu'u za'ra, uburé Izaraéu nhihudu norĩ ma hã, apito nhimi'madâ'âzém na hã. Tawamhã ma tô duré âma rob'ui'ére ibaihã na, Uburé Danhib'apito nho'a 'ri 're te te siwi ihiri da hã. Taha pari, Samuél hã ma tô oto apâ dazatôri za'ra, 'ri tēmēmhã. ²⁶Tahawa, Sauhu zama ma tô tinhorôwa u apâ mo, Gibeá u. Tawamhã ma tô ime ai'a-ba're ni'wam norĩ aibã ipê'ê nhiptete norĩ hã, ipê'ê 're, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipawaptobzé te te sina iwaihu'u za'ra norĩ hã. ²⁷Tane nherê, te ni'wam norĩ hã 're ihâimana wasété za'ra mono hã nharĩ za'ra âne:

— E niha te za ô hã aibã hã merê wa'anho'reptu.

Tawamhã ta norĩ hã ma tô siwi wê'ô pese, Sau hã. Tahawa, tinhoprub za'ra zé hã te te tâma sômri za'ra ô di. Tane nherê, Sau hã te ari'wi tihâiba, te te nharĩ ô pese na.

Sau hã amonita norĩ âma te te i'ai'utézé wasu'u

11 ¹Tawamhã misi a'amo si'utôri pari, amonita norĩ nhib'apito Na'asi na isisi hã ma tô tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã te te simro, 'ri-nho'u Zabesi na isisi âma 're idahâimana za'ra mono norĩ zô, te te 'wapé za'ra da, Giliadi na romnhisi ti'ai 'remhã. Tawamhã apito Na'asihi te dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã ma tô siwi uiri, 'rinho'u hã. Tahawa, te Zabesi 're aibã norĩ 're ihâimana za'ra mono norĩ hã tâma nharĩ za'ra âne, Na'asihi ma hã:

— Ma'âpé asimiropisudu hã wama 'manharĩ za'ra na. Tawamhã wa norĩ hã wa za âma asaze za'ra ni, wanhib'ihã'a na wama 're i'aihâimana za'ra mono zém na hã za.

²Tawamhã apito Na'asi ma tô âma sada'âbã za'ra âne:

— Wa za tô aima 'manharĩ za'ra wa'wa ãnhimiropisudu hã âne: Aihâiba mono bâ wa'aba wa za atômo nhimire niwĩp si atopu'u za'ra wa'wa. Tawamhã âne wamhã, wa hã wa za uburé Izaraéu nhihudu norĩ hã âma sisém nomri za'ra za, ãnhimi'manharizém na hã.

³Tawamhã 'rinho'u Zabesi âma dama i'rânho'ômo norĩ hã te asa tâma nharĩ za'ra âne:

— A'â wama sômri za'ra na, 7 na bâdã hã uburé Izaraéu nhihudu norĩ nhip-ti'ai mono bâ, wa te a'â âma ropéi mono da, romreme na hã. Duré tane nherê,

ni'wa hã wei mori õ wamhã, te te wapawaptob za'ra da hã, ahã wap si, wa za tô aima wasisômri za'ra ni.

⁴Tawamhã dama romreme 'wapéi'wa nori te te isatõri za'ra hã ma tô oto aihutu Gibeá ãma, Sau 're ihâimana mono zéb u hã. Tame te te dama rowasu'u za'ra wamhã oto, ma tô aiwa'õ za'ra ni, dawawa 'râihã na hã. ⁵Tawamhã taha bâtã 're, ma tô Sau hã we te te ubumro powawê hã a'ubuni hawi. Tahawa, te awa'awi anha âne:

— E marĩ ma tô watobro. E marĩ wa, te duré uburé ta'ru'ru ni.

Tawamhã ma tô tâma rowasu'u za'ra, Zabesi 'ri nho'õmo nhisi hawi aibã nori isi'aba'rê te te tâma irowasu'u za'ra zém na hã. ⁶Tawamhã Sau âne hã te te wapari wamhã, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani hã iwab âzé. Tahawa, ma tô oto ab'ruĩ pese. ⁷Tahawa, ma tô maparane powawê iba'u hã timra, te te pãri da. Te te pãri wamhã, ma tô te te wa'õtõ. Tawamhã iwa'õno hã ma tô tâma sômri za'ra, romreme 'wapéi'wa nori ma hã ta nori hã te te 'wasari da, uburé Izaraéu nhihudu nori nhipti'ai mono bâ ma da. Tahawa, te âne dama sadawa wasu'u za'ra:

— Ni'wa hã Sauhu siré duré Samuél siré dasi'wapéi u mori õ wamhã, te za tâma rob'manharĩ za'ra, ã hã powawê iba'õmo nori ma, te te irob'manharĩ zahuré ne.

Tawamhã uburé Izaraéu nhihudu nori hã ma tô tipahi pese za'ra, Uburé Danhib'apito hã niha za te te tâma rob'manharĩ za'ra õ'umnhasite. Tahawa, uburé ma tô Sauhu tēmēmhã ai'aba'rê, misi tinhimirosa'rata ré, isiré si oto 're nomro mono da. ⁸Tawamhã uburé ma tô Sau hã te te 'rã'õtõ, 'rinho'u Bezequi ãma hã. 300 miu na aibã Izaraéu nhihudu nori ihâiba za'ra na hã, duré 30 miu na Zudaha nhihudu nori ihâiba za'ra na hã. ⁹Tawamhã ta nori hã te Zabesi hawi romreme 'wapéi'wa nori ma hã nharĩ za'ra âne:

— Ma'ápé rowasu'u za'ra wa'aba, tame asiré nori aba ma, awēmhã abzuma wana ré, za wa te i'asõ'reptu za'ra wa'aba na hã.

Tawamhã âne hã romreme Zabesi ãma 're ihâimana za'ra mono nori te te wapari za'ra wamhã, ma tô 're to za'ra, rowê te. ¹⁰Tawamhã Zabesi ãma aibã nori 're ihâimana za'ra mono nori hã te duré âne tâma nharĩ za'ra, amonita nori ma:

— Awēmhã wa za tô aima wasisômri za'ra wa'aba ni, marĩ hã asima iwê na wa'ãma 'manharĩ za'ra wa'aba da.

¹¹Tawamhã awê bâtã na ma tô Sau hã tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori si'ubdatõ iwa'õtõ na hã upsâtã za'ra. Tawamhã awê wi, ma tô amonita nori te te sima i'ri nhoré za'ra zéb u asisi, te te 'wapé za'ra da hã. Tahawa, ma tô abzuma u hã uprosi, tinhitob'ru nori hã. Duré tiwi isimani za'ra nori hã ma tô siwi sipé misisi robzawi te.

¹²Tawamhã Izaraéu nhihudu nori hã te Samuél ma nharĩ za'ra âne:

— E mahãta aibã nori, Sau wama si'apito za'ra tô da, te te inharĩ za'ra hã. We simroi aba mono ãwa, wa te wasiwi simro da.

¹³Tane nherê, Sau hã te tâma nharĩ za'ra âne:

— Ni'wa hã idãã da hã mare di, ã bâtã na hã. E marĩ wa. Uburé Danhib'apito hã ma tô wa te da'ãma i'ai'utézé hã wama sômri za'ra, Izaraéu nhihudu nori ma hã.

¹⁴Tawamhã Samuél te duré dama tinha âne:

— Oto uburé wasi'aba'reí wa'aba Gilgau na romnhisi u. Tawamhã tamep si wa za Sau hã wa te wasiwi ipisutu na âma sahu za'ra ni, wanhîb'apito za'ra da hã.

¹⁵Tahawa, ma tô oto ai'aba're uburé Gilgau u hã. Tame ma tô ro iwazéb zahi âmamhã Sau hã siwi pisutu, tinhîb'apito za'ra da hã. Tawamhã ma tô duré tinhoprubzém na hã tinhoprub za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhop-rubzé âma irowê za'etê na hã. Tahawa, Sau norî hã Izaraéu nhihudu norî me ma tô rowê te 're to za'ra, âne na iromhâimanazém na hã.

Samuéu sisa'u timreme te te i'manharizé wasu'u

12 ¹Tawamhã Samuéu te Izaraéu nhihudu norî ma nharî za'ra âne:

— Wa hã wa tô uburé âma aima uwaimrami za'ra wa'wa, îwi iwap-têrê za'ra wa'aba zéb uwaibaba. Tahawa, wa tô aima sômri za'ra wa'wa apito hã, te te 're i'ai'madââ za'ra wa'aba mono da hã. ²Tahawa, te oto asib'apito za'ra wa'aba na 're hâimana, te te 're i'ai'madââ za'ra wa'aba mono da hã. Tazahã, wa hã wa tô oto îhâiba prédu. Wa tô înhî'a. Duré î'ra norî hã te aime 're hâimana za'ra wa'wa, âmemhã. Duré wa hã îhâiba té hawim haré wa tô aima za'ra wa'aba i'rânho'ômo na 're ihâimana, zahadu âhã bâtâ u hã. ³Âhâta wa hã wa îhâiba. Marî na te upai wamhã, ma'âpê îwasédê hã asiwi î'âma hiri aba âhã na awa'awi na Uburé Danhib'apito nho'a, duré apito da, te te ipisutu nho'a. E niwamhã wa tô powawê hã dawî 'mai'â, niha wamhã, awaru po'repore hã. E niwamhã wa tô duré dama sadawa hapepe. E niwamhã wa tô dazada 're ihâimana. E niwamhã wa tô duré rob'uiprazé hã te 're awaibu pi'uriwi, iwa'râmi te dama 're i'arowairébê mono wê da hã. Âne hã pé wa hã te 'manharî wamhã, wa za apâ sômri za'ra, itede'wa norî ma hã.

⁴Tawamhã Izaraéu nhihudu norî hã ma tô âma sada'âbâ za'ra âne:

— A hã wama 're aihâimana za'ra mono ô di, aihâimana nhipepe na hã. Duré wazada 're aihâimana za'ra mono ô di. Duré ni'wai wi asimisaihuri sina marî hã âri ô di.

⁵Tawamhã Samuéu te duré tâma nharî za'ra âne:

— Uburé Danhib'apito hã duré apito da, te te ipisudu ma tô âne hã îwasu'u wê hã wapari zahuré asô'a za'ra wa'aba, marî na îwasédê hã asiwi î'âma ihiri aba ô na hã. Taha na ma tô îwaihu'u zahuré.

Tahawa, ma te âma sada'âbâ za'ra âne:

— Tahata tô. Uburé Danhib'apito hã ma tô aiwasu'u wê hã wapa âhã na hã.

⁶Tawamhã Samuéu te zahadu tâma nharî za'ra âne:

— Wanhîb'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô pisutu zahuré Mozési norî hã, Arâhã me, aihî'rata norî Ezitu hawî te te da'awazere zahuré wa, te te idanhimro zahuré mono da hã. ⁷Aihâimana za'ra wa'aba a'â âme. Wanhîb'apito 'Re ihâimana u'âsi mono nho're, wa za âma aipo're pu'u za'ra wa'wa, uburé marî te te aima 're i'ab'manharî za'ra wa'aba mono zém na te te i'asô'reptu za'ra wa'aba na hã, duré aihî'rata norî te te isô'reptu za'ra zém na zama. ⁸Zaco nimahâna ti'ra norî ré Ezitu u morî wamhã, ma tô ezipsiu norî hã siwi sé pawa'âbâ âna te te tâma 're romhuri za'ra mono da. Tawamhã â norî aihî'rata za'ra wa'wa hã ma tô Wanhîb'apito 'Re ihâimana u'âsi mono wi te te 're rowaptêrê za'ra, te te 're pawaptob za'ra mono da. Tahawa, ma tô Mozési norî hã satôri zahuré, Arâhã me, ta norî hã te te sani za'ra da Ezitu hawî, â hã ti'ai 're oto 're hâimana za'ra

mono da. ⁹Tane nherê, ma tô aihî'rata norî wa'wa hã po're ha'âri za'ra Wanhib-'apito 'Re ihâimana u'âsi mono âma hã. Tahawa, ma tô Sisera 'rinho'u Hazo na isisi âma dasi'wapéi 'manharî 'madâ'â'wai ma hâiba nhomri za'ra, filisteu norî ma hã, duré Moabi âma apito ma hã, te te 'wapé za'ra wa, te te duré âma ai'uté za'ra da. ¹⁰Tahawa, ma tô nasi tiwi rowaptêrê za'ra âne te te pawaptob za'ra da, Wanhib-'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hã: "Re ihâimana u'âsi mono, wa norî hã wa tô wawasété za'ra ni. Duré wa tô rême za'ra ni, ai'âma 're iwawata za'ra mono zé hã, romhâibari Baau na si âma 're wawata za'ra mono da oto, 'ri nho'ômo mono bâ. Duré Asitaroti na romhâibari nhisi na zama 're wawata za'ra mono da, wa tô ai'âma 're iwawata za'ra mono zé hã wasiwi rême ni. Tane nherê, âhã na wanho'reptu za'ra na wanhitob'ru za'ra wi, ai'âma si 're wawata za'ra mono da oto apâ." ¹¹Tahawa, ma tô Wanhib-'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hã satôri za'ra Gidiâ norî hã, Baraque hã, Zéfite hã, duré wa hã Samuéu, wa te i'asô'reptu za'ra wa'aba da hã, asitob'ru norî wi. Âne wa, ma tô a norî wa'wa hã oto romnhimimnhasi âna 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ¹²Tane nherê, amonita norî te apito Na'asi hã te te ai'wapé za'ra wa'aba da, we imorî na asiwi 'madâ'â aba wamhã, ma tô a norî wa'wa hã asiwi iwê'ô za'ra wa'wa, Wanhib-'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hã apito na wama 're ihâimana za'ra mono hã aré. Tahawa, ma tô âne duré îma inharî za'ra wa'wa: "Wa wasima wê za'ra ni, aimawi wama isi'apito za'ra da hã."

¹³— Tahawa, âhãta apito asiwi ipisutu za'ra wa'wa hã. Ma tô asiwi iwaptêrê za'ra wa'wa. Tahawa, Wanhib-'apito 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô â hã apito aima sômri za'ra wa'wa. ¹⁴Tawamhã Wanhib-'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hã asiwi 're wazéb za'ra wa'aba mono wamhã, te za rowê na si 're aihâimana za'ra wa'aba mo, âma 're aiwata za'ra wa'aba mono wamhã, 're wapari pese za'ra wa'aba mono wamhã, imreme na si 're anomro aba mono wamhã, duré asib'apito siré a norî wa'wa âma 're anomro aba mono wamhã. ¹⁵Tane nherê, Wanhib-'apito mreme 're wapari za'ra wa'aba mono ô wamhã, duré isimiroti hã asiwi 're wê'ô za'ra wa'aba mono wamhã, ô hã te za asada 're hâimana za'ra wa'wa, asib'apito za'ra wa'aba da zama. ¹⁶Ma'âpé a'â âme aihâimana za'ra wa'aba i'aihâimana za'ra wa'aba zéb âma, za marî Wanhib-'apito iwê te te i'manharizé hã 'madâ'â za'ra wa'aba da. ¹⁷Âhã na hã wahum na wa wahâimana za'ra ni. E amnho trigu hã da te tehâri mono ô di za bété, âhã na hã. Tahawa, wa za mre, Wanhib-'apito ma tâirârâ'â ma, we te te rob'ru da, duré tâi ma. Tawamhã âne hã a norî wa'wa hã 'madâ'â za'ra wa'aba wamhã, te za iwaihu'u za'ra wa'wa, aiwasédé sa'êtê na 'Re ihâimana u'âsi mono wi i'manharî za'ra wa'aba zém na hã, asima iwê za'ra wa'aba zarina, aimawi apito hã waptêrê za'ra wa'aba wa.

¹⁸Tawamhã Samuéu hã ma tô mre, 'Re ihâimana u'âsi mono ma. Tâma mreme wamhã, tô taha bâta na ma tô Wanhib-'apito hã tâma rob'ru tâirârâ'â ma, duré tâi ma hã. Tahawa, ma tô uburé Izaraéu nhihudu norî hã tipahi pese za'ra Wanhib-'apito ma hã, duré Samuéu ma zama. ¹⁹Tahawa, te Samuéu ma nharî za'ra âne:

— Ma'âpé wa'âma aimreme za'ra na asib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono ma. Tawamhã wa norî hã wasi'utôri ô di za. Uburé wawasédé hã wa te 're i'manharî za'ra mono zém nhisiwimhã wa tô duré âhã na hã wawasété za'ra ni, apito aimawi wa te wasiwi iwaptêrêzém na hã.

²⁰Tawamhã Samuél ma âma tâma wa'râmi za'ra âne:

— Aipahi za'ra wa'aba tô. Tô sena ma tô aiwasédê hã i'manharĩ za'ra wa'wa. Tane nherê, oto rême za'ra wa'aba ô di za, Wanhib'apito âma 're i'aiwata za'ra wa'aba mono zé hã. Te za oto uburé aipêê na âma 're anomro aba mo. ²¹Ihâiba'ô norĩ âma 're anomro aba mono ô di za, 'Re ihâimana u'âsi mono upana âma 're idawata za'ra mono norĩ âma hã. Ta norĩ hã simipawapto waihu'u ô di, duré te te asô'reptu za'ra wa'aba dai ô di. E marĩ wa. Ta norĩ hã sena na hã 're hâimana za'ra mono ô wa. ²²Tawamhã Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi za'êtê zarina ma tô ropisutu, te te airême za'ra wa'aba tô da hã. E marĩ wa. Tâma wê uptabi wa, ai'âma isib'a'uwê za'ra wa'aba da hã. ²³Wa hã te ai'âma 're irowaptêrê za'ra wa'aba mono zé hã te irême da hã mare di. Ânei ô wamhã, wa arê iwasédê hã 'manha, 'Re ihâimana u'âsi mono wi. Wa hã wa za âma aima te 're rowasu'u za'ra wa'wa bâdâdi iwê na âma 're i'anomro aba mono da hã. ²⁴Wanhib'apito si te za asiwi 're iwazé pese aba mo. Te za ôhõ âma si 're anomro aba mo, aipêê 'remhã. Tawamhã te za âma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo, marĩ ipire te te aima 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono zém na hã. ²⁵Tane nherê, marĩ 'manharĩ wasétê na âma 're uzusi za'ra wa'aba mono wamhã, te za tô ai'utõrĩ 'wa, asib'apito siré.

Izaraéu nhihudu norĩ, Filisteu norĩ te te i'wapé za'ra zé wasu'u

13 ¹Tawamhã Sau, 30 na âma iwahubzéb âma ma tô si'apito. Tahawa, Izaraéu nhihudu norĩ ma apito na 're hâimana mono ré hã, ma tô 42 na âma tiwahu. ²Tawamhã ma tô pisutu za'ra 3 miu na aibã hã Izaraéu nhihudu norĩ hã. 2 miu na ime ihâimana za'ra hã 'rinho'u Mitima âma, duré Bétêu ti'a niwĩ êtê âma hã. Duré miu na Zonataha me ihâimana za'ra hã, Gibea 'ri nho'ômo âma Bêzamihi nhihudu norĩ nhipti'ai wa'ôtô âma hã. Tawamhã tinhorôwa u aibã isi'mairême norĩ hã, ma tô satõrĩ za'ra apâ si'a-ba'rê da.

³Tawamhã Zonata hã, ma tô tiwĩ filisteu dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wada-uri'wa hã, 'rinho'u Geba na isisi âma. Âne hã ma tô filisteu norĩ waihu'u za'ra. Tawamhã Sau, ma tô aibã norĩ hã satõrĩ za'ra, te te dapore pu'u za'ra mono da, uburé ti'ai wa'ôtô nho'ômo mono bâ da te ihâsi mono da hã ihârêre hã, âma sô simnhihâsi za'ra da Ebreu norĩ zô isi'wapé za'ra da hã. ⁴Tawamhã â hã uburé Izaraéu nhihudu norĩ hã ma tô wapari za'ra, rowasu'u hã: “Sau hã, filisteu norĩ te dasi'wapéi'wa norĩ 'madâ'â'wa hã ma tô tiwĩ. Tahawa, ma tô Izaraéu nhihudu norĩ hã oto 'ru 'manharĩ za'ra.” Tawamhã sô idahâsizé te te wapari za'ra wa, ma tô Gilgau âma Sauhu tême si'rã'ôtô da hã ai'aba'rê.

⁵Tawamhã filisteu norĩ hã ma tô duré si'rã'ôtô, Izaraéu nhihudu norĩ te te isahu da hã. Tahawa, ite za'ra 30 miu na wedewara zapore na dasi'wapézé hã duré 6 miu na awaru na dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã. Duré ahã uptabi di dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã â zaihã na supara 'ré 're ihâimana za'ra mono ne. Tawamhã ma tô oto ai'aba'rê Mitima u, Bete-Awê na 'ri nho'ômo nhisi bâtâ pusizém niwĩ. Tame ma tô sima 'ri nhoré za'ra. ⁶Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ ma tô sina waihu'u za'ra, dapusizéb da iwaihu'u'ô na hã, duré tâma irom-nhimimnhasi za'ra zé hã. Tahawa, ma tô ni'wam norĩ hã aima'uri za'ra êtê 'râihã zahâpâ êtê're 're, duré ab're 're. Duré ni'wam norĩ hã, ma tô aima'uri za'ra êtê nhĩriti 're ab're wa, duré êtê na ab're 're, duré â zô ab're 're. ⁷Ni'wam

norī hā ma tō saprī za'ra panho'u Zodā pa na si'aba'rē da, Gadihi nhipti'ai u, duré Giliadi na romnhisi u.

Sauhu si ma tō Gilgau āma hā nhamra. Tame 're idahāimana za'ra mono norī hā, ma tō tapahi pese za'ra ni. ⁸Tahawa, Sau hā ma tō a'ā mapa, 7 bātā 'remhā, Samuél te te tāma ipisutuzéb zarina. Tane nherē, Samuél hā morī ō di itēme. Tahawa, a'uwē norī, Sau te te siwi rēme da hā, re na ihawi si'aba'rē da, te oto tiwi asama. ⁹Tawamhā Sau te tāma nharī za'ra āne:

— We īma 'mai'āri aba abaze hā āwa, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, te zata da, duré tāma danhoprubzé āma irowē za'ētē zama.

Tawamhā ma tō oto āma tinhopru. ¹⁰Tawamhā te te zata pari, ma tō Samuél hā oto wi itēmehā. Tahawa, Sau hā ma tō sina uzusi te te sawi da hā. ¹¹Tane nherē, Samuél hā te sadanha āne:

— E marī ma tō i'manha.

Tawamhā Sau ma āma sada'ā āne:

— Īnhib'a'uwē norī te te siwi ĩrēme da, nasi apā isi'aba'rē na hā, wa tō waihu'u za'ra. A zama āwamhā bété duré we aimorī ō di, īma ropisutu nherē. Filisteu norī hā ma tō si'rā'ōtō duré, Mitima āma hā. ¹²Tahawa wa tō rosa'rata āne: “Filisteu norī hā te za we ai'aba'rē āwa, Gilgau u, te te siwi ĩwapé da. Tane nherē, zahadu te pibui ō di, Wanhib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono nhi-mipawaptobzéb hā.” Tawamhā wa tō oto tisā, āma tāma ĩnhoprubzéb da hā.

¹³Tawamhā Samuél ma āma sada'ā āne:

— A hā asimiza'rese ō ne ma tō marī hā i'manha. Wapari ō di, Wanhib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono te te aima i'ruzé hā. Wapari 'wa'āhā, te aré Izaraéu nhihudu norī ma i'rānho'ōmo na tāma 're aihāimana u'āsi za'ra mo. Asihudu norī zama te aré dama i'rānho'ōmo na dama 're hāimana u'āsi za'ra. ¹⁴Tazahā, āhā na a hā dama i'rānho'ōmo na 're aihāimana mono na āma uzusi ō di za. E marī wa. A hā wapari ō wa, Wanhib'apito te te aima i'ruzé hā. Tahawa, te za aibā zō, rītī te te 'mazabu da, te te sima iwēzéb zarina te te pisutu da Izaraéu nhihudu norī ma isi'apito da hā.

¹⁵Tawamhā Samuél ma tō oto watobro Gilgau hawī, morī da oto. Tahawa, Sau a'uwē norī siré Gilgau hawimhā ma tō mo, Bēzamihi nhihudu norī nhipti'ai 're tite dasi'wapéi 'manharī'wa norī tēme Gibeá u morī da. Tawamhā tame ma tō tite dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā aza'rata. Tawamhā ma tō aibā norī uburē hā watobro 600 na. ¹⁶Tawamhā Sau, ti'ra Zonataha me ma tō tite dasi'wapéi 'manharī'wa norī ré hā tihāimana zahuré, Bēzamihi nhihudu norī te ti'ai 're Geba na 'ri nho'ōmo nhisi āma. Tahawa, Mitima āma filisteu norī te te sima i'ri mono 'remhā te tihāimana za'ra. ¹⁷Tawamhā dasi'wapéi 'manharī'wa filisteu norī hā ma tō oto dazō wairé si'ubdatō iwa'ōtō na, isi'wapé za'ra da hā. Tahawa, misi iwa'ōno hā ma tō ai'aba'rē, Opra na 'ri nho'ōmo nhisi Su'aha nhipti'a niwī. ¹⁸Iwa'ōtō hāiba amo hā, Bete-Horō na 'ri wa'ōtō nhisi niwī, ma tō ai'aba'rē. Si'ubdatō āma iwa'ōno hā sa'a nho'ōmo u ma tō ai'aba'rē, Zebo'i na ētē siwa'aba nhisi i'madā'ā pese niwī, duré a'ubuni wi rop si 're isa'wari mono i'madā'ā pese niwīb zama.

¹⁹Filisteu norī hā ma tō aré te te tiwi 're sawi za'ra Ebreu norī wi, te te 're 'manharī za'ra mono tō da, sib'ézé 'wapa hā, duré isi'uwazi rā'wa hā. Tahawa, tame Izaraéu nhihudu norī nhipti'ai āma dama 're hāimana za'ra mono ō di, isi'uwazi na rob'manharī'wa hā. ²⁰Tahawa, ti'ai hāipo'o'wa norī hā, hātāra

'rāpo hā, hātāra hā, popanone hā, Izaraéu nhihudu norī wi 're 'wa'ō za'ra mono wamhā, ma tō filisteu norī tēmehā te te 're 'wasari te te 're 'wa za'ra mono da. ²¹Tawamhā ā hā Izaraéu nhihudu norī te te sima 're 'wa za'ra mono da wamhā, ma tō te te tāmā 're wa'ābā za'ētē za'ra filisteu norī ma, hātāra hā duré powawē zusizéb da hā. Tane nherē, ti'ai hāipo'ozém norī hā hātāra 'rāpo me hā, danhipai u i'wa da hā iwa'ābā za'ētē zahuré. ²²Tahawa, bātā na oto dasi'wapé da wamhā, dasi'wapéi 'manharī'wa Izaraéu nhihudu norī te hā hāimana ō di, sib'ézé 'wapa hā, duré isi'uwazi 'rā'wa hā. Tahawa, Sauhu norī te si i'ra Zonataha me hā te tāmā tihāimana zahuré.

²³Tawamhā filisteu norī ma tō dasi'wapéi 'manharī'wa misi iwa'ōtō norī hā satōrī za'ra, Mitima 'rata ētē nhī'riti na bādādi inomro hā te te siwi bādādi simri da.

Zonata, Filisteu norī te te a'wapéi wa, te te āma i'ai'uté za'ra zé wasu'u

14 ¹Tawamhā nimahā bātā na te Zonata hā tāmā tinha, tisi'wapézé āri'wai ma āne:

— Oto wane na ētē nhī'riti na bādādi uiwada niwī, filisteu norī te te sima i'ri nhoré za'ra zéb u.

Tane nherē, Zonata, timama ma, te te wasu'u ō di, za marī te te i'manha-rīzé hā. ²Tahawa, Sau hā te tihāiba, Midrō na romnhisi āma, Gibeā na 'ri nho'ōmo nhisi 'rata, roma na rowede nhisi zahāpā te te sima i'ri nhoré wa. Tawamhā isiré hā 600 na dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā, te tihāimana za'ra. ³Tawamhā sasedoti si'uzazém na āma 're isi'uza mono hā, Ai'asi na isisi, Aitu-bihi 'ra, Icabôhō 'ra wapté hā. (Icabô hā Finéaha 'ra, Erihi nhihudu. Eri hā, aré Silo āma Wanhīb'apito 'Re ihāimana u'āsi mono ma 're ihāimana mono sasedoti na hā.) Tawamhā aibā norī te te siwi waihu'u ō di, 'ri nhorézém hawi Zonata iwatobrozé hā.

⁴Tawamhā Zonata, filisteu norī te te sima i'ri nhoré za'ra zéb u morī da wamhā, ētē nhī'riti bādādi na isaprīzé hā. Tame te ētē tōmo wawē Bosesi na isisi hā, ihāiba amo Sene na isisi me hā, si'uiwada pese na tiza'wari zahuré. ⁵Ētē tōmo wawē imorī'rada Bosesi na isisi hā te hāiwa nhimire niwī, Mitima nho're niwī nomro. Duré ihāiba amo Sene na isisi hā, te Geba na 'ri nho'ōmo nhisi niwīmā isō're nomro.

⁶Tawamhā Zonata te aibā iprédupté isi'wapézé āri'wai ma tinha āne:

— Oto wane na, filisteu norī, ihāiba'ō 'Re ihāimana u'āsi mono upa na āma 're iwata za'ra mono norī 're ihāimana wasété za'ra mono te te sima i'ri nhoré za'ra zéb u. Átē te za Wanhīb'apito wapawapto. Te te wapawapto da hā wamhā, wa te āma i'ai'uté za'ra zéb da hā wa'umro nherē marī hā te te wawi sawi waihu'u za'ra ō di za.

⁷Tawamhā aibā iprédupté ime imorī hā ma āma sada'ā āne:

— Niha hā iwē isāmrizéb zarina 'manharī tō. Wa āma ai'uze tō, aime ihāi-mana zarina.

⁸Tawamhā ma tō duré āma sada'ā āne, Zonata hā:

— Wē di tō. I'uiwada u wa te sapri na pé oto, ihāimana za'ra zéb u, te te tō wa'madā'ā za'ra da, dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā. ⁹Tawamhā rāwi watēme sihutu da, a'ā sō wanhimizahāri za'ra da, te te wama nharī za'ra wamhā, wa za a'ā tō 'mazahāri za'ra ni za. ¹⁰Tane nherē, ihāimana za'ra zéb u waneb da,

te te wama nharĩ za'ra wamhã, wa za tô duré a'ã wanem ni. E marĩ wa. ãne wamhã, Wanhĩb'apito 'Re ihãimana u'ãsi mono, wanhĩb'rata za te te wama ihãiba nhomri za'ra zé hã te wasu'u, za wa te duré ãma i'ai'uté za'ra zéb da hã.

¹¹Tawamhã sô'awi ma tô oto tineb zahuré, filisteu norĩ te te siwi 'madã'ã za'ra da hã. Tawamhã ãne te sima 'mahârã za'ra, te te siwi 'madã'ã za'ra wamhã:

— Ma'ãpé asiwi 'madã'ã aba! Ni'wam norĩ Ebreu norĩ hã ma tô tipusi zahuré, ab're wa isima'uri za'ra zém hawi.

¹²Tahawa, filisteu dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã ma tô siwi 'mahârã zahuré, Zonata norĩ hã ãne:

— We ãwa sai'uri waré aba! Marĩ hã wa te aima hãiré aba da hã, wa wasima wê za'ra ni.

Tawamhã Zonata te tisiré aibã iprédupté ma hã tinha ãne:

— We ïzarina aimorĩ. E marĩ wa. Wanhĩb'apito 'Re ihãimana u'ãsi mono hã, filisteu norĩ, ma tô Izaraéu nhihudu norĩ ma hãiba nhomri za'ra te te ãma i'ai'uté za'ra da hã.

¹³Tawamhã Zonata, ma tô tinhib'rata na te te romrami mono sina oto sai'u. Aibã iprédupté hã te duré sai'u isarina. Tahawa, Zonata te te a'wapéi mono wamhã, duré te te a'marôpãri mono wamhã, isi'wapézé ãri 'wa hã ma tô ône haré isarina te te 'mapãri. ¹⁴Tawamhã imorĩ'rata na te te a'wapéi wamhã, ma tô uprosi 20 na aibã norĩ hã, duré 1.200 metru na ti'ai pibuzé zapoto 'remhã.

¹⁵Tahawa, ma tô filisteu norĩ uburé te te sima i'ri nhoré za'ra zéb ãma ihãimana za'ra hã tipé'ewara pese za'ra. Dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ, pahi wa te duré tirêrê'ê za'ra. Tawamhã ti'a zama te duré sa'êtê popo. Tahawa, rowaihu-u'ô na hã, ma tô tiromhãiba.

Filisteu norĩ ãma da te i'ai'uté za'ra zé wasu'u

¹⁶Tawamhã Sauhu te wapsã'i'wa norĩ, Bêzamihi nhihudu norĩ te ti'ai ãma, Gibe na 'ri wa'ôto nhisi wa ihãimana za'ra norĩ hã, ma tô filisteu norĩ, uihã idi'iti za'ra wa siwa'rãmi 're isisa'rei mono hã 'madã'ã za'ra. ¹⁷Tawamhã te Sau tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa 'madã'ã'wa norĩ ma nharĩ za'ra ãne:

— Ma'ãpé wa te dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã, sa'rata za'ra wa'aba, sô 'mairo'wanhi'riti zô.

Tawamhã te te sa'rata za'ra wamhã, ma tô siwi upsibi me, Zonata norĩ zô irobaba zahuré zé hã, ite isi'wapézé mrami'wai me. ¹⁸Tawamhã Sau te sasedoti Ai'asihi ma tinha ãne:

— We ãri ãwa, 'Re ihãimana u'ãsi mono te, wedehã're hã.

ãne ma tô tâma tinha. E marĩ wa. A'uwê Izaraéu nhihudu norĩ, 're nomro mono sidâpâsi ma tô wedehã're ne hã da te dasiwi 're mrami isôwab za'ra hã.

¹⁹Tawamhã Sau ãne na sasedoti ma te te nharĩ mono ré, ma tô filisteu norĩ te te sima i'ri nhoré za'ra zéb ãmamhã rowaihu-u'ô hã te te sina hãimo mono.

Tawamhã te duré Sau tâma tinha ãne, sasedotihi ma:

— Wanhĩb'apito hã, Sadanharĩ zahu ô di za.

²⁰Tawamhã Sau tite aibã norĩ me ma tô ône haré asisi, filisteu norĩ te te 'wapé za'ra da hã. Tawamhã ta norĩ hã tômoi hu'u ô na hãimana za'ra wa, ma tô tisiré norĩ me hã 'rãwi si'wapé za'ra. ²¹Tawamhã ni'wam norĩ Ebreu norĩ siré hã filisteu niwĩ aré te te isapri za'ra hã, duré filisteu norĩ te te sima

i'ri nhoré za'ra zéb u isi'aba're hā ma tō oto apā saprī za'ra, Sauhu niwī duré Zonataha niwī hāimana za'ra da. ²²Tawamhā Izaraéu nhihudu norī, Efraī na romnhisi āma ēne ihāimana āma isima'uri za'ra zama, ma tō filisteu norī pahi te siwa'ru dawi isisa'rei mono zé hā waihu'u za'ra. Tahawa, apā sada si'rā'ōtō pari wamhā, ma tō Filisteu hā bādādi na te te 'wapéi u'āsi za'ra. ²³Bete-Awé na romnhisi inomro nhipai u bādādi na ma tō duré te te 'wapéi u'āsi za'ra. Tawamhā Danhib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono hā tō taha bātā na ma tō Izaraéu nhihudu norī ma sōmri za'ra, za te te da'āma i'ai'uté za'ra zéb da hā.

Izaraéu nhihudu norī si'wapé za'ra pari, Sau te te iropisutuzé wasu'u

²⁴Tawamhā tō taha bātā na ma tō ab'uwa za'ra Izaraéu nhihudu norī hā mráp te. E marī wa. Sau hā ropisudu te te 'manharī wa, āne: “Ni'wa hā inhi-tob'ru norī hāiba na te 'ruiwa'ābā za'ra wana ré, ā bātā na marī hā te te 'rēne wamhā, ta hā te za dārā.” Tahawa, ni'wa hā marī hā te te 'rēne ō di, bātā wahuré na hā. ²⁵Tawamhā marāi u, ma tō uburé aihutu. Sihutu wamhā, tame ma tō ropī hā uburé wede mono bā te te sōpētē za'ra. ²⁶Wede mono na te ropīni si tihāimana za'ra. Tane nherē, ni'wa hā te te 'mai'upsōmri ō di. E marī wa. Pahi za'ra wa, Sau te te iropisutuzé ma hā. ²⁷Tane nherē, Zonata hā te te wapari ō di, imama Izaraéu nhihudu norī ma te te iwaihu'uzé hā. Tahawa, ma tō tinhib'rata wedehu te te 're i'āri hā, ropīni zadawa u hā sō wē, te te āma 'rāsutu di'i da, ropīni na hā. Tawamhā ma tō oto upsō suru na. Te te upsōmri wamhā, ma tō awa'awi niha na hā siwaihu'u tāma irowēzém na hā. ²⁸Tane nherē, te aibā hā tāma tinha āne:

— Uburé mráp te wa norī hā wa tō ab'uwa za'ra ni, aimama hā te te wama amhāzépata za'ra wa, āne: “Ni'wa hā ā bātā na hā marī te te 'rēne wamhā, wa za ropipa hā tāma pisutu za!”

²⁹Tawamhā Zonata ma āma sada'ā āne:

— Īmama hā ma tō rob'manharī wasété, wanhib'a'uwē norī ma hā. Ma'āpé asiwi i'madā'ā aba. Īma rowē di wa hā suru na te 'mai'upsōmri parimhā, ā hā ropī hā. ³⁰Tahawa, ā bātā na wē di aré wanhib'a'uwē norī te te huri 'wa'āhā, wanhitob'ru norī āma wa te ai'uté za'ra wa, dasa te te iduri mono hā. Pra! E āhāre aré sadawa nhiptete za'ra wa, filisteu norī wa te i'uprosizé hā.

³¹Tawamhā taha bātā na Mítima hawi Aizarō na 'ri wa'ōtō nhisi u filisteu norī āma te te ai'uté za'ra parimhā, ma tō Izaraéu nhihudu norī hā ab'uwa pese za'ra, mráp te. ³²Tahawa, tinhitob'ru norī wi pone'ērebā, powawē, duré powawē zapu te te iwaibu za'ra zō hā, ma tō oto wairé. Tahawa, iwapru zō te te sima sōnhī're hipārī za'ra āna tame te te sima 'maiwīri za'ra wamhā, ma tō tihu wapru ré. ³³Āne wa, ma tō Sau u hā 'maimo, te te tāma 'mairowasu'u da hā āne:

— Ma'āpé 'madā'ā za'ra na! Izaraéu nhihudu norī hā ma tō tiwasédé hā 'Re ihāimana u'āsi mono wi hā 'manharī za'ra. Imorī'rata na abaze te te sima iwapru pu'u ō za'ra nhi hā ma tō siwi ti'rē, wapru pu'u ō nherē.

Tahawa Sau, mreme 'rāihā na ma tō tinha āne:

— E niha ma tō aiwasété za'ra wa'wa. Ētē tōmo wawē, we ĩma asiwi pizari aba mono āwa.

³⁴Tahawa, te duré Sau hā tāma rob'ru za'ra āne:

— Ma'āpé Izaraéu nhihudu norī tēme, ai'aba'rēi wa'aba, tāma nharī za'ra wa'aba da, hāiba mono bā we te te ĩma simroi mono da powawē hā, duré

pone'ërebâ hã. Tawamhã âmep si te za siwi simro za te te ihuri da hã. 'Re ihâimana u'âsi mono wi, tiwasédé te te 'manharĩ za'ra tō da, romnhi hã waprui ré te te ihuri da hã mare di.

Tahawa, âne te te tãma waihu'u za'ra wa, ma tō taha mara na uburé hãiba mono bâ hã te te simro powawê hã, duré pone'ërebâ hã tame te te siwi simro da. ³⁵Tawamhã Sau hã ma tō oto êne hã sa'ra sisiwipsi, Uburé Danhib'apito ma, âma tãma 're idanhoprub za'ra mono zéb da hã. Âne hã imorĩ'rata na ma tō êtê za'ra sisiwipsi hã 'manha.

Izaraéu nhihudu norĩ, Zonata te te siwi isõ'reptuzé wasu'u

³⁶Tawamhã Sau, te tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ ma nharĩ za'ra âne:

— Filisteu norĩ wa te 'wapé za'ra da hã, barana â hã êtê hawimhã wa te si'ra za'ra wa'aba za. Tawamhã wa te âma awê u pré za'ra wamhã, wa za uburé marĩ tãma ihâimana za'ra hã wa te duri. Tawamhã filisteu norĩ hãiba ré wa te wasiwi i'mairême za'ra da hã mare di za.

Tawamhã ma âma sada'âbâ za'ra âne:

— 'Manharĩ tō nimahã asima iwêzéb zarina.

Tane nherê, te sasedoti tãma nharĩ za'ra âne:

— Imorĩ'rata na a'â 'Re ihâimana u'âsi mono hã wa te wasiwi sadawa pibui wa'aba, marĩ wa te a'â waihu'u za'ra da.

³⁷Tawamhã Sau, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma te a'â sadawa pibu âne:

— E filisteu norĩ zô wa za wazahutu za'ra, wa te susi za'ra da hã. E te za duré a hã ihãiba nhomri za'ra, Izaraéu nhihudu norĩ te te âma ai'uté za'ra da hã.

Tane nherê, tō taha bâtâ na te te âma sada'âbâ ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. ³⁸Tahawa, te Sau hã danhib'ihã'a norĩ ma nharĩ za'ra âne:

— We ai'aba'rêi wa'aba âwa, â bâtâ na danhimi'manharĩ wasété zé hã wa te wasiwi upsibi me da. ³⁹Âhã na wa hã wa ropisutu, Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã, Izaraéu nhihudu norĩ nho'reptui'wai ma hã marĩ 'manharĩ wasété 'wa hã te iwĩrĩ da hã. Tō ĩ'ra Zonata te te upai hã wamhã, wa za tō tiwĩ ta hã.

Tane nherê, ni'wa hã te te âma sada'âbâ ô di, âne te te nharĩ wamhã.

⁴⁰Tawamhã Sau ma duré tãma waihu'u za'ra âne:

— Ô niwĩ uburé te za aimasa wa'wa. Tawamhã wa norĩ hã wa za â niwĩ ĩ'ra Zonataha me wasiwaprosi aima'wara ni za.

Tahawa, ma tō âma sada'âbâ za'ra âne:

— Iwêzéb uwaibaba, marĩ hã tō 'manharĩ.

⁴¹Tawamhã Sau hã te Uburé Danhib'apito Izaraéu nhihudu norĩ te, 'Re ihâimana u'âsi mono ma tinha âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, e marĩ wa, â bâtâ na hã ĩzada'âbâ ô di. Wanhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé êne sasedoti te, wa te wasima ime za'ra zém na hã âma ĩzada'âbâ za. Wa hã marĩ na te upai wamhã, niha wamhã duré Zonata marĩ na te te upai wamhã, ma'âpé âma ĩzada'âbâ, êne Urĩ na isisi hã ipisutuzéb âma. Duré asib'a'uwê Izaraéu nhihudu norĩ, marĩ na te te upa za'ra wamhã, ma'âpé âma ĩzada'âbâ, êne Tumi na isisi hã ipisutuzéb âma.

Tahawa, ô norĩ na si ma tō oto âma sada'â Zonataha norĩ na si, Sau me hã. Mare di, Izaraéu nhihudu norĩ dasi'wapéi 'manharĩ'wai âmamhã. ⁴²Tahawa, te Sau duré tãma nharĩ za'ra âne, Izaraéu nhihudu norĩ ma hã:

— Ma'apé étê uî'éré hã asiwi wabzuri aba, wa hã te upa zô, niha wamhã duré i'ra te te upa zô, wa hã te waihu'u da.

Tawamhã étê uî'éré te te siwi iwabzuri hãiba amo hã ma tô Zonata hã wasu'u. ⁴³Tawamhã te Sau sadanha âne:

— E marĩ ma tô i'manha.

Tawamhã Zonata ma asa âma sada'â âne:

— Wa tô ropĩ hã suru na upsô wedehu ñnhĩb'rata te 're i'ârĩ 'rãsutu na te âma isima idi hã. Tahawa, âhãta wa ñhãiba, tô idã'â da hã.

⁴⁴Tawamhã Sau te tinha âne:

— Tô a hã da te aiwĩrĩ dai ô wamhã, 'Re ihãimana u'âsi mono hã te te i'wĩrĩ tô.

⁴⁵Tane nherê, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã ma tô âma sada'âbã za'ra âne:

— Tô'ã. Zonata idã'â da hã mare di za. Taha nhimipawaptobzéb zarina wa tô Izaraéu nhihudu norĩ hã da'âma ai'uté za'ra ni. Wa norĩ hã wa tô, Wanhĩb-'apito 'Re ihãimana u'âsi mono ma hã ropisutu za'ra ni i'rãĩ hawimhã iséré hã da te tiwi 'matari tô da. ã bâta na marĩ hã te te i'manharĩ na hã 'Re ihãimana u'âsi mono nhimipawaptobzém na si ma tô 'manha.

Âne ma tô dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã siwi sô'reptu Zonata hã, idã'âzé wi.

⁴⁶Tawamhã Sau, filisteu norĩ te te i'wapé za'ra zém na hã ma tô ône haré mazazã. Tahawa, ma tô tinhipti'ai u apã ai'aba'rê.

Sauhu 'ra norĩ wasu'u

⁴⁷Tawamhã Sau Izaraéu nhihudu norĩ ma si'i'rãño'ômo parimhã, ma tô iwaptoma isitob'ru norĩ uburé 're isi'ubumroi mono norĩ hã a'wapé, Moabi na romnhisi âma 're ihãimana za'ra mono norĩ hã, Amo na romnhisi âma 're ihãimana za'ra mono norĩ hã, Edô na romnhisi âma 're ihãimana za'ra mono norĩ hã, Zoba na romnhisi âma danhib'ihã'a 're ihãimana za'ra mono norĩ hã, duré filisteu norĩ hã. Tawamhã ã norĩ hã te te a'wapéi mono wamhã, ma tô uburé âma ai'uté za'ra. ⁴⁸Sau hã pẽ'ewara âna te te a'wapéi wa, ma tô duré âma ai'uté za'ra amalequita norĩ âma hã. Tawamhã 're si'wapé za'ra mono sidãpãsi ma tô ône u'ã Izaraéu nhihudu norĩ 'wawimhã 're simapa u'âsi.

⁴⁹Sau hã si'ubdatô i'ra si'aibã hã: Zonata, Isiwi, duré Ma'uquisua. Duré i'ra sipi'ô dub'rata nhisi hã Merabe na, duré ino nhisi hã Micaú na. ⁵⁰Imro nhisi hã Aino'ã na, Aima'asihi 'ra hã. Duré dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhĩb'ihã'a hã Sauhu sisãnawã, Abine na isisi hã, imama amo Nehe 'ra. ⁵¹Quisi hã Sauhu mama, duré Ne hã Abinehe mama, ta norĩ hã Abi'éhé 'ra zahuré.

⁵²Tawamhã Sau, 're hãimana mono ré ti'ai âmab ré hã, ma tô filisteu norĩ hã sahi sina hã te te 're a'wapéi u'âsi. Duré ma tô ône u'ã aibã isiptete si duré isib'ru si te te 're awaibu, te te 're anheme mono da hã, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ zu, ime 're nomro mono da.

Izaraéu nhihudu norĩ, amalequita norĩ te te i'wapé za'ra zé wasu'u

15 ¹Tawamhã Samuél te Sauhu ma tinha âne:

— Wanhĩb'apito 'Re ihãimana u'âsi mono ma tô ãma ai'ru, te ai'rãti'i da hã, isib'a'uwẽ Izaraéu nhihudu norĩ ma asi'apito da. Tahawa, te za iwapa ãhã na hã, Wanhĩb'apito Iwaihu'u pe te te inharizé hã. ²Amalequita

norĩ ma, te za rob'manharĩ wasété za'ra. E marĩ wa. Izaraéu nhihudu norĩ hã, Ezitu hawi we si'aba'rêi ré te te 'wapé za'ra wa. ³Tahawa, te za aimo âhã na hã, amalequita norĩ a'wapé da. Te za uburé pese isimarĩ za'ra marĩ hã tiwi i'a'upro za, âma aipê'ézé za'ra âna, duré âma aiwamri za'ra âna. Uburé pese te za i'upro za aibã norĩ hã, pi'ô norĩ, ai'uté norĩ, ai'utépré norĩ, powawē norĩ, pone'ërebã norĩ, awaru ba'ômore norĩ hã, duré awaru po'repore norĩ zama.

⁴Tawamhã Tera'i na 'ri nho'ômo nhisi âma ma tô Sau hã, tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã oto awaibu, te te aza'rata da. Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ dasi'wapéi 'manharĩ'wa hã para na isi'aba'rê norĩ hã, 200 miu na ihãiba za'ra hã. Duré Zuda hawimhã 10 miu na dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã. ⁵Tawamhã Sau norĩ hã ma tô ai'aba'rê, tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me, 'ri'ahã Amalequi na isisi u. Tame te dazô sima'uri sina pa're 'ré wa mapari za'ra. ⁶Tahawa, Sau ma tô po're pu'u siromo za'ra queneu norĩ hã âne:

— Ma'ápé aiwairébê aba, amalequita norĩ hawimhã, isu wa hã te ai'uprosi aba tô da. E marĩ wa. A norĩ wa'wa hã Izaraéu nhihudu norĩ Ezitu hawi we wairébê wamhã, ma tô tâma i'manharĩ wē za'ra wa'wa iwē hã.

Tawamhã âne te te po're pu'u za'ra wa, ma tô wairé, queneu norĩ hã.

⁷Tawamhã Sau te te 'wapé za'ra wamhã, ma tô âma ai'uté za'ra amalequita norĩ âma hã Havira na romnhisi hawi Su na romnhisi u hã, Ezitu niwĩ bâta pusizém niwĩb u hã. ⁸Tahawa, amalequita norĩ te apito Adadi na isisi hã ma tô ti'â te te wĩrĩ âna. Tane nherê, ma tô uburé isib'a'uwē norĩ hã uprosi. ⁹Sau tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me hã te te siwi wĩrĩ ô di, apito Adadi hã. Duré pone'ërebã iwē norĩ zama te te siwi simroi ô di, duré powawē iba'u iwē norĩ hã, powawē zapu iwē norĩ hã, pone'ërebã zéré mapure i'rare si'aibã iwē norĩ hã, duré uburé marĩ iwē norĩ hã. Marĩ iwasété norĩ si ma tô siwi uprosi pese, marĩ dai ô wa, ta hã oto.

'Re ihâimana u'âsi mono, Sau te te iwē'ôzé wasu'u

¹⁰Tawamhã Uburé Danhib'apito te Samuél ma tinha:

¹¹— Sau hã, ma tô ãrê. Duré te tâma iwaihu'uzé hã ma tô ãmreme rê. Tahawa, ma tô ãwi tirobzei'ô wa hã apito te te i'manharizé zabâdâmhã.

Tawamhã âne te te tâma waihu'u wa, ma tô Samuél wi hã tirobzei'ô duré. Tahawa, mara bâre ma tô mreme 'rãihã na Sauhu âma hã mre, Uburé Danhib-'apito ma. ¹²Tawamhã ma tô awēm na Samuél mararé uptabi watobro, sô rĩtĩ mono da, Sauhu zô. 'Ri'ahã Carmelu na isisi u imorĩ na hã ma tô waihu'u, isiptete na âma 're dawata za'ra mono da êne hãwi te te sima isãrizéb u, duré taha pari, Gilgau u imorĩ na hã ma tô waihu'u. ¹³Tawamhã Samuél ma tô Sau hã sôpêtê. Tahawa, Sau hã te te sawi sina, te Samuél ma tâma tinha âne:

— Samuél, wa ãsima wē Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono si iwē hã te te aima 're sômri mono da! Wa hã wa tô Wanhib'apito nhimiroti hã te 're wapari pese u'âsi.

¹⁴Tawamhã te Samuél sadanha âne:

— E marĩ wamhã, wa bété wapa, powawē norĩ hãrã hã, duré pone'ërebã norĩ hãrã zama.

¹⁵Sau hã ma tô âma tâma wa'rã âne:

— Ìte dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ, ta hã te te siwi iwaibu, amalequita norĩ wi. Ma tô pone'ërebã iwē norĩ hã siwi iwaibu, duré powawē iwē norĩ hã, ate

'Re ihâimana u'âsi mono ma âma tâma iwanhoprub za'ra zéb da hã. Isi'ata-rême nori hã wa tô uburé pese wasiwi uprosi ni.

¹⁶Tawamhã Samuéu ma tô Sauhu mreme nhizã âne:

— Ari'iwu asãmra! Wa za aima wasu'u, Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono te te îma inharizé hã ã mara isi'utõrĩ na hã.

Tawamhã Sau ma âma sada'ã âne:

— Ma'ápé wasu'u na îma.

¹⁷Tawamhã Samuéu te tâma tinha âne:

— Oro a hã Izaraéu nhihudu nori nhib'ihã'a na aihâimana za hã te taré ne hã asi'ãma irosa'ra. Tane nherê, a hã Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô ai'rãti'i, Izaraéu nhihudu nori nhib'apito na 're aihâimana mono da.

¹⁸Ma tô duré aima ti'ru, amalequita nori uprosi da hã, a'uwê iwasédé hã. Duré ma tô aima hãiba 'ru za'ra 'wapé za'ra da hã uburé i'uprosi pese zéb u.

¹⁹E marĩ wa, bété wapari ô di, te te aima iwaihu'uzé hã. E marĩ wa, te duré bété sa'ëtê tâma aihãiba asitob'ru nori nhimarĩ ma hã asima 'mairême da. Âne 'manharĩ wa, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã upa ti.

²⁰Tawamhã Sau ma tô âma tâma wa'rã âne:

— Tane nherê, wa hã wa tô te 're wapari pese, Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã. Taha wab zama, wa tô watobro, te te îma iwaihu-'uzéb zarina. Tawamhã wa tô we âwisi, apito Adadi, amalequita nori te hã. Wa tô duré uburé uprosi, amalequita nori hã. ²¹Tane nherê, îte dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori, powawê iwê nori hã te te siwi simroi ô di, duré pone'ërebã iwê nori hã, uburé te te siwi uprosi za'ra da nherê. Âne da nherê, ma tô Gilgau u hã âwamhã, we te te siwi simro, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, âma tâma iwanhoprub za'ra zéb da hã, Asib'apito ma.

²²Tawamhã Samuéu ma duré âma tâma wa'rã âne:

— E ma hã tawamhã tâma iwê, Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã. E dapo're pe. E abaze da te tâma 're izata za'ra mono na tâma danhoprubzé.

'Re ihâimana u'âsi mono, da te 're iwapari pese za'ra mono zé hã iwê uptabi, pone'ërebã zéré mapure si'aibã iwê na tâma 're idanhoprub za'ra mono zém nhipai u.

²³Wanhib'apito wi tiwi 're idasipizari za'ra mono hã pire uptabi di, aiwa simi'ã na da te 're iromhuri za'ra mono ne. Duré 'rãwi 're idasi'madã'ã ze za'ra mono hã tô dawasédé, romhãibarĩ na 're idawata za'ra mono zém ne.

Tahawa, ma tô Wanhib'apito siwi aiwê'ô. E marĩ wa. Aima isimirotizé hã, asiwi wê'ô wa, a hã.

²⁴Tawamhã Sau ma tô âma tâma wa'rã âne:

— Wa tô iwasédé hã 'manha tô. 'Re ihâimana u'âsi mono Wanhib'apito nhimiroti hã te wapari ô di, a hã duré îma iwaihu'uzéb zama te wapari ô di. Izaraéu nhihudu nori ma hã wa tô ipahi. Tahawa, wa tô 'manha, te te sima iwê za'ra zé hã. ²⁵Tane nherê, âhã na Samuéu, iwasédé te i'manharizé hã, i'ãma 're 'madã'ã u'âsi mono tô da, wa za aiwi waptê, duré apã âma isiré aimorĩ da, Wanhib'apito âma iwata da hã.

²⁶Tawamhã Samuéu ma âma tâma wa'rã âne:

— Āma asiré ĩmorĩ ō di za. A hā ma tō iwē'ō Wanhīb'apito 'Re ihāimana u'āsi mono te te aima irotizé hā. Taha zarina, ma tō duré aiwē'ō, Izaraéu nhihudu norĩ nhīb'apito na i'aihāimanazém na hā.

²⁷Tawamhā Samuél hā āne te te tāma nharĩ pari, ma tō aipi'ra, morĩ da oto. Tahawa, Sau ti'uza ihāpa zarébé āma ma tō hā tété tinhib'rata na hā. Tawamhā ma tō ōne haré ti'uza hā hāiwazu. ²⁸Tawamhā Samuél te duré tinha āne:

— Ā bātā na ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā aiwi hāiwazu, Izaraéu nhihudu norĩ 'madā'āzé hā. Tahawa, ma tō oto tisō, asipai u iwē ma, Izaraéu nhihudu norĩ nhīb'ihā'a da ma. ²⁹Izaraéu nhihudu norĩ nhīb'apito, 'Re ihāimana u'āsi mono hā sadawa nhipese waihu'u ō di, duré te te āma saprĩ waihu'u ō di, tinhimirosa'rata na hā. E marĩ wa. Ō hā ti'ai āma a'uwē ne hāi ō di. Tahawa, tinhimirosa'rata na te te saprĩ ō di.

³⁰Tawamhā Sau timreme na hā ma tō duré āma sahu āne:

— Wa hā wa tō iwasédé hā 'manha. Tane nherē, ma'āpé iwazé na za, uburé danhib'ihā'a norĩ nho'remhā, duré uburé Izaraéu nhihudu norĩ nho'remhā. Apā āma ĩsiré aimorĩ, Asib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono āma, āma iwata da.

³¹Āne wa ma tō Samuél hā ĩsiré hā mo. Tahawa, ma tō oto Sau hā āma tiwata, Uburé Danhib'apito āmamhā.

³²Tawamhā Samuél ma tō dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ ma 'ru za'ra āne:

— Ma'āpé we āwa saprōni aba, apito Adadi hā.

Tawamhā apito Adadi hā ma tō rērē'ē sina itēme mo, Sauhu tēme. 'Rāwi te sima rosa'rata āne: “E pipa ā bā wa za isé na hā dārā.”

³³Tawamhā te Samuél hā tāma tinha āne:

— Asi'wa hā dana norĩ 'ra āna 're hāimana za'ra mono da, te te tāma 're i'manharĩ za'ra mono ne, te za āhā na hā ana zama oto 'ra āna tihāiba.

Taha pari, ma tō oto Samuél hā āma aiwā ōne haré, Gilgau āma, danhop-rubzéb da, ētē za'ra nho're.

³⁴Taha pari Samuél hā, Rama na 'ri nho'ōmo nhisi u ma tō oto mo. Sau hā te duré tinhorōwa u oto mo, 'ri'ahā Gibeá u. ³⁵Tawamhā niwamhā Samuél te te oto 'madā'ā na sitéb ō di Sau hā. Tane nherē, ma tō ipē hā āma wirĩ pese. Duré Uburé Danhib'apito wi hā ma tō tiwi tirobzei'ō, Izaraéu nhihudu norĩ nhīb'ihā'a da, marĩ da Sau hā te te sērē wa.

Samuél, Davi te te i'rāti'izé wasu'u, Izaraéu nhihudu norĩ nhīb'apito da

16 ¹Tawamhā Uburé Danhib'apito te Samuél ma tinha āne:

— E momo te za Sauhu āma aipē'ézézé hā i'rāsu. Wa hā te ĩsima wē zahu ō di, Izaraéu nhihudu norĩ nhīb'apito na 're ihāimana mono da hā. Tahawa, ma'āpé azeitona 'rāi wa'u hā 'masisi abazei ōmo 're, asiré āri da. Taha parimhā te za aimo, Belē na 'ri'ahā nhisi u aibā Zésé na isisi nhorōwa u. E marĩ wa. Wa hā i'ra norĩ wa tō 'maipisutu, i'masi'apito da hā.

²Tawamhā Samuél ma tō āma sada'ā āne:

— E niha wa za 'manha. Sau hā bété za āne hā te te waihu'u wamhā, te za ĩwi!

Tawamhā Uburé Danhib'apito ma āma tāma wa'rā āne:

— Te za powawē zapu hā āma i'mazaprō. Tawamhā te za tāma asiwasu'u, 'Re ihāimana u'āsi mono ma abaze zata na tāma asōprub da, ōwa i'aimorĩ na

hã. ³Tahawa, Zésé hã te za iwaptê, ĩma danhoprubzéb âma aime hâimana da hã. Tawamhã wa za wa hã aima hâiré, marĩ i'manharizéb da hã. Āhã wamhã, te za a hã i'rãti, apito da, wa hã te ipisudu hã.

⁴Tawamhã Samuéu hã ma tō 'manha, Uburé Danhib'apito te te tãma i'ruzéb uwaibaba. Taha pari, ma tō Belē u hã mo. Tawamhã oto wisi wamhã, 'ri'ahã âma dama i'rânho'omo norĩ hã ma tō pahi te rērē'ē sina, sina uzusi za'ra. Tawamhã te âne siwi sadanha:

— E aiwaimri na te we aimo, ā wamhã.

⁵Tawamhã Samuéu ma âma tãma wa'rãmi za'ra âne:

— Īhe. 'Re ihâimana u'âsi mono ma ĩnhoprub da si wa we rob'upa ā wamhã. Tahawa, we ĩme ai'aba'rēi wa'aba da hã, ma'āpé 'Re ihâimana u'âsi mono ma asimirosa'rata na asisômri za'ra wa'aba.

Tawamhã Zéséhé ma, ma tō duré tãma ti'ru i'ra norĩ zama a'â tinhimiro-sa'rata na sisômri za'ra da. Taha pari, ma tō oto sô hã ime si'aba'rē da, 'Re ihâimana u'âsi mono ma danhoprubzéb u hã.

⁶Tawamhã oto itēme sihutu wamhã, ma tō Samuéu hã 'madâ Eliabe na isisi Zéséhé 'ra hã. Tahawa, ma tō rosa'rata âne: “Ā hã aibâ Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono nho're isa hã tō sena, Wanhib'apito te te ipisudu.”

⁷Tane nherē, te Uburé Danhib'apito tãma tinha âne:

— Ihâiba mana wawi iwē na hã duré i'râihã na hã, 'madâ'â ze tō, ā hã aibâ hã. Wa tō wē'ō wa hã. E marĩ wa. Dahâiba wē zéb zarina da te 're idapisutu za'ra mono ne hãĩ ō wa, ĩnhimipisutuzé hã. Dapē'ē 're dahâimana wē zéb zarina si ĩnhimi'madâ'ázé hã, wa hã.

⁸Tawamhã Zésé ma tō sô hã, ti'ra Abinadabi na isisi zô. Tawamhã ma tō duré saprô Samuéu u hã. Tahawa, Samuéu te duré âma tãma tinha âne:

— Āhã zama Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te pisutu ō di.

⁹Tawamhã Zésé te duré itēme saprô, ti'ra Simeza na isisi hã. Taha na te duré tãma tinha âne:

— Taha zama te te duré pisutu ō di, Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hã.

¹⁰Āne ma tō Zésé hã ti'ra 7 na ihâiba za'ra norĩ hã te te nasi anhimro, Samuéu u hã. Tahawa, te Zéséhé ma tinha âne:

— Ā norĩ hã te te 'maipisutu ō di, Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hã.

¹¹Tahawa, te Zésé sadanha âne:

— E aimawi hã ai'ra 'mai'hâimana ō di duré.

Tawamhã Zésé ma âma sada'â âne:

— Iré hã danhobabati hã. Tane nherē, a'ubuni wi te ta hã pone'ērebâ hã te te 're a'madâ'â.

Tawamhã te Samuéu tãma tinha, âne:

— Ma'āpé sô da'mazatōrĩ, we da te saprôni da. We wisi ō nherē, wasaihuri da, a'â wasi'ubumroi ō di za.

¹²Tawamhã Zésé ma tō oto sô da'mazatō. Ta hã ai'repudu iwē, ihâiba 'madâ'â ze, duré itômo 'madâ'â ze. Tawamhã Uburé Danhib'apito te Samuéu ma tinha âne:

— Īhe ta hã. Ma'āpé 'rãti'i.

¹³Tawamhã Samuéu ma tō oto ti'â abazei u azeitona 'rãĩ wa'ui ré hã. Taha na ma tō oto 'rãti'i Davi hã, isisānawā norĩ nho're. Tahawa, 'Re ihâimana

u'âsi mono Pê'ezani hã ma tô Davihi wamhã oto iwab âzé siptete na âma 're ihâimana mono zéb da hã. Tawamhã ta hawim haré ma tô ipê'ê 'remhã 're hâimana. Tawamhã Samuél Rama u te oto apâ mo.

Davi norĩ wasu'u, Sauhu me

¹⁴Tawamhã Uburé Danhib'apito pê'ezani hã ma tô oto watobro, Sauhu hãiba hawimhã. Tahawa, ma tô oto iwa'râmi iwab âzé, wa'uburé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te itême tâma irob'ru hã. Tahawa, te oto wa'uburé hã wasutu. ¹⁵Tawamhã te Sauhu ma romhuri'wa norĩ hã tâma nharĩ za'ra âne:

— Wa norĩ hã wa tô waihu'u za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono wa'uburé we te te atême isatōrĩ te te i'aiwasutu na hã. ¹⁶Ma'apé tahawa wasi'aba'rê da hã wazatōrĩ za'ra na, aibã rowamreme waihu'u pese 'wa zô 're wanhopré mono da. Tawamhã duré wa'uburé aiwap sébré da, we atême morĩ wamhã, aibã te za rowamremezê hã ta'a. Āhã wamhã, apâ aima rowê di za.

¹⁷Tawamhã Sau ma tô tâma waihu'u za'ra âne:

— Ma'apé aibã rowamreme wê 'wa zô asōpré wa'aba mono da ai'aba'rêi wa'aba. Tawamhã asiwi 'manhopêtê aba wamhã, we āwa asiwi saprōni aba za.

¹⁸Tawamhã tâma romhuri'wa ma tô âma 'mazada'â âne:

— Wa hã ĩma waihu'u pese di, 'ri'ahâ Belê na isisi âma Zésé 're isāmra mono 'ra hã. Ta hã rowamreme wê 'wai uptabi. Ta hã duré ipahi waihu'u ô, isiptede, duré dasi'wapéi 'manharĩ'wa iwê, imreme wê, duré ihãiba wê. Uburé Danhib'apito hã te duré ime 're hâimana.

¹⁹Tahawa, ma tô oto Sau hã aibã norĩ hã satōrĩ za'ra âne na romreme ré, Zéséhé u hã:

— Ai'ra Davi hã we itême satōrĩ, pone'ërebã te te 're i'a'madã'â mono hã.

²⁰Tawamhã Zésé ma tô ti'ra Davi hã tâma satō, Sauhu ma. Tahawa, Davi hã ma tô tinhibzari te te tâma isōmri da hã tâma ti'ã, abazei hã na ub'rê 'manharĩ i'masi hã uva 'rãĩ wa'u isé na. Ma tô duré tâma saprō, pone'ërebã zéré uzé 'ra hã. Tawamhã i'u'êtê wapu ré hã ma tô duré tâma iré saprō, awaru po'repore hã. ²¹Tawamhã Davi hã ma tô oto mo. Morĩ wamhã, ma tô nasi tâma romhu, Sauhu ma hã. Tahawa, Sauhu ma hã wê uptabi di Davi hã. Tawamhã ma tô oto pisutu isi'wapézé hã te te tâma 're mrami mono da. ²²Tahawa, ma tô imama Zéséhé ma romreme tâma tisō âne:

— Īma hã wê uptabi di, ai'ra Davi hã. Tahawa, e we tâma waproši ô di za, âme 're hâimana mono da, ĩhimiromhurizéb âma.

²³Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, wa'uburé te te isatōrĩ, 're zasi mono sidâpâsi, Sauhu wamhã, ma tô Davi hã tinhipta'azé hã te te 're mrami, te te 're ta'a mono da hã. Tahawa, Sauhu hawimhã ma tô duré 're pusi, wa'uburé hã. Tahawa, ma tô duré apâ tâma 're rowê, Sauhu ma hã.

Gulia, Izaraéu nhihudu norĩ zada ihâimanazé wasu'u

17 ¹Tawamhã filisteu norĩ hã ma tô si'rã'ōtō, 'ri'ahâ Zudaha nhihudu norĩ te Soco na isisi âma, Izaraéu nhihudu norĩ 're ihâimana za'ra mono norĩ te te 'wapé za'ra da. Tahawa, ma tô sima 'ri nhoré za'ra 'ri'ahâ Soco na isisi norĩ wa'wa, Azeca na 'ri wa'ōtō nhisi me Epesi-Dami âma. ²Tawamhã Sau hã Izaraéu nhihudu norĩ me ma tô si'rã'ōtō. Tahawa, ma tô sima 'ri nhoré

za'ra Era na êtê siwa'aba nhisi âma. Tame ma tô filisteu nori hã za te te i'wapé za'ra zéb da hã, tisi 'wapézé hã sima sa'ra pese za'ra. ³Tawamhã filisteu nori hã ma tô mazahâri za'ra êtê hãiba amoi âma. Izaraéu nhihudu nori hã ma tô tihâimana za'ra, êtê siwa'aba uiwada niwĩ.

⁴Tawamhã Gulia na aibã isisi hã 'ri'ahã Gati hawimhã ma tô watobro, filisteu nori te te sima i'ri nhoré za'ra zém hawi, Izaraéu nhihudu nori zô hãrã wa te te siwi 'wapé da hã. Taha 'rãihã pibuzé hã 3 metru u. ⁵Êtê topsada brôzi 'manharĩ na te 're si'rãzaza. Êtê topsada brôzi na i'uza 'manharĩ pire pibuzé hã 60 kilu na. ⁶Ihi ubuzé hã êtê topsada brôzi 'manharĩ na hã. Duré tinhisé te te 're imrami mono hã êtê topsada brôzi 'manharĩ na hã i'rã'wa ré hã. ⁷Isi'uwazi 'rã'wa ite hã isa'êtê uptabi. Iwãĩ waré za'êne, ipire uptabi. Duré isi'uwazi 'manharĩ na i'rã'wa hã 7 kilu na ipire pibuzé hã. Duré isôwamhã, misi dasi'wapéi 'manharĩ'wa ma tô te te tãma 're mrami ibaiihã 'manharĩ zapoto na isimapazé hã. ⁸Tawamhã Gulia hã mori wamhã, ma tô oto mazazã. Simizazãri wamhã, ma tô 'mahãrã za'ra Izaraéu nhihudu nori hã âne, hãrã 'rãihã na:

— E marĩ zô, te tame aimasabre wa'wa, asimire za'ra wa'aba sina ai'wapé za'ra wa'aba da hã. Wa hã filisteu. A nori wa'wa hã tarére hã Sauhu ma romhuri'waire. Ma'ápé te te i'wapé da hã aibã asiwi 'maipisutu aba asiré wa'aba hã. ⁹Tawamhã ta hã te te i'ãma ai'uté wa, te te iwĩrĩ wap si, tawap si wa za wa nori hã aima romhuri'wa na 're wahâimana za'ra za, wapawa'ãbã âna. Wa hã te âma ai'uté wa, te wĩrĩ wap si, te za a nori wa'wa hã wama romhuri'wa na hã 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ¹⁰Tahawa, âhã na Izaraéu nhihudu nori, wa hã wa asô ihãrã zahi za'ra wa'wa dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori hã te te i'mai'wapé da hã. Tahawa, ma'ápé we asiwi 'mazatôri aba, te te i'wapé da hã.

¹¹Tawamhã âne hã Sau, duré tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori me te te wapari za'ra wamhã, ma tô imreme ma tipahi pese za'ra.

Sau te te sima i'ri nhorézéb âma Davi hã ihâimanazé wasu'u

¹²Davi hã Zéséhé 'ra, Efrata na ti'ai wa'otô wa 'ri'ahã nhisi âma 're ihâimana mono. Zudaha nhihudu nori te 'ri'ahã Belé 'rata. Zéséhé 'ra si aibã nori hã uburé hã 8 na. Tawamhã Sau hã apito na 're hâimana mono ré hã, Zésé hã hãiba prédu pese uptabi di oto. ¹³Tawamhã i'ra dadub'rata nori si'ubdatô hã Sauhu siré dasi'wapéi u hã, ma tô 're nomro u'ási. Ipoto'rata nhisi hã Eliabe na, isãna'remhã Abinadabi na, duré si'ubdatô âmamhã, Simeza na. ¹⁴⁻¹⁵Davi hã danhobabati. Tawamhã si'ubdatô idub'rata nori hã Sauhu siré hâimana za'ra ré, ma tô Davi hã nasi neb u'ã, Sau nori te te sima i'ri nhoré za'ra zéb u. Tawamhã te duré nasi apã hã sina siri Belé u hã, timama nhimizama te te 're a'madã'ã mono da hã.

¹⁶Tawamhã Gulia hã 40 bātã 'remhã ma tô awê sidâpâsi duré hâiwahã nhidâpâsi Izaraéu nhihudu nori zô hã, nasi tihãrã zahi za'ra. ¹⁷Tahawa, te Zésé hã nimahã bātã na ti'ra Davihi ma tinha âne:

— Ma'ápé 'mai'ãri amnho trigu 'rãzazu hã 10 na ipire pibuzém na, 10 na duré i'u'êtê wapu zama. Taha parimhã, da te dasima i'ri nhoré za'ra zéb u ai'aba'rê na asisânawã nori ma duri za. ¹⁸Tawamhã duré powawê hâiwa'u u'êtê 'manharĩ zama 10 na âma duri za, dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori 'madã'ã'wai ma da hã. Ma'ápé oto aimorĩ, rowê zô asisânawã nori sabu za'ra da, rowê na ihâimana za'ra zém na hã rowasu'u iwê hã we ãma âri da. ¹⁹Asisânawã nori

hã apito Sau norĩ me, duré uburé dasi'wapéi 'manharĩ'wa Izaraéu nhihudu norĩ me, te uburé tihâimana za'ra, êtê siwa'aba wa Era na rowamri âma filisteu norĩ te te 'wapé za'ra da hã.

²⁰Tawamhã âne bâtâ na awêm na, ma tô Davi hã oto udu mararé. Tahawa, ma tô pone'ërebâ norĩ hã da te sô 'madâ'â za'ra da hã dama sa'rê. Taha pari, imama Zésé te te tâma i'ru te te iduri da hã ma tô oto ti'â. Tawamhã ma tô oto wi, da te dasima i'ri nhoré za'ra zéb u hã, Izaraéu nhihudu norĩ hã, si'wapé za'ra da hã nasi hâsi mono ré wairébé mono sina isisôré pese da hã, za isi'wapé za'ra zéb u hã. ²¹Tawamhã dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ filisteu norĩ hã duré Izaraéu nhihudu norĩ dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã ma tô sisô're sisada hã sôré pese na aimasa. ²²Tawamhã Davi marĩ te te iduri hã ma tô tirê, rob'madâ'âwai ma. Tahawa, ma tô sisôré pese na sisada isimasabzéb u hã wara sina wara. Tawamhã tisisânawâ norĩ tēmēmhã ma tô rosahutu oto. Tawamhã wisi wi, ma tô sadanharĩ za'ra, rowê zô hã. ²³Tawamhã âne na Davi hã tisisânawâ norĩ ma te te tâma robzanhamri za'ra ré, ma tô duré Gulia hã sina tétê za'ra, Izaraéu nhihudu norĩ zô hârâ zahi za'ra da, te te nasi iwa na hã i'manharĩ ne. Tawamhã ta hã ma tô Davi hã wapa. ²⁴Tawamhã Gulia, Izaraéu nhihudu norĩ te te siwi 'madâ'â wamhã, ma tô tâma aimani za'ra, pahi te. ²⁵Tahawa, te âne sima nharĩ za'ra:

— Ni'â ô hã aibâ hã asiwi 'madâ'â aba. Ma'ápé wazô ihârâ zahi za'ra zé hã wapari aba. Ni'wa hã filisteu te te wĩrĩ wamhã, te za tipawa'â isa'êne hã ti'â. Apito te za marĩ iwa'âbâ za'êtê uptabi hã ahâ na tâma sômri za'ra. Te za duré ti'ra sipi'ô hã âma imro da hã tâma tisô. Tahawa, imama sisânawâ norĩ niwamhã tite rob'uiprazé apito ma, te te dame tâma 're i'arĩ za'ra mono da hã mare di za.

²⁶Tawamhã te Davi hã dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ, i'rata isimasam norĩ hã sadanharĩ za'ra âne:

— E marĩ te za ni'wa hã ti'â, â hã filisteu te te wĩrĩ wa, taha zarina Izaraéu nhihudu norĩ ma te te ropese wa, te te anho'reptui wamhã. E 'wa bétê âhã, filisteu ihâimana wasédé hã. E tô ibâ 'Re ihâimana u'âsi mono te dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ zô ihârâ zahi za'ra zé hã.

²⁷Tawamhã âne te te âma sadanharĩ za'ra wa, ma tô tâma wasu'u za'ra, za ni'wa Gulia te te wĩrĩ wa, marĩ te te i'ârizé hã. ²⁸Tawamhã Eliabe dadub'rada ipoto'rada hã ma tô wapa dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ te te sadanharĩ za'ra ré hã. Tahawa, ma tô tinhobabati da hã ab'ru. Tahawa, te âne tâma tinha:

— E marĩ te âmemhã i'manha. E 'wa hã te duré asô 'madâ'â za'ra, pone'ërebâ norĩ, a'ubuni wi hã. A hã ma tô we aimo, dasi'wapé taré 'madâ'â da si!

²⁹Tawamhã Davi ma âma tâma wa'râ âne:

— E marĩ te 'manharĩ bâ, âhã na hã. E niha wa za bétê ãnhinharĩ âna ihâiba, marĩ te waihu'u âna, ihâimana da hã.

³⁰Tawamhã te duré Davi hã tô ôhõ âma isinharizém na âma sadanha, dasi'wapéi 'manharĩ'wa ihâiba amo hã. Tawamhã tô ône ma duré wapa, te te tâma iwasu'uzéb 'rata ne.

³¹Tawamhã ni'wam norĩ dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã ma tô wapari za'ra Davi te te inharizé hã. Tahawa, ma tô duré tâma wasu'u za'ra Sauhu ma hã. Tahawa, Sau hã ma tô sô hã, Davihi zô. ³²Sô hârâ wa, ma tô itême wi. Wisi wamhã, te âne tâma tinha, Sauhu ma hã:

— Ni'wa hã ã hã filisteu norĩ ma, ipahi da hã mare di. Tahawa, wa hã wa za 'wapé.

³³Tane nherẽ, Sau te ãne tãma tinha:

— Mare di. ã hã filisteu, a hã 'wapéi õ di za. E marĩ wa. Zahadu a hã ai'-reputure, duré õ hã si'ai'reputu hawim haré te dasi'wapéi 'manharĩ'wa na 're hãimana u'ási.

³⁴⁻³⁵Tawamhã Davi te asa tãma tinha ãne:

— Ìnhib'apito, wa hã wa ìmama nhimizama pone'ërebã hã te 're a'madãã. Te 're a'madãã mono ré, hu'u zérépa hã te te 'mai'ari wamhã, niha wamhã, ursu hã te te 'mai'ari wamhã, wa hã wa za isarina hã mo, te 'wapé da hã, duré apã te tiwi ãri da hã, pone'ërebã hã. Duré hu'u zérépa te te ì'wapéi wamhã, niha wamhã duré ursu hã te te ì'wapéi wamhã, wa za ìsima tété ibutu na, te 're 'wapsisi mono da hã, te iwĩrízéb u. ³⁶Wa hã hu'u zérépa te ipãri ré hã duré ursu zama. Tane wa za duré tãma rob'manha, filisteu ihãimana wasété ma hã, 'Re ihãimana u'ási mono te dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ zô ihãrã zahi ma hã. ³⁷Wanhib'apito 'Re ihãimana u'ási mono hã ma tô nasi ìnho'reptu, hu'u zérépa wi, duré ursu wi. Tane te za duré ìnho'reptu, ã hã filisteu te 'wapéi wamhã.

Tawamhã Sau ma tô ãma sada'ã ãne:

— Wẽ di tô. Aimorĩ. 'Re ihãimana u'ási mono si asiré hãimana da hã wẽ di, ìma hã.

³⁸Tawamhã Sau ma tô tãma tisõ, tite dasi'wapé da ãma 're isi'uza mono zé ihã tede hã, Davihi ma. Ma duré tãma tisẽ, ti'rãzaza hã tede ëtẽ topsada brõzi 'manharĩ hã. Duré ma tô tãma tisẽ, danho'utu'ubuzé ihã tede hã. ³⁹Taha pari, ma oto Davi hã ti'usisizem na, Sau te sib'ézé 'wapa hã tisẽ. Tawamhã te te pibu da, ma tô suru na iré mo. Tane nherẽ, iré hã morĩ waihu'u õ di, tãma pire uptabi wa. E marĩ wa. Niwamhã ãne ré hã morĩ õ wa. Tahawa, te Sauhu ma tinha ãne:

— Iré hã ìmorĩ waihu'u õ di, niwamhã iré hã ìmorĩ õ wa.

Tahawa, ma tô Davi hã apã uburé sani za'ra. ⁴⁰Tawamhã Davi hã ma tô ti'ã tisiwazusizé hã. Duré panho'õmo nhipti na ãne itopsu 're isimi'wara mono hã ma tô imrotõ na sima timra. Taha pari, ma tô oto sé, tisiwapsêrẽ 'remhã. Tawamhã tite powawê hã 'manharĩ wedenhorõ na zama ma tô duré ti'ã. Taha pari, ma tô oto watobro, Gulia te te 'wapé da hã.

Davi hã Gulia te te iwĩrízé wasu'u

⁴¹⁻⁴²Tawamhã Gulia hã te oto, Davihi nho'õmoi baba mo. Tãma isi'wapézé 'wapéi'wa hã te duré isõwamhã mo. Tawamhã Davihi tẽme te te oto rosahutu wamhã, Gulia hã ma tô 'madãã pese Davi hã. Tahawa, ma tô tãma tinha, ãma to sina. E marĩ wa. Taré Davi hã ai'repudu da te dasiwi 're ihãiba 'madãã zei mono, marĩ da ne. ⁴³Tawamhã te Davihi ma tinha ãne:

— E marĩ da hã taha wedewã waré hã. E wa hã wapsã bã.

Tawamhã Gulia ma tô tite ihãiba'õ norĩ wi hã rowaptẽ, te te Davihi ma hã 'manharĩ wasété za'ra da. ⁴⁴Tahawa, te duré ãne te te 'wapé da hã sô tihãrã zahi:

— Ma'ápé we aimorĩ ãwa, aihãiba hã si norĩ ma, te tãma sômri za'ra da wamhã, te te siwi 'rẽne da, duré abaze toro norĩ ma zama.

⁴⁵Tahawa, Davi hã ma tô âma tâma wa'rã:

— A hã te we izô aimo, sib'ézé 'wapa ré âma i'wapé da, isi'uwazi 'rã'wa ré, duré isi'uwazi 'rã'wa i'rutu ré. Tane nherê, wa za Wanhîb'apito iwaihu'u pese nhisi na, ai'wapé âhã na hã wa hã, Izaraéu nhihudu norî dasi'wapéi 'manharî'wa norî te, 'Re ihâimana u'âsi mono zada i'aihâimana nhisi na. ⁴⁶Tahawa, tô â bâtâ na te za Wanhîb'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hã îma aihâiba nho, inhîb'rata. Taha zarina, wa za ai'âma ai'uté. Wa za tawamhã ai'rã nhizã. Tawamhã â bâtâ na wa za asiré filisteu dasi'wapéi 'manharî'wa norî hã hâiba nhomri za'ra si norî ma, duré abaze norî ma hã. Âne wamhã, ropã te za uburé pese oto da te 're waihu'u za'ra misi pese Izaraéu nhihudu norî te, 'Re ihâimana u'âsi mono 're ihâimana mono na hã. ⁴⁷Âme uburé ihâimana za'ra hã te za 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u za'ra, sib'ézé 'wapa âna, duré wedewâi waré 'rã'wa âna tinhib'a'uwê te te isô'reptu za'ra na hã. E marî wa. Dasi'wapé hã 'Re ihâimana u'âsi mono te wa. Ta hã te za wanhîb'rata uburé wama aihâiba nhomri za'ra wa'wa.

⁴⁸Tawamhã Gulia hã ma duré Davihi u hã sina rotété prã. Tahawa, te Davi hã sa'êtê wara filisteu norî isisôré nho're u hã Gulia te te 'wapé da hã. ⁴⁹Tahawa Davi tisiwapsêrê 're ma te êtê zô hã oto api. Tawamhã ma tô 'mai'â êne hã. Ma tô duré sada tisê powawê hã 'manharî 're 'remhã. Taha pari, ma tô âma simri, Gulia hã. Tahawa, ma tô âma uwaimra Gulia uihã hã. Tahawa, ma te ône haré waptãrã, ti'ai u hã ubu niwî. ⁵⁰⁻⁵¹Tawamhã ti'ai u waptãrã wamhã, ma tô Davi hã sô wara. Isisiwimhã tipara na ma tô za. Tahawa, ma tô duré oto ite sib'ézé 'wapa hã sada waze, isême hawi. Taha na ma tô oto tiwî, te te i'rã nhizãri na hã. Âne ma tô Davi hã âma ai'uté, Gulia âma hã. Ma tô tiwî tô, êtê topsu'u na.

Tawamhã filisteu norî hã ite dasi'wapéi 'manharî'wa isiptede idã'ázê hã te te 'madã'â za'ra wamhã, ma tô ône haré aimani za'ra. ⁵²Tawamhã dasi'wapéi 'manharî'wa Izaraéu norî hã, duré Zuda norî dasi'wapéi 'manharî'wa zama ma tô isarina sisa're, hãrã sina. Tahawa, ma tô te te wano'ô 'ri'ahã Gati na isisi u, duré 'ri'ahã Ecrô na isisi âma 'ridawa za'êtê na, 're idanhisisi mono zéb u. Tawamhã Sa'ara'î na 'ri'ahã nhisi u bâdãdi inomro na te filisteu norî i'u'a za'ra mono hã simi'wara, 'ri'ahã Gati na isisi tême, duré 'ri'ahã Ecrô na isisi tême. ⁵³Tawamhã Izaraéu nhihudu norî hã filisteu norî te te wano'ô mono pari, apã si'aba'rêi wamhã, ma tô ite za'ra 'wamarî prã hã 'wasa, te te sima i'ri nhoré za'ra zém hawi. ⁵⁴Tahawa, Davi hã ma tô oto ti'â Guliaha 'rã hã. Te te âri wamhã, ma tô 'ri'ahã Zeruzalê u duré âwisi. Tane nherê, Guliaha si'wapézê hã ma tô tite romhã 'manharî na 'ri 'remhã sima tihi.

Davi da te i'âwisizé wasu'u, Sau te te hâiba 'madã'â da hã

⁵⁵Davi, Gulia na aibã 'rãihã nhisi te te 'wapéi pari iwatobrozém na Sau hã te te 'madã'â wamhã, ma tô Abine dasi'wapéi 'manharî 'madã'â'wa hã âma sadanha âne:

— Abine, e 'wa hã ô hã ai'repudu.

Tawamhã Abine ma âma tâma wa'rã âne:

— Me, te waihu'u ô di. Sena na 're i'aihâimana mono ne hã wa tô duré sena aima wasu'u.

⁵⁶Tawamhã Sau te duré tâma tinha âne:

— Tane wamhã, ma'ápé aimorí, âma asinharí da, waihu'u da.

⁵⁷Tawamhã Davi, Gulia te te wĩrĩ parimhã, da te dasima i'ri nhoré za'ra zéb u apâ morí wamhã, ma tô Abine hã saprõ, Sauhu u. Davi te zahadu Guliaha 'rã hã siré ti'â. ⁵⁸Tawamhã te Sau hã sadanha âne:

— E 'wa hã a hã.

Tawamhã te tâma siwasu'u âne:

— Wa hã aima romhuri'wa Zéséhé 'ra, Belê âmamhã.

18 ¹Tawamhã Sau norĩ hã Davihi me ma tô oto sima robzanhamri pari zahuré. Tahawa, Zonata, Sauhu 'ra pẽ'ẽ 'remhã, ma tô Davihi zawi hã iwab âzé. Tahawa, ipẽ'ẽ 'remhã tâma sawi uptabi di oto, 'rãwi tihãiba te te 're isisawi pese mono ne. ²Tawamhã taha hawim haré ma tô Sau hã te te 're 'madã'ã Davi hã, isiré 're hãimana mono da oto, isöröwa âma. Timama nhoröwa u, apâ morí da hã, te te tâma waproso ô di. ³Tawamhã Zonata norĩ hã Davihi me, ma tô sena na ropisutu zahi hã sima 'manharĩ zahuré, tinhi-mizawi zahuré zém na hã. E marĩ wa. Zonata Davihi âma ipẽ'ẽzé hã sa'etẽ uptabi wa. ⁴Tahawa, ma tô tisi'uzazé ihãpa hã waze, te te tâma sômri da, Davihi ma. Tite dasi'wapéi 'manharĩ'wai uza zama ma tâma tisõ, sib'ézé 'wapa hã, umnhĩ'ã hã duré ti'usisizé hã. ⁵Tawamhã Davi uburé daza'rui mono bâ Sau te te 're isatörizé mono sidâpasi, ma tô wẽ na hã 're pusi. Tahawa, Sau hã ma tô oto pisutu, ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhĩb'ihã'ã da hã. Âne wa, ma tô uburé dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ ma tirowẽ za'ra, duré ta norĩ 'madã'ã'wa norĩ ma zama.

Sau, Davi te te i'ruiwaparizé wasu'u

⁶Davi, Gulia te te wĩrĩ pari, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ apâ si'aba'rúi wamhã, ma tô uburé 'ri'ahã mono bâ Izaraéu nhihudu norĩ nhĩptĩ'ai âma pi'õ norĩ hã wairé, apito Sau te te siwi sôpêtẽ da, sô're za'ra sina rowẽ te, si'rêne za'ra mono sina, piza baihá 'manharĩ na te te ropta'a za'ra mono sina, duré rowamremezẽ te te siwi söröta'a mono sina. ⁷Tahawa, te pi'õ norĩ hã âne tinho're za'ra, rowẽ te:

“Sau ma tô miu na hã dapã. Duré Davi ma tô 10 miu na hã dapã!”

⁸Tawamhã âne hã te te wapari wamhã, Sauhu ma te te rowẽ ô di. Tahawa, ma tô iwa aimei pese. Iwa simeĩ pese wa, te tawamhã tinha âne:

— Pi'õ norĩ ma tô i'âma tinho're za'ra miu na te ida'uprosi na hã. Tane nherẽ, Davihi âma ma tô ãnhĩpai u âma tinho're za'ra 10 miu na te te ida'uprosi na hã. Pra! Isi'apito da si te oto tawamhã tiwi sô rowaptã, âhã na hã.

⁹Tawamhã taha bãtã hawim haré ma tô Sau hã Davi te te 're 'ruiwapari u'âsi.

¹⁰Tawamhã âma awẽ wamhã, ma tô wa'uburé itẽme satõ, 'Re ihãimana u'âsi mono hã Sauhu wa, iwap sébrẽ da. Tahawa, ma tô 'rãihaiwamna, 'ri paramhã. Davi hã te ropta'a tinhipta'azém na hã, awẽ sidâpasi te te nasi iropta'azém ne. Taha ré te Sau hã tinhib'rata na tété, isi'uwazi 'rã'wa hã.

¹¹Tahawa, te Sau hã âne sima rosa'rata:

— Wa za Davihi âma 'ri na'rata nhĩptã'ãre, te âma tétére da.

Tawamhã isi'uwazi 'rã'wa na ma tô maparane âma simri, te te âma wa'rẽ da aré. Tane nherẽ, ma tô Davi hã duré maparane tiwi tiwa'a.

¹²Wanhĩb'apito te Davihi siré 're hãimana oto. Sauhu si ma tô tirẽ. Tahawa, Sau hã Davihi ma pahi uptabi di oto. ¹³Tahawa, ma tô Sau hã oto sihawi ai'rẽ,

Davi hã, miu na dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ 'madã'ã'wa na si 're hãimana mono da oto. Tahawa, Davi ma tô ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã te te 're a'madã'ã, dasi'wapéi wamhã. ¹⁴Tawamhã uburé marĩ hã te te 're a'manharĩ mono wamhã, ma tô iwẽ na si 're pusi, te te 're i'ab'manharĩ mono da hã. E marĩ wa. Wanhĩb'apito ime 're hãimana mono wa. ¹⁵Tawamhã Sau hã ma tô te 're 'madã'ã, Davi hã tinhimĩ'manharĩzém na te te âma 're i'auwaimrami wẽ mono zé hã. Tahawa, ma tô tâma tipahi pese oto. ¹⁶Tane nherẽ, Izaraéu nhihudu norĩ nhĩpti'ai âma hã, duré uburé Zudaha nhihudu norĩ nhĩpti'ai âma a'uwẽ hã, ma tô Davi te te siwi 're sawi pese. E marĩ wa. Ô hã dama i'rãno'ho isiptete uptabi 're hãimana mono wa.

Davi hã Sauhu 'ra na imrozé wasu'u

¹⁷Tawamhã Sau te Davihi ma tinha âne:

— ãhãta i'ra ipoto'rada, Merabe na isisi hã. ã hã wa za aima tisõ, âma aimro da hã. Tawamhã a hã dasi'wapéi 'manharĩ'wa asiptete na te za ãma 're aihãimana mo za ãma ai'umnhasi na, duré Uburé Danhib'apito te dasi'wapé na âma 're ai'wapéi mono da.

Sau te rosa'rata âne: “Te iwĩrĩ da hã mare di wa hã. ãma wẽ di filisteu norĩ si i'upana te te siwi iwĩrĩ da hã.”

¹⁸Tawamhã Davi ma tô âma tâma wa'rã âne:

— Pra! E 'wa hã wa hã, apito sa'õmo na 're ãhãimana mono da hã. Duré e 'wam norĩ ãmama norĩ Izaraéu nhihudu norĩ nhĩpti'ai 'remhã, wa hã apito sa'õmo na 're ãhãimana mono da hã. Tarére hã wa hã.

¹⁹Tawamhã Sauhu 'ra Merabe hã Davihi âma imrozéb da hã, oto iwa waptã'ã wamhã, ma tô Sau hã Davihi upana Adri'éhé ma hã tisõ, i'ri'ahã Me'ora na isisi na 're ãhãimana mono âmap si mro da.

²⁰Tane nherẽ, Sauhu 'ra hãiba amo Micau na isisi hã ma tô sima wẽ pese, Davi hã. Tahawa, âne na hã Sau te te waihu'u wamhã, ma tô apã pẽẽ nomro tahawa apã tâma rowẽ di. ²¹Tahawa, te âne rosa'rata: “Micau si wa za tâma tisõ, Davihi ma hã, taha na si mro da. Tawamhã ta hã te za isimiza'repese norĩ nhimirob'manharĩzém na âma sô tihãiba za, filisteu norĩ te te siwi iwĩrĩ da hã.”

Tahawa, Sau maparane âmam na te duré tâma tinha âne, Davihi ma hã:

— A hã za tô ãsa'õmo.

²²Tawamhã Sau tite romhuri'wa norĩ ma, ma tô tâma waihu'u za'ra, Davihi ma hãiba si te te tâma robzanhamri za'ra da. Tahawa, te âne tâma rowasu'u za'ra:

— Apito ma hã aiwẽ di. Duré uburé ite romhuri'wa norĩ ma zama aiwẽ za'ra di. ãhã wa, i'ra na aimro da hã wẽ di ãhã na hã.

²³Tawamhã âne te te tâma rowasu'u za'ra wa, ma te Davi hã âma tâma wa'rãmi za'ra âne:

— E wapu bâ, apito sa'õmo na 're ãhãimana mono da hã pire di. Wa hã tarére hã, aibã ãnhimarĩ âna 're ãhãimana mono.

²⁴Tawamhã Sauhu ma, ma tô tâma wasu'u za'ra, tâma iromhuri'wa norĩ hã, Davi te te tâma inharĩ za'ra zé hã. ²⁵Tahawa, ma duré tâma waihu'u za'ra, Davihi ma, te te tâma nharĩ za'ra da âne:

— ãhã si te apito hã sima wẽ, aimro âma iwa'ãbã da hã, filisteu isi'utõrĩ nhĩhãiwata nhĩhãri hã 100 na, taha na te te siwi sé nhĩ'ra da, isitob'ru hã. Taha si. Marĩ aimawi hã te te waptẽrẽ ô di aiwi.

Áne ma tô Sau hã rosa'rada hã, Davihi âma 'manha filisteu norĩ si te te siwi wĩrĩ da. ²⁶Tawamhã Davihi ma, ma tô duré tâma rowasu'u za'ra, Sauhu ma romhuri'wa norĩ hã, Sau te te tâma iwaihu'u za'ra zém na hã. Tawamhã ma tô oto sina simirosa'rata wēsã, za apito sa'ômo na 're ihâimana mono zém na hã. Tawamhã i'ra na za imrozéb da bâdâdi wana ré, ²⁷ma tô Davi tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me hã ai'aba'rê. Tahawa, ma tô filisteu norĩ hã siwi uprosi 200 na. Tawamhã Davi ma tô tâma tidu, Sauhu ma, filisteu norĩ idâ'â za'ra nhihâiwada te te isihâri za'ra hã. Isô'a ma tô duré sa'rata za'ra isihâiwata za'ra hã, taha zarina isa'ômo na oto 're hâimana mono da. Tahawa, Sau hã ma tô oto ti'ra Micaú hã tâma tisô, Davihi ma, âma mro da. ²⁸Tawamhã Sau ma tô oto âma po'repuru, Uburé Danhib'apito Davihi siré 're ihâimana mono zém na hã, duré i'ra Micaú hã Davi te te 're isawi pese mono na hã. ²⁹Tahawa, Davihi ma hã pahi uptabi di oto. Tawamhã idâ'ázéb u Sau hã, ma tô Davihi nhitob'ru na hã 're hâimana u'âsi oto.

³⁰Tawamhã filisteu dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã Izaraéu nhihudu norĩ te te 're 'wapé za'ra mono da, sô 're pusi mono sidâpâsi ma tô Davi hã te te âma 're ai'uté za'ra, uburé Sauhu ma romhuri'wa norĩ nhipai u hã. Tawamhã âne wa, Davi hã dama wasu'u za'etê di oto, daza'rui mono bâ hã.

Sau hã Davi te te wĩrĩ da, sada ihâimanazé wasu'u

19 ¹Tawamhã Sau ma tô ti'ra Zonataha ma wasu'u, uburé tâma romhuri'wa norĩ ma zama, Davi te te wĩrĩ da, te te sima irosa'ratazém na hã. Tane nherê, Davi hã Zonataha siwaihu'u uptabi na te tâma tihâiba. ²Tahawa, te âne timama hã tâma wasu'u, Davihi ma:

— Îmata te ai'âma sima rosa'rata, te te aiwĩrĩ da. Tahawa, awê mararé hã asipibui pese za. Nima niwĩ pi'uriwi aima'uri za, tame a'â asâmra da. ³Tawamhã wa hã wa za îmata zô mapa, a'ubuni wi aima'uri ré nimame, te tâma nharĩ da, aihâiba na hã. Tawamhã marĩ te tiwi upsibi mei wamhã, wa za aipo're pu'u.

⁴Tawamhã Zonata, timama ma, ma tô Davi hã tâma wasu'u wê âne:

— Îmata, marĩ iwasédé hã tâma 'manharĩ tô, aima romhuri'wa Davihi ma hã. E marĩ wa. Niwamhã ô hã marĩ iwasédé hã te te aiwi 'manharĩ ô di. Iwê na si uburé ma tô te te 're aipawapto. ⁵Ô hã sīrītī zawi ô di. Gulia simimnhasi nherê, ma tô tiwĩ. Tahawa, Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi na ma tô âma ai'uté, Izaraéu nhihudu norĩ te te anho'reptu da hã. Duré te te âma ai'uté ré hã a hã ma tô asi'uihã na i'madâ. Tahawa, aima rowê di. Îmata, e marĩ wa, te za bété âne nherê, iwasédé hã tâma i'manha. E marĩ te te 'manharĩ bâ te za Davi hã iwi.

⁶Tawamhã âne te te tâma waihu'u wa, ma tô Sau ti'ra Zonataha mreme hã saze. Tahawa, ma tô ropisutu, Uburé Danhib'apito idâ'âô nhisi na, Davi hã te te wĩrĩ tô da. ⁷Tawamhã Zonata ma tô oto sô hã, Davihi zô. Tahawa, ma tô uburé tâma wasu'u, imama te te tâma iwaihu'uzé hã. Tawamhã te te tâma rowasu'u pari, ma tô apâ saprô Sauhu u hã. Tahawa, ma tô Davi hã apâ te te tâma 're romhuri apito ma, iwana te te tâma 're iromhuri mono ne.

⁸Tawamhã dasi'wapé hã ma duré watobro, filisteu norĩ da hã. Tahawa, Davi hã ma tô sô tiwatobro za'ra, te te 'wapé za'ra da. Tawamhã ma tô âma ai'uté pese za'ra. Ma tô tâma sisa're, Davihi ma hã.

⁹Tawamhã nimahã bâtâ na ma tô Uburé Danhib'apito wa'uburé hã itême satô, Sauhu u hã, iwap sébré da. Tahawa, tinhorôwa âma te nhamra tite isi-'uwazi 'rã'wa ré tinhib'rata. Davi hã te tame i'rata nhamra, tinhipta'azé hã te te ta'a sina. ¹⁰Tawamhã Sau Davihi âma te te 'ri na'rata nhiptâ'â pibu da, ma tô aré âma simri tite isi'uwazi 'rã'wa na hã. Tane nherê, ma tô tiwi tiwa'a. Tahawa, ma tô 'ri na'rata si i'upana âma siptâ'â. Tahawa, Davi hã ma tô duré tiwi aimani, sina isôwê hawi.

¹¹Tawamhã tô taha marabâre Davihi nhorôwa te te nasi siwi sô sabu da hã, ma tô Sau nima norĩ aibã ma hã tâma rob'ru za'ra, awêm na âne mararé te te siwi wĩrĩ da oto. Tane nherê, Davihi mro Micau ma tô po'repu'u âne:

— Â mara na aimani ô wamhã, awêmhã te za oto atã.

¹²Tawamhã imro ma tô âma si'ra Davihi âma, zanela 'ri zadazâri na. Tahawa, ma tô dawi aimani. ¹³Tawamhã te te oto âma si'rai pari, ma tô Micau hã ti'â romhâibari isôrôwa 're, 're isa mono hã. Tawamhã ma tô tihi, tiza'wari zahuré zéb âma. I'rã âma ma duré tihi, pone'ërebã hã zéré hã. Taha pari, ma suwa.

¹⁴Tawamhã Sauhu nhib'a'uwê norĩ, tô Davi te te siwi âri da si'aba'rêi wamhã, ma tô Micau hã tâma wasu'u za'ra ihâzé na hã. ¹⁵Tawamhã Sau te duré apã satôri za'ra isib'a'uwê norĩ hã, Davi te te siwi 'madã'â da titômo na. Te duré âne tâma nhari za'ra:

— Davi hã waptã wa nomro ré, te za we asiwi isaprôni 'wa, te wĩrĩ da za, wa hã.

¹⁶Tawamhã ma tô oto asisi 'ri para u. Tane nherê, ma tô romhâiba si siwi tisã waptã wamhã, pone'ërebã hã zéré na 'rã'ubu ré inomro hã. ¹⁷Tahawa, te Sau hã ti'ra Micau hã sadanha âne:

— E marĩ da, ma tô âne na îma asadawa nhipse sina hã irob'manha tô simani da ñnhibot'ru hã.

Tawamhã ma tô âma tâma wa'rã âne, timama ma hã:

— Simani da, te pawaptob ô wamhã, te aré u iwi. Âne ma tô îma tinha.

¹⁸Tawamhã Davi hã ma tô oto aimani. Tahawa, ma tô mo Rama u. Tamomo wisi wamhã, ma tô uburé Samuél ma hã wasu'u, Sau sada hâimana mono wa, te te tâma irob'manhari mono zé hã. Taha pari, ma tô oto tineb zahuré, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârã'wa norĩ nhorôwa u, tame simasisi da.

¹⁹Tawamhã Sau ma tô waihu'u, Davi Rama âma ihâimana na hã. ²⁰Tahawa, ma tô aibã norĩ hã sô satôri za'ra, te te siwi âri da hã. Tawamhã oto sihutu wamhã, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârã'wa norĩ imreme na te te dama rowasu'u za'ra mono ré hã 'madã'â za'ra. Tahawa, te Samuél hã romhuri'wa nhib'ihã na hã tihâiba. Tahawa, ma tô duré 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani hã iwab asisi Sau aibã norĩ te te isatôri za'ra 'remhã. Tahawa, ta norĩ zama ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na duré dapawaptom na hã da'âma sasômi za'ra. ²¹Tawamhã Sau âne hã te te waihu'u wamhã, ma tô duré aimawi rowasu'u'wa norĩ hã satôri za'ra. Tane nherê, ta norĩ zama ma tô duré 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na dapawaptom na hã da'âma sasômi za'ra. Tahawa, ma tô duré si'ubdatô âmambã satôri za'ra, aibã norĩ hã. Tane nherê, tô ône si ma tô tâma tiromhâimana za'ra. ²²Tawamhã Sau si'uihã na te oto mo, Rama u. Tawamhã Seco na 'ri'ahã isa'êtê nhisi âma â zô ab're u oto wisi wamhã, ma tô da'mazadanha âne:

— E mame te Samuél nori, Davihi me hã tihâimana zahuré.

Tawamhã âma sinharî zahuré wa, te âne tâma wasu'u zahuré ni:

— 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa nori nhorôwa âma te tihâimana zahuré. ²³Tawamhã Sau tamomo mori ré, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani hã iwamhã âzé. Tahawa, te ôhõ zama 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na hã bâdâdi na te te dama rowasu'u, isadawa wasu'u'wa nori nhorôwa u iwisizéb u. ²⁴Tahawa, oto wisi wamhã, ma tô ti'uzazé hã waze. Tawamhã Samuél nho'a 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na te duré dama rowasu'u. Tawamhã ma tô ai'uréiwi ti'ai wamhã nomro, bâtâ wahuré na, duré mara wahuré na. Tahawa âne, da te dasima inharî za'ra zé hã, ma tô tihâiba: "Pra! E Sauhu zama ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na rowasu'u 'wai u hã aipi'ra."

Zonata hã Davi te te ipawaptobzé wasu'u

20 ¹Tawamhã Davi ma tô aimani Rama âma 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa nori nhorôwa hawimhã. Tahawa, ma tô Zonata 're ihâimana mono zéb u hã mo. Itême wisi wamhã, te âne tâma tinha:

— E marî te 'manharî bâ. E marî na wa tô îwasédé hã 'manha aimama wi hã, te te îwîrî da, te te sima iwê hã.

²Tawamhã Zonata ma te âma sada'â âne:

— Wa îsima wê wa hã, atâ'â tô da 'Re ihâimana u'âsi mono te te ai'madâ'â pese da. Îmama hã te uburé marî hã te te îma 're awasu'u, te te 're i'ab'manharî mono zé hã ipire hã duré ipire'ô hã. Marî hã te te îwi simi'uri ô di aré. Âhã wa, tô marî hã hâimana ô di.

³Tawamhã Davi ma âma tâma wa'rã âne:

— Aimama ma hã waihu'u pese di, aima iwê za'etê na hã. Tahawa, te te î'âma sima irosa'ratazé hã te te aima wasu'u ô di, waihu'u da hã, robzépata tô da, aiwi irobzei'ôzém na. Âhã na wa za Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono sena na 're ihâimana mono ne, a hã duré sena na 're aihâimana mono ne ropisudu hã aima 'manha. Tô sena idâ'â da hã romnhimimnhasi wa oto.

⁴Tahawa, te Zonata sadanha âne, Davi hã:

— E marî te asima iwê, wa hã te i'manharî da hã.

⁵Tawamhã Davi ma âma sada'â âne:

— Awêmhã a'amo itém na dato ihâiba, aré te simini âna apito me îsa da hã îmori da si. Tane nherê, aima wê wamhã, wa za aima'u tô, a'ubuni wimhã, awê amoi u, hâiwahâ tême. ⁶Tawamhã aimama hã izô robaba wa, izô simrami wamhã, tâma îwasu'u na za âne: Wa hã te aiwi irowaptêrê zarina izatôri na hã îmori da, marî zarina waptu na Belê u hã. E marî wa. Âhã na hã te za uburé îsiré nori hã tame tinhoprubzém na tinhoprub za'ra za, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, bâdâ iwa waptâ'â wa tâma 're isôprub za'ra mono zé hã. ⁷Tahawa, âne te te nharî wamhã: "Wê di, marî ô di", îma simimnhasi ô di. Tane nherê, sahi na hâimana wamhã, te za iwaihu, za marî te te î'âma i'manharî wasété zém na hã. ⁸Âne wa aiwi waptê, 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi na ropisudu iwazéb zahi, te te îma i'manharizéb zarina, îma âma uwaimrami da. Tane nherê, tô wa hã marî na te upai wamhã, a hã te za pé tô îwi, aimama hã te te îma rob'manharî tô da pé.

⁹Tawamhã Zonata ma te âma tâma wa'rã âne:

— Tane na hã asina rosa'rata tõi! Ìmama te te aiwĩrĩ da, te te sima iro-wairébézé wa hã te waihu'u 'wa'ãhã, e aré te aipo're pu'u õ di. Wa aré tõi aipo're pu'u.

¹⁰Tawamhã Davi te duré sadanha ãne:

— Bété aimama hã sahi na te te aimã ãma wa'rãmi wamhã, e 'wa te za ìpo're pu'u za taha na.

¹¹Tahawa, Zonata ma te ãma tãma wa'rã ãne:

— Oto we ìsiré aimorĩ, waneb da a'ubuni u.

Tawamhã te oto siré tineb zahuré. ¹²Tawamhã Zonata te duré tãma tinha, Davihi ma:

— Wanhĩb'apito Izaraéu nhĩhudu norĩ te 'Re ihãimana u'ási mono nho'a si wa za ropisutu ni ãhã na hã. Awẽmhã duré niha wamhã, awẽ amo na ãne bātã na wa za ìmama hã sadanha. Tawamhã iwẽ na te te aihãiba na ìzada-'ãbã wamhã, wa za duré romreme hã ãma aimã tisõ, waihu'u da. ¹³Ìmama, marĩ aihãiba na te te 'manharĩ wasété da wamhã, taha zarina apã rowa-su'u na te ãma aimã siri õ wamhã, duré wẽ na aiwatobro da, te dawĩ ai'-madãã wẽ õ wamhã, wa za ìsi'ru 'Re ihãimana u'ási mono te te ìwĩrĩ da hã. Ìmama siré 're ihãimana mono ne, asiré 're hãimana mono neza 'Re ihãimana u'ási mono hã. ¹⁴Ãhã na awa'awi na ìdã'ã ãna ihãimanazém na te uzusi wamhã, ma'apé asimiropisutuzé hã sena na ãma ìma uwaimrami za. Duré ìdã'ã wamhã, ¹⁵ma'apé õne u'ã ìsisãnwã norĩ hã iwẽ na 're apawapto mono za. Duré nimahã na Wanhĩb'apito wanhitob'ru norĩ hã uburé te te uprosi wamhã, ¹⁶wa norĩ hã wa te wasima iropisutuzém na hã wa te ãma wasima upa tõi da. Tawamhã ãma upai wamhã a hã, te za 'Re ihãimana u'ási mono aimã rob'manha.

¹⁷Tawamhã Zonata, Davihi zawizém na te duré tãma 'manha, tinhimiropi-sudu hã. E marĩ wa, 'rãwi 're isisawĩ pese mono ne, Davi hã tãma sawi uptabi wa. ¹⁸Tahawa, te ãne tinha, Davihi ma:

— Awẽmhã a'amo itém na datoĩ wa, asõ robaba wamhã, te za asõ amrami za'ra ni, asãmrázé hã wedeza baba wa. ¹⁹Awẽ amo na asõ robaba wamhã, te za duré asõ amrami za'ra ni. ãne wa, te za aimo, a'ubuni ãma aré i'aima'urizéb u a'ã tame asãmra da, êtê tõi wawẽ babarã na. ²⁰Tawamhã wa za ti'i na hã si'ubdatõ ãma romnhimri za êtê tõi wawẽ nho'õmoi baba marĩ isa te ãma isimrimi ne hã. ²¹Tawamhã wa za ìma romhuri'wai ma tinha, te te waibu da sõi morĩ da hã. Tawamhã ãne te tãma nharĩ wamhã: "Õhõta ti te we ã niwĩ aimasa. Ma'apé sõi aimorĩ, waibu da", tawamhã ã hã te wasu'u, za rowẽ na i'aihãimanazé hã. Tahawa, rowẽ na te za aiwato, i'aima'urizém hawĩ. Wa hã Uburé Danhib'apito nhisi na wa ropisutu, taha zarina marĩ hã ai'ãma ihãimana'õ ãna hã za. ²²Tane nherẽ, duré ãne te tãma nharĩ wamhã, "Ti'i norĩ hã õhõta te romhã na aimasa", ãne wamhã, a hã aimani na za, Wanhĩb'apito hã te aimã rob'rui wa, aimorĩ da. ²³Ropisudu hã wa te wasima i'manharĩ mono hã Wanhĩb'apito 'Re ihãimana u'ási mono te za te te 're wapawapto, wa te wasima ãma 're uwaimrami u'ási mono da hã.

²⁴Tawamhã ãne te te tãma nharĩ pari, ma tõi oto Davi hã aimã u' a'ubuni wi. Tawamhã apito Sau ma tõi oto wi, a'amo itém na datoĩ u hã. ²⁵Tawamhã ma tõi oto nhamra 'ri na'rata ãma, 're isimasisi u'ási mono zéb ãma. Abine hã ma tõi isababamhã nhamra, Zonata isõwamhã duré ma tõi nhamra. Tane nherẽ,

Davihi nhamrazéb da si te baba na tihâiba. ²⁶Tane nherê, tô taha bâta na Sau hã te te nharĩ ô di, te te taré rosa'rata wa âne: “Âté marĩ hã sô watobro. Tahawa te te tô dame 'manharĩ ô di, datoi wa, 're idasihâiba pese za'ra mono zé hã.”

²⁷Tawamhã maparane âma dato a'amo itém na hâimana wamhã, ma tô duré Davihi nhamrazé hã baba na tihâiba. Tahawa, te Sau Zonata hã sadanha âne:

— E marĩ wa, Davi hã we morĩ ô di ahâmhã dame sa da hã, duré â bâta na dame sa da hã.

²⁸Tawamhã i'ra Zonata ma âma sada'â âne:

— Ma tô iwi rowaptê, morĩ da Belê u. ²⁹Te îma tinha âne: “Îma rob'ru na îmorĩ da Belê u. E marĩ wa. Tame a'uwê norĩ hã te za dato isa'êne hã siwi 'manha 'Re ihâimana u'âsi mono ma danhimizama zata na tâma 're idanhop-rub za'ra mono zém na hã. Tahawa, ma tô îsisânawã hã sitême îzô hã, izama dame ihâimana da hã. Tahawa, a hã sena na îsiwaihu'u wamhã, ma'âpé îma rowairébé îmorĩ da, îsisânawã norĩ te sabu za'ra da.”

Tawamhã te duré tâma tinha âne:

— Tahawa, âhã na hã hâimana ô di, tinhamrazéb âma hã.

³⁰Tawamhã Sau ma tô sada ab'rui pese, ti'ra Zonataha da hã. Tahawa, te tâma tinha âne:

— Pi'oi wasété 'ra, a hã! Wa tô aiwaihu'u âhã na hã, saprĩ wa Davihi niwĩ i'aihâimana na hã. Taha na ma tô asi'upto wasé. Ana zama ma tô duré i'upto wasé. ³¹Davi hã zahadu hâiba ré 're hâimana mono ré hã, i'asi'apito da hã mare di za a hã, â hã ti'ai wa'ôto nho'ômo 'remhã. Tahawa, ma'âpé sô aimorĩ, we saprôni da âwa. Dâ'â hã!

³²Tawamhã Zonata te timama sadanha âne:

— E marĩ wa, te za dêrâ. E marĩ te te 'manharĩ bâ.

³³Tawamhã âne te te tâma nharĩ wa, ma tô Sau Zonata hã tite isi'uwazi 'rã'wa na hã âma simri te te âma wĩrĩ da. Âne wa tawamhã, Zonata ma tô oto timama hâimanazé hã waihu'u, tô aré Davi te te wĩrĩ da, te te sima iro-sa'rata na hã. ³⁴Tahawa, Zonata hã sahi na ma tô tisazém hawimhã wahudu. Tahawa, tô taha bâta na hã sai ô di, maparane bâta âma dato a'amo itém na ihâimana na hã. Tâma robzei ô uptabi di, imama Sau hã Davihi âma te te wasété mono wa. ³⁵Tawamhã awêm na ma tô a'ubuni u mo, Davi te te sôpêtê da hã, te te sima iwaihu'u zahuré zéb zarina. Morĩ wamhã, ma tô ai'repudu hã siré saprô. ³⁶Tawamhã taha ma, te âne tâma tinha:

— Sô aiwara, ti te ime zô.

Tawamhã ai'repudu hã ma tô oto sô wara. Taha ré, ma tô Zonata hã ti hã time, ai'reputu nhipai. ³⁷Tawamhã oto ai'repudu hã ti iwaptã'âzéb u wisi wamhã, ma tô Zonata hã hã, hârâ 'râihã na âne:

— Ti hã ma tô waptãrã âma asipai u. ³⁸Aimorĩ su'u, asimizazâri âna!

Tawamhã ai'repudu hã ma tô ti hã oto ti'â. Taha pari, te apâ tinhib'ihã'a u hã mo oto, ³⁹te te waihu'u âna, marĩ te te iwasu'uzé hã. Zonata norĩ si Davihi me hã, ma tô waihu'u zahuré. ⁴⁰Tawamhã Zonata tite umnhĩ'â ai'-reputu ma, ma tô tisô, ti'i zama. Taha pari, te oto apâ iré satô, te te âri da, 'ri'ahã u. ⁴¹Tawamhã ai'repudu hã morĩ pari, ma tô oto Davi hã watobro, êtê tômo wawê babarâi âma isima'urizém hawimhã. Tahawa, ti'ai u waptã'â

wamhã, ma tô si'ubdatô ti'ubu na hã ropto, ti'ai u hã. Tawamhã wawa sina ma tô sisawi zahuré, sitob'rata hârâ na hã. Tawamhã robzei'ô hã sa'êtê uptabi di Davihi ma hã, Zonataha nhipai u. ⁴²Tawamhã Zonata te Davihi ma tinha âne:

— Îma wê di, 'Re ihâimana u'âsi mono hã asiré 're hâimana u'âsi mono da hã. Îma wê di duré Uburé Danhib'apito te te 're wapawapto mono da, wanhi-hudu norî zama te te duré 're pawaptob za'ra mono da, ropisudu wa te i'manharizé hã wa te âma wasima 're uwaimrami u'âsi mono da si.

Âne te te tâma waihu'u pari, ma tô Davi hã oto mo. Duré Zonata hã ma tô apâ mo, 'ri'ahâ u hã.

Davi hã Sauhu wi isimanizé wasu'u

21 ¹Tawamhã Davi ma tô mo, sasedoti Aimeretihi ma te te nharî da, Nobî na 'ri wa'ôtô nhisi u. Tawamhã oto itême wisi wamhã, ma tô sasedoti rêrê'ê sina itême watobro, Davihi tēmēmhã. Tahawa, te âne sadanha:

— E marî wa, te we asiwaprosi aimo âwamhã.

²Tawamhã Davi ma âma sada'â âne:

— Apito zadawa para wa wei mo âwamhã. Ta hã ma tô îma waihu'u, ni'wai ma te wasu'u tô da, marî te te îma i'ru, za te i'manharizé hã. Tahawa, îte dasi'wapéi 'manharî'wa norî ma wa tô 'ru za'ra, nimame îzô simipari za'ra da, tame te te siwi inhôpêtê da. ³Ma'âpé îma rowasu'u na, âhã na awa'awi na hã: E marî iré hã za te i'rêne da hã. I'u'êtê wapu imrotô na îma sômri, niha wamhã, siwa'ru marî hâimana wamhã îma 'manhomri.

⁴Tawamhã sasedoti ma âma sada'â âne:

— I'u'êtê wapu tarére hã îma 'maihâimana ô di. 'Re ihâimana u'âsi mono ma danhoprubzéb da si, te i'u'êtê wapu iwazéb zahi hã îma tihâiba. Tane nherê, te za tawamhã tô âma idu, ate dasi'wapéi 'manharî'wa norî nimosi pi'ô na âma hâimana za'ra ô wamhã.

⁵Tawamhã Davi ma duré âma tâma wa'râ âne:

— Ma. Te te 'manharî za'ra ô di tô, tane hã. Wa norî hã pi'ô siré wahâimana za'ra ô di. Îte aibâ norî hã te wê na sihâiba uptob âna 're hâimana za'ra marî zô 're wawairébê mono wamhã. Tahawa, âhã na hã marî ipire zô wawairébê wa, te sihâiba uptob âna hã tihâimana za'ra.

⁶Âne te te tâma wasu'u za'ra wa, ma tô sasedoti hã Davihi ma sômri za'ra, i'u'êtê wapu iwazéb zahi hã. E marî wa. Taha si hâimana wa, Uburé Danhib-'apito ma, âma 're isôpru mono zé hã. I'u'êtê wapu wedeza iwazéb zahi hawi da te iwaibu hã, iwa'râmi da te sa'ra da, wedeza nhisiwi iwahâ hã.

⁷Tawamhã Doedi, edomita norî siré hã Sauhu ma romhuri'wa hã ma tô taha bâta na hã dame tihâiba tame. E marî da. Te te âma uwaimrami da, za marî te te i'manharizém na, 'Re ihâimana u'âsi mono nho'a.

⁸Tawamhã Davi te Aimereti sadanha âne:

— E ate iré hã sib'ézé 'wapa, niha wamhã, isi'uwazi 'râ'wa îma sômri da hã a'â. Wa hã te we âri ô di, îte sib'ézé 'wapa hã, duré ihâiba amo îsi'wab'ézé hã. Apito hã waptu na te te we îma rob'ruî wa, wa tô we îsi'aba'rê na watobro, we îmorî da âwamhã. Tahawa, i'ubana hã wa tô wei mo.

⁹Tawamhã Aimereti ma âma tâma wa'râ âne:

— Iré hā filisteu Gulia iwĩrĩ nhĩ'wa Era na êtē siwa'aba nhisi āma. Ta hā te 're sa'wari ubu pese na, sasedoti norĩ si'uzazé 're isa'wari mono babarāi āma. Wē wamhā, taha si āri. Taha si te āmemhā 're sa'wari, dasi'wapézé hā.

Tawamhā Davi te tāma tinha āne:

— Tô aimawi iwē hā 'maihamana ō di isipai u hā. Tahawa, ma'āpé taha si ĩma sōmri.

¹⁰Tawamhā Davi tô taha bâât na ma aimani, Sauhu wi hā. Tahawa, ma tô mo, apito Aquĩ na isisi zô, 'ri'ahâ Gati na isisi āmab zô 're rĩti mono da. ¹¹Tawamhā 'ri'ahâ 're dama ipire norĩ hā ma tô tāma wasu'u za'ra āne, Aquihĩ ma:

— Oro ā hā Davi, Izaraéu nhĩhudu norĩ nhĩpti'ai āma apito za. Pi'ô norĩ hā ma tô taha āmamhā tinho're za'ra, si'rēne sina āne: “Sau hā ma tô dapā miu na, duré Davi hā ma tô dapā 10 miu na.”

¹²Tawamhā āne te te tāma rob'rāzarôtô za'ra wa, ma tô Davi hā isimirowa-su'u za'ra ma a'rā. Tahawa, ma tô tāma tipahi, Aquihĩ ma hā. ¹³Tahawa, uburé idahāimana za'ra norĩ nho're, ma tô i'rāsiwamnari ne tihāiba. Tawamhā duré te te siwi tété da, te te siwi āri pibui wamhā, ma tô i'rāsiwamnari ne tihāimana. 'Ridawa za'ēne hā 'ri'ahâ u 're idanhisisi mono zé hā ma te te wabza. Isada'u tiwi watobro wa, ma duré āma siwatasu upto. ¹⁴Tahawa, ma tô Aquĩ hā tite rob'madâ'āwa norĩ ma nharĩ za'ra āne:

— Ā hā aibâ hā i'rāsiwamnari! E marĩ da, ma tô we āwa asiwi isaprōni 'wa. ¹⁵E āmemhā robaba bâ i'rāsiwamnari norĩ hā ma tô bété i'rāsiwamnari amo hā we asiwi isaprōni 'wa āwamhā, 'rāsiwamnari da ĩnho'remhā, duré nasi marĩ hā te te awamnari da, ĩhāimanazéb 'remhā.

Sasedoti norĩ, da te dasiwi i'uprosizé wasu'u

22 ¹Tawamhā Davi ma tô aimani 'ri'ahâ Gati na isisi hawimhā. Tahawa, ma tô mo, 'ri'ahâ Adulā na isisi 'rata êtē zahâpâ na ab're 're ihāimana mono u. Tawamhā isisānawā norĩ, ōme ihāimana na te te waihu'u za'ra wamhā, ma tô itēme ai'aba're i'rata a'â hāimana za'ra da isiré. ²Uburé aibâ norĩ tāma iropire za'ra hā, dama rowa'âbâ su'u ō 'wa norĩ, duré robzei āna 're ihāimana za'ra mono norĩ hā ma tô uburé ai'rā'ôtô Davi ihāimanazéb u hā. Tawamhā uburé ta norĩ ma, ma tô Davi hā si'rānho'u, 400 na aibâ norĩ ihāimana za'ra ma.

³Tawamhā Davi, ta hawi watobro wamhā, ma tô mo, Mispa na 'ri'ahâ nhisi u, Moabi na romnhisi 'remhā. Tamomo wisi wamhā, ma tô tame ti'ai wa'ôtô nho'omo 're, apito ma tinha āne:

— Ma'āpé ĩmama ma duré ĩna ma rowairébé, we āwa neb da, suru na a'â aime hāimana zahuré da āme, 'Re ihāimana u'āsi mono za marĩ te te ĩma i'manharizé hā za te iwaihu'uzéb u.

⁴Tawamhā āne te te āma sadanharĩ wa, ma tô Davihĩ ma sa'ré, Moabi āma apito hā. Tahawa, ma tô oto ime tihāimana zahuré imama norĩ hā ina me, Davi hā êtē zahâpâ na ab're āma sima'uri ré.

⁵Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahârâ'wa Gadi hā ma tô Davihĩ hāimanazéb u itēme mo. Tawamhā te āne tāma tinha:

— Āmemhā aihāimana ō di za. Te za aimorĩ su, Zuda ti'ai u hā.

Tahawa, ma tô Davi hā watobro oto ta hawimhā. Ma tô mo, Hereti na marā nhisi u hā.

⁶Tawamhã Sau hã te tihâiba, Gibeã âma. Êtê nhisiwi te nhamra wede zahâpã, isib'ratamhã isiwazi 'rã'wa ré. Uburé ite dama ipire norĩ hã te i'wawimhã asimro. Tawamhã ta norĩ hã ma tã tâma rowasu'u za'ra, Davi hã tisiré aibã norĩ ré ihâimana na hã nimame. ⁷Tahawa, te Sau hã tite dama ipire norĩ ma nharĩ za'ra âne:

— Bëzamihĩ nhihu'u norĩ, iwapari za'ra wa'aba! E Davi hã, buru duré rob're uva 'ru hã, te te aima sômri za'ra wa'aba da bã, ma tã irosa'rata za'ra wa'wa. Duré e ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhib'ihã'a da, te te aima pisutu aba da bã, ma tã irosa'rata za'ra wa'wa. ⁸E taha wa, te a norĩ wa'wa hã asima irosa'rata za'ra wa'wa, izada aihâimana za'ra wa'aba da. Ni'wa hã te te îma wasu'u ô di, i'ra hã, Davihi me tinhimiropisudu te te sima i'manharĩ zahuré zé hã. Duré ni'wa hã i'âma hâtã'â waihu'u ô di. Ni'wa hã te te duré îma rowasu'u ô di, Davi inhĩb'a'uwé siré nheré, te te iwĩrĩ da, izô 're irĩtĩ mono zém na hã. Duré tã i'ra, izada ihâimanazém na zama ni'wa te te îma wasu'u ô di.

⁹Tawamhã Doedi, Edô ti'ai wa'ôto nho'ômo hawimhã te Sauhu ma rob'madã'ã'wa norĩ siré tihâiba. Ta hã ma tã âne tâma wasu'u za'ra:

— Wa hã wa tã 'madã Davi, Aimereti Aitubihi 'ra ma, te te robzanhamri ré hã, Nobi âma. ¹⁰Tahawa, Aimereti hã ma tã Davihi âma hã Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hã sadanha âne: "E marĩ te za Davi i'uwaibaba hã 'manha." Tawamhã âne pari, ma tã isa hã tâma tisô, Davihi ma. Tahawa, Guliaha nhi'wa zama ma tã duré tâma tisô.

¹¹Tawamhã apito Sau ma tã sô hã, Aimeretihĩ zô. Duré uburé isisânawã siwadi norĩ zô zama, Nobi âma sasedoti na 're ihâimana za'ra mono norĩ zô zama ma tã hã. Âne wa, ma tã itême ai'aba'rê, apito u. ¹²Tawamhã oto itême sihutu wamhã, ma tã Sau hã tâma tinha âne, Aimeretihĩ ma:

— Aimereti, iwapari!

Tawamhã asa ma sada'ã âne:

— Ma'ápé tã marĩ na hã wamhã.

¹³Tawamhã Sau te sadanha âne:

— E marĩ da, ma tã Davihi me izada asihâiba wapto wa'wa, rosa'rada hã izada 'manharĩ aba da. Duré e marĩ da, ma tã isa hã tâma isô, duré sib'ézé 'wapa hã. E marĩ da, ma tã duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã âma isadanha, Davi hã za marĩ te te i'manharizéb da hã. Tahawa, ma tã âhã na awa'awi na hã Davi izada tiwasété. Tahawa, te oto duré izada mare, te te iwĩrĩ da hã.

¹⁴Tawamhã Aimereti ma tã âma tâma wa'rã âne:

— Davi hã aima da'madã'ã'wa norĩ nhĩpai u, aima i'umnha te 're hâimana. Duré ô hã asa'ômo uptabi, danhib'ihã'a uburé ti'ai wa'ôto nho'ômo mono hã isimiwazéb za'ene te 're ihâimana. ¹⁵E imorĩ'rata na 'Re ihâimana u'âsi mono hã te sadanharĩ bã, Davi za marĩ te te i'manharizéb da hã. Imorĩ'rata na hã te sadanharĩ ô di. Tahawa, iwasédé hã i'âma hiri ô di za, duré isisânawã siwadi norĩ âmab zama iwasédé hã sa'ra ô di za, asada wahâimana za'ra da, rosa'rada hã wa te wasima i'manharĩ za'ra na hã. Tahawa, tane na hã îma waihu'u ô di.

¹⁶Tane nheré, te apito Sau hã âne tâma tinha:

— Aimereti, uburé te za asisânawã siwadi norĩ me ai'utõrĩ 'wa.

¹⁷Taha pari, te da'madã'ã'wa 'rãwi i'rata isimasam norĩ ma 'ru za'ra âne:

— Mo oto simroi wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono te sasedoti norĩ hã. Ô norĩ hã, Davihi me ma tã izada si'rã'ôto. Isimanizé hã te te îma wasu'u za'ra ô di, tâma waihu'u pese za'ra nheré.

Tane nherê, da'madâ'a'wa norî, Uburé Danhib'apito te sasedoti, te te siwi uprosi tō da, ma tō siwi sisisi za'ra. ¹⁸Tawamhā te Sau, Doedihi ma tinha âne:

— A hā pé, tane wamhā simro na.

Tahawa, imreme zarina ma tō Doedi hā simro. Taha bâta na hā 85 na ma simro 'Re ihâimana u'âsi mono te sasedoti hā. ¹⁹Tawamhā Sau ma tō duré 'ru za'ra, uburé Nobi âma 're ihâimana za'ra mono norî zama da te uprosi da hā, 'ri'ahâ sasedoti norî te âmamhā, aibâ norî hā, pi'ô norî hā, 'watébrêmi norî hā, ba'ôto norî hā, ai'uté norî hā, powawê norî hā, awaru po'repore norî hā, duré pone'êrebâ norî hā, uburé pese si'utôri pese da hā, ma tō dama ti'ru.

²⁰Tane nherê, Abiata, Aimeretihi 'ra hā ma tō aimani. Tahawa, ma tō mo Davi ihâimanazéb u hā. ²¹Itême wisi wamhā, ma tō tâma wasu'u, Sau, Uburé Danhib'apito te sasedoti norî te te i'uprosi na hā.

²²Tahawa, te Davi hā Abiataha ma tinha âne:

— Taha bâta na Doedi ôme hâimana ré te 'madâ'a wamhā, wa tō waihu'u, Sauhu ma te te uburé tâma irowasu'uzé te te i'mairême ô zé hā. Âne wa, wa hā wa tō duré âma upa tō, asisânawâ norî isi'utôrizém na hā. ²³Tahawa, âme îsiré aihâimana u'âsi. Aipahi tō. Sau hā te sima wê, wa norî, wa zahuré te te wapârî da. Tane nherê, te za îme ropipa hawimhā asisô'reptu.

**Davi hā 'ri'ahâ Queira âma, 're idahâimana za'ra
mono norî te te ida'anho'reptuzé wasu'u**

23 ¹Tawamhā Davi ma tō waihu'u, filisteu norî 'ri'ahâ Queira âma, 're idahâimana za'ra mono norî te te i'wapé za'ra zé hā, duré tame amho trigu tehâri té hā te te isimi'uri za'ra zé hā. ²Tahawa, te Uburé Danhib'apito hā sina sadanha âne:

— E wa za mo, te a'wapé da, filisteu norî hā.

— Tō aimorî, a'wapé da filisteu norî hā, duré anho'reptu da, 'ri'ahâ Queira âma, 're idahâimana za'ra mono norî hā. — Âne ma âma tâma wa'râ, 'Re ihâimana u'âsi mono hā.

³Tane nherê, Davihi te dasi'wapéi 'manharî'wa norî hā te nharî za'ra âne:

— Âme Zuda âma wapahi za'ra di. E niha wa za taha nherê, ai'aba'rê ni 'ri'ahâ Queira u hā, dasi'wapéi 'manharî'wa filisteu norî wa te 'wapé za'ra da hā.

⁴Tawamhā Davi, Uburé Danhib'apito hā ma duré isadhanharî na âma sahu. Tahawa, ma âne âma tâma wa'râ:

— Mo oto aimorî Queira u, a'wapé da, za te aimas sômri wa, filisteu norî âma i'ai'uté za'ra zé hā.

⁵Tahawa, ma tō Davi hā tite dasi'wapéi 'manharî'wa norî me ai'aba'rê Queira u hā. Tahawa, ma tō oto 'wapé za'ra, filisteu norî hā. Tawamhā ahâ uptabi na ma tō siwi uprosi. Ma tō duré isimizama norî sipu'u pese na te te siwi duri. Âne ma tō Davi hā anho'reptu a'uwê, 'ri'ahâ Queira âma 're ihâimana za'ra mono norî hā.

⁶Abiata, Aimeretihi 'ra hā simani wamhā, Davi hā te te hâiba waptob da, Queira u itême morî wamhā, ma tō sasedoti norî si'uzazé hā siré ti'â.

⁷Tawamhā Sau, Davi hā Queira u imorizém na da te dasiwi po're pu'u wamhā, ma tō âne tinha:

— 'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tō oto Davi hā inhîb'rata îma tisô. 'Ri'ahâ 'wawi wa'ra râihâ âma 'ridawa za'êne isitoptete u ma tō mo. Tahawa da te 're idawaibui waihu'u pese mono zéb u ma tō sisê.

⁸Tawamhã Sau hã ma tô dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ zô uburé tihârã za'ra, si'wapé zô, te te ropârĩ za'ra mono sina, sisoré pese na si'aba'rê da, Queira u, tame duré tiwi sitob da, Davihi wi, duré ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wib zama.

⁹Tawamhã Sau za te te i'wapézém na te te sima irosa'ratazé hã Davi hã te te waihu'u wamhã, ma tô tâma tinha âne, sasedoti Abiataha ma:

— We âwa âri sasedoti norĩ si'uzazé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã wa te iré sadanharĩ da.

¹⁰Tawamhã Davi te oto âne sadanha iré:

— Wanhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono, wa hã asib'a'uwê Davi, wa tô waihu'u Sau te te sima irosa'ratazé hã, ihâimana ré Queira u we morĩ da, taha ré te te ãzô da'uprosi da. ¹¹E tawamhã te za 'ri'ahã Queira âma 're idahâimana za'ra mono norĩ hã tâma ihâiba nhomri za'ra za, Sauhu ma hã isib'rata. Duré e tawamhã te za tô Sau hã we mo, wa hã te iwarparizéb zarina, za we imorĩ na. Tahawa, Wanhib'apito Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé we âma ãzada'âbã.

Tawamhã ma âma sada'â âne:

— Te za tô we mo, Sau hã.

¹²Tawamhã te duré Davi sadanha âne:

— E tawamhã te za Queira âma 're idahâimana za'ra mono norĩ hã Sauhu ma ihâiba nhomri za'ra za, duré ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ zama.

— Ìhe! Wa za tô tâma aihâiba nhomri za'ra. — Âne ma tô Uburé Danhib'apito hã âma tâma wa'rã.

¹³Tawamhã Davi tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me 600 na ihâiba za'ra norĩ me ma tô awa'awi wairé, Queira hawimhã. Siwa'ru te ai'aba'rê. Tawamhã Sau, Davi hã Queira hawi isimanizé te te waihu'u wamhã, ma tô rosa'rata ma hã oto marê.

Davi hã isima'urizé êtê'rãirã zahâpã niwĩ

¹⁴Tawamhã Davi ma tô a'ubuni wi aima'u êtê'rãirã niwĩ, Zipe na romnhisi 'rata. Sau hã te bâtã sidâpâsi sô 're rĩtĩ. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono Davi hã te te tâma hâiba nhomri ô di, Sauhu ma hã. ¹⁵Davi hã ma tô pahi na tihâiba, Sau hã sô watobro wa, te te wĩrĩ da. Tahawa te oto Horeza na romnhisi âma 're sãmra, rop si 're irosa'wari mono âma, Zipe 'ratamhã. ¹⁶Tawamhã Zonata hã ma tô itême mo, te te sôpêtê da tame. Tahawa, ma tô apã ipê'ê nhiptede hã sina tâma tisô, za te te sina i'umnhasizé hã isitob'ru norĩ wi 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipawaptobzê hã. ¹⁷Tawamhã Zonata te âne tâma tinha:

— Aipahi tô. Ìmama Sau hã te te aima rob'manharĩ waihu'u ô di za. Tahawa, te za a hã asi'apito, Izaraéu nhihudu norĩ ma. Tawamhã wa hã wa za asahâpã 're ihâimana. Âne hã ìmama te te waihu'u pese di.

¹⁸Tawamhã tame ma tô Uburé Danhib'apito nho'a apã ropisudu hã sima 'manharĩ na sitéb zahuré, tisisawi zahuré zéb u'âbã hã. Tawamhã Davi hã ma tô Horeza âma nhamra u'â. Tawamhã Zonataha si ma tô apã mo, tinhorôwa u hã.

¹⁹Tawamhã ni'wam norĩ hã Zipe na romnhisi âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã ma tô 'mane Gibeá u hã. Tawamhã ta norĩ hã ma tô Sauhu ma hã 'mairowasu'u âne:

— Davi hã ma tô aima'u, wanhipti'a za'ra Horeza âma, Haquira na êtê nhisi âma, Zézimo na romnhisi âma, hãwa nhimi'e niwĩ. ²⁰Wa norĩ hã wama waihu'u pese za'ra di, Davi hã âri da, asima iwê na hã. Tahawa, ma'âpé we wasiré aimorĩ za'ra na, wa te aima sômri za'ra da, asib'rata.

²¹Tawamhã Sau ma tô asa âma tâma wa'râmi za'ra âne:

— Wa isima wê, Wanhĩb'apito si iwê na te te aipawaptob za'ra wa'aba da, îma i'manharĩ wê za'ra wa'aba wa'râmimhã. ²²Tô apâ ai'aba'rêi aba na sahu wa'aba ihâimanazé hã asiwi waihu'u wê wa'aba hã. Duré tô sena asiwi upsibi mei wa'aba da, tame ni'wam norĩ Davi te te siwi i'madã hã. E marĩ wa. Te nasi îma dasiwi wasu'u ni, ihâimana nhimiza'rese na hã. ²³Tô sena ro isima-urizé hã asiwi upsibi mei wa'aba. Taha parimhã te za we apâ itême ai'aba'rêi wa'wa, ône haré. Tawap si wa za wa hã oto aime âma îmorĩ 'wa. Duré tô sena ôme hâimana wap si, wa za tô ti'â, uburé Zuda âma ropã te sô rowaimrami mono nherê.

²⁴Tawamhã Sauhu wana ma tô apâ ai'aba'rê, Zipe u. Tahawa, Davi hã duré tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me, te Ma'ô na rop si 're irosa'wari mono nhisi âma tihâimana za'ra, êtê siwa'aba âma pa're 'ré wa Zézimo na romnhisi âma, hãwa nhimi'e niwĩ. ²⁵Tawamhã Sau hã tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me te oto ai'aba'rê, sô rĩti za'ra mono da, Davihi zô. Tane nherê, Davi hã ma tô waihu'u. Tahawa, ma tô mo, êtê tômo wawê nhi'riti baba, Ma'ô na rop si 're irosa'wari mono nhisi u, tame hâimana da. Tawamhã Sau âne hã te te waihu'u wamhã, ma tô duré Davihi zarina mo. ²⁶Tawamhã Sau, tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me, te êtê uiwada zara niwĩmhã tihâimana za'ra. Duré Davi hã tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me hã te i'uiwada amo niwĩ tihâimana za'ra. Tahawa, Davi norĩ hã ma tô waptu na aimani za'ra. E marĩ wa. Sau norĩ hã te te siwi uirĩ za'ra wa, te te waibu za'ra da. ²⁷Tane nherê, ma tô rowasu'u'wa hã itême wi. Ta hã ma tô âne tawamhã tâma rowasu'u, Sauhu ma hã:

— Apâ waptu na aimorĩ ône haré! Filisteu norĩ, ti'ai wa'ôto nho'ômo u ma asisi pi'uriwi, te te siwi âri da.

²⁸Tawamhã Sau, Davihi zarina timorĩ hã ma tô sazã. Tahawa, ma tô mo, filisteu norĩ si te te a'wapé da. Taha wab zama taha romnhisi hã âne: “Êtê tômo wawê âma dasina dasi'wãnhizari na”.

²⁹Tawamhã Davi hã ma tô oto watobro ta hawimhã. Ma tô mo, ro hã itême 're idanhisi waihu'u mono ô u, Gedi na romnhisi u.

Davi hã, Sau te te iwĩrĩ'ôzé wasu'u

24 ¹Tawamhã Sau, filisteu norĩ te te i'a'wapézém hawi apâ morĩ wamhã, ma tô waihu'u, Davi a'ubuni wi Gedi na romnhisi 'rata isãmrazé hã. ²Tahawa, ma tô pisutu za'ra Izaraéu nhihudu norĩ dasi'wapéi 'manharĩ'wa iwê hã 3 miu na. Tawamhã ma tô ta norĩ hã isiré ai'aba'rê, Davihi zô rĩti za'ra mono da, duré isib'a'uwê norĩ zô zama, Pone'ërebã zéré uzé si'aibã na êtê tômo wawê nhisi niwĩ bâta pusizém niwĩ. ³Tawamhã Sau, ma tô oto wi êtê zahâpã ab're 'rata, pone'ërebã 'wawi wa'ra u hã bâdâdi 'ratamhã. Tawamhã tame tisai 'rada te te sa'wari da hã ma tô âzé. Tahawa, te Davi norĩ hã tô tame ab're 're tihâimana za'ra, ab're wa'wa u pese. ⁴Tawamhã isiré aibã norĩ hã ma tô tâma nharĩ za'ra âne, Davihi ma:

— Ate hã oto bådã. A hã te za oto asi'madã. Wanhîb'apito 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô tinha, asitob'ru hã te te aima sômri da, asib'rata, a hã marî âma 'manharî da, asima iwêzéb uwaibaba.

Tawamhã âne wa, Davi hã ma tô oto atâma hâire sisa'rê, Sau tisaî 'rata ma isâmrazéb u. Tahawa, ma tô duré te te sina sa'rese âna i'uza hâzadâ'rê hã tiwi anhizâ, suru na. ⁵Tane nherê, Davihi nhimirosa'rada hã ma tô tâma tizé na'rata, Sauhu uza hã 'râsudu te te tiwi sizâri wa. ⁶Tahawa, te tite dasi'wapéi 'manharî'wa norî ma za'ra âne:

— Wa îsima wê, Uburé Danhib'apito hã te te îma wairébé da, marî iwasédé înhîb'apito te te ipisutu ma te 'manharî tô da. Wa hã te i'wapé da hã mare uptabi di, ô hã Wanhîb'apito nhimipisutu wa, si'apito da hã.

⁷Tawamhã âne ma tô Davi hã timreme na tite dasi'wapéi 'manharî'wa norî wi hã âma tiwi saprî za'ra isimirosa'rata za'ra na hã, te te 'wapé za'ra tô da, Sau hã.

Tahawa, Sau hã, ma tô oto wahudu. Wahutu wamhã, ma tô êtê zahâpâ na ab're hawi watobro, bådâdi na timorî na hã te te âma uzusi da. ⁸Tahawa, ma tô Davi hã isarina watobro. Tawamhã te âne duré 'mahâ:

— Apito Sau!

Âne wa, ma tô Sau hã aipi'ra sibabarâi u. Tawamhã Davi hã te te iwazéb zarina ma tô hi'râtîtô tâma nhamra. Ma tô duré ti'ubu na tâma ropto, ti'ai u. ⁹Tawamhã te Davi tâma tinha âne:

— E marî da, ma tô iwapa danhimirowasu'u hã wa hã te îsima iwê na za marî iwasédé te aima i'manharî na hã. ¹⁰Âhã na te za a hã iwaihu, Wanhîb'apito 'Re ihâimana u'âsi mono te te îma i'asômrizé hã înhîb'rata. Ni'wam norî hã ma tô îma nharî za'ra, aré te aiwîrî da. Tane nherê, te îsima wê ô di, âne hã te i'manharî da hã. Tahawa, wa tinha âne: “Înhîb'rada te isarôtô da hã mare di înhîb'apito da hã, ô hã Wanhîb'apito te te ipisutu wa, si'apito da.”

¹¹Înhîb'apito, ma'âpé ai'uza nhizâri hâiwa'ôno hã 'madâ'â înhîb'ratamhã. Wa hã wa tô aiwi anhizâ, ai'uza hã 'râsudu hã. Tane nherê, wa hã te aiwîrî ô di. Â hã te za iwaihu, wa hã te rosa'rata ô di, asada ihâimana da hã, duré iwasédé te ai'âma i'manharî da hã. A hã îzô 're airîtî mono zé hã îwîrî da, te waihu'u pese nherê, tane nherê, wa hã te ai'wapéi ô di tô. ¹²Tahawa, te za Wanhîb'apito si wawaihu'u, marî na wa te âma i'upa na hã. E a hã e wa hã. Tahawa îma iwê ôhõ si te te aima rob'manharî da, îzada aihâimanazéb zarina. Tane nherê, wa hã te i'ai'wapé da hã mare di. ¹³Durêihã wahi'rata norî te te sima 're inharî za'ra mono zé hã âne: “Iwasété norî hawip si rowasété pusizé hã.” Tane nherê, wa hã iwasédé hã te aima i'manharî da hã mare di. ¹⁴Izaraéu nhîhudu norî nhîb'apito, ma'âpé âma rosa'rata, za iwîrî da âma, duré sô i'aba mono âma, wapsâ idâ'â ne zô, duré wapsâ'u hã taré pese ihâimana ne zô. ¹⁵Tahawa, te za Wanhîb'apito 'Re ihâimana u'âsi mono si wawaihu'u, nimahã wa te i'upazém na hã, e a hã e wa hã. Wa tiwi waptê, te te îwaihu'uzéb zarina, î'âma sisaprî da, duré taha zarina te te aiwi înh'o'reptu da hã.

¹⁶Tawamhã Davi âne na te te tâma nharî mono pari, ma tô Sau hã tâma tinha âne:

— E tô a hã Davi, î'ra.

Tahawa, ma tô oto âma amnhîhã wawa 'râihã na, Sau hã. ¹⁷Tawamhã te duré tâma tinha âne, Davihi ma:

— A hã i'uwaiwaba na si te aihâimana mo. Īwétési wa tô ĩwasété na hã ihâimana. A hã ma tô iwê na si ĩma aihâimana mo, wa hã ĩwasédé te aima 'manharĩ mono ré hã. ¹⁸ Ā bātā na ma tô ĩma asihâimanazé hãiré, iwê ĩma i'manharĩzém na hã. E marĩ wa. Īwĩrĩ ō wa, Wanhib'apito hã te te aima ihâiba nhomri nheré, asib'rata. ¹⁹ E ni'wa hã te aré tinhitob'ru hã satō, dāā āna morĩ da hã, te te āri parimhā asine. Mare di. Tahawa, te za Wanhib'apito hã iwê na hã aipawapto, ā bātā na ĩma i'manharĩ wê zé wa'rāmi. ²⁰ Tahawa, āhā na hã tô sena wa tô waihu'u, za asi'apito da, Izaraéu nhihudu norĩ ma hã, duré za asiptete na i'rānho'ōmo na 're aihâimana mono ré 're ida'a'madāā mono na hã. ²¹ Tahawa, te za Wanhib'apito 'Re ihâimana u'āsi mono nhisi na ĩma iropisu, ĩnhihudu norĩ hã ĩwi uprosi tô da. Āne wamhā, ĩnhisi na duré ĩte a'uwê norĩ nhisi na hã 're dapo're si'āri za'ra mono ō di za.

²² Tawamhā Davi ma tô tāma ropisudu hã 'manha, te te tiwi iwaptērēzéb zarina.

Taha pari, ma tô oto mo Sau hã, tinhorōwa u. Tane nheré, Davi hã tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me, ma tô tisimanizéb u hã apā ai'aba'ré.

Samuéu dā'ázé wasu'u

25 ¹ Tawamhā Samuéu hã ma tô dārā. Dāā wamhā, ma tô uburé Izaraéu nhihudu norĩ hã ĩtēme si'rā'ōtō, āma 'ru'ru da hã. Tawamhā ma tô āma siwi ti'a, Rama āma 're ihâimana mono zéb āma.

Davi hã, pi'ō Abigaiuhu āma imrozé wasu'u

Tawamhā Samuéu āma te te siwi ti'ai pari, ma tô Davi hã mo, Parā na rop si 're irosa'wari mono nhisi u. ²⁻³ Tawamhā aibā hã te 're hâimana, Calebihĩ nhihudu hã, Nabau na isisi hã, 'ri'ahā Ma'ō hawimhā, duré Carmelu na 'ri'ahā nhisi āma te te 're iromhuri mono. Isib'ro pe hã, 3 miu na isimizama hâiba hã pone'ērebā zéré mapure hã, duré miu na isimizama hâiba hã pone'ērebā zéré uzé hã. Duré imro nhisi hã Abigaiu na. Ta hã iwê uptabi, duré te te irowaihu'u pe. Tane nheré, imro hã aibā ĩwasédé. Isahi.

Tahawa, te Nabau hã tihâiba, Carmelu na 'ri'no'ōmo nhisi āma te te tinhimizama pone'ērebā zéré mapure azéré nhihāri da hã. ⁴ Tawamhā Davi hã a'ubuni wi hâimana ré, ma tô āne hã waihu'u. ⁵ Tahawa, ma tô 10 na ai'reputu norĩ hã satōrĩ za'ra Carmelu u hã. Taha wana ré ma tô āne tāma waihu'u za'ra: “Īmreme hã te za asiwi i'āri 'wa, Nabauhu ma. Tawamhā asiwi sōpētē aba wamhā, te za asiwi isawi wa'wa, ĩnhisi na. ⁶ Taha pari, te za oto tāma irowasu'u za'ra wa'wa āne: Īsiwaihu, Davi hã te we asawi. Rowē na 're aihâimana mono da si, te we aima tinha, ai'ra norĩ zama duré uburé aima 're ihâimana za'ra mono norĩ zama. ⁷ Ō hã ma tô waihu'u, ate pone'ērebā zéré mapure i'a zéré nhihārizé hã. Tawamhā te wama nharĩ za'ra, wa te aima wasu'u za'ra da, asimizama 'madā'ā'wa norĩ wame ihâimana za'ra rowē na ihâimana za'ra na hã, marĩ wa te tāma 'manharĩ wasété za'ra āna. Carmelu āma hâimana za'ra ré, duré isimarĩ za'ra hã wa te tiwi 'manhimi'uri za'ra ō di. ⁸ Ma'āpé asimizama 'madā'ā'wa norĩ sadanharĩ za'ra na, te te aima wawasu'u za'ra da. Davi hã te we aiwi rowaptē, wawaihui wê da, datozé bātā na we wasi'aba'ré dāā-sina. Āne wa, ma'āpé aima romhuri'wai ma, marĩ wama sōmri za'ra na, duré asiwaihu aima isawi Davihi ma zama.”

⁹Áne te te tãma waihu'u za'ra pari, ma tã a'aba'r  , a'i' reputu nor   h  . Oto it  me sihututu wamh  , ma tã t  ma mreme wasu'u za'ra Davi h  , Nabauhu ma, isisi na. Taha pari, te oto mapari za'ra, te te   ma isada'  b   za'ra z  b z   asa.

¹⁰Tawamh   Nabau ma t     ma t  ma wa'r  mi za'ra   ne:

— E 'wa h   Davi. E 'wa mer   Z  s  h   'ra. Niwamh   taha na h   te da'maiwa-pari    di.   h   na h   te pawa'  b     na dama romhuri'wa nor   h   ah   na tinh  b-  pito wi h   're simani za'ra. ¹¹Tahawa, e mar   da, wa za   te i'u'  t   wapu h     ma romhuri'wa nor   ma da nher   aima 'manhomri za'ra wa'wa, dur     te    h  , dur     nhimizama te isimro nor   h  . Aib   nor     ma iwaihu'u'   nor  , nima hawi we isi'aba'r   nor   ma, te t  ma is  mri za'ra da h   mare di.

¹²Tawamh   Davihi hawi aib   isi'aba'r   nor   h   ma t   ap   a'aba'r  . Tahawa, ma t   Davihi ma sadawa wasu'u za'ra, Nabau te te t  ma inhar   za'ra z   h  .

¹³Tawamh   ma t   Davi h   t  ma nhar   za'ra   ne:

— Ma'  p   a'i'usisi na sib'  z   'wapa asima s  me aba!

Tawamh     ne te te t  ma 'ru za'ra wa, ma t   imreme zarina sima s  . Davihi zama ma t   tite sib'  z   'wapa h   ti'  . Taha pari, ma t   oto watobro, tite aib   nor   400 na ih  iba za'ra r   h  . Taha r  , ma t   200 na ih  iba za'ra, asi r   h   isa'u za'ra a'   tih  imana za'ra.

¹⁴Tawamh   Nabauhu ma romhuri'wa te pi'   Abigaiuhu ma tinha   ne, Nabauhu mro ma h  :

— E ma t   iwaihu. Davi h   tite romhuri'wa nor   h   ma t   ar   we sat  r   za'ra, tinhimizawiz  b r  , wanhib'ih  a u h  . Tane nher  , ma t     ma was  t   za'ra. ¹⁵  ne nher  , ma t   wama tih  imana w   za'ra. Mar   iwas  d   h   te te wama 'manhar   za'ra    di. A'ubuni wi isir   wah  imana za'ra r   h   mar   te te wawi 'manhimi'uri za'ra    di, wate h  . ¹⁶   nor   h   ma t   wa'wawimh   're s  pr   b  t   na h   dur   mara na zama. Ime 're wah  imana za'ra mono r   h   ma t   dur   wanhimizama te te wama 're 'mad  '   za'ra. ¹⁷Tahawa,   ne na rosa'rata wamh  , ma'  p   asima rowair  b  , mar   'manhar   da h  . E mar   wa. Iwas  d   h   za oto watobro wa, wanhib'ih  a t  memh  , dur   ubur   i'ra nor   t  meb zama.    h   was  t   uptabi wa, ni'wa h   te te t  ma irobzanhamri da h   waihu'u    di.

¹⁸Tahawa, ma t   Abigaiu h   waibu 200 na i'u'  t   wapu h  . Ma dur   timra maparane romh   'manhar   na ub'r   i'masi h   uva 'r  i wa'ui r   h  . Ma t   dur   timra 5 na pone'  reb   isebre h  , dur   amnho trigu 'r   zebre h   17 na ipire pibuz  m na. Dur   100 na ma t   timra i'ru 'r   na uva 'r  i'r   pr   'manhar   na i'u'  ne h  , dur   200 na rob'r   figu 'r  i'r   pr   'manhar   na i'u'  ne h  . Taha pari, ma t   oto sima wasisi, awaru po'repore ba nhisiwimh  . ¹⁹Tawamh   te tite romhuri'wa nor   ma nhar   za'ra   ne:

—   nhowa te za a'aba'r  i wa'wa, wa h   asa'u za'ra wa'aba   ma   mor   da.

  ne te te sima rowair  b   nher  , timro ma h   te te wasu'u    di.

²⁰Tawamh   Abigaiu, tite awaru po'repore te te sapr  ni r  , ma t   b  d  di nh  odo i'rãsipra   ma s  p  t   Davi h  , dur   ite aib   nor   we pi'  i t  me isi'aba'r   h  . ²¹Davi h   ma t   ar   sima rosa'rata   ne: “E mar   da, wa t   mer   aiw  t  si    h   aib   nhimari h   a'ubuni wimh   'mad  '   w  . Wa nor   h   mar   wa te tiwi simi'uri za'ra    nher  , iw   si wa te t  ma 'manhar   za'ra nher  , ma t   iwas  t   na si wama wa'  b   za'ra. ²²'Re ih  imana u'  si mono te te   ma rob'manhar   za, aib   nor   h   ubur   pese te simroi    wamh  , rowa'a    r  .”

²³Tawamhā Abigailu, Davi te te oto 'madâ'a wamhā, ma tō waptu na sa'ētē si'ra awaru po'repore hawimhā. Tawamhā ma tō hi'rātītō tāma nhamra isō'remhā. Ma tō duré ti'ubu na tāma ropto, ti'ai u hā. ²⁴Tawamhā ipara āma ti'ubu na te te roptop sina te āne tāma tinha:

— Īnhib'apito, ma'āpé iwapari. Īāma si hiri ĩwasédé hā. ²⁵Nabau^d hā wapa-rire tō. E tihai wa. Tiha dai ōre di ta hā tarére hā. Tō ibā ōhō nhisi te te iwasu'u hā: Isimiza'rese'ō. Duré wa hā tō te 'madâ'a za'ra ō di, aima romhu-ri'wa āma isatōrī za'ra hā. ²⁶Wanhib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō aiwi sawi asi'ruiwa'ābā tō da, duré asitob'ru norī uprosi tō da. Tahawa, āhā na hā wa tō sena aima waihu'u Wanhib'apito nhisi na hā. Tō sena te za asitob'ru norī ma rob'manharī za'ra ni za, Nabau ma da te tāma irob'manharī ne. Te za uburé te te aima rob'manharī za'ra da, te te sima iwē za'ra norī ma zama tāma rob'manharī za'ra ni za. ²⁷Ma'āpé, ĩhōprubzé te we aima i'āri hā asiwi wē'ō āna te za i'ā, ate dasi'wapéi 'manharī'wa norī ma, sōmri za'ra da. ²⁸Ma'āpé siwa'ru tiha na ĩwasédé te i'manharīzém na hā ĩāma 'madâ'a ō di za. Wanhib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono te za aipisutu za, asi'apito da hā, duré asihudu norī zama si'apito za'ra da hā. E tihai wa. A hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te aima i'ruzéb zarina dasi'wapé hā i'upana 're 'manharī mono ō wa. Tahawa, tiha hā ĩwasédé hā ai'āma 're hāimana mono ō di za, 're aihāimana mono ré hā. ²⁹Ni'wa hā te te aiwīrī da, te te ai'wapéi pibui wamhā, te za ate 'Re ihāimana u'āsi mono hā ai'wawi aimapa, aibā tiha iwa'ābā za'ētē 'wawi 're isimapa mono ne. Tahawa, te za duré asitob'ru norī hā romhā na aima sāmra za, aibā ēne tite powawē hā 'manharī na te te 're i'anhamra mono ne. ³⁰Wanhib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono hā te za uburé tiha iwē na hā āma aima uwaimra, te te aima iropisutuzéb zarina. Te za duré tawamhā aipisutu, Izaraéu nhihudu norī ma asi'apito da hā. ³¹Āne uburé tiha iwē aima hāimana wamhā, a hā i'asiwē'ō da hā maze di za. E tihai wa. Niwamhā asima iwē na hā siwa'ru da'maiwīrī ō wa, duré asi'uihā na niwamhā 'rāwi asi'ruiwa'ābā ō wa. Tahawa duré nimahāna Wanhib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono iwē na te te aipawapto wamhā, ĩāma hā aipo're si'āri ō di za.

³²Tawamhā Davi ma tō āma sada'ā āne:

— Wanhib'apito Izaraéu nhihudu norī te 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're wawata za'ra wa'aba mono za, ta hā ā bātā na te te we asatōrī wa, ĩhōpētē da hā. ³³Wē uptabi di āhā na a hā i'manharī hā ĩpawaptobzém na. Wa hā wa tō aré ĩsima rowairébé, marī ĩwasédé te 'manharī da hā. Wa tō duré aré ĩsima wē, 'rāwi isi'ruiwa'ābā da hā. ³⁴Tahawa wa waptē Wanhib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te ĩwi sawi da hā, marī ĩwasédé te aima 'manharī tō da. Tahawa, wa tō sena na aima waihu'u, Wanhib'apito Izaraéu nhihudu norī te 'Re ihāimana u'āsi mono nhisi na. A hā ĩhōpētē da, sa'ētē we aimorī ō 'wa'āhā, Nabauhu te aibā norī hā, duré ai'utē norī zama, te aré awēm na mararé uburé pese ai'utō.

³⁵Tawamhā Davi hā ma tō wēsā, Abigailu marī te te tāma iduri hā. Taha pari te āne tāma tinha:

— Apā asōrōwa u te za aimo, asina aihātā'ā āna. Wa za tō asima iwēzé hā aima 'manha.

d 25.25 Nabau hā Ebreu norī mreine na "isimiza'rese'ō" te wasu'u.

³⁶⁻³⁷Tawamhã Abigaiu ma tô mo apâ, timro Nabauhu u hã. Ta hã dasa isa'êne hã apito te te sima 're i'manharî za'ra mono ne, 'ri paramhã te te 'manharî ré, ma itême wi, imro hã. Tahawa, ma tô si'râiwamna. To ti duré. Tawamhã imro Abigaiu niha hã marî te te tâma wasu'u ô di. Awêm na isi'râi-wamnarî zahu ô zéb âmap si ma tô uburé tâma wasu'u. Tahawa, ma tô ône haré timorî'ô, siri siwamnarî wa. ³⁸Tawamhã 10 na bâdâ âma morî parip si, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã azâ Nabau hã. Tahawa, ma tô oto dârâ, ône haré.

³⁹Tawamhã Davi, Nabauhu dâ'âzé te te waihu'u wamhã, te âne tinha:

— Wanhîb'apito 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're wawata za'ra wa'aba mono! Ta hã ma tô i'ruwa'â, Nabau i'âma iwasété'wa na hã. Âne ma tô îpa-wapto, isib'a'uwê marî te 'manharî wasété tô da hã. Wanhîb'apito ma tô tâma rob'manha Nabauhu ma hã, wasété uptabi wa.

Tawamhã Davi hã ma tô romreme hã tâma tisô, Abigaiuhu ma âma mro da hã. ⁴⁰Tawamhã tâma romhuri'wa norî hã ma tô ai'aba'rê Carmelu u hã. Tahawa, te âne tâma rowasu'u za'ra, itême sihutu wamhã:

— Davi hã ma tô we asô wazatôrî za'ra, wa te wasiwi asaprôni da, âma aimro da.

⁴¹Tawamhã âne te te tâma rowasu'u za'ra wa, ma tô Abigaiu hã hi'râtîtô tâma tinhamra za'ra isô'reb za'ra. Tahawa, ma tô ti'ubu na ropto ti'ai u hã. Tawamhã te âne tinha:

— Wa hã Davihi ma romhuri'wa. Tahawa, tâma romhuri'wa norî hã îma wê di, te oto ipara upsô za'ra da si.

⁴²Tawamhã ma tô wara sina wahudu, awaru po'repore na sarôtô da hã oto. Tahawa, 5 na tâma romhuri'wa sipi'ô norî ré hã ma tô mo, Davihi ma romhuri'wa norî siré. Tawamhã ma tô oto âma timro.

⁴³Davi hã ma tô aré timro, Aino'ã na isisi âma hã, 'ri'ahâ Zezereu na isa'ru nhisi hawim na. Tawamhã ma tô duré Abigaiuhu âmab zama timro. ⁴⁴Âne romhâimana mono ré, ma tô Sau, Pautihi ma hã, ti'ra Micaú hã tâma tisô âma mro da, aré Davihi ma te te isômri hã âma imro da hã. Pauti hã Laisihi 'ra, 'ri'ahâ Galî na isisi âmamhã 're ihâimana mono.

Davi hã Sau te te aré duré iwîrîzé wasu'u

26 ¹Tawamhã ni'wam norî Zipe na romnhisi âma 're isi'ubumroi mono norî hã ma tô ai'aba'rê, Gibeá na romnhisi u, Sauhu ma te te rowasu'u za'ra da, Davi hã tiwi isima'uri na hã Haquira na êtê nhisi âma, Zézimo na romnhisi nho're. ²Tawamhã âne te te tâma rowasu'u za'ra wi, ma tô Sau hã awa'awi mo, Zipe na rop si 're irosa'warî mono nhisi u. Dasi'wapéi 'manharî'wa norî iwê uptabi hã 3 miu na ihâiba na ma tô te te simro siré, sô sôpré mono da, Davihi zô. ³Tawamhã ma tô sima 'ri nhoré za'ra Haquira na êtê nhisi âma, Zézimo na romnhisi nho're. Tahawa, Davi hã te nhamra a'ubuni wi supara'rê âma. Taha ré, ma tô Sauhu wasu'u hã wapa isarina imorîzém na hã. ⁴Tahawa, ma tô Davi hã tite aibâ norî hã 'mazatô, te te 'maiwapsâi'a mono da, Sau tô sena ôme ihâimanazé hã te te waihu'u da. ⁵Tawamhã Davi hã ma tô ône haré mo. Morî wamhã, ma tô sôpêtê, Sau norî te te sima i'ri nhoré za'ra zé hã. Tahawa, ma duré tisâ Sau norî isôtô zahuré zé hã Abinehe me. Ta hã dasi'wapéi 'manharî'wa norî wada'uri'wa, Nehe 'ra. Sau hã te te sima i'ri nhoré

za'ra zéb 'remhã te nhono. Ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã te te sima i'ri nhoré za'ra mono na, ma tô âma siwi uirĩ.

⁶Tawamhã Davi te hitita na a'uwẽ iwamri hã sadanha Aimereti duré Abisai, Zeru'iza na ina nhisi hã, Zoabihi sisānawã hã āne:

— E 'wa hã te za ĩme mo, Sau norĩ te te sima i'ri nhoré za'ra zéb u hã.

Tawamhã Abisai ma âma sada'ã āne:

— Wa hã wa za âma mo asiré.

⁷Āne ma tô taha mara na hã tizasi zahuré Davi norĩ hã Abisaihi me hã, Sau norĩ te te sima i'ri nhoré za'ra zéb u. Tawamhã ma tô Sau hã sôtô ré sôpētē zahuré, 'ri nho'omo wa'wa, duré te te âma romnhiptãâ haré i'rãihã na sab ré ite isi'uwazi 'rã'wa hã. Abine norĩ hã te Sau manawawimhã tinhotô za'ra, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me. ⁸Tawamhã te Abisai Davihi ma tinha āne:

— Ā mara na hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô asitob'ru hã asib'rata aima tisô. Ma'ápé ĩma rowairébé, Sauhu âma sa'etē ite isi'uwazi 'rã'wa na te âma romnhiptãâ da. Āhã wamhã te âma isahu da hã mare di za ihâiba zapu'u na ti'ai u hã.

⁹Tane nheré, ma tô Davi hã âma tãma wa'rã āne:

— Tô'ã. Wĩrĩ tō. E marĩ wa. Ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono apito da, te te ipisudu hã te te wĩrĩ da, tipa te te sarôtô wamhã, te za Wanhib'apito hã tãma rob'manha. ¹⁰Sena na 're ihâimana u'âsi mono ne Wanhib'apito, tô sena te za tô taha si tiwĩ Sau hã, ite bādã hã tãma wisi wap si, idã'ázéb da hã, niha wamhã tô, dasi'wapéi u. ¹¹Tahawa, wa tô waptē, Wanhib'apito wi, te te ĩpatété da, te sada sarôtô tō da apito da, te te ipisutu da hã. Tahawa, oto ub'rē si wa te tiwi âri, duré ite isi'uwazi 'rã'wa zama. Taha parimhã, ône haré wa za oto apã wanem ni.

¹²Tawamhã Davi hã ma tô tiwi ti'ã, isi'uwazi 'rã'wa si, duré ub'rē si, Sauhu 'rã âma isima'wara norĩ si. Taha pari, ma tô oto ne, Abisaihi me hã. Taha ré hã ni'wa hã te te 'madãâ zahuré ô di. Duré ni'wa hã te te waihu'u zahuré ô di, marĩ te te i'manharĩ zahuré zém na hã. Ni'wa hã duré topo'o ô di. Uburé ma tô tinhotô pese za'ra. E marĩ wa. Uburé Danhib'apito te te hã za'ra wa, aptãã uptabi na hã.

¹³Tawamhã Davi hã ma tô saprĩ etē siwa'aba na zara u, te te sai'uri da, etē na isisi u, Sau norĩ ma hã tãma romhã uptabi za'ra da. ¹⁴Tahawa, ma tô oto hã, hãrã 'rãihã na Abinehe ma, duré Sauhu te dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ ma, āne:

— Abine, e ma tô ĩhãrã wapa.

Āhã wamhã, te Abine hã anha āne:

— E 'wa te hã, apito ma hã.

¹⁵Tahawa, Davi ma sada'ã āne:

— Oro a hã aibã za. E Izaraéu nhihudu norĩ nhipti'ai 're danhipai u dasi'wapéi 'manharĩ'wa asiptete ô di duré. Asiptete di. Tane nheré, e niha bâ bété asib'ihã'a 'wawimhã aimapa ô di. Awa'awi na hã ma tô ni'wa hã ázé 'ri asima isoré za'ra wa'aba zéb u apito asib'ihã'a hã te te wĩrĩ da. ¹⁶Abine, ma tô âma i'upa, asib'ihã'a 'madãâ na hã. Wanhib'apito sena na 're ihâimana mono ne, te za tô sena uburé a norĩ wa'wa hã ai'utōrĩ 'wa, asib'ihã'a za'ra wa'wa hã Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, si'apito da, te te ipisutu 'wawimhã aimapa za'ra wa'aba ô wa. Duré ĩwapari! E mahãta apito te isi'uwazi 'rã'wa hã. E mahãta duré ub'rē, i'rãihã na isa hã.

¹⁷Tawamhā Sau hā ma tô mreme waihu'u, Davi hā. Tahawa, te āne sadanha:

— E a hā Davi, ĩ'ra.

Tawamhā Davi ma tô sada'ā āne:

— Īnhib'apito, ihe, wa hā.

¹⁸Te duré tāma tinha āne:

— E marī da, te bété asib'a'uwē nherē, we ĩzarina aimorī na hā i'uzusi mo. E marī te 'manharī bâ, iwasédé hā. ¹⁹Apito, te za ĩwapa, za te aima inharī-zém na hā. 'Re ihâimana u'âsi mono, izada aihâimana da, te te ai'râi pi'rai wamhā, te za ô hā danhoprubzém na tāma asôpru wamhā tinhimirosa'rata na hā ai'āma saprī za. Tane nherē, duré, āne na hā nima norī aibâ te te siwi 'manharī wamhā, tô za ibâre 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzé isisiwi waptā'ā za'ra da hā. E marī wa. Ô norī hā ma tô siwi ĩwaze, Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono nhipti'a nhiti, wasiré a'uwē'ô norī nhipti'ai u, ro hā romhâibarī na si 're idawata za'ra mono zéb u. ²⁰Tahawa, Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti, romhā na wasiré a'uwē'ô norī nhipti'ai 're da te ĩwīrī tô da hā ma'āpé ĩpawapto na. E marī da, ma tô Izaraéu nhihudu norī nhib'apito we aimo āwamhā, ĩzô 're airītī mono da. Wa hā wapsā'u ne hā marī dai ôre di. E marī da, te we ĩzô 're i'aba mo wi'l zô êtē na da te 're i'aba za'ra mono ne.

²¹Tawamhā Sau ma te āma tāma wa'rā āne:

— Wa hā wa tô āma upa. Tahawa, apâ te za aimo. Niwamhā te aima 'manharī wasété zahu ô di za, ā mara na hā a hā ĩwazé wa. Tahawa, wa tô ĩnhimiza'rese'ô ne ihâimana. Wa tô duré āma aima upa za'êtē.

²²Tawamhā Davi ma āma tāma wa'rā āne:

— Apito, āhâta isi'uwazi 'rā'wa, te ate hā za. Ate aibâ norī hā we sô 'mai-morī. ²³Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hā te 're inomro wē mono norī ma si te te 're awa'âbâ iwē na hā, te te sina 're i'umnhasi za'ra mono norī ma hā, duré sena na i'uwaibaba na si āma 're inomro mono norī ma hā. Ā bâtâ na ma tô aré ĩma aihâiba nho ĩnhib'ratamhā. Tane nherē, ĩnhib'rada te sarôtô ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono, apito da, te te i'aipisudu te i'aiwīrī da hā. ²⁴Ā bâtâ na wa hā te aiwazém ne, tane da hā wa Wanhib'apito wi waptē, te te ĩpawaptob da, uburé marī ĩpire hā te te ĩma 're ba'a mono da.

²⁵Tawamhā Sau ma tô āma tāma wa'rā āne, Davihi ma:

— Ī'ra, wa ĩsima aiwē, 'Re ihâimana u'âsi mono hā iwē si te te aima 're apisutu mono da. Uburé marī hā 're i'manharī mono hā te za wē na 're wairébé.

Tahawa, Davi hā ma tô oto apâ mo. Sauhu zama ma tô apâ mo, tinhorōwa u.

Davi hā Filisteu norī wa'wa, 're ihâimana mono zé wasu'u

27 ¹Tawamhā te Davi hā āne sima rosa'rata:

— Nimahā bâtâ na Sau hā te za ĩwi. Tahawa, ĩma wē di za ĩmorī da hā, ĩsimani da, filisteu norī nhipti'ai u. Tawamhā te za Sau hā taré ĩzô 're rītī, uburé Izaraéu nhihudu norī nhipti'ai mono na hā. Āne wamhā, wa za ĩsima iwē na nhamra, te ĩsima romnhimimnhasi āna.

²Tahawa, ma tô oto Davi hā mo, āne te te sima rosa'rata wi, tite aibâ norī 600 na ihâiba za'ra norī ré, Aqui hā Ma'oquihi 'ra 're ihâimana mono zéb u, Gati na 'ri nho'ômo nhisi āma danhib'ihâ'a hā. ³Tawamhā Davi norī hā tite

aibâ norî me ma tô oto tame 're hâimana za'ra, Gati âma 'ra ré, duré mro ré. Davihi me ma tô imro norî hâ 're hâimana zahuré, âne isisi zahuré hâ: Aino'â, Zezereu na isa'ru nhisi hâ, duré imrotô hâ Abigaiu, Nabau na i'amo'aba nhisi hâ aré Carmelu na isa'ru nhisi âma hâ. ⁴Tawamhâ Sau, Gati u Davi isimanizé te te waihu'u wamhâ, ma tô oto sazâ, te te sô 're i'aba mono zé hâ.

⁵Tawamhâ te Davi hâ Aqihî ma tinha âne:

— A hâ i'âma asiwaihu'u wamhâ, te za îma isô, 'ri'ahâ isurure hâ iwa 're ihâimana mono zéb da hâ. E marî wa. Îma hâ tô i'uwaibaba ô wa, aime 're ihâimana u'âsi mono da hâ, 'ri'ahâ isa'êtê wamhâ.

⁶Tawamhâ Aqihî hâ ma tô tâma tisô, 'ri'ahâ Zicradi na isisi hâ, Davihi ma. Tawamhâ tahawim haré âhâ na zama Zicradi, Zudaha nhihudu norî nhîb'apito te hâ. ⁷Tawamhâ Davi hâ ma tô iwa 're hâimana, misi wahu pari maparane si'uiwa na a'amo âma isi'utôri na, filisteu norî za'rui 'remhâ.

⁸Tawamhâ Davi, tite aibâ norî me, daza'rui wa duréi a'uwê 're ihâimana za'ra mono norî te te 're i'wapé za'ra mono na hâ ma tô âma romhosi za'ra, a'uwê Gezuri na iwamri norî na hâ, a'uwê Zirzi na iwamri norî na hâ, duré a'uwê amalequita na iwamri norî na hâ. Tahawa, ma tô isipti'a za'ra 'remhâ te te 'wapé za'ra, Su na rowamri hawi, Ezitu u. ⁹Tawamhâ uburé aibâ norî hâ ma tô te te siwi 're uprosi, pi'ô norî hâ duré. Tawamhâ isimizama pone'êrebâ zama, powawê zama, awaru po'repore zama, duré awaru ba'ômore zama hâ ma tô te te tiwi 're waibu za'ra. Ma tô i'uza za'ra zama duré te te tiwi 're waibu za'ra. Tahawa, Davi hâ Gati u apâ 're ne mono sidâpâsi, ¹⁰ma tô Aqihî hâ te te 're sadanharî âne:

— E ma hâ ma tô i'a'wapé â bâta na hâ.

Tawamhâ Davi hâ ma tô te te âma 're sada'âbâ Zuda ti'a niwî hâiwa nhimi'e niwîmhâ ro 're ihâimana mono âma te te 're ida'a'wapéi mono na hâ, niha wamhâ zerameu na a'uwê wamri norî âma hâ, niha wamhâ duré queneu norî nhîpti'ai âma hâ. ¹¹Tawamhâ Davi hâ uburé pese ma tô te te a'uprosi aibâ norî hâ pi'ô norî zama, ni'wa hâ apâ Gati u hâ wisi tô da, tite aibâ norî me marî te te i'manharî za'ra zém na dama ipire ma te te i'mairowasu'u da hâ. Âne Davi hâ, ma tô filisteu norî siré 're hâimana mono ré hâ te te 're 'manharî. ¹²Tahawa, Aqihî hâ ma tô te te 're umnhasi, Davi hâ. Tahawa, te âne te te dama 're wasu'u wê:

— Â hâ ma tô isiré Izaraéu nhihudu norî hâ, te te siwi 're wê'ô pese. Tahawa, te ône u'âsi za te te îma 're romhuri.

28 ¹Tawamhâ nimahâna si ma tô filisteu norî hâ si'râ'ôtô dasi'wapéi 'manharî'wa norî hâ, Izaraéu nhihudu norî te te 'wapé za'ra da hâ. Tahawa, te Aqihî hâ tâma tinha âne, Davihi ma:

— Ma'apé niha waihu'u za: Te za isiré i'a'wapé, ate dasi'wapéi 'manharî'wa norî ré.

²Tawamhâ Davi ma âma sada'â âne:

— Marî ô di, wê di. Âhâta wa hâ wa âme ihâiba, te i'aipawaptob da hâ. Tahawa, te za i'madâ, za marî te i'manharizé iwaihu'u'ô hâ.

Tahawa, ma âne Aqihî hâ âma saze:

— Wê di tô.

Tawamhâ te duré tâma tinha âne:

— A hâ te za duré i'madâ'â'wa na ône u'â îma 're aihâimana mo.

Sau hã adââ zadaihu'u'wa te te isadhanharizé wasu'u

³Tawamhã Samuél dââ wamhã, ma tô uburé Izaraéu nhihudu norĩ hã sô ti'ru'ru. Ma tô duré âma siwi ti'a, 'ri'ahâ Rama na isisi wa, ipotozéb âma. Tawamhã Sau hã ma tô uburé adââ zadaihu'u'wa norĩ hã, satōrĩ za'ra Izaraéu nhihudu norĩ nhipti'ai hawimhã.

⁴Tawamhã ma tô dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ filisteu norĩ hã si'rã'otō, te te sima 'ri nhoré za'ra da, 'ri'ahâ Sune na isisi 'rata. Tahawa, Sau ma tô Izaraéu nhihudu norĩ hã duré 'rã'otō, te te sima 'ri nhoré za'ra da, êne hã Ziuboa na isisi âma. ⁵Tawamhã Sau hã dasi'wapéi 'manharĩ'wa filisteu norĩ hã te te 'madââ za'ra wamhã, ma tô tâma tipahi pese za'ra. ⁶Tahawa, te Uburé Danhib'apito hã sadanha âne:

— Inhib'apito, e marĩ, wa za 'manha.

Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te âma sada'âbâ ô di, sôtō 'rowim na hã duré êne Urĩ na hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ nhimirowasu'u na hã. ⁷Tahawa, ma tô Sau hã tâma waihu'u za'ra, tiza-hâpâ romhuri'wa norĩ ma hã âne:

— Airĩti za'ra wa'aba mono, pi'ô dazadaihu'u'wa hã te sadawa pibu da.

Tawamhã ma âma sada'âbâ za'ra âne:

— Te 're 'mai'hâimana, Êdo na 'ri nho'ômo nhisi âmamhã.

⁸Tawamhã Sau hã ma tô da'uza ihâiba amo na hã si'uza, da te hâiba waihu'u tō da. Tawamhã robza'rã wamhã oto, ma tô maparane tizapari'wa norĩ me hã mo, tô ô hã pi'ô te te sadanharĩ da. Tahawa, te âne tâma tinha:

— Ma'âpé îma sadawa pibu za'ra na 're idadââ za'ra mono norĩ hâiba warō hã te te îma 'mairowasu'u da, za marĩ ihâimanazém na hã. Wa hã wa za aima 'maiwasu'u za aibâ nhisi hã. Tawamhã a hã te za âma tâma i'mairob'ru, 're idââ za'ra mono hâiba warō ma hã, âma itême te te i'mazai'uri da hã.

⁹Tawamhã pi'ô, ma Sauhu ma âma tâma wa'rã, âne:

— Tô sena aima waihu'u pese di, apito Sau marĩ te te i'manharizé hã: Ta hã ma tô Izaraéu nhihudu norĩ nhipti'ai hawi satōrĩ za'ra, dazadaihu'u'wa norĩ hã. E tiha da, ma tô danhimimramizém na i'âri pibu da hã irosa'ra, apito zadawa para da te dasiwi i'wĩri da.

¹⁰Tahawa, ma tô Sau hã Uburé Danhib'apito nhisi na ropisutu âne:

— Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, idâ'â'ô nhisi na wa aima ropisutu, âne hã îma i'manharizéb zarina, za da te aima irob'manharĩ ô na hã.

¹¹Tawamhã te pi'ô sadanha âne:

— E 'wa hã te asima iwê, te te âma isai'uri da, te tâma i'manharĩ da hã, wa hã.

Tawamhã ma tô âma sada'â:

— Samuél!

¹²Tawamhã pi'ô, Samuél te te 'madââ wamhã, ma tô tâma tizadari. Tahawa, te Sauhu ma tinha âne:

— E tiha da, ma tô îma asadawa nhipe. A hã apito Sau!

¹³Tawamhã Sau ma âma tâma wa'rã âne:

— Aipahi tō. E marĩ te i'madâ.

— 'Re idadââ za'ra mono hâiba warō ti'ai hawi hâimo imorĩ hã wa 'madâ.
— Âne te pi'ô hã tâma wasu'u, marĩ te te i'madâ hã.

¹⁴Tawamhã Sau te duré âma sadanha âne:

— E niha tawamhã ihâiba hã.

— Aibâ ihire te we sai'u. Uburé zazahâ hâpa na hâiba ubu ré. — Âne ma te pi'ô hã âma tâma wa'rã asa.

Tawamhã Sau hã ma tô waihu'u, Samuéu na hã. Tahawa, ma tô hi'râtîtô nhamra. Ma tô ti'ubu na ropto ti'ai u hã, te te iwazéb zarina.

¹⁵Tahawa, te Samuéu hã Sauhu ma tinha âne:

— E marĩ da, ma tô izô irowasu. E marĩ da, ma tô âne hã îma i'manha, apã we îmorĩ da hã.

Tawamhã Sau ma âma tâma wa'rã âne:

— Îma ropire uptabi di âhã na hã, filisteu norĩ hã te te siwi i'wapéi u'âsi mono wa. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô îma ai'rê, îme hâimana tô da hã. Tahawa, marĩ na te te izada'âbã ô di, isadawa 'mahârã'wa nhimirowasu'u na hã, duré inhotô 'rowim na hã. Tahawa, âme îma rowasu'u da hã wa asô hã, za marĩ te i'manharĩ da na hã.

¹⁶Tawamhã Samuéu te duré asa tâma tinha âne:

— E marĩ da, te izô aihã âhã na awa'awi na hã Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono te te airême nherê, duré asitob'ru na oto aima hâimana nherê.

¹⁷Wanhib'apito hã te te ai'âma iropisutuzéb zarina hã ma tô aima 'manha, te aima isadawa wasu'u zarina ma tô aiwaze apito hawimhã, aimawĩ ma te te sômri da oto, apito da hã, Davi na isisi ma. ¹⁸A hã Wanhib'apito te te aima iwaihu'uzém na hã sadawa zamarĩ ô di. Ône haré amalequita norĩ hã uprosi pese ô di, isimarĩ za'ra zama. Tahawa, ma tô Wanhib'apito hã âhã na awa'awi na hã âne na hã aima rob'manha. ¹⁹Tahawa, te za a hã, Izaraéu nhihudu norĩ me, filisteu norĩ ma hã aihâiba nhomri za'ra wa'wa. Duré awêmhã te za a hã ai'ra norĩ ré hã isiré aihâiba. Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ te dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã, te za Wanhib'apito hã hâiba nhomri za'ra, filisteu norĩ ma hã.

²⁰Tawamhã âne te te tâma waihu'u wi, ma tô Sau hã hâiba wahu na dumana na tô ôme ti'ai u hã waptārã, Samuéu te te tâma inharizé ma, pahĩ uptabi wa. Sib'uwa uptabi di, marĩ te te 'rêne ô wa, â bātã wahuré na hã, duré â mara wahuré na zama. ²¹Tawamhã ma tô pi'ô hã 'rãwi itême wi. Tahawa, ipahizém na ma tô 'madã. Tahawa, te âne tâma tinha:

— Wa hã te isima romnhimimnhasi nherê, wa tô iwi iwaptêrêzé hã 'manha tô. ²²Tahawa, ma'apê îmreme hã wapari, te aiwi iwaptêrêzé hã. Ma'apê duré asima wê na dasa hã suru na te we aima i'âri da hã, âma ai'upari da, taha pari duré asiptete sina apã aimorĩ da.

²³Tane nherê, Sau hã te siwi wê'ô. Te duré tinha, tô sa tô da hã. Tane nherê, isahâpã romhuri'wa norĩ zama te nasi tâma 'ru zadawa za'rêi ô za'ra tô sa da hã. Tawamhã Sau ta norĩ hã ma tô oto sina saze za'ra. Tahawa, ma tô oto wahudu ti'ai hawimhã. Ma tô duré oto nhamra, waptâmhã. ²⁴Tawamhã ma tô pi'ô hã waptu na tiwĩ powawê zapu hã pe hã. Ma tô duré ti'ã amnho trigu zub'a ré zama. Ma tô warutu. Tawamhã ma tô duré sebre tâma, i'u'êtê wapu mapuzéb âna. ²⁵Tawamhã dasa te te tâma 'manharĩ za'ra pari ma tô oto tâma tisã Sauhu nho're isa hã, duré isahâpã romhuri'wa norĩ nho're âma zama, ma tô tâma sôrê za'ra. Tawamhã ma tô oto tisa hã tihu. Taha pari, te barana hã oto ai'aba'rê.

Filisteu norī, Davi te te siwi i'umnhasi'ôzé wasu'u

29 ¹Tawamhā uburē filisteu dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā ma tō si'rā-
 'ōtō, Afeca na 'ri nhoré za'ra, Zezereu na êtē siwa'aba nhisi āma, u siromo
 'rata. ²Tawamhā 5 na dama i'rânho'ômo norī filisteu hā ma tō te te ropārī
 za'ra mono sina, sisōré pese na ai'aba'rē tite dasi'wapéi 'manharī'wa norī ré,
 nima norī 100 na āma sima isipo'o za'ra ré, duré nima norī miu na āma sima
 isipo'o za'ra ré. Tahawa, Davi tite aibā norī ré ma tō isa'u za'ra mo, te te ropārī
 za'ra mono sina, sisōré pese na, Aqui na isisi siré. ³Tawamhā filisteu norī te
 dasi'wapéi 'manharī'wa norī 'madâ'â'wa hā ma tō āne anharī za'ra:

— E marī te Ebreu norī hā āmemhā 'manharī za'ra.

Tawamhā Aqui ma tō āma sada'âbâ za'ra āne:

— Ā hā Davi, Izaraéu nhihudu norī nhib'apito ma romhuri'wa aré, Sauhu
 ma hā. Duré ma tō bâtâ ahā na hā ĩsiré 're hâimana, Sau te te irēme hawim
 haré. Tō ĩtēme wisi hawim haré, marī hā te 'madâ'â ô di, te te i'manharī
 upazé hā, ĩwi.

⁴Tane nherē, āne te te tāma wasu'u za'ra wa, ma tō filisteu norī te dawada'u-
 ri'wa norī hā sada tizahi za'ra, Aquihi da hā. Tahawa, te āne tāma nharī za'ra:

— Ā hā aibā apā morī da te za isatō za, 'ri'ahā tāma isōmri u apā morī da
 hā. Tāma rowairébē ô di za, dasi'wapéi u wame isébré za'ra da hā, wazada
 za'ra sipi'rai ô'umnhasite, dasi'wapéi ré hā. Tāma iwē hā tō aré, wate aibā norī
 te te isimrozéb zarina, isib'ihā'a te te iwēsāmri da hā. ⁵Davihi āmamhā ma tō
 pi'ô norī hā tinho're za'ra, si'rēne za'ra sina āne: “Sau hā ma tō dapā miu na.
 Davi hā 10 miu na ma tō dapā”

⁶Tawamhā Aqui hā ma tō sô hā Davihi zô. Tahawa, te āne tāma tinha:

— Uburē Danhib'apito idâ'â'ô nhisi na wa tō sena na ai'āma waihu'u āne: A
 hā sena na ma tō ĩma ai'umnhasi na ĩma 're aihâimana mo. Duré ĩma rowē
 uptabi di za, ĩsiré ai'wapéi wamhā, dasi'wapéi u hā. Niwamhā marī na i'upa-
 zém na hā te ai'madâ'â ô di, ĩtēme aiwisizém hawim haré, ā bâtâ u hā. Tane
 nherē, filisteu dama i'rânho'ômo norī ma hā aiwē za'ra ô di. ⁷Tahawa, rowē
 na apā aimorī za 'ri'ahā u hā, marī hā 'manharī āna, filisteu norī te i'rânho-
 'ômo norī hā, te te siwi aiwē'ô za'ra tō da.

⁸Tawamhā Davi ma tō āma sada'â āne:

— E marī te 'manharī bâ. Niwamhā a hā ĩzô irobaba na hā asimrami ô
 di, romhurizém na te aima isāna'ratazé bâtâ hawim haré. ĩnhib'ihā'a, duré
 ĩnhib'apito, āne nherē, e marī wa bété, aime ĩmorī ô di za, asitob'ru norī te
 i'ah'wapé da hā.

⁹Tawamhā ma tō duré Aqui hā āma sada'â āne:

— Wa hā tō tane hā ĩma waihu'u pese di, asimi'manharizé mono hā. A hā
 ĩma ai'umnhasi uptabi di, hâiwa āma 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa
 ne hā. Tane nherē, dama i'rânho'ômo norī hā ma tō nharī za'ra, wame aimorī
 za'ra tō da, dasi'wapéi u hā. ¹⁰Tahawa, awēmhā te za duré uptabi ai'utu za'ra
 wa'wa, Sau te te irēme za'ra norī me ā hawī ai'aba'rēi wa'aba da.

¹¹Tawamhā āne ma tō Davi tisiré aibā norī me hā ti'utu za'ra mararé uptabi,
 si'aba'rē da apā, Filistéa na 'ri'ahā nhisi u. Tahawa, filisteu norī hā ma tō ai'a-
 ba'rē, Zezereu u.

Davi hã amalequita norĩ te te i'a'wapézé wasu'u

30 ¹Tawamhã maparane bådã âma neb za'ra pari, ma tô Davi norĩ hã 'ri'ahâ Zicradi na ite za'ra nhisi u hã aihutu. Davi hã 'ri'ahâ nhiti 're hâimana mono ré, ma tô amalequita norĩ, Zuda u hã asisi, hâiwa nhimi'e niwĩmhã. Tahawa, ma tô 'ri'ahâ Zicradi âma, 're idahâimana za'ra mono norĩ hã 'wapé za'ra. Tawamhã ma tô 'ri'ahâ âma hã te te sazu za'ra. ²Ma tô uburé pese pi'õ norĩ hã waibu za'ra. Tane nherẽ, ta hã te te siwi 'maiwĩrĩ ô di. Tahawa, apã oto si'aba'rei wamhã, ma tô uburé pese taré te te siwi simro. ³Tawamhã Davi tite aibã norĩ me, tamomo apã sihutu wamhã, ma tô 'ri'ahâ Zicradi âma da te âma isazu za'ra mono zé hã 'madã'â za'ra. Duré ite pi'õ norĩ hã da te isimroi mono zé hã ma tô duré waihu'u za'ra, i'ra si'aibã norĩ hã, duré i'ra sipi'õ norĩ hã. ⁴Tawamhã Davi hã tite aibã norĩ me, ma tô ti'ru'ru, isip-tete si'utõrĩ za'ra zéb u. ⁵Tawamhã Davi mro pi'õ norĩ hã ma tô dazu tiwi saprõni zahuré ni, Aino'ã na isisi hã Zezereu na isa'ru nhisi hã, duré Abigaiu imrotõ, Nabau na i'amo'aba nhisi hã tiwi idã 'ri'ahâ Carmelu na isisi âmamhã.

⁶Tawamhã Davi ma hã ropire uptabi di. E marĩ wa. Ité aibã norĩ hã 'ra âna oto hâimana za'ra wa, ma te oto isé pire hã sô tiwatobro za'ra. Tahawa, Davi hã êtẽ na te te siwi wĩrĩ da te âma sima robzanhamri pibu za'ra. Tane nherẽ, ma tô Uburé Danhib'apito ite 'Re ihâimana u'âsi mono nhimpawap-tobzém na hã ipẽ'ẽ remhã aptete. ⁷Tahawa, ma tô sasedoti Abiata, Aimeretihi 'ra ma hã tãma tinha âne:

— We âwa îma âri, sasedoti norĩ si'uzazé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te iré âma sadanharĩ da. Tawamhã Abiata ma tô tãma ti'ã. ⁸Tahawa, ma tô Davi hã Uburé Danhib'apito hã sadanha âne:

— E we âwa pi'uriwi waro wamnari'wa norĩ zarina hã wa za mo. E tawamhã te sasãmri waihu'u pese za'ra di duré, te iwaibu da hã.

Tawamhã ma âne 'Re ihâimana u'âsi mono hã âma sada'â:

— Aimorĩ tô isarina za'ra hã. Tawamhã sasimri za'ra wamhã, da te isimroi mono norĩ hã te za isõ'reptu za'ra.

⁹Tawamhã Davi, tite 600 na aibã norĩ me hã ma tô oto wairé. Tawamhã panho'omo âma Bezo na isisi u sihutu wamhã, ma tô ni'wam norĩ tame a'ã daza'u tihâimana za'ra. ¹⁰Davi hã ma tô ta hawi duré mo, 400 na aibã norĩ ré. Tawamhã isiré norĩ 200 na ihâiba za'ra norĩ hã ma tô daza'u asimro sadã'ã zé te, panho'omo na te te isapri' za'ra da hã. Tahawa, te daza'u hã tihâimana za'ra.

¹¹Tahawa, Davi te aibã norĩ hã ma tô a'ubuni wimhã siwi sôpêtẽ, aibã iprédupté ezipsiu hã. Ta hã ma tô siwi saprõ, Davi u hã. Tawamhã ma tô isa hã tãma sãmri za'ra, duré â hã, ¹²rob'rã figu 'rã i'rẽ hã, duré maparane i'ru 'ré na uva 'rãirẽ prã 'manharĩ na i'u'ẽne hã. Si'ubdatõ mara na duré si'ubdatõ båtã na ma tô sai âna tihâiba, iprédupté hã, duré â te te hãrẽne âna hã. Tane nherẽ, sai parimhã, ma tô apã isiptede hã tãma wi. ¹³Tawamhã te Davi âne sadanha:

— E 'wa hã asib'apito. E ma hawimhã a hã.

— Wa hã ezipsiu norĩ siré, amalequita na a'uwẽ wamri ma romhuri'wa ipa-wa'âbã âna. — Âne ma te âma tãma wa'rã, aibã iprédupté, ezipsiu hã. Te duré tãma siwasu'u âne:

— Inhib'apito hã si'ubdatô bâdâ imorî 'remhã ma tô irê âmemhã, iházê wa.
¹⁴Wa norî hã wa te da'wapé za'ra da, wa tô asisi ni, quereti norî nhipti'ai u hã, duré Zuda na ti'a nhisi hãwa nhimi'e niwîb u hã, duré Calebihi nhihudu norî nhipti'ai u. Wa tô duré tawamhã âma sazu za'ra ni, ri'ahã Zicradi na isisi âmamhã.

¹⁵Tawamhã Davi te tâma tinha âne:

— E tawamhã izaprôni ô di za, amalequita norî ihâimana za'ra zéb u hã.

Tawamhã aibâ iprédupté ma âma tâma wa'rã âne:

— Marî ô di. Wa za tô asaprô, a hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi na i'wîrî tô da hã, duré inhib'apito ma ihâiba nhomri tô da hã, îma ropisutu wamhã.

¹⁶Tawamhã ma tô oto saprô, Davi hã. Te te saprôni wamhã, amalequita norî hã ti'ai mono bâ te te ropéi mono haré ma tô sôpêtê za'ra. Filisteu norî wi, duré Zuda ti'ai âma marî ahã na te te dawî waibu za'ra wê te, te dato isa'êne hã sima 'manharî za'ra, mra te te ihuri na hã, duré â sipârî te te i'âhuri na zama. ¹⁷Tawamhã âma awê wamhã, rowa'a wi ma tô Davi hã a'wapé marazéb u. Tahawa, ni'wa hã simani ô di. 400 na aibâ ipréduptém norî, awaru ba'ômore te te sima ibazadã za'ra na si, ma tô tawamhã âma aimani za'ra. ¹⁸Tawamhã Davi hã ma tô uburé sô'reptu za'ra, da te isimroi mono norî hã, duré timro norî zama. Isibrob za'ra hã ma tô duré uburé apã 'wasa, amalequita norî te te siwi i'waibu hã. ¹⁹Sô 'maïrobaba ô di. Davi hã ma tô apã uburé te te simro, isib'a'uwê 'ra si'aibâ norî hã, i'ra sipi'ô norî hã, uburé marî isa'êtê norî hã, duré isurure norî hã, amalequita norî te te aré siwi i'waibu hã, tiwi za'ra. ²⁰Uburé pone'ërebã norî hã ma tô apã te te simro, powawê norî zama. Tahawa, te Davihi te aibâ norî hã danhimizama te te tâma simro Davihi ma hã. Tawamhã te âne tâma nharî za'ra:

— Â hã asimizama da hã.

²¹Tawamhã Davi hã ma tô apã mo, 200 na aibâ norî sadãâ uptabi za'ra wa, ime isi'aba'rêi ô norî u, Bezo na panho'ômo nhisi âma isa'u isi'ubumroi u hã. Tawamhã ma tô aibâ norî hã wairé, Davi norî hã, ite aibâ norî me, te te sôpêtê za'ra da hã. Tawamhã Davi ma tô 'rãwi itême tiwisi za'ra. Tahawa, ma tô ône haré azawi, tinhib'a'uwê norî hã. ²²Tane nherê, ni'wam norî hã aibã hã iwasédê Davihi siré isi'aba'rê hã ma tô tâma nharî za'ra âne:

— Ô norî hã wame si'aba'rêi ô di. Tahawa, marî we wa te i'wasari hã wa te tâma i'manhomri za'ra da hã mare di za. Timro norî si, duré ti'ra norî si te za tite mono bâ apã hã te te waibu. Taha pari te za ône haré duré siré oto te te simro.

²³Tane nherê, ma Davi hã âma tâma wa'rãmi za'ra âne:

— Îsisânawã norî, âne hã 'manharî za'ra wa'aba ô di za, Wanhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono te te wama isômri za'ra na hã. Ô hã ma tô wanho'reptu za'ra. Ma tô duré wapawaptob za'ra, wanhitob'ru norî âma wa te âma ai'uté za'ra da hã. ²⁴Ni'wa hã te te âma asaze za'ra wa'aba dai ô di, iwaihu'u za'ra wa'aba zém na hã. Tahawa, wa za uburé wasima âma wasipé za'ra, aiwap si da. Tawamhã ni'wam norî daza'u danhimarî 'rata isi'ubumro norî hã te za duré aiwa âma sima aipé za'ra, dasi'wapéi u isi'aba'rê norî me hã.

²⁵Âne Davi ma tô ti'ru tinhimiroti hã, da te oto 're 'madãâ u'âsi za'ra mono da âma. Taha zarina te Izaraéu nhihudu norî hã roti ône u'â oto siwi 're sama.

²⁶Tawamhã Davi Zicradi u apã wisi wamhã, ma tô marî hã tinhitob'ru norî wi te te i'waibu za'ra hã, tisiwaihu'u norî ma sômri za'ra, Zuda ti'ai âma dama i'rânho'ômo norî ma. Tawamhã âne rob'ui'ére na hã ma tô tâma nharî za'ra:

— Æ hã ate za'ra wa'aba da, wa âma aima sômri za'ra wa'wa, Wanhîb'apito 'Re ihâimana u'âsi mono nhitob'ru norî wi, wa te irowaibu te aima âma ipo'o za'ra wa'wa hã.

²⁷Tawamhã Davi hã ma tô tinhoprubzé hã sômri za'ra, âne 'ri'ahâ nhisi norî âma dama i'rânho'ômo norî ma hã: Bétéu, Rama hâiwa nhimi'e niwî Zuda ti'ai âma, duré Zati, ²⁸Aro'e, Simote, duré Estemoa, ²⁹⁻³¹Raca'u, Horma, Borasã, Atasi, duré Hebrô. Duré 'ri'ahâ zerameu norî 're ihâimana za'ra mono zéb u zama ma tô duré sômri za'ra tinhoprubzé hã, duré queneu norî u zama, uburé daza'ru na Davi hã tisiré aibã norî ré, 're imorî u hã.

Sau norî, ti'ra norî me isi'utôrizé wasu'u

31 ¹Tawamhã filisteu norî hã ma tô Izaraéu nhihudu norî hã 'wapé za'ra êne Ziuboa na isisi âma. Tahawa, ma tô Izaraéu nhihudu norî hã ahã na uprosi ni, tame. Ni'wam norî si ma tô dawî aimani za'ra. ²Tawamhã filisteu norî ma tô Sau norî wi i'ra norî me hã, tiwi atob za'ra. Tawamhã ma tô Zonata hã siwi tiwî, Abinadabi hã, duré Ma'uquisua hã. ³Tawamhã Sau mana wawi, filisteu norî hã si'wapé za'ra wamhã, ma tô tisi'wapézé hã te te 'rãza'a u'âsi za'ra. Tahawa, Sau hã ma tô ibu na hã siwi hãzu. 'Wa're ahã uptabi di duré ibu na hã. ⁴Tawamhã Sau ma tô tâma isimnhî'âsi 'wapéi'wai ma tinha âne:

— Ma'âpé ãzada wazere ate sib'ézé 'wapa hã âma ãwîrî da, filisteu iwasété norî hã ã'âma sima to za'ra tô da, duré ta norî hã te te siwi ãwîrî tô da.

Tane nherê, isimnhî'âsi 'wapéi'wa ma tô tipahi pese. Tahawa, te te sima wê ô di, âne hã te te tâma i'manharî da hã. Tahawa, ma tô Sau hã tite sib'ézé 'wapa hã ti'â. Tawamhã si'uihã na itême simei wa, ma tô oto 'rãwi taha na sima apese. ⁵Tawamhã tâma isimnhî'âsi 'wapéi'wa, Sauhu dã'ázé te te 'madâ'â wamhã, ma tô taha zama 'rãwi si'uihã na tite sib'ézé 'wapa u hã sime. Tawamhã taha zama, ma tô duré isiré dãrã oto. ⁶Âne ma tô Sau norî tidã'â za'ra taha bãtã na hã si'ubdatô i'ra hãiba norî me hã, duré tâma isimnhî'âsi 'wapéi'wa zama. Duré uburé Sauhu te dasi'wapéi 'manharî'wa norî zama ma uburé ai'utô. ⁷Tawamhã Izaraéu nhihudu norî Zezereu na êtê siwa'aba nhisi zara niwî 're ihâimana za'ra mono norî hã, duré panho'u Zodã pa zara niwî bãtã pusizém niwî 're ihâimana za'ra mono norî zama, ma tô Izaraéu nhihudu norî dasi'wapéi 'manharî'wa isimani za'ra na hã waihu'u za'ra, duré Sau norî ti'ra norî me idã'â za'ra na hã. Tahawa, ma tô tite za'ra 'ri'ahã hã siwi tirê. Tawamhã ma tô filisteu norî hã itême zâmo, 'ri'ahã wa iwa 're hâimana za'ra mono da.

⁸Tawamhã dasi'wapé na bãdã misi âma morî pari, filisteu norî hã idã'â za'ra norî nhibro hã te te siwi sani za'ra da, si'aba'rêi wamhã, ma tô siwi tisã Sauhu hãiba hã, duré si'ubdatô i'ra norî hãiba hã rere'e haré isimi'wara hã êne Ziuboa na isisi âmamhã. ⁹Tawamhã ma tô Sau hã siwi 'rã ta. Ma tô duré siwi waze, dasi'wapé da danho'utu ubuzé ihã tede, te te sima 're izai mono hã. Taha parimhã ma tô duré siwi 'mazatô, tinhipti'a za'ra u hã rowasu'u wê te te i'ãri da hã, tite za'ra romhãibarî ma hã, duré uburé tinhib'a'uwê norî ma hã. ¹⁰Romhãibarî na âma 're iwata za'ra mono zé 'ri 'remhã, ma tô Sau nhimnhî'ã hã siwi sa'ra. Tawamhã duré Bete-Sã na 'ri' nho'ômo nhisi âma, ma tô 'ri'ahã 'wawi wa'ra 'rãihã na hã, ihãiba na âma siwi romnhiptã'â hãwi sa'o da.

¹¹ Tawamhã Giliadi ti'ai 'remhã Zabesi na 'ri nho'ômo nhisi âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã filisteu norĩ Sauhu ma te te i'manharĩ za'ra zém na te te waihu'u za'ra wamhã, ¹² ma tô isiti'ru norĩ hã ta hawimhã wairé, te te ropãrĩ za'ra mono sina, sisōré pese na. Mara bâre te taha wamhã Bete-Sã u sihutu da hã sina mara 'rêne za'ra. Tawamhã oto sihutu wamhã, ma tô siwi si'ra, Sauhu hâiba hã 'ri'ahâ 'wawi wa'ra hawimhã. I'ra norĩ hâiba zama ma tô duré siwi wamirĩ za'ra. Taha pari, ma tô apâ 'wasá, Zabesi u. Tawamhã tame ma tô âma siwi sazu, ihâiba za'ra na hã. ¹³ Taha parimhã ma tô Sau hi hã i'ra norĩ hi me âma dasiwi ti'a za'ra ni, 'ri'ahâ âma, tãmara wede zahâpâ. Taha pari, ma tô dasai âna hã tahâimana za'ra ni, 7 na bâtâ 'remhã.

2 Samuéu

Sau idâ'âzém na, Davi romreme te te iwaparizé wasu'u

1 ¹Sau hã dâ'â parimhã, Davi, amalequita norĩ âma te te i'ai'uté za'ra zém hawimhã, ma tô apâ hã oto mo. Tawamhã 'ri nho'u Zicradi âma te maparane bâta na tihâiba. ²Âma awê wamhã, iprédupté, Sau norĩ te te sima i'ri nhorézém hawi imorĩ hã ma tô wi. Âhã wana ré, robzei âna sihâi'rê da hã ma tô ti'uza hã hâiwazu. Ma tô duré ti'rã nhisiwimhã ti'a hã ahi. Tawamhã Davi ihâimanazéb u oto itême wisi wamhã, ma tô hi'râtītō tãma nhamra. Ti'ubu na ti'ai u hã ma tô duré ropto, tãma iwazéb zarina. ³Tawamhã Davi te sadanha âne:

— E ma hawi te we aimo.

— Wa hã, Izaraéu nhihudu norĩ te te sima i'ri nhoré za'ra zém hawimhã wa tô we dawi aimani! — Âne ma te âma sada'â.

⁴Davi hã te âne duré tãma tinha:

— Marĩ iwatabrozé hã îma wasu'u na!

Tahawa, te âne ai'repudu hã tãma wasu'u oto:

— Wate dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã ma tô dasi'wapéi hawimhã aimani za'ra. Ahâ uptabi na ma tô duré ai'utō, wate aibã norĩ hã! Sau norĩ zama, ti'ra Zonataha me ma tô tidâ'â zahuré.

⁵— E niha ma tô merê Sau norĩ, Zonataha me idâ'â zahuré zé hã iwaihu. — Âne te Davi hã sadanha.

⁶Tawamhã âne ai'repudu hã ma te duré âma sada'â:

— Wa hã, êne Ziuboa na isisi u dasi'wapéi îma waihu'u ô nherê, siwa'ru na nherê te rob'u waimrami wamhã, wa tô Sau isi'uwazi 'rã'wa na si'upari sina sab ré hã 'madâ. Isitob'ru norĩ wedewara zapore na dasi'wapézém na hã, duré awaru na dasi'wapézém na hã, ma tô itême te te sina rotété za'ra. ⁷Sipi'rai wa, te te i'madâ'â wamhã, ma tô i'mahã. Tawamhã wa tô sada'â âne: “E marĩ, âhâta âme wa îhâiba!” ⁸Tawamhã Sau te îzadanha, wa hã ni'wa hã zô. Tahawa, wa âma sada'â âne, wa hã amalequita na hã. ⁹Tawamhã te âne îma tinha: “Tũ'a za'etê di. Wa za oto dârâ. Tahawa, we aimorĩ, iwĩrĩ da.” ¹⁰Tawamhã wa hã isabzéb u itême imorĩ wamhã, wa tô tiwĩ. E marĩ wa. Te waihu'u siromo wa, ti'ai u waptã'ã wi za idâ'âzém na hã. Tawamhã isôprezê, isipsisi me te tiwi isani zahuré hã wa tô we aima timra.

¹¹Tawamhã Davi ti'uza hã robzei'ô zé te, ma tô hâiwazu. Duré ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã ma tô isine uburé ône hã 'manharĩ za'ra. ¹²Ma tô ti'ru'ru. Ma tô duré wawa 'râihã na hã aiwa'ô za'ra. Sai âna te duré a'â tihâimana za'ra, âma ihâiwahã za'ra zéb u, Sau norĩ âma hã, Zonataha me, duré Izaraéu nhihudu norĩ, 'Re ihâimana u'âsi mono, Uburé Danhib'apito

nhib'a'uwē isi'utōrī āmab zama hā. E marī wa. Ahā uptabi na si'utōrī wa, dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā.

¹³Tawamhā Davi te ai'repudu romreme te te itēme i'āri hā sadanha āne:

— E ma hawimhā, a hā.

Āne ma te duré āma sada'ā:

— Wa hā, a'uwē amalequita. Tane nherē, wa āme asipti'ai āma 're ihâi-manana!

¹⁴— E niha ma tô merē a hā sada asib'ru 'Re ihâimana u'āsi mono, Uburé Danhib'apito, apito da, te te ipisudu iwīrī da hā. — Āne te Davi hā sadanha.

¹⁵Tawamhā tite aibā norī te te i'mai'mahārâ ma hā, te āne tāma ti'ru:

— Wīrī, ā hā aibā hā!

Āhā wa, amalequita si'aibā te te oto u'a wamhā, ma tô tiwī. ¹⁶Tawamhā Davi te amalequita ma hā tinha āne:

— A hā ma te tô āma i'upa, āne na hā. Tahawa asaihā na āma asiwasu'uzé hā te asada tihâiba, āne na āma i'asiwasu'uzé hā: “Wa hā wa tiwī, Uburé Danhib'apito, apito da, te te ipisudu hā.”

Davi hā Sau norī āma Zonataha me isiwa'ôzé wasu'u

¹⁷Davi hā ma tô Sau norī āma tinho're zahuré, i'ra Zonataha me, āma ipē'ézé zahuré zém na hā. ¹⁸Ma tô duré pisutu, Zudaha nhihu'u norī ma, da te tāma waihu'u za'ra da hā. (Ā hā da'āma dapē'ézézém na danho're na hā, ma tô āma rob'ui'ére ni itepāiwasi Sena na 're ihâimana mono nhisi 'rem na.)

¹⁹Izaraéu nhipti'ai āma, wate i'rânho'ômo norī êtē 'râihâ āma hā ma tô ai'utô!

Duré wate dasi'wapéi 'manharī'wa isib'ru norī hā ma tô ti'ai u hā rere!

²⁰'Rinho'u Gati na isisi āma āne na hā wasu'u za'ra wa'aba tô, duré

Asquerô 'ri nhi'riti na zama hā, filisteu nhipi'ô norī te te sima rowē za'ra tô da, duré iwasété 'ra sipi'ô norī 're sarôtô za'ra mono tô da, te te āma sima rowē za'ra wa.

²¹Niwamhā tā norī atébré me hā, ěne Ziuboa āmamhā we 're rowaihi aba mono tô! Duré tame rom na daburu āmamhā amnho 're ai'râ zahu za'ra wa'aba mono tô!

E marī wa. Tame dasi'wapéi 'manharī'wa norī isib'ru, ibaihâ 'manharī zapoto na 're isimapa za'ra mono zé hā robzapru te te upsibi za'ra wa, duré Sau, āma 're isimapa mono zé hā tame tiwaipo te te simini wa.

²²Zonataha nhimnhī'āsi na hā aré āma idasisôpāri pe. Duré Sauhu te sib'ézé 'wapa na hā niwamhā tinhitob'ru norī isiptede te te āma 're 'mapārī mono da hā te te āma 're anhimini waihu'u mono ô di. Te te tô āma 're anhimirei u'āsi.

²³Sau norī, Zonataha me hā, dama sawi uptabi zahuré di, duré dama wē uptabi zahuré di. Hâiba ré, niwamhā siwi siwānhizari waihu'u zahuré ô di. Oto duré dâ'â zahuré nherē, sima siwānhizari waihu'u zahuré ô di, hâiba ré zahuré wam ne!

Ta norī hā si'ômo wawē nhipai u hā waptu zahuré di aré. Hu'u zérépa nhipai u hā duré aré siptete uptabi zahuré di.

²⁴ Izaraéu nhihudu nhipi'ô norî, Sau âma hâ ai'ru'ru wa'aba!
E marî wa. Ô hâ ma tô pone'ërebâ zéré mapure zéré pré 'manharî na
da'uza na hâ te te 're ai'uza za'ra wa'wa, iwa'âbâ za'êtê na. Ma tô
duré êtê waipo pré oru 'manharî na da'uza hâ te te asada âma 're
ahâiwamnârî 'wa.

²⁵ Dasi'wapéi 'manharî'wa isib'ru norî hâ ma tô rere. Ma tô ai'utô.
Zonata zama ma duré êtê âma hâ dêrâ.

²⁶ Îsisânawâ Zonata, wa ai'âma aiwa'ô; îma 'i'asawi uptabi zarina!
Duré asimizawizé îma hâ wê uptabi di, pi'ô nhimizawizé nhipai u hâ.

²⁷ Dasi'wapéi 'manharî'wa isib'ru norî hâ ma tô rere. Isimnhi'âsi norî hâ
ma tô duré ai'utô, isiré za'ra.

Zuda ti'ai âma, Davi hâ isi'apitozé wasu'u

2 ¹Tawamhâ âma ronomro pari, ma tô Davi, Uburé Danhib'apito hâ
sadanha âne:

— E wa za mo, Zuda ti'ai âma nimahâ 'ri nho'ômo ma, îsi'i'rânho'ômo da hâ.

— Îhe, te za aimo! — Âne ma te Uburé Danhib'apito hâ âma sada'â.

Te duré tawamhâ 'ri ahâ nhisi na âma sadanha âne:

— E ma hâ tawamhâ.

— Hebrô! — Âne ma te asa âma sada'â.

²Tawamhâ Davi, ma tô oto mo, Hebrô u. Morî wamhâ, ma tô timro norî
hâ siré saprôni zahuré. Aino'â, 'rinho'u Zezereu hawimhâ, duré ihâiba amo
Abigaiu, Nabauhu mro aré imrotô 'rinho'u Carmelu hawimhâ. ³Davi hâ tite
dasi'wapéi 'manharî'wa norî zama te 'ra ré siré hâ te te simro. Ta norî hâ ma
tô Hebrôhō waptoma 're hâimana za'ra, 'ri nho'ômo mono na. ⁴Tawamhâ Zuda
âma aibâ norî hâ ma tô Hebrô u ai'aba're. Tame ma tô Davi i'rânho'ômo na
tâma 're ihâimana za'ra mono da hâ siwi 'râti'i.

Tawamhâ Davi, Giliadi ti'a niwî 'rinho'u Zabesi na isisi âma 're ihâimana
za'ra mono norî, Sau âma te te iti'a za'ra zé te te waihu'u wamhâ, ⁵ma tô nima
norî aibâ hâ itême satôri za'ra, âne na romreme ré:

— Uburé Danhib'apito iwê si te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono, asi-
mizawi aba zéb zarina, wate apito na asiwi iti'a za'ra wa'aba zém na hâ asiwi
'manharî wê wa'aba wa. ⁶Wa îsima wê upta, Uburé Danhib'apito iwê na si
aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da si, duré sena na aima umnhasi za'ra
wa'aba sina, aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da! Asiwi i'manharî wê
wa'aba zéb zarina, îzama hâ wa za duré te aima 're 'manharî wê za'ra wa'wa.
⁷Tahawa âhâ na hâ asiptete za'ra wa'aba, duré asib'ru za'ra wa'aba! E marî wa.
Asib'apito za'ra wa'wa Sau hâ ma tô dêrâ. Tahawa ma tô duré Zuda âma a'uwê
norî siwi i'râti'i, apito na tâma 're ihâimana za'ra mono da.

⁸Taha ré, Nehe 'ra Abine, Sauhu te dasi'wapéi 'manharî'wa norî nhib'ihâ'a
hâ ma tô Sauhu 'ra Ibozétihi me siré aimani zahuré dawi, Zodâ pa pazara
u, Ma'ana'i na romnhisi u. ⁹Tame Abine hâ ma tô Ibozétihi ma, apito na
're hâimana mono da hâ, tâma 'manha, â norî ma romnhisi ma hâ: Giliadi,
Asé, Zezereu, Efraî, duré Bêzamihi ma zama. Tô uburé Izaraéu nhihudu
norî ma, apito na 're hâimana mono da hâ ma tô tâma 'manha. ¹⁰Ibozéti 40
na âma iwahub âma ma tô Izaraéu nhihudu norî ma isi'i'rânho'ômo na hâ

âma sâna'rata. Maparane wahum na ma tô te te 're da'a'madââ. Tane nherê, Zudaha nhihudu norî hâ Davihi si te te siwi 're umnhasi. ¹¹ Davi hâ ma tô Hebrô âma ta norî nhîb'ihâ'a na 're hâimana, 7 wahu aiwa âma isipo'o na.

Izaraéu 'remhâ duré Zuda 'rem norî me isi'wapé za'ra zé wasu'u

¹² Abine duré Ibozétihi te dasi'wapéi 'manharî 'wa 'madââ'wa norî me, ma tô Ma'ana'î hawimhâ 'rinho'u Gibiâ u hâ ai'aba'rê. ¹³ Tawamhâ Zoabi, ina Zeru'iza, Davihi te dasi'wapéi 'manharî 'wa 'madââ'wa norî me, ma tô Gibiâ âma pu'u 'rata te te sôpêtê za'ra da hâ ai'aba'rê. Tame ma tô pu'u zaihâ si'uiwa na tihâimana zara Davi norî hâ, duré Abine norî hâ. ¹⁴ Tawamhâ Abine, te Zoabihi ma tinha, âne:

— Ma'âpé nima norî wate iprédupté wanho're tinhi'wa na, si'wapé za'ra da hâ wa te tâma 'manharî za'ra na.

— Wê di tô! — Âne ma te Zoabi âma sada'â.

¹⁵ Tawamhâ Ibozétihi niwî Bêzamihi nhihudu norî dasi'wapéi 'manharî'wa 12 na ihâimana za'ra hâ ma tô Davihi te 'wapé za'ra, 12 na ihâiba za'ra hâ aiwa. ¹⁶ Isi'wapé za'ra mono bâ ti'râ na siwaibui wamhâ, ma tô ti'are si'uiwa na sihâzu, sib'ézé 'wapa na. Âne wa, ti'ai u siré rere'e wamhâ, ma tô duré siré tidââ za'ra. Tahawa 'rinho'u Gibiâ 'rata taha romnhisi hâ âne: "Itehudu, sib'ézé 'wapa na dasipârîzé."

¹⁷ Tô taha bâta na ma tô dasi'wapé sena na itede hâ watobro. Watobro wamhâ, Davihi te dasi'wapéi 'manharî'wa norî hâ ma tô Abinehe âma, Izaraéu nhihudu norî me hâ âma ai'uté za'ra. ¹⁸ Zeru'izaha 'ra si'ubdatô ihâiba norî, Abisai, Azaéu, Zoabi, te tame siré tihâimana za'ra. Azaéu hâ isi'aba'rêi pe rom na aihâ isi'aba'rêi pese ne. ¹⁹ Ta hâ te Abinehe zarina awa'awi u'âsi wara. ²⁰ Tawamhâ Abine, sibabarâi u te te 'madââ wa, ma tô âne 'mahâ:

— Azaéu, e a hâ.

— Îhe, wa hâ! — Âne ma te sada'â.

²¹ Abine te âne tâma tinha:

— We îzarina hâ aimorî tô, asimizazâri! Ma'âpé nimahâ dasi'wapéi 'manharî'wa zarina si aiwara, isimarî hâ tiwi asima 'ma'âri da.

Âhâ nherê, te Azaéu isarina si morî u'â. ²² Tawamhâ Abine te duré tâma nharî zahu âne:

— We îzarina hâ aimorî u'âsi tô, asimizazâri! Te we rosa'rata nhiptede hâ asina îma isômri mo, te i'aiwîrîzé da hâ! Taha parimhâ e niha wa za Zoabi asisânawâ hâ 'madâ za itômo u, itômo na hâ.

²³ Tane nherê, Azaéu hâ isarina timorî hâ te te sazâri ô di. Tahawa, Abine isi'u-wazi 'râ'wa na siwa'râimhâ ma tô âma simri, Azaéu hâ. Tawamhâ Azaéu di'i 're 'râ'wazéb ré wamhâ, ma tô iba u 'râ'wa watobro. Tahawa dââ siromo ma tô ti'ai u hâ waptârâ. Ma tô iwaptâ'âzé u nasi isihutu norî hâ 'rata 'mazahâri za'ra âma.

²⁴ Tane nherê, Zoabi norî Abisaihi me, ma tô Abinehe zarina timorî na hâ uzusi zahuré. Tawamhâ bâdâ sébré wi, ma tô aimasisi zahuré Ama na êtê nhisi u, 'rinho'u Gi'a na bâta pusizém niwî 're ihâimana mono u, bâdâdi na supara 'ré na si ro 're isa'wari mono nho'ômo wa'waibaba Gibiâ niwîmhâ.

²⁵ Bêzamihi nhihudu norî dasi'wapéi 'manharî'wa hâ Abinehe mana wawimhâ duré apâ te te sina ubumroi wamhâ, ma tô êtê nhisiwi hâimo hâ tihâimana za'ra. ²⁶ Tawamhâ Abine, Zoabi te 'mahâ âne:

— E wasi'wapé na, wa za ône u'â wa te âma uzusi u'âsi za'ra. ãne wamhã, romhâimanazé isé na si te za tirob'râsutu. Wa nori hã asisânawã za'ra wa'wa! E niwamhã tâma waihu'u za'ra ã bâ bété, ate dasi'wapéi 'manhari'wa nori ma, wazarina tisi'aba'rézé te te isahâri za'ra zéb da hã.

²⁷Zoabi ma te âne âma sada'â:

— Wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono idâ'â'ô nhisi na hã, wa âne aima ropi-sutu. A hã tane îma nharî ô 'wa'âhã, te aré tô îte dasi'wapéi 'manhari'wa nori hã ône haré asarina za'ra wa'aba ai'aba'ré, awêm na irowa'azéb u.

²⁸Tawamhã Zoabi ma tô hârâ, danhimnhîârâzé hã. Tahawa, ma tô uburé îte dasi'wapéi'wa nori, Izaraéu nhîhudu nori zarina timorî hã sahâri za'ra. Duré dasi'wapé hã tahawa ma tô awa'awi 'mazazâ, te te âma 'râiwa'ômo za'ra âna, timorî na.

²⁹Tô taha mara bâre, te Abine nori tite dasi'wapéi 'manhari'wa nori me hã Zodã pa wa'waibaba êtê nhî'ridi romharé inomro na si simisutu ropâri sina sôré pese na ai'aba'ré. Tawamhã ma tô oto Zodã pa â na hã sapri za'ra. Tawamhã awêm na mararé bâre si'aba'réi wamhã, ma tô oto Ma'ana'i u hã aihutu. ³⁰Tawamhã Zoabi, Abinehe zarina timorî te te 'râiwa'ômo ô wamhã, ma tô uburé tite dasi'wapéi 'manhari'wa nori hã oto 'râ'ôtô. Tahawa ma tô oto waihu'u, 19 na sô iro'wanhi'riti za'ra na hã, Azaéu zamaî âna hã. ³¹Tane nherê, Davihi te dasi'wapéi 'manhari'wa nori hã ma tô Abinehe te nori Bêza-mihî nhîhudu hã 360 na siwi uprosi. ³²Tawamhã Zoabi nori, tite dasi'wapéi 'manhari'wa nori me, Azaéu hâiba te te siwi âri wamhã, ma tô siwi tisê, Belê âma isisânawã nori te, ab're 're. Taha pari ma tô duré mara bâre sisarina te te ropâri za'ra mono sina, sôré pese na ai'aba'ré. Si'aba'réi wamhã, awê wi ma tô oto aihutu, Hebrô u hã.

3 ¹Tawamhã Sauhu te a'uwê nori hã, Davihi te a'uwê nori me hã ma tô we 're si'wapéi hã za'ra. Sauhu te a'uwê nori, we 're sib'uwa za'ra mono wamhã, ma tô Davihi ma isiptetezé hã iwa'râmib za'ra we te te tâma sina 're hâimana u'âsi.

Davihi 'ra nori potozé wasu'u

²Davihi 'ra nori, 'rinho'u Hebrô na isisi âma ma tô tipoto za'ra ã nori hã: Ipoto'rada hã Amno, 'ri nho'u Zezereu âma 're ihâimana mono Aino'âhã zé're hawimhã. ³Maparane âma hã Quiriabe, Abigaiuhu 'ra, aré Nabau na imro nhisi imrotô, 'ri nho'u Carmelu na isisi âma hã 're ihâimana mono. Duré si'ub-datô âma hã Absarô, Ma'acaha 'ra, Gesu na romnhisi âma apito Tauma'ihî 'ra. ⁴Maparane si'uiwa na âma hã Adonia, Hagitihî 'ra. Duré 5 âma hã Sefatia, Abita'uhu 'ra. ⁵Imropã âma hã Ire'ã, Eglaha 'ra, Davihi mrozé remhã. ã nori hã ma tô uburé Hebrô âma hã tipoto za'ra.

Davihi niwî, oto Abine ihâimanazé wasu'u

⁶Sauhu niwî a'uwê nori hã, Davihi niwî a'uwê nori me hã zahadu we 're si'wapéi hã za'ra mono ré hã, ma tô Abine hã Sauhu niwî a'uwê ihâimana za'ra nori hã we 're ihâimana nhîptete mono zé te te sina 're hâimo.

⁷Sauhu ma, te imro prã hã tâma 're hâimana, Risipa na isisi, Ai'asihi 'ra hã. Nimahã bâtã na Ibozêti hã ma tô Abine hã sadanha âne:

— E marî wa, ma tô îmama mro prâi ré hã ano.

⁸ Æne te te sadanharĩ wa, ma tō Abine hā sada tizahi pese. Tahawa te ãne tãma tinha:

— E ma tō i'ãma irosa'ra, wa hā dahâiba za'rêi wasété 'wa na hā. E ma tō duré i'ãma irosa'ra, Zudaha nhihudu norĩ niwĩ 're ihâimana mono da, te isapri na hā.

Te duré zahadu tãma tinha ãne:

— Sau aimama niwĩ 're ihâimana mono zém hawim haré, wa tō sena na ône u'â 're ihâimana, asisânawā norĩ niwĩmhā, duré asiwaihū'u za'ra wa'aba niwĩmhā. Duré Davi hā te te ai'ãma ai'uté tō da, wa tō te 're aipawapto, iwē na hā. Tane nherē, āhā na ma tō ā hā pi'oi ré inomro u'âbā hā iwē'ô. ⁹⁻¹⁰ Uburé Danhib'apito, Davihi ma, ma tō ropisutu, Sauhu te i'rânho'ômo mono na te te 're ida'a'madâ'â mono zé, isihudu norĩ hawimhā te te wazere da, Izaraéu ti'ai 're ma, duré Zuda ti'ai 're ma zama āma si'apito da, uburé ropā ti'ai wa'ôto nho'ômo 're, te te āma 're da'a'madâ'â mono da, Davi hā. Æne hā wa hā te 'manharĩ ô wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tō iwĩrĩre za!

¹¹ Ibozéti hā, Abinehe ma pahi wa, niha hā te te tãma nharĩ waihu'u ô di.

¹² Davi hā, Hebrō āma hâimana ré, ma tō Abine ãne romreme ré hā dama rowasu'u 'wapéi'wa norĩ hā 'mazatōrĩ za'ra:

— E 'wa, ā hā ti'ai 'remhā te za dama si'l'rânho'u. Ma'āpé wasisazezé hā wa te wasima 'manharĩ. Tawamhā wa hā wa za Izaraéu nhihudu norĩ hā uburé te āma simro za, asiniwĩ ihâimana za'ra da hā.

¹³ Davi hā ma te ãne āma tãma wa'rā:

— Wē di tō. Wasisazezé hā wa za tō wasima 'manharĩ ni. Tane nherē, te duré asa marĩ ĩma i'manharĩ da hā tihâiba. Ízabu da, we aimorĩ da wamhā, taré oto Sauhu 'ra Micauhu āna we aimorĩ ô di za.

¹⁴ Tawamhā Davi, nima norĩ rowasu'u 'wapéi'wa ma tō satōrĩ za'ra, Ibozétihi ma, ãne na te te tãma 'mairowasu'u za'ra da hā:

— Īmro Micau hā ma'āpé we apā ĩma hâiba nhomri. E marĩ wa. Wa hā 100 na filisteu norĩ nhihâiwata nhihârizém na hā wa tō wa'âbā siro, ôhō āma ĩmrozéb da hā.

¹⁵ Tawamhā Ibozéti ma tō imro Pautiéu, Laisihi 'ra hawi da te wazere da hā dama ti'ru, Micau hā. ¹⁶ Tane nherē, Pautiéu siwa'oi mono sina ma tō bādâdi na isarina hā mo, 'rinho'u Baurĩ na isisi tēme isihutuzéb u. Tawamhā Abine ma te ãne tãma waihu'u:

— Apā aimorĩ, 'ri u hā.

Tahawa, ma tō apā hā oto mo.

¹⁷ Tawamhā Abine, Izaraéu nhihudu norĩ ma, i'rânho'ômo norĩ u hā ma tō mo. Æne te tãma nharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hā te duréi Davi hā Izaraéu nhihudu norĩ ma, aima si'apito za'ra wa'aba da hā asima iwē za'ra wa'wa. ¹⁸ Āhā na awa'awi hā ma tō oto bādâ hā iwa waptārā, niha āma irob'manharizéb da hā. Ma'āpé, Uburé Danhib'apito ãne te te inharizém na hā āma aipo're pu'u za'ra wa'aba: “Īma romhuri'wa Davi hā wa za pisutu, ĩnhib'a'uwē Izaraéu nhihudu norĩ te te anho'reptu da hā, filisteu norĩ wi, duré uburé isitob'ru norĩ hâiba amo norĩ wi hā.”

¹⁹ Abine hā, a'uwē Bēzamihi nhihudu norĩ ma zama, ma tō tãma nharĩ za'ra. Taha pari Hebrō u te mo, Davihi ma, te te tãma rowasu'u da hā, Bēzamihi nhihudu norĩ, duré Izaraéu nhihudu norĩ te te irowairébé za'ra zém na hā.

²⁰Tawamhã Abine hã 20 na aibã norĩ ré, Davi te te sôpêtê da, Hebrô u hã ma tô mo. Morĩ wamhã, ma tô dato isa'êne, Davi hã tâma 'manharĩ za'ra.

²¹Abine te Davihi ma tinha, âne:

— Âhã na awa'awi na hã wa za mo, uburê Izaraéu ti'ai 're a'uwê âma, te aima âma ai'utê za'ra da. Âhã wamhã, te za sima aiwê za'ra, tâma asi'apito za'ra da hã. Tawamhã te za a hã uburê ti'ai wa'ôtô nho'ômo 're, 're i'a'madâ'â mono da hã asi'i'rânho'u.

Davi hã, Abine morĩ da hã ma tô tâma sa'rê. Tahawa ma tô rowê na oto mo.

Abine da te iwĩrízê wasu'u

²²Suru na ronomro pari, Zoabi, Davihi te dasi'wapéi 'manharĩ'wai 'madâ-â'wa norĩ me ma tô apã aihutu, waptu na te te ida'wapé za'ra hawimhã. Ta hawimhã ma tô marĩ hã ahã uptabi na apã 'wasa, tinhitob'ru norĩ wi te te iwaihu za'ra hã. Tane nherê, Abine, Davihi siré Hebrô âmamhã oto hâimana ô di. E marĩ wa. Rowê na imorízêb da hã bådâ te te tâma sômri wa. ²³Tawamhã Zoabi tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ ré wisi wamhã, ma tô Abine hã tâma wasu'u za'ra ni, apito Davihi ma, te te tâma nharĩ da imorĩ na hã, duré bådâ te te tâma sômri wê te, apã rowê sina sima iwê na imorĩ na hã. ²⁴Tahawa, Zoabi, apito ma, te te tâma nharĩ da hã ma tô itême mo. Âne te tâma tinha:

— E marĩ ma tô i'manha. Abine âwa wei morĩ wamhã, a hã marĩ tâma 'manharĩ âna apã morĩ da hã, ma tô bådâ tâma isô. ²⁵Taré aiwi hâimana nhipse na sima'uri sina ma tô wei mo, za nimomo i'aimorízê, ro taré te te iwaihu'u da si, duré uburê marĩ 're i'ab'manharĩ mono zé, te te iwaihu'u da si. Âne hã aima waihu'u pese di!

²⁶Zoabi hã, Davihi 'rata isabzém hawi watobro wi, ma tô romreme 'wapéi'wa norĩ ma hã 'mairôb'ru, Abinehe zarina 'masi'aba'rê da hã. Tawamhã Siraha te â zô ab're âma te te siwi sasâmri wa, ma tô apã âma siwi siri. Tane nherê, Davi âne hã te te waihu'u ô di. ²⁷Abine, Hebrô u oto wisi wamhã, ma tô Zoabi hã 'ri nho'ômo te, 'ridawa za'êtê niwĩ saprô, hâiba pisutu te te tâma robzanhamri da newa. Tame ma tô idi'i wimhã wa'rê. Âne ma tô Abine Nehe 'ra hã wĩrĩ ni, Zoabihi sisânawâ Azaéu te te wĩrĩ 'ru te. ²⁸Davi, âne hã te te waihu'u wamhã, te tinha:

— Uburê Danhib'apito ma hã waihu'u pese di, wa hã te âma i'upa ô zém na hã duré ãnhib'a'uwê norĩ te te âma i'upa za'ra ô zém na hã, Abine da te dasiwi iwĩrízê na. ²⁹Zoabi hã i'upai'wai wa, idâ'â wapru isisiwimhã sisa'warire, duré uburê isôrôwa 're, 're ihâimana za'ra mono norĩ nhisiwib zama! Duré tô isihudu we 're hâimana za'ra mono sidâpâsi, ihâiba 'remhã dahâirutu hâire izubru ré hã we âma 're hâimana u'âsi za'rare mono, ihâiba za'ra na hã. Duré da'wa're hâirutu nhiminhi uprosi pe, isimimrami pe hã we tô âma 're hâimana u'âsi za'rare mono. Duré pi'ô nhimiromhurizép si tâma i'manharĩ waihu'u pesere si we te te 're 'ma'wamarĩ za'rare mono! Duré sib'ézé 'wa pa na we si'utôĩre mono, isihudu sidâpâsi. Duré isa za'ra zéb zô, tiwi sô 're ro'wanhi'riti u'âsi za'rare mono!

³⁰Âne ma tô Zoabi, tisisânawâ Abisaihi me, Abine hã wĩrĩ zahuré. E marĩ wa. Azaéu isisânawâ zahuré hã te te wĩrĩ wa, dasi'wapé Gibiã âma hâimana siwaprã hã.

³¹Tawamhã Davi, Zoabihi ma, duré ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ ime ihâimana za'ra ma, ma tô tâma 'ru za'ra, âne:

— Ma'ápé, ai'uza hā hāiwazu za'ra wa'aba. Duré sa'u ihâiro na hā asima sême aba, Abinehe hâiba nhowa iré ai'ru'ru wa'aba mono da.

Apito Davi hā, te dahâiba hâi 'wapézéb zarina hā mo. ³²Tawamhā Hebrô âma ma tô Abinehe âma hā dasiwi ti'a ni. Tame ma tô apito hā wawa 'râihâ na ab're 'ratamhâ aiwa'ô. Duré uburé a'uwê norî zama ma tô isine âma aiwa'ô za'ra.

³³Tawamhā Davi, Abinehe âma robzépatazém na ma tô tinho're âne:

“E marî wa, ma tô Abine hā dârâ, isimiza'rese'ô norî dâ'âzém ne.

³⁴Asib'rada hā wasisi zahuré ô di, duré aipara hā wasisi zahuré ô di.

Iwasété uptabi norî nhîb'rata, 're idadââ za'ra mono ne, ma tô a hā atâ!”

Tawamhā te duré apâ Abinehe âmamhâ ta'ru'ru ni.

³⁵A'uwê norî, taha bâdâ si'utôri ô ré, Davihi ma, ma tô marî tâma 'ru pibu za'ra ni, te te 'rêne da hā. Tane nherê, ma tô ropisudu hā 'manha âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te i'wîrîre za, wa hā âhâ bâdâ si'utôri ô ré, marî te 'rêne wamhâ!

³⁶Âne na da te wapari za'ra wamhâ, ma tô dasiwi mreme wêsâmri ni. Uburé apito te te 're i'ab'manharî mono zé hā te tô dasiwi da te 're wêsâmri. ³⁷Âne tô taha bâdâ na uburé apito Davihi nhîb'a'u'wê norî hā duré uburé Izaraéu ti'ai 're a'u'wê norî hā Abine, da te i'wîrîzém na, dame ihâimana ô na hā ma tô dasiwi waihu'u ni. ³⁸Tawamhâ te âne Davi hā tite dasi'wapéi 'manharî'wa norî 'madâ'â'wai ma hā tâma nharî za'ra:

— Ma'ápé waihu'u za'ra wa'aba! Izaraéu ti'ai 're, dama i'rânho'u isa'êne ma tô â bâtâ na hā dârâ. ³⁹Wa hā, apito da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhîmipisutu nherê, inhîb'uwere di, âhâ na hā. Zeru'izaha 'ra si'aibâ norî, îma hā isipâri zeî uptabi si hâ! Uburé Danhîb'apito, â hā iwasété norî te te i'ahâri da si, îma iwê hā, tiwasédé te te i'manharî zahuré zéb zarina!

Ibozétî, da te i'wîrîzé wasu'u

4 ¹Tawamhâ Sauhu 'ra Ibozétî hā, Abine, Hebrô âma da te i'wîrî na te te waihu'u wamhâ, ma tô oto isiptede hā tiwi ai'utô. Ma duré uburé Izaraéu nhîhudu norî hā tipê'êwara pese za'ra. ²Ibozétîhi te, dasi'wapéi 'manharî'wa norî nhîb'ihâ'a maparane, tinhitob'ru norî nhîpti'ai wa'ôto âma waptu na dasi'wapé na dawada'uri'wa norî hā ma tô tihâimana zahuré. Isisi zahuré hā Ba'ana na, duré Recabi na, Rimohô 'ra zahuré hā, 'rinho'u Be'erote Bêzamihi nhîhudu norî te âma hā. (E marî wa, Be'erote, Bêzamihi nhîhudu norî nhîpti'a na hā duré 're hâimana mono wa. ³Duréihâ Be'erote âma a'u'wê 're ihâimana za'ra mono norî hā Gita'i na 'ri nho'ômo nhisi u isisa'rei mono hā, ômem haré te âhâ na zama dame 're hâimana za'ra oto, dasiré'ô na a'u'wê na hā.)

⁴Sau norî, Zonataha me hā, Zezereu âma dâ'â zahuré wamhâ, Mefibozétî, Zonataha 'ra âma hā, 5 na âma iwahub ré. Sau norî, Zonataha me idâ'â zahuré wasu'u hā wisi wamhâ, pi'ô, Mefibozétî te te 're i'madâ'â mono hā ma tô sa'ra. Ma tô duré iré hā aimani. Tane nherê, waptu na sa'êtê iré watobro wa, ma tô tiwi waptârâ. Tahawa, ma timorî 'râtê, Mefibozétî hā.

⁵Tawamhâ Recabi norî Ba'anahâ me, Ibozétîhi nhorôwa u ma tô tineb zahuré. Neb zahuré wamhâ, ma tô aimasisi, sai pari wa'utu ré. ⁶Pi'ô, 'ridawa

âma amnho trigu te te i'a'upōrī hā, ma tō nhono, tāma aptā'a wa. Taha ré, Recabi norī, Ba'annah me ari'iwi pese ma tō tizasi zahuré, 'ri para u hā. ⁷Zasi zahuré wamhā, Ibozėti nhimiwaptā u sōtō pese ré, tame ma tō duré wīrī zahuré. Tawamhā ma tō 'rā nhizāri zahuré. Te te 'rā nhizāri zahuré wamhā, ma tō siré āri zahuré. Tahawa, ma tō mara bāre tineb zahuré, ētē nhīriti na Zōdā pa u romharé inomro na. ⁸Hebrō u oto simasisi zahuré wamhā, ma tō Ibozėtihi 'rā, te te tāma hāi'rē zahuré wa, apito Davihi ma wasu'u zahuré āne:

— Āhāta Ibozėtihi 'rā wa'uihā, asitob'ru Sau aré te te aiwīrī da, te te sima i'aiwē 'ra 'rā. Āhā na ma tō Uburé Danhib'apito hā ai'ruiwa'ā, īte apito a hā, Sauhu na, duré isihudu norī na zama.

⁹⁻¹¹Tawamhā Davi asa ma te āne āma sada'ābā zahuré:

— Rowasu'u'wa hā wa hā wa tō ārire, 'rinho'u Zicradi u te te ĭnhopētē da, ĭtēme imorī hā. Tahawa wa tō duré ti'ru, da te wīrī da hā. E marī wa. Ō hā rowasu'u iwē te te ĭma wasu'u da newa, ma tō rosa'rata. Tane nherē, ma tō ĭma wasu'u, Sauhu dā'āzé hā. Tahawa, āhā na awa'awi na hā wa za ropisutu Uburé Danhib'apito idā'ā'ō nhisi na, uburé marī ipipa wi te te 're ĭnho'reptui mono ma hā, āne: Wa hā wa za aibā daza'rēi'wa norī ma hā rowasu'u'wai ma, te irob'manharizēm nhipai u pese tāma rob'manharī zahuré, aibā iwē tinhorōwa āma sōtō ré, te te iwīrī zahuré ma hā! Tahawa awa'awi na hā wa za 'ruiwa'ā, a norī wa'wa wīrī aba wa, Ibozėti hā. Duré tahawa, wa za ti'ai hawimhā ai'āma wamroi wa'wa.

¹²Tawamhā Davi, tite dasi'wapēi 'manharī'wa norī ma, ma tō tāma 'ru za'ra, Recabi norī, Ba'annah me te te siwi pārī da hā. Taha pari duré te te siwi sib'rata nhihāri zahuré wamhā, duré te te siwi para nhihāri zahuré wamhā, ma tō Hebrō 'rata ā nhowada āma hāiwi siwi sasōmri za'ra. Duré tawamhā Ibozėtihi 'rā te te siwi āri wamhā, ma tō Abinehe āma da te itī'azēb 're, ab're wa, Hebrō āma hā āma siwi ti'a.

Davi hā da te ipisutuzé, si'apito da, Izaraéu ma, duré Zuda ma

5 ¹Tawamhā Uburé Izaraéu nhihudu wa'ōtō norī hā, Davi te te siwi sōpētē da, Hebrō u si'aba'rēi wamhā, ma tō āne tāma nharī za'ra:

— Wa norī hā tō ō hā a'uwē, a hā, wasiwapru. ²Nimahā na hā Sau hā wanhib'apito na wama 're hāimana za'ra mono ré, ma tō Izaraéu nhihudu norī ma dasi'wapēi'wa wada'uri'wa na hā aihāiba. Tawamhā Uburé Danhib'apito hā ma tō duré tinha, a hā isib'a'uwē norī wada'uri'wa na, duré ta norī ma i'rānho'ōmo na 're aihāimana mono da.

³Āne ma tō uburé Izaraéu nhihudu norī ma i'rānho'ōmo norī, Hebrō u si'aba'rēi wamhā, Davi hā siwi sōpētē. Tawamhā Davi, Uburé Danhib'apito nho'a te te āma sina saze za'ra wa, ma tō oto siwi rātī'i, Izaraéu nhihudu norī ma si'apito da hā. ⁴30 na āma iwahub āma ma tō si'apito. Ma tō duré 40 na āma tiwahu, dama i'rānho'ōmo na 're hāimana mono ré hā. ⁵Zuda na danhipti'ai wamri 're, Hebrō āma si'i'rānho'ōmo wamhā, ma tō 7 na wahu aiwa āma isipo'o na hā te te 're da'a'madā'ā. Taha pari ma tō duré 33 na āma iwahub āma Zeruzalē āma Izaraéu na danhipti'ai wamri 're duré Zuda ti'ai 're, te te 're da'a'madā'ā, simisutu na.

⁶Tawamhā Apito Davi hā, tite dasi'wapēi 'manharī'wa norī me Zeruzalē u hā ma tō ai'aba'rē, te te siwi rēsi da hā. A'uwē zebuzeu na iwamri 'ri nho'ōmo

wa, 're ihâimana za'ra mono norî hã ma tô âne rosa'rata za'ra, Davi hã za te te âma i'ai'uté waihu'u za'ra ô na hã. Tahawa ma tô âne tâma nhari za'ra:

— ã wamhã, niwamhã a hã we i'asébré da hã mare uptabi di. Duré asébré da wamhã, itob'a norî si, imorî'ô norî me hã te aré asada tihâimana za'ra, 'ri 'wawi isimapa za'ra da hã.

⁷Tane nherê, Davi hã ma tô Siã^a 'rinho'u isiptede hã ti'â. ãne wa, ma tô “Davihi te 'ri nho'ômo” na hã oto da te 're dasiwi 're wamri.

⁸Davi hã tô taha bâta na, te tite dasi'wapéi 'manhari'wa norî ma nhari za'ra âne:

— Ni'wa hã ãnhitob'ru norî, zebuzeu itob'a norî imorî'ô norî me te te simro da, te te sima wê wamhã, te za â prabazéb da ab're, ti'ai 'rowi bâdâdi na âzé, za te te 'wapé za'ra da.

Tahawa, te âne da te dasima 're nhari u'âsi za'ra: “Itob'a norî, imorî'ô norî me hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã u 're isisisi mono da hã mare di za.”

⁹Davi hã ma tô 'ri nho'u isiptete âma 're hâimana. Tahawa, ma tô “Davihi te 'ri nho'ômo na hã” oto sima sisi. Tahawa imana wawimhã ma tô 'ri 'wawi wa'ra 'râihã hã duré wahutu, bâta pusizém niwî ti'a za'wari 're ihâimana mono hawi, danhib'ihâ'a nhimiromhurizé 'ri 'râihã u. ¹⁰Tawamhã Davi ma tô sidâpâsi 're siptete mono. E marî wa. 'Re ihâimana u'âsi mono danhipai u isiptete uptabi hã ime 're hâimana mono wa.

¹¹'Rinho'u Tiru âma apito Hirã hã ma tô romreme 'wapéi'wa norî, Davihi u satôri za'ra. Wede nhinihã wa'ôno hã ma duré tâma sômri za'ra. Wedepo'o na duré êtê za'ra na 'ri 'manhari'wa norî zama ma duré itêmemhã satôri za'ra. Tawamhã ma tô Davihi nhimiromhurizéb da, 'ri 'râihã hã âma tâma 'manhari za'ra. ¹²ãne ma tô Davi hã sina waihu'u, Izaraéu nhihudu norî ma i'rânho'ômo na 're ihâimana mono zéb da, Uburé Danhib'apito te te tâma ipisutuzém na hã, duré tinhib'a'uwê te te 're isawi pese za'ra mono zéb zarina, siptete u'âsi na i'rânho'ômo na 're hâimana mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're pawaptob u'âsi mono da.

¹³Hebrô hawi watobro parimhã, ma tô Zeruzalê âma timro prã norî da, duré timro da hã Davi sima awaibu. Tawamhã ta norî zé're hawimhã ma tô i'ra si'aibã hã duré i'ra sipi'ô hã tâma tipoto za'ra. ¹⁴Davihi 'ra norî, Zeruzalê âma ipoto za'ra norî nhisi hã âne: Samua, Sobabi, Natã, Saloma, ¹⁵Iba, Erisua, Nefegue, Zapia, ¹⁶Elisama, Eriada, duré Eripérêti.

Filisteu norî âma, Davi te te i'ai'utézé wasu'u

¹⁷Filisteu norî, Davi, Izaraéu âma dama i'rânho'ômo na 're hâimana mono da, te te siwi i'rãti'izé te te waihu'u za'ra wamhã, ma tô ite dasi'wapéi 'manhari'wa norî hã wairé, te te siwi âri da. ãne hã Davi te te waihu'u wamhã, ma tô êtê za'ra na 'ri nhiptete u hã mo. ¹⁸Oto êtê nh'i'riti wa Refa'i na romharé nhisi u filisteu norî sihutu wamhã, ma tô tame tihâimana za'ra. ¹⁹Tahawa, Davi hã te Uburé Danhib'apito hã sadanha âne:

— E wa za filisteu norî hã a'wapé. E te za duré a hã ãma isô, te âma i'ai'uté za'ra zé hã.

— Wa za aima tisô za, âma i'ai'uté za'ra zé hã. Tahawa ma'ápé aimorí! — ãne te Uburé Danhib'apito asa tâma tinha.

²⁰Tawamhã Davi, Baau-Perazî na romnhisi u morî wamhã, ma tô filisteu norî âma tame ai'uté za'ra. Tahawa te ãne tinha:

— 'Re i'âpusi mono hã uburé pese marî te te 're i'marôpârî za'ra mono ne, ma tô Uburé Danhib'apito, ãnhibot'ru norî da, ti'a 'ridawa za'ra, si'utôri da hã.

Tahawa, â hã romnhisi hã Baau-Perazî^b na. ²¹Tame filisteu norî ma tô tite romhâibari hã rême za'ra. Tawamhã Davi norî, tite dasi'wapéi 'manharî'wa norî me te te waibui wamhã, ma tô oto siré 'wasa. ²²Tawamhã filisteu norî, Refaî na romharé nhisi u si'aba'rêi wamhã, ma tô duré iwa apâ tihâimana za'ra.

²³Davi hã, Uburé Danhib'apito te te duré sadanharî zahu wamhã, ma tô ãne duré âma sada'ã:

— Isô're hawi a'wapéi ô di za. Apâ ai'a're nhi'oto, ibabarâi hawi sô aiwa-tobro za'ra da, amorera nho're hawi asiwa'râmi a'wapé da. ²⁴Amorera na wede nhisi hawi da te ropârî za'ra mono sina, dasisô're pese na idasi'aba'rézé dapara 'ru hã wapari wamhã, asimire sina aihâimana za, a'wapé da hã. E marî wa. Asôwa wa hã ãmorízé te wasu'u, filisteu norî te, dasi'wapéi 'manharî'wa norî na, za te âma i'ai'uté za'ra zéb da hã.

²⁵Tawamhã Davi, Uburé Danhib'apito te te tâma i'ruzé te te 'manharî wamhã, ma tô filisteu norî âma hã ai'uté za'ra, Zeba hawi, ô Geze u hã.

'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehâ're, Zeruzalê u, da te dasiwi i'ârizé wasu'u

6 ¹Davi hã, Izaraéu âma dasi'wapéi 'manharî'wa iwê isiptete uptabi norî hã 30 miu na ma tô duré 'rã'ôtô. ²'Rinho'u Ba'ara na isisi u ma tô te te oto simro, Zuda âmamhã, ropoto zariپی papo wa'wa tisimasisizém na Uburé Danhib'apito iwaihu'u pe isâmra nhisi âma ihâimana nhimiroti ré wedehâ're, te te siwi âri da. ³⁻⁴'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehâ're, wedewara zapore itéb 're, te te siwi isêrê hã ma tô êtê âma Abinadabihi nhorôwa 're isa mono âma siwi si'ra. Abinadabihi 'ra norî, Uza, Ai'ôhò me ma tô wedewara zapore, wedehâ're te te i'âri ré hã 'mapraba zahuré. Ai'ô hã te isôwamhã mo. ⁵Davi norî, uburé Izaraéu nhihudu norî me hã ma tô ai'wapsisi. Ma tô duré Uburé Danhib'apito âma siptete za'ra sina tinho're za'ra na âma tiwata za'ra. Tawamhã tinhipta'a za'ra zém na ma tô âma ropta'a za'ra, isô'rô ta'a na hã, tâbôri na hã, i'ra'rasi na hã, duré dasazém ne 'manharî baihâire na hã.

⁶Tawamhã Nacôhò te, amnho tomhâi wazuzéb u oto sihutu wamhã, ma tô powawê norî hã tizaipraba zahuré. Tawamhã Uza ma tô tinhib'rada hã sô wê, 'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehâ're te te sapari da. ⁷Uburé Danhib'apito, Uzaha zada hã ma tô tizahi, te te wazéb ô wa. Tahawa ma tô tiwî. Tame ma tô Uza hã dârâ, wedehâ're zababa. ⁸Davi ma tô ab'rui pese. E marî wa. Uburé Danhib'apito isahizéb zarina, Uzaha ma, te te rob'manharî wa. Tahawa ta hawim haré â bâta na zama, romnhisi hã Periz-Uza^c na.

⁹Tawamhã Davi, Uburé Danhib'apito ma, pahi wa, te ãne 'râwi sima tinha:

— E niha wa za âhã na awa'awi na hã isiré ti'â, 'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehâ're hã.

b 5.20 Baau hã “Uburé Danhib'apito” te wasu'u. Duré Perazî hã “ti'a isi'ridawazé” te wasu'u.

c 6.8 Periz-Uza hã Ebreu norî mreme na “Uzaha ma, rob'manharizé”

¹⁰ ãne wa, ma tô Davi hã sima rowairébé, wedehâre te te siré âri tô da, tite 'ri nho'ômo u hã. ãne wa, te te aré âri da nherê, te te âma saprî wa, ma tô Obedi-Edôhō nhorōwa u si ti'â, Gati na 'ri nho'ômo u. ¹¹ Re ihâimana u'âsi mono te, wedehâre âma, a'amo tame si'ubdatō âma si'utōrî wa, ma tô Uburé Danhib'apito, Obedi-Edôhō ma, iwê hã te te 're anhomri, i'ra norî ma zama isabâdâ hã.

¹² Apito Davi ma tô waihu'u, wedehâre u'âbâ, Uburé Danhib'apito, Obedi-Edôhō sisânawâ norî ma, duré uburé marî tâma ihâimana za'ra ma, iwê hã te te i'apisutu mono zém na hã. Tahawa, Obedi-Edôhō nhorōwa hawimhã ma tô waze, wedehâre hã. Duré dato isa'êne ihâimanazém na ma tô oto ti'â, Davihi te 'ri nho'ômo u hã. ¹³ Tawamhã aibâ norî, wedehâre te te siwi duri ré, 6 na ti'ai wa'ôtô pibuzém na tipara te te isôré âma, ma tô Davi, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, powawê iba'ômo na duré powawê zapu ihâipse na hã âma tâma tinhoprub zahuré. ¹⁴ Davi hã sasedoti 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa norî si'uzazé ipano pa te te sima isêrê ré, ma tô Uburé Danhib'apito âma tinho're na wata sina hã ai'rê. ¹⁵ ãne Davi norî, uburé Izaraéu nhihudu norî me, ma tô rowê te, sadawa'a'a mono sina, wedehâre hã Zeruzalê u hã siwi ti'â, danhimnhihârâzé hã te te hâsi mono sina.

¹⁶ Re ihâimana u'âsi mono te, wedehâre oto 'ri nho'ômo u sébré wamhã, Sauhu 'ra Micau hã zanela 'ri zadazâri hawimhã ma tô 'madâ, apito Davi, si'rêne mono ré, duré sarôtô mono ré, Uburé Danhib'apito âma wata mono sina. Tahawa, ma tô tipê'e na hã âma wê'ô pese.

¹⁷ Wedehâre te te siwi i'âri hã ma tô siwi tisâ isabzéb âma, Davi romhã 'manharî na 'ri te te sô i'manharî âma hã. Tawamhã ma tô Uburé Danhib'apito ma hã tinhopru, abaze, da te izata pese za'ra mono na, duré danhoprubzé, âma irowê za'êtê na zama. ¹⁸ Tawamhã abaze norî zata na duré danhoprubzé âma irowê za'êtê na tinhoprubzé te te 'manharî pari, ma tô Davi, Uburé Danhib'apito Iwaihu'u pese nhisi na da'ahâ norî hã iwê na pawaptob za'ra. ¹⁹ Taha pari ma tô aibâ norî ma hâiba mono bâ, duré pi'ô norî ma hâiba mono bâ i'u'êtê wapu hã te te tâma sômri, duré romnhi wa'ôno isebre hã, duré uva 'ru i'râi 'ré hã. Taha parimhã ma tô uburé tinhorōwa u hã oto te te ropé.

²⁰ Davi hã ti'ra norî me oto hâimana da, tinhorōwa u apâ morî wamhã, ma tô Sauhu 'ra Micau hã watobro, te te sôpêtê da hã. Tahawa, te âne tâma tinha:

— E niha iwêre, Izaraéu nhihudu norî te, apito te te irob'manharî hã! Isiséb-'ôre ne hã ma tô tihâiba hã tite romhuri'wa norî sipi'ôi ma hã tâma hâi'rê za'ra.

²¹ Tawamhã Davi ma te âne âma tâma wa'râ:

— Wa hã Uburé Danhib'apito nho're wa tô isi'rêne, aimama nhibro'b're te te ipisutu nho'remhã, aimama hawi a'uwê norî nhipai u zama. Uburé Izaraéu nhihudu norî ma, isib'a'uwê norî ma i'rânho'ômo na tâma 're ihâimana za'ra mono da hã, ma tô ipisutu. Wa za duré Uburé Danhib'apito âma iwata na isi'rêne na hã âma uzusi. ²² Wa za duré tâma isina ti'awi pese, isô'remhã. A hã ma tô i'âma hã irosa'ra, wa hã tô, marî dai ô na hã. Tane nherê, ô hã pi'ô norî âma îma inharî za'ra norî hã te za siwi iwasu'u wê.

²³ ãne wa, Micau Sauhu 'ra hã niwamhã 'ra ô di.

'Re ihâimana u'âsi mono mreme, Natâ, Davihi ma, te te iwasu'u zé

7 ¹ Apito Davi tinhorōwa 'ri rãihã âma te oto sima iwê na 're sãmra. Uburé Danhib'apito hã ma tô duré uburé isitob'ru norî hã te te tâma 're aba'a.

²Tawamhā Davi nimahā bâta na, te 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa Natâhâ ma hâ tinha âne:

— Ma'âpé we i'âma hâ rosa'rata! Âhâta wa âme wa hâ 're ihâimana, wede nhinihâ na 'ri 'manharî 're. Tane nherê, te 'Re ihâimana u'âsi mono te, wede-hâ're hâ romhâ 'manharî na 'ri itoire 're, 're sa.

³Natâ, ma te âma sada'â âne:

— Uburé marî asima iwê na hâ 're a'manharî mono. E marî wa. Uburé Danhib'apito te asiré hâ 're hâimana.

⁴Tane nherê, tô taha mara na, ma tô Uburé Danhib'apito, Natâhâ ma hâ tinha âne:

⁵— Ma'âpé aimorî, ãnhib'a'uwê Davihi u, wa hâ âne te aima iwaihu'uzêb zarina, tâma îzadawa wasu'u da: “E a hâ 'ri îma 'manharî da bâ, iwa 're ãnhamra mono da hâ. ⁶Wa hâ Izaraéu nhihudu norî, Ezitu hawi te we isani za'ra hawim haré, â bâta 'remhâ 'ri 'râihâ 'remhâ 're ihâimana mono ô di. 'Re ãne mono ré hâ wa tô romhâ 'manharî na 'ri 'rep si 're ihâimana. ⁷Izaraéu nhihudu norî me 're ãne mono sidâpâsi, niwamhâ wa hâ dama i'rânho'ômo norî, te ipisutu za'ra hâ te 'mazadanharî ô di, wede nhinihâ na te te îma i'ri za'ra ô zém na hâ.” ⁸Âhâ wa tô, ãnhib'a'uwê Davihi ma hâ tâma îzadawa wasu'u na, wa hâ, Uburé Danhib'apito Îwaihu'u pese uptabi, âne te tâma inharizém na hâ: “Wa hâ pone'ërebâ a'ubuni wi 're i'amadââ mono na 're iromhuri mono zém hawimhâ wa tô aiwaze, ãnhib'a'uwê Izaraéu nhihudu norî ma asi'i'rânho'ômo da hâ. ⁹Wa hâ nimomo uburé daza'rui mono bâ 're ane mono sidâpâsi, wa tô asiré ône u'â 're ihâimana. Tawamhâ duré taha zarina uburé asitob'ru norî, a hâ 're a'wapéi mono da, 're azasâmri mono sidâpâsi, wa tô uburé asitob'ru norî wi hâ ai'âma hâ 're îsisapîrî. Tawamhâ wa za aima 'manha, dama asa'rese za'êtê da hâ, ti'ai âma uburé dama ipire norî dama sa'rese za'êtê na 're ihâimana za'ra mono ne. ¹⁰⁻¹¹ ãnhib'a'uwê Izaraéu nhihudu norî ma, wa tô ro hâ pisutu. Wa tô duré tame sôré, rowê u'âsi 're ihâimana za'ra mono zéb da, âma hâ. Â hâ ti'ai u isisisi hawim haré te a'uwê isipârî ze norî hâ sô 're pra u'âsi, te te 're sahui mono da hâ. Âne hâ duré 're iromhâimana zahu mono da hâ, mare di za. Wa hâ wa ropisutu aima hâ âne: Wa za uburé asitob'ru norî wi hâ te 're asô'reptu. Duré asihudu norî hâ wa za te aima 're anhomri. ¹²Nimahâ na atââ wa, aihî'rata norî zababa, da te ai'âma ti'ai wamhâ, wa hâ wa za ai'ra norî dama i'rânho'u isiptete na 're 'maihâimana mono da hâ duré 'maipisutu. ¹³Ta hâ te za 'ri 'râihâ hâ îma 'manha. Wa hâ wa za isihudu norî ma hâ i'rânho'ômo na âma 're hâimana u'âsi za'ra mono da hâ te tâma 're a'manharî. ¹⁴Wa hâ za imama. Ôhō za i'ra. Ô hâ te te 're upai mono wamhâ, wa za te tâma 're rob'manharî, damama norî ti'ra ma, te te 're irob'manharî za'ra mono ne. ¹⁵Tane nherê, niwamhâ ãnhimizawizé te tiwi iwazere da hâ mare di za, a hâ asi'apito da, Sauhu ma, te i'manharî ne hâ. ¹⁶Ône u'â te za asihudu norî hâ aima 're hâimana za'ra. Duré i'rânho'u ate hâ aima 're hâimana u'âsi mono da, wa za pisutu. Duré niwamhâ 're i'asâmra mono zé ipire hâ isi'utōrî da hâ mare di za.”

¹⁷Natâ hâ ma tô Davihi ma uburé wasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma ihâi'rézé hâ.

Davi hâ 'Re ihâimana u'âsi mono âma, rowaptêrê na iwatazé wasu'u

¹⁸Tawamhâ Davi, romhâ 'manharî na 'ri u ma tô âzé. Sébré wamhâ, ma tô nhamra, Uburé Danhib'apito nho're. Âne te tâma mre:

— Uburé Danhib'apito, ite 'Re ihâimana u'âsi mono, wa hã marĩ dai ò nherê, ma tô uburé marĩ ãma 're i'ab'manharĩ wê mo. Duré i'ra norĩ zama za sadai ò nherê. ¹⁹E duré iwê hã ãma 're i'anhomri mono hã suru bâ, te âhã na awa'awi na romnhowam na ãnhihudu norĩ ma hã asimiropisudu hã duré i'manha. Uburé Danhib'apito, ite 'Re ihâimana u'âsi mono, e niha ti'ai âma a'uwê nherê, ma tô tâma isa'rê, te te âne 'madã'ã da hã. ²⁰E marĩ na te aima inharĩ na sahu da bâ. Aima hã iwaihu'u pese di, tô wa hã asib'a'uwê wa. ²¹Âne hã ate 're i'ai-hâimana mono zé, asima 're iwê mono zéb zarina, ma tô a hã ãma i'manha. Tahawa ma tô sa'etê na marĩ te awaihu'u da hã ãma isa'rê. ²²E niha i'asa'etê uptabi, Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihâimana u'âsi mono! Ni'wa hã asine hã ihâimana waihu'u'ô. Duré ai'ãma damreme, wa te 're iwapari za'ra mono hã tô, u aiwétési, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Duré aimawi asine hã 're da'mai-hâimana mono ò di. ²³E mahã a'uwê, te ti'ai âma hã 're hâimana za'ra, asib'a'uwê Izaraéu norĩ ne hã. Ta norĩ si ma tô 're i'anho'reptui mo, asib'a'uwê si 're hâimana za'ra mono da. A hã ma tô asa'rese za'etê zé hã dama ihâi'rê. Ma tô duré asib'a'uwê norĩ ma, marĩ isa'êne iwê uptabi hã tâma 're isômri za'ra mo. Ezitu hawi asib'a'uwê awazere wamhã, ma tô duré aimawi a'uwê norĩ hã duré waihu'u pese newa, ihâiba'ô âma 're iwata za'ra mono norĩ zama tâma iwazere za'ra, asib'a'uwê te te 're isasâmri za'ra mono zéb zarina. ²⁴Uburé Danhib'apito, a hã ma tô ate Izaraéu nhihudu norĩ ma hã tâma i'manharĩ za'ra, ate u'âsi na ône u'â aima 're hâimana za'ra mono da hã, duré ite na oto 'Re ihâimana u'âsi mono na tâma 're aihâimana za'ra mono da hã.

²⁵— Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihâimana u'âsi mono, ma'ápé âhã na awa'awi na hã i'ãma iropisudu i'manharĩ hã, duré i'ra norĩ âma i'manharĩ hã âma uwaimrami pese, inharizéb zarina, za iromhâimanazéb da hã. ²⁶Âne wamhã, aiwasu'u za'etê u'âsi di za. Tahawa, te za ône u'â da te 're nharĩ za'ra, âne: “Uburé Danhib'apito Iwaihu'u pe, Izaraéu nhihudu norĩ te, 'Re ihâimana u'âsi mono.” A hã te za duré ãnhihudu norĩ 'remhã apito na sima 're ihâimana u'âsi za'ra mono da hã i'manha. ²⁷Uburé Danhib'apito, aiwaihu'u pese uptabi, Izaraéu nhihudu norĩ te, 'Re ihâimana u'âsi mono! Ìnhiptede te ãma tihâiba, âma aima ãmreme, te i'manharizéb da hã. E marĩ wa. Ma tô ãma ihâi'rê, asib'a'uwê ma hã, a hã za i'manharizém na hã ãnhihudu norĩ, sima 're isi'apito za'ra mono da hã romhutu'ômhã.

²⁸— Uburé Danhib'apito, a hã 'Re ihâimana u'âsi mono. Aimreme hã, tô sena uptabi. Â hã asimiropisudu iwê hã ma tô ãma i'manha. ²⁹Âhã na wa za âma aiwi rowaptê. ãnhihudu norĩ hã ma'ápé iwê na hã pawaptob za'ra na, ône u'â atômo nho'a 're ihâimana za'ra mono zém na te te âma uzusi u'âsi za'ra mono da. Âne na, a hã Uburé Danhib'apito, ite 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô iropisu. Tahawa ône u'â, ãnhihudu norĩ âmamhã asimipawaptobzé 're ihâimana u'âsi mono da si iwê hã.

Davi te te da'ãma 're i'ai'uté mono zé wasu'u

8 ¹Davi hã nimahã na ronomro pari, filisteu norĩ te te sahui wamhã, ma tô âma ai'uté za'ra. Duré siptete na 're ihâimana za'ra mono zé hã ma tô tiwi uprosi za'ra, ta hã ti'ai 'remhã.

²Moabita norĩ âmab zama ma tô duré ai'uté. Ti'ai wa, simi'wara da, ma tô tâma 'ru za'ra. Taha pari ma tô wedenhorô na pibu za'ra. Tawamhã maparane

wedenhorô na te te ipibu za'ra norî hã ma tô simro. Misi wedenhorô na te te ipibu za'ra norî si ma tô rême za'ra, hãiba ré. Âne wa, ma tô moabita norî hã pawa'âbâ âna Davihi ma romhuri'wa na oto 're hâimana za'ra. Te duré tite rob'uiprazé hã te te tâma 're arî za'ra.

³Tawamhã Davi, Zoba âma apito Hadadeze, Reobehe 'ra hã panho'u Euftrati 'rata ti'a hã apâ te te duré âri ô'umnhasite, ma tô irési na hã âma sôzã. ⁴Davi hã, Hadadezehe te, awaru na dasi'wapéi 'manharî'wa norî hã ma tô tiwi sitob za'ra 1.700 na, duré 20 miu na dasi'wapéi 'manharî'wa norî para na isiré te te ida'wapé za'ra norî hã. Awaru, wedewara zapore sari'wa norî hã ma tô duré tiwi azarânhihã, morî tô da. Tawamhã 100 na wedewara zapore ihâimana za'ra sari'wa da si, ma tô awaru hã rême za'ra. ⁵Damascu hawi siriu norî hã Hadadeze te te siwi pawaptob da hã ma tô itême ai'aba'rê. Tane nherê, Davi, ta norî hã 22 miu na ihãiba za'ra hã ma tô tiwi sô'rebzã. ⁶Taha pari, ma tô ône haré dasi'wapéi 'manharî'wa norî ômemhã 'ri hã siwi sô're, ô norî nhipti'ai 'remhã. Tawamhã ô norî hã Davihi nhimiroti zahâpâ 're hâimana za'ra mono wa, te oto rowa'âbâ arî hã te te tâma 're sômri za'ra. Tawamhã duré Uburé Danhib'apito, Davihi ma hã ma tô tisô, uburé daza'rui mono bâ 're ine mono sidâpâsi te te da'âma i'ai'uté mono zéb da hã. ⁷Davi hã ma tô waibu duré, Hadadezehe te, dama ipire norî te, ibaihã zapoto 'manharî na isimapazé hã êtê waipo pré oru 'manharî na hã. Tawamhã Zeruzalê u hã ma tô tidu. ⁸Ri nho'u Beta na isisi norî te, Berota'i na isisi me hã ma tô duré êtê topsata 'manharî brôzi iwa'âbâ za'êtê zama hã tidu, Hadadeze nhimi'madâ'â na aré 're ihâimana zahuré mono âma hã.

⁹Tawamhã apito To'i, 'rinho'u Hamati na isisi te hã ma tô Davi, Hadadezehe te uburé dasi'wapéi 'manharî'wa norî âma te te i'ai'utézê hã waihu'u. ¹⁰Tahawa, ma tô ti'ra Zurã hã satô, Davihi tēmēmhã, te te sawi da, duré Hadadezehe âma te te i'ai'utézēm na hã te te âma uze da. To'i hã, Hadadeze ma tô aré te te 're 'wapéi u'âsi. Tawamhã Zurã, Davihi ma, êtê waipo prã prata 'manharî norî hã, êtê waipo pré oru 'manharî norî hã, duré êtê topsada brôzi 'manharî norî me hã ma tô simisutu hã tâma duri za'ra. ¹¹Tawamhã apito Davi, ma tô Uburé Danhib'apito ma, pisutu zahi za'ra, aimawi a'uwê norî âma te te ai'uté za'ra wa, isi'uwazi waipo prã prata norî, êtê waipo pré oru norî me, te te dawi iwaibu norî zu. ¹²Te te iwaibu za'ra edomita norî wi hã, moabita norî wi hã, amonita norî wi hã, filisteu norî wi hã, duré amale-quita norî wi hã. Tawamhã tô ône Hadadezehe wi te te tiwi iwaibu za'ra ma hã, ma tô duré rob'manha.

¹³Davihi wasu'u za'êne hã ma tô duré oto sina hâimo pese, êtê nhi'riti siwa-'aba wa, Rowarîrîzēm na romharé nhisi âma, edomita norî 18 miu na te te simroi pari, apâ wisi wamhã, tihâimanazéb u hã. ¹⁴Edô 're, ti'ai wa'ôto mono bâ ma tô dasi'wapéi 'manharî'wa norî hã te te sô're, awã 'ri 're. Tawamhã ma tô uburé edomita norî hã isimiroti nhiptete zahâpâ 're hâimana za'ra. Uburé Danhib'apito hã ma tô Davihi ma, nimomo daza'rui mono bâ dazô 're ne mono sidâpâsi, te te da'âma 're i'ai'uté mono zéb da hã te te tâma 're sômri.

¹⁵Uburé Izaraéu ti'ai 're, Davi, apito na dama 're hâimana mono wamhã, ma tô i'uwababa na si sena na ône u'â te te 're i'a'upari mono zé hã aiwap si te te dama 're a'manharî, tô isarina si. ¹⁶Zoabi, ina Zeru'iza, ma tô dasi'wapéi 'manharî'wa norî wada'uri'wa na hã 're hâimana. Duré Zosafa, Airudihi 'ra hã

apito zadawa para te da'uwati'wa na dama 're hâimana. ¹⁷Zadoqui Aitubihi 'ra, Aimereti, Abiataha 'ra me hâ te sasedoti na hâ dama 're hâimana zahuré. Seraia hâ te duré apito mreme nhihâtâ'wa na hâ 're hâimana. ¹⁸Benaia Zoia-daha 'ra, ma tô quereti norî nhib'apito na hâ duré pereti norî nhib'apito na hâ 're hâimana. Tawamhâ Davihi 'ra norî hâ te sasedoti na si we 're hâimana za'ra.

Davi norî wasu'u, Mefibozétihi me

9 ¹Nimahâ bâta na te Davi hâ anha, âne:
— E Sauhu hawi a'uwê hâ te zahadu dâ'â âna 're 'mai'hâimana. 'Re 'mai'hâimana mono wamhâ, wa hâ wa tô îsima wê, marî iwê te tâma i'manharî da hâ, Zonataha hâiba u'âbâmhâ.

²Tawamhâ Sauhu hawi a'uwê, Ziba na isisi romhuri'wa hâ te 're hâimana. Taha ma, ma tô ni'wa hâ tinha, Davihi u morî da, te te tâma rowasu'u da.

Tawamhâ apito te sadanha âne:

— E a hâ, Ziba.

— Îhe, tô wa hâ. Ma'âpé, marî hâ tô waihu'u! — Âne ma te âma sada'â asa.

³Apito te duré âne sadanha:

— E zahadu te Sauhu hawi a'uwê 're 'mai'hâimana, za marî iwê te tâma i'manharî da hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wa hâ te iropisutuzéb zarina.

Tawamhâ Ziba ma te âne âma tâma wa'râ asa hâ:

— Îhe, iré hâ. Zonataha 'ra, te 're hâimana, imorî'ô, ipara si'uiwa na ipara-ô'tô uwa hâ.

⁴— E mame te tihâiba. — Âne te apito hâ âma sadanha.

Ziba hâ te âne tâma wasu'u:

— Ôme Ami'éhé 'ra Maquihî nhorôwa âma te tihâiba, 'rinho'u Lo-Deba na isisi âma.

⁵Tawamhâ apito Davi ma tô sô da'mazatô, sô da'maimorî da hâ.

⁶Tawamhâ Zonataha 'ra Mefibozéti, Sauhu nhihudu oto itême wisi wamhâ, ma tô Davihi nho'remhâ hi'râtîtô nhamra, ti'ubu na ti'ai u te te âma roptop sina, tâma iwazéb zarina. Tahawa, te Davi hâ tâma tinha, âne:

— Mefibozéti!

— Ma'âpé, marî hâ tô waihu'u! — Âne ma te asa hâ sada'â.

⁷— Aipahi tô!

Davi hâ te duré âne tâma tinha:

— Wa hâ wa za Zonata aimama u'âbâmhâ, iwê na hâ aima 're ihâimana. Tahawa wa za duré uburé ai'rada Sauhu ma, ti'a, aré 're ihâimana mono hâ apâ aima tisô. Te za duré îsiré 're asai u'âsi mo oto.

⁸Mefibozéti hâ ma tô duré apâ tâma aiwê'ê zahu. Ma duré âne âma tâma wa'râ asa:

— E 'wa hâ wa hâ bété asib'a'uwê, wapsâ idâ'â ne nherê, i'âmamhâ ihâtâ'â da hâ.

⁹Tawamhâ apito hâ, Ziba Sauhu ma romhuri'wa zô hârâ wamhâ, te âne tâma tinha:

— Wa hâ, asib'ihâ'a nhihudu Mefibozétihi ma, uburé Sauhu te, marî aré tâma 're ihâimana za'ra mono hâ, duré i'ra norî ma zama, marî aré tâma 're ihâimana za'ra mono hâ wa tô apâ tâma sômri za'ra. ¹⁰A hâ, ai'ra norî hâ,

duré aima romhuri'wa norī me, te za ti'a na te te sada 're rob'ma'wamarī rob're da hā, asib'ihā'a Sauhu nhihudu nhorōwa 'rem norī ma hā. Te za duré te te tāmā 're tehāri za'ra, ō norī ma isa za'ra hā tāmā 're hāimana za'ra mono da. Tane nherē, Mefibozéti te za ōne u'ā duré ĩme hā 're sai u'āsi, 're ĩsimasisi mono zéb āmamhā. (Tawamhā Ziba hā 15 na i'ra, duré tāmā romhuri'wa norī hā 20 na ihāiba za'ra hā.)

¹¹ Tawamhā ma āma sada'ā āne asa:

— Wa za uburé tō 'manha za, a hā i'ruzéb zarina.

Mefibozéti hā ma tō apito siré hā oto 're sa, i'ra uptabi ne.

¹² Mefibozétihi 'ra, zahadu iprédu pese ō iré hā, Mica na isisi hā. Tawamhā uburé Zibaha nhorōwa 'rem norī hā ma tō oto Mefibozétihi ma romhuri'wa na hā tāmā 're hāimana za'ra. ¹³ Āne Mefibozéti, imorī'ō, ipara si'uiwa na ipara'ōtō uwa hā ma tō Zeruzalē āma 're hāimana. Ma tō duré apito siré bātā sidāpāsi 're isai mono zéb āma hā, ime 're sa.

Davi, amonita norī āma te te i'ai'utézé duré siriu norī āma

10 ¹ Nimahā na wahu si'utōrī mono pari, apito Na'asi ti'ai wa'ōtō nho'u Amo na isisi āma 're ihāimana mono dā'ā wamhā, ma tō i'ra Hanu na isisi hā i'ui'ri na si'apito. ² Tawamhā Davi te āne tinha:

— Wa hā Hanuhu ma, wa za ĩwē na si tāmā 're ihāimana, imama Na'asi iwē na ĩma 're ihāimana mono ne.

Tahawa, ma tō dama romreme 'wapéi'wa hā itēmehā 'mazatōrī za'ra, Hanuhu ma, tinhimizawizé te te tāmā hāi'ré da hā. Tane nherē, romreme 'wapéi'wa norī, 'ri nho'u Raba na isisi u sihutu wamhā, ³ ma tō amonita norī te, dama ipire norī hā tinhib'apito ma nharī za'ra, āne:

— E ma tō irosa'ra, aimama te te 're iwazé mono zéb zarina, Davi aibā norī we te te isatōrī za'ra zém na hā, tinhimizawizé te te aima hāi'ré da hā. Mare di. Taré te te we wapsāi'a za'ra mono da hā, ma tō we satōrī za'ra, 'ri nho'u te te siwi waihu'u wa, duré te te siwi prob da hā.

⁴ Tawamhā Hanu, Davihi te, rowasu'u 'wapéi'wa norī hā ma tō waibu. Te te waibui wamhā, ma tō i'u'rata amo niwīp si watasu pari za'ra. Ma duré isāna hi zahāpāmhā i'uzā hā tiwi hānhihāri za'ra. Taha pari, ma tō si'aba'ré da hā, duré oto satōrī za'ra. ⁵ Davi, āne hā te te waihu'u wamhā, ma tō duré romreme 'wapéi'wa norī ihāiba amo aimawi hā satōrī za'ra, te te isōpētē za'ra da hā. E marī wa. Tāmā rowazéb uptabi za'ra wa, ō norī ma hā. Davi hā timreme ma tō tāmā sōmri za'ra, Zerico āma a'ā si'ubumro da, iwatasu apā tāmā pa za'ra wap si, duré apā hā itēme te te sina siri za'ra da.

⁶ Amonita norī nhimi'manharizéb zarina ma tō Davihi nhiti'ruzé hā sisi-siwimhā sa'wari za'ra. Tahawa, ma tō siriu norī dasi'wapéi 'manharī'wa 'ri nho'u Bete-Reobi āma, duré 'rinho'u Zoba na isisi āma 20 miu na ihāiba za'ra na hā awaibu. Ma'aca āma apito, ma tō duré ti'ā. Tame aibā norī 're ihāimana za'ra mono norī zama, ma tō duré miu na ihāiba za'ra na awaibu. Duré 'ri-nho'u Tobi na isisi āma hā, ma tō duré 12 miu na ihāiba za'ra na aibā norī hā awaibu. ⁷ Davi hā āne te te waihu'u wamhā, ma tō Zoabi hā satō, Izaraéu nhihudu norī uburé dasi'wapéi 'manharī'wa norī isi'aba'rési pese si ré, te te da'wapé za'ra da. ⁸ Amonita norī wairébé wamhā, ma tō Raba dazasizéb āma simire sina sō tihāimana za'ra, si'wapé za'ra da hā. Taha ré, Zoba hawi, Reobe

hawi siriu norī, Tobi hawi, duré Ma'aca hawimhā aibā norī ma tō ta norī zama simire sina sō tihāmana za'ra, romnho'a āma.

⁹Zoabi hā isitob'ru norī isō're hawi, duré ibabarāi hawi za te te i'wapé za'ra na hā ma tō waihu'u siro. Tahawa, Izaraéu nhihudu norī dasi'wapéi 'manharī'wa isi'aba'rei pese norī hā ma tō pisutu za'ra. Taha pari, ma tō siriu norī nho're uwaibaba sada sōré, te te i'wapé za'ra da hā. ¹⁰Tawamhā dasi'wapéi 'manharī'wa isi'mairēme norī hā ma tō tisisānawā Abisaihi ma sa're za'ra, amonita norī nho're uwaibaba, te te sōré da. ¹¹Zoabi hā te Abisaihi ma hā tinha āne:

— Siri u norī te te i'āma i'ai'uté za'ra na a hā 'madā'a za'ra wamhā, we itēme aimorī za ipawaptob da. Duré amonita norī te te ai'āma i'ai'uté za'ra na, wa hā te 'madā'a za'ra wamhā, wa za āma atēme hā mo, te aipawaptob da. ¹²Sada asib'ru na! Wanhiptete na wa te a'wapé na, wate a'uwé norī zawi te hā, duré 'ri nho'ōmo norī, 'Re ihāmana u'āsi mono te ma hā. Uburé Danhib'apito te te sima iwēzéb zarina, marī te te i'manharī da si, iwē hā.

¹³Tawamhā Zoabi norī, tite dasi'wapéi'wa norī me te te sahu za'ra da, te te oto sina tété za'ra wamhā, ma tō siri u norī hā tāma simani. ¹⁴Amonita norī, siri u isisa'rei mono na te te 'madā'a za'ra wamhā, te duré Abisaihi ma hā sisa're. Ma tō apā 'ri nho'ōmo u hā asisi. Tahawa, Zoabi te te 'wapé zazāri za'ra wa, ma tō Zeruzalē u hā apā oto mo.

¹⁵Siri u norī, Izaraéu nhihudu norī te te āma i'ai'uté za'ra zé te te sina waihu'u za'ra wamhā, ma tō duré uburé apā dasi'wapéi'wa norī hā sina ubumro. ¹⁶Tawamhā apito Hadadeze, siri u norī bātā pusizēm niwī ā Eufrati na isisi pa zara niwī ihāmana za'ra norī zō ma tō tihārā za'ra. Tahawa, ma tō oto ai'aba're, Herā u hā. Tawamhā Sobaque, Hadadezehe ma dasi'wapéi 'manharī'wa norī 'madā'a'wa, ma tō isōwab za'ra hā mo. ¹⁷Davi āne hā te te waihu'u wamhā, ma tō tite dasi'wapéi 'manharī'wa Izaraéu nhihudu norī hā 'rā'ōtō. Te te 'rā'ōtō wamhā, Zodā pa ā na te te saprī za'ra wi, ma tō te te ropārī za'ra mono sina, sisōré pese na hā oto ai'aba're, Herā u. Tawamhā tame siri u norī, Izaraéu nhihudu norī nho'remhā te oto sada aimasa. Tawamhā dasi'wapé hā ma tō oto tinhana'rata. ¹⁸Ma tō Izaraéu nhihudu norī, siri u norī duré te te wano'ō. Davi norī, tite dasi'wapéi 'manharī'wa norī me hā ma tō dasi'wapéi 'manharī'wa, dasi'wapézéb da wedewara zapore 'mapraba'wa norī hā siwi uprosi, 700 na. 40 miu na ma tō duré siwi uprosi, awaru na dasi'wapéi 'manharī'wa, siri u norī hā. Duré Sobaque, dasi'wapéi 'manharī'wa norī 'madā'a'wa te te siwi i'u'a hā ma tō a'ubuni wi dārā, tame dasi'wapézéb āmam haré. ¹⁹Hadadezehe nhimi'madā apito norī hā, Izaraéu nhihudu norī te te āma i'ai'uté za'ra zēm na te te waihu'u za'ra wa, ma tō oto siwi wapté, rob'éé da. Tahawa, ma tō oto isimi'madā'a nhiptete zahāpāmhā 're hāmana za'ra. Tahawa siri u norī hā pahi za'ra di apā, amonita norī te te duré ipawaptob za'ra da hā.

Davi norī wasu'u, Bate-Sebaha me

11 ¹Oto wahub 're a'ē ta'a wi, tō apito norī dasi'wapéi u 're iwairébé mono na te te āma iromhōsi za'ra zēm na ma tō Davi, Zoabihi ma hā, duré ite dasi'wapéi 'manharī'wa 'madā'a'wa norī ma hā, duré Izaraéu nhihudu dasi'wapéi 'manharī'wa norī ma hā tāma 'ru za'ra, tinhitob'ru norī te te sahu

da hã. Āhã wa, amonita norĩ âma ma tō âma ai'utê za'ra. Ma tō durê 'rinho'u Raba na isisi hã siwi uirĩ. Tane nherê, te Davi, Zeruzalê âma si nhamra.

²Tawamhã Davi hã nimahã bâtâ na hâiwahâ u suru na sôtô pari, oto utu wamhã, ma tō tinhimromhurizé 'ri nhisi hâpâ wa'waibaba 're mo, hâimo. Tō ta hawi ma tō tame pi'ô iwê uptabi hã si'upte ré 'madâ. ³Tawamhã ma tō dama ti'ru, pi'ô hã ni'wa hã zô, da te dasiwi upsibi me da. Tahawa, ma tō tâma wasu'u za'ra ni, Eri'âhã 'ra, Bate-Seba na isisi na hã, hitita Uriasihi mro na hã. ⁴Tawamhã Davi, ma tō tite romreme 'wapéi'wa hã satōrĩ za'ra, sô si'aba-ré da. Te te itême siwi saprōni wamhã, ma tō Davi hã âma panomro. (Taha ô ré, Bate-Seba ma tō tishâiba upsô hã sima 'rāsutu, pi'oi hâzé âma hâimana pari hâiba wê da, tō âma 're isi'upsô za'ra mono zéb zarina.) Taha pari ma tō tinhorōwa u hã apâ mo. ⁵Taha pari tiwasâ na siwaihu'u wa, ma tō Davihi ma romreme hã tâma tisô, da te tâma 'maiwasu'u da.

⁶Tahawa, Davi, Zoabihi ma, ma âne romreme hã tâma tisô:

— Urias, hitita hã we itême satōrĩ.

Tawamhã Zoabi ma tō itême satô. ⁷Urias oto itême wisi wamhã, ma tō Davi hã sadanha, Zoabi hã tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me hã niha dasi'wapé na hâimana za'ra zô. ⁸Taha pari te Uriasihi ma tinha âne:

— A'â asôrōwa u aimorĩ, suru na aiwa'utu da.

Tawamhã Urias hã ma tō oto watobro. Ihawi watobro wi, Davi hã ma tō dama ti'ru, isôprubzê hã isôrōwa u da te tâma âri da. ⁹Tane nherê, Urias tinhorōwa u hã morĩ ô di. 'Râwi ma tō nhono, apito nhorōwa 'ridawa nho'omo na 'ri u 're idanhisisi mono zéb âma apito ma, rob'madâ'â'wa norĩ siré. ¹⁰Davi, Urias 'ri tême imorĩ'ô na te te waihu'u wamhã, ma tō âne sadanha:

— Rom na aihâimana hã pari, we oto apâ i'aiwisizéb 'remhã, e marĩ wa, asôrōwa u hã aimorĩ ô di.

¹¹Urias, ma te âma tâma wa'rã âne:

— Izaraéu te, durê Zuda te aibâ norĩ me, te romhã na tihâimana za'ra, dasi'wapé nho're na hã. Durê 'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehâ're hã te isiré tihâimana za'ra. Durê inhîb'ihâ'a Zoabi hã, durê ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã te te sima i'ri nhoré za'ra zéb âma te tihâimana za'ra, rom nho'a âma. E niha âne nherê, wa za bété mo 'ri tēmehã, isa da, durê te simizârĩ da hã, durê imro ré inhôtô da hã. Uburé marĩ tō iwazéb zahi nhisi na hã wa aimaropisutu, niwamhã âne hã te i'manharĩ da hã, waihu'u ô di!

¹²Tawamhã Davi te âne tâma tinha:

— Tane ze te bâ, bâtâ 'rāsutu u a'â âme aihâimana. Apâ awê aimorĩ da hã wa za aimarob'ru.

Tahawa, Urias tō taha bâtâ na hã ma tō Zeruzalê âmamhã a'â nhamra. ¹³Davi barana ime sa da, ma tō waptê. Ime sai wamhã, ma tō 'râsiwamnari na hâimana da hã marĩ na 'râiwamna. Âne nherê, Urias hã tō durê morĩ ô di, tinhorōwa u, taha mara na hã. Tisisuwazém na te te sima iwaptâ âmap si ma tō durê nhono, rob'madâ'â'wa norĩ nhimiwaptâ âma.

¹⁴Awêm na hã ma tō Davi romnhihâtâ, Urias te te i'ârĩ da hã, Zoabihi ma.

¹⁵Âne ma tō Davi âma romnhihâtâ: "Urias hã ma'apê sârĩ danhowa, isi'wapéi'wa norĩ itete nho'omo. Taha parimhã isiti aihâiba zarôtô, da te u'a da, durê dâ'â da."

¹⁶Tahawa, Zoabi norĩ 'rinho'u te te oto siwi uirĩ wamhã, ma tō Uriasihi ma hã ti'ru, isitob'ru norĩ isiptete na tâma iwaihu'u pese niwĩ hâimana da hã.

¹⁷Isitob'ru norī, Zoabihi te isiptete norī te te 'wapé za'ra da, 'ri nho'ômo hawi oto sô wairébé wamhâ, ma tō siwi uprosi, ni'wam norī Davihi te da'madâ'â'wa norī hâ. Tahawa, Uriasihi zama ma tō duré oto wīrī ni.

¹⁸Tawamhâ Zoabi, ma tō Davihi ma romreme hâ tâma tisô, dasi'wapé na hâ. ¹⁹Âne romreme 'wapéi'wai ma hâ te tâma tinha:

— Uburé apito ma dasi'wapé na rowasu'u parimhâ, ²⁰âté te za asada sahi wa, asadanha, âne: “E marī da, ma tō a norī wawa hâ 'ri nho'ômo tēmehâ 'râwi aihutu 'wa, ô norī 'wapé za'ra wa'aba da hâ. 'Ri 'wawi wa'ra 'râihâ hawi ô norī ti'i na te te i'asimrimi za'ra wa'aba zém na hâ e asina waihu'u za'ra wa'aba â bâ. ²¹E niha a norī wa'wa hâ âma rosa'rata za'ra wa'aba ô di, duréihâ Abimelequi, Zerubezethi 'ra da te iwīrízém na hâ. 'Ri nho'u Tebe na isisi âma, 'ri 'wawi wa'ra 'râihâ nhisi hawi, pi'ô étē tomhâpâ zapodo isisiwi te te ime na ma tō ta hâ tiwī. E niha âne nherē, ma tō 'ri 'wawi wa'ra 'râihâ tême, a norī wa'wa 'râwimhâ aihutu 'wa.” Âne na apito te te asadanhari wamhâ, âma sada'âbâ za âne: “Urias ate dama ipire zama hâ ma tō wīrī ni, hitita hâ.”

²²Tawamhâ romreme 'wapéi'wa oto morī wamhâ, ma tō Davihi ma rowasu'u, Zoabi te te tâma i'ruzéb zarina. ²³Âne romreme 'wapéi'wa te tâma rowasu'u:

— Wanhitob'ru norī, wanhipai u isiptete uptabi za'ra hâ ma tō 'ri nho'ômo hawi wairé, romnho'a âma te te iwa'wapé za'ra da hâ. Tane nherē, wa norī hâ wa tō sada aptete za'ra ni, apâ wa te wano'ô mono da hâ 'ri nho'ômo tême 'ridawa nho'ômo na 're idanhisisi mono zéb u. ²⁴Tahawa, ti'i na 'ri 'wawi wa'ra 'râihâ nhisi hawi te te wahâ za'ra wa, ma tō ni'wam norī ate dama ipire norī hâ simro ni. Duré ate dama ipire Uriasihi zama hâ ma tō dame dârâ, hitita hâ.

²⁵Davi hâ romreme 'wapéi'wai ma, ma te âne âma wa'râ asa:

— Ma'âpé Zoabi, asimirowasu'u na hâ pē'ē to na. Duré hâtâ'â âna hâimana da, tâma rowasu'u na. E marī wa. Dasi'wapéi 're, ni'wa tidâ'âzé te te sina iwaihu'u dai ô wa. Tahawa, duré tâma rowasu'u na, 'ri nho'ômo âma te te âma i'ai'utézéb u isiptete na te te tō a'wapé da hâ.

²⁶Bate-Seba, imro, da te iwīrī na te te waihu'u wamhâ, ma tō âma aiwa'ô.

²⁷Rosa'rata zé na ihâimana mono na âma ronomro parip si i'amo aba zém na, ma tō Davi hâ dama ti'ru, isimiromhurizéb u da te dasiwi itême saprôni da. Tahawa, ma tō oto imro na hâ tâma tihâiba. Tahawa, ma tō oto iwa aiwabzu, Davi hâ. Tane nherē, Uburé Danhib'apito ma tō wē'ô, Davi te te i'manharizéb hâ.

Natâ, Davihi ma, te te ipêtézé wasu'u

12 ¹Uburé Danhib'apito, ma tō tizadawa 'mahârâ'wa Natâhâ ma, Davihi tême morī da hâ tâma rob'ru. Tahawa, Natâ oto itême morī wamhâ, ma tō âne tâma tinha:

— Maparane aibâ norī hâ te 'ri nho'ômo âma 're hâimana zahuré, isibro pe, duré ihâiba amo hâ isibrob'ô. ²Isimari pese ma, ahâ uptabi na te powawé duré pone'ërebâ norī hâ 're hâimana za'ra. ³Tane nherē, isimari'ô ma, te pone'ërebâ si 're hâimana, te te dawī i'uipra hâ. Ta hâ ma tō te te 're 'madâ'â pese. Ma tō isôrôwa âmamhâ i'ra norī siré tiprédu. Ta hâ ma tō tisa na te te 're sa. Tinhimihâsizé hâ te duré te te tâma 're sa'ré, iwa te te 're hâsi mono da hâ.

Ipamhã te duré 're sôtô. I'ra sipi'ô ne, te tâma 're hâimana, pone'ërebã hã. ⁴Tawamhã nimahã bâtã na aibã isibro pese nhorôwa u ma tô itême ta'maiwisi ni. Ta hã tinhimizama te te i'maiwîrî da hã te te sima wê ô di, itême ida'maiwisi ma, dasa te te âma i'manharî da hã. Tahawa, aibã isibro'bô nhimizama si ma tô tite upana ti'â, te te wîrî da, dasa te te âma i'manharî da hã aibã isôrôwa u iwisi ma.

⁵Tawamhã Davi, ô hã aibã da hã ma tô tizahi. Tahawa te âne tâma tinha:

— Wa ropisutu wa hã, Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono idã'â'ô nhisi na âne: Aibã, âne te te i'manharî hã dâ'âre tô! ⁶Ô hã te te iwa'âbã da si, maparane si'uiwa na âma isahu na te te iwazere hã, iwasété uptabi te te i'manharizéb zarina âma.

⁷Tawamhã Natã, Davihi ma, te âne tinha:

— Â hã aibã hã, a hã te aiwasu'u. Tahawa, te âne Uburé Danhib'apito, Izaraéu te, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ai'âmamhã tinha: “Wa hã wa tô Izaraéu 're asi'apito da hã aipisutu. Duré Sauhu wi hã wa tô asô'reptu. ⁸Te te 're ida'a'-madã'â mono zé hã wa tô aima tisô. Duré ite pi'ô norî zama wa tô aima sômri za'ra. Izaraéu 're, duré Zuda 're asi'apito da hã, wa tô aipisutu. Âne hã zahadu ibã na te aima sômri ô 'wa'âhã, wa aré duré maparane âma aima wapto. ⁹E marî wa bété, ma tô inhimiroti hã asiwi iwê'ô, marî iwasédé hã i'manharî zô hã. A hã, Urias hitita hã dasi'wapé na dâ'â da hã ma tô i'ru. Amonita norî ma hã ma tô isa'rê, te te siwi wîrî da hã. Tahawa te oto imro hã aimro na aima tihãiba. ¹⁰Tahawa, asiwi iwê'ô zahi wa, duré Uriasihi mro asima âri wa, te za ni'wam norî asihudu hã ône u'â 're dâ'â za'ra za, dasi'wapé na hã. ¹¹Âne, wa duré wa hã Uburé Danhib'apito hã aima tinha: Aihawi a'uwê 'remhã te za ro'wa'rudu ipire hã aima sina waze. Atômo nho'a wa za aimro norî hã aiwi waibu. Wa za duré aimawi aibã ma hã sômri za'ra. Tawamhã te za bâtã na rowa'a na nherê, iré hã tinomro za'ra. ¹²A hã ma tô aima'uri sina, asi'rem na si aima iwaihu'u pe hã âne hã i'manha. Tane nherê, Izaraéu nhihudu norî uburé te te siwi 'madã'â da i'manharizé, wa za bâtã na hã oto tâma hâi'rê za'ra.”

¹³Tawamhã Davi te âne tinha, Natãhã ma:

— Wa hã wa tô iwasédé hã 'manha, Uburé Danhib'apito wi.

Tawamhã Natã ma te âne âma sada'â:

— Uburé Danhib'apito, aiwasédé hã te te ai'âma 'madã'â ô di za. Tahawa duré a hã atã'â ô di za. ¹⁴Tane nherê, âne hã Uburé Danhib'apito wi iwê'ô pe hã 'manharî wa, te za ai'ra hã aiwi dârâ.

¹⁵Âne te te tâma waihu'u mono pari, ma tô Natã hã mo, tinhorôwa u.

Davi norî Bate-Sebaha me i'ra tiwi idã'â zahuré zé wasu'u

Tawamhã Uburé Danhib'apito hã Uriasihi mro Bate-Sebaha 'ra, Davihi ma, te te tâma isômri hã ma tô azã, hâzé da hã. ¹⁶Davi hã ma tô ai'uté séptã'â da, 'Re ihâimana u'âsi mono ma âma mre. Te duré sai âna hâimana. Tahawa, 'ri 're wa'wa u duré sébré wamhã, ma tô mara wahuré na ti'ai wamhã nomro. ¹⁷Tahawa, ma tô aré apito nhorôwa 'ri 're romhuri'wa norî hã Davi, siwi wahutu pibu hâiwi. Tane nherê, te te sima wê ô di, hâiwi isab da hã. Duré ime za'ra hã sai ô di. ¹⁸Misi romhuri oto si'utôrî pari, ma tô ai'uté hã dârâ. Tawamhã romhuri'wa norî, ma tô Davihi ma tipahi za'ra, te te tâma irowasu'u za'ra da hã. Tahawa, te âne sima âma nharî za'ra:

— Ai'uté zahadu hâimana ré hã, Davi hã te te nasi wazada'âbã za'ra ô di, wa te tâma robzanhamri za'ra wamhã. Tahawa, e niha wa za bété ai'uté idâ-'âzém na hã tâma wasu'u za'ra ni. Âhã wamhã bété, marĩ iwasédé hã 'rãwi te te si'âma 'manharĩ wamhã!

¹⁹Davi hã romhuri'wa norĩ tipo're na'rata sadawa 'rasi sina te te sima iro-wasu'u za'ra zé, te te 'madâ'â waihu'u wamhã, ma tô duré ai'uté idâ'â na hã waihu'u. Tahawa, te sadanharĩ za'ra, âne:

— E ai'uté hã ma tô dârã.

— Îhe! Ma tô dârã! — Âne ma te âma sada'âbã za'ra.

²⁰Tawamhã Davi ma tô wahudu, ti'ai hawi. Ma tô oto si'upte. Ma tô duré siwarĩ. Duré ti'uza na ma tô âma saprĩ. Taha pari te oto mo, Uburé Danhib-'apito nhorôwa u hã âma wata da. Tawamhã tinhimromhurizé 'ri u apâ oto morĩ wamhã, ma tô dasa hã waptê. Duré dasa te te oto tâma a'ârĩ za'ra wamhã, ma tô waptu na uprosi.

²¹Tawamhã ite dama ipire norĩ hã te âne tâma nharĩ za'ra:

— Wa norĩ, âne hã wa te waihu'u za'ra ô di. 'Watébrémi hâimana ré hã, a hã ma tô âma aiwa'ô. Duré asai ô di. Tazahã, dâ'â wim nherê, ma tô a hã aiwahu. Duré asa hã ma tô oto i'rê!

²²Tawamhã Davi, âne ma te âma sada'âbã za'ra:

— Îhe! Ibãre bâ tô, ta hã! 'Watébrémi zahadu hâimana ré hã, wa hã tô marĩ te 'rêne âna wa tô ihâimana. Wa tô duré aiwa'ô. E marĩ wa. Uburé Danhib-'apito i'âma siwamri wa, dâ'â âna îma 're hâimana mono da ne. ²³Tane nherê, ma tô oto dârã. E marĩ zô bâ, wa za bété îsai âna ihâimana. E marĩ te 'manharĩ da bâ, apâ 're ihâimana mono da hã. Niwamhã wa za mo, 're ihâimana mono zéb u hã. Tane nherê, niwamhã we apâ te te îma sina isiri da hã, mare di za.

Salomahã potozé wasu'u

²⁴Tawamhã Davi, timro Bate-Seba hã ma tô pawapto, iwê na si pē'ê nomro da. Iré hâimana mono wamhã, ma tô duré i'ra hã tâma podo. Tawamhã Saloma na ma tô sisi, Davi hã. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, 'watébrémi te te 're sawi pese mono wa, ²⁵ma tô tizadawa 'mahârã'wa Natãhã ma ti'ru, Zedidia' na te te sisi da.

Davi, 'ri nho'u Raba na isisi âma te te i'ai'utézé wasu'u

²⁶Taha ré, Zoabi, 'rinho'u Raba na isisi, Amo na ti'ai wa'ôto nho'omo âma hã ma tô i'wapé na hã te te âma uzusi. Tawamhã 'ri nho'omo âma te te i'ai'utézéb u pesere, ²⁷ma tô romreme 'wapéi'wa norĩ, âne romreme ré satõrĩ za'ra, Davihi u:

— Wa hã, Raba 'ri nho'u te sahui wamhã, wa tô duré si'utõrĩ wab da, â ubumrozé hã tiwi sôwada za'ra. ²⁸Tahawa, ma'âpé ate dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ si'maireme hã âhã na 'rã'ôto, a hã 'rinho'u ârĩ da hã, sahu da. Wa hã te îsima wê ô di, i'mahârã za'ene, 're ihâimana mono da hã, te âma i'ai'utézém na hã.

²⁹Tawamhã Davi tite dasi'wapéi'wa norĩ te te 'rã'ôto wa, Raba u duré morĩ wamhã, ma tô 'rinho'u te te sahui wamhã, duré âma ai'uté.

³⁰ Romhâibarĩ Moroti na isisi âma, amonita norĩ, 're iwata za'ra mono nhopre pire pibuzé hã, 34 na. Danhoprezé hã êtê waipo pré uptabi, oru 'manharĩ. Duré êtê waipo, âma ihâiba, ma tô Davi hã waze, tinhoprezém na te te sima sêrê da. Tawamhã marĩ iwa'âbâ za'êtê mono hã ma tô duré tidu, Raba hawimhã. ³¹ Tawamhã Davi, 'ri nho'ômo 're, a'uwê 're ihâimana za'ra mono norĩ te te 're iromhuri za'ra mono zéb da hã, ma tô wede'ézém na romhuri hã tâma pisutu za'ra, hâtâra 'râpo na hã, duré hâtâra na hã, duré ti'ai u'êtê zebre na te te 're iromhuri za'ra mono zéb da hã. Tawamhã tô ône Amo na ti'ai wa'ôto nho'ômo âma uburé 'ri nho'u 're ihâimana za'ra mono norĩ te te âma 're iromhuri za'ra mono zéb da hã aiwap si ma tô tâma pisutu za'ra. Taha pari, Davi norĩ, tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me, ma tô Zerusalê u hã apã ai'aba'rê.

Amno norĩ wasu'u, Tamahã me

13 ¹ Davihi 'ra hã, Absarôhõ hidiba iwê uptabi hã te 're 'maihâimana, Tama na isisi hã. Ta hã ma tô Davihi 'ra hâiba amo Amno na isisi hã sawi â. ² Ôhõ ma, sawi uptabi wa, ma tô sô tihâzé. Amnohõ nhimirosa'rada hã tâma pire di, Tama tihidiba prã, romnhiwasi te te isôpêtê da hã, waihu'u ô wa, marĩ te te âma i'manharĩ da hã, ô hã zahadu ubuni na 're hâimana mono wa. ³ Tawamhã Amnohõ siwaihu te 're 'maihâimana, i'rã nhipe hã, isisi Zonadabi na, Siméia, Davihi sisânawã 'ra hã. ⁴ Tawamhã Zonadabi, te Amnohõ ma tinha âne:

— Apito 'ra, e marĩ wa, te bâtâ mono na robzei âna hã aimasisi mo. Ma'âpé îma asiwasu'u na.

Tawamhã Amno, ma te âne âma sada'â:

— Tama, te sawi âri pese wa, îmama hawi îsisânawã Absarôhõ hidiba hã!

⁵ Tawamhã Zonadabi te âne tâma tinha:

— Aimorĩ, waptâ anomro da, i'aihâzé ne hã. Tawamhã aimama te te asabu da, âma atême morĩ wamhã, âne tâma nharĩ za: “Îmama, ma'âpé îhidiba Tama we itême satõrĩ, îsa te i'rêne da hã te te îma a da. Tawamhã te za âme ihâimanzéb âma itômo nho're dasa hã 'manha, duré tô si'uihã na te te îma a'âri da.”

⁶ Tawamhã Amno ma tô oto nomro, ihâzé ne.

Tawamhã apito Davi te te sabu da, itême morĩ wamhã, ma tô Amno hã âne tâma tinha:

— Îzawi na hã, ma'âpé Tama we satõrĩ, dasai wapu âme te te îma 'manharĩ ré te 'madã'â da wa hã, duré tô si'uihã na te te îma sômri da.

⁷ Tawamhã Davi, ma tô dama ti'ru, isadawa para isimiromhurizé 'ri 're, Tamahã ma, da te 'maïrowasu'u da, âne:

— Mo oto Amnohõ nhorôwa u aimorĩ, dasa hã u, tâma 'ma'manharĩ da.

⁸ Tama oto morĩ wamhã, ma tô waptâ nomro ré sôpêtê. Tawamhã amnho zub'a trigu te te âri wamhã, ma tô dasai wapu hã 'manha, itômo nho're. Tahawa, duré te te oto sebre wamhã, ⁹ ma tô isebrezém hawimhã Amno te te i'rêne da hã tâma 'maiwaze. Tane nherê, te te i'rêne da hã te te sima wê ô wa, te âne tâma tinha:

— Uburé dawairébé da, ma'âpé dama rob'ru na.

Tawamhã uburé dawairébé da, te te dama rob'rui wa, ma tô tawairébé ni, rob u hã. ¹⁰ Taha pari te Amno, Tamahã ma tinha, âne:

— Ma'ápé, dasai wapu inhimiwaptâ u we oto îma âri.

Tawamhâ ma tô isimiwaptâ u hâ oto tâma tisô. ¹¹ Tawamhâ Amnohō ma, te te oto tâma sômri da wamhâ, ma tô pa'â. Taha sina, te âne tâma tinha:

— Îhidiba, îrata anomro!

¹² Tane nherê, ma te âne âma tâma wa'râ:

— Îhitébré, tô'â! Âne hâ îma rob'manharî tô! Izaraéu 'remhâ, âne hâ da te 're 'manharî za'ra mono ô di. Ai'râ siwamnarî zarina âne hâ 'manharî tô! ¹³ E niha wa za duré tâibâ parimhâ isihâiré za, danho're u hâ. Duré a hâ te za asisimini, Izaraéu 'remhâ, roti iwazéb'ô na hâ. Îzawi na hâ ma'ápé a'â apito ma nharî. Âhâ wap si te za i'uwaibaba zarina aima îhâiba nho.

¹⁴ Tane nherê, Tama te te inharizé te te iwapari da hâ, Amno hâ te te sima wê ô di. Tahawa, tâma siptete wa, ma tô tâma rob'manharî wasété.

¹⁵ Tawamhâ te te tâma rob'manharî wasété pari, ma tô sima 'ruiwazere pese oto, iwana ré te te isawi nhipai u. Tahawa, te âne tâma tinha:

— Â hawimhâ oto aiwatobro!

¹⁶ Tane nherê, Tama ma te âne âma tâma wa'râ asa:

— Îhitébré, îwatobro da hâ maze di! E niha te a hâ îma irob'ru, îmorî da hâ. Âne îma rob'rui wamhâ, nimosî îma irob'manharî wasété nhipai u, te za duré aiwasété uptabi na âma isisiwi!

Tane nherê, Amno te te sima wê ô di, te te âma tâma iwa'râmisé te te iwapari da hâ. ¹⁷ Tawamhâ tite romhuri'wa zô hârâ wamhâ, te âne tâma tinha:

— Wazere, â hâ pi'ô, îhawimhâ! Rob u sârî! 'Ridawa hâ duré tété za asisa'u!

¹⁸ Tawamhâ romhuri'wa, Tama rob u te te sârî pari, ma tô 'ridawa hâ tété. Tamahâ uza hâ da'uza hâpa, apito 'ra sipi'ô imro'ô, tô taha bâta mono na âma 're isi'uza za'ra mono zém na. ¹⁹ Tawamhâ ma tô 'ru'a, ti'râ nhisiwimhâ sima ahi. Ti'uza hâ ma duré hâiwazu. Taha pari ma tô oto watobro sadari 'râihâ sina, tinhib'rata na si'ubu ubu sina. ²⁰ Absarô ihitébré hâ te âne sadanha:

— E Amno, marî iwasédé ma tô aima 'manha. Îhidiba, ni'wai ma hâ wasu'u tô. E marî wa, ô hâ aihitébré prâi wa. Aipê'ê 'remhâ te te aiwi ro'wa'rê tô.

Âne wa, ma tô Tama, Absarôhō nhorôwa âmamhâ siwaprosi robzei âna hâ hâimana.

²¹ Apito Davi âne hâ te te waihu'u wamhâ, ma tô ab'rui pese. ²² Absarô, Amnohō ma hâ te te robzanhamri waihu'u ô di. Taré ma tô sada ab'rui pese. Duré tâma hâ toi ô di. E marî wa. Tihidiba Tamahâ ma, tinhiptete na te te tâma rob'manharî wasété wa.

²³ Tawamhâ maparane wahu pari, Absarô tite pone'ërebâ te te azéré nhihâri wamhâ, Baau-Hazo na 'ri wa'ôto nhisi, Efraî te 'ri nho'ômo 'rata 're ihâimana mono âma ma tô uburé apito 'ra norî waptêrê za'ra, ôwa si'aba'rê da. ²⁴ Tahawa, apito ma, te te nharî da, itême morî wamhâ, ma tô âne tâma tinha:

— Înhib'apito, wa hâ wa îte pone'ërebâ hâ azéré nhihâ. Tahawa, îma hâ wê di, âma i'aimorî da hâ, duré aima romhuri'wa norî zama âma isi'aba'rê da hâ.

²⁵ Tawamhâ Davi asa ma te âne âma sada'â:

— Îra, âté mare di za. Aihîni uburé âma wasi'aba'rêi wamhâ, romhuri sa'êté na wa za aima sômri za'ra ni za.

Tawamhâ Absarô, sada hutu âna te tô nasi tâma tinha. Tane nherê, apito imorî da hâ te te sima wê ô wa, ma tô tâma tinha, Absarôhō ma, tô oto morî da hâ.

²⁶Tawamhã Absarô te oto âne tâma tinha:

— Wê di tô. Tane wamhã, ma'âpé ñno Amnohô ma si rowairébé, taha si âma ïme mori da.

— E mari wa, te za bété ôhõ si âma asiré mo. — ãne te apito hã sadanha.

²⁷Tane nherê, Absarô sadahutu âna te tô nasi tâma ti'ru, te te tâma rowairébé da, Davi hã te te tâma irowairébézéb u Amnohô ma hã, duré uburé ti'ra nori ma si'aba'rê da hã te te irowairébé za'ra zéb u.

Tawamhã Absarô, apito ma, dasa isa'êne hã te te 'manharĩ wamhã, ²⁸ma tô âne tite romhuri'wa nori ma hã waihu'u za'ra:

— Asimiza'rese aihâimana za'ra wa'aba, Amnohô da hã. Si'râiwamnari wamhã, wa hã wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, za asiwi wĩri aba da hã. Aipahi za'ra wa'aba tô. E mari wa. Wa hã, aima za'ra wa'aba mari 'rui'wa na, za ihâimana dâ'âsina. Tahawa, asib'ru za'ra wa'aba wa, duré asima rowairébé za'ra wa'aba!

²⁹Tawamhã romhuri'wa nori ma tô Amno hã siwi tiwĩ, Absarô te te tâma i'ru za'ra zéb zarina. Tawamhã uburé Davihi 'ra hãiba amo nori, tite awaru po'repore na sarõtõ za'ra wamhã, ma tô ône haré pahi te aimani za'ra.

³⁰Zahadu bâdâdi na si'aba'rêi ré, ma tô Davi rowasu'u hã wapa, âne: "Absarô, ma tô uburé ai'ra nori hã uprosi. Ni'wa hã tiwi sisõ'reptui ô di!"

³¹Tawamhã apito, hãwi sab da, wahuu wamhã, ma tô ti'uzza hã hãiwazu, robzei'õ zé te. Ma tô duré ti'ai u sime, si'uihã na hã. Duré uburé isib'a'uwê nori, ime tame ihâimana za'ra nori zama ma tô ti'uzza hã hãiwazu za'ra.

³²Tawamhã Zonadabi, Davihi sisânawã Siméiaha 'ra hã, te tâma tinha, âne:

— Apito, uburé ai'ra nori hã te te uprosi ô di. Amnohô si ma siwaprosi dârã. ã hã, Absarôhõ nhimirosa'rada, ihidiba Tamahã da, Amno hã, tinhiptede te te imanhari'ém hawim haré te te âne tâma imanhari da hã. ³³Tahawa, rowasu'u na, wa hã âma inhimizazei ô di, ai'ra nori uburé isi'utõri na hã. Amnohô si, ma te tô dârã.

³⁴Tahawa, Absarô hã ma duré tô aimani.

Tô taha ré, dasi'wapéi 'manharĩ'wa rob'madâ'â'wa na ihãiba hã ma tô da'ahã na êtê hawi Horonã'i na 'ri nho'ômo nhisi u bâdâdi na, da te isi'ra za'ra hã da'a'madã. Tawamhã apito u mori wamhã, ma tô âne tâma rowasu'u:

— Niwam nori aibã hã te êtê hawimhã Horonã'i u bâdâdi na we si'ra za'ra, ahã na.

³⁵Tahawa, te Zonadabi, Davihi ma tinha, âne:

— Ai'ra nori hã te tô apã hã we ai'aba'rê, te iwasu'u za'ra zéb zarina aima.

³⁶ãne hã timreme te te 'rãsutu wi, ma tô Davihi 'ra nori hã awa'awi asisi. Tawamhã ma tô wawa 'rãihã na tisiwa'õ na hã âma sãna'rata za'ra. Duré Davi nori zama, ma tô tite dama ipire nori me hã sa'êtê ti'ru'ru.

³⁷Tawamhã Absarô simani wamhã, ma tô apito Tauma'i na isisi, Ami'udihi 'ra âma hãimana da hã mo, 'rinho'u Gesu na isisi u. Tawamhã bâtã sidâpãsi te 're siwa'õ, Davi hã ti'ra Amnohô zô hã.

³⁸Tawamhã Absarô, Gesu âma si'ubdatõ wahum na hã ma tô tihãiba.

³⁹Tawamhã duré, apito Davi, ma tô Absarôhõ âma ipê hã wĩri pese. E mari wa. Amnohô dâ'ázém na hã oto pê'ê hãza'õtõ na hãimana wa.

Absarô apã te te sina isirizé wasu'u

14

¹Tawamhã Zoabi, Zeru'izaha 'ra hã ma tô apito Davi, Absarôhõ âma ipê'ézé uptabi zé hã waihu'u. ²Tahawa, pi'õ i'rã nhipé, 'rinho'u Tecoa

na isisi âma 're ihâimana mono zô da'maimorî da, te te sô ida'mazatôrî ma, te âne tinha:

— Ma'âpé ni'wa sô i'aiwa'ô ne, robzei âna i'aihâimana ne hã tô aihâimana. Duré dazô 're dasiwa'ô za'ra mono wa, dasi'uzazé hã asima sêrê. Duré asiwa-rîrî tô. Bâtâ ahâ na aipê'ézé te, robzei âna i'aihâimana ne hã te za i'manha. ³Tahawa ma'âpé aimorî, apito ma, nharî da, za te aima inharîzéb zarina.

Tawamhã Zoabi te oto tâma tinha, marî na za ô hã te te inharîzéb da hã.

⁴Pi'ô hã apito ihâimanazéb u morî wamhã, ma tô hi'râtîtô tâma nhamra. Ti'ubu na ti'ai u ma tô duré tâma ropto, iwazéb zarina. Tawamhã te âne tâma tinha:

— Apito, ma'âpé îzawi na hã îpawapto na!

⁵— E marî te tawamhã asima iwê. — Âne te apito hã sadanha.

Tawamhã pi'ô, ma te âma sada'â âne:

— Îmro hã ma tô îwi dârâ. Wa hã îmrotôre înhiptihai'ôre. ⁶Apito, î'ra hã maparane aré. Nimahã bâta na ma tô a'ubuni wimhã si'ahârî zahuré. Tawamhã ni'wai ô di âma isiwanzizari zahuré da hã. Tahawa, ma tô 'râwi sipã. ⁷Tahawa, ma tô uburé îsiré a'uwê 'remhã îzada tihâimana za'ra. Te duré îwi waptêrê zahi za'ra, î'ra hã te tâma hâiba nhomri za'ra da, te te siwi wîrî da, tisisânawã hã te te wîrî ru te. Âne hã te te 'manharî za'ra wamhã, î'ra âna wa za oto 're ihâimana. Duré îma isi'atarême hã te za siwi sô'rebzâ, îmro hã 'ra âna da. Duré ti'ai âma sisi âna 're hâimana mono da hã te za âne hã tâma 'manharî za'ra.

⁸Tawamhã Davi ma te âne asa âma sada'â:

— 'Ri tême apã aimorî. Îwétési, za té marî na hã âma îsi'madã.

⁹— Apito, îsiré a'uwê norî me hã wama wê za'ra di za, a hã siwa'ru za marî na uburé wa'ama i'asi'madã'â za'ra zém na hã, upai wamhã, wate za'ra za i'upa ai'upana. Tawamhã ai'ra norî me hã aiwê uptabi na te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. — Âne te pi'ô hã asa tâma tinha.

¹⁰Tawamhã apito te âne tâma tinha:

— Ni'wa te te duré aima amhâzépa wamhã, ma'âpé we âwa saprôni za. Tawamhã niwamhã te te aiwi iro'wa're zahu da hã mare di za.

¹¹Âne te te tâma waihu'u wa, te pi'ô tawamhã duré tâma tinha âne:

— Apito, ma'âpé îzawi na hã Uburé Danhib'apito, ate 'Re ihâimana u'âsi mono ma, î'âma aimreme, îsisânawã norî, î'ra te te siwi ruiwa'âbã da, rosa'-rada te te sima i'manharî za'ra norî hã, î'ra ihâiba amo te te siwi iwîrî na iwasété uptabi hã te te i'manharî za'ra na te te sahu za'ra tô da.

Tawamhã Davi te pi'ô ma âne tinha:

— Wa za ropisutu, Uburé Danhib'apito idã'â'ô nhisi na, ni'wa hã ai'ra te te i'upi da hã, mare di za.

¹²Tawamhã pi'ô te duré âne tâma tinha:

— Apito, wa za a'â duré tiha ihâiba amo na aima tinha.

— Ma'âpé tô! — Âne ma te asa âma sada'â.

¹³Tawamhã pi'ô te âne sadanha:

— Apito, e tiha da, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwe ma i'manharî-zém na âma i'upa. Ai'ra ma hã rowairébê ô di, apã tisiré a'uwe'ô norî nhipti'ai hawi we imorîzéb da hã. Âne wa, ma te tô a hã âma i'upa. Asihawi inharîzém na hã ma ropire asima ihi. ¹⁴Wa norî hã wa za uburé wadã'â za'ra ni, aiwa â, ti'ai

u 're sisa'wari mono wa, apâ da te dasiwi 're i'ubumroi waihu'u mono ô ne. Tane duré tô 'Re ihâimana u'âsi mono, 're idadâ'â za'ra mono nori ma, apâ dapê'ezani hâ te te dama 're anhomri mono ô di, apâ 're idahâimana za'ra mono da hâ. Tane nherê, apito, aima waihu'u pese di aré, aibâ tisiré a'uwê'ô nori nhipiti'ai hawi, we apâ i'âwisi da hâ. ¹⁵Apito, wa we atême mo, te aima nharî da, a'uwê nori te te îma amhâzépa za'ra wa. Tahawa wa tô rosa'rata, âne: “Wa za mo, apito ma, te tâma nharî da, te tiwi iwaptêrêzém na, te te îzazei wa, te te îma âma uwaimrami da.” ¹⁶Tawamhâ wa tô rosa'rata aré, âma îzazei wa, înhoreptu da na hâ, î'ra te te wîrî da, duré te te îwîrî da, rosa'rada te te ipibui wi hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono tinhib'a'uwê ma, ti'a te te isômri hawi te te wazani da, te te sima iwê wi hâ. ¹⁷Tawamhâ wa hâ aima romhuri'wa, asimiropisutuzé te te înhoreptu da hâ, wa tô aré rosa'rata. E tihai wa. A hâ apito, aiwa 'Re ihâimana u'âsi mono ma, hâiwa âma romhuri'wa ne, uburé marî hâ aima waihu'u pese wa. Uburé Danhib'apito, ate 'Re ihâimana u'âsi mono, asiré 're ihâimana mono da si iwê hâ!

¹⁸Tawamhâ apito te âne tâma tinha asa:

— Wa za asadanha. Sena na uburé pese te za marî na îma irowasu'u, îwi rob'udâ âna.

— Ma'âpê tô, asima iwêzéb zarina tiha na îzadanharî! — Âne ma te âma tâma wa'râ.

¹⁹— E Zoabihi zadawa zarina âne hâ 'manharî da, ma tô aipisutu. — Âne te apito hâ sadanha.

Tawamhâ pi'ô, ma te âma sada'â âne:

— A hâ sena aihâiba ré 're i'aihâimana mono zarina, wa sena na aima tinha, ni'wa hâ asimizadanharizé wi siwazere waihu'u ô wa. Îhe tô, Zoabi ate dama ipire da'madâ'â wa ma tô îma tinha, âne hâ te 'manharî da, duré tiha na te aima nharî mono da hâ. ²⁰Âne hâ tiha na romhâimanazém na te te âma saprî da hâ, ma tô 'manha. A hâ ai'râi waihu'u pese di, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, hâiwa âma romhuri'wa ne. Tiha uburé 're iwairébé mono hâ aima waihu'u pese di.

²¹Tawamhâ ronometro prâi wi, ma tô apito, Zoabihi ma tinha âne:

— Wa tô oto rowairébé wa hâ, marî asima iwêzém na hâ. Mo oto aimorî, Absarô aibâ iprédupté hâ we apâ saprôni da.

²²Tawamhâ Zoabi, ma tô Davihi nho'remhâ ti'ai u sime, tâma iwazéb zarina. Tahawa, te âne tâma tinha:

— Apito, 'Re ihâimana u'âsi mono iwê na si te te 're i'aipawapto mono da si iwê hâ! Âhâ na wa tô waihu'u, îma i'aipê'etozém na hâ. E marî wa. Wa hâ aima romhuri'wa, te irowaptêrêzé, âma îzazezé hâ 'manharî wa.

²³Tawamhâ Zoabi hâiwi sa wa, duré oto 'rinho'u Gesu na isisi u mori wamhâ, ma tô Absarô, Zeruzalê u hâ oto apâ saprô. ²⁴Tane nherê, apito, ma tô Absarôhô hâiba na roti zahi 'manha, isimiromhurizé 'ri 'râihâ 're, 're hâimana mono tô da hâ. Tahawa, te âne tinha:

— Te îsima wê ô di, te i'madâ'â da hâ!

Âne wa, ma tô Absarô tinhorôwa u hâ mo, tame 're sâmrâ mono da. Tahawa apito nho're u hâ sihâi'rê ô di.

Absarô hâ Davi apâ te te isawi ârizé wasu'u

²⁵Izaraéu nori nhipiti'ai 'remhâ ni'wa hâ 're hâimana mono ô di, iwê i'madâ'â ze hâ dama isa'rese za'êne iwê, Absarôhô ne hâ. Ta hâ i'râi hawimhâ, ipara u

hã 'manharî wê di. ²⁶Séré pa uptabi di. Tizéré hã misi haré wahup sidâpâsi te te 're sihârî, pire wa, duré pa wa. Iséré nhîhârî pire pibuzé hã 2 kilu na, tô apito nhimipisutuzéb zarina, marî pire pibuzé wa. ²⁷I'ra hã si'ubdatô ihâiba za'ra hã. Misi i'ra sipi'ô nhisi hã Tama na, pi'ô iwê uptabi, ta hã.

²⁸Absarô hã maparane wahum na ma tô Zeruzalê âmamhã 're hâimana, apito te te 'madâ'â âna. ²⁹Tahawa, ma tô Zoabihi zô hã da'mazatô, te te tiwi waptêrê da, apito u imorizém na hã te te tâma nharî da, ihâiba na. Tane nherê, Zoabi hã te te sima wê ô di, imorî da hã. Tawamhã ma tô apâ duré da'mazatô, sô da'maimorî da. Tane nherê, ma tô duré tiwi rowê'ô zahu.

³⁰Tahawa, te Absarô, tite romhuri'wa norî ma nharî za'ra âne:

— Ma'âpé âma rosa'rata za'ra wa'aba! Zoabihi te rob're, îte zababa te 're hâimana. Taha 'remhã te rob're cevada hã tihâiba. Tahawa mo oto ai'aba'rêi wa'aba ôwa, âma tiwi sazu za'ra wa'aba da, buru hã unhama na.

Tahawa, ma tô oto ai'aba'rê. Si'aba'rêi wamhã, ma tô Zoabihi wi iburu na hã âma tiwi sazu za'ra.

³¹Tahawa, Zoabi, Absarôhō nhorôwa u te mo. Morî wamhã, te sadanha âne:

— E marî da, ma tô aima romhuri'wa norî iburu na hã âma siwi sazu, unhama na.

³²Tawamhã Absarô, ma te âne âma sada'â:

— Wa hã wa âma asô hã. Wa isima wê, apito u aimorî da hã âne na tâma rowasu'u da: “E marî wamhã, wa tô bété apâ wei mo, Gesu na 'ri nho'ômo nhisi hawimhã. Îma hã aré wê di, ômep si 're ihâimana mono 'wa'âhã.”

Te duré zahadu tawamhã Absarô tâma tinha âne:

— Wa isima wê, apito ma, te robzanhamri da hã. Te upai wamhã, te te i'ru, da te dasiwi iwîri da hã.

³³Tawamhã Zoabi, apito ma, te te nharî da hã ma tô mo. Tahawa, apito, Absarôhō zô te te da'mazatôri wa, duré itême morî wamhã, ma tô apito nho'-remhã hi'râtîtô hã nhamra. Ma duré ti'ubu na ti'ai u hã ropto. Tawamhã apito tob'rata hârâ na hã ma tô sawi.

Absarô, tisi'wapé zô apâ isipi'razé wasu'u

15 ¹Ronomro pari, ma tô Absarô hã wedewara zapore, awaru na da te tâma wasisi da hã dama ti'ru, duré 50 na aibâ norî isôwa sisa'rei mono da hã.

²Ta hã te robza'râ ré 're utu u'âsi. Te duré 'ri nho'ômo u 'ridawa za'êtê na 're idanhisisi mono zéb âmamhã 're simasisi, bâdâdi nhitô âma. Duré apito Davi, marî na te te dama 're i'arowairébê mono zéb u 're danhisisi mono wamhã, te Absarô hã dazô 're 'mai'hârâ. Te duré te te 're da'mazadanharî, nima hawi we 're ida'mane mono zô. Tahawa, te da te âma 're sada'âbâ, nimahâ Izaraéu nhîhudu norî wa'ôto wamri 'remhã. ³Absarô hã te tawamhã âne te te dama 're anharî: “Ma'âpé âma rosa'rata! Asiniwî te tihâiba, roti na rob'ui'ééré ré hã. Tane nherê, ni'wai ô di, te te i'aiwapari da hã, apito hawimhã, ai'âma iromhâimanazém na hã.” ⁴Te duré âne na zama te te dama 're anharî: “Wa hã âme da'âma rowairébêwai 'wa'âhâ! Siwa'ru marî dama 're hâimana za'ra mono wa, niha da hã te aré izô hã 're danhopré, da te iwi 're waptêrê za'ra mono da hã. Âhã wamhã, wa aré duré te dama 're a'manharî, i'uwaibaba na, da te da'âma 're irowairébê za'ra mono zém na hã.”

⁵Duré Absarô, da te dasina 're tété za'ra mono wa, tâma 're da'masiwê'ei mono wamhã, ma tô te te 're da'atété. Duré ma tô te te 're da'azawi, datob'rata

hârâ na hâ. ⁶Âne ma tô Absarô, Izaraéu nhihudu ma hâ te te 're a'manharî, apito Davihi wi, da te 're iwaptêrê za'ra mono zé te te dama 're arowairébé mono da hâ, itême 're danhisisi mono wamhâ. Âne ma tô Izaraéu nhihudu norî pē'ê na hâ te te âma 're ai'uté.

⁷Tawamhâ maparane si'uiwa na wahu pari, te Absarô hâ apito Davihi ma tinha âne:

— Îma rowairébé, Hebrô u îmorî da, Uburé Danhib'apito ma înhimiro-pisudu te i'manharizé hâ te âma uwaimrami da. ⁸Siria 're, Gesu âma 're ihâimana mono ré, wa tô ropisutu âne: “Uburé Danhib'apito, Zeruzalê u apâ îmorî da, te te îma rowairébé wamhâ, wa za Hebrô âmamhâ âma îwata.”

⁹Mo oto aimorî, rowê sina! — Âne te apito hâ tâma tinha.

Tawamhâ Absarô ma tô mo, Hebrô u hâ. ¹⁰Tawamhâ rowasu'u 'wapéi'wa norî, ma tô uburé Izaraéu nhihudu wa'ôto wamri norî u hâ âne te te tâma rowasu'u za'ra da hâ itêmemhâ satôrî za'ra:

— A norî wa'wa hâ danhimnhîhârâzém hârâ wapari za'ra wa'aba wamhâ, te za inharî za'ra wa'wa za âne: “Absarô hâ ma tô dama si'apito, Hebrô âma hâl!”

¹¹Zeruzalê hawimhâ, Absarôhō siré 200 na aibâ norî hâ ma tô wairé, te te iwaptêrê za'ra zéb zarina. Tane nherê, te te sima irowa'ôtozé te te waihu'u za'ra âna, ma tô duré ime uburé hâ ai'aba'rê, te te âma isazei wê za'ra zéb zarina.

¹²Abaze zata na tinhoprubzé te te sômri ré, ma tô Absarô duré Aitopéhé zô zama hâ da'mazatô, 'rinho'u Gilo na isisi âma 're ihâimana mono zô. Aitopé, ta hâ Davihi ma roti'wa na dama 're ihâimana mono. Âne ma tô apito da, iromhâimanazé hâ aptete. Duré Absarôhō siré norî hâ ma tô sina hâ.

Davi hâ, Zeruzalê hawi isimanizé wasu'u

¹³Tawamhâ romreme 'wapéi'wa, ma tô Davihi ma hâ rowasu'u, Absarôhō niwî Izaraéu nhihudu norî te te oto isapri za'ra na hâ.

¹⁴Tawamhâ Davi, uburé Zeruzalê âma ihâimana za'ra norî, tite dama roti'wai ma hâ te âne tâma nharî za'ra:

— Absarôhō wi wasimani za'ra da, wa te wasima wê za'ra wamhâ, wasimani su'u za'ra wa'aba. Sa'êtê wasi'aba'rêi su'u aba! Ânei ô wamhâ, âmem haré te za wazasâmri za'ra. Te te wazasâmri za'ra wamhâ, te za wa'âma ai'uté za'ra. Duré uburé ni'wam norî 'ri nho'ômo âma ihâimana za'ra norî hâ te za uprosi za!

¹⁵— Ibâre bâ, tô tane hâ! Asib'a'uwê, wa norî hâ wa tô mare siromo za'ra ni tô, aimreme uburé wa te i'manharî za'ra zéb da hâ! — Âne ma te asa âma sada'âbâ za'ra.

¹⁶Tawamhâ apito watobro wamhâ, ma tô ti'ra norî ré duré tite romhuri'wa norî ré hâ mo. ¹⁰na timro prâ si ma tô rême za'ra, isimiromhurizé 'ri 'râihâ, te te siwi i'madââ da hâ.

¹⁷Apito norî, uburé tinhib'a'uwê norî me 'ri nho'ômo hawi wairébé wamhâ, ma tô 'ri da'râsutu'wai âma hâ mazahâri za'ra. ¹⁸Uburé romhuri'wa norî, te apito nho'remhâ hâiwi aimasa, quereti norî hâ, pereti norî hâ, duré dasi'wapéi 'manharî'wa norî 600 na Gati hawim haré isiré isi'aba'rê norî hâ te te ro'rahâri za'ra ré. ¹⁹Tawamhâ Davi, te isib'ihâ'a za'ra Ita'ihî ma hâ tinha âne:

— E marî zô, te wasiré hâ âma aimo. Apâ aimorî, apito itép siré si aihâimana da. A hâ wasiré a'uwê ô di, asipti'a nhiti romhâ na aimani wa, 're

l'aihâimana mono. ²⁰A hã ma tô duré suru na âmemhã 're aihâimana mo. Tane nherê, e niha wa za bété âma îme aimorî da hã aima waproši. Nimomo îmorîzé hã, wa hã te waihu'u ô di. Tahawa ma'âpé apâ aimorî. Asiré norî hã apâ âma simroi mono. Uburé Danhib'apito nhimizawizé hã duré iwê te te aima 're i'ab'manharî mono zé hã ai'ratamhã 're ihâimana mono da si iwê hã!

²¹Tane nherê, Ita'i, ma te âne âma tâma wa'rã:

— Apito, wa hã wa za ropisutu, Uburé Danhib'apito idâ'âô nhisi na, asima iwêzéb uwaibaba 're i'aimorîzéb zarina wa hã asiré ône u'â 're îmorî da hã îma wê di. Niha hã wamhã, duré tô âne u'âbâ idâ'â wamhã, wa za tô dârâ. Marî ôre di.

²²Wê di tô! Tane wamhã, ma'âpé aimorî na âma uzusi wasiré! — Âne ma te Davi âma sada'â.

Tawamhã Ita'i, uburé tite aibâ norî ré, ma timorî na uzusi, duré ihawi a'uwê norî ré hã.

²³Davihi siré 're ihâimana za'ra mono norî, oto wairébé wamhã, ma tô dawawa 'râihã na hã ta'ru'ru ni. Tawamhã apito, Cedurô na romharé nhisi na te te saprî wamhã, ma tô uburé ite aibâ norî zama saprî za'ra, a'ubuni wi supara'rê 're isa'wari mono nho'omo.

²⁴Sasedoti Zadoqui, isiré za'ra te tihâiba, duré levita norî zama. Ta norî hã te 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedezane 'manharî iwazéb zahi hã siwi ti'â. Tawamhã ma tô wedezane 'manharî hã ti'ai wamhã, oto siwi tihi, uburé 'ri nho'omo hawi a'â idawairébézéb u. Abiataha zama ma tô tame tihâiba, isiré za'ra. ²⁵Tawamhã apito, te Zadoquihi ma tinha âne:

— 'Ri nho'omo u apâ âri, 'Re ihâimana u'âsi mono te, wedehâ're 'manharî hã. Duré Uburé Danhib'apito, izabâdâ tâma rowê wap si, te za apâ i'âma siri za, wedezane 'manharî, te 'madâ'â da hã, duré 'ri iwa isabzé, te 'madâ'â da zama.

²⁶Tane nherê, îma toi ô wap si, te te sima iwê na tô marî te te i'âma 'manharî!

²⁷Davi hã Zadoquihi ma, te zahadu tinha âne:

— Ma'âpé îwapari zadaihu'u! Ai'ra Aima'asi hã apâ saprôni. Duré Zonata, Abiataha 'ra zama âma apâ saprôni. Apâ duré aimorî, aima rowê sina 'ri nho'omo u hã. ²⁸Taha ré hã, wa hã wa za inhimipari sina, a'ubuni wi supara'rê 're isa'wari mono u bâdâdi âmamhã a'â nhamra za, aiwasu'u za'ra wa'wa hã we îtême iwisizéb u.

²⁹Tawamhã Zadoqui norî, Abiataha me, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ré wedezane 'manharî hã Zeruzalê u apâ âri zahuré. Tame ma tô tihâimana zahuré.

³⁰Davi hã, Olivera na êtê nhisi na siwa'ô mono sina ma tô sai'u. Âhã wamhã, te para ubana mo, duré si'râ'ubu sina robzei'ô zé te. Uburé ime isi'aba're norî hã ma tô si'râ'ubu za'ra. Ta norî zama ma tô ti'ru'ru. ³¹Davihi ma, Aitopé, Absarôhō niwî te te isaprî na, da te tâma wasu'u wamhã, te âne tinha:

— Uburé Danhib'apito, ma'âpé 'manharî, Aitopé, tinhimirotizém na, Absarô te te sima irowa'ôtôzé hã te te tiwi âma 'wa'rutu da!

³²Davi hã êtê 'râihã nhisi u wisi wamhã, Uburé Danhib'apito âma 're idawata za'ra mono zéb u, isiwaihu Husa'i na isisi, sena na te te 're i'umnhasi mono hã arquita na iwamri hã, ma tô tame sôpêtê. Tawamhã Husa'i hã uza hâsi wazu ti. Duré ti'a, ti'râ nhisi wi te te sima i'ahiri ré, te tihâiba, tâma irobzei ô zarina. ³³Tawamhã Davi hã te âne tâma tinha:

— Āma isiré hā aimorī ō di za, ipawapto dai ō wa, āne na hā. ³⁴Tane nherē, te za tō ipawapto za a hā, Aitopéhé nhimirotizé hā taré hāimana da. 'Ri nho'omo u apā aimorī wamhā, āne Absarōhō ma hā nhari za: “Apito, awa'awi na hā wa hā wa za oto aima te 're romhuri, aimama ma, te 're iromhuri mono ne.” ³⁵Sasedoti Zadoqui norī, Abiataha me te za tamemhā aime hā tihāimana zahuré. Tawamhā te za uburé tāma 're irowasu'u zahuré mo, apito 're iwapari mono zém na isimiromhurizéb āma hā. ³⁶I'ra norī zama te za tamemhā aime tihāimana zahuré, Aima'asi norī hā, Zonataha me. Duré taha ré te za ta norī ma, romreme hā we 're i'anhomri mo, uburé a hā 're i'awaihu'u mono zé hā.

³⁷Tawamhā Husa'i, Davihi siwaihu hā ma tō wi 'ri nho'omo u hā, Absarō hā iwisi siwaprā.

Davi norī wasu'u, Zibaha me

16 ¹Davi hā, Olivera na ētē siwa'aba amoi u, te te oto saprī wamhā, ma tō tame sōpētē Ziba na isisi hā, Mefibozétihi ma romhuri'wa hā. Ta hā te maparane awaru po'repore norī hā saprōni zahuré, i'u'ētē wapu 200 na, 100 na uva 'rāi 'ré isu ré hā, 100 na rob'rā iwahâzé, duré misi romhā 'manharī marī wa'u nhemézé i'masi uva 'rāi wa'u isé na te te i'wapé zahuré hā.

²Tawamhā te apito Davi āma sadanha āne:

— E marī te za ā norī na hā i'manha.

Ziba, ma te sada'ā āne:

— Ā hā awaru po'repore norī, apito hawi a'uwē norī hā te te sima 're ibazadā za'ra mono da hā wa we saprōni zahuré. Duré i'u'ētē wapu norī, rob'rāi norī me hā, aibā norī āma isi'upari za'ra zéb da hā wa we tidu. Duré uva 'rāi wa'u isé hā a'ubuni wi supara'rē 're isa'wari mono āma wasutu uptabi wa, te te i'āhuri da hā wa we tāma āri za'ra.

³— E mame te Mefibozéti hā tihāiba, asib'ihâ'a Sauhu nhihudu hā. — Āne te apito hā sadanha.

Ziba, ma te sada'ā āne:

— Zeruzalē āma te ta hā nhamra u'ā, te te sina rob'umnhasi wa, Izaraéu nhihudu norī, apā roti hā za te te tāma sōmri ō'umnhasite, i'rada Sau isi'apitozé hā.

⁴Tawamhā apito te Zibaha ma tinha āne:

— Uburé Mefibozétihi nhimarī hā te za oto aima tihāimana za'ra, ate da.

Ziba ma te duré āne āma sada'ā:

— Wa za aima aiwē'ē, inhīb'apito asō're. Ōne u'ā īma 're aipē'ē toi u'āsi mono da si, īma iwē hā!

Davi norī wasu'u, Simehe me

⁵Tawamhā apito Davi hā ma tō 'rinho'u Baurī u hā wi. Wisi wamhā, Sime, Geraha 'ra, Sau sisānawā siwadi 'ra ma tō itēme mo. Te te sōpētē wamhā, ma tō rob'manharī wasétézé hā nasi āma pisutu. ⁶Sime hā te duré nasi hā Davi ētē na. Ite dama rotī'wa norī zama, te nasi ahā, Davihi te dasi'wapéi 'manharī'wa norī te te siwi uirī za'ra nherē. ⁷Tawamhā Davihi āma rob'manharī wasétézé te te pisutu wa, te āne tāma tinha:

— Ā hawi aiwatobro, asipārī zeire! Duré marī 'manharī wasété ze 'waire!

⁸A hā ma tō Sau isi'apitozé hā i'ārire. Tahawa, Uburé Danhib'apito te aima

rob'manharĩre āhā na hā, Sauhu hawi a'uwē norĩ ahā uptabi na uprosi wa. Tahawa, 'Re ihāimana u'āsi mono awa'awi na ma tō isi'ĩrānho'ōmozé ai'ra Absarōhō ma hā tisō. Duré aihāimanazéb 'remhā ro'wa'rutu di, i'asipārĩ zeire!

⁹Tahawa, te Abisai, Zeru'iza na ina nhisi hā tāma tinha āne, apito ma:

— E marĩ da, ma tō iwapro, ā hā wapsā idā te te ai'āma iwasété da hā. Tahawa ma'āpé ĩma rowairébé, wa hā sō ĩmorĩ da, te 'rānhizāri da!

¹⁰ — Zeru'izaha 'ra norĩ, ā hā ate wa'aba ō di, romhāimanazé hā. — Āne ma te apito Abisai norĩ ma, isisānawā Zoabihi me hā asa āma tāma wa'rāmi zahuré.

— Uburé Danhib'apito, rob'manharĩ wasétézé hā te te ĩ'āma pisutu da, ā hā aibā ma, te te 'rui wamhā, e 'wa hā te za bété sadanha, marĩ wa, āne hā te te i'manharizém na hā.

¹¹Tawamhā Davi te Abisaihi ma, duré uburé ite dama ipire norĩ ma hā tāma nharĩ za'ra āne:

— Tō ĩ'ra te te ĩwĩrĩ da, te te sima pibui wamhā, e marĩ da bā, wa za bété āma ĩtob'uzu, Bēzamihi nhihudu tō ōne hā te te sima iwēzéb zarina te te i'manharizém na hā. Ā hā aibā rowē na hāimana da hā tāma sa'ré za'ra wa'aba. Duré rob'manharĩ wasétézé te te ĩ'āma pisutu da hā tāma sa'ré za'ra wa'aba. E marĩ wa. Uburé Danhib'apito āne hā te te tō 'manharĩ da, te te tāma 'rui wa. ¹²Āté Uburé Danhib'apito si te za 'madā, ĩnhimirobzépatazé hā. Āté taha zarina te za marĩ iwē si ĩ'āma pisutu, ā hā rob'manharĩ wasété nhowa're'-remhā.

¹³Tawamhā Davi norĩ tite aibā norĩ me hā ma tō timorĩ na āma uzusi za'ra. Simehe zama, te isiré isababab za'ra hā mo, ētē nhisi baba, Davihi āma rob'manharĩ wasété zé te te āma pisutu mono sina, duré ētē na te te hā mono sina, duré ti'a na zama te te sazu mono sina.

¹⁴Tawamhā apito norĩ tite aibā norĩ me, sadā'ā uptabi za'ra na panho'u Zodā pa u hā ma tō aihutu. Sihutu wamhā, te tame oto tiwa'utu za'ra.

Zeruzalē u Absarō apā imorizé wasu'u

¹⁵Absarō norĩ hā ma tō Zeruzalē u uburé Izaraéu nhihudu norĩ me oto asisi. Sisisi wamhā, ma tō duré Aitopé ime za'ra hā tihāiba. ¹⁶Husa'i hā romnhiwasi Davihi ma, te te 're iroti mono hā, Absarō te te sōpētē wamhā, ma tō hārā 'rāihā na hā āne:

— Apito, rowē na si 're aihāimana mono! Apito, rowē na si 're aihāimana mono!

¹⁷Tawamhā Absarō te āne sadanha:

— E mahāta asiwaihu'u ma, sena na ĩ'aihāimanazé hā. E marĩ wa bété, ime hā aimorĩ ō di.

¹⁸Husa'i ma te āne āma tāma wa'rā:

— E niha wa za bété āne hā 'manha. Wa hā wa ĩhāiba, Uburé Danhib'apito ā hā a'uwē norĩ ma da, duré uburé Izaraéu nhihudu norĩ ma da hā te te ĩpisutu siré. Tahawa, wa za wa hā aime 're ĩhāimana. ¹⁹Āhā wamhā, e 'wa nhĩb'a'uwē na wa za bété 're ĩhāimana, ĩnhĩb'ihā'a 'ra upana hā. Āne aimama nhĩb'a'uwē na 're ĩhāimana mono ne, wa za āhā na asib'a'uwē na aima 're ĩhāimana, wa hā.

²⁰Tawamhā Absarō, te Aitopéhé ma tinha āne:

— Wa ísima wê, íma rowaihu'u da. E marĩ, wa za 'manharĩ za'ra ni.

²¹ Aitopé, âne ma te âma sada'â:

— Aimama mro prã norĩ na, ma'âpé marĩ hã âma 'manharĩ za'ra na, isimiromhurizé 'ri 'rãihã te te 're 'madã'â za'ra mono da, te te irême za'ra norĩ âma hã. Âne wamhã, uburé Izaraéu nhihudu norĩ te za waihu'u za'ra, aimama nhitob'ru na oto i'aihâimana na hã. Âne wamhã, te za duré asib'a'uwê norĩ hã sima rowê pese za'ra.

²² Tawamhã Absarôhõ ma, ma tô apito nhimiromhurizé 'ri nhisi hâpâ âma romhã 'manharĩ na 'ri hã siwi tisã. Duré tame ma tô uburé norĩ nho'remhã timama mro prã norĩ âmamhã marĩ hã 'manha.

²³ Taha wahu mono 'remhã, Aitopéhé nhimiroti te te dama 're i'ab'manharĩ mono hã, tô 'Re ihâimana u'ási mono mreme ne hã ma tô da te 're mreme zamarĩ pese za'ra. Tane Davi norĩ hã Absarôhõ me ma tô duré isimiroti zarina âma 're hâimana zahuré.

Husa'i, Aitopéhé nhimiroti te te tiwi i'wa'rutuzé wasu'u

17 ¹ Âne pari te Aitopé, Absarôhõ ma tinha âne:

— Íma saré na, aibã norĩ hã 12 miu na te pisutu za'ra da. Tawamhã â barana wa za watobro, Davihi âma, te ro'wa'rutu da hã. ² Wa za 'wapé, sadã'â na hâimana ré, te te âma wazere wa, duré robzei'õ na hâimana ré. Tawamhã pahi uptabi na hâimana wa, te za duré ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã uburé sisa're. Tawamhã wa hã apito si wa za tiwĩ. Te wĩrĩ wamhã, ³ pi'õ apã timro tême te te sina 're isiri za'ra mono ne, wa za ite aibã norĩ hã uburé we atêmemhã te simro. Duré misi aibã wĩrĩ da hã, ma tô asima iwê. Tawamhã isiré a'uwê norĩ si wa za rême za'ra, rowê na 're hâimana za'ra mono da.

⁴ Absarõ hã, â hã rowa'õtõ na roti ma tô wêsã. Duré uburé Izaraéu nhihudu ma i'rãnhõ'õmo norĩ zama ma duré siwi wêsã.

⁵ Tahawa, te Absarõ tâma nharĩ za'ra, âne:

— Husa'i zô aihârã aba, niha duré ta hã te te inharizé, wa te wasiwi wapari da.

⁶ Husa'i wisi wamhã oto, te Absarõ âne tâma rowasu'u:

— Aitopé roti te te wama i'manharĩ za'ra hã âne. E wa za wasiwi 'manharĩ ni. Duré mare wamhã, a hã te za wama iwaihu'u za'ra, marĩ, wa te wasiwi i'manharizéb da hã.

⁷ Husa'i, ma te âne âma sada'â asa:

— Aitopé, tinhimiroti âhã na hã te te aima i'manharĩ za'ra wa'aba zé hã iwê hãĩ õ di. ⁸ A hã ma tô aimama 're ihâimana mono zé hã, duré ite aibã norĩ 're ihâimana za'ra mono zé hã iwaihu, siptete uptabi na dasi'wapéi 'manharĩ'wa na 're ihâimana za'ra mono na hã. Ma tô duré iwaihu'u za'ra, siti'ru na 're ihâimana za'ra mono na hã, aiwa ursu marã na 're hâimana mono ré, i'ra da te tiwi 're simi'uri za'ra mono wa, 're isiti'rui mono ne hã. Aimama hã dasi'wapéi 'manharĩ'wa isimirosa'rata waihu'u pe. Tahawa duré mara na hã, tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ 'ratamhã 're hâimana mono õ di. ⁹ Tahawa, âhã na awa'awi na hã áté êtê na ab're 're sima'uri nherê, niha wamhã duré nimomo rom na. Tawamhã Davi ate dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ te te sahui wi, ni'wam norĩ âne na te te iwapari za'ra hã, te za nharĩ za'ra âne: “Absarôhõ te

dasi'wapéi 'manharī'wa norī āma hā ma ai'uté za'ra ni.” ¹⁰Tawamhā dasi'wapéi 'manharī'wa norī sib'ru uptabi nherē, duré nima norī aiwa hu'u zérépa ne sahi uptabi nherē, te za tipahi pese za'ra. E marī wa. Uburé Izaraéu nhihudu norī ma hā tāma waihu'u pese za'ra di, aimama hā dasi'wapéi 'manharī'wa isiptete na hā, duré aibā norī ime ihāimana za'ra isi'wapé waihu'u pe isiptete za'ra na hā. ¹¹Tahawa, te aima irotizé hā āne: Ma'āpé Izaraéu nhihudu norī uburé asima 'rā'ōtō, ti'ai wa'ōtō nho'ōmo 're, uburé daza'rui mono bā. Tawamhā pa zaihā na supara're 're isimi'wara mono ne ahā uptabi na asima 'rā'ōtō pari wamhā, te za a hā tō asi'uihā na dasi'wapéi u hā isimroi mo. ¹²Tawamhā Davi hā nimame ihāimanazéb āma, wa za wasiwi sōpētē ni za, marī iwatabrozé, ō hā te te waihu'u wana ré. Āne wamhā, ite aibā norī i'masimani da hā mare uptabi di za. ¹³Nimahā 'ri nho'u ētē na i'manharī u sébré da, wara wamhā, te za uburé wanhib'auwē norī hā wedenhorō hā we siwi 'wasa, 'ri 'wawi wa'ra te te siwi āma prub da hā, romharé u te te siwi sari da, ēne hā isisiwimhā 'maihiāmana āna da, hāimomhā.

¹⁴Tawamhā Absarō te uburé Izaraéu nhihudu norī me hā nharī za'ra āne:

— Husa'i tinhimiroti te te iwaihu'uzé hā wē di, Aitopé te te wama iwaihu'u za'ra zém nhipai u.

Āne wa, ma tō Uburé Danhib'apito waprozi, Aitopéhé nhimiroti iwē hā da te dasiwi samarī tō da hā, āne zarina Absarōhō nhisi wimhā Uburé Danhib'apito nhimihāzé hā waptā'a da.

Davi da te po're pu'u wa, isimanizé wasu'u

¹⁵Tawamhā Husa'i, Absarōhō ma, duré Izaraéu nhihudu norī i'rānho'ōmo ma, tinhimiroti te te tāma iwaihu'u za'ra zé, ma tō sasedoti Zadoquihi norī ma, Abiataha me tāma wasu'u zahuré. Duré Aitopé, tinhimiroti te te iwaihu-'uzéb zama ma tō tāma wasu'u zahuré. ¹⁶Tahawa, te āne tāma nharī zahuré:

— Ma'āpé waptu na, Davihi ma romreme hā sōmri wa'aba, da te tāma 'mairowasu'u da, barana hā ōmem haré hāimana tō da, a'ubuni wi supara're bādādi 're isa'wari mono na hā. Davi hā āhā na awa'awi waptu na te te saprī panho'u Zodā pa na, tite aibā norī ré hā uburé da te dasiwi uprosi tō da!

¹⁷Zonata norī, Aima'asihi me, te Rozé na ā nhisi 'rata simipari sina hā tihāimana zahuré, 'ri nho'ōmo u zasi zahuré ré, da te 'madā'ā zahuré tō da, te te sima wē zahuré ō wa. Tawamhā nimahā na romhuri'wa sipi'ō, ma tō nasi itēme tineb zahuré, romhāimanazém na te te tāma rowasu'u zahuré da hā. Āne rowasu'u sidāpāsi, ma tō apito Davihi tēme nasi tineb zahuré, te te tāma rowasu'u zahuré da hā. ¹⁸Tane nherē, nimahā na ma tō ai'repudu hā 'madā'ā zahuré. Tahawa, te Absarōhō ma wasu'u zahuré. Tahawa, ma tō Zonata norī, Aima'asihi me, 'rinho'u Baurī na isisi āma aibā 're ihāimana mono nhorōwa u hā sa'ētē tineb zahuré. Tame isōrōwa 'rata ā zō ab're ihāimana 're, ma tō tizasi zahuré. ¹⁹Tawamhā aibā mro, ma tō dasisuwazé hā hānhozi, ab're zadawa nhisi wimhā. Amnho zu pe hā ma duré isisi wimhā āma ropé, ni'wa te te upsibi me tō da hā. ²⁰Tawamhā Absarōhō te, dama ipire norī hā ma tō oto ahutu. Sihutu wamhā, ma tō pi'ō hā siwi sadanha āne:

— E mame te tihāimana zahuré, Aima'asi norī, Zonataha me hā.

— Pa nho'ōmo na ma saprī zahuré! — Āne ma te pi'ō hā asa āma tāma wa'rāmi za'ra.

Tawamhã aibã norĩ hã sô 're rĩti za'ra mono wamhã, te te siwi sôpêtê zahuré ô di. Tahawa ma tô apã Zeruzalê u hã ai'aba'rê. ²¹Apã si'aba'rêi parip si, ma tô Aima'asi norĩ, Zonataha me ab're hawi pusi zahuré wa, apito Davi te te po're pu'u zahuré da hã itême tineb zahuré. Tawamhã ma tô Aitopé te te sada irowa'otôzé hã tâma wasu'u zahuré. Tahawa ma tô âne tâma nharĩ zahuré:

— Ma'ápé sa'êtê pa na hã saprĩ na!

²²Tawamhã Davi, tite aibã norĩ me hã ma tô panho'u Zodã pa na saprĩ za'ra. Bâdã rãĩ watobro wana ré, ma tô uburé hã saprĩ pari za'ra.

²³Aitopé, isimiroti zarina idahâimana za'ra ô na, te te waihu'u wamhã, ma tô tite awaru po'repore sima bazadã. Taha pari ma tô apã mo, tite 'ri nho'omo u hã. Tawamhã te te robza'ra wê pari, ma tô sisô'reti 'rãwi uihã na. Tahawa, imama na, da te iti'azéb âma ma tô dasiwi sêrê nĩ.

²⁴Absarô norĩ, tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me panho'u Zodã pa na te te saprĩ za'ra siwaprã hã, ma tô Davi hã 'rinho'u Ma'ana'ĩ na isisi u hã oto wi. ²⁵Nimahã na hã Absarô ma tô Amasa na isisi hã Zoabihi nhowa're'remhã pisutu, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ 'madã'â'wa na hâimana da hã. Amasa hã, Itra na aibã nhisi 'ra, ismaelita. Ina hã Abigaiu, Na'asihi 'ra, Zeru'iza, Zoabihi na sisânawã 'ra. ²⁶Tawamhã Absarô norĩ hã, Izaraéu nhihudu norĩ me, Giliadi ti'ai âma hã ma tô sima 'ri nhoré za'ra.

²⁷Davi hã, Ma'ana'ĩ u wisi wamhã, ma tô Sobi, Na'asihi 'ra hã sôpêtê, Amo ti'ai 're, 'rinho'u Raba âma 're ihâimana mono hã ma tô sôpêtê. Duré Maqui, Ami'éhé 'ra 'rinho'u Lo-Deba na isisi âma 're ihâimana mono hã ma tô duré sôpêtê. Bazira'i zama, Giliadi ti'ai 're, 'rinho'u Rogerĩ âma 're ihâimana mono hã ma duré sôpêtê. ²⁸⁻²⁹Â norĩ hã ma tô piza'a 'renho'a 'reptô hã, duré ti'ai 'manharĩ na marĩ nhemézé piza hã, duré waptã hã, dasa zama Davihi ma, duré ite aibã norĩ ma hã 'wasa. Duré amnho trigu zama ma tô 'wasa, cevada hã, farinha trigu zub'a 'ré hã, uhi hã, amnho zazu hã, rob'rã erwira na isisi hã, ropĩ hã, abaze danhimizama hãwa'u u'êne hã, duré nima norĩ pone'êrebã zéré mapu hã. E marĩ wa. Ô norĩ ma hã waihu'u pese za'ra wa, Davi norĩ tite aibã norĩ me mra te te isépata za'ra zém na hã, 'rubu na ihâimana za'ra zém na hã, duré wasutu uptabi na ihâimana za'ra zém na hã a'ubuni wi supara'rê 're isa'wari mono âmamhã. Tahawa, ma tô â norĩ marĩ hã tâma 'wasa tô.

Absarô idã'ázé wasu'u

18 ¹Tawamhã apito Davi hã ma tô tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã uburé 'rã'otô, miu na i'upsâtã mono na, duré 100 na i'upsâtã mono na. Ma tô duré ta norĩ 'madã'â'wa da hã te te apisutu. ²Taha pari si'ubdatô iwa'otô na wairébê da hã ma tô oto tâma rob'ru za'ra, Zoabi isib'ihã'a na tâma ihâimana za'ra hã, duré ihâiba amo iwa'otô ma, Zoabihi sisânawã (ina zahuré hã Zeru'iza) Abisai isib'ihã'a na tâma ihâimana za'ra hã, duré iwa'otô hãiba amoi ma, Ita'i isib'ihã'a na tâma ihâimana za'ra hã, 'rinho'u Gati na isisi âma 're ihâimana mono hã. Tawamhã apito te âne tite aibã norĩ ma nharĩ za'ra:

— İzama wa za âma asiré imorĩ za'ra wa'wa.

³Tane nherê, ma te âne âma sada'âbã za'ra:

— Âma aimorĩ ô di za, wasiré za'ra hã. E marĩ wa. Wa norĩ hã tâma wasi-sa'rei mono da wamhã, duré niha wamhã, wate dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ aiwa âma isipo'o na te te wawi uprosi wamhã, marĩ dai ô di za ô norĩ ma hã.

Tane nherê, 10 miu na wahâiba za'ra nherê, a hã misi aihâiba nherê, wanhipai u tâma za'ra hã. Tahawa, wê di, 'ri nhoômo 'rep si âme i'aihâimana da hã, wa'uparizém na si wapawaptob za'ra da.

⁴Tawamhã apito, ma te âne âma tâma wa'râmi za'ra:

— Wa za 'manha tô, niha hã iwê asiwi isâmri za'ra wa'aba zéb zarina!

Tahawa apito te 'ridawa za'etê zababa dasi'wapéi 'manharî'wa norî 10 miu na iwa'otô na te te ropârî za'ra mono sina, sisôré pese na wairébê ré hã, duré 100 na iwa'otô na wairébê ré hã za. ⁵Tawamhã âne ma te tâma waihu'u Zoabihi ma hã, Abisaihi ma hã, duré Ita'ihî ma hã:

— Aima iwê za'ra wa'aba wamhã, ma'âpé iprédupté Absarô hã asiwi pibui wê wa'aba, u'a tô da.

Âne hã uburé dasi'wapéi 'manharî'wa norî hã ma tô da'madâ'â'wa norî ma, Davi te te tâma iwaihu'u za'ra zé hã wapari za'ra.

⁶Tawamhã Davihi te dasi'wapéi 'manharî'wa norî, ma tô wairé roptehutu u, Izaraéu nhihudu norî te te 'wapé za'ra da hã. Tahawa, ma tô Efraî ti'ai 're marâ ihâimana âma ai'wapé za'ra. ⁷Tawamhã Davihi te dasi'wapéi 'manharî'wa norî, Izaraéu nhihudu norî âmamhã ma tô âma ai'uté za'ra. Te te âma i'ai'uté za'ra zé hã, iwasété uptabi. 20 miu na ma tô taha bâta na hã si'uprosi. ⁸Tô taha rob'remhã dasi'wapé hã parapo wamhã, ma tô marâi âmamhã aibâ norî hã ahâ uptabi na ai'utô, rom na isi'wapé za'ra norî isi'utôri nhipai u. ⁹Taha ré, ma tô ni'wam norî Davihi te dasi'wapéi 'manharî'wa, Absarô hã siwi sôpêté. Absarô hã te awaru po'repo ba nhisi wara. Carvariu na wede nhisi zahâpâ te te ro'razâri wamhã, ma tô wede panhipti hã 'râ tété. Awaru po'repore hã te te tô tiwara na uzusi wamhã, ma tô Absarô hã wede panhipti na isa'u da'o. ¹⁰Tawamhã Davihi te dasi'wapéi 'manharî'wa misi aibâ, ma tô Absarô 'madâ. Tahawa, te wasu'u Zoabihi ma âne:

— Absarô wede panhipti na isa'o hã wa tô 'madâ!

¹¹Tawamhã Zoabi, te âma sadanha âne:

— E ma i'madâ. Zaprê tamem haré wîrî ô di. Wa hã wa aré aima sômri za'ra, 10 na êtê waipo prâ prata na iwa'otô waré hã, duré misi da'usisizé hã.

¹²Tane nherê, ma te aibâ âne âma tâma wa'râ:

— Tô aré a hã miu na prata 'manharî iwa'otô waré hã îma sômri da nherê, wa hã te aré apito 'ra da, ãnhîb'rada isarôtô da hã mare di. Uburé wa norî hã apito, tinhimiroti te te aima iwaihu'uzé hã wa tô wapari za'ra ni, Abisaihi ma, duré Ita'ihî ma, âne: “Aima iwê za'ra wa'aba wamhã, ma'âpé iprédupté Absarô hã asiwi pibui wê wa'aba, u'a tô da.” ¹³Înhîmipari âna ihâimana wa, Absarô te wîrî 'wa'âhã, te aré apito âne na hã duré waihu'u. E marî wa. Ôhó ma uburé marî hã tâma waihu'u pese wa. Duré aré a hã i'wawimhã i'aimapa da hã mare di.

¹⁴— Asiré bâdâ sa'etê na te isimini da hã mare di! — Âne te Zoabi tâma tinha.

Tahawa, Zoabi si'ubdatô isi'uwazi 'râ'wa ma tô timra. Taha na ma tô Absarô zahadu hâiba ré wede nhisi panhipti na sa'o ré hã âma sôutu zapu'u za'ra.

¹⁵Tawamhã Zoabihi te dasi'wapéi 'manharî'wa norî, ma tô Absarô hã siwi uirî. Tahawa, ma te oto siwi wîrî pese.

¹⁶Tawamhã Zoabi, ma tô danhimnhîârâzé hã hârâ, dasi'wapé oto simi-zazâri da. Tahawa, ite dasi'wapéi 'manharî'wa norî hã, Izaraéu nhihudu norî

zarina timorízé te te sahári za'ra wamhã, ma tô apã oto ai'aba'rê. ¹⁷Absarôhõ hãiba te te siwi âri wamhã, ma tô siwi time, marãi âma ab're 'rehã uptabi wa. Tahawa, ma tô êtê na hã siwi upsibi 'rãihã pese. Ma tô duré Izaraéu nhihudu norĩ, tinhorõwa mono bã hã simani.

¹⁸Absarõ 're hãimana mono ré hã ma tô êtê na 'ri hã i'uiri na ihãimanazém na âma 're idasipo're pu'u za'ra mono zéb da hã sima 'manha, êtê nhĩ'riti wa, romharé Apito norĩ na romnhisi âma. E marĩ wa. I'ra hã tãma 'mai'hãimana õ wa, isisi hã õne u'ã 're ihãimana mono zéb da hã. Tahawa, 'ri isa tinhisi na ma tô sisi. Ta hawim haré te ãhã na hã dama waihu'u pese na 're hãimana, Absarôhõ te 'ri na hã.

Absarõ dã'ã wa, Davi isiwa'õzé wasu'u

¹⁹Tawamhã Aima'asi, Zadoquihi 'ra, te Zoabihi ma tinha ãne:

— Ìma rowairébé, apito u iwara da, te tãma rowasu'u da, Uburé Danhib-'apito i'uwaibaba na te te i'manharĩ na, isitob'ru norĩ wi te te isõ'reptuzém na hã.

²⁰Mare di. — ãne ma te Zoabi âma tãma wa'rã. — ãhã na rowasu'u iwẽ, a hã i'ãri da hã mare di. Nimahã na romhãimana zahu wap si, te za tane hã i'manha. ãhã na hã mare di. E marĩ wa. Apito 'ra hã dã'ã wa.

²¹Tawamhã Zoabi, te tite romhuri'wa etiopihi ma tinha ãne:

— A hã te za aimo, apito ma, rowasu'u da hã marĩ i'madã'ázém na.

Tawamhã Zoabihi nho're romhuri'wa siwẽ'ei pari, ma tô si'aba'rê na watobro, wara da.

²²Tane nherẽ, ma tô Aima'asi nasi ãne tãma tinha, te te tãma rowairébé da:

— Ma'ápé ìma rowairébé, izama rowasu'u hã te âri da. Ìma hã marĩ dai õ di, marĩ watobro wamhã.

— I'ra, e marĩ wa, te bété ãne 'manharĩ da hã asima iwẽ. E aipawa'ã hã i'ãri da ne, te irosa'ra. — ãne te Zoabi hã tinha.

²³— Marĩ watobro wamhã, tô watobro. Wa ìsima wẽ, tô ìmorĩ da hã! — ãne ma Aima'asi timreme na âma tãma sahu.

— Mo oto tô aimorĩ! — ãne Zoabi, ma te âma tãma wa'rã.

Tawamhã oto watobro wa, panho'u Zodã pa u bådãdi inomro na wara wamhã, ma tô romhuri'wa etiopi âma hã sisa'u.

²⁴Ridawa za'êtê na 'ri nho'õmo hawi rob u dapusizéb âma, duré 'ri para u 'ri nho'õmo tẽme 're idanhisisi mono zé wa'wa, te Davi hã nhamra. Tawamhã rob'madã'ãwa ma tô sai'u hãimo, 'ri 'wawi wa'ra 'rãihã na. 'Ri nhisi hãpã âma te nhamra. Ta hã rob u te te rob'madã'ã wamhã, ma tô aibã hã 'madã, siwaprosi we iwara hã. ²⁵Tawamhã ma tô apito hã po're pu'u. Tahawa te apito ãne tãma tinha:

— Tô siwaprosi wei wara wamhã, rowasu'u wẽ te we ìma ti'ã.

Tawamhã we iwara hã ma tô oto wi.

²⁶Rob'madã'ãwa, duré aibã ihãiba amo siwaprosi we iwara na te te 'madã'ã wamhã, ma tô 'ridawa za'êtê 'madã'ãwai ma hã 'mahã ãne:

— 'Madã'ã pé! Aibã ihãiba amo te we duré wara!

— Taha zama te rowasu'u wẽ hã duré we ti'ã! — ãne ma te Davi hã ãma sada'ã.

²⁷Tawamhã rob'madã'ãwa te ãne tãma tinha:

— Imorĩ'rata na we iwara hã, ãma hã, Aima'asi, Zadoquihi 'ra!

— Ta hã aibã iprédupté iwẽ. ãté rowasu'u wẽ hã te we ti'ã. — ãne te apito hã tinha.

²⁸Tawamhã Aima'asi te hãrã 'rãihã na apito hã 'mahã ãne:

— Uburé rowẽ si!

Hi'rãtitõ isõ're tãma sãmra wamhã, duré ti'ubu na ti'ai u te te tãma ropto wamhã, ma tã tãma tinha ãne:

— Ate Uburé Danhib'apito ãma, wawata za'ra wa'aba, asada ihãimana za'ra norĩ ãma i'ai'utézẽ hã te te aima sãmri wa.

²⁹Tawamhã apito te ãne sadanha:

— E Absarõ aibã iprédupté hã te rowẽ na tihãiba.

Tawamhã Aima'asi ma ãne ãma sada'ã:

— Aima dawada'uri'wa Zoabi, we te te ãma rob'ru'i wa, we ãmorĩ wi, wa hã wa tã 'madã, 're idasiwairõtõ mono hã. Tane nherẽ, marĩ na te ãma aima irowasu'u da hã te waihu'u õ di.

³⁰— A'ã ã niwĩ asa na, asimipari da! — ãne te apito hã tãma tinha.

Tawamhã Aima'asi hã ma tã a'ã za. Te a'ã mapa.

³¹Tawamhã etiopi romreme 'wapéi'wa wisi wamhã, te apito ma ãne tãma rowasu'u:

— Apito, rowasu'u wẽ, wa we aima ti'ã! ã bātã na ma tã Uburé Danhib'apito hã asada ihãimana za'ra norĩ ãma i'ai'utézẽ hã aima tisõ.

³²— E bété Absarõ, iprédupté hã. E rowẽ na te tihãiba. — ãne te apito hã sadanha.

Tawamhã romreme 'wapéi'wa, ma ãne ãma sada'ã:

— Wa hã ãma iwẽ uptabi aré, õhõ zõ marĩ iwatobro ne, uburé asitob'ru norĩ zõ, duré uburé asada ihãimana za'ra norĩ zõ zama, marĩ sõ iwatobro za'ra da hã.

³³Tawamhã apito wi, ma tã tiwi tirobzei'õ pese. Tahawa, 'ridawa za'etẽ nhisiwi 'ri 're wa'õtõ u te te sai'uri wamhã, ma tã aiwa'õ. Tawamhã rob'ru te, te nasi sina siri õwamhã, duré apã hã. Duré taha wamhã, sadari 'rãihã sina te tinha ãne:

— ãra! ãra Absarõ! Absarõ ãra! ãma hã wẽ uptabi di aré, asibrob're ãdã da hã, ãra!

Zoabi, Davihi ma, siti'ru sina sa'etẽ te te inharizẽ wasu'u

19 ¹Tawamhã Zoabihi ma, ma tã apito Davi, ti'ra Absarõhõ zõ isiwa'ózẽ hã, duré te te sõ irobzépatazẽ hã tãma wasu'u ni.

²ãne tã taha bātã na rowẽ za'ene aré ihãiba hã te te da'ãma i'ai'uté za'ra zém na hã, ma tã robzei'õ hã ãma tiwi saprĩ za'ra. E marĩ wa. Te te waihu'u za'ra wa, apito Davi ti'ra zõ isiwa'ózẽ hã. ³Tahawa, apã si'aba'rei wamhã, ma tã ari'iwi pese mreme ãna 'ri ahã u hã asisi, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ dasi'wapéi wa, dama 're sisa're mono zép te, sisé wa, ari'iwi pese mreme ãna 're isisisi mono ne. ⁴Tawamhã apito si'ubu ubu sina, ma tã sadari sina mreme 'rãihã na nasi tinha ãne:

— ãra! ãra, Absarõ! Absarõ, ãra!

⁵Tawamhã Zoabi, apito nhorõwa u ma tã mo. Morĩ wamhã, ma tã ãne tãma tinha:

— ã bâta na hã ma tô ate dasi'wapéi 'manharĩ'wa te te siwi i'asõ'reptu za'ra norĩ hã asina isisém hiri za'ra, ai'ra si'aibã norĩ me, ai'ra sipi'õ norĩ me, duré aimro norĩ me, aimro prã norĩ me zama. ⁶ Apito, asawi'wa norĩ hã ma tô asiwi iwẽ'õ pese za'ra. Duré aiwẽ'õ pese 'wa norĩ si, aima sawi za'ra di. Ma tô ate dama ipire norĩ ma, duré ate dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ ma hã, asihãiré wasé, õ norĩ 're ihâimana za'ra mono zé marĩ dai õre na hã. Duré ãhã na hã wa hã wa tô aiwaihu'u, Absarõ ãhã na hâimana 'wa'ãhã, aré aima irowẽ uptabi, duré uburé wa norĩ hã wasi'utõrĩ 'wa'ãhã, i'upana. ⁷ Tahawa, ãhã na ma'ãpé aimorĩ, ate dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ, aimreme wẽ na upari za'ra da, duré siptete za'ra da. ãne hã 'manharĩ õ wamhã, ãhã na wa ropisutu, Uburé Danhib'apito nhisi na, awẽm na hã õ norĩ asiniwĩ i'maihâimana da hã mare di za. ãhã wamhã, iwasété uptabi te za oto tihãiba za, aihâimanazéb 'remhã.

⁸ Tawamhã apito ma tô wahudu. Wahutu wamhã, ma tô 'ri ahã u 'ridawa za'etẽ na 're idanhisisi mono zéb 'rata nhamra. Tawamhã ite dasi'wapéi'wa norĩ, õme ihâimana na te te waihu'u za'ra wa, ma tô siwi uirĩ, imana wawimhã.

Davi, Zeruzalẽ u apã te te sina isirizé wasu'u

Taha ré, ma tô uburé Izaraéu nhihudu norĩ tinhorõwa mono bâ 'ri u hã sisa're. ⁹ Ma tô uburé ti'ai wa'õtõ nho'õmo mono bâ mreme nhiti'ru na te te sima nharĩ za'ra. ãne te sima nharĩ za'ra:

— Apito Davi hã ma tô wanhitob'ru norĩ wi hã wanho'reptu za'ra. Filisteu wi hã ma tô wanho'reptu za'ra. Tane nherẽ, Absarõhõ u'ãbãmhã, ma tô ti'ai wa'õtõ nho'õmo hawimhã oto watobro. ¹⁰ Wa norĩ hã wa tô aré Absarõ, wate apito da hã wasiwi pisutu ni. Tane nherẽ, ma tô dasi'wapéi u dâra. E marĩ wa bété, wa te wasiwi pibui õ di, apã we wa te wasiwi ãma siri da, apito Davihi ãma hã.

¹¹ Tawamhã apito Davi, Izaraéu nhihudu norĩ te te sima inharĩ za'ra zé hã ma tô waihu'u. Tahawa, ma tô sasedoti Zadoqui norĩ, Abiataha me, Zudaha nhihudu norĩ ma i'rãnhõ'õmo norĩ tẽme hã satõrĩ zahuré, ãne na te te sadanharĩ za'ra da hã:

— E marĩ wa, te da'rãsutu u aihâimana za'ra wa'wa, apã apito Davihi ãma isimiromhurizé 'ri rãihã u ãma asiwi siri aba da, asima iwẽ za'ra wa'aba zém na hã, ãma aime za'ra wa'aba da hã. ¹² A norĩ wa'wa hã ãsisãnawã ãsihãiba uptabi, duré ãsiwapru uptabi. E marĩ wa, ma bété da'rãsutu ãmap si ipawap-tob za'ra wa'aba da hã, duré apã ã'ãma asiwi siri aba da hã asima iwẽ za'ra wa'wa.

¹³ Tawamhã Davi, ma tô duré Amasa hã tãma hãiba 'ru zahuré, te te tãma sadawa wasu'u zahuré da ãne:

— A hã ãsisãnawã ãsiwadi uptabi. Tahawa, awa'awimhã ã hawim haré te za Zoabihi nhowa're're, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ 'madã'ã'wa na hã 're aihâimana mo oto. ãne, wa hã te 'manharĩ õ wamhã, 'Re ihâimana u'ãsi mono hã te te ãwirĩre tô!

¹⁴ Tawamhã Davi hã ma tô timreme na uburé aibã Zudaha nhihudu norĩ hã sitẽme pizari za'ra. Tahawa, ma tô õ norĩ dama hãiba 'ru za'ra, da te tãma 'mai-rowasu'u da, uburé apã tite dawada'uri'wa norĩ me hã te te sina siri za'ra da,

ô nori 're ihâimana za'ra mono zéb u hã. ¹⁵Davi hã apâ te te sina siri wamhã, ma tô panho'u Zodã pa u hã wi. Tawamhã Zudaha nhihudu aibã nori hã ma tô ai'aba'rê, Gilgau na romnhisi u hã te te siwi sôpêtê da hã, te te saprî ré â na te te siwi ipawaptob da hã. ¹⁶Taha ré, Simei Bêzamihi nhihudu, Geraha 'ra, 'rinho'u Bauri na isisi âma 're ihâimana mono hã ma tô sa'êtê hã mo, Zodã pa u apito Davi te te sôpêtê da hã. ¹⁷Simehe me hã te Bêzamihi nhihudu nori aibã hã miu na tihâimana za'ra. Duré Ziba, Sauhu hawi a'uwê nori ma, romhuri'wa zama ma tô Zodã pa u hã mo, 15 na ti'ra nori ré, duré 20 na tite romhuri'wa nori ré. Tawamhã ma tô apito wana tamomomhã aihutu. ¹⁸Sihutu wamhã, ma tô Zodã pa na hã saprî za'ra, apito nhib'a'uwê nori te te isaprî za'ra zém na te te pawap-tob za'ra da, duré uburé apito te te sima iwêzé, marî hã te te siwi 'manharî da.

Tawamhã apito, â na te te oto saprî da wamhã, ma tô Simei isô'remhã sime, ti'ai u. ¹⁹Tahawa, ma tô âne tâma tinha:

— Apito, wa aiwi waptê, i'ruiwapari tô da, Zeruzalê hawi aiwatobrozê bâta na, iwasédê te aima i'manharizém na hã. Ma'âpê âma aipo're si'âri, wa hã te i'manharizém na hã. Niwamhã âne na hã âma rosa'rata tô. ²⁰Wa hã îma waihu'u pese di, marî na te i'upazê hã. Tahawa, wa tô imorî'rata na hã iwa nhimi'e niwî a'uwê hã wei mo, âhã na te asôpêtê da.

²¹Tawamhã Zeru'izaha 'ra Abisai hã ma tô âne tâma tinha:

— Simei hã idââ da si, 'Re ihâimana u'âsi mono, apito da, te te ipisutu ma, iwasédê hã te te tâma pisutu wa.

²²Tane nherê, te Davi, Abisaihi nori ma, isisânawã Zoabihi me hã tâma nharî zahuré âne:

— Zeru'izaha 'ra nori, e marî hã aima hâimana aba bâ, âne na hã! E te asima iwê wa'wa, marî izada poto aba da. Âhã na, wa hã Izaraéu nori te apito 'remhã, Izaraéu nhihudu nori hã â bâta 'remhã da te i'maiwîrî da hã mare di.

²³Tawamhã te Simeihî ma tinha âne:

— Wa hã wa aima ropisutu, za da te aiwîrî tô da hã.

²⁴Tawamhã Mefibozéti, Sauhu nhihudu zama ma tô apito, te te sôpêtê da hã mo. Tipara hã te te upsôî ô di. Duré tiwatasu hã te te sihâri ô di. Te te duré ti'uzã hã hã upsôî ô di, Zeruzalê hawi apito hã iwatobrozém hawim haré, te te da'âma ai'utê pari, bâdã apâ te te sina isirizéb u. ²⁵Tawamhã Mefibozéti, apito te te sôpêtê da, Zeruzalê u oto wisi wamhã, ta hã ma tô âne sadanha:

— Mefibozéti, e marî wa, âma îsiré hã aimorî ô di.

²⁶Tawamhã ma te âne âma tâma wa'rã:

— Apito, aima waihu'u pese di, wa hã imorî ô na 're ihâimana mono na hã. Tahawa, îma romhuri'wai ma, wa tô ti'ru, îte awaru po'repore hã, te te îma bazadã da arê, âma asiré imorî da hã. Tane nherê, ma tô îte romhuri'wa hã îma sadawa hapse. ²⁷Taré ma tô sadawa nhipse sina hã aima îwasu'u. Tane nherê, a hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã iwa âma romhuri'wa ne hã. Marî sena hã aima waihu'u pese di. Tahawa marî iwê sãmrizéb zarina hã ma'âpê 'manharî. ²⁸Uburé îmama hawi a'uwê nori hã ibãre hã i'uprosi za'ra da hã arê. Tane nherê, a hã asiré 're îsai mono da hã, ma tô îma ipisu. Tahawa, wa hã îma hâimana ô di oto, marî te aiwi iwaptêrê zahu da hã.

²⁹Tawamhã apito, ma âne âma sada'â, asa hã:

— Marî na hã nharî zahu tô. E marî wa. Wa hã wa tô rowairébé, Sauhu nhimarî hã aima wa'aba si sipo'o aba da hã, Zibaha me.

³⁰Tane nherê, Mefibozéti ma âne âma tâma wa'râ:

— Zibaha ma si, uburé marĩ hã tâma hâimana. Īma ipire hã apâ rowê na asôrowa u asina isirizép si.

³¹Bazira'ihĩ zama 'rinho'u Rogerĩ âmamhã, Giliadi ti'a niwĩmhã ma tôte tite 'ri nho'omo hawimhã mo, Zodã pa â na apito siré te te saprĩ da hã. ³²Bazira'ihĩ hã ihĩ uptabi. 80 na âma iwahu. Duré isibro pe ta hã. Tahawa apito, Ma'ana'ĩ âma hâimana ré hã ma tôte te te 're upari.

³³Tawamhã Bazira'ihĩ ma, te apito hã tinha âne:

— Bazira'ĩ, ĩsiré 're aihâimana mono da, Zeruzalê u hã ĩsiré âma aimorĩ. Tawamhã wa za te 're ai'upari.

³⁴Tane nherê, ma âma tâma wa'râ âne:

— Wa hã 're ĩhâimana hã mono ô di za. E marĩ zô, wa za bété Zeruzalê u hã âma asiré mo. ³⁵Īâma iwahu hã oto 80 na. Tahawa marĩ hã te oto 're awaihu'u mono ô di, iwê hã duré iwasédê hã. Duré marĩ te 're ihâsi mono hã sei waihu'u ô di oto. Duré isô're'wa norĩ nho're hã te 're wapari waihu'u mono ô di oto. Tahawa, wa aré taré ropire hã te aima 're sôMRI ĩsina, apito. ³⁶Īma hã ibâi ô di, ĩpawa'â sa'êtê na ĩma 're ihâimana mono da hã, âne na hã. Tahawa, wa za taré suru na asiré hã mo za, Zodã pa na saprĩ parimhã. ³⁷Ma'ápé ĩma rowairébê, apâ ĩmorĩ da si, 'ri u hã, ĩmama 'ru 'rata 'râwi ĩdâ'â da. Âmemhã te tihâiba, ĩma romhuri'wa, Quima na isisi hã. Ma'ápé ôhō si âma asiré saprōni, marĩ asima iwêzéb zarina tâma 'manharĩ da hã.

³⁸Tawamhã apito, ma âne âma tâma wa'râ:

— Wa za âma ĩsiré saprō tôte. Uburé marĩ asima iwêzéb zarina, wa za te tâma 're a'manharĩ. Duré siwa'ru, wa za marĩ hã ĩwi 're i'awaptêrê mono hã te aima 're a'manharĩ za.

³⁹Tawamhã Davi, uburé tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me, ma tôte Zodã pa â na oto saprĩ za'ra. Tawamhã apito ma tôte Bazira'ihĩ hã tob'rata hârâ na sawi. Duré iwê hã ma tôte tâma pisutu. Taha pari Bazira'ihĩ hã ma tôte 'ri u hã apâ mo.

Izaraéu ti'ai 'remhã duré Zuda ti'ai 'rem norĩ me timreme na isi'wapé za'ra zé wasu'u

⁴⁰Tawamhã apito ma tôte â na saprĩ, uburé Zuda ti'ai 'rem norĩ aibã siré hã, duré Izaraéu ti'ai 'rem norĩ aiwa âma isipo'o norĩ siré hã. Tawamhã ta hawi Gilgau na romnhisi u ma tôte mo. Morĩ wamhã, ma tôte Quima hã ĩsiré mo. ⁴¹Tawamhã uburé Izaraéu nhihudu norĩ isi'aba'rê hã ma tôte Davihi ma nharĩ za'ra:

— Apito, e marĩ da, ma tôte wasisânawã norĩ Zuda ti'ai 'rem norĩ hã siwi ai'â, Zodã pa zara u te te we siwi asaprōni da hã, aihawi a'uwê norĩ ré, duré ate aibã norĩ ré.

⁴²Tawamhã Zuda ti'ai 'rem norĩ aibã hã ma te âne âma sada'âbã za'ra:

— Apito hã wasisânawã za'ra dâ'âsina, wa tôte âne hã wasiwi 'manharĩ ni tôte. E niha da hã ma tôte âne zarina hã bété asahi za'ra wa'wa. E apito hã ma tôte wasa hã wama wa'âbã za'ra. E ma tôte duré marĩ hã wama sôMRI za'ra.

⁴³Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ te âne tâma nharĩ za'ra:

— Asipai u pese za'ra wa'aba, te tôte ibâre aré waniwĩmhã 're hâimana apito Davi hã, âne nherê merê ô hã asisânawã za'ra wa'wa. E marĩ da, ma tôte wa norĩ hã tarére na hã wa'âma irosa'rata za'ra wa'wa. Wa norĩ si wa tôte ĩmorĩ'rata na apito ma, nharĩ za'ra ni, we apâ wa te wasiwi âma siri da hã!

Tane nherê, Zuda ti'ai 're aibâ norî te nasi siti'ru sina sa'êtê âma sada'âbâ za'ra, Izaraéu nhihudu norî te te nasi âma isada'âbâ za'ra nhipai u.

Seba, Davihi zada iwasétézé wasu'u

20 ¹Tawamhâ roti zarina 're ihâimana mono ô hâ ma tô tamemhâ tihâiba Seba na isisi hâ Bicrihi 'ra, Bêzamihi nhihudu hâ. Ta hâ danhimnhi-hâsizé ma tô hârâ, a'uwê te te 'râôtô da hâ. Te duré hârâ 'râihâ na âne tinha:

— Wa norî hâ, Davihi âmamhâ marî wama hâimana za'ra ô di! Tahawa, isiré 're iwahâimana za'ra mono da hâ marî zôi ô di! Izaraéu nhihudu norî, oto apâ 'ri u wasi'aba'rêi wa'aba!

²Tawamhâ âne zarina uburé Izaraéu nhihudu norî, Davi te te siwi rême wamhâ, ma tô Sebaha siré oto ai'aba'rê. Tane nherê, Zuda ti'ai 're aibâ norî, ma tô Davihi âma sena na tihâimana za'ra. Tahawa, ma tô Zodâ pa hawim haré isiré ai'aba'rê, Zeruzalê u hâ.

³Tawamhâ Davi, ma tô Zeruzalê âma tinhimromhurizéb 'ri 'râihâ u oto apâ mo. Morî wamhâ, ma tô 10 na timro prâ norî hâ sôré, nimahâ 'ri 're, isimi-romhurizé 'ri 'râihâ, te te aré sô i'madâ'â za'ra hâ. Ma tô duré ti'ru, dasi'wapéi 'manharî'wa norî hâ te te siwi 'madâ'â za'ra da hâ. Uburé marî te te sima 're iwê za'ra mono hâ ma tô duré tâma sômri za'ra. Tane nherê, pi'ô norî âmamhâ te te 'mairomhâimana ô di. Tawamhâ ô norî ma, ma tô pisutu za'ra, 'ri 're, 're hâimana u'âsi za'ra mono da hâ, tidâ'âzéb u, imro tiwi 're idâ'â za'ra mono ne, 're ihâimana za'ra mono da hâ.

⁴Tawamhâ apito, Amasaha ma, te âne tinha:

— Ma'âpé sô aihârâ za'ra na, uburé Zuda ti'ai 're aibâ norî zô. Tawamhâ te za we âwa awê amo na hâ isiré apâ aiwisi za'ra.

⁵Tawamhâ Amasa ma tô watobro, aibâ norî zô hârâ za'ra da hâ. Tane nherê, apito bâdâ te te tâma itizém na hâ apâ te te sina siri ô di. ⁶Tahawa, Davi te Abisaihi ma tinha âne:

— Seba hâ, Absarôhō nhipai u te za wawi ro'wa'rutu pese za'ra. Tahawa, ma'âpé îte aibâ norî hâ waibu na, isarina ai'aba'rêi wa'aba da. Ânei ô wamhâ, nima norî 'ri nho'u i'wawi wa'ra 'râihâ ihâimana za'ra hâ te za wawi âma ate za'ra, âma wawi isimani za'ra zéb da hâ.

⁷Tawamhâ Zoabihi te aibâ norî, quereti norî hâ, pereti norî hâ, duré dasi'wapéi 'manharî'wa isib'ru norî hâ ma tô Abisaihi siré ai'aba'rê. Âhâ wamhâ, Zeruzalê hawimhâ ma tô wairé, Sebaha zarina si'aba'rê da hâ. ⁸Tawamhâ 'rinho'u Gibiâ âma êne itômo za'êtê u oto sihutu wamhâ, ma tô Amasa, siwi sôpêtê. Zoabi hâ dasi'wapé da, 're idasi'uza za'ra mono zém na uza ré, duré da'usisizém na sib'ézé 'wapa dasi'wapézéb da, da te 're i'wasari mono âma sa'o ré hâ ma tô tihâiba. Tawamhâ te te itême sina rotété wi, ma tô sib'ézé 'wapa ti'ai u hâ tiwi waptârâ. ⁹Tawamhâ Zoabi, te Amasa hâ sadanha âne:

— Îsiwaihu, e rowê di.

Tawamhâ tinhib'rata nhimire niwî, ma tô Amasa hâ iwatasu na ti'â, tob'rata hârâ na te te sawi da. ¹⁰Tane nherê, Amasa te te 'madâ'â ô di, isib'rata hâiba amo niwî sib'ézé te te 're i'âri hâ. Tawamhâ Zoabi taha na, ma tô Amasa hâ idi'i wimhâ wa'rê. Te te wa'rêi wamhâ, ma tô isâna hâ tiwi watobro. Ma tô duré ti'ai u hâ tiwi ropé. Tahawa, ma tô awa'awi dârâ. Tahawa Zoabi hâ te te duré âma wa'rê zahu ô di, sib'ézém na hâ.

Taha pari Zoabi norī, tisisānawā Abisaihi me hā ma tō ōne haré Sebaha zarina timorī na hā uzusi zahuré. ¹¹Tawamhā Zoabihi te, dasi'wapéi 'manharī'wa Amasaha hāiba 'rata 'rāwi i'maza hā ma tō hārā 'rāihā na hā āne:

— Zoabihi niwī uburé i'aihāimana za'ra wa'aba norī, duré Davihi niwī i'aihāimana za'ra wa'aba norī, ma'āpé Zoabihi zarina oto tō ai'aba'rēi wa'aba!

¹²Amasaha hāiba hā iwapru na hāiba zapré ré ma tō papo haré bādādi wa'wamhā nomro. Tahawa, Zoabihi pawapto'wa, uburé idanhimizahāri za'ra na hā te te da'a'madā'ā wamhā, ma tō Amasaha hāiba bādādi nhiti hā tisa. Ma tō duré dasisuwazém na hāiba zuwa. ¹³Amasaha hāiba, bādādi nhiti da te dasiwi sa'rēi pari, ma tō Zoabihi siré uburé aibā norī hā Sebaha zarina oto ai'aba'rē.

¹⁴Seba hā ma tō uburé Izaraéu nhihudu norī wamri mono nhipti'a na ro'razā. Tahawa, ma tō 'rinho'u Abéu-Bete-Ma'aca na isisi u mo. Tawamhā uburé Bicrihi te a'uwē norī ma tō si'rā'ōtō. Ma tō duré isiré 'ri nho'ōmo u hā asisi. ¹⁵Zoabihi te dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā ma tō oto aihutu. Sihutu wamhā, ma tō 'rinho'u hā siwi uirī. Tahawa, ma tō ti'a hā nasi siwi sa'wa, 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra 'rāihā tēme. Ma tō duré 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra 'rāihā 'rowi ab're 'manharī na hā āma siwi sāna'rata, waptā'ā da. ¹⁶Ri nho'ōmo āma te pi'ō i'rāi waihu'u pe hā 're hāimana. Ta hā ma tō hārā 'rāihā na hā āne:

— Asiwī iwapari aba! Asiwī iwapari aba! Zoabihi ma, ma'āpé 'manharī aba, we itēme morī da āwa, wa hā te tāma robzanhamri da!

¹⁷Tawamhā Zoabi itēme morī wamhā, te pi'ō hā āne sadanha:

— E a hā Zoabi.

Īhe, wa hā! — Āne ma te asa sada'ā.

— Iwapari, za te aima inharizém na hā! — Āne te pi'ō tāma tinha.

— Wa aiwapa tō! — Āne ma āma tāma wa'rā.

¹⁸Tawamhā pi'ō te āne oto tāma tinha:

— Āne te duréihā da te āma 're iromhōsi za'ra mono zéb zarina hā da te 're nharī za'ra: “Rinho'u Abéu u hā ai'aba'rēi wa'aba, roti hā asiwī waptērē aba da”. Āne zarina, ma tō marī 're ihāimana za'ra mono zém na hā da te 're rowairébé za'ra. ¹⁹Wate 'rinho'u hā sa'ētē uptabi di. Duré romharé na si iwa 're iromhāimana mono. Duré wa norī sena na Izaraéu nhihudu norī remhā 're iwahāimana za'ra mono. E tiha da, ma tō bété asima ipibu, 'rinho'u za iprub-zém na hā. E te asima iwē, Uburé Danhib'apito te, prub da hā.

²⁰Tawamhā āne ma te Zoabi asa hā āma tāma wa'rā:

— Niwamhā tane hā te 'manharī waihu'u ō di za! Duré niwamhā, wa hā te iprub da hā mare di za. Duré ate 'rinho'u niwamhā te iwamnarī da hā ĩma hāimana ō di! ²¹Tane hā āma wanhimirowa'ōtō za'ra ō di. Aibā Efraī nhipti'a niwī ētē āma 're ihāimana mono, Bicrihi 'ra hā, Seba na isisi hā ma tō wate apito Davihi da hā, sada tiwasété na āma sāna'rata. Taha aibā si ma'āpé asiwī sōmri aba, wa hā duré apā ĩmorī hā.

— Wa norī wa za 'ri 'wawi wa'ra 'rāihā nhisi hawī i'rā wasiwī me ni, aima hā! — Āne te pi'ō hā tāma tinha.

²²Tawamhā āhā pari 'ri nho'ōmo u pi'ō hā ma tō mo, a'uwē norī ma te te tāma waihu'u za'ra da hā. Tawamhā Sebaha 'rā, te te siwi sizāri wamhā, ma tō Zoabihi ma siwi time, 'ri 'wawi wa'ra 'rāihā nhisi hawī. Tahawa danhim-nhīhārāzé ma tō hārā. Te te hārā wamhā, ma tō tite aibā norī hā 'rā'ōtō. Ma

tô uburé 'rinho'u hã siwi tirê, apâ 'ri u hã si'aba'rê da. Taha pari Zoabi hã ma tô apâ hã mo, Zerusalê âma apito Davihi 'rata hâimana da hã.

Davihi te, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ 'madâ'â'wai wasu'u

²³ Zoabi hã, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ Izaraéu nhihudu 'madâ'â'wa na hã ma tô 're hâimana. Duré Benaia, Zoiadaha 'ra, ma tô a'uwê quereti norĩ nhib'ihâ'a na, duré pereti norĩ nhib'ihâ'a na hã 're hâimana. ²⁴ Adonirã hã, dawa-da'uri pese na romhuri pire na te te 're iromhuri za'ra mono norĩ nhib'ihâ'a na ma tô 're hâimana. Duré Zosafa, Airudihi 'ra, apito zahâpâ dama roti'wa na hã ma tô 're hâimana. ²⁵ Seva na isisi hã dama romnhihâtâ 'manharĩ'wa na ma tô 're hâimana. Duré Zadoqui norĩ, Abiataha me hã ma tô sasedoti na dama 're hâimana zahuré. ²⁶ Ira hã, 'rinho'u Zai na isisi âma 're ihâimana mono hã, Davihi te sasedoti na ma tô duré 're hâimana.

Sauhu nhihudu norĩ, da te i'uprosizé wasu'u

21 ¹ Davi i'rânho'ômo na dama 're hâimana mono ré hã, ma tô si'ubdatô wahub 'remhã mram zépata na hã 're romhâimana. Tahawa, Davi ma tô Uburé Danhib'apito hã sadanha. Te te tiwi rowaptêrê wamhã, ma tô âma sada'â âne:

— Sau, duré ihawi a'uwê norĩ te hã i'upa, dapãrĩ na hã. Ta hã ma tô Gibiã âma a'uwê norĩ hã uprosi.

² Gibiã âma a'uwê norĩ hã, Izaraéu nhihudu norĩ hãĩ ô di. Ta norĩ hã amoreu na a'uwê wamri isurure, Izaraéu nhihudu norĩ te te tâma iropisutu za'ra, i'wawi 're simapa za'ra mono da hã. Tane nherê, ma tô Sau hã aré pibu, te te uprosi da, Izaraéu ti'ai 'rem norĩ ma, te te i'manharĩ wê zarina, duré Zuda ti'ai 'rem norĩ ma. Tawamhã Davi, Gibiã âma a'uwê norĩ zô hârâ wamhã, ³ te âne tâma nharĩ za'ra:

— E marĩ, wa za aima 'manharĩ za'ra wa'wa. Wa isima wê, wa hã te wa'âbâ da, iwasété 'manharizé aima ihâimana za'ra wa'wa hã, âne zarina 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ ma, iwê hã âma pisutu za'ra wa'aba da.

⁴ Tawamhã ma te âne âma sada'âbâ za'ra asa:

— Sauhu âma, duré ihawi a'uwê norĩ âmamhã wanhimirob'madâ'â za'ra hã, êtê waipo pré oru na hã, duré êtê waipo prã prata na hã rowairébézé ihâimana da hã mare di. Duré wa te wasima wê za'ra ô di, Izaraéu nhihudu norĩ, wa te wasiwi i'maiwĩrĩ da hã.

— Tane wamhã, e marĩ te bété asima iwê za'ra wa'wa, wa hã te aima i'manharĩ za'ra wa'aba da hã. — Âne te Davi hã sadanharĩ za'ra.

⁵ Tawamhã âne ma te âma sada'âbâ za'ra asa:

— Sau hã ma tô aré sima wê, te te wa'uprosi pese da hã, duré wasi'ma'-rânhipa tô da, Izaraéu nhihudu norĩ za'rui 'remhã. ⁶ Tahawa ma'âpê 7 na isihudu si'aibâ norĩ hã wama hâiba nhomri za'ra na, wa te sô'reti za'ra da, Uburé Danhib'apito nho're, Gibeia âma, Sau 'ri nho'ômo wa ipotozéb âma, si'apito da, Uburé Danhib'apito te te ipisudu hã.

Tawamhã apito, ma te âne âma sada'âbâ za'ra asa:

— Wa za tô aima hâiba nhomri za'ra wa'wa!

⁷ Tane nherê, Davi, Zonataha me ropisudu te te sima i'manharĩ zahuré zéb zarina, apito, Mefibozéti hã te te sa'rêi ô di, Zonataha 'ra, Sau nhihudu, da te

iwĩrĩ da hã. ⁸Tane nherẽ, ma tũ ti'ã Armoni hã, duré Mefibozéti hã, maparane Risipaha 'ra norĩ hã, Ai'asihi 'razéb 'remhã, Sauhu ma, te te isõmri hã. Duré 5 na ma tũ Merabihi 'ra norĩ hã waibu, Sauhu 'razéb 'rem norĩ hã, Adri'é, Bazi-ra'ihĩ 'ra ma, te te isõmri hã, 'rinho'u Me'ora na isisi âma 're ihâimana mono hã. ⁹Tawamhã Davi 7 na hã a'uwẽ Gibiã norĩ ma, te te ihâiba nhomri za'ra norĩ hã ma tũ 'Re ihâimana u'âsi mono nho'remhã s'õreti za'ra, êtẽ 'rãihã âma. Tawamhã siré simisutu ma uburẽ tidã'ã za'ra. Rowaházẽ 'rãsutu âma cevada na amnho nhisi tehârizém na'rata âma, ma tũ âne na marĩ hã watobro.

¹⁰Tawamhã Risipa, Sauhu mro prã hã ma tũ zazahã hãiro hã ti'ã. Ta hã ma tũ êtẽ tũmo wawẽ nhisiwimhã hãparapo. Tawamhã tame ma tũ tihâiba, amnho hã da te itehãri za'ra mono zéb na'rata hawim haré, tã hã 7 na ihâiba za'ra norĩ nhisiwi ipini waptã'ázéb u. Tawamhã si norĩ ma hã ihâiba za'ra hã te te rême za'ra õ di bātã na hã, duré abaze norĩ ma barana ihâiba za'ra zõ isihutu da hã te te tãma rême za'ra õ di.

¹¹Tawamhã Risipa te te i'manharizé te te waihu'u wamhã, ¹²Davi hã ma tũ mo, Zabesi-Ziliadi na romnhisi âma 're ihâimana za'ra mono norĩ wĩ, Sauhu hi hã, duré i'ra Zonataha hi hã te te tiwi waibu za'ra da. Zabesi âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã ma tũ aré ihâiba zahuré hã siwi sani, Bete-Sã na 'ri nho'õmo nhisi âma 're idasisõpêtẽ za'ra mono zéb âma, filisteu norĩ, Sau hã te te tũ siwi iwĩrizé bātã na, êne hã Ziuboa na isisi wa, te te siwi isasõmrizéb âma. ¹³Tawamhã Davi, Sau norĩ hi hã, Zonataha hi me hã ma tũ 7 na aibã norĩ 'rãiwazi na da te isimro norĩ hi zu hã sa'ra. ¹⁴Tawamhã Sauhu hi hã, Zonataha hi me hã ma tũ Quisi, Sau mama âma da te it'azéb âma siwi sé, 'rinho'u Zela na isisi âma 're ihâimana mono 'ru wa, Bëzamihi nhihudu norĩ nhipti'ai amamhã. Tawamhã apito te te i'ruzé hã uburẽ ma tũ dasiwi 'manharĩ ni. Taha parip si, ma tũ 'Re ihâimana u'âsi mono hã isimirowap-têrẽ za'ra zém na hã âma sada'ãbã za'ra, ite za'ra ti'ai wa'õtõ nho'õmo na hã.

Auwẽ 'rãihã Filisteu norĩ 'wapézé wasu'u

¹⁵Tawamhã dasi'wapé hã ma tũ duré tihâiba filisteu norĩ 'remhã, Izaraéu nhihudu norĩ 're me hã. Davi norĩ hã tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me isi-'aba'rẽ hã ma tũ filisteu norĩ hã 'wapé za'ra. Tawamhã Davi dasi'wapé siwaprã hã wasutu uptabi di. ¹⁶Tamemhã aibã i'rãihã Isbi-Benobi na isisi te hã êtẽ topsada brõzi 'manharĩ 'rã'wa pire pibuzé hã 5 kilu na, duré taha te sib'ézẽ 'wapa hã i'wa té. Tahawa, ma tũ sima rosa'rata, Davi te te âma wĩrĩ da aré. ¹⁷Tane nherẽ, Abisai Zeru'izaha 'ra hã ma tũ Davi hã s'õreptu. Filisteu te te 'wapéi wamhã, ma tũ tiwĩ. Tahawa, Davihi te dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ, ma tũ ropisudu hã âma sima 'manharĩ za'ra, niwamhã isiré hã dasi'wapéi u hã 're pusi mono tũ da. Tahawa ma tũ âne tãma nharĩ za'ra:

— Apito, a hã Izaraéu nhihudu norĩ te, rob'uiwẽ'wa. Wa norĩ hã wa te wasima aiwẽ za'ra õ di, wa te wasiwi i'asimini da hã.

¹⁸Taha parimhã filisteu norĩ 'wapézé ihâiba amo hã ma tũ duré tihâiba, 'rinho'u Gobi na isisi âma. Tawamhã Sibeca'i, 'rinho'u Husa na isisi âma 're ihâimana mono hã ma tũ aibã i'rãihã Safe na isisi hã tiwĩ.

¹⁹Tawamhã filisteu norĩ 'wapézé ihâiba amo Gobi âma duré hãimana wamhã, ma tũ Elana, Zaihi 'ra, Belẽ âma hã aibã 'rãihã Gulia na isisi hã tiwĩ, 'ri nho'õmo Gati na isisi âma. Tawamhã aibã 'rãihã te, isi'uwazi 'rã'wa para'õtõ ubuzé hã zazahã hã zanhamri ne hã.

²⁰Tawamhã te duré Gati âma dasi'wapé ihâiba amo hã tihâiba. Tamemhã aibâ i'râihâ te 're hâimana, a'uwê 'râihâ nhihudu hã 6 na isiptômohi isib'-rata si'uiwa na hã, duré tô 6 na ipara si'uiwa na ipara hi hã. ²¹Ta hã, Izaraéu nhihudu nori zada hâimana wamhã, ma tô Zonata, Siméiaha 'ra hã, Davihi sisānawā hã tiwī.

²²Â nori maparane si'uiwa na hã, Gati âma a'uwê 'râihâ nori nhihudu hã ma tô Davihi nhib'ratamhã, duré ite dasi'wapéi 'manharī'wa nori nhib'ratamhã ai'utō.

Davi tinho're na iwatazé 'Re ihâimana u'âsi mono âma

22 ¹Â hã danho're hã, Uburé Danhib'apito ma, Davi isô'rezé, Sauhu wi te te sô'reptui wa, duré uburé isitob'ru nori wi zama te te sô'reptui wa:

² Uburé Danhib'apito, ite êtê tômo wawê tede, ite 'ri itede. Duré inho'reptui'wa te îma 're hâimana.

³ Îte 'Re ihâimana u'âsi mono, êtê tômo wawê itede, âma 're îsima'uri mono zé.

Ô hã ite ibaihâ tete 'manharī zapoto na îsimapazé.

Ô hã duré inho'reptui'wa, iwaihu'u pe.

Ô hã ite 'ri îsima iwê na ihâimanazé.

Ô hã Inho'reptui'wa, dasipārī wi te te 're inho'reptui u'âsi mono.

⁴ Wa hã Uburé Danhib'apito wi, te rowaptērē wamhã, te za inhitob'ru nori wi hã inho'reptu.

Tahawa ma'âpé Uburé Danhib'apito âma 're aiwata za'ra wa'aba mono!

⁵ Â sisaru dapārī'wa hã ma i'uirī.

Te duré te te iwabzuri, ta hã.

⁶ Dadâ'âzé, ma wedenhorō na hã iwasisi.

Duré ab're da'âma ti'azé, damramizé hã ma tô îzō 'manha, te te âma i'ârī da.

⁷ Te robzépata za'êtê wa, wa tô Uburé Danhib'apito wi rowaptē sa'êtê, te te ipawaptob da.

Tahawa, tite 'ri 'râihâ âma imreme hã ma tô wapa. 'Re îzadari mono zé hã ma tô duré wapa.

⁸ Tawamhã ti'a te popo. Tahawa siptete na hâimana waihu'u ô di.

Êtê 'râihâ nhana'ata nori duré sāsā'ā za'ra wamhã, ma tô tipopo'o za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã sahi sina hâimana wa.

⁹ Isisi're hawimhã ma romnhizé hã watobro.

Duré isadawa hawimhã ma tô pré'a hã wairé, duré uzâ dahâiba uprosi'wa hã.

¹⁰ Ô hã ma tô hâiwa hã 'ridawa. Tawamhã ma tô we si'ra, hâiwa'a i'rādâ ipara zahâpâ ihâimana na.

¹¹ Hâiwa âma romhuri'wa querubī na isisi ba nhisiwi ma tô wara. Te duré sa'êtê wara, rowa'u'u zariپی na hã.

¹² Hâiwa'a i'rādâ'a na ma tô si'upsi. Ma tô duré hâiwa'a ihâza'ôno hã, â âma ihâimana za'êne te te siwi ihâiba uirī na hã tihâiba.

- ¹³ Tási'ubuzi hawi ma tô pré'a hã tiro'o za'ra isô'remhã.
- ¹⁴ Tawamhã Danhipai u Uburé Danhib'apito ma tô we hãwa rãrã hã awa'awi 'manha.
Imreme da te dasiwi iwaparizéb da hã, ma tô âhã wamhã 'manha.
- ¹⁵ Ô hã tite ti hã te te sãmra wa, ma tô tinhitob'ru norĩ âma hã ropé.
Duré isimirob'uiwē rowa'a ma, sisa'rei mono da hã, ma tô tãma 'manharĩ za'ra.
- ¹⁶ Uburé Danhib'apito, tinhitob'ru norĩ ma, sa'ëtē te te tãma pri'i za'ra wamhã, duré sada siti'ru za'ra wa, tãirãrã'ã na si te te 'wapé za'ra wamhã, ma tô â na'rata uptabi hã sihãiré.
Ti'a na'rata mono hã ma tô duré sô'awimhã tihâimana za'ra.
- ¹⁷ Uburé Danhib'apito hâimo hawi we ïzô simiwē wamhã, ma tô ïpatété.
Ma tô ïwaze, â 'rehã hawimhã.
- ¹⁸ Uburé Danhib'apito, ïnhitob'ru isiptete norĩ wi, ma tô ïnho'reptu, aré ïzada isiti'ru za'ra norĩ wi hã.
Uburé ô norĩ hã isiptete si hã aré îma hã.
- ¹⁹ Îma ropire hâimana wamhã, ma tô ô norĩ hã siwi î'wapé.
Tane nherē, Uburé Danhib'apito ma tô î'wawi aimapa.
- ²⁰ Isimimnhasi hawi ma tô ïwaze.
Ma tô duré ïnho'reptu, tãma ïzawi pese uptabi wa.
- ²¹ Uburé Danhib'apito ma tô î'upari wē. E marĩ wa. Wa hã sena na i'uwaibaba na si îhâimana wa, tãma.
Duré ô hã ma tô iwē hã te te îma 're anhomri, wa hã iwē na 're îhâimana mono wa.
- ²² Wa hã, Uburé Danhib'apito te te sima 're iwē mono zéb zarina si, wa marĩ hã te 're a'manharĩ.
Duré niwamhã iwasédé hã te 'manharĩ waihu'u ô di, îte 'Re îhâimana u'âsi mono hã te irēme na 're îhâimana mono da hã.
- ²³ Wa hã wa tô uburé isimiroti hã te âma tãma 're a'uwaimrami.
Duré niwamhã niha na isimiroti te iwapari ô na 're îhâimana mono ô di.
- ²⁴ Uburé Danhib'apito ma hã waihu'u pese di, îwasédé te tiwi i'manharĩ'özém na hã.
Duré iwasété nhiti romhã na 're îhâimana mono na zama, tãma waihu'u pese di.
- ²⁵ Âne wa, te ô hã te te 're î'upari wē. E marĩ wa. Sena na 're îhâimana mono na tãma waihu'u pese dâ'âsina, marĩ te i'upai'özém na hã.
- ²⁶ Uburé Danhib'apito, a hã te sena na 're aihâimana mo, sena na aima 're îhâimana za'ra mono norĩ ma hã.
Duré i'uwaibaba na si awa'awi aî'âma 're inomro mono norĩ ma si, te duré i'uwaibaba na si tãma 're aihâimana za'ra mo.
- ²⁷ Wē na 're îhâimana za'ra mono ma si, te duré aiwē uptabi na tãma 're aihâimana za'ra mo.

- Tane nherê, te iwasété uptabi nori ma si, isitob'ru na hã 're aihâimana mo.
- ²⁸ Wapu na 're isi'madââ za'ra mono nori hã te duré 're i'anho'reptui mo.
'Re isi'madââ ze za'etê za'ra mono nori si te 're i'anhisém nomri mo.
- ²⁹ Uburé Danhib'apito, a hã ite îma rob'uiwê'wa.
A hã te duré robra i'âma 're ihâimana mono hã 're i'a'uprosi mo.
- ³⁰ A hã te inhiptetezê hã îma 're isômri mo, inhitob'ru nori te âma 're
i'a'wapéi mono da hã, duré te âma 're i'ai'uté za'ra mono zéb da,
asimipawaptobzéb zarina.
- ³¹ ã hã 'Re ihâimana u'âsi mono, te uburé marî hã i'uwaibaba na si te te 're
a'manharî. Te duré tinhimiropisutuzê hã te te âma 're a'uwaimrami.
Õ hã aiwa ibaihâ tete 'manharî zapodo dasimapazém ne, te 're hâimana,
sô 're iritî za'ra mono nori ma hã.
- ³² Uburé Danhib'apito si, misire 'Re ihâimana u'âsi mono te 're hâimana.
'Re ihâimana u'âsi mono si te êtê tōmo wawê tede hã wama 're hâimana
za'ra.
- ³³ Õ hã îsima'urizé, isiptede.
Te îsima iwêzéb zarina, 're îne mono wamhã, te i'wawimhã 're simapa.
- ³⁴ Õ hã te te 're irême mono ò di, îsi'marôwîrî da hã.
Ma tô idââ âna te te duré 're inhimizusi êtê râihâ nhisiwimhã.
- ³⁵ Õ hã dasi'wapé na te îma âma 're sisanho u'âsi, umnhî'ã isiptete uptabi
na 're îsi'wapéi mono da hã.
- ³⁶ Uburé Danhib'apito, a hã ibaihâ tete 'manharî zapodo dasimapazê hã
ma tô îma isô, inho'reptuzéb da hã.
Duré asimipawaptobzê hã ma tô te te 're inhiptete.
- ³⁷ A hã îrême waihu'u ò di, îsiwaprosi inhitob'ru nori te te siwi i'âri da hã.
Duré niwamhã misidi na wa hã i'waptâ'ã ò di.
- ³⁸ Inhitob'ru nori zarina, wa hã 're îne mono wamhã, wa za te 're a'uprosi.
Inhimizazâri da hã mare di, te âma ai'uté za'ra ò ré hã.
- ³⁹ Wa hã wa duré te 're azu pese. Tawamhã wahutu waihu'u za'ra ò di, ò
nori hã.
Õ nori âma te 're ai'uté za'ra mono wamhã, te îpara âmamhã 're rere'e.
- ⁴⁰ A hã te dasi'wapé da, inhiptede hã îma 're isômri mo. Taha zarina
inhitob'ru nori âma, te 're ai'uté za'ra mono da hã, te îma 're
i'manharî u'âsi mo.
- ⁴¹ Îma sisa'rei mono da hã te duré tâma 're i'manharî za'ra mo.
Tahawa wa hã izada isahi za'ra nori hã, wa duré te 're apru.
- ⁴² Õ nori hã da te pawaptob za'ra da, dazô sôpré mono nherê, ni'wai ò di,
te te isô'reptu za'ra da hã.
Uburé Danhib'apito, te te siwi 'mahârâ nherê, te te sada'âbâ za'ra ò di.
- ⁴³ Wa hã wa te 're aba'rêi pese za'ra. Tahawa te ò nori hã 're siti'a zaprub za'ra.
Wa duré te 're awati'i, rowai'o 'ri nhi'riti na da te 're iwati'i za'ra mono ne.
- ⁴⁴ A hã, te 're inho'reptui u'âsi mo, inhib'a'uwê, izada 're ihâimana za'ra
mono nori wa'wa hawi. Te duré apâ 're inhimizusi u'âsi mo, daro
mono bâ dama i'rânho'omo na 're ihâimana mono da hã.

Auwê arê îma isa'rese'ô norî hâ âhâ na te oto pawa'âbâ âna îma romhuri'wa na 're hâimana za'ra.

45 Wasirê a'uwê'ô norî hâ te îho'remhâ oto îma 're siwê'ê za'ra.

Te durê înhimiroti te te 're wapari pese za'ra, marî te tâma 're a'ruî mono wamhâ.

46 Tinhiptede te durê te te 're simini za'ra.

Rêrê'ê sina te durê îte za'ra 'ri isiptete hawimhâ 're wairébé.

47 Uburê Danhib'apito te tô dâ'â'ô u'âsi na 're hâimana.

Ma'âpê âma 're aiwata za'ra wa'aba mono, îte êtê tômo wawê tete âma.

Ma'âpê, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ dama 're wasu'u za'ra wa'aba mono, êtê tômo wawê tede, îho'reptui'wa hâ.

48 Ô hâ te te 're îruiwa'âbâ, înhitob'ru norî na.

Te durê înhiptete zahâpâ daro mono bâ 're dahâimana za'ra mono da hâ, te te 're da'anhôrê.

49 Te durê înhitob'ru norî wi hâ 're îzani mo.

Uburê Danhib'apito, a hâ te îma 're i'manharî mo, înhitob'ru norî âma te 're ai'utê mono da.

Durê aibâ isipârî ze za'ra norî wi hâ te î'wawimhâ 're aimapa mo.

50 Tahawa, wa hâ dawamri mono bâ 're idahâimana za'ra mono norî wa'wamhâ wa ai'âma 're îwata.

Wa durê danho're na hâ ai'âma 're îwata.

51 'Re ihâimana u'âsi mono, te tite apito ma hâ te te 're sômri, sa'êtê na te te da'âma 're i'ai'utê mono zê hâ.

Te durê tinhimizawizê hâ te te 're hâi'rê, te te sima ipisutu ma hâ, Davihi ma hâ. Te za durê isihudu norî ma, te te 're ahâi'rê u'âsi.

Davihi mreme 'râsudu

23 ¹ Â hâ Davi, Zéséhê 'ra timreme na te te i'râsutuzê. Ta hâ pire na 're hâimana mono da, Zacoho te 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisudu, si'apito da. Durê Izaraéu nhihudu norî ma, isô're'wa iwê na 're hâimana mono da, te te ipisudu hâ ma tô âne tinha, Davi hâ:

² Uburê Danhib'apito pê'êzani hâ te îho'ômomhâ te te 're nharî.

Te durê isadawa wasu'u hâ îzaihâ na 're hâimana.

³ Izaraéu nhihudu norî te, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô rowasu'u.

Izaraéu nhihudu norî 'wawi 're isimapa mono hâ ma tô âne îma tinha:

“Ni'wa hâ apito i'uwaibaba na te te 're ida'a'madâ'â mono hâ, durê 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're iwê mono zêb zarina, wazép sina te te 're ida'a'madâ'â mono hâ,

⁴ ta hâ aiwa mararê bâdâ 're i'râ pusi mono wam ne hâiwa nhirôtô âna, durê tâ 're ta'a mono pari, duroire bâtâ ro te te 're i'uiwê za'ra mono ne hâ.”

⁵ Âne te za 'Re ihâimana u'âsi mono hâ înhihudu ma iwê hâ te te 're anhomri.

E marĩ wa. Õ hã ma tô tinhimiroti isi'utõrĩ õ na hã, duré i'uwaibaba sena na hã ima 'manha.

Ã hã uburé wa tô wa hã isima wẽ.

Duré ã hã za ite te da'ãma i'ai'utézéb da hã.

Ìma waihu'u pese di ãne hã, 'Re ihâimana u'ási mono, za te te i'manharĩ na hã.

⁶ Tane nherẽ, iwasété norĩ hã te za ro'wa ne sãmra za.

Ni'wa hã tinhib'rata na te te duré iwaibu da hã mare di za.

⁷ Ta norĩ da hã da te ãma sãmra da hã te za isi'uwazi 'wa ré hã, duré niha wamhã wede 'wa ré hã sada tihâimana za'ra za.

Tawamhã te za õ norĩ ãmamhã ãma sazu za'ra ni za, si'unhama pese da, unhama na.

Davihi te dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ, dama isa'rese za'ëtẽ norĩ wasu'u

⁸ ã hã dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ, Davihi te, dama isa'rese za'ëtẽ norĩ nhisi: Zosebi-Basebeti, Taquemoni na romnhisi hawimhã dawa'õtõ nhisi hã "Si'ubdatõ" na ãma hã. Tite isi'uwazi 'rã'wa na 800 na aibã norĩ te te a'wapéi wamhã, ma tô uburé pese uprosi, dasi'wapéi wamhã.

⁹ Eliaza, Dodoho 'ra, A'oihi nhihudu hã dama isa'rese za'ẽne "Si'ubdatõ" ihâiba za'ra 'remhã. Tawamhã nimahã na, õ hã Davihi me, ma tô filisteu norĩ dasi'wapé da, nasi isi'rã'õtõ norĩ ma hã amhâzépa zahuré. Tawamhã ma tô Izaraéu nhihudu norĩ hã unhiniwĩ tãma tipraba za'ra. ¹⁰ Taha nherẽ, ma tô Eri'aza daza'u tihâiba. Ma tô filisteu norĩ hã a'wapé, nasi sib'rata hi sitete mono wa, tisi'wapézé sib'ézé 'wapa hã tinhib'rata hawi te te iwazere waihu'u õ zéb u. Tawamhã Uburé Danhib'apito hã ma tô taha bâta na hã sa'ëtẽ na tãma tisõ, te te ãma i'ai'uté za'ra zéb da hã. Taha pari, dasi'wapé oto si'utõrĩ wamhã, ma tô Izaraéu nhihudu norĩ apã hã oto ai'aba'rẽ, Eri'aza idãã za'ra norĩ nho'utu ubuzé te te i'azanizéb u.

¹¹ Taha pari Sama, Agéhẽ 'ra hararita hã ma tô duré wei mo. Filisteu norĩ hã ma tô si'rã'õtõ Lei ãma, erwira na rob'rã nhisi, da te 're izuri mono zéb ãma. Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ hã ma tô filisteu norĩ ma sisa're. ¹² Tane nherẽ, te Sama rob're 'wawi simapa da hã nhamra. Sa'riti wa, ma tô filisteu norĩ hã 'mapã. Tawamhã Uburé Danhib'apito, tô taha bâta na ma tô sa'ëtẽ na te te da'ãma i'ai'utézéb hã tãma tisõ.

¹³ Amnho tehârizéb u te te irosahutuzéb ãma, ma tô dawa'õno hã "Trinta na isisi" 'remhã si'ubdatõ aibã hã ai'aba'rẽ, Adulã na 'ri wa'õtõ nhisi ãma êtẽ na ab're u hã, Davi ihâimanazéb u, A'uwẽ 'Rãihã na romharé nhisi ãma filisteu norĩ te te sima i'ri nhoré za'ra wa, hâimana za'ra ré. ¹⁴ Tô taha wamhã, Davi hã te 'ri isiptete ãma tihâiba. Duré filisteu norĩ hã ma tô Belẽ ãma tihâimana za'ra. ¹⁵ Tawamhã Davi hã te te sima iwëzéb zarina ma tô tinha ãne:

— Wa hã wa aré isima wẽ upta, â zô ab're hawi suru na â hã ni'wa we te te ãma a'ãri wa, te hãrẽne da, Belẽ u 'ridawa za'ëtẽ na 're idanhisisi mono zéb 'ratamhã!

¹⁶ Tawamhã dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ si'ubdatõ dama isa'rese za'ëtẽ norĩ hã ma tô filisteu norĩ te te sima i'ri nhoré za'ra zé wa'waibaba ro'rahãri za'ra. Tahawa, ma tô â zô ab're hawi â te te i'a'ãri za'ra hã siwi ti'ã, Davihi ma. Tane

nherê, taha â hâ te te hâ'rêne ô di. Te te ihâ'rêne ô wa'râmi, ma tô sa'wa, tinhoprubzém na Uburé Danhib'apito ma. ¹⁷Tawamhâ ma tô tinha âne:

— Uburé Danhib'apito, ma'ápé îma ba'a, â hâ â hâ te 're hâsi tô mono da! Te hâ'rêne 'wa'âhâ, aré aibâ norî wapru te ihâ'rêne ne hâ, â we te te a'âri za'ra da, tâma romnhimimnhasi nherê, sô isi'aba'rê norî wapru hâ!

Âhâ wamhâ, ôhō â hâ te te hâ'rêne ô di.

Âne ma tô dama iwasu'u za'êtê norî hâ siwi 'manha, “si'ubdatō” ihâiba za'ra norî hâ.

¹⁸Abisai, Zoabihi sisānawā, (Zeru'izaha 'ra norî hâ) ma tô danhib'ihâ'a na 're hâimana, “Trinta na dawa'ōtō” ma, dama isa'rese za'êtê norî ma hâ. Ta hâ ma tô tite isi'uwazi 'râ'wa na 300 na aibâ norî te te a'wapéi wamhâ, duré uprosi. Tahawa, ma tô dama iwasu'u za'êtê na hâ oto dama tihâiba, “Trinta na dawa'ōtō” remhâ. ¹⁹Tawamhâ Abisai, “Trinta na dawa'ōtō” remhâ isiré norî nhipai u dama isa'rese za'êne. Tahawa, ma tô oto si'îrânho'u tâma za'ra. Taha nherê, ô hâ “Si'ubdatō na dawa'ōno” dama isa'rese za'êtê norî nei ô di.

²⁰Benaia, Zeoiadaha 'ra hâ, 'rinho'u Cabze'eu na isisi âmamhâ, dasi'wapéi 'manharî'wa dama isa'rese za'êtê na hâ te 're hâimana. Ta hâ ma tô sib'ru na tinhiptede hâ te te 're 'manharî. Ma tô duré moabita maparane isi'wapéi tâma iwaihu'u pese norî hâ tipâ. Tawamhâ nimahâ bâta na rowahâzé pîni 'rowi morî wamhâ ab're u hâ, ma tô hu'u zérépa hâ duré tiwî. ²¹Ezipsiu zama ma tô duré tiwî, aibâ isa'êtê uptabi hâ, isi'uwazi 'râ'wa ré ihâiba hâ. Tawamhâ duré Benaia tite wede wâiwaré na ezipsiu te te 'wapéi wamhâ, ma tô ite isi'uwazi 'râ'wa isib'rata hawimhâ tiwi waze. Taha na ma tô tiwî. ²²⁻²³Âne ma tô marî hâ Benaia hâ te te 're a'manharî. Tawamhâ taha zama te dama iwasu'u za'rese za'êtê na hâ 're hâimana, “Trinta na dawa'ōtō”, remhâ. Tane nherê, duré “Si'ubdatō na dawa'ōno” dama isa'rese za'êtê norî nei ô di. Tahawa Davi, ti'madâ'â'wa norî nhib'ihâ'a da hâ ma tô pisutu, ta hâ.

²⁴⁻³⁹Tawamhâ “Trinta na dawa'ōtō” remhâ, âne isisi norî hâ ma tô tihâimana za'ra: Azaéu, Zoabihi sisānawā; Elana, Dodoho 'ra, Belê âmamhâ; Sama, Ericaha me hâ, 'rinho'u Harodi na isisi âma hâ; Helesi, Peregui âma hâ; Ira, Iquesihi 'ra, Tecoia na 'ri nho'ômo nhisi âma hâ; Abi'ézé, Anatoti na 'ri nho'ômo nhisi âma hâ; Mebuna'i, Husa na 'ri nho'ômo nhisi âma hâ; Salmo, A'oi na 'ri nho'ômo nhisi âma hâ; Ma'ara'i norî, Herebihi me, Ba'anahâ 'ra norî hâ, 'rinho'u Netofa na isisi âma hâ; Ita'i, Riba'ihî 'ra, Gibeia, Bēzamihi nhihudu norî nhipti'a âma hâ; Benaia, Piratō na 'ri nho'ômo nhisi âma hâ; Hida'i, êtê nhî'riti âma romharé Ga'asi na romnhisi âma hâ; Abi-Abō, Araba na romnhisi âma hâ; Azmaweti, Baurî na 'ri wa'ōtō nhisi âma hâ; Eriaba, Sa'abō na 'ri wa'ōtō nhisi âma hâ; Zasêhê 'ra, Zonata; hararita na a'uwê wamri hâ, Sama norî, Aiâhâ me hâ, Sararihi 'ra norî hâ; Eripéréti, Acasiba'ihî 'ra, Ma'aca na romnhisi âma hâ; Eri'â, Aitopéhê 'ra, Gilo na 'ri wa'ōtō nhisi âma hâ; Hezro, Carmelu na 'ri nho'ômo nhisi âma hâ; Pa'ara'i, Arabi na romnhisi âma hâ; Igau, Natâhâ 'ra, Zoba na romnhisi âma hâ; Bani, Gadihi nhihudu norî nhipti'ai âma hâ; Zeretî, Amo na romnhisi âma hâ; Na'ara'i, Be'erote na 'ri nho'ômo nhisi âma hâ, Zoabihi ma isi'wapézé te te tâma 're i'a'wapéi mono, Zeru'iza na nhisi ma; Ira norî, Garebihi me hâ, Zati na 'ri wa'ōtō nhisi âma hâ; duré Urias, hitita na a'uwê wamri norî âma hâ.

Â norî hâ dasi'wapéi 'manharî'wa dama isa'rese za'êtê norî, ³⁷na ihâiba za'ra hâ.

Davi hã, a'uwê norĩ, da te sa'rata za'ra da, te te i'ruzé wasu'u

24 ¹Uburé Danhib'apito hã, Izaraéu ti'ai 'rem norĩ zada, apâ duré sahi wa, ma tô Davihi ma ti'ru, sada hâimana za'ra da. ãne te 'Re ihâimana u'âsi mono hã tâma tinha, Davihi ma:

— Aimorĩ, Izaraéu ti'ai 'rem norĩ za'ratazé, duré Zuda ti'ai 'rem norĩ za'ratazé hã 'manharĩ da.

²Tawamhã Davi, ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ 'madâ'â'wa Zoabihi ma, ma tô âne tâma ti'ru:

— Ma'ápé ate ti'ai wa'ôto nõ'ômo 're, ate dawada'uri'wa norĩ ré, uburé Izaraéu nhihudu wamri mono norĩ tēmēmhã 're aimorĩ, hâiwa nhimi'e niwĩ daza'rui ihâimana u, duré hâiwa nhimire niwĩ daza'ru norĩ ihâimana za'ra u hã, a'uwê norĩ za'rada hã 'manharĩ da. Wa hã wa tô isima wê, te waihu'u da, niha hâimana zô, wahâiba za'rata za'ra zé hã.

³Tane nherê, ma te Zoabi, âne apito âma sada'â asa:

— Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihâimana u'âsi mono, Izaraéu nhihudu norĩ za'rada hã te te i'manharĩ da si iwê hã, 100 na isisiwi âhã na ihâimana za'ra nhipai u, sina 're ihâ'â u'âsi mono da si. Duré a hã 're aihâimana hã mono da si îma iwê hã, âne hã 'madâ'â da! Tane nherê, e marĩ da, ma tô bété asima iwê, âne na daza'rada 'manharĩ da hã.

⁴Tane nherê, apito ma tô 'manha, Zoabi norĩ tite dawada'uri'wa norĩ me te te tâma i'ru za'ra zé, te te 'manharĩ za'ra da. Tahawa ihawi wairébê wamhã, ma tô ai'aba'rê oto, Izaraéu nhihudu norĩ te te sa'rata za'ra da hã.

⁵Tawamhã panho'u Zodã pa na ma tô saprĩ za'ra. Te te saprĩ za'ra wamhã, ma tô hâiwa nhimi'e niwĩ Aro'e na 'ri nõ'ômo nhisi âma sima 'ri nhoré za'ra, 'rinho'u romharé wa ihâimana wa, Gadihi nhihudu norĩ nhipti'ai âma hã. Duré ta hawi si'aba'rêi wa, hâiwa nhimire niwĩ 'rinho'u Zaze na isisi niwĩ, ⁶ma tô timorĩ na Giliadi u te te âma uzusi za'ra wamhã, duré Cadi na romnhisi u hã aihutu, hitita norĩ nhipti'ai 'reb u. Duré tawamhã Dã na romnhisi u si'aba'rêi wamhã, ma tô ta hawi wê'ê za'ra bâtâ zasizém niwĩ, Sidô na romnhisi u si'aba'rê da hã. ⁷Taha pari ma tô duré wairé hâiwa nhimire niwĩ, si'aba'rê da, 'rinho'u Tiru na isisi âma 'ri 'wawi wa'ra 'râihã ihâimana u. Tawamhã ta hawi ma tô oto uburé 'ri nõ'ômo mono u 're nomro heveu norĩ u hã, cananeu norĩ u hã, duré Beseba na romnhisi u hã, hâiwa nhimire niwĩb âma, Zuda ti'ai u hã. ⁸Âne ma tô, ⁹na a'amo âma si'utõrĩ za'ra pari, duré 20 na bâdã hã âma si'utõrĩ za'ra pari, apâ hã ai'aba'rê Zeruzalé u, ti'ai wa'ôto nõ'ômo 're, daza'rui mono bâ 're nomro mono parimhã. ⁹Tawamhã Zoabi ma tô apito ma wasu'u za'ra, uburé aibã norĩ dasi'wapéi 'manharĩ'wa da, ihâimana waihu'u pese za'ra hã âne: 800 miu na Izaraéu ti'ai 'remhã, duré 500 miu na Zuda ti'ai 'remhã.

¹⁰Tane nherê, Davi te te aza'rata pari, isimirosa'rata 'manharĩ hawi 'râzé watobro wa, ma tô âne tinha:

— Uburé Danhib'apito, wa hã wa tô iwasédé iwasété uptabi hã 'manha, a'uwê norĩ za'ratazé te i'ruzém na hã. Tahawa, izawi na hã i'ruiwapari tô. Duré i'âma 'madâ'â tô! E marĩ wa, marĩ te i'manharizé hã wasété uptabi di.

¹¹⁻¹²Tawamhã Uburé Danhib'apito zadawa 'mahârâ'wa Gadi, Davihi te, sôtô 'rowim ne marĩ 'madâ'â wai ma, te âne tinha:

— Aimorĩ, Davihi ma rowasu'u da, si'ubdatō marĩ te tãma i'ruzahi 'remhã misi te te 'maipisutu da. Duré nimahã te te i'maipisutu zarina wa hã wa za 'manha.

Tawamhã awēm na, Davi oto utu pari, ¹³ma tō Gadi hã itēme mo. Morĩ wamhã, ma tō 'Re ihãimana u'ãsi mono te te tãma inharizé hã tãma wasu'u. Tahawa, te sadanha āne:

— E ma hã te za asima ipisu. E si'ubdatō wahum na asipti'ai 're mrab zépa-tazé hã hãimana da, e si'ubdatō a'amo na asitob'ru norĩ ma hã 're asamroi mono da hã, duré e si'ubdatō bâta na asipti'ai 're dahâzé ipire hãimana da hã. Ma'ápé nimahã asima pisutu, duré awa'awi na âma îzada'âbâzé hã 'Re ihãimana u'ãsi mono ma, te sômri da hã.

¹⁴Tawamhã Davi, ma te āne âma sada'â asa:

— Īma robzei'ôzém na hã wa robzépata. Tane nherē, aibã norĩ te te ĩma irob'manharĩ za'ra da hã te ĩsima wē ô di. Uburé Danhib'apito si te te wama irob'manharĩ za'ra da si, iwē hã. E marĩ wa. Ôhō si wa'ãma 're siwamri mono dâ'âsina!

¹⁵Tawamhã Uburé Danhib'apito, Izaraéu ti'ai 're a'uwē norĩ nhisiwi dahâzé ipire waptã'ã da hã, ma tō tãma rob'ru, awē wi irowa'azém hawi bâdã hã te te âma itizéb u. Tawamhã hãiwa nhimire niwĩ 're ihãimana za'ra mono hã, duré hãiwa nhimi'e niwĩ ti'ai wa'ôtō nho'ômo âma hã, ma tō Izaraéu nhihudu norĩ hã ai'utō, 70 miu na. ¹⁶Tawamhã Uburé Danhib'apito te, hãiwa âma romhuri'wa, Zeruzalē âma a'uwē te te i'uprosi na, te te sãna'rata wi, ma tō oto Uburé Danhib'apito hã tinhimirosa'rata na âma saprĩ, te te dahã za'ra zahu tō da. Tahawa ma tō hãiwa âma romhuri'wa da'uprosi'wai ma tinha āne:

— Tō'ã oto! Asimizazãri!

Tahawa, Uburé Danhib'apito te, hãiwa âma romhuri'wa hã te Ara'una zebuzeu te, amnho pré'ézéb 'rata tihãiba.

¹⁷Tawamhã Davi, hãiwa âma romhuri'wa, a'uwē te te i'mapãrízé te te 'madã'ã wamhã, ma tō āne tãma tinha, Uburé Danhib'apito ma hã:

— Īwétési marĩ na i'upai'wa na hã wa ihãiba. Wa hã wa tō âma upa. E marĩ, te te 'manharĩ wasété za'ra bã, â norĩ hã. Taré ma tō ĩnhimiroti zarina 're hãimana za'ra, pone'ërebã ne hã. Īma si, i'ra norĩ me hã wama irob'manharĩ za'ra da si, ibãre hã.

¹⁸Tawamhã Gadi tō taha bâta na ma tō mo, Davihi u. Morĩ wamhã, te āne tãma tinha:

— Aimorĩ, amnho pré'ézé Ara'una te u hã, tame 'Re ihãimana u'ãsi mono ma danhoprubzéb da, ěne hã sa'ra da sisisiwip si.

¹⁹Tawamhã Davi, Uburé Danhib'apito te te tãma i'ruzé hã ma tō wapa. Tahawa ma tō mo, Gadi hã te te tãma iwaihu'uzéb zarina. ²⁰Tawamhã Ara'una sipapara te te rob'madã'ã wamhã, ma tō 'madã, apito, duré ite dasi'-wapéi 'manharĩ'wa norĩ me itēme isi'aba'ré norĩ hã te te tãma nharĩ za'ra da. Tawamhã hi'rãtitō tãma sãmra wa, duré ti'ubu na ti'ai u te te tãma ropto wa, Davihi nho'remhã, ²¹ma tō āne sadanha:

— Apito, e marĩ zô, te we aimo âwamhã.

Tawamhã Davi, ma te âma sada'â āne:

— Wa wei mo, amnho pré'ézé ti'a te uipra da, Uburé Danhib'apito ma, danhoprubzéb da, ětē za'ra iwa te 'manharĩ wa, dahâzé hã si'utōrĩ pese hã.

²²Tawamhã Ara'una te âne tâma tinha:

— Apito, asima iwëzéb zarina uburé waibu na, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, âma tâma asôprubzéb da hã. Âhâta te powawë êtë za'ra 'râihâ nhisiwi izata za'ra da hã tihâimana za'ra. Âhâta te duré ibutu tété za'ra zé hã tihâimana za'ra. Duré wedepo hã te âhâta tihâimana za'ra, amnho pré'ézé hã, mimi na âma hâimana za'ra da hã.

²³Tawamhã Ara'una, apito ma, uburé te te sômri za'ra wamhã, te duré âne tâma tinha:

— Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono, te te iwësâmri da si, tâma i'asôprubzé hã!

²⁴Tane nherë, ma te apito âne âma sada'â asa hã:

— Wë di aré tô. Tane nherë, wa hã te isima wë ô di. Uburé wa za tô wa'â. Duré Uburé Danhib'apito, îte 'Re ihâimana u'âsi mono ma ãnhoprubzé, te wa'âbâ za'ra ô nherë, te isômri za'ra da hã mare di za.

Tawamhã Davi, ti'a amnho pré'ézé hã ma tô uipra, duré powawë nori hã, 50 na êtë waipo prã prata iwa'ôtô waré na. ²⁵Tawamhã tame, ma tô Uburé Danhib'apito ma, danhoprubzéb da, êtë za'ra hã 'manha. Te te 'manharî wamhã, ma tô tinhoprubzé te te izata pese za'ra hã tâma sômri za'ra, duré âma dama 're irowë za'êtë za'ra mono zéb zama. Tahawa, Uburé Danhib'apito te te tiwi irowaptêrêzém na te te oto âma sada'âbâ wamhã, ma tô Izaraéu nhihudu nori âmamhã dahâzé ipire hã oto ai'utô.

Esdra

Ciruhu nhimirotizé wasu'u

1 ¹Tawamhã Persia te apito, Ciru dama isi'irânho'ômozém na misi imo-rĩ'rata na âma iwahub âma^a, ma tô Uburé Danhib'apito, isadawa 'mahârâ'wa Zeremiaha nhimirowasu'u zarina timreme hã âma uwaimra oto. Tawamhã Uburé Danhib'apito ma tô apito Ciru hã 'rãi pi'ra. Tahawa, ma tô dama ti'ru, daro mono bâ tinhimi'madâ'âzéb 'remhã isimiroti na, da te âma dasima ropéi mono da, rob'ui'ére na duré da'ahâ nho'a da te dasima 're isôré za'ra mono zéb da hã, âne isimiroti na:

²“Wa hã Ciru, Persia nhib'apito, wa aima nharĩ za'ra wa'wa âne: Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono hâiwa âma 're isâmra mono hã ma tô ti'ai âma uburé te 're ida'a'madâ'â mono da hã danhib'ihâ'a na 're ihâimana mono zé hã îma tisô. Ma tô duré îpisutu, Zeruzalê âma iwa 're idawata za'ra mono zé 'ri hã te tâma sârĩ da, Zuda na romnhisi âma. ³'Re ihâimana u'âsi mono, asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono da si îma iwê hã, tinhib'a'uwê siré. Tahawa, ma'âpé Zeruzalê u ai'aba'rêi wa'aba, Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa asiwi 'ri wahuu aba da, iwa âma 're idawata za'ra mono zéb da hã, Zeruzalê 're, 're isâmra mono âma. ⁴Tawamhã iwaptoma 're isi'ubumroi mono, te za Izaraéu nhihudu norĩ pawaptob za'ra, apâ tirob u si'aba'rê da. Tawamhã êtê waipo prã prata, êtê waipo pré oru, mra hã, duré danhimizama te za ta norĩ hã tâma sômri za'ra. Duré danhoprubzéb da zama te za tâma sômri za'ra, Zeruzalê âma 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 're, te te tâma isômri za'ra da hã.”

Izaraéu nhihudu norĩ, Zeruzalê u apâ isi'aba'rézé wasu'u

⁵Tawamhã Zudaha nhihudu norĩ te, duré Bêzamihi nhihudu norĩ te, dawa-ôto nhib'ihâ'a norĩ hã, sasedoti norĩ hã, levita norĩ hã, duré uburé a'uwê ma 'Re ihâimana u'âsi mono ipê'e to, te te tâma isômri za'ra norĩ hã ma tô oto sima rob'ubumro za'ra, Zeruzalê u si'aba'rê da, tame Uburé Danhib'apito nhorôwa 'ri, apâ te te siwi 'ri da. ⁶Tawamhã a'uwê iwaptoma 're ihâimana za'ra mono norĩ, te te uburé ipawaptob za'ra norĩ hã ma tô nasi tâma sômri za'ra, prata na piza hã, oru na hã, dasa hã, danhimizama hã, duré marĩ iwa'âbâ za'etê norĩ hã. Duré 're idanhoprub za'ra mono zéb zama ma tô tâma sômri za'ra, Zeruzalê âma 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa za te te siwi i'ri norĩ ma.

a 1.1 Persia te apito Ciru hã ma tô 'ri nho'u Babilonia hã ti'â. Taha wamhã, ma tô Babilonia nhib'apito na hã sâna'rata.

⁷Tawamhã Nabucodonoza marĩ nhemezé piza'a norĩ, hâsizém norĩ me, Zeruzalê âma Uburé Danhib'apito nhorôwa hawĩ te te isani za'ra, tite ihâiba'ô norĩ âma 're idawata za'ra mono zéb u te te i'âwisi za'ra hã ma tô duré apito Ciru hã apâ sômri za'ra. ⁸Rob'uiprazé 'madâ'â'wa Mitredatehe ma, ma tô marĩ mono hã tâma sômri za'ra. Taha pari ma ta hã iwamri za'ratazé mono na âma romnhihâtâ. Tahawa, ma tô Sesbaza, Zuda âma dama i'rânho'ômo ma hã uburé tâma sômri za'ra. ⁹⁻¹⁰Âhâta âne marĩ za'rata na âma irob'ui'ééré za'ra hã: piza'a nho'a 'reptô oru na hã 30 na, piza'a nho'a 'reptô prata na i'manharĩ hã miu na, piza'a nho'a 'reptô ihâiba amo norĩ hã 29 na, piza'a nho'a 'reptô êtê waipo pré oru na i'manharĩ hã 30 na, piza'a nho'a 'reptô iwa'âbâ surure i'manharĩ hã 410 na, duré marĩ ihâiba amo norĩ hã miu na. ¹¹Tawamhã oru na duré prata na marĩ mono hã ma tô uburé simisutu hã watobro, 5.400 na. Ta hã Sesbaza, Zeruzalê u ma tô uburé apâ tidu, Izaraéu nhihudu norĩ Babilonia hawĩ apâ isi'aba'rê norĩ sirê.

Babilonia hawĩ apâ da te dasina isiri za'ra norĩ wasu'u

Neemia 7.4-73

2 ¹Tawamhã Babilonia te apito Nabucodonoza, Izaraéu nhihudu norĩ 'remhã tirob u te te isimroi mono hã, Zuda âma aré 're ihâimana za'ra mono hã ahâ uptabi di. Ta norĩ hã ma tô Zeruzalê u, duré Zuda u apâ sina siri za'ra, tite mono bâ 'ri nho'ômo mono u. ²Ta norĩ nhib'ihâ'a hã, Zorobabéu, Zozué, Neemia, Seraia, Re'elaia, Mordecai, Bisã, Mispa, Biva'i, Reum, duré Ba'ana.

— Â hã âma irob'ui'ééré za'ra hã, Izaraéu nhihudu norĩ wa'ôto mono 'remhã dahâiba za'ratazém na:

³Paroho nhib'a'uwê wa'ôto 'remhã dahâiba za'rada hã: 2.172 na dahâiba hã;

⁴Sefatiha nhib'a'uwê wa'ôto 'remhã dahâiba za'rada hã: 372 na dahâiba hã;

⁵Araha nhib'a'uwê wa'ôto 'remhã dahâiba za'rada hã: 775 na dahâiba hã;

⁶Paate-Moabi, Zesua norĩ, Moabihi nhib'a'uwê wa'ôto me, simisutu ihâiba za'ratazé hã: 2.812 na dahâiba hã;

⁷Elâhã nhib'a'uwê wa'ôto 'remhã dahâiba za'rada hã: 1.254 na dahâiba hã;

⁸Zatuhu nhib'a'uwê wa'ôto 'remhã dahâiba za'rada hã: 945 na dahâiba hã;

⁹Zaca'i nhib'a'uwê wa'ôto 'remhã dahâiba za'rada hã: 760 na dahâiba hã;

¹⁰Banihi nhib'a'uwê wa'ôto 'remhã dahâiba za'rada hã: 642 na dahâiba hã;

¹¹Beba'ihĩ nhib'a'uwê wa'ôto 'remhã dahâiba za'rada hã: 623 na dahâiba hã;

¹²Azgadehe nhib'a'uwê wa'ôto 'remhã dahâiba za'rada hã: 1.222 na dahâiba hã;

¹³Adonicãhã nhib'a'uwê wa'ôto 'remhã dahâiba za'rada hã: 666 na dahâiba hã;

¹⁴Biva'ihĩ nhib'a'uwê wa'ôto 'remhã dahâiba za'rada hã: 2.056 na dahâiba hã;

¹⁵Adihĩ nhib'a'uwê wa'ôto 'remhã dahâiba za'rada hã: 454 na dahâiba hã;

¹⁶Ate, Ezequia na isisi amo nhib'a'uwê wa'ôto 'remhã dahâiba za'rada hã: 98 na dahâiba hã;

¹⁷Beza'ihĩ nhib'a'uwê wa'ôto 'remhã dahâiba za'rada hã: 323 na dahâiba hã;

¹⁸Zoraha nhib'a'uwê wa'ôto 'remhã dahâiba za'rada hã: 112 na dahâiba hã;

¹⁹Hasuhu nhib'a'uwê wa'ôto 'remhã dahâiba za'rada hã: 223 na dahâiba hã;

²⁰ Gibaha nhib'a'uwē wa'ōtō 'remhā dahâiba za'rada hā: 95 na dahâiba hā;

²¹ Nî'wam norī, ihî'rada âne 'ri nho'ōmo norī nhisi wa, aré 're ihâimana za'ra mono norī nhihudu, apâ isi'aba're hā âne:

Belē âma: 123 na dahâiba hā;

²² Netofa âma: 56 na dahâiba hā;

²³ Anatoti âma: 128 na dahâiba hā;

²⁴ Azmaweti âma: 42 na dahâiba hā;

²⁵ Quiriate-Zearī âma, duré Cefira âma, duré Be'erote âma, uburé simisutu hā: 743 na dahâiba hā;

²⁶⁻³⁵ Rama norī âma, Geba me: 621 na dahâiba hā;

Mitima âma: 122 na dahâiba hā;

Bétéu norī âma, Ai me: 223 na dahâiba hā;

Nebo âma: 52 na dahâiba hā;

Magbi âma: 156 na dahâiba hā;

Elā na 'ri nho'ōmo nhisi hâiba amoi âma: 1.254 na dahâiba hā;

Harī âma: 320 na dahâiba hā;

Rode norī âma Hadide me duré Ono me: 725 na dahâiba hā;

Zerico âma: 345 na dahâiba hā;

Sena'a âma: 3.630 na dahâiba hā.

³⁶⁻³⁹ Ā hā sasedoti norī nhib'a'uwē wa'ōno hā sito pese na Babilonia âma 're ihâimana za'ra mono zém hawi apâ isi'aba're norī hâiba za'rata na rob'ui'ére:

Zesuaha nhihudu Zedaiaha nhib'a'uwē wa'ōtō 'remhā dahâiba za'rada hā: 973 na dahâiba hā;

Imehe nhib'a'uwē wa'ōtō 'remhā dahâiba za'rada hā: 1.052 na dahâiba hā;

Pasuhu nhihudu wa'ōtō 'remhā dahâiba za'rada hā: 1.247 na dahâiba hā;

Harīhī nhihudu wa'ōtō 'remhā dahâiba za'rada hā: 1.017 na dahâiba hā.

⁴⁰⁻⁴² Ā hā levita norī nhib'a'uwē wa'ōno hā sito pese na Babilonia âma 're ihâimana za'ra mono zém hawi, apâ isi'aba're norī hâiba za'rata na rob'ui'ére:

Zesua norī hawi a'uwē, Cadmi'éhé me, Hodaviaha sipoto zarina a'uwē hā: 74 na dahâiba hā;

Asafihi nhihudu norī isō're'wa hā: 128 na dahâiba hā;

'ridawa 'madâ'â'wa norī Saluhu nhihudu hā, Atehe nhihudu norī me hā, Talmoho nhihudu norī me hā, Acubehe nhihudu norī me hā, Hatitaha nhihudu norī me hā, Soba'ihī nhihudu norī me hā uburé simisutu hā: 139 na dahâiba hā.

⁴³⁻⁵⁴ Tawamhā ā hā 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 're, te te 're iromhuri za'ra mono norī nhib'a'uwē wa'ōno hā sito pese na Babilonia âma 're ihâimana za'ra mono zém hawi, apâ isi'aba're norī nhib'ihâ'a nhisi hā:

Zia, Hasufa, Tabaote, Querosi, Sia, Padō, Lebana, Hagaba, Acube, Hagaba, Salma'i, Hana, Gide'u, Ga'a, Reaiasi, Rezī, Necoda, Gazā, Uza, Paséia, Besa'i, Asnate, Me'uni, Nefisī, Baquebuque, Hacufa, Haru, Baslute, Meida, Harsa, Barcosi, Sisera, Tema, Nesia, duré Hatifa.

⁵⁵⁻⁵⁷ Ā hā Salomahā ma romhuri'wa norī nhihudu wa'ōno hā sito pese na Babilonia âma 're ihâimana za'ra mono zém hawi, apâ isi'aba're norī nhib'ihâ'a nhisi hā:

Sota'i, Soferete, Peruba, Za'ala, Dacō, Gide'u, Sefatia, Hati'u, Poquerete-Hazeba'i, duré Ami.

⁵⁸ Uburé hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 're, romhuri'wa nori hã, Salomahã ma romhuri'wa nori nhihudu me hã 392 na ihâiba za'ra hã.

⁵⁹⁻⁶⁰ Delaiaha nhib'a'uwê wa'ôto nori hã, Tobiaha nhib'a'uwê wa'ôto nori hã, duré Necodaha nhib'a'uwê wa'ôto nori hã 652 na ihâiba za'ra hã, ma tô 'ri nho'u Tel-Mela na isisi hawi, Tel-Harsa na isisi hawi, Querube na isisi hawi, Adã na isisi hawi, duré Ime na isisi hawi aihutu apã hã. Tane nherê, ta nori hã Izaraéu nhihudu nori na sena na 're ihâimana za'ra mono zém na âma rob'ui'ére za'ra hã tâma 're hâimana za'ra mono ô di, da te âma dasiwi 're iwaihu'u za'ra mono zéb da hã.

⁶¹ Tawamhã sasedoti Habaiasihi nhib'a'uwê wa'ôto nori hã, Cozihi nhib'a'uwê wa'ôto me hã, duré Bazira'ihî nhib'a'uwê wa'ôto me hã te te siwi sôpête za'ra ô di, ni'wa nhihudu nori na, da te âma iwaihu'u za'ra zéb da hã. (Bazira'ihî nhib'a'uwê nori hi'rada ma tô Giliadi nori siré hã Bazira'ihî 'ra sipi'ô na timro. Tahawa, ma tô timaprebaba nhisi na tinhisi.) ⁶² Ta nori hã sasedoti na 're hâimana za'ra mono da hã da te wêsâmri za'ra ô di, ni'wam nori hi'rata na rob'ui'ére hã 're 'mai'hâimana mono ô wa, iwaihu'uzéb da hã. ⁶³ Tawamhã dama i'rânho'u dasa iwazéb zahi na dasaihuri tô da, ma tô a'â dawi sawi, nima hã sasedoti êne i'ui'ére ré Urî nori Tumihî me te te wabzuri da, imorî wisi ô ré, te te irowairébézéb da hã.

⁶⁴⁻⁶⁷ Izaraéu nhihudu nori apã isi'aba'rê hâiba za'ratazé simisutu hã âne: 42.360 na ihâiba hã;

duré tâma romhuri'wa nori si'aibã nori hã, tâma romhuri'wa nori sipi'ô nori me hã: 7.337 na ihâiba hã.

Isô're'wa nori si'aibã, isô're'wa nori sipi'ô me hã: 200 na.

Awaru nori hã: 736 na ihâiba hã.

Awaru po're pore nori hã: 245 na ihâiba hã.

Awaru ba'ômo nori hã: 435 na ihâiba hã.

Awaru po're pore nori hã: 6.720 na ihâiba hã.

⁶⁸ Tawamhã Zerusalê âma Uburé Danhib'apito nhorôwa aré 're isa mono zéb u ni'wam nori, a'uwê wa'ôto ma, danhib'ihâ'a sihutu wamhã, ma tô tinhoprubzé hã sôMRI za'ra, tô isab 'rata zéb âma 'ri da te âma wahutu da apã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma. ⁶⁹ Tawamhã isimarî hã tâma 're ihâimana za'ra mono zéb zarina ma tô sôMRI za'ra, te te sada ubumro za'ra da, 514 na ipire pibuzém na oru hã, 2.800 na ipire pibuzém na êtê waipo prã prata hã, duré 100 na sasedoti nori nho'utu ubuzé ihã pa hã.

⁷⁰ Tawamhã sasedoti nori, levita nori, duré ni'wam nori a'uwê ma tô Zerusalê âma hã 're hâimana za'ra, duré tame i'ratamhã. Duré tawamhã isô're'wa nori hã, romhuri'wa nori hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ridawa 'madâ-'â'wa nori hã, duré ihâiba amo isiré Izaraéu nhihudu nori hã ma tô 'ri nho'ômo wa, ihi'rata nori 're ihâimana za'ra mono zéb âma 're si'ubumro.

'Re idanhoprub za'ra mono zé, apã da te dasiwi i'manharizé wasu'u

3 ¹ Tawamhã Izaraéu nhihudu nori, 7 a'amo oto isébrézéb âma, 'ri nho'ômo mono wa 're hâimana za'ra mono wamhã, ma tô uburé Zerusalê âma a'uwê nori hã si'rã'ôto. ² Tawamhã sasedoti Zozué, Zozadaquihi 'ra, isiré ihâimana za'ra nori hã, isiré ihâiba amo sasedoti nori hã, Zorobabéu, Salatiéu 'ra zama, duré isisânawã nori hã ma tô Izaraéu nhihudu nori te, 'Re ihâimana

u'âsi mono ma danhoprubzéb zata nomrizéb da hã siwi 'manha, Mozési, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē nhimiroti na rob'ui'ére zarina. ³Tawamhã tô ô hã ti'ai 're, a'uwē norī 're isi'ubumroi mono ma, pahi za'ra nherē, ma tô apã iwana 're isa mono ne hã siwi 'manha, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhoprub zata nhomrizé hã. Tahawa, ma tô taha nhisiwi âma siwi sãna'rata tinhoprubzéb hã mararé nhidâpâsi, duré hãiwahã nhidâpâsi. ⁴Taha nhipai u ma tô Romhã 'manharī 'ri na dasima romhu'uzém nhisi na 'manharī za'ra ni, Mozési nhimiroti na rob'ui'ére zarina, te te iwa sima 're iromhu'u za'ra mono zéb da hã. Taha ré, ma tô bâtâ sidâpâsi tinhoprubzéb da, tinhimizama zada hã te te 're sômri za'ra, tô taha bâtâ mono na sipu'u pese na ipisutu pese mono zarina. ⁵Tawamhã bâtâ sidâpâsi danhoprubzéb da, danhimizama wahuré, da te 're izata za'ra mono norī zama, ma tô te te 're 'wasari, duré a'amo itém na dato isa'etē na te te âma sima 're irowē za'ra mono zéb da zama. Duré dato isa'etē hãiba amo norī iwazéb zahi na te te âma sima 're irowē za'ra mono zéb da zama, ma tô te te 're 'wasari. Tawamhã sima iwē na tite na âma 're sôprub za'ra mono da, te te 're i'wasari mono na hã ma tô duré âma tâma 're sôprub za'ra. ⁶Tawamhã a'uwē norī, ma tô oto Uburé Danhib'apito ma tinhoprubzém na hã âma sãna'rata za'ra, ⁷a'amo te bâdâ isãna'rata hawi, Uburé Danhib'apito te, 'ri 'manharī na apã da te te âma siwi sãna'rata ô ré.

'Ri 'manharī na apã da te dasiwi âma isãna'ratazé wasu'u

⁷Tawamhã a'uwē norī, etē po'o hã su'u nomri na romhuri'wa norī ma hã, duré wedepo'o na romhuri'wa norī ma hã ma tô rob'ui'prazé hã tâma sômri za'ra. Ma tô duré Sidô âma ma, Tiru âma ma a'uwē norī ma, dasa norī hã, marī wa'u norī te te 're i'âhuri mono da hã, duré azeitona wa'u to hã tâma sômri za'ra. Ta norī na ma tô wede nhinhĩhã na âma saprī za'ra, âporé na hã Libanu na darom nhisi hawi, Zopi u hã. Âne ma tô Persia nhib'apito Ciru te te irowairébézéb zarina siwi 'manha.

⁸Tawamhã apã isi'aba'rézém na maparane wahub 're maparane a'amoi âma, ma tô Izaraéu nhihudu norī, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'manharī tém na hã âma siwi sãna'rata, Zeruzalē âma za 're isa mono na. Zorobabéu Salatiéu 'ra hã, Zozué Zozadaquihi 'ra hã, isisânawã norī isiré za'ra hã, sasedoti norī hã, levita norī hã, duré uburé a'uwē norī Zeruzalē u apã te te sina isiri za'ra norī hã, ma tô siptete na romhuri hã siwi ti'â. Tawamhã levita norī 20 na âma iwahub za'ra nhipai u ma tô uburé dama romhuri'wa da hã pisutu za'ra ni. ⁹Tawamhã Zozué norī, ti'ra norī me, duré tisisânawã norī me ma tô dawa'ôno hã siwi 'manha, Cadmi'éhé siré, duré i'ra norī Hodaviaha nhihudu norī siré. Â norī dawa'ôno hã ma tô 'ri na romhuri'wa na hã dama 're hâimana za'ra. Tahawa, ma tô levita norī hã Henadadehe te a'uwē wa'ôno te te 're pawaptob za'ra.

¹⁰Tawamhã 'ri'wa norī, 'ri nhana'rata 'manharī na te te oto âma siwi sãna'rata wamhã, ma tô sasedoti norī hã uza hã wē uptabi ré, duré tinhīb'rata danhimnhihârâzé te te 're 'wasari sina hãiwī aimasa. Taha ré, ma tô duré Asafihi sipoto zarina levita norī hã pratu baihã 'manharī ne ropta'azéb ré hã simasa, Uburé Danhib'apito âma, wata za'ra da, Davi Izaraéu nhihudu norī nhib'apito te te i'ruzéb zarina. ¹¹Tawamhã nima norī, Uburé Danhib'apito âma iwata za'ra na ma tô tinho're za'ra. Tahawa, isiré ihãiba amo hã ma tô

nasi 'rāwi āma sada'ābâ za'ra, tinho're na tô ôhō danho're na. Āne te nasi āma sisada'ābâ za'ra:

“Uburé Danhib'apito hā wē uptabi di.

Duré isimizawizé Izaraéu nhihudu norī āma hā te ône u'â 're hâimana u'âsi!”

Tawamhā uburé a'uwē norī hā te mreme 'rāihâ sina Uburé Danhib'apito āma hā tinho're na, nasi āma tiwata za'ra, 'ri 'manharī na apâ te te oto āma siwi sâna'rata wē te. ¹²Tawamhā ahâ uptabi na sasedoti si'ihī norī hā, levita si'ihī norī hā, duré a'uwē wa'ôto nhīb'ihâ'a si'ihī norī hā ma tô duréihâ imorī'rata na aré 'ri 're isa mono hā te te 're 'madâ'a za'ra. Āhā wa, ta norī hā ma tô wawa 'rāihâ na ti'ru'ru, 'ri tém nhana'ratazé apâ da te dasiwi sa'ra ré, te te 'madâ'a za'ra wa. Tane nherē, isiré norī isimasa hā ma tô rowē te, sa'ētē nasi hā, hârâ 'rāihâ na. ¹³Āne wa, nima hā robruru'uzé ni'wa hā te te wapari waihu'u ô di, sina sito wa, dazadarizé, da'ru'ru me. Sa'ētē uptabi da te dasima iromhu'u za'ra zé robruru hā da te dasima 'manharī za'ra wa, ma tô romhâ hawim nherē wapari za'ra ni, robruru hā.

**Izaraéu nhihudu nhitob'ru norī, 'ri 'manharī na
romhuri te te nasi siwi i'wa'rutuzé wasu'u**

4 ¹Tawamhā Zudaha nhihudu norī nhitob'ru, Bēzamihī nhihudu norī nhitob'ru me, ma tô Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norī te, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri, Babilonia hawi apâ isi'aba'rē norī te te siwi i'ri tēb za'ra zé hā waihu'u za'ra. ²Tawamhā ma tô Zorobabéu u, duré dawa'ôto nhīb'ihâ'a norī u hā ai'aba'rē. Tahawa te āne tâma nharī za'ra:

— Wa wasima wē za'ra ni, 'ri na wa te aipawaptob za'ra wa'aba da hā. Tô ate za'ra wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono na wa 're wawata za'ra. Ôhō ma si, wa duré wanhimizama zata na wanhoprubzém na hā āma tâma 're wanhoprub za'ra, Asiriaha nhīb'apito Esa-Adô āme 're wasi'ubumroi mono da, te te we iwanhimroi mono zém hawim haré.

³Tane nherē, Zorobabéu, Zozué, duré isiré Izaraéu nhihudu wa'ôto nhīb'ihâ'a norī hā ma tô āne asa āma sada'ābâ za'ra:

— Wa te ai'āma rosa'rata za'ra wa'aba ô di, Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihâimana u'âsi mono te 'ri 'manharī na wapawaptob za'ra wa'aba da hā. Āne si wa za tô wasiwaprosi wasiwi 'ri ni, Persiaha nhīb'apito Ciru te te i'ruzéb zarina.

⁴Tawamhā ôhō ti'ai āma a'uwē norī hā ma tô Izaraéu nhihudu norī wi, te te āma tiwi irobzei'ô za'ra da hā nasi niha na hā tâma rob'manharī za'ra. Ma tô duré nasi tâma rob'rāmi za'ra, pahi za'ra da, 'ri 'manharī na te te āma uzusi za'ra tô da. ⁵Dama i'rânho'ômo hawi tipawa'ābâ zô te te iromhuri za'ra norī ma hā, ma tô duré rob'uiprazé hā pi'uriwi tâma sômri za'ra, Izaraéu nhihudu norī te te sima āma irowa'ôto za'ra zé hā te te tiwi āma 'wa'rutu za'ra da. Āne hā ma tô Persia nhīb'apito Ciru 're hâimana mono ré, duré Persia āma apito Dariu 're ihâimana mono zéb u hā uburé isitob'ru norī hā te te siwi 're 'manharī.

Apito ma, da te iromnhihâtâzé wasu'u

⁶Tawamhâ Zersi^b dama i'rânho'ômo na ihâimana na'ratazéb âma, ma tô Izaraéu nhihudu nhitob'ru norĩ hã, Zuda âma 're ihâimana za'ra mono norĩ na, duré Zeruzalē âma 're ihâimana za'ra mono norĩ na te te âma iwasété za'ra na âma rob'ui'ééré za'ra, apito ma.

⁷Tawamhâ nimahã na ma tô Bistrã hã, Mitredate hã duré Tabe'é hã tisiré norĩ me Persiaha nhib'apito Artazesihĩ ma tâma romnhihâtâ za'ra. Rob'ui'ééré hã aramaicu mremezém na. Duré âma isaprizé hã Persia âma a'uwē mreme u. ⁸Tawamhâ dama i'rânho'u Reum, Sisa'ĩ dama romnhihâtâ 'manharĩ'wai me ma tô apito Artazesihĩ ma hã duré tâma romnhihâtâ zahuré, Zeruzalē âma 're idahâimana za'ra mono norĩ na iwasédé te te siwi âma ihirizém na hã. Tawamhâ âne romnhihâtâ hã:

⁹“Â romnhihâtâ hã, Reum dama i'rânho'ômo norĩ, Sisa'ĩ dama romnhihâtâ 'manharĩ'wai me hã, tisiré 're ihâimana za'ra mono zu, te te da'âma 're irowai-rébé za'ra mono zu, uburé aimawi pawa'âbâ zô Erequi na tiza'ru nhisi âma te te 're iromhuri za'ra mono zu, Babilonia âma 're idahâimana za'ra mono zu, Susã âma 're idahâimana za'ra mono zu, duré Elã na romnhisi âmab zu zama ma tô siwi time, ¹⁰apito isiptede Assurbanipa'u, a'uwē ihâiba amo norĩ te, ti'ai wa'ôto nho'ômo hawi te te isani za'ra, 'ri nho'u Samaria âma oto 're hâimana za'ra mono da, duré daza'rui wa'ôno Eufrazi bâta zasizém niwĩ 're hâimana za'ra mono da, 're ihâimana za'ra mono norĩ zu.”

¹¹Tawamhâ âne romnhihâtâ âma i'uzu hã duré:

“Apito Artazesi, daza'rui wa'ôno Eufrazi â bâta zasizém niwĩ aima romhuri'wa 're iwahâimana za'ra mono, wa âma aima romnhihâtâ za'ra ni, âne na:

¹²“Apito, wa âma aima wasu'u za'ra ni, asadawa para we Zudeu norĩ isi-'aba'rê, we isihudu Zeruzalē u ma tô apã 'ri nho'u isimipari'ô iwasété uptabi siwi 'ri. Ma tô duré 'ri 'wawi wa'ra wahutu na hã âma siwi sãna'rata. Taha romhuri na te za duré siwi uprosi su'u za. ¹³Apito âhã nhipai u ihâiba amo niha hã iwaihu'u da hã aima i'ruzahi. Â hã 'ri nho'u apã te te siwi 'ri wamhã, duré apã 'ri 'wawi wa'ra te te siwi wahutu wamhã, â norĩ a'uwē tipawa'â aima te te 're i'arĩ za'ra mono da hã mare di za. Âne wamhã, te za rob'ui'prazé 're i'aubumroi mono zé hã aiwi sina ti'awi. ¹⁴Tahawa, wa norĩ aima romhuri'wa, wa te wasiwi 're ai'umnhasi mono na 're aihâimana mono nherē, te te siwi i'asisi uptob da hã, wa te wasima wē za'ra ô di, wa norĩ hã. Tahawa âne romreme hã wa aima me za'ra ni, ¹⁵dama 'ru da, aihĩ'rata norĩ wasu'u ré ibaihã mono hã da te sabu za'ra mono da. Âne 'manharĩ wamhã, te za i'upsibi me, 'ri nho'u Zeruzalē âma a'uwē ône u'â tinhib'apito te te siwi 're iwapari ô u'âsi za'ra mono na, duré duréi romna'rata hawi, apito norĩ ma, duré daza'rui wa'ôto mono bâ dama i'rânho'ômo norĩ ma, we marĩ te te 're isani za'ra mono na. Tawamhã duré nimahã na taha zarina ma tô dasiwi 'ri prum ni. ¹⁶Tahawa, apito, wa âne aima wasu'u zahi za'ra ni: Apã 'ri nho'u hã te te siwi 'manharĩ té wamhã, duré i'wawi wa'ra te te siwi 'manharĩ téb 'rãsutu wamhã, a hã Eufrazi bâta zasizém niwĩ daza'rui wa'ôno ihâimana âma te za asiptetezé hã isimini.”

Apito, romnhihâdâ te te isada'âbâzé wasu'u

¹⁷Tawamhã apito Artazesi, ma te âne asa romnhihâtâ na sada'âbâ za'ra:

“Reum dama i'rânho'u, duré Sîsa'î dama romnhihâtâ 'manharî'wa, duré asiré Samaria^c âma 're ihâimana za'ra mono norî, duré Eufrati bâtâ zasizém niwî daza'rui wa'ôto âma 're ihâimana za'ra mono norî me, simisutu wa âma asawi za'ra wa'wa.

¹⁸“Romnhihâdâ we îma asiwi isômri 'wa hã, ma tô Persia norî mreme u âma isapri na îma sôré ni. ¹⁹Tawamhã wa tô, dama ti'ru, ibaihâi 're Zeruzalê wasu'uzéb ré zô, darîti za'ra da. Tahawa, duréi romna'rata hawi, Zeruzalê âma apito norî zada 're idahâimana za'ra mono zé wasu'u hã, duré marî wasété téb ré u'âsi 'wa na ahâ uptabi na we 're ihâimana u'âsi za'ra mono zé wasu'u hã ma tô dasiwi upsibi me ni. ²⁰Apito isiptete norî tamemhã ma tô te te 're da'madâ'â za'ra. Ta norî hã ma tô duré uburé Eufrati bâtâ zasizém niwî daza'rui wa'ôto âma dama i'rânho'ômo na hã 're hâimana za'ra. Tahawa, ma tô dapawa'âbâ arîre hã te te dawî 're awaibu. ²¹Tahawa, ma'âpé aibâ norî ma, waihu'u za'ra wa'aba, 'ri nho'ômo na tinhimirohmuri te te sahâri za'ra da. 'Ri nho'u, wa hã te 'rui ô nherê, apâ da te dasiwi i'ri da hã mare uptabi di. ²²Ma'âpé â hã rowaihu'uzé hã, uburé âma asiwi uwaimrami wê za'ra wa'aba, te te siwi âma uzusi tô da, duré înhimi'madâ'âzém hawimhã te 're romnhimini tô mono da.”

²³Tawamhã apito Artazesihi nhimirohmnhihâdâ hã ma tô Reum norî ma, dama romnhihâtâ 'manharî'wa Sîsa'îhî me, duré isiré norî me hã tâma sôré za'ra ni. Tahawa awa'awi ma tô ta norî hã Zeruzalê u ai'aba'rê. Si'aba'rêi wamhã, ma tô Zudeu norî ma, tisi'wapézém na hã tâma amhâzépa za'ra, tinhimirohmuri te te sahâri za'ra da.

'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri wahunuzé wasu'u apâ

²⁴Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'manharî na romhuri ma tô aré dasiwi sazâri ni. Taha haré ma tô aré we âma 're ropsa'wari, Persia âma Dariu dama i'rânho'ômo na maparane âma iwahubzéb u hã.

5 ¹Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa Ageu norî, Idoho 'ra Zacariaha me hã Zuda âma duré Zeruzalê âma Zudeu norî 're ihâimana za'ra mono norî ma, Izaraéu nhihudu norî te, 'Re ihâimana u'âsi mono timreme te te tâma iwaihu'u zahuré zém na ma tô dama âma rowasu'u zahuré. ²Tawamhã Salatiéu 'ra Zorobabéu, Zozadaquihi 'ra Zozuéhé me 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã ma tô wapari zahuré. Tahawa, Zeruzalê âma 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri na ma tô apâ âma dasiwi sâna'rata ni. Tahawa, ma tô isadawa 'mahârâ'wa norî hã duré âma dapawaptob zahuré.

³Tawamhã taha ré, Tatena'i, Eufrati bâtâ zasizém niwî daza'rui wa'ôto âma dama i'rânho'u hã, Seta-Bozena'i hã, duré isiré norî hã ma tô Zeruzalê u ai'aba'rê. Si'aba'rêi wamhã, ma tô âne sadanharî za'ra:

— E 'wa ma tô 'ri hã apâ asiwi wahunu aba da hã âma aima rowairébé za'ra wa'wa, duré 'ri uparizé mono hã apâ asiwi sôré aba mono da hã. ⁴E niha aibâ norî nhisi hã 'ri na romhuri'wa hã.

c 4.17 Samaria hã Izaraéu na darom nhisi amo, hâiwa nhimi'e niwî da te 're i'madâ'â mono hã.

⁵Tane nherē, tite za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono tōmobre, ma tō Zudeu ma, i'rânho'omo norī hā tihâimana za'ra. Tahawa Persia âma dama ipire norī hā ma tō marī te te a'â 'manharī za'ra tō da, âma sima rowairébé za'ra, apito Dariuhu ma, za taha na te te âma iromnihâtâ za'ra zé wa'râmi, te te âma sada'âbâ za'ra ô ré hā. ⁶Tawamhâ Tatena'ihī norī nhimiromnihâtâ hā, Seta-Bozena'ihī me duré isiré 're ihâimana za'ra mono norī me, ma tō apito ma âne na hā siwi time:

⁷"Apito Dariu, rowē na si i'rânho'omo na hā dama 're aihâimana mono! ⁸Âne wa za âma aima wasu'u za'ra ni, apito. Zuda âma daza'rui wa'ôto u wasi'aba'rēi wamhā, wa tō dama isa'ēne 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa wasiwi 'madâ'â ni, ēne itōmo za'ētē nhisu'u pese na da te dasiwi i'ri hā, duré wedepo ipo'o hā za'ōno hā da te dasiwi tāma isōré mono hā, 'ri na'rata 'manharizé ma. Romhuri hā te wē uptabi na dasiwi 'manharī ni âma. Te duré sa'ētē romhuri hā mo.

⁹"Tahawa, wa tō dama i'rânho'omo norī âma sadanharī za'ra ni, apā da te dasiwi i'ri wahunuzéb da hā, duré apā 'ri na'rata 'manharizé da te dasiwi iwahutu da hā ni'wa te te dama âma rowairébé zō. ¹⁰Tawamhā danhib'ihâ'a norī nhisi za'ra zō, wa tō duré sadanharī za'ra ni, isisi za'ra hā wa te aima ui'ére za'ra wa, awaihu'u da. ¹¹Tahawa, ma tō asa âma wazada'âbâ za'ra âne: 'Wa norī hā, 'Re ihâimana u'âsi mono hâiwa 'manharī'wa ti'ai 'manharī'wa nhib'a'uwē, wa 're wahâimana za'ra. Wa norī hā wa oto 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri hā wasiwi wahunu ni, duré Izaraēu nhihudu norī nhib'apito isa'ēne te te aré i'ri nharī hā. ¹²Tane nherē, wahi'rata norī hā ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hâiwa âma 're isâmra mono ma hā si'rui wazere za'ra. Taha zarina, ma tō Babilonia nhib'apito Nabucodonozoho ma, te te âma ai'uté za'ra da hā tāma hâiba za'rē za'ra, Caudeia hawi a'uwē ma. Tahawa 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri hā ma tō dasiwi prum ni. Ma tō duré a'uwē wahi'rata norī hā Babilonia u da te dasiwi simro. ¹³Tane nherē, Babilonia nhib'apito Ciruhu âma imorī'rata na isi'i'rânho'omozém na âma iwahub âma, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri apā da te dasiwi wahunu da hā tinhiromnihâtâ na hā dama ti'ru. ¹⁴Tawamhâ piza'a oru 'manharī na hā, duré ētē waipo prā prata 'manharī na zama hā, apito Nabucodonozo Zeruzalē âma 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri hawi te te isani za'ra hā, te te Babilonia âma tite ihâiba'ō norī âma 're idawata za'ra mono zé 'ri wa, te te isa'ra norī hā ma tō apito Ciru hā apā sōmri za'ra, aibâ Sesbaza na isisi ma, Zuda âma dama i'rânho'omo na 're hâimana mono da, te te ipisutu ma hā. ¹⁵Tawamhâ apito, Sesbazaha ma hā ma tō tāma ti'ru, apā Zeruzalē âma 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri 're isa mono u hā te te âma siri za'ra da. Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri imorī'rata na isabzéb âma tō apā da te dasiwi i'ri da hā, ma tō duré dama ti'ru. ¹⁶Tawamhâ Sesbaza morī wamhā, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri na'ratazé mono hā te te a'manharī. Ta hawim haré te zahadu âhā na hā 'ri na da te âma 're rob'ma'wamarī. Tane nherē, zahadu si'utōrī ô di.'

¹⁷"Tahawa, apito, âne hā aima wē wamhā, ma'apé dama 'mai'ru na, Babilonia âma dahī'rata norī wasu'uzéb ré ibaihâi mono hā da te sabu za'ra da, apito Ciru hā sena na te te i'ruzéb zō, Zeruzalē âma 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri apā da te dasiwi i'rizéb da hā. Taha parip si, te za we wama asi-wasu'u za'ra, niha na âma asima irowairébézém na hā."

Apito Ciru, 'ri te te dama i'ruzém na romnhihâdâ, da te isôpêtêzé wasu'u

6 ¹Tawamhã apito Dariu ma tô dama ti'ru, Babilonia âma ibaihâ nhimi'-warazéb âma dahi'rata norĩ wasu'u na romnhihâtâ mono na sô darĩtĩ za'ra da hã, Ciru hã 'ri te te dama i'ruzéb zô tinhimioromnhihâtâ na. ²Tahawa, 'ri nho'u Ecbatana na isisi, daza'ruí wa'ôno Média na romnhisi âma 're ihâimana mono âma, ma tô taha na romnhihâdâ isinhai ré hã dasiwi sôpêtê ni. ãne na âma iromnhihâtâ ré hã:

³"Apito Ciru isi'i'rânho'ômozém na imorĩ'rata na âma iwahub âma, ma tô Zeruzalê âma 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri apâ da te dasiwi iwahutu da hã dama ti'ru, danhimizama na danhoprubzê da te iwa 're izata za'ra mono zéb da hã. Tawamhã 'ri na'rata pibuzé 27 metru na hâimo hã, duré 27 metru na 'ri zadarata hâiba amoi u ipibuzé hã. ⁴Tawamhã si'ubdatô êtê na 'ri na'rata 'manharĩ sisôré nhisiwimhã te za wedepo'o na misi isôré na hã dasiwi 'manharĩ ni za. Duré uburé pese marĩ norĩ wa'âbâzé hã za dama i'rânho'ômo norĩ hawip si.

⁵"Uburé êtê waipo prã prata na duré êtê waipo pré oru 'manharĩ na piza'a norĩ hã apito Nabucodonozo Zeruzalê âma 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri hawi te te isani za'ra, Babilonia u te te we iduri hã apâ wa za sômri za'ra, 'ri 're, 're isimi'warazé mono bâ da te dasiwi sa'ra da apâ."

Apito Dariu, 'ri na romhurizém na te te dama i'ruzé wasu'u

⁶Tawamhã âne te te âma isada'âbâ za'ra zé, ma te apito Dariuhu ma hã tâma me za'ra:

"Á hã apito Dariu te te iwaihu'uzé, Tatena'i daza'ruí wa'ôno Eufrati bâta zasizém niwĩ dama i'rânho'ômo âma ma hã, Seta-Bozena'ihĩ ma hã, duré daza'ruí wa'ôno bâta zasizém niwĩ isiré dama ipire norĩ 're ihâimana za'ra mono norĩ ma hã:

"Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri nhiti ma'âpé ai'rê za'ra wa'aba. ⁷Da te dasiwi i'ri za'ra zé hã ma'âpé dawĩ sawi za'ra wa'aba tō. Zuda âma i'rânho'ômo norĩ ma, duré Zudeu norĩ nhĩb'ih'âa ma, ma'âpé sa'rê za'ra wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri, duréihã da te dasiwi i'ri prubzéb âma tô apâ te te siwi 'ri nharĩ da. ⁸Tawamhã romnhihâtâ na hã wa âma aiwada-uri za'ra wa'wa, 'ri na a norĩ wa'wa hã dapawaptob za'ra wa'aba da. Uburé 'ri da, marĩ wa'âbâ mono hã duré dasai wa'âbâ mono hã te za ône haré we tihâiba, romhuri hã simizazâri tō da. Áhã da hã te za dama i'rânho'ômo te, rob'uiprazé ubumrozém hawimhã da te 're sani, daza'ruí wa'ôno Eufrati bâta zasizém niwĩ dapawa'âbâ arĩ, da te 're iwaibui mono hawimhã, rob'uiprazé hã. ⁹Tawamhã sasedoti Zeruzalê âma 're ihâimana za'ra mono norĩ ma hã te za bâta bâre sô 're ro'wanhi'riti za'ra mono âna, uburé marĩ te te 're iwaptêrê za'ra mono zéb zarina tâma 're isômri za'ra wa'aba mo, ã norĩ hã: powawê iba'ômo zapu hã, pone'ërebâ hã, duré pone'ërebâ i'rare hã, 'Re ihâimana u'âsi mono hâiwa âma 're isâmra mono ma, 're sôprub za'ra mono wa, te te tâma 're izata za'ra mono da hã. Tawamhã amnho trigu zama te za duré tâma 're isômri za'ra wa'aba mo, dasai warĩrízê sa hã, uva 'râi wa'u isé hã, duré azeitona wa'u to hã. ¹⁰Ãne te za ta norĩ hã te te 're 'manharĩ za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hâiwa âma 're isâmra mono ma, 're isôprub za'ra mono zé te te

're i'awēsāmri mono zéb da hā. Duré i'āma 're mreme zusi mono da, i'ra nori āma zama, rowē na 're wahāimana za'ra mono da hā, te za te te 're 'manhari za'ra. ¹¹Ni'wa, ā hā īnhimirob'ruzé te te wapari ō wamhā, wa za dama hāiba 'ru za, isōrōwa hawi wedepo da te iwazere r'ā'wa na da te āma hāiba 'razāri da hā, duré taha pari ti'a na da te āma romnhihâtā haré iré sab da. Tahawa, te za duré isōrōwa hā dasiwi 'morōwīrī ni, isōrōwa siprup si sa'wari r'āihā na 're sa'wari mono da. ¹²'Re ihāimana u'āsi mono hā, Zeruzalē, āma 're idawata za'ra mono zéb da 'ri hā te te pisutu siromo wa, siwa'ru apito nori hā, duré siwa'ru dawamri mono 'remhā īnhimirob'ruzé te te 're iwapari za'ra mono ō, te te 're i'a'uprosi mono da si iwē hā, 'ri te te 're prub za'ra mono da, te te sima 're ipibu za'ra mono nori hā. Wa hā Dariu, wa tō āne dama rob'ru. Ā hā da te dasiwi 're iwapari pese za'ra mono da si, i'ruzahi hā."

**'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa isi'utōrīzém
na, da te dasiwi isaiwīrīzé wasu'u**

¹³Tawamhā dama i'rānho'u Tatenā'i hā, Seta-Bozenā'i hā, duré isiré dama ipire nori hā ma tō apito te te iwaihu'uzéb zarina si siwi 'manha. ¹⁴Tawamhā Zudeu nori nhīb'ihā'a hā ma tō 'ri na romhuri na te te āma siwi uzusi, wē na. Taha siwaprā ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahārā'wa Ageu nori nhimirowasu'u, Idoho 'ra Zacariaha nhimirowasu'u me hā tāma tipē'e to za'ra. Tawamhā ma tō 'ri hā siwi uprosi oto, Izaraéu nhihudu nori te, 'Re ihāimana u'āsi mono te te iwaihu'uzéb zarina, duré Persia nhīb'apito nori Ciru, Dariu, Artazesi, ā nori hā te te iwaihu'u za'ra zéb zarina. ¹⁵Āhā wa, ada na a'amo nhisi āma bādā si'ubdatō ihāimana āma, ma tō oto 'ri hā ai'utōrī pese, Dariuhu āma 6 na āma iwahubzéb āma dama i'rānho'ōmo na 're ihāimana mono zém na hā.

¹⁶Tawamhā Izaraéu nhihudu nori, sasedoti nori, levita nori, duré uburé isiré nori apā Babilonia hawi isi'aba're hā ma tō 'ri te te siwi isaiwīrīzé hā siwi 'manha. Āhā wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're idawata za'ra mono zéb da hā ma tō dato sina tāma hā sōmri za'ra ni. ¹⁷Tawamhā 'ri saiwīrīzéb da hā ma tō 100 na powawē iba'u hā, 200 na pone'ērebā hā, duré 400 na pone'ērebā i'rare te te izata za'ra da hā sōmri za'ra. ¹²na pone'ērebā zéré uzé si'aibā, āma tāma sōprub za'ra wa, dawasédé te te dama āma i'apari za'ra zéb da hā, ma tō ta nori hā duré sōmri za'ra, Izaraéu nhihudu nori wa'ōtō wamri mono bā, pone'ērebā zéré uzé hā. ¹⁸Tawamhā sasedoti nori hā, duré levita nori hā ma tō Zeruzalē āma 'ri 're, te te 're iromhuri za'ra mono da zama siwi danhisi nhihâtā za'ra, Mozésihi nhimiroti na āma iromnhihâtâzéb zarina.

Pascoa na dato nhisi na da te dasima iromhu'u za'ra zé wasu'u

¹⁹Tawamhā Izaraéu nhihudu nori, Babilonia āma sito pese na 're ihāimana za'ra mono zém hawi apā isi'aba're nori hā ma tō Pascoa na dato isa'ētē nhisi na hā sima romhu'u za'ra, bādā 14 na ihāimana āma a'amo imorī'rata te na. ²⁰Tawamhā uburé sasedoti nori, duré levita nori hā ma tō si'upsō za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, iwē na hāimana za'ra da hā. Taha pari levita nori ma tō abaze nori hā siwi simro, Pascoa na dato isa'ētē wa āma isōprub za'ra zéb da hā, uburé a'uwē te te sina isiri za'ra hāiba u'ābāmhā, isiré sasedoti nori apā te te sina isiri za'ra zé hāiba nori u'ābāmhā, duré sihāiba u'ābāb za'ra

zama hã. ²¹Tawamhã uburé Izaraéu nhihudu norĩ, Babilonia hawi apã te te sina isiri za'ra norĩ hã ma tã danhimizama na ãma 're idanhoprub za'ra mono nhi hã tihu. Duré a'uwẽ iwasédé Cana'ã ãma 're ihãimana za'ra mono norĩ hãimanazé te te irẽme za'ra, duré Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihãimana u'asi mono ãma oto 're wata za'ra mono da, tihãimanazém na te te isapri za'ra norĩ zama hã ma tã duré romnhi hã dame tihu. ²²Tawamhã 7 bātã 're, ma tã i'u'etẽ wapu wapu õ na dato hã siwi 'manha, to za'etẽ za'ra sina. Tahawa, tãma hã rowẽ uptabi za'ra di, Uburé Danhib'apito hã, Asiriaha^d nhib'apito, niha oto te te 'rãĩ pi'rai wa, õ norĩ zawi na si oto 're hãimana mono da, taha zarina 'Re ihãimana u'asi mono nhorõwa 'ri apã te te siwi iwahutu na te te pawaptob za'ra da hã.

Zeruzalẽ u, Esdra iwisizé wasu'u

7 ¹Tawamhã wahub ahã na we 're wahu mono pari, apito Artazesĩ Persia nhib'apito na 're hãimana mono ré, ma tã Esdra na aibã nhisi hã Babilonia hawimhã mo, Zeruzalẽ u hã. Ta hã, Arã sasedoti isiré norĩ ma isa'etẽ sipoto hawi a'uwẽ, Seraiaha 'ra, Azariaha nhihudu, duré Hilquiaha 'ra nhihudu. ²Ihi'rata norĩ hãiba amo hã ãne: Salu, Zadoqui, Aitubi, ³Amaria, Azaria, Meraiole, ⁴Zeraia, Uzi, Buqui, ⁵Abisua, Finéa, duré Arãhã 'ra Eliaza, tisiré norĩ nhipai u sasedoti ipire uptabi. ⁶Esdra hã rowaihu'u pese 'wa. Duré Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihãimana u'asi mono, Mozé-sihi ma, tinhimiroti na rob'ui'ére hã te te tãma isõmri waihu'u wẽ 'wa, te 're mo. Tawamhã ta hã ma tã apito Artazesihĩ u hã mo. Morĩ wamhã, ma tã uburé te te tiwi iwaptêrêzẽ hã tãma tisõ. E marĩ wa. Uburé Danhib'apito, Esdraha ma, iwẽ si te te tãma 're apisutu mono wa. ãne ma tã ta hã Babilonia hawimhã mo, Zeruzalẽ u hã, ⁷nima norĩ Izaraéu nhihudu norĩ remhã, sasedoti norĩ ré, levita norĩ ré, isõ're'wa norĩ ré, duré 'Re ihãimana u'asi mono nhorõwa 'madã'ã'wa norĩ ré, duré taha 'ri 're, romhuri'wa norĩ ré. ãne hã ma tã tiromhãiba, Artazesĩ hã dama i'rãnhõ'omo na 7 na ãma iwahubzéb ãma. ⁸⁻⁹Tawamhã Babilonia hawimhã a'amo imorĩ'rata te na bãdã isãna'rata hawi ma tã wairé. Tawamhã 'Re ihãimana u'asi mono te te ipawaptob za'ra zéb zarina, ma tã Zeruzalẽ u hã oto aihutu, a'amo 5 na isi'utõrĩ ãma, bãdã isãna'rata hawi. ¹⁰Esdra ma tã morĩ wana ré hã sisõ tã, Uburé Danhib'apito nhimiroti na si te te 're romnhoré mono da, duré isarina si 're morĩ wẽ da, duré Izaraéu nhihudu norĩ ma, duré uburé te te ãma dama 're rowahutu mono da, isimiroti na hã.

Artazesihĩ nhimiromnhihãtãzẽ wasu'u

¹¹ ã hã, apito Artazesihĩ nhimiromnhihãdã, sasedoti rowaihu'u pese 'wa Esdraha ma te te isõmri, Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ ma, tinhimiroti, te te isõmri waihu'u wẽ 'wai ma:

¹² “ã hã Artazesihĩ nhimiromnhihãdã, ti'ab ré, isiré apito norĩ ma, isipai u za'ra ipire uptabi, wa sasedoti ipire Esdraha ma time, 'Re ihãimana u'asi mono hãwa ãma 're isãmra mono nhimiroti waihu'u pese 'wai ma, ãne: Wa

d 6.22 Taha ré, Persia nhib'apito ma tã duré Asiria na danhipti'ai wa'õno hã te te 're 'madã'ã. Asiria hã Izaraéu nhihudu norĩ nhitob'ru aré.

hã wa âma asawi. ¹³ Wa hã wa âhã na ãnhimiroti hã dama tihi, daro ãnhimi'-madâ'âzé mono bâ uburé Izaraéu nhihudu norĩ te te sima irowê za'ra norĩ hã Zeruzalê u âma asiré si'aba'rê da, taré 're ihâimana za'ra mono a'uwê hã duré sasedoti norĩ hã, duré levita norĩ hã. ¹⁴ Wa hã apito, 7 na timreme na te te siwi 're ipawapto mono norĩ siré wa aima rob'ru, Zeruzalê u duré Zuda u aimorĩ da hã, ate 'Re ihâimana u'âsi mono tinhimiroti da'udâna te te aima isômri hã da te 're wapari pese za'ra mono zô, da'azabu da. ¹⁵ Danhoprubzé êtê waipo pré oru na hã duré êtê waipo prã prata na hã, ma'apê âma asiré duri, wa hã timreme na te te siwi 're ipawapto mono norĩ me, Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wa te tâma sômri za'ra da, wa te wasima iwê za'ra hã, Zeruzalê âma tinhorôwa 'ri 're, 're isâmra mono ma. ¹⁶ Uburé te za êtê waipo prã prata 'manharĩ hã, oru 'manharĩ me hã idu, Babilonia âma daza'rui wa'ôto hawi iwaibu hã, Izaraéu nhihudu norĩ, tisiré sasedoti norĩ me Zeruzalê âma tite 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa ma da, te te isômri za'ra hã.

¹⁷ “Ã hã rob'uiprazém na hã te za duré âma ipibui pese za'ra wa'wa za, âma uipra za'ra wa'aba da, powawê iba'ômore norĩ hã, pone'ërebâ zéré uzé norĩ hã, pone'ërebâ zéré mapure i'rare norĩ hã, amnho norĩ hã, duré uva 'rãi wa'u isé norĩ hã, Zeruzalê âma 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri âma danhoprubzéb zata nomrizé nhisiwi, tâma âma asôprub za'ra wa'aba da, izata na hã. ¹⁸ Tawamhã oru 'manharĩ, duré êtê waipo prã prata 'manharĩ si'atarême na hã te za a hã asiré norĩ me, tô marĩ hã âma asima i'madâ'â ze za'ra wa'aba zéb zarina, marĩ siwa'ru asima âma i'uipra za'ra wa'wa, ate za'ra wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima iwêzéb zarina si. ¹⁹ Marĩ mono bâ, da te aima isômri za'ra hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 're, marĩ 'manharĩ zéb da hã, te za a hã Zeruzalê âma 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã tâma isômri za'ra za. ²⁰ Uburé marĩ ihâiba amo norĩ hã 'ri 're romhurizéb da, sô irobaba mono hã te za apito te rob'uiprazéb ubumrozém hawim na marĩ wa'âbâ mono hã tihâimana za'ra.

²¹ “Wa hã apito Artazesi, daza'rui wa'ôno Eufrati bâtâ zasizém niwĩ âma, rob'uiprazé 'madâ'â'wa norĩ ma, wa âhã na hã tâma 'ru za'ra, sasedoti 'Re ihâimana u'âsi mono hãiwa âma 're isâmra mono nhimiroti waihu'u pese 'wa Esdraha ma, ône haré awa'awi te te tâma sômri za'ra da isib'rata, uburé marĩ te te iwaptêrê hã, ²² êtê waipo prã prata 3.400 na ipire pibuzéb u hã, amnho trigu 12.500 na ipire pibuzéb u hã, uva 'rãi wa'u isé 2 miu litru u hã, azeitona wa'u to 2 miu litru u hã, duré dasaiwarĩrizé te te sima iwê zarina hã. ²³ Uburé te za âma i'uwaimra, 'Re ihâimana u'âsi mono hãiwa âma 're isâmra mono tinhorôwa 'ri na hã te te 're i'awaihu'u mono zéb zarina, âne zarina niwa isi-ti'ruzé hã izada hâimana tô da, duré niwa apto'o ré ãnhihudu norĩ da zama, hâimana tô da, i'uirĩ na hã. ²⁴ Uburé a norĩ wa'wa hã sasedoti norĩ wi, levita norĩ wi, isô're'wa norĩ wi, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'madâ'â'wa norĩ wi, 'ri 're, romhuri'wa norĩ wi, duré dahâiba amoi u aimawi norĩ, 'ri 're, te te 're irob'ma'wamarĩ za'ra mono norĩ wi, dapawa'âbâ arĩ hã tiwi 're waptêrê za'ra wa'aba mono ô di za.

²⁵ “Esdra, a hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ai'rãi waihu te te aima isômri dâ'âsina te za ida'apisu, da'madâ'â'wa da hã, duré da'âma rowairébé'wa da hã daza'rui wa'ôno Eufrati bâtâ zasizém niwĩmhã, uburé a'uwê te te 're 'madâ'â za'ra mono da hã, ate, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tâma iwaihu'u pese

norī hā. Tawamhā a hā, ā tāma iwaihu'u ō norī ma hā te za āma tāma 're irowahutu za'ra mo. ²⁶ Ni'wa, ate 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti duré dama i'rānho'ōmo nhimiroti te te wapari ō wamhā, te za ōne haré awa'awi tāma rob'manharī ni. Āhā wamhā, te za wīrī ni, niha wamhā ti'ai wa'ōtō nho'ōmo amoi u si morī da, te za dasiwi satōrī ni dasisiti. Duré niha wamhā, te za isimarī hā dasiwi tiwi waibu za'ra ni. Niha wamhā, te za dasiwi sērē ni, dazazéb 're."

Esdra, 'Re ihāimana u'āsi mono āma iwatazé wasu'u

²⁷ Tawamhā Esdra te āne tinha:

— Uburé Danhib'apito, wahi'rata norī te 'Re ihāimana u'āsi mono āma, wa āma iwata, wē uptabi wa, niha na apito pē'ē 'remhā rosa'rata na hā te te āma tiwi saprī wa, Zeruzalē āma Uburé Danhib'apito nhorōwa 'ri te te iwazézém na hā. ²⁸ Wa hā, Uburé Danhib'apito isiré 're ihāimana mono zém na te isina waihu'u wa, wa tō inhptete na ipahi āna apito norī, timreme na te te siwi 're ipawaptob za'ra mono norī me, isiré norī siptete na dama roti'wa norī me, te te iwēsāmri za'ra zé hā tāma isina wazere za'ra. Āne Uburé Danhib'apito, ite 'Re ihāimana u'āsi mono, inhptete te te īma isōmri zarina, wa tō Izaraéu nhihudu norī nhib'ihā'a norī hā ahā nherē imreme na āma ai'uté za'ra, isiré si'aba'rē da apā, wanhipti'a za'ra u hā.

Apā a'uwē, Babilonia hawi isi'aba'rē norī nhisi wasu'u

8 ¹ Ā norī hā, Izaraéu nhihudu wa'ōtō nhib'ihā'a norī Babilonia hawi Zeruzalē u apā Esdraha siré isi'aba'rē, apito Artazesi danhib'ihā'a na 're hāimana mono ré hā:

²⁻¹⁴ Finéaha hawi a'uwē, Gésō; duré Itamahā hawi a'uwē, Daniéu; duré Secaniasihī 'ra Hatusi, Davihi hawi a'uwē;

Paroho hawi a'uwē, Zacaria, 150 na isib'a'uwē wa'ōtō norī aibā me (ā norī nhisi za'rata na rob'ui'éré iré hā);

Zeraiaha 'ra, Elioena'i, Paate-Moabihi hawi a'uwē hā 200 na isiré aibā norī ihāimana za'ra siré hā;

Zazi'éhé 'ra, Secaniasī, Zacuhu hawi a'uwē hā, isiré 300 na aibā norī ihāimana za'ra siré hā;

duré Zonataha 'ra, Ebede hā, Adihī hawi a'uwē hā isiré 50 na aibā norī ihāimana za'ra me hā;

Atariasihī 'ra, Zesaiasi, Elāhā hawi a'uwē hā, isiré 70 na aibā norī ihāimana za'ra siré hā;

Mica'éhé 'ra, Zebadiasi, Sefatiaha hawi a'uwē hā, isiré 80 na aibā norī ihāimana za'ra siré hā;

Zei'éhé 'ra, Obadia, Zoabihi hawi a'uwē hā, 218 na isiré aibā norī ihāimana za'ra siré hā;

Zosifiaha 'ra, Selomite, Banihi hawi a'uwē hā, isiré 160 na aibā norī ihāimana za'ra siré hā;

Beba'ihī 'ra, Zacaria, Beba'ihī hawi a'uwē hā, 28 na isiré aibā norī ihāimana za'ra siré hā;

Hacatāhā 'ra, Zuāna, Azgadehe hawi a'uwē hā, isiré 110 na aibā norī ihāimana za'ra siré hā;

Eripéréti, Zeiel, duré Semaia, Adonicâhâ hawi a'uwê norî hâ, 60 na isiré za'ra aibâ norî ihâimana za'ra hâ. Tawamhâ â norî hâ ma tô da'râsutu u si aihutu.

Duré Biva'ihî hawi a'uwê norî hâ, Uta'i, duré Zabude, isiré zahuré 70 na aibâ norî ihâimana za'ra hâ.

Levita norî zô, Esdra te te ida'mazatôrizé wasu'u

¹⁵Tawamhâ wa hâ Esdra, 'rinho'u Aava na isisi tême â hâ 're ipraba mono 'rata, wa tô uburé a'uwê norî hâ 'râ'ôto. Tame wa tô si'ubdatô bâta na wa te wasima i'ri nhoré mono zéb âma ai'ubumro ni. Tawamhâ duré tame a'uwê norî, atâma na te a'madâ'a pese mono wamhâ, wa tô sasedoti norî dawazari isi'ubumro hâ sâmrî za'ra. Tane nherê, levita norî dasiré hâ 'mai'hâimana ô di. ¹⁶Tahawa, 9 na dama i'rânho'ômo norî hâ wa tô waibu, â norî hâ: Eliézé, Ari'é, Semaia, Elnatâ, Zaribe, Elnatâ ihâiba amo, Natâ, Zacaria, duré Mesulâ. Tawamhâ duré maparane dama romnhoré'wa norî hâ wa tô timra, Zoiaribe norî hâ Elnatâhâ me, rowaihu'u pese 'wa norî hâ. ¹⁷Tahawa, Casifia na romnhisi âma danhib'ihâ'a Idoho zô, wa tô satôri zahuré, sô rîti zahuré mono da, te te sôpêtê zahuré wa, duré isiré 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zé 'ri 're, te te aré 're iromhuri za'ra mono norî ma, te te tâma nharî za'ra da, tô âme âhâ 'ri 're romhuri'wa da, te te we watême 'mazatôri za'ra da. ¹⁸Tawamhâ 'Re ihâimana u'âsi mono iwê na te te wapawaptob za'ra wa, ma tô aibâ Serebia na isisi marî tâma iwaihu'u pe hâ wei watême satôri za'ra, levita Malihi hawi a'uwê hâ. Tahawa, ma tô 18 na i'ra norî hâ duré isisânawâ norî hâ we isiré ai'aba'rê. ¹⁹Tawamhâ ma tô we tâma rob'ru za'ra Hasabiasihî ma hâ, duré Zesaiasi, Merarihi hawi a'uwê ma hâ, duré 20 na i'ra norî ma hâ, duré isisânawâ norî ma hâ. ²⁰220 na 'ri 're romhuri'wa norî zama ma tô isiré we ai'aba'rê, apito Davi duré tâma da'madâ'â'wa norî hâ levita norî pawaptob za'ra 'wa da, te te ipisutu za'ra nhihudu norî hâ. Tahawa, uburé ta norî nhisi na hâ ma tô âma rob'ui'ére za'ra.

Dasai âna dahâimana za'ra ré, idamreme zusizé wasu'u

²¹Tawamhâ Aava na panho'ômo 'rata, wa tô wasai âna misi bâta na wahâimana za'ra da hâ dama pisutu, taha ré uburé wa norî hâ wate 'Re ihâimana u'âsi mono nho'remhâ wahi'râtito tâma wasisimro da, wa'ra norî ré, duré uburé wanhimarî ré, wasi'aba'rêi ré we te te wanhimroi wê mono da, wa te tiwi waptêrê za'ra da hâ. ²²Wa hâ wa tô apito ma tinha, wate 'Re ihâimana u'âsi mono, uburé te te sina 're i'umnhasi za'ra mono norî te te 're i'madâ'a pese za'ra mono na hâ, duré te te 're irême za'ra mono norî da, isiptetezé, duré isiti'ruzé sada 're ihâimana za'ra mono na hâ. Tahawa, wa hâ înhiséb di, apito wi, awaru na dasi'wapéi 'manharî'wa norî wasi'aba'rêi ré te te wa'madâ'â za'ra mono da, te tiwi iwaptêrê da hâ. ²³Tahawa, wa tô wasai âna wamreme zusi ni, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te wa'madâ'â za'ra mono da, wasi'aba'rêi ré. Tawamhâ ma tô wa te tiwi irowaptêrê za'ra zém na hâ wawapari za'ra.

Danhoprubzé da te isômri za'ra zé wasu'u

²⁴Tawamhâ wa hâ, sasedoti ipire norî 'remhâ wa tô pisutu za'ra, â norî hâ: Serebia, Hasabiasî, duré 10 na isiré norî hâ. ²⁵Tawamhâ wa tô êtê waipo prâ

prata hã, oru hã, apito norĩ, duré apito timreme na te te 're i'raĩwaptob za'ra mono norĩ hã, duré tãma romhuri'wa norĩ hã, duré Izaraéu nhihudu norĩ marĩ te te isõmri za'ra hã, 'Re ihãimana u'ási mono nhorõwa 'ri 're marĩ 'manharĩzéb da. Ta hã wa tô uburé sasedoti norĩ ma sõmri za'ra. ²⁶⁻²⁷Tawamhã ãne marĩ mono hã wa tô sõmri za'ra: Êtê waipo prã prata hã 22 miu na ipire pibuzém na; duré 100 na prata na marĩ 'manharĩ mono hã 70 na ipire pibuzém na; duré êtê waipo pré oru hã 3.500 na ipire pibuzém na; duré 20 na oru na piza'a 're nho'a 'reptõ 'manharĩ mono hã, 8 aiwa âma isipo'o na ipire pibuzém na; duré maparane êtê topsada brõzi na marĩ 'manharĩ hã, aiwa oru iwa'âbã za'êtê na hã.

²⁸Tawamhã wa tô tãma nharĩ za'ra ãne:

— A norĩ wa'wa hã Uburé Danhib'apito, aihĩ'rata norĩ te 'Re ihãimana u'ási mono ma si, tãma 're romhuri za'ra wa'aba mono da hã te oto aimawi 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Ma te duré aimawi uburé marĩ mono hã tãma isa'ra wa'wa Uburé Danhib'apito ma, prata hã, duré oru hã, we asiwi i'ãwisi 'wa hã, õhõ ma, dasima iwê na âma tãma idanhoprub za'ra zéb da hã. ²⁹Tahawa, ma'ápé asiwi sa'ra wê wa'aba, 'Re ihãimana u'ási mono nhorõwa 'ri u, i'aihutu aba zéb u hã. Tawamhã tame 'ri 're wa'wa 're, te za ipire pibu za'ra wa'wa za. Taha pari te za duré sasedoti ipire norĩ ma, duré levita norĩ ma, duré Izaraéu nhihudu norĩ nhĩb'ih'ã Zeruzalê âma 're ihãimana za'ra mono norĩ ma, uburé tãma isõmri za'ra wa'wa, marĩ mono hã.

³⁰Tawamhã sasedoti norĩ hã, duré levita norĩ hã ma tô prata hã, duré oru hã, duré marĩ mono hã waibu za'ra, Zeruzalê âma 'Re ihãimana u'ási mono nhorõwa 'ri, 're isa mono u te te oto 'wasari da hã.

Zeruzalê u apã idasi'aba'rézé wasu'u

³¹Tawamhã a'amo imorĩ'rata âma 12 bâta na wa tô Zeruzalê u apã wasi'a-ba'rê da hã, Aava na pa nho'õmo nhisi hawimhã wawairébé ni. Tahawa, ma tô wasi'aba'rêi ré, wate 'Re ihãimana u'ási mono hã wasiré hãimana. Taha ré, ma tô duré wanhitob'ru isipãrĩ ze dazõ 're iwairébé za'ra mono norĩ wi hã te te wa'-madâ'a u'ási za'ra. ³²Tawamhã oto Zeruzalê u wasihutu wamhã, wa tô si'ubdatõ bâta na hã a'ã wawa'utu za'ra ni. ³³Taha pari maparane si'uiwa na bâta âma wa tô duré oto 'Re ihãimana u'ási mono nhorõwa 'ri u hã ai'aba'rê ni. Tahawa, prata norĩ hã, oru hã, duré marĩ 'manharĩ mono hã wa tô pire pibu za'ra ni. Taha pari wa tô duré sasedoti Meremote, Uriasihi 'ra ma sõmri za'ra ni. Taha siré te ã norĩ hã oto tihãimana za'ra: Finezaha 'ra Eliaza hã; duré maparane levita norĩ hã: Zesuahã 'ra Zozabade hã, duré Binu'ihĩ 'ra, Noadiasi hã. ³⁴Tawamhã uburé marĩ mono hã ma tô dasiwi sa'rata ni. Ma tô duré dasiwi pire pibu za'ra ni. Âhã wa, ma tô uburé ipire pibu za'ra zé hã dasiwi sihâtã ni.

³⁵Tawamhã Babilonia hawi apã uburé dasi'aba'rêi parip si, ma tô danhimizama norĩ hã Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihãimana u'ási mono ma, da te izata za'ra da hã sõmri za'ra ni. Tahawa, 12 na powawê iba'õmo na, duré 96 na pone'ërebã zéré mapure i'rare si'aibã na, duré 77 na pone'ërebã 'ra na, ma tô âma tanhoprub za'ra ni, Izaraéu nhihudu norĩ u'âbãmhã. Ma tô duré 12 na pone'ërebã zéré uzé si'aibã hã siwi zata za'ra, dawasété parizéb da hã. Â hã uburé abaze norĩ hã ma tô Uburé Danhib'apito ma, âma tãma danhoprub za'ra zéb da hã dasiwi zata pese za'ra ni.

³⁶Tawamhã apito nhimirowaihu'uzém na romnhihâdâ ma tô duré dama i'rânho'ômo norĩ ma, tisô, duré daza'rui wa'ôno Eufrazi bâtâ zasizém niwĩ da'-madâ'â'wa norĩ ma zama. Tawamhã ma tô duré ta norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 're romhurizém na hã dapawaptob za'ra.

Esdra, dasiré ô na damrozém na 'Re ihâimana u'âsi mono ma, imremezé wasu'u

9 ¹Tawamhã âne hã uburé da te 'manharĩ za'ra pari, ni'wam norĩ Izaraéu nhihudu norĩ ma i'rânho'u hã ma tô we itême ai'aba'rê, te te îma rowasu'u za'ra da, âne: "A'uwê Izaraéu nhihudu norĩ, sasedoti norĩ, duré levita norĩ, tisiré a'uwê'ô norĩ 're ihâimana siwamnari za'ra mono zé wi 're sisawi za'ra mono ô di, cananeu norĩ wi, hitita norĩ wi, perizeu norĩ wi, zebuzeu norĩ wi, amonita norĩ wi, moabita norĩ wi, ezipsiu norĩ wi, duré amoreu norĩ wimhã. ²Izaraéu nhihudu si'aibã norĩ, ma tô tisiré a'uwê'ô norĩ nhipi'ô na âma 're mro za'ra. Âhã zarina ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono, tinhib'a'uwê da, te te ipisutu za'ra norĩ hã ibâi ô na âma 're sihâimana wamnari za'ra. Tawamhã danhib'ihâ'a norĩ, duré dama i'rânho'ômo norĩ, ma tô dawasété na danhohamhã dama âma tihâimana na'rata za'ra."

³Tawamhã âne na wa hã te wapari wamhã, wa tô robzei'ôzé te, i'ua hã hâiwazu. Tahawa, wa tô duré izéré sano. Wa tô duré isiwatasu zano. Âhã wa, wa tô duré ihâimana ze'i'ô pese na hã ihâiba, tâma isi'râmi zép te, âne ma. ⁴Tawamhã tame wa tô ihâimana ze'i'ô na hã a'â nhamra, hâiwahã tême danhoprub zata zéb u. Tawamhã ni'wam norĩ ma tô oto si'rã'ôtô da hã siwi i'uirĩ, Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono, Babilonia hawi isi'aba'rê norĩ tiwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono zém na te te inharizé ma, ipahi za'ra norĩ hã.

⁵Tawamhã oto hâiwa hã te, danhoprub zatazéb da, bâdâ iwa waptã'ã wamhã, wa tô oto udu, iwi irobzei'ôzé îma sipari wa. Tawamhã ihi'râtítô wa tô duré 'Re ihâimana u'âsi mono ma, imreme da hã nhamra, i'ua te ihâi wazui ré. Âhã wa, Uburé Danhib'apito, ite 'Re ihâimana u'âsi mono ma, inhîb'rada te tâma wê sina, ⁶wa tô tinha âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, îma rowazéb uptabi di. Tahawa, tô asô're i'râi-wahutu da hã, îma rowazéb uptabi di. 'Re iwawasété za'ra mono zém na hã wa tô âma 're wasi'rã ubu pese za'ra. Duré 're wawasété za'ra mono wa, wawasédé wa'âma 're i'aza'ra za'ra mono zé hã te hâiwa u te te sina 're hâimo u'âsi. ⁷Wahi'rata norĩ hawim haré, wa wa norĩ asib'a'uwê hã âhã na zama 're wawasété ahã za'ra. Taha zarina, wa tô wa norĩ hã wate apito norĩ me hã, duré sasedoti norĩ me hã wasiré a'uwê'ô norĩ nhîb'apito nhîb'ratamhã ware-re'ê ni. Tahawa, danhi'wa na ma tô duré da te dasiwi 're wanhimro. Ma tô duré wawi da te 're romnhimi'uri za'ra. Nimomo ma tô duré da te dasiwi 're wanhimro. Tahawa, te âhã na zama zahadu dama hã tarére wa, da te wama 're rob'manharĩ wasété u'âsi za'ra. ⁸Tane nherê, Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihâimana u'âsi mono, âhã na awa'awi na ma tô nimosi prã na iwê na wama 're i'ab'manharĩ mono na hã isâna'ra. Taha zarina ma tô ni'wam norĩ ma, wasimani za'ra da hã wama irowairébê za'ra, âme ro iwazéb zahi âma wasima iwê na 're iwahâimana za'ra mono da hã. Duré wapawa'âbã âna danhimiwada'uri zarina 're iwahâimana za'ra mono zém hawi wasimani za'ra da hã ma tô wama irowairébê za'ra. Ma tô duré wahâimanazép té hã wama isômri za'ra.

⁹Wa norī hā wa tō aré danhib'a'uwē wa, wapawa'ābā āna wa te 're romhuri za'ra. Tane nherē, taha remhā warēme za'ra ō di. A hā ma tō Persia nhib'apito norī hā i'rāipizari za'ra, iwē si te te wama 're 'manharī za'ra mono da. Taha zarina ma tō asōrōwa 'ri hā apā wa te wasiwi wahutu da hā wama sa'rē za'ra, da te aré dasiwi i'ri pru pe hā. Ma tō duré wama sa'rē za'ra, āme Zuda āma, duré Zeruzalē āma wasima iwē na 're wahāimana za'ra mono da, 'ri 'wawi wa'ra 'rāihā 'rem ne.

¹⁰— 'Re ihāimana u'āsi mono, e niha uburé marī hāimana parim nherē, wa za bété nharī za'ra ni, niha na, āhā awa'awi na hā. Wa norī hā wa tō uburé asimiroti hā rēme za'ra ni, ¹¹asadawa 'mahārā'wa norī nho'ōmoi baba wama isōmri za'ra hā. Ta norī hā ma tō te te 're wapo're pu'u siromo za'ra, āma wanhipti'a za'ra da, ti'ai u za iwanhisisi hā iwē'ō 're isa'wari mono na hā. E marī wa. Taha 're, a'uwē norī ti'a zadaré si'uiwa na tinhimi'manharī wasété uptabi na ro hā te te siwi 're sito mono wa. ¹²Ta norī hā ma tō duré te te wama 're nharī za'ra, niwamhā ō norī a'uwē na hā āma 're wamro za'ra mono tō da. Ma tō duré wama te te 're nharī za'ra, ō norī hā niwamhā tāma 're irowē za'ra mono zéb da, duré sibro pese na 're hāimana za'ra mono da hā, wa te 're pawapto za'ra mono tō da. Tawap si wa za, u, āhā ti'ai 're rob'rā norī hā wa te 're huri, wasima iwē na. Tawap si wa za duré, u, wanhihudu norī ma, wasi'uirī na āhā ti'a hā wa te tāma 're sōmri za'ra, āma 're sipti'a za'ra mono da hā. ¹³Wawasété u'ābā, duré wa te āma 're i'upa za'ētē za'ra mono u'ābā, niha na marī na 're wa'ahā za'ra mono wa, ma tō āne na uburé marī hā wama 're hāimana za'ra, robzépata za'ētē zé hā. Tane nherē, ā hā wa tō wasina waihu'u za'ra ni, a hā, 'Re ihāimana u'āsi mono, āne 're wahāimana za'ra mono nherē, suru na wama 're irob'manharī za'ra mono zém na hā. Duré ma tō wama irowairébē za'ra, a'ā wahāiba ré 're wahāimana za'ra mono da. ¹⁴E niha āhā nherē, wa za duré apā asimiroti wa te 're iwapari za'ra mono ō zém na hā 're wahāimana za'ra, a'uwē iwasété uptabi te te 're i'manharī za'ra mono norī na 're iwamro za'ra mono hā. Āne hā wa te tō 're 'manharī za'ra mono wamhā, a hā te za duré apā wazada 're asahi mo za, ōne haré wa'uprosi da hā, aiwi hā wa'masimani āna. ¹⁵Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norī te 'Re ihāimana u'āsi mono, a hā tō sena i'uwaibaba na si te dama 're i'arowairébē u'āsi mo. Tahawa, duréi hawim haré ā bātā u zahadu wahāiba ré na 're wahāimana za'ra mono da hā ma tō duré a hā wama irowairébē za'ra. Wa norī hā wa te āma 're i'upa za'ra mono zém na hā, wa āhā na aima hā 're wasiwē'ō za'ra. Tane nherē, atōmo nho'a 're iwasimasa mono da hā, ibāi ō di.

Dasiré a'uwē'ō norī sipi'ō na damro, da te dasiwi iwano'ōzé wasu'u

10 ¹Tawamhā Esdra, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri nho're hi'-rātītō sāmra sina, ma tō tāma mre, wawa sina, dawasété u'ābā. Taha ré, ma tō Izaraéu nhihudu norī ahā uptabi na imana wawimhā si'rā-ōtō, aibā norī hā, pi'ō norī hā, duré ai'uté norī hā. Ma tō duré ta norī zama ti'ru'ru. ²Tawamhā Zei'éhé 'ra, Secaniasi, Elāhā hawi a'uwē hā te Esdraha ma tinha āne:

— Wa norī 'Re ihāimana u'āsi mono wi, wa tō wawasété za'ra ni, wasiré a'uwē'ō norī wasété na 're ihāimana za'ra mono sipi'ō na 're iwamro za'ra mono hā. Tane nherē, te zahadu Izaraéu nhihudu norī, marī iwē zō sima 're

isôpré mono zé hã tãma 're ihâimana za'ra. ³Tahawa, âhã na awa'awi na wa za ipire na ropisutu za'ra ni, wate 'Re ihâimana u'âsi mono nho'remhã, pi'ô nori ma, 'ra ré si'aba'rê da, wa te tãma irob'ru za'ra zéb zarina. Âne wa za asimiroti hã duré wate 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're iwazéb za'ra mono nori mreme zama wasiwi 'manharĩ ni. Âne wa za tô 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 'ruzé hã 'manharĩ za'ra ni. ⁴Hâiwi ma'âpé asa na, a hã âne na hã 'manharĩ hã. Wa nori hã wa za wasiwi ai'upari ni za. Tahawa, ma'âpé sada asiptete. Ma'âpé ône haré niha na we 'manharĩ!

⁵Tawamhã Esdra, hâiwi oto sa wamhã, ma tô sasedoti ipire nori ma hã, levita ipire nori ma hã, duré uburé a'uwê nori ma hã tãma 'ru za'ra, Secaniasi te te tãma inharĩ za'ra zéb zarina te te siwi 'manharĩ da, te te siwi iropisutu da hã. Tahawa, ma tô ropisutu za'ra oto. ⁶Tawamhã Esdra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri nho're hawi ma tô watobro. Watobro wamhã, ma tô Eriasibehe 'ra si'aibã Zoânahã za'warizéb u mo. Tame ma tô âma timara. Ma tô duré âma ti'awê, sai âna, duré te te hã'rêne âna, tãma robzei'ô uptabi wa, Babilonia hawi a'uwê nori apã te te sina isiri za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're nomro mono ô wa.

⁷Taha pari Zeruzalê âma, duré Zuda âma, uburé Babilonia âma sito pese na 're ihâimana za'ra mono zém hawi apã isi'aba'rê nori, Zeruzalê âma isi'rã'ôto-zéb na ma tô rowasu'u na âma ropé za'ra ni. ⁸Tawamhã ma tô dama i'rânho-ômo nori nhimirowaihu'u na duré danhib'ihã'a nhimirowaihu'u na dapore pu hã dasiwi 'manharĩ ni, ni'wa hã si'ubdatô bâtã pisutu pese upana wisi wamhã, za tinhimarĩ te te isiminizém na hã, duré za Izaraéu nhihudu nori hawimhã da te dasiwi iwazere na hã. ⁹Âne wa, Zuda âma, duré Bêzami âma uburé aibã nori 're ihâimana za'ra mono si'ubdatô bâtã 're a'amo hã 9 âma, duré bâdã hã 20 na ihâimana âma ma tô Zeruzalê u aihutu. Tahawa, ma tô si'rã'ôto, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa nho'remhã, sô'awi. Tawamhã taha siwaprã, tâ ipini nhiptede ta'a wa, duré roti ipire zô isi'rã'ôto siwaprã, ma tô uburé tipopo'o za'ra. ¹⁰Tawamhã sasedoti Esdra hã ma tô hâiwi za, para na. Sa wamhã, te tinha âne:

— A nori wa'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're i'anomro aba mono ô zarina, ma tô Izaraéu nhihudu nori te te 're i'upa za'ra mono zém na hã tiwi âma 're ihâimo za'ra wa'aba mo, duré asiré a'uwê'ô nori sipi'ô na 're i'aimro za'ra wa'aba mono u'âbãmhã. ¹¹Tahawa, ma'âpé âhã na, Uburé Danhib'apito, aihirata nori te, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, aiwasété aba na tãma asiwê'ô za'ra wa'aba. Duré tãma iwê hã ma'âpé 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono. Ma'âpé duré wasiré a'uwê'ô wanhipti'ai 're, 're ihâimana za'ra mono ma, 're asa'o hã za'ra wa'aba mono. Duré ma'âpé asiré a'uwê'ô sipi'ô na âma 're i'aimro za'ra wa'aba mono hã satôri za'ra wa'aba, si'aba'rê da oto aihawib za'ra wa'aba.

¹²Tawamhã uburé a'uwê nori timreme 'rãihã na, ma te âma sada'âbã za'ra âne:

— Îhe! Wa za tô uburé wama i'ru za'ra zé hã wasiwi 'manharĩ zahi ni! ¹³Tane nherê, wa'ahã uptabi di. Te duré tâ hã pini nhiptete na we tita'a, âhã na hã. Tahawa, âme rowi iwasi'ubumro da hã mare di za. Duré â hã wama i'ru za'ra hã, misi bâtã na niha wamhã, duré maparane bâtã na wa te wasiwi i'manharĩ da hã ã di. E marĩ wa. Â hã wawasédé, wa te 're i'manharĩ za'ra mono na wa te 're i'upa za'ra mono hã wa'ahã uptabi wa. ¹⁴Ma'âpé

wanhib'ihâ'a norî, Zeruzalê âma a'â hâimana za'ra, niha na te te siwi rowairébê da, uburé da'âma. Tawamhâ aibâ mono bâ wate 'ri nho'ômo âma 're ihâimana za'ra mono, wasiré a'uwê'ô sipi'ô na 're imro za'ra mono hâ te za bâdâ ipisutu pese âma we ai'aba'rê, tite 'ri nho'ômo âma dama i'rânho'ômo norî siré, duré da'âma rowairébê'wa norî siré zama. Âne wamhâ, te za 'Re ihâimana u'âsi mono wazada isiti'ruzé hâ wama ai'rê za'ra.

¹⁵Tawamhâ Azaéu 'ra Zonataha norî si Ticvaha 'ra Zazéiaha me si te te dazaze zahuré ô di âma, rosa'rata 'manharî na. Tahawa, Mesulâ norî hâ, levita Sabeta'ihî me ma tô simirosa'rata waptob zahuré.

¹⁶Tane nherê, Babilonia hawi apâ isi'aba'rê norî hâ ma tô rosa'rata 'manharîzé hâ siwi wêsâ. Tahawa, sasedoti Esdra, ma tô ni'wam norî a'uwê wa'ô'tô mono bâ danhib'ihâ'a 'remhâ pisutu za'ra. Taha pari ma tô isisi za'ra duré sihâtâ za'ra. Tawamhâ ta norî hâ ma tô a'amo 10 na ihâimana âma bâdâ imorî'rata hawi sima asimro, aibâ norî hâiba na niha na te te siwi âma rowairébê da. ¹⁷Tahawa, si'ubdatô a'amo 'remhâ ma tô uburé aibâ norî, pi'ô dasiré'ô na 're imro za'ra mono na hâ oto sima âma rowairébê za'ra.

Pi'ô dasiré a'uwê'ô na imro za'ra norî nhisi na rob'ui'érézé wasu'u

¹⁸Â hâ pi'ô dasiré a'uwê'ô na imro za'ra norî nhisi na rob'ui'ére za'ra âne:

Sasedoti norî, a'uwê wa'ô'tô mono bâ âne:

Zozadaquihi 'ra Zozuéhé hawi a'uwê norî, duré isisānawā norî âne: Maaséia, Eliézé, Zaribe, duré Gedalia. ¹⁹Â norî ma tô timro te te irême za'ra da hâ ropisutu za'ra. Ma tô duré pone'ërebâ zéré mapure si'aibâ na tiwasété za'ra parizéb da, hâiba mono bâ âma tinhoprub za'ra, izata na hâ.

²⁰Imehe hawi a'uwê norî hâ: Hanani norî, Zebadiasihi me.

²¹Harîhî hawi a'uwê norî hâ: Maaséia, Elias, Semaia, Zei'é, duré Uzias.

²²Pasuhu hawi a'uwê norî hâ: Elioenai, Maaséia, Ismaeu, Netaneu, Zozabade, duré Elasa.

²³Levita norî 'remhâ, â norî hâ:

Zozabade, Simeî, duré Quelaia (Quelita na isisi amo hâ), Petaia, Zuda, duré Eliézé.

²⁴Dama isô're nhamra'wa hâ:

Eriasibe.

Duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'madâ'â'wa norî hâ:

Salu, Terê, duré Uri.

²⁵Ihâiba amo norî:

Paroho hawi a'uwê norî hâ: Ramia, Zezia, Malquia, Mi'ami, Eliaza, Malquia, Benaia.

²⁶Elâhâ hawi a'uwê norî hâ: Matania, Zacaria, Zei'é, Abdi, Zerimote duré Elias.

²⁷Zatuhu hawi a'uwê norî hâ: Elioenai, Eriasibe, Matania, Zerimote, Zabade duré Aziza.

²⁸Beba'ihî hawi a'uwê norî hâ: Zeoāna, Hanania, Zaba'i duré Atla'i.

²⁹Banihi hawi a'uwê norî hâ: Mesulâ, Maluque, Adaia, Zasube, Seal duré Zerimote.

³⁰Paate-Moabihi hawi a'uwê norî hâ: Adna, Quelal, Benaia, Maaséia, Matania, Bezareu, Binu'i duré Manasé.

³¹⁻³² Harīhī hawi a'uwē norī hā: Eliézé, Zosia, Malquia, Semaia, Simiā, Bēzami, Maluque duré Semaria.

³³ Hasuhu hawi a'uwē norī hā: Matenai, Matata, Zabade, Eripéréti, Zeremai, Manasé duré Simei.

³⁴⁻³⁷ Banihi hawi a'uwē norī hā: Maadai, Anrā, Uel, Benaia, Bedia, Quelui, Vania, Meremote, Eriasibe, Matania, Matenai duré Za'asau.

³⁸⁻⁴² Binu'ihī hawi a'uwē norī hā: Simei, Selemia, Natā, Adaia, Macnadebai, Sasai, Sarai, Azareu, Selemia, Semaria, Salu, Amaria duré Zuzé.

⁴³ Neboho hawi a'uwē norī hā: Zeiel, Matitia, Zabade, Zebina, Zadai, Zoéu duré Benaia.

⁴⁴ Ā norī ma tō uburé pi'ō dasiré'ō na hā aré timro za'ra. Tawamhā ta norī hā ma tō oto timro hā siwi wē'ō pese za'ra. Taha zarina ma tō tāmā rob'ru za'ra, si'aba'rē da hā 'ra ré.

Neemia

Neemia, Zeruzalē āma imremezé wasu'u

1 ¹Ā hā Neemia, Hacialiasihi 'ra wasu'u. Tawamhā a'amo za'ratazé 9 āma, apito Artazesi, Persia te, 20 na iwahum na te te 're da'a'madā'ā mono ré, wa tō 'ri nho'u isa'ēne Susā na isisi āma nhamra, ite ti'ai wa'ōtō nho'ōmo āma. ²Tawamhā isisānawā Hanani, ma tō Zuda na romnhisi hawimhā we itēme wi, aimawi Zudeu norī nhi'aibā ré. Tawamhā wa hā wa tō waptē, 'ri nho'u Zeruzalē na romreme hā, Babilonia āma Zudeu norī aré sito pese na 're ihâimana za'ra mono norī, Zeruzalē u apâ oto isihutu na hā. ³Tawamhā ta norī hā ma tō ĩma wasu'u za'ra, isi'utōrī'ō norī Zuda u isihutu norī tāma ropire uptabi za'ra na isi'ubumro na hā. Ma tō duré ĩma wasu'u za'ra, a'uwē zudeu'ō norī iwaptoma 're ihâimana za'ra mono norī te te 're i'ruiwapari za'ra mono na hā. Tawamhā te duré ĩma wasu'u za'ra āne: “Zahadu Zeruzalē 'wawi wa'ra 'rāihā hā siprum haré te duré 're sa'wari. 'Ridawa za'ētē zama da te āma sazu za'ra haré te zahadu ōne haré 're hâimana, da te dasiwi 'manharī tēb āna.” ⁴Tawamhā āne hā te wapari wamhā, wa tō nhamra. Āhā wa, wa tō aiwa'ō.

Tawamhā niha bātā na wa tō nasi aiwa'ō, isai āna. Āhā ré, wa tō mre, 'Re ihâimana u'āsi mono ma āne:

⁵— Wanhīb'apito 'Re ihâimana u'āsi mono, hāiwa āma 're i'asāmra mono, aiwaihū'u pese uptabi di. Tahawa, te da te dasiwi 're i'aiwazé pese mono zé hā asina 're isani mo. Te duré te te 're i'asawi pese za'ra mono norī siré, duré asimiroti te te 're iwapari pese za'ra mono norī siré, asimiroti na asisaze za'ra wa'aba zém na tāma āma 're i'a'uwaimrami u'āsi mo. ⁶'Re ihâimana u'āsi mono, ma'āpé we i'madā'ā. Bātā na duré mara na zama ĩmreme na te aiwi 're irowaptērē mono zé hā ma'āpé 're wapari mono, asib'a'uwē Izaraéu nhihudu norī hāiba na hā. Wa hā Izaraéu nhihudu norī me wawasédé wa te 're i'manharī za'ra mono na hā wa aima ĩsiwasu'u. Wahi'rata norī hawim na wa wawasété na hā 're wahâimana za'ra tō. ⁷Wa te 're i'manharī za'ra mono zém na hā, wa tō aiwi 're wawasété za'ra tō. Duré asimiroti hā wa te wasiwi 're wapari mono ō di. Duré Mozési asib'a'uwē ma, asimiroti ihiri zarina 're wanomro wē pese mono ō na wa tō 're wahâimana za'ra. ⁸Tahawa ma'āpé āhā na awa'awi na āma aipo're pu'u, tāma iwaihu'uzém na hā āne: “Izaraéu nhihudu norī, a norī wa'wa hā i'āma si 're anomro aba mono ō wamhā, wa za aimawi a'uwē norī tēmehā ai'āma ropéi wa'wa za. ⁹Tane nherē, apâ itēme 're aipizari za'ra wa'aba mono wamhā, duré ĩnhimiroti 're wapari pese za'ra wa'aba mono wamhā, wa hā wa za apâ duré te asimroi wa'wa, ro te ipisutu u hā, tame i'āma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, daro mono bâ asisiti 're aiâimana za'ra wa'aba mono nherē.”

¹⁰— Wanhîb'apito, â norî hâ aima romhuri'wa, asib'a'uwê norî. A hâ ma tô ta norî hâ isani za'ra, sito pese na 're isi'ubumroi mono zêm hawi, aiwaihu'u pese na, duré asiptete na zama. ¹¹Tahawa, ma'âpé ïmreme na te âma aiwi 're irowaptêrê mono zé hâ wapari âhâ na hâ. Duré aima romhuri'wa hâiba amo norî ai'âma 're iwata ze za'ra mono nhimirowaptêrê zama te za iwapa. Ma'âpé duré îma 'manharî, iwê na si îma romhâimana da, apito hâ iwê na te te îma rowairébê da.

Tô taha wamhâ, wa tô uva 'râi wa'u isé za'wari'wa na aré 're îhâimana, apito ma hâ.

Neemia imorizé wasu'u, Zeruzalê u

2 ¹Tawamhâ maparane si'uiwa na a'amo si'utôri pari, apito Artazesi nhi-mi'madâ'âzém na 20 na âma iwahub 'remhâ nimahâ bâta na apito hâ sai ré, wa tô uva 'râi wa'u isé hâ tâma ti'â. Âhâ wamhâ, îwi irobzei'ôzém na hâ te te î'madâ'â ô di aré. ²Tahawa te îzadanha âne:

— E marî wa, ma tô bété ai'ubu zeî'ô, aihâzé ô nherê. Âté tô aipê'ézé wa.

Âhâ wa, wa tô imreme ma îpahi. ³Tahawa, wa tô âma tâma wa'râ âne: — Apito, ône u'â 're l'aihâimana mono da si, iwê hâ! E niha wa za bété î'ubu zeî'ô âna hâ îhâiba, 'ri nho'ômo âma wahi'rata norî na da te âma 're iti'a za'ra mono zé sipru pese na 're sa'wari mono nherê, duré taha te 'ridawa za'êtê na da te âma sazu za'ra haré 're sa'wari mono nherê!

⁴Tawamhâ te apito îzadanha âne:

— E marî te asima iwê.

Tawamhâ wa tô mre 'Re îhâimana u'âsi mono, hâiwa âma 're isâmra mono ma hâ. ⁵Taha pari wa tô oto apito ma tinha âne:

— Aima irowê zarina îma aipê'ê toi wamhâ, ma'âpé îma waprosi, Zuda u îmorî da, 'ri nho'u îhi'rata norî da te iwa 're iséme mono zé hâ apâ te 'ri da.

⁶Tawamhâ apito zababa imro sâmrâ ré, ma tô te tiwi irowaptêrêzém na hâ âma îzaze. Tahawa, ma tô îzadanha, niha bâta na za îhâimana zô ômemhâ, duré niwa za we te îsina isiri zô apâ hâ. Tawamhâ za niha a'amo te îsina i'uprosizém na hâ wa tô âma wasisaze ni.

⁷Tahawa wa tô apito wi waptê, te te îma sômri da tinhimirob'ui'ére hâ, daza'rui wa'ôno Eufrazi-Oeste na isisi âma i'rânho'ômo norî ma, te tâma sômri za'ra wa, isa'ru wa'waibaba za'ra te ro'razâri wê wa, ta hawimhâ Zuda u îwisi wê da hâ. ⁸Tawamhâ wa tô duré waptê rob'ui'ére hâ, Asafi apito marâ 'madâ-â'wai ma da hâ, wede norî te te îma 'mai'ru da, 'Re îhâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'wawi 'ri isiptede 're isimapa mono 'ridawa za'êtê norî hâ da te dasiwi âma 'manharî da, duré 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra 'râihâ 'manharizéb da hâ, duré înhorôwa 'manharizéb da hâ. Tawamhâ apito ma tô uburé îma sômri za'ra, te tiwi iwaptêrê hâ. E marî wa, 'Re îhâimana u'âsi mono hâ îsiré hâimana wa.

⁹Tawamhâ apito ma tô duré îsiré si'aba're da hâ, tâma rob'ru za'ra, nima norî ma, dasi'wapéi 'manharî'wa nhîb'ihâ'a norî hâ duré awaru na dasi'wapéi 'manharî'wa norî hâ. Tawamhâ Eufrazi-Oeste u wa tô oto mo. Tamomo îwisi wamhâ, wa tô oto apito nhimi'ui'ére hâ te tâma sômri za'ra, hâiba mono bâ i'rânho'ômo norî ma hâ. ¹⁰Tane nherê, Sâbalati hâ 'ri nho'u Bete-Horô âmamhâ, duré Tobia da'madâ'â'wa ti'ai wa'ôto nho'u Amo na isisi âma me, ma

tô tawamhã tizahi zahuré, we ni'wa imorizé te te waihu'u zahuré wa, Izaraéu nhihudu nori te te ipawaptob za'ra da hã.

¹¹Tawamhã wa tô oto duré wi, Zeruzalê u hã. Si'ubdatô bâdâ ineb 'remhã ¹²ni'wai ma hã te wasu'u ô di, te irosa'ratazé za 'ri nho'u apâ te iwahutuzém na hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ipê'e 're te te îma iwaihu'uzéb zarina. Tawamhã mara wa'wamhã wa tô udu, rob u iwatobro da, nima nori we isiré isi'aba'rê nori siré. Tahawa, wa tô misi awaru po're pore hã saprô, tô we âma imorizé hã. ¹³Tawamhã zahadu mara hã ré, wa tô 'ri nho'ômo hawimhã watobro, Romharé na 'ridawa za'êtê nhisi na bâtâ zasizém niwî. Tahawa, hâiwa nhimire niwî wa tô a're ha'oto. Âhã wamhã, wa tô Dragã na â'a'a nhisi na hã saprî, Roprum na 'ridawa za'êtê nhisi u iwisi da. Tawamhã îne mono sidâpâsi, wa tô 'ri 'wawi wa'ra 'râihã hã te nasi a'madâ'â, nima niwîmhã da te dasiwi iprubzé hã, duré 'ridawa za'êtê nori, unhama na da te âma isazu za'ra zé hã. ¹⁴Tawamhã hâiwa nhimi'e niwî oto isipi'rai wamhã, Â'a'a na 'ridawa za'êtê nhisi u, duré apito te â nhowada u zama wa tô mo. Tane nherê, îte awaru po're pore hã niha te te âma saprî waihu'u ô di, 'ri sipru wa'waibabamhã. ¹⁵Tahawa wa tô duré mo, Cedrô na romharé nhisi u. Tawamhã îne mono sidâpâsi wa tô ta hawimhã 'ri 'wawi wa'ra 'râihã hã te a'madâ'â u'âsi. Taha parimhã tô ô hã bâdâdi âma imorizéb 'rata na wa tô apâ mo. Oto apâ imori wamhã, Romharé na 'ridawa za'êtê nhisi na wa tô apâ âzé, 'ri nho'ômo u hã.

¹⁶Tawamhã 'ri nho'ômo 'remhã dama ipire nori hã te te waihu'u za'ra ô di barana 're imorizé hã, duré te irowaimrami mono zé te i'manharî hã. Âhã wamhã, zahadu tameb 're ma hã te tâma wasu'u za'ra ô di Zudeu nori ma hã — sasedoti nori ma, dama ipire nori ma, da'madâ'â'wa nori ma, duré a'uwê aimawi za te te dame iromhuri za'ra nori ma hã. ¹⁷Tawamhã ta nori ma, wa tô oto tâma nhari za'ra âne:

— Ma'âpê âma rosa'rata pese za'ra wa'aba, ipire wama ihâimana za'ra zém na hã! 'Ri nho'u Zeruzalê hã te siprum haré 're sa'wari. Duré ite 'ridawa za'êtê mono hã ma tô unhama na âma dasiwi sazu za'ra ni. Tahawa oto apâ wa te wasiwi wahuu aba, 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra 'râihã hã, wama irowazéb za'ra zé wa te âma wasiwi pari da.

¹⁸Tawamhã wa tô duré oto tâma wasu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono iwê te te îma ipisutuzé hã, duré te te ipawaptobzé hã. Wa tô duré tâma wasu'u za'ra, apito te te îma înharizé hã, marî mono na.

Tahawa, ma te âne âma izada'âbâ za'ra:

— Tane wamhã, 'ri 'wawi wa'ra wahuutuzém na wa te oto âma sâna'rata za'ra wa'aba!

Tawamhã ma tô oto sada rob'ubumro za'ra, romhuri na te te âma isâna'rata za'ra zéb da hã.

¹⁹Tane nherê, Sâbalati nori, Tobiaha me duré Gesê, Arabia nori siré me, âne na wa te i'manharî za'ra zé te te waihu'u za'ra wamhã, ma tô wa'âma to za'ra sina wa'âma aihã za'ra. Tahawa te âne wazadanharî za'ra:

— E marî te bété asiwi i'manharî 'wa. E taha zarina apito da, aihâimana za'ra wa'aba da.

²⁰Tawamhã wa âma tâma wa'râmi za'ra âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, hâiwa âma 're isâmra mono hã te za iwê si wama pisutu za'ra, wa te irowa'ôtô za'ra zéb zarina, wama iwatobro za'ra zéb

da hã. Wa norĩ hã tãma iromhuri'wai wa, wa za oto ãma sãna'rata za'ra ni, 'ri 'wawi wa'ra wahutu na hã. Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã Zeruzalẽ 'remhã marĩ tede'wa na hã aihãimana za'ra wa'aba õ di. Durẽ 're 're aihãimana za'ra wa'aba mono nherẽ, marĩ dai õ di, a norĩ wa'wa hã. Durẽ Izaraéu nhihudu norĩ 're ihãimana za'ra mono zém na 're i'aihãimana za'ra wa'aba mono da hã mare di.

'Ri nho'omo 'wawi wa'ra apã da te dasiwi iwahutuzé wasu'u

3 ¹Tawamhã 'ri nho'omo 'wawi wa'ra ma tã ãne apã dasiwi 'manharĩ ni: Sasedoti isiré norĩ nhipai u ipire uptabi Eriasibe na isisi hã, durẽ sasedoti isiré norĩ ma tã Pone'erebã na 'ridawa za'etẽ nhisi hã siwi 'manha apã. Tahawa, ma tã ãma sima romhu'u za'ra, te te siwi isaiwĩrízém na. Taha pari ma tã oto ãma siwi te te sasõmri 'ridawa za'etẽ mono hã, 'ri 'wawi wa'ra 'rãihã na. Cem na 'ri 'rãihã nhisi u ma tã durẽ 'ri 'wawi wa'ra wahutu na hã ãma siwi tita, durẽ Hananeu na 'ri 'rãihã nhisi u zama.

²Tawamhã taha nhana're iwa'õno hã ma tã Zerico hawi aibã norĩ hã siwi 'manha apã, 'ri 'wawi wa'ra hã. Durẽ Zacu, Īri 'ra hã ma tã durẽ taha nhana're iwa'õno ihãiba hã 'manha.

³Hasenahã 'ra norĩ ma tã Tepe na 'ridawa za'etẽ wamri hã siwi 'manha. Tawamhã wedepo'o hãza'õno hã taha na ma tã te te ãma sa'ra za'ra. 'Ridawa isurure zama ma durẽ taha na te te ãma siwi tété, isimasabzé mono bã. Taha pari ma tã durẽ isi'uwazi na itété mono zé hã te te ãma sa'ra za'ra.

⁴Tawamhã taha nhana'remhã si'ubdatõ iwa'õtõ mono hã ma tã aibã norĩ hã siwi 'manha: Imorĩ'rada Meremote na isisi, Uriasihi 'ra, Hacozihi nhihudu hã ma tã 'manha. Durẽ maparane ãma hã ma tã Mesulã, Berequiaha 'ra, Mesezabehe nhihudu hã 'manha. Durẽ si'ubdatõ ãma hã ma tã Zadoqui, Ba'anahã 'ra hã 'manha.

⁵Taha nhana'remhã ma tã durẽ 'rinho'u Tecoa na isisi hawi aibã 're ihãimana za'ra mono norĩ hã siwi 'manha, 'ri 'wawi wa'ra wa'õno hã. Tane nherẽ, 'ri nho'omo ãma dama ipire norĩ romhuri na tipa te te dame isarõtõ za'ra da hã te te sima wẽ za'ra õ di, romhuri na dawada'uri'wa te te tãma i'ru za'ra hã.

⁶Tawamhã Zoiada, Paséiaha 'ra, Mesulã, Bezodiaha 'ra me ma tã 'Ridawa 'rata na 'ridawa za'etẽ nhisi hã apã 'manharĩ zahuré. Tawamhã wedepo'o hãza'õno taha na ma tã ãma te te aza'ra zahuré. 'Ridawa isurure zama ma durẽ taha na te te ãma atété zahuré, isimasabzé mono bã. Taha pari ma tã durẽ isi'uwazi na itété mono zé hã te te ãma aza'ra zahuré.

⁷Tawamhã Melatiza, Gibiã hawi aibã hã durẽ Zadõ, Meronote na 'ri wa'õtõ nhisi hawi aibã hã, Gibiã hawi aibã norĩ me, durẽ Mispa hawi aibã norĩ me hã ma tã Zoiada norĩ nhana'remhã iwa'õtõ na ãma romhuri za'ra, 'ri 'wawi wa'ra na Eufrazi-Oeste na romnhisi te danhib'ihã'a nhorõwa u.

⁸Tawamhã taha nhana'remhã 'ri 'wawi wa'ra na iwa'õtõ na hã Haraiaha 'ra, Uzi'é na isisi 're ihãimana mono hã ma tã ãma romhu, oru na isi'uwazi 'manharĩ'wa hã. Hanania wedewa'u zadaze 'manharĩ'wa ma tã taha nhana'remhã durẽ 'manha, iwa'õno hã, 'Ri 'Wawi Wa'ra Isitõmo za'etẽ na isisi u.

⁹Refaia, Hur na isisi 'ra, Zeruzalẽ ãma 'ri wa'õno aiwa ãma isipo'o wa dama i'rãno'u 're ihãimana mono hã ma tã durẽ taha nhana'remhã 'ri 'wawi wa'ra isipru hã apã 'manharĩ pese.

¹⁰Taha nhana'remhã ma tô Zedaia, Haramufehe 'ra tinhorôwa 'ratamhã iwa'ôno hã 'manha. Taha nhana'remhã ma tô duré Hatusi, Hasabnéiaha 'ra, isababamhã 'ri 'wawi wa'ra hã 'manharĩ pese.

¹¹Taha nhana'remhã ma tô Malquia, Harĩhĩ 'ra, Hasube, Paate-Moabihi 'ra me 'manharĩ zahuré 'ri na'rata 'wawi wa'ra wa'ôno hã. Forno na 'ri 'rãihã nhisi zama ma tô duré 'manharĩ zahuré.

¹²Taha nhana'remhã ma tô Salu, Haloéhé 'ra, Zeruzalē āma 'ri wa'ôno aiwa isipo'o hãiba amoi āma dama i'rãno'u hã 'manha, iwa'ôno hã. Tahawa i'ra sipi'ô norĩ hã ma tô romhuri na pawaptob za'ra.

¹³Tawamhã Hanu, Zanoa na 'ri wa'ôto āma 're ihâimana za'ra mono norĩ me ma tô Romharé na 'ridawa za'etē nhisi hã apã siwi 'manha. Tahawa, ma tô 'ridawa mono hã te te āma sasômri za'ra. Ma tô duré isi'uwazi na itétézé hã te te āma sa'ra za'ra. Tawamhã 'ri 'wawi wa'ra zama 500 metru na ipibuzém na ma tô duré siwi 'manharĩ pese, Roprum na 'ridawa za'etē nhisi u.

¹⁴Malquia, Recabihi 'ra, 'ri wa'ôno Bete-Haquere na isisi āma dama i'rãno'u hã ma tô Roprum na 'ridawa za'etē nhisi hã apã 'manha. Tahawa, 'ridawa mono hã ma tô te te āma azasômri. Ma tô duré isi'uwazi na itétézé hã te te āma aza'ra apã.

¹⁵Salu, Col-Hozéhé 'ra, 'ri wa'ôno Mispa na 'ri wa'ôto nhisi āma dama i'rãno'u ma tô Ā'a'a na 'ridawa za'etē nhisi hã apã 'manha. Tawamhã taha nhi-siwimhã 'ridawa upsibizé hã ma tô duré 'manha. Tahawa, ma duré 'ridawa mono hã te te āma azasômri. Ma tô duré isi'uwazi na itétézé hã te te āma aza'ra. Tawamhã duré apito te rob're 're ihâimana mono zababa Siroé na â nhowada nhisi āma ma tô 'ri 'wawi wa'ra 'rãihã hã 'manharĩ pese Salu hã, sai'urizé Davihi te 'ri nho'omo hawi te te isi'ra tême.

¹⁶Tawamhã Neemia, Azbuquehe 'ra, Bete-zu na 'ri wa'ôno aiwa āma isipo'o na dama i'rãno'u hã ma tô isāna're iwa'ôno hã 'manha, Davihi āma da te iti'azéb u, duré â nhowada u, duré dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ te, romhã 'manharĩ na 'ri, isisōré mono u.

Levita norĩ, 'ri 'wawi wa'ra 'rãihã na te te irob'ma'wamarĩ za'ra zé wasu'u

¹⁷Tawamhã levita norĩ zama ma tô 'ri 'wawi wa'ra 'rãihã 'manharĩ pese na hã dapawaptob za'ra. Āne isisi na āma irob'ui'ére za'ra hã:

Reum, Banihi 'ra, ma tô isāna're iwa'ôno hã 'manharĩ pese.

Duré isāna're iwa'ôno hã ma tô Hasabiasa, Queira na 'ri wa'ôno aiwa āma isipo'o āma dama i'rãno'u hã 'manharĩ pese.

¹⁸Bavai, Henadadehe 'ra, Queira na 'ri wa'ôno aiwa isipo'o hãiba amoi āma dama i'rãno'u hã ma tô isāna'remhã 'ri 'wawi wa'ra 'rãihã wa'ôno hã 'manharĩ pese.

¹⁹Tawamhã ihãiba amo iwa'ôno hã ma tô duré Ézé, Zesuaha 'ra, Mispa na 'ri wa'ôto āma dama i'rãno'u hã 'manharĩ pese, dasi'wapéi 'manharizé nhi-mi'warazém nho'remhã, 'ri 'wawi wa'ra wē'ezéb u.

²⁰Isāna're iwa'ôno hã ma tô duré Baruqui, Zaba'ihĩ 'ra hã 'manharĩ pese, 'ri 'wawi wa'ra wē'ezém hawi, Eriasibe sasedoti tisiré norĩ nhipai u ipire uptabi nhib'ridawa ihâimana u.

²¹Tawamhã taha nhana'remhã iwa'ôno hã ma tô duré Meremote, Uriasihi 'ra, Hacozi na isisi nhihudu hã 'manharĩ pese, Eriasibehe nhorôwa hawi, 'ri 'rāsudu ihâimana u hã.

Sasedoti norĩ, 'ri 'wawi wa'ra na te te irob'ma'wamarĩ za'ra zé wasu'u

²² Tawamhã sasedoti norĩ zama ma tô 'ri 'wawi wa'ra 'manharĩ pese na dapawaptob za'ra. ãne ãma irob'ui'ére za'ra norĩ hã isisi na:

Sasedoti norĩ, Zerusalê waptoma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã ma tô isâna're iwa'ôno hã duré siwi 'manharĩ pese, 'ri 'wawi wa'razé hã.

²³ Taha nhana'remhã iwa'ôno hã ma tô Bézami norĩ, Hasubehe me hã tinhorôwa zahuré 'ri nho're wa'waibaba hã 'manharĩ pese zahuré.

Azaria, Maaséiaha 'ra, Ananiaha nhihudu hã tinhorôwa nho're wa'waibaba hã ma tô 'manharĩ pese.

²⁴ Taha nhana'remhã iwa'ôno hã ma tô Binu'i, Henadadehe 'ra hã Azariaha nhorôwa hawimhã 'manharĩ pese, 'ri 'wawi wa'ra 'râihã wê'ézéb u.

²⁵⁻²⁶ Tawamhã taha nhana'remhã iwa'ôno hã ma tô Pala'u, Uza'ihî 'ra hã 'manharĩ pese. Ta hã ma tô 'ri 'wawi wa'ra 'râihã wê'ézém hawi i'manharĩ na romhuri hã ãma sâna'rata, apito nhimiromhurizé 'ri hawi, apito 'madâ'â'wa norĩ 'ri zahâpâ wa, 're isi'ubumroi mono zéb 'rata.

Taha nhana'remhã iwa'ôno hã ma tô Pedaia, Paroho 'ra hã 'manharĩ pese, bâta pusizém niwĩ ro 're ihâimana mono u hã, Â na 'ridawa za'etê nhisi 'rata, duré 'ri 'râihã 'rata, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'madâ'âzéb âmamhã. Âhã 'ri hã te Ofe'u na 'ri nho'ômo wa'ôto're 'rata 're sa, aibã norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 're, romhuri'wa norĩ 're ihâimana za'ra mono zéb âma.

Ihâiba amo 'ri 'wawi wa'ra na romhuri'wa norĩ wasu'u

²⁷ Taha nhana'remhã ma tô 'rinho'u Tecoa na isisi ãma aibã 're ihâimana za'ra mono norĩ hã duré iwa'ôto hâiba amo hã siwi 'manharĩ pese, 'ri 'râihã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'madâ'âzém nho're hawi, Ofe'u na 'ri wa'ôto're 'rata 'ri 'wawi wa'ra u hã.

²⁸ Tawamhã taha nhana'remhã ma tô sasedoti norĩ hã iwa'ôno hã siwi 'manharĩ pese, Awaru na 'ridawa za'etê nhisi hawi, hâiwa nhimi'e niwĩb u hã. Ta norĩ hã ma tô hâiba mono bâ tinhorôwa nho're mono na hã te te ãma rob'ma'wamarĩ.

²⁹ Taha nhana'remhã ma tô Zadoqui, Imehe 'ra hã tinhorôwa nho're wa'waibaba hã 'manharĩ pese.

Isababamhã iwa'ôno hã ma tô duré Semaia, Secaniasihî 'ra Bâtâ Pusizém Niwĩm na 'ridawa za'etê nhisi 'madâ'â'wa hã 'manharĩ pese.

³⁰ Taha nhana'remhã ma tô Hanania Selemiaha 'ra, Hanu Zalafehe 'ra 6 âma ipoto me iwa'ôto hâiba amo hã 'manharĩ pese zahuré.

Tawamhã duré isababab zahuré hã Mesulã, Berequiaha 'ra, ma tô tinhorôwa nho'remhã 'manharĩ pese, 'ri 'wawi wa'ra 'râihã wa'ôno hã.

³¹ Taha nhana'remhã iwa'ôno hã ma tô Malquia oru na isi'uwazi 'manharĩ'wa hã 'manharĩ pese, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 're, romhuri'wa norĩ duré rowede'wa norĩ iwa 're ihâimana za'ra mono zéb u. Â hã 'ri te Rob'madâ'âzém na 'ridawa za'etê nhisib zababa 're sa, hâiwa nhimi'e niwĩ 'ri 'wawi wa'ra 'râihã âma, rob'madâ'âzé 'ri 'wawi wa'ra zas'ére 'rata.

³² Taha nhana'remhã iwa'ôno hã ma tô Oru na isi'uwazi 'manharĩ'wa norĩ hã rowede'wa norĩ me 'ri 'wawi wa'ra 'râihã wa'ôto 'râsudu hã siwi 'manharĩ pese, 'ri na'rata zas'ére ãma 'ri're wa'wa hawi, Pone'érebã na 'ridawa za'etê nhisi u hã.

Neemiaha zada ihâimana za'ra norĩ wasu'u

4 ¹Tawamhã Sābalati, wa norĩ Zudeu 'ri nho'omo 'wawi wa'ra 'rāihã apã wa te wasiwi i'manharizé te te waihu'u wamhã, ma tō ab'ruĩ pese. Ma tō duré wa'āma iwa'ē za'ra zém na āma sāna'rata. ²Tawamhã tisiré norĩ nho'a, duré samaritanu dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nho're, ma tō tinha āne:

— E marĩ te bété Zudeu norĩ tarére 're ihâimana za'ra mono norĩ hã siwi 'manha. E te za apã 'ri nho'omo 'wawi wa'ra hã siwi 'manharĩ pese. E te za duré tinhimizama zata na 'Re ihâimana u'āsi mono ma, apã tãma āma 're sōprub za'ra. E te za misi bātã na siwi uprosi, romhuri hã. E te za duré êtē na 'rizé hã apã hāiwa'utu za'ra, 'ri 'wawi wa'razé isiprum hawi, te te āma siwi 'manharĩ téb da, da te āma dasiwi sazu za'ra nherē.

³Tawamhã Amo na ti'ai wa'otō nho'omo nhisi hawimhã, Tobia isababa isa hã te āne duré tinha:

— E niha te za merē 'ri 'wawi wa'ra hã bété siwi 'manha, wapsã wawēre āma sarōtō wa, te te prub da nherē, apã hã!

⁴“Wate 'Re ihâimana u'āsi mono, ma'āpé wa'āma iwa'ē za'ra zé hã wapari! Tãma 'manharĩ za'ra na, wa'āma iwa'ē za'ra zé hã ō norĩ nhisiwip si waptã'ā da, wa'upana za'ra. Duré ma'āpé isipti'a za'ra hawi da te simroi mono da hã tãma 'manharĩ za'ra na, sito pese na 're hâimana za'ra mono da, wa'upana za'ra. ⁵Tiwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono zé hã tãma pari za'ra tō, duré iwasété za'ra zém na hã āma aipo're si'āri za'ra tō. E marĩ wa. Ta norĩ hã 'ri 'wawi wa'ra 'manharĩ'wai āma te te wa'āma wasété za'ra wa.”

⁶Tawamhã 'ri 'wawi wa'ra 'rāihã 'manharĩ pese na hã wa tō āma uzusi za'ra ni. Tahawa, waptu na wa tō āma wasiwi aipo'o ni, i'manharĩ 'rāihã na hã, dato sina da te āma rob'ma'wamarĩ wa.

⁷Tane nherē, ma tō Sābalati, Tobia, Arabia hawi a'uwē norĩ, Amo na rom-nhisi āma 're idahâimana za'ra mono norĩ, duré Asidodi na 'ri nho'omo nhisi āma 're idahâimana za'ra mono norĩ, ma tō tizahi pese za'ra, Zeruzalē āma 'ri 'wawi wa'ra 'manharĩ pese na romhuri hã wa te āma i'uzusi za'ra zé te te waihu'u za'ra wa, duré 'ri 'wawi wa'ra isiprum na dazasizé mono hã wa te wasiwi isito mono zé, te te waihu'u za'ra wa.

⁸Tawamhã ta norĩ hã ma tō si'rã'otō simisutu, wazada wa'āma sisaze za'ra da, Zeruzalē te te siwi rési da, duré te te āma siwi ro'wa'rutu da. ⁹Tane nherē, wate 'Re ihâimana u'āsi mono ma, wa tō nasi tãma wamreme zusi ni. Aibã te te irob'madã'ā za'ra da hã wa tō duré nasi wasiwi sōrē ni, bātã na, duré barana da'wawi nasi isōpré da hã.

¹⁰Tawamhã Zudaha nhihudu norĩ ma tō āne tinho're za'ra:

“Ro'wapéi'wa norĩ ma tō te āma āpusire.

Tane nherē, zahadu 'ri sipru za'wari hã sa'ētē di, te te nasi i'wasari da hã.

Ã hã 'ri 'wawi wa'ra 'rāihã 'manharĩ pesezé hã e wa te wasiwi i'uprosi da bã bété.”

¹¹Wanhitob'ru norĩ, ma tō āne sima nharĩ za'ra: “Te te wa'upsibi me za'ra wana ré, duré titōmo na te te wa'madã'ā za'ra wana ré, 'rāwibre wa za iwa'wab

za'ra hã wahâimana za'ra ni. Tahawa, wa za wasiwi simro ni za. Wa za duré isimiromhuri hã tiwi uprosi za'ra ni za.” ¹²Tawamhã Zudeu nori hã, wanhitob'ru nori wa'wa 're ihâimana za'ra mono hã ma tô nasi we a'aba'rêi haré, za wazada ihâimana za'ra zém na rosa'rada te te sima i'manharĩ za'ra na te te wapo're pu'u za'ra da hã. ¹³Tahawa wa hã wa tô isi'uwazi 'rã'wa nori hã, sib'ézé 'wa pa nori hã, umnhĩ'ási nori hã, duré ti'i nori hã te dama anhomri. Taha pari wa tô duré 'ri 'wawi wa'ra 'rãihã zahâpâmhã dasisânawã a'uwê upsâtã mono bâ te anhoré, zahadu 'manharĩ pese âna 'ri 'wawi wa'ra 'ridawa haré ihâimana za'ra mono bâ.

¹⁴Tawamhã idahâtã'â za'ra na hã wa tô da'a'madã. Tahawa wa tô dama ipire nori ma, duré dama roti'wa nori ma nharĩ za'ra âne:

— Ma'âpé wanhitob'ru nori ma hã aipahi za'ra wa'aba tô. Âma aipo're pu'u za'ra wa'aba, Uburé Danhib'apito iwaihu'u pese âma, dapahi te te dama 're i'azani u'âsi mono âma. Âhã wa, te za asisânawã nori na, a'ra nori na, aimro nori na duré asôrowa aba nori na i'wapé za'ra wa'wa, wanhitob'ru nori hã.

¹⁵Tawamhã wanhitob'ru nori ma tô waihu'u za'ra, isimirosa'rada wa te tiwi i'upsibi me za'ra zé hã. Ma tô duré waihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono niha na te te sima irowa'ôtô za'ra zé te te tiwi i'wa'rutu za'ra na hã. Tahawa, wa tô wa nori hã apã 'ri 'wawi wa'ra 'rãihã 'manharĩ pese na romhuri hã wasiwi âri ni.

¹⁶Tawamhã ta hawim haré aibã nori aiwa sima isipo hã ma tô 'ri 'wawi wa'ra na nasi romhuri pese za'ra. Taha ré, ma tô duré aiwa sima isipo'o hãiba amo nori hã isi'uwazi 'rã'wa ré, duré ibaihã 'manharĩ na dasi'wawi dasimapazéb ré, umnhĩ'ási ré, duré dahãiba ubuzé itete ré hã nasi rob'madã'â za'ra. Tawamhã dama ipire nori hã ma tô tinhiptede hã tâma 'manharĩ za'ra, ¹⁷'ri 'wawi wa'ra apã te te siwi i'manharĩ za'ra nori ma. Duré rizé 'manharĩ 'wapé'wa nori hã te nasi tinhib'rata amo niwĩ romhuri hã âma 'manharĩ za'ra. Taha ré, te duré nasi tinhib'rata amo niwĩmhã tinhimnhĩ'ã te te tété za'ra. ¹⁸Tawamhã romhuri'wai mono bâ ma tô ti'usisi na sib'ézé 'wa pa ré hã nasi romhuri za'ra. Te duré aibã hã nasi i'rata misi 'maihaimasisi 'wamnhasite, marĩ watobro wa, danhimnhĩ-hârâzé te te ihârã da hã. ¹⁹Tawamhã wa hã, a'uwê nori ma, dama roti'wa nori ma, duré dama ipire nori ma, wa tô tâma nharĩ za'ra âne:

— Romhuri hã te romhã na wama hâimana za'ra. Tahawa wa wasisiti 'ri 'wawi wa'ra nhoré na hã wasimasa mono. ²⁰Tawamhã danhimnhĩhârâzém hârã hã wapari za'ra wa'aba wamhã, te za we watême ato aba mo, âwa. Tawamhã wate 'Re ihâimana u'âsi mono te za wa'âma a'iwapé za'ra.

²¹Tawamhã âne wa tô bâdã pusi nhidãpãsi mararé hawim haré, mara na wasi nori 're isihãiré za'ra mono zéb u, aiwa wasima iwasipo'o nori hã 'ri 'wawi wa'ra 'rãihã 'manharĩ pese na hã wa te romhuri za'ra, isi'uwazi 'rã'wa ré, rob'madã'â'wa ihâimana za'ra nori me.

²²Tahawa, wa tô dama tinha âne: “Aihãiba mono bâ wa'aba aipawapto wa'aba 'wa nori me te za barana Zeruzalê âma nasi asimroi wa'wa za, barana rob'madã'â'wa na nasi aihâimana za'ra wa'aba da, duré bâtã na romhuri na nasi rob'ma'wamarĩ aba da.” ²³Tawamhã wa hã, isisânawã nori, aibã îma i'umnhasi nori, duré isiré rob'madã'â'wa nori me wa'uza za'ra wa te nasi sani za'ra ô di, wanhotô za'ra da hã. Wahãiba mono bâ wa tô duré wanhib'ratam haré wanhimnhĩ'ási ré, wahâimana u'âsi za'ra.

Neemia, isimarĩ'ō te te ipawaptob za'ra zé wasu'u

5 ¹Tawamhã suru na we iromhâimana mono zém na ronomro pari, ma tô da'ahâ na aibâ norĩ hã duré pi'ō norĩ hã tisiré Zudeu norĩ ma tisiwapsari na hã âma sãna'rata za'ra. ²Tawamhã ni'wam norĩ hã te âne nharĩ za'ra:

— 'Ri 're, wa'ra si'aibâ norĩ hã duré wa'ra sipi'ō norĩ hã ahâ uptabi mono di. Tahawa amnho trigu wasa za'ra zéb da hã te wawi sô tirobaba za'ra, wahâiba ré wahâimanazém na wa te âma i'uzusi za'ra da hã.

³Te duré tawamhã isiré ihâiba amo norĩ hã âne nharĩ za'ra:

— Mrap te wasi'utōrĩ tô da hã, wa tô waburu mono na hã duré uva 'ru wa te 're izuri mono na hã duré wanhorōwa mono na hã ropisutu na rob'uiprazé hã dawi 'ma'âri za'ra ni, amnho trigu wa te âma i'uipra za'ra da hã.

⁴Tawamhã te duré isiré ihâiba amo norĩ hã nharĩ za'ra âne:

— Waburu wa'âbâ arĩ mono hã duré uva 'ru wa te 're izuri mono wa'âbâ arĩ mono hã, apito ma, wa te wa'âbâ za'ra da hã, wa tô a'â rob'uiprazé hã taré dawi 'mai'âri za'ra ni, ropisutu na. ⁵Tô ô norĩ, wasiré Zudeu norĩ hã wasiwap-rui mono. Duré wa'ra mono hã aiwa tô i'ra norĩ sine hã iwē. Tane nherē, wa za tô oto wa'ra norĩ hã pawa'âbâ âna te te dama 're romhuri za'ra mono da hã hâiba nhomri za'ra ni. Ni'wam norĩ wa'ra sipi'ō hã wa tô umro na pawa'âbâ âna te te dama 're iromhuri za'ra mono da hã, dama wede za'ra ni. Âne wi hã tô wasitété waihu'u za'ra ô di, wa te 'manharĩ za'ra tô da hã. E marĩ wa. Waburu hã duré wate uva 'ru hã da te wawi waibu za'ra pari wa.

⁶Tawamhã wa hã Neemia, dasiwapari te wapari wa, ma tô sina ãnhi'ti'ru waze. ⁷Tahawa, wa tô marĩ te i'manharĩ da hã ãsima rowairébé. Tawamhã dama ipire norĩ ma, duré dama roti'wa norĩ ma, wa ãmreme na hã tâma pri'i za'ra âne:

— Asisânawã norĩ wa'aba wi, ma tô rob'uiprazé ropisutu na te te aiwi 're iwaibui wa'aba mono zém na âma tiwi 're isisiwi za'ra wa'aba mo, isipai u te te aima 're wa'âbâ za'ra wa'aba mono da hã!

Tawamhã âne na te rosa'rata pari, wa tô uburé ãsima da'ubumro, marĩ ipire na niha na, wa te wasima rowairébé za'ra da. ⁸Tawamhã wa tô duré âne tâma nharĩ za'ra:

— Wa norĩ hã wanhimarĩ wama 're ihâimana za'ra mono zarina, wa tô wasiré a'uwē Zudeu norĩ, wasiré a'uwē'ō norĩ wi hã apã wa te 're uipra za'ra, aré 'rãwi dama 're isiwede za'ra mono norĩ hã. Âne nherē, te duré oto ahã na awa'awi na a norĩ wa'wa hã asiré a'uwē norĩ zada, asiptede hã sada 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo, 'rãwi aima 're siwede za'ra wa'aba mono da hã!

Tawamhã dama ipire norĩ hã ma tô ari'iwi pese tihâimana za'ra, te te âma ãzada'âbâ za'ra âna, niha na.

⁹Tawamhã wa duré tâma nharĩ za'ra âne:

— Marĩ a norĩ wa'wa 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono hã, i'uwaibaba ô di! 'Re ihâimana u'ãsi mono si 're iwazéb za'ra wa'aba mono zéb da si i'ruzahi. Duré i'uwaibaba na si uburé marĩ 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono da si i'ruzahi hã, wasiré zudeu'ō wanhitob'ru norĩ, wa'âma 're wa'ē za'ra mono tô da. ¹⁰Tawamhã wa hã ãsiré norĩ me hã, duré aibâ norĩ te te ãma 're iromhuri za'ra mono norĩ me, wa tô rob'uiprazé hã duré trigu hã ropisutu na da te wawi iwaptērē za'ra hã taré dama sômri za'ra ni. Tane nherē, wa za tô oto

tāma sisisi za'ra ni, ōne haré tāma hāimana za'ra da. ¹¹Tahawa, ma'āpé a nori wa'aba zama ō nori ma, sisisi za'ra wa'aba, taré ropisutu na rob'uiprazé, niha wamhā duré uva 'rāi wa'u isé hā, niha wamhā, duré azeitona wa'u to hā, te te aiwi 're iwaibui wa'aba mono hā. Āhā na awa'awi na te za tō iburu mono hā ite za'ra uva 'ru hā, olivera wede hā te te 're izuri mono hā, duré isōrōwa mono hā apā tāma īsōmri za'ra wa'wa!

¹²Tawamhā dama ipire nori, ma te āne asa āma īzada'ābā za'ra:

— Wē di tō. Āma wama inharī za'ra zēb zarina, wa za tō wasiwi 'manharī ni. Danhimarī mono hā wa za tō apā wa te dama sōmri za'ra, itede'wa nori ma hā. Duré rob'uiprazém na da te wama ropisutu za'ra nherē, zahadu da te wama iwa'ābā za'ra ō na, wa te āma idawati zahu za'ra da hā mare di za.

Tawamhā sasedoti nori zō, wa tō īhārā za'ra. Tahawa, wa tō dama ipire nori ma, 'manharī za'ra, tinhimiropisutuzé te te āma īma i'uwaimrami za'ra mono na sena na te te īma sina ropisutu za'ra da hā. ¹³Tawamhā isi'awasisizé isinhai ré hā wa tō waze. Te wazere wamhā, wa tō oto sāsā'ā. Tahawa, wa tō tāma nharī za'ra āne:

— Āne te za 'Re ihāimana u'āsi mono hā ai'masāsā'ā 'wa, asimiropisutuzé tāma āma 'mai'uwaimrami aba ō wamhā. Tawamhā te za asōrōwa wa'wa hā aiwi 'maiwazere 'wa. Te za duré uburé asimarī wa'wa hā aiwi 'mazani wa'wa, asimarī ō uptabi na oto 're ai'maihāimana aba mono da.

Tawamhā uburé ōme idahāimana za'ra hā te āne nharī za'ra:

— Tane tō! Tane romhāimana da hā iwē!

Tawamhā Uburé Danhib'apito āma te tiwata za'ra. Tawamhā tinhimiropi-sudu te te i'manharī za'ra zém na hā ma tō oto duré āma uwaimrami za'ra.

Neemia, sena na 're ihāimana mono na isiwasu'uzé wasu'u

¹⁴Tawamhā Zuda ti'ai āma Artazesi āma 20 na danhib'apito na āma iwa-hubzém hawi, 32 na āma iwahubzéb u hā, 12 wahub 're īsi'i'rānho'ōmo na 're īza mono ré, wa hā, īsiwapru nori me hā dama i'rānho'ōmo nori sazém na hā, wa te 're 'mai'rēne za'ra mono ō di. ¹⁵Īwana dama i'rānho'ōmo nori, ma tō ropire hā te te dama 're sōmri za'ra. Ma tō duré bātā sidāpāsi mreme tete na te te dawī 're waibu, ētē waipo prā prata na iwa'ōtō waré, 480 grama na ipire pibuzém na da te tāma āma 're wa'ābā za'ra mono da, dasa nori uiprazéb da hā duré uva 'rāi wa'u isé uiprazéb da. Tāma romhuri'wa nori zama ma tō duré te te 're dawati za'ra. Tane nherē, wa hā wa tō romhāimanazé aimawi na tāma āma romhāimana za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono hā, te 're wazé pese mono wa. ¹⁶Wa hā wa tō duré aimawi īsima romhāimana, 'ri 'wawi wa'ra 'manharizé pese na si. Taha na si wa tō te 're romhuri pese. Te duré 'mai'uipra ō di, roptede'wa nori wi ti'ai wa'ōno hā. Ma tō duré uburé īma romhuri'wa nori hā te te siwi 're īpawapto pese, 'ri 'wawi wa'ra na hā. ¹⁷Wa tō duré Zudeu 150 na ihāiba nori zō hā, isib'apito nori zō zama, duré a'uwē aimawi wawap-toma 're ihāimana za'ra mono nori itēme 're inomro u'āsi mono zō zama, nasi īhārā za'ra, īnhorōwa 're nasi saihuri da hā. ¹⁸Tawamhā bātā sidāpāsi wa tō misi powawē hā, 6 na pone'ērebā iwē nori hā duré si'a nori hā dasazéb da, te dama 're a'ru. Tawamhā 10 na bādā iwa waptā'ā mono sidāpāsi, wa tō duré uva 'rāi wa'u isé itéb ré iwahuré hā da te wē īma 're sōmri mono da hā, te 're 'ru. Āne hā te 're 'manharī mono nherē, romhuri pire na da te 're iromhuri

za'ra mono zém na îma waihu'u pese wa, dama i'rânho'ômo norĩ sazé hã te 're maiwaptêrê mono ô di.

¹⁹“Îte 'Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé î'âma aipo're pu'u, uburê ã hã a'uwê norĩ ma, marĩ te 're i'manharizé mono na hã.”

Neemiaha zada idahâimana za'ra zé wasu'u

6 ¹Tawamhã Sâbalati norĩ, Tobiaha me, Gesêhê me, duré wanhitob'ru ihâiba amo norĩ me ma tô 'ri 'wawi wa'ra 'manharĩ pese zé wa te oto wasiwi i'uprosizé hã siwi waihu'u, duré isipru mono zém na 'ridawa mono hã oto ihâimana ô zé hã. Tane nherê, zahadu 'ridawa za'etê mono hã wa te âma sasômri za'ra mono ô di. ²Tawamhã ma tô Sâbalati norĩ, Gesêhê me, romreme hã we îma me zahuré, âne: “Ma'âpé we aimorĩ, êtê siwa'aba wa romharê Ono na isisi âma, nimahã 'ri wa'ôtô âma wasisôpêtê za'ra da.”

Tane nherê, ma tô ô norĩ hã 'rã nhipse na îzada rosa'rata zahuré, îma isimizare pese zahuré zéb da. ³Tawamhã wa tô âne ré romreme 'wapéi'wa norĩ hã, itêmeb zahuré hã 'mazatôri za'ra:

— Romhuri ipire hã wa 'manha. Tahawa tamomomhã te âma atême wa'aba si'rai waihu'u ô di. E marĩ da, wa za bété ãnhimiromhuri hã sazâ, a'â âma atême îmorĩ aba da, te asôpêtê aba da hã.

⁴Tawamhã romreme hã maparane si'uiwa na te te nasi îma wabzuri zahuré wamhã, wa tô duré tô ôhõ na si nasi âma sada'âbâ zahuré.

⁵Tawamhã Sâbalati, romreme na 5 na we te te îma imezéb âmamhã ma tô tâma iromhuri'wa hã we itêmemhã iré 'mazatô, isib'ratamhã romnhihâdã hã sitob âna harê. ⁶Âne imreme na rob'ui'ére hã:

“Gesê hã ma tô îma aiwasu'u, aiwaptoma a'uwê norĩ 'remhã te te ai'âma sima irobâsi za'ra zém na hã âne: A hã Zudeu norĩ me, te u, dama ipire norĩ zada aihâimana za'ra wa'aba da, rosa'rada hã asima i'manharĩ za'ra wa'wa. Duré tahawa te u, apã 'ri 'wawi wa'ra hã asiwi i'manharĩ pese 'wa. Te duré u, asima irosa'ra, dama i'asi'apito da hã. ⁷Ma tô duré u, ni'wam norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa hã ipisutu za'ra, Zuda ti'ai âma i'asi'apitozém na te te siwi dama aiwasu'u da hã Zeruzalê âma. Tawamhã âne na aiwasu'u hã te za tô apito Artazesi u wi. Tahawa wa norĩ si iwasisôpêtê da hã wa âma aipê'ê pibu, wa te wasima robzanhamri da, âne mono na.”

⁸Tawamhã asa te âma isada'âbâzé wa tô âne tâma tisô:

— Uburê we îma iwaihu'uzé mono hã uburê senai'ô si. Asi'rãi hawip si ma tô tarê uburê we âne na hã îma iwaihu.

⁹Ô norĩ hã ma tô aré wapahi te te wama sômri za'ra da hã wapibu za'ra, romhuri na wa te âma 'rãwa'ômo za'ra tô da.

Tane nherê, wa tô âne na 'Re ihâimana u'âsi mono ma mre:

“Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé âhã na ãnhiptetezê hã sa'etê na îma sômri!”

¹⁰Tawamhã taha mono na Semaia, Delaiaha 'ra, Me'etabehe nhihudu wi hã, ma tô tinhorôwa hawi watobro da hã tiwi sawi ni. Tahawa te sabu da, wa tô itêmemhã mo. Itême îmorĩ wamhã, ma tô âne îma tinha:

— 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa âma 'ri're wa'wa iwazéb zahi 're, aré wasima'uri. Tawamhã wa za wasiré hã tété ni, ô norĩ hã za we si'aba'rei wa, te te siwi aiwĩri da hã. Siwa'ru mara na te te siwi aiwĩri da, te za tô ô norĩ hã we asô ai'aba're.

¹¹ Tawamhã wa tô âma tâma wa'rã âne:

— E marĩ zarina bâ, wa za dawĩ aimani. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri âma îsima'uri wa, îsisô'reptu da hã, e tô isarina. Âne hã te i'manharĩ da hã mare uptabi di.

¹² Tawamhã wa tô upsibi me, Semaia, 'Re ihâimana u'âsi mono we te te itême isatôri ô na hã. Duré Tobia norĩ, Sābalatihi me, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u zarina newa, te te îma waihu'u da, wa tô duré upsibi me, ôhō ma, te te tâma iwa'âbã zahuré zém na hã. ¹³ Ta norĩ hã ma tô rob'uiprazé tâma sômri zahuré, te te âma ipahi wazere da hã aré, taha zarina îwasédé te i'manharĩ da hã. Âne 'wa'âhã, te aré inhisi wê hã îwi uprosi zahuré. Te aré duré âma inhisé m hiri zahuré.

¹⁴ “Îte 'Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé Tobia norĩ âma, Sābalatihi me âma aipo're pu'u zahuré na, te te îma irob'manharĩ zahuré zém na hã niha na ahâri zahuré da. Asadawa 'mahârâ'wa sipi'ô Noadiaha âma, duré aimawi ihâiba amo asadawa 'mahârâ'wa norĩ te te aré siwi ipahi da, te te siwi ipibu norĩ âma, ma'âpé ta norĩ âma zama duré aipo're pu'u za'ra na.”

'Ri 'wawi wa'ra 'manharĩ pese zé isi'utôrizé wasu'u

¹⁵ Tawamhã apã 'ri 'wawi wa'ra 'manharĩ pese zé hã ma tô ai'utô bâdã 25 na, elul na a'amo nhisi âma, bâdã hã 52 na wa'âma morĩ za'ra pari. ¹⁶ Tawamhã uburé wanhitob'ru norĩ âne hã te te waihu'u za'ra wamhã, ma tô uburé wawaptoma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã tipê'ewara pese za'ra. Ma tô duré siwazé pese za'ra, romhuri isi'utôrizé 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipa-waptobzém hawimhã te te waihu'u za'ra wa.

¹⁷ Tawamhã taha ré, ma tô Zuda âma dama ipire norĩ hã nasi Tobiaha ma rob'ui'ére hã ahã na tâma sãmra za'ra. Taha sidâpâsi te te âma isada'âbã za'ra zém na hã te duré nasi asa tâma âma siri za'ra, Tobia hã. ¹⁸ Zuda ti'ai âma te da'ahã uptabi na Tobiaha niwĩmhã 're hâimana za'ra, Zudeu Araha 'ra, Secaniasi na isisi isa'ômo na 're hâimana mono wa, duré i'ra Zoãna na isisi Berequiaha 'ra, Mesulãhã 'ra sipi'ô na mro wa. ¹⁹ Ta norĩ hã ma tô duré i'ubu nho'a hã Tobia marĩ iwê te te 're i'ab'manharĩ mono zé hã dama wasu'u za'ra. Ma tô duré uburé te 're inharĩ mono zéb zama ôhō ma, tâma wasu'u za'ra. Tawamhã Tobia, îma rob'ui'ére nhomri na hã ma tô te âma uzusi, te te âma ipahi wazere pese da.

7 ¹ Tawamhã 'ri 'wawi wa'ra 'rãihã 'manharĩ pese zé si'utôri wa, duré uburé 'ridawa za'êté mono hã imono bâ da te âma sasômri pari za'ra mono wa, ma tô 'ridawa za'êté 'madâ'âwa da hã, isô're'wa da hã, duré levita norĩ hã tinhimiromhuri za'ra mono bâ da te 're iromhuri za'ra mono da hã, pisutu za'ra ni. ² Tawamhã 'rinho'u Zeruzalé âma dama isi'i'rânho'ômo zahuré da hã, wa tô maparane aibã norĩ pisutu zahuré; îsisânawã Hanani norĩ hã, 'ri isiptete 'madâ'âwa Hananiaha me. Ta hã te marĩ i'uwaibaba si te te 're a'manharĩ. Te duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're wazé pese, danhipai u. ³ Tawamhã wa tô tâma nharĩ zahuré, bâdã na're zarôtô wap si, 'ridawa za'êté mono bâ da te dasiwi 'ridawa za'ra mono da hã te te dama 'ru zahuré da. Rob'madâ'âwa norĩ, romhuri te te siwi sazãri za'ra wana ré, 'ridawa za'êté mono hã bâdã isébrézéb âma da te duré dasiwi sito mono pari, da te dasiwi tété mono da hã, te te dama 'ru zahuré da hã, wa tô duré tâma waihu'u zahuré. Tawamhã

wa tô duré tâma 'ru zahuré, Zeruzalē âma 're idahâimana za'ra mono norī 'remhâ rob'madâ'â'wa da, ni'wam norī te te apisutu zahuré da hâ. Tawamhâ te za nima norī rob'madâ'â'wa 'ri 'wawi wa'ra 'râihâ nho're tisimasisizé mono bâ hâimana za'ra, niha wamhâ duré nima norī tinhorôwa nho're mono na.

Apâ idasihutu mono norī nhisi nhoré na rob'ui'érézé wasu'u

⁴Rinho'u Zeruzalē hâ sa'etē uptabi nherē, iwa 're idasi'ubumroi mono hâ da'umro di. Duré 'ri, apâ da te iwahutu za'ra mono hâ umrore di. ⁵Tahawa ip'e'ē 're inhimirosa'rada hâ ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hâ îma tisē, uburé te da'ubumro da hâ, dama i'rânho'ômo norī hâ, duré dama ipire norī hâ, da'upsâtâ mono bâ danhisi na te te âma irob'ui'éré za'ra da hâ, ipire na. Tawamhâ wa hâ itepâi wasi hâ wa tô sôpētē, imorī'rata na Babilonia hawi apâ we isihutu norī nhisi na rob'ui'éré ré hâ. Âhâta âne na danhisi na rob'ui'éré:

⁶Tawamhâ Izaraéu nhihudu norī 'remhâ, Babilonia te apito Nabucodonozo te te idanhimroi mono siré, ma tô Zuda ti'ai hawimhâ da'ahâ na dame ai'a-ba'rê. Tawamhâ ta norī hâ ma tô Zeruzalē u, duré Zuda u ti'ai wa'ôto nhisi u hâ apâ dasina siri za'ra ni, date mono bâ 'ri nho'ômo mono u. ⁷Isiré isib'ihâ'a is'i'aba'rê norī hâ, Zorobabéu, Zozué, Neemia, Azaria, Ra'amia, Naamani, Mor-decai, Bisâ, Misperete, Biva'i, Ne'u, duré Ba'ana.

⁸Â hâ Babilonia hawi we apâ idasihutu norī nhisi i'upsâtâ mono bâ âma irob'ui'éré za'ra. Imorī'rata na a'uwē upsâtâ hi'rata nhisi mono hâ. Taha pari, duré dahawi a'uwē upsâtâ za'rata mono hâ âne:

Paroho hawi a'uwē hâ âne: 2.172 na ihâiba hâ

⁹Sefatiaha hawi a'uwē hâ âne: 372 na ihâiba hâ

¹⁰Araha hawi a'uwē hâ âne: 652 na ihâiba hâ

¹¹Zesua nhihudu, Zoabihi nhihudu me Paate-Moabihi hawi a'uwē hâ âne: 2.818 na ihâiba hâ

¹²Elâhâ hawi a'uwē hâ âne: 1.254 na ihâiba hâ

¹³Zatuhu hawi a'uwē hâ âne: 845 na ihâiba hâ

¹⁴Zaca'ihî hawi a'uwē hâ âne: 760 na ihâiba hâ

¹⁵Bînu'ihî hawi a'uwē hâ âne: 648 na ihâiba hâ

¹⁶Beba'ihî hawi a'uwē hâ âne: 628 na ihâiba hâ

¹⁷Azgadehe hawi a'uwē hâ âne: 2.322 na ihâiba hâ

¹⁸Adonicâhâ hawi a'uwē hâ âne: 667 na ihâiba hâ

¹⁹Biva'ihî hawi a'uwē hâ âne: 2.067 na ihâiba hâ

²⁰Adihî hawi a'uwē hâ âne: 655 na ihâiba hâ

²¹Athe hawi a'uwē hâ âne: 98 na ihâiba hâ, Ezequiaha nho'ômoi babamhâ

²²Hasuhu hawi a'uwē hâ âne: 328 na ihâiba hâ

²³Beza'ihî hawi a'uwē hâ âne: 324 na ihâiba hâ

²⁴Harifehe hawi a'uwē hâ âne: 112 na ihâiba hâ

²⁵Gibiâhâ hawi a'uwē hâ âne: 95 na ihâiba hâ

²⁶Belē âma a'uwē hâ, Netofaha âma me a'uwē hâ âne: 188 na ihâiba hâ

²⁷Anatotihî âma a'uwē hâ âne: 128 na ihâiba hâ

²⁸Bete-Azmaweti âma a'uwē hâ âne: 42 na ihâiba hâ

²⁹Quiriate-Zearî âma, Cefira âma me, duré Be'erote âma me a'uwē hâ âne: 743 na ihâiba hâ

³⁰Rama âma, Geba âma me a'uwē hâ âne: 621 na ihâiba hâ

- ³¹ Mitima âma a'uwê hã âne: 122 na ihâiba hã
- ³² Bétéu âma, Ai âma me, a'uwê hã âne: 123 na ihâiba hã
- ³³ Nebo na 'ri nho'ômo nhisi amoi âma a'uwê hã âne: 52 na ihâiba hã
- ³⁴ Elã na 'ri nho'ômo nhisi amoi âma a'uwê hã âne: 1.254 na ihâiba hã
- ³⁵ Harí âma a'uwê hã âne: 320 na ihâiba hã
- ³⁶ Zerico âma a'uwê hã âne: 345 na ihâiba hã
- ³⁷ Rode âma, Hadide âma me, duré Ono âma me a'uwê hã âne: 725 na ihâiba hã
- ³⁸ Sena'a âma a'uwê hã: 3.930 na ihâiba hã
- ³⁹ Æ hã duré sasedoti hawimhã, Babilonia âma sito pese na 're ihâimana za'ra mono zém hawi, apâ isihutu norĩ hã:
- Zesua nho'ômoi baba, Zedaiaha hawi a'uwê hã âne: 973 na ihâiba hã
- ⁴⁰ Imehe hawi a'uwê hã âne: 1.052 na ihâiba hã
- ⁴¹ Pasuhu hawi a'uwê hã âne: 1.247 na ihâiba hã
- ⁴² Harĩhĩ hawi a'uwê hã âne: 1.017 na ihâiba hã
- ⁴³ Æ hã duré levita norĩ, Babilonia âma sito pese na 're ihâimana za'ra mono zém hawi, apâ isihutu norĩ hã:
- Hodewaha nhihudu norĩ, Zesua hawi a'uwê hã âne: 74 na ihâiba hã, Cadmi'éhé nho'ômoi babamhã
- ⁴⁴ Æ hã duré dama is'o're nhamra'wa norĩ:
- Asafihi hawi a'uwê hã âne: 148 na ihâiba hã
- ⁴⁵ Æ hã duré 'ridawa za'ētē 'madâ'a'wa norĩ:
- Saluhu nhihudu norĩ hã, Atehe nhihudu norĩ hã, Talmoho nhihudu norĩ hã, Acubehe nhihudu norĩ hã, Hatitaha nhihudu norĩ hã, duré Soba'ihĩ nhihudu norĩ hã simisutu âma isitom na hã âne: 138 na ihâiba hã
- ⁴⁶ Æ hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri 're, romhuri'wa norĩ hã âne, ã norĩ nhihudu mono hã, Babilonia âma sito pese na 're ihâimana za'ra mono zém hawi, apâ isihutu norĩ hã:
- Zia, Hasufa, Tabaote
- ⁴⁷ Querosi, Sia, Padō,
- ⁴⁸ Lebana, Hagaba, Salma'i,
- ⁴⁹ Hana, Gide'u, Ga'a,
- ⁵⁰ Reaiasi, Rezĩ, Necoda,
- ⁵¹ Gazã, Uza, Paséia,
- ⁵² Besa'i, Me'uni, Nefisĩ,
- ⁵³ Baquebuque, Hacufa, Haru,
- ⁵⁴ Baslide, Meida, Harsa,
- ⁵⁵ Barcosi, Sisera, Tama,
- ⁵⁶ Nesia, duré Hatifa.
- ⁵⁷ Æ hã duré Salomahã ma romhuri'wa norĩ nhihudu norĩ hã âne, ã norĩ nhihudu mono hã, Babilonia âma sito pese na 're ihâimana za'ra mono zém hawi, apâ isihutu norĩ hã:
- Sota'i, Soferete, Perida,
- ⁵⁸ Za'ala, Dacō, Gide'u,
- ⁵⁹ Hati'u, Poquerete-Hazeba'ĩ, duré Amo.
- ⁶⁰ 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri 're romhuri'wa norĩ, Salomahã ma romhuri'wa nhihudu norĩ me hã âma isitom na hã Babilonia âma sito pese

na 're ihâimana za'ra mono zém hawî, apâ isihutu norî hâ, duré âne: 392 na ihâiba hâ

⁶¹Rinho'u Tel-Mela na isisi hawî, Tel-Harsa na isisi hawî me, Querube na isisi hawî me, Adô na isisi hawî me, duré Ime na isisi hawî me isihutu norî hâ, Izaraéu nhihudu norî ma ihâimana ne, isisi za'ra na rob'ui'ére hâ tâma hâimana za'ra ô di, iwaihu'uzéb da hâ. Â hâ ta norî nhisi mono hâ âne:

⁶²Delaiaha nhihudu norî, Tobiaha nhihudu me, duré Necodaha nhihudu me âma isitom na âne: 642 na

⁶³sasedoti norî 'remhâ âne:

Habaiasihi nhihudu norî, Hacozihi nhihudu norî me, duré Bazira'ihî nhihudu norî me, ta hâ tinhipsara Bazira'i na isisi 'ra na imro, Giliadi âmam na. Taha aibâ hâ ma tô, tô timaprebaba nhisi na hâ sisisi.

⁶⁴Â norî hâ ma tô aré tô tinhib'a'uwê upsâtâ mono na âma romnhihâtâ za'ra zô hâ 're rîti za'ra. Tane nherê, te te sâmrî za'ra ô di. Taha zarina, sisasedoti za'ra da hâ da te iwaibu da hâ dama wê ô di. ⁶⁵Tahawa dama i'rânho'u Zudeu hâ ma tô timreme hâ âma hiri za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhoprub-zém na dasa hâ te te dame 're huri tô mono da, nima hâ sasedoti êne i'ui'ére ré Urî norî Tumihî me te te wabzuri da, wisi ô ré, te te âma irowairébézéb da hâ.

⁶⁶Tawamhâ uburé pese aibâ norî za'rada apâ isi'aba're norî hâ ma tô watobro, 42.360 na ihâiba hâ. ⁶⁷Tâma iromhuri'wa norî si'aibâ, tâma iromhuri'wa norî sipi'ô za'ratazé me hâ, 7.337 na ihâiba hâ. Ta norî 'remhâ dama isô're'wa si'aibâ norî, dama isô're'wa sipi'ô za'ratazé me hâ ma tô watobro, 245 na ihâiba hâ.

⁶⁸Isimizama za'ra awaru norî hâ, 736 na ihâiba hâ.

Duré isimizama za'ra burruze norî hâ, 245 na ihâiba hâ.

⁶⁹Isimizama za'ra awaru ba'ômore norî hâ, 435 na ihâiba hâ.

Duré isimizama za'ra awaru po're pore hâ, 6.720 na ma watobro, isa'ra-tazé hâ.

'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa pesezéb da, danhoprubzé wasu'u

⁷⁰Tawamhâ nima norî a'uwê wa'ôtô ma ipire norî hâ ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri pese zé wa'âbâzéb da rob'ui'prazé hâ sômrî za'ra. Tahawa, dama i'rânho'u hâ ma tô êtê waipo pré oru, 8 kilu na ipire pibuzém na, 50 na piza 're zapoto wawê hâ, duré 530 na sasedoti norî nho'utu hâ-ubuzé hâ sômrî za'ra. ⁷¹Nima norî a'uwê wa'ôtô ma ipire norî hâ ma tô êtê waipo pré oru 160 kilu na ipire pibuzém na hâ, duré êtê waipo prâ prata 1.320 kilu na ipire pibuzém na hâ sômrî za'ra, romhuri te te nasi âma iwa'âbâ za'ra zéb da hâ dama. ⁷²Tawamhâ a'uwê isô'uma norî hâ ma tô oru 168 kilu na ipire pibuzém na, duré 1.142 kilu na prata na, duré 67 na sasedoti norî nho'utu hâ-ubuzé hâ sômrî za'ra.

⁷³Tawamhâ uburé a'uwê norî hâ tite za'ra 'ri nho'ômo mono bâ duré 'ri wa'ôtô mono bâ 're isi'ubumroi mono zém na hâ ma tô oto âma sâna'rata za'ra, sasedoti norî hâ, levita norî hâ, 'ridawa za'êtê 'madâ'â'wa norî hâ, isô're'wa norî hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 're romhuri'wa norî hâ, ni'wam norî a'uwê taré 're isi'ubumroi mono norî hâ, duré isô'uma Izaraéu nhihudu norî hâ.

Esdra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ére te te dama isôrézé wasu'u

8 ¹Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ, oto 7 na a'amo si'utôĩ pari, te oto tite za'ra 'ri nho'ômo 'remhã 're si'ubumro. Tawamhã a'amoi 're bâdâ isâna'rata hawi ma tô uburé Zeruzalê âma tasi'rã'ôtô ni, 're idasisôpêtê pese za'ra mono zéb âma, Â na 'ridawa za'êtê nhisim nho're. Tawamhã Esdra hã rowaihu'u pese 'wa, duré Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono, Mozésihi ma, tinhimiroti na rob'ui'ére hã te te tâma isômri waihu'u wê 'wai uptabi wi, ma tô tiwi waptêrê za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ére itepâiwasi hã te te dama âri da. ²Tawamhã Esdra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ére ré hã ma tô ti'â, aibâ norĩ, pi'ô norĩ, duré ai'utê norĩ rob'ui'ére te te isadaihu'u za'ra da zama isi'rã-ô'tôzéb u. ³Tawamhã tame 're idasisôpêtê pese za'ra mono zéb âma 'ridawa za'êtê nho're, ma tô Esdra bâdâ i'râi watobrozém hawi, abzuma wa'wa u hã, Uburé Danhib'apito nhimiroti na rob'ui'ére hã dama sôré. Tahawa, uburé ari'wi pese ma tô wapari za'ra ni, te te isôrézé hã.

⁴Tawamhã Esdra te hâiwi wede 'manharĩ nhisiwi za. Tahawa, te isimire niwĩ, aibâ norĩ hã aimasa, âne isisi za'ra hã: Matitia, Sema, Anaia, Urias, Hilquia duré Maaséia.

Duré isimi'e niwĩ, aibâ norĩ hâiwi isimasam norĩ nhisi hã âne: Pedaia, Mizaéu, Malquia, Hasu, Hasbadana, Zacaria duré Mesulã.

⁵Tawamhã Esdra, tame wede 'manharĩ na danhisi hâimo sa wamhã, ma tô uburé dasiwi 'madâ'â ni. Tawamhã ibaihã te te oto sô'a wamhã, ma tô uburé pese aihĩni tawahutu za'ra ni, hâiwi dasimasab da, dapara na. ⁶Tawamhã te Esdra hã âne dama tinha:

— Ma'ápé Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono iwaihu'u pese uptabi âma aiwata za'ra wa'aba!

Tawamhã uburé hâimo danhib'rada da te wê za'ra sina, ma tô âma sada'âbã za'ra ni âne:

— Tane tô! Tane tô!

Tawamhã dahi'râtîtô dasi'ubumro sina, duré ti'ai u da'ubu na da te roptob za'ra sina, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono Uburé Danhib'apito âma hã tawata za'ra ni.

⁷Tawamhã apâ dawahutu za'ra wamhã, ma tô dasimasabzé mono bâ apâ dasimasa. Tawamhã levita norĩ ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ére na hã âma dama saprĩ za'ra. Âne isisi norĩ hã: Zesua, Bani, Serebia, Zami, Acube, Sabeta'i, Hodia, Maaséia, Quelita, Azaria, Zozabade, Hana duré Pelaia. ⁸Tawamhã ta norĩ, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ére te te dama siwi isôré hã ma tô âma dama saprĩ za'ra. Ma tô duré nasi âma dama rowasu'u za'ra, romnihâdâ da te sadaihu'u wê za'ra da, te te siwi isôré hã.

⁹Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ére, da te wapari za'ra wamhã, ma tô ta'ru'ru ni. Tawamhã Neemia dama i'rânho'u hã, Esdra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti waihu'u wê 'wa uptabi hã, duré levita norĩ hã, rob'ui'ére na te te âma dama saprĩ za'ra da, ihâimana za'ra norĩ hã ma tô dama nharĩ za'ra âne:

— Â hã bâdâ iwazéb zahi, te tihâiba, Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihâimana u'âsi mono ma. Tahawa a norĩ wa'aba wi aiwi irobzei'ô za'ra wa'aba

da hã mare di za. Duré nasi i'ai'ru'ru wa'aba da hã mare di za. ¹⁰Ma'ápé oto aiwairébé aba, 'ri tème a'aba'réri aba da, rowê te, dato isa'ène hã asiwi 'manharĩ aba da. Tawamhã te za dasa norĩ hã, duré uva 'rãi wa'u isé hã, ni'wam norĩ wi, tiwi sô irobaba za'ra norĩ ma, isômri za'ra wa'aba mo. ã hã bâdâ, te tô iwazéb zahi hã tâma tihâiba, Uburé Danhib'apito ma. Tahawa duré aiwi robzei'ô za'ra wa'aba tô. E marĩ wa. Rowê isa'ène hã Uburé Danhib'apito te te aimã isômri za'ra wa'aba si te za asiptete za'ra wa'wa.

¹¹Tawamhã levita norĩ hã, ma tô atâma na dahâimanazé hiri za'ra. ãne te tahawa, dama nharĩ za'ra:

— Ma. Atâma aihâimana za'ra wa'aba, ã hã bâdâ iwazéb zahi, hâimana wa. Duré aiwi robzei'ô za'ra wa'aba tô!

¹²Tawamhã aihîni danhorôwa u oto dasi'aba'réri wamhã, ma tô dasa hã huri ni. Ma tô duré dato sina nasi âhuri ni, dasa nhimihârizé hã. Tahawa, ma tô duré ni'wam norĩ wi, dasa norĩ zô tiwi sô irobaba za'ra norĩ ma hã da te sômri. ãne ma tô 'manharĩ za'ra ni, rob'ui'ééré, da te dama isôré za'ra, da te sadaihu'u za'ra wa.

Romhã 'manharĩ 'ri na dasima romhu'u nhisi wasu'u

¹³Tawamhã a'amo nhana'rata hawi maparane bâtâ âma, uburé a'uwê wa'ôto ma ipire norĩ hã, sasedoti norĩ hã, duré levita norĩ hã ma tô Esdra ihâimanazéb u hã ai'aba'ré, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ééré na taha siré te te âma romnhoré za'ra da. ¹⁴Tawamhã 7 a'amo âma Romhã 'manharĩ 'ri na dasima romhu'u nhisi wa, a'ã romhã 'manharĩ 'ri 're, 're ihâimana za'ra mono zéb da hã, Uburé Danhib'apito, Mozésihi nho'ômoi baba Izaraéu nhihudu norĩ ma, te te i'ruzém na âma irob'ui'ééré hã ma tô siwi tisâ, tô taha na te te âma iromnhoré za'ra na.

¹⁵Tahawa uburé 'rinho'u Zeruzalê âma 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, uburé 'rinho'u ihâiba amoi 're, 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, duré uburé 'ri wa'ôto 're, 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, dapo're pu'uzé da te âma tâma ropéi mono da, ma tô ta norĩ hã âne na dama 'ru za'ra:

— Ma'ápé êtê u aiwairébé aba, pinheiro wede panhipti hã, olivera wede panhipti hã, murta wede panhipti hã, norôwede su ne panhipti hã, duré aimawi wede panhipti mono hã, we 'wasari aba da, romhã 'manharĩ na 'ri hã âma asiwi 'manharĩ aba da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na âma irob'ui'ééré zarina.

¹⁶Tawamhã uburé dawairébé wamhã, ma tô wede panhipti hã dasiwi 'wasari ni. Taha pari ma tô ône haré romhã 'manharĩ na 'ri hã dasiwi âma 'manharĩ za'ra ni, danhorôwa 'ri nhisi hâpâ mono bâ, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri zahâpâ âma, Â na 'ridawa za'êtê nhisi nho're, 're idasisôpêtê pese za'ra mono zéb âma, duré Efraĩ na 'ri za'êtê nhisi nho're, 're idasisôpêtê pese za'ra mono zéb âma zama. ¹⁷Uburé Babilonia âma danhito pese na 're idasi-ubumroi mono hawi, apâ we idasi'aba'réri norĩ hã ma tô romhã 'manharĩ na 'ri hã da te dasima 'ri, a'ã niha bâtâ na iwa 're dasi'ubumroi mono da. Nuhu 'ra, Zozué 're ihâimana mono zém hawim haré, âhã bâtâ u hã âne na da te dasima romhu'u za'ra ô di. Tahawa, te uburé dasima rowê pese za'ra ni. ¹⁸Tawamhã Esdra, dasima romhu ihâimana na'rata zém hawi, i'râsutuzéb u te bâtâ sidâpâsi 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ééré hã nasi dama

söré. Tawamhã 7 bâta 're ma tô dasima romhu hã 'manharĩ za'ra ni. Duré 8 bâta âma hã âma irob'ui'éré zarina ma tô dasi'rã'ôno ipire hã dasiwi 'manharĩ ni, da te dasiwi i'rāsutuzéb na, bâta pisutu zahi ihâimana âma.

Dawasété na idasiwě'ô za'ra zé wasu'u

9 ¹Tawamhã a'amo 24 bâta âma ma tô Izaraéu nhihudu norĩ hã si'rã-
'otô, sai âna a'â hâimana za'ra da. Tahawa, ma tô duré sa'u ihâiro na
si'uzza za'ra. Ma tô duré ti'a na hã si'rã zazub za'ra. ²Izaraéu nhihudu norĩ na
're ihâimana za'ra mono norĩ hã ma tô uburé tisiré a'uwě'ô norĩ nhiti sisani
za'ra. Tawamhã tite mono bâ tisi'ubumrozém hawi para na oto hâiwi simasa
wamhã, ma tô tiwasété na hã duré tihĩ'rata norĩ wasété na hã siwě'ô za'ra.
³Tawamhã hâiwi simasam haré ma tô duré Uburé Danhib'apito, ite za'ra
'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'éré hã söré za'ra, si'ubdatô bâta
pibuzé âma isi'utôri za'ra 're. Ma tô duré tawamhã si'ubdatô bâta pibuzé âma
timorĩ za'ra, tiwasété na siwě'ô za'ra ré, duré Uburé Danhib'apito, tite za'ra 'Re
ihâimana u'âsi mono âma wata za'ra ré.

⁴Tawamhã wede 'manharĩ na wa'ra nhisiwi ma tô levita norĩ Zesua, Bani,
Cadmi'é, Sebania, Buni, Serebia, Bani, duré Quenani norĩ, hâiwi simasab sina
Uburé Danhib'apito, tite 'Re ihâimana u'âsi mono ma, mreme 'râihã na hã
mreme zu.

⁵Tawamhã levita norĩ Zesua, Cadmi'é, Bani, Hasabnéia, Serebia, Hodia,
Sebania, duré Petaia, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono âma dawata za'ra da hã
dazô tihârâ za'ra. Tahawa, ma tô âne dama nharĩ za'ra:

“Ma'ápé hâiwi aipara na aimasa aba, Uburé Danhib'apito, ate 'Re
ihâimana u'âsi mono âma aiwata za'ra wa'aba da, ône u'â 'Re
ihâimana u'âsi mono, 're ihâimana mono âma!

Duré isisi wě na uburé, âma 're dawata za'ra mono, âma 're idawata
za'ra mono zém na da te iwab 're sa'ra mono dai ô nherê!”

Uburé Danhib'apito ma, idamreme zusi na idasiwě'ô za'ra zé wasu'u

⁶Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ, ma tô âne mreme zu:

“‘Re ihâimana u'âsi mono, aiwétési Uburé Danhib'apito!

A hã ma tô hâiwa i'manha. Wasi norĩ hã ma tô duré i'apoto mo.

Ti'a hã, âporé hã, duré iwa 're ihâimana za'ra mono hã ma tô i'apoto mo.

A hã ma tô uburé asimipoto mono bâ hâiba ré, 're ihâimana za'ra mono
da hã tâma i'manharĩ za'ra.

Duré hâiwa âma ihâiba ré norĩ hã te hi'râtītō aima 're si'ubumroi mono
sina ai'âma 're wata u'âsi za'ra.

⁷“A hã Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, Abrãhã pisutu'wa,
ma tô Babilonia âma Ur na 'ri nho'ômo nhisi hawimhã iwaze.

Ma tô duré Abra'ã na isisi tém na da hã oto âma isapĩ.

⁸Ta hã te te sina 're i'ai'umnhasi mono zém na 're waihu'u mono wa, ma
tô asimiropisutu zahi hã tâma i'manha.

Ma tô duré tâma iropisu, cananeu norĩ nhipti'a tâma sômri da hã, hitita norĩ nhipti'a hã, amoreu norĩ nhipti'a hã, perizeu norĩ nhipti'a hã, zebuzeu norĩ nhipti'a hã, duré gigazeu norĩ nhipti'a hã, isihudu norĩ hã iwa 're ihâimana za'ra mono zéb da hã.

A hã ma tô tâma iropisutuzé hã isuwã, sena na 're aihâimana mono wa.

9 “Ma tô wahi'rata norĩ Ezitu âma te te 're robzépata za'ra mono ré hã 're i'amadââ mo.

Duré Âpré na â poré nhisi zaihâi âma, sadari sina mreme 'râihã na te te aiwi irowaptêrê za'ra zé hã, ma tô iwapa.

10 Ezitu âma apito zada, isahâpâ dama roti'wa norĩ zada, duré isipti'ai âma uburé a'uwê zada, ma tô asimiromhosi pipa na hã nasi tâma irob'manharĩ za'ra, ta norĩ hã asib'a'uwê norĩ ma, te te 're i'manharĩ za'ra mono zéb zarina te te 're irobzépata za'ra mono zé hã aima waihu'u pese wa.

Âne ma tô âhã na zama ta norĩ wasu'u hã dama sa'rese za'êtê na hã 're hâimana za'ra.

11 A hã wahi'rata norĩ nhowa â poré na ma tô âma aipo, ti'a i'rê na te te âma saprĩ za'ra da hã.

Duré isarina isisa'rei mono norĩ ma hã, ma tô i'manha, â 'rehã uptabi u sisisi da hã, âporé sisasisi 'rowi êne 're isisisi mono ne.

12 Ma tô bâtâ mono na hâiwa'a isarob'a, ipisutu pese na isimroi mo, bâdâdi te te tâma iwasu'u za'ra mono zéb da hã. Ma tô duré barana unhama ro'o pisutu pese na te te tâma bâdâdi na rowa'a za'ra mono da hã, tâma 're ihâirê za'ra mo.

13 Sina'i na êtê 'râihã nhisi u we asi'rai wamhã, ma tô hâiwa hawi asib'a'uwê norĩ ma, we inha. Tahawa, ma tô sena na asimiroti ipire na, duré aimreme iwê na, tâma iroti za'ra.

14 A hã ma tô duré sabadu iwazéb zahi na te te 're i'madââ za'ra mono zéb da hã tâma iroti za'ra.

Ma tô duré asimiroti na rob'ui'ére hã tâma isômri za'ra, Mozésihi nho'ômoi baba.

15 Izaraéu nhihudu norĩ, mram na 're hâimana za'ra mono ré hã, ma tô i'u'êtê wapu hâiwa hawimhã tâma 're isômri za'ra mo. Duré 'rubu na 're hâimana za'ra mono wamhã, ma tô êtê tômo wawê hawimhã â hã tâma ipu'u za'ra.

Duré ti'a, ô norĩ ma, sômri da, tâma iropisutu za'ra zéb zarina, ma tô tâma i'ru za'ra, te te siwi âri da hã oto.

16 “Tane nherê, ma tô wahi'rata norĩ hã si'madââ ze na, pê'ê tete na, duré asimiroti te te 're wapari za'ra mono âna aiwi 're hâimana za'ra.

17 Aimreme te te 're wapari za'ra mono tô da hã, ma tô duré siwi sisisi. Duré uburé marĩ 're i'ab'manharĩ mono zém na hã, ma te po're ha'âri pese za'ra. Marĩ isa'reseô iwê 're i'ab'manharĩ mono zém na hã ma te duré po're ha'âri pese za'ra.

Duré 're isi'madââ ze za'ra mono zarina ma tô tinhib'apito da hã 'râwi sima pisutu za'ra, Ezitu u apâ te te isimroi mono da hã, pawââbâ âna duré apâ te te 're romhuri za'ra mono da dama.

Tane nherê, a hã 'Re ihâimana u'âsi mono, tô dawasété pari'wa. Duré a hã i'aiwê, asimizawi pe, duré 're i'asahi su'u mono ô.

Duré da'âma 're i'aiwamri mono zé hã sa'êtê uptabi di. Tahawa tô rême za'ra ô di, ta nori hã.

- ¹⁸ Ô nori hã êtê waipo na powawê iba'ômore hâiba hã te te siwi 'manharî wamhã, ma tô nharî za'ra âne, Ezitu hawi ô hã te te isani za'ra na hã. 'Re ihâimana u'âsi mono, e niha ma tô âhã wamhã, ô nori hã ai'âma wasété za'ra!

- ¹⁹ A'ubuni wi rop si 're irosa'wari mono âma hã, a hã darême waihu'u ô di, sa'êtê uptabi na da'âma 're i'aiwamri mono zé hã aima 're hâimana mono wa.

Duré bâtâ mono na hâiwa'a, mara mono na unhama ro'o na, ô nori ma, te te tâma bâdâdi na irowa'a za'ra mono hã, tiwi wazere waihu'u za'ra ô di.

- ²⁰ Ma tô Aipê'êzani iwê hã tâma isômri za'ra, niha na marî te te 're i'manharî za'ra mono zém na, te te âma tâma 're irowasu'u za'ra mono da hã.

Hâiwa hawi mana na ma tô duré i'asaihu. Ma tô duré â hã tâma ipu'u za'ra, 'rubu âma tâma wîrî za'ra da hã.

- ²¹ 40 na a'ubuni wi âma wahub za'ra ré hã, ma tô 're i'a'upari u'âsi mo, marî zô tiwi 're rowaptâ'â za'ra mono tô da.

Tahawa, tiwi 're hâsiwamnarî za'ra mono ô di i'uza za'ra hã. Duré hâiwi si 're nomro u'âsi mono nherê, ipara hã tiwi 're dupto waihu'u za'ra mono ô di.

- ²² “Ma tô tâma ipisutu za'ra, a'uwê mono bâ iwaptoma 're ihâimana za'ra mono nori na te te ai'uté za'ra da.

Âhã wa, Izaraéu nhihudu nori hã ma tô Hesbô na 'ri nho'ômo nhisi âma, Seô na apito nhisi 're ihâimana mono âma, duré Basã na romnhisi ti'ai âma apito Ogue na isisi âma hã ai'uté za'ra.

- ²³ Wasi hâiwa na 're isimasa mono ne, ma tô duré ihi'rata nhihudu nori hã ahã uptabi na 're sitêbré mono da, tâma i'manharî za'ra mo. Ma tô duré ti'a na ihi'rata nori ma, iropisutu za'ra u hã isimroi mo.

- ²⁴ Tahawa, ta nori nhihudu nori hã ma tô oto Cana'ã ti'a na hã âma siwi ate za'ra. Âhã wa, a hã ma tô iwa 're idahâimana za'ra mono nori na hã i'ai'uté.

Ma tô duré asib'a'uwê ma, ihâiba nhomri za'ra, sima iwê na Cana'ã 're a'uwê âma duré apito nori âma niha hã marî te te âma 're 'manharî za'ra mono da hã.

- ²⁵ Asib'a'uwê nori, 'ri nho'ômo nori 'wawi wa'ra pe, te te siwi i'uirî nori âma hã, ma tô âma ai'uté za'ra. Ma tô duré ti'a iwê hã siwi ti'ã, marî iwa'âbâ za'êtê na 'ri i'masisi mono ré hã, duré â zô ab're siromo mono ré hã, olivera wede iwa 're isimasa mono ré hã, wede nori i'râi pe, iwa 're isimasa mono ré hã, duré uva 'ru, da te iwa 're izuri mono ré hã.

Tawamhã ta nori hã ma tô sima iwê na uburé marî hã te te 're huri.

Tahawa, ma tô âma 're sihâipse za'ra. Uburé marî iwê tâma 're isômri za'ra mono na hã ma tô duré te te sima âma 're rowê za'ra.

- ²⁶ “Tane nherē, tipo're'ō zarina ma tō duré apā asib'a'uwē norī hā aiwi 're sipizari za'ra. Ma tō duré asimiroti na rob'ui'ére wi, ba niwīmā tiwi 're sipizari za'ra.
Ma tō duré asadawa 'mahârâ'wa norī hā te te siwi 're simro, apā atēme 're sipizari za'ra mono da, te te āma 're ipo're pu'u za'ra mono hā.
Ma tō duré asib'a'uwē norī hā te te ai'āma 're wasété zahu ahā za'ra.
- ²⁷ Tahawa ma tō isitob'ru norī ma, isa're za'ra, te te āma ai'uté za'ra da hā, duré te te 're iwati pese za'ra mono na tāma 're hāimana za'ra mono da hā.
Tane nherē, te te oto 're irobzépata za'ra mono 'remhā, te te aiwi 're rowaptērē za'ra mono wamhā, ma tō duré hāiwa hawi āma 're isada'ābā za'ra mo.
Tawamhā āma 'aiwamri za'ētē za'ra zarina, isitob'ru norī hawi te te nasi sanī za'ra da hā ma tō i'rānho'ōmo norī itēme za'ra hā 're isatōrī za'ra mo.
- ²⁸ Tane nherē, rowē apā itēme 're sihutu mono sidâpâsi asib'a'uwē norī, tiwasédé te te aiwi 'manharī zahu za'ra wamhā, ma tō duré apā isitob'ru norī ma hā 're i'aza'reī u'āsi mo, te te āma 're ai'uté za'ra mono da hā.
Duré apā sadari sina mreme 'rāihā na te te aiwi 're rowaptērē za'ra mono sidâpâsi ma tō duré hāiwa hawi a hā 're i'awapari mo. Tahawa, ma tō duré āma 're i'aiwamri za'ētē za'ra mono zarina, nasi 're i'anho'reptui mo.
- ²⁹ Asimiroti tēme apā 're sipizari za'ra mono da, ma tō 're i'apo're pu'u u'āsi mo. Tane nherē, 're isi'madā'ā ze za'ra mono zarina, ma tō asimiroti hā te te 're wē'ō za'ra.
Ma tō duré tāma 're iwaihu'u za'ra mono zé wi hā tiwasété si te te 're 'manharī za'ra, asimiroti 'madā'ā pese zém na si 're idanomro u'āsi mono zé, da te dasina 're uwaimrami za'ra mono da nherē.
Ta norī hā pē'e tete wa, ma tō ba niwīmā aiwi 're sipizari za'ra.
Tahawa, te te siwi 're i'aiwapari pese mono zé hā ma tō siwi wē'ō pese za'ra.
- ³⁰ Tane nherē, wahup sidâpâsi ta norī āmamhā 're aiwa'a su'u mono ō di.
Duré Aipē'ēzani, asadawa 'mahârâ'wa nho'ōmoi babamhā ma tō te te tāma 're pri'i za'ra. Tane nherē, ma tō asib'a'uwē norī hā po're nhidā harē 're hāimana za'ra.
Tahawa ma tō duré iwaptoma 're idahāimana za'ra mono norī ma, isib'ratab za'ra tāma 're i'anhomri u'āsi mo.
- ³¹ Tane nherē, da'āma 're i'aiwamri mono zé hā sa'ētē na aima 're hāimana mono wa, ta norī hā duré rēme za'ra ō di. Uprosi za'ra ō di duré.
A hā, 'Re ihāimana u'āsi mono da'āma 're i'aiwamri pese mono, duré 're idapawapto wē u'āsi mono, te 're aihāimana mo!
- ³² “Tahawa, wate 'Re ihāimana u'āsi mono, i'asa'ētē uptabi, i'asiptete uptabi, asina 're ida'apahi zani mono, asimiropisutu zahi na dama 're i'aiuwaimrami mono, duré da'āma 're i'aiwamri pese mono, ma'āpé taré wa'āma airītī pese za'ra tō, robzépada wanhisiiwi iwaptā'ā za'ra

zém na hã, wanhib'apito nhisiwi, wama i'rânho'ômo za'ra nhisiwi, wate sasedoti norĩ nhisiwi, wama asadawa 'mahârâ'wa norĩ nhisiwi, wahi'rata norĩ nhisiwi, duré uburé asib'a'uwẽ nhisiwi, 're ihâimana mono zém na hã, Asiria âma apito wazada 're ihâimana za'ra mono zém hawi, âhã bâtâ u hã!

³³ Uburé marĩ wa'âma 're ihâimana za'ra mono zé hã ma tô i'uwaibaba si wa'âma 're i'a'madâ'â mo. Duré wa norĩ hã wawasété si wa te aiwi 're 'manharĩ za'ra mono nherê, ma tô ibâ na si wama 're i'arob'manharĩ mo.

³⁴ Wahi'rata norĩ hã, wanhib'apito norĩ hã, wama ipire za'ra norĩ hã, duré wate sasedoti norĩ hã, asimirotizé hã te te aima âma 're uwaimrami za'ra mono ô di.

Duré aimreme hã, duré 're iwa'apo're pu'u mono zé hã te te 're wapari za'ra mono ô di.

³⁵ Asimpawaptobzé iwẽ hawim na, ma tô apito norĩ, asib'a'uwẽ norĩ ma i'rânho'ômo na 're hâimana za'ra, ti'a iwẽ isa'êne tâma isômri za'ra zé wa, iwa 're si'ubumroi mono ré hã.

Tane nherê, ô norĩ hã aima romhuri'wa na 're hâimana za'ra mono ô di.

Duré tiwasété na si 're inomro mono zé hã te te rême za'ra ô di.

³⁶ Tahawa ti'a iwẽ wa, 're irob'râi pese mono na 're wasaihuri mono da, wama isômri za'ra 'remhã, wa oto taré wapawa'âbã âna wa te dama 're romhuri za'ra.

³⁷ Wawasété za'ra u'âbã, te ti'ai 're rob'rã, 're i'râi u'âsi za'ra mono hã apito norĩ, pire na wa'madâ'â wa da, 're i'apisutu mono ma si 're hâimana za'ra.

Ta norĩ hã te duré sima iwẽ na marĩ hã te te wama 're 'ru za'ra. Te duré wanhimizama powawẽ na niha hã te te âma wama 're rob'manharĩ za'ra.

Tahawa, wa te 're robzépata za'êtê uptabi za'ra mono di."

Danhisi nhihâtâ na, âma idasisaze za'ra zé wasu'u

³⁸ Tawamhã âne hã uburé wama 're iromhâimana za'ra mono zarina, uburé wa norĩ Izaraéu nhihudu norĩ hã wa oto rob'ui'ééré na 're idasisihâtâ za'ra mono zém na wasisazezê hã wasiwi 'manharĩ ni. Tawamhã wate dama ipire norĩ hã, levita norĩ hã, duré wate sasedoti norĩ hã te za duré taha na hã âhã na âma sisihâtâ za'ra.

10 ¹ Tawamhã imorĩ'rata na dama i'rânho'u, Neemia, Hacialiasihi 'ra hã ma tô sisihâtâ. Taha parimhã ma tô duré Zedequia hã sisihâtâ. Taha nhana'remhã isiré norĩ zama ma tô oto sisihâtâ za'ra. Âne isisi za'ra hã.

²⁻⁸ Sasedoti hã: Seraia, Azaria, Zeremia, Pasu, Amaria, Malquia, Hatusi, Sebania, Maluque, Harĩ, Meremote, Obadia, Daniéu, Ginetô, Baruqui, Mesulã, Abias, Mi'ami, Maazia, Bilgai duré Semaia.

⁹⁻¹³ Levita norĩ hã: Zesua, Azaniaha 'ra, Binu'i, duré Henadadehe 'ra norĩ, Cadmi'é, Sebania, Hodia, Quelita, Pelaia, Hana, Mica, Reobe, Hasabiasĩ, Zacu, Serebia, Sebania, Hodia, Bani duré Beninu.

¹⁴⁻²⁷ Dama ipire norĩ hã: Paro, Paate-Moabi, Elã, Zatu, Bani, Buni, Azgade, Beba'i, Adonia, Biva'i, Adĩ, Ate, Ezequia, Azur, Hodia, Hasu, Beza'i, Harife,

Anatoti, Noba'i, Magpia, Mesulā, Hezi, Mesezabe, Zadoqui, Zadua, Pelatia, Hana, Anaia, Oséia, Hanania, Hasube, Haloé, Pilea, Sobequé, Reum, Hasabna, Maaséia, Ai'asi, Hana, Anam, Maluque, Harī duré Ba'ana.

Izaraéu nhihudu norī, rāwi sima ropisutu na isisaze za'ra zé wasu'u

²⁸ Wa norī hā Izaraéu nhihudu, sasedoti norī hā, levita norī hā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'madā'ā'wa norī hā, tō taha 'ri're romhuri'wa norī hā, isō're'wa norī tō taha 'ri 'remhā, duré uburé 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti te te 're iwapari pese za'ra mono norī hā, wasiré a'uwē'ō wanhpti'ai 're, iwazari-rib za'ra wahāimana āna 're iwahāimana za'ra mono norī hā wamro norī me, duré uburé wa'ra isimizarese prā norī me, ²⁹ wa āhā na wama ipire za'ra norī me ropisudu hā romnhihātā 'remhā āne na hā wasiwi 'manharī za'ra ni:

Wa norī, tinhib'a'uwē Mozésihi ma, 'Re ihāimana u'āsi mono tinhimiroti te te isōmri na si wa za 're wahāimana za'ra. Duré Wanhib'apito, wate 'Re ihāimana u'āsi mono timreme uburé te te wama 're i'ru za'ra mono zém na si, wa za duré 're wahāimana za'ra. Wa za duré wapō're pese na 're iwahāimana za'ra mono zém na imreme hā wa te āma tāma 're uwaimrami za'ra. Tawamhā wa te iropisutu za'ra zé, wa te duré āma 're uwaimrami za'ra mono ō wamhā, te za iwē'ō hā te te wama 're apisutu.

³⁰ Wa'ra sipi'ō norī, wasiré a'uwē'ō norī wanhpti'ai 're, 're ihāimana za'ra mono norī ma, āma 're mro za'ra mono da, wa te duré tāma 're isōmri za'ra mono da hā mare di za. Duré i'ra sipi'ō norī hā, wa'ra si'aibā norī ma, wa te duré tāma 're ipisutu za'ra mono da hā mare di za, āma 're mro za'ra mono da.

³¹ Wasiré a'uwē'ō norī, sabadu na duré siwa'ru nimahā bādā iwazéb zahi na, amnho trigu hā duré siwa'ru marī te te 're wede za'ra mono da, we te te 're i'wasari mono hā, wa te tiwi 're i'uipra za'ra mono da hā mare di za.

Duré 7 wahu iwa 're tobroy mono sidāpāsi, wanhib'rata na wa te 're robzuri za'ra mono ō di za. Wa za duré taré marī, wa te wasiwi 're iwaibui mono zé hā wa te wasima 're sisisi za'ra.

³² Tawamhā wahāiba mono bā, wahup sidāpāsi wa za 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa ma, marī wa'ābāzéb da, wa te 're sōmri za'ra, ētē waipo prā prata 4 grama na ipire pibuzém na hā.

³³ Isadawa wasu'uzé 'ri 're, āma 're idawata za'ra mono zéb āma romhuri-zéb da hā, wa za ā norī wa te 're sōmri za'ra: I'u'ētē wapu mapu ō 'Re ihāimana u'āsi mono ma, danhoprubzéb da hā, bātā sidāpāsi trigu na, cevada na danhoprubzéb da hā, danhimizama bātā sidāpāsi da te tāma 're izata za'ra mono na danhoprubzéb da hā, sabadu na danhoprubzéb iwazéb zahi da hā, A'amo itém na dasima iromhu'u nhisi da hā, dato ihāiba amo norī da hā, danhoprubzéb ihāiba amo norī da hā, Izaraéu nhihudu norī wasété pari zéb da, danhoprubzéb da hā, duré siwa'ru isadawa wasu'uzé 'ri 're, marī zō 're irowaptā'ā mono norī da hā.

³⁴ Tawamhā Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti na rob'ui'ére te te wama i'ru za'ra zéb zarina, wa za wahub sidāpāsi uburé wa norī a'uwē, sasedoti norī, levita norī me datozébre hā wa te 're sāmra, nimahā te a'uwē wa'ōno, te te wama 're ipisutu za'ra mono zéb da hā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 're, danhimizama na danhoprubzéb zata zéb da, mi te te sada 're i'āwisi za'ra mono da hā.

³⁵Tawamhã wahup sidâpâsi wa te 're iroptehâri na'rata mono hã duré rob'rã nori wa te 're isinari 'rata mono hã wa za isôrôwa 'ri u wa te 're âwisi za'ra.

³⁶'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zarina, wa za duré wawa'otô mono bã wa'ra nori imorî'rada hã wa te 're âwisi za'ra, isôrôwa 'ri u, tame sasedoti nori te te tâma 're hâiba nhomri za'ra mono da. Wanhimizama powawê zapu imorî'rata na 're ipoto za'ra mono na, pone'ërebã zéré mapure imorî'rata na, duré pone'ërebã zéré uzé imorî'rata na, wa za duré âma tâma 're wanhoprub za'ra.

³⁷Sasedoti nori ma, wa za duré amnho trigu wahup sidâpâsi wa te 're itehâri 'rata mono rã zu pese wai'o 'manharî hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri u wa te 're âwisi za'ra. Duré ihâiba amo na wanhoprubzé hã wa za duré wa te tâma 're sômri za'ra, uva 'râi wa'u isé hã, azeitona wa'u to hã, duré uburé rob'rã isipu'u pese nori zama. Levita nori ma, wa za duré wanhimitehâri za'ra 10 na isa'rata âmamhã wa te 're sani za'ra, wa te tâma 're sômri za'ra mono da. E marî wa. Ta nori hã 'ri nho'ômo mono na wa te 're iromhuri za'ra mono zéb âma, danhoprubzé apo'o waibui'wa wa. ³⁸Tawamhã amnho tehâri 10 na isa'rata âma za te te 're iwaibui mono zéb da âma, te za nimahã sasedoti Arâhã nhihudu, levita nori siré hã 're 'maihamana. Duré tô 10 na isa'rata âma te te siwi 're ipo'o siromo mono hawimhã, te za duré 10 na isa'rata âmamhã levita nori te te siwi 're 'wasari, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 're, romnhimi'warazéb u. ³⁹'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri wa, marî mono siwazari 're isimi'wara mono âma, sasedoti nori niha bâta na te te 're romhuri za'ra mono wa, 're isimi'wara mono zéb âma, 'ri 'madââ'wa nori 're isimi'wara mono zéb âma, tô taha 'ri wa, isô're'wa nori 're isimi'wara mono zéb âma, te za Izaraéu nhihudu nori hã, levita nori hã amnho, duré uva 'râi wa'u isé hã te te 're sômri za'ra.

Âhã nherê, wate 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri hã 'ri pese âna wa te wasiwi 're irême mono da hã mare di za.

Zeruzalê âma 're idahâimana za'ra mono zé wasu'u

11 ¹Tawamhã Izaraéu nhihudu nori ma, i'rânho'ômo nori hã Zeruzalê âma 're rob za'ra mono da, ma tô sima pisutu za'ra. Duré a'uwê isô'uma nori, 'rinho'u Zeruzalê, 'Re ihâimana u'âsi mono tite da, te te ipisutu wa, da'ra nori ré misi si 10 na dawa'otô za'rata âma, nima nori iwa 're rob za'ra mono da, te te dapisutu za'ra da hã ma tô datozébre nasi siwi wabzu. Duré 9 na da'ra nori ré dawa'otô na ma tô, 'ri nho'u ihâiba amo nori âma 're dahâimana za'ra. ²Tawamhã Zeruzalê âma 're hâimana za'ra mono da, te te sima irowairébé za'ra nori hã, ma tô dapêê to sina dasima wasu'u wê za'ra ni.

³Ni'wam nori Izaraéu nhihudu, sasedoti nori, levita nori, duré Salomahã nhib'a'uwê nhihudu 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 're te te 're iromhuri za'ra mono, ma tô 'ri nho'u ihâiba amo nori âma tite ti'ai wa'otô mono wa, 're si'ubumro.

Â hã Zuda na daza'ru i wa'otô nhisi âma dama ipire Zeruzalê âma 're isi'ubumroi mono nori nhisi na irob'ui'ére hã:

⁴Zudaha nhihudu 'rem nori hã âne:

Ataia, Uziasihî 'ra, Zacariaha nhihudu. Taha hi'rata nori hã duré âne; Amaria, Sefatia, Ma'alaléu duré Periz Zudaha 'ra nhihudu hã.

⁵Maaséia, Baruquihî 'ra, Col-Hozéhe nhihudu. Taha hi'rata nori hã duré âne; Hazaia, Adaia, Zoaribe, Zacaria duré Sela Zudaha 'ra nhihudu hã.

⁶Perizihi nhihudu Zeruzalē āma 're ihâimana za'ra mono norī, 468 na ihâiba za'rata za'ra isiptete norī hā.

⁷Bēzamihi nhihudu 'rem norī hā duré āne:

Salu, Mesulāhā 'ra, Zoedehe nhihudu. Taha hi'rata norī hā āne duré; Pedaia, Colaia, Maaséia, Iti'é, duré Zesaiasi.

⁸Gabaihi norī, Sala'ihī me, Saluhu siwapru zahuré 'rāwi pesere hā.

Tawamhā Bēzamihi nhihudu aibā norī Zeruzalē āma 're isi'ubumroi mono za'rada hā, ma tō uburé hā watobro, 928 na. ⁹Zoéu, Zicrihi 'ra, ma tō ta norī nhib'ihâ'a na hā tāma 're hâimana za'ra. Duré Zuda, Senuaha 'ra, ma tō taha zapari danhib'ihâ'a na tāma 're sab za'ra, Zeruzalē āma.

¹⁰Sasedoti 'rem norī hā āne:

Zedaia, Zoaribehe 'ra, duré Zaqui.

¹¹Seraia, Hilquiaha 'ra, Mesulāhā nhihudu. Taha hi'rata norī hā duré āne; Zadoqui, Meraiothe, duré Aitubi, 'Re ihâimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 're romhuri 'madâ'ā'wa hā. ¹²Ā hā uburé āma isitom na simisutu isa'rada hā 822 na, 'Re ihâimana u'āsi mono nhorōwa 'ri na romhuri'wa norī hā.

Duré Adaia, Zero'āhā 'ra hā, Pelaliaha nhihudu. Taha hi'rata norī hā duré āne; Anzi, Zacaria, Pasu, duré Malquia. ¹³Ā hā uburé āma isitom na simisutu isa'rada hā 242 na, a'uwē iwa'ōtō mono bā danhib'ihâ'a mono hā.

Amasai, Azareuhu 'ra, Aza'ihī nhihudu. Taha hi'rata zahuré hā, Mesilemote norī, Imehe me. ¹⁴Ā hā a'uwē wa'ōtō remhā te aibā norī dasi'wapéi 'manhar'wa isib'ru hā 're hâimana za'ra, 128 na. Ta norī nhib'ihâ'a hā Zabdi'é na isisi, dawa'ōno ipire remhā 're ihâimana mono.

¹⁵Levihi nhihudu 'rem norī hā āne:

Semaia, Hasubehe 'ra, Azricāhā nhihudu. Taha hi'rata zahuré hā Hasabiasī norī, Bunihi me.

¹⁶Levita tisiré norī ma, ipire norī, Sabeta'ihī norī, Zozabadehe me, 'Re ihâimana u'āsi mono nhorōwa 'ri āma rowi romhuri 'madâ'ā'wa dama zahuré.

¹⁷Matania, Micaha 'ra, Zabdihi nhihudu, duré Asafihi nhihudu hawimhā a'uwē. Ta hā ma tō 'Re ihâimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 're tāma 're idamreme zusi mono zéb āma danho're na āma 're iwata za'ra mono da hā, danho're te te dama 're 'wani.

Duré Baquebuquia hā, Mataniaha pawapto'wa na 're ihâimana mono.

Abda, Samuaha 'ra, Gala'oho nhihudu hā, Zedutu nhihudu hawimhā a'uwē.

¹⁸Tawamhā 'rinho'u Zeruzalē, 'Re ihâimana u'āsi mono tite da, te te ipisutu āma 're ihâimana za'ra mono norī za'rada hā, ma tō uburé hā watobro 284 na, levita norī hā.

¹⁹'Re ihâimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'madâ'ā'wa norī hā āne:

Acube, duré Talmo tisisānawāi me hā. Ā hā uburé 172 na isa'rata za'ra hā ma tō watobro.

²⁰Tawamhā Izaraéu nhihudu norī, sasedoti norī, duré levita norī isō'uma hā ma tō tite ti'ai wa'ōtō mono bā 'ri nho'ōmo mono na 're hâimana za'ra, Zuda ti'ai remhā. ²¹Zeruzalē āma 'Re ihâimana u'āsi mono nhorōwa 'ri na romhuri'wa norī, ma tō Zeruzalē 're Ofé'u na 'ri wa'ōtō 'rare nhisi āma 're hâimana za'ra. Ta norī ma tō Zia norī nhimi'madâ'â zapari Gispaha me te te 're romhuri za'ra.

²²Levita norī nhib'ihâ'a Zeruzalē āma 're ihâimana mono, Uzi na isisi, Banihi 'ra, Hasabiasīhi nhihudu. Taha hi'rata zahuré hā Matania, duré Mica.

Ta hã ma tô Asafihi te a'uwē wa'ōtō āma hã 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri 're dama isō're'wa na. ²³Tawamhã niha, bātā sidâpâsi 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri 're, danho're nhamra na, da te dasima 're irēme za'ra mono da, te apito nhimiroti hã āma tihâiba.

²⁴Petaia, Mesezabehe 'ra, Zeraha nhihudu, Zudaha 'ra. Ta hã ma tô Izaraéu nhihudu norī ma rowaihu'u'wa na Persia āma apito nhimiromhurizéb āma te te 're romhuri.

**'Ri nho'ōmo norī ihâiba amoi āma, duré ti'ai wa'ōtō
āma 're idasi'ubumroi mono zé wasu'u**

²⁵Izaraéu nhihudu norī hã te ahâ uptabi na rom na tibururu 'rata 're si'ubumro, 'ri nho'ōmo mono bâ. Tawamhã Zudaha nhihudu norī hã 'ri nho'u Quiriate-Arba āma, Dibō āma, Zecabzee'u āma, duré ti'ai wa'ōtō mono bâ 'ri nho'ōmo norī 'rata ma tô 're hâimana za'ra. ²⁶Tawamhã 'ri nho'u Zesua āma, Molada āma, Bete-Palete āma, ²⁷Haza-Sual āma, Beseba āma, duré taha uirī na ti'ai wa'ōtō mono na te duré 're hâimana za'ra. ²⁸'Rinho'u Zicradi āma, Mecona āma, taha uirī na ti'ai wa'ōtō mono na, ²⁹'ri nho'u En-Rimo āma, Zora āma, Zamute āma, ³⁰Zanoa āma, Adulā āma, duré taha 'ri nho'ōmo norī 'rata 'ri wa'ōtō mono na ma tô 're si'ubumro. Ma tô duré Laqui na 'ri nho'ōmo nhisi āma, duré taha 'rata rom na tibururu āma 're hâimana za'ra. 'Ri nho'u Azeca āma, taha uirī na 'ri wa'ōtō mono na te duré 're si'ubumro. Āne ma tô Zudaha nhihudu norī hã hâiwa nhimi'e niwī Beseba norī wa'wamhã, hâiwa nhimire niwī Hino na êtē siwa'aba nhisi wa'wa me 're hâimana za'ra.

³¹Tawamhã Bēzamihi nhihudu norī, ma tô hâiwa nhimi'e niwīmhã Geba āma 're hâimana za'ra, Mitima āma, Aia āma, Bétéu āma duré taha uirī na 'ri wa'ōtō mono na, ³²Anatoti āma, Nobī āma, Anania āma, ³³Hazo āma, Rama āma, Gitaī āma, ³⁴Hadide āma, Zeboī āma, Nebalate āma, ³⁵Rode āma, duré Ono āma, Artesā na êtē siwa'aba wamri 're isa'wari mono āma. ³⁶Tawamhã nima norī levita, Zuda āma 're ihâimana za'ra mono hã ma tô pisutu za'ra ni, Bēzamihi nhihudu norī siré oto 're si'ubumroi mono da.

Sasedoti norī na, levita norī me, āma irob'ui'ééré zahuré zé wasu'u

12 ¹Ā hã sasedoti norī nhisi na levita norī nhisi me, āma irob'ui'ééré za'ra, Zorobabéu Salatiéu 'ra siré, duré sasedoti ipire Zozuéhé siré, Babilonia āma sito pese na 're ihâimana za'ra mono zém hawi apâ we isi'abaré norī nhisi na.

²⁻⁷Sasedoti norī nhisi hã āne: Seraia, Zeremia, Esdra, Amaria, Maluque, Hatusi, Secanias, Reum, Meremote, Ido, Gineto'i, Abias, Mi'ami, Maadia, Bilga, Semaia, Zoaribe, Zedaia, Salu, Amoque, Hilquia duré Zedaia.

Ā hã aibâ norī hã tisiré sasedoti ma, ma tô Zozué 're hâimana mono ré, i'rā-nho'ōmo na 're hâimana za'ra.

⁸Levita norī nhisi hã duré āne:

'Re ihâimana u'âsi mono āma, danho're na 're idawata za'ra mono zé, te te dama 're i'wani za'ra mono norī hã: Zesua, Binu'i, Cadmi'é, Serebia, Zuda duré Matania.

⁹Ā norī hã ma tô duré tinho're na isiré isimasam norī hã te te āma 're sadâ-âbâ za'ra: Baquebuquia, Uni, duré ta norī siré hã.

¹⁰ Zozué hā, Zoiaquihī mama, Zoiaquī hā, Eriasibehe mama, Eriasibe hā, Zoiadaha mama, ¹¹ Zoiada hā, Zonataha mama, duré Zonata hā, Zaduaha mama.

¹² Tawamhā Zoiaquī sasedoti ipire na dama 're hāimana mono ré hā, ma tō sasedoti norī te a'uwē wa'ōtō mono ma, danhib'ihā'a na hā tāma 're hāimana za'ra:

Seraiaha te a'uwē wa'ōtō ma hā, Meraia te 're sa;
Zeremiaha te a'uwē wa'ōtō ma hā, Hanania te duré 're sa;

¹³ Esdraha te a'uwē wa'ōtō ma hā, Mesulā te 're sa;
Amariaha te a'uwē wa'ōtō ma hā, Zoāna te duré 're sa;

¹⁴ Maluquihī te a'uwē wa'ōtō ma hā, Zonata te 're sa;
Sebaniaha te a'uwē wa'ōtō ma hā, Zuzé te duré 're sa;

¹⁵ Harihi te a'uwē wa'ōtō ma hā, Adna te duré 're sa;
Meraiotehe te a'uwē wa'ōtō ma hā, Helca'i te 're sa;

¹⁶ Idoho te a'uwē wa'ōtō ma hā, Zacaria te duré 're sa;
Ginetōhō te a'uwē wa'ōtō ma hā, Mesulā te 're sa;

¹⁷ Abiasihi te a'uwē wa'ōtō ma hā, Zicri te duré 're sa;
Miniamihi te a'uwē wa'ōtō ma hā, Ma'adiaha te a'uwē wa'ōtō ma me, Pilta'i te tāma 're sab zahuré;

¹⁸ Bilgaha te a'uwē wa'ōtō ma hā, Samua te duré 're sa;
Semaiaha te a'uwē wa'ōtō ma hā, Zonata te 're sa;

¹⁹ Zoiaribehe te a'uwē wa'ōtō ma hā, Matenai te duré 're sa;
Zedaiaha te a'uwē wa'ōtō ma hā, Uzi te 're sa;

²⁰ Sala'ihī te a'uwē wa'ōtō ma hā, Cala'i te duré 're sa;
Amoquehi te a'uwē wa'ōtō ma hā, Ébé te 're sa;

²¹ Hilquiaha te a'uwē wa'ōtō ma hā, Hasabiasi te duré 're sa;
duré Zedaiaha te a'uwē wa'ōtō ma hā, Netaneu te 're sa.

²² Tawamhā Eriasibe, Zoiada, Zuāna, duré Zadua, sasedoti ipire na dama 're hāimana za'ra mono ré, ma tō levita norī wa'ōtō ma, danhib'ihā'a nhisi na āma rob'ui'ére za'ra ni, Persia te apito Dariu 're hāimana mono ré hā.

²³ Tawamhā levita norī wa'ōtō nhib'ihā'a nhisi na, Zuāna, Eriasibehe 'ra 're ihāimana mono zéb u si, ma tō āma dasiwi rob'ui'ére ni.

**'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rem na romhuri
na dasima idasipo'o za'ra zé wasu'u**

²⁴ Tawamhā levita i'rānho'ōmo norī hā āne: Hasabiasi, Serebia, Zesua, Binu'i, duré Cadmi'é. Tawamhā ta norī siré, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're iwata za'ra mono zém na isō're na te te āma 're sada'ābā za'ra, isō're simasap sina, 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē Davi, tinhimiroti te te ihirizéb zarina.

²⁵ Tawamhā 'ridawa za'ētē 'madā'ā'wa norī Matania, Baquebuquia, Obadia, Mesulā, Talmo, duré Acube, ta norī hā ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ridawa za'ētē 'rata romnhimi'warazé 're isimasa mono hā te te 're 'madā'ā za'ra.

²⁶ Ā norī hā, Zoiaquī, Zozuéhē 'ra, Zozadaquihī nhihudu 're hāimana mono ré, Neemia dama i'rānho'ōmo na 're hāimana mono ré, duré Esdra sasedoti na dama 're hāimana mono ré, ma tō, tō 're hāimana za'ra.

**'Ri nho'ômo 'wawi wara 'râihâ isi'utôrizém na da
te dasima iromhu'u za'ra zé wasu'u**

²⁷Tawamhã 'ri nho'u Zeruzalê 'wawi wa'ra 'râihâ isi'utôrizém na da te dasima romhu'u za'ra wamhã, ma tô levita nori 're ihâimana za'ra mono zém hawimhã da te simro, da te dasima iromhu'u za'ra zéb u, ta nori hã 'Re ihâimana u'âsi mono âma danho're na dawatazém na te te dama âma romhu'u za'ra da, harpa rowamremezém na, isôrô ta'a na, duré pratu 'manharî baihã zapoto ne na ropta'azém na. ²⁸⁻²⁹Isô're'wa nori hã Zeruzalê waptoma, Netofa waptoma, Bete-Ziuga waptoma, Geba waptoma, duré Azmaweti waptoma 're isi'ubumroi mono zém hawi me, ma tô oto sina ubumro. ³⁰Tawamhã sasedoti nori, levita nori me, ma tô 'râwi si'upsô za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, iwê na hâimana za'ra da hã. Taha pari ma tô duré niha hã dama 'manharî za'ra, ta nori zama we isabâdâ iwê na dahâimana za'ra da. 'Ri nho'ômo 'wawi wa'ra 'râihâ 'ridawa za'etê mono hã duré i'wawi wa'ra 'râihâ hã ma tô duré tô ône niha hã siwi rob'manha, tâma za'ra hã.

³¹Tawamhã wa hã Neemia, Zuda ti'ai âma dama ipire nori ma, wa tô tâma waihu'u za'ra, 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra 'râihâ nhisiwi si'râ'otô da hã. Wa tô duré maparane dawa'ôno isa'etê na sima sipo'o da hã tâma waihu'u za'ra, te te ropârî za'ra mono sina sisôrê pese na 'Re ihâimana u'âsi mono âma tinho're na wata za'ra sina, 'ri nho'u hã te te nasi sa'oto za'ra mono da.

Tahawa, imorî'rata na dawa'ôno hã ma tô romnhimire niwîmhã te te ropârî za'ra mono sina, sôrê pese na ai'aba'rê, Roprum na 'ridawa za'etê nhisi nho'ômoi baba. ³²Tawamhã ma tô duré isô're'wa nori za'u Hosaia hã te te ropârî mono sina mo. Taha zarina te duré aiwa âma isipo'o na Zuda âma dama ipire nori hã te te sa'u za'ra. ³³⁻³⁵Tawamhã sasedoti nori danhimnhihâzê te te hâsi za'ra mono sina te te ropârî za'ra, sôrê pese na dazarina isi'aba'rê nhisi hã âne: Azaria, Esdra, Mesulã, Zuda, Bêzami, Semaia, duré Zeremia. Ta nori zarina ma tô duré Zacaria Zonataha 'ra hã mo, Semaiaha nhihudu hã. (Taha hi'rata hâiba amo nori hã âne: Matania, Micaia, duré Zacu, Asafihi hawi a'uwê.) ³⁶Tawamhã Zacariaha te dawa'otô 'remhã nima nori, ma tô isâna'-remhã ai'aba'rê, â nori hã: Semaia, Azareu, Milala'i, Gilala'i, Maai, Netaneu, Zuda, duré Hanani. Tawamhã Davi 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're imorî te te sima âma 're iropta'a mono zém ne hã te uburé 'wasa. Tahawa Esdra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti waihu'u wê'wa hã ma tô dawa'otô nhowamhã mo. ³⁷Tawamhã Â'a na 'ridawa za'etê nhisi âma ma tô sai'urizé Davihi te 'ri nho'ômo tême inomro na hã sai'uri za'ra. Taha pari, ma tô duré Davihi nhimromhurizé 'ri 'râihâ wa'wai'baba ro'rahâri za'ra. Taha pari ma tô duré Â na 'ridawa za'etê nhisi u siwa'râmi apâ hã ai'aba'rê, bâtâ pusizém niwî 'ri nho'u 're ihâimana mono zababa.

³⁸Tawamhã dawa'otô hâiba amo 'Re ihâimana u'âsi mono âma tinho're na 're iwata za'ra mono nori hã ma tô romnhimi'e niwî 'ri 'wawi wa'ra 'râihâ nhisiwi duré ai'aba'rê. Tawamhã wa tô wa hã aiwa dasima idasipo'o zarina mo, tô ô nori zarina. Âhã wa, Forno na 'ri 'râihâ nhisi zababa wa tô ai'aba'rê ni, 'Ri 'Wawi Wa'ra Isitômo za'etê nhisi u. ³⁹Tawamhã Efrai na 'ridawa za'etê nhisi na, Zesana na 'ridawa za'etê nhisi na, Tepe na 'ridawa za'etê nhisi na, Hananeu na 'ri 'râihâ nhisi na, duré Cem na 'ri 'râihâ nhisi na wa tô duré

âma ro'rahâri za'ra ni, Pone'ërebâire na 'ridawa za'etê nhisi u iwasihutuzéb u. Tame 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ridawa za'etê 'rata, ma tô wanhoré pese na iwasi'aba'rézé hã oto ti'râsutu.

⁴⁰⁻⁴¹Tawamhã maparane dawa'ôno hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri u hã aihutu.

Âhã wa, îte dawa'ôto nhîb'ihâ'a norî zu ma tô sasedoti norî zama tihâimana za'ra, danhimnhîhârâzé te te ihâsi mono hã: Eliaquî, Maaséia, Miniâmi, Micaia, Elioenai, Zacaria, duré Hanania. ⁴²Ta norî zu te duré â norî zama tihâimana za'ra; Maaséia, Semaia, Eliaza, Uzi, Zoãna, Malquia, Elã, duré Êzé. Duré isô're'wa norî, Zezraia te te tâma 're i'wani za'ra mono norî hã ma tô sa'etê sô're 'râihâ na hã 're sô're za'ra.

⁴³Tawamhã tô taha bâtâ na 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhimizama da te 're izata za'ra mono hã ahâ uptabi na ma tô tâma sômri za'ra ni. Tahawa, dama rowê uptabi za'ra di. E marî wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã ipê'ëtozé te te tâma sa'etê za'ra wa. Taha zarina, pi'ô norî zama, duré ai'uté norî zama ma tô dazu sima romhu'u za'ra. Âhã wa, robruru te te siwi i'manharî hã te romhâ na uptabi nherê, dasiwi wapari za'ra ni.

**Sasedoti norî uparizéb da, marî da te isômri za'ra
zé wasu'u, levita norî uparizé me**

⁴⁴Tawamhã tô taha bâtâ na ma tô aibâ norî romnhimi'warazé te te 're i'madâa za'ra mono da hã dasiwi pisutu za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri ma danhoprubzé nhimi'warazé hã, 10 na amnho tehâri wasi misi da te 're isani za'ra mono nhimi'warazé hã, wahup sidâpâsi amnho duré robrâ imorî-rata na da te 're isinari za'ra mono nhimi'warazé hã. Tahawa, aibâ norî hã 'ri nho'ômo mono waptoma da te 're irobzuri mono na 're idanhoprub za'ra mono hã te te siwi 're waibu, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na rob'ui'ére te te i'ruzéb zarina, sasedoti norî ma, duré levita norî ma, te te tâma 're sômri za'ra mono da. Tawamhã uburé Zudaha nhihudu norî hã tâma to za'etê za'ra di, sasedoti norî nhimiromhurizé ma hã, duré levita norî nhimiromhurizé ma hã.

⁴⁵E marî wa. Ta norî hã uburé romhuri ipisutu pe, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te tâma âma 're uwaimrami za'ra mono wa, duré dahâiba iwê na 'Re ihâimana u'âsi mono ma si, 're dahâimana za'ra mono da, niha na ta norî hã te te duré siwi âma 're uwaimrami mono wa, te te i'ruzéb zarina. Tawamhã duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 're, 're isô're za'ra mono hã, duré 'ri 'madâ'a'wa norî zama, apito Davi roti te te i'manharizéb zarina, duré i'ra Saloma te te i'manharizéb zarina, ma tô tite mono bâ te te 're 'manharî za'ra.

⁴⁶Duréi Apito Davi 're ihâimana mono hawimhâ haré, duré Asafi 're ihâimana mono hawim haré, ma tô isô're'wa norî, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zém na danho're hã te te dama 're sãmra za'ra. ⁴⁷Tawamhã Zorobabéu 're hâimana mono ré, duré Neemia 're hâimana mono ré zama ma tô uburé Izaraéu nhihudu norî hã, tinhoprubzém na isô're'wa norî hã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'madâ'a'wa norî hã te te âma 're pawaptob za'ra, bâtâ sidâpâsi. Tawamhã a'uwê Izaraéu nhihudu norî hã, ma tô levita norî ma danhoprubzé iwazéb zahi hã te te tâma 're sômri za'ra. Tawamhã ta norî, taha parimhã ma tô duré oto sasedoti norî ma, ipo'o mono bâ te te tâma 're sômri za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma ipisutu za'ra zéb zarina.

Dasiré a'uwē'ō norī āma idasiwānhizari za'ra zé wasu'u

13 ¹Tawamhā taha bātā na Mozésihi nhimi'ui'éré, sa'ētē damreme 'rāihā na da te dasima sōré za'ra wa, ma tō amonita norī hā duré moabita norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī me, za niwamhā sina za'ra isihāibatob'ōzém na rob'ui'éré hā siwi sōpētē. ²E marī wa. A'uwē norī Amo āma hā duré Moabi āma hā, Izaraéu nhihudu norī Ezitu hawi wairébé wa, oto si'aba'rēi wamhā, ā hā duré dasa hā te te tāma sōmri za'ra ō wa. Taha wa'rāmi, ma tō ta norī hā Balaāhā ma, wa'ābā za'ra, niha hā iwasedé te te tāma pisutu za'ra da. Tane nherē, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te aré dama irob'-manharī wasété za'ra zé, iwē u hā āma tiwi saprī za'ra. ³Tawamhā āne hā Izaraéu nhihudu norī, roti na rob'ui'éré nhoré te te wapari za'ra wamhā, ma tō tisiré a'uwē'ō norī, isiré 're ihāimana za'ra mono zém hawimhā sani za'ra.

Neemia, romhāimanazé te te ipesezé wasu'u

⁴Tawamhā āne na romhāimana wana ré, sasedoti Eriasibe, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri āma marī 're isimi'wara mono 'madā'ā'wa hā te Tobiaha sisānawā siwadi na 're hāimana. ⁵Tahawa ma tō 'ri 're wa'ōtō za'ēne hā tāma sa'rē, amho na danhoprubzé, iro'ō da, wede wa'u zadaze na danhoprubzé iwa 're isimi'wara mono hā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 're, marī da te āma 're i'manharī za'ra mono iwa 're isimi'wara mono hā, sasedoti ma danhoprubzé nhimi'warazé hā, 10 na amho tehāri wasi, misi iwasi iwa 're isimi'wara mono hā, duré uva 'rāi wa'u isé nhimi'warazé hā, levita norī ma, azeitona wa'u to, da te tāma 're isōmri za'ra mono iwa 're isimi'wara mono hā, isō're'wa norī ma hā, duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'madā'ā'wa norī ma hā. ⁶Tane nherē, āne na romhāimana wamhā, wa hā Zeruzalē āma ihāimana ō di. E marī wa. Babilonia te, apito Artazesi āma i'rānho'ōmo na 're ihāimana mono zém na 32 na āma iwahub āma, wa tō ōwamhā apā īsina siri, īsi'uihā na te tāma īsina robzanhamri da, apito ma. Tawamhā niha bādā we si'utōrī mono pari, ma tō bādā hā īma sa'rē, apā īmorizéb da hā. ⁷Tahawa Zeruzalē u apā te īsina siri wamhā, wa tō Eriasibe tiwasédé te te i'manharizé hā waihu'u, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 're wa'ōno, Tobia iwa hāimana da, te te tāma isa'rézém na hā. ⁸Tahawa, wa hā īnhib'rui pese wa, wa tō 'ri 're wa'ōtō hawimhā Tobiaha nhimarī hā, rob u sāmra. ⁹Taha pari, wa tō dama ti'ru, 'ri 're wa'ōno da te dasiwi pese da, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'remhā uburé marī iwaipo norī, amho na 're idanhoprub za'ra mono hā, duré wede wa'u zadaze hā iwa apā da te dasiwi sa'ra za'ra da.

¹⁰Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 're, dama 're isō're za'ra mono, duré Zeruzalē hawi levita norī iwairébézém na, apā rom na te te 're irobzuri mono u, isi'aba'rézém na zama wa tō waihu'u. E marī wa, ma tō apā ai'aba'rē. A'uwē norī, ō norī uparizé, ibā na te te tāma 're sōmri za'ra mono ō wa, ihāimana za'ra zéb da hā. ¹¹Tahawa wa hā, dama ipire norī, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri, te te siwi rēme za'ra wa, wa tō tāma pētē za'ra. Taha pari levita norī zō, duré dama isō're'wa norī zō, wa tō ihārā za'ra, apā 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri u sihutu da hā. Tawamhā wa tō apā we te te 're irob'ma'wamarī mono zé mono bā hā te anhoré. ¹²Tawamhā uburé Izaraéu nhihudu norī, ma tō apā ro'wasari na āma sāna'rata za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 're,

're iromnhimi'wara mono zéb u 10 na amnho wasi misi iwasi mrami na hã, uva 'rãi wa'u isé mrami na hã, duré azeitona wa'u to mrami na hã. ¹³Tahawa, romnhimi'warazé 'madâ'a'wa da hã wa tô aibâ norĩ hã waibu za'ra: sasedoti Selemia, Zadoqui dama romnhihâtâ 'manharĩ'wa hã, duré levita Pedaia na isisi hã. Tawamhã ipawaptob za'ra 'wa na tâma 're ihâimana za'ra mono da hã wa tô duré pisutu, Hana Zacuhu 'ra, Mataniaha nhihudu hã. Tawamhã wa tô waihu'u siro, za aibâ norĩ, te 're i'umnhasi za'ra mono na hã, tisiré romhuri'wa norĩ ma, dasa na duré rob'uiprazém na i'uwaibaba na za âma tâma 're isipo'o za'ra mono na hã.

¹⁴“Îte 'Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé asôrôwa 'ri 're ma, duré iwa al'âma 're idawata za'ra mono zé ma, uburé marĩ te 're i'ab'manharĩ mono zém na i'âma aipo're pu'u.”

¹⁵Tawamhã Zeruzalê âma tô taha bâtâ mono na ni'wam norĩ hã wa tô nasi 'madâ'a za'ra, uva 'ru 'rã iwa'u zô tipara na sabadu na nherê, te te 're iwati za'ra mono hã. Ni'wam norĩ hã te tite awaru po're pore na amnho hã, uva 'rãi wa'u isé hã, uva hã, rob'rã figu hã, duré aimawi tinhimarĩ hã Zeruzalê u, te te 're 'wasari. Tahawa, wa tô tâma waihu'u za'ra, sabadu na nherê, te te 're rowede tô za'ra mono da hã oto.

¹⁶Tawamhã ni'wam norĩ aibâ, Tiru na 'ri nho'ômo nhisi hawimhã Zeruzalê âma 're ihâimana za'ra mono hã ma tô tepe norĩ hã duré sipu'u pese na marĩ norĩ hã 'ri nho'ômo 're ma, te te 're 'wasari, wanhib'a'uwê norĩ ma, sabadu na te te 're wede za'ra mono da hã. ¹⁷Tawamhã wa hã wa tô Zudeu norĩ ma, ipire norĩ ma tâma pêtê za'ra. Tahawa, wa tô tâma nharĩ za'ra, âne:

— E niha ma tô iwasédé hã asiwi i'manharĩ 'wa! Sabadu bâdâ hã ma tô duré asiwi iwasété 'wa! ¹⁸Âne wa, ma tô duré tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã aihĩ-rata za'ra wa'wa hã hã za'ra, 'ri nho'u da te prob da, te te dama sa'rêi wamhã. Tane nherê, te awa'awi na sabadu hã nasi duré asiwi iwasété 'wa. Taha zarina ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono, Izaraéu nhihudu norĩ zada 're isiti'rui pusi mono zé hã te te sina 're hâimo.

¹⁹Tahawa, sabadu bâdâ 're sãna'rata mono wana ré, robra wi 'ri nho'ômo te, 'ridawa za'êtê mono hã da te 're sitob za'ra mono da, duré sabadu bâdâ si'utôri wap si apâ da te 're 'ridawa za'ra mono da hã wa tô dama waihu'u. Tahawa, îte aibâ norĩ 'ridawa za'êtê norĩ âmamhã wa tô sôrê, te te rob'madâ'a za'ra da hã, 'ri nho'ômo u hã sabadu na hã da te oto 're rob'mazasi za'ra mono tô da.

²⁰Tawamhã sipu'u pese na marĩ wede'wa norĩ, sexta romhuri 'râsudu barana 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra 'râihâ babarâ na hã ma tô âma ti'awê za'ra, misi mara na niha wamhã, maparane mara na. ²¹Tane nherê, wa tô po're pu'u za'ra âne:

— 'Ri 'wawi wa'ra 'râihâ babarâ na al'âma awê za'ra wa'aba ô di za. Âne hã duré asiwi 'manharĩ aba wamhã, inhiptede hã wa za tô 'manha, asada za'ra wa'aba hã.

Tawamhã tahawim haré sabadu na hã te te sina siri za'ra ô di apâ hã.

²²Tawamhã levita norĩ, sipese za'ra da, duré 'ridawa za'êtê norĩ hã te te 'madâ'a za'ra da, wa tô tâma waihu'u za'ra, wazé pese na sabadu bâdâ hã hâimana da, wê uptabi na.

“Îte 'Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé âhã wab zama i'âma aipo're pu'u. Duré ma'âpé asimizawizéb za'êtê zarina hã i'âma aiwamri na.”

²³Tô taha bâtâ mono na hã, Zudeu norĩ ahã uptabi na, Asidodi norĩ sipi'ô na, amonita norĩ sipi'ô na duré moabita norĩ sipi'ô na 're imro za'ra mono zéb

zama hã wa tô a'upsibi me. ²⁴Tahawa i'ra norĩ aiwa âma isipo'o na, te Asidodi mreme na hã, duré damreme ihâiba amo na hã 're mreme zusi. Tahawa duré Zudeu norĩ mreme na hã 're mreme zusi waihu'u mono õ di. ²⁵Tahawa aibã norĩ ma, wa tô pêtê za'ra. Wa tô duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimi'ahârizé hã sada waptêrê za'ra. Tahawa, wa tô duré hã za'ra. Wa tô duré séré zano za'ra. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi na wa tô tiwi waptêrê za'ra, niwamhã i'ra norĩ hã wasiré a'uwê'õ norĩ nhipi'õ na hã 're mro zahu za'ra mono tô da. ²⁶Tahawa wa tô tâma nharĩ za'ra âne:

— Wasiré a'uwê'õ norĩ sipi'õ na 're imro za'ra mono zarina, ma tô apito Saloma tiwasédé hã te te 're 'manharĩ. Aré dama isa'rese za'etê uptabi, uburé daro mono bâ dama 're isi'apito za'ra mono norĩ nhipai u hã. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're sawi pese mono wa, ma tô uburé Izaraéu nhihudu norĩ ma si'apito da hã pisutu. Tane nherê, ma tô tiwasété u waptârã. ²⁷E wa norĩ zama, wa za âne na hã bétê duré 're wanomro wasété, wate 'Re ihâimana u'âsi mono, wa te 're iwapari za'ra mono õ zarina, wasiré a'uwê'õ norĩ sipi'õ na âma 're wamro za'ra mono da hã.

²⁸Zoiada hã, Eriasibe sasedoti ipire 'ra, te 're hâimana. Tane nherê, Zoia-daha 'ra hã ma tô Sâbalatihi 'ra na hã timro, 'ri nho'u Bete-Horõ na isisi hawib 'ra na. Tahawa, wa tô Zoiada, Zeruzalê hawimhã waze.

²⁹“Íte 'Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé a'uwê norĩ âmamhã aipo're si'âri za'ra tô. E marĩ wa. Sasedoti nhimiromhuri na te te wasété za'ra wa, duré sasedoti norĩ ma, levita norĩ me asimiropisutu zahi tâma i'manharĩ za'ra zém na zama te te duré wasété za'ra wa.”

³⁰Âne wa tô sasedoti norĩ hã levita norĩ me, uburé wasiré a'uwê'õ norĩ te na 're ihâimana wasété za'ra mono zém hawimhã oto pese za'ra. Duré tahawa, wa tô roti hã tâma 'manharĩ za'ra, tite mono bâ romhuri na hã te te 're rob'ma'wamarĩ mono da. ³¹Wa tô roti hã tâma 'manharĩ za'ra, bâdã iwa 're tobroya mono wa, mi da te 're i'wasari mono na hã, za danhimizama da te âma 're izata za'ra mono zém na hã. Tawamhã duré amnho imorĩ'rata na âma danhoprubzém na, wa tô rowaihu hã tâma 'manharĩ za'ra, duré rowede 'rã, imorĩ'rata na da te 're isinarĩ za'ra mono na hã.

“Íte 'Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé, uburé marĩ na hã i'âma 're aipo're pu'u u'âsi mono. Ma'âpé duré iwê na si we 're ipawaptob u'âsi mono!”

Esté

Vasti dama i'rânho'ômo sipi'ô hã Apito Zersi zada ihâimanazé wasu'u

1 ¹⁻²Persia na darom nhisi âma, apito Zersi na isisi hã 're hâimana mono ré, ma tô âne hã tiromhâiba. Ta hã ma tô 127 na daza'rui wa'ôno hã te te 're a'madââ, India na daza'rui wamri hawi, Etiopia na daza'rui wamri u. ³Apito hã te te 're ida'a'madââ mono zém na si'ubdatô âma iwahubzém na, ma tô dasa isa'êne hã 'manha, uburé tâma da'madââ'wa norĩ ma, duré tâma iromhuri'wa norĩ ma zama. Duré Persia âma dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhib'ihâ'a norĩ hã, Média âma dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhib'ihâ'a norĩ zama, duré dama i'rânho'ômo norĩ hã, duré tô daza'rui wa'ôto na isimarĩ pese norĩ hã, te tame simisutu siré dame tihâimana za'ra. ⁴Tawamhã apito Zersi imropâ a'amoĩ 'remhã, ma tô dama ipire norĩ ma tinhimarĩ iwa'âbâ za'êtê norĩ hã, duré ihâiba na marĩ i'madââ ze 're ihâimana za'ra mono hã uburé pese tâma sina hâi're za'ra.

⁵Tawamhã imropâ a'amo si'utōrĩ pari, ma tô apito hã tinhimromhurizé 'ri 'râihã 'ri mana âma rob're norĩ ihâimana âma dasa isa'êne hã dama 'manha, Susã na 'ri nho'ômo nhisi âma uburé 're idahâimana za'ra mono norĩ ma, isibro pese norĩ ma, duré isibrob'ô norĩ ma. Tame dasa na dato isa'êtê na hã ma tô misi romhuri hã âma ai'utô. ⁶Duré 'ri mana âma ma tô zazahã hâpa na dasiwi wamnarĩ ni, abazi isidi a na ihâ 'manharĩ na duré isidi uzé na zama. Ma tô wedenhorô isōrô surure pré na âma dasiwi wasisi ni, isi'uwazi zapodo êtê waipo prã prata na i'manharĩ u hã te te tété da, duré 'ri uparizém na êtê 'manharĩ baihâire marmori na isisi na isa'o u. Waptâzé hã ti'a zebre na i'manharĩ i'uzé na, êtê baihâire marmori isisi na i'a na, waptâzé ihâ su'u na isi'utōrĩ'ô na zama, duré êne iwē uptabi na zama waptâzé hã. Duré 'ri mana âma rob're âma dasimasisizé êtê waipo pré oru na i'manharĩ i'uwa na hã, êtê waipo prã prata na zama i'manharĩ hã. ⁷Sô idahâsi norĩ, hâsizé êtê waipo pré oru na i'manharĩ wamhã, te nasi âhu. Dasinei ô na ma tô uburé tihâimana za'ra. Tahawa apito tite uva 'râi wa'u isé sima iwē na te te nasi dama sa'wari za'ra mono da hã, ma tô tâma 'ru za'ra, tite romhuri'wa norĩ ma hã. ⁸Uburé norĩ, ma tô sima iwē na nasi âhu. E marĩ wa. Apito hã ma tô aré 'ri 'râihã âma tite romhuri'wa norĩ ma waihu'u za'ra, sô ihâsi norĩ ma, te te nasi tâma 'wasari da, te te sima iwē za'ra zéb zarina.

⁹Apito sipi'ô Vasti na isisi hã ma tô duré imro uburé sô ihâsi norĩ mro ma, dasa isa'êne hã 'manha, apito nhimromhurizé 'ri 'râihã âma.

¹⁰Tawamhã 7 bâtâ âma datoĩ wa dasa isa'êtê wamhã, ma tô apito uva 'râi wa'u isé wa'u hã sa'êtê na nasi hâsi. Tahawa tâma hã rowē uptabi di. Tawamhã 7 na eunucu te te tâma 're iromhuri za'ra mono zô dahâsi da hã ma

tô dama 'ru za'ra, âne isisi norĩ zô: Meuma, Bizta, Harbona, Bidita, Abagata, Zeta, duré Carcasi. ¹¹Apito ma tô duré dama waihu'u, apito sipi'ô Vasti zô si'aba'rê da, itême morĩ da, apito sipi'ô te, danhopre waipo ré. Apito hã ma tô sima wê, pi'ô hã 'madâ'â zeĩ uptabi wa, dama ipire norĩ hã, duré aimawi sô idahãsi norĩ hã âma tob'uzu za'ra da, iwê na. ¹²Tane nherê, apito sipi'ô hã ma tô wê'ô zahi, apito te te iwaihu'uzé hã. Tahawa apito hã ma tô sada ab'rui pese, isimiroti zarina imro hã hâimana ô wa.

¹³Apito hã marĩ mono na te te sima 're rowairébé mono wana ré, ma tô a'â dama i'rânho'ômo te, roti waihu'u pese 'wa norĩ hã, duré dahâimanazé waihu'u pese 'wa norĩ hã te te âma 're sadanharĩ za'ra. Taha wa, tô ta norĩ zô ma tô tihârâ za'ra, dama roti'wa norĩ zô hã, ¹⁴tâma i'umnhasi za'etê za'ra, âne isisi norĩ zô hã: Carsena, Seta, Adimata, Tarsi, Meresi, Marsena, duré Memucã. Â norĩ hã 7 na ihâiba za'ra hã ma tô Persia âma duré Média âma dama ipire na dama 're hâimana za'ra, uburé danhimiromhurizém nhipai u pire na hã. Apito 'rata, apito ma dama roti'wa na ma tô duré 're hâimana za'ra. ¹⁵Apito ma tô sadanha âne:

— Wa hã apito Zersi, wa tô aré îma romhuri'wa norĩ hã satôri za'ra, apito sipi'ô Vasti tême si'aba'rê da hã, te tâma i'ruzéb ré. Tane nherê, te te izazei ô di. Tahawa dama i'rânho'ômo nhimiroti 're ihâimana mono zéb zarina, e niha te za âne wamhã, tâma tiromhâiba za.

¹⁶Tawamhã Memucã te apito ma, duré ite dama ipire norĩ ma nharĩ za'ra âne:

— Apito sipi'ô, aima si, duré ate ipire norĩ ma si te te marĩ hã 'manharĩ wasédé ô di. Uburé aibã norĩ 'ri wa'ôto mono bâ dama i'rânho'ômo na 're ihâimana za'ra mono norĩ ma zama ma tô marĩ hã 'manharĩ wasété. ¹⁷Tahawa, âne hã uburé apito nhimi'madâ'âzéb 'remhã pi'ô norĩ hã te te waihu'u za'ra wamhã, te za isarina timro hã te te sima 're hâiba wazéb ô za'ra. Te za te te sima 're nharĩ za'ra âne: “Apito Zersi hã ma tô aré sô da'mazatô, sô da'maimorĩ da, apito sipi'ô Vastihĩ zô hã. Tane nherê, itême morĩ ô di.” ¹⁸Tô â bâtã na te za pi'ô norĩ hã Persia âma duré Média âma dama ipire mro norĩ hã waihu'u za'ra, apito sipi'ô Vasti te te i'manharĩ wasété zé hã. Ta hã te za duré timro ma hã wasu'u za'ra. Tawamhã daro mono bâ pi'ô norĩ hã timro te te oto 're wazéb za'ra mono ô wamhã, te za duré imro si'aibã norĩ hã sada 're sahi za'ra. ¹⁹Tahawa, apito, asima wê wamhã, te za asisi hã âma isã, marĩ na rotizéb u hã, apito sipi'ô Vasti hã niwamhã asô're u sihâiré tô da hã oto. Tahawa te za duré dama i'ru Persia âma, duré Média âma itepãĩ wasisi 're, âhã roti na da te âma rob'ui'ére da hã, niwamhã da te pari waihu'u tô da. Taha parimhã Vasti hã te za iwaze za, taha nhipai u pi'ô iwê uptabi hã asima sêre da, isôware'-remhã. ²⁰Tawamhã apito, asimiroti zahi waihu'u na uburé pese daro mono bâ da te oto âma rob'mahârâ za'ra wamhã, te za uburé pi'ô norĩ timro hã te te 're wazéb za'ra, isibro pese norĩ hã, duré isibrob'ô norĩ zama.

²¹Tawamhã apito, ite dama ipire norĩ me ma tô Memucã tinhimirosa'rada te te imezé hã siwi wêsã. ²²Taha zarina, ma tô apito tinhimirob'ui'ére hã, daza'rui wa'ôto mono na 're idahâimana za'ra mono norĩ ma hã me za'ra, rom-nhihâtã na damreme mono bâ âma irob'ui'ére na hã. Taha na, ma tô uburé damro si'aibã norĩ ma 'ru za'ra, tinhorôwa za'ra mono bâ, te te 're rob'ru za'ra mono da hã.

Esté pi'ô hã dama isi'apitozé wasu'u

2 ¹Oto âma ronomro wamhã, apito nhiti'ruzé hã ma tô tiwi ai'utô. Tane nherê, te ône u'â zahadu nasi âma rosa'rata, Vasti te te tâma i'manharî wasétézém na, duré tinhimiroti pire na âma isisihâtâ na pi'ô zada ihâimana-zém na hã. ²Tawamhã nima norî tâma romhuri'wa hã ma tô âne tâma nharî za'ra:

— Apito, ma'âpé sô da'mazatôri za'ra na, pi'ôi ubuni wê uptabi na asimi'madââ na 're ihâimana za'ra mono norî zô, sô rîti za'ra da. ³Ma'âpé duré uburé daza'rui wa'ôtô mono na ni'wam norî hã romhuri'wa da, pisutu za'ra na, duré tâma waihu'u za'ra na, tô ô norî pi'ô iprédupté iwê uptabi hã we te te simroi mono da âwa, Susâ 'ri nho'u dama isa'êtê u. Tawamhã Hegai eunucu hã uburé apito mro norî 'madâ'â wa hã te za isôwa're'reb zara rob'madâ'â za'ra, pi'ô norî te te iwaibui wê za'ra da hã, 'madâ'â wê da, te te nasi ihâiba 'ma'wamarî wê za'ra da hã. ⁴Apito, pi'ô iprédupté danhipai u te te aima irowê hã te za si'apito za, Vastihî nhowa're'remhã.

Tawamhã apito ma tô wêsâ, tinhimirosa'rada te te tâma ipibu za'ra zé hã.

⁵Susâ âma hã te Zudeu 're hâimana, Mordecai na isisi hã. Ta hã Ja'ihî 'ra, Simehe nhihudu, duré Quisihi nhihudu, Bêzamihi hawi a'uwê. ⁶Babilonia te, apito Nabucodonozo, Zeruzalê hawi Zudaha nhihudu norî te apito Zoaquî, te te saprôni wamhã, ma tô Mordecai hã Zoaquî norî, da te isimroi mono 'remhã dame tihâiba. ⁷Mordecai, te tihidiba Hadasa na isisi hã siré saprô, Esté na isisi amo hã. Ta hã pi'ô i'ubu 'madâ'â ze, duré ihâiba 'madâ'â zeî uptabi. Imama norî ina me tiwi idâ'â zahuré. Tahawa, ba'ôtore ré, Mordecai te te âri wa, ma tô ti'ra ne prédu.

⁸Tawamhã apito, tâma iromhuri'wa norî ma, te te oto tâma 'ru za'ra wa, isi-miroti pire na te te dama âma rob'mahârâ za'ra da hã, ma tô azarutu norî ahâ na da te simro, Susâ na dahu nho'ômo nhisi u, Hegai na isisi ma, te te hâiba nhomri za'ra da, te te 'madâ'â za'ra da hã. Tamemhã, dawazari misi azarudu iwê uptabi, Esté na isisi hã te tihâiba. ⁹Tawamhã Hegai ma tô wêsâ, Esté hã. Tahawa ôhō si ma tô 'madâ'â wê, uburé pi'ô norî nhipai u. Ma tô awa'awi âma sâna'rata, te te ihâiba 'ma'wamarî wê na hã, duré dasa iwê aimawi te te nasi tâma isômri na hã. Romhuri'wa norî iwê hã ma tô duré 7 na te te siwi i'madâ'â da hã sani za'ra, apito nhimiromhurizé 'ri 'râihâ hawimhã. Tawamhã Esté duré romhuri'wa norî hã ma tô Hegai hã oto sôré, 'ri're wa'wa iwê uptabi 're, apito te, pi'ô norî nhimiwaptâ u.

¹⁰Tawamhã Esté, Mordecai te te tâma i'ruzéb zarina, ma tô 'manha. Tahawa, ni'wai ma hã siwasu'u ô di, tite a'uwê wamri na hã, duré nimahâ siwapru na hã. ¹¹Bâtâ mono na hã Mordecai, apito te, pi'ô norî nhimiwaptâ zahâpâ nho're wa'waibaba te nasi ne, niha Esté hã hâimana zô, duré niha za marî tâma ihâimanazéb da hã te te waihu'u da.

¹²Azarutu norî, iwê na da te hâiba 'ma'wamarî za'ra mono ré hã ma tô âma tiwahub za'ra, misi. Imropâ a'amoî 'remhã ma tô nasi dasiwi hâiba u'rê za'ra ni, mirra na wedewa'u tom nhisi isadaze pire na. Duré wahu aiwa âma isipo'o hawimhã imropâ a'amoî 'remhã te iwa'u to zadaze ihâiba amo norî na nasi hâiba u'rê za'ra ni. Tawamhã nasi da te âma ihâiba u'rê za'ra zé hã oto si'utôri wamhã, azarudu hã misi si te nasi da te oto simro, apito Zersihi

u. ¹³Tawamhã azarutu norĩ hã apito mro norĩ 're ihâimana za'ra mono zém hawĩ, apito nhorôwa 'ri 'râihã u sidâpâsi sisâna're nasi si'aba'reĩ wamhã, ma tôte marĩ te te sima iwê za'ra mono si nasi siré 'wasa. ¹⁴Tawamhã te pi'ô norĩ hã sidâpâsi misi si nasi asisi, apito nhimiromhurizé 'ri 'râihã u hã. Duré awêm na te nasi ai'aba're, apito mro norĩ 're ihâimana za'ra mono zé hâiba amoi u. Tame ma tôte Saagasihi ma hâiba nhomri za'ra, te te 're 'madâ'â za'ra mono da hã. Ta hã eunucu hã, apito mro norĩ 'madâ'â'wa. Tawamhã, pi'ô norĩ hã apã te te sina siri za'ra ô di, apito te te isôpêtê za'ra da hã, te te wêsâmri za'ra wap si, sô i'maihârã da si, isisi na.

¹⁵Tawamhã Abiaiuu 'ra Mordecaihi hidiba Estéhé zô dahârâzé ma tôte otoiwa waptârã. Ta hã azarudu, Mordecai te te iprédu, uburé te te siwi iwaihu'u za'ra norĩ, te te siwi iwêsâmri za'ra. Tawamhã apito te te sôpêtê da, oto wisi wamhã, ma tôte Hegai eunucu, apito mro norĩ 'madâ'â'wa te te tâma ipisutu si siré tidu. ¹⁶Tawamhã Esté, apito Zersi tême isô're da te tâma hâiba hâiré da, ma tôte dasiwi saprôni ni isimiromhurizé 'ri u, tebeti na a'amo 10 na isi'utôri nhisi âma, 7 na apito isi'rânho'ômozém na âma iwahubzéb âma. ¹⁷Tawamhã ta hã, apito ma wê uptabi di, isiré azarutu norĩ nhipai u. Te te iwêsâmrizém na ma tôte Esté hã âma ai'utê. Âma itob'uzuzém na hã ma tôte duré âma ai'utê, isiré azarutu norĩ te te i'manharĩ waihu'u za'ra ô na. Tahawa ma tôte apito hã danhoprezém na oto sôpre, si'rânho'ômo da, Vasti nho'wa're-re. ¹⁸Taha pari ma tôte dasa isa'êne hã 'manha, Esté te te iwazéb zarina. Ma tôte uburé dama ipire norĩ hã, duré uburé romhuri'wa norĩ hã waptêrê za'ra. Ma tôte duré roti hã 'manha, tôte taha bâtã na bâdã i'ui'ére pré hâimana da, uburé daza'ruĩ wa'ôto mono na dama i'rânho'ômo norĩ ma hã. Tawamhã ma tôte tinhibzari hã te te dama sômri, apito si âma 're isôpru mono zé hã.

Mordecai, apito te te isô'reptuzé wasu'u

¹⁹Azarutu norĩ hã, apito mro norĩ 're ihâimana za'ra mono zé hâiba amoi u da te simroi mono ré, ma tôte Mordecai apito hã pisutu, dama i'rânho'ômo na te te tâma 're romhuri mono da. ²⁰Esté hã Mordecai te te i'uwatizéb zarina, ni'wai ma hã siwasu'u ô di, Zudeu norĩ nho hidiba na, ô hã. Tahawa ma tôte Mordecai timreme te te tâma i'manharizéb zarina tihâimana na hã âma uzusi, ba'ôto ré imreme wapari pese 'wa na 're ihâimana mono ne, te te prédu wamhã, ô hã.

²¹Mordecai tôte taha bâtã mono na apito nhimiromhurizé 'ri 'râihã âma tinhi-miromhuri te te 'manharĩ siwaprã, maparane eunucu norĩ Bigtã na isisi, Teresi na isisi me, apito nhimiromhurizé 'ri 'râihã te te 're i'madâ'â zahuré mono, apito zada isahi zahuré zé hã, duré te te sima irowa'ôto zahuré zé hã te te iwĩri zahuré da hã, ma tôte waihu'u. ²²Tawamhã Mordecai, Esté apito sipi'oi ma, âne hã te te iwasu'u, ma tôte apito ma hã wasu'u, Mordecai marĩ te te i'upsibi me hã. ²³Tawamhã sena zô da te aba mono wamhã, ma tôte dasiwi upsibi me ni sena hã. Tahawa ma tôte eunucu norĩ hã dasiwi butu wazi zahuré ni. Tawamhã apito ma tôte dama waihu'u, uburé âne na rowasu'u na da te âma rob'ui'ére da, apito nho'a, ibaihã remhã ti'ai wa'ôto nho'ômo 're uburé marĩ 're ipusi mono zém na.

Hama te te sima irowa'ôtozé, Zudeu norĩ te te uprosi da

3 ¹Âne pari, apito Zersi ma tôte aibã Hama na isisi hã tisê, imorĩ'rata na dama ipire nhimiromhurizém na 're hâimana mono da. Hama hã,

Hamedataha 'ra, Agaguihi nhihudu. ²Tawamhã apito, ma tô waihu'u, uburé isimiromhurizé 'ri 'râihâ 're romhuri'wa norî hã, Hamahã ma, isô'remhã tâma 're siwê'ê za'ra mono da, duré hi'râtîtô tâma 're si'ubumroi mono da, te te siwi 're iwazé pese mono zéb zarina. Tahawa uburé tâma romhuri'wa norî hã ma tô âne na âma sâna'rata za'ra. Tane nherê, Mordeciaihi si nasi tâma siwê'êi ô di. Duré hi'râtîtô nasi dame tâma simasisi ô di. ³Tahawa te apito ma romhuri'wa hâiba amo norî hã siwi sadanha Mordeciai hã, marî wa, apito te te iwaihu'uzé hã te te nasi dame i'manharî ô na. ⁴Tahawa bâta bâre te nasi tâma 'ru zahi u'âsi za'ra, apito te te iwaihu'uzé te te wapari da. Tane nherê, te te wapari za'ra ô di, nasi te te tâma i'ru za'ra zé hã. Tawamhã te nasi tâma siwasu'u za'ra, Zudeu wa, apito te te iwaihu'uzé hã te te iwapari ô na hã. Tahawa, ma tô ai'aba'rê Hamahã ma, âne hã te te tâma wasu'u za'ra da, Mordeciai, apito nhimiroti zahi te te iwapari ô zém na te te âma uzusi u'âsi mono zô, te te 'madââ za'ra da. ⁵Tawamhã Hama hã, Mordeciai, iwazéb sina tâma isiwê'êi ô na, te te 'madââ u'âsi wa, ma tô nasi sada tizahi. ⁶Tawamhã Mordeciai hã Zudeu na te te tâma wasu'u za'ra wamhã, ma tô waihu'u, ôhõ si siwaprosi te te wîrî tô da. Uburé Zudeu norî te te uprosi da, ma tô rowa'ôno hã sima 'manha, Zersi dama i'rânho'ômo na hâimana ré.

⁷Tawamhã Zersi dama i'rânho'ômo na 're hâimana mono ré 12 na âma iwahum âma, nisã na a'amo isâna'rata nhisi âma, ma tô Hama hã 'ru zahi, datoire da te isâmra da hã (isisi hã "purî na"), te te âma rowairébê da, bâta na hã, duré a'amo na hã, Zudeu norî za da te isimrozéb da hã. Tawamhã datoire da te sãmra wamhã, bâdâ hã dia 13 na ma tô wasu'u zahi, a'amo za'ratazé 12 na ihâimana âma, ada na a'amo nhisi âma. ⁸Tawamhã Hama hã apito u morî wamhã, ma tô âne tâma tinha:

— Uburé asimi'madâ'âzéb 're, daro wa'ôtô mono na te a'uwê aimawi hã 're hâimana za'ra, aiwab ô na roti 're ihâimana mono na. Apito, ã hã iwaseté uptabi. Asimiroti hã te te 're wapari za'ra mono ô di. Tahawa, a hã âma i'ai-wa'a su'u za'ra ô na hã aihâimana tô, âne na te te âma 're uzusi za'ra mono nherê. ⁹Tahawa a hã asima wê wamhã, ma'âpé âma asisihâtâ asimiroti na âma irowaihu'u mono zém na hã, da te simro da, ta norî hã. Tawamhã wa za aima ropisutu, dama i'rânho'ômo te cofri 're za te isêrêzém na hã 342 miu na êtê waipo prã prata ipire pibuzém na dama i'rânho'ômo nhimirowa'âbâzéb da hã.

¹⁰Tawamhã apito tite danhiptômohi tétézé tinhiroti zahi te te âma 're itob'ratato mono zé hã ma tô waze. Taha pari ma tô Hama, Hamedataha 'ra, Agaguihi nhihudu, Zudeu 'rui'wai ma hã tisô. ¹¹Tawamhã apito te duré âne tâma tinha:

— Tô aima hâimana ate rob'uiprazé hã. ã norî a'uwê, wa za asib'rata aima sômri za'ra, marî hã asima iwêzéb zarina âma 'manharî za'ra da.

¹²Tawamhã Hama dia 13 a'amo isâna'rata te na apito nhimiromhurizé 'ri 'râihâ 're romhuri'wa norî zô ma tô hã. Ma tô tâma waihu'u za'ra, uburé apito nhimi'madâ'âzéb 're, 're imreme zusizé mono bâ âma isaprî na te te âma rob'ui'ééré za'ra da, daza'rui wa'ôtô mono na a'uwê 're imreme zusi mono norî, taha zarina âma 're hâimana za'ra mono da. Tawamhã uburé danhib'ihâ'a na dama 're ihâimana za'ra mono norî ma, duré dama i'rânho'ômo na 're ihâimana za'ra mono norî ma, duré uburé a'uwê mono bâ danhib'apito na dama

're ihâimana za'ra mono norĩ ma, te za tãma sômri za'ra ni za âhã romnhi-hâdâ hã. Tawamhã apito tinhisi te te âma isãrĩ hã, duré tinhiptômohi tétézém na te te itob'rata to hã, ¹³ma tô dama romreme 'wapéi'wa norĩ hã siwi ti'â, uburé daza'rui wa'õtô mono na dama i'rânho'ômo norĩ ma. Rowaihu'uzé uburé Zudeu norĩ, da te isimro na misi bâtâ na hã, a'amo isâna'rata te dia 13 âma, ada na a'amo nhisi âma. Uburé Zudeu norĩ si'utôri da, âma dapê'ézé za'ra âna, ipréduptém norĩ na, ihi norĩ na, pi'ô norĩ na, duré ai'uté norĩ na zama. Tawamhã duré Zudeu norĩ nhimarĩ hã, za dama i'rânho'ômo norĩ ma ihâimana za'ra na rowaihu hã ma tô tãma me za'ra ni. ¹⁴Tawamhã rowaihu'uzé hã daza'rui wa'õtô mono na te za dasiwa'wamhã dasiwi sôré ni za, bâtâ pisutu zahi iwizizém na danhimiza'rese dahâimana za'ra da hã.

¹⁵Tawamhã apito ma tô tãma 'ru zahi za'ra, dama romreme 'wapéi'wa norĩ sa'êtê si'abare da, uburé daza'rui wa'õtô mono u. Tawamhã, Susã dahu nho'ômo âma hã ma tô dasiwa'wa roti zahi hã dasiwi sôré ni. Tawamhã apito norĩ, Hamahã me ma tô aimasisi zahuré, marĩ te te hãsi da hã, taha 'ri nho'ômo 're ro'wa'rudu te te iropéi mono siwaprã.

Mordecai hã, Estéhé nhimipawaptobzé te te iwaptêrêzé

4 ¹Mordecai âne hã te te waihu'u wamhã, ma tô ti'uza hã hãiwazu, robzei ô zé te. Ma tô duré si'uza da'uza ihâiro na. Ti'rã nhisiwi ma duré 'ru'a hã sima ahi. Taha pari ma tô duré 're mo, 'ri nho'ômo te, 'ri nhĩ'riti na, siwa'ô mono sina, duré sadari sina. ²Tawamhã apito nhimiromhurizé 'ri 'rãihã u 'ridawa za'êtê na 're idanhisisi mono zéb u wisi wamhã, sébré ô di. E marĩ wa. Ône na ni'wa hã si'uza wamhã, sébré waihu'u ô wa. ³Tawamhã apito te te iwaihu'uzé uburé daza'rui wa'ôno ihâimana za'ra na hã, duré uburé daro mono bâ da te te isôré za'ra âma ma tô Zudeu norĩ hã wawa 'rãihã na ti'ru'ru. Tisiwa'ô na ma tô robzépata za'ra. Saihuri âna te duré tihâimana za'ra. Ma tô duré da'uza hãiro na si'uza za'ra. 'Ru'a nhisiwi ma tô duré hãiba mono bâ simi'wara.

⁴Esté hã sa'êtê na te robzépata, ite romhuri'wa norĩ duré ite eunucu norĩ hã te te âne tãma rowasu'u za'ra wa, iromhâimanazém na hã. Tahawa Mordecaihi ma, ma tô da'uza hã 'maime, âma si'uza da. Tane nherê, te te sima wê ô di, te te sima isêrê da hã. ⁵Tahawa Esté hã, Hataqui eunucu apito nhimiromhurizé 'ri 'rãihã âma 're ihâimana mono, te te 're 'madââ mono da, da te ipisutu zô, ma tô hã. Tawamhã ma tô tãma ti'ru, Mordecaihi tême morĩ da, te te sadanharĩ da, iromhâimanazém na duré marĩ te te tiwi iro'wa'rutuzé hã te te waihu'u da. ⁶Tawamhã Hataqui hã ma tô mo, Mordecaihi zô rĩtĩ mono da, apito nhimiromhurizé 'ri 'rãihã nho're 're idasisôpêtê pese za'ra mono zéb u. ⁷Tame ma tô Mordecai hã tãma rowasu'u pese, marĩ tãma ihâimanazém na. Hama hã uburé Zudeu norĩ uprosizé wa'â hã apito te cofri 're, za te te tãma isêrê na te te tãma iropisutuzém na ma tô duré tãma rowasu'u. ⁸Tawamhã Mordecai, Hataquihi ma, ma tô tisô, uburé 'rinho'u Susã âma apito nhimiroti na rob'ui'éré, da te isôrézé warô hã, Zudeu norĩ za da te isimrozém na rob'ui'éré hã. Tawamhã Mordecai hã Hataquihi wi, ma tô waptê, Estéhé ma iwarô hã te te âri da, uburé te te âma tãma irowasu'u da hã, duré apito u imorizé te te duré tiwi waptêrê da, te te tãma nharĩ da, ite a'uwê âma isiwamrizéb zarina te te tãma 'ru za'ra da. ⁹Tawamhã Hataqui hã, Mordecai te te tiwi

iwaptērēzé hā ma tō 'manha. ¹⁰Ma tō duré Esté hā Hataquihi ma ti'ru, āne te te āma isada'ābāzēm na te te tāma rowasu'u da, Mordecaihi ma: ¹¹“Uburé dama hā waihu'u pese di, apito nhimiromhurizé 'ri 'rāihā 're romhuri'wa norī ma hā, duré uburé a'uwē 'ri wa'ōtō mono bā 're ihāimana za'ra mono norī ma hā, niwamhā aibā, duré niha wamhā pi'ō, 'ripara u apito tēme isébré waihu'u ō na hā, marī na te te tāma irobzanhamri da hā, āne da, sō dahārā ō nherē. Āhā na apito nhimiroti hā āne: Ni'wa hā apito te te tāma rowairébē ō nherē, sébré wamhā, te za dārā za. Apito hā ētē waipo oru 'manharī na tisiwazusizé, hāimo te te tāma wē wap si, te za pibui pese na itēme t'amazébré ni. Wa hā misi a'amo apito i'zō ihārā āna hā ma tō oto i'āma ai'utō.”

¹²Tawamhā Estéhé hawi romreme iwi te te waihu'u wamhā, ¹³ma tō āne Mordecai romreme na hā āma tāma siri asa Estéhé ma: “Asi'āma rosa'rata tō, apito nhimiromhurizé 'ri 'rāihā 're, 're aihāimana mono wē te, aiwétési atā'ā āna aiwatobro da newa, uburé Zudeu norī 're, 're aihāimana mono nherē. ¹⁴Āhā na awa'awi na ari'iwi aihāimana wamhā, te za Zudeu norī pawaptobzē duré isō'reptu za'ra zé nima hawi tāma tihāimana za'ra. Ō norī ma si, te za tō isō'reptu za'ra zé hā tāma tihāimana za'ra. Tane nherē, a hā aimama hawi a'uwē norī me, te za ai'utōrī 'wa za. Tane nherē, até niha te za aimawi tiromhāiba. Até a hā ma tō apito sipi'ō na 're i'aihāimana mono da, aipisutu ni, āne na iromhāimanazēm na dapawaptob da hā.”

¹⁵Tawamhā Esté ma tō Mordecaihi ma, āne te te āma tāma iwa'rāmizé hā tisō: ¹⁶“Ma'āpé aimorī, uburé Zudeu norī hā 'rā'ōtō da, Susā āma ihāimana za'ra norī hā. Tawamhā te za a'ā asaihuri aba āna i'āma irowaptērē za'ra wa'wa za. Si'ubdatō bātā na duré mara si'ubdatō na te za asaihuri aba āna duré āhuri aba āna aihāimana za'ra wa'wa. Tawamhā wa hā īma romhuri'wa norī me, wa za duré wasai āna wahāimana za'ra ni za. Taha parip si, wa za mo za apito ma, te inharī da hā, tō apito nhimirotizé wa'rāmim nherē. Duré āne zarina tō i'dā'ā da wamhā, wa za tō dārā za. Tihai ōre di.”

¹⁷Tawamhā Mordecai hā morī wamhā, ma tō Esté te te tāma i'ruzé hā uburé 'manha.

**Esté hā, apito norī Hamahā me, dasa isa'ētē u simasisi
da, te te iwaptērē zahuré zé wasu'u**

5 ¹Si'ubdatō bātā na marī te te huri āna ihāimana āma, ma tō Esté hā tite apito sipi'ō uza na si'uza. Taha pari ma tō mo, apito nhimiromhurizé 'ri 'rāihā zahâpā u. Tame te oto simipari sina nhamra, apito te, 'ri 're wa'wa iwē uptabi nho're. Tame te apito 'ri para nhamra, tisisimasisizēm na 'ri zahâpā 'ridawa nho're. ²Tawamhā apito, pi'ō dama i'rânho'u Esté 'ri zahâpā simipari sina ihāimana na te te 'madā'ā wamhā, te te wēsāmri wa, ma tō ētē waipo pré oru na tisiwazusizé hā tāma wē. Tahawa ma tō Esté hā oto āzé. Duré 'rāwi itēme wisi wa, ma tō isiwazusizé 'rāsudu hā upi. ³Apito, ma tō sadanha āne: — E marī ma tō tihāiba, dama i'rânho'u Esté. E marī te za duré iwaptē. Ma'āpé marī asima iwézé hā waptērē. Wa hā wa za aima tisō za, ite i'rânho-ōmo na 're ihāimana mono zé aiwa āma isipo'o da, iwi waptērē nherē.

⁴Tawamhā Esté ma te āma sada'ā āne:

— Tō aima wē wamhā, īma wē di za, te i'aiwaptērē aba da hā, Hamahā me, dasa isa'ēne ā bātā na te aima i'manharī u āma aimasisi aba da.

⁵Apito, ma te tãma waihu'u ãne asa:

— Ma'ápé Hamahã ma nharĩ za'ra wa'aba, sa'êtê waptu na we ãtême morĩ da, Esté te te iwawaptêrêzê hã wa te wasima wê da.

Ãne ma tã apito norĩ hã Hamahã me, Esté dasa isa'êne te te i'manharĩ u hã oto tineb zahuré. ⁶Tawamhã uva 'rãĩ wa'u isé te te oto nasi âhuri ré, ma tã apito hã Esté sadanha ãne:

— E marĩ te za iwaptê. Ma'ápé asima iwêzêb zarina, tã marĩ hã waptêrê. Wa za aima tisô za, tã ãte i'rânho'ômo na ihâimanazê aiwa âma isipo'o da, ãwi waptêrê nherê.

⁷Esté ma te asa âma sada'ã ãne:

— Ãne wa za tã aiwi waptê: ⁸Apito aima ãwê wamhã, durê ãnhirowaptêrêzê âri wê wamhã, ãma wê uptabi di za Hamahã me te i'aiwaptêrê aba da hã, awê dasa isa'êne ihâiba amo aima wa'aba si, te oto i'manharĩ da hã. Tawap si, wa za aima nharĩ 'wa za, te ãsima iwêzêb na hã.

Hama hã te te sima irowa'ôtôzê, Mordecaihi zada za ihâimanazêb na

⁹Tawamhã Hamahã ma, rowê sina durê to sina, ma tã dasa isa'êtê hawi watobro. Tane nherê, apito nhimiromhurizê 'ri 'rãihã u 're idanhisisi mono zêb u 'rãwi oto wisi wamhã, ma tã tame Mordecai hã sôpêtê. Tawamhã ma tã sada tizahi pese, isô'remhã tãma siwê'êi ô wa, durê aimawi na wazêb sina te te tãma 'manharĩ ô wa. ¹⁰Tane nherê, 'rãwi ma tã siwi 'ma'rã. Tahawa ma tã apã tinhorôwa u mo. Taha pari ma tã tisiwaihu'u norĩ zô hã. Ma tã durê timro Zere zama hã waptê, taha zama ãtême morĩ da hã. ¹¹Hama hã tinhibro pese na, durê i'ra norĩ ahã na tãma ihâimana za'ra na, durê apito uburé tãma iromhuri'wa norĩ nhipai u pire na 're hâimana mono da, te te ipisutu na hã ma tã timreme na oto sãna'rata. ¹²Timreme na ma tã âma uzusi ãne:

— Tane nherê, âhã si ô di. ãsiwaprosi apito sipi'ô Esté hã ma tã iwaptê, apito siré dasa isa'êne te te tãma i'manharĩ u isiré ãmorĩ da. Tawamhã dasa isa'êne te te i'manharĩ hãiba amoi u awêmhã ãmorĩ da, ma tã durê iwaptê. ¹³Tane nherê, uburé ã norĩ hã tarêre ãma hã, zahadu Zudeu Mordecai apito nhimiromhurizê 'ri 'rãihã u 're idanhisisi mono 'ridawa 'rata 're isimasisi mono, te 're i'madã'ã mono ré hã.

¹⁴Tawamhã imro, durê uburé isiwaihu'u norĩ, ma tã tinhimirosa'rada hã ãne tãma mei pibu za'ra:

— Ma'ápé isô'retizêb da hã 20 metru hãimo ipibuzêb na, da te dasiwi 'manharĩ da, dama 'ru na. Tawamhã awêb na mararé te za apito wi iwaptê, Mordecai, da te dasiwi isô'retizêb da hã. Tawamhã a hã ato sina te za apito siré dasa isa'êne ihâimana u hã aimo.

Tawamhã isimirowa'ôtô za'ra Hama hã ma tã wêsã. Tahawa, ma tã da te dasiwi isô'retizêb da hã dama ti'ru, da te dasiwi 'manharĩ da.

Mordecaihi si apito te te iwêsãmrizê wasu'u, Hamahã upana

6 ¹Tã taha mara na hã apito hã, aptã te te azãri waihu'u ô di. Tahawa ma tã dama ti'ru, itepãiwasi hã apito nhimi'madã'âzêb 're, uburé 're iromhâimana mono zêb na da te âma 're irob'ui'ére za'ra mono zê hã, da te tãma âri da. Tawamhã tãma iromhuri'wa norĩ ma, ma tã 'ru za'ra, te te tãma 'manhoré da.

²Tawamhã rob'ui'éré te te siwi sôré wamhã, ma tô Mordecai, apito za da te iwîrizém na rosa'rada te te i'upsibimezé hã siwi wasu'u, Bigtã norî, Teresihi me, maparane eunucu norî apito nhimiromhurizé te te 're i'madâ'a zahuré mono te te sima irowa'ôto zahuré zé hã. ³Tawamhã apito te âma sadanharî za'ra âne:

— E marî, te te âne i'manharî zarina, wa tô Mordecaihi âma iwawata za'ra zé hã wasiwi 'manharî ni. Duré e marî, wa te tâma sômri za'ra ô di, ipawa-'âbâzé hã.

— Marî hã wa te tô tâma 'manharî za'ra ô di, isimi'manharizé wa'rãmimhã!
— Âne ma tô tâma iromhuri'wa norî hã âma tâma wa'rãmî za'ra.

⁴Taha ré, Hama ma tô apito nhimiwaptâ ihâimana za'ra zababa 'ri zahâpâ u âzé, Mordecai, da te dasiwi isô'retizé te te tiwi waptêrê da, duré isô'retizéb da, da te sada 'manharî da, te te aré i'ruzéb zarina. Tawamhã apito te anha âne:

— E 'wa hã te 'ri zahâpâ âma tihâiba.

⁵Apito ma romhuri'wa norî, ma âne âma sada'âbâ za'ra:

— Hama te 'ri zahâpâ âma tihâiba.

— Ma'âpé tâma nharî za'ra wa'aba, we sébré da. — Âne te apito tâma nharî za'ra.

⁶Hama hã oto sébré wamhã, ma tô apito âne tâma tinha:

— Wa îsima wê, aibâ te ipisutu âma îwatazé, te i'manharî da hã. Ma'âpé, âma îma nharî, za marî te tâma i'manharizéb da na.

Tawamhã Hama, âne ma tô rosa'rata: “E 'wa aibâ, apito, âma iwata da, te te sima iwê zahi hã. Tô wa hã!” ⁷Hama te apito ma âne tinha:

⁸— Ma'âpé apito uza tô ai'uza norî hã we da te dasiwi âri da hã, dama 'ru na, duré awaru, âma 're i'ane mono hã. Apito nhopezém na awaru da te âma sôpre da, ma'âpé duré dama 'ru na. ⁹Taha pari ai'uza norî hã, awaru me, nimahã aima romhuri'wa dama ipire uptabi ma sômri za'ra na. Tawamhã te za tâma iwaihu, ta hã aibâ ma, ai'uza hã te te sérê da, âma aiwata da, asima iwê ma. Taha parimhã te za awaru hã oto iré saprô, 'ri nho'ômo te, 're idasisôpêtê pese za'ra mono zéb u. Tawamhã te za duré âne aimreme 'râihâ na dama i'mahârâ mo za: “Âhâta âne ma tô apito hã 'manha, aibâ âma iwata da, te te sima iwê ma hã.”

¹⁰Apito te Hamahã ma tinha âne:

— Ma'âpé sa'êtê aimorî. Duré i'uza norî hã awaru me mrami, Zudeu Mordecaihi ma, uburé âma inharî mono zéb zarina tâma 'manharî da. Ta hã te apito nhimiromhurizé 'ri 'râihâ u 're idanhisisi mono zé 'ridawa âma nhamra. Duré âne na inharî mono zé hã 'mairême tô, tâma i'manharî da hã.

¹¹Tawamhã Hama, apito uza norî, awaru me te te oto mrami wamhã, ma tô Mordecai hã âma uza. Taha pari ma tô Mordecaihi ré oto saprô awaru hã, 're idasisôpêtê pese za'ra mono zé wa'waibaba. Taha sina, te mreme 'râihâ na tinha âne: “Âhâta âne ma tô apito hã 'manha, aibâ âma iwata da, te te sima iwê ma hã!”

¹²Âne pari, ma tô Mordecai hã apâ mo, apito nhimiromhurizé 'ridawa za'êtê na 're idanhisisi mono zéb u. Taha ré, ma tô Hama hã si'ubu upsibi sina tinhorôwa u hã wara, rowazép te, duré tiwi robzei'ô pese wa. ¹³Tawamhã timro ma, duré tisiwaihu'u norî ma, ma tô uburé marî tâma ihâimanazé hã wasu'u

za'ra. Tahawa te imro, duré isiwaihu i'rāiwaihu'u wē norī hā tāma nharī za'ra āne:

— A hā ma tō asisimini na'ra, Mordecaihi me i'asi'wapéi aba zém na hā. Ō hā Zudeu. A hā tiwi i'aiwatobro da hā mare di. Te za tō a hā isarina hā asisimini.

¹⁴Tawamhā zahadu te te nasi tāma nharī za'ra ré, ma tō eunucu apito ma, te te 're iromhuri za'ra mono hā aihutu. Tawamhā ma tō Hama hā awa'awi siwi saprō, Esté hā dasa isa'ēne te te i'manharī u.

Hama idá'ázé wasu'u

7 ¹Apito norī Hamahā me, ma tō duré tineb zahuré, Esté dasa isa'ēne te te i'manharī u. ²Tawamhā dasa isa'ēne isāna're ihāimana āma, uva 'rāi wa'u isé nasi apā te te hāsi zahuré ré, ma tō apito hā Esté sadanha ane:

— E marī te za iwaptē. Ma'āpé asima iwēzéb zarina tō waptērē, wa hā za te aima isōmri da hā, niwamhā tō ite i'rānho'ōmo na 're ihāimana mono zé hā aiwa āma isipo'o da, iwi waptērē nherē.

³Esté ma sada'ā āne:

— Apito, iwēsāmri wamhā, duré āne hā aima wē wamhā, ma'āpé te īsima iwēzéb zarina īnho'reptu na za, duré ite a'uuwē norī hā sō'reptu za'ra na za.

⁴E tihai wa. Wa hā ite a'uuwē norī me, ma tō dasiwi wawede za'ra ni, da te wanhimro da, uburé pese wasi'utōrī pese da. Taré uburé wapawa'ābā āna, wa te 're romhuri za'ra mono da si, da te dasiwi wawede za'ra da 'wa'āhā, wa hā aré te aima inharī da hā maze di. E tihai wa. I'uwaibaba ō wa aré īma hā, te aiwi iro'wa'rézé hā, ā hā robzépatazé aré duré pire ō wa.

⁵Tawamhā apito Zersi te apito sipi'ō Esté hā sadanha āne:

— E 'wa hā aibā, te te bété āne na irosa'rada te te aima 'manharī da hā. E mame te tihāiba.

⁶— Wanhitob'ru, wazada 're ihāimana mono hā, Hama, ta hā aibā iwasédé! — Āne Esté hā ma te asa āma sada'ā.

Tawamhā pahi uptabi na, Hama te apito hā 'madā, duré apito sipi'ō Esté hā.

⁷Tawamhā apito sahi sina ma tō 'ri're wa'ōno isa'ētē hawi watobro. Ma tō mo, 'ri mana āma rob're ihāimana u. Tawamhā Hama hā za te te tāma irob'manharizém na, ma tō sina waihu'u. Tahawa te 'ri're wa'ōtō za'ētē āma nhamra u'ā, apito sipi'ō Estéhé wi, tinho'reptuzé te te tiwi waptērē da. ⁸Tawamhā daza'warizé ihātete'ō wa, ma tō Esté inomrozéb u sime, āma isiwamrizé te te tiwi waptērē da. Taha ré, ma tō apito hā sina siri, rob're hawimhā. Hama te te 'madā'ā wamhā, ma tō āne tinha:

— E apito sipi'ō, īnho're te te wazéb'ō da, ma tō wei wi, īnhimiromhurizé 'ri u hā.

Āne hā apito te te nharī wi, ma tō tāma iromhuri'wa norī hā Hama oto siwi 'rā'ubu. ⁹Tawamhā ite romhuri'wa norī 're, Harbona na isisi hā te āne tinha:

— Hamahā nhorōwa 'ratamhā danho'retizéb da 20 metru na i'rāihā pibu na da te 'manharī da, te te i'ru hā te tihāiba, aré Mordecai, da te āma isō'reti da hā, aibā te te i'asō'reptu hā.

— Ma'āpé Hama hā taha na asiwi sō'reti wa'aba! — Āne apito te tāma 'ru zahi za'ra.

¹⁰Tawamhã Hama, Mordecaihi da, danho'retizé da te 'manharĩ da, te te i'ru na, ma tō oto sō'reti ni.

Taha zarina ma tō apito nhiti'ruzé hã mazazã oto.

Zudeu norĩ âma rotizé, iwē na da te pawaptoz za'ra da

8 ¹Tō taha bātã na apito Zersi hã ma tō Estéhé ma, Zudeu norĩ nhitob'ru Hamahã nhorōwa, duré isimarĩ hã sōmri za'ra. Tawamhã Mordecai hã ma tō apito ma, isō're u tãma hãiré ni oto. E marĩ wa. Esté hã, Mordecai tisi-wapru na te te tãma wasu'u wa. ²Tawamhã apito ma tō tinhiptōmohi tétézé waze, Hamahã wi apã te te i'ari hã. Ta hã Mordecaihi ma, ma tō tisō. Esté hã, ma tō Mordecai hã tawamhã pisutu, uburé Hamahã nhimarĩ 'madã'ã'wa na 're hãimana mono da.

³Taha pari ma tō Esté hã apito papara waptārã. Wawa sina ma tō tiwi waptē, Hama hã Agaguihi nhihudu te te iwaihu'u zahizé hã te te pari da, Hamahã nhimirowa'ono iwasété uptabi Zudeu norĩ zada ihãimanazé hã, hãimana ãna da. ⁴Tawamhã apito, êtē waipo oru 'manharĩ na tisiwazusizé hã, Estéhé ma, ma tō wē hãimo. Te te wē wamhã, ma tō wahudu. Tawamhã para na te oto isō're za. ⁵Âne te tinha:

— Apito, aima wē wamhã, duré ãnhimirowaptērēzé âri wē wamhã, duré te aiwi iwaptērē hã i'uwaibaba na wēsãmri wamhã, te za asisihã, roti na rob-'ui'érezéb âma, Hama hã te te iwaihu'u zahizé hã pari da, Hamedataha 'ra, Agaguihi nhihudu uburé asimi'madã'ázéb 're, te te iwaihu'uzé hã Zudeu norĩ isi'utōrĩ da hã. ⁶E tihai wa. Wa hã ãnhiptete waihu'u ô wa aré oto, ãnhib'a'uwē norĩ duré ãsisãnawã norĩ isi'utōrĩ na hã.

⁷Tawamhã Apito Zersi te apito sipi'ô Estéhé ma, duré Zudeu Mordecaihi ma tinha âne:

— Wa hã, Hama da te sō'reti da hã wa tō dama ti'ru, Zudeu norĩ hã da te uprosi da, te te dama 'ru za'ra 'ru te. Estéhé ma, wa tō duré uburé isimarĩ hã tãma sōmri za'ra. ⁸Tane nherē, apito nhisi ré roti zahi hã, duré isiptōmohi tétézém na romnhihãdã te te itob'ratato hã sipari waihu'u ô di. Tane nherē, asima iwē wa'aba zarina, rowaihu'uzé ihãiba amo hã Zudeu norĩ pawapto wē zém na rob'ui'ére aba. Duré ãnhisi na âma asisihâtã aba. Duré ãte danhiptō-mohi tétézém na âma tob'ratato aba.

⁹Âne hã ma tō tiromhãiba dia 23, si'ubdatō a'amo ihãimana âma, siwã na a'amo nhisi âma. Tawamhã Mordecai hã, apito zapari'wa norĩ zô dahãrã za'ra da, ma tō dama ti'ru. Tame, ma tō roti 'manharizéb âma Zudeu norĩ ma hã rob'ui'ére za'ra, apito norĩ ma, daza'ruĩ wa'otō mono na dama i'rãnhō'omo norĩ ma, a'uwē norĩ ma danhib'apito ma, duré daza'ruĩ wa'otō mono na uburé 127 na danhib'ihã'a norĩ India na romnhisi hawi ihãimana za'ra ma hã, Etiopia u hã. Rotizém na ma tō dama i'rãnhō'omo norĩ ma damreme mono bã âma saprĩ za'ra ni. Daza'ruĩ wa'otō mono bã ma tō âma 're idamreme zusi mono bã âma dama rob'ui'ére za'ra ni. Duré roti 'manharizéb âma hã, ma tō Zudeu norĩ mreme na duré ta norĩ nhimirob'ui'ére za'ra zém na âma rob'ui'ére za'ra ni. ¹⁰Tawamhã Mordecai hã, apito Zersi nhisi na ma tō romnhihãdã hã 'manharĩ za'ra. Ma tō duré apito nhiptōmohi tétézém na tob'ratatob za'ra. Taha pari, romreme 'wapéi'wa norĩ hã ma tō 'wasa, awaru, apito te, da te 're itébré za'ra mono na. ¹¹Tawamhã rob'ui'ére na hã, apito ma tō Zudeu norĩ ma hã

waproši za'ra, uburé isimi'madâ'âzéb 're, 'ri nho'ômo na 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, si'ră'ôtô mono da, siwa'ru da te 're isusi za'ra mono na si'wawi tō 're simapa za'ra mono da. Siwa'ru a'uwē aibā norĩ isimnhi'āsi ré norĩ hā, niha wamhā, daza'rui wa'ôtô mono na apito nhimi'madâ'âzéb 're, Zudeu norĩ te te 're susi za'ra mono wamhā, te za tō sima iwē za'ra na te te 're 'wapé za'ra. Te za duré te te 're simro. Te za tō sima iwē na tinhitob'ru norĩ hā uburé te te 're uprosi, pi'ō norĩ zama, ai'uté norĩ zama, isimarĩ za'ra hā tāma 're hâimana za'ra mono da. ¹²Uburé daza'rui wa'ôtô mono na, ma tō apito Zersi nhimiroti zahi hā âzé, ¹³bâtâ āma ¹²a'amoī āma ada na a'amo nhisi āma. ¹³Apito nhimiroti zahi hā te za rob'ui'ére na 'manharĩ ni. Uburé te za 'ri wa'ôtô mono na uburé norĩ nho'a dasiwi sōré za'ra ni za, Zudeu norĩ, bâtâ tizahi na te te sima ropese za'ra da, tinhitob'ru norĩ na za oto isi'ruīwa'ābā za'ra zém na hā. ¹⁴Tawamhā apito te te tāma waihu'u za'ra wa, ma tō dama romreme 'wapéi'wa norĩ hā apito te, awaru tébrézém hawim na awaru iwara tete na sisa're. Si'aba're na ma tō sa'ētē wairé. Tawamhā roti zahi na rob'ui'ére hā ma tō Susā 'ri nho'ômo āmab zama hā 'lahā norĩ nho'a sōré ni.

¹⁵Mordecai hā, apito nhimiromhurizé 'ri 'rāihā hawimhā, ma tō danhib'i-hā'a si'uzazé ihā uzéi ré hā, duré ihāirā ré hā watobro, oru na isōprezé isa'ētē ré zama, duré uza hāpa ihā su'u wē uptabi hā pré ré. Tawamhā 'ri nho'u Susā āma 're ihâimana za'ra mono norĩ hā toi uptabi za'ra di. Tahawa te rowē te sa'ētē uptabi 're hāsi. ¹⁶Zudeu norĩ 'remhā ma tō rowē isa'ēne tāma tihâimana za'ra, duré dato za'ētē zé hā. Te duré 'rāwi si'āma tiwata za'ra, te te da'āma ai'uté za'ra wē te. ¹⁷Tawamhā apito nhimi'madâ'âzéb 're, 'ri nho'ômo mono na apito nhimiroti zahi na rob'ui'ére hā, da te isōré za'ra mono zém na hā ma tō Zudeu norĩ hā sima romhu'u za'ra, rowē te. Ma tō duré dasa isa'ētē na sima romhu'u za'ra. Taha nhipai u hā ma tō duré siwa'ru apito nhimi'madâ'âzéb 're, a'uwē 're ihâimana za'ra mono norĩ hā sizudeu za'ra. E marĩ wa. Tāma pahi pese za'ra wa oto.

Zudeu norĩ hā, tinhitob'ru te te i'uprosizé wasu'u

9 ¹Tawamhā ¹³bâtâ āma ¹²a'amoī āma ada na a'amo nhisi āma, ma tō oto wi apito nhimiroti zahi bādā te te aré sina i'uwaimrami da hā. Taha bādā hā Zudeu nhitob'ru norĩ aré isimipari za'ra zé, te te āma ai'uté za'ra da hā. Tane nherē, ma te iwa'rāmi isiti tāma tiromhâimana za'ra. Ma tō Zudeu norĩ hā, tinhitob'ru norĩ āma ai'uté za'ra. ²Apito nhimi'madâ'âzéb 're, uburé 'ri nho'ômo na Zudeu norĩ 're ihâimana za'ra mono zé mono bā ma tō si'ră'ôtô, te te susi za'ra da, te te sima iwē norĩ hā te te simro da. Ahā wa, ni'wam norĩ hā sada sisapētē waihu'u za'ra ô di, uburé tāma pahi uptabi za'ra wa. ³Uburé 'ri wa'ôtô na dama roti'wa norĩ ihâimana za'ra hā tō uburé siwa'ru Zudeu norĩ te, danhib'ihā'a norĩ hā, duré apito te, dama i'rānho'ômo na 'ri wa'ôtô na 're ihâimana za'ra mono norĩ hā ma tō Zudeu norĩ hā pawaptob za'ra. E marĩ wa. Mordecaihi ma, pahi uptabi za'ra wa. ⁴Tawamhā iwasu'u ma tō apito nhimi'madâ'âzéb 're, ropā te te ropé. Tahawa, ma tō uburé norĩ hā waihu'u za'ra, ta hā apito nhimi'madâ'âzéb 're, simiroti nhiptete na dama 're ihâimana mono na hā. Āne wa, ma tō oto Mordecaihi nhiptetezé mono hā te te sina hāimo u'āsi.

⁵Tawamhā Zudeu norĩ hā te te sima iwē za'ra zéb zarina, ma tō tinhitob'ru norĩ ma rob'manharĩ za'ra. Ma tō uburé sib'ézé 'wapa na hā uprosi, ni'wa tiwi

sisô'reptu za'ra âna. ⁶Susâ dahu nho'ômo âma hã ma tô siwi uprosi, 500 na aibâ norî ihâiba na. ⁷⁻¹⁰Hamahã 'ra norî 10 na ihâiba za'ra hã ma tô duré siwi simro. Hama hã Hamedataha 'ra, Zudeu nhitob'rui 'ra. I'ra norî nhisi hã âne: Parsâdata, Dalfã, Asipata, Porata, Adaria, Aridata, Parmasta, Arisa'i, Arida'i duré Waizata. Tane nherê, Zudeu norî hã isimarî za'ra te te sima waibu za'ra ô di, tâma ihâimana za'ra da hã.

¹¹Tawamhã tô taha bâta na hã ma tô apito ma, Susâ âma niha da te isimro za'ra hâiba za'ratazé hã tâma wasu'u ni. ¹²Âne ma tô Estéhé ma wasu'u:

— Âme Susâ âma, Zudeu norî hã 500 na aibâ norî ihâiba na ma tô siwi uprosi. Hamahã 'ra norî 10 na ihâiba za'ra zama ma tô duré siwi uprosi. Duré e niha ma tô bété daza'rui wa'ôto âma hã siwi danhimro. E marî te âhã na awa'awi na hã asima iwê. Niha hã marî asima wê zahu wamhã, wa za tô aima tisô za.

¹³Tawamhã Esté, ma te âne asa âma sada'â:

— Apito aima wê wamhã, ma'âpé Susâ âma Zudeu norî ma rowairébé za'ra na, awê bâta na te te siwi 'manharî da, tô âhã bâta na te te siwi 'manharî da, tâma irowairébé za'ra ne. Duré wa za aiwi waptê, Hamahã 'ra norî 10 na ihâiba za'ra hã ihâiba hã da te dasiwi sasômri za'ra da, dabutuwarzizém na simnhata da.

¹⁴Tawamhã apito âne hã, da te dasiwi 'manharî da hã ma tô dama waihu'u. Tahawa, Susâ âma ma tô Hamahã 'ra 10 na ihâiba norî âma sô'awi rob'ui'ére hã dasiwi sôré ni. Taha pari ma tô oto 10 na ihâiba hã dasiwi sasômri za'ra ni, dabutuwarzizém na. ¹⁵Tawamhã 14 bâta âma hã ada na a'amo nhisi âma ma tô Zudeu norî hã si'ra'ôto. 'Ri nho'ômo âma ma tô 300 na aibâ norî hã siwi uprosi. Tane nherê, te te sima waibu za'ra ô di isimarî za'ra hã, tâma ihâimana za'ra da hã.

¹⁶⁻¹⁷Tawamhã 13 bâta âma ada na a'amo nhisi âma hã, Zudeu norî hã daza'rui wa'ôto mono bâ ma tô si'ra'ôto. Ma tô si'wawi aimapa za'ra. Âne wa, ma tô tinhitob'ru za'ra norî hã siwi uprosi 75 miu na. Âne, sada isiti'ru za'ra na hã ma tô sima ropese za'ra. Tane nherê, te te siwi isimro norî nhimarî hã te te sima waibu za'ra ô di, tâma simi'wara da hã. Tawamhã 14 bâta âma oto wa'utu za'ra wamhã, ma tô sima romhu'u za'ra dato isa'ene te te sima i'manharî za'ra na hã. ¹⁸Tane nherê, Susâ âma Zudeu norî hã 15 bâta âmap si ma tô sima romhu'u za'ra. E marî wa. 13 bâta âma duré 14 bâta âma hã, tinhitob'ru te te uprosi wa. Tawamhã 15 bâta âmap si ma tô oto tiwa'utu za'ra. ¹⁹Tahawa, te Zudeu norî rom na duré 'ri wa'ôto âma 're ihâimana za'ra mono norî hã 14 bâta âma hã te te sima 're romhu'u u'âsi za'ra, dasa isa'etê na duré dato na. Taha na te duré dasa na sima 're sôprub za'ra.

Purî na dato nhisi ihâimanazé wasu'u

²⁰Tawamhã Mordecai uburé iromhâimanazém na ma tô âma rob'ui'ére. Taha pari ma tô uburé Zudeu norî ma tinhimromnhihâtâ na tâma âma ropé za'ra, apito nhimi'madâ'âzéb 're daza'rui wa'ôto mono na 'râwim norî ma hã, duré romhã na 're ihâimana za'ra mono norî ma. ²¹Rob'ui'ére na ma tô dama waihu'u zahi, wahup sidâpâsi 14 bâta âma hã, duré 15 bâta âma ada na a'amo nhisi âma te te sima 're romhu'u za'ra mono da. ²²E marî wa. Tô taha bâta norî na Zudeu norî tinhitob'ru norî na te te sima ropese za'ra wa, duré

tô taha a'amo na tiwi irobzei'ô za'ra zé hã, duré tipē'ézé te te isépata za'ra zé hã toi uptabi na za oto ihâimana za'ra u, tâma sisapri' za'ra wa, duré dato isa'êtê 'manharizéb u. Tahawa, ma tô tinhimromnhihâtâ na tâma waihu'u zahi za'ra, tô taha bâtâ nori na hã dato isa'êne ihâimanazém na, duré da te dasima 're iromhu'u za'ra mono zém na hã, duré dasa na sima 're isôprub za'ra mono zém na, duré isimari'ô nori ma, 're isôprub za'ra mono na hã. ²³ Âne Zudeu nori hã, Mordecai nhimromnhihâtâ zarina, taha bâtâ na te te sima 're iromhu'u za'ra mono zém na za oto âma 're ihâimana za'ra mono na hã ma tô âma sâna'rata za'ra.

²⁴ Hama, Hamedataha 'ra, Agaguihi nhihudu Zudeu nori 'ru'wa hã ma tô aré sima rowa'ôtô, te te uprosi da hã. Ma tô duré aré datozébre ("purî" na isisi hã) dama ti'ru, da te dasiwi me da, bâtâ pisutu pese zé âma ihâimana da hã da te dasiwi i'uprosizéb da hã âma. ²⁵ Tane nherê, Esté hã, apito u mori wa, ma tô rob'ui'ére na hã dama waihu'u zahi, Hama hã tô Zudeu nori zada, te te sima irowa'ôtô wasété zé hã, ôhō nhisiwip si iwaptâ'ã da hã. Tahawa, ma tô Hama hã, i'ra nori me butu wazi na sô'reti za'ra ni. ²⁶ Âne wa, â bâtâ nori nhisi hã, "purî" na, "pur" na damreme zarina.

Tawamhã Mordecai te te iromnhihâtâzéb zarina, duré uburé Zudeu nori te te i'madâ'ã za'ra zéb zarina, duré marî uburé iwatabrozéb zarina, ²⁷ ma tô ta nori hã oto râwi sima rowairébé za'ra, duré tinhihudu nori ma, duré isizudeu za'ra nori ma, wahup sidâpâsi maparane bâtâ na te te sima 're romhu'u za'ra mono da hã, Mordecai te te âma iromnhihâtâ zarina. ²⁸ Tawamhã ma tô sima rowairébé za'ra, ta hawim haré uburé Zudeu hawi a'uwê wa'ôtô mono bâ, uburé daza'rui wa'ôtô mono na apito nhimi'madâ'ázéb 're, Purî na dato isa'êtê na te te sima 're romhu'u za'ra mono da, Zudeu nori, marî ihâimanazém na ône u'â âma 're sipo're pu'u u'âsi za'ra mono da, duré niwamhã siwa'ru wahum na bâdâ dato isa'êtê 'manharizé hã te te siwi 're simini tô mono da.

²⁹ Tawamhã Abiaiuhu 'ra apito sipi'ô Estéhé zama ma tô Zudeu Mordecaihi hâiba zu rob'ui'ére hã 'manha, Mordecaihi nhimrob'ui'ére te te aré i'manharî hã, te te âma siptete da, purî na dato isa'êtê na te te âma irob'ui'érezé hã. ³⁰ Tawamhã romnhihâtâ awâ mono hã ma tô apito nhimi'madâ'ázéb 're, uburé Zudeu nori 127 na daza'rui wa'ôtô mono na te te dama âma ropé. Taha na ma tô uburé Zudeu nori ma rowê na si 're hâimana za'ra mono da hã, sawi za'ra, duré sima iwê na hâtâ'ã âna 're hâimana za'ra mono da. ³¹ Taha na ma tô duré purî na dato isa'êne za 're ihâimana mono zéb da bâtâ nori hã oto siwi pisutu pese za'ra. Âne, dato isa'êtê na te te sima 're iromhu'u za'ra mono zéb da hã, duré sai âna a'â 're ihâimana za'ra mono zéb da hã, te te sima ipisutu za'ra zéb zarina, duré tinhihudu nori ma, te te ipisutu za'ra zéb zarina, te za ta nori hã âma 're hâimana za'ra, â hã Zudeu Mordecai nori nhimirowaihu'uzéb zahi zarina, Estéhé me hã. ³² Tawamhã Esté te te iwaihu'u zahi zé hã, ma tô purî na dato isa'êtê na da te dasima 're iromhu'u za'ra mono zéb da hã itepâi wasisi na ibaihã na âma rob'ui'ére ni.

Mordecai hã dama 'madâ'ã za'êtê na pire na oto ihâimanazé wasu'u

10 ¹ Tawamhã apito Zersi hã tinhim'i'madâ'ázéb 're, âporé zaihã na, duré âporé zaihã nhiti 're idahâimana za'ra mono nori ma, ma tô tâma 'ru zahi za'ra, romhuri ipire hã te te tâma 'manharî za'ra mono da. ² Apito Zersi

uburé marĩ iwē siptete na te te 're i'ab'manharĩ mono zé hã, duré tinhimi'-madâ'âzé b 're, Mordecai danhipai u i'rânho'ômo na 're hâimana mono da, te te ipisutuzém na zama ma tô uburé âma rob'ui'ére ni, itepãi wasisi na ibaihã na hã, Média âma apito norĩ hâimanazé wasu'u na, duré Persia âma apito norĩ hâimana wasu'u na. ³ Zudeu Mordecai te danhipai u dama i'rânho'ômo na oto 're hâimana, apito Zersi zapari. Mordecaihi âma, Zudeu norĩ hã ma tô 're tob'uzu za'ra. Ma tô duré te te 're wazé pese za'ra. Tawamhã tinhib'a'uwē norĩ ma, ma tô sima 're rītĩ, te te tãma 're 'manharĩ wē za'ra mono da. Ta norĩ nhihudu norĩ ma, ma tô duré te te 're ro'wapé, rowē na 're hâimana u'âsi za'ra mono da.

Salmu

Danho'rezém norĩ, rowaptêrêzé me

Salmu 1

Sena na robze sina 're idahâimana za'ra mono zé wasu'u

- ¹ Iwasété norĩ nhimiroti na 're ihâimana mono õ hã, iwasété norĩ
hâimanazé nhizusi'õ'wa hã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti
zarina 're ihâimana za'ra mono norĩ âma, 're idawa'ẽ za'ra mono norĩ
siré 're isâmra mono õ hã te rowẽ na si to sina hã 're hâimana!
- ² Uburé Danhib'apito nhimiroti na si te tâma 're irowẽ mono zé hã 're
hâimana.
Taha na si te bâtâ na hã duré barana zama te te âma 're romnhoré u'âsi.
- ³ Ta hã a'uwẽ hã pazaihã na rowede, da te i're, 're i'rãi mono zéb uwaibaba si,
're i'rãi pese mono ne, duré 're isui mre mono õ ne, te ta hã 're hâimana.
Ta hã uburé marĩ te te 're i'a'manharĩ mono hã te wẽ na si 're wairébé.
- ⁴ ãnei õ di, iwasété norĩ ma hã. Ta norĩ hã rowa'u, trigu teihi na 're
isisa'rei mono ne, te 're hâimana za'ra.
- ⁵ Tahawa, niwamhã apto'o ré 'Re ihâimana u'âsi mono, te te da'âma
irowairébézé bâtâ na te za ta norĩ hã siwi wẽ'õ pese za'ra. Taha zarina
te za imreme wapari pese 'wa norĩ nhiti 're si'ubumro.
- ⁶ Ite bâdâdi na 're inomro wẽ mono norĩ si, te tô Uburé Danhib'apito hã te
te 're awêsâmri. Tane nherẽ, 're inomro wasété mono norĩ nhibâdâdi
hã te 're isi'utõrĩ mono zéb u si te te 're âwisi za'ra.

Salmu 2

'Re ihâimana u'âsi mono, apito da, te te ipisutuzé wasu'u

- ¹ E marĩ da, te a'uwẽ norĩ, 'Re ihâimana u'âsi mono na rosa'rada hã te te
sima 're 'manharĩ wasété za'ra.
E marĩ da, te simiza'rese âna tarére na rosa'rada hã te te sima 're
'manharĩ za'ra.
- ² Ti'ai âma isib'apito norĩ hã, duré dama i'rânho'õmo norĩ hã te Uburé
Danhib'apito zada te te sima 're rowa'õtõ za'ra, duré za apito te te
ipisutu da zama.

- ³ Tawamhã ā hã iwasété norī hã te āne te te sima 're nharī za'ra:
 “Oto isiptete zahuré zé hã wa te tiwi prub za'rare wa'aba.
 Wapawasisi ré ne siptete na te te 're iwa'a'madâ'â zahuré mono zé hã wa
 za tiwi wasina sinarī za'ra ni za.”
- ⁴ Tawamhã Uburé Danhib'apito, hãwa āma 're isāmra mono hã te
 tisimasisizé ipire hawi we ta norī āma hã 're sihā u'āsi. Te duré āma
 're wa'ēi u'āsi za'ra.
- ⁵ Tawamhã siti'rui pese wa, te za tinhimi'amhâzépa na hã duré da'a'rāmi
 pese.
- ⁶ Tawamhã te āne tinha: “Apito da, te ipisudu hã wa tô dasimasisizé ipire
 na hã tisā, Siā^a etē 'rāihā nhisi ĩte iwazéb zahi āmamhã.”
- ⁷ Tawamhã apito te tinha āne: “Uburé Danhib'apito te te ĩma iwaihu'uzé,
 wa za dama sadawa 'mahā.
 Uburé Danhib'apito, te ĩma tinha āne:
 ‘A hã, ĩ'ra. Ā bātā na wa tô aimama na aima 're ĩhāimana mono da hã
 ĩsi'āma a'ube.
- ⁸ Ma'āpé ĩwi rowaptērē. Tawamhã uburé a'uwē iwamri mono bā āma
 isitom na wa za te aima 're anhomri.
 Uburé pese te za aima hã 're dahāimana za'ra za, daro mono bā.
- ⁹ Tawamhã isi'uwazi waré na te za ta norī hã 're i'anhi'ēi'rare mo, zé'a na
 ub'rē da te 're ĩprub za'ra mono ne.’ ”
- ¹⁰ Tahawa, apito norī, ma'āpé asimiza'rese 're aihāimana za'ra wa'aba mono.
 Dama ipire norī, ma'āpé ipire na te aima iwaihu'u za'ra wa'aba zém na
 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mono.
- ¹¹ Uburé Danhib'apito āma wazép sina, te za āma 're aiwata za'ra wa'aba
 mo, isō'remhā 're airēr'ē'ē za'ra wa'aba mono sina.
- ¹² Ānei ō wamhã, si'aba're na asada sahi za'ra wa'aba wamhã, te za
 ai'utōrī 'wa.
 Ni'wam norī hã 'Re ĩhāimana u'āsi mono, i'wawi 're isimapa za'ra mono
 zéb zô 're isōpré mono norī si, te za to sina hã 're hāimana u'āsi za'ra.

Salmu 4

'Re ĩhāimana u'āsi mono, ĩ'wawi isimapa'wa na 're ĩhāimana mono zé wasu'u

Davihi nho're

- ¹ 'Re ĩhāimana u'āsi mono, ĩ'wawi 're i'aimapa mono, ma'āpé te āma
 i'ai'mahârâzém na we ĩzada'âbâ!
 Ropire na ĩhāimanazém na, we ĩpawapto na.
 Duré ĩāma aiwamri wamhã, ma'āpé āma aima ĩmremezé hã wapari!
- ² Aibâ dama aipire aba norī, e niwa te za ĩāma iwasété za'ra wa'aba zém
 na hã āma irosahâri za'ra wa'wa.

Duré e momo te za marĩre tarére hã 're isawi waibui wa'aba mono zé hã
i'rásutu za'ra wa'wa. E niwa te za duré senai'õ zarina 're i'anomro aba
mono zém na hã âma irosahâri za'ra wa'wa.

- ³ Ma'ápé âma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono, Uburé Danhib'apito,
'râwi te te sina 're i'umnhasi za'ra mono hã aimawi na te te 're
i'madâ'â wê za'ra mono na.

Wa hã, Uburé Danhib'apito wi, te 're rowaptêrê mono wamhã, te tô te te
're îwapari, tâma 're ãmreme mono zém na hã.

- ⁴ Nimahã na asiti'ru za'ra wa'aba wamhã, ma'ápé taha zarina 're aiwasété
za'ra wa'aba mono tō.

Duré asiwaprosi asimiwaptâ âma ari'wi pese 're asimi'wara aba mono
wamhã, te za asimirosa'rata na 'râwi 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo.

- ⁵ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipisutuzéb zarina si te za asimizama zata
na tâma 're asõprub za'ra wa'aba mo.

Te za duré ôhõ si asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mo.

- ⁶ Da'ahâ uptabi na te âne 're damreme zusi:

“E 'wa hã te za iwê hã te te wama 're anhomri. Tahawa, Uburé
Danhib'apito, ma'ápé iwê hã wa'âma 're a'madâ'â mono.”

- ⁷ Îpê'ê 're, rowê isa'êne îma isêrê hã sa'êtê uptabi di,
mram na rowê te, sa'êtê na da te dasima âma 're iromhu'u za'ra mono
norĩ nhipai u.

- ⁸ 'Re îza'wari mono wa, îma rowê sina wa 're ãhotō.

E marĩ wa. Uburé Danhib'apito, a hã ãsima iwê na 're ihâimana mono
zéb da hã, îma sômri wa.

Salmu 5

Davi, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipawaptobzé, te te iwaptêrêzé wasu'u

Davihi nho're.

- ¹ Uburé Danhib'apito, ma'ápé ãmreme hã wapari.

Duré ma'ápé, îwazidi hã wapari.

- ² Ìnhib'apito, îte 'Re ihâimana u'âsi mono,
ma'ápé îpawaptob da, te âma aiwi irowaptêrêzé hã wapari!
E marĩ wa. Aiwi si te âma rowaptêrê wa, Uburé Danhib'apito!

- ³ Mararé sidâpâsi te nasi ãmreme hã 're iwapari u'âsi mo.
Bâdâ 'râiwatobro wi, âma aima 're ãmreme mono wamhã, wa za âma
îzada'âbâzéb zô 're ãnhimipari.

- ⁴ 'Re ihâimana u'âsi mono, a hã marĩ iwasété ma, i'atozé hã aima
ihâimana ô.

Duré marĩ iwasédé asiré 're ihâimana mono da hã tâma 're waprosi
mono ô di.

- ⁵ 'Râwi 're isi'madâ'â ze za'ra mono norî hâ, atômbre 're isimasa mono da hâ aima wê ô di.
Duré marî iwasété si, te te 're i'manharî za'ra mono norî hâ, te a hâ 're i'a'ruiwapari u'âsi mo.
- ⁶ A hâ isadawa nhipese norî hâ te 're i'anho'remhâri mo.
Te duré isipârî ze norî hâ, senai ô na 're ihâimana za'ra mono norî me 're i'awê'ô pese mo.
- ⁷ Tane nherê, asimizawizé sa'êtê na aima 're ihâimana mono zarina, asôrôwa u hâ âma îzébré waihu'u pese di.
Îma aiwazéb sina, wa za îhi'râtîtô aima 're îsimasisi u'âsi, asôrôwa 'ri iwazéb zahi 'remhâ.
- ⁸ Uburé Danhib'apito, ma'âpé ate bâdâdi iwê na hâ 're îzaprônî wê u'âsi mono, înhitob'ru norî îzada 're ihâimana za'ra mono norî wi.
Duré ate bâdâdi hâ ma'âpé îma hiri wê na, înhowamhâ!
- ⁹ Înhitob'ru norî nhoto hawi imreme za'ra hâ umnhasi ô di, ta norî hâ da'uprosizém na si te te sima 're rosa'rata u'âsi za'ra mono wa.
Isô're'rê za'ra hâ aiwa da'ru sitob âna 'ridawa haré 're isimi'wara mono ne. Tinhoto na te ta norî hâ mreme su'u nherê, timreme amo na hâ te te dama 're robzanhamri za'ra.
- ¹⁰ 'Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé ta norî nhimi'manharîzéb zarina tâma rob'manharî za'ra na.
Tinhimirowa'ôno, 'râwi te te sima 're i'manharî za'ra mono hawim na, te te 're irobzépata za'ra mono u, 're irere'e mono da si, ibâre hâ.
Ma'âpé ta norî hâ asô're hawimhâ 're azatôri mono, tiwasété si hâ te te 're 'manharî u'âsi za'ra mono wa, duré apâ aiwi 're sipizari za'ra mono wa.
- ¹¹ Tane nherê, ni'wam norî hâ, a hâ i'wawib za'ra 're aimapa mono da, sima sô 're isôpré mono hâ te za tâma rowê sina 're hâimana za'ra.
Te za pê'êto sina 're sô're u'âsi za'ra. Asimi'madâ'âzém na i'wawi 're aimapa u'âsi za'ra mono.
Asawi'wa norî si te ai'âma rowê 're ihâimana mono hâ te te 're sôpêtê za'ra.
- ¹² Uburé Danhib'apito, asimiroti wapari pese 'wa norî ma hâ te iwê si tâma 're i'apisutu u'âsi mo.
Duré asimizawi pese zéb zarina te ibaihâ zapoto 'manharî na dasi'wawi 're idasimapa za'ra mono ne i'wawib za'ra hâ 're aimapa mo, ta norî 'wawi.

Salmu 8

'Re ihâimana u'âsi mono, danhipai u wê uptabi na 're ihâimana mono zé wasu'u

Davihi nho're

- ¹ Uburé Danhib'apito, Wanhib'apito za'ra, daro mono bâ ma tô asisi za'êtê na hâ da te 're aiwaihu'u za'ra.

- Duré ai'āma 're idawata za'ra mono zé hã te hãiwa u 're zasi.
- ² Ai'uté norĩ, duré dapam norĩ zama te tizaihã na asisi za'ètê na hã 're wata za'ra.
- A hã ma tô 'ri isiptede hã asima i'manha, asitob'ru norĩ wi asi'wawi 're aimapa mono da hã, uburé asada 're ihâimana za'ra mono norĩ hã 're a'uprosi mono da.
- ³ Wa hã hãiwa u te a'madâ'â wamhã, asimipoto norĩ hã, a'amo hã, duré wasi norĩ, tite mono bâ 're isimasa mono i'aza'ra hã,
- ⁴ wa 're ãnhinharĩ ãne: E niha te a'uwẽ norĩ ãma aima tarére nherẽ, ãma 're i'arosa'rata zawi u'âsi mo.
- E niha te duré tane nherẽ, ãma 're aihâtâ'â za'ra mo, 're pawaptob za'ra mono da hã.
- ⁵ A hã, a'uwẽ asahâpâp si pire prã na 're hãimana za'ra mono da hã, ma tô i'a'manha.
- Duré marĩ ma, pire na siptete na sidanhib'ihâ'a za'ra da hã, ma tô tâma isômri za'ra.
- ⁶ Uburé asimipoto norĩ ma, siptete na 're hãimana za'ra mono da hã, ma tô i'apisu.
- Ma tô duré uburé marĩ hã ipara 'rowib za'ra i'anhore mo,
- ⁷ pone'ërebã norĩ hã, powawẽ norĩ hã, duré uburé rom na abaze norĩ hã,
- ⁸ si norĩ hã, tepe norĩ hã, duré uburé â 'rowi 're inomro mono norĩ hã.
- ⁹ Uburé Danhib'apito, Wanhib'apito za'ra, daro mono bâ ma tô asisi za'ètê na hã da te 're aiwaihu'u za'ra.

Salmu 10

I'uwai Baba na dama rowairébézéb da, rowaptêrêzé wasu'u

- ¹ Uburé Danhib'apito, e marĩ wa, te romhã na 're aihâimana mo.
- E marĩ wa, ma tô robzépata 'remhã, 're aima'uri mo.
- ² Iwasété norĩ hã te 're si'madâ'â ze za'ra. Te duré isimarĩ'ô norĩ ma, te te 're rob'manharĩ wasété za'ra.
- Iwasété zarina 're isisitob za'ra mono zéb u, 're irere'e mono da si, ibãre hã.
- ³ Iwasété norĩ hã te mreme nhiséb ãna marĩ iwasété si te te sima 're i'ruiwapari za'ra mono na 're mreme zusi, isi'madâ'â ze zéb zarina.
- Duré danhimarĩ zô hãimana nhipese sina te te sima 're ida'wani za'ra mono norĩ hã, te Uburé Danhib'apito ãma te te 're wasété za'ra.
- ⁴ Aibã iwasété ma hã, tarére hã 'Re ihâimana u'âsi mono hã. 'Rãwi 're isi'madâ'â ze mono zarina, te ãne te te sima 're rosa'rata:
- “Ĩma hã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã marĩ dai ô di.”
- ⁵ ã hã aibã iwasédé hã, sima hã te uburé marĩ i'uwai Baba na si, te te 're a'manharĩ.

- Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono te te da'âma irowairébézém na hã te te âma rosa'rata waihu'u ô di.
Te duré tinhitob'ru norî âma hã 're wa'ëi u'âsi.
- 6 Râwi te tinhimirosa'rata na te te sima 're nharî âne: "Niwamhã marî te te i'marôwîrî da hã mare di.
Duré niwamhã marî ipire, îzô iwatobro da hã mare di za."
- 7 Imreme wasédé hã isadawa 'remhã 'masisi uptabi di, isadawa nhipe hã, duré te te dama 're i'amhâzépa mono zé hã.
Ta hã te da'âma ro'wa'rutu na si, duré marî iwasété na si 're mreme u'âsi.
- 8 Ta hã, 'ri wa'ôto 'rata sima'uri sina, te za dazô hã 're simipari, marî 'manharî wasété ô 'wa norî hã te te 're 'mapârî mono da.
- 9 Hu'u zérépa ne, te tō 're isima'uri mono zéb âma hã dazô 're simipari.
Te duré si'wawi 're isimapa waihu'u ô norî zô hã 're rîti.
Simire sina te sô 're simipari za'ra. Te te da'ma'î'ari wamhã, te za te te da'âma robâdâ.
- 10 Tawamhã si'wawi 're isimapa waihu'u za'ra mono ô norî, da te 're hâiba zu pese za'ra mono wamhã, te za tō ti'ai u hã 're rere'e, iwasété norî nhimirob'manharî nhiptetezéb zarina.
- 11 ã hã aibâ iwasédé hã te za âne te te sima 're rosa'rata:
"Re ihâimana u'âsi mono hã te te i'âma rosa'rata dai ô di. Ô hã ma tō si'ubu upsi, te te i'madâ'â tō da."
- 12 Uburé Danhib'apito, ma'âpé aipa hã sarôtô, ã hã a'uwê iwasété norî ma, rob'manharî za'ra da!
Ma'âpé da te âma 're iro'wa'rutu za'ra mono âma hã aipo're si'âri tō!
- 13 E niha te za a'uwê iwasédé, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're wazéb'ô za'ra. E niha te za duré te te 're rosa'rata za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ihâ za'ra mono ô na hã za, wasété nherê.
- 14 Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono, a hã robzépatazé, duré robzei'özé, 're a'madâ'â mono wamhã, te ône u'â 're da'apawapto mono da hã asima 're iwê mo.
Duré ni'wam norî, si'wawi 're isimapa waihu'u za'ra mono ô norî, te aiwétési te te sina 're ai'umnhasi u'âsi za'ra.
Tahawa, marî zô tiwi 're iro'wanhi'rîti za'ra mono hã te ône u'â 're i'apawapto u'âsi mo.
- 15 Ma'âpé, iwasété norî nhiptetezéb hã, duré waima na 're ihâimana za'ra mono norî nhiptetezéb zama tiwi uprosi za'ra na.
Duré ma'âpé tiwasédé te te 're i'manharî za'ra mono zarina hã za'ra na, iwasété za'ra zô 're robaba mono hã.
- 16 Uburé Danhib'apito, ône u'â te danhipai u apito na hã 're hâimana.
Tahawa, te za a'uwê iwasété norî hã isipti'ai hawimhã sô tirobaba za'ra.
- 17 Uburé Danhib'apito, a hã te za da te âma 're iro'wa'rutu za'ra mono norî mreme hã 're i'awapari mo.

Te za duré ipě'ē nhipetezé hā tāma 're i'anhomri mo.

- ¹⁸ A hā te za, te te 're irobzépata za'ra mono da, da te 're iwati za'ra mono norī zadari hā, duré marī zō tiwi 're irowaptā'ā za'ra mono norī zadari hā 're i'awapari mo.

Te za duré ta norī u'ābā dama 're i'arob'manharī mo, a'uwē idā'ā pese norī, niwamhā apā marī iwasété na hā te te āma dama 're ropé zahu za'ra mono tō da.

Salmu 14

Isimiza'rese'ō norī wasu'u

Davihi nho're

- ¹ Isimiza'rese'ō norī te tipě'ē na te te sima 're nharī za'ra āne:
“Īma hā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā hāimana ō di.”
Ta norī hā te iwasété si 're hāimana za'ra. Tahawa, te marī iwasété si te te 're 'manharī za'ra.
Nī'wa hā iwē te te 're i'manharī mono hā ihāimana'ō uptabi.
- ² Uburé Danhib'apito hāiwa hawi te we te te 're da'a'madā'ā, ni'wa i'rāi waihu'u wē na 're ihāimana mono zō, duré ni'wa hā 'Re ihāimana u'āsi mono āma si 're iwata mono zō.
- ³ Tane nherē, uburé ma tō 're dasipizari za'ra. Aiwa te dawasété na si 're dahāimana za'ra.
Nī'wa hā marī iwē te te 're i'ab'manharī mono hā hāimana ō di. Tō sena ibaba uptabi.
- ⁴ Tahawa, te Uburé Danhib'apito sima tinha āne:
“E niha ā hā a'uwē norī, uburé simiza'rese za'ra ō di.
Īnhīb'a'uwē nhimarī zō, te hāimana nhipese sina te te sima 're 'wani za'ra mono da si, 're hāimana za'ra. Īma hā 're mreme zusi mono ō di duré.”
- ⁵ Tane nherē, te za pahi te tirērē'ē za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono, imreme wapari pese 'wa norī siré 're hāimana mono wa.
- ⁶ Īsibrob'ō norī te te sima 're irowa'ōtō za'ra mono zé hā te za iwasété norī hā te te tiwi 're 'wa'rutu za'ra, te te āma sima 're uwaimrami za'ra mono tō da. Tane nherē, te Uburé Danhib'apito i'wawib za'ra 're isimapa mono 'wa na hā 're hāimana.
- ⁷ Izaraéu nhihudu norī nho'reptuzé hā Zeruzalē hawi ihāimana da hā, wa isima wē.
Uburé Danhib'apito, Zacoho nhihudu norī apā te te simarī pese za'ra wamhā, te za to sina 're hāimana za'ra oto.

Salmu 16

'Re ihāimana u'āsi mono, isiré ōne u'ā 're ihāimana mono zé wasu'u

Davihi nho're

- ¹ 'Re ihāimana u'āsi mono, ma'āpé i'wawimhā 're aimapa u'āsi mono,

- ai'āma si marī wi īsima'urizé hā īma hāimana wa!
- ² Wa hā Uburé Danhib'apito ma, wa tinha, āne:
 "A hā, Īnhib'apito. Uburé marī iwē īma 're ihāimana mono hā, aihawip si."
- ³ 'Re ihāimana u'āsi mono ma, 're isisōmri u'āsi za'ra mono norī si hā danhipai u tō sena iwē uptabi.
 Ta norī siré 're ihāimana mono da si, īma iwē hā.
- ⁴ Aimawi ihāiba'ō norī zō 're irītī za'ra mono norī hā te 'rāwi robzépatazé hā te te sisō 're sani za'ra.
 Isiré 're ihāimana za'ra mono ō di za, tinhoprubzé danhimizama wapru na ihāiba'ō norī ma, 're isōprub za'ra mono na hā.
 Duré ite za'ra ihāiba'ō āma hā isiré za'ra 're iwata mono ō di za.
- ⁵ Uburé Danhib'apito, aiwétési te ĩnhimarī na hā īma 're aihāimana mo.
 Duré za niwa apto'oré īma iromhāimanazé hā te asib'ratamhā tihāiba.
 A hā te duré ihāimanazé hā īma 're isaprōni mo.
- ⁶ E niha ma tō marī iwē si īma 're i'apisutu mo. E niha iwē uptabi!
- ⁷ Uburé Danhib'apito āma hā wa 're iwata, ō hā īma roti wē 'wai wa.
 Duré mara na hā te za 'rāwi ĩnhimirosa'rata na si nherē, te te sina 're ĩpo're pu'u mono.
- ⁸ Tō sena te Uburé Danhib'apito hā ĩsiré u'āsi 're mo.
 ĩnhimire niwī 're ihāimana mono wa, marī te te ĩ'marōwīrī da hā, mare uptabi di.
- ⁹ Tahawa, ĩpē'ē 'remhā īma robzei uptabi mono di. Duré īma hā rowē za'ētē di.
 Wa duré īsima iwē na ĩsina ĩhâtâ'â āna 're ĩnhamra.
- ¹⁰ E marī wa. A hā 'Re ihāimana u'āsi mono, dadâ'â nhiptetezé wi 're ĩ'madâ'â u'āsi mono wa.
 Wa hā ai'āma si 're ĩmorī wa, ĩrēme ō di za, dadâ'â pese zéb u ĩmorī da hā.
- ¹¹ A hā te 're idanomro mono zép té na bâdâdi hā īma 're iwasu'u mo.
 Duré ĩsiré 're i'aihāimana mono zé hā te rowē hā te te īma 're sa'ētē. Te duré ōne u'ā īma 're irowē mono zé hā te te īma 're sani.

Salmu 19

**'Re ihāimana u'āsi mono te te i'aropoto mono
 paramhā, isiptetezé isihāi'rézé wasu'u**

Davihi nho're

- ¹ Hāiwa na 're isimasa mono hā 'Re ihāimana u'āsi mono waihu'u pese uptabi na 're ihāimana mono zé te wasu'u, duré te te i'aropoto mono zé tinhib'rata na.
- ² Bâtâ sidâpâ te te 're wasu'u, iwaihu'u pe hā.
 Mara sidâpâsi te duré mara hāiba amoi u hā te te 're hāi'ré.

- ³ Hâiwa na 're isimasa mono hã mreme ò nherê, duré da te 're wapari za'ra mono ò nherê, te tō isimi'manharĩ wê zé hã sina te te dama 're wasu'u za'ra.
- ⁴ Tane nherê, iwasu'uzé hã ma tō uburé ti'ai mono bâ te te datême ropé. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tō bådâ 're isa mono zéb da, ro te te tãma ipisutu âma tisã.
- ⁵ Mararé sidâpâsi te bådâ hã ta hawimhã toi uptabi sina hã 're pusi, aibã 're mro za'ra mono wa, to sina 're ihâimana za'ra mono ne, duré isisamroi'wa norĩ sisada 're sisa'rei mono da, pēē toi uptabi wa, sirési sina 're isisisi mono ne.
- ⁶ Bådâ hã te hâiwa na'rata hawimhã 're pusi. Te duré tawamhã hâiwa na'rata hâiba amoi u hã 're ne, marĩ norĩ hã iwa'ro wi, 're sima'uri waihu'u za'ra mono âna.
- ⁷ Uburé Danhib'apito nhimiroti hã wê uptabi na te 're hâimana. Te duré wanhiptetezé ité hã te te wama 're anhomri. Tō ibâre isimiroti hã umnhasi na dama 're ihâimana mono zéb zarina, te rowaihu'u prâi'wa norĩ ma, rowaihu iwê hã te te tãma 're anhomri.
- ⁸ Uburé Danhib'apito marĩ na te te âma dama 're irowahutu mono zé i'uwaibaba na si, te dapēē 're rowê za'ētē zé hã te te dama 're anhomri. Duré isimiroti i'uptabi na sō'awi marĩ te te wama 're ahâi'rê mono wa, te duré wa'râi 'remhã te te wama 're arowa'a.
- ⁹ Uburé Danhib'apito, da te 're iwazé za'ra mono zé hã iwê. Te za òne u'â 're hâimana. Duré te te dama 're i'arowairébé mono zé hã, i'uwaibaba na si, tō sena na si.
- ¹⁰ Sô rob'ruiwapari za'ētē uptabi di, êtē waipo pré oru nhipai u, tō oru iwazari'ō iwê uptabi nhipai u. Duré ropĩni ise nhipai u, tō ropĩ iwazari'ō ise uptabi nhipai u te 're hâimana, isimiroti hã.
- ¹¹ Taha na te wa hã asib'a'uwê âma 're i'po're pu'u wê u'âsi mo. Duré aimreme te 're iwapari pese mono zarina, wa ipawa'âbâzé iwê hã te isima te 're awaibui u'âsi.
- ¹² E 'wa hã marĩ na te te 're i'upai mono zé hã te te sina 'madâ'â waihu'u pese bâ. Apito, ma'âpé ipēē 'remhã ĩma pari, iwasédé te 're i'a'manharĩ mono zé hã, te waihu'u âna.
- ¹³ Duré iwasédé te isima iwêzéb zarina, te 're i'a'manharĩ mono hã ma'âpé tiwi ĩzawi na. Òne u'â te te 're iwada'uri mono tō da hã ma'âpé tiwi 're ĩnhiptete mono. Tawamhã wa za sena na i'uwaibaba na si 're ihâimana. Wa za iwasédé ipire nhiti isima iwê na oto 're mo, aimreme te 're iwapari mono ò zém na 're ihâimana mono nhiti hã.

- ¹⁴ Uburé Danhib'apito, êtê tómo wawē ne ĩma 're i'aihâimana mono hã, duré i'wawi 're i'aimapa mono, ĩmreme hã, duré ĩnhimirosa'rada hã 're iwēsāmri mono da si, ĩma iwē hã.

Salmu 22

**Robzépata wa, danho're, 'Re ihâimana u'âsi mono
âma dawatazém na danho're me**

Davihi nho're

- ¹ Īte 'Re ihâimana u'âsi mono, ĩte 'Re ihâimana u'âsi mono, e marĩ da, ma tō ĩrē.
E marĩ da, ma tō romhã na ĩnhiti aihâiba.
E marĩ wa, duré ĩpawaptob da, ĩmreme 'rãihã na te aiwi iwaptērēzém na hã ĩwapari ō di.
- ² Īte 'Re ihâimana u'âsi mono, bātã sidâpâsi te 're ai'mahârã u'âsi mono nherē, 're ĩzada'âbã mono ō di.
Duré barana te 're ai'mahârã mono nherē, 're ĩwa'utu waihu'u mono ō di.
- ³ Tane nherē, a hã marĩ iwasédé, ai'âma 're ihâimana mono ō,
Danhib'apito simasisizéb âma 're i'asãmra mono. Duré Izaraéu nhihudu norĩ, ai'âma 're iwata za'ra mono zé hã te 're i'awapari mo.
- ⁴ Wahi'rata norĩ hã ma tō sina te te 're ai'umnhasi za'ra.
Te te sina 're ai'umnhasi za'ra mono wa, ma tō 're i'anho'reptui mo.
- ⁵ Ta norĩ hã asimipawaptobzéb zô, mreme 'rãihã na te te aiwi 're waptērē za'ra mono wamhã, ma tō marĩ isimimnhasi wi 're wairébé.
Te te sina 're ai'umnhasi za'ra mono wamhã, te te sina 're ai'umnhasi baba za'ra mono ō di.
- ⁶ Wa hã, ti'ai âma a'uwē na oto ihâimana ō di. Ai'uténhanarã pré ne hã wa oto ihâiba.
Tahawa, te uburé na hã ĩ'âma 're dawa'ē za'ra. Ma tō duré da te dasiwi 're ĩwazéb'ô.
- ⁷ Uburé da te dasiwi 're ĩ'madã'ã za'ra mono hã, te ĩ'âma hã 're wa'ē za'ra.
Te duré ĩma tizoto te te 're sani za'ra. Te duré ĩma 're 'rãsiwamnari za'ra.
- ⁸ Te duré te te ĩma 're nharĩ za'ra âne:
“A hã, ma tō Uburé Danhib'apito hã asina 're i'umnhasi mo.
Ma'ápé ta hã te te asô'reptu.
Taha ma, sena na asawĩ di pâ, pé te te asô'reptu.”
- ⁹ Tane nherē, aiwétési ma tō ĩna dub're hawimhã ĩwaze. ĩna hã te duré 're wapsômri mono ré, ma tō 're ĩ'madã'ã wē mo.
- ¹⁰ Īpotozém hawim haré, wa tō asimi'madã'ã na 're ihâimana.
Ta hawim haré, te ĩte 'Re ihâimana u'âsi mono na ĩma 're aihâimana mo.
- ¹¹ Tahawa, ĩma ai'ré tō.
E marĩ wa. Za te irobzépatazéb da hã 'rãwi pesere hâimana wa,

duré za ni'wa te te ipawaptob dai ô wa.

- ¹² Powawê iba'ômo ne, ma te inhitob'ru nori hã siwi i'uirí.

Uburé pese te imana wawimhã tihâimana za'ra, Basã na romnhisi âma powawê iba'u isahi 're ihâimana za'ra mono ne hã.

- ¹³ Hu'u zérêpa, wairô sina, tizadawa te te 're po'o za'ra mono wa, te te oto 're idanhiwazu za'ra mono ne, ma tô izada hã tihâimana za'ra.

- ¹⁴ Wa tô siptete hai'utô, â ti'a u da te 're isa'wari za'ra mono ne.

Uburé ma tô ihi hã iwi wairé.

Duré ipê'ê 'remhã rob'uiwêzé 're uwa pese mono wa, 're iwa'ui a'a za'ra mono ne, wa tô ihâiba.

- ¹⁵ Inho're 'ré hã 'ré uptabi di, aiwa ti'a zaprum ne. Duré izadai'rê hã te nasi inhoto to.

A hã ma tô robzapruu wa'wa irê, idâ'â ne.

- ¹⁶ Aibã iwaseté nori hã ma tô siwi i'uirí za'ra.

Ta nori hã ma tô oto siwi i'resu'u pese, wapsã nori inhih'rada hã duré ipara hã te te siwi iwazui mono ne.

- ¹⁷ Uburé ihi hã sô'awi oto ai'uréwi hâimana za'ra wa, sa'rata waihu'u pese di. Duré ta nori hã te i'âma wa'ê za'ra sina siwi i'madâ'â pese.

- ¹⁸ Ta nori hã ma tô duré i'uza hã te te sima sômri za'ra.

Duré ma tô isi'ubuzéb zô niha hã datozébre nasi siwi wabzu.

- ¹⁹ Uburé Danhib'apito, ma'âpé îma ai'rê tô.

Sa'êtê we itême aimorí, inho'reptu da.

- ²⁰ Sib'ézé 'wa pa wi hã ma'âpé inho'reptu na.

Duré â hã wapsã nori te te siwi iwirí da hã tâma îrême za'ra tô.

- ²¹ Â hã hu'u zérêpa nori zadai'rê wi hã inho'reptu na.

Duré rom na powawê i'ômo ré nori isahi wi hã isi'wawimhã isimapa waihu'u ô di.

- ²² Tawamhã wa hã uburé marí îma 're i'a'manharí mono zé hã, wa za isiré nori ma wasu'u za'ra.

Duré 're iwasi'râ'ôtô mono zéb âma ai'âma 're iwata mono sina, wa za âne tinha:

- ²³ “Uburé Danhib'apito 're iwazéb za'ra wa'aba mono nori, uburé te za âma 're aiwata za'ra wa'aba mo.

Zacoho nhihudu nori, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're aiwata za'ra wa'aba mono!

Izaraéu nhihudu nori, Uburé Danhib'apito hã asiwi 're wazé pese za'ra wa'aba mono!

- ²⁴ Ta hã isimari'ô nori hã te te 're arême waihu'u mono ô di.

Duré 're po're simrami mono ô di, te te 're irobzépata za'ra mono âma hã.

Tiwi hã 're sima'uri waihu'u za'ra mono ô di. Mreme 'râihã na te te isô'reptu za'ra zé te te tiwi 're waptêrê za'ra mono wamhã, te za te te 're amreme waparí.”

- ²⁵ Uburé 're idasi'râ'ôtô za'ra mono zéb âma hã, marí îma 're i'a'manharí mono zém na, wa za ai'âma 're iwata.

- Uburé te te 're i'aiwazéb za'ra mono norī nho'a hā, wa hā, danhimizama zata na hā wa za āma aima 're ĭnhopru, te aima iropisutuzéb zarina.
- ²⁶ Isimarĩ'ō norī te za tisa hā te te āma 're huri, te te 're i'mahâpārĩ za'ra mono zéb u.
- Duré Uburé Danhib'apito zô 're isōpré mono norī si, te za āma 're wata u'āsi za'ra.
- Ta norī hā ōne u'ā rowē sina 're ihâimana za'ra mono da si, ĩma iwē hā.
- ²⁷ Niwa apto'o ré daro mono bâ 're idahâimana za'ra mono norī, te za Uburé Danhib'apito āma 're po're pu'u za'ra.
- Te za duré apâ itēme hā 're dasipizari za'ra.
- Duré te za a'uwē mono bâ āma 're dawata za'ra.
- ²⁸ Uburé Danhib'apito ma si, te te 're ida'a'madâ'ā mono zé isiptede hā te 're hâimana.
- Taha si te da'rânho'ōmo na uburé a'uwē mono bâ te te 're da'a'madâ'ā.
- ²⁹ Uburé râwi 're isi'madâ'ā ze za'ra mono norī hā te za isō're tāma 're siwē'e za'ra za. Uburé te za aihīni idadâ'ā za'ra norī hā duré za idadâ'ā za'ra zama āma 're dawata za'ra.
- ³⁰ Apto'o ré dasiparabāsi 're idasitébré za'ra mono hā, te za ōhō āma si 're nomro.
- Ta norī hā te za duré daro mono bâ dapoto tém norī ma, Uburé Danhib'apito hā te te tāma 're wasu'u za'ra.
- ³¹ Zahadu 're ipoto za'ra mono ō norī hā, te za niwamhā zahadu wap si, 'Re ihâimana u'āsi mono te te 're i'manharĩ mono zé hā te te 're wapari za'ra za:
- “Re ihâimana u'āsi mono, tinhib'a'uwē hā ma tô anho'reptu!”

Salmu 23

'Re ihâimana u'āsi mono hā, pone'ērebâ 'madâ'ā'wa ne ihâimanazé wasu'u

Davihi nho're.

- ¹ Uburé Danhib'apito, ĩte pone'ērebâ 'madâ'ā'wa.
- Marĩ zô ĩwi rowaptâ'ā waihu'u ō di.
- ² Ta hā te te 're ĭnhimizusi, du i'uzéi pese wa, 're ĩwa'utu mono da.
- Ā rési āna 're isa'wari mono u te duré te te 're ĩzaprōni.
- ³ Ta hā te apâ te te 're ĭnhiptete u'āsi.
- Duré bādâdi i'uwaibaba na si, te te 're ĩzaprōni wē u'āsi, te te iropisutuzéb zarina.
- ⁴ Wa hā étē nhĩ'riti 're romharé na robra uptabi na 're ĩne mono nherē, marĩ ma, ĩpahi waihu'u ō di, Uburé Danhib'apito a hā ĩsiré 're aimorĩ wa.
- Robzahĩ wĩ, asiwazusizé hā te duré ĩ'wawimhā 're simapa.
- ⁵ Dasa isa'ēne hā te ĩma 're i'a'manharĩ u'āsi mo, ĩnhitob'ru norī tōmo nho'a hā.

A hã te ìpire na 're ìnhimizusi mo.

Te duré ìnhimihâsizé hã ìma 're ì'masisi mo, taré 're ipu'u mono zéb u.

- ⁶ Tô ìma waihu'u pese di, asimi'manharĩ wē zé, duré asimizawizé hã za ì'āma 're ihâimana u'āsi zahuré mono na hã, ìhâiba ré 're ìmorĩ ré hã.

Duré Uburé Danhib'apito, asōrōwa āma wa za ōne u'āsi 're ìnhamra.

Salmu 24

'Re ihâimana u'āsi mono, da'rânho'ōmo na dama isa'ētē wasu'u

Davihi nho're

- ¹ Uburé Danhib'apito ma, te ti'a hã duré uburé marĩ iwa 're ihâimana za'ra mono hã 're hâimana.

Uburé pese daro mono bâ, iwa 're idahâimana za'ra mono norĩ zama te duré tãma hã 're hâimana.

- ² Ta hã ma tô â poré nhisiwi ti'a hã 'manha. Ma tô duré isāna'rada hã â poré â 'rehâ uptabi āmamhã tisã.

- ³ E 'wa hã iwē, Uburé Danhib'apito te ētē u, te te isai'uri da hã.

Duré e ni'wa hã hâimana bâ, isōrōwa 'ri iwazéb zahi u isébré da hã.

- ⁴ Ā norĩ si te za 're sisisi; isib'rata uptob'ō norĩ si, duré ipē'ē wē norĩ si, romhâibarĩ āma 're iwata za'ra mono ō norĩ si, duré ropisudu senai ō na te te 're ì'manharĩ za'ra mono ō norĩ si.

- ⁵ Ta norĩ ma si te za tô Uburé Danhib'apito iwē hã te te tãma 're apisutu.

Te za duré te te 're anho'reptu, wasété ō na te te 're i'awaihu'u mono zéb zarina.

- ⁶ Āne hã tô, Uburé Danhib'apito Zacoho te, 'Re ihâimana u'āsi mono zô, tinhimirosarata na te te 're i'aba za'ra mono norĩ hã.

- ⁷ 'Ridawa nho'ōmo norĩ hã 'ridawa pese za'ra wa'aba!

Duréi 'ridawa nho'ōmo i'rata norĩ, 're 'ridawa pese za'ra wa'aba mono,

Apito danhipai u isiptete uptabi hã sébré da.

- ⁸ E 'wa ā hã Apito, danhipai u, isiptede iwaihu'u pese uptabi hã.

Uburé Danhib'apito, isiptede, duré iwaihu'u pe, dasi'wapéi wa, sib'ru na 're ihâimana mono.

- ⁹ 'Ridawa nho'ōmo norĩ hã 're 'ridawa pese za'ra wa'aba mono.

Duréi 'ridawa nho'ōmo i'rata norĩ, 're 'ridawa pese za'ra wa'aba mono,

Apito danhipai u isiptete uptabi hã sébré da.

- ¹⁰ E 'wa ā hã Apito, danhipai u, isiptede iwaihu'u pese uptabi.

Ta hã, tô Uburé Danhib'apito, isiptede, duré iwaihu'u pe.

Salmu 32

Dawasété na 're idasiwēō za'ra mono zé wasu'u

Davihi nhimi'ui'éré

- ¹ Tāma 're rowē uptabi za'ra mono di, iwasédé 'Re ihâimana u'âsi mono te te āma 're i'a'madââ mono ō norī ma hā, iwasédé te te tāma 're i'apari mono norī ma hā!
- ² Tāma 're rowē uptabi za'ra mono di, Uburé Danhib'apito iwasédé te te āma 're isa'ra mono ō norī ma hā, duré senai'ō na 're ihâimana za'ra mono ō norī ma hā!
- ³ Īwasété na 're īsiwēō mono ō ré hā, bâta bâre 're īsiwa'ō mono zém na hā wa 're īnhib'uwa pusi.
- ⁴ 'Re ihâimana u'âsi mono, bâta na hā duré mara na hā, ma tō asib'rata na i'azâri pirezém na hā īma irob'manha.
Īnhiptetezé hā ma iwi ai'utō, wahum na rowa'ro 're isa'wari mono ne.
- ⁵ Tawamhā Īwasété na wa tō aima īsiwēō. Īnhimi'manharī wasété zé hā te aiwi simi'uri ō di. Īwasédé hā te aima wasu'u da, wa tō īsima rowairébé.
Tawamhā a hā uburé Īwasédé hā i'āma 're a'madââ mono ō di oto.
- ⁶ Tahawa, uburé sena na ai'āma 're inomro mono norī hā, ropire sô 're wairébé mono sidâpâsi, aima 're imreme zusi mono da si, ibâre hā.
Āne wamhā, ā sisasisi wawē 're ipusi mono hā robzépatazé we 're ne mono wamhā, te te 're i'uwe za'ra mono da hā mare di za.
- ⁷ A hā ĩte 're īsima'uri mono zé.
A hā te za duré ro'wa'rutu hawimhā 're ĩzani u'âsi mo.
Asiminho'reptuzém na wa ĩno're 'râihâ na 're ĩno're, i'wawimhā 're aimapa mono wa.
- ⁸ Uburé Danhib'apito te īma tinha āne:
“Bâdâdi iwē na wa za āma aima te 're rowasu'u, nimomo 're i'ane mono da hā.
Wa za te 're asaprōni u'âsi.
Duré wa za te 're ai'madââ pese.
- ⁹ Awaru hā, duré awaru po're pore, isadai'rē 're, isi'uwazi nhi'oto na si duré iwata wazizém na si, da te 're iwaratu za'ra mono, isimiza'reseō ne, tane a hā asimiza'rese āna 're aihâimana mono tō.”
- ¹⁰ Iwasété norī hā te te 're robzépata za'ētē za'ra mono di.
Tane nherē, Uburé Danhib'apito, te te sina 're i'umnhasi za'ra mono norī hā te i'wawi 're simapa za'ra.
- ¹¹ Uburé sena na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norī, asima 're rowē u'âsi za'ra wa'aba mono!
Duré ato sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono, Uburé Danhib'apito marī iwē te te 're i'ab'manharī mono zéb zarina!

Apipé'e to sina ma'ápé 're asô're za'ra wa'aba mono, uburé isimiroti
wapari pese 'wa nori hã!

Salmu 34

'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawi pese zé wasu'u

*Apito Abimelequihî nho're, Davi hã ma tô 'rã nhipese sina i'râsiwamnari
ne tihâiba. Tahawa, Abimelequi ma tô oto satô. Tawamhã apito wi
siwazere pari, ma tô Davi hã â tinho're na âma rob'ui'ére.*

- ¹ Uburé Danhib'apito âma, ône u'â wa za bâtâ sidâpâ âma 're îwata u'âsi.
Îzaihâ na wa za tô te sazâri âna âma 're îwata u'âsi.
- ² Marî iwê te te 're i'a'manharî mono zé u'âbâ wa za âma 're îwata.
Da te 're iwati'i za'ra mono norî, âne hã te te 're wapari za'ra mono
wamhã, te za tipé'e na te te sima 're rowê za'ra.
- ³ Ma'ápé îsiré Uburé Danhib'apito iwaihu'u pese na dama 're wasu'u wê
za'ra wa'aba mono, sô'awi.
Simisutu Uburé Danhib'apito nhisi âma wa za 're wawata za'ra.
- ⁴ Wa hã, Uburé Danhib'apito nhimipawaptobzé te tiwi waptêrê wamhã,
ma tô âma îzada'â.
Îpahi wamhã, ma tô îno'reptu.
- ⁵ Da te 're iwati za'ra mono norî hã, ta hã te te siwi 're 'madâ'â mono
wamhã, te te âma sima 're rowê za'ra.
Âhã wa, niwa te te 're i'umnhasi baba za'ra mono da hã mare di.
- ⁶ Wa hã, înhimari'ô robzépata'wa, wa tô îhârâ 'râihâ na hã.
Tahawa, Uburé Danhib'apito ma tô îwapa.
Taha zarina, ma tô îma ropire hawimhã îno'reptu.
- ⁷ Hâiwa âma Uburé Danhib'apito ma, Romhuri'wa te uburé te te 're
iwazéb za'ra mono norî 'wawimhã 're hâimana, marî isimimnhasi wi,
te te 're a'madâ'â mono da.
- ⁸ Ma'ápé niha zô tē'e za'ra wa'aba, Uburé Danhib'apito wê na 're ihâimana
mono na waihu'u za'ra wa'aba da.
Ni'wam norî hã 'Re ihâimana u'âsi mono, i'wawi 're isimapa za'ra mono
zéb zô 're isôpré mono norî si, te za to sina hã 're hâimana u'âsi za'ra.
- ⁹ Uburé Danhib'apito nhîb'a'uwê norî, ma'ápé 're wazé pese za'ra wa'aba
mono. E marî wa. Marî zô tiwi 're rowaptâ'â waihu'u za'ra mono ô wa,
'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwazé pese za'ra mono norî wi hã.
- ¹⁰ Hu'u zérépa norî wi, isa zô tiwi 're ro'wanhi'riti za'ra mono wamhã, te
za mra hã te te 're sépata za'ra.
Tanei ô di, Uburé Danhib'apito nhimipawaptobzéb zô sima 're isôpré
mono norî wi hã, tiwi sô 're robaba za'ra mono ô di, marî zô.
- ¹¹ Îsiwaihu ipréduptém norî, we ai'aba'rêi wa'aba. Ma'ápé asiwi îwapari
za'ra wa'aba. Uburé Danhib'apito wazébzém na, wa za âma aimã
rowahutu za'ra wa'wa.

- ¹² E asima wē za'ra wa'aba ō di bété, ato sina 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hã.
E duré asima wē za'ra wa'aba ō di, 're aihâimana hã za'ra wa'aba mono da hã.
- ¹³ Tahawa, ma'āpé asoto na aimreme iwasété na 're nharī za'ra wa'aba mono tō.
Duré asadawa nhipeše na dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono tō da, 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mono.
- ¹⁴ Iwasété wi asa'o hã za'ra wa'aba, iwē si oto 're 'manharī za'ra wa'aba mono da.
Duré rowē na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zéb zô si, 're i'asôpré wa'aba mono zéb zarina, te za oto uburé marī iwē si hã 're i'manharī za'ra wa'aba mo.
- ¹⁵ 'Re ihâimana u'âsi mono hã te sena na 're ihâimana za'ra mono norī hã te te 're a'madâ'â pese.
Te duré te te tiwi 're irowaptērē za'ra mono zé hã te te 're awapari.
- ¹⁶ Tane nherē, marī iwasédé te te 're i'manharī za'ra mono da si, te 're hâimana, ta norī oto 're dâ'â za'ra mono wa, ōne haré âma 're dapo're simrami su'u za'ra mono da.
- ¹⁷ Sena na 're ihâimana za'ra mono norī, Uburé Danhib'apito te te 're 'mahârâ za'ra mono wamhã, te za imreme hã te te 're awapari.
Duré taha zarina te za ropire hawimhã te te 're anho'reptu.
- ¹⁸ Robzei âna 're isi'ubumroi mono norī 'ratamhã, te 'râwi 're hâimana.
Te za duré te te 're anho'reptu, ipēē 're rowē zô tiwi sô 're irobaba za'ra mono norī hã.
- ¹⁹ Wē na 're inomro mono norī hã, te tō ropire na te te 're robzépata za'ra.
Tane nherē, Uburé Danhib'apito, te uburé ropire mono hawimhã te te 're anho'reptu.
- ²⁰ Ta hã te duré ihâiba na ihi mono hã te te tãma 're a'madâ'â pese, 'maihisihâri tō da hã.
- ²¹ Iwasété norī hã, marī te te 're i'manharī wasété za'ra mono zarina te za 're isi'utōrī mono zé hã te te sisô 're sani za'ra.
Duré wē na 're inomro mono norī 'rui'wa norī ma, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te tãma 're arob'manharī wasété.
- ²² Uburé Danhib'apito, te tinhib'a'uwē norī pēzani hã te te 're anho'reptu.
Duré i'wawi 're isimapa za'ra mono zéb zô 're isôpré mono norī si, te za tinhimihâzé hã te te tãma 're aba'a.

Salmu 36

Dawasété wasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawi pese zé wasu'u me

Davihi nho're

- ¹ Dawasédé hã te iwasété norī pēē 're, te te tãma 're anharī.
Tahawa, iwasété norī hã 'Re ihâimana u'âsi mono wazézbé hã te te 're waihu'u za'ra mono ō di.

- ² A'uwē iwasédé hā te 'rāwi tipire na 're si'madâ'â.
Te duré sina te te 're rosa'rata, 'Re ihâimana u'âsi mono, iwasédé te
te tiwi i'upsibi mei ô na hā za, duré taha zarina za niha te te tâma
i'rob'manharī ô na hā.
- ³ Isimirobzanhamrizé hā iwasété na si, duré isadawa nhipese
na si.
Ta hā simiza'rese wē na 're ihâimana mono zé hā ma tō tirē.
Tahawa, marī te te 're i'ab'manharī wē mono da hā, te te sima 're wē
mono ô di oto.
- ⁴ Tinhimiwaptâ wa, 're sa'wari mono ré, te marī iwasédé te te i'manharī
da hā te te sima âma 're rowa'otō.
Bâdâdi iwasété na si hā te 're mo.
Duré niwamhā marī iwasédé hā te te siwi 're awē'ô waihu'u mono
ô di.
- ⁵ Uburé Danhib'apito, âma hâiwa u te asimizawizé hā te te sina 're
rob'uwei pese.
Duré hâiwa'a u te ai'umnhasi na 're i'aihâimana mono zé hā te te sina 're
rob'uwei pese.
- ⁶ Êtē 'râihâ rési âna 're isa mono ne, te i'uwaibaba na si dama 're
i'arowairébé mono zé hā 're hâimana.
Duré â poré â 'rehâ uptabi ne, te dama 're i'apisutu mono zé hā 're
hâimana.
Uburé Danhib'apito, a hā te a'uwē norī hā, abaze norī me 're i'a'madâ'â
pese mo.
- ⁷ 'Re ihâimana u'âsi mono, e niha asimizawizé hā iwē uptabi!
Asaripi na asim'iawā zahâpâ, wa wa'wawi 're i'aimapa mono zé hā wa te
're sôpētē za'ra.
- ⁸ Wasa na wa wa te wasima 're rowē za'ra, wama 're i'anhomri u'âsi mono
na, sa'ētē na.
A hā te duré â isei uptabi hā wama i'anhomri mo, wa te 're i'âhuri mono
da hā.
- ⁹ A hā dahâimanazém nhana'rada.
Asimirowa'a zarina, wa duré wa norī hā tō ô hā rowa'a hā 'madâ'â
za'ra ni.
- ¹⁰ 'Re ihâimana u'âsi mono, te te 're i'aiwaihu'u za'ra mono norī hā ma'âpé
âma 're uzusi mono, 're isawi za'ra mono zém na hā.
Duré marī tâma 're a'manharī wē u'âsi mono, sena na ipē'e wē norī
ma hā.
- ¹¹ 'Râwi 're isi'madâ'â ze za'ra mono norī te te siwi i'wati'i da hā
tâma ihâiba za'rē za'ra tō. Duré wasété na 're inomro mono
norī ma, ihâiba za'rē za'ra tō, te te siwi i'zamarī da, tiwi i'wara
za'ra da hā.
- ¹² Ôhōta ma tō ta norī hā rere. Ma tō ta norī hā 'marôpārī za'ra ni.
Iwahutu waihu'u za'ra da hā mare uptabi di za.

Salmu 40

'Re ihâimana u'âsi mono âma dawatazém na danho'rezé wasu'u

Davihi nho're

- ¹ Uburé Danhib'apito nhimipawaptobzéb zô, wa tô iwa'a âna sô 're ãnhimipari.
Ãhã wa, ma tô iwapa. Te te ipawaptob da, ãmreme te tiwi iwaptêrêzé hã ma tô wapa.
- ² Ma tô iwaze ab're ipipa uptabi hawimhã, rowai'oi hawimhã.
Êtê tômo wawê nhisiwimhã ma tô ãnha, isirési'ô nhisiwi ãnhiptete na 're ãza mono da.
- ³ Õ hã ma tô duré danho're ité hã ãma tisô, wate 'Re ihâimana u'âsi mono âma danho're na 're idawata za'ra mono zé hã.
Ãne hã da te 're 'madâ'â za'ra mono wamhã, te za Uburé Danhib'apito hã da te 're wazéb za'ra. Tawamhã te za oto da te dasina 're umnhasi za'ra.
- ⁴ Tãma 're rowê uptabi mono di ni'wa hã, Uburé Danhib'apito si te te sina 're umnhasi mono hã, duré romhâibarĩ te te sina 're i'umnhasi mono ô hã, duré ihâiba'ô norĩ âma 're iwata za'ra mono norĩ te te sina 're ihâiba tob za'ra mono ô hã.
- ⁵ Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihâimana u'âsi mono, a hã ma tô marĩ sa'êtê na wama 're i'ab'manharĩ wê u'âsi mo.
Ni'wa asine hã hâimana ô di.
A hã ma tô marĩ wama 're a'manharĩ wê mono da hã asimirowa'ôno iwê hã 're i'a'manharĩ mo.
Uburé âne na te âma inharĩ da hã, waihu'u ô di, ahã uptabi wa, sa'rata waihu'u ô wa.
- ⁶ A hã danhimizama zata na duré amnho na aima danhoprubzé hã, asima wê ô di.
Danhimizama wahuré êtê za'ra na, da te aima 're zata za'ra mono da hã waptêrê ô di, dawasété parizéb da.
Taha wa'rãmi ma tô ai'âma 're ãsipo're pu'u mono zéb da si, ãpo're hã ãma i'rida.
- ⁷ Tahawa, wa tinha âne: "Ãhãta wa ihâiba!
Asimiroti na romnhihâtã 'remhã te ihâimana wê zéb da hã te te ãma 're roti.
- ⁸ Ìte 'Re ihâimana u'âsi mono, ãma 're i'apisutu mono zéb zarina, marĩ te 're i'a'manharĩ mono da hã ãma sei uptabi di!
Asimiroti wa tô ãpê'ê 'remhã te ãsima 're tété u'âsi."
- ⁹ Uburé Danhib'apito, aihĩni asib'a'uwê 're isi'rã'ôtô mono zéb âma hã, wa tô rowasu'u wê hã te dama 're wasu'u, a hã 're iwa'anho'reptui mono na hã.
Aima waihu'u pese di, za rowasu'u wê 'mahârâzém na niwa te isazârĩ ô na hã.

- ¹⁰ Asiminho'reptuzé wasu'u hã, isima si te 're tété mono ô di.
 Ône u'â ai'umnhasizém na hã wa tô te âma 're robzanhamri u'âsi, duré
 asiminho'reptu nhipetezém na zama.
 Asib'auwê 're isi'rãõtô mono zéb âma hã, 're ida'azawi mono zé wasu'u
 na hã, duré ai'umnhasizém na hã, imreme âna ari'iwi 're ihâimana
 mono ô di.
- ¹¹ Uburé Danhib'apito, wa hã îma waihu'u pese di, niwa marĩ îma 're
 i'ab'manharĩ wê mono zé hã za îwi isazârĩ ô na hã.
 Asimizawizé hã duré ai'umnhasizé hã, te za ône u'â i'wawimhã 're
 simapa u'âsi.

Dapawaptobzé waptêrêzé wasu'u

- ¹² Ropire uptabi hã ma tô siwi i'uirĩ, îma isa'rata waihu'u'ô hã.
 'Re îwasété mono zé hã te te îzasâmri wamhã, te oto 're rob'madâ'â
 waihu'u mono ô di, îsisôwamhã.
 Îrã na îzéré 're ihâimana za'ra mono nhipai u, 're îwasété mono zé hã
 ahâ uptabi di.
 Tahawa, îma hã robzei'ô uptabi di.
- ¹³ Uburé Danhib'apito, ma'âpé ãho'reptu na!
 Ma'âpé sa'êtê ipawapto na!
- ¹⁴ Te te siwi i'wirĩ da, te te sima iwê za'ra norĩ hã da te âma i'ai'uté za'ra da
 si, duré rowazé tâma ihâimana za'ra da si, ibâre hã.
 Duré îma ropire wa, te te îâma sima irowê za'ra norĩ hã rowazép te, apâ
 îma ipizari za'ra da si, îma iwê hã.
- ¹⁵ Îâma iwa'ê za'ra norĩ, tâma irowazéb za'ra zarina, sima si'rãmi za'ra da
 si, îma iwê hã.
- ¹⁶ Uburé ai'âma 're iwata za'ra mono norĩ hã, rowê sina duré to sina 're
 ihâimana za'ra mono da si, iwê hã!
 Duré asiminho'reptuzép si te te sima 're isawi za'ra mono norĩ hã âne te
 te 're nharĩ u'âsi za'ra mono da si:
 “E niha 'Re ihâimana u'âsi mono hã iwaihu'u pese uptabi!”
- ¹⁷ Wa hã ãnimarĩ'ô, duré marĩ zô îwi 're irowaptâ'â mono.
 Tane nherê, a hã Uburé Danhib'apito, ma tô îâma 're aihâtâ'â mo.
 A hã 're ipawapto mono 'wa, duré îma marĩ nhiwasi'wa.
 Îte 'Re ihâimana u'âsi mono, asimipawaptobzéb zô hã rowaptâ'â hã tõi!

Salmu 41

Hâzé na 're isâmra mono nhimirowaptêrêzé wasu'u

Davihi nho're

- ¹ Tâma 're rowê uptabi za'ra mono di, isimarĩ'ô te te 're ipawaptob za'ra
 mono norĩ ma hã. E marĩ wa. Ta norĩ hã ropire sô 're wairébé mono
 wamhã, Uburé Danhib'apito te te 're apawapto mono wa!

- ² Uburé Danhib'apito, te za i'wawib za'ra hã 're simapa.
Te za hãiba ré 're ihâimana za'ra mono zé hã te te tâma 're apibui pese.
Te za duré rowê hã te te tâma 're anhomri, daro 're ihâimana za'ra mono zéb âma.
Isitob'ru norî nhiptetezé ma, te te rême za'ra ô di za.
- ³ Hâzé wa, tinhimiwaptâ wa, 're simi'wara mono ré hã, te za Uburé Danhib'apito te te 're anhiptete upari.
Te za duré apâ ihâimanazé isiptede hã te te tâma 're anhomri.
- ⁴ Wa hã tinha âne:
"Uburé Danhib'apito, wa hã wa tô aiwi îwasété.
Îâma aiwamri na, ma'âpé îpese apâ."
- ⁵ Înhitob'ru norî te te nasi îâma wasété za'ra wamhã, te nasi îâma sisadhanharî za'ra âne:
"E niwa te za bété dêrâ, isisi na dapo're simrami za'ra da hã."
- ⁶ Ta norî hawi te te îmazabu da, wê îtême 'maimorî wamhã, sena na hã te te îma 're 'mairobzanhamri mono ô di.
Te duré ihâiba na si romreme hã taré te te sima 're a'ubumro, apâ ihawi 're pusi mono wa, te te âma sima 're ropé za'ra mono da hã.
- ⁷ Uburé îwê'ô'wa norî hã te ti'awi pesere sadawa 'rasi sina ihâiba na hã te te sima 're robzanhamri za'ra.
Te duré ropire hã îzô 're ipusi mono da si, te te îâma 're rosa'rata wasété u'âsi za'ra.
- ⁸ Tahawa, te âne te te sima 're nharî za'ra, îâma:
"Îhâzé pire te te 'morôwîrî wa, duré apâ iwahutu zahu da hã mare di za."
- ⁹ Îsiwaihu iwê te 're i'umnhasi mono hã, ma tô taha zama izada hã 'râihaiwamna, îsiré 're isai u'âsi mono hã.
- ¹⁰ Uburé Danhib'apito, ma'âpé îâma aiwamri na!
Ma'âpé apâ iwahutu, înhitob'ru norî da, îsi'ruiwa'âbâ hã!
- ¹¹ Tawamhã ta norî te te îâma ai'uté za'ra da hã mare di za. Âne wamhã, wa za waihu'u za, a hã îwêsâmri na hã.
- ¹² Te za duré 're îpawaptob u'âsi mo, i'uwaibaba na si marî te 're a'manharî mono wa.
Duré ône u'â asô'remhã te za 're înhimizusi mo.
- ¹³ Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norî te, 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're wawata za'ra wa'aba mono, ône u'â si'utôrî âna!
Tane tô! Tane tô!

Salmu 44

Ni'wa norî âma, da te âma ai'uté za'ra nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono, te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zé wasu'u

- ¹ 'Re ihâimana u'âsi mono, wahi'rata norî te te wama 're irob'râzarôtô za'ra mono wasu'u zé hã wa tô wapo're na wa te 're wapari za'ra,

duréihā ta norī 're hāimana za'ra mono ré, uburé marī iwē 're
i'a'manharī mono zém na hā.

- ² A'uwē aimawi norī, ai'āma isimizazei'ō 're ihāimana za'ra mono, a hā
isipti'ai hawi 're sani za'ra mono wa, asib'a'uwē norī oto iwa 're iséme
za'ra mono zém na zama ma tô duré te te wama 're wasu'u za'ra.
Tô ô norī a'uwē aimawi norī ma, niha na tāma 're rob'manharī za'ra
mono wa, asib'a'uwē norī ma, iwē na si oto 're romhāimana za'ra
mono da, 're i'apawapto mono na hā ma tô duré te te wama 're wasu'u
za'ra.
- ³ Wahi'rata norī hā sib'ézé i'wa pa nai ô di, ti'a te te siwi dawi i'āri hā.
Duré tinhiptete nai ô di, te te da'āma i'ai'uté za'ra hā.
Ta norī hā aiwaih'u pese na si, duré asiptete na si duré ai'āma rowa'a
na si ma tô da'āma ai'uté za'ra.
Āne zarina, ma tô a hā asimizawizé hā āma ihāiré za'ra.
- ⁴ A hā Īnhib'apito, duré ĩte 'Re ihāimana u'āsi mono.
A hā te asib'a'uwē norī ma da'āma ai'utézé hā 're i'anhomri mo.
- ⁵ Asiptete zarina, wa wanhitob'ru norī āma wa te 're ai'uté za'ra.
Wasiré aihāimana za'ra wa, te te iwa'wapé za'ra norī hā wa wapara na
wa te 're wati'i za'ra.
- ⁶ Īnhimnhi'ā, wa hā te umnhasi ô di.
Duré ĩte sib'ézé 'wapa hā te da'āma ai'utézé hā te te ĩma sōmri ô di.
- ⁷ Tazahā aiwétési ma tô wanhitob'ru norī wi hā iwa'azani.
Duré aiwétési ma tô te te 're iwa'ruiwapari za'ra mono norī ma hā
rowazé ihiri za'ra.
- ⁸ Bâtâ bâre wa za ai'āma 're wawata u'āsi za'ra.
Duré ône u'ā wa za asisi na hā ai'āma 're wawata za'ra.
- ⁹ Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono awa'awi na hā ma tô a hā iwawē'ō
za'ra.
Duré da te wa'āma ai'uté za'ra da hā ma tô iwaza're za'ra, wate
dasi'wapéi 'manharī'wa norī siré 're aimorī ô wa oto.
- ¹⁰ A hā wanhitob'ru norī ma, wasisa'rei mono da, wama 'manharī za'ra wa,
ma tô uburé wanhimari za'ra hā siwi 'wasa.
- ¹¹ A hā ma tô pone'erebâ ipārízéb u 're inomro mono ne, wama i'manharī
za'ra.
Ma tô duré a'uwē aimawi norī wa'wa u wa'āma iropé.
- ¹² Asib'a'uwē norī wawa'âbâ suru na ma tô iwawede za'ra, iwawa'âbâ suru
za'ra zé ne hā.
- ¹³ Wama i'manharī za'ra zé, wawaptoma a'uwē 're ihāimana za'ra mono te
te 'madââ za'ra wamhā, te wa'āma tiwa'ē za'ra.
- ¹⁴ A hā ma tô a'uwē aimawi wa'āma iwa'ē za'ra zéb da hā wama i'manharī
za'ra.
Ta norī hā te wa'āma wa'ē sina wama 're 'rāsiwamnarī za'ra, te te 're
wa'madââ za'ra mono wamhā.
- ¹⁵ Tahawa, te ône u'ā rowazé hā ĩma 're pusi.
Wa duré 're ĩsi'ubu ubu, rowazép te,

- ¹⁶ wanhitob'ru norī wa'āma 're iwa'ē za'ra mono zé hā te 're awapari mono wa, duré si'ruiwa'ābā za'ra da, te te sima iwē za'ra hā te te i'āma 're iwasété za'ra mono zéb zama.
- ¹⁷ Uburé ma tô āne hā wama tiromhâimana za'ra, wa norī hā ai'āma wapo're si'āri za'ra ô nherē, duré asib'a'uwē norī ma, asimiropisutu zahi 'manharizé, wa te 're 'madâ'ā rēme za'ra mono ô nherē.
- ¹⁸ Wapē'ē remhā apā aiwi wasipizari za'ra ô di.
Ate bâdâdi nhiti hā wasipa za'ra ô di.
- ¹⁹ Tane nherē, a hā ma tô iwawati pese za'ra, robzahi wa'wa iwasimasam ne.
Ma tô duré robra uptabi āma iwarēme za'ra.
- ²⁰ Wate 'Re ihâimana u'āsi mono, ai'āma 're iwawata za'ra mono zé, wa te rēme za'ra 'wa'āhā, duré ai'upana nimahā ihâiba'ô ma, 're wamreme zusi mono 'wa'āhā,
- ²¹ te aré tô iwa'a'upsibi me, a hā niha na uburé danhimirosa'rada hā aima waihu'u pese wa, dasi'rep si pi'uriwi da te 're irosa'rata za'ra mono zé hā.
- ²² Tane nherē, aiwétési wa te 're i'ai'madâ'ā za'ra mono zarina, wa bâta sidâpâsi wadâ'âzé isimimnha hā wa te 're 'wapé za'ra.
Duré wa norī hā pone'ērebâ da te 're isimroi mono zéb u 're inomro mono ne, wa 're wahâimana za'ra.
- ²³ Uburé Danhib'apito, atopo'o!
E marī wa, te asô.
Ai'utu.
Ône u'â wa'awē'ô tô.
- ²⁴ E marī wa, ma tô wawi aima'uri za'ra.
E marī wa, ma tô wa te irobzépata za'ra na hā, duré wawi irobzei'ô pese za'ra na hā aipo're si'â.
- ²⁵ Wapē'ē 're, wawi robzei'ô pese za'ra wa, wa tô ti'ai u hā warere'e ni.
Ma wa'āma ai'uté za'ra ni. Tahawa ma tô duré ti'a hā wahâiba tob za'ra.
- ²⁶ Ma'āpé, aiwahutu, wa'apawaptob da.
Asimizawizéb zarina, ma'āpé wa'anho'reptu na.

Salmu 45

Apito mrozém na danho'rezé wasu'u

- ¹ Damreme iwē hā te ipē hā te te sina 're sito, apito wasu'u wē na iñho're na te āma romnhihâtâ ré hā.
Înhoto hā romnhihâtâ 'wa iwē te rowawizém ne hā te îma tihâiba.
- ² Apito, a hā uburé aibâ norī nhipai u i'ai'madâ'ā ze uptabi.
Duré aimreme iwapari iwē iwapari ze.
'Re ihâimana u'āsi mono, ma tô iwē hā ône u'â te te aima 're pisutu.

- ³ Apito, asiptete uptabi, duré aiwaihu'u pe, aiwē uptabi hā, ma'āpé ai'usisizém na sib'ézé 'wapa asima sērē.
- ⁴ Aiwaihu'u pese zarina ma'āpé awaru na dasisô 're idapra mono ne, da'āma 're ai'uté mono da, dazô aiwatobro, sena na duré i'uwaibaba na asimiroti 'wawi 're aimapa mono da.
Asiptete zarina te za duré da'ahā āma 're i'ai'uté mo.
- ⁵ Ate ti i'rā'wa 'wa pe hā te asitob'ru norī hā te te 're siri zapu'u za'ra.
Tahawa, a'uwē iwamri mono bâ te aipara āmamhā 're rere'e u'āsi.
- ⁶ 'Re ida'a'madâ'â mono zé hā 'Re ihâimana u'āsi mono te te aima isōmri hā, te za ône u'ā 're hâimana.
Apito, a hā te sena na i'uwaibaba na si dama i'rânho'ômo na hā 're aihâimana mo.
- ⁷ Dawē na 're idanomro mono zép si, te 're isawi u'āsi mo. Dawasété na 're idanomro mono zép si hā te 're i'ruiwapari u'āsi mo.
Tahawa, ate 'Re ihâimana u'āsi mono ma tô aipisutu.
Taha zarina ma tô robzezé hā te te aima 're anhomri, uburé ti'ai āma danhib'apito 're ihâimana za'ra mono norī nhipai u hā.
- ⁸ Ai'uzazé hā mirra na duré aro'é na rob'rāi wa'u zadaze nhisi norī na hā hā zadaze ti.
Apito, te duré rowamreme'wa norī hā te te aima 're ropta'a za'ra, asōrōwa 'ri 'rāihâ 're, uhâ nhisi'reti 'wa'ratahi 'manharī na da te 're i'ri wamnārī za'ra mono zé wa.
- ⁹ Asipi'ō norī remhā te darob amoi āma apito norī 'ra sipi'ō hā 're si'ubumro.
Duré ate apito simasisizém nhimire niwī, te duré aimro dama ipire i'rânho'u hā 're sāmra, êtē waipo pré oru uptabi na i'uzā 'manharī ré.
- ¹⁰ Apito siwē, ma'āpé ĩnhimiroti hā wapari pese ane:
“Asiré a'uwē norī āma te za aipo're si'ā, duré asisānawā norī āma hā.
- ¹¹ A hā ai'madâ'â ze wa, te za apito hā sima ai'madâ'â ze pese.
Ta hā te za 're iwazé wē mo, tô asib'apito wa.
- ¹² Apito siwē, 'ri nho'u Tiru na isisi hawī a'uwē hā te za aima tinhoprubzé hā we 'wasa.
Tame isimarī pese norī, te za iwēsāmri za'ra zéb zô hā te te sina 're ai'madâ'â za'ra.”
- ¹³ Apito mro hā 'ri 'rāihâ āma ihâiba hā i'madâ'â ze uptabi!
I'uzā hā isidi surure na êtē waipo pré oru uptabi na i'manharī.
- ¹⁴ Apito siwē uza hā i'manharī ihâiwamnārī sipu'u pese ré te za apito u hā saprōni ni. Te za duré dasina damro wa, ipawapto'wa norī hā isiré ai'aba'ré.
- ¹⁵ Ta norī hā tāmā rowē sina duré to sina te za isōrōwa 'ri 'rāihâ u hā asisi.
- ¹⁶ Apito, ai'ra norī hā te za aihī'rata norī nhowa're'remhā dama i'rânho'ômo na hā 're hâimana za'ra.
A hā te za daro mono bâ uburé i'rânho'ômo na te te 're ida'madâ'â za'ra mono da hā 're i'apisutu mo, ai'ra norī hā.

- ¹⁷ Tahawa, ai'āma ĭnho're zarina te za aiwasu'u wē na hā āma 're dasipo're pu'u u'āsi za'ra.
Taha zarina te za duré ai'āma 're dawata u'āsi za'ra, ōne u'ā.

Salmu 47

'Re ihāimana u'āsi mono, uburé dama apito na 're ihāimana mono zé wasu'u

- ¹ Uburé a'uwē norī, rowē te, ma'āpé asib'ratap to'o za'ra wa'aba!
Asō're rāihā na, 'Re ihāimana u'āsi mono āma aiwata za'ra wa'aba.
- ² E marī wa. Uburé Danhib'apito, danhipai u pese 're hāimana mono wa, wazé pese na.
Ta hā apito iwaihu'u pe, isiptede te uburé dama i'rānho'ōmo na dama 're hāimana, daro mono bā.
- ³ 'Re ihāimana u'āsi mono, ma tō daro mono bā a'uwē norī hā
wanhiptetezé zahâpâ 're hāimana za'ra mono da hā, tāma pisutu za'ra.
Ta hā ma tō wama pisutu za'ra, uburé a'uwē norī ma, i'rānho'ōmo na 're wahāimana za'ra mono da.
- ⁴ Ta hā ma tō ti'a wama pisutu za'ra, iwa 're iwahāimana za'ra mono zéb
da hā, isib'a'uwē norī tāma isawi pe, ti'a te te sima 're i'madâ'â ze za'ra mono hā.
- ⁵ 'Re ihāimana u'āsi mono, tisimasisizéb u ma tō sai'u, rowē te, 're idahāsi mono siwaprā.
Rowē te, te danhimnhihârâzém na hā amnhihāsi ni.
- ⁶ 'Re ihāimana u'āsi mono āma asō're na hā āma asadawa'a'a wa'aba.
Wanhib'apito āma asō're na hā āma aiwata za'ra wa'aba.
- ⁷ 'Re ihāimana u'āsi mono āma asō're na āma 're aiwata za'ra wa'aba mono, ta hā daro mono bā uburé a'uwē norī ma, apito na 're hāimana mono wa.
- ⁸ 'Re ihāimana u'āsi mono, te tisimasisizéb iwē uptabi iwazéb zahi na 're sāmra.
Ta hā te a'uwē norī i'rānho'ōmo na hā te te 're a'madâ'â.
- ⁹ Ti'ai āma uburé a'uwē norī ma i'rānho'ōmo na 're ihāimana za'ra mono hā te Abra'āhā te, 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē siré 're si'rā'ōtō, ti'ai āma uburé dama i'rānho'ōmo norī nhiptetezé hā 'Re ihāimana u'āsi mono ma, 're hāimana mono wa.
Ta hā te uburé marī nhipai u siptete na hā 're hāimana.

Salmu 51

Davi hā siwē'ō wa, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, iwasédé te te āma 're a'madâ'â mono tō da, te te tiwi iwaptêrézé wasu'u

*Davihi nho're, Bate-Sebaha na tiwasédé te te 'manharī wa, Natā
iwasété na te te āma tāma nharī pari, te te irob'ui'érézé*

- ¹ 'Re ihāimana u'āsi mono, asimizawizéb zarina, ma'āpé i'āma aiwamri na.

Duré sa'etê na i'āma aipē'ezé zarina, ma'āpé iwasédé hā īma pari.

- ² Ma'āpé uburé marī te 're i'ab'manharī wasété mono zé hā īma pari pese.
Duré ma'āpé i'upsō na, 're iwasété mono zém na hā.

- ³ E marī wa. Marī na te 're i'upai mono zé hā īma waihu'u pese di.
Ta hā te te sina 're īnho're u'āsi.

- ⁴ Aiwi wa tō iwasédé hā 'manha, tō aiwi si.
Aima iwē'ō hā wa tō 'manha.
Tahawa, tō ibāre ma tō niha hā i'āma iwaihu, taha zarina niha na īma irob'manharī da hā.

- ⁵ Sena ipotozém hawim haré, te iwasédé hā īma 're hāimana.
Īna wasāzém hawim haré, wa tō iwasété ré hā 're īnhamra tō.

- ⁶ A hā, dapē'ē 're, sena na i'uwaibaba na si 're idahāimana za'ra mono zép si aima iwē hā.

Tahawa ma'āpé ipē'ē 'remhā asimirowaihu iwē hā īma sa'etê.

- ⁷ Ma'āpé iwasédé hā īma pari, i'uptob āna oto ihāimana da.
Duré i'upsō na, rowahā pīni u'etê zarob'a nhipai u, īzarob'a uptabi na 're ihāimana mono da.

- ⁸ Ma'āpé ipē'ē 're īto sina 're ihāimana mono zé hā apā īma sōmri, a hā 're īwati mono nherē, robze sina apā 're īnhamra mono da.

- ⁹ Iwasédé hā ma'āpé i'āma 're a'madā'ā mono tō.
Uburé pese īma pari, marī te 're i'ab'manharī wasété mono zé hā.

- ¹⁰ 'Re ihāimana u'āsi mono, ma'āpé ipē'ē hā sena uptabi hā īma sōmri.
Ma'āpé ipē'ē 're īnhiptede ité hā apā īma sōmri.

- ¹¹ 'Re i'asāmra mono zém hawimhā ma'āpé iwazere tō.
Duré aipē'ēzani iwē hā ihawimhā wazere tō.

- ¹² Apā rowēzém na 're ida'anho'reptui mono zé hā, ma'āpé apā īma sōmri.
Duré ma'āpé asimiroti te 're iwapari pese mono da hā, 're i'upari mono.

- ¹³ Āne wamhā, wa za asimiroti te te 're iwapari za'ra mono ō norī ma, te tāma āma 're aroti. Tawamhā te za apā atēmehā 're sipizari za'ra.

- ¹⁴ 'Re ihāimana u'āsi mono, Īnho'reptui'wa, idā'ázé wi hā ma'āpé īnho'reptu na.

Tawamhā īto sina, wa za asiminho'reptuzé wasu'u na hā te dama āma 're rob'mahārā!

- ¹⁵ Uburé Danhib'apito, ma'āpé īzadawa na damreme iwē hā īma 're sōmri mono.

Tawamhā wa za ai'āma 're īwata u'āsi.

- ¹⁶ A hā asima 're wē mono ō di, danhimizama zata na aima 're īnhopru mono da hā.

Asima wē 'wa'āhā, wa aré tō āma aima 're īnhopru.

- ¹⁷ 'Re ihāimana u'āsi mono, aima īnhoprubzé hā, ipē'ē 'remhā 'rāwi 're īsi'madā'ā zeī mono ō zém na.

A hā dapē'ē 're, 'rāwi 're idasi'madā'ā ze za'ra mono ō zé hā duré dawasété wa, 're idasiwē'ō za'ra mono zé hā, 're awē'ō mono ō di.

- ¹⁸ 'Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé asimi'manharī wē zéb zarina,
Zeruzalē hā pawapto na, apâ i'wawi wa'ra 'rāihā hā da te dasiwi
'manharī da!
- ¹⁹ Tawamhā danhimizama zata na aima danhoprubzé hā te za asima 're
i'awaibui wē mo.
Te za duré powawē iba'ōmore ihâiba té wedezane nhisiwimhā da te
aima 're zata za'ra.

Salmu 53

Dahâimanazé da te 're iwamnarī za'ra mono norī wasu'u,
danho'reptuzé wasu'u me

Salmu 14

- ¹ Isimiza'rese'ō norī te 'rāwi tipē'ē na te te sima 're nharī u'âsi za'ra,
āne:
“Re ihâimana u'âsi mono, ĩma hā 're hâimana mono ō di.”
Ta norī hā te iwasété si 're hâimana za'ra. Tahawa, te marī iwasété
uptabi si te te duré 're 'manharī za'ra.
Ni'wa hā iwē si te te 're i'manharī mono hā ihâimana waihu'u ō.
- ² 'Re ihâimana u'âsi mono, hâiwa hawi te we te te 're da'a'madâ'ā,
ni'wa i'rāi waihu'u wē na 're ihâimana mono zô, duré ni'wa hā āma 're
iwata mono zô.
- ³ Tane nherē, uburé ma tô 're dasipizari za'ra. Aiwap si te dawasété na si
're dahâimana za'ra.
Ni'wa marī iwē si te te 're i'ab'manharī mono hā hâimana ō di. Tô sena
ibaba uptabi.
- ⁴ Tahawa, te 'Re ihâimana u'âsi mono sima tinha āne:
“E iwasété norī hā, 'mai'hâimana ō di, marī iwē te te i'maiwaihu'u da
hā.
Ō norī hā te ĩnhib'a'uwē nhimarī zô hâimana nhipese sina te te sima 're
i'wani za'ra mono da si, 're hâimana za'ra. ĩma ta norī hā 're mreme
zusi mono ō di duré.”
- ⁵ Tahawa, te za ta norī pahi te tirērē'ē za'ra, niwa āne na pahi uptabi za'ra
wa, irērē'ē za'ra ō na.
E marī wa, 'Re ihâimana u'âsi mono te za tinhitob'ru norī hi na hā te te
āma ropé.
'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tô siwi wē'ō za'ra. Taha wa, Izaraéu
nhihudu norī hā te za uburé pese āma ai'uté za'ra.
- ⁶ Izaraéu nhihudu norī nho'reptuzé, Zeruzalē hawi ihâimana da hā, iwē
aré.
'Re ihâimana u'âsi mono, Zacoho nhihudu norī apâ te te simarī pese
za'ra wamhā, te za to sina oto 're hâimana za'ra.

Salmu 69

Aibâ âma da te 're iro'wa'rutu mono, 'Re ihâimana u'âsi
mono wi te te 're irowaptêrê mono zé wasu'u

Davihi nho're

- ¹ 'Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé ãho'reptu na, â hã ãbutu u we oto te te sina ropto wa!
- ² Rowai'o i'rehã uptabi 're wa âzébré pe.
Nimomo ãpara hã te sãrĩ waihu'u ô di, âma ãsiwazere da hã.
Â 'rehã u ãzébré wa, te â wara nho'u hã ã'mazébré pese.
- ³ ãho'reptuzéb zô ãhãrã wa'a wa, wa ãho're'a.
Ëtômo zadãã zahuré di oto, ãte 'Re ihâimana u'âsi mono, asô 're ãnhimipari mono zém na ãho'reptu da.
- ⁴ Taré nherê, ãzada isiti'ru za'ra norĩ hã ahã uptabi di, ãrã na ãzéré 're ihâimana za'ra mono nhipai u.
Ënhitob'ru norĩ hã te ãhãiba na sadawa nhipese na te te 're rowasu'u za'ra.
Ta norĩ hã siptete di. Te te sima 're wê u'âsi za'ra, te te siwi ãwĩrĩ da hã.
Duré marĩ te simi'uri ô nherê, te ta norĩ hã te te ãwi 're waptêrê zadawa za'rêi'ô za'ra, te tãma sômri za'ra da hã.
- ⁵ 'Re ihâimana u'âsi mono, 're ãwasété mono zé hã aiwi 're sima'uri waihu'u mono ô di.
Duré ãrã nhimiza'rese âna 're ihâimana mono zé hã aima waihu'u pese di.
- ⁶ Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono Iwaihu'upe, te te sina 're ãi'umnhasi za'ra mono norĩ ma, ãnhimi'manharizé u'âbãmhã te ãsina tãma rowazé wazere za'ra tô da, ãzawi na hã ãpawapto na!
Izaraéu nhihu du norĩ te, 'Re ihâimana u'âsi mono, ai'ãma 're iwata za'ra mono norĩ ma, te ãsina tãma rowazé wazere za'ra tô da, ãzawi na hã duré ãpawapto na!
- ⁷ Te 're ãasawi mono zéb zarina, wa tô da te ããma 're iwasété za'ra mono zéb da hã 're ãnhiptete.
Taha zarina ma tô duré ãma 're irowazé mono zé hã te te 're ãubu zuwa.
- ⁸ Tahawa, ãsisãnawã norĩ ma, aimawi a'uwê ne, wa 're ihâimana.
Ëna 'ra norĩ ma, ãza'rese za'ra ô ne, wa 're ihâimana.
- ⁹ Asôrôwa zawi pe ãma 're ihâimana mono hã te unhama ne ãpê'e 'remhã ãma 're hãimana.
Duré ai'ãma iwasété'wa norĩ, te te ai'ãma 're iwasété za'ra mono zé hã te duré ãnhisiwimhã 're waptãã.
- ¹⁰ 'Re ãsiwa'oi mono wamhã, duré ãsai âna 're ãsimasisi mono wamhã, te ããma 're dawa'e u'âsi za'ra.
- ¹¹ 'Re da'ru'ru mono wa, da'uza ãhãi wasédé te ãsima 're zai mono sidãpãsi, te ããma 're dato za'ra.
- ¹² 'Re idasisôpêtê pese za'ra mono zéb âma, te duré te te sima ããma 're robzanhamri za'ra.
Âzé zei'wa norĩ hã te duré ããma niha na 're sô're za'ra, siwa'ru.

- ¹³ Tane nherê, Uburé Danhib'apito, wa hã wa za aiwi rowaptê.
 'Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé te âma aiwi irowaptêrêzém na hã
 ãzada'âbâ, nimahã bâdâ asima iwê zéb zarina, 're ãzawi pese uptabi
 mono wa!
 Duré ãho'reptu na, iropisutuzéb zarina.
- ¹⁴ Rob'uwa na ãzébré tō da, ãwazere.
 Duré ma'âpé ãnhitob'ru nori na hã ãma ba'a, duré â 'rehâ na zama.
- ¹⁵ Â sisaru te te duré ãhâiba ubu tō da ãma ba'a.
 Â 'rehâ na ãzébré tō da, ãma ba'a.
 Duré adâ'â da, ab're hã te te ãnhomri tō da, ãma ba'a.
- ¹⁶ Uburé Danhib'apito, ma'âpé aiwi ãnhimirowaptêrêzém na hã ãzada'âbâ,
 asimizawi pese wê uptabi zarina.
 Duré ã'âma 're aiwamri za'êtê mono zarina, ma'âpé ãzô aipi'ra na.
- ¹⁷ Asib'a'uwê wi, ãwi hã aima'uri tō.
 Âhã na awa'awi na âma ãzada'âbâ, ãma romnhimimnhasi za'êtê na
 ãhâimana wa.
- ¹⁸ We ãtême asina rotétê 'râwi, ãho'reptu da.
 ãnhitob'ru nori hã ãma ba'a.
- ¹⁹ Aima hã waihu'u pese di, da te ã'âma 're iwasétê za'ra mono zé hã, ãwi
 're irowazé mono zé hã, duré 're ãnhisé mono wa, te 're irobzépata
 mono zé hã. Uburé ãnhitob'ru nori hã aima hâimanazé waihu'u pese
 za'ra di.
- ²⁰ Da te ã'âma 're iwasétê za'ra mono zé hã ma tō te 're ãsiri wai're.
 Tahawa, marĩ iwê zô hã oto 're ãnhimnhasi waihu'u mono ô di.
 Ni'wa ã'âma isiwamri zô ne, wa aré mapa. Tane nherê, ni'wa hã ã'âma
 siwamri ô di.
 Duré ni'wa te te sina ãpê'ê tétê da hã, wa aré mapa.
 Tane nherê, ni'wa ãtêmemhã we mori ô di.
- ²¹ Mram na 're ãhâimana mono wamhã, ma tō duré ô nori hã marĩ isé pire
 na iwazari na ãsa hã te te ãma 're sômri za'ra.
 Duré 'rubu na 're ãhâimana mono wamhã, ma tō vinagri marĩ zazazép si
 te te ãma 're sômri za'ra, te 're hâsi mono da hã.
- ²² Datoi wa dasa isa'êtê siwa'ro'o, ropire da te dasisô 're isani za'ra mono
 da si, ãma iwê hã.
 Duré danhimizaze na dato da te dasima 're i'manharĩ za'ra mono zé
 para, 're idasisito za'ra mono zéb u 're idarere'e mono da si, ãma
 iwê hã!
- ²³ 'Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé ô nori hã toptâ'â za'ra na, te te
 rob'madâ'â waihu'u za'ra tō da!
 Duré ma'âpé hâiba popo'o u'âsi za'ra da, tâma 'manharĩ za'ra na!
- ²⁴ Ô nori nhisiwimhã sada asiti'ru za'ra zé hã ma'âpé sa'wari!
 Duré asiti'ruzé hã te te sasâmri za'ra da, tâma 'manharĩ za'ra na!
- ²⁵ Isib'ri za'ra, baba na 're isimasa mono da si, tō ãma iwê hã!
 Ni'wa duré romhã 'manharĩ na 'ri 'remhã hâiba ré hâimana âna!

- ²⁶ Ta norĩ hã, a hã 're i'ahã za'ra mono nhisiwimhã te duré tinhimi'manharĩ wasétézém na hã te te âma tâma 're sisiwi u'âsi za'ra.
Duré a hã, ni'wam norĩ 're i'u'a za'ra mono para, te te 're irobzépata za'ra mono zém na te duré õ norĩ hã 're wa'ëi u'âsi za'ra.
- ²⁷ Õ norĩ, tiwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono zém na hã âma 're arob'ui'ééré za'ra mono.
Duré 're ida'anho'reptui mono zé te te sina 're uwe za'ra mono tõ da hã, tâma 're arowairébé mono tõ.
- ²⁸ Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono 'rata za 're idahâimana u'âsi za'ra mono norĩ nhisi ré ibaihâi hawi isisi za'ra hã tiwi i'apari da si îma iwē hã.
Duré i'uwaibaba 're ihâimana za'ra mono norĩ nhisi zu isisi za'ra na 're irob'ui'ééré mono õ da si, îma iwē hã.
- ²⁹ Wa hã marĩ iwē zô 're ãnhimipari mono ãna, wa te 're robzépata.
'Re ihâimana u'âsi mono, ãwahutu, duré ãnho'reptu na!
- ³⁰ 'Re ihâimana u'âsi mono âma danho're na hã wa za 're ãwata.
Duré danhipai u iwaihu'u pese na wa za te dama 're wasu'u wē sô'awi, âma 're ãwata mono zém na hã.
- ³¹ ã hã, Uburé Danhib'apito ma hã tâma wē uptabi di za, powawē iba'u iprédup siromo zata na tâma danhoprubzém nhipai u hã.
- ³² Tawamhã da te âma 're iwati za'ra mono norĩ, ãne hã te te 're 'madâ'ã za'ra mono wamhã, tâma 're rowē za'ra mono di za.
Duré 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're iwata za'ra mono hã 're to za'etē za'ra mono di za.
- ³³ E marĩ wa. Uburé Danhib'apito, marĩ zô tiwi 're iro'wanhi'riti za'ra mono norĩ, te te 're awapari mono wa,
duré tinhib'a'uwē dazazéb 're, 're isimasa mono norĩ te te 're a'madâ'ã rēme mono õ wa.
- ³⁴ Ti'a norĩ hãwa me, 'Re ihâimana u'âsi mono âma hã aiwata aba, duré âporé norĩ hã, duré uburé ropodo iwa 're ihâimana za'ra mono hã!
- ³⁵ Ta hã te za Zeruzalē 'ri hã sô'reptu. Zuda âma te za duré 'ri nho'omo mono hã apâ wahutu za'ra.
Isib'a'uwē te za tame 're hâimana za'ra. Te za duré âma 're sipti'a za'ra.
- ³⁶ 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're inomro mono nhihudu hã te za ti'a na ti'rata norĩ uirĩ na âma 're sipti'a za'ra.
Duré te te 're isawi pese za'ra mono norĩ hã te za i'remhã 're hâimana za'ra.

Salmu 72

Apito âma rowaptērēzé wasu'u

Salomãhã nho're

- ¹ 'Re ihâimana u'âsi mono, sena na dama 're i'arowairébé mono zém ne, te te dama 're arowairébé mono da hã, apito ma, pisutu!
Duré apito 'ra ma hã, sena na dama 're i'arowairébé mono zé hã tâma sômri,

- ² sena na dama i'rânho'ômo na asib'a'uwê norî te te âma 're a'madâ'â wê mono da, duré da te 're iwati za'ra mono norî, sena na i'uwaibaba na te te tâma âma 're arowairébé mono da.
- ³ Marî hã ti'ai wa'ôto'ômo 're, 're isitébré mono da si, iwê hã.
E marî wa. I'uwaibaba si marî hã da te 're 'manharî za'ra mono wa!
- ⁴ Apito hã da te 're iwati za'ra mono norî 'wawimhã 're isimapa mono da si!
Duré marî zô tiwi 're iro'wanhi'riti za'ra mono norî hã te te 're ipawaptob za'ra mono da si.
Duré dawati'wa norî hã apito te te 're i'awati mono da si, îma iwê hã!
- ⁵ Wanhîb'apito, bâtâ norî, a'amoî me 're neb u'âsi zahuré mono ré, duré danhihudu mono sidâpâsi ta norî siré 're i'aihâimana u'âsi mono da si, iwê hã.
- ⁶ Apito hã tâ rom na rob're nhisiwi 're ta'a mono wa, te te 're idi'i za'ra mono ne, duré pîni pisutu pese na ti'a te te 're idi'i za'ra mono ne hã, 're ihâimana mono da si.
- ⁷ Apito 're sa mono ré, sena na 're inomro wê mono norî tihâimanazém na te te sina 're ihâimo za'ra mono da si.
Duré a'amo, wahup sidâpâsi te te 're irob'uiwê hã u'âsi mono ne, rowêzé isa'êne dama 're ihâimana mono da si!
- ⁸ Â poré hawi â poré amoî u, duré Eufрати na pa nho'ômo nhisi hawi ti'a zadaré pese uptabi u, te za dama i'rânho'ômo na te te 're da'a'madâ'â.
- ⁹ Rop si 're irosa'wari mono âma 're ihâimana za'ra mono hã te za isô'remhã tâma 're siwê'ê za'ra.
Isitob'ru norî hã te za duré tâma siséb za'ra wa, ipaparab u hã si'uihã na tâma sisâmra, robzapru tēmēmhã.
- ¹⁰ Espânha âma apito norî, rob'rê za'iti norî âma apito norî me hã te za tinhoprub za'ra zé hã tâma sômri za'ra, apito ma.
Âne te za duré Arabia âmab zama apito norî hã, Etiopia âma apito norî me hã tinhoprub za'ra zé hã tâma sômri za'ra za.
- ¹¹ Aihîni pese te za apito norî hã isô're tâma aiwê'ê za'ra.
Te za duré daro mono bâ uburé a'uwê norî hã imreme na 're nomro.
- ¹² Apito hã te isibrob'ô norî te te 're apawapto, te te tiwi 're irowaptêrê za'ra mono zarina.
Duré ta hã te marî zô tiwi 're irowaptâ'â za'ra mono norî, duré da te 're iwati za'ra mono norî hã te te 're apawapto, ipawaptom na âma 're idazapa'a za'ra mono ô hã.
- ¹³ Ô hã te isib'uwa norî âma, duré marî zô tiwi 're irowaptâ'â za'ra mono norî âma 're siwamri.
Te duré te te 're anho'reptu, 're dâ'â za'ra mono da nherê.
- ¹⁴ Te duré da te 're iwati za'ra mono zé wi hã, duré isipārî ze norî wi hã te te tâma 're aba'a, itômo ma hã ihâimanazéb za'ra wê uptabi wa.
- ¹⁵ Apito a'â wama 're hâimana u'âsi za'ra mono!
Arabia hawimhã êtê waipo prê oru te te i'âri da si!
Bâtâ sidâpâsi ôhō âma 're damreme zusi u'âsi mono.

- 'Re ihâimana u'âsi mono, ône u'â iwē si te te tãma 're ipisutu mono da si!
- ¹⁶ Amnho, ti'ai wa'õtô nho'ômo mono na sa'wari 'râihâ na 're isa'wari 'râtâi mono da si!
Duré êtē 'râihâ nhisiwi mono hã, amnho rowa'u te te 're isihî za'ra mono da si.
Duré Libanu âmam ne, rob'rã 'rãi pese uptabi na 're i'rã za'ra mono da si!
'Ri nho'ômo mono wa, dasina dahâ'â pese da si, îma iwē hã, du te te 're irob'ubu mono ne!
- ¹⁷ Apito nhisi na ône u'â âma 're idasipo're pu'u za'ra mono da hã si, iwē hã.
Duré bâdâ te te 're rowa'a mono ré, iwasu'u wē hã a'â 're ihâimana mono da si!
Duré uburé daro mono bâ a'uwē norĩ, apito hãiba u'âbâ iwē na si 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama 're i'apisutu mono da si.
'Re ihâimana u'âsi mono, apito ma, iwē hã te te tãma 're i'apisutu mono da si, te za duré da te 're waptêrê za'ra.
- ¹⁸ Uburé Danhib'apito, Izaraéu nhihudu norĩ te, 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're wawata za'ra wa'aba mono, ôhō si marĩ iwē uptabi hã te te 're a'manharĩ mono wa.
- ¹⁹ Isisi iwē na ône u'â âma 're wawata za'ra wa'aba mono!
Isiptetezē hã duré ihawi rowē za'êtē zé hã, ropâ daro mono bâ te te dama 're i'aza'êtē mono da si, iwē hã!
Tane tō! Tane tō!
- ²⁰ Âme Davi, Zéséhé 'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're imreme mono zé hã ma tinhitō.

Salmu 78

'Re ihâimana u'âsi mono wasu'u, isib'a'uwē wasu'u me

Asafihi nhimirob'ui'ére

- ¹ Ìnhib'a'uwē norĩ, ma'âpé te aima iroti za'ra wa'aba zé hã wapari pese za'ra wa'aba!
Duré aipo're pese na marĩ na te aima irowaihu'u za'ra wa'aba zé hã wapari pese za'ra wa'aba!
- ² Romnhimiré na wa za âma aima nharĩ za'ra wa'wa.
Duréi pese marĩ we ihâimana dama isa'rese'ō na, wa za duré aima za'ra wa'aba hã oto hãiré,
- ³ niha na marĩ wa te 're iwapari za'ra mono hã, duré wa te 're iwaihu'u za'ra mono hã, wahi'rata norĩ te te wama 're iwasu'u za'ra mono zé hã.
- ⁴ Ta hã, wa'ra norĩ wi hã wa te 're udâ za'ra mono ō di za.
Wa za wanhihudu norĩ ma hã Uburé Danhib'apito nhiptetezē hã wa te 're wasu'u za'ra, duré tinhiptete na marĩ te te 're i'ab'manharĩ wē mono zém na hã.
- ⁵ Uburé Danhib'apito, ma tō Izaraéu nhihudu norĩ ma, tinhimiroti hã tãma sômri za'ra, Zacoho nhihudu norĩ ma hã.

- Wahi'rata norī ma hā ma te duré tāma waihu'u za'ra, isimiroti na ti'ra
norī ma, te te āma tāma 're rowasu'u za'ra mono da,
6 isihudu norī te te 're waihu'u za'ra mono da, ta norī zama te te duré ti'ra
norī ma, āma tāma 're rowasu'u za'ra mono da.
7 Āne te za ō norī zama ti'umnhasizé, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te
sina tāma 're sômri za'ra.
Marī te te 're i'ab'manharī mono zém na hā āma 're po're simrami za'ra
mono ō di za. Ōne u'â te za isimiroti hā te te 're wapari pese za'ra.
8 Ta norī hā tihirata norī ne, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na āma 're
nomro mono ō di za.
Ihi'rata norī hā a'uwē iwasédé ma tô tinhimipari ō na si 're nomro. Ta
norī hā niwamhā siptete na 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te sina 're
umnhasi za'ra mono ō di.
Duré ōne u'âsi ôhō āma hā i'uwaibaba na āma 're nomro mono ō di.
- 9 Efraihī hawi a'uwē si'aibâ norī hā simnhi'âsi ré, duré ti'i ré
ma tô bâta na dasi'wapéi wamhā dawī aimani za'ra.
10 Izaraéu nhihudu norī, 'Re ihâimana u'âsi mono tinhimiropisutu zahi te
te tāma i'manharī za'ra zém na hā te te āma siwi uwaimrami ō di.
Duré isimiroti zarina 're inomro mono da hā te te sima wē za'ra ō di.
11 I'ubu nho'a za'ra, marī iwaihu'u'ō te te tāma 're i'ab'manharī mono zém
na hā ma tô duré āma po're ha'âri pese za'ra.
12 Ihi'rata norī nho'a marī iwaihu'u'ō hā, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hā
'manha, Ezitu ti'ai 're, Zoā na romharé nhisi āma.
13 Â na ma tô āma aipo'o, te te āma saprī za'ra da hā.
Âhā wa, te taré â zadaré si'uiwa hā ti'âtâ zahuré, 'ri 'wawi wa'ra
'râihâ ne.
14 Bâtâ sidâpâsi te 'Re ihâimana u'âsi mono hâiwa'a zarob'a pisutu pese na
te te 're simro.
Duré mara sidâpâsi te unhama ro'o pisutu pese na hā te te duré 're simro.
15 Ta hā supara 'ré na ro 're irosa'wari mono āma êtê tômo wawē te te
itopo'o hawimhā ma tô ti'ai 'rowi uptabi hawim ne â hā sa'êtê na
tāma pu'u za'ra, a'uwē te te i'âhuri da hā.
16 Êtê tômo wawē hawi panho'ômo ne â ipraba da hā ma tô âpu'u.
- 17 Tane nheré, wahi'rata norī, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono wi tiwasédé
te te 're i'manharī za'ra mono zém na hā te te āma 're uzusi u'âsi za'ra.
Ta norī hā ma tô supara 'ré na rop si 're irosa'wari mono āma te te siwi
're wē'ō pese za'ra, danhipai u Isiptede 're ihâimana mono hā.
18 Tahawa, niha na rosa'rada sihawim na te te sima i'manharī za'ra zarina,
ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hā niha zô sina te te 're pibu za'ra,
dasa te te tiwi 're iwaptêrê za'ra mono na.
19 'Re ihâimana u'âsi mono na ma tô âne nharī wasété za'ra:
"E 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese bâ supara 'ré na rop si 're
irosa'wari mono āma dasa te te wama isômri za'ra da hā.
20 Āne hā tô wama waihu'u pese za'ra di, êtê tômo wawē te te ō hā topo'o
wa, â ihawi iprabazém na, panho'ômo āma ipraba ne hā.

- E âne nherê, i'u'etê wapu za te te wama isômri za'ra da hã tãma waihu'u pese bã.
- E âne nherê, tinhib'a'uwê norĩ ma, romnhi hã za te te tãma sômri za'ra da bã.”
- 21 Æne hã Uburé Danhib'apito te te sina wapari wamhã, ma tã sada tinhiti'ru za'ra.
- Tahawa, unhamã ro'o na ma tã susi za'ra. Ma tã duré sada isiti'ru za'ra zé hã sina hãimo pese.
- 22 E marĩ wa. Ta norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're saze za'ra mono õ wa, duré tiwaihu'u pese na za te te 're isõ'reptu za'ra mono zém na te te sina 're umnhasi za'ra mono õ wa.
- 23 Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono, hãiwa ma, te te nharĩ wamhã, ma tã hãiwa 'ridawa norĩ ma hã tãma 're 'ru za'ra, si'uihã na si'ridawa za'ra da hã.
- 24 Ma tã hãiwa hawi i'u'etê wapu ne hã mana na isisi tisa te te âma huri mono da, tãma rere'e mono da hã nasi tãma 'manharĩ za'ra.
- 25 Æne wa, te a'uwê norĩ hã hãiwa âma romhuri'wa norĩ sazém na i'u'etê wapu na tisa hã te te huri.
- 'Re ihâimana u'âsi mono, tisa sima iwê na te te huri mono da hã ma tã tãma sômri za'ra.
- 26 Taha pari hãiwa hawi, bâta pusizém hawi rowa'u te te rowapõrĩ da hã ma tã wada'u. Hãiwa nhimi'e hawi tiwaihu'u pese na rowa'u watobro da hã, ma tã duré wada'u, te te rowapõrĩ da.
- 27 A'uwê nhisiwi, si ahã uptabi na rere'e da hã ma tã 'manha, robzapru te te 're irob'upsibi mono ne, niha wamhã duré âporé zaihã na supara 'ré 're isimi'wara mono ne.
- 28 Romhã 'manharĩ na 'ri isisõré wa'wa ma rere'e, si norĩ hã, 'ri mana wi baba.
- 29 Æhã wamhã, Izaraéu nhihudu norĩ sima iwê na ma tã tihu.
- Æne ma tã te te 'mahâpãrĩ.
- 30 Tane nherê, zahadu te te huri ré, te te 'mahâpãrĩ uptabi za'ra õ ré,
- 31 ma tã 'Re ihâimana u'âsi mono sada tinhiti'ru za'ra.
- Tahawa Izaraéu nhihudu aibã isiptete norĩ iprédupté hã, ma tã uprosi.
- 32 Tawamhã marĩ dama iwaihu'u'õ te te tãma 'manharĩ parib za'ra nherê, ma tã nasi tiwasété 'manharĩ na hã te te âma uzusi u'âsi za'ra.
- 'Re ihâimana u'âsi mono na tinhimizaze hã te te sima 're wê za'ra mono õ di.
- 33 Tahawa, ma tã ihâimanazéb za'ra waptu na tiwi 'rãtõ za'ra, dazadawa wa'u'u na isa'uri na ne, duré siwa'ru bâta na waptu na marĩ ipipa 're iwairébé mono ne.
- 34 'Re ihâimana u'âsi mono, te te 're ahã za'ra mono sidâpãsi, 're dãã za'ra mono wamhã, ma tã ihãiba ré norĩ hã apã sima sô 're sôpré.
- Ma tã duré apã pẽẽ toi wê te, itême 're sipizari za'ra.
- 35 'Re ihâimana u'âsi mono âma ma tã 're po're pu'u za'ra, êtê tãmo wawê ne tãma 're ihâimana za'ra mono na hã.

- Danhisi danhipai u Isiptede 're isāmra mono Isō'reptu za'ra 'wa na tāma
're ihâimana za'ra mono na hā ma tō duré āma 're po're pu'u za'ra, we
tāma 're romhâimana za'ra mono sidâpâsi.
- ³⁶ Tane nherē, ma tō apâ duré uburé sadawa nhipese na hā 're nomro.
Imreme za'ra hā senai ō na si ma tō duré 're nomro.
- ³⁷ Tihâiba uptabi na sena na āma tāma 're hâimana za'ra mono ō di.
'Re ihâimana u'âsi mono, tinhimiropisutu zahi te te aré tāma i'manharī
za'ra zém na hā, duré sena na āma 're nomro mono ō di, ta norī hā.
- ³⁸ Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono, tinhib'a'uwē āma hā ma tō 're
siwamri u'âsi za'ra.
Iwasédé te te oto duré āma 're a'madâ'â mono ō di. Tahawa, ōne haré te
te duré 're a'uprosi mono ō di.
Duré sada za'ra 're siti'rui pusi mono da nherē, ma tō nasi 'rāwi
sisōwada, sada 're siti'rui pese za'ra mono tō da.
- ³⁹ Ō norī āma hā ma tō 're po're pu'u u'âsi za'ra, idâ'â pese za'ra na hā,
aiwa rowa'u te te 're rowapōrī mono pari, ōne haré sô 're irob'éé za'ra
mono ne hā.
- ⁴⁰ E niha ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono wi, rop si 're irosa'wari mono āma
hā nasi tiwi isipizari na sahu ahâ za'ra!
E niha ma tō duré tiwasété 'manharī na nasi āma sahu ahâ za'ra,
robzei'ō hā te te āma tiwi iwazere za'ra zéb da hā.
- ⁴¹ Tinhimi'manharī wasété zém na te te nasi āma isisiwi za'ra zarina, ma
tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā siwaihu'u za'ra āna taha na nasi āma
siwi pibu.
Taha zarina ma tō duré 'Re ihâimana u'âsi mono, Izaraéu nhihudu norī
ma, marī iwasédé, āma 're ihâimana mono ō, iwē uptabi wi, nasi āma
tiwi robzei'ō zani za'ra.
- ⁴² Ta norī hā ma tō isiptete 'manharizém na āma po're ha'âri pese za'ra,
bâtâ na te te isō'reptu za'ra zém na hā isitob'ru norī wi.
- ⁴³ Marī iwē uptabi, dama isa'rese'ō iwaihu'u'ō, Zoâ romharé nhisi āma bâtâ
na te te tāma i'manharī za'ra zém na hā ma tō po're ha'âri pese za'ra,
Ezitu ti'ai āmam na.
- ⁴⁴ Tame ma tō panho'ōmo mono na â hā âwaprui mono da hā 'manha.
Āne wa, ezipsiu norī ma, â hā hâimana ō di, te te i'âhuri da hā.
- ⁴⁵ Ubu ahâ uptabi na hupu'u da hā ma tō tāma rob'ru, taha na a'uwē norī
hā te te āma robzépata za'ra da.
Uti zarâpre ma, ma tō duré rob'ru, rom na hā uburé marī te te tiwi
i'uprosi za'ra mono da hā.
- ⁴⁶ Tawamhā 'riti ma zama hā ma tō rob'ru, amnho te te itehâri mono, te
te tiwi ihuri mono da hā, duré rob're te te tiwi iwamnarī pese za'ra
mono da hā.
- ⁴⁷ Tawamhā tâ ipîni nhama ré na, ma tō uva 'ru daburu na hā tiwi uprosi za'ra.
Duré rob'râ figu wede i'râi ré hā ma tō rowahâzé u'êtē na hā tiwi uprosi
za'ra.
- ⁴⁸ Powawē hā, pone'ërebâ norī zama hā tâ ipîni nhama za'êtē na, duré
tâiwapsa'na na tiwi si'utōrī da hā ma tō duré tāma 'manharī za'ra.

- 49 Õ hã ma tô unhamã ne na tinhiti'ru na hã duré sahi uptabi na hã sada tihâimana za'ra, hâiwa âma romhuri'wa ahâ uptabi na te te 're da'uprosi mono da, we dazô 're inomro mono ne.
- 50 Tawamhã tinhiti'ruzé wi hã sitété ô di.
Duré dâhã tô za'ra da hã, te te tâma ba'a za'ra ô di.
Tâma irob'manharî wasété za'ra zé ipipa na hã ma tô uprosi.
- 51 Ezitu ti'ai âma 'ri mono bâ hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono, da'ra si'aibâ ipoto'rata si hã uprosi.
- 52 Taha pari, pone'ërebâ 'madâ'â'wa tinhimizama te te 're isimroi mono ne, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono, Izaraéu nhihudu norî hã Ezitu hawimhã te te simro, rop si 're irosa'wari mono wa'waibaba.
- 53 Tawamhã ta hã tâma romnhimimnhasi âna te te simro mono wa, te pahi âna tihâimana za'ra.
Âhã wamhã, isitob'ru norî si hã ma tô âporé na â hã suwa za'ra.
- 54 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô Izaraéu nhihudu norî, tinhipti'a iwazéb zahi u hã te te simro, êtê âma tô ô hã te te da'âma i'ai'utézéb u.
- 55 Tawamhã isib'a'uwê, ti'ai u te te sina rotété za'ra mono sidâpâsi, ma tô ti'ai 're, 're idahâimana siromo za'ra mono norî hã te te tâma 're satôri za'ra.
Tahawa, Izaraéu nhihudu wa'ôto norî 're ma, ma tô ti'a hã te te tâma 're po'o za'ra.
Duré i're 're idasi'ubumroi mono norî nhorôwa siromo wa, Izaraéu nhihudu 're ihâimana za'ra mono da hã ma tô tâma sa'rê za'ra.
- 56 Tane nherê, Izaraéu nhihudu norî, 'Re ihâimana u'âsi mono danhipai u 're isâmra mono wi ma tô tiwi aipizari za'ra.
Ma tô duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã sihâimana waihu'u za'ra âna sina siwi pibu.
Tahawa, isimiroti hã te te 're wapari za'ra mono ô wa,
- 57 ma tô apâ sima iwê na marî iwasété zô hã 're sipizari za'ra, tihirata norî ne. Umnhî'âsi 'manharî wasédé hã dama i'umnhasi ô ne, te umnhasi âna hã 're hâimana za'ra.
- 58 Ta norî hã ihâiba'ô norî âma 're iwata za'ra mono zéb da, wedezane 'manharî hã te te siwi 're i'manharî mono u'âbâmhã ma tô siwi te te 're siti'ru zani.
Duré senai'ô ihâiba'ô norî poto na romhâibarî te te siwi 're i'manharî mono u'âbâmhã ma tô duré te te 're i'ruiwapari za'ra mono zé hã te te sina tâma 're sani za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã.
- 59 Âne hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te 'madâ'â wamhã, ma tô tinhiti'ru.
Ma tô duré tinhib'a'uwê hã siwi awê'ô pese.
- 60 Tahawa, romhã 'manharî na tinhorôwa iwazéb zahi, Silo âma 're isa mono hã ma tô tirê, 'ri 're dawa'wa, iwa 're ihâimana mono zé hã.
- 61 Wanhitob'ru norî ma, ma tô tâma sa'rê za'ra, tinhimiroti ré ite wedehâ're 'manharî hã te te wawi âri za'ra da hã, 're ihâimana mono hã iwaihu'u pese ré, duré ite rowê za'êtê ré hã.
- 62 Tawamhã tinhib'a'uwê da siti'ru wa, ma tô isitob'ru norî ma hã tâma sa'rê za'ra, sib'ézé 'wa pa na te te siwi simro da.

- ⁶³ Tahawa, ipréduptém norī hā ma tō dasi'wapé na ai'utō.
Tahawa duré azarutu norī hā ni'wai āma 're mro za'ra mono da hā waihu'u ō di.
- ⁶⁴ Tawamhā sasedoti norī sib'ézé 'wa pa na ma tō ai'utō. Tahawa, i'amo aba norī hā āma 'ru'ru waihu'u ō di.
- ⁶⁵ Tawamhā ni'wa topo'o wim ne, ma tō oto Uburé Danhib'apito hā rob'madā, aibā isib'ru uva 'rāi wa'u isé na si'rāiwamnarī pari, itopo'o wim ne.
- ⁶⁶ Ō hā ma tō tinhitob'ru norī ma sisa'rei mono da hā, duré da te āma 're ai'uté za'ra mono wa, ōne u'ā tāma rowazép sina 're hāimana za'ra mono da, tāma 'manharī za'ra.
- ⁶⁷ Ō hā ma tō duré Zuzéhé nhihudu norī hā siwi wēō za'ra. Efraihī hawi a'uwē norī hā te te duré pisutu za'ra ō di.
- ⁶⁸ Ta norī wa'rāmi, ma tō Zudaha hawi a'uwē si hā pisutu za'ra.
Siā na ētē nhisi te te 're isawi pese mono ma tō duré pisutu.
- ⁶⁹ Tawamhā tinhorōwa 'ri, hāiwa āma 'ri, 're isa mono ne hā ma tō tete na 'manha, ti'a ōne u'ā tete na 're isa'wari mono ne.
- ⁷⁰ Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono, ma tō Davi tāma 're iromhuri mono 'wa hā pisutu.
Ma tō pone'ērebā 'wawi wa'ra hawimhā waze,
⁷¹ pone'ērebā ubumroi'wa na 're ihāimana mono zém hawimhā.
Ta hā ma tō Izaraéu nhihudu norī nhib'apito na tāma 're hāimana za'ra mono da tisē, pone'ērebā 'madā'āwa ne 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē ma, 're hāimana mono da.
- ⁷² Tawamhā Davi, tihāimanazé te te 're pibui wē mono sina ma tō te te 're a'madā'ā.
Duré tinhimirowaihu'u wē na ma tō te te 're anhimro, a'uwē norī hā.

Salmu 89

'Re ihāimana u'āsi mono iwaihu'u pese āma si, dawatazé wasu'u

- ¹ Uburé Danhib'apito, 're i'asimizawi pese mono zém na wa za ōne u'ā 're iwata u'āsi.
Wa za duré uburé danhihudu sidâpâsi ma, ai'umnhasi na 're i'aihāimana mono zém na te āma dama 're rowasu'u.
- ² Wa hā ĩma waihu'u pese di, asimizawizé ōne u'ā 're ihāimana mono na hā.
Duré ai'umnhasizé, hāiwa ne ōne u'ā 're isa'wari mono zém na hā.
- ³ A hā te inha āne:
"Wa hā, ĩnhib'a'uwē Davi te ipisutu ma, wa tō ĩnhimiropisutu zahi hā 'manha.
Āne wa tō taha ma hā ropisutu:

- ⁴ ‘Aihawimhã asihudu sidâpâsi te za õne u'â dama 're si'i'rânho'ômo za'ra za.
Wa hã wa za ai'uirĩ na asimi'madâ'ázé hã õ norĩ ma, te 're apisutu zahi, we 're wairébé mono sidâpâsi.' ”
- ⁵ Uburé Danhib'apito, a hã marĩ iwaihu'u'õ 're i'ab'manharĩ mono zém na hã te hãwa norĩ ai'âma 're sadawa'a'a.
Duré hãwa âma romhuri'wa norĩ hã ai'umnhasi na 're i'aihâimana mono zém na te ai'âma si 're sadawa'a'a.
- ⁶ Uburé Danhib'apito, asine ni'wa hãwa âma hã 're i'maihâimana mono õ!
Duré ni'wa hã hãwa âma ihâiba ré norĩ 'remhã asine hã 're i'maihâimana mono õ!
- ⁷ A hã aiwazé pese na, te ta norĩ 're isi'rã'õtõ mono zéb âma tâma 're aihâimana za'ra mo.
Tame te te siwi 're i'ai'uirĩ za'ra mono norĩ hã te duré uburé te te siwi 're aiwazé pese.
- ⁸ Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono Iwaihu'u pe, ni'wa asine isiptete uptabi hã hâimana õ di!
Uburé te marĩ ma ai'umnhasi za'êté na 're aihâimana mo!
- ⁹ A hã, âporé â nhiptete ma, te aipire na tâma 're aihâimana mo.
Tô a hã te âporé â sisasisi nhiptete ma hã 're inharĩ u'âsi mo, â sisasi hã 're simizahâri mono da hã.
- ¹⁰ A hã, â 'rowi ropoto siwamnari hâpâ pese wa, ma tô duré iwĩ.
Asiptete uptabi na ma tô duré asitob'ru norĩ âma 're i'ai'uté za'ra mo.
- ¹¹ Hãwa ate hã, duré ti'a zama ate hã.
Ti'a hã ma tô i'manha. Duré uburé marĩ iwa 're ihâimana za'ra mono da hã, ma tô i'apo.
- ¹² A hã ma tô hãwa nhimire niwĩmhã, duré hãwa nhimi'e niwĩmhã ro hã i'ab'manharĩ mo.
Tabo na êté nhisi norĩ âma Hermo na isisi me te pẽẽ to sina ai'âma hã 're sô're zahuré.
- ¹³ E niha i'aipaihi nhiptete uptabi!
Duré e niha i'asib'rata nhiptete uptabi!
- ¹⁴ Sena na i'uwaibaba na si 're i'aihâimana mono zé hã, duré sena na dama 're i'arowairébé mono zé hã, te 'ri nhana'rata ne hã asimi'madâ'ázéb âmamhã 're hâimana zahuré.
A hã te ai'umnhasi zarina duré asimizawi pese uptabi zarina uburé marĩ hã 're i'ab'manharĩ mo.
- ¹⁵ Tinho're na ai'âma 're iwata za'ra mono norĩ hã te za robze sina toi u'âsi 're nomro, ate rowa'a na si 're ihâimana za'ra mono norĩ hã!
- ¹⁶ Aihâiba u'âbã hã, te ta norĩ hã bâtã bâre te te sima 're rowẽ za'ra.
Te za duré tinho're na hã ai'âma 're wata za'ra, iharé na si dama 're aihâimana mono wa, a hã.

'Re ihâimana u'âsi mono, Davihi ma, te te iropisutuzé wasu'u

- 17 'Re ihâimana u'âsi mono, a hã, aiwaihu'u pe duré aiwasété âna 're i'aihâimana wê uptabi mono, te wama za'ra 're aihâimana mo.
Duré 're i'asimi'manharî wê mono zéb zarina, wa wa te da'âma 're ai'uté za'ra.
- 18 A hã ma tô ipisu, wa'wawi 're isimapa mono 'wa da hã.
Uburé Danhib'apito, Izaraéu te 'Re ihâimana u'âsi mono, marî iwasédé, ai'âma 're ihâimana mono ô, a hã ma tô wate apito hã wama isô.
- 19 Duréi uptabi hã, asib'a'uwê sena na ai'âma 're inomro mono ma sôtô 'rowim ne sô'awi tâma asihâi'rê za'ra wamhã, ma tô âne tâma inharî za'ra:
“Wa hã dasi'wapéi 'manharî'wai ma, wa tô isiptetezé hã tâma tisô.
Duré pire na dama 're sa mono da hã, wa tô aibã te ipisutu ma hã tâma tisô, a'uwê wa'wamhã.
- 20 Ìnhib'a'uwê Davi, si'apito da hã, wa hã wa tô pisutu. Wa tô rob'râi wa'u to iwazéb zahi na hã 'râti'i.
- 21 Ìnhib'rata nhiptede hã te za ône u'â te te 're upari.
Duré te za ìnhiptede hã te te 're siptete u'âsi.
- 22 Niwamhã isitob'ru norî te te âma 're i'ai'uté za'ra mono da hã mare di za.
Iwasété norî hã te te duré âma 're i'ai'uté za'ra mono da mare di za.
- 23 Wa hã wa za isitob'ru norî hã te 're azu pese.
Duré sada 're isiti'ru za'ra mono norî hã, wa za duré uburé te 're a'uprosi.
- 24 Ì'umnhasizé hã, ìnhimizawizé me, te za isiré hã 're hâimana u'âsi zahuré.
Ìnhisi na te za isiptetezé hã ône u'â te te sina tâma 're hâimo.
- 25 Wa za dama i'rânho'ômo na 're ihâimana mono zé, â poré Mediterâniui na isisi hawimhã, panho'u Eufrati na isisi u hã tâma 'wani.
- 26 Tahawa, Davi te za âne îma tinha:
‘A hã, Îmama, duré îte 'Re ihâimana u'âsi mono.
A hã, êtê tômo wawê ne, na 're ìnho'reptui mono 'wa.’
- 27 Wa za duré i'ra îma ipoto'rata ne hã pisutu, ta hã.
Duré uburé apito norî nhipai u dama sa'êtê na 're hâimana mono da hã wa za tâma pisutu.
- 28 Ône u'â wa za wa hã te 're sawi pese.
Duré ôhō ma ìnhimiropisutu zahi, te za siptete na hã tâma 're hâimana u'âsi.
- 29 Taha uirî na hã te za isihudu sidâpâsi ône u'â dama 're si'î'rânho'ômo za'ra.
Duré hâiwa 're sa'wari mono ré, te za 're isimi'madâ'â za'ra mono zé hã 're hâimana u'âsi.
- 30 “Tane nherê, isihudu norî ìnhimiroti te te 're wapari za'ra mono ô wamhã, duré marî na te tâma âma 're irowasu'u za'ra mono zarina, âma 're hâimana za'ra mono ô wamhã,
- 31 marî te i'ruzé te te siwi 're wê'ô za'ra mono wamhã,
îmreme te te duré sima 're tété za'ra mono ô wamhã,

- 32 wa za wa hã iwaseté za'ra u'âbâmhã te tãma 're rob'manharĩ za'ra za.
 Wa za duré te tãma 're arob'manharĩ, marĩ na te te 're i'upa za'ra mono zarina.
- 33 Tane nherẽ, Davihi âma ñhimizawizé te irẽme da hã mare di za.
 Ropisudu te tãma i'manharizé hã wa za tô âma tãma uwaimra.
- 34 Ropisudu ôhõ ma, te i'manharizé te âma tãma i'upa da hã mare di za.
 Duré te tãma iropisutuzém na, te âma tiwi saprĩ waihu'u ô di za.
- 35 “Misi haré wa tô ñhisi iwazéb zahi na tãma ropisutu,
 niwamhã Davihi ma, ñzadawa nhipese ô di za.
- 36 Ône u'â te za ôhõ ma isihudu hã tãma 're hãimana za'ra.
 Duré bâdâ te te 're rob'uiwẽ mono ré, wa za dama i'rânho'ômo na 're
 ihãimana mono zé hã te 're 'madâ'â pese.
- 37 ã hã te te 're ida'a'madâ'â mono zé te za a'amo hãiwa na 're isab u'âsi
 mono ne hã 're hãimana u'âsi.”

Apito âma ai'utézé wasu'u

- 38 Tane nherẽ, a hã ma tô apito ipisutu da hã asiti'ru.
 Ma tô tãma asa'ohã. Ma tô duré iwẽ'ô pe.
- 39 Asib'a'uwẽ ma, asimiropisudu i'manharizé ma, ma tô asimirẽ.
 Ma tô duré isôprezé ti'ai u hã ime.
- 40 Isib'ri nho'ômo 'wawi wa'ra 'rãihã hã ma tô tiwi i'apru mo.
 Ma tô duré 'ri isiptede hã tiwi i'apru pese mo.
- 41 Iwa'waibaba te te 're iro'rahãri za'ra mono hã te uburé isimarĩ na te te
 âma tiwi 're robaba za'ra.
 Duré iwaptoma 're idahãimana za'ra mono norĩ hã te ôhõ âma 're wa'ẽ za'ra.
- 42 Isitob'ru norĩ si ma tô isiptete na hã i'a'upari wẽ mo.
 Ma tô duré ô norĩ ma si ipẽ'ẽ to hã tãma isômri za'ra, te te âma sima
 irowẽ za'ra zéb da hã.
- 43 A hã, apito te, isi'wa pa ma tô niha hã tiwi i'manha.
 Duré dasi'wapéi wamhã, upari da hã isiré aihãimana ô di.
- 44 Apito na pire na te te 're ida'a'madâ'â mono zé hã ma tô tiwi iwaze.
 Ma tô duré ite apito simasisizé hã ti'ai u tiwi ime.
- 45 A hã, isi'ihizé bâtã wana ré waptu na si'ihĩ su'u da hã, ma tô tãma ipisu.
 Ma tô duré rowazé hã tãma ihi.

Dama rowairébézé waptẽrẽ wasu'u

- 46 Uburé Danhib'apito, e momo te za aima'urizé hã ti'rãsutu.
 E ône u'â te za we 're aima'uri mo.
 Duré e momo te za asiti'ruzé unhama ne hã 're ro'o 'rãsutu.
- 47 Ma'âpé ñhãimanazé i'ruture na hã âma rosa'rata.
 Duré uburé a'uwẽ asimipoto norĩ nimahãna za 're idâ'â za'ra mono zém
 na hã âma rosa'rata za'ra na.
- 48 E 'wa hãiba ré u'âsi 're hãimana mono da bâ.
 E 'wa te za dadâ'â nhiptetezé wi hã aimani, da te âma ti'a tô da hã.
- 49 Uburé Danhib'apito, e mahãta duréihã asimizawizé aima 're ihãimana
 mono.

Duré e mahā Davihi ma, asimiropisudu i'manharizé hā.

⁵⁰ Uburé Danhib'apito, ma'āpé i'āma aipo're pu'u, wa hā asib'a'uwē da te i'āma 're iwasété za'ra mono zém na te 're irobzépata mono na hā.

⁵¹ Uburé Danhib'apito, asitob'ru norī, te apito ipisutu ma hā te te tāma 're nharī wasété ahā za'ra!

Ta hā 're ne mono sidâpâsi, te ō norī hā āma 're wa'ēi u'âsi za'ra.

⁵² Ōne u'â, Uburé Danhib'apito āma si 're wawata za'ra wa'aba mono!
Tane tō! Tane tō!

Salmu 91

'Re ihâimana u'âsi mono, wa'wawi 're isimapa mono wasu'u

¹ Ni'wa hā, 'Re ihâimana u'âsi mono danhipai u 're Isāmra mono nhimi'madâ'âzéb zahâpâ 're isāmra mono hā, duré danhipai u Iwaihu'u pese uptabi nhimi'awā zahâpâ sima iwē na 're iwa'utu mono hā,

² te za tāma tinha āne, Uburé Danhib'apito ma:

“Īte 'Re ihâimana u'âsi mono, a hā i'wawi 're aimapa mono 'wa, duré 'ri 'rāihā isiptete ne, ĩma 're i'aihâimana mono, duré te 're i'ai'umnhasi mono.”

³ Ta hā, dama i'madâ'â waihu'u'ō isimimnhasi hawimhā te za asō'reptu, duré dahâzé isipārī waihu'u pese hawimhā.

⁴ Te za duré tizaripī na hā ai'ubu.

Isaripī zahâpâmhā te za asima iwē na 're asāmra mo.

I'umnhasizé hā te za ibaihā 'manharī na dasi'wawi dasimapazém ne hā ai'wawi 're simapa.

⁵ Robra na romnhimimnhasi ma hā 're aipahi mono ō di za, duré bâta na ti'i na da te 're i'asimrimi za'ra mono ma zama hā.

⁶ Robra na dahâzé ipire waptu na te te 're idaduri mono ma hā, 're aipahi mono ō di za, duré abzuma wa'wa marī iwasédé te te 're idanhimroi mono ma zama hā.

⁷ Asababa miu na darere'e nherē, niha wamhā 10 miu na asimire niwimhā duré darere'e nherē, te te duré i'ai'uwaimeami da hā mare di za.

⁸ Taré te za atōmo na i'madâ, niha hā iwasété norī ma rob'manharizé hā.

⁹ A hā, ma tō Uburé Danhib'apito, ai'wawi 're isimapa mono 'wa da hā tāma asisa'rē.

Danhipai u 're Isāmra mono nhimi'madâ'âzéb zahâpâ 're asāmra mono da hā, ma tō duré tāma asihâiba nho.

¹⁰ Niwamhā marī ipire uptabi asō iwatobro da hā mare di za.

Duré asōrōwa u marī iwasété uptabi iwisi da hā mare di za.

¹¹ 'Re ihâimana u'âsi mono hā te za tite hâiwa āma romhuri'wa norī ma hā tāma rob'ru za'ra, te te siwi i'ai'madâ'â da hā,

- duré nimomo 're ane mono sidâpâsi, ai'wawi 're simapa za'ra mono da.
- ¹² Ta nori hã te za tinhib'rata na te te siwi 're atété, êtê na aipara wimhã 're asi'u'a mono tã da.
- ¹³ Aipara na te za hu'u zérépa nori hã, wahi nori me, 're i'azu pese mo, hu'u zérépa isahi nori hã, duré wahi isé nori hã.
- ¹⁴ 'Re ihâimana u'âsi mono hã te tinha âne:
 “Wa hã, te te 're îzawi pese za'ra mono nori hã wa za te 're anho'reptu u'âsi.
 Duré inhisi waihu'u wê pese 'wa nori 'wawib za'ra hã, wa za 're îsimapa.
- ¹⁵ Ta nori hã te te 're i'mahârâ za'ra mono wamhã, wa za te 're azada'âbã.
 Duré ropire 're, 're hâimana za'ra mono ré hã, wa za tã isiré 're ihâimana u'âsi za'ra.
 Ta nori te duré 're anho'reptui mono wamhã, dama wazé pese na 're hâimana za'ra mono da hã, wa za niha na te tãma 're a'manharĩ.
- ¹⁶ Tawamhã ipawa'âbã za'ra iwê uptabi na wa za, 're ihâimana hã za'ra mono zéb da hã te tãma 're anhomri.
 Wa za tã duré 're inhiminho'reptui mono zé hã tãma te 're ahâi'rê.”

Salmu 94

'Re ihâimana u'âsi mono, i'uwaibaba na si da'âma rowairébé'wai wasu'u

- ¹ Uburé Danhib'apito, a hã 'Re ihâimana u'âsi mono, dama 're i'arob'manharĩ mono 'wa na 're i'aihâimana mono!
 Ma'âpé 're i'asimi'ruiwa'âbã mono zém na hã asihâi'rê na.
- ² A hã te uburé ti'ai âma da'âma rowairébé'wa na 're aihâimana mo.
 Tahawa, ma'âpé 're isi'madâ'â ze za'ra mono nori ma, niha na tãma rob'manharĩ za'ra na, tã ibã na marĩ te te 're i'manharĩ za'ra mono zéb zarina.
- ³ E momo te za wasété na 're inomro mono nori, te te sima 're iromhu'u za'ra mono zé hã ti'rāsutu. Uburé Danhib'apito, e momo te za tã âne hã rāsutu za'ra.
- ⁴ E niwa te za 'râwi 're isi'madâ'â ze za'ra mono zéb zarina, timreme na dama 're isiwasu'u za'ra mono zé hã ti'rāsutu.
 E niwa te za duré marĩ te te 're i'manharĩ wasété za'ra mono na 're isi'uze za'ra mono zé hã ti'rāsutu.
- ⁵ Uburé Danhib'apito, ò nori hã te asib'a'uwê hã te te 're wati u'âsi za'ra.
 Te duré aima 're ihâimana za'ra mono nori te te 're robzépata za'ra mono da hã te te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra.
- ⁶ Ta nori hã te duré imrotõ pi'õ nori, duré imama'õ nori te te siwi 're simro.
 Wanhipti'ai 're wasiré a'uwê'õ 're isi'ubumroi mono nori hã te duré te te siwi 're simro.
- ⁷ Tahawa, te âne te te sima 're nharĩ za'ra: “Uburé Danhib'apito hã te te âma 're wa'madâ'â za'ra mono ò di.

Izaraéu nhihudu norĩ te, 'Re ihâimana u'âsi mono hã, âne na hã te te 're iwaihu'u mono da hã mare di."

⁸ Isimiza'rese'õ norĩ, asima sô asôpré wa'aba, marĩ waihu'u za'ra wa'aba da hã!

E niwa te za asimiza'rese na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hã asima iwaihu'u za'ra wa'wa.

⁹ E dapo're 'manharĩ'wa hã 're simipari mono õ di bété. Te 're simipari! E datômo 'manharĩ'wa hã marĩ te te 're a'madâ'â mono õ di bété. Te te 're a'madâ'â tô!

¹⁰ E daro mono bâ a'uwê te te 're i'ahâ za'ra mono 'wa hã te za tinhimihâzém na hã te te dama 're aba'a.

Duré uburé dama rowaihu'u wê nhomri'wa hã e te 'rãnhimiza'rese âna 're hâimana bété. Mare di.

¹¹ Danhimirosa'rada hã, Uburé Danhib'apito ma, waihu'u pese di.

Duré tarére na da te 're irosa'rata za'ra mono zé, tâma hã waihu'u pese di.

¹² Uburé Danhib'apito, 're i'ahâ za'ra mono norĩ si te za rowê na to sina 're nomro, asimiroti na âma tâma 're irowasu'u za'ra mono norĩ hã.

¹³ Bâdâ iwasédé, sô 're isihutu mono 'remhã te za rowê na to sina 're inomro mono da hã tâma 're i'aba'a mo.

Tane nherê, iwasété norĩ zô hã te za ab're norĩ, sô 're si'ridawa za'ra.

¹⁴ Uburé Danhib'apito hã tinhib'a'uwê te te 're arême mono õ di za.

Tâma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te te 're a'madâ'â rême mono õ di za.

¹⁵ Âne wamhã, te za dama rowairébézé sena na 're hâimana.

Tahawa, uburé sena na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te za dama rowairébé wê zé hã te te sina 're wêsãmri za'ra.

¹⁶ E 'wa hã sirési bâ, iwasété norĩ zada, i'âma isi'madâ'â para i'upana sab da hã.

Duré e 'wa ma tô izababamhã tihâiba, iwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono norĩ zada, hâimana da hã.

¹⁷ Uburé Danhib'apito te te ipawaptob õ 'wa'âhã, wa aré ti'a 'rowi ari'iwí pese 're idanhimi'wara mono zéb âma hã 're i'za'wari.

¹⁸ Uburé Danhib'apito, isi'marôwĩrĩ da, izai praba ne, oto idâ'â da, isiwaihu'u wamhã, asimizawizé hã ma tô i'upa.

¹⁹ Ipê'ê 're ihâtâ'â za'êtê na 're ihâimana mono wamhã, te a hã 're ipê'ê tété u'âsi mo. Te duré sa'êtê na ipê'ê to îma 're isômri mo, ipê'ê 'remhã.

²⁰ A hã, senai'õ na da'âma rowairébé'wa norĩ hã 're awêsãmri mono õ di.

Ta norĩ hã te senai'õ na roti zarina te te dawí 're rowamnari za'ra âma.

²¹ Sena na 're ihâimana za'ra mono norĩ zada, te ta norĩ hã

tinhimirowa'õno te te sima 're 'manharĩ za'ra.

Te duré iharé na si 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, te te tâma 're rowairébé za'ra, 're dâ'â za'ra mono da hã, ibâi õ nherê.

²² Tane nherê, Uburé Danhib'apito te 'ri 'râihã isiptete ne, îma 're hâimana.

Ta hã te êtê tōmo wawě ne ĩma 're hãimana, ĩ'wawi 're isimapa mono 'wa na hã.

- ²³ Tawamhã 'Re ihãimana u'âsi mono te za ã hã da'ãma rowairébé'wa norĩ nhisiwi iwasété 'manharĩ za'ra zé waptã'ã da hã tãma pisutu za'ra.

Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihãimana u'âsi mono hã te za uprosi, isimi'manharĩ wasété za'ra u'ãbãmhã.

Salmu 95

'Re ihãimana u'âsi mono ãma danho're na dawatazé wasu'u

- ¹ We ai'aba'rêi wa'aba, Uburé Danhib'apito ãma wanho're na wawata za'ra da!

Duré wato sina, êtê tōmo wawě ne te te 're iwa'anho'reptui mono 'wai ãma wawata za'ra wa'aba.

- ² Oto wasi'aba'rêi wa'aba, isô're u ãma wawata za'ra da, wanho're na. Duré wato sina wanho're na ãma wazadawa'a'a wa'aba.

- ³ E marĩ wa. 'Re ihãimana u'âsi mono hã sa'êtê uptabi di. Duré Apito isa'êtê uptabi uburé ihãiba'õ norĩ nhisiwi 're isãmra mono.

- ⁴ Êtê na ab're 'rehã uptabi hawi, êtê nhisi uptabi u hã te uburé marĩ hã tãma 're hãimana za'ra.

- ⁵ Âporé mono zama te tãma 're hãimana za'ra, te te 're apoto mono wa. Ti'ai 'ré zama ma te duré poto.

- ⁶ Oto we ai'aba'rêi wa'aba, Wanhib'apito ma wahi'rãtitõ wasi'ubumro da, ãma wawata za'ra da.

Oto tãma wasi'ubumroi wa'aba, wa'apoto mono 'wai ma, wahi'rãtitõ.

- ⁷ Ô hã, wate 'Re ihãimana u'âsi mono. Wa norĩ hã a'uwě te te 're iwa'anhimroi mono.

Duré wa norĩ hã pone'ërebã ne, te te ô hã 're iwa'a'madã'ã pese mono.

Tahawa, ã bătã na ãne te te inharizé hã te za iwapari za'ra wa'wa:

- ⁸ “Aipě'ě tete na 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ di za, aihirata norĩ Meriba na romnhisi, Masa na isisi amoi ãma ihãimana za'ra sine hã, rop si 're iropsisa'wari mono wa.

- ⁹ Tame ma tō ta norĩ hã siwi ipibu. İzada ma tō duré tihãimana za'ra, uburé marĩ te tãma 're i'manharĩ za'ra mono zé hã te te siwi 're 'madã'ã mono nherẽ.

- ¹⁰ A'uwě norĩ 40 wahub 'remhã ma tō sina ĩnhiti'ru wazere pese za'ra. Tahawa, wa tō tinha ãne: 'A'uwě norĩ ipě'ě 'remhã wasété uptabi za'ra di!

Ĩnhimiroti te te 're iwapari za'ra mono da hã te te sima wě za'ra õ di!

- ¹¹ Tahawa, ĩnhiti'ru na ihãimana wa, wa tō duré ãne ropisudu hã 'manha:

'Ta norĩ hã niwamhã ti'a na ropisudu ihãimana u isisisi da hã mare di za, 're idawa'utu za'ra mono zéb da, ti'a za te isõmri u hã.' ”

Salmu 100

Danho're na 're idawata za'ra mono zé wasu'u

- ¹ Uburé ti'ai mono bâ 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, Uburé
Danhib'apito âma asô're na asadawa'a'a wa'aba!
- ² Uburé Danhib'apito âma, ato za'ra wa'aba sina âma aiwata za'ra wa'aba.
Duré isô're u asô're to sina, we asisisi aba.
- ³ Ma'âpé, Uburé Danhib'apito âma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono, ta
hã 'Re ihâimana u'âsi mono wa.
Ta hã ma tô te te 're wa'apoto. Tahawa, wa ite na tâma 're wahâimana
za'ra.
Duré isib'a'uwê na wa tâma 're wahâimana za'ra, ite pone'ërebâ ne.
- ⁴ Ma'âpé 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa u 'ridawa za'ëtê na asisisi aba,
asô're na âma aiwata za'ra wa'aba sina.
Duré isôrôwa 'ri zahâpâ mono u âma aiwata za'ra wa'aba sina asisisi
aba.
'Re ihâimana u'âsi mono nhisi na aiwata za'ra wa'aba.
- ⁵ E marĩ wa, Uburé Danhib'apito hã wê uptabi wa, duré isimizawizé ône
u'â tâma 're hâimana mono wa, duré umnhasi na 're ihâimana mono
zé hã si'utôĩ waihu'u ô wa.

Salmu 102

**Aibâ, robzépata 're, 're ihâimana mono, 'Re ihâimana
u'âsi mono ma imremezé wasu'u**

- ¹ Uburé Danhib'apito, ma'âpé âma aima ĩmremezé hã wapari.
Duré ĩzadari sina ĩpawaptobzé te aiwi iwaptêrêzé hã ma'âpé asitême âri
wê na!
- ² Ma'âpé ĩwi ai'râ sipi'ra tô, te robzépata ré, ĩ'madââ tô da hã.
Ma'âpé we ai'u'rata nhi'ese, te âma i'ai'mahârâzé wapari da hã, waptu na
we âma ĩzada'âbâ da hã.
- ³ 'Re ihâimana mono zé, te atâma na te te ĩwi sina ti'awi, romnhizé
atâma na 're isi'utôĩ mono ne.
Duré ĩhi norĩ hã te pré'a ne te te 're ihâiba wa'ro pese.
- ⁴ ĩpê'ê remhã, duroire 'ré wa, da te 're sihâri za'ra mono wa, dapara na da
te oto 're iwati'i za'ra mono ne, wa 're ihâimana.
Tahawa, duré wa ĩsa na 're ĩpo're simrami pese.
- ⁵ ĩwazidi 'râihâ na 're ĩwazidi mono wa, wa ihâiba hâi ré si, duré ĩhi ré si
nhamra.
- ⁶ Wa hã, prorotore rop si 're irosa'wari mono âma 're ihâimana za'ra mono
ne hã wa ihâiba.
Duré prorotore, danhorôwa, da te 're irême za'ra mono wa, oto âma 're
isôrôwa za'ra mono ne, wa wa hã ihâiba.
- ⁷ ĩnhotô waihu'u ô di.

Sire, 'ri nhisiwi siwaprosi isam ne, wa 're ihâimana.

⁸ Īnhitob'ru nori hã te bātâ bâre ĭ'âma 're wa'ēi u'âsi za'ra.

Duré te te ĭ'âma 're iwasété za'ra mono nori, te ĭnhisi hã te te siwi 're wabzuri, tō ō nori te te ĭma 're rob'manharī wasété za'ra mono da hã.

⁹⁻¹⁰ Īzada 're ĭasiti'rui mono zarina, te 'ru'a ĭsazém na hã ĭma 're hâimana.

Ītomo'u hã te duré 're siwazari zahuré, marī te 're ihâsi mono me.

A hã ĭ'âri ne, duré asisiti romhã na ĭme ne, ma tō asiwi ĭwē'ō pe.

¹¹ 'Re ihâimana mono zé hã mara da, oto 're ĭrowawã mono ne, te 're hâimana.

Duré du 're 'ré za'ra mono wa, 're imre za'ra mono ne, wa 're ihâimana.

¹² Tane nherē, a hã Uburé Danhib'apito, asimi'madâ'âzém hawi te ōne u'â 're ida'a'madâ'â mo.

Tahawa, te za danhihudu sidâpâsi we 're idapoto za'ra mono hã ai'âma 're sipo're pu'u u'âsi za'ra.

¹³ Ma'âpé aiwahutu, Siã^b âma aiwamri da.

E marī wa. Âma ĭ'aiwamrizé bâdâ wisi wa oto, ĭ'uwaibaba uptabi hã.

¹⁴ 'Ri nho'omo na 'rizé êtē za'ra mono, siprum na 're sa'wari mono nherē, asib'a'uwē nori ma sawi u'âsi za'ra di.

Te duré 'ri sipru za'wari 'râihã na âma 're siwamri za'ētē u'âsi za'ra.

¹⁵ Dawamri mono bâ 're idahâimana za'ra mono hã te za Uburé Danhib'apito nhisi hã te te siwi 're wazéb za'ra.

Duré uburé ti'ai mono bâ danhib'apito nori te za isiptetezém na 're ihâimana mono na hã te te siwi 're wazé.

¹⁶ Uburé Danhib'apito, niwa apâ Siã 'ri te te wahuu wamhã, te za ta hã waihu'u pese na 're ihâimana mono na hã te te dama 're hâiré.

¹⁷ Ta hã te za tinhib'a'uwē upari âna romnhiwasi 're ihâimana za'ra mono nori mreme hã te te 're awapari.

Duré isimirowaptērē za'ra zé, te te tiwi 're ĭawē'ō mono da hã mare di za.

¹⁸ Âne na da te âma irob'ui'éré da si iwē hã, wanhihudu nori

Uburé Danhib'apito te te 're ĭ'a'manharī mono zé hã te te 're waihu'u za'ra mono da,

duré romhutu'ō za 're ipoto za'ra mono nori, tinho're na âma 're wata za'ra mono da hã!

¹⁹ Uburé Danhib'apito, hâimo uptabi ro iwazéb zahi wa, 're isãmra mono zé hâiwa hawi, ma tō ti'ai u hã we te te 're rob'madâ'â,

²⁰ da te 're iwaibui mono nori wazidi te te 're awapari mono wa, te te 're sani za'ra mono da, 're dâ'â za'ra mono da, sada 're idahâimana za'ra mono nori hã.

²¹⁻²² Âne wa, Uburé Danhib'apito, Siã âmamhã te za da te dasima 're wasu'u wē za'ra. Te za duré âma 're dawata za'ra, Zeruzalē âma,

dawamri mono bâ a'uwê danhib'apito norĩ me 're si'rã'õtõ mono wamhã.

- ²³ Zahadu ihâiba tém na 're ihâimana mono ré, ñhiptetezé hã ma tô ñwi waze, 'Re ihâimana u'âsi mono hã.
Ma tô duré 're ihâimana hutu mono zéb da hã ñma pisutu.
- ²⁴ Ñte 'Re ihâimana u'âsi mono, õne u'â 're ñaihâimana mono, ma'âpé awa'awi na hã a'â ñ'âri tõ, ñsi'ñhi wana ré!
- ²⁵ Romna'rata hawimhã, ti'a norĩ hã hãwi me ma tô ñmanha zahuré, asib'rata na.
- ²⁶ Ti'a norĩ hã hãwi me, za si'utõrĩ zahuré nherẽ, a hã te za tane nherẽ, õne u'â 're ñaihâimana mo.
Ti'a norĩ hã hãwi me, da'uza 're ñhã wasété za'ra mono ne, te za ai'utõrĩ zahuré.
A hã, da'uza na da te ñma 're isapri za'ra mono ne, te za ñma isapri zahuré. Tahawa, te za tô oto õ norĩ hã iwabzu.
- ²⁷ Tane nherẽ, a hã te za tô õhõ u'â 're ñaihâimana mo, ñma sapri ñna 're ñaihâimana mono zém na hã.
Duré asibâdã hã si'utõrĩ waihu'u ñna te za tô 're hâimana u'âsi, õne u'â.
- ²⁸ Asib'a'uwê 'ra norĩ hã romhutu'õmhã te za sima iwê na 're hâimana za'ra.
Duré ta norĩ nhihudu norĩ hã te za õne u'â asimi'madã'ázéb 'remhã 're hâimana za'ra.

Salmu 103

'Re ihâimana u'âsi mono ñma isimizawi wê na danho'rezé wasu'u

Davihi ñho're

- ¹ Uburé Danhib'apito, ñpê'ẽ na ai'ãma 're ñwata mono da si, wa ñsima te 're 'ruiwapari u'âsi!
'Re ihâimana u'âsi mono, marĩ iwasédé, ai'ãma 're ihâimana mono õ ñma, uburé ñhiptede ñma 're ihâimana mono na, ai'ãma 're ñwata mono da si, duré ñma iwê hã!
- ² Uburé Danhib'apito, ñpê'ẽ na tô ai'ãma 're ñwata mono da si, wa ñsima te 're 'ruiwapari!
Duré marĩ iwê na 're ñpawapto mono zém na 're ñpo're simrami tõ mono da, wa tô ñsima te 're wê u'âsi!
- ³ Uburé Danhib'apito, ma'âpé ñpê'ẽ 're, uburé 're ñwasété mono zé hã ñ'ãma 're a'madã'ã mono tõ.
Duré ma'âpé ñpese, uburé 're ñhãzé mono hawimhã.
- ⁴ Õ hã ma tô te te 're ñho'reptui u'âsi, ab're 're, adã da te 're iséme mono zé wi.
Duré tinhimizawizéb zarina ñ'ãma 're siwamri mono wa, te iwê si te te ñma 're anhomri.
- ⁵ Õ hã te duré marĩ iwê na ñpê'ẽ 'remhã te te ñma 're sa'ëtẽ.
Ñne wa, wa tô ihâiba tém na 're ihâimana mono zém na, te ñma uzusi u'âsi, si'õmo wawê siptete na 're ihâimana mono ne.

- ⁶ Uburé Danhib'apito, te i'uwaibaba na si da te 're iwati pese za'ra mono norĩ ma, te te 're arowairébé, iwě na si.
Ta norĩ 'wawimhā te duré 're simapa u'ási.
- ⁷ Ta hā, niha na te te sima irowa'õtōzé hā Mozésihi ma, ma tō tāma hāiré.
Ma tō duré tiwaihu'u pese na tinhim'i'manharizé hā Izaraéu nhihudu norĩ ma hāiré, ta norĩ te te siwi 'madââ da hā.
- ⁸ Uburé Danhib'apito, iwě si te te dama 're a'manharĩ u'ási. Te duré da'āma 're siwamri u'ási.
Te duré simizawi uptabi na 're hāimana.
- ⁹ Ō hā te te dama 're ipētē u'ási mono na, 're hāimana mono ō di.
Duré dazada 're isiti'rui u'ási mono na, 're hāimana mono ō di.
- ¹⁰ Wawasédé, wa te 're i'manharĩ za'ra mono zarina te te 're wahā za'ra mono ō di, ibā zarina. Te nasi te te wama āma 're ati'awi, tinhimihāzém na.
Duré wawasété zarina, ibā na te te duré wama 're awa'ābā mono ō di.
- ¹¹ Hāiwa, ti'a nhisiwi romhā uptabi na 're isa'wari mono ne, te isimizawizé hā sa'ētē na 're hāimana, te te 're iwazéb za'ra mono norĩ āma hā.
- ¹² Bâtā pusizém niwĩ ti'a, bâtā sazizém niwĩ ti'ai me romhā uptabi na siwi 're isa'wari zahuré mono ne, tane te wawasédé hā romhā na wanhiti te te wama 're azatōrĩ.
- ¹³ Damama, ti'ra norĩ āma 're isiwamri pese mono ne, te duré Uburé Danhib'apito te te 're iwazéb za'ra mono norĩ āma hā sa'ētē na 're siwamri.
- ¹⁴ E marĩ wa. Ōhō ma hā waihu'u pese di, niha na we iwasi'manharĩ za'ra zé hā.
Te duré ti'a zapru 'manharĩ na hā wa'āma 're sipo're pu'u za'ra.
- ¹⁵ Dahāimanazé hā aiwa du ne hā.
Duré dahāimanazé hā aiwa rom na romnhirārā wede 're iprédub za'ra mono ne hā, duré 're isirārā wairébé mono ne.
- ¹⁶ Tawamhā rowa'u watobro wa, te te wapōrĩ wamhā, te za oto sirārā haimani za'ra. Nimame isirārā nhimi'warazé hā dama waihu'u ō di oto.
- ¹⁷ Uburé Danhib'apito nhimizawizé te si'utōrĩ āna te te 're iwazéb za'ra mono norĩ āma hā 're hāimana u'ási.
Ta norĩ 'ra nhihudu norĩ ma sidāpāsi, te ōne u'ási i'uwaibaba na si te te tāma 're i'ab'manharĩ mono zé hā 're hāimana,
- ¹⁸ isimiropisutu zahi te te sima 're itété za'ra mono norĩ ma, duré isimiroti te te 're iwapari pese za'ra mono norĩ ma.
- ¹⁹ Uburé Danhib'apito, hāiwa āma tisimasisizéb da hā ma tō pisutu, pire na te te āma 're ida'a'madââ mono zéb da hā.
Ta hā te uburé marĩ 're ihāimana za'ra mono hā pire na te te 're a'madââ, apito na ō hā.
- ²⁰ Uburé Danhib'apito āma si 're aiwata za'ra wa'aba mono, hāiwa āma romhuri'wa asiptete na 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono norĩ, duré

imreme 're iwapari pese za'ra wa'aba mono na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono nori hâ!

- ²¹ Uburé Danhib'apito âma si, tô uburé âma 're aiwata za'ra wa'aba mono, uburé hâiwa âma romhuri'wa nori, duré uburé isib'a'uwê na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono nori, marî te te sima 're iwê mono zéb zarina 're i'manharî za'ra wa'aba mono nori hâ!
- ²² Uburé Danhib'apito âma tô isimipoto mono bâ, 're dawata za'ra mono, ropâ te te 're ida'a'madâ'âzé mono bâ!
- Uburé Danhib'apito âma, wa hâ îpê'ê 'rem na âma 're îwata mono da si, wa îsima te 're wê!

Salmu 104

Ropoto'wai âma danho're na dawatazé wasu'u

- ¹ Uburé Danhib'apito, îpê'ê na wa înh'o're na ai'âma si 're îwata!
Îte Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, e niha tô sena i'asa'êtê uptabi!
- Da'uza wê na 're idasi'uza za'ra mono ne, te ône u'â aiwaihu'u pese na duré aiwê uptabi na 're aihâimana mo.
- ² Te duré rowa'a na 're asi'ubu mo.
A hâ ma tô duré hâiwa, romhâ 'manharî na 'ri, da te 're i'wani za'ra mono ne, i'wani misi haré.
- ³ Â 're isa'wari mono nhisiwimhâ 're i'asâmra mono zé 'ri hâ ma tô isâ.
Duré wedewara zapore na dasi'wapézém na 're idasisa'rei mono ne, te hâiwa'a na 're ane mo. Te duré asaripi na ne rowa'u'u nhisiwi 're asamroi mo.
- ⁴ A hâ te duré rowa'u'u ma, asadawa wasu'u'wa da hâ tâma 're i'apisutu mo.
Te duré tâ si'ubuzi ma, aima romhuri'wa da, tâma 're i'apisutu mo.
- ⁵ Ti'a, a hâ ma tô isâna'rata nhisiwimhâ ihi, tete na 're sa'wari mono da, rési âna.
Âne wa, niwamhâ sirési waihu'u ô di za.
- ⁶ Ti'a, â poré na ma tô isuwa, dasi'ubuzé ihâ pa na âma 're idasi'ubu za'ra mono ne.
Âne wa, ma tô â hâ êtê nhisiwi wahuré 're sa'wari.
- ⁷ Tane nherê, tâma nharî pipa te, ma tô â hâ aima aimani.
Tâi rârâ'â ne, aimreme rârâ te te wapari pipa za'ra wa, ma tô si'aba'rê na ti'âpraba za'ra, â hâ.
- ⁸ Êtê mono na â hâ ma tô te te sai'uri. Duré ta hawimhâ êtê siwa'aba wa romharé 're ihâimana mono na hâ ma tô tipraba, ro hâ tâma i'apisutu mono zéb u.
- ⁹ A hâ, â sisu'u pese na isada'rê 're simi'wara mono da hâ ma tô tâma ipisutu za'ra, niwa ti'a te te upsibi na sahu za'ra tô da.
- ¹⁰ A hâ ma tô duré â nhana'rata u siro êtê siwa'aba mono na i'a'âpu'u mo.

- Tahawa, te oto pa nho'omo nori hã 're âpraba za'ra, êtê nhi'riti mono wa'waibaba.
- ¹¹ Taha â na te oto uburé abaze nori hã te te 're âhuri.
Duré taha na te awaru po're pore i'aba'êi'ô, 'rubu hã te te sima 're simro.
- ¹² Pa zaihâi mono na te si nori hã wede na te te sima 're zasi za'ra. Te duré wede panhipti mono na 're sadawasituri.
- ¹³ Hâiwa âma 're i'aihâimana mono zém hawi, te tâi ma hã we 're irob'ru'i u'âsi mo, êtê nhisi 're ta'a mono da hã.
Tahawa, te ti'a hã marî iwê na 'masisi na 're sa'wari, asimiromhuri wê zéb zarina.
- ¹⁴ A hã te duré dui ma hã 're inharî mo, 're prédub za'ra mono da, powawê, âma 're saihuri mono da.
Te duré rob're ma 're inharî mo, da te 're zuri mono wa, dasazé hã da te âma dasima 're sani za'ra mono da.
- ¹⁵ Te duré ti'ai ma 're inharî mo, uva 'ru 're 'râi pese mono da, iwa'u zô, taha na dama 're rowê za'êtê za'ra mono da.
Azeitona wa'u tob zô zama, te duré tâma 're inharî mo, te te sina 're da'ubu waipo za'ra mono da.
Te duré i'u'êtê wapu zô zama tâma 're inharî mo, danhiptede hã te te dama 're sômri za'ra mono da.
- ¹⁶ Uburé Danhib'apito te, wede nori hã te tâ te te 're di'i wê pese za'ra, Libanu na romnhisi âma wede nhinihâ cedru na wede nhisi nori te te 're i'a're mono hã.
- ¹⁷ Tame te si nori hã tizasi te te sima 're 'manharî za'ra.
Te duré sô'rehō nori hã tizasi, pinheiru na wede nhisi na te te sima 're 'manharî za'ra.
- ¹⁸ Êne i'râihâ nori nhisiwi te pone'ërebâ zéré uzé i'madâ'â'ô nori hã iwamhã 're simasa.
Te duré 'rupo'rere nori hã êtê nhi'riti wa tiza'ru'i 're, sima'uri sina 're hâimana za'ra.
- ¹⁹ A hã ma tô duré a'amo hã i'manha, rob'rê waihu'uzéb da hã, duré a'ê ta'a waihu'uzéb da hã.
Duré bâta ma hã waihu'u pese di, niha hã 're izasi mono zéb da hã.
- ²⁰ A hã 're mara mono da hã ma tô duré ipisu.
Tawamhã oto 're mara mono sidâpâsi, te uburé abaze nori hã robra na 're sihâi'rê za'ra.
- ²¹ Hu'u zérépa ihâiba tém nori hã te duré wairō sina te te 're aba za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono isa te te tâma 're isômri za'ra mono zô 're rîti za'ra mono sina.
- ²² Tane nherê, bâdâ oto 're pusi mono wamhã, te duré apâ 're nomro, tinhorōwa u.
- ²³ Tô tawamhã, te danhimromhuri u 're dawairébé, hâiwahâ tême da te 're romhuri za'ra mono da.

- ²⁴ Uburé Danhib'apito, a hã ma tô marī ahā uptabi na i'a'manharī mo!
Asimirowaihu'u za'ētē na ma tô uburé marī hã i'apoto mo.
Tahawa, ti'a asimipoto mono na hã 'masisi uptabi dī.
- ²⁵ Tame te â poré isada'rē waihu'u'ō isa'ētē uptabi hã 're sa'wari.
Taha 're, te asimipodo ihâiba ré norī hã iwa 're nomro isa'ētē norī, duré
isurure norī, sa'rata waihu'u āna.
- ²⁶ Taha na, te duré uba're wawē te te āma 're ro'rahâri za'ra.
Leviatā na asimipoto siwamnari nhisi norī hã te duré i'remhā sima te 're
rowē za'ra.
- ²⁷ Uburé te abaze norī hã aihawim na si 're hâimana za'ra.
Tahawa, bâta uwaibaba isa tãma 're isōmri za'ra mono zô hã, te duré 're
sôpré.
- ²⁸ A hã te tô isa hã tãma 're i'anhomri mo.
Tahawa, tisa te te 're huri mono wa, te te 're 'mahâpārī za'ra mono
wamhã, te duré te te sima āma 're rowē za'ra.
- ²⁹ A hã tiwi 're ai'rā sipizari za'ra mono wamhã, te pahi na 're hâimana za'ra.
Duré aipē'ezani tãma 're i'anhomri mono, tiwi 're anhihâri mono
wamhã, te za 're dâ'â za'ra. Tawamhã te za apâ 're siti'azaprub za'ra.
- ³⁰ Tane nherē, duré 're aza'uri mono wa, aipē'ezani tãma 're anhomri
mono wamhã, te za ta norī hã hâiba ré 're poto za'ra.
Āne wamhã, te za ti'ai manawawi ma, marī itē hã tãma 're i'anhomri mo.
- ³¹ Uburé Danhib'apito waihu'u pe iwē uptabi hã 're ihâimana u'âsi mono
da si, iwē hã!
Tahawa, duré tinhimī'manharizé ma, 're itoi mono da si, iwē hã!
- ³² Uburé Danhib'apito, ti'a te te 're 'madâ'â nhib'rui mono wamhã, te za 're
popo'o.
Duré ēne te te 're a'upi nhib'rui mono wamhã, te za romnhizé ihawimhã
're wairébé.
- ³³ Uburé Danhib'apito āma, 're ihâimana mono ré, wa za ĩnho're na hã
āma 're ĩwata, ĩte 'Re ihâimana u'âsi mono āma hã.
- ³⁴ Uburé Danhib'apito, ĩnho're na te te āma sima 're irowē mono da si, wa
ĩsima te 're wē. E marī wa. Ihawi wa, rowézé ĩma 're ihâimana mono hã.
- ³⁵ Ti'ai āmab ré, tiwasété si te te 're i'manharī za'ra mono norī hã tô
si'utōrīre, iwasété uptabi norī hã!
Īpē'ē na, Uburé Danhib'apito āma 're ĩwata mono da si, ĩma iwē hã!

Salmu 110

'Re ihâimana u'âsi mono, apito da, te te ipisutu wasu'u

Davihi nho're

- ¹ Uburé Danhib'apito, ma tô ĩnhib'apito ma tinha āne:
“Ma'āpé ĩnhimire niwī ĩzababamhã asāmra, aipara zahâpâ asitob'ru norī
za te isōrézéb u.”

² Uburé Danhib'apito, te za asiptete na Siā hawi 're ida'a'madââ mono zéb da hā aima 'wani, poré daro mono bâ hâimana da.

Uburé te za asitob'ru norī nhipai u asiptete na 're aihâimana mo.

³ Nimahā na asitob'ru norī zada aihâimana da, bâdâ pisutu wamhā, te za asib'a'uwē norī hā oto aima sihâi'rē za'ra, sihawim na isipisutu za'ra norī hā.

Awē wi atébré 're ihâimana mono ne, te za ihâiba tém norī hā ēne iwazéb zahi āma siwi asōpētē.

⁴ Uburé Danhib'apito uptabi, tinhimiropisutu na apâ te te āma isiri waihu'u ō na, ma tō mreme pire na ropisutu, āne:

“A hā sasedoti norī, dama 're ihâimana za'ra mono ne, te za dama 're aihâimana u'âsi mo, duréihā Mequizédéqui hā sasedoti na pire na dama 're ihâimana mono zéb zarina.”

⁵ Uburé Danhib'apito te asimire niwī asababamhā 're sāmra.

Ta hā te za isiti'rui watobrozé bâtâ na apito norī hā ahâpâ pese.

⁶ Te za dapoto mono bâ te te dama 're arowairébé, dahâimanazém na te te 're ida'awaihu'u mono zéb zarina.

Duré te za rom na dasi'wapéi wa, idadââ za'ra 'râtâ na ro hā te te āma upsibi. Te za duré uburé dama i'rânho'ōmo norī hā ahâpâ pese, daro mono bâ 're idahâimana za'ra mono.

⁷ Duré tawamhā bâdâdi na morī sina, panho'ōmo â te te zâ'rēne wamhā, te za 'raiwahudu, te te da'āma ai'uté wē te.

Salmu 112

**'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â pese 'wa
norī, to sina 're inomro mono norī wasu'u**

¹ Uburé Danhib'apito āma 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono!

Ni'wa, Uburé Danhib'apito wazép sina 're isāmra mono hā, duré isimiroti te te 're iwapari zei u'âsi mono hā te za to sina 're hâimana.

² Taha nhihudu norī hā te za ti'a na ropisutu téb āma siptete na 're hâimana za'ra.

Te za duré rowē na si 're hâimana za'ra, ta norī hā.

³ Isōrōwa āma hā simarī ahâ uptabi di.

Duré ōhō ma, te za 're ihâimana wē mono zé wa'rāmimhā iwē na si marī hā tāma 're pusi.

⁴ Sena na 're inomro mono norī ma, te rob'uiwēzé robra na hā te te tāma 're rowa'a za'ra, wē na te te dama 're i'manharī za'ra mono norī ma, duré da'āma 're isiwamri wē za'ra mono norī ma, duré i'uwaibaba na si 're inomro mono norī ma.

⁵ Ni'wa hā, marī da te tiwi waptērē wa, sōprum na a'â iwa'rāmib zô te te dama isōmri hā te za toi u'âsi 're sāmra.

Sena na tinhimarī na te te āma 're iromhuri mono hā te za duré toi u'âsi 're sāmra.

- ⁶ Ni'wa i'uwaibaba na si marī te te 're i'a'manharī mono hā, niwa sihāimanazé wamnari ō di za. Ōne u'ā te za duré āma 're dapo're pu'u u'āsi za'ra.
- ⁷ Romreme iwasété ma hā, tāma 're pahi mono ō di za.
Pē'ē nhiptete na te za 're hāimana u'āsi, Uburé Danhib'apito si te te sina 're umnhasi mono wa.
- ⁸ Ō hā te za hâtâ'ā āna 're hāimana, 're pahi mono āna.
Tahawa, te za tinhitob'ru norī āma ai'utézē hā waihu'u siro, sena na.
- ⁹ Isimari'ō norī ma, te za duré sôprum na tinhimari hā te te 're anhomri.
Ōne u'ā te za duré isimizawizé hā da'āma 're hāimana.
Ta hā dama pire di, duré dama iwazéb za'ēne.
- ¹⁰ Iwasété norī, āne na isimi'manharizé te te siwi 're 'madâ'ā mono wamhā,
te za sada 're siti'ru za'ra. Te za duré 're 'wasitete za'ra. Te za duré 're sihāimanazé uprosi za'ra.
Duré marī zô te te sima 're irob'ruiwapari za'ra mono zé hā, marī dai ō di, tarére.

Salmu 117

Uburé Danhib'apito āma danho're na dawatazé wasu'u

- ¹ Ma'āpé, Uburé Danhib'apito āma si 're aiwata u'āsi za'ra wa'aba mono, uburé aipoto wamri mono bâ a'uwē 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono norī!
Uburé a'uwē tô āma 're aiwata za'ra wa'aba mono!
- ² E marī wa. Te te 're wa'azawi pese mono wa, duré umnhasi na wama 're hāimana u'āsi mono wa.
Wanhib'apito āma tô 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono!

Salmu 118

Da'āma ai'utézém na, 'Re ihāimana u'āsi mono āma dawatazé wasu'u

- ¹ Uburé Danhib'apito āma si te za 're aiwata u'āsi za'ra wa'aba mo, ōhō si wē wa, duré isimizawizé hā ōne u'ā 're hāimana mono wa.
- ² Izaraéu nhihudu norī, ma'āpé āne 're nharī za'ra wa'aba mono:
"Asimizawizé hā te ōne u'ā 're hāimana!"
- ³ Sasedoti norī, ma'āpé duré a norī wa'aba zama āne 're nharī za'ra wa'aba mono: "Asimizawizé hā te ōne u'ā 're hāimana!"
- ⁴ Uburé Danhib'apito, uburé asiwi 're iwazéb za'ra wa'aba mono norī,
ma'āpé a norī wa'aba zama 're nharī za'ra wa'aba mono, āne:
"Asimizawizé hā te ōne u'ā 're hāimana!"
- ⁵ Te irobzépata 'remhā, wa tô Uburé Danhib'apito wi hā rowaptē.
Tahawa, ma tô āma izada'ā. Ma tô duré te irobzépata za'ētē hawimhā iwaze.
- ⁶ Uburé Danhib'apito isiré 're hāimana mono wa, wa hā 're ipahi waihu'u mono ō di. E marī, da te i'āma 're 'manharī mono da bâ.

- ⁷ Uburé Danhib'apito te isiré 're ihâimana. Ta hã te te 're ipawapto.
Tahawa, wa za inhitob'ru nori âma apto'o ré, te 're i'ai'uté mono zé hã
te 're 'madââ.
- ⁸ Tahawa tô iwê, Uburé Danhib'apito da te 're i'umnhasi za'ra mono zé hã,
'râwi dasiré hã da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zém nhipai u.
- ⁹ Wê uptabi di, Uburé Danhib'apito da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zé
hã, dama ipire, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zém nhipai u hã.
- ¹⁰ Dapoto wamri mono bâ da'ahâ uptabi na da te dasiwi 're i'uirî mono
nherê, wa tô Uburé Danhib'apito nhisi na te âma 're ai'uté za'ra.
- ¹¹ Ô nori ma tô aré uburé siwi te 're i'uirî. Tane nherê, Uburé Danhib'apito
nhisi na hã wa tô te 're a'uprosi.
- ¹² Ô nori, mohônire i'ahâ uptabi ne, ma tô te te siwi 're i'uirî. Tane nherê,
'wabzéré panhipti 'ré unhama na awa'awi 're izata su'u za'ra mono ne,
ma tô awa'awi 're si'utôri su'u.
Uburé Danhib'apito nhisi na wa tô âma ai'uté za'ra.
- ¹³ Ô nori siptete sina te te siwi imei wamhã, ma tô aré i'âma ai'uté za'ra.
Tane nherê, Uburé Danhib'apito ma tô ipawapto.
- ¹⁴ Uburé Danhib'apito, apâ 're inhiptete mono 'wa.
Ta hã ma tô inho'reptu.
- ¹⁵ Ma'âpé te te da'âma ai'uté za'ra wê te, sadari sina te te sima iromhu'u
za'ra zé wapari za'ra wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê
romhã 'manharî na 'ri nhoré âma isi'ubumro nori zadari hã, âne:
“Uburé Danhib'apito nhiptetezé, ma tô da'âma ai'utézé hã wama sôMRI za'ra.
- ¹⁶ Tinhiptete na ma tô marî hã 'manharî za'êtê. Uburé Danhib'apito
nhiptede hã ma tô da'âma ai'utézé hã duré wama sôMRI za'ra.”
- ¹⁷ A'â idââ da hã mare di. Wa za a'â tô ihâiba ré 're ihâimana, Uburé
Danhib'apito nhimi'manharî wê zé wasu'u na te âma 're da'apo're pu'u
mono da hã.
- ¹⁸ Uburé Danhib'apito isé na ma tô i'azâ. Tane nherê, idââ ma hã te te
ihâiba za'rêi ô di.
- ¹⁹ Ma'âpé 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa u 'ridawa za'êtê na 're
idanhisisi mono zé hã asiwi îma 'ridawa aba. Tawamhã wa hã izébré
wamhã, Uburé Danhib'apito âma wa za iwata.
- ²⁰ Â hã, Uburé Danhib'apito te, 'ridawa za'êne te 're sa. Taha na te za
isimiroti 'madââ pese 'wa nori si 're sisisi.
- ²¹ 'Re ihâimana u'âsi mono, wa ai'âma hã iwata, te âma aiwi irowaptêrêzém
na we âma izada'âbâ wa, duré taha zarina inho'reptui wa.
- ²² Êtê tômo waré hã wê nherê, 'ri'wa nori wasété newa, te te siwi iwê'ô hã,
aré 'ri na'ratazéb da ihâiba hã te taré nherê, danhipai u pire uptabi
na 'ri na'rata sisasé âma oto 're sa'wari u'âsi, wê nherê.

- ²³ Ā hā Uburé Danhib'apito hawip si, isimi'manharizé iwē uptabi te wama 're hâimana za'ra.
- ²⁴ Ā bâdâ hā Uburé Danhib'apito, te te da'âma i'ai'utézé bâdâ te wasu'u, âma iwapē'ē to za'ra zé bâtâ da hā, duré wa te âma wasima irowē za'ra zé bâtâ da hā!
- ²⁵ Ma'āpé wa'anho'reptu na, Uburé Danhib'apito, wanho'reptu na!
Wa te wasima iwē za'ra zéb zarina, ma'āpé âma wama uwaimrami za'ra na, 'Re ihâimana u'âsi mono!
- ²⁶ Uburé Danhib'apito nhisi na we imorī ma hā, te iwē si te te tâma 're pisutu u'âsi.
Duré isōrōwa 'ri 'râihâ 'remhā wa iwē si wa te aima 're pisutu za'ra wa'wa.
- ²⁷ Uburé Danhib'apito, ta hā 'Re ihâimana u'âsi mono. Ta hā te wama te te 're rob'uiwē u'âsi za'ra.
Wede panhipti asib'rata 're 'wasari aba ré, ma'āpé dato na asiwi âma sâna'rata za'ra wa'aba. Te za duré danhimizama zatazé wedezane 'manharī hā nasi asiwi isa'oto 'wa.
- ²⁸ A hā, ĩte 'Re ihâimana u'âsi mono. Tahawa, wa za tô ai'âma 're ĩwata.
A hā, ĩte 'Re ihâimana u'âsi mono. Tahawa, aiwasu'u za'ētē na hā wa za te 're da'apo're pu'u u'âsi.
- ²⁹ Uburé Danhib'apito âma si te za 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mo, ôhō si wē wa, duré isimizawizé hā ône u'â 're hâimana mono wa.

Salmu 119

'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti wē wasu'u

- ¹ Iwasédé, da te âma 're isa'ra waihu'u mono ô norī si, te to sina hā 're nomro, Uburé Danhib'apito nhimiroti zarina si 're ihâimana za'ra mono norī hā.
- ² 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti, tipē'ē 're te te sima 're itété za'ra mono norī si, te to sina 're hâimana za'ra, te te duré 're iwapari pese za'ra mono norī si.
- ³ Marī iwasédé te te 're i'manharī waihu'u za'ra mono ô norī si, te to sina 're nomro, Uburé Danhib'apito nhirā zarina si 're ihâimana za'ra mono norī hā.
- ⁴ A hā ma tô asimiroti hā wama isōmri za'ra, wa te 're iwapari pese za'ra mono zém na, wa te âma aima 're i'uwaimrami za'ra mono da hā.
- ⁵ Wa ĩsima wē upta, asimiroti te 're iwapari pese mono da si, duré te âma aima 're i'uwaimrami mono da si.
- ⁶ 'Re ĩnhimipari pese mono na, uburé asimiroti te 're wapari pese mono wamhā, niwamhā 're ĩnhisé mono da hā mare di.
- ⁷ Wa hā i'uwaibaba na asimiroti hā te 're i'awaihu'u mono zép sidâpâsi, wa za ai'âma 're ĩwata u'âsi, ĩpē'ē 'rem na.

- ⁸ Asimiroti wa za te 're 'madâ'â pese. Tahawa, ma'âpé niwamhã ïrême tō za.

Aimreme hã wa ïpě'ě 'remhã ïsima te 're tété u'âsi

- ⁹ E niha te za wasété âna iprédupté hâimana wě uptabi na hã 're hâimana. Aimreme hã te te 're wapari pese mono wap si hã, te za tō wasété âna 're mo.
- ¹⁰ Wa hã wa ïpě'ě na niha na ai'âma si 're ïmorĩ da hã ïsima te 're rosa'rata. Ma'âpé tahawa, ïwi sawi na, aimreme te rême tō da.
- ¹¹ Aimreme hã wa tō ïsima te 're tété ïpě'ě 'remhã, ïwasédé te aiwi 're 'manharĩ tō mono da.
- ¹² Uburé Danhib'apito, wa ai'âma 're ïwata! Asimiroti na, ma'âpé âma ïma rowahutu.
- ¹³ ïmreme 'râihã na wa uburé asimiroti ïma isômri na hã nasi âma rowasu'u.
- ¹⁴ ïma rowě za'ětē di, asimiroti te 're iwapari pese mono zarina 're ïhâimana mono zém na hã, danhimarĩ pese na 're idahâimana za'ra mono zém nhipai u.
- ¹⁵ Asimiroti na te 're romnhoré mono wa, wa aimreme hã te 're 'madâ'â u'âsi.
- ¹⁶ Asimiroti ïma ise zarina, aimreme na hã 're ïpo're simrami waihu'u mono ò di.

Wa ïsima wě upta, ïma ipisutuzé hã te waihu'u da

- ¹⁷ Uburé Danhib'apito, ma'âpé aima romhuri'wai ma, iwě hã ïma 're 'manharĩ mono, ti'ab ré ïhâimanazém na te âma 're uzusi mono da, duré aimreme hã te 're wapari pese mono da a'â.
- ¹⁸ Ma'âpé ïto hã ïma 'ridawa zahuré na, asimiroti iwě uptabi sena hã te âma 're 'madâ'â mono da.
- ¹⁹ Wa hã wa ti'ai âma suru na 're ïhâimana hutu. Tahawa, ma'âpé asimiroti na ïma 're ba'a mono ò di za.
- ²⁰ Asimiroti na irowaihu'uzé hã te ïsima 're iwě pese mono zéb zarina, te ïhâiba uptabi hã ïwi 're sé pusi.
- ²¹ A hã te 're isi'madâ'â ze za'ra mono norĩ ma hã 're ipri'i mo. Duré asimiroti wi 're isipizari za'ra mono norĩ ma hã te ipipa si tâma 're l'apisutu mo.
- ²² Ma'âpé ïma ba'a, da te ï'âma 're iwasété za'ra mono zém na hã, duré ï'âma 're idawa'ěi mono zém na hã, wa hã asimiroti te 're wapari pese mono wa.
- ²³ Tō dama ipire norĩ, rosa'rada te te ï'âma sima 're 'manharĩ za'ra mono da, ïzada 're si'rã'õtō mono nherē, wa hã aima romhuri'wa, wa za tō asimiroti na si te ïsima âma 're romnhoré atâma na.
- ²⁴ Asimiroti na âma ïma rosa'rata zei uptabi di. Ta hã ïma 're iroti mono 'wa na, te ïma 're hâimana za'ra.

Asimiroti na ïma rowahutu

- ²⁵ Wa hã ti'a zapru wamhã wa tō oto nomro. Tahawa, ma'âpé asimiropisutuzéb zarina ïnhiptede hã apâ ïma sômri.

- ²⁶ Uburé marī te 're i'a'manharī mono zé, te aima wasu'u wamhā, ma tō a hā duré āma īzada'ā. Ma'āpé asimiroti na āma īma 're rowahutu mono.
- ²⁷ Uburé Danhib'apito, ma'āpé īpawapto na, asimiroti te sadaihu'u wē da. Tawamhā wa za asimiroti wē na te āma 're rosa'rata u'āsi.
- ²⁸ Īpē'ē 'remhā īma robzei'ō uptabi wamhā, te īhāimana ze zé hā īwi 're si'utōrī. Tahawa, ma'āpé īnhiptede apā īma sōmri, iropisutuzéb zarina.
- ²⁹ Ma'āpé bādādi senai'ō nhiti 're īmorī da si, ī'āma 're a'ubei mono. Ma'āpé duré asimi'manharī wē zarina asimiroti na āma īma 're rowahutu mono.
- ³⁰ Wa hā wa tō īsima pisutu, sena na bādādi 're ihāimana mono zém na si 're īmorī da. Asimiroti na 're irowaihu'u mono zém na si 're īmorī da hā, wa tō duré īsima te 're rowairébé.
- ³¹ Uburé Danhib'apito, asimiroti te īsima 're itété mono na si, wa tō 're mo. Ma'āpé tahawa, īma 're ba'a mono, ihāimanazém na 're iwaptā'ā mono wa, rowazém na 're īhāimana mono tō da.
- ³² Tawamhā wa hā, wa sa'ētē asimiroti nhirā zarina si 're īsisamro. Āne wa, te za ī'rāiwaihu'u za'ēne hā īma 're isōmri mo.

Īpē'ē to sina, wa asimiroti hā te āma 're uwaimrami

- ³³ Uburé Danhib'apito, ma'āpé asimiroti na āma īma 're rowahutu mono, te waihu'u wē da. Āhā wamhā, wa za ōne u'ā āma 're morī u'ā, 're īhāimana rāsutu mono zéb u.
- ³⁴ Ma'āpé ī'rāiwaihu īma 're sōmri mono, asimiroti te āma īsima 're tété mono da, duré ipē'ē na āma 're īmorizém na te āma 're uwaimrami u'āsi mono da.
- ³⁵ Ma'āpé asimiroti zarina si 're īmorī da hā 're īzaproni mono, taha na si īma 're irowē mono zé hā te 're sōpētē mono wa.
- ³⁶ Īma 're 'manharī mono, asimiroti si te 're 'madā'ā pese mono da, 're īsisibro pese mono zō si, te īsima 're irob'ruiwapari mono upana, āma 're īhāimana wē mono da, taha na si.
- ³⁷ Ma'āpé tarére marī 're ihāimana za'ra mono te 're a'madā'ā tō mono da, itōmo ré, 're ī'rā pizari mono. Iwē hā īma 're 'manharī u'āsi mono, iropisutuzéb zarina.
- ³⁸ Aima romhuri'wai ma asimiropisudu hā ma'āpé āma īma uwaimrami, aiwazé'wa norī ma, taha asimiropisudu tō tāma 're i'manharī za'ra mono hā.
- ³⁹ Ma'āpé īma 're ba'a mono, da te ī'āma 're iwasété za'ra mono zé hā, ta hā te te nasi ipē'ē susi wa. E marī wa. Dama 're irowairébé mono zé hā wē uptabi wa.
- ⁴⁰ Wa hā wa tō īsima wē pese, asimiroti te 're 'madā'ā pese mono da hā. Tahawa, ma'āpé īhāiba ré 're ihāimana hā mono da hā a'ā īma pisutu, tō i'uwaibaba na si dama 're i'arowairébé mono zéb zarina.

Asimiroti te rowézé hā te te īma sina 're sani

- ⁴¹ Uburé Danhib'apito, 're īzawi pese mono zém na ma'āpé ī'āma asihāi'rē na. Duré īnhib'ru norī na hā īma ba'a, asimiropisudu i'manharizéb zarina.

- 42 Tawamhã i'āma 're iwa'ēi u'āsi za'ra mono 'wai ma hã, wa za te 're waihu'u siromo, te āma tãma 're iwa'rãmi za'ra mono zéb da hã ãmreme na, aimreme si te ãsina 're umnhasi mono wa.
- 43 Ma'āpé ãzadawa hawimhã sena na 're ãmreme mono zé hã ãwi 're sani mono tō. E marĩ wa. A hã dama 're i'arowairébé mono zé, ãma umnhasi za'ētē wa.
- 44 Bâtã sidâpâsi wa za asimiroti hã te 're wapari pese. Duré õne u'ã wa za te āma 're uwaimrami.
- 45 Ìsima iwē na, wa za 're ãhãimana, te ãsima 're romnhimimnhasi mono āna, asimiroti na si 're ãmorĩ da, sô 're ãsi'wapéi u'āsi mono wa.
- 46 Uburé Danhib'apito, apito norĩ nho'remhã wa za asimiroti na te tãma 're rob'mahârã za'ra, 're ãnhisé mono āna.
- 47 Asimiroti te rowezé hã te te ãma sina 're sani, te 're sawi pese mono wa.
- 48 Aima wa ãnhib'rada hã te 're wē hãimo, te 're i'aiwazé mono zéb zarina. Asimiroti na wa duré te āma 're romnhoré u'āsi.

Asimiropisutuzéb zô si, wa 're ãnhimipari

- 49 Aima romhuri'wai ma, aimreme na ãma inharizém na hã ma'āpé āma aipo're pu'u. Tahawa, wa taha zô si umnhasi sina 're ãnhimipari.
- 50 Ta hã ma tō ãpē'ē hi, te robzépata ré. Asimiropisudu ma tō duré ti'ab ré 're ãhãimana mono zé hã ãma te 're sômri.
- 51 'Rãwi 're isi'madã'ã ze za'ra mono norĩ, te bâtã bâre i'āma 're wa'ēi u'āsi za'ra. Tane nherē, asimiroti wi hã 're ãza'o hã mono õ di.
- 52 Uburé Danhib'apito, duréi asimiroti na irowaihu'uzém na wa āma 're ãipo're pu'u u'āsi. Tahawa, te ta hã te te 're ãpē'ē nomri.
- 53 Wa sa'ētē 're ãnhiti'rui pusi u'āsi, iwasété norĩ asimiroti te te siwi 're iwē'õ mono u'ãbãmhã.
- 54 Ti'ai 'remhã 're ãhãimana huture mono ré, wa asimiroti na ãnho're hã te 're a'manharĩ.
- 55 Mara na hã wa duré asisi na 're ãipo're pu'u mono, Uburé Danhib'apito! Asimiroti na wa duré te 're romnhoré.
- 56 ã hã ãhãimanazéb 'remhã te 're i'manharĩ mono da hã: Asimiroti si te 're ãwapari pese mono na 're ãhãimana mono da hã.

Wa aimã ropisutu, asimiroti si te 're 'madã'ã pese mono da

- 57 Uburé Danhib'apito, ai'āma si te ãnhimarĩ niha hã ãwē uptabi ãma 're hãimana. Tahawa, wa ropisutu, asimiroti si te 're iwapari pese mono na 're ãhãimana mono da hã.
- 58 ãpē'ē na wa aiwi te 're rowaptērē: Ma'āpé asimizawizéb zarina, i'āma aiwamri na iropisutuzéb zarina.
- 59 'Re ãhãimana mono zéb 'rata na hã wa tō rosa'rata. Tahawa, wa tō duré apã aipi'ra, asimiroti na si 're ãmorĩ da oto.
- 60 Wa hã, wa sa'ētē ãsima 're ãtob'uzu ãsitété āna, asimiroti si te 're 'madã'ã pese mono na 're ãmorĩ da oto.
- 61 Iwasété norĩ, abaze da te 're iwaibui mono zém na ne, te te siwi 're ãmrami mono da nherē, aimreme na hã 're ãpo're simrami mono õ di, wa hã.

- ⁶² Mara wa'wamhā wa duré 're i'utu, ai'āma 're i'wata mono da hā, asimiroti hā i'uwaibaba na si 're hāimana mono wa.
- ⁶³ Uburé te te siwi 're i'aiwazéb za'ra mono norī siwaihu'u na, duré asimiroti si te te 're iwapari pese za'ra mono norī siwaihu'u na wa duré 're ihāimana.
- ⁶⁴ Uburé Danhib'apito, ti'a hā te duré asimizawizéb ré sa'ētē na 're sa'wari. Tahawa, ma'āpé asimiroti na āma īma 're rowahutu u'āsi mono.

Asimiroti si, wa te te īsina 're umnhasi

- ⁶⁵ Uburé Danhib'apito, a hā ma tō aima romhuri'wai ma, iwē hā īma 're i'manharī mono, iropisutuzéb zarina.
- ⁶⁶ Ma'āpé i'rāi waihu, duré i'rāi nhimiza're īma sōmri, asimiroti si, te 're umnhasi u'āsi mono wa.
- ⁶⁷ I'azārī wana ré, wa tō ihāimanazém na te 're upa. Tane nherē, wa oto āhā na hā aimreme te 're i'madā'ā pese mono na 're mo.
- ⁶⁸ Tō sena, i'aiwē uptabi. Taha zarina te duré marī iwē si 're i'ab'manharī mo. Tahawa ma'āpé asimiroti na āma īma 're rowahutu u'āsi mono.
- ⁶⁹ Rāwi 're isi'madā'ā ze za'ra mono norī hā ma tō inhisi na taré sadawanhipese na te te 're robzanhamri za'ra. Tane nherē, wa tō wa hā asimiroti si ipē'ē remhā te 're iwapari pese mono na hā 're ihāimana.
- ⁷⁰ Ta norī hā te pē'ē tete na 're hāimana za'ra. Tane nherē, īma hā sei uptabi di, asimiroti si te 're iwaihu'u mono da hā.
- ⁷¹ Tō īma hā wē di, īma irob'manharizé hā, taha zarina asimiroti si te 're iwaihu'u mono da hā oto.
- ⁷² Asimiroti hā uburé pese danhimarī dama 're ihāimana za'ra mono nhipai u, tō sena īma iwē uptabi na te 're hāimana.

Asimiroti na īma rosa'rata zei uptabi di

- ⁷³ 'Re ihāimana u'āsi mono, asib'rata na ma tō ipo. Ma'āpé tahawa, i'rāi nhimiza'resezé hā īma sōmri, asimiroti te āma iwaihu'uzéb da hā.
- ⁷⁴ Te te siwi 're i'aiwazéb za'ra mono norī, te te siwi 're i'madā'ā mono wamhā, te ta norī hā sima 're pē'ē toi u'āsi za'ra. E marī wa. Asimiroti si te īsima 're tété mono wa, āma 're ihāimana mono zéb da hā.
- ⁷⁵ Uburé Danhib'apito, īma waihu'u pese di, i'uwaibaba na si dama 're irowairébé mono zé hā. Duré īma waihu'u pese di, sena na 're i'aihāimana mono zéb zarina, niha hā īma 're irob'manharī mono zé hā.
- ⁷⁶ Wa aiwi te 're waptērē, asimizawizé te te 're ipē'ē nomri mono da hā, aima romhuri'wai ma, īma iropisutuzéb zarina.
- ⁷⁷ Ma'āpé i'āma aiwamri na, ihāimanazém na te āma uzusi mono da, asimiroti na āma īma rosa'rata zei uptabi wa.
- ⁷⁸ Rāwi 're isi'madā'ā ze za'ra mono norī ma, tāma 're irowazéb za'ra mono da si, iwē hā. E marī wa. Ta norī hā sadawa nhipese na taré iwasédé hā te te i'āma hiri za'ra wa. Tane nherē, wa tō wa hā asimiroti na si te āma īsima 're rosa'rata zei u'āsi.
- ⁷⁹ Te te 're i'aiwazéb za'ra mono norī we itēme 're inomro mono da si īma iwē hā, asimiroti waihu'u'wa na 're ihāimana za'ra mono norī hā.

- ⁸⁰ Tô ibâ na asimiroti si te 're i'madâ'â pese mono da si, wa îsima te 're wê, îsima 're înhisêp tô mono da.

Asimiroti hâ tô ibâ na da te 're i'umnhasi za'ra mono zé wasu'u

- ⁸¹ 'Re ihâimana u'âsi mono, asiminho'reptuzéb zô îsina 're înhimipari mono ré, wa tô îpê'ê 're, 're înhib'uwa pusi. Tane nherê, wa tô aimreme si te îsina 're umnhasi.
- ⁸² Rob'madâ'â wa'a uptabi di, iropisutuzéb zô înhimipari mono na hâ. Tahawa, wa nasi îsisadanha, âne 'râwi: "E niwap si te za îpê'ê hi."
- ⁸³ Wa hâ, romhâ 'manharî na ub'rê 'ratare ne marî dai ôre nherê, asimiroti na hâ 're îpo're simrami mono ô di.
- ⁸⁴ E mahâ bâta u wa za wa hâ aima romhuri'wa 're înhimipari bété, we îzada 're ihâimana za'ra mono norî ma, i'arob'manharî za'ra zéb zô hâ.
- ⁸⁵ Isi'madâ'â ze norî te te âma siwi î'âri da hâ, ma tô îzô te te siwi 're ab're, asimiroti zarina 're inomro mono ô norî hâ.
- ⁸⁶ Uburé asimiroti, te rob'umnhasizé hâ te te sina îma 're sômri. Tahawa, ma'âpé îpawapto na, isadawa nhipese norî hâ we îzarina 're nomro mono wa.
- ⁸⁷ Ta norî hâ ma tô aré tô oto siwi ihâimana 'râtô, ti'ai âmab ré. Tane nherê, asimiroti te irême da hâ, waihu'u ô di.
- ⁸⁸ Ma'âpé asimizawizé aima ihâimana zarina, îdâ'â tô da îma ba'a, asimiroti si hâ te oto 're 'madâ'â pese mono da.

Aimreme, ône u'â te 're hâimana, si'utôri âna

- ⁸⁹ Uburé Danhib'apito, aimreme hâ te si'utôri âna 're hâimana u'âsi, hâiwa ne.
- ⁹⁰ Ai'umnhasizé hâ te uburé danhihudu mono sidâpâsi we 're hâimana. A hâ ma tô duré ti'a ihi. Tahawa, te oto siptete na 're sa'wari.
- ⁹¹ Tâma ipisutu za'ra zéb zarina, te duré âhâ bâta u zama uburé marî mono hâ 're hâimana za'ra, uburé marî hâ aima si 're hâimana za'ra mono wa.
- ⁹² Asimiroti hâ te te îma 're rowê zani mono ô 'wa'âhâ, te 're irobzépata mono zé hâ te aré tô îwîrî pese.
- ⁹³ Niwamhâ asimiroti na îpo're si'âri da hâ mare di za, taha zarina si îhâiba ré 're îhâimana hâ mono zéb da hâ îma 're pisutu mono wa.
- ⁹⁴ Ma'âpé înhoreptu na, ate na aima 're îhâimana mono wa, duré asimiroti si te 're 'madâ'â pese mono da, te îsima 're rosa'rata mono wa.
- ⁹⁵ Iwasété norî te te siwi îwîrî da hâ te îzô te te 're rob'madâ'â u'âsi za'ra. Tane nherê, wa za wa hâ asimiroti na îsima te 're rosa'rata zei u'âsi, wê wa îma.
- ⁹⁶ Uburé marî sitô pese na we 're ihâimana za'ra mono zém na hâ, wa tô waihu'u. Tane nherê, te asimiroti sitô pese âna 're hâimana u'âsi.

Asimiroti hâ tô sena îma isawi

- ⁹⁷ Asimiroti hâ wa te te 're sawi pese. Tahawa, wa bâta bâre ône u'â te îsima âma 're rosa'rata u'âsi.

- ⁹⁸ Asimiroti hā te ōne u'āsi īma 're hāimana. Ta hā te duré te te īma 're 'manharī, īnhitob'ru norī nhipai u, ī'rāiwaihu'u pese na 're īmorī da.
- ⁹⁹ Wa tō te 're waihu'u wē pese, īma romnhoré'wa norī nhipai u, asimiroti na te īsima āma 're rosa'rata zei u'āsi mono wa, īma iwē zarina.
- ¹⁰⁰ Ī'rāiwaihu'u wē hā te sa'ētē na īma 're hāimana, ihi norī nhipai u, asimiroti si te 're wapari pese mono wa.
- ¹⁰¹ Bādādi iwasété wi, wa tō 're īza'o hā, aimreme si te 're 'madā'ā pese mono da oto.
- ¹⁰² Asimiroti na irowaihu'u zé ma hā 're īza'o hā mono ō di, a hā āma īma 're rowahutu mono wa.
- ¹⁰³ Aimreme hā te aiwa marī isei uptabi ne, 're hāimana. Tō sei uptabi di, ropīni nhipai u hā.
- ¹⁰⁴ Ī'rā nhimiza're hā te asimiroti hawim na te te īma sina 're hāimo. Tahawa, bādādi senai'ō da hā wa sada 're īnhiti'rui pusi.

Aimreme hā rob'uiwē'wa

- ¹⁰⁵ Aimreme hā īpara ma rob'uiwē'wa. Duré te te īma 're ibādādi uiwē mono 'wa.
- ¹⁰⁶ Te iropisutuzé hā wa za aima suwa, asimiroti i'uwaibaba na āma asimirowaihu'uzé hā te 're i'madā'ā pese mono na.
- ¹⁰⁷ Uburé Danhib'apito, te 're irobzépata mono zé hā sa'ētē di. Tahawa, ma'āpé īhāiba ré 're īhāimana hā mono zéb da hā īma 're pisutu mono, iropisutuzéb zarina.
- ¹⁰⁸ Uburé Danhib'apito, ma'āpé īzaihā na ai'āma iwatazé hā wapari. Duré ma'āpé asimiroti na āma īma 're rowahutu mono.
- ¹⁰⁹ Wa hā wa 're īhāimana u'āsi, romnhimimnhasi remhā. Tane nherē, asimiroti ma hā 're īritī si'ēi mono ō di, āma 're īpo're simrami mono ō wa.
- ¹¹⁰ Iwasété norī abaze mramizém ne na te te siwi āma ī'āri da hā ma tō niha na ī'āma sima rowairébé za'ra. Tane nherē, asimiroti wi hā īsipī'rai ō di.
- ¹¹¹ Asimiroti hā te īnhimarī pese zém ne hā ōne u'ā īma 're hāimana. Ta hā te duré 're īpē'ē toi mono zém na īma 're hāimana.
- ¹¹² Wa hā wa tō 'rāwi īsima rowairébé, asimiroti na irowaihu'u mono zé te 're wapari pese mono da hā, 're īhāimana mono zéb 'rāsutu u.

Asimiroti na irowaihu'uzé wa te te 're sawi pese

- ¹¹³ Dahāimana si'ahā norī zada, wa 're īnhiti'rui pusi. Tane nherē, asimiroti si wa tō te 're sawi pese.
- ¹¹⁴ A hā īte 're īsima'uri mono zé. Duré īte ibaihā 'manharī zapoto na īsimapazé, te īma 're aihāimana mo. Duré aimreme si, wa tō īsina te 're umnhasi.
- ¹¹⁵ Marī iwasété si 're i'manharī u'āsi za'ra wa'aba mono norī, mo oto ai'aba'rēi wa'aba, īnhiti. Wa hā wa tō īsima wē upta, īte 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti si te 're 'madā'ā pese mono da hā.
- ¹¹⁶ Ma'āpé 're ī'upari mono, īma iropisutuzéb zarina, a'ā 're īhāimana hā mono da, īhāiba ré. Duré 're ī'madā'ā rēme mono tō, taré 're īnhimipari mono zém na hā 're ītoi 'ré tō mono da.

- 117 Ma'āpé 're ī'upari u'āsi mono. Tawap si wa za īsima te 're romnhimimnhasi mono āna 're ihâimana. Wa za duré īpo're pese na asimiroti hā te 're 'madâ'ā u'āsi.
- 118 A hā te duré asimiroti te te 're i'madâ'ā pese za'ra mono ō norī hā uburé asiwi 're i'awē'ō mo. E marī wa. Ta norī hā hâimana nhipese sina te te sima 're irowa'ōtō za'ra mono zé hā, aima hā marī dai ō wa, tarére wa.
- 119 A hā te ti'ai āma uburé wasété na 're ihâimana za'ra mono norī, ropru da te 're isa'wari za'ra mono ne, tāma 're i'arob'manharī mo. Tahawa, wa asimiroti si hā te 're sawi pese.
- 120 Asō'remhā wa 're īrērē'ē u'āsi. Duré dama 're i'arowairébé mono zé ma hā wa 're īpahi u'āsi.

Asimiroti zarina si wa 're mo

- 121 I'uwaibaba na si, wa tō marī te 're a'manharī iwē na si. Tahawa, ma'āpé niwamhā īnhitob'ru norī nhīb'rata tāma ihâiba nhomri za'ra tō.
- 122 Ma'āpé aima romhuri'wai ma, īma ropisutu, īpawaptob da. Duré tāma ihâiba za'rē za'ra tō, 'rāwi 're isi'madâ'ā ze za'ra mono norī te te siwi 're īwati u'āsi mono tō da.
- 123 Rob'madâ'ā wa'a uptabi di, īnho'reptu da, īma iropisutuzéb zō īnhimipari mono na hā, taha zarina īma āma i'uwaimrami da hā.
- 124 Ma'āpé aima romhuri'wai ma, iwē hā īma 're 'manharī mono, asimizawizéb zarina. Duré ma'āpé asimiroti na āma īma 're rowahutu u'āsi mono.
- 125 Wa hā aima romhuri'wa. Tahawa, ma'āpé ī'rāiwaihu'u wē īma 're sōmri mono, asimiroti te āma 're iwaihu'u mono zéb da hā sena na.
- 126 Uburé Danhib'apito, bādā hā ma tō oto wi, niha hā marī i'manharīzéb da hā, asimiroti da te oto dasiwi 're wazéb u'āsi za'ra mono ō wa.
- 127 Asimiroti hā wa tō te 're sawi pese, ētē waipo pré oru nhipai u, duré tō oru uptabi marī na itōmo wazari'ō nhipai u.
- 128 Tahawa, wa wa hā asimiroti zarina si 're mo. Wa duré uburé dazadawa nhipese na si 're idanomro mono zé bādādi hā īsiwi te 're wē'ō pese.

Uburé Danhib'apito mreme na isaprizé, ta hā te rowa'a hā te te dama sina 're sani

- 129 Asimiroti hā tō sena iwē uptabi. Tahawa, wa īpē'ē na taha si te 're 'madâ'ā pese.
- 130 Aimreme na āma isaprizé hā te rowa'a hā te te dama sina 're sani. Te duré 'rāiwaihu'u wē āna 're ihâimana za'ra mono norī ma, i'rānhimiza're hā te te tāma 're sōmri za'ra.
- 131 'Re īzadaza'a mono wa, sa'ētē 're īpē'ē hārâ mono ne, wa wa hā asimiroti zō si īsima te 're rob'ruiwapari u'āsi.
- 132 Ma'āpé we izō aipi'ra na apā ī'madâ'ā da, ī'āma aiwamri da, te te 're i'asawi pese za'ra mono norī ma, 're i'manharī u'āsi mono ne.
- 133 Ma'āpé īpara na 're īmorī ré, 're īzaproni wē mono, aimreme zarina. Duré iwasedé siptete na īzada 're ihâimana mono ma, 're ī'madâ'ā rēme mono tō.
- 134 Te te īma 're irob'manharī wasété za'ra mono norī wi, tiwi īnho'reptu za'ra na, asimiroti hā te 're wapari pese mono da oto.

- ¹³⁵ Ma'āpé aima romhuri'wai āma, iwē si i'āma 're a'manharī mono. Duré ma'āpé asimiroti na āma īma 're rowahutu mono.
- ¹³⁶ Ītōmo'u te panho'ōmo ne īwi 're praba, asimiroti da te dasiwi 're 'madā'ā pese mono ō wa.

Salmu 132

'Re ihāimana u'āsi mono, Davihi ma te te iropisutuzé wasu'u

- ¹ Uburé Danhib'apito, ma'āpé Davihi āma aipo're pu'u, duré te te 're irobzépata mono zém na zama.
- ² Ta hā ma tō āne aima ropisutu, Uburé Danhib'apito ma, Zacoho te Iwaihu'upese ma:
- ³ “Ri u imorī ō di za. Duré iwa'utu da hā mare di za.
- ⁴ Duré inomro ō di za. Īnhotō da hā, mare di za,
- ⁵ Uburé Danhib'apito ma, ro te 'manhopētē ō ré hā, 'ri wa Zacoho te Iwaihu'upe 're isāmra mono zéb da hā.”
- ⁶ Asimiroti na rob'ui'éré ré wedehā're 'manharī, Efrata āma isam na, wa te waihu'u za'ra wamhā, wa tō duré Zearī na itehutu wamri āma wasiwi sōpētē ni.
- ⁷ Tawamhā wa tō āne wasima nharī za'ra ni:
“Oto Uburé Danhib'apito nhorōwa u hā wasi'aba'rei wa'aba. Oto āma wawata za'ra wa'aba, isimasisizém nho'remhā.”
- ⁸ Uburé Danhib'apito, ma'āpé we aimorī, asōrōwa 'ri 'rāihā u, asimiroti na rob'ui'éré ré duré aiwaihu'u pese ré wedehā're 'manharī ré, tame ōne u'ā 're aihāimana mono da hā iré.
- ⁹ Ate sasedoti norī, ōne u'ā marī i'uwaibaba na si te te 're i'manharī za'ra mono da si, iwē hā!
Duré aima romhuri'wa norī, sena na ai'āma si 're inomro mono hā rowē te, sa'ētē sadari sina hārā 'rāihā na te te sima 're iromhu'u za'ra mono da si, iwē hā!
- ¹⁰ A hā aima romhuri'wa Davi we 're isawi mono zéb u'ābāmhā, ma'āpé apito ipisudu hā asiwi wē'ō tō.
- ¹¹ Uburé Danhib'apito, Davihi ma ropisudu hā ma tō i'manha, asimiropisutu na āma isapri waihu'u ō na, āne:
“Wa hā wa za asihudu hā tisā za, ai'uiri na apito na te te 're da'a'madā'ā mono da.
- ¹² Ai'ra norī, wa hā te dama iropisutuzém na duré ĩnhiroti te tāmā 're isōmri za'ra mono na, sena na āma 're nomro mono wamhā, taha 'ra norī zama te za apito te asāmrazém na hā 're si'ubumroi u'āsi, sidāpāsi.”
- ¹³ Uburé Danhib'apito, Siā hā ma tō pisutu, iwa 're isāmra mono zéb da hā.
Āne te tinha:
- ¹⁴ “Āme wa za ōne u'ā 're ihāimana. Duré āme dama i'rānho'ōmo na te 're ĩda'a'madā'ā mono da hā, wa tō ĩsima wē.

- ¹⁵ Wa hã wa za danho ahã na, ro te ipisutu ma hã 're ñhoprub u'âsi. Duré isibrob'ô iwa 're isi'ubumroi mono norĩ ma, wa za dasa ahã na te tãma 're sômri za'ra.
- ¹⁶ Sasedoti iwa te te 're irob'ma'wamarĩ mono norĩ hã wa za iwẽ hã te tãma 're pisutu za'ra, wẽ na te te 're romhuri za'ra mono da. Tahawa, sena na tame iwa 're idahãimana za'ra mono norĩ te za da te âma dasima 're romhu'u za'ra, dama irowẽ za'etẽ za'ra zarina.
- ¹⁷ Tame wa za Davihi ne siptete na apito na te te 're da'a'madã'ã mono da, isihudu hã pisutu. Tame wa za duré 'manha, apito te ipisudu te te dama 're irob'uiwẽ mono da hã.
- ¹⁸ Wa za isitob'ru norĩ ma rowazé hã tãma hiri za'ra. Tane nherẽ, te za ô hã te te 're rowa'a u'âsi, pire na te te 're ida'a'madã'ã mono zém na hã."

Salmu 140

'Re ihãimana u'âsi mono, da'wawi 're simapa mono da, iwaptêrêzé wasu'u

Davihi nho're

- ¹ Uburé Danhib'apito, ma'âpé iwasété norĩ ãma ba'a!
Duré ma'âpé aibã isipãrĩ ze norĩ wi hã ã'wawi 're asimi'rãmi mono.
- ² Ta norĩ te te sima 're irowa'õtô wasété za'ra mono na si te 're hãimana za'ra. Te duré dasi'wapé na te te âma dawĩ 're ro'wa'rẽ u'âsi za'ra.
- ³ Ô norĩ nhoto hã duré aiwa wahi ne. Duré imreme za'ra hã tô aiwa wahi 'wa wa'u isé uptabi ne.
- ⁴ Uburé Danhib'apito, iwasété norĩ nhĩb'rata wi hã ma'âpé ã'wawimhã 're asimi'rãmi u'âsi mono! Duré aibã isipãrĩ ze norĩ, tinhimĩ'manharĩ wasété za'ra na te te siwi ã'marõwĩrĩ da, ãzô 're ãrĩtĩ za'ra mono norĩ wi hã, ma'âpé ã'wawimhã tô 're aimapa u'âsi mono.
- ⁵ Aibã 'rãwi 're isi'madã'ã ze za'ra mono norĩ, ma tô abaze mramizém na ne ãzada siwi âma rob'manha. Duré wasété uptabi na si 're ihãimana za'ra mono norĩ, ma tô ãnhĩbãdãdi wa abazipara na âma siwi ro'razã, taha na te te âma siwi ã'ãri da.
- ⁶ ãhã wa, Uburé Danhib'apito, wa aima tinha ãne: "A hã ãte 'Re ihãimana u'âsi mono."
Uburé Danhib'apito, ma'âpé ãwapari, te âma aiwi irowaptêrêzém na!
- ⁷ Uburé Danhib'apito, ãte 'Re ihãimana u'âsi mono ãnho'reptui'wa ã'asiptete uptabi, a hã ma tô dasi'wapéi wamhã, ã'wawi 're asimi'rãmi u'âsi mono.
- ⁸ Iwasété norĩ, mari te te siwi 're ãmanharĩ mono da hã tãma 're sa'rẽ za'ra mono tô, Uburé Danhib'apito, tô'ã! Duré ta norĩ te te sima 're irowa'õtô wasété za'ra mono zarina, marĩ te te sima âma 're uwaimrami za'ra mono da hã, tãma 're arowairébé mono tô, 're si'madã'ã ze za'ra mono tô da.
- ⁹ Tãma waprozi za'ra tô, ãnhitob'ru norĩ te te da'ãma 're ã'ai'uté za'ra mono da hã. Ma'âpé tãma 'manharĩ za'ra na, ãma isimi'ambhãzépa za'ra zép si isisiwi waptã'ã za'ra da hã, ãhãiba wa'rãmi.
- ¹⁰ Ô norĩ nhisiwimhã prẽ'a 're irere'e mono da si, ibãre hã. Unhama ré ab're u da te isãmra da si, duré ibãre hã, ta hawi apã 're idawairébé waihu'u mono ô u.

- ¹¹ Isoto wasété norĩ, ti'ai 'remhã wẽ na siptete na 're hâimana za'ra mono tō da si, ĩma iwẽ hã. Duré isipārĩ ze norĩ zarina, ropipa si te te tō 're samarĩ za'ra mono, 're idâ'â za'ra mono zéb u.
- ¹² Uburé Danhib'apito, ĩma waihu'u pese di, marĩ zô tiwi 're iro'wanhi'riti za'ra mono norĩ 'wawi 're i'aimapa mono zé hã. Duré i'uwaibaba na si isimarĩō norĩ ma, marĩ tãma 're i'ab'manharĩ mono zéb zama ĩma waihu'u pese di.
- ¹³ Aimreme te te 're iwapari pese za'ra mono norĩ hã, te za tō ai'ãma 're wata za'ra, duré i'uwaibaba na 're inomro mono norĩ hã te za apto'o ré hã asō'remhã 're hâimana za'ra.

Provébiu

Rowaihu iwē norī na rotizé wasu'u

1 ¹ Ā hā rowaihu iwē na Salomahā nhimiroti, Davihi 'ra, Izaraéu norī nhīb-
'apito.

² Ā hā te za te te 're wa'apawapto, rowaihu iwē hā duré rotizé iwē hā sō'awi
're ihâimana mono ō hā, rosa'rata na wa te âma 're waihu'u za'ra mono da
hā, ³ wa'rā nhimiza'rese na i'uwaibaba na si sena na duré iwē na 're wahâi-
mana za'ra mono da, te te wama âma 're i'arowasu'u mono da hā. ⁴ Te za duré
ni'wam norī hā simirosa'rata waihu'u prā na 're ihâimana za'ra mono hā te
te 're pawaptob za'ra, simirowaihu'u wē na oto 're hâimana za'ra mono da.
Aibâ ipréduptém norī hā marī i'uwaibaba si te te 're 'manharī za'ra mono
da hā, te za te te 're pawaptob za'ra. ⁵ Rāi waihu'u wē na 're ihâimana za'ra
mono zama ā hā rowaihu iwē hā te te 're po're 'repu'u za'ra mono wamhā, te
za isimirowaihu iwē hā te te sina tāmā 're hâimo za'ra. Te za duré tinhimiro-
waihu'uzé iwē te te âma 're iwaihu'u ahā za'ra mono zé hā te te 're pibui pese
za'ra, ⁶ rowaihu iwē isima'uri pe hā te te 're waihu'u pese za'ra mono da, duré
rowaihu'u wē 'wa norī nhimirowasu'u isa'rese ō na te te âma 're saprī za'ra
mono da, sima sô 're isôpré mono norī hā.

⁷ Rowaihu iwē hā da te 're waihu'u za'ra mono da wamhā, te za 'Re ihâimana
u'âsi mono, Uburé Danhib'apito hā da te dasiwi 're wazéb za'ra. Tane nherē,
isimiza'rese'ō norī hā te rowaihu'uzé iwē hā te te siwi 're wē'ō pese za'ra, taré
newa. Te te 're iwaihu'u za'ra mono da hā te te sima 're wē za'ra mono ō di.

Aibâ ipréduptém norī ma rotizé wasu'u

⁸ Ī'ra, aimama, marī na te te aima 're iroti mono zé hā ma'āpé 're wapari
pese mono. Duré ana, marī na te te aima 're iroti mono zéb zama te za 're
iwapari pese mo. ⁹ Ta norī nhimiroti hā te za 're i'aihâimana wē mono zéb da
hā te te 're asiptete, marī i'madââ ze asôpre na isimnhatā ne, niha wamhā,
asô'rebzu iwē i'madââ ze, aibutu na isa'o ne.

¹⁰ Ī'ra, aibâ iwasété norī zadawa para marī 'manharī da, te te siwi aipibui
wamhā, sadawa zamarī za'ra tō, tō'ā! ¹¹ Ta norī hā te te aima nharī za'ra
wamhā āne: “We aimorī, wa te wasiwi da'maiwīrī da! Taré nherē, rosa'rese ō
ré, oto wa te wasiwi da'mairési aba, wa te âma wasima rowē za'ra da, ni'wam
norī hā marī te te upa za'ra ō nherē! ¹² Rowē na hâimana za'ra ré, wa te
sôpētē za'ra nherē, wa za wasiwi uprosi ni. ¹³ Isimarī mono hā wa te isôpētē
za'ra mono na, wa za wanhorōwa hā wa te wasiwi âma romnhito, marī, wa te
isimi'uri za'ra na hā. ¹⁴ Tahawa, âma wahâiba watob za'ra na. Tawamhā marī
wa te isimi'uri za'ra na wa za âma wasima wasipo'o.”

¹⁵Ĩra, ã norĩ siré hã 're ane mono tō. Romhã na tãma 're asa'o hã za'ra mono. ¹⁶Waptu na te te sima 're rosa'rata za'ra, marĩ te te 're 'manharĩ za'ra mono da hã. Te te duré 're danhimroi mono da hã simire sina te ãne u'ã dazada 're hãimana siromo za'ra. ¹⁷Si mramizé hã si te te 'madââ ré, da te sô sasōmri wamhã, marĩ dai ã di. Taré te za da'o. ¹⁸Taneĩ ã di, ã hã aibã norĩ hã. Āma 're isi'uprosi mono zéb da hã, te tō 'rãwi āma 're siwaibu, tinhimi'manharĩ na. ¹⁹Āne te za tinhipãrĩ zarina isisimarĩ pese ma hã tiromhãiba: Te za tō 'rãwi tihãimanazé hã siwi uprosi.

Rowaihu iwē na dapo're pu'uzé wasu'u

²⁰Ma'ápé ĩwapari za'ra wa'aba! Rowaihu iwē hã te 'ri nhĩriti na duré 're idasipētē pese za'ra mono zéb āma 're hãrãp sa'a. ²¹Ridawa nho'omo āma duré uburé 're idasirã'otō mono zéb āma, te āne hãrã 'rãihã na 're hãrã:

²²— Isimiza'rese'õ norĩ! E momo te za i'rãsutu za'ra wa'wa, asimiza'rese'õ na 're i'aihãimana za'ra wa'aba mono zé hã. E niwa te za rowaihu iwē na aiwa'ē ze zé hã iwaihu'u za'ra wa'wa. E niwamhã bété āne na hã asiwaihu'u za'ra wa'aba ã di. ²³Īwapari za'ra wa'aba, niha na aihãimanazé te aima ihiri za'ra wa'aba zém na hã. Wa hã roti iwē si wa za aima sōmri za'ra wa'wa. Īnhimirosa'rata wē hã wa za aima hãiré za'ra wa'wa. ²⁴Asō ĩhãrã aba zé hã ma tō asiwi iwē'õ wa'wa. Duré asō ĩnhimiwē za'ra wa'aba wamhã, ni'wa hã te te ĩ'āma sasōmri ã di. ²⁵Uburé ma tō ĩnhimiroti hã asiwi iwē'õ za'ra wa'wa. Duré niha na aihãimanazé te aima hiri za'ra wa'aba da hã asima wē za'ra wa'aba ã di. ²⁶Āne te aima rowaihu'u za'ra wa'aba nherē, ropire asō watobro za'ra wa'aba wamhã, wa hã wa za ai'āma aihã za'ra wa'wa. Duré ropipa asō wisi za'ra wa'aba wamhã, wa za duré ai'āma iwa'ē za'ra wa'wa. ²⁷Rowa'u isiptede te te 're irowapōrĩ mono ne ropipa hã asō 're pusi za'ra wa'aba mono wamhã, wa za ai'āma 're iwa'ē za'ra wa'wa. Wa za duré ai'āma 're ĩsihã za'ra wa'wa, za 're irobzépata za'ra wa'aba mono zé aima 're hãimana za'ra wa'aba mono wamhã. ²⁸Tahawa, ĩzō aihãrã za'ra wa'aba wamhã, wa hã Rowaihu iwē hã te āma i'asada'ābã za'ra wa'aba da hã mare di za. Duré ĩzō 're airĩtĩ za'ra wa'aba mono nherē, asiwi ĩnhopētē aba da hã mare di za. ²⁹A norĩ wa'wa hã rowaihu iwē hã asima 're wē za'ra wa'aba mono ã wa, te ãne u'ã 'Re ihãimana u'āsĩ mono, Danhib'apito wazébzē hã asiwi 're iwē'õ za'ra wa'aba mo. ³⁰Īnhimiroti wē na 're ĩzaze za'ra wa'aba mono ã di. Duré niha na aihãimanazé te aima 're sa'ra za'ra wa'aba mono da wamhã, asiwi 're ĩwapari aba mono ã di. ³¹Tahawa, marĩ 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono zéb zarina te za tō iwasété na si 're asaihuri aba mo. ³²Isimiza'rese'õ norĩ hã te za 're dã'ã za'ra, rowaihu iwē hã te te siwi 're wē'õ za'ra mono wa. Duré ta norĩ hã rowaihu iwē zō 're isi'wapé za'ra mono ã norĩ hã te za 'rãwi 're si'uprosi. ³³Tane nherē, ni'wam norĩ te te 're ĩwapari za'ra mono norĩ hã te za hãtã'ã āna sima iwē na 're hãimana za'ra, ipahi hã te te 're 'rãmi za'ra mono āna.

Rowaihu iwē zarina rowē hã dama 're ihãimana za'ra mono zé wasu'u

2 ¹Ĩra, wa hã te aima 're iroti mono zé hã awaihu'u mono. Duré aipē'ē 'remhã asima tété. ²Ma'ápé rowaihu'u wē 'wa norĩ hã 're wapari pese za'ra mono. Te te āma 're irowasu'u za'ra mono zé 're waihu'u mono da asima sô 're airĩtĩ mono. ³Īhe, rowaihu iwē si asima 're waptērē mono. Duré sa'ētē

aimreme 'râihâ na ai'râ nhimiza'resezé hâ 're waptêrê mono. ⁴Ma'âpé êtê waipo prâ prata zô, niha wamhâ, marî wa'âbâ za'êne sima'uri pese na 're isimi'wara mono zô 're idarîti za'ra mono ne, te za âhâ zô si asima 're airîti mo. ⁵Âne hâ 're 'manharî mono wamhâ, te za Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono wazébzé hâ iwaihu. Te za duré i'aza'rese mo, rowaihu'u wê zé hâ. ⁶Uburé Danhib'apito si rowaihu'u wê nhomri'wa hâ. Ta hawip si te duré da'râ nhimiza're hâ we 're ne. ⁷Te duré sena na 're ihâimana za'ra mono hâ te te 're apawapto. Te isi'uwazi 'manharî dasi'wawi 're idasimapa za'ra mono zém ne hâ te te 're 'madâ'â za'ra. ⁸Ni'wam norî hâ i'uwaibaba si te te 're ida'apawapto mono norî 'wawimhâ te 're simapa. Imreme te te 're iwapari pese za'ra mono norî hâ te duré te te 're a'madâ'â pese.

⁹A hâ iwapari wamhâ, marî i'uwaibaba na si, duré sena na 're dahâimana za'ra mono wa, da te 're i'manharî za'ra mono zé hâ te za i'awaihu'u mo. ¹⁰Âne wamhâ, ai'râi waihu'u wê na te za sena na 're aihâimana mo. Tawamhâ te za asimiza'rese wê zém na hâ aipê'ê 'remhâ asima irowê waze. ¹¹Asimirowaihu iwê hâ te za ai'wawimhâ 're simapa. ¹²Te za marî te te 're i'manharî wasété za'ra mono norî hâimanazé wi hâ te te 're asô'reptu, sadawanhipese na te te dama 're irowasu'u wasété za'ra mono norî wi hâ, ¹³a'uwê tihâimanazé iwê te te 're rême za'ra mono wa, robra na oto 're ihâimana za'ra mono norî wi hâ, ¹⁴marî iwasédé te te 're i'manharî ze za'ra mono wi hâ, ¹⁵sena na 're ihâimana za'ra mono ô norî, da te 're i'umnhasi waihu'u za'ra mono ô norî wi hâ.

¹⁶Âne wamhâ, pi'ô iwasédé timreme nhipese na te te 're aipibui mono wamhâ, te za asimirowaihu iwê hâ te te 're aipawapto, imreme na âma 're ai'utê mono da, ¹⁷préduptéb ré 'Re ihâimana u'âsi mono nho'a timro ma te te iropisutu wê zém na po're si'âri wa, timro te te irême hâ. ¹⁸Isôrôwa u aimorî wamhâ, te za bâdâdi 're idadâ'â za'ra mono zép te u hâ aimo. Ôwa ni'wa morî wamhâ, te za 're idadâ'â za'ra mono zép 'rata 'râwi tihâiba. ¹⁹Â hâ pi'ô tême aibâ morî wamhâ, apâ bâdâdi iwê na 're ihâimana mono zéb u te te sina siri waihu'u ô di za. ²⁰Tahawa sena na, duré i'uwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono norî nhirâ na si 're aihâimana mono. ²¹E marî wa. Wê na i'uwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono norî si te za wanhapti'ai 'remhâ 're hâimana za'ra. ²²Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ te za iwasété norî na te te 're awamro. Tiwasédé te te 're i'manharî za'ra mono norî hâ te za te te 're azani, rob're hâ ti'ai hawi, da te 're isa'o'o za'ra mono ne.

Aibâ ipréduptém norî ma rotizé wasu'u

3 ¹Îra, ãnhimiroti na hâ aipo're si'âri tō. Aipê'ê 're asima tété. ²Aima ãnhimiroti wê zé hâ, te za 're i'aihâimana hâ mono zéb da hâ, duré asima 're irowê za'êtê mono zéb zama aima tisô. ³Asimizawizé hâ, duré dama ai'umnhasizé hâ 're rême mono ô di za. Te za ône u'â aipê'ê na asima 're itété u'âsi mo. ⁴Âne hâ 're 'manharî mono wamhâ, te za 'Re ihâimana u'âsi mono ma, sa'êtê na asina tâma 're irowê zani mo. Duré ti'ai âma zama te za asina dama 're irowê zani mo. Te za duré da te dasima 're aiwasu'u wê za'ra.

⁵Ma'âpé aipê'ê na Uburé Danhib'apito si, asina 're umnhasi za'êtê mono. 'Râwi asimirowaihu'u na si 're asi'madâ'â mono tō. ⁶Uburé marî 're i'ab'manharî mono na 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're aipo're pu'u mono. Taha wamhâ bâdâdi awa'awi inomro hâ te za te te aima 're hâiré u'âsi. ⁷Ai'râi

waihu'u pese na, asina 're rosa'rata mono tō. Uburé Danhib'apito hā 're wazé mono. Aiba niwī uburé marī iwasété wi hā tāma 're aipāi mono, marī 're a'manharī tō mono da. ⁸ Āne wamhā, te za aihāzé'ōzé hā aima tisō. Te za duré te te 're aihi nhiptete u'āsi. ⁹ Ma'āpé 'Re ihāimana u'āsi mono 're wazé mono, asimarī na duré amnho iwē imorī'rata na 're i'atehāri mono 'rā na tāma 're i'asōpru mono zém na. ¹⁰ Āne hā 're 'manharī mono wamhā, te za ate amnho ubumrozém norī hā 'masisi na 're simasa. Te za duré uva 'rāi wa'u isé nhemézé 'masisi tāi wa, isadawa hawimhā 're pu'u za'ra.

¹¹ Īra, niwa Uburé Danhib'apito te te 're ai'ahāri mono wamhā, asina 're wē'ō mono tō. Duré te te aima 're nharī mono wamhā, aiwi 're robzei'ō mono tō. ¹² E marī wa. Uburé Danhib'apito te tō tāma isawi norī hā te te 're hā za'ra, damama norī ti'ra te te 're ihā za'ra mono ne, ihāimanazé te te tāma 're sa'ra wē za'ra mono da. ¹³ Ni'wa hā rowaihu iwē hā te te sōpētē wamhā, duré ti'rāi waihu'u wē na marī te te 're awaihu'u mono wamhā, tāma 're rowē mono di za. ¹⁴ Ā hā iwē uptabi te te āma dama 're irowē zani mono zéb da hā, ētē waipo prā prata nhipai u hā, duré ētē waipo pré oru nhipai u hā. ¹⁵ Rowaihu iwē hā, ētē waipo iwa'ābā za'ētē mono nhipai u hā wē uptabi di. Uburé marī zō 're irob'ruiwapari mono hā tarére tāma hā, marī dai ō wa. ¹⁶ Rowaihu iwē hā te za 're i'aihāimana hā mono zé hā, duré asimarī pese zé hā duré da te 're i'aiwazé mono zém na hā te te aima 're anhomri. ¹⁷ Te za dapē'ē remhā dahāimanazé iwē ise hā te te dama 're anhomri. Te za duré rowē na dasima iwē na 're idahāimana za'ra mono zé hā te te 're da'anhimro. ¹⁸ Rowaihu iwē hā te za 're idahāimana hā za'ra mono zé hā te te dama 're sōmri za'ra, aiwa wede 're isimasam hā mono ne. Ni'wa te te sima sawi wamhā, te za rowē na 're hāimana.

¹⁹ Uburé Danhib'apito ma tō tinhimrowaihu'u wē na ti'a hā poto. Ma tō duré tiwaihu'u pese zarina hāiwa ma hā pisutu, iwa 're isa'wari mono da hā.

²⁰ Tinhimrowaihu'u wē na ma tō ā mono hā 're ipraba za'ra mono da hā pisutu. Ma tō duré hāiwa nhirōtō hawi tā, ti'ai u 're ita'a mono da hā pisutu.

²¹ Īra, asimirowaihu'uzé iwē, duré ai'rāi waihu'u pe hā aipē'ē remhā asima 're tété mono. Niwamhā romhā na aiwi 're hāimana mono tō da hā, rēme tō. ²² Ta hā te za aihāimana hā zé hā aima te te 're āwisi. Tawamhā aibutu na danho'rebzu dama i'madā'ā ze ne hā te za aihāimanazé hā da te 're 'madā'ā ze za'ra. ²³ Tahawa, ai'marōwīrī āna te za ate bādādi iwē na si 're ane mo. ²⁴ 'Re asa'wari mono wamhā, aipahi āna te za asimiwaptā āma hā 're asa'wari mo. Te za duré mara bāre asima iwē na aptā hā 're i'mahāpāri mo. ²⁵ 'Re aihātā'ā mono ō di za, marī ipipa hā sa'rese ō ré waptu na asō 're ipusi mono ma hā, duré iwasété norī wi, marī te te 're irowamnarī pese za'ra mono ma hā. ²⁶ E marī wa. Uburé Danhib'apito te za 're irob'umnhasi mono zé hā aima te te 're anhomri. Duré niwamhā te te airēme waihu'u ō di za, romnhiwasi rosa'rese ō ré niha hā ai'ārizé hā asisiwi waptā'ā tō da.

²⁷ Marī hā aima 're hāimana mono wamhā, marī zō tiwi 're irowaptā'ā za'ra mono norī hā te za 're i'apawapto wē u'āsi mo. ²⁸ Aiwapto 're isāmra mono ma hā tāma nharī ō di za, awēb da si simipari da hā, pawaptob da wamhā. Pawapto waihu'u pese wamhā, te za tō taha bātā na hā ipawapto,

marī aima hâimana wa. ²⁹ Aiwaptoma 're ihâimana mono ma, marī iwasédé tâma 're 'manharī mono da hâ 're rosa'rata mono tō. E marī wa. Aiwaptoma 'râwi ai'umnhasi sina ta hâ 're hâimana mono wa. ³⁰ Siwa'ru hâ 're da'awasu'u wasété mono tō, marī, da te aima 'manharī wasété nherē. ³¹ Rowasété 'manharī zei 'wa norī hâimanazéb zô hâ asima 're rob'ruiwapari mono tō. Duré ô norī te te 're irob'manharī za'ra mono si ne hâ 're rob'manharī mono tō. ³² E marī wa. Uburé Danhib'apito ma hâ, ihâimana nhipese norī hâ tâma 'rui wa. Tane nherē, i'uwaibaba na si 're ihâimana wê za'ra mono norī si te isiwaihu hâ tâma 're hâimana za'ra. ³³ Iwasété norī nhorôwa 're, 're idahâimana za'ra mono ma hâ te Uburé Danhib'apito ropipa hâ te te tâma 're apisutu. I'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono nhorôwa 'rep si, te iwê hâ te te tâma 're apisutu. ³⁴ Da'âma 're iwa'ê za'ra mono norī âma te za 're wa'ê iwa'râmi. 'Râwi 're isi'madââ ze za'ra mono ô norī si te za te te 're apawapto. ³⁵ Isimiza'rese wê norī hâ te za da te 're iwazéb za'ra mono zé hâ te te sina tâma 're hâimo za'ra. Tane nherē, duré niha na simiza'rese âna 're ihâimana za'ra mono norī âma, te za sidâpâsi isisé hâ da te âma 're sa'ra.

Danhipai u rowaihu iwê uptabi wasu'u, dapawaptobzéb da hâ

4 ¹ Îra norī, aimama nhimiroti hâ 're wapari pese za'ra wa'aba mono. 'Re asimipari pese za'ra wa'aba mono wamhâ, te za asimirowaihu'uzé iwê hâ 're iwaihu'u za'ra wa'aba mo. ² Aima înhimiroti za'ra wa'aba zé hâ wê uptabi di. Tahawa, ma'apé âma 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono, înhimiroti na hâ. ³ Wa hâ zahadure ré îmama 'ra misi na 're ihâimana mono ré, îna ma îzawi uptabi na 'watébrémi na 're îhâimana mono ré hâ, ⁴ ma tō îmama hâ te te îma 're roti âne:

— Ma'apé uburé aip'ê na îmreme hâ asima 're tété u'âsi mono, niwamhâ âma aipo're si'âri âna. Âne na âma 're aihâimana mono wamhâ, te za rowê na si 're aihâimana mo. ⁵ Ma'apé asimirowaihu'u wê na, duré asimiza'rese wê na 're i'aihâimana mono zô si, te za asima 're airītī mo. Te aima irowaihu'u mono zém na hâ âma aipo're si'âri tō. Rême tō. ⁶ Rowaihu iwê hâ rême tō tō. Âne wamhâ, te za ai'wawimhâ 're simapa. Duré 're sawi pese mono wamhâ, te za asima iwê na 're i'aihâimana mono zé hâ aima te 're anhomri. ⁷ Rowaihu iwê hâ danhipai u iwê uptabi, da te 're iwaihu'u za'ra mono da hâ. Duré asimiza'rese wê wa'âbâzéb da hâ tō ibâre aré, uburé marī aima 're ihâimana mono wa'âbâzém na âma asima iwa'âbâ da hâ. ⁸ Rowaihu iwê hâ asima 're sawi pese mono wamhâ, ta hâ te za iwa'râmi aipire na 're i'aihâimana mono zéb da hâ te te ai'âma 're hâimo. Duré iré 're aipasito mono wamhâ, te za dama aiwazém na 're aihâimana mo. ⁹ Asimirowaihu iwê hâ te za danhoprezé iwê uptabi ne aima 're hâimana, ai'râiwapto'wa na.

¹⁰ Îra, ma'apé îwapari pese. Marī na te aima inharizé mono na hâ âma îzaze na. Taha wamhâ, te za 're aihâimana hâ mo. ¹¹ Wa hâ wa tō te 're asaprōni, rowaihu iwê te, bâdâdi awa'awi na hâ, i'uwaibaba na si tō 're aihâimana mono da hâ. ¹² Asimirowaihu'u wê na si 're aimorī wamhâ, niwamhâ ate bâdâdi iwê hâ asiwi i'wa'rutu da hâ mare di. Duré niwa 're asamroi mono wamhâ, 're i'ai'marôpâri mono da hâ mare di za. ¹³ Ône u'â âma 're aipo're pu'u mono, i'awaihu'u mono zém na hâ. Asima 're tété wê u'âsi mono, ta hawim na za 're aihâimana wê mono wa. ¹⁴ Iwasété norī 're inomro mono zém ne hâ 're aimorī

tõ. Duré 're ihâimana za'ra mono zém na hã, âma 're aihâimana mono tõ. ¹⁵Ta norĩ te te 're i'manharĩ za'ra mono zé hã, duré 're 'manharĩ mono tõ. Tiwi 're asa'o hã za'ra mono. Duré tiwi hã 're apa za'ra mono, nima niwĩ 're ane mono da. ¹⁶Iwasété norĩ hã 're sôtõ waihu'u za'ra mono õ di, marĩ iwasédé te te 're 'manharĩ za'ra mono õ ré hã. 'Re sôpré mono haré, te za tõ 're simi'wara, te te da'âma 're irob'manharĩ wasété za'ra mono zéb u. ¹⁷E marĩ wa. Ta norĩ ma hã marĩ 'manharĩ wasétézé hã, duré da'âma rowamnarizé hã tâma za'ra hã isa za'ra ne hã, duré uva 'rãi wa'u isé te te 're i'âhuri mono ne hã.

¹⁸I'uwaiababa na si 're inomro mono norĩ nhibâdâdi hã te tâma 're hâimana za'ra, bâta ro te te 're irowapré mono wim ne, te te 're irowa'a pese mono zéb u hã. ¹⁹Tane nheré, iwasété norĩ nhibâdâdi, i'râdâ'â ra, 're imara 'rã pese mono ne hã. Ta norĩ hã te te 're i'marôpârĩ za'ra mono zé hã te te 're 'madâ'â waihu'u za'ra mono õ di, duré te te sina 're 'madâ'â waihu'u za'ra mono õ di.

²⁰Ī'ra, ĩwaparĩ pese, te aima inharĩ mono zém na hã. ²¹Niwamhã aima ĩnhimirotizé 're 'madâ'â mono âna 're aihâimana mono tõ. Duré aipé'ē 'remhã asima 're tété u'âsi mono. ²²Rowaihu iwē hã ni'wam norĩ te te 're waihu'u za'ra mono wamhã, te za 're ihâimana hã za'ra mono zé hã te te tâma 're sômri za'ra, duré hâzé âna 're ihâimana za'ra mono zé hã. ²³Ma'âpé marĩ na asimirosa'rata na hã âma 're pibui pese mono. E marĩ wa. Asimirosa'rada hã aihâimanazé zaprôni'wai wa. ²⁴Niwamhã asadawa nhipse na hã 're nharĩ mono tõ. Duré aimreme si'hâ na iwasété na zama 're nharĩ mono tõ. ²⁵Asi-sôwap si 're rob'madâ'â u'âsi mono, 're irob'umnhasi mono zéb zarina. ²⁶Marĩ hã 're i'manharĩ mono da hã asima 're rosa'rata wē mono. Tawamhã asima 're irowa'ôtõ mono zé hã te za i'uwaiababa na si te te âma aima 're uwaimrami. ²⁷Tiwi 're ai'a're nhi'oto mono tõ ôwamhã, duré âwamhã. Iwasété ma hã, duré 're asa'o hã mono.

Dasina 're idanhipsaihuri za'ra mono na rotizé wasu'u

5 ¹Ī'ra, ma'âpé ĩnhimirowaihu'u wē na te aima irotizé mono na 're ĩwaparĩ pese mono, âma 're rob'madâ'â waihu'u mono da. ²Âne wamhã, te za niha na hã 're i'aihâimana mono zéb da hã iwaihu. Te za duré marĩ na 're irobzanhamri wē mono zarina asimiza'rese wē hã te te 're aihâi'ré. ³Pi'ô siwa'ru 're ihâimana mono zaihã hã aiwa te ropĩni ise ne 're hâimana. Duré aiwa azeitona wa'u tom ne hã mreme hã su'u na te 're hâimana. ⁴Tane nheré, ihâimana 'râsutu âma hã, te za pi'ô marĩ isé pire ne aibã ma hã 're hâimana, isé na si, duré sib'ézé 'wa pa 'wa si'uiwa, i'wa pese ne. ⁵Ta hã 're idadâ'â za'ra mono zém na si 're imorizé hã. Tamomop si te ta hã te te 're da'anhimro. ⁶Â hã pi'ô, bâdâdi 're idahâimana wē za'ra mono zép te na hã 're morĩ õ di. Siwa'ru te niha na hã 're mo. Tane nheré, te te sina waihu'u õ di, niha na 're imorizém na hã.

⁷Tahawa, ĩ'ra âhã na hã te za ĩwapa. Te aima inharizé mono na hã âma aipo're si'âri tõ! ⁸Âne na hã pi'ô 're ihâimana mono nhiti 're aihâimana mono. Isôrowa 'ridawa u hã 'râwimhã 're aimasisi mono tõ! ⁹Ânei ô wamhã, aiwasu'u wē zé hã te za isimini. Te za duré zahadu aihâiba téb ré atã, aibã, da'âma isiwamri'ô nhib'ratamhã. ¹⁰Tawamhã a'uwē, aima isa'rese'ô norĩ hã te za asimari hã aiwi waibu za'ra. Duré sô 're iromhuri mono zarina, marĩ asima 're i'azani mono hã te za õ norĩ nhib'ratamhã duré aiwi ai'utõ. ¹¹Aihâimanazé

'rāsutu āmamhā te za 're aiwazidi mo, aihāiba hā we sidāpāsi aiwi isi'utōri mono zarina. ¹²Tawamhā te za asima inha, āne:

— Iwē na da te īma 're iroti mono zé hā īma 're wapari 'rui mono di! Duré niwamhā danhimiroti wē, te īsina hā 're sazei waihu'u mono ō di. ¹³Īma roti'wa norī hā te 're wapari za'ra mono ō di tō. Īnhimipari pese na duré tāma 're ihāimana za'ra mono ō di. ¹⁴Īhāimanazé hā ma tō aré īwi aipru pese oto, aihini norī n'ho'remhā.

¹⁵Ate â zô ab're āma si â hā 're hāsi mono, ate ab're hawi 're ipu'u mono si. ¹⁶E marī da, te za asib'â na'rada hā taré 'ri nhi'riti mono na 're ipu'u mo, 're praba mono da. ¹⁷Aimro ma si hā te za 're asisawi u'āsi mo. Aimawi norī ma hā niwamhā 're asisōmri mono ō di za. ¹⁸Tahawa, ma'āpé pi'ō na aipréduptéb ré āma i'aimro na hā āma asima 're rowē u'āsi mono. ¹⁹Damro pi'ō hā 'madā'ā ze ti, imro ma hā, aiwa aihā iwē uptabi ihā su 're ihāimana za'ra mono ne hā. Tahawa, aimro nhimizawizé ai'āma 're ihāimana mono 'wa'rāmimhā te za 're isawi wapti mo. Taha nhimizawizém na si te za asima 're irowē mono zé hā te te aima 're sōmri, aipē'ē to hā. ²⁰Īra, e marī da, te za pi'ō siwa'ru 're ihāimana mono hā 're i'a'ruiwapari mono zarina 're i'mazawi hutu mo. E marī da, te za pi'ō, aibā aimawi mro hā 're mrami mono sina iré 're aipasito mo. ²¹'Re ihāimana u'āsi mono ma hā tāma 'madā'ā waihu'u pese di, nimomo 're i'ane mono zé hā, duré uburé marī 're i'ab'manharī mono zé hā. ²²Marī 'manharī wasété 'wa norī wasétézé hā abaze mramizém ne hā te tāma 're hāimana za'ra. Tiwasété na hā te tō 're sisitob za'ra, abazipara na abaze hā imramizém na da te 're iwaibui mono ne. ²³Te za tō 're dā'ā za'ra, marī 'manharī wi hā si'wawi 're simi'rāmi waihu'u za'ra mono ō wa. Tahawa, te za siwa'ru hā 're nomro, tinhimiza'rese'ō zarina.

Danhimiza'rese'ō na rotizé wasu'u

6 ¹Īra, e dahāiba wapto'wa na te marī wa'ābā'wa na dama 're aihāimana mo. ²E ma tō asisito, aimreme na dama iropisutu zarina hā. ³Tahawa, īra, danhib'ratamhā te oto aihāiba. Tahawa, āne wi aiwatobro da wamhā, ma'āpé te te aima rowairébé da, aimreme tete na tiwi waptērē da itēme aimorī su'u. ⁴Āhā ō ré hā asōtō tō, duré aiwa'utu tō a'ā. ⁵Ma'āpé si norī, duré abaze norī, sô i'aba'wa norī wi 're isimani za'ra mono ne, asitobzém hawimhā aiwatobro.

⁶Aiwa'a za'ra wa'aba norī, 'rāti norī 're ihāimana za'ra mono zém na rosa'-rata za'ra wa'aba, marī hā āma waihu'u za'ra wa'aba da! ⁷Ta norī hā sib'ihā'a ō di, sib'apito za'ra ō di, duré si'irānho'ōmo za'ra ō di. ⁸Tane nherē, wahum na hā te tisazéb da, te te sima 're 'rā'ōtō za'ra, ubumro siromo sa 're hāimana za'ra mono da, tāi 'rowib da hā. ⁹Aiwa'a za'ra wa'aba norī, e momo te za asimiwaptā wamhā, anomrozé hā i'rāsutu za'ra wa'wa. Rob'upi zei ō 'wa norī, e niwa te za asimiwaptā hawimhā aptā'ā wi tiwi ai'utu za'ra wa'wa.

¹⁰Iwa'a te za āne tinha: “Wa za a'ā nhono suru na. Wa za a'ā isitété sina suru na iwa'utu da hā nomro.”

¹¹Tawamhā nomro ré, te za simarī āna ihāimanazé hā sô wi, ro'wa na isimisaihuri dazô 're isihutu mono ne, te te susi da.

¹²Aibā norī taré pese wasété na 're ihāimana za'ra mono norī hā te tiza-dawa nhipese na si te te dama 're rowasu'u za'ra. ¹³Te dama 're tomre za'ra,

te te 're da'rāiwamnari za'ra mono da hā. Te duré 're sirési za'ra, sadawa nhipese na te te dama 're rowasu'u za'ra mono ré. ¹⁴Simirosa'rata wasété na 're hāimana za'ra mono wa, te ōne u'āsi te te sima 're rowa'ōtō za'ra, marī te te 're i'manharī wasété za'ra mono zéb da hā. Te duré ro'wa'rutuzém na hā ropā te te dama āma 're ropé. ¹⁵Tahawa, te za sa'rese āna waptu na ropipa hā sō tiwisi za'ra, tiwi 'masimani āna hā za.

¹⁶⁻¹⁹7 na marī iwasedé, Uburé Danhib'apito ma i'ru, ā norī hā:

'rāwi 're idasi'madā'ā ze za'ra mono,
dazadawa nhipe,
danhib'rata na iwē pāri,
danhimirosa'rata wasété na da te dasima 're irowa'ōtō za'ra mono,
marī 'manharī wasété zéb da, sa'ētē dapara hā te te 're idanhimroi
mono,
dazadawa nhipese na dama dawasu'u,
duré dasiwaihu'u 'rem nherē, dasi'wapé zani'wa.

Dahāiba na dasina danhimisaihuri isimimnhasi wasu'u

²⁰Ī'ra, ma'āpé aimama te te aima 're iroti mono zé hā 're wapari pese mono. Duré ana marī na te te āma aima 're irowasu'u mono zém na hā niwamhā āma aipo're si'āri tō. ²¹Aima imreme zahuré zé hā, ma'āpé aipē'ē na asima 're tété u'āsi mono. ²²Nimomo 're ane mono wamhā, te za isimiroti zahuré hā te te 're asaprōni wē. Duré te za barana hā asōtō ré ai'wawimhā 're simapa. Bâtā na te za duré tō te te aima 're roti. ²³E marī wa. Isimiroti zahuré zé hā rob-'uiwézém ne te aima 're hāimana. Duré isimiwaihu'u zahuré zé hā 're idahāimana wē za'ra mono waihu'uzéb da, te aima 're hāimana. ²⁴Ta hā te za pi'ō 're imorī wasété hawimhā te te 're asani, timreme na te te 're i'aipibui mono zém hawimhā. ²⁵Tiwē na te te 're aipibui mono wamhā, duré te te 're ai'madā'ā pese mono wamhā, aipē'ē na sō 're asitai mono tō. ²⁶Pi'ō siwa'ābā zō 're isi'rui mono wa'āhā, i'u'ētē wapu wē'ēi wa'ābā ne hā. Tazahā pi'ō mro ré nherē, aibā te te āri wamhā, te za 'rāwi tihāimanazé hā siwi uprosi.

²⁷E uzā hā asō're niwimhā aipamhā āri waihu'u pese di, ai'uzazé te te aiwi hā zata āna hā. ²⁸E pré'a nhisiwimhā aimorī waihu'u pese di, te te aipara zata āna hā. ²⁹Tane ni'wa hā, pi'ō mro ré nherē, iré 're sōtō mono wamhā, tāma simimnhasi uptabi di. Āne ni'wa te te 're 'manharī mono wamhā, te za sa'ētē na te te 're robzépata. ³⁰Ni'wa hā mra te te isépata zarina, dasa te te simi'uri wamhā, da te iwē'ō pese dai ō di. ³¹Tane nherē, isimisaihuri hā da te oto upsibi mei wamhā, te te dawi isim'iuri na hā 7 na āma isahu na hā te za wa'ā, itedē'wai ma hā, uburé isimarī hā tiwi si'utōri da nherē. ³²Tane nherē, aibā, pi'ō mro ré nherē, āma 're isimisaihuri mono hā ta hā te hāimana nhimiza're-se'ō na 're hāimana. 'Rāwi te za ō hā tihāimanazé siwi uprosi. ³³Ti'wa're na te za te te 're robzépata. Duré niwamhā rowazébzé tāma isi'utōri da hā mare di za. ³⁴E marī wa. Pi'oi mro hā da te āri wa, imro te te i'umnhasi zarina, te za 're siti'ru pusi. Duré isim'i'ruwa'ābāzé isitō da hā mare di. ³⁵Tahawa, tinhiti'ru wa'ābāzé te te sima iwē da hā mare di. Duré taré danhibzari na isiti'ruze hā da te āma tiwi i'uprosi da hā mare di za, sa'ētē nherē.

7 ¹Ī'ra, marī na te aima inharī mono zém na hā, aima ĩnhimirotizé mono na hā niwamhā āma aipo're si'āri tō. ²Īmreme hā 're wapari pese mono.

Tawamhã te za 're aihâimana u'âsi mo. Duré ma'âpé aima inhimirotizé hã 're 'madââ pese mono, ato hã marĩ wi 're i'madââ pese mono ne. ³Ma'âpé aima inhimirotizé hã aipê'ê na asima 're tété u'âsi mono, marĩ hã danhib'ratap si da te 're i'wasari mono ne, tâma danhimirême âna. ⁴Ma'âpé aihidiba ne rowaihu iwê hã 're 'madââ pese mono. Asimiza'rese wê hã duré 're 'madââ pese mono, asiwaihu iwê uptabi ne. ⁵Ta norĩ hã te za pi'ô iwaseté wi hã, duré imreme wazidi wi hã isiti ai'âma 're pahã, romhã na.

Wasété na pi'ô 're ihâimana mono wasu'u

⁶Nimahã na ãnhorôwa zanela 'ri zadazâri hawi te rob'madââ wamhã, ⁷wa tô siwazari ipréduptém norĩ simirosa'rata waihu'u prã na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã 'madââ za'ra. Ta norĩ 'remhã te isimiza'rese'ô hã ti'maihaiba dawazari. ⁸Â hã aibã iprédupté te 'ri nhĩriti na hã mo, 'ri nhĩriti wê'êzéb 'rata, pi'ô hã 're ihâimana mono zéb uwaibaba. Pi'ô ñhorôwa 'rata ma tô 'rãwi ro'razã, ⁹robza'rã wi, iobra pese zéb u hã. ¹⁰Tawamhã pi'ô hã simirosa'rata nhipese na ma tô sô watobro, te te sôpêtê da hã, pi'ô siwa'âbã zô 're isi'rui mono, 're isi'uza za'ra mono zéb ré. ¹¹Ta hã marĩ na tâma rowazéb âna mreme 'rãihã na si 're ihâimana mono, duré ône u'â te te sina 're ida'a'rãwa'ro zani mono, duré hãwi si 'ri nhĩriti na 're ine mono. ¹²Ta hã te nimahã 'ri nhĩriti wê'êzéb âma aibã zô simipari sina 're simasisi, 'ri nhĩriti âma, niha wamhã, duré 're idasisôpêtê pese za'ra mono zéb âma, te te sima 'maipa'ari da hã. ¹³Tawamhã pi'ô, aibã tinho'utu te te oto âri wamhã, ma tô ône haré tob'rata hãrã. Tâma rowazéb âna itômo u te te 'madââ sina, te âne tâma tinha:

¹⁴— Ñhorôwa âma te romhi hã tihãiba, â bâta na hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te iropisutuzé te tâma âma i'uwaimramizéb da hã, danhoprubzê âma dama 're irowê za'etê za'ra mono zé hã. ¹⁵Tahawa, asô ãriti mono da hã wa tô wei watobro, te ãsima wê wa, te 'asôpêtê da hã. Tane nherê, te âme aihãiba! ¹⁶Ñhimiwaptã, i'ubuzé ihãpré warô na hã wa tô ubu, Ezitu hawim na. ¹⁷Wa tô waptã hã 'ma'wama sadaze da, wedewati isadaze na, duré wedehã 'wa'ri isadaze na hã. ¹⁸We oto ãsiré aimorĩ, mara wahuré na wasiré waza'wari hã. Âne wa, duré wasihãiba na wa te wasima rowê hã. ¹⁹Imro 'ri na hã hãimana ô di. Romhã na ma tô mo. ²⁰Rob'uiirazé hã sa'etê na ma tô siré ti'ã. A'amo âma sapoto ô ré, we apã hã wisi ô di za.

²¹Âne, pi'ô timreme wazidi hãire na te te pibui wamhã, ma tô oto si'ra. ²²Tawamhã si'aba'rê na ma tô oto isarina mo, powawê ipãrízéb u da te 're isimroi mono ne, duré pozé wedenhorô nhĩhã're uwaibaba 're sisa'rei mono wa, âma 're isiwaihui mono ne. ²³Tâma isimimnha hã te te sina waihu'u âna, te isarina mo, ti hã sa'rese âna inomo wi te te isiptã'ã ne, duré si hã imramizéb u 're isisa'rei mono ne hã.

²⁴Tahawa, i'ra, te za i'wapari pe! Aipo're pese na i'wapari, za te aima inharízém na hã. ²⁵Âne pi'oi ma, aihãiba hã 're sa'rêi mono tô. Duré isarina hã 're aimorĩ tô. ²⁶E marĩ wa. Ta hã ma tô aibã ahã na te te 're awamnarĩ. Ahã uptabi na ma tô duré te te 're a'uprosi. ²⁷Isorôwa u 're ane mono wamhã, te za bâdãdi 're idadãã za'ra mono zép te u hã 're aimo, bâdãdi âma idahâimana huture u hã.

Rowaihu iwê, da te iwêsãmrizé wasu'u

8 ¹Asiwi wapari aba! Rowaihu iwê hã te hãrã 'rãihã na te te 're da'a'mahãrã, duré i'rãĩ waihu'u pese zama hã.

- ² Rowaihu iwē hā te ētē nhisiwi 're hâimana, bâdâdi zadaré âma, duré bâdâdi nori hā isirahâri za'ra âma.
- ³ 'Ri nho'ômo tēme bâdâdi wa, 'ridawa nho'u ihâimana 'rata te hârâ 'râihâ na te te da'a'mahârâ, âne:
- ⁴ “Uburé wa ai'mahârâ za'ra wa'wa, ropâ 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono nori hā.
- ⁵ Asimirowaihu'u wē prâ na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono nori, ma'âpé rowaihu iwē hā 're waihu'u za'ra wa'aba mono. Duré asimiza'rese âna 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono nori, asimiza'rese wē zé hā te za oto 're iwaihu'u za'ra wa'aba mo.
- ⁶ Asiwi iwapari aba, marī ipire na te aima inharī za'ra wa'aba zém na hā. Uburé marī na te inharī mono zé hā i'uwaibaba si.
- ⁷ Sena na wa izaihâ na te 're nharī u'âsi. E marī wa. Dazadawa nhipese da, 're inhiti'rui mono wa.
- ⁸ Uburé wa marī na sena na âma rowasu'u. Îzadawa nhipese na hā, duré senai ô na hā te âma nharī mono ô di.
- ⁹ Ni'wam nori ma, i'râi waihu'u wē, tâma 're hâimana za'ra mono wamhâ, îmreme hā tâma pibu pese za'ra di. Duré rowaihu'u wē 'wa nori ma hā, tâma wapu za'ra di, te te 're iwaihu'u za'ra mono da hā.
- ¹⁰ Ma'âpé aima înhimirotizé, êtē waipo prâ prata nhibro'bre, asima 're wē za'ra wa'aba mono. Duré înhimirowaihu, êtē waipo pré oru uptabi nhibro'bre, asima 're pisutu za'ra wa'aba mono.
- ¹¹ “E marī wa. Rowaihu iwē hā êtē'ubuzi waipo nhipai u hā wē uptabi di. Uburé marī 're i'ruiwapari za'ra wa'aba mono hā tarére ôhō ma hā.
- ¹² Wa hā, Rowaihu iwē, wa tô 're îhâimana, i'râi waihu'u wē siré, duré înhimiza'rese wē siré.
- ¹³ Uburé Danhib'apito, da te 're wazéb za'ra mono wamhâ, uburé marī iwasété da, 're idanhiti'ru za'ra mono zé, te wasu'u. 'Râwi 're idasi'madââ ze za'ra mono zé hā îma 'ru ti, dasina 're idawata za'ra mono zéb zama, dahâimana wasété zama, duré damreme wasété zama.
- ¹⁴ Înhimiroti iwē zarina, wa tô te 're da'apawapto, marī iwē hā da te âma 're 'manharī wē za'ra mono da. Înhimiza're hā te îma 're hâimana. Înhiptete di, duré wa hā.
- ¹⁵ Înhimiwaihu'u pese zarina danhib'ihâ'a nori nhimi'madââzé hā. Wa duré dama i'rânho'ômo nori hā te 're apawapto, roti iwē te te dama 're 'manharī za'ra mono da âma.
- ¹⁶ Dama i'rânho'ômo na 're ihâimana za'ra mono nori, duré uburé ti'ai mono bâ dama ipire na 're ihâimana za'ra mono nori zama, te înhimpawaptobzéb zarina te te 're da'madââ za'ra.
- ¹⁷ “Îzawi pese 'wa nori hā îma sawi pese di. Ni'wa îzô rîti wamhâ, te za înhopêtē.

- ¹⁸ Ìhawip si danhimarī pe, dawazébzé hā, duré 're idasisimarī ahā pese za'ra mono zé hā.
- ¹⁹ Uburé te dama 're i'anhomri mono hā wē uptabi di, ètē waipo pré oru nhipai u hā, duré ètē waipo prā prata nhipai u hā.
- ²⁰ Wa hā bādādi sena na 're ìhâimana mono na wa 're mo. Duré i'uwaibaba zarina si wa 're mo.
- ²¹ Ìzawi pese 'wa norī hā wa te te 're pisutu u'âsi za'ra, 're simarī ahā pese za'ra mono da hā. Wa duré isimirob za'ra zé isôrôwa 'remhā te tâma âma 're a'rinhito.
- ²² “Uburé Danhib'apito, uburé marī te te apoto mono wana ré, duré marī poto na duréi uptabi te te âma sâna'rata wana ré, ma tô wa hā i'manha.
- ²³ Duréi uptabi ma tô, tô i'manha, zahadu ropodo hā sâna'rata mono ô ré.
- ²⁴ Zahadu â poré mono hā duré â na'rata mono hā hâimana za'ra ô ré, wa tô podo.
- ²⁵ Ètē 'râihâ norī hā duré ètē 'râihâ prā norī hā zahadu 're isimasa mono zéb da hā te te tâma pisutu za'ra wana ré, wa tô podo,
- ²⁶ 'Re ihâimana u'âsi mono, zahadu ti'a hā, ti'ai haré hā duré ti'a zapru hā te te 'manharī za'ra wana ré.
- ²⁷ Wa hā hâiwa 're sa'wari mono da, te te ipisutuzéb âma, duré â poré norī nhisiwi 're sa'wari mono da, te te iparapo âma wa tô ìhâiba.
- ²⁸ Hâiwa'a hā romnhisiwi 're sa'wari mono da, te te tâma ipisutuzéb âma, duré â na'rada te te tâma i'ridawazéb âma, wa tô ìhâiba.
- ²⁹ Isada'ré za'ra nhipai u â hā 're pu'u za'ra mono tô da, te te tâma iwaihu'u za'ra zéb âma, duré ti'a nhana'rata da, te te i'anhorézéb âma zama wa tô ìhâiba.
- ³⁰ Rob'manharī nhipese 'wa na hā wa tô isababamhā 're ìhâimana. Bâtâ sidâpâsi wa tô duré tâma rowē zani'wa na hā 're ìhâimana. Duré wa hā isô'remhā wa tô îtoi u'âsi na 're ìhâimana.
- ³¹ Te te i'aropoto mono zém na hā ma tô âma îma te te 're arowē zani, a'uwē norī na zama, uburé hā.
- ³² “Tahawa, ipréduptém norī, asiwi ìwapari pese aba! Te aima irowasu'u za'ra wa'aba zé 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhā, te za rowē uptabi na hā 're aihâimana za'ra wa'aba mo.
- ³³ Ma'âpé aima ìnhimiroti za'ra wa'aba zé hā wapari pese za'ra wa'aba. Aî'râi waihu'u wē na 're aihâimana za'ra wa'aba mono. Te aima irowaihu'u za'ra wa'aba zé hā asiwi rême aba tô.
- ³⁴ Ni'wa hā te te 're ìwapari pese mono hā te za tâma robze sina 're hâimana, ìnhorôwa 'ridawa âma tame îzô bâtâ sidâpâsi 're isimipari mono hā.
- ³⁵ E marī wa. Ni'wa hā te te ìnhopêtē wamhā, te za rowē na 're ihâimana u'âsi mono zé hā sôpêtē. Âne wamhā, Uburé Danhib'apito tâma ipê'êto zarina, te za wēsā.
- ³⁶ Tane nherē, ni'wam norī hā ìwi sina 're ipahâ za'ra mono hā te za 'râwi 're siwamnarī za'ra. Uburé îzada 're isiti'rui wairébé mono hā te tidâ'âzép si hā te te sima 're sawi za'ra.”

Isimiza'rese'õ nori wasu'u

9 ¹Rowaihu iwē hā ma tō sima 'ri hā 'manha. Ma tō duré 7 na 'ri uparizéb da hā te te sōré. ²Ma tō danhimizama hā te te simro, datoi u dasazéb da hā. Uva 'rāi wa'u isé, da te iwazari da hā, ma tō duré siwi wa'u. Duré ma tō siwi sōré, dasaihurizéb da hā. ³Tawamhā tite romhuri'wai ma hā ma tō duré 'ru za'ra, 'ri nho'omo 're, isisi hawi, hārā 'rāihā na dazō hārā za'ra da hā, āne: ⁴“Asimirosa'rata prāire nori, we asisisi aba!” Tawamhā a'uwē isimiza'rese'õ nori ma, te duré tāma nharī za'ra, āne: ⁵“We ai'aba'rēi wa'aba, ite dasa hā huri aba da, duré uva 'rāi wa'u isé te dama i'manharī hā āhuri aba da. ⁶Ma'āpé, rēme pese za'ra wa'aba, isimiza'rese'õ nori hā, rowē na 're i'ai-hāimana za'ra wa'aba mono zé hā asina uwaimrami za'ra wa'aba da. Da'rāi waihu'u wē na 're idanomro mono zém na bādādi na si 're anomro aba mono.”

⁷Ni'wa hā da'āma 're iwa'ēi mono ma, te te pētē wamhā, te za 'rāwi sitēme 'wani, si'āma iwasétézé hā. Duré ni'wa hā aibā iwasété ma, te te pētē wamhā, te za tinhi wazéb'õ hā sitēme 'wani. ⁸Niwamhā da'āma 're iwa'ēi mono ma hā 're pētē mono tō. Ānei ō wamhā, te za asada hā 're sahi. Tane nherē, ni'wa i'rāi waihu'u wē ma, 're pētē mono wamhā, te za te te 're aiwazé. ⁹Ni'wa i'rāi waihu'u wē ma, marī na āma tāma 're roti mono wamhā, te za ti'rāi waihu'u wē hā te te āma sima 're sa'ētē. Duré i'uwaibaba si 're imorī ma, marī na āma tāma 're rowaihu'u mono wamhā, te za ti'rāi nhimiza're hā te te sima 're sa'ētē.

¹⁰Rowaihu iwē hā da te 're waihu'u za'ra mono da wamhā, te za Uburé Danhib'apito hā da te dasiwi 're wazéb za'ra. Duré 'Re ihāimana u'āsi mono, marī iwasédé, āma 're ihāimana mono ō, da te 're waihu'u za'ra mono wamhā, te za da'rāi nhimiza're iwē hā dama 're hāimana za'ra. ¹¹Rowaihu iwē hā aima 're ihāimana mono zéb zarina, te za 're i'aihāimana hā mono zéb da, bādā hā aima 're si'apraba. ¹²Ai'rāi waihu'u wē na 're aihāimana mono wamhā, te za iwē hā asima 're isa'ētē mo, ate da hā. Duré da'āma 're aiwa'ēi mono wamhā, te za taha zarina 're irobzépata mono na hā 're aihāimana mo.

¹³Danhimiza'rese āna 're idanomro mono zé hā, aiwa pi'õ isimirosa'rata prāire, tāma rowazéb āna mreme sihāimo na te te 're inharī mono ne hā. ¹⁴Ta hā tinhib'-ridawa āma, niha wamhā, duré 'ri nho'omo āma dasimasisizé i'rāihā na 're simasisi mono ré, ¹⁵te tite na te te 're iro'rahāri za'ra mono hā te te 're a'mahārā, āne: ¹⁶“Asimirosa'rata prāire nori, we asisi aba!” Āne te duré isimiza'rese'õ nori ma, te te 're anharī: ¹⁷“Ā da te 're isimi'uri za'ra mono hā sei uptabi di. Duré i'u'ētē wapu pi'uriwi dasima'uri sina da te 're ihuri mono sei uptabi di.” ¹⁸Tane nherē, pi'õ te te i'mahārā za'ra nori hā te te waihu'u za'ra ō di, isōrōwa 're, adā'ā nori pē'ezani 're ihāimana za'ra mono na hā. Tawamhā ni'wam nori hā pi'õ te te āma 're saze za'ra mono wamhā, te za 're idadā'ā za'ra mono zéb u hā 're sisisi.

Salomahā nhimirotizé wasu'u, rowaihu iwē na hā

10 ¹Da'ra i'rāi waihu'u wē, te za tihāimanazém na timama ma hā te te āma 're rowē zani pese. Tane nherē, da'ra isimiza'rese'õ niha na 're ihāimana mono hā te za tina wi te te āma 're robzei'õ zani.

²Senai ō na 're idahāimana za'ra mono zarina, 're idasisimari pese za'ra mono hā taré uptabi, marī dai ō di. Tane nherē, sena na 're idahāimana za'ra mono na hā te za dadā'āzé wi āma 're dasisani za'ra.

³Uburé Danhib'apito, wē na 're ihâimana za'ra mono norī hā, mra te te 're sépata za'ra mono da, te te 're i'a'madââ rēme mono da hā, mare di. Tane nherē, te za wasété na 're inomro mono norī wi, marī te te sima 're iwē uptabi za'ra mono hā te te tiwi 're anhito.

⁴Tinhib'rata na iwa'a norī te te 're iromhuri za'ra mono ō hā te za tinhimarī na hā te te âma siwi 're ti'awi pese za'ra. Tane nherē, ni'wa siptete na tinhib'rata na te te 're iromhuri pese mono si te za tinhimarī hā te te âma sima 're azani.

⁵I'rā waihu'u wē norī hā te za amnho itehârizé bâtâ uwaibaba na te te 're roptehâri za'ra. Tane nherē, ni'wa roptehârizé bâtâ na 're isōtō mono hā, te za rowazém na 're ihâimana mono zé hā te te sima 're sani 'râwi.

⁶Wē na 're ihâimana za'ra mono ma si, te za iwē hā da te tâma 're pisutu za'ra. Tane nherē, iwasété norī te te 're idawamnari za'ra mono da hā te simi-rosa'rata udâ pese na si 're hâimana za'ra.

⁷Wē na 're ihâimana za'ra mono norī âma, te za 're dasipo're pu'u wē u'âsi za'ra âma hā. Tane nherē, te za iwasété norī âma hā awa'awi 're dapo're simrami za'ra.

⁸I'râi waihu'u wē 're ihâimana za'ra mono hā te za rotizé iwē hā te te sina 're uze za'ra. Tane nherē, timreme na 'râwi 're isi'madââ pese mono ō hā te za robzei'ō na tihâimana wē zé hā siwi uprosi.

⁹Sena na 're ihâimana za'ra mono norī hā te za sima iwē na to sina 're nomro. Tane nherē, senai ō na 're ihâimana za'ra mono norī hā te za da te dasiwi 're upsibi nhamra.

¹⁰Ni'wa hā sena na niha na 're iromhâimana mono zé hā te te dawī 're tété mono wamhā, te za niha na romhâimanazé hā te te dazada 're azani. Tane nherē, ni'wa hā sena na marī na te te dama 're arowasu'u mono wamhā, te za te te âma 're da'apē'ē nomri.

¹¹Sena na 're ihâimana za'ra mono norī mreme hā, rowē na 're idahâimana za'ra mono zém na'rata da hā te tō dama 're hâimana. Tane nherē, iwasété norī te te 're idawamnari za'ra mono da hā te timreme zō simrami pese na hā 're hâimana za'ra.

¹²Danhiti'ru hā te za disisada dahâimana wasété zé hā te te dazada 're sani za'ra. Tane nherē, danhimizawizé hā te za dawasédé da te 're i'manharī za'ra mono zé hā te te 're azuwa, te te da'âma 're i'a'madââ mono ō zarina.

¹³I'râi waihu'u wē norī hā te za rowaihu iwē na si 're mreme zusi. Tane nherē, niha na simiza'rese âna 're ihâimana za'ra mono norī hā te za da te tâma 're rob'manharī wasété za'ra.

¹⁴Rowaihu'u wē na 're ihâimana za'ra mono norī hā te za uburé tinhimiza're wē hā te te sima âma 're hâimo za'ra. Tane nherē, isimiza'rese'ō hā 're mreme zusi mono wamhā, te za ropire hā sisada te te 're sani za'ra.

¹⁵Isimarī pese norī 'wawimhā te za isibro hā 're simapa za'ra. Tane nherē, isimarī'ō norī hā te za isibrob'ō hā te te 're uprosi, simapa waihu'u ō wa, marī na.

¹⁶Sena na iwē na si 're idahâimana za'ra mono zé pawâ hā, rowē na 're idahâimana hā za'ra mono zé, te wasu'u. Tane nherē, dawasété na si 're idanomro mono zé wa'â hā dawasédé da te dasima âma 're ihâimo za'ra mono zép si, te wasu'u.

¹⁷Ni'wa hã tihâimana pesezé te te sina 're i'uzei mono hã te za rowê na 're idanomro mono zép te bâdâdi na hã 're mo. Tane nherê, ni'wa te te sina 're i'uzei mono ô hã te za bâdâdi te te 're i'upai mono zém na hã isiti 're pusi.

¹⁸Ni'wa hã 're isiti'rui mono zé te te dawi 're udâ mono wamhã, isadawa nhipese na isimirobzanhamrizé, te wasu'u. Duré ni'wa hã dabâsi na te te âma 're iropéi mono hã, te simiza'rese'ô na si 're hâimana.

¹⁹Ni'wa hã te te 're robzanhamri hã mono wamhã, te za tiwasédé te te 're i'manharî mono zéb u hã 'râwi pesere oto 're hâimana. Tane nherê, ni'wa hã niha na 'râwi timreme na 're si'madââ mono wamhã, te za ta hã 'râi waihu'u wê ré 're hâimana.

²⁰Iwê norî mreme hã te aiwa êtê waipo prã prata uptabi ne hã 're hâimana za'ra. Tane nherê, iwasété norî nhimirosa'rada hã tarére hã, marî dai ô di.

²¹Iwê norî mreme hã, te za da'ahâ uptabi ma hã te te 're rob'manharî wê za'ra. Tane nherê, isimiza'rese'ô norî hã 'râi waihu'u wasété wa, te za 're idadââ za'ra mono zéb u hã 're sisimro.

²²Uburé Danhib'apito nhimpawaptobzé wê zarina te za danhimarî hã dama 're wairébé. Tahawa, duré ni'wa 'râwi tinhiptete na hã te te âma sisiwi waihu'u ô di, tinhimarî na hã.

²³Isimiza'rese'ô norî ma hã marî 'manharî wasété zé hã se ti, tâma hã. Tane nherê, i'râi waihu'u wê norî ma hã rowaihu iwê si tâma ise za'ra hã.

²⁴Iwasété norî hã marî ma, 're ipahi za'ra mono zéb zarina, te za tô tâma hã 're romhâimana za'ra. Tane nherê, sena na iwê na 're ihâimana za'ra mono norî si, te za te te sima 're iwê za'ra mono hã te te sima 're sani za'ra.

²⁵Rowa'u isiptede iwatobro ne, ropire hã sô 're wairébé mono wamhã, te za iwasété norî hã 're si'utôri. Tane nherê, te za sena na iwê na 're ihâimana za'ra mono norî hã tihâimana u'âsi zém na siptete na te te âma 're uzusi za'ra.

²⁶Iwa'a hã marî te te 're 'manharî mono da, da te 're satôri mono wamhã, aiwa â warîrî vinagri te te 're ida'wanhihã za'ra mono ne, duré unhama nhizé hã te te 're idatômo rîrî za'ra mono ne, te za dapêê 'remhã te te dawi 're ro'wa're za'ra.

²⁷Uburé Danhib'apito, da te 're wazéb za'ra mono wamhã, te za 're idahâimana za'ra mono zé bâdâ hã dama 're si'wani za'ra. Tane nherê, iwasété norî hã te za 're idââ za'ra mono zé bâtâ wana ré hã 're dââ za'ra.

²⁸Sena na 're ihâimana za'ra mono norî hã iwê uptabi zô 're isimipari za'ra mono zéb zarina te za robzei uptabi hã te te sima 're sani za'ra. Tane nherê, iwasété norî hã te te sima 're irowa'ôto za'ra mono zé hã marî hã te te sima âma 're sani za'ra mono dai ô di.

²⁹Uburé Danhib'apito, i'uwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono norî 'wa-wimhã te 're simapa. Tane nherê, marî iwasédé te te 're i'manharî za'ra mono norî ma hã te za te te 're i'uprosi za'ra mono zéb da si, te te tâma 're apisutu.

³⁰Sena na i'uwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono norî hã te 'madââ pese na hã ône u'â 're hâimana za'ra. Tane nherê, iwasété norî hã ti'ai âma 're hâimana hutu za'ra mono di.

³¹Sena na 're ihâimana za'ra mono norî hã te rowaihu iwê na si te te dama 're waihu'u za'ra. Tane nherê, ni'wa hã timreme wasété na si 're mreme mono wamhã, te za da te 're mreme nhihâri.

³²Sena na 're ihâimana za'ra mono norî ma hã tâma waihu'u pese di, da te 're iwapari ze za'ra mono zém na, te te dama 're inharî za'ra mono zé hã. Tane

nherê, iwasété nori ma hã senai'õ na imreme si durê imreme wasété si tãma waihu'u pese di.

11 ¹Uburê Danhib'apito ma, senai õ na marĩ pire pibuzém na te te dama 're iromhuri za'ra mono nori hã tãma 'ru ti. Sena na marĩ pire pibuzém na te te dama ãma 're iromhuri za'ra mono nori si tãma iwê hã.

²Rãwi 're isi'madã'ã ze za'ra mono nori hã te za waptu na 're siwazéb za'ra. Tane nherê, wapu na 're isi'madã'ã za'ra mono nori hã te za rowaihu iwê rê hã 're hãimana za'ra.

³I'uwaiababa na si 're ihãimana za'ra mono nori hã te za sena na tihãimana-zém na si 're sisimro. Tane nherê, iwasété nori, senai õ na 're ihãimana za'ra mono zéb zarina, te 'rãwimhã 're si'uprosi.

⁴Re ihãimana u'ãsi mono, niha na te te dama i'arowairébézé bâtã 'remhã, danhimari hã marĩ dai õ di. Tane nherê, i'uwaiababa na si 're idahãimana za'ra mono zép si te za 're idadã'ã za'ra mono zé wi te te 're da'azani.

⁵Iwasédé, da te ãma 're isa'ra waihu'u mono õ nori hã i'uwaiababa na si 're ihãimana za'ra mono zéb zarina, te za bãdãdi irui'õ ne na 're nomro. Tane nherê, iwasété nori si te za ropire hã te te sisõ 're sani za'ra.

⁶I'uwaiababa na si 're ihãimana za'ra mono nori hã te za sena na 're ihãimana za'ra mono zéb zarina, uburé marĩ wi 're sisani za'ra. Tane nherê, sadawa nhipese na 're ihãimana za'ra mono nori hã te za marĩ iwasédé te te sima 're iwê za'ra mono zarina, 'rãwi 're sisitob za'ra.

⁷Ni'wa hã iwasédé 're ihãimana mono hã oto dã'ã wamhã, te za rowê zõ 're isimipari mono zé hã isirê ai'utõ. Marĩ dai õ di oto tawamhã.

⁸Sena na 're ihãimana za'ra mono nori hã te za robzépata hawimhã 're sisõ'-reptu za'ra. Tane nherê, te za iwê nori upana iwasété nori ma hã 're hãimana za'ra, ropipa hã.

⁹Iwasété nori hã te za timreme na siwaptoma siré 're ihãimana za'ra mono nori hã te te ãma 're uprosi za'ra. Tane nherê, rowaihu iwê hã te za sena na 're ihãimana za'ra mono nori hã, marĩ isimimnhasi hawimhã te te 're sõ'reptu za'ra.

¹⁰Sena na 're ihãimana za'ra mono nori ma, iwê si tãma 're hãimana za'ra mono wamhã, te za 'ri nho'õmo 're, 're idahãimana za'ra mono nori hã da te ãma dasima 're rowê za'ra. Tane nherê, iwasété nori 're dã'ã za'ra mono wamhã, te za rowê te hã 're dazadari za'ra.

¹¹Sena na 're ihãimana za'ra mono nori hã iwê na 'ri nho'u te te 're pawap-tob za'ra mono wamhã, te za dama 'madã'ã pire na 're hãimana, 'ri nho'u hã. Tane nherê, iwasété nori mreme si te za te te dawi 're uprosi, 'ri ahã nho'u hã.

¹²Ni'wa isimiza'rese'õ te za iwaptoma 're ihãimana mono ãma 're to, timreme wasété na. Isimiza'rese si te za mreme wasété tõ da hã siwi 're pê'ê hã, te te nharĩ tõ da hã.

¹³Dabãsi zei'wa nori hã te za dasi'rep si marĩ dama 're ihãimana za'ra mono na hã te te ãma dawi 're aropé. Tane nherê, dama i'umnha hã te za si'rep si te te sima 're tété.

¹⁴Nimahã ti'ai wa'õtõ nho'õmo ãma, da'madã'ã wê na dama i'rãno'õmo nori te te 're da'madã'ã za'ra mono õ wamhã, te za daza'ru nori 'mahârã hã waptãrã. Dama roti wê 'wa nori ahã na 're hãimana za'ra mono wap si, te za dasima iwê na hã oto 're dahãimana za'ra, rowê na.

¹⁵ Ni'wa hã dahâiba wapto'wa na marĩ wa'âbâ'wa da, dama 're hâimana mono wamhã, te za te te 're robzépata. Ni'wa te te âne hã 'manharĩ ô wap si, te za sima iwê na rowê na hã 're hâimana.

¹⁶ Pi'ô iwê na 're ihâimana mono hã te za da te 're iwazé mono zé hã te te sina 're uwaimrami. Tane nherê, aibâ iwasété norĩ hã te za tinhimarĩ pese si te te sina 're uwaimrami za'ra.

¹⁷ Ni'wa hã iwê te te dama 're 'manharĩ u'âsi mono wamhã, te za tô taha zarina 'râwi iwê hã te te sima 're a'manharĩ. Tane nherê, isimirob'manharĩ wasété zé hã te za 'râwi tinhimirob'manharĩ wasété na 're si'u'a.

¹⁸ Iwasété norĩ pawa'â hã, tô senai'ô i'uptabi'ô, duré iprãire. Tane nherê, marĩ i'uwaibaba si te te 're i'manharĩ za'ra mono norĩ hã te za tipawa'â hã sena uptabi hã te te sima 're waibu, i'uwaibaba na si da te 're robzuri mono wa, sa'êtê na amnho da te dasima 're itehâri za'ra mono ne.

¹⁹ Ni'wa iwê na si 're hâimana mono wamhã, te za rowê na hã 're hâimana u'âsi. Tane nherê, marĩ iwasété si ni'wa te te 're i'manharĩ mono zô si, 're ne mono wamhã, te za tidâ'âzéb u oto 're si'âwisi.

²⁰ Uburé Danhib'apito ma hã, ipê'ê 're wasété na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã tâma 'ru za'ra di. Tane nherê, i'uwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono norĩ ma hã, 're to za'êtê uptabi mono di.

²¹ Tô sena wa waihu'u: Iwasété ma, te za tô rob'manharĩ wasété zé hã tâma 're hâimana za'ra. Tane nherê, wê na 're ihâimana za'ra mono norĩ si te za ti'ahârizé wi hã 're sisani za'ra.

²² Pi'ô, dama 'madâ'â ze nherê, simiza'rese âna 're hâimana mono wamhã, aiwa êtê waipo pré oru 'manharĩ na danhiptômohi wasisizém ne uhâbâ nhi-si're za'ruzé isisi're âma 're isimnhatâ mono ne hã te 're hâimana.

²³ I'uwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono norĩ uburé marĩ te te sima 're iwê za'ra mono hã te za rowê hã te te dama 're sani za'ra. Tane nherê, iwasété norĩ hã marĩ zô 're isimipari za'ra mono zé hã te za danhiti'ru si te te sima âma 're sani za'ra.

²⁴ Ni'wam norĩ tinhimarĩ na dama âma 're sôprub za'ra mono wamhã, te za iwa'rãmimhã isimarĩ hã te te tâma sina 're hâimo u'âsi za'ra. Tane nherê, ni'wam norĩ, marĩ we te te sima 're itété za'ra mono hã te za iwa'rãmimhã te te tiwi sina 're ti'awi za'ra za, we tiwi 're isi'utôri za'ra mono zéb u.

²⁵ Ni'wa hã dama 're sôpru mono wamhã, te za 're sisibro pese. Duré ni'wa te te 're da'apawapto mono wamhã, te za da te dasiwi 're pawapto.

²⁶ Ni'wa hã amnho zub'a trigu wa'â te te sina hâimo da, te te dawĩ 're itété mono hã te za da te tâma 're nharĩ wasété za'ra, isôti na hã. Tane nherê, te te dama 're i'awede su'u mono âma hã te za âma 're dawata za'ra, isôprum na hã.

²⁷ Iwê zô sima 're irĩti mono hã te za da te dasiwi 're wazé. Tane nherê, iwasété zô si sima 're irĩti mono hã te za tô iwasédé hã sitême te te 're a'wani.

²⁸ Ni'wa, tinhimarĩ te te 're i'umnhasi mono hã te za 're waptâ'â. Tane nherê, sena na 're ihâimana za'ra mono norĩ si te za wesuirâ isu tém ne rowêzé hã te te sina tâma 're hâimo za'ra.

²⁹ Ni'wa, sisada za'ra marĩ te te 're azani u'âsi mono wamhã, te za rowa'u te te 're irowapôri mono si tâma 're hâimana, tiwi 're idâ'â za'ra mono norĩ nhimarĩ, tâma 're 'maihâimana mono âna hã. Isimiza'rese'ô norĩ hã te za i'râi waihu'u wê ma romhuri'wa na tâma 're hâimana u'âsi za'ra.

³⁰ Sena na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te za rowẽ na 're idahâimana za'ra mono zé hã te te dama 're âwisi za'ra. Duré i'rãi waihu'u wẽ norĩ hã te za tisiwaihu'u norĩ na hã âma 're hã'â.

³¹ Iwẽ norĩ hã ti'ab ré 're ihâimana wẽ za'ra mono wa'â te te 're waibui mono da wamhã, te za tô duré 're iwasété za'ra mono norĩ zama isimirob'manharĩ wasété zé wa'â hã dasiré te te 're waibu, tiwasédé te te 're i'manharĩ u'âsi za'ra mono norĩ hã.

12 ¹ Ni'wa hã tihâimanazém na te te upai wa, da te tâma roti wamhã, te za sima wẽ upta, te te iwaihu'u wẽ da si. Simiza'rese âna 're ihâimana mono si tihâimana pese zé te te sina 're i'uzei mono da hã mare di za. Te za te te sina 're wẽ'õ.

² Iwẽ norĩ hã te Uburé Danhib'apito hã te te 're awësâmri. Tane nherẽ, wasété na te te sima 're irowa'õtô za'ra mono norĩ si te te siwi 're awẽ'õ pese, niha hã te te tâma 're apisutu mono da hã.

³ Ni'wa iwasété si te te 're i'manharĩ mono hã te za sima romnhimimnhasi na si hã 're hâimana. Tane nherẽ, ni'wa sena na 're hâimana mono wamhã, da te irési da hã mare di, wede isari tede, rowa'u te te 're isa'o'o waihu'u mono õ ne.

⁴ Pi'õ damro hã iwẽ na si 're hâimana mono wamhã, te za imro tâma 're ipẽ'ẽ toi mono zarina âma 're wata. Tane nherẽ, imro rowazé te te sina tâma 're isani mono hã, aiwa ihi na ihâzé pire te te 're ihi ware mono wam ne hã, te te 're hi uprosi mono wa.

⁵ Sena na 're ihâimana za'ra mono norĩ nhimirowa'õno hã i'uwaibaba na si te 're hâimana. Tane nherẽ, iwasété norĩ nhimiroti hã da'râiwamnari da si te 're hâimana.

⁶ Iwasété norĩ mreme hã simimnhasi uptabi di, dapâr'i'wa norĩ hã rosa'rese õ ré, dazô 're iwairébé mono ne. Tane nherẽ, i'uwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono norĩ mreme hã te za marĩ isimimnhasi hawimhã te te 're da'anho'reptu.

⁷ Iwasété norĩ 're si'utõrĩ mono wa, te za oto sô 're robaba za'ra. Tane nherẽ, sena na i'uwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono nhorôwa si te za uburé marĩ da hã siptete na 're simasab u'âsi.

⁸ I'rãi waihu'u wẽ norĩ hã te da te dasima 're wasu'u wẽ za'ra. Tane nherẽ, ipẽ'ẽ remhã wasété na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te za dama wazéb âna 're hâimana za'ra.

⁹ Wẽ di, ni'wa wapu na 're hâimana mono nherẽ, tihâimanazéb da, te te 're iromhuri mono hã, dama pire na 're hâimana mono ne, rési âna 're isâmra mono, ta hã mra te te 're isépata mono nhipai u hã.

¹⁰ Sena na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã tinhimizama hã te te 're madâ'â wẽ za'ra mono di. Tane nherẽ, iwasété norĩ nhimirob'manharizé hã wasété uptabi di.

¹¹ Ni'wa hã tiburu na te te 're romhuri pese mono wamhã, te za sa 're rom-nhimi'wara, sa'êté na isazéb da hã. Tane nherẽ, ni'wa marĩ iwapure zô si 're iritĩ mono na taré bâdâ te te sina 're uprosi mono wamhã, ta hã isimiza'rese'õ.

¹² Iwasété norĩ hã tô iwasété hâiba amo, marĩ hâimana nhipese na te te dawi 're iwaibui mono na hã te te 're 'ruiwapari za'ra, te te tiwi sima 're waibui mono da hã. Tane nherẽ, wẽ na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te siptete na si marĩ te te 're 'manharĩ wẽ u'âsi za'ra, dawaprã.

¹³ Wasété na 're ihâimana za'ra mono norî hã te 'rãwi timreme wasété na 're sisitob za'ra. Tane nherê, wê na i'uwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono norî si te ropire hawi 're iwairébé mono zém na hã te te 're 'rãwa'ômo za'ra.

¹⁴ Ni'wa hã timreme wê zarina, te za iwê hã te te sima 're azani. Tinhib'rata na te te 're iromhuri wê mono zéb zarina, te za duré iwê hã te te sima âma 're azani.

¹⁵ Isimiza'rese'ô, te marî i'uwaibaba na te te 're i'manharî za'ra mono ne hã te te sina 're rosa'rata u'âsi za'ra. Tane nherê, i'râi waihu'u wê norî hã te roti iwê te te 're iwapari za'ra mono zé hã te te sina 're uze za'ra.

¹⁶ Isimiza'rese'ô hã niha dazada ihâimanazém na hã te za awa'awi te te dama âma 're ropé. Tane nherê, i'râi waihu'u wê âma, da te 're iwasété mono zé hã te te sina 're mrami waihu'u mono ô di.

¹⁷ Sena na 're ihâimana za'ra mono norî hã te za tô sadawa nhipese âna te te dama 're dawasu'u za'ra, dasisô'a. Tane nherê, senai ô na te te 're idawasu'u za'ra mono norî hã, te za sadawa nhipese na hã te te 're rowasu'u za'ra.

¹⁸ Dasi'aba'rê na damreme zani hã aiwa, sib'ézé 'wa pa 'wa 'rãsutu ne hã te 're hâimana za'ra. Tane nherê, i'râi waihu'u wê norî mreme hã te te 're da'a-râzéptâ'â waihu'u pese mono di.

¹⁹ Dazadawa nhipe hã hâimana hã ô di. Ône haré te za ai'utô. Sena na damreme si te za 're hâimana hã u'âsi.

²⁰ Wasété na te te 're irowa'ôtô za'ra mono norî pẽ'ẽ remhã te isadawa nhipese na isimirosa'ratazép si tâma 're hâimana za'ra. Tane nherê, rowê na 're dahâimana za'ra mono da, te te dama 're iromhuri za'ra mono norî hã te za robze na 're ihâimana za'ra mono zép si te te 're sôpêtê za'ra.

²¹ Ropire hã i'uwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono norî zô, 're iwairébé mono da hã, mare di. Tane nherê, wasété na 're ihâimana za'ra mono norî si te ropire hã te te 're sôpêtê u'âsi za'ra.

²² Uburé Danhib'apito ma, isadawa nhipese norî hã tâma 'ru ti. Tane nherê, sena na te te 're inharî za'ra mono norî si, tâma isawi pe hã.

²³ Isimiza'rese wê norî hã mreme wadi ô di, tinhimirowaihu'u na hã. Tane nherê, simiza'rese âna 're ihâimana za'ra mono norî hã te za simiza'rese âna niha na tihâimanazé hã te te dama 're hâi'rê za'ra.

²⁴ Ni'wa hã tinhiptede te te sima 're 'manharî mono wamhã, te za dama i'rã-nho'ômo na 're hâimana. Tane nherê, iwa'a norî hã te za danhib'a'uwê na hã te te dama 're romhuri za'etê u'âsi za'ra.

²⁵ Marî na dapẽ'ẽ 're, 're idahâtâ'â za'ra mono zé hã te za te te 're dahâiba pire za'ra. Tane nherê, te za damreme iwê hã te te dama 're robze zani za'ra.

²⁶ Sena na 're ihâimana mono hã te za tisiré zaprôni wê 'wa na 're hâimana. Tane nherê, iwasété norî hã te tihâimanazém na 're sisimini za'ra.

²⁷ Aba'wa iwa'a hã tinhisôpârî nhi hã te te sima 're isebre za'ra mono da hã mare di. Romhuri pese 'wa norî si te za sibro pese na 're hâimana za'ra.

²⁸ Sena na iwê na si 're idahâimana za'ra mono zé hã, rowê na 're idahâimana u'âsi za'ra mono zé, te wasu'u. Taha si te za 're idadâ'â za'ra mono zé wi, te te 're da'anhimro.

13 ¹ Da'ra i'râi waihu'u wê hã te za timama nhimiroti hã te te sina 're uzei pese. Tane nherê, uburé da'âma 're iwa'ê za'ra mono norî hã marî na te te 're i'upa za'ra mono zé hã te te sina 're iwapari za'ra mono da hã mare di.

²Ni'wa hã timreme wê zarina, te za iwê hã te te sima 're azani. Tane nherê, senai'ô na 're ihâimana za'ra mono nori hã te te dama 're irob'manharî wasété za'ra mono da si, tâma iwê hã.

³Ni'wa tinhimirobzanhamri wasété wi, 're sisadawa uwati mono wamhã, te za tihâimana wê zém na hã 're si'madâ'â. Tane nherê, ni'wa siwa'ru te te 're robzanhamri hã mono wamhã, te za 'râwi tihâimana wê zé hã te te siwi 're uprosi.

⁴Iwa'a hã marî te te sima 're ruiwapari u'âsi mono nherê, marî hã te te sima iwazere da hã mare di. Taré te za te te 're ro'wapé. Tane nherê, ni'wa simi'ê na siptete sina marî te te 're 'manharî mono wamhã, te za tô te te sima 're iwê mono hã te te sima âma 're a'uwaimrami.

⁵Sena na 're ihâimana za'ra mono nori ma hã dazadawa nhipe hã tâma 'ru ti. Tane nherê, iwasété nori hã te za dama rowazébzé hã te te dama 're sani za'ra.

⁶Sena na 're idahâimana za'ra mono zé hã te za wasété âna 're ihâimana za'ra mono nori 'wawimhã 're simapa. Tane nherê, dawasédé da te 're i'manharî za'ra mono zé hã te za te te 're da'a'uprosi.

⁷Ni'wam nori hã sibro pese ne dama 're sihâiré za'ra mono zahã, te tô simarî âna hã 're hâimana za'ra, i'uptabi na hã. Duré isiré nori hã simarî'ô ne dama 're sihâiré za'ra mono zahã, te duré tô sibro pese na 're hâimana za'ra, iwa'râmi.

⁸Isibro pese nori, tite rob'uiprazém na te 're sihâiba wa'âbâ za'ra, da te tâma 're amhâzépa za'ra mono wamhã. Tane nherê, isimarî'ô ma, da te i'amhâzépa da hã mare di.

⁹Iuwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono nori hã te rob'uiwêzé te te 're irowa'a pese mono zém ne 're hâimana za'ra. Tane nherê, iwasété nori hã aiwa rob'uiwêzé idâ'â pese ne hã te 're hâimana za'ra.

¹⁰Râwi 're idasi'madâ'â ze za'ra mono zé hã te za damreme na dasi'wapézép si hã te te 're poto za'ra. Tane nherê, rowaihu iwê hã te roti iwê wapari zei 'wa nori ma si hã 're hâimana.

¹¹Rob'uiprazé senai'ô na waptu na da te dasima 're isa'êtê za'ra mono hã te za i'arî na dawî sina te te 're ti'awi za'ra. Tane nherê, ni'wam nori hã atâma na suru nherê, te te sima 're ubumroi u'âsi za'ra mono wamhã, te za tâma sina 're hâ'â za'ra.

¹²Marî iwê zô 're idanhimipari za'ra mono zé hã dawî sô 're rowaptâ'â hã za'ra mono wamhã, te za robzei'ô uptabi na dahâimanazé hã dama 'manha. Tane nherê, da te dasima 're iwê za'ra mono zé, i'manharî na, da te dasima âma 're uwaimrami za'ra mono wamhã, dapê'e remhã dama rowê za'êtê di za.

¹³Ni'wa roti iwê te te 're wazé mono ô wamhã, te za tihâimana wasété na 'râwi 're si'ua. Tane nherê, ni'wa hã roti iwê te te 're wazé mono wamhã, te za iwê si te te sima 're azani.

¹⁴I'râiwaihu'u wê nori nhimiroti hã rowê na 're idahâimana za'ra mono zém na'rata da hã te dama 're hâimana. Ta hã te za dadâ'â da, 're idasisitob za'ra mono zé wi, te te 're da'apawapto, roti iwê hã.

¹⁵Isimiza'rese nori hã da te 're iwazéb za'ra mono zé te te si'âma 're sani za'ra. Tane nherê, iwasété nori hã te dawaprâ 're isi'utôri mono zéb u 're nomro.

¹⁶ Isimiza'rese wē norī hā te uburé marī hā tinhimirowaihu'u wē zarina si te te 're 'manharī za'ra. Tanei ō di, simiza'rese āna 're ihāimana za'ra mono norī hā. Ta norī hā te za ōne haré tihāimana nhimiza'rese'ōzé hā te te dama 're hāi'rē za'ra.

¹⁷ Romreme 'wapéi'wa norī iwasédé i'umnhasi'ō hā te za ropire u 're rere'e. Tane nherē, i'umna hā da te 're isatōrī za'ra mono norī hā te za dahâzé'ōzé hā te te dama 're āwisi za'ra.

¹⁸ Ni'wai ma, ihāimanazém na rotizé te te 're wē'ō mono wamhā, te za tinhi-marī'ōzé hā sitēme waze, duré da te 're iwazé mono ō zama.

¹⁹ Marī hā da te dasima 're iwē zahi za'ra mono, da te oto 're uwaimrami za'ra mono wamhā, wē uptabi di. Tane nherē, isimiza'rese'ō norī hā marī iwasédé te te 're irēme za'ra mono da hā tāmā wē'ō uptabi za'ra di.

²⁰ Ni'wa hā i'rāi waihu'u wē norī siré 're morī wamhā, te za i'rāi waihu'u wē zé hā te te sina tāmā 're hāimo u'āsi. Tane nherē, isimiza'rese'ō norī siré 're imorī hā te za tihāimana wasété na hā 'rāwi āma 're si'u'a.

²¹ Iwasété na si 're ihāimana za'ra mono norī, ropire te te 're sitob za'ra mono da hā te isarina 're hāimana u'āsi za'ra. Tane nherē, i'uwaibaba na si 're ihāimana za'ra mono norī hā te za iwē hā te te sima 're sani za'ra.

²² Ni'wa te za iwē hā si'uirī na tisi'watébré 'ra ma, tinhimarī iwē hā tāmā rēme za'ra. Tanei ō di, iwasété norī nhimarī hā. Te za sena na 're ihāimana za'ra mono norī zô si, da te 're ubumro za'ra.

²³ Isimarī'ō norī nhipti'ai wamhā, áté amnho sa'ētē na te za 're wairébé. Tane nherē, senai ō na 're ihāimana za'ra mono norī hā te te tiwi 're sawi za'ra mono wa, te za te te 're irobzuri mono hā te te 're simini za'ra.

²⁴ Ni'wa, ti'ra te te 're ahāri mono ō wamhā, tāmā isawi'ōzé hā te wasu'u. Duré ni'wa ti'ra te te 're sawi pese mono wamhā, te za tō simiza'rese prāi wi zahadu ré te te 're ahāri.

²⁵ Sena na 're ihāimana za'ra mono norī hā te tisa hā te te 're 'mahâpārī u'āsi za'ra. Tanei ō di, iwasété na 're ihāimana za'ra mono norī hā. Te za mra hā te te 're sépata u'āsi za'ra, ta norī hā.

14 ¹ Pi'ō i'rāi waihu'u wē hā tinhorōwa 'madâ'a wē 'wa na te za 're hāimana. Tane nherē, isimiza'rese'ō sihawim na tinhib'rata na tinhorōwa 'remhā romhāimanazé iwē te za te te 're a'uprosi pese.

² Ni'wa sena na 're ihāimana mono hā te za Uburé Danhib'apito te te 're wazé pese. Tane nherē, hāimana nhipese na bādâdi aimawi na 're imorī hā te Uburé Danhib'apito te te 're wazé mono āna 're hāimana.

³ Simiza'rese āna 'rāwi 're isi'madâ'a ze za'ra mono norī hā te timreme zarina robzépada hā te te sitēme 're āwisi za'ra. Tane nherē, isimiza'rese wē norī hā te 'rāwi timreme na si'wawi 're simapa za'ra.

⁴ Powawē ti'ai hāipo'o'wa da, dama hāimana ō wamhā, amnho hā dama watobro ō di za. Tane nherē, powawē isiptede dama ihāimana zarina amnho tehârizé hā sa'ētē di za.

⁵ Sena na dama dawasu'u hā dazadawa nhipese na hāi ō di. Tane nherē, senai'ō na dama dawasu'u hā te dazadawa nhipese na hā da te 're nhipti ahā za'ra.

⁶ Uburé marī na da'āma 're iwa'ē za'ra mono ti'rāi waihu'u wē zô 're isi'wapé za'ra mono norī hā, niha hā ti'rāi waihu'u wē na tihāimanazé te te 're isôpētē

za'ra mono da hã, mare di. Tane nherê, simiza'rese wê na 're ihâimana za'ra mono norî ma hã wapure di, te te 're iwaihu'u za'ra mono da hã.

⁷Tahawa, ma'âpé simiza'rese âna 're ihâimana za'ra mono norî nhiti romhã na 're aihâimana za'ra wa'aba mono. E marî wa. Ta norî nhimirowasu'u na hã rowaihu iwê hã za âma 're sôpêtê za'ra wa'aba mono ô wa.

⁸Simiza'rese na 're ihâimana mono ma si tâma waihu'u pese di, ti'râi waihu'u wê zarina, i'uwaibaba na si, za 're imorî da hã. Tane nherê, simiza'rese âna 're ihâimana mono hã te za 'râi waihu'u'ô zarina 're sisimini.

⁹Simiza'rese âna 're ihâimana za'ra mono norî, tiwasédé te te 're 'manharî za'ra mono wamhã, 're isiwê'ô za'ra mono da hã mare di, tarére tâma za'ra hã. Tane nherê, iwê norî si te za tô tiwasété pari zéb zô hã sima 're sôpré u'âsi.

¹⁰Dapêê 're marî zépata pire hã dasi'rep si dama waihu'u pese di. Tane duré date robez hã ni'wai ma, da te ipo'o da hã waihu'u ô di.

¹¹Iwasété norî nhorôwa hã te za 're siprub za'ra. Tane nherê, romhã 'manharî na iwê norî nhib'ri si te za hâiwim haré 're simasab u'âsi.

¹²Bâdâdi i'uwaibaba na iharé newa âma 're danomro mono zahã, te za dadâ'âzéb u hã te te 're da'a'âwisi.

¹³Ni'wai pêê 're robzei'ô tâma 're hâimana mono nherê, 're isihã mono na si, âté te za taré te te 're suwa. Duré ni'wa toi u'âsi 're ihâimana mono zé tiwi si'utôri wamhã, âté te za robzei'ô hã itême 're simasisi, isôwa're're tâma ihâimana da hã.

¹⁴Iwê hawi 're isipizari za'ra mono norî hã tiwasété 'manharî na te te 're i'upa za'ra mono zéb zarina, te za romnhi'esezé hã te te sima 're sani za'ra. Tane nherê, wê na 're ihâimana za'ra mono norî hã te za ro iwê hã te te sima 're sani za'ra.

¹⁵Simirosa'rata waihu'u prã na 're ihâimana za'ra mono norî hã te za uburé marî na te te 're dazaze su'u za'ra. Tanei ô di, isimiza'rese norî hã. Te sisô-wamhã te te 're rob'madââ wê za'ra.

¹⁶I'râi waihu'u wê norî hã te za ropire tâma 're hâimana za'ra mono tô da, 're si'madââ pese za'ra. Tanei ô di, isimiza'rese'ô norî hã. Te rosa'rata âna si'aba-ré na marî hã te te 're 'manharî za'ra.

¹⁷Ni'wa i'râi wa'ro su hã te tô marî iwê'ô hã te te 're a'manharî, isimiza'rese'ô zarina. Tane nherê, te 'rã nhimiza'rese na 're ihâimana za'ra mono norî hã atâma na 're hâimana za'ra.

¹⁸Simiza'rese âna 're ihâimana za'ra mono norî hã te tô tinhimiza'rese'ô zarina romnhi'esezé hã te te sima 're sani za'ra. Tane nherê, isimiza'rese norî hã te za i'râi waihu'u wê zarina iwê si te te sitême 're sani za'ra.

¹⁹Iwasété norî hã te za wê na 're ihâimana za'ra mono norî nho'remhã tâma 're siwêê za'ra, wapu na 're isi'madââ za'ra mono zarina tâma hã, tipawap-tobzé te te tiwi 're waptêrê za'ra mono da hã.

²⁰Isimari'ô waptoma 're idahâimana za'ra mono norî ma hã tâma wê'ô za'ra di. Tane nherê, isimari'ô pese norî si te siwaihu'u ahã na 're hâimana za'ra.

²¹Ni'wa tisiré hã te te 're a'ruiwapari mono wamhã, te za tiwasédé hã te te âma 're a'manharî. Tane nherê, ni'wa hã isimari'ô norî ma, te te 're 'manharî wê mono wamhã, te za tô, toi u'âsi na 're hâimana.

²²E i'uwaibaba ô di bété, marî iwasété na si da te 're irosa'rata za'ra mono zarina, 're idasisimini za'ra mono zé hã. Tô i'uwaibaba. Tane nherê, marî

iwē na si te te sima 're irowa'ōtō za'ra mono norī hā te za da te 're isawi za'ra mono zé hā, duré dasina da te 're i'umnhasi za'ra mono zé hā te te sina 're uwaimrami za'ra.

²³Ni'wa hā simi'ē na te te 're romhuri pese mono wamhā, te za tihâimana-zéb da hā te te sima 're azani. Tane nherē, ni'wam norī robzanhamri ma si 're hâimana za'ra mono wamhā, te za marī zô tiwi 're irowaptââ za'ra mono zé hā te te sisô 're sani za'ra.

²⁴I'râi waihu'u wē norī hā te za tinhimarī hā te te sima 're sani za'ra. Tane nherē, isimiza'rese'ō norī hā te za tinhimiza'rese ô zarina niha na romhâimana-zé hā te te sima 're sani za'ra.

²⁵Ni'wa hā sena na te te dama 're da'awasu'u mono wamhā, te za dahâimana-zém na te te âma 're da'anho'reptu. Tane nherē, duré ni'wa, senai ô na te te dama 're ida'awasu'u mono 'wa hā te za te te 're da'ahâiba za'rê, tizadawa nhipepe na hā.

²⁶Ni'wa hā Uburé Danhib'apito te te 're wazé mono wamhā, te za isiptete uparizé hā tâma 're hâimana, duré i'ra norī 'wawi dasimapazéb zama.

²⁷Uburé Danhib'apito da te 're iwazéb za'ra mono zé hā rowē na 're idahâimana za'ra mono zém na'rata da hā te dama 're hâimana. Te duré 're dadââ za'ra mono da, 're idasisitob za'ra mono hawimhā te te 're da'azani.

²⁸Danhib'apito hā da'ahâ uptabi ma, isi'i'rânho'ômo na 're hâimana mono wamhā, taha si te sa'ētē na hā dama 're hâimana. Tahawa, marī dai ô di, da'umro ma nherē, 're idasi'i'rânho'ômo za'ra mono hā.

²⁹Ni'wa simiros'rata ré 're ihâimana mono hā, 'râi waihu'u wē ré 're ihâimana mono zé, te wasu'u. Tane nherē, i'râi wa'ro su'u norī hā, te simiza'rese âna 're ihâimana za'ra mono zém na hā 're sihâi'rê za'ra.

³⁰Dapē'ē 're rowézé hā te za dahâiba nhiptetezé hā te te dama 're sômri. Tane nherē, marī zô, da te dasima 're irob'ruiwapari za'ra mono zé hā aiwa dahi na dazépu'u pire te te 're idahi ware za'ra mono ne hā.

³¹Ni'wa isimarī'ō norī âma te te 're iro'wa'rutu mono hā, Tipoto'wai âma te te 're iwasété mono zé, te wasu'u. Tane nherē, isimarī'ō norī ma, te te 're i'manharī wē za'ra mono hā, 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te 're iwazéb za'ra mono zé, te wasu'u.

³²Ropire hā iwasété norī zô 're pusi mono wamhā, te za te te 're uprosi. Tane nherē, sena na 're ihâimana za'ra mono norī, tâma romnhimimnhasi na 're hâimana za'ra mono nherē, te i'uwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono zéb zarina isimapazé hā tâma 're hâimana za'ra.

³³Isimirowaihu'uzé iwē norī pē'ē 'remhā te rowaihu iwē hā tâma 're hâimana za'ra. Tane nherē, simiza'rese âna 're ihâimana za'ra mono norī ma hā âne hā tâma sa'rese za'ra ô di.

³⁴Sena na 're idahâimana za'ra mono zé hā te za dama da'madââ za'ētē zé hā te te 're a'manharī. Tane nherē, 're idasiwasété za'ra mono zé hā te za dama rowazébzé hā te te dama 're azani.

³⁵Apito ma romhuri'wa norī hā te za tinhiromhuri na te te âma tâma 're rowē zani za'ra. Tane nherē, siséb âna te te 're iromhuri za'ra mono norī hā te za isimihâzé hā te te sisada 're sani za'ra.

15 ¹Re dazahi za'ra mono nherē, damreme wē na da te âma 're idaza-da'âbâ za'ra mono zé hā, te za atâma na dahâimanazéb u hā dawi

āma saprī ni. Tazahā, damreme tete na dazada'ābâzé hā te za dazahi hā āma dama hāimo ni.

²I'rāi waihu'u wē mreme hā da te 're wapari za'ra mono wamhā, te za rowaihu iwē hā da te dasima 're wē za'ra. Tazahā, isimiza'rese'ō norī hā te za siwa'ru timreme wasété na si 're mreme zusi.

³Uburé Danhib'apito, titōmo na te ropā te te 're rob'madââ. Iwē norī hā te duré iwasété norī me uburé te te 're a'madââ.

⁴Damreme iwē hā te za rowē na 're idahâimana za'ra mono zé hā te te dama 're sōmri za'ra. Tazahā, dazadawa nhipe hā robzei'ō te te āma dama 're isani za'ra mono na hā te za te te āma 're danhimro, dapē'ē 'remhā.

⁵Isimiza'rese'ō hā te timama nhimiroti hā te te siwi 're wē'ō pese. Tazahā, ni'wa tihâimanazé pese zé te te sina 're i'uzei mono hā, te 'rāi waihu'u wē na 're hâimana.

⁶Wē na 're ihâimana mono nhorōwa 'remhā te marī ahā na hā 're simi'wara. Tazahā, iwasété norī ma, te isimarī tāma 're ihâimana za'ra mono hā ropire te te tāma 're sōmri za'ra.

⁷I'rāi waihu'u wē mreme hā te rowaihu iwē na hā te te āma dama 're ropé za'ra. Tazahā, isimiza'rese'ō norī, āne hā te te dama 're 'manharī za'ra mono ō di.

⁸Danhimizama zada iwasété norī, Uburé Danhib'apito ma, te te 're isōmri za'ra mono hā tāma 'ru ti. Tane nherē, iwē norī, tāma 're imreme zusi mono zép si, tāma wē uptabi di.

⁹Uburé Danhib'apito hā te iwasété norī hâimanazé hā te te siwi 're awē'ō pese. Tazahā, i'uwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono hā te te 're azawi pese.

¹⁰Ni'wa hā bâdâdi iwē te te rēme zahi wamhā, te za rob'manharī pipa zé hā sitēme āwisi. Duré ni'wa tihâimanazé pese zé hā te te sina 're uzei mono ō wamhā, te za duré dârâ.

¹¹Uburé Danhib'apito nho'remhā, 're idadââ za'ra mono zéb u hā, te 'ridawa haré na 're romhâimana. E niha te aré bété ni'wa tipē'ē 're tinhimirosa'rada hā tiwi suwa.

¹²Da'āma 're iwa'ē mono ma hā tāma wē'ō di, ihâimanazé, da te tāma ipese da hā. Tahawa, niwamhā i'rāi waihu'u wē norī nhimirotizéb zô hā sima 're tob'uzui mono ō di.

¹³Dapē'ē 're rowézé hā te za da'ubu zei pese. Tazahā, robzei'ō hā te za niha na dapē'ēzei'ō hā dama tisō.

¹⁴I'rāi waihu'u wē norī hā te rowaihu iwē zô si sima 're sōpré. Tane nherē, simiza'rese āna 're ihâimana za'ra mono hā te tizaihā na si te te 're rob'masi za'ra, tinhimiza'rese'ō zarina.

¹⁵Robzei āna 're ihâimana za'ra mono norī hā te za bâtâ bâre ropire na 're hâimana za'ra. Tane nherē, pē'ē toi u'âsi 're ihâimana za'ra mono norī hā te za tihâimana ze zém na 're hâimana u'âsi za'ra.

¹⁶Wē uptabi di, danhimarī'ō, Uburé Danhib'apito da te 're iwazé pese mono zé hā, danhimarī pe dasina dahâtââ za'ētē na 're idahâimana mono zém nhipai u.

¹⁷Wē uptabi di duré, dasai wa'aba zém norī 're idasisawi pese za'ra mono siré da te 're ihuri mono da hā, dasisada 're idanhiti'ru za'ra mono āma powawē hāi pese nhi hā da te 're ihuri mono nhipai u hā.

¹⁸I'rāi wa'ro su'u norī hā te za damreme na dasi'wapé hā te te 're poto za'ra. Tane nherē, atāma na 're ihāimana za'ra mono hā te za atāma na te te 're da'-rāiwahā za'ra.

¹⁹Iwa'a norī 're inomro mono zé bādādi na hā 'wabzéré hā ahā di. Tane nherē, sena na 're ihāimana za'ra mono norī nhibādādi hā iharé na si.

²⁰Da'ra i'rāi waihu'u pe hā te za timama ma, te te āma tāma 're rowē zani. Tane nherē, da'ra isimiza'rese'ō hā te za tarére na tina te te 're i'madā'ā mono zarina hā iwazéb ō na 're hāimana.

²¹Isimiza'rese'ō norī te tinhimirosa'rata'ō zarina, marī na te te sima āma 're rowē za'ra. Tane nherē, i'rāi waihu'u wē hā te za bādādi awa'awi na 're mo, sipi'rai āna marī zō hā.

²²Ni'wam norī hā tāma roti āna 're hāimana za'ra mono wamhā, te za marī na simirowa'ōtō nhib'uwa na hā 're hāimana za'ra. Tane nherē, tāma roti pese na 're ihāimana za'ra mono norī hā te za iwē na te te sima 're romhāimana za'ra.

²³Marī na da te 're dzada'ābā wē za'ra mono wamhā, te za dama āma rowē wazere ni. Duré danhimiroti wē bātā zarina da te dama āma 're irowasu'u za'ra mono hā wē uptabi di.

²⁴Isimiza'rese wē norī hā bādādi na rowē na 're idahāimana hā za'ra mono zém na si te 're nomro. Bādādi, 're idadā'ā za'ra mono zép te na 're inomro mono da hā mare di.

²⁵Uburé Danhib'apito hā te rāwi 're isi'madā'ā ze za'ra mono norī nhorōwa hā te te tiwi 're apru. Tane nherē, te imrotō norī nhimarī hā te te tāma 're a'madā'ā pese.

²⁶Uburé Danhib'apito, iwasété norī nhimirosa'rada hā te duré te te siwi 're awē'ō pese. Tāma iwē hā, damreme wē na da te dasima 're irobzanhamri za'ra mono si.

²⁷Ni'wa senai ō na 're ihāimana mono zéb zarina, marī zō si sima 're rīti mono wamhā, te za ropire hā isōrōwa 're, 're ihāimana za'ra mono norī ma hā te te 're azani. Tane nherē, ni'wa dama rowairébézéb da, dama ipire norī ma, pi'uriwi danhibzari te te siwi 're awē'ō mono wap si, te za tō rowē na hā 're hāimana hā.

²⁸I'uwai Baba na si 're ihāimana za'ra mono norī hā te za te 're dzada'ābā za'ra mono wana ré, te te sima 're rosa'rata za'ra a'ā, waimri na. Tane nherē, iwasété norī zadawa hawimhā te imreme wasédé hā 're wairébé.

²⁹Uburé Danhib'apito romhā na te iwasété norī nhiti 're hāimana. Tane nherē, te iwē norī tāma 're imreme zusi mono zé hā te te 're awapari.

³⁰Ni'wa ubu toi u'āsi na da te 'madā'ā wamhā, te za dapē'e remhā āma dama rowē waze. Duré rowasu'u wē hā da te wapari za'ra wamhā, dama rowē za'ra di.

³¹Ni'wa hā tihāimana pese zé iwē hā te te sina 're uzei mono wamhā, te za i'rāi waihu'u wē norī me hā 're hāimana u'āsi.

³²Ni'wa roti iwē te te siwi wē'ō wamhā, te za rāwi tihāimanazé hā siwi wamna. Tane nherē, ni'wa tihāimana pese zé te te sina i'uzei pe hā te za rowaihu iwē hā te te sima 're sa'ētē u'āsi mono.

³³Ni'wa hā Uburé Danhib'apito te te 're wazé pese mono wamhā, te za tinhimiza'resezé hā waihu'u. Duré ni'wa dama wapu na 're isi'madā'ā mono zarina, te za da te dasiwi 're wazé.

16 ¹Dapěě 're da te 're irowa'ōtō za'ra mono ré hā te za 're dahâimana za'ra. Tane nherē, te za Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono si niha hā te te dama 're apisutu.

²Uburé marī i'uwaibaba na da te 're i'manharī za'ra mono zém na da te 're rosa'rata za'ra mono zahā, te Uburé Danhib'apito, dapěě 're, da te dasima 're iwē za'ra mono zé iwē na hā iwasété na zama hā te te dawī 're awaihu'u.

³Ma'ápé 'Re ihâimana u'âsi mono wī, asimirowa'ōtō na iwē na te te 're aipawapto mono da, tiwī 're waptērē mono. Tawamhā iwē na te za tō asimirowa'ōno hā aima 're hâimana.

⁴Marī da hā, Uburé Danhib'apito, uburé marī hā ma tō te te 're a'manharī. Taha zarina, iwasété norī ma, ma tō bâdâ isi'utōrízéb da hā te te tâma 're apisutu.

⁵Uburé Danhib'apito ma, r'âwī tipěě na 're isi'madâ'â ze za'ra mono norī hā tâma 'ru ti. Tahawa te te tâma irob'manharī za'ētē za'ra zé wī hā tō sena tiwī simani waihu'u za'ra ō di za.

⁶Ni'wa hā 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're sawi pese mono wamhā, duré sena na tâma 're hâimana mono wamhā, iwasédé hā te te âma 're a'madâ'â mono ō di za. Duré ni'wa, Uburé Danhib'apito te te 're iwazé mono hā te za marī iwasété wī hā tiwī sina 're hâiba za'o u'âsi, romhā na.

⁷Uburé Danhib'apito hā, ni'wa ihâimanazém na te te wēsāmri wamhā, te za isitob'ru norī ime rowē na 're hâimana za'ra mono da hā te te âma tiwī 're azaprī, ihâimanazém na hā.

⁸Sena na 're idahâimana za'ra mono norī ma, suru na marī dama 're ihâimana za'ra mono hā wē uptabi di, senai'ō na 're idahâimana za'ra mono norī ma, marī ahā na tâma 're ihâimana za'ra mono nhipai u.

⁹R'âwī danhimirowa'ōtō 'manharī na hā te tō 're dahâimana za'ra. Tane nherē, te 'Re ihâimana u'âsi mono si 're idahâimana za'ra mono zé hā te te dama 're anhimro.

¹⁰Apito norī hā te tizaihā na mreme pire na hā te te dama 're nharī za'ra, tizaihā na te te 're daza'rēi wasété za'ra mono âna.

¹¹Sena uptabi marī pire pibuzé hā Uburé Danhib'apito hawimhā te 're hâimana za'ra, i'uwaibaba na si uburé marī da te dasima 're ipire pibu za'ra mono zéb da hā.

¹²Apito norī ma, iwasédé da te 're i'manharī za'ra mono zé hā tâma 'ru ti. E marī wa. I'uwaibaba na si te te 're ida'a'madâ'â mono zé u'âbâ hā siptete na 're hâimana mono wa.

¹³Apito norī hā sena na 're imreme zusi mono norī âma te za te te sima 're rowē. Duré i'uwaibaba na si 're imreme zusi mono norī si tâma isawī pese za'ra hā.

¹⁴Apito 're isiti'rui mono zé hā dama simimnhasi uptabi di, dadâ'â da hā. Tane nherē, i'râiwaihu'u wē hā te za te te 're hâimana wahā, atâma na hā.

¹⁵Apito ubu to sina ihâimanazé hā dahâimanazé iwē te te dama 're i'apisutu mono zé, te wasu'u. Duré te te 're ida'awēsāmri mono zé hā tā a'ē ta'a wī hâiwa nhirōtō hawī 're ita'a za'ra mono zém ne hā te 're hâimana.

¹⁶Wē uptabi di ētē waipo pré oru nhipai u, da'râiwaihu'u wē, da te 're iwaihu'u za'ra mono da hā. Duré wē uptabi di ētē waipo prā prata nhipai u, danhimirowaihu'u wē na 're idahâimana za'ra mono zé hā.

¹⁷Sena na i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te za bâdâdi iwê na hã iwasété nhiti 're nomro. Duré ni'wa bâdâdi na timorizé te te sima 're i'madââ pese mono hã te za tihâimanazém na 're sisô'reptu.

¹⁸Râwi 're idasi'madââ ze za'ra mono zé hã, te za da'uprosizéb u te te 're da'awisi za'ra. Duré dasina 're idawata za'ra mono zé hã, te za dahâimanazém na 're idarere'e mono zé hã dama 're hâimana za'ra.

¹⁹Dapê'e na 're dasi'madââ ze za'ra mono ô zarina isibrob'ô norĩ siré 're idahâimana za'ra mono zé hã wê uptabi di, 're isi'madââ ze za'ra mono norĩ siré danhimarĩ u 're idahâimana za'ra mono zém nhipai u.

²⁰Ni'wa rotizé te te wapari pese wamhã, te za rowézé hã tâma 're hâimana. Duré ni'wa Uburé Danhib'apito te te sina 're i'umnhasi mono hã te za robze na si 're hâimana.

²¹Ni'wai ma ipê'e na rowaihu iwê tâma 're ihâimana mono hã ta hã isimi-rowaihu'u wê uptabi. Duré ni'wa timreme wê na te te dama 're roti mono wamhã, te za da te âma 're saze su'u za'ra.

²²Rowaihu'u wê hã te i'râiwaihu'u wê norĩ ma, rowê na 're idahâimana za'ra mono na'rata zém na tâma 're hâimana za'ra. Tane nherê, simiza'rese âna 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te ti'ahârizép si te te sisô 're sani za'ra, tinhimi-za'rese'ô zarina.

²³Râi waihu'u wê na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te te 're nharĩ za'ra mono wana ré, te za te te sima 're rosa'rata pese za'ra a'â, waimri na. Tahawa te te dama 're i'awaihu'u mono zém na hã te za da te âma 're saze su'u.

²⁴Damreme iwê hã aiwa ropĩ isei uptabi ne te 're hâimana, dapê'ezani ma hã. Duré dahâiba pesezéb da hã wê uptabi di, damreme iwê hã.

²⁵Bâdâdi i'uwaibaba na iharé newa âma 're danomro mono zahã, te za dadâ'ázéb u hã te te 're da'a'awisi.

²⁶Mra, da te 're isépata za'ra mono zarina, te za dasima iwê na da te sô 're romhuri pese za'ra. Mrap tō da hã, te tō sô 're dasiwasutu za'ra.

²⁷Iwasété norĩ hã marĩ iwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono da si, te sima sô 're sôpré u'âsi. Timreme na te unhama ro'o ne dahâimanazé hã te te dawĩ 're uprosi za'ra iwê hã.

²⁸Iwasété norĩ hã te za damreme na dasi'ahârĩ hã te te 're sani za'ra. Te za duré dasiawaihu'u iwê siré 're idahâimana za'ra mono zém hawimhã da'âma 're siwânhezari za'ra.

²⁹Rowasété 'manharĩ zeĩ 'wa hã te za tisiwaihu hã te te sitême 're 'wani za'ra, bâdâdi iwasété na te te siré 're anhimroi mono da.

³⁰Ni'wa hã dama 're tomre mono wamhã, duré dama 're saiha si'râmi mono wamhã, marĩ iwasédé te te 're i'ab'manharĩ mono da si, te tō te te sima 're rosa'rata.

³¹Sena na i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te za 're ihâimana hã za'ra mono zé hã te te sina 're sô'otô za'ra. Tahawa te isi'a zarob'a hã danhoprezé iwê uptabi na hã tâma 're hâimana za'ra.

³²Iwa'ro su'u ô norĩ hã wê uptabi di, isib'ru norĩ, isiptete norĩ nhipai u. Duré 'ri ahâ âma da te 're i'ai'uté mono zém nhipai u, marĩ da te 're 'manharĩ za'ra mono tō da, dasiwi 're idanhimi'râmi za'ra mono zé hã wê uptabi di.

³³ Ëtère ui'éré ré^a iwazéb zahi hã te za da te 're sãmra, niha marĩ, da te 're i'manharĩ za'ra mono zé, da te 're waihu'u za'ra mono da hã. Tane nherẽ, Uburé Danhib'apito hawip si marĩ pisutuzé hã te 're hãimana.

17 ¹ I'u'ëtê wapu wê'ei ré si, da te 're huri mono nherẽ, dapê'ê 're dama 're irowê za'ra mono si, wê uptabi di. 'Ri 're dasa isa'ëtê na 're dasai-huri u'âsi mono nherẽ, âma 're idasihã za'ra mono hã, taha si wê'ô di.

² Pawa'âbã âna dama romhuri'wa i'rãiwaihu'u pe hã te za ti'madâ'âwai 'ra hã sipa, tinhimiwada'uri na, timama ma, te te sina irowazém hiri hã. Taha zarina te za duré imama nhimarĩ zama isisânawã norĩ siré sima 'mai'â, i'uiri na hã.

³ Ëtê waipo pré oru hã, ëtê waipo prã prata me, te za unhama na da te 're pibu za'ra, i'uptabi zô. Tane te Uburé Danhib'apito hã sena na niha na dapê'ê 're danhimirosa'rata na 're idahãimana za'ra mono zé hã te te 're apibu.

⁴ Iwasété norĩ hã te za tihãiba amoi mreme wasédé hã te te 're wapari pese za'ra. Duré isadawa nhipese norĩ hã te za sena'ô na rowasu'u hã te te 're wapari ze za'ra.

⁵ Ni'wa hã isimarĩ'ô âma 're wa'ei mono wamhã, taha u'âbã te duré 'Re ihãimana u'âsi mono ipoto'wai âma hã te te 're wasété. Duré ropipa hã dazô watobro wa, te te da'âma sima irowê hã, tâma rob'manharĩ wasété âna ihãimana da hã, mare di za.

⁶ Danhihudu hã te za da te 're 'madâ'â ze za'ra, da te 're iwësãmri za'ra mono zéb zarina. Tane te za duré da'ra norĩ hã timama hãimanazé hã te te 're 'madâ'â ze za'ra, te te 're iwësãmri za'ra mono zéb zarina.

⁷ Isimiza'rese'ô, damreme iwê na te te inharizéb da hã te te wazari ô di, niwa âma hãimana ô wa. Duré dama iwazém norĩ hã dazadawa nhipese na rowasu'u hã te te wazari ô di.

⁸ Ni'wam norĩ hã rob'uiprazém na pi'uriwi âma da'uiprazém na te te 're rosa'rata za'ra, niha na iwa'rãmi da te tâma 're rowairébé za'ra mono da hã, wapu pese na âma 're isibro pese za'ra mono zéb da hã.

⁹ Ni'wa hã dawasédé da te tâma 're i'manharĩ mono zé te te da'âma 're 'madâ'â mono ô wamhã, isimizawizé tâma 're ihãimana mono zém na hã te za dama sihãiré. Tane nherẽ, duré ni'wa dawasété na te te 're rosa'rata u'âsi mono wamhã, te za sina 're siwãnhizari zahuré.

¹⁰ Ni'wa i'rãi waihu'u wê ma, da te pêtê wamhã, te za tihãimana pese zé hã sina uze, te te waihu'u wê wa. Tane nherẽ, isimiza'rese'ô hã 100 na da te 're préé mono nherẽ, siwaihu'u su'u ô di, tiwasété na hã.

¹¹ Aibã iwasédé hã te za romhãimanazé iwasété si ône u'â te te 're apoto. Tahawa, dasi'wapéi 'manharĩ'wa da'âma isiwamri'ô te za itême hã satōrĩ ni, te te âma ro'wa'rutu da hã.

¹² Robzahi ursu wi, i'ra da te tiwi 're iwaibui mono, da te 're sôpêtê za'ra mono wamhã, pipa di. Tane nherẽ, isimiza'rese'ô tihãimana nhimiza'rese'ô zarina marĩ te te 're 'manharĩ mono ré, da te âma 're sôpêtê mono wamhã, taha si ipipa uptabi hã.

¹³ Ni'wa, marĩ iwê da te tâma 're 'manharĩ mono nherẽ, aiwétési iwasédé te te dama 're a'manharĩ mono wamhã, rowasédé hã isôrōwa hawimhã tâma isi'ré da hã mare di za.

a 16.33 Ëtê ui'éré ré hã dado ne hã 'Re ihãimana u'âsi mono hawip si marĩ pisutuzé, da te waihu'u da hã te za me ni.

¹⁴ Damreme na dasi'ahâri, 're isâna'rata mono zé hã, aiwa â nhowadazé 're isipo'o na'rata mono ne hã te 're hâimana. Tahawa iwê hã ropsiwamnari prâi rê, da te âma 're irosahâri za'ra mono da si.

¹⁵ Uburé Danhib'apito ma hã maparane tâma iwê'ô pe hã te 're hâimana zahuré: Iwê nori âma iwasédé hã, da te âma 're isa'ra mono hã wê nherê, duré iwasété nori marî na te te 're upa za'ra mono nherê, wê na da te 're iwasu'u za'ra mono, marî 'manhari'ô'wa na.

¹⁶ Isimiza'rese'ô nori rowaihu'u wê tâma 're hâimana za'ra mono da, rob'uiprazé te te âma 're i'uprosi za'ra mono hã marî dai ô di. E marî wa. Ta nori hã tô te te waihu'u za'ra dai ô wa.

¹⁷ Ni'wa hã te za tisiwaihu te te 're sawi u'âsi. Ropipa hã sô watobro wamhã, te za isisânawã ne hã tâma 're hâimana.

¹⁸ Isimiza'rese'ô nori si te iwaptoma 're ihâimana za'ra mono nori hâiba wapo'wa na 're hâimana za'ra mono da hã te te sima 're wê za'ra.

¹⁹ Ni'wa damreme na dasi'wapé te te sima 're isawi mono hã, te tiwasété si te te sima 're sawi. Duré 're isi'madâ'â ze za'ra mono nori hã te 'râwi timorî nhiptôzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra.

²⁰ Ni'wa ipê'ê 're wasété na 're ihâimana mono hã marî iwê zô 're isimipari mono da hã mare di. Duré isadawa nhipe hã te za ropipa si te te sina 're a'uwaimrami.

²¹ Da'ra isimiza'rese'ô te za timama ma, robzei'ôzép si, duré robzépatazép si te te 're sômri.

²² Dapê'ê 're rowézé hã te wedenhi iwê uptabi ne hã dama 're hâimana. Tane nherê, ône u'â dapê'ê 're robzei âna 're idahâimana za'ra mono zé hã te za atâma na te te 're danhib'uwa zani za'ra.

²³ Da'âma 're irowairébé za'ra mono 'wa, sena na 're ihâimana za'ra mono ô nori hã te za rob'uiprazém na dama 're siwede za'ra. Tahawa rob'uwaibaba na hã te te dama 're rowairébé mono ô di za.

²⁴ Isimiza'rese wê, te za ti'râi waihu'u wê zô si sima 're sôpré. Tane nherê, isimiza'rese'ô te za titômo na marî te te sima 're wê ahã za'ra, misi haré te te sima 're pisutu za'ra mono âna.

²⁵ Da'ra isimiza'rese'ô te za timama ma robzei'ô hã te te sina tâma 're sômri. Duré tina ma, te za rosa'ratazé hã te te sina tâma 're sani.

²⁶ Wê'ô di, iwê hã te te dama irowa'âbã da hã da'upana, ô hã ô nherê. Duré i'uwaibaba ô di, dama i'rânho'u sena na 're ihâimana za'ra mono, da te 're ipréé mono da hã.

²⁷ Isimirowaihu'u wê hã mreme wadi ô di. Duré atâma na te 're hâimana.

²⁸ Isimiza'rese'ô na zama te za 'râi waihu'u wê newa da te âma 're rosa'rata za'ra, ari'iwî 're si'ubumroi mono wa, mreme âna.

18 ¹ Ni'wa dasiré 're hâimana mono da, te te sima 're iwê mono ô hã te za tihâimanazém na si 're si'madâ'â. Te za duré uburé roti iwê hã te te siwi 're awê'ô.

² Isimiza'rese'ô marî te te iwaihu'u da hã te te sima 're wê mono ô di. Taré te za tinhimirosa'rata si te te dama 're anhamra.

³ Dawasété zarina, danhisi wasédé. Duré dawazéb ô zarina, danhisi upto.

⁴ Da'râi waihu'u wê zarina, damreme hã aiwa â 'rehã ne hã te 're hâimana. Duré rowaihu'u pese 'wai mreme hã â 're ipraba u'âsi mono ne, 'ré waihu'u ô di.

⁵I'uwaibaba ô di, marĩ 'manharĩ wasété 'wa norĩ niwĩ, da'âma rowairébé'wa 're ihâimana mono da hã, duré marĩ 'manharĩ wasété ô 'wa norĩ ma, ibã na rowairébé te te i'manharĩ ô na ihâiba hã.

⁶Isimiza'rese'ô, timreme zahi zarina, te za dasi'wapé hã te te 're azani. Te za duré ti'ahârizé hã te te sisada âma 're azani.

⁷Isimiza'rese'ô nhimirobzanhamrizéb zarina te za ti'uprosizé hã te te sima âma 're sani. Duré timreme na te za sisôwada, abaze mramizém na.

⁸Dabâsi zei'wa norĩ mreme hã aiwa dasai wa'ô'tôre ise, dapê'ê u 're isisisi mono ne hã te 're hâimana.

⁹Ni'wa isimiromhuri 'wamnha'a hã aiwa dawĩ marĩ wamnari'wa ne hã te 're hâimana.

¹⁰Uburé Danhib'apito nhisi hã aiwa 'ri 'râihã dasimapazé isiptete ne hã te 're hâimana. Taha tème te sena na i'uwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono norĩ hã 're nomro, sima iwê na iwa 're hâimana za'ra mono da hã.

¹¹Isimarĩ pese norĩ hã te te 're rosa'rata za'ra, isimarĩ i'wawib za'ra 're isimapa za'ra mono na hã, aiwa 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra 'râihã isiptede 're ihâimana za'ra mono ne.

¹²Râwi 're idasi'madâ'â ze za'ra mono na hã te za âma 're dasi'wamnari' za'ra. Tane nherê, ni'wa dama wapu na 're isi'madâ'â mono zarina, te za da te dasiwi 're wazé pese.

¹³Ni'wa te te dawapari 'râiwa'ômo ô ré, timreme na ône haré te te âma daza-da'âbã wamhã, te za tinhimiza'rese'ô na hã sihâi'rê. Te za duré tiwi tirowazé.

¹⁴Dapê'ê 're rowézém na danhiptede hã te za dahâzé wamhã, te te 're da'a-'upari. Tane nherê, dapê'ê 're dawĩ 're irobzei'ô za'ra mono wi hã ni'wa tiwi 're sima'wara waihu'u mono ô di.

¹⁵I'râiwaihu'u wê 're ihâimana mono hã te ône u'â tipê'ê na marĩ te te 're iwaihu'u mono da hã sô 're si'wapé.

¹⁶Dama ipire ma nharĩ da, asima wê wamhã, asibzari taré tâma âri, sitème te te ai'âri su'u da.

¹⁷Ni'wa hã imorĩ'rata na si'wawi simapa da isiwasu'u na hã te za sena newa âma rosa'rata za'ra ni. Tane nherê, isiré ihâiba amo te te oto sadanharĩ wamhã, te za niha hã aimawi hã âma waihu'u za'ra ni.

¹⁸Te te dama 're irowairébé za'ra mono 'ri 'remhã isiptete norĩ sisada sima'-wara wamhã, te za êtêre ui'ére ré iwazéb zahi hã da te 're wabzuri, taha zarina te te tâma âma 're rowairébé zahuré mono da hã.

¹⁹Ri nho'ômo 'wawi wa'ra isiptete na da te âma 're i'ai'uté za'ra mono nhipai u pire uptabi di, dasi'waihu'u me da te dasima 're pêtê za'ra mono wa, apâ dasina 're idasihâibatob za'ra mono da hã. Damreme na dasi'wapé hã 'ri nho'ômo tème danhisizé 'ridawa za'êne da te dawĩ 're itété tete za'ra mono ne hã te 're hâimana.

²⁰Uburé marĩ na 're inharĩ mono zéb zarina, te za marĩ hã asô 're pusi, iwê hã duré iwasété zama.

²¹Danhoto na damreme hã siptete di, isiminho'reptu zarina, âma 're ida-hâimana za'ra mono zéb da hã. Duré âma dapâri da hã tô siptete di. Tahawa, damreme zarina te za tô niha hã da te dasima 're sani za'ra, iwê hã.

²²Ni'wa timro da, pi'ô te te 'manhopêtê wamhã, tâma irowê uptabi zép si, te za sôpêtê. Ta hã, Uburé Danhib'apito, aibã te te iwêsâmrizé te wasu'u.

²³ Isimarĩ'õ norĩ hã te za wapu na dawi rowaptê. Tane nherê, isimarĩ pe hã te za timreme tete na hã âma sada'â.

²⁴ Marĩ u'âbâ si dasisawizé hã, õne u'âsi âma 're dasisawi za'ra mono õ di. Tane nherê, dasiwaihu'u uptabi te dama 're hâimana, dasisânawâ 'râwi nhipai u hã.

19 ¹ Danhimarĩ õ na sena na i'uwaibaba na si 're idahâimana za'ra mono zé hã wê uptabi di, sadawa nhipese na isimiza'rese'õ 're ihâimana mono zém nhipai u hã.

² Ni'wai ma hã marĩ tâma waihu'u õ nherê, te te sima 're iwê mono te te 're i'manharĩ mono da hã wê õ di. Duré ni'wa wara sina marĩ te te 'manharĩ wamhã, te za âma upa.

³ Danhimiza'rese'õ na niha na 're idanomro mono zéb zarina, te za dahâimanazé hã da te dasiwi 're wasété pese za'ra. Duré dapêê 're te za Uburé Danhib'apito da hã 're danhiti'ru za'ra, ta hã te te upa newa.

⁴ Isibro pe hã te za tisiwaihu, ahã na te te sitême 're a'wani. Tane nherê, isimarĩ'õ siwaihu'u si te za te te 're arême.

⁵ Da'âma rowairébézéb âma sena na dawasu'u'õ'wa hã, isimihâzé wi 're isimani mono da hã mare di za.

⁶ Dama ipire na 're ihâimana za'ra mono norĩ, te te 're dawêsâmri za'ra mono da hã, te za uburé dasima 're danhopré. Duré sapa'abâ isibzari ze siwaihu'u norĩ hã ahã uptabi di.

⁷ Isimarĩ'õ, isisânawâ uptabi te te siwi 're wê'õ mono nherê, e te aré bété isiwaihu'u norĩ hã te te sina 're tété za'ra. Mare di. Aiwa te za tô te te siwi 're wê'õ pese za'ra. Tahawa isiwaihu'u norĩ te te 're pawaptob za'ra mono da, duré sô 're rĩti za'ra mono nherê, nimame te te i'manhopêtê da hã mare di za.

⁸ Ni'wa ti'râi waihu'u wê zô sima 're rĩti mono wamhã, te tihâimanazé hã te te sima 're sawi. Duré ni'wa 'râi waihu'u wê na 're hâimana mono wamhã, te za tâma 're irowê mono zé hã te te sina 're uwaimrami.

⁹ Da'âma rowairébézéb âma sena'õ na dawasu'u'wa hã, danhimihâzé wi 're isimani mono da hã mare di. Te za duré isadawa nhipese zarina ihâiba hã ai'utô.

¹⁰ Isimiza'rese'õ norĩ, sima sipese na 're ihâimana za'ra mono da hã ibâi õ di. Pawa'âbâ âna te te dama 're iromhuri za'ra mono norĩ hã bété. Dama i'rânho'õmo norĩ upana te te 're ida'a'madââ mono da hã ibâi õ di duré.

¹¹ I'râi waihu'u wê norĩ hã dame 're si'râi wa'ro su'u za'ra mono õ di. Duré dawasédé, da te tâma 're 'manharĩ mono nherê, te te da'âma 're i'a'madââ mono õ zarina te za dasiwi da te 're wazé pese.

¹² Apito 're isahi mono zé hã aiwa hu'u zérépa wairõ ne te 're hâimana. Tane nherê, isimizawizé hã aiwa atébré rowarã na du te te 're iwaihi za'ra mono ne hã.

¹³ Da'ra isimiza'rese'õ te za timama wi tihâimanazém na hã tiwi rowamna. Duré damro pi'õ timreme na isimiwati pe hã aiwa â 're itoptorĩ nhimizahâri za'ra mono õ ne hã.

¹⁴ Da'ra norĩ te za timama uirĩ na isimarĩ hã 'ri hã duré rob'uiprazé hã te te sima 're waibu za'ra. Tane nherê, Uburé Danhib'apito si te za damro pi'õ isimiza'rese wê hã te te dama 're anhomri.

¹⁵ Dawa'a hã te za aptââ si te te dama 're sômri za'ra. Duré iwa'a hã te za mra hã te te 're sépata.

¹⁶Ni'wa 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're wapari pese mono wamhâ, te za 're hâimana hâ. Duré ni'wa isimiroti te te siwi 're wêõ mono wamhâ, 're hâimana hutu mono di za.

¹⁷Ni'wa isimariõ ma, te te 're rob'manharĩ wê mono wamhâ, Uburé Danhib-'apito ma, marĩ te te a'â taré tâma isômri ne hâ. Tahawa te za isimi'manharĩ wê zé wa'râmi iwê hâ tâma tisô.

¹⁸Ai'ra norĩ hâ zahadu prédub ô ré, te za tâma 're iropipa za'ra wa'aba mo. Ânei ô wamhâ, te za tihâimanazé hâ te te siwi 're uprosi za'ra, râwi.

¹⁹Ni'wa hâ ihâimana wa'ro su nimahâ na te te robzépata tō da, pawaptom nherê, sisâmri dai ô di. Duré pawaptob zahu nherê, isisâmri da hâ mare di. Tahawa, ihâimana wa'ro su'u norĩ te te tō 're robzépata za'ra mono.

²⁰Ma'âpé danhimiroti hâ 're wapari pese mono, duré asima 're wê mono. Âne wamhâ, nimahâ na te za ai'râi waihu'u wê na oto 're aimo.

²¹Dapêê 're, da te 're irowa'otō za'ra mono zé hâ ahâ di. Tane nherê, Uburé Danhib-'apito te te dama 're i'apisutu mono zéb zarina si te za tō dama 're wairébê.

²²Ni'wa tinhimizawi pese zém na 're hâimana mono wamhâ, âma 'rui-wapari za'êtê di. Duré danhimariõ na 're idahâimana za'ra mono da hâ wê uptabi di, dazadawa nhipese na 're idahâimana za'ra mono zém nhipai u hâ.

²³Ni'wa, Uburé Danhib-'apito te te 're wazé mono wamhâ, te za rowê na si 're hâimana hâ pese, sima iwê na.

²⁴Sima iwa'a, tizadawa u tisa hâ te te sima 're zai waihu'u mono ô di, wa'a uptabi wa.

²⁵Râwi 're isi'madââ ze za'ra mono ma, te za da te tâma 're rob'manharĩ za'ra, simirosa'rata waihu'u prâ na 're ihâimana za'ra mono norĩ hâ sina 're iwata za'ra mono ô zé te te âma 're waihu'u za'ra mono da. Duré ni'wa, i'râi waihu'u wê ma hâ da te tâma 're ipêtê mono zarina, te za rowaihu iwê na hâ te te sima âma 're sa'êtê u'âsi.

²⁶Ni'wa timama ma, te te rob'manharĩ wasété wamhâ, duré tina 'ri hawi te te wazere wamhâ, te za timama norĩ hâ âma sisém nomri zahuré.

²⁷Îra, danhimiroti 'manharĩ waparizé rême wamhâ, te za 're i'awaihu'u mono zé ma hâ 're asimirême mo.

²⁸Da'âma rowairébézéb âma, dasiwasu'u na da te 're uwaimrami za'ra mono ô wamhâ, te za da'âma 're dawaê za'ra, rob'uwaibaba na za te te da'âma 're rowairébê mono ô wa. Iwasété norĩ ma, uburé marĩ iwasédé hâ tâma ise.

²⁹Da'âma 're idawaê za'ra mono norĩ da hâ te i'ahârizéb da hâ da te sada 're sa'ra za'ra. Duré isimiza'rese'õ norĩ da zama, te za iba wi da te 're ipréé za'ra mono da hâ da te sada 're sa'ra za'ra.

20 ¹Ni'wa â wa're te te 're hâsi za'êtê mono wamhâ, te za da'âma 're wa'ê. Duré â siwamnari te te 're ihâsi mono zarina, te za dasi'ahâri hâ te te 're azani. Â siwamnari ma isib'uwa norĩ hâ isimiza'rese wê tâma 're hâimana za'ra mono ô di.

²Apito 're isahi mono zé hâ aiwa hu'u zérépa wairō ne te 're hâimana. Duré apito ni'wa te te sina siti'rui wazere wamhâ, te za râwi romnhimimnha hâ sisada waze, tihâimanazéb da.

³Uburé isimiza'rese'õ norĩ te waptu na tisi'wapé na hâ dame 're hâimana za'ra. Ni'wa dasi'wapé nhiti 're ihâimana mono si dama wazéb u'âsi di.

⁴Rob're'wa iwa'a hã, rob'rezé uwaibaba te te iti'ai hãipo'o mono õ hã, te te dame 're iroptehâri mono da hã mare di.

⁵Dapẽ'ẽ 're, 're idanhimirosa'rata za'ra mono zé hã aiwa ab're 'rehã 're, â ihâimana ne hã. Tane nherẽ, ni'wa i'rãi waihu'u wẽ ma hã tãma waihu'u pese di, te te dawî 're i'ahâi'rẽ mono da hã.

⁶Da'ahã na te dasiwaihu i'umnhasi na 're dasiwasu'u za'ra. Tane nherẽ, e 'wa dasiwaihu umnhasi uptabi na 're ihâimana mono, da te isõpêtẽ da bâ. Waihu'u õ di.

⁷Aibã sena na 're ihâimana mono hã te i'uwaibaba na si 're hâimana. Tahawa te i'ra norĩ hã robze sina 're hâimana za'ra.

⁸Apito te te dama 're arowairébé mono da, tinhamrazém na 're simasisi mono wamhã, te za awa'awi marĩ na da te 're i'upai mono zé hã te te 're a'madã'ã.

⁹E 'wa âne hã te te nhari waihu'u pese di: "Wa tõi isipese, ipẽ'ẽ remhã; tahawa iwasétẽ âna wa oto 're ihâimana."

¹⁰Uburé Danhib'apito ma, senai õ na marĩ pire pibuzé hã tãma 'ru ti.

¹¹Ai'utẽ marĩ te te 're i'manharĩ za'ra mono zéb zarina 're ihâimana za'ra mono zé hã te za da te 're waihu'u za'ra, isadawa nhipese õ na duré iwẽ na zama.

¹²Uburé Danhib'apito ma tõi wato hã te te wama 're a'manharĩ, wa te âma 're irob'madã'ã za'ra mono zéb da hã. Duré wapo're, âma 're iwanhimipari za'ra mono zéb da hã ma tõi te te wama 're a'manharĩ.

¹³Aptã'ã si hã asima 're sawi mono tõi. Ânei õ wamhã, asimarĩ âna te za 're aihâimana mo. 'Re atopo'o su'u mono, asa 're romnhimi'wara mono da, asazéb da hã.

¹⁴Rob'uipra'wa hã te za tinha âne: "Wa'âbã za'etẽ di â hã". Tane nherẽ, oto watobro parimhã, 'rãwi isi'madã'ã ze zarina te za dama siwasu'u, te te irob'uipra wẽ na hã.

¹⁵Êtẽ waipo pré oru hã ahã na te 're hâimana za'ra, duré êtẽ waipo iwa'âbã za'ene hã. Tane nherẽ, da'rãi waihu'u wẽ zarina damremezẽ hã iwa'âbã za'etẽ uptabi, ta hã.

¹⁶Ni'wa dasiré a'uwẽ'õ hãiba wapto'wa na marĩ wa'âbã'wa da, dama 're hâimana mono da, te te sima wẽ wamhã, te za ti'uza hã sena na te te âma 're idapawa'âbã mono zé te te roptétẽ da hã aima tisõ.

¹⁷Sena na dahâimana õ zarina dasa da te dasima 're iwaibui mono hã, isei uptabi. Tane nherẽ, da te 're huri mono parimhã, te za oto dazadawa na supara ne hã 're simi'wara.

¹⁸Dama roti pire 'manharizé hã wẽ di, danhimirowa'õtõ 'manharizéb da hã. Duré ni'wa dasi'wapéi u watobro da wamhã, te za a'ã marĩ na tãma rowasu-'uzé hã dawî waptẽ, iwẽ hã.

¹⁹Dabãsi zei'wa norĩ hã te za dasi'rep si marĩ dama 're ihâimana za'ra mono na hã te te âma dawî 're aropé. Tahawa imreme hã norĩ nhiti romhã na 're aihâimana mono.

²⁰Ni'wa timama âma, duré tina âma te te dama âma wasétẽ zahuré wamhã, te za ihâimanazé hã tiwi ai'utõ, rob'uiwézé hã da te 're simroi mono wa, robra uptabi si oto ihâimana mono ne.

²¹Waptu na 're idasisimarĩ pese za'ra mono hã niwamhã te te âma dama 're irowẽ zani za'ra mono da hã mare di.

²² Āne hā nharī tō: “Īma rob'manharī wasété 'wai ma, wa za āma tāma wa'rā, isi'ruiwa'ābā da!” Uburé Danhib'apito si 'madā'ā, niha hā taha si te te aima hiri wē da, aihāimanazé hā.

²³ Uburé Danhib'apito ma, senai ō na marī pire pibuzé hā tāma 'ru ti.

²⁴ Uburé Danhib'apito si te tō te te 're da'anhimro. Āne wa, e niha te za bété ni'wa 're imorizé hā sina waihu'u.

²⁵ 'Re ihāimana u'āsi mono ma, marī na ropisutu wana ré, a'ā āma rosa'rata pese. E marī wa. Taha parimhā za asiwē'ō dā'āsina.

²⁶ Apito i'rāi waihu'u pe, te za tiwasédé te te 're i'manharī za'ra mono norī wi hā te te tiwi 're a'upsibi nhamra. Āne wamhā, te za āma siwamri za'ra āna, te te tāma 're arob'manharī.

²⁷ Uburé Danhib'apito ma tō dapē'ē 're danhimirosa'rada hā dama tisō, āma 're idasiwaihu'u za'ra mono zéb da hā. Tahawa, ni'wa 'rāwi tihāimanazém na hā siwi simani waihu'u ō di.

²⁸ Dama i'rānho'ōmo nhimizawizém na 're ihāimana mono zé hā duré dama i'umnhasizém na 're ihāimana mono zé hā te za te te 're siptete, tinhimi'ma-dā'āzém na te te āma uzusi da hā.

²⁹ Ipréduptém norī nhiptetezém na āma datob'uzu za'ētē za'ra di. Duré ihi norī nhī'a zéré rā na zama hā āma datob'uzu za'ētē za'ra di.

³⁰ Da'ahārizé te za danhimi'manharī wasétézé hā te te dama 're apari, iwē na si we 're dahāimana za'ra mono da oto.

21 ¹ Ti'ai āma apito nhimirosa'rada, Uburé Danhib'apito ma waihu'u pese di, te te tāma 're i'rui mono da hā, ā nima niwī 're praba mono da, te te sima iwézéb zarina, te te tāma ipisutu ne.

² Uburé marī i'uwaibaba na da te 're i'manharī za'ra mono zém na, da te 're rosa'rata za'ra mono zahā, te Uburé Danhib'apito, dapē'ē 're, da te dasima 're iwē za'ra mono zé iwē na hā iwasété na zama te te dawī 're awaihu'u.

³ I'uwaibaba na sena na si ma'āpé marī hā 're a'manharī mono, Uburé Danhib'apito ma āma tāma 're rowē zani mono da, danhimizama zata na āma tāma 're i'asōpru mono zém nhipai u.

⁴ Iwasété norī hāimana wasétézé hā āne; 'rāwi 're isi'madā'ā ze za'ra mono zé, duré tiwē na sina 're iwata za'ra mono zé.

⁵ Ni'wa atāma na marī na te te sima āma 're irowa'ōtō wē mono hā te za marī si'utōrī āna sa'ētē na sa 're simi'wara. Duré ni'wa waptu na sa'ētē te te sima āma 're irowa'ōtō mono hā te za marī zō tiwi sō 're rowaptā'ā.

⁶ Senai ō na dahāimanazéb zarina, marī da te dasima 're iwaibui mono hā awa'awi dawī 're isi'utōrī za'ra mono, dadā'ā da, 're idasisitob za'ra mono zém ne hā te dama 're hāimana, abaze mramizém ne.

⁷ Iwasété norī, tinhimirob'manharī wasété zarina, te za 'rāwi 're si'uprosi. E marī wa. I'uwaibaba na marī te te 're i'manharī za'ra mono da hā te te siwi 're wē'ō za'ra mono wa.

⁸ Marī na upai'wa norī hā te bādādi isi'oto na 're nomro. Tane nherē, marī na upai'ō'wa norī hā te i'uwaibaba na si marī te te 're 'manharī u'āsi za'ra.

⁹ Wē di, aibā 'ri upsibi hāpā zasé're āma, timro nhiti 're ihāimana mono da hā, imro isimiwati pese me 'ri 're, 're isāmra mono nhipai u.

¹⁰ Iwasété norī ma hā i'ru zahi, marī te te 're i'manharī wasété za'ra mono zéb da hā. Ta norī hā duré da'āma 're siwamri waihu'u za'ra mono ō di.

¹¹ Da'āma 're iwa'e mono ma, da te tāma rob'manharī wamhā, te za simi-rosa'rata prā na 're ihāimana mono hā, ti'rāi waihu'u wē zé hā waihu'u. Duré isimiza'rese wē ma, da te tāma 're roti mono wamhā, te za rowaihu iwē hā te te tāma sina 're hāimo.

¹² 'Re ihāimana u'āsi mono, sena uptabi 're ihāimana mono hā te iwasété norī nhorōwa hā te te 're a'madā'ā. Taha zarina te ropipa hā te te tāma 're apisutu.

¹³ Ni'wa isimarī'ō norī hārā te te wapari tō da, sipo're nhidā wamhā, ōhō hārā zama duré da te isada'ābā da hā mare di.

¹⁴ Ni'wa asada isahi ma, taré asōprubzé pi'uriwi tāma sōmri wamhā, asada isahizé hā te za tiwi ai'utō.

¹⁵ Sena na i'uwaibaba na da te dasima 're rowairébé za'ra mono wamhā, te za iwē norī si te te sima 're romhu'u za'ra. Tane nherē, iwasété norī si te za duré pē'ewara na si 're hāimana za'ra.

¹⁶ Ni'wa tinhimiza'rese wē te te rēme wamhā, te za 're idadā'ā za'ra mono zép te na si oto 're hāimana.

¹⁷ Ni'wa te te sima irowē da si niha na tihāimanazé ma, 're sisōmri mono wamhā, te za marī zō tiwi sō 're ro'wanhi'riti. Ni'wa duré uva 'rāi wa'u isé, duré dasa iwē te te sima 're sawi mono wamhā, niwamhā simarī pese na 're ihāimana mono da hā mare di.

¹⁸ Sena na 're ihāimana za'ra mono norī hā te za robzépata hawimhā 're sisōreptu za'ra. Duré iwasété norī si te za iwē norī nhowa're'remhā te te 're robzépata za'ra.

¹⁹ Wē di aibā a'ubuni wi timro nhiti 're ihāimana mono da hā, imro isimi-wati pe isiwapari ze me 're isāmra mono nhipai u.

²⁰ Irāi waihu'u wē norī, te tinhimarī na ibā na si 're hāimana za'ra, dasa norī iwahurē na si. Tanei ō di, isimiza'rese'ō norī hā. Ta norī hā te taré uburé tinhimarī marī na si te te 're uprosi za'ra.

²¹ Ni'wa isimizawi pe sena na 're ihāimana mono, te za 're ihāimana hā mono zé hā duré da te dasiwi 're iwazé pese mono zé hā, duré i'uwaibaba na si da te tāma 're irowairébé mono zé hā sina uwaimra.

²² Irāi waihu'u wē hā te za 'ri nho'ōmo 're, isib'ru 're ihāimana za'ra mono norī āma ai'uté. Te za duré i'wawi wa'ra tāma i'umnhasi za'ra hā tiwi prub za'ra.

²³ Ni'wa niha na timreme zani wi 're si'madā'ā pese mono wamhā, te za ropire te te sisō iwazere nhiti hā 're hāimana.

²⁴ 'Re si'madā'ā ze mono waptērézé hā, da'āma 're iwa'eī mono na. Ta hā te simiwazéb ō na 'rāwi 're si'madā'ā ze i'ūsi.

²⁵ Iwa'a, marī na te te sima 're irob'ruiwapari mono na te za 'rāwi tinhimiro-sa'rata na taré 're sipārī niha da ne, duré niwamhā romhuri na tinhib'rada hā te te 're nomri mono ō wa.

²⁶ Bâtā wahurē na te ta hā marī zō si te te sima 're rob'ruiwapari. Tane nherē, iwē norī, te marī hā sawi āna te te dama 're sōmri za'ra, sōprum na hā.

²⁷ Danhimizama zada iwasété norī, Uburé Danhib'apito ma da, te te 're isōmri za'ra mono, tāma hā 'ru ti. Duré da te dasima 're irosa'rata waima za'ra mono zarina, da te 're sōmri za'ra mono wamhā, ta hā wasété uptabi di.

²⁸ Sena na dawasu'u'ō'wa hā te za da te 're mreme nhihāri za'ra. Tane nherē, damreme wapari wē 'wa si te za da te 're wapari ze pese za'ra.

²⁹ Sena na 're ihâimana mono te za 'râwi tihâimana wê zém na hã 're si'-wamnhasi. Tane nherê, iwasédé hâimana si'ahâ nherê, te za sadawa nhipese na tihâimana wê zém na 're si'wamnhasi, da te 're wêsâmri za'ra mono da.

³⁰ Ti'ai âma rowaihu hã duré da'rã nhimiza're hã, Uburé Danhib'apito da hã siptete waihu'u ô di.

³¹ Dasi'wapé da, te za awaru hã da te dasima 're bazadâ za'ra. Tane nherê, Uburé Danhib'apito si te za niha hã da'âma ai'utézé hã te te dama 're anhomri.

22 ¹ Danhisi wasu'u wê hã wê uptabi di, danhimarî pese na 're idahâi-mana za'ra mono zém nhipai u. Êtê waipo prã prata nhipai u, duré êtê waipo pré oru nhipai u we uptabi di, da te 're idawazé wê za'ra mono zé hã.

² Isimarî pe, duré isimarî'ô hã aiwab zahuré. E marî wa. Uburé Danhib'apito si'uiwa na aiwa te te da'apoto wa.

³ Isimiza'rese wê, marî isimimnha te te 'madâ'â wamhã, te za tâma ai're, romhã na ré. Tanei ô di, isimiza'rese'ô hã. Ta hã te za ône haré itême mo. Tahawa, te za robzépada hã sisô waze.

⁴ Ni'wa, Uburé Danhib'apito te te 're wazé mono wamhã, duré wapu na dama 're si'madâ'â mono wamhã, te za tinhimarî hã te te sima 're azani. Taha zarina te za duré da te dasiwi 're wazé pese. Te za duré 're hâimana hã, ta hã.

⁵ Iwasété norî nhibâdâdi na te 'wabzéré hã sô 're hâimana za'ra, duré abazei mramizé hã. Ni'wa hã ihâimanazé tâma sawi wamhã, te za tâma 're hâiba za'o.

⁶ Ai'uté hâimana prédum na 're ihâimana mono zéb da hã, tâma 're roti pese mono. Tawamhã tâma simirême âna te za âma 're mo, tihâimanazéb 'râsutu u.

⁷ Isibro pese norî hã isimarî'ô norî ma, siptete uptabi di. Duré ni'wa taré ropisutu na rob'uprazé te te dawî i'mai'âri hã, te za te te tiwi i'âri zapari, wapu na 're hâimana.

⁸ Ni'wa hã marî iwasété na te te dama irob're zarina, te za ropipazéb si te te sima 're atehâri. Tawamhã marî iwasédé hã te za sô aipi'ra.

⁹ Ni'wa sóprum na 're hâimana mono wamhã, te za iwê si tâma ipisudu hã 're hâimana. E marî wa. Tisa hã isimarî'ô norî ma, te te 're a'a mono wa.

¹⁰ Da'âma iwa'ê ze, ône haré satōrî wamhã, te za damreme na dasi'ahâri hã ai'utô, duré dasisada dazahi zarina da te dasi'âma 're iwasété za'ra mono zé hã.

¹¹ Ni'wa i'uwaibaba na si sena na dahâimanazé te te sima 're sawi pese mono wamhã, duré isimizawi pese zarina 're mreme wê u'âsi mono wamhã, te za apito siwaihu'u na 're hâimana.

¹² Uburé Danhib'apito tōmobre, te rowaihu iwê hã 're hâimana. Tane nherê, te senai'ô na 're ihâimana za'ra mono norî nhimirowa'ôno hã te te tiwi 're awa'rutu.

¹³ Iwa'a hã te za tinha âne: “Ripara hawî rob u îwatobro wamhã, hu'u zérépa te za î'â.”

¹⁴ Pi'oi wasété nhimirobzanhamrizé hã, ab're i'rehâ uptabi ne hã te 're hâimana. Taha 're, te ni'wam norî da, Uburé Danhib'apito, sada 're isiti'ru za'ra mono hã 're rere'e.

¹⁵ Ai'uté norî iharé na te tô simiza'rese âna marî hã te te 're 'manharî za'ra. Tane nherê, i'ahâri zarina te za tinhimiza'rese wê zé hã te te 're waihu'u za'ra.

¹⁶Ni'wa, isimarĩõ norĩ te te 're iwati pese za'ra mono zarina, 're sisimarĩ pese mono wamhã, niha wamhã, isibro pese norĩ ma, taré ro te te tãma 're sômri za'ra mono wamhã, te za 're sisimarĩ õ pese za'ra.

30 na da'rã nhimiza're ihâimana wasu'u

¹⁷Iwapari pese, rowaihu iwẽ norĩ te te inharĩ za'ra zém na hã. Ma'ápé isimirowasu'u za'ra na âma 're romnhoré mono. ¹⁸'Re i'awaihu'u mono na, âma 're asipo're pu'u u'âsi mono wamhã, aima 're rowẽ uptabi mono di za. ¹⁹Uburé Danhib'apito asina 're umnhasi mono da, wa za âma aima rowasu'u, âhã na hã. ²⁰30 na âma 're idahâimana wẽ za'ra mono zéb da hã, âma 're idasipo're-pu'u za'ra mono zém na wa tô aima rob'ui'ééré. Ta norĩ hã rowaihu iwẽ hã duré roti iwẽ hã te wasu'u za'ra, ²¹te te 're i'aipawaptob za'ra mono zéb zarina sena rotizé i'uwaibaba na 're awaihu'u mono da. Âne wa, marĩ na da te 're asadanharĩ za'ra mono wamhã, te za i'uwaibaba na 're ida'azada'âbã mo âma hã.

²²Isimarĩõ norĩ wi, simapa waihu'u õ wẽ te, tiwi 're arĩ mono tõ, isimarĩ hã. Duré da'âma rowairébézéb âma, isipawapto waihu'u õ norĩ ma hã tãma 're arob'manharĩ mono tõ. ²³E marĩ wa. Uburé Danhib'apito i'wawib za'ra isimapa'wa na 're hâimana mono wa za. Ta hã te za isimarĩõ norĩ ma, te te tãma 're irob'manharĩ za'ra mono norĩ ma hã te te 're arob'manharĩ wasété.

²⁴Ihâimana wa'ro su'u siré hã 're aihâimana mono tõ. ²⁵E marĩ wa. A hã 're ihâimana wasété mono zé isizusi na âma romhõsi wamhã, tiwi aiwatobro dai õ wa.

²⁶Marĩ wa'âbã na ni'wa hãiba wapto'wa na 're aihâimana mono da hã asima wẽ õ di za. ²⁷E marĩ wa. Da'upana marĩ wa'âbã waihu'u õ wamhã, te za asi-miwaptã zama dasiwi âri ni, asimarĩ zu hã.

²⁸Aihĩ'rata norĩ ti'a nhizârizém na êne te te siwi isa'ra mono hã apraba tõ, aima rob're wairob da hã.

²⁹E aima waihu'u pese di, ni'wa sipse na te te 're iromhuri wẽ mono na hã. Ta hã tõ danhipai u simiromhuri wẽ uptabi di. Tahawa tõ ibãre te aré apito norĩ siré si 're hâimana.

23 ¹Dama ipire siré asa da, isiré asãmra wamhã, ôhõ âma hã aipo're si'âri õ di za, taré õ wa, ta hã. ²Sa'ëtê hã asa tõ, mram nherê. ³Dasa iwẽ te te aima a'âri wamhã, waptu na sa'ëtê hã r'êne tõ, marĩ pese di, niha na âma aima simiza're pese õ'umnhasite.

⁴Asisibro pese da, 're asipãrĩ mono tõ, romhuri na hã. Asimiza'rese wẽ zarina te za âma 're irosahâri mo. ⁵E marĩ wa. Rob'uiprazé hã waptu na za aiwi 're simani mono wa, ipaihi si'uiwa na isaribi tãma 're pa za'ra mono wa, si'u romhã na oto 're isisa'rei mono ne.

⁶Aibã isõti nhorõwa âma hã 're asai mono tõ. Tõ'ã! Duré dasa iwẽ te te aima i'a'âri hã waptu na sa'ëtê hã r'êne tõ. ⁷Te za nasi aima tinha, âne: "Suru na, nasi asi na". Tane nherê, sena na hã te te nasi aima nharĩ õ di. ⁸Suru na asa nherê, te za tõ oto aso'o. Duré tarére za oto, iwasu'u wẽ zé, õ hã.

⁹Isimiza'rese'õ ma 're irobzanhamri mono da hã, marĩ dai õ di. E marĩ wa. Ai'rãiwaihu'u wẽ hawim na tãma irobzanhamrizem na hã za te te aiwazéb õ dâ'àsina.

¹⁰Aihi'rata norĩ ti'a nhizârizé mono na ãne te te siwi isa'ra mono hã apraba tō, aima rob're wairob da hã. Duré imama'õ norĩ nhipti'a hã tiwi 're awaibui mono tō. ¹¹E marĩ wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã isiptete uptabi, imama'õ norĩ 'wawi 're isimapa mono 'wa na 're hâimana mono wa. Tahawa te za tō õ norĩ 'wawi 're isimapa mono zém na hã asada 're hâimana.

¹²Ma'ápé da te aima 're iroti mono zé hã 're wapari pese mono, 're iwaihu'u pese mono zéb da hã.

¹³Ai'uté hâimana pese zéb da, ahâri ãna 're hâimana za'ra mono da hã ãma 're arosa'rata mono tō. Wedehu na i'azâri na hã ãma wĩrĩ dai õ di. ¹⁴Wedehu na 're i'ahâri mono zarina, te za a hã dâ'â u'âsi 're imorizém hawimhã isõ'-reptu.

¹⁵Ĩ'ra, ai'rãiwaihu'u wẽ na 're aihâimana mono wamhã, ĩma hã 're rowẽ uptabi mono di za. ¹⁶Asimirowaihu'u wẽ zarina 're nharĩ mono wamhã, aima ĩto za'etê di za, ĩpê'ẽ na hã.

¹⁷Tiwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono hâimanazéb zô hã asima 're rob'ruiwapari mono tō, aipê'ẽ na hã. 'Re ihâimana u'âsi mono si te za 're iwazéb u'âsi mo. ¹⁸Ãne 're aihâimana mono wamhã, te za iwẽ hã aima 're hâimana. Duré marĩ iwẽ aima 're hâimana mono da, sô 're i'asimipari mono hã niwamhã isimini da hã mare di za.

¹⁹Ĩ'ra te za ĩwapa. Ai'rãiwaihu'u wẽ na te za 're aihâimana mo. Te za duré sena na 're i'aihâimana wẽ mono zéb da hã asima 're irosa'rata mo. ²⁰Ãzé-zei'wa norĩ siré, duré isa zahâri'õ norĩ siré 're ane mono tō. ²¹E marĩ wa. Ãzézei'wa norĩ hã, duré mra'wa norĩ hã 're sisibrob'õ za'ra mono wa. Duré aptâ'â si te te 're i'manharĩ u'âsi za'ra mono zarina, te ti'uzza waima na si 're si'uzza za'ra.

²²Aimama hã 're wapari pese mono, õ hã te te tō aipoto wa. Ana zama niwa si'ihĩ wamhã, 're iwazé mono õ na hã 're aihâimana mono õ di za. ²³Sena hã rowaihu iwẽ hã duré danhimiza'rese wẽ hã ma'ápé dawi 're i'a'uipra mono ne hã asima 're awaibui mono. Duré dama 're i'awede mono ne hã niwamhã 're arême mono tō. ²⁴Sena na i'uwaibaba na si 're ihâimana mono mama hã te za te te sima ãma 're rowẽ. Te za duré isabâdâ hã te te sima 're romhu'u, 'rã waihu'u wẽ na 're hâimana mono wa. ²⁵Ma'ápé aimama norĩ ma, ana me, ãma tãma 're irowẽ zani zahuré mono zéb da hã tãma 're 'manharĩ zahuré mono. Pi'õ zé're hawimhã aipoto dâ'àsina, te za rowězép si tãma 're i'azani mo, asina.

²⁶Ĩ'ra, te aima 're iroti mono zé ma hã ma'ápé 're aipo're pese mono. Duré 're ihâimana wẽ mono zéb zarina si 're aihâimana mono. ²⁷Pi'õ siwa'âbâ zô 're

isi'rui za'ra mono hã duré pi'õ marĩ 'manharĩ wasété 'wa hã ab're i'rehã uptabi ne. ²⁸ Aiwa isimisaihuri, dazô sima'uri wa, simire sina 're isi'ubumroi mono ne, te ta norĩ hã aibã zô te te 're rob'madã'ã za'ra, sima. Taha nhimi'manharĩ wasété u'âbã, te za aibã norĩ, timro ma tinhimiropisutuzé te te siwi âma 're iwati'i za'ra mono norĩ hã sina 're hã'ã.

²⁹ E 'wa hã bété házé te, 're isadari mono 'wa hã. Duré e 'wa hã robzei'õ na si 're ihâimana mono. E 'wa hã bété 're si'wapéi u'âsi mono wa, 're isiwapsari mono 'wa hã. E 'wa hã bété 're ito pré pusi u'âsi mono hã, duré da te 're i'u'a mono 'wa hã âne na hã 're hâimana mono dai õ nherê, aré. ³⁰ Â hã âzézei'wa. Â hã te âzé hã marĩ na da te 're iwazari mono zô hã 're mo, taha zô si sima 're rĩtĩ mono wa. ³¹ Uva 'rãĩ wa'u isé hã asima 'madã'ã ze tã, wa'u pré wê nherê, hãsizé 're si'ubuzi wê nherê, duré dazadai'rê 'remhã wara wê nherê. ³² E marĩ wa. Wahi nhipsari ne, ai'âma awê wamhã, za te ai'u'a wa. ³³ Tawamhã a hã âzé hã zãrêne wamhã, siwa'ru te za niha na marĩ i'ab'madã. Te za duré asimi-za'rese'õ zarina siwa'ru oto irobzanha. ³⁴ Te za â wa'wa uba're 're, i'asõtõ ne, niha na hã tã asiwaihu, duré hâimo danhipai u i'asãmra ne, te te airé isi'ese mono ne hã. ³⁵ Tawamhã te za inha, âne: "Âté ma tã ni'wa hã i'azã. Âté duré da te dasiwi i'préé nherê, te sa'rese õ di. E niwa wa za apã hã i'rãĩ wê, te duré zãrêne na sahu da hã."

24 ¹ Rowasété 'manharĩ zeĩ 'wa norĩ hâimanazéb zô hã asima 're rob'rui-wapari mono tã. Duré ta norĩ siré 're i'aihâimana mono da hã asima 're rosa'rata mono tã. ² Ta norĩ hã te te dama 're irob'manharĩ wasété za'ra mono da si, te tã te te sima 're rosa'rata za'ra. Te te da'ãma 're iro'wa'rutu za'ra mono na si te duré sima te te 're robzanhamri za'ra.

³ Rowaihu iwê zarina te danhorõwa hã da te dasima 're 'ri wê za'ra. Duré danhimiza'rese wê zarina te 'ri nhiptete na hã 're simasa. ⁴ I'rãĩ waihu'u wê nhorõwa 'remhã 'ri 're wa'õtõ mono na hã te marĩ i'madã'ã ze si duré iwa'âbã za'etê si 're simasa.

⁵ Rãiwaihu'u na 're ihâimana mono hã wê uptabi di, danhiptete nhipai u hã. Duré danhimiza'rese na dahãiba hã pire uptabi di, danhiptete nhipai u. ⁶ Dasi'wapéi u 're danhisisi mono wana ré hã te za a'ã da te dasima 're rowa'õtõ wê za'ra. Duré dama roti ahã na hã wapure di, da te da'ãma 're i'ai'uté za'ra mono zéb da hã.

⁷ Rowaihu iwê hã isimiza'rese'õ norĩ ma hã pire uptabi di, te te 're iwaihu'u za'ra mono da hã. Tawamhã dasi'rã'õtõ âma niha na robzanhamri âma hã te te 're inharĩ waihu'u za'ra mono da hã mare di.

⁸ Ni'wa hã marĩ iwasédé te te 're i'manharĩ mono da si, te te sima 're irosa'-rata u'âsi mono, te za ro'wa'rutu poto'wa na da te 're waptêrê za'ra. ⁹ Hâimana nhimiza'rese âna 're ihâimana za'ra mono norĩ nhimirowa'õno hã ta hã dawa-sédé. Duré da'ãma 're iwa'êi za'ra mono norĩ hã, uburé dama 'ru za'ra di.

¹⁰ Ropire hã bâtã na asô iwatobro zarina, asib'uwa na aihâimana wamhã, te za tã asib'uwa na u'ã 're aihâimana mo.

¹¹Ni'wa tiwasédé te te 'manharĩ ò nherě, da te dasiwi wĩrĩ da, da te saprõni wamhã, te za sô airĩti mo, sô'reptu da hã. ¹²Tawamhã a hã áté te za inha, niha na iromhâimanazé ateĩ ò na hã. Tane nherě, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã waihu'u pese di, aipě'ě 're niha na we asima irosa'rata mono zé hã. Tahawa, te za tô ò hã imono bâ marĩ da te 're i'manharĩ za'ra mono zéb zarina, te te dama 're awa'âbã.

¹³Ĩ'ra, ma'âpé ropĩ hã 're 'mai'upsômri u'âsi mono, wě uptabi wa. Mohõnire sara hawi ipĩni wa'u a'a hã te te 're i'asoto zei pese mono ne, ¹⁴tane te duré asimirowaihu'u wě hã aipě'ězani ma, ise ne hã 're hâimana. A hã âne na asina 're uwaimrami mono wamhã, te za iwě hã aima 're hâimana. Duré marĩ iwě aima 're hâimana mono da, sô 're i'asimipari mono hã niwamhã isimini da hã mare di.

¹⁵Iwasété norĩ te te 're i'manharĩ za'ra mono ne, a hã, sena na 're ihâimana za'ra mono norĩ nhorõwa tiwi 're arési mono da hã, asima 're ai'aba'rei mono tô, duré sada 're asiwamnnhasi mono tô, asimirosa'rata na hã. ¹⁶E marĩ wa. Sena na 're ihâimana za'ra mono ahã na tihâimanazém na 're rere'e mono nherě, te za apã hã 're wahutu za'ra, hãwi tipě'ě remhã para na 're simasa mono da hã. Tane nherě, iwasété norĩ si hã te za ropipa sô 're iwairébé mono hã te te 're uprosi.

¹⁷Asitob'ru norĩ niha na tâma 're romhâimana za'ra mono wamhã, âma asima 're rowé za'ra mono tô. ¹⁸E marĩ wa. Âne na asima 're irowé mono zé hã Uburé Danhib'apito te te aiwi waihu'u wamhã, te te tâma rowé ò di za. Tawamhã áté te te âma rãwa'õmo ò di za, te te tâma irob'manharĩ wasété zém na hã.

¹⁹Iwasété za'ra zarina te te aiwi 're ro'waré za'ra mono ò di za. Duré niha na 're ihâimana za'ra mono zéb zô asima 're rob'ruiwapari mono ò di za. ²⁰E marĩ wa. Niwa apto'o ré niha na 're ihâimana za'ra mono zéb da hã marĩ ò uptabi wa za, aiwa rob'uiwézé idã'â pesere ne wa za.

²¹Ĩ'ra, ma'âpé Uburé Danhib'apito hã 're wazé mono, duré dama ipire norĩ zama. Duré ã norĩ da, sada 're ihâimana za'ra mono norĩ siré hã 're aihâimana mono tô. ²²E marĩ wa. Ta norĩ hã sa'ěté waptu na za te te sima rob'manharĩ wasété za'ra ò'umnhasite. E wapu bâ aré, Uburé Danhib'apito nhimirob'manharizé hã, duré dama ipire norĩ nhimirob'manharizé hã.

Nima norĩ rowaihu'u wě hâimanazé wasu'u

²³Ã hã, duré aibã i'rãiwaihu'u wě norĩ nhimiroti:

Da'âma rowairébé'wa norĩ, danhiniwĩ ihâimana da hã mare di. ²⁴Ni'wa marĩ na upai'wa nherě, i'upai'õ'wa na te te dama wasu'u wamhã, te za da te tâma 're inharĩ wasété za'ra mono zé hã sina 're adu. Te za duré uburé sina da'anhi'ru zani. ²⁵Tane nherě, marĩ na i'upai'wa norĩ ma, i'uwaibaba na niha na te te tâma pisutu za'ra wamhã, te za rowézé hã tâma 're hâimana za'ra.

²⁶Sena na dazadawa nhipese âna dazada'âbâzé hã dasiwaihu'u uptabi na sena na dasima 're idahâimana za'ra mono, te wasu'u.

²⁷Uimrehêne asima 'ri tō, asima rob're pari a'â. Tawamhâ a hâ i'uwaibaba na te za we i'manha, i'aihâimana mono zéb da hâ.

²⁸Da'âma rowairébézéb âma, asiré hâ dama wasu'u wasété tō, marĩ âma hâimana ô nherê. Asadawa nhipese na asahâi na hâ dama wasu'u tō.

²⁹Niwamhâ âne hâ nharĩ tō: "Aiwab da, wa za âma tâma wa'râ, taha na te te îma wa'âbâ da hâ, asa!"

³⁰Wa hâ, aibâ iwa'a isimiza'rese'ô buru wa'waibaba hâ wa tō ro'razâ, duré uva 'ru na ite buru wa'waibaba na zama. ³¹Uburé, ma te ro'wa wede hâ duré warôno hâ te te suwa. Duré êtê na i'wawi wara siprum haré hâ te nomro.

³²Tawamhâ ta hâ te 'madâ'a wamhâ, wa tō âma rosa'rata. Taha zarina wa tō duré waihu'u, âne: ³³Âté âne te za inha, "Suru na wa za a'â nhono. Duré wa za nasi a'â ñhamra sina i'râi waptâ'âre, aptâ'a zé te. Wa za duré a'â îsitété sina suru na iwa'utu da hâ nomro." ³⁴Tane nherê, asôto ré, te za ro'wa na isisaihuri te te 're idasusi za'ra mono ne, 're asimarĩ mono ô zé hâ oto asusi.

Saloma, rowaihu'u wê hâiba amo na te te âma irowasu'uzé wasu'u

25 ¹Â hâ Salomahâ nhimirowaihu'u wê zé hâiba amo, Zuda ti'ai wa'ôto nho'omo 're, apito Ezequiaha nhib'a'uwê te te i'râ'ôto za'ra zé hâ âne:

²'Re ihâimana u'âsi mono hâ dama iwaihu'u'ô te te wawi 're isuwa za'ra mono zarina, wa wasiwi wa te 're wazé pese. Duré dama ipire norĩ te te marĩ wama 're iwasu'u hâiré za'ra mono zarina, wa duré wa te wasiwi 're wazéb za'ra.

³Apito nhimirosa'rada hâ dama waihu'u ô di. Hâiwa duré ti'a zahâpâ uptabi hâ romhâ uptabi wa, da te i'uwe waihu'u ô ne, dama waihu'u za'ra ô di, apito nhimirosa'rada hâ.

⁴Êtê waipo prâ prata tōmo upto, da te dasima sani za'ra wamhâ, âma iromhuri'wai ma hâ waihu'u pese di, marĩ iwê te te âma i'manharĩ da hâ. ⁵Tane duré, apito hawi iwasété norĩ da te 're sani za'ra mono wamhâ, te za sena na i'uwaibaba na si te te 're ida'a'madâ'a mono zéb zarina, siptete na hâ 're hâimana.

⁶Dama ipire norĩ nho're 're aihâimana mono wamhâ, aipire na 're asi'madâ'a mono tō. Tō'â! ⁷Wê uptabi di aré, dama ipire hâ âne te te aima inharĩ da hâ: "We îzababa asâmra hâ." Tane nherê, wasété di aré, ô hâ uburé ipire norĩ nho'a te te aima rowazé wazere wamhâ.

⁸Ai'aba're na da'âma rowairébézéb u aimorĩ tō, marĩ i'madâ'âzé wasu'u da hâ. E marĩ wa. Nimahâ na za iwasu'uzém na âma i'upa na hâ da te aiwi upsibi me dâ'âsina. Âhâ wamhâ, e marĩ te za i'manha.

⁹Aiwaptoma 're isâmra mono me si marĩ na 'râwi asima rowairébé aba. Tane nherê, marĩ dama iwaihu'u'ô te te aima iwasu'uzé hâ dama hâiré ô di za.

¹⁰Ânei ô wamhâ, a hâ niha marĩ asima itété waihu'u ô na te za uburé aiwaihu'u za'ra ni. Taha zarina niwamhâ aiwasu'u wasédé isi'utōrĩ da hâ mare di.

¹¹Damreme iwê hâ aiwa bâta uwaibaba na da te dama 're iroti za'ra mono zé hâ, aiwa êtê waipo pré oru na ropodo êtê waipo prâ prata 'manharĩ na da te âma isa'ra ne hâ.

¹²Ni'wai ma, i'râiwaihu'u wê te te tâma ipêne hâ te te iwapari ze zé hâ, danhiptōmo hi wasisizé oru na i'manharĩ nhipai u iwê uptabi, duré oru na marĩ da te 're i'manharĩ za'ra mono norĩ nhipai u zama iwê.

¹³Rowa'ro na da te 're iroptehâri za'ra mono siwaprâ, â idi'idi, dama 're ihâimana mono ne, te rowasu'u'wa i'umnha hâ isatōrī'wai ma, te te âma tâma 're rowē zani apâ.

¹⁴Ni'wa te te ropisutu nherē, tinhibzari te te dama isōmri ō hâ, aiwa hâiwa nhirōtō hawi rowa'u tã 're ta'a mono da, te te 're isani mono ō ne hâ.

¹⁵Dahâimana wahâ zarina, te za dama ipire norī hâ marī na te te âma 're dazaze za'ra. Duré danhimirobzanhamri wē hâ te za ropire hâ te te 're uprosi za'ra.

¹⁶Ropīni hâ 'mai'upsōmri za'ētē tō, asō'o'o ō'umnhasite. ¹⁷Bâtâ bâre aiwap-toma 're ihâimana mono u hâ 're ane mono tō. E marī wa. Ai'âma wa'a wa, asada siti'rui ō'umnhasite.

¹⁸Sadawa nhipe se na dahâiba na te te 're irobzanhamri za'ra mono hâ simimnhasi uptabi di, aiwa sib'ézé 'wapa ne, duré ti i'wanhimoi 'wa pese ne, duré brutu'umo 'wanhiséré ne hâ.

¹⁹Ropire hâ dazō 're pusi mono wa, dama i'umnhasi'ō da te 're umnhasi za'ra mono wamhâ, da'wa 're isiwamnarī za'ra mono ne, duré imorī'ō para-ōtō uva na 're inomro mono ne, te ta hâ marī dai ō na dama 're hâimana. ²⁰Rowahâ zé bâtâ na ni'wai wi, i'uza da te tiwi iwazere ne, duré da'wa're, sa na da te âma i'abâré ne, te za tiwi irobzei'ō ma hâ taré pese danho're na hâ tâma 're danho're za'ra.

²¹Asi'ru mram na hâimana wamhâ, isa hâ tâma sōmri; duré 'rubu na hâimana wamhâ, â hâ tâma sōmri.

²²Âne 're 'manharī mono wamhâ, te za asi'rui ma hâ rowazé tâma 're isani mo. Taha zarina te za Uburé Danhib'apito iwē na hâ te te aima 're awa'âbâ.

²³Hâiwa nhimire hawi rowa'u, tã te te 're isani u'âsi mono ne, te da'madâ'â nhiti'ru na da'madâ'âzé hâ te te dama 're sani za'ra.

²⁴Wē di, aibâ 'ri upsibi hâpâ zasé're âma, timro nhiti 're ihâimana mono da hâ, imro isimiwati pese me 'ri 're, 're isâmra mono nhipai u.

²⁵Rowasu'u wē, romhâ hawi datēme 're isihutu mono hâ, aiwa 'rubu ré â wahâ da te 're i'âhuri mono ne hâ.

²⁶Â 're ipu'u na'rata mono zéb âma â 're isiwamnarī mono ne, te sena na 're ihâimana za'ra mono hâ, iwasété norī hâimanazém na hâ te te 're sasōmri za'ra.

²⁷Ropī da te 're i'upsōmri hâ za'ra mono hâ wē ō di. Tane duré wē ō di, ni'wai âma dawata zō simire sina 're imorizé hâ.

²⁸Dahâimana wa'ro zarina 're idasitéte waihu'u mono ō, te 'ri 'wawi wa'ra 'râihâ 're isipru pese mono ne hâ 're hâimana.

Ihâimana nhimiza'rese'ō wasu'u

26 ¹Rob're siwaprâ rowahâzé pīni u'ēne 're ita'a mono ne, duré niha wamhâ, roptehâri siwaprâ tã 're ita'a mono ne, ni'wa hâ ihâimana nhimiza'rese'ō âma 're iwata mono zé hâ te te rowazari ō di, sadai ō wa.

²Buru'ōtore wara wairébé âna 're isisa'rei mono ne, iwē ma, ropipa da te âma 're ipisutu za'ra mono zém na hâ da te âma 're waibui waihu'u mono ō di.

³Awaru ahârizéb da, te ihâ nhorō hâ sada 're hâimana za'ra. Duré awaru po're pore da, te isi'uwazi nhi'odo iwata wazizé hâ sada 're hâimana za'ra. Tane te wedehu waré hâ, hâimana nhimiza'rese âna 're ihâimana za'ra mono norī ba âma i'ahârizéb da hâ, sada 're hâimana za'ra.

⁴Ihâimana nhimiza'rese'ô nhinharizém na, aiwam na a hã âma sada'âbâ wamhã, te za ôhõ sine tawamhã oto 're aihâimana mo.

⁵Ihâimana nhimiza'rese'ô nhimirobzanhamri wa'rãmip si âma sada'âbâ, ti'râi waihu'u pese na te te sina rosa'rata upa tã da.

⁶Ni'wa tipara te te isizâri ne, niha wamhã, duré marĩ isé te te izârène ne, te 're hâimana, ihâimana nhimiza'rese'ô romreme ré, da te 're satõrĩ za'ra mono wamhã.

⁷Imorĩ'ô hi hã taré 're isiwaiwêrê za'ra mono ne, te rowaihu'u wê na ihâimana nhimiza'rese'ô nhimirobzanhamrizé hã taré pese 're hâimana.

⁸Isimiza'rese'ô âma 're idawata za'ra mono zé hã aiwa powawê hã 'manharĩ, êtê ré da te 're iwasisi za'ra mono ne hã.

⁹Wabzéré pa nhipti i'râsiwamnarĩ norĩ nhib'rata 're ihâimana mono ne, te rowaihu'u wê na ihâimana nhimiza'rese'ô norĩ nhimirobzanhamrizé hã taré pese 're hâimana za'ra.

¹⁰Roptede'wa siwa'ru simiza'rese âna 're ihâimana za'ra mono, te te tâma 're romhuri za'ra mono da, te te 're waibui mono wamhã, te za uburê tâma iromhuri'wa norĩ wi hã te te tiwi 're rowamnarĩ za'ra, romhã pese 'wa ti'i na siwa'ru te te 're ida'a'u'a mono ne.

¹¹Wapsã tinho'o te te 're huri mono da, apã sô 're isi'âsi za'ra mono ne, te za isimiza'rese'ô, tinhimiza'rese ô zarina marĩ hã te te 're a'manharĩ zahu.

¹²E aima waihu'u pese di, ni'wa hã ti'râiwaihu'u wê na 'râwi 're isi'madââ zeĩ mono hã. Taha ma hã rowê ô di za. Isimiza'rese'ô ma si, tâma rowê di za, ôhõ nhipai u iwa'râmi.

Iwa'a wasu'u

¹³Iwa'a hã te za tinha âne: "Hu'u zérépa te bâdâdi wamhã nhamra. Te te i'ârĩ wamhã, bété."

¹⁴Ridawa tétézé taré 'ridawa ré nasi isipizari ne, te za iwa'a hã taré nasi aipiza, tinhimiwaptã wamhã.

¹⁵Sima iwa'a, tizadawa u tisa hã te te sima 're zai waihu'u mono ô di, wa'a uptabi wa.

¹⁶Iwa'a hã te duré si'âma 'râwi te te 're rosa'rata, 7 na aibã norĩ i'uwaibaba na si 're isimizada'âbâ za'ra mono nhipai u marĩ tâma iwaihu'u pese na hã.

Rowaihu'u wê hâiba amoi wasu'u

¹⁷Ni'wa damreme na dasi'wapé tême itei ô nherê, ône haré isébré hã, aiwa wapsã rowê na te te ro'razâri ré ipo're na da te 're iwaibui mono ne hã.

¹⁸⁻¹⁹Ni'wa tisiré ma isadawa nhipe, te za taré mreme to na te te inharĩ na hã tâma siwasu'u. Ta hã te i'râsiwamnarĩ ti i'rã'wa ro'o ré siwa'ru te te 're i'a-nhamra mono ne hã 're hâimana.

²⁰Mimi ô wamhã, uzã hã te za dârã. Tane robâsi zeĩ 'wa hâimana ô wamhã, te za duré damreme na dasi'ahârĩ hã ai'utõ.

²¹Wedepro hawimhã te pré'a hã 're hâimana. Duré mimi hawimhã te uzã hã 're hâimana. Tane te duré isi'wapé zeĩ hawimhã dasi'wapé hã 're sãna'rata.

²²Dabâsi zeĩ'wa norĩ mreme hã aiwa dasai wa'õtõre ise, dapêê u 're isisisi mono ne hã te 're hâimana.

²³Damreme hā iwē newa te romana wawimhā 're hāimana, dapē'ē 'remhā wasété uptabi nherē, zé'a na ub'rē hā waipo da, da te 're i'ma'wamarī mono ne.

²⁴Ihāimana si'amoi pese na 're ihāimana mono hā te te 're da'ruiwapari ahā za'ra mono nherē, te timreme wē na hā te te 're suwa za'ra, sadawa nhipese na. ²⁵Ta hā dama 're mreme wē mono nherē, te te inharizēm na hā āma 're sazei mono ō di za. E marī wa. Ipē'ē 'remhā isimirosa'rada hā wasété uptabi wa. ²⁶Da'ruiwapari na sima'uri sina dawī 're hāimana mono da nherē, te za uburē dasiwi da te 're upsibi nhamra, tiwasédé te te 're i'manharī mono zém na hā.

²⁷Ni'wa hā ab're 'rehā iwa 're darere'e mono da, te te dama ab're nherē, te za sisa'rese āna iwa waptārā. Duré ni'wa étē tōmo wawē, te te dazō pizari mono nherē, te za ēne hā apā sō tōmo siwairī, te te wīri da hā.

²⁸Ni'wa isadawa nhipe, te te 're ida'ruiwapari mono zarina, te za te te āma 're da'a'u'a, niha na hā. Imreme nhipe hā te za duré tinhimirob'rāmi na ropipa hā te te dazō 're azani.

27 ¹Asi'madā'a ze zéb zarina, za awēb da, asima irowa'ōtōzé hā dama wasu'u tō. E marī wa. Aima waihu'u ō wa, awēm na za marī asō iwatabrozé hā.

²Asi'uihā na 'rāwi hā asina 're aiwata mono ō di za, aimawi norī si ai'āma 're wata pibui pese za'ra mono da.

³Ētē norī, supara me hā pire uptabi zahuré di. Tane nherē, isimiza'rese'ō norī nhimirob'manharī wasété zarina ro'wa'rutuzé hā pire uptabi di, isipai u zahuré.

⁴Danhiti'ru hā, da'āma dasiba'ōzé, te 're hāimana. Dahāimana wē upro-si'wa, te duré 're hāimana. Tane nherē, marī na da te 're ida'ruiwapari za'ra mono zé hā wasété uptabi di, isipai u.

⁵Wē di, ni'wai ma, isawi zarina sō'awi da te tāma 're ipri'i za'ra mono zé hā. Da te 're dazawi za'ra mono nherē, da te dama 're ipri'i za'ra mono ō zép si hā wē ō di.

⁶Ni'wa wasiwaihu te te wama ipētē zarina, te te wa'u'a nherē, wama hā umnhasi u'āsi di. Tane nherē, asi'ru tinho'utu te te ai'āri wamhā, te za asi'-madā'a pe.

⁷Ni'wa, te te 'mahāiwīrī wamhā, ropī hā te za tō wē'ō. Tane nherē, ni'wai ma, mrab uptabi wamhā, te za dasa hā sé nherē, ise na hā tāma tihāiba.

⁸Ni'wa, tinhorōwa nhiti romhā na 're ihāimana mono hā, aiwa sire tizasi nhiti sina 're ipahā za'ra mono ne hā te 're hāimana.

⁹Dasisadazezēm na 're dasi'mawamarī za'ra mono wa, te te dama 're irowē zani za'ra mono ne, te sena na 're idasisawi za'ra mono zé hā te te dama 're rowē zani za'ra.

¹⁰Asiwaihu hā aimama siwaihu'u me hā, rēme zahuré tō. Tō'ā! Duré ropire na aihāimana wamhā, asisānawā te te aipawaptob da hā tiwi rowaptērē tō. E marī wa. Asisānawā romhā na 're ihāimana mono nhipai u, 'rāwi aiwaptoma 're ihāimana mono hā sa'ētē dā'āsina aima hā.

¹¹Ī'ra, ai'rāi waihu'u wē na hā 're aihāimana mono. Tawamhā īma 're rowē mono di za. Duré āhā wamhā, īma waihu'u pese di, īma ipētē'wa norī ma, niha na iwē na te āma 're i'azada'ābā mono da hā.

¹² Isimiza'rese wē, marī isimimnha te te 'madā'ā wamhā, te za tāma ai'rē, āma wati na ré. Tane nherē, isimirosa'rata prā hā te za ōne haré itēme mo. Āhā wamhā, te za robzépada hā sitēme 'wani.

¹³ Ni'wa, dasiré a'uwē'ō hāiba waptō'wa na marī wa'ābā'wa da, dama 're hāimana mono da, te te sima wē wamhā, te za ti'uza hā sena na te te āma 're idapawa'ābā mono zé te te roptete da hā dama tisō.

¹⁴ Ni'wa robza'rā ré iwaptoma 're ihāimana mono hā hārā 'rāihā na te te sawi wamhā, tame te za hārā 'rāihā na te te isawizém na hā marī iwasété da ne, āma rosa'rata.

¹⁵ Damro pi'ō timreme na isimiwati pe hā aiwa tā 're pīni nhimizahāri mono ō wa, tā'a'a 're itoptōrī nhimizahāri za'ra mono ō ne hā te 're hāimana. ¹⁶ E ari'iwi 're ihāimana mono da hā tāma 'manharī waihu'u pese di. Mare di, waihu'u ō di, rowa'u simizazāri da, da te tāma 'manharī waihu'u ō ne, duré wedewa'u to danhib'rata na da te i'āri waihu'u ō ne.

¹⁷ Isi'uwazi tete na ro'wa, 're isi'wa si'uiwa za'ra mono ne, te dasiré norī me hā rosa'rata wē na 're dasipawaptob si'uiwa za'ra.

¹⁸ Ni'wa, rob'rā figu wede te te 're 'madā'ā wē mono wamhā, te za i'rā hā te te 're 'masi. Duré ni'wa tinhib'ihā'a te te 're 'madā'ā wē mono wamhā, te za isimi'madā'ā wē zé hā da te āma 're wazéb za'ra.

¹⁹ Ā na 're idasi'ubu 'madā'ā waihu'u pese za'ra mono ne, te za dapē'ē 're danhimirosa'rada hā te te dama 're ahāi'rē, dawē na, duré dawasété na 're idahāimana za'ra mono zé hā.

²⁰ Niha hā dasihawim na marī da te 're i'ruiwapari za'ra mono zé hā sitō waihu'u ō di, adā 're ihāimana za'ra mono zéb u, 're idanhisisi rāsutu waihu'u mono ō ne hā.

²¹ Ētē waipo pré oru hā, ētē waipo prā prata me, te za unhama na da te 're pibu za'ra, i'uptabi zō. Tane te za duré iwē norī hā sena zō da te 're pibu za'ra.

²² Trigu 'rā hā wa'ini na da te 're isu pese za'ra mono ne, isimiza'rese'ō, a hā 're wati mono nherē, te za ō hā iwana 're ihāimana mono zém ne tinhimiza'rese ō na hā te te āma 're uzusi u'āsi.

²³ Ate pone'ērebā norī hā, duré powawē norī hā niha na aima ihāimana za'ra zō 're awaihu'u mono da hā sada 're asiptete mono. ²⁴ E marī wa. Danhimarī za'ēne hā duré apito si'uiwī na ti'ra ma, da'madā'āzép te tinhoprezé nhomrizé hā ōne u'ā dama 're hāimana za'ra mono ō na dā'āsina. ²⁵ Imorī'rata na te za danhimizama sazé hā 're i'anhahāri mo. Tawamhā ta hā apā i'wanhipré zō 're rob'madā'ā mono ré, te za duré sa'a na du hā 're i'anhahāri mo. ²⁶ Tawamhā te za pone'ērebā zéré mapure na da'uzazé hā āma 're i'ab'manharī mo. Te za duré pone'ērebā zéré uzé wa'ābā na hā ti'a 're i'mai'uipra mo. ²⁷ Tawamhā te za pone'ērebā hāiwa'u 'manharī u'ēne hā 're isi mono da hā sa'ētē na aima 're hāimana, ai'ra norī ma zama, duré aima romhuri'wa norī sipi'ō si'uparizéb da zama.

28 ¹ Iwasédé hā te za wara, simani da, ni'wa hā isarina wara ō nherē. Tane nherē, sena na 're ihāimana mono hā te sib'ru na 're hāimana u'āsi, hu'u zérépa ne hā.

² Danhipti'ai 're, 're idahāimana za'ra mono wasété zarina, te za dama i'rā-nho'ōmo norī hā da te āma 're saprī u'āsi za'ra. Tane nherē, dama i'rānho'u sena na i'rāiwaihu'u na dama 're hāimana za'ra mono wamhā, te za simiroti nhiptete na te te dama 're rob'madā'ā za'ra, niha hā marī hā hāimana tō da hā.

³ Isimarĩõ, nimahāna pire da, da te pisutu wamhā, tisiré isimarĩ õ norĩ ma, te te 're irob'manharĩ wasété za'ra mono zé hā aiwa tãĩ wa'u rob're te te dawĩ 're iwamnarĩ za'ra mono ne hā te 're hāimana.

⁴ Ni'wa, 'Re ihāimana u'āsĩ mono nhimiroti te te rēme wamhā, iwasété norĩ āma oto 're iwata za'ra mono zé, te wasu'u. Tane nherē, te te 're iwapari pese za'ra mono norĩ te sada 're hāimana za'ra.

⁵ Iwasété norĩ ma hā waihu'u za'ra õ di, i'uwaibaba na da te dama 're iro-wairébé za'ra mono zé hā. Uburé Danhib'apito hawim na si 're hāimana za'ra mono da, sima sô 're isôpré mono norĩ ma si, tāma waihu'u pese za'ra di.

⁶ Danhimarĩ õ na sena na i'uwaibaba na si 're idahāimana za'ra mono zé hā wē uptabi di, dazadawa nhipese zarina danhimarĩ pese na 're idahāimana za'ra mono zém nhipai u.

⁷ Ai'repudu, 'Re ihāimana u'āsĩ mono nhimiroti te te 're iwapari pese mono hā, ta hā 'rãiwaihu'u pese di. Tane nherē, iwasété uptabi norĩ siré 're imorĩ pe hā te za timama ma rowazé hā te te sina 're sani.

⁸ Ni'wa hā rob'uiprazé te te dawĩ i'āri nhisiwi iwa'ābā na isisiwi, sa'ētē na da te āma tiwi 're hāimo mono zarina, 're idanhimarĩ pese za'ra mono te, rob'uiprazé hā te za isimarĩõ norĩ zawĩwai ma hā tāma tirē, siwaihu'u āna.

⁹ 'Re ihāimana u'āsĩ mono, isimiroti te te 're iwapari za'ra mono õ norĩ nhi-mirowaptērēzē hā te tō te te 're awēõ.

¹⁰ Ni'wa sena na 're ihāimana za'ra mono norĩ, te te 're iwamnarĩ za'ra mono zarina marĩ iwasédé te te 're 'manharĩ za'ra mono da, te te 're isimroi mono hā, te za si'uihā na waptārā 're isisito mono zéb u hā. Tane nherē, ni'wai āma iwasédé da te āma 're inomri mono õ hā te za iwē hā te te sima 're awaibu.

¹¹ Isimarĩ pese norĩ, te õne u'ā ti'rāi waihu'u pese na hā te te sina 're rosa'-rata za'ra. Tane nherē, isimarĩõ i'rãiwaihu'u wē ma si tāma waihu'u pese di, niha hā we 're ihāimana za'ra mono zé hā.

¹² Iwē norĩ hā tipire na tihāimanazé te te oto sina sō'otō wamhā, uburé te za dasima romhu'u za'ra ni isabādā. Tane nherē, iwasété norĩ ipire na ihāimana-zéb u oto waptā'ā wamhā, te za dapahi te tāma aima'uri za'ra ni.

¹³ Ni'wa tiwasédé te te sima 're tété u'āsĩ mono wamhā, rowēzē tāma 're ihāimana mono da hā mare di. Tane nherē, ni'wa isiwēõ zarina te te rēme wamhā, te za 'Re ihāimana u'āsĩ mono hā āma 're isiwamri mono zé hā sina uwaimra.

¹⁴ Ni'wa, Uburé Danhib'apito pahi sina te te 're wazé pese mono wamhā, tāma 're rowē u'āsĩ mono di. Tane nherē, ni'wa pēē tete na 're hāimana mono wamhā, te za ropire u hā waptārā.

¹⁵ Hu'u zérépa, sahi wa, 're iwairō za'ra mono ne, duré robzahi ursu hā isahi 're ihāimana za'ra mono ne, te tō isimarĩõ norĩ dama i'rānho'u iwasété nhib'-ratamhā 're hāimana za'ra.

¹⁶ Dama i'rā nho'u isimiza'reseõ hā te za da'āma siwamri āna te te 're dawati pese za'ra. Tane nherē, ni'wa senai õ na 're idahāimana za'ra mono zéb zarina, 're idasisibro pese za'ra mono zé tāma i'ru si te za dama i'rānho'õmo na hā āma 're hāimana hā.

¹⁷ Dapārĩ'wa hā sa'ētē te za sisada te te 're ab're za'ra. Ni'wa te te tiwi sawi za'ra āna, āne na hā te te 'manharĩ tō da.

¹⁸Ni'wa sena na 're ihâimana mono hã te za sima iwē na 'madâ'â ré na 're hâimana. Tane nherē, ni'wa senai ô na 're ihâimana mono hã te za waptu na waptârã.

¹⁹Ni'wa tibururu na te te 're romhuri pese mono wamhã, te za sa 're romnhi-mi'wara, sa'etē na isazéb da hã. Tane nherē, ni'wa marī iwapure zô si 're irītī mono na taré bâdâ te te sina 're uprosi mono wamhã, te za simarī ô u'âsi 're hâimana.

²⁰Sena na 're ihâimana za'ra mono norī pē'ē 'remhã, rowē za'etē na hã te za tâma 're hâimana za'ra. Tane nherē, ni'wa duré waptu na 're isisimarī mono ma hã, tâma rob'manharī wasété âna ihâimana da hã mare di.

²¹Iuwaibaba ô di, da'ama rowairébé'wa norī danhiniwī 're ihâimana za'ra mono zé hã. Tane nherē, te tō nima norī rowairébé'wa rob'uiprazé isurure zô nherē, danhiniwīmhã 're hâimana za'ra.

²²Isōti hã te waptu na 're isisimarī pese za'ra mono da si, tinhimarī zô sima 're sōpré. Tane nherē, sisōwamhã te te rob'madâ'â waihu'u ô di, za isimarī'ôzé bâdâ ipire, sô iwisisé hã.

²³Ni'wa, tisiré ma, te te pētē wamhã, romhutu'ômhã te za âma rosa'rata wē pese, isiré te te tâma ipētēzém na hã. Tane nherē, taré tisiré ma mreme su'u nherē, te te tâma robzanhamri wamhã, tâma wē ô di za oto niwamhã.

²⁴Ni'wa, iwasété ô na te te iwaihu'u zarina, timama nhimarī norī ina nhimarī me te te tiwi simi'uri zahuré wamhã, te rowamnarī pese 'wa ne hã oto 're hâimana.

²⁵Ni'wa marī zô si te te sima 're irob'ruiwapari mono hã te za ône u'â dasi'wapé hã te te 're poto za'ra. Tane nherē, Uburé Danhib'apito te te 're i'umnhasi mono si te za rowē isa'etē ré hã 're hâimana.

²⁶Ni'wa 'râwi 're isi'umnhasi mono hã ta hã isimiza'rese'ô. Tane nherē, ni'wa rowaihu iwē zarina si 're ihâimana mono hã te za tâma romnhimimnhasi âna 're hâimana.

²⁷Ni'wa isimarī'ô ma, tinhimarī te te 're anhomri mono wamhã, marī zô tiwi 're iro'wanhi'riti mono da hã mare di. Tane nherē, ni'wa isimarī'ô te te 'madâ'â tō da, tiwi 're u'rata mono wamhã, te za ropipa hã da te tâma 're pisutu.

²⁸Iwasété norī ipire na ihâimanazéb u oto sarōtō wamhã, te za dapahi te hã tâma aima'uri za'ra ni. Duré nimahã na apâ te te sina 're ti'awi za'ra mono wamhã, te za sena na 're idahâimana za'ra mono 'rã hã te te sina 're hâimo, iwa'râimihã.

29 ¹Ni'wa marī na te te 're i'upai mono zém na nasi da te tâma pētē nherē, pē'ē tete na dawi 're hâimana u'âsi mono wamhã, te za siwa'ru bâtâ na po're pu'u ô pese na ropipa hã sô wi.

²Sena na i'uwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono norī, 're si'i'rânho'ômo za'ra mono wamhã, te za da te âma dasima 're rowē za'ra. Tane nherē, iwasété norī 're si'i'rânho'ômo za'ra mono wamhã, te za iwē'ô te 're dasiwapsari za'ra.

³Aibã ti'râiwaihu'u wē te te sima 're isawi mono na, te za timama ma hã te te âma tâma 're rowē zani. Tane nherē, ni'wa, pi'ô siwa'âbã zô 're isi'rui za'ra mono norī âma si 're morī wamhã, te za tinhimarī hã taré pese te te siwi âma 're a'uprosi.

⁴Sena na apito dama 're hâimana za'ra mono wamhã, te za ti'ai wa'ô'tô nho'ômo 're, 're idahâimana za'ra mono hã siptete na 're hâimana za'ra. Tane

nherê, dama i'rânho'u dapawa'âbâzé sipo'ore da te tâma 're sômri za'ra mono da, te te âma dawi 're hâimo uptabi mono wamhâ, te za tinhimi'madââ nori hâ ti'ai 'remhâ siwi uprosi.

⁵Ni'wa tisiwaihu'u ma, timreme wazidi na senai'ô na, te te 're robzanhamri mono wamhâ, te za 'râwi âma 're simrami, niha timreme na hâ.

⁶Wasété na 're ihâimana za'ra mono nori hâ, tiwasété na te za tô tinhitobzé hâ te te 're waibu. Tane nherê, sena na i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono nori si, te za tô sima iwê na tâma rowê sina hâ 're nomro.

⁷Sena na 're ihâimana za'ra mono, te simari' âna 're ihâimana za'ra mono nori 'madââzé, isimari' pese 'madââzé me aiwam na 're hâimana mono da hâ te te sima 're wê za'ra. Tane nherê, wasété na 're ihâimana za'ra mono hâ, âne na hâ te te âma 're rosa'rata za'ra mono ô di, tarêre wa tâma za'ra hâ.

⁸Da'âma 're iwaê za'ra mono hâ te za 'ri nho'omo mono bâ ro'wa'rudu hâ te te dawi 're sani za'ra. Tane nherê, te za 'râiwaihu'u wê na 're ihâimana za'ra mono hâ dasisada dahâimana wa'ro zé hâ te te dawi 're uprosi za'ra, rowê na si apâ 're romhâimana mono da.

⁹Aibâ isimiza'rese wê, isimiza'rese'ô da hâimana da, dama rowairébézéb u mori wamhâ, te za isimiza'rese'ô hâ taré nasi âma wasété. Te za duré nasi sahi sina robzanha. Tawamhâ ro'wa'rutu uptabi di za.

¹⁰Dapârî'wa nori hâ te sena na 're ihâimana za'ra mono nori zada 're siti'ru wairébé. Tane nherê, te iwê nori hâ i'wawimhâ 're simapa za'ra.

¹¹Isimiza'rese'ô nori hâ te sô'awi 're isahi za'ra mono zém na hâ 're sihâiré za'ra. Tane nherê, wê na 're ihâimana mono hâ te za ari'wi 're hâimana mono da si 're sitété.

¹²Dama i'rânho'u dazadawa nhipse na romreme te te 're wapari za'ra mono wamhâ, te za uburé ipa'upari'wa nori hâ tiwasété za'ra.

¹³Isimari'ô nori, isimari'ô wati'wai me te âhâ si aiwa tâma 're hâimana zahuré: Uburé Danhib'apito ma tô rob'madââzé da hâ ito hâ te te tâma 're 'manharî za'ra.

¹⁴Dama ipire hâ isimari'ô ma, i'uwaibaba na si te te tâma 're rowairébé za'ra mono wamhâ, te za i'rânho'omo na dama 're hâimana hâ za'ra.

¹⁵Da'ra da te 're ihâ za'ra mono zéb zarina, te za i'râiwaihu'u wê hâ da te tâma 're sômri za'ra. Tane nherê, ai'uté ahâri âna, sihawim na mari' sima iwê na, siwa'ru te te 're i'manharî mono zarina, te za tina wi hâ te te âma 're rowazéb zani.

¹⁶Iwasété nori ipire na ihâimana za'ra zéb u oto 're sarôtô za'ra mono wamhâ, te za dawasétézé hâ te te sina hâimo, isarina. Tane nherê, sena na 're ihâimana za'ra mono nori hâ te za apto'oré hâ iwasété nori rere'ézé hâ te te 're 'madââ za'ra.

¹⁷Ai'ra nori ma, te za 're iropipa za'ra mo. Âne wamhâ, te za rowê hâ te te aima sina 're sômri za'ra, duré aipê'ê 're aima 're irobzei mono zéb zama hâ.

¹⁸Ti'ai wa'ôtô nho'omo 're, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're idanomro mono ô âma hâ te za siwa'ru 're dahâimana za'ra, isiti. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te sima 're itété za'ra mono si tâma 're rowê uptabi za'ra mono di za.

¹⁹Mari' dai ô di, dama romhuri'wai ma damreme na si da te tâma ipêne hâ, ô hâ tinhib'ihâ'a mreme te te sadaihu'u wê nherê, te te wapari dai ô wa.

²⁰E aima waihu'u pese di, ni'wa òne haré timreme te te ime hã, simirosa'-rata âna. Taha ma hã rowê ô di za. Isimiza'rese'ô ma, tâma rowê di za, ôhõ nhipai u.

²¹Dama romhuri'wa ai'utê na hâimana ré ihââ zarina marĩ zô 're isiti'ru mono, siwa'ru marĩ da te tâma 're i'manharĩ wê u'âsi mono hã te za nimahã na hã sima wê, uburé marĩ tede'wa na oto 're hâimana mono da.

²²Trãi wa'ro su'u norĩ hã te za damreme na dasi'wapé hã te te 're poto za'ra, duré ro'wa'rutu zama.

²³Râwi 're idasi'madââ ze za'ra mono zéb zarina, te za 'râwi 're dasiwazéb za'ra. Tane nherê, dama dawapu na 're idasi'madââ mono zéb zarina, te za dama dawazé pese zé hã da te dasina 're sani za'ra.

²⁴Isimisaihuri siré 're ihâimana mono hã, te tô 'râwi tisi'ru na hã 're hâimana. Dama rowairébézéb âma sena na dama siwasu'u wamhã, te za tô tâma rob'manharĩ wasété ni. Tazahã âne na sena na dama siwasu'u ô wamhã, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã niha hã ropipa tâma pisutu.

²⁵Simimnhasi uptabi di, 'râwi dasima 're idapahi za'ra mono zé hã. Tane nherê, ni'wa 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're umnhasi mono wamhã, te za sima iwê na 're hâimana, tâma romnhimimnhasi âna.

²⁶Dama ipire hã te te 're ida'awêsâmri mono da hã, te uburé da te dasi'âma 're rosa'rata ze za'ra. Tane nherê, te 'Re ihâimana u'âsi mono si dahâiba mono bâ te te sima 're ida'awê mono zéb zarina te te dama 're arowairébé, i'uwai-baba na.

²⁷Wê na 're ihâimana za'ra mono hã te senai'ô na 're ihâimana za'ra mono hã te te siwi 're wê'ô pese za'ra. Duré wasété na 're ihâimana za'ra mono hã te wê na 're ihâimana za'ra mono hã asa te te siwi 're wê'ô pese za'ra, aiwab da.

Aguhu mreme wasu'u

30 ¹Ã hã, Agu, Zaquihi 'ra, âma idatoi waihu'u'ô na imremezé âne:

“Re ihâimana u'âsi mono, isiré hã hâimana ô di,

'Re ihâimana u'âsi mono, isiré hã hâimana ô di.

Tahawa wa tô romnhiwasi ihâiba.

²Wa hã abaze ne ñhimiza'rese ô pese na wa oto 're ihâimana.

Ñhimirowaihu'uzé hã ãma hâimana ô di, dama 're ihâimana za'ra mono ne hã.

³Niwa rowaihu'u wê hã te iwaihu'u ô.

Duré 'Re ihâimana u'âsi mono, marĩ iwasédé, âma 're ihâimana mono ô, ãma sa'rese ô di.

⁴E 'wa, ma tô hâiwa u morĩ wa, we apâ hã si'ra.

Duré e 'wa, ma tô rowa'u tinhib'rata na hã ubumro.

E 'wa, ma tô ti'uza hâpa na â hã ubumro.

Duré e 'wa, ma tô ti'a zadaré mono hã te te 're anhihâri, daro mono bâ hã.

E niha isisi. Duré i'ra nhisi hã, e niha. Aima waihu'u pese wamhã, ãma wasu'u na.

⁵“Uburé marĩ na 'Re ihâimana u'âsi mono te te inharizé hã tô sena. Ô hã uburé i'wawi 're simapa za'ra mono da, sô 're isôpré mono norĩ ma hã, te

ibaihá zapoto 'manharĩ na dasi'wawi dasimapazém na hã tãma 're hãimana za'ra. ⁶Niwamhã 'Re ihãimana u'ási mono te te inharĩzéb upana hã ãma 're anhisiwi mono ò di za. ãne hã 're 'manharĩ mono wamhã, te za te te aima 're pri'i. Te za duré te te 're aihãiré, asadawa nhipese na hã.”

Rowaptērēzé wasu'u

⁷'Re ihãimana u'ási mono, idã'ã wana ré wa maparane marĩ hã aiwi waptērē zahuré: ⁸Ízadawa nhipese na 're ihãimana mono da hã, ma'ápé ĩma sa'ré tō. Duré ĩnhibro pese na, niha wamhã duré ĩnhimarĩ'ō pese na 're ihãimana mono da hã ĩma sa'ré tō. ĩnomo wabre dasa na 're ihãimana mono da si, te za ĩma 're isōmri mo. ⁹'Re ĩnhimarĩ pese mono 'wa'ãhã, wa aré ai'udã. Wa aré airē. ãne wa aré duré tinha: “Uburé Danhib'apito, te ai'ãma irosa'rata da hã mare di, marĩ dai ò wa.” Duré ĩnhimarĩ ãna 're ihãimana mono 'wa'ãhã, wa aré 're ĩnhimisaihuri mono da hã 're ĩne. Tawamhã taha zarina wa aré asisi hã te 're upto, ĩte 'Re ihãimana u'ási mono nhisi hã.

Ihãiba amo rowaihu'u wē 'wa norĩ wasu'u

¹⁰Niwamhã isib'ihã'a ma, romhuri'wa 're wasu'u wasété mono tō, ta hã te te aima rob'manharĩ wasété tō da, duré ãne zarina marĩ na i'upai'wa na 're aihãimana mono tō da, a hã.

¹¹Timama ma, te te 're irob'manharĩ wasété za'ra mono hã te 're hãimana za'ra, duré tina ma, iwē te te 're i'manharĩ za'ra mono ò hã.

¹²Ni'wam norĩ hã te tiwē na 're ihãimana za'ra mono na te te sina 're rosa'rata za'ra. Tane nherē, zahadu 're isi'uptob za'ra mono pari zé hã tãma 're hãimana za'ra mono ò di, ipē'ē remhã.

¹³Ni'wam norĩ 're isi'madã'ã ze za'ra mono zarina, te tō wata tete na te te 're da'madã'ã za'ra.

¹⁴Ni'wam norĩ, te isimarĩ'ō norĩ ãma 're siwamri za'ra mono ãna, te te 're wati pese za'ra, isi'utōrĩ pese za'ra zéb u.

¹⁵'Re dawapruĩ hãrã mono 'wai 'ra, te maparane 're hãimana zahuré. Isisi zahuré hã ãne: We ĩma sōmri! Tō we ĩma sōmri!

Tawamhã duré maparane si'uiwa na ihãimana za'ra hã òne u'ã marĩ te te sima 're i'ruiwapari za'ra mono hã, ãne:

¹⁶adã 're ihãimana za'ra mono zé;

pi'ō i'ra waihu'u'ō, òne u'ã 're ihãimana mono;

ti'a i'ré, tã zō 're isimnhasi u'ási mono;

duré uzã marĩ na te te 're isazui mono.

¹⁷Ni'wa timama ãma 're wa'ēi mono wamhã, duré ina si'ihĩ wa, te te 're wazé mono ò wamhã, te za sipahudu hã siwi ti'rē. Niha wamhã, te za duré sitoro corvo na isisi hã siwi tōmo zani.

¹⁸Maparane si'uiwa na marĩ ĩma isa'rese za'ra ò hã te waihu'u ò di:

¹⁹hãwi si'ōmo wawē iwarazé hã;

wahi ētē nhisi baba imorízé hã;

uba're â poré wa'wa â nhisi baba iwarazé hã;

duré aibã norĩ pi'oi me 're sisawi zahuré mono wa, siré 're ihãimana zahuré mono zé hã.

²⁰ Damro aibâ na 're isimisaihuri mono zé hã âne: Ta hã tihâimanazém na te te upai wa, si'upsôi pari, te za âne tinha: "Tiha na hã te upai ô di!"

²¹ Maparane si'uiwa na marî ihâimana za'ra hã daro mono bâ aihîni ma iwê'ô hã:

²² pawa'âbâ âna dama romhuri'wa isi'apito;
isimiza'rese'ô, sima iwê na dasa te te 're i'masi mono;

²³ pi'ô dama iwê'ô uptabi, imrozé hã;
duré pi'ôi ma romhuri'wa sipi'ô, tinhîb'ihâ'a nhowa're're isébré hã.

²⁴ Abaze norî te maparane si'uiwa na 're hâimana za'ra, surure nherê, i'râi waihu'u pe hã:

²⁵ râti norî sib'uwere na 're hâimana za'ra mono nherê, rob're na tisazéb da, te te sisa 're irobza'ra mono;

²⁶ 'ruporere norî sib'uwere na 're hâimana za'ra mono nherê, êtê nhîriti wa tiza'ru te te sima 're i'manharî za'ra mono hã;

²⁷ riti norî si'apito âna 're hâimana za'ra mono nherê, sisarina sôré pese na 're isi'aba'rêi mono;

²⁸ duré 'rezuihâ norî, danhib'rata na da te 're waibui pibui pese mono nherê, danhib'apito nhimiromhurizé 'ri 'remhâ sima iwê na 're ihâimana za'ra mono hã.

²⁹ Abaze norî te maparane si'uiwa na 're hâimana za'ra, morî ré, âma 're idatob'uzu za'ra mono hã:

³⁰ hu'u zérépa, uburé abaze norî nhipai u isiptede, ni'wai ma iwara waihu'u ô hã;

³¹ pone'érebâ zéré uzé si'aibâ;
si'a si'aibâ, sô'utu za'a na si 're imorî hã;
duré apito, tinhîb'a'uwê norî nho're 're isimi'wara mono hã.

³² Asimiza'rese'ô zarina 'râwi 're asi'madâ'â zei mono wamhã, niha wamhã, duré marî iwasédé 'manharî da, asima 're rosa'rata wasété mono wamhã, te za asib'rata na hã 're asisadawa nhidâ mo, tô'â da.

³³ Powawê hâiwa'u, da te 're iwasi za'ra mono hawimhã te i'u'êtê wapu uptobzé hã 're hâimana.

Duré danhisi're wi da te 're idahâ za'ra mono zarina, te dawapru hã dawi 're pu'u za'ra.

Tane duré 're dasisahi zani za'ra mono zarina, te dasi'wapé hã 're poto.

Apito Remuwéhé ma, rotizé wasu'u

31 ¹ Â hã, apito Remuwéhé na nhimiroti ipire na ti'ra ma hã âne na: ² Î'ra, ima i'asawi uptabi hã, te aiwaptêrê wa, te te âma îzada'âbâ zarina i'aipodo. ³ Pi'ô norî na aihâiba na asiptetezê hã 're uprosi mono tô, apito norî te te 're i'uprosi za'ra mono na hã. ⁴ Apito norî uva 'râi wa'u isé te te 're i'âhuri mono da hã ibâi ô di, duré ihâiba amo âwaima zama hã. ⁵ Te te 're âhuri mono wamhã, roti na rowaihu'uzé dama 're ihâimana za'ra mono na hã âma 're ipo're pu'u mono da hã mare di. Duré da te 're iwati za'ra mono norî ma, i'uwaibaba na te te tâma 're rowairébé za'ra mono na hã te te âma uwaimrami ô di za. ⁶ Âwaima, te za tô idâ'âzéb u iro'rutu ma 're ihâimana za'ra mono norî ma si, da te tâma 're sômri za'ra, duré te te 're irobzépata za'êtê za'ra mono norî ma si, ⁷ ta norî hã te te 're âhuri mono wa, simarî âna

're ihâimana za'ra mono zém na, duré robzei âna si 're ihâimana za'ra mono zém na si'âma 're po're pu'u za'ra mono tô da.

⁸Ma'âpé 're isipawapto waihu'u za'ra mono ô norî hã aimreme na 're a'upari wê mono. Duré romnhiwasi 're inomro mono norî 'wawimhã 're asimi'râmi mono, i'uwaibaba na si tâma 're arowairébé mono da hã. ⁹Aimreme na te za tô ô norî hã 're i'a'upari wê mo. Te za duré i'uwaibaba na si tâma 're i'arowairébé mo, isibrob'ô norî ma, duré marî zô tiwi 're iro'wanhi'riti za'ra mono norî ma zama.

Damro sipi'ô iwê wasu'u

¹⁰Damro iwê isôpêtê da hã pire uptabi di! Ta hã, êtê waipo nhipai u hã wê uptabi di!

¹¹Imro ma hã te umnhasi uptabi na 're hâimana. Duré niwamhã imro wi, marî iwê zô tiwi sô iro'wanhi'riti da hã mare di.

¹²Bâtâ bâre te ône u'âsi iwê si timro ma, te te 're a'manharî, niwamhã marî iwasédé te te tâma 'manharî âna.

¹³Ta hã te pone'ërebâ zéré mapu hã zéré hã te te sima 're apisutu, duré buru teihi ne zama, da'uza na tâma romhuri ze na te te âma 're a'manharî mono da.

¹⁴Ô hã te romhã hawi dasa tinhorôwa u hã te te 're a'wapé, uba're romhã hawi ro te te 're i'a'wapéi mono ne.

¹⁵Bâdâ râi watobro ô ré, te za udu, 'ri 're ihâimana za'ra ma, dasa te te 're a'manharî mono da hã, duré tâma iromhuri'wa norî ma, te te tâma 're apisutu mono da, isimiromhuri za'ra hã.

¹⁶Tawamhã te za duré daburu te te sima azabui mono pari, sima uipra. Taha pari rob'uiprazé te te sima i'a'ubumro na te za uva 'ru hã a're.

¹⁷Tinhiptede te duré te te 're 'manharî, romhuri pese 'wa, isiptede.

¹⁸Uburé isimiromhuri wa'âbâzé hã tâma waihu'u pese di. Duré âma imara simej pese zéb u te ône haré te te 're romhuri.

¹⁹Tinhib'rata na te duré abazi hã te te 're anhorô, watômo na.

²⁰Isibrob'ô norî hã, duré marî zô tiwi 're iro'wanhi'riti za'ra mono norî hã te duré te te 're apawapto.

²¹Rowahâzé 're pusi mono wamhã, 're hâtâ'â waihu'u mono ô di, isôrôwa 're, 're ihâimana za'ra mono norî te, hã wi dasi'uzazé hã tâma hâimana siromo za'ra wa.

²²Tinhimiwaptâ ubuzé hã te duré te te sima 're a'manharî. Abazi isôrô 'raprihâire 'manharî na si te duré 're si'uza, ihâpré warô iwa'âbâ za'êtê na si.

²³Imro hã te 'ri n'ho'ômo 're, 're idahâimana za'ra mono norî ma, wazé pese na 're hâimana, dama ipire norî siré.

²⁴Da'uza hã da'usisizé me roptede'wa norî ma, te te 're i'awede mono da hã te duré te te 're a'manharî.

²⁵Siptete di. Duré dama hã wazé pese di. Hâtâ'â waihu'u ô di, niwa romhu-tu'ô wab da hã.

²⁶Tinhimirowaihu'u wê na te 're mreme. Isimizawi pese zém na te duré te te dama 're aroti.

²⁷Niwamhã wa'a na 're hâimana mono ô di. Ône u'â te uburé 'ri 're, tinhi-mi'madâ'â norî hã te te 're a'madâ'â pese.

²⁸I'ra norĩ te te duré siwi 're wasu'u wē, dama hã. Imro zama te duré te te 're wasu'u wē, āne: ²⁹“Damro norĩ iwē hã ahã uptabi na 're hãimana za'ra mono nherē, a hã uburé danhipai u aiwē uptabi di.”

³⁰Pi'õi mreme wazidi hã isadawa nhipe. Duré ihãiba wē hã si'utōrĩ pese di. Tane nherē, pi'õ, Uburé Danhib'apito te te 're iwazé mono hã te za tô da te dasima 're wasu'u wē za'ra. ³¹Uburé marĩ te te 're i'ab'manharĩ wē mono zéb zarina tãma 're awa'âbâ mono. Duré uburé isimiromhuri wē na hã aihĩni norĩ nho'a âma 're aiwata mono.

Daniéu

Babilonia âma Daniéu ihâimanazé wasu'u

1 ¹Zuda na danhipti'a nho'ômo nhisi 're, Zeoaquĩ dama i'rânho'ômo na 're ihâimana mono na si'ubdatô âma iwahubzéb âma, ma tô ti'ai wa'ôto nho'u Babilonia te, apito Nabucodonozo, Zeruzalê hã rési. Tawamhã ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ, ma tô 'ri nho'u hã siwi uirĩ. ²'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô Nabucodonozoho ma sa'rê, 'ri nho'ômo na te te ai'utê da hã. Duré marĩ norĩ iwa'âbâ za'êne 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ 're, 're ihâimana za'ra mono norĩ zama te te waibu da hã, ma tô tâma sa'rê za'ra. Tahawa, Nabucodonozo, tô ô hã marĩ norĩ iwa'âbâ za'êne ma tô tinhipti'ai u Babilonia u hã tidu. Te te duri wamhã, ma tô dama ti'ru, tite ihâiba'ô âma 're idawata za'ra mono zé 'ri 'râihâ 're, da te dasiwi sa'ra da, marĩ iwa'âbâ za'êne, da te 're i'râ'ôto mono zéb âma.

³Taha pari te apito Nabucodonozo, isimiromhurizé 'ri 'râihâ 'madâ'â'wa norĩ nhĩb'ihâ'a zô hã hã, Apenasihi zô. Sô hârâ wamhã, ma tô tâma ti'ru, ni'wam norĩ Izaraéu nhihudu, iprédupté apito hawi a'uwê hã, duré apito zapari romhuri'wa norĩ a'uwê hã te te niha 'maipisutu za'ra da, ⁴uburé 'madâ'â ze na hâiba wê na 're ihâimana za'ra mono, ihâiba siwamnari'ô hã, i'râiwaihu'u pe hã, isimirowaihu'u pese norĩ hã, za apito nhimiromhurizé 'ri 'râihâ 're, romhuri waihu'u pese 'wa norĩ da hã, duré za Babilonia norĩ mreme te te iwaihu'u za'ra da hã, duré ta norĩ mreme na rob'ui'ére na te te 're iromnhoré za'ra mono da hã. ⁵Tawamhã Babilonia âma apito, ma tô duré ti'ru, tô ô norĩ Izaraéu nhihudu ipréduptém norĩ ma, awê sidâpâsi apito âma 're isai mono zé hã te te tâma 're a za'ra mono da, duré awê sidâpâsi uva 'râi wa'u isé na tisa te te âma 're isimihâri mono zé hã te te tâma 're sa'wari za'ra mono da. Tawamhã si'ubdatô wahu parimhã, te za ipréduptém norĩ hã âma sâna'rata za'ra, apito nhimiromhurizé 'ri 'râihâ 're, tinhiromhuri za'ra na hã. ⁶Tawamhã Izaraéu nhihudu norĩ iprédupté da te ipisutu za'ra norĩ remhã ma tô dame tihâimana za'ra, Daniéu, Anania, Mizaéu, duré Azaria, uburé Zudaha hawip si a'uwê hã. ⁷Tawamhã Apenasi ma tô isisi amo na hã sisi za'ra âne, Bêutésaza, Sadraqui, Mezaqui, duré Abide-Negu.

⁸Tawamhã Daniéu, apito sazém na za 're isai mono na, duré uva 'râi wa'u isé na tisa te te 're isimihâri mono zém na, âma 're sihâiba wamnari mono tô da, ma tô 'râwi sima waihu'u. Tahawa ma tô Apenasihi wi rowaptê, te te tâma rowairébé da, apito sa te te upi tô da, duré ite rob'râi wa'u zama te te upi tô da. ⁹Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô Apenasi hã simirosa'rata pi'ra, Daniéu ma, iwê na si te te tâma 're 'manharĩ mono da, duré âma 're siwari u'âsi mono da. ¹⁰Tane nherê, Apenasi hã tinhib'apito ma, pahi wa, te Daniéu ma tinha âne:

— Īnhib'ihâ'a si niha na 're i'asaihuri aba mono zéb da hã, duré 're isimi-hâri za'ra wa'aba mono zéb da hã ma tô aima pisutu za'ra wa'wa. Āne nherē, aihâiba nhiptete prã na asiré ipréduptém norī zahâpâ te te aihâiba waihu'u za'ra wa'aba wamhã, âté te za dama i'ru, da te dasiwi i'wîrî da hã, âne u'â-bâmhã.

¹¹Tawamhã Daniéu ma tô mo, Apenasi, i'madâ'â za'ra 'wa da, te te ipisutu u, te te tâma nharî da. Āne te tâma tinha, Daniéu hã:

¹²— Wa ĩsima wē, te aiwi waptērē da, niha na pé we wa'âma rob'madâ'â za'ra da. Ma'âpé 10 bâtâ 'remhã rob're na si dasa norī hã wama a za'ra na, wa te ihuri da hã nasi. Ā si te za duré wama isômri za'ra, wa te nasi i'âhuri da hã.

¹³Tawamhã 10 na bâtâ 'râsutu âma hã, wasiré norī iprédupté, apito sa te te 're ihuri mono norī hâiba te za wa'âma i'madâ'â za'ra za, aiwab zô. Tawamhã asima iwē zéb zarina te za marî hã wa'âma i'manharî za'ra.

¹⁴Tawamhã Daniéu norī 'madâ'â'wa, tame te te âma sazei wa, ma tô 10 bâtâ 'remhã niha zô pibu za'ra, te te tiwi iwaptērēzéb zarina. ¹⁵Tawamhã 10 bâdâ te te oto sa'rei wamhã, Izaraéu nhihudu maparane si'uiwa na iprédupté ihâimana za'ra norī hã hâiba wē za'ra di, duré siptete za'ra di, isiré iprédupté hâiba amo norī, apito sa na 're isaihuri mono norī hâiba nhipai u. ¹⁶Tahawa, ta hawim haré te oto ta norī 'madâ'â'wa hã rob're na dasa norī si te te tâma 're a za'ra, apito sazé upana, rob'râi wa'u me.

¹⁷Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô rob'ui'éré zadaihu'uzé hã tâma sômri za'ra, maparane si'uiwa na iprédupté ihâiba za'ra ma hã. Babilonia norī nhimirowaihu'uzéb zama ma tô duré tâma sômri za'ra. Tane nherē, Daniéu ma si, ma duré aimawi tâma tisô, da te 're irosawērē za'ra mono zém na duré danhotô 'rowim ne, marî, da te 're i'madâ'â za'ra mono zé hã te te âma dama 're azapri mono da.

¹⁸Tawamhã apito Nabucodonozo, si'ubdatô wahu te te ipisutu âma, ma tô Apenasi hã apito hâimanazéb u uburé ipréduptém norī hã te te oto simro. ¹⁹Tame apito ma tô oto tâma robzanhamri za'ra. Tahawa, ma tô awaihu'u, uburé ipréduptém norī 'remhã ni'wa ihâimana ô na hã, Daniéu norī ne hã, Anania, Mizaéu, duré Azaria. Tahawa, ma tô ta norī si apito nhimiromhurizé 'ri 'râihâ 're te te oto 're romhuri za'ra. ²⁰Tawamhã apito, uburé marî mono na te te ta norī 're sadanharî za'ra mono wamhã, uburé Babilonia âma i'râi-waihu'u pese norī nhipai u, duré marî 'manharî nhipese 'wa norī nhipai u, te te irowaihu'u pese za'ra na hã ma tô oto upsibi me za'ra.

²¹Tawamhã Daniéu hã te oto dama i'rânho'ômo nhimiromhurizé 'ri 'râihâ 'remhã 're hâimana, Ciru za dama i'rânho'ômo na tinhimiromhuri te te i'ârizé wahub u, Babilonia âma hã.^a

Nabucodonozo te te irosawērēzé wasu'u

2 ¹Babilonia âma Nabucodonozo apito na 're hâimana mono ré, maparane âma iwahub âma ma tô rosawē. Tahawa nasi sôtô waihu'u ô di, hâtâ'â za'êtē wa. ²Tahawa, i'râiwaihu'u pese norī zô, marî 'manharî nhipese 'wa norī zô, simi'â ré norī zô, duré wasi na romnhoré'wa norī zô hã ma tô sô tihârâ

a 1.21 Persia na darom nhisi âma apito Ciru hã, Cristuhu waptâ'âzé wana ré ma tô 'ri nho'u Babilonia âma ai'uté, 539 wahu zahadu morî ré.

za'ra, te te irosawērēzém na te te âma tâma saprî za'ra da. Tawamhâ ta norî hâ apito u sihutu wamhâ, isô're oto simasa wa, ³ma tô âne ta norî ma, tinihi-mirosawērē hâ wasu'u za'ra:

— Te irosawērēzé hâ ma tô îhâtââ za'ëne îma tisô. Tahawa, wa îsima wê, marî te te iwasu'uzé, te waihu'u da.

⁴Tawamhâ ta norî hâ aramaicu na damreme wamri na, ma tô apito ma âne nharî za'ra:

— Apito, 're aihâimana u'âsi mono da si, wa wasima wê za'ra ni! Ma'âpé irosawērē hâ wama wasu'u za'ra na. Tawamhâ wa za marî te te iwasu'u na hâ aima âma saprî za'ra ni.

⁵Tane nherê, apito ma tô sada'âbâ za'ra asa âne:

— Âne wa tô îsima rowairébê: A norî wa'wa, înhimirosawērē na âma îma saprî za'ra wa'aba ô wamhâ, wa za uburé dama ai'ru za'ra wa'wa, da te aiwa'ôto za'ra wa'aba mono da, duré asôrowa za'ra wa'wa, da te aiwi prub za'ra wa'aba mono da, isiprup si simi'wara mono da, sa'wari 'râihâ na. ⁶Tane nherê, te irosawērēzé îma wasu'u za'ra wa'aba wamhâ, duré âma îma saprî wê za'ra wa'aba wamhâ, wa za taré marî iwa'âbâ za'ëtê na âma aima înhoprub za'ra wa'wa. Wa za duré aipisutu za'ra wa'wa, dama aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Tahawa, ma'âpé te irosawērēzém na hâ âma îma rowasu'u za'ra wa'aba. Taha pari te za duré marî te te iwasu'uzém na âma îma isaprî za'ra wa'wa.

⁷Tawamhâ i'râiwaihu'u pese norî, te duré âne tâma nharî za'ra:

— Ma'âpé tô asimirosawērê a'â wama wasu'u za'ra na uimrehêne. Taha parip si, wa za marî te te iwasu'uzé âma aima saprî za'ra ni.

⁸Tane nherê, apito, ma tô duré âne âma tâma wa'râmi za'ra:

— Wa tô ai'upsibi me za'ra wa'wa. Taré bâdâ uprosi za'ra wa'aba da, ma tô asima irosarata za'ra wa'wa, za te aima irowairébê za'ra wa'aba zéb da hâ, asina waihu'u siromo za'ra wa'aba wa. ⁹Te irosawērēzé, îma wasu'u za'ra wa'aba ô wamhâ, te za tô ôhō na si aihâiba mono bâ aba te aima irob'manharî za'ra wa'aba zé hâ asina isô'ôto za'ra wa'wa. Taré aihâimana nhipese sina asadawa nhipese za'ra wa'aba na îma rowasu'u za'ra wa'aba da hâ, ma tô asisadaihu'u siromo za'ra wa'wa, romhâimanazé hâ niha u, âma îwi saprî za'ra wa'aba da. Tahawa, ma'âpé îma wasu'u za'ra wa'aba te irosawērēzé hâ. Tawamhâ taha zarina si wa za duré aiwaihu'u pese za'ra wa'wa, za âma îma isaprî za'ra wa'aba zé, aima iwaihu'u pese za'ra wa'aba na hâ.

¹⁰Tawamhâ rowaihu'u pese 'wa norî, ma tô apito hâ âma sada'âbâ za'ra âne:

— Ni'wai ô di ti'ai âma hâ, asimrowaptêrê zarina te te aima i'manharî da hâ. Duré apito hâ niwamhâ i'maihâimana ô, siptete uptabi nherê, âne hâ te te iwaptêrê hâ, rowaihu'u pese 'wa norî wi hâ, marî na i'uwaimrami'wa norî wi hâ, duré wasi na romnhoré'wa norî wi hâ. ¹¹A hâ iwaptêrê hâ pire uptabi di. Ni'wa hâ te te aima âma irowasu'u da hâ waihu'u ô di. Ihâiba'ô norî si te aré tô niha na hâ aima hâiré za'ra. Tane nherê, ta norî hâ âme ti'ai âma dasiré 're hâimana za'ra mono ô di.

¹²Âne hâ te te tâma waihu'u za'ra wa, ma tô apito hâ sada ab'rui pese za'ra. Tahawa, ma tô uburé rowaihu'u pese 'wa Babilonia âma 're ihâimana za'ra mono norî, da te uprosi da dama 'ru za'ra. ¹³Tawamhâ âne na apito te te irowairébézém na roti hâ ma tô da te âma ropé. Tahawa, te Daniéu norî zô isiré norî me sô taritî za'ra ni, ta norî zama, da te dame uprosi da.

Daniéu ma, 'Re ihâimana u'âsi mono, rosawērē te te ihâi'rézé wasu'u

¹⁴Tawamhā Daniéu ma tō Arioqui, apito 'madâ'â'wa norī nhib'ihâ'a zô rītī mono da hā mo, Babilonia āma uburē rowaihu'u pese 'wa norī te te uprosi da, romreme te te i'āri zô hā. Tawamhā ma tō mreme wē sina ¹⁵sadhanha āne, Arioqui hā:

— E marī da, ma tane hā apito tinhimiroti itete na hā 'manha.

Tawamhā Arioqui ma tō iromhâimanazém na hā āma tāma rowasu'u. ¹⁶Āne wa, ma tō Daniéu apito u hā mo, te te tiwi waptērē da, bādâ te te a'ā tāma sōmri da, isimirosawērē na te te āma tāma saprī da.

¹⁷Taha pari Daniéu, ma tō 'ri u hā apā mo. Morī wamhā, ma tō tisiwaihu'u norī ma, Anania, Mizaéu, Azaria norī ma hā uburē tāma rowasu'u za'ra.

¹⁸Tawamhā Daniéu te tāma nharī za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hâiwa āma 're isāmra mono ma, mreme zusi da, āma isiwamrī za'ra zé te te tiwi waptērē za'ra da, duré apito nhimirosawērē dama iwaihu'u'ō te te tāma hâi'rē za'ra da, Daniéu norī, tisiwaihu'u norī me, Babilonia āma rowaihu'u pese 'wa norī zu, da te uprosi tō da. ¹⁹Tawamhā Daniéu, tō taha barana 'Re ihâimana u'âsi mono sōtō 'rowim ne, marī te te tāma ihâi'rē hā ma tō titōmo na 'madâ. Taha na ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā marī te te iwasu'uzé hā tāma hâi'rē. Tahawa, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono āma tiwata, ²⁰āne:

“Re ihâimana u'âsi mono nhisi na si āma 're dawata u'âsi za'ra mono, taha āma si uburē rowaihu'u norī hā duré isiptetezē hā 're hâimana zahuré mono wa.

²¹Ōhō si te za niha hā we 're iromhâimana mono zém na hā te te āma 're azaprī.

Ōhō si te za duré apito da hā te te 're da'a'maza. Ōhō si te za duré apā te te 're da'azani.

Duré ōhō si te za rowaihu'u pese 'wa norī ma hā rowaihu iwē hā te te tāma 're anhomri. Ōhō si te za duré i'rā nhimiza'rese norī ma hā isimiza'rese wē hā te te tāma 're anhomri.

²²Ōhō si te za marī dama isa'rese'ō hā dawī isima'uri pe hā te te dama 're ahâi'rē, robra na uburē marī 're ihâimana za'ra mono hā, tō ōhō āma si rowa'a hā 're hâimana mono dâ'āsina.

²³Īhi'rata norī te, 'Re ihâimana u'âsi mono, wa ai'āma i'wata, a hā rowaihu iwē na duré inhiptetezém na āma īma asōprub zahuré wa.

Ma tō duré iwapa, āma aima iwamreme zusizé hā, āma iwazada'ābâ za'ra zém na, apito nhimirosawērē hâi'rézém na hā.”

Daniéu, apito ma, isimirosawērē te te āma tāma isaprizé wasu'u

²⁴Tawamhā Daniéu ma tō Arioqui, apito 'madâ'â'wa norī nhib'ihâ'a zô rītī mono da hā mo, Babilonia āma uburē rowaihu'u pese 'wa norī te te uprosi da, romreme te te i'āri zô hā. Āhā wa, ma tō Daniéu hā tāma tinha āne:

— Arioqui, rowaihu'u pese 'wa norī hā simro tō. Apito u si izaprōni, te te irosawērēzém na te āma tāma saprī da.

²⁵Tawamhā Arioqui, ma tō Daniéu waptu na apito hâimanazéb u hā saprō. Tawamhā te āne tāma tinha:

— Āhāta Zudeu wa tō 'manhopētē, wa te āma ai'utē za'ra wa, irob za'ra hawi we wa te isimroi mono 'remhā. Ā hā te za irosawērēzé hā āma aima saprī.

²⁶Tawamhā apito Béntésaza na isisi amo hā te Daniéu hā sadanha āne:

— E te irosawērēzé hā īma wasu'u waihu'u pese di. E duré āma īma saprī waihu'u pese di, marī te te iwasu'uzém na hā.

²⁷Tawamhā Daniéu ma te āma tāma wa'rā āne:

— Tô rowaihu'u pese 'wa nherē, marī 'manharī nhipse 'wa nherē, simi'ā na romhuri'wa nherē, duré wasi norī na romnhorē'wa 're hāimana za'ra mono nherē, tiwi iwaptērē za'ra zé hā te te tô ta norī hā āma aima saprī waihu'u za'ra ô di. ²⁸Tane nherē, te hāiwa āma 'Re ihāimana u'āsi mono hā 're sāmra, uburé marī dama iwaihu'u'ō hāiré'wa hā. Ō hā irosawērēzém na ma tō aima waihu'u siro, za marī iwatobrozéb da hā. Tahawa, apito awa'awi na wa za asimirosawērē hā asōtō 'rowi marī i'madâ'âzé hā aima āma saprī za'ra.

²⁹— Apito, a hā asimiwaptâ wa, anomro ré, ma tō romhutu'ō wab da hā irosa'rata u'ā. Taha ré, uburé marī dama isa'rese'ō hāiré'wa hā ma tō aima hāiré, za marī iwatobrozéb da hā. ³⁰Dama iwaihu'u'ō na āma isaprizé hā ma tō īma waihu'u. E wa hā īrāi waihu'u wē na uburé dama 're ihāimana mono wa, ma tō āne hā īma hāiré. Mare di. A hā irosawērēzém na marī te te iwasu'uzé hā waihu'u da si, duré asimirosarada hā niha na iwaihu'u da si, ma tō āne hā īma hāiré.

³¹— Apito, asōtō 'rowim ne, ma tō ropodo isa'ēne dahāiba ne hā i'madâ, asō're isa hā hāiwi. Ropoto na rowa'a hā. Tane nherē, pipa uptabi di, da te i'madâ da hā. ³²Ētē waipo pré oru na īrā hā. Duré isō'udu hā ipaihi me hā ētē waipo prā prata na. Duré idi hā izada'ōtō me hā ētē topsada brōzi na. ³³Ite norī hā isi'uwazi tete na. Duré ipara hā isi'uwazi tete na aiwa āma isipo'o na i'manharī zahuré hā, duré zé'a na aiwa āma isipo'o na i'manharī zahuré hā. ³⁴Tawamhā a hā 'madââ ré, ma tō ētē tōmo wawē uptabi inomrozém hawi da te rési ô nherē, ētē nhisi hawimhā waptārā. Waptā'ā wamhā, ma tō ropoto para hā uwaimra. Ta hā ma tō te te para nhī'ē. ³⁵Tawamhā ta norī hā ma tō uburé siti'a za'ra awa'awi, isi'uwazi tete 'manharī norī hā, zé'a hā, brōzi hā, prata hā, duré oru hā, amnho trigu, da te 're préé za'ra mono wa, iteihi zapru 're isimi'wara mono ne. Tawamhā rowa'u hā ma tō uburé te te sate, te te 'mai-rēme āna. Tane nherē, ma tō ēne hā si'rē. Si'rēi mono wamhā, ma tō ētē 'rāihā na ai'manha. Ta hā ma tō uburé rob'upsi.

³⁶— Ā hā asimirosawērē hā. Āhā na awa'awi wa za oto āma aima saprī, waihu'u da, a hā. ³⁷Apito, uburé apito norī nhipai u hā asiptete uptabi di. 'Re ihāimana u'āsi mono hāiwa āma 're isāmra mono hā ma tō āne hā aima pisutu, dama asi'rānho'ōmo da hā, duré asiptete na dama aipire na 're aihāimana mono da. ³⁸Ō hā daro mono bâ uburé asib'rata 're dahāimana za'ra mono da hā, ma tō aima pisutu. Abaze norī zama, si norī zama ma tō duré aima pisutu za'ra. A hā ropoto 'rā oru 'manharī hā te aiwasu'u. ³⁹Tawamhā danhib'ihā'a na 're aihāimana mono parimhā, te za aimawi danhib'apito hā 'mai'hāzé, asapari siptete prā na 're ihāimana mono da hā oto. Taha parimhā te za duré aimawi hā 'mai'hāzé si'ubdatō āma hā, ētē topsada brōzi na āma isimiré hā uburé te te 're ida'a'madââ mono da hā, ro pâ. ⁴⁰Taha parimhā, te za duré maparane si'uiwa na āmamhā ti'mai'hāiba. Ta hā isi'uwazi ferru tete

uptabi wa, te te marī 're i'apru mono ne hā za. Tō ferru hā uburé marī te te 're iprub za'ra mono ne, te za ā hā dama i'rānho'u hā, uburé aimawi danhib'ihā'a nhimi'madā'ázé hā te te apru, daro mono bā. ⁴¹Tawamhā asōtō 'rowi ropodo i'madā'a na hā ipara, duré ipara hi hā isi'uwazi tete 'manharī na duré zé'a 'manharī na aiwa āma isipo'o na. Ā hā dama i'rānho'ōmo nhimi'madā'ázé, za sima isipo, te wasu'u. Āne nherē, te za zahadu siptete wazu na 're hāimana, isi'uwazi tete ne hā. E marī wa. Ma tō i'madā a hā, isi'uwazi waipo ferru hā zé'a na iwazari hā. ⁴²Tawamhā ipara hi hā isi'uwazi tete na aiwa āma isipo'o na, duré zé'a na aiwa āma isipo'o na hā. Ta hā nima niwīmhā dama i'rānho'ōmo nhimi'madā'ázé isiptede, duré nima niwīmhā isib'uwaze, te wasu'u. ⁴³Apito, a hā ma tō duré isi'uwazi tede, zé'a na iwazari hā i'madā. Ta hā danhib'ihā'a norī sisō 're irītī zahuré mono zé, te wasu'u, dasina damrozéb u'ābāmhā sina 're sitob zahuré mono da. Tane nherē, isi'uwazi tete norī, zé'a me sina 're isito waihu'u zahuré mono ō ne, danhib'ihā'a nhimi'madā'ázém norī zama hā sina 're sito waihu'u zahuré mono ō di za. ⁴⁴Tawamhā apito norī āne na 're hāimana za'ra mono ré, 'Re ihāimana u'āsi mono hāiwa āma 're isāmra mono hā te za danhib'ihā'a nhimi'madā'ázé niwa za da te ipru waihu'u'ō hā pisutu, aimawi danhib'ihā'a norī te te āma i'ai'uté za'ra ō hā. Tawamhā ā hā te za aimawi ihāiba amo norī danhib'ihā'a nhimi'madā'ázé hā uburé pese uprosi pese. Tahawa, te za ōhō si oto 're hāimana u'āsi, pire na apito nhimi'madā'ázém na hā. ⁴⁵Āne te te iwasu'u hā, ētē tōmo wawē, da te rési ō nherē, ētē nhisi hawi waptā'a ré i'madā hā, isi'uwazi tede ferru 'manharī na, brōzi na, prata na, zé'a na, duré oru na ropodo te te ipru pe. 'Re ihāimana u'āsi mono ma tō aima hāiré, za marī apto'oré iwatabrozé. Āne irosawērézé hā. Duré āne te aima āma isaprizé hā i'uwaibaba na si wa aima wasu'u.

Daniéu pawa'ābāzé wasu'u

⁴⁶Tawamhā apito Nabucodonozo, Daniéu nho'remhā ma tō hi'rātītō aime. Ma tō duré ti'ubu na ti'ai u hā ropto. Taha pari ma tō duré dama waihu'u, Daniéu ma mram na danhoprubzé hā, duré wedewa'u zadaze na danhoprubzé hā da te tāma sa'ra da, isō're u hā. ⁴⁷Tawamhā te oto Daniéu ma tinha, āne:

— 'Re ihāimana u'āsi mono āma, a norī wa'wa 're i'aiwata za'ra wa'aba mono hā, sena na te tō uburé ihāiba'ō norī nhipai u siptete uptabi na 're hāimana. Uburé ti'ai āma apito norī ma, te duré Danhib'apito uptabi na hā 're hāimana. Tahawa, īma waihu'u pese di oto, ōhō si uburé dama iwaihu'u'ō hāiré'wa na hā. E marī wa. Taha zarina si, a hā ma tō te irosawērézém na isa'rese'ō na i'u-waibaba na si āma īma isapri na hā āma i'uwaimra, te waihu'u da hā.

⁴⁸Tawamhā apito ma tō Daniéu danhipai u pire na danhib'ihā'a na 're hāimana mono da hā pisutu oto. Ma tō duré āma tāma tinhopru, marī iwa'ābā za'ētē norī na hā. Ma tō duré Babilonia āma daza'rui wa'ōno ihāimana āma dama i'rānho'ōmo na 're hāimana mono da hā, duré uburé rowaihu'u pese 'wa norī nhib'ihā'a na 're hāimana mono da hā pisutu, ti'ai wa'ōtō nho'ōmo 'remhā. ⁴⁹Tawamhā Daniéu te te iwaptērē zarina, ma tō apito hā pisutu za'ra Sadraqui norī hā, Mezaqui, Abide-Negu, Babilonia āma daza'rui wa'ōno ihāimana āma rob'madā'ā'wa na dama 're hāimana za'ra mono da hā. Tane nherē, Daniéu si te apito nhorōwa 'ri rāihā 'remhā te te 're romhuri u'āsi.

Ropodo êtê waipo pré oru na i'manharĩ wasu'u

3 ¹Tawamhã apito Nabucodonozo, ropodo 27 metru na i'râihâ pibuzém na duré 2,70 metru na i'a're si'uiwa u ipibuzém na da te dasiwi 'manharĩ da hã, ma tô dama ti'ru. Ta hã, Babilonia na daza'rui wa'õtô nhisi âma Dura na ti'ai haré nhisi wa, da te dasiwi sãrĩ da hã, ma tô duré dama waihu'u. ²Taha pari ma tô dama i'rânho'ômo norĩ ma, 'ri nho'ômo 're, dama ipire norĩ ma, daza'rui wa'õtô mono bâ dama i'rânho'ômo norĩ ma, te te da'âma 're irowairébé za'ra mono norĩ ma, rob'uiprazé ubumroi'wa norĩ ma, damra-mi'wa 'madâ'â'wa norĩ ma, dama roti'wa norĩ ma, duré uburé aimawi dama ipire norĩ ma, ma tô tâma waihu'u za'ra, ropoto saiwĩrĩ u hã sitême sitob da. ³Tahawa, ma tô uburé ta norĩ sitême isitom norĩ hã ropoto nho're hâiwimhã aimasa para na, ropoto saiwĩrĩ âma hã. ⁴Tawamhã apito mreme 'mahârâ'wa ma tô oto mreme 'râihâ na dama sadawa 'mahâ âne:

— Uburé a'uwê norĩ daro mono bâ, dapoto mono bâ duré aimreme mono bâ i'aihâimana za'ra wa'aba norĩ, âhâta apito te za âhã na hã aima waihu'u za'ra wa'wa! ⁵Tawamhã danhimnhihârâzé isadawazare hârâ hã, ibuhârâ hã, wedehâpâ 'manharĩ nhorô wamreme hã, rowamremezê harpa na isisi hã, duré ihâiba amo da te âma 're irowamreme za'ra mono norĩ ta hã wapari za'ra wa'aba wamhã, te za uburé aihĩ'râtītō asimroi wa'wa, ropodo êtê waipo pré oru na da te dasiwi 'manharĩ da, apito Nabucodonozo te te i'rui âma aiwata za'ra wa'aba da. ⁶Tawamhã ni'wa, ropoto âma dame wata da, hi'râtītō tâma sãmra ô wamhã, te za tô awa'awi dasiwi me ni, 'ri're wa'wa unhama ro'o u.

⁷Tawamhã rowamreme sâna'rata wi, ma tô uburé tame idahâimana za'ra hã dahi'râtītō asimro ni, ropodo êtê waipo pré oru na i'manharĩ âma dawata za'ra da.

Daniéu siwaihu'u norĩ, ropoto âma iwata za'ra ô zé wasu'u

⁸Tawamhã taha siwaprã ma tô ni'wam norĩ wasi na romnhoré'wa hã apito u sina rotété za'ra, Zudeu norĩ âma iwasété na te te wati'i za'ra da. ⁹Tahawa, ma tô apito Nabucodonocho ma nharĩ za'ra âne:

— Apito, rowê na si 're aihâimana u'âsi mono! ¹⁰A hã ma tô âne irowaihu'u mo: “Danhimnhihârâzém hârâ duré rowamremezép ta hã wapari za'ra wa'aba wamhã, te za uburé pese aihĩ'râtītō tâma asimroi wa'wa, ropodo êtê waipo pré oru na i'manharĩ âma aiwata za'ra wa'aba da hã. ¹¹Ni'wa hã âne na roti te te wapari ô wamhã, te za 'ri're wa'wa unhama ro'o u dasiwi me ni.” ¹²Âne nherê, ni'wam norĩ Zudeu Babilonia daza'rui wa'õtô 're, rob'madâ'â'wa na dama 're hâimana za'ra mono da, a hã ipisutu za'ra hã, Sadraqui norĩ, Mezaqui, Abide-Negu, ta norĩ hã asimiroti na hã te te siwi aiwazéb ô di. Ate ihâiba'ô âma, duré ropodo êtê waipo pré oru na da te dasiwi 'manharĩ da, i'rui âma dame âma wata za'ra ô di.

¹³Tawamhã Nabucodonozo âne hã te te wapari wa, ma tô ab'rui pese. Tahawa, ma tô 'ru za'ra, sô dahâsi da hã, Sadraqui norĩ zô, Mezaqui, Abide-Negu. Tahawa, apito hâimanazéb u ma tô da te dasiwi simro. ¹⁴Tawamhã te âne tâma nharĩ za'ra:

— E tô sena îte ihâiba'ô âma duré ropodo oru na da te dasiwi 'manharĩ da, te i'rui âma bété dame aiwata za'ra wa'aba ô di. ¹⁵E tawamhã te za oto

āhā na hā aihī'rātītō tāma asimroi wa'wa, ropoto āma aiwata za'ra wa'aba da hā, danhimnihârâzé hârâ hā duré rowamremezép ta hā sâna'rata wi. Mare wamhā, tō awa'awi te za unhama ro'o u hā dasiwi asāmra aba ni. E 'wa hā ihâiba'ō 're hâimana mono bâ, te te i'asō'reptu za'ra wa'aba da hā.

¹⁶Tawamhā āne ma te Sadraqui, Mezaqui, Abide-Negu norī hā āma sada'âbâ za'ra:

— Apito, wa norī hā wamreme na wasimapa za'ra dai ō di. ¹⁷Ri're wa'wa 're, unhama ro'o u, da te wanhamra wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono āma 're iwawata za'ra mono ma hā waihu'u pese di, unhama ro'o wi te te iwazani za'ra da hā, duré wama irob'manharī za'ra zém hawi te te iwanho'reptu za'ra da hā. ¹⁸Tawamhā duré wate, 'Re ihâimana u'âsi mono za te te wanho'reptu za'ra ō nherē, te za a hā iwawaihu'u za'ra, ate ihâiba'ō āma duré ropodo êtē waipo pré oru na da te dasiwi 'manharī da, i'rui āma za dame iwawata za'ra dai ō na hā tō.

Unhama ro'o wa'wa, aibâ ipréduptém norī si'ubdatō isimasabzé wasu'u

¹⁹Tawamhā Nabucodonoza āne te te wapari wamhā, ma tō, si'ubdatō aibâ ipréduptém norī zada hā ab'rui pese. Sada sahi za'ra wa, ma siwapré nhizuri pese. Tahawa, ma tō unhama ro'o na 'ri're wa'wa hā, da te sada wa'ro pese za'ra da hā dama ti'ru, 7 na āma isahuzém na da te 're iwa'ro u'âsi za'ra mono zém nhipai u. ²⁰Taha pari, ma tō tite dasi'wapéi 'manharī'wa norī, tisiré norī nhiptete nhipai u isiptete za'ra ma hā tāma 'ru za'ra, Sadraqui norī hā, Mezaqui, Abide-Negu te te pawasisi za'ra da, te te siwi sāmra da, unhama ro'o wa'wa u. ²¹Tawamhā aibâ si'ubdatō ipréduptém norī, i'uza hâpa ré, isi'ubuzéb ré, i'râzaza za'ra ré, duré uburé aimawi na isi'uza za'ra ré ma tō pawasisi za'ra ni, unhama ro'o wa'wa 'ri're wa'wa 're, da te dasiwi sāmra da hā. ²²Tawamhā apito nhimiroti sipai waihu'u ō wa, unhama ro'o na 'ri're wa'wa hā wa'ro uptabi di. Tahawa, dasi'wapéi 'manharī'wa norī, ma tō unhama ro'o nhoto hā uprosi, si'ubdatō aibâ ipréduptém norī te te siwi isāmra za'ra norī hā. ²³Tawamhā Sadraqui norī, Mezaqui, Abide-Negu pawasisi ré, ma tō oto rere, unhama ro'o u hā.

²⁴Tame Nabucodonoza ma tō si'aba'rê na wahudu. Wahutu wamhā, ma tō pē'êwara sina tite dama roti'wa norī hā sadanharī za'ra āne:

— Oro si'ubdatō ōm ne aibâ ipréduptém norī, pawasisi ré unhama ro'o u wa te wasiwi isāmra hā.

— Îhe, e niha tane nherē hā tō, apito! — Āne ma te asa āma sada'âbâ za'ra.

²⁵Tahawa apito te duré āma sadanharī za'ra āne:

— E niha bété maparane si'uiwa na aibâ norī, pawasisi āna sima iwē na unhama wa'wa 're inomro mono na hā wa 'madâ'â za'ra. Unhama wa'wa hâtoi āna te sima iwē na i'remhā 're nomro. Misi maparane si'uiwa na āma aibâ te te ihâiba waptob za'ra hā aiwa ihâiba'ō ne hā.

²⁶Tawamhā apito, unhama ré hā 'ri're wa'wa 'ridawa u 'râwi wisi wamhā, ma tō hârâ 'râihâ na 'mahârâ za'ra āne:

— Sadraqui, Mezaqui, Abide-Negu, 'Re ihâimana u'âsi mono danhipai u isiptete nhib'a'uwē norī, we aiwairébê aba āwa!

Tawamhā si'ubdatō aibâ norī, unhama wa'wa hawi ma tō oto wairé. Wairébê wamhā, ²⁷ma tō uburé dama ipire ōme ihâimana za'ra 'râwi itême

isihutu nori hã 'madâ'a za'ra, unhama ro niha te te ihâiba wamnarî za'ra ô na hã. Tawamhã duré unhama ro hã te te séré hômo za'ra ô di. I'uza za'ra te te duré tiwi hâzata za'ra ô di. Duré hâiba uzé za'ra ô di, unhama nhizédé na hã. ²⁸Tahawa, te apito hârâ 'râihâ na tinha âne:

— Sadraqui nori te, 'Re ihâimana u'âsi mono âma ma'âpé wawata za'ra wa'aba! Ta hã ma tô tite hâiwa âma romhuri'wa hã we satô. Ma tô duré tinhib'a'uwê nori sô'reptu za'ra, te te sina 're i'umnhasi za'ra mono hã. Ta nori hã te îsima iwê te te îma âma uwaimrami za'ra ô di. Taha wa'râmi ma tô tidâ'a za'ra zép si sima pisutu za'ra, hi'râtîtô sisimro ô nhowa're're, duré aimawi ihâiba'ô âma wata za'ra tô da. ²⁹Tahawa, wa za roti ipire na hã 'manha, siwa'ru a'uwê nori hã dapoto mono bâ, daro mono bâ duré damreme mono bâ 're idamreme zusi mono hã ni'wa hã Sadraqui nori te, Mezaqui, Abide-Negu, 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi na te te nharî wasété wamhã, da te sihâri mono da, duré za isôrôwa da te tiwi prub da. E marî wa. Aimawi ihâiba'ô hã 'maihamana ô wa, 'Re ihâimana u'âsi mono sine hã, â nori te te isô'reptu za'ra ne hã.

³⁰Tawamhã apito Nabucodonozo, si'ubdatô aibâ ipréduptém nori hã ma tô pisutu za'ra, Babilonia daza'ruî wa'ôto âma romhuri ipire na te te tô duré 're romhuri za'ra mono da hã, te te aré âma 're iromhuri za'ra mono zém nhipai u.

Nabucodonozo te te duré irosawêrêzé wasu'u

4 ¹Tawamhã apito Nabucodonozo, ma tô uburé dapoto mono bâ daro mono bâ damreme na 're idamreme zusi mono ma hã âma ropé, timreme na âne:

— Rowê na uburé 're aihâimana za'ra wa'aba mono! ²Wa tô îsima wê, 'Re ihâimana u'âsi mono danhipai u isiptete uptabi, marî dama i'manharî waihu'u'ô iwê uptabi te te îma ihâi'rêzé hã uburé waihu'u za'ra wa'aba da. ³Isi-miromhôsizé hã wê uptabi di. Duré uburé marî iwaihu'u'ô te te dama 're i'a'manharî mono zé hã siptete uptabi di! Ta hã Uburé Danhib'apito, si'utôri âna 're ihâimana mono. Tahawa, te za dama i'rânho'ômo na 're hâimana u'âsi.

⁴Ma âma uzusi âne:

— Wa hã Nabucodonozo, ihâimana prédup sina îsima iwê na ihâtâ'a âna wa tô aré 're înhamra, înhimiromhurizé 'ri 'râihâ remhã, îma rowê uptabi na. ⁵Tane nherê, nimahã mara na te irosawêrêzé hã ma tô ihâtâ'a za'êne hã îma sina waze. Înhotô 'rowi, marî te i'madâ'âzé hã duré âma înhimiro'saratazé hã ma tô ipipa îma tisô. ⁶Tahawa, Babilonia âma rowaihu'u pese 'wa nori zô, wa tô sô ihârâ za'ra, te irosawêrêzé te te îma âma saprî za'ra da. ⁷Tahawa rowaihu'u pese 'wa nori hã, marî 'manharî nhipese 'wa nori hã, wasi na rom-nhoré'wa nori hã, duré simi'â na romhuri'wa nori hã ma tô we itême ai'aba'rê. Tahawa, wa tô tâma wasu'u za'ra aré, te irosawêrêzé hã. Tane nherê, te te îma âma saprî waihu'u za'ra ô di. ⁸Tame Daniéu, da'râsutu âma ma tô ihâimana-zéb u hã we âzé, Béutésaza na isisi amo hã, îte ihâiba'ô nhisi ne hã. Ihâiba'ô nori pê'êzani hã te iwamhã 're hâimana. Tahawa, wa tô tâma wasu'u, te irosawêrêzé hã. ⁹Wa tô tâma tinha âne: "Béutésaza, marî 'manharî nhipese 'wa nori nhîb'ihâ'a, îma waihu'u pese di, ihâiba'ô nori pê'êzani aiwa ihâimana na hã. Duré îma waihu'u pese di, nima hã ipire dama iwaihu'u'ô hã âma dama saprî da, aima ipire ô na hã. Tahawa, wa za aima wasu'u, te irosawêrêzé hã

āma īma saprī da, marī te te iwasu'uzé hā. ¹⁰ Āne wa tō inhoto 'rowim ne hā 'madā, inhimiwaptā wa, inomro ré. Rowede hā i'rāihā uptabi hā wa tō 'madā, rowa'wa 're isa mono hā. ¹¹ Tawamhā ta hā ma tō wede si'rē hāimo, hāiwa te te sina i'upizéb u. Tawamhā iwede hā sa'ētē uptabi wa, daro mono bâ uburé dama 'madā'ā waihu'u pese di. ¹² Isu hā 'madā'ā zei uptabi di. Duré 're 'rāi pese mono wa, te daro mono bâ dasa hā da te āma 're huri. Te duré abaze norī hā iwede awā zahâpâ sima iwē na 're wa'utu za'ra. Si norī hā te duré ipanhipti na te te sima 're sasi za'ra. Uburé ropoto mono bâ te i'rā na 're saihuri, abaze norī, si norī hā, duré a'uwē norī zama. ¹³ Zahadu te rosawērē ré, wa tō hāiwa āma romhuri'wa hāiwa hawi we te te si'rai ré hā 'madā, 're isōpré u'āsi mono hā sōtō āna. ¹⁴ Ta hā ma tō mreme 'rāihā na tinha āne:

'Ma'āpé wede hā asiwi 'morōwīrī aba. Asiwi 'morōwīrī aba wamhā, te za ipanhipti asiwi isihāri aba mo.

Te za duré isu hā asiwi isinarī aba mo. Duré i'rā asiwi sāmra aba wamhā, te za āma asiwi iropéi wa'aba mo.

Iwede awā zahâpâ abaze norī 're iwa'utu za'ra mono hā te za duré ta hawi asiwi iwano'ō aba mo, si norī ipanhipti na 're isimasa mono norī zama.

¹⁵ Tane nherē, isāna'rata si isari ré te za asiwi irēme 'wa.

Tawamhā te za isi'uwazi tete na, duré ētē topsada brōzi na āma asiwi iwasisi zahuré wa'wa za, rom na siwazari du 're ihāimana za'ra mono wa'wa.

Tawamhā te za wede nhana'rada hā atébré te te 're waihi, ā hā aibā hā tō. Tahawa, te za tō aibā hā du te te 're 'masi, abaze ne oto.

¹⁶ Tahawa te za duré a'uwē nhimirosa'ratazé hā oto tiwi aimani. Te za oto abaze norī nhimirosa'rata ne na 're hāimana.

Tawamhā āne na 're hāimana mono ré, te za 7 na āma tiwahu.

¹⁷ Ā hā ma tō hāiwa āma romhuri'wa, sōtō āna 're isōpré u'āsi mono norī hā siwi āma rowairébé, uburé danhipai u isiptede 'Re ihāimana u'āsi mono, daro mono bâ uburé da'rānho'ōmo nhimi'madā'āzém nhipai u siptete na te te 're ida'a'madā'ā mono na, da te āma waihu'u za'ra da hā. Ta hā te za da'rānho'ōmo na da'madā'āzéb da hā, te te sima 're ida'awē mono zéb zarina te te dama 're apisutu, dama wapu na ni'wa 're hāimana mono nherē, oto dama pire da.' ”

¹⁸ Tawamhā Nabucodonoza timreme na te te āma tāma i'rāsutu na hā, te āne Daniéu ma tinha:

— Āne te irosawērēzé. Ni'wa hā ite rowaihu'u pese 'wa norī te te īma āma saprī waihu'u za'ra ō di, marī te te iwasu'uzém na hā. Tane nherē, Béntésaza, aima si waihu'u pese di, āma īma isaprī da hā, ihāiba'ō norī pē'ēzani aiwa sébré wa. Tahawa, ma'āpé āma īma saprī na, te irosawērēzé marī te te iwasu'u hā.

Daniéu, rosawērē na te te āma isaprízé wasu'u

¹⁹ Tawamhā Daniéu, Béntésaza na isisi amo āne hā te te wapari wa, ma tō tāma a'rā. Tahawa, te a'ā rosa'rata ma za, ari'iwī. Tawamhā te apito tāma tinha āne:

— Bêutésaza, aihâtâ'â tō, rosawērē na hã duré za marī te te iwasu'uzém na hã.

Tane nherē, ma tō Daniéu āne āma tãma wa'rã:

— Apito, asimirosawērēzé iwasu'u hã aré tō iwē īma hã, aihâiba upana asitob'ru norī hâiba u ihâimana da hã. Tane nherē, ta norī hâiba hã te te wasu'u ō di. ²⁰ A hã ma tō wede, hâiwa te te sina i'upi hã, hâimo iwede si'rē mono hã i'madâ, sa'ētē uptabi wa, daro mono bâ uburé dama i'madâ'â waihu'u pe hã. ²¹ Isu hã 'madâ'â zei uptabi di. Duré 're 'râi pese mono wa, te daro mono bâ dasa hã da te āma 're huri. Abaze norī hã te iwede awã zahâpâ sima iwē na 're wa'utu za'ra. Si norī hã te duré ipanhipti mono na te te sima 're sasi za'ra.

²² — Apito, wede hã, a hã te aiwasu'u. E marī wa. A hã asiptete 'manharī na asina 're hâimo u'âsi mono wa. Duré asiptete na 're i'aihâimana mono zé hã te te sina 're hâimo pese mono wa, ma tō hâiwa u hã wi. Taha wa, ma tō uburé pese 're ida'a'madâ'â mo, daro mono bâ. ²³ Tawamhã ma tō duré hâiwa āma romhuri'wa we te te si'rai ré hã i'madâ. Ta hã āne te te inharī hã: “Ma'ápé wede hã asiwi mei wa'aba. Duré asiwi panhipti nhihâri aba mono. Tane nherē, isâna'rata si isari ré te za asiwi irēme 'wa. Tawamhã te za isi'u-wazi tete na, duré êtē topsada brōzi na āma asiwi iwasisi zahuré wa'wa, rom na siwazari du 're ihâimana za'ra mono wa'wa 're sa mono da. Tawamhã te za ā hã aibâ nhisi wi atébré hã 're rere'e. Tahawa, te za aibâ hã abaze sazém na si oto 're sa. Tawamhã āne na 're hâimana mono ré hã te za 7 na āma tiwahu.”

²⁴ — Awa'awi na hã wa za oto āma aima saprī. Apito, ā hã asimirosawērē te te iwasu'u hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima ai'āma irowairébézé. ²⁵ Tawamhã a'uwē 're ihâimana za'ra mono zém hawimhã te za aiwazere ni. Tahawa, te za oto abaze norī siré 're aihâimana mo. Te za du na 're asai mo oto, powawē du te te 're ihuri mono ne. Duré romnhiwasi te za 're asōtō mo. Te za atébré hã te te 're aihâiba waihi. Āne na 're aihâimana mono ré hã, te za 7 na ai'āma tiwahu. Taha parip si, te za a hã asimirosa'rata na apâ asina isi, uburé danhipai u isiptede 'Re ihâimana u'âsi mono, daro mono bâ uburé da'rânho'ōmo norī nhimi'madâ'âzém nhipai u siptete na te te 're ida'a'madâ'â mono na hã, duré da'rânho'ōmo norī nhimi'madâ'âzéb da, te te sima iwēzéb zarina te te dama 're i'apisutu mono na hã. ²⁶ Tawamhã duré hâiwa āma romhuri'wa, wede nhana'rada sari ré te te siwi rēme da, te te iwaihu hã, a hã 'Re ihâimana u'âsi mono uburé danhipai u siptete na te te 're ida'a'madâ'â mono na sazei wap si, apâ i'asi'apito da hã te wasu'u. ²⁷ Tahawa apito, ma'ápé inhi-mirotizé hã asina saze na. Duré ma'ápé rēme, 're aiwasété mono zé hã, i'uwaibaba si oto marī hã 're a'manharī mono da. Duré ma'ápé sazâri, aiwasédé hã. Duré ma'ápé isimari'ō norī āma 're aiwamrī mono. Āne wap si, te za até rowē na 're i'aihâimana mono zém na hã āma 're i'uzusi mo.

²⁸ Tawamhã āne ma tō apito Nabucodonozoho zô hã uburé marī hã tō wairébé. ²⁹ Tawamhã 12 na a'amo si'utōrī pari, 'ri nho'u Babilonia āma tinhi-miromhurizé 'ri 'râihâ hâpâ na hâimo 're morī ré, ³⁰ ma tō āne sima tinha:

— E niha 'ri nho'u Babilonia hã dama isa'ētē uptabi! Wa hã wa tō inhiptete na 'ri nho'u hã 'manha, iwa apito na 're inhamra mono zéb da hã, uburé dama ĩpire na duré inhiptete na te 're ida'a'madâ'â mono zé hã te dama hâi'ré da.

³¹ Tawamhã āne na apito zahadu te te sima rob'anhoré ré, ma tō hâiwa hawi damreme hã tãma tinha āne:

— Apito Nabucodonozo, iwapari! Atei ô di za oto, dama i'rânho'ômo na 're i'aihâimana mono zé hã. ³² A'uwê na 're idahâimana za'ra mono zém hawimhã te za aiwazere ni oto, abaze nori siré 're aihâimana mono da, du hã 're 'masi mono da, powawê te te 're ihuri mono ne. Âne na 're aihâimana mono ré, te za 7 na ai'âma tiwahu. Taha parip si, te za a hã asimirosa'rata na asina isi, uburé danhipai u isiptede 'Re ihâimana u'âsi mono, daro mono bâ uburé da'rânho'ômo nori nhimi'madâ'âzém nhipai u siptete na te te 're ida'a'madâ'â mono na hã, duré da'rânho'ômo nori nhimi'madâ'âzéb da, te te sima iwêzéb zarina te te dama 're i'apisutu mono na hã.

³³ Tame timreme hã te te tãma i'râsutuzéb âma, awa'awi ma tô Nabucodonozo ma timreme na hã âma tãma uwaimra. Tahawa, a'uwê 're ihâimana za'ra mono zém hawimhã ma tô dasiwi wazere ni. Tahawa, te oto powawê, du te te 're ihuri mono ne, du si te te 're 'masi. Te duré romnhiwasi 're sôtô. Tawamhã te duré atébré hã te te 're hâiba waihi. Tame ma tô duré oto tizéré pa pese, si wawê zaripi ne. Ma tô duré tinhipo'o pa pese, si'ômo para nhipo'o ne.

Apito Nabucodonozo, 'Re ihâimana u'âsi mono âma iwatazé wasu'u

³⁴ Tawamhã te apito hã tinha âne:

— 7 na oto i'âma wahu pari, hâiwa u wa hã te rob'madâ'â wamhã, ma tô apâ inhimiza'rese wê hã îma wi. Tahawa, wa tô uburé danhipai u isiptede 'Re ihâimana u'âsi mono âma hã iwata, dâ'â âna ône u'â 're ihâimana mono âma. Tawamhã wa hã wa tinha âne:

“Danhipai u 'Re ihâimana u'âsi mono nhiptetezé hã si'utôri ô di.

Duré Danhib'apito na te te 're ida'a'madâ'â mono zé hã si'utôri waihu'u ô di.

³⁵ Ôhō nhiptetezé ma hã tarére marĩ dai ô di, daro mono bâ 're idahâimana za'ra mono hã.

Ta hã te duré uburé hâiwa âma romhuri'wa nori hã, duré ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono nori hã pire na te te 're a'madâ'â.

Ni'wa hã te te duré tiwi 're rosawi waihu'u mono ô di, te te sima iwêzéb zarina marĩ te te 're i'a'manharĩ mono da hã.

Duré ni'wa hã te te tãma 're a'rui waihu'u mono ô di, marĩ te te 're i'ab'manharĩ mono zé hã te te âma dama 're i'arowasu'u mono da hã.”

³⁶ — Tawamhã tô awa'awi inhimiza'rese wê zé hã apâ îma wisi wamhã, wa tô apâ ti'â, i'rânho'ômo na ipire na duré dama iwazém na 're ihâimana mono zé hã. Duré îte dama roti'wa nori hã duré îte dama ipire nori hã ma tô apâ hã siwi i'âri wê. Tahawa, wa tô duré isi'apito apâ, nhiptede hã imorĩ'rata na isi'apitozém nhipai u. ³⁷ Tahawa, wa hã apito Nabucodonozo, wa tô hâiwa âma apito 'Re ihâimana u'âsi mono âma hã iwata. Uburé marĩ te te 're i'ab'manharĩ mono zé hã i'uwaibaba si. Duré ô hã te za siwa'ru a'uwê nori 're isi'madâ'â ze za'ëtê za'ra mono nori hã te te 're anhisém nomri.

Apito Béusaza, dasa isa'êne te te i'manharizé wasu'u

5 ¹ Nimahã mara na Babilonia âma apito Béusaza hã, ma tô dasa isa'êne hã 'manha. Tahawa, ti'ai wa'ôtô nho'ômo 'remhã daza'rui mono bâ te dama

ipire norĩ zô hã miu na ihâiba za'ra zô hã hã. Tawamhã ta norĩ siré te uva 'râi wa'u isé hã nasi hâsi. ²Tawamhã te te nasi hâsi ré, Béusaza hã Zeruzalê âma 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã hawi, êtê waipo pré oru 'manharĩ na duré êtê waipo prã prata 'manharĩ na hâsizé hã imama Nabucodonoza te te iwaibu hã, da te itême 'wasari da hã ma tô dama ti'ru. E marĩ wa. Taha hâsizéb 're, dama ipire, sô ihârã za'ra norĩ hã, imro norĩ hã duré imro prã tâma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã uva 'râi wa'u isé hã te te iwa âhuri da, isiré. ³Tawamhã oru 'manharĩ na hâsizé hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã hawi da te iwaibu za'ra hã ma tô oto tâma 'wasari ni. Tawamhã apito duré dama ipire norĩ hã duré imro prã tâma 're ihâimana za'ra mono norĩ me ma tô isiré taha hâsizéb 'remhã nasi âhu. ⁴Ma tô êtê waipo pré oru 'manharĩ na, êtê waipo prã prata 'manharĩ na, êtê topsada brôzi 'manharĩ na, isi'uwazi tede ferru 'manharĩ na, wede 'manharĩ na, duré êtê 'manharĩ na ropodo ihâiba'ô norĩ âma hã tiwata za'ra.

⁵Taha ré, waptu na danhib'rada hã ma tô sihâiré. Tahawa 'ri're wa'wa za'êtê wa, dasa iwa ihâimana 're, ma tô danhib'rada 'ri na'rata hã su'u na hã rob'ui-éré, rob'uiwézé te te irowa'a pese zém niwĩ, ba'a na. Tawamhã apito, danhib'rada hã ma tô 'madã, te te rob'ui'ére ré. ⁶Tahawa, ma tô tâma ti'ubu'a pese. Ma tô tipahi pese. Tahawa ma tô ihĩrãti hã nasi si'ahãri zahuré. Ma tô rêrê, i'râi hawi ipara u. ⁷Tawamhã sa'êtê mreme 'râihã na ma tô marĩ 'manharĩ nhipese 'wa norĩ zô, rowaihu'u pese 'wa norĩ zô, duré wasi na romnhoré'wa norĩ zô dahãsi da hã dama ti'ru. Tawamhã ta norĩ sihutu wi, ma tô Béusaza hã tâma nharĩ za'ra âne:

— Â hã 'ri na'rata na rob'ui'ére, ni'wa hã te te sôré waihu'u wamhã, duré marĩ te te iwasu'uzém na te te âma îma saprĩ waihu'u wamhã, da'uza ihã prépe iwa'âbã za'êtê na te za âma uza ni. Oru 'manharĩ na danho'rebzum na zama te za duré âma sô'rebzu ni za. Tahawa, wa za duré tâma pisutu, si'ub-datô âma dama ipire na îzahâpâmhã 're hâimana mono da, ãnhimi'madã'âzéb 'remhã.

⁸Tawamhã uburé rowaihu'u'wa norĩ 'ri're wa'wa za'êne ihâimana u ma tô oto asisi. Tane nherê, 'ri na'rata na rob'ui'ére hã ta norĩ te te 'manhoré waihu'u ô di. Duré apito ma, marĩ te te iwasu'uzé te te âma tâma saprĩ waihu'u za'ra ô di. ⁹Tahawa, ma tô duré oto apito hã tâma a'rãmi pese. Ma tô duré ti'ubu'a pese oto. Tawamhã dama ipire norĩ hã, marĩ te te 'manharĩ waihu'u za'ra ô di.

¹⁰Tawamhã apito sipi'ô, apito zadari, duré sô ihârã za'ra norĩ zadari te te waparĩ wa, 'ri para u sébré wamhã, ma tô apito ma tinha âne:

— Apito, 're i'aihâimana u'âsi mono da si, iwê hã! Arãmi tô. Duré ai'ubu'a pese tô. ¹¹E tihai wa. Âme asimi'madã'âzéb âma te ihâiba'ô norĩ p'êzani ré aibã hã tihâiba. Aimama Nabucodonoza, apito na 're hâimana mono ré hã, ma tô aibã hã da te 're waihu'u za'ra, i'rã nhimiza'rese wê na hã, duré rowaihu'u pese 'wa na hã, ihâiba'ô norĩ ne. Tawamhã ta hã ma tô apito Nabucodonoza pisutu, rowaihu'u pese 'wa norĩ nhib'ihã'a na, tiha 'manharĩ nhipese 'wa norĩ nhib'ihã'a na, simi'ã na romhuri'wa norĩ nhib'ihã'a na, duré wasi na romnhoré'wa norĩ nhib'ihã'a na tâma 're hâimana za'ra mono da hã. ¹²Â hã aibã hã Daniéu, apito, Béutésaza na te te isisi amo hã simirosa'rata waihu'u pese di. Simirowaihu'u pese di. Duré rosawêrê na hã te te âma saprĩ waihu'u pese di, tiha te te iwasu'uzém na hã. Tiha dama iwaihu'u'ô ipire na hã te te

duré âma saprî waihu'u pese di. Tahawa, ma'âpé Daniéu zô aihârâ. Tawamhâ te za 'ri na'rata na rob'ui'ére na hâ aima âma saprî.

Daniéu, rob'ui'ére iwaihu'u'ô na te te âma isaprizé wasu'u

¹³Tawamhâ Daniéu, ma tô apito hâimanazéb u dasiwi saprôni ni. Tahawa, ma tô âne sadanha:

— E a hâ Daniéu, Zudeu norî siré hâ, imama apito Nabucodonoza, Zuda hawî, da te ai'âma ai'uté za'ra wa'aba wa, we te te i'asaprôni dasiré. ¹⁴Ma tô îma aiwasu'u ni, ihâiba'ô norî pē'ezani ai'âma 're ihâimana mono na hâ, duré aima irosa'rata waihu'u pese na hâ, duré aima irowaihu'u pese na hâ. ¹⁵Nimosi prâ na ma tô rowaihu'u pese 'wa norî hâ, duré wasi na romnho-ré'wa norî hâ we itême da te simro, 'ri na'rata na rob'ui'ére te te aré îma sôré za'ra da, duré aré marî te te iwasu'uzém na te te âma îma saprî za'ra da. Tane nherê, te te îma âma saprî waihu'u za'ra ô di, ta norî hâ. ¹⁶Tane nherê, ma tô ni'wa hâ îma aiwasu'u, a hâ dama iwaihu'u'ô ipire hâ za âma isapri waihu'u pese na hâ. Tahawa, a hâ 'ri na'rata na rob'ui'ére sôré waihu'u pese wamhâ, duré âma îma saprî waihu'u pese wamhâ, te za da'uza ihâ prépe iwa'âbâ za'êtê na ai'uza ni za. Te za duré êtê waipo pré oru 'manharî na hâ âma asô'rebzum ni za. Tawamhâ wa za duré îte i'rânho'ômo na si'ubdatô âma dama aipire na 're aihâimana mono da hâ aima pisutu.

¹⁷Tawamhâ Daniéu ma asa âma sada'â âne:

— Apito, aré îma i'asôprubzéb da hâ tô aima hâimana za'ra. Niha wamhâ duré ni'wai ma, sômri za'ra na, i'upana. Âne nherê, 'ri na'rata na rob'ui'ére hâ wa za aima sôré. Wa za duré âma aima saprî, marî te te iwasu'uzé hâ. ¹⁸Apito, danhipai u isiptede 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô aimama ma, Nabucodonozohô ma hâ pisutu, siptete na duré pire uptabi na dama i'rânho'ômo na 're hâimana mono da hâ. ¹⁹'Re ihâimana u'âsi mono, da'madâ'â nhip-tetezé te te aré tâma isômri hâ sa'êtê uptabi wa, ma tô uburé daro mono bâ isô'remhâ aré tâma 're darêrê'ê za'ra. Tawamhâ te te sima wê wamhâ, te za ni'wa hâ tiwî. Niha wamhâ duré te te sima wê wamhâ, te za tô âma rosazâ, hâiba ré 're sâmbra mono da. Duré ni'wa isimiromhuri zarina te za tô âma hâimo, te te sima iwê hâ. Te za duré ni'wai âma hâ âma ti'awi, te te sima iwêzéb zarina. ²⁰Tane nherê, ma tô tipê'ê na hâ 're si'madâ'â ze. Ma tô duré si'rep si pē'ê tete na 're hâimana. Taha zarina ma tô da'madâ'â nhiptetezé hâ tiwi sina ti'awi pese. ²¹Tahawa, a'uwê 're ihâimana za'ra mono zém hawimhâ ma tô wazere ni. Ma tô duré ti'râiwaihu hâ simini, abaze ne oto 'râ nhimiza'-rese âna 're hâimana mono da. Tawamhâ te duré oto awaru po're pore norî siré 're hâimana. Te duré du hâ te te 're 'masi, powawê rom na du sima iwê na te te 're ihuri mono ne. Romnhiwasi te duré 're sôtô. Ma tô duré atébré hâ te te 're hâiba waihi. Tawamhâ uburé danhipai u isiptede 'Re ihâimana u'âsi mono, daro mono bâ uburé da'rânho'ômo nhimi'madâ'âzém nhipai u siptete na te te 're ida'a'madâ'â mono na, duré da'rânho'ômo nhimi'madâ'âzéb da, te te sima iwêzéb zarina te te dama 're i'apisutu mono na te te tinhimirosa'rata na sina siri ô ré, ma tô âne ré hâ 're hâimana siwa'ru.

²²— Apito Béusaza, a hâ ôhō 'ra 're aihâimana mono wa, âne hâ uburé aima waihu'u pese nherê, te râwimhâ 're asi'madâ'â zei u'âsi mono na hâ 're aihâimana siroptu mo. ²³Tane nherê, hâiwa âma Uburé Danhib'apito da,

i'aihâimanazéb zarina, ma tô hâsizé 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ 're, 're isimasa mono, da te iwaibu za'ra hâ dama i'ru, da te we 'wasari da, sô i'aihârâ za'ra dama ipire norî hâ duré aimro norî, duré aimro prâ aima 're ihâimana za'ra wa'aba norî te te uva 'râi wa'u isé iwa âhuri da hâ, asiré. Taha nhipai u ma tô duré ihâiba'ô norî âma hâ aiwa, êtê waipo prâ prata 'manharî na, êtê waipo pré oru 'manharî na, êtê topsada brôzi 'manharî na, isi'uwazi tete 'manharî na, wede 'manharî na, duré êtê 'manharî na, te te 're irob'madâ'â waihu'u mono ô na, duré 're isimipari waihu'u mono ô na, marî te te 're iwaihu'u za'ra mono ô na. Tane nherê, a hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono dapârî waihu'u pese 'wa na duré dahâiba ré na te te 're ida'arême mono âma aiwata ô di, uburé marî aima 're hâimana mono da, te te sima 're irowairébé mono âma hâ. ²⁴Tahawa, ma tô danhib'rada 'ri na'rata na âne damreme na te te âma rob'ui'ére da hâ tâma ti'ru: ²⁵“MENE, MENE, TEQUEL, PARSIM”.

²⁶— Âne damreme na rob'ui'ére na isaprizé hâ. MENE^b na damreme hâ âne hâ te wasu'u. 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô dama i'rânho'ômo na asimi'madâ'âzém na bâdâ hâ sa'rata pese. Taha zarina ma tô sima rowairébé, asimi'madâ'âzé hâ te te aiwi 'râtô da. ²⁷TEQUEL^c na damreme hâ te duré âne hâ wasu'u. Marî pire pibuzém na da te aipire pibui wamhâ, aiwapu na aihâimana wa, za da te i'ai'upsibi mezé. ²⁸PERES^d na damreme hâ, dama i'rânho'ômo na asimi'madâ'âzé hâ za sima isipo te wasu'u. Média norî ma, te za sômri zahuré ni, Persiaha me hâ.

²⁹Tawamhâ apito Béusaza, te Daniéu hâ dama ti'ru, da'uzazé ihâ prépe iwa'âbâ za'etê na da te dasiwi uza da, duré êtê waipo pré oru na da te dasiwi sô'rebzu da hâ. Tawamhâ ma tô duré Daniéu hâ pisutu, Babilonia âma dama i'rânho'ômo na si'ubdatô âma dama ipire na 're hâimana mono da.

³⁰Tawamhâ tô taha mara na, Béusaza Babilonia âma apito hâ ma tô wîrî ni.

³¹Tahawa, Dariu, Média na ti'ai wa'ôto'ômo nhisi âma apito, 62 na âma iwahu hâ ma tô isôwa're'remhâ si'i'rânho'u, Babilonia âma hâ.

Daniéu, hu'u zérépa norî wa'wa ab're 're, isabzé wasu'u

6 ¹Tawamhâ apito Dariu ma tô ti'ai wa'ôto'ômo nho'u tinhimi'madâ'âzéb 'remhâ, 120 na daza'rui wa'ôto'ômo na âma sip'o da hâ rowairébé. Taha zarina ma tô duré aibâ norî hâ 120 na daza'rui wa'ôto'ômo bâ dama i'rânho'ômo na 're hâimana za'ra mono da hâ pisutu za'ra. ²Tawamhâ ro morî wê da, niha marî hâimana tô da, ma tô apito si'ubdatô dama ipire norî, 120 na dama i'rânho'ômo norî te te 're 'madâ'â za'ra mono da hâ pisutu za'ra. Tawamhâ Daniéu zama ma tô dazu pisutu, dama ipire na hâimana da. ³Tawamhâ Daniéu ma tô tisiré norî dama i'rânho'ômo na 're ihâimana za'ra mono nhipai u tinhimiromhuri wê na hâ si'hâi'rê. Taha ma, tâma romhuri waihu'u pese uptabi wa, ma tô apito hâ âma rosa'rata, te te sêrê da, uburé danhipai u danhib'ihâ'a na oto 're hâimana mono da. ⁴Tahawa, isiré dama ipire norî, duré dama i'rânho'ômo norî, ma tô Daniéu hâ te te siwi 're pibu, niha isimi'madâ'âzéb 'remhâ marî hâ te te âma siwi sâmri wasété wa, iwasédé

b 5.26 Mene na damreme hâ Arameu norî mreme na hâ “marî za'ratazé” te wasu'u.

c 5.27 Tequel na damreme hâ Arameu norî mreme na hâ “ropire pibuzé” te wasu'u.

d 5.28 Peres na damreme hâ Arameu norî mreme na hâ “marî na isipo” te wasu'u.

te te âma siwi hiri da. Tane nherê, marî hã te te âma siwi sãmri ô di, sena na duré i'uwaibaba na si 're ihâimana mono wa. Tahawa, ni'wa hã te te marî i'manharî wasété na duré te te âma i'upa na te te âma wasété waihu'u ô di.

⁵Tahawa, te âne sima wasu'u za'ra:

— Niwamhã Daniéu, marî na siwasété ré hã, wa te wasiwi sôpêtê waihu'u ô di, wa te âma wasiwi iwasu'u wamnarizéb da hã. Âne wa, âté 'Re ihâimana u'âsi mono âma isimizaze tâma ihâimana na te te âma upai wap si, wa za wasiwi sãmri ni, niha na iwasétézê hã.

⁶Tawamhã uburé dama ipire norî ma tô apito u ai'aba'ré. Si'aba'réi wamhã, te âne tâma nharî za'ra:

— Apito Dariu, 're aihâimana u'âsi mono da si, iwê hã! ⁷Uburé wa norî, dama i'rânho'ômo norî hã, 'ri nho'ômo 're, dama ipire norî hã, daza'ru i wa'ôto mono bâ dama i'rânho'ômo norî hã, duré uburé aimawi dama ipire norî hã wasi'râ'ôto wamhã, wa tô âma wasisaze za'ra ni, asimiroti itede i'manharî da hã, wa te aiwi waptêrê za'ra da, âma idanhimipari prédu, i'ru zahi hã. Tahawa, te za a hã dama iwaihu, 30 bâta 'remhã aiwi si, da te 're rowaptêrê za'ra mono da. Tawamhã taha ré ni'wam norî, marî siwa'ru ihâiba'ô norî wi, duré siwa'ru dawi te te 're rowaptêrê za'ra mono wamhã, te za hu'u zérépa ma, ab're 'remhã dasiwi sãmra ni. ⁸Tahawa apito, ma'âpé asimiroti nhiptede hã 'manharî, âma i'asisihâtâ da hã. Tawamhã Média norî nhimiroti zarina Persa norî me, asimiroti nhiptete 'manharizé niwamhã da te ipari da hã, mare di za.

⁹Tawamhã apito ma tô âma saze za'ra. Taha zarina ma tô duré tinhisi hã âma tisã, isimiroti na rob'ui'ére hã da te âma ropéi mono da, uburé dama.

¹⁰Tawamhã apito tinhimirotizém na isisi hâtâzém na te te waihu'u wamhã, ma tô tinhorôwa u apâ hã mo. Hâimo âma 'ri 're wa'ôno ihâimana âma te nhamra, zanela 'ri zadazâri norî Zeruzalê nho'ômoi baba ihâimana za'ra âma. Tawamhã Daniéu ma tô 'ri zadazâri hã sima 'ridawa za'ra. Taha pari ma tô hi'râtito nhamra. Ma tô duré tite 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã mre, awê sidâpâsi si'ubdatô na âma isahu na tâma 're imreme u'âsi mono ne.

¹¹Tawamhã Daniéu nhitob'ru norî, simisutu isôrôwa u si'aba'réi wamhã, ma tô siwi 'madã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te pawaptob da, timreme na te te tiwi rowaptêrê ré. ¹²Tawamhã apito tinhimiroti te te iwaihu'uzém na te te tâma nharî za'ra da hã, ma tô oto ai'aba'ré. Tahawa, te tâma nharî za'ra âne:

— Apito, asimiroti nhiptede iwaihu'uzém na i'asisihâtâzém na hã ma tô dawi isawi, 30 bâta 'remhã ni'wa hã, siwa'ru ihâiba'ô norî wi duré siwa'ru dawi, da te 're rowaptêrê za'ra mono tô da, duré aiwi si da te 're rowaptêrê za'ra mono da. Tawamhã asimiroti 'manharizém na ma tô duré ipisu, ni'wa asimiroti te te wapari ô wamhã, za hu'u zérépa ma, da te dasiwi ime na hã, ab're 're. Âne na hã, e senai ô di bété, i'asisihâtâzê hã.

Tawamhã apito asa ma te âma sada'âbã za'ra âne:

— Îhe sena tô roti hã. Tahawa, te za tô da te 're wapari pese za'ra. Duré Média norî nhimiroti 'manharizéb zarina Persa norî me da te ipari da hã mare di tô.

¹³Tahawa, ta norî hã te duré tâma nharî za'ra âne, apito ma hã:

— Tane nherê, Daniéu, Zuda ti'ai hawi wa te da'âma ai'uté wa, dasiré da te we dasiwi isaprôni hã, ta hã asimiroti nhiptede i'manharizém na hã te te

aiwazéb ô di. Tāma hā tarére. Õne haré te 'Re ihâimana u'âsi mono ma, awê sidâpâsi 're mreme, misi bâtâ 'remhâ si'ubdatô na âma isahu na.

¹⁴Tawamhâ âne hā apito te te wapari wamhâ, ma tô tiwi tirobzei'ô pese. Tiwi robzei'ô pese wa, ma tô aré sima rosa'rata, Daniéu te te sô'reptu da. Tô taha bâtâ na, bâdâ isébrézéb u, ma tô niha hā nasi sima pibu, te te sô'reptu da hā. ¹⁵Tane nherê, Daniéu nhitob'ru norî, apâ duré apito u si'aba'reí wamhâ, ma tô âne tâma nharî za'ra:

— Apito, Média norî nhimiroti 'manharizéb zarina Persa norî nhimiroti me, apito nhimiroti 'manharizém na romnhihâdâ da te dasiwi i'mapari waihu'u ô na hā aima waihu'u pese di.

¹⁶Tahawa apito, ma tô Daniéu hā dama ti'ru, da te dasiwi saprôni da, hu'u zérépa ma, ab're 're, da te dasiwi me da. Tahawa, te apito, Daniéu ma tinha âne:

— Ate 'Re ihâimana u'âsi mono, âma 're i'aihâimana mono hā, duré ône u'â tâma 're i'asisômri mono hā te te asô'reptu zô, wa za wa hā rob'madâ.

¹⁷Tawamhâ êtê tōmo wawê na ma tô ab're zadawa hā iré siwi sito. Taha pari, ma tô apito hā tinhiptômohi tétézém na, duré dama ipire norî nhiptô-mohi wasisi za'ra zém na zama âma tob'rata to, Daniéu ma, iromhâimana-zém na hā ni'wa te te âma saprî tô da. ¹⁸Tawamhâ apito tinhihiromhurizé 'ri 'râihâ u hā ma tô apâ mo. Morî wamhâ, sai ô di. Duré tâma dasima romhu'uzé hā te te waptêrê ô di, te te 're i'manharî u'âsi mono ne hā. Duré tô taha mara na hā sôtô waihu'u ô di.

¹⁹Tawamhâ mararé uptabi ma tô udu. Utu wamhâ, ma tô sa'êtê mo, hu'u zérépa ab're 're, isimasabzéb u. ²⁰Tawamhâ ab're u te te sina rotété wamhâ, ma tô te te âma robzépata wa, mreme zei âna 'mahâ âne:

— Daniéu, 'Re ihâimana u'âsi mono idâ'â'ô nhib'a'uwê! E 'Re ihâimana u'âsi mono, a hā âma 're i'aihâimana mono hā, duré ône u'â tâma 're i'asisômri mono hā, ma tô hu'u zérépa norî wi te te i'asô'reptu da hā âma aima uwaimra.

²¹Tawamhâ Daniéu, ma te asa sada'â âne:

— Apito, 're i'aihâimana u'âsi mono da si, iwê hā! ²²Îte 'Re ihâimana u'âsi mono, tite hâiwa âma romhuri'wa we te te isatôri hā ma tô te te siwi i'u'a tô da, sadawa nhitob za'ra, hu'u zérépa norî hā. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wa hā marî iwasédé te tiwi i'manharî ô na hā tâma i'waihu'u pese wa, ma tô âne hā îma 'manha. Duré niwamhâ aiwi zama marî te aiwi 'manharî wasété ô di.

²³Tawamhâ apito, to za'êtê uptabi wa, ma tô Daniéu ab're hawi da te dasiwi wazere da, dama ti'ru. Tawamhâ da te oto dasiwi wazere wamhâ, ma tô 'madâ'â za'ra ni, hu'u zérépa marî ihâiba na te te âma i'manharî za'ra ô na hā, 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're umnhasi mono wa. ²⁴Tawamhâ apito nhimiwada'uri zarina ma tô Daniéu wasu'u wasété'wa norî hā dasiwi sâmbra ni, hu'u zérépa isimasabzé ab're u, uburé isiré za'ra zama imro norî hā, duré i'ra norî hā. Tawamhâ zahadu hâimo hawi itême za'ra sisa'rei mono ré, ab're nhitô u hā ma tô zahadu ré hu'u zérépa norî sô tizarôtô za'ra. Tahawa, ma tô uburé te te hipru pese za'ra.

²⁵Tawamhâ apito Dariu ma tô uburé daro mono bâ, duré dapoto mono bâ duré damreme mono bâ 're idamreme zusi mono ma, rob'ui'ére, âne:

“Rowê na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono! ²⁶Uburé a'uwê norî, ïnhimi'ma-dâ'ázéb 're daza'rui mono bâ 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono ma, wa aima

waihu'u za'ra wa'wa, âne. Ma'âpé Daniéu, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're iwata mono hâ asiwi 're wazé aba mono.

E marî wa, ô hâ 'Re ihâimana u'âsi mono idâ'â'ô, ône u'â 're ihâimana mono.

Niwamhâ duré dama i'rânho'ômo na isimi'madâ'âzé hâ isipru waihu'u ô. Duré niwamhâ isiptetezé hâ tiwi isi'utôri waihu'u ô.

²⁷ Taha si, siminho'reptu waihu'u pese di.

Hâiwa âma, duré ti'ai âma te dama isa'rese'ô na te te 're romhōsi.

Taha si ma tô Daniéu hâ sô'reptu, hu'u zérépa nhiptetezé wi hâ."

²⁸ Tawamhâ Daniéu, Dariu i'rânho'ômo na te te 're da'a'madâ'â mono ré, duré Persia norî siré Ciru te te 're da'a'madâ'â mono siwaprâ, ma tô danhipai u dama ipire na 're ihâimana mono zém na hâ âma uzusi.

**Daniéu sôtô 'rowim ne, ropoto siwamnarî pipa maparane
si'uiwa na te te i'madâ'â za'ra zé wasu'u**

7 ¹ Béusazaha âma imorî'rata na âma iwahub âma Babilonia 're, te te 're ida'a'madâ'â mono na ma tô Daniéu hâ nimahâ mara na tinhimiwaptâ wa nomro. Sôtô wamhâ, ma tô te te saho. Tame ma tô marî sôtô 'rowi 'madâ'â za'ra. Topo'o wamhâ, ma tô duré te te isahoi mono na marî te te i'madâ'â za'ra norî na hâ âma rob'ui'éré. ² Âne ma tô âma rob'ui'éré:

Bara na te sahoi mono wamhâ, wa tô 'madâ, maparane si'uiwa na rowa'u'u za'êne sitême siré iwairébé, âporé te te siwi i'âzasisi za'êtê za'ra mono hâ.

³ Taha ré ropoto siwamnarî isa'êtê uptabi norî hâ ma tô wairé, sipu'u pese na âporé hawi. ⁴ Imorî'rada hâ hu'u zérépa hâiba ne, si'ômo wawê zaripi ré hâ. Ta hâ te 'madâ'â ré, ma tô isaribi hâ tiwi sani ni. Tahawa, ma tô hâiwi sab da, dasiwi sârî ni, a'uwê hâiwi 're isimasa mono ne. Ma tô duré a'uwê nhimirosa'rata ne hâ oto tâma sômri ni. ⁵ Tawamhâ ropoto siwamnarî isâ-na'reb âma hâ wa tô duré 'madâ, ursu hâiba ne hâ. Ta hâ ma tô duré para na hâiwi za wahu na, tizadawa 're, ti'wa na marî waihi te te tété sina. Taha ré, te ni'wa tâma tinha âne: "Aiwahutu, asima iwê na romnhi hâ 'mairêne da."

⁶ Taha pari si'ubdatô âma ropoto siwamnarî wa tô duré 'madâ, hu'u hâiba ne hâ. Iba na isaribi hâ maparane si'uiwa na, tô si norî zaripi ne. Duré maparane si'uiwa na i'râ hâ. Taha ma, pire na i'rânho'ômo na te te 're ida'a'madâ'â mono zéb da hâ ma tô tâma pisutu ni. ⁷ Tawamhâ barana inhôtô 'rowim ne, wa tô 'madâ, maparane si'uiwa na âma ropoto siwamnarî ipipa uptabi hâ, duré isiptete uptabi hâ. Isi'uwazi tete 'manharî na i'wa za'êne hâ. Taha na ma tô tinhisôpârî te te 're anhiwazu, te te 're a'masi mono da. Duré tinhisôpârî nhi te te 're i'atarême mono hâ ma tô tipara na te te 're anhizu pese. Ta hâ aimawi uptabi, iwana ropoto siwamnarî iwairébé nei ô di. 10 na i'u hâ. ⁸ Tawamhâ i'ômo norî te 'madâ'â ré, wa tô duré 'madâ, i'ômo hâiba amo i'up surure hâ, i'ômo za'êtê norî wa'wa iwatobro hâ. Tahawa, i'ômo za'êne si'ubdatô hâ ma tô ômo zani za'ra ni, i'ômo surure ma, ropese da. Taha ma, te oto a'uwê tômo ne hâ tâma tihâimana zahuré. Duré isadawa hâ 'râwi 're isi'madâ'â zei mono zéb zarina te te âma 're inharî mono da hâ te tâma tihâiba.

Daniéu hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'madâ'âzé wasu'u

⁹Wa hã zahadu te isahoi mono 're, rob'madâ'â na te âma uzusi mono ré, ma tô danhib'apito simasisizé hã dasiwi sârî ni. Tawamhã nimahã dasimasisizém na te oto we Duréi 're Ihâimana mono hã âma nhamra. I'uza hã ihâirã uptabi. Duré iséré hã, irã uptabi, pone'ërebâ zéré ne hã. Isimasisizé hã duré isimasisizé para hã tô unhama ro'o zoto ne i'manharî hã. ¹⁰Taha nho'remhã ma tô duré unhama na â hã tipraba. Tamemhã te duré da'ahâ uptabi na tahâimana za'ra ni, marî, da te tâma i'manharî za'ra da hã. Nemo te da'ahâ uptabi na duré daza'rata waihu'u âna isô're aimasam ni. Tawamhã da'âma rowairébézé oto sâna'rata wamhã, ma tô ibaihã hã sôzi za'ra ni.

¹¹Duré wa zahadu 'madâ. E marî wa. I'ômo surure zahadu te te sina nhari wa, 're isi'madâ'â zeï mono na hã. Te 'madâ'â ré, ma tô maparane si'uiwa na âma ropoto siwamnarî hã dasiwi wîrî ni. Ma tô duré ihâiba hã da te dasiwi wa'ôto pese. Taha pari ma tô duré unhama ro'o u dasiwi sãmra ni. ¹²Duré ropoto siwamnarî hâiba amo norî wi hã ma tô isiptede tiwi sani za'ra ni. Tane nherê, ta norî hã da te dasiwi simroi ô di. Ma tô tâma pisutu za'ra ni, bâdâ suru na a'â âma 're ihâimana za'ra mono zéb da hã.

¹³Tawamhã tô taha mara na ñhotô 'rowim na, wa tô duré ni'wa hã 'madâ, ti'ai âma a'uwê hâiba ne hâiwa nhirôtô na we imorî hã. Ta hã ma tô Duréi 're Ihâimana mono u we sina rotété. Tahawa, ma tô ta hã dasiwi saprôni ni, Duréi 're Ihâimana mono nho're u. ¹⁴Ma tô isimiroti pire na 're ihâimana mono zé, duré apito wa, da te âma 're iwazé mono zé duré te te 're ida'a'madâ'â mono zé hã tâma pisutu ni. Tawamhã dapoto mono bâ, duré daro mono bâ 're idahâimana za'ra mono hã, duré damreme mono bâ 're idamreme zusi mono hã ma tô uburé âma 're dawata za'ra. Îsiptetezé hã isi'utôri waihu'u'ô. Duré te te 're ida'a'madâ'â mono zé isi'utôri waihu'u'ô na.

Daniéu, marî te te i'madâ'âzé na te te âma isaprizé wasu'u

¹⁵Wa hã Daniéu ñhotô 'rowim ne, marî te i'a'madâ'â mono zé hã te te ipê-ëwara pese wa, wa tô hâtârâ. ¹⁶Tahawa, isimasisizém nho're da'ahâ uptabi na tame idasimasam norî u, wa tô 'râwi isina rotété, marî te i'a'madâ'â mono na te te îma âma i'mazaprizé hã te tiwi 'maiwaptêrê da. Tahawa, ma tô ô hã âma îma saprî âne:

¹⁷— Maparane si'uiwa na ropoto siwamnarî isa'êtê uptabi norî hã maparane si'uiwa na za apito norî siptete na te te 're ida'a'madâ'â za'ra mono zé, te wasu'u. ¹⁸Tane nherê, da'madâ'âzé hã te za uburé danhipai u Isiptede 'Re ihâimana u'âsi mono tinhîb'a'uwê da, te te ipisutu norî ma sômri za'ra ni, ône u'â tâma 're ihâimana za'ra mono da.

¹⁹Wa tô duré îsima wê, maparane si'uiwa na âma ropoto siwamnarî na isaprizé te waihu'u da, si'ubdatô ropoto siwamnarî norî hâiba nei ô hã. Ta hã aimawi ipipa uptabi, duré isi'uwazi tete na i'wa hã, duré êtê topsata na isipo hã, duré tinhîsôpârî te te âma 're inhiwazu mono, duré isisôpârî nhi 're isi'atarême mono tipara na te te 're i'anhizu pese mono hã. ²⁰Wa tô duré tiwi waptê, ropoto siwamnarî 'râ na i'u 10 na ihâimana za'ra na zama te te îma âma isaprizé hã, duré i'ômo hâiba amo iwatobro na isaprizé hã. Ta hã si'ubdatô i'u te te i'marôpârî za'ra hã, i'ômo hâiba amo norî nhîpai u isiptete uptabi, ito duré

tāma ihâiba hā, duré 're isi'madâ'â zei mono na tizadawa na te te 're inharī mono. ²¹Tawamhā zahadu te 'madâ'â ré, ma tō i'u hā 'Re ihâimana u'âsi mono nhīb'a'uwē a'wapé. Tawamhā ropoto siwamnarī upsuru, zahadu we te te tō da'āma ai'uté, ²²duréi 're Ihâimana mono hā we datēme iwizizéb u. Ta hā ma tō uburé danhipai u Isiptede 'Re ihâimana u'âsi mono nhīb'a'uwē norī ma, iwē na hā rowairébé. E marī wa. Bâdâ hā tō oto iwa waptâ'ā wa, isib'a'uwē norī, siptete na za 're isi'rânho'ōmo za'ra mono zém na te te āma isāna'rata za'ra zéb da hā.

²³Tawamhā āne te te ĩma āma isaprīzé hā ma tō ĩma wasu'u:

— Maparane si'uiwa na āma ropoto siwamnarī hā, maparane si'uiwa na āma ti'ai āma da'madâ'âzé hā te wasu'u. Ti'ai āma isimi'madâ'âzé hā ihâiba amo norī nhimi'madâ'â za'ra zém nei ō di. Ta hā te za uburé ti'ai mono bâ 're idahâimana za'ra mono hā a'uprosi. Te za duré te te da'anhiwazui pese. Te za duré tipara na te te da'aninhizu pese. ²⁴10 na i'ōmo norī hā, te 10 na apito norī hā wasu'u, za i'rânho'ōmo na 're hâimana za'ra mono wa, te te 're ida'madâ'â za'ra mono zé hā. Tawamhā ta norī parimhā te za apito ihâiba amo hā duré sihâi'ré, imorī'rata na apito norī nei ō na, za 're ihâimana mono hā. Ta hā te za si'ubdatō apito norī āma ai'uté za'ra. ²⁵Ta hā te za uburé danhipai u Isiptede 'Re ihâimana u'âsi mono zada hā 're hâimana. Te za duré isib'a'uwē norī ma hā te te 're arob'manharī wasété. Duré te za 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na duré isib'a'uwē nhibâtâ norī na te te āma tiwi saprī za'ra da hā, te te 're pibui u'âsi za'ra, Te za duré si'ubdatō wahu aiwa āma isipo'o na 'Re ihâimana u'âsi mono nhīb'a'uwē norī isib'ratamhā a'ā tihâimana za'ra. ²⁶Tane nherē, āne na romhâimana parip si, te za da'āma rowairébé'wa norī, niha hā tāma pisutu za'ra. Taha zarina te za tinhimi'madâ'âzé hā siwi simini. Te za duré isiptetezé hā ōne u'ā tiwi 're si'utōrī. ²⁷Tawamhā ti'ai āma da'madâ'âzé hā duré danhimiroti nhiptetezé hā te za uburé danhipai u Isiptede 'Re ihâimana u'âsi mono nhīb'a'uwē ma hā tāma sōmri za'ra ni. Ta norī hā te za ti'ai mono bâ uburé pese ōne u'ā te te 're da'madâ'â za'ra. Tahawa, uburé pese dapoto mono bâ te za tāma 're dahâimana za'ra. Te za duré isimiroti hā uburé da te 're wapari pese za'ra.

²⁸Āme ma oto ti'rāsutu, ĩnhotō 'rowim ne, te marī i'a'madâ'â mono zé hā. Tane nherē, wa hā Daniéu wa tō duré tāma ĩpē'ēwara pese, te āma irosa'ra-tazéb zarina. Tahawa, wa tō duré i'ubu'a pese. Tane nherē, wa 'rāwi ĩsima si tété.

Daniéu, pone'ērebâ zéré mapure si'aibâ, duré pone'ērebâ zéré uzé si'aibâ me, te te i'madâ'â zahuré zé wasu'u

8 ¹Dama i'rânho'ōmo na si'ubdatō na Béusaza āma iwahub āma, wa hā Daniéu wa tō duré aimawi hā ĩnhotō 'rowim ne marī hā a'madâ. ²Te irosawērē 'remhā, Ulai na pa nhisi zaihâ 'rata, wa za, Susā na 'ri nho'ōmo nhisi 'wawi wa'ra 'râihâ 're, Elā na daza'rui wa'ōtō nhisi 're ihâimana mono āma. ³Trāiwahutu wa, te oto rob'madâ'â wamhā, wa tō pone'ērebâ zéré mapure si'aibâ hā 'madâ, maparane i'ōmo pa hā. Misi daza'u i'ōmo watobro hā, i'ōmo pa uptabi. ⁴Pone'ērebâ zéré mapure si'aibâ, te ti'ōmo ré nasi ti'rā wabzu, bâtâ zasizém niwī, duré hâiwa nhimire niwī, duré hâiwa nhimi'e niwī. Tahawa, nimahā abaze hā sada 'mai'hâimana waihu'u ō di. Duré tiwi 'masimani

waihu'u ô di. Ta hã te te sima iwëzéb zarina te marĩ hã a'manha. Tahawa, te isiptetezé hã tãma te te sina hãimo.

⁵ ãne na te ãma rosa'rata ré, te pone'ërebâ zéré uzé si'aibâ bâtâ zasizém hawimhã wei mo. Sa'ëtê we wara wamhã, tipara na ti'a hã te te upi ô di. Taha u hã misi isa'ëtê uptabi, isimirob'madâ'ázé wa'wa i'uihã nho'ômo isa hã. ⁶ Ta hã ma tô we wara, pone'ërebâ zéré mapure si'aibâ nho'ômoi baba, pa 'rata isa, te i'madâ'a u. Tawamhã ma tô siptete uptabi na hã rési. ⁷ Wa tô duré 'madâ, pone'ërebâ zéré uzé si'aibâ sahi sina, pone'ërebâ zéré mapure si'aibâ te te rési wa, maparane i'u te te tiwi iwë'e zahuré hã. Tahawa, pone'ërebâ zéré mapure si'aibâ nhiptetezé hã tãma hãimana ô di, si'wawi isimapazéb da hã. Tahawa, pone'ërebâ zéré uzé hã ma tô pone'ërebâ zéré mapure ti'ai u time aiwétési. Ma tô tipara na wati'i. Tawamhã ni'wa hã pone'ërebâ zéré mapure te te sô'reptui waihu'u ô di, pone'ërebâ zéré uzé zahi wi hã. ⁸ Tahawa pone'ërebâ zéré uzé nhiptetezé hã te we te te sina hãimo u'ási. Tane nherê, isiptetezé bâ oto iwa tãma hãimana wamhã, ma tô i'u hã tiwi wë'e ni. Taha zabzém nho'wa're're, ma tô maparane si'uiwa na i'ômo pa hã tãma tipoto za'ra. Misi ma tô hãiwa nhimi'e nho'ômoi baba ãma si'rêi mono, duré misi hãiwa nhimire nho'ômoi baba, duré misi bâtâ pusizém nho'ômoi baba. Duré misi bâtâ zasizém nho'ômoi baba ma tô duré ti'ômo pa.

⁹ Tawamhã taha misi i'ômo pa na ma tô i'upsuru hã 'maipodo. Ta hã ômo si'rêi mono wamhã, ma tô siptete na hã ômo si'rêi mono, hãiwa nhimire nho'ômoi baba, duré bâtâ pusizém nho'ômoi baba, duré Ti'a Iwë uptabi nho'ômoi baba. ¹⁰ Ta hã ômo 'rãihã pese wamhã, ma tô hãiwa ãma dasi'wapéi 'manharĩ'wa 're ihãimana za'ra mono zéb u sina rotété. Tahawa, ma tô nima norĩ dasi'wapéi 'manharĩ'wa hã we sina sãmra ti'ai u. Taha pari ma tô wati'i za'ra. ¹¹ Hãiwa ãma dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wada'uri'wa zada ma tô duré tihãiba. Tahawa, bâtâ sidâpâsi ô norĩ wada'uri'wai ma, marĩ zata na 're idanhoprub za'ra mono zé hã ma tô tiwi pari pese za'ra. Ma tô duré isôrôwa 'ri 'rãihã hã tiwi pru pese. ¹² Duré bâtâ sidâpâsi 're idanhoprub za'ra mono zéb upana, ma tô iwasété na si 're danhoprub za'ra oto. Ô hã ma tô duré sena na danhimizaze 're ihãimana mono hã uprosi. Duré uburé marĩ te te 're i'a'manharĩ mono zém na ma tô te te sima ãma 're a'uwa'imrami.

¹³ Taha pari wa tô duré wapa, hãiwa ãma romhuri'wa norĩ te te sima irob-zanhamri zahuré zé hã. Nima hã ma tô tihãiba amo sadanha ãne:

— E niha danhotô 'rowim ne marĩ 'madâ'ázém na we iromhãimana mono na hã te za we ãma ropsi'utôri. Duré marĩ zata na bâtâ sidâpâsi 're idanhoprub za'ra mono zéb upana, iwasété na si oto 're idanhoprub za'ra mono na hã, e niha te za duré we ãma ropsi'utôri. Duré isôrôwa 'ri 'rãihã siprum haré 're isa mono na hã e niha te za duré we ãma ropsi'utôri. E niha te za hãiwa ãma dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ ãma, da te ãma 're i'ai'uté za'ra mono na hã we duré ãma ropsi'utôri u'ási.

¹⁴ Tawamhã ihãiba amo ma tô ãne ãma sada'â:

— ãne te za we tiromhãiba za, 2.300 bâtâ na hãiwahã sidâpâsi, duré mararé sidâpâsi, marĩ zata na 're idanhoprub za'ra mono ô zém na. ãhã parip si te za isôrôwa 'ri 'rãihã hã apâ iwë na tihãiba za.

**Hãiwa ãma romhuri'wa Gabriéu, rosawërê na marĩ
'madâ'ázém na te te ãma isaprizé wasu'u**

¹⁵ Wa hã Daniéu, ãnhotô 'rowim ne na marĩ te i'a'madâ'â mono zé te waihu'u da, rosa'rata na isi'wapéi ré, ma tô ãnho'remhã aibâ ne hã sihãiré. ¹⁶ A'uwë

mreme na panho'u Ulai na isisi hawi we ni'wa te te i'mahârâ, wa tô wapa, âne:

— Gabriéu, ma'âpé ã hã aibâ ma, marĩ te te i'a'madââ mono zém na hã âma tâma saprĩ na.

¹⁷Tawamhã Gabriéu 'râwi te te itême sina rotété wamhã oto, wa tô ipahi pese. Tahawa, wa tô ïhî'râtîtô tâma aime. Wa tô duré ti'ai u i'ubu na ropto. Tahawa, te âne îma tinha:

— A hã, aibâ i'atââ pesere, marĩ i'madââzé iwaihu'u da hã tô i'ru zahi. E marĩ wa. Rob'râsutuzé, ta hã te te sina wasu'u wa.

¹⁸Zahadu te te îma nharĩ ré, ïnhimiza'rese'ô si'utôri wa, wa tô ti'ai u ïdumana na waptârâ. Tane nherê, ma tô ïwahutu, hâiwi apâ ipara na te te ïnharĩ da. ¹⁹Âne ma tô îma tinha:

— 'Re ihâimana u'âsi mono siti'rui wa, marĩ za iwatobrozém na, wa za aimarowasu'u. E marĩ wa. ã hã marĩ i'a'madââ mono zé hã za rob'râsutuzéb âma we iromhâimana mono zé, te wasu'u. ²⁰Pone'ërebâ zéré mapure si'aibâ maparane i'u i'madâ hã, Média âma apito, Persia âma apito me, te wasu'u zahuré. ²¹Pone'ërebâ zéré uzé si'aibâ, Grécia âma apito, te wasu'u. Duré i'ômo za'êne imorĩ'rata na ã hã ti'ai wa'ôto nho'ômo âma za isi'apito hã te wasu'u. ²²Duré i'u da te iwê'ê nho'wa're're, maparane si'uiwa na i'u ipoto za'ra hã, maparane si'uiwa na ti'ai âma dama i'rânho'ômo nhimi'madââ za'ra zé, te wasu'u, ti'ai wa'ôto nho'u za sima isipo'o za'ra hã. Tane nherê, ã hã dama i'rânho'ômo norĩ hã imorĩ'rata na isiptede tâma 're ihâimana mono ne, tâma 're hâimana za'ra mono ô di za, ta norĩ ma. ²³Â norĩ, i'rânho'ômo na dama 're ihâimana za'ra mono zéb 'râsutuzéb da u oto ro'rutu wamhã, duré isimi'manharĩ wasété za'ra zé hã oto we te te âma sa'êtê pese za'ra wamhã, te za apito iwasété uptabi i'ubu nhiti'ru hã si'hâi'rê, ihâimana nhipe hã. ²⁴Tawamhã te za duré isiptetezê hã we te te tâma sina hâimo u'âsi. Tane nherê, tinhiptete na we sihawi siptete mono ô di za. Taha na te za te te dawi 're arowamnarĩ, tipipa uptabi na. Te za duré a'uwê isiptete norĩ hã uprosi, 'Re ihâimana u'âsi mono tinhib-'a'uwê da, te te ipisutu norĩ zama. Marĩ te te sima iwêzéb zarina, te za tô we te te sima âma 're a'uwa'imrami. ²⁵Ti'râ nhipese zarina te za tô sima te te 're irowa'ôto mono zé hã âma sima te te 're a'uwa'imrami. Te za duré 're isi'madââ zei mono na, we te te sina 're hâimo u'âsi. Te za duré te te 're ida'ahâiba za'rêi mono zarina, da'ahâ na te te 're da'a'mapârĩ. Uburé apito norĩ nhipai u Isiptede 'Re ihâimana u'âsi mono zada, te za duré tihâiba, ti'ai âma apito iwasédé hã. Tane nherê, ti'ai âma apito iwasédé hã te za wamnarĩ ni, a'uwê nhiptete nai ô na hã.

²⁶Tawamhã Gabriéu hã timreme, ma oto 'râsutu:

— Ma tô iwapari pa, rosawêrê na hâiwahâ sidâpâsi duré mararé sidâpâsi marĩ zata na 're idanhoprub za'ra mono zém na, sena na âma isaprizé hã. Tane nherê, marĩ i'a'madââ mono zém na âma isaprizé hã ni'wai ma, wasu'u ô di za. E marĩ wa. ã norĩ na za a'â we iromhâimana mono zé hã watobrosu'u ô na dâ'âsina.

²⁷Wa hã Daniéu, bâtâ siwaptom na wa tô ïhâiba zei ô na duré ïhâzé na we ihâimana. Taha pari oto apâ we ïwê na ihâimana mono wamhã, wa tô apâ dama i'râ nho'ômo nhimiromhuri na hã te romhuri. Tane nherê, marĩ te i'a'madââ mono zém na si ïhâtââ u'âsi di, te isadaihu'u da hã îma pire wa.

Daniéu, tinhib'a'uwē norī āma imremezé wasu'u

9 ¹Dariu hā, Zersihi 'ra, Média na ti'ai wa'ōtō nho'ōmo nhisi hawi a'uwē, Babilonia na daza'ru nhisi āma, te apito na dama 're hāimana. ²Isi'api-tozém na zahadu misi āma iwahub āma, wa hā Daniéu wa tō ibaihā iwazéb zahi na hā āma romnhoré. Uburé Danhib'apito, tizadawa 'mahârâ'wa Zere-miaha ma, te te inharizéb zarina Zeruzalē 'ri siprum haré za 70 na āma iwa-hubzém na hā wa tō duré āma rosa'rata. ³Īma robzei'ō zarina, da'uza ihāi hāza'ōtō na wa tō īsi'uza. Taha wa, wa tō duré 'ru'a wa nhamra. Īsa hā wa tō duré tirē. Wa tō Uburé Danhib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono ma, sa'ētē mre, te tiwi iwaptērēzé te te ĩma 'manharī da. ⁴Āne wa tō Īnhib'apito, ĩte 'Re ihāi-mana u'āsi mono ma īsiwē'ō sina hā tāma mre:

— Uburé Danhib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono, a hā asa'ētē uptabi di, duré asiptete uptabi di! A hā ma tō asimiropisutu zahi hā te te 're 'asawi pese za'ra mono norī ma, duré asimiroti te te 're iwapari pese za'ra mono norī ma, tāma 're i'madâ'a u'āsi za'ra mo. Ōne u'ā te duré ta norī ma asimizawizé hā tāma 're ihāi'rē u'āsi za'ra mo. ⁵Tane nherē, wa norī hā wa tō wawasédé wa te 're 'manharī za'ra. Wawasété za'ra wa, duré aiwi wasipizari za'ra wa, wa tō asimiroti wi wasina 're wasi'rē za'ra. ⁶Duré asib'a'uwē asadawa 'mahârâ'wa norī, wa te wasiwi 're wapari za'ra mono ō di, asisi na wama i'rânho'ōmo norī ma, duré wama ipire norī ma, duré wahi'rata norī ma, duré uburé Izaraéu nhihudu norī ma, te te 're irowasu'u za'ra mono zém na hā. ⁷Uburé Danhib'apito, a hā te ōne u'ā i'uwaibaba na si dama 're i'arowairébé mo. Tane nherē, āhā na wa norī asib'a'uwē Zudéa na romnhisi āma, duré Zeruzalē āma, duré daza'ru râwi 're ihāimana za'ra mono u, duré romhā na daza'ru 're ihāimana za'ra mono u āma i'aropéi mono nori zama ti'ai wa'ōtō nho'ōmo 'remhā, wa tō uburé ta nori me simisutu na aima 're wanhiséb zara. Āne hā ma tō wama i'manharī za'ra, apā aiwi 're wasipizari za'ra mono wa. ⁸Wanhib'apito, wama i'rânho'ōmo nori me, duré wama ipire nori me, duré wahi'rata nori me, duré uburé wa nori hā wa tō wawasédé hā apā wa te aiwi 're 'manharī za'ra. Tahawa, tō uburé aima 're wanhiséb za'ra mono di. ⁹Tane nherē, a hā da'āma 're aiwamri pese mono di. Duré dawasété pari 'wa na te 're aihāimana mo, wa norī hā aiwi 're wasipizari za'ra mono nherē. ¹⁰Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihāimana u'āsi mono, wa te wasiwi 're aiwapari mono ō di. Duré asib'a'uwē asadawa 'mahârâ'wa norī asimiroti na te te āma wama 're irowasu'u za'ra mono na hā āma 're wanomro mono ō di. ¹¹Uburé Izaraéu nhihudu norī hā ma tō tihāimana-zém na asimiroti hā siwi pru. Ma duré asimiroti nhiti apa za'ra. Wawasédé hā wa te aiwi 're 'manharī za'ra mono wa, ma tō wama ipisutu za'ra, ropire hā duré romhāimanazé ipipa hā Mozési te te āma irob'ui'ééré zarina wanhi-siwib za'ra waptā'ā da hā. ¹²A hā wama 're i'amhâzépa mono zém na hā ma tō wama āma i'uwa'imrami za'ra, wama i'rânho'ōmo nori ma zama. Tahawa, tō itete na ma tō iwahā za'ra. Niwamhā āne hā ropipa ihāimana'ō, Zeruzalē nhisiwi iwaptā'ā sine hā. ¹³Āne na Mozési hā te te āma irob'ui'ééré zarina, ma tō oto mari ipipa hā wazō tiwatobro za'ra. Āne nherē, wa norī wawasédé, wa te rēme waihu'u za'ra ō di. Duré a hā Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihāimana u'āsi mono apā 're iwa'awēsāmri mono zō hā, wasima 're wanhopré mono ō di, wawasété nhiti 're iwasi'rē za'ra mono zarina, duré sena na asimiroti hā

wa te 're iwapari pese za'ra mono zéb da hã. ¹⁴Tahawa, Uburé Danhib'apito, za âma iwahâ za'ra zéb da, wa'âma i'madâ'â za'ra zarina, ma tô wanhisíwi waptâ'â za'ra da hã i'manha. A hã Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihâimana u'âsi mono, i'uwaibaba na si te uburé marĩ na dama 're i'arowairébé mo. Tane nherē, asimiroti na wama 're i'arowaihu'u mono zé hã wa te wasiwi 're i'madâ'â pese mono ô di.

¹⁵Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihâimana u'âsi mono, a hã ma tô Ezitu hawi asib'a'uwē norĩ i'awazere na asiptede isa'ētē na 're i'aihâimana mono zé hã ihâi'rē. Tahawa, te duré asisi za'ēne hã âhã na zama zahadu 're hâimana u'âsi. Tane nherē, wawasédé, wa tô wa te 're i'manharĩ za'ra. Tahawa tô wa norĩ, aiwi i'upai'wa na wa tô 're wahâimana za'ra. ¹⁶Uburé Danhib'apito, a hã da'âma 're aiwamri pese mono di. Tahawa, ma'âpé Zeruzalē da, asiti'ru na 're i'aihâimana mono zém na hã âma uzusi u'âsi mono tô, ate 'ri nho'ômo zada hã duré ate sa'a iwazéb zahi zada zama. Wawasété u'âbâb za'ra hã, duré wahi'rata norĩ wasété u'âbâ hã te uburé a'uwē ti'ai wa'ôto nho'ômo mono bâ, Zeruzalē waptoma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã âma 're wa'ē za'ra, Zeruzalē âma a'uwē âma hã, duré uburé asib'a'uwē norĩ âma zama. ¹⁷Wate 'Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé wapari, te âma aiwi iwaptêrêzé hã. Prédu ma, asib'a'uwē te te âma aiwi iwaptêrêzé hã ma'âpé wapari. Danhib'apito, asisi za'ētē ma ropibu ma, ma'âpé asôrôwa 'ri rãihâ apâ wêsâmri, da te dasiwi irême hã. ¹⁸Îte 'Re ihâimana u'âsi mono, âma aima ïmremezé hã, ma'âpé wapari. Duré ma'âpé ato hã 'ridawa, wama iropsiwamnarĩ za'ra zé hã âma i'madâ'â da, ate 'ri nho'ômo âma hã. Âne wa tô wanhimirowaptêrêzé hã aima i'manharĩ za'ra ni, a hã da'âma 're aiwamri pese mono zarina, wawē na, duré sena na 're wahâimana za'ra mono ô nherē. ¹⁹Wanhib'apito ma'âpé wawapari za'ra na! Wanhib'apito, duré wawasédé hã wa'âma i'madâ'â za'ra ô di za! Wanhib'apito, âma aima iwamreme zusizé hã ma'âpé wapari. Duré ma'âpé we wapawaptob za'ra na. 'Re ihâimana u'âsi mono na, a hã uburé da te dasiwi aiwaihu'u da, duré za iwanho'reptu za'ra na hã ronomro tô, îte 'Re ihâimana u'âsi mono. E marĩ wa. Wa norĩ asib'a'uwē wa, duré Zeruzalē hã ate 'ri nho'ômo wa.

Gabriéu, rosawērē na te te âma isaprízé wasu'u

²⁰Tawamhã wa zahadu tâma mre. Zahadu wa duré îwasété na tâma ïsiwē-ôzém na, duré ïnhib'a'uwē norĩ wasété za'ra zém na zama hã te tiwi irowaptêrē na âma uzusi, Uburé Danhib'apito, îte 'Re ihâimana u'âsi mono wi, sa'a îte iwazéb zahi ma ropibu ma. ²¹Zahadu te rowaptêrē ré, tô ô hã hãiwa âma romhuri'wa Gabriéu, ïhotô 'rowim ne ïtômo na te i'madâ hã, ma tô hãiwa hawi sa'ētē we wara. Ma tô î'rata mazazâ 'râwi, si'ubdatô âma bâta za'ratazéb âma, marĩ zata na 're idanhoprub za'ra mono zé bâta âma hãiwahâ. ²²Âne te ïma tinha:

— Daniéu, asôto 'rowim ne marĩ i'a'madâ'âzém na te âma aima saprĩ da, wa we atême mo. ²³A hã tiwi irowaptêrêzém na âma sâna'rata wi, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã âma asada'â. Tâma hã asawi uptabi di. Tahawa, ma tô we ïma rob'ru, marĩ i'a'madâ'â mono zém na te âma aima saprĩ da. Tahawa, ma'âpé îwapari pese, te aima âma isaprízé hã waihu'u pese da.

²⁴— Daniéu, asib'a'uwē ma, duré ate 'ri nho'u iwazéb zahi ma, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzé ai'âma za'ra wa'aba ihâimanazéb âma hã te za âma

tiwahu, 70 x 7 na āma iwahum na, ōhō wi 're i'aiwasété za'ra wa'aba mono zé hā isi'utōrīzéb u. Tahawa, te za isib'a'uwē norī, 'Re ihāimana u'āsi mono, iwasédé te te oto āma 're i'a'madā'ā mono ō zé hā te te sina 're uwaimrami za'ra. Te za duré 'Re ihāimana u'āsi mono, i'uwaibaba na te te dama 're i'aro-wairébé mono zé isi'utōrī'ō hā dama pisutu. Duré uburé marī we i'a'madā'ā mono zém na, duré 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahārā'wa nhimiro-wasu'u na te za te te āma a'uwaaimrami. Te za duré isōrōwa 'ri rāihā iwazéb zahi na apā āma da te dasima 're romhu'u za'ra. ²⁵Daniéu, marī waihu'u da, ma'āpé iwapari pese. Zeruzalē apā za da te dasiwi 'ri da, te te dama 'rui parimhā, te za 7 x 7 na wahu hā ai'utō, 'Re ihāimana u'āsi mono dama i'rā-nho'ōmo da hā te te ipisutuzéb u. Tawamhā Zeruzalē 're, 'ri nhī'ridi ité ihāi-mana za'ra āma hā, duré 'ri 'wawi wa'ra 'rāihā āma hā te za wahu hā ai'utō, 62 x 7 na. Tane nherē, taha ré hā te za we romhāimana mono, robzépata za'ētē na hā. ²⁶Tawamhā ā hā romhāimanazé oto isi'utōrī āma, 'Re ihāimana u'āsi mono dama i'rānho'ōmo da, te te ipisudu hā te za dasiwi wīrī ni, marī iwasédé te te 'manharī ō nherē. Taha pari te za danhib'ihā'a hā tite dasi'wapéi 'manharī'wa norī siré 'ri nho'u hā duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā hā siwi te te prub za'ra. Tawamhā romhāimana 'rāsutuzé hā 're i'āpusi mono ne te za datēme wi. Tahawa, te za dasi'wapé hā duré datēme āwisi, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima irowairébézéb zarina, marī te te i'uprosi da hā. ²⁷Duré ā hā apito, dapoto mono bā dasiwazari da'ahā uptabi na idahāi-mana za'ra mono ma, te za marī na dasisazézé hā dama 'manha. Tawamhā āhā ré hā te za 7 na da'āma tiwahu. Duré 7 wahub u aiwa āma isipo'o āma, te za abaze zata na 're idanhoprub za'ra mono zé hā, duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā 're, amnho na 're idanhoprub za'ra mono zé hā oto dawi sizā. Duré “marī ipipa iwasété uptabi hā” te za 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā 're hāimo tisā. Tawamhā tame te za a'ā za, ā hā apito hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te i'uprosizéb u, te te āma sima irowairébézéb zarina.

**Daniéu, Tigre na panho'ōmo nhisi zaihā āma, sōtō
'rowim ne marī te te i'madā'āzé wasu'u**

10 ¹Si'ubdatō Ciruhu āma iwahubzém na, Persia te apito na 're ihāimana mono zém na, wa hā Daniéu, Béutésaza na zama īnhisi ma, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono, timreme hā īma hāi'rē. Imreme sena na 're hāimana mono nherē, pire uptabi di, te isadaihu'u da hā. Tawamhā imreme na āma isaprizé hā tō īnhotō 'rowim ne marī te i'a'madā'āzém na si wa tō awaihu'u. ²Tahawa, si'ubdatō romhuri 're, wa tō aiwa'ō. ³Taha bātā mono na hā dasa ise hā te 'rēne ō di. Romnhi na zama isai ō di. Duré uva 'rāi wa'u isé hā te zā'rēne ō di. Duré marī wa'u to isadaze na īsihāiba 'ma'wamarī ō di, si'ubdatō romhuri isi'utōrīzéb u.

⁴Imorī'rata na wahup te a'amo dia 24 na, wa tō Tigre na panho'ōmo nhisi zaihā na hā ihāiba. ⁵Oto i'rāiwahutu wa, te rob'madā'ā wamhā, wa tō hāiwa āma romhuri'wa hā 'madā, i'uza ihāirā uptabi ré, duré ētē waipo pré oru uptabi na i'usisi waipo uptabi ré hā.

⁶Ihāiba hā te nasi rowa'a za'ētē, ētē si'ubuzi waipo iwa'ābā za'ētē ne hā. I'ubu hā duré tā si'ubuzi ne hā. Ito hā duré rāsītō ro'o ne. Duré ipaihi, iza norī me hā te nasi rowa'a za'ētē za'ra, ētē topsada brōzi 'manharī ne. Duré imreme

hã da'ahâ uptabi na da te dasima 're robzanhamri za'ra mono wa, da te âma 're irobrruru'u za'ra mono ne.

⁷Wa hã Daniéu, îsiwaprosi wa tô ã hã 'madâ. Îsiré norî te te 'madââ za'ra ô di. Tane nherê, ma tô tâma tipê'êwara za'ra. Tahawa, ma tô sisa're. Ma tô duré aima'uri za'ra. ⁸Tawamhã îsiwaprosi îzab ré, wa tô înhotô 'rowim ne oto 'madâ, âma îtob'uzu hã. Wa tô duré înhib'uwa na îhâiba. Wa tô î'ubu'a. Marî te 'manharî waihu'u âna, wa tô duré îhâiba. ⁹Hâiwa âma romhuri'wai mreme te wapari wa, înhimiza'rese'ô si'utôri wamhã, wa tô ti'ai u îdumana na waptârã. ¹⁰Tawamhã ni'wa nhib'rada ma tô îwahutu. Te te îwahutu wamhã, wa tô îhi'râtîtô nhamra, înhib'rata na îsi'upari sina. ¹¹Tawamhã te hâiwa âma romhuri'wa hã âne îma tinha:

— Daniéu, 'Re îhâimana u'âsi mono te te 're asawi pese. Tahawa, ma tô we îzatô, te aima rowasu'u da. Ma'âpé hâiwi aipara na asa na, za te aima irowasu'uzém na îwapari da.

Tawamhã âne te te îma nharî wa, wa tô îrêrê'ê sina nherê hâiwi îpara na oto za. ¹²Âne te îma tinha:

— Daniéu, aipahi tô. 'Re îhâimana u'âsi mono ma tô aimreme hã wapa, tiwi irowaptêrêzé hã, imorî'rata na asina tâma ti'awi wa, rowaihu iwê hã te te aima isômri zô, isô're aihâimana hawim haré. Tahawa, tiwi irowaptêrêzém na te te âma i'asada'âbâzéb ré wa tô we atême mo. ¹³Tawamhã hâiwa âma romhuri'wa, Persia âma apito norî nhimi'madâ'âzéb 'wawi 're isimapa mono hã ma tô 21 na bâdâ imorî 'rem na îzada tihâiba. Tane nherê, Miguéu hâiwa âma romhuri'wa norî nhib'ihâ'a siré, ma tô te te îpawaptob da, we îtême mo, îsiwaprosi Persia te apito norî zada, îhâimana wa. ¹⁴Wa hã awa'awi na wa we atême mo, asib'a'uwê norî ma, za iromhâimanazém na te âma aima saprî da. E marî wa. ã hã i'a'madââ mono hã apto'oré za marî iwatobrozém na te rowasu'u.

¹⁵Âne na te te îma nharî ré, wa tô ari'iwî îhâiba. Ti'ai u si wa tô rob'madââ pese. ¹⁶Taha ré, ma tô ni'wa a'uwê ne hã îzaihâ upi. Tahawa, wa tô sadawa-haip'o, oto îmreme na te sâna'rata da. Tawamhã âne wa tô hâiwa âma romhuri'wa înhore isa ma hã tâma tinha:

— Înhib'apito, ã hã marî te i'a'madââ mono zé, ma tô robzépada hã îma waze. Tahawa, înhib'uware na wa tô oto îhâiba. ¹⁷Wa hã aima romhuri'wa, e niha wa za aima robzanha, înhib'uwa wa, îpê'êzani waihu'u ô nherê.

¹⁸Tawamhã te te duré i'upi na sahu wamhã, ma tô înhiptede hã apâ îwab âzé.

¹⁹Âne te îma tinha:

— 'Re îhâimana u'âsi mono ma hã tâma asawi uptabi di. Tahawa, aipahi tô. 'Re îhâimana u'âsi mono hawi rowêzé aima îhâimana da si iwê hã. Tahawa, sada asib'ru na! Duré asiptete na aihâimana! Âne te te îma nharî wa, oto apâ înhiptete wamhã, wa tô âma sada'â âne:

— Ma'âpé oto âma îma rowasu'u na. A hã înhiptede hã ma tô apâ îma isô.

²⁰⁻²¹Tawamhã te îma tinha âne oto:

— Marî wa, we atême îmorîzé hã, e ma tô iwaihu. Sena na Ibaihâ nhisi 're, rob'ui'ére îhâimana na te âma aima rowasu'u da, wa we atême mo. Tane nherê, âhã na hã Persia u îmorî da si, hâiwa âma romhuri'wa Persia 'madâ-'â'wa, te 'wapé da. Wasi'wapézé tâibâ wamhã, hâiwa âma romhuri'wa Grécia

'madâ'â'wa hã te za wei mo. Tane nherê, ni'wa te te ipawaptob da hã mare di za. Niha wamhã, Miguêhé si, te za ipawapto, Izaraéu nhihudu nori 'wawi 're isimapa mono hã.

11 ¹— Dariu hã, Média nori ma, i'rânho'ômo na ihâimana na imori'rata na âma iwahub âma, wa tô pawapto. Wa tô duré i'wawi aimapa.

Ezitu âma, duré Siria na romnhisi âma dama i'rânho'ômo nori wasu'u

²Hâiwa hawi romhuri'wa hã te zahadu timreme na âma îma uzusi âne:

— Sena na marĩ na hã wa za oto aima rowasu'u. Si'ubdatô te za Persia âma apito nori danhib'ihâ'a na dama 're hâimana za'ra za. Ta nori za'u si, te za duré maparane si'uiwa na âma dama si'apito, uburé apito nori iwana ihâimana za'ra nhipai u isibro pe hã. Ta hã sibro pese uptabi wa, te za siptete na dama 're hâimana, i'rânho'ômo na. Te za uburé tite dasi'wapéi 'manhari'wa nori hã 'rã'otô, Grécia âma a'uwê te te 'wapé za'ra da hã. ³Taha parimhã ihâiba amo apito isi'wapé ze hã te za duré watobro. Tawamhã dama isi'i'rânho'ômozé hã siptete uptabi wa, te za marĩ te te sima iwê na te te 're a'manharĩ. ⁴Tane nherê, isiptetezé bâ oto iwa tâma hâimana wamhã, te za isi'i'rânho'ômozé hã tiwi waptârã. Tahawa, maparane si'uiwa na, te za ti'a hã da te dasima wa'otô. Duré isôwa're apito nori za ihâimana za'ra hã za isihudu nori hã ò di za. Duré isiptede tâma 're ihâimana mono ne hã ò di za, za tâma 're ihâimana za'ra mono hã.

⁵— Ezitu âma apito 're ihâimana mono hã siptete di za. Tane nherê, nima hã ite dasi'wapéi 'manhari'wa nori 'madâ'â'wa hã, isipai u siptete uptabi na te za 're hâimana. Tahawa, te za dama i'rânho'ômo na siptete uptabi na te te 're da'a'madâ'â. ⁶Niha âma wahub za'ra parip si, te za Ezitu âma apito hã Siria âma apito me dasisazezé hã sima 'manhari zahuré. Taha zarina, te za Ezitu âma apito hã, Siria âma apito 'ra ma, ti'ra sipi'ô hã tisô, za âma mro da hã, rowê si we apâ uburé dama 're romhâimana mono da. Tane nherê, te za isimirowa'otô zahuré zé hã tiwi ab'uwa zahuré. E marĩ wa. Taha pi'ô hã duré imro hã duré uburé romhuri'wa nori hã za da te simroi wa. ⁷Âne na romomro pese ô ré, te za pi'ô sisânawã hã oto si'apito. Tahawa, te za susi za'ra, hâiwa nhimire niwĩ apito te, dasi'wapéi 'manhari'wa nori hã. Te za duré ta nori te, 'ri isiptete u hã sisisi. Te te oto 'wapé za'ra wamhã, te za âma ai'uté za'ra. ⁸Tawamhã marĩ na romhâiba 'manharĩ, âma 're idawata za'ra mono hã, duré marĩ iwa'âbã za'etê nori hã, êtê waipo pré oru 'manharĩ nori hã, duré êtê waipo prã prata nori hã te za Ezitu u uburé siwi 'wasu. Tawamhã nima nori wahum na te za Siria te, apito ma hã rowê na a'â 're hâimana mono da hã, tâma marê. ⁹Taha pari te za Siria te apito hã, Ezitu te te âri da hã pibu. Tane nherê, da te âma ai'uté wa, te za apâ tinhipti'ai u sina siri.

¹⁰— Siria te apito 'ra nori hã te za dasi'wapé da, te te sima rob'upsâtã. Duré dasi'wapéi 'manhari'wa nori isô'uma hã te za 'rã'otô. Tawamhã nima hã i'ra te za tite dasi'wapéi 'manhari'wa nori ré watobro, Ezitu âma te te ai'uté za'ra da hã. Te za 're i'â pusi mono ne, te te da'âma wamroi pese. Te za duré Ezitu u sisisi. Sisisi wamhã, te za apito te, 'ri isiptete u te te da'wapé za'ra. ¹¹Tawamhã Ezitu te apito sib'rui pese wamhã, te za tite dasi'wapéi 'manhari'wa nori ré watobro, Siria te apito te te 'wapé da. Tahawa, Siria te dasi'wapéi 'manhari'wa nori hã te za ezipsiu nori ma sihâiba nhomri za'ra. ¹²Tahawa, Ezitu âma apito

te za si'madââ zeï pese, Siria norî âma te te ai'uté za'ra wê te, ahâ uptabi na te te uprosi za'ra wa. Tane nherê, taha tinhiptete na âma hâimana hutu di za. ¹³Taha parimhâ te za duré Siria te apito hâ dasi'wapéi 'manharî'wa norî hâ 'râ'ôto, imorî'rata na dasi'wapéi 'manharî'wa norî nhipai u, ahâ uptabi na. Tawamhâ nima hâ wahu âma morî pari, tite dasi'wapéi 'manharî'wa norî ré, te za apâ sina sô siri, ezipsiu norî te te 'wapé za'ra da hâ.

¹⁴— Tahawa, Ezitu te apito da, te za da'ahâ uptabi na sada tahâimana za'ra ni. Ta norî remhâ Izaraéu nhihudu norî nhipti'ai remhâ te za nima norî aibâ isipârî ze hâ dame tihâimana za'ra. Ta norî hâ te za tô sada dame tihâimana za'ra, sôtô 'rowim ne marî te te i'madââ za'ra zéb zarina. Âhâ nherê, te za ta norî âma ai'uté za'ra ni. ¹⁵Tawamhâ Siria te apito, tite dasi'wapéi 'manharî'wa norî ré, te za mo. Tahawa, dasi'wapé da, te za wede hâpâ norî, nimahâ 'ri nho'omo 'wawi wa'ra 'râihâ te na te te sima isa'ra mono na hâ âma siwi uirî, te te âma sa'uri za'ra wa, âma sisisi da. Âhâ wamhâ, te za âma ai'uté za'ra. Tawamhâ tô Siria hawi dasi'wapéi 'manharî'wa norî Ezitu u te te sina irosa're za'ra mono hâ ezipsiu dasi'wapéi 'manharî'wa iwê norî isiptede asa tihâiba na te te âma tâma wa'râmi waihu'u za'ra ô di. Te za tô ône haré da te sate, tâma sib'uwa za'ra wa. ¹⁶Ezitu u isisisi norî hâ te za ezipsiu dasi'wapéi 'manharî'wa norî ma, sima iwê na niha hâ marî tâma 'manharî za'ra, ni'wa hâ sada hâimana za'ra âna. Tawamhâ ta norî hâ te za Ti'a Iwê uptabi u asisi. Te za duré tô âma ai'uté za'ra.

¹⁷— Tawamhâ Siria te apito, te za tô uburé tite dasi'wapéi 'manharî'wa norî ré hâ mo. Tahawa, te za Ezitu te apito me marî na dasisazézé hâ sima 'manharî zahuré. Te te âma ai'uté da hâ, te za Ezitu te apito ma, ti'ra sipi'ô hâ tisô, âma mro da. Tane nherê, te te irowa'ôtozé hâ te te âma uwaimrami ô di za. ¹⁸Tawamhâ ta hâ âporé Mediterâni na isisi zaihâ na 'ri nho'omo norî 're ihâimana za'ra mono norî âma, ahâ na te za âma ai'uté za'ra. Tane nherê, dasiré a'uwê'ô nherê, dasi'wapéi 'manharî'wa norî nhib'ihâ'a hâ te za apito 're isi'madââ zeï mono zé hâ tiwi uprosi. Te za duré rowazé hâ tâma tihi. ¹⁹Tawamhâ apito hâ te za apâ oto sina siri, ite ti'ai wa'ôto nho'omo 're, 'ri isiptete norî u hâ. Tane nherê, isimi'madâ'âzé hâ te za tiwi waptârâ. Tahawa, niwamhâ oto 're sihâi're mono ô di za.

²⁰— Taha nho'wa're're te za duré apito ihâiba amo hâ danhib'ihâ'a na dama 're hâimana. Ta hâ te za rob'uprazé arî ubumroi'wa hâ satô, sa'êtê na te te dawî 're apo'o mono da, isimi'madâ'âzé' re, âma sisibro pese da. Tawamhâ nimahâ wahu pari, te za ô hâ apito hâ oto dârâ, rom na dasi'wapéi ré âne na hâ dââ ô nherê.

²¹— Taha nhana'remhâ te za duré maihâzé apito hâ, aibâ iwasété uptabi, dama i'wê'ô. Si'apito da, da te pisutu ô nherê, te za tô dawî âzé, hâimana wasété sima'uri pese sina. ²²Ta hâ te za uburé tinhitob'ru dasi'wapéi 'manharî'wa norî âma hâ ai'uté za'ra. Duré sasedoti dama isa'êne ipire uptabi hâ te za tiwî. ²³Dasisazézé te te dame 'manharî nherê, te za taré dama âma sadawa hapeze, âma dââ âna. Duré tô ite dasi'wapéi 'manharî'wa norî umrore nherê, te za we siptete mono. ²⁴Daza'ru ti'ai wa'ôto nho'omo 're, simarî pese na 're ihâimana za'ra mono hâ te za simiza'rese ô ré susi za'ra. Tahawa, ta norî ma, te za marî iwasété uptabi hâ 'manharî za'ra, niwa ihi'rata norî te te siwi i'manharî za'ra ô hâ. Tawamhâ tite dasi'wapéi 'manharî'wa norî ma, te za marî

iwa'âbâ za'etê mono hâ isib'rata te te tãma po'o, te te da'ãma i'ai'utê za'ra nori wi, te te iwaibui mono hâ. Tawamhã suru na a'ã we hãimana ré, te za sima rosa'rata, 'ri isiptete nori te te 'wapé za'ra da hã, ti'ai wa'õtô nho'ômo 'remhã.

²⁵⁻²⁶ — Tinhiptete na isi'umnhasi zarina, duré tinhib'ru na isi'madâ'âzêb zarina, te za tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori te te simro, te te ropãri za'ra mono sina sisôré pese na, Ezitu te apito te te 'wapé da hã. Tawamhã ta hã tisi'wapéi u te za watobro, tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa isiptete uptabi ré. Tane nherê, te te da'ãma i'ai'utê za'ra da hã mare di za. E marĩ wa. Roti na i'upa-ri'wa nori hãimana nhipese za'ra na te te siwi sa'rêi wa. Tawamhã ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori ãma hã te za ai'utê za'ra ni. Te za dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori ahã uptabi na ai'utô. ²⁷Tawamhã apito nori te za sisôpêtê zahuré. Tane nherê, te za sadawa nhipese na taré sima siwasu'u zahuré, hãimana nhipese na, za marĩ te te sima 'manharĩ wasétê zahuré da nherê. Tane nherê, hãiba si'uiwa na te te si'ãma irowa'õtô zahuré zé hã taré pese te za tihãiba, zahadu bâdâ hã wisi ô dâ'ásina. ²⁸Taha pari Siria te apito hã te za tite ti'ai wa'õtô nho'ômo u apã sina siri. Tahawa, te za uburé dasi'wapéi wa, marĩ iwa'âbâ za'ene te te dawĩ i'awaibu hã siré tidu. Te za duré rowa'ôno hã niha na hã sima 'manha, Izaraéu nhihudu nori wi isimizaze te te uprosi da hã. Marĩ te te sima iwêzêb zarina te za tô tãma 'manharĩ za'ra. Taha pari te za apã tite ti'ai wa'õtô nho'ômo u hã mo.

²⁹ — Bâdâ oto wisi wamhã, te te ropãri za'ra mono sina, sisôré pese na te za apã mo tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori ré hã, Ezitu te te duré 'wapé da hã. Tane nherê, tamemhã te te da'ãma ai'utê ô di za, imorĩ'rata na te te da'ãma i'ai'utê ne. ³⁰Dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori hã bâtâ zasizém hawi te za uba're na we ai'aba'rê. We si'aba'rêi wamhã, te za susi za'ra, Siria te apito hã. Tawamhã dasi'wapéi ma, si'rãmi wa, te za tãma marê. Siti'ruĩ uptabi wa, te za duré apã Izaraéu nhihudu nori a'wapé. ãhã wamhã, te za duré sima iwê na marĩ hã tãma 'manharĩ za'ra. Tawamhã Zudeu nori tinhimizaze te te irême za'ra nhimiroti hã te za wapa, apito hã. ³¹Tawamhã duré ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori hã te za 'Re ihãimana u'ási mono nhorôwa 'ri 'rãihã siwi wasétê pese. Te za duré bâtâ sidâpã abaze zata na 're idanhoprub za'ra mono zé hã siwi sizã. Tahawa, te za duré 'Re ihãimana u'ási mono nhorôwa 'ri 'remhã siwi tisã, marĩ ipipa iwasétê uptabi hã. ³²Apito hã timreme nhipese zarina te za Zudeu nori tinhimizaze te te irême za'ra nori nhimipawaptobzém na tihãiba. Tane nherê, 'Re ihãimana u'ási mono te te 're isawi pese za'ra mono nori hã te za siptete na apito da, 're hãimana za'ra. ³³Rowaihu'u pese 'wa nori, te za tinhimiroti wê na te te 're dapawaptob za'ra. Tane nherê, suru na a'ã we hãimana ré, te za ta nori sib'ézé wapa na hã dasiwi simro ni, niha wamhã unhama ro'o na. Duré niha wamhã, ti'ai wa'õtô nho'ômo nhiti, da te dasiwi simroi mono da hã te za tãma rob'ru za'ra ni, pawasisi ré. Te za duré uburé isimarĩ hã tiwi sani za'ra ni. ³⁴Ta nori ma, da te irob'manharĩ wasétê za'ra mono siwaprã, te za 'Re ihãimana u'ási mono nhib'a'uwê nori, ni'wam nori nhimipawaptobzé hã tãma tihãimana za'ra. Tane nherê, da'ahã uptabi na te za taré marĩ zô dasima ãma ana ni. ³⁵Nima nori i'rãiwaihu'u pe hã te za simro ni. Tane nherê, taha zarina te za 'Re ihãimana u'ási mono nhib'a'uwê nori hã we tihãimanazé hã hiri wê za'ra. Tawamhã tô ôhõ na si te za we ãma tihãimana za'ra, 'Re ihãimana u'ási mono bâdâ te te ipisutuzêb u.

³⁶ — Tame te za tô apito marĩ hã te te sima iwězéb zarina te te 're a'manharĩ. Ta hã 're isi'madââ zeĩ mono zarina, te za ihãiba'õ norĩ nhipai u pire na 're ihãimana mono na, te te sina 're rosa'rata. Tahawa, te za duré 'Re ihãimana u'âsi mono âma hã te te 're wasété, timreme wasété uptabi na. Âne hã te za uburé te te 're a'manharĩ, 'Re ihãimana u'âsi mono te te 'azârizéb u. Te te âma sima irowairébé siromo zéb zarina, te za tô oto tâma rob'manha. ³⁷Apito hã, ihĩ'rata norĩ ihãiba'õ norĩ âma 're iwata za'ra mono hã te te 're awazé mono ô di za, duré ihãiba'õ, pi'õ norĩ ma isawi pese zama. Uburé ihãiba'õ norĩ hã te te 're awazé mono ô di za tô, ta norĩ nhipai u pire na 're ihãimana mono na te te sina 're rosa'rata mono wa. ³⁸Ta norĩ upana te za ihãiba'õ 'ri isiptete norĩ 'wawi 're isimapa mono âma si 're wata. Taha ma, ihĩ'rata norĩ ma, isa'rese za'ra ô ma, te za êtê waipo pré oru na duré êtê waipo prã prata na duré êtê waipo iwa'âbâ za'etê na duré siwa'ru marĩ iwa'âbâ za'etê na zama tâma 're sôpru. ³⁹Tawamhã ni'wam norĩ, darob amoi âmap te na ihãiba'õ na 're iwata za'ra mono norĩ nhimipawaptobzém na, te za apito hã tite 'ri isiptete norĩ 'wawimhã 're simapa. Duré uburé aihĩni norĩ hã apito te te 're iwěsâmri za'ra mono hã te za tô apito hã te te 're pisutu za'ra, da'ahã na ta norĩ hã te te 're da'madââ za'ra mono da. Te za duré ti'a hã te te tâma 're po'o za'ra.

⁴⁰ — Oto we romhãimanazéb 'râsudu wisi wamhã, te za Ezitu te apito hã Siria te apito hã susi. Tahawa, te za tô sô watobro, wedewara zapore na dasi'wapézém na duré awaru na isi'wapéi'wa norĩ ré, duré uba're i'ahã uptabi na hã. Â rom na 're i'âpusi mono ne, te za Ezitu u hã sisisi. ⁴¹Ti'a Iwazéb zahi u te za duré daré âzé. Sébré wamhã, daza'ru ahã na te za rere. Tane nherê, Edô âma a'uwê norĩ, duré Moabi âma a'uwê norĩ zama, Amo âma a'uwê norĩ me, te za tiwi aimani za'ra. ⁴²Apito hã te za tô ti'ai wa'õtô nho'omo norĩ na âma dawi site, ahã na. Tahawa, Ezitu zama tiwi hã simani waihu'u ô di za. ⁴³Ezitu hawimhã te za êtê waipo pré oru hã, êtê waipo prã prata hã, duré siwa'ru marĩ iwa'âbâ za'etê norĩ si tô 'wasa. Tawamhã Libia hã, Etiopia me hã te za duré isahâpâmhã oto 're hãimana zahuré. ⁴⁴Tane nherê, bâtâ pusizém hawi duré hãwa nhimire hawi te za romreme hã wi, apito u hã. Wisi wamhã, te za romreme ma tipahi pese. Tahawa, sahi sina te za tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ ré watobro, te te sima irowairébézéb zarina da'ahã na te te da'a'uprosi da hã. ⁴⁵Tawamhã Mediterãniu na âporé nhisi wa'wa êne iwê uptabi iwazéb zahi wa'wa me, te za sima 'ri nha, romhã 'manharĩ na 'ri hã. Tane nherê, tame te za oto dârâ. Dâ'â wamhã, ni'wa hã te te pawapto waihu'u ô di za.

Rob'râsutu wasu'u

12 ¹Hãwa hawi romhuri'wa hã te zahadu duré ĩma rowasu'u âne: — Âne na we 're romhãimana mono ré hã, te za hãwa âma romhuri'wa Miguéu hã we oto sihãiré, 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhib'a'uwê 'wawi 're isimapa mono 'wa hã. Taha ré, ropire uptabi na te za tiromhãiba za, niwa daza'ru mono bâ a'uwê 're ihãimana za'ra mono ma, âne hã we iromhãimana mono ô, â wamhã. Tane nherê, tô we iromhãimana mono zém na hã te za 'Re ihãimana u'âsi mono te, ibaihã 're, isisi ui'ére ré norĩ hã uburé sô'reptu za'ra, tinhib'a'uwê hã. ²Tawamhã da'ahã uptabi na 're idadââ za'ra mono hã te za apâ tahãwa'utu za'ra ni. Ni'wam norĩ si te za 're idanomro u'âsi mono zé hã sina uwaimrami za'ra. Duré nima norĩ te za rowazém na si 're ihãimana za'ra

mono zé hã sina sōōtō za'ra, robzépada isi'utōrīō u 're ihâimana za'ra mono da hã. ³Râiwaihu'u wê na 're ihâimana za'ra mono norī hã te za tihâiba na te te sina 're rob'uiwê za'ra, hâiwa na 're isimasa mono norī te te 're irob'uiwê za'ra mono ne. Duré i'uwaibaba na si te te dama 're irowasu'u za'ra mono norī hã te za hâiwa na wasi te te 're irob'uiwê za'ra mono ne, te te 're rob'uiwê u'âsi za'ra, sina. ⁴Daniéu, ma'âpé a hã romreme na rob'ui'éré ré hã marī uptobzém na tob'rata to na, sitom haré a'â nomro da, rob'rāsutu u. Da'ahâ uptabi na te za 're dasiwa'rāmi rowaihu'u wê zô, da te dasima sa'ētē za'ra da.

⁵Tawamhã wa tô maparane hâiwa âma romhuri'wa â zaihâ na isima'wara hã 'madââ zahuré. Ihâiba amo te pa zara niwī za, ī niwī. Duré ihâiba amo, te pa zaihâ amo niwī we za. ⁶Tawamhã te nimahã hâiwa âma romhuri'wa, tihâiba amo hã uza hâi wê uptabi na pa sārā u isa hã sadanha âne:

— E niwa te za â hã marī iwê uptabi na hã tiromhâiba.

⁷Tawamhã hâiwa âma romhuri'wa tinhib'rada hâimo te te wê sina, te 'Re ihâimana u'âsi mono idâ'â'ō nhisi na tinha âne:

— Wa za aima ropisutu. Âne hã te za tô tiromhâiba, si'ubdatō wahu aiwa âma isipo'o u, 'Re ihâimana u'âsi mono tinhib'a'uwê da, te te ipisutu norī ma, da te tâma 're irob'manharī wasété za'ra mono zé hã si'utōrī wap si.

⁸Tane nherē, te waihu'u wê ō di wa hã, te wapari nherē. Tahawa, wa tô duré âma sadanha, âne:

— Ma'âpé îzawi na hã âma îma rowasu'u na. E niha te za uburé âne na hã we tiromhâimana 'rāsutu.

⁹Ma tô âma îzada'a âne:

— Daniéu, aihâtâ'â âna aimorī oto. E marī wa. Â hã îmreme hã tom haré pi'uriwi a'â hâimana wa za, rob'rāsutu u. ¹⁰Da'ahâ na te za tasipese za'ra ni. Âhã wa, dawê uptabi na te za oto 're dahâimana za'ra. Tane nherē, iwasété norī hã te za tô tihâimana wasété na si te te âma 're uzusi za'ra. Duré âne na za iromhâimana mono zé hã ta norī hã te te siwi iwaihu'u za'ra da hã mare di za. 'Râiwaihu'u wê na 're ihâimana za'ra mono norī si te za âne na iromhâimanazé hã waihu'u za'ra. ¹¹Abaze zata na 're idanhoprub za'ra mono zé da te isizârizé bâta hawim haré, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri 'râihâ 're, marī iwasété uptabi, da te dasiwi isārī hawim haré te za 1.290 na bâdâ hã âma ai'utō za. ¹²'Re ihâimana u'âsi mono âma i'uwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono norī hã te za to sina hã 're hâimana za'ra, 1.335 bâdâ imorī 'remhã!

¹³— A hã Daniéu, ma'âpé rob'rāsutu u asiptete na âma 're aihâimana mono. Te za tô atâ. Tane nherē, te za apâ hã aihâiwa'u, aipawa'âbâzé âri da hã.

Zoéu

Ibahiã wasu'uzé

1 ¹ ã hã Wanhib'apito, ma tô timreme hã Zoéu, Petuéhé 'ra ma tisô.

'Riti norĩ na rob'manharĩ pipa zé wasu'u, rob'rê ta'a wasu'u me

² Ihi norĩ, ma'ápé asiwi iwapari pese aba.

Ãhã daza'rui 're, uburé 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, ma'ápé asiwi iwapari pese aba.

E niwamhã ma tô marĩ âne hã watobro, iwasété uptabi hã wate bâta mono 'remhã, duré wahi'rata norĩ 're hâimana za'ra mono ré hã.

³ Ma'ápé ai'ra norĩ wa'aba ma, tâma 're wasu'u za'ra wa'aba mono, ã hã marĩ iwatobrozé hã, ta norĩ zama ti'ra norĩ ma, tinhihudu norĩ ma, duré tinhihudu sidâpâsi te te tâma 're wasu'u za'ra mono da.

⁴ 'Riti norĩ hã ahâ uptabi na ma we sô'uma watobro.

Ta hã ma tô rob're hã uburé te te uprosi.

'Ridi imorĩ'rata na we iwairébé, rob're te te i'uprosi mono ô hã, ma tô isa'u we iwairébé norĩ si te te uprosi pese.

⁵ Ma'ápé âzé hâsi za'êtê 'wa norĩ, atopo'o za'ra wa'aba!

Duré rob'râi wa'u isé ze'i'wa norĩ, ma'ápé ai'utu za'ra wa'aba, ai'ru'ru wa'aba da.

E marĩ wa. Uva 'rã hã ma tô oto ai'utôri pese. Tahawa 're i'âhuri aba mono da hã tô oto 'mai'hâimana ô di.

⁶ 'Riti norĩ hã dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ, ahâ uptabi na duré siptete uptabi na 're inomro mono ne, ma tô we sô'uma watobro.

Ta hã sa'rese âna ma sisisi âwa, îte ti'ai wa'ôto nho'ômo u hã.

I'wa mono hã hu'u zérépa 'wa ne i'wa 'wa pe.

⁷ Ta hã wate za'ra uva 'ru hã ma tô siwi uprosi, duré rob'rã figu wede zama. Ma tô duré te te wedehã zani za'ra. Tahawa te nemo panhipti ã'a.

⁸ Ma'ápé ai'ru'ru wa'aba, pi'ô ihâiba ubuni pê'êzé te, ti'uza ihâiro na âma isi'uza ré 're isiva'ôĩ mono ne, aibã na za aré âma imro da hã, tiwi dâ'a wa.

⁹ Sasedoti, 'Re ihâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa norĩ hã te 're 'ru'ru u'âsi, Wanhib'apito nhorôwa 'ri 'râihã ma, danhoprubzé hã 're hâimana zahu mono ô wa oto, amnho na hã, duré uva 'râi wa'u isé na hã.

¹⁰ Rom na da te 're irobzuri mono hã te u'ôĩ pese na hã su'u na nomro. Ti'a te duré 'ré pese na hã nomro.

E marĩ wa. Amnho hã ma tō ai'utōrĩ pese. Duré uva 'rãi wa'u isé wa'u ité hã ma tō ai'utō. Azeitona 'rãi wa'u zō zama ma tō tirobaba.

- ¹¹ Buru na romhuri'wa norĩ, asihâzé za'ra wa'aba.

Duré uva 'ru 'madâ'â'wa norĩ, ai'ru'ru wa'aba.

E marĩ wa. Hâimana ô wa oto, amnho trigu hã, duré cevada hã.

Uburé ma si'utōrĩ pese, da te 're itehâri za'ra mono hã.

- ¹² Uburé ma tō 'ré mono uva 'ru hã, rob'rã figu wede hã, romazeira wede hã, duré norōwede hã, duré maçã na rob'rã nhisi wede zama. Duré uburé rowede hãiba amo norĩ zama ma 'ré.

Ãne wa, ma tō oto dawi tirobzei'ô pese za'ra.

- ¹³ Sasedoti norĩ, wedezane 'manharĩ nhisiwi, danhoprubzé 're isa'ra za'ra wa'aba mono norĩ, ma'ápé zazahã hãiro na asi'uza za'ra wa'aba, iré ai'ru'ru wa'aba da.

'Re ihâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa norĩ, we ai'aba'rêi wa'aba, 'ri zahâpâ u, ai'ru'ru wa'aba da marabâre, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri 'rãihã âma.

E marĩ wa. Wate 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa âma hã amnho na duré uva 'rãi wa'u isé na danhoprubzé hã hâimana ô wa oto.

- ¹⁴ Ma'ápé asisô aihârâ za'ra wa'aba, ubumroi wa'aba da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri âma, misi bâtâ na asaihuri aba âna aihâimana za'ra wa'aba zé hã asima pisutu za'ra wa'aba da.

Duré ubumroi wa'aba, uburé dama ipire norĩ, duré uburé daza'ru 're, 're i'ai'ubumroi wa'aba mono norĩ, Uburé Danhib'apito wate 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri 'rãihã âma, aimreme 'rãihã na tâma aimreme zusi aba da, tiwi iwaptêrê za'ra wa'aba zém na, te te aipawaptob za'ra wa'aba da.

- ¹⁵ Wanhib'apito isiptete uptabi nhibâdâ iwa iwaptâ'ázéb u hã romhuture di oto, tinhiptete na za te te ida'a'uprosizéb da hã. Ta hã bâdâ hã pipa uptabi di za.

- ¹⁶ Marĩ, wa te 'manharĩ waihu'u za'ra âna, wa tō taré 'madâ'â za'ra ni, wanhimirob're norĩ isi'utōrízém na hã.

Tahawa, wate 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri 'rãihã 'remhã, hâimana ô di oto dasima rowêzé hã, duré datozé hã.

- ¹⁷ Rom na daburu mono na rob'rê wa, romnhamare hã poto mono ô di. Duré trigu tehâri hã hâimana ô di. Amnho nhimi'warazéb zama te oto siprum haré simi'wara, ti'a.

- ¹⁸ Powawê norĩ hã te nasi hâsi, mráp te. I'râsiwamnarĩ ne te duré siwa'ru 're nomro, dui ô wa, isa za'ra zéb da hã.

Duré pone'ërebâ zéré mapure norĩ zama te nasi tidâ'â za'ra, mráp te.

- ¹⁹ Wanhib'apito, taha wa, wa ãmreme 'rãihã na sa'êtê aiwi rowaptê, wede norĩ hã duré du hã 'ré za'ra wa, uzâ hã uburé te te 're ihômo mono ne.

- ²⁰ Abaze norĩ zama pawaptob za'ra da, te hârâ 'rãihã na aima 're hâsi, panho'u hã pa're 'ré mono wa, duré uzâ hã du te te hômo mono wa.

Wanhib'apito nhibâdâ, romhutu na za iwisizé wasu'u

2 ¹ Asimnhihârazé hã ma'âpé hãsi aba, Siã na êtê nhisi âma. Ma'âpé duré ropire wa âma dapo're pu'uzéb da, hãsi aba, 'Re ihâimana u'âsi mono te êtê'râihâ âma.

Â hã daza'rui 're, 're 'i'ai'ubumroi wa'aba mono norĩ, aipahi za'ra wa'aba wa, airêrê'ê za'ra wa'aba, Uburé Danhib'apito nhibâdâ te te ipisudu hã za oto romhutu na wisi dâ'âsina.

² Taha bâtâ na hã te za oto tirobra. Duré te za hâiwa'a norĩ hã ti'râdâ'â za'ra.

Taha ré, te za 'ridi hã sina rotété za'ra, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ i'ahâ isiptete ne hã, duré hâiwa'a i'râdâ hã êtê 'râirâ te te siwi i'upsibi ne hã. Niwamhã âne hã iwatobro ô. Duré niwamhã romhutu'ômhã âne hã za iwatobro ô.

³ Ta norĩ te za uburé marĩ hã te te uprosi, uzâ hã te te 're iromhõmo mono ne.

We âne hã romhâimana wana ré hã ti'a hã wê uptabi di, Édê na rob're nhisi âmam ne. Tane nherê, we oto âne romhâimana parimhã, aiwa oto rop si 're irosa'wari mono ne hã.

'Riti norĩ wi, marĩ i'maiba'a da hã mare di.

⁴ Ta norĩ hã awaru ne te 're hâimana za'ra. Duré 're dasi'wapé za'ra mono wa, awaru 're isisa'rei mono ne, te 're sisa're.

⁵ Êtê 'râirâ nhisiwi 're sarõtô za'ra mono wamhã, te te sina 're robruru'u zani za'ra, wedewara zapore na 're dasi'wapé za'ra mono wa, da te dasina 're irobruru'u za'ra mono ne, duré amnho teihi, 're ro'o za'ra mono wa, uzâ te te 're iteihĩ sinhama mono ne.

Duré dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ ahâ uptabi na dasi'wapé da, sada 're isisôré pese za'ra mono ne, te 're hâimana za'ra.

⁶ Te te sina 're rotété za'ra mono wamhã, te uburé pese tâma 're darêrê'ê za'ra. Uburé te duré tâma 're da'ubu'a za'ra, dapahi te.

⁷ Te duré te te 're da'wapé za'ra, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ isib'ru ne hã. Te duré 'ri 'wawi wa'ra 'râihâ na te te 're sa'uri za'ra, sima iwê na. Ropãrĩ sina te duré wa'õmo pese na 're nomro, nima niwĩ siwi sipéi âna.

⁸ Sisâmra mono âna, te sisôwamhã te te ropãrĩ za'ra mono sina, sisôré pese na ai'aba'rei u'âsi, hâiba mono bâ tite na bâdâdi na si. Danhimnhĩ'â hã 'mai'hâimana ô di, te te isôwada za'ra da hã.

⁹ Ta norĩ hã te duré 'ri'ahâ simiza'rese ô ré te te 're susi za'ra.

Te duré 'ri 'wawi wa'ra 'râihâ na te te 're sa'uri za'ra. Taha pari, te duré 'ri na'rata na te te 're sai'uri za'ra, zanela 'ri zadazâri na 're sisisi mono da, isimisaihuri norĩ ne.

¹⁰ Ta norĩ hã sisôré pese na we sisarina 're nomro mono ré, te duré ti'a hã 're popo'o, duré hâiwa hã.

Bâtâ norĩ hã te duré 're tômo 'râdâ'â zahuré, a'amoi me. Wasi norĩ hã te duré 're ro'osipari za'ra.

¹¹ Uburé Danhib'apito hã te tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nho'remhã tâma rob'ru za'ra, mreme 'râihâ na. Ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã ahâ uptabi di. Duré sib'ru uptabi za'ra mono di.

Uburé Danhib'apito nhibâdâ hã pipa uptabi di za. E 'wa hã tiwi siptete da bâ za bété niwamhã.

'Re ihâimana u'âsi mono, tinhib'a'uwê te te 're isawi pese za'ra mono zé wasu'u

¹² Uburé Danhib'apito te tinha âne:

“Tane nherê, ma'âpé oto apâ itême aipizari za'ra wa'aba, aipê'ê na, asai âna aihâimana za'ra wa'aba sina, duré aiwawa za'ra wa'aba sina, duré ai'ru'ru wa'aba sina.

¹³ Aiwasété na i'asiwê'ô za'ra wa'aba zéb zarina, ai'uza ihâiwazu za'ra wa'aba da hã mare di. Aihâiba uptabi si te za aipê'ê 're 'râwi i'madâ'â za'ra wa'wa.”

Apâ aipizari za'ra wa'aba, Uburé Danhib'apito wate 'Re ihâimana u'âsi mono tême, ta hã simipawapto pese wa, duré da'âma 're siwamri pese mono wa. Ta hã da'âma wa'a su'u ô di. Tinhimizawizé hã te sa'êtê na te te dama 're ahâi'rê. Tâma wê di, tinhimirosa'rata na te te âma 're isapri mono da hã, te te dama 're arob'manharî mono tō da.

¹⁴ Tahawa, âté te za tinhimirosa'rata na âma sapri, iwê hã tinhib'a'uwê nori ma, te te tâma pisutu za'ra da, amnho tehârizé iwê hã te te tâma isôMRI za'ra zém na hã.

Âne wamhã, te za a nori wa'wa hã amnho na duré rob'râi wa'u na 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're asôprub za'ra wa'aba mo.

¹⁵ Ma'âpé danhimnihârâzé hã asiwi 'mai'hârâ aba, Siâ na êtê'râihâ nhisi âma. Ma'âpé bâdâ iwazéb zahi na asai âna i'aihâimana za'ra wa'aba zéb da hã asiwi pisutu aba. Duré ma'âpé dazô aihâsi aba, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ u ai'râ'ôto aba da, 'Re ihâimana u'âsi mono ma.

¹⁶ Uburé da'râ'ôto aba. Tawamhã uburé te za dama i'ru za'ra wa'wa, dasihâiba pese za'ra da. We dasi'aba'rê da uburé, ihi nori hã, ai'uté nori hã, dapabre nori zama.

Duré si'âma imro téb za'ra nori hã te za we wairé 'ri hawimhã, ta nori zama we si'aba'rê da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa u hã.

¹⁷ Sasedoti nori, a nori wa'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri zahâpâ, tâma 're iromhuri za'ra wa'aba mono hã te za ai'ru'ru wa'wa. Te za duré tâma aimreme zusi 'wa âne: “Re ihâimana u'âsi mono, rob'manharî tō, asib'a'uwê nori ma hã.

Wasiré a'uwê'ô nori nho'remhã wanhiséb za'ra tō da, waza'rê za'ra tō, wa'âma wa'ê za'ra sina, te te duré wazada nharî za'ra tō da âne: ‘E mahã, ate za'ra wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono.’ ”

'Re ihâimana u'âsi mono, ti'a apâ wê na 're sa'wari mono da, te te ipisutuzé

¹⁸ Tawamhã Uburé Danhib'apito hã ma tō tinhimizawi za'êtê zém na hã sihâi'rê, tinhipti'a na. Ma tō duré tinhib'a'uwê nori âma tipê'êzé. ¹⁹ Âne ma tō tinhib'a'uwê nori hã âma sada'âbâ za'ra oto:

“Āhā na hā wa za aima sōmri za’ra wa’wa amnho hā, duré uva ’rāi wa’u isé hā, azeitona wa’u tob zama. Āhā wamhā, te za a norī wa’wa hā asa na ’re asidupu za’ra wa’aba mo.

Niwamhā te duré dama ’re iwaprosi mono da hā mare di za, asiré a’uwēō norī ai’āma ’re wa’ē za’ra wa’aba mono da hā.

- ²⁰ Riti norī ipipa hā hāiwa nhimire hawi we iwatobro hā wa za sāmra romhā na, asiti za’ra wa’aba, supara’ré na si ’re irosa’wari mono a’ubuni u.

’Ridi hā danhowa we iwatobro hā wa za sāmra, Ā Warīrī na pu’u nhisi u hā. Duré isa’u we iwatobro hā te za rere, Mediterāniu na ā poré nhisi u.

Tawamhā ’riti norī hā te za ai’utō, sa’ra ’rāihā na. Sizub za’ra wamhā, te za ti’roi pese za’ra.

Āne wa za marī isa’rese’ō hā te ’re a’manharī.

- ²¹ “Ti’a, asima rowē za’ra wa’aba, duré aipahi za’ra wa’aba tō, wa hā Uburé Danhib’apito, marī isa’rese’ō hā te ’re a’manharī mono wa.

- ²² Abaze norī, aipahi za’ra wa’aba tō, du hā āma ’re i’asaihuri aba mono zéb da hā, za apā uzé za’ra mono wa. Wede norī hā te za duré oto apā ti’rā za’ra. Duré figuera hā ’rāi pese di za, uva ’ru ’rā zama.

- ²³ “Siā āma a’uwē norī, ’re ato za’ra wa’aba mono, wa hā Asib’apito za’ra wa’wa ’Re ihāimana u’āsi mono, marī isa’rese’ō hā te ’re a’manharī mono wa.

Wa hā wa tō tāi ma hā te ’re rob’ru, ’re ita’a mono zéb uwaibaba ’re ta’a mono da, ’re a’ē ta’a mono da hā, duréi we te ’re i’ab’manharī mono zém ne hā.

- ²⁴ Amnho trigu, da te ’re ipréé za’ra mono zé mono bâ te za i’rā na hā da te ’re ’masisi za’ra. Ahā uptabi di za, uva ’rāi wa’u isé hā, duré azeitona wa’u to hā.

- ²⁵ Uburé wa za isimini za’ra wa’aba nhowa’re’remhā apā aima sōmri za’ra wa’wa, hāiwa’a za’ētē ne ’riti norī ma, te tāma rob’rui wa, dasi’wapéi ’manharī’wa norī ne, amnho tehāri hā te te i’uprosi za’ra wa’rāmimhā.

- ²⁶ A norī wa’wa hā te za ’re asaihuri u’āsi aba mo, ’re i’mahâpārī za’ra wa’aba mono zéb u. Tahawa, te za i’āma si ’re aiwata u’āsi za’ra wa’aba mo, wa hā Asib’apito za’ra wa’wa ’Re ihāimana u’āsi mono, ai’u’ābā za’ra wa’aba, marī isa’rese’ō iwē hā te ’re i’ab’manharī mono zém na.

Tawamhā inhīb’a’uwē norī hā niwamhā isiséb zahu za’ra da hā mare di za.

- ²⁷ Tawamhā te za i’waihu’u za’ra wa’wa, wa hā aiwa’wa wa’aba ’re ihāimana mono na, Izaraéu nhihudu norī wa’wamhā. Te za duré i’waihu’u za’ra wa’wa, wa hā Asib’apito wa’wa, misire ate za’ra wa’wa ’Re ihāimana u’āsi mono na, duré aimawi isine i’mahāimana ō na hā. Duré inhīb’a’uwē norī, niwamhā isiséb zahu za’ra da hā mare di za.”

’Re ihāimana u’āsi mono nhibādā

- ²⁸ Uburé Danhib’apito te tinha āne, tinhīb’a’uwē norī ma:

“Āhā parimhā, wa hā wa za āma ropé Īpē’ēzani na, uburé pese dama.

Ai'ra si'aibâ norî hâ duré ai'ra sipi'ô norî hâ te za te te dama 're îzadawa wasu'u za'ra.

Duré ihi norî hâ te za te te 're rosawērẽ za'ra. Ipréduptém norî hâ te za duré marî hâ sô'awi te te 're 'madâ'â za'ra, sôtô 'rowim ne.

²⁹ Pawa'âbâ âna dama romhuri'wa norî si'aibâ ma, wa za âma ropé, Îpê'ezani na hâ, pawa'âbâ âna dama romhuri'wa norî sipi'ôi ma zama, tô taha bâtâ mono na hâ.

³⁰ Wa za duré niha na hâ rob'manha, marî isa'rese'ô ipipa na, za hâiwa na iwairébé da hâ, duré ti'a na, za marî iwairébé mono da hâ. Dawapru pu hâ te za duré tihâiba. Unhama norî hâ, isizédé me, te za duré tipusi zahuré.

³¹ Bâdâ hâ te za titômo 'râdâ'â. Duré a'amo hâ te za titômo wapru, Uburé Danhib'apito nhibâdâ tô sena ipipa uptabi wisi wana ré hâ."

³² Tawamhâ ni'wam norî hâ Uburé Danhib'apito nhimipawaptobzé te te tiwi iwaptērẽ za'ra hâ te za uburé sô'reptu za'ra. E marî wa. Wanhib'apito hâ ma tô ropisutu, ni'wam norî hâ isi'utôri'ô hâ za Siâ na êtê'râihâ nhisi âma, Zeruzalê âma 're si'ubumroi mono da. Â norî hâ Uburé Danhib'apito te te ipisutu za'ra norî si te za tinho'reptuzé hâ sina uwaimrami za'ra, hâiba ré.

'Re ihâimana u'âsi mono, dapoto mono bâ te te dama irowairébézé wasu'u

3 ¹ Uburé Danhib'apito hâ te tinha âne:

— Taha wahu mono 'remhâ, wa za pisutu, Zeruzalê âma 're idahâimana za'ra mono norî hâ duré Zuda na romnhisi âma 're idahâimana za'ra mono norî hâ apâ rowê na duré simarî ahâ na 're hâimana za'ra mono da.

² Tahawa, wa za ubumro, uburé ti'ai wa'ôto nho'ômo mono bâ a'uwê norî hâ, Zozafa na êtê siwa'aba wa romharé nhisi u, te simroi mono da, tame niha na te tâma rowairébé za'ra da. Înhib'a'uwê Izaraéu nhihudu norî da, iwasédé hâ te te 're 'manharî za'ra mono wa, wa za âne hâ 'manha. Ta norî hâ ma tô Izaraéu nhihudu norî na te te ropé, ti'ai wa'ôto nho'ômo mono bâ. Ma tô duré sima sipo'o, înhipti'a nho'ômo âma hâ. ³ Datozébre ma tô nasi siwi sâmbra, înhib'a'uwê da te iwaibu za'ra norî hâ da te dasima sômri za'ra da. Ma tô duré nasi wede za'ra ni, 'watébrémi norî hâ duré ba'ôto norî hâ pawa'âbâ âna te te dama 're romhuri za'ra mono da, taré rob'uiprazé hâ te te 're uprosi za'ra mono da, pi'ô siwa'âbâ zô 're isi'ru za'ra mono norî âma, duré uva 'râi wa'u isé âma. Taha na ma tô taré pese rob'uiprazé dapawa'â hâ nasi âma uprosi za'ra ni.

⁴ — Tiru âma a'uwê norî, Sidô âma a'uwê norî, duré uburé Filistêa âma a'uwê norî zama, e marî zarina te îzada 're aihâimana za'ra wa'aba mo bété. E ma tô asima iwê za'ra wa'wa, asi'ruiwa'âbâ za'ra wa'aba da hâ. Tane ze te bâ, îzama wa oto mare siro, i'manharî za'ra wa'aba u'âbâmhâ, taha na si oto îsi'ruiwa'âbâ da. ⁵ E marî wa. A norî wa'wa hâ ma tô isimi'uri za'ra wa'wa, îte êtê waipo prâ prata hâ, duré oru êtê waipo pré hâ, ate za'ra wa'wa ihâiba'ô norî âma 're i'aiwata za'ra wa'aba mono zé 'ri norî 're, sa'ra za'ra wa'aba da. ⁶ A norî wa'wa, Zuda âma 're idahâimana za'ra mono norî, duré Zeruzalê âma, ma tô romhâ na isipti'a nhiti isimroi wa'aba mo, gregu norî ma, 're wede za'ra wa'aba mono da, pawa'âbâ âna ta norî ma, te te 're romhuri za'ra mono da

hã. ⁷Tane nherê, wa hã wa za apâ sani za'ra ñhib'a'uwê norĩ, tô dama iwede za'ra wa'aba mono zém hawimhã. Wa za duré aima rob'manharĩ za'ra wa'wa, tâma i'manharĩ za'ra wa'aba zém ne, asisiwib za'ra wa'aba waptãã da hã. ⁸Wa za ai'ra si'aibã norĩ ma, duré ai'ra sipi'õ norĩ ma, da te wede za'ra da hã tâma 'manharĩ za'ra, pawa'âbã âna Zuda âma a'uwê norĩ ma, te te 're romhuri za'ra mono da, ta norĩ hã te te duré sabeusi^a norĩ ma, oto 're wede za'ra mono da, a'uwê ti'ai wa'õtõ nho'u romhã uptabi na 're ihâimana za'ra mono norĩ ma. Wa hã Uburé Danhib'apito wa âne tinha.

⁹ — Âne te za idapo're pu'u za'ra wa'wa:

“Ma'ápé, asima rob'ubumro za'ra wa'aba, dasi'wapé u da hã. Sô aihârâ za'ra wa'aba, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ zô, uburé ta norĩ ubumroi wa'aba da, simire sina dasi'wapé da hã oto hâimana za'ra da.

¹⁰ Ma'ápé ate za'ra wa'wa ti'ai hâipo'ozém na sib'ézé 'wapa hã 'manharĩ za'ra wa'aba. Duré popanone na isi'uwazi 'rã'wa hã, ma'ápé 'manharĩ za'ra wa'aba.

Ni'wam norĩ, sib'uware na 're hâimana za'ra mono zahã, te za nharĩ za'ra âne: “Wa hã ñhib'rui uptabi.”

¹¹ Ma'ápé sa'êtê we ai'aba'rêi wa'aba, uburé wawaptoma dapoto mono bâ 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, êtê nh'i'riti romharé wa ai'rã'õtõ aba da. Uburé Danhib'apito, ma'ápé ate dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ ma, 'manharĩ za'ra na, we te te si'ra za'ra da.

¹² “Ma'ápé asima rob'ubumro za'ra wa'aba, uburé a'uwê daro mono bâ 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ. We ai'aba'rêi wa'aba, Zozafa na sa'a wa'wa romharé nhisi u. E marĩ wa. Tame wa za wa hã Uburé Danhib'apito, uburé a'uwê aiwaptoma 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, niha na tâma rowairébê za'ra.

¹³ A'uwê norĩ wasédê hã sa'êtê uptabi di. Tahawa te za ta norĩ hã asiwi i'uprosi 'wa, trigu 're 'rãĩ 'ré za'ra mono wa, da te dasiwi 're itehâri za'ra mono ne, duré uva 'rãĩ watizé êtê're 'manharĩ 're, iwa'u zô da te 're iwati pese za'ra mono ne, i'rãĩ wa'u hã 're ipu'u za'ra mono zéb u isémezém hawimhã.”

¹⁴ Tahawa, te za da'ahã uptabi na tahâimana za'ra ni, Dasima Rowairébézém na romharé nhisi âma. Romhuture di oto Uburé Danhib'apito nhibãã hã taha romharé âma za marĩ te te i'manharizéb da hã.

¹⁵ Tawamhã bâtã norĩ hã a'amoi me te za titõmo 'rãdã'ã zahuré. Duré wasi norĩ hã te za ro'ohaimani za'ra.

**'Re ihâimana u'âsi mono, iwê na tinhib'a'uwê
norĩ te te ipawaptob za'ra zé wasu'u**

¹⁶ Uburé Danhib'apito te za Siã na sa'a nhisi âma mreme 'rãihã na tinha, tãirãrãã ne. Zeruzalê hawi te za mreme 'rãihã na mreme watobro. Tawamhã, hãiwa norĩ ti'ai me te za tipopo'o zahuré.

Tane nherê, te za tinhib'a'uwê Izaraéu nhihudu norĩ 'wawimhã aimapa,
'Re ihâimana u'âsi mono hã.

17 'Re ihâimana u'âsi mono hã te tinha ãne, tinhib'a'uwê norĩ ma:

“Ãne te za a norĩ wa'wa hã iwaihu'u za'ra wa'wa, wa hã Asib'apito za'ra
wa'aba na, duré ate za'ra wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono na.

Siã nhisi âma wa 're ãnhamra, ãte sa'a iwazéb zahi âma.

Zeruzalê hã te za 'ri'ahã iwazéb zahi na 're hâimana. Tawamhã a'uwê
dasirê'õ norĩ hã niwamhã te te âma i'ai'utê za'ra da hã mare di za.

18 “Tô taha wahu mono na uva 'ru hã te za êtê'rãirã hã te te ubu. Duré
tawamhã powawê norĩ hã te za tisa hã ropâ te te nasi huri, sa'a mono
na. Duré â hã te za Zuda ti'a na 're praba, pa nhipti mono na.

Duré ãnhorôwa 'ri 'rãihã hawi te za â na'rada hã watobro, Acasia na
romharê nhisi te te 're idi'i mono da hã.

19 Ezitu hã te za dasipara dasiwi rême ni. Duré Edô hã rop si 're irosa'wari
mono ne, te za 're hâimana. E marĩ wa. Taha 're, 're idahâimana za'ra
mono norĩ, Zuda ti'ai u pi'uriwi isisi, iwê norĩ hã te te siwi uprosi wa.

20-21 A'uwê norĩ isi'utôri hã, wa hã wa za 'ruiwa'âbã za'ra. Duré dawapru
pu'u na i'upai'wa norĩ hã, wa za hã za'ra.

Tane nherê, Zuda ti'ai âma, duré Zeruzalê âma te za õne u'â i'remhã
're dasi'ubumro. Wa hã Uburé Danhib'apito, Siã nhisi âma, wa za 're
ãnhamra u'âsi.”

Amosi

**'Re ihâimana u'âsi mono, Izaraéu norī hâiba na
Amosihi ma, timreme te te isômrizé wasu'u**

1 ¹Â hã 'Re ihâimana u'âsi mono timreme, Izaraéu norī hâiba na, Amosi pone'ërebâ 'madâ'a'wa 'ri nho'u Tecoa na isisi âma 're ihâimana mono ma, te te isômri. Âne hã ma tô tiromhâiba, maparane wahu ihâimana 're, ti'ai popo hâimana wana ré, Uzias, Zuda ti'ai âma, apito na 're hâimana mono ré, duré Zeroboã, Zoasihi 'ra, Izaraéu ti'ai âma apito na 're hâimana mono ré hã.

²Amosi hã te tinha, âne:

“Zeruzalê âma, Siã na êtê 'râihâ nhisi hawi te Uburé Danhib'apito hã mreme 'râihâ na tinha, tâirârã'ã ne.

Du hã te uburé we 'ré mono. Duré uburé Carmelu na êtê nhisi âma hã te we 'ré pese.”

**'Re ihâimana u'âsi mono, Izaraéu waptoma 're idahâimana
za'ra mono norī, te te siwi iwê'ô za'ra zé wasu'u**

Siria na romnhisi

³Uburé Danhib'apito hã te tinha, âne:

— Damascu âma a'uwê 're ihâimana za'ra mono norī hã wasété za'êtê uptabi za'ra di. Wasété ahâ za'ra wa, wa hã wa za hã za'ra. Ta norī hã ma tô Giliadi âma a'uwê norī ma hã te te 're rob'manharī wasété za'ra. Amnho pré'ézé isi-uwazi na i'wa, isisiwib za'ra te te 're ro'rahâri mono wa, te te âma 're hâpâ pese za'ra mono da, ma tô te te tâma 're 'manharī za'ra. ⁴Tahawa, wa za apito Hazaéu nhimiromhurizé 'ri 'râihâ na âma sazu, unhama na. Tô ã hã uzâ te za duré apito Bê-Hadadehe nhorôwa siptete uptabi na 're isa mono hã pru. ⁵'Ri-nho'u Damascu te, 'ridawa za'êne hã wa za te a'marôpârī. Duré i'rânho'ômo na 're ihâimana zahuré mono norī Biqueati-Avé na romnhisi âma hã, Bete-Édé na romnhisi âmab zama, wa za uprosi zahuré. Tawamhã Siria âma a'uwê norī hã te za Qui na romnhisi ti'ai u da te simro. Wa hã, Uburé Danhib'apito, wa âne tinha.

Filistêa na romnhisi

⁶Uburé Danhib'apito te duré tinha âne:

— A'uwê daza'ru Gaza na isisi âma 're ihâimana za'ra mono norī hã wasété za'êtê uptabi za'ra di. Wasété ahâ za'ra wa, wa za hã za'ra. Ta norī hã nimahã rom hawi ma tô uburé a'uwê tame 're ihâimana za'ra mono te te iwaibu za'ra

hã te te simro, sito pese na tãma 're hâimana za'ra mono da. Taha pari a'uwê Edô na romnhisi âma 're ihâimana za'ra mono ma hã, ma tô wede za'ra, pawa- 'âbâ âna dama romhuri'wa na 're hâimana za'ra mono da. ⁷Tahawa, Gaza 'ri 'wawi wa'ra rãihã 'manharĩ âma wa za sazu. Duré tô âhã uzâ, 'ri nho'ômo 're, 'ri isiptete norĩ 're isimasa mono zama te za te te apru. ⁸Apito norĩ hã wa za uprosi zahuré, Asidodi te hã duré Asquerô te hã. 'Ri nho'u Ecrô na isisi hã wa za uprosi. Uburé pese filisteu norĩ ihâiba amo hã wa za duré uprosi za'ra. Wa hã, Uburé Danhib'apito, wa tinha.

Tiru na 'ri nho'ômo nhisi

⁹Uburé Danhib'apito te tinha, âne:

— A'uwê Tiru âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã wasété za'etê uptabi za'ra di. Wasété ahã za'ra wa, wa za hã za'ra. Ta norĩ hã, Edô u ma tô nimahã rom hawi uburé a'uwê 're ihâimana za'ra mono te te iwaibu za'ra hã te te simro, sito pese na tãma 're hâimana za'ra mono da, ta norĩ me, sisaze za'ra nherê, marĩ na si'wapéi âna siré 're hâimana za'ra mono da. ¹⁰Tahawa, Tiru âma 'ri 'wawi wa'ra na unhama na wa za ro'o. Duré tô ô hã uzâ, te za 'ri nho'ômo 're, 'ri isiptete norĩ 're isimasa mono zama uprosi.

Edô na romnhisi

¹¹Uburé Danhib'apito te âne tinha:

— A'uwê norĩ daza'ru Edô na isisi âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã wasété za'etê uptabi za'ra di. Wasété ahã za'ra wa, wa za hã za'ra. Tisisã-nawã Izaraéu nhihudu norĩ rãwibre nherê, ma tô te te 're 'wapé za'ra, âma 're siwamri za'ra mono âna, duré âma 're pêêzé za'ra mono âna. Edomita norĩ zahizé hã rãtô waihu'u ô di. Ône u'ã te siti'ru na 're hâimana za'ra. ¹²Tahawa, 'ri nho'u Tema na isisi âma unhama na wa za âma ro'o. Duré tô ô hã uzâ, te za 'ri nho'u Bosra na isisi 're, 'ri isiptete norĩ 're isimasa mono zama hã uprosi.

Amo na romnhisi

¹³Uburé Danhib'apito te duré âne tinha:

— A'uwê norĩ daza'ru Amo na isisi âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã wasété za'etê uptabi za'ra di. Wasété ahã za'ra wa, wa za hã za'ra. Giliadi na darom nhisi âma ti'a te te sima sa'etê za'ra da, te te 're da'wapé za'ra mono wamhã, ma tô pi'ô wasã ré 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te te 're nomo wazu za'ra. ¹⁴Tahawa, Raba 'wawi wa'ra âma hã wa za ro'o, unhama na. Tô ô hã uzâ te za duré 'ri nho'ômo 're, 'ri isiptete norĩ 're isimasa mono zama uprosi. Taha siwaprã, te za dasi'wapé na dasipãri ahã hã watobro. Te za duré aibã norĩ hã 're hãsi, si'wapé za'ra sina. ¹⁵Tawamhã apito, dama ipire norĩ me te za waibu ni, sito pese na dama 're hâimana za'ra mono da. Wa hã, Uburé Danhib'apito, wa âne tinha.

Moabi na romnhisi âma a'uwê norĩ ma iromhâimanazé wasu'u

2 ¹Uburé Danhib'apito te tinha, âne:

— A'uwê norĩ Moabi na romnhisi âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã wasété za'etê uptabi za'ra di. Wasété ahã za'ra wa, wa hã wa za hã za'ra. Edô âma apito hãiba te te siwi iwazéb ô zarina, ma tô siwi hãiba zata pese, si'ru'a

da hã. ²Tahawa, daza'ru Moabi na wa za unhamana na âma ro'o. Tô ô uzâ hã te za duré Queriote na romnhisi âma 'ri norî siptete na 're isimasa mono zama uprosi. Dasi'wapé te za watobro, âma idasipãrî ahâ hã. Te za duré sôdadu norî hã 're hãsi. Danhimnhihârâzém na te za duré amnhihãsi ni. Tawamhã te za tadââ za'ra ni. ³Daza'ru Moabi âma apito hã, uburé dama ipire norî me wa za uprosi. Wa hã Uburé Danhib'apito, wa tinha.

Zuda na romnhisi âma a'uwê norî ma iromhâimanazé wasu'u

⁴Uburé Danhib'apito hã te duré tinha, âne:

— A'uwê norî Zuda na romnhisi âma 're ihâimana za'ra mono norî hã wasété za'êtê uptabi za'ra di. Wasété ahâ za'ra wa, wa hã wa za hã za'ra. Ta norî hã ma tô inhimiroti zahi te te siwi 're wêô za'ra. Duré ïmreme te 'ru hã te te 're wapari za'ra mono âna, te 're hâimana za'ra. Ma tô duré ihâibaô senaiô na 're ihâimana za'ra mono âma si 're wata za'ra, ihi'rata norî, tô ô norî âma 're iwata za'ra mono âma si. ⁵Tahawa, Zuda ti'ai âma unhamana na wa za âma sazu. Duré tô ô uzâ hã te za 'rinho'u Zeruzalê âma 'ri norî siptete na 're isimasa mono hã uprosi.

**'Re ihâimana u'âsi mono, a'uwê Izaraéu norî ma,
te te tâma irob'manharî za'ra zé wasu'u**

⁶Uburé Danhib'apito te duré tinha, âne:

— A'uwê Izaraéu nhihudu norî, wasété za'êtê uptabi za'ra di. Wasété ahâ za'ra wa, wa hã wa za hã za'ra. Ni'wam norî hã sena na 're hâimana za'ra mono nherê, pawââbâ âna te te dama 're iromhuri za'ra mono hã te Izaraéu norî hã te te te dama 're wede za'ra, ropisutu na marî te te dawi 're iwaibui mono te te 're iwaâbâ waihu'u za'ra mono ô norî hã, duré simariô uptabi na 're hâimana za'ra mono wa, dapara uza te te 're iwaibui mono, te te 're iwaâbâ waihu'u za'ra mono ô norî hã. ⁷Te duré isibrobô norî zarina 're nomro, te te 're sisém nomri za'ra mono da. Te duré senaiô a'uwê dama wapu na 're ihâimana za'ra mono ma hã te te 're rowairébé za'ra, sada 're hâimana za'ra mono wa. Damama norî ti'ra norî me, te tô piô siwaâbâ zô 're isisômri za'ra mono norî âma 're hâimana za'ra. Taha zarina te inhisi iwazéb zahi wasété âna 're ihâimana mono ma, rowazé hã te te siwi 're nomri. ⁸Siwa'ru ihâibaô norî âma 're idawata za'ra mono zé 'ri 'râihâ 'rata, te ta norî hã 're sisimro sahâ na, da'uza te te dawi iwaibu za'ra nhisiwi, marî waâbâzé 'râsutuzéb da, te te dawi iwaibu za'ra na. Duré tite ihâibaô norî âma 're iwata za'ra mono 'ri 'râihâ 'remhã, te uva 'râi wa'uzé hã te te 're âhuri, marî iwaâbâ ô nhisiwi, te te dawi 're iwaibu za'ra mono hã.

⁹— E ma tô amoreu norî ma, te i'manharizém na âma aipo're si'âri za'ra wa'wa. Wa hã wa tô â hã aibâ norî, cedru wede nhinihã ne ipoto 'râihâ, duré wede carvalho isiptete ne hã uprosi. Uburé wa uprosi pese, ta norî hã.

¹⁰Wa hã wa tô Ezitu hawimhã asani za'ra wa'wa. Wa tô duré 40 wahub 'remhã rop si 're irosa'wari mono na hã te asimroi wa'wa. Amoreu norî nhip-ti'a hã wa tô duré aima sômri za'ra wa'wa. ¹¹Nima norî ai'ra za'ra wa'aba norî hã wa tô pisutu za'ra, îzadawa 'mahârâ'wa na 're hâimana za'ra mono da. Duré nima norî ate za'ra wa'wa iprédupté ihâiba amo norî hã wa tô pisutu za'ra, nazireu na 're hâimana za'ra mono da hã. E ânei ô di bété, te i'manharizé hã.

Āne hā wa tō 'manha tō, wa hā. ¹²Tane nherē, te a norī wa'wa nazireu nori ma, uva 'rāi wa'u isé hā tāma 're i'ōb za'ra wa'aba mo. Te duré izadawa 'mahârâ'wa norī wi, te te 're ĩmreme 'mahârâ za'ra mono tō da hā tiwi 're isawi za'ra wa'aba mo. ¹³Tahawa, awa'awi na hā wa za aihâpâ za'ra wa'wa, wede-wara zapore ti'a te te 're ihâpâ za'ra mono ne, sibu 'râihâ na amnho trigu te te 're i'wasari mono hā. ¹⁴Tawamhâ sa'ētē waptu na isisa'rei mono hā simani waihu'u za'ra ō di za. Duré isiptete norī hā te za siptete hai'utōrī pese za'ra. Duré sib'ru na 're ihâimana za'ra mono norī hā, tihâimanazé te te isō'reptu za'ra da hā mare di za. ¹⁵Simnhî'âsi ré, duré ti'i ré ihâimana za'ra norī hā te te da'āma i'ai'uté za'ra da hā mare di za. Duré hâiba ré dawi simani waihu'u za'ra ō di za. Duré para na ti'ai baba isisa'rei mono norī zama simani waihu'u za'ra ō di za. Duré awaru na isisa'rei mono norī hā isimani za'ra da hā waihu'u ō di za. ¹⁶Taha bâta na dasi'wapéi 'manharî'wa tisiré norī nhipai u isib'ru uptabi norī hā te za tinhimnhî'â hā sisa'u sāmra za'ra. Taha pari te za oto aimani za'ra. Wa hā, Uburé Danhib'apito, wa āne tinha.

3 ¹A'uwē Izaraéu norī, Uburé Danhib'apito, aihâiba za'ra wa'aba na te te inharizé hā ma'âpé wapari za'ra wa'aba, Ezitu hawi we te te i'ai'awazere aba mreme hā:

²— Uburé ti'ai mono bâ 're idahâimana za'ra mono norī nhipai u, a norī wa'aba si ĩnhîb'a'uwē na ĩma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da hā wa tō ĩsima aipisutu za'ra wa'wa. Tahawa, uburé aiwasédé 're i'manharî za'ra wa'aba mono zarina, wa za aihâ za'ra wa'wa.

**'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa,
ari'iwî ihâimana waihu'u ō zé wasu'u**

³E maparane a'uwē norī hā te za siré tineb zahuré, āma sisaze siromo zahuré ō nherē.

⁴E hu'u zérépa marāi āma abaze te te 'masāmri ō nherē, te za tiwairō.

E te za duré hu'u zérépa hâiba tébre hā marī te te 'ma'âri ō nherē, ab're 'remhâ nasi ti'éé.

⁵E sire te za timramizéb u hā aime, ĩsaire da te iwa sô hiri ō nherē.

E te za duré abaze mramizé hā si'uihâ na aiwasihu, abaze hā te te 'ma'âri ō nherē.

⁶Ri nho'ômo āma marī isimimnha watobro wamhâ, dapo're pu'uzéb da, danhimnhîhârâzé da te hâsi wamhâ, e tāma dapahi za'ra ō di za bété.

Duré e 'ri nho'ômo nhisiwi te za niha na dama rob'manharî pipa zé hā waptârâ, Uburé Danhib'apito marī watobro da, te te tāma rob'rui ō nherē.

⁷Tane, e Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono te za marī hā 'manha, tite romhuri'wa tizadawa 'mahârâ'wai ma, niha na marī te te tāma hâi'rê ō nherē.

⁸Hu'u zérépa wairō wamhâ, e ni'wa hā tāma pahi ō di za.

Duré Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono te te nharî wamhâ, e 'wa hā bété isadawa 'mahârâ na hâimana ō di za.

'Ri nho'u Samaria ma iromhâimana wasété zé wasu'u

⁹Ma'âpé Asidodi āma duré Ezitu āma apito nhimiromhurizé 'ri 'râihâ āmam norī ma, āma rob'mahârâ, āne: “Ma'âpé asi'râ'ōtō aba, Samaria ěne te te siwi

i'uirī āma, 'madââ za'ra wa'aba da, 'ri nho'omo ma, niha na rowaihu'u'ô we ihâimanazé hâ, a'uwê norī marī iwasédé te te 're i'manharī za'ra mono u'â-bâmhâ."

¹⁰Uburé Danhib'apito, te tinha, âne:

— A'uwê Samaria āma 're ihâimana za'ra mono norī, sena na 're ihâimana za'ra mono zé te te 're i'manharī za'ra mono da hâ tâma waihu'u za'ra ô di. Ite za'ra apito nhimiromhurizé 'ri 'râihâ norī 'remhâ, marī te te dawī 're isimi'uri za'ra mono zém na si, te te sô 're idanhimroi mono na, ma tô te te âma siwi 're 'ri nhito. ¹¹Tahawa, i'rui'wa norī ite ti'ai wa'ô'tô nho'u te te siwi uirī wamhâ, te za 'ri siptete na 're isimasa mono norī hâ siwi uprosi. Te za duré apito nhi-miromhurizé 'ri 'râihâ norī wa, uburé marī 're isimi'wara mono hâ siwi 'wasa.

¹²Uburé Danhib'apito, te duré tinha, âne:

— Hu'u zérépa, pone'érebâ te te 'mai'âri wamhâ, i'madâ'a'wa ite si'uiwa si, niwamhâ, ipo're si te te tiwi iwazere ne, tane te za Izaraéu norī ni'wam norī si umro na Samaria āma 're ihâimana za'ra mono hâ sisô'reptu za'ra, waptâ ihâtete'ô wa, âhâ na 're iwa'utu za'ra mono norī hâ. ¹³Ma'âpé te inharizé hâ wapari za'ra wa'aba. Duré ñhib'a'uwê Zacoho nhihudu norī, âne na âma po're pu'u za'ra wa'aba. Wa hâ Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, Iwaih'u'u Pese Uptabi, wa tinha. ¹⁴Wa hâ, Izaraéu norī iwasété za'ra zarina, te tâma rob'manharī za'ra wamhâ, wa za Bétéu āma danhoprubzéb zatazéb da, êtê za'ra hâ prub za'ra. Duré uburé danhoprubzéb zatazê sase mono bâ maparane si'uiwa na isimasam norī hâ wa za prub za'ra. Tawamhâ te za ti'ai u hâ rere. ¹⁵Wa za duré 'ri ahâ āma danhorôwa mono hâ duré rom na danhorôwa mono hâ te dawī apru. Danhorôwa iwa'âbâ za'ê'te mono iwaipo hâ duré uhâ nhisi'reti 'wa'rata hi poto na 'ri wamnarī mono hâ uburé wa za pru pese za'ra. Wa hâ, Uburé Danhib'apito, wa tinha.

Samaria āma, Izaraéu nhihudu nhipi'ô norī wasu'u

4 ¹Ri nho'u Samaria āma pi'ô 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norī, ma'âpé â hâ wapari za'ra wa'aba, powawê ihâipe Basâ āma 're isimasa mono ne, aihâipse na si asima 're irowê za'ra wa'aba mono hâ. A norī wa'wa hâ te marī zô tiwi 're iro'wanhi'riti za'ra mono norī ma, 're irob'manharī wasété za'ra wa'aba mo. Te duré isimarī'ô norī hâ 're iwati pese za'ra wa'aba mo. Aimro norī wi, te duré 're iwaptêrê u'âsi za'ra wa'aba mo, uva 'râi wa'u isé hâ te te aima 're 'wasari aba mono da, 're i'âhuri aba mono da hâ. ²Wa hâ, Uburé Danhib'apito, ñhisi iwazéb zahi iwê uptabi na wa za ropisutu, bâdâ za we iwisizém na, azo na pe'a, da te 're waibu mono wa, da te 're i'wani za'ra mono ne, azo 'wa nhi'oto na da te ai'âma irobâdâ za'ra wa'aba mono da hâ. Âne wamhâ, a norī wa'wa hâ tiwi i'ai'masimani aba da hâ, mare uptabi di za. ³Tawamhâ a norī wa'wa hâ te za asisarina misisi nasi aiwairébé 'wa, 'ri 'wawi wa'ra isipru hawimhâ. Hermo na êtê nhisi nho'ômoi baba te za dasiwi asâmra aba ni.

Izaraéu norī, siwê'ô za'ra da, te te sima iwê za'ra ô zé wasu'u

⁴Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, te tinha âne:

— A'uwê Izaraéu norī, e te tô asima iwê za'ra wa'wa, 're i'aiwasété za'ra wa'aba mono zé hâ. Tane ze te bâ, ma'âpé Bétéu āma duré Gilgau āma 'Re

ihâimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zém norĩ u, ai'aba'rêi wa'aba, tame asima iwê na 're i'aiwasété za'ra wa'aba mono zé hã waibui wa'aba da! Mararé nhidâpâsi te za abaze zata na tâma 're asôprub za'ra wa'aba mo. Duré si'ubdatô bâdâ si'utôri mono nhidâpâ te za aipawa'âbâ arĩ hã tâma 're isômri za'ra wa'aba mo. ⁵Ma'âpé i'u'etê wapu na 'Re ihâimana u'âsi mono ma, âma tâma irowêzéb da hã asôprub za'ra wa'aba. Taha parimhã te za aiwairébê 'wa za, uburé norĩ ma, asapa'abâ asihawim na i'manharĩ za'ra wa'aba zé hã dama wasu'u za'ra wa'aba mono da. E marĩ wa. Âne hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, tô asima 're wê uptabi za'ra wa'aba mono wa.

⁶— Wa hã wa tô uburé 'ri nho'ômo mono na dasa zô ro'wanhi'riti da hã 'manha, mrab uptabi na uburé dahâimana za'ra da hã. Âne nherê, a norĩ wa'wa hã apâ îtême aipizari za'ra wa'aba ô di. ⁷Tã ta' da hã, wa hã te tâma sa'rêi ô di, si'ubdatô a'amo imorĩ 'remhã roptehârizé hâimana wana ré hã. Nimahã 'ri nho'ômo âmap si tâ sisa'wari da hã, wa tô 'manha. Ihâiba amo norĩ u sisa'wari tô da, wa tô duré 'manha. Rob're te te idi'i mono da si hã, wa tô duré 'manha. Rob're ihâiba amo norĩ u ta'a tô da hã, wa tô duré 'manha. Tahawa, tamemhã ma tô uburé pese 'ré za'ra mono. ⁸Tawamhã duré 'ri nho'ômo hawi, 'ri nho'u ihâiba amoi u, â zô 're darĩti za'ra mono da hã, ma tô 're danomro. Tane nherê, da te 're sôpêtê waihu'u za'ra mono ô di, â sa'etê na ihâimana hã, 'rubu da te âma dasima 're isimroi mono da hã aré. Âne nherê, a norĩ wa'wa hã duré apâ îtême aipizari za'ra wa'aba ô di. Wa hã, Uburé Danhib'apito, wa tinha.

⁹— Wa hã wa tô rowa'u'u wa'ro uptabi na, duré rob're norĩ hâzé ipipa uptabi na aima rob'manharĩ wasété za'ra wa'wa. Duré 'riti norĩ hã ma tô rob're te te siwi uprosi, uva 'ru hã, rob'rã figu wede norĩ hã, duré azeitona wede hã. Âne nherê, duré îtême aipizari za'ra wa'aba ô di. ¹⁰Duré marĩ ipipa uptabi asisiwib za'ra wa'aba waptãã da hã, wa tô 'manha, Ezitu da, ihâimana wa, te tâma i'manharĩ ne. Wa tô 'manha, ai'reputu norĩ a'ubuni wi dasi'wapé na si'utôri da hã. Duré isitob'ru norĩ awaru na dasi'wapézé te te tiwi 'mapraba za'ra da hã wa tô sa'rê za'ra. Duré ihâiba wahu 'ro, 'ri tême te te ropéi mono da hã, wa tô tâma 'manharĩ za'ra. Âne nherê, îtême aipizari za'ra wa'aba ô di. Wa hã, Uburé Danhib'apito, wa tinha.

¹¹— Wa hã wa tô 'ri nho'ômo norĩ hã uprosi, Sodoma duré Gomora me, te tâma i'manharĩ zahuré ne. A norĩ wa'wa, parawã pré pese ô ré, unhama hawi da te iwazere ne, ma tô aimani za'ra wa'wa. Âne nherê, duré îtême aipizari za'ra wa'aba ô di. ¹²Tahawa, a'uwê Izaraéu norĩ, wa za tô aihã za'ra wa'wa. Duré za te aihã za'ra wa'aba na dã'ásina, ma'âpé asimire sina aihâimana za'ra wa'aba, ate 'Re ihâimana u'âsi mono asiwi sôpêtê aba da hã. Wa hã, Uburé Danhib'apito, wa tinha.

¹³ 'Re ihâimana u'âsi mono, êtê 'rãihã norĩ hã ma tô te te apoto. Rowa'u hã ma duré 'manha.

Ô hã te a'uwê norĩ ma tinhimirowa'ôno hã te te tâma 're ahâi'rê u'âsi.

Rowa'a, mara u 're sipizari mono da, te ô hã te te 're 'manharĩ u'âsi.

Êtê 'rãihã norĩ nhisiwi te duré ta hã 're mo.

Âne isisi hã: Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono Isiptete-Uptabi.

**Izaraéu norĩ hã siwê'ô za'ra da, 'Re ihâimana u'âsi
mono te te tâma i'ru za'ra zé wasu'u**

5 ¹ Izaraéu norĩ, ma'âpé wapari za'ra wa'aba robzei ô sina, ai'âma ãno're za'ra wa'aba zé hã, âne:

² “Izaraéu, i'madâ'â zeĩ uptabi, uptob âna hãiba ubuni na 're ihâimana mono hã ma tô waptârã. Niwa apã iwahutu zahu da hã mare di za. Tô râwi tihipti'ai 're, ma waptârã. Ni'wa apã wahutu da, te te ipawaptob da hã ibaba uptabi.”

³ Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hã te tinha, âne:

— Nimahã 'ri nho'u, miu na aibã norĩ dasi'wapéi u si'abaré da, te te tâma irob'ru za'ra hã, te za apã ni'wam norĩ si 100 na ihãiba na hãiba ré sina siri za'ra. Duré 100 na ihãiba na aibã norĩ ma, te te tâma rob'ru za'ra wamhã, te za 10 na si ihãiba na apã sina siri za'ra.

⁴ Uburé Danhib'apito te duré a'uwê Izaraéu norĩ ma tinha, âne:

— Ma'âpé apã ãtême aipizari za'ra wa'aba, ai'utõrĩ aba âna aihãiba ré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ⁵ Tane nherê, Bétéu âma hã, Gilgau âma hã, duré Beseba âma hã ãzô asôpré wa'aba tô. E marĩ wa. A'uwê Gilgau âma hã za da te waibui wa, sito pese na dama 're hâimana za'ra mono da, ti'ai wa'õtô nho'ômo hawi da te simroi mono wamhã. ãhã wa, Bétéu 'ri nho'u hã te za oto sipru pese na tihãiba za.

⁶ Uburé Danhib'apito tême ma'âpé apã aipizari za'ra wa'aba. Tawap si ai'utõrĩ aba âna aihãiba ré, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Apã ãtême aipizari za'ra wa'aba ô wamhã, ô hã te za unhamã ro'ô ne we si'ra, Izaraéu ti'ai wa'õtô nho'u te te uprosi da. Duré Bétéu âma hã ni'wa uzã te te wĩrĩ waihu'u ô di za. ⁷ A norĩ wa'wa i'uwaibaba na marĩ na dama 're rowairébé za'ra wa'aba mono da nherê, te i'uwaibaba ô na si dama 're irowairébé za'ra wa'aba mo. Taha zarina te ro isé hã dama 're isani za'ra wa'aba mo. Duré 're wazéb za'ra wa'aba mono ô di, we âma 're idahâimana za'ra mono zé hã.

⁸ Uburé Danhib'apito, ma tô wasi norĩ hã te te apoto, siré 're isimasa mono Pleiadi na isisi za'ra hã, duré Oriô na isisi za'ra hã.

Mara hã rowa'a u 're sipizari mono da, te te 're 'manharĩ u'âsi.

Rowa'a, mara u 're sipizari mono da, te duré te te 're 'manharĩ u'âsi.

Te duré âporé â hã te te ubumro, ti'a nhisiwi te te 're aza'wari mono da.

Taha nhisi hã Uburé Danhib'apito na.

⁹ Ta hã siptete na 're ihâimana za'ra mono hã te duré te te 're a'uprosi, duré ite za'ra 'ri nho'u siptete na 're isimasa mono norĩ hã.

¹⁰ A norĩ wa'wa ma tô 're asiti'ru za'ra wa'aba mo, i'uwaibaba na dama rowairébézém na ro'wapéi'wa norĩ zada. Te duré 're i'ruwapari pese za'ra wa'aba mo, sena na tisiwasu'u na te te 're inharĩ za'ra mono norĩ hã. ¹¹ Isibrob'ô norĩ hã te duré 're iwati pese za'ra wa'aba mo. Asiptede te duré sada 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo, amnho trigu te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono da hã. Tahawa, êtê na 'ri iwê uptabi, asima 're i'manharĩ za'ra wa'aba

mono 'remhã, 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono da hã mare di za. Duré uva 'ru iwê uptabi rãî wa'u hã niwamhã 're i'âhuri aba mono da hã mare di za. ¹²Îma waihu'u pese di, aiwasété za'ra wa'wa i'ahâ uptabi na hã, duré aiwasédé ipire uptabi 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono zém na hã. I'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te 're iwati pese za'ra wa'aba mo. Duré rob'uiprazé te pi'uriwi dawi asima 're iwaibui wa'aba mo, i'uwaibaba na dama rowairébézé hã dawi âma 're si'oto za'ra wa'aba mono da. Duré isibrob'ô norĩ ma, i'uwaibaba na rowairébézé hã 're wazéb za'ra wa'aba mono ô di. ¹³Tahawa, rowaihu'u wê 'wa norĩ hã te ari'iwi mreme âna 're hâimana za'ra. E marĩ wa. Tô âhã bâtâ mono na romhâimanazé hã wasété uptabi wa.

¹⁴Asima 're asôpré wa'aba mono, marĩ i'uwaibaba si 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono zéb zô. Mare di, i'uwaibaba ô na marĩ 're i'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zéb zô hã. Âne wamhã, te za tô sena na 're inharĩ za'ra wa'aba mo, Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono Iwaihu'u pe Isiptete-Uptabi hã asiré 're ihâimana za'ra wa'aba mono na hã. ¹⁵Ma'âpé uburé marĩ iwasédé 're ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mono. Iwê si te za asima 're isawi pese za'ra wa'aba mo. Te za duré 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo, dama rowairébézéb âma i'uwaibaba na si dama rowairébézé hã da te dasima âma 're i'uwaimrami za'ra mono da si. Âhã wamhã, Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono Isiptete-Uptabi hã âté te za da'âma 're siwamri, tinhib'a'uwê isi'atarême norĩ âma hã.

¹⁶Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono Iwaihu'u Pese Uptabi te tinha, âne:

— 'Ri nho'ômo mono bâ te za robzê te, 're dazadari za'ra za. Duré 'ri nhi'ridi hã te za da'ahâ uptabi na dasiwi sitom ni, 're ida'ru'ru mono hã. Tawamhã robzuri'wa norĩ zô zama te za tahâsi ni, idasi'utôri hâiba na dame 'ru'ru da, tisiwa'ô na dapawapto'wa norĩ siré. ¹⁷Uburé te za uva 'ru na ta'ru'ru ni. Âne te za uburé tiromhâiba, wa hã za we ãmorĩ wa, te aihã za'ra wa'aba da. Wa hã Uburé Danhib'apito, wa tinha.

Uburé Danhib'apito te, bâdâ ihâimanazé wasu'u

¹⁸A norĩ wa'aba ma hã iropire za, Uburé Danhib'apito te, bâdâ za we iwisi-zéb zô i'asimipari za'ra wa'aba ma. E marĩ da, ma tô âhã bâdâ hã asima iwê za'ra wa'wa. Ta hã te za robra na si tiromhâiba za, rowa'a âna. ¹⁹Aibã, hu'u zérépa wi simani da, wara nherê, robzahi ursu te te oto isôpêtê ne, te za aima tiromhâimana za'ra wa'wa. Duré ni'wa tinhorôwa u sébré wa, tinhib'rada 'ri na'rata na âma si'upari da, te te hiri ré, wahi te te isari ne, te za tô tiromhâiba. ²⁰Uburé Danhib'apito te, bâdâ hã tô robra na si te za tihâiba. Rowa'a na iromhâimana da hã mare di za. Robra uptabi di za.

Uburé Danhib'apito, i'uwaibaba na si dama rowairébézé te te iwêsãmrizé wasu'u, mare di danhoprubzém na hã

²¹Uburé Danhib'apito te tite a'uwê ma tinha, âne:

— Wa hã wa te te 're ruiwapari pese, dato îma 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono zé hã. Duré îma 're i'ai'rã'ôtô wa'aba mono zé hã te te îma 're rowê zani mono ô di. ²²Abaze zata na îma 're i'asôprub za'ra wa'aba mono hã te îsima 're wê mono ô di, duré amnho na danhoprubzê hã, duré abaze ihâipse na

âma irowê za'êtê na 're i'asôprub za'ra wa'aba mono zé hã. ²³Ma'ápê sahâri za'ra wa'aba, îma 're i'ai'rã'ôtô aba mono zéb âma, asô're na 're irobruru'u za'ra wa'aba mono zé hã. Te îsima wê zahu ô di oto, harpa rowamremezém na rop-ta'azé te iwapari da hã. ²⁴Taha wa'râmi wa îsima wê upta, â 're i'âpusi mono 're ipraba za'ra mono ne, sena na i'uwaibaba na si dama rowairébézé hã sina hãâ pese da, duré sena na 're idahâimana za'ra mono zé hã, pa nho'ômo â praba nhimizahâri âna ihâimana ne, hâimana da hã.

²⁵— A'uwê Izaraéu norî, e ma tô abaze zata na, duré amnho na danhop-rubzém na îma 're asôprub za'ra wa'aba mo, 40 na wahub 'remhã supara 're na rop si 're irosa'wari mono na 're anomro aba mono ré hã. Mare di. ²⁶Taha wa'râmi, te za oto Sicuti na ihâiba'ô nhisi hâibarî hã duré Quium na wasi hâibarî nhisi hã 're i'wasari aba mo, âma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, asima 're i'manharî za'ra wa'aba mono hã. Âhã hâibarî norî hã te za tô 're i'wasari aba mo, ²⁷Damascu u, te asimroi wa'aba mono wamhã, aipawa'âbâ âna tâma 're romhuri za'ra wa'aba mono da hã. Wa hã, Uburé Danhib'apito, Îwaihu'u pese-uptabi, wa tinha.

Izaraéu ma, rob'manharî pipa zé wasu'u

6 ¹Aima za'ra wa'aba hã tô sena iropipa uptabi za, Zeruzalê âma asima iwê na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norî, duré Samaria âma aihâtâ'â âna 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norî, duré â hã ti'ai wa'ôtô nho'u isa'êne Izaraéu âma aipire na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norî, duré 're dapawap-tob za'ra wa'aba mono da, da te aiwi 're irowaptêrê za'ra wa'aba mono norî! ²Ma tô a'uwê norî ma âne na 're inharî za'ra wa'aba mo: “Ma'ápê 'ri nho'u Calne na isisi 'madââ za'ra wa'aba da, ai'aba'rêi wa'aba. Taha parimhã te za duré 'ri nho'u Hamati na isisi isa'êtê u ai'aba'rêi wa'wa. Ta hawi te za duré oto aihutu 'wa, Gati na 'ri nho'ômo nhisi u filisteu norî nhipti'ai 'remhã. E ta norî hã a'uwê isibro pese uptabi bâ wanhipai u za'ra. Duré e isa'ru za'ra hã isa'êtê uptabi bâ, wate daza'ru nhipai u hã.” ³A norî wa'wa, asima wê za'ra wa'aba ô di, âma asimizaze za'ra wa'aba da hã, aima rob'manharî za'ra wa'aba zé bâdâ oto 'râwim na hã. Tane nherê, asimirob'manharî wasété za'ra wa'aba zéb zarina, te za ropipazé bâdâ hã iwa waptâ'â su. ⁴Aima za'ra wa'aba hã tô sena iropipa uptabi za, dato isa'êtê si aima iwê za'ra wa'aba norî, dasimasisizé ihâ tete'ô wap si 're i'asimi'wara aba mono norî hã, pone'erebâ zéré mapure i'rare nhi si powawê zapu hâipse nhi me 're ihuri aba mono norî hã! ⁵A norî wa'wa, apito Davi tinho're te te 're i'manharî mono ne, te asô're hã asima 're i'manharî za'ra wa'aba mo. Te duré asima 're iwê za'ra wa'aba mo, âma 're i'asô're za'ra wa'aba mono da si, rowamremezê harpa isisi na hã. ⁶Te duré hâsizé isa'êtê 'rep si uva 'râi wa'u isé hã 're i'âhuri aba mo. Duré dasisadazezé iwa'âbâ za'êtê na si te 're asisada ze za'ra wa'aba mo. Tane nherê, asa'ru za'ra wa'aba 're, iromhâimana pipa zé hã te te aiwi 're robzei'ô za'ra wa'aba mono ô di. ⁷Tahawa, te za a norî wa'wa hã uimrehêne dawana aiwaibui aba ni, asa'ru za'ra wa'aba nhiti, da te asimroi wa'aba mono da, asito pese na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Âhã wa, dato isa'êne rowêzéb da, aima 're ihâimana zahu za'ra wa'aba mono da hã mare di za oto.

⁸Uburé Danhib'apito Isiptete uptabi, âne te 'râwi sima ropisutu:

— 'Ri nho'u Samaria hã wa za isitob'ru norî nhib'rata tâma sômri za'ra, uburé marî iwa ihâimana za'ra te te isôpêtê za'ra mono hã te te 'wasari da. E

marĩ wa. A'uwẽ Izaraéu 're isi'madââ ze za'ra mono zé hã ĩma 'rui uptabi wa. Duré ta norĩ te, apito nhimiromhurizé 'ri rãihã norĩ hã ĩma 'rui uptabi wa.

⁹Nimahã 'ri're 10 na a'uwẽ hã hãimana za'ra wamhã, te za uburé pese ai'utõ. ¹⁰Duré ni'wa, tisisânawã hãiba hã 'ri para hawi te te wazere da, duré te te 'rãmi da, wisi wamhã, te za da'mazadanha za, zahadu dahãiba ré da'mai-hãimana zô 'ri paramhã: "E zahadu daré hã 'ri paramhã." Tawamhã ihãiba amo te za âma sadaâ za, âne: "Mare di, da'maihãimana ô di. Robaba di." Tawamhã imorĩ rada hã te za tãma tinha za, âne: "Ari'iwĩ asa na! Uburé Danhib'apito nhisi na, wa te inharĩ da hã, mare di za duré." ¹¹E marĩ wa. Uburé Danhib'apito te za uburé 'ri isa'êtê norĩ âma, duré isurure norĩ âma tinhimiroti zahi hã 'manha za, uburé pese za isi'utõrízém na hã.

¹²E awaru norĩ hã êne isimi'wara norĩ na hã wara waihu'u pese di. E duré powawé norĩ, âporé na ti'ai hãipo'ozé hã te te sari waihu'u pese di. Mare di. Tane nherê, a norĩ wa'wa i'uwaibaba na marĩ na dama 're rowairébé za'ra wa'aba mono da nherê, te ro isé si dama 're isani za'ra wa'aba mo. I'uwaibaba ô na si te dama 're irowairébé za'ra wa'aba mo, i'uwaibaba na rowairébézé wa'rãmi. ¹³A norĩ wa'wa hã ma tô 're asi'madââ ze za'ra wa'aba mo, 'ri nho'u Lo-Deba na isisi âma ai'uté za'ra wa'aba wê te. Âne te duré asima inharĩ za'ra wa'wa: "Wa norĩ hã 'rãwi wanhiptete na si wa tô Carnã âma hã ai'uté za'ra ni."

¹⁴Uburé Danhib'apito, 'Re ihãimana u'âsi mono Isiptete-Uptabi hã te tinha, âne:

— A'uwẽ Izaraéu norĩ, wa za a'uwẽ aimawi ma rob'ru za'ra, asa'rui wa'aba u sisisi da hã. Tawamhã te za uburé na ai'âma ro'wa'rutu za'ra wa'aba ni, Lebo-Hamati hawi hãiwa nhimi'e niwĩmhã, romharé Araba na isisi u, hãiwa nhimire niwĩmhã.

Amosi sôtô 'rowim ne, 'ridi hã te te i'madâ'ázé wasu'u

7 ¹Uburé Danhib'apito 'Re ihãimana u'âsi mono ma tô ĩnhotô 'rowim ne marĩ te 'madââ da hã, ĩma hãiré, âne: Re ihãimana u'âsi mono, 'riti norĩ ahã uptabi na we sô'uma iwatobro te te ipodo hã wa tô 'madâ. Apito te, amnho da te tehãri mono pari, apã i'wanhipré wairébé zahu mono âma ma tô âne hã tiromhãiba. ²Riti norĩ uburé rob're te te uprosi mono parimhã, wa hã wa tô Uburé Danhib'apito ma tinha, âne:

— 'Re ihãimana u'âsi mono, wawasédé wa'âma 'madââ za'ra tô da, wa âma aiwi rowaptê. Ate a'uwẽ hã sib'uware di. E niha wa za bété wahãiba ré re 're wahãimana za'ra.

³Tawamhã tinhimirosa'rata na ma tô âma saprĩ. Âne ma te âma ĩzadaâ:

— A hã marĩ i'madâ'ázéb zarina, iromhãimana da hã mare di za.

Amosi sôtô 'rowim ne, uzã te te duré i'madâ'ázé wasu'u

⁴Uburé Danhib'apito, ĩnhotô 'rowim ne marĩ ihãiba amo te duré 'madââ da, ma tô ĩma hãiré: Tite a'uwẽ ma, unhama na za oto te te rob'manharĩ da, te te sima irowairébézé hã wa tô 'madâ. Ta hã uzã, ma tô âporé ti'ai 'rowi ihãiba hã te te âré. Duré uburé pese rob're norĩ hã ma tô te te uprosi. ⁵Uburé Danhib'apito ma, wa tô tinha âne:

— 'Re ihãimana u'âsi mono, ma'ápé âma rosazãri! Ate a'uwẽ hã sib'uware di. E niha wa za bété wahãiba ré 're wahãimana za'ra.

⁶Tawamhã tinhimirosa'rata na te te âma saprĩ wa, ma tũ âma ïzada'â, âne:
— Æne zama tũ iromhâimana da hã mare di za.

Amosi, marĩ nhoré rui'ôzé prumu te te i'madâ'âzé wasu'u

⁷Uburé Danhib'apito âne zama te 'madâ'â da hã, ma tũ duré ïma hãiré: Ta hã te 'ri 'wawi wa'ra prumu na awa'awi si te te isôré 'rata 'râwimhã tihâiba. Isib'rata te prumu hã tihâiba. ⁸Ta hã te âne ïzadanha:

— Amosi, e marĩ te i'madâ.

— Prumu, marĩ nhoré rui'ôzé! — Æne wa âma sada'â.

Æne te ïma tinha:

— Wa za aima hãiré, ïnhib'a'uwẽ i'uwaibaba 're ihâimana mono õ zé hã. 'Ri 'wawi wa'ra nhĩ'oto ne, prumu na ipibuzém nhiti, da te 're isôré za'ra mono hã. Niwamhã ïnhib'a'uwẽ âma iwasédé hã te âma 're i'madâ'â mono õ na 're ihâimana mono da hã mare di za. Wa za tũ te âma 're 'madâ'â u'âsi. ⁹Uburé ï'âma dawatazé, 're isimasa mono norĩ hã, duré Izaraéu ti'ai âma ihâiba amo norĩ dawatazéb da, 're isimasa mono hã, te za dasiwi uprosi za'ra ni. Wa za duré uprosi, apito Zeroboã hã. Isihudu norĩ zama wa za uprosi.

Amosi duré Amaziaha me iwasu'u zahuré

¹⁰Amazia, sasedoti Bétéu âma 're ihâimana mono hã ma tũ âne Izaraéu te, apito Zeroboãhã ma romreme hã tisõ:

— Amosi hã ma tũ sima rowa'õtõ, asada hâimana da, a'uwẽ norĩ wa'wa. Timreme hã ma tũ tihi, daza'rui 'remhã isimimnha hã. ¹¹Ta hã te te nasi âma inharizé hã âne: “Zeroboã te za dârâ, dasi'wapé na. Duré a'uwẽ Izaraéu te za waibu ni, da te simroi mono da, sito pese na dama 're hâimana za'ra mono da, tiza'ru nhiti.”

¹²Taha pari te Amazia, Amosihi ma hã tinha âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa, ma'âpé ã hawi aimorĩ! Apã aimorĩ, Zuda asi'ti'ai u, tamep si 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na 're irob'-mahârâ mono zarina asi'uparizéb da, 're romhuri mono da. ¹³Âme Bétéu âma dama 're irob'mahârâ mono zé hã te za oto isazã. E marĩ wa. Æ hã 'ri, apito iwa 're iwata mono zé wa, duré ã hã 'ri, danhipai u ipire na daza'rui 're, 're sa mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zéb da hã.

¹⁴Amosi, ma te âma sada'â âne:

— Wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa na ïnhimirom-huri õ di. Duré taha na ïsi'uparizéb da, te 're romhuri mono õ di. Pone'ërebâ 'madâ'â'wa na si, duré rob'rã figu wede 'madâ'â'wa na zama wa tũ 're ïhâimana. ¹⁵Tane nherẽ, Uburé Danhib'apito, pone'ërebâ 'madâ'â na ïnhimirom-huri te irẽme da hã, ma tũ ïma ti'ru. Ma tũ ïma tinha âne: “Mo oto aimorĩ, ïnhib'a'uwẽ Izaraéu ma, ïzadawa 'mahârâ'wa na tâma aihâimana za'ra da.”

¹⁶Tahawa, ma'âpé Uburé Danhib'apito mreme hã wapari. A hã te inha, âne: “Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ pipa na Izaraéu norĩ zada, âma aihâimana tũ.” ¹⁷Tane nherẽ, te duré Uburé Danhib'apito hã we aima tinha âne: “Aimro te za aiwi aipi'ra, siwa'âbã zõ aibã ma, 're isi'rui mono na tihâ-manazéb u hã, âme 'ri nho'õmo âma. Ai'ra si'aibã norĩ hã, duré ai'ra sipi'õ norĩ hã te za dasi'wapé na uburé pese aiwi tidâ'â za'ra za. Duré asa'ru hã te za a'uwẽ norĩ te te sima wa'õtõ. A hã te za atã za, 'Re ihâimana u'âsi mono

waihu'u'ô'wa norĩ nhipti'ai âma. Tawamhã a'uwê Izaraéu hã te za waibu ni, isipti'a nhiti da te simroi mono da, sito pese na dama 're hâimana za'ra mono da oto."

Amosi, sôtô 'rowim ne rob'rã si'ôtô wa isimi'wara, te te i'madâ'âzé wasu'u

8 ¹Uburé Danhib'apito, âne marĩ te 'madâ'â da hã, ma tô duré ãnhotô 'rowim ne îma hãiré. Si'ôno hã te nomro, rob'rã isipo ré 'masisi tâi uptabi na. ²Te âma îzadanha âne:

— Amosi, e marĩ ma te merê i'madâ.

— Si'ôno 'masisi na inomro, rob'rã isipo ré hã! — ãne wa tô âma sada'â.

Tawamhã te duré âne îma tinha:

— Rob'rãsutuzé hã ma tô oto wi, a'uwê Izaraéu nhihudu norĩ ma hã, rob'rã 're isipo za'ra mono, za oto da te 're isinarĩ za'ra mono ne. Ìnhimihâzé hã te oto tâma iba'a zahu za'ra da hã, mare di. ³Tô taha bâtâ na hã danho're upana te za dasiwa'ô si tihâiba, apito nhimiromhurizé 'ri 'rãihã 'remhã. Duré da'ahã uptabi na te za tadâ'â za'ra ni. Te za duré dahâiba hã norĩ hã siwa'ru nimomo dasiwi sãmra za'ra ni. Taha wamhã, rob'é'é zawi di za. Wa hã Uburé Danhib'apito, wa tinha.

'Re ihâimana u'âsi mono, Izaraéu te te siwi iwê'ô pese zé wasu'u

⁴Isimarĩ'ô norĩ ma, 're irob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono norĩ, duré dama wapu na 're ihâimana za'ra mono norĩ wi, ihâimanazé tiwi 're i'uprosi za'ra wa'aba mono norĩ, îwapari za'ra wa'aba asiwi. ⁵Âne te asima 're inharĩ u'âsi za'ra wa'aba mo: "A'amo itém na dato isi'utôri su'u da si waptu na, amnho, wa te wede za'ra hã! Duré dawa'utuzé sabadu isi'utôri su'u da si, amnho trigu wa te wede za'ra hã, ipibuzé pire, wa te âma 're ti'awi za'ra mono nherê, wa'âbâ wazu na wa te oto 're iwede za'ra mono da hã, senai ô na wa te dama 're ipire pibu za'ra mono zéb zarina, ⁶duré amnho trigu iwasétére hã wa te oto dama 're iwede za'ra mono da hã. Isibrob'ô norĩ hã sirob'uiirazéb za'ra ô di za, marĩ wa'âbâ âna te te dawĩ 're iwaibui mono te te âma 're iwa'âbâ za'ra mono zéb da hã, duré rob'uiprazé ropisutu na te te dawĩ 're iwaibui mono, tipara'uza wapre te te âma sima 're i'uipra za'ra mono wa'âbâ zéb da hã. ãne wa, te za wama 're siwede za'ra, taré wama romhuri'wa na pawa'âbâ âna te te wama 're romhuri za'ra mono da oto!"

⁷Tahawa, Uburé Danhib'apito, a'uwê Izaraéu norĩ, tinho're na âma 're iwata za'ra mono hã ma tô ropisudu hã sima 'manha âne:

— Niwamhã âma ipore si'âri da hã mare di za, uburé marĩ iwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono zém na hã. ⁸ãne wa, te za ti'a hã popo. Duré te za uburé iwa 're idahâimana za'ra mono hã robzei'ô zé te, 're da'ru'ru. Ti'a hã hâimo si'rêi mono nherê, te za duré apâ pi'reba si'rê, panho'u Nilu â ne hã. ⁹Taha bâtâ na hã wa za absuma wa'wam nherê, bâdâ isébré da hã 'manha. Taha zarina, bâtâ ro te te rob'uiwê ré hã, te za ti'a, robra hã suwa. Wa hã Uburé Danhib'apito, wa tinha. ¹⁰Dato isa'ene asima 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono hã, wa za âma aiwi saprĩ za'ra wa'wa za, adâ'â hâiba u, 're idasi'rã'ôto mono u. Tawamhã te za ai'ru'ru wa'wa, i'asô're za'ra wa'aba upana. Robzei'ô zé te, dasi'uzazém na te za asi'uzza za'ra wa'wa, da'uza ihâiro 'manharĩ na. Te za duré asi'rãpari za'ra wa'wa. Uburé te za a norĩ wa'wa hã ai'ru'ru wa'wa,

damama i'ra misi hã tiwi 're idã'ã za'ra mono zô 're i'ru'ru mono ne. ã hã te za uburé isé pire na si ti'rãsutu.

¹¹— Bãdã hã te za oto wi, uburé daza'rui mono na mra, da te 're isépata za'ra mono zé ma, te irob'ruzé hã. Uburé te za mram na 're dahâimana za'ra, dasazéb zô dawí sô 're ro'wanhi'riti za'ra mono ô nherê. Duré 'rubu na te za 're dahâimana za'ra, â zô dawí sô 're rowaptã'ã za'ra mono ô nherê. Uburé te za mrab zépatazém na, duré 'rubu zépata na 're dahâimana za'ra, Uburé Danhib'apito mreme, da te 're iwapari za'ra mono zéb zô si. ¹²Tahawa, te za ône u'ã 're dasisa're, âporé Â warĩrĩ hawi, âporé Mediterãniu u. Hãíwa nhimire niwĩ ro 're ihâimana mono u te za duré 're dasisa're, duré bãtã pusizém niwĩ daza'ru 're ihâimana za'ra mono norĩ u, Uburé Danhib'apito mreme zô 're darĩtĩ za'ra mono da. Tane nherê, da te dasiwi isôpêtê za'ra da hã mare di za. ¹³Taha bãtã mono na hã, ai'reputu norĩ, azarutu norĩ me siptete na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te za 're simiza'rese'ô si'utôri za'ra, 'rubu zé te. ¹⁴Samaria âma romhãibari norĩ nhisi na, te te dama 're iropisutu za'ra mono norĩ hã, âne te te dama 're inharĩ za'ra mono hã: “Wa hã wa ropisutu, ihãiba'ô Dã na isisi na”, duré niha wamhã, “Wa ropisutu, Beseba na ihãiba'ô nhisi na”, uburé te za ã norĩ hã rere. Niwamhã iwahutu zahu za'ra da hã mare uptabi di za. Wa hã Uburé Danhib'apito, wa tinha.

Amosi, Bétéu âma 're idawata za'ra mono zé 'ri iwaptã, te te i'madã'ázé wasu'u

9 ¹Wa hã wa tô 'madã, Uburé Danhib'apito, danhimizama zatazéb 'rata sab ré hã. Ta hã te âne îma tinha:

— Ma'ápé 'ri uparizé 'rãsutu mono bã sa'êtê ahã za'ra mono, uburé isãna'-ratazê mono hã isãsã'ã za'ra zéb u, uburé pese 'ri para idahâimana za'ra norĩ 'rã nhisiuri ipru rere'e da. Tawamhã dahãiba ré idasimani za'ra hã, wa za dasi'wapé na uprosi. Ni'wa isimani da hã mare di za. Duré ni'wa hãiba ré ihâimana da hã mare uptabi di za. ²Ti'ai 'rowi sisisi nherê, adã 're ihâimana za'ra mono zéb u sihutu da, tane nherê, ta hawi wa za sani za'ra za. Duré hãimo hãíwa u te te sai'uri za'ra nherê, wa za apã ti'ai u ta hawi âma siri za'ra. ³Duré Carmelu na êtê 'rãihã nhisi nhisiwi sima'uri za'ra nherê, isarina za'ra wa za 're mo. Wa za waibu za'ra. Duré â 'rowi uptabi iwi simani za'ra nherê, wa za âporé â 're wahi ihâimana ma tãma 'ru za'ra, te te hãzub da. ⁴Isitob'ru norĩ te te siwi waibui wa, te te simroi mono wamhã, wa hã wa za dama waihu'u zahi, sib'ézé 'wapa na da te dasiwi simro da. Wa za ta norĩ hã 'madã'ã pese za'ra, mare di, i'wawib za'ra isimapa za'ra da hã. Da te i'uprosi da si, wa za 'madã'ã za'ra.

⁵ Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono Iwaihu'u Pese Uptabi, ti'a te te upi wamhã, te za popo. Taha wa, iwa 're idahâimana za'ra mono hã te za robzei'ô zé te, ta'ru'ru ni.

Duré ti'a hãimo si'rêi mono nherê, te za duré apã pi'reba si'rê, panho'u Nilu â ne hã.

⁶ 'Re ihâimana u'âsi mono, tinhorôwa hãimo uptabi 're isãmra mono zéb da hã, te sima 'ri. Te duré ti'a nhisiwi hãíwa tihi. Ta hã te duré âporé â te te ubumro, ti'a nhisiwi te te aza'wari mono da.

Taha nhisi hã Uburé Danhib'apito.

⁷Uburé Danhib'apito te tinha, âne:

— Izaraéu nhihudu norĩ, ĩma aiwē uptabi na 're ihâimana za'ra wa'aba mono ò di, Etiopia âma a'uwē norĩ nhipai u hã. Ezitu hawi te we i'asani za'ra wa'aba ne, wa tô duré filisteu norĩ hã we sani za'ra, Creta na rob're za'iti nhisi hawi. Arameu norĩ hã Qui na romnhisi hawimhã wa tô duré we sani za'ra.

⁸Wa hã, Izaraéu daza'ru, 're iwasété mono zé hã wa te te 're 'madââ. Tahawa, ti'a zô robaba da hã wa za 'manha. Tane nherê, uburé Izaraéu nhihudu norĩ te i'uprosi da hã mare di. Wa hã Uburé Danhib'apito, wa tinha.

⁹— Wa hã roti zahi te âma 'manharĩ za'ra wa, wa za iwē norĩ hã aimawi sôre, iwasété norĩ nhiti, Izaraéu 'remhã, trigu iwa'wa uptabi si da te 're isa'wari za'ra mono ne, da te simini âna, misi iwa'ware hã. ¹⁰Uburé ĩnhib'a'uwē norĩ wasété na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te za dasi'wapé na ai'utô, âne na uburé te te inharĩ za'ra norĩ hã: “Re ihâimana u'âsi mono, siwa'ru marĩ ipipa, rãwim na wazô watobro za'ra da, te te tâma isa're da hã mare di za.”

Apto'oré Izaraéu norĩ, rowē na si za oto 're ihâimana za'ra mono zé wasu'u

¹¹Uburé Danhib'apito te tinha, âne:

— Tô taha bâtâ mono na, apito Davihi nhimi'madâ'âzé wa za apâ wahutu, 'ri iwaptâ'ã ne hã. Duré nima norĩ 'ri na'rada isipru hã wa za apâ te anhito. Wa za duré apâ wahutu, 'ri hã sipru pese na ihâimana hã, imorĩ'rata na 'ri wē na isam ne apâ sab da. ¹²Tawamhã ĩnhib'a'uwē norĩ, Edô na daza'ru nhisi isi'ata-rême âma, duré ĩte na aré daro mono bâ a'uwē ĩma 're ihâimana za'ra mono norĩ âma, te za ai'uté za'ra. Wa za uburé âne na marĩ hâimana da hã 'manha. Wa hã, Uburé Danhib'apito, wa tinha.

¹³— Bâdâ hã te za tô oto wi, trigu waptui pese na 're prédub za'ra mono wa, da te 're itehâri waihu'u za'ra mono ò zéb da hã. Duré uva 'ru 'rã waptu na 're 'rã za'ra mono wa, i'rãĩ wa'u hã da te 're isô'u waihu'u za'ra mono ò zéb da hã. Uva 'ru 'rã hã 'rãĩ pese uptabi wa, te za iwa'u hã sima iwē na 're praba, panho'ômo â, 're iprababa mono ne. ¹⁴ĩnhib'a'uwē norĩ, darob amoi âma sito pese na 're ihâimana za'ra mono zém hawi, wa za isipti'ai u hã apâ te simro. Ta norĩ hã te za apâ 'ri nho'ômo norĩ sipru pese na ihâimana za'ra norĩ hã te te siwi 'ri nhoré, iwa 're hâimana za'ra mono da oto. Tawamhã te za uva 'ru hã iwa te te 're zuri. Te za duré iwa'u hã te te 're âhuri. Te za duré rob're te te 're izuri mono 'rã hã te te 're huri. ¹⁵ĩnhib'a'uwē norĩ na, wa za rob're, ti'a te tâma isômri za'ra 'remhã. Tawamhã niwamhã taha wimhã da te isani za'ra da hã mare di za. Wa hã, Uburé Danhib'apito, ate za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã wa tinha.

Zona

Zona hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te irêmezé wasu'u

1 ¹Nimahã bâta na te Uburé Danhib'apito hã tinha, Amita'ihî 'ra Zona na isisi ma, âne:

²— Ma'âpé asima rob'ubumro na, aimorî da, 'ri nho'u isa'êne Ninive na isisi u. Tame te za aimreme 'râihâ na irowasu'u, 'ri nho'ômo wa, 're idahâimana za'ra mono norî ma. E marî wa. Ta norî 're iwasété za'ra mono zé hã ma tô we itême wi. Ta hã wa tô wapa.

³Tawamhã Zona hã ma tô oto sima rob'ubumro, morî da aré. Tane nherê, Uburé Danhib'apito te te tâma irob'ruzéb upana, ma tô aimawi Zopi na 'ri wa'ôtô nhisi u si mo. Tame ma tô uba're isa'êne hã sôpêtê, Espânha na romnhisi u iwara da hã. Ma tô sima wa'â, âma imorizéb da. Taha pari ma tô oto âzé uba're wa dame, isari'wa norî me, Espânha u morî da, Uburé Danhib'apito nhiti hâimana da, romhâ na. ⁴Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô rob'ru, rowa'u isiptete uptabi ma, sa'êtê â hã te te sasisi da. Tahawa, te â hã sa'êtê sisasisi. Sisasisi mono wa, sa'êtê â hã, simimnhasi di aiwa âma isipo'o da si, uba're âma hã. ⁵Uba're sari'wa norî hã ma tô tipahi pese za'ra. Ma tô duré sadari za'ra hâiba mono bâ, âma 're iwata za'ra mono norî ma, ihâiba'ô norî ma, te te pawaptob za'ra da. Uba're hã wapu na wara da hã, ma tô ro te te sãmra za'ra âi ba, siré te te i'wasari hã. Taha wana ré, ma tô Zona hã si'ra uba're 'ri 're wa'wa hâiba amoi u hã pi'reba. Tame ma tô nomro. Aptâ'â uptabi wa, ma tô aré nhotô pe.

⁶Tawamhã uba're 're, da'madâ'âwa hã ma tô tame sôpêtê, sôtô ré. Tahawa, te âne tâma tinha:

— E niha te a hã aiprédu ma asô. Ai'utu, rowaptêrê da, ate ihâiba'ô âma 're i'aiwata mono wi, te te aipawaptob da. Até ta hã te za wa'âma tipê'ézé za'ra, wasi'utôri tô da.

⁷Uba're sari'wa norî hã te duré sima nharî za'ra âne:

— Oto wa te wasiwi mei wa'aba êtê zapotore i'ui'éré ré hã, ni'wa hã marî na te te i'upa, wa te wasiwi upsibi me da, taha nhimi'manharizéb upa zarina romnhimimnha wama ihâimana za'ra zé hã.

Tahawa, ma tô siwi time, êtê zapotore hã. Tawamhã Zonahã nhisi hã ma tô watobro. ⁸Te siwi sadanha oto âne:

— Ma'âpé wama asiwasu'u za'ra na. E 'wa hã marî na i'upai'wa merê. E marî asimiromhuri. E ma hawi te we aimo. Duré e ma hã ate ti'ai wa'ôtô nho'u. E ma hã duré asib'a'uwê.

⁹Âne te tâma siwasu'u za'ra, Zona hã:

— Wa hã Ebreu na iwamri. Duré Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono âma si wa âma 're iwata, hâiwa âma 're isâmra mono âma, âporé 'manharî'wai âma, duré ti'ai 'manharî'wai âma.

¹⁰Taha pari, te Zona hã duré tâma siwasu'u za'ra:

— Uburé Danhib'apito wi, wa tô aimani.

Tahawa uba're sari'wa norî hã ma tô tipahi pese za'ra oto. Âne te tâma nharî za'ra:

— E marî ma tô bété i'manha!

¹¹Âne wa, te rowa'u'u za'êne hã sa'êtê uptabi te te rob'râi waihi hârâ oto. Te duré siwi sadanha, uba're sari'wa norî hã, Zona âne:

— E marî, wa za aima 'manharî za'ra ni, âsisasi hã simizazâri da hã.

¹²Zona hã ma tô asa âma tâma wa'râmi za'ra âne:

— Asiwî i'âri aba, asiwî imei wa'aba da âi ba, simizazâri da, âsisasi hã. E marî wa. Wa hã ima waihu'u pese di, te i'upazéb zarina rowa'u isa'êne hã asô iwatobro za'ra wa'aba na hã.

¹³Uba're sari'wa norî hã âne hã te te siwi 'manharî da nherê, te te a'â siwi wasi u'âsi, siptete na te te siwi sari pibu da, supara'ai u. Tane nherê, te te siwi sari waihu'u ô di, rowa'u hã wa'u'u nhiptete uptabi wa. ¹⁴Tahawa, te oto mreme zu, mreme 'râihâ na âne:

— Uburé Danhib'apito, wahâ za'ra tô, wasi'utôri da hã, âhâ aibâ hâimanazé, wa te wasiwî i'uprosizém na hã. A hã Uburé Danhib'apito te âne hã i'manha. Duré marî iwatobro hã asima iwézéb zarina hã.

¹⁵Taha pari ma tô uba're sari'wa norî hã siwi ti'â oto Zona hã. Ma tô siwi time, âi ba. Tahawa, ma tô awa'awi âsisasi hã 'mazazâ. ¹⁶Âne hã te te 'madâ'â za'ra wamhâ, ma tipahi pese za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma. Tahawa, ma tô tinhimizama hã misi tâma zata za'ra, tinhoprub za'ra zé hã. Te duré ropi-sudu hã sina tâma 'manharî za'ra.

¹⁷Tawamhâ Uburé Danhib'apito hã ma tô tebe hã isa'êtê ma ti'ru, Zona te te sômri da hã, hâiba wahuré. Tame, te si'ubdatô bâtâ 're duré si'ubdatô mara na, tepe za'êtê waihô 'remhâ tihâiba.

Zona te te irowaptêrêzé wasu'u

2 ¹Uburé Danhib'apito tite 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te Zona hã mre, tepe waihô 're, âne:

² “Uburé Danhib'apito, 'Re ihâimana u'âsi mono, iwasétézém na te robzépata wa, wa tô âma aiwi rowaptê, ipawaptob da.

Taha wa, ma tô we âma izada'â.

Adâ 're ihâimana za'ra mono zém hawi, wa tô âma aiwi rowaptê, ïmreme 'râihâ na, ipawaptob da.

Taha zarina, ma tô iwapa, ïmreme hã.

³ A hã ma tô ïme, â 'rehâ uptabi u.

Tame ma tô â hã i'ubu uburé. Duré uburé ate âsisasi si nhiptete zama ma tô ihâiba upsi.

⁴ Wa tô aré rosa'rata, asisiti izatôrizém na hã atômo nhiti. Duré wa tô aré rosa'rata, asib'ri iwazéb zahi iwé uptabi za te i'madâ'â zahu ô na hã apâ.

- ⁵ “Â sisasi hã ma tô ihâiba upsibi pese, te te ïmazébré da.
Duré wesu ne hã â 're, 're isimasa mono norĩ hã ma tô ïrã zama siwi ubu.
- ⁶ Wa tô duré p'reba wara, êtê'râihâ nhana'rata u hã.
Duré ti'ai âma 'ridawa za'êne sitob u'âsi 're isa mono u zama wa tô duré wara, p'rebamhã^a.
Tane nherê, A hã Ìnhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô ïno'reptu, ïdâ'âzé wi.
- ⁷ Ìdâ'âzé u aré oto ihâimana wamhã, wa tô ai'âma po'repuru, Uburé Danhib'apito âma hã.
Tawamhã âma aima ïmremezé hã ma tô âma atême wi, 're i'aihâimana mono zéb u, 'ri hã iwazéb zahi iwé uptabi u hã.
- ⁸ “Romhâibari hã marĩ dai ò nherê, âma 're iwata za'ra mono norĩ hã ma tô airême za'ra, ai'âma tinhimizaze za'ra zém na hã.
- ⁹ Tane nherê, wa hã wa za ai'âma 're ïwata u'âsi, ïno're na hã. Wa za ïnhimizama zata na zama aima 're ïhopru.
Wa za duré aima âma uwaimra, te aima iropisutuzé hã.
E marĩ wa. 'Re ida'anho'reptui mono zé hã aihawip si dâ'âsina, Uburé Danhib'apito.”

¹⁰ Tawamhã Uburé Danhib'apito hã te tinha, tepe za'êtê ma, Zonahã na so'o'o da, supara'rê âma.

Zona hã Ninive u oto imorizé

3 ¹ Uburé Danhib'apito hã maparane âma te Zonahã ma duré tinha, âne:
² — Ma'âpé asima rob'ubumro na, Ninive u aimorĩ da, 'ri nho'u hã dama iwaihu'u za'êtê u, tame dama rowahutu da, ïmreme za te aima isôm-rizém na.

³ Tawamhã Zona hã ma tô oto sima rob'ubumro. Taha pari te oto mo, Ninive u hã, Uburé Danhib'apito te te tâma ipisutuzéb zarina. Ninive hã 'ri nho'u isa'êtê uptabi. Ni'wa te te âma ro'razâri da wamhã, si'ubdatô bâdâ te za âma ne, para na morĩ wamhã. ⁴ Zona hã wisi wamhã, ma tô âzé 'ri nho'ômo u hã. Tame bâtâ wahuré na ma tô 're mo, 'ri baba. Tawamhã ma tô oto âma sâna'-rata, te te dama irowahutu na hã, âne:

— Bâdâ 40 na isi'utôrizéb âma hã, Ninive hã te za ai'utôri pese.

⁵ Tahawa Ninive 're, 're idahâimana za'ra mono norĩ hã ma tô saze za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Ma tô duré sima pisutu za'ra, hâiba mono bâ mreme zusi da, sai âna a'â. Tawamhã dahâiba mono bâ dama ipire norĩ hã duré dama iwapu norĩ zama ma tô uburé pese si'uza za'ra sa'u ihâiro na, tiwasété na isiwe'ô za'ra zém na sihâiré za'ra da hã.

⁶ Ninive âma apito, âne hã te te waihu'u wamhã, ma tô oto wahudu, tisima-sisizém hawi. Ma duré waze tinho'utu ubuzé ipano'ô hã, sa'u ihâiro na si'uza da. Taha pari ma tô nhamra, 'ru'a nhisiwi. ⁷ Ma tô duré dama ti'ru, da te âma dapo're pu'u za'ra da, 'ri nho'ômo 're, 're idahâimana za'ra mono norĩ hã âne:

a 2.6 Â hã adââ norĩ 're ihâimana za'ra mono zé, te wasu'u.

“Ã hã apito nhimiroti, duré isapari tâma iromhuri'wa norĩ nhimiroti zama. Ni'wa isa da hã mare di za. Aihĩni norĩ hã, duré abaze norĩ hã, powawẽ norĩ hã duré pone'ẽrebã zéré mapure norĩ zama isaihuri da hã, mare di za. Duré â te te i'âhuri da hã mare di za, uburé marĩ wa'u norĩ zama. ⁸Uburé a'uwẽ norĩ hã duré abaze norĩ zama te za âma si'uza za'ra, sa'u ihâiro na. Dahâiba mono bâ te za sa'etẽ tamreme zusi ni za, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã. Te za duré danhibâdâdi iwasédẽ hã rẽme za'ra ni, danhimirob'manharĩ wasétẽ zéb zama. ⁹Ãtẽ âne wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za tinhimirosa'rata na saprĩ. Ãtẽ isahi hã te za tarẽ tiwi ai'utõ. Âne wamhã, wasi'utõrĩ õ di za.”

¹⁰Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tõ 'madã, marĩ te te i'manharĩ za'ra zé hã, duré tinhibâdâdi iwasédẽ hã te te irẽme za'ra zéb zama. Tahawa, ma tõ tinhimirosa'rata na âma saprĩ, te te tâma rob'manharĩ za'ra tõ da oto, 'ri nõõmo 're, 're ihâimana za'ra mono norĩ ma hã, te te arẽ nharĩ nherẽ, te te da'uprosi da hã.

Zona isib'ruzé wasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono hã da'âma pẽzẽ wa

4 ¹Âne hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'manharizẽ, ma tõ Zona hã wẽõ pese. Tahawa, ma tõ tizahi.

²Âne te mre:

— Ìnhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, e âne hã te nharĩ õre bâ, ìnhipti'ai hawi we ìwatobro wana ré hã, tõ âne na i'manharizẽm na hã. Taha zarina, wa tõ ìsima rowairébẽ, Espãnha u si ìmorĩ da, aiwi ìsimani da. Ìma waihu'u pese di, a hã 'Re ihâimana u'âsi mono asimizawi pese na hã, duré da'âma i'aipẽzẽ pese na hã. Duré ìma waihu'u pese di, da'âma i'aiwa'a su'u õ na hã, duré iwẽ na si dama 're i'ab'manharĩ u'âsi mono na hã. Te duré 're asi'madã'â u'âsi mo, asimirosa'rata na âma 're isaprĩ mono na, taha zarina, 're dahã za'ra mono tõ da. ³Ìnhib'apito, âhã na awa'awi ìhâimanazẽ hã ìwi uprosi. E marĩ wa. Ìma wẽ di, ìdã'â da si, ìhãiba ré 're ìhâimana mono zẽm nhipai u.

⁴Tawamhã Uburé Danhib'apito hã te asa tâma tinha âne:

— Zona, e i'uwaibaba bâ asahi uptabi na i'aihâimana da hã.

⁵Tawamhã Zona hã ma tõ watobro, Ninive hawimhã. Bâtã pusizéb u ma tõ mo. Tame ma tõ nhamra. Ma tõ sima awã, sãmra da, awã zahãpã, simipari sina, ta hawi te te rob'madã'â da, 'ri nõõmo zõ, marĩ iwatobrozéb zõ. ⁶Tawamhã Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tõ rob're ma 'manha, prédub su'u da, Zonahã nhisiwi, te te tâma awã da, taha zarina sima iwẽ na sãmra da. Tahawa Zona hã toi uptabi di, rob're ma hã. ⁷Tane nherẽ, awẽ bâtã na hã bâdã 'rãi watobro wi, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zarina ma tõ wedewai'u hã wede zap'u, rob're hã. Tahawa, ma tõ tĩrẽ. ⁸Bãdã 'rãiwatobro parimhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tõ duré rowa'u'u wa'ro ma rob'ru, watobro da, bâtã pusizẽm hawi. Tahawa, ma tõ arẽ tiwi tirobra Zonahã wi, wa'ro uptabi wa, bãdã hã te te 'rãi wa'ro pese wa. Tawamhã dã'â da si, te oto sima wẽ. Tahawa, te âne tinha:

— Ìma hã wẽ di ìdã'â da hã, 're ìhâimana mono zẽm nhipai u.

⁹Tane nherẽ, te 'Re ihâimana u'âsi mono hã sadanha:

— Zona, e tõ i'uwaibaba ma asib'ru, rob're zabãdãmhã.

Zonahã asa te tâma tinha âne:

— E marĩ bété. Tõ i'uwaibaba ma ìwa aime, ìnhiti'rui pese zé hã. Taha zarina i'uwaibaba ìdã'â da si, wa ìsima wẽ.

¹⁰Uburé Danhib'apito hã te duré tãma tinha ãne:

— ã hã rob're hã ma tô tiprédu misi mara na. Mara amo na ma tô duré ai'utõ. A hã marĩ hã ãma 'manharĩ õ di, duré prédub da hã tãma nharĩ õ di. Tane nherẽ, ma tô ãma aipẽ'êzé. ¹¹E i'uwaibaba õ di bété, Ninive 'ri nho'õmo za'etẽ ãma 're idahâimana za'ra mono norĩ ãma ipẽ'êzé da hã, rob're nhipai u. Tô i'uwaibaba da'ãma ipẽ'êzé hã. E marĩ wa. 120 miu na iwa 're dahâimana za'ra mono wa, 're idanomro wẽ mono na, duré 're idanomro wasété mono na da te dasina 're iwaihu'u za'ra mono õ norĩ hã. Duré danhimizama ahã uptabi na iwa 're simasa mono wa.

Novo Testamento

Tane nherẽ, ã norĩ ãma
rob'ui'ér é ihâimana za'ra hã,
saze za'ra wa'aba da, Zezusi hã
danho'reptui'wa na, 'Re ihâimana
u'âsi mono 'ra hã, 're saze za'ra
wa'aba mono wa, aihâimanazé
isi'utõrĩ'õ hã ãma aima 're hâimana
za'ra wa'aba mono da.

Zuwã 20.31

Mateus

Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na Mateus te te ãma irob'ui'érezé

Ibaihã wasu'uzé

Zezusihi siré 're inomro mono norĩ siré hã aibã te 're hãimana, Mateus na isisi hã, Levi na isisi hãiba amo hã. Ta hã ma tô ã hã ibaihã na hã dama rob'ui'éré, 'Re ihãimana u'ási mono te te tãma iwaihu'uzéb zarina. Zezusihi siré 're morĩ ô ré hã, rob'ui'prazé hã ma tô te te dawĩ 're a'ubumro, danhib'apito ma. Zezusihi ãma ma tô rob'ui'éré, 'Re ihãimana u'ási mono te te ipisutu na Danho'reptui'wa da. ãne na rob'ui'éré 'rata 'wa norĩ hã te te ãma 're irob'ui'éré za'ra mono zéb zarina, sena na da te 're waihu'u za'ra mono da, ma tô ãma rob'ui'éré, Mateus hã. Ma tô duré sima wẽ, te te dama waihu'u pese da, Zezusi hã tô sena Zudeu norĩ nhĩb'apito na hã, duré tô ôhõ zô si 're isimipari za'ra mono na hã.

Zezu Cristuhu hi'rata norĩ za'ratazé

Lucas 3.23-38

1 ¹ ã hã Zezu Cristuhu hi'rata norĩ za'ratazém na rob'ui'éré. Ta hã Davihi nhĩhudu. Davi hã, Abra'ãhã nhĩhudu. ² Abra'ã hã Izaquihi mama. Izaqui hã Zacoho mama. Zaco hã Zudaha mama duré isisānawā norĩ mama. ³ Zuda hã Perizihi mama, duré Zeraha mama. Ina zahuré hã Tama na isisi hã. Periz hã Esrōhō mama. Ta hã Esrō hã Arāhã mama. ⁴ Arā hã Aminadabihi mama. Aminadabi hã Nasōhō mama. Ta hã Nasō hã Salmohō mama. ⁵ Salmo hã Boazihi mama. Boazihi na hã Raabi na isisi hã. Boazi hã Obedihi mama. Obedihi na nhisi hã, Ruti na isisi. Ta hã Obedi hã Zéséhé mama. ⁶ Zésé hã apito Davihi mama. Davi hã Salomahã mama. Salomahã na hã Uriasihi mro aré. ⁷ Saloma hã Robuāhã mama. Robuā hã Abiasihi mama. Ta hã Abias hã Azaha mama. ⁸ Aza hã Zozafaha mama. Zozafa hã Zurāhã mama. Ta hã Zurā hã Uziasihĩ mama. ⁹ Uzias hã Zotāhã mama. Zotā hã Acasihi mama. Ta hã Acasi hã Ezequiaha mama. ¹⁰ Ezequia hã Manaséhé mama. Manasé hã Amosihi mama. Ta hã Amosi hã Zoziaha mama. ¹¹ Zozia hã Zeconiaha mama duré isisānawā norĩ mama, Izaraéu nhĩhudu norĩ ãma da te ai'uté za'ra wa, pawasisi ré, Babilonia u da te isimroi mono wahub 'remhã.

¹² Izaraéu nhĩhudu norĩ hã, Babilonia u da te simroi mono parimhã, Zeconia hã ma tô tisipodo hã time, Salatiéu hã. Ta hã Salatiéu hã Zorobabéhé mama. ¹³ Zorobabéu hã Abiudihi mama. Abiudi hã Eliaquĩhĩ mama. Ta hã Eliaquĩ hã Azoho mama. ¹⁴ Azo hã Sadoquihi mama. Sadoqui hã Aquĩhĩ mama. Ta hã

Aquĩ hã Eliudihi mama. ¹⁵Eliudi hã Eliazaha mama. Eliaza hã Matāhā mama. Ta hã Matā hã Zacoho mama. ¹⁶Zaco hã Zuzéhé mama. Zuzé hã Mariaha mro. Ta hawi Zezusi hã ma tō podo, Cristu^a na da te 're isisi za'ra mono hã.

¹⁷Āne ma tō tihāiba dapodo hã 14 na, Abra'āhā hawimhā Davihi u hã. Duré Davihi hawimhā ma tō tihāiba dapodo hã 14 na, Izaraéu nhihudu norĩ, Babilonia u da te isimroi mono zéb u hã. Ta hawimhā Cristu ipotozéb u hã ma tō duré tihāiba, dapodo hã 14 na.

Zezu Cristu hã ipotozé

Lucas 2.1-7

¹⁸Tawamhā Zezu Cristu ipotozé hã, āne: Maria ina hã, Zuzéhé āma mro da, ma tō ropisudu hã āma tihāiba. Tane nherē, sina mro zahuré wana ré, ma tō tiwasā, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani na. ¹⁹Tawamhā Zuzé hã Maria āma imro da hã, aibā marĩ i'uwaibaba si te te 're a'manharĩ mono wa, te te sima wē ò di, Mariaha āma danho'a iwasédé te te ihiri da hã, aibā na simisaihuri wa iwasā na hã, tāma rowazép tō da. Tahawa ma tō sima rowairébé, ropisudu hã za āma imrozém na hã^b pi'uriwi te te pari da, ni'wa hã te te waihu'u āna. ²⁰Āne na Zuzé hã te te sima rosa'rata ré, Uburé Danhib'apito ma hāiwa hawi romhuri'wa hã ma tō tāma sihāi'ré, isōtō 'rowi. Āne te tāma tinha:

— Zuzé, Davihi nhihudu, aipahi tō, Maria za asima i'āri na hã āma aimro da. Ta hã ma tō tiwasā, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani na. ²¹Taha ma, te za i'ra hã 'watébrémi na tāma podo. Poto wamhā, Zezusi^c na te za isisi. E marĩ wa. Ta hã te za tinhib'a'uwē norĩ hã te te 're anho'reptu, tiwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono wi.

²²Tawamhā āne hã ma tō uburé tiromhāiba, te te sina uwaimrami da, Uburé Danhib'apito te te iwaihu'uzéb zarina, tizadawa 'mahārā'wai ma, āne:

²³“Pi'ō i'ubuni hã te za tiwasā. Taha ma, te za i'ra hã 'watébrémi na tāma podo.

Taha nhisi hã za, Emanuéu na.”

(Emanuéu hã te wasu'u, “Re ihāimana u'āsi mono, wasiré u'ā”).

²⁴Tawamhā Zuzé hã utu wamhā, ma tō 'manha, hāiwa hawi Uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hã te te tāma i'ruzéb zarina. Ma tō oto āma timro, Mariaha āma. ²⁵Tane nherē, Zuzé hã te te nasi upi ò di, ai'uté ipotozéb u hã. Tawamhā 'watébrémi hã poto wamhā, ma tō sisi, Zezusi na.

Zezusihi u bātā pusizém hawi, aibā rowaihu'u pese 'wa norĩ isi'aba'rézé

2 ¹Zezusi hã ma tō podo, Belē na 'ri nho'ōmo nhisi āma, Zudéa na danhip-ti'a nho'ōmo nhisi 're, Erodĩ hã Izaraéu nhihudu norĩ nhipti'ai 're, apito na 're hāimana mono ré. Taha ré hã, nima norĩ aibā norĩ wasi na romnhoré'wa

a 1.16 Cristu hã, Danho'reptui'wa da, 'Re ihāimana u'āsi mono te te ipisudu, te wasu'u.

b 1.19 Taha bātā mono na hã Zudeu norĩ hāimanazé hã, ni'wam norĩ sina mro zahuré da wamhā, te za ropisutu zahi hã sima 'manharĩ zahuré, tinhimi'madā'ā na sima 're hāimana zahuré mono da. Ta hã si'utōri waihu'u pese di, sina mro zahuré pari, siréme zahuré wap si. **c** 1.21 Zezusihi nhisi hã “Uburé Danhib'apito, 're da'anho'reptui mono 'wa” te wasu'u. Zezusihi nhisi hã gregu mreme na hã. Zozué hã hebraicu mreme na hã tō Zezusihi nhisi.

norĩ hã ma tô aihutu bâtâ pusizém hawi, Zeruzalê u. ²Ta norĩ hã ma tô anharĩ za'ra, âne:

— E mame te tihâiba 'watébrémi ipoto té hã, Zudeu norĩ nhib'apito da hã. Ite wasi hã wa wasiwi 'madââ ni, bâtâ pusizéb âma hã. Tahawa, wa tô we ai'aba'rê ni, âma wawata za'ra da.

³Tawamhã âne hã apito Erodi te te wapari wamhã, hâtââ uptabi di, duré uburé Zeruzalê âma 're idasi'ubumroi mono norĩ zama. ⁴Tahawa apito Erodi hã ma tô 'rãôôt, sasedoti norĩ tisiré norĩ ma ipire norĩ hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ zama. Ta norĩ hã ma tô sadanharĩ za'ra, nimame za poto zô, Danho'reptui'wa hã.

⁵Tawamhã, âne ma tô âma siwi sada'â:

— Belê âma te za podo, Zudéa ti'ai 're. Âne ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa hã âma rob'ui'ére:

⁶“A hã Belê, Zuda ti'ai 'remhã, dama asurure na 're aihâimana mono ô di, Zuda 're, 'ri wa'ôno dama isa'êne 're ihâimana za'ra mono norĩ wazarimhã.

E marĩ wa. Aihawi te za podo danhib'apito hã, ñnhib'a'uwê Izaraéu nhihudu norĩ, za te te 're isimroi mono da hã.”

⁷Tawamhã Erodi hã ma tô sô tihârâ za'ra pi'uriwi, aibâ norĩ bâtâ pusizém hawi isihutu norĩ zô. Ma tô sadanharĩ za'ra, bâdâ hã i'uwaibaba na te te tâma wasu'u za'ra da, wasi isihâi'rézé hã. Tahawa, ma tô tâma wasu'u za'ra. ⁸Taha pari ma tô tâma rob'ru za'ra, Belê u si'aba'rê da, âne:

— Mo oto ai'aba'rêi wa'aba. 'Watébrémi zô asinharĩ pese za'ra wa'aba za. Sôpêtê za'ra wa'aba wamhã, we asiwi ipo're pu'u aba, ñzama itême ñmorĩ da, âma ñwata da.

⁹Tawamhã apito te te siwi wapari parimhã, ma tô oto ai'aba'rê, Belê u. Bâdâdi na si'aba'rêi ré, ma tô duré wasi hã siwi 'madââ, tô ô hã bâtâ pusizéb âma tirob âma ré te te i'madââ za'ra hã. Ta hã isôwa te timorĩ za'ra. Tawamhã ma tô mazazâ, 'watébrémi inomrozém nhisiwi. ¹⁰Tawamhã wasi hã te te siwi 'madââ wamhã, toi uptabi za'ra di. Duré tipê'ê 'remhã te 're to za'ra. ¹¹Tawamhã 'ri para u ma tô asisi. Tame ma tô siwi sôpêtê 'watébrémi hã, ina Maria hã iré sãmra ré. Tawamhã hi'râtītō ma tô asimro. Ma tô âma tiwata za'ra. Taha pari, ma tô 'ridawa za'ra, tinhimiro'wapézé tinhoprubzéb ré te te i'wasari hã. Ma tô tâma sômri za'ra, tinhoprubzé hã; êtê waipo pré oru hã, wedewati isadaze hã, duré wedewati isadaze i'u'êne hã, mirra na isisi hã.

¹²Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô po're pu'u za'ra, sôtō 'rowi, Erodihi u apâ si'aba'rê tō da. Tahawa ma tô bâdâdi amo na apâ ai'aba'rê, tinhipti'ai u hã.

Zuzé norĩ hã Ezitu u ti'ra ré isimani zahuré zé

¹³Aibâ norĩ apâ tirob u si'aba'rê za'u hã, hâiwa hawi Uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hã ma tô Zuzéhé ma sihâi'rê, isôtō 'rowi. Âne te tâma tinha:

— Ma'âpé aiwahutu. Sa'ra na 'watébrémi hã. Ina hã iré saprōni. Ezitu u aimani wa'aba, tame aimasisi aba da, apâ te i'aipo're pu'uzéb u. E marĩ wa. Erodi hã ai'utê zô rītī wa, te te wīrī da.

¹⁴Tawamhã Zuzé hã ma tô udu, barana. Ma tô sa'ra ai'uté hã. Ina hã ma tô iré saprô, Ezitu u. ¹⁵Tawamhã tame ma tô aimasisi zahuré, Erodi hã idâ'ázéb u. Âne hã ma tô tiromhâiba, te te sina uwaimrami da, Uburé Danhib'apito tizadawa 'mahârâ'wai ma, te te iwaihu'uzéb zarina: "Wa hã i'ra zô, wa tô hã, Ezitu hawi mori da."

'Watébrémi nori, da te isô'rebzârizé

¹⁶Erodi hã aibâ nori bât pusizém hawimhã te te tãma irob'râmi za'ra na te te waihu'u wamhã, ma tô ab'rui pese. Tahawa ma tô ti'ru, da te simro da, uburé 'watébrémi nori hã, zahadu maparane âma iwahub ô nori hã, Belé 'remhã duré isababa daro isisôré mono na hã. Âne hã ma tô 'manha, rowasu'u te te iwaihu'uzéb zarina, wasi isihâi'rézém na hã. ¹⁷Tawamhã âne ma tô sina uwaimra, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa Zeremia te te irob'ui-érézé hã, âne:

¹⁸ "Rama na romnhisi âma dawawa hã ma tô wapari za'ra ni, 're idazadari 'râihã za'ra mono zé hã.

Ta hã Raqueu hã te aiwa'ô, ti'ra nori âma. Pê'ézé uptabi wa, te te sima wê ô di, da te ipê'etété da hã, i'ra nori hã uburé tiwi si'utôri wa."

Ezitu hawi, Zuzé nori hã apâ inebzé

¹⁹Erodi hã dâ'â parimhã, Zuzéhé ma isô'tô 'rowi ma tô Uburé Danhib'apito ma hâiwa hawi romhuri'wa hã sihâi'rê, Ezitu âma. ²⁰Âne te tãma tinha:

— Aiwahutu. Sa'ra na 'watébrémi hã. Ina hã iré saprôni apâ, Izaraéu nhihudu nori nhipti'ai u. Aibâ nori hã 'watébrémi te te siwi wîri da, te te sima iwê za'ra hã ma tô tidâ'â za'ra.

²¹Tawamhã Zuzé hã ma tô wahudu. Ma tô sa'ra 'watébrémi hã. Ina hã ma tô iré saprô apâ, Izaraéu nhihudu nori nhipti'ai u. ²²Tane nherê, Arquelau, apito Erodihi 'ra timama nhibro'bre, Zudéa âma te te 're da'a'madâ'â mono da, isébré na te te waihu'u wamhã, pahi di, tamomo imorî da hã. Tawamhã sô'tô 'rowi marî te te i'manharî da hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te duré po're pu'u parimhã, Zuzé hã ma tô mo, Galiléia na danhipti'a nho'ômo nhisi u. ²³Tame ma tô 're simasisi zahuré, Nazaré na 'ri wa'ô'tô nhisi âma. Âne hã ma tô tiromhâiba, te te sina uwaimrami da, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa te te irob'ui-érézé hã, âne: "Te za oto da te 're sisi za'ra, Nazaré âma iprédum na."

Zuwā Batista hã te te dama 're irowahutu mono zé

Marcus 1.1-8; Lucas 3.1-9,15-17; Zuwā 1.19-28

3 ¹Tawamhã taha wahu mono 'remhã, Zuwā Batista hã ma tô mo, rop si 're irosa'wari mono u, Zudéa âma. Tame ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na sãna'rata. ²Âne te dama rowahutu:

— Ma'apé aiwasété na asisãmri za'ra wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, asiwê'ô za'ra wa'aba da. E marî wa. Hâiwa âma 're Isãmra mono, da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã romhuture wa oto.

³Zuwā Batistaha âma, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa Izaias hã ma tô rob'ui-éré, âne:

“Ni'wa hã te hârã 'râihã na dama rob'mahã, rop si 're irosa'wari mono âma, âne:

Sa'ra pese aba mono bâdâdi hã, Uburé Danhib'apito ma. Imana 'râmi bâdâdi hã awa'awi sô sa'ra aba mono.”

⁴ Zuwãhã uza hã, awaru ba'ômore zéré 'manharĩ na. Duré abazei hã 'manharĩ waré na i'usisizé hã. Te duré 're sa 'riti na, ropĩni na zama. ⁵ Tawamhã da'ahã uptabi na ma tô itême 're danomro, isimirowasu'u, da te 're wapari za'ra mono da hã, Zeruzalê hawimhã, Zudéa na danhipti'a nho'ômo nhisi hawimhã, duré Zodã pa 'rata uburé daro, 're isisôrê mono hawib zama. ⁶ Tawamhã dawasété na ma tô 're dasiwê'ô za'ra. Tahawa, Zuwã hã ma tô â dawabzuri hã te te dama 're a'manharĩ, Zodã na, pa nhisi âma.

⁷ Tawamhã nimahã na hã Zuwã hã, farizeu norĩ duré saduceu norĩ ma, â dawabzuri hã te te tâma 'manharĩ za'ra da, ahã na itême isi'aba'rê na te te a'madãhã wamhã, ma tô âne tâma nharĩ za'ra:

— Wahi isé uptabi norĩ! E 'wa hã te te aima rowasu'u za'ra wa'aba bâ, za i'asisô'reptu za'ra wa'aba na hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzé za iwisi wi hã. ⁸ Ma'âpé, marĩ hã 'manharĩ za'ra wa'aba, asihâirê za'ra wa'aba da, aiwasété na asisãmri za'ra wa'aba wa, i'asi'ruiwapari za'ra wa'aba na hã. ⁹ 'Râwimhã asina rosa'rata za'ra wa'aba tô, âne hã: “Wa norĩ hã Abra'ãhã nhihudu.” E marĩ wa. Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: 'Re ihâimana u'âsi mono hã, â hã êtê nherê, te te âma saprĩ waihu'u pese di, Abra'ãhã nhihudu na 're hâimana za'ra mono da! ¹⁰ Hâtãra hã te oto mapa, wede norĩ hã te te anhihãri da, isari hawi. Uburé rowede hã 're i'rãi wê za'ra mono ô norĩ hã te za da te 're sihãri za'ra, unhama u da te 're sãmra mono da.

¹¹ — Wa hã wa tô â na si, â dawabzuri hã te aima 're a'manharĩ 'wa, aiwasété wi 're i'aipizari za'ra wa'aba mono zém na, da te oto âma 're aiwaihu'u za'ra wa'aba mono da hã. Tane nherê, îza'u hã te za wei wi, ni'wa ãnhipai u iwaihu'u pese uptabi hã. Taha si te za 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani na te te 're aihãiba ubu za'ra wa'wa, duré unhama na zama. Ta hã ãnhipai u waihu'u pese uptabi wa, wa hã sadai ô di, ipara'uza te tâma imrami da hã. ¹² Isib'ra-tamhã iparahi wawê amnho trigu 'rãi upôrizé, tâma 're ihâimana mono na, te za amnho trigu hã âma aipo'o, iteihi nhiti. Amnho trigu si te za sé, tite dasai ubumrozéb âma hã. Tanei ô di, iteihi hã te za âma ro'o unhama na, niwa za idã'ã waihu'u ô na.

Zezusi hã â dawabzuri te te i'manharizé

Marcus 1.9-11; Lucas 3.21-22

¹³ Taha bâta mono 'remhã Zezusi hã ma tô mo Galiléia hawi, Zodã pa u, Zuwã Batista hã â dawabzuri te te tâma 'manharĩ da. ¹⁴ Tane nherê, Zuwã Batista hã ma tô pibu aré, isimirosa'rata na te te âma tiwi saprĩ da. Tahawa te âne tâma tinha:

— Wa hã wa amnhasi, â dawabzuri hã ãma 'manharĩ da. E niha te tane nherê, asima iwê, wa hã te aima 'manharĩ da, â dawabzuri hã.

¹⁵ Tane nherê, Zezusi hã ma tô âne tâma tinha:

— Tô âne haré marĩ hã hâimana za'ra. Tawap si wa za uburé marĩ hã 'manharĩ ni, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima iwêzéb zarina.

Tahawa, Zuwā hā ma tō āma saze. Ā dawabzuri hā ma tō Zezusihi ma 'manha.

¹⁶Tawamhā Zezusi hā ā dawabzuri te te 'manharĩ parimhā, ā hawi ma tō watobro. Tō taha wi awa'awi hāiwa hā ma tō si'ridawa. Tawamhā Zezusi hā ma tō 'madā, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani, utu'u ne we te te isi'ra hā, duré ihāiba na isimizazāri hā. ¹⁷Tawamhā hāiwa hawi damreme hā ma tō we tinha, āne:

— Ā hā i'ra, ĩma isawi uptabi. Āma ĩto za'ētē uptabi di.

Wa'uburé hā, Zezusi te te ipibuzé

Marcus 1.12-13; Lucas 4.1-13

4 ¹Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani hā ma tō Zezusi hā saprō, rop si 're irosa'wari mono u, Wa'uburé hā te te pibu da. ²Tawamhā Zezusi hā 40 bātā na duré 40 mara na sai āna hāimana parimhā, mra ma tō azā. ³Tahawa Wa'uburé hā ma tō itēme sina rotété. Āne te tāma tinha:

— Tō sena, a hā 'Re ihāimana u'āsi mono 'ra wamhā, ma'āpé ā hā ētē ma nharĩ, i'u'ētē wapu na aima si'manharĩ za'ra da.

⁴Tawamhā Zezusi hā ma sada'ā, āne:

— Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ééré hā, āne te tinha:

“I'u'ētē wapu na si, 're dahāimana za'ra mono ō di za, ti'ai āma hā.

Uburé 'Re ihāimana u'āsi mono mreme isadawa hawi 're iwairébé mono na si, te za 're dahāimana za'ra.”

⁵Taha parimhā, Wa'uburé hā ma tō Zezusi hā saprō, Zerusalē 'ri nho'u iwazé pese u. Tame hāimo ma tō tisā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā, 'ri nhisi uptabi u. ⁶Tame te āne duré tāma tinha, Wa'uburé hā:

— Tō sena, A hā 'Re ihāimana u'āsi mono 'ra wamhā, ma'āpé ā hawi asime na, ti'ai u. E marĩ wa. Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ééré hā āne te te nharĩ wa:

“Re ihāimana u'āsi mono te za we satōrĩ za'ra tite hāiwa hawi romhuri'wa norĩ hā, te te siwi ai'madā'ā da.

Tawamhā tinhib'rata na te za siwi asapa, aipara wi ēne hā te te ai'u'a tō da.”

⁷Tawamhā Zezusi hā ma duré sada'ā, āne:

— Tane nherē, āne duré Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ééré hā te tinha: “Uburé Danhib'apito hā 're pibu za'ra wa'aba mono tō, ate za'ra wa'wa 'Re ihāimana u'āsi mono hā.”

⁸Taha pari, Wa'uburé hā te duré saprō Zezusi, ētē 'rāihā uptabi u. Ta hawi ma tō tāma hāi'rē, uburé danhib'apito norĩ tinhipti'ai mono bā te te 're irob'-madā'ā za'ra mono zé hā duré ta norĩ te, ro iwē uptabi hā. ⁹Tawamhā Wa'uburé hā te āne duré tāma tinha:

— Ā hā uburé wa za aima tisō, aihĩ'rātītō ĩma aimei wamhā, ĩāma aiwata da.

¹⁰Tahawa ma tō Zezusi hā tāma rob'ru, āne:

— Satanasi, mo oto aimorĩ ĩnhiti! Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ééré hā āne te tinha:

“Uburé Danhib'apito âma si 're aiwata za'ra wa'aba mono, ate za'ra wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono âma si. Duré ôhō ma si 're romhuri za'ra wa'aba mono.”

¹¹Tawamhā Wa'uburé hā ma tô oto ihawi mo. Morī wamhā, Zezusihi u hâiwa hawi romhuri'wa norī hā ma tô we itēme aihutu, te te siwi 'madâ'â da.

Galiléia âma Zezusi hā, romhuri na te te isâna'ratazé

Marcus 1.14-15; Lucas 4.14-15

¹²Zuwā hā dazazéb 're, da te isērē na Zezusi te te wasu'u wapari wamhā, apā ma tô mo, Galiléia u. ¹³Tane nherē, Nazaré âma 're sāmra mono ô di oto. Ma tô mo, Cafarnau na 'ri nho'omo nhisi âma 're sāmra mono da, Galiléia âma isō'u zapoto 'rata, Zébulō ti'a niwīmhā, duré Nafitali ti'a niwī. ¹⁴Āne hā ma tô tiromhâiba, te te sina uwaimrami da, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa Izaia te te âma irob'ui'érézé hā:

¹⁵“Zébulōhō nhipti'ai âma duré Nafitalihi nhipti'ai âma, isō'ui u bâdâdi na, Zodā na, pa nhisi zara niwī, Galiléia âma zudeu'ō norī 're ihâimana za'ra mono norī hā ¹⁶ma tô robra na 're hâimana za'ra. Tane nherē, ta norī hā ma tô oto 'madâ'â za'ra, rowa'a isa'ēne hā.

Duré rowa'a hā ma tô oto te te tâma 're rowa'a za'ra, ni'wam norī hā ipē'ē 're, dââ na, robra na 're ihâimana za'ra mono norī ma hā.”

¹⁷Tawamhā ta hawim haré, Zezusi hā ma tô oto romhuri na sâna'rata, Timama zadawa wasu'u na hā, âne:

— Ma'âpé aiwasété na asisāmri za'ra wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, asiwē'ō za'ra wa'aba da. E marī wa. Hâiwa âma 're Isāmra mono, da'âma 're isib'a'uwē mono zé hā romhuture wa oto.

Zezusi hā, maparane si'uiwa na tepe mrami'wa norī zô ihârâzé

Marcus 1.16-20; Lucas 5.1-11

¹⁸Tawamhā Zezusi hā Galiléia isō'u zaihā na morī ré, ma tô 'madâ'â zahuré, sisānawā zahuré hā: Simau, Pedru na isisi amo hā, duré ino Ādré na isisi hā. Ta norī hā tepe mrami'wa zahuré, isō'ui wa, te nasi abazipara hā wabzuri zahuré. ¹⁹Tawamhā Zezusi hā te âne 'mahârâ zahuré:

— Īzarina we ane wa'aba. Īma 're da'awaibui wa'aba mono da oto, wa za âma aima asanho wa'wa.

²⁰Tahawa ma ône haré marēme zahuré, abazipara ma. Zezusihi zarina te oto tineb zahuré.

²¹Tawamhā Zezusi hā suru na timorī na pahâ wi, ma tô duré 'madâ'â zahuré sisānawā zahuré, Zebedeu 'ra norī hā: Tiagu norī Zuwāhā me. Ta norī hā te uba're wa aimasisi zahuré, timama siré. Abazipara sisinarī hā te apā a'rā'ōtō zahuré. Ta norī zô, ma tô duré Zezusi hā hā. ²²Tawamhā awa'awi, ma tô timama hā rēme zahuré, duré uba're zama. Ma tô oto tineb zahuré, Zezusihi siré.

Zeususi hã te te dama irowahutuzé, duré da'ahã uptabi na te te ida'apesezé*Lucas 6.17-19*

²³ Tawamhã Zeususi hã daro mono bâ ma tô oto 're mo, Galiléia 'remhã. Zudeu norĩ te, rowahutuzé mono na, ma tô te te dama 're rowahutu, rowa-su'uwẽ 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwẽ mono zé wasu'u na hã. Duré ihâzé ré norĩ hã ma tô te te 're apese, duré hâzé pire na 're ihâimana za'ra mono norĩ zama. ²⁴ Tawamhã Zeususihi wasu'u hã daro mono bâ ma tô ropé, Siria na danhipti'a nho'ômo nhisi 'remhã. Tahawa, dahâzé mono bâ, dahâzé da te 're isépata za'ra mono norĩ hã ma tô itême da te 're 'wasari, wa'uburé ré hã, i'rã siwamnari hã, 're ihâiba popo'o za'ra mono norĩ hã, duré imorĩ'ô norĩ zama. Tahawa ma tô uburé te te 're da'apese. ²⁵ Tawamhã da'ahã uptabi na ma tô isarina 're dasi'rê, Galiléia hawimhã, Decapoli, Zeruzalê, Zudéa na danhipti'a nho'ômo nhisi hawimhã, duré danhipti'a Zodã pa zara niwĩ 're idasi'ubumroi mono norĩ zama.

Zeususi hã, êtê 'râihã âma te te dama irowahutuzé*Lucas 6.20-23*

5 ¹ Zeususi hã da'ahã uptabi na te te da'a'madââ wamhã, êtê 'râihã na ma tô sai'u. Tame ma tô nhamra. Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô itême ubumro. ² Taha pari, tinhimirowahutu na ma tô sãna'rata, âne:

³ — Ni'wam norĩ ma, 're rowẽ uptabi za'ra mono di, 'Re ihâimana u'âsi mono âna hã, siptete na 're ihâimana waihu'u za'ra mono ô na hã, 're isi'madââ za'ra mono norĩ ma hã. E marĩ wa. Ta norĩ ma, te 're hâimana, Hâiwa âma 're Isâmra mono, da'âma 're isib'a'uwẽ mono zé hã.

⁴ — Ni'wam norĩ ma, 're rowẽ uptabi za'ra mono di, 're i'ru'ru mono norĩ ma hã. E marĩ wa. Ta norĩ hã te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're apê'etété.

⁵ — Ni'wam norĩ ma, 're rowẽ uptabi za'ra mono di, 'râwi tinhiptete na 're isi'madââ ze za'ra mono ô norĩ ma hã. E marĩ wa. Ta norĩ hã te za ti'a hã sima waibu, 'Re ihâimana u'âsi mono te te âma tâma iropisutu za'ra hã.

⁶ — Ni'wam norĩ ma, 're rowẽ uptabi za'ra mono di, te te sima 're iwẽ uptabi za'ra mono hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're iwẽ mono zé, te te 're 'manharĩ za'ra mono da hã. E marĩ wa. Ta norĩ ma, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're apisutu, rowẽ uptabi na 're hâimana za'ra mono da hã, dasai 'mahâpârĩ wẽ wa, dato sina 're idahâimana za'ra mono ne.

⁷ — Ni'wam norĩ ma, 're rowẽ uptabi za'ra mono di, da'âma 're isiwamri za'ra mono norĩ ma hã. E marĩ wa. Ta norĩ âma te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã 're pẽ'ezé.

⁸ — Ni'wam norĩ ma, 're rowẽ uptabi za'ra mono di, tipẽ'e na sena na 're ihâimana za'ra mono norĩ ma hã. E marĩ wa. Ta norĩ hã te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã 'madââ za'ra, 'râwi.

⁹ — Ni'wam norĩ ma, 're rowẽ uptabi za'ra mono di, 're dasisawi wẽ za'ra mono da, rowẽ zô dama 're isôpré mono norĩ ma hã. E marĩ wa. Ta norĩ hã te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã ti'ra na te te 're anhisi.

¹⁰ — Ni'wam norĩ ma, 're rowē uptabi za'ra mono di, da te tãma 're irob'manharĩ wasété za'ra mono norĩ ma hã, 'Re ihãimana u'âsi mono te te sima 're iwē mono zé te te 're 'manharĩ za'ra mono wa. E marĩ wa. Ta norĩ ma, te 're hãimana, Hãiwa ãma 're Isãmra mono, da'ãma 're isib'a'uwē mono zé hã.

¹¹ — A norĩ wa'wa hã ãzazei'wa 're anomro aba mono wa, da te ai'ãma 're wasété za'ra wa'aba mono wamhã, duré da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono wamhã, duré siwa'ru marĩ na senai õ nherê, da te 're aiwa-su'u wasété za'ra wa'aba mono wamhã, aima 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono di. ¹² Tahawa, ma'ãpé asima rowē za'ra wa'aba. Aipawa'ã hã sa'ëtē uptabi na te asô tihãimana za'ra wa'wa, hãiwa ãma hã. Tõ ãne aiwana za'ra wa'aba, 'Re ihãimana u'âsi mono zadawa 'mahârã'wa norĩ 're ihãimana za'ra mono norĩ ma hã, ma tõ da te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra.

Dasai warĩrizé duré rob'uiwézé

Marcus 9.50; Lucas 14.34-35

¹³ — A norĩ wa'wa hã sa, dasai warĩrizé, ti'ai ãma dama hã. Tane nherê, sa hã wē nherê, wasété wamhã, e niha i'manharizé hã, wē na apã hãimana da hã. Siwamnarĩ wamhã, marĩ dai õ di oto. Da te ime da si. Tawamhã te za oto da te 're wati'i za'ra, dasima iwē na, da te 're ro'rahãri za'ra mono sidãpãsi.

¹⁴ — A norĩ wa'wa hã rob'uiwézé, ti'ai ãma 're idahãimana za'ra mono norĩ ma hã. 'Ri nho'u hã êtē rãihã nhisiwi da te 'ri nharĩ wamhã, sima'uri na hã hãimana waihu'u õ di. ¹⁵ Tane duré, rob'uiwézé hã ni'wa te te ro'o wamhã, piza'a 'rowimhã te te sãrĩ waihu'u õ di. Romnhiwasi te za tisã. Tawap si te za rob'uiwē, uburé 'ri 're, isi'ubumro norĩ ma hã. ¹⁶ Tane te za duré ate za'ra wa'wa rowa'a na, sô'awi dama 're irob'uiwē za'ra wa'aba mo, romhuri iwē 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono hã da te 're 'madã'ã za'ra mono da, taha zarina Aimama 'wa, hãiwa ãma 're isãmra mono ãma 're dawata za'ra mono da.

'Re ihãimana u'âsi mono nhimiroti zahi na, Mozési te te ãma irob'ui'érézé

¹⁷ — Ìãma rosa'rata za'ra wa'aba tõe, we ìmorĩ na hã, 'Re ihãimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te ãma irob'ui'érézé te uprosi da hã, duré isadawa 'mahârã'wa norĩ nhimiroti zama. Ta norĩ hã te a'uprosi da, we ìmorĩ õ di. Te ãsina uwaimrami da si, wa tõe wei mo. ¹⁸ Tõ sena, wa za ãne hã aima waihu'u za'ra wa'wa: Hãiwa, ti'ai me 're sa'wari zahuré mono ré hã, 'Re ihãimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'éré hã, ni'wa te te i'maiwazere da hã mare di, i'ui'érézé i'ui'éré surure hã duré i'rãihã to norĩ hã. One u'ã te za 're hãimana za'ra, uburé marĩ hã 're iwairébé mono zé te te sina i'uwaimrami za'ra zéb u. ¹⁹ Tahawa, ni'wam norĩ hã 'Re ihãimana u'âsi mono nhimiroti zahi, nima hã wapu nherê, te te 're 'madã'ã za'ra mono õ wamhã, duré isine da te 're 'manharĩ za'ra mono da, ãma dama 're sisanho za'ra mono wamhã, ta norĩ hã dama wapu na te za 're hãimana za'ra, Hãiwa ãma 're Isãmra mono, da'ãma 're isib'a'uwē mono zéb ãma hã. Tanei õ di, ni'wam norĩ hã ãma 're ihãimana za'ra mono norĩ hã duré te te ãma dama 're irowahutu pese za'ra mono norĩ hã, pire na te za 're hãimana za'ra, Hãiwa ãma 're Isãmra mono, da'ãma 're isib'a'uwē mono zéb ãma hã. ²⁰ Tõ sena wa za ãne hã aima waihu'u siromo za'ra wa'wa: 'Re ihãimana u'âsi mono te te sima 're iwē mono zé, marĩ

i'uwaibaba na 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono zé hã, farizeu norĩ hâmanazém nhipai u õ wamhã, duré 'Re ihâimana u'asi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hâmanazém nhipai u õ wamhã, niwa i'asisi aba da hã, mare uptabi di za, Hâiwa âma 're Isâmra mono, da'ama 're isib'a'uwê mono zéb u hã.

Dasisada 're idazahi za'ra mono zé

²¹ — Ma tô iwapari za'ra wa'wa, aihĩ'rata norĩ ma, 'Re ihâimana u'asi mono nhimiroti, âne hã: “Da'maiwĩrĩ tō. Ni'wa hã te te da'maiwĩrĩ wamhã, te za saprõni ni, da'ama rowairébézéb u.” ²² Tane nherê, wa hã wa za âne aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wa hã tisisânawã da sahi wamhã, te za saprõni ni, da'ama rowairébézéb u. Duré ni'wa hã tisisânawã ma, te te nharĩ wamhã, âne: “A hã, marĩ dai õ di”, âma rowairébé hã te za tihâiba, da'ama rowairébézéb âma hã. Duré ni'wa hã tisisânawã te te 'mahârã wamhã, âne: “A hã i'asimiza'rese'õ”, âne wamhã, tâma hã romnhimimnhasi di, unhama ro'o u'asi u imorĩ da hã, ropipa u. ²³ Tahawa, asõprubzé hã danhoprubzéb zatazém nhisiwi 'Re ihâimana u'asi mono ma hiri ré, marĩ hã asisânawã ma 'manharĩ wasété wa, asada ihâimana wasété na aipo're pu'u wamhã, ²⁴ hiri a'â asõprubzé hã, 're idanhoprub za'ra mono zé wedezane nho're, imorĩ'rata na aimorĩ da a'â, asisânawã me asima hiri wê wa'aba da, rowê na 're aihâimana aba mono da apã. Taha parip si apã asina siri, asõprubzé hã sômri da, 'Re ihâimana u'asi mono ma.

²⁵ — Ni'wa hã te te aiwasu'u wasété wa, da'ama rowairébézéb u te te asaprõni wamhã, tâma robzanhamri, asima hiri wê wa'aba da, bâdã hã hâimana ré, aimasisi aba wana ré da'ama rowairébézéb u hã. E marĩ wa. Da'ama rowairébézéb u aimasisi aba parimhã, da'ama rowairébé'wa nhĩb'rata te za oto aihâiba. Taha pari da'ama rowairébé'wa hã te za aihâiba nho, dazazéb 're dazai'wai ma. Tawamhã ta hã te za asê, dazazéb 're. ²⁶ Tô sena wa za âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa: Ta hawimhã aiwatobro õ di za, da'ama rowairébé'wai ma, uburé asiwa'âbã uprosi õ ré hã.

Damro na dasiwi danhimisaihuri

²⁷ — Ma tô duré iwapari za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'asi mono nhimiroti, âne hã: “Damro na hã dawi asimisaihuri tō.” ²⁸ Tane nherê, wa hã wa za âne aima waihu'u za'ra wa'wa: Ni'wa hã pi'õ te te 'madã'â wamhã, duré âma hâimana da, te te sima 'madã'â zeĩ wamhã, âne wamhã, tipê'ê remhã ma tô 'manha, pi'õ na tinhimisaihuri hã. ²⁹ Tahawa, atõmo nhimire niwĩmhã te te 're aiwasété mono wamhã, wazere. Me na asisiti. Iwê hã aihâiba na marĩ hã isimini da hã, aihâiba wahuré ré ropipa u i'aimorĩ nhipai u. ³⁰ Duré asib'rata nhimire hã te te 're aiwasété mono wamhã, sizârĩ. Me na asisiti. Iwê hã aihâiba na marĩ hã isimini da hã, aihâiba wahuré ré ropipa u i'aimorĩ nhipai u.

Damro, da te 're irême za'ra mono zé

Mateus 19.1-9; Marcus 10.1-12; Lucas 16.18

³¹ — Âne duré roti hã: “Ni'wa hã timro te te rême wamhã, rob'ui'ére te te tâma sômri, te te irêmezém na hã.” ³² Tane nherê, wa hã wa za âne aima

waihu'u za'ra wa'wa: Aibâ norî hã, imro aibâ aimawi na 're simisaihuri za'ra mono õ nherê, timro te te 're rême za'ra mono wamhã, aibâ hã te za tiwasédé 'manha, pi'õ za oto aibâ aimawi na simisaihuri wa, mro zahu wamhã, aibâ aimawi na. Duré aibâ, za âma imro hã tinhimisaihuri te za 'manha.

Marî na da te dasima 're iropisutu zahi za'ra mono zé

³³— ãne hã ma tô duré iwapari za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhi-miroti zahi na Mozési te te âma irob'ui'érezé hã: “Taré hã dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono tô. ãma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono, 're iropisutu zahi za'ra wa'aba mono zém na Uburé Danhib'apito ma, za marî 're i'manharî za'ra wa'aba mono zém na hã.” ³⁴Tane nherê, wa hã wa za âne aima waihu'u za'ra wa'wa: Dama 're ropisutu zahi za'ra wa'aba mono tô. Tô'ã! Hâiwa nhisi na hã 're ropisutu zahi za'ra wa'aba mono tô. E marî wa. Ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono 're isâmra mono zé. ³⁵Duré ti'a nhisi na hã dama 're ropisutu zahi za'ra wa'aba mono tô. E marî wa. Ta hã tipara nhimizusizé wa. Duré Zeruzalê nhisi na hã dama 're ropisutu zahi za'ra wa'aba mono tô. E marî wa. Ta hã 'ri nho'u, Apito Uptabi te. ³⁶Duré, ai'rã na aimreme na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono tô. E marî wa. A norî wa'wa hã 'manharî za'ra wa'aba dai õ di, aséré 'wa hã rã na, niwamhã 'rãdã'ã u'âsi misi si, hâimana za'ra da hã. ³⁷Marî hã dama 're 'manharî za'ra wa'aba mono da wamhã, âne si te za dama 're inha za'ra wa'aba mo: “Îhe.” Duré asima 're wê za'ra wa'aba mono õ wamhã: “Mare di.” ã hã âma 're sipa za'ra wa'aba mono wamhã, ta hã oto Iwasété Uptabi^d nhimiromhuri.

'Re idasi'ruiwa'âbâ za'ra mono zé

Lucas 6.29-30

³⁸— Ma tô duré iwapari za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti, âne hã: “Ni'wa hã te te atômo wamnarî wamhã, asa ito hã tiwi wamnarî. Duré, tane ni'wa hã te te ai'wa pru wamhã, asa i'wa hã tiwi pru na.” ³⁹Tane nherê, wa za wa hã âne aima waihu'u za'ra wa'wa: 'Re asi'rui wa'âbâ za'ra wa'aba mono tô, ni'wam norî hã marî te te aima 're i'manharî wasété za'ra wa'aba mono norî ma hã. Ni'wa hã ai'ubu wi te te ai'azâri wamhã, tâma aipi'ra na, ihâiba amo niwî te te duré ai'azâri da. ⁴⁰Ni'wa hã da'uza ihâpa iwa'âbâ za'êne te te aiwi âri da, da'âma rowairébézéb u te te asaprõni wamhã, tâma 'ru na, te te duré âri da, ate dasi'ubuzéb zama. ⁴¹Ni'wa hã isisa da, misi ti'ai pibuzém^e na marî hã tâma duri da, te te aima 'ru zahi wamhã, tâma duri, maparane ti'ai pibuzém na. ⁴²Ni'wa hã marî te te aiwi waptêrê wamhã, tâma sômri. Duré ni'wa hã marî te te aiwi waptêrê wamhã, iwa'rãmimhã apã te te aima sômri da, tô tâma sômri.

Da'ruiwapari'wa norî, da te 're isawi pese za'ra mono zé

Lucas 6.27-28,32-36

⁴³— ãne hã ma tô duré iwapari za'ra wa'wa: “Asiré hã 're sawi pese za'ra wa'aba mono. Ai'ruiwapari'wa norî si 're ruiwapari za'ra wa'aba mono.” ⁴⁴Tane

d 5.37 Iwasété Uptabi hã Wa'uburé te wasu'u, uburé marî iwasété nhiptete'wa norî nhib'ihã'a.

e 5.41 misi ti'ai pibuzé hã, 1 quilometru, te wasu'u.

nherê, wa hã wa za âne aima waihu'u za'ra wa'wa: Ai'ruiwapari'wa nori hã 're sawi pese za'ra wa'aba mo. Durê te te aima 're irob'manharî waseté za'ra wa'aba mono nori âma, 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, ⁴⁵ Aimagaba 'ra na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, hãwa âma 're isâmra mono 'ra na. E marî wa. Ta hã bâdâ hã te te 're rob'uiwê mono da, te te 're 'manharî mono wa, iwê nori ma, durê iwaseté nori ma zama. Ta hã te durê tâi ma te te 're rob'ru, te te 're robdi'i mono da, marî iwê te te 're i'manharî za'ra mono nori ma hã, durê marî iwasédê te te 're i'manharî za'ra mono nori ma zama. ⁴⁶ Te te 're 'asawi pese za'ra wa'aba mono nori si, 're sawi pese za'ra wa'aba mono wamhã, e marî iwa'â 're waibui wa'aba mono da bâ. Âne hã rob'uiprazê arî ubumroi'wa nori zama te tô te te 're 'manharî za'ra. ⁴⁷ Asiwaihu'u nori si 're 'mahârâ wê za'ra wa'aba mono wamhã, e marî iwê te durê isirê hã i'manharî za'ra wa'wa. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're i'madââ pese za'ra mono ô nori zama te durê âne hã te te 're 'manharî za'ra. ⁴⁸ Tahawa, marî na upai âna 're aihâimana za'ra wa'aba mono, Aimagaba 'wa marî na te te upai âna 're ihâimana mono ne, hãwa âma 're isâmra mono hã.

Marî zô tiwi 're irowaptââ za'ra mono nori, da te 're ipawaptob za'ra mono zé

6 ¹ — Âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, marî iwê hã danho'a 're 'manharî za'ra wa'aba mono tô da, da te 're ai'madââ wê za'ra wa'aba mono zô. Âne hã 're 'manharî za'ra wa'aba mono wamhã, Aimagaba 'wa hãwa âma 're isâmra mono nhimipawa'âbâzê hã 're waibui wa'aba mono ô di za.

² — Tahawa, marî isibrob'ô nori ma, 're sôMRI za'ra wa'aba mono wamhã, dama 're wasu'u za'ra wa'aba mono tô, i'manharî aba zé hã, hâimana si'amoi pese na 're ihâimana za'ra mono nori, rowahutuzêb âma durê 'ri nhi'riti na te te 're i'manharî za'ra mono ne hã. Âne te ta nori hã te te 're 'manharî za'ra, da te 're uzei wê za'ra mono da. Tô sena wa za âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa: Ta nori hã ma tô waibui pa, ti'ai âma tipawa'â hã. ³ Tane nherê, a nori wa'wa hã ni'wai wi marî zô tiwi irowaptâ, pawapto wa'aba wamhã, wasu'u aba tô, asiwaihu'u uptabi ma hã, te te waihu'u tô da, i'manharî aba zé hã. ⁴ Marî dama 're i'manharî wê za'ra wa'aba mono zé hã, pi'uriwi 're ihâimana mono da hã i'ru zahi. Tawamhã Aimagaba 'wa hã, marî i'manharî aba zé pi'uriwi te te i'madâ hã te za aima wa'âbâ 'wa.

'Re ihâimana u'âsi mono wi rowaptêrêzê

Lucas 11.2-4

⁵ — 'Re rowaptêrê za'ra wa'aba mono wamhã, hâimana si'amoi pese na 're ihâimana za'ra mono nori ne hã, 're 'manharî za'ra wa'aba mono tô. Ta nori ma hã, tâma iwê, sap sina te te 're irowaptêrê za'ra mono da hã, rowahutuzêb âma hã durê 'ri nhi'riti na bâdâdi nhi'oto âma zama, da te 're 'madââ za'ra mono da. Tô sena wa za âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa: Ta nori hã ma tô tipawa'â waibui pa, ti'ai âma hã. ⁶ Tane nherê, a nori wa'wa hã, 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono da wamhã, asib'ri're wa'wa u 're asisi aba mono. 'Ridawa hã asirê 're sitob za'ra wa'aba mono. Taha parimhã 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono Aimagaba wi, 'madââ waihu'u âna 're ihâimana mono wi. Tawamhã ta hã, uburê marî pi'uriwi 're i'manharî za'ra wa'aba mono zé, te te 're i'ab'madââ mono hã, te za te te aima 're awa'âbâ 'wa.

7— 'Re rowaptērē za'ra wa'aba mono wamhā, aimreme na āma 're sahu za'ra wa'aba mono tō, nharī pari aba nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono nhi-miroti te te 're i'madā'ā za'ra mono ō norī te te 're i'manharī za'ra mono norī ne hā. Ta norī hā te te 're rosa'rata za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono za te te 're iwapari za'ra mono na hā, rowaptērē hā, pa na te te 're i'manharī za'ra mono zarina. ⁸Isine hā 're aihāimana za'ra wa'aba mono tō. E marī wa. Aimama 'wa hā te te waihu'u pese di, marī hā asima 're iwē za'ra wa'aba mono zé hā, tiwi 're waptērē za'ra wa'aba mono wana ré. ⁹Tahawa, āne te za 're aimreme zusi aba mo, 'Re ihāimana u'āsi mono ma:

“Wamama, hāiwa āma 're i'asāmra mono, iwē hā asisi iwazé pese na, da te 're iwaihu'u za'ra mono da si.

¹⁰ Da'āma 're i'asib'u'uwē mono zé hā we iwisi da si, iwē hā. Asima 're iwē mono zé hā uburē da te 're i'manharī za'ra mono da si, iwē hā, āme ti'ai āma hāiwa āma ne.

¹¹ Āhā na dasa hā wama sōmri za'ra na, ā bātā na da, sō iwanhimnhasi za'ra hā.

¹² Wawasédé hā wa'āma 're a'madā'ā mono tō, dawasédé hā da te wa'āma 're i'manharī za'ra mono zé hā wa te da'āma 're i'madā'ā za'ra mono ō ne.

¹³ Duré wa'ru za'ra tō, 're warere'e mono da hā, wapibuzéb 're. Ma'āpé 're wa'anho'reptui mono, uburē marī iwasété wi hā. [E marī wa. Ate hā 're ida'a'madā'ā mono zé, aiwaihu'u pe hā duré ate rowē isa'ēne hā, ōne u'ā. Tane tō.]”

¹⁴— A norī wa'wa hā, da te aima 're i'manharī wasété za'ra wa'aba mono zé hā, asi'āma 're 'madā'ā za'ra wa'aba mono ō wamhā, Aimama 'wa hāiwa āma 're isāmra mono hā te te duré aiwasédé hā ai'āma 're a'madā'ā aba mono ō di za. ¹⁵Tazahā, marī da te aima 're i'manharī wasété za'ra wa'aba mono zé hā, da'āma 're 'madā'ā u'āsi za'ra wa'aba mono wamhā, Aimama 'wa hā te za duré te te ai'āma 're a'madā'ā u'āsi 'wa, marī iwasédé 're i'manharī za'ra wa'aba mono zé hā.

Dasai āna a'ā 're idahāimana za'ra mono zé'

¹⁶— 'Re ihāimana u'āsi mono ma, 're aimreme zusi aba mono da, asai āna a'ā 're aihāimana za'ra wa'aba mono wamhā, ai'ubu zei āna dama 're asihāiré za'ra wa'aba mono tō, hāimana si'amoi pese na 're ihāimana za'ra mono norī te te 're i'manharī za'ra mono ne hā. Ta norī hā te āne te te 're i'manharī za'ra, da te 're waihu'u za'ra mono da, sai āna a'ā te te 're irowaptērē za'ra mono na hā. Tō sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, āne: Ta norī hā ma tō waibui pa, ti'ai āma tipawa'ā hā. ¹⁷Tazahā, 'Re ihāimana u'āsi mono wi rowaptērē da, asai āna a'ā aihāimana wamhā, asiwarīrī wē na duré asi'ubu upsō na, ¹⁸ da te aiwaihu'u za'ra tō da, asai āna a'ā i'aihāimana na hā 'Re ihāimana u'āsi mono wi, rowaptērē da. Āne wamhā, Aimama hā, pi'uriwi te te i'ai'madā hā te za aima wa'ā.

Hâiwa âma, danhibro iwê uptabi 're ihâimana za'ra mono*Lucas 12.33-34*

¹⁹— Ti'ai âma asibro wa'âbâ za'êtê na 're ihâimana za'ra mono hã asima 're ubumroi pese za'ra wa'aba mono tō, piro'o wawê za marī te te dawī iwamna-rīzéb âma hã, duré u're wa, za marī isiwamnarizéb âma hã, duré isimisaihuri norī hã danhibrob zō, te te 're simi'uri za'ra mono da, 're isisisi mono zéb âma hã. ²⁰Tazahã, marī iwê uptabi hã asima 're ubumroi pese za'ra wa'aba mono, hâiwa âma hã. Tame piro'o wawê za te te iwamnarī waihu'u'ō âma hã, duré za i'u're waihu'u'ō âma hã, duré isimisaihuri za sô isébré waihu'u'ō âma hã, te te isimi'uri da hã. ²¹E marī wa. Nimame asibro aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono âma, te za aipê'ê na 're aihâimana za'ra wa'aba mo.

Dahâiba na rob'uiwézé*Lucas 11.34-36*

²²— Dato hã rob'uiwézé, dahâiba ma hã. Atômo za'ra wa'wa hã wê wamhã, aihâiba za'ra wa'aba na, te za uburé rowa'a hã âma tihâiba. ²³Tanei ô di, atômo za'ra wa'wa hã wasété wamhã, aihâiba za'ra wa'aba na te za uburé robra hã âma tihâiba. Tahawa rowa'a hã aihâiba 're, hâimana da nherê, robra si hâimana wamhã, ta hã pipa uptabi di za, robra hã.

Rob'uiprazéb zô si da te dasima 're irob'ruiwapari za'ra mono zé*Lucas 16.13; 12.22-31*

²⁴— Dama romhuri'wa hã te te romhuri waihu'u'ô di aiwamhã, isib'apito maparane tâma hâimana zahuré wamhã. E marī wa. Ihâiba amo hã te za te te 're ruiwapari. Ihâiba amo si te za te te sima 're sawi pese. Niwamhã, ihâiba amo hã te za te te 're wapari pese. Ihâiba amo si te za te te siwi 're wê'ô pese. Tane a norī wa'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, duré rob'uiprazé ma, 're romhuri waihu'u'ô za'ra wa'aba mono ô di, aiwamhã.

Marī na 're idahâtâ'â za'ra mono zé

²⁵— Tahawa, wa za âne aima waihu'u'ô za'ra wa'wa: 'Re aihâtâ'â za'ra wa'aba mono tō, 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã, marī 're ihuri aba mono zém na hã, duré za 're i'âhuri aba mono zém na hã. Duré aihâiba na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono tō, za 're i'asi'uza za'ra wa'aba mono zém na hã. E dahâimanazé hã, dasa nhipai u ipire â bâ. Duré e dahâiba hã pire na da'uza nhipai u 're hâimana mono â bâ bété. ²⁶'Madâ'â za'ra wa'aba, si norī hã hâiwa na 're isisareī mono hã. Ta norī hã te te 're robzuri mono ô di. Duré amnho hã te te 're tehâri za'ra mono ô di. Tisa hã dasai ubumrozéb 'remhã te te duré 're ubumro za'ra mono ô di. Tane nherê, Aimama 'wa hâiwa âma 're isâmra mono hã te isa hã te te tâma 're anhomri. E a norī wa'wa hã si norī nhipai u aiwa'âbâ za'êtê za'ra wa'aba â bâ bété. ²⁷Ai'reb za'ra wa'aba hã, e 'wa hã 're hâimana hã mono da, bâdâ hã te te sima apraba waihu'u'ô pese bâ, tihâimana-zém na 're ihâtâ'â mono zéb zarina.

²⁸— E marī wa, te bété 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mo, 're i'asi'uza za'ra wa'aba mono zém na hã. Ma'âpé, 'madâ'â za'ra wa'aba, romnhirārā rom na niha, 're iprédub za'ra mono zé hã. Ta norī hã te te 're romhuri za'ra mono ô di. Ti'uza

hã te te duré sima 're 'manharĩ za'ra mono õ di. ²⁹Tane nherẽ, wa za tô sena âne aima waihu'u za'ra wa'wa. Apito Saloma hã sibro pese uptabi nherẽ, â hã romnhirãrã ne hã 're si'uza mono õ di, i'madâ'â ze uptabi na hã. ³⁰Âne te 'Re ihâimana u'âsi mono hã du, rom na 're isimasa mono hã te te 're a'manharĩ, 'madâ'â ze na, bâta na 're sirãrã wairébẽ mono nherẽ, awẽm na, za da te âma isazu hã ro'o da. 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi suru za'ra wa'aba mono norĩ, e tawamhã te te bété 're ai'uza za'ra wa'aba mono õ di za. ³¹Tahawa, marĩ na asina 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono tô, âne hã 're asisadanharĩ za'ra wa'aba mono sina: "E marĩ wa za 'rêne za'ra ni. E marĩ wa za âhuri ni." Duré niwamhã, "E ma hawim na wa za wasi'uza za'ra ni." ³²'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u'õ'wa norĩ si, te sô 're sôprẽ, â norĩ hã uburé marĩ tâma 're hâimana za'ra mono da hã. Aimama 'wa hâiwa âma 're isâmra mono hã te te waihu'u pese di, uburé marĩ zô aiwi 're irowaptâ'â za'ra wa'aba mono na hã. ³³Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're Isib'auwẽ mono zép si, asima 're sôrẽ wa'aba mono, uburé marĩ nhipai u, duré uburé marĩ 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're i'awẽ mono zé hã. Tawap si uburé marĩ aihâimana-zéb da hã te za te te aima 're anhomri 'wa. ³⁴Tahawa, 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono tô, za i'awézẽm na hã. Ta hã te za tô ropire hã sina âwisi. Waihu'u za'ra wa'aba, awẽ sidâpâsi te tô ropire hã 're hâimana za'ra, bâta mono te hã.

Dawẽ'õ nherẽ, dasi'upana dawasédẽ da te da'âma 're isa'ra za'ra mono zé

Lucas 6.37-38,41-42

7 ¹— Dawasédẽ hã da'âma 're sa'ra za'ra wa'aba mono tô, 'Re ihâimana u'âsi mono hã aiwasédẽ te te ai'âma 're sa'ra za'ra wa'aba mono tô da. ²E marĩ wa. 'Re ihâimana mono te za aiwasédẽ hã te te ai'âma 're sa'ra za'ra wa'wa, dawasédẽ hã da'âma 're isa'ra za'ra wa'aba mono zéb zarina, duré dahâimanazé dawi 're ipibu za'ra wa'aba mono zéb zarina. ³E marĩ da, te wede zapru hã asisânawã tômo 're ihâimana hã tiwi 're i'madâ'â mo. E 'madâ'â â bâ, wede wa'õno atômo 're ihâimana hã. ⁴E niha te za tane nherẽ inha, asisânawã ma, âne: "Atômo 'remhã wede zapru te aima wazere da", wede wa'õno hã atômo 'remhã aima hâimana nherẽ. ⁵Aihâimana si'amoi pese na 're i'aihâimana mono! Ma'ápẽ wazere imorĩ'rata na, wede wa'õno atômo 'remhã. Taha parip si te za i'madâ'â wẽ, wede zapru hã asisânawã tômo hawi iwazere da hã.

⁶— Marĩ hã wazé pese na 're ihâimana za'ra mono hã, wapsã ma 're sômri za'ra wa'aba mono tô. E marĩ wa. Ta norĩ hã te za asada 're hâimana za'ra wa'wa, te te 're aihâzu wa'aba mono da. Duré pérola^s hã 're sãmra aba mono tô, uhâbã ma. E marĩ wa. Ta norĩ hã te za taré te te 're wati'i za'ra.

'Re ihâimana u'âsi mono wi, da te 're irowaptêrẽ u'âsi za'ra mono zé

Lucas 11.9-13

⁷— 'Re ihâimana u'âsi mono wi, marĩ 're waptêrẽ za'ra wa'aba mono. Tawamhã te za te te aima 're anhomri 'wa. Sô 're airĩti za'ra wa'aba mono. Tawamhã te za 're isôpêtẽ za'ra wa'aba mo. 'Re 'ridawa ta'a za'ra wa'aba mono. Tawamhã te za te te aima 're a'ridawa wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã.

⁸E marĩ wa. Ni'wam norĩ hã marĩ te te 're iwaptērē za'ra mono hã, te za te te 're waibu. Duré marĩ zô 're irĩtĩ za'ra mono norĩ hã te za te te 're sôpētē za'ra. Duré 'ridawa hã te za tãma 're si'ridawa za'ra, te te 're i'ridawa ta'a za'ra mono norĩ ma hã. ⁹Damama na i'aihãimana za'ra wa'wa hã, ai'ra, i'u'ētē wapu te te aiwi 'maiwaptērē aba wamhã, e ēne hã te za tãma isômri 'wa. ¹⁰Duré, tebe te te aiwi 'maiwaptērē aba wamhã, e wahi tãma 'manhomri aba da bâ. ¹¹A norĩ wa'wa hã 're anomro wasétē aba mono nherē, marĩ iwē ai'ra ma hã, 're sômri waihu'u pese za'ra wa'aba mono di. Tane Aimama 'wa hãwa âma 're isãmra mono hã asipai u wa'aba te za marĩ iwē hã te te 're anhomri, te te tiwi 're iwaptērē za'ra mono norĩ ma hã.

¹²— Marĩ hã dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono, da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, asima 're iwē za'ra wa'aba mono hã. Á norĩ na te rowa-su'u za'ra, 'Re ihãimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob-'ui'érézē hã duré isadawa 'mahârâ'wa norĩ nhimĩ'ui'éré zama.

Maparane 'ridawa

Lucas 13.24

¹³— Ma'ápé, 'ridawa 're su'ure na si, 're asisisi aba mono. E marĩ wa. Ropipa u hã, 'ridawa hã 're za'ētē di. Duré ropipa u bâdâdi hã wapu di, âma 're idanomro mono da hã. Taha 'ridawa 're za'ētē na hã, te da'ahã na, 're danhisisi. ¹⁴Tane nherē, dahãimanazé isi'utōrĩ'ō u 'ridawa hã 're su'ure di! Duré tamomo bâdâdi hã pire di, âma 're idanomro mono da hã. Tahawa te da'umro na si, da te 're sôpētē za'ra.

Senai'ō na 'Re ihãimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ

Lucas 6.43-44

¹⁵— Ni'ápé, 're asipibui pese za'ra wa'aba mono, senai'ō na 'Re ihãimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ wi hã. Ta norĩ hã pone'ērebã newa te za atēme tiwisi 'wa. Tane nherē, ipē'ē 'remhã abaze zahi ne hã. ¹⁶A norĩ wa'wa hã te za 're iwaihu'u za'ra wa'aba mo, ihãimanazém na. 'Wabzéré hã 'rã waihu'u ō di, uva na i'rã na hã. Tane duré rob'rã figu na i'rã na hã 'rã waihu'u ō di, 'wabzéré hã. ¹⁷Tane, rowede norĩ iwede wē hã, 'rã wē na te za 're 'rã za'ra. Tazahã, rowede norĩ wede wasétē wamhã, 'rã wasétē na si te za tô 're 'rã za'ra. ¹⁸Rowede hã wede wē wamhã, 'rã wasétē na hã 'rã waihu'u ō di. Tane duré rowede hã wede wasétē wamhã, 'rã wē na hã 'rã waihu'u ō di. ¹⁹Uburé rowede hã 'rã wē na 're 'rã za'ra mono ō wamhã, te za da te 're sihãri za'ra. Taha parimhã, unhamu u te za da te 're sãmra. ²⁰Tane, 'Re ihãimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ senai'ō hã te za 're iwaihu'u za'ra wa'aba mo, marĩ te te 're i'manharĩ za'ra mono zém na.

E 'wa hã te za âzé, hãwa âma 'Re ihãimana u'âsi mono da'âma isib'a'uwē mono zéb u hã

Lucas 13.25-27

²¹— Ni'wam norĩ hã te te i'mahârâ za'ra nherē, âne: “Īnhib'apito, Īnhib'apito” uburé sisisi ō di za ta norĩ hã, Hãwa âma 're Isãmra mono, da'âma 're isib'a'uwē mono zéb u hã. Īmama hãwa âma 're isãmra mono, te te sima 're iwē mono zéb uwaibaba si, te te 're i'manharĩ za'ra mono norĩ si, te za asisi.

²²Tawamhã da'ahâ na te za taha bâtâ âma^h hã i'mahârâ za'ra ni, âne: "Înhib'apito, Înhib'apito, e asisi na wa te dama 're asadawa wasu'u za'ra mono â bâ. E asisi na wa'uburé ma, wa te 're rob'ru za'ra mono â bâ. E duré asisi na marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô hã ahâ na wa te 're 'manharĩ za'ra mono â bâ."
²³Tane nherê, wa za wa hã, ta norĩ ma sô'awi tâma nharĩ za'ra, âne: "Niwa te aiwaihu'u za'ra wa'aba ô di. Mo oto ãnhiti ai'aba'rêi wa'aba! A norĩ wa'wa hã marĩ iwasétê si te 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo."

Maparane 'ri na'rata nhana'rata norĩ wasu'u

Lucas 6.46-49

²⁴— Ni'wa hã ã hã ãnhimiroti te te 're i'awapari mono hã duré ta norĩ zarina 're hâimana mono wamhã, ta hã aibã rosa'rata waihu'u pese 'wa, tinhorôwa te te i'ri ne, êtê tob'rã nhisiwi. ²⁵Tawamhã nimahã na hã tâ ta'a wamhã, ma tô ti'â pré. Rowa'u hã sa'êtê ma tô rowapô, 'ri nho'ômoi baba. Tane nherê, 'ri hã simei ô di. E marĩ wa. 'Ri na'rata nhana'rada hã êtê tob'rã nhisiwi wa.

²⁶— Ni'wa hã ã hã ãnhimiroti tipo're na te te 're awapari mono nherê, ta norĩ zarina 're hâimana mono ô wamhã, ta hã aibã isimirosa'rata waihu'u'ô, tinhorôwa te te i'ri ne supara nhisiwi. ²⁷Tawamhã nimahã na hã tâ ta'a wamhã, ma tô ti'â pré. Rowa'u hã ma tô sa'êtê rowapô, 'ri nho'ômoi baba. Tawamhã 'ri hã ma tô waptârã. Ma tô aipru pese.

²⁸Tawamhã Zezusi hã âne na te te dama rowasu'u parimhã, da'ahâ na da te iwapari za'ra norĩ hã ma tô âma tatob'uzu za'ra ni, isimirowahutu na hã, ²⁹simiroti pire na te te 're rowahutu mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ nhimirowasu'u nei ô wa.

Zezusi hã aibã i'wa're ré te te ipesezé

Marcus 1.40-45; Lucas 5.12-16

8 ¹Zezusi hã êtê rãihã hawi te te si'rai wamhã, da'ahâ uptabi na ma tô isarina ai'aba'rê ni. ²Tawamhã, aibã lepra na i'wa're nhisi ré hã ma tô itême mo rãwi. Hi'rãtitô ma tô ipapara aime. Âne te tâma tinha:

— Apito, îma waihu'u pese di, za ipese waihu'u pese na hã, asima wê wamhã.

³Tawamhã Zezusi hã tinhib'rada ma tô sô mawê. Ma tô upi. Âne te tâma tinha:

— Wa îsima wê tô. Aihãiba pese oto.

Tawamhã awa'awi pesere ma i'wa're hã tâma ai'utô. ⁴Taha pari te Zezusi hã tâma tinha, âne:

— Ma'ápê iwapari pese. Ni'wai ma, âne na hã rowasu'u tô. Sasedoti u si aimorĩ, i'aihãiba pesezém na te te aiwaihu'u da. Duré asôprubzé hã sômri 'Re ihâimana u'âsi mono ma, Mozésihi nhimi'ui'ére zarina, i'aihãiba pesezém na hã.

**Zezusi hã, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wada'uri'wai ma,
romhuri'wa te te ipesezé**

Lucas 7.1-10

⁵Zezusi hã Cafarnau na 'ri nho'ômo nhisi u wisi wamhã, romanu na dawamri na dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wada'uri'wa hã ma tô itême wi. Ma tô tiwi rowaptêrê zahi, âma sime da. ⁶Âne te tâma tinha:

h 7.22 *taha bâtâ âma* 'Re ihâimana u'âsi mono te te da'âma i'arowairébézé, rob'rãsutuzéb âma

— Apito, ĩma romhuri'wa hã ĩnhorōwa āma te nomro. Sirési waihu'u ō di. Te robzépata za'ětē.

⁷Tawamhã te Zezusi hã tãma tinha, āne:

— Wa za āma mo, te pese da.

⁸Tane nherē, romanu na dawamri na dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wada'uri'wa hã, te āne tãma tinha:

— Tô'ã, apito. Wa hã aima ĩwapure di. Tahawa, sadai ō di, ĩnhorōwa u i'asébré da hã. Taré nhari. Tawamhã ĩma romhuri'wa hã te za tipepe. ⁹Duré ĩnhipai u ipire norĩ iré hã, marĩ te te ĩma 're i'ru za'ra mono hã. Tane duré dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã te tãma 're irob'ru za'ra mono norĩ hã iré hã. Āne te tãma 'mairob'rui wamhã: “Aimorĩ”, āne wamhã, te za mo. Duré ihãiba amoi ma, āne te rob'rui wamhã: “We aimorĩ”, āne wamhã, te za duré wei mo. Duré ĩma romhuri'wai ma, te rob'rui wamhã, āne: “Manharĩ ā hã”, āne wamhã, te za 'manha.

¹⁰Tawamhã Zezusi āne hã te te wapari wamhã, ma tô āma titob'uzu. Ma tô tinha, isarina idasi'aba'ré norĩ ma, āne:

— Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, āne: Niwa te i'madâ'â ō, Izaraéu nhihu'u 'remhã, ā hã aibã 'Re ihãimana u'ási mono te te sina 're i'umnhasi za'ětē mono ne hã. ¹¹Āne, wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Da'ahã uptabi na te za aihutu ni, bātã pusizém hawimhã, duré bātã zasizém hawimhã. Abra'āhã siré, te za ai'ubumro ni, Izaquihi siré, duré Zacoho siré, dasa isa'ětē āma ta norĩ siré dasaihuri da hã, Hãiwa āma 're Isãmra mono, da'āma 're isib'a'uwē mono zéb āma hã. ¹²Tane nherē, ni'wam norĩ hã 'Re ihãimana u'ási mono, da'āma 're isib'a'uwē mono zéb āma, ihãimana za'ra da hã aré, ta norĩ hã te za sãmra sisiti, robra u. Tame te za 're 'ru'ru. Te za duré 're 'wahi sitete za'ra.

¹³Tawamhã Zezusi hã te dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wada'uri'wai ma tinha, āne:

— Mo oto aimorĩ asōrōwa u. Āma i'asimizazezéb zarina te za tô tihãiba.

Tawamhã awa'awi pesere ma tô tipepe, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wada'uri'wai ma, romhuri'wa hã.

Da'ahã uptabi na, Zezusi hã te te ida'apesezé

Marcus 1.29-34; Lucas 4.38-41

¹⁴Zezusi hã Pedruhu nhorōwa u morĩ wamhã, ma tô 'madã, imaprewa hã waptã nomro ré, wa'ro wa. ¹⁵Tawamhã Zezusi hã ma tô pa'ã. Tahawa iwa'ro hã ma tô ihawi watobro. Ma tô oto udu. Taha pari, Zezusihi ma, ma tô isa hã 'manha sada.

¹⁶Tawamhã ma'rã wi, ma tô itēme āwisi za'ra ni, wa'uburé ré 're inomro mono norĩ hã. Tame timreme misi na, ma tô wa'uburé hã tãma anhamra. Ma tô duré apese, uburé ihâzé ré norĩ hã. ¹⁷Tawamhã Zezusi hã ma tô āne hã 'manha, 'Re ihãimana u'ási mono zadawa 'mahârã'wa Izaias te te āma irob'ui-érézé hã te te āma uwaimrami da, āne:

“Ma tô wawi waibu, wahâzé imono bâ, wa'āma 're ihãimana za'ra mono hã. Ma tô duré wa'anho'reptu, wahâzé norĩ wi hã.”

Ni'wam norĩ hã Zezusihi nhirã zarina si'aba'ré da, te te sima iwē za'ra zé

Lucas 9.57-62

¹⁸Tawamhã Zezusi hã imana wawi da'ahã uptabi na idahâimana za'ra na te te da'a'madã'ã wamhã, ma tô isiré 're inomro mono norĩ hã satõrĩ za'ra, isõ'u zara u te te saprĩ za'ra da. ¹⁹Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa hã ma tô itême wi 'rãwi pesere, Zezusihi u. ãne te tãma tinha:

— Rowahutu'wa, asarina wa za 're mo, nimomo 're i'ane mono zéb u.

²⁰Tawamhã Zezusi hã ma sada'ã, ãne:

— Wapsã wawêre norĩ hã ab're 're, isõrõwa hã. Duré si norĩ hã izasi ré hã. Tanei õ di, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã. Tãma hâimana õ di, nimame 're i'rãiwatu mono zéb da hã.

²¹Tawamhã duré aimawi Zezusihi siré 're imorĩ hã ma tô sina 'mahã, ãne:

— Apito, a'ã apã ãmorĩ, imorĩ'rata na ãmama ãma te a'ã ti'a da.

²²Tane nherẽ, ma tô Zezusi hã ãne tãma tinha:

— Îzarina we aimorĩ. A'ã idã'ã norĩ si te te 're ti'a za'ra mono, tiwi 're idã'ã za'ra mono norĩ ãma hã.

Zezusi hã rowa'u'u za'etê ma, te te irob'ruzé, wa'u'utu da

Marcus 4.35-41; Lucas 8.22-25

²³Tawamhã Zezusi hã ma tô âzé, uba're wa. Isiré 're inomro mono norĩ zama, ma tô duré isiré asisi. ²⁴Sisa'rei mono wamhã oto, waptu na rosa'rese õ ré, ma tô rowa'u'u za'ene hã, â poré âzasisi. Tahawa âsisasi hã ma tô uba're hã nasi ubu. Taha ré hã, te Zezusi hã nhono. ²⁵Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô siwi utu. ãne te hãrã 'rãihã na siwi 'mahã:

— Wanhib'apito, ma'ãpé wanho'reptu za'ra na. Wa za ai'utõrĩ ni.

²⁶Tahawa Zezusi hã ma tô tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E marĩ da, ma aipahi za'ra wa'wa. E niha bâ, asiwi i'umnhasi aba zé hã, surure di.

Tawamhã Zezusi hã ma tô wahudu. Rowa'u'u ma, ma tô mreme tete na tinha, duré â sisasisi ma zama. Tahawa ma tô uburé apã oto tironomro wẽ.

²⁷Ãne wa, ma tô uburé isiré 're inomro mono norĩ hã ãma titob'uzu za'ra. ãne ma tô sima nharĩ za'ra:

— Pra. E 'wa hã, ã hã aibã, rowa'u duré â poré zama te te iwapari pe.

Zezusi hã aibã norĩ, wa'uburé ré 're ine, te te ipese zahuré zé

Marcus 5.1-20; Lucas 8.26-39

²⁸Tawamhã Zezusi hã ma tô wi, Gadara na danhipti'a nho'õmo nhisi u, Galiléia pa nho'u bâta pusizém niwĩ. Tame maparane aibã norĩ wa'uburé ré 're ine hã ma tô sina uzusi zahuré. Adã'ã 'ru hawi ma tô tineb zahuré. Ta norĩ hã isimi'rui uptabi zahuré. Tahawa ni'wa hã te te 're ro'rahãri waihu'u mono õ di, taha bâdãdi na hã. ²⁹Tawamhã aibã norĩ hã ma tô sa'etê Zezusi 'mahãrã zahuré, ãne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, e marĩ wa'ãma hã asima wẽ bâ. E bâdã wisi wana ré wama rob'manharĩ wasété da, we aimorĩ bâ.

³⁰Tamemhã romhã prã na te uhâbã zari hã tisa te te 're huri, ahã na.
³¹Tawamhã wa'uburé norĩ hã sadahutu âna ma tô Zezusihi wi rowaptêrê za'ra, âne:

— Wama rob'ru za'ra da wamhã, ma'âpê wama rob'ru za'ra na, ôwa uhâbâi wa, wanhisisi da.

³²Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma rob'ru za'ra, âne:

— Mo oto ai'aba'rêi wa'aba!

Tawamhã wa'uburé norĩ hã ma tô wairé, aibã norĩ hawi. Uhâbâi wa, ma tô asisi. Tahawa uhâbã zari hã ma tô sa'êtê sisa're, rob'rehã u. Ma tô titobro za'ra, âi ba. Tame ma tô ai'utô, â 'rowi sisisi wa.

³³Tawamhã aibã norĩ uhâbâi 'madã'â'wa norĩ hã ma tô ta hawi sisa're. 'Ri wa'ôto u, ma tô aihutu. Sihutu wamhã, ma tô dama rowasu'u pese za'ra, uburé iromhâimanazém na hã, duré aibã norĩ maparane wa'uburé ré 're ine ma, iromhâimana zahuré zém na zama. ³⁴Tawamhã uburé 'ri nho'ômo 're, 're idasi'ubumroi mono norĩ hã ma tô tawairébé ni, Zezusi hã da te dasiwi sôpêtê da. Da te dasiwi 'madã'â wamhã, ma tô dazadawa za'rêi âna tâma rob'ru za'ra ni, danhipti'ai hawi morĩ da.

Zezusi hã imorĩ'ô te te ipesezé

Marcus 2.1-12; Lucas 5.17-26

9 ¹Tawamhã Zezusi hã uba're wa, ma tô âzé, â zara u te te saprĩ da, apã. Te te saprĩ wamhã, ma tô wi, tite 'ri nho'ômo' u. ²Tame nima norĩ aibã norĩ hã ma tô itême siwi âwisi, imorĩ'ô tiza'warizé wa inomro hã. Tawamhã Zezusi hã ma tô 'madã, aibã norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'um-nhasi za'ra mono zé tâma ihâimana za'ra na hã. Tahawa ma tô imorĩ'ô ma tinha, âne:

— 'Ra, asib'ru na! Aiwasédé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te oto ai'âma 're a'madã'â mono ô di za.

³Tawamhã nima norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã ma tô 'rãwi sima nharĩ za'ra, âne:

— Ô hã aibã hã, 'Re ihâimana u'âsi mono âma te wasété.

⁴Tane nherê, Zezusi hã te te waihu'u pese di, isimirosa'rata za'ra hã. Tahawa, ma tô âne tâma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, ma tô tane na aipê'ê 're irosa'rata wasété za'ra wa'wa. ⁵E ma hã iwapu, imorĩ'ô ma, te inharizéb da hã, e â hã: “Aiwasédé hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te oto ai'âma 're a'madã'â mono ô di za”, e niwamhã duré â hã “Aiwahutu. Aimorĩ oto.” ⁶Tane nherê, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã ti'ai âma isimiroti pire uptabi na, dawasédé hã te te da'âma 're i'ab'madã'â mono ô zé hã, waihu'u za'ra wa'aba da, wa za âne hã 'manha.

Tawamhã imorĩ'ô ma, ma tô âne tinha:

— Aiwahutu. Asa'warizé hã âri, aimorĩ da oto, asôrôwa u.

⁷Tawamhã aibã hã ma tô wahudu. Tinhorôwa u ma tô oto mo. ⁸Âne hã da te 'madã'â za'ra wamhã, ma tô tapahi pese za'ra ni. Tahawa ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono âma tawata za'ra ni, roti ipire hã te te sômrĩ wa, ti'ai âma a'uwê norĩ ma.

Zezusi hã Mateus zô ihârâzé

Marcus 2.13-17; Lucas 5.27-32

⁹ Zezusi hã dahawi morĩ wamhã, ma tô tisã, Mateus hã danhib'apito ma, rob'uiprazé arĩ ubumroi'wa hã. Rob'uiprazé arĩ te te 're i'a'ubumroi mono zéb âma te nhamra. Tawamhã Zezusi hã te 'mahâ âne:

— Îzarina we aimorĩ.

Tahawa Mateus hã ma tô wahudu. Isarina ma tô oto mo. ¹⁰ Taha pari, Zezusi hã Mateus nhorôwa âma sai ré, rob'uiprazé arĩ ubumroi'wa norĩ hã duré dawasété na 're idanomro mono norĩ hã ma tô aihutu ni, da'ahâ na. Ta norĩ zama ma tô asimro, Zezusihi siré saihuri da, duré isiré 're inomro mono norĩ siré. ¹¹ Tawamhã nima norĩ farizeu norĩ hã âne hã te te 'madââ za'ra wamhã, ma tô Zezusihi siré 're inomro mono norĩ hã sadanharĩ za'ra, âne:

— E marĩ wa, ate za'ra wa'wa rowahutu'wa hã, te rob'uiprazé arĩ ubumroi'wa norĩ siré hã tisa, duré dawasété na 're idanomro mono norĩ siré zama.

¹² Tawamhã Zezusi hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô âne sada'âbâ za'ra:

— Ihâzé'ô norĩ hã dawede'wa zô 're simnhasi waihu'u za'ra mono ô di. Ihâzé ré norĩ si, te sô 're simnhasi za'ra. ¹³ Tahawa, ma'âpé sadaihu'u za'ra wa'aba, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'éré hã, âne: “Wa îsima wê, dasi'âma 're dasiwamri za'ra mono da. Danhimizama zata na danhoprubzéb zô 're ãnhimipari mono ô di.” E marĩ wa. Dawasété na 're idanomro mono norĩ zô 're ihârâ mono da, wa tô wei mo. Mare di, dawê na 're idanomro mono norĩ zô hã.

Zezusi hã dasai âna a'â 're idahâimana za'ra mono zém na te te irowasu'uzé

Marcus 2.18-22; Lucas 5.33-39

¹⁴ Tawamhã Zuwã Batistaha siré 're inomro mono norĩ hã ma tô Zezusihi u aihutu. Âne ma tô siwi sadanha:

— E marĩ wa, wa norĩ hã duré farizeu norĩ me, 'Re ihâimana u'âsi mono ma 're wamreme zusi mono da hã, wasai âna a'â 're wahâimana za'ra mono nherê, asiré 're inomro mono norĩ hã sai âna a'â 're hâimana za'ra mono ô di 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi mono da hã.

¹⁵ Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'âbâ za'ra, âne:

— E aibâ imrozéb u, sô ihârâ za'ra norĩ hã robzei âna hâimana waihu'u pese za'ra di, isiré hâimana za'ra ré hã. Mare di. Tane nherê, bâdâ hã te za wi, aibâ imro da hã, za da te tiwi iwazere za'ra zé hã iwa'wa hawib za'ra. Tawap si te za oto sai âna a'â 're hâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono wi te te 're rowaptêrê za'ra mono da hã.

¹⁶ — Ni'wa hã zazahâ ihâ tém na, da'uza ihâ 'ratara hã te te hâiwa'aba waihu'u ô di. Te te âma hâiwa'aba wamhã, da'uza ihâ té hã te za hâta, ihâ 'ratara hã. Âne wamhã, te za tihâ 'repu'u za'etê. ¹⁷ Ni'wa hã uva 'râi wa'u isé iwa'u té hã romhã 'manharĩ isémezé i'ratara 'remhã, te te sêrê waihu'u ô di. Te te sêrê wamhã, romhã 'manharĩ i'ratara hã te za hâihaipo'o. Tawamhã uva 'râi wa'u isé hã te za taré asa'wa. Romhã 'manharĩ isémezéb zama te za duré hâihaiwamna. Tazahã, uva 'râi wa'u ité hã romhã 'manharĩ itéb 're, te za da te 're sé. Âne wap si, romhã 'manharĩ hã siprub ô di za. Duré uva 'râi wa'u itéb zama taré sisa'wari ô di za.

Zezusi hã azarudu te te ihâiwa'utuzé duré pi'ô te te ipesezé

Marcus 5.21-43; Lucas 8.40-56

¹⁸Tawamhã Zezusi hã zahadu te te dama rowasu'u ré, ma tô itême wi, Zudeu norĩ te rowahutuzé 'madâ'â'wa hã. Hi'râtītō ipapara ma tô aime. Āne te tãma tinha:

— Īra si'azarudu hã ma ĩwi dârâ, nimosi. Ma'ăpé ĩsiré âma aimorĩ, asib'rada hã âma hiri da, apâ hâiba ré 're hâimana mono da.

¹⁹Tawamhã Zezusi hã ma tô wahudu. Isiré ma tô mo. Isiré 're inomro mono norĩ zama ma tô duré isiré ai'aba'ré.

²⁰Si'aba'réi ré, pi'ô 12 na âma iwahu hã, pi'oi hâzé âma 're hâimana mono ré hã, ma tô Zezusihi zarina mo, te te sina itême rotété da. Te te itême sina rotété wamhã, ma tô upi, Zezusihi uza ihâpa hânhisudu hã, ²¹āne te te sima rosa'rata wa: “Tuza ihâpa si te upi wamhã, wa za ĩpese.”

²²Tawamhã te te upi wamhã, Zezusi hã ma tô sô aipi'ra. Tahawa ma tô 'madâ, pi'ô hã. Āne te tãma tinha:

— Īra, asib'ru na! Aihâzé hã ai'âma 're hâimana mono ô di za oto. Asina ĩ'umnhasizé hã ma tô aipese.

Tawamhã awa'awi pesere ma tô pi'ô hã tipesa.

²³Taha pari, Zezusi hã ma tô mo, rowahutuzéb âma danhib'ihâ'a nhorōwa u. Tame ma tô 'madâ, rowamreme'wa norĩ hã 're dadâ'â za'ra mono wa, 're isimnhihâsi mono hã, duré da'ahâ uptabi na 're idasiwairōtō mono hã. ²⁴Te te da'a'madâ'â wamhã, ma tô āne da'a'mahâ:

— Mo oto uburé aiwairébé aba. Azarudu hã dâ'â ô di. Taré te nhono.

Tawamhã ma tô uburé âma aihâ za'ra ni. ²⁵Dawairébé parimhã, Zezusi hã ma tô âzé, 'ri're wa'wa u azarudu hã inomrozéb u. Sébré wamhã, ma tô pa'â. Tawamhã azarudu hã ma tô wahudu. ²⁶Āne iromhâimanazém na rowasu'u hã ma tô te te ropé daro mono bâ, Galiléia ti'ai 'remhã.

Zezusi hã itob'a norĩ te te ipese zahuré zé

²⁷Tawamhã Zezusi hã taha darom hawi ma tô oto mo. Morĩ ré hã, aibâ itob'a norĩ hã ma tô isarina tineb zahuré, āne te te 'mahârâ zahuré sina:

— Davihi nhihudu, ma'ăpé wa'âma aipê'ézé na.

²⁸Tawamhã Zezusi hã 'ri para u sébré wamhã, itob'a norĩ hã ma tô 'râwi itême sina rotété zahuré. Tahawa te Zezusi hã sadanharĩ zahuré, āne:

— E ma ĩzazei wa'wa, za te i'aipese waihu'u pese aba zém na hã.

Tawamhã ma tô sada'âbâ zahuré, āne:

— Īhe, Apito. Wa asaze ni.

²⁹Tawamhã Zezusi hã ma tô tōmo upi zahuré. Taha pari ma tô āne tãma nharĩ zahuré:

— Asina ĩ'umnhasi aba zéb zarina, tô hâimana.

³⁰Tawamhã aibâ itob'a norĩ ma, ma tô ito hã tãma si'ridawa zahuré. Taha pari Zezusi hã ma tô mreme tete na tãma nharĩ zahuré, āne:

— Ma'ăpé, âma pibui pese aba, ni'wa hã te te waihu'u tō da.

³¹Tane nherē, neb zahuré wamhã, ma tô Zezusihi wasu'u na ropé zahuré ropâ, taha ti'ai 'remhã.

Zezusi hã imreme'õ te te ipesezé

³²Tawamhã Zezusi hã te te ito pese zahuré neb za'u hã, ni'wam norĩ hã ma tã Zezusihi u aibã hã siwi ãwisi, mreme ãna 're ihãimana mono hã, wa'uburé iwa 're ihãimana mono wa. ³³Tawamhã Zezusi hã wa'uburé ma, te te rob'rui wamhã, aibã hã ma tã oto mreme watobro. Tahawa uburé ma tã ãma tatob-'uzu za'ra ni. Æne ma tã nharĩ za'ra ni:

— Niwa, ãne hã wa te i'madã'ã za'ra õ, Izaraéu nhihudu norĩ nhipti'ai 'remhã.

³⁴Tane nherẽ, farizeu norĩ hã ma tã ãne nharĩ za'ra:

— Wa'uburé norĩ nhib'apito, tiwaihu'u pe te te tãma isõmrizéb zarina, te wa'uburé norĩ hã te te dama 're anhamra.

Zezusi hã da'ãma isiwamrizé

³⁵Zezusi hã 'ri nho'õmo mono bâ ma tã datẽme 're mo, duré 'ri wa'õtõ mono bâ. Zudeu norĩ te rowahutuzé 're ihãimana za'ra mono na zama ma tã te te 're rowahutu. Rowasu'uwẽ hã 'Re ihãimana u'ãsi mono da'ãma 're isib'a'uwẽ mono zé hã ma tã te te dama 're wasu'u. Ma tã duré te te 're da'apese, daházé sipu'u pese na da'ãma 're ihãimana za'ra mono hã. ³⁶Tawamhã Zezusi hã da'ahã uptabi na idahãimana za'ra hã te te da'a'madã'ã wamhã, ma tã da'ãma aiwamrĩ, siwa'ru 're dahãimana za'ra mono wa, duré 're dasipawapto waihu'u za'ra mono õ wa, pone'ërebã 'madã'ãwai ãna 're inomro mono ne, 're danomro mono wa. ³⁷Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ ma, ma tã tinha, ãne:

— Amnho itehãri da hã sa'etẽ uptabi di. Tane nherẽ, romhuri'wa norĩ hã umrore di. ³⁸Tahawa, ma'ápé roptehãri'wa tede'wai wi waptẽrẽ za'ra wa'aba, romhuri'wa norĩ hã te te we satõrĩ za'ra da ahã na, tite roptehãri u hã.

Zezusi hã tisiré 're inomro mono norĩ 12 na ihãiba za'ra

te te datẽme isatõrĩ za'ra zé

Marcus 3.13-19; Lucas 6.12-16

10 ¹Tawamhã Zezusi hã ma tã sitẽme sã tihãrã za'ra, isiré 're inomro mono 12 na ihãiba za'ra norĩ zõ. Tame ma tã tãma sõmri za'ra isadawa para simiroti pire na, wa'uburé ma, te te rob'ru za'ra mono da, duré daházé sipu'u pese na da'ãma 're ihãimana za'ra mono hã te te dapeze za'ra mono da, daházé ipire da'ãma 're ihãimana za'ra mono norĩ zama. ²Æne 12 na isiré 're inomro mono norĩ nhisi hã: Imorĩ'rada hã, Simau Pedru na isisi amo hã. Duré ino hã Ádré na isisi. Tiagu, duré ino hã Zuwã. Ta norĩ hã Zebedeu 'ra zahuré. ³Filipi, duré Bartolomeu. Tome duré Mateus. Ta hã rob'uiuprazé arĩ ubumroi'wa aré. Duré Tiagu, Afeuhu 'ra. Duré Tadeu. ⁴Duré Simau, zeloti norĩ niwĩ 're ihãimana mono. Duré Zudasi Iscarioti, Zezusihi hãiba nhom-rĩ'wa da hã.

⁵Tawamhã Zezusi hã, ã hã 12 na aibã ihãiba za'ra norĩ hã ma tã datẽme satõrĩ za'ra. Æne ma tã tãma roti za'ra:

— Ai'aba'rẽi wa'aba tã, zudeu'õ norĩ 're isi'ubumroi mono zéb u hã. Duré asisisi aba tã, 'ri wa'õtõ norĩ Samaria 're, 're idasi'ubumroi mono zéb u hã.

⁶Ma'ápé sã airĩtĩ za'ra wa'aba, Izaraéu nhihudu norĩ siwa'ru 're ihãimana za'ra mono norĩ zõ si, pone'ërebã norĩ, siwa'ru 're inomro mono ne. ⁷Mo oto

ai'aba'rêi wa'aba, dama rowahutu za'ra wa'aba mono da, âne: "Hâiwa âma 're Isâmra mono, da'âma 're isib'a'uwê mono zé hâ romhuture di oto." ⁸ Ihâzé ré nori hâ pese za'ra wa'aba mono. Dadâ'â za'ra mono nherê, apâ dahâiwa'utu za'ra wa'aba mono. I'wa're ré nori hâ hâiba pese za'ra wa'aba mono. Wa'uburé hâ dama sâmbra za'ra wa'aba mono. Wa'âbâ âna wa tô iwaihu'u pe hâ aima sômri za'ra wa'wa. Tane, te za wa'âbâ âna dama i'manharî za'ra wa'aba mo. ⁹ Rob'uiptazé isapotore hâ asiré 'wasari aba tô, êtê waipo pré oru 'manharî hâ, êtê waipo prâ prata 'manharî hâ duré êtê topsada cobri 'manharî zama. ¹⁰ 'Wasari aba tô, romramizé hâ. Ai'uza ihâpa misi ré si te za ai'aba'rêi wa'wa, duré aipara'uza misi ré si. Wedehu asiwazusizé hâ misire te za i'wasari 'wa. E marî wa. Romhuri'wa hâ uburé marî zô tiwi irowaptâ hâ, tô i'ru zahi, da te tâma isômri da hâ, âma hâimana da.

¹¹ — 'Ri nho'ômo u niwamhâ duré 'ri wa'ôto u aihutu aba wamhâ, sô airiti za'ra wa'aba mono, ni'wa hâ itême aihutu aba wa, za asô itob'uzu za'ra wa'aba zô. Tawamhâ tame isôrôwa âma a'â aihâimana za'ra wa'aba mono, za ta hawi i'aiwairébê aba mono zéb u. ¹² 'Ri para u asisisi aba mono wamhâ, 'ri 're, idahâimana za'ra nori hâ sawi za'ra wa'aba mono. ¹³ 'Ri 're, idahâimana za'ra hâ asô datob'uzu za'ra wa'aba mono wamhâ, rowê na idazawi za'ra wa'aba mono zé hâ, dasiré ihâimana za'ra mono da si, iwê hâ. Tazahâ, asô datob'uzu za'ra wa'aba mono ô wamhâ, rowê na idazawi za'ra wa'aba mono zé hâ te za apâ dawî iwaibui wa'aba mo. ¹⁴ Nimame 'ri 'remhâ, niwamhâ duré nimame 'ri wa'ôto âma datême asisi aba da, asô datob'uzu za'ra wa'aba ô wamhâ, niwamhâ duré irowasu'u za'ra wa'aba zém na da te aiwapari za'ra wa'aba da, da te dasima wê za'ra ô wamhâ, ma'âpé ta hawimhâ tô aiwairébê aba mono. Duré oto ta hawi aiwairébê aba zéb u hâ, aipara zapru hâ asisa'u tata'a za'ra wa'aba mono, ti'ai u rere'e mono da. ¹⁵ Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Bâdâ 'Re ihâimana u'âsi mono, dahâimanazéb zarina uburé te te da'âma i'arowairébézéb âma hâ Sodoma âma duré Gomora âma 're idahâimana wasété uptabi za'ra mono nori ma, te te irob'manharî pipa zém nhipai u, te za 'ri wa'ôto 're, asô itob'uzu za'ra wa'aba ô nori ma hâ rob'manharî za'êtê za'ra.

**Zezusi hâ tizazei'wa nori te te ipo're pu'u za'ra zé,
za da te tâma 're irob'manharî wasété za'ra mono zém na**

Marcus 13.9-13; Lucas 21.12-19

¹⁶ — Ma'âpé iwapari pese za'ra wa'aba. Wa oto asatôri za'ra wa'wa datême, pone'êrebâ i'rare nori hâ abaze zahi wa'wa u 're isisisi mono ne. Tahawa, ma'âpé aihâimana nhimiza'rese 're aihâimana za'ra wa'aba mono, wahi ne. Duré aiwaimri na te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo, utu'u ne. ¹⁷ Tahawa, ma'âpé âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono. E marî wa. Da'âma rowairébézéb u te za da te 're asimroi wa'wa. Abazei hâ nhorô 'manharî na dapré'ézém na te za duré da te 're aihâ za'ra wa'wa, Zudeu nori te rowahutuzé, 're ihâimana za'ra mono 'remhâ. ¹⁸ I'u'âbâ te za da te 're asimroi wa'wa, roti'wa nori nho're u hâ duré apito nori nho're u zama. Tawamhâ tame bâdâ hâ te za aima 're hâimana za'ra wa'wa, ta nori ma, 're iwasu'u za'ra wa'aba mono zéb da hâ, zudeu'ô nori ma zama. ¹⁹ Dama ipire nori u, da te 're asimroi wa'aba mono wamhâ, 're aihâ-tâ'â za'ra wa'aba mono tô, za 're inharî za'ra wa'aba mono zém na hâ duré niha

na za 're inhari za'ra wa'aba mono zém na há. Za i'asiwasu'u wa'aba zéb da há, bâdâ aima wisi aba wamhá, 'Re ihâimana u'âsi mono si te za aima sôMRI 'wa, aimreme aba zéb da há. ²⁰ Aimreme aba wamhá, a nori wa'wa há nhari aba dai ô di. Tazahá, Aimama wa'aba Pê'ezani si te za asadawa na nhari 'wa.

²¹— Dasisanawâ nherê, te za da te 're hâiba za'rê za'ra, da te 're simroi mono da há. Damama nori zama te za ti'ra há te te 're hâiba za'rê za'ra. Da'ra nori há timama nori da, te za 're hâimana za'ra. Te za duré te te 're simro. ²² Uburé te za da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa, i'u'âbâ. Tane nherê, ni'wa há ro i'râsutuzéb u siptete sina i'âma 're hâimana u'âsi mono wamhá, ta há te za tinho'reptuzé há sina uwaimra. ²³ Nimame 'ri wa'ôto 're, da te aima 're rob'manhari wasété za'ra wa'aba mono wamhá, ma'apé ta hawimhá 're aiwairébé aba mono, 're aimani za'ra wa'aba mono da, 'ri wa'ôto amoi u. Tô sena wa za âne há aima waihu'u za'ra wa'wa: Izaraéu nhihudu nori nhiti'ai 're, 'ri wa'ôto mono bâ asimiromhuri há 'râsutu za'ra wa'aba ô ré, te za wei mo apâ, Ti'ai âma Dasiré Ipedo há.

²⁴— Ni'wa romnhoré'wa há pire na hâimana waihu'u ô di, tâma iromnhoré'wa nhipai u há. Duré, dama romhuri'wa há pire na hâimana waihu'u ô di, tinhib'ihâ'a nhipai u há. ²⁵ Tahawa, romnhoré'wa há te za te te sima 're rowê, tite tâma iromnhoré'wa ne, 're ihâimana mono zém na há, duré dama romhuri'wa há tinhib'ihâ'a ne 're ihâimana mono zém na há. 'Ri tede'wa há Beuzebu na da te 're sisi za'ra mono wamhá, 'ri 're, isiré 're ihâimana za'ra mono há, taha nhipai u te za tô iwasété uptabi na da te 're wamri za'ra.

'Re ihâimana u'âsi mono ma si, wa za 're wapahi za'ra

Lucas 12.2-7

²⁶— Tahawa, dama há 're aipahi za'ra wa'aba mono tô. Bâdâ há te za wi, 'Re ihâimana u'âsi mono uburé marí pi'uriwi 're ihâimana za'ra mono há, za te te i'ahâi'rézé há. Marí há pi'uriwi tiwi 'mai'hâimana waihu'u ô di za. ²⁷ Marí há aima za'ra wa'aba si, robra na te aima 're iwasu'u za'ra wa'aba mono há, bâtâ na iwasu'u na, âma dama 're sahu za'ra wa'aba mono. Uburé pi'uriwi aima wa'aba si, te aima 're iwasu'u za'ra wa'aba mono há, ma'apé sô'awi dama 're wasu'u za'ra wa'aba mo. ²⁸ 'Re aipahi za'ra wa'aba mono tô, dahâiba te te 're isimroi mono nori ma há. E marí wa. Ta nori há dapê'ezani dahâiba uptabi há te te 're simroi waihu'u mono ô di. 'Re ihâimana u'âsi mono ma si, te za 're aipahi za'ra wa'aba mo. Ta há dapê'ezani dahâiba uptabi há te te uprosi waihu'u pese di, dahâiba zama ropipa âma há. ²⁹ E maparane sire há da te dasima 're wede za'ra mono â bâ, misi rob'uiprazé isapotre isurure na há. Tane nherê, niwa ti'ai u há 'maiwaptâ'â ô di, dâ'â siromo, Aimama 'wa há âne tâma 'maïromhâimana da há, te te tâma 'mai'rui ô nherê. ³⁰ Tane duré aséré za'ra wa'wa há, ai'râ na 're isimasa mono há sa'rata pese na te 're hâimana za'ra. ³¹ Tahawa, ma'apé 're aipahi za'ra wa'aba mono tô, a nori wa'wa há aiwa'âbâ za'etê uptabi za'ra wa'aba wa, si nori i'ahâ uptabi nhipai u.

**Zezusihi zazei'wa na 're idasiwasu'u za'ra mono zé,
duré da te 're i'udâ za'ra mono zé**

Lucas 12.8-9

³²— Ni'wa há îzazei'wa na sô'awi dama 're siwasu'u mono wamhá, Rob'râsutu âma Da'âma rowairébé ihâimana âma há, îzama wa za wasu'u sô'awi

izazei'wa na hã, Ìmama hãíwa ãma 're isãmra mono nho'a. ³³Tazahã, ni'wa hã izazei'õ'wa na danho'a 're siwasu'u mono wamhã, izama te wasu'u ò di za izazei'wa na hã, Ìmama hãíwa ãma 're isãmra mono nho'a hã, Rob'rãsutu ãma Da'ãma rowairébé ihãimana ãma hã.

Zezusihi u'âbã dasina 're idasipo'o za'ra mono zé

Lucas 12.51-53; 14.26-27

³⁴— Ìãma rosa'rata za'ra wa'aba tō, rowē, te we i'âri na hã, ti'ai u. Rowē, te wei âri ò di. Tazahã, wa tō we ti'â, sib'ézé 'wa pa'. ³⁵Da'ra nori hã timama da, 're hãimana za'ra mono da, wa tō wei mo ti'ai u hã, da'ra sipi'õ nori hã tina nori da, duré dasani'aba nori hã timaprebaba sipi'õ nori da, 're hãimana za'ra mono da. ³⁶Âne wa, te za dasisada 're dahãimana za'ra, damama sipoto hawi a'uwē nherē.

³⁷— Ni'wa hã izawi nhipai u, timama duré tina, te te 're sawi pese uptabi zahuré mono wamhã, ta hã sadai ò di, izazei'wa 're imorí da hã. Duré ni'wa hã izawi nhipai u, ti'ra si'aibã duré ti'ra sipi'õ te te 're sawi pese uptabi zahuré mono wamhã, ta hã duré sadai ò di, izazei'wa 're imorí da hã. ³⁸Ni'wa hã izazei'wa na 're morí da, wedepo'o nhonhi'rãmi tiza'ozéb da, te te âri ò wamhã, izazei'wa 're imorí da hã, waihu'u ò di. ³⁹Ni'wa hã tinho'reptuzé te te sina uwaimrami da wamhã, râwi tihãimanazé hã te te sima sawi tō. Tazahã, ni'wa hã râwi tihãimanazé i'u'âbã te te sima sawi ò wamhã, ta hã te za tinho'reptuzé hã sina uwaimra.

**'Re ihãimana u'âsi mono, za te te 're ida'apawa'âbã mono zé,
Cristuhu zazei'wa 're danomro mono wa**

Marcus 9.41

⁴⁰— Ni'wa hã te te 're aiwaibui wē wa'aba mono wamhã, ta hã te za ai'u'âbã wa'aba, i'âri wē. Tane ni'wa hã te te i'âri wē wamhã, we izatōrĩ'wa zama te za âri wē. ⁴¹Ni'wa hã 'Re ihãimana u'âsi mono zadawa 'mahârã'wa hã te te âri wē wamhã, tō 'Re ihãimana u'âsi mono zadawa 'mahârã'wai wa, te za 'Re ihãimana u'âsi mono hã tãma wa'ã, tizadawa 'mahârã'wai ma, za te te iwa'âbã ne. Duré ni'wa hã 'Re ihãimana u'âsi mono nhimiroti 'madã'ã pese 'wa te te âri wē wamhã, tō 'Re ihãimana u'âsi mono nhimiroti 'madã'ã pese 'wai wa, 'Re ihãimana u'âsi mono hã te za tãma wa'ã, tizadawa 'madã'ã pese 'wai ma, za te te iwa'âbã ne.

⁴²— Ni'wa hã, izazei'wa nori wapu na dama 're ihãimana za'ra mono nori ma, hãsisé wa, â wahâzé hã tō izazei'wa 're nomro mono wa, inhisi u'âbã te te tãma õb za'ra wamhã, 'Re ihãimana u'âsi mono te te tãma iwa'âbãzé te te isimini da hã, mare di za.

Zuwã Batista hã, Zezusihi u romreme 'wapéi'wa nori te te isatōrĩ za'ra zé

Lucas 7.18-35

11 ¹Zezusi hã tisiré 're inomro mono 12 na ihãiba za'ra nori ma te te roti parimhã, ma tō mo tinhamrazém hawi, te te dama rowahutu mono da, 'ri nho'õmo mono bâ Galiléia 'remhã.

²Tawamhã Zuwã Batista hã dazazéb 're sab ré, ma tô wapa Cristuhu wasu'u hã, marĩ te te 're i'a'manharĩ mono zém na hã. Tahawa isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô maparane satõrĩ zahuré, ³te te sadanharĩ zahuré da, âne:

— E tô a hã we iwisi da hã^k, ma we aiwi. E niwamhã zahadu, wa za mapari za'ra ni, aimawi zô.

⁴Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'âbã zahuré, âne:

— Mo oto apã ane wa'aba, Zuwãhã ma rowasu'u wa'aba da, iwapari aba zém na hã, duré i'madãâ aba zém na zama. ⁵Tãma wasu'u wa'aba, itob'a norĩ hã ito pese za'ra na, duré imorĩõ norĩ hã oto imorĩ ré na, duré i'wa're ré norĩ ipese za'ra na hã, ipo'reptõ norĩ ipo're pese za'ra na hã, duré idãâ norĩ apã ihãiu'utu za'ra na hã, duré isibrob'õ norĩ hã Rowasu'u wê ité te te iwapari za'ra na hã. ⁶Ni'wam norĩ ma 're rowê uptabi za'ra mono di, te te sina 're i'um-nhasi za'ra mono zé, te te 're irême waihu'u za'ra mono õ norĩ ma hã.

⁷Tawamhã Zuwã Batistaha siré 're ine hã apã oto ne wamhã, Zezusi hã ma tô âma sãna'rata dama rowasu'u na, da'ahã uptabi na idahãimana za'ra ma, Zuwã Batistaha wasu'u na hã, âne:

— E marĩ 'madãâ za'ra wa'aba da, ma tô ai'aba'rêi wa'wa, rop si 're irosa'-wari mono u hã. E du teihi po, rowa'u te te 're irési mono. ⁸E marĩ 'madãâ za'ra wa'aba da bã. E aibã, uza hã wê uptabi na 're isi'uza mono. Waihu'u za'ra wa'aba! Uza hã wê uptabi na 're isi'uza za'ra mono norĩ hã, apito norĩ te, 'ri isa'êne iwê uptabi wap si te 're si'ubumro. ⁹Tazahã, e marĩ 'madãâ za'ra wa'aba da, ma tô ai'aba'rêi wa'wa. E 'Re ihãimana u'âsi mono zadawa 'mahã-rã'wa. Tane tô. Tô sena wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa. Ma tô i'madãâ za'ra wa'wa, 'Re ihãimana u'âsi mono zadawa 'mahãrã'wa norĩ nhipai u ipire hã. ¹⁰E marĩ wa. Zuwãhã âma ma tô 'Re ihãimana u'âsi mono zadawa 'mahã-rã'wa hã âma rob'ui'ére, Imreme na Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã, âne: "Imreme 'wapéi'wa hã wa za satõ, aiwana. Ta hã te za ate bådãdi hã aiwana asõ ropese." ¹¹Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Uburé a'uwê norĩ ipoto za'ra hã, ni'wa Zuwã Batistaha ne hã hãimana õ di, ipire hã. Tane nherê, ni'wa hã Hãiuwa âma 're Isãmra mono, da'ãma 're isib'a'uwê mono zéb âma dama wapu na 're ihãimana mono hã, ta hã Zuwã Batistaha ma sa'êtê di za, isipai u hã. ¹²Zuwã Batista hã, Rowasu'u wê itém na te te 're irowasu'u mono zém na te te isãna'ratazém hawim haré, âwa bātã u hã, Hãiuwa âma 're Isãmra mono, da'ãma 're sib'a'uwê mono zé hã ma tô danhiptete na da te 're 'wapé za'ra, dazahi na. Aibã iwasété norĩ hã ma tô te te sima 're wê za'ra, tinhiptete na te te sima 're waibui mono da. ¹³Uburé 'Re ihãimana u'âsi mono zadawa 'mahãrã'wa norĩ nhimirob'ui'ére hã duré uburé isimiroti zahi na Mozési nhimirob'ui'ére zama ma tô wasu'u za'ra, 'Re ihãimana u'âsi mono da'ãma 're isib'a'uwê mono zé hã, Zuwã ipotozéb u hã. ¹⁴Tawamhã isimirowasu'u za'ra na, saze za'ra wa'aba da wamhã, Zuwã hã, ta hã Elias, za we iwisi da hã, duréi da te 're iwasu'u mono. ¹⁵Asimiparizé aima hãimana za'ra wa'aba wamhã, ma'ápé wapari za'ra wa'aba!

¹⁶— E marĩ na, wa za da'ãma romnhimiréé, âhã na 're idahãimana za'ra mono norĩ âma hã. Aiwa ai'uté norĩ ne hã da te dasina 're i'ubumroi mono zéb âma, nasi isi'mahãrã za'ra ne hã, âne:

k 11.3 we iwisi da hã Ta hã 'Re ihãimana u'âsi mono te te ipisudu, Danho'reptui'wa da.

¹⁷ “Wa rowamreme za’ra ni, dasina damro wa, ropta’azém na. Tane nherê, âma aipese za’ra wa’aba ô di!

Wa wanho’re za’ra ni, da te da’âma ‘re ti’a za’ra mono wa, ‘re idazadawa’a’a mono zém na. Tane nherê, ai’ru’ru wa’aba ô di.”

¹⁸ Tawamhâ Zuwâ Batista hâ, sai âna te te ‘re rowaptêrê. Duré uva ‘râi wa’u te te ‘re hâsi mono ô di. Taha zarina, te da te dasima ‘re nharî za’ra, âne: “Ô hâ te wa’uburé ré ‘re mo.” ¹⁹ Ti’ai âma Dasiré Ipodo hâ ma tô wei mo. Ta hâ te to sina dasiré ‘re sa. Uva ‘râi wa’u isé hâ te duré te te ‘re hâsi dame. Tahawa, te da te tâma ‘re nharî wasété za’ra, âne: “Ma’âpé ‘madâ’â za’ra wa’aba! Ô hâ aibâ hâ isai wawê. Duré uva ‘râi wa’u isé hâ te te ‘re hâsi za’êtê! Rob’uiprazé arî ubumroi’wa norî siwaihu, duré siwa’ru ‘re idanomro mono norî siwaihu.” Tazahâ, rowaihu ‘Re ihâimana u’âsi mono te hâ te ‘re sihâiré, romhuri iwê na da te ‘re i’manharî za’ra mono zém na si, tô sena na.

‘Ri nho’u Corazî ‘re, duré Betisaida ‘re, da te isaze za’ra ô norî wasu’u

²⁰ Tawamhâ Zezusi hâ ma tô dawasédé da’âma aza’ra, ‘ri nho’ômo mono bâ marî dama i’manharî waihu’u’ô, ahâ na te te dama ‘re i’ab’manharî mono zéb âma hâ. E marî wa. Tamemhâ ‘Re ihâimana u’âsi mono ma, dasiwê’ô za’ra ô wa, dawasété na idasisâmri za’ra zéb zarina. Âne ma tô tinha:

²¹ — ‘Ri nho’u Corazî âma ‘re i’ai’ubumroi wa’aba mono norî, aima ‘re ropipa uptabi za’ra wa’aba mono di za! Duré ‘ri nho’u Betisaida âma ‘re i’ai’ubumroi wa’aba mono norî, aima ‘re ropipa uptabi za’ra wa’aba mono di za. E marî wa. Marî dama i’manharî waihu’u’ô ai’reb za’ra wa’aba, te ‘re i’ab’manharî mono hâ, ‘ri wa’ôno Tiru âma duré Sidô âma ‘wa’âhâ, tame ‘re isi’ubumroi mono hâ te aré tiwasédé hâ rême za’ra, duréi pese. Tawamhâ tiwasété wi isipizari za’ra na sihâiré za’ra da hâ, te aré si’uza za’ra, da’uza ihâpa ihâihâ za’ôto na. Duré ‘ru’a hâ te aré ti’râ nhisiwi sima ahiri za’ra! ²² Tô sena wa za aima waihu’u za’ra wa’wa, âne: ‘Re ihâimana u’âsi mono, Da’âma Rowairé-bézé ihâimana âma hâ Tiru duré Sidô âma ‘re idahâimana za’ra mono norî âma, te za tipê’ézé, Corazî âma duré Betisaida ‘re, i’ai’ubumroi wa’aba mono norî nhipai u. ²³ Tawamhâ duré a hâ, ‘ri wa’ôno Cafarnau. E te asina irosa’ra, hâiwa u za i’aiwisi na hâ. Aiwisi ô di za. ‘Re ihâimana u’âsi mono hâ te za aime, adâ ‘re ihâimana za’ra mono zé, Hades na rowamri u. E marî wa. Marî dama i’manharî waihu’u’ô tame te ‘re i’ab’manharî mono hâ, Sodoma âma hâimana ‘wa’âhâ, ta hâ ‘ri nho’u te aré âne zahadu ‘re hâimana. ²⁴ Tô sena wa za aima waihu’u za’ra wa’wa, âne: ‘Re ihâimana u’âsi mono hâ Da’âma Rowairé-bézé ihâimana âma hâ Sodoma âma ‘re idasi’ubumroi mono norî âma te za tipê’ézé, ‘ri wa’ôno Cafarnau âma ‘re i’ai’ubumroi wa’aba mono norî nhipai u.

²⁵ Tawamhâ tame hâimana ré, Zezusi hâ ma tô âne tinha, Timama ma:

— Îmama, Uburé Danhib’apito, hâiwa âma duré ti’ai âma zama, wa ai’âma iwata, ai’uté ne dama wapu na ‘re ihâimana za’ra mono norî ma, ‘re ahâiré mono wa, rowaihu’u pese ‘wa norî ma, marî ‘re i’ahâiré mono ô hâ. ²⁶ Tane tô, Îmama. Âma aima ‘re rowê uptabi mono di, âne hâ ‘re i’ab’manharî mono zém na hâ.

²⁷ — Îmama hâ uburé marî hâ ma tô îma sômri za’ra. Ni’wa hâ te te waihu’u ô di, i’ra hâ. Imama si te te waihu’u pese di. Duré ni’wa hâ te te waihu’u ô di,

Imama hã. I'ra si te te waihu'u pese di. Duré I'ra hã ni'wam norĩ te te sima 're i'awê mono zéb uwaibaba, te te tãma 're i'ahãiré mono norĩ ma si, waihu'u pese di, Imama hã.

²⁸— We itême ai'aba'rêi wa'aba, asadâ'â na i'aihâimana za'ra wa'wa hã, marĩ pire na, da te 're i'wasari mono ne, i'wasari 'wa hã. Tawamhã wa hã wa za aima sômri za'ra wa'wa, i'aiwa'utu za'ra wa'aba zé hã. ²⁹Îzazei'wa 're anomro aba mono. Duré i'âma waihu'u za'ra wa'aba. E marĩ wa. Wa hã ipê'ê na inhimizawi pese di. Duré dama ipire na 're isi'madâ'â zeĩ mono ô wa. Tahawa, i'âma si te za isôpê'tê za'ra wa'wa, i'aiwa'utu za'ra wa'aba zé hã, aipê'ê na. ³⁰Marĩ iwapu, da te 're i'wasari mono ne, Îzazei'wa na 're i'anomro aba mono zé hã, wapu di.

Zezusi hã simiroti pire uptabi di, sabadu na roti nhipai u

Marcus 2.23-28; Lucas 6.1-5

12 ¹Tawamhã suru na ronomro pari, sabadu na ma tô Zezusi hã ro'razã, buru na amnho trigu 're wa'waibaba. Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã mráp te, ma tô amnho trigu 'rã hã te te sima sinarĩ za'ra, te te huri mono da. ²Tawamhã Farizeu norĩ te te âma 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô Zezusihi ma, âma nharĩ za'ra, âne:

— Ma'ápé 'madâ'â za'ra na! Asiré 're inomro mono norĩ hã, marĩ hã te 'manharĩ za'ra, sabadu na wa te 're 'manharĩ za'ra mono da, wama i'ru zahi ô hã.

³Tawamhã Zezusi hã ma tô âma sada'âbã za'ra, âne:

— E sôré za'ra wa'aba ã bâ, apito Davi te te i'manharizé hã tisiré norĩ me, mra te te simroi wamhã. ⁴Ta hã ma tô âzé, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri rãihã u. Tawamhã tisiré norĩ me ma tô i'u'ê'tê wapu hã 'rêne za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, âma idanhoprub za'ra hã, roti zahi hã te te 'rui ô nherê. Sasedoti norĩ si te te 're ihuri mono da hã i'ru zahi nherê, i'u'ê'tê wapu hã. ⁵E duré niwamhã sôré za'ra wa'aba ã bâ, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob'ui'é'rézê hã sabadu na hã sasedoti norĩ, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa âma te te 're iromhuri za'ra mono na hã, tane nherê, ô norĩ te te 're i'upa za'ra mono na iwasédé da te âma 're isa'ra za'ra mono ô na hã. ⁶Tô sena, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Âme ihâimana hã' pire uptabi di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri rãihã nhipai u. ⁷Re ihâimana u'âsi mono mreme na Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'é'ré hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba 'wa'âhã, ã hã: “Wa îsima wê, dasi'âma 're dasiwamri za'ra mono da. Danhimizama zata na danhoprubzéb zô 're inhimipari mono ô di”, aré iwasédé hã âma sa'ra za'ra wa'aba ô di, marĩ te te i'upa za'ra ô norĩ âma hã. ⁸E marĩ wa. Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã simiroti pire uptabi di, sabadu na roti zahi ihâimana nhipai u.

Zezusi hã aibã isimizu'rã're te te ipesezé, sabadu na

Marcus 3.1-6; Lucas 6.6-11

⁹Tawamhã Zezusi hã ta hawi oto morĩ wamhã, ma tô âzé, Zudeu norĩ te rowahutuzéb u. ¹⁰Tame te aibã hã nhamra, isib'rata hãiba amo isib'rata tede hã. Tawamhã ni'wam norĩ hã ma tô sima wê za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono

1 12.6 Âme ihâimana hã 'Re ihâimana u'âsi mono, da'âma 're isib'a'uwê mono zé te wasu'u.

nhimiroti na Mozési te te āma irob'ui'érézém na sabadu na roti zahi hā te te āma upa zō, iwasédé hā te te siwi āma hiri da. Tahawa ma tō siwi sadanha āne, Zezusi hā:

— E roti zahi Mozésihi nhimi'ui'éré upana, sabadu na ni'wa, da te ipese da hā.

¹¹Tawamhā Zezusi hā ma āma sada'ābā za'ra, āne:

— Asimizama pone'ērebā hā aima 'mai'hāimana aba wamhā, duré ta hā aré ab're 're waptā'ā wamhā, e sō ai'maimorī aba ō di za, ab're hawī wazere aba da hā. ¹²E 'Re ihāimana u'āsi mono ma, dazawi uptabi ā bā, pone'ērebā nhipai u. Tahawa, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi zarina, sabadu na wa za wa te 're dapawaptob za'ra, iwē na hā.

¹³Tawamhā aibā isimizu'rā're ma, Zezusi hā ma tō tinha, āne:

— Ma'āpé, asib'rada wahutu.

Tawamhā ma tō tinhib'rada hā wahutu, aibā hā. Awa'awi ma tō tipepe, isimizu amo ne oto.

¹⁴Tawamhā te te pese parimhā, farizeu norī hā ma tō wairé. Zezusihi hāiba na ma tō sima rowa'ōtō za'ra, te te siwi wīrī da.

'Re ihāimana u'āsi mono hā, Zezusi te te sima ipisudu, tāma romhuri'wa da

¹⁵Tawamhā Zezusi hā āne hā te te sina waihu'u wamhā, ma tō oto mo, ta hawī. Tawamhā da'ahā uptabi na ma tō isarina dasi'rē. Tame ma tō uburé da'apese, dahāzé ré dasiwazari idahāimana za'ra hā. ¹⁶Te te da'apese parimhā, ma tō dawī sisawī, da te dasima wasu'u za'ra tō da. ¹⁷Āne hā ma tō tiromhāiba, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahārā'wa, Izaia hā te te āma irob'ui'érézé hā te te sina uwaimrami da, ā hā:

¹⁸“Āhāta ĩma romhuri'wa hā, te ipisudu ĩma isawī uptabi, ta hā rowē za'ēne hā te te ĩma 're sōmri sina.

Īpē'ēzani hā wa tō āma tihi. Tawamhā daro mono bā te za te te dama 're wasu'u, i'uwaibaba na uburé marī te 're i'ab'manharī mono zé hā.

¹⁹Ta hā te te 're da'awasui mono ō di za. Duré dama 're mre-me 'rāihā mono ō di za. Duré 'ri nhi'riti na te te dama 're rowasu'u mono ō di za.

²⁰Du teihi po, sihāri na isa hā te te wē'ēi ō di za. Duré, iro'ore hā te te wīrī ō di za, ro'o nhib'uware na iro hā.

Āne te za te te 're 'manharī, i'uwaibaba na si dama rowairébézé hā te te da'āma i'uwaimramizéb u.

²¹Tawamhā uburé dapoto mono bā te za ōhō si, da te dasina 're umnhasi za'ra.”

**Zezusihi ma iwaihu'u pe 're ihāimana mono zé, wa'uburé ma,
te te 're irob'rui mono zéb da hā**

Marcus 3.20-30; Lucas 11.14-23

²²Tawamhā Zezusihi u, ma tō aibā hā dasiwi saprōni ni, itob'a duré imre-me'ō hā, wa'uburé ré 're hāimana mono wa. Tawamhā Zezusi hā ma tō pese. Te te pese parimhā, ma tō oto rob'madā. Ma tō duré mre-me watobro. ²³Tawamhā da'ahā uptabi hā ma tō āma tatob'uzu za'ra ni. Tahawa, ma tō dasima nharī za'ra ni, āne:

— Āté tō ō hā apito Davihi nhihudu.

²⁴Tane nherē, farizeu norī āne hā te te dawapari za'ra wamhā, ma tō nharī za'ra, āne:

— Ta hā Beuzebu, wa'uburé norī nhib'apito. Taha zadawa para ma tō wa'uburé hā te te dama 're anhamra.

²⁵Tane nherē, Zezusi hā isimirosa'rata za'ra te te waihu'u pese wamhā, ma tō āne tāma nharī za'ra:

— Ti'ai wa'ōtō nho'u hā sisada sipo'o wa, 'rāwi si'wapé za'ra wamhā, 'rāwi te za tō si'uprosi. Duré 'ri nho'u hā niwamhā 'ri 're, 're ihāimana za'ra mono hā sisada hāimana za'ra wamhā, 'rāwi te za duré ta norī zama si'uprosi za'ra. ²⁶Tane duré, Satanasihī te wa'uburé norī hā 'rāwi wa'uburé ma, te te 're rob'ru za'ra mono wamhā, 'rāwi te za sima aipo'o. E niha te za tawamhā 're si'uprosi mono āna 're hāimana za'ra. ²⁷Te īma inharī za'ra wa'wa, wa'uburé ma, te 're irob'rui mono na Beuzebu hā iwaihu'u pe, te te īma 're sōmri mono wa, te dama 're anhamra mono da. Tane nherē, āne wamhā, e 'wa hā ma tō asiré wa'aba 're inomro mono norī ma, iwaihu'u pe hā te te 're anhomri, wa'uburé hā te te dama 're sāmra za'ra mono da hā. Āne wamhā, asiré 're inomro wa'aba mono norī hā te za aiwasédé hā ai'āma sa'ra za'ra wa'wa, i'upa na 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa. ²⁸Tazahā, 'Re ihāimana u'āsi mono waihu'u pese na si, wa tō wa'uburé hā te dama 're anhamra. Taha zarina ma tō iwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono da'āma 're isib'a'uwē mono zé hā, we oto atēme iwisi za'ra wa'aba na hā.

²⁹— E ni'wa hā sébré waihu'u pese bā, aibā isiptete nhorōwa u hā isibro te te tiwi duri da hā, a'ā te te pawasisi ō ré hā. Te te pawasisi parip si, te te tiwi robduri waihu'u pese di, aibā isiptete nhorōwa hawimhā.

³⁰— Ni'wa hā īniwīb ō wamhā, ta hā te izada 're hāimana. Duré ni'wa hā te te īma da'ubumro da, i'āma simeī ō wamhā, ta hā te za iwi da'āma ropé.

³¹Tahawa, tō sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, āne: Dawasédé hā sipu'u pese na da te 're i'manharī za'ra mono hā, duré niwamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono āma da te 're iwasété za'ra mono zé hā, 'Re ihāimana u'āsi mono ma hā tāma waihu'u pese di, dawasédé hā te te dama 're i'apari mono zéb da hā. Tazahā, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani āma da te 're iwasété za'ra mono zé hā 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te dama 're apari waihu'u mono ō di za.

³²Ni'wa hā, Ti'ai āma Dasiré Ipoto āma te te wasété wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono ma hā tāma waihu'u pese di, āne na iwasédé hā te te tāma ipari da hā, te te oto āma 're 'madā'ā mono tō da. Tazahā, ni'wa hā 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani āma te te wasété wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te tāma pari waihu'u ō di za, āhā na hā duré romhutu'ōmhā.

Rowede norī 're i'rā za'ra mono zé

Lucas 6.43-45

³³— Waihu'u za'ra wa'aba: Rowede hā wede wē wamhā, 'rāi wē na te za ti'rā. Duré rowede hā wede wasété wamhā, 'rāi wasété na te za ti'rā. E marī wa. Rowede norī hā te za da te 're waihu'u za'ra, i'rā na. ³⁴Wahi isé uptabi norī! E niha te za bété iwē na 're aimreme zusi aba mo, aiwasété na 're anomro aba mono nherē. Dapē'ē 're dama 're ihāimana za'ra mono zéb zarina te za 're damreme zusi. ³⁵Ni'wa iwē hā tipē'ē 're, iré 're ihāimana mono zém

hawi te za iwê hã te te 're azani. Duré ni'wa iwasédé hã tipê'e 're, iré 're ihâimana mono zém hawi te za marĩ iwasété si te te 're azani.

³⁶— Tô sena, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: 'Re ihâimana u'âsi mono, za te te da'âma i'arowairébézéb âma hã, dahâiba mono bâ te za tâma âma rowasu'u za'ra ni za, marĩ wa, marĩ dai ô na da te dama 're inharĩ za'ra mono zém na hã. ³⁷'Re i'aimreme zusi aba mono zéb zarina, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã ai'âma arowairébé 'wa. Iwê na si 're aimreme zusi aba mono wamhã, te za aiwêsâmri za'ra wa'wa, aiwasédé 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono ô zarina. Tazahã, iwasété na si 're aimreme zusi aba mono wamhã, te za aiwasédé hã ai'âma sa'ra wa'wa.

**Zezusihi wi da te iwaptêrê za'ra zé,
marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô hã te te 'manharĩ da**

Marcus 8.11-12; Lucas 11.29-32

³⁸Tawamhã nima norĩ farizeu norĩ, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimi-roti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã ma tô Zezusihi ma nharĩ za'ra, âne:

— Rowahutu'wa, wa wasima wê za'ra ni, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô hã 'manharĩ da, wa te 'madâ'â za'ra da.

³⁹Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'âbâ za'ra, âne:

— Âhã na dapodo hã, dawasété na si 're idanomro mono hã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono ma si 're idahâimana za'ra mono ô hã te waptêrê za'ra ni, sena na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa para, te dama 're i'ab'manharĩ mono na sena na te te âma iwaihu'u za'ra da hã. Tane nherê, te tâma 'manharĩ za'ra ô di za. Marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô hã, Zonahã ma iromhâimanazép si te za tâma tihâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hawim na sena na te te iwaihu'u za'ra da hã. ⁴⁰Zona hã si'ubdatô bâta na duré si'ubdatô mara na tebe isa'etê nomo 're, ihâimana ne, tane te za Ti'ai âma dasiré Ipodo hã tihâiba ti'ai 'rowimhã, si'ubdatô bâta na duré si'ubdatô mara na. ⁴¹Da'âma Rowairébézé za ihâimana âma hã, Ninive âma 're isi'ubumroi mono norĩ hã te za tiwahutu za'ra, aiwasédé hã te te ai'âma sa'ra za'ra wa'aba da. E marĩ wa. Ta norĩ hã Zonahã nhimirowasu'u te te wapari za'ra wamhã, tiwasété na sisâmri za'ra wa, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono u aipizari za'ra, tiwasété wi. Tô sena wa za âne aima waihu'u za'ra wa'wa: Âhã na âme ihâimana hã pire uptabi di, Zonahã nhipai u. ⁴²Da'âma Rowairébézé za ihâimana âma hã, Saba te danhib'apito sipi'ô hã te za wahudu, aiwasédé hã te te ai'âma sa'ra za'ra wa'aba da. Ta hã romhã na ma tô mo, Salomahã nhimirowaihu'u wê te te wapari da hã. Tô sena wa za âne aima waihu'u za'ra wa'wa: Âhã na âme ihâimana hã, Salomahã nhipai u pire uptabi di.

Wa'uburé hã, za apâ iwisizé, apâ da'âma 're sôrôwa mono da

Lucas 11.24-26

⁴³— Wa'uburé hã ni'wai hawi watobro wamhã, te za 're mo, a'ubuni wi, ro â âna 're iromnhimi'wara mono na. Tiwa'utuzéb zô te za 're riti. Tane nherê, te te 'manhopêtê ô di za. ⁴⁴Tawamhã te za sima tinha, âne: “Apâ wa za îsina siri ãhorôwa u, ãwatobrozéb u.” Tawamhã apâ te te sina siri wamhã, te za sôpêtê 'ri baba na, ropese wê na duré robza'ra pese na. ⁴⁵Taha parimhã, tisiré

wa'uburé norĩ zô te za mo. Siré te za âwisi za'ra, 7 na ihâiba za'ra hã isipai u iwasété uptabi za'ra hã. Tawamhã tame te za siré 're si'ubumro. ãne wamhã, ni'wai ma hã ropire uptabi di za oto, iwana ré nhipai u.

Zezihi na duré ino norĩ

Marcus 3.31-35; Lucas 8.19-21

⁴⁶Tawamhã Zezusi hã zahadu te te dama rowasu'u ré, ma tô itême aihutu, ina duré ino norĩ hã. Rowi te aimasa. Tawamhã ma tô siwi da'maipo're pu'u, Zezusihi ma, da te 'mairowasu'u da, rob u itême watobro za'ra da. ⁴⁷Tawamhã Zezusihi ma, ma tô 'mairowasu'u ni, âne:

— Ana, duré ano norĩ hã te rowi aimasa. Te sima wê za'ra, te te aima nharĩ za'ra da, marĩ na.

⁴⁸Tawamhã Zezusi hã ma sada'â, âne:

— E 'wa hã ina bâ. Duré e 'wam norĩ hã ãno norĩ.

⁴⁹Tawamhã tinhiptômo na ma tô isiré 're inomro mono norĩ hã wasu'u za'ra. ãne te tinha:

— Ma'âpé 'madââ za'ra wa'aba! Âhâta ina, duré âhâta ãsisânawã norĩ. ⁵⁰E marĩ wa. Ni'wa hã Îmama hâiwa âma 're isâmra mono hã te te sima 're iwê mono zéb zarina, te te 're a'manharĩ mono wamhã, ta hã ãsisânawã, ta hã ihidiba, duré ta hã ina.

Rob're'wa

Marcus 4.1-9; Lucas 8.4-8

13 ¹Tô taha bâta na Zezusi hã ma tô watobro, 'ri hawi. Ma tô mo, Gali-léia isô'u zaiha u. Tame ma tô nhamra. ²Tawamhã da'ahâ uptabi na da te dasiwi uirĩ wa, ma tô uba're wa âzé. Ma tô nhamra. Tame te isô'u zaiha na hâiwi aimasam ni, supara wa. ³Tawamhã Zezusi hã rowasu'u ahã na te dama arowasu'u, romnhimiré na, âne:

— Ma'âpé, îwapari pese za'ra wa'aba. Rob're'wa hã ma tô mo, te te rob're da.

⁴Tawamhã romnhamare te te anhamra mono wamhã, nima norĩ ma tô rere'e, bâdâdi zababa. Tane nherê, si norĩ hã ma tô sô sina. Ma tô te te huri, uburé. ⁵Tawamhã nima norĩ hã ti'a surure na êtê wazari 're ihâimana za'ra mono na ma duré rere'e. Ta norĩ hã ma 'wanhipré su'u, ti'ai baihâire wa.

⁶Tane nherê, bâdâ oto 'râiwatobro wamhã, ma tô ti'wanhipré 'ré za'ra, sari ô wa. ⁷Tawamhã nima norĩ hã ma duré rere'e, wab'ru wa'wa. Ta norĩ hã prédub za'ra wamhã, ma tô wapre za'ra, rob're hã. ⁸Tanei ô di, romnhamare ti'ai wê wa irere'e mono hã wê na ma tô ti'rã za'ra. Nima norĩ 100 na ma ti'rã za'ra misi iwede na hã, duré niwamhã 60 na, duré 30 na i'rã hã.

⁹Tawamhã Zezusi hã ma tô âne âma 'râsutu:

— Asimiparizé aima hâimana za'ra wa'aba wamhã, ma'âpé wapari za'ra wa'aba!

Zezusi hã rowasu'u na romnhimiré na si te te dama 're irowasu'u mono zé

Marcus 4.10-12; Lucas 8.9-10

¹⁰Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô Zezusihi u ubumro. ãne ma tô siwi sadanha:

— Rowahutu'wa. E marĩ wa, te rowasu'u na romnhimiré na si dama 're irowahutu mo.

¹¹ Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'âbã za'ra, âne:

— Hâiwa âma 're Isâmra mono hã aima za'ra wa'aba si, ma tô hâi'rê, dama iwaihu'u'ô da'âma 're isib'a'uwê mono zém na hã. Aimawi norĩ ma hã te te hâi'rê ô di. ¹² Taha na rowaihu hã ni'wai ma hâimana wamhã, te za âma tâma sisiwi, sa'êtê na tâma hâimana da. Tanei ô di, ni'wai ma hâimana ô wamhã, suru na tâma hâimana nherê, te za tô tiwi waze. ¹³ Âne wa, wa rowasu'u na romnhimiré na si te dama 're rowahutu. E marĩ wa. Da te 'madâ'â za'ra nherê, da te 'madâ'â waihu'u za'ra ô di. Duré da te wapari za'ra nherê, da te wapari waihu'u za'ra ô di. Da te duré sadaihu'u za'ra ô di. ¹⁴ Âne zarina ma tô sina uwaimrami za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa Izaías te te irob'ui'érezé hã, âne:

“Wapari za'ra wa'aba nherê, sadaihu'u za'ra wa'aba ô di za. Duré 'madâ'â za'ra wa'aba nherê, 'madâ'â waihu'u za'ra wa'aba ô di za.

¹⁵ E marĩ wa. Â hã a'uwê norĩ hã pêê tete za'ra wa.

Ma tô sipo're nhidã za'ra. Ma duré sitob ubu za'ra.

Ânei ô 'wa'âhã, te aré 'madâ'â za'ra, titômo na. Te aré duré wapari za'ra, tipo're na. Tipê'ê na zama te aré duré sadaihu'u za'ra. Tawamhã te aré apã itême aipizari za'ra. Tawamhã wa aré duré pese za'ra.”

¹⁶ — Tazahã, a norĩ wa'wa hã aima rowê uptabi za'ra wa'aba di, atômo na 'madâ'â za'ra wa'aba wa, marĩ te 're i'ab'manharĩ mono zé hã, duré aipo're na wapari za'ra wa'aba wa, inhimiroti hã. ¹⁷ Tô sena wa za âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ hã ahã uptabi na duré isimiroti 'madâ'â pese 'wa norĩ hã ahã uptabi na ma tô aré te te sima 're wê za'ra, te te 'madâ'â za'ra da, â hã atômo na i'madâ'â za'ra wa'aba zé hã. Tane nherê, te te 'madâ'â za'ra ô di. Ma tô aré duré te te sima 're wê za'ra, â hã iwapari za'ra wa'wa hã tipo're na te te 're wapari za'ra mono da. Tane nherê, te te wapari za'ra ô di.

Zezusi hã sô'awi te te oto âma irowasu'uzé rob're'wai wasu'u na hã

Marcus 4.13-20; Lucas 8.11-15

¹⁸ — Tahawa, ma'âpé iwapari pese za'ra wa'aba. Sadaihu'u za'ra wa'aba da, rowasu'u na romnhimiré na rob're'wai wasu'u te te isimiré hã. ¹⁹ Romnhamare, bådâdi zababa irere'e mono hã te wasu'u, ni'wa hã za te te iwapari, 'Re ihâimana u'âsi mono, da'âma 're isib'a'uwê mono zé wasu'u hã. Tane nherê, za te te isadaihu'u ô, te wasu'u. Tawamhã Iwasété Uptabi hã^m te za ô mo. Te za tiwi waze, ipê'ê 're, da te tâma i'a're hã. ²⁰ Romnhamare, ti'a êtê wazari ihâimana âma irere'e mono hã, ta hã te wasu'u, ni'wa hã za te te iwapari, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme hã. Tawamhã za te te sima iwê, rowê sina waptu na, awa'awi na. ²¹ Tane nherê, sari ô wa, âma ronomro ô di za. Tawamhã ropire hã duré niwamhã da te tâma irob'manharĩ wasété zé hã tâma hâimana wamhã, te za tirê, te te isazezé hã. ²² Romnhamare, wab'ru wazari irere'e mono hã te wasu'u, ni'wa hã za te te iwapari, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme. Tane nherê, te za te te 're tété, marĩ na ti'ai âmam na si 're ihâtâ'â mono zé hã

duré danhibro pe hã wẽ uptabi newa, tinhimarĩ zô te te sima 're irob'ruiwa-pari mono zé hã. Tawamhã ã hã, ni'wa hã 'rãi waihu'u ô di za. ²³Taneĩ ô di, romnhamare ti'ai wẽ wa irere'e mono hã te wasu'u, ni'wa hã za te te iwapari, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme, awa'awi za te te isadaihu. Tawamhã ã hã ni'wa hã te za tiprédu wẽ. 'Rãi pese na te za duré ti'rã. 30 na ti'rã na te za âma sisiwi. Niwamhã 60 na, duré 100 na te za âma sisiwi, ti'rã na hã.

Amnho trigu wasu'u, wab'ru iwazari ipoto mono zé

²⁴Tawamhã Zezusi hã ma tô duré aimawi na oto rowasu'u, romnhimiré'é na:

— Hâiwa âma 're Isâmra mono, da'âma 're isib'a'uwẽ mono zé hã, aiwa aibâ romnhamare iwẽ hã te te i'a're ne tinhipti'ai âma. ²⁵Tane nherẽ, uburé oto sôtô za'ra wamhã, isitob'ru hã ma tô mo, iburu u. Ma tô tiwi a're wab'ru hã, amnho trigu wazari. Te te tiwi a're pari, ma tô apâ mo. ²⁶Tawamhã amnho trigu hã oto prédu dub za'ra wamhã, ma tô teihi wairébé. Tane nherẽ, wab'ru zama ma tô tiprédu dub za'ra iwazari. ²⁷Tawamhã ti'a tede'wai ma romhuri'wa norĩ hã ma tô tinhib'apito u aihutu. Âne ma tô tâma rowasu'u za'ra: “Apito, e niha romnhamare iwẽ si a're nherẽ hã, asipti'ai 'remhã. Tane nherẽ, e ma hawi, ma wab'ru hã tipoto za'ra.”

²⁸ — “Ni'wa ãnhitob'ru ma tô 'manha, âne hã.” Âne ma tô âma sada'âbâ za'ra.

Tawamhã ma tô duré siwi sadanha: “E te asima iwẽ, wa te sano za'ra da, wab'ru hã”

²⁹ — “Mare di. E marĩ wa. Wab'ru hã sano za'ra wa'aba da wamhã, isu sano za'ra wa'aba ô'umnhasite, amnho trigu hã. ³⁰A'â siré prédu dub za'ra. I'râihârizé hã bâdâ wisi wamhã, wa za ti'ru, za te te i'râihâri za'ra norĩ ma, âne: ‘Imo-rĩ'rata na wab'ru hã ubumroi wa'aba. Wasisi za'ra wa'aba mono, âma iro'o da. Taha parip si amnho trigu hã ubumroi wa'aba, sême wa'aba da, îte dasai ubumrozéb 're.’”

Romnhamare mostarda na isisi wasu'u

Marcus 4.30-32; Lucas 13.18-19

³¹Tawamhã Zezusi hã ma tô duré aimawi na rowasu'u, romnhimiré'é na. Âne te dama rowasu'u:

— Hâiwa âma 're Isâmra mono, da'âma 're isib'a'uwẽ mono zé hã, aiwa romnhamare mostarda, aibâ te te i'a're ne, tinhipti'ai âma. ³²Ta hã dama hã surure di uburé romnhamare 're ihâimana za'ra mono norĩ ma hã. Tane nherẽ, oto prédu wamhã, danhipai u wede za'etê di, uburé rob're 're ihâimana za'ra mono nhipai u. Wede ne te za tihâiba. Tahawa, te za si norĩ hã itême 're sihutu, ipanhipti na te te sima 're sasi za'ra mono da.

I'u'etê wapu mapuzé

Lucas 13.20-21

³³Tawamhã Zezusi hã ma tô duré âhã rowasu'u na dama romnhimiré'é, âne:

— Hâiwa âma 're Isâmra mono, da'âma 're isib'a'uwẽ mono zé hã, aiwa pi'ô hã i'u'etê wapu mapuzém na amnho trigu za te te iwazari ne sa'etê na, uburé te te iwazari pese zéb u.

³⁴Tawamhã Zezusi hã rowasu'u na romnhimiré na si ma tô te te dama 're rowasu'u. Taha âna hã te te dama 're rowasu'u mono ô di. ³⁵Âne hã ma tô te te 're 'manharĩ, te te sina uwaimrami da, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa te te âma irob'ui'érezé hã, âne:

“Rowasu'u na romnhimiré na si wa za te 're rowasu'u, dama hã.
Wa za duré te dama 're awaihu'u, ropoto na'rata hawim haré marĩ
waihu'u âna 're ihâimana za'ra mono hã.”

Zezusi hã sô'awi te te âma irowasu'uzé, wab'ru na romnhimiré'ézém na hã

³⁶Tawamhã Zezusi hã dahawi ma tô mo. 'Re iwa'utu pese mono zéb u, 'ri u. Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô 'râwi itême ubumro. Âne ma tô siwi sadanha:

— Rowahutu'wa. Ma'âpé wama waihu'u za'ra na, marĩ te te iwasu'u hã wab'ru wasu'u na romnhimiré hã.

³⁷Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'âbâ za'ra, âne:

— Romnhamare iwê te te i'a're hã, ta hã Ti'ai âma Dasiré Ipodo te wasu'u. ³⁸Aibâ te ti'a hã, ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono te wasu'u. Romnhamare norĩ iwê hã, 'Re ihâimana u'âsi mono, âma 're isib'a'uwê za'ra mono norĩ, te wasu'u. Duré wab'ru hã, Wa'uburé nhib'a'uwê na 're ihâimana za'ra mono norĩ, te wasu'u. ³⁹Aibâ nhitob'ru, wab'ru te te i'a're hã, ta hã Iwasété Uptabi hã, te wasu'u. Amnho tehârizé za ihâimana hã, ta hã rob'râsudu, te wasu'u. Duré roptehâri'wa norĩ hã, hâiwa hawi romhuri'wa norĩ, te wasu'u. ⁴⁰Wab'ru hã da te i'ubumro ne, duré unhama u da te isâmra ne, tane te za tiromhâiba, rob'râsutu âma hã. ⁴¹Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã hâiwa hawi tâma iromhuri'wa norĩ hã te za we satõri za'ra. Tawamhã ta norĩ hã te za sani za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ nhiti, marĩ iwasété 'manharĩ'wa norĩ u'âbâ, isiré da te 're i'manharĩ wasété za'ra mono norĩ hã, duré uburé marĩ iwasété si da te i'manharĩ za'ra mono norĩ hã. ⁴²Taha parimhã, hâiwa hawi romhuri'wa norĩ hã te za danhamra za'ra, unhama wa'rozé uptabi u. Tame te za 're da'ru'ru u'âsi. Te za duré 're da'wahi sitete u'âsi za'ra. ⁴³Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â pese 'wa norĩ hã te za te 're rob'uiwê za'ra, bâtâ ne, Imama za'ra da'âma 're isib'a'uwê mono zéb âma hã.

Asimiparizé aima hâimana za'ra wa'aba wamhã, ma'âpé wapari za'ra wa'aba!

Danhibro iwê uptabi simi'uri na ihâimana

⁴⁴— Hâiwa âma 're Isâmra mono, da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã, aiwa danhibro iwa'âbâ za'êne hã, rom na ti'ai 'rowi simi'uri na ihâimana ne. Aibâ hã te te sãmri wamhã, ma tô apâ duré simi'u. Tawamhã tâma rowê za'êtê uptabi wa, ma tô uburé tinhimarĩ hã wede za'ra. Taha pari ma tô uipra iré, ti'a hã.

A'é tōmo wawê ne pérola na isisi

⁴⁵— Hâiwa âma 're Isâmra mono, da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã, aiwa duré marĩ uipra'wa, pérola iwê uptabi zô 're irĩtĩ mono ne. ⁴⁶Tawamhã pérola

iwa'âbâ za'êne hã te te 'manhopêtê wamhã, te za mo, uburé tinhimarî hã te te wede za'ra da. Taha pari te za uipra, pérola hã.

Abazipara tepe mramizé

⁴⁷— Duré, Hâiwa âma 're Isâmra mono, da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã, aiwa abazipara tepe mramizém na, tepe zô â poré na, da te ime ne. Tawamhã te za âma awaibu ni, tebe ipoto mono bâ. ⁴⁸'Masisi wamhã, tepe mrami'wa norî hã te za siwi tisa, pazaihã supara u. Tame te za tâma asimro, te te upsâtã za'ra da, tebe iwê hã si'ôtô 're. Tazahã, tebe iwasédé hã te za sãmra za'ra. ⁴⁹Rob'rãsutu âma hã, âne te za duré tiromhâiba za. Hâiwa hawi romhuri'wa norî hã te za we a'aba'rê, te te aimawi upsâtã za'ra da iwasété norî hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â pese 'wa norî nhiti. ⁵⁰Tawamhã iwasété norî hã te za sãmra za'ra, unhama wa'rozé uptabi u. Tame te za 're ru'ru u'âsi. Te za duré 're 'wahi sitete u'âsi za'ra.

Danhimarî itém norî duré i'ratare

⁵¹Tawamhã Zezusi hã ma tô sadanharî za'ra, isiré 're inomro mono norî hã, âne:

— E ma tô isadaihu'u za'ra wa'wa, te âma i'arowasu'uzém na hã.

Tawamhã isiré 're inomro mono norî hã ma siwi sada'â, âne:

— Îhe. Wa tô sadaihu'u za'ra ni.

⁵²Tawamhã Zezusi hã te tâma nharî za'ra, âne:

— Tahawa, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi waihu'u pese 'wa norî hã, Hâiwa âma 're Isâmra mono, da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã te te waihu'u wê pese wamhã, te za oto tihâiba, damama robza'razém hawi marî itém norî, za te te i'azani ne, duré marî i'rata norî hã.

Zezusi hã ipredubzé Nazaré âma, da te dasiwi iwê'özé

Marcus 6.1-6; Lucas 4.16-30

⁵³Tawamhã Zezusi hã rowasu'u na romnhimiré na te te dama arowasu'u parimhã, ma tô oto mo, ta hawi. ⁵⁴Tawamhã Nazaré u ma tô apâ mo, aré 're isâmra mono zéb u. Tame ma tô dama rowahutu na sâna'rata, Zudeu norî te rowahutuzéb âma. Tawamhã ma tô âma tatob'uzu za'ra ni. Ma tô duré nasi tasisadanharî za'ra ni, âne:

— Pra. E ma hawimhã te tâma tihâiba rowaihu hã, duré iwaihu'u pe, marî dama i'manharî waihu'u'ô te te 're i'ab'manharî mono zéb da hã. ⁵⁵E â hã wede'é na romhuri'wai 'ra â bâ. Duré e ina hã Maria na isisi â bâ. E Tiaguhu norî sisânawâi â bâ, Zuzé, Simau duré Zudasihî zama. ⁵⁶E duré uburé ihidiba norî hã âme 're si'ubumroi mono â bâ. E niha tane nherê, te te rowaihu'u pese di, duré waihu'u pese uptabi di.

⁵⁷Tawamhã âne u'âbâ, ma tô siwi wê'ô, Zezusi hã.

Tahawa, Zezusi hã ma tô tâma nharî za'ra, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norî hã daro mono bâ, dama wazé pese di. Tane nherê, isipti'ai âma si duré isôrôwa 'rep si dama wazéb ô di.

⁵⁸Tahawa Zezusi hã, marî dama i'manharî waihu'u'ô hã ahâ na te te a'manharî ô di, tame, da te dasina i'umnhasi za'ra zé hã dama hâimana za'ra ô wa.

Zuwā Batista hā da te i'rā nhizārizé*Marcus 6.14-29; Lucas 9.7-9*

14 ¹Taha bâta mono na hā, apito Erodi Galiléia āma da'madâ'â'wa hā ma tô wapa, Zezusihi wasu'u hā. ²Tahawa ma tô tite romhuri'wa nori ma tinha, āne:

— Ā hā Zuwā Batista, apā ihāiwa'udu. Tahawa, tāma waihu'u pese di, mari dama i'manharī waihu'u'ō te te 're i'ab'manharī mono da hā.

³Erodi hā ma tô ti'ru, Zuwā hā da te pawasisi da, duré dazazéb 're, da te sērē da. Erodiaha u'ābā ma tô āne hā 'manha. Ta hā, isisānawā Filipihi mro. ⁴Zuwā Batista hā ma tô aré te te tāma 're waihu'u u'āsi, āne: “Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob'ui'érezém na hā, āma aimro waihu'u ō di, Erodizaha āma hā.” ⁵Tahawa apito Erodi hā te te aré iwiri da si, Zuwā Batista hā. Tane nherē, dama hā pahi di, Zuwā Batista hā da te dasiwi 're 'madâ'â za'ra mono wa, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahârâ'wa na. ⁶Tawamhā apito Erodihi waptā'āzém na dato da te dasiwi i'manharizém na hā, Erodiaha 'ra sipi'ō hā ma tô apese°, uburé danho're. Tawamhā Erodihi ma, te te tāma rowē pese wa, ⁷ma tô ropisutu zahi hā tāma 'manha, siwa'ru mari hā te te tiwi waptērē wamhā, za te te tāma isōmri na hā.

⁸Tawamhā ina hā te te tāma irotizéb zarina, ma tô tiwi rowaptē, āne:

— Wa isima wē, Zuwā Batistaha 'rā hā ima sōmri da, pratu wa, āhā na awa'awi.

⁹Tawamhā apito Erodihi wi ma tô tirobzei'ō pese. Tane nherē, ropisutu zahi isiré isaihuri nori nho'a te te tāma 'manharī wa, ma tô ti'ru, te te iwap-tērēzéb uwaibaba, da te tāma 'manharī da. ¹⁰Ma tô ti'ru, Zuwā Batista hā da te 'rānhizāri da, dazazéb 're sab ré. ¹¹Tawamhā Zuwāhā 'rā hā ma tô azarutu ma dasiwi āri ni, pratu wa. Ta hā ma tô ti'ā, tina ma. ¹²Tawamhā Zuwāhā siré 're inomro mono nori hā ma tô ihāiba hā zō ai'aba'rē. Ma tô siwi ti'ā. Ma tô duré āma siwi ti'a. Taha parimhā ma tô ai'aba'rē, Zezusihi ma, āne na te te rowasu'u za'ra da.

Zezusi hā da'ahā uptabi hā, te te ida'asaihurizé*Marcus 6.30-44; Lucas 9.10-17; Zuwā 6.1-14*

¹³Tawamhā Zuwāhā ma iromhāimanazém na, Zezusi hā te te waihu'u wamhā, ma tô danhiti siwaprosi mo uba're na, a'ubuni u. Tane nherē, da'ahā uptabi hā isāmrazé, da te waihu'u za'ra wamhā, 'ri wa'ōtō mono hawimhā ma tô itēme ai'aba'rē ni, ti'ai baba daza na. ¹⁴Tawamhā Zezusi hā uba're hawi watobro wamhā, duré da'ahā uptabi hā te te da'madâ'ā wamhā, ma tô da'āma aiwamri pese. Tahawa ihāzé ré nori hā ma tô apese, dawazari ihāimana za'ra hā.

¹⁵Tawamhā hāiwahā pesere wa oto, Zezusihi siré 're inomro mono nori hā ma tô itēme sina rotété za'ra. Āne te tāma nharī za'ra:

— Rowahutu'wa. Āme a'ubuni wi, wa wahāimana za'ra ni. Ma tô duré oto tihāiwahā pesere. Ma'āpé dazatōri za'ra na, 'ri wa'ōno isimasa mono u dasi'aba'rē da, dasa hā da te dasima uipra za'ra da.

¹⁶Tane nherê, Zezusi hã ma tô âne âma sada'âbâ za'ra:

— Mare di. Dasi'aba'rêi ô di za. Ma'âpé a nori wa'wa hã, dasa dama aza'ra wa'aba.

¹⁷Tawamhã ma siwi sada'â, âne:

— I'u'êtê wapu hã imrotô na, te wama tihâimana za'ra, duré maparanere pe'a hã.

¹⁸Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'âbâ za'ra, âne:

— Pé we îma waibui wa'aba, i'u'êtê wapu hã, pe'a zama.

¹⁹Tawamhã ma tô dama rob'ru, duiroire wa dasi'ubumro da. Taha pari ma tô waibu, imrotô na i'u'êtê wapu nori hã duré maparane pe'a hã. Hâiwa u ma tô rob'madâ. 'Re ihâimana u'âsi mono âma te duré tiwata. Taha pari i'u'êtê wapu hã ma tô te te wê'ê. Isiré 're inomro mono nori ma, ma tô te te sômri. Ta nori hã ma tô te te dama sômri za'ra. ²⁰Uburé ma tô tasaihuri ni. Ma tô duré da te 'mahâpârî. Tawamhã isiré 're inomro mono nori hã 12 na si'ôno hã ma tô ubumro za'ra, iwê'ê isi'atarême ré hã. ²¹Tawamhã dasiré isaihuri hã 5 miu na aibâ nori si hã, pi'ô nori duré ai'utê nori za'rata zamai âna hã.

Zezusi hã â nhisi baba imorizé

Marcus 6.45-52; Zuwã 6.15-21

²²Tawamhã âma ronomro ô ré, Zezusi hã ma tô rob'ru, isiré 're inomro mono nori ma, uba're wa sisisi da, iwana sisa'rei mono da â zara u, te te da'azatôri ré, oto dasi'aba'rê da hã. ²³Tawamhã te te da'azatôri parimhã, Zezusi hã ma tô sai'u êtê 'râihâ u, siwaprosi te te rowaptêrê da. Mara wamhã oto, tame te tihâiba siwaprosi. ²⁴Taha ré hã, uba're hã te oto tihâiba, â wa'wa. Â sisasi hã ma tô uba're hã te te ahâri, rowa'u hã iwarâmi te te rowapôri wa. ²⁵Tawamhã robza'rã ré, Zezusi hã ma tô itême timorî za'ra, â nhisi baba. ²⁶Tawamhã â nhisi baba itême imorî za'ra na te te 'madâ'â za'ra wamhã, isiré 're inomro mono nori hã ma tô tâma a'râmi pese za'ra. Âne ma tô hârâ 'râihâ na sima 'mahârâ za'ra:

— Dahâiba warô te wei mo.

Tawamhã pahi te, ma tô duré tizadari za'ra. ²⁷Tane nherê, Zezusi hã awa'awi ma tô âne 'mahârâ za'ra:

— A'râmi za'ra wa'aba tô! Wa hã! Aipahi za'ra wa'aba tô!

²⁸Tawamhã Pedru hã ma tô âne 'mahâ:

— Uburé Danhib'apito, tô a hã wamhã, ma'âpé îma 'ru na, âma atême imorî da, â nhisi baba.

²⁹Tawamhã Zezusi hã ma sada'â, âne:

— Ma'âpé we aimorî!

Tawamhã Pedru hã uba're hawi ma tô si'ra. Â nhisi baba ma tô mo, Zezusi sihi nho'ômoi baba. ³⁰Tane nherê, rowa'u te te i'âsisasisizé hã te te 'madâ'â wamhã, ma tô tâma tipahi. Tahawa, ma tô aré âzé. Tawamhã, hârâ 'râihâ na ma tô sina 'mahâ, âne:

— Wanhib'apito, ma'âpé înhoreptu na!

³¹Tawamhã awa'awi pesere, ma tô Zezusi hã sô mawê. Ma tô pa'â. Âne te tâma tinha:

— E niha bâ, asina i'umnhasizé hã surure di. E marî wa, ma tô asiwawã.

³²Tawamhã uba're wa, ma tô tizasi zahuré. Zasi wi, ma tô rowa'u hã sazã.
³³Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô âma tiwata za'ra, Zezusihi
 âma, âne:

— Tô sena uptabi, a hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra!

Zezusi hã 'ri wa'ôno Zenezaré âma te te ida'apesezé

Marcus 6.53-56

³⁴Tawamhã Zezusi hã isiré 're inomro mono norĩ me, isô'u na zara u te
 te saprĩ za'ra wamhã, ma tô aihutu, Zenezaré na ti'a nhisi u. ³⁵Tamemhã,
 Zezusi hã da te dasiwi waihu'u wamhã, iwasu'u na ma tô âma dasima ropé
 za'ra ni, daro mono bâ. Tahawa ma tô itême âwisi za'ra ni, ihâzé ré norĩ hã.
³⁶Tawamhã ma tô tiwi waptêrê za'ra ni, ihâzé ré norĩ hã i'uza nhisutu si te te
 tiwi upi za'ra da. Tawamhã i'uza hã nhisutu si te te nasi i'upi za'ra hã ma tô
 uburé tipesa za'ra.

Zezusi hã duré Zudeu norĩ hâimanazé

Marcus 7.1-13

15 ¹Tawamhã nima norĩ farizeu norĩ hã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono
 nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ zama ma tô
 ai'aba're Zeruzalê hawi, Zezusihi u. Âne ma tô siwi sadanha:

²— E niha bâ, asiré 're inomro mono norĩ hã te te 're 'madââ pese za'ra
 mono ô di, wahi'rata norĩ hawi wahâimanazé hã. 'Re sisimisô za'ra mono ô
 di, 're saihuri mono wana ré hã.

³Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'âbâ za'ra, âne:

— E niha bâ bété, a norĩ wa'aba zama 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti
 zahi hã 're 'madââ za'ra wa'aba mono ô di, aihirata hawi aihâimanazé u'âbâ
 wa'aba hã. ⁴'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô tinha, âne: "Aimama 're wazé
 pese za'ra wa'aba mono, ana zama." Âne duré isimiroti amo hã: "Ni'wa hã
 timama ma, duré tina ma nherê, iwasédé hã te te pisutu wamhã, da te iwĩrĩ
 da si, i'ru zahi." ⁵Tane nherê, te âne dama 're iroti za'ra wa'aba mo, ni'wa hã
 âne timama ma, duré tina ma, te te nharĩ wamhã: "Ai'âma isime waihu'u ô
 di, uburé marĩ hã ima ihâimana hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma si, wa tô âma
 inhopru." ⁶Âne wamhã, te tâma 're iroti za'ra wa'aba mo, timama norĩ hã
 te te oto 're upari waihu'u za'ra mono tô da. Âne wamhã, 'Re ihâimana u'âsi
 mono nhimiroti hã 're 'madââ pese za'ra wa'aba mono ô di, aihirata hawi
 aihâimanazé u'âbâ wa'aba. ⁷Aihâimana si'amoĩ pese na 're i'aihâimana za'ra
 wa'aba mono norĩ! Izaias hã ma tô i'uwaibaba na ai'âma rob'ui'ére siromo
 za'ra wa'wa, âne:

⁸ "Ã hã a'uwê norĩ hã timreme na si te te 're iwazéb za'ra. Tazahã, ipê'ê
 'remhã romhã na te iwi 're hâimana za'ra.

⁹ Taré te i'âma 're wata za'ra. Isimirowahutu za'ra hã, ti'ai âma danhimiroti."

Zezusi hã, 're idasihâiba wamnarĩ za'ra mono zém na te te irowasu'uzé

Marcus 7.14-23

¹⁰Tawamhã Zezusi hã da'ahâ uptabi na idahâimana za'ra zô ma tô sima
 dazô hã. Âne te dama tinha:

— Ma'ápé, iwapari pese za'ra wa'aba. Duré ma'ápé sadaihu'u za'ra wa'aba. ¹¹Marī hā dazadawa na 're isisisi mono na, dapē'ē remhā āma 're dasiwasété za'ra mono ō di za. Tazahā, marī dazadawa hawi 're iwairébé mono na si te za āma 're dasiwasété za'ra.

¹²Tawamhā isiré 're inomro mono norī hā ma tō Zezusihi u 'rāwi ubumro. Āne ma tō siwi sadanha:

— Rowahutu'wa. E ma tō iwaihu'u za'ra, farizeu norī te te siwi i'aimreme wē'ō na hā te te aiwapari za'ra wa.

¹³Tawamhā Zezusi hā ma sada'ābā za'ra, āne:

— Īmama, hāiwa āma 're isāmra mono hā uburé rob're te te i'a're ō hā te za isari hawi aza'o'o. ¹⁴Āma aihâtā'ā za'ra wa'aba tō, farizeu norī āma hā. Ta norī hā dazaprōni'wa, tob'a za'ra nherē. Itob'a zahuré sisaprōni zahuré wamhā, te za siré tiwaptā'ā zahuré, ab're wa.

¹⁵Tawamhā Pedru hā ma tō tiwi waptē:

— Ma'ápé wama waihu'u za'ra na, dawana ré āma irowasu'uzé hā romnhi-miré'é na.

¹⁶Tane nherē, Zezusi hā ma tō āne tāma nharī za'ra:

— E a norī wa'aba zama zahadu sadaihu'u za'ra wa'aba ā bā. ¹⁷Marī hā dazadawa na 're isisisi mono hā, danomo u te za 're sisisi. Taha pari te za dahāiba hawi 're wairébé. ¹⁸Tazahā, marī hā dazadawa na 're iwairébé mono hā, dapē'ē hawi te 're wairébé. Ta hā te te 're dahāiba wamnārī za'ra. ¹⁹E marī wa. Dapē'ē hawi 're wairébé mono wa, rosa'rata wasédé hā, dapārī hā, damro na danhimisaihuri hā, dasina danhipsaihuri hā, danhimisaihuri hā, dazadawa nhipe, duré da'āma iwasétézé hā. ²⁰Ā norī hā te tō te te 're dahāiba wamnārī za'ra. Tazahā, ni'wa hā sisib'rata upsōi āna sai wamhā, ta hā te te hāiba wamnārī dai ō di.

Zezusi hā, pi'ōi 'ra zudeu'ō nherē, te te tāma ipesezé

Marcus 7.24-30

²¹Tawamhā Zezusi hā ta hawi ma tō mo, Tiru na 'ri nho'ōmo nhisi niwī, duré Sidō^p na 'ri nho'ōmo nhisi niwī, danhipti'a nho'ōmo u. ²²Tawamhā pi'ō Cana'ā hawi tame danhipti'ai āma 're isāmra mono hā ma tō itēme sina rotété. Hârâ 'râihâ na ma tō 'mahâ, āne:

— Apito, Davihi nhihudu, ma'ápé i'āma aipē'ēzé na. Ī'ra sipi'ō hā, wa'uburé ré te tihāiba. Te robzépata za'ētē.

²³Tane nherē, Zezusi hā te te sada'ābā ō di. Tahawa isiré 're inomro mono norī hā ma tō itēme sina rotété za'ra. Āne te tāma nharī za'ra:

— Ma'ápé satōri, ā hā pi'ō hā. Wazarina za'ra te wei mo, hârâ 'râihâ na wei hârâ mono sina.

²⁴Tawamhā Zezusi hā ma sada'ābā za'ra, āne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono hā Izaraéu nhihudu norī u si, ma tō we ĭzatō. Ta norī hā te pone'ērebâ isimani, siwa'ru 're ihâimana za'ra mono ne, 're hâimana za'ra.

²⁵Tawamhā pi'ō hā ma tō itēme sina rotété. Hi'râtītō ma tō āma tiwata. Āne te tāma tinha:

p 15.21 Tiru duré Sidō me hā 'ri nho'u, zudeu'ō norī 're isi'ubumroi mono zé

— Apito, ma'āpé i'āma aime na.

²⁶Tawamhā Zezusi hā ma sada'ā, āne:

— I'uwaibaba ō di, i'u'ētē wapu hā da'ra norī wi da te 're iwaibui mono da hā, wapsā ma, da te 're sāmra mono da.

²⁷Tane nherē, pi'ō hā ma tō āne sada'ā asa:

— Apito, ta hā tō i'uwaibaba. Tane nherē, wapsā 'rare norī zama te te 're huri, meza hawi itede'wa norī sai'a'a hā.

²⁸Tawamhā Zezusi hā āne hā te te wapari wamhā, ma tō tinha, pi'ōi ma:

— Pi'ō, siptete di, asina i'umnhasi za'ētē zé hā. Ihāimana da si tō, asima iwēzéb zarina.

Tawamhā awa'awi pesere ma tō i'ra sipi'ō hā tipesé.

Zezusi hā da'ahā uptabi na te te ida'apesezé

²⁹Tawamhā Zezusi hā ta hawi ma tō mo, Galiléia na isō'u zapoto nhisi u. Ta hawi ma tō sai'u, ētē 'rāihā na. Tame ma tō nhamra. ³⁰Tawamhā da'ahā uptabi na ma tō ai'aba're ni, Zezusihi u. Ma tō itēme āwisi za'ra ni, imorī'ō norī hā, i'rātēire norī hā, itob'a norī hā, imreme'ō norī hā duré aimawi hā dahāzé da'āma 're ihāimana za'ra mono norī zama. Ta norī hā ma tō nasi sōré ni, ipapara. Tame ma uburé apese. ³¹Tawamhā ma tō āma tatob'uzu za'ra ni, imreme'ō norī hā imreme ré wa oto, imorī'ō norī hā pese za'ra wa, i'rātēire norī hā morī wē za'ra wa, duré itob'a norī hā te te oto rob'madâa za'ra wa. Tawamhā Izaraéu nhihudu norī te, 'Re ihāimana u'āsi mono āma ma tō tawata za'ra ni.

Zezusi hā da'ahā uptabi na te te duré ida'asaihurizé

Marcus 8.1-10

³²Tawamhā Zezusi hā isiré 're inomro mono norī zô ma tō hā. Āne ma tō tāma nharī za'ra:

— Wa da'āma aiwamri pese, ā hā uburé idahāimana za'ra norī āma hā. Si'ub-datō bādâ ma tō da'āma ai'utō, isiré idahāimana za'ra na hā. Tane nherē, marī ō di, da te ihuri da hā. Te isima wē ō di, dasa hā te tāma sômri za'ra ō ré, te dama irob'ru da hā, bādâdi na danhimiza'rese'ō si'utōrī za'ra ō'umnhasite.

³³Tawamhā isiré 're inomro mono norī hā ma tō siwi sadanha, āne:

— E niha wa za dasa hā wasiwi 'masāmri ni, āme a'ubuniwimhā, ā hā uburé idahāimana za'ra norī ma hā.

³⁴Tawamhā Zezusi hā te sadanharī za'ra, āne:

— E niha i'u'ētē wapu hā te aima tihāimana za'ra wa'wa.

— 7 na te wama tihāimana za'ra. Duré pe'a hā umrore na. — Āne ma tō siwi sada'ā.

³⁵Tawamhā Zezusi hā ma tō dama rob'ru, ti'ai wa, dasi'ubumroi mono da.

³⁶Taha pari, ma tō waibu, 7 na i'u'ētē wapu hā duré pe'a zama. 'Re ihāimana u'āsi mono āma te tiwata. Tawamhā ma tō te te wē'ē. Taha pari isiré 're inomro mono norī ma, ma tō te te sômri. Ta norī hā ma tō te te dama sômri za'ra. ³⁷Tawamhā uburé ma tō tasaihuri ni, da te i'mahâpārī mono zéb u. Tawamhā isiré 're inomro mono norī hā, iwē'ēi ré hā 7 na si'ōno hā ma tō ubumro za'ra, isi'atarēme ré hā. ³⁸Aibâ norī si hā tisa te te ihuri hā 4 miu na ihâiba za'ra hā. Pi'ō norī duré ai'utē norī za'rata zamai āna hā.

³⁹Tawamhã Zezusi hã ma tô oto dama rob'ru, oto dasi'aba're da. Taha pari, ma tô uba're wa âzé, Magadã na ti'a nhisi u te te sapri da.

**Zezusihi wi da te iwaptêrê za'ra zé,
marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô hã te te 'manharĩ da**

Marcus 8.11-13; Lucas 12.54-56

16 ¹Tawamhã Farizeu norĩ hã duré saduceu norĩ me, ma tô Zezusihi u sina rotété za'ra, te te te siwi pibu da. Tahawa, ma tô tiwi waptêrê za'ra, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô hã sô'awi te te 'manharĩ da, 'Re ihâimana u'âsi mono hawi sena na we te te isi'ra na te te waihu'u za'ra da. ²Tane nherê, Zezusi hã ma tô âne sada'âbã za'ra:

— Robrazéb u hã oto, te za inharĩ 'wa, âne: “Hâiwa wê di za, hâiwa pré wê wa, âhã na hã.” ³Duré awêm na mararé hã te za inharĩ 'wa, âne: “Tã te za we tita'a, hâiwa pré dâ'â wa.” Marĩ hã aima 'madâ'â waihu'u pese za'ra wa'aba di, hâiwa na marĩ 're ihâimana za'ra mono na hã. Tane nherê, sadaihu'u za'ra wa'aba ô di, â bâtã mono na 're iromhâimana mono zé âma iwaihu'uzéb da, iwairébé mono hã. ⁴Dapoto téb 're, dawasété na 're idahâimana za'ra mono hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono ma sena na 're idahâimana za'ra mono ô hã te waptêrê za'ra ni, marĩ dama i'manharĩ waihu'u ô hã. Tane nherê, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô hã aima ihâimana za'ra wa'aba da hã, mare di. Zonahã ma iromhâimanazép si, te za aima tihâimana za'ra wa'wa, âma iwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã.

Tawamhã Zezusi hã ihawib za'ra ma tô oto mo.

**Farizeu duré saduceu norĩ te i'u'etê wapu mapuzém
na Zezusi hã te te âma isimir'ézé**

Marcus 8.14-21

⁵Tawamhã Zezusihi siré 're inomro mono norĩ hã ma tô sapri za'ra, Galiléia isô'u na. Tane nherê, ma tô po're ha'âri za'ra, i'u'etê wapu na. Te te siré 'mai'âri za'ra ô di. ⁶Tawamhã Zezusi hã te tâma nharĩ za'ra, âne:

— Ma'âpé, asimiza'rese sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono. Duré âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, farizeu norĩ te, duré saduceu norĩ te, i'u'etê wapu mapuzé wi hã.

⁷Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã âne hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô sima nharĩ za'ra, âne:

— I'u'etê wapu hã wa te wei wasiré 'mai'âri za'ra ô wa, ma tô âne hã wama waihu'u za'ra.

⁸Tawamhã Zezusi hã te te sima inharĩ za'ra zé te te wapari wamhã, ma tô sadanharĩ za'ra, âne:

— E niha isurure, 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã! E marĩ da, te asima inharĩ za'ra wa'wa, i'u'etê wapu hã baba wa. ⁹E zahadu bété, sadaihu'u za'ra wa'aba â bâ. E âma aipo're pu'u za'ra wa'aba â bâ, imrotô na i'u'etê wapu te iwê'êi mono na hã, 5 miu na aibã norĩ ma hã. E niha si'ôno hã ma tô âma asiwi i'masisi 'wa. ¹⁰E duré bété 7 na i'u'etê wapu na, 4 miu na aibã norĩ ma hã. E niha si'ôno hã ma tô âma asiwi i'masisi 'wa. ¹¹E sadaihu'u za'ra wa'aba â bâ, i'u'etê wapu na te inharĩ ô na hã. Ma'âpé 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mono, farizeu norĩ te, duré saduceu norĩ te, i'u'etê wapu mapuzé wi hã.

¹²Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã ma tũ oto sadaihu'u za'ra, i'u'etẽ wapu mapuzẽm na te te tãma inharĩ za'ra õ na hã. Tazahã, 're si'madã'ã pese za'ra mono da, farizeu duré saduceu norĩ nhimiroti wi hã.

Pedru hã Zezusi te te iwaihu'uzé, Danho'reptui'wa na

Marcus 8.27-30; Lucas 9.18-21

¹³Tawamhã Zezusi hã, Filipihi te Cezaréia na ti'a nhisi niwĩ wisi wamhã, ma tũ sadanharĩ za'ra, isiré 're inomro mono norĩ hã, ãne:

— E 'wa hã 're imorĩ na, te da te dasima 're wasu'u za'ra, Ti'ai ãma Dasiré Ipodo hã.

¹⁴Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã ma tũ siwi sada'ã, ãne:

— Ni'wam norĩ ma hã, a hã u, Zuwã Batista. Duré u a hã, Elias. Duré ni'wam norĩ ma hã a hã u, Zeremia. Duré ni'wam norĩ ma hã a hã u, nima hã 'Re ihãimana u'ãsi mono zadawa 'mahãrã'wa.

¹⁵Tawamhã Zezusi hã te sina sadanharĩ za'ra, ãne:

— A norĩ wa'wa hã bété, e niha ma tũ asima 're iwasu'u za'ra wa'aba mo.

¹⁶Tawamhã Simau Pedru hã ma tũ sada'ã, ãne:

— A hã Cristu, 'Re ihãimana u'ãsi mono idã'ã'õ 'ra.

¹⁷Tawamhã Zezusi hã ma tũ waihu'u Pedruhu ma, ãne:

— Simau, Zuwãhã 'ra, aima rowẽ uptabi di. E marĩ wa. ã hã, ni'wa ti'ai ãma a'uwẽ hã te te aima hãiré õ wa. ãmama hãiwa ãma 're isãmra mono si ma tũ aima hãiré. ¹⁸Tũ sena wa za aima waihu'u, ãne: A hã Pedru. ã hã etẽ nhisiwi wa za sa'ra, uburé izazei'wa norĩ hã. Tawamhã dadã'ã nhiptetezẽ hã te te ãma i'ai'utẽ da hã, mare di. ¹⁹Wa za aima sãmri za'ra, 'ridawazẽm' norĩ hã Hãiwa ãma 're Isãmra mono, da'ãma 're isib'a'uwẽ mono zẽb u 're danhisisi mono da, 'ridawazẽ hã. Ti'ai ãma marĩ hã a hã sawi zahi wamhã, hãiwa ãma zama te za te te 're azawi, 'Re ihãimana u'ãsi mono hã. Tane duré ti'ai ãma marĩ ma, a hã rowairébé wamhã, hãiwa ãma zama te za te te 're arowairébé.

²⁰Tawamhã Zezusi hã isiré 're inomro mono norĩ wi ma tũ sawi pese, ni'wai ma te te wasu'u za'ra tũ da, õ hã Danho'reptui'wa na hã.

Zezusi hã, tidã'ázẽm na duré apã za ihãiwa'utuzẽm na isiwasu'uzé

Marcus 8.31–9.1; Lucas 9.22-27

²¹Tawamhã ta hawim haré Zezusi hã ma tũ ãma sãna'rata, sã'awi 're isiwasu'u mono zẽm na hã isiré 're inomro mono norĩ ma, tũ i'ru zahi zarina za imorĩ na hã Zeruzalẽ u hã, duré tame za te te irobzépata za'etẽ na hã, Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ nhib'ratamhã, sasedoti norĩ ma ipire norĩ nhib'ratamhã duré 'Re ihãimana u'ãsi mono nhimiroti zahi na dama rowahutu'wa norĩ nhib'ratab zama, za da te iwĩrĩ na hã, duré si'ubdatõ bãdã ãma si'utõrĩ õ ré, za apã ihãiwa'utu na hã.

²²Tawamhã Pedru hã ma tũ saprõ, tisiré norĩ nhiti. Tame ma tũ mreme tete na tãma tinha, ãne:

— 'Re ihãimana u'ãsi mono te te aima i'rui õ da si! ãne hã niwa aima irom-hãimana da hã, mare di za!

²³Tawamhã Zezusi hã ma tũ sã aipi'ra. ãne te tinha, Pedruhu ma:

— Satanasi, ñhiti aimorĩ! A hã ěne bådãdi wa, te te 're ida'marõpãrĩ za'ra mono ne, te ĩma aihãiba. A hã, 'Re ihãimana u'ãsi mono nhimirosa'rata zarina rosa'rata õ di. Ti'ai ģma danhimirosa'rata na te irosa'ra.

²⁴Tawamhã Zezusi hã te durẽ tinha, isirẽ 're inomro mono norĩ ma, ģne:

— Ni'wa hã ģzarina 're morĩ da, te te sima wẽ wamhã, po're si'ãri te te sima 're iwẽ mono zẽb zarina 're ihãimana mono zẽm na hã, wedepo'o nhonhi'rãmi te te ãri, ģzarina morĩ da. ²⁵E marĩ wa. Ni'wa hã sisõ'reptu da wamhã, te za tihãimanazẽ hã simini. Durẽ ni'wa hã i'u'ãbã tihãimanazẽ te te simini wamhã, te za sõpẽtẽ dahãimanazẽ tũ sena hã. ²⁶E marĩ da bã, ni'wai ma uburẽ marĩ ti'ai remhã tãma 're hãimana za'ra mono nherẽ, tũ sena dahãimanazẽ hã te te simini wamhã. E marĩ na te te wa'ãbã da bã, te te isiminizẽ, apã ihãimanazẽ tãma 're hãimana mono da hã. ²⁷Ti'ai ģma Dasirẽ Ipodo hã, niwamhã te za wei mo tiwaihu'u pese rẽ, tite hãiwa hawi romhuri'wa norĩ rẽ. Tawap si, te za awa'ã dahãiba mono bã, uburẽ marĩ da te tãma 're i'manharĩ za'ra mono zẽb zarina. ²⁸Tũ sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, ģne: Ni'wam norĩ hã te ģme tihãimana za'ra, dã'ã za'ra õ rẽ, Ti'ai ģma Dasirẽ Ipodo hã Uburẽ Danhib'apito uptabi na, za apã we imorĩzẽ hã, te te i'madã'ã za'ra hã.

Zezusihi ubu isisaprĩzẽ, ģtẽ 'rãihã ģma

Marcus 9.2-13; Lucas 9.28-36

17 ¹Tawamhã bådã imropã na si'utõrĩ parimhã, Zezusi hã ģtẽ 'rãihã u ma tũ te te sirẽ simro Pedru, Tiagu durẽ Zuwã norĩ hã, hãiba pisutu. ²Tame ma tũ Zezusihi ubu hã sisaprĩ, isõ'a za'ra. I'ubu hã ma tũ rowa'a, bãtã ro'o ne. Durẽ i'ua zama, hã zarob'a uptabi di, bãtã ro'o ne. ³Tame ma tũ awa'awi pesere sihãirẽ zahurẽ isõ'a za'ra, Mozẽsi norĩ hã, Eliasihĩ me. Ta norĩ hã te Zezusihi ma, robzanhamri zahurẽ. ⁴Tawamhã Pedru hã ma tũ tinha, Zezusihi ma, ģne:

— Wanhib'apito, irowẽ, ģme wahãimana za'ra wamhã. Asima wẽ wamhã, si'ubdatũ wa za 'ri, romhã 'manharĩ na. Misi za ate da hã, durẽ Mozẽsihi te da hã, durẽ Eliasihĩ te da hã.

⁵Tawamhã Pedru hã zahadu te te tãma nharĩ rẽ, ma tũ hãiwa nhirũno irã uptabi hã upsibi za'ra. Ta hawi ma tũ damreme hã ģne tinha:

— ģ hã i'ra, ģma isawi uptabi. Te ģma ģsima 're irowẽ za'ẽtẽ mono. Ma'ãpẽ 're wapari pese za'ra wa'aba mono!

⁶Tawamhã Zezusihi sirẽ 're inomro mono norĩ, ģne hã te te wapari za'ra wamhã, ma tũ tipahi pese za'ra. Hi'rãtitũ ma tãma rere, dumana na.

⁷Tawamhã Zezusi hã ma tũ itẽme ai'rẽ za'ra. Ma tũ upi za'ra. ģne te tãma nharĩ za'ra:

— Aiwahutu za'ra wa'aba. Aipahi za'ra wa'aba tũ.

⁸Tawamhã oto 'rãiwahutu za'ra wa, te te rob'madã'ã za'ra wamhã, ni'wai õ di oto. Zezusihi si ma tũ siwi 'madã.

⁹Tawamhã ģtẽ 'rãihã hawi te te si'ra za'ra rẽ hã, Zezusi hã ma tũ sadawa uwati pese za'ra, ģne:

— Ni'wai ma rowasu'u za'ra wa'aba tũ, i'madã'ã za'ra wa'aba zẽm na hã, Ti'ai ģma Dasirẽ Ipodo, Imama apã te te ihãiwa'utuzẽb u.

¹⁰Tawamhã isirẽ 're inomro mono norĩ hã ma tũ ģne siwi sadanha:

— E marĩ wa, te bété 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã te te 're rowasu'u za'ra i'ru zahi na hã, Elias hã imorĩ'rata na za we imorĩ na hã.

¹¹Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'âbã za'ra:

— Tô sena, te za Elias hã wei mo, te te robza'ra pese da. ¹²Tane nherê, wa za tô sena âne aima waihu'u za'ra wa'wa: Elias hã ma tô we timorĩ pa. Tane nherê, da te dasiwi waihu'u ô di. Tahawa, dasima iwê na ma tô tâma rob'manharĩ wasété za'ra ni. Tane te za duré tâma rob'manharĩ wasété za'ra ni, Ti'ai âma Dasiré Ipoto ma hã.

¹³Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô siwi sadaihu'u, Zuwã Batis-taha na te te inharĩ na hã.

Zezusi hã ai'repudu, wa'uburé ré hã te te ipesezé

Marcus 9.14-29; Lucas 9.37-43

¹⁴Tawamhã da'ahã uptabi na idahâimana za'ra norĩ u apã si'aba'rei wamhã, ma tô aibã hã sina rotété Zezusihi u. Hi'rãtitô ma tô ipapara aime. ¹⁵Âne ma tô Zezusihi ma, tinha:

— Apito, ma'apé i'ra âma aipê'ézé na. Ta hã te za 're sitete. Te te duré 're robzé-pata za'etê. Nimahã na hã te 're waptãã unhamã wa, âi bã zama. ¹⁶Tahawa, wa tô aré âwisi, asiré 're inomro mono norĩ u. Tane nherê, te te siwi pese waihu'u ô di.

¹⁷Tawamhã Zezusi hã ma tô tinha, âne:

— E niha i'aiwasété uptabi za'ra wa'wa, duré 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono ô! E mahã bâta u ai'rata 're inhamra u'âsi aba mono da bâ. E mahã bâta u te duré 're asapari ze za'ra wa'aba mono da bâ. Ma'apé we îma saprôni aba, ai'repudu hã.

¹⁸Tawamhã Zezusi hã mreme tete na ma tô wa'uburé ma tinha. Tahawa ma tô awa'awi pesere watobro. Ai'repudu hã ma tô oto tipese.

¹⁹Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô hãiba pisutu Zezusihi u sina rotété za'ra. Âne ma tô siwi sadanha:

— E niha bã, wa te bété wasiwi mei waihu'u ô di, wa'uburé hã.

²⁰Tawamhã Zezusi hã ma tô sada'âbã za'ra, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono umnhasizé hã surure wa, ate za'ra wa'wa hã. Tô sena, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: 'Re ihâimana u'âsi mono umnhasizé hã romnhamare mostarda isisi ne, surure nherê, aima hâimana za'ra wa'aba 'wa'âhã, êtê ma nharĩ aba wamhã aré, âne: "Â hawi ôwa aimorĩ", asadawa zarina wa'aba te aré mo. Marĩ ipire hã aré aima hâimana za'ra wa'aba ô di. ²¹[Tane nherê, âne hã wa'uburé hã, te za rowaptêrê u'âsi na si, da te 're sani za'ra, duré dasai âna a'â da te 're irowaptêrê za'ra mono na si.]

**Zezusi hã maparane âma isiwasu'uzé, za idã'ázém na,
duré apã za ihâiwa'utuzém na hã**

Marcus 9.30-32; Lucas 9.43-45

²²Tawamhã nimahã bâta na isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô si'rã'otô, Galiléia âma. Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma siwasu'u za'ra, âne:

— Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã te za dasima hãiba nhomri za'ra ni za.

²³Tawamhã te za dasiwi wĩrĩ ni. Tane nherê, si'ubdatô bâdã âma si'utôrĩ ô ré te za apã Imama hã hãiwa'utu.

Tawamhã âne hã te te wapari za'ra wamhã, isiré 're inomro mono norĩ wi ma tũ tirobzei'ũ pese za'ra.

**'Re ihãimana u'ãsi mono nhorõwa 'ri 'rãihã 'madã'ázéb da,
rob'uiprazé da te tãma 're i'arĩ za'ra mono zé**

²⁴Tawamhã Zezusi hã duré isiré 're inomro mono norĩ me, Cafarnau na 'ri nho'õmo nhisi u sihutu wamhã, 'Re ihãimana u'ãsi mono nhorõwa ma rob'uiprazé arĩ ubumroi'wa norĩ hã ma tũ Pedruhu u sina rotété za'ra. ãne ma tũ siwi sadanha:

— E asib'apito za'ra wa'wa hã rowahutuzé 'madã'ázéb da, rob'uiprazé arĩ hã te te 're wa'ãbã mono õ di.

²⁵— Te te 're wa'ãbã. — ãne ma Pedru hã sada'ãbã za'ra.

Tawamhã Pedru hã ma tũ ázé 'ri para u, Zezusihi zarina. Tane nherẽ, timreme te te wazere wana ré, ma tũ Zezusi hã timreme na sôzã. ãne te sadanha:

— Simau, e niha aima hã. Ti'ai wa'õtõ nho'õmo 're, danhib'apito norĩ ma hã, e 'wam norĩ hã te za rob'uiprazé arĩ hã te te tãma 're wa'ãbã za'ra. E i'ra norĩ, e aimawi a'uwẽ norĩ hã.

²⁶Tawamhã Pedru hã ma ãma sada'ã, ãne:

— Aimawi a'uwẽ norĩ.

Tawamhã Zezusi hã ma duré ãma sada'ã, ãne:

— Tane tũ. Tane wamhã, i'ra norĩ hã te te 're wa'ãbã za'ra mono õ di. ²⁷Tane nherẽ, dawa'rãmi wahãimana õ di za. Tahawa, ma'ãpé aimorĩ isõ'ui u, tepe zõ me da, imramizé azo hã. Iré me na, za imorĩ'rata na te te aiwi i'mapraba ré hã. Isadawa 'remhã te za isõpẽ, rob'uiprazé isapotore hã. Tahawa, ma'ãpé sô aimorĩ, ãte duré ate rob'uiprazé arĩ hã ãma wa'ãbã da, rob'uiprazé arĩ ubumroi'wa norĩ ma hã.

**E 'wa hã te za pire na danhipai u 're hãimana,
Hãiwa ãma 're Isãmra mono, da'ãma 're isib'a'uwẽ mono zéb ãma hã**

Marcus 9.33-37; Lucas 9.46-48

18 ¹Tawamhã tũ taha bãtã na awa'awi ma tũ Zezusihi u aihutu, isiré 're inomro mono norĩ hã. ãne te siwi sadanha:

— E 'wa hã te pire na 're hãimana, Hãiwa ãma 're Isãmra mono, da'ãma 're isib'a'uwẽ mono zéb ãma hã.

²Tawamhã Zezusi hã ma tũ hã ai'uté zõ. Iwa'wab za'ra ma tũ tisã. ³ãne ma tũ tãma nharĩ za'ra:

— Tũ sena, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, ãne: Aihãimanazém na saprĩ za'ra wa'aba õ wamhã, duré ai'uté norĩ ne 're aihãimana za'ra wa'aba mono õ wamhã, niwa Hãiwa ãma 're Isãmra mono, da'ãma 're isib'a'uwẽ mono zéb u hã, asisisi aba õ di za. ⁴Ni'wa hã dama wapu na 're si'madã'ã mono wamhã ai'uté ne, ta hã pire na te za 're hãimana, Hãiwa ãma 're Isãmra mono, da'ãma 're isib'a'uwẽ mono zéb ãma hã. ⁵Ni'wa hã ai'uté, ãnhisi na te te ãri wẽ wamhã, ta hã te za i'ãri wẽ, i'u'ãbã.

**Zezusi hã te te ida'apo're pu'uzé,
dawasédé isimimnha hã da te 're 'manharĩ za'ra mono tũ da**

Marcus 9.42-48; Lucas 17.1-2

⁶— Ni'wa hã tiwasédé te te i'manharĩ u'ãbã, ã hã ai'uté norĩ ãzazei'wa na 're ihãimana za'ra mono hã nima hã te te ãrẽme wamhã, iwẽ hã aré ni'wa, da

te ime da hã âporé â 'rehã uptabi wa, êtê tômo wawê na butu wazî ré. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono za te te tâma irob'manharizé hã isipai u pipa uptabi di. ⁷Iropipa uptabi za, siwa'ru ti'ai âma 're ihâimana za'ra mono norî ma hã, ta norî hã marî, te te 're i'manharî za'ra mono u'âbâ, da te 're îzazei utôri za'ra mono wa. Âne hã te za tô 're romhâimana. Tane nherê, tâma 're ropipa uptabi za'ra mono di za, te te dama 're irob'râ'rata za'ra mono norî ma hã.

⁸— Asib'rata hâiba amo hã duré niwamhã aipara hã 're aiwasété mono da, te te 're 'manharî mono wamhã, ma'âpé sizâri. Asisiti me na. E marî wa. Iwê hã asébré da, dahâimanazé isi'utôri'ô u, asib'rata misi ré duré aipara hâiba amoi ré si, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te aime tô da, uzâ isi'utôri'ô u ropipa u, asib'rata zahuré ré duré aipara zahuré ré. ⁹Atômo hâiba amo hã 're aiwasété mono da, te te 're 'manharî mono wamhã, ma'âpé wazere. Asisiti me na. Iwê hã i'asébré da hã atômo misi ré dahâimanazé isi'utôri'ô u, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te aime tô da, uzâ isi'utôri'ô u ropipa u atômo zahuré ré.

Zezusi hã te te irowasu'uzé romnhimiré na, pone'ërebâ isimanizém na

Lucas 15.3-7

¹⁰— Ma'âpé, âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, â hã ai'uté norî hã 're wê'ô za'ra wa'aba mono tô da. Tô sena, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, âne: Hâiwa hawi romhuri'wa norî hã te te 're 'madâ'â pese za'ra ite mono bâ, Îmama hâiwa âma 're isâmra mono nho'a. ¹¹[E marî wa. Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã ma tô wei mo, te te 're anho'reptui mono da, siwa'ru 're idanomro mono norî hã.]

¹²— E niha aima za'ra wa'aba hã, aibâ ma, pone'ërebâ hã 100 na hâimana za'ra wamhã. Tane nherê, misi tiwi simani wamhã. E za a'â te te rême za'ra ô di, 99 na ihâiba hã êtê 'râihâ âma saihuri ré, sô 're rîti mono da, tiwi isimani zô. ¹³Te za tô sô 're rîti. Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Te te sôpêtê wamhã, tâma rowê uptabi di za, te te isôpêtê u'âbâmhã, 99 na ihâimana za'ra norî u'âbâ tâma irowê nhipai u, niwa tiwi 'masimani ô wa, ta norî hã. ¹⁴Tane duré, Aimama 'wa hâiwa âma 're isâmra mono ma hã, tâma wê ô di, â hã ai'uté norî i'masimani da hã.

Dasiré isazei'wa 're iwasété za'ra mono zé

¹⁵— Asisânawâ hã asada ihâimanazém na tiwasédé te te 'manharî wamhã, ma'âpé asiwaprosi itême aimorî. Tâma hâiré na, te te waihu'u da, te te âma aima i'upazé hã. Te te aiwapari wamhã, apâ te za asisânawâ na aima 're hâimana. ¹⁶Tazahã, te te aiwapari ô wamhã, ni'wa hã asiré saprôni misi duré niwamhã maparane, âma uwaimrami da, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui-'éré hã, âne te te inharizé hã: "Iwasu'u wasété zé hã ni'wam norî hã, misi duré niwamhã maparane te te siptete waptob zahuré, te te iwasu'u zahuré zé hã." ¹⁷Tane nherê, asisânawâ te te i'upa hã te te duré wapari zahuré ô wamhã, ma'âpé rowahutuzéb 're isazei'wa norî ma, uburé wasu'u pese, iromhâimanazé hã. Tazahã, isazei'wa norî hã te te duré wapari za'ra ô wamhã, ma'âpé asiré isazei'ô'wa na 're 'madâ'â mono, niwamhã rob'ui'prazé arî ubumroi'wa na.

¹⁸— Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Uburé marî hã ti'ai âma 're isawi zahi za'ra wa'aba mono hã, hâiwa âma zama te za 'Re ihâimana u'âsi

mono hã te te 're azawi zahi. Tane duré, ti'ai âma uburé marĩ ma, 're irowairébé za'ra wa'aba mono hã, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã hãiwa âma zama te te 're arowairébé.

¹⁹— Tô sena wa za duré âne aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wai me maparane aihãiba na, ti'ai âma marĩ na asisazei wa'aba wamhã, rowaptêrê na asiré waptêrê aba wamhã, asimirowaptêrê 'wa hã te za tô âma aima uwaimrami 'wa, Imama hãiwa âma 're isãmra mono hã. ²⁰E marĩ wa. Nimame ni'wam norĩ hã maparane ihãiba na duré niwamhã si'ubdatô ihãiba na, inhisi na 're si'rãôtô mono wamhã, tame wa za isiré 're ihâimana za'ra.

Romhuri'wa iwasété na romnhimiré'ézé

²¹Tawamhã Pedru hã ma tô Zezusihi u sina rotété. Âne ma tô sadanha:

— Wanhĩb'apito, e niha âma isahu na, isisânawã âma marĩ iwasédé te te ĩma 're i'manharĩ mono zé hã, te âma 're i'madâ'â mono ô zéb da hã. E 7 na te te âma isahuzéb u.

²²Tane nherê, ma tô Zezusi hã âne âma sada'â:

— Âne wa za aima waihu'u. Mare di. 7 na te te âma isahuzéb u hã. Tazahã, asisânawã marĩ te te ai'âma i'manharĩ wasété zé hã 490 na te te âma isahuzéb u âma 'madâ'â ô di za. ²³Tahawa, Hãiwa âma 're Isãmra mono, da'âma 're isib'auwê mono zé hã aiwa ti'ai âma danhib'apito hã, tite romhuri'wa norĩ ma, romhuri za te te iwa'âbã wê za'ra ne hã. ²⁴Ta hã te te tâma iwa'âbã za'ra zé hã te te âma tâma sãna'rata za'ra wi, ma tô ni'wa hã itême âwisi ni, sa'êtê uptabi na tinhĩb'apito ma, te te iwa'âbã ô hã rob'uiprazé isapotore êtê waipo prã na i'manharĩ hã. ²⁵Tane nherê, romhuri'wai ma rob'uiprazé hã hãimana ô di, tinhĩb'apito ma, te te iwa'âbãzéb da hã. Tahawa, te te wa'âbã da, ma tô isib'apito hã ti'ru, da te dasiwi wede da, pawã'âbã âna dama romhuri'wa da, imro zama duré i'ra norĩ zama, duré uburé isimarĩ tâma ihâimana za'ra norĩ zama. ²⁶Tane nherê, romhuri'wa hã tinhĩb'apito nho're ma tô aime, hi'rãititô. Âne ma tô tiwi waptêrê zahi: "Apito, ma'apé ĩzapari ze na. Uburé na wa za aima wa'ã za."

²⁷— Tawamhã isib'apito hã ma tô âma aiwamri. Tahawa, te te âma 'madâ'â ô di, te te tâma iwa'âbã ô zé hã. Ma tô duré tâma rob'ru, morĩ da. ²⁸Tawamhã romhuri'wa hã oto morĩ wamhã, ma tô sôpêtê tisiré romhuri'wa hã, 100 na rob'uiprazé isapotore êtê waipo prã i'manharĩ hã te te tâma iwa'âbã ô hã. Tawamhã ta hã ma tô tisiré romhuri'wa hã ti'ã. Isô're're na, ma tô sô'reti. Âne ma tô nasi tâma tinha: "Ma'apé, ĩma wa'âbã, ĩma iwa'âbã ô hã!"

²⁹— Tawamhã isiré romhuri'wa hã ma tô hi'rãititô ipapara aime. Âne ma tô tiwi waptêrê zahi: "Ma'apé, ĩzapari ze na. Uburé wa za aima wa'ã za."

³⁰— Tane nherê, te te âma sazei ô di. Ma tô ti'ru, tisiré romhuri'wa hã dzazazéb 're, da te sêrê da, uburé te te tâma iwa'âbãzéb u. ³¹Tawamhã isiré romhuri'wa norĩ hã te te tâma i'manharizé hã te te siwi 'madâ'â wamhã, ma tô tiwi tirobzeti'ô pese za'ra. Tahawa tinhĩb'apito zô ma tô tirĩti za'ra, te te tâma rowasu'u za'ra da, iromhâimanazém na hã. ³²Tawamhã isib'apito hã ma tô hã romhuri'wa zô, te te tâma wasu'u za'ra parimhã. Âne te tâma tinha: "A hã romhuri'wa i'aiwasédé. ĩwi waptêrê zahi wa, te aré ai'âma 'madâ'â ô di, ĩma iwa'âbã ô zé hã. ³³E niha bã, asiré romhuri'wai âma aiwamri ô di bété, ai'âma ĩsiwamri ne."

³⁴— Tawamhã isib'apito hã ma tô sada ab'rui pese, romhuri'wa da. Tahawa ma tô ti'ru, dazazéb 're, da te sêrê da, duré da te tâma rob'manharĩ wasété da, te te tâma iwa'âbâ ô zé hã te te tâma iwa'âbâ uprosizéb u.

³⁵— ãne te za Ĩmama hãiwã ãma 're isãmra mono hã te te aima 're arob'-manharĩ 'wa, asisãnwãĩ ãma marĩ te te aima 're i'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono zé hã, ãma 're 'madã'â u'ãsi za'ra wa'aba mono wamhã.

ZeZusi hã damro, da te 're irême za'ra mono zém na te te irowasu'uzé

Mateus 5.31-32; Marcus 10.1-12; Lucas 16.18

19 ¹Tawamhã ãne na ZeZusi hã te te rowasu'u parimhã, Galiléia hawi ma tô mo, Zudéa na ti'a nhisi u, Zodã pa zara u. ²Tawamhã da'ahã uptabi na ma tô isarina tapra ni. Tame ma tô iházé ré norĩ hã apese.

³Tawamhã nima norĩ farizeu norĩ hã ma tô itême sina rotété za'ra, te te siwi pibu da. ãne ma tô siwi sadanha:

— E i'ru zahi, aibã hã timro te te irême da hã, siwa'ru marĩ na te te tiwi upai wamhã.

⁴Tawamhã ZeZusi hã ma tô ãne ãma sada'âbã za'ra:

— E niwa sôré za'ra wa'aba ã bâ, 'Re ihâimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã. ãne te te inharizé hã: “Ropoto na'rata hawimhã, Ropoto'wa hã ma tô poto, aibã duré pi'ô hã.” ⁵ãne duré 'Re ihâimana u'ãsi mono te te inharizé hã: “Tahawa, aibã hã, timama duré tina te za rême zahuré, timro me, si'ãma hãiba sitob zahuré da. Tawamhã maparane ihãiba nherê, te za misi ihãiba na oto 're hãimana zahuré.” ⁶ãne wamhã, maparane ihãiba na oto 're hãimana zahuré mono ô di za. Misi oto ihãiba zahuré hã za. Tahawa, iwê hã ni'wa ãma isiwanhizari zahuré ô da si, 'Re ihâimana u'ãsi mono, ãma isitobzé hã.

⁷Tane nherê, farizeu norĩ hã ma tô duré apã siwi sadanha, ãne ZeZusi hã:

— Oro zapre bété Mozési hã ma tô ãne ãma rob'ui'ére, aibã, timro ma rob'-ui'ére hã te te sômri da, za te te irêmezém na hã, taha parip si te te tâma rob'ru da oto.

⁸Tawamhã ZeZusi hã ma duré ãma sada'âbã za'ra, ãne:

— Ta hã Mozési hã ma tô aima rowairébé za'ra wa'wa, aimro hã 're rême za'ra wa'aba mono da, aipêê tete za'ra wa'aba wa. Tane nherê, ropoto na'rata hawim haré, ãne hã 're romhâimana mono ô di. ⁹Tahawa, tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, ãne: Ni'wa aibã hã, imro pi'ô, aibã aimawi na timro wi hãimana ô nherê, timro te te rême wamhã, ta hã te za pi'ô na apsaihu, pi'ô aimawi na mro zahu wamhã.

¹⁰Tawamhã ZeZusi hã siré 're inomro mono norĩ hã ma tô tâma nharĩ za'ra, ãne:

— Tane damro 're, romhâimanazé wamhã, aibã duré pi'ô norĩ 'remhã, tane ze te bâ, damro ãna 're idanomro mono da hã, iwê.

¹¹Tawamhã ZeZusi hã ma ãma sada'âbã za'ra, ãne:

— Uburé ãma 're dahâimana za'ra mono ô di za, ã hã roti na hã. 'Re ihâimana u'ãsi mono te te tâma 're i'apisutu mono norĩ si, te za ãma 're hãimana za'ra. ¹²Ni'wam norĩ aibã norĩ hã zahadu mro za'ra ô di, 'ra waihu'u za'ra ãna poto siromo za'ra wa, duré ni'wam norĩ hã ãne hãimana za'ra da, te te sima 'manharĩ za'ra wa, duré ni'wam norĩ hã, Hãiwã ãma 're Isãmra mono

nhib'a'uwē 're nomro mono u'ābā, zahadu mro za'ra ō wa. Ni'wai ma wapu wamhā, te te 're 'madā'ā pese mono, ā hā ĩnhi-miroti hā.

Zezusi hā, ai'utē te te i'azawizē

Marcus 10.13-16; Lucas 18.15-17

¹³Taha parimhā, ni'wam norī hā ma tō itēme āwisi za'ra ai'utē norī hā Zezusihi u, tinhib'rada te te nasi āma aza'ra da, durē te te āma rowaptērē za'ra da. Tane nherē, isirē 're inomro mono norī hā ma tō timreme hā dama pētē za'ra, ōne hā te te 'manharī za'ra tō da. ¹⁴Tawamhā Zezusi hā ma tō āne tāma nharī za'ra, isirē 're inomro mono norī ma, āne:

— A'ā we itēme si'aba'rē, ai'utē norī hā. Tiwi rosawi za'ra wa'aba tō, āne hā te te 'manharī za'ra tō da hā. E marī wa. Hāiwa āma 're Isāmra mono, da'āma 're isib'a'uwē mono zé hā, ni'wam norī hā ai'utē ne 're ihāimana za'ra mono norī te si.

¹⁵Tawamhā Zezusi hā tinhib'rada ma tō āma aza'ra. Taha pari, ma tō oto mo, ta hawī.

Aibā ihāiba té isibro pe

Marcus 10.17-31; Lucas 18.18-30

¹⁶Tawamhā nimahā bātā na aibā hā ma tō Zezusihi u sina rotété. Āne ma tō sadanha:

— Rowahutu'wa, e marī iwē hā wa za 'manha, dahāimanazé isi'utōrī'ō hā te ĩsina uwaimrami da hā.

¹⁷Tawamhā Zezusi hā ma sada'ā, āne:

— E marī da, ma tō ĩzadanha, marī iwē na. Misire iwē hā te 're hāimana. Dahāimanazé isi'utōrī'ō asina uwaimrami da, asima wē wamhā, ma'āpē ĩnhi-miroti hā 're a'madā'ā pese mono.

¹⁸Tawamhā aibā ihāiba té hā ma tō durē sadanha, āne:

— E ma hā tawamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti.

Tawamhā Zezusi hā ma āma sada'ā, āne:

— Ā norī hā: “Da'maiwīrī tō. Damro na dawī asipsaihuri tō. Marī simi'uri tō. Tō senai ō nherē, niha na dawasu'u tō. ¹⁹Aimama 're wazé pese mono, ana zama. Durē, 're da'azawi pese mono, 'rāwi 're i'asisawi pese mono ne.”

²⁰Tawamhā aibā ihāiba té hā ma tō āma sada'ā, āne:

— Ta norī hā uburē wa tō te 're a'madā'ā pese, isimiroti zahi hā. E marī zō, te tawamhā ĩwi rowaptā.

²¹Tawamhā Zezusi hā ma durē āma sada'ā, āne:

— 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima iwē zarina aiwē na 're aimorī da wamhā, mo oto aimorī. Wede za'ra na asibro hā, iwa'ā hā isibrob'ō norī ma, sōmri mono da. Tawap si te za asibro hā aima 're hāimana, hāiwa āma hā. Taha parimhā, we aimorī, ĩzarina 're aimorī da oto.

²²Tane nherē, aibā ihāiba té, āne hā te te wapari wamhā, ma tō mo robzei āna, sibro pese uptabi wa. ²³Tawamhā isa'u, Zezusi hā isirē 're inomro mono norī ma, ma tō tinha, āne:

— Tō sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, āne: Pire uptabi di, isibro pe hā Hāiwa āma 're Isāmra mono, da'āma 're isib'a'uwē mono zéb u isébré da hā. ²⁴Āne wa za durē aima waihu'u za'ra wa'wa: Awaru ba'ōmore hā isi'uwazi

zazahâ hâibabarizé para'otô zapu'u 're, isébré waihu'u ô nhipai u, isibro pe hâ sébré waihu'u ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zéb u hâ.

²⁵Tawamhâ âne hâ imreme te te wapari za'ra wamhâ, isiré 're inomro mono nori hâ ma tô tâma a'râmi pese za'ra. Tahawa ma tô sisadhanari za'ra, âne:

— Ône wamhâ bété, e 'wa hâ tinho'reptuzé te te sina uwaimrami da bâ.

²⁶Tawamhâ Zezusi hâ ma tô 'madâ'â za'ra. Tahawa ma âne âma sada'âbâ za'ra:

— Ti'ai âma a'uwê nori ma hâ pire di, â hâ. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hâ, mari i'manharî waihu'u ô hâ tâma 'maihamana ô di.

²⁷Tawamhâ Pedru hâ ma âma sada'â, âne:

— Wa nori hâ uburé mari, wa rême za'ra ni, asiré 're wanomro mono da. E mari, te za tawamhâ 'Re ihâimana u'âsi mono hâ iwa'â wama sôMRI za'ra.

²⁸Tawamhâ Zezusi hâ ma tô tâma nharî za'ra, âne:

— Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Uburé mari hâ itéb u sisapri za'ra wamhâ, duré Ti'ai âma Dasiré Ipodo hâ danhib'apito simasisizé iwê uptabi na oto sâmra wamhâ, tawamhâ uburé a nori wa'wa hâ isiré 're i'-nomro aba mono hâ te za asimroi wa'wa 12 na danhib'apito simasisizém na, âma rowairébé za'ra wa'aba da, 12 na Izaraéu nhihudu nori wamri ihâimana za'ra nori âma hâ. ²⁹Duré uburé ni'wam nori hâ i'u'âbâ, tinhorôwa, tisisâ-nawâ nori, tihidiba nori, timama, tina, ti'ra nori, duré niwamhâ tinhipti'a nori, te te 're irême za'ra mono nori hâ te za waibu, 100 na âma isisiwi na duré dahâimanazé isi'utôri'ô zama. ³⁰Tawamhâ da'ahâ na âhâ na imori'rata na idahâimana za'ra hâ, da'râsutu u te za tahâimana za'ra ni za. Duré âhâ na da'râsutu u idahâimana za'ra hâ, imori'rata na te za oto tahâimana za'ra ni za.

Rowasu'u na romnhimiré, buru na romhuri'wa nori âma

20 ¹Tawamhâ Zezusi hâ ma tô duré rowasu'u romnhimiré'ê na, isiré 're inomro mono nori ma, âne:

— Hâiwa âma 're Isâmra mono, da'âma 're isib'a'uwê mono zé hâ, aiwa buru tede'wa ne. Ta hâ mararé ma tô watobro, te te tâma iromhuri za'ra da hâ, te te awaibu da, tite uva'ru âma, te te tâma romhuri za'ra da. ²Tawamhâ romhuri'wa nori ma, ma tô pisutu za'ra, za te te nasi tâma i'awa'âbâ za'ra na hâ, bâta sidâpâ misi rob'uiprazé isapotore êtê waipo prâ 'manharî na hâ. Taha pari ma tô satôri za'ra, tite uva'ru te te i'a're u. ³Tawamhâ 9 na bâta pibuzéb âma mararé, buru tede'wa hâ ma tô duré mo, da te dasina 're i'ubumroi mono zéb u. Tame ma tô sôpêtê za'ra, aibâ nori hâ mari te te 'manharî za'ra âna, isisimro hâ. ⁴Ta nori ma, ma tô duré nharî za'ra, âne: “Ma'apé a nori wa'aba zama ai'aba'rêi wa'aba îte uva'ru te i'a're u, romhuri za'ra wa'aba da. Ai'aba'rêi wa'aba wamhâ, i'uwaibaba na wa za aima wa'âbâ za'ra wa'wa za.”

⁵— Tawamhâ aibâ nori hâ ma tô ai'aba'rê. Abzuma wa'wamhâ duré si'ubdatô bâta pibuzéb âma, buru tede'wa hâ ma tô duré ône 'manha. ⁶Tawamhâ bâta pibuzé hâ imrotô âma hâiwahâ ma tô sina siri apâ, da te dasina 're i'ubumroi mono zéb u. Tame ma tô duré aibâ aimawi nori hâ 'madâ'â za'ra. Âne ma tô sadanharî za'ra: “E mari wa, te bâta wahuré asimroi wa'wa, mari 'manharî âna.”

⁷— Tawamhâ asa ma tô âne siwi sada'â: “Ni'wa hâ te te wawaiibui ô wa, iwa'âbâ zô wa te tâma romhuri za'ra da hâ.”

— Tawamhã buru tede'wa hã ma tō āne tãma nharĩ za'ra: “Ma'āpé a norĩ wa'aba zama ai'aba'rêi wa'aba, romhuri za'ra wa'aba da, ite uva'ru te i'a're u.”

⁸— Tawamhã mara wamhã oto, ite romhuri'wa norĩ 'madâ'â'wai ma, ma tō tinha, āne: “Ma'āpé, romhuri'wa norĩ zô aihârâ, pawâ'âbâ za'ra da. Imorĩ'rata na pawâ'âbâ za'ra na da'rāsutu'u te iwaibu hã. Taha pari āma da'rāsutu za'ra na, imorĩ'rata na te iwaibu norĩ āma hã.”

⁹— Tawamhã aibâ norĩ hã hãiwahã pesere, imrotô na bātâ pibuzéb āma, romhuri na te te isāna'rata za'ra hã ma tō waibu, rob'uiprazé isapotore êtê waipo prã prata 'manharĩ hã misisi. ¹⁰Tahawa, imorĩ'rata na buru tede'wa te te iwaibu norĩ hã ma tō rosa'rata za'ra, za danhipai u te te pawâ'âbâ za'ra da newa. Tane nherê, hãiba mono bâ ma tō ôhō si waibu, rob'uiprazé isapotore hã misisi. ¹¹Tawamhã rob'uiprazé hã ma tō waibu. Taha pari ma tō aiwapsari za'ra, tinhib'apito ma. ¹²Āne ma tō tãma aiwapsari za'ra: “Wa norĩ hã bātâ bâre wa tō romhuri za'ra ni, rowa'ro zé 'rowi. Tane nherê, ā hã aibâ norĩ hã, da'rāsutu āma iwaibu hã, misi bātâ pibuzém na te te romhuri za'ra nherê, ma tō ipawâ'âbâ za'ra, aiwa wama iwa'âbâ za'ra ne.”

¹³Tawamhã buru tede'wa hã ma tō āne tãma tinha, misi romhuri'wai ma: “Īsi-waihu, i'upa na hã aima ihâimana ô di. E wa te wasima waihu'u ā bâ, za te aima iwa'âbâ na hã misi rob'uiprazé isapotore êtê waipo prã prata 'manharĩ na. ¹⁴Ma'āpé âri ate hã. Taha parimhã aimorĩ, asôrôwa u. Wa isima wê, ā hã aibâ da'rāsutu āma te i'âri ma, te wa'âbâ da, te aima iwa'âbâ ne, aiwa. ¹⁵E marĩ, te isima iwêzéb zarina te 'manharĩ āna, marĩ ite na hã. E ma inho'ru, wa hã inhopru wa.”

¹⁶Tawamhã Zezusi hã ma āma 'rāsutu, āne:

— Tane, āhã na imorĩ'rata na idahâimana za'ra hã, da'rāsutu u te za tahâimana za'ra ni za oto. Duré āhã na da'rāsutu u idahâimana za'ra hã, imorĩ'rata na te za tahâimana za'ra ni za oto.

Zezusi hã, si'ubdatô āma tidâ'ázém na isiwasu'uzé,

duré za apâ ihâiwa'utuzém na zama

Marcus 10.32-34; Lucas 18.31-34

¹⁷Tawamhã Zezusi hã duré isiré 're inomro mono norĩ me, Zeruzalê u te te sai'uri za'ra wamhã, ma tō 'mahârâ za'ra, isababa si'aba'rê da. Tahawa ma tō āne tãma nharĩ za'ra:

¹⁸— Ma'āpé iwapari pese za'ra wa'aba. Āhã na hã wa ai'aba'rê ni, Zeruzalê u. Tame te za Ti'ai āma Dasiré Ipodo hã hãiba nhomri ni, sasedoti nhib'ihâ'a norĩ ma, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ ma zama. Tawamhã ta norĩ hã te za iwasédé hã āma hiri za'ra. Taha zarina te za dama 'ru za'ra, da te wiri da hã. ¹⁹Taha pari te za siwi hãiba nho, zudeu'ô norĩ ma. Ta norĩ hã te za āma tiwa'ê za'ra. Abazei hã nhorô 'manharĩ na dapré'ézém na te za duré te te siwi 're pré'é. Te za duré siwi sasô wedepo'o nhonhi'râmi na, dâ'â da. Tane nherê, si'ubdatô bādâ āma si'utôri ô ré, te za apâ Imama hã hãiwa'utu.

Zebedeu mro, Zezusihi wi te te irowaptêrêzé

Marcus 10.35-45

²⁰Tawamhã Zebedeu mro hã ma tō Zezusihi u wi, ti'ra si'aibâ norĩ ré. Ipapara ma tō aime. Taha pari ma tō tiwi rowaptê.

²¹Tawamhã Zezusi hã ma tô pi'õ sadanha, âne:

— E marĩ, te asima iwẽ.

Tawamhã pi'õ hã ma sada'â, âne:

— Ma'âpé ropisutu, niwa Apito na asãmra wamhã, ã hã i'ra si'aibã norĩ maparane hã asababa simasisi da, ihâiba amo hã asimire niwĩ duré ihâiba amo hã asimi'e niwĩ.

²²Tawamhã Zezusi hã ma tô i'ra norĩ ma nharĩ zahuré, âne:

— Aima waihu'u aba ô di, iwaptêrê aba zé hã. E sada asiptete wa'aba di, ihâsi wa'aba da hã, uva 'rãi wa'u isé, za te ihâ'rêne ne hã.

Tawamhã ma sada'âbã zahuré, âne:

— Ìhe. Wa te hâsi waihu'u pese di.

²³Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma nharĩ zahuré, âne:

— Te za tô isine ihâsi wa'wa, ãte uva 'rãi wa'u isé hã. Tane nherê, wa hã ô di, ni'wa te ipisutu da hã, ãnhimire niwĩ isãmra da hã duré ãnhimi'e niwĩ. Ìmama si ma tô pisutu siro, ni'wam norĩ hã za isimasisi da hã. Taha si te za tisô, ni'wam norĩ ma, te te sima iwêzéb zarina.

²⁴Tawamhã Zezusihi siré 're inomro mono norĩ 10 na ihâiba za'ra, âne hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô sada tinhiti'ru za'ra, sisânawã zahuré da. ²⁵Tahawa, Zezusi hã ma tô 'rãwi sitême sô tihârã za'ra. Âne ma tô tâma waihu'u za'ra:

— Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Ti'ai âma roti'wa norĩ hã isimiroti 're, te za 're hâimana za'ra, isib'auwê norĩ hã. Duré dama ipire norĩ nhimiroti 're, te za 're hâimana za'ra. ²⁶Tane nherê, ai'reb za'ra wa'aba hã, âne hã 're romhâimana mono tô. Iwa'rãmi 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono. Ni'wa hã dama pire da wamhã, dama romhuri'wa na 're hâimana mono. ²⁷Duré ni'wa hã imor'ĩrata na hâimana da wamhã, wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa ne, te za dama 're hâimana. ²⁸Tane, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã da te tâma 're romhuri za'ra mono da, wei morĩ ô di. Te te dama 're romhuri mono da, ma tô wei mo, duré tihâiba te te dazada sômri da, da'ahã uptabi na te te da'anho'reptu da.

Zezusi hã, maparane itob'a norĩ te te ipese zahuré zé

Marcus 10.46-52; Lucas 18.35-43

²⁹Tawamhã Zezusi hã duré isiré 're inomro mono norĩ me, Zerico hawi oto wairébê wamhã, da'ahã na ma tô isarina za'ra dasi'ré. ³⁰Tawamhã maparane itob'a norĩ hã bâdãdi zadaré âma isimasi hã ma tô wapari zahuré, ni'wa te te tâma irowasu'u zahuré zé hã, Zezusi te te iro'razãri na hã. Tahawa te nasi 'mahârã zahuré, âne:

— Apito, Davihi nhihudu, ma'âpé wa'ãma aipê'êzé na.

³¹Tane nherê, da'ahã na idasi'aba'rê hã ma tô damreme hã tâma pêtê zahuré ni, ari'iwi simasisi da. Tane nherê, ma tô tihârã ma sé zahuré, âne:

— Apito, Davihi nhihudu, ma'âpé wa'ãma aipê'êzé na.

³²Tawamhã Zezusi hã ma tô mazazã. Ma tô sô tihârã zahuré. Âne te sada-nharĩ zahuré:

— E marĩ, te asima iwẽ wa'wa, te aima i'manharĩ aba da hã.

³³— Apito, wa wasima wẽ ni, wato hã wama si'ridawa da. — Âne ma tô sada'âbã zahuré, itob'a norĩ hã.

³⁴Tawamhã Zezusi hã ma tô âma tipê'êzé zahuré. Tahawa, ma tô tōmo upi zahuré. Tawamhã awa'awi pesere ma tô oto rob'madââ zahuré. Taha pari ma tô isarina tineb zahuré.

Zezusi hã, Zeruzalê u isébrézé

Marcus 11.1-11; Lucas 19.28-40; Zuwã 12.12-19

21 ¹Tawamhã Zezusi nori hã Zeruzalê u te te sina rotété za'ra wamhã, ma tô a'â mazahâri za'ra, Betifazé âma, Olivera na êtê 'râihã nhisi 'ratamhã. Ta hawi Zezusi hã ma tô maparane isiré 're ine hã satōrĩ zahuré, sisōwa. ²Âne ma tô tâma roti zahuré:

— Ma'âpé ane wa'aba, asōwa 'ri wa'ono ihâimana aba u. Tame te za isôpêtê 'wa, 'râi wazi na isima'wara awaru po'repore hã, 'i'ra isababa isa hã. Ma'âpé sahuré wasihui wa'aba, we îma saprōni zahuré wa'aba da. ³Ni'wa hã te te âma asadanharĩ aba wamhã, ma'âpé âne tâma nharĩ aba za: “Uburé Danhib'apito hã te we sô wazatōrĩ zahuré. Apâ te za we sômri su'u zahuré za.”

⁴Tawamhã âne hã ma tô tiromhâiba, te te sina uwaimrami da, 'Re ihâi-mana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa te te âma irob'ui'érezé hã, âne:

⁵“Ma'âpé, tâma rowasu'u za'ra wa'aba, Siã na êtê 'râihã nhisi âma 're idasi'ubumroi mono nori ma, âne:

Ôhōta te wei mo, Asib'apito za'ra wa'wa hã. Ta hã isimizawi pe. Awaru po'repore ba nhisi, te wei mo, duré awaru po'repore 'ra ba nhisiwib zama.”

⁶Tawamhã Zezusihi siré 're ine hã ma tô oto tineb zahuré. Ma tô 'manharĩ zahuré, Zezusi te te tâma i'ru zahuré zéb zarina. ⁷Tawamhã awaru po'repore sipi'ô hã ma tô saprōni zahuré, duré ipréduptéb zama. Taha pari ma tô bazadâ zahuré, tisi'ubuzé ti'uza ihâpa na. Taha pari ma tô Zezusi hã iba nhisi âma nhamra. ⁸Tawamhã da'ahâ uptabi na ma tô da'uza ihâpa na da te tâma waptâ za'ra, bâdâdi na. Duré ni'wam nori hã wede panhipti isui ré na ma tô bâdâdi na tâma waptâ za'ra, da te isihâri za'ra na. ⁹Tawamhã da'ahâ uptabi na isōwa idasi'aba'rê hã duré isa'u hã ma tô dahâsi, âne:

— Davihi nhihudu âma si 're wawata za'ra wa'aba mono!

Uburé Danhib'apito nhisi na we imorĩ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono iwê hã te te tâma 're ipisutu u'âsi mono da si, iwê hã!

'Re ihâimana u'âsi mono âma zama 're wawata za'ra wa'aba mono, hâiwa âma 're isâmra mono âma!

¹⁰Tawamhã Zezusi hã Zeruzalê u oto sébré wamhã, iwa 're idasi'ubumroi mono nori hã ma tô da'ahâ uptabi na 're dasiwa'râmi, da te dasima 'mahârâ za'ra sina. Tahawa, te nasi tasisadanharĩ za'ra ni, âne:

— E 'wa hã, ô hã.

¹¹Tawamhã Zezusihi zarina idasi'aba'rê hã ma tô nasi sada'âbâ za'ra, Zeruzalê âma 're isi'ubumroi mono nori hã, âne:

— Â hã Zezusi, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa, Nazaré na 'ri wa'otô nhisi hawi we imorĩ, Galiléia hawimhã.

**Zeusí hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa
'ri 'râihã hawí te te idazate mono zé**

Marcus 11.15-19; Lucas 19.45-48; Zuwã 2.13-22

¹²Tawamhã Zeusí hã ma tô âzé, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã u, 'ri 'wawí wa'ra 're. Ta hawí ma tô te te sate, uburé te te irob'uipra za'ra norí hã duré tame te te dama irowede za'ra mono norí zama. Meza hã ma tô 'marôpãri za'ra, rob'uiprazém na te te isapri za'ra norí wi hã, duré danhamrazéb zama utu'u te te iwede za'ra norí wi hã. ¹³Tawamhã Zeusí hã ma tô âne tâma nharí za'ra:

— Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'éré hã, âne te tinha: “Înhorôwa hã te za da te 're sisi za'ra, 'Da te îwi 're irowaptêrê za'ra mono zém' na.” Tane nherê, ma tô asiwi i'manharí 'wa, isimisaihuri norí sima'urizém na.

¹⁴Tawamhã itob'a norí hã duré imorí'ô norí zama, ma tô Zeusíhi u sina rotété za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'wawí wa'ra 're. Tame ma tô apese. ¹⁵Tawamhã sasedoti tisiré norí ma ipire norí hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na dama rowahutu'wa norí hã, Zeusí iwê uptabi te te i'manharizé hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'wawí wa'ra 're, ai'uté norí hã nasi ihâsi na te te wapari za'ra wamhã, âne: “Apito Davihi nhihudu âma, 're wawata za'ra wa'aba mono”, âne wa, ma tô ab'ruí pese za'ra.

¹⁶Tahawa Zeusí hã ma tô siwi sadanha, âne:

— E wapari ô di, ai'uté norí nasi ihâsízé hã.

Tawamhã Zeusí hã ma asa sada'âbã za'ra, âne:

— Wa tô wapari za'ra. E niwa sôré za'ra wa'aba â bâ, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'éré hã, âne te te inharí hã: “Ai'uté norí zadawa hawí duré ai'uté pré dapam norí zadawa hawib zama te 're wairébé, iwê hã 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're iwata za'ra mono zé hã.”

¹⁷Tawamhã Zeusí hã ma tô oto ihawí timorí za'ra, 'ri wa'ôto hawí, Betânia na 'ri wa'ôto nhisi u, tame a'â sôtô da.

Zeusí hã rob'rã figu wede ma, te te inharizé

Marcus 11.12-14, 20-25

¹⁸Tawamhã awêm na 'ri nho'ômo u apâ morí wamhã, Zeusí hã ma tô mra azã. ¹⁹Tahawa rob'rã figu wede bâdâdi zadaré isa hã te te sãmri wamhã, ma tô itême apa, te te sabu da, i'rã zô. Tane nherê, 'râi ô di. Isu si. Tahawa ma tô tâma tinha, rob'rã figu wede ma, âne:

— Niwa i'airã da hã, mare di za.

Âne wa, awa'awi pesere ma tô tiwede'rê. ²⁰Tawamhã Zeusíhi siré 're inomro mono norí âne hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô âma titob'uzu za'ra. Tahawa, ma tô Zeusíhi ma nharí za'ra, âne:

— E niha ma awa'awi tiwede'rê, figu wede hã.

²¹Tawamhã Zeusí hã ma tô asa tâma nharí za'ra, âne:

— Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: 'Re ihâimana u'âsi mono umnha hã, aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wamhã, duré 're asiwawã za'ra wa'aba mono ô wamhã, wapu di, figu wede ma, te i'manharí ne, 're i'manharí za'ra wa'aba mono da hã. Taha nhipai u hã duré â hã êtê 'râihã ma,

're nharĩ waihu'u pese za'ra wa'aba mono di za, âne: "Ma'âpé hâiwi asa na, â poré u atobro da." Tawamhã te za tô âne hã tiromhãiba. ²² Uburé marĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono wi, rowaptêrê na 're waptêrê za'ra wa'aba mono wamhã, âma 're asimizaze za'ra wa'aba mono wamhã, te za tô 're iwaibui wa'aba mo.

Zezusihi ma isimiroti pire, tâma 're ihâimana mono zé

Marcus 11.27-33; Lucas 20.1-8

²³ Tawamhã Zezusi hã ma tô apâ mo, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã u. Tame te te dama rowahutu ré, sasedoti ipire norĩ hã ma tô itême aimasa, Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ zama. Âne ma tô siwi sadanha:

— E 'wa sadawa para ma tô âne hã, marĩ 're i'ab'manharĩ mo. E 'wa hã asimiroti pire ma tô aima tisô.

²⁴ Tawamhã Zezusi hã ma tô sada'âbã za'ra, âne:

— Îzama wa za duré asadhanharĩ za'ra wa'wa. I'uwaibaba âma asiwi îzada-'âbã aba wamhã, wa za aima wasu'u za'ra wa'wa za, ni'wa sadawa para, marĩ te 're i'ab'manharĩ mono na hã. ²⁵ Ma'âpé âma îzada'âbã za'ra wa'aba za: E 'wa sadawa para Zuwã hã ma tô â dawabzuri hã te te dama 're a'manharĩ. E 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa para, e niwamhã ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono norĩ zadawa para.

Tawamhã ma tô sima nharĩ za'ra, âne:

— Wa te âma sada'âbã za'ra wamhã, âne: "Re ihâimana u'âsi mono na", te za wazadhanharĩ za'ra za, âne: "E niha bâ tawamhã bété, Zuwã Batista hã asiwi sazei wa'aba ô di." ²⁶ Tazahã, ti'ai âma dazadawa param na, wa te âma sada'âbã za'ra wamhã, wapahi za'ra di dama hã, niha da te wama rob'manharĩ za'ra ô'umnhasite. E marĩ wa. Zuwã Batista hã uburé ma tô da te dasiwi 're 'madâ'â, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa na hã.

²⁷ Tahawa ma tô âne âma siwi sada'â:

— Wa te waihu'u za'ra ô di.

Tawamhã Zezusi hã ma tô duré âne asa âma sada'âbã za'ra:

— Tane duré wa hã te aima waihu'u za'ra wa'aba ô di za, ni'wa sadawa para, marĩ, te 're i'ab'manharĩ mono na hã.

Aibã 'ra maparane hã

²⁸ Tawamhã Zezusi hã ma âma uzusi, âne:

— E niha âma asimiroti madâ'â za'ra wa'wa hã âhã na hã. Aibã ma, te i'ra hã tâma 're hâimana zahuré. Tawamhã ipoto'rata ma, te tinha, âne: "Îra, mo oto aimorĩ, îte uva'ru te i'a're u, romhuri da, âhã na hã."

²⁹ — Tawamhã ipoto'rada hã ma âne sada'â: "Te îsima rowê ô di, îmorĩ da hã." Tane nherê, taha parimhã rosa'rata na te te saprĩ wa, ma tô mo.

³⁰ — Tawamhã imama hã ma tô duré mo inoi u. Tô ône ma tô tâma tinha. Ta hã ma tô sada'â, âne: "Wê di tô, îmama. Wa za mo." Tane nherê, morĩ ô di, ta hã.

³¹ — E ma hã ma tô 'manha, imama te te sima iwêzé hã. — Âne Zezusi hã ma tô âma sadanharĩ za'ra.

Tawamhã ma tô âma siwi sada'â, âne:

— I'ra ipoto'rada.

Tawamhã Zezusi hã te âne tâma nharĩ za'ra:

— Tane tō. Tō sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, āne: Danhib'apito ma rob'uiprazé arī ubumroi'wa norī hā duré pi'ō siwa'ābā zō 're isi'ru za'ra mono norī hā te asisi, aiwana za'ra wa'aba, 'Re ihāimana u'āsi mono, da'āma 're isib-'a'uwē mono zéb u hā. ³²E marī wa. Zuwā Batista hā ma tō wei mo, bādādi i'uwaibaba hā te te aima hāi'rē za'ra wa'aba da. Tane nherē, asiwi sazei wa'aba ō di. Rob'uiprazé arī ubumroi'wa norī si duré pi'ō siwa'ābā zō 're isi'ru za'ra mono norī si ma tō saze za'ra. Ta norī nhimizazezē hā 'madā'ā za'ra wa'aba nherē, aiwasété na asiwē'ō za'ra wa'aba ō di. Duré Zuwā Batistaha nhimiro-wasu'u hā asiwi sazei wa'aba ō di.

Buru na romhuri'wa norī iwasédé

Marcus 12.1-12; Lucas 20.9-19

³³Tawamhā Zezusi hā te duré tāma rowasu'u za'ra, āne:

— Ma'āpé wapari pese za'ra wa'aba, ihāiba amo rowasu'u na romnhimiré hā: Aibā buru tede'wa ma tō a're, uva 'ru hā. I'wawi ma duré wa'ra. Uva 'rāi watizé ētē're 'manharī, ma tō duré 'manha, iwa'u zō da te 're iwati pese za'ra mono zé hā. 'Ri 'rāihā ma tō duré 'manha, uva'ru 'wawi rob'madā'āzéb da hā. Taha pari nima norī buru na romhuri'wa norī ma, ma tō tisō, i'apo'o zō. Taha pari ma tō mo, romhā na. ³⁴Tawamhā bādā i'rā nhinarizé wisi wamhā, uva'ru tede'wa hā ma tō nima norī tite romhuri'wa norī hā satōrī za'ra, romhuri'wa norī te te tāma i'apo'o za'ra zō. ³⁵Tane nherē, buru na romhuri'wa norī hā ma tō aibā ma romhuri'wa norī hā siwi waibu. Ihāiba amo hā ma tō te te siwi 're pré'é. Duré ihāiba amo hā ma tō siwi tiwī. Duré ihāiba amo hā ētē na ma siwi tiwī. ³⁶Tawamhā uva'ru tede'wa hā ma tō duré tite romhuri'wa norī hā satōrī za'ra oto, ahā na iwana ré te te isatōrī za'ra nhipai u. Tane nherē, buru na romhuri'wa norī hā tō ōne ma tō duré tāma rob'manharī za'ra, iwana ré isi'a-ba'rē norī ma, te te irob'manharī za'ra ne. ³⁷Tawamhā da'rāsutu āma hā, ti'ra hā ma tō itēme satōrī za'ra, āne te te rosa'rata sina: “Īra wamhā, te za siwi wazé.” ³⁸Tane nherē, buru na romhuri'wa norī hā te te siwi 'madā'ā wamhā, ma tō āne sima nharī za'ra: “Ā hā buru tede'wai 'ra. Romhutu'ōmhā ite na te za oto tāma 're hāimana, buru hā. Oto wa te wasiwi wīrī aba. Tawamhā buru hā wate za'ra za oto.”

³⁹— Āne wa, ma tō siwi ti'ā, buru tede'wai 'ra hā. Ma tō siwi waze, buru nhiti. Tame ma tō siwi tiwī.

⁴⁰Tawamhā Zezusi hā te oto sadanharī za'ra, āne:

— Uva'ru tede'wa hā oto apā wisi wamhā, e marī te za āma 'manharī za'ra, buru na romhuri'wa norī āma hā.

⁴¹Tawamhā ma tō āma sada'ābā za'ra, āne:

— Āma pē'ēzé za'ra āna, te za simro, buru na romhuri'wa iwasété norī hā. Taha parimhā, buru hā te za tisō, buru na romhuri'wa aimawi norī ma. Tawamhā ta norī hā te za te te tāma 're wa'ābā za'ra, bādā i'uwaibaba na.

⁴²Tawamhā Zezusi hā ma tō tāma nharī za'ra, āne:

— E niwa sōré za'ra wa'aba ā bā, Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'éré, āne te te inhārī hā:

“Ēne hā 'ri'wa norī te te siwi iwē'ō, ta hā danhipai u pire na te za oto 're hāimana.

Ta hã Uburé Danhib'apito ma tō pisutu.
Isimi'manharizé hã wê uptabi di, wama za'ra hã.”

⁴³ — Tahawa, tō sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za aiwi wazere za'ra wa'wa, da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã. Tawamhã 're i'râi wê za'ra mono norî âma si te za oto 're sib'a'uwê za. ⁴⁴ Ni'wa hã â hã êtê nhisiwi waptâ'â wamhã, te za te te wa'ôto 'rare. Duré êne hã ni'wa nhisiwi waptâ'â wamhã, te za su pese.

⁴⁵ Tawamhã sasedoti ipire norî hã, duré farizeu norî hã, Zezusi rowasu'u na te te iromnhimiré'ézé hã te te wapari za'ra wamhã, ma tō sadaihu'u za'ra sina, ô norî âma te te irowasu'u na hã. ⁴⁶ Tahawa, ma tō aré sima wê za'ra, te te siwi âri da, dazazéb 're sab da, Zezusi hã. Tane nherê, dama hã pahi za'ra di, da te dasiwi 're 'madâ'â mono wa, Zezusi hã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa 're imorî na hã.

Dasina damrozém na, dasina damro ihâimanazé

Lucas 14.15-24

22 ¹ Tawamhã Zezusi hã ma tō duré rowasu'u, romnhimiré'é na, âne: ² — Hâiwa âma 're Isâmra mono, da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã, aiwa apito te te irobza'ra pese ne, i'ra hã mro da, dasina damrozém na, dasa isa'êne hã te te 'manharî da. ³ Tawamhã te te robza'ra parimhã, tite romhuri'wa norî hã ma tō satôri' za'ra, te te ipo're pu'u za'ra norî zô, sihutu da, i'ra za imrozéb u. Tane nherê, te te sima wê za'ra ô di, itême isihutu da hã. ⁴ Tahawa, ma tō duré satôri' za'ra aimawi tite romhuri'wa norî hã, âne: “Mo oto ai'aba'rêi wa'aba, sô ihârâ za'ra norî u. Tâma rowasu'u za'ra wa'aba, uburê te irobza'ra pese na hã oto, dasa hã za ihâimanazéb da hã. Wa tō simro, powawê zapu ihâipse norî hã, duré powawê iba'u ihâipse norî zama. Wa tō robza'ra pese. We oto si'aba'rê, dato isa'êne za ihâimana u dasina damrozém na hã.”

⁵ — Tane nherê, sô ihârâ za'ra norî hã te te âma rosa'rata za'ra ô di, sô ihârâ za'ra zém na hã. Ni'wam norî hã tiburu u si ma tō ai'aba'rê. Duré ihâiba amo norî hã tite marî zarina si ma tō tihâimana za'ra. ⁶ Aimawi norî hã ma tō romhuri'wa norî hã waibu za'ra. Ma tō hã za'ra. Ma tō duré simro za'ra. ⁷ Tawamhã apito hã ma tō ab'rui pese. Tahawa, ma tō ti'ru, dapârî'wa norî hã da te simro da, duré ite za'ra 'ri wa'ôno hã da te âma tiwi sazu za'ra da. ⁸ Tawamhã tite romhuri'wa norî ma, ma tō tinha, âne: “Dasa isa'êne za ihâimanazé hã dasina damrozéb âma hã tâibâ robza'ra hã. Tane nherê, sô ihârâ za'ra norî 'remhã, ni'wa hã sada hâimana ô di, sima 'matob'uzui ô wa. ⁹ Tahawa, mo oto ropéi wa'aba mono, 'ri nhi'riti mono bâ. Dasa isa'êne za ihâimana u we dasihutu da, we dama rowasu'u za'ra wa'aba mono, danhopêtê za'ra wa'aba mono sidâpâ.”

¹⁰ — Tawamhã ite romhuri'wa norî hã ma tō ropé, 'ri nhi'riti mono bâ. Ma tō te te da'râ'ôto za'ra, te te danhopêtê za'ra mono sidâpâ, iwê norî hã duré iwasété norî zama. Tawamhã dasa isa'êne ihâimanazé 'ri 're wa'wa hã ma tō oto dasina 'masisi ni. ¹¹ Tawamhã apito hã isihutu norî te te a'madâ'â da, sébrê wamhã, ma tō 'madâ, aibâ dasina damro wa da'uza ré ihâimana ô hã. ¹² Ta hã te apito sadanha, âne: “Ísiwaihu, e niha ma we asé âwamhã, dasina damro wa, da'uza hã asima sêrê ô nherê.”

— Tane nherê, aibâ hã te te sada'âbâ ô di. ¹³Tahawa apito hã tite romhuri'wa norĩ ma, ma tô tinha, âne: “Ma'âpé, â hã aibâ hã asiwi pawasisi aba. Duré asiwi hiwasisi aba, rob u asiwi mei wa'aba da, robra u, tame 're wawai u'âsi mono da, duré 're 'wasitete u'âsi mono da, te te oto 're robzépata za'êtê mono wa.”

¹⁴Tawamhã Zezusi hã ma tô timreme na 'râsutu, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono hã, da'ahâ uptabi na te tô dazô 're hârâ. Tane nherê, da'umro na te te sima 're da'apisutu.

Rob'uiprazé, danhib'apito ma, da te 're i'arĩ za'ra mono zé

Marcus 12.13-17; Lucas 20.20-26

¹⁵Tawamhã farizeu norĩ hã ma tô oto wairé. Si'rã'ôtô wamhã, ma tô sima âma rowa'ôtô za'ra, Zezusi hã niha na timreme na te te upai wa, te te siwi âri da. ¹⁶Taha pari, Zezusihi u ma tô 'mazatôri za'ra, tizadawa zapari'wa norĩ hã, duré apito Erodihĩ nhimiroti wê 'wa norĩ zama. Tawamhã âne ma tô ta norĩ hã siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, wama aiwaihu'u pese za'ra di, i'uwaibaba si 're i'aihâimana mono na hã. Tô sena te iwê na si dama 're irowasu'u u'âsi mo, 'Re ihâimana u'âsi mono te bådâdi na hã. Duré danhimirosa'rata zarina 're i'aihâimana mono ô na hã. Duré 're da'a'madâ'â mono ô di, niha na 're idahâimana za'ra mono zéb zarina. ¹⁷Tahawa, ma'âpé wama waihu'u za'ra na, e niha aima hã. E i'uwaibaba rob'uiprazé arĩ hã, apito Cézaha ma, wa te 're iwa'âbâ za'ra mono da hã. E mare di.

¹⁸Tane nherê, Zezusi hã ma tô waihu'u za'ra, te te waihu'u pese za'ra nherê, senai ô na te te siwi isadanharĩ na hã. Tahawa, ma tô âne tâma nharĩ za'ra:

— Aihâimana si'amoi pese na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono! E marĩ da, te asiwi ipibui wa'wa, te i'upazéb zô! ¹⁹Ma'âpé we ĩma 'mai'âri aba rob'uiprazé isapotore hã, Roma 're danhib'apito ma, da te 're arĩ za'ra mono wa, da te tâma 're iwa'âbâ za'ra mono zé hã.

Tahawa rob'uiprazé isapotore hã ma tô tâma 'mai'âri za'ra. ²⁰Tawamhã Zezusi hã ma tô âma sadanharĩ za'ra, âne:

— E 'wai podo, rob'uiprazé isapotore na hã. E 'wa nhisi na duré âma rob-'ui'éré.

²¹Tawamhã âne ma tô âma siwi sada'â:

— Apito Cézaha podo.

Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma waihu'u za'ra, âne:

— Apito Cézaha ma 're sômri za'ra wa'aba mono, marĩ Cézaha te hã. Tane duré, 'Re ihâimana u'âsi mono ma 're sômri za'ra wa'aba mono, marĩ 'Re ihâimana u'âsi mono te hã.

²²Tawamhã farizeu norĩ zadawa zapari'wa norĩ hã âne na te te wapari za'ra wamhã, ma tô âma titob'uzu za'ra. Tahawa ma tô oto siwi tirê, Zezusi hã. Ma tô oto apâ ai'aba'rê.

Dahâiwa'utuzém na, Zezusi hã saduceu norĩ te te siwi isadanharizé

Marcus 12.18-27; Lucas 20.27-40

²³Tô taha bâtâ 'remhã, saduceu norĩ hã ma duré itême aihutu Zezusihi u, apâ 're idahâiwa'utu waihu'u za'ra mono ô na te te dama 're irowasu'u za'ra mono norĩ hã. ²⁴Ta norĩ hã ma tô siwi sadanha, âne:

— Rowahutu'wa, Mozési hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na ma tô âne rob'ui'ére: "Aibâ hã dâ'â wamhã, timro, 'ra âna te te rême wamhã, isisânawã hã âma mro da. Tawamhã 'ra wamhã, i'ra norĩ hã isisânawã idâ'â 'ra uptabi ne 're hâimana za'ra mono da." ²⁵ Âne wa za aima wasu'u za'ra ni: Wa'reb za'ra hã ma tô 're hâimana za'ra, aibâ norĩ 7 na ihâiba za'ra sisânawã si hã. Ipoto'rada hã ma tô timro. Tane nherê, ma dârâ, 'ra ô ré. Âne wamhã, ti'amo'wa hã ma tô sipara tirê, isôsi hã âma mro da. ²⁶ Isôsibi ma hã tô ône ma duré tiromhâiba, duré inoi ma zama. Tawamhã tô ône si ma tô uburé tâma tiromhâimana za'ra. ²⁷ Uburé si'utõrĩ parimhã, pi'õ zama ma duré oto dârâ. ²⁸ Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono te te idahâiwa'utuzé bâtâ âma hã, pi'õ hã e 'wai mro na te za tihâiba, 7 na uburé âma imro za'ra 'remhã.

²⁹ Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'âbâ za'ra, âne:

— Ma âma i'upa za'ra wa'wa, aima waihu'u za'ra wa'aba ô wa, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese uptabi na 're ihâimana mono zé hã. ³⁰ E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã idâ'â za'ra norĩ te te ahâiwa'utu wamhã, hâiwa âma romhuri'wa ne, te za oto 're hâimana za'ra. Ni'wa hã mro ô di za oto. ³¹ Duré apâ 're idahâiwa'utu za'ra mono zém na rowaihu hã, e niwa sôré za'ra wa'aba â bâ, âne 'Re ihâimana u'âsi mono te te inharizé hã: ³² "Wa hã Abra'âhã te 'Re ihâimana u'âsi mono, duré Izaquihĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono, duré Zacoho te 'Re ihâimana u'âsi mono." 'Re ihâimana u'âsi mono hã idâ'â norĩ tei ô di. Dâ'â âna 're ihâimana za'ra mono norĩ te hã.

³³ Tawamhã da'ahâ uptabi na idahâimana za'ra, âne hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô âma tatob'uzu za'ra ni, isimirowahutu na.

'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti, danhipai u ipire uptabi

Marcus 12.28-34; Lucas 10.25-28

³⁴ Tawamhã, farizeu norĩ hã ma tô si'rã'õtõ, rowasu'u te te wapari za'ra wamhã, saduceu norĩ, Zezusi te te siwi isada'âbâ waihu'u ô na hã. ³⁵ Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na dama rowahutu'wa hã, tô farizeu norĩ siré hã, ma tô Zezusi sadanha, te te âma tâma upa zô, te te pibu da, âne:

³⁶ — Rowahutu'wa, e ma hã bété, danhipai u ipire uptabi, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob'ui'érezé hã.

³⁷ Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'â, âne:

— "Re sawi pese mono, Uburé Danhib'apito ate 'Re ihâimana u'âsi mono hã, uburé aipê'ê na, uburé aihâimanazé aipê'ê 're i'rowi uptabi na, duré uburé asi-mirowaihu'u na zama." ³⁸ Â hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi imorĩ-rata na 're ihâimana mono, duré danhipai u ipire uptabi. ³⁹ Duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi isâna're âma, imorĩ-rata ne hã tô, âne: "Re da'azawi pese mono, 'râwi 're i'asisawi pese mono ne." ⁴⁰ Â norĩ hã maparane ihâimana zahuré, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi hã ma tô a'rã'õtõ zahuré, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma i'arob'ui'érezé hã duré isadawa 'mahârâ'wa norĩ te te âma irob'ui'ére za'ra zéb zama.

Cristu hã apito Davihi nhĩb'apito te 're hâimana

Marcus 12.35-37; Lucas 20.41-44

⁴¹ Tawamhã Farizeu norĩ hã zahadu siré hâimana za'ra wa, ma tô Zezusi hã sina sadanharĩ za'ra, âne:

⁴²— E niha ma tô âma 're irosa'rata za'ra wa'aba mo Danho'reptui'wa da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutu âma hã. E 'wa sihudu na ma tô âma 're irosa'rata za'ra wa'aba mo.

Tawamhã Farizeu norĩ hã ma tô âma sada'âbã za'ra, âne:

— Apito Davihi nhihudu.

⁴³Tawamhã Zezusi hã ma tô duré apã sadanharĩ zahu za'ra, âne:

— E niha tawamhã, Davi hã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani te te tâma iwaihu'uzéb zarina, ma tô Danho'reptui'wa hã sisi Tinhib'apito na. Âne ma tô tinha:

⁴⁴ “Uburé Danhib'apito hã ma tô Ìnhib'apito ma tinha, âne:

‘Ìnhimire niwĩ asãmra, asitob'ru norĩ hã te isôrêzéb u, aipara zahâpã.’ ”

⁴⁵Tahawa, Davi hã Danho'reptui'wa Tinhib'apito na te te sisi wa, e niha te tawamhã Danho'reptui'wa hã Davihi nhihudu 're mo.

⁴⁶Âne wa, ni'wa hã te te âma sada'âbã waihu'u ô di. Tahawa ta hawim haré, ni'wa hã sada si'aibã ô di, te te isadanharĩ zahu da hã.

Farizeu norĩ hâimanazé

Marcus 12.38-39; Lucas 11.43,46; 20.45-46

23 ¹Tawamhã Zezusi hã ma tô tinha, da'ahã uptabi na idahâimana za'ra norĩ ma, duré isiré 're inomro mono norĩ ma zama, âne:

²— 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahu-tu'wa norĩ hã, duré farizeu norĩ hã dama simiroti pire za'ra di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zarina Mozési te te âma irob'ui'érezém na te te dama 're ihâiré za'ra mono zéb da hã. ³Tahawa, ma'âpé ta norĩ hã 're waparĩ pese za'ra wa'aba mono. Duré âma 're anomro pese aba mono, uburé marĩ na te te 're irowasu'u za'ra mono zém na hã. Taré oto ihâimana za'ra zé hã 're sizusi za'ra wa'aba mono tô. E marĩ wa. Te te 're irowasu'u za'ra mono zém na âma 're hâimana za'ra mono ô wa. ⁴Danhisada ipire ne, te danhisé te te dama 're sa'ra. Tane nherê, da'âma 're sina mono ô di. Tinhiptômo hi hã te te 're rési waihu'u za'ra mono ô di, te te dama 're i'wasari mono da hã. ⁵Da te 're i'ma-dâ'â wê za'ra mono da si, te uburé marĩ hã te te 're 'manharĩ za'ra. Ma'âpé 'madâ'â za'ra wa'aba! Ta norĩ hã te powawê hã 'manharĩ 're, nima norĩ Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te te siré 're 'wasari, ibaihã nhemézé isa'êté uptabi 'remhã. Ti'uihã âma te sima te te 're wasisi za'ra, tipaihi wib zama, 're nomro wê mono newa, da te 're 'madâ'â ze za'ra mono da. Taha da, te duré ti'uzã ihâpa, isa'ru pa uptabi na si 're si'uzã za'ra. ⁶Tâma iwê za'ra hã dasimasisizé, dama ipire norĩ nhamrazé, dasa da te dasiré 're ihuri mono zéb âma hã duré Zudeu norĩ te, rowahutuzé mono na danhamrazé 're isimasa mono na hã. ⁷Tâma iwê za'ra hã wazép sina da te 're isawi za'ra mono da si, da te dasina 're i'ubumroi mono zéb âma hã, duré “rowahutu'wa” na da te 're i'mahârã za'ra mono da si. ⁸Tazahã, “rowahutu'wa” na da te 're asisi za'ra wa'aba mono tô. Misire ate za'ra wa'wa, Rowahutu'wa hã. Tawamhã uburé a norĩ wa'wa hã asisânawã te 're anomro aba mo. ⁹Ti'ai âma hã ni'wa sisi wa'aba tô, aimama 'wa isa'êté na hã, misire Aimama 'wa isa'êne hâiwa âma 're sãmra mono wa. ¹⁰Duré “danhib'apito” na da te 're asisi za'ra wa'aba mono tô. E marĩ wa.

Misire Asib'apito za'ra wa'wa hã, ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisudu, Danho'reptui'wa da. ¹¹ Ai'reb za'ra wa'aba danhipai u ni'wa pire na 're ihâimana mono hã za, ta hã da'âma 're isiwãrĩ mono, duré dama romhuri'wa na 're ihâimana mono. ¹² Ni'wam norĩ hã pire na 'rãwi sina 're isôpré mono hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te za te te âma 're ti'awi za'ra. Tanei ô di, ni'wam norĩ hã pire na 'rãwi 're isi'madââ za'ra mono ô hã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za te te 're anhoré, pire na 're hâimana za'ra mono da.

**Zezusi hã, farizeu norĩ te te i'awê'ôzé,
hâimana nhipese na 're ihâimana za'ra mono hã**
Marcus 12.40; Lucas 11.39-42,52; 20.47

¹³⁻¹⁴ — Farizeu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihâimana si'amoi pese na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono hã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za! Te dawĩ 're isitob za'ra wa'aba mo, 're danhisisi mono tã da, Hãwa âma 're Isãmra mono, da'âma 're isib'a'uwê mono zéb u hã. Tane nherê, a norĩ wa'aba zama asisi aba ô di. Te duré dawĩ 're iro'wa'rutu za'ra wa'aba mo, 're danhisisi mono tã da.

¹⁵ — Farizeu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihâimana si'amoi pese na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono hã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di! Â pore na, te datême 're isapri za'ra wa'aba mo. Duré daro mono bâ te datême 're anomro aba mo, asitême 're dapizari za'ra wa'aba mono da, asiniwĩ 're danomro aba mono da. Asiniwĩ 're dapizari za'ra wa'aba mono wamhã, ni'wam norĩ hã asiniwĩ oto 're inomro aba mono hã, maparane âma isisiwi na, ropipa u 're inomro mono da hã, te oto 're hâimana za'ra, asipai u za'ra wa'aba.

¹⁶ — Aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di, atob'a nherê, 're idanhimroi wa'aba mono hã. Âne te dama 're irowasu'u za'ra wa'aba mo: “Ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa nhisi na te te dama ropisutu zahi wamhã, i'ru zahi ô di, te te iropisutuzé te te âma i'u'waimrami da hã. Tazahã, ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 're, êtê waipo pré oru 're isimasa mono nhisi na, te te ropisutu zahi wamhã, taha si i'ru zahi, te te âma i'u'waimrami da hã, te te iropisutu zahi zé hã.” ¹⁷ T'aihâimana nhimiza'rese za'ra wa'aba ô, duré i'atob'a za'ra wa'wa! E ma hã danhipai u ipire: E êtê waipo pré oru, e niwamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa, êtê waipo pré oru te te 're i'a'manharĩ mono, wazé pese na aimawĩ 're hâimana za'ra mono da hã. ¹⁸ Âne te duré dama 're irowasu'u za'ra wa'aba mo: “Ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa âma, tâma danhoprubzé, da te 're isa'ra za'ra mono zém nhisi na te te ropisutu zahi wamhã, ta hã tinhimiropisutu zahi te te âma i'u'waimrami da hã, i'ru zahi ô di, te te iropisutu zahi zé hã. Tazahã, ni'wa hã danhoprubzé da te 're isa'ra za'ra mono zém nhisiwĩ danhoprubzé inomro na te te ropisutu zahi wamhã, taha si i'ru zahi, ropisutu zahi te te i'manharizé te te âma i'u'waimrami da hã.” ¹⁹ Itob'a norĩ, e ma hã danhipai u ipire: E danhoprubzé, e niwamhã danhoprubzé da te 're isa'ra za'ra mono zé wedezane, danhoprubzé te te 're i'a'manharĩ mono, wazé pese na aimawĩ 're hâimana za'ra mono da. ²⁰ Tahawa, ni'wa hã danhoprubzé da te 're isa'ra za'ra mono zém nhisi na te te ropisutu zahi wamhã, te duré uburé danhoprubzé, isisiwĩ 're isimi'wara mono nhisi na zama ropisutu. ²¹ Duré ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa

nhisi na te te ropisutu zahi wamhã, taha nhisi zarina te duré ropisutu zahi, 'Re ihâimana u'âsi mono, iwa 're isâmra mono nhisi na zama. ²² Duré ni'wa hã hâiwa nhisi na te te dama ropisutu zahi wamhã, te duré 'Re ihâimana u'âsi mono te, danhamrazé iwê uptabi nhisi na ropisutu zahi, duré 'Re ihâimana u'âsi mono, iwa 're isâmra mono nhisi na zama.

²³ — Farizeu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihâimana si'amoi pese na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono hã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za! 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te asôprubzé hã 're ipo'o za'ra wa'aba mo, hortelã na wesuirã nhisi hã, duré erva doce na wesuirã nhisi hã duré cominhu na wesuirã nhisi hã. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési ipire uptabi na te te âma irob'ui'ére hã, 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono ô di, â hã: l'uwaibaba na dama 're idahâimana za'ra mono zé hã, duré dawê na dama 're idahâimana za'ra mono zé hã. Tazahã, â norĩ hã i'ru zahi tô, 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono da hã, nima hã 'mairême aba âna. ²⁴ Tob'a nherê, dazaprõni'wa norĩ! Upure hã 're sômri za'ra wa'aba mono tô da, te â hã 're iwamirĩ pese za'ra wa'aba mo. Tane nherê, te awaru ba'ômore hã 're isômri za'ra wa'aba mo.

²⁵ — Farizeu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihâimana si'amoi pese na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono hã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za! Te 're i'upsô za'ra wa'aba mo hâsizé hã, imana wawip si, duré pratu zama. Tane nherê, i'remhã 'masisi di, marĩ hã asadawa nhipese na dawĩ 're iwaibui wa'aba mono hã, duré âma asima 're irowê za'ra wa'aba mono hã, 're asĩmadâ'â ze za'ra wa'aba mono zéb zarina. ²⁶ Tob'a nherê, dazaprõni'wa norĩ! Hâsizé hã i're uimrehêne, 're upsô za'ra wa'aba mono. Tawap si te za imana wawib zama 'rerã na hã 're hâimana za'ra.

²⁷ — Farizeu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihâimana si'amoi pese na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono hã, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za! A norĩ wa'wa hã adâ'â 'ru, 'madâ'â ze da, imana wawĩ da te i'a ne, te 're i'aihâimana za'ra wa'aba mo. Iwê ne hã imana wawimhã. Tazahã, i'remhã dahi si i'masisi ne hã duré i'ro si. ²⁸ Rowimhã i'aiwê za'ra wa'aba ne hã. Tane nherê, aipê'ê remhã i'masi, asadawa nhipese za'ra wa'wa hã duré aiwasété za'ra wa'wa hã.

²⁹ — Aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di, farizeu norĩ, duré dama rowahutu'wa norĩ, aihâimana si'amoi pese na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono hã. 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ 'ru hã te wê uptabi na 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo. Duré ni'wam norĩ i'uwaibaba na 're inomro mono norĩ 'ru zama te 'madâ'â ze da, 're ipese za'ra wa'aba mo. ³⁰ Te duré 're inhari za'ra wa'aba mo, âne: "Wahi'rata norĩ 're hâimana za'ra mono ré, 're wahâimana za'ra mono 'wa'âhã, ta norĩ siré, wa te aré 're simroi mono ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ hã." ³¹ Âne na, te tô sena 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, a norĩ wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ te te 're isimroi mono norĩ nhihudu na hã. ³² Tahawa, ma'apé âma uzusi za'ra wa'aba, rãsutu za'ra wa'aba da, ahi'rata norĩ wa'wa te te âma isâna'rata za'ra zé hã. ³³ Wahi isé uptabi norĩ! E niha asisô'reptu za'ra wa'aba da bâ, 'Re ihâimana u'âsi mono te te asatõrĩ za'ra wa'aba wa, ropipa u hã. ³⁴ Tahawa, wa za we satõrĩ za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ hã, rowaihu'u pese 'wa

norī hā, duré rowahutu'wa norī hā. Tawamhā nima norī hā te za isimroi wa'wa. Duré nima norī hā wedepo'o nhonhi'rāmi na te za isasōmri za'ra wa'wa. Duré nima norī hā abazei hā nhorō 'manharī na dapré'ézém na te za 're ihā za'ra wa'aba mo, ate za'ra wa'wa rowahutuzé 're isimasa mono āma hā. 'Ri wa'ōtō mono na te za duré sō 're anomro aba mo, tāma 're rob'manharī za'ra wa'aba mono da hā. ³⁵Tahawa, 'Re ihāimana u'āsi mono hā te za aima rob'manharī wasété za'ra wa'wa, aihirata norī hā te te 're simroi mono wa, marī, te te 're i'upa za'ra mono ō norī hā, Abéu hā 're morī wē nherē, te te siwi iwīrízém hawi, Zacaria Baraquiaha 'ra hā asiwi iwīrī aba zéb u, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā norī wa'wa danhoprubzé da te 're isa'ra za'ra mono zé me. ³⁶Tô sena wa za āne hā aima waihu'u za'ra wa'wa: 'Re ihāimana u'āsi mono nhimhâzé hā te za waptārā, āhā na 're idahāimana za'ra mono norī nhisiwimhā.

Zezusi hā, Zeruzalē āma 're idasi'ubumroi mono norī āma ipē'ēzézé

Lucas 13.34-35

³⁷Tawamhā Zezusi hā ma āma 'rāsutu, āne:

— Zeruzalē, Zeruzalē, a hā te 're i'anhimroi mo, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahârâ'wa norī hā! Êtē na te duré 're i'anhimroi mo, 'Re ihāimana u'āsi mono timreme 'wapéi'wa te te atēme 're i'azatōrī mono hā! Wa tô aré ōne u'ā te īsima 're wē u'āsi, uburé ai'ra norī hā te ubumro da, si'a hā ti'ra zawi te, 're ipapo za'ra mono ne. Tane nherē, asima wē za'ra wa'aba ō di ³⁸Tahawa, 'Re ihāimana u'āsi mono hā asōrōwa na sapa'a za'ra wa'aba ō di za oto. ³⁹Tahawa, tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Niwa oto asiwi ī'madâ'ā wa'aba ō di za, bâdâ hā iwisizéb u, āne inharī za'ra wa'aba zéb u: “'Re ihāimana u'āsi mono hā iwē si te te tāma 're ipisutu u'āsi mono da si, Uburé Danhib'apito nhisi na we imorī ma hā.”

Zezusi hā te te inharizé, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa,

'ri za isiprubzém na hā

Marcus 13.1-2; Lucas 21.5-6

24 ¹Tawamhā Zezusi hā 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā hawi ma tô watobro. Oto morī wamhā, isiré 're inomro mono norī hā ma tô itēme sina rotété za'ra. Ma tô tāma 'mahârâ za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'wawi wa'ra 're, uburé 'ri, 're isimasa mono hā. ²Tawamhā Zezusi hā ma tô āma sadanharī za'ra, āne:

— E ā hā te uburé marī hā i'madâ'ā za'ra wa'wa. Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, āne: Ā hā êtē norī hā sisisiwi simi'wara ō di za, nimahā na hā. Uburé te za prub za'ra ni za.

Robzépata za'ētē zé duré dama rob'manharī wasété zé

Marcus 13.3-13; Lucas 21.7-19

³Tawamhā Zezusi hā Olivera na êtē 'rāihā nhisi āma zahadu sāmra ré, ma tô isiré 're inomro mono norī hā 'rāwi itēme aihutu. Āne te hāiba pisutu siwi sadanha:

— Rowahutu'wa. E niwa te za āne hā tiromhāiba. Ma'āpé wama waihu'u za'ra na. E marī te za sihāiré, wa te āma iwaihu'u za'ra zéb da hā, bâdâ iwisi na hā, apā za we i'aimorizé hā duré uburé za iropsi'utōrízéb zama.

⁴Tawamhã Zezusi hã ma tãma waihu'u za'ra, âne:

— Ma'âpé, âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, ni'wa hã te te aima rob'rãmi za'ra wa'aba tã da. ⁵E marĩ wa. Da'ahã na te za wa hã newa 're dasiwa-su'u za'ra, âne: “Wa hã 'Re ihãimana u'âsi mono te te ipisudu, Danho'reptui'wa da!” Âne wamhã, da'ahã uptabi na te za ta norĩ hã te te dama 're rob'rãmi za'ra. ⁶'Re aipahi za'ra wa'aba mono tã, 're dasi'wapé za'ra mono wa, da te dasina 're iropupu'u za'ra mono zé hã, 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, duré dasi'wapéi wasu'u ma zama. Uburé ã norĩ hã te za tã 're wairébé. Tane nherê, zahadu rob'rãsutu ã di za. ⁷Dawamri mono bâ te za 're dasi'wapé za'ra. Ti'ai wa'õtõ nho'õmo 're, roti'wa norĩ hã te za ti'ai wa'õtõ nho'õmo amoi u roti'wa norĩ hã te te 're 'wapé za'ra. Darob ahã na te za mrab zô dawi 're rowaptã'ã za'ra. Duré nima niwĩmhã ti'ai popo hã te za 're wairébé. ⁸Ã norĩ hã robzépata nhana'rada, pi'õĩ âma iwasã hã 're isépu'u na'rata za'ra mono ne.

⁹— Taha parimhã dazazéb 're, te za da te 're aséme 'wa, da te aima 're rob'-manharĩ wasété za'ra wa'aba mono da, duré da te 're asimroi wa'aba mono da. Uburé na, te za da te 're ai'ruiwapari za'ëtê za'ra wa'wa, ãzazei'wa 're anomro aba mono wa. ¹⁰Taha wahu mono 'remhã, da'ahã na te za da te 're ãzazei utõrĩ za'ra. 'Rãwim nherê, te za duré 're dasihãiba za'rê za'ra. Dasi'ruiwapari hã te za duré 're hãimana. ¹¹Tawamhã ahã na te za senai'õ na 'Re ihãimana u'âsi mono zadawa 'mahãrã'wa norĩ hã sihãirê za'ra. Ta norĩ hã te za da'ahã na dama rob'rãmi za'ra. ¹²Marĩ iwasédé hã da te 're 'manharĩ za'ëtê za'ra mono wa, te za ni'wam norĩ wi isimizawizé hã tiwi ai'utõrĩ za'ra. ¹³Tane nherê, ni'wa hã ro i'rãsutuzéb u siptete sina i'ãma 're hãimana u'âsi mono wamhã, ta hã te za tinho'reptuzé hã sina uwaimra. ¹⁴'Re ihãimana u'âsi mono, da'ãma 're isibã'uwê mono zé wasu'u iwê uptabi hã, ãzazei'wa norĩ hã daro mono bâ te za te te dama 're wasu'u za'ra, dawamri mono bâ, da te oto wapari za'ra da. Tawap si te za oto tirob'rãsutu za.

Robzépata za'êne, za ihãimanazé

Marcus 13.14-23; Lucas 21.20-24

¹⁵Tawamhã Zezusi hã ma duré ãma uzusi:

— Te za i'madã'ã za'ra wa'wa za, 'Re ihãimana u'âsi mono nhorõwa ãma 'ri're wa'wa iwazéb zahi 're, “Marĩ ipipa Iwasété uptabi hã” 'Re ihãimana u'âsi mono zadawa 'mahãrã'wa Daniéu te te ãma irob'ui'érezé hã. (Ãhã wasu'u na rob'ui'ére hã isoré'wa hã te te isadaihu'u da si, iwê hã.) ¹⁶Tahawa, Zudéa ãma 're isi'ubumroi mono norĩ hã, sisa'rei mono, simani za'ra da, êtê 'rãihã u. ¹⁷Duré ni'wa hã tinhorõwa 'ri nhisiwi sãmra ré wamhã, tinhimarĩ zô tinhorõwa u sébré da, te te si'ra tã. ¹⁸Duré ni'wa hã rom na hãimana ré wamhã, tinhorõwa u hã te te sina siri tã, ti'uza ihãpa zô hã. ¹⁹Taha bãtã mono na hã, pi'õ iwasã ré norĩ ma hã ropipa uptabi di za, duré ti'ra te te iwapsõmri ré norĩ ma zama! ²⁰Tahawa 'Re ihãimana u'âsi mono wi, 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono, rowa'u'u wahã 'rowi, duré sabadu' na romhãimana tã da, za i'sa'rei wa'aba zé hã aimani za'ra wa'aba da. ²¹E marĩ wa. Taha bãtã mono 'remhã te za robzépada hã sa'ëtê na tihãiba, niwa iromhãimana õ, 'Re ihãimana u'âsi

mono te te i'aropoto mono hawim haré, āwa bâta u hā. Duré niwa za, āne hā iromhâimana zahu ô. ²²Re ihâimana u'âsi mono hā robzépata ré bâdâ ihâimana za'ra hā te te asuru ô 'wa'âhā, ni'wa hā aré sisō'reptui ô di. Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hā tinhib'a'uwē da, te te sima ipisutu za'ra norī u'âbā, ma tô bâdâ hā asuru.

²³— Tahawa ni'wa hā te te aima 'mairowasu'u wa'aba wamhā, āne: “Madâ'â za'ra wa'aba! Āme te tihâiba, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisudu, Danho'reptui'wa hā” duré niwamhā āne: “Danho'reptui'wa, ôme te nhamra”, āne wamhā, 're dazaze za'ra wa'aba mono tô. ²⁴E marī wa. Senai ô na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norī hā te za sihâiré za'ra, duré senai ô danho'reptui'wa norī hā, marī dama i'manharī waihu'u'ô, za te te 're i'manharī za'ra mono hā, duré marī, za te te dama 're irowē zani za'ra mono zama, te te dama 're rob'râmi za'ra mono da, duré wapu wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima ipisutu za'ra norī ma zama, te te rob'râmi za'ra da. ²⁵Tahawa, ma'âpé i'wapari pese za'ra wa'aba. Ā hā na uburé wa aima rowasu'u pese za'ra wa'wa, romhâimana wana ré.

²⁶— Duré ni'wa hā te te aima 'mairowasu'u wa'aba wamhā, āne: “Ôme te nhamra, rop si 're irosa'wari mono āma”, tamomo ai'maimorī aba tô. Duré niwamhā, āne: “Āhâta ma dawi aima'u, 'ripara.” Āne wamhā duré, āma 're dazaze za'ra wa'aba mono tô. ²⁷E marī wa. Tā si'ubuzi bâta pusizém hawi duré bâta zasizéb u, hâiwa na 're isi'ubuzi mono ne. Tane za duré, Ti'ai āma Dasiré Ipodo apā we imorizé hā.

²⁸— Nimame marī idâ hā hâimana wamhā, tame te za sipahutu norī hā 're si'râ'ôtô.

Ti'ai āma Dasiré Ipodo hā apā, za we imorizé

Marcus 13.24-27; Lucas 21.25-28

²⁹Tawamhā Zezusi hā ma tô duré tāma waihu'u za'ra, āne:

— Robzépata za'ētē zéb ré hā, bâdâ si'utōrī za'ra parimhā, bâdâ hā te za titobra. Te te oto rob'uiwē ô di za. A'amo zama te te duré oto rob'uiwē ô di za. Wasi norī hā te za duré hâiwa hawi rere. Uburé hâiwa na siptete uptabi na 're isimasa mono hā te za oto tisāsā'â za'ra. ³⁰Tawamhā, marī hā te za watobro hâiwa na, ipibui pese zéb da hā, Ti'ai āma Dasiré Ipodo hā, apā za we imorī na hā. Wei morī wamhā, uburé dapoto mono bâ te za ta'ru'ru ni, robzawi te. Ti'ai āma Dasiré Ipodo hā hâiwa'a na wei morī ré, te za duré 'madâ'â za'ra ni, waihu'u pese uptabi na duré rowa'a isa'ētē uptabi ré. ³¹Danhimnhîhârâzém hârâ 'râihâ hā te za waparī za'ra ni. Tawamhā Ti'ai āma Dasiré Ipodo hā te za hâiwa hawi tāma romhuri'wa norī hā we sātōrī za'ra ti'ai u, 'Re ihâimana u'âsi mono tinhib'a'uwē da, te te sima ipisutu za'ra norī zô, daro mono bâ te te ubumroi mono da.

Rowasu'u na romnhimiré, rob'râ figu wede na hā

Marcus 13.28-31; Lucas 21.29-33

³²Tawamhā Zezusi hā te duré tāma rowasu'u za'ra, āne:

— Ma'âpé, waihu'u za'ra wa'aba, rob'râ figu wede na romnhimiré'ézé hā: Figu wede panhipti uzéi wē wamhā, duré su té wamhā, te za iwaihu'u za'ra wa'wa, tā ita'azéb u oto iromhuture na hā. ³³Tane duré, ā hā iromhâimanazé

'madâ'a za'ra wa'aba wamhâ, te za âma iwaihu'u za'ra wa'wa, Ti'ai âma Dasiré Ipodo apâ za we imorizé oto iromhuture na hâ. ³⁴Tô sena wa âne hâ aima waihu'u za'ra wa'wa. Uburé â hâ iromhâimana mono zé hâ te za tihâimana za'ra, â bâta na dahâiba ré idahâimana za'ra hâ dadâ'a za'ra ô ré. ³⁵Hâiwa duré ti'ai me, te za ai'utōrī zahuré. Tane nherē, imreme hâ niwa si'utōrī waihu'u ô di za.

Ni'wa hâ bâdâ duré bâta pibuzé te te waihu'u ô di,

Zezusi hâ, apâ za we imorizé hâ

Marcus 13.32-37; Lucas 17.20-37

³⁶Tawamhâ Zezusi hâ ma duré tâma waihu'u siromo za'ra, âne:

— Âne hâ iromhâimana mono zéb da hâ, ni'wa bâdâ hâ te te waihu'u ô di, duré bâta pibuzé hâ. Hâiwa hawi romhuri'wa norī zama te te duré waihu'u za'ra ô di, duré I'ra zama. Imama si te te waihu'u pese di. ³⁷Noé 're hâimana mono ré, 're iromhâimana mono zém ne, te za tiromhâiba, Ti'ai âma Dasiré Ipodo apâ we imorizéb u hâ. ³⁸Â pusi mono wana ré, ma tô 're dasaihuri. Te duré da te 're âhuri. Aibâ norī duré pi'ô norī hâ ma tô si'âma 're mro za'ra, Noé hâ uba're wa, isébrézéb u. ³⁹Tane nherē, da te rosa'rese za'ra ô di, i'âpusi mono zéb u hâ. Ta hâ ma tô uburé da'uprosi. Tane te za duré tiromhâiba, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hâ apâ we imorizéb u hâ.

⁴⁰— Taha bâta 'remhâ aibâ norī hâ siré buru na te te romhuri zahuré ré, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ihâiba amo ti'â. Ihâiba amo hâ te za tirē. ⁴¹Duré pi'ô norī hâ siré 'ru'u zahuré ré, te za ihâiba amo 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ti'â. Ihâiba amo hâ te za tirē. ⁴²Tahawa, ma'âpé 're asôpré u'âsi aba mono, waihu'u za'ra wa'aba ô wa, bâdâ Asib'apito za'ra wa'wa hâ apâ za we imorizé hâ. ⁴³Tahawa, ma'âpé sadaihu'u za'ra wa'aba, â hâ: 'Ri tede'wa hâ isimisaihuri, isôrôwa u niha bâta pibuzém na za iwisizé hâ te te waihu'u wamhâ, te za sô rob'madâ'a u'âsi, isôrôwa hâ te te tiwi 'ri prup tô da, isimarī zô. ⁴⁴Tahawa, duré a norī wa'aba zama 're asôpré u'âsi aba mono. E marī wa. Ti'ai âma Dasiré Ipodo hâ te za wei mo, bâdâ, sô i'asimipari za'ra wa'aba ô zém na.

Romhuri'wa sena na ihâimana, duré sena ihâimana ô

Lucas 12.41-48

⁴⁵Tawamhâ Zezusi hâ te duré tâma romnhimiré'e za'ra, âne:

— E 'wa hâ tawamhâ romhuri'wa, sena na ihâimana, duré te te irowaihu'u pe hâ. Ta hâ isib'apito te te ipisudu, tisiré romhuri'wa norī 'madâ'a'wa na 're hâimana mono da, isa hâ te te tâma 're anhomri mono da, bâdâ i'uwaibaba na. ⁴⁶Romhuri'wai ma rowē uptabi di za, isib'apito te te tâma ipisudu te te 'manharī ré, itême wisi wamhâ. ⁴⁷Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Isib'apito hâ te za tâma pisutu, uburé isimarī hâ te te tâma 're a'madâ'a mono da. ⁴⁸Tane i ô di, romhuri'wa iwasété wamhâ, te za rosa'rata, âne: "Inhib'apito hâ simahudu ô di." ⁴⁹Tahawa te za âma sâna'rata, tisiré norī ahâri na hâ. Âzézei'wa norī siré, te za duré 're sa. Te za duré ta norī siré te te 're hâsi. ⁵⁰Tawamhâ isib'apito hâ bâdâ, romhuri'wa hâ sô isimipari ô zém na apâ wisi wamhâ, ⁵¹te za tâma rob'manharī wasété, romhuri'wai ma. Te za duré tâma pisutu, ro hâ hâimana si'amoi pese na 're ihâimana za'ra mono

norī 're ihâimana za'ra mono norī siré, 're hâimana u'âsi mono da. Tame te za 're wawai u'âsi. Te za duré 're 'wahi sitete u'âsi.

Pi'ô ihâiba ubuni norī 10 na ihâiba za'ra, dasina damro u isi'aba'rézé

25 ¹Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma rowasu'u za'ra romnhimiré na, âne:

— Taha bâtâ mono na hã, Hâiwa âma 're Isâmra mono, da'âma 're isib'a'uwē mono zé hã, aiwa 10 na pi'ô ihâiba ubuni, rob'uiwézé te te i'wasari ne, aibâ imro da hã te te siwi sôpētē da.² Tawamhã imrotô na ihâimana nhimiza'rese ô hã, duré imrotô na ihâimana nhimiza'rese hã. ³Ihâimana nhimiza'rese ô norī hã ma tô 'wasa, rob'uiwézé hã. Tane nherē, rob'râi wa'u to hã te te sada 'wasari ô di. ⁴Ihâimana nhimiza'rese norī si, ma tô rob'râi wa'u to hã 'wasa piza 're, rob'uiwézép siré. ⁵Tawamhã aibâ imro da hã sô rowaptâ'â hã wa, ma tô pi'ô 10 na ihâiba ubuni norī hã aptâ hã uburé hã za'ra. Tahawa ma tô tinhotô za'ra.

⁶— Tawamhã mara wa'wa ma tô wapari za'ra, ni'wa te te i'mahârâ hã, âne: “Ôhōta te wei mo, aibâ za imro da hã. Ma'âpé aiwairébé aba, asiwi sôpētē aba da.”

⁷— Tawamhã 10 na pi'ô ihâiba ubuni norī hã ma tô ti'utu za'ra. Tite rob'uiwézé hã ma tô sima sa'ra wē za'ra. ⁸Tawamhã pi'ô ihâimana nhimiza'rese ô norī hã ma tô tiwi waptērē za'ra, ihâimana nhimiza'rese norī wi hã, âne: “Ma'âpé suru na wama ahiri za'ra wa'aba, rob'râi wa'u to hã, wate rob'uiwézé hã oto wawi ro'o nhib'uwa za'ra wa, wawi dâ'â za'ra tō da.”

⁹— Tane nherē, ma tô âne sada'âbâ za'ra: “Maze di. Rob'râi wa'u to hã mara wab ô di za, wama za'ra hã duré aima za'ra wa'aba hã. Tahawa ma'âpé sô ai'a-ba'rēi wa'aba, 'mai'uipra za'ra wa'aba da.”

¹⁰— Tawamhã pi'ô iprédupté ihâimana nhimiza'rese ô norī hã ma tô ai'a-ba'rē, rob'râ wa'u to hã te te 'mai'uipra za'ra da. Sô si'aba'rēi ré, ma tô wi, aibâ imro da hã. Tawamhã pi'ô ihâimana nhimiza'rese norī, rob'uiwézéb ré simiza'rese isimipari za'ra hã ma tô isiré asisi, dasina damro na dasa isa'êne ihâimana u hã. Taha pari ma tô 'ridawa hã iré sitob za'ra ni.

¹¹— Tawamhã ronomro pari, ma tô pi'ô ihâiba amo norī hã apâ aihutu. Âne te nasi 'mahârâ za'ra: “Apito, apito, wei wama 'ridawa za'ra na, âma wanhi-sisi da.”

¹²— Tawamhã aibâ imro da hã ma tô sada'âbâ za'ra, âne: “Tô sena wa za âne aima nharī za'ra wa'wa: Īma aiwaihu'u za'ra wa'aba ô di.”

¹³— Âne wa, ma'âpé 're asôpré u'âsi aba mono, bâdâ hã duré bâtâ pibuzé, za iwisizé hã aima waihu'u za'ra wa'aba ô wa, Ti'ai âma Dasiré Ipodo apâ we imorizé hã.

Romhuri'wa norī si'ubdatô ihâiba za'ra norī wasu'u

Lucas 19.11-27

¹⁴Tawamhã Zezusi hã te duré tâma rowasu'u za'ra, romnhimiré na, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwē mono zé hã, aiwa aibâ hã darob amoi u, romhâ na za morī wa, tite romhuri'wa norī zô ihârâ ne, isibro

s 25.1 10 na pi'ô ihâiba ubuni hã te pi'ô imro da nhorôwa âma mapari za'ra, za aibâ âma imro da zô.

hã te te sô 'madâ'a za'ra da. ¹⁵Tawamhã ma tô rob'uiprazé hã hãiba mono bâ tâma sôMRI za'ra, rowaihu hã tâma ihâimana za'ra zarina. Imorî'rata ma hã ma tô tisô, 5 miu na rob'uiprazé isapotore êtê waipo pré oru 'manhari hã. Duré isâna're ma hã 2 miu na ma tô tisô. Duré da'râsutu'wai ma hã, miu na ma tô tâma tisô. Taha pari te oto mo, darob amoi u, isib'apito za'ra hã. ¹⁶Tawamhã romhuri'wa 5 miu na rob'uiprazé isapotore te te i'âri hã, ône haré ma tô watobro. Ma tô marî hã âma 'manha. Tahawa ma tô âma sisiwi duré, 5 miu na rob'uiprazé isapotore na. ¹⁷Tane duré maparane âma romhuri'wa rob'uiprazé isapotore te te i'âri hã, tô ône ma duré tâma rob'manha. Marî hã ma tô âma 'manha. Tahawa ma tô âma sisiwi, 2 miu na rob'uiprazé isapotore na. ¹⁸Tanei ô di, si'ubdatô âma miu na te te i'âri hã, ma tô watobro. Ma tô sada ab're. Taha pari, ma simi'u, rob'uiprazé isapotore isib'apito te te tâma isôMRI hã.

¹⁹— Tawamhã âma ronomro hã pari, romhuri'wa norî nhib'apito hã ma tô apâ wi, rob'uiprazé te te tâma isôMRI za'ra na, niha te te tâma irob'manhari za'ra na, tâma siwasu'u za'ra da. ²⁰Tawamhã romhuri'wa 5 miu na te te i'âri hã ma tô tâma âwisi, duré isisiwi 5 miu na rob'uiprazé isapotore hã. Âne te tinha, tinhib'apito ma: "Apito, rob'uiprazé isapotore 5 miu na ma tô îma isô. Âhâta ma'âpé 'madâ'a! Wa tô âma aima sisiwi, 5 miu na duré."

²¹— Tawamhã isib'apito hã ma tô âne tâma tinha: "Wê uptabi di. Romhuri'wa i'aiwê, duré sena na i'aihâimana. Suru nherê, sena na te we âma aihâiba. Tahawa sa'êtê na wa za oto aima tisô, ahâ uptabi na 're a'madâ'a mono da. Ma'âpé we aimorî, te îsima irowêzém na îsiré aihâimana da."

²²— Tawamhã ma tô duré itême âwisi, romhuri'wa 2 miu na rob'uiprazé te te i'âri hã. Âne ma tô duré ta hã tinha, tinhib'apito ma: "Apito, ma tô îma isô, rob'uiprazé isapotore hã 2 miu na. Âhâta ma'âpé 'madâ'a! Wa tô âma aima sisiwi, 2 miu na duré."

²³— Tawamhã isib'apito hã ma sada'a, âne: "Wê uptabi di. Romhuri'wa i'aiwê, duré sena na i'aihâimana. Suru nherê, sena na te âma aihâiba. Tahawa wa za oto aima tisô, ahâ na 're a'madâ'a mono da. Ma'âpé we aimorî, te îsima irowêzém na îsiré aihâimana da."

²⁴— Tawamhã da'râsutu âma ma tô duré itême wi, miu na rob'uiprazé te te i'âri hã. Âne te tinhib'apito ma tinha: "Apito, îma aiwaihu'u pese di, da'âma i'aipê'ézé ô na hã, duré i'a're ô âma 're iroptehâri mono na hã, duré amnho i'anhamra mono ô âma 're i'a'ubumroi mono na' hã. ²⁵Tahawa wa tô aima îpahi. Ate rob'uiprazé hã wa tô simi'u, ti'ai 'rowi. Âhâta 'madâ'a, ate rob'uiprazé hã!"

²⁶— Tawamhã isib'apito hã ma tô tâma tinha, âne: "Romhuri'wa i'aiwasédé, duré i'aiwa'a. E a hã îma nhari â bâ, nimame te 're rob're mono ô nherê, te 're iroptehâri mono na hã, duré amnho te 're i'a'ubumroi mono na hã nimame te 're i'anhamra mono ô âma. ²⁷Tahawa, e niha bâ bété sêrê ô di, îte rob'uiprazé hã, rob'uiprazé da te 're isême mono zéb 're. Tawamhã apâ we îwisi wap si, te aré apâ îma isô, te te nasi duré âma îma isisiwizéb zama." ²⁸— "Tiwi âri aba rob'uiprazé hã, 10 miu na tâma ihâimana ma, sôMRI aba da. ²⁹E marî wa. Ni'wai ma, marî hã sa'êtê na hâimana wamhã, te za âma tâma sisiwi, sa'êtê na tâma hâimana da. Tazahã, ni'wai ma hâimana ô wamhã, suru na tâma

hâimana nherê, te za tô tiwi âri ni. ³⁰Tahawa, romhuri'wa iwasédê hã rob u asiwi mei wa'aba, robra u, tame 're wawai u'âsi mono da, duré 're 'wahi sitete u'âsi mono da, te te 're robzépata za'êtê mono wa."

Zezusi hã za da'âma isipo'ozé

³¹Tawamhã Zezusi hã ma âma 'rāsutu, âne:

— Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã niwa Apito na apâ wei morĩ wamhã, duré uburé ite hãwa âma romhuri'wa norĩ zama we isiré si'aba'rêi wamhã, ta hã te za nhamra oto, danhamrazé iwê uptabi na. ³²Tawamhã uburé dapoto mono bâ te za isô're tasi'rã'ôtô ni. Tame te za oto da'âma aipo'o, pone'ërebâ 'madâ-'a'wa hã, pone'ërebâ zéré mapu na duré iséré uzé na 're isipo'o za'ra mono ne. ³³Tawamhã pone'ërebâ zéré mapu norĩ hã" te za tinhimire niwĩ sörê. Duré pone'ërebâ zéré uzé norĩ hã" tinhimire niwĩ te za sörê. ³⁴Tawamhã Apito hã te za tâma nharĩ za'ra, isimire niwĩ isimasam norĩ ma, âne: "Îmama, iwê si te te aima 're ipisutu za'ra wa'aba mono norĩ, we ai'aba'rêi wa'aba, Îmama, ai'âma isib'a'uwê za'ra wa'aba zé hã waibui wa'aba da, te te aropoto mono hawim haré te te asô ipisutu za'ra wa'wa hã. ³⁵E marĩ wa. Mram na 're ihâimana mono ré hã, isa ma tô îma 're i'aza'ra wa'aba mo. Duré 'rubu ré, ma tô â hã îma 're i'ôb za'ra wa'aba mo. Wa hã dasiré a'uwê ô nherê, ma tô asôrôwa u asiwi 're imrami wê wa'aba mo. ³⁶Î'uzã zô îwi 're rowaptââ mono ré hã ma tô asiwi 're î'uzã wa'aba mo. Îhâzé wamhã, ma tô asiwi 're î'madââ aba mo. Dazazéb 're, 're îza mono ré, ma tô asiwi 're îzabui wa'aba mo."

³⁷— Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'madââ pese 'wa norĩ hã te za âne sada'âbã za'ra: "Wanhib'apito, e niwa wa tô mram na aihâimana ré wasiwi ai'madââ ni, asa wa te aima isômri za'ra hã duré niwamhã 'rubu na aihâimana ré, wa te aima i'ôb za'ra hã. ³⁸E niwa wa tô duré wanhorôwa u hã wasiwi ai'âri wê ni, dasiré a'uwê ô nherê, duré niwamhã ai'uzã ô ré, wa te wasiwi i'ai'uzã hã. ³⁹E niwa wa tô duré wasiwi ai'madââ ni, aihâzé ré hã duré niwamhã dazazéb 're asab ré, wa te wasiwi i'asabu hã."

⁴⁰— Tawamhã Uburé Danhib'apito hã te za âne sada'âbã za'ra: "Tô sena wa za âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa: Îsisânawã norĩ hã dama marĩ dai âna 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, âne hã 're 'manharĩ wê za'ra wa'aba mono wamhã, îma te 're i'manharĩ wê za'ra wa'aba mo."

⁴¹— Taha pari te za tinha, isimi'e niwĩ isimasam norĩ ma, âne: "Re ihâimana u'âsi mono, iwasétê si te te aima 're ipisutu za'ra wa'aba mono norĩ, mo oto inhiti ai'aba'rêi wa'aba, uzã isi'utôri'ô u, Wa'uburé da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutu u, duré isiré wa'uburé norĩ da zama. ⁴²E marĩ wa. Wa hã mram ré, îma 're aza'ra wa'aba mono ô di, duré 'rubu ré hã îma 're ôb za'ra wa'aba mono ô di. ⁴³Wa hã dasiré a'uwê ô nherê, asôrôwa u hã asiwi 're î'mazasi wa'aba mono ô di. Duré î'uzã zô îwi 're rowaptââ mono wamhã, asiwi 're î'uzã wa'aba mono ô di. Îhâzé ré, duré dazazéb 're, 're îza mono ré hã asiwi 're îzabui wa'aba mono ô di."

⁴⁴— Tawamhã te za siwi sada'â za, âne: "Wanhib'apito, e niwa wa tô wasiwi ai'madââ ni mram na aihâimana ré hã, niwamhã 'rubu na aihâimana ré hã,

dasiré a'uwê ò na aihâimana ré hã, niwamhã ai'uza zô aiwi rowaptââ ré hã, duré aihâzé ré hã, duré niwamhã dazazéb 're asab ré, aiâma iwasime za'ra ò na hã.”

⁴⁵— Tawamhã Uburé Danhib'apito hã te za sada'âbâ za'ra, âne: “Tô sena wa za âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa: Îsisânawâ norî hã marî dai âna dama 're ihâimana za'ra mono norî ma, marî iwê, 're i'manharî za'ra wa'aba mono ò hã, îma 're 'manharî za'ra wa'aba mono ò di.”

⁴⁶— Tahawa, ta norî hã te za ai'aba'rê, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzé isi'utôrî'ô u. Tanei ò di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â pese 'wa norî hã. Ta norî si te za sina uwaimrami za'ra, dahâimanazé isi'utôrî'ô hã.

Zezusi hã, da te dasiwi wîrî da, da te dasima âma irowa'ôto za'ra zé

Marcus 14.1-2; Lucas 22.1-2; Zuwã 11.45-57

26 ¹Tawamhã Zezusi âne na te te rowasu'u parimhã, ma tô isiré 're inomro mono norî ma tinha, âne:

²— Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, maparane awê parimhã, Pascoa na dato iwamri za ihâimana na hã. Tawamhã Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã te za dasiwi hâiba nhomri ni, wedepo'o nhonhi'râmi na da te sasômri da.

³Taha ré hã, sasedoti ipire norî hã duré Zudeu norî ma roti'wa norî hã ma tô si'râ'ôto, Caifasihi nhorôwa, 'ri isa'êtê âma. Ta hã sasedoti tisiré norî nhipai u ipire uptabi, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa. ⁴Tawamhã ma tô rowa'ôno hã siwi 'manha, Zezusi hã te te siwi âri da, pi'uriwi te te siwi wîrî da. ⁵Tane nherê, ma tô âne sima roti za'ra:

— Dato hã hâimana ré, wa te wasiwi âri ò di za. E marî wa. Âne hã wa te wasiwi 'manharî wamhã, ro'wa'rudu hã te za watobro. Te za wazada tazahi za'ra ni za.

Zezusi, Betânia âma sâmra ré, pi'ô hã wedewa'u to isadazei uptabi na te te i'râ ti'izé

Marcus 14.3-9; Zuwã 12.1-8

⁶Tawamhã Zezusi hã, Betânia âma Simau i'wa're ré nhorôwa âma sâmra ré, ⁷ma tô pi'ô hã itême âzé. Wedewa'u zadaze êtê 'manharî remhã iwa'âbâ za'êne hã ma tô sô 'mazé. Tawamhã i'râ nhisiwi ma tô sa'wa. ⁸Tane nherê Zezusihi siré 're inomro mono norî hã, âne hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô sada ab'ru za'ra, pi'ô da. Âne ma tô tâma nharî za'ra:

— E marî da, ma taré isa'wa, wedewa'u zadaze hã. ⁹Âhã wedewa'u isadaze hã, wa'âbâ za'êtê na te aré iwe. Tawamhã iwa'â hã isibrob'ô norî ma, te aré isômri mo.

¹⁰Tane nherê, Zezusi hã te te sima inharî za'ra zé te te waihu'u wa, ma tô âne tâma nharî za'ra:

— E marî da, te pi'ôi wi iro'wa'rutu za'ra wa'wa. Iwê uptabi hã ma tô îma 'manha. ¹¹E marî wa. Isibrob'ô norî hã ai'rata te za 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa. Tanei ò di, Wa hã ai'rata 're inhamra u'âsi aba mono dai ò di. ¹²Pi'ô hã wedewa'u zadaze i'râ nhisiwi te te isa'wari hã, da te dasiwi inherêzéb u idâ'â wana ré, te te âma ihâiba zadaze da, ma tô âne hã 'manha. ¹³Tô sena, wa za âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa: Daro mono bâ Rowasu'u'wê na da te dasima 're rowasu'u za'ra mono wamhã, â hã pi'ô te te îma i'manharîzé hã te za da te dasima 're wasu'u za'ra. Te za duré âma 're dasipo're pu'u za'ra.

Zudasi hã, Zezusi te te dama ihâiba nhomrizé

Marcus 14.10-11; Lucas 22.3-6

¹⁴Tawamhã 12 na Zezusihi siré 're inomro mono norĩ me 're imorĩ, Zudasi Iscarioti na isisi hã, ta hã ma tô mo, sasedoti norĩ tisiré norĩ nhipai u ipire norĩ u. ¹⁵Âne ma tô sina sadanharĩ za'ra:

— E niha te za ĩma iwa'âbã za'ra wa'wa, Zezusi hã te aima hâiba nhomri za'ra wa'aba wamhã.

Tawamhã ma tô tâma wa'âbã za'ra, 30 na rob'uiprazé isapotore êtê waipo prã prata 'manharĩ na.

¹⁶Tawamhã ta hawim haré te Zudasi hã oto simiza'rese tihâiba, Zezusi te te dama hâiba nhomri da hã.

Zezusi hã Pascoa na dato nhisi na, dasa hã te te i'manharizé

Marcus 14.12-21; Lucas 22.7-23; Zuwã 13.21-30

¹⁷Tawamhã imorĩ'rada bâdã ihâimana âma I'u'êtê Wapu imapu ô na 're ida-saihuri mono zém na, ma tô Zezusihi u sina rotété za'ra, isiré 're inomro mono norĩ hã. Âne ma tô siwi sadanha:

— Rowahutu'wa. E momo te asima irowê, barana iwasaihurizéb da hã, Pascoa na dato ihâimanazém na hã.

¹⁸Tawamhã Zezusi hã ma tô âne tâma nharĩ za'ra:

— Mo oto ai'aba'rêi wa'aba 'ri wa'õtô u, aibã zô airĩtĩ za'ra wa'aba da. Sôpêtê za'ra wa'aba wamhã, âne tâma nharĩ za'ra wa'aba za: “Rowahutu'wa hã âne te we tinha: ĩte bâdã hã ma tô wi. ĩsiré 're inomro mono norĩ me, wa za wasaihuri ni asôrôwa 're, Pascoa na dato nhisi ihâimanazém na hã.”

¹⁹Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô 'manharĩ za'ra, Zezusi te te tâma 'ru za'ra zéb zarina. Barana isaihurizéb da hã ma tô robza'ra pese za'ra, Pascoa na dato nhisi ihâimanazém na hã.

²⁰Tawamhã mara wamhã oto, Zezusi hã duré isiré 're inomro mono norĩ me, ma tô asimro, saihuri da. ²¹Saihuri ré, ma tô Zezusi hã tâma nharĩ za'ra, âne:

— Tô sena, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Asiré za'ra wa'aba hã, ni'wa misi te za dama ihâiba nho.

²²Âne wa, ma tô tiwi tirobzei'ô pese za'ra. Tahawa, hâiba mono bâ ma tô sina sadanharĩ za'ra, âne:

— Apito, e wa hã bâ. Wa hãĩ ô di.

²³Tawamhã Zezusi hã ma tâma waihu'u za'ra, âne:

— ĩhâiba nhomri'wa da hã, ĩsiré isa pratu 're. ²⁴Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã te za dârã. Te za sina uwaimra, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére âma inomro siromo hã. Tazahã, tâma ropipa uptabi di za, Ti'ai âma Dasiré Ipodo te te dama ihâiba nhomri ma hã! Wê di aré tâma hã, niwa poto ô 'wa'âhã, ta hã.

²⁵Tawamhã Zudasi, dama ihâiba nhomri'wa da hã ma tô Zezusi hã sina sadanha, âne:

— Rowahutu'wa, e wa hã bâ, te ĩ'âma irosa'ra.

Tawamhã Zezusi hã ma sada'â, âne:

— Tane tô. Tane na hã asi'uihã na ma tô iwaihu'u siro.

²⁶Tawamhã saihuri ré, ma tô Zezusi hã ti'ã, i'u'etê wapu hã. 'Re ihâimana u'âsi mono âma te tiwata. Taha pari, ma tô te te wê'ê. Isiré 're inomro mono norĩ ma, ma tô te te sômri. ãne te tâma nharĩ za'ra:

— Waibui wa'aba. Huri aba. ã hã ihâiba.

²⁷Taha pari, ma tô duré ti'ã hâsizé, uva 'rãi wa'u isé ré hã. 'Re ihâimana u'âsi mono âma te duré tiwata. Taha pari, ma tô duré isiré 're inomro mono norĩ ma tisô. ãne te tâma nharĩ za'ra:

— Ma'apé aihâiba mono bâ âhuri aba, ã hã. ²⁸ã hã iwapru. Da'ahâ uptabi zada, te za asa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono, dawasédé te te da'ama 're i'ab'-madâ'â mono ô zéb da hã. Iwapru hã 'Re ihâimana u'âsi mono, tinhib'a'uwê norĩ ma te te iropisutuzé, sena na iwaihu'uzéb da hã. ²⁹Tô sena, wa za aima isiwasu'u za'ra wa'wa, âne: ã hã rob'rãi wa'u isé hã niwa te hârêne zahu ô di za oto. Niwap si wa za hârê, rob'rãi wa'u itê hã asiré za'ra wa'aba, Imama, da'ama 're isib'a'uwê mono zéb âma si.

³⁰Tawamhã tinho're na ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono âma tiwata za'ra. Taha pari, ma tô oto wairé, Olivera na êtê 'râihâ nhisi u.

Zezusi hã Pedruhu ma, te te iwaihu'u siromo zé

Marcus 14.27-31; Lucas 22.31-34; Zuwã 13.36-38

³¹Tawamhã Zezusi hã ma tô isiré 're inomro mono norĩ ma tinha, âne:

— Tô âhã mara na hã, uburé te za asiwi i'rême 'wa za, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére siromo zarina, âne: “Pone'ërebâ 'madâ'â'wa, wa za tiwĩ. Tawamhã pone'ërebâ norĩ hã te za ropé.” ³²Tane nherê, apâ ihâiwa'utu wamhã, asôwa wa za imorĩ 'wa, Galiléia u hã.

³³Tawamhã Pedru hã te Zezusihi ma tinha, âne:

— Rowahutu'wa. Uburé te te siwi airême nherê, wa hã niwa te airême ô di za.

³⁴Tane nherê, Zezusi hã ma tô âne tâma tinha:

— Tô sena wa za âne aima waihu'u: ã mara na hã si'a hârâ wana ré, si'ub-datô te za i'udâ.

³⁵Tawamhã Pedru hã te duré Zezusihi ma tinha, âne:

— Asiré idâ'â da nherê, niwa te i'ai'udâ da hã mare di.

Tawamhã isiré norĩ hã, tô ône si ma tô nharĩ za'ra.

Zezusi hã Zétisemani âma ihâimanazé

Marcus 14.32-42; Lucas 22.39-46

³⁶Tawamhã Zezusi hã ma tô mo. Isiré 're inomro mono norĩ zama ma tô isiré ai'aba'rê, Zétisemani na rob're nhisi u. Tame ma tô tâma nharĩ za'ra, âne:

— Ma'apé, âme asimroi wa'aba, ôwa imorĩ ré, te rowaptêrê da.

³⁷Tawamhã siré ma tô te te simro Pedru hã, duré Zebedeu 'ra norĩ hã. Tame ma tô robzei'ô hã azâ, sa'êtê uptabi na. Ma tô duré sa'êtê uptabi na robzépata.

³⁸Tahawa ma tô âne tâma nharĩ za'ra:

— Ihâiba 'remhã robzei'ô hã sa'êtê uptabi na ma i'azâ, za te te i'wirĩ ne hã. ãme asimroi wa'aba, isiré asôprê wa'aba da.

³⁹Tawamhã âma wati prã na^w ma tô isiti za'ra mo. Tame ma tô nhamra hi'-râtītō. Ti'ai u ma tô ti'ubu na ropto. ãne te rowaptê:

— Ìmama, wapu wamhã, ma'ápé ìma ba'a, ã hã, za te irobzépatazé isé uptabi hã! Tane nherê, mare di, te isima iwêzéb zarina hã. Asima iwêzéb zarina si.

⁴⁰Taha pari isiré 're inomro mono nori u, ma tô apâ sina siri. Tane nherê, sôtô za'ra ré, ma tô sôpêtê za'ra. Tahawa Pedruhu ma, te tinha, âne:

— E isiré asôpré wa'aba ré hã, misi bâta pibuzé hã ai'âma isi'utôri za'ra wa'aba da hã, waihu'u ô di bété. ⁴¹Ma'ápé, asôpré wa'aba, duré rowaptêrê za'ra wa'aba, Satanasi hã te te aipibu za'ra wa'aba wa, airere'e aba tô da. Aipê'ê 'remhã marĩ iwê hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, te asima 're iwê za'ra wa'aba mono. Tane nherê, aihâiba za'ra wa'wa hã sib'uware di.

⁴²Tawamhã maparane âma ma tô duré mo Zezusi hã, te te rowaptêrê da. Æne ma tô duré rowaptê:

— Ìmama, te irobzépatazé hã za, ìma ba'a waihu'u ô wamhã, ma'ápé 'manharĩ, asima iwêzéb zarina.

⁴³Tawamhã apâ te te duré sina siri wamhã, sôtô za'ra ré, ma duré sôpêtê za'ra, tomhã pire za'ra wa.

⁴⁴Tawamhã Zezusi hã ma tô duré apâ mo isiti za'ra. Timama wi ma tô duré rowaptê si'ubdatô âma hã. Tô ône si ma tô duré âma sahu timreme na, te te irowaptêrê 'rata zém na. ⁴⁵Tawamhã apâ ma tô mo, isiré 're inomro mono nori u. Æne ma tô tâma nharĩ za'ra:

— E niha te zahadu asôtô siroptub za'ra wa'wa. Te duré aiwa'utu za'ra wa'wa. Ma'ápé, 'madâ'â za'ra wa'aba! Bâdâ hã ma tô oto iwa waptârâ. Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã te za oto hâiba nhomri ni, iwasété nori nhib'rata. ⁴⁶Ma'ápé aiwahutu za'ra wa'aba, oto wasi'aba'rê da. 'Madâ'â za'ra wa'aba! Ôhota te wei mo, dama ihâiba nhomri'wa da hã.

Zezusi hã da te dasiwi i'ârizé

Marcus 14.43-52; Lucas 22.47-53; Zuwã 18.3-12

⁴⁷Tawamhã Zezusi hã te te tâma nharĩ za'ra ré, ma tô Zudasi hã wi, isiré 're inomro mono nori me, aré 're imorĩ hã. Tawamhã isiré hã da'ahâ uptabi di, sib'ézé 'wapa ré duré wedewã ré zama, sasedoti ipire nori, duré Zudeu nori ma roti'wa nori te te sô idazatôri za'ra nori hã. ⁴⁸Tawamhã ihâiba nhomri'wa hã te te âma iwaihu'u za'ra zéb da hã ma tô tâma waihu'u siromo za'ra, âne: “Aibâ hã, tob'rata hârâ na za te isawi hã, ta hã te za asiwi i'âri 'wa za.”

⁴⁹Tawamhã Zudasi hã Zezusihi u ma tô timorĩ waré. Æne te tâma tinha:

— Rowahutu'wa, rowê na 're i'aihâimana mono da si, iwê hã.

Taha pari tob'rata hârâ na ma tô sawi. ⁵⁰Tawamhã Zezusi hã ma asa sada'â, âne:

— Ìsiwaihu, marĩ i'manharĩ da hã, ma'ápé tô 'manharĩ.

Tawamhã ma tô sô ai'rê za'ra. Ma tô siwi ti'â, Zezusi hã. Ma tô duré siwi pawasisi. ⁵¹Tawamhã Zezusihi siré 're imorĩ i'rata isa hã ma tô sib'ézé 'wapa na u'a, sasedoti ipire uptabi ma romhuri'wa hã. Ma tô âma po're nhizâ.

⁵²Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma tinha, i'u'a'wai ma, âne:

— Ma'ápé, sêrê apâ, ate sib'ézé 'wa pa hã. Ni'wa hã sib'ézé 'wa pa na te te da'maiwĩri wamhã, sib'ézé 'wapa na te za tô wĩri ni. ⁵³Ìmama wi te waptêrê 'wa'âhã, ahâ uptabi na te aré we satôri za'ra, tite hâiwa hawi romhuri'wa nori hã te te siwi i'madâ'â da. E âne na waihu'u ã bâ bété. ⁵⁴Æne hã i'âma

romhâimana 'wa'âhâ, e niha wa aré isina uwaimra, Ibaihâ Iwazé pese na rob-'ui'ére hâ, tô i'ru zahi nherê, iromhâimana da hâ.

⁵⁵Taha pari Zezusi hâ ma tô tâma nharî za'ra, sô isi'aba're norî ma, âne:

— E wa hâ dapârî'wa pâ, we îzô i'ai'aba'rei wa'aba da hâ, sib'ézé 'wapa ré duré wedewâi ré zama, asiwi î'âri aba da hâ. Bâtâ sidâpâ wa tô te 're rowa-hutu, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'wawi wa'ra 're. Tane nherê, tame asiwi î'âri aba ô di. ⁵⁶Tane nherê, uburé ma tô âne hâ tiromhâiba, Ibaihâ Iwazé pese na rob-'ui'ére hâ te isina uwaimrami da.

Tawamhâ uburé isiré 're inomro mono norî hâ ma tô oto siwi tirê. Ma tô sisa're.

Zezusi hâ Zudeu norî te, da'âma rowairébézéb âma isabzé

Marcus 14.53-65; Lucas 22.54-55,63-71; Zuwâ 18.12-14,19-24

⁵⁷Tawamhâ aibâ norî, Zezusi te te siwi î'âri norî hâ ma tô siwi saprô, Cai-fasihi nhorôwa u. Ta hâ 'Re ihâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa ipire uptabi. Tame 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob-'ui'ére na dama rowahutu'wa norî hâ ma tô sô si'râ'ôto, duré dama roti'wa norî zama.

⁵⁸Tawamhâ Pedru hâ ma tô Zezusi te te pibu romhâ na, sasedoti ipire uptabi nhorôwa 'wawi wa'ra u. Tamomo ma tô âzé. Ma tô duré nhamra, dasi'wapéi 'manharî'wa 'ridawa 'madâ'â'wa norî siré, te te rob'madâ'â da, niha za romhâimana zô.

⁵⁹Tawamhâ sasedoti ipire norî hâ, duré uburé Zudeu norî ma roti'wa norî zama, te ni'wam norî zô tirîti za'ra, ta norî hâ senai ô nherê, Zezusi hâ tiza-dawa nhipse na te te siwi wasu'u wasété da, taha zarina te te siwi 'ru da, da te dasiwi wîri da. ⁶⁰Tane nherê, marî i'uptabi hâ te te siwi sôpêê ô di, senai'ô na iwasu'u wasété 'wa norî hâ ahâ nherê. Tawamhâ ma tô oto sihâiré zahuré, maparane te te iwasu'u zahuré da hâ. ⁶¹Âne te ta norî hâ wasu'u zahuré:

— Â hâ aibâ hâ te âne dama sina tinha: “Â hâ 'ri 'râihâ 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa hâ, te 'ri pru waihu'u pese di. Duré apâ te 'ri waihu'u pese di, si'ubdatô bâta 're.”

⁶²Tawamhâ sasedoti ipire uptabi hâ ma tô hâiwi za. Âne te Zezusi sadanha:

— E asi'wawi aimapa ô di za, aiwasu'u wasété 'wa norî wi hâ.

⁶³Tane nherê, te Zezusi hâ ari'iwi zab u'â. Tawamhâ sasedoti ipire uptabi hâ te duré apâ sadanharî zahu, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono idâ'â'ô nhisi na wa aiwi waptêrê zahi, wama asiwasu'u za'ra da: E a hâ Cristu,^x 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra.

⁶⁴Tawamhâ Zezusi hâ ma sada'â, âne:

— A hâ te tane na hâ îma inha. Tô sena wa za âne hâ aima waihu'u za'ra wa'wa: Bâdâ hâ te za wi, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono Iwaihu'u Pese uptabi zababa sâmbra ré, i'madâ'â za'ra wa'aba zéb da hâ, duré apâ wei morî ré, hâiwa'na na.

⁶⁵Tawamhâ sasedoti ipire uptabi hâ ma tô ti'uza hâ hâiwa zu. Âne te tinha:

— 'Re ihâimana u'âsi mono âma te wasété. E marî da, wa za duré amnhasi za'ra ni, iwasu'u'wa zô hâ. Ma tô iwapari za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono âma te te iwasété zé hâ. ⁶⁶E niha te za âma iwaihu'u za'ra wa'wa.

^x 26.63 Cristu hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisudu, Danho'reptui'wa da, te wasu'u.

Tawamhã âne ma tô siwi sada'â:

— Ma âma upa. Tô dâ'â!

⁶⁷Taha parimhã ni'wam norĩ hã ma tô tizadaipro na siwi ubu upto. Ma tô duré nasi siwi ahã. Ni'wam norĩ hã te duré nasi siwi ubu pré'é. ⁶⁸Âne te ta norĩ hã nasi sina 'mahârâ za'ra:

— A hã Cristu, ma'âpé âma uwaimrami. E 'wa hã ma ai'azâ.

Pedru hã, Zezusi te te i'udâzé

Marcus 14.66-72; Lucas 22.56-62; Zuwã 18.15-18,25-27

⁶⁹Tawamhã Pedru hã, 'ri 'wawi wa'ra 're, rowi sãmra ré, ma tô pi'õ hã itême sina rotété, sasedoti ipire uptabi ma, romhuri'wa hã. Âne te tãma tinha:

— Azama te Zezusi, Galiléia âma iprédup siré 're aimo.

⁷⁰Tane nherê, Pedru hã ma tô uburé danho'a dawí ai'udâ, âne:

— E marĩ na te we ĩma inha. Te waihu'u ô di, wa hã.

⁷¹Taha pari ma tô mo, 'ri 'wawi wa'ra âma 'ridawa u. Tame ma tô duré pi'õ, dama romhuri'wa ihãiba amo hã dama 'mahã, tame idasimasam norĩ ma, âne:

— Ô hã te Zezusi, Nazaré âma iprédup siré hã 're mo.

⁷²Tawamhã Pedru hã te duré dawí ai'udâ, âne:

— Tô sena, wa aima ĩsiwasu'u zahi za'ra wa'wa. Ā hã aibã hã ĩma waihu'u ô di.

⁷³Tawamhã âma ronomro prãĩ wi, tame idasimasam norĩ hã ma tô itême dasina rotété za'ra ni. Âne te tãma nharĩ za'ra ni:

— Azama te isiré 're aimorĩ za'ra. Aimreme hã ma aihãĩ'rê, Galiléia âma 're idamreme zusi mono zém na aimreme hã.

⁷⁴Tawamhã Pedru hã te asa tãma nharĩ za'ra, âne:

— Mare di. Tô sena wa aima ĩsiwasu'u zahi za'ra wa'wa. ĩma waihu'u ô di, ā hã aibã hã. 'Re ihãimana u'âsi mono si, te te tô ĩma rob'manharĩ, sena ĩsiwasu'u ô wamhã.

Tawamhã awa'awi ma tô si'a hã oto hã. ⁷⁵Tahawa Pedru hã ma tô po're puru, Zezusi te te tãma iwaihu'u siromo zém na, âne: “Si'a hã hãrã ô ré, si'ub-datô, te za dawí ai'udâ, aima iwaihu'u ô na hã.”

Tahawa Pedru hã ma tô ta hawĩ watobro. Sa'êtê uptabi na ma tô aiwa'õ.

Zezusi hã, Pilatuhu u, da te dasiwi isapronizé

Marcus 15.1; Lucas 23.1-2; Zuwã 18.28-32

27 ¹Tawamhã awēm na mararé, ma tô uburé sasedoti ipire norĩ hã duré Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ zama sisaze za'ra, Zezusihi hãiba na hã, te te dama 'ru za'ra da, da te dasiwi wĩrĩ da. ²Tahawa ma tô Zezusi hã siwi pawasisi. Pilatuhu u, ma tô siwi saprõ, Zudéa âma da'madã'wai u.

Zudasi hã idã'âzé

Atus 1.18-19

³Tawamhã Zudasi ihãiba za'rêi'wa hã, Zezusi te te 'madã'â wamhã, da te wĩrĩ da, da te i'ru na hã ma tô si'ruiwapari pese. Tahawa, ma tô mo, 30 na rob'uiprazé isapotore prata 'manharĩ hã apã te te sômri za'ra da, sasedoti ipire norĩ ma, duré Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ ma zama. ⁴Âne ma tô tãma nharĩ za'ra:

— Íwasédé hã wa tô 'manha, aibã marĩ te te i'upai ô hã te hãiba za'rúi wa, da te wĩrĩ da hã.

Tawamhã âne ma tô sada'âbã za'ra:

— Wa norĩ hãĩ ô di oto, ta hã. Ate ta hã, oto.

⁵Tawamhã Zudasi hã rob'uiprazé isapotore hã ma tô sãmra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'rãihã 'ri para u. Taha pari ma tô watobro. Morĩ wamhã oto, ma tô sisôreti.

⁶Tawamhã sasedoti ipire norĩ hã ma tô rob'uiprazé isapotore hã waibu za'ra. Âne te nharĩ za'ra:

— 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob-'ui'érezéb zarinaĩ ô di, â hã rob'uiprazé, wa te iséme za'ra da hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri te, danhoprubzéb 'remhã, dahãiba wa'âbã wa.

⁷Tahawa, ma tô âma sisaze za'ra, tô ta hã rob'uiprazém na ti'a hã te te âma siwi uipra da, “Ti'ai u'êtê na piza 'manharĩ'wa” te hã, 're hãimana mono da, zudeu'ô norĩ te, adâ'â 'ru da hã. ⁸Tahawa, âwa bâtã u hã, te ti'a hã da te 're sisi za'ra: “Ti'a hã dahãiba wa'âbã na, da te i'upra” na. ⁹Âne wa, ma tô sina uwaimra, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârã'wa Zeremia te te âma irob-'ui'érezé hã, âne: “Ma tô waibu za'ra 30 na rob'uiprazé isapotore prata 'manharĩ hã, Izaraéu nhihudu norĩ âma isisaze za'ra zé hã, te te âma siwi ihãiba wa'âbã da hã. ¹⁰Taha na ma tô ti'a hã siwi uipra, ti'ai u'êtê na piza 'manharĩ'wa te hã, Uburé Danhib'apito te te îma i'ruzéb zarina.”

Zezusi hã apito Pilatuhu nho're isabzé

Marcus 15.2-5; Lucas 23.1-5; Zuwã 18.33-38

¹¹Tawamhã Zezusi hã te hãiwĩ za, Zudéa âma da'madã'ã'wa nho'remhã. Ta hã te âne sadanha:

— E a hã, Zudeu norĩ nhĩb'apito.

Tawamhã Zezusi hã ma sada'ã, âne:

— A hã te tane hã inha.

¹²Tane nherê, sasedoti ipire norĩ hã duré dama roti'wa norĩ hã, Zezusihi âma iwasédé hã te te hiri za'ra wamhã, te te sada'âbã za'ra ô di. ¹³Tahawa, te Pilatu hã âne tãma tinha:

— E wapari ã bâ, aiwasu'u wasédé hã te te ai'âma isa'ra za'ra na hã.

¹⁴Tane nherê, Zezusi hã niha hã te te nharĩ ô di. Tahawa Pilatu hã ma tô âma titob'uzu.

Pilatu hã Zezusi te te dama i'ruzé, da te dasiwi wĩrĩ da

Marcus 15.6-15; Lucas 23.13-25; Zuwã 18.38-19.16

¹⁵Tawamhã Pascoa na dato nhisi hã 're hãimana mono sidãpã, te Pilatu hã misi si te te 're azani, dazazéb 're, 're isimasa mono hã, da te 're iwaptêrê za'ra mono zéb zarina. ¹⁶Taha wahub 'remhã, aibã Barabas na isisi hã te dazazéb 're za, dama iwaihu'u pese uptabi hã. ¹⁷Tawamhã Pilatu hã ma tô sadanharĩ za'ra, da'hã uptabi na da te i'ubumro hã, âne:

— E ma hã te asima iwê za'ra wa'wa, te tãma irob'ru da hã morĩ da. E Barabas, e niwamhã Zezusi, Cristu na da te 're isisi mono.

¹⁸Tawamhã Pilatu hã te te waihu'u pese di, Zudeu norĩ ma ipire norĩ hã, Zezusi te te siwi 're sō'ruĩ mono wa, te te siwi ihãiba za'rẽ na hã tãma. Tahawa ma tō ãne hã anha.

¹⁹Tawamhã Pilatu hã da'ãma rowairébézéb ãma sãmra ré, ma tō imro hã romreme tãma tisō, ãne:

— Dame aihãimana tō, ã hã aibã marĩ te te i'upai ō na, iromhãimanazém na hã. Barana hã wa ãma rosawẽ. Sa'etẽ na wa robzépata, i'u'ãbã.

²⁰Tane nherẽ, sasedoti ipire norĩ hã duré Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ hã ma tō tizadawa za'rẽi ō za'ra, da'ahã uptabi idahãimana za'ra norĩ ma hã, Pilatuhu wi, da te waptẽrẽ za'ra da, Barabasihi ma si, te te rob'ru da, morĩ da, duré Zezusihi si te te dama hãiba nhomri da, taha si da te dasiwi wĩrĩ da, isadawa para. ²¹Tawamhã Pilatu hã ma tō duré da'a'mahã, ãne:

— E 'wa hã te asima iwẽ za'ra wa'wa, te tãma irob'ru da hã, morĩ da.

Tawamhã ma sada'ãbã za'ra ni, ãne:

— Barabasihi ma si, rob'ru na, morĩ da.

²²Tawamhã Pilatu hã te duré dazadanha, ãne:

— E marĩ, wa za bétẽ tawamhã 'manha, Zezusi, Cristu na da te 're isisi mono ãma hã.

Tawamhã uburé ma dasiwi sada'ãbã ni, ãne:

— Wedepo'o nhonhi'rãmi na sasōmri!

²³— E marĩ wa. E marĩ i'upa, ma 'manharĩ wasétẽ.

— ãne te Pilatu hã da'a'mahã.

Tane nherẽ, ma tō oto tahãsi ni, dârã 'rãihã uptabi na, ãne:

— Wedepo'o nhonhi'rãmi na sasōmri!

²⁴Tawamhã za te te ida'apizari ō na duré oto 're idasiwa'rãmi mono na hã, Pilatu te te oto sina waihu'u wamhã, ma tō ti'ru, ã hã da te tãma 'mai'ãri da. Tahawa ma tō sisib'rata upsō, da'ahã uptabi na idahãimana za'ra norĩ nho'a. ãne ma tō tinha:

— Wa hã te ãma upai ō di za, ã hã aibã idã'ázém na hã. Ate za'ra wa'wa, za i'upa.

²⁵Tawamhã uburé ma tō sada'ãbã za'ra ni, ãne:

— Idã'ázém na wa te ãma i'upa za'ra zẽ hã tō wanhihiwi waptã'ã za'ra, robzépada hã, duré wa'ra norĩ nhisiwi!

²⁶Tawamhã Pilatu hã ma tō Barabas hã waze, morĩ da, da te iwaptẽrẽ za'ra zéb zarina. Taha parimhã ma tō Zezusi dama ti'ru, abazei hã nhorō 'manharĩ na dapré'ázém na da te 're préẽ mono da. Ma tō duré ti'ru, wedepo'o nhonhi'rãmi na da te sasōmri da.

Dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã Zezusihi ãma iwa'ẽ za'ra zẽ

Marcus 15.16-20; Zuwã 19.2-3

²⁷Tawamhã Pilatuhu te, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã ma tō Zezusi hã siwi saprō, apito Pilatuhu nhorōwa 'ri're wa'wa nho'omo u. Tame ma tō uburé dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã siwi uirĩ. ²⁸I'ua hã ma tō tiwi wazere za'ra. Taha pari ma tō siwi uza, da'uza ihãpa ihãprẽ na. ²⁹Wabzéré panhipti i'wa ahã hã ma duré sada 'ma'manharĩ za'ra. Taha na ma siwi sōpre. Taha pari, wedehu hã ma duré tãma sōmri za'ra, isimire niwĩ. Hi'rãtitō ma duré nasi tãma asimro, ãma wa'ẽ za'ra sina. ãne te nasi tãma nharĩ za'ra:

— Wa wasiwi asawi ni, Zudeu norĩ Nhib'apito!

³⁰Tizadaipro na te duré nasi siwi upto. Wedehu te duré nasi tiwi mrami za'ra. I'rãi wi, ma tô nasi âma siwi ahâ. ³¹Nasi âma wa'ê za'ra parimhã, ma tô i'uza ihâpa ihâpré hã apâ tiwi wazere za'ra. Taha pari ma tô siwi uza, i'uza na. Taha pari, te oto siwi saprô, wedepo'o nhonhi'râmi na te te siwi sasômri da.

Zezusi hã da te isasômrizé, wedepo'o nhonhi'râmi na

Marcus 15.21-32; Lucas 23.26-43; Zuwã 19.17-27

³²'Ri nho'ômo hawi oto wairébé wamhã, ma tô siwi sôpêtê Simau na aibã nhisi hã, Cireni âma iprédi hã. Taha ma, ma tô 'ru zahi za'ra, wedepo'o nhonhi'râmi hã te te âri da, Zezusihi ma.

³³Tawamhã ma tô aihutu, Gougota na romnhisi u. (Gougota hã “Da'râihi Ubumrozé” te wasu'u.) ³⁴Tame uva 'rãi wa'u isé hã ma tô tâma ôb za'ra, wede-wa'u isé na iwazari hã, te te hã'rêne da. Tane nherê, te te téiwei parimhã, te te oto sima wê ô di, te te ihâ'rêne da hã. ³⁵Taha pari, ma tô oto siwi sasô, wedepo'o nhonhi'râmi na. I'uza hã ma tô te te sima hâi wa'ôto. Êtê zapotore i'ui'ére ré hã te nasi sô sima sãmra, ni'wam norĩ hã te te âma i'uwaimrami za'ra zarina, i'uza wa'ono hã te te nasi sima waibu da, hâiba mono bâ. ³⁶Taha pari, te duré i'rata asimro. Ma tô siwi 'madâ, Zezusi hã dawî. ³⁷I'rã nhisi-wimhã ma tô wedepo'o na rob'ui'ére hã siwi sasô, iwasédé, da te âma ihirizé hã, âne: “Ã hã Zezusi, Zudeu norĩ nhib'apito.” ³⁸Zezusihi siré, maparane aibã isimisaihuri norĩ hã ma tô sasômri zahuré ni, isimire niwî duré ihâiba amo hã isimi'e niwî.

³⁹Tawamhã iwa'waibaba, da te nasi iro'rahâri za'ra hã ma tô nasi âma tawa'ê za'ra ni. Ma tô duré nasi tâma 'râihaiwamnarĩ za'ra ni. ⁴⁰Âne te nasi tâma nharĩ za'ra ni:

— Oro a hã asina nharĩ za, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri prub da hã, duré si'ubdatô bâta âma apâ 'ri da hã. Ma'apé asisô'reptu na. A hã sena 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra wamhã, wedepo'o nhonhi'râmi hawi si'ra na!

⁴¹Tane duré sasedoti ipire norĩ hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã duré Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ zama, ma tô âma tiwa'ê za'ra. Âne ma tô tâma nharĩ za'ra:

⁴²— Ta hã ma tô te te 're da'anho'reptu. Tane nherê, 'râwimhã sisô'reptui waihu'u ô di. Oro ô hã Izaraéu nhihudu norĩ nhib'apito za. Âhã na wedepo'o nhonhi'râmi hawi, te te si'rai wamhã, wa za saze za'ra ni! ⁴³'Re ihâimana u'âsi mono si ma tô te te sina 're umnhasi. Ma tô duré dama 're siwasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na. Pé, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te sô'reptu zô, âhã na hã.

⁴⁴Tane duré isimisaihuri norĩ, isiré da te isasômri zahuré hã ma tô âma tiwa'ê zahuré.

Zezusi hã idâ'âzé

Marcus 15.33-41; Lucas 23.44-49; Zuwã 19.28-30

⁴⁵Tawamhã abzuma wa'wa ma tô tirobra, uburé daro mono bâ. Bâda isiprazéb u si'ubdatô na bâta pibuzéb u, te robra na tiromhâiba. ⁴⁶Tawamhã si'ubdatô na bâta pibuzéb âma, Zezusi hã hârâ 'râihã na ma tô hã, âne:

— Eloi, Eloi, lema sabactani'. Ā hā imreme āma isaprizé hā āne: "Īte 'Re ihâimana u'âsi mono, Īte 'Re ihâimana u'âsi mono, e marī wa, ma tō isiwaprosi ire."

⁴⁷Tawamhā ni'wam norī i'rata isimasa hā Zezusihi hârâ te te wapari za'ra wamhā, ma tō āne nharī za'ra:

— Eliasihi zô, te hā.

⁴⁸Tawamhā ni'wa dame isa hā si'aba're na ma tō piza upsôzé hā 'mai'â. Ta hā ma tō uva 'râi wa'u isé prâ na di'i. Wedewaré 'râsutu na ma tō Zezusihi ma wē, te te hârêne da. ⁴⁹Tane nherē, te ni'wam norī hā āne sima nharī za'ra:

— A'â pé, wa te rob'madâ'â za'ra na, Elias we sô morī ô'umnhasite, te te sô'reptu da.

⁵⁰Tawamhā Zezusi hā ma tō duré hârâ 'râihâ na tihârâ zahu. Taha pari ma tō oto pē'ehai'utô.

⁵¹Tawamhā Zezusi hā pē'ē si'utōrī pari, awa'awi ma tō zazahâ ihâpa hā hâi-haipo'o, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa āma 'ri're wa'wa nhitobzé hā, hâimo hawi pi'reba, maparane aiwa ihâiwa'otô na. Ti'a hā ma tō duré sāsâ. Ētē tōmo wawē norī hā ma duré tōmo sipo'o. ⁵²Adâ'â 'ru norī hā ma tō si'ridawa za'ra. Tawamhā 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē 're idâ'â za'ra mono hā ma tō ahâ uptabi na apâ ahâiwa'utu, 'Re ihâimana u'âsi mono hā. ⁵³Ta norī hā ma tō wairé, ab're hawi. Zezusi hā hâiwa'utu parimhâ, ma tō asisi, Zeruzalē 'ri nho'u iwazéb zahi u. Tame ma tō 'madâ'â za'ra ni, da'ahâ na dama sihâi're za'ra wa.

⁵⁴Tawamhā romanu na dawamri na dasi'wapéi 'manharī'wa norī wada'u-ri'wa hā duré ite dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā, Zezusi te te siwi i'madâ hā ma tō ti'ai popo hā 'madâ'â za'ra, duré uburé iromhâimanazé hā. Tahawa ma tō tipahi pese za'ra. Āne te nharī za'ra:

— Tō sena uptabi, ā hā aibâ hā, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra.

⁵⁵Tawamhā nima norī pi'ô norī hā te tame tihâimana za'ra. Romhâ na te rob'madâ'â za'ra. Ta norī hā Zezusihi siré ma tō 're nomro Galiléia hawim haré, te te tâma 're romhuri za'ra mono da. ⁵⁶Isiré za'ra hā ma tō dame tihâimana za'ra, Maria Madalena, duré Maria, Tiagu duré Zuzé norī na, duré Zebedeu 'ra norī na zama.

Zezusi hā dâ'â pari, da te dasiwi isērēzé

Marcus 15.42-47; Lucas 23.50-56; Zuwā 19.38-42

⁵⁷Tawamhā marazéb u oto, ma tō aibâ isibro pe Zuzé na isisi hā wi, Arimatéia na 'ri wa'otô nhisi hawi. Ta hā duré Zezusihi zazei'wa. ⁵⁸Tawamhā Zuzé hā ma tō mo Pilatuhu u. Zezusihi hâiba hā ma tō tiwi waptē. Tahawa Pilatu ma tō ti'ru, dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā te te tâma si'ra za'ra da. ⁵⁹Tawamhā Zuzé hā ma tō ti'â, Zezusihi hâiba hā. Zazahâ ihâirâ na ma tō ubu. ⁶⁰Tawamhā ma tō tisē, tite ab're ité wa, ētē zahâpâ āma te te i'ab're wa. Taha pari ma tō ētē tōmo wawē hā te te pizari, te te āma sitob da. Te te āma sito pari, ma tō oto mo. ⁶¹Maria Madalena, duré Maria ihâiba amoi me, te tame aimasisi zahuré, ab're nho're na.

Dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā, ab're te te siwi i'madâ'âzé

⁶²Tawamhā awēm na hā sabadu na, sasedoti ipire norī hā duré farizeu norī hā ma tō Pilatuhu u ai'aba're. ⁶³Āne ma tō tâma nharī za'ra:

— Apito, wa āma wapo're pu'u za'ra ni, ta hā isadawa nhipe hā 're mori ré, te te inharizém na hā, āne: “Bādā si'ubdatō i'āma si'utōri ō ré, apā wa za hāiwa'udu.” ⁶⁴ Tahawa, ma'āpé 'ru na, si'ubdatō bādā isi'utōrizéb u, ab're hā 'madā'ā pese na hāimana da, isiré 're inomro mono norī hā ihāiba te te siwi simi'uri tō da, te te siwi simi'uri wa, te te dama wasu'u za'ra tō da, apā ihāi-wa'utu na hā. Tawamhā i'rāsutu āma te te dama irob'rāmi za'ra zé hā wasété uptabi di za, imorī'rata nhipai u.

⁶⁵ Tawamhā Pilatu hā ma tō asa āne tāma nhari za'ra:

— Tane tō. Ā hā dasi'wapéi 'manhari'wa norī hā āma asiré simroi wa'aba mono. Mo oto ai'aba'rēi wa'aba. 'Madā'ā pese za'ra wa'aba ab're hā, irob'madā'ā za'ra wa'aba zéb zarina.

⁶⁶ Tawamhā ma tō oto ai'aba'rē, ab're u. Ma tō duré siwi tob'ratato ēne hā. Tame ma tō dasi'wapéi 'manhari'wa norī hā sōré za'ra, ab're hā te te siwi 'madā'ā da.

Zeusī hā apā ihāiwa'utuzé

Marcus 16.1-8; Lucas 24.1-12; Zuwā 20.1-10

28 ¹ Tawamhā sabadu hawi i'awē na hā, dumigu na mararé uptabi, Maria Madalena duré Maria ihāiba amoi me, ma tō tineb zahuré, ab're hā te te sabu zahuré da. ² Tawamhā waptu na rosa'rese ō ré, ma tō ti'ai popo sa'ētē uptabi na watobro. Hāiwa hawi Uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hā ma tō si'ra. Ēne hā ma sa'rē. Isisi ma tō nhamra. ³ Tā si'ubuzi ne, ihāiba hā. Duré i'uza hā rā uptabi di, hāiwa'a ne. ⁴ Tawamhā dasi'wapéi 'manhari'wa norī, ab're te te i'madā'ā za'ra hā ma tō tirērē'e za'ra, pahi pese za'ra wa. Tahawa dadā'ā wa 're idanhimi'wara mono ne, ma tō daba'wara. ⁵ Tawamhā hāiwa hawi romhuri'wa hā ma tō pi'ō norī ma tinha, āne:

— Aipahi wa'aba tō! Īma waihu'u pese di, Zeusīhi zō i'airītī aba na hā, wedepo'o nhonhi'rāmi na da te dasiwi isasōmri zō. ⁶ Tane nherē, āme hāimana ō di. Apā ma tō hāiwa'udu, te te sina irotizéb zarina. Ma'āpé we ane wa'aba, sabui wa'aba da, inomrozé hā. ⁷ Ma'āpé duré sa'ētē ane wa'aba, isiré 're inomro mono norī ma, rowasu'u wa'aba da, āne: “Apā ma tō hāiwa'udu. Asōwa te oto timorī za'ra wa'wa, Galiléia u. Tame te za asiwi i'madā'ā 'wa.” Āne si wa aima rowasu'u wa'wa.

⁸ Tawamhā waptu na ma tō tipusi zahuré ab're hawi, pahi uptabi zahuré wa. Tane nherē, tāma irowē uptabi zahuré. Ma tō asamro, isiré 're inomro mono norī ma, te te rowasu'u zahuré da. ⁹ Tawamhā waptu na rosa'rese ō ré, Zeusī hā ma tō sōpētē zahuré. Āne te tāma nhari zahuré:

— Rowē na 're aihāimana aba mono.

Tawamhā pi'ō norī hā 'rāwi ma tō itēme tineb zahuré. Ipara āma ma tō sawi zahuré. Ma tō duré āma tiwata zahuré.

¹⁰ Tawamhā Zeusī hā te tāma nhari zahuré, āne:

— Aipahi wa'aba tō! Mo oto ane wa'aba, īsisānawā norī ma, īwasu'u wa'aba da, Galiléia u si'aba'rē da. Tame te za siwi i'madā za.

Ab're 'madā'ā'wa norī, isadawa nhipese za'ra zé

¹¹ Tawamhā pi'ō norī hā zahadu bādādi na hāimana zahuré ré hā, nima norī dasi'wapéi 'manhari'wa norī, ab're te te siwi i'madā hā ma tō 'ri wa'ōtō u

ai'aba'ré. Ta norī hā ma tō sasedoti ipire norī ma rowasu'u pese za'ra, uburé iromhâimanazém na hā. ¹²Tawamhā sasedoti ipire norī hā ma tō duré si'rā-
'ōtō, Zudeu norī ma roti'wa norī me. Rowa'ōno hā ma tō siwi 'manha. Tahawa,
rob'uiprazé hā sa'ētē na ma tō sōmri za'ra, dasi'wapéi 'manharī'wa ab're
'madâ'ā'wa norī ma. ¹³Āne ma tō tāma roti za'ra:

— Āne dama rowasu'u za'ra wa'aba za: Isiré 're inomro mono norī hā,
barana ma tō we ai'aba'ré, wanhotō za'ra ré. Tahawa ma tō siwi simi'u, Zezu-
sihi hāiba hā. ¹⁴Āne hā, Zudéa āma apito hā rowasu'u te te wapari wamhā,
wamreme na wa za āma ai'utē za'ra ni za, tō āne iromhâimana na hā. Āne
wamhā, marī ipire asada hâimana za'ra wa'aba ō di za.

¹⁵Tawamhā dasi'wapéi 'manharī'wa ab're 'madâ'ā'wa norī hā ma tō rob'ui-
prazé hā waibu. Sasedoti, tisiré norī ma ipire norī hā te te tāma i'ru za'ra zéb
zarina, ma tō 'manharī za'ra. Tahawa, ā hā rowasu'u zadawa nhipe hā ma tō
ropé Zudeu norī 'remhā. Ā bâta na zama te 're hâimana.

Zezusi hā tisiré 're inomro mono norī 11 na ihâiba za'ra ma, isihâi'rézé

Marcus 16.14-18; Lucas 24.36-49; Zuwā 20.19-23; Atus 1.6-8

¹⁶Tawamhā Zezusihi siré 're inomro mono 11 na ihâiba za'ra norī hā ma tō
ai'aba'ré, Galiléia u. Tame étē 'râihâ u ma tō aihutu, Zezusi te te tāma ipisutu
za'ra zéb u. ¹⁷Tawamhā Zezusi hā te te siwi sāmri wamhā, ma tō āma tiwata
za'ra. Tane nherē, nima norī hā ma tō āma siwawā za'ra. ¹⁸Tawamhā Zezusi
hā ma tō 'râwi itēme timorī za'ra. Āne ma tō tāma siwasu'u za'ra:

— Īmama 'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tō ipisutu, isadawa para ipire
na 're ihâimana mono da, hâiwa āma duré ti'ai āma zama. ¹⁹Tahawa, mo
oto ropéi wa'aba, uburé a'uwē mono bâ. Dama ĭzadawa wasu'u za'ra wa'aba
mono, ĩnhimiroti 'madâ'ā'wa 're danomro mono da. Duré ĭzazei'wa norī ma, ā
dawabzuri hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono, Īmama nhisi na, duré ĩnhisi na
duré Īmama Pē'ēzani nhisi na. ²⁰Duré tāma 're roti pese za'ra wa'aba mono,
ĩnhimiroti uburé te aima i'ru za'ra wa'wa hā te te 're 'madâ'ā' pese za'ra mono
da. Duré āma aipo're simrami za'ra wa'aba tō, āne na hā: Bâta sidâpâ wa za
asiré 're ihâimana u'âsi za'ra wa'wa, irob'rāsutuzéb u.

Marcus

Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na Marcus te te âma irob'ui'érezé

Ibaihâ wasu'uzé

Ã hã ibaihâ na rob'ui'ére'wa nhisi hã Zuwã Marcus na. Zezusihi zazei'wa, ta hã. Tane nherẽ, 12 na ihâiba norĩ siré 're morĩ õ di, Zezusi te te sima ipisutu norĩ siré hã.

Marcus hã tinhimĩ'ui'ére na hã te te rowasu'u za'etẽ õ di, Zezusi te te 're irowasu'u mono zém na hã. Te te 're ida'apawapto mono zém na si ma tô rowasu'u za'etẽ. Ma tô duré wama waihu'u za'ra, Zezusi hã isimizawi pese na dama romhuri'wa na hã. Marcus 10.45 âma hã ma tô âne na wama waihu'u za'ra. Zezusi hã imreme pire na ma tô duré Marcus hã wama rowasu'u za'ra, te te dama 're irowahutu mono na hã, duré wa'uburé te te dama 're i'anhama mono na zama, duré dawasédé hã te te dama 're i'apari mono na zama. Ã hã ibaihâ na ma tô Zezusi hã dama 're siwasu'u, tidâ'ázéb zarina dawasété hawi, za te te 're ida'awaibui mono na hã.

Zuwã Batista hã te te dama 're irob'mahârâ mono zé

Mateus 3.1-12; Lucas 3.1-20; Zuwã 1.19-28

1 ¹Ã hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na rob'ui'ére isâna'ratazém na wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, ²'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa Izaías hã te te âma irob'ui'érezéb zarina, âne:

“Wa hã wa za satô aiwana imreme 'wapéi'wa hã. Ta hã te za ate bâdâdi hã aiwana asô ropese.”

³ “Ni'wa hã te hârâ 'râihâ na dama rob'mahâ, rop si 're irosa'wari mono âma:

Sa'ra pese aba mono bâdâdi hã, Uburé Danhib'apito ma.

Imana 'râmi bâdâdi hã awa'awi sô sa'ra aba mono.”

⁴Tawamhã âne zarina, ma tô oto Zuwã Batista hã sihâiré. Tahawa, te â dawabzuri hã te te dama 're a'manharĩ, rop si 're irosa'wari mono âma. Te duré te te dama 're rob'mahârâ, dawasété na 're dasisâmri za'ra mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're dasiwẽ'õ za'ra mono da, te te oto da'âma 're a'ma-dâ'â mono tô da, taha zarina â dawabzuri hã da te 're 'manharĩ za'ra mono da.

⁵Tawamhã da'ahâ uptabi na te itême 're dasito, Zudéa na ti'a nhisi hawimhã, duré Zeruzalê na 'ri nõ'õmo nhisi hawib zama. Tame dasisõ'a dawasété na, 're dasiwasu'u za'ra mono wa, ma tô â dawabzuri hã te te dama 're a'manharĩ Zuwã hã, Zodã pa na â nhisi âma. ⁶Tawamhã Zuwã hã te 're si'uza, awaru

ba'omore zéré 'manharī na. Duré abazei hā 'manharī waré na i'usisizé hā. Te duré 're sa 'riti na, ropīni na zama. ⁷Āne te te dama 're rob'mahârâ:

— Īza'u si te za wei wi, ĩma ipire uptabi hā. Tahawa, wa hā e ĩwē bâ, sô ĩsiwē'ē da hā, ipara'uza wasisizé te tāma iwasihu da hā. ⁸Wa hā wa tō â na si te 're aihâiba ubu za'ra wa'wa, â dawabzuri hā te aima 're a'manharī aba mono wamhā. Tanei ô di za oto. ĩma ipire hā wei wisi wamhā, te za oto 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani na te te 're aihâiba ubu za'ra wa'wa.

ZeZusi hā â dawabzuri te te i'manharizé

Mateus 3.13-17; Lucas 3.21-22

⁹Tawamhā āne te te dama 're wasu'u mono ré, ma tō ZeZusi hā itēme mo, Nazaré na 'ri wa'ôto nhisi hawi, Galiléia na ti'a nhisi hawimhā. Itēme wisi wamhā, Zuwā hā ma tō â dawabzuri hā ZeZusihi ma 'manha, Zoda pa na â nhisi āma. ¹⁰Tawamhā ZeZusi hā â hawi watobro wi, ma tō 'madâ, hâiwa isi'-ridawa na. Ta hawi, 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani, ma we isô'ômoi baba si'ra, utu'u ne. ¹¹Tawamhā hâiwa hawi, te we damreme hā tinha, āne:

— A hā i'ra, ĩma i'asawi uptabi. Ai'āma ĩma rowé za'ētē di.

Wa'uburé hā ZeZusi te te ipibuzé

Mateus 4.1-11; Lucas 4.1-13

¹²Tawamhā ZeZusihi āma ronomro ô ré, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani hā saprô, rop si 're irosa'wari mono u. ¹³Tame ma tō ZeZusi hā tihâiba, 40 bâta na. Taha ré, te Satanasi hā nasi pibu. Tamemhā abaze zahi hā te 're hâimana za'ra. Tane nheré, te hâiwa hawi romhuri'wa nori hā siwi 'madâ'â pese.

ZeZusi hā romhuri na te te isâna'ratazé

Mateus 4.12-22; Lucas 4.14-15; 5.1-11

¹⁴Tawamhā Zuwā Batista hā dazazéb 're, da te sêrê pari, te ZeZusi hā mo, Galiléia u. Tame ma tō Rowasu'u wē ité, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tāma isômri na, te te dama 're rob'mahârâ. ¹⁵Āne ma tō te te dama 're rowasu'u:

— Bâdâ hā ma tō oto iwa waptârâ, 'Re ihâimana u'âsi mono, da'āma 're isib'a'uwē mono zéb da hā. Ma'âpé aiwasété na asisâmri za'ra wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, asiwē'ô za'ra wa'aba da, duré Rowasu'uwē hā saze za'ra wa'aba.

¹⁶Tawamhā ZeZusi hā Galiléia isô'u zaihâ na mori ré, ma tō tepe mrami'wa nori hā 'madâ'â zahuré, Simau Pedru isisânawâ Adréhé me. Ta nori hā te abazipara hā nasi wabzuri zahuré isô'ui wa, tepe zô. ¹⁷Tawamhā āne te ZeZusi hā 'mahârâ zahuré:

— Īzarina we ane wa'aba. ĩma 're da'awaibui wa'aba mono da oto, wa za āma aima asanho wa'wa.

¹⁸Tahawa ma ône haré marême zahuré, abazipara ma. ZeZusihi siré te oto tineb zahuré.

¹⁹Tawamhā suru na mori na pahâ wi, ZeZusi hā ma tō duré 'madâ'â zahuré, Zebedeu 'ra nori hā Tiagu duré Zuwāhā me. Ta nori hā te uba're 're aimasisi zahuré. Abazipara sisinari hā te apâ te te āma a'râ'ôto zahuré. ²⁰Tawamhā ZeZusi hā te duré ta nori zô tihârâ zahuré. Tahawa ma tō ône haré timama

Zebedeu hã sisa'u rême zahuré, duré imama ma, romhuri'wa norĩ uba're 're isi'ubumro norĩ zama. Zezusihi siré te oto tineb zahuré.

Zezusi hã aibâ hawi, wa'uburé ma, te te irob'ruzé

Lucas 4.31-37

²¹Tawamhã Zezusi norĩ hã ma tô aihutu, Cafarnau na 'ri nho'ômo nhisi u. Tawamhã sabadu oto iwa waptã'ã wa, ma âzé Zezusi hã, Zudeu norĩ te rowahutuzéb u, te te dama rowahutu da. ²²Te te dama irowahutuzém na da te wapari za'ra wamhã, ma tô âma tatob'uzu za'ra ni, Zezusi hã sada ipisutu wa, simirowahutu pire na te te dama rowahutu wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhi-miroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ nhimirowasu'u nei ô wa. ²³Tame te te dama rowasu'u ré, ma aibâ hã âzé, rowahutuzéb u, wa'uburé ré 're imorĩ hã. Sébré wi, te sa'êtê 'mahâ âne:

²⁴— Zezusi, Nazaré âma i'aiprédu, e marĩ te asima iwê, wa'âma za'ra hã. E wa'uprosi da, te we aimo. Îma aiwaihu'u pese uptabi di, a hã ni'wa na hã. A hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'aipisudu, aimawi tâma 're aihâimana mono da.

²⁵Tawamhã Zezusi hã te sa'êtê tâma tinha, wa'uburé ma, âne:

— Ari'iwĩ! Mo oto aibâ hawi aiwatobro!

²⁶Tawamhã sisa'u te sa'êtê hâiba sãsã'ã, wa'uburé hã. Taha pari sadari sina, ma aibâ hawi watobro. ²⁷Tawamhã uburé âma datob'uzu za'ra wa, te 'râwi âma tasisadanharĩ za'ra ni, âne:

— E niha, ô hã. Rowasu'u itém na te simiroti pire na wama rowahutu za'ra. Wa'uburé norĩ ma, te te duré rob'rui wamhã, ma tô imreme hã wapari za'ra.

²⁸Tahawa, ma tô waptu na ropé Zezusihi wasu'u hã, Galiléia ti'ai 're, daro mono bâ.

Zezusi hã Pedruhu maprewa, te te ipesezé

Mateus 8.14-15; Lucas 4.38-39

²⁹Tawamhã rowahutuzém hawi wairébé parimhã, Zezusi norĩ hã ma tô ai'a-ba're, Simau Pedru norĩ nhorôwa u, Ádréhé me. ³⁰Tame te Simahã maprewa hã hâzé ré nomro, wa'ro za'êtê na. Tawamhã sisisi wi, te Zezusihi ma wasu'u za'ra, ihâzé na hã. ³¹Tahawa, ma tô itême sina rotété. Ma tô pa'â. Tawamhã ma tô âma aime, wahutu da. Tame ma awa'awi tiwahâ. Taha pari ma tô tâma a za'ra, Zezusi norĩ ma, saihuri da.

Zezusi hã da'ahâ uptabi na te te ida'apesezé

Mateus 8.16-17; Lucas 4.40-41

³²Tawamhã 'ma'rã wi, bâdã sébré pari^a, ma tô itême tasi'âwisi za'ra ni, Zezusihi u, uburé ihâzé ré norĩ hã, duré wa'uburé, da'âma 're ihâimana za'ra mono norĩ zama. ³³Uburé 'ri ahâ 're, 're idasi'ubumroi mono norĩ hã ma itême tasi'rã'ôtô ni, 'ridawa nho're u. ³⁴Tawamhã Zezusi hã dahâzé mono bâ, ma da'apese, da'ahâ na. Duré wa'uburé hã ma dama anhamra, ahâ na. Ma tô duré wa'uburé norĩ hã sina sadawa uwati za'ra, te te dama wasu'u za'ra tô da, te te siwi waihu'u pese wa, Zezusi hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na hã.

a 1.32 *bâdã sébré pari* Sabadu bâdã hã Zudeu norĩ 're iwa'utu za'ra mono zé, 're 'räsutu mono wa, bâtã zasizéb u.

ZeZusi hã a'ubuni wi, te te irowaptêrêzé

³⁵Tawamhã zahadu robza'rã ré, ma tô udu ZeZusi hã, 'ri nho'ômo nhiti morĩ da, a'ubuni u. Tame ma tô tihâiba, te te rowaptêrê da. ³⁶Tawamhã Simau duré tisiré norĩ me, te ZeZusihi zô hã sôpré ropâ. ³⁷Tawamhã te te siwi sôpêtê wamhã, te tâma rowasu'u za'ra, âne:

— Rowahutu'wa. Da'ahâ uptabi na te asô tarĩĩ za'ra ni.

³⁸Tawamhã ZeZusi hã ma tô sada'âbâ za'ra, âne:

— Oto wasi'aba'rêi wa'aba, 'ri wa'ôno 'râwi 're ihâimana za'ra mono u, tamomob zama te dama 're rowahutu mono da. Taha da, wa tô wei mo, wa hã.

³⁹Tawamhã ZeZusi hã daro mono bâ ma tô oto 're mo, Galiléia 're, 're idasi-'ubumroi mono norĩ u, te te dama 're rowahutu mono da, Zudeu norĩ te rowahutuzé mono bâ. Wa'uburé zama te te dama 're anhamra.

ZeZusi hã, aibã i'wa're ré te te ipesezé

Mateus 8.1-4; Lucas 5.12-16

⁴⁰Tawamhã aibã lepra^b na i'wa're nhisi ré hã ma wi, ZeZusihi u. Hi'râtito ma aime ipapara. Te tâma tinha, âne:

— Apito, îma waihu'u pese di, za îpese waihu'u pese na hã, asima wê wamhã.

⁴¹Tawamhã ZeZusi hã âma pê'êzé uptabi wa, ma tô sô mawê, te te upi da. Te te upi wamhã, te âne tâma tinha:

— Wa isima wê tô. Aihâiba pese oto.

⁴²Tawamhã awa'awi pesere ma i'wa're hã tâma apa. Ma tô oto tihâiba pese.

⁴³Tawamhã ZeZusi hã ma tô satô, mreme tete na te te sina sadawa uwati pese pari, te te dama sina wasu'u tô da. Âne te tâma tinha:

⁴⁴— Îwapari pese. Ni'wai ma, âne na hã rowasu'u tô. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa sasedoti u si aimorĩ, i'aihâiba pese zém na te te aiwaihu'u da. Taha parip si, 'Re ihâimana u'âsi mono ma asôprubzé marĩ mono hã te za isômri za'ra sasedoti ma, Mozésihi nhimi'ui'ére zarina, i'aihâiba pese zém na da te aiwaihu'u za'ra da, sena na. ⁴⁵Tane nherê, aibã morĩ wi, ma rowasu'u na ropé. Tahawa, ZeZusi hã sima iwê na 're zasi waihu'u mono ô di oto, 'ri nho'ômo mono u hã. A'ubuni wip si te 're hâimana, danhiti. Tame 're hâimana mono ré, te itême 're dasihutu, daza'rui mono hawimhã.

ZeZusi hã aibã ihi'rê te te ipesezé

Mateus 9.1-8; Lucas 5.17-26

2 ¹Tawamhã bâdâ umro na âma si'utōrĩ pari, ma ZeZusi hã apâ wi, Cafar-nau u. Tawamhã ma iwasu'u hã ropé, 'ri, 're ihâimana pese mono zéb 're, ihâimana na hã. ²Tame ma da'ahâ na itême dasito. Tahawa, rowib zama 'ridawa âma hã da'masisi di. Tawamhã ZeZusi hã 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na te te dama rowasu'u ré, ³ma tô aibã norĩ maparane si'uiwa na ihâiba za'ra hã imorĩ'ô siwi âwisi. ⁴Tane nherê, da'ahâ uptabi wamhã, te te siwi 'mazébré waihu'u ô di, ZeZusihi u hã. Tahawa, sipapara ma tô 'ri nhisi

b 1.40 Lepra hã da'wa're id'â waihu'u ô, isimihâiba upro.

hawi sada 'ri 're pu'u za'ra, Zezusihi nho'ômoi baba. Tawamhã 'ri 're pu'u âma ma tô âma siwi si'ra, ihi'rê hã tiza'warizé wa inomro na. ⁵Tawamhã Zezusi hã ma tô 'madâ, aibâ nori ma, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zé tâma ihâimana za'ra na hã. Tahawa ma tô imorĩ'ô ma tinha, âne:

— Îsiwaihu, aiwasédé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te oto ai'âma 're a'madâ'â mono ô di za.

⁶Tawamhã tame dame isisimro, nima nori 'Re ihâimana u'âsi mono nhi-miroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa nori hã te 'râwi sima âma rosa'rata za'ra, âne: ⁷“E niha te ône ô hã aibâ tinha. 'Re ihâimana u'âsi mono âma, te wasété. Dawasédé hã ni'wa te te pari waihu'ô ô di. 'Re ihâimana u'âsi mono si, sada hã waihu'u pese di.”

⁸Tawamhã Zezusi hã ta nori te te âma irosa'rata za'ra zém na, awa'awi te te sina waihu'u wamhã, ma tô tâma nharĩ za'ra, âne:

— E marĩ da, te âne aipê'ê remhã irosa'rata za'ra wa'wa. ⁹E ma hã iwapu, imorĩ'ô ma, te inharizéb da hã, e ã hã: “Aiwasédé hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te oto ai'âma 're a'madâ'â mono ô di za”, e niwamhã duré ã hã “Aiwahutu. Asa'warizé âri, aimorĩ da oto.” ¹⁰Tane nherê, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã ti'ai âma isimiroti pire uptabi na, dawasédé hã te te da'âma 're i'ab'madâ'â mono ô zé hã waihu'u za'ra wa'aba da, wa za âne hã 'manha.

Tawamhã imorĩ'ô ma, ma tô âne tinha:

¹¹— Âne wa za aima tinha: Aiwahutu. Asa'warizé hã âri, aimorĩ da oto, asôrôwa u.

¹²Tawamhã awa'awi ma tô aibâ hã wahudu, da'ahã nho'a. Tiza'warizé hã ma tô ti'ã. Rob u, ma tô iré watobro. Tahawa, uburé, ma âma tatob'uzu za'ra ni. 'Re ihâimana u'âsi mono âma, te duré tawata za'ra ni. Âne ma tô dasima rowasu'u za'ra ni:

— Âne hã niwa, wa te i'madâ'â za'ra ô.

Zezusi hã Levihi zô ihârâzé

Mateus 9.9-13; Lucas 5.27-32

¹³Tawamhã Zezusi hã te duré apâ mo, Galiléia isô'u zaihá u. Da'ahã na ma tô itême aihutu ni. Tame te uburé dama rowahutu. ¹⁴Tawamhã Zezusi hã zahadu mori ré, ma tô Afeuhu 'ra tisã Levi^c hã, danhib'apito ma, rob'uiprazé arĩ ubumroi'wa hã. Rob'uiprazé arĩ te te dawĩ 're i'a'ubumroi mono zéb âma, te nhamra. Tawamhã Zezusi hã te tâma tinha, âne:

— We isiré aimorĩ.

Tahawa awa'awi ma wahudu Levi hã, isiré 're mori da oto. ¹⁵Tawamhã suru na âma ronometro pari, te Zezusi hã tisa, Levihi nhorôwa âma. Tawamhã Zezusi duré isiré 're inomro mono nori me hã te rob'uiprazé arĩ ubumroi'wa nori hã^d ahã na tihâimana za'ra, duré aimawi dawasété na 're idanomro mono nori zama. ¹⁶Nima nori 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa nori, ta nori hã tô farizeu, Zezusi hã te te siwi 'madâ'â wamhã, dawasété nori siré duré rob'uiprazé arĩ ubumroi'wa nori siré isa na, ma tô isiré 're inomro mono nori ma nharĩ za'ra, âne:

c 2.14 Levihi nhisi amo hã, Mateus. **d 2.15** rob'uiprazé arĩ ubumroi'wa nori hã Ta nori hã dama 'ru ti.

— E niha bâ, te bété rob'uiprazé arī ubumroi'wa norī siré, duré dawasété norī siré zama hā tisa.

¹⁷Tawamhā Zezusi āne hā te te wapari wamhā, ma tō tāmā nharī za'ra, āne:

— Ihâzé'ō norī hā dawede'wa zô 're simnhasi waihu'u za'ra mono ō di. Ihâzé ré norī si, te sô 're simnhasi za'ra. Tane duré wa hā. Dawasété na 're idanomro mono norī zô 're ihârâ mono da, wa tō wei mo. Mare di, dawē na 're idanomro mono norī zô hā.

Dasai āna, rowaptêrêzé

Mateus 9.14-17; Lucas 5.33-39

¹⁸Tawamhā Zuwā Batistaha siré 're inomro mono norī hā, duré farizeu norī hā te sai āna a'â tihâimana za'ra. Tahawa, ni'wam norī hā ma tō Zezusihi u aihutu, te te siwi sadanharī da, āne:

— Zuwāhā siré 're inomro mono norī hā duré farizeu norī hā, sai āna te tihâimana za'ra. E niha bâ bété, asiré 're inomro mono norī hā, sai āna a'â hâimana za'ra ō di.

¹⁹Tawamhā Zezusi hā ma āma sada'âbâ za'ra, āne:

— Aibâ hā imrozéb u, sô ihârâ za'ra norī hā e sai āna, te za a'â tihâimana za'ra, aibâ imro da hā isiré hâimana za'ra ré hā. Mare di. Sai āna hâimana za'ra ō di za a'â, i'rata sāmra za'ra ré hā. ²⁰Niwap si te za bâdâ hā iwa waptārâ, aibâ imro da hā iwa'wa hawī, da te tiwi i'ârī za'ra zéb da hā. Tawap si te za tō oto sai āna 're hâimana za'ra, te te oto 're rowaptêrê za'ra mono da hā.

²¹— Ni'wa hā zazahâ ihâ tém na da'uza ihâ 'rataré hā te te hâiwa'aba waihu'u ō di. Te te āma hâiwa'aba wamhā, da'uza ihâ té hā te za hâta, ihâ 'rataré hā. Āne wamhā, te za tihâ 'repu'u za'etê. ²²Tane duré ni'wa hā uva 'râi wa'u isé iwa'u té hā romhâ 'manharī isémezé i'rataré 'remhâ, te te sêrê waihu'u ō di. Te te sêrê wamhā, romhâ 'manharī i'rataré hā te za hâihaipo'o. Tawamhā uva 'râi wa'u isé hā te za taré asa'wa. Romhâ 'manharī isémezéb zama te za duré hâihaiwamna. Āne wa, isémezé itéb 'rep si, te za rob'râi wa'u ité hā da te 're sé.

Zezusihi nhimiroti, sabadu na roti nhipai u pire uptabi di

Mateus 12.1-8; Lucas 6.1-5

²³Tawamhā sabadu na ma tō buru na amnho trigu 're wa'waibaba ro'razâ, Zezusi hā. Iwa'waibaba si'aba'rêi ré hā ma tō isiré 're inomro mono norī hā amnho trigu 'râ hā te te sima sinarī za'ra. ²⁴Tawamhā farizeu norī hā te Zezusi siwi sadanha, āne:

— E niha bâ, te āne hā 'manharī za'ra, asiré 're inomro mono norī hā, sabadu na, wa te 're 'manharī za'ra mono tō da, wama i'ru zahi ō hā.

²⁵Tawamhā Zezusi hā ma sada'âbâ za'ra:

— E apito Davihi wasu'u na rob'ui'éré hā sôré za'ra wa'aba ā bâ, te te irob'-manharizém na, tisiré norī me hā, mra te te simroi wamhā. ²⁶Apito Davi hā ma tō âzé 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa u, Abiata hā 're hâimana mono ré. Ta hā sasedoti, 'Re ihâimana u'âsi mono ma da'āma romhuri'wa ipire uptabi. Tawamhā Davi hā tamomo sébré wamhā, i'u'êne hā ma tō 'mai'rê, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, aré āma idanhoprub za'ra hā. Ta hā ma tō duré tisiré norī ma a za'ra, sasedoti norī si, te te 're huri mono da, aré i'ru zahi hā.

²⁷Tawamhã âne ma Zezusi hã tãma 'rãsutu za'ra, timreme hã:

— Sabadu hã ipisutu zahi te 're ihâimana, da'u'âbã. Sabadu u'âbãp si, 're dahâimana za'ra mono da hã ò di. ²⁸Tazahã, Ti'ai âma Dasirê Ipodo hã simi-roti pire di, sabadu na tô duré roti zahi ihâimana nhipai u.

Zezusi hã aibã te te ipesezé, sabadu na

Mateus 12.9-14; Lucas 6.6-11

3 ¹Tawamhã Zezusi hã ma tô duré âzé, Zudeu norĩ te rowahutuzéb u. Tame aibã hã te dame nhamra, isib'rata amo niwĩ isib'rata tede hã.

²Tame te duré ni'wam norĩ hã dame tihâimana za'ra isôpré hã, Zezusihi âma iwasédé te te siwi hiri da. Tahawa ma tô siwi 'madââ pese, te te da'maipese zô, sabadu na nherê. ³Tawamhã Zezusi hã aibã te 'mahã, âne:

— Aiwahutu! We aimorĩ, dawa'wa u.

⁴Taha pari te da'mahã, âne:

— E marĩ i'ru zahi, sabadu na wa te 're i'manharĩ za'ra mono da hã: E iwê. E iwasédé. E wa za wa te 're danho'reptu za'ra. E niwamhã wa za wa te 're danhimro.

Tane nherê, ni'wa hã te te sada'âbã ò di. ⁵Tawamhã Zezusi hã toi âna ma tô simana wawi da'madã. Ma tô tiwi tirobzei'ô pese, pê'ê tete za'ra wa. Taha pari te aibã ma tinha, âne:

— Ma'âpé, asib'rada wahutu.

Aibã hã tinhib'rada ma tô wahutu. Ma tô oto tipese. ⁶Taha pari, ma tô awa'awi wairé, farizeu norĩ hã. Tawamhã Erodihĩ niwĩ 're ihâimana za'ra mono norĩ me, ma tô sima rowa'otô za'ra, Zezusihi hãiba na, te te siwi wĩrĩ da.

Zezusi hã te te ida'apesezé

⁷Tawamhã Zezusi hã duré isiré 're inomro mono norĩ me ma tô a'aba'rê, Galiléia isô'ui pa u. Tawamhã da'ahã uptabi na te isarina a'aba'rê ni, Galiléia ti'ai hawimhã, duré Zudéa hawib zama, ⁸duré Zeruzalê hawimhã, Iduméa, Zodã pa zara hawimhã, Tiru, duré Sidô ti'ai hawib zama, Zezusi hã da te dasiwi sôpêtê da, marĩ te te 're i'a'manharĩ mono zém na iwasu'u hã da te wapari za'ra wa. ⁹Tawamhã Zezusi hã ma tô isiré 're inomro mono norĩ ma ti'ru, uba're hã te te 'ma'ari za'ra da dawi, iwap sébré da, da te dasiwi hõti tô da, dasina. ¹⁰Tawamhã da'ahã uptabi na te te da'apese wa, ma tô ihâzé ré norĩ hã iteme 're sisãmra, te te siwi upi da. ¹¹Wa'uburé dawa 're ihâimana za'ra mono norĩ hã, Zezusi te te nasi 'madââ za'ra wamhã, hi'rãtitô te ipapara nasi tãma ana. Âne te sa'êtê nasi siwi 'mahã:

— A hã 'Re ihâimana u'ãsi mono 'ra.

¹²Tane nherê, Zezusi hã wa'uburé norĩ wi mreme tete na ma tô tiwi sisawi za'ra, 'Re ihâimana u'ãsi mono 'ra na hã te te dama hãiré za'ra tô da.

Zezusi hã aibã norĩ 12 na te te ipisutu za'ra zé

Mateus 10.1-4; Lucas 6.12-16

¹³Tawamhã Zezusi hã êtê'rãihã na ma tô sai'u. Tame te te sima iwê za'ra norĩ zô ma tô hã. Ta norĩ hã ma tô itême a'aba'rê 'rãwi. ¹⁴Tame 12 na aibã

e 3.6 Erodihĩ niwĩ 're ihâimana za'ra mono norĩ Ta norĩ ma, wê za'ra di, Erodihĩ nhihudu si, 'masi-apito da hã, romanu norĩ te apito upana.

norī hā ma tō pisutu za'ra, isiré 're hāimana za'ra mono da, te te duré datēme satōrī za'ra da, Rowasu'u wē ité hā te te dama 're wasu'u za'ra mono da. ¹⁵Isimiroti pire hā ma tō duré tāma sōmri za'ra, wa'uburé hā te te dama 're sāmra za'ra mono da. ¹⁶Tawamhā 12 na ihāiba za'ra norī nhisi hā, āne: Simau, Zezusi te te isisi té Pedru na. ¹⁷Tiagu duré Zuwāhā me, ta norī hā Zebedeu 'ra zahuré. Buanezi na ma tō sisi téb zahuré. “Tāirārā'ā 'ra” te wasu'u, isisi téb zahuré hā. ¹⁸Ádré, Filipi, Bartolomeu, Mateus, Tome, Tiagu Afeuhu 'ra, Tadeu, Simau, zeloti norī niwī 're ihāimana mono, ¹⁹duré Zudasi Iscarioti, Zezusihi hāiba nhomri'wa da hā dama.

Zezusi hā tiwaihu'u pese na wa'uburé te te 're i'anhamra mono zé

Mateus 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10

²⁰Tawamhā Zezusi hā 'ri, 're izasi pese mono zéb u morī wamhā, da'ahā na ma tō duré itēme dasito. Tahawa Zezusi norī hā saihuri waihu'u ō di. ²¹Ina duré isiwadi norī hā, Zezusihi wasu'u te te wapari za'ra wamhā, ma tō sō ai'a-ba'ré, da te dasiwi wasu'u wa, i'rāsiwamnarī na hā. ²²Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norī hā, Zeru-zalē hawi isihutu norī hā te āne nasi nharī za'ra:

— Beuzebu te iwa tihāiba, wa'uburé norī nhib'apito hā. Taha zadawa para te wa'uburé hā te te dama 're anhamra.

²³Tawamhā Zezusi hā te sō tihārā za'ra. Tame ma tō tāma rowasu'u za'ra, romnhimiré' na. Āne:

— E niha te za Satanasi hā 'rāwi te te sima 're rob'ru. ²⁴Ti'ai wa'ōtō nho'u hā maparane iwa'ōtō na sisada sipo'o wa si'wapé za'ra wamhā, 'rāwi te za si'uprosi. ²⁵Dasisānawā nherē, dasisada 're dasipo'o mono wa, 're dasi'wapé za'ra mono wamhā, te za 're dasi'uprosi. ²⁶Tane Satanasi norī hā maparane iwa'ōtō na sisada sipo'o wa, si'wapé za'ra wamhā, te za si'uprosi. Tame te za ai'utō.

²⁷— E ni'wa hā sébré waihu'u pese bā, aibā isiptete nhorōwa u hā isibro te te tiwi duri da, a'ā te te pawasisi ō ré hā. Te te pawasisi parip si, te te tiwi robduri waihu'u pese di, aibā isiptete nhorōwa hawimhā.

²⁸— Tō sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, āne: 'Re ihāimana u'āsi mono te te da'āma 're a'madā'ā mono ō di za, uburé dawasédé, da te 're i'manharī za'ra mono zé hā, duré da te āma 're iwasété za'ra mono zé hā. ²⁹Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani āma da te 're wasété za'ra mono wamhā, te te dama 're apari waihu'u mono ō di za. Te za te te da'āma 're a'madā'ā u'āsi. Ta hā dawasédé isi'utōrī'ō.

³⁰Āne ma tō Zezusi hā tāma rowasu'u za'ra, te te tāma nharī za'ra wa, wa'uburé ré ihāimana na hā.

Zezusihi na duré ino norī

Mateus 12.46-50; Lucas 8.19-21

³¹Taha pari, Zezusihi na duré ino norī hā ma tō itēme aihutu. Rowi simasa wa, ma tō sō da'mazatōrī za'ra, da te tāma 'mairowasu'u da. ³²Da'ahā uptabi na te imana wawi asimro ni. Tawamhā ni'wam norī hā te tāma rowasu'u za'ra, āne:

— Ana duré ano norī hā te rowi aimasa. Te asō tirītī za'ra.

³³Tawamhā Zezusi hā te sadanharī za'ra, āne:

— E 'wa hã ãna bã. Duré e 'wam norĩ hã ãno norĩ.

³⁴Tawamhã ma tũ a'madã, te te siwi i'uirĩ norĩ hã. Tahawa te ãne tinha:

— Ma'ãpé 'madã'ã za'ra wa'aba! ãhãta te ãna norĩ hã asimro, duré ãno norĩ.

³⁵Ni'wa hã 'Re ihãimana u'ãsi mono te te sima 're iwẽ za'ra mono zéb zarina te te 're a'manharĩ mono wamhã, ta hã ãsisãnwã, ta hã ãhidiba, duré ta hã ãna.

Rob're'wai wasu'u

Mateus 13.1-23; Lucas 8.4-15

4 ¹Tawamhã Zezusi hã te duré dama rowahutu, Galiléia isõ'u zaihã na. Da'ahã uptabi na imana wawi dasito wa, ma uba're wa ãzé. Ma tũ nhamra, uba're wa. ã zadaré ãma, te iré za, pazaihã na dahãimana za'ra ré hã. ²Tawamhã rowasu'u na romnhimiré na si ma tũ ahã na dama rowahutu. ãne te dama rowasu'u:

³— Ma'ãpé iwapari pese za'ra wa'aba. Rob're'wa hã ma tũ mo, te te rob're da. ⁴Tawamhã romnhamare te te anhamra mono wamhã, nima norĩ hã ma tũ rere'e, bãdãdi zababa. Tane nherẽ, si norĩ hã ma tũ sũ sina. Ma tũ te te huri, uburé. ⁵Tawamhã nima norĩ hã ti'a surure na etẽ wazari 're ihãimana za'ra mono na ma duré rere'e. Ta norĩ hã ma 'wanhipré su'u, ti'ai baihãire wa. ⁶Tane nherẽ, bãdã oto 'rãiwatobro wamhã, ma tũ ti'wanhipré ré za'ra, sari õ wa. ⁷Tawamhã nima norĩ hã ma duré rere'e, wab'ru wa'wa. Ta norĩ hã prẽdub za'ra wamhã, ma tũ wapre za'ra, rob're hã. Tahawa, 'rã waihu'u za'ra õ di, ta norĩ hã. ⁸Taneĩ õ di, romnhamare ti'ai wẽ wa irere'e mono hã wẽ na ma 'wanhipré. Ma tũ tiprẽdub za'ra. 'Rã za'ra wamhã, ma tũ ti'rã za'ra, 30 na i'rã na, nima norĩ hã 60 na, duré nima norĩ hã misi iwede nherẽ, 100 na i'rã hã.

⁹Tawamhã Zezusi hã ma tũ ãne ãma 'rãsutu, timreme na:

— Asimiparizé aima hãimana za'ra wa'aba wamhã, ma'ãpé wapari za'ra wa'aba!

¹⁰Tawamhã Zezusi hã siwaprosi hãimana wamhã oto, ni'wam norĩ dame ihãimana za'ra hã ma tũ itẽme sina rotété za'ra dawa'rãmi, 12 na ihãiba za'ra norĩ siré, te te siwi sadanharĩ da, rowasu'u na romnhimiré na te te irowa-su'uzẽm na hã.

¹¹Tahawa, Zezusi hã ma tũ tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Aima za'ra wa'aba hã 'Re ihãimana u'ãsi mono, ma tũ aima hãiré za'ra wa'wa, dama iwaihu'u'õ hã da'ãma 're isib'a'uwẽ mono zẽm na hã, sũ'awi te te dama waihu'u õ nherẽ. Taneĩ õ di, da'ãma 're isib'a'uwẽ mono zẽm nhiti rowi 're ihãimana mono norĩ ma hã. Rowasu'u na romnhimiré na si te ta norĩ ma te te 're awaihu'u. ¹²Titõmo na te te 're 'madã'ã za'ra mono nherẽ, te te 're 'madã'ã waihu'u za'ra mono õ di. Te te duré 're wapari za'ra mono nherẽ, te te 're sadaihu'u za'ra mono õ di. Te te waihu'u za'ra 'wa'ãhã, te aré 'Re ihãimana u'ãsi mono u 're sipizari za'ra. Tawamhã iwasété za'ra hã te te aré ãma 're a'madã'ã mono õ di.

¹³Tawamhã Zezusi hã ma tũ sadanharĩ za'ra, ãne:

— ã hã rowasu'u na romnhimiré hã sadaihu'u za'ra wa'aba õ wamhã, e niha te za bété ihãiba amo norĩ hã isadaihu'u za'ra wa'wa.

¹⁴Zezusi hã ma ãma tãma uzusi za'ra, ãne:

— Rob're'wa hã, 'Re ihãimana u'ãsi mono mreme te te 're i're za'ra mono te wasu'u. ¹⁵Ni'wam norĩ hã 'Re ihãimana u'ãsi mono mreme te te 're iwapari

za'ra mono hã, aiwa romnhamare bâdâdi zababa irere'e mono ne. Te te wapari za'ra wi, Satanasi hã te za tiwi sô timorĩ za'ra. Te za tiwi wazere za'ra, ipẽ'ẽ 're, da te tâma i'a're za'ra hã. ¹⁶Ni'wam norĩ hã aiwa romnhamare ti'a êtẽ wazari 're ihâimana za'ra mono na, aibã te te i'anhamra mono ne. 'Re ihâimana u'âsi mono mreme te za wapari za'ra. Waptu na te za saze za'ra, to sina. ¹⁷Tane nherẽ, sari ô wa, âma ronomro prãi wi, te za sazei utõrĩ za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono mreme te te iwapari u'âbãmhã, robzépada duré dama rob'manharĩ wasété zé hã, sô wisi za'ra wamhã, tahawa, te za rême za'ra, te te isaze za'ra zé hã. ¹⁸Ni'wam norĩ hã aiwa romnhamare wab'ru wazari, aibã te te i'anhamra mono ne. 'Re ihâimana u'âsi mono mreme te za wapari za'ra. ¹⁹Tane nherẽ, ti'ai 'rem na si, 're hâtã'ã za'ra mono wamhã, tinhimarĩ na si duré marĩ na si te te 're rosa'rata za'ra mono wamhã, te za te te tiwi 're 'wa'-rutu za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme hã. Tawamhã 'rãi waihu'u za'ra ô di za. ²⁰Taneĩ ô di, ni'wam norĩ hã romnhamare ti'ai wẽ wa, irere'e mono ne. Ta norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono mreme te za wapari za'ra. Te za saze za'ra. Tawamhã 'rã za'ra wamhã, 'rãi pese na te za ti'rã za'ra. ³⁰Na i'rã na, ⁶⁰na, duré 100 na te za âma sisiwi za'ra, te te iwapari za'ra zém nhipai u.

Rob'uiwẽzé

Lucas 8.16-18

²¹Tawamhã Zezusi hã ma duré âma uzusi, âne:

— E ni'wa hã te te sãrĩ waihu'u pese di rob'uiwẽzé hã, piza'a 'rowimhã duré niwamhã waptã 'rowimhã. Mare di. Te te rob'uiwẽ da hã romnhiwasi te za sãrĩ ni. ²²Tahawa, uburé marĩ simi'uri na ihâimana za'ra hã te za upsibi me za'ra ni. Duré uburé marĩ pi'uriwi ihâimana za'ra hã sô'awi te za oto tihâimana za'ra. ²³Âne wa, asimiparizé hã aima hâimana za'ra wa'aba wamhã, ma'ápé wapari za'ra wa'aba!

²⁴Ma duré âma uzusi, âne:

— Âma rosa'rata pese za'ra wa'aba, 're iwapari za'ra wa'aba mono hã! Marĩ hã dama 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te aima 're 'manharĩ zara wa'wa, pire uptabi na. ²⁵Ni'wai ma hâimana wamhã, sa'êtẽ na te za âma tâma sisiwi. Tazahã ni'wa te baba wamhã, suru na tâma hâimana nherẽ, te za tô tiwi waze.

Romnhamare

²⁶Tawamhã Zezusi hã ma duré âma uzusi, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwẽ mono zé hã, aiwa aibã romnhamare ti'ai u te te i'anhamra mono ne. ²⁷Tawamhã barana duré bâta na sôtõ ré duré rĩtĩ ré zama, te za ti'wanhipré za'ra. Amnho hã te za duré tip-rédub za'ra, te te waihu'u âna, e niha ma âne hã tiprédub za'ra. ²⁸Ti'a hã te za tô prédu. Imorĩ'rata na hã rob're te za podo. Taha parimhã te za sihiti. Taha parip si i'rã hã te za sina su nhito. ²⁹Tawamhã 'rãi 'ré wap si, te za oto 'rãihã, ro'wa na aibã hã, bâdã oto iwa waptã'ã wa, te te itehãrizé hã.

Romnhamare mostarda na isisi

Mateus 13.31-32; Lucas 13.18-19

³⁰Tawamhã Zezusi hã ma duré âma uzusi, âne:

— E marĩ na wa za āma simiré'é, 'Re ihāimana u'āsi mono, da'āma 're isib-
'a'uwē mono zēm na hā. E ma hā wa za wasu'u, rowasu'u na romnhimiré hā.
³¹Ta hā aiwa romnhamare mostarda ne hā. Romnhamare dama hā ĩsurure,
ta hā. ³²Tane nherē, da te 're zuri mono wamhā, oto 'wanhipré wamhā, te za
ti'rāihā pese, uburé rowede norĩ nhipai u. Papo za'ētē uptabi wa, te za si norĩ
hā te te iwa sima 're zasi za'ra.

³³Āne ma tō Zezusi hā ahā na te te 're rowasu'u romnhimiré'e na, da te 're
sadaihu'u za'ra mono da. ³⁴Taha āna hā te te dama 're rowasu'u mono ō di.
Tane nherē, isiré 're inomro mono norĩ ma si, ma tō hāiba pisutu, te te tāma
're awaihu'u pese, sō'awi.

Zezusi hā, rowa'u'u za'ēne te te iwa'u utuzé

Mateus 8.23-27; Lucas 8.22-25

³⁵Tawamhā taha bātā na hā hāiwahā pesere Zezusi hā ma tō isiré 're
inomro mono norĩ ma tinha, āne:

— Oto ā zara u', wa te saprĩ za'ra na.

³⁶Tawamhā sisa'u ma tō darēme za'ra. Ma tō asisi, uba're Zezusi iwa iséb-
rézéb 're. Ma tō isiré sisa're. Uba're aimawi norĩ hā ma tō duré isiré sisa're.
³⁷Tawamhā waptu na rowa'u hā ma tō watobro, sa'ētē na. Āsisasi hā uba're
ma tō nasi ahā. Tahawa ma ti'āmasisi, uba're wa. ³⁸Taha ré hā, Zezusi hā te
nhono, uba're na're āma. Da'rā zaparizém na te 'rā zapa. Tawamhā isiré 're
inomro mono norĩ hā ma tō siwi utu. Āne te siwi 'mahā:

— Rowahutu'wa, wa za ai'utōrĩ ni. E wa'āma rosa'rata za'ra ō di.

³⁹Tawamhā Zezusi hā ma tō wahudu. Rowa'u'u ma, te tinha, mreme tete na.
Āsisasisi ma zama te duré tinha, āne:

— Ma'āpé asimizazāri! Airési āna aihāimana!

Tawamhā rowa'u hā ma tō mazazā. Robrésĩ āna ma tō oto tiromhāiba.

⁴⁰Taha pari Zezusi hā ma tō sadanharĩ za'ra, āne:

— Pra! E marĩ da bā, ma aipahi za'ra wa'wa. E zahadu asiwi i'umnhasi aba ō di.

⁴¹Tawamhā isiré 're inomro mono norĩ hā, pahĩ uptabi za'ra di. Tahawa te
āne sima nharĩ za'ra:

— E 'wa hā, ā hā aibā, rowa'u duré ā poré zama te te iwapari pe.

Zezusi hā, aibā wa'uburé ré hā te te ipesezé

Mateus 8.28-34; Lucas 8.26-39

5 ¹Tawamhā Zezusi hā, isiré 're inomro mono norĩ me ma tō saprĩ za'ra
ā zara u uba're na, Zeraza na ti'a nhisi u. ²Tame Zezusi hā uba're hawi
watobro wamhā, aibā wa'uburé ré 're imorĩ hā ma tō sina uzusi, adā'ā 'ru
hawi. ³Aibā hā adā'ā 'ru āma te 're sāmra. Ni'wa hā te te 're pawasisi waihu'u
mono ō di ipara zama, isi'uwazi na hā. ⁴Da te 're pawasisi mono wamhā,
ipara āma zama ma tō isi'uwazi hā te te sina 're anhinari. Tahawa ni'wa sada
hāimana ō di, te te isōwada da hā. ⁵Bātā na, duré mara na te 're hāimana
sadari sina, adā'ā 'ru āma duré ētē 'rāihā norĩ wa'wa. Ētē'wa na te duré 're
sisihāri. ⁶Tawamhā aibā hā romhā na Zezusi te te sāmri wamhā, ma tō itēme
wara. Hi'rātītō ma tō ipapara aime. ⁷Tawamhā te sa'ētē 'mahā, āne:

— Zezusi, 'Re ihâimana u'âsi mono danhipai u 're isâmra mono 'ra, e marĩ te i'âma asima iwê. 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi na wa aiwi waptê, îma rob'manharĩ tõi.

⁸Âne hã ma tõi tãma tinha, Zezusi hã wa'uburé ma, te te rob'rui wa, aibã hawi watobro da, âne: "Wa'uburé, aibã hawi aiwatobro!"

⁹Tawamhã Zezusi hã te âne sadanha:

— E niha asisi hã.

— Ahã na, inhisi hã. E marĩ wa. Wa'ahã uptabi wa.

¹⁰Tawamhã Zezusihi wi, ma tõi sadawa za'rêi âna tiwi waptêrê za'ra, õ hã ti'a nhizãri hawimhã te te tãma rob'ru za'ra tõi da. ¹¹Tamemhã te 'rãwi uhãbã zari hã 're hãimana, sa'a âma. ¹²Tawamhã wa'uburé norĩ hã sadawa za'rêi âna ma tõi Zezusihi wi waptêrê za'ra, âne:

— Ma'ãpê wazatõri za'ra na, uhãbã wa wanhisisi da.

¹³Tahawa ma tõi tãma rowairébê za'ra, aibã hawi wairébê da, uhãbã wa, sisisi da. Uhãbã zari hã 2 miu na ihãiba za'ra hã rob'rehã u ma tõi sisa're, âi ba. Tame ma tõi ai'utõ.

¹⁴Tawamhã aibã norĩ uhãbã 'madã'ã'wa hã ma tõi sisa're, 'ri wa'õtõ u. Tame ma tõi rowasu'u na ropê za'ra, rom na 're idahãimana za'ra mono norĩ ma zama. Tahawa da'ahã uptabi na ma tõi ai'aba'rê ni, da te 'madã'ã za'ra da, iromhãimanazê hã. ¹⁵Tawamhã Zezusihi u da te dasina rotétê za'ra wamhã, aibã hã ma tõi dasiwi 'madã'ã ni, wa'uburé norĩ ré arê 're ihãimana mono hã. Uza ré te oto nhamra, rowê na. Tahawa ma tõi tapahi pese za'ra ni. ¹⁶Te te i'madã'ã za'ra norĩ hã ma tõi dama rowasu'u pese za'ra, aibã ma iromhãimanazê hã durê uhãbã norĩ ma zama. ¹⁷Tawamhã te Zezusihi ma nharĩ zahi za'ra ni, danhipti'ai hawi watobro da.

¹⁸Tawamhã Zezusi hã uba're wa oto sébrê wamhã, aibã wa'uburé ré arê 're imorĩ hã ma tõi sina tizadahutu'õ, isirê morĩ da.

¹⁹Tane nherê, Zezusi hã te te tãma rowairébê õ di. Tahawa, te âne tãma tinha:

— Asõrõwa u aimorĩ, Uburê Danhib'apito, iwê te te aima i'manharizê hã wasu'u da, asirê a'uwê norĩ ma.

²⁰Tawamhã aibã hã ma tõi mo. Decapoli âma, ma tõi te te dama wasu'u, Zezusi hã te te tãma i'manharĩ zê hã. Tahawa isimirowasu'u na, ma tõi âma tatob'uzu za'ra ni.

Zezusi hã, Zairuhu 'ra te te ihãiwa'utuzê durê pi'õ te te ipesezê

Mateus 9.18-26; Lucas 8.40-56

²¹Tawamhã Zezusi hã zara u apã te te saprĩ wamhã, da'ahã uptabi na ma itême tasi'rã'õtõ ni, â zaihã u. ²²Tawamhã ma tõi itême wi, Zairu na isisi hã Zudeu norĩ te, rowahutuzê 'madã'ã'wa hã. Zezusi te te sãmri wi, ma tõi ipapara hi'rãtitõ aime. ²³Ma tõi tiwi waptê sadawa za'rêi âna, âne:

— I'ra sipi'õ hã te za iwi ai'utõ. Ma'ãpê we isirê aimorĩ, asib'rada hã âma hiri da, pese da, durê a'ã 're hãimana mono da.

²⁴Tawamhã Zezusi hã ma tõi isirê mo. Da'ahã uptabi na ma tõi isirê ai'aba'rêi ni. Tahawa ma dasiwi hõti pese ni.

²⁵Tame ma tõi dasirê mo pi'õ hã, 12 na âma iwahu pi'õi hãzê âma 're hãimana mono ré hã. ²⁶Ma tõi te te 're robzêpata za'etê. Tinhimarĩ hã ma

tô duré uprosi, dawede'wa norĩ hã te te siwi 're iwede mono zém na. Tãma rowē da newa, tane nherē, te tiwi pire u'asi. ²⁷Ta hã pi'õ, Zezusihi wasu'u te te wapari wamhã, isarina ma tô mo dawa'wa, ibabarãi hawi. Te te itême sina rotété wamhã, ma tô i'uza hã upi, ²⁸âne te te sima rosa'rata sina: "Tuza si te upi wamhã, wa za ipese." ²⁹Tawamhã te te upi wamhã, awa'awi pesere ihâzé hã ma tô tãma mazazã. Tahawa ma tô siwaihu'u, ipese na hã. ³⁰Tawamhã awa'awi pesere, Zezusi hã ma tô duré siwaihu'u, ihawi iwaihu'u pe iwatobro na hã. Tahawa, ma aipi'ra, da'ahã wa'wa. Âne te anha:

— E 'wa hã ma tô i'uzã hã upi.

³¹Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã ma sada'âbã za'ra, âne:

— Ma tô ida'a'madã, da te dasiwi i'aihôti pese na hã. E niha te tane nherē asinha, ni'wa te te ai'upi zô.

³²Tane nherē, Zezusi hã ma tô da'a'madã simana wawi, ni'wa hã te te i'upi zô. ³³Tahawa, pi'õ hã siwaihu'u pese wa, te te i'manharĩ zém na hã ma tô Zezusihi u sina rotété, rērē'ẽ sina, pahi te. Hi'rãtitô ma ipapara aime. Tahawa ma tô tãma siwasu'u pese. ³⁴Tawamhã Zezusi hã ma tô tãma tinha, âne:

— I'ra, asina i'umnhasizé hã ma tô aipese. Rowē sina aimorĩ. 'Re irobzépata mono zé wi, te za oto rowē na 're aihãimana mo.

³⁵Tawamhã Zezusi hã zahadu pi'õi ma te te nharĩ ré, ma tô aihutu, nima norĩ romhuri'wa hã Zairuhu ma. Âne te tãma rowasu'u za'ra:

— Ai'ra azarudu hã ma tô ai'utô. Si'wa'rutu nherē, Rowahutu'wai ma, nharĩ zahu tō, asōrōwa u morĩ da hã.

³⁶Tane nherē, Zezusi hã rowasu'u na te te rosa'rata ô di. Tahawa, te Zairuhu ma tinha, âne:

— Aipahi tō. I'umnhasi.

³⁷Tawamhã Zezusi hã te te rowairébé ô di, ni'wa isiré imorĩ da hã. Pedru, Tiagu duré ino Zuwã norĩ si ma tô te te siré simro. ³⁸Tawamhã Zairuhu nhorōwa u sihutu wamhã, Zezusi hã ma tô da'a'madã. Rob'ru te, te ta'ru'ru ni, dawawa 'rãihã na. ³⁹Tawamhã Zezusi sébré wamhã, ma tô âne dama tinha:

— E marĩ da, te rob'ru te, aiwawa 'rãihã na ai'ru'ru wa'wa. Azarudu hã dã'ã ô di. Taré te nhono.

⁴⁰Tane nherē, ma tô Zezusihi âma aihã za'ra ni. Tawamhã Zezusi hã ma tô dama rob'ru, rob u dawairébé da, uburé. Azarutu mama duré ina, isiré 're inomro mono norĩ zama isiré isi'aba'ré norĩ si ma tô asisi, azarudu inomrozéb u hã. ⁴¹Tawamhã ma tô pa'ã. Âne te tãma tinha:

— Talita cumi.

Âne âma isaprizé hã: "Azarudu, wa aimã ti'ru: Ai'utu!"

⁴²Tawamhã awa'awi pesere azarudu, 12 na âma iwahu hã ma tô udu. Ma tô oto 're mo. Tawamhã uburé ma âma tatob'uzu za'ra ni. ⁴³Tawamhã Zezusi hã ma tô sawi pese imama norĩ wi, rowasu'u na te te ropé zahuré tō da. Ma tô duré tãma 'ru zahuré, azarutu ma, isa te te a zahuré da.

Zezusi hã Nazaré u imorizé

Mateus 13.53-58; Lucas 4.16-30

6 ¹Tawamhã Zezusi hã apã ma tô mo Nazaré u. Isiré 're inomro mono norĩ zama te isiré ai'aba'ré, aré 're isãmra mono zéb u. ²Tawamhã Romhuri 'rãsutu wamhã, sabadu na te dama rowahutu, Zudeu norĩ te rowahutuzéb

ãma. Da'ahâ uptabi na da te iwapari za'ra hã ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni. ãne te ãma tasisadhanharĩ za'ra ni:

— Pra! E mame ma tô uburé marĩ hã awaihu'u. E niha hã te rowaihu tãma 're ihãimana, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô te te dama 're i'ab'manharĩ mono da hã. ³E ã hã wede'é na romhuri'wai ã bâ. E Mariaha 'ra ã bâ. Duré e ino norĩ hã Tiagu, Zuzé, Zudasi, duré Simau norĩ ã bâ. E duré ihidiba norĩ hã ãme 're si'ubumroi mono ã bâ.

Tahawa ãne u'ãbã, ma tô siwi wẽ'ô, Zezusi hã. ⁴Tawamhã Zezusi hã te tãma nharĩ za'ra ãne:

— 'Re ihãimana u'ãsi mono zadawa 'mahârâ'wa hã daro mono bâ dama wazé pese di. Isipti'ai ãma si sô datob'uzu waihu'u ô di, isisânawãi 'remhã duré isôrôwa 'reb zama.

⁵Tahawa, Nazaré ãma hã marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô hã te te a'manharĩ waihu'u ô di. Ni'wam norĩ ãma si, ma tô tinhib'rada hã aza'ra, te te apese da. ⁶Tahawa, Zezusi hã ma tô da'ãma titob'uzu, da te dasiwi i'umnhasi'özém na hã.

Zezusi hã tisiré 're inomro mono norĩ te te isatõrĩ za'ra zé

Mateus 10.5-15; Lucas 9.1-6

Tawamhã Zezusi hã Nazaré 'rata 're idahãimana za'ra mono norĩ ma, te te 're rowahutu oto, 'ri wa'ôto mono bâ. ⁷Tawamhã 12 na ihãiba za'ra isiré 're inomro mono norĩ zô, te tihârâ za'ra. Taha pari, maparane si siré ma tô satõrĩ za'ra. Isimiroti pire hã ma tô tãma sômri za'ra, wa'uburé hã te te dama sãmra za'ra mono da. ⁸Te duré tãma roti pese za'ra, marĩ hã te te siré 'wasari tã da, bådâdi na da hã, tisiwazusizép si te te siré 'wasari da, mra hã, romramizé duré rob'uiprazé hã te te 'wasari tã da, ⁹tipara'uza ré si si'aba'rê da, duré da'uza ihâpa isô'utu'u ré si si'aba'rê da, isapari'wa hã te te 'wasari tã da. ¹⁰Te duré tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Danhorôwa u, asô dahârâ za'ra wa'aba mono wa, asisisi aba mono wamhã, tamepi si aihãimana za'ra wa'aba mono, ta hawi i'aiwairébê aba zéb u. ¹¹Tazahã nimame da te aiwaibui wẽ wa'aba ô wamhã, duré da te aiwapari za'ra wa'aba ô wamhã, dahawi aiwairébê su'u aba mono. Duré oto ta hawi aiwairébê aba zéb u, aipara zapru hã asisa'u tata'a za'ra wa'aba mono, ti'ai u rere'e da.

¹²Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô oto datême ai'aba'rê, te te dama sadawa wasu'u za'ra da, dawasété na dasisãmri za'ra wa, 'Re ihãimana u'ãsi mono ma dasiwẽ'ô za'ra da. ¹³Tawamhã Wa'uburé hã ahâ uptabi na te te dama sãmra za'ra. Duré azeite 'rãi wa'ui wam na, te te da'rãi u'rê za'ra mono pari, ma tô da'ahã na te te dapese za'ra, dahâzé ré 're idahãimana za'ra mono hã.

Zuwã Batista hã idã'ázé

Mateus 14.1-12; Lucas 9.7-9

¹⁴Tawamhã Apito Erodĩ hã ma tô ãne hã rowasu'u wapa, Zezusihi wasu'u hã daro mono bâ dama sa'rese wa oto. ãne te ni'wam norĩ hã Zezusihi ãma nasi romnomri za'ra:

— ã hã aibã hã, Zuwã Batista apã ihãiwa'udu. Tahawa, waihu'u pese di, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô hã te te 're i'ab'manharĩ mono da hã.

¹⁵Tawamhã ni'wam norĩ hã te te duré âma 're romnomri za'ra, âne:

— Õ hã Elias.

Ni'wam norĩ hã te te duré âma 're romnomri za'ra, âne:

— Õ hã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa, duréihã isadawa 'mahârâ'wa norĩ ne hã.

¹⁶Tawamhã Apito Erodĩ âne hã te te wapari wamhã, ma tã âne tinha:

— Õ hã Zuwã Batista, wa hã te i'ru, da te butu nhizãri da, apã ihâiwa'udu.

¹⁷Erodĩ hã tã te te dama 'rui wa, Zuwã Batista da te pawasisi da, da te dasiwi sêrê da hã, dazazéb 're. Âne hã ma tã 'manha, Erodiaha ma rowê da, âma isi'rê, tisisânawã Filipihi mro nherê. ¹⁸Âma mro wa, Zuwã hã ma tã nasi tinha, Erodihĩ ma, âne: “Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob'ui'érezém na hã, âma aimro waihu'u õ di, Erodizaha âma hã.”

¹⁹Tahawa, Erodiaha ma 'ru ti, Zuwã hã. Te te iwĩri da si. Tane nherê, te te wĩrĩ waihu'u õ di. ²⁰Erodĩ hã te te tiwi 're 'madã'ã pese, Zuwã Batistaha ma 're pahi mono wa, te te waihu'u pese wa, iwê na hã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono ma si 're ihâimana mono na hã. Tahawa, ma tã te te 're 'madã'ã pese, Zuwã hã. Zuwãhã nhimirowasu'u te te 're wapari mono wamhã, te tiwi 're rowaihu'u'õ. Tane nherê, ma tã te te 're wapari ze.

²¹Tawamhã bâdã ma tã oto wi, Erodiza te te sima iwêzé hã. Iwaptã'ázém na Erodĩ hã dasa isa'êne ma tã 'manha dama ipire norĩ ma, te te 're ida'a'madã'ã mono zéb 'remhã, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhĩb'apito norĩ ma, duré Galiléia âma dama ipire norĩ 're ihâimana za'ra mono ma. ²²Tawamhã dasaihuri ré hã, Erodiaha 'ra sipi'õ hã ma âzé, 'ri para u. Tame ma tã aipese. Tawamhã Erodĩ duré isiré isaihuri norĩ ma, ma tã rowê pese, tisipese na. Tahawa, te apito hã azarutu ma tinha, âne:

— Marĩ iwi waptêrê, asima iwêzéb uwaibaba. Wa za aima tisõ.

²³Tawamhã ma tã tâma ropisutu zahi:

— Marĩ hã asima iwêzéb uwaibaba waptêrê wamhã, wa za aima tisõ. Te 're ida'a'madã'ã mono zé iwi waptêrê wamhã, aiwa wa za âma wasima aipo'o ni.

²⁴Tahawa, te tina u a'ã mo, marĩ hã apito wi te te iwaptêrê da hã, te te tâma waihu'u da. Tawamhã ina ma âma sada'ã, âne:

— Ma'ápé waptêrê, Zuwã Batistaha 'rã hã.

²⁵Tahawa, si'aba'rê na ma apã âzé apito u, azarudu hã. Âne te tiwi waptê:

— Wa isima wê, Zuwã Batistaha 'rã hã ima sômri da, pratu wa, âhã na awa'awi.

²⁶Tawamhã apito Erodihĩ wi ma tã tirobzei'õ pese. Tane nherê, ropisutu zahi isaihuri norĩ nho'a te te 'manharĩ wa, isiré azarudu hã te te tiwi iwaptêrêzé te te wê'õ waihu'u õ di. ²⁷Tahawa ma tã i'ru, dasi'wapéi 'manharĩ'wa hã Zuwãhã 'rã te te tâma âri da. Tawamhã awa'awi te sô mo, dazazéb u. Tame ma tã 'rãnhizã, Zuwã Batista hã. ²⁸Ma tã ti'ã, pratu wa. Azarutu ma, ma tã tisõ. Ta hã tina ma, ma oto tisõ. ²⁹Tawamhã Zuwã Batistaha siré 're inomro mono norĩ hã âne hã te te waihu'u za'ra wamhã, ihâiba hã zô ma tã ai'aba'rê. Ma tã siwi ti'ã. Taha pari ma tã âma siwi ti'ã.

Zezusi hã da'ahã uptabi na te te ida'asaihurizé

Mateus 14.13-21; Lucas 9.10-17; Zuwã 6.1-14

³⁰Tawamhã Zezusihi siré 're inomro mono norĩ hã apã sihutu wamhã, ma tã tâma siwasu'u pese za'ra, uburé marĩ hã te te i'manharĩ za'ra mono zém na

hã, duré te te dama irowasu'u za'ra mono zém na zama. ³¹Tamemhã da'ahâ uptabi na dasiwa'râmi itême dasisamarî pese wa, sai'huri waihu'u ô di, Zezusi norî hã. Tahawa, ma tô isiré 're inomro mono norî ma tinha, âne:

— We isiré ai'aba'rêi wa'aba a'ubuni u, wawa'utu za'ra da a'â.

³²Tawamhã hâiba pisutu ma tô sisa're uba're na, a'ubuni u. ³³Tane nherê, da'ahâ na da te 'madâ'â za'ra wamhã, da te waihu'u za'ra wa, ma tô isô'râmbib za'ra dasisa're, â zada'rêi baba, uburé 'ri wa'ôto na 're idahâimana za'ra mono hã. Ma tô iwana za'ra aihutu ni. ³⁴Tawamhã Zezusi hã uba're hawi watobro wamhã, da'ahâ uptabi na ma tô da'madâ. Tahawa, ma tô da'âma tip'êzé, pone'êrebâ norî, 'madâ'â'wai âna 're inomro mono ne, 're danomro mono wa. Tame ma tô tinhimirowahudu iwê na, ahâ uptabi na âma da'apawapto.

³⁵Tawamhã hâiwahâ pesere wa oto, ma tô Zezusihi siré 're inomro mono norî hã itême sina rotété za'ra. Âne te tâma nharî za'ra:

— Ma tô tihâiwahâ. A'ubuni wi wa wahâimana za'ra ni. ³⁶Ma'âpé a'â dama rob'ru na, dasi'aba'rê da, marî dasazéb da, da te dasima uipra za'ra da, uridi dama isimasa mono u, niwamhã 'râwi 're idasi'ubumroi mono u zama.

³⁷Tane nherê, Zezusi hã ma tô âne sada'âbâ za'ra:

— Ma'âpé a norî wa'wa hã dama aza'ra wa'aba, dasai'huri da.

Tawamhã isiré 're inomro mono norî hã te âne tâma nharî za'ra:

— I'u'êtê wapu wa te dama uipra za'ra da wamhã, 200 na rob'uiprazé isapotre êtê waipo prâ prata na hã, wama hâimana za'ra wap si, aré dahâiba wamhã.

³⁸Tawamhã Zezusi hã te sadanharî za'ra, âne:

— E niha i'u'êtê wapu hã te aima tihâimana za'ra wa'wa. Ma'âpé sabu za'ra wa'aba.

Tawamhã isiré 're inomro mono norî hã te te sabu za'ra parimhã, te âne tâma wasu'u za'ra:

— Imrotô na te i'u'êtê wapu hã wama tihâiba, duré tebe hã maparane.

³⁹Tawamhã Zezusi hã ma tô dama rob'ru, dawa'ôto mono bâ dasi'ubumroi mono da, duiroire wa. ⁴⁰Tahawa, ma tô dasi'ubumro, dawa'ôto mono bâ, 100 na dahâiba na, duré 50 na dahâiba na zama. ⁴¹Tawamhã Zezusi hã ma tô waibu imrotô na i'u'êtê wapu hã, duré maparane tebe hã. Hâiwa u te rob'-madâ. 'Re ihâimana u'âsi mono âma te tiwata. Taha pari, ma tô te te wê'ê, i'u'êtê wapu hã. Isiré 're inomro mono norî ma, ma tô te te sômri, te te dama sômri za'ra mono da. Tebe maparane ihâimana zahuré zama ma tô te te wê'ê zahuré. Taha zama ma tô tâma sômri. ⁴²Tawamhã uburé ma tô tasai'huri ni. Ma tô duré da te 'mahâpârî. ⁴³Tawamhã isiré 're inomro mono norî hã 12 na si'ôno hã ma tô ubumro za'ra isi'atarême ré hã, i'u'êtê wapu na 'masisi na tepe na zama. ⁴⁴Tawamhã dasiré isai'huri hã 5 miu na aibâ norî hã.

Zezusi hã â nhisi baba imorizé

Mateus 14.22-33; Zuwã 6.15-21

⁴⁵Tawamhã âma ronomro ô ré, Zezusi hã ma tô rob'ru, isiré 're inomro mono norî ma, uba're wa sisisi da, iwana sisa'rei mono da, Betisaida na 'ri wa'ôto nhisi u, te te da'azatôri ré, oto dasi'aba'rê da. ⁴⁶Tawamhã dahawi

watobro pari, êtê 'râihâ u ma tô mo, te te rowaptêrê da. ⁴⁷Mara wamhâ oto, uba're hâ â wa'wa u, ma tô oto tihâiba. Taha ré hâ, te Zezusi hâ siwaprosi tihâiba ti'a na. ⁴⁸Tawamhâ ma tô 'madâ'â za'ra isiré 're inomro mono norî hâ, pire na te te iwasi za'ra mono na uba're hâ, rowa'u hâ iwa'râmi te te rowapôri za'ra wa. Tawamhâ robza'râ ré, Zezusi hâ ma tô itême timorî za'ra â nhisi baba, duré te te isa're za'ra zéb u.

⁴⁹Â nhisi baba itême imorî za'ra na te te 'madâ'â za'ra wamhâ, te âma rosa'-rata za'ra, dahâiba warô na hâ. Tahawa te tâma 're sadari za'ra, tâma pahi za'ra wa. ⁵⁰Tawamhâ uburé ma tâma tipahi za'ra, te te i'madâ'â za'ra ma hâ. Tane nherê, te Zezusi hâ awa'awi 'mahârâ za'ra, âne:

— Ma'âpé, aipahi za'ra wa'aba tô! Asib'ru za'ra wa'aba! Wa hâ!

⁵¹Tawamhâ uba're wa, ma tô itême tizébré za'ra. Tame ma rowa'u hâ sazâ. Tahawa isiré 're inomro mono norî hâ ma tô âma titob'uzui pese za'ra. ⁵²E marî wa. Pê'ê tete za'ra wa, duré marî dama i'manharî waihu'u'ô i'u'êtê wapu na, te te dama i'manharîzé hâ te te siwi sadaihu'u ô wa.

Zezusi hâ, Zenezaré âma te te ida'apesezé

Mateus 14.34-36

⁵³Tawamhâ Zezusi duré isiré 're inomro norî hâ isô'u na zara u te te sapri za'ra wamhâ, ma tô aihutu, Zenezaré na ti'a nhisi u. Tame â zadaré âma, uba're na ma âma siwi wasisi. ⁵⁴Tawamhâ wairébé wi uba're hawi, ma tô Zezusi hâ dasiwi waihu'u ni. ⁵⁵Tahawa daro mono bâ, dawara sina ihâzé ré norî hâ isa'warizéb ré ma tô 'wasari ni, Zezusi hâ nimame ihâimanazéb u, da te iwapari za'ra zéb zarina. ⁵⁶Tawamhâ daro mono bâ 're ine mono zéb u, re na 'ri 're isimasa mono u, 'ri wa'ôto u, duré 'ri nho'ômo u zama, ihâzé ré norî hâ ma tô da te 're 'wasari, 're idasi'râ'ôto mono zéb u hâ. Tawamhâ Zezusihi wi, ma tô da te 're waptêrê za'ra, 're si'rui mono da, taré i'uza hâ 'râsudu hâ da te tiwi 're upi za'ra mono da. Tawamhâ i'uza hâ nhisutu si te te 're i'upi za'ra mono hâ ma tô uburé 're pese za'ra.

Zezusi duré Zudeu norî hâimanazé

Mateus 15.1-9

7 ¹Tawamhâ Farizeu norî hâ duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norî me, Zeruzalê hawi isihudu hâ ma tô Zezusihi u si'râ'ôto. ²Ta norî hâ ma tô 'madâ'â za'ra, nima norî Zezusihi siré 're inomro mono norî hâ, farizeu norî nhimiroti te te 'madâ'â za'ra âna, sisib'rata upsôï pese âna saihuri ré, tô simisôï âna.

³(Farizeu norî hâ duré uburé Zudeu norî me hâ 're saihuri waihu'u mono ô di, 're simisôï pese za'ra mono âna hâ, tihi'rata norî hâimanazéb zarina.) ⁴Ro ubumroi hawi 're sihutu mono wamhâ, 're sisib'rata upsôï pese za'ra mono ô ré hâ, 're saihuri mono ô di. Te te duré 're 'madâ'â pese za'ra isiré norî, ahâ na ihâimanazé tâma 're ihâimana za'ra mono hâ, hâsizé upsôzém na hâ, piza'a duré isi'uwazi 'manharî hâ, tihi'rata norî hâimanazéb zarina.

⁵Tahawa, te farizeu norî duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norî, Zezusi hâ siwi sadanha, âne:

— E niha bâ, asiré 're inomro mono norî hâ wahi'rata norî hâimanazéb zarina hâimana za'ra ô di. Simisôï âna te tisa hâ tihu.

⁶Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'âbâ za'ra, âne:

— Aihâimana si'amoï pese na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norî! E niha Izaïas hã ma tô i'uwaibaba na ai'âma rob'ui'ére za'ra wa'wa, âne:

“Â hã a'uwê norî hã timreme na si te te 're i'wazéb za'ra. Tazahã, ipê'ê 'remhã romhã na te i'wi 're hâimana za'ra.

⁷Taré te i'âma 're wata za'ra. Isimirowahutu za'ra hã, ti'ai âma danhimiroti.”

⁸A norî wa'wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na 're asapa'a za'ra wa'aba mono ô di. Ti'ai âma danhimiroti si, te 're i'madâ'â pese za'ra wa'aba mo.

⁹Tawamhã âne te duré tâma nharî za'ra:

— A norî wa'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti, te taré 're isa'ra za'ra wa'aba mo, aihî'rata norî hâimanazém na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ¹⁰Duréihã Mozési hã ma tô âne dama roti: “Aimama 're wazé pese za'ra wa'aba mono, ana zama.” Âne duré isimiroti amo hã: “Ni'wa hã timama ma, duré tina ma nherê, iwasédé te te pisutu wamhã, da te iwîrî da si, i'ru zahi.” ¹¹Tane nherê, te âne dama 're iroti za'ra wa'aba mo: “Ni'wai ma, marî hã hâimana wamhã, timama norî âma aré isime da hã wê nherê, âne te te nharî wamhã, ‘Â hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma si âma inhoprubzéb da si”, ¹²âne wamhã, timama norî âma hã simei ô di za. ¹³Âne wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti upana te aihî'rata norî nhimiroti na si dama 're iroti u'âsi za'ra wa'aba mo. Âne hã te duré aimawi hã ahã na 're i'manharî za'ra wa'aba mo.

Zezusi hã 'râwi 're idasihâiba wamnarî za'ra mono zém na te te irowasu'uzé

Mateus 15.10-20

¹⁴Tawamhã Zezusi hã te duré sima dazô hã, te te dama roti da, âne:

— Ma'âpé, i'wapari pese za'ra wa'aba, sadaihu'u za'ra wa'aba da. ¹⁵Rowi hawi marî isébré hã dahâiba 're, ta hã te te dahâiba wamnarî ô di za. Tazahã dahawi iwatobro si te za dahâiba wamna. ¹⁶Tahawa asimiparizé aima hâimana za'ra wa'aba wamhã, ma'âpé wapari za'ra wa'aba!

¹⁷Tawamhã Zezusi hã dahawi morî pari, 'ripara u sébré wamhã, isiré 're inomro mono norî hã ma tô siwi sadanha, marî te te wasu'u zô, rowasu'u na romnhimiré na hã. ¹⁸Tawamhã ma tô tâma nharî za'ra, âne:

— E a norî wa'aba zama, sadaihu'u za'ra wa'aba ô di. Marî, da te 're ihuri mono hã te te 're dahâiba wamnarî za'ra mono ô di za, ¹⁹dahâiba uptabi u za sébré ô wa za, danamo u si za sébré wa, taha pari rob u za oto watobro wa.

Tawamhã âne te te nharî wamhã, Zezusihi ma hã uburé dasa hã, da te 're ihuri mono hã simihâiba wamnarî ô di.

²⁰Tawamhã Zezusi hã ma duré âma uzusi, âne:

— Dapê'ê hawi 're iwairébé mono si te za te te 're dahâiba wamnarî za'ra. ²¹Dapê'ê hawi, danhimirosa'rata wasédé hã te 're wairébé, dasina danhip-saihuri, danhimisaihuri duré dapârî hã, ²²danhîbrom na da'ruiwapari, marî iwasété 'manharî, dazadawa nhipe, marî na danhiminho'ru, danhisi wasédé, marî na 'râwi dasina dawada, duré da te 're rosa'rata za'ra mono âna 're idam-reme zusi mono, za iwa'râmi marî dazada 're ihâimana za'ra mono na hã. ²³Uburé â norî hã dapê'ê hawi 're iwairébé mono na, te za âma 're dasihâiba wamnarî za'ra.

ZeZusi hã te te ipawaptobzé, pi'õ Zudeu'õ

Mateus 15.21-28

²⁴Tawamhã ta hawi ma tô mo ZeZusi hã darob amoi u, Tiru na ti'a nhisi 'rata, daro 're ihâimana mono u. Tame ma tô âzé, nimahã 'ri u. Te te sima wê õ di, ni'wa hã te te aré iwaihu'u da hã. Tane nherê, pi'uriwi hã hâimana waihu'u õ di. ²⁵Tamemhã te 're hâimana pi'õ, i'ra azarudu wa'uburé ré hã. Ta hã, ZeZusihi wasu'u te te wapari wi, ma tô iteme mo. Itême wisi wamhã, hi-râtîtõ ma ipapara aime. ²⁶Pi'õ hã gregu, zudeu õ di, Siru Fenisia nhihudu. Ta hã ZeZusihi wi ma tô waptê, wa'uburé ma, te te rob'ru da, i'ra si'azarutu hawi. ²⁷Tane nherê, ZeZusi hã te tinha pi'õi ma, âne:

— Imorĩ'rata na a'ã ai'uté norĩ hã tisa te te huri. I'uwaibaba õ di, i'u'etê wapu hã da'ra norĩ wi da te 're iwaibui mono da hã, wapsã ma, da te 're sãmra mono da.

²⁸Tawamhã pi'õ hã ma âma sada'ã, âne:

— Ìhe, Apito. Tane nherê, dasai pru, ai'uté wi wedeza zahâpã 're irere'e mono hã, wapsã 'rare norĩ hã te te 're huri.

²⁹Tawamhã ZeZusi hã te tâma tinha, âne:

— We ìzada'ãbã u'ãbã, te za oto aimo apã, 'ri tême. Ai'ra hawimhã, ma tô wa'uburé hã watobro.

³⁰Tawamhã pi'õ hã tinhorõwa u apã morĩ wamhã, ti'ra hã waptã nomro ré ma tô sôpêtê. Iwana ma tô watobro, wa'uburé hã.

ZeZusi hã aibã ipo'reptõ duré imreme tété hã te te ipese zé

³¹Tawamhã ZeZusi hã Tiru 'ri nho'õmo 'rata ti'a ihâimana hawi ma tô mo. Sidõ na ti'a nhisi wa'waibaba ma tô ro'razã, duré Galiléia â zaihã u, Decapoli ti'ai u zama. ³²Tawamhã tame ni'wam norĩ hã, ZeZusihi u aibã ipo'reptõ duré imreme tété hã hã ma tô siwi âwisi. Ma tô tiwi waptêrê za'ra, tinhib'rada hã te te âma hiri da. ³³Tawamhã ZeZusi hã danhiti te te saprõni wamhã, tinhipto hã ma tô ipo're 're tiza. Tizadaipro na ma tô duré soto u'rê. ³⁴Taha pari, hãiwa u te rob'madã. Ma tô pêê hã. Tawamhã te aibã ma tinha, âne:

— Efata. (Ãma isaprizê hã: "Aipo're 'repu'u!")

³⁵Ãne wa, aibã hã awa'awi pesere ma tô po're 'repuru. Duré ma tô tinhoto wairo. Tahawa mreme wê di oto. ³⁶Tawamhã ZeZusi hã te dawí sawi pese, ni'wa hã te te rowasu'u tã da, iromhâimanazém na hã. Te te da'a'uwati nherê, te tã dapo're âna da te rowasu'u pese za'ra, iromhâimanazém na hã. ³⁷Tawamhã isimirowasu'u, da te iwapari za'ra hã ma tô âma tatob'uzu za'ra ni. Ãne te dasima wasu'u za'ra ni:

— Uburé te marĩ iwê hã te te dama 're a'manharĩ wê. Ipo'reptõ norĩ ma, ma tã 'manharĩ za'ra, po're pese za'ra da hã. Duré imreme'õ norĩ ma, ma tã 'manharĩ za'ra, mreme wairébê da oto.

ZeZusi hã maparane âma, 4 miu na dahãiba te te ida'asaihurizé

Mateus 15.32-39

8 ¹Tawamhã suru na âma ronomro pari, ma tô duré apã itême tasi'rãõtõ ni, da'hã uptabi na. Tawamhã marĩ, da te ihuri da hã hâimana õ wa, ZeZusi hã isiré 're inomro mono norĩ zô ma tô hã. Ãne te tâma nharĩ za'ra:

² — Wa da'āma aiwamri pese, ā hā uburē idahāimana za'ra norī āma hā. Si'ubdatō bādā ma tō da'āma ai'utō, isiré idahāimana za'ra na hā. Tane nherē, marī ō di, da te ihuri da hā. ³Mram nherē, te dama rob'rui wamhā, bādādi na te za simiza'rese'ō hai'utōrī za'ra ni, ni'wam norī hā romhā hawi we sihutu wa.

⁴Tawamhā isiré 're inomro mono norī hā ma tō siwi sada'ā, āne:

— E niha wa za dasa hā wasiwi 'masāmri ni, ā hā uburē idahāimana za'ra norī ma hā, āme a'ubuniwimhā.

⁵Tawamhā Zezusi hā te sadanharī za'ra, āne:

— E niha te i'u'ētē wapu hā aima tihāimana za'ra wa'wa.

— 7 na te wama tihāimana za'ra. — Āne ma tō siwi sada'ā.

⁶Tawamhā Zezusi hā ma tō dama rob'ru, ti'ai wa, dasi'ubumroi mono da. Taha pari, ma tō waibu 7 na i'u'ētē wapu hā. 'Re ihāimana u'āsi mono āma te tiwata. Tawamhā ma tō te te wē'ē. Taha pari isiré 're inomro mono norī ma, ma tō te te sōmri, te te dama sōmri za'ra mono da. ⁷Tebe isurure zama duré tāma 'maihāimana wa, taha na te duré 'Re ihāimana u'āsi mono āma tiwata. Taha pari, isiré 're inomro mono norī ma, te ti'ru, te te duré dama sōmri za'ra mono da. ⁸Tawamhā uburē ma tō tasaihuri ni, da te i'mahāpārī mono zéb u. Tawamhā isiré 're inomro mono norī hā, iwē'ēi ré hā 7 na si'ōno hā ma tō ubumro za'ra, isi'atarēme ré hā. ⁹Tawamhā aibā norī hā 4 miu na ihāiba za'ra, isaihuri hā.

Taha pari Zezusi hā ma tō dama rob'ru. ¹⁰Te te dama rob'rui parimhā, uba're wa, ma tō asisi, Daumanuta na ti'a nhisi u te te saprī za'ra da.

Zezusihi wi, marī dama i'manharī waihu'u'ō Farizeu norī hā te te iwaptērē za'ra zé

Mateus 12.38-42; 16.1-4; Lucas 11.29-32

¹¹Farizeu norī hā Zezusihi u ma tō aihutu. Tawamhā ma tō siwi sada'ā. Te sima wē za'ra, te te siwi pibu da. Tahawa ma tō tiwi waptērē za'ra, marī te te 'manharī da, iwaihu'u'ō hāiwa hawimhā sō'awi. ¹²Tawamhā Zezusi hā, ma sa'ētē pē'ēwaze. Tahawa te āne tāma nharī za'ra:

— Pra. E marī da bâ, te awa'awi na a'u'wē norī hā siwi iwada'u, marī dama i'manharī waihu'u'ō hā, te 'manharī da. Tō sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, āne: Marī dama i'manharī waihu'u'ō hā te aima i'manharī za'ra wa'aba da hā, mare uptabi di.

¹³Taha pari, ihawib za'ra ma tō mo. Uba're wa, ma āzé, zara u te te saprī da apā.

I'u'ētē wapu mapuzé farizeu norī te, duré Erodihī te

Mateus 16.5-12

¹⁴Tawamhā isiré 're inomro mono norī hā ma po're ha'āri za'ra i'u'ētē wapu na. Te te siré 'mai'āri za'ra ō di. Uba're 'rep si te misire nomro, i'u'ētē wapu hā.

¹⁵Tawamhā Zezusi hā ma po're pu'u za'ra, āne:

— Ma'āpé asimiza'rese sina 're aihāimana za'ra wa'aba mono. Duré āma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, farizeu norī te i'u'ētē wapu mapuzé wi, duré Erodihī te i'u'ētē wapu mapuzé wib zama.

¹⁶Tawamhā isiré 're inomro mono norī hā te sima nharī za'ra, āne:

— I'u'ētē wapu hā wama hāimana za'ra ō wa, ma āne hā wama waihu'u za'ra.

¹⁷Tawamhã Zezusi hã ma tô wapa, te te sima inharĩ za'ra zé hã. Tahawa, te sadanharĩ za'ra, âne:

— E marĩ da, te asima inharĩ za'ra wa'wa, i'u'etê wapu ihâimana ô na hã aima za'ra wa'aba. E âma rob'madâ'â waihu'u za'ra wa'aba ô di. E duré asiwi ïzadaihu'u aba ô di. E aipê'tê tete za'ra wa'aba di. ¹⁸Atômo ré nherê, e 'madâ'â waihu'u za'ra wa'aba ô di. Aipo're ré nherê, e wapari waihu'u za'ra wa'aba ô di. E âma aipo're pu'u za'ra wa'aba â bâ, ¹⁹imrotô na i'u'etê wapu te iwê'êi mono na hã, 5 miu na dahâiba ma hã. E niha si'ôno ma i'ubumro za'ra wa'wa, isi'azazâri ré hã.

Tawamhã ma sada'âbâ za'ra, âne:

— 12 na si'ôno hã.

²⁰Tawamhã Zezusi hã te duré sadanharĩ za'ra, âne:

— Duré, 7 na i'u'etê wapu te iwê'êi mono hã 4 miu na dahâiba ma hã, e niha si'ôno i'masi isi'azazâri ré hã ma tô i'ubumro za'ra wa'wa.

— 7 na si'ôno hã. — Âne ma sada'âbâ za'ra.

²¹Tawamhã Zezusi hã te duré tâma nharĩ za'ra, âne:

— E niha bâ bété zahadu sadaihu'u za'ra wa'aba ô di.

Zezusi hã itob'a te te ipesezé, Betisaida âma hã

²²Tawamhã Zezusi hã duré isiré 're inomro mono norĩ me, ma tô aihutu, Betisaida u. Tame ma tô itême dasiwi âwisi ni, aibâ itob'a hã. Tawamhã Zezusi wi, ma tô waptêrê za'ra, te te upi da. ²³Tawamhã Zezusi hã itob'a ma pa'â. 'Ri wa'ôtô nhiti ma tô saprô. Tame tizadaipro na ma tômo u'rê zahuré. Tinhib'rada hã ma duré âma tihi. Taha pari, te sadanha, âne:

— E ma tô marĩ hã i'madâ.

²⁴Tawamhã aibâ hã ma tô rob'madâ'â. Tahawa te Zezusihi ma tinha, âne:

— Wa da'madâ oto. Tane nherê, wede norĩ isi'aba'rê ne hã.

²⁵Tahawa, Zezusi hã tinhib'rada ma tô duré âma tino, itômo âma. Itob'a hã ma tô oto rob'madâ wê. Ma tô oto tipese. Tahawa te te oto rob'madâ'â wê uptabi di. ²⁶Taha pari Zezusi hã te aibâ ma rob'ru, tinhorôwa u morĩ da. Âne te tâma tinha:

— 'Ri wa'ôtô u hã apâ aimorĩ tô, datême!

Zezusi hã Danho'reptui'wa na, Pedru te te iwaihu'uzé

Mateus 16.13-20; Lucas 9.18-31

²⁷Taha pari, Zezusi hã duré isiré 're inomro mono norĩ me, ma tô ai'aba'rê, apito Filipihi te Cêzaréia 'rata 'ri wa'ôno 're isimasa mono u. Tawamhã bâdâdi na si'aba'rê sina, te Zezusi hã sina sadanharĩ za'ra, âne:

— E 'wa hã, wa hã 're imorĩ na te da te dasima 're iwasu'u za'ra.

²⁸Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã ma sada'âbâ za'ra, âne:

— Ni'wam norĩ ma hã, a hã u, Zuwã Batista. Duré u a hã, Elias. Duré ni'wam norĩ ma hã, a hã u, nima hã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa.

²⁹Tawamhã Zezusi hã te sina sadanharĩ za'ra, âne:

— A norĩ wa'wa hã bété, e niha ma tô asima 're iwasu'u za'ra wa'aba mo.

Tawamhã Pedru hã ma tô sada'â, âne:

— A hã Cristu^h.

³⁰Tawamhã Zezusi hã ma tô sina sadawa uwati pese za'ra, te te dama wasu'u za'ra tô da.

Zezusi hã, tidâ'âzém na isiwasu'uzé, duré za apâ ihâiwa'utuzém na zama

Mateus 16.21-28; Lucas 9.22-27

³¹Tawamhã Zezusi hã isiré 're inomro mono norĩ ma, te siwasu'u, âne:

— Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã te za robzépata za'etê. Zudeu norĩ dama roti'wa norĩ hã te za siwi wê'ô. Sasedoti dama ipire norĩ zama, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ zama, te za siwi wê'ô za'ra. Tahawa te za dasiwi wĩrĩ ni. Tane nherê, si'ubdatô bâth pari, te za apâ hâiwa'udu.

³²Zezusi hã sô'awi ma tô âne hã tâma siwasu'u za'ra. Tawamhã Pedru hã ma tô saprô, tisiré norĩ nhiti. Tame ma tô mreme tete na tâma tinha, siwasu'u zahu tô da. ³³Tawamhã Zezusi hã ma aip'ra. Ma tô 'madââ za'ra, isiré 're inomro mono norĩ hã. Tahawa te Pedruhu ma, mreme tete na tinha, âne:

— Satanasi, ãnhiti aimorĩ! A hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimirosa'rata zarina rosa'rata ô di. Ti'ai âma danhimirosa'rata na te irosa'ra.

³⁴Taha pari, te Zezusi hã duré sima dazô hã, isiré 're inomro mono norĩ zô zama. Âne te dama tinha:

— Ni'wa hã ãzarina 're morĩ da, te te sima wê wamhã, po're si'âri te te sima 're iwê mono zéb zarina 're ihâimana mono zém na hã, wedepo'o nhonhi'rãmi te te âri, ãzarina morĩ da. ³⁵E marĩ wa. Ni'wa hã sisô'reptu da wamhã, tihâimanazé hã te za simini. Tane nherê, ni'wa hã i'u'âbâ duré Rowasu'u wê itéb u'âbâ, tihâimanazé te te simini wamhã, ta hã te za sô'reptu, tihâimanazé hã. ³⁶E marĩ da bâ, ni'wai ma uburé marĩ ti'ai 'remhã tâma 're hâimana za'ra mono nherê, tô sena dahâimanazé hã te te simini wamhã. ³⁷E marĩ na te te wa'âbâ da bâ, te te isiminizé, apâ ihâimanazé tâma 're hâimana mono da hã. ³⁸Ni'wa hã â hã dapoto téb 're, senai'ô duré dawasété na si 're idahâimana za'ra mono 're, ãma 're sisé mono wamhã, duré ãmreme ma sisé wamhã, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã te za tâma asé za, niwa apâ wei morĩ wamhã, Timama te rowa'a ré, duré tite hâiwa hawi romhuri'wa norĩ wê u'âsi 're ihâimana za'ra mono norĩ siré.

9 ¹Tawamhã Zezusi hã ma duré dama waihu'u, âne:

— Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Ni'wam norĩ hã te âme tihâimana za'ra dawazari, dâ'â za'ra ô ré, za te te i'madââ za'ra hã, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã siptete uptabi na wei wisi wamhã.

Zezusihi hâiba isisaprizé

Mateus 17.1-13; Lucas 9.28-36

²Tawamhã bâdâ imropâ na si'utôri pari, Zezusi hã ma tô te te siré simro Pedru, Tiagu duré Zuwãhã zama êtê 'rãihã u, siwaprosi hâimana za'ra da. Tame ma tô siwi 'madâ Zezusi hã, sisapri ré hã. ³Tawamhã i'uza hã hãirã uptabi di. Hã si'ubuzi uptabi di. Da'uza hã upsô'i'wa hã isine hã te te 'manharĩ waihu'u ô di. ⁴Tawamhã isô'a za'ra ma tô sihãiré zahuré, Elias duré Mozésihi me. Ta norĩ hã te Zezusihi ma robzanhamri zahuré. ⁵Tawamhã Pedru hã te Zezusihi ma tinha, âne:

— Rowahutu'wa, irowē, āme wahāimana za'ra wa. Si'ubdatō, wa za 'ri za'ra ni, romhā 'manharī na. Misi za ate da hā, misi za Mozésihi te da hā, duré Eliasihi te da hā.

⁶Tawamhā Pedru hā sisa'rese ō di, te te inharizém na hā, pahi uptabi za'ra wa. ⁷Taha pari ma tô hāiwa'a hā upsibi za'ra. Ta hawi ma tô damreme hā we tinha, āne:

— Á hā i'ra, ima isawi uptabi. 'Re wapari pese za'ra wa'aba mono.

⁸Tawamhā waptu na isiré 're inomro mono norī hā simana wawi te te sô rob'madâ'â za'ra nherē, ni'wa hā te te siwi 'madâ'â ō di. Zezusihi si ma tô siwi 'madâ.

⁹Tawamhā êtē 'rāihā hawi te te si'ra za'ra ré hā, Zezusi ma tô isiré 're inomro mono norī hā sadawa uwati pese za'ra, te te rowasu'u za'ra tô da, te te irob'madâ'â za'ra zém na hā, Ti'ai āma Dasiré Ipodo hā apâ hāiwa'utu ō ré hā.

¹⁰Tawamhā si'rep si ma tô iré tihāimana za'ra, imreme ré hā. Tane nherē, ma tô āma sima robzanhamri za'ra, te te iwasu'uzém na, apâ za ihāiwa'utu-zém na hā.

¹¹Tahawa te Zezusi hā siwi sadanha, āne:

— Rowahutu'wa, e marī wa, te bété 'Re ihāimana u'ási mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norī hā te te 're rowasu'u za'ra, i'ru zahi na, Elias za we imorī na hā imorī'rata na.

¹²Tawamhā Zezusi hā ma āma sada'âbâ za'ra, āne:

— Tô sena te za Elias hā wei mo imorī'rata na, te te robza'ra pese da. Tane nherē, e marī wa bété, te Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ére i'uwaibaba na hā tinha, Ti'ai āma Dasiré Ipodo hā za te te irobzépata za'êtē na hā duré za da te dasiwi iwē'ō na hā. ¹³Tane nherē, wa za āne aima waihu'u za'ra wa'wa: Elias hā ma tô we timorī pa. Da te dasima iwē za'ra zéb zarina, ma tô tâma rob'manharī wasété za'ra ni, āma irob'ui'ére zarina.

Zezusi hā ai'repudu te te ipesezé

Mateus 17.14-20; Lucas 9.37-43

¹⁴Tawamhā, tisiré norī u apâ sihutu wamhā, ma tô da'madâ'â za'ra imana wawi, da'ahā uptabi na idahāimana za'ra na hā, duré 'Re ihāimana u'ási mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norī hā te te isada'rāmi za'ra na hā. ¹⁵Tawamhā Zezusi hā da te dasiwi 'madâ'â wamhā, uburé ma tô āma tatob'uzu za'ra ni. Ma tô itēme dasisa're, da te sawi za'ra da. ¹⁶Tawamhā Zezusi hā te anha, āne:

— E marī na, te asiwasu za'ra wa'wa.

¹⁷Tawamhā aibâ hā dawazari isa hā te 'mahā, āne:

— Rowahutu'wa, i'ra 'watébrémi hā wa we atēme saprō. Wa'uburé hā te te 're mreme nhito, 're mreme mono tô da. ¹⁸Duré Wa'uburé hā te te 're ahāri mono wamhā, ti'ai u te te 're wabzuri. Tawamhā te za sadaiproi watobro. Te za duré 'wahi sitete. Tahawa te sib'uwa u'ási. Wa tô aré waptē, asiré 're inomro mono norī hā wa'uburé te te siwi me da. Tane nherē, te te siwi mei waihu'u ō di.

¹⁹Tawamhā Zezusi hā te tâma nharī za'ra, āne:

— E niha bété i'asimi'umnhasi za'ra wa'aba ō. E mahā bâta u ai'rata 're inhamra u'ási aba mono da bâ. E mahā bâta u te duré 're asapari ze za'ra wa'aba mono da bâ. Ma'āpé we ima saprōni wa'aba, ai'repudu hā.

²⁰Tawamhã ma tô itême saprôni za'ra. Wa'uburé hã Zezusi te te 'madâ'a wamhã, ai'repudu ma tô hâiba sāsã'ã. Tahawa, ai'repudu hã ti'ai u ma tô waptârã. Ma tô 're sipizari. Ma tô duré saiproi watobro.

²¹Tawamhã Zezusi hã te ai'reputu mama hã sadanha, âne:

— E niha wahum na te 're hâimana, ai'ra âne hã.

Âne ma sada'ã, imama hã:

— Sapore hawim haré. ²²Nimahã na hã wa'uburé hã unhama u te za time, duré âi ba, te te wiri da. Tane nherê, aima wapu wamhã, ma'apé wa'ama aime na. Wa'ama aipê'êzé na!

²³Tawamhã Zezusi hã ma sada'ã, âne:

— Te îma inha, îma wapu zô. Uburé marĩ hã wapu di, te te 're îzaze za'ra mono norĩ ma hã.

²⁴Tawamhã awa'awi pesere te imama hã hârã 'râihã na hã, âne:

— Wa ai'umnhasi. Ma'apé ipawapto na, te oto ai'umnhasi za'êtê da.

²⁵Tawamhã Zezusi hã itême idasi'rã'ôtô na da'ahã na te te da'a'madâ'a wamhã, ma tô wa'uburé ma rob'ru, âne:

— Wa'uburé damreme'ô 'manharĩ'wa duré dapo'reptô 'manharĩ'wa, ai'repudu hawi aiwatobro. Niwamhã apã asébré zahu tô.

²⁶Tawamhã wa'uburé hã, ma tizadari. Sisa'u ma tô ai'repudu hã hâiba sāsã'ã. Taha pari ma tô tirê. Dâ'ã ne te nomro, isa'u. Tahawa, da'ahã na te nharĩ za'ra ni, idâ'ã na hã. ²⁷Tane nherê, Zezusi hã ai'repudu ma tô pa'ã. Ma wahutu, para na sab da.

²⁸Tawamhã Zezusi hã 'ri para u sébré wamhã, isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô siwi sadanha hâiba pisutu, âne:

— E niha bâ, wa norĩ hã, wa te bété wasiwi mei waihu'u ô di, wa'uburé hã.

²⁹Tawamhã Zezusi hã ma sada'ãbã za'ra, âne:

— Âne hã wa'uburé hã rowaptêrê na si te za 're wairébé.

**Zezusi hã duré apã isiwasu'uzé,
tidâ'âzém na duré apã za ihâiwa'utuzém na zama**

Mateus 17.22-23; Lucas 9.43-45

³⁰Tawamhã ta hawi ma tô ai'aba'ré. Galiléia wa'waibaba ma tô ro'rahâri za'ra. Tawamhã Zezusi hã te te sima wê ô di, da te iwaihu'u za'ra da hã nimame ihâimana na hã, ³¹isiré 're inomro mono norĩ ma, hâiba pisutu te te tãma sina nharĩ za'ra wa, âne:

— Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã te za dasima hâiba nhomri za'ra ni za. Tawamhã aibã norĩ hã te za siwi tiwĩ. Tane nherê, si'ubdatô bâdâ si'utôri ô ré, te za apã hâiwa'udu.

³²Tawamhã Zezusi hã tãma isiwasu'u za'ra zém na hã te te siwi sadaihu'u ô di. Tane nherê, te te duré siwi sadanharĩ waihu'u ô di, tãma pahi za'ra wa.

E 'wa hã danhipai u dama ipire

Mateus 18.1-5; Lucas 9.46-48

³³Tawamhã Zezusi hã duré isiré 're inomro mono norĩ me ma tô aihutu, Cafarnau na 'ri nho'ômo nhisi u. Tame 'ri para u sisisi wamhã, Zezusi hã ma tô isiré 're inomro mono norĩ hã sadanharĩ za'ra, âne:

— E marĩ na te bâdâdi na hã we asima irobzanhamri za'ra wa'aba mo.

³⁴Tane nherê, te ari'iwi tihâimana za'ra, bâdâdi na hã te te sima robza-nhamri za'ra mono wa, ni'wa hã danhipai u dama pire zô.

³⁵Tawamhã Zezusi hã ma tô nhamra. Isiré 're inomro mono norĩ zô ma tô hã. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Ni'wa hã danhipai u dama pire da wamhã, da'rãsutu u 're hâimana mono. Duré dama romhuri'wa na 're hâimana mono.

³⁶Tawamhã ai'uté hã ma tô pa'ã. Iwa'wab za'ra ma tisã. Tinho'utu ma duré ti'ã. Taha pari, te isiré 're inomro mono norĩ ma tinha, ãne:

³⁷— Ni'wa hã ãnhisi na, ai'uté te te âri wê wamhã, ta hã te za i'âri wê, i'u'âbã. Ni'wa hã te te i'âri wê wamhã, i'wétési te te i'âri wê ô di za. We îzatô-rĩ'wa zama te za âri wê.

Ni'wa hã wazada ihâimana ô hã, ta hã waniwĩmhã

Lucas 9.49-50

³⁸Tawamhã Zuwã hã te Zezusihi ma rowasu'u, ãne:

— Rowahutu'wa, aibã hã wa tô wasiwi 'madã'ã ni, asisi na wa'uburé ma, te te irob'ru hã. Tane nherê, wa tô tiwi sawi za'ra ni, te te 'manharĩ tô da, wasiré 're morĩ ô wa.

³⁹Tawamhã Zezusi hã ma ãma sada'ã, ãne:

— Mare di. Tiwi sawi za'ra wa'aba tô. Ni'wa hã ãnhisi na marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô te te 'manharĩ wamhã, taha pari te te i'ãma wasété dai ô di.

⁴⁰E marĩ wa. Ni'wa hã wazada ihâimana ô hã, ta hã waniwĩmhã. ⁴¹Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, ãne: A norĩ wa'wa Cristuhu zazei'wai wa, ni'wa hã misi hãsizéb ré, â te te aima ô wa'aba wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te tãma iwa'âbãzé te te isimini da hã mare di za.

Ipipa uptabi, za dawasédé, da te 're i'manharĩ za'ra mono zé hã

Mateus 18.6-9; Lucas 17.1-2

⁴²Tawamhã Zezusi hã ma ãma uzusi, ãne:

— Ni'wa hã tiwasédé te te i'manharĩ u'âbã, ã hã ai'uté norĩ îzazei'wa na 're ihâimana za'ra mono hã nima hã te te îrême wamhã, iwê hã aré ni'wa, da te ime da hã âporé wa, êtê tômo wawê na butu wazĩ ré. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono za te te tãma irob'manharizé hã isipai u pipa uptabi di. ⁴³Tawamhã duré asib'rata hãiba amo hã 're aiwasété mono da, te te 're 'manharĩ mono wamhã, ma'ápé sizâri, asisiti me da. Iwê hã dahâimanazé isi'utôri'ô u asib'rata misi ré, i'asébré da hã, asib'rata zahuré ré ropipa u i'aimorĩ nhipai u, uzã idã'ã'ô u. ⁴⁴[Tamemhã dahâiba uprosi'wa hã dã'ã ô di. Duré uzã hã dã'ã waihu'u ô di.] ⁴⁵Duré aipara hãiba amo hã 're aiwasété mono da, te te 're 'manharĩ mono wamhã, ma'ápé sizâri, asisiti me da. Iwê hã aipara misi ré i'asébré da hã, dahâimanazé isi'utôri'ô u, aipara zahuré ré ropipa u 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'aime nhipai u. ⁴⁶[Tamemhã dahâiba uprosi'wa hã dã'ã ô di. Duré uzã hã dã'ã waihu'u ô di.] ⁴⁷Duré atômo hãiba amo hã 're aiwasété mono da, te te 're 'manharĩ mono wamhã, ma'ápé wazere. Iwê hã 'Re ihâimana u'âsi mono da'ãma 're isib'a'uwê mono zéb u atômo misi ré i'asébré da hã, atômo zahuré ré ropipa u 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'aime nhipai u. ⁴⁸Tamemhã dahâiba uprosi'wa hã dã'ã ô di. Duré uzã hã dã'ã waihu'u ô di.

⁴⁹— Dahâiba mono bâ te za 're dahâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma danhoprubzé, sa na da te 're iwarĩrĩ za'ra mono ne, taha pari da te 're

izata za'ra mono ne. ⁵⁰ Sa na dasai warĩrízé hã wẽ di. Tane nherẽ, siwamnari wamhã, e niha te za ihiri wẽ wa'wa apã, wẽ na hãimana da hã. ãne wa, 're aihãimana za'ra wa'aba mono, dasa hã sa na warĩrĩ wa, se na 're ihãimana za'ra mono ne. Duré ato sina rowẽ na asiré 're aihãimana za'ra wa'aba mono.

ZeZusi hã damro rēmezēm na te te irowasu'uzé

Mateus 5.31-32; 19.1-12; Lucas 16.18

10 ¹ Tawamhã ZeZusi hã ta hawi te oto mo, Zudéa na ti'a nhisi u, Zodã pa zara u. Tame ma tô duré da'ahã uptabi na itēme tasi'rã'õtô ni, imana wawi. Te te 're i'manharĩ u'âsi mono zéb zarina, ma tô duré dama rowahutu. ² Tawamhã nima norĩ farizeu norĩ hã ma tô itēme sina rotété za'ra, te te siwi pibu da. ãne te siwi sadanha:

— E i'ru zahi, aibã hã timro te te irēme da hã.

³ Tawamhã ZeZusi hã te asa sadanharĩ za'ra, ãne:

— E niha ma tô Mozési hã aima 'ru za'ra wa'wa.

⁴ Tawamhã ãne ma ãma sada'ãbã za'ra:

— Mozési hã ma tô ti'ru, aibã timro te te rēme da wamhã, rob'ui'ére te te 'manharĩ da a'ã, timro za te te irēmezēm na hã, taha parip si te te tãma rob'ru da.

⁵ Tawamhã ZeZusi hã te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Mozési hã, tane hã ma tô aima roti za'ra wa'wa, aipẽẽ tete za'ra wa'aba wa. ⁶ Tane nherẽ, 'Re ihãimana u'âsi mono te te i'aropoto na'rata zéb ãma, “Ma tô poto, aibã duré pi'õ zama”. ⁷ Tahawa, aibã, timama duré tina hã te za rēme zahuré, timro me, si'ãma hãiba sitob zahuré da. ⁸ Tawamhã maparane ihãiba nherẽ, te za misi ihãiba na oto 're hãimana zahuré. ãne wamhã, maparane ihãiba na oto 're hãimana zahuré mono õ di za. Misi oto ihãiba zahuré hã za. ⁹ Tahawa, iwẽ hã ni'wa ãma isiwanzari zahuré õ da si, 'Re ihãimana u'âsi mono, ãma isitobzé hã.

¹⁰ Tawamhã 'ri u apã sihutu wamhã, ZeZusi hã, isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô siwi sadanha, te te irowasu'uzém na hã. ¹¹ Tawamhã ZeZusi hã ma tô tãma waihu'u za'ra, ãne:

— Aibã hã timro te te rēme wamhã, pi'õ aimawi na mro wamhã, timro zada te za tô tiwasédé hã 'manha. ¹² Duré tane pi'õ hã timro te te rēme wamhã, aibã aimawi na mro wamhã, tiwasédé te za 'manha.

ZeZusi hã, ai'uté norĩ te te i'azawizé

Mateus 19.13-15; Lucas 18.15-17

¹³ Taha pari, ZeZusihi u ma tô ni'wam norĩ hã ti'ra hã awisi za'ra, ãma mreme za'ra da, 'Re ihãimana u'âsi mono iwẽ hã te te tãma apisutu da. Tane nherẽ, isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô timreme hã tãma pêté za'ra. ¹⁴ Tawamhã ZeZusi hã te te 'madã'ã za'ra wamhã, te te tãma rowẽ õ di. Tahawa, te ãne tãma nharĩ za'ra:

— A'ã we itēme si'aba'ré, ai'uté norĩ hã. Tiwi rosawi za'ra wa'aba tô, ãne hã te te 'manharĩ za'ra tô da hã. E marĩ wa. 'Re ihãimana u'âsi mono hãiwa ãma da'ãma 're isib'a'uwẽ mono zé hã, ni'wam norĩ hã ai'uté ne 're ihãimana za'ra mono norĩ te si. ¹⁵ Tô sena, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, ãne: Ni'wa hã 'Re ihãimana u'âsi mono, da'ãma 're isib'a'uwẽ mono zéb zô, ai'uté ne sô tob'uzui õ wamhã, niwa iwa isébré da hã mare di.

¹⁶Tawamhã Zezusi hã, ai'uté ma tô tipa azaza. Tinhib'rada ma tô âma aza'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te duré âma timreme za'ra, iwê hã te te tâma apisutu da.

Aibã ihâiba té isibro pe

Mateus 19.16-30; Lucas 18.18-30

¹⁷Tawamhã Zezusi hã morĩ da, oto watobro wamhã, aibã hã ma tô itême wara. Hi'râtītō ipapara ma aime. Âne te sadanha:

— Rowahutu'wa i'aiwê a hã. E marĩ wa za 'manha, dahâimanazé isi'utōrĩ'ō te ĩsina uwaimrami da wamhã.

¹⁸Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'â, âne:

— E marĩ da, te iwê na ĩmahã. 'Re ihâimana u'âsi mono si iwê uptabi hã. Ni'wa isine hã hâimana ô di. ¹⁹Aima waihu'u pese di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi hã, âne: "Da'maiwĩrĩ tō. Damro na dawĩ asipsaihuri tō. Marĩ simi'uri tō. Tō senai ô nherê, niha na dawasu'u tō. Dama rob'rãmi tō. Aimama 're wazé pese mono, ana zama."

²⁰— Rowahutu'wa, ĩzapore hawim haré, wa tô uburé te 're a'madã'â pese, isimiroti zahi hã. — Âne te Zezusihi ma siwasu'u.

²¹Tawamhã Zezusi hã ma tô 'madã, âma siwamri sina, aibã ihâiba téb âma hã. Tahawa te âne tâma tinha:

— Marĩ zô te misi aiwi rowaptã, i'manharĩ da hã. Ma'ápé asimarĩ hã uburé wede za'ra na, iwa'â rob'uiprazé isimarĩ'ō norĩ ma, sômri mono da. Âne hã 'manharĩ wamhã, marĩ iwê uptabi hã hãiwa âma hã te za asô 're hâimana. Taha parip si, we aimorĩ, ĩsiré 're aimorĩ da.

²²Tawamhã âne hã aibã te te wapari wamhã, ma tô tiwi tirobzei'ō pese. Sibro pese uptabi wa, ma tô oto mo, robzei âna. ²³Tawamhã Zezusi hã simana wawĩ ma tô rob'madã. Tahawa ĩsiré 're inomro mono norĩ ma, te âne tinha:

— E niha ĩpire uptabi, isibro pese norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono, da'âma 're isib'a'uwê mono zéb u 're isisisi mono da hã.

²⁴Tawamhã ĩsiré 're inomro mono norĩ, âne hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô tâma a'rãmi za'ra. Tane nherê, ma tô Zezusi hã âma uzusi âne:

— ĩra norĩ, e niha ĩpire uptabi, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zéb u 're idanhisisi mono zéb da hã. ²⁵Awaru ba'ômore hã isi'u-wazi zazahã hãibabarizé para'ôtō zapu'u 're, isébré waihu'u ô nhipai u, isibro pe hã sébré waihu'u ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zéb u hã.

²⁶Tawamhã âne hã imreme te te wapari za'ra wamhã, ma tô tâma a'rãmi pese za'ra. Tahawa te sisadhanharĩ za'ra, âne:

— Ône wamhã bété, e 'wa hã tinho'reptuzé te te sina uwaimrami da bã.

²⁷Tawamhã Zezusi hã te 'madã'â za'ra. Tahawa ma tô tâma waihu'u za'ra, âne:

— Ti'ai âma a'uwê norĩ ma hã ĩpire uptabi di, â hã. Tanei ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã wapu di. Marĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, i'manharĩ waihu'u ô hã 'maihiimana ô di.

²⁸Tawamhã Pedru hã te tâma tinha, âne:

— Wa norĩ hã uburé marĩ, wa tô rême za'ra ni, asiré 're wanomro mono da.

²⁹Tawamhã Zezusi hã ma tâma waihu'u za'ra, âne:

— Tô sena wa za âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa. Ni'wam norĩ hã i'u'âbâ duré Rowasu'u wê itêb u'âbâ, tinhorôwa, tisisânawâ norĩ, tihidiba norĩ, tina, timama, ti'ra norĩ duré niwamhã tinhipti'a norĩ te te 're rême za'ra mono wamhã, ³⁰te za te te 're waibu marĩ iwê ahâ uptabi na, âme ti'ai âma 're hâimana za'ra mono ré hã. Te za te te 're waibu 100 na âma isisiwi na tinhorôwa hã, tisisânawâ norĩ, tihidiba norĩ, tina, ti'ra norĩ, tinhipti'a norĩ zama. Duré isu hã te za te te 're sêpata za'ra, marĩ da te tâma 're i'manharĩ wasété za'ra mono zé hã. Tawamhã romhutu'ômhã, ta norĩ hã te za sina uwaimrami za'ra, dahâimanazé isi'utôri'ô hã. ³¹Tahawa da'ahâ na âhã na imorĩ'rata na idahâimana za'ra hã, da'rāsutu'u te za oto tahâimana za'ra ni za. Duré âhã na da'rāsutu'u idahâimana za'ra hã, imorĩ'rata na te za oto tahâimana za'ra ni za.

Zezusi hã duré isiwasu'uzé, tidá'ázém na duré za apâ tihâiwa'utuzém na zama

Mateus 20.17-19; Lucas 18.31-34

³²Tawamhã Zeruzalê u te bádâdi na oto sai'uri za'ra. Zezusi hã te isôwa timorĩ za'ra. Isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô tâma a'râmi pese za'ra. Duré isiré idasi'aba'rê norĩ hã dapahi za'ra di. Tawamhã Zezusi hã isiré 're inomro mono norĩ zô te hã, isababa si'aba'rê da. Tahawa ma tô duré tâma siwasu'u za'ra, za tâma iromhâimanazém na hã.

³³— Ma'âpê iwapari pese za'ra wa'aba. Âhã na hã Zeruzalê u, wa ai'aba'rê ni. Tame te za Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã hâiba nhomri ni, sasedoti nhib'ihâ'a norĩ ma, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ ma zama. Tawamhã ta norĩ hã te za iwasédé hã âma siwi tihi. Taha zarina, te za dama 'ru za'ra, da te wĩrĩ da. Taha pari te za siwi hâiba nho, zudeu'ô norĩ ma. ³⁴Ta norĩ hã te za âma tiwa'e za'ra. Tizadaipro na te za nasi siwi upto. Abazei hã nhorô 'manharĩ na dapré'ézém na te za duré te te siwi 're pré'é. Taha pari te za siwi tiwĩ. Tane nherê, si'ubdatô bâtâ âma, te za apâ hâiwa'udu.

Tiagu norĩ hã Zuwãhã me, Zezusihi wi te te irowaptêrê zahuré zé

Mateus 20.20-28

³⁵Taha pari, Zebedeu 'ra norĩ hã Tiagu norĩ Zuwãhã me, Zezusihi u ma tô sina rotété zahuré, âne te te tiwi rowaptêrê zahuré da:

— Rowahutu'wa, wa wasima wê ni, wa te aiwi iwaptêrêzé hã, âma wama uwaimrami da za.

³⁶Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'âbâ zahuré, âne:

— E marĩ te asima iwê wa'wa, te âma aima i'uwaimrami aba da hã.

³⁷Tawamhã ma âma sada'âbâ zahuré, âne:

— Niwa dama aipire uptabi na danhib'apito simasisizém na asãmra wamhã, ma'âpê wama pisutu, ni'wa asimire niwĩ asababa sãmra da, duré asimi'e niwĩ.

³⁸Tawamhã Zezusi hã ma tâma waihu'u zahuré, âne:

— Aima waihu'u aba ô di, iwi iwaptêrê aba zé hã, marĩ te te iwasu'u hã. E sada asiptete wa'aba di, uva 'rãrĩ wa'u isé ihâsi wa'aba da hã, za te ihâ'rêne ne hã. Duré e te za irobzépata 'wa, za te i'manharĩ ne hã.

³⁹Tawamhã ma âma sada'âbâ zahuré, âne:

— Ìhe. Wa te hâsi waihu'u pese di.

Tawamhã Zezusi hã te tâma nharĩ zahuré, âne:

— Te za tō isine ihâsi wa'wa, uva 'râi wa'u isé hâ, za te ihâ'rêne ne hâ. Te za duré robzépada hâ i'manharî 'wa za, te i'manharî ne hâ. ⁴⁰Tane nherê, îsi'uihâ na te aipisutu waihu'u aba ô di, dama aipire wa'aba na 're aimasisi aba mono da hâ ãnhimire niwî, duré ãnhimie niwî. 'Re ihâimana u'âsi mono si ma tō pisutu siro, ni'wam norî hâ za isimasisi da hâ. Taha si te za tisô, ni'wam norî ma, te te sima iwêzéb zarina.

⁴¹Tawamhâ Zezusihi siré 're inomro mono norî 10 na ihâiba za'ra, âne hâ te te wapari za'ra wamhâ, ma tō Tiagu norî da Zuwâhâ me, tinhiti'ru za'ra. ⁴²Tahawa, Zezusi hâ ma tō 'râwi sitême sô tihârâ za'ra. Âne ma tō tâma waihu'u za'ra:

— Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Ti'ai âma roti'wa norî hâ isimiroti 're, te za 're hâimana za'ra isib'auwê norî hâ. ⁴³Tane nherê, ai'reb za'ra wa'aba hâ, âne hâ 're romhâimana mono tō. Iwa'râmi te za 're i'manharî za'ra wa'aba mo. Ni'wa hâ dama pire da wamhâ, dama romhuri'wa na te za 're hâimana. ⁴⁴Duré ni'wa hâ imorî'rata na hâimana da wamhâ, wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa ne, te za dama 're hâimana. ⁴⁵Tane, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hâ da te tâma 're romhuri za'ra mono da, wei morî ô di. Te te dama 're romhuri mono da, ma tō wei mo, duré tihâiba te te dazada sômri da, da'ahâ uptabi na te te da'anho'reptu da.

Zezusi hâ Bartimeu te te ito pesezé

Mateus 20.29-34; Lucas 18.35-43

⁴⁶Tawamhâ Zezusi hâ duré tisiré 're inomro norî me, ma tō aihutu, Zerico na 'ri nho'ômo nhisi u. Tawamhâ da'ahâ uptabi na isiré idasi'aba're norî me, Zerico hawi wairébê wamhâ, ma tō Zezusi hâ sôpêtê, aibâ itob'a Bartimeu na isisi, Timeu 'ra hâ. Aibâ itob'a hâ bâdâdi zababa te nhamra. Te nasi da'awa. ⁴⁷Tawamhâ te te wapari wamhâ, Zezusi Nazaré âma iprédu te te iro'razâri na hâ, ma tō i'mahârâ na sâna'rata, âne:

— Zezusi, Davihi nhihudu, i'âma aipê'êzé na.

⁴⁸Tawamhâ da'ahâ na ma tō damreme hâ nasi tâma 'marôpârî za'ra ni, ari'iwi sâmra da. Tane nherê, te nasi sa'êtê 'mahâ:

— Davihi nhihudu, ma'âpé i'âma aipê'êzé na.

⁴⁹Tawamhâ Zezusi hâ ma tō mazazâ. Âne te dama tinha:

— Sô ai'maihârâ aba.

Tahawa, ma tō sô ta'maihârâ ni:

— Asib'ru na. Ma'âpé, aiwahutu. Te we asô hâ.

⁵⁰Tawamhâ Batimeu hâ ti'uza ihâpa ma tō time. Si'aba're na ma wahudu. Zezusihi u ma tō mo.

⁵¹Tawamhâ Zezusi hâ te sadanha, âne:

— E marî te aima 'manharî da, te asima iwê.

— Rowahutu'wa, apâ te 're rob'madââ mono da, wa isima wê. — Âne ma sada'â.

⁵²Tawamhâ Zezusi hâ te tâma tinha, âne:

— Aimorî oto. Asina i'umnhasizé hâ ma aipese.

Tawamhâ awa'awi pesere ma tō apâ rob'madââ wê. Tahawa te Zezusihi zarina mo, bâdâdi na.

Zezusi hâ Zeruzalê u isébrézé

Mateus 21.1-11; Lucas 19.28-40; Zuwâ 12.12-19

11 ¹Tawamhâ Zezusi norî hâ Zeruzalê u te te sina rotétê za'ra wamhâ, ma tō a'â mazahâri za'ra, Betifazé âma duré Betânia âma hâ, Olivera

na êtê 'râihâ nhisi 'ratamhã. Ta hawi Zezusi hã maparane isiré 're ine hã ma tô satōrī zahuré sisōwa. ² ãne te tãma roti zahuré:

— Ma'ãpé ane wa'aba, asōwa 'ri wa'ōno ihâimana aba u. Azasi aba wi, te za isōpêtê 'wa, awaru po'repore hã sō'rebzui ré isa hã, niwa ni'wa âma isâmra ô hã. Wasihui wa'aba za, we saprōni aba da. ³ Ni'wa hã te te asadhanarī aba wamhã, âne: “E marī da, te âne hã i'manharī 'wa”, âne tãma nharī aba za: “Uburé Danhib'apito hã te sima wê. Tane nherê, apâ te za we sômri su'u za.”

⁴ Tawamhã te oto tineb zahuré. Awaru po'repore hã ma tô sōpêtê zahuré. 'Râiwazi na te rowi za, bâdâdi 're idanomro mono zéb âma, 'ridawa 'rata. Tawamhã te te wasihu zahuré ré, ⁵ ni'wam norī i'rata isimasa hã ma tô sadanharī za'ra, âne:

— E marī te i'manharī 'wa. E marī da, te awaru po'repore hã iwasihui wa'wa.

⁶ Tawamhã ma tô dazada'âbâ zahuré, Zezusi hã te te tãma iwaihu'u zahuré zéb zarina. Tahawa, ma tô tãma 'ru zahuré ni, te te tô saprōni zahuré da.

⁷ Tawamhã ma tô tãma âwisi zahuré, awaru po'repore hã Zezusihi ma. Ti'uza ihâpa na ma tô tãma bazadâ zahuré. Taha pari, ma tô âma darōno, Zezusi hã.

⁸ Tawamhã da'ahâ na ma tô bâdâdi na da'uza ihâpa na tãma waptâ za'ra ni. Duré ni'wam norī hã ma tô wesupo te te sa'ra za'ra, rom na da te isihâri za'ra hã. ⁹ Isōwa idasi'aba'rê duré isa'u hã ma tô dahâsi, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're wawata za'ra wa'aba mono. Uburé Danhib'apito nhisi na we imorī hã, 'Re ihâimana u'âsi mono iwê hã te te tãma 're ipisutu u'âsi mono ré, te 're hâimana.

¹⁰ Wahi'rada Davi te te 're ida'a'madââ mono zé ma, 'Re ihâimana u'âsi mono iwê hã te te tãma 're ipisutu mono ré hã te 're hâimana. Hâiwa âma 're Isâmra u'âsi mono âma si 're wawata za'ra wa'aba mono.

¹¹ Tawamhã Zezusi hã Zeruzalê u oto sébré wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri 'râihâ u ma tô âzé. Uburé marī hã ma tô a'madâ, imana wawi ihâimana za'ra hã. Tame tiwi hâiwahâ wa, ma tô mo, Betânia u, isiré 're inomro mono norī 12 na ihâiba za'ra norī me.

Zezusi hã rob'rã figu wede ma, te te inharizé

Mateus 21.18-19

¹² Tawamhã awêm na Betânia hawi apâ si'aba'rêi wamhã, mra ma tô azâ, Zezusi hã. ¹³ Tahawa rob'rã figu wede su tââ wê na isa hã, romhã na te te sãmri wamhã, ma tô iteme mo, te te sabu da, i'rã zô. Iwede zahâpâ itême te te sina rotété wamhã, i'rã hã te te 'masâmri ô di, isu si, a'amo hã i'râzéb ô wa. ¹⁴ Tawamhã te Zezusi hã tãma tinha, âne:

— Niwa, ni'wa hã ai'rã te te i'rêne da hã, mare di za!

Ãne hã isiré 're inomro mono norī hã ma tô wapari za'ra, te te tãma nharī ré hã.

Zezusi hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa hawi te te idazate mono zé

Mateus 21.12-17; Lucas 19.45-48; Zuwã 2.13-22

¹⁵ Tawamhã Zeruzalê u sihutu wamhã, Zezusi hã ma tô âzé, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri 'râihâ u, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tame ma tô te te wano'ô, rob'uipra'wa norī hã duré dama rowede'wa norī zama. Wedeza hã ma tô

'marōpārī za'ra, rob'uiprazém na te te isaprī za'ra norī wi hā, duré danhamra-zéb zama utu'u te te iwede za'ra norī wi hā. ¹⁶Tawamhā te tiwi rosawi za'ra, 'ri 'rāihā 'wawi wa'ra na ni'wa hā te te ro'razārī tō da, marī te te duri ré hā. ¹⁷Te duré āne dama rowahutu:

— Duréihā 'Re ihāimana u'āsi mono mreme na Ibaihā Iwazé pese na, āne rob'ui'ére hā: “Īnhorōwa hā te za da te 're sisi za'ra, 'Da te iwi 're Irowaptērē za'ra mono zém' na uburé dama, dapoto mono bâ.” Tane nherē, ma tō asiwi i'manharī 'wa, isimisaihuri norī sima'urizém na.

¹⁸Tawamhā sasedoti ipire norī hā, duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhimi-roti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norī hā, āne hā te te wapari za'ra wamhā, ma tō āma sima rosa'rata za'ra, niha na te te siwi wīrī da. Tane nherē, pahi za'ra di, da'ahā uptabi na isimirowasu'u na 're datob'uzu za'ra mono wa.

¹⁹Tawamhā bādā sébré wi, Zezusi hā duré isiré 're inomro mono norī me ma tō wairé, 'ri wa'ōtō hawi.

Rob'rā figu wede

Mateus 21.20-22

²⁰Tawamhā awēm na si'aba'rēi wamhā, mararé te te ro'rahāri za'ra wamhā, ma tō 'madā'ā za'ra rob'rā figu wede isari hawi, uburé iwede 'ré hā.

²¹Tawamhā Pedru hā ma tō āma po're puru, iromhāimanazém na. Tahawa te Zezusihi ma tinha, āne:

— Rowahutu'wa, 'madā'ā pé. Ōhōta rob'rā figu wede ma, iwasédé tāma ipisudu hā ma tiwede 'ré.

²²Tawamhā Zezusi hā ma āma sada'ā, āne:

— 'Re ihāimana u'āsi mono si, 're umnhasi za'ra wa'aba mono. ²³Tō sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, āne: Ni'wa hā āhā ētē 'rāihā ma, te te nhari wamhā, āne: “Ma'āpé hāiwi asa na. Ā pore u atobro.” Tawamhā 'rāwi aipē'ē 're asiwawāi ō wamhā, duré sena uptabi sazei wamhā inharizé hā, taha zarina te za tō tihāiba. ²⁴Tahawa, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, āne: Uburé marī hā rowaptērē na 're waptērē za'ra wa'aba mono wamhā, 're iwaibui pari aba mono ne hā 're saze za'ra wa'aba mono. Tawamhā āne zarina, te za tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te aima 're anhomri 'wa. ²⁵⁻²⁶'Re rowaptērē za'ra wa'aba mono wamhā, ni'wa marī na te te aima āma i'upazé hā āma 'madā'ā za'ra wa'aba mono tō, Aimagā 'wa hāiwa āma 're isāmra mono hā te te duré ai'āma 're 'madā'ā za'ra wa'aba mono tō da, 're i'aiwasété za'ra wa'aba mono zé hā. Tazahā da'āma 're 'madā'ā u'āsi za'ra wa'aba mono wamhā, Aimagā 'wa hāiwa āma 're isāmra mono hā aiwasédé te za tō duré te te ai'āma 're a'ma-dā'ā u'āsi 'wa.

Zezusi hā simiroti pire da, Imama te te ipisutuzé

Mateus 21.23-27; Lucas 20.1-8

²⁷Tawamhā Zeruzalē u apā sihutu wamhā, Zezusi hā 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā āma, 'ri 'wawi wa'ra 're, ma tō 're mo. Taha ré, ma tō itēme aihutu, sasedoti ipire norī hā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norī hā, duré Zudeu norī ma roti'wa norī zama. ²⁸Āne te siwi sadanha:

— E 'wa sadawa para, te marĩ hã dama 're i'ab'manharĩ mo, әне hã. E 'wa hã ma tō asimiroti pire aima tisō, 're a'manharĩ mono da hã.

²⁹Tawamhã Zezusi hã ma ăma sada'ăbâ za'ra, әне:

— Wa hã wa za duré asadanharĩ za'ra wa'wa. I'uwaibaba ăma asiwi ĭza-da'ăbâ aba wamhã, wa za aima wasu'u za'ra wa'wa za, ni'wa hã ĭnhimiroti pire te te ĩma sômri wa, marĩ te 're i'ab'manharĩ mono zé hã. ³⁰Ăma asiwi ĭzada'ăbâ wa'aba: Zuwã hã â dawabzuri te te dama 're i'ab'manharĩ mono hã e 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa para, e niwamhã ti'ai ăma dazadawa para.

³¹Tawamhã ma tō sima nharĩ za'ra, әне:

— Wa te ăma sada'ăbâ za'ra wamhã, “Re ihâimana u'âsi mono zadawa para te te dama 're i'ab'manharĩ mono na hã” te za wazadanharĩ za'ra za, әне: “E niha bâ bété, Zuwã Batista hã tawamhã asiwi sazei wa'aba ô di.” ³²Tazahã ti'ai ăma dazadawa param na si, wa te ăma sada'ăbâ za'ra wamhã, te za wazada tazahi za'ra ni.

Dama pahi za'ra di. E marĩ wa. Zuwã Batista hã, uburé ma tō da te dasiwi 're 'madâ'ă, tō sena 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wai uptabi na hã. ³³Tahawa, ma tō әне ăma siwi sada'ă:

— Wa te waihu'u za'ra ô di.

Tawamhã Zezusi hã ma tō duré asa sada â bâ za'ra, әне:

— Tane duré wa hã te aima waihu'u za'ra wa'aba ô di za, ni'wa ĭnhimiroti pire te te ĩma sômri wa, marĩ, te 're i'ab'manharĩ mono na hã.

Buru na romhuri'wa norĩ, iwasété norĩ

Mateus 21.33-46; Lucas 20.9-19

12 ¹Tawamhã Zezusi hã rowasu'u na romnhimire'é na ma tō duré ăma dama sânarata, әне:

— Aibâ hã uva'ru ma tō a're. I'wawi ma tō wa'ra. Uva 'râi watizé êt'e're 'manharĩ, iwa'u zô da te 're iwati pese za'ra mono zéb da, ma duré 'manha. Tawamhã 'ri 'râihâ ma duré 'manha, buru 'wawi rob'madâ'ăzéb da hã. Taha pari ma tō tisō iwa'ăbâ zô, nima norĩ buru na romhuri'wa norĩ ma. Taha pari ma tō romhã na mo, darob amoi u. ²Tawamhã oto 'râi prédu mono wa, i'rânhinarizé bâdâ wisi wamhã, tite romhuri'wa hã ma tō 'mazatô buru na romhuri'wa norĩ u, uva 'râi apo te te tăma sômri za'ra da, ite hã. ³Tane nherē, ma tō siwi ti'ă. Ma tō duré siwi azâ. Taha pari ma tō siwi satô, ubana. ⁴Tawamhã buru tede'wa ma duré 'mazatô, romhuri'wa aimawi hã. Tane nherē, i'râi wi ma tō siwi azâ. Ma duré tăma rowazém hiri za'ra. ⁵Tawamhã aimawi hã ma tō duré 'mazatô. Ta hã ma tō siwi tiwĩ. Ahã na ma tō nasi azatô, nima norĩ hã. Ma tō nasi hã za'ra. Duré nima norĩ hã ma tō nasi simro. ⁶Tawamhã buru tede'wa hã misire te te oto isatôri da hã, ta hã i'ra tăma isawi uptabi. Tawamhã ti'ra hã ma tō oto satô, әне te te rosa'rata sina: “Īra wamhã, te za siwi wazé.” ⁷Tane nherē, buru na romhuri'wa norĩ hã te әне ăma sima nharĩ za'ra: “Ôhō buru tede'wai 'ra, timama uiri na ăma isite da hã. Oto wa te wasiwi wĩrĩ aba. Tawamhã buru hã wate za'ra za.”

⁸— Ăne wa, ma tō siwi ti'ă, buru tede'wai 'ra hã. Ma tō siwi tiwĩ. Taha pari, ihâiba hã ma tō siwi time, buru nhiti.

⁹— Āhã wamhã, e marĩ te za 'manha, buru tede'wa hã. Te za sô timorĩ za'ra, te te uprosi da, buru na romhuri'wa norĩ hã. Taha pari te za tisō buru hã, aimawi romhuri'wa norĩ ma.

¹⁰— E niwa sôré za'ra wa'aba ā bâ, Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'éré, āne te te inharī hā:

“Ēne hā 'ri'wa norī te te siwi iwē'ō, ta hā danhipai u pire na te za oto 're hāimana.

¹¹ Ta hā Uburé Danhib'apito ma tô pisutu.

Isimi'manharizé hā wē uptabi di wama za'ra hā.”

¹² Tahawa Zudeu norī, pire na dama 're ihāimana za'ra mono norī hā te oto tirītī za'ra, Zezusi hā te te siwi āri da, te te āma romnhimiré za'ra wa, te te siwi sadaihu'u wa, ō norī na te te irowasu'u na hā. Tane nherē, da'ahâ uptabi ma hā pahi za'ra di. Tahawa ma tô siwi tirē. Ōne haré te ai'aba'rē.

Cézaha ma, rob'uiprazé arī, da te 're isōmri za'ra mono zé

Mateus 22.15-22; Lucas 20.20-26

¹³ Tawamhā taha pari, Zezusihi u ma tô 'mazatōrī za'ra, nima norī farizeu norī hā duré Erodihī niwī 're ihāimana za'ra mono norī zama te te siwi wapari da, tinhimiroti na te te i'upazéb zô. ¹⁴ Tawamhā itēme sihutu wamhā, te āne siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, wama aiwaihu'u pese za'ra di, i'uwaibaba si 're i'aihāimana mono na hā duré danhimirosa'rata zarina 're i'aihāimana mono ō na hā. Duré 're da'a'madâ'â mono ō di, da'madâ'â ze zarina. Tazahā ma tô 're irowasu'u mo, tô sena dahāimanazém na 'Re ihāimana u'âsi mono te te sima 're iwē mono zéb zarina. Tahawa ma'āpé wama waihu'u za'ra na. E i'uwaibaba rob'uiprazé arī hā, apito Cézaha' ma, wa te 're iwa'ābâ za'ra mono da hā. E mare di.

¹⁵ Tane nherē, Zezusi hā ma tô waihu'u za'ra, te te waihu'u pese za'ra nherē, senai ō na te te siwi isadanharī na hā. Tahawa, te āne tāma nharī za'ra:

— E marī da, te asiwi ipibui wa'wa, te i'upazéb zô. We asiwi 'mai'āri aba rob'uiprazé isapotore hā, te 'madâ'â da.

¹⁶ Tawamhā ma tô ni'wam norī hā tāma sōmri za'ra, rob'uiprazé isapotore hā. Tahawa te āma sadanharī za'ra, āne:

— E 'wai podo, rob'uiprazé isapotore na hā. E 'wa nhisi na duré āma rob-'ui'éré.

Tawamhā ma āma siwi sada'â, āne:

— Apito Cézaha podo. Duré taha nhisi ui'éré.

¹⁷ Tawamhā Zezusi hā te tāma nharī za'ra, āne:

— Apito Cézaha ma sōmri za'ra wa'aba, marī Cézaha te hā. Tane, 'Re ihāimana u'âsi mono ma sōmri za'ra wa'aba, marī hā 'Re ihāimana u'âsi mono te hā.

Tawamhā ma tô āma titob'uzu za'ra, Zezusi hā te te tāma iwaihu'u za'ra zém na.

**Zezusi hā, dama ipire norī saduceu na iwamri,
dahāiwa'utuzém na te te siwi isadanharizé**

Mateus 22.23-33; Lucas 20.27-40

¹⁸ Tawamhā taha pari, nima norī saduceu norī hā ma aihutu, Zezusihi u, te te dama 're irotī za'ra mono hā apā 're idahāiwa'utu za'ra mono ō na hā. Tahawa te siwi sadanha, āne:

¹⁹— Rowahutu'wa, Mozési hã ma tô rob'ui'ére hã âne tihi: “Aibã hã dâ'ã wamhã, timro hã 'ra âna te te rême wamhã, isisânawã te za âma timro i'amo aba âma, i'ra hã isisânawã idâ'ã 'ra ne 're hâimana za'ra mono da.” ²⁰Âne wa za aima rowasu'u za'ra ni. Te 're hâimana za'ra, 7 na ihâiba za'ra aibã norĩ sisânawã si hã. Ipoto'rada hã ma tô timro. Tane nherẽ, ma tô dârã, 'ra ô ré. ²¹Tawamhã ipoto'rata nhosi hã ma tô âma timro, i'amo aba âma. Tane nherẽ, ta hã ma tô duré dârã, 'ra ô ré. Tane ma tô duré tâma tiromhâiba si'ubdatô âma, âma imro ma hã. ²²Tawamhã aibã norĩ 7 na ihâiba za'ra hã ma uburé tô ôhõ pi'ô na timro za'ra. Tane nherẽ, ma tô uburé tidâ'ã za'ra, 'mai'ra âna. Tawamhã pi'ô hã ma tô duré oto dârã. ²³Tawamhã bété 'Re ihâimana u'âsi mono te te ida'hâiwa'utuzé bâtã âma hã, e 'wai mro na te za tihâiba pi'ô hã, 7 na uburé âma imro za'ra 'remhã.

²⁴Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'âbã za'ra, âne:

— Ma âma i'upa za'ra wa'wa, aima waihu'u za'ra wa'aba ô wa, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pe hã. ²⁵'Re ihâimana u'âsi mono hã idâ'ã za'ra norĩ te te ahâiwa'utu wamhã, ni'wa hã oto mro ô di za. Dasina damro hã hâimana ô di za. E marĩ wa. Hâiwa âma romhuri'wa norĩ ne, te za oto 're dahâimana za'ra. ²⁶E niha bâ, sôré za'ra wa'aba ô di, Mozési te te irob'ui'érezé hã apã 're idahâiwa'utu za'ra mono zém na hã, wede zapore hawi, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma inharizé hã, âne: “Wa hã Abra'ãhã te 'Re ihâimana u'âsi mono, Izaquihi te 'Re ihâimana u'âsi mono duré Zacoho te 'Re ihâimana u'âsi mono.” ²⁷'Re ihâimana u'âsi mono hã idâ'ã norĩ tei ô di. Dâ'ã âna 're ihâimana za'ra mono norĩ te si, ta hã. Tahawa ma âma i'upai pese za'ra wa'wa.

'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti danhipai u ipire uptabi

Mateus 22.34-40; Lucas 10.25-37

²⁸Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa te te sina irotédé hã ma tô mreme wapari za'ra, isiwasu za'ra zé hã. Tawamhã i'uwaibaba na Zezusi hã te te sada'âbã wa, te âne sadanha:

— E ma hã ipire danhipai u 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti, uburé ihâimana za'ra nhipai u hã.

²⁹Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'ã, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti, danhipai u ipire uptabi hã, ã hã: “Izaraéu nhihudu norĩ, wapari za'ra wa'aba! Uburé Danhib'apito, wate 'Re ihâimana u'âsi mono hã, ta hã misire Uburé Danhib'apito uptabi. ³⁰'Re sawi pese mono, Uburé Danhib'apito ate 'Re ihâimana u'âsi mono hã, uburé aipê'ẽ na, uburé aihâimanazé aipê'ẽ 're i'rowi uptabi na, duré uburé asimirowaihu'u na duré uburé asiptede aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono na zama.” ³¹Tawamhã maparane âma hã, ã hã duré ipire: “'Re dazawi pese za'ra wa'aba mono, 'rãwi 're i'asisawi pese za'ra wa'aba mono ne.” ã norĩ nhipai u hã, isimiroti ipire uptabi hã 'mai'hâimana ô di.

³²Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa te âne tinha, Zezusihi ma:

— Tane tô, Rowahutu'wa. Tô sena uptabi, asimirowasu'u hã. Misire 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Ihâiba'ô aimawi hã 'mai'hâimana ô di, isine hã.

³³Tahawa, wa za tô wa te 're sawi pese za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã

uburé wapēē na, uburé wanhimirowaihu'u na, duré uburé wanhiptete na zama. Wa za duré wa te 're dazawī pese za'ra, 'rāwī 're iwasisawī pese za'ra mono ne. Ā hā ipire, abaze da te 're izata za'ra mono, abaze zata zéb āma duré 'Re ihāimana u'āsi mono ma, isiré norī na danhoprubzē nhipai u.

³⁴Tawamhā i'uwaibaba na te te isada'ābā na, Zezusi hā te te wapari wamhā, ma tō āne tāma tinha:

— Tane tō. 'Re ihāimana u'āsi mono, da'āma 're isib'a'uwē mono zém nhiti, romhā na aihāimana ō di.

Ta hawim haré, ni'wa isib'ru hā hāimana ō di, Zezusi te te isadanharī da hā, marī na.

Zezusi hā apito Davihi nhipai u ipire

Mateus 22.41-46; Lucas 20.41-44

³⁵Tawamhā Zezusi hā 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā 'wawī wa'ra 're, te te dama rowahutu ré, te āne da'azadanha:

— 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahu-tu'wa norī hā te te dama 're rowasu'u za'ra, Davihi nhihudu na Danho'reptui'wa hā. E marī wa, te te āne 're rowasu'u za'ra. ³⁶Apito Davi hā 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani te te tāma iwaihu'uzéb zarina, ma tō āne āma rob'ui'ére:

“Uburé Danhib'apito hā ma tō Īnhib'apito ma tinha, āne:

‘Īnhimire niwī asāmra, asitob'ru norī hā te isōrēzéb u, aipara zahâpâ.’ ”

³⁷Tawamhā Davi hā, Tinhib'apito na ma tō sisi, Danho'reptui'wa hā. E niha tawamhā merē Davihi nhihudu, Danho'reptui'wa hā.

Tawamhā da'ahā uptabi na idahāimana za'ra norī ma hā Zezusi hā wapari zei uptabi di.

Zezusi hā duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norī

Mateus 23.1-36; Lucas 20.45-47

³⁸Tawamhā Zezusi hā te dama rowahutu, āne:

— Āma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norī hāimanazé wi hā. Ta norī ma hā wē di, uza hāi wē na 're inomro mono da hā. Duré da te dasina 're i'ubum-roi mono zéb āma, wazép sina, da te 're iwaibui wē za'ra mono da si, tāma iwē za'ra hā. ³⁹Duré dama ipire norī simasisizém na 're si'ubumroi mono da si, tāma iwē za'ra hā, Zudeu norī te rowahutuzéb āma hā duré dasiré 're ida-saihuri mono zéb āma zama. ⁴⁰Duré pi'oi mrotō norī wi hā, te isibrom na 're simisaihuri za'ra. 'Re hāimana wē za'ra mono newa, te hāimana nhipese na, rowaptērē hā pa na te te 're 'manharī za'ra. Tahawa te za ta norī ma, danhi-pai u 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te tāma 're arob'manharī wasété uptabi.

Pi'oi mrotō isōprubzē

Lucas 21.1-4

⁴¹Tawamhā Zezusi hā te nhamra, 'Re ihāimana u'āsi mono ma danhop-rubzē, da te 're iséme mono zéb 'rata. Rob'ui'prazé, da te nasi séme ré, te

da'a'madâ. Isibro pese norî hã ahâ na te nasi sé, rob'uiprazé hã sa'etê na. ⁴²Taha ré hã, pi'oi mrotô isibrob'ô hã ma tô wi. Ma tô tiza maparane rob'ui-prazé isapotore hã surure nherê, da te âma irob'uipra da hã. ⁴³Tawamhã isiré 're inomro mono norî zô, te hã, Zezusi hã. Âne te tâma nharî za'ra:

— Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Â hã pi'oi mrotô sibrob'ô nherê, ma tô tinhoprubzém na uburé da'anhipa. ⁴⁴Uburé da te isômri za'ra norî hã, is'atarême si ma sômri za'ra ni. Tanei ô di, pi'oi mrotô hã. Simarî'ô uptabi nherê, ma tô uburé tisô, âma ihâimanazéb da hã.

**Zezusi hã te te inharizé, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri,
za i'ri siprubzém na**

Mateus 24.1-2; Lucas 21.5-6

13 ¹Tawamhã Zezusi hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã hawi watobro wamhã oto, misi isiré 're imorî hã te 'mahã, âne:

— Rowahutu'wa, 'madâ'â pé! E niha hã êne itômo wê uptabi si hã. E niha hã duré i'ri 'manharî wê uptabi si hã.

²Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'â, âne:

— E â hã 'ri za'êne te i'a'madâ. Niwap si êtê norî hã sisisiwi simi'wara ô di za. Uburé te za prub za'ra ni za.

Zezusi hã robzépata na, duré da'ruiwapari na te te irowasu'uzé

Mateus 24.3-14; Lucas 21.7-19

³Tawamhã Zezusi hã te oto nhamra, Olivera na êtê 'râihã nhisi âma, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã u ma tô ti nho're. Tame te siwi sadanha, hâiba pisutu Pedru norî hã, duré Tiagu, duré Zuwã duré Ádré norî me:

⁴— Rowahutu'wa. Ma'âpé wama waihu'u za'ra na. E niwa te za âne hã tiromhâiba. E marî te za watobro, âma iwaihu'uzéb da hã, te te sina i'uwaim-rami da hã.

⁵Tawamhã Zezusi hã ma tâma waihu'u za'ra, âne:

— Ma'âpé, 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mono, ni'wa hã te te aima rob'râmi za'ra wa'aba tô da. ⁶Ni'wam norî hã ahâ uptabi na te za inhisi na datême 're nomro. Âne te za dama 're siwasu'u za'ra: “Wa hã Danho'reptui'wa!” Tawamhã ta norî hã da'ahâ uptabi na, te za te te dama 're rob'râmi za'ra. ⁷Duré dasi'wapéi wasu'u hã 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, tâma 're aipahi za'ra wa'aba mono tô. Â norî hã te za tô a'â 're wairébé. Tane nherê, zahadu rob'râsutu ô di za. ⁸Dawamri mono bâ te za 're dasi'wapé za'ra. Duré ti'ai wa'ôto nho'ômo 're roti'wa norî hã te za ihâiba amoi u roti'wa norî hã te te 're 'wapé za'ra. Nima niwîmhã te za ti'a hã daré 're popo'o za'ra. Te za duré mra hã da te 're sépata za'ra. Â norî hã robzépata nhana'rada, pi'oi âma iwasã hã 're isépu'u na'rata za'ra mono ne.

⁹— Ma'âpé, asimiza'rese 're aihâimana za'ra wa'aba mono. E marî wa. Da'âma rowairébézéb u te za da te 're asimroi wa'wa. Abazei hã nhorô 'manharî na dapré'ézém na te za da te 're aihã za'ra wa'wa, Zudeu norî te rowahutuzém norî remhã. Ī'u'âbã te za da te 're asimroi wa'wa, roti'wa norî nho're u, duré apito norî nho're u hã. Tawamhã te za tâma 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, ĩzazei'wa 're i'anomro aba mono na hã. ¹⁰Tawamhã rob'râsutu ô ré hã,

i'ru zahi tô Rowasu'uwê hã dawamri mono bâ da te iwapari za'ra da hã.
¹¹Tawamhã da te 're aiwaibui wa'aba mono wamhã, duré da'ama rowairébé-
 zéb u, da te 're asimroi wa'aba mono wamhã, 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono
 tô, za 're inharî za'ra wa'aba mono zém na hã. Taha bâtâ 'remhã, 'Re ihâimana
 u'âsi mono te te aima 're iwaihu'u za'ra wa'aba mono zém na si, 're nharî za'ra
 wa'aba mono za. E marî wa. A norî wa'wa 're nharî za'ra wa'aba mono ô wa
 za. Tazahã 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani. ¹²Dasisânawâ nherê, te za da
 te 're hâiba za'rê za'ra, da te 're simroi mono da hã. Damama norî zama te
 za ti'ra hã te te 're hâiba za'rê za'ra. Da'ra norî hã timama norî da, te za 're
 hâimana za'ra. Te za duré te te 're simro. ¹³Uburé te za da te 're ai'ruiwapari
 za'ra wa'wa i'u'âbâ. Tane nherê, ni'wa hã siptete sina i'âma 're hâimana u'âsi
 mono wamhã, ro i'râsutuzéb u, ta hã te za tinho'reptuzé hã sina uwaimra.

Robzépata za'êne

Mateus 24.15-28; Lucas 21.20-24

¹⁴Tawamhã Zezusi hã ma âma uzusi, âne:

— Nimahã na hã, te za i'madâ'â za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono
 nhorôwa 'ri 'râihã, da te dasiwi rême da, “marî ipipa iwasété uptabi hã”
 watobro ré hã, tame hâimana dai ô nherê. (Âhã wasu'u na rob'ui'ére hã, isô-
 ré'wa hã te te isadaihu'u da si, iwê hã.) Tahawa, Zudéa âma 're isi'ubumroi
 mono norî hã sisa'rei mono, simani za'ra da, êtê 'râihã u. ¹⁵Duré ni'wa hã
 tinhorôwa 'ri nhisiwi sãmra ré wamhã, te te si'rai ô di za, 'ri para u sébré da
 hã, tinhimarî te te waibu da a'â. ¹⁶Duré ni'wa hã rom na hâimana ré wamhã,
 tinhorôwa u hã te te sina siri ô di za, ti'uza ihâpa te te âri da hã. ¹⁷Taha bâtâ
 mono na hã, pi'ô iwasá ré norî ma hã ropipa uptabi di za, duré ti'ra te te iwap-
 sômri ré norî ma zama! ¹⁸Tahawa 'Re ihâimana u'âsi mono wi, 're rowaptêrê
 za'ra wa'aba mono, âne hã romhâimana tô da, rowa'u'u wahâ 'rowi. ¹⁹E marî
 wa. Bâdâ robzépata ré ihâimana za'ra 'remhã te za robzépata za'êtê uptabi
 za'ra ni, âne na hã niwa iromhâimana ô, 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'aro-
 poto na'rata mono zém hawim haré, âwa bâtâ u hã. Duré niwa âne ihâimana
 zahu da hã mare di. ²⁰Uburé Danhib'apito hã, robzépatazé hã bâdâ te te
 asuru ô 'wa'âhã, ni'wa hã te te aré 'wapéi ô di. Tane nherê, tinhib'a'uwê da,
 te te sima ipisutu za'ra norî u'âbâ, ma tô pisutu, bâdâ 'rutu na hâimana da.

²¹— Tahawa ni'wa hã te te aima rowasu'u aba wamhã, âne: “Ma'âpé, 'madâ'â
 za'ra wa'aba! Âme te tihâiba, Danho'reptui'wa hã” niwamhã duré âne: “Ma'âpé,
 'madâ'â za'ra wa'aba! Danho'reptui'wa, ôhóta te nhamra”, âne wamhã, 're dazaze
 za'ra wa'aba mono tô. ²²E marî wa. Senai ô na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa
 'mahârâ'wa norî hã te za sihâiré za'ra, duré senai ô danho'reptui'wa norî hã,
 marî dama i'manharî waihu'u'ô, za te te 're i'manharî za'ra mono hã, duré marî,
 za te te dama 're irowê zani za'ra mono zama, te te dama 're rob'râmi za'ra mono
 da, duré wapu wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima ipisutu za'ra norî ma
 zama, te te rob'râmi za'ra da. ²³Tahawa, ma'âpé asimiza'rese 're aihâimana za'ra
 wa'aba mono. Wa aipo're pu'u za'ra wa'wa, âne hã romhâimana wana ré.

Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã, apâ za we imorizé

Mateus 24.29-31; Lucas 21.25-28

²⁴Tawamhã Zezusi hã ma duré tâma waihu'u za'ra, âne:

— Robzépata za'ētē zéb ré hā, bādā si'utōrī za'ra parimhā, bādā hā te za titobra. Te te oto rob'uiwē ō di za. A'amo zama te te duré oto rob'uiwē ō di za. ²⁵Wasi norī hā te za duré hāiwa hawi rere. Uburé hāiwa na siptete uptabi na 're isimasa mono hā te za oto tisāsā'ā za'ra. ²⁶Tawamhā Ti'ai āma Dasiré Ipodo hā te za dasiwi 'madā'ā ni, hāiwa'a na wei morī ré apā, waihu'u pese uptabi na duré ihāiba na rowa'a isa'ētē uptabi ré. ²⁷Tawamhā ta hā te za tite hāiwa hawi romhuri'wa norī hā we satōrī za'ra, daro mono bā 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima ipisutu za'ra norī hā te te sitēme 'rā'ōtō da, maparane si'uiwa na ti'a zada're ihāimana za'ra norī hawimhā.

Rob'rā figu wede na romnhimiré

Mateus 24.32-35; Lucas 21.29-33

²⁸Tawamhā Zezusi hā te duré tāma rowasu'u za'ra, āne:

— Ma'āpé, waihu'u za'ra wa'aba, rob'rā figu wede na romnhimiré'ézé hā: Figu wede panhipti uzéi wē wamhā, duré su té wamhā, te za iwaihu'u za'ra wa'wa, tā ita'azéb u oto iromhuture na hā. ²⁹Tane duré, ā hā iromhāimana-zé 'madā'ā za'ra wa'aba wamhā, te za āma iwaihu'u za'ra wa'wa, iromhuture na hā apā za we imorizé, Ti'ai āma Dasiré Ipodo hā. ³⁰Tō sena wa āne hā aima waihu'u za'ra wa'wa. Uburé ā hā iromhāimana mono zé hā te za tihāimana za'ra, ā bātā na dahāiba ré idahāimana za'ra hā dadā'ā za'ra ō ré. ³¹Hāiwa duré ti'ai me, te za ai'utōrī zahuré. Tane nherē, imreme hā niwa si'utōrī waihu'u ō di za.

Zezusi hā, apā za we imorizéb da hā, ni'wa bādā te te waihu'u ō di

Mateus 24.36-44

³²Tawamhā Zezusi hā ma āne tāma 'rāsutu za'ra:

— Āne hā iromhāimana mono zéb da hā, ni'wa bādā hā te te waihu'u ō di, duré bātā pibuzé hā. Hāiwa hawi romhuri'wa norī zama te te duré waihu'u za'ra ō di, duré I'ra zama. Imama si te te waihu'u pese di. ³³Tahawa, ma'āpé asimiza'rese 're aihāimana za'ra wa'aba mono. Duré asi'wawi 're asōpré u'āsi aba mono, waihu'u ō wa, bādā iwisizé hā. ³⁴Ta hā bādā hā, aiwa aibā hā tinhorōwa te te irēme ne romhā na morī da, tinhimiromhuri tite romhuri'wa norī ma, te te i'apisutu ne hāiba mono bā, 'ridawa 'madā'āwai ma, te te i'ru ne, te te sō 're rob'madā'ā u'āsi mono da. ³⁵Tahawa, ma'āpé 're asōpré u'āsi aba mono, waihu'u ō wa, 'ri tede'wa hā apā za we iwisizé hā, até hāiwahā, niwamhā mara wa'wa, duré niwamhā si'a hārā wi, até duré niwamhā awē wi. ³⁶Tahawa 're asōpré u'āsi aba mono, rosa'rese ō ré wei wisi wa, asōtō ré te te asōpētē za'ra wa'aba tō da ³⁷Āne hā te aima iwaihu'u za'ra wa'aba zé hā, uburé izazei'wa norī ma, wa waihu'u siro: Ma'āpé, asimiza'rese 're asōpré u'āsi aba mono!

Zezusi hā da te dasiwi wīrī da, da te āma dasima irowa'ōtō za'ra zé

Mateus 26.1-5; Lucas 22.1-2; Zuwā 11.45-57

14 ¹Tawamhā maparane bādā hā te oto sō rowaptā, Pascoa na dato nhisi ihāimana da hā, duré da te 're ihuri mono zé i'u'ētē wapu mapu ō hā. Tawamhā sasedoti ipire norī duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'éré na dama rowahutu'wa norī hā te tirītī za'ra Zezusihi zō, pi'uriwi te te siwi āri da, te te siwi wīrī da. ²Āne te sima āma roti za'ra:

— Dato hâimana ré hâ, wa te wasiwi âri ô di za, âne hâ wa te wasiwi 'manharî wamhâ, ro'wa'rudu hâ watobro ô'umnhasite, dasisapêtê za'ra wa.

**Zezusihi 'râ nhisiwi, pi'ô dasisadazezé isadazei
uptabi te te isa'warizé, Betânia âma hâ**

Mateus 26.6-13; Zuwã 12.1-8

³Tawamhâ Zezusi hâ Betânia âma te tihâiba. Tame te tisai ma nhamra, Simahâ nhorôwa 're, ta hâ i'wa're, âma 're ihâimana mono aré. Taha ré, pi'ô hâ ma tô itême âzé. Wedewa'u zadaze êtê 'manharî 'remhâ ma siré 'mazé, nardu na wedewa'u nhisi iwa'âbâ za'êne hâ. Tawamhâ isé hâ ma tô sô pru. Taha pari, ma tô sa'wa Zezusihi 'râ nhisiwi. ⁴Tawamhâ tame idahâimana za'ra hâ da te âma dasiwi wê'ô pese wa, ma tô âne dasima nharî za'ra ni:

— E marî da, ma taré sa'wa wedewa'u zadaze hâ. ⁵Te te dama wede 'wa'âhâ, 300 na aré rob'uiprazé isapotore hâ, isibrob'ô norî ma, te te isômri mono da hâ.

Tawamhâ pi'ôi ma, ma tô duré mreme tete na nharî za'ra. ⁶Tane nherê, Zezusi hâ te tâma nharî za'ra, âne:

— Tô'â. Tane hâ pi'ôi ma, 'manharî aba tô. Rowê na si hâimana. E marî da, ma sada asahi za'ra wa'wa. Iwê uptabi hâ ma tô îma 'manha. ⁷Isibrob'ô norî hâ ai'rata te za 're si'ubumroi u'âsi 'wa. Asima iwêzéb zarina, te za 're ipawap-tob za'ra wa'aba mo. Tanei ô di wa hâ. Ai'rata 're ñhamra u'âsi aba mono dai ô di. ⁸Pi'ô hâ ma tô îma 'manha, pire nherê, te te i'manharî da hâ. Dasisadazezé wedewa'u to isadazei uptabi hâ ma tô îhâiba nhisiwi sa'wa. Îdâ'â wana ré, ma tô îhâiba zadaze, ab're 're, da te ñherê wana ré. ⁹Tô sena, wa za âne aima waihu'u za'ra wa'wa. Daro mono bâ Rowsu'uwê na da te 're dapore pu'u za'ra mono wamhâ, te za da te 're wasu'u za'ra, â hâ pi'ô te te îma i'manharî wê zé hâ. Te za duré âma 're dasipo're pu'u u'âsi za'ra.

Zudasi hâ, Zezusi za te te dama ihâiba za'rézé

Mateus 26.14-16; Lucas 22.3-6

¹⁰Tawamhâ Zudasi Iscarioti hâ ma tô mo, Zezusihi siré 12 na 're inomro mono norî siré 're imorî hâ, sasedoti ipire norî u, Zezusi hâ te te tâma hâiba nhomri za'ra da. ¹¹Tawamhâ Zudaha mreme te te wapari za'ra wamhâ, ma tô tâma rowê pese za'ra. Tahawa, ma tô rob'uiprazém na tâma ropisutu za'ra. Tawamhâ Zudasi hâ te oto rob'madâ, bádâ i'uwaibaba hâ tâma iwisizéb zô, Zezusi hâ te te ihâiba nhomrizéb da hâ.

Zezusi norî hâ, Pascoa na dato nhisi na isaihurizé

Mateus 26.17-30; Lucas 22.7-23; Zuwã 13.21-30; 1 Corîtu 11.23-25

¹²Tawamhâ i'u'êtê wapu mapu ô na 're idasaihuri mono zéb âma imorî'rata na bádâ ihâimana âma, ma tô Zudeu norî hâ te te 're simro pone'ërebâ i'rare hâ, Pascoa na dato nhisi na âma 're isaihuri mono zéb da hâ. Tahawa Zezusi hâ ma tô siwi sadanha, isiré 're inomro mono norî hâ, âne:

— Rowahutu'wa. E momo ma tô asima iwê, iwanhipi za'ra zéb da hâ, Pascoa na dato nhisi na iwasaiahuri da hâ.

¹³Tawamhâ Zezusi hâ ma tô maparane satôri zahuré, isiré 're ine hâ. Âne te tâma rob'ru zahuré:

— 'Ri nho'omo u, ane wa'aba. Tamemhā te za aibā hā asōpētē 'wa, piza'a te te i'āri hā, ā ré. Isarina ane wa'aba za. ¹⁴Tawamhā aibā isébrézéb āma, tame 'ri tede'wa hā sadanharī aba za, āne: “Rowahutu'wa hā te wei wama ti'ru, wa te asadanharī da: E mame te tihāiba 'ri're wa'wa hā, isiré 're inomro mono norī me, iwa iwasaihurizéb da hā, Pascoa na dato nhisi na.” ¹⁵Tawamhā te za aimā wasu'u wa'wa, hāimo 'ri're wa'wa isa'ēne hā. Tamemhā uburé marī hā te iwa aimasa, dasai 'manharizéb da hā. Tame wazō robza'ra pese aba za.

¹⁶Tawamhā Zezusihi siré 're ine hā neb zahuré wamhā, 'ri wa'ōtō u ma tō tizasi zahuré. Tame ma tō anhopētē zahuré, uburé marī hā Zezusi te te tāmā iwaihu'u siromo zahuré zéb uwaibaba. Tawamhā tame ma tō robza'ra pese zahuré, Pascoa na dato nhisi na isaihurizéb da hā.

¹⁷Tawamhā mara wamhā oto, Zezusi hā ma tō āwisi za'ra, isiré 're inomro mono 12 na ihāiba za'ra norī hā. ¹⁸Tawamhā saihuri ré, Zezusi hā ma tō tāmā nharī za'ra, āne:

— Tō sena, wa za aimā waihu'u za'ra wa'wa, āne: Asiré za'ra wa'aba hā ni'wa misi te za dama ihāiba nho, isiré isa hā.

¹⁹Āne wa, ma tō tiwi tirobzei'ō pese za'ra. Tahawa, ma tō hāiba mono bā sina sadanharī za'ra, āne:

— E wa hā te dama aihāiba nhomri da bā.

²⁰Tawamhā Zezusi hā ma duré tāmā waihu'u za'ra:

— Asiré za'ra wa'aba hā, ni'wa isiré isa pratu 're. ²¹Ti'ai āma Dasiré Ipodo hā te za dārā. Te za sina uwaimra, Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ére āma inomro siromo hā. Tazahā, tāmā ropipa uptabi di za, Ti'ai āma Dasiré Ipodo te te dama ihāiba nhomri ma hā! Wē di aré tāmā hā, niwa poto ō 'wa'āhā, ta hā.

²²Tawamhā saihuri ré, Zezusi hā ma tō ti'ā, i'u'ētē wapu hā. 'Re ihāimana u'āsi mono āma te tiwata. Taha pari, ma tō te te wē'ē, i'u'ētē wapu hā. Tawamhā isiré 're inomro mono norī ma, ma tō te te sōmri. Āne te tāmā nharī za'ra:

— Waibui wa'aba. Ā hā ihāiba.

²³Taha parimhā ma tō duré ti'ā hāsizé hā, uva 'rāi wa'ui ré hā. 'Re ihāimana u'āsi mono āma te duré tiwata. Taha pari, isiré 're inomro mono norī ma, ma tō tāmā sōmri za'ra. Ta norī hā uburé ma tō āhu. ²⁴Tawamhā Zezusi hā ma duré tāmā waihu'u za'ra, āne:

— Ā hā iwapru. Da'ahā uptabi zada, te za asa'wa. Īwapru hā te za uwaimra ropisudu, 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te i'manharizé, tinhib'a'uwē norī ma. ²⁵Tō sena wa za aimā isiwasu'u za'ra wa'wa, āne: Ā hā rob'rāi wa'u hā te hā'rēne zahu ō di za. Niwap si wa za hā'rē, rob'rāi wa'u ité hā 'Re ihāimana u'āsi mono da'āma 're isib'a'uwē mono zéb āma si.

²⁶Tawamhā Zezusi norī hā tinho're na' 'Re ihāimana u'āsi mono āma wata za'ra parimhā, ma tō wairé, Olivera na ētē 'rāihā nhisi u.

Zezusi hā, Pedruhu ma te te iwaihu'u siromo zé, za te te dawī i'udāzém na hā

Mateus 26.31-35; Lucas 22.31-34; Zuwā 13.36-38

²⁷Tawamhā Zezusi hā ma tō isiré 're inomro mono norī ma waihu'u siromo za'ra, āne:

— Uburé te za asiwi ĩrēme 'wa za, duréihā Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'éré siromo zarina, āne: “Pone'ērebâ 'madâ'â'wa hā wa za tiwī. Tawamhā pone'ērebâ norī hā te za ropé.” ²⁸ Tane nherē, apā ihāiwa'utu parimhā, asōwa wa za ĩmorī 'wa, Galiléia u.

²⁹ Tawamhā Pedru hā te Zezusihi ma tinha, āne:

— Uburé te te airēme za'ra nherē, wa hā niwa te airēme ō di za.

³⁰ Tane nherē, te Zezusi hā tāma tinha, āne:

— Tō sena wa za aima waihu'u. Ā mara na, maparane āma si'a hā tihārā na te te sahu ō ré, te za dawī ĩ'udā za si'ubdatō, aima ĩwaihu'u ō na hā.

³¹ Tane nherē, Pedru hā sadahutu āna te nasi tāma tinha, āne:

— Asiré ĩd'ā da nherē, niwa te ai'udā ō di za.

Tawamhā uburé isiré 're inomro mono norī hā ma tō ōne si nharī za'ra, za te te dawī i'udā za'ra ō na hā.

Zezusi hā, Zétisemani āma isāmrazé

Mateus 26.36-46; Lucas 22.39-46

³² Tawamhā Zezusi norī hā ma tō ai'aba'rē, Zétisemani na rob're nhisi u. Tame te isiré 're inomro mono norī ma nharī za'ra, āne:

— Āme asimroi wa'aba, te rowaptērē da, za ĩmorī ré.

³³ Tawamhā siré ma tō te te simro Pedru norī hā, Tiagu duré Zuwā norī me. Tame ma tō robzei'ō hā azā, sa'ētē uptabi na. Ma tō duré sa'ētē uptabi na rob-zépata. ³⁴ Tahawa te tāma nharī za'ra, āne:

— Robzei'ō hā te sa'ētē uptabi na ĩma tihāiba, ta hā za até te te ĩwīrī ne hā. Āme asimroi wa'aba. Ma'āpé asōpré wa'aba.

³⁵ Tawamhā romhā prā na ma tō isiti timorī za'ra. Tame ma tō hi'rātītō nhamra, ti'ai u siwē'ē sina. Timama wi te rowaptē, wapu wamhā, te te irob-zépatazé hā za bādā te te tāma ba'a da. ³⁶ Āne ma tō rowaptē:

— Īmama ĩma i'asawi uptabi, uburé marī hā aima waihu'u pese di. Tahawa, ma'āpé ĩma ba'a, robzépada isé uptabi hā. Tane nherē, mare di te ĩsima iwēzéb zarina hā. Asima iwēzéb zarina si.

³⁷ Taha pari tisiré 're inomro mono norī u, apā ma tō sina siri. Tane nherē, sōtō za'ra ré, ma sōpētē za'ra. Tahawa te Pedruhu ma tinha, āne:

— Simau, e te asō. E asōtō āna, misi bātā pibuzé hā ai'āma isi'utōrī da hā waihu'u ō di. ³⁸ Ma'āpé, asōpré wa'aba, duré rowaptērē za'ra wa'aba, Satanasi hā te te aipibu za'ra wa'aba wa, airere'e aba tō da. Aipē'ē remhā marī iwē hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono da, te asima 're iwē za'ra wa'aba mono. Tane nherē, aihāiba za'ra wa'wa hā sib'uwere di.

³⁹ Tawamhā Zezusi hā apā ma tō duré mo. Ma tō rowaptē, tō ōhō na te te irowaptērē 'rata zém na, te te irobzépatazé hā te te tāma ba'a da. ⁴⁰ Tawamhā apā te te sina siri wamhā, ma tō duré sōpētē za'ra, sōtō za'ra ré, tomhā pire za'ra wa. Tahawa Zezusi hā te te siwi sada'ābā waihu'u ō di.

⁴¹ Tawamhā si'ubdatō āma te te sina isiri āma hā, ma tō tāma nharī za'ra, āne:

— E niha te zahadu asōtō za'ra wa'wa. Te duré aiwa'utu siroptub za'ra wa'wa. Tō'ā oto. Bādā ma tō oto iwa waptārā. Ti'ai āma Dasiré Ipodo, te za oto hāiba nhomri ni, aibā iwaseté norī nhib'rata. ⁴² Ma'āpé, aiwahutu za'ra wa'aba, oto wasi'aba'rē da. Ōhōta te wei mo, dama ihāiba nhomri'wa da hā.

Zezusi hã da te dasiwi i'ârízé

Mateus 26.47-56; Lucas 22.47-53; Zuwã 18.3-12

⁴³Tawamhã Zezusi hã tãma siwasu'u za'ra ré, Zudasi hã ma tô wi, isiré 're imorĩ hã aré. Isiré hã da'ahã uptabi di, danhi'wa ré duré danhiwã ré, sasedoti ipire norĩ te te sô isatõrĩ za'ra hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ zama. ⁴⁴Taha wana ré hã, Zudasi hã ma tô waihu'u siro, dama ipire norĩ ma, pibui pese na da, za te te i'manharizé hã, âne: “Tob'rata hârã na za te isawi hã, tô ta hã asiwi âri aba. Asiptete sina, asiwi saprõni aba.”

⁴⁵Tawamhã Zudasi hã Zezusihi u wisi wi, te âne tãma tinha:

— Rowahutu'wa.

Taha pari ma tô sawi, tob'rata hârã na. ⁴⁶Tawamhã Zezusi hã ma tô oto dasiwi âri ni. Ma tô duré dasiwi tété ni. ⁴⁷Tawamhã ni'wa tame i'rata isa hã ma tô sib'ézé 'wapa hã waze. Ma tô po're nhizã, sasedoti ipire uptabi ma romhuri'wa hã. ⁴⁸Tawamhã Zezusi hã sô idasihutu norĩ ma, te tinha, âne:

— E wa hã dapãrĩ'wa pâ, ma we izô aihutu 'wa, sib'ézé 'wapa ré, duré wede wã ré. ⁴⁹Bâtã sidâpãsi wa tô asiré 're ihâimana za'ra wa'wa. Wa tô te 're rowahutu 'Re ihâimana u'âsi mono nhorõwa 'ri 'wawi wa'ra 're. Tane nherê, tamemhã asiwi i'âri aba ô di. Tane nherê, Ibaihã Iwazé pese na i'âma rob'ui'ére hã te isina i'uwaimrami da hã, tô i'ru zahi.

⁵⁰Tawamhã uburé isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô siwi tirê. Ma tô sisa're.

⁵¹Tawamhã aibã ihãiba té hã zazahã hãirã na si isi'ubu hã ma tô Zezusihi zarina mo. Ta hã da te dasiwi âri da aré. ⁵²Tane nherê, sisa'u ma tô tirê, tisi-ubuzé zazahã hãirã hã. Ai'uréiwi ma tô wara.

Zezusi hã roti'wa norĩ dama ipire norĩ nho're isabzé

Mateus 26.57-68; Lucas 22.54-55,63-71; Zuwã 18.12-14,19-24

⁵³Taha parimhã Zezusi hã ma tô dasiwi saprõni ni, sasedoti 'Re ihâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa tisiré norĩ nhipai u ipire uptabi u. Tame ma tô si'rãõtõ, sasedoti ipire norĩ hã, Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ hã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ zama.

⁵⁴Tawamhã Pedru hã ma tô Zezusi hã te te pibu romhã na, sasedoti ipire uptabi nhorõwa 'wawi wa'ra u. Tame 'ridawa 'madã'ã'wa norĩ siré ma tô nhamra, unhamra dawa, hãiro da. ⁵⁵Tawamhã sasedoti ipire norĩ hã duré uburê Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ hã te tinhopré ni'wam norĩ zô, Zezusi hã marĩ te te 're i'ab'manharĩ wasété mono zém na te te siwi wasu'u da, taha zarina te te siwi 'ru da, da te dasiwi wĩrĩ da. Tane nherê, ni'wai ô di, iwasu'u wasété'wa da hã. ⁵⁶Tawamhã da'ahã na dazadawa nhipese na ma tô wasu'u za'ra ni. Tane nherê, da te iwasu'u wasété za'ra zé hã si'uwaimrami za'ra ô di.

⁵⁷Tawamhã ni'wam norĩ hã ma tiwahutu za'ra hãiwĩ, sadawa nhipese sina Zezusihi âma iwasédé te te hiri za'ra da. Âne te dama wasu'u za'ra:

⁵⁸— Wa wapari za'ra ni, âne te te nharĩ ré hã: “Wa za 'ri pru, â hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorõwa 'ri 'rãihã hã, danhib'rata na da te dasiwi i'ri hã. Tawamhã aimawi hã wa za 'ri si'ubdatõ bâtã 're, danhib'rata na da te dasiwi i'ri ô hã za.”

⁵⁹Tane nherê, isimirowasu'u za'ra hã sipu'u pese di. Si'uwaimrami za'ra ã di.

⁶⁰Tawamhã sasedoti ipire uptabi hã dawa'wa ma tô hâiwi za. Ta hã te Zezusi sadanha, âne:

— E sada'âbâ za'ra ã di za, aiwasu'u wasété 'wa norĩ hã.

⁶¹Tane nherê, te Zezusi hã ari'iwi zab u'â. Te te sada'âbâ ã di. Tawamhã sasedoti ipire uptabi hã te duré sadanharĩ zahu, âne:

— E a hã Danho'reptui'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're iwawata za'ra mono 'ra.

⁶²Tawamhã Zezusi hã te tâma siwasu'u, âne:

— Ìhe, wa hã. Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã te za asiwi i'madâ'â 'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono Iwaihu'u Pese nhimire niwĩ isâmra na, duré hâiwa'a na apâ wei morĩ wamhã.

⁶³Tawamhã sasedoti ipire uptabi hã te te sadawa 'rui wa, ma tô ti'uza hã hâiwazu. Æne ma tô da'mahã:

— Wanhimnhasi za'ra ã di za oto, iwasu'u wasété 'wa norĩ zô hã. ⁶⁴Ma tô iwapari za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono âma te te iwasétézé hã. E niha te âma irosa'rata za'ra wa'wa.

Tawamhã uburé ma tô âma rowairébé za'ra, da te dasiwi wĩrĩ da.

⁶⁵Tawamhã ni'wam norĩ hã ma tô nasi siwi ubu upto, tizadaipro na. Zazahã na ma duré siwi ubu ubu. Taha ré, te nasi siwi ahã. Æne te nasi siwi 'mahã:

— E 'wa hã ma ai'azã. Ma'âpé âma uwaimrami.

Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'madâ'â'wa norĩ zama, ma tô siwi ti'â, te te nasi siwi ahãri da hã.

Pedru hã, Zezusi te te i'udázé

Mateus 26.69-75; Lucas 22.56-62; Zuwã 18.15-18,25-27

⁶⁶Tawamhã Pedru hã 'ri 'wawi wa'ra 're, pi'reba 'ri zahâpâ âma zahadu dame sãmra ré, ma pi'ô hã sihâi'rê, sasedoti ipire uptabi ma romhuri'wa hã.

⁶⁷Tame ma 'madâ Pedru, hãiro ré. Ma tô 'madâ'â pese. Tahawa te âne tâma tinha:

— Azama te Zezusihi siré 're aimo, Nazaré âma iprédup siré.

⁶⁸Tane nherê, Pedru hã te ai'udã:

— Ìma waihu'u ã di. Ìma inharízé hã ìma sa'rese ã di.

Taha pari 'ri nhi'riti u ma watobro. Tame awa'awi si'a hã ma tô hã.

⁶⁹Tawamhã romhuri'wa sipi'ô hã Pedru, 'ri nhi'riti âma te te duré 'madâ'â wamhã, i'rata idasimasam norĩ ma, te duré wasu'u, âne:

— Æ hã aibã hã Zezusi norĩ siré, 're imorĩ.

⁷⁰Tane nherê, Pedru hã te duré ai'udã. Taha pari âma ronomro ã ré, te duré tâma nharĩ za'ra, i'rata isimasam norĩ hã, âne:

— Tô sena, a hã Zezusi norĩ siré, 're i'aimorĩ. A hã duré Galiléia âma 're i'asãmra mono.

⁷¹Tawamhã Pedru hã ma tô sina ropisutu, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, marĩ iwasédé hã te te tâma pisutu da, tô sena dama siwasu'u ã wamhã. Æne te tâma ropisutu za'ra:

— Ìma waihu'u ã di ã hã aibã hã, ìma iwasu'u za'ra wa'wa hã.

⁷²Tawamhã awa'awi si'a hã ma tihârâ na sahu, maparane âma oto. Tahawa Pedru hã ma tô sipo're pu'u, Zezusi te te tâma iwaihu'u siromo zém na hã, âne: "Maparane âma si'a hã tihârâ na te te sahu ô ré, si'ubdatô te za i'udâ za."

Tahawa Pedru hã ma tô oto aiwa'ô.

Zezusi hã Pilatuhu nho're isabzé

Mateus 27.1-2,11-26; Lucas 23.1-5,13-25; Zuwã 18.28-19.16

15 ¹Tawamhã awêm na mararé, sasedoti ipire norĩ hã duré Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ hã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ zama, ma tô âma sisaze za'ra, Zezusihi hâiba na hã. Ma tô siwi pawasisi. Te siwi saprô, Pilatuhu u. Ma siwi âwisi.

²Tawamhã Pilatu hã te Zezusi sadanha, âne:

— E a hã, Zudeu norĩ nhib'apito.

Tawamhã Zezusi hã ma sada'â, âne:

— Tane na hã a hã te inha.

³Tawamhã sasedoti ipire norĩ hã ma tô Zezusihi âma ahâ na iwasédé hã sa'ra za'ra. ⁴Tahawa, Pilatu hã te duré sadanha, âne:

— E asadawa na wa'râmi ô di za. Ma'âpé âma rosa'rata pese, marĩ 're i'a'manharĩ mono zém na te te i'aiwasu'u wasété za'ra zém na hã.

⁵Tane nherê, Zezusi hã tizadawa na te te âma tâma wa'râmi ô di. Tahawa, ma tô Pilatu hã âma titob'uzu.

⁶Wahub sidâpâ, Pascoa na dato nhisi 're hâimana mono wamhã, Pilatu hã misi ma tô te te 're azani, dazazéb 're, 're isimasa mono hã, da te tiwi 're iwaptêrê za'ra mono zéb uwaibaba. ⁷Taha bâtâ 'remhã aibâ hã te za, dazazéb 're, Barabas na isisi hã, ni'wam norĩ siré. Ta norĩ hã romanu norĩ da, 're hâimana za'ra mono wa, te te ida'mapârĩ za'ra, 'râwi si'wapé za'ra wa. ⁸Tawamhã da'ahâ uptabi na ma tô tasi'rã'ôto ni, da te tiwi waptêrê za'ra da, Pilatuhu wi, te te 're i'manharĩ mono zéb zarina, misi te te 'maiwazere da, dazazém hawimhã. ⁹Tahawa, Pilatu hã te da'a'mahâ, âne:

— E te asima iwê za'ra wa'wa, Zudeu norĩ nhib'apito te aima wazere za'ra wa'aba da hã.

¹⁰Tawamhã sasedoti ipire norĩ hã Zezusi te te siwi 're sô'rui mono wa, te te itême i'âwisi za'ra na hã te te waihu'u pese wa, ma tô âne hã tâma nharĩ za'ra. ¹¹Tane nherê, sasedoti ipire norĩ hã ma tô dawada'uri za'ra, dazahutu âna, Pilatuhu wi, da te waptêrê za'ra da, Barabasihi ma si te te rob'ru da, morĩ da, Zezusihi upana. ¹²Tawamhã Pilatu hã te duré da'a'mahâ, âne:

— E marĩ, wa za bété 'manha, ã hã aibâ Zudeu norĩ nhib'apito na asiwi 're isisi aba mono âma hã.

¹³ — Wedepo'o nhonhi'râmi na sasômri! — Âne ma tô tahâsi ni.

¹⁴ — E marĩ wa. E marĩ i'upa ma tô 'manharĩ wasété. — Âne te da'a'mahâ, Pilatu hã.

Tane nherê, ma tô oto tahârâ 'râihâ pese za'ra ni:

— Wedepo'o nhonhi'râmi na sasômri!

¹⁵Tawamhã Pilatu hã te te dama arowê da, ma tô rob'ru Barabasihi ma si, da te tiwi iwaptêrê za'ra zéb uwaibaba. Taha pari, ma tô Zezusi hã ti'ru, abazei hã nhorô 'manharĩ na dapré'ézém na da te dasiwi 're préé mono da.

Taha pari, dasi'wapéi 'manharī'wa norī ma, ma tō hāiba za'rē Zezusi hā, wedepo'o nhonhi'rāmi na te te siwi sasōmri da.

Zezusihi āma dasi'wapéi 'manharī'wa norī iwa'ē za'ra zé

Mateus 27.27-31; Zuwā 19.1-3

¹⁶Tawamhā dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā, Zezusi ma tō siwi saprō, apito Pilatuhu nhorōwa^k 'ri 're wa'wa nho'ōmo u. Tame ma tō uburē si'rā'ōtō, dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā. ¹⁷Tawamhā ma tō siwi uza Zezusi hā, da'uza ihāpa ihāpré na. 'Wabzéré panhipti na ma duré siwi sōpre. ¹⁸Taha pari ma tō timreme na āne nasi siwi sawi, āma wa'ē za'ra sina:

— Zudeu norī nhib'apito, rowē na 're aihāimana mono!

¹⁹Tawamhā i'rāi wi, ma tō nasi siwi ahā, wede waré na. Tizadaipro na te duré nasi siwi upto. Hi'rātītō te duré nasi tāma asimro, āma to sina, āma wata za'ra da. ²⁰Tawamhā āma wa'ē za'ra parimhā, i'uza ihāpré hā ma tō tiwi wazere za'ra. Taha pari, i'uza na ma oto apā siwi uza. Tawamhā te oto rob u siwi saprō, 'ri nho'ōmo nhiti, wedepo'o nhonhi'rāmi na te te siwi sasōmri da.

Zezusi hā wedepo'o nhonhi'rāmi na da te dasiwi isasōmrizé

Mateus 27.32-56; Lucas 23.26-49; Zuwā 19.17-30

²¹Tawamhā bādādi na te te siwi saprōni ré, ma tō aibā hā siwi sōpētē Simau na isisi hā, Cireni āma iprédu hā, ta hā a'ubuni hawi iwatobro 'ri nho'ōmo u, Alesādiri duré Rufu norī mama. Taha ma, ma tō 'ru za'ra, wedepo'o nhonhi'rāmi hā te te āri da, Zezusihi ma. ²²Tawamhā Zezusi hā ma tō siwi saprō, Gougota na romnhisi u. (Gougota te wasu'u, "Da'rāihi Ubumrozé".) ²³Tawamhā dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā te te aré tāma ōb za'ra da, uva 'rāi wa'u isé hā mirra na wedepa wa'u nhisi na, iwazari hā. Tane nherē, te te hārēne ō di, Zezusi hā. ²⁴Taha pari, ma tō oto siwi sasō, wedepo'o nhonhi'rāmi na. Te duré ētē zapotore i'ui'ére ré hā nasi sima sāmra, ni'wam norī hā te te āma i'uwaimrami za'ra zarina, i'uza i'upsātā mono bā te te sima waibu da, hāiba mono bā. ²⁵Tawamhā Zezusi hā te te siwi isasōmrizé hā 9 hora na bātā pibuzé hā. ²⁶Tawamhā Zezusihi 'rāi uwaibaba ma tō wedepo'o wa'ōtō na rob'ui'ére hā siwi sasō, iwasété da te āma dasiwi ihirizé hā, da te āma waihu'u za'ra da, āne: "Ā hā, Zudeu norī nhib'apito."

²⁷Tawamhā Zezusihi siré, ma tō duré sasōmri zahuré ni aibā norī maparane, danhibrob zō dama rob'manharī wasété 'wa norī hā, isimire niwī duré isimi'e niwī. ²⁸[Āne hā ma tō rob'ui'ére zarina sina uwaimra, duréihā Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ére hā, āne: "Ma tō tāma rob'manharī wasété za'ra ni, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi wazéb'ō'wa newa."]

²⁹Tawamhā iwa'waibaba, da te nasi iro'rahāri za'ra hā ma tō nasi āma tawa'ē za'ra ni. Da'rā siwamnarī sina, te nasi āma wasété za'ra ni, āne:

— Oro a hā nharī za, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa hā 'ri prub da. Oro duré si'ubdatō bātā āma apā 'ri 'ru za. ³⁰Ma'āpé, wedepo'o nhonhi'rāmi hawi we si'ra na. Rāwi asisō'reptu na.

³¹Tane duré sasedoti ipire norī hā āma wa'ē sina, te āne nasi sima nharī za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahu-tu'wa norī zama:

k 15.16 apito Pilatuhu nhorōwa Ā hā romanu norī nhib'apito nhorōwa si hā

— Te te 're da'anho'reptui mono nherē hā, 'rāwimhā sisō'reptui waihu'u ō di. ³²Danho'reptui'wa Izaraēu nhihuđu nori nhib'apito, ma'āpé si'ra na wedepo'o nnonhi'rāmi hawi, wa te ai'madā'a za'ra da, duré wa te asaze za'ra da.

Tawamhā Zezusihi siré isa'o zahuré nori zama, te nasi tāma nharī wasété zahuré.

³³Tawamhā abzuma wa'wa ma tō tirobra uburé daro mono bâ. Bâdâ isi-pi'razéb u si'ubdatō na bâtâ pibuzéb u, te robra na tiromhâiba. ³⁴Tawamhā si'ubdatō na bâtâ pibuzéb âma, Zezusi hā hârâ 'râihâ na ma tō hâ, âne:

— “Eloi, Eloi, lema sabactani.”

Ā hā imreme âma isaprizé hā âne:

— “Īte 'Re ihâimana u'âsi mono, Īte 'Re ihâimana u'âsi mono, e marī wa, ma tō ĩsiwaprosi ĩrē.”

³⁵Tawamhā ni'wam nori i'rata isimasa hā Zezusihi hârâ te te wapari za'ra wamhā, ma tō âne nharī za'ra:

— Ma'āpé wapari za'ra wa'aba. Eliasihi zô te hâ.

³⁶Tawamhā ni'wa hā si'aba're na ma tō piza're upsôzé hā 'mai'â. Ta hā ma tō uva 'râi wa'u isé na di'i, iwa'âbâ suru na. Wedewaré 'râsutu na ma tō wē, Zezusihi ma, te te hârēne da. Āne te tinha:

— A'â pé, wa te rob'madâ'a za'ra wa'aba, Elias hā we sô mori ō'umnhasite, wedepo'o nnonhi'rāmi hawi te te si'ra da.

³⁷Tawamhā Zezusi hā hârâ 'râihâ na ma tō hâ, irēme ma. Taha pari, ma tō pē hâi'utō.

³⁸Tawamhā zazahâ ihâpa hā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa âma 'ri 're wa'wa nhitobzé hā ma tō hâihaipo'o, hâimo hawi pi'reba maparane iwa'ōtō na aiwa. ³⁹Tawamhā Romanu na dawamri na dasi'wapéi 'manhari'wa nori wada'uri'wa Zezusihi nho're ipapara isa hā, Zezusi hā hârâ 'râihâ na ihârâzé te te wapari wamhā, duré niha na idâ'âzé te te 'madâ'a wamhā, te âne tinha:

— Tō sena ā hā aibâ hā, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra.

⁴⁰Tawamhā nima nori pi'ō nori zama, te romhâ hawi Zezusi hā siwi 'madâ'a. Dasiré ihâimana za'ra hā: Maria Madalena, Salomé, duré Maria, Zuzé nori na hā, Tiaguhu me, duré Tiagu hā ihâiba té. ⁴¹Ā hā pi'ō nori hā Zezusi Galiléia âma 're mori ré, te isiré 're nomro. Te te duré tāma 're romhuri za'ra. Duré ahâ na pi'ō nori Zerusalē u isiré isi'aba're hā ma tō dame tihâimana za'ra.

Zezusi hā da te isērēzé urébé 're

Mateus 27.57-61; Lucas 23.50-56; Zuwā 19.38-42

⁴²Tawamhā marazéb u oto romhuri 'râsudu sexta na, sabadu u bâdâ iwi-sizéb u hā. ⁴³Zuzé Arimatéia hawimhā, Zudeu nori ma roti'wa ipire hā, 'Re ihâimana u'âsi mono da'āma 're isib'a'uwē mono zéb zô 're isimipari mono hā, ma tō mo Pilatuhu u, pahi āna. Zezusihi hâiba hā ma tō tiwi waptē.

⁴⁴Tawamhā Pilatu hā ma tō tāma a'rāmi pese, Zezusi hā idâ'a su'u na te te waihu'u wamhā. Tahawa romanu na dawamri na dasi'wapéi 'manhari'wa nori wada'uri'wa zô te hā, Zezusi hā tō sena dâ'a zô te te sadanharī da. ⁴⁵Tawamhā dasi'wapéi 'manhari'wa nori wada'uri'wa hā tō sena Zezusi idâ'a na te te tāma wasu'u parimhā, Zuzéhé ma, ma tō ti'ru, Zezusihi hâiba hā. ⁴⁶Tawamhā Zuzé hā zazahâ ihâiwē uptabi hā ma sada uipra, ihâirā hā. Taha pari, Zezusihi hâiba hā ma tō si'ra. Zazahâ hâirā na ma ubu. Tawamhā sa'a zahâpâ étē wa,

ma tô tisê, ab're siromo 're. Taha pari, te êtê tômo wawê hã te te pizari, ab're te te âma irê sitob da. ⁴⁷Tawamhã Maria Madalena duré Maria Zuzéhé na me, ma tô 'madâ'â zahuré Zezusihi hãiba, nimame Zuzé te te isêrêzé hã.

Zezusi hã apâ ihâiwa'utuzé

Mateus 28.1-8; Lucas 24.1-12; Zuwã 20.1-10

16 ¹Tawamhã sabadu hawi oto awê wamhã, Maria Madalena, Salomé duré Maria Tiaguhu na norĩ me, ma tô 'mai'uipra za'ra, dadâ'â wa, dahâiba zadazezé isadazei uptabi hã, Zezusi te te âma siwi hãiba u'rê da.

²Tawamhã dumigu mararé uptabi bâdâ 'rãiwatobro wi, ma tô ai'aba'rê ab're u, pi'õ norĩ hã. ³Tawamhã bâdâdi na si'aba'rê sina te te sima nharĩ za'ra, âne: — E 'wa te za êne hã wama sa'rê za'ra, ab're nhitobzé hã.

⁴Ab're nhitobzé hã êne hã tômo wawê uptabi di. Tane nherê, sihutu wamhã, ma 'madâ'â za'ra, êne ni'wa te te isa'rê na hã. ⁵Tawamhã ab're 're sisisi wamhã, ma tô siwi 'madâ, aibâ ihâiba té i'uza ihâirã ré isãmra hã, inomrozém nhimire niwĩ. Taha ma, pi'õ norĩ hã ma tô tipê'ewara pese za'ra. ⁶Tane nherê, te âne tâma nharĩ za'ra, pi'õ norĩ ma:

— Aipahi za'ra wa'aba tô. Zezusihi zô te we airĩti za'ra wa'wa, Nazaré âma iprédu wedepo'o nhonhi'rãmi na, da te dasiwi isasômri zô. Ta hã apâ ma tô hãiwa'udu. Âme hãimana ô di. Ma'âpé 'madâ'â za'ra wa'aba, da te dasiwi isêrêzé hã. ⁷Mo oto apâ ai'aba'rêi wa'aba. Isiré 're inomro mono norĩ ma, rowasu'u za'ra wa'aba, duré Pedruhu ma, âne: “Asôwa te za timorĩ za'ra wa'wa, Galiléia u. Tame te za asiwi i'madâ'â 'wa, te te aima iwaihu'u siromo za'ra wa'aba zéb zarina.”

⁸Tawamhã tâma pahi pese za'ra sina duré rêrê'ê sina, ma tô wairé. Ab're hawi ma tô sisa're. Ni'wai ma te te rowasu'u za'ra ô di, pahi pese za'ra wa.

Zezusi hã, Maria Madalenahã ma isihâi'rézé

Mateus 28.9-10; Zuwã 20.11-18

⁹Tawamhã Zezusi hã dumigu iwa waptã'ã wi mararé uptabi apâ hãiwa'utu wamhã, imorĩ'rata na ma tô sihâi'rê Maria Madalenahã ma, wa'uburé 7 na te te tâma isãmra ma. ¹⁰Ta hã ma tô mo isiré 're inomro mono norĩ u, te te tâma wasu'u za'ra da. Ta norĩ ma, robzei'õ uptabi za'ra di. Te duré aiwa'õ za'ra. ¹¹Tawamhã Zezusi hã apâ ihâiwa'utu na iwasu'u duré tâma isihâi'rê na te te wapari za'ra wamhã, te te siwi sazei ô di.

Zezusi hã maparane tizazei'wa norĩ ma, isihâi'rézé

Lucas 24.13-35

¹²Taha parimhã, Zezusi hã ma tô duré aimawi tihãiba na sihâi'rê, maparane tizazei'wa norĩ ma, rom na bâdâdi na neb ré. ¹³Ta norĩ hã apâ ma tô tineb zahuré, tisiré norĩ ma, te te rowasu'u zahuré da. Tane nherê, ta norĩ hã te te duré siwi saze zahuré ô di.

Zezusi hã isihâi'rézé, 11 na isiré 're inomro mono norĩ ma

Mateus 28.16-20; Lucas 24.36-49; Zuwã 20.19-23; Atus 1.6-8

¹⁴Tawamhã da'rãirême hã, Zezusi hã ma tô sihâi'rê, 11 na ihãiba za'ra isiré 're inomro mono norĩ ma, saihuri ré. Tawamhã timreme ma tô tâma pêtê za'ra, 'Re ihãimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zé hã tâma

hâimana za'ra ô wa, duré pêẽ tete za'ra wa, isabui'wa norĩ nhimirowasu'u hã te te saze za'ra ô wa, apâ ihâiwa'utuzém na te te iwasu'u za'ra zé hã.

¹⁵Tawamhã âne te tâma nharĩ za'ra:

— Daro mono bâ ropéi wa'aba mono, Rowasu'uwẽ na dama rowasu'u za'ra wa'aba da, dapoto mono bâ. ¹⁶Ni'wa hã te te sazei wamhã, duré â dawabzuri te te 'manharĩ wamhã, ta hã tinho'reptuzé te za sina uwaimra. Tazahã ni'wa hã te te sazei ô wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za siwi wẽ'ô. Te za tâma pisutu, robzépada hã. ¹⁷Te te 're isaze za'ra mono norĩ ma si, te za 're hâimana za'ra, âma iwaihu'uzé hã: Ta norĩ hã Īnhisi na wa'uburé ma, te za te te 're rob'ru za'ra. Duré damreme itém na te za 're mreme zusi. ¹⁸Wahi hã te za te te 're waibu, tinhib'rata na. Duré dapārízé veneno hã te te 're â huri mono wamhã, niha hã te te tâma 're irob'manharĩ za'ra mono da hã, mare di. Ihâzé ré norĩ âma te za tinhib'rada hã te te 're sa'ra za'ra. Tawamhã ta norĩ hã, te za 're pese za'ra.

Zezusi hã hãiwa u imorízé

Lucas 24.50-53; Atus 1.9-11

¹⁹Tawamhã âne na te te tâma waihu'u za'ra parimhã, Wanhib'apito Zezusi hã hãiwa u ma tô tiwi âri za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Tame ma tô isimire niwĩ oto nhamra. ²⁰Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã Rowasu'u wẽ itém na te te dama rowasu'u za'ra mono da, ma tô te te ropé, daro mono bâ. Wanhib'apito hã ma tô te te pawaptob za'ra, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô na. Taha na ma tô da te waihu'u za'ra, isimirowasu'u za'ra hã tô sena uptabi na hã.

Lucas

Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na Lucas te te âma irob'ui'éérézé

Ibaihâi wasu'uzé

Ã hã ibaihâ na rob'ui'ééré'wa nhisi Lucas na isisi hã. Duré ta hã, Atus na rob'ui'ééré'wa. Ta hã aré dawede'wa (Colosu 4.14). Zezusihi wasu'u na rob'ui'ééré'wa hãiba amo norĩ, ta norĩ hã Zudeu, Mateus, Marcus, duré Zuwã. Lucasihĩ si Zudeu õ di. Duré Teofiluhu ma tisiré zudeu'õ ma, ma tõ ã hã ibaihâ na rob'ui'ééré hã tisõ, Lucas hã.

Tawamhã Lucas hã ma tõ Zezusihi wasu'u na rob'ui'ééré, iwaptã'ázém hawi sada 're iromhâimana mono zém na hã, duré hãiwa u apã imorizéb u. Ma tõ duré wama âma rowasu'u za'etê za'ra, Zezusihi nhimirowahutuzém na hã. Ma tõ duré wama wasu'u za'ra, Zezusi hã ti'ai âma wasine a'uwẽ na ipotozém na hã. Ma tõ duré wama waihu'u za'ra, Zezusi hã a'uwẽ mono bâ te te 're da'anho'reptui mono da, wei imorĩ na hã, duré Zudeu norĩ tẽmep si we imorĩ õ na hã. Tahawa, ma tõ Zezusi hã dama siwaihu'u, ti'ai âma dasiré ipoto na hã.

Duré Lucasihĩ nhimi'ui'ééré zarina, wa za waihu'u za'ra ni, Zezusi hã ihâzé ré norĩ âma 're ipẽ'ézé mono zém na hã, duré isimarĩ'õ norĩ âma, duré da te dasiwi 're iwẽ'õ za'ra mono norĩ âma, duré samaritanu na dawamri norĩ âma, duré wasété na 're inomro mono norĩ âma hã.

1 ¹Teofilu, aiwazé pese na dama 're i'aihâimana mono, da'ahã na ma tõ dasima wẽ za'ra ni, wa'reb za'ra iromhâimanazém na rowasu'u na, da te âma rob'ui'ééré za'ra da hã, ²romhuri na te te isãna'ratazém hawi isiré 're inomro mono norĩ te te 're i'madã'ã za'ra mono norĩ nhimirowasu'u na wama, Rowasu'uwẽ na te te 're irowasu'u mono zém na hã. ³Ã hã romhuri te te âma isãna'ratazém hawi, marĩ te te 're i'a'manharĩ mono zém na, izama wa tõ âma romnhoré, te âma pibui pese sina. Tahawa, Teofilu, wa tõ isima wẽ, izama te âma aima rob'ui'ééré da, iwa'õtõ mono bâ, ⁴a hã waihu'u za'ra da, uburé tõ sena 're ihâimana za'ra mono na, da te aima âma iromnhoré za'ra zé hã.

Zuwã Batista hã ipotozé

⁵Erodi hã Zudéa na danhipti'a nho'õmo nhisi âma, apito na 're hâimana mono ré hã, te 're hâimana sasedoti Zacaria na isisi hã. Ta hã sasedoti Abiasihĩ te, sasedoti norĩ ubumroi 'remhã. Imro hã Izabéu na isisi, Arãhã nhihudu. ⁶Ta norĩ hã te 'Re ihâimana u'ãsi mono ma, i'uwaibaba na si 're hâimana zahuré. Uburé Danhib-'apito nhimiroti zahi te uburé te te 're a'madã'ã pese zahuré. ⁷Tane nherẽ, 'ra zahuré õ di, Izabéu hã 'ra waihu'u õ wa, duré oto âma wahub za'etê zahuré wa.

⁸Nimahā bātā na hā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā āma, Zacaria hā te tite 'manha, sasedoti nhimromhuri hā, romhuri te te i'manha-rīzéb da hā, bādā tāma ihāimanazéb āma. ⁹Sasedoti norī hāimanazéb zarina, ma tō Zacaria hā siwi pisutu, ētēre te te siwi ime na, wedewati isadaze hā wedezane na danhoprubzé, da te 're isa'ra mono zéb āma, te te zata da. Tahawa ma tō āzé, Uburé Danhib'apito nhorōwa 'ri 'rāihā u hā. ¹⁰Wedewati isadaze te te zata ré, te rowi idasi'ubumro norī hā rowaptērē za'ra ni. ¹¹Tawamhā Uburé Danhib'apito ma hāiwa hawi romhuri'wa hā ma tō Zacariaha nho're tāma sihāi'rē. Danhoprubzé wedezane, da te 're isa'ra mono zém nhimire niwī te za, hāiwi. ¹²Tawamhā Zacaria hā te te 'madā'ā wamhā, ma tō tipahi pese. Marī te te duré 'manharī waihu'u ō di. ¹³Tane nherē, hāiwa hawi romhuri'wa hā ma tō āne tāma tinha:

— Zacaria, aipahi tō. 'Re ihāimana u'āsi mono hā, tiwi irowaptērēzém na ma tō aimreme wapa. Tahawa Izabéu aimro hā te za ti'ra. Tawamhā poto wamhā, Zuwā na te za isisi za. ¹⁴Ipotozé hā rowē isa'ēne te za sina waze, aima hā. Da'ahā na te za duré dasima rowē za'ra ni, ipotozém na hā. ¹⁵E marī wa. Ta hā, Uburé Danhib'apito tōmo nho'remhā te za pire na 're hāimana. Uva 'rāi wa'u isé hā te te 're hāsi mono ō di za, duré āzé zama. Duré poto hawim haré, te za 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani ré sa'ētē uptabi na hā 're mo. ¹⁶Tawamhā ta hā te za apā a'āwisi Izaraéu nhihudu norī hā, Uburé Danhib'apito u, ite za'ra 'Re ihāimana u'āsi mono u. ¹⁷Uburé Danhib'apito nhowa te za wei mo, siptete na. Duré 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahārā'wa Elias siptete na 're ihāimana mono ne, te za 're hāimana. Te za duré te te 're a'manharī damama norī hā ti'ra norī me, rowē na apā siré 're hāimana za'ra mono da, duré 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'madā'ā ō 'wa norī hā rowaihu iwē na 're hāimana za'ra mono da, i'uwaibaba na 're ihāimana za'ra mono norī ne. Āne wamhā, te za da'aza'ra pese, Uburé Danhib'apito zō.

¹⁸Tawamhā Zacaria hā te asa sadanha hāiwa hawi romhuri'wa, āne:

— E niha wa za waihu'u pese, ta hā tō sena na hā. Wa tō īsi'ihī pese, duré īmro zama.

¹⁹Tawamhā hāiwa hawi romhuri'wa hā ma asa sada'ā, āne:

— Wa hā Gabriéu, 'Re ihāimana u'āsi mono ma romhuri'wa. Ta hā ma tō we īzatō, Rowasu'uwē hā te we aima āri da. ²⁰Te aima irowasu'uzém na hā, uburé te za tiromhāiba, bādā i'uwaibaba iwa iwaptā'āzém na. Tane nherē, āma īzazei ō di. Tahawa te za aimreme ō. Aimreme watobro ō di za, ai'ra ipotozéb u hā.

²¹Taha ré hā, da'ahā na te Zacariaha zō mapari za'ra ni rowimhā. Ma tō duré āma tatob'uzu za'ra ni, sō rowaptā'ā wa, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā 'remhā. ²²Rob u watobro wamhā oto, Zacaria hā mreme watobro waihu'u ō di. Tawamhā ma tō āma rosa'rata waihu'u za'ra ni, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā 'remhā sōtō 'rowim ne, marī te te i'madā'ā na hā. Tawamhā mreme watobro waihu'u ō wa, ma tō tinhib'rata na si dama rowasu'u.

²³Tawamhā Zacaria hā, romhuri 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā 'remhā tite bātā mono hā te te rāsutu pari, tinhorōwa u ma tō oto mo.

²⁴Tawamhā suru na āma ronometro parimhā, Izabéu imro hā ma tō oto tiwasā. Tahawa, imrotō na a'amo isi'utōrī na hā, 'ri 'rep si ma tō hāimana.

²⁵Tawamhã Izabéu hã ma tô âne tinha:

— Uburé Danhib'apito hã ma tô oto ipawapto. Da te oto dasiwi 're iŵē'ō mono ō di za, i'ra ō wa.

Zezusi hã za ipotozém na, Mariaha ma, Gabriéu te te iwaihu'uzé

²⁶Tawamhã imropâ na a'amo si'utōrī wamhã, Izabéu iwasázém na hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô satō, hâiwa hawi romhuri'wa Gabriéu hã, Galiléia ti'ai âma, 'ri wa'ōno 're ihâimana mono Nazaré na isisi u. ²⁷Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô sihâi'rê pi'ō ihâiba té i'ubuni ma, za imro da hã, Zuzé na aibâ isisi âma. Zuzé hã apito Davihi nhihudu. Pi'ō ihâiba té i'ubuni nhisi hã, Maria na. ²⁸Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa Gabriéu hã ma tô Mariaha ma tinha, âne:

— Maria, rowē na 're i'aihâimana mono da si. 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô aiwēsā. Uburé Danhib'apito hã te asiré tihâiba.

²⁹Tane nherē, Maria hã hâiwa hawi romhuri'wa te te tãma inharizé te te wapari wamhã, niha hã te te rosa'rata waihu'u ō di. Tahawa ma tô âma rosa'rata pese, marī te te wasu'u zô, timreme na te te isawizé hã. ³⁰Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa hã te duré tãma tinha, âne:

— Maria, aipahi tō. 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô aiwēsā. ³¹Tahawa, te za aiwasā. Ai'ra hã te za aima podo, 'watébrémi na. Poto wamhã, Zezusi na te za isisi. ³²Ta hã dama pire uptabi di za. Te za duré da te 're sisi za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono Danhipai u 're ihâimana mono 'ra na. Tawamhã Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za tãma pisutu, si'apito da, ihi'-rada Davi, apito na 're ihâimana mono ne. ³³Tawamhã ta hã te za Apito na 're hâimana u'âsi, Zacoho nhihudu norī ma hã. Duré te te 're ida'a'madââ mono zé hã, niwa si'utōrī ō di za.

³⁴Tawamhã Maria hã te sadanha, hâiwa hawi romhuri'wa, âne:

— E niha wa za iwasā, niwa aibâ hã te sa'rese ō nherē.

³⁵Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa hã ma âma sada'â, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani hã te za we atēme mo. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono Danhipai u uptabi 're Ihâimana mono waihu'u pe hã te za ti'awā na ai'upsi. Tahawa 'watébrémi za ipodo hã te za da te 're sisi za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra Iwē uptabi na. ³⁶Ana wapté Izabéu zama te ai'uté ré tihâiba, hâiba prédu pese nherē. 'Ra waihu'u âna, da te tãma 're nharī za'ra mono nherē, te oto a'amo imropâ na tihâiba, ai'uté ré hã. ³⁷E marī wa. 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã, marī i'manharī waihu'u ō, 'mai'hâimana waihu'u ō di.

³⁸Tawamhã Maria hã ma sada'â, âne:

— Wa hã, Uburé Danhib'apito ma romhuri'wa. Tô îma romhâimana, îma irowasu'uzéb zarina.

Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa hã, apâ ma tô oto mo.

Maria hã imorizé, Izabéu te te sabu da

³⁹Âne hã romhâimana parimhã, Maria hã ma tô sima robza'ra pese. Taha pari si'aba'rê na ma tô mo, 'ri wa'ōno 're i'maihâimana mono u, Zudéa 're êtē 'râihâ 'ratamhã. ⁴⁰Wisi wamhã, ma tô âzé Zacariaha nhorōwa u. Tame ma tô sawi, Izabéu hã. ⁴¹Tawamhã Izabéu hã, Maria te te isawizé te te wapari

wamhã, ai'utê idi'i 'remhã ma tô 're sirési. Tawamhã Izabéu hã ma tô tihãiba, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani ihãiba 'remhã 'masisi na. ⁴² Tahawa mreme 'rãihã na ma tô tinha ãne, rowê te:

— Iwê hã ma tô aima pisutu 'Re ihâimana u'âsi mono hã, pi'ô norĩ nhipai u. Iwê hã ma tô durê pisutu, ai'ra 'watébrémi za aima ipoto ma zama! ⁴³ E wa hã tiha na ihâimana bâ, ma Ìnhib'apito na we ìzabu. ⁴⁴ Aimore na ìzawizé te wapari wamhã, ai'utê idi'i 'remhã ma tô rowê te, 're sirési. ⁴⁵ Aima iwê hã ma tô pisutu, Uburé Danhib'apito te te aima inharizém na sazei wa, za aima iromhâmanazém na hã.

Maria hã, 'Re ihâimana u'âsi mono âma iwatazé

⁴⁶ Tawamhã Maria hã ma tô tinha, ãne:

⁴⁷ — Ìnhimirosa'rata uptabi hã te tiwata, Uburé Danhib'apito âma.

Duré ìpê'êzani hã te sima rowê 'Re ihâimana u'âsi mono âma, ìnho'reptui'wai âma.

⁴⁸ E tihai wa. Tite romhuri'wa, wapu na 're ihâimana mono âma rĩtĩ nho'ômo wa.

Ã hawimhã oto, uburé 're dapoto za'ra mono sidâpâsi te za da te dasiwi 're ìnhisi, 'Re ihâimana u'âsi mono iwê te te ìma ipisutu na hã,

⁴⁹ waihu'u pese uptabi na 're Ihâimana mono hã tiha isa'êne te te ìma 'manharĩ wa. Isisi hã wê uptabi di.

⁵⁰ Ta hã te siba pese na 're hâimana, te te 're iwazé pese za'ra mono norĩ ma hã, 're idapoto za'ra mono sidâpâsi.

⁵¹ Tìnhib'rata nhiptete na te tiha hã te te 're a'manharĩ. Te durê te te âma 're ai'utê za'ra, 'rãwi 're isi'madââ ze za'ra mono norĩ âma hã, te te sima 're irowa'õtô za'ra mono zéb zama.

⁵² Roti'wa norĩ siptete na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te te 're azani, isãmrazém hawimhã. Tanei ô di, dama wapu na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te te 're anhoré, pire na 're hâimana za'ra mono da.

⁵³ Mra, te te 're isépata za'ra mono norĩ ma, te tiha iwê hã te te tâma 're anhomri. Tanei ô di, isibro pese norĩ hã te te 're azatõrĩ, sib'rata baba na 're nomro mono da.

⁵⁴ Duréihã ma tô pawaptob za'ra, tâma iromhuri'wa norĩ Izaraéu nhihudu norĩ hã. Âma po're si'ãri ô di, da'âma 're isiba mono zém na hã. Te te iropisutuzém na ma tô durê âma uwaimra, wahi'rata norĩ ma hã,

⁵⁵ Abra'ãhã ma, durê isihudu 're poto za'ra mono sidâpâsi, ône u'âsi.

⁵⁶ Tawamhã Maria hã ma tô nhamra Izabéu 'ratamhã, si'ubdatô a'amo na. Taha pari ma tô apâ sina siri, tinhorôwa u hã.

Zuwã Batista hã ipotozé

⁵⁷ Tawamhã Izabéu ma, oto i'ra ipotozé bådã iwa waptãã wamhã, ma tô oto tâma podo, 'watébrémi na. ⁵⁸ Poto wamhã, isababa 're isôrôwa za'ra mono hã durê isiwadi norĩ zama, rowasu'u te te wapari za'ra wamhã, Uburé Danhib'apito iwê uptabi te te tâma i'manharizé hã, ma tô isiré sima rowê za'ra.

⁵⁹ Tawamhã ipotozém na 8 na bådã âma si'utõrĩ parimhã, 'watébrémi hã ma

tô siwi âwisi, da te sihâiwata nhizâri da. Tawamhã imama nhisi na te te aré siwi sisi da, Zacaria na. ⁶⁰Tane nherê, ina hã ma tô âne tâma nharĩ za'ra:

— Maze di. Zuwã na, te za tinhisi.

⁶¹Tane nherê, ma tô âne tâma nharĩ za'ra:

— Tane nherê, asiwadi 'remhã, ni'wa hã sisi ô di, Zuwã na hã.

⁶²Tawamhã 'watébrémi mama ma, tinhib'rada hã ma tô 'manharĩ za'ra, te te siwi waihu'u da, niha za 'watébrémi hã sisi zô. ⁶³Tawamhã Zacaria hã ma tô 'maiwaptê, wedepo ipo'o hâpâre hã. Taha na ma tô isisi hã ui'ére, âne: “Zuwã na isisi hã.” Tahawa uburé ma tô âma titob'uzu za'ra. ⁶⁴Tawamhã awa'awi pesere, isadawa hã ma tô tâma si'ridawa. Ma duré tizoto wairo. Tahawa apâ ma tô oto mreme watobro. 'Re ihâimana u'âsi mono âma te duré tiwata. ⁶⁵Tawamhã isababa 're isôrôwa za'ra mono hã ma tô tâma tipahi pese za'ra. Tahawa Zudéa 're êtê rãihã na uburé 're irosa'wari mono 'remhã, ma tô âhã na rowasu'u hã ropé. ⁶⁶Tahawa âhã na rowasu'u, uburé da te iwapari za'ra hã ma tô nasi tasisadanharĩ za'ra ni, âne:

— 'Watébrémi hã prédu wamhã, âté niha te za 're hâimana.

E marĩ wa. Uburé Danhib'apito waihu'u pe hã, tô âma 're hâimana mono wa.

Zacaria hã, 'Re ihâimana u'âsi mono âma iwatazé

⁶⁷Tawamhã Zacaria, Zuwãhã mama hã 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani ré 'masisi na iré hâimana wa, ma tô waihu'u siro, âne:

⁶⁸ — Uburé Danhib'apito âma si 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono, Izaraéu nhihudu norĩ te, 'Re ihâimana u'âsi mono âma si, we te te wapawaptob za'ra wa, duré tinhib'a'uwê norĩ ma, te te sômrĩ wa, sima iwê na 're ihâimana za'ra mono zé hã.

⁶⁹ Ma tô we watême satôri za'ra Danho'reptui'wa iwaihu'u pese uptabi hã, tâma iromhuri'wa, Davihi nhihudu hã.

⁷⁰ Wahub ahã na ma tô âma ai'utô, 'Re ihâimana u'âsi mono te te âma iropisutuzém na hã, tizadawa 'mahârâ'wa norĩ aimawi tâma 're ihâimana za'ra mono norĩ zadawa na.

⁷¹ Ta hã ma tô ropisutu, te te wanho'reptu za'ra da, wanhitob'ru norĩ wi, duré wawê'ô'wa norĩ siptete na wazada 're ihâimana za'ra mono norĩ wi hã.

⁷² Ma tô duré ropisutu, da'âma 're isiba mono zé hã wamama norĩ ma, te te hãiré da, duré ropisutu zahi iwê uptabi hã te te i'manharizém na âma po're pu'u da.

⁷³⁻⁷⁴ Ropisutu zahi hã ma tô 'manha wahi'rada Abra'âhã ma, za te te iwa'anho'reptu na hã wanhitob'ru norĩ nhiptetezé wi, tawap si wapahi âna wa te 're romhuri za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono ma.

⁷⁵ Âne hã ma tô 'manha, aimawi ôhō ma si 're wahâimana za'ra mono da, duré i'uwaibaba na si isôremhã, bâtâ sidâpâ ti'ai âma wapara na 're wanomro mono ré.

⁷⁶ Tahawa a hã 'watébrémi, te za da te 're asisi za'ra Danhipai u 're Ihâimana mono zadawa 'mahârâ'wa na, Uburé Danhib'apito nhowa za aimorĩ wa, bâdâdi hã sô sa'ra pese da.

- ⁷⁷ A hã te za a'uwē norī ma 're iwasu'u mo, danho'reptuzé hã, za te te sina 're i'uwaimrami za'ra mono na hã, 'Re ihâimana u'âsi mono iwasédé te te âma 're i'ab'madâ'â mono ò zarina oto.
- ⁷⁸ E marī wa. Wate 'Re ihâimana u'âsi mono hã simizawi pese uptabi wa, duré da'âma 're siba pese mono wa. Tahawa te za 'manha, ite rowa'a hã wanhisiwi te te 're rowa'a za'ra mono da, bâdâ 'râiwatobro wi te te 're irowa'a mono ne.
- ⁷⁹ Tawamhã rowa'a hã te za te te 're rowa'a, robra na 're inomro mono norī ma hã, tidâ'â ma, 're ipahi za'ra mono norī ma hã. Tawamhã te za te te 're wanhimro, robzei u'âsi te, bâdâdi na 're wanomro mono da.

⁸⁰ Tawamhã 'watébrémi hã te prédu mono. Duré ipē'ēzani hã te te tō siptete u'âsi. Te duré rop si 're irosa'wari mono âma 're sãmra, Izaraéu nhihudu norī ma isihâi'rézéb u.

Zezusi hã ipotozé

Mateus 1.18-25

2 ¹ Taha bâta mono na hã, Roma te apito Céza Agustu hã ma tō ti'ru, dahâiba mono bâ te te 're ida'a'madâ'â mono zéb 'remhã, danhisi na da te rob'ui'ééré za'ra da, daza'rada ité hã hâimana da. ² Quirino hã roti'wa na hâimana ré, ma tō ã hã imorī'rada danhisi na daza'rada hã tihâiba, Siria na ti'a nhisi 'remhã. ³ Tahawa, uburé pese danhisi na da te rob'ui'ééré za'ra da, ma tō ai'aba'ré ni, date 'ri nho'u, 're idapoto za'ra mono zé mono bâ. ⁴ Tahawa, Zuzé hã ma tō mo Nazaré hawi, Galiléia danhipti'a nho'ômo 'remhã, 'ri nho'u Belē na isisi u, Zudéa na danhipti'a nho'ômo nhisi 'remhã, apito Davi hã ipotozéb u. Tamomo ma tō mo Zuzé hã, tinhisi na te te dame rob'ui'ééré da, apito Davihi nhihudu wa. ⁵ Maria hã ma tō siré saprô, âma mro da, ropisutu zahi zarina isimi'madâ'â na tâma ihâimana hã, isisi na da te dame rob'ui'ééré zahuré da. Wasã ré te saprô. ⁶ Tawamhã Belē âma hâimana zahuré ré, bâdâ hã ma tō oto iwa waptārã, ai'uté ipotozéb da hã. ⁷ Tahawa Mariaha ma, ma ai'uté hã oto podo, i'ra ipoto'rada hã. Poto wamhã, zazahã hâiwaré na ma tō ubu, 'watébrémi hã. Ma tō duré tihi, wede're danhimizama 're isaihuri mono zé wa, daza'warizéb âma isa'warizéb da hã, 'ri're baba tâma 'maihâimana zahuré ò wa.

Pone'ërebã 'madâ'â'wa norī ma, hâiwa hawi romhuri'wa norī te te irowasu'u za'ra zé

⁸ Tamemhã pone'ërebã 'madâ'â'wa norī hã te mara bâre pone'ërebã hã 'madâ'â za'ra, rom na Belē 'rata. ⁹ Tawamhã hâiwa hawi Uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hã ma tō tâma sihâi'ré za'ra. Uburé Danhib'apito te, rowa'a za'êne hã ma tō duré imana wawi rowa'a za'ra. Tawamhã ma tō tâma tipahi pese za'ra. ¹⁰ Tane nherē, hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tō tâma nharī za'ra, âne:

— Aipahi za'ra wa'aba tō! Rowasu'uwē, wa we aima âri za'ra wa'wa, uburé dapoto mono bâ âma dama irowē za'ëtē uptabi za'ra da hã. ¹¹ ã bâta na Danho'reptui'wa hã ma podo, Davihi za'rui âma. Ta hã Cristu^a, Uburé

a 2.11 Cristu hã, “Re ihâimana u'âsi mono te te ipisudu, Danho'reptui'wa da” te wasu'u

Danhib'apito. ¹² ã hã, tô sena âma iwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã: Ai'uté pré hã te za asiwi isôpêtê 'wa, zazahâ na ubu na nomro ré, duré wede're danhimizama 're isaihuri mono zéb 're, nomro ré.

¹³ Tawamhã waptu na rosa'rese ô ré, ma tô hâiwa hawi romhuri'wa siré, isiré hâiwa hawi romhuri'wa norĩ hã sihâi'rê za'ra, ahâ uptabi na. Ta norĩ hã te tinho're na 'Re ihâimana u'âsi mono âma tiwata za'ra, âne:

¹⁴ — 'Re ihâimana u'âsi mono, hâiwa âma 're isâmra mono âma si, tô i'ru zahi, âma 're idawata za'ra mono da hã!

Duré ti'ai âma rowê hã dama 're ihâimana za'ra mono da si, rowê u'âsi 're nomro mono da, te te sima 're i'awê mono norĩ hã!

¹⁵ Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa norĩ hã apâ hâiwa u si'aba'rê za'u hã, pone'ërebâ 'madâ'â'wa norĩ hã ma tô sima nharĩ za'ra, âne:

— Oto wasi'aba'rêi wa'aba Belê u, Uburé Danhíb'apito te te wama iwaihu'u za'ra hã, wa te sabu za'ra da, marĩ ihâimanazé hã.

¹⁶ Tahawa si'aba'rê na ma tô ai'aba'rê, Belê u. Tame ma tô sôpêtê za'ra, Maria hã duré Zuzéhé zama. Ma tô duré siwi 'madâ, ai'uté wede're danhimizama 're isaihuri mono zé wa, inomro hã. ¹⁷ Te te siwi 'madâ'â wamhã, imama norĩ ma, ma tô rowasu'u za'ra, hâiwa hawi romhuri'wa norĩ te te tâma irowasu'u za'ra zé hã, 'watébrémi âma. ¹⁸ Tawamhã pone'ërebâ 'madâ'â'wa norĩ nhimirowasu'u, uburé da te iwapari za'ra norĩ hã ma tô âma tatob'uzu za'ra ni. ¹⁹ Tane nherê, Maria hã tipê'ê 're, ma tô sima tété isimirowasu'u za'ra hã. Te duré âma rosa'rata u'âsi. ²⁰ Taha pari, pone'ërebâ 'madâ'â'wa norĩ hã ma tô apâ ai'aba'rê, 'Re ihâimana u'âsi mono âma wata za'ra mono sina, uburé marĩ te te i'madâ'â za'ra zém na duré te te iwapari za'ra zém na zama, hâiwa hawi romhuri'wa norĩ hã te te tâma iwaihu'u za'ra zéb zarina.

'Watébrémi, Zezusi na imama norĩ te te isisi zahuré zé

²¹ Tawamhã ipotozém na 8 na bâdâ âma ne parimhã, 'watébrémi da te isi-hâiwata nhizârizé bâtâ na ma tô imama norĩ hã sisi zahuré Zezusi na, â hã isisi hã poto ô ré, hâiwa hawi romhuri'wa te te ipisutu siromo zéb zarina.

²² Tawamhã Maria duré Zuzé isihâiba pese zahuré zéb da hã bâdâ iwa waptâ'ã wamhã, Mozésihi nhimiroti zahi te te âma uwaimrami zahuré da hã, ma tô ai'uté hã siré subzari zahuré, Zeruzalê u, Uburé Danhíb'apito ma, apâ te te sômri zahuré da, ²³ Uburé Danhíb'apito nhimiroti zahi hã te te nharĩ wa, âne: "Uburé da'ra si'watébrémi ipoto'rata norĩ hã te za aimawi 're hâimana za'ra mono da hã da te 're sômri za'ra, Uburé Danhíb'apito ma." ²⁴ Tinhoprubzé te te duré sômri zahuré da, ma tô tineb zahuré, Uburé Danhíb'apito nhimiroti zahi zarina, âne: "maparane naire hã niwamhã maparane utu'ure hã."

Simiã hã 'Re ihâimana u'âsi mono âma iwatazé

²⁵ Tawamhã Zeruzalê remhã te 're sâmra, Simiã na aibâ isisi hã. Ta hã aibâ 're imorĩ wê, duré 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwazé pese mono, duré Izaraéu nhihudu norĩ nho'reptuzéb zô 're isimipari mono. 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ëzani hã te isiré 're hâimana. ²⁶ Taha ma, ma tô 'Re ihâimana

u'âsi mono Pě'ězani hā tāma ropisutu, dā'ā ō ré, Cristu za te te i'madā'ā na hā, Uburé Danhib'apito za we te te isatōrī hā. ²⁷Tawamhā 'Re ihāimana u'âsi mono Pě'ězani te te tāma iwaihu'uzéb zarina, ma tō mo, 'ri 'rāihā' u. 'Watébrémi Zezusi hā, 'ri 'rāihā u imama norī 'Re ihāimana u'âsi mono nhimiroti zahi te te āma uwaimrami zahuré da, te te āwisi zahuré wamhā, ²⁸Simiā hā ma tō sa'ra tipa, 'watébrémi hā. Tawamhā 'Re ihāimana u'âsi mono āma te tiwata, āne:

²⁹ — Uburé Danhib'apito, ma'āpé āhā na hā oto waprozi, aima romhuri'wa hā rowē sina si'ré da, tāma iropisutuzé hā āma tāma uwaimrami wa.

³⁰ E marī wa. Asiminho'reptuzé hā itōmo na te oto sabui wa,

³¹ uburé dapoto mono bā datōmo nho'a sada irobza'ra pese zé hā.

³² Ta hā rowa'a, zudeu'ō norī, bādādi iwē na te te 're i'anhimroi mono da hā, duré ta hā asib'a'uwē norī Izaraéu nhihudu norī ma, rowa'a'wa da hā.

³³Tawamhā imama norī hā ma tō āma titob'uzu zahuré, Simiā mreme 'watébrémi āma te te inharizé, te te wapari zahuré wamhā. ³⁴Tawamhā Simiā, iwē hā ma tō tāma pisutu zahuré. Āne ma tō duré Mariaha ma tinha, Zezusihi na ma:

— Ā hā 'watébrémi hā, 'Re ihāimana u'âsi mono ma tō pisutu, da'ahā na te te 're ida'a'moropārī mono da hā, duré da'ahā na te te 're ida'awahutu mono da hā, Izaraéu nhihudu norī remhā. Ta hā te za 'Re ihāimana u'âsi mono te, rowa'ōno hā dama hāi'ré. Tawamhā da'ahā na te za sada 're dahāimana za'ra. ³⁵Āne wamhā, da te 're irosa'rata za'ra mono zé hā te za sō'awi 're hāimana za'ra. Tawamhā robzei'ō hā, sib'ézé i'wa pese uptabi ne, te za aipē'ē remhā ro'razā, Maria.

Ānahā wasu'u

³⁶Tawamhā tame te duré 're sāmra, 'Re ihāimana u'âsi mono zadawa 'mahārā'wa sipi'ō, Āna na isisi hā. Ta hā Fanuéu 'ra sipi'ō, Aséhé nhihudu. Duré ta hā āma wahub za'ētē di. Imro hā tiwi dā'ā parimhā, ma tō mro āna 're sāmra, 7 na wahum na siré 're simasisi zahuré mono pari, si'āma mro zahuré parimhā. ³⁷Tawamhā taha āma ma tō oto āma tiwahu, 84 na. 'Re ihāimana u'âsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā 'wawi wa'ra 're, ma tō 're sāmra u'âsi, niwa watobro āna. Te duré 're wata u'âsi, 'Re ihāimana u'âsi mono āma si, barana duré bātā na zama. Sai āna te duré 're hāimana, 'Re ihāimana u'âsi mono wi te te 're rowaptērē mono da hā. ³⁸Taha bātā na hā ma tō itēme za'ra sina rotété. 'Re ihāimana u'âsi mono āma ma tō tiwata. 'Watébrémi hā ma tō duré tāma wasu'u za'ra, Zeruzalē āma 're idasi'ubumroi mono norī nho'reptuzéb zō, 're isimipari za'ra mono norī ma hā.

Zuzé hā Mariaha me, Nazaré u apā inebzé

³⁹Zuzé norī Mariaha me, Uburé Danhib'apito nhimiroti zahi, te te uburé āma a'uwaimrami zahuré parimhā, apā ma tō sina siri zahuré Nazaré u, Galiléia remhā, 're isimasisi zahuré mono zéb u.

b 2.27 'ri 'rāihā hā, “Re ihāimana u'âsi mono nhorōwa, āma 're idawata za'ra mono zé” te wasu'u

⁴⁰Tawamhã 'watébrémi hã ma tô prédu mono. Isiptede hã te te duré tãma sina hãimo u'âsi. Te te duré rowaihu'u pese uptabi di. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipawaptobzé hã te duré isiré 're hãimana.

'Watébrémi Zezusi hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã âma isãmrazé

⁴¹Wahup sidâpâsi, te Zezusihi mama norĩ hã 're neb zahuré Zeruzalê u hã, Pascoa na dato nhisi 're ihâimana mono u. ⁴²Tawamhã Zezusihi âma 12 na âma wahu wamhã, imama norĩ hã ma tô duré tineb zahuré datoĩ u, te te 're i'manharĩ u'âsi zahuré mono zéb zarina. ⁴³Tawamhã dato hã si'utōrĩ parimhã, te oto apã tineb zahuré, tinhorôwa u. Tane nherê, 'watébrémi Zezusi hã te Zeruzalê âma nhamra u'â, isa'u zahuré, imama norĩ te te waihu'u zahuré âna. ⁴⁴Ma tô âma rosa'rata zahuré, isiré idasi'aba'rê norĩ siré morĩ newa. Tawamhã ineb zahuré zé, misi bâdã wahuré âma imorĩ zahuré zém na ma tô oto sô amrami zahuré. Tahawa te sô tirĩtĩ zahuré, tisiwadi norĩ wazari, duré tisiwaihu'u norĩ wazarib zama. ⁴⁵Tawamhã te te sôpêtê zahuré ô wa, ma tô apã sina siri zahuré Zeruzalê u hã, sô rĩtĩ zahuré da. ⁴⁶Tawamhã si'ubdatô bâdã âma ne parip si, ma tô sôpêtê zahuré, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã âma. Tame te Zezusi hã nhamra, Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ wazari. Ta norĩ hã te awapa. Te duré nasi azadanha. ⁴⁷Tawamhã uburé iwapari'wa norĩ hã ma tô âma titob-'uzu za'ra isimirowaihu'u na, duré te te nasi âma i'azada'âbâzém na zama. ⁴⁸Imama norĩ hã te te duré 'madâ'â zahuré wamhã, ma tô âma titob-'uzu zahuré. Tawamhã ina hã ma tô âne tãma tinha:

— Ĩ'ra, e tiha da, ma tô âne hã wama i'manha. Aimama me wa wahâtã'â sina asô 're warĩtĩ.

⁴⁹Tawamhã Zezusi hã ma tô âne sada'âbã zahuré:

— E marĩ da, te ĩzô 're airĩtĩ aba mo. E ĩ'âma rosa'rata waihu'u aba ã bâ, ĩmama nhorôwa âma, za ĩnamra na hã ĩma i'ru zahi zarina.

⁵⁰Tane nherê, te te sadaihu'u zahuré ô di, te te tãma inharĩ zahuré zém na hã.

⁵¹Tawamhã Zezusi hã timama norĩ siré ma tô apã mo, Nazaré u. Te te duré 're wapari pese u'âsi zahuré. Tawamhã ina hã te uburé âne na âma iromhâi-manazém na te te âma 're rosa'rata u'âsi, tipê'e 're.

⁵²Zezusi hã iprédu mono siré, te rowaihu iwê hã te te tãma sina hãimo u'âsi. Taha na 'Re ihâimana u'âsi mono te te iwêsãmrizé hã te te sina hãimo u'âsi. Da te iwêsãmri za'ra zéb zama te dama sa'êtê u'âsi za'ra.

Zuwã Batista hã te te dama 're irob'mahârã mono zé

Mateus 3.1-12; Marcus 1.1-8; Zuwã 1.19-28

3 ¹Tawamhã Tibériu Cézaha âma 15 na ma tô âma tiwahu, Roma te, danhib'apito na 're ihâimana mono zém na hã. Taha bâtã mono na hã, Pôsiu Pilatu hã Zudéa âma roti'wa na te duré 're hãimana. Erodĩ hã te duré Galiléia âma roti'wa na 're hãimana. Duré isisânawã Filipi hã te duré roti'wa na 're hãimana, Ituréia na danhipti'a nhisi âma duré Traconiti âma. Duré roti'wa Lizânia hã, Abileni na danhipti'a nho'ômo nhisi te hã. ²Tawamhã Anasi duré Caifasihi me, sasedoti dama ipire na te 're hãimana zahuré. Taha wahum na hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô tinhiimiroti tisô, Zuwãhã ma,

Zacariaha 'ra ma, rop si 're irosa'wari mono âma hâimana ré. ³Tahawa, Zuwâ hâ daro mono bâ, ma tô datême 're mo, Zôdâ pa 'rata 're idasi'ubumroi mono norî u. Ma tô te te dama 're rob'mahârâ, â dawabzuri hâ da te 're 'manharî za'ra mono da, dawasété na 're dasisâmri za'ra mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're idasiwêô za'ra mono zéb zarina, dawasédé hâ te te da'âma 're a'madââ mono tô da.

⁴Âne hâ ma tô tiromhâiba, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa Izaias hâ te te âma irob'ui'érezéb zarina, âne:

“Ni'wa hâ te hârâ 'râihâ na dama rob'mahâ, rop si 're irosa'wari mono âma:

Sa'ra pese aba mono bâdâdi hâ, Uburé Danhib'apito ma. Imana 'râmi bâdâdi hâ awa'awi sô sa'ra aba mono!

⁵Uburé sa'a wa'wa rob'rehâ norî hâ, te za asiwi i'masisi aba mo, ti'a na. Duré uburé sa'a norî hâ, duré êtê 'râihâ norî hâ te za aiwap si asiwi iromhâpâ aba mo.

Bâdâdi nhi'oto norî hâ imana'râmi te za awa'awi da, isa'ra wa'aba mo. Duré bâdâdi na ab're norî hâ te za isitob za'ra wa'aba mo.

⁶Tawamhâ uburé te za 'madââ za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono hawi Danho'reptuzé hâ.”

⁷Tawamhâ Zuwâ hâ ma tô te te dama 're anharî, â dawabzuri da te 're 'manharî za'ra mono da, itême 're idanomro mono norî ma, âne:

— Wahi isé uptabi norî! E 'wa hâ te te aima rowasu'u za'ra wa'aba bâ, za i'asisô'reptu za'ra wa'aba na hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzé za iwisi wi hâ. ⁸Ma'âpé, marî hâ 'manharî za'ra wa'aba, asihâiré za'ra wa'aba da, aiwasété na asisâmri za'ra wa'aba wa, i'asi'ruiwapari za'ra wa'aba na hâ. Duré asima 're nharî za'ra wa'aba mono tô, âne hâ: “Wa norî hâ Abra'âhâ nhihudu.” E marî wa. Tô sena wa za âne hâ aima waihu'u za'ra wa'wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hâ, â hâ êtê nherê, te te âma saprî waihu'u pese za'ra di, Abra'âhâ nhihudu na 're hâimana za'ra mono da hâ. ⁹Hâtâra hâ te oto mapa, wede norî hâ te te anhihâri da, isari hawi. Uburé rowede, 're i'râi wê za'ra mono ô norî hâ te te da te 're sihâri za'ra, unhamâ u da te 're sâmra mono da.

¹⁰Tahawa, da'ahâ uptabi na idahâimana za'ra norî hâ ma tô da te dasiwi 're sadanharî, âne:

— E marî, wa za tawamhâ 'manharî za'ra ni.

¹¹Tawamhâ Zuwâ hâ ma tô te te 're da'azada'âbâ, âne:

— Ni'wai ma, da'uza ihâpa maparane hâimana wamhâ, ihâiba amo te te sômri, ni'wai ma ihâimana ô ma. Duré ni'wa te dasa iré wamhâ, tô ône te te 'manharî.

¹²Tawamhâ nima norî danhib'apito ma rob'uiprazé arî ubumroi'wa norî hâ ma tô duré aihutu Zuwâ hâ u, â dawabzuri hâ te te tâma 'manharî za'ra da. Âne te duré ta norî hâ siwi sadanha:

— Rowahutu'wa, e marî, wa za bété 'manharî za'ra ni, wa norî hâ.

¹³Tawamhâ Zuwâ hâ ma âma sada'âbâ za'ra, âne:

— Âma dawî 're sipa za'ra wa'aba mono tô, rob'uiprazé arî ubumro na hâ, roti zahi te te i'ruzém nhipai u hâ.

¹⁴Tawamhã nima norĩ dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã te duré siwi sadanha, âne:

— Wa norĩ hã bété, e marĩ, wa za 'manharĩ'za'ra ni.

Zuwã hã ma duré âma sada'âbã za'ra, âne:

— Rob'uiprazé hã dawi 're waibui wa'aba mono tō, asiptete sina hã, duré da'âma rowairébézéb âma, senai ô na 're idawasu'u wasété za'ra wa'aba mono zarina hã. Duré aipawa'â, 're iwaibui wa'aba mono na âma asima 're rowé za'ra wa'aba mono.

¹⁵Tawamhã da te irob'umnhasi za'ra zé hã ma tō tiza'ētē oto. Tahawa ma tō rosa'rata za'ra ni, niwamhã Zuwã hã Cristuhu ô'umnhasite.

¹⁶Tane nherē, Zuwã hã ma tō âne dama siwasu'u:

— Wa hã, â dawabzuri hã wa tō â na si te aima 're a'manharĩ'wa. Tane nherē, te za wei wi za oto, ni'wa hã ñhipai u ipire uptabi hã. Tahawa wa hã e iwē bã, ipara'uza wasisizé te tãma iwasihu da hã. Ta hã te za te te 're a'ahãiba upsōi wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani na, duré unhama na. ¹⁷Isib'ratamhã iparahi wawē amnho trigu 'rã upōrízé, tãma 're ihâimana mono na, te za amnho trigu hã âma aipo'o, iteihi nhiti. Amnho trigu si te za sé, tite dasai ubumrozéb âma hã. Tanei ô di, iteihi hã te za âma ro'o unhama na, niwa za idã'â waihu'u ô na.

¹⁸Âne ma tō Zuwã hã rowasu'u sipu'u pese na te te dama âma 're rob'-mahârâ, Rowasu'uwē na. Ma tō duré te te dama 're roti pese, 're danomro wē mono da. ¹⁹Tane nherē, zahadu wap si, apito Erodihĩ ma, te za tinha, hâimana wasété wa, Erodiaha âma mro wa, tisiséme uptabi mro âma, duré marĩ iwasédé te te 're a'manharĩ mono wab zama. ²⁰Tahawa Erodĩ hã te za oto 'manha, marĩ iwasété uptabi hã. Te za ti'ru, Zuwã hã da te sērē da, dazazéb 're.

Zezusi hã, â dawabzuri te te i'manharizé

Mateus 3.13-17; Marcus 1.9-11

²¹Tawamhã Zuwã Batista hã, â dawabzuri, da te 'manharĩ'za'ra ré, ma tō Zezusihi ma duré 'manha. Zezusi hã te te rowaptērē ré, ma tō hãiwa hã si'-ridawa. ²²Duré 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani hã ma tō we itēme si'ra isô'ômoi baba, utu'u ne. Tawamhã hãiwa hawi damreme hã te we tinha, âne:

— A hã i'ra, îma i'asawi uptabi. Rowé za'êne hã te îma 're isô'mri mo.

Zezusihi hi'rata norĩ za'rada

Mateus 1.1-17

²³Zezusihi âma niwamhã 30 na iwahub 're, ma tō romhuri na dama sãna'-rata. Zuzéhé 'ra na, ma tō da te âma 're rosa'rata za'ra. Zuzé hã Elihi 'ra. ²⁴Eli hã Matatihi 'ra, Matati hã Levihi 'ra, Levi hã Méuquihi 'ra, Méuqui hã Zanaihi 'ra, Zanai hã Zuzéhé 'ra, ²⁵Zuzé hã Matatiasihi 'ra, Matatias hã Amosihi 'ra, Amosi hã Nauhu 'ra, Nau hã Eslihi 'ra, Esli hã Nagaihi 'ra, ²⁶Nagai hã Maatihi 'ra, Maati hã Matatiasihi 'ra, Matatias hã Simeihi 'ra, Simeĩ hã Zuzéhé 'ra, Zuzé hã Zodaha 'ra, ²⁷Zoda hã Zoãnahã 'ra, Zoãna hã Rezaha 'ra, Reza hã Zorobabéu 'ra, Zorobabéu hã Salatiéu 'ra, Salatiéu hã Nerihi 'ra, ²⁸Neri hã Méuquihi 'ra, Méuqui hã Adihi 'ra, Adi hã Cozãhã 'ra, Cozã hã Eumadãhã 'ra, Eumadã hã Er 'ra, ²⁹Er hã Zozuéhé 'ra, Zozué

hã Eliézéhé 'ra, Eliézé hã Zorīhī 'ra, Zorī hã Matatihi 'ra, Matati hã Levihi 'ra, ³⁰Levi hã Simiāhã 'ra, Simiā hã Zudaha 'ra, Zuda hã Zuzéhé 'ra, Zuzé hã Zonahã 'ra, Zona hã Eliaquihi 'ra, ³¹Eliaqui hã Meleaha 'ra, Melea hã Menahã 'ra, Mena hã Matataha 'ra, Matata hã Natāhã 'ra, Natā hã Davihi 'ra, ³²Davi hã Zésséhé 'ra, Zésé hã Obedihi 'ra, Obedi hã Boazihi 'ra, Boaz hã Salaha 'ra, Sala hã Nasōhō 'ra, ³³Nasō hã Aminadabihi 'ra, Aminadabi hã Adimihi 'ra, Adimi hã Arnihi 'ra, Arni hã Esrōhō 'ra, Esrō hã Perizihi 'ra, Periz hã Zudaha 'ra, ³⁴Zuda hã Zacohō 'ra, Zaco hã Izaquihi 'ra, Izaqui hã Abra'āhã 'ra, Abra'ā hã Teraha 'ra, Tera hã Naoho 'ra, ³⁵Naor hã Seruguihi 'ra, Serugui hã Reuhu 'ra, Reu hã Peleguihi 'ra, Pelegui hã Ébéhé 'ra, Ébé hã Selaha 'ra, ³⁶Sela hã Cainahã 'ra, Caina hã Arpasadihi 'ra, Arpasadi hã Sēhé 'ra, Sē hã Noéhé 'ra, Noé hã Lamequihi 'ra, ³⁷Lamequi hã Metuzaléhé 'ra, Metuzaléhé hã Enoquihi 'ra, Enoqui hã Zaredihi 'ra, Zaredi hã Maalaléuhu 'ra, Maalaléu hã Cainahã 'ra, ³⁸Caina hã Enosihi 'ra, Enosi hã Setihi 'ra, Seti hã Adāhã 'ra, Adā hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra'.

ZeZusi hã a'ubuni wi sãmra ré, Wa'uburé te te ipibuzé

Mateus 4.1-11; Marcus 1.12-13

4 ¹ZeZusi hã 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ezani ré, ma tô apâ sina siri, Zodā pa hawi. Apâ te te sina siri wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ezani hã ma tô saprō, rop si 're irosa'wari mono u. ²Tame ma tô Wa'uburé hã pibu, 40 na bâdā āma isi'utōrī remhã. Tame sãmra ré hã marī te te 'rēne ô di. Tahawa mra hã ma tô azā. ³Tahawa Wa'uburé hã ma tô tãma tinha, āne:
— Tô sena, a hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra wamhã, ma'āpé ā hã êtē ma nharī, i'u'ētē wapu na aima si'manharī da.

⁴Tawamhã ZeZusi hã ma sada'ā, āne:

— Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã, āne: "I'u'ētē wapu na si, 're dahâimana za'ra mono ô di za, ti'ai āma hã."

⁵Taha parimhã, Wa'uburé hã ma tô ZeZusi saprō, sa'a nhisi u. Ta hawi ma tô tãma hãiré, danhib'apito norī ti'ai mono bâ te te 're ida'madââ za'ra mono zé hã. ⁶Tawamhã, āne te duré tãma tinha:

— Uburé ā norī nhimi'madââ nhiptetezé hã wa za aima tisō, duré uburé marī iwē iwa 're ihâimana za'ra mono zama. E marī wa. Uburé ā norī ĩma isa're hã hâimana wa, te dama 're anhomri waihu'u pese mono di, te ĩsima 're ida'awē mono zéb zarina. ⁷Āne wa, ĩ'āma aiwata da, aihirātītō ĩma aimei wamhã, uburé ā hã ate hã za.

⁸Tawamhã ZeZusi hã te asa tãma tinha, āne:

— Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã, āne te tinha:

"Uburé Danhib'apito āma si 're aiwata za'ra wa'aba mono, ate za'ra wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono āma si. Duré ôhō ma si 're romhuri za'ra wa'aba mono."

⁹Taha parimhã, Wa'uburé, ma tô duré ZeZusi hã saprō, Zeruzalē u. Tame hâimo ma tô tisā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri rāihã, 'ri nhisi uptabi u. Āne te duré tãma tinha:

— Tô sena a hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra wamhã, ma'âpé ã hawi asime na, ti'ai u. ¹⁰E marĩ wa. ãne, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te te nharĩ wa:

“Re ihâimana u'âsi mono te za we satōrĩ za'ra tite hãwa hawi romhuri'wa norĩ hã, te te siwi ai'madã'ã da.

¹¹Tawamhã tinhib'rata na te za siwi asapa, aipara wi ëne hã te te ai'u'a tō da.”

¹²Tawamhã Zezusi hã te duré asa tãma tinha, ãne:

— Tane nherẽ, ãne duré Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te tinha: “Uburé Danhib'apito hã 're pibu za'ra wa'aba mono tō, ate za'ra wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono hã.”

¹³Tawamhã Wa'uburé hã uburé marĩ na Zezusi te te pibui parimhã, ma tō oto mo a'ã, isiti.

Zezusi hã, romhuri na te te isãna'ratazé, Galiléia âma

Mateus 4.12-17; Marcus 1.14-15

¹⁴Tawamhã Zezusi hã Galiléia u ma tō apã mo. 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani siptete na 're ihâimana mono hã ma tō isiré tihãiba. Iwasu'u hã ma tō ropé, daro mono bâ Galiléia âma hã. ¹⁵Tawamhã Zudeu norĩ te, rowahutuzé mono na ma tō te te dama rowahutu. Tahawa ma tō uburé da te dasiwi uzei wẽ.

Zezusi hã, Nazaré âma da te dasiwi iwẽ'ôzé

Mateus 13.53-58; Marcus 6.1-6

¹⁶Tawamhã Zezusi hã ma tō mo Nazaré u, tiprédubzéb u. Sabadu dawa'utu-zém na 're izasi u'âsi mono zéb zarina, ma tō dame ãzé, Zudeu norĩ te, rowahutuzéb u hã. Tame ma tō hãwi za, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te te dama sôre da. ¹⁷Tawamhã ma tō tãma sômri ni, ibaihã Izaiasihi nhimi'ui'ére hã. Te te 'ridawa wamhã, ma sôpêtê, ãne rob'ui'ére inomro hã:

¹⁸ “Uburé Danhib'apito, ma tō Tipê'ezani hã ãma tisõ. Ta hã ma tō ãpisutu, Rowasu'uwẽ na, isibrob'õ norĩ ma, te 're rob'mahârã mono da. Ma tō duré ãzatõ, dazazéb 're, 're idasimasa mono ne, 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, te 're rob'mahârã mono da, sima iwẽ na oto 're hãimana za'ra mono da, duré itob'a norĩ hã te 're ato pese mono da, duré da te 're iwati pese za'ra mono norĩ hã te 're anho'reptui mono da, ¹⁹duré te 're rowasu'u mono da, bâdã oto iwisi na hã, Uburé Danhib'apito tinhib'a'uwẽ te te 're i'anho'reptui mono zé hã.”

²⁰Tawamhã Zezusi ma tō ibaihã hã apã oto sito. Ma tō tisõ, rowahutuzéb 're dapawapto'wai ma. Taha pari ma tō apã nhamra. Tawamhã rowahutuzéb 're idahâimana za'ra hã te dasiwi 'madã'ã pese ni. ²¹Tawamhã Zezusi hã ma tō rowasu'u na tãma sãna'rata za'ra, ãne:

— ã bâtã na hã ma tō sina uwaimra, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére inomro hã, nimosi iwapari za'ra wa'wa hã.

²²Tahawa Zezusi hã ma tô uburé dasiwi uze ni. Ma tô duré imreme wapari ze na âma tatob'uzu za'ra ni. Tane nherê, ma tô âne âma tasisadhanharî za'ra ni:

— E â hã, Zuzéhé 'ra â bâ.

²³Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma nharî za'ra, âne:

— Âne na 're idamreme zusi u'âsi mono zém na te za tô îma inharî za'ra wa'wa: “Dawede'wa, ma'âpé 'râwi aihâzé asima pari.” Te za duré âne îma inharî za'ra wa'wa: “Uburé marî, Cafarnau âma 're i'ab'manharî mono zé hã wa tô wapari za'ra ni. Ma'âpé âme airob âma zama tane hã duré a'manharî.”

²⁴Tawamhã ma duré âma uzusi, âne:

— Tô sena wa za âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa: 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa hã 'mai'hâimana ô di, isipti'ai 're, sô 're idatob'uzu za'ra mono hã. ²⁵Tô sena wa za duré âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa: Izaraéu ti'ai 'remhã, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa Elias 're hâimana mono ré, te pi'ô imrotô norî hã ahâ na 're hâimana za'ra. Tawamhã tâ ta'a ô wa, si'ubdatô wahum na duré aiwa wahu âma isipo'o u hã, mrab zépada hã ma tô tihâiba, uburé taha ti'ai 'remhã. ²⁶Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono, Elias hã te te satôri ô di, ta norî pi'ôi mrotô tēmeme hã. Misi pi'ôi mrotô Sarepita âma 're isâmra mono u si ma tô satô, Sidô 'ratamhã. ²⁷Duré 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa Elizeu 're hâimana mono ré hã ma tô i'wa're ré norî hã ahâ na 're si'ubumro, Izaraéu ti'ai 'remhã. Tane nherê, 'maipese ô di. Na'ama, Siria ti'ai 're, 're isâmra mono si ma tô tipepe.

²⁸Tawamhã uburé rowahutuzéb 're idasi'ubumro norî, âne hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô tazahi za'ra ni. ²⁹Tahawa ma tô sô tawahutu za'ra ni. Ma tô dasiwi wazere ni, 'ri wa'ôto nhiti. Sa'a nhisi 'räsutu u, ma tô duré dasiwi saproni ni, 'ri wa'ôno iwa isab u, ta hawi da te dasiwi me da, pi'reba. ³⁰Tane nherê, Zezusi hã da'ahâ uptabi wa'wa, ma ro'razâ. Ma tô oto mo.

Zezusi hã aibâ hawi, wa'uburé te te isamarizé

Marcus 1.21-28

³¹Tawamhã Zezusi hã ma tô mo Cafarnau u, 'ri wa'ôno 're ihâimana mono Galiléia ti'ai 'remhã. Tame te nasi dama rowahutu, sabadu na. ³²Tawamhã uburé ma tô âma tatob'uzu za'ra ni, te te 're irowahutu mono zém na, simiroti pire na te te 're rowahutu mono wa. ³³Tawamhã Zudeu norî te, rowahutuzéb 'remhã aibâ hã te 're sãmra, wa'uburé ré hã. Ta hã ma tô hârâ 'râihâ na hã, âne:

³⁴— Zezusi, Nazaré âma i'aiprédu, e marî te asima iwê, wa'âma za'ra hã. E wa'uprosi da, te we aimo. Îma aiwaihu'u pese uptabi di, a hã ni'wa na hã. A hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'aipsisudu, aimawi tâma 're aihâimana mono da.

³⁵Tawamhã Zezusi hã ma tô Wa'uburé ma timreme hã 'morôwî, âne:

— Ari'iwî! Mo oto aiwatobro, â hã aibâ hawi!

Tawamhã Wa'uburé ma tô aibâ hã time ti'ai u, uburé danho'a. Taha pari ma tô ihawi watobro, te te u'a âna. ³⁶Tahawa, ma tô uburé âma tatob'uzu za'ra ni. Âne te duré dasima nharî za'ra ni:

— E niha hã, â hã imreme. Â hã aibâ hã, wa'uburé norî ma zama te za mreme pire na rob'ru, duré mreme nhiptete na. Tawamhã isadawa zarina te za wairé!

³⁷Tahawa, Zezusihi wasu'u hã ma tô ropé, uburé tame ti'ai wa'otô zababa 're idasi'ubumroi mono nori u hã.

Zezusi hã, da'ahã na te te ida'apesezé

Mateus 8.14-17; Marcus 1.29-39

³⁸Tawamhã Zezusi hã ma tô oto watobro, rowahutuzém hawi. Simahã nhorôwa u, ma tô mo. Simahã maprewa hã wa'ro di. Iwa'ro hã hãimo uptabi. Tahawa ma tô Zezusihi wi waptêrê za'ra ni, âma sime da. ³⁹Tahawa ma tô itême mo. Ma tô mazazâ, isa'warizéb 'rata. Taha pari ma tô rob'ru, iwa'ro ma. Tawamhã pi'oi hawi ma tô iwa'ro hã watobro. Tahawa awa'awi pesere ma tô wahudu, pi'ô hã. Ma tô oto tâma a za'ra, saihuri da.

⁴⁰Tawamhã bâdâ oto isébrézéb u hã, Zezusihi u ma tô âwisi za'ra ni, siwa'ru dahâzé sipu'u pese na da'âma 're ihâimana za'ra mono hã. Tinhîb'rada hã ma tô nasi âma a za'ra, hâiba mono bâ. Tahawa ma tô da'apese. ⁴¹Taha siré hã, da'ahã na wa'uburé ré, 're idahâimana za'ra mono nori hawimhã, ma tô wairé, hârâ sina, âne:

— A hã, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra!

Tane nherê, Zezusi hã ma tô timreme hã tâma 'morôwîrî za'ra. Te te tâma 'ru za'ra ô di, imreme za'ra da hã, ô hã Cristu na da te dasiwi waihu'u pese wa.

⁴²Tawamhã awê wamhã, Zezusi hã te oto mo, a'ubuni u. Tahawa ma tô da'ahã uptabi hã sô daritî za'ra. Isâmrazéb u dasihutu wamhã, ma tô daza-dawa za'rêi âna tiwi waptêrê za'ra ni, dahawi morî tô da. ⁴³Tane nherê, Zezusi hã ma tô âne tâma nhari za'ra:

— I'ru zahi Rowasu'u wê Ité, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã, 'ri wa'otô amoi u zama te dama 're iwasu'u mono da hã, taha da 'Re ihâimana u'âsi mono hã we te te îzatôrî wa.

⁴⁴Tahawa Zudeu nori te, rowahutuzé 're isimasa mono na ma tô te te dama 're rowasu'u, Zudéa na danhipti'a nho'ômo nhisi 'remhã.

Zezusi hã, isiré 're nomro mono da, imorî'rata nori zô ihârâ za'ra zé

Mateus 4.18-22; Marcus 1.16-20

5 ¹Nimahã bâta na Zezusi hã ma tô tihâiba, isô'u Zenezaré âma. Tawamhã da'ahã uptabi hã ma tô duré tasiwati pese za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã da te wapari wê za'ra da. ²Tame Zezusi hã ma tô 'madâ, maparane uba're supara 'ré 'rata isa'wari hã, tepe mrami'wa nori te te siwi inomri hã, abazipara te te siwi upsôî ré. ³Tawamhã Zezusi hã ma tô âzé, uba're ihâiba amoi wa, Simahã te 're. Ma tô tâma tinha, suru na te te aza'rê da, supara nhiti. Tame ma tô uba're wa nhamra. Rowahutu na ma tô oto dama sâna'rata.

⁴Tawamhã te te dama rowahutu parimhã, Zezusi hã ma tô Simahã ma tinha, âne:

— Ma'âpé uba're hã sari, i'â 'rehâ u. Tawamhã tame te za abazipara hã asiwi isâmra 'wa asiré nori me, tepe zô.

⁵Tawamhã Simahã te asa tâma tinha, âne:

— Rowahutu'wa, mara bâre wa tô wa te sô sâmra. Tane nherê, wa te 'mai-'ârî za'ra ô di. Tane nherê, a hã wama i'ru za'ra zéb zarina, wa za wasiwi sâmra ni, abazipara hã.

⁶Tawamhã abazipara hã te te sô sãmra za'ra wamhã, tebe hã ahã uptabi na ma tô waibu za'ra. Tahawa te abazipara hã oto iré sisinari za'ra. ⁷Tahawa tisiré tepe mrami'wa norĩ zô te sô pahamrimi za'ra, uba're ihâiba amoi u, itême sisa'rei mono da, âma sime za'ra da. Tahawa ma tô itême sisa're. Uba're hã ma tô âma 'masisi pese za'ra, tepe na. Ahã uptabi wa, ma tô aré sina 'mazasi zahuré. ⁸Tawamhã Simau Pedru, âne iromhâimanazé te te 'madâ'â wamhã, hi'râtītō ma tô aime, Zezusihi papara. Âne te tâma tinha:

— Wanhîb'apito, inhiti aimorĩ! Wa hã iwasétère di.

⁹Tawamhã Simau hã duré isiré norĩ zama ma tô âma titob'uzu za'ra, tebe hã ahã uptabi na te te waibu za'ra wa. ¹⁰Tiagu duré Zuwãhã me, ta norĩ hã Zebedeu 'ra zahuré, Simahã siré tepe mrami'wa zahuré, ta norĩ zama ma tô âma titob'uzu zahuré. Tawamhã Zezusi hã te Simahã ma tinha, âne:

— Aipahi tō! Â hawimhã te za oto îma 're ida'awaibui mo.

¹¹Tawamhã uba're hã ma tô siwi sari zahuré, supara ai u. Tame ma tô uburé marĩ hã rême za'ra. Zezusihi zarina te oto ai'aba'rê.

Zezusi hã, aibã i'wa're ré te te ipesezé

Mateus 8.1-4; Marcus 1.40-45

¹²Tawamhã Zezusi hã nima hã 'ri wa'otō âma sãmra ré, aibã hã ma tô ro'razã, i'wa're ré hã. Uburé ihâiba na te i'wa're isimihâiba upro hã âma tihâiba. Tawamhã aibã hã, Zezusi te te 'madâ'â wamhã, ma tô hi'râtītō tâma aime. Ti'ubu na ma tô duré ti'ai u hã ropto. Âne te tiwi sa'êtê sina rowaptê:

— Apito, îma waihu'u pese di, za ipese waihu'u pese na hã, asima wê wamhã.

¹³Tawamhã Zezusi hã ma tô sô mawê. Ma tô upi. Âne te tâma tinha:

— Wa isima wê tō. Aihâiba pese oto.

Tawamhã awa'awi pesere ma tô i'wa're isimihâiba upro hã tâma aimani.

¹⁴Tawamhã Zezusi hã ma tô aibã sadawa uwati pese, âne:

— Ni'wai ma hã rowasu'u tō. Sasedoti u si aimorĩ, te te aihâiba zabu da. Taha parimhã, i'aihâiba pese zém na hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma asôpru na, Mozési te te âma irob'ui'érezéb zarina, da te âma i'aiwaihu'u za'ra zéb da hã.

¹⁵Tane nherê, Zezusihi wasu'u hã ma tô te te sina hâimo u'âsi, daro mono bâ. Tahawa ma tô da'ahã uptabi na itême 're dasihutu, da te 're wapari za'ra mono da, duré daházé da'âma 're ihâimana za'ra mono wi, te te 're da'apese mono da. ¹⁶Tane nherê, Zezusi hã ma tô 're ne, a'ubuni u, te te 're rowaptêrê mono da.

Zezusi hã, aibã ihi'rê te te ipesezé

Mateus 9.1-8; Marcus 2.1-12

¹⁷Nimahã bâtã na, Zezusi hã te te dama rowahutu ré, nima norĩ farizeu norĩ duré nima norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã, te dame ai'ubumro. Ta norĩ hã 'ri wa'ôno Galiléia âma, 're ihâimana za'ra mono hawimhã ma tô itême sito, duré Zudéa na ti'a nhisi hawimhã duré Zeruzalê hawib zama. Tawamhã Ubúré Danhîb'apito waihu'u pe hã te Zezusihi siré 're hâimana, ihâzé ré norĩ hã te te 're apese mono da hã.

¹⁸Tawamhã nima norĩ aibã norĩ hã ma tô siwi âwisi, aibã ihi'rê isa'warizé wa,

inomro hã. Ta norĩ hã ma tô aré sima wē za'ra, Zezusihi u te te siwi 'mazébré da, isô're te te siwi hiri da. ¹⁹Tane nherē, da'ahâ uptabi wa, iré sisisi waihu'u ô di, aibâ ihî'rê ré hã. Tahawa ma tô âma siwi sai'u 'ri nhisi u. Ta hawi ma tô sada 'ri 'repu'u za'ra. Ma tô âma siwi si'ra, dawa'wa u isa'warizé wa, Zezusihi nho're u. ²⁰Tawamhã Zezusi hã ma tô 'madâ, aibâ norĩ ma, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zé tâma ihâimana za'ra na hã. Tahawa ma tô ihî'rê ma tinha, âne:

— Īsiwaihu, 'Re ihâimana u'âsi mono hã aiwasédé te te oto ai'âma 're a'madâ'â mono ô di za!

²¹Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ hã duré farizeu norĩ me, ma tô rosa'rata na âma sâna'rata za'ra, âne:

— E marĩ na hâimana bâ, te âne â hã aibâ hã sina rosa'rata. Āne wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono âma te wasété. Ni'wa hã hâimana ô di, dawasédé te te dama 're i'apari mono da hã. 'Re ihâimana u'âsi mono si waihu'u pese di.

²²Tane nherē, Zezusi hã te te waihu'u pese di, te te âma irosa'rata za'ra zé hã. Tahawa ma tô âne tâma nharĩ za'ra:

— E marĩ da, te tane i'âma irosa'rata za'ra wa'wa. ²³E ma hã iwapu, imorĩ'ô ma, te inharizéb da hã, e â hã: "Aiwasédé hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te oto ai'âma 're a'madâ'â mono ô di za", e niwamhã duré â hã "Aiwahutu. Aimorĩ oto." ²⁴Tane nherē, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã, isimiroti ipire uptabi na, dawasédé te te da'âma 're i'ab'madâ'â mono ô zé hã waihu'u za'ra wa'aba da, wa za âne hã 'manha.

Tawamhã imorĩ'ô ma, ma tô âne tinha:

— Āne wa za aima tinha: Aiwahutu. Asa'warizé hã âri, aimorĩ da oto, asôrôwa u.

²⁵Tawamhã awa'awi pesere ma tô aibâ hã wahudu, danho're. Tiza'warizé hã ma tô ti'â, iwa inomro hã. Taha pari tinhorôwa u ma tô mo, 'Re ihâimana u'âsi mono âma wata mono sina. ²⁶Tawamhã uburé ma tô âma tatob'uzu za'ra ni. Ma tô duré tapahi za'ra ni. Tahawa te 'Re ihâimana u'âsi mono âma tawata za'ra ni. Āne te nharĩ za'ra ni:

— Āhã na hã marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô iwē uptabi, wa 'madâ'â za'ra ni.

Zezusi hã Levihi zô ihârâzé

Mateus 9.9-13; Marcus 2.13-17

²⁷Taha parimhã Zezusi hã ma tô oto watobro, rob u. Tawamhã danhib'apito ma rob'ui'prazé arĩ ubumroi'wa hã ma tô 'madâ, Levi na isisi hã rob'ui'prazé arĩ te te 're i'a'ubumroi mono zéb âma sãmra ré. Tawamhã Zezusi ma tô 'mahã, âne:

— We aimorĩ, ĩsiré 're aimorĩ da oto.

²⁸Tahawa Levi hã ma tô wahudu. Uburé marĩ hã ma tô arē. Zezusihi siré te oto mo. ²⁹Taha parimhã Levi hã, Zezusi te te sawi da, ma tô dasa isa'ene hã tâma 'manha, tinhorôwa âma. Tame te da'ahâ uptabi na isiré tasaihuri ni, rob'ui'prazé arĩ ubumroi'wa norĩ hã, duré ni'wam norĩ zama. ³⁰Tawamhã farizeu norĩ hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ hã, siré 're ihâimana za'ra mono hã ma tô tâma pētē za'ra, Zezusihi siré 're inomro mono norĩ ma, âne:

— E niha bâ te asaihuri 'wa, te duré i'âhuri 'wa, rob'uiprazé arî ubumroi'wa norî siré, duré dawasété na 're idanomro mono norî siré zama.

³¹Tahawa, te Zezusi hã tâma nharî za'ra, âne:

— Ihâzé'ô norî hã 're simnhasi waihu'u za'ra mono ô di, dawede'wa zô hã. Ihâzé ré norî si te sô 're simnhasi za'ra. ³²Tane duré, wa hã. Dawē na 're idanomro mono norî zô, 're ihârâ mono da, we îmorî ô di. Dawasété na 're idanomro mono norî zô si, 're ihârâ mono da, wa tô wei mo, tiwasété na 're si'ruiwapari za'ra mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono u 're sipizari za'ra mono da.

³³Tawamhã ni'wam norî hã ma tô Zezusihi ma nharî za'ra, âne:

— Zuwã Batistaha siré 're inomro mono norî hã, te sai âna 're si'ubumro nimahã bâta na hã, te te 're rowaptêrê za'ra mono da hã. Tane farizeu norî siré 're inomro mono norî hã te te duré 're 'manharî za'ra. Tanei ô di, asiré 're inomro mono norî hã. Tisa hã te te a'â 're sahâri za'ra mono ô di, duré hâsi zama.

³⁴Tahawa, te Zezusi hã asa tâma nharî za'ra, âne:

— E aibâ imrozéb u, sô ihârâ za'ra norî ma, tâma 'rui waihu'u pese za'ra wa'aba di, sai âna a'â hâimana za'ra da, te te rowaptêrê za'ra da, isiré hâimana za'ra ré hã. Tâma 'rui waihu'u za'ra wa'aba ô di. ³⁵Tane nherê, bâdâ hã te za iwa waptârâ, aibâ imro da hã, za iwa'wa hawib za'ra, da te tiwi iwazere za'ra zé hã. Tawap si te za oto sai âna 're hâimana za'ra a'â, te te 're rowaptêrê za'ra mono da hã.

³⁶Tawamhã Zezusi hã ma tô duré romnhimiré na tâma rowasu'u za'ra âne:

— E ni'wa hã te za hã nhizâ, zazahâ ité hã, ihâ 'ratate na te te âma hâiwa'aba da. Âne hã te te 'manharî wamhã, zazahâ ihâ té hã te za hâiwamna. Zazahâ ihâ té hã aiwamhã hâimana waihu'u zahurê ô di za, zazahâ ihâ 'ratate me hã. ³⁷Tane duré ni'wa hã uva 'râi wa'u isé iwa'u té hã, romhâ 'manharî isémezé i'ratate 'remhã, te te sêrê waihu'u ô di. Te te sêrê wamhã, romhâ 'manharî i'ratate hã te za hâihaipo'o. Tawamhã uva 'râi wa'u isé hã te za taré asa'wa. Romhâ 'manharî isémezéb zama te za duré hâihaiwamna. ³⁸Tazahã, uva 'râi wa'u isé hã isémezé itéb 'rep si, te za da te 're sé. ³⁹E ni'wa hã te za sima wê, uva 'râi wa'u ité hã, i'ratate te te hâ'rêne parimhã. Mare di. Âne te za tinha: "Uva 'râi wa'u i'ratate si danhipai u iwê hã."

Zezusi hã, sabadu nhipai u simiroti pire uptabi di

Mateus 12.1-8; Marcus 2.23-28

6 ¹Zezusi hã nimahã bâta na sabadu na ma tô ro'razâ, buru na amnho trigu 're wa'waibaba. Tawamhã isiré 're inomro mono norî hã ma tô te te sima sinari za'ra. Taha pari ma tô duré te te sima hâiwazu za'ra, te te huri mono da. ²Tawamhã nima norî farizeu norî hã ma tô sadanharî za'ra, âne:

— E marî da, te i'manharî za'ra wa'wa, sabadu na wa te 're 'manharî za'ra mono da, wama i'ru zahi ô hã.

³Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'âbâ za'ra:

— Apito Davihi wasu'u te te i'manharizé, tisiré norî me mra te te simroi wamhã, e sôré za'ra wa'aba â bâ. ⁴Ta hã ma tô âzé, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa u hã. I'u'etê wapu hã ma tô 'mai'rê, sasedoti norî si te te 're huri mono da, tâma i'ru zahi za'ra hã. Taha pari ma tô duré tisiré norî ma a za'ra.

⁵Tawamhã Zezusi hã ma tô duré tâma nharî za'ra, âne:

— Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã simiroti pire uptabi di, sabadu na roti zahi ihâimana nhipai u hã.

ZeZusi hã aibã isib'rata tede, sabadu na te te ipesezé

Mateus 12.9-14; Marcus 3.1-6

⁶Tawamhã nima hã sabadu na, ZeZusi hã ma tô duré âzé, Zudeu norĩ te, rowahutuzéb u. Tame ma tô duré rowahutu na dama sãna'rata. Tamemhã te aibã hã dame nhamra, isib'rata nhimire niwĩ, isib'rata tede hã. ⁷Tawamhã nima norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã duré farizeu norĩ me, ma tô ZeZusi hã siwi pibui pese, simiza'rese. Te sada tihâimana za'ra, sabadu na te te da'maipese zô. Te tinhopré, roti zahi hã te te 'madââ õ wamhã, iwasédé te te âma hiri za'ra da. ⁸Tane nherê, ZeZusi hã isimirosa'rata za'ra hã te te waihu'u pese wa, ma tô tinha, aibã isib'rata tete ma, âne:

— Aiwahutu! We aimorĩ âwa, dawa'wa u.

Tawamhã aibã hã ma tô wahudu. Hâiwi ma za. ⁹Tawamhã ZeZusi hã ma tô tâma nharĩ za'ra, âne:

— Wa za asadanharĩ za'ra wa'wa, âne: E niha te wate roti zahi ti'ru, sabadu na wa te 're i'manharĩ za'ra mono da hã. E iwê na, e niwamhã iwasété na. E wa za wa te 're danho'reptu za'ra. E wa za duré wa te 're da'uprosi.

¹⁰Tawamhã ZeZusi hã ma tô uburé da'ab'madã, imana wawi idasi'ubumro hã. Taha pari te âne aibã ma tinha:

— Ma'âpé, asib'rada hã wê na.

Tawamhã aibã hã ma tô wê, tinhib'rada hã. Ma tô oto tipepe. ¹¹Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã duré farizeu norĩ zama ma tô tizahi pese za'ra. Tahawa ma tô âma sima rosa'rata za'ra, marĩ te te siwi 'manharĩ da, ZeZusihi âma hã.

ZeZusi hã aibã norĩ 12 na te te ipisutu za'ra zé, tizadawa wasu'u'wa da

Mateus 10.1-4; Marcus 3.13-19

¹²Tawamhã nimahã bâta na ronometro prã wi, ma tô ZeZusi hã sai'u êtê 'rãihã u, te te rowaptêrê da. Tawamhã mara bâre ma tô rowaptê, 'Re ihâimana u'âsi mono wi. ¹³Awê wamhã, da'ahã na isiré 're idanomro mono norĩ zô, ma tô sô tihârã za'ra. Tawamhã ma tô oto pisutu za'ra 12 na aibã norĩ hã, dawazari ihâimana za'ra hã. Ta norĩ hã ma tô duré oto sisi za'ra, tizadawa wasu'u'wa na. ¹⁴Simau, ta hã ma tô sisi, Pedru na. Duré isisânawã Ádré. Duré Tiagu, Zuwãhã me tisisânawã zahuré. Filipi duré Bartolomeu. ¹⁵Mateus, duré Tome, duré Tiagu, Afeuhu 'ra. Duré Simau, zeloti norĩ niwĩ 're ihâimana mono. ¹⁶Duré Zudasi, Tiaguhu 'ra. Duré Zudasi Iscarioti, ZeZusihi hãiba nhomri'wa da hã.

ZeZusi hã te te dama irowahutuzé, duré te te ida'apesezé

Mateus 4.23-25

¹⁷Tawamhã ZeZusi hã ma tô oto iré si'ra za'ra, sa'a hawi. Romharé âma ma tô mazahãri za'ra. Tamemhã te isazei'wa norĩ hã ahã uptabi na tihâimana za'ra, Zudéa na danhipti'a nho'ômo nhisi hawimhã, duré Zeruzalê hawimhã, duré 'ri nho'u Tiru hawimhã, duré Sidô hawib zama, â zaihã na

'ri nho'omo hawimhã. ¹⁸ Ta norĩ hã, Zezusihi nhimirowasu'u te te wapari za'ra da, duré ihâzé âma 're ihâimana za'ra mono hã te te tãma apari da, ma tũ itẽme aihutu. Duré wa'uburé te te 're wasutu za'ra mono wa, te te 're irobzépata za'ra mono norĩ zama ma tũ dame aihutu. Ta norĩ ma zama ma tũ wa'uburé hã anhamra. ¹⁹ Uburé te sũ tasi'wapé za'ra ni, da te i'upi za'ra da hã, iwaihu'u pe hã ihawi 're pusi mono wa, te te âma 're ida'apese mono da hã.

Robze na 're idasi'ubumroi mono zé, duré robzei âna

Mateus 5.1-12

²⁰ Tawamhã Zezusi hã ma tũ isiré 're inomro mono norĩ hã 'madâ'â za'ra. Âne te tãma nharĩ za'ra:

— Asibrob âna 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di. E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwẽ mono zé hã ate za'ra wa'aba wa.

²¹ — Âhã na mram na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di E marĩ wa. Asa hã za 're 'mahâpãrĩ za'ra wa'aba mono wa.

— Âhã na 're i'ai'ru'ru wa'aba mono norĩ, aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di. E marĩ wa. Rowẽ te, za 're aihã za'ra wa'aba mono wa.

²² — A norĩ wa'wa hã aima 're rowẽ uptabi za'ra wa'aba mono di, da te 're ai'ru'wapari za'ra wa'aba mono wamhã, duré dasisiti da te 're asa'ré za'ra wa'aba mono wamhã, duré da te ai'âma 're wasété za'ra wa'aba mono wamhã, duré sena newa da te 're asisi wasété za'ra wa'aba mono wamhã, Ti'ai âma Dasiré Ipoto zazei'wa 're anomro aba mono wa. ²³ Âne hã aima 're romhâimana za'ra wa'aba mono wamhã, ma'âpé asima 're rowẽ za'ra wa'aba mono. E marĩ wa. Aipawa'â sa'etẽ na asô hâimana za'ra wa'aba wa, hãiwa âma hã. Âne dama rob'manharĩ wasété 'wa norĩ hi'rata norĩ hã, tũ âne ma tũ te te 're rob'manharĩ za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ ma hã duréihã.

²⁴ — Tanei õ di, âhã na asibro pese na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono hã. Aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. E marĩ wa. Aiprédu ma 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã, aima 're hâimana pari za'ra wa'aba mono wa.

²⁵ — Aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za, uburé marĩ âhã na aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono hã. E marĩ wa. Mra hã za oto 're sépata za'ra wa'aba mono wa.

— Âhã na rowẽ te, 're i'aihã za'ra wa'aba mono norĩ, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. E marĩ wa. Robzei õ pese na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono wa, za oto 're ai'ru'ru aba mono wa.

²⁶ — Aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za, uburé ai'âma 're dawata za'ra wa'aba mono wamhã. E marĩ wa. Ta norĩ hi'rada hã te duré âma 're wata za'ra, senai'õ na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ âma hã.

Da'ruiwapari norĩ, da te 're isawi za'ra mono zém na, Zezusihi nhimiroti

Mateus 5.38-48

²⁷— Tane nherẽ, wa za âne aima roti za'ra wa'wa, asiwi iwapari aba norĩ hã: Ma'ápé asitob'ru norĩ hã 're sawi pese za'ra wa'aba mono. Duré ai'ruiwapari'wa norĩ ma, marĩ iwẽ si 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono. ²⁸Marĩ iwẽ hã tãma 're pisutu za'ra wa'aba mono, marĩ iwasédé te te aima 're ipisutu za'ra wa'aba mono norĩ ma hã. Duré âma 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono, te te aima 're irob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono norĩ âma hã. ²⁹Ni'wa hã ai'ubu wi te te ai'azâri wamhã, tãma aipi'ra na, ihâiba amoi niwĩ te te duré ai'azâri da. Duré ni'wa ai'uza ihâpa asi'ubuzé hã te te aiwi âri wamhã, tiwi sawi tō. Te te duré âri, ai'uza ihâpa i'rowibzéb zama. ³⁰Siwa'ru marĩ hã da te aiwi 're waptêrê za'ra wa'aba mono wamhã, tō dama 're sômri za'ra wa'aba mono. Duré marĩ ate nherẽ, da te aiwi âri wamhã, apã hã dawĩ waptêrê tō. ³¹Marĩ hã da te aima 're 'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mono da, asima 're iwẽ za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za tō taha zarina dama 're i'manharĩ wẽ za'ra wa'aba mo.

³²— Te te 're i'asawi pese za'ra wa'aba mono norĩ si, 're sawi pese za'ra wa'aba mono wamhã, e iwa'rãmi ai'âma 're dawata za'ra wa'aba mono da bâ. Wasété na 're inomro mono norĩ zama, te duré tizawi'wa norĩ si te te 're sawi za'ra. ³³Duré marĩ iwẽ te te aima 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono norĩ ma si, marĩ iwẽ, 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, âne wamhã, e iwa'rãmi ai'âma 're dawata za'ra wa'aba mono da bâ. Wasété na 're inomro mono norĩ zama te âne hã te te 're 'manharĩ za'ra. ³⁴Duré, iwa'rãmib zô rob'uiprazé, za iwa'rãmimhã te te aima 're isômri za'ra wa'aba mono na, âma 're irosa'rata za'ra wa'aba mono norĩ ma si, 're sômri za'ra wa'aba mono wamhã, âne wamhã, e iwa'rãmi ai'âma 're dawata za'ra wa'aba mono da bâ. Wasété na 're inomro mono norĩ zama te marĩ hã wasété na 're inomro mono norĩ ma, te te 're sômri za'ra, iwa'rãmib zô, sô 're simipari za'ra mono da. ³⁵Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã, ma'ápé dawa'rãmi 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono. Asitob'ru norĩ hã 're sawi pese za'ra wa'aba mono. Marĩ iwẽ hã tãma 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono. Duré rob'uiprazé tãma 're sômri za'ra wa'aba mono, iwa'rãmib zô 're asimipari za'ra wa'aba mono âna. Tawamhã aipawa'â za iwaibui wa'wa hã, sa'êté uptabi di za. Uburé Danhipai u 're Ihâimana mono 'ra na te za duré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. E marĩ wa. Ta hã simizawi pese uptabi wa, da'âma 're isina waihu'u mono ô norĩ ma hã, duré wasété na 're ihâimana za'ra mono norĩ ma zama. ³⁶Da'âma 're aiwamri za'ra wa'aba mono, Aimama 'wa hã ai'âma 're isiwamri za'ra wa'aba mono ne.

³⁷— Dawasédé hã da'âma 're sa'ra wa'aba mono tō. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã aiwasédé te te ai'âma 're sa'ra wa'aba mono ô di za. Duré 're dapisutu za'ra wa'aba mono tō, da te 're i'upa za'ra mono na. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono, âne hã te te duré 're aipisutu za'ra wa'aba mono ô di za. Duré dawasédé hã da'âma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono tō. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã aiwasédé te te ai'âma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ô di za. ³⁸Marĩ hã dama 're sômri za'ra wa'aba mono. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za marĩ te te aima 're anhomri 'wa. Sôprub uptabi na te za aima 're hâimana za'ra wa'wa. Duré marĩ iwẽ te te aima 're i'apisutu aba mono

hã ahâ uptabi di za. Tawamhã asib'ratamhã 're 'wasari waihu'u aba mono ô di za. Aihâimana wê na duré asôprum na dama 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, te za taha zarina aima 're hâimana za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã.

³⁹Tawamhã Zezusi hã ma tô duré âne tãma romnhimiré'é za'ra:

— E itob'a hã, tisiré itob'a hã te te saprôni waihu'u pese bâ. Te te saprôni wamhã, e za ab're 're, waptã'ã zahuré â bâ. ⁴⁰Romnhoré'wa hã pire na hâimana waihu'u ô di, ite tãma iromnhoré'wa nhipai u hã. Tane nherê, romnhoré te te 'râsutu wamhã, romnhoré'wa hã te za oto tihâiba, tãma iromnhoré'wa ne.

⁴¹— E marĩ da, te wede zapru hã asisânawã tômo 're ihâimana hã tiwi 're i'madã'ã mo. E 'madã'ã â bâ, wede wa'ôno atômo 're ihâimana hã. ⁴²E niha te za tane nherê inha, asisânawã ma, âne: “Atômo 'remhã wede zapru te aima wazere da”, wede wa'ôno atômo 're inomro hã asima 'madã'ã waihu'u ô nherê. Aihâimana si'amoĩ pese na 're i'aihâimana mono! Ma'apê wazere imorĩ'rata na, wede wa'ôno atômo 'remhã. Taha parip si te za i'madã'ã wê, wede zapru hã asisânawã tômo hawi iwazere da hã.

⁴³— Rowede hã wede wê wamhã, 'rãi wasété na 'rãi waihu'u ô di. Tane duré rowede wede wasété wamhã, 'rãi wê na hã 'rãi waihu'u ô di. ⁴⁴Uburé rowede norĩ hã te za i'rã na da te 're waihu'u za'ra. Ni'wa hã wab'ru na, rob'rã figu te te tari waihu'u ô di. Tane duré uva hã ni'wa te te tari waihu'u ô di, 'wabzéré na hã. ⁴⁵Ni'wa hâimana wê wamhã, marĩ iwê te za te te 're azani tipê'ê hawi, marĩ iwê si te te 're i'a'ubumroi mono zém hawi. Tane duré ni'wa wasété na hâimana wamhã, marĩ iwasédé te za te te 're azani tipê'ê hawi, marĩ iwasété si te te 're i'a'ubumroi mono zém hawi. E marĩ wa. Dapê'ê 're, 'masisi na dama 're ihâimana za'ra mono zéb zarina si, 're damreme zusi mono wa.

Maparane 'ri na'rata nhana'rata wasu'u

Mateus 7.24-27

⁴⁶— E marĩ da, te âne asiwi 're i'mahârã aba mo: “Wanhib'apito, Wanhib'apito”. E inhimiroti hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono bâ. ⁴⁷Wa za aima hãiré za'ra wa'wa, âma isimiré'é na, ni'wa we itême imorĩ hã inhimiroti te te iwapari hã, duré te te 're i'ab'madã'ã pese mono hã. ⁴⁸Ta hã, aiwa aibã te te 'ri wa, te te sada i'ab're hã ne, duré 'ri na'rata nhana'rata da, êtê wa, te te i'ab're ne. Tawamhã â pré wamhã, â hã ma tô nasi ahã, 'ri hã. Tane nherê, te te 'morôwĩrĩ ô di 'ri hã, 'manharĩ wê wa. ⁴⁹Taneĩ ô di, ni'wa inhimiroti tipo're na te te wapari nherê, te te 're a'madã'ã pese mono ô wamhã. Ta hã aiwa aibã, ti'ai wa te te i'ri ne, 'ri na'rata nhana'rada hã te te sada 'manharĩ âna. Tawamhã â, 'ri te te azãri wamhã, ma tô apãre waptãrã. Tawamhã uburé ma tô 'ri hã aipru pese.

Zezusi hã, romanu na dawamri ma romhuri'wa te te ipesezé

Mateus 8.5-13

7 ¹Tawamhã Zezusi hã âne na te te dama rowahutu parimhã, ma tô oto mo, Cafarnau u. ²Tame te aibã hã 're hâimana, romanu na dawamri na dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wada'uri'wa hã. Tãma iromhuri'wa te te 're isawi pese mono hã. Ta hã ma tô tiwi tiházé pire, dâ'ázéb u oto ihâimana hã.

³Tawamhã dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wada'uri'wa hã, Zezusihi wasu'u te te wapari wamhã, ma tũ satõrĩ za'ra, nima norĩ Zudeu norĩ ma roti'wa hã, te te tiwi iwaptẽrẽ na morĩ da itẽme, te te tãma rowasu'u za'ra da, tãma romhuri'wa hã te te tãma pese da. ⁴Tahawa ma tũ itẽme ai'aba'rẽ. Zezusihi u sihutu wamhã, sadahutu ãna ma tũ tãma nharĩ za'ra, itẽme morĩ da, ãne:

— Aibã hã iwẽ. Tahawa i'uwaibaba tũ ipawaptob da hã. ⁵Ta hã wasirẽ õ nherẽ, te te 're wa'azawĩ pese. Tahawa, ma tũ rowahutuzẽ hã wama 'ri za'ra.

⁶Tahawa Zezusi hã ma tũ isirẽ timorĩ za'ra. Tawamhã 'ri tẽme te te oto sina rob'umhutu za'ra wamhã, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wada'uri'wa hã ma tũ nima norĩ tisiwaihu'u norĩ hã satõrĩ za'ra, Zezusihi u, ãne te te tãma rowasu'u za'ra da:

— Apito, te aiwi iro'wa'rutu da hã te isima wẽ õ di. Wa hã iwasétẽre di, ãno-rõwa u i'asẽbrẽ da hã. ⁷Iwasétẽre wa, durẽ ãma imorĩ õ di, te asõpõtẽ da hã. Tahawa ma'ápẽ, aimreme na si 'ru na. Tawamhã ãma romhuri'wa hã te za tipesẽ.

⁸ĩzama wa 're ihãimana, ãnhpai u ãma ipire norĩ zahãpã. Durẽ ĩzama wa 're ihãimana, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wada'uri'wa na. ãne nimahã ma, te nharĩ wamhã: "Aimorĩ, õwa", ãne wamhã, te za mo, ĩzadawa zarina. Durẽ ãne nimahã ma, te nharĩ wamhã: "We aimorĩ", ãne wamhã, te za tũ wei mo. ĩte romhuri'wai ma, te durẽ nharĩ wamhã, ãne: "Manharĩ ãhã", ãne wamhã, te za durẽ 'manha.

⁹Tawamhã Zezusi ãne hã te te wapari wamhã, ma tũ ãma titob'uzu. Tahawa ma tũ datẽme aipi'ra. ãne te tinha, da'ahã uptabi na isarina idasi'aba'rẽ norĩ ma:

— Tũ sena, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, ãne: Niwa te i'madã'ã õ, ãne hã isi'umnhasi za'etẽ uptabi hã, Izaraẽu nhihu'u remhã!

¹⁰Tawamhã aibã siwaihu'u norĩ apã si'aba'rẽi wamhã, tãma iromhuri'wa hã ma tũ siwi sõpõtẽ tãma rowẽ na, hãzẽ ãna.

Zezusi hã, pi'õi mrotõ ma, i'ra te te ihãiwa'utuzẽ

¹¹Tawamhã ãma ronomro õ rẽ, Zezusi hã ma tũ mo, Naĩ na 'ri wa'õtõ nhisi u. Isirẽ 're inomro mono norĩ hã ma tũ isirẽ ai'aba'rẽ. Durẽ da'ahã uptabi zama ma tũ isarina tapra ni. ¹²Tawamhã Zezusi hã 'ridawa isa'ene 'ri nho'õmo u dazasizẽb u, te te sina rotétẽ wamhã, iwab'rere ma adã hã dasiwi wazere ni, pi'õi mrotõ 'ra si'aibã hã 'ri nho'õmo nhiti, da te ãma dasiwi ti'a da. Da'ahã uptabi na te isarina dasi'rẽ, 'ri nho'õmo 're, 're idasi'ubumroi mono hã. ¹³Tawamhã Wanhĩb'apito hã pi'õi mrotõ te te 'madã'ã wamhã, ma tũ ãma tipẽ'ezẽ pese. Tahawa ma tũ ãne tãma tinha:

— Aiwa'õ tũ.

¹⁴Tawamhã ma tũ itẽme sina rotétẽ. Wedehã're hã ma tũ upi. Tahawa wedehã're te te siwi i'ãri hã ma tũ mazahãri za'ra. Tawamhã Zezusi hã ma tũ tãma tinha, ãne:

— Ai'repudu, wa aima ti'ru. Ma'ápẽ aiwahutu!

¹⁵Tahawa ai'repudu arẽ idã hã ma tũ sahã na nhamra. Zezusihi ma, rob-zanhamri na ma oto sãna'rata. Taha pari, Zezusi hã ma tũ ina ma tisõ.

¹⁶Tawamhã uburẽ ma tũ tapahi pese za'ra ni. Te durẽ 'Re ihãimana u'ãsi mono ãma tawata za'ra ni, ãne:

— 'Re ihãimana u'ãsi mono zadawa 'mahãrã'wa dama isa'ene hã ma tũ wei mo, wawazarib za'ra 're hãimana mono da! 'Re ihãimana u'ãsi mono hã ma tũ wei mo, tinhĩb'a'uwẽ norĩ hã te te 're apawapto mono da!

¹⁷Tawamhã ahã na Zezusi te te i'manharizém na iwasu'u hã ma tô ropé, Zudéa ti'ai remhã duré isababa ti'ai wa'ötö 're, daro isimasa mono na hã.

Zuwã Batista hã Zezusihi u, romreme 'wapéi'wa nori te te isatöri zahuré zé

Mateus 11.2-19

¹⁸Tawamhã Zuwã Batistaha siré 're inomro mono nori hã ma tô uburé âne na iromhâimanazém na tâma rowasu'u pese za'ra. Tahawa Zuwã hã ma tô hã, maparane isiré 're ineb zô, isiré 're inomro mono nori siré hã. ¹⁹Taha pari ma tô satöri zahuré Wanhîb'apito u, te te sadanharî zahuré da, âne: “E a hã, tô ô hã za we iwisi da hã. E niwamhã aimawi zô wa za a'â mapari za'ra ni.” ²⁰Tawamhã Zezusihi u ma tô tineb zahuré, isâmrazéb u. Itême simasisi zahuré wamhã, âne ma tô sadanharî zahuré:

— Zuwã Batista hã ma tô wei wazatô, âne wa te asadanharî da: E a hã tô ô hã za we iwisi da hã. E niwamhã wa za a'â mapari za'ra ni, aimawi zô.

²¹Tawamhã tô taha bâtä na, Zezusi hã da'ahã na ma tô da'apese, dahâzé da'âma 're ihâimana za'ra mono hã duré dahâzé ipire, da te 're isépata za'ra mono nori hã. Wa'uburé da'âma 're ihâimana za'ra mono zama ma tô duré dama anhamra. Duré itob'a nori hã ahã na ma tô ato pese. ²²Taha parip si ma tô Zuwãhã te romreme 'wapéi'wa nori hã sada'âbâ zahuré, âne:

— Mo oto apâ ane wa'aba, Zuwãhã ma wasu'u wa'aba da, i'madââ aba zé hã duré iwapari aba zéb zama. Tâma wasu'u wa'aba, itob'a nori hã ito pese za'ra na, duré imorî'ô nori hã oto imorî ré na, duré i'wa're ré nori ipese za'ra na hã, ipo'reptô nori ipo're pese za'ra na hã, duré idââ nori apâ ihâiwa'utu za'ra na hã, duré isibrob'ô nori hã Rowasu'u wê ité te te iwapari za'ra na hã. ²³Ni'wam nori ma 're rowê uptabi za'ra mono di, i'âma 're isiwawã za'ra mono ô nori ma hã.

²⁴Tawamhã Zuwãhã siré 're ine hã apâ oto ne parimhã, Zezusi hã ma tô dama sãna'rata Zuwãhã wasu'u na, âne:

— E marî 'madââ za'ra wa'aba da, ma tô ai'aba'réi wa'wa, rop si 're irosa'-wari mono u hã. E du teihi po, rowa'u te te 're irési mono. ²⁵E marî 'madââ za'ra wa'aba da bâ. E aibã, uza hã wê uptabi na 're isi'uza mono. Tazahã, uza hã wê na 're isi'uza za'ra mono hã duré marî iwê na si 're ihâimana za'ra mono nori hã, te apito nori te, 'ri iwê uptabi wap si 're si'ubumro. ²⁶Tahawa, ma'âpé îma waihu'u za'ra wa'aba: E marî 'madââ za'ra wa'aba da, ma tô ai'aba'réi wa'wa. E 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa. Îhe, ta hã tô. Tô sena wa za âne aimã waihu'u za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa nori nhîpai u ipire uptabi hã ma tô i'madââ za'ra wa'wa. ²⁷E marî wa. Zuwãhã âma te Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã tinha, âne: “Îmreme 'wapéi'wa hã wa za satô, aiwana. Ta hã te za ate bâdâdi hã aiwana asô ropese.”

²⁸— Âne wa za aimã waihu'u za'ra wa'wa. Uburé dapoto mono bâ idapoto za'ra hã, Zuwãhã ne ipire hã da'maihâimana ô di. Tane nherê, ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zéb âma, dama isuru uptabi na 're ihâimana mono hã, ta hã pire di za, Zuwãhã nhîpai u.

²⁹Tawamhã danhîb'apito ma, rob'ui'prazé arî ubumroi'wa nori hã duré uburé idahâimana za'ra zama ma tô âne hã wapari za'ra ni. Ta nori hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti i'uwaibaba hã te te 're i'madââ pese za'ra mono, duré Zuwã hã â dawabzuri te te tâma 're i'ab'manharî mono. ³⁰Taneî ô

di, farizeu norĩ hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã, ta norĩ hã te te sima wê za'ra ô di, Zuwã hã â dawabzuri te te tâma i'manharĩ za'ra da hã. Âne wa, ma tô siwi wê'ô za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono iwê na isôwa te te tâma irowa'ôto za'ra zé hã.

³¹Tawamhã Zezusi ma duré âma uzusi, âne:

— E marĩ na, wa za da'âma romnhimiré, âhã na 're idahâimana za'ra mono norĩ âma hã. ³²Aiwa ai'uté norĩ ne hã da te dasina 're i'ubumroi mono zéb âma, nasi isi'mahârã za'ra ne hã, âne:

“Wa rowamreme za'ra ni, dasina damro wa, ropta'azém na. Tane nherê, âma aipese za'ra wa'aba ô di!

Da te da'âma 're ti'a za'ra mono wa, 're idazadawa'a'a mono zém na, wa wanho're za'ra ni. Tane nherê, ai'ru'ru wa'aba ô di!”

³³Zuwã Batista hã sai âna te te 're rowaptêrê. Duré uva 'rãi wa'u isé hã te te 're hâsi mono ô di. Tahawa te 're inharĩ za'ra wa'aba mo, âne: “Ô hã te wa'uburé ré 're mo.” ³⁴Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã ma tô wei mo. Ta hã te to sina dasiré 're sa. Uva 'rãi wa'u isé hã te duré te te 're hâsi dame. Tahawa, te 're inharĩ wasété za'ra wa'aba mo, âne: “Ma'âpé 'madâ'â za'ra wa'aba! Ô hã aibã hã isai wawê. Duré uva 'rãi wa'u isé hã te te 're hâsi za'êtê! Rob'ui'prazé arĩ ubumroi'wa norĩ siwaihu, duré siwa'ru 're idanomro mono norĩ siwaihu.”

³⁵Tazahã, 'Re ihâimana u'âsi mono te, rowaihu iwê hã te za da te 're 'madâ'â waihu'u za'ra, isimiroti zarina si 're inomro mono, âma 're ihâimana za'ra mono zéb zarina, ta hã sena na 're ihâimana mono na.

Zezusi hã isazé, Simau farizeu na iwamri nhorôwa âma

³⁶Tawamhã aibã farizeu hã ma tô Zezusihi zô hã, isiré sa da. Tahawa Zezusi hã ma tô isôrôwa u mo. Tame ma tô nhamra, sa da. ³⁷Tame 'ri wa'ôto 'remhã, te 're sãmra, pi'ô wasété na 're imorĩ na, da te dasiwi 're i'madâ'â mono hã. Ta hã ma tô Zezusihi wasu'u wapa, farizeu nhorôwa âma isa na hã. Tahawa simhi êtê 'manharĩ hã ma tô ti'â, wedewa'u zadazei ré hã. ³⁸Tawamhã Zezusihi babarã na ma tô za, ipara 'rata. Ma tô aiwa'ô. Tawamhã titômo u na ma tô Zezusi hã para waihi. Taha pari ma tô tizéré na para u'ô. Datob'rata hârã na dazawizém na, ma tô duré sawi, ipara âma. Wedewa'u zadaze hã ma tô duré sa'wa, ipara nhisiwi. ³⁹Tawamhã farizeu âne hã te te 'madâ'â wamhã, ma tô sima tinha, âne:

— Â hã aibã hã, tô sena 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârã'wai 'wa'âhã, te aré waihu'u, ni'wa te te i'upi na hã, duré iwasété na 're imorĩ na hã.

⁴⁰Tahawa Zezusi hã ma tô farizeu ma tinha, âne:

— Simau, marĩ, te aima waihu'u da, wa isima wê.

Tawamhã Simau hã ma sada'â, âne:

— Rowahutu'wa, ma'âpé îma waihu'u!

⁴¹Tahawa, Zezusi hã ma tô tâma rowasu'u, âne:

— Aibã norĩ hã te 're hâimana zahuré, ni'wai ma, rob'ui'prazé isôwa're're te te isômri zahuré ô hã apâ, rob'ui'prazé iwa'rãmib zô te te dama 're i'anhomri mono ma. Ihâiba amo hã te te tâma sômri ô di, 500 na rob'ui'prazé isapotore êtê waipo prã prata 'manharĩ hã. Duré ihâiba amo hã 50 na. ⁴²Tane nherê, te

te tãma wa'âbã waihu'u zahuré ô di. Tahawa te te âma 'madâ'â zahuré ô di, isôwa're're te te tãma iwa'âbã waihu'u zahuré ô zé hã. Tawamhã e ma hã te za asa sawi pese, tihãiba amo nhipai u.

⁴³Tawamhã Simau hã ma âma sada'â, âne:

— Îma hã âté, sa'êtê nherê, iwa'rãmimhã te te tãma isômri da hã, te te âma i'madâ'â ô.

Tawamhã Zezusi hã ma sada'â, âne:

— Tane tô. I'uwaibaba ma iwaihu!

⁴⁴Tawamhã Zezusi hã pi'ôi u ma tô aipi'ra. Taha pari te Simahã ma tinha, âne:

— Ma'ápé 'madâ'â, â hã pi'ô hã. Asôrôwa u we îzébré wamhã, â hã îma 'manhomri ô di, âma îsipara upsô da hã. Tanei ô di, â hã pi'ô hã. Ti'upîni na ma tô îpara waihi. Duré tizéré na ma tô îpara u'ô. ⁴⁵Duré datob'rata hârâ na dasisawizém na îzawi ô di. Tanei ô di, â hã pi'ô hã. Ta hã te te îzawi zazâri ô di, datob'rata hârâ na dasisawizém na, îpara wimhã. ⁴⁶Azeitona 'râi wa'ui wa hã, î'rã nhisiwimhã sa'wari ô di. Tanei ô di, â hã pi'ô hã. Wede wa'u zadaze na ma tô îpara zadaze. ⁴⁷Tahawa tô sena wa za âne aima waihu'u. Tinhimizawi za'êtê zé te te ihâi'rézém na, taha zarina iwasédé hã ahâ uptabi nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te oto âma 're a'madâ'â mono ô di za. Tazahã, ni'wa hã tiwasédé suru na te te 're i'ab'manharî mono zém na, da te âma 're 'madâ'â mono ô wamhã, taha zarina te za suru pese na te te 're da'azawî, ta hã.

⁴⁸Tawamhã Zezusi hã ma tô pi'ôi ma oto tinha, âne:

— Aiwasédé 're i'ab'manharî mono zé hã 'Re ihâimana u'âsi mono, te te oto ai'âma 're a'madâ'â mono ô di za.

⁴⁹Tawamhã meza na isiré saihuri da, isi'ubumro norî hã ma tô âne tipê'e na te te inharî za'ra na sãna'rata za'ra:

— E 'wa hã bâ, â hã aibã, dawasédé te te da'âma 're i'ab'madâ'â mono ô da hã.

⁵⁰Tawamhã Zezusi hã ma tô pi'ôi ma tinha, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono asina i'umnhasizé hã ma asô'reptu. Mo oto rowê sina aimorî.

Zezusihi siré, pi'ô norî hã 're inomro mono zé

8 ¹Tawamhã âma ronomro parimhã, Zezusi hã ma tô datême 're mo, 'ri nho'ômo mono na duré 'ri wa'ôto mono na. Rowasu'uwê na ma tô te te dama 're rob'mahârâ, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zém na hã. Isiré 're inomro mono 12 na ihãiba za'ra norî hã ma tô isiré 're nomro. ²Duré nima norî pi'ô norî zama ma tô isiré 're nomro, wa'uburé te te tãma isãmra za'ra hã duré hâzé ré 're hâimana za'ra mono nherê, te te ipese za'ra norî zama. Ta norî hã Maria, da te 're isisi mono Madalena na, wa'uburé 7 na te te tãma isãmra, ³duré, Zuãna, Cuzaha mro, apito Erodihî nhorôwa 'madâ-'â'wai mro, duré Suzana, duré aimawi pi'ô norî zama. Ta norî hã tinhimarî na ma tô Zezusi norî hã te te 're pawaptob za'ra.

Rob're'wai wasu'u

Mateus 13.1-23; Marcus 4.1-20

⁴Tawamhã Zezusihi u, da'ahâ uptabi na ma tô itême ubumro ni, 'ri wa'ôno 're isimasa mono hawimhã. Itême dasi'rã'ôto wamhã, ma tô romnhimiré na dama rowasu'u, âne:

⁵ — Rob're'wa hã ma tô mo, te te rob're da. Tawamhã romnhamare te te anhamra mono wamhã, nima norĩ hã ma tô rere'e, bådâdi zababa. Ta norĩ hã dapara na ma tô nasi wati'i za'ra ni. Duré si norĩ hã ma tô te te huri. ⁶Nima norĩ hã êtê nhisiwi, ma duré rere'e, ti'ai baihãire wa. Ta norĩ hã 'wanhipré mono wamhã, ma tô ti'wanhipré 'ré za'ra, ti'a hã satébré ô wa, wa'ro wa. ⁷Nima norĩ hã ma duré rere'e, wab'ru wa'wa. Ta norĩ hã siré prédub za'ra wamhã, ma tô te te wapre za'ra, rob're hã. ⁸Tane nherê, nima norĩ hã ti'ai wê wa, ma tô rere'e. Ta norĩ hã 'wanhipré za'ra wamhã, ma tô tiprédu wê za'ra. 'Rã za'ra wamhã, ma tô ti'rã za'ra, 100 na i'rã na.

Tawamhã Zezusi hã âne na te te dama rowasu'u parimhã, ma tô dama tinha, âne:

— Asimiparizé aima hâimana za'ra wa'aba wamhã, ma'âpé wapari za'ra wa'aba!

⁹Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô siwi sadanha, marĩ na te te rowasu'u zô, rowasu'u na romnhimiré na hã.

¹⁰Tahawa Zezusi hã ma tô tâma waihu'u za'ra, âne:

— Aima za'ra wa'aba hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô rowaihu aima sômri za'ra wa'wa, iwaihu'u'ô da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã 're waihu'u za'ra wa'aba mono da. Tanei ô di, ai'upana za'ra wa'aba hã. Rowasu'u na romnhimiré na si te te dama 're arowahutu, datômo na da te 're 'madââ za'ra mono nherê, da te 're 'madââ waihu'u za'ra mono tô da, duré dapo're na da te 're wapari za'ra mono nherê, da te 're sadaihu'u za'ra mono tô da.

¹¹ — Â hã rowasu'u na romnhimiré hã te wasu'u, âne: Romnhamare hã, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme, te wasu'u. ¹²Romnhamare bådâdi zababa irere'e mono hã, ni'wam norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're iwapari za'ra mono, te wasu'u. Tane nherê, Wa'uburé hã sô wisi za'ra wamhã, te za tiwi sani za'ra, ipêê hawi, te te 're saze za'ra mono tô da, duré tinho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra mono tô da. ¹³Romnhamare êtê nhisiwi ti'ai baihãire wa, irere'e mono hã ni'wam norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're iwapari za'ra mono, to sina te te sima 're iwaibui mono, te wasu'u. Tane nherê, sari ô wa, te te 're sazei hutu za'ra mono di za. Ipibuzé tâma 're hâimana za'ra mono wamhã, te za te te 're sazei utôri za'ra. ¹⁴Duré romnhamare wab'ru wazari irere'e mono hã, ni'wam norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're iwapari za'ra mono. Tane nherê, marĩ na 're ihâtââ za'ra mono zé hã, duré tinhimarĩ zô te te 're irob'ruiwapari za'ra mono zé hã, duré ti'ai âma marĩ te te sima 're iwê za'ra mono zéb zô si, sima 're isôpré mono zé hã te za te te 're sôretei za'ra. Tahawa 're i'rã za'ra mono zé hã, niwa ipré za'ra da hã, mare di. ¹⁵Tanei ô di, romnhamare ti'ai wê wa irere'e mono hã: Ta norĩ hã, ni'wam norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're wapari za'ra mono wamhã, tipêê wê 're, te te sima 're itété za'ra mono, te wasu'u, duré te te 're i'madââ pese za'ra mono. Tahawa tô sena na âma 're hâimana za'ra mono wa, te 're rãĩ wê za'ra.

Rob'uiwêzé

Marcus 4.21-25

¹⁶Tawamhã Zezusi hã ma duré âma uzusi, âne:

— Ni'wa hã rob'uiwêzé te te ro'o parimhã, te te sãrĩ waihu'u ô di, piza zé'a 'manharĩ 'rowimhã, niwamhã duré waptâ 'rowimhã. Tazahã, sô'awi isabzéb

âma si, te za da te 're sörê, 'ripara u 're idanhisisi mono hã rowa'a, da te 're 'madââ za'ra mono da. ¹⁷E marĩ wa. Uburé marĩ simĩ'uri na 're ihâimana za'ra mono hã te za upsibi me za'ra ni. Duré uburé marĩ pi'uriwi 're ihâimana za'ra mono hã sô'awi te za oto 're hâimana za'ra.

¹⁸— Tahawa, ma'ápê âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, ïmreme 're iwapari za'ra wa'aba mono zém na hã. E marĩ wa. Ni'wa te, marĩ iré wamhã, te za duré âma tâma sisiwi ni. Oto ni'wa te, marĩ baba wamhã, tâma ihâimana na te te sina rosa'rata nherê, te za tô tiwi wazere ni, ta hã.

Zezusihi na, duré ino norĩ

Mateus 12.46-50; Marcus 3.31-35

¹⁹Tawamhã Zezusihi u ma tô ina duré isisânawã norĩ zama ai'aba'rê. Tane nherê, da'hã uptabi wamhã, itême te te sina rotétê waihu'u za'ra ô di.

²⁰Tawamhã Zezusihi ma, ma tô ni'wa hã rowasu'u, âne:

— Ana duré ano norĩ hã te rowi aimasa. Te sima wê za'ra, te te siwi ai'ma-dââ da.

²¹Tawamhã Zezusi hã ma sada'â, âne:

— Ìna hã duré ïsisânawã norĩ hã, ni'wam norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tipo're na te te 're iwapari za'ra mono, duré taha zarina âma 're ihâimana za'ra mono.

Zezusi hã rowa'u'u za'êne te te iwa'u'utuzé

Mateus 8.23-27; Marcus 4.35-41

²²Nimahã bâtâ na, Zezusi norĩ hã ma tô uba're wa asisi, isiré 're inomro mono norĩ me. Âne ma tô Zezusi hã tâma nharĩ za'ra:

— Oto isô'u zara u, wa te saprĩ za'ra na.

Tahawa â zara u ma tô oto wairé. ²³Tawamhã sisa'rei mono ré, ma tô Zezusi hã nhono. Taha ré, ma tô rowa'u'u za'êne hã rowapô. Â sisasisi za'êtê wa, ma tô uba're wa ti'â masisi. Tahawa romnhimimnhasi di, iré sébré za'ra ô'umnhasi-site. ²⁴Tahawa, Zezusihi siré 're inomro mono norĩ hã ma tô itême sina rotétê za'ra. Ma tô siwi utu. Âne te siwi 'mahâ:

— Rowahutu'wa, Rowahutu'wa, wa za ai'utôri ni!

Tawamhã Zezusi hã ma tô wahudu. Taha pari, mreme tete na ma tô tinha, rowa'u'u ma, duré â sisasisi ma zama. Tahawa ma tô oto uburé tiromreme'ô. Ma tô duré tirobrési'ô. ²⁵Taha pari, Zezusi hã ma tô isiré 're inomro mono norĩ ma tinha, âne:

— E mahâta 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã.

Tane nherê, âma tob'uzu za'ra wa, duré pahi za'ra wab zama, ma tô âne sima nharĩ za'ra:

— E 'wa hã â hã aibâ. Rowa'u'u ma, duré â sisasisi ma zama te te rob'rui wamhã, ma tô wapari zahuré.

Zezusi hã, aibâ hawi wa'uburé ma, te te irob'ruzé

Mateus 8.28-34; Marcus 5.1-20

²⁶Tawamhã Zezusi hã duré isiré 're inomro mono norĩ zama ma tô sisa're uba're na, Zeraza na ti'a nhisi u, Galiléia na isô'u nhisi nho're u. ²⁷Tamomo

sihutu wamhã, Zezusi hã uba're hawi te te si'rai wi, ma tô aibã hã wa'uburé ré 're imorĩ hã sina uzusi, tame 'ri wa'õtõ hawimhã. Ta hã aibã hã duréi 're si'ua mono õ di oto. Duré 'ri 'remhã 're sãmra mono õ di. Adãã 'ru ãma si, te 're sãmra. ²⁸Tawamhã aibã hã, Zezusi te te 'madãã wamhã, ma tô 'mahã, hãrã 'rãihã na. Ti'ai u ma tô waptãrã isõ're. ãne te tãma tinha, mreme 'rãihã na:

— Zezusi, 'Re ihãimana u'ãsi mono, danhipai u 're Isãmra mono 'ra, e marĩ te i'ãma hã asima iwẽ. Wa za aiwi waptẽ. Ma'ápẽ i'azãri tõ.

²⁹ãne hã ma tô aibã tãma tinha, Zezusi hã wa'uburé ma, te te rob'rui wa, ihawi watobro da. Wa'uburé hã bãtã ahã na ma tô te te 're wabzuri. Tahawa isi'uwazi nhorõ rutu na ma tô aré da te dasiwi 're pawasisi, duré ipara zama. Tane nherẽ, ma tô te te sina 're anhinari. Duré wa'uburé hã ma tô aibã te te 're saprõni, a'ubuni u.

³⁰Tawamhã Zezusi hã ma tô sadanha, ãne:

— E niha asisi hã.

— Ahã na, ãnhisi hã. — ãne ma tô aibã hã tãma sisisi, wa'uburé hã ahã na iwa sisisi wa.

³¹Tawamhã wa'uburé norĩ hã sadahutu ãna, ma tô Zezusihi wi rowaptẽrẽ za'ra, te te satõrĩ za'ra tõ da, ab're u hã.

³²Tamemhã 'rãwi te uhãbã zari hã tisa te te 're huri. Tahawa wa'uburé norĩ hã sadahutu ãna ma tô Zezusihi wi waptẽrẽ za'ra, te te tãma rob'ru za'ra da, uhãbã wa sisisi da. Tahawa Zezusi hã ma tô tãma waprozi za'ra. ³³Tawamhã wa'uburé norĩ hã ma tô wairé, aibã hawi. Uhãbã wa, ma tô asisi. Tahawa uhãbã hã sa' hawi ma tô sa'etẽ sisa're, i'rãsipra u. ãi ba ma tô rere. Tame ma tô ai'utõ, ã 'rowi.

³⁴Tawamhã aibã norĩ, uhãbã te te i'madãã za'ra hã, iromhãimanazé te te 'madãã za'ra wamhã, ma tô sisa're. Ta norĩ hã ma tô rowasu'u na ropé za'ra 'ri nho'õmo 'remhã, duré isababa daro 're isimasa mono na zama. ³⁵Tahawa da'ahã na ma tô tawairébẽ ni, iromhãimanazé hã da te 'madãã za'ra da. 'Rãwi Zezusihi u da te dasina rotété za'ra wamhã, aibã hã ma tô dasiwi 'madãã ni, wa'uburé ihawi iwairébẽ hã. Tawamhã ma tô tãma tapahi za'ra ni, Zezusi papara sãmra wa, uza ré duré tãma rowẽ na oto. ³⁶Tawamhã te te i'madãã za'ra norĩ hã ma tô dama rowasu'u za'ra, aibã wa'uburé ré 're imorĩ hã ipesezém na hã. ³⁷Tawamhã Zeraza ti'ai 'remhã uburé ma tô tapahi pese za'ra ni. Tahawa, Zezusi wi ma tô waptẽrẽ za'ra, isipti'a za'ra hawi morĩ da. Tahawa Zezusi hã uba're wa, ma tô ázé. Dahawi ma tô oto mo. ³⁸Tawamhã aibã, wa'uburé ihawi iwairébẽ hã sadahutu ãna ma tô Zezusihi wi waptẽ, isiré morĩ da.

Tane nherẽ, Zezusi hã ma tô tãma tinha, apã morĩ da, ãne:

³⁹— Mo oto aimorĩ apã asõrõwa u, 'Re ihãimana u'ãsi mono te te aima i'manharizé hã dama wasu'u mono da.

Tahawa aibã hã ma tô mo, 'ri nho'õmo u. Tame ma tô te te dama rowasu'u, Zezusi te te tãma i'manharizém na hã.

Zezusi hã, pi'õ te te ipesezẽ, duré Zairuhu 'ra

Mateus 9.18-26; Marcus 5.21-43

⁴⁰Tawamhã Zezusi hã isõ'u zara u apã te te saprĩ wamhã, da'ahã uptabi hã ma tô dato sina dasiwi ãri ni, sô danhimipari siromo za'ra wa. ⁴¹Tame ma tô aibã hã itẽme wi, Zairu na isisi hã. Ta hã Zudeu norĩ te, rowahutuzé

'madâ'a'wa. Itême wisi wamhã, ipapara ma tô aime. Zezusihi wi, ma tô sada-hutu âna waptê, isôrôwa u morĩ da, ⁴²i'ra sipi'ô pisi, 12 na âma iwahu, idâ-â-zéb u oto hâimana wa.

Tawamhã Zezusi hã isiré morĩ wamhã, da'ahâ uptabi wa, ma tô dasiwi hōti pese ni. ⁴³Tamemhã da'ahâ uptabi wazarimhã, pi'ô hã te dame tihâiba, 12 na âma iwahu hã pi'oi hâzé âma 're hâimana mono ré hã. Ta hã ma tô uburé tinhibro hã uprosi, dawede'wa norĩ na. Tane nherê, ni'wa hã te te pese waihu'u ô di. ⁴⁴Tawamhã pi'ô hã Zezusihi babarâi hawi ma tô itême sina rotété. Ma tô upi, i'uza ihâpa hânhisudu hã. Tahawa awa'awi pesere ma tô ihâzé hã tâma mazazâ. ⁴⁵Tahawa Zezusi hã ma tô anha, âne:

— E 'wa hã ma i'upi.

Tane nherê, te tâma amrami za'ra ni. Tawamhã Pedru hã ma tô tâma tinha, âne:

— Rowahutu'wa, da'ahâ uptabi hã ma tô dasiwi ai'uirĩ ni. Ma duré dasiwi aihōti pese ni.

⁴⁶Tane nherê, Zezusi hã ma tô âne tâma tinha:

— Ni'wa hã ma i'upi. Wa waihu'u, ihawi iwaihu'u pe iwatobro na.

⁴⁷Tawamhã pi'ô hã pi'uriwi za ihâimana u'âsi ô na te te waihu'u wamhã, ma tô mo Zezusihi u. Ipapara ma tô aime, rêrêê sina. Tahawa uburé danho'a ma tô siwasu'u Zezusihi ma, te te i'upizém na duré tô awa'awi ipesezém na hã.

⁴⁸Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma tinha, âne:

— Ī'ra, asina i'umnhasizé hã ma tô aipese! Mo oto rowê sina aimorĩ.

⁴⁹Tawamhã Zezusi hã zahadu pi'oi ma, te te nharĩ ré, ma tô 'maiwi, Zairuhu u, tâma iromhuri'wa hã. Âne ma tô tâma rowasu'u, Zairuhu ma:

— Ai'ra azarudu hã ma tô ai'utô. Ma'âpé, Rowahutu'wai wi hã ro'wa'rutu zahu tô.

⁵⁰Tawamhã Zezusi âne hã te te wapari wamhã, ma tô Zairuhu ma tinha, âne:

— Aipahi tô. Ma'âpé i'umnhasi. Tawamhã rowê na te za aima 're sãmra.

⁵¹Tawamhã Zezusi hã Zairuhu nhorôwa u oto wisi wamhã, ma tô Pedru norĩ si pisutu za'ra, Zuwã duré Tiagu norĩ me isiré sisisi da, duré azarutu mama, ina zama. Ta norĩ nhipai u hã, ni'wa isiré isébré za'ra da hã te te rowairébé ô di.

⁵²Tawamhã tame da'ahã na idahâimana za'ra hã te azarutu zô ta'ru'ru ni, robzé te. Tahawa Zezusi hã ma tô dama tinha, âne:

— Azarutu zô ai'ru'ru wa'aba tô. Dâ'a ô di. Taré te nhono.

⁵³Tawamhã ma tô âma tato za'ra ni, da te waihu'u pese za'ra wa, isi'utōrĩ na hã. ⁵⁴Tane nherê, Zezusi hã ma tô pa'a. Mreme 'râihã na ma tô tâma tinha, âne:

— Azarutue, aiwahutu!

⁵⁵Tawamhã ipêzani hã apâ ma tô iwab âzé. Tahawa awa'awi pesere ma tô wahudu. Taha pari Zezusi hã ma tô ti'ru, ina norĩ te te tâma a zahuré da.

⁵⁶Tawamhã imama norĩ hã ma tô âma titob'uzu zahuré. Tane nherê, Zezusi hã ma tô tiwi sawi zahi zahuré, ni'wai ma, te te rowasu'u zahuré tô da, irom-hâimanazém na hã.

Zezusi hã, aibã norĩ 12 na ihâiba za'ra te te datême isatōrĩ za'ra zé

Mateus 10.5-15; Marcus 6.6-13

9 ¹Tawamhã Zezusi hã isiré 're inomro mono 12 na ihâiba za'ra norĩ zô, ma tô sitême sô tihârã za'ra. Tawamhã iwaihu'u pe hã ma tô tâma sômri

za'ra, duré isimiroti pire hã, wa'uburé ma, te te 're rob'ru za'ra mono da, duré dahâzé hã te te dama pari za'ra mono da, isadawa para. ²Taha pari, ma tô datême satôri za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã te te dama wasu'u za'ra mono da, duré ihâzé ré nori hã te te pese za'ra mono da. ³Âne ma tô tâma roti za'ra:

— Ai'aba'rêi wa'aba wamhã, ai'ubana ai'aba'rêi wa'aba. Dasiwazusizé hã 'wasari aba tô, duré romramizé, duré i'u'êtê wapu hã, duré rob'ui'prazé, duré da'uza ihâpa aihâiba na iré i'ai'aba'rêi wa'aba siré hã. ⁴Danhorôwa u da te i'aiwaibui wê wa'aba mono zéb âma si, ai'ubumroi wa'aba mono, ta hawi i'ai-wairébé aba mono zéb u. ⁵Ri nho'ômo âma da te aiwaibui wê wa'aba mono ô wamhã, ta hawi aiwairébé aba mono. Aiwairébé aba mono wamhã, ma'âpé aipara zapru hã tata'a za'ra wa'aba mono, iwaihu'uzéb da, dawasété na 're idahâimana za'ra mono nori zada, taha 'ri wa'ôto 'remhã.

⁶Tawamhã isiré 're inomro mono nori hã ma tô oto wairé. 'Ri wa'ôto mono bâ ma tô oto datême ai'aba'rê. Rowasu'uwê hã ma tô te te dama wasu'u za'ra daro mono na. Ma tô duré ihâzé ré nori hã te te pese za'ra, ropâ.

Apito Erodi hã, Zezusihi âma isiwawâzé

Mateus 14.1-12; Marcus 6.14-29

⁷Tawamhã apito Erodi, Galiléia âma te te 're ida'ab'madâ'â mono hã ma tô rowasu'u hã wapa, uburé marî Zezusi te te 're i'ab'manharî mono zém na hã. Tahawa, ma tô tihâiba, niha hã te te rosa'rata waihu'u âna, Zezusi hã Zuwã Batista apâ ihâiwa'utu na, da te dasima 're wasu'u za'ra mono wa. ⁸Ni'wam nori hã ma tô duré te te âma 're romnomri za'ra, Elias apâ isihâiré ô'umnhasite. Duré ni'wam nori aimawi nori hã ma tô te te âma 're romnomri za'ra, duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa apâ 'mai'hâiwa'utu ô'umnhasite. ⁹Tane nherê, Erodi hã ma tô âne tinha:

— Wa hã wa ti'ru, Zuwã da te 'rânhezâri da hã. E 'wa hã merê, tawamhã â hã aibâ, marî te te 're i'ab'manharî mono zém na te iwapari hã.

Zezusi hã, da'ahâ uptabi na te te ida'asaihurizé

Mateus 14.13-21; Marcus 6.30-44; Zuwã 6.1-14

¹⁰Tawamhã Zezusihi siré 're inomro mono nori te te datême isatôri za'ra hã apâ itême sihutu wamhã, ma tô tâma rowasu'u pese za'ra, uburé marî te te i'manharî za'ra mono zém na hã. Taha pari, ma tô te te siré simro. Hâiba pisutu ma tô ai'aba'rê, Betisaida na 'ri nho'ômo nhisi u. ¹¹Tane nherê, da'ahâ uptabi hã ma tô waihu'u za'ra ni. Tahawa ma tô isarina ai'aba'rê ni. Tawamhã Zezusi hã ma tô dawaibui wê. 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zém na ma tô dama rowasu'u. Ma tô duré apese, ni'wam nori hã te te pese za'ra da, sina sô isimnhasi za'ra hã.

¹²Tawamhã hâiwahâ pesere wa oto, ma tô Zezusihi ma nharî za'ra, isiré 're inomro mono 12 na ihâiba za'ra hã, âne:

— Rowahutu'wa, ma'âpé oto dazatôri za'ra na, dasi'aba'rê da, 'râwi 're ida-si'ubumroi mono nori u, duré 'ri wa'ôto nori u zama, dasa hã da te dasima uipra za'ra da, duré danhotô zara da zama, a'ubuni wi wahâimana za'ra wa.

¹³Tane nherê, Zezusi hã ma tô âne tâma nharî za'ra:

— Mare di. Ma'âpé a nori wa'wa hã dasa dama aza'ra wa'aba.

Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã ma tō āne siwi sada'ā:

— Imrotō na si, te i'u'ētē wapu hã wama tihâimana za'rare, duré maparane sire, tepe norĩ hã. E te asima iwē, sô wasi'aba'rê da, dasa hã wa te dama uipra za'ra da, ā hã da'ahũ uptabi ma hã.

¹⁴Tamemhã aibã norĩ si dame ihâimana za'ra hã 5 miu na ihâiba za'ra hã. Tawamhã Zezusi hã ma tō isiré 're inomro mono norĩ ma ti'ru, āne:

— Ma'āpé, dama nharĩ za'ra wa'aba, 50 na dahâiba na da'upsâtã mono bã dasi'ubumroi mono da.

¹⁵Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã ma tō sadawa zamarĩ za'ra. Ma tō dama rob'ru za'ra, da'upsâtã pese na dasi'ubumroi mono da. ¹⁶Tawamhã Zezusi hã ma tō i'u'ētē wapu hã waibu, duré tepe zama. Hâimo ma tō rob'-madã. 'Re ihâimana u'âsi mono âma te tiwata. Taha pari ma tō i'u'ētē wapu hã te te wēē, duré tepe zama. Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ ma, ma tō te te sômri, te te dama sômri za'ra mono da. ¹⁷Tawamhã uburé ma tō âma tasaihuri ni. Ma tō duré da te 'mahâpārĩ. Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã, 12 na si'õno hã ma tō ubumro za'ra, iwē'ē isi'atarēme ré hã.

Pedru hã, Zezusi te te iwaihu'uzé, Danho'reptui'wa na

Mateus 16.13-28; Marcus 8.27-9.1

¹⁸Nimahã bâta na hã, Zezusi hã te nhamra danhiti, te te rowaptērē da. Isiré 're inomro mono norĩ hã te isiré tihâimana za'ra. Tame ma tō sina sadanharĩ za'ra, āne:

— E 'wa hã, wa hã 're ĩmorĩ na, te da te dasima 're ĩwasu'u za'ra.

¹⁹Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã ma tō siwi sada'ā, āne:

— Ni'wam norĩ ma hã, a hã u, Zuwã Batista. Duré u, a hã Elias. Duré ni'wam norĩ ma hã, a hã u, duréihã nima hã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârã'wa, apã i'aihãiu'udu.

²⁰Tawamhã Zezusi hã ma tō duré sina sadanharĩ za'ra, āne:

— A norĩ wa'wa hã bété, e niha te asima 're ĩwasu'u za'ra wa'aba mo.

Tawamhã Pedru hã ma tō sada'ā, āne:

— A hã Cristu, 'Re ihâimana u'âsi mono we te te i'asatōrĩ, Danho'reptui'wa da.

²¹Tawamhã Zezusi hã ma tō sina sadawa uwati pese za'ra, te te dama wasu'u za'ra tō da. ²²Taha pari, ma tō tãma siwasu'u za'ra, āne:

— Tō i'ru zahi, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã te te irobzépata za'ētē da hã. Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ hã te za siwi wē'õ, sasedoti dama ipire norĩ zama, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahu-tu'wa norĩ zama. Te za dasiwi wĩrĩ ni. Tane nherē, si'ubdatō bâta âma, te za apã hãiu'udu.

²³Taha pari, ma tō uburé dama tinha, āne:

— Ni'wa hã ĩzarina 're morĩ da, te te sima wē wamhã, po're si'ari te te sima 're iwē mono zéb zarina 're ihâimana mono zém na hã, bâta sidãpã wedepo'o nhonhi'rãmĩ te te 're mramĩ mono, ĩzarina 're morĩ da. ²⁴E marĩ wa. Ni'wa hã sisõ'reptu da wamhã, tihâimanazé hã te za simini. Taneĩ õ di, ni'wa hã i'u'âbã, tihâimanazé te te simini wamhã, ta hã te za sisõ'reptu. ²⁵E marĩ da bã, ni'wai ma uburé marĩ ti'ai 'remhã, te te sima 're awaibui mono nherē, sisimini wamhã, duré niwamhã 'rãwi tihâimanazé te te uprosi wamhã. ²⁶Ni'wa hã ĩma 're sisé mono wamhã, duré ĩmreme ma 're sisé

mono wamhã, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã te za tãma asé za, ihãiba na rowa'a za'ëtê ré duré Timama te rowa'a za'ëtê ré, duré hãiwa hawi tãma iromhu-ri'wa nori siré, niwa apâ wei mori wamhã. ²⁷Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Ni'wam nori hã te âme tihâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zé za wei wisi wa, dâ'â za'ra ô ré, za te te i'madâ'â za'ra hã.

Zezihi hãiba, êtê 'rãihã âma isisaprizé

Mateus 17.1-13; Marcus 9.2-13

²⁸Tawamhã Zezusi hã âne na te te tãma iwaihu'u za'ra zém na misi romhuri âma si'utôri parimhã, ma tô te te siré simro, Pedru, duré Zuwã duré Tiaguhu zama. Êtê 'rãihã u ma tô sai'u, te te rowaptêrê da hã. ²⁹Te te rowaptêrê ré, Zezusihi ubu hã ma tô sisapri. I'uzã hã hãirã uptabi di. Duré waipo uptabi di. ³⁰Tawamhã maparane aibã nori hã ma tô itême sihãiré zahuré, Zezusihi u. Robzanhamri na ma tô sãna'rata zahuré. Ta nori hã Mozési, duré Elias. ³¹'Re ihâimana u'âsi mono te rowa'a, imana wawib zahuré hã. Zezusi za idã'ázém na ma tô tãma robzanhamri zahuré, oto ro'rutu wa, te te sina i'uwaimrami da hã, Zeruzalê âma. ³²Tawamhã Pedru nori hã tisiré nori me, te tinhotô pese za'ra. Oto utu za'ra wamhã, ma tô 'madâ'â za'ra, Zezusihi hãiba na rowa'a za'êne hã, duré maparane aibã nori isiré isima'wara zahuré zama. ³³Tawamhã aibã nori, Zezusihi nhiti oto sina si'rê zahuré mono wamhã, Pedru hã ma tô Zezusihi ma tinha, âne:

— Rowahutu'wa, irowê, âme wahâimana za'ra wa. Si'ubdatô, wa te 'ri nhoré wa'aba, romhã 'manharĩ na. Misi za ate da hã, duré misi za Mozésihi te da hã, duré misi Eliasihi te da hã. — Âne ma tô Pedru hã tãma tinha, te te sina rosa'rata waihu'u âna. ³⁴Tawamhã zahadu te te tãma nharĩ ré, ma tô hãiwa nhirõno hã upsibi za'ra. Tahawa Zezusihi siré 're inomro mono nori hã ma tô tipahi pese za'ra, hãiwa nhirõno te te upsibi za'ra wamhã. ³⁵Tawamhã hãiwa nhirõtô hawi, ma tô damreme hã we tinha, âne:

— Â hã Īra, te ipisudu. Ma'ápé 're wapari pese za'ra wa'aba mono!

³⁶Tawamhã damreme hã timreme te te sazãri parimhã, Zezusi hã siwaprosi te oto za. Tawamhã isiré 're inomro mono nori hã, taha bātã na te te i'madâ'â za'ra zém na, si'rep si ma tô iré tihâimana za'ra, ni'wai ma, te te rowasu'u za'ra ãna.

Zezihi hã, wa'uburé ma te te irob'ruzé, ai'reputu hawi

Mateus 17.14-20; Marcus 9.14-29

³⁷Tawamhã awém na hã, Zezusi nori, êtê 'rãihã hawi te te si'ra za'ra wamhã, da'ahã uptabi hã ma tô dasina uzusi za'ra ni. ³⁸Tame aibã dame ihâimana hã ma tô dawa'wa hawi 'mahã, hãrã 'rãihã na, âne:

— Rowahutu'wa, wa aiwi rowaptê, ĩ'ra âma marĩ hã ĩma 'manharĩ da, misire wa, ĩ'ra ta hã. ³⁹Wa'uburé hã te te 're upi. Te te upi wamhã, waptu na te za 're sadari. Te za duré 're sisazari. Taha parimhã te za sadaiproi watobro. Wa'uburé hã te te tãma 're rob'manharĩ wasété. Duré te te rême waihu'u ô di. ⁴⁰Wa tô aré waptê, asiré 're inomro mono nori hã, wa'uburé te te siwi samari da. Tane nherê, te te siwi mei waihu'u ô di.

⁴¹Tawamhã Zezusi hã ma tô uburé dama tinha, âne:

— I'aiwasété za'ra wa'wa, duré 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono ô! E mahâ bâtâ u ai'rata 're înhamra u'âsi aba mono da bâ. E mahâ bâtâ u te duré 're asapari ze za'ra wa'aba mono da bâ.

Tawamhâ aibâ ma, te tinha, âne:

— Ma'âpé, ai'ra hâ we saprôni.

⁴²Tawamhâ ai'repudu hâ te te itême sina rotété wamhâ, wa'uburé hâ ma tô 'morôwî. Tahawa, ma tô 're sisazari. Tane nherê, Zezusi hâ ma tô timreme tâma 'morôwî, wa'uburé ma. Tahawa wa'uburé hâ ma tô watobro ai'reputu hawi. Ma tô oto tipesé. Taha pari ma tô imama ma tisô. ⁴³Tahawa uburé ma tô âma tatob'uzu za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono iwaihu'u pese uptabi na.

Uburé marî, Zezusi te te i'ab'manharizém na, uburé âma datob'uzu za'ra wamhâ, ma tô tinha, isiré 're inomro mono norî ma, âne:

⁴⁴— Ma'âpé iwapari pese za'ra wa'aba, âhâ na za, te aima iwaihu'u siromo za'ra wa'aba zém na hâ. Ti'ai âma Dasiré Ipodo hâ te za ti'ai âma a'uwê norî ma hâiba nhomri ni.

⁴⁵Tane nherê, te te siwi sadaihu'u ô di, te te sina tâma inharî za'ra zém na hâ. E marî wa. Te te sina tâma inharî za'ra zé hâ, simi'uri na tiwi hâimana za'ra wa, te te sadaihu'u za'ra tô da. Tawamhâ duré tâma pahi za'ra di, Zezusi te te âma siwi isadanharî da hâ, te te inharizém na.

E 'wa hâ dama pire na te za 're hâimana

Mateus 18.1-5; Marcus 9.33-37

⁴⁶Tawamhâ isiré 're inomro mono norî hâ ma tô sisada'âbâ na sâna'rata za'ra, ni'wa isiré za'ra hâ tisiré norî nhipai u pire na 're hâimana mono zô.

⁴⁷Tane nherê, Zezusi hâ isimirosa'rata za'ra hâ te te waihu'u pese wa, ma tô 'maza'ra, ai'uté hâ. Hâiwi ma tô tisâ, sisababa. ⁴⁸Tawamhâ ma tô tâma nharî za'ra, âne:

— Ni'wa hâ înhisi na, â hâ ai'uté te te âri wê wamhâ, ta hâ te za i'âri wê, i'u'âbâ. Duré ni'wa hâ te te i'âri wê wamhâ, we îzatôri'wa zama te za âri wê. E marî wa. Ai'reb za'ra wa'aba ni'wa hâ asipai u za'ra wa'aba dama wapu na 're ihâimana mono na te te sina 're irosa'rata mono hâ, ta hâ te za dama pire na 're hâimana.

Ni'wa hâ wazada ihâimana ô hâ, ta hâ waniwîmhâ

Marcus 9.38-41

⁴⁹Tawamhâ Zuwâ hâ ma tô rowasu'u Zezusihi ma, âne:

— Rowahutu'wa, wa tô wasiwi 'madâ'â ni, aibâ hâ asisi waihu'u pese na, wa'uburé te te dama i'anhama hâ. Tane nherê, wa tô tiwi sawi za'ra ni, ône hâ te te 'manharî tô da, wasiré 're morî ô wa.

⁵⁰Tane nherê, Zezusi hâ ma tô tâma nharî za'ra, âne:

— Tiwi sawi za'ra wa'aba tô. E marî wa. Ni'wa hâ asada 're hâimana za'ra wa'aba mono ô wamhâ, ta hâ aniwî wa'aba hâ.

Samaritanu norî hâ, Zezusi te te siwi i'âri ô zé

⁵¹Tawamhâ Zezusi hâ apâ hâiwa u imorizéb da hâ ro'rutu wa oto, ma tô sima rowairébé, morî da, Zeruzalê u. ⁵²Tahawa, ma tô sisôwa satôri' za'ra, romreme 'wapéi'wa norî hâ. Si'aba'rei wamhâ, ma tô asisi, 'ri wa'ôno

Samaritanu na dawamri 're idasi'ubumroi mono u, te te robza'ra pese za'ra da. ⁵³Tane nherê, tame 're idasi'ubumroi mono hã da te dasima wê za'ra ô di, Zezusi da te dasiwi i'âri wê da hã, Zeruzalê u imorî na, da te dasiwi waihu'u wa. ⁵⁴Tawamhã isirê 're ine, Tiagu norî Zuwãhã me, âne hã te te wapari zahurê wamhã, ma tô Zezusihi ma nharî zahurê, âne:

— Rowahutu'wa, e asima wê ô di, uzã hãîwa hawib zô wahârâ da hã, te te da'uprosi da.

⁵⁵Tane nherê, Zezusi hã tarê ma tô sô aipi'ra zahurê. Timreme ma tô tâma pêtê zahurê. ⁵⁶Taha pari, ma tô ai'aba'rê, 'ri wa'ôto hãiba amoi u.

E niha te za 're danomro, Zezusihi nhirã zarina hã

Mateus 8.18-22

⁵⁷Tawamhã Zezusi hã durê isirê 're inomro mono norî me, bâdâdi na si'aba'rêi ré, ma tô aibã hã Zezusihi ma tinha, âne:

— Asarina wa za 're mo, nimomo 're l'ane mono zéb u.

⁵⁸Tawamhã Zezusi hã ma tô sada'â, âne:

— Wapsã wawêre norî hã ab're 're, isôrôwa hã. Durê si norî hã izasi ré hã. Tanei ô di, Ti'ai âma Dasirê Ipodo hã. Tâma hâimana ô di, nimame 're i'râi wa'utu mono zéb da hã.

⁵⁹Taha pari Zezusi hã ma tô aibã aimawi ma tinha, âne:

— Îzarina we aimorî.

Tane nherê, aibã hã ma tô sada'â, âne:

— Apito, a'â apã imorî, imorî'rata na imama âma te a'â ti'a da.

⁶⁰Tane nherê, Zezusi hã ma tô tinha aibã ma, âne:

— A'â idã norî si te te 're ti'a za'ra mono, tiwi 're idã za'ra mono norî âma hã. Tazahã, a hã 're aimorî, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã dama 're wasu'u mono da.

⁶¹Tawamhã aibã aimawi hã ma tô durê tinha, Zezusihi ma, âne:

— Apito, asarina wa za 're mo. Tane nherê, a'â imorî, îsiwapru norî hã îsisa'u te sawi za'ra da.

⁶²Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'â, âne:

— Ni'wa hã te te ti'ai wa'i nherê, apã siwa'rãmi nasi 'rã sipizari wamhã, ta hã sadai ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zéb âma te te 're iromhuri mono da hã.

Zezusi hã, aibã norî isazei'wa norî 72 na ihãiba za'ra te te datême isatôrî za'ra zé

10 ¹Taha pari, Wanhib'apito hã ma tô pisutu za'ra, 72 na isazei'wa aibã norî hã. Ta norî hã ma tô datême satôrî za'ra maparane si isôwa si'aba'rê da, 'ri nho'ômo mono u, za datême 're imorîzéb u hã. ²Tawamhã te te satôrî za'ra wana ré, ma tô tâma rowasu'u za'ra, âne:

— Amnho itehâri da hã sa'êtê uptabi di. Tane nherê, romhuri'wa norî hã umrore di. Tahawa, ma'âpê roptehâri'wa tede'wai wi waptêrê za'ra wa'aba, romhuri'wa norî hã ahã na te te we satôrî za'ra da, tite roptehâri u hã. ³Mo oto ai'aba'rêi wa'aba. Wa oto asatôrî za'ra wa'wa datême, pone'êrebã i'rare norî hã abaze zahi wa'wa u 're isisisi mono ne. ⁴Ai'aba'rêi wa'aba wamhã, romramizé hã 'wasari aba tô, durê ro'wapézé hã, durê aipara uza zama.

Duré bâdâdi na asimizahâri za'ra wa'aba mono tō, dazawi za'ra wa'aba mono da hã. ⁵ Danhorōwa u asisisi aba mono wamhã, imorî'rata na dazawi za'ra wa'aba mono, âne: “Rowē hã âme 'ri 're, ihâimana da si, iwē hã.” ⁶ Tame aibâ rowē tâma isawi hã 're sãmra mono wamhã, rowē tâma ipisutu za'ra wa'aba zé hã te za tō tâma 're hâimana. Tazahã, rowē tâma iwē'ō wamhã, apâ ate za'ra wa'wa rowē tâma ipisutu za'ra wa'aba zé hã te za atême sina siri 'wa. ⁷ Tawamhã tō taha 'ri 'rep si ai'ubumroi wa'aba mono. Nasi asaihuri aba, duré nasi â huri aba, nasi da te aima i'ru za'ra wa'wa hã. E marî wa. Romhuri'wa norî hã tō sada, tipawa'â te te 're iwaibui mono da hã. Duré asâmrazé 'ri na âma 're saprî haré za'ra wa'aba mono tō.

⁸ — Nima hã 'ri wa'ōtō u asisisi aba mono wamhã, duré tame da te aiwai-bui wē wa'aba mono wamhã, tō asaihuri aba mono, da te aima isômri za'ra wa'aba mono na. ⁹ Tame 'ri wa'ōtō 'remhã, ma'âpé ihâzé ré norî hã pese za'ra wa'aba mono. Duré dama rowasu'u za'ra wa'aba mono, âne: “Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwē mono zé hã ma we atême tiwisi za'ra wa'wa.”

¹⁰ Tazahã, nima hã 'ri wa'ōtō u asisisi aba mono wa, da te aiwai-bui wasété aba mono wamhã, ma'âpé 'ri nhî'riti na dama rowasu'u za'ra wa'aba mono, âne: ¹¹ “Âme 'ri wa'ōtō 're, robzapru wapara na isimnhatâ hã, wa asada tata'a za'ra wa'aba ni! Ma'âpé waihu'u za'ra wa'aba, â hã: 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwē mono zé hã romhutu di oto, iwisizé hã.”

¹² Tawamhã Zezusi hã ma duré tâma waihu'u za'ra, âne:

— Tô sena, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Bâdâ 'Re ihâimana u'âsi mono, uburé te te da'âma i'arowairébézéb âma hã Sodoma âma 're idahâi-mana wasété uptabi za'ra mono norî âma, te te irob'manharî pipa zém nhipai u, te za â hã 'ri wa'ōtō 're, asô idatob'uzu za'ra wa'aba ô norî ma, rob'manharî wasété za'êtê.

Zezusihi wē'ō'wa norî po're pu'uzé

Mateus 11.20-27

¹³ Tawamhã Zezusi hã ma duré âma uzusi, âne:

— 'Ri nho'u Corazî âma 're i'ai'ubumroi wa'aba mono norî, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za! Duré 'ri nho'u Betisaida âma 're i'ai'ubumroi wa'aba mono norî, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. E marî wa. Marî dama i'manharî waihu'u'ō, ai'reb za'ra wa'aba te 're i'ab'manharî mono hã, 'ri wa'ōtō norî Tiru duré Sidô âma 'wa'âhã, tame 're isi'ubumroi mono norî hã ma tō aré tiwasété wi aipizari za'ra, duréi pese. Tawamhã tiwasété na isi'ruiwari za'ra zém na sihâi'rê za'ra da hã, ti'ai wa, te aré asimro. Zazahã ihâiro na da'uza na te aré si'uza za'ra. Te aré duré 'ru'a hã sima ahiri za'ra, ti'râ nhisiwi. ¹⁴ Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono, za Da'âma Rowairébézé ihâimana âma hã Tiru duré Sidô âma 're isi'ubumroi mono norî âma te za tipê'ézé za, asipai u za'ra wa'aba, Corazî duré Betisaida âma 're i'ai'ubumroi wa'aba mono norî nhipai u. ¹⁵ Tawamhã duré a hã, 'ri wa'ōno Cafarnau. E te asina irosa'ra, hâiwa u za i'aiwisi na hã. Aiwisi ô di za. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za aime, adâ 're ihâimana za'ra mono zé, Hades na rowamri u.

¹⁶ Tawamhã isiré 're inomro mono norî ma, te tinha, âne:

— Ni'wa hã ñnhimiroti na te te 're aiwari za'ra wa'aba mono wamhã, ta hã te tō te te 're i'wari. Tazahã, ni'wa hã ñnhimiroti te te wē'ō wamhã, ta hã

te za iŵē'ō. Duré ni'wa hã te te iŵē'ō wamhã, we ĩzatōrĩ'wa zama te tō wē'ō duré, ta hã.

Isazei'wa norĩ 72 na ihãiba za'ra hã, apã isihutuzé

¹⁷Tawamhã 72 na ihãiba za'ra norĩ hã apã ma tō sina siri za'ra, to sina. Āne ma tō Zezusihi ma siwasu'u za'ra:

— Apito, wa'uburé norĩ zama ma tō te te wawapari za'ra, asisi waihu'u pese na, wa te tãma rob'ru za'ra mono wamhã, dahawi wairébé mono da hã.

¹⁸Tawamhã Zezusi hã ma tō tãma waihu'u za'ra, āne:

— Tane tō. Satanasi hã tãiwapsa'a ne waptu na hãiwa hawi waptã'ã wamhã^d, wa tō 'madã. ¹⁹Ma'ápé ĩwapari pese za'ra wa'aba. Asimiroti pire hã wa aima sômri za'ra wa'wa, wahi norĩ hã aipara na 're wati'i za'ra wa'aba mono da, duré apa'apa 'wa nhi'oto zama. Wa tō duré asimiroti pire hã aima sômri za'ra wa'wa, wa'uburé norĩ nhiptetezém nhipai u 're ihãimana mono hã. Tahawa niha hã te te 're ai'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono ò di za. ²⁰Tane nheré, asima 're rowé za'ra wa'aba mono tō, wa'uburé norĩ hã te te 're aiwapari za'ra wa'aba mono wamhã. Tazahã, asima 're rowé za'ra wa'aba mono, hãiwa āma danhisi na rob'ui'érezém na, asisi za'ra wa'wa hã 're hãimana za'ra mono wa.

²¹Tawamhã tō taha bātã na hã, 'Re ihãimana u'ãsi mono Pěžzani nhiptetezém na, ma tō Zezusi hã 're to. Tahawa ma tō āne tinha Timama ma:

— Īmama, Uburé Danhib'apito, hãiwa āma duré ti'ai āma zama, wa ai'āma ĩwata, ai'uté ne dama wapu na 're ihãimana za'ra mono norĩ ma, 're ahãi'ré mono wa, rowaihu'u pese 'wa norĩ ma, marĩ 're i'ahãi'ré mono ò hã. Tane tō, Īmama. Āma aima 're rowé uptabi mono di, āne hã 're i'ab'manharĩ mono zém na hã.

²²— Īmama uburé marĩ hã ma tō ĩma sômri za'ra. Ni'wa hã te te waihu'u ò di, I'ra hã. Imama si te te waihu'u pese di. Duré ni'wa hã, Imama hã te te waihu'u ò di. I'ra si te te waihu'u pese di. Duré I'ra hã ni'wam norĩ te te sima 're i'awé mono zéb uwaibaba, te te tãma 're i'ahãi'ré mono norĩ ma si, waihu'u pese di, Imama hã.

²³Tawamhã āne na te te tãma waihu'u za'ra pari, Zezusi hã ma tō aipi'ra, isiré 're inomro mono norĩ u. Hãiba pisutu ma tō āne tãma nharĩ za'ra:

— Ni'wam norĩ ma 're rowé uptabi za'ra mono di, āhã na atômo na i'madã'ã za'ra wa'wa hã te te i'madã'ã za'ra norĩ ma hã. ²⁴Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, āne: Ahã uptabi na 'Re ihãimana u'ãsi mono zadawa 'mahârã'wa norĩ hã duré apito norĩ zama ma tō aré te te sima 're wē za'ra, ā hã atômo na i'madã'ã za'ra wa'wa hã te te 'madã'ã za'ra da. Tane nheré, te te 'madã'ã za'ra ò di. Ma tō aré duré te te sima 're wē za'ra, ā hã iwapari za'ra wa'wa hã tipo're na te te 're wapari za'ra mono da. Tane nheré, te te wapari za'ra ò di.

Samaritanu, 're imorĩ wē wasu'u

²⁵Tawamhã nimahã bātã na, 'Re ihãimana u'ãsi mono nhimiroti zahi na dama rowahutu'wa hã, Zezusi te te āma upa zô, te te pibu da, te te sima wē wa, ma tō sadanha, āne:

^d 10.18 Satanasi hã hãiwa hawi waptã'ã wamhã, isiptetezé hã ma tō tiwi ab'uwa.

— Rowahutu'wa, e marī, wa za 'manha, dahâïmanazé isi'utōrī'ō te īsina uwaimrami da wamhā.

²⁶Tawamhā Zezusi hā ma āma sada'ā, āne:

— E niha Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ééré hā te tinha. E niha ma tô isadaihu, āma irob'ui'ééré hā.

²⁷Tawamhā aibā hā ma āma sada'ā, āne:

— Uburé Danhib'apito ate 'Re ihâïmana u'āsi mono hā 're sawi pese mono, duré uburé aipē'ē na, duré uburé aihâïmanazé i'rowi uptabi na, duré uburé asip-tede aima 're ihâïmana mono na duré uburé asimirosa'rata na zama. Duré ai'rata 're ihâïmana za'ra mono hā 're azawi pese mono, 're i'asisawi pese mono ne.

²⁸Tawamhā Zezusi hā ma tô āne tāma tinha:

— Tane tô. I'uwai'baba ma āma īzada'ā. Ma'āpé ta hā 're 'manharī mono. Tawamhā te za dahâïmanazé isi'utōrī'ō hā asina i'uwaïmra.

²⁹Tane nherē, aibā hā si'u'ra zé, ma tô Zezusi hā sadanha, āne:

— E 'wa hā 'rāwi ī'rata 're ihâïmana mono.

³⁰Tawamhā Zezusi hā ma tô āma sada'ā, romnhimiré'ē na, āne:

— Aibā hā te si'ra Zeruzalē hawi, Zerico u. Tane nherē, bādādi na morī ré, ma tô isimisaihuri norī hā sô wairé. Ta norī hā ma tô i'uza tiwi sani za'ra. Ma duré siwi azā. Taha pari ma tô oto ai'aba'ré. Dā'ā prā na ma tô siwi tirē.

³¹Tawamhā sasedoti hā taha bādādi na te duré siwa'ru na si'ra. Tawamhā aibā inomro te te 'madā'ā wamhā, ma tô saprī, bādādi zada'rē hāiba amo niwī.

³²Tawamhā levita hā ma duré ro'razā, taha bādādi na hā. Ta hā duré, aibā nomro ré te te 'madā'ā wamhā, ma tô duré saprī, bādādi zada'rē amo niwī. Ma tô timorī waré. ³³Tane nherē, samaritanu na iwamri, darob amoi u romhā na imorī hā ma tô duré oto ro'razā, taha bādādi na. Aibā inomrozéb u ma tô wi. Te te 'madā'ā wamhā, ma tô āma tipē'ézé. ³⁴Tahawa ma tô itēme sina rotété.

Tawamhā i'wa're hā ma tô tāma u'rē za'ra, rob'rāi wa'u na, duré azeite 'rāi wa'ui wam na. Taha pari ma tô tāma ubu za'ra. Tinhimizama ba nhisi ma tô tihi. Ma tô āwisi, daza'warizéb u. Tame ma tô a'ā 'madā. ³⁵Tawamhā awēm na hā, daza'warizé tede'wai ma, ma tô tisō, maparane rob'ui'prazé isapotore étē waipo prā prata 'manharī hā. Āne te tāma tinha: “Ma'āpé 'madā'ā pese. Apā we iwisi wap si, wa za aima wa'ābā 'rāsutu, āma irob'uprosizé hā.”

³⁶Tawamhā Zezusi hā ma tô oto āma sadanha, aibā hā, āne:

— Aima hā si'ubdatō te te iro'rahāri za'ra hā, e ma hā ma tô aibā zawi na tihāiba 'rāwi i'ratamhā, isimisaihuri te te siwi i'azāri 'ratamhā.

³⁷Tawamhā aibā hā ma tô āma sada'ā, āne:

— Aibā āma isime!

Tawamhā Zezusi hā ma tô āne tāma tinha:

— Tane tô. Mo oto aimorī. Isine 're 'manharī mono!

Zezusi hā, Marta norī Mariaha me, te te isabu zahuré zé

³⁸Tawamhā Zezusi hā duré isiré 're inomro mono norī me, timorī na te te uzusi za'ra wamhā, ma tô aihutu, 'ri wa'ōtō u. Tame pi'ō Marta na isisi hā ma tô Zezusi 'mazé, tinhorōwa u. ³⁹Tawamhā isisānawā Maria hā ma tô nhamra, Wanhib'apito Zezusihi para āma. Isimirowasu'u hā te wapa. ⁴⁰Tanei ō di, Marta hā. Ta hā 'ri 're romhuri na si ma tô ti'rāza'ōtō. Tahawa, ma tô Zezusihi u sina rotété. Āne te sadanha:

— Apito, e âma rosa'rata ô di, îno hã îsiwaprosi te romhuri da, te te irême na hã, uburé romhuri, te a'manharĩ da hã. Ma'âpé, tâma nhari, te te ipawap-tob da.

⁴¹ Tahawa Wanhíb'apito hã ma tô sada'â âne:

— Marta, Marta, airési âna asâmra ô di. Duré marĩ i'ahã na si te aihâtã.

⁴² Tane nherê, misire i'ru zahi hã! Ta hã Maria hã ma tô sima pisutu, uburé marĩ nhipai u iwê uptabi hã. Ta hã ni'wa hã te te tiwi wazere waihu'u ô di za.

Zezusi hã, rowaptêrêzém na isisanhozé

Mateus 6.5-15; 7.7-11

11 ¹ Nimahã bâta na, te Zezusi hã rowaptê, nimame. Tawamhã te te rowaptêrê parimhã, misi isiré 're inomro mono norĩ siré 're imorĩ hã ma tô tiwi waptê, rowaptêrê na âma tâma sisanho za'ra da:

— Wanhíb'apito, ma'âpé âma wama asanho za'ra na rowaptêrêzém na, Zuwã hã isiré 're inomro mono norĩ ma, âma isisanho ne.

² Tahawa Zezusi hã ma tô tâma waihu'u za'ra, âne:

— 'Re rowaptêrê za'ra wa'aba mono wamhã, ma'âpé âne 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono:

“Wamama, iwê hã asisi iwazé pese na, da te 're iwaihu'u za'ra mono da si.

Da'âma 're i'asib'a'uwê mono zé hã we iwisi da si, iwê hã.

³ Ma'âpé awê sidâpâsi, wei wama 're anhomri mono, wasa, bâta sidâpâ âma 're wahâimana za'ra mono da, sô 're iwanhimnhasi za'ra mono hã.

⁴ Ma'âpé, wawasédé hã wa'âma 're a'madâ'â mono tô. E marĩ wa. Wa norĩ zama, wa te âma 're 'madâ'â za'ra mono ô wa, wazada 're iwasété za'ra mono norĩ âma, iwasédé hã.

Ma'âpé duré wama 'ru za'ra tô, wa'uburé nhimipibuzéb 're, 're warere'e mono tô da hã.”

⁵ Tawamhã te te tâma waihu'u za'ra pari, ma tô Zezusi hã duré romnhimi-réé, isiré 're inomro mono norĩ ma, âne:

— Ma'âpé, âma rosa'rata za'ra wa'aba: Âté niwamhã asiwaihu'u nhorôwa u te za ai'maimorĩ 'wa, mara wa'wa. Tawamhã te za tâma inharĩ 'wa, âne: “Îsi-waihu, a'â îma sômri, si'ubdatô i'u'êtê wapu hã. Apã iwa'rãmimhã wa za aima tisô za. ⁶ E marĩ wa. Îsiwaihu hã darob amoi hawi itême wisi wa. Tane nherê, marĩ ô di, te tâma i'a da hã.”

⁷— Tane nherê, niwamhã asiwaihu'u 'wa hã te za ai'mazada'âbã 'wa, âne 'ri para hawi: “We îwi ro'wa'rutu tô! 'Ridawa tété di oto. Î'ra norĩ me, wa oto daba'wara ni. Tahawa îwahutu waihu'u ô di, we îwi iwaptêrê hã te aima isômri da hã.”

— ⁸ Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Wahutu dai ô nherê, i'u'êtê wapu te te tâma sômri da hã, isiwaihu'u nherê. Tane nherê, te za sô wahudu, marĩ zô tiwi irowaptã hã te te tâma sômri za'ra da, sadahutu âna te te tiwi iwaptêrê u'âbã. ⁹ Tahawa wa za âne aima waihu'u za'ra wa'wa: Marĩ 're waptêrê za'ra wa'aba mono. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za te te

aima 're anhomri 'wa. Sô 're asôpré wa'aba mono. Tawamhã te za 're isôpêtê za'ra wa'aba mo. 'Re 'ridawa ta'a za'ra wa'aba mono. Tawamhã te za te te aima 're a'ridawa 'wa, 'ridawa hã. ¹⁰E marĩ wa. Ni'wam norĩ hã marĩ te te 're iwaptêrê za'ra mono hã, te za te te 're waibu. Duré marĩ zô 're irĩtĩ za'ra mono norĩ hã te za te te 're sôpêtê za'ra. Duré 'ridawa hã te za tãma 're si'ridawa za'ra, te te 're i'ridawa ta'a za'ra mono norĩ ma hã. ¹¹Damama na i'ai'maihãimana 'wa hã, e wahi hã ai'ra ma, 'manhomri aba da bâ, pe'a te te aiwi 'maiwaptêrê aba wamhã. ¹²Duré niwamhã, ai'ra, si'a're te te aiwi 'maiwaptêrê aba wamhã, e apa'apa 'wa nhi'odo tãma 'manhomri aba da bâ. ¹³A norĩ wa'wa hã 're anomro wasétê aba mono nherê, marĩ iwê ai'ra ma hã, 're sômri waihu'u pese za'ra wa'aba mono di. Tane Aimama 'wa, hãiwa âma 're isãmra mono hã, te za Tipê-êzani hã te te tãma 're anhomri, te te tiwi 're iwaptêrê za'ra mono norĩ ma hã.

Zezusi hã tiwaihu'u pese na, wa'uburé ma, te te 're irob'rui mono zé

Mateus 12.22-32; Marcus 3.20-30

¹⁴Tawamhã Zezusi hã ma tô time wa'uburé hã aibã hawi, iwa 're hãimana mono wa, mreme âna 're ihãimana mono hã. Wa'uburé hã aibã hawi watobro wamhã, aibã hã ma oto mreme watobro. Tahawa da'ahã uptabi hã ma tô âma tatob'uzu za'ra ni. ¹⁵Tane nherê, ni'wam norĩ hã ma tô âne nharĩ za'ra:

— Beuzebu, wa'uburé norĩ nhĩb'ihã'a zadawa para, te wa'uburé hã te te dama 're anhamra.

¹⁶Tawamhã duré ni'wam norĩ hã ma tô sima wê za'ra, te te siwi pibu da, te te âma upa zô. Ma tô tiwi waptêrê za'ra, marĩ dama i'manharĩ waihu'u ô hã te te 'manharĩ da, âma iwaihu'uzéb da, hãiwa hawim na hã.

¹⁷Tane nherê, Zezusi hã isimirosa'rata za'ra te te tiwi waihu'u pese za'ra wa, ma tô âne tãma nharĩ za'ra:

— Ti'ai wa'ôto nho'u hã sisada sipo'o wa, 'rãwi si'wapé za'ra wamhã, 'rãwi te za tô 're si'uprosi. Tane duré, dasiwapru nherê, dasisada 're dasipo'o mono wa, 're dasi'wapé za'ra mono wamhã, te za 're dasi'uprosi. ¹⁸Tane duré Sata-nasihi nhimi'madãã 're, 're ihãimana za'ra mono hã sisada 're simasa mono wamhã, e niha tawamhã 're hãimana u'ãsi za'ra mono da bâ. Te îma inharĩ za'ra wa'wa, Beuzebu hã iwaihu'u pe, te te îma isômrizéb zarina, wa'uburé ma, te 're irob'rui mono na hã. ¹⁹Tane nherê, âne wamhã, e 'wa hã ma tô asiré wa'aba 're inomro mono norĩ ma, iwaihu'u pe hã te te 're anhomri, wa'uburé hã te te dama 're sãmra za'ra mono da hã. Âne wamhã, asiré 're inomro wa'aba mono norĩ hã te za aiwasédé hã ai'ãma sa'ra za'ra wa'wa, i'upa na 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa. ²⁰Tazahã, 'Re ihãimana u'ãsi mono waihu'u pese na si, wa tô wa'uburé hã te dama 're anhamra. Taha zarina ma tô iwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re ihãimana u'ãsi mono da'ãma 're isib'a'uwê mono zé hã, we oto atême iwisi za'ra wa'aba na hã.

²¹— Aibã isiptede duré isimnhi'ãsi ahã ré hã tinhorôwa te te 'madãã wamhã, uburé isibro tãma ihãimana za'ra hã, ni'wa te te tiwi rési waihu'u za'ra ô di za. ²²Tane nherê, aibã isipai u isiptede, sô wisi wa, te te 'wapéi wamhã, te za âma ai'uté. Tawamhã uburé isimnhi'ã te te 're i'a'umnhasi mono hã te za tiwi tidu. Taha parimhã te za te te dama po'o.

²³— Ni'wa hã îniwĩb ô wamhã, ta hã te îzada 're hãimana. Duré ni'wa hã te te îma da'ubumro da, i'ãma simeĩ ô wamhã, ta hã te za îwi da'ãma ropé.

Wa'uburé hã apâ za iwisisizé

²⁴— Wa'uburé hã ni'wai hawi watobro wamhã, a'ubuni wi te za 're mo, ro â âna 're iromnhi'wara mono na. Tiwa'utuzéb zô te za 're rítĩ. Tane nherê, te te 'manhopêtê ô wa, te za âne sima tinha: “Apâ wa za ĩsina siri ĩnhorôwa u, ĩwatobrozéb u.” ²⁵Tawamhã apâ wisi wamhã, te za sôpêtê 'ri hã, wamroi pese na duré robza'ra pese na. ²⁶Taha parimhã, tisiré wa'uburé norĩ zô te za mo. Siré te za âwisi za'ra, 7 na ihâiba za'ra hã isipai u iwasété uptabi za'ra hã. Tawamhã tame te za siré 're si'ubumro. Âne wamhã, ni'wai ma hã ropire uptabi di za oto, iwana ré nhipai u.

²⁷Tawamhã âne na Zezusi hã te te dama rowasu'u ré, ma tô pi'ô hã dawa'wa hawi 'mahâ, hârâ 'râihâ na, âne:

— Asépata'wa pi'oi ma hã 're rowê uptabi mono di, ihawi i'apoto ma hã, duré te te 're i'aiwapsômri mono ma hã.

²⁸Tawamhã Zezusi hã ma tô âne âma sada'â:

— Tane nherê, isipai u ni'wam norĩ ma, 're rowê uptabi za'ra mono di za, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tipo're na te te 're wapari za'ra mono wa, te te 're i'madâ'â pese za'ra mono norĩ hã.

Zezusihi wi, da te iwaptêrê za'ra zé, marĩ dama i'manharĩ waihu'uô te te 'manharĩ da

Mateus 12.38-42; 16.1-4; Marcus 8.11-13

²⁹Tawamhã Zezusihi u dasina dahâ'â wa, ma tô rowasu'u na dama sâna'-rata, âne:

— Âhã na dapodo hã, dawasété uptabi na si te 're danomro. Ta norĩ hã ma tô waptêrê za'ra, marĩ dama i'manharĩ waihu'u ô hã te dama 'manharĩ da, te te ĩwaihu'u za'ra da, 'Re ihâimana u'âsi mono we te te ĩzatôrĩ na hã. Tane nherê, te tâma i'manharĩ za'ra da hã, mare di. Zonahã te, ihâimana si te za tâma tihâimana za'ra, marĩ dama i'manharĩ waihu'u ô hã. ³⁰Zona hã Ninive âma 're isi'ubumroi mono norĩ ma ihâimana ne, te te âma iwaihu'u za'ra zéb da hã, tane te za duré â bâtâ na hã tiromhâiba, âhã na dapoto norĩ ma hã, Ti'ai âma Dasiré ĩpodo hã te te âma iwaihu'u za'ra zéb da hã. ³¹Da'âma Rowairébézé za ihâimana âma hã, Saba te danhib'apito sipi'ô hã te za wahudu, aiwasédé hã te te ai'âma sa'ra za'ra wa'aba da. Ta hã romhã na ma tô mo, Salomahã nhimirowaihu'u wê te te wapari da hã. Tô sena wa za âne aima waihu'u za'ra wa'wa: Âhã na âme ihâimana hã, Salomahã nhipai u pire uptabi di. ³²Da'âma Rowairébézé za ihâimana âma hã, Ninive âma 're isi'ubumroi mono norĩ hã te za tiwahutu za'ra, aiwasédé hã te te ai'âma sa'ra za'ra wa'aba da. E marĩ wa. Ta norĩ hã Zonahã nhimirowasu'u te te wapari za'ra wamhã, tiwasété na sisâmri za'ra wa, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono u aipizari za'ra, tiwasété wi. Tô sena wa za âne aima waihu'u za'ra wa'wa: Âhã na âme ihâimana hã pire uptabi di, Zonahã nhipai u.

Dahâiba ma rob'uiwêzé

Mateus 5.15; 6.22-23

³³Tawamhã Zezusi hã ma duré âma uzusi romnhimiré'ê na, âne:

— Ni'wa hã rob'uiwêzé te te ro'o pari, simi'uri na sab da, te te sãrĩ ô di, duré niwamhã piza'a 'rowimhã. Tazahã, sô'awi isabzéb âma te za da te 're

soré, ni'wam norī hā iwa 're isisisi mono hā rowa'a te te 're 'madââ za'ra mono da. ³⁴Dato hā rob'uiwêzé, dahâiba ma hā. Atômo za'ra wa'wa hā wê wamhā, aihâiba za'ra wa'aba na, te za uburé rowa'a hā âma tihâiba. Tazahā, atômo za'ra wa'wa hā wasété wamhā, te za uburé robra hā âma 're hâimana za'ra, aihâiba za'ra wa'aba na hā. ³⁵Tahawa, ma'âpé âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, rowa'a aiwa 're hâimana za'ra wa'aba mono da nherê, robra hā aiwa 're hâimana za'ra wa'aba mono tô da, i'upana. ³⁶Tahawa, aihâiba hā uburé rowa'a na si hâimana wamhā, duré nima hā robra na 'mai'hâimana ô wamhā, tawap si te za uburé rowa'a na aihâiba hā tihâiba, rob'uiwêzé hā uburé aihâiba te te uiwê wa, za ihâimana ne.

³⁷Tawamhā Zezusi hā âne na te te rowasu'u parimhā, farizeu hā tinhorôwa u ma tô sô hā, isiré sa da. Tahawa Zezusi hā ma tô mo. Meza na ma tô nhmra. ³⁸Tawamhā farizeu hā ma tô âma titob'uzu Zezusihi âma, sai wana ré, sisib'rata upsôï ô wa. ³⁹Tahawa Wanhîb'apito hā ma tô tâma tinha, âne:

— A norī wa'wa farizeu norī hā, hâsîzé imana wawip si te 're i'upsô za'ra wa'aba mo, duré pratu imana wawib zama. Tane nherê, aipê'ê 'remhā, i'asimî'rui uptabi za'ra wa'wa, duré i'aiwasété uptabi za'ra wa'wa. ⁴⁰Aihâimana nhimiza'rese âna 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono! Damana wawi da'manharî'wa hā, e ta hā duré te te 'manharî â bâ, i'remhā. ⁴¹Tahawa, ma'âpé isibrob'ô norī ma, sômrî za'ra wa'aba, ate hâsîzéb 're, duré pratu 'reb zama aima ihâimana za'ra wa'wa hā. Tawap si te za uburé marî hā rā na aima tihâimana za'ra wa'wa za.

⁴²— Farizeu norī, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za! E marî da, te 'Re ihâimana u'âsi mono ma 're ipo'o za'ra wa'aba mono, hortelâ na wesuirâ nhisi hā, isui uzé pire hā, duré uburé rob'râ norī hā. Tane nherê, i'uwaibaba na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono hā 're sawi za'ra wa'aba mono ô di. Tahawa â hā i'uwaibaba na 're i'manharî za'ra wa'aba mono da si iwê hā, isiré norī hā 'mairême za'ra wa'aba âna.

⁴³— Farizeu norī, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za! Danhamrazé dapire na 're idasi'ubumroi mono zé hā aima wê za'ra wa'aba wa, zudeu norī te, rowahutuzéb âma hā. Duré aima iwê za'ra wa'wa hā da te dasina 're i'ubumroi mono zéb âma aiwazép si na da te 're i'asawi za'ra wa'aba mono zé hā.

⁴⁴— Aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za, adââ 'ru, 'madââ waihu'u âna 're ihâimana za'ra mono ne, 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, isisiwi, sa'rese âna da te 're i'rohârî za'ra mono ne.

⁴⁵Tawamhā nima hā 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa hā ma tô Zezusihi ma tinha, âne:

— Rowahutu'wa, tane nharî wamhā, te duré wa norī zama wa'âma iwasété za'ra.

⁴⁶Tawamhā Zezusi hā ma tô âma sada'â, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na dama rowahutu'wa norī, a norī wa'aba ma zama, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. E marî wa. Danhisada ipire hā te danhoihi na dama 're isa'ra za'ra wa'aba mo, da te 're 'wasari waihu'u mono ô nherê, pire wa. Tane nherê, a norī wa'wa hā, da'âma 're ana wa'aba mono ô di. Asiptômohi hā 're rési waihu'u za'ra wa'aba

mono ò di, da'âma 're ana wa'aba mono da hã, danhisada, da te 're 'wasari mono da.

⁴⁷— Aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za! E marĩ wa. Adâ'â 'ru hã 'madâ'â ze da, wê uptabi na 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ ma hã, tô ta norĩ, aihĩ'rata norĩ te te 're isimroi mono norĩ ma hã. ⁴⁸Âne zarina te 're asihâi'rê za'ra wa'aba mo, aihĩ'rata norĩ te te 're i'manharĩ za'ra mono zém na âma 're i'uze za'ra wa'aba mono na hã. E marĩ wa. Aihĩ'rata norĩ hã ma tô te te 're simro, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ hã. Tawamhã a norĩ wa'wa hã i'ru ma tô 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo. ⁴⁹Âne wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô tinha tinhimirowaihu'u wê na, âne: "Îzadawa 'mahârâ'wa norĩ hã wa za itême satōrĩ za'ra, duré ìmreme wasu'u'wa norĩ zama. Tawamhã nima norĩ hã te za simro za'ra. Nima norĩ ma hã te za duré tâma rob'manharĩ wasété za'ra." ⁵⁰Âne u'âbã, âhã na dapodo hã te za wa'âbã za'ra za, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ, da te i'uprosizé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'aropoto mono zém hawi, âwa bâtã u hã. ⁵¹Abéu idâ'âzém hawi te za tinhana'rata za, Zacaria, da te iwĩrĩzéb u, danhoprubzé, da te 're isa'ra za'ra mono zé wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri 'rãihã me. Tane tô. Tô sena wa za âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa: Âhã na dapodo hã te za wa'âbã za'ra za, â norĩ, da te isimrozé hã.

⁵²— Rowahutu'wa norĩ, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za! Rowaihu'u u 're idanhisisi mono zé hã te dawĩ 're isitob za'ra wa'aba mo. Âne wa, a norĩ wa'wa hã 're asisisi aba mono ò di. Te duré dawĩ 're irosawi za'ra wa'aba mo, 're danhisisi mono tô da hã.

⁵³Tawamhã Jezusi hã ta hawi rob u watobro wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã duré farizeu norĩ me, ma tô âma siwi sãna'rata, isada'rãmi na hã sahi sina. Ma tô siwi sadanha, ahã na marĩ mono na. ⁵⁴Ma tô aré sima wê za'ra, te te âma upai wa, taha na iwasédé hã te te âma hiri za'ra da.

Farizeu norĩ ne, 're aihâimana za'ra wa'aba mono tô

Mateus 10.26-33; 12.31-32; 10.19-20

12 ¹Tawamhã da'hã uptabi na ma tô dasina tahâ'â ni. Tahawa ma tô nasi tasipara wati'i za'ra ni. Tawamhã Jezusi hã isiré 're inomro mono norĩ ma si, ma tô tinha uimrehêne, âne:

— Ma'âpé, 're asipibui pese za'ra wa'aba mono, farizeu norĩ te, i'u'etê wapu mapuzé wi, hâimana si'hã na 're ihâimana za'ra mono zé wi hã. ²Uburé marĩ upsibi na 're ihâimana za'ra mono hã te za 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're a'upsibi me. Duré marĩ simi'uri na 're ihâimana za'ra mono hã, sô'awi te za oto da te 're waihu'u za'ra. ³Âne wa, robra âma uburé marĩ na 're inharĩ za'ra wa'aba mono zé hã, te za rowa'a na da te 're wapari za'ra. Duré uburé marĩ na pi'uriwi asib'ri 're wa'wa âma 're inharĩ za'ra wa'aba mono zé hã, sô'awi te za da te dasima 're wasu'u za'ra, 'ri nhisi hawi.

⁴— Îsiwaihu'u norĩ, tô sena wa za âne aima waihu'u za'ra wa'wa: 'Re aipahi za'ra wa'aba mono tô, dahâiba te te 're isimroi mono norĩ ma hã. Ta norĩ hã te te 're danhimroi mono parimhã, marĩ te te oto da'âma 're 'manharĩ waihu'u za'ra mono ò di. ⁵Wa za aima hãi'rê za'ra wa'wa, âne: E 'wai ma, te

za tawamhã 're aipahi za'ra wa'aba mo. Tô 'Re ihâimana u'âsi mono ma si 're aipahi za'ra wa'aba mono. E marĩ wa. Ta hã ni'wa te te wĩri parimhã, waihu'u pese uptabi wa, ropipa u uzã isi'utõrĩ'õ u te te ime da hã. Ìhe, tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa: Taha ma si te za 're aipahi za'ra wa'aba mo.

⁶— E si norĩ hã imrotõ na, da te dasima 're wede za'ra mono ã bã, maparane si rob'uiprazé isapotre na hã. Tane nherẽ, 'Re ihâimana u'âsi mono hã âma 'maipo're si'âri waihu'u õ di. ⁷Tane duré aséré za'ra wa'wa hã, ai'rã na 're isimasa za'ra wa'aba mono hã sa'rata pese na te 're hâimana za'ra. Tahawa, ma'ápé 're aipahi za'ra wa'aba mono tô, a norĩ wa'wa hã aiwa'âbã za'etê uptabi za'ra wa'aba wa, si norĩ i'ahã uptabi nhipai u.

⁸Tawamhã Zezusi hã te duré tâma nharĩ za'ra, âne:

— Tô sena wa za duré âne aima waihu'u za'ra wa'wa: Ni'wa hã ìte na danho'a 're siwasu'u mono wamhã, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã te za duré tite na wasu'u, hâiwa hawi 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ nho'a hã. ⁹Tane nherẽ, ni'wa hã ìtei õ na sô'awi 're siwasu'u mono wamhã, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã te za duré asa wasu'u za, ìtei õ na hã, hâiwa hawi 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ nho'a.

¹⁰— Ni'wa hã Ti'ai âma Dasiré Ipoto âma te te wasété wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te âma 'madã'ã õ di za. Tazahã, ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani âma te te wasété wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te tâma pari waihu'u õ di za, te te âma iwasétézê hã.

¹¹— Rowahutuzéb u, niwamhã roti'wa norĩ u duré dama ipire norĩ u, da te ai'âma 're rowairébé za'ra wa'aba mono da, da te 're asimroi wa'aba mono wamhã, 're aihâtã'ã za'ra wa'aba mono tô, niha za asi'wawi i'aimapa na hã, duré za inharizém na zama. ¹²E marĩ wa. Taha bâtã na hã 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani, za te te aima 're waihu'u za'ra wa'aba mono wa, za 're inharĩ za'ra wa'aba mono zéb da hã.

Aibã isibrob ahã, isimirosa'rata waihu'u'õ

¹³Tawamhã aibã hã da'ahã wa'wa isa hã ma tô Zezusihi ma tinha, âne:

— Rowahutu'wa, ma'ápé idub'rada hã wada'uri, te te ìma apo'o da, wamama tinhibro sipara te te wama irême hã.

¹⁴Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'ã, âne:

— Mare di. E 'wa hã te te ìma pisutu bã, te âma rowairébé da hã, niwamhã duré asibrom na âma aima ìsipo'o aba da hã.

¹⁵Tawamhã te oto uburé dama tinha, âne:

— Ma'ápé, iwapari pese za'ra wa'aba! Âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, asibrob ahã zô asima 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono tô da. E marĩ wa. Dahâimanazé tô sena hã, marĩ dama 're ihâimana za'ra mono zarinaĩ õ wa, danhibrob ahã nherẽ.

¹⁶Tawamhã Zezusi hã ma tô rowasu'u romnhimiré na, âne:

— Aibã tinhipti'ai âma hã ma tô amnho hã sa'etê na ubumro. ¹⁷Tahawa ma tô âne sima rosa'rata: "Nimame ìte amnho te i'ubumro da hã, marĩ ìma hâimana õ di. E marĩ, wa za âne wamhã 'manha." ¹⁸Tawamhã ma tô âne sima tinha: "Ma. Wa tô waihu'u. Ìte amnho cereal ubumrozé hã, wa za 'ri prub za'ra. Tawamhã wa za 'ri za'ra, aimawi isipai u 'ri isa'êne hã. Tame wa za uburé ìte amnho tehãri hã ubumro, uburé ìnhibrop siré. ¹⁹Taha parimhã, âne

wa za isima tinha za: 'Aibâ, aima rowē uptabi di! Uburé marī iwē i'a'ubumro hā, wahub ahā na āma i'aihāimana da hā, te aima tihāimana za'ra. Tahawa, ma'āpé 're aiwa'utu mono. Duré 're asai mono na. Duré 're hāsi mono. Duré asima 're rowē mono.' ” ²⁰Tane nherē, te za āne 'Re ihāimana u'āsi mono hā tāma tinha: “T'aihāimana nhimiza'rese'ō! Ā mara na te za atā. E 'wai ma, te za tawamhā uburé i'ubumro hā 're hāimana, ai'uirī na hā.”

²¹— Āne te za 're romhāimana, tinhibro te te sima 're i'ubumroi pese za'ra mono norī ma hā. Tazahā, 'Re ihāimana u'āsi mono ma hā sibrob za'ra ō di, ta norī hā.

'Re ihāimana u'āsi mono si, da te 're i'umnhasi za'ra mono zé

Mateus 6.25-34

²²Tawamhā Zezusi hā isiré 're inomro mono norī ma, ma tō tāma nharī za'ra, āne:

— Tahawa, wa za āne aima waihu'u za'ra wa'wa: Aihāimanazém na 're aihâtâ'ā za'ra wa'aba mono tō, za 're i'asaihuri aba mono zém na hā, duré aihāiba na za 're i'asi'uza za'ra wa'aba mono zém na zama. ²³Dahāimanazé hā, dasa nhipai u pire uptabi di. Duré dahāiba hā, da'uza nhipai u pire uptabi di. ²⁴Ma'āpé, 'madâ'ā za'ra wa'aba, si toro norī hā. Ta norī hā tisazéb da, te te 're robzuri mono ō di. Duré amnho hā te te sima 're tehâri za'ra mono ō di. Duré isai ubumrozé hā tāma 're hāimana za'ra mono ō di. Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono te isa hā te te tāma 're anhomri. E a norī wa'wa hā aiwa'ābâ za'ētē uptabi za'ra wa'aba ā bâ bété, si norī nhipai u. ²⁵Ai'reb za'ra wa'aba hā, e 'wa hā 're hāimana hā mono da, bâdâ hā te te sima apraba waihu'u pese bâ, tihāimanazém na 're ihâtâ'ā mono zéb zarina. ²⁶Tahawa, āne marī isurure hā 're 'manharī waihu'u za'ra wa'aba mono ō nherē, e marī da, te tawamhā marī aimawi ipire na 're aihâtâ'ā za'ra wa'aba mo. ²⁷Ma'āpé, 'madâ'ā za'ra wa'aba, romnhirārā rom na niha, 're iprédub za'ra mono zé hā. Ta norī hā te te 're romhuri za'ra mono ō di. Ti'uza hā te te duré sima 're 'manharī za'ra mono ō di. Tane nherē, wa za tō sena āne aima waihu'u za'ra wa'wa: Apito Saloma hā sibro pese uptabi nherē, ā hā romnhirārā ne hā 're si'uza mono ō di, i'madâ'ā zeī uptabi na hā. ²⁸'Re ihāimana u'āsi mono si, te du hā rom na 're isimasa mono hā te te 're a'uza wē, bâtâ na simasam nherē, awē za da te āma isazu hā, ro'ō da. Tahawa, taha nhipai u te za duré a norī wa'wa hā 'Re ihāimana u'āsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hā surure nherē, te te 're ai'a'uza wē wa'wa. ²⁹Tahawa, 're aihâtâ'ā za'ra wa'aba mono tō, asa na hā duré niwamhā 're i'āhuri wa'aba mono zém na zama. ³⁰E marī wa. Āne te ti'ai āma 'Re ihāimana u'āsi mono waihu'u'ō'wa norī hā 're sôpré, ā hā uburé marī zô. Aimama 'wa hā te te waihu'u pese uptabi di, uburé marī zô 're i'asimnhasi za'ra wa'aba mono zé hā. ³¹Tahawa, 'Re ihāimana u'āsi mono da'āma 're Isib-'a'uwē mono zép si, asima 're sôré wa'aba mono, uburé marī nhipai u. Tawap si uburé marī aihāimanazéb da hā te za te te aima 're anhomri 'wa.

³²Tawamhā Zezusi hā te duré tāma nharī za'ra, āne:

— Ai'umrore wa'aba nherē, ĩte pone'ērebâ norī, aipahi za'ra wa'aba tō, ĩmama ma, āma tāma 're rowē uptabi mono wa, Da'āma 're Isib-'a'uwē mono zé te te aima 're i'anhomri aba mono zém na hā. ³³Ma'āpé, uburé asibro hā wede za'ra wa'aba, iwa'ā rob'uiprazé hā isibrob'ō norī ma, sômri za'ra wa'aba

da. Ma'ápé duré romramizé isiwamnari waihu'u ô hã asima waibui wa'aba. Duré asibro hã hãwa âma si asima 're ubumro za'ra wa'aba mono, tame 're isi'utôri waihu'u za'ra mono ô âma si. E marĩ wa. Tamemhã isimisaihuri hã te te dawi simi'uri waihu'u ô di. Duré piro'o wawê hã te te uprosi waihu'u ô di. ³⁴E marĩ wa. Nimame asibro aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono âma, te za aipê'e na 're aihâimana za'ra wa'aba mo.

Ma'ápé aihâimana nhimiza'rese sina, 're aihâimana za'ra wa'aba mono

³⁵Tawamhã Zezusi hã te duré tâma nharĩ za'ra, âne:

— Ma'ápé, asisa'ra pese na 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono, uburé marĩ da hã. Duré ate za'ra wa'wa rob'uiwêzé ro'o haré 're hâimana za'ra mono da, 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono. ³⁶Ma'ápé asimiza'rese sina, 're aihâimana za'ra wa'aba mono, romhuri'wa norĩ hã tinhib'apito zô, simiza'rese sina 're isimipari za'ra mono ne, dasina damro hawi apâ iwizizéb zô, apâ wisi wa, te te 'ridawa ta'a wi, ite romhuri'wa norĩ hã za te te tâma i'ridawa za'ra ne. ³⁷Tâma 're rowê uptabi za'ra mono di za, romhuri'wa norĩ ma hã, isib'apito za'ra, sô sôpré ré, te te isôpêtê za'ra norĩ ma hã. Tô sena wa za âne aima waihu'u za'ra wa'wa: Isib'apito za'ra hã te za sima apese, te te tâma a za'ra da. Te za duré tâma nharĩ za'ra za, tisa zô si'ubumro da. Taha pari, te za isa hã tâma sôré za'ra. ³⁸Tawamhã tâma iromhuri'wa norĩ ma hã tâma rowê uptabi za'ra di za, isib'apito za'ra simiza'rese sina hâimana za'ra ré, te te sôpêtê za'ra wamhã, mara wa'wa wisi nherê, niwamhã duré âma ronomro pese pari. ³⁹Ma'ápé duré â hã, sadaihu'u za'ra wa'aba: 'Ri tede'wa hã nimahã bâta pibuzém na isimisaihuri hã za iwizizé te te waihu'u 'wa'âhã, te te aré tâma 'rui ô di, sima iwê na simisaihuri da hã. ⁴⁰Tahawa, ma'ápé a norĩ wa'aba zama asimiza'rese sina 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã nimahã bâta na, sô i'asimipari za'ra wa'aba ô zém na, za wei morĩ wa apâ.

Romhuri'wa iwê duré romhuri'wa iwasédé

Mateus 24.45-51

⁴¹Tawamhã Pedru hã ma tô âma sadanha, âne:

— Wanhib'apito, â hã rowasu'u na iromnhimiré hã, e wa'âma zara si, e niwamhã duré uburé da'âma zama.

⁴²Tawamhã Wanhib'apito hã ma tô âma sada'â, âne:

— E 'wa hã tawamhã, romhuri'wa iwê duré ihâimana nhimiza're hã. Ta hã, isib'apito za te te ipisudu, tâma iromhuri'wa norĩ hã te te tâma 're 'madâ'â za'ra mono da, duré isa hã, bâdâ i'uwaibaba na, te te nasi tâma sômrĩ za'ra da. ⁴³Tô ô hã romhuri'wai ma 're rowê uptabi mono di za, isib'apito hã apâ wisi wa, te te tâma ipisudu hã te te a'manharĩ ré, te te sôpêtê wamhã. ⁴⁴Tô sena wa za âne aima waihu'u za'ra wa'wa: Âne wamhã, isib'apito hã te za oto tâma pisutu, uburé isibro hã te te tâma 're a'madâ'â mono da. ⁴⁵Tazahã bété oto romhuri'wa, âne te te sima rosa'rata wamhã: "Inhib'apito hã apâ we morĩ su'u ô di", âne wa, te za tisiré romhuri'wa norĩ ahâri na sâna'rata, duré romhuri'wa sipi'ô norĩ ahâri na zama. Te za duré 're sa. Te za duré te te 're hâsi, 're isi'râiwamnari pese mono zéb u. ⁴⁶Tawamhã isib'apito hã apâ te za sina siri, bâdâ romhuri'wa hã sô isimipari ô zém na, duré bâta pibuzé apâ iwizizéb da

hã tãma iwaihu'u ò na. Wisi wamhã, te za tite romhuri'wa hã azã, tinhimi-hãzé ipire uptabi na. Te za duré tãma pisutu, te te 're robzépata mono da, ro 're ihâimana mono âma, isazei'ô'wa norî 're inomro mono zéb u.

⁴⁷— Romhuri'wa hã, isib'apito te te sima 're iwê mono zé, tãma waihu'u pese nherê, isisa'ra pese ò hã, duré te te i'manharî ò hã, ta hã te za sa'êtê na azã za isib'apito hã, abazei hânhorô waré 'manharî na dapré'ézém na.

⁴⁸Tazahã, romhuri'wa, isib'apito te te sima 're iwê mono zé te te waihu'u ò nherê, marî za te te i'manharî hã, i'ru zahi iwa'râmi da'ahâri hã, suru na te za tô te te 're pré'é, abazei hânhorô waré 'manharî na. Tane duré, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ni'wai ma, sa'êtê na te te isômri hã, sa'êtê na te za iwa'râmi tiwi waptê. Duré ni'wam norî ma i'umnhasi za'êtê zarina, te te tãma ipisutu za'êtê za'ra hã, sa'êtê uptabi na te za iwa'râmi tiwi awaptê.

⁴⁹Tawamhã Zezusi hã ma duré âma uzusi, âne:

— Wa tô wei mo, te âma sazu da, ti'a na. Tawamhã îma wê uptabi di, aré oto isi'unhama pari da hã. ⁵⁰Tane nherê, wa za a'â robzépata za'êtê. Tahawa wa îsina îhâtâ'â za'êtê, te îsina i'uwaimramizéb u. ⁵¹E te î'âma irosa'rata za'ra wa'wa, rowê, te we î'âri na hã, ti'ai u. Mare di. Âne wa za sena na aima waihu'u za'ra wa'wa. Rowê te we âri da, we îmorî ò di. Iwa'râmi wa tô we ti'â, dasima dasipo'ò si. ⁵²Tahawa, â hawim haré hã oto dasiwapru 'remhã, imrotô na te za dasisada 're dasipo'ò. Si'ubdatô norî hã maparane zada te za 're hâimana za'ra. Duré maparane norî hã, si'ubdatô zada te za 're hâimana zahuré. ⁵³Damama norî hã ti'ra si'aibã norî zada te za 're hâimana za'ra. Duré da'ra si'aibã norî hã timama zada te za 're hâimana za'ra. Dana norî hã ti'ra sipi'ô norî zada. Duré da'ra sipi'ô norî hã tina norî zada. Damaprebaba sipi'ô norî hã tisanî'aba zada te za 're hâimana za'ra. Duré dasani'aba norî hã timaprebaba sipi'ô norî zada te za 're hâimana za'ra.

⁵⁴Tawamhã Zezusi hã te duré uburé dama tinha, âne:

— Hâiwa nhirôno hã bâtã pusizém niwî isi'rêi mono na 'madâ'â za'ra wa'aba wamhã, te za inhari 'wa, âne: “Tã te za we tita'a.” Tawamhã âne zarina tã te za tô tita'a. ⁵⁵Duré rowa'u hã hâiwa nhimi'ei hawi te te rowapôri wamhã, te za duré inhari 'wa, âne: “Rowa'ro di za.” Tawamhã âne zarina te za tô tirom-hâiba. ⁵⁶Aihâimana si'amoi pese na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono! Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, romhâimanazé ti'ai âma duré hâiwa na 're iwaihu'u za'ra wa'aba mono da hã. E niha tane nherê, waihu'u za'ra wa'aba ò di, â bâtã na iromhâimanazé hã.

⁵⁷Tawamhã Zezusi hã ma âma 'râsutu, âne:

— E niha bâ bété, 'râwi asima 're waihu'u za'ra wa'aba mono ò di, i'uwaibaba na 're i'manharî za'ra wa'aba mono da hã. ⁵⁸Ni'wa hã marî wa, da'âma rowairébézéb u te te asaprôni wamhã, ma'âpé asi'wapé na bâdâdi na ane wa'aba ré, marî na tãma ropisutu da, asima hiri wê wa'aba da, da'âma rowairébé'wai u te te asaprôni tô da, duré da'âma rowairébé'wa hã te te ai'ru tô da, damrami'wai ma, dazazéb 're, te te asêrê da hã. ⁵⁹Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Ta hawimhã aiwatobro ò di za, uburé wa'âbã uprosi pese ò ré hã.

E dawasété wi, te za 're dasipizari za'ra, e niwamhã
ône haré te za 're dadâ'â za'ra

13

¹Tawamhã taha bâtã na, ni'wam norî tame ihâimana za'ra hã ma tô Zezusihi ma rowasu'u za'ra, Pilatu hã nima norî, Galiléia hawi a'uwê

norĩ te te isimro na hã, danhimizama na 'Re ihâimana u'âsi mono ma, âma tâma sóprub za'ra ré. ²Tawamhã Zezusi hã ma tô aibã norĩ ma nharĩ za'ra, âne:

— E te âma irosa'rata za'ra wa'wa, Galiléia hawim norĩ âma, danhipai u tiwasédé te te 'manharĩ za'ra wa, âne hã te te irobzépata za'ra na hã. ³Mare di! Tô sena wa za âne aima waihu'u za'ra wa'wa: Aiwasété na asisãmri za'ra wa'aba wa, 'Re ihâimana u'âsi mono u aipizari za'ra wa'aba ô wamhã, ta norĩ isi'utõrĩ ne, te za uburé ai'utõrĩ 'wa za. ⁴E niwamhã te duré âma irosa'rata za'ra wa'wa, aibã norĩ 18 na ihâiba za'ra norĩ isi'utõrĩ âma hã, Siloé âma 'ri 'râihã isisiwib za'ra sime wamhã. E ta norĩ hã danhipai u tiwasédé hã te te 'manharĩ za'ra wa, uburé Zeruzalê âma 're idasi'ubumroi mono norĩ nhipai u. ⁵Mare di! Tazahã, aiwasété na asisãmri za'ra wa'aba wa, 'Re ihâimana u'âsi mono u aipizari za'ra wa'aba ô wamhã, aibã norĩ isi'utõrĩ ne, te za tô uburé ai'utõrĩ 'wa za.

Rob'rã figu wede i'rãi ô

⁶Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma rowasu'u za'ra, romnhimiréé na, âne:

— Aibã te, uva 'ru wazarimhã, te rob'rã figu wede hã 're sa. Tawamhã nimahã bâtã na ma tô mo, i'rã zô rĩtĩ da. Tane nherê, i'rã hã te te 'masãmri ô di. ⁷Tahawa, ma tô tinha buru 'madã'ã'wai ma, âne: “Si'ubdatô ma tô i'âma tiwahu, rob'rã figu wede u, i'rã zô nasi te sabui ré hã. Tane nherê, 'rãi ô u'âsi di. Tahawa, ma'âpé sizãri, te te ro'wa'rutu tô da!” ⁸Tane nherê, tâma buru 'madã'ã'wa hã ma tô sada'ã, âne: “Apito, a'ã sa duré, misi wahum na. Wa za ti'a zu, imana wawimhã. Duré ti'ai wazarizém na wa za tâma ti'ai waza za. ⁹Wahub amo na 'rãi wamhã, wê di za. Oto 'rãi ô wamhã, te za îma i'ru za, te sizãri da.”

Zezusi hã, pi'ô isihãbã te te ipesezé, sabadu na

¹⁰Tawamhã nimahã sabadu na Zezusi hã te duré dama rowahutu, Zudeu norĩ te, rowahutuzéb âma. ¹¹Tame te pi'ô hã dame tihâiba, 18 na âma iwahu hãzé ré 're hâimana mono ré hã, wa'uburé iwa 're hâimana mono wa. Tahawa sihãpã na te 're mo. Wãĩ wahutu waihu'u ô di. ¹²Tawamhã Zezusi hã te te 'madã'ã wamhã, dawa'wa u ma tô sô hã. Âne te tâma tinha:

— Pi'ô, aihãzé wi, te za oto asima iwê na 're aihâimana mo.

¹³Tawamhã tinhib'rada hã ma tô âma tino. Tahawa awa'awi pesere ma tô wãĩ wahudu. Taha pari 'Re ihâimana u'âsi mono âma te tiwata. ¹⁴Tane nherê, rowahutuzé 'madã'ã'wa hã ma tô tizahi, Zezusi hã sabadu na te te pese wa. Tahawa ma tô âne dama tinha:

— Imrotô na bâdã hã te 're hâimana za'ra, romhurizéb da hã. Taha bâtã na si te za we 're anomro aba mo, da te 're aipese za'ra wa'aba mono da hã. Mare di, sabadu na hã.

¹⁵Tawamhã Wanhib'apito hã ma tô sada'ã, âne:

— Aihâimana si'amoi pese na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ! E sabadu na, ate za'ra wa'wa powawê iba'u hã duré niwamhã awaru po'repore hã, wa'ra hawi 're wasihu za'ra wa'aba mono a bâ, â te te 're âhuri mono da, 're simroi wa'aba mono da hã. ¹⁶Tawamhã, â hã pi'ô Abra'ãhã nhihudu hã, Satanasi 18 wahum na te te 're itété mono hã, e sabadu na te te pese âna, te te 're itété mono wi hã.

¹⁷Tawamhã Zezusi hã âne te te nharĩ wamhã, i'ruiwapari'wa norĩ hã ma tã aséb za'ra. Tane nherê, da'ahã hã te âma dasima rowê pese za'ra ni, marĩ iwê te te 're i'ab'manharĩ mono zém na hã.

Romnhamare mostarda na, isisi na romnhimiré

Mateus 13.31-33; Marcus 4.30-32

¹⁸Tawamhã Zezusi hã te duré dama rowahutu, âne:

— E marĩ ne, aiwa 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã. E marĩ na, wa za âma romnhimiré. ¹⁹Ta hã aiwa, romnhamare mostarda na isisi ne, aibã tiburu âma te te i'a're ne hã. Prêdu wamhã, ma tã ti'rãihã pese. Wede ne ma tã tihãiba. Tahawa, si norĩ hã ma tã tizasi hã sima 'ma-nharĩ za'ra, ipanhipti na.

²⁰Tawamhã ma tã duré dazadanharĩ zahu, âne:

— E marĩ na, wa za duré âma romnhimiré, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zém na hã. ²¹Ta hã aiwa pi'õ hã i'u'etê wapu mapuzém na amnho trigu za te te iwazari ne sa'etê na, uburé te te iwazari pese zéb u.

'Ridawa i're su'ure

Mateus 7.13-14, 21-23

²²Tawamhã Zezusi hã Zeruzalê u morĩ wa oto, ma tã te te dama rowahutu 'ri nho'õmo mono na, duré 'ri wa'õtõ mono na zama. ²³Tawamhã ni'wa hã ma tã sadanha, âne:

— Apito, e da'umro na si te za danho'reptuzé hã dasina uwaimrami za'ra ni.

Tahawa, Zezusi hã ma tã uburé dama tinha, âne:

²⁴— Ma'âpé, sada 're asiptete za'ra wa'aba mono, 'ridawa i're su'ure na 're asisisi aba mono da hã. Tã sena wa za âne aima waihu'u za'ra wa'wa: Da'ahã na te za da te dasima 're wê za'ra, iwa 're danhisisi mono da. Tane nherê, 're danhisisi waihu'u mono õ di za.

— ²⁵'Ri tede'wa hã nimahã na 'ridawa te te sitob da, sô wahutu wamhã, rowi te za aimasa wa'wa. Tawamhã te za nasi i'ridawa ta'a za'ra wa'wa sô. Âne te za nasi asiwi i'mahârã 'wa: "Apito, âma wama 'ridawa za'ra na." Tane nherê, te za âne asada'âbã za'ra wa'wa: "Ĩma aiwaihu'u za'ra wa'aba õ di. E ma hawimhã a norĩ wa'wa hã." ²⁶Tawamhã âne te za tãma asiwasu'u za'ra wa'wa: "Wa norĩ hã wa tã asiré 're wasaihuri. Wate 'ri nhĩriti âma te duré 're irowahutu mo." ²⁷Tane nherê, te za âne aima nharĩ za'ra wa'wa: "Ĩma aiwaihu'u za'ra wa'aba õ di, nima hawim na hã a norĩ wa'wa. Mo oto uburé ĩnhiti ai'aba'rêi wa'aba, marĩ iwasété si 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono hã." ²⁸Tawamhã Abra'ã norĩ hã, Izaqui, Zaco duré uburé 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârã'wa norĩ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zéb âma te za i'madã'ã za'ra wa'wa. Tane nherê, a norĩ wa'wa hã rob u te za asãmra wa'aba ni za. Tawamhã te za 're ai'ru'ru u'âsi wa'aba mo. Te za duré 're ai'wa hi sitete u'âsi za'ra wa'aba mo. ²⁹Da'ahã na te za aihutu ni, bãtã pusizém hawimhã, duré bãtã zasizém hawimhã, duré hãiwa nhimire hawimhã duré hãiwa nhimi'e hawib zama. Tawamhã ta norĩ hã te za ai'-bumro, saihuri da, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zéb âma hã. ³⁰Tahawa, ahã na da'rãsutu'u 're ihâimana za'ra mono hã, imorĩ'rata

na te za oto tihâimana za'ra za. Duré âhâ na imorî'rata na 're ihâimana za'ra mono hâ, da'râsutu'u te za oto tihâimana za'ra za.

Zezusi hâ, Zeruzalê âma ipê'êzé

Mateus 23.37-39

³¹Tawamhâ tô taha bâtâ pibuzém na awa'awi, nima norî farizeu norî hâ ma tô 'râwi sina rotété za'ra Zezusihi u. Âne ma tô tâma rob'ru za'ra:

— Mo oto aimorî â hawi, nimomo. Apito Erodi hâ te sima wê, te te aiwîrî da.

³²Tawamhâ Zezusi hâ ma tô asa tâma rob'ru za'ra, âne:

— Mo oto ai'aba'rêi wa'aba, tâma îzadawa wasu'u za'ra wa'aba da, wapsâ wawêre ne 're imorî ma, âne: Âhâ na hâ duré awêmhâ wa za wa'uburé hâ dama anhamra. Wa za duré da'apese. Tawamhâ si'ubdatô bâtâ âma wa za 'râsutu, inhimiromhuri hâ.

³³— Tane nherê, wa amnhasi âhâ na imorî na te âma uzusi da, duré awêmhâ, duré awê amo na hâ. E marî wa. 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa hâ, da te 'maiwîrî waihu'u ô wa za, Zeruzalê nhiti hâ.

³⁴— Zeruzalê, Zeruzalê, a hâ te 're l'anhimroi mo, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norî hâ! Êtê na te duré 're l'anhimroi mo, 'Re ihâimana u'âsi mono timreme 'wapêi'wa te te atême 're l'azatôri mono hâ! Wa tô aré ône u'â te îsima 're wê u'âsi, uburé ai'ra norî hâ te ubumro da, si'a hâ ti'ra zawi te, 're ipapo za'ra mono ne. Tane nherê, asima wê za'ra wa'aba ô di. ³⁵Tahawa, asôrôwa za'ra wa'aba na, ni'wa hâ âma sapa'a ô di za oto. Tô sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa: Asiwî i'madâ'â aba ô di za oto, âne inharî za'ra wa'aba zéb u: "Uburé Danhib'apito nhisi na we imorî ma hâ tâma 're irowê uptabi mono da si, iwê hâ!"

Zezusi hâ, sabadu na farizeu nhorôwa âma aibâ te te ipesezé

14 ¹Tawamhâ nimahâ sabadu na, Zezusi hâ ma tô âzé, farizeu dama ipire nhorôwa u, isiré sa da. Tawamhâ Zezusi hâ te dasiwi 'madâ'â pese ni. ²Tame te aibâ hâ isô're na tihâiba, ihâiba duptoi mono hâ. ³Tawamhâ Zezusi hâ ma tô sadanharî za'ra farizeu norî duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norî zama, âne:

— E i'ru zahi, sabadu na da te 're idapese za'ra mono da hâ. E niwamhâ mare di.

⁴Tane nherê, te te âma siwi sada'âbâ ô di. Tahawa Zezusi hâ aibâ ma tô pa'â. Ma tô pese. Taha pari ma tô oto tâma rob'ru. ⁵Tawamhâ ma tô sadanharî za'ra, âne:

— Ai'ra wa'wa hâ duré niwamhâ ate wa'wa powawê hâ â zô ab're 're 'mai-waptâ'â wamhâ, e waptu na wazere aba ô di za, âne hâ sabadu na romhâimana nherê.

⁶Tawamhâ te te âma siwi sada'âbâ waihu'u ô di.

Dawapu na dama 're idahâimana za'ra mono zé, duré danhorôwa u da te 're idawaibui wê mono zé

⁷Tawamhâ Zezusi hâ, sô idahâsi norî, dama ipire norî simasisizéb zô sima sô isôpré na te te a'madâ'â wamhâ, ma tô rowasu'u na tâma âma romnhimi-ré za'ra, âne:

⁸— Ni'wa hã dasina damro wa, dato ihâimanazéb u asô hârâ aba wamhã, dama ipire norî simasisizém na asâmra aba tō. E marî wa. Niwamhã asô ihârâ 'wa hã ni'wa te te po're pu'u ô'umnhasite, asipai u wa'aba dama ipire hã. ⁹Tawamhã asô ihârâ 'wa hã, te te aima nharî aba ô'umnhasite, âne: “Âhã ma, tâma ai'rê na.” Tawamhã te za aiwi tirowazé wa'wa. Taha pari dama iwapu nhamrazéb âma asâmra aba ô'umnhasite. ¹⁰Tahawa, ni'wa asô hârâ wa'aba wamhã, da'râsutu'u asâmra wa'aba. Âne wamhã, asô ihârâ 'wa hã te za ai'mahârâ 'wa, âne: “Îsiwaihu, âwa we asâmra, danhamrazé iwê âma.” Âne wamhã, dama aipire ne te za aihâiba, sô idahâsi norî nho'a hã. ¹¹E marî wa. Ni'wa hã 'râwi te te sina 're hâimo mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za te te 're sisém nomri. Tanei ô di, ni'wa hã 'râwi te te sina 're ti'awi mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za tâma pisutu, pire na 're hâimana mono da.

¹²Taha pari, Zezusi hã ma tō tinha, aibã sô ihârâ ma, âne:

— Abzuma wa'wa dasa hã duré niwamhã barana 're 'manharî mono wamhã, asiwaihu'u norî zô si 're aihârâ za'ra mono tō, duré asisânawã norî zô si, duré asiwadi norî zô hã, duré asababa isibro pese norî zô zama. E marî wa. Ta norî hã niwamhã duré asô hârâ waihu'u pese za'ra di. Tawamhã te za aima wa'âbã za'ra, aihâimana wê na tâma i'manharî za'ra zé hã. ¹³Tazahã, dasa dama 're 'manharî mono wamhã, isibrob'ô norî zô si 're aihârâ mono, duré imorî wasété norî zô, duré imorî'ô norî zô, itob'a norî zô zama. ¹⁴Âne wamhã, aima 're rowê uptabi mono di za. E marî wa. Ta norî hã niha te te aima wa'âbã waihu'u za'ra ô wa, za. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono norî te te i'ahâiwa'utuzéb âma si te za aima wa'ã.

Dasa isa'êne, za ihâimanazé

Mateus 22.1-14

¹⁵Tawamhã aibã, sa da, meza na dame isâmra hã, âne te te wapari wamhã, ma tō Zezusihi ma tinha, âne:

— Tâma 're rowê uptabi za'ra mono di za, saihuri da, isisimro norî ma hã, dasa isa'êne za ihâimana âma hã, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a-'uwê mono zéb âma hã.

¹⁶Tawamhã Zezusi hã ma tō romnhimiré na tâma rowasu'u, âne:

— Aibã hã ma tō robza'ra pese, dasa isa'êne hã te te 'manharî da. Da'ahã uptabi na ma tō dazô hã. ¹⁷Tawamhã bâdã oto wisi wamhã, tite romhuri'wa hã ma tō satô, sô ihârâ za'ra norî ma, te te tâma rowasu'u za'ra da, âne: “We oto ai'aba'rêi wa'aba! Uburê robza'ra pese di oto!”

¹⁸— Tane nherê, ma tō hâiba mono bâ tâma siwasu'u za'ra, si'u'razéb da. Imorî'rada hã ma tō tâma siwasu'u, âne: “Ti'a wa 'mai'uipra. Tamomo wa za mo. Te sabui hã. Tahawa, ma'âpé i'ruiwapari tō.”

¹⁹— Ihâiba amo hã ma tō duré tâma siwasu'u, âne: “Wa uipra za'ra imrotô na powawê iba'u hã. Tamomo wa za mo te sabu za'ra da, te te romhuri wê za'ra zô. Tahawa, wa aiwi waptê, i'ruiwapari tō.”

²⁰— Ihâiba amo hã te duré tâma siwasu'u, âne: “Nimosi wa imro. Tahawa âma imorî waihu'u ô di.”

²¹— Tawamhã romhuri'wa hã ma tō apã sina siri. Tinhîb'apito ma, ma tō rowasu'u pese. Tahawa, isib'apito hã sib'ru, ma tō tâma rob'ru, âne: “Mo oto waptu

na dazô 're aimorî, 'ri nhî'riti na, duré 'ri nhî'riti 'rare na, isibrob'ô norî hã we simroi mono da, duré imorî wasétêre norî hã, duré itob'a norî hã duré ihî'rê norî zama."

²²— Taha pari, romhuri'wa hã ma tô tinha, tinhîb'apito ma, âne: "Apito, îma i'ruzê hã wa tô 'manha. Tane nherê, zahadu rob're za'êtê di."

²³— Tahawa, isib'apito hã ma tô duré tâma tinha, âne: "Tane wamhã, ma'âpê duré bâdâdi mono bâ dazô 're aimorî. Da'anhopêtê mono wamhã, dama arob'rui mono, we dasi'aba'rê da, înhorôwa hã 'masisi pese da. ²⁴Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Sô îhârâ 'rata za'ra norî hã îte dasa isa'êne te te ipibu za'ra da hã, mare di za!"

Zezusihi zazei'wa na, 're idanomro mono zé

Mateus 10.37-39

²⁵Tawamhã nimahã bâtâ na, da'ahâ uptabi hã te Zezusihi zarina ai'aba'rê ni. Tahawa ma tô datême aipi'ra. Âne te dama tinha:

²⁶— Ni'wa hã îsiré 're morî da, we îtême morî nherê, îzawi nhîpai u timama, duré tina, duré timro, duré ti'ra norî, duré tisisânawâ norî, duré tihidiba norî duré tihâimanazêb zama te te sima 're azawi mono wamhã, ta hã îsiré 're imorî da hã waihu'u ô di. ²⁷Ni'wa hã tiza'ozê wedepo'o nhonhi'râmi te te âri ô wamhã, duré îzarina 're morî ô wamhã, ta hã îsiré 're imorî da hã waihu'u ô di.

²⁸— Ni'wa hã 'ri rãihã te te 'ri da wamhã, e imorî'rata na za sãmra â bâ a'â, te te sa'rata wê da, niha iwa'â hã za watobro zô, duré rob'ui'prazê hã iwa za si'utôri zô.

²⁹Âne hã ni'wa te te 'manharî ô wamhã, 'ri na'rata nhana'rada hã te te 'manharî nherê, 'ri hã te te uprosi waihu'u ô di za. Tawamhã uburé nasi te te i'madâ'a za'ra hã te za nasi âma tito za'ra za. Âne te za nasi tâma nharî za'ra: ³⁰"Â hã aibã hã 'ri 'manharî na ma âma sãna'rata. Tane nherê, te te 'ri 'manharî uprosi waihu'u ô di."

³¹— Duré niwamhã apito hã, tite dasi'wapêi 'manharî'wa norî 10 miu na ihâiba za'ra ré dasi'wapê zô watobro da wamhã, tane nherê, i'wapêi'wa da hã, 20 miu na dasi'wapêi 'manharî'wa sada hâimana za'ra wamhã, e za a'â sãmra â bâ, te te âma rosa'rata pese da hã, 10 miu na te te âma ai'utê waihu'u pese zô, 20 miu na ihâimana za'ra âma hã. ³²Âne hã te te 'manharî ô wamhã, sada ihâimana ma hã romhã na hâimana ré, te za tite romreme 'wapêi'wa hã itême satô, apâ rowê na siré 're hâimana zahuré mono da, si'wapêi âna.

³³— Âne za duré a norî wa'wa hã, uburé asibro hã 're rême za'ra wa'aba mono ô wamhã, îsiré 're anomro waihu'u aba mono ô di za.

Sa dasai warîrîzé

Mateus 5.13; Marcus 9.50

³⁴Tawamhã Zezusi hã te duré dama rowasu'u, âne:

— Sa hã iwê, dasai warîrîzêb da hã. Tane nherê, siwamnari wamhã, e niha apâ i'manharîzé hã, wê na apâ hâimana da hã. ³⁵Ti'ai ma hã wasétê di za, oto duré ti'ai wazarizê ma zama. Tawamhã tarê te za oto me ni. Asimiparizê hã aima hâimana za'ra wa'aba wamhã, ma'âpê wapari za'ra wa'aba!

Pone'êrebâ isimanizém na romnhimiré

Mateus 18.10-14

15 ¹Tawamhã Zezusihi u ma tô aihutu, uburé danhib'apito ma rob-'ui'prazê arî ubumroi'wa norî hã duré ta norî ne, dawasétê na 're

idanomro mono norĩ zama, te te siwi wapari da. ²Tane nherẽ, farizeu norĩ hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahu-tu'wa norĩ zama ma tô âma siwi wê'ô. Tahawa ma tô tâma nharĩ za'ra, âne:

— Â hã aibã hã wasété na 're inomro mono norĩ hã te te 're awaibui wê. Te duré isiré 're sa za'ra.

³Tahawa, Zezusi hã ma tô romnhimiré na tâma rowasu'u za'ra, âne:

⁴— 100 na pone'erebã, aima hâimana za'ra wa'aba wamhã, tane nherẽ, misi 'manhimini wa'aba wamhã, e za sô 're airiti wa'aba mono â bã. Tawamhã 99 na hã te za a'â irême 'wa, pone'erebã isimani zô roptehutu wa, sô 're airiti wa'aba mono da, apã isôpêtê aba zéb u. ⁵Tawamhã apã sôpêtê aba wamhã, atoi uptabi aba di za. Tahawa te za asôihĩ na iduri 'wa. ⁶Asôrôwa u âwisi aba wamhã, asiwaihu'u norĩ zô te za aihârã 'wa, duré asababa 're isi'ubumroi mono norĩ zô zama. Tawamhã ta norĩ ma, te za inhari 'wa, âne: “Ma'âpé, isiré asima rowê za'ra wa'aba, ãte pone'erebã isimani hã te sôpêtê wê te apã.”

⁷— Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Tane te za rowê za'êtê uptabi na 're romhâimana hâiwa âma hã, wasété na 're imorĩ hã tiwasété na sisâmri wa, 'Re ihâimana u'âsi mono u isipi'rai u'âbâmhã, 99 na i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono norĩ âma rowê nhipai u, tiwasété na sisâmri za'ra da, isimnhasi za'ra ô norĩ âma hã.

Rob'uiprazé isapotore isimanizém na romnhimiré

⁸Tawamhã Zezusi hã ma duré âma uzusi, romnhimiré na rowasu'u na, âne:

— Pi'oi ma, 10 na rob'uiprazé isapotore êtê waipo prã prata 'manharĩ hã tâma hâimana za'ra nherẽ, misi tiwi simani wamhã, e za sô 're riti mono â bã. Te za sô 're riti. Rob'uiwézé hã te za ro'o. 'Ri 'remhã te za duré sô wamro. Te za sô tiriti wê pese, apã te te i'ârizéb u. ⁹Tawamhã apã te te sôpêtê wamhã, tisiwaihu'u sipi'ô norĩ zô te za hã, duré pi'ô norĩ isababa 're isi'ubumroi mono norĩ zô zama. Tawamhã ta norĩ ma, te za nharĩ za'ra, âne: “Ma'âpé, isiré asima rowê za'ra wa'aba, ãte rob'uiprazé isapotore ãwi isimani hã te sôpêtê wê te apã.”

¹⁰— Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Âne te za duré rowê za'êtê uptabi na 're romhâimana, hâiwa hawi 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ nho'remhã, ni'wa tiwasété na sisâmri wa, 'Re ihâimana u'âsi mono u sipi'rai wamhã.

Iprédupté, timama te te irêmezém na romnhimiré

¹¹Tawamhã Zezusi hã ma duré âma uzusi, âne:

— Aibã ma, te i'ra si'aibã norĩ hã maparane 're hâimana zahuré. ¹²Tawamhã nimahã bâta na, ino hã ma tô timama ma tinha, âne: “Imama, wa isima wê, âhã na ãma sômri da, asibro asipara aré ãma irême da hã.”

— Tahawa, imama hã tinhibrom na ma tô âma tâma aipo'o zahuré. ¹³Taha na âma romomro prã wi, aibã 'ra ino hã, ma tô tinhibro hã sima ubumro. Ma tô mo, ti'ai wa'ôto nho'u romhã na uptabi 're ihâimana mono u. Tame ma tô uburé tinhibro hã taré uprosi, hâimana wasété za'êtê na siwa'ru 're ihâimana mono zéb u'âbã.

¹⁴— Tawamhã iprédupté hã uburé tinhibro te te uprosi parimhã, tame ti'ai wa'ôto nho'omo 're, mrab zépata za'êtê uptabi hã hâimana wa, ma tô dasiré mrab

zépata na sâna'rata. ¹⁵Tahawa, tame ti'ai wa'otô nho'omo 're, 're idasi'ubumroi mono nori u, ma tô romhuri zô sima rini, âma 'masime da. Ta hã ma tô satô tiburu u, uhâbâ te te tâma 're a'madââ mono da. ¹⁶Tame mráp te, ma tô aré te te sima 're wê, uhâbâ sa te te 're 'masi mono da. Tane nherê, ni'wa hã te te tâma 're ai mono ô di. ¹⁷Tawamhã rosa'rada oto âma wisi wamhã, ma tô âne sima tinha: "Îmama ma romhuri'wa nori hã ahâ uptabi nherê, te dasa hã 're si'azahâri, tiwi za'ra. E niha wa tane nherê mra sêpata, âme. ¹⁸Apâ wa za isina siri, imama u. Tawamhã âne wa za tâma tinha za: 'Îmama, wa tô îwasété, 'Re ihâimana u'âsi mono wi, duré aiwi zama. ¹⁹Tahawa, sadai ô di oto, ai'ra na 're i'mahârâ mono da hã. Ma'âpé i'âri wê na, aima romhuri'wa na oto aima 're ihâimana mono da.' "

²⁰Tawamhã iprédupté hã ma to watobro. Timama nhorôwa u ma tô apâ mo.

— Tawamhã iprédupté hã zahadu romhã ré, ma tô imama hã tisã. Ipê hã te te âma wiri pese wa, ma tô imama hã itême wara. Tinho'utu ma tô ti'â. Tob'rata hârâ na ma duré sawi. ²¹Tawamhã iprédupté hã te timama ma tinha, âne: "Îmama, wa tô îwasété, 'Re ihâimana u'âsi mono wi duré aiwi zama. Tahawa sadai ô di oto, ai'ra na 're i'mahârâ mono da hã."

²²— Tane nherê, imama hã ma tô tite romhuri'wa nori hã 'mahârâ za'ra, âne: "Îtuza danhipai u ihâi wê uptabi hã waptu na we asiwi 'mai'âri aba, âma asiwi uza wa'aba da. Danhiptômohi tétézé tâma 'manherê aba, duré ipara uza zama. ²³Ma'âpé duré powawê zapu ihâipe hã asiwi 'mai'âri wa'aba, asiwi wiri aba da. Oto dato hã wa te wasiwi 'manharî, wa te wasima âma romhu'u za'ra da. ²⁴E marî wa. Â hã i'ra hã dââ na te aré tihâiba. Tane nherê, te apâ hâiba ré tihâiba. Ma tô aré aimani. Tane nherê, apâ wa tô sôpêtê."

— Tawamhã ma tô âma sâna'rata za'ra oto, sima romhu'u na hã.

²⁵— Taha ré hã, i'ra idub'rada rom na te tihâiba. Apâ 'ri u mori wa, te te oto rob'umhutu wamhã, ma tô rowamreme hã wapa, duré dasipese za'ra wa, dapara hâ'rasi zama. ²⁶Tahawa ma tô 'mazadanha, romhuri'wa hã âne: "E marî te tihâiba."

²⁷— "Ano hã apâ ma wi. Tahawa aimama hã ma tô ti'ru, powawê zapu ihâipe hã wa te wasiwi 'maiwiri da, rowê na apâ wisi wa, hâiba ré."

²⁸— Tawamhã i'ra idub'rada hã ma tô tizahi. Te te sima wê ô di, 'ri para u isébré da hã. Tahawa imama hã rob u ma tô itême watobro. Ma tô tâma tizadahutu'ô, sébré da, 'ri para u. ²⁹Tane nherê, ma tô timama ma tinha, âne: "Wahub ahâ na wa tô te aima 're romhuri, wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa ne. Duré niwa asimiroti hã te rême ô di. Tane nherê, niwa pone'ërebâ zéré uzé surure nherê, îma 'manhomri ô di, te âma isima rowê da, dato hã te 'manharî da, isiwaihu'u nori ma hã. ³⁰Tazahã, â hã ai'ra, pi'ô siwa'âbâ zô 're isi'ru za'ra mono nori âma uburé asibro te te i'upro hã apâ wei wisi wamhã, ma tô i'ru, powawê zapu ihâipe hã aima romhuri'wa nori te te siwi 'maiwiri da, tâma."

³¹— Tawamhã imama hã ma tô sada'â, âne: "Î'ra, i'rata te 're asâmra u'âsi mo. Tahawa uburé marî ite hã, ate hã duré. ³²Tane nherê, tô dato hã wa te wasiwi i'manharî hã iwê, wa te wasima rowê za'ra da, asisânawâ apâ we iwisizém na hã. Dââ nherê, apâ te âhã na hã hâiba ré tihâiba. Simani nherê, apâ wa sôpêtê."

Rob'madâ'â'wa, ihâimana nhipese na romnhimiré

16

¹Tawamhã Zezusi hã ma tô rowasu'u, isiré 're inomro mono nori ma, âne:

— Aibã hã te 're hâimana isibro pe, duré isibro te te tãma 're i'madâ'â mono hã. Tawamhã ma tô tãma 'mairowasu'u ni, isibro 'madâ'â wa hã, isibro te te nasi tiwi i'anhimini na hã. ² Tahawa, ma tô sô hã. ãne te sadanha: “Aiwasu'u hã wa wapa. Tahawa, ma'ápé îma hâi'rê na, asimirob'madâ'âzé hã, âma uzusi dai ô wa, îma rob'madâ'â mono zém na hã.”

³— Tawamhã tãma rob'madâ'â wa hã ma tô rosa'rata, âne: “Înhib'ihâ'a hã ma îwaze. E marî, wa za tawamhã 'manha oto. Înhib'uwaze di, te 're i'ab're mono da hã. Duré îma rowazéb di, te 're ida'awari mono da hã. ⁴ Wa tô waihu'u, te te îwazere wamhã, za te i'manharizé hã, danhorôwa u za da te dasiwi î'âri wê zéb da hã.”

⁵— Tawamhã ma tô sima sô tihârâ za'ra, isib'apito ma, te te iwa'âbâ za'ra ô norî zô. ãne ma tô sadanha, imorî'rada hã: “E niha iwa'âbâ ô, înhib'apito ma hã.”

⁶— “Piza'a hã 100 na ihâiba hã, azeitona 'râi wa'ui wab ré hã!” — ãne ma tô tãma siwasu'u.

Tawamhã ma tô tãma tinha, âne:

— “Ãhãta iwa'âbâ ô zém na rob'ui'ééré hã. Ai'aba'rê na asãmra. Ma'ápé âma rob'ui'ééré, 50 na.”

⁷— Tawamhã ihâiba amo hã te duré sadanha, âne: “A hã bété, e niha tãma iwa'âbâ ô hã.”

— “Sa'u amnho trigu ré hã, 100 na ihâiba hã.”

— Tawamhã rob'madâ'â wa hã ma tô tãma tinha, âne: “Ãhãta iwa'âbâ ô zém na rob'ui'ééré hã. Ma'ápé âma rob'ui'ééré, 80 na.”

⁸— Tawamhã rob'madâ'â wa senai ô hã ma tô isib'apito hã uze, 'rã nhipese wa.

Tawamhã Zezusi hã ma tãma waihu'u za'ra, âne:

— Ti'ai âma marî zô si 're idahâimana za'ra mono hã, dahâimana nhipese di, danhibrom na hã, rowa'a na 're inomro mono norî nhipai u.

⁹ Tahawa, âne wa za aima waihu'u za'ra wa'wa: Asibro aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono na, isibrob'ô norî, âma 're pawaptob za'ra wa'aba mono, asiwaihu'u na oto 're nomro aba mono da, asibrob zô aiwi sô 're rowap-tâ'â za'ra wa'aba mono wamhã, te te 're aiwaibui wê wa'aba mono da, ro isi'utôri'ô âma hã. ¹⁰ Ni'wa hã, umnhasi na danhibro surure nherê, te te 're a'madâ'â mono wamhã, tane te za duré umnhasi na te te 're a'madâ'â, sa'êté wamhã. Duré ni'wa hã suru nherê, sena na te te 're 'madâ'â mono ô wamhã, tane za duré isa'êne hã sena na te te 're a'madâ'â mono ô di za. ¹¹ ãne wa, ti'ai âma danhibro aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono na, sena na âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô wamhã, e 'wa hã ai'umnhasi zarina te te aima 're pisutu za'ra wa'aba mono da bâ, danhibro tô sena uptabi hã. ¹² Duré marî date hã sena na 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ô wamhã, e 'wa hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono da bâ, marî ate za'ra wa'aba da hã.

¹³— Dama romhuri'wa hã te te romhuri waihu'u ô di aiwamhã, isib'apito maparane tãma hâimana zahuré wamhã. E marî wa. Ihâiba amo hã te za te te 're ruiwapari. Ihâiba amo si te za te te sima 're sawi pese. Niwamhã ihâiba amo hã te za te te 're wapari pese. Ihâiba amo si te za te te siwi 're wê'ô pese. Tane a norî wa'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, duré rob'ui'prazé ma, 're romhuri waihu'u za'ra wa'aba mono ô di, aiwamhã.

ZeZusi hã, farizeu norĩ hãimanazé te te iwē'ózé

Mateus 11.12-13; 5.31-32; Marcus 10.11-12

¹⁴Tawamhã farizeu norĩ hã, âne hã ZeZusihi mreme te te wapari za'ra wamhã, ma tô âma tito za'ra, rob'uiprazé tâma sawi za'ra wa. ¹⁵Tahawa, ZeZusi hã ma tô tâma nharĩ za'ra, âne:

— Dama hã aiwē ne, te 're anomro aba mo. Tane nherē, 'Re ihãimana u'âsi mono hã aipē'ē 'remhã te te aiwaihu'u pese za'ra wa'aba di. Ti'ai âma marĩ dama iwa'âbã za'ene hã, 'Re ihãimana u'âsi mono tômo nho'remhã, marĩ dai ô di.

¹⁶— 'Re ihãimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob'ui'é-rézé hã, duré 'Re ihãimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ nhimiroti hã ma tô 're hãimana za'ra, Zuwã Batista 're ihãimana mono zéb u. Ta hawim haré, te oto Rowasu'uwē 'Re ihãimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwē mono zém na, da te âma 're rob'mahârâ za'ra. Tahawa dahãiba mono bâ, te sada 're dasisapētē za'ra, iwa 're danhisisi mono da.

¹⁷— Wapu di hãiwa norĩ ti'ai me hã, isi'utōrĩ zahuré da hã, 'Re ihãimana u'âsi mono nhimiroti zahi ui'ére i'rãihã to hã, za da te iwazere waihu'u ô nhipai u.

¹⁸— Ni'wa aibã hã timro te te rēme wa, pi'ô aimawi na mro wamhã, pi'ô na te za tiwasédé hã 'manha. Duré ni'wa aibã hã, pi'ô imro te te irēme na mro wamhã, aibã hã te za duré tiwasédé hã 'manha, pi'ô na.

Aibã isibro pe, duré isibrob'ô Lazaru na isisi

¹⁹Tawamhã ZeZusi hã ma duré âma uzusi, âne:

— Aibã hã te 're hãimana, isibro pese uptabi hã. Ta hã te i'uza iwa'âbã za'etē na si 're si'uza. Bâtã sidâpâsi te duré te te sima 're rowē, marĩ iwē uptabi na hã. ²⁰Tawamhã aibã isibrob'ô hã te duré 're hãimana, i'wa're te te ihãiba ubu, Lazaru na isisi hã. Ta hã ma tô da te 're simizusi, aibã isibro pese nhorôwa dawa, 'ridawa isa'etē âma. ²¹Lazaru hã ma tô te te sima 're wē, aibã isibro pese sa, meza hawi 're irere'e mono hã te te 're 'masi mono da. Tawamhã wapsã norĩ hã ma tô itēme 're nomro, i'wa're hã te te tâma 're upsômri za'ra mono da. ²²Nimahã na hã ma tô oto dârã, Lazaru hã. Tawamhã hãiwa hawi romhuri'wa norĩ hã ma tô siwi saprô, Abra'ãhã u. Isibro pe hã ma tô duré oto dârã. Ta hã ma tô âma dasiwi ti'a ni. ²³Tawamhã Hades na romnhisi, adã 're ihãimana za'ra mono zéb âma, aibã isibro pe hã ma tô oto robzépata za'etē. Tame hãimo te te rob'madã'ã wamhã, Abra'ã hã ma tô 'madã romhã na, duré Lazaru isababa isãmra na. ²⁴Tawamhã ma tô 'mahã, âne: “Wahi'rada Abra'ã, i'âma aipē'ézé na! Ma'ápé Lazaru hã we satōrĩ, tinhiptômohi na te te ãnhoto di'i da, te te âma ãnhoto wahã da, âme te robzépata za'etē wa, unhama âma!”

²⁵— Tane nherē, Abra'ã hã ma tô sada'ã, âne: “Înhihudu, ma'ápé âma aipo're pu'u, atã'ã ô ré, marĩ iwē si aima 're ihãimana za'ra mono na hã. Tazahã, Lazaru hã marĩ iwasété si ma tô tâma 're hãimana za'ra. Tane nherē, ãhã na hã tâma rowē uptabi di, a hã tame 're robzépata mono ré hã. ²⁶Duré taha siré hã, itēmeb da hã duré atēmeb da hã, te ab're isa'etē uptabi hã 're hãimana. Tahawa ni'wa hã ã hawimhã te te âma saprĩ waihu'u ô di, duré tane ta hawimhã ni'wa hã we te te saprĩ waihu'u ô di.”

27— Tawamhā isibro pe hā te duré tãma tinha, âne: “Wahi'rada Abra'ã, tane wamhā, wa za aiwi waptê. Ma'âpé Lazaru hā satōrī, imama nhorōwa u, 28 isisānawā norī hā imrotō na tame 're si'ubumroi mono wa. Ma'âpé tamomo satōrī, ta norī hā te te po're pu'u za'ra da, niwa we sihutu tō da āwa, robzépata za'ētē zéb u hā.”

29— Tane nherē, Abra'ã hā ma tō âne sada'â: “Asisānawā norī 'ratamhā te 're hāimana za'ra, 'Re ihāimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob'ui'érézé hā, duré 'Re ihāimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norī nhimi'ui'éré zama, te te âma ipo're pu'u za'ra zéb da hā. Ta hā te te iwapari za'ra da si, iwē hā.”

30— Tawamhā isibro pe hā te duré tãma tinha, âne: “Wahi'rada Abra'ã, taha si hā, sadai ô di. Tazahā, ni'wa hā dâ'â nherē, hāiwa'utu wa, itēme morī za'ra wap si, te za tiwasété na sisāmri za'ra, 'Re ihāimana u'âsi mono u sipizari za'ra da hā.”

31— Tawamhā Abra'ã hā ma tō duré tãma tinha, âne: “Mozésihi nhimiroti, duré 'Re ihāimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norī nhimiroti te te wapari za'ra ô wamhā, ni'wa hā dâ'â nherē, apâ hāiwa'utu wa, te te tãma rowasu'u za'ra da, itēme morī za'ra nherē, te te saze za'ra ô di za.”

Dawasété nherē, da te dasi'âma 're i'madâ'â za'ra mono ô zé dawasédé hā

Mateus 18.6-7; 18.21-35; Marcus 9.42

17 1Tawamhā Jezusi hā ma tō tãma nharī za'ra, isiré 're inomro mono norī ma, âne:

— Marī hā te za tō 're wairébé, ni'wa hā te te 're i'manharī mono zéb zarina, da te 're 'manharī za'ra mono wa, dawasété na âma 're idasi'morôpārī za'ra mono zéb da hā. Tane nherē, danhipai u tãma 're ropipa uptabi mono di za, dama rob'râ'rata'wai ma hā, isirā zarina 're danomro mono wa. 2Dama rob'râ'rata'wai ma hā, tãma ropipa di aré, â poré â 'rehâ uptabi wa, da te mei wamhā, êtē tōmo wawē amnho zubzém na 'râiwazi ré. Tane nherē, taha nhipai u tãma ropipa uptabi di za, tiwasédé te te i'manharī u'âbâ, nimahā â hā ai'uté hā tiwasédé te te 're 'manharī mono wamhā. 3Tahawa, âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono. Asisānawā hā asada wasété wamhā, aimreme hā tãma pêtê. Duré tiwasété na sisāmri wa si'ruiwapari wamhā, âma 'madâ'â tō, asada iwasétézé hā. 4Misi bâta 'remhā, 7 na asada wasété wamhā, duré wasété sidâpâ, nasi aima siwē'ô wamhā, âne te te nasi aima nharī wamhā: “Wa isi'ruiwapa”, âne wamhā, tō âma 'madâ'â tō, asada iwasétézé hā.

Wanhib'apito umnhasi sina 're idahāimana za'ra mono zé

5Tawamhā Wanhib'apito hā tizadawa wasu'u'wa da, te te ipisutu za'ra norī hā ma tō tiwi waptêrē za'ra, âne:

— Ma'âpé wama sa'ētê za'ra na, 'Re ihāimana u'âsi mono, wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zé hā.

6Tawamhā Jezusi hā ma tō âma sada'âbâ za'ra, âne:

— 'Re ihāimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hā romnhamare isuru pesere hā mostarda na rowede potozém ne, aima hāimana za'ra wa'aba 'wa'âhā, nharī waihu'u pese za'ra wa'aba di aré, â hā rob'râ figu wede ma hā, âne: “Asisa'o'lo, â poré wa asisārī da.” Tawamhā asadawa zarina wa'aba te aré tō aiwapari 'wa.

⁷Tawamhã Zezusi hã ma duré tãma waihu'u za'ra, âne:

— Áté niwamhã te aré aima ti'maihâimana 'wa aima romhuri'wa hã, te te aima iti'ai wa'i wa'wa hã duré niwamhã pone'ërebâ te te aima 're i'madâ'â aba mono hã. Ta hã buru hawi wisi wamhã, e te aré tãma inharĩ 'wa, âne: “We ai'aba'rê na âwa aimorĩ. Ma'ápê asãmra, asa da.” ⁸⁻⁹Mare di. Tãma nharĩ aba ô di za. Âne si te za tãma inharĩ 'wa: “Bara na ĩsa da, ma'ápê ĩma asipi na. Sada asipese, ĩma romhuri da, ĩsai ré hã duré te hã'rêne ré hã. Taha parip si, te za asa. Te za duré ihã'rê za.” E tawamhã romhuri'wa hã te za isawi, asimi-nhimi'ruzé hã te te âma aima uwaimrami wa. Mare di. ¹⁰Âne te za duré aima 're romhâimana za'ra wa'wa. Uburé marĩ hã aima i'ru za'ra wa'aba zéb zarina, 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono parimhã, âne te za 're inharĩ za'ra wa'aba mo: “Wa norĩ hã romhuri'wa norĩ, wawapure di, wama i'ruzéb si, wa te 're 'manharĩ za'ra mono wa.”

Zezusi hã, 10 na i'wa're ré norĩ te te ipese za'ra zé

¹¹Tawamhã Zezusi hã ma tô timorĩ na âma uzusi, Zeruzalê u. Ma tô ro'razâ, Samaria duré Galiléia wa'wa, ti'a na. ¹²Tawamhã 'ri wa'ôto u oto isébrézéb u, 10 na i'wa're ré norĩ hã ma tô sina uzusi za'ra. Romhã na ma tô mazahãri za'ra. ¹³Tawamhã hãrã 'rãihã na ma tô 'mahãrã za'ra, âne:

— Zezusi, Rowahutu'wa, ma'ápê wa'âma aiwamri za'ra na.

¹⁴Tawamhã Zezusi hã te te 'madâ'â za'ra wamhã, ma tô tãma nharĩ za'ra, âne:

— Mo oto ai'aba'rêi wa'aba, sasedoti norĩ u, te te aihãiba zabu za'ra wa'aba da.

Tawamhã si'aba'rêi ré, ma tô oto tihãiba pese za'ra. ¹⁵Tawamhã misi ihãiba pese na si'madâ'â wa, ma tô apã sina siri, 'Re ihâimana u'âsi mono âma wata mono sina, mreme 'rãihã na. ¹⁶Tawamhã hi'rãtitô ma Zezusihi papara aime. Ma tô âma tiwata. Ta hã Samaritanu na iwamri. ¹⁷Tawamhã Zezusi hã ma tô sadanha, âne:

— Oro aibã norĩ hã 10 na pese za'ra za. E mahãta tawamhã 9 na ihãiba za'ra hã. ¹⁸E niha bâ, wasiré a'uwê'ô si ma tô we apã sina siri, 'Re ihâimana u'âsi mono âma wata da hã.

¹⁹Tawamhã Zezusi hã ma tô tãma tinha, âne:

— Aiwahutu. Aimorĩ oto. Asina ĩ'umnhasizé hã ma tô aipese.

'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zé, we iwisizé

Mateus 24.23-28,36-44

²⁰Tawamhã nima norĩ farizeu norĩ hã ma tô Zezusi siwi sadanha, niwa za wisi zô, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã. Tahawa ma tô tãma waihu'u za'ra, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã, sô'awi 'madâ'â waihu'u pese na wisi ô di za. ²¹Tahawa, ni'wa hã te te wasu'u waihu'u ô di za, âne hã: “Ma'ápê 'madâ'â za'ra wa'aba! Âme te tihãiba.” Niwamhã duré âne hã: “Ôme te tihãiba!” E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã, aihãiba 're, te aima 're hâimana za'ra wa'wa.

²²Tawamhã Zezusi hã ma tô tinha, isiré 're inomro mono norĩ ma, âne:

— Niwamhã bâdã te za wi, Ti'ai âma Dasiré Ipoto te, bâdã i'maiwisi na, 'madâ'â za'ra wa'aba da, asima iwê za'ra wa'aba zé hã. Tane nherê, 'madâ'â

za'ra wa'aba ô di za. ²³Tawamhã ni'wam nori hã te za âne aima rowasu'u za'ra wa'wa: "Ma'âpé 'madââ za'ra wa'aba! Âme te tihâiba." Niwamhã duré âne: "Ma'âpé 'madââ za'ra wa'aba! Ôme te tihâiba!" Tane nherê, ai'aba'rê na isarina 're anomro aba mono tô! ²⁴E marĩ wa. Tã si'ubuzi hãwa bâ 're si'ubuzi mono wa, te te 're irowa'a mono ne, tane za duré Ti'ai âma Dasiré Ipoto te, bâdâ apã we imorizé wisi wamhã. ²⁵Tane nherê, âne wana ré hã, tô i'ru zahi te te irobzépata za'etê da hã, duré âhã na dapoto nori hã da te dasiwi iwê'ô da hã. ²⁶Noé hã 're hâimana mono ré, 're iromhâimana mono ne, te za duré tiromhâiba za, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã apã we imorizé ro'rutu wamhã. ²⁷Â pusi mono ô ré hã, marĩ hã ma tô da te 're 'manharĩ za'ra, da te 're i'manharĩ u'âsi za'ra mono zéb zarina. Ma tô 're dasaihuri. Ma tô duré da te 're âhuri. Ma tô duré dasina 're damro za'ra, Noé hã uba're wa isébrézéb u. Tawamhã âpusi mono zé hã ma tô oto watobro. Ta hã ma uburé da'uprosi. ²⁸Tane ma tô duré 're romhâimana, Lo 're hâimana mono ré hã. Uburé ma tô 're dasaihuri. Ma tô duré da te 're âhuri. Ma tô da te 're rob'uipra za'ra. Te duré da te 're rowede za'ra. Ma tô duré 'ri hã da te dasima 're 'manharĩ za'ra. ²⁹Tawamhã Lo hã Sodoma hawi iwatobrozé bâdâ oto wisi wamhã, isa'u ma tô uzã hã asa'wa tâ ne, duré êtê ro'o warĩrĩ uzé pire zama. Ta hã ma tô uburé da'uprosi. ³⁰Tane za duré, bâdâ wisi wamhã, Ti'ai âma dasiré Ipodo apã we sihâi'rê wamhã. ³¹Taha bâtã na hã, ni'wa 'ri nhisiwi sãmra ré wamhã, si'ra dai ô di, tinhibro te te waibu da hã. Tane duré ni'wa hã rom na hâimana ré wamhã, apã wisi dai ô di, marĩ zô. ³²Ma'âpé âma aipo're pu'u za'ra wa'aba, Loho mro na hã. ³³Ni'wa hã tihâimanazép si te te sima 're sawi mono wamhã, ta hã te za sisimini. Tazahã, ni'wa hã tihâimanazé te te sima 're sawi mono ô wamhã, ta hã te za sisô'reptu. ³⁴Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Taha mara na hã, ni'wam nori hã waptã wa, te za siré tiza'wari zahuré. Tane nherê, ihâiba amo hã te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã ti'ã. Ihâiba amo si te za tirê. ³⁵Pi'ô nori hã maparane te za siré ti'ru'u zahuré. Tawamhã ihâiba amo hã te za ti'ã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Ihâiba amo si te za tirê. ³⁶[Taha bâtã na, maparane aibã nori hã te za siré romhuri zahuré, buru na. Tawamhã ihâiba amo hã te za ti'ã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Ihâiba amo si te za tirê.]

³⁷Tawamhã isiré 're inomro mono nori hã ma tô siwi sadanha, âne:

— Wanhib'apito, e mame te za âne hã tiromhâiba.

Tawamhã Zezusi hã ma âma sada'âbã za'ra, âne:

— Nimame marĩ idã hã hâimana wamhã, tame te za sipahutu nori hã 're si'rã'ôtô.

Pi'ô imrotô, duré da'âma rowairébé'wa

18 ¹Tawamhã Zezusi hã ma tô rowasu'u na romnhimiré'é, isiré 're inomro mono nori ma, te te tãma hãiré za'ra da, te te 're rowaptêrê u'âsi za'ra mono da, duré tiwi 're robzei'ô za'ra mono tô da zama, âne:

²— Nimame 'ri wa'ôtô 'remhã, te 're hâimana, da'âma rowairébé'wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwazé mono ô hã duré isimiwazéb ô hã. ³Tame 'ri wa'ôtô 'remhã te duré 're sãmra, pi'ôi mrotô hã. Ta hã te da'âma rowairébé'wa tême 're neb u'âsi, te te tãma âma rowairébé da. Te nasi tãma tinha, âne: "Ma'âpé i'âma aime na, duré rowairébé, izada ihâimana hã i'uwaibaba na îma 're hâimana mono da."

⁴— Tawamhã da'ama rowairébé'wa hã wahub ahâ na te te sima wê ò di, ite romhâimanazém na te te âma irowairébé da hã. Tane nherê, ma tô oto rosa'rata, âne: “Tô sena tô, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te 're wazé mono ò di. Duré ìnhimiwazéb ò di. ⁵Tane nherê, â hã pi'oi mrotô te te we ìwasutu u'âsi wa, wa za oto ite romhâimanazém na tâma rowairébé. Âne hã te 'manharî ò wamhã, te za we ìwasutu u'âsi za.”

⁶Tawamhã Wanhîb'apito hã ma duré âma uzusi, âne:

— Ma'âpé, wapari pese za'ra wa'aba, da'ama rowairébé'wa sena ihâimana'ô te te inharîzém na hã. ⁷E tawamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã i'uwaibaba te te 're 'manharî mono ò di za bété, tinhib'a'uwê norî ma hã, bâtâ bâre duré mara bâre, isimipawaptobzéb zô, sô 're ihâsi mono norî ma hã. E sô rowap-tâ'a da bâ, za te te ipawaptob za'ra da hã. ⁸Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: I'uwaibaba na te za tô rowairébé waptu na, tinhib'a'uwê norî niwîmhã. Tazahã, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã niwa apâ wei morî wamhã, e te za 'manhopêtê, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zé hã.

Farizeu duré danhib'apito ma, rob'uiprazé arî ubumroi'wa

⁹Tawamhã Zezusi hã ma tô duré rowasu'u na romnhimiré, ni'wam norî hã wê na 're inomro mono na, 're si'madâ'a ze za'ra mono norî ma, duré te te 're ida'ruiwapari za'ra mono norî ma, âne:

¹⁰— Aibã norî hã ma tô tineb zahuré 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri rãihã u, te te rowaptêrê zahuré da. Ihâiba amo hã farizeu. Duré ihâiba amo hã danhib'apito ma rob'uiprazé arî ubumroi'wa. ¹¹Zasi wamhã, farizeu hã hãiwî ma tô za. Siwaprosi te rowaptê, âne: “Re ihâimana u'âsi mono, wa ai'ama iwata, wa hã dasinei ô wa, ìnhimisaihuri ô wa, senai'ô na 're ihâimana mono ô wa, duré pi'ô na dawî 're ìnhimisaihuri mono ô wab zama, duré â hã rob'uiprazé arî ubumroi'wa 're imorî nei ô wa. ¹²Romhuri 'remhã maparane âma isahu na wa îsai âna 're ihâimana mono na hã te 're 'manharî. Ìnhop-rubzé, wa duré te 're po'o aima hã, uburé ipawa'a te 're imrami mono na hã.”

¹³— Tanei ò di, rob'uiprazé arî ubumroi'wa hã. Romhã na te za. Duré hâimo hã te te rob'madâ'a ò di. Tinho'utu wi si te nasi si'ahã. Âne ma tô rowaptê: “Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé i'âma aiwamri na. Wa hã ìwasé-têre na wa 're mo.”

¹⁴Tawamhã Zezusi hã ma tô âma 'rāsutu, âne:

— Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Rob'uiprazé arî ubumroi'wa si ma tô tinhorôwa u hã mo, 'Re ihâimana u'âsi mono te te iwêsâmri na. E marî wa. Ni'wa hã danhipai u na 're si'madâ'a zei mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za te te 're sisém nomri. Tanei ò di, ni'wa hã tiwapu na 're si'madâ'a mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za hâimo te te 're simizusi.

Zezusi hã ai'uté norî te te i'azawizé

Mateus 19.13-15; Marcus 10.13-16

¹⁵Taha parimhã, ni'wam norî hã ma tô ai'uté norî hã âwisi za'ra Zezusihi u, âma mreme za'ra da, iwê hã te te tâma apisutu da. Tane nherê, isiré 're inomro mono norî âne hã te te 'madâ'a za'ra wamhã, ma tô timreme hã dama pêtê za'ra, ai'uté te te itême i'wasari norî ma. ¹⁶Tane nherê, Zezusi hã ai'uté

norĩ zô ma tô sitême sô tihârâ za'ra. ãne ma tô tinha, isiré 're inomro mono norĩ ma:

— Aâ we itême si'aba'rê, ai'uté norĩ hã. Tiwi rosawi za'ra wa'aba tō, ãne hã te te 'manharĩ za'ra tō da hã. E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hâiwa âma da'âma 're isib'a'uwê mono zé hã, ni'wam norĩ hã ai'uté ne 're ihâimana za'ra mono norĩ te si. ¹⁷Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, ãne: Ni'wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zé, ai'uté norĩ ne, te te âri wê ô wamhã, niwa iwa isébré da hã, mare di.

Aibã iprédupté isibro pe

Mateus 19.16-30; Marcus 10.17-31

¹⁸Tawamhã Zudeu norĩ ma roti'wa hã ma tô Zezusi sadanha, ãne:

— Rowahutu'wa i'aiwê, e marĩ wa za 'manha, dahâimanazé isi'utōrĩ'ô te isina uwaimrami da hã.

¹⁹Tawamhã Zezusi hã ma tô sada'â, ãne:

— E marĩ da, ma tô i'wê na i'âma aiwa. 'Re ihâimana u'âsi mono si iwê hã. Ni'wa isine hã hâimana ô di. ²⁰Aima waihu'u pese di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi norĩ, ãne hã: “Damro na dawisaisaihuri tō. Da'maiwĩrĩ tō. Marĩ simi'uri tō. Tô senai ô nherê, niha na dawasu'u wasété tō. Aimama 're wazé pese mono, ana zama.”

²¹Tawamhã aibã hã ma tô âma sada'â, ãne:

— Îzapore hawim haré, wa tô uburé ã norĩ isimiroti zahi hã te 're a'madâ'â pese.

²²Tawamhã Zezusi hã isi'râzarôtôzé te te wapari wamhã, ma tô tâma tinha, ãne:

— Marĩ zô misi te aiwi rowaptâ, i'manharĩ da hã. Ma'âpé uburé asibro hã dama wede za'ra na. Taha pari, rob'uiprazé iwa'â hã isibrob'ô norĩ ma sômri mono. Tawap si te za marĩ iwê uptabi hã hâiwa âma asô 're hâimana za'ra, ti'ai âma marĩ iwa'âbâ za'êne 're ihâimana za'ra mono ne. Taha parip si we aimorĩ, îzarina 're aimorĩ da.

²³Tawamhã aibã iprédupté, ãne hã te te wapari wamhã, ma tô tiwi tirobzei'ô pese, sibro pese uptabi wa. ²⁴Tawamhã Zezusi hã tiwi irobzei'ô na te te waihu'u wamhã, ma tô tinha, ãne:

— E niha ipire uptabi, isibro pese norĩ, 'Re ihâimana u'âsi mono, da'âma 're isib'a'uwê mono zéb u 're isisisi mono da hã. ²⁵Awaru ba'ômore hã isi'uwazi zazahã hâibabarizé para'ôtô zapu'u 're, isébré waihu'u ô nhipai u, isibro pe hã sébré waihu'u ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zéb u hã.

²⁶Tahawa, iwapari'wa norĩ hã ma tô siwi sadanha, ãne:

— Tane wamhã bété, e 'wa hã tinho'reptuzé te te sina uwaimrami da bã.

²⁷Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma waihu'u za'ra, ãne:

— Marĩ hã ti'ai âma a'uwê norĩ ma i'manharĩ waihu'u'ô hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã wapure di.

²⁸Tawamhã Pedru hã ma tô tâma tinha, ãne:

— Wa norĩ hã bété. Uburé marĩ hã wa tô rême za'ra ni, asarina 're wanomro mono da.

²⁹Tawamhã Zezusi hã ma tô âma sada'â, ãne:

— Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zéb u'âbâ, tinhorôwa, duré timro, duré tisisânawâ norĩ, duré timama norĩ niwamhã ti'ra norĩ hã te te a'â sisa'u 're rême za'ra mono wamhã, ³⁰ta norĩ nhipai u pese te za marĩ iwê hã waibu, ti'ai âma 're hâimana mono ré hã. Duré romhutu'ômhã te za dahâimanazé isi'utôri'ô hã sina uwaimra.

Zezusi hã si'ubdatô âma isiwasu'uzé, tidâ'âzém na duré za apâ ihâiwa'utuzém na zama

Mateus 20.17-19; Marcus 10.32-34

³¹Tawamhã Zezusi hã aibã norĩ 12 na ihâiba za'ra norĩ zô ma tô hã. Ma tô tâma nharĩ za'ra, âne:

— Îwaparĩ za'ra wa'aba! Zeruzalê u, wa ai'abare' ni. Tawamhã tame, Ti'ai âma Dasiré Ipoto âma 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ te te âma irob'ui'ééré za'ra zém na te za uburé sina uwaimra. ³²Ta hã te za dasiwi hâiba nhomri ni, Zudeu'ô norĩ ma. Tawamhã ta norĩ hã te za âma tiwa'ê za'ra. Te za âma wasété za'ra. Tizadaipro na te za nasi siwi upto. ³³Abazei hã nhorô 'manharĩ na dapré'ézém na te za te te siwi 're préé. Taha pari, te za duré siwi tiwĩ. Tane nherê, si'ubdatô bâtâ âma te za apâ hâiwa'udu.

³⁴Tane nherê, isiré 're inomro mono norĩ hã, âne Zezusi te te sina tâma inhari za'ra zé hã, te te siwi sadaihu'u ô di, simi'uri na tiwi hâimana za'ra wa. Tahawa te te sadaihu'u za'ra ô di, tâma isiwasu'u za'ra zé hã.

Zezusi hã aibã itob'a te te ito pesezé

Mateus 20.29-34; Marcus 10.46-52

³⁵Tawamhã Zezusi hã ma tô oto sina rotété, Zerico u. Tame te aibã itob'a hã nhamra, bâdâdi zadaré âma. Ta hã te nasi da'awa. ³⁶Tawamhã da'ahâ uptabi na da te iro'rahâri za'ra na te te da'awapari wamhã, ma tô anha, marĩ hâimana zô.

³⁷Tahawa, ma tô tâma rowasu'u za'ra ni, âne:

— Zezusi, Nazaré âma iprédu, ma ro'razâ.

³⁸Tahawa aibã itob'a hã te oto nasi 'mahâ, âne:

— Zezusi, Davihi nhihudu, ma'âpé i'âma aipé'ézé na!

³⁹Tawamhã ni'wam norĩ hã danhowa isi'abare' hã ma tô timreme hã tâma 'morôpârĩ za'ra, ari'iwi sãmra da. Tane nherê, ma tô nasi 'mahâ, âne:

— Davihi nhihudu, ma'âpé i'âma aipé'ézé na!

⁴⁰Tawamhã Zezusi hã ma tô mazazâ. Ma tô ti'ru, aibã itob'a hã da te dasiwi saproni da itême. Tawamhã 'râwi itême te te sina rotété wamhã, Zezusi hã ma tô sadanha, âne:

⁴¹— E marĩ te asima iwê, te aima i'manharĩ da hã.

— Apito, apâ te rob'madâ'â da, wa isima wê. — Âne ma tô aibã itob'a hã sada'â.

⁴²Tawamhã Zezusi hã te tâma tinha, âne:

— Ma'âpé apâ rob'madâ'â. Asina i'umnhasizé hã ma aipese.

⁴³Tawamhã awa'awi pesere aibã itob'a hã ma tô oto rob'madâ. Tahawa Zezusihi zarina ma tô oto mo, 'Re ihâimana u'âsi mono âma wata mono sina. Âne hã da te wapari za'ra wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono âma ma tô tawata za'ra ni.

Zaqueu hã, danhib'apito ma rob'uiprazé arĩ ubumroi'wa

19 ¹Tawamhã Zezusi hã ma tô oto âzé, Zerico na. Te oto ro'razâ, taha 'ri wa'õtô na. ²Tawamhã tame te 're sãmra, aibâ isibro pe Zaqueu na isisi hã. Ta hã danhib'apito ma rob'uiprazé arĩ ubumroi'wa norĩ nhĩb'ihã'a. ³Ta hã ma tô aré sima wê, ni'wa hã zô Zezusi te te 'madã'a da. Tane nherê, sapore wa, te te 'madã'a waihu'u ô di, duré da'ahã uptabi wa. ⁴Tahawa, danhowa ma tô wara. Rob'rã figu wede na ma tô sai'u, taha wa'waibaba Zezusi hã za te te ro'razãri wa. ⁵Tawamhã Zezusi hã wede zahâpâ u oto wisi wamhã, hãimo ma tô rob'madã. Tame ma tô Zaqueu 'mahã, âne:

— Zaqueu, ma'âpé waptu na si'ra na. Wa ãsima wê, ã bâtâ na hã asôrôwa âma ãnhamra da.

⁶Tawamhã Zaqueu hã waptu na ma tô si'ra. To sina ma tô 'mazé, tinhorôwa u. ⁷Tawamhã isôrôwa u isébré na, uburé da te 'madã'a za'ra wamhã, ma tô dasima âma wasété za'ra ni, âne:

— E niha hã ma tô âzé, aibâ iwasété nhorôwa u.

⁸Tawamhã Zaqueu hã hãiwĩ ma tô za. Wanhĩb'apito ma, ma tô tinha, âne:

— Apito, ãwaparĩ! Isibrob'ô norĩ ma, wa za ãnhĩbrom na aiwa âma aip'o'o. Ni'wai wi âma ãnhĩmisaihuri wamhã, wa za âma tâma sisiwi, maparane si'uiwa na.

⁹Tahawa Zezusi hã ma tô tâma tinha, âne:

— ã bâtâ na hã, ãwa 'ri u ma tô danho'reptuzé hã we âzé. E marĩ wa. ã hã aibã zama Abra'ãhã nhĩhudu 're hãimana mono wa duré. ¹⁰Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã ma tô wei mo, siwa'ru 're inomro mono zô 're rĩtĩ mono da, duré te te 're anho'reptui mono da.

Apito, duré 10 na tâma iromhuri'wa norĩ

Mateus 25.14-30

¹¹Tawamhã Zezusi hã ma tô duré romnhimĩréé na rowasu'u, te te inharĩ-zém na te te iwapari za'ra norĩ ma. Zeruzalê 'rata 'rãwi oto hãimana wa, ma tô ta norĩ hã âma rosa'rata za'ra, 'Re ihãimana u'ãsi mono da'ãma 're isib'a'uwê mono zé hã, za iwisi su'u na hã.

¹²Tahawa, Zezusi hã ma tô tâma rowasu'u za'ra romnhimĩréé na, âne:

— Nimahã na aibã hã, imama sipoto hawi a'uwê norĩ pire na 're ihãimana za'ra mono hawimhã, ma tô mo ti'ai wa'õtô nho'u romhã na uptabi 're ihãimana mono u, tame si'apito da, taha parip si apã te te sina siri da, tirob u hã.

¹³Tawamhã morĩ wana ré, tite romhuri'wa norĩ 10 na ihãiba za'ra norĩ zô ma tô hã. Hãiba mono bã ma tô misisi rob'uiprazé isapotore êtê waipo pré oru 'manharĩ hã tâma sômri za'ra. Taha pari ma tô tâma nharĩ za'ra, âne: “Ma'âpé ã hã rob'uiprazém na, marĩ hã âma 'manharĩ za'ra wa'aba, âma sisiwi za'ra wa'aba da, apã we te ãsina isirizéb u.”

¹⁴— Tane nherê, ite ti'ai wa'õtô nho'ômo âma hã, te te siwi 'ru ti. Tahawa ma tô isãmrazéb u ti'ai wa'õtô nho'ômo amoi u datatõrĩ za'ra, tame apito ma, te te nharĩ za'ra da, âne: “Wa te wasima wê za'ra ô di, ã hã aibã, wama isi'apito za'ra da hã.”

¹⁵— Tane nherê, apito hã ma tô pisutu, si'apito da. Taha pari aibã hã ma tô apã sina siri, tinhipti'ai u. Tawamhã tâma iromhuri'wa norĩ zô ma tô tihãrã

za'ra, rob'uiprazé te te tãma isômri za'ra nori zô, niha te te âma tãma isisiwi za'ra zô, te te waihu'u da. ¹⁶Tawamhã imori'rada hã ma tô itême wi. Ma tô tãma wasu'u, âne: “Apito, rob'uiprazé isapotore êtê waipo pré oru 'manharĩ ĩma isômri hã, wa tô âma aima sisiwi, 10 na.”

¹⁷— Tawamhã isib'apito hã ma tô tãma tinha, âne: “Wê uptabi di! A hã romhuri'wa i'aiwê! Marĩ surure nherê, sena na te âma aihãiba. Tahawa 10 na 'ri wa'otô nori 'madã'ãwa na te za oto 're aihãimana mo.”

¹⁸— Tawamhã maparane âma ma tô duré itême wi. Ta hã ma tô duré tãma siwasu'u, âne: “Apito, rob'uiprazé ĩma isômri êtê waipo pré oru 'manharĩ hã, wa tô âma aima sisiwi, imrotô na duré.”

¹⁹— Tawamhã isib'apito hã ma tô tãma tinha, âne: “Tane tô. Wa za aima pisutu, 'ri wa'ono hã imrotô na, 're a'madã'ã mono da.”

²⁰— Tawamhã romhuri'wa ihãiba amo hã ma tô duré itême wi. Ta hã ma tô duré tãma siwasu'u, âne: “Apito, âhãta ate rob'uiprazé isapotore. Zazahã na, wa tô ubu. Taha pari wa tô simi'u. ²¹Wa tô aima ĩpahi, a hã aibã i'aihãimana tete na ĩma aiwaihu'u pese wa, duré ateĩ õ nherê, dawi 're i'azani mono na hã, duré nimame i'a're õ âma 're i'aroptehãri mono na hã.”

²²— Tawamhã isib'apito hã ma tô tãma tinha, âne: “A hã romhuri'wa i'aiwa-sétêre! Wa za ai'ãma rowairébê niha hã, ĩma inharizéb zarina. Aima ĩwaihu'u pese di pâ, ihãimana tete na hã duré itei õ nherê, te dawi 're i'azani mono na hã duré te 're iroptehãri mono na hã nimame te 're irob're mono õ âma.

²³Tane ze te bâ, e niha bâ bété ĩte rob'uiprazé hã sêrê õ di, rob'uiprazé ubumrozéb 're. Tawamhã apã we ĩwisi wamhã, wa aré ti'ã, rob'uiprazé ubumrozé te te âma ĩma isisiwizéb zu.”

²⁴— Tawamhã i'rata isimasam nori ma, ma tô tinha, âne: “Ma'ápé rob'uiprazé isapotore tiwi wazere aba, 10 na rob'uiprazé tãma ihãimana ma, sômri aba da.”

²⁵— Tane nherê, ma tô siwi sada'ã, âne: “Apito, oro ite hã 10 na rob'uiprazé isapotore hã tãma hãimana siromo za'ra za.”

²⁶— Tawamhã isib'apito hã ma tô duré tãma nharĩ za'ra, âne:

— “Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Ni'wai ma marĩ hã sa'êtê na hãimana wamhã, te za duré âma tãma sisiwi, sa'êtê na tãma hãimana da. Tane nherê, ni'wai ma hãimana õ wamhã, suru na tãma hãimana nherê, te za tô tiwi wazere ni. ²⁷Tahawa, ma'ápé ĩnhitob'ru nori hã we simroi wa'aba mono, apito na tãma 're ihãimana za'ra mono da, te te sima iwê za'ra õ hã. Taha pari, ma'ápé simroi wa'aba ĩnho're.”

ZeZusi hã, Zeruzalê u oto iwisisé

Mateus 21.1-11; Marcus 11.1-11; Zuwã 12.12-19

²⁸Tawamhã ZeZusi hã âne na te te tãma rowasu'u za'ra parimhã, isôwab za'ra ma tô oto mo, Zeruzalê u. ²⁹Tawamhã Olivera êtê 'rãihã nhisi 'rata Betifazé u, duré Betãnia u sihutu wamhã oto, ZeZusi hã ma tô maparane sisôwa satôri zahuré isiré 're inomro mono nori siré hã, ³⁰te te tãma iroti zahuré ré, âne:

— Mo oto ane wa'aba, 'ri wa'ono wanhowab za'ra ihãimana u. Azasi aba wi, te za awaru po'repore ihãiba tébre hã isôpêtê 'wa za, butu wazi na isa,

zahadu ni'wa âma isâmra ô hâ. Ta hâ wasihui wa'aba za, we îma saprôni aba da. ³¹Ni'wa hâ te te âma asadhanarî aba wamhâ, âne: “E marî da, te iwasihui wa'wa”, âne tâma wasu'u wa'aba za: “Wanhib'apito te sô amnhasi”.

³²Tawamhâ oto neb zahuré wamhâ, ma tô awaru po'repore hâ sôpêtê zahuré, Zezusi te te âma tâma irowasu'u zahuré zéb zarina. ³³Tawamhâ awaru po'repore ihâiba té hâ te te wasihu zahuré ré, te itede'wa norî hâ sadanharî zahuré, âne:

— E marî da, te awaru po'repore hâ iwasihui wa'wa.

³⁴Tawamhâ ma tô sada'âbâ zahuré, âne:

— Rowahutu'wa hâ te sô amnhasi.

³⁵Tahawa, awaru po'repore ihâiba té hâ ma tô oto saprôni zahuré, Zezusi sihi ma. Ti'ua ihâpa na ma tô bazadâ zahuré. Zezusi hâ ma tô duré pawap-tob zahuré, iba nhisiwi âma sâma da hâ. ³⁶Tawamhâ âma morî wamhâ oto, da'ua ihâpa na ma tô da te tâma waptâ za'ra, bâdâdi na. ³⁷Tawamhâ Zezusi hâ êtê 'râihâ Olivera na si'razéb u te te oto sina rosahutu wamhâ, uburé da'ahâ uptabi na isazei'wa norî hâ ma tô âma sâna'rata za'ra ni, dato sina, 'Re ihâi-mana u'âsi mono âma dawata za'ra mono na hâ, duré damreme 'râihâ sina, uburé marî dama i'manharî waihu'u'ô hâ da te i'madâ'â za'ra zém na, âne:

— ³⁸Apito, Uburé Danhib'apito nhisi na we imorî hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono iwê hâ te te tâma 're ipisutu u'âsi mono da si, iwê hâ! Hâiwa âma rowê u'â hâ 're isa'wari mono da si. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono âma zama, 're wawata za'ra wa'aba mono, hâiwa âma 're isâmra mono âma!

³⁹Tawamhâ nima norî farizeu norî dawazari ihâimana za'ra hâ ma tô Zezusi sihi ma nharî za'ra, âne:

— Rowahutu'wa, ma'âpé asazei'wa norî ma nharî za'ra na, hâsi mono tô da.

⁴⁰Tahawa Zezusi hâ ma tô âma sada'âbâ za'ra, âne:

— Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Ari'iwi si'aba'rê da wamhâ, êtê norî hâ te za hâsi, isibrob'reb za'ra.

Zezusi hâ isiwâ'ôzé, Zeruzalê âma pê'ézé wa

⁴¹Tawamhâ Zezusi hâ Zeruzalê u te te oto rob'umhutu wamhâ, ma tô 'madâ, 'ri wa'ôno hâ. Tahawa ma tô aiwa'ô, âma pê'ézé wa. ⁴²Tahawa, ma tô tinha, âne:

— Zeruzalê! Âhâ na aima waihu'u pese 'wa'âhâ, sô i'asimnhasi na hâ rowê aima hâimana da hâ! Tane nherê, âhâ na hâ, ta hâ aima 'madâ'â waihu'u ô di, simi'uri na aiwi hâimana wa. ⁴³Niwap si, bâdâ hâ te za wi, asitob'ru norî hâ wa'ra 'râihâ te te siwi i'manharî na, za te te siwi i'ai'uirizé hâ. Te za siwi ai'uirî ropâ, ai'a're si'uiwa na hâ. ⁴⁴Tawamhâ ta norî hâ te za uburé siwi aipru pese. Duré uburé aiwa 're isi'ubumroi mono norî zama te za siwi uprosi. Êne hâ sisisiwi simi'wara ô di za oto, aima sadaihu'u ô wa, bâdâ 'Re ihâimana u'âsi mono we imorizé hâ te te da'anho'reptu da hâ.

Zezusi hâ te te idazate mono zé,

'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ hawi

Mateus 21.12-17; Marcus 11.15-19; Zuwâ 2.13-22

⁴⁵Tawamhâ Zezusi hâ ma tô âzé, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ u, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tame ma tô ta hawi te te iwano'ô mono na sâna'rata, te te irowede za'ra norî hâ. ⁴⁶Âne te tâma nharî za'ra:

— 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ééré hã te tinha, âne: "Înhorôwa hã te za da te dasiwi 're sisi, da te iwi 're irowaptêrê za'ra mono zém na." Tane nherê, a norĩ wa'wa hã ma tô isimisaihuri norĩ sima'urizém na asiwi i'manharĩ 'wa.

⁴⁷Tawamhã bâta sidâpâsi, ma tô Zezusi hã te te dama 're rowahutu, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ âma hã, 'ri 'wawi wa'ra 're. Tane nherê, sasedoti norĩ nhib'ihâ'a norĩ hã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhi-miroti zahi na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ hã duré dama roti'wa norĩ zama, ma tô sô 're sôpré, te te siwi wĩrĩ da hã. ⁴⁸Tane nherê, te te siwi wĩrĩ waihu'u ô di, niha te te siwi iwĩrízé hã, te te sada 'masâmri za'ra ô wa, imreme hã da te 're wapari pese za'ra mono wa.

**Zezusi hã, ni'wa sadawa para te te 're rowasu'u mono zô,
da te dasiwi isadanharizé**

Mateus 21.23-27; Marcus 11.27-33

20 ¹Nimahã bâta na hã, Zezusi hã ma tô Rowasu'u'uwê na dama rowa-hutu, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ âma, 'ri 'wawi wa'ra 're. Taha ré ma tô itême aimasa, sasedoti norĩ nhib'ihâ'a norĩ hã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ hã, duré Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ zama. ²Ta norĩ hã ma tô siwi sadanha, âne:

— Ma'âpé wama wasu'u za'ra na: E 'wa sadawa para ma tô âhã marĩ hã 're i'ab'manharĩ mo. E 'wa hã ma tô asimiroti pire aima tisô.

³Tawamhã Zezusi hã ma tô asa tâma nharĩ za'ra, âne:

— Ízama wa za duré asa asadanharĩ za'ra wa'wa. Ma'âpé îma waihu'u za'ra wa'aba za. ⁴E 'wa sadawa para, Zuwã hã ma tô â dawabzuri hã te te dama 're a'manharĩ. E 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa para, e niwamhã ti'ai âma dazadawa para.

⁵Tahawa, ma tô sima nharĩ za'ra, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa param na, wa te âma wasiwi sada'âbã wamhã, te za wazadanharĩ za'ra, âne: "Tawamhã bété, e niha bâ Zuwã hã asiwi sazei wa'aba ô di." ⁶Tazahã, ti'ai âma dazadawa param na, wa te âma sada'âbã za'ra wamhã, â hã da'ahã uptabi hã te za êtê na dasiwi wa'uprosi ni, Zuwã hã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa na, da te dasiwi 're 'madâ'â mono wa.

⁷Tahawa, ma tô siwi sada'â, âne:

— Wa te waihu'u za'ra ô di, ni'wa sadawa para Zuwã hã â dawabzuri te te dama 're i'ab'manharĩ mono na hã.

⁸Tawamhã Zezusi hã ma tô asa tâma nharĩ za'ra, âne:

— Tane duré wa hã, te aima waihu'u za'ra wa'aba ô di za, ni'wa sadawa para, â hã marĩ te 're i'ab'manharĩ mono na hã.

Buru 'madâ'â'wa norĩ iwasété norĩ

Mateus 21.33-46; Marcus 12.1-12

⁹Taha parimhã, Zezusi hã ma tô duré dama rowasu'u romnhimiré na, âne:

— Aibã hã ma tô a're, uva'ru hã. Tawamhã buru 'madâ'â'wa norĩ ma, ma tisô, iwa'âbã apo'o zô. Taha pari darob amoi u ma tô mo romhã na, wahub

ahã na a'â sãmra da, tame. ¹⁰Tawamhã i'rã nhinarizé bâdâ oto wisi wamhã, tite romhuri'wa hã ma tô 'mazatô, i'rãi apo hã te te tâma sômri za'ra da, ite hã. Tane nherê, buru 'madâ'â'wa norĩ hã ma tô siwi azâ. Taha pari ubana ma tô siwi satô. ¹¹Tawamhã aimawi hã ma tô duré 'mazatô. Tane nherê, ta hã ma tô duré siwi azâ. Taha pari ma tô tâma rob'manharĩ za'ra, sisém na apâ morĩ da. Taha pari ma tô siwi satô, sib'rata baba na. ¹²Tawamhã si'ubdatô âma hã ma tô duré satô tite romhuri'wa hã. Tane nherê, ta hã buru 'madâ'â'wa norĩ hã ma tô duré siwi u'a, taha pari ma tô duré siwi sama apâ. ¹³Tawamhã buru tede'wa hã ma tô sima tinha, âne: "E marĩ wa za oto 'manha. Īra hã wa za oto satô ĩma isawi uptabi hã. Até ta hã te za siwi wazé."

¹⁴— Tane nherê, buru 'madâ'â'wa norĩ hã, i'ra te te siwi 'madâ'â wamhã, ma tô sima nharĩ za'ra, âne: "Ô hã, buru tede'wai 'ra. Niwamhã ôhõ te hã za, buru hã. Oto wa te wasiwi wĩri aba. Tawamhã buru hã wate za'ra za oto."

¹⁵— Tawamhã buru nhiti ma tô siwi time. Tame ma tô siwi tiwĩ.

— Āne wamhã, e marĩ te za 'manha, buru tede'wa hã. ¹⁶Te za sô timorĩ za'ra. Tawamhã te za uprosi, buru 'madâ'â'wa norĩ hã. Taha parimhã te za tisõ oto, aimawi norĩ buru 'madâ'â'wa norĩ ma.

Tawamhã âne hã Zezusihi nhimirowasu'u da te iwapari za'ra norĩ hã ma tô nharĩ za'ra ni, âne:

— Ōne hã niwa iromhâimana ô da si.

¹⁷Tawamhã Zezusi hã ma tô da'a'madâ'â pese. Taha pari ma tô da'azadanhã, âne:

— Tawamhã bété e marĩ te wasu'u, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére te te inharĩ hã, â hã: "Ēne, 'ri'wa norĩ te te siwi iwê'ô hã, ta hã danhipai u te pire uptabi na oto tihãiba." ¹⁸Ā hã êtê nhisiwi, ni'wa hã waptã'ã wamhã, te za te te wa'ôto 'rare. Duré â hã êne hã ni'wa nhisiwi waptã'ã wamhã, te za su pese.

**Zezusi hã, da te dasiwi isadanharizé,
rob'ui'prazé danhib'apito ma, da te 're i'arĩ za'ra mono zém na**
Mateus 22.15-22; Marcus 12.13-17

¹⁹Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã duré sasedoti norĩ zama, ma tô sina sadaihu'u za'ra, Zezusi hã rowasu'u na romnhimire te te iwasu'u hã, tô ô norĩ udâna na hã. Tahawa tô aré tame te te siwi i'âri da si. Tane nherê, dama pahi za'ra di. ²⁰Tahawa, ma tô Zezusihi hâimanazém na tirĩti nho'omo za'ra oto. Wapsã'a'wa norĩ hã ma tô duré satôri' za'ra, sena newa isiré hâimana za'ra da, Zezusi hã te te siwi âri da, nimame marĩ na te te i'upazéb âma hã, tawap si te te siwi âwisi da, da'ama rowairébézéb u, duré apito u zama. ²¹Tawamhã wapsã'a'wa norĩ hã ma tô siwi sadanha, âne:

— Rowahutu'wa, wa aiwaihu'u za'ra ni, sena na 're inharĩ mono na hã duré i'uwaibaba na si 're irowahutu mono na hã, duré i'asimiba'a ô na hã. Tazahã, 'Re ihâimana u'âsi mono te, bâdâdi na sena uptabi te dama 're irowahutu mo. ²²Tahawa, ma'âpé âma wazada'âbã za'ra na. E i'uwaibaba, rob'ui'prazé arĩ hã, Cézaha ma, wa te 're iwa'âbã za'ra mono da hã. E niwamhã mare di.

²³Tane nherê, Zezusi hã ma tô tiwi waihu'u za'ra, hâimana nhipse na te te siwi isadanharĩ na hã. Tahawa ma tô tâma nharĩ za'ra, âne:

²⁴— Ma'âpé, we ĩma 'mai'âri aba, rob'ui'prazé isapotore hã. E 'wa nhisi âma hã, duré e 'wai podo âma hã.

Tawamhã ma tô âma siwi sada'â, âne:

— Apito Cézaha podo.

²⁵Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma nharĩ za'ra, âne:

— Cézaha te marĩ hã, ma'âpé tô Cézaha ma 're sômri za'ra wa'aba mono. Tane duré 'Re ihâimana u'âsi mono te marĩ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're sômri za'ra wa'aba mono.

²⁶Tawamhã i'uwaibaba na te te âma sada'âbâ za'ra wa, timreme na te i'upazé hã hâimana ô di, danho'a hã. Tahawa, te ari'iwĩ aimasa. Ma tô âma titob'uzu za'ra, te te âma isada'âbâ za'ra zém na hã.

Zezusi hã, dahâiwa'utuzém na da te isadanharizé

Mateus 22.23-33; Marcus 12.18-27

²⁷Tawamhã nima norĩ saduceu norĩ hã ma aihutu, Zezusihi u, apâ 're ida-hâiwa'utu za'ra mono ô na te te dama 're iroti za'ra mono hã. ²⁸Tahawa te siwi sadanha, âne:

— Rowahutu'wa, Mozési hã ma tô rob'ui'ére âne wama hiri za'ra: “Aibâ dââ wamhã, timro 'ra âna te te rême wamhã, isisânawâ hã tô âma mro da, i'amo aba âma, 'ra zahuré wamhã, i'ra hã isisânawâ idââ 'ra ne 're hâimana za'ra mono da.” ²⁹Wa za pé oto aima rowasu'u za'ra ni. Aibâ norĩ hã te 're hâimana za'ra, 7 na ihâiba za'ra sisânawâ si hã. Tawamhã ipoto'rada hã ma tô timro. Tane nherê, ma tô dârâ, 'ra ô ré. ³⁰Tahawa, ma tô isôsi hã duré âma timro, tizédé'aba mro na. Tane nherê, ma duré dârâ, 'ra ô ré. ³¹Tahawa, ma tô duré taha nhosi hã âma timro. Tane nherê, ma duré dârâ, 'ra ô ré. Âne siparabâsi, ma tô aré sisôwa're' re nasi âma timro za'ra. Tawamhã ma tô oto uburé sisarina ai'utô, 'ra ô ré. ³²Tawamhã pi'ô zama ma tô oto dârâ, timro norĩ zarina. ³³Taha zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ida'ahâiwa'utuzé bêtâ âma hã, e 'wai mro na te za pi'ô hã tihâiba, 7 na uburé âma imro za'ra 'remhã.

³⁴Tahawa, te Zezusi hã asa tâma rowasu'u za'ra, âne:

— Ti'ab ré si, te za dasina 're damro za'ra. ³⁵Tane nherê, hâiwa âma hã dasina 're damro za'ra mono ô di za oto. Niwap si, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã ab're hawi ahâiwa'utu, te te 're i'awêsâmri mono norĩ hã, hâiwa âma i'rata 're si'ubumroi u'âsi mono da. ³⁶Ta norĩ hã, hâiwa âma 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ ne, te za dââ âna 're hâimana u'âsi za'ra, dââ waihu'u âna. 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, te za 're dahâimana za'ra, ab're hawi za te te da'ahâiwa'utu wamhã. ³⁷Mozési hã ma tô sô'awi hâi'rê, idââ za'ra norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono za te te i'ahâiwa'utu na hã. Wede zapore iro'o hawi te te tâma nharĩ wamhã, ma tô Uburé Danhib'apito hã tâma siwasu'u, âne: “Wa hã Abra'âhã te 'Re ihâimana u'âsi mono, duré Izaquihi te 'Re ihâimana u'âsi mono, duré Zacoho te.” ³⁸Âne na ma tô sihâi'rê, 'Re ihâimana u'âsi mono, idââ norĩ tei ô na hã, dââ âna 're ihâimana za'ra mono norĩ te si na hã, uburé dadââ âna 're idahâimana za'ra mono hã ôhõ ma si 're dahâimana za'ra mono wa.

³⁹Tawamhã nima norĩ rowahutu'wa norĩ hã ma tô tâma nharĩ za'ra, âne:

— Rowahutu'wa, âma iwazada'âbâ za'ra zé hã wê uptabi di!

⁴⁰Tahawa ni'wa hã oto sada si'aibâ ô di, te te isadanharĩ zahu da hã.

Danho'reptui'wai âma, Zezusi te te ida'azadanharizé*Mateus 22.41-46; Marcus 12.35-37*

⁴¹Taha pari Zezusi hã ma tô da'azadanha, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowa-hutu'wa nori hã te Danho'reptui'wa hã te te dama 're wasu'u za'ra, Davihi nhihudu na. E niha te âma 're irosa'rata za'ra wa'aba mo. ⁴²Tô ô hã Davi hã si'uihã na ma tô âma rob'ui'ére, Salmo âma hã, âne:

“Uburé Danhib'apito hã ma tô Ìnhib'apito ma tinha, âne:

‘Ìnhimire niwî asâmra, ⁴³asitob'ru nori aipara nhimizusizéb zahâpâ, te isôrézéb u.’”

⁴⁴Tawamhã Davi hã, Danho'reptui'wa hã Tinhib'apito na te te 're sisi mono nherê, e niha tawamhã merê Danho'reptui'wa hã te Davihi nhihudu 're mo.

Zezusi te te dama iroti mono zé, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na rowahutu'wa nori ne, 're dahâimana za'ra mono tô da

Mateus 23.1-36; Marcus 12.38-40

⁴⁵Tawamhã da te wapari za'ra ré, te Zezusi hã tinha, isiré 're inomro mono nori ma, âne:

⁴⁶— Ma'âpé 're asipibui pese za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa nori hâimanazé wi hã. Ta nori ma hã iwê, uza hâi wê na 're inomro mono da hã. Duré da te dasina 're i'ubumroi mono zéb âma, wazép sina, da te 're iwaibui wê mono da si, tâma iwê za'ra hã. Duré dama ipire nori simasisizém na 're si'ubumroi mono da si, tâma iwê za'ra hã, Zudeu nori te rowahutuzéb âma hã duré dasiré 're idasaihuri mono zéb âma zama. ⁴⁷Pi'oi mrotô nori wi, te hâimana nhipese na isibrom na 're simisaihuri za'ra. Duré hâimana wê newa, te hâimana nhipese na rowaptêrê hã pa na te te 're 'manharî za'ra. Tahawa te za ta nori ma, danhipai u 'Re ihâimana u'âsi mono hã tâma rob'manharî wasété uptabi za'ra.

Pi'oi mrotô isibrob'ô, isôprubzé*Marcus 12.41-44*

21 ¹Tawamhã Zezusi hã ma tô da'a'madâ, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ âma. Tame isibro pese nori hã ma tô a'madâ, tinhoprubzé te te nasi sême ré hã, danhoprubzé, da te 're isême mono zéb 're. ²Tawamhã pi'oi mrotô isibrob'ô hã ma tô duré 'madâ, maparane rob'uiprazé isapotore te te zai ré hã, isurure da te âma irob'uipra da hã. ³Tahawa te isiré 're inomro mono nori ma tinha, âne:

— Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: ã hã pi'oi mrotô hã uburé danhipai u ma tisô, tinhoprubzé hã. ⁴E marî wa. Da te isômri za'ra hã isi'ata-rême si ma sômri za'ra ni. Tazahâ, ô hã sibrob ô nherê, uburé ma tô tisô, aré âma ihâimana da hã.

'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ, za 'i'ri siprubzé

Mateus 24.1-2; Marcus 13.1-2

⁵Tawamhã nima norĩ isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô tiwata za'ra 'ri 'râihâ âma, 'ri iwē uptabi na duré êtē na 'i'ri 'manharĩ wē na hã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono ma 're idanhoprub za'ra mono zém na zama. Tahawa te Zezusi hã tinha, âne:

⁶— Bâdâ te za iwa waptârâ, â hã uburé za da te iprub za'ra da hã. Tawamhã êne hã sisisiwi simi'wara ô di za.

⁷Tahawa ma tô âma siwi sadanha, âne:

— Rowahutu'wa, e niwa te za uburé âne hã tiromhâimana za'ra. E marĩ te za watobro, âma iwaihu'uzéb da hã, oto iro'rutu na hã, âne hã uburé irom-hâimana za'ra zéb da hã.

⁸Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma nharĩ za'ra, âne:

— Ma'âpé 're asi'madââ pese za'ra wa'aba mono, ni'wa hã te te aima rob'-râmi za'ra wa'aba tô da. E marĩ wa. Da'ahâ uptabi na te za ãnhisi na datême 're danomro. Âne te za 're dasiwasu'u za'ra: “Wa hã Danho'reptui'wa” niwamhã duré âne: “Bâdâ hã ma tô oto iwa waptârâ.” Âne wamhã, da'âma 're sasômri za'ra wa'aba mono tô. ⁹Dasi'wapéi wasu'u hã, duré danhib'apito norĩ zada 're idahâimana za'ra mono zé, da te 're isani za'ra mono wasu'u zama, 're wapari za'ra wa'aba mono wamhã, tâma 're aipahi za'ra wa'aba mono tô. Tô 'i'ru zahi, imorĩ'rata na âne hã iromhâimana za'ra da hã. Tane nherē, awa'awi rob'rã-sutu ô di za a'â.

¹⁰Tawamhã ma duré âma tâma uzusi za'ra, âne:

— Dawamri mono bâ te za 're dasi'wapé za'ra. Duré ti'ai wa'ôto nho'ômo 're roti'wa norĩ hã te za ihâiba amoi u roti'wa norĩ hã te te 're 'wapé za'ra. ¹¹Nima niwĩmhã ti'ai popo isa'êne hã te za 're wairébé, duré mrab zépada hã, duré daházé waptu na za te te idaduri mono hã. Duré marĩ ipipa uptabi hã te za 're wairébé. Duré âma iwaihu'uzéb da hã te za hâiwa nho're na marĩ isa'êne hã 're wairébé.

¹²— Tane nherē, uburé âne hã romhâimana za'ra wana ré hã, te za da te 're aséme 'wa. Te za duré da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'wa. Rowahutuzéb u te za da te 're asimroi wa'wa. Taha pari te za duré da te 're aséme 'wa, dazazéb re. Danhib'apito norĩ nho're u, te za da te 're asimroi wa'wa, duré roti'wa norĩ u zama. Âne hã te za da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'wa, ãnhisi u'âbâ. ¹³Âne wamhã, bâdâ te za aima 're hâimana za'ra wa'wa, iwasu-'uwē na 're irob'mahârâ za'ra wa'aba mono zéb da hã, dama. ¹⁴Tahawa, ône haré asima 're waihu'u za'ra wa'aba mono, za 're inhari za'ra wa'aba mono zém na, 're aihâtââ za'ra wa'aba mono tô da, asi'wawi za 're i'aimapa za'ra wa'aba mono zéb da hã. ¹⁵E marĩ wa. Wa hã 're i'aimreme zusi aba mono zéb da hã, wa za te aima 're anhomri 'wa, duré rowaihu iwē zama. Tawamhã asada 're ihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã siptete na te te 're ai'wapéi waihu'u za'ra wa'aba mono ô di za. Duré i'uptabi na wa, te te âma 're asada'âbâ waihu'u za'ra wa'aba mono ô di za. ¹⁶Aimama norĩ hã te za te te dama 're aihâiba za'rê za'ra wa'wa, duré asisânawã norĩ hã duré asiwadi norĩ hã, duré asiwaihu'u norĩ aba zama. Tawamhã nima norĩ asiré wa'wa hã, te za da te 're simro. ¹⁷Uburé te za da te 're ai'ruiwapari za'ra wa'wa, ãnhisi u'âbâ. ¹⁸Tane nherē,

aséré 'wa hã, si'manhimini waihu'u ô di za. ¹⁹Asiptete sina i'âma 're anomro u'âsi aba mono wap si, te za dahâimanazé isi'utôri'ô hã asina 're i'uwaimrami za'ra wa'aba mo.

Zezusi hã, Zeruzalê za isiprubzém na te te inharizé

Mateus 24.15-28; Marcus 13.14-23

²⁰Tawamhã Zezusi hã ma duré tâma waihu'u za'ra, âne:

— Niwamhã Zeruzalê, dasi'wapéi 'manharî'wa norî te te siwi i'uirî na asiwi 'madââ aba wamhã, te za iwaihu'u za'ra wa'wa, za da te iprubzé hã oto tâma iro'rutu na hã. ²¹Tahawa, Zudéa âma 're isi'ubumroi mono norî hã sisa'rei mono, simani za'ra da, êtê 'râihã u. Duré 'ri nho'ômo norî âma 're isi'ubumroi mono norî hã ihawi wairébê. Duré rom na 're isi'ubumroi mono norî hã sisisi tō, 'ri nho'ômo u hã. ²²E marî wa. Â hã bâtâ mono hã, dama rob'manharî wasété zéb ré, te za tihâimana za'ra, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére isimi'wara siromo hã te te sina uwaimrami za'ra da. ²³Taha bâtâ mono na hã, pi'ô iwasã ré norî ma hã ropipa uptabi di za, duré i'ra te te iwapsômri ré norî ma zama! E marî wa. Sa'êtê na te za robzépata za'ra ni, taha bâtâ mono na hã. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzé hã te za dazada tihâiba. ²⁴Da'ahã na te za ai'utôri ni, sib'ézé 'wapa na hã. Duré ni'wam norî hã ti'ai wa'otō nho'ômo amoi u te za da te simro, pawasisi ré. Tawamhã Zudeu'ô norî hã te za siwi ti'â Zeruzalê hã, bâdâ tâma iwisi za'ra zé hã te te sina i'uwaimrami za'ra zéb u.

Ti'ai âma Dasiré Ipodo, apâ za we imorizé

Mateus 24.29-31; Marcus 13.24-27

²⁵Tawamhã Zezusi hã ma duré âma uzusi, âne:

— Marî hã te za 're wairébê, bâtâ na hã duré a'amo na hã duré wasi norî na zama, âma iwaihu'uzéb da hã. Tawamhã duré ti'ai âma hã uburé dapoto mono bâ te za dawi tirowaihu'u'ô pese za'ra za, dapahi te, â poré ruru'u ma, duré â poré sisasisi ma zama. ²⁶Da'ahã na te za dapahi te, 're danhimiza'rese'ô si'utôri za'ra, niha za 're iromhâimana mono zém na, da te 're rosa'rata za'ra mono wa. E marî wa. Hâiwa na 're isimasa mono norî hã za oto sirési za'ra wa. ²⁷Tawamhã Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã te za dasiwi 'madââ ni, hâiwa'a na apâ wei morî ré hã, waihu'u pese uptabi na duré ihâiba na rowa'a isa'êtê uptabi ré. ²⁸Âne hã iromhâimana za'ra zé sâna'rata za'ra wamhã, ma'âpé asiptete u'âsi i'âma aihâimana za'ra wa'aba, asib'ru na, ato sina. Duré ai'râi wahutu za'ra wa'aba, rob'umnhasi sina, 'Re ihâimana u'âsi mono hã romhutu na za oto te te asô'reptu za'ra wa'aba wa.

Rob'rã figu wede na romnhimiré

Mateus 24.32-35; Marcus 13.28-31

²⁹Tawamhã Zezusi hã te duré rowasu'u romnhimiré na, âne:

— Ma'âpé, âma rosa'rata pese za'ra wa'aba, rob'rã figu wede na duré niwamhã aimawi rowede norî âma zama. ³⁰Re su téb za'ra mono wamhã, te za iwaihu'u 'wa, tâ ita'azéb u oto iro'rutu na hã. ³¹Tane duré, âne hã marî 're iwairébê mono na 're 'madââ za'ra wa'aba mono wamhã, waihu'u za'ra wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zé iwisizéb u oto

fromhuture na hã. ³²Tô sena wa âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa. Uburé â hã fromhâimana mono zé hã te za tihâimana za'ra, â bâta na dahâiba ré idahâimana za'ra hã dadâ'a za'ra ô ré. ³³Hâiwa duré ti'ai me, te za ai'utôri zahuré. Tane nheré, ãmreme hã niwa si'utôri waihu'u ô di za.

³⁴Tawamhã Zezusi hã ma tô âma 'râsutu, âne:

— Ma'âpé, asimiza'rese sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono! Dato na si 're ai'râza'otô za'ra wa'aba mono tô da. Duré niwamhã âzé na si 're asi'râiwam-nari za'ra wa'aba mono tô da, duré niwamhã ti'ai âma ropire dahâimanazéb 're dama 're ihâimana za'ra mono na si, tô ô hã bâdâ hã za wisi wa, rosa'rese ô ré, aima wisi za'ra wa'aba tô da. ³⁵E marí wa. Ta hã za wisi wa, uburé ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono norí ma. ³⁶Tahawa, ma'âpé asimiza'rese sina 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono. Duré 're rowaptêrê u'âsi za'ra wa'aba mono, uburé marí wi, 're asisô'reptu za'ra wa'aba mono da, za 're iwairébé mono wi, duré hâiwi aimasa wa'aba da, Ti'ai âma Dasiré Ipoto nho're, apá wei morí wamhã.

³⁷Zezusi hã bâta sidâpâsi ma tô te te dama 're rowahutu, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ âma hã. Tane nheré, 're mara mono wamhã, ma tô 're ne, Olivera na êtê 'râihâ nhisi u, tame âma 're awê mono da. ³⁸Tawamhã awê wi, ma tô 're danomro, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ u hã, da te 're wapari za'ra mono da.

Zezusi hã da te dasiwi wîrî da, da te dasima âma irowa'otô za'ra zé

Mateus 26.1-5; Marcus 14.1-2; Zuwâ 11.45-57

22 ¹Tawamhã Pascoa na dato nhisi na i'u'êtê wapu mapu'ô, da te 're ihuri mono zéb u ro'rutu wa oto, ²sasedoti tisiré norí ma ipire norí hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norí me, te sima sô tinhopré, niha na pi'uriwi Zezusi hã te te siwi wîrî da, dama pahi za'ra wa, ta norí hã.

Zudasi hã, Zezusi te te dama ihâiba nhomrizé

Mateus 26.14-16; Marcus 14.10-11

³Tawamhã Satanasi hã ma tô oto âzé Zudasihi wa, Iscarioti na isisi amoi wa. Ta hã 12 na Zezusihi siré 're inomro mono norí siré 're imorí. ⁴Tahawa, Zudasi hã ma tô oto mo, sasedoti ipire norí u duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ 'madâ'a'wa norí nhib'ihâa u, rosa'rada te te sima hiri za'ra da, Zezusi hã za te te tâma ihâiba nhomri za'ra na hã. ⁵Tawamhã ma tô tâma rowê pese za'ra. Ma tô duré tâma ropisutu za'ra, rob'ui'prazé hã iwa'râmi te te tâma sôMRI za'ra da. ⁶Tahawa Zudasi hã ma tô âma dazaze. Tawamhã simiza'rese te oto tihâiba, bâdâ tâma iwisizéb zô, Zezusi hã te te tâma hâiba nhomri za'ra da, da'ahâ na isiré idahâimana za'ra ô zéb zô.

⁷Tawamhã bâdâ ma tô oto iwa waptârâ, dato ihâimanazé i'u'êtê wapu mapu'ô, da te 're ihuri mono zéb da hã. Taha bâta na hã Zudeu norí hã te pone'ërebâ i'rare norí hã te te 're simro, Pascoa na dato nhisi 're ihâimana mono zém na. ⁸Tawamhã Zezusi hã ma tô Pedru norí Zuwâhã me satôri zahuré. Âne ma tô tâma nharí zahuré:

— Mo oto ane wa'aba, asipi wa'aba da, Pascoa na dato nhisi na barana iwa-saihurizéb da hã.

⁹Tahawa te asa sadanharĩ zahuré, āne:

— E momo te asima irowē, barana iwasaihurizéb da hā, wa te robza'ra pese da.

¹⁰Tahawa Zezusi hā ma tō tāma waihu'u zahuré, āne:

— Īwapari pese aba! 'Ri nho'ōmo u azasi aba wamhā, aibā te za isōpētē 'wa, piza zé'a 'manharĩ 're, ā te te i'āri hā. Taha zarina ane wa'aba za, 'ri isébrézéb u. ¹¹Tawamhā tame 'ri tede'wai ma nharĩ aba za, āne: “Rowahutu'wa hā te wei wama ti'ru, wa te asadanharĩ da, āne: ‘E mame te 'ri're wa'wa hā tihāiba, isiré 're inomro mono norĩ me isaihurizéb da hā, barana Pascoa na dato nhisi na.’ ” ¹²Tawamhā 'ri tede'wa, 'ri 're wa'wa hāimo hā te za aima wasu'u wa'wa, irob're za'ēne hā. Tame wazō robza'ra pese aba za.

¹³Tawamhā ma tō oto tipusi zahuré. 'Ri nho'ōmo u zasi wamhā, uburé ma anhopētē zahuré, Zezusi hā te te tāma iwaihu'u zahuré zéb zarina. Tame ma tō robza'ra pese zahuré, Pascoa wa barana isaihurizéb da hā.

¹⁴Tawamhā bātā pibuzé hā oto iwa waptā'ā wamhā, Zezusi hā ma tō oto nhamra meza na. Isiré 're inomro mono norĩ zama ma tō isiré asimro. ¹⁵Taha pari ma tō tāma nharĩ za'ra, āne:

— Wa tō ĩsima wē pese, ā mara na Pascoa na dasaihurizém na asiré ĩsa za'ra wa'aba da, te robzépata wana ré. ¹⁶E marĩ wa. Āne wa za aima waihu'u za'ra wa'wa: Niwa ā hā Pascoa na dasa na ĩsa zahu ō di za. Niwap si wa za duré apā āma ĩsa, sena na iwaihu'uzé hā te te sina i'uwaimramizé bātā āma si, 'Re ihāimana u'āsi mono da'āma 're isib'a'uwē mono zéb āma hā.

¹⁷Tawamhā Zezusi hā ma tō hāsizé hā ti'ā, uva 'rāi wa'u isé ré hā. 'Re ihāimana u'āsi mono āma te tiwata. Taha pari te tāma nharĩ za'ra, āne:

— Waibui wa'aba, ā hā. Ma'āpé asima sōmri aba mono. ¹⁸Tō sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, āne: Ā hā uva 'rāi wa'u isé hā, niwa te hā'rēne zahu ō di za. Niwap si, wa za duré apā hā'rē, 'Re ihāimana u'āsi mono da'āma 're isib'a'uwē mono zé bādā iwisizéb āma si.

¹⁹Tawamhā i'u'ētē wapu hā ma tō duré ti'ā. 'Re ihāimana u'āsi mono āma te duré tiwata. Taha pari ma tō te te wē'ē, i'u'ētē wapu hā. Isiré 're inomro mono norĩ ma, ma tō te te sōmri. Āne ma tō tāma nharĩ za'ra:

— Ā hā ihāiba, te wasu'u, asada za'ra wa'aba za ĩsisōmrizé. Ma'āpé huri aba, ĩāma rosa'rata sina.

²⁰Tawamhā saihuri pari, tō ōne ma duré tāma sōmri za'ra, uva 'rāi wa'u isé hā. Te duré tāma nharĩ za'ra, āne:

— Ā hā uva 'rāi wa'u isé ré hāsizé hā, 'Re ihāimana u'āsi mono, tinhib'a'uwē norĩ ma, te te iropisutuzép té, te wasu'u, ĩwapru asada za'ra wa'aba za ĩwi isisa'wari hā. ²¹Tane nherē, ihāiba nhomri'wa da hā āhāta te ĩme nhamra, meza na. ²²Ti'ai āma Dasiré Ipodo hā te za tō dārā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te tāma ipisutuzéb zarina. Tazahā, tāma ropipa uptabi di za, Ti'ai āma Dasiré Ipodo te te dama ihāiba nhomri ma hā!

²³Tahawa, isiré 're inomro mono norĩ hā ma tō 'rāwi sisadanharĩ na sāna'-rata za'ra, ni'wa hā za te te dama hāiba nhomri zō.

²⁴Tawamhā isiré 're inomro mono norĩ hā ma tō duré sisada'ābā za'ra, ni'wa i'reb za'ra hā, pire na tisiré norĩ nhipai u 're hāimana mono zō. ²⁵Tahawa, te Zezusi hā tāma nharĩ za'ra, āne:

— Ti'ai āma apito norĩ hā te simiroti tete na 're hāimana za'ra, tinhib'a'-uwē norĩ ma hā. Duré roti'wa norĩ hā te da te 're sisi za'ra, “Dasiwaihu'u”

na. ²⁶Tane nherê, ai'reb za'ra wa'aba hã, âne hã 're romhâimana mono tã. Iwa'râmi 're 'manharî za'ra wa'aba mono, âne: Ai'reb za'ra wa'aba hã ni'wa dama pire na za 're ihâimana mono hã te za dama wapu na 're hâimana. Duré ni'wa dama rob'rui'wa hã 're hâimana mono, dama romhuri'wa na. ²⁷E 'wa hã danhipai u dama ipire. E meza na isâmra, tisa zô. E niwamhã dama dasai 'wapéi'wa. Tô meza na isâmra tisa zô, ta hã dama pire di. Tane nherê, asiré 're ihâimana za'ra wa'aba mono ré hã, dama dasai 'wapéi'wa na wa 're ihâimana.

²⁸ — A norî wa'wa hã ma tô isiré 're anomro u'âsi aba mo, marî te 're azépata mono ré hã. ²⁹Tahawa, ñhiptete na te 're da'a'madâ'a mono da, Îmama te te îma ipisutu ne, tane wa duré a norî wa'aba zama aipisutu za'ra wa'wa, ³⁰Da'âma 're Ñhib'a'uwê mono zéb âma isiré 're asaihuri aba mono da, duré 're âhuri aba mono da. Tame te za Apito na ñhamrazéb âma duré asimroi wa'wa, danhib'apito simasisizém na, âma rowairébé za'ra wa'aba da, Izaraéu nhihudu norî 12 na iwamri ihâimana za'ra norî âma hã.

Zezusi hã, Pedru te te ipo're pu'u siromo zé

Mateus 26.31-35; Marcus 14.27-31; Zuwã 13.36-38

³¹Tawamhã Zezusi hã te Pedruhu ma tinha, âne:

— Simau, Simau, iwapari pese! Satanasi hã ma tô aiwaptêrê za'ra wa'wa, uburé te te aipibu za'ra wa'aba da, te te ai'upôri za'ra wa'aba da, trigu hã i'râi uptabi si, da te 're i'upôri za'ra mono ne. ³²Tane nherê, Îmama wi, wa tô ai'âma rowaptê, asina 're i'umnhasi mono zéb zô aiwi rowaptâ'a tô da, duré apa itême asina siri wa, asisânawã norî hã anhiptete da.

³³Tawamhã Pedru ma tô tinha Zezusihi ma, âne:

— Apito, wa tô isisa'ra siro, asiré da te inherê da hã dazazéb 're, niwamhã duré da te iwîri da, asiré hã.

³⁴Tahawa Zezusi hã ma tô tâma waihu'u siro, âne:

— Pedru, tô sena wa za aima waihu'u siro. Âhã na hã si'a hârâ wana ré, te za si'ubdatô dawi ai'udã, aima iwaihu'u ô na.

Zezusi hã, isiré 're inomro mono norî te te ipo're pu'u za'ra zé

³⁵Tawamhã Zezusi ma tô sadanharî za'ra, isiré 're inomro mono norî hã, âne:

— Romramizéb âna duré ro'wapézéb âna duré aipara'uza âna, te datême asatôri za'ra wa'aba wamhã, e marî zô ma tô aiwi tirowaptâ'a za'ra wa'wa.

— Marî zô, wawi rowaptâ'a za'ra ô di. — Âne ma siwi sada'a.

³⁶Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma nharî za'ra, âne:

— Tane nherê, âhã na hã wa za oto aima nharî za'ra wa'wa, âne: Romramizé hã niwamhã ro'wapézéb zama aima hâimana za'ra wa'aba wamhã, ma'apé asiré 'wasari aba oto. Duré ni'wa te, sib'ézé 'wapa baba wamhã, ti'uza ihâpa te te sada wede, te te sima 'mai'uiupra da. ³⁷E marî wa. Âne Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã âma nomro siromo wa: “Ma tô tâma rob'manharî wasété za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi 'madâ'a pese ô 'wa newa.” Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Âne hã te za tô i'âma tiromhâiba. E marî wa. Îâma rob'ui'ére inomro zarina, tô ihâimana da si.

³⁸Tawamhã isiré 're inomro mono norî hã ma tô tâma nharî za'ra, âne:

— Wanhib'apito, âhãta maparane sib'ézé 'wapa.

— Tô'ã. — Âne ma tô asa sada'âbã za'ra, Zezusi hã.

ZeZusi hã, êtê 'râihã Olivera âma isãmrazé

Mateus 26.36-46; Marcus 14.32-42

³⁹Tawamhã tihâimanazéb zarina, ZeZusi hã ma tô oto mo, êtê 'râihã Olivera u. Isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô duré isiré ai'aba'ré.

⁴⁰Tawamhã ro te te sima ipisutuzéb u wisi wamhã, ZeZusi hã ma tô tâma nharĩ za'ra, âne:

— Ma'âpé, rowaptêrê za'ra wa'aba, aipibuzéb 're, airere'e aba tã da.

⁴¹Tawamhã isiti za'ra ma tô mo, romhã prã na. Tame ma tô hi'rãtitõ nhamra. Rowaptêrê na ma tô oto sãna'rata. ⁴²Âne te rowaptê:

— Îmama, asima wê wamhã, îma ba'a za, te irobzépatazé hã. Tane nherê, mare di, te îsima iwêzéb zarina hã. Asima iwêzéb zarina si.

⁴³Tawamhã hãiwa hawi romhuri'wa hã ma tô itême sihãiré. Ta hã ma tô pawapto, siptete da. ⁴⁴Tawamhã tiwi robzei'õ uptabi nherê, ZeZusi hã ma tô oto sa'êtê uptabi rowaptê. Tawamhã isu hã dawapru ne ma tô tiwi ti'a'a, ti'ai u.

⁴⁵Te te rowaptêrê pari, oto wahutu wamhã, ma tô apã sina siri, isiré 're inomro mono norĩ isi'ubumrozéb u. Tane nherê, sôtõ za'ra ré, ma tô sôpêtê za'ra, robzei'õ hã sa'êtê na tâma hâimana za'ra wa. ⁴⁶Tahawa, te tâma nharĩ za'ra, âne:

— E marĩ wa, te asôtõ za'ra wa'wa. Aiwahutu za'ra wa'aba. Rowaptêrê za'ra wa'aba da, aipibuzéb 're, airere'e aba tã da.

ZeZusi hã, da te dasiwi i'ârizé

Mateus 26.47-56; Marcus 14.43-52; Zuwã 18.3-12

⁴⁷Tawamhã ZeZusi hã zahadu te te tâma nharĩ za'ra ré, ma tô da'ahã uptabi na aihutu ni. Zudasi hã ma tô te te danhimro, isiré 're inomro mono 12 na ihâiba za'ra norĩ siré 're imorĩ hã. Ta hã ma tô ZeZusihi u ai'ré, tob'rata hârã na te te sawi da. ⁴⁸Tane nherê, ZeZusi hã ma tô tâma tinha, âne:

— Zudasi, e tob'rata hârã na isawi na te za dama ihâiba za'ré, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã.

⁴⁹Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ ZeZusihi siré ihâimana za'ra hã, âne za iromhâimanazé te te 'madâ'ã za'ra wamhã, ma tô siwi sadanha, âne:

— Wanhib'apito, e wa za da'wapé za'ra ni, sib'ézé 'wapa na hã.

⁵⁰Tawamhã nima hã isiré 're inomro mono norĩ siré hã ma tô sasedoti ipire uptabi ma romhuri'wa hã u'a, sib'ézé 'wapa na. Ma tô po're nhizã, ipo're nhimire niwĩ.

⁵¹Tane nherê, ZeZusi hã ma tô tiwi sawi, âne:

— Tô'ã. Tane hã 'manharĩ tõi!

Tawamhã ma tô po're upi. Tahawa ma tô pese apã. ⁵²Taha pari, ZeZusi hã ma tô tinha sasedoti ipire norĩ ma, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhorõwa 'ri 'râihã 'madâ'ã wa norĩ nhib'ihã'a norĩ ma, duré Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ ma zama, sô isôpré mono norĩ ma, âne:

— E marĩ wa, ma we îzõ aihutu 'wa, sib'ézé 'wapa ré duré wede wãĩ ré zama. E wa hã danhibrob zô dapãrĩ'wa pâ. ⁵³Bâtã sidãpã, wa tô asiré 're ihâimana za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorõwa 'ri 'râihã âma hã. E niha bâ tame asiwi i'âri aba õ di. Tane nherê, ã hã tô bâdã ate za'ra wa'wa, te aima

tihâimana za'ra wa'wa, duré robra na Satanasi marĩ te te 're i'ab'manharĩ mono zé, te te sima 're i'awê mono zéb zarina.

Pedru hã, Zezusi te te i'udâzé

Mateus 26.69-75; Marcus 14.53-54,66-72; Zuwã 18.15-18,25-27

⁵⁴Tawamhã ma tô oto siwi ti'â, Zezusi hã. Taha pari ma tô siwi saprô, sasedoti tisiré norĩ nhipai u ipire uptabi nhorôwa u. Tawamhã Pedru hã ma tô te te pibu, romhã na. ⁵⁵Ri 'wawi wa'ra 're rowa'wa âma, uzâ te te oto siwi pré wamhã, Pedru hã ma tô tame dame nhamra, uzâ te te siwi i'uiri norĩ siré. ⁵⁶Tawamhã pi'ô romhuri'wa hã ma tô 'madâ unhama ro'o na, unhama dawa sãmra ré. Ma tô 'madâ'â pese. Tahawa te tâma tinha, âne:

— Â hã aibã zama te Zezusihi siré 're mo.

⁵⁷Tane nherê, Pedru hã ma tô ai'udâ. Âne ma tô tâma tinha:

— Mare di. Îma waihu'u ô di, â hã aibã hã.

⁵⁸Tawamhã âma ronomro prãi wi, ma tô duré aibã hã 'madâ. Ta hã te duré tâma tinha, âne:

— A zama, te isiré za'ra 're aimo.

Tane nherê, Pedru hã ma tô tâma tinha, âne:

— Mare di. Isiré 're imorĩ za'ra ô di.

⁵⁹Tawamhã niwamhã misi bâta pibuzé, âma si'utõrĩ parimhã, aimawi hã ma tô duré tâma tinha, âne:

— Â hã aibã zama te isiré 're timorĩ za'ra, tô Galiléia hawi wa duré.

⁶⁰Tahawa, Pedru te duré tâma tinha, âne:

— Mare di. Tane inharĩ hã, îma waihu'u ô di.

Tawamhã zahadu te te tâma nharĩ ré, ma tô si'a hã hã. ⁶¹Tahawa Wanhib-'apito hã ma tô aipi'ra. Sipi'rai wamhã, Pedru ma tô 'madâ'â waré. Tahawa, Pedru hã ma tô po're puru, Wanhib'apito te te tâma iwaihu'u siromo zém na hã, âne: “Âhã mara na hã si'a hârâ wana ré, te za si'ubdatô dawi i'udâ, aima iwaihu'u ô na hã.” ⁶²Tahawa, Pedru hã ma tô watobro ta hawi. Sa'êtê uptabi ma tô aiwa'ô.

⁶³Tawamhã aibã norĩ, Zezusi te te siwi i'madâ hã ma tô âma tiwa'ê za'ra. Te duré nasi siwi ahã. ⁶⁴Ma tô siwi tob ubu. Taha sina te nasi siwi sadanha, âne:

— E 'wa hã ma ai'azâ. Ma'âpé âma uwaimrami.

⁶⁵Ma tô duré timreme wasété na nasi âma wasété za'ra, âma wa'ê za'ra sina.

⁶⁶Tawamhã awê wamhã oto, Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ hã ma tô si'rãôto, duré sasedoti ipire norĩ hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ zama. Taha pari, ma tô siwi ti'ru, Zezusi hã da te dasiwi saprõni da, isõ're u za'ra. ⁶⁷Itêmeb za'ra, da te dasiwi âwisi wamhã, ma tô Zezusi siwi sadanha, âne:

— A hã Danho'reptui'wa da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'aipisutu wamhã, ma'âpé wama asiwasu'u za'ra na.

Tawamhã Zezusi hã ma tô asa tâma nharĩ za'ra, âne:

— Tô sena wa hã Danho'reptui'wa na aima isiwasu'u za'ra wa'aba nherê, asiwi izazei wa'aba dai ô di. ⁶⁸Te duré asadanharĩ za'ra wa'aba wamhã, âma asiwi izada'âbã aba dai ô di. ⁶⁹Tane nherê, â hawim haré te za Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã oto 're sãmra, dama pire uptabi na, 'Re ihâimana u'âsi mono Iwaihu'u pese uptabi nhimire niwĩ.

⁷⁰Tahawa te uburé siré siwi sadanha, âne:

— E tawamhâ a hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra.

Zezusi hâ ma tô asa tâma nharî za'ra, âne:

— Tane hâ, a norî wa'wa te inharî za'ra wa'wa.

⁷¹Tahawa, ma tô nharî za'ra, âne:

— E marî da, wa za duré amnhasi za'ra ni, iwasu'u wasété 'wa norî zô.
Wasi'uihâ na wa tô wapari za'ra ni, nimosi te te sina inharizé hâ.

Zeuzi hâ, Pilatuhu nho're isabzé

Mateus 27.1-2,11-14; Marcus 15.1-5; Zuwâ 18.28-38

23 ¹Taha pari, uburé ma tô tiwahutu za'ra. Zezusi hâ te oto siwi saprô, Pilatuhu u. ²Tame ma tô siwi wasu'u wasété, âne:

— Â hâ aibâ hâ romanu norî zada, te te da'awada'uri wasété ré, wa tô wasiwi sôpêtê ni. Ma tô te te dawi 're azawi, rob'uiprazé arî hâ apito Cézaha ma, da te 're sôMRI za'ra mono tô da. 'Râwi te duré 're siwasu'u, Danho'reptui'wa da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutu na hâ, duré apito na zama.

³Tahawa, Pilatu hâ ma tô sadanha Zezusi, âne:

— E a hâ, Zudeu norî nhib'apito.

Tahawa, Zezusi hâ te asa tâma tinha, âne:

— A hâ te inha, tane na hâ.

⁴Tawamhâ Pilatu hâ ma tô tinha sasedoti ipire norî ma, duré da'ahâ uptabi na idahâimana za'ra norî ma, âne:

— Marî i'upa te âma sâMRI ô di, iwasédé te âma ihiri da hâ, â hâ aibâ âma hâ.

⁵Tane nherê, sadawa za'rêi âna te nharî za'ra âne:

— Ô hâ ma dawi ro'wa'rutu a'uwê norî 'remhâ, uburé Zudéa âma hâ. Galiléia âma ma tô tinhimiroti na âma sâna'rata. Ta hawi ma wei wi oto âwa.

⁶Tawamhâ Pilatu, âne hâ te te wapari wamhâ, ma tô anha, Zezusi hâ Galiléia hawib zô.

⁷Tawamhâ Zezusi, apito Erodî te te 're irob'madââ mono zém hawim na, Pilatu hâ te te waihu'u wamhâ, ma tô ti'ru, Zezusi hâ da te dasiwi itême saprôni da, Erodîhi u. Ta hâ, taha bâtâ mono na hâ te Zeruzalê âma nhamra.

⁸Tawamhâ Erodî hâ, Zezusi te te 'madâ'â wamhâ, toi uptabi di, iwasu'u hâ te te 're wapari mono wa, duré te te i'madâ'â da si, te te sima 're wê mono wa, duré pese. Te duré te te sima 're wê, isô'a marî dama i'manharî waihu'u ô hâ te te 'manharî da, Zezusi hâ. ⁹Tahawa, Erodî hâ ma tô sadanharî ahâ. Tane nherê, Zezusi hâ te te âma sada'âbâ ô di. ¹⁰Tawamhâ sasedoti ipire norî duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norî dame ihâimana za'ra hâ, ma tô mreme tete na iwasédé hâ âma hiri za'ra, Zezusihi âma.

¹¹Tawamhâ Erodî duré ite dasi'wapéi 'manharî'wa norî hâ ma tô Zezusihi âma tiwa'ê za'ra. Ma tô duré âma tito za'ra. Da'uza ihâpa iwa'âbâ za'êne ma tô tâma sêrê za'ra. Taha pari ma siwi ti'ru, apâ Pilatuhu u da te dasiwi saprôni da. ¹²Taha bâtâ na hâ, Erodî norî Pilatuhu me hâ, tisiwaihu'u na ma tô sima tihâimana zahuré, iwana ré hâ tinhitob'ru na sima 're hâimana zahuré mono nherê.

**Zezusi hã da te dasiwi wĩrĩ da, Pilatu te te âma dazazei wa,
te te tâma ipisutuzé**

Mateus 27.15-26; Marcus 15.6-15; Zuwã 18.39-19.16

¹³Tawamhã Pilatu ma tô sitême da'rã'õtô, sasedoti ipire norĩ hã duré roti'wa norĩ hã, duré uburé idahâimana za'ra norĩ zama. ¹⁴Âne ma tô tâma nharĩ za'ra:

— ã hã aibã hã ma we asiwi i'ãwisi 'wa ãtême. Iwasédé te âma asiwi ihiri 'wa, romanu norĩ zada, te te ida'awada'uri wasété na hã. Tahawa asô'a za'ra wa'aba, wa tô sadanharĩ pese. Tane nherê, marĩ i'upa hã te âma sãmri ô di, iwasédé âma asiwi ihiri aba zéb zarina hã. ¹⁵Erodihi zama marĩ i'upa hã te te âma sôpêtê ô di. Tahawa ma tô apã wei watême satôri za'ra. Tawamhã, ã hã aibã hã marĩ te te upai ô di, taha zarina da te dasiwi iwĩrĩ da hã. ¹⁶Tahawa, taré wa za ti'ru, da te 're préé mono da. Taha parimhã wa za tâma rob'ru, oto morĩ da.

¹⁷[Pascoa na dato nhisi 're hâimana mono sidâpâsi, Pilatu hã ma tô dazazéb 're, 're isimasa mono hã misi si te te 're azani, da te tiwi 're iwaptêrê za'ra mono zéb zarina.] ¹⁸Tawamhã dahârã na ma tô sãna'rata za'ra ni. Uburé ma tô tahãsi ni, âne:

— Da te dasiwi wĩrĩre, ã hã aibã hã. Barabasihi si, wama wazere za'ra na.

¹⁹(Barabas hã dazazéb 're, ma tô sêrê ni, Zeruzalê âma romanu norĩ zada, te te da'awada'uri wasété wa, dasi'wapé iwatabro u'âbã, duré te te da'maiwĩrĩ wa.)

²⁰Tawamhã Pilatu hã ma tô sima wê, Zezusihi ma, te te rob'ru da, oto morĩ da. Tahawa ma tô duré apã timreme na dama sahu, da'ahã uptabi na idahâimana za'ra ma hã. ²¹Tane nherê, ma tô dahârã 'rãihã na tahãsi u'âsi ni, âne:

— Wedepo'o nhonhi'rãmi na sasômri! Wedepo'o nhonhi'rãmi na sasômri!

²²Tawamhã si'ubdatô âma Pilatu hã ma tô duré dama tinha, âne:

— E marĩ i'upa te te 'manharĩ bâ. Marĩ i'upa hã te âma sôpêtê ô di, taha zarina da te dasiwi iwĩrĩ da hã. Wa za ti'ru, taré da te dasiwi 're préé mono da. Taha parimhã, wa za tâma rob'ru za, morĩ da oto.

²³Tane nherê, hârã nhiptete na te waptêrê u'âsi za'ra, Zezusi hã wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi sasômri da. Tawamhã idahãsi u'âsi zé hã ma tô siptete na tihãiba. ²⁴Tahawa Pilatu hã wa'a wa, ma tô oto rowairébê, da te dasima iwê za'ra zéb zarina, te te dama 'manharĩ da. ²⁵Tawamhã aibã ma, ma tô oto rob'ru, da te dasima iwê za'ra ma. Ta hã aibã hã ma tô sêrê ni, romanu norĩ zada te te da'awada'uri wasété wa, dasi'wapé watabro wa, duré te te da'maiwĩrĩ wab zama. Tazahã, Zezusi hã ma tô tâma 'ru za'ra, da te dasima iwê za'ra zéb uwaibaba da te tâma rob'manharĩ za'ra da.

Zezusi hã, wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi isasômrizé

Mateus 27.32-44; Marcus 15.21-32; Zuwã 19.17-27

²⁶Tawamhã dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã ma tô oto siwi saprô, Zezusi hã. Bâdâdi na te te siwi saprôni ré, ma tô siwi sôpêtê, Simau na aibã nhisi hã. Ta hã Cireni na 'ri nho'ômo nhisi hawimhã, ma tô da'razã, a'ubuni hawi. Tawamhã ma tô siwi pa'ã. Taha pari ma tô wedepo'o nhonhi'rãmi hã tâma hiri za'ra, te te duri da, Zezusihi zarina.

²⁷Tawamhã da'ahâ uptabi na ma tô Zezusihi zarina dasi'rê. Dawazarimhã, te nima nori pi'ô nori hã dame a'abare, wawa sina duré pê'ezé uptabi za'ra sina, Zezusihi âma. ²⁸Tawamhã Zezusi hã ma tô itême aipi'ra za'ra. Te tâma nharĩ za'ra, âne:

— Pi'ô nori, Zeruzalê âma 're i'ai'ubumroi wa'aba mono hã, i'âma ai'ru'ru wa'aba tô. Asisô si te za 're ai'ru'ru wa'aba mo, duré ai'ra nori zô zama. ²⁹E marĩ wa. Bâdâ hã te za iwa waptârâ, za da te inharĩ za'ra zêb da hã, âne: “Pi'ô i'ra waihu'u'ô nori ma si, 're rowê uptabi za'ra mono di, niwa i'ra tâma ipoto za'ra ô nori ma hã, duré niwa ti'ra te te iwapsômri za'ra ô nori ma zama.” ³⁰Âne te za duré nharĩ za'ra ni za, êtê 'râihã ma: “Wanhisiwi airere'e abal!” Tawamhã te za duré nharĩ za'ra ni za, sa'a ma, âne: “Uburé wazuwa za'ra wa'aba.” ³¹E marĩ wa. Âne hã wede iwede wapti'i ma, da te 're rob'manharĩ za'ra mono wamhã, e niha te za bétê 're romhâimana, wede iwede 'ré nori ma hã.

³²Tawamhã Zezusihi me, ma tô aibã nori hã saprôni zahuré ni, da te pãrĩ da. Ta nori hã rowasété 'manharĩ'wa zahuré. ³³Tawamhã Da'râihĩ na rom-nhisi u oto sihutu wamhã, tame ma tô Zezusi hã sasômri ni, wede po'o nho-nhi'râmi na. Rob'manharĩ wasété 'wa nori zama ma tô isiré sasômri zahuré ni, ihâiba amo hã isimire niwĩ duré ihâiba amo hã isimi'e niwĩ.

³⁴Tawamhã Zezusi hã Timama wi ma tô rowaptê, te te siwi isasômri nori âma, âne:

— Îmama, iwasédé hã âma 'madâ'â za'ra tô, te te i'manharĩ za'ra zé hã te te waihu'u za'ra ô wa.

Tawamhã Zezusihi uza na ma tô âma sima aipé, êtê zapotore i'ui'ére ré hã te te nasi sima sãma wa, isisi nasi iwairébê zarina. ³⁵Zezusi nori simnhatã ré hã, ma tô dasiwi 'madâ'â ni. Tawamhã Zudeu nori ma roti'wa nori hã ma tô Zezusihi âma tiwa'ê za'ra, âne:

— Oro te te 're da'anho'reptui mono za, pé âhã na awa'awi hã 'râwi sisô'reptu, tô sena Danho'reptui'wa da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutu wamhã.

³⁶Dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori hã te duré nasi itême sina rotété za'ra. Te duré nasi âma tiwa'ê za'ra. Uva 'râi wa'u isé iwa'âbã surure hã ma tô duré nasi tâma wê za'ra. ³⁷Âne te nasi tâma nharĩ za'ra:

— A hã, tô sena Zudeu nori nhib'apito wamhã, ma'âpé 'râwi asisô'reptu na.

³⁸Zezusihi 'rã nhisiwimhã, te rob'ui'ére hã da'o, âne: “Â hã Zudeu nori nhib'apito.”

³⁹Tawamhã rowasété 'manharĩ'wa ihâiba amo hã isiré isa'o hã ma tô Zezusihi ma tinha, te te âma wasété sina, âne:

— Oro a hã Danho'reptui'wa za. Ma'âpé 'râwi asisô'reptu na, duré wa nori hã wanho'reptu na.

⁴⁰Tane nherê, ihâiba amo hã ma tô timreme tâma pêtê, âne:

— Tô'ã. E 'Re ihâimana u'âsi mono hã asima pipa â bâ, isiré atâ'â da, da te aima pisutu nherê. ⁴¹Wama hã rob'manharĩ pipa pisudu hã te i'uwaibaba na tihâiba. E marĩ wa. Wa nori hã marĩ iwasété uptabi hã wa te 're a'manharĩ mono wa. Tanei ô di, ô hã. Marĩ iwasédé te te 'manharĩ ô di.

⁴²Taha pari, ma tô Zezusihi ma oto tinha, âne:

— Zezusi, ma'âpé i'âma aipo're pu'u za, apito na oto 're aihâimana mono wamhã.

⁴³Tawamhã Zezusi hã ma tã tãma tinha, âne:

— Tã sena wa za aima waihu'u, âne. ã bātã na te za oto ãsiré 're asãmra mo, rowē uptabi ãma 'Re ihãimana u'ãsi mono 'rata.

Zezusi hã, ipē'ē si'utōrizé

Mateus 27.45-56; Marcus 15.33-41; Zuwã 19.28-30

⁴⁴Tawamhã oto abzuma wa'wa, robra hã ma tã rob'upsi, uburé daro mono bã, si'ubdatō bātã pibuzéb u bādã isiprazéb u. ⁴⁵Taha ré hã, bādã te te rob-'uiwē ã di. Tawamhã zazahã ihãpa ma tã hãhaipo'o iwa'wa, 'Re ihãimana u'ãsi mono nhorōwa 'ri 'rãihã ãma hã. ⁴⁶Tawamhã Zezusi hã ma tã mreme 'rãihã na Timama 'mahã, âne:

— Ìmama, asib'rata wa ãma aima tisō, ipē'ēzani hã.

Tawamhã âne te te nhari pari, ma tã oto pē'ē hai'utō. ⁴⁷Tawamhã âne irom-hãimanazé dasi'wapéi 'manhari'wa nori wada'uri'wa te te 'madã'ã wamhã, ma tã 'Re ihãimana u'ãsi mono ãma tiwata, âne:

— Tã sena tã, ã hã aibã hã 're imorĩ wē!

⁴⁸Tawamhã ta hã iromhãimanazé, da te 'madã'ã za'ra da, uburé tame da te i'ubumro hã da te 'madã'ã za'ra parimhã, ma tã oto ropé ni, robzei'ō uptabi wa, danho'utu wi dasihã za'ra mono sina. ⁴⁹Tazahã, Zezusihi siwaihu'u nori, duré pi'ō nori Galiléia hawim haré isiré 're inomro mono nori hã, ma tã romhã na ãma tinhopré, uburé iromhãimanazém na hã.

Zezusi hã, da te isērēzé

Mateus 27.57-61; Marcus 15.42-47; Zuwã 19.38-42

⁵⁰Tawamhã aibã te 're hãimana, Zuzé na isisi hã. Ta hã aibã 're imorĩ wē, duré i'uwaibaba si 're ihãimana mono, duré Zudeu nori ma roti'wa nori siré 're ihãimana mono. ⁵¹Tane nherē, ta hã tisiré nori te te ãma saze za'ra ã di, te te siwi irowairébézém na hã, duré uburé marĩ te te i'manhari' za'ra zém na zama. Ta hã, 'ri nho'u Arimatéia hawimhã, Zudéa ãma, duré 'Re ihãimana u'ãsi mono da'ãma 're isib'a'uwē mono zéb zō 're isimipari mono. ⁵²Ta hã ma tã mo Pilatuhu u, Zezusihi hãiba te te tiwi waptērē da. ⁵³Tawamhã Pilatu hã te te tãma 'rui wa, ma tã si'ra, Zezusihi hãiba hã. Zazahã ihãira na ma tã ubu. Taha pari, ma tã tisē, ētē zahãpã ab're siromo wa, niwa ni'wa, da te iwa isērē ã ãma. ⁵⁴Âne hã romhuri zahãrizém na ma tã uburé tiromhãiba. Duré romhutu di, dawa'utuzé sabadu iwa iwaptã'ázéb u hã.

⁵⁵Tawamhã pi'ō nori, Galiléia hawim haré Zezusihi siré 're inomro mono nori hã ma tã ai'aba'rē ab're u, Zuzéhé siré. Ab're hã ma tã siwi 'madã, Zezusihi hãiba, da te isērēzé hã. ⁵⁶Taha pari, ma tã ai'aba'rē, 'ri tēme. Tawamhã wedewa'u isadaze hã ma tã sada sa'ra pese za'ra, te te ãma siwi hãiba u'rē da. Tawamhã sabadu na ma tã oto tiwa'utu za'ra, 'Re ihãimana u'ãsi mono nhimi-roti zahi na rob'ui'éré zarina.

Zezusi hã, Imama te te ihãiwa'utuzé

Mateus 28.1-10; Marcus 16.1-10; Zuwã 20.1-10

24

¹Tawamhã dumigu mararé uptabi, pi'ō nori hã ma tã ai'aba'rē ab're u. Siré ma tã siwi ti'ã, wedewa'u isadaze te te siwi sada isa'ra pe hã.

²Ab're u oto sihutu wamhã, êne ma tã siwi 'madã, ab're nhitobzé ni'wa te te

isa're na. ³Tawamhã sisisi wamhã, Wanhîb'apito Zezusihi hâiba hã te te siwi sôpêtê ô di. ⁴Te te duré âma rosa'rata waihu'u za'ra ô di. Tawamhã rosa'rese ô ré, waptu na ma tô maparane aibâ norî i'uza ihâirã uptabi zahuré hã, isa-babab za'ra sihâi'rê zahuré. ⁵Tahawa, ma pi'ô norî hã tipahi pese za'ra, tâma zahuré. Hi'râtîtô ma tâma ai'ubumro. Ti'ubu na ti'ai u ma âma roptob za'ra. Tawamhã aibâ norî hã ma tô tâma nharî za'ra, âne:

— E marî da, te hâiba ré ihâimana zô asôpré wa'wa, idâ'a norî 're isimi'wara mono zéb âma hã. ⁶Ta hã âme oto hâimana ô di. Apâ ma tô hâiwa'udu! Ma'âpé âma aipo're pu'u za'ra wa'aba, Galiléia âma asiré hâimana za'ra wa'aba ré, te te sina aima iroti za'ra wa'aba zém na hã, âne: ⁷“Tô i'ru zahi, Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã dawasété na 're idanomro mono norî nhîb'rata da te ihâiba nhomri da hã, duré wedepo'o nhonhi'râmi na da te isasômri da hã, duré si'ub-datô bâta âma apâ za ihâiwa'utu da hã.”

⁸Tahawa, ma pi'ô norî hã Zezusihi mreme na oto tipo're pu'u za'ra. ⁹Tawamhã taha pari oto si'aba'rêi wamhã, ma tô rowasu'u pese za'ra, Zezusihi siré 're inomro mono norî 11 na ihâiba za'ra norî ma, duré uburé isiré isazei'wa norî isiré ihâimana za'ra norî ma zama. ¹⁰Pi'ô norî nhisi hã, âne: Maria Madalena duré Zuâna duré Maria, Tiaguhu na. Â norî hã duré pi'ô norî isiré isi'aba'rê norî zama, ma tô Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî ma hã rowasu'u za'ra. ¹¹Tane nherê, te te âma saze za'ra ô di, isimirowasu'u za'ra na hã, râsiwamnârî za'ra newa. ¹²Tazahã Pedru hã ma tô wahudu. Ab're u ma tô wara. Wisi wamhã, ma tô ahâpâ, te te rob'madâ'a da, ab're u. Tane nherê, ma tô zazahã ihâirã i'ubuzép si 'madâ. Taha pari ma tô apâ mo. Ma tô âma titob'uzu, iromhâimanazém na hã.

Emaus u, isazei'wa norî ineb zahuré zé

Marcus 16.12-13

¹³Tawamhã tô taha bâta na, te Zezusihi zazei'wa norî hã tineb zahuré, Emaus na 'ri wa'ôto nhisi u. Zeruzalê hawimhã Emaus u hã, 11 quilometru na ti'ai pibuzé hã. ¹⁴Ta norî hã te bâdâdi na neb zahuré sina, te te sima rowasu'u zahuré, uburé iromhâimanazém na hã. ¹⁵Te te sima rowasu'u zahuré mono ré, duré âma sisada'âbâ zahuré mono ré, ma tô Zezusi hã âma tiwisi zahuré. Tawamhã te oto mo, isiré zahuré. ¹⁶Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hã marî ma tô tâma 'manharî zahuré, Zezusi te te waihu'u zahuré tô da. ¹⁷Tawamhã Zezusi hã ma tô sadanharî zahuré, âne:

— E marî na, te asima irobzanhamri aba mo, bâdâdi na ane wa'aba sina hã.

Tahawa, ma tô mazahârî zahuré, ubu ze zahuré âna robzei'ô wa.

¹⁸Tawamhã ihâiba amo, Cleopa na isisi hã ma tô Zezusihi ma tinha, âne:

— Âté niwamhã asiwaprosi aima iwaihu'u ô, Zeruzalê 're marî ihâimana za'ra zém na, â nimosi iwairébé mono zém na hã.

¹⁹Tahawa, Zezusi hã ma tô asa sadanharî zahuré, âne:

— E marî hâimana bâ.

— Zezusi, Nazaré âma iprédu ma iromhâimanazém na, wa wasima robzanhamri ni. Ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa. Imreme nhiptede, duré marî iwê te te dama 're i'ab'manharî wê mono, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã, duré uburé dama zama. ²⁰Tane nherê, sasedoti ipire norî hã duré wama roti'wa norî hã, ma tô siwi tisô, da te tâma pisutu da, da te dasiwi wîrî da, duré

wedepo'o nhonhi'rāmi na da te dasiwi sasōmri da. ²¹ Wa tō sō 're wanhimipari za'ra aré, Izaraéu nhihudu norī hā te te sō'reptu za'ra da newa, danhimiwada'uri zarina oto 're hāimana za'ra mono tō da. Āhā na hā, si'ubdatō bādā ma tō āma ne, uburé iromhāimanazém na hā. ²² Nima norī pi'ō norī, wasiré isazei'wa norī nhimirowasu'u na wa tō āma watob'uzu za'ra ni. Ta norī hā āhā na mararé ma tō ai'aba'ré, ab're u. ²³ Tane nherē, ihāiba hā te te siwi sōpētē ō di. Apā watēme sihutu wamhā, ma tō wama rowasu'u za'ra, hāiwa hawi romhuri'wa norī itēneb za'ra isihāiré zahuré na hā. Ta norī hā ma tō u tāma rowasu'u za'ra, hāiba ré ihāimana na hā. ²⁴ Tahawa nima norī wasiré isazei'wa norī hā ma tō duré ab're u tineb zahuré. Tawamhā ma tō sōpētē zahuré, pi'ō norī hā uburé te te irowasu'u za'ra zéb zarina. Tane nherē, ta norī hā te te duré sōpētē zahuré ō di, Zezusi hā.

²⁵⁻²⁶ Tawamhā Zezusi hā ma tō tāma nharī zahuré, āne:

— E niha 'i'ai'rānhimiza'rese aba ō! Duré 'i'asapari nhimahudu aba ō, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahārā'wa norī te te āma irob'ui'ére za'ra zé isadaihu'u aba da hā. Oro tō 'i'ru zahi za, Danho'reptui'wa da, 'Re ihāimana u'āsi mono te te ipisudu za a'ā te te irobzépata da hā, taha parip si isimiroti pire hā duré dama iwazé pese zé hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te tāma pisutu da, iwē uptabi hā.

²⁷ Tawamhā te te tāma nharī zahuré pari, Zezusi hā ma tō tāma a'rāzarōtō zahuré, iwasu'u na, uburé Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ére āma isimi'wara siromo hā. Mozésihi nhimi'ui'ére na ma tō āma tāma sāna'rata zahuré, duré uburé 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahārā'wa norī te te āma irob'ui'ére za'ra zém na.

²⁸ Tawamhā 'ri wa'ōno Emaus u te te oto rob'umhutu za'ra wamhā, Zezusi hā ma tō tihāiba, ni'wa hā za romhā na uptabi imorī ne. ²⁹ Tane nherē, sada-hutu āna ma tō tāma nharī zahuré, āne:

— Wasiré a'ā asāmra. Te za oto tirobra. Ma tō tihāiwahā pesere.

Tahawa, Zezusi hā ma tō isiré tizébré zahuré, 'ri para u. ³⁰ Tawamhā meza na isiré sāmra zahuré wamhā, i'u'ētē wapu hā ma tō ti'ā. 'Re ihāimana u'āsi mono āma te tiwata. Taha pari ma tō tāma awē'ē zahuré. ³¹ Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono, ma tō ito hā oto tāma 'ridawa zahuré. Tahawa ma tō oto waihu'u zahuré, Zezusi na. Tane nherē, ma tō tiwi aimani zahuré. ³² Tawamhā ma tō sima nharī zahuré, āne:

— Ōne wa, wapē'ē remhā rowē isa'ēne hā, e uzā iwa'ro uptabi ne te te wa'hāri ā bā bété, bādādi na Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ére na te te wei wama rowasu'u mono ré hā.

³³ Tawamhā ma tō tiwahutu zahuré. Awa'awi pesere waptu na ma tō apā tineb zahuré, Zeruzalē u hā. Simasisi wamhā, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī 11 na ihāiba za'ra hā ma tō sōpētē za'ra, siré isi'rā'ōno hā aimawi isazei'wa norī me. ³⁴ Tawamhā isadawa wasu'u'wa norī hā ma tō nharī za'ra, āne:

— Tō sena, Wanhīb'apito hā ma tō hāiwa'udu. Simahā ma, ma tō sihāiré.

³⁵ Tawamhā maparane isazei'wa norī hā ma tō rowasu'u zahuré, bādādi na neb ré, tāma iromhāimana zahuré zém na hā, duré Wanhīb'apito te te iwaihu'u zahuré zém na, i'u'ētē wapu te te tāma awē'ē zahuré wap si.

Zezusi hā, tizazei'wa norī ma isihāi'rézé

Mateus 28.16-20; Marcus 16.14-18; Zuwā 20.19-23; Atus 1.6-8

³⁶ Tawamhā taha na te te sima rowasu'u za'ra ré, ma tō Zezusi hā tāma sihāiré za'ra, iwa'wab za'ra. Āne te tāma nharī za'ra:

— Rowē hā, asiré 're ihâimana za'ra wa'aba mono da si!

³⁷Tawamhā ma tō tāma a'rāmi pese za'ra. Ma duré tāma tipahi pese za'ra. Te āma rosa'rata za'ra, dahâiba warō te te 'madâ'â za'ra newa. ³⁸Tane nherē, ma tō Zezusi hā tāma nharī za'ra, āne:

— E marī da, ma aipahi za'ra wa'wa. E marī da, ma duré aipē'ē 're asiwawā za'ra wa'wa. ³⁹Ma'āpé 'madâ'â za'ra wa'aba, inhīb'rada duré ipara zama. Tō wa hā! Ma'āpé i'upi za'ra wa'aba. Duré i'madâ'â za'ra wa'aba. Dahâiba warō hā nhi ō di, duré hi ō di. Tazahā wa hā asiwi i'madâ'â 'wa hā, tō ihâiba uptabi.

⁴⁰Tawamhā āne tāma siwasu'u za'ra parimhā, Zezusi hā ma tō tinhib'rada hā tāma sō'a za'ra, duré tipara zama. ⁴¹Tawamhā isiré 're inomro mono norī hā toi uptabi za'ra wa, duré āma tob'uzui pese za'ra nherē, zahadu āma simi-zaze waihu'u za'ra ō di. Tawamhā Zezusi hā te sadanharī za'ra, āne:

— E marī, aima hâimana za'ra wa'aba ō di, te i'rēne da hā.

⁴²Tahawa, tepe zebre wa'ōno hā ma tō tāma sōmri za'ra. ⁴³Ta hā ma tō ti'ā. Ma tō ti'rē, isō'a za'ra. ⁴⁴Taha pari te tāma nharī za'ra, āne:

— Asiré ihâimana za'ra wa'aba ré hā, wa tō aima i'iswasu'u za'ra wa'wa, tō i'ru zahi zarina uburé za tō īma iromhâimana za'ra na hā, i'āma rob'ui'ééré zarina 'Re ihâimana u'āsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te āma irob'ui'é-rézéb zarina, duré 'Re ihâimana u'āsi mono zadawa 'mahârâ'wa norī nhimi-'ui'ééré zarina, duré Salmu āma rob'ui'ééré zarina zama.

⁴⁵Tawamhā Zezusi hā ma tō oto i'rā tāma 'ridawa za'ra, Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ééré isimi'wara hā te te sadaihu'u za'ra da. ⁴⁶Āne ma tō tāma nharī za'ra:

— Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ééré hā te daba'wara siro, Danho'reptui'wa da, 'Re ihâimana u'āsi mono te te ipisudu hā, za tō te te irobzépata na hā, duré taha pari za apâ ihâiwa'utu na hā si'ubdatō bâta āma. ⁴⁷Duré isisi na, dawasété na 're idasi'ruiwapari za'ra mono zéb zarina, 're dasipizari za'ra mono wa, 'Re ihâimana u'āsi mono, dawasédé te te da'āma 're i'ab'madâ'â mono ō zé hā, te za uburé dapoto mono bâ oto da te dasima 're wasu'u za'ra. Ta hā Zeruzalē āma te za tinhana'rata. ⁴⁸A norī wa'wa ma tō i'āma i'madâ'â za'ra wa'wa, uburé ā hā marī mono hā. ⁴⁹Duré Īmama te te āma iropisudu hā wa za we atēme satōrī za'ra wa'wa. Tane nherē, āme Zeruzalē 're, a'ā sō asimipari za'ra wa'aba, hâiwa hawi 'Re ihâimana u'āsi mono waihu'u pe iwaibui wa'aba zéb u.

Zezusi hā, hâiwa u apâ imorizé

Marcus 16.19-20; Atus 1.9-11

⁵⁰Taha pari, Zezusi hā ma tō isiré 're inomro mono isazei'wa norī hā te te simro 'ri nho'omo hawi, Betānia na 'ri wa'ōtō nhisi 'rata ro 're ihâimana mono u. Tame ma tō tinhib'rada hâimo wē. Iwē hā ma tō tāma pisutu za'ra. ⁵¹Iwē te te tāma pisutu za'ra ré, Zezusi hā ma tō oto rēme za'ra. Īmama ma tō oto ti'ā, hâiwa u. ⁵²Tawamhā ma tō āma tiwata za'ra. Taha pari ma tō apâ ai'aba-ré Zeruzalē u, ipē'ē remhā rowē 'masisi uptabi za'ra sina. ⁵³Tawamhā 'Re ihâimana u'āsi mono nhorōwa āma te bâta sidâpâsi nasi tihâimana za'ra. Te nasi āma tiwata u'āsi za'ra.

Zuwã

Zezu Cristuhu wasu'uwẽ na, Zuwã hã te te irob'ui'érezé

Ibahiã wasu'uzé

Ã hã ibaihá na rob'ui'ééré'wa nhisi hã, Zuwã na isisi. Ã hã Zezusihi siré 're imorĩ, Tiaguhu sisānawā. Ta norĩ hã tepe mrami na aré romhuri'wa zahuré. Duré Zuwã ihāiba amo hã te duré 're hāimana, â dawabzuri te te dama 're i'ab'manharĩ mono hã. Taha nhisi hã, Zuwã Batista. Tazahã â hã ibaihá na rob'ui'ééré'wa hã ta hãĩ õ di.

Zuwã hã ma tô wama wasu'u za'ra, Zezusi hã tô sena 'Re ihāimana u'âsi mono 'ra uptabi na hã. Zuwã 20.31 âma te âhã wasu'u hã tihāiba. Ma tô duré wama waihu'u za'ra, Zezusi hã Danho'reptui'wa na ni'wam norĩ hã te te sina 're i'umnhasi za'ra mono hã rowẽ na 're idahāimana u'âsi za'ra mono zé hã za ta norĩ si te te sina 're i'uwaĩmrami za'ra mono na hã. Zuwã hã ma tô duré wama âma romnhimíréré za'ra, marĩ imono bâ, wahāimanazém na wa te âma 're irosa'rata za'ra mono zéb da hã. Â na ma tô wama âma romnhimíréré za'ra duré i'u'etẽ wapu na, duré rowa'a na duré pone'erebã na duré pone'erebã 'madã'ã'wa na zama, duré uva'ru na zama.

Imreme na isisi hã isihāibazé

1 ¹Romna'rata âma te Imreme^a na isisi hã 're hāimana u'âsi. Ta hã 'Re ihāi-mana u'âsi mono siré te 're hāimana u'âsi. Ta hã tô, 'Re ihāimana u'âsi mono. ²Ta hã romna'rata âma, te tô 'Re ihāimana u'âsi mono siré 're hāimana u'âsi, marĩ õ uptabi ré. ³'Re ihāimana u'âsi mono hã taha ma, te te i'ruzéb zarina ma tô uburé te te ro'apoto. Ta hã hāimana õ 'wa'âhã, marĩ hã hāimana õ uptabi di aré. ⁴Taha si te dahāimana u'âsi zém nhomri'wa hã 're hāimana. Ta hã duré dama rowa'a'wa, ti'ai âma hã. ⁵Rowa'a hã te robra wi te te 're rowa'a. Robra hã te te âma ai'utẽ waihu'u õ di, rowa'a âma hã.

⁶Tawamhã aibã hã te 're hāimana, Zuwã na isisi, 'Re ihāimana u'âsi mono we te te isatōrĩ hã, ⁷Rowa'a hã te te dama 're wasu'u mono da, taha u'âbã, da te 're wapari za'ra mono wa, uburé da te 're saze za'ra mono da. ⁸Zuwã hã Rowa'a'wai õ di. Tane nherẽ, ma tô wei mo, te te dama 're wasu'u mono da, Rowa'a'wa hã. ⁹Rowa'a'wai uptabi hã ma tô we datẽme mo ti'ai u, uburé te te dama 're rowa'a mono da.

¹⁰Imreme na isisi hã ma tô aré ti'ai âma dasiré 're hāimana. Ta hã, 'Re ihāimana u'âsi mono zadawa para te te ro'apoto mono nherẽ, ro'apoto mono

a 1.1 Imreme 'Re ihāimana u'âsi mono mreme, te wasu'u.

'wa na hā da te waihu'u za'ra ō di. ¹¹Ta hā tisiré Zudeu norī u, ma tō we aré mo. Tane nherē, ta norī hā te te siwi āri wē ō di. ¹²Ni'wam norī si ma tō saze za'ra. Ma tō duré sō titob'uzu za'ra. Tahawa, ta norī ma, ma tō pisutu za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono 'ra na 're nomro mono da hā. ¹³Ta norī hā ti'ai āma 're idapoto za'ra mono zém ne, poto téb za'ra ō di, 'Re ihāimana u'āsi mono 'ra na 're hāimana za'ra mono da hā, damama sipodo 're ipoto za'ra mono ne hā. Tō 'Re ihāimana u'āsi mono hawim na si, ma tō tipoto téb za'ra.

¹⁴Imreme na isisi hā ma tō sihāiba, a'uwē na. Ma tō duré wasiré 're hāimana. Ta hā simizawi pese uptabi di. Duré ta hā ma tō uburé wama hāi'rē za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono āma tō sena rowaihu, 're ihāimana mono zé hā. 'Re ihāimana u'āsi mono 'ra wa, waihu'u pese uptabi na 're imorizé hā wa tō duré 'madā'a za'ra ni, Ōhō si misi I'ra wa, Timama hawi te te i'āri hā, wē uptabi na 're hāimana mono da.

¹⁵Ta hā ma tō Zuwā Batista hā te te dama 're wasu'u. Āne te dama 'mahā:
— Āhāta ā hā wa tō te 're wasu'u: “Īza'u za we imorī hā ĩhipai u pire uptabi di. E marī wa. Īpoto ō ré, 're hāimana u'āsi mono wa.”

¹⁶Simizawi pese uptabi wa, ma tō iwē hā te te uburé wama 're i'apisutu mono na te te āma 're anhisiwi u'āsi. ¹⁷'Re ihāimana u'āsi mono hā tinhi-miroti zahi hā ma tō Mozésihi ma waihu'u, te te āma rob'ui'ére da. Tazahā, isimizawi pese zé hā duré 're ihāimana mono zém na tō sena rowaihu hā, ma tō sina hāi'rē, Zezu Cristu hā. ¹⁸Ni'wa ti'ai āma hā niwa titōmo na te te 'madā'a waihu'u ō di, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Misi I'ra si, ma tō Timama hā te te 're 'madā, ta hā tō 'Re ihāimana u'āsi mono wa, duré Timama zababa 're sāmra u'āsi mono wa. Ta hā ma tō wama hāi'rē za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono, 're ihāimana mono zé hā.

Zuwā Batista hā te te dama 're irob'mahārā mono zé

Marcus 1.1; Lucas 3.2-3

¹⁹Tawamhā Zudeu norī ma roti'wa norī hā ma tō Zuwāhā u satōrī za'ra, nima norī sasedoti norī^b hā levita norī^c me, te te siwi sadanharī da, ō hā ni'wa hā zō.

²⁰Tahawa Zuwā hā si'udā āna te sō'awi tāma siwasu'u za'ra, āne:

— Wa hā Cristu^d ō di.

²¹Tahawa te duré siwi sadanharī zahu, āne:

— Tawamhā bété, e 'wa hā a hā. E a hā, Elias.

— Mare di. Ta hāi ō di, wa hā. — Āne te duré tāma siwasu'u za'ra.

Tawamhā te duré siwi sadanha, āne:

— E a hā, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahārā'wa, sō 're iwanhimipari za'ra mono.

— Mare di. Ta hāi ō di, wa hā. — Āne ma duré sada'ābā za'ra, Zuwā hā.

²²Tawamhā irēme ma, te oto siwi sadanha, āne:

— E 'wa hā bété, a hā. Ma'āpé wama asiwasu'u waré za'ra na, wei wazatō-rī'wa norī ma, wa te aiwasu'u āri za'ra da. E niha te 're asiwasu'u mo, a hā.

b 1.19 sasedoti norī 'Re ihāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa norī, isōrōwa 'ri 'rāihā āma hā, Arāhā nhihudu norī. **c 1.19 levita norī** Levihi nhihudu wamri, 'Re ihāimana u'āsi mono te te ipisutu za'ra, isōrōwa 'ri 'rāihā te te 're 'madā'a za'ra mono da. **d 1.20 Cristu hā**, 'Re ihāimana u'āsi mono te te ipisudu, Danho'reptui'wa da, te wasu'u, gregu mreme na hā.

²³Tahawa, te Zuwā hā tāma siwasu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa Izaias, âne te te âma irob'ui'érezéb zarina:

— “Wa hā ihârâ 'râihâ na te dama 're irob'mahârâ mono, rop si 're irosa'wari mono âma, âne: Sa'ra pese aba mono bâdâdi hā, Uburé Danhib'apito ma.”

²⁴Da te itême isatōrî za'ra norî hā farizeu norî siré 're ihâimana za'ra mono.

²⁵Ta norî hā te Zuwā siwi sadanha, âne:

— A hā, Cristu ô wamhā, duré Elias ô wamhā, duré 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa, sô 're iwanhimipari za'ra mono ô wamhā, tawamhā bété e niha zarina, te â dawabzuri hā dama 're i'ab'manharî mo.

²⁶Tawamhā Zuwā hā ma sada'âbâ za'ra, âne:

— Wa hā wa â na si â dawabzuri hā te dama 're a'manharî. Tane nherê, aiwazari za'ra wa'aba te ni'wa hā tihâiba, aima isa'rese za'ra wa'aba ô hā. ²⁷Ta hā îza'u si te za wei mo. Tane nherê, îma pire wa, e îwê bâ, ipara'uza wasisizé hā te tāma iwasihu da hā.

²⁸Âne hā ma tô uburé tiromhâiba, Betânia na 'ri wa'ôtô nhisi âma, Zoda pa bâta pusizém niwî, Zuwā hā â dawabzuri te te dama 're i'ab'manharî mono zéb âma.

Zezusi hā Pone'ërebâ i'rare, 'Re ihâimana u'âsi mono te

Marcus 1.10; Lucas 3.22

²⁹Tawamhā awēm na hā Zuwā Batista hā, Zezusi itême imorî na te te sāmri wamhā, ma tô dama 'mahâ, âne:

— Ma'âpé 'madâ'â za'ra wa'aba! Ôhōta Pone'ërebâ i'rare, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisudu, ti'ai âma dawasété zani'wa da hā. ³⁰Ô hā wa tô te 're wasu'u, iwana ré te 're wasu'u mono wamhā, âne: “Îza'u si te za wei mo, înhipai u îma ipire uptabi hā, îpoto ô ré, 're hâimana u'âsi mono wa.” ³¹Îzama te waihu'u ô di aré, ni'wa na hā. Tahawa, wa tô wei mo, â dawabzuri hā te dama 're a'manharî mono da, Izaraéu nhihu'u norî hā te te siwi waihu'u da.

³²Tawamhā Zuwā hā ma tô iwasu'u na dama uzusi, âne:

— Wa hā wa tô 'madâ, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ëzani, utu'u ne we itême si'rai ré hā, duré isisi simizazâri ré hā. ³³Ta hā te waihu'u ô di aré. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono, â dawabzuri hā â na si te dama 're a'manharî mono da, îpisutu'wa hā ma tô îma tinha, âne: “Te za i'madâ, Îpê'ëzani hā itême te te isi'ra na duré isisi simizazâri ré hā. Ta hā te za Îpê'ëzani na te te 're da'ahâiba ubu.” ³⁴Â hā wa hā wa tô 'madâ. Tahawa, wa tô te 're wasu'u, Ô hā 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na.

Imorî'rata na aibâ norî hā, Zezusihi âma te te isasômri zahuré zé

³⁵Tawamhā awēm na hā te duré Zuwā Batista hā tame tihâiba. Isiré 're inomro norî siré hā te maparane ime tihâimana zahuré. ³⁶Tawamhā Zezusi te te iro'razâri na te te 'madâ'â wamhā, te âne 'mahâ:

— Ôhōta Pone'ërebâ i'rare, 'Re ihâimana u'âsi mono hawi we imorî Danho'-reptui'wa da hā.

³⁷Âne hā Zuwā Batistaha mreme, isiré 're ine hā te te wapari zahuré wamhā, ma tô oto tineb zahuré, Zezusihi zarina. ³⁸Tawamhā Zezusi hā siba-barâi u apâ sipi'rai wamhā, ma tô 'madâ'â zahuré, isarina inem na. Âne te sadanharî zahuré:

— E marĩ zô, te we 're ane wa'wa.

Ãne te asa tâma nharĩ zahuré:

— Rabi, e mame asãmrazé hã. (“Rabi” hã “rowahutu'wa” te wasu'u.)

³⁹Tawamhã Zezusi hã te tâma nharĩ zahuré, âne:

— We ane wa'aba pé, sabui wa'aba da.

Tahawa, te oto ime tineb zahuré, maparane si'uiwa na bâtâ pibuzéb âma hâiwahã. Isãmrazé hã ma tô sabu zahuré. Tame ma tô isiré aimasisi zahuré, irob'razéb u.

⁴⁰Ádré Simahã no, ta hã aibã norĩ Zezusihi zarina inem hâiba amo, Zuwã te te wasu'u wa, te te iwapari zahuré. ⁴¹Tawamhã imorĩ'rata na te Ádré hã tidub'rata zô rĩni, te te tâma rowasu'u da, âne:

— Messias wa tô sôpêtê ni. (Messias^e hã, ta hã Cristu te wasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisudu, Danho'reptu'wa da.)

⁴²Tawamhã Ádré ma tô tidub'rada hã saprô, Zezusihi u. Tame te Zezusi, Simau hã 'madã. Ãne te tâma tinha:

— A hã Simau, Zuwãhã 'ra. Tane nherê, ã hawimhã asisi hã za oto, Cefasi na. (Ãma isapri na hã Pedru na isisi hã, ta hã “êtê tômo wawê” te wasu'u.)^f

Zezusi hã, Filipi norĩ Natânaéu me te te ipisutu zahuré zé

⁴³Tawamhã awêm na Galiléia na danhipti'a nho'ômo nhisi u morĩ da, ma tô Zezusi hã sima rowairébê. Morĩ wana ré hã, te Filipihi zô rĩtĩ. Te te sôpêtê wamhã, te âne tâma tinha:

— We aimorĩ, isiré oto 're aimorĩ da.

⁴⁴Filipihĩ za'ru hã Betisaida na 'ri wa'ôto nhisi hã. Tame te duré Ádré norĩ hã Pedruhu me 're simasisi zahuré. ⁴⁵Tawamhã Filipi hã te Natânaéhé zô rĩtĩ. Te te oto sôpêtê wamhã, te âne tâma rowasu'u:

— Wa tô wasiwi sôpêtê ni, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob'ui'éré siromo hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ zama te te âma irob'ui'éré za'ra hã. Ta hã Zezusi, Nazaré âma iprédu, Zuzéhé 'ra.

⁴⁶Tawamhã Natânaéu hã te asa sadanha, âne:

— E Nazaré hawi marĩ iwê hã watobro da bâ.

Tawamhã Filipi hã te duré asa tâma tinha, âne:

— We aimorĩ pé, sabu da.

⁴⁷Tawamhã Zezusi hã Natânaéu itême imorĩ na te te 'madã'â wamhã, ma tô âne ihâiba na tinha:

— Ôhota te wei mo, Izaraéu nhihudu uptabi. Ta hã aibã, sena 're ihâimana mono.

⁴⁸Tahawa, te Natânaéu hã sihâiba na sadanha, âne:

— E niha ma tô iwaihu.

Zezusi hã ma sada'â, âne:

— Filipi hã asô hârâ wana ré, wa tô ai'madã, rob'rã figu wede zahâpâ asãmra ré.

⁴⁹Tawamhã Natânaéu te mreme 'râihã na 'mahã, âne:

— Rowahutu'wa, a hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra! A hã Izaraéu nhihudu norĩ nhib'apito!

⁵⁰Tawamhā Zezusi hā ma sada'ā, āne:

— E figu wede zahâpâ asāmra ré, te i'ai'madâ'ā na te aima nharī wap si, ma tō ĭzaze. Tazahā, niwap si te za marī hā i'a'madâ, ā hā i'madâ'ā nhipai u hā. ⁵¹Tô sena wa za āne hā aima waihu'u za'ra wa'wa: Te za i'madâ'ā za'ra wa'wa, niwamhā hāiwa nasi si'ridawa ré hā duré hāiwa hawī 'Re ihāimana u'āsi mono ma romhuri'wa norī hā nasi te te sai'uri za'ra ré hā apā, duré te te nasi si'ra za'ra ré, Ti'ai āma Dasiré Ipoto āma nasi sime za'ra da.

Cana āma dasina damro ihāimana u, Zezusi imorizé

2 ¹Tawamhā maparane bādâ ne pari, ma tō dasina damro hā tihāiba, Cana na 'ri wa'ōtō nhisi āma, Galiléia ti'ai 'remhā. Tame te Zezusihi na hā dame tihāiba. ²Tawamhā Zezusihi zô duré isiré 're inomro mono norī zô zama, dasina damro u sihutu da hā, ma tō sô tahârâ za'ra ni. ³Tawamhā uva 'rāi wa'u isé hā si'utōrī wa, te Zezusihi ma ina hā tinha, āne:

— Uva 'rāi wa'u isé hā ma tō ai'utō.

⁴Tahawa Zezusi ma sada'ā, āne:

— Áté a hā ĩna wē te, ĩma 'rui ō di za, marī te i'manharī da hā. E marī wa. ĩte bādâ hā zahadu iwa waptā'ā ō wa.

⁵Tahawa, te romhuri'wa norī ma, ina hā tinha, āne:

— Tiha te te aima 'ru za'ra wa'aba wamhā, ma'āpé mreme zamarī za'ra wa'aba za.

⁶Taha 'rata te piza ētē 'manharī hā aimasa, 6 na ihāiba hā. Taha 'remhā te ā hā 're hāimana za'ra, 80 na duré niwamhā 120 litru na ā pibuzé hā. Taha piza'a 're, ā da te 're iséme mono na te Zudeu norī hā 're sisimisô za'ra, sihāiba pese da hā, tihāimanazéb zarina. ⁷Tawamhā Zezusi hā te romhuri'wa norī ma ti'ru, āne:

— Ma'āpé ā hā piza isimasab 're, ā hā 'masisi za'ra wa'aba.

Tahawa ma tō 'masisi za'ra ā hā, isadawa u. ⁸Taha parimhā, ma tō Zezusi hā tāma 'ru za'ra, āne:

— Ma'āpé, oto ā hā suru na amrami za'ra wa'aba, dasina damro wa, datoi 'madâ'ā'wai u 'wasari aba da.

⁹Tawamhā datoi 'madâ'ā'wa ma tō téiwa, ā isirob'rāi wa'u isé hā. Nima hawim na hā uva 'rāi wa'u isé hā te te waihu'u ō di. Romhuri'wa norī si te te waihu'u pese za'ra di. Tahawa ma tō aibâ imro téb zô hā. ¹⁰Āne te tāma tinha:

— Dasaihuri na'rata hawī, te uva 'rāi wa'u isé isei uptabi hā da te dama 're ōb za'ra, da te 're āhuri mono da hā. Sa'ētē na da te 're āhuri mono wap si, te iwa'u zei prā hā da te dama 're ōb za'ra. Tanei ō di, a hā. Isei uptabi hā te a'ā ité, i'rāsutu u da.

¹¹Ā hā marī dama i'manharī waihu'u'ō, Zezusi hā ma tō 'manha imorī'rata na, Cana āma Galiléia 'remhā. Tahawa, waihu'u pese uptabi na 're ihāimana mono zé hā ma tō hāi'ré. Āne wa, isiré 're inomro mono norī hā ma tō saze za'ra.

¹²Taha pari, Zezusi hā, ina duré ino norī duré isiré 're inomro mono norī zama, ma tō ai'aba'ré, Cafarnau na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tame ma tō niha bātâ na tihāimana za'ra.

ZeZusi hā te te idazate mono zé, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā hawi*Mateus 21.12-17; Marcus 11.15-19; Lucas 19.45-48*

¹³Romhuture di oto, Zudeu norī te, Pascoa^s na dato nhisi ihāimanazéb u hā. Tahawa, ZeZusi hā ma tō mo, Zeruzalē u. ¹⁴Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā āma 'ri 'wawi wa'ra 're, ma tō sōpētē za'ra ni'wam norī, powawē te te dama iwede za'ra hā duré pone'ērebā, duré utu'u. Ma tō duré 'madāā za'ra, rob'uiprazém na te te dawī isapri za'ra hā, tite wedezai 'rata isi'ubumro hā. ¹⁵Tawamhā ZeZusi hā ma tō sada 'ma'manharī za'ra, danhimizama pré'ézé hā wedenhorō na. Taha na ma tō uburē ta norī hā te te sate, duré pone'ērebā hā duré powawē zama. Wedeza hā ma tō duré pizari za'ra, rob'uiprazém na isapri'wa norī wi. Tahawa, rob'uiprazé isapotore hā ma tō ti'ai wa ropé. ¹⁶Tawamhā utu'u te te iwede za'ra norī ma, te duré tinha, āne:

— Ā hā uburē robzani za'ra wa'aba. Sahāri za'ra wa'aba, Īmama nhorōwa āma asima irowede za'ra wa'aba zé hā.

¹⁷Tahawa, isiré 're inomro mono norī hā ma tō āma tipo're pu'u za'ra, Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ére te te inharī na, āne: “Asōrōwa, te 're isawi pese mono zé hā, te unhama ro'o ne ĩma 're hāimana, ĩpē'e remhā.”

¹⁸Tahawa, te Zudeu norī ma roti'wa norī hā siwi sadanha, āne:

— E marī te za i'manha, dama i'manharī waihu'u'ō hā, wa te āma aiwaihu'u za'ra da, asimiroti pire aima ihāimanazéb zarina, āne i'manharī na hā.

¹⁹Tawamhā ZeZusi ma sada'ābā za'ra, āne:

— Ā hā 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā hā asiwi 'ri pru pese aba! Tawamhā apā wa za 'ri, bādā si'ubdatō na.

²⁰Tawamhā asa te tāma nharī za'ra, āne:

— E niha te za merē bādā si'ubdatō na apā i'ri. Oro ā hā da te dasiwi 'ri ré hā, 46 na āma wahub za.

²¹Tane nherē, 'ri 'rāihā na te te inharī hā, tihāiba te wasu'u, ZeZusi hā.

²²Hāiwa'utu parip si, isiré 're inomro mono norī hā ma tō āma tipo're pu'u za'ra, te te inharizém na hā. Tahawa, ma tō saze za'ra, Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ére hā duré ZeZusi te te sina inharizéb zama.

ZeZusihi ma waihu'u pese di, uburē danhimirosa'rada hā

²³ZeZusi hā Pascoa na dato nhisi u'ābā, Zeruzalē āma hāimana ré hā, ma tō da'ahā na saze za'ra ni, marī dama i'manharī waihu'u'ō te te dama 're i'ab'manharī mono zé hā, da te 'madāā za'ra wa. ²⁴Tane nherē, ZeZusi hā te te sina da'a'um-nhasi ō di, tāma dawaihu'u pese uptabi wa. ²⁵Ni'wa hā dahāimanazém na te te tāma 're da'awaihu'u mono da hā, sō 're simnhasi mono ō di. E marī wa. Dahāiba mono bā, da te 're irosa'rata za'ra mono zé hā tāma waihu'u pese uptabi wa.

ZeZusi hā, Nicodemosihi ma, te te irowahutuzé

3 ¹Aibā hā te 're hāimana farizeu, Nicodemosi na isisi hā. Ta hā roti'wa, Zudeu norī ma hā. ²Tawamhā nimahā mara na ZeZusihi u ma tō mo. Āne te tāma tinha:

g 2.13 Pascoa hā dato nhisi, Zudeu norī, 're isipo're pu'u za'ra mono zé, Ezitu hawi, 'Re ihāimana u'āsi mono te te isani za'ra zém na.

— Rowahutu'wa, wa tō aiwaihu'u za'ra ni, a hā rowahutu'wa 'Re ihāimana u'āsi mono we te te i'asatōrī na hā, e marī wa, ni'wa hā marī te te 'manharī waihu'u ō di, marī dama i'manharī waihu'u ō 're i'ab'manharī mono hā 'Re ihāimana u'āsi mono isiré hāimana ō wamhā.

³Tawamhā Zezusi hā ma āma sada'ā, āne:

— Tō sena, wa za āne aima waihu'u: Ni'wa hā poto téb ō wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono, da'āma 're isib'a'uwē mono zéb āma hā 're hāimana mono ō di za.

⁴Tahawa Nicodemosi hā ma tō āma sadanha, āne:

— E niha te za aibā hā tipoto té, si'ihī nherē. E apā te za āzé tina di'i 're, duré poto téb da hā.

⁵Tawamhā Zezusi hā ma tāma waihu'u, āne:

— Tō sena, wa za āne aima waihu'u: Ni'wa hā 'Re ihāimana u'āsi mono, da'āma 're isib'a'uwē mono zéb u hā, sébré ō di za, ā na poto téb ō nherē, duré Ipē'ēzani na. ⁶Ni'wa hā ti'ai āma damama 'ra na poto wamhā, ti'ai āma timama sipoto na te za tō 're hāimana. Tane duré, ni'wa hā 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani na poto té wamhā, te za oto ipē'ēzani isi'utōrī'ō iwē ré 're hāimana. ⁷Tahawa a'rāmi tō, te aima inharizé ma hā. E marī wa. Tō i'ru zahi, 're i'aipoto téb za'ra wa'aba mono da hā. ⁸Rowa'u hā te za rowapō, te te sima iwēzéb zarina. Wapari pibui pese di, te te irobruru'uzé hā. Tane nherē, waihu'u ō di, nima hawi isāna'ratazé hā duré nimomo i'rāsutuzé hā. Tane te duré 're romhāimana 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani na 're ipoto téb za'ra mono norī āma hā.

⁹Tawamhā Nicodemosi hā te āma sadanha, āne:

— E niha tane hā.

¹⁰Zezusi hā ma sada'ā, āne:

— A hā rowahutu'wa, Izaraéu nhihudu norī ma hā. E niha tane nherē, ā norī hā sadaihu'u za'ra ō di. ¹¹Tō sena, wa za āne aima waihu'u: Wama iwaihu'u pese zarina, wa wa te 're nharī za'ra. Duré wa wa te 're wasu'u za'ra, wa te 're i'madā'ā za'ra mono hā. Tane nherē, a norī wa'wa hā wanhimirowasu'u na 're wazaze za'ra wa'aba mono ō di. ¹²Ti'ai āma 're iromhāimana za'ra mono zém na te aima rowasu'u za'ra wa'aba nherē, āma izaze za'ra wa'aba ō di. E niha te za bété tawamhā izaze za'ra wa'wa, hāiwa āma marī 're ihāimana za'ra mono zém na te aima rowasu'u za'ra wa'aba wamhā. ¹³Ni'wa, niwamhā hāiwa u hā sébré ō di, Ti'ai āma Dasiré Ipoto upana hā. Taha si ma tō wei mo, hāiwa hawi.

¹⁴— Mozési hā rop si 're irosa'wari mono āma, wahi 'manharī ētē topsada brōzi 'manharī hā te te isasōmri ne, tane Ti'ai āma Dasiré Ipodo hā i'ru zahi, da te dasiwi isasōmri da hā, ¹⁵uburé ni'wam norī hā te te 're saze za'ra mono wa, dahāimanazé isi'utōrī'ō hā te te sina 're uwaimrami za'ra mono da. ¹⁶'Re ihāimana u'āsi mono ma, ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono hā tāma dazawi pese uptabi wa, ma tō Ti'ra hā misi nherē we satō, uburé te te 're isaze za'ra mono hā 're dā'ā za'ra mono tō da, dā'ā āna 're si'ubumroi u'āsi mono da. ¹⁷'Re ihāimana u'āsi mono ma tō ti'ra hā we satō ti'ai u, te te 're da'anho'reptui mono da. Te te 're da'ahā za'ra mono da, we te te satōrī ō di.

¹⁸— Ni'wa hā I'ra te te sazei wamhā, tinhimihāzé hā te te tāma pisutu ō di za, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Tazahā, ni'wa te te sazei ō wamhā, ma tō

tinhimihâzé hâ tâma pisutu siro, te te sazei ô wa, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, misi pese 're ihâimana mono hâ. ¹⁹ Âne da'âma rowairébézé hâ: 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ti'ai u ma tô we datême satô, rowa'a hâ. Tane nherê, robra si ma tô dasima sawi za'ra ni. E marĩ wa. Marĩ, da te 're i'manharĩ za'ra mono hâ iwasété si wa. ²⁰ Ni'wa hâ marĩ iwasédé te te 're a'manharĩ mono wamhâ, rowa'a hâ tâma 'ru ti. Rowa'a u te te sina irotété da hâ, te te sima wê ô di, marĩ te te 're i'ab'manharĩ wasété mono zé hâ da te tiwi waihu'u za'ra tô da. ²¹ Tazahâ, ni'wa tô sena na marĩ te te 're a'manharĩ mono wamhâ, te za rowa'a u sina rotété, ihâimanazé hâ sô'awi da te 'madââ za'ra da, i'uwaibaba 're ihâimana mono na hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're iwê mono zéb zarina.

Zezusi duré Zuwā Batista

²² Âne parimhâ, Zezusi hâ ma tô mo. Duré isiré 're inomro mono norĩ zama ma tô isiré ai'aba'rê, Zudéa na danhipti'a nho'ômo nhisi u. Tame ma tô niha bâta na tihâiba. Â dawabzuri hâ ma tô duré dama a'manha. ²³ Zuwā Batista hâ te duré â dawabzuri hâ dama a'manha, Eno âma, Salĩ 'ratamhâ, tamemhâ â za'etê wa. Tamomo ma tô itême ai'aba'rê ni. ²⁴ (Â hâ, zahadu Zuwā hâ dazazéb 're, da te sêrê ô ré hâ.)

²⁵ Tawamhâ Zuwâhâ siré 're inomro mono norĩ nima norĩ hâ ma tô siwi sadaâ Zudeu, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're idasihâiba pese za'ra mono zém na. ²⁶ Tahawa, Zuwā Batistaha u ma tô ai'aba'rê. Âne te tâma rowasu'u za'ra:

— Rowahutu'wa, Zoda zara niwĩ aihâimana ré, aibâ asiré ihâimana hâ duré dama iwasu'u hâ, â dawabzuri te dama a'manha. Da'ahâ na te uburé itême ai'aba'rê ni.

²⁷ Tawamhâ Zuwâ hâ ma sadaâbâ za'ra, âne:

— Ni'wai ma marĩ hâ hâimana waihu'u ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma pisutu ô nherê. ²⁸ Asô'a za'ra wa'aba, wa tô isiwasu'u, âne hâ: “Wa hâ Cristu ô di. Wa hâ, isôwa, 'Re ihâimana u'âsi mono we te te izatôrĩ, bādâdi te sô sa'ra pese da.” Âne na hâ aima isiwasu'u za'ra wa'aba zém na hâ ma tô aré iwapari za'ra wa'wa. ²⁹ Dasina damro âma, pi'ô hâ za aibâ, âma imro te hâ. Aibâ za imro siwaihu hâ isiré te tihâiba. Te za wapa imreme. Te za duré âma sima rowê, imreme te te wapari wamhâ. Âne, Zezusihi âma iromhâimanazém na hâ âma îma rowê uptabi di. ³⁰ Tô ta hâ te te sina ihâimo u'âsi mono da si, pire na 're ihâimana mono zém na hâ. Duré wa hâ ipire na te isina iti'awi u'âsi mono da si, iwa'râmi.

Hâiwa hawi we imorĩ si, uburé danhipai u ipire uptabi hâ

³¹ Hâiwa hawi we imorĩ hâ, uburé danhipai u ipire uptabi di. Ni'wa hâ ti'ai âma a'uwê wamhâ, ta hâ te za te te 're rowasu'u, ti'ai âma marĩ 're ihâimana za'ra mono na. Hâiwa hawi we imorĩ si, uburé danhipai u ipire uptabi di.

³² Ta hâ te te 're rowasu'u, te te 're irob'madââ mono zém na, duré te te 're iwapari mono zém na zama. Tane nherê, ni'wa te te sazei ô di, isimirowasu'u na hâ. ³³ Ni'wa hâ isimirowasu'u na te te sazei wamhâ, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme tô sena 're ihâimana mono na, te za tô sena na waihu'u za'ra ni. ³⁴ Ta hâ 'Re ihâimana u'âsi mono we te te isatôrĩ hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme zarina, te te 're rowasu'u. E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono

hā Tipē'ēzani sa'ētē uptabi na te te 're anhomri mono wa, wahuré. ³⁵Imama hā Tī'ra te te 're sawi pese. Tahawa, uburé marī hā isib'rata ma tō tãma sômri za'ra. ³⁶Tahawa, ni'wa hā I'ra te te sazei wamhã, dahâimanazé isi'utô'rî'ô te za sina uwaimra. Tazahã, ni'wa te te wē'ô wamhã, dahâimanazé isi'utô'rî'ô tãma ihâimana da hã, mare di. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzép si te za te te 're sêpata u'âsi.

Zezusi hã, pi'ô Samaria hawi ma, te te irowahutuzé

4 ¹Tawamhã farizeu norī hã, Zezusihi wasu'u ma tō wapari za'ra, isimiroti 'madâ'â pese 'wa hã dasina idahâ'â u'âsi mono na hã, duré â dawabzuri da'ahã na te te nasi dama i'ab'manharī na zama, Zuwãhã nhipai u. ²(Tane nherē, Zezusi hã â dawabzuri te te nasi dama a'manharī ô di. Isiré 're inomro mono norī si.) ³Tawamhã Zezusi âne hã te te waihu'u wamhã, ma tō mo Zudéa hawi, apâ Galiléia u.

⁴Morī wamhã, tō i'ru zahi Samaria na danhipti'a nho'ômo nhisi wa'wai-baba te te iro'razâri da hã. ⁵Tawamhã ma tō wi, Samaria 're, 'ri wa'ôno ihâimana, Sica na isisi u. Ta hã, Zaco ti'ra Zuzéhé ma, ti'a te te isômri 'rata, te 're hâimana. ⁶Tame te â zô ab're, Zacoho te hã 're hâimana. Tawamhã absuma wa'wa Zezusi hã sadâ'â wa, ma tō tame â zô ab're 'rata nhamra.

⁷Tame sãmra ré, te Samaria hawi pi'ô hã mo, â zô, te te a'âri da. Tawamhã Zezusi hã te âne tãma tinha:

— Â hã suru na îma ô na.

⁸(Isiré 're inomro mono norī hã 'ri nho'ômo u si'aba'rêi haré, tisa hã te te sisa 'mai'upra za'ra da.)

⁹Tawamhã Samaria hawi pi'ô hã te asa tãma tinha, âne:

— E niha te â hã îwi iwaptê, hâ'rêne da, a hã Zudeu nherē, wa hã duré Samaria 're pi'ô nherē. (Âne hã pi'ô Zezusihi ma, ma tō tinha, Zudeu norī hã, Samaria 're, 're isi'ubumroi mono norī me hã 're sisada'âbâ wē za'ra mono ô wa.)

¹⁰Tawamhã Zezusi hã te asa tãma tinha, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono nhoprubzé iwē uptabi hã aima waihu'u pese 'wa'âhã, duré â te te aiwi iwaptêrê hã aima waihu'u pese 'wa'âhã, te aré tiwi iwaptê. Tawamhã ta hã te aré aima tisô, â u'â hã.

¹¹Tawamhã pi'ô hã te duré asa tãma tinha, âne:

— Tiha hã aima hâimana ô di, â âma i'a'âri da hã. Duré ab're 'rehâ di. E niha te za tawamhã â u'â hã i'a'â. ¹²E a hã, wahi'rada Zacoho nhipai u aipire di. Ta hã, â hã â zô ab're, ma tō wama sômri za'ra. ¹³A hawi â hã ma tō te te 're hâsi. Tane duré i'ra norī hã duré isimizama nori zama.

¹³Tawamhã Zezusi hã te duré tãma tinha, âne:

— Ni'wa hã â hã â te te hâ'rêne wamhã, 'rubu di za tãma hã, apâ. ¹⁴Tazahã, ni'wa, â te tãma isômri hã te te hâ'rêne wamhã, niwa apâ tãma i'rubu da hã, mare di. E marī wa. Â te tãma isômri hã te za oto â u'âsi na tãma 're hâimana. Ta hã te za dahâimanazé isi'utô'rî'ô hã tãma tisô.

¹⁵Tahawa te pi'ô hã isib'â tiwi waptê:

— Ma'âpé, asib'â hã îma ô na, niwa apâ 'rubu hã îma hâimana tō da, duré niwa înhimnhasi tō da, â zô we îmorī zahu da hã, âwa.

¹⁶Tawamhã Zezusi hã te tãma rob'ru, âne:

— Mo oto aimro zô aimorî. Apâ we aimorî za.

¹⁷Tane nherê, te pi'ô hâ tâma siwasu'u, âne:

— Îmro ô di.

Tahawa Zezusi hâ te tâma tinha, âne:

— Tane tô. I'uwaibaba te îma asiwasu'u, i'aimro ô na hâ. ¹⁸Imrotô na ma tô aimro. Duré âhâ na iré i'aihâimana hâ aimro ô di tô. Tahawa tô sena te îma asiwasu'u.

¹⁹Tawamhâ pi'ô te duré tâma tinha, âne:

— Âhâ na wa tô oto aiwaihu'u. A hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa. ²⁰Âme êtê'râihâ âma te wahi'rata norî hâ 're wata za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono âma hâ. Tane nherê, a norî wa'wa hâ Zudeu norî te 're irowasu'u za'ra wa'aba mo, Zeruzalê âma si, za âma 're idawata za'ra mono na hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutuzéb zarina.

²¹Tawamhâ Zezusi hâ te pi'ôi ma tinha, âne:

— Pi'ô, ma'âpé saze na, te aima irowasu'u zém na hâ: Romhutu di oto bâdâ hâ, âme êtê'râihâ âma duré Zeruzalê âma, Îmama âma za oto 're idawata za'ra mono ô zé hâ. ²²A norî wa'wa, Samaria 're, 're i'ai'ubumroi wa'aba mono norî hâ te 're aiwata za'ra wa'aba mo, aima iwaihu'u za'ra wa'aba ô âma. Tazahâ, wa norî Zudeu norî hâ, wama iwaihu'u pese âma, wa 're wawata za'ra. E marî wa. Zudeu norî u'âbâ danho'reptuzé hâ te wei mo. ²³Tane nherê, bâdâ hâ te za wi. Ta hâ bâdâ hâ ma tô oto wi tô, sena na 're iwata za'ra mono hâ, Îmama âma 're iwata za'ra mono da hâ, tihâiba uptabi na duré tô sena na. E marî wa. Ta norî zô te Îmama hâ te te 're rob'madâ'â, âma 're iwata za'ra mono norî zô. ²⁴'Re ihâimana u'âsi mono hâ, 'madâ'â waihu'u âna te tihâiba uptabi na si 're hâimana. Tahawa âma 're iwata za'ra mono norî hâ te za âma 're wata za'ra, tihâiba uptabi na duré tô sena na.

²⁵Tawamhâ te pi'ô hâ âne tâma tinha:

— Îma waihu'u pese di, Messias (Cristu na isisi hâ) za we imorî na hâ. Ta hâ wei wisi wamhâ, te za uburé âma wama rowasu'u pese za'ra.

²⁶Tawamhâ Zezusi hâ te oto tâma siwasu'u, âne:

— Wa hâ Messias! Wa hâ wa aima rowasu'u.

²⁷Tawamhâ pi'ôi ma siwasu'u ré, ma tô isiré 're inomro mono norî hâ itême aihutu. Tahawa ma tô âma titob'uzu za'ra, pi'ôi ma nherê, te te robzanhamri ré, te te siwi sôpêtê wa. Tane nherê, ni'wa te te sadanharî ô di, pi'ô âne hâ: “E marî, te asima iwê.” Duré Zezusi hâ ni'wa te te sadanharî ô di, âne hâ: “E marî wa, te tâma irobzanha.”

²⁸Tawamhâ pi'ô hâ sisa'u ma tô piza hâ tirê. 'Ri wa'ötô u ma tô mo apâ. Tame ma tô dama rowasu'u, âne:

²⁹— Ma'âpé we ai'aba'rêi wa'aba, aibâ hâ asiwi 'madâ'â aba da, te te âma îma inharî hâ uburé tiha te 're i'ab'manharî mono zém na. E ôhôtai ô di, Cristu hâ.

³⁰Tahawa ma tô tawairébé ni, 'ri wa'ötô hawimhâ. Zezusi isâmrazéb u ma tô ai'aba'rê ni.

³¹Taha ré, isiré 're inomro mono norî hâ sadawa za'rêi âna ma tô nasi tâma nharî za'ra, âne:

— Rowahutu'wa, marî hâ 'mai'rêne!

³²Tane nherê, Zezusi hâ ma tô âne tâma nharî za'ra:

— Te i'rêne da hā iré hā ĩsa, aima iwaihu'u za'ra wa'aba ō hā.

³³Tahawa, te isiré 're inomro mono norī hā sisadhanarī za'ra, āne:

— E ma tō ni'wa ĩsa hā tāma 'mai'āwisi.

³⁴Tawamhā Zezusi hā ma tāma waihu'u za'ra, āne:

— ĩsa hā te 're i'manharī mono zé, we ĩzatōrī'wa te te sima 're iwē mono zé, duré te 'rāsutu da, ite romhuri hā. ³⁵Te 're inharī za'ra wa'aba mo, āne: “Maparane si'uiwa na a'amo hā si'utōrī parimhā, amnho hā wa za tehāri za'ra ni.” Tane nherē, wa za āne aima waihu'u za'ra wa'wa: Ma'āpé rob'madā'a za'ra wa'aba, itehāri da si oto, amnho hā. ³⁶Ni'wa amnho tehāri'wa hā, tō awa'awi tipawa'a te za ti'ā. Isimiromhuri hā, dahāimanazé isi'utōrī'ō, da te 're sōpētē za'ra mono da. Tawamhā āne wamhā, amnho 're'wa hā duré amnho tehāri'wai me, te za siré te te sima 're rowē zahuré. ³⁷Āne wa, te tō sena, da te 're nharī za'ra, āne: “Ni'wa hā te za a're. Tawamhā ihāiba amo hā te za roptehā.” ³⁸Wa tō asatōrī za'ra wa'wa, roptehāri za'ra wa'aba da, a norī wa'wa hā i'a're za'ra wa'aba ō u, aiwana za'ra wa'aba aimawi norī te te iromhuri za'ra zéb u. Tawamhā a norī wa'wa hā isimiromhuri zarina uburé marī hā te oto aima tihāimana za'ra wa'wa.

³⁹Tawamhā Samaria āma 're idasi'ubumroi mono norī hā, da'ahā na ma tō Zezusi hā saze za'ra ni, pi'ō te te dama wasu'u wa, āne: “Ō hā te āma ĩma tinha, uburé marī te 're i'ab'manharī mono zém na hā.”

⁴⁰Samaria āma 're idasi'ubumroi mono hā, Zezusi isāmrazéb u sihutu wamhā, ma tō āma ropti za'ra, a'ā i'rata sāmra za'ra da. Tahawa Zezusi hā ma tō maparane bātā na nhamra, tame.

⁴¹Tawamhā da'ahā na ma tō aimawi norī hā saze za'ra ni, isimirowasu'u u'ābāmhā. ⁴²Tahawa te pi'ōi ma nharī za'ra, āne:

— Āhā na hā wama iwasu'u za'ra u'ābāp si, wa te oto saze za'ra ō di. Wasi'uihā na wa te oto wapari za'ra wa, wa saze za'ra ni. Tawamhā wa waihu'u za'ra ni, tō ō hā, Uburé Danho'reptui'wa na hā.

Zezusi hā, apito zadawa zapari'wai 'ra te te ipesezé

⁴³Tame Zezusi hā maparane bātā na hāimana parimhā, ma tō oto mo Galiléia u. ⁴⁴Ta hā ma tō āne hā waihu'u siro: “Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahārā'wa hā, isipti'ai 'remhā dama wazéb ō di.” ⁴⁵Galiléia u wisi wamhā, tame 're isi'ubumroi mono norī hā ma tō siwi āri wē, Pascoa na dato nhisi Zerusalē āma ihāimana u, si'aba'rēi wa, tame Zezusi hā te te siwi 'madā'a wa, uburé marī te te i'ab'manharizé hā.

⁴⁶Tawamhā Zezusi hā Cana u ma tō apā wi, Galiléia 'remhā, ā nherē, uva 'rāi wa'u isé isei uptabi na te te i'manharizéb u. Tame te tihāiba, apito zadawa zapari'wa Cafarnau āma 're isāmra mono hā. Isōrōwa 'remhā i'ra hā hāzé na te nomro. ⁴⁷Tawamhā Zudéa hawi Galiléia u imorī na Zezusihi wasu'u te te wapari wamhā, ma tō itēme mo, te te tiwi rowaptērē da, Cafarnau u morī da, i'ra hā te te tāma pese da, tihāimanazéb 'rāsutu u hāimana wa.

⁴⁸Tawamhā Zezusi hā te tāma tinha, āne:

— Marī dama i'manharī waihu'u'ō iwē uptabi hā te 're i'ab'manharī mono zé hā 're 'madā'a za'ra wa'aba mono wap si, te asiwi 're ĩzaze za'ra wa'aba mo.

⁴⁹Tawamhā apito zadawa zapari'wa hā te tāma tinha, āne:

— Apito, āma ĩsiré aimorī, i'ra hā tihāimanazé te te 'rāsutu ō ré.

⁵⁰ — Apâ aimorĩ asōrōwa u. Ai'ra hã rowē na te za 're hâimana. — Āne te Zezusi hã tãma tinha.

Tawamhã ma aibã hã saze, Zezusi te te tãma inharizé hã. Apâ ma tō oto mo, tinhorōwa u. ⁵¹Bâdâdi na hâimana ré, ite romhuri'wa norĩ hã ma tō siwi sōpētē. Āne te tãma rowasu'u za'ra:

— Ai'ra hã dâ'â ò di. Rowē na te nhamra.

⁵²Tawamhã tite romhuri'wa norĩ hã ma tō sadanharĩ za'ra, nimahã bâtâ pibuzém na i'ra ma, rowē mono zô. Āne ma tō tãma rowasu'u za'ra:

— Ahâmhã, misi na bâtâ pibuzéb âma hâiwahã, iwa'ro hã ma tō tãma apa.

⁵³Tawamhã imama hã ma tō waihu'u, tō taha bâtâ pibuzéb âma, Zezusi hã te te tãma inharĩ na hã, âne: “Ai'ra hã rowē na te za 're hâimana.” Tahawa, aibã ma tō saze Zezusi hã. Duré uburé isōrōwa 're, 're isi'ubumroi mono norĩ zama, ma saze za'ra.

⁵⁴Ā hã maparane âma, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô hã ma tō Zezusi hã 'manha, Zudéa hawi morĩ parimhã, Galiléia u hã.

Zezusi hã, aibã ihĩré te te ipesezé

5 ¹Ronomro parimhã, Zudeu norĩ te, dato isa'ene hã ma tō tihâiba. Tahawa Zezusi hã ma tō mo, Zeruzalē u. ²Tame â ubumrozé hã te 're hâimana, Pone'ërebã na 'ridawa za'ëtē nhisi 'ratamhã, imrotô na 'ridawa itême dazasizé hã. Ta hã Ebreu norĩ mreme na hã “Betezata” na isisi hã. ³Dazasizéb 'ratamhã, te ahã na 're simi'wara, ihâzé ré norĩ hã: Itob'a norĩ, i'râtêire norĩ, duré ihĩré norĩ zama. [Ta norĩ hã te te 're sapari za'ra, â hã 're sirési mono da. ⁴E marĩ wa. Nimahã bâtâ na hã Uburé Danhib'apito ma hâiwa hawi romhuri'wa hã te te 're si'ra, â hã te te 're rési mono da. Tawamhã imorĩ'rata na ihâzé ré ni'wa te te si'rai wamhã, te 're pese za'ra, siwa'ru dahâzé âma 're ihâimana za'ra mono hã.] ⁵Tawamhã dawazarimhã te aibã ihâzé ré hã 're sa'wari, 38 na âma iwahu, tihâzé te te 're sépata mono ré hã. ⁶Tawamhã Zezusi hã aibã nomro ré, te te 'madâ'â wamhã, duré tihâzé te te 're sépata mono ré, âma iwahub za'ëtē na te te waihu'u pese wa, ma tō âne sadanha:

— E aipese da hã te asima iwē.

⁷Tawamhã aibã ihĩré hã te tãma siwasu'u, âne:

— Apito, ni'wai ò di, â 're sisasisi mono wa, i'âma isi'rai'wa da hã, â ubumrozéb u. İzébré da isi'wapéi ré hã, ihâiba amo norĩ hã te za ni'wa hã âzé, iwana.

⁸Tawamhã Zezusi hã te tãma tinha, âne:

— Ma'ápé, aiwahutu. Asa'warizé hã âri, aimorĩ da oto!

⁹Tawamhã awa'awi pesere ma tō aibã hã tipesé. Tiza'warizé hã ma tō ti'â. Timorĩ na ma tō duré oto sãna'rata. Āne hã sabadu na ma tō tiromhâiba.

¹⁰Tahawa, Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ hã ma tō tãma nharĩ za'ra, âne:

— Āhã na hã sabadu. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére hã te te 'rui ò di, â bâtâ na asa'warizé i'âri da hã.

¹¹Tane nheré aibã hã ma sada'âbã za'ra, âne:

— Aibã ipese'wa hã te âne ima tinha: “Asa'warizé hã âri, aimorĩ da oto.”

¹²Tahawa te siwi sadanha, âne:

— E 'wa hã aibã, ma tō aima ti'ru, asa'warizé hã âri da, duré oto aimorĩ da hã.

¹³Tane nherē, te te waihu'u ō di, ni'wa te te ipese na hā. E marī wa. Da'ahā uptabi na idahāimana za'ra wa'wa u sébré wa, Zezusi hā.

¹⁴Tawamhā ronomro pari, Zezusi hā ma tō aibā sōpētē, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā āma 'ri 'wawi wa'ra 're. Āne te tāma tinha:

— Ma'āpé, iwapari! Āhā na hā ma tō oto aipe. Tahawa, 're aiwasété mono tō oto, āhā nhipai u marī ipipa uptabi hā oto ai'āma hāimana tō da.

¹⁵Tawamhā aibā hā ma tō mo, Zudeu norī ma roti'wa norī u. Zezusi te te ipese na ma tō tāma siwasu'u za'ra. ¹⁶Tahawa, ta hawim haré Zudeu norī hā te oto Zezusi hā siwi sarē, sabadu na aibā hā te te pese wa.

¹⁷Tawamhā te Zezusi hā tāma nharī za'ra, āne:

— Īmama hā te zahadu āwa bātā u hā te te 're romhuri. Tane, wa zahadu ĭzama te 're romhuri.

¹⁸Āne wa, Zudeu norī hā te te oto siwi iwīrī da si, sabadu hā te te wazéb ō wap si ō di oto. Tazahā 'Re ihāimana u'āsi mono hā Timama uptabi na te te wasu'u wa, isine ihāimana na siwasu'u wab zama.

Zezusi hā, Timama zadawa para, pire na 're ihāimana mono zé

¹⁹Tawamhā Zezusi hā te tāma rowasu'u za'ra, āne:

— Tō sena, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, āne: I'ra hā, sihawimhā marī te te 'manharī waihu'u ō di. Imama hā marī te te 're a'manharī mono ré, te te 're i'madā'ā mono zéb zarina si te za te te 're a'manharī. Uburé marī, Imama te te 're i'ab'manharī mono hā, te za I'ra zama te te 're a'manharī. ²⁰E marī wa. Imama ma, I'ra hā sawi uptabi wa. Tahawa, te za uburé marī hā te te tāma 're ahāiré, te te 're i'ab'manharī mono hā. Ā norī nhipai u marī isa'ētē uptabi hā te za duré tāma hāiré za. Tawamhā te za āma atob'uzu za'ra wa'wa za. ²¹Imama hā, 're idadā'ā za'ra mono apā te te 're ida'ahāiwa'utu mono ne, duré dahāimanazé te te dama 're i'anhomri mono ne, tane te za duré I'ra hā dahāimanazé te te dama 're anhomri, te te sima 're ida'awē mono norī ma hā. ²²Imama hā te te da'āma 're arowairébé mono ō di. Ti'ra ma si, ma tō tisō, te te da'āma 're arowairébé mono da hā, ²³I'ra hā uburé da te dasiwi 're wazé pese mono da, Imama hā da te dasiwi 're iwazé pese mono ne. Ni'wa hā I'ra te te wazéb ō wamhā, Imama zama te te duré wazéb ō di, we isatōrī'wa hā.

²⁴— Tō sena wa za āne hā aima waihu'u za'ra wa'wa: Ni'wa hā ĭnhimiroti te te wapari wamhā, duré we ĭzatōrī'wa hā te te sazei wamhā, dahāimanazé isi'utōrī'ō hā te za tāma 're hāimana. Duré āma rowairébé hā hāimana ō di za. Tazahā, ma tō saprī dadā'ā hawī, dahāimanazé isi'utōrī'ō u. ²⁵Tō sena wa za duré āne hā aima waihu'u za'ra wa'wa: Bādā hā te za oto wi. Ta hā ma tō wi, idā'ā za'ra norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono 'Ra mreme za te te iwapari za'ra zé hā. Tawamhā imreme te te iwapari za'ra norī hā, dā'ā āna te za oto 're hāimana za'ra. ²⁶Imama hā dahāimanazém na'rata nhomri'wa na te 're hāimana. Tane ma tō duré Ti'ra ma pisutu, dahāimanazém na'rata nhomri'wa na 're hāimana mono da. ²⁷Tawamhā Ti'ra ma, ma tō pisutu, isadawa para te te da'āma 're arowairébé mono da, ta hā Ti'ai āma Dasiré Ipoto wa.

²⁸— Tahawa, āma atob'uzu za'ra wa'aba tō, te aima irowasu'u za'ra wa'aba zém na hā. E marī wa. Bādā hā te za oto wi, uburé idā'ā za'ra norī hā Ti'ai āma Dasiré Ipoto mreme te te iwapari za'ra da hā. ²⁹Ta norī hā te za wairé, ti'ru hawimhā. Tawamhā ni'wam norī hā marī te te 're i'manharī wē za'ra

mono hā te za tihāiwa'utu za'ra, 're hāimana u'āsi za'ra mono da oto, dā'ā āna. Tazahā, marī te te 're i'manharī wasété za'ra mono hā hāiwa'utu za'ra pari, te za 'Re ihāimana u'āsi mono ta norī ma, tinhimihāzé hā pisutu za'ra.

Zezusi hā, Timama zadawa para datēme 're imorī na isiwasu'uzé

³⁰ — Īshihawimhā, marī te 're a'manharī waihu'u mono ō di. Īmama te te ĩma 're i'rui mono zéb zarina si, wa te tō te dama 're arowairébé. Dahāimanazéb zarina te da'āma 're i'arowairébé mono zé hā, i'uwaibaba na wa te te 're 'manharī. E marī wa. Te ĩsima iwēzéb zarina, ĩsima sō 're ĩrītī mono ō di, marī te 're a'manharī mono da hā. We ĩzatōrī'wa te te sima 're iwē mono zéb zarina si, wa marī hā te 're a'manharī.

³¹ — 'Rāwi te dama ĩsina 're rowasu'u mono wamhā, marī dai ō di za, te 're irowasu'u mono zé hā. ³² Tane nherē, daré hā ni'wa te te dama 're ĩwasu'u mono hā. Ta hā, tō sena te te 're ĩwasu'u mono na hā ĩma waihu'u pese di.

³³ — Aibā norī hā Zuwāhā u ma tō isatōrī za'ra wa'wa, te te siwi sadanharī da. Tawamhā ta hā te te irowasu'u hā, tō sena uptabi. ³⁴ Īnhimnhasi ō di, ni'wa te te dama ĩwasu'u wē da hā. Tane nherē, āne hā wa tō aima rowasu'u za'ra wa'wa, asō'reptuzé hā asina uwaimrami za'ra wa'aba da. ³⁵ Zuwā hā rob-'uiwēzé, ro'o haré isam ne, ma tō 're hāimana. Tawamhā niha bātā na ma tō asima irowē za'ra wa'wa, te te 're irob'uiwē mono zém na hā. ³⁶ Tane nherē, ĩwasu'u isiptete uptabi hā te tihāiba, Zuwā te te dama 're ĩwasu'u mono nhipai u hā: Ta hā marī te 're i'a'manharī mono zé, Īmama te te ĩma i'ruzéb zarina. Ta hā marī te 're i'ab'manharī mono zé hā, te te 're ĩwasu'u wē. Duré ta hā ĩwaihu'uzé, Īmama we te te ĩzatōrī na hā. ³⁷ Duré Īmama we ĩzatōrī'wa hā te te 're ĩwasu'u wē. Taha mreme hā niwa wapari za'ra wa'aba ō di aipo're na hā. Duré niwa asiwi ubu 'madā'ā aba ō di. ³⁸ Isimiroti hā aipē'ē remhā aima hāimana za'ra wa'aba ō di, we te te isatōrī hā saze za'ra wa'aba ō wa. ³⁹ Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ére na, te āma 're iromnhoré pese za'ra wa'aba mo, dahāimanazé isi'utōrī'ō hā āma aima 're hāimana za'ra wa'aba mono da newa. Ta hā Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ére hā te tō ĩwasu'u. ⁴⁰ Tane nherē, asima wē za'ra wa'aba ō di, we ĩtēme i'ai'aba'rēi wa'aba da hā, dahāimanazé isi'utōrī'ō hā aima 're hāimana za'ra wa'aba mono da.

⁴¹ — Ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono hā da te dasiwi 're ĩ'uzei wē mono da, sō 're ĩnhimipari mono ō di. ⁴² Tazahā oto a norī wa'wa hā ĩma aihāimanazé waihu'u pese za'ra wa'aba di. ĩma waihu'u pese di, 'Re ihāimana u'āsi mono, aima isawi za'ra wa'aba ō na hā, tō sena. ⁴³ Īmama zadawa para wa tō wei mo. Tane nherē, ĩzō atob'uzu za'ra wa'aba ō di. Tazahā, oto ni'wa hā sihawī wei morī wap si, te za sō atob'uzu za'ra wa'wa. ⁴⁴ E niha te za bété ĩzaze za'ra wa'wa, da te 're i'ai'uze za'ra wa'aba mono zé hā aima wē za'ra wa'aba nherē, duré asima sō 're asōpré wa'aba mono ō nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono si te te 're ai'uzei wē za'ra wa'aba mono da hā. ⁴⁵ Īāma rosa'rata za'ra wa'aba tō, wa hā za te i'ai'awasu'u wa'aba na hā Īmama nho'remhā. Mozésihi si te za ai'awasu'u wa'wa, ta hā asiwi 're umnhasi aba mono wa. ⁴⁶ Mozési hā asiwi sazei wa'aba 'wa'āhā, te aré asiwi ĩzazei wa'wa. E marī wa. Ta hā ĩwasu'u na ma tō rob'ui'ére. ⁴⁷ Tane nherē, te te irob'ui'érezé hā asiwi sazei wa'aba ō wamhā, e niha te za bété asiwi ĩzazei wa'wa, te 're irowasu'u mono zém na hā.

ZeZusi hã, da'ahã uptabi hã te te ida'asaihurizé

Mateus 14.13-21; Marcus 6.30-44; Lucas 9.10-17

6 ¹Ronomro pari, ZeZusi hã ma tô duré uba're na saprĩ, Galiléia isõ'u na, Tiberiadi na isõ'u nhisi amo hã. ²Tawamhã da'ahã uptabi na ma tô isarina dasi'rê, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'õ te te 're i'a'manharĩ mono zé hã, da te 're 'madã'ã za'ra mono wa, ihâzé ré norĩ hã te te 're i'apese mono zém na. ³Tahawa, êtê'râihã na ma tô sai'u, ZeZusi hã. Tame ma tô nhamra. Isiré 're inomro mono norĩ zama, ma tô isiré asimro. ⁴Tawamhã romhutu di oto, Zudeu norĩ te, Pascoa na dato nhisi ihâimanazéb da hã.

⁵Tawamhã ZeZusi, itême da te dasina irotété za'ra na simana wawi te te da'a'madã'ã wamhã, ma tô Filipihi ma tinha, âne:

— E mame wa za dasa hã dama uipra za'ra ni, â hã da'ahã uptabi na idahâimana za'ra hã, dasaihuri da.

⁶Tãma waihu'u pese uptabi di, marĩ za te te i'manharizé hã. Tane nherê, ma tô âne hã sadanha, niha hã Filipi te te âma sada'âbâ zô.

⁷Tawamhã Filipi hã ma sada'â, âne:

— 200 na rob'uiprazé isapotore hâimana nherê hã aré, ibâ na wa te aré uipra za'ra ô di, i'u'êtê wapu iwa'õno dahâiba mono bâ da te ihuri da hã.

⁸Tawamhã Âdré, Simau Pedru sisânawã hã isiré 're inomro mono norĩ siré hã, ma tô ZeZusihi ma tinha, âne:

⁹— 'Watêbrémi hã te âme dame tihâiba, imrotô na i'u'êtê wapu cevada 'manharĩ ite hã, duré maparane pe'are ite hã. Tane nherê, e dawab da bâ, da'ahã uptabi ma hã.

¹⁰Tawamhã ZeZusi hã ma tô tãma nharĩ za'ra, âne:

— Dama nharĩ za'ra wa'aba, ti'ai wa dasi'ubumroi mono da.

Tahawa ma tô uburé ti'ai wa asimro ni. Tame rob âma hã, duiroire hã nomro za'êtê di. Tame duré aibâ norĩ dasiré ihâimana za'ra hã, 5 miu na ihâiba za'ratazé hã. ¹¹Taha pari ZeZusi hã ma tô waibu, i'u'êtê wapu hã. 'Re ihâimana u'âsi mono âma te tiwata. Taha pari, ma tô te te dama sômri. Tane pe'a ma hã ma tô duré rob'manha. Tawamhã uburé ma tô dasima iwê na tasaihuri ni. ¹²Da te 'mahâpãri mono wamhã, ZeZusi hã ma tô isiré 're inomro mono norĩ ma tinha, âne:

— Isi'atarême hã ubumroi pese za'ra wa'aba, taré siwamnarĩ za'ra tô da.

¹³Tahawa, ma tô ubumro za'ra, isi'atarême hã. ¹²Na si'õno hã ma tô âma 'masisi za'ra, i'u'êtê wapu wê'ê na hã.

¹⁴Âne hã marĩ dama i'manharĩ waihu'u'õ, ZeZusi te te i'manharizé, da te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tô âne nharĩ za'ra ni:

— Tô â hã, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa, ti'ai u we imorĩ da hã.

¹⁵Si'apito da, danhiptete na da te dasiwi pisutu da, ZeZusi hã te te sina waihu'u wamhã, apâ ma tô sina siri siwaprosi, êtê'râihã u.

ZeZusi hã, â nhisi baba imorizé

Mateus 14.22-33; Marcus 6.45-52

¹⁶Tawamhã robrazéb u, isiré 're inomro norĩ hã ma tô si'ra za'ra, âi bâ. ¹⁷Uba're wa, ma tô asisi, Cafarnau u sisa'rei mono da. Mara nherê oto, ZeZusi

hā zahadu itēme wisi za'ra ō di, isi'ubumrozéb u hā. ¹⁸Tawamhā rowa'u hā ma tō rowapō, wa'u'u nhipete uptabi na. Tahawa ma tō oto ti'āsisisasi 'rāihā. ¹⁹Tawamhā isiré 're inomro mono norī hā niwamhā imrotō na duré niwamhā imropā na ti'ai pibuzém^h na te te siré sari za'ra parimhā, ma tō siwi 'madā Zezusi hā, ā nhisi baba itēme imorī za'ra na 'rāwi. Tahawa ma tō tipahi pese za'ra.

²⁰Tane nherē, ma tō Zezusi hā 'mahârâ za'ra, âne:

— Aipahi za'ra wa'aba tō. Wa hā wa we atēme imorī 'wa.

²¹Tawamhā Zezusi itēme imorī za'ra na te te siwi waihu'u wamhā, uba're u ma tō siwi 'mazé, to sina. Taha pari, ma tō aihutu ā zadaré āma supara 'ré u, itēme isisa'rei mono u.

Zezusihi zô idanhopré mono zé

²²Awēm na hā, bâta pusizé ā zara niwī da'ahā uptabi na idahâimana za'ra hā Zezusihi siré 're inomro mono norī za'u ma tō āma rosa'rata waihu'u za'ra ni, tame uba're misi isurure si inomro na hā. Ma tō duré waihu'u za'ra ni, Zezusi hā isiré 're inomro mono norī siré, uba're wa isébré ō na hā, duré ta norī hā hâiba pisutu Zezusihi zamaī āna isisa'rei mono na hā. ²³Taha ré hā, 'ri wa'ōno Tiberiadi hawi nima norī uba're hā ma tō sina rotété za'ra, da'ahā uptabi na idahâimana za'ra hā i'u'ētē wapu, da te ihurizéb u, Wanhîb'apito Zezusi hā 'Re ihâimana u'âsi mono āma wata parimhā. ²⁴Tawamhā Zezusi hā duré isiré 're inomro mono norī me, ōme ihâimana za'ra ō na da te waihu'u za'ra wamhā, ma tō uba're wa asisi ni, Cafarnau u dasisa'rei mono da, sô daritī za'ra mono da.

Zezusi hā, dasai uptabi na isiwasu'uzé

²⁵Tawamhā Zezusi hā ā zara niwī, da te dasiwi sôpētē wamhā, ma tō dasiwi sadanharī ni, âne:

— Rowahutu'wa, e niwa ma tō we āwamhā aiwi.

²⁶Tahawa Zezusi hā ma da'azada'â, âne:

— Tō sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: I'u'ētē wapu hā huri aba wē te, duré 'mahâpârī aba mono wē te, te we îzô asôpré wa'aba mo. Mare di, marī dama i'manharī waihu'u'ō hā 'madâ'â za'ra wa'aba wē te hā. ²⁷Dasa hā 're isiwamnarī su'u za'ra mono zô si, 're romhuri za'ra wa'aba mono tō. Dasa, 're ihâimana u'âsi za'ra mono zô si, 're romhuri za'ra wa'aba mono, dahâimana isi'utōrītō āma hā. Ta hā dasa hā Ti'ai āma Dasiré Ipoto si, te za te te aima 're anhomri 'wa. E marī wa. 'Re ihâimana u'âsi mono Imama hā ma tō 'manha, te te iwēsâmri na, da te iwaihu'u za'ra zéb da hā, isadawa para te te 're a'manharī mono da.

²⁸Tawamhā ma tō asa siwi sadanha, âne:

— E marī wa za 'manharī za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiromhuri, wa te āma uwaimrami za'ra da wamhā, te te wama iwē za'ra hā.

²⁹Tawamhā Zezusi hā ma tāma waihu'u za'ra, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiromhuri hā, ā hā tāma iwē, i'manharī za'ra wa'aba da hā: We te te isatōrī hā saze za'ra wa'aba da.

³⁰Tahawa te duré tãma nhari za'ra, âne:

— E mari te za tawamhã i'manha, dama i'manharĩ waihu'u'ô hã, wa te 'madâ'ã za'ra wa, wa te âma i'asaze za'ra zéb da hã. E mari te za tô i'manha.

³¹Wahi'rata norĩ hã mana na dasa nhisi hã ma tô te te huri, rop si 're irosa'-wari mono âma. Âne Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére: “Hãiwa hawi ma tô ãsa hã te te tãma sôMRI za'ra, âma isaihuri mono zéb da hã.”

³²Tahawa, Zezusi hã ma tô tãma nhari za'ra, âne:

— Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Mozésihi ô di, dasa hãiwa hawimhã te te aima 're i'anhomri aba mono hã. Tazahã, Ìmama si ma tô te te aima 're anhomri 'wa, hãiwa hawi dasai uptabi hã. ³³'Re ihâimana u'âsi mono hawimhã dasa hã, hãiwa hawi we imorĩ, dahâimanazé te te dama 're i'anhomri mono da hã, ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono norĩ ma hã.

³⁴Tahawa ma tô tiwi waptêrê za'ra, âne:

— Wa wasima wê za'ra ni, tô ô hã dasai uptabi hã wama 're anhomri u'âsi mono da.

³⁵Tawamhã Zezusi hã te oto tãma siwasu'u za'ra, âne:

— Wa hã dasai uptabi, dahâimana u'âsi zém nhomri'wa. Ni'wa hã we itême morĩ wamhã, mrab âna te za oto 're mo. Duré ni'wa te te izazei wamhã, 'rubu âna te za oto 're mo. ³⁶Tane nherê, wa tô nhari pa, asiwi i'madâ'ã aba nherê, izaze za'ra wa'aba ô di. ³⁷Ìmama hã te te ìma 're i'apisutu mono si, te za we itême 're nomro. Tawamhã we itême 're inomro mono norĩ hã te wê'ô waihu'u za'ra ô di za. ³⁸E mari wa. Hãiwa hawi wa tô wei mo, we izatôri'wa te te sima 're iwê mono zé hã te 're a'manharĩ mono da. Mare di, te isima iwézéb zarina, te 're i'ab'manharĩ mono da hã. ³⁹We izatôri'wai ma iwê hã, â hã: Te te ìma ipisutu za'ra norĩ hã te 'manhimini tô da, duré uburé te aihãiwa'utu da, rob'-râsutu âma hã. ⁴⁰E mari wa. Ìmama ma iwê hã, I'ra titômo na te te 're 'madâ'ã za'ra mono wa, te te 're isaze za'ra mono norĩ ma, dahâimanazé isi'utôri'ô hã tãma 're hâimana za'ra mono da. Tawamhã ta norĩ hã wa za ahãiwa'utu, rob'-râsutu âma hã.

⁴¹Tahawa Zudeu norĩ hã ma tô Zezusi hã siwi mreme wê'ô, te te sina nhari wa, âne: “Wa hã dasai uptabi, hãiwa hawi we imorĩ.” ⁴²Âne te dasima nhari za'ra ni:

— Oro ã hã Zezusi, Zuzéhé 'ra za. Oro wama waihu'u pese za'ra za, imama hã duré ina zama. E niha te tane nherê, sina tinha, hãiwa hawi we imorĩ na.

⁴³Tahawa, te Zezusi hã asa tãma nhari za'ra, âne:

— Tô'ã. Tane hã asadawa 'rasi na ìma inhari za'ra wa'wa hã sahãri za'ra wa'aba! ⁴⁴Ni'wa hã we itême morĩ waihu'u ô di, we izatôri'wa Ìmama hãiwa âma 're isâmra mono hã te te we itême saprôni ô nherê. Tawamhã ta hã wa za hãiwa'utu, rob'-râsutu âma hã. ⁴⁵Âne 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahâ-rã'wa norĩ hã ma tô âma rob'ui'ére za'ra: “'Re ihâimana u'âsi mono si te za uburé te te dama 're awaihu'u.” Uburé Imama mreme te te 're iwapari za'ra mono hã duré te te âma 're iwaihu'u za'ra mono norĩ hã, ta norĩ hã te za we itême 're nomro. ⁴⁶Niwa, ni'wa Imama hã te te 'madâ'ã ô di. Timama hawi we imorĩ si ma tô 'madâ. Taha si ma tô Timama hã 'madâ.

⁴⁷— Tô sena wa za âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa: Ni'wa hã te te izazei wamhã, dahâimanazé isi'utôri'ô te za sina uwaimra. ⁴⁸Wa hã dasai uptabi, dahâimana u'âsi zém nhomri'wa. ⁴⁹Aihi'rata norĩ wa'wa hã, dasa ma tô te te

huri mana na isisi hā, rop si 're irosa'wari mono āma hā. Tane nherē, ma tō ta nori hā tidā'a za'ra. ⁵⁰Āhāta te āme tihāiba, hāiwa hawi dasai uptabi hā. Ta hā dasa, ni'wa te te 'rēne wamhā, niwa idā'a da hā, mare di. ⁵¹Wa hā dasai uptabi, dahāimana u'āsi zém nhomri'wa, hāiwa hawi we imorī. Ā hā dasa na 're dasaihuri mono wamhā, dadā'a āna te za 're dahāimana u'āsi za'ra. Dasai uptabi hā ihāiba te wasu'u. Ta hā wa za uburē dazawi te, dazada tisō, dahāimanazé isi'utōrī'ō hā da te 're sōpētē za'ra mono da.

⁵²Āne siwasu'u wa, te Zudeu nori hā 'rāwi sima nharī za'ra, āne:

— E niha te za ā hā aibā hā tihāiba wama sōmri za'ra, āma 're wasaihuri mono da hā.

⁵³Tahawa te Zezusi hā duré tāma nharī za'ra, āne:

— Tō sena wa aima waihu'u za'ra wa'wa, āne: Tī'ai āma Dasiré Ipoto hāiba na 're asaihuri aba mono ō wamhā, duré iwapru, 're āhuri aba mono ō wamhā, rowē u'āsi 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono zé hā, aima 're hāimana za'ra wa'aba mono ō di za. ⁵⁴Ni'wa hā ihāiba na 're sai u'āsi mono wamhā, duré iwapru te te 're hāsi u'āsi mono wamhā, dahāimanazé isi'utōrī'ō hā te za tāma 're hāimana. Tawamhā ta hā wa za hāiwa'utu, rob'rāsutu āma hā. ⁵⁵Ihāiba hā, ta hā dasai uptabi. Duré iwapru hā, ta hā ā uptabi. ⁵⁶Ni'wa hā ihāiba na 're sai u'āsi mono wamhā, duré iwapru te te 're hāsi u'āsi mono wamhā, te za tī'ama 're hāimana u'āsi. Tawamhā taha siré wa za duré ōne u'āsi 're ihāimana. ⁵⁷Imama, dahāimana u'āsi zém nhomri'wa we īzatōrī'wai u'ābā, wa 're ihāimana. Tane duré, ni'wa hā tī'ama 're sai u'āsi mono wamhā, te za tī'u'ābā 're hāimana u'āsi. ⁵⁸Ā hā dasai uptabi, hāiwa hawi we imorī. Aihī'rata nori wa'wa hā dasa ma tō te te huri, mana na isisi hā. Tane nherē, ma tō tidā'a za'ra. Tazahā, ā hā dasai uptabi na ni'wa 're sai mono wamhā, te za 're hāimana u'āsi.

⁵⁹Zezusi hā Cafarnau āma Zudeu nori te rowahutuzéb āma te te dama rowahutu ré, ma tō āne na rowasu'u.

Zezusi hā, da'ahā na da te dasiwi irēmezé

⁶⁰Tawamhā da'ahā na Zezusihi siré 're idanomro mono hā, āne hā da te wapari za'ra wamhā, ma tō āne nharī za'ra ni:

— Isimiroti hā pire uptabi di, āma idahāimana da hā. E 'wa hā te te 'wapé da bā.

⁶¹Āne hā isiré 're inomro mono hā te te sima inharī za'ra zé, Zezusi te te waihu'u wamhā, ma tō āne tāma nharī za'ra:

— E te irowasu'uzém na hā ma asiwi imreme wē'ō wa'wa. ⁶²E niha te aré tirom-hāiba, Tī'ai āma Dasiré Ipodo hā 're isāmra mono zéb u, apā hāiwa u morī ré, asiwi 'madā'a aba wamhā. ⁶³Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani hā, ta hā dahāimana u'āsi zém nhomri'wa. Tazahā, tī'ai āma 're idahāimana za'ra mono hā, ta hā da te 'manharī waihu'u ō di. Te aima irowasu'u za'ra wa'aba zé hā dape'ēzani isi'utōrī'ō na duré dahāimana u'āsi zém na. ⁶⁴Tane nherē, ni'wam nori hā saze za'ra wa'aba ō di.

Āne ma tō Zezusi hā tāma nharī za'ra, romhuri na te te isāna'rata hawim haré, te te waihu'u pese wa, ni'wam nori hā te te isaze za'ra ō na hā, duré za ni'wa hā te te dama ihāiba nhomri na hā.

⁶⁵— Āne wa, wa tō aima nharī za'ra wa'wa, ni'wa hā te te īzaze waihu'u ō di, Imama hā te te pisutu ō nherē. — Āne Zezusi hā ma tō āma tāma uzusi za'ra.

⁶⁶ ãne na Zezusi te te tãma nharĩ za'ra parimhã, da'ahã na aré isiré 're ida-nomro mono hã ma tã oto dasiwi rẽme ni. Isiré oto 're danomro mono ã di. ⁶⁷ Tawamhã Zezusi hã ma tã sadanharĩ za'ra, 12 na isiré 're inomro mono norĩ hã, ãne:

— E a norĩ wa'aba zama, asima wẽ za'ra wa'aba ã di, asiwi ãrẽme aba da hã.

⁶⁸ Tawamhã Simau Pedru ma tã sada'ã, ãne:

— Wanhĩb'apito, e 'wa sarina, wa za ai'aba'rẽ ni. Aiwétẽsi asimirowasu'u hã, dahãimanazé isi'utõrĩ'õ nhomri'wa na. ⁶⁹ Wa tã asaze za'ra ni, duré wama aiwaihũ'u pese za'ra di, aiwazé pese na 're i'aihãimana mono na, 'Re ihãimana u'ãsi mono we te te i'asatõrĩ na hã.

⁷⁰ Tawamhã Zezusi hã te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Wa hã wa tã aipisutu za'ra wa'wa, 12 na i'aihãiba za'ra wa'wa hã. Tane nherẽ, aiwazarib za'ra wa'aba hã, ni'wa misi hã wa'uburé.

⁷¹ ãne hã ma tã Zudasihĩ hãiba na tinha, Simau Iscariotihĩ 'ra na. E marĩ wa. Zudasi hã 12 na ihãiba za'ra norĩ siré 're morĩ nherẽ, za te te hãiba nhomri wa.

Zezusi duré isisãnawã norĩ

7 ¹ ãne parimhã, Zezusi hã ma tã datẽme 're mo, Galiléia na ti'a nhisi 'remhã. Te te sima wẽ ã di oto, Zudéa na ti'a nhisi ãma 're imorĩ da hã, Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ hã te te siwi wĩrĩ da, sã rĩtĩ za'ra wa. ² Tawamhã romhutu di oto, Zudeu norĩ te dato, da te dasima 're i'ri nhoré mono zém na iromhãimanazéb u hã. ³ Tahawa te Zezusihi ma ino norĩ hã nharĩ za'ra, ãne:

— Ma'ápé aiwatobro ã hawi. Zudéa u aimorĩ, tame asazei'wa norĩ hã asimiromhuri 're i'ab'manharĩ mono zé hã te te 'madã'ã za'ra da. ⁴ Ni'wa hã dama sa'rese za'etẽ da wamhã, marĩ hã pi'uriwi te te 're a'manharĩ mono ã di. Tahawa ã hã marĩ 're i'ab'manharĩ mono zé hã, ma'ápé uburé dama hãiré na.

⁵ Tawamhã Zezusihi no norĩ zama te te siwi sazei ã di. Tahawa, ma tã ãne hã tãma nharĩ za'ra.

⁶ Tawamhã Zezusi hã te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Zahadu bãdã ãma hã iwa waptã'ã ã di. Tazahã, aima za'ra wa'aba hã siwa'ru bãdã hã i'uwababa. ⁷ A norĩ wa'wa hã da te ai'ruiwapari za'ra wa'aba ã di. Tazahã, wa hã dama ãwẽ'õ uptabi di, tã sena te 're da'awasu'u mono wa, marĩ, da te 're i'manharĩ za'ra mono hã, iwaseté si wa. ⁸ Dato za ihãimana u ai'aba'rẽi wa'aba. Wa hã ãma ãmorĩ ã di za, zahadu bãdã hã ãma iwa waptã'ã ã wa.

⁹ Tawamhã Zezusi hã ãne te te tãma nharĩ za'ra parimhã, ma tã a'ã nhamra, Galiléia ãma.

Zezusi hã, dato ihãimana u imorizé

¹⁰ Tawamhã ino norĩ hã dato ihãimana u si'aba'rẽ za'u, Zezusihi zama ma tã oto mo. Tane nherẽ, sã'awi morĩ ã di. Pi'uriwi ma tã mo. ¹¹ Dato ihãimana ãma, Zudeu norĩ hã ma tã Zezusihi zã tirĩtĩ za'ra. ãne te nasi sã anharĩ za'ra:

— E mame te tihãiba, aibã hã.

¹² Tawamhã datoĩ ãma da'ahã uptabi na idahãimana za'ra 'remhã ma tã ni'wam norĩ hã nasi ãne nharĩ za'ra:

— Ta hã aibã, 're imorĩ wẽ.

Duré ni'wam norī hā ma tō nasi āne nharī za'ra:

— Mare di. Sadawa nhipese na te te dama 're arob'rāmi.

¹³Tane nherē, sō'awi da te dasima āma rowasu'u za'ra ō di, Zudeu norī ma roti'wa norī ma, dapahi za'ra wa.

¹⁴Tawamhā dato isa'ēne hā iwa'wa u oto ihâimanazéb u, Zezusi hā ma tō mo, 'Re ihâimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā u. Tame ma tō oto dama rowahutu. ¹⁵Tawamhā Zudeu norī ma roti'wa norī hā ma tō āma titob'uzu za'ra. Āne ma tō nharī za'ra:

— E niha te te irowaihu'u pese uptabi, te te romnhoré ō nherē hā.

¹⁶Tawamhā Zezusi hā ma sada'ābā za'ra, āne:

— Īnhimirowahudu hā īsihawib ō di. We īzatōrī'wai hawip si. ¹⁷Ni'wa hā te te sima wē wamhā, 'Re ihâimana u'āsi mono te te sima 're iwē mono zé te te 're 'manharī mono da wamhā, te za waihu'u, e 'Re ihâimana u'āsi mono hawim na, wa tō te 're rowahutu, e niwamhā duré īsihawim na. ¹⁸Ni'wa hā sihawim na te te dama 're rowahutu mono wamhā, ta hā te te sima 're rob'rui-wapari, da te dasiwi 're uzei mono da. Tazahā, ni'wa hā tipisutu'wai ma si te te 're rowē zani mono da, te te sima 're rob'ruiwapari mono wamhā, ta hā tō sena ihâimana. Marī i'uptabi ō hā āma hâimana ō di. ¹⁹E Mozési hā roti zahi te te aima hiri za'ra wa'aba ā bâ bété. Tane nherē, 'mai'madâ'ā pese aba ō di, roti zahi hā. E marī da, te bété asima iwē za'ra wa'wa, asiwi īwīrī aba da hā.

²⁰Tawamhā ma tō dasiwi 'mahârâ ni, āne:

— Wa'uburé ré, te 're aimo. E 'wa hā te te sima wē bâ, te te aiwīrī da hā.

²¹Tawamhā Zezusi hā te asa dama tinha, āne:

— Misi wa tō 'manha marī dama i'manharī waihu'u'ō hā. Tahawa, ma tō taha na uburé atob'uzu za'ra wa'wa. ²²Watébrémi hā te sabadu na zama 're isihâiwata nhihâri za'ra wa'aba mo, Mozési hā te te aima 'ru za'ra wa'aba wa. Tane nherē, danhihâiwata nhihâri hā Mozésihi āma sâna'rata ō di. Ihi'rata norī āma ma tō tinhana'rata. ²³Mozési, roti zahi te te ihiri hā 're 'madâ'ā rēme za'ra wa'aba mono tō da, 'watébrémi hā te sabadu na nherē 're isihâiwata nhihâri za'ra wa'aba mo. Tawamhā e marī wa, ma tō izada asiti'ru za'ra wa'wa, sabadu na te ipesezém na aibâ hā hâiba wahuré. ²⁴Sahâri za'ra wa'aba, dahâimanazém na da'madâ'ā na da'āma 're irowairébé za'ra wa'aba mono zé hā. Ma'āpé i'uwaibaba na si da'āma 're rowairébé za'ra wa'aba mono.

E Zezusi hā 'Re ihâimana u'āsi mono te te ipisudu, Danho'reptui'wa da

²⁵Tawamhā ni'wam norī hā, Zeruzalē 're, 're isi'ubumroi mono hā ma tō nasi sisadanharī za'ra, āne:

— E ā hāi ō di aibâ hā, dama ipire norī te te siwi wīrī da, sô isōpré hā.

²⁶Ma'āpé 'madâ'ā za'ra wa'aba. Sō'awi te rowasu'u. Tane nherē, ni'wa hā te te tāma nharī ō di. Āté dama ipire norī hā te te waihu'u pese za'ra di, Ō hā 'Re ihâimana u'āsi mono te te ipisutu na hā, Danho'reptui'wa da. ²⁷Danho'reptui'wa hā wei wisi wamhā, ni'wa te te waihu'u ō di za, nima hawim na hā. Tazahā, ā hā aibâ hā wama waihu'u pese za'ra di, isa'ru hā.

²⁸Tawamhā Zezusi hā 'Re ihâimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā 'wawi wa'ra 'remhā te te dama rowahutu ré, ma tō mreme 'rāihā na dama tinha, āne:

— E tō tawamhā aima īwaihu'u pese za'ra wa'aba di. E duré aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, nima hawi we īmorizé hā. Īsihawi we īmorī ō di. We īzatōrī'wa

hã tô sena te 're hâimana. Tane nherê, aima waihu'u za'ra wa'aba ô di, ta hã.
²⁹Tazahã îma waihu'u pese di, ihawi we îmorĩ wa, durê we te te îzatōrĩ wa.

³⁰Tawamhã ma tô arê sada asapêtê za'ra, te te siwi âri da. Tane nherê, ni'wa hã te te upi ô di, zahadu bâdâ ite hã iwa waptã'ã ô wa. ³¹Tawamhã da'ahã uptabi wazari ni'wam norĩ ihâimana za'ra hã ma tô saze za'ra. Te durê nasi anharĩ za'ra, âne:

— Danho'reptui'wa hã wei wisi wamhã, e ã hã aibã, dama i'manharĩ waihu'uô te te 're i'ab'manharĩ mono nhipai u, te te 're a'manharĩ mono da bâ.

Dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã, Zezusihi zô da te isatōrĩ za'ra zé, te te siwi âri da

³²Tawamhã farizeu norĩ durê sasedoti ipire norĩ hã Zezusi da te dasima iwasu'u za'ra na, te te dawapari za'ra wamhã, ma tô dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã sô satōrĩ za'ra, te te siwi âri da.

³³Tawamhã Zezusi hã te tâma nharĩ za'ra, âne:

— Suru na wa za ai'rata a'ã ãhamra 'wa. Taha parimhã, wa za oto mo apã, we îzatōrĩ'wai u. ³⁴Te za îzô airĩtĩ za'ra wa'wa. Tane nherê, asiwi ãhopêtê aba ô di za, îmorĩzêb u hã âma ai'aba'rêi waihu'u aba ô wa.

³⁵Tahawa, te Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ hã sima nharĩ za'ra, âne:

— E momo te za merê mo, wa te wasiwi isôpêtê waihu'u ô da hã. E Zudeu norĩ, ropã zudeuô norĩ 're isi'ubumroi mono norĩ wazari te za 're sãmra. E tame te za zudeuô norĩ ma, te te 're rowahutu. ³⁶E niha na te merê sina tinha, âne te te inharĩ hã: “Te za îzô airĩtĩ za'ra wa'wa. Tane nherê, asiwi ãhopêtê aba ô di za, îmorĩzêb u hã âma ai'aba'rêi waihu'u aba ô wa.”

Zezusi hã, â u'âsi na isiwasu'uzé

³⁷Dato ihâimanazé bâdâ da'rãirême hã, ta hã bâdâ ipire. Taha bâtã na Zezusi hã ma tô hãwi za. Mreme 'rãihã na ma tô tinha, âne:

— Ni'wai ma 'rubu wamhã, we ãtême morĩ, â u'ã hã te te hã'rêne da.

³⁸Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te âne âma tinha: “Ni'wa hã te te ãzazei wamhã, te za â u'ã hã 're praba u'âsi, ipê'ê 'remhã.”

³⁹Âne na Zezusi te te rowasu'u wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani na te tinha, ni'wam norĩ hã te te 're saze za'ra mono wa, za tâma 're ihâimana za'ra mono na hã. Ni'wam norĩ hã, zahadu 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani te te waibui ô di, Zezusi hã zahadu morĩ ô wa, 'Re ihâimana u'âsi mono, iwaihu'u pese uptabi 're isãmra mono zêb u hã.

Zezusihi u'ãbã dasima idasipo'ozé

⁴⁰Âne na Zezusihi mreme, da te wapari za'ra wamhã, ni'wam norĩ hã ma tô âne nharĩ za'ra:

— Tô sena ã hã aibã hã, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârã'wa, sô 're idanhimipari za'ra mono.

⁴¹Ni'wam norĩ hã te durê âne nharĩ za'ra:

— Ô hã, Cristu.

Ni'wam norĩ hã te durê âne sisadanharĩ za'ra:

— E niha te za merê Cristu hã Galiléia hawi wei mo. ⁴²Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére na, iwasu'u inomro na hã, Cristu hã Davihi nhihudu za. Belê âma te za durê podo, Davi 're isãmra mono zêb âma.

⁴³Tahawa, ma tō dasima aipo'o ni, Zezusihi u'ābāmhā. ⁴⁴Ni'wam norī hā ma tō aré sima wē za'ra, te te siwi āri da. Tane nherē, ni'wa hā te te upi ō di.

Zudeu norī ma roti'wa norī hā, Zezusi te te siwi isazei ō zé

⁴⁵Tawamhā dasi'wapéi 'manharī'wa norī, Zezusihi zō aré isi'aba'rē hā ma tō oto apā ai'aba'rē, sasedoti ipire norī, duré farizeu norī isi'ubumrozéb u. Āne ma tō sadanharī za'ra:

— E mahāta. E niha bā, we asiwi saprōni aba ō di.

⁴⁶Tawamhā dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā ma sada'ābā za'ra, āne:

— Ni'wa niwamhā isine isimirowasu'u hā hāimana ō di, isimirowasu'u wē uptabi hā.

⁴⁷Tahawa, te farizeu norī hā nharī za'ra, dasi'wapéi 'manharī'wa norī ma, āne:

— E a norī wa'aba ma zama, ma duré aima rob'rāmi za'ra wa'wa. ⁴⁸E ni'wa dama ipire hā duré farizeu hā te te saze pā! ⁴⁹Ni'wam norī ma, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te āma irob'ui'érézé, tāma iwaihu'u ō hā, te 'Re ihāimana u'āsi mono hā iwasété si te te tāma 're pisutu za'ra.

⁵⁰Tane nherē, Nicodemosi, isiré farizeu na 're ihāimana za'ra mono hā, nimahā na Zezusihi u imorī hā ma tō āne tāma nharī za'ra:

⁵¹— Ni'wa hā marī te te i'manharizé hā wa te waihu'u wana ré, wa te āma rowairébé waihu'u ō di za. Āne hā 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te āma irob'ui'érézé hā, te te 'rui ō di.

⁵²⁻⁵³Tahawa, ma tō siwi sada'ā, āne:

— E a zama Galiléia hawimhā. Ma'āpé romnhoré na, Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ére na. Tawap si te za iwaihu, Galiléia hawimhā niwa ni'wa iwatobro ō na, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahārā'wa hā.

Taha pari, danhorōwa u ma tō da te ropé.

Pi'ō hā aibā na simisaihuri wa, Zezusihi u, da te dasiwi isaprōnize

8 ¹Tawamhā Zezusi hā ma tō mo, Olivera na ētē 'rāihā nhisi u. ²Duré apā awēm na hā ma tō mo, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā u. Tame ma tō da'ahā na imana wawi ai'rā'ōtō ni. Tawamhā ti'ai wa, ma tō nhamra, te te dama rowahutu da hā. ³Te te dama rowahutu ré, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norī hāi duré farizeu norī me, ma tō siwi āwisi, pi'ō hā mro ré nherē, aibā aimawi ré nomro ré, da te isōpēne hā. Tawamhā danho're u ma tō hāiwi siwi tisā. ⁴Taha pari te Zezusihi ma wasu'u za'ra, āne:

— Rowahutu'wa, ā hā pi'ō hā mro ré nherē, aibā aimawi ré nomro ré, ma tō dasiwi sōpētē ni. ⁵Mozésihi nhimiroti zahi hā te ti'ru, āne wamhā, ētē na wa te 're simroi mono da, pi'ō norī hā. A hā bété, e niha te za āma irowaihu.

⁶Tō ōne si ma tō nasi āma tāma sahu za'ra isadanharī na hā, te te āma upai wa, taha na te te iwasédé hā āma hiri za'ra da. Tane nherē, Zezusi hā ma tō aiwēē. Tinhptōmohi na ma tō rob'ui'ére, ti'a na. ⁷Ma tō nasi siwi sadanha, ōne si. Tahawa Zezusi hā ma tō oto za hāiwi. Āne te tāma nharī za'ra:

— Ni'wa ai'reb za'ra wa'aba hā wasété āna 're morī wamhā, te te dama simrimi 'rata, ētē na.

⁸Taha pari ma tō duré apā aiwēē. Apā te duré rob'ui'éré, ti'a na. ⁹Tawamhā te te iwapari za'ra norī hā ma tō nasi wairé misisi, ihāiba prédum hawi sidâ-pâsi, ipréduptéb u. Tawamhā Zezusihi si ma tō oto si'atarē. Duré pi'ō si te isō're za oto. ¹⁰Tawamhā Zezusi hā ma tō duré wahudu. Āne te pi'ō sadanha: — E mahāta te te we siwi i'asaprōni norī hā. E ni'wai ō di, aiwasédé te te ai'āma ihiri wasété da hā, da te aima rob'manharī wasété da.

¹¹Tawamhā pi'ō hā ma sada'ā, āne:

— Maze di. Ni'wa hā sab ō di.

Tawamhā Zezusi hā te tāmā tinha, āne:

— Tane tō. Wa hā te duré aiwasédé hā ai'āma hiri ō di za, da te aima rob'manharī wasété da hā. Mo oto aimorī. Aiwasédé hā 're 'manharī zahu mono tō.

Zezusi hā, dama rowa'a'wa na isiwasu'uzé

¹²Tawamhā Zezusi hā te te duré dama rowasu'u wamhā, te āne dama siwasu'u:

— Wa hā dama rowa'a'wa, ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono norī ma hā. Ni'wa hā īzarina morī wamhā, niwa robra na ihāimana da hā, mare di. Rowa'a si 're ihāimana u'āsi mono zéb 'remhā te za tāmā 're hāimana.

¹³Tahawa te farizeu norī hā tāmā nharī za'ra, āne:

— Asihawim na te 'rāwi asiwasu'u. Tahawa i'asiwasu'uzé hā marī dai ō di.

¹⁴Tawamhā Zezusi hā ma sada'ābā za'ra, āne:

— Īsihawim na īsiwasu'u nherē, tō sena wa īsiwasu'u. E marī wa. Īma waihu'u pese di, nima hawi we īmorizé hā duré nimomo za īmorizé hā. Tazahā, aima waihu'u za'ra wa'aba ō di, nima hawi we īmorizé hā duré nimomo za īmorizé hā. ¹⁵Ti'ai āma danhimirob'madā'a na si te dahāimanazéb zarina da'āma 're irowairébé za'ra wa'aba mo. Tane nherē, wa hā te da'āma 're arowairébé mono ō di. ¹⁶Tane nherē, dahāimanazéb zarina te da'āma 're arowairébé mono da wamhā, tō sena wa za dahāimanazéb zarina te da'āma 're arowairébé, īsiwaprosi ō wa. E marī wa. Īmama we īzatōrī'wa hā īsiré 're hāimana mono wa. ¹⁷Ate za'ra wa'wa roti zahi na hā, ni'wam norī hā sisazei wē zahuré wamhā, te te irowasu'u zahuré zé hā, tō sena. ¹⁸Tane wa hā īsihawim na wa 're īsiwasu'u. Īmama we īzatōrī'wa zama te duré te te 're īwasu'u.

¹⁹Tawamhā farizeu norī hā te siwi sadanha, āne:

— E mahāta tawamhā, aimama.

Zezusi hā ma sada'ābā za'ra, āne:

— Aima īwaihu'u za'ra wa'aba ō di. Duré Īmama zama aima waihu'u za'ra wa'aba ō di. Aima īwaihu'u pese za'ra wa'aba 'wa'āhā, Īmama hā te aré duré asiwi iwaihu'u 'wa.

²⁰Āne ma tō Zezusi hā tinha, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā āma 'ri 'wawi wa'ra 're, te te dama rowahutu ré, rob'ui'prazém na danhop-rubzé, da te 're iséme mono zéb 'rata sab ré. Tane nherē, ni'wa hā te te āri ō di, zahadu ite bādā hā iwa waptā'ā ō wa, 'Re ihāimana u'āsi mono te te tāmā ipisutuzé hā.

“E 'wa hā a hā.” Āne Zezusi hā da te dasiwi isadanharizé

²¹Tawamhā Zezusi hā te duré dama sina tinha, āne:

— Wa za oto mo. Tawamhā te za īzō airītī za'ra wa'wa. Tane nherē, aiwasété ré te za atââ za'ra wa'wa za. Īmorizéb u hā, āma ai'aba'rēi waihu'u aba ō di za.

²²Tahawa te Zudeu norī hā sima nharī za'ra, āne:

— Áté te za siwī. Áté tahawa te āne tinha, “Īmorizéb u hā, āma ai'aba'rēi waihu'u aba ō di za.”

²³Tawamhā Zezusi hā te duré tāma nharī za'ra, āne:

— A norī wa'wa hā āme ti'ai āma hā. Tazahā, wa hā hāiwa hawi, we ĩmorī. A norī wa'wa hā ti'ai āma a'uwē, 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono. Tazahā, wa hā ti'ai āma a'uwē na 're i'hāimana mono ō di. ²⁴Tahawa, wa tō aima nharī za'ra wa'wa, aiwasété ré, za 're i'atââ za'ra wa'aba mono na hā. “Wa hā tō Wa hā” na asiwi īzazei wa'aba ō wamhā, aiwasété ré, te za tō 're atââ za'ra wa'aba mono.

²⁵Tahawa te siwi sadanha, āne:

— E 'wa hā a hā.

Zezusi ma sada'âbâ za'ra, āne:

— Rowahutu na te sâna'rata hawim haré, wa tō 're īsiwasu'u, tō ō hā 're i'hāimana mono na hā. ²⁶Marī na aihāimanazéb zarina, zahadu te aima irowasu'u za'ra wa'aba da hā ahâ di, marī hā duré te ai'āma irowairébé za'ra wa'aba da hā. We īzatōrī'wa hā umnhasi za'ētē di. Tahawa, ta hā te te īma 're irowasu'u mono zéb zarina si, wa te tō te dama 're rowasu'u, ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono norī ma hā.

²⁷Tawamhā te te siwi sadaihu'u ō di, Timama te te tāma iwasu'u za'ra zém na hā. ²⁸Tahawa Zezusi hā te tāma nharī za'ra, āne:

— Ti'ai āma Dasiré Ipedo hā asiwi sasōmri aba wap si, te za iwaihu'u za'ra wa'wa, Wa Hā na hā, duré marī hā isihawi te 're i'ab'manharī mono ō na hā duré Īmama hā te te īma iwaihu'uzéb zarina si te 're irowasu'u mono na hā.

²⁹We īzatōrī'wa hā te īsiré 're hāimana u'âsi. Īsiwaprosi i'hāimana da hā te te 're ĩrēme mono ō di, te te tāma 're irowē mono zéb zarina si, te 're a'manharī mono wa.

³⁰Tawamhā āne hā imreme da te wapari za'ra wamhā, da'ahâ na ma tō saze za'ra ni.

Isazei uptabi 'wa, 're idanomro mono zé

³¹Tawamhā Zezusi hā te Zudeu norī ma tinha, te te isaze za'ra norī ma, āne:

— Asiptete sina ĩnhimiroti na 're aihāimana za'ra wa'aba mono wamhā, īzaze uptabi 'wa te za 're anomro aba mo. ³²Tawap si te za tō sena 'Re i'hāimana u'âsi mono nhimiroti hā iwaihu'u za'ra wa'wa. Tawamhā tō sena ta hā te za aiwasété hawi asani za'ra wa'wa, asima iwē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono da.

³³Tawamhā Zudeu norī hā ma tō āne siwi sada'â:

— Wa norī hā Abra'āhā nhihudu, wa 're wanomro. Niwa wawada'uri zarina watede'wai ma, wa te 're romhuri za'ra mono ō di. E niha te tane nherē, wama inhari za'ra, wasima iwē na, za 're iwahāimana za'ra mono na hā.

³⁴Tawamhā Zezusi hā ma āma sada'âbâ za'ra, āne:

— Tō sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, āne: Dawasédé hā da te 're 'manharī u'âsi za'ra mono wamhā, dawasété wi hā 're dawairébé waihu'u mono

ō di, wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa norī hā tinhib'ihā'a wi 're iwairébé waihu'u mono ō ne. ³⁵Wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa hā tinhib'ihā'a sipoto na 're ihâimana u'âsi mono da hā waihu'u ō di. I'ra uptabi si te za isiré hā 're hâimana u'âsi. ³⁶Tahawa, I'ra hā aiwasété hawi te te asani za'ra wa'aba wamhā, te za tô asima iwē na 're aihâimana za'ra wa'aba mo oto. ³⁷A norī wa'wa hā Abra'āhā nhihudu na îma aiwaihu'u pese za'ra wa'aba di. Tane nherē, te asôpré wa'wa, bâdâ hā aima ihâimana za'ra wa'aba zô, asiwi iwīrī aba da hā, inhimirowasu'u na îzaze za'ra wa'aba ō wa. ³⁸Îmama te te îma iwaihu'uzéb zarina, wa te tô te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa. Tane nherē, a norī wa'wa hā aimama 're iwapari za'ra wa'aba mono zéb zarina te 're i'manharī za'ra wa'aba mo.

³⁹Tawamhā te Zezusihi ma duré nharī za'ra, âne:

— Wa norī hā, Abra'āhā nhihudu.

Zezusi hā ma sada'âbâ za'ra, âne:

— Abra'āhā nhihudu 'wa'âhā, isine romhuri hā te aré 're i'manharī za'ra wa'wa. ⁴⁰Tane nherē, te asima iwē za'ra wa'wa asiwi iwīrī aba da hā, tô sena 're ihâimana u'âsi mono te iwaparizéb zarina, te aima rowasu'u za'ra wa'aba nherē. Abra'ā hā, âne hā te te 'manharī ō di. ⁴¹Aimama za'ra wa'aba nhimi-romhuri hā te i'manharī za'ra wa'wa.

Tane nherē, ma Zudeu norī hā sada'âbâ za'ra, âne:

— Wa norī hā siwa'ru da'ra na 're wahâimana za'ra mono ō di. Wamama za'ra hā misire, ta hā 'Re ihâimana u'âsi mono.

⁴²Tawamhā Zezusi hā te duré tâma nharī za'ra, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono hā, Aimama za'ra wa'aba 'wa'âhā, te aré asiwi 're îzawi pese aba mo. E marī wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hawi we îmorī wa. Tahawa âhā na hā wa âme ihâiba. Îsi'uihā na we îmorī ō di. Ō hā ma tô we îzatô.

⁴³E niha bâ, aima îzadaihu'u za'ra wa'aba ō di. Inhimirowasu'u hā wapari za'ra wa'aba da, asima wē za'ra wa'aba ō wa, te 're irowasu'u mono zé hā. ⁴⁴A norī wa'wa hā te aimama 'ra na 're aihâimana za'ra wa'aba mo, Wa'uburé 'ra na. Te duré asima iwē za'ra wa'wa, te te sima iwézé hā 'manharī za'ra wa'aba da. Ta hā te romnhana'rata hawim haré dapārī'wa na 're hâimana. Duré tô sena rowasu'u iwē hā tâma wē ō di, tô sena ihâimanazé hā tâma hâimana ō wa. Dama sadawa nhipese wamhā, tô 're ihâimana mono zéb zarina, te za 'manha. E marī wa. Ta hā isadawa nhipe, dazadawa nhipese mama. ⁴⁵Tane nherē, asiwi îzazei wa'aba ō di, tô sena te 're rowasu'u mono wa. ⁴⁶Ai'reb za'ra wa'aba hā, e 'wa hā îwasédé te te îâma hiri waihu'u pese di. Tô sena te 're rowasu'u mono wamhā, e niha bâ bété asiwi îzazei wa'aba ō di. ⁴⁷Ni'wa hā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē 're hâimana mono wamhā, te za wapa, 'Re ihâimana u'âsi mono mreime hā. Tazahā, a norī wa'wa hā wapari za'ra wa'aba ō di, 'Re ihâimana u'âsi mono tei ō wa.

Zezusi duré Abra'ā hā

⁴⁸Tawamhā Zudeu norī hā te duré tâma nharī za'ra, âne:

— E tawamhā wa te âma uwaimrami za'ra ō di, a hā Samaria hawim na hā duré wa'uburé ré, 're i'aihâimana mono na hā.

⁴⁹Tahawa Zezusi hā ma sada'âbâ za'ra, âne:

— Mare di. Wa'uburé ré, 're îmorī ō di. Îmama hā wa tô te 're wazé pese. Tane nherē, a norī wa'wa hā asiwi 're îwazé wa'aba mono ō di. ⁵⁰Îâma 're

dawata za'ra mono zô, isina 're inhimnhasi mono ô di, wa hã. Misire ma tô te te sima 're wê ima, i'ama 're dawata za'ra mono da. Ta hã, Da'ama Rowairé-bé'wa. ⁵¹Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Ni'wa hã inhimiroti te te 're 'madâ'â pese mono wamhã, niwa idâ'â da hã, mare di.

⁵²Tawamhã Zudeu nori hã te Zezusihi ma nharĩ za'ra, âne:

— Wa tô oto aiwaih'u'u pese za'ra ni, Wa'uburé ré, 're aimorĩ na hã. Abra'ã hã ma tô dârã. Uburé 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârã'wa nori zama ma tô duré tidâ'â za'ra. Tane nherê, te inha, âne: "Ni'wa hã inhimiroti te te 're 'madâ'â pese mono wamhã, niwa dâ'â ô di za." ⁵³E wamama Abra'ãhã nhipai u aipire na aihâimana bâ. Ta hã ma tô dârã. 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârã'wa nori zama ma tô duré tidâ'â za'ra. E 'wa hã bété, a hã. E aipire na te âne hã asina irosa'ra.

⁵⁴Tawamhã Zezusi hã te duré tâma nharĩ za'ra, âne:

— Râwi isi'ama 're iwata mono wamhã, isi'ama 're iwata mono zé hã, mari dai ô di. Imama si te i'ama 're wata, ate 'Re ihâimana u'âsi mono za'ra wa'aba na 're iwasu'u za'ra wa'aba mono hã. ⁵⁵Tane nherê, ta hã aima waihu'u za'ra wa'aba ô di. Tazahã ima hã waihu'u pese di. Ima iwaihu'u ô na aima isiwasu'u za'ra wa'aba 'wa'ãhã, wa aré sadawa hapepe, asine za'ra wa'aba. Tane nherê, ima waihu'u pese di tô. Duré isimiroti hã wa te te 're 'madâ'â pese. ⁵⁶Aihi'-rata za'ra wa'wa Abra'ãhã ma, ma tô tirowê pese, apto'o ré we imorizé bâdã hã te te 'madâ'â da, 're simipari mono wa. Ta hã ma tô 'madã we imorizé hã. Tahawa tâma rowê uptabi di.

⁵⁷Tawamhã Zudeu nori hã te duré tâma nharĩ za'ra, âne:

— Zahadu 50 na ai'ama wahub ô di. E niha ma te merê tawamhã i'madã, Abra'ã hã.

⁵⁸— Tô sena, wa za aima isiwasu'u za'ra wa'wa. Abra'ã hã poto ô ré, wa 're ihâimana u'âsi, Wa Hã Tô. — Âne ma tô Zezusi hã tâma siwasu'u za'ra.

⁵⁹Tahawa êne hã ma tô sada waibu za'ra. Tane nherê, Zezusi hã ma tô aima'u. Ma tô oto watobro, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'rãihã 'wawi wa'ra hawimhã.

Zezusi hã, aibã poto hawim haré itob'a hã te te ipesezé

9 ¹Tawamhã Zezusi hã morĩ ré, ma tô 'madã, aibã poto hawim haré itob'a hã. ²Tahawa isiré 're inomro mono nori hã ma tô âma siwi sadanha, âne:

— Rowahutu'wa, e 'wa hã ma tô tiwasédé hã 'manha, â hã aibã tob'a na ipoto da hã. E tô â hã aibã, e duré niwamhã imama nori.

³Tahawa Zezusi hã ma âma sada'ãbã za'ra, âne:

— Mare di. Aibã hã tiwasédé te te 'manharĩ wab ô di, duré imama nori zama. 'Re ihâimana u'âsi mono hã tiwaih'u'u pe te te âma hãiré da, ma tô tob'a na podo. ⁴Rowa'a ré, wa za we izatõrĩ'wa te romhuri hã wa te 're 'manharĩ za'ra. Mara we iwisizé hã romhuture di oto. Tawamhã ni'wa hã te te oto romhuri waihu'u ô di za. ⁵Ti'ai âma 're inhamra mono ré hã, wa hã dama rowa'a'wa, ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono nori ma hã.

⁶Âne te te sina nharĩ parimhã, Zezusi hã ma tô tizadaipro time ti'ai u. Taha na ma tô ti'a hã warutu. Taha pari ma tô taha na aibã hã tômo u'rê. ⁷Âne te tâma tinha:

— Mo oto aimorī, asitōmo upsō da, Siloé na â ubumrozé isisi âma.

(Siloé na â ubumro nhisi hã “Da te isatōrī” te wasu'u.)

Tahawa, aibâ hã tamomo ma tô mo. Ma tô sitōmo upsō. Sitōmo upsōi wamhã, tōmo wê di oto. Taha pari te oto mo, 'ri tême. ⁸Isababa isōrōwa norī hã te te 're da'awari mono ré, te te siwi 're i'madââ mono hã ma tô âne âma sisadanharī za'ra:

— E â hã ò di aibâ hã, aré 're isāmra mono hã te te 're da'awari mono da.

⁹Tawamhã ni'wam norī hã ma tô nasi nharī za'ra, âne:

— Tô ô hã.

Duré ni'wam norī hã ma tô âne nasi nharī za'ra:

— Mare di. Taré isine hã.

Tane nherê, si'uihã na sadawa za'rêi âna, ma tô nasi siwasu'u dama, âne:

— Tô wa hã. Itob'a di aré tô.

¹⁰Tahawa te siwi sadanha, âne:

— E niha ma tô atōmo wê, tawamhã.

¹¹Tawamhã te tãma siwasu'u za'ra, âne:

— Aibâ hã Zezusi na isisi, ma tô tizadaipro na ti'a hã ïzada wai'o. Ta hã ïtōmo âma ma tô ïma ahi. Taha pari ma tô ïma tinha, Siloé â ubumrozéb u ïmorī da, ïsitōmo upsō da. Tamomo wa tô mo. Wa tô ïsitōmo upsō. Tahawa wa tô oto rob'madâ.

¹²Tawamhã ma tô duré sô sadanharī za'ra, âne:

— E mahâta tawamhã, ta hã aibâ.

Ma âma sada'âbâ za'ra, âne:

— Me. Te waihu'u ô di.

Farizeu norī hã aibâ itob'a, Zezusi te te ipe, te te siwi isadanharizé

¹³Tawamhã farizeu norī u ma tô aibâ hã dasiwi saprōni ni, tob'a na aré 're isāmra mono hã. ¹⁴Sabadu bâta 're, Zezusi hã ma tô tizadaipro na ti'a hã wai'o, aibâ te te âma tōmo u'rêi wa, te te âma ito pesezé hã. ¹⁵Tawamhã farizeu norī zama ma tô duré siwi sadanha, niha to pese zô. Âne te tãma siwasu'u za'ra:

— Tizadaipro na ma tô ti'a hã ïzada wai'o. Taha na ma âma ïtōmo u'rê. Taha pari wa tô ïsitōmo upsō. Tahawa, âhã na hã wa oto rob'madâ.

¹⁶Tawamhã nima norī farizeu norī hã ma tô nharī za'ra, âne:

— Ta hã aibâ hã 'Re ihâimana u'âsi mono hawib ô di, sabadu na roti zahi hã te te wazéb ô wa.

Tane nherê, nima norī hã ma tô duré âne nharī za'ra:

— E niha te za ni'wa hã 're morī wasété nherê, bété 'manha, marī dama i'manharī waihu'u ô hã.

Âne u'âbâ ma tô dasima aipo'o ni. ¹⁷Tahawa, farizeu norī hã te duré aibâ hã siwi sadanha, âne:

— Te asiwasu'u, te te i'ato pese na hã. E niha ô hã aibâ âma irosa'rada hã.

Aibâ ma duré sada'âbâ za'ra, âne:

— Ô hã, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa.

¹⁸Tane nherê, Zudeu norī hã âma simizaze za'ra ô di, tob'a na aré 're isāmra mono na hã duré ito pese zém na hã. Tahawa ma tô imama norī zô tihârâ za'ra. ¹⁹Tawamhã simasisi zahuré wamhã, ma tô âne âma sadanharī za'ra:

— Ā hā aibā hā e ai'ra wa'wa. Te u iwasu'u wa'wa, tob'a na ipoto na hā. E niha te tawamhā oto rob'madā.

²⁰Tawamhā imama norī hā te āne tāma wasu'u za'ra:

— Wama waihu'u pese di, wa'ra na hā, duré tob'a na ipoto na hā. ²¹Tane nherē, wa te waihu'u ō di, niha te te oto irob'madā'ā na hā duré ni'wa te te ito pese na hā. Āma wahub za'ētē di. Tahawa, ma'āpé asiwi sadanharī aba, rāwi siwasu'u da.

²²Zudeu norī ma roti'wa norī ma, pahi te, ma tō imama norī hā āne nharī zahuré. E marī wa. Zudeu norī ma roti'wa norī hā te te sima rowairébé za'ra wa, ni'wa hā, Zezusi Danho'reptui'wa na te te wasu'u wamhā, za Zudeu norī te rowahutuzém hawi te te siwi iwazere na hā. ²³Tahawa, ma tō āne imama norī hā nharī zahuré: “Asiwi sadanharī aba. Āma wahub za'ētē di.”

²⁴Tawamhā maparane āma farizeu norī hā ma tō sō tihārā za'ra, aibā tob'a na aré 're isāmra mono zō. Āne te duré siwi sadanha:

— Ma'āpé, tō sena wama asiwasu'u za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono nhisi na. Wama waihu'u pese za'ra di, Zezusi hā aibā 're imorī wasédé.

²⁵Tawamhā aibā hā ma sada'ābā za'ra, āne:

— Īma waihu'u ō di, wasété na 're imorī na hā duré niwamhā e mare di. Āhā si ĩma waihu'u pese di: Ītob'a di aré. Tane nherē, wa oto rob'madā.

²⁶Tawamhā apā te duré siwi sadanha, āne:

— E marī ma tō aima 'manha. E niha ma ato pese.

²⁷Tawamhā aibā hā te tāma nharī za'ra, āne:

— Wa tō aima īsiwasu'u pari za'ra wa'wa. Tane nherē, asiwi īwapari aba ō di. E marī da, wa za duré aima īsiwasu'u zahu za'ra wa'wa. E a norī wa'aba zama saze za'ra wa'aba da bā.

²⁸Tawamhā te te siwi sadawa 'rui wa, ma tō āne tāma nharī za'ra:

— Aiwétési te isirā zarina 're aimo. Wa norī hā Mozésihi zazei'wa. ²⁹Wama waihu'u pese za'ra di, 'Re ihāimana u'āsi mono hā Mozésihi ma, te te 're irob-zanhamri mono na hā. Tazahā, ā hā aibā hā wama waihu'u za'ra ō di, e ma hawi te wei mo.

³⁰Tawamhā aibā hā ma duré sada'ābā za'ra, āne:

— E niha merē iwaihu'u ō! Nima hawi we imorī na hā aima waihu'u za'ra wa'aba ō nherē, ma tō ito pese, ta hā. ³¹Uburé wama waihu'u pese za'ra di, 'Re ihāimana u'āsi mono hā wasété na 're inomro mono te te 're i'awapari mono ō na hā. Tazahā, te te 're awapari, te te 're iwazéb za'ra mono norī hā, duré isimiroti te te 're i'madā'ā pese za'ra mono norī zama. ³²Ropoto na'rata hawim haré, niwa ni'wa hā rowasu'u te te wapari ō di, ni'wa hā tob'a na poto nherē, da te ito pese na hā. ³³Ā hā aibā hā 'Re ihāimana u'āsi mono hawib ō 'wa'āhā, āne hā te te aré 'manharī waihu'u ō di.

³⁴Tawamhā farizeu norī hā ma tō tāma nharī za'ra, āne:

— Aiwasété za'ētē ré, ma tō aipo. E niha te tane nherē asima iwē, wama asanho za'ra da hā.

Tahawa ma tō oto siwi waze, rowahutuzém hawimhā.

Dapē'e 're datob'a na 're idanomro mono zém na, Zezusi hā te te inharizé

³⁵Tawamhā Zezusi hā ma tō waihu'u, aibā tob'a na aré 're isāmra mono hā rowahutuzém hawi farizeu norī te te siwi iwazere na hā. Tahawa ma tō sō rīni. Te te sōpētē wamhā, ma tō āne tāma tinha:

— E ma isaze, Ti'ai āma Dasiré Ipodo hā.

³⁶Tawamhā aibā hā ma sada'ā, āne:

— Apito, e 'wa hā Ti'ai āma Dasiré Ipodo. Ma'āpé īma wasu'u na, te saze da.

³⁷Tawamhā Zezusi hā te tāma siwasu'u, āne:

— Ma tō i'madā. Ta hā te aima robzanha.

³⁸Tahawa te aibā hā Zezusihi ma tinha, āne:

— Apito, wa asaze.

Tawamhā hi'rātītō ma tō nhamra. Zezusihi āma te tiwata.

³⁹Taha pari, te Zezusi hā dama tinha, āne:

— Dahāimanazéb zarina te da'āma 're arowairébé mono da, wa tō we datēme mo ti'ai u, itob'a norī hā 're to pese za'ra mono da, duré tōmo wē na 're ihāimana za'ra mono hā 're tob'a za'ra mono da.

⁴⁰Tawamhā farizeu norī hā āne te te wapari za'ra wa, ma tō āne siwi sadanha:

— E tawamhā wa norī zama watob'a za'ra di.

⁴¹Tahawa te Zezusi hā tāma nharī za'ra, āne:

— Atob'a za'ra wa'aba 'wa'āhā, ate za'ra wa'wa i'upa hā aré hāimana ō di. Tane nherē, te inharī za'ra wa'wa i'atōmo wē za'ra wa'aba na hā. Tahawa i'upa za'ra wa'aba zé hā te zahadu aima 're hāimana u'āsi za'ra wa'wa.

Pone'ērebā 'madā'ā'wa duré ite pone'ērebā norī

10 ¹Tawamhā Zezusi hā te duré rowahutu, āne:

— Tō sena wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa, āne: Ni'wa hā pone'ērebā norī wa'ra 're, 're isimasa mono zéb u 'ridawa na za isébré ō hā, wa'ra na si za isarōno hā, ta hā isimisaihuri, duré danhibrob zô dapārī'wa. ²Tazahā, 'ridawa na za isébré hā, ta hā pone'ērebā 'madā'ā'wa. ³Ridawa 'madā'ā'wa hā te za tāma 'ridawa, 'ridawa hā. Duré pone'ērebā norī zô, isisi na sô ihārā za'ra zé te te wapari za'ra wamhā, te za sadaihu'u za'ra. Itēme si'aba'rēi wamhā, wa'ra hawi te za oto sani za'ra, rob u. ⁴Uburé wa'ra nhiti, tinhimizama te te sani za'ra parimhā, isōwa te za timorī za'ra. Tawamhā isarina te za ai'aba'rē, te te siwi mreme waihu'u pese wa. ⁵Tazahā, ni'wa iwaihu'u ō zarina hā, niwa isi'aba'rē da hā, mare di. Te za tāma ropé, isa'rese'ō mreme hā tāma waihu'u za'ra ō wa.

⁶Ā hā rowasu'u na romnhimiré na ma tō Zezusi hā rowasu'u. Tane nherē, ni'wa hā te te sadaihu'u ō di.

Zezusi hā, 'ridawa na isiwasu'uzé

⁷Tawamhā Zezusi hā te duré sina tinha, āne:

— Tō sena wa za aima isiwasu'u za'ra wa'wa, āne: Wa hā 'ridawa, pone'ērebā 're isisisi mono zé. ⁸Uburé īwana we 're inomro mono norī hā, ta norī hā isimisaihuri norī, duré danhibrob zô dapārī'wa. Tane nherē, pone'ērebā norī hā imreme te te 're wapari za'ra mono ō di. ⁹Wa hā 'ridawa. Ni'wa hā i'āma sébré wamhā, tinho'reptuzé te za sina uwaimra. Sébré wamhā, duré apā watobro wamhā, ro iwē hā te za sōpētē, rowē u'āsi 're ihāimana mono zé hā. ¹⁰Isimisaihuri hā simisaihuri da si, te we 're ne, duré dapārī zô si, duré dahāimanazé te te dawī iprub da si. Tazahā, wa hā pone'ērebā norī ma, ihāimanazé te 're anhomri mono da, wa tō wei mo, rowē u'āsi 're ihāimana za'ra mono zé hā.

Zezusi hā, pone'ērebā 'madā'ā'wa iwē na isiwasu'uzé

¹¹ — Wa hā pone'ērebā 'madā'ā'wa iwē. Pone'ērebā 'madā'ā'wa iwē hā te za sisō, pone'ērebā norī zawi te. ¹² Romhuri'wa hā rob'uiprazém na tipawa'ābā zō si te te 're romhuri. Tahawa ta hā, pone'ērebā 'madā'ā'wai ō di. Duré pone'ērebā norī hā itei ō di. Tahawa, abaze zahi hā sō imorī za'ra na te te 'madā'ā wamhā, te za tāma rēme za'ra. Te za tāma wara. Tawamhā abaze zahi hā te za wano'ō. Te za duré āma ropé. ¹³ Romhuri'wa hā te za wara, tipawa'ābā zō si te te 're romhuri mono wa, pone'ērebā norī hā tāma marī dai ō wa. ¹⁴ Wa hā pone'ērebā 'madā'ā'wa iwē. Īma waihu'u pese di, ĩte pone'ērebā norī hā. Tane duré tāma ĩwaihu'u pese za'ra di, ¹⁵ Īmama hā te te ĩwaihu'u pese ne, duré Īmama hā ĩma ĩwaihu'u pese ne. Tahawa, ĩte pone'ērebā norī da hā ĩsisawi āna wa za ĩsisō. ¹⁶ ĩte pone'ērebā norī hā te duré tihāimana za'ra, āme dasiré wa'ra 're, isimasab ō hā. Ta norī zama tō i'ru zahi, te we i'āwisi za'ra da hā. Tawamhā ta norī zama te za ĩmreme hā wapari za'ra. Tahawa misi haré te za pone'ērebā ubumro hā 're hāimana. Duré misi haré za pone'ērebā 'madā'ā'wa hā.

¹⁷ — Tahawa, Īmama ma ĩzawi di, ĩhāiba hā za te sōmri wa, apā te te ĩma sōmri da, 're ĩhāimana u'āsi mono zé hā. ¹⁸ Ni'wa hā ĩhāimanazé te te ĩwi iwazere da hā, mare di. Tazahā, ĩsi'uihā na wa za ĩsisō, te ĩsima iwēzéb zarina. ĩnhimiroti pire hā te ĩma tihāiba, ĩsisōmrizéb da hā, duré apā te ĩsima i'āri da hā. Tō ā hā ma tō Īmama hā ĩma ti'ru, te 'manharī da.

¹⁹ Āne hā Zudeu norī te te wapari za'ra wamhā, ma tō duré sima aipo'o. ²⁰ Tawamhā da'ahā na ma tō āne hā nharī za'ra ni:

— Wa'uburé ré, te tihāiba. Ma duré 'rāihaiwamna. E marī da, te isimirowa-su'u hā iwapari za'ra wa'wa.

²¹ Tane nherē, ni'wam norī hā te duré nharī za'ra, āne:

— Mare di. Ni'wa hā wa'uburé ré, 're morī wamhā, āne hā te te 're rowasu'u waihu'u mono ō di. E tawamhā wa'uburé hā isimito pese ré hā.

Zezusi hā, Zudeu norī te te siwi iwē'ōzé

²² Tawamhā rowa'u'u wahā 'rowi, te Zeruzalē āma dato hā tihāiba, 'Re ĩhāimana u'āsi mono āma dawatazé' hā. ²³ Taha ré, te Zezusi hā tihāiba, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā 'wawi wa'ra āma, apito Salomahā te, 'ri zahāpā nhisi na dazasizéb 'rata. ²⁴ Tame ma tō Zudeu norī hā imana wawi si'rā'ōtō. Tahawa te āne siwi sadanha:

— E mahā bātā u wa za wahāimana za'ra ni, wasiwawā na hā. Ma'āpé, sō'awi wama asiwasu'u za'ra na, tō sena a hā Cristu^k wamhā.

²⁵ Tawamhā Zezusi hā ma sada'ābā za'ra, āne:

— Wa tō aima ĩsiwasu'u pari za'ra wa'wa. Tane nherē, asiwi ĩzazei wa'aba ō di. Romhuri hā Īmama nhisi na te 're i'ab'manharī mono hā, ta hā te te 're ĩwasu'u, wa hā ni'wa na hā. ²⁶ Tane nherē, asiwi ĩzazei wa'aba ō di, a

j 10.22 Ā hā Festa da Dedicacão, Zudeu norī hā tinhitob'ru norī wi, Zeruzarē apā te te siwi i'ā-rizém na, 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā zama, dato te te sima 're i'manharī za'ra mono zé, āma dasipo'repu'uzéb da hā k 10.24 Cristu hā, 'Re ĩhāimana u'āsi mono te te ipisudu, Danho'reptui'wa da, te wasu'u.

norĩ wa'wa hã ĩte pone'ërebãĩ ò wa. ²⁷Īte pone'ërebã norĩ hã ĩmreme te za wapari za'ra. Ta norĩ hã ĩma waihu'u pese za'ra di. Duré te za ĩzarina ai'aba're. ²⁸Ta norĩ ma, wa za dahãimanazé isi'utõrĩ'õ hã pisutu za'ra. Tahawa niwa idãã za'ra da hã, mare di. Ni'wa ĩnhib'rata hawimhã te te ĩwi isani za'ra da hã waihu'u ò di. ²⁹Īmama, ĩma ipisutu'wa za'ra hã, uburé danhipai u sa'ëtē uptabi di. Ni'wa hã Īmama nhib'rata hawimhã te te tiwi isani za'ra da hã waihu'u ò di. ³⁰Wa norĩ hã Īmama me hã, misi wa 're wahãimana.

³¹Tawamhã Zudeu norĩ hã ma tō duré ène hã sada waibu za'ra, Zezusihi da, te te āma siwi wĩrĩ da. ³²Tahawa, Zezusi hã te duré tãma nharĩ za'ra, āne:

— Asõ'a za'ra wa'aba, wa tō marĩ iwē hã ahã na te 're a'manharĩ, Īmama te te ĩma i'ru hã. E mahã u'ãbã te tawamhã asima iwē za'ra wa'wa, asiwi ĩwĩrĩ aba da hã.

³³Tawamhã Zudeu norĩ te asa tãma nharĩ za'ra, āne:

— Marĩ 're i'ab'manharĩ wē mono u'ãbã, ètē na wa te wasiwi aiwĩrĩ da, wa te wasima wē za'ra ò di. Tazahã, tane asina nharĩ wa. Tane asina inharĩ 'remhã, 'Re ihãimana u'asi mono āma te iwasé. A hã wasine ti'ai āma a'uwē nherē, te asi'madã, 'Re ihãimana u'asi mono na.

³⁴Tawamhã Zezusi hã te duré tãma nharĩ za'ra, āne:

— Ate za'ra wa'wa roti zahi na rob'ui'ére hã te nomro, 'Re ihãimana u'asi mono te te inharizé hã, āne: "A norĩ wa'wa hã ihãiba'õ." ³⁵Ibahiã Iwazé pese na rob'ui'ére hã tō sena. Duré wama waihu'u pese za'ra di, 'Re ihãimana u'asi mono ma tō ihãiba'õ na wamri za'ra, ni'wam norĩ hã 'Re ihãimana u'asi mono mreme te te iwapari za'ra norĩ hã. ³⁶Tawamhã wa hã, 'Re ihãimana u'asi mono te te ipisudu, te te duré we ĩzatõrĩ, ti'ai āma 're idahãimana za'ra mono u. E niha te āne nherē, ĩma inharĩ za'ra wa'wa, 'Re ihãimana u'asi mono āma te iwasété na hã, te ĩsina nharĩ wa, wa hã 'Re ihãimana u'asi mono 'ra na. ³⁷Īmama ma romhuri hã te 're a'manharĩ mono ò wamhã, asiwi ĩzazei wa'aba tō. ³⁸Tazahã, asiwi ĩzazei wa'aba ò nherē, te 're a'manharĩ mono wamhã, ma'apē asimizaze za'ra wa'aba, marĩ te 're i'ab'manharĩ mono na si, Īmama, ĩsiré 're ihãimana mono na duré Īmama siré 're ihãimana mono na hã waihu'u za'ra wa'aba da, duré sadaihu'u za'ra wa'aba da zama.

³⁹Tawamhã Zudeu norĩ hã te te duré aré siwi āri da. Tane nherē, ma tō isib'rata hawi tiwi tiwatobro za'ra.

⁴⁰Tawamhã Zezusi hã ma tō apã saprĩ, Zodã pa na. Ma tō mo, Zuwã Batista hã romhuri na te te sãna'rata wi, ā dawabzuri te te dama i'ab'manharizéb u. Tame ma tō nhamra. ⁴¹Tawamhã da'ahã uptabi na ma tō itēme ai'aba're ni isãmrazéb u. Āne ma tō nharĩ za'ra ni:

— Zuwã Batista hã niwa te te 'manharĩ ò di, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'õ hã. Tane nherē, ā hã aibã uburé te te dama 're iwasu'u mono zé hã, tō sena te te 're wasu'u.

⁴²Tahawa, tame sãmra ré, da'ahã na ma tō Zezusi hã saze za'ra ni.

Lazaru hã idã'ázé

11 ¹Aibã hã te 're hãimana, Lazaru na isisi, 'ri wa'õno hã Betãnia 're, 're ihãimana mono āma, Maria norĩ Martaha me ihidiba zahuré, 're isimasisi zahuré mono zéb āma. ²(Ihidiba Maria hã wedewa'u zadaze na, za te te ipara u'ré Wanhib'apito hã, duré tizéré na za te te ipara u'õ.) ³Tawamhã Maria norĩ Martaha me ma tō Zezusihi ma romreme hã sãmri zahuré, āne:

— Wanhīb'apito, 're isawī pese mono hā hāzé di.

⁴Tawamhā Zezusi hā rowasu'u te te wapari wamhā, ma tō āne tinha:

— Tane tō. Ihāzé hā idā'āzéb u te te āwisi dai ō di. Tazahā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā tiwaihu'u pe te te āma hāi'ré da, ma tō āma tiromhāiba, duré 'Re ihāimana u'āsi mono 'ra āma dawata za'ra da, i'u'ābā.

⁵Zezusi hā Marta ma tō te te 're sawi pese, duré isisānawā Mariaha zama duré ihitébré zahuré Lazaruhu zama. ⁶Tane nherē, Lazaru ihāzé na te te wasu'u wapari wamhā, ma tō duré maparane bātā na a'ā tihāiba, tinhamra-zéb āma. ⁷Taha pari, ma tō āne tinha, isiré 're inomro mono norī ma:

— Oto apā wasi'aba'rēi wa'aba, Zudéa u.

⁸Tane nherē, ma tō ta norī hā āne tāma nharī za'ra:

— Rowahutu'wa, zahadu āma ronomro ō di, tame a'u'wē norī hā ētē na te te aré siwi i'aiwīrízém na hā. E niha te āne nherē, asima irob'madā, apā wasi'aba'rē da hā.

⁹Tawamhā Zezusi hā ma sada'ābā za'ra, āne:

— E misi bātā 'remhā rowa'a ré hā 12 na bātā pibuzé hā za si'utōrī ā bā. Ni'wa hā bātā na rowa'a ré morī wamhā, si'marōwīrī ō di za, ti'ai āma dama rowa'a'wa hā te te 'madā'ā wa. ¹⁰Tazahā oto, barana morī wamhā, te za ai'-morōwī. E marī wa. Rowa'a'wa hā hāimana ō wa.

¹¹Āne Zezusi hā te te nharī parimhā, ma tō āma uzusi, āne:

— Wasiwaihu'u za'ra Lazaru hā ma tō nhono. Tane nherē, wa za itēme mo, te utu da.

¹²Tawamhā isiré 're inomro mono norī hā ma tō tāma nharī za'ra, āne:

— Apito, sōtō wamhā, te za séptārā.

¹³Zezusi hā Lazaru idā'ā na te te nharī nherē, isiré 're inomro mono norī hā ma tō āma rosa'rata za'ra, tō isōtō na te te nharī newa. ¹⁴Tahawa sō'awi ma tō oto tāma wasu'u za'ra, āne:

— Lazaru hā ma tō dārā. ¹⁵Tane nherē, īma rowē di, i'rata īnhamra ō zém na hā. E marī wa. Āne wamhā, te za isaze za'ra wa'wa. Oto itēme wasi'aba'rēi wa'aba.

¹⁶Tawamhā Tome, "Isi'ubza na" isisi amo hā ma tō tisiré norī ma tinha, āne:

— Oto Rowahutu'wa siré wasi'aba'rēi wa'aba, isu wasi'utōrī da.

Zezusi hā, apā dahāiwa'utu'wa na isiwasu'uzé

¹⁷Tawamhā Zezusi hā Betānia u wisi wamhā, ma tō waihu'u, Lazaru hā si'utōrī wa, da te āma iti'a na hā, maparane si'uiwa na bādā oto āma inem na hā. ¹⁸Betānia u hā Zeruzalē hawimhā, niwamhā si'ubdatō na ti'ai pibuzé hā'.

¹⁹Tawamhā Marta norī Mariaha me, Zudeu norī hā te te siwi pē'ētété da, ma tō ahā na itēme ai'aba'rē. ²⁰Tawamhā Marta hā, Zezusi itēme imorī na te te waihu'u wamhā, ma tō sina uzusi. Tane nherē, Maria hā ma tō isa'u nhamra, 'ri 're. ²¹Tahawa, Marta hā ma tō Zezusihi ma tinha, āne:

— Wanhīb'apito, āme asāmra 'wa'āhā, ihitébré hā aré dā'ā ō di. ²²Tane nherē, īma waihu'u pese di, dā'ā nherē, a hā 'Re ihāimana u'āsi mono wi, uburé tiha hā 're awaptērē mono wamhā, za te te aima 're i'anhomrī mono na hā.

I 11.18 Ti'ai pibuzé hā "quilômetro" te wasu'u.

²³Tawamhā Zezusi hā ma tō āne tāma tinha:

— Tane tō. Aihitébré hā apā te za hāiwa'udu.

²⁴Tawamhā Marta hā ma duré sada'ā, āne:

— Tane tō. Īma waihu'u pese di, za ihāiwa'utu na hā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te ida'ahāiwa'utuzéb āma hā, rob'rāsutu āma.

²⁵Tawamhā Zezusi hā ma tō tāma siwasu'u, āne:

— Wa hā dahāiwa'utu'wa, duré dahāimanazém nhomri'wa. Ni'wa hā te te ĭzazei wamhā, dā'ā nherē, te za apā 're hāimana u'āsi, dā'ā āna. ²⁶Duré ni'wa hā ĭ'āma 're ihāimana mono hā duré ĭzazei'wa hā, dā'ā u'āsi 're ihāimana mono da hā, mare di. E āne na ma ĭzaze.

²⁷Tawamhā Marta hā ma sada'ā, āne:

— Īhe, Wanhīb'apito. Wa tō asaze, a hā Danho'reptui'wa na, 'Re ihāimana u'āsi mono 'ra, ti'ai u we i'aimorī da hā.

Zezusi hā isiwa'ōzé

²⁸Tawamhā Marta hā āne na te te tāma nharī parimhā, ma tō mo 'ri u. Mariaha zō ma tō hā. Hāiba pisutu te āne tāma rowasu'u:

— Rowahutu'wa hā ma tō wei wi. Te we asō hā.

²⁹Tawamhā Maria hā isisānawā te te tāma irowasu'uzé te te wapari wamhā, si'aba'rē na ma tō wahudu, Zezusi hā te te sina uzusi da. ³⁰Tane nherē, Zezusi hā zahadu sébré ō di, 'ri wa'ōtō u hā. Zahadu te tihāimana u'āsi, Marta te te isōpētēzéb āma. ³¹Tawamhā Zudeu norī hā te te siwi pē'ētété da i'rata isi'ubumro norī hā, Maria si'aba'rē na iwatobro na te te siwi 'madā'ā wamhā, ma tō isarina wairé, tihitébré 'ru u imorī na te te āma rosa'-rata za'ra wa, siwa'ō da.

³²Tawamhā Maria hā Zezusi ihāimanazéb u wisi wamhā, te te 'madā'ā wi, ma tō hi'rātitō ipapara aime. Āne te tāma tinha:

— Wanhīb'apito, āme asāmra 'wa'āhā, ĭhitébré hā aré dā'ā ō di.

³³Tawamhā Zezusi hā Maria isiwa'ō na te te 'madā'ā wamhā, duré Zudeu norī isarina isi'aba'rē norī zama te te 'madā'ā za'ra wa, ma tō tiwi tirobzei'ō pese. Ma tō duré tipē'ēzé pese. ³⁴Tahawa, ma tō āne sadanharī za'ra:

— E mame ma tō asiwi isērē 'wa.

Ma siwi sada'ā, āne:

— Apito, pé wasiré aimorī, sabu da.

³⁵Tahawa Zezusi hā ma tō aiwa'ō.

³⁶Tawamhā te āne dasima nharī za'ra ni:

— Ma'āpé 'madā'ā za'ra wa'aba. Te te 're sawi pese uptabi mono wa, te aiwa'ō.

³⁷Tane nherē, ni'wam norī hā ma tō āne nharī za'ra:

— Aibā itob'a hā ma tō to pese. E niha bā bété, te te 'manharī waihu'u ō di, Lazaru hā dā'ā tō da hā.

Zezusi hā, Lazaru te te ihāiwa'utuzé

³⁸Tawamhā Zezusihi wa, ma tō ipē'ēzé uptabi hā apā iwab āzé. Tahawa ma tō mo, ab're u. Ab're siro hā ētē tōmo wawē na isito, dazasiszéb āma hā.

³⁹Tawamhā Zezusi hā ma tō ti'ru, ab're nhitobzé hā da te dasiwi sa'rē da, āne:

— Ēne hā asiwi sa'rēi wa'aba!

Tahawa, Marta hā ma tō Zezusihi ma tinha, āne:

— Wanhīb'apito, 'roi uptabi di oto. Maparane si'uiwa na ma tō bādā hā āma ne, da te dasiwi isērēzēm na hā!

⁴⁰Tane nherē, Zezusi hā ma tō tāma tinha, āne:

— Oro te aima nharī za, sazei wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono waihu'u pese uptabi na, marī te te 're i'ab'manharī mono zé, za i'madā'ā na hā.

⁴¹Tawamhā ēne ab're nhitobzé hā ma tō oto dasiwi sa'rē ni. Taha pari, Zezusi hā ma tō hāimo rob'madā. Āne ma tō mre:

— Īmama, wa ai'āma i'wata, i'waparizēm na hā. ⁴²Īma aiwaihu'u pese di, 're i'waparī u'āsi mono na hā. Tane nherē, āne hā wa tō tinha, āme idahāimana za'ra norī u'ābā, we i'zātōrī na te te i'zaze za'ra da.

⁴³Āne mreme parimhā, Zezusi hā ma tō mreme 'rāihā na hā, āne:

— Lazaru, rob u we aiwatobro.

⁴⁴Tawamhā idā hā rob u ma tō watobro. Para ubu ré duré sib'rata ubu ré, zazahā hāiwa ré na āma iwapre na. Duré i'ubu zama āma i'ubu wapre ré. Tawamhā Zezusi hā ma tō ti'ru, āne:

— I'ubuzé hā tāma wasihui wa'aba, morī da.

Zezusi hā da te wīrī da, dama ipire norī te te sima āma irowa'ōtō za'ra zé

Mateus 26.1-5; Marcus 14.1-2; Lucas 22.1-2

⁴⁵Tawamhā Zudeu norī hā Mariaha u isi'aba'rē hā, Zezusi te te i'manharizē hā te te 'madā'ā za'ra wamhā, ma tō ahā na saze za'ra. ⁴⁶Tane nherē, ni'wam norī hā ma tō apā ai'aba'rē, farizeu norī ma, te te rowasu'u za'ra da, Zezusi te te i'manharizēm na hā. ⁴⁷Tahawa farizeu norī hā duré sasedoti ipire norī me, ma tō si'rā'ōtō, Zudeu norī ma roti'wa norī siré. Āne ma tō sima nharī za'ra:

— E marī, wa za wasiwi 'manharī ni. Ā hā aibā hā, ahā na te te 're a'manharī, marī dama i'manharī waihu'u'ō hā. ⁴⁸Āne hā marī te te 're a'manharī u'āsi mono tō da, marī, wa te wasiwi 'manharī ō wamhā, uburé te za saze za'ra ni. Tawamhā romanu na dawamri norī hā te za wei wazō ai'aba'rē, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā hā te te wawī prub za'ra da, duré wanhipti'a nho'u hā te te siwi wamnarī da zama.

⁴⁹Tawamhā Caifasi na isisi hā taha wahub 'remhā, sasedoti tisiré norī nhipai u ipire uptabi na te tihāiba. Ta hā ma tō tāma nharī za'ra, āne:

— E niha aima irosa'rese za'ra wa'aba ō! ⁵⁰E waihu'u za'ra wa'aba ō di, iwē hā tō aibā misire idā'ā da hā, a'uwē norī nhibrob're, uburé pese da te wa'uprosi tō da.

⁵¹Caifas hā āne te te nharī wamhā, sihawim na te te nharī ō di. Taha wahub 'remhā sasedoti ipire uptabi na 're hāimana mono wa, ma tō romhā ré waihu'u siro, Zezusi hā za idā'ā na, uburé Zudeu norī zada. ⁵²Zudeu norī zada si ō di. Tazahā, 'Re ihāimana u'āsi mono 'ra, uburé ropā ti'ai āma 're ihāimana za'ra mono norī zada zama, misi haré iwamri na 're hāimana za'ra mono da.

⁵³Tawamhā taha bātā hawim haré, ma tō sima rowairébé za'ra, Zezusi hā te te siwi wīrī da. ⁵⁴Tahawa, sō'awi 're morī ō di oto, Zudéa āma hā. Rop si 're irosa'wari mono u, ma tō mo, Efraī na 'ri wa'ōtō nhisi u. Tame ma tō nhamra, isiré 're inomro mono norī ré.

⁵⁵Tawamhā Zudeu norī te, Pascoa na dato nhisi ihāimanazéb da hā oto ro'rutu wa, da'ahā na ma tō ai'aba'rē ni Zeruzalē u hā, dato hāimana wana ré,

'Re ihāimana u'āsi mono ma, dasihāiba pese za'ra da hā. ⁵⁶Tawamhā Zezusihi zô ma tô taritî za'ra ni, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorôwa 'ri 'rāihā āma hā. Āne te nasi tasisadanharî za'ra ni:

— E niha te āma irosa'rata za'ra wa'wa. E te za tô wei wi, datoi u hā.

⁵⁷Sasedoti ipire norî hā duré farizeu norî me, ma tô roti zahi hā siwi tihi, ni'wa hā Zezusi te te 'madââ wamhā, te te tāma wasu'u za'ra da, te te siwi âri da.

Maria hā, Betānia āma Zezusi te te ipara upsôzé

Mateus 26.6-13; Marcus 14.3-9

12 ¹Tawamhā Pascoa na dato nhisi za isāna'ratazéb da hā, imropâ na bādâ si'utôri wana ré, Zezusi hā ma tô mo Betānia u, Lazaru apâ te te ihāiwa'udu 're isāmra mono zéb u. ²Tame ma tô barana api za'ra, Zezusihi ma, sada. Marta hā ma tô isa tāma a'â. Lazaru hā ma tô isiré nhamra, wedeza na. ³Tawamhā Maria hā ma tô simhi wedewa'u isadazei ré hā ti'â, iwa'âbâ za'etê uptabi hā, Nardu na wedewa'u nhisi hā. Ta hā ma tô Zezusihi para nhisiwi sa'wa. Taha pari ma tô tizéré na para u'rê. Tawamhā dasisadazezé hā ma tô uburé 'ri 're zadaze. ⁴Tane nherê, Zudasi Iscarioti, Zezusihi siré 're imorî, za ihāiba za'rêi'wa da hā ma tô āne tinha:

⁵— Ā hā dasisadazezé wa'â hā 300 na rob'uiprazé isapotore êtê waipo prâ prata 'manharî hā. E niha bâ te te dama wede ô di, iwa'â hā isimarî'ô norî ma, te te sômri mono da.

⁶Āne ma tô Zudasi hā tinha, isimarî'ô norî na 're hâtâ'â mono wab ô di, tazahâ tô, simisaihuri wa. Ta hā ma tô rob'uiprazé nhemézé sa'u hā te te 're 'madâ'â. Tane nherê, ta hawimhā ma tô te te sima 're azani, da te iwa 're iséme mono hā.

⁷Tawamhā Zezusi hā ma tô Zudasihi ma tinha, āne:

— Tô'â. Tane hā tāma 'manharî tô. Iwê hā, te te aré izada itété da hā a'â, ab're 're, da te inherézé bâtâ u. ⁸Isibrob'ô norî hā te za ai'rata 're si'ubumroi u'āsi 'wa. Tanei ô di, wa hā. Ai'rata 're inhamra u'āsi aba mono dai ô di.

Sasedoti ipire norî hā, Lazaru te te siwi wîrî da, te te āma sima irowa'otô za'ra zé

⁹Tawamhā da'ahâ na ma tô waihu'u za'ra ni, Zezusi Betānia āma isāmra na hā. Tahawa, ma tô itême ai'aba'rê ni. Itême si ô di. Lazaru hā da te duré dasiwi 'madââ da zama, dâ'â nherê, Zezusi apâ te te ihāiwa'udu hā. ¹⁰Tahawa sasedoti ipire norî hā ma tô duré sima rowa'otô za'ra, Lazaruhu zama te te siwi wîrî da. ¹¹E marî wa. I'u'âbâ, Zudeu norî hā ahâ na te te rême za'ra wa, Zezusihi si te te oto saze za'ra da.

Zezusi hā Zeruzalê u isébrézé

Mateus 21.1-11; Marcus 11.1-11; Lucas 19.28-40

¹²Tawamhā awēm na da'ahâ uptabi na datoi u idasihutu norî hā, Zezusihi wasu'u ma tô wapari za'ra ni, Zeruzalê u imorî na hā. ¹³Tahawa, wa'a wede su hā ma tô 'wasari ni. Ma tô duré dasina uzusi za'ra ni, āne dahāsi mono sina:

— 'Re ihāimana u'āsi mono āma si 're wawata za'ra wa'aba mono!

Uburé Danhib'apito nhisi na we imorĩ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono iwē hã te te tãma 're ipisutu u'âsi mono da si!

'Re ihâimana u'âsi mono hã iwē si te te tãma 're ipisutu u'âsi mono da si, Izaraéu nhihudu norĩ nhib'apito ma hã.

¹⁴Tawamhã Zezusi ma tô awaru po'repore iprédupté hã 'manhopêtê. Taha ba nhisi ma tô nhamra, âma morĩ da, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére inomro zarina, âne:

¹⁵“Siã^m na 'ri wa'õtô nhisi âma 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, aipahi âna aihâimana za'ra wa'aba!

Ôhóta te wei mo, Asib'apito za'ra wa'wa hã, awaru po'repore ipréduptém nhisiwi!”

¹⁶Taha bâtâ 'remhã isiré 're inomro mono norĩ hã te te sadaihu'u za'ra ô di, â hã. Zezusi hã apâ hâiwa'utu wap si, ma tô âma tipo're pu'u za'ra, ibaihã na rob-'ui'ére hã Ôhō âma inomro na, duré te te sina i'uwa'imrami na hã. ¹⁷Zezusi hã, Lazaru ab're hawi watobro da, te te 'mahârâ wamhã, da'ahã na ma tô 'madâ'â za'ra ni. Tawamhã ta norĩ hã ma tô rowasu'u na âma ropé za'ra, Zezusi te te i'manharizém na hã. ¹⁸Tahawa da'ahã na ma tô dasina uzusi za'ra ni, iwasu'u hã da te wapari za'ra wa, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô te te i'manharizém na hã.

¹⁹Tahawa ma tô farizeu norĩ hã sima nharĩ za'ra, âne:

— Marĩ, wa te 'manharĩ waihu'u za'ra ô di. Ma'âpé 'madâ'â za'ra wa'aba. Ôhóta te nemo isarina dasi'ré.

Nima norĩ gregu norĩ hã, Zezusi te te siwi 'madâ'â da, te te sima iwē za'ra zé

²⁰'Re ihâimana u'âsi mono âma dawata za'ra da, Pascoa na dato nhisi ihâimana âma, Zeruzalē u idasi'aba'ré norĩ siré hã ma tô nima norĩ gregu norĩ hã dame tihâimana za'ra. ²¹Ta norĩ hã ma tô Filipihi u ai'aba'ré. Ta hã 'ri wa'ôno Betisaida âma 're isâmra mono, Galiléia 'remhã. Âne ma tô tiwi waptêrē za'ra:

— Wa wasima wē za'ra ni, Zezusi hã wa te wasiwi 'madâ'â da.

²²Tawamhã Filipi hã ma tô mo Ādréhé u, te te tãma rowasu'u da. Tahawa ma tô siré tineb zahuré Zezusihi u, te te tãma rowasu'u zahuré da. ²³Te te tãma rowasu'u zahuré wamhã, ma tô âne sada'âbâ zahuré:

— Bâdâ hã ma tô iwa waptârâ, Ti'ai âma Dasiré Ipodo, iwē uptabi na 're ihâimana mono zém na Imama te te ihâi'rézéb da hã. ²⁴Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Amnho trigu 'raire hã ti'ai 'rowi da te sêrē ô wamhã, duré dâ'â ô wamhã, te za tô misire 're hâimana u'âsi. Dâ'â wap si, te za 'râi pese na ti'râ. ²⁵Ni'wa hã tihâimanazé te te sima 're sawi pese mono wamhã, niwa dahâimanazé isi'utōrĩ'ô tãma ihâimana da hã, waihu'u ô di. Tanei ô di, ni'wa hã ti'ai âma tihâimanazé te te sima sawi ô wamhã. Ta hã te za sina uwaimra, dahâimanazé isi'utōrĩ'ô hã. ²⁶Ni'wa hã îma romhuri'wai wamhã, sina simnhasi, 're îmorizém na 're morĩ da. Tawamhã nimame 're ihâimana mono zéb âma te za duré 're hâimana, isiré îma romhuri'wa hã. Îmama hã te za duré te te 're a'uze, uburé îma romhuri'wa norĩ hã.

Zezusi hã, za tidã'ázém na isiwasu'uzé

²⁷— Áhã na hã wa oto robzépata za'ětē, ãpē'ē 'remhã. E niha wa za tinha. E ãne wa za tinha: Īmama, ĩnho'reptu na, ã hã bâdã ĩma iwisi wi hã. Mare di, te tiwi waptērē ò di za. E marĩ wa. Tò ã hã bâdã ĩma iwisi 're, te ĩsina uwaimrami da, wa tō wei mo. ²⁸Īmama, ma'ápé we hãiré na, asisi wē uptabi na 're ihãimana mono zé hã.

Tawamhã hãwa hawi damreme hãⁿ ma tō we tinha, ãne:

— Wa tō te dama 're hãiré. Apã wa za duré ãma hãiré.

²⁹Tawamhã da'ahã uptabi na idahãimana za'ra hã ma tō wapari za'ra ni, hãwa hawi damreme hã. Tahawa ma tō nharĩ za'ra ni, tãirãrã'ã na. Tane nherē, ni'wam norĩ hã ma tō duré nharĩ za'ra, hãwa hawi romhuri'wa Zezu-sihi ma, we te te inharĩ na hã.

³⁰Tahawa, ma tō Zezusi hã ãne dama tinha:

— Ā hã damreme hã i'u'ãbã ò di. Ai'u'ãbã za'ra wa'aba si. ³¹Bãdã hã ma tō oto wi, ti'ai ãma dahãimanazéb zarina da'ãma rowairébézéb da hã. Tahawa, ti'ai ãma danhib'apito dawada'uri wasété 'wa hã te za oto sa're, isimiroti nhip-tetezém hawi. ³²Tawamhã ti'ai hawi da te dasiwi ĩwahutu wamhã^o, wa za te 're 'manharĩ, uburé ĩsitēme te 're ida'awaiwai mono da hã.

³³Āne hã ma tō sina tinha, niha na za te te irobzépatazéb da hã da te waihu'u siromo za'ra da.

³⁴Tawamhã da'ahã uptabi na idahãimana za'ra hã ma tō ãne dasiwi sada-nharĩ ni:

— Roti zahi wama ihãimana za'ra na hã, Cristu hã te za u, 're hãimana u'ãsi. E niha te tane nherē, wama iwasu'u za'ra, Ti'ai ãma Dasiré Ipodo hã za da te dasiwi isasômri na hã. E 'wa hã tawamhã, Ti'ai ãma Dasiré Ipodo.

³⁵Tawamhã Zezusi hã te duré tãma siwasu'u za'ra, sō'awib ò nherē, ãne:

— Rowa'a hã te za suru na a'ã asiré tihãimana za'ra wa'wa. Rowa'a hã aima 're hãimana za'ra wa'aba mono ré, 're anomro aba mono, robra hã te te aiwai-bui wa'aba tō da. E marĩ wa. Ni'wa hã robra na 're morĩ wamhã, nimomo imorizé hã te te waihu'u ò di. ³⁶Rowa'a hã ai'rata 're sãmra aba mono ré hã, ma'ápé rowa'a na saze za'ra wa'aba, ãma 're aihãimana za'ra wa'aba mono da.

Zudeu norĩ hã, Zezusi te te siwi iwē'özé

Āne na te te sina nharĩ parimhã, Zezusi hã ma tō dahawi mo. Ma tō mo, ni'wa za te te isöpētē ò zéb u. ³⁷Tawamhã Zezusi hã uburé marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ò te te 're i'a'manharĩ mono hã te te 'madã'ã za'ra nherē, te te saze za'ra ò di. ³⁸Āne hã ma tō tiromhãiba, te te sina uwaimrami da, 'Re ihãimana u'ãsi mono zadawa 'mahãrã'wa Izaias te te ãma irob'ui'érézé hã, ãne:

“Uburé Danhib'apito, e 'wa hã te te wazaze za'ra bã, wanhimrowasu'u na. E 'wa hã te te duré ai'madã'ã waihu'u bã, a hã marĩ 're i'ab'manharĩ mono na hã.”

n 12.28 “damreme hã”, tō 'Re ihãimana u'ãsi mono mreme, hãwa hawimhã. **o 12.32** *ti'ai hawi da te dasiwi ĩwahutu wamhã* Ā hã damreme hã Zezusi, wedepo'o nhonhi'rãmi na za da te dasiwi isasômrizé, te wasu'u

³⁹ Āne wa, da te saze za'ra ō di, Izaias hā te te duré rob'ui'éré wa, āne:

⁴⁰ “Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō tob'a za'ra.

Ma tō duré rānhitob za'ra, te te 'madâ'a waihu'u za'ra tō da, duré te te sadaihu'u za'ra tō da hā, apâ itēme sipizari za'ra tō da, te te pese za'ra da hā.”

⁴¹ Izaias hā ma tō āne rob'ui'éré, Zezusi hā wē uptabi na 're ihāimana mono zém na isihāi'rézé hā te te 'madâ'a wa. Tahawa ma tō āma rob'ui'éré.

⁴² Āne hā romhāimana nherē, Zudeu norī ma roti'wa norī hā ma tō ahā na saze za'ra. Tane nherē, farizeu norī hā rowahutuzém hawi te te sani za'ra ō'umnhasite, sō'awi hā siwasu'u za'ra ō di. ⁴³ E marī wa. Ta norī hā te te sima 're wē za'ra mono wa, ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono si te te 're wēsāmri za'ra mono da hā, 'Re ihāimana u'āsi mono si te te 're awēsāmri mono da, te te sima 're iwē za'ra mono zém nhipai u.

Zezusihi nhimiroti hā dahāimanazéb zarina da'āma rowairébé'wa

⁴⁴ Tawamhā Zezusi hā ma tō mreme 'rāihā na sina tinha, āne:

— Ni'wa hā te te izazei wamhā, iwétési te te izazei ō di. I'u'ābā, ma duré saze, we izatōrī'wa hā. ⁴⁵ Duré ni'wa hā te te i'madâ'a wamhā, i'u'ābā ma duré 'madâ, we izatōrī'wa hā. ⁴⁶ Dama rowa'a'wa na wa tō we datēme mo ti'ai u hā, ni'wam norī hā te te 're izaze za'ra mono wamhā, robra na 're hāimana za'ra mono tō da. ⁴⁷ Ni'wa hā ĩnhimiroti te te wapari nherē, te te 're a'madâ'a pese ō wamhā, ihāimanazéb zarina te āma rowairébé ō di za. E marī wa. Dahāimanazéb zarina, te da'āma 're arowairébé mono da, we ĩmorī ō wa. Te 're da'anho'reptui mono da si, wa tō wei mo. ⁴⁸ Ni'wa hā te te iwē'ō wamhā, duré ĩnhimiroti zō tob'uzui ō wamhā, tawamhā te oto sada tihāimana siro, ihāimanazéb zarina āma rowairébé'wa da hā. ĩnhimiroti si te za ni'wa da hā tihāiba, te te āma irowairébé da hā ihāimanazéb zarina, rob'rāsutu āma hā.

⁴⁹ — Īsihawi te 're rowasu'u mono ō di. Īmama we izatōrī'wa si, ma tō ĩma ti'ru, te 're irowasu'u mono zéb da hā, dama. ⁵⁰ Īma waihu'u pese di, isimiroti hā dahāimanazé isi'utōrī'ō nhomri'wa na hā. Tahawa, Īmama te te ĩma i'ruzéb zarina, wa tō te 're rowasu'u.

Zezusi hā, isiré 're inomro mono norī te te i'apara upsôzé

13 ¹ Tawamhā misi bādā oto i'awēzéb u hā, Pascoa na dato nhisi ihāi-manazéb da hā. Tawamhā Zezusihi ma waihu'u pese uptabi di, bādā tāma iwisi na hā, za oto ti'ai hawi imorizé hā apâ, Timama u. Tite norī hā ma tō te te 're azawī pese, ti'ai āma dawazari 're ihāimana za'ra mono hā. Ti'ai āma tihāimanazé te te i'rāsutuzéb u, ma tō te te 're azawī pese.

² Tawamhā Zezusi hā duré isiré re inomro mono norī me ma tō barana tisa hā siré tihu. Wa'uburé hā Zudasi, Simau Iscarioti 'ra ma hā duréi, ma tō rosa'rada i'rāi 're tāma tisē, Zezusi hā te te dama hāiba nhomri da hā.

³ Tawamhā Zezusi hā te te waihu'u pese di, Imama hā te te ĩpisutu na, uburé marī ma, pire na 're hāimana mono da. Te te duré waihu'u pese di, 'Re ihāimana u'āsi mono hawi we ĩmorī na hā, duré apâ za itēme ĩmorī na hā.

⁴ Tawamhā saihuri ré, ma tō wahudu, Zezusi hā. Ti'uza ihāpa hā ma tō waze.

Dasi'u'özé hã ma tô duré 'mai'â. Taha na ma tô si'awasisi. ⁵Taha parimhã, â ma tô aza'wa, piza'a 're nho'a wa. Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ te te oto i'apara upsô na ma tô sãna'rata. Taha pari dasi'u'özém na ma tô nasi apara u'ô. ⁶Tawamhã Simau Pedruhu u oto wisi wamhã, ta hã ma tô âne sina sadanha:

— Wanhib'apito, e te za ĩpara upsô.

⁷Tahawa Zezusi hã ma sada'â, âne:

— Âhã na hã sadaihu'u ô di aima hã, te i'manharizé hã. Zahadu wap si te za iwaihu.

⁸Tawamhã Pedru hã te duré tâma nharĩ na sahu, âne:

— Mare di. Niwamhã ĩpara upsôĩ ô di za.

Âne wa, ma tô Zezusi hã tâma tinha, âne:

— Te aipara upsôĩ ô wamhã, ĩnhib'auwê ô di za, a hã.

⁹Tawamhã Simau Pedru te duré tâma tinha, âne:

— Wanhib'apito, tane wamhã, ĩpara si upsôĩ ô di za. ĩnhib'rata zama te za i'upsô, duré ĩ'rã zama.

¹⁰Tahawa, te Zezusi hã duré tâma tinha, âne:

— Mare di. Ni'wa hã si'upte wamhã, uburé te za ihãiba hã rã na tihãiba. Tahawa sina simnhasi, apã sipara upsô da si. A norĩ wa'wa hã aihãiba rã za'ra wa'aba di oto. Tane nherê, misi ni'wa hã hãiba rã na hãimana ô di.

¹¹Zezusi hã te te waihu'u pese di, za ni'wa te te dama ihãiba nhomri da hã. Tahawa ma tô âne tinha: “Tane nherê, misi ni'wa hã hãiba wê na hãimana ô di.”

¹²Tawamhã Zezusi hã isiré 're inomro mono norĩ te te apara upsôĩ parimhã, ma tô ti'ua ihãpa hã apã sima tisê. Apã ma tô duré nhamra isi'ubumrozéb u, sa da, meza âma. Tahawa te âne sadanharĩ za'ra:

— E ma tô isadaihu'u za'ra wa'wa, te aima i'manharĩ za'ra wa'aba zé hã.

¹³“Rowahutu'wa” na te asiwi 're ĩnhisi aba mo, duré “Wanhib'apito” na. Tô isarina, wa hã tô. ¹⁴Wa hã Asib'apito wa'aba nherê, duré ate za'ra wa'wa Rowahutu'wa nherê, te aipara upsô za'ra wa'aba wamhã, tane te za duré 're asipara upsô za'ra wa'aba mo. ¹⁵Wa âma aima asanho za'ra wa'wa, ĩsine 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da. ¹⁶Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa hã pire na hãimana waihu'u ô di, tinhib'ihã'a nhipai u hã. Tane duré romreme 'wapéi'wa hã pire na hãimana waihu'u ô di, tizatôri'wa nhipai u hã. ¹⁷Â hã ĩnhimiroti hã oto aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, aima 're rowê uptabi za'ra wa'aba mono di za, âma 're aihãimana za'ra wa'aba mono wa, 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã.

¹⁸— Uburé te ai'âma nharĩ za'ra wa'aba ô di. Te ĩsima ipisutu za'ra norĩ hã ĩma waihu'u pese di. Âne hã ma tô tiromhãiba, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui- 'éré âne inomro hã te te sina uwaimrami da: “Ni'wa hã ĩ'uiwada 're sai u'âsi mono nherê, te oto ĩzada tihãiba.” ¹⁹Romhãimana wana ré, wa âne aima waihu'u siromo za'ra wa'wa, romhãimana wamhã, ĩzaze za'ra wa'aba da, “Wa hã Tô Wa hã” na hã. ²⁰Tô sena wa za duré âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa: Ni'wa hã za te datême 're i'azatôri mono zô 're tob'uzui mono wamhã, ta norĩ u'âbã te za ĩzô 're tob'uzu. Duré ni'wa hã ĩzô tob'uzui wamhã, ĩ'u'âbã te za we ĩzatôri'wa zô titob'uzu.

ZeZusi hã, tihãiba za'reí'wa da hã te te iwasu'uzé

Mateus 26.17-25; Marcus 14.17-21; Lucas 22.7-13, 21-23

²¹Tawamhã ZeZusi hã âne na te te nharĩ parimhã, ipẽ'ezé hã ma tô azâ, sa'etê uptabi na. Tahawa, ma tô sô'awi tinha, isiré 're inomro mono norĩ ma, âne:

— Tô sena, wa za âne hã aima waihu'u za'ra wa'wa: Ni'wa hã misi, asiré za'ra wa'aba hã te za dama ihãiba nho.

²²Tahawa isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô si'madã'â za'ra, te te waihu'u za'ra ô wa, ni'wai âma te te inharizé hã. ²³Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ siré hã, ZeZusi te te 're isawi pese mono hã te isababa nhamra. ²⁴Ta hã ma tô Simau Pedru hã ZeZusihi âma wada'u, te te sadanharĩ da, âne:

— Ma'apé sadanharĩ. E 'wai âma ma tô tinha, za te te dama ihãiba nomri na hã.

²⁵Tahawa ta hã isiré 're imorĩ hã ma tô ZeZusihi u sina rotété pese. Âne ma tô sadanha:

— Wanhib'apito, e 'wa hã te za dama aihãiba nho.

²⁶Tawamhã ZeZusi hã ma sada'â, âne:

— I'u'etê wapu idi'izém na pratu wa, za te tâma idi, te tâma sômri da hã.

Tawamhã i'u'etê wapu hã ma tô di'i. Taha pari ma tô tisô, Zudasihi ma, Simau Iscariotihĩ 'ra ma. ²⁷Zudasi hã i'u'etê wapu te te âri wi, ma tô Satanasi hã iwab âzé. Tahawa ZeZusi hã ma tô Zudasihi ma tinha, âne:

— Marĩ hã i'manharĩ da hã, 'manharĩ su'u pé!

²⁸Tane nherê, saihuri da, isiré isi'ubumro norĩ, ni'wa hã te te sadaihu'u ô di, e marĩ wa, ma tô ZeZusi hã âne tâma tinha. ²⁹Zudasi hã, rob'uiprazé 'madã'â wa na te 're ihãimana. Tahawa, ma tô nima norĩ hã âma rosa'rata za'ra, ZeZusi hã te te tâma 'ru newa, marĩ te te 'mai'uipra da, dato za ihãimana u da hã, niwamhã marĩ hã isibrob'ô norĩ ma, za te te sômri da newa.

³⁰Tawamhã Zudasi hã i'u'etê wapu te te âri pari, ma tô rob u hã watobro. Barana oto.

ZeZusihi nhimiroti ité

³¹Tawamhã Zudasi hã rob u watobro za'u hã, ma tô ZeZusi hã âne sina tinha:

— Âhã na hã Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã wê uptabi na 're ihãimana mono zé hã te za oto Imama hã hãiré. Taha âma te za duré sihãiré, 'Re ihãimana u'âsi mono hã wê uptabi na 're ihãimana mono zé hã. ³²Taha âma, 'Re ihãimana u'âsi mono, wê uptabi na 're ihãimana mono zém na sihãiré wamhã, tawamhã 'Re ihãimana u'âsi mono hã te za duré sihawimhã Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã wê uptabi na 're ihãimana mono zé hã dama hãiré. Tawamhã 'Re ihãimana u'âsi mono hã romhutu na te za tô wê uptabi na 're ihãimana mono zé hã hãiré. ³³Îno norĩ, suru na wa za oto ai'rata ãnhamra 'wa. Tawamhã te za izô asôpré wa'wa za. Tahawa, wa za âne aima nharĩ za'ra wa'wa, Zudeu norĩ ma, te inharĩ ne, âne: Nimomo ãmorizéb u hã âma ai'aba'rêi waihu'u aba ô di za a'â. ³⁴Înhimiroti itém na, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, âne: 'Re asisawi pese za'ra wa'aba mono. Te 're i'asawi pese za'ra wa'aba mono ne, aihãiba mono bâ te za 're asisawi pese za'ra wa'aba mo. ³⁵Âne hã 're asisawi

pese za'ra wa'aba mono wamhā, te za da te 're aiwaihu'u za'ra wa'wa, īsiré 're i'anomro aba mono na hā.

Zezusi hā Pedru te te ipo're pu'uzé, za te te i'udâzém na hā

Mateus 26.31-35; Marcus 14.27-31; Lucas 22.31-34

³⁶Tawamhā Simau Pedru hā ma tô Zezusi sadanha, āne:

— Wanhīb'apito, e momo te za aimo.

Zezusi hā ma asa sada'ā, āne:

— Īmorízéb u hā āma aimorī waihu'u ō di za a'ā. Nimahā na si te za āma aimo īzarina.

³⁷Tawamhā Pedru te duré apā sina sadanharī zahu, āne:

— Wanhīb'apito, e niha bā āhā na hā asarina āma ĩmorī waihu'u ō di. Ai'u-ābā idā'ā da wamhā, wa za īsisō.

³⁸Tahawa Zezusi hā ma tô āne tāmā tinha:

— E te za tô asisō, īzawi te, atā'ā da hā. Tô sena wa za āne hā aima waihu'u: Si'a hā hārā wana ré, si'ubdatō te za dawi i'udā, aima īwaihu'u ō na hā.

Zezusi hā, Timama u bādādi na isiwasu'uzé

14 ¹Tawamhā Zezusi hā te duré tāmā nharī za'ra, āne:

— Aiwi robzei'ō za'ra wa'aba tô, aipē'ē remhā. 'Re ihāimana u'āsi mono si saze za'ra wa'aba. Duré īzaze za'ra wa'aba. ²Īmama nhorōwa āma hā rob're za'ētē di, 're idasi'ubumroi mono zéb da hā. Tamemhā wa za asō rob-za'ra pese za'ra wa'wa. Ānei ō 'wa'āhā, te aré aima rowasu'u za'ra wa'aba ō di. ³Īmorī wamhā, duré te asō robza'ra pese za'ra wa'aba parimhā, apā wa za wei mo, īsiré te āma asimroi wa'aba mono da, 're ĩnhamra mono zéb āma, 're ai'ubumroi wa'aba mono da. ⁴Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, bādādi hā, nimomo za ĩmorízé hā.

⁵Tawamhā Tome hā ma tô sadanha, āne:

— Wanhīb'apito, nimomo i'aimorízé hā wa te waihu'u za'ra ō di. E niha wa za waihu'u za'ra ni, bādādi hā.

⁶Tawamhā Zezusi hā te tāmā siwasu'u, āne:

— Wa hā bādādi uptabi duré tô sena 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti duré dahāimanazém nhomri'wa. Ni'wa hā i'āma 're morī ō nherē, Īmama u hā wisi waihu'u ō di za. ⁷Tô sena aima īwaihu'u pese za'ra wa'aba wamhā, Īmama zama te za duré oto iwaihu'u za'ra wa'wa. Tawamhā ā hawim haré te za oto iwaihu'u za'ra wa'wa. Ma tô duré i'madā'ā za'ra wa'wa.

⁸Tawamhā Filipi hā te duré tāmā tinha, āne:

— Wanhīb'apito, ma'āpé Aimagā hā wama hāi'ré za'ra na. Tawamhā marī zô oto wanhimnhasi za'ra ō di za.

⁹Tahawa Zezusi hā ma sada'ā, āne:

— Filipi, ai'rata wa 're ĩnhamra hā za'ra wa'wa. E tane nherē, zahadu bété īwaihu'u ō di. Ni'wa hā te te i'madā'ā wamhā, Īmama zama te duré 'madā. E niha te āne nherē, ima inha: "Ma'āpé, Aimagā hā wama hāi'ré za'ra na." ¹⁰E īzazei ō di, Īmama āma 're ihāimana mono na hā duré Īmama hā i'āma 're ihāimana mono na hā.

— Te 're irowasu'u mono zé hā īsihawib ō di. Tazahā, Īmama, īsiré 're ihāimana mono te tite romhuri hā te te 're 'manharī. ¹¹Ma'āpé īzaze za'ra

wa'aba, īsiwasu'u wa, Īmama āma 're ihāimana mono na duré Īmama hā ī'āma 're ihāimana mono na. Īsiwasu'uzém na izaze za'ra wa'aba dai ō wamhā, niwamhā pé saze za'ra wa'aba, romhuri hā te te 're i'a'manharī mono zém na si. ¹²Tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, āne: Ni'wa hā te te izazei wamhā, marī te 're i'ab'manharī mono zé hā te za te te 're a'manharī. Te 're i'ab'manharī mono zém nhipai u te za tô te te 're a'manharī, Īmama u za oto ĩmorī wa. ¹³Duré uburé marī hā ĩnhisi na 're iwaptērē za'ra wa'aba mono hā, wa za te aima 're a'manharī 'wa. Īmama āma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, te āma aima 're a'uwaimrami aba mono wa. ¹⁴Uburé siwa'ru marī hā, ĩnhisi na ĩwi 're waptērē za'ra wa'aba mono wamhā, wa za te āma aima 're a'uwaimrami 'wa.

Zezusi hā, Timama pē'ēzani na te te iropisutuzé

¹⁵Tawamhā Zezusi hā te duré tāma nharī za'ra, āne:

— Aima ĩzawī pese za'ra wa'aba wamhā, ĩnhimiroti te za 're i'madā'ā pese za'ra wa'aba mo. ¹⁶Īmama wī, wa za waptē. Tawamhā ta hā te za we satō Dapawapto'wa ihāiba amo hā, asiré 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da. ¹⁷Īzazei'ō'wa ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono hā, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani hā da te waibui waihu'u ō di, da te 'madā'ā waihu'u za'ra ō wa, duré da te iwaihu'u za'ra da hā, dama waihu'u ō wa. Tanei ō di, a norī wa'wa hā. Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, asiré 're hāimana za'ra wa'aba mono wa, duré aipē'ē 're, za 're hāimana u'āsi za'ra wa'aba mono wa.

¹⁸— Ai'madā'ā āna 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, te airēme za'ra wa'aba ō di za. Apā wa za we atēme ĩmorī 'wa. ¹⁹Suru na ai'rata aba ihāimana parimhā, ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono hā da te oto dasiwi ī'madā'ā ō di za. Tanei ō di, a norī wa'wa hā. Te za asiwi ī'madā'ā 'wa za. Īhāiba ré, za 're ihāimana u'āsi mono wa, tane te za duré a norī wa'wa hā aihāiba ré 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mo za. ²⁰Ta hā bādā wisi wamhā, te za iwaihu'u za'ra wa'wa, Īmama āma 're ihāimana mono na hā duré ī'āma 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono na hā, ai'āma 're ihāimana za'ra wa'aba mono ne hā.

²¹— Ni'wai ma ĩnhimiroti hā waihu'u pese wamhā, duré te te 're a'madā'ā pese mono wamhā, ta hā ĩzawī pese 'wa. Te te 're ĩzawī pese mono wa, te za Īmama hā te te 're sawi pese. Īzama wa za duré te 're sawi pese. Tawamhā wa za tāma hāi'rē, 're ihāimana mono zé hā.

²²Tawamhā Zudasi hā (Zudasi Iscarioti ō di, ihāiba amo) ma tô sadanha, āne:

— Wanhib'apito, e marī wa, te za wama za'ra si 're asihāi'rē mo, 're i'aihāimana mono zém na hā. E niha bâ bété, uburé ti'ai āma asazei'ō'wa norī 're ihāimana za'ra mono norī ma hā.

²³Tawamhā Zezusi hā ma āma sada'ā, āne:

— Ni'wa hā te te 're ĩzawī pese mono wamhā, te za ĩnhimiroti hā te te 're a'madā'ā pese. Taha zarina te za Īmama hā te te 're sawi pese. Tawamhā wa za we itēme wanem ni, isiré 're wahāimana mono da 'rāwi. ²⁴Ni'wa ĩzawī'ō'wa hā, ĩnhimiroti te te 're a'madā'ā mono ō di za. Ā hā ĩnhimiroti iwapari za'ra wa'wa hā, ĩsihawib ō di. Īmama we ĩzatōrī'wa nhimiroti.

²⁵— Ai'rata ĩnhamra aba ré, wa tô āne na ĩnhimiroti na aima roti pese za'ra wa'wa. ²⁶Tazahā, Dapawapto'wa hā Īmama Tipē'ēzani hā, ĩnhisi na za te te

we isatōrī hā, te za uburé pese marī hā te te aima 're waihu'u za'ra wa'wa. Uburé inhimiroti na te za duré te te 're aipo're pu'u za'ra wa'wa.

²⁷— Rowē hā wa isisa'u aima rēme za'ra wa'wa. Īte rowē hā, wa aima sōmri za'ra wa'wa. Rowē ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono te te aima 're isōmri za'ra wa'aba mono nei ō di. Aiwi robzei'ō za'ra wa'aba tō aipē'ē remhā. Duré aipahi za'ra wa'aba tō. ²⁸Ma tō iwapari za'ra wa'wa, te aima iroti za'ra wa'aba zé hā, āne: “Wa za oto mo. Tane nherē, wa za apā we atēme īmorī 'wa.” Īzawi pese za'ra wa'aba 'wa'āhā, te aré asima irowē za'ra wa'wa īzabādā, Īmama u za īmorī na waihu'u za'ra wa'aba wa, Īmama hā īnhipai u, pire wa. ²⁹Āne hā wa āhā na aima waihu'u siromo za'ra wa'wa, romhāimana wana ré, za oto romhāimana wamhā, īzaze za'ra wa'aba da. ³⁰Īnhimiroti na te āma aima uzusi za'ra wa'aba ō di za, ti'ai āma dawada'uri wasété 'wa hā za we oto morī wa. Taha ma, īāma isimiroti pire hā hāimana ō di. ³¹Tane nherē, ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono hā, da te iwaihu'u za'ra da si, Īmama hā īma isawi uptabi na hā. Tahawa wa za 'manha, uburé te te īma i'ruze hā.

— Ma'āpé, aiwahutu za'ra wa'aba, oto wasi'aba'ré da, ā hawi.

Zezusi hā, uva 'ru uptabi na te te sina isimiré'ézé

15 ¹Tawamhā Zezusi hā te duré siwasu'u, āne:

— Wa hā uva'ru uptabi. Duré Īmama hā uva'ru 'madā'ā'wa. ²Ipanhipti norī, īāma 're hāimana za'ra mono nherē, 're i'rā za'ra mono ō hā, ta hā te te 're anhihāri. Tanei ō di, ipanhipti 're i'rā za'ra mono ma hā. Ta norī ma, te za i'ru nhipi si te te 're anhihāri, te te tāma 're aropese mono da, apā duré 're rāi u'āsi za'ra mono da. ³A norī wa'wa hā, airā na te oto 're anomro aba mo, te aima 're iroti za'ra wa'aba mono zéb u'ābā hā. ⁴Ma'āpé īāma 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono. Tawamhā wa za asiré 're ihāimana u'āsi za'ra wa'wa. Uva'ru panhipti hā, tiwede na 're sab u'āsi mono ō nherē, sihawimhā 'rāi waihu'u ō di. Tane 're ai'rāi waihu'u za'ra wa'aba mono ō di za, īāma 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono ō wamhā.

⁵— Wa hā uva'ru uptabi. Tawamhā a norī wa'wa hā ipanhipti na te 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Ni'wa hā īāma 're hāimana u'āsi mono wamhā, duré wa hā isiré 're ihāimana u'āsi mono wamhā, ta hā rāi pese di za. E marī wa. Īāma aihāimana aba ō wamhā, marī hā 'manharī waihu'u aba ō di. ⁶Ni'wa hā īāma hāimana u'āsi ō wamhā, Īmama hā te za time īnhiti, 'ré da, uva'ru hā 're 'ré za'ra mono wa, da te āma 're ro'o za'ra mono da, da te 're i'ubumroi pese za'ra mono ne. ⁷Īāma 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono wamhā, duré inhimiroti na 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono wamhā, uburé marī Īmama wi 're iwaptērē za'ra wa'aba mono hā te za te te aima 're anhomri 'wa. ⁸Taha na te za Īmama wē uptabi na 're ihāimana mono zé hā dama hāi'rē, 're i'ai'rāi pese za'ra wa'aba mono zém na. Taha zarina te za īzazei'wa na 're anomro aba mo. ⁹Īmama hā te te 're īzawi pese mono ne, wa duré te 're ai'azawi pese 'wa. Tahawa, ma'āpé īāma 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono, te 're i'ai'azawi pese aba mono zém na. ¹⁰Īnhimiroti hā 're 'madā'ā pese za'ra wa'aba mono wamhā, wa za te 're ai'azawi pese u'āsi 'wa, Īmama nhimiroti te 're i'ab'madā'ā pese mono ne, duré tahawa te te 're īzawi pese u'āsi mono ne.

¹¹— Āne hā wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, Īte rowē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, tawamhā duré rowē hā, wahuré aima 're hāimana

za'ra wa'aba mono da. ¹² Aima ĩnhimiroti za'ra wa'wa hā, ā hā: Ma'āpé, 're asisawī pese za'ra wa'aba mono, te 're i'ai'azawī pese aba mono ne. ¹³ Nĩ'wa hā simizawī pese wa, tisiwaihu'u norĩ nhibrob're sihāiba nhomri wamhā, ta hā danhipai u danhimizawī pese zé, te wasu'u. ¹⁴ ĩnhimiroti te aima i'ru za'ra wa'aba zéb zarina, 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhā, ĩsiwaihu te za 're anomro aba mo. ¹⁵ ĩma romhuri'wa na te oto 're asisi za'ra wa'aba mono ō di. E marĩ wa. Romhuri'wa hā te te waihu'u ō di, isib'ihā'a, marĩ te te 're i'ab'-manharĩ mono zé hā. Tahawa, isiwaihu'u na, wa oto te 're asisi za'ra wa'wa, ĩmama mreme uburé te 're iwapari mono zéb zarina, te aima 're rowasu'u pese za'ra wa'aba mono wa. ¹⁶ A norĩ wa'wa asima ĩpisutu za'ra wa'aba ō di. Tazahā, wa hā wa tō ĩsima aipisutu za'ra wa'wa, te asatōrĩ za'ra wa'aba da, aĩrā za'ra wa'aba da zama, aĩrā za'ra wa'wa hā 're hāimana u'āsi za'ra mono da, sisimini za'ra āna, āne zarina, ĩmama hā ĩnhisi na uburé marĩ tiwĩ 're iwaptērē za'ra wa'aba mono hā te te aima 're anhomri aba mono da. ¹⁷ Ā hā ĩnhimiroti aima za'ra wa'aba hā: Ma'āpé, 're asisawī pese za'ra wa'aba mono.

Zezusihi siré 're inomro mono norĩ, za da te 're i'ruiwapari za'ra mono zé

¹⁸ — Ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono ĩzazei'ō'wa norĩ hā te te 're aĩruiwapari za'ra wa'aba mono wamhā, āma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono, ta norĩ hā asōwa wa'aba te te siwĩ 're i'ruiwapari mono na hā. ¹⁹ A norĩ wa'wa hā ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono ĩzazei'ō'wa norĩ siré 're aihāimana za'ra wa'aba mono 'wa'āhā, te aré te te 're asawī za'ra wa'wa, isiré 're anomro aba mono wa. Tazahā, wa tō ĩsima aipisutu za'ra wa'wa. Ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono ĩzazei'ō'wa norĩ 're ihāimana za'ra mono hawī, wa tō duré asani za'ra wa'wa. Tahawa, oto a norĩ wa'wa hā ti'ai āma dasiré ō di. Tahawa te ta norĩ hā te te 're aĩruiwapari za'ra wa'wa. ²⁰ Ma'āpé āma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono, ā hā ĩnhimiroti na hā: “Wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa hā pire na hāimana waihu'u ō di, tinhib'ihā'a nhipai u hā.” Ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono ĩzazei'ō'wa norĩ hā ma tō te te ĩma 're rob'manharĩ wasété za'ra. Tane te za duré te te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'wa. ĩnhimiroti te te 're 'madā'ā pese za'ra mono wamhā, tāma 're irowahutu za'ra wa'aba mono zé hā te za duré te te 're 'madā'ā pese za'ra. ²¹ ĩ'u'ābā te za uburé āne hā da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'wa, we ĩzatōrĩ'wa hā da te waihu'u za'ra ō wa. ²² We ĩmorĩ ō 'wa'āhā, duré te dama rowasu'u ō 'wa'āhā, dawasédé hā da te aré 're 'manharĩ za'ra mono nherē, da te 're i'upa za'ra mono zé hā aré dama 're hāimana za'ra mono ō di. Tane nherē, āhā na hā dawasété 'manharĩ na 're idasi'udā za'ra mono zé hā oto dama 're hāimana waihu'u za'ra mono ō di. ²³ Nĩ'wa hā te te i'ruiwapari wamhā, ĩmama zama te 'ruiwapa. ²⁴ Danho'a marĩ hā niwa ni'wa te te i'manharĩ ō hā te 're a'manharĩ mono ō 'wa'āhā, dawasédé hā da te aré 're 'manharĩ za'ra mono ō di. Tazahā, āhā na hā ma tō 'madā'ā za'ra nĩ, marĩ te 're i'ab'manharĩ mono zé hā. Te duré da te dasiwi 're i'ruiwapari u'āsi, ĩmama zama. ²⁵ Tane nherē, āne hā ma tō tiromhāiba, tāma roti zahi za'ra na rob'ui'ére inomro hā te ĩsina uwaimrami da, ā hā: “Ma tō siwĩ i'ruiwapari pese, marĩ te upai ō nherē.”

²⁶ — Dapawapto'wa ĩmama Pē'ēzani, tō sena ĩmama hāimanazé te te dama 're i'ahāiré mono hā, duré ĩmama hawī za we te isatōrĩ hā wei morĩ wamhā, ta hā te za te te aima 're ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Wa hā wa za tō we atēme satōrĩ

za'ra wa'wa, Aipawapto aba 'wa da hā, Īmama hawi. ²⁷A norī wa'aba zama te za dama 're iwasu'u za'ra wa'aba mo, romhuri na te isāna'rata hawim haré, isiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa.

16 ¹Tawamhā Zezusi hā te duré āne tāma nharī za'ra: — Āne, wa aima roti pese za'ra wa'wa, niwa ai'morōpārī za'ra wa'aba tō da. ²Rowahutuzém hawi te za da te 're asani za'ra wa'wa. Tawamhā bādā hā te za duré wi, ni'wa hā te te ai'maiwīri aba wamhā, te za rosa'rata, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima iwēzé te te i'manharī na hā. ³Āne hā te za da te 're 'manharī za'ra, Īmama hā da te waihu'u za'ra ō wa, duré da te iwaihu'u za'ra ō wab zama. ⁴Āne, wa aima waihu'u siromo za'ra wa'wa, āne na romhāimana za'ra mono wamhā, āma aipo're pu'u za'ra wa'aba da, te āma i'aipo're pu'u za'ra wa'aba zém na hā.

'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani te te 're iromhuri mono zé

Tawamhā Zezusi hā ma duré āma uzusi, āne:

— Āne hā te aima rowasu'u za'ra wa'aba ō di, romhuri na te isāna'ratazém hawimhā, zahadu ai'rata 're inhamra aba mono wa. ⁵Tazahā, āhā na hā apā wa za oto mo, we izatōrī'wai u. Tane nherē, asiwi i'mazadanharī aba ō di, āne hā: "E momo te za aimo." ⁶Āne aima isiwasu'u za'ra wa'aba wa, ma tō aipē'ēzé pese za'ra wa'wa. ⁷Tō sena, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Wē di imorī da hā, aima 're rowē za'ra wa'aba mono da. Īmorī ō wamhā, Dapawapto'wa hā wei morī ō di za. Tazahā, imorī wamhā, wa za we atēme satōrī za'ra wa'wa, isiwa'rāmi. ⁸Dapawapto'wa we morī wamhā, ti'ai āma isazei'ō'wa 're ihāimana za'ra mono norī ma, te za te te 're ahāi'rē, dawasété na 're idahāimana za'ra mono na hā, duré i'uwaibaba na marī 're ihāimana za'ra mono zém na hā, duré 'Re ihāimana u'āsi mono dahāimanazéb zarina te te da'āma 're i'arowairébé mono zém na zama. ⁹Ti'ai āma isazei'ō'wa 're ihāimana za'ra mono norī hā dawasédé da te 're i'manharī za'ra mono na, te te āma 're rosa'rata upa za'ra, te te 're izaze za'ra mono ō wa. ¹⁰I'uwaibaba na uburé marī 're ihāimana za'ra mono zém na te duré da te āma 're rosa'rata za'ra i'upa na, Īmama u imorī wa, za oto. Tawamhā asiwi i'madā'ā zahu aba ō di za. ¹¹Te duré da te āma 're rosa'rata za'ra i'upa na, dahāimanazéb zarina da'āma rowairébézém na hā. E marī wa. Ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono norī wada'uri wasété 'wa hā' 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te āma rowairébé siromo wa.

¹²— Zahadu ahā di, te aré aima irowasu'u za'ra wa'aba da hā. Tane nherē, aré tawamhā āhā na hā 'wapé za'ra wa'aba ō di. ¹³Tazahā, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani, tō sena Īmama hāimanazé te te dama 're i'ahāi'rē mono hā wei morī wamhā, te za te te asimroi wa'wa, tō sena 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti u hā. Sihawim na te te aima 're waihu'u za'ra wa'aba mono ō di za. 'Re isimipari mono zéb zarina si, te za te te aima 're awaihu'u 'wa. Te za duré aima hāi'rē za'ra wa'wa, za marī 're i'awairébé mono hā. ¹⁴Te za ihāi'rē, iwaihu'u pese uptabi na 're ihāimana mono zé hā, inhimiroti hā za tāma hāimana wa. Tawamhā ta hā te za te te aima 're awaihu'u 'wa. ¹⁵Uburé marī Īmama ma 're ihāimana za'ra mono hā te duré ĩma 're hāimana. Tahawa, wa tō aima wasu'u za'ra wa'wa, Īmama Pē'ēzani hā ihawi za te te i'āri na, taha na te te aima 're awaihu'u aba mono da.

p 16.11 Ti'ai āma dawada'uri wasété 'wa hā, "Wa'uburé" te wasu'u.

ZeZusihi siré norī wi, za robzei'ō za'ra nherē, za tāma irowē za'ra zé

¹⁶— Romhuture di, za oto asiwi i'madââ za'ra wa'aba ō zé hā. Tane nherē, ronomro pese ō ré, te za duré apâ asiwi i'madââ 'wa. — Āne te ZeZusi hā tāma siwasu'u za'ra.

¹⁷Tawamhā nima norī isiré 're inomro mono hā ma tō āne āma sisadanharī za'ra:

— E niha na te merē sina tinha: “Romhuture di, za oto asiwi i'madââ za'ra wa'aba ō zé hā. Tane nherē, ronomro pese ō ré, te za duré apâ asiwi i'madââ 'wa.” Āne te duré sina tinha: “Īmama u za oto ĩmorī wa.” ¹⁸E niha na te sina tinha: “Ronomro pese ō ré.” Wa te sadaihu'u za'ra ō di, te te sina inharizé hā.

¹⁹Tawamhā ZeZusi hā ma tō waihu'u, te te sina inharī u'ābā, te te siwi sadanharī da, te te sima iwē za'ra na hā. Tahawa ma tō āne sadanharī za'ra:

— E te asisadanharī za'ra wa'wa, niha na te ĩsina nharī zō, āne te nharī wamhā: “Romhuture di, za oto asiwi i'madââ za'ra wa'aba ō zé hā. Tane nherē, ronomro pese ō ré, te za duré apâ asiwi i'madââ 'wa.” ²⁰Tō sena wa za āne hā aima waihu'u za'ra wa'wa: Te za ai'ru'ru wa'wa. Te za duré aiwi tirobzei'ō pese za'ra wa'wa. Tane nherē, ti'ai āma isazei'ō'wa 're ihāimana za'ra mono norī hā te za sima rowē za'ra. Tane nherē, aiwi irobzei'ō za'ra wa'aba zé hā te za sisapri za, rowē uptabi na 're aihāimana za'ra wa'aba mono da oto. ²¹Pi'ōi āma iwasā sépu'u wamhā, i'ra tāma poto da hā, te za tiwi tirobzei'ō, bādā hā tāma wisi wa, te te irobzépatazé hā. Tane nherē, ai'uté tāma poto parimhā, te za tāma tirowē pese, i'ra hā ti'ai āma ipotozém na. Te te irobzépatazém na, te te oto āma rosa'rata ō di za. ²²Tane te za duré aima tiromhāimana za'ra wa'wa: Āhā na hā aima robzei'ō za'ra wa'aba di. Tane nherē, te duré ai'madââ zahu za'ra wa'aba wamhā, te za aima tirowē pese za'ra wa'wa za. Tawamhā ta hā rowē hā ni'wa te te aiwi sani waihu'u za'ra wa'aba ō di za.

²³— Ta hā bādā wisi wamhā, marī na asiwi ĩzadanharī aba ō di za. Tō sena wa za āne aima waihu'u za'ra wa'wa: Īmama hā te za uburé marī hā te te aima 're anhomri 'wa, ĩnhisi na marī tiwi 're iwaptērē za'ra wa'aba mono hā.

²⁴Āwa bātā u hā, marī hā ĩnhisi na zahadu waptērē za'ra wa'aba ō di. Ma'āpé waptērē za'ra wa'aba. Tawamhā te za iwaibui wa'wa, rowē hā wahuré aima hāimana za'ra wa'aba da.

ZeZusi hā timreme, sisa'u te te irēmezé

²⁵— Āne hā wa tō romnhimiré'é na si aima rowasu'u za'ra wa'wa. Tane nherē, bādā hā te za wi, romnhimiré'é na te oto aima 're irowasu'u za'ra wa'aba mono ō zé hā. E marī wa. Sō'awi wa za oto Īmama hā te aima 're wasu'u za'ra wa'wa. ²⁶Ta hā bādā wisi wamhā, marī hā te za Īmama wi ĩnhisi na 're iwaptērē za'ra wa'aba mo. Tane nherē, wa za tō sena āne aima waihu'u za'ra wa'wa. ĩnhimnhasi ō di za, Īmama wi marī hā te aima iwaptērē za'ra wa'aba da hā, ²⁷Īmama hā te te 're ai'azawi pese uptabi aba mono wa. Tāma asawi uptabi za'ra wa'aba di tō, asiwi 're ĩzawi pese aba mono wa, duré 'Re ihāimana u'āsi mono hawi we ĩmorī na ĩzaze za'ra wa'aba wa. ²⁸Īmama hawi wa tō wei mo, ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono u hā. Tane nherē, āhā na hā wa za oto mo, ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono hawi, apâ Īmama u.

²⁹Tahawa, isiré 're inomro mono norī hā ma tō āne tāma nharī za'ra:

— Āhā na hā sō'awi te oto wama asiwasu'u za'ra. Romnhimiré na oto wama asiwasu'u za'ra ō di. ³⁰ Āhā na hā wa tō oto aiwaihu'u pese za'ra ni, uburé marī hā aima iwaihu'u pese na hā duré 're i'asimnhasi mono ō na hā, ni'wa hā marī na te te 're asadanharī mono da hā. Tahawa wa tō asaze za'ra ni, 'Re ihāimana u'āsi mono hawi we i'aimorī na hā.

³¹ Tahawa, te Zezusi hā sadanharī za'ra, āne:

— E tawamhā āhā na hā ma tō oto īzaze za'ra wa'wa. ³² Bādā hā ma tō oto wi, da te ai'āma iropéi wa'aba zé hā. Tawamhā asōrōwa mono bā te za iropéi wa'wa. Āne wa, te za īsiwaprosi asiwi īrēme 'wa. Tane nherē, īsiwaprosi ihāimana ō di za, Īmama hā tō īsiré 're hāimana u'āsi mono wa. ³³ Āne hā wa tō aima waihu'u za'ra wa'wa, ī'āma 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono wa, rowē hā aima 're hāimana za'ra wa'aba mono da. Ti'ai āma hā te za 're irob-zépata za'ra wa'aba mo. Tane nherē, asib'ru za'ra wa'aba. Wa hā wa tō āma ai'utē, ti'ai āma īzazei'ō'wa 're ihāimana za'ra mono norī nhiptetezéb āma hā.

Zezusi hā Timama wi te te irowaptērēzé, tizazei'wa norī āma

17 ¹ Tawamhā Zezusi hā te te tāma rowasu'u za'ra pari, ma tō hāimo rob'madā. Āne te Timama wi rowaptē:

— Īmama, bādā hā ma tō oto iwa waptārā. Ma'āpé hāiré na, Ai'ra āma aiwē uptabi na 're i'aihāimana mono zé hā, Ai'ra hā te te duré hāiré da, aiwē uptabi na 're i'aihāimana mono zé hā. ² A hā ma tō Ai'ra ma ipisu, asadawa para simiroti pire uptabi na 're hāimana mono da, ti'ai āma uburé 're idahāimana za'ra mono norī ma, dahāimanazé isi'utōrī'ō hā te te duré 're apisutu mono da, tāma 're i'apisutu mono norī ma hā. ³ Ā hā dahāimanazé isi'utōrī'ō: Da te aiwaihu'u za'ra da, aiwētési sena na 'Re ihāimana u'āsi mono na, duré Zezu Cristu, da te waihu'u za'ra da, ti'ai u we isatōrī hā. ⁴ Aiwaihu'u pese uptabi na 're i'aihāimana mono zé hā wa tō dama hāiré, ti'ai āma hā. Tawamhā romhuri te 'manharī da, īma ipisudu hā wa tō 'rāsutu. ⁵ Tahawa Īmama, ma'āpé āhā na hā apā īma sōmri, tame 're i'aihāimana mono zéb āma, aiwē uptabi na 're i'aihāimana mono zé hā, romna'rata hawi uburé marī hā 're hāimana za'ra mono wana ré, asiré 're ihāimana mono ré, īma 're ihāimana mono ne hā.

⁶ — Ti'ai āma dawazari 're ihāimana za'ra mono norī, īma ipisutu za'ra norī ma, wa tō tāma aihāiré za'ra. Ta norī hā ate hā. Ate nherē, ma tō īma isōmri za'ra. Ta norī hā te asimiroti te te 're 'madā'ā pese za'ra. ⁷ Āhā na hā ma tō ta norī hā oto waihu'u pese za'ra, uburé marī īma isōmri za'ra hā, aihawim na hā. ⁸ E marī wa. Asimiroti īma 're i'awaihu'u mono zéb zarina si, te tāma 're rowasu'u za'ra mono wa, duré taha zarina te te saze za'ra wa. Aihawi we īmorī na ma tō duré sena na waihu'u za'ra. Ma tō duré asaze za'ra, a hā we īzatōrī na hā.

⁹ — Ta norī āma wa āma aima mre. Ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono īzazei'ō'wa norī āma, te āma aiwi rowaptērē ō di. Īma ipisutu za'ra norī āma si, wa mre, ta norī hā ate wa. ¹⁰ Uburé marī īte, ate hā. Tane duré uburé marī ate, īte hā. Duré īma ipisutu za'ra norī āma hā, iwē uptabi na 're ihāimana mono zé hā te 're sihāiré. ¹¹ Āhā na hā wa za oto āma atēme mo. Īzazei'wa norī hā te za a'ā ti'ai āma tihāimana za'ra, dawazari. Tazahā, wa hā āme ihāimana ō di za oto. Īmama, aiwazé pese na 're i'aihāimana mono, ma'āpé asisi waihu'u pese na 're i'aihāimana mono zém na, ta norī hā 're a'madā'ā pese mono, asisi īma ipisutu

na hā, misi ihāiba ne siré 're hāimana za'ra mono da, misi wahāiba ne wasiré 're iwahāimana mono ne. ¹²I'rata 're inhamra za'ra mono ré, asisi waihu'u pese uptabi na 're ihāimana mono zém na, wa tô uburé te 're a'madââ pese, asisi îma ipisutu na. Tahawa si'manhimini ô di. Sisimini da, tâma ipisutu siromo si ma tô sisimini, Aimreme na Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ére inomro hā te te sina uwaimrami da. ¹³Āhā na hā wa za oto āma atēme mo. Tane nherē, ti'ai āma zahadu ihāimana ré, wa āne hā tâma rowasu'u za'ra, îte rowē hā wahuré tâma hāimana za'ra da, ipē'ē re. ¹⁴Wa tô te tâma 're asadawa wasu'u za'ra. Tane nherē, ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono hā ma tô da te 're ruiwapari za'ra, ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono îzazei'ô'wa norī siré oto 're hāimana za'ra mono ô wa, wa hā duré dasiré 're ihāimana mono ô ne. ¹⁵Ti'ai hawi sani za'ra da, te āma aiwi waptērē ô di. Wa'uburé wi 're a'madââ pese mono da si, wa āma aiwi rowaptē. ¹⁶Wa hā ti'ai āma 're idahāimana mono norī siré 're ihāimana mono ô ne, te duré 're hāimana za'ra, îzazei'wa norī hā. ¹⁷Ma'apē, tô sena asimiroti na aimawi 're hāimana za'ra mono da, tâma 're apisutu mono. Asimiroti hā tô sena uptabi tô. ¹⁸Ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono îzazei'ô'wa norī u we îzatōrī ne, tane wa duré îzazei'wa norī hā satōrī za'ra, ti'ai āma îzazei'ô'wa norī wazari 're hāimana za'ra mono da. ¹⁹Ta norī u'âbâ, wa îhāiba hā te sawi āna, āma aima tisō. Ô norī zama, tihāiba te te 're sawi za'ra mono āna te te duré aima 're sōmri za'ra mono da, wa tô āne hā 'manha.

²⁰— Āhā na ta norī āma si, te āma aiwi rowaptērē ô di. Tazahā, za duré te te 're îzaze za'ra mono norī āma zama, āhā na te te îzaze za'ra norī nhi-mirowasu'u zarina, za te te îzaze za'ra norī āma, ²¹ahā nherē, misi ihāiba ne siré 're hāimana za'ra mono da. Īmama, wa duré āma aima mre, wasiré 're hāimana u'âsi za'ra mono da, asiré 're ihāimana mono ne, duré A hā îsiré 're i'aihāimana mono ne, iwē hā siré misi ihāiba ne 're ihāimana za'ra mono da si, ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono hā A hā we îzatōrī na da te asaze za'ra da. ²²Iwē uptabi na 're ihāimana mono zé îma isōmri hā, wa tô te tâma po'o, misi ihāiba ne siré 're hāimana za'ra mono da, wasiré misi wahāiba ne, 're iwahāimana mono ne. ²³Isiré wa 're ihāimana za'ra. A hā te duré îsiré 're aihāimana mo, ta norī hā siré uptabi 're hāimana za'ra mono da. Tawamhā ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono hā te za waihu'u za'ra ni, we îzatōrī na hā, duré 're i'azawi pese mono na hā, 're îzawi pese mono ne.

²⁴— Īmama, wa îsima wē, îma ipisutu za'ra norī hā îsiré 're si'ubumroi mono da, 're inhamra mono zéb āma, iwē uptabi na 're ihāimana mono zé hā te te 're madââ za'ra da, marī ô uptabi ré, 're îzawi pese mono wa. ²⁵Īmama, i'uwaibaba na si 're i'aihāimana mono, ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono hā te te aiwaihu'u za'ra ô di. Tanei ô di, wa hā. Īma aiwaihu'u pese di. Duré te te îzaze za'ra norī hā te te aiwaihu'u pese za'ra di, A hā we îzatōrī na hā. ²⁶Te te aiwaihu'u za'ra da hā wa tô tâma aihāi'ré za'ra. Āne hā wa za te tâma 're a'manharī u'âsi, 're îzawi pese mono ne, 're azawi pese mono da. Tawamhā wa za isiré 're ihāimana u'âsi za'ra.

Zezusi hā da te i'arizé

Mateus 26.47-56; Marcus 14.43-50; Lucas 22.47-54

18 ¹Tawamhā Zezusi hā Timama ma mreme parimhā, ma tô watobro isiré 're inomro mono norī ré. Cedrō na êtē siwa'aba nhisi na ma tô

ro'razā. Tamemhā te 're simasa, olivera na wede nhisi, da te 're za'ra hā. Tamomo ma tō iré tizébré za'ra. ²Zudasi, Zezusihi hāiba nhomri'wa da hā, ta hā ro hā tāma waihu'u pese di. E marī wa. Zezusi hā isiré 're inomro mono norī hā tame te te 're 'rā'ōtō mono wa. ³Tahawa Zudasi hā tamomo ma tō nima norī Roma 're dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā te te simro, duré nima norī Zeruzalē āma 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā 'madā'ā'wa norī hā, sasedoti ipire norī duré farizeu norī zama te te isatōrī za'ra hā. Ta norī hā siwāi ré te sō ai'aba'rē, duré rob'uiwēzéb ré, 'rāsītō ré zama. ⁴Tawamhā sō sihutu wamhā, Zezusi hā te te waihu'u pese uptabi di, uburé za tāma iromhāi-manazé hā. Tahawa ma tō itēme tiwatobro za'ra. Āne ma tō sadanharī za'ra:

— E 'wa sō, te we airītī za'ra wa'aba mo.

⁵Tawamhā ma tō āne siwi sada'ā:

— Zezusi, Nazaré āma aré 're isāmra mono zō.

Zezusi hā ma sada'ābā za'ra, āne:

— Āhāta, wa hā. (Tame te Zudasi dama ihāiba za'rēi'wa da hā dasiré za)

⁶Tawamhā Zezusi hā āne tāma siwasu'u za'ra wamhā, “Āhāta, wa hā”, ma tō tāma ai'rē za'ra. Ma tō duré tāma ai'mōrōpārī za'ra. ⁷Te duré apā sadanharī za'ra, āne:

— E 'wa sō, te we airītī za'ra wa'aba mo.

Ma duré siwi sada'ā, āne:

— Zezusi, Nazaré āma aré 're isāmra mono zō.

⁸Tahawa, te Zezusi hā duré tāma nharī za'ra, āne:

— Wa tō aima isiwasu'u pari za'ra wa'wa, wa hā na hā. We izō airītī za'ra wa'aba mono wamhā, ma'āpé ā norī hā satōrī waré za'ra wa'aba, si'aba'rē da.

⁹Tawamhā Zezusi hā āne hā ma tō tinha, te te sina uwaimrami da, Timama ma mreme wa, te te inharizé hā, āne: “Īmama, īma ipisutu za'ra hā te 'manhi-mini ō di.”

¹⁰Tawamhā Simau Pedru ma tō sib'ézé 'wapa te te siré i'āri hā waze. Taha na ma tō sasedoti ipire uptabi ma romhuri'wa hā po're nhizā, ipo're nhimire niwī. (Romhuri'wa nhisi hā, Maucu na.) ¹¹Tane nherē, Zezusi hā ma tō Pedruhu ma tinha, āne:

— Ma'āpé, apā sērē, sib'ézé 'wapa hā. E za te pibui āna, Īmama te te i'āma irotizé, te irobzépata da hā.

Zezusi hā isabzé Anasihi nho're

¹²Taha pari, dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā tinhib'ihā'a norī me duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā 'madā'ā'wa norī me, ma tō oto siwi ti'ā, Zezusi hā. Ma tō duré siwi pawasisi. ¹³Tawamhā uimrehēne ma tō siwi saprō, Anasihi u. Ta hā Caifasihi maprewa, sasedoti tisiré norī nhipai u, pire na 're ihāimana mono, taha wahub 'remhā. ¹⁴Caifasi hā Zudeu norī ipire norī ma, te te inharī, aibā hā misi dā'ā da, iwē na hā, uburé a'uwē norī zada.

Pedru hā Zezusi te te i'udāzé

Mateus 26.69-70; Marcus 14.66-68; Lucas 22.54-57

¹⁵Tawamhā Simau Pedru hā Zezusihi zarina ma tō mo, duré ihāiba amo isiré 're imorī zama. Ta hā sasedoti tisiré norī nhipai u ipire ma, waihu'u pese di. Tahawa ma tō sima iwē na āzé, isōrōwa āma 'ri 'wawi wa'ra u

hã, Zezusihi siré. ¹⁶Tazahã, Pedru hã rowi te za, 'ridawa 'rata. Tawamhã ihâiba amo isiré 're ïmorĩ, sasedoti tisiré norĩ nhipai u ipire ma iwaihu'u pe hã ma tô rob u watobro. Romhuri'wa 'ridawa 'madâ'â'wa sipi'oi ma, ma tô tinha, Pedru hã sébré da, te te tâma rowairébé da. Tahawa ma tô pi'ô hã Pedru 'mazé. ¹⁷Tawamhã pi'ô 'ridawa 'madâ'â'wa hã ma tô Pedru hã sadanha, âne:

— E azama te Zezusihi siré 're aimo.

Pedru hã ma sada'â, âne:

— Mare di. Wa hã isiré 're ïmorĩ ô di.

¹⁸Rowahâzé wa, romhuri'wa norĩ hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã 'madâ'â'wa norĩ zama ma tô sima pré za'ra, hâi'ro za'ra da. Tame te unhamã dawa aimasa. Pedruhu zama te dame tihâi'ro.

Sasedoti ipire uptabi hã, Zezusi te te isadanharizé

Mateus 26.57-68; Marcus 14.53-65; Lucas 22.54,66-71

¹⁹Taha ré, sasedoti dama ipire uptabi hã, ma tô Zezusi sadanha, isiré 're inomro mono norĩ na duré isimiroti na zama. ²⁰Tawamhã Zezusi hã ma tô âma sada'â, âne:

— Sô'awi wa tô te dama 're rowasu'u, uburé ma. Rowahutuzé mono na, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã âma zama, wa tô te 're rowahutu u'âsi, Zudeu norĩ 're isi'râ'otô mono zéb âma hã. Niwa pi'uriwi te rowahutu ô di. ²¹Tahawa, e marĩ da, te tane na îzadanhã. Îwapari'wa norĩ hã sadanhari' za'ra na. Ta norĩ hã te te waihu'u pese za'ra di, te tâma 're irowasu'u za'ra mono zé hã.

²²Tawamhã Zezusi hã âne te te tâma nharĩ wamhã, misi dasi'wapéi 'manharĩ'wa i'rata isa hã ma tô i'ubu wi azâ. Âne te tâma tinha:

— E tane, sasedoti dama ipire uptabi zada'âbâzé hã.

²³Tahawa, te Zezusi hã asa tâma tinha, âne:

— Îmreme na te âma upai wamhã, ma'âpé dama îwasu'u na, nimame te âma i'upazém na. Tazahã, tô sena te nharĩ wamhã, e marĩ da, ma tô i'azâ.

²⁴Tawamhã Anasi hã ma tô ti'ru, Zezusi hã pawasisi ré, Caifasi sasedoti dama ipire u, da te dasiwi saprôni da.

Pedru hã, Zezusi te te duré dawi i'udâzé

Mateus 26.71-75; Marcus 14.69-72; Lucas 22.58-62

²⁵Tawamhã Simau Pedru hã hâi'ro da, unhamã dawa zahadu zab ré, te duré siwi sadanha, âne:

— E a zama te ã hã aibã siré 're aimo.

Pedru hã ma duré dawi ai'udâ. Tahawa ma tô âne sada'âbã za'ra:

— Mare di. Wa hã isiré 're ïmorĩ ô di.

²⁶Tawamhã aibã hã te duré Pedru hã sadanha, sasedoti tisiré norĩ nhipai u ipire uptabi ma, romhuri'wa norĩ siré hã. Taha siwadi, ma tô Pedru hã po're nhizã. Âne te sadanha:

— Oro a hã te isiré ai'madâ'â ôm ne, rowede za'iti âma hã.

²⁷Tane nheré, Pedru hã ma tô duré dawi ai'udâ. Tame awa'awi si'a hã ma tô oto hã.

ZeZusi hā Pilatuhu u da te isapronizé

Mateus 27.1-2,11-14; Marcus 15.1-5; Lucas 23.1-5

²⁸Taha pari, Zudeu norĩ hā ma tō ZeZusi siwi saprō, Caifasihi nhorōwa u, romanu na dawamri na apito nhorōwa 'ri 'rāihā u hā. Mararé oto. Tane nherē, Zudeu norĩ hā sisisi ō di, apito nhorōwa 'ri 'rāihā u hā, Pascoa na dato nhisi ihāimana āma siwaseté āna saihuri da, barana hā. ²⁹Tawamhā Pilatu hā ma tō rob u itēme tiwatobro za'ra. Āne ma tō sadanharĩ za'ra:

— E marĩ na te te i'upazém na te za asiwi iwasu'u waseté 'wa, ā hā aibā hā.

³⁰Tawamhā āne ma tō sada'ābā za'ra:

— Marĩ 'manharĩ waseté 'wai ō 'wa'āhā, wa te aré wei wasiwi āwisi ō di atēme, āma roti da hā.

³¹Tawamhā Pilatu hā ma tō tāma nharĩ za'ra, āne:

— Āma asiwi saproni aba. Asi'uihā na āma asiwi rowairébé aba, ate za'ra wa'wa roti zahi zarina.

Tane nherē, ma tō āne siwi sada'ā:

— Mare di. Wama 'ru zahi za'ra ō di, ni'wa hā wa te wasiwi iwĩrĩ da hā.

³²Āne hā ma tō tiromhāiba, ZeZusi hā za tidā'āzém na te te sina inharizé hā te te sina uwaimrami da.

³³Tawamhā Pilatu ma tō apā duré āzé, 'ri 'rāihā u. ZeZusihi zō ma tō hā. Āne te duré sadanha:

— E a hā, Zudeu norĩ nhib'apito.

³⁴Tawamhā ZeZusi hā te asa tāma tinha, āne:

— E asi'uihā na te tane na hā ĩzadanha. E niwamhā, ma tō tane na aima ĩwasu'u za'ra ni.

³⁵Tawamhā Pilatu hā ma sada'ā, āne:

— E wa hā Zudeu bā. Asiré Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ hā duré sasedoti ipire norĩ me, ma tō we siwi ai'āwisi ĩma. E marĩ, ma bété i'manha.

³⁶Tawamhā ZeZusi hā te tāma siwasu'u, āne:

— Apito na dama 're ĩhāimana mono zéb da hā, ti'ai āma dai ō di. Apito na dama 're ĩhāimana mono zé hā āmeb da 'wa'āhā, ĩma romhuri'wa norĩ hā te aré i'wawi ai'wapé za'ra, Zudeu norĩ te roti'wa norĩ ma, da te ĩhāiba nhomri tō da hā. Tane nherē, Apito na 're ĩhāimana mono zé hā, āmeb ō di.

³⁷Tahawa, Pilatu hā ma tō duré sadanha, āne:

— E tawamhā, a hā apito.

ZeZusi hā te duré tāma tinha, āne:

— A hā te inha, wa hā apito na hā. Taha da, wa tō podo. Taha da, wa tō wei mo ti'ai u, tō sena uptabi hā te 're wasu'u mono da. Tawamhā ni'wam norĩ tō sena 'Re ĩhāimana u'āsi mono nhimiroti niwĩ, 're ĩhāimana za'ra mono norĩ hā te za ĩmreme hā te te 're wapari za'ra.

³⁸Tawamhā Pilatu hā te duré sadanha, āne:

— E marĩ, tō sena uptabi hā.

Pilatu hā ZeZusi, da te wĩrĩ da, te te iwaprosizé

Mateus 27.15-31; Marcus 15.6-20; Lucas 23.13-25

Tawamhā Pilatu hā te te sadanharĩ parimhā, ma tō apā watobro, Zudeu norĩ u. Āne ma tō tāma nharĩ za'ra:

— Marī te te i'upazé hā te āma sōpētē ō di, da te wīrī da, te i'ru da hā.
³⁹Tane nherē, aihāimana za'ra wa'aba zéb zarina, wa tāma te 're arob'ru misisi, dazazéb 're, 're isimasa mono hā tinhorōwa u 're nomro mono da, Pascoa na dato nhisi 're hāimana mono nhidâpâsi. E āhā na hā te asima iwē za'ra wa'wa, Zudeu norī nhib'apito ma, te rob'ru da, morī da hā.

⁴⁰Tawamhā ma tō dahârâ na sâna'rata za'ra ni, âne:

— Mare di. Taha ma, rob'ru ō di za, morī da hā. Barabasihi ma si rob'ru na, taha si morī da.

Barabas hā, ta hā rowasété 'manharī'wa.

19 ¹Tawamhā Pilatu hā ma tō ti'ru, Zezusi te te siwi 're pré'é mono da, abazei hā nhorō 'manharī na dapré'ézém na. ²Taha pari, dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā ma tō danhoprezé sada 'ma'manharī za'ra, 'wabzéré na. Taha na ma tō āma siwi sōpre. Ma tō duré siwi uza, da'uza ihâpa ihâpré na. ³Duré 'râwi nasi itême simasa wamhā, te âne nasi tāma nharī za'ra, āma wa'ē sina:

— Zudeu norī nhib'apito, rowē na aihāimana!

Te duré nasi siwi 'râiwabzu, sisa'u. ⁴Tawamhā Pilatu hā ma tō duré apâ datême watobro, da'ahâ uptabi na idahāimana za'ra u hā. Âne te dama tinha:

— Îwapari za'ra wa'aba! Âhâta, wa asô're sârī za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, marī i'upa hā te āma isōpētē ō na, âhâ aibâ āma hā.

⁵Tawamhā Zezusi hā rob u ma tō datême watobro, 'wabzéré na sōpre ré, da'uza ihâpa ihâpré na uza ré zama.

Tahawa, Pilatu hā ma tō dama 'mahâ, âne:

— 'Madââ za'ra wa'aba! Âhâta, aibâ hā!

⁶Tawamhâ sasedoti ipire norī hā duré 'Re ihāimana u'âsi mono nhorōwa 'ri 'râihâ 'madââ'wa norī zama, te te 'madââ za'ra wamhā, ma tō hârâ 'râihâ na 'mahârâ za'ra, âne:

— Wedepo'o nhonhi'râmi na sasômri! Wedepo'o nhonhi'râmi na sasômri!

Tane nherē, Pilatu hā ma tō âne sada'âbâ za'ra:

— Âma asiwi saprôni aba, asi'uihâ na asiwi sasômri aba da, wedepo'o nhonhi'râmi na. Tazahâ, wa hā, marī i'upa hā te āma sōpētē ō di, te āma iroti da hā.

⁷Tawamhâ Zudeu norī hā ma tō sadawa za'rêi âna tāma nharī za'ra, âne:

— Wate za'ra roti zahi iré hā. Taha zarina, idââ da si, 'Re ihāimana u'âsi mono 'ra na siwasu'u wa.

⁸Tawamhâ Pilatu âne hā damreme te te wapari wamhā, ma tō oto tipahi pese. ⁹Tahawa, ma tō duré âzé apâ, 'ri 'râihâ u hā. Apâ ma tō duré Zezusi sadanha, âne:

— E ma hawi te we bété aimo.

Tane nherē, Zezusi hā te te oto sada'âbâ ō di.

¹⁰Tahawa Pilatu hā ma tō âne tāma tinha:

— E niha bâ, îma asiwasu'u ō di. E aima îwaihu'u ō di, înhimiroti pire na hā, ni'wai ma, te irob'ru da hā morī da, niwamhâ duré te dama i'ru na, ni'wa wedepo'o nhonhi'râmi na da te dasiwi sasômri da hā.

¹¹Tawamhâ Zezusi hā ma sada'â, âne:

— 'Re ihāimana u'âsi mono, î'âma asimiroti pire hā te te aima sômri ō 'wa'âhâ, î'âma irotizé hā aré aima hāimana ō di. Tahawa aima ihâiba nhom-ri'wa hā, tiwasédé hā asipai u ma 'manha, sa'ētē uptabi na.

¹² Āne hā te te tāma nharī parimhā, Pilatu hā ma tō aré sima wē, Zezusihi ma te te rob'ru da, morī da. Tane nherē, da'ahā uptabi na idahāimana za'ra hā ma tō dasiwi 'mahārā ni, āne:

— Āhā aibā hā morī da, tāma rowairébé wamhā, tawamhā a hā apito Cézaha siwaihu' u ō di za. E marī wa. Ni'wa hā apito na 're siwasu' u mono wamhā, apito Cézaha nhitob'ru na te za 're hāimana.

¹³ Pilatu hā āne damreme te te sina wapari wamhā, Zezusi ma tō waze, rob u. Tawamhā ma tō nhamra da'āma rowairébé'wa nhamrazém na, “Ētē hāpā na Waptā” na da te 're isisi za'ra mono āma. (Ebreu norī mreme na, “Gabata” na isisi hā.) ¹⁴ Tawamhā absuma wa'wa sexta-feira na romhuri i'rāsutuzém na Pascoa na dato nhisi ihāimanazém na hā, Pilatu hā ma tō tinha Zudeu norī ma, āne:

— Āhāta asib'apito za'ra wa'wa!

¹⁵ Tane nherē, ma tō dahārā 'rāihā na tahāsi ni, āne:

— Wīrī! Wīrī! Wedepo'o nhonhi'rāmi na sasōmri!

Tahawa Pilatu hā ma sada'ābā za'ra, āne:

— E asib'apito za'ra wa'wa hā wa za ti'ru, wedepo'o nhonhi'rāmi na da te sasōmri da hā.

Tawamhā sasedoti ipire norī hā ma tō āne Pilatuhu ma nharī za'ra:

— Ni'wa hā wanhib'apito hāimana ō di, apito Cézaha nhipai u hā.

¹⁶ Tahawa, Pilatu hā ma tō oto ti'ru, dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā Zezusi te te siwi sasōmri da, wedepo'o nhonhi'rāmi na.

Zezusi hā wedepo'o nhonhi'rāmi na da te dasiwi isasōmrizé

Mateus 27.32-44; Marcus 15.21-32; Lucas 23.26-43

¹⁷ Tawamhā Zezusi hā si'uihā na ma tō wedepo'o nhonhi'rāmi hā sisada ti'ā, Da'rāihi na romnhisi u. (Ebreu norī mreme na, “Gougota” na romnhisi hā.)

¹⁸ Tame ma tō siwi sasō,^q wedepo'o nhonhi'rāmi na. Isiré hā ma tō duré aibā norī hā sasōmri zahuré ni, Zezusihi a're si'uiwa na. ¹⁹ Tawamhā Pilatu hā ma tō ti'ru, wedepo'o hāpā wa'ōtō na da te āma rob'ui'ére da, āne: “Ā hā Zezusi Nazaré āma iprédu, Zudeu norī nhib'apito.” Taha pari ma tō ti'ru, i'rā nhisiwi da te dasiwi sasōmri da, wedepo'o nhonhi'rāmi na. ²⁰ Tawamhā Zudeu norī hā ahā na ma tō sōré za'ra āma rob'ui'ére hā, ro hā Zezusi da te isasōmrizé hā 'ri wa'ōtō 'rata wa. Āma rob'ui'ére hā, Ebreu norī mreme na, duré latim na romanu na dawamri norī mreme na duré gregu norī mreme na zama.

²¹ Tawamhā sasedoti ipire norī hā ma tō Pilatuhu ma nharī za'ra, āne:

— Āma rob'ui'ére tō, āne hā: “Ā hā Zudeu norī nhib'apito”. Āne āma rob'ui'ére: “Ā hā aibā hā te 're siwasu' u, āne: Wa hā Zudeu norī nhib'apito.”

²² Tawamhā Pilatu hā ma sada'ābā za'ra, āne:

— Mare di. Te āma irob'ui'érezém na hā, wa tō āma rob'ui'ére pa.

²³ Tawamhā dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā, Zezusi te te siwi sasōmri parimhā, i'uza hā ma tō te te siwi wa'ōtō. Maparane si'uiwa na iwa'ono hā, hāiba mono bā ma tō misisi te te sima wa'ōtō. Tane nherē, da'uza ihāpa ihāpré hā hāibabarī ō di. Ōne haré misi haré ihā hā, hāimo hawī pi'reba. ²⁴ Tahawa ma tō āne sima nharī za'ra:

^q 19.18 “sasō” hā, Zezusi hā prégu na da te sib'rata tété pari, duré da te para tété pari, da te isa-sōmri na hā te wasu'u

— Wa te wasiwi hâiwazui ò di za, da'uza ihâpa hâ. Êtêre na wanhisi ui'éré hâ wa za wasima me za'ra ni, ni'wa nhisi watobro wamhâ, te te âri da.

Âne hâ ma tô tiromhâiba, Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'éré inomro hâ te te sina uwaimrami da, â hâ:

“I'uza hâ ma tô te te sima wa'ôtô. Duré êtêre hâ ma tô siwi time tinhisi za'ra ré hâ, ni'wa nhisi hâ watobro da, i'uza hâ ihâpa ihâpré hâ te te âri da.”

Tahawa âne zarina, ma tô dasi'wapéi 'manharî'wa norî hâ 'manharî za'ra.

²⁵Tawamhâ wedepo'o nhonhi'râmi 'ratamhâ, te za Zezusihi na hâ, duré ina wapté duré Maria Clopasihi mro hâ, duré Maria Madalena. ²⁶Zezusi hâ tina te te 'madâ'â wamhâ, duré isiré 're imorî te te 're isawi pese mono i'rata isam na te te 'madâ'â wamhâ, ma tô âne tina ma tinha:

— Tahata ai'ra hâ.

²⁷Taha pari te te 're isawi pese mono ma, ma tô duré tinha, âne:

— Tahata ana.

Tawamhâ isiré 're imorî te te 're isawi pese mono hâ ma tô tina hâ saprô tinhorôwa u, ta hawim haré i'rata 're sâmra mono da.

Zezusi hâ idâ'âzé

Mateus 27.45-56; Marcus 15.33-41; Lucas 23.44-49

²⁸Tawamhâ Zezusi hâ ma tô oto waihu'u, uburé te te i'râsutu wê na hâ. Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ére âma inomro siro hâ te te sina uwaimrami da, ma tô âne tinha:

— 'Rubu di.

²⁹Tamemhâ piza'a 're nho'a hâ te ipapara za, uva 'râi wa'u isé prâi ré hâ. Tawamhâ dasi'wapéi 'manharî'wa norî hâ ma tô isopo na wede nhisi waré hâ siwi 'râ'ubu, piza upsôzém na. Ta hâ uva 'râi wa'u isé prâ na ma tô siwi di'i, piza'a 're nho'a wa isam na. Ta hâ ma tô Zezusihi ma siwi wê, isadawa u. ³⁰Te te upsômri parip si, ma tô âne oto tinha:

— Uburé wa tô 'râsutu.

Taha pari, ma tô 'râiwaptârâ. Tawamhâ si'uihâ na ma tô oto pê'êhai'utô.

Dasi'wapéi 'manharî'wa hâ, Zezusi te te i'a're zapu'uzé

³¹Tawamhâ Zudeu norî ma roti'wa norî hâ, Pilatuhu wi ma tô waptêré za'ra, te te 'ru za'ra da, wedepo'o nhonhi'râmi na da te isasômri za'ra hâ da te hinhi'ê za'ra da, duré taha pari te te 'ru da, ihâiba hâ hâ da te sizari za'ra da, wedepo'o nhonhi'râmi hawimhâ. Romhuri zahârizé sexta-feira wa, ma tô âne hâ tiwi waptêré za'ra, duré te te sima wê za'ra ò wa, awêm na sabadu na ihâiba hâ hâ simnhatâ u'âsi tô da, wedepo'o nhonhi'râmi na. E marî wa. Tô taha sabadu hâ iwazéb zahi pese na 're hâimana mono wa. ³²Tawamhâ dasi'wapéi 'manharî'wa norî hâ ma tô sô ai'abaré. Aibâ imorî'rata na Zezusihi siré da te isasômri hâ ma tô siwi hi'ê. Taha parimhâ, ma tô duré ihâiba amo hâ siwi hi'ê. ³³Tane nherê, Zezusihi zô si'rê za'ra wamhâ, ma tô siwi 'madâ, idâ'â na hâ. Tahawa te te siwi hi'êi ò di. ³⁴Tane nherê, nimahâ misi dasi'wapéi 'manharî'wa hâ ma tô Zezusi a're zapu'u, si'uwazi 'râ'wa na. Tawamhâ awa'awi pesere ma tô iwapru hâ tiwi puru, duré â zama.

³⁵ Āne na i'madâ'a'wa hā ma tō aima wasu'u za'ra wa'wa, a norī wa'aba zama saze za'ra wa'aba da. Te te irowasu'uzé hā tō sena. Duré tāma waihu'u pese di, tō sena te te irowasu'u na hā. ³⁶ Āne hā ma tō tiromhāiba, te te sina uwaim-rami da, Ibaihā Iwazé pese na āma rob'ui'ééré inomro hā, āne: “Ihi hā da te tiwi 'maiwē'ēi ō di za.” ³⁷ Āne duré Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ééré amo hā: “Si'uwazi 'rā'wa na i'a're zapu'uzé hā te za siwi 'madâ.”

Zezusi hā dā'a pari, ab're 're, da te isērēzé

Mateus 27.57-61; Marcus 15.42-47; Lucas 23.50-56

³⁸ Taha parimhā, Zuzé Arimatéia na 'ri nho'omo nhisi hawimhā, ma tō Pilatuhu wi waptē, Zezusihi hāiba hā. (Zuzé hā Zezusihi zazei'wa. Tane nherē, pi'uriwi ma tō 're hāimana isazei'wa na hā, Zudeu norī pipa te.) Tawamhā Pilatu hā te te tāma rowairébé wa, ma tō si'ra, Zezusihi hāiba hā. ³⁹ Isiré hā Nicodemosi, Zezusihi u barana imorī. Ta hā ma tō sada ti'ā, 35 kilu na ipire pibuzé hā wede nhinhā zum ne hā, duré ré nhana're ne hā iwazarimhā. ⁴⁰ Tawamhā Zezusihi hāiba hā ma tō āri zahuré. Zazahā ihāirā na ma tō ubu zahuré, wedewa'u zadaze na te te iwazari zahuré na. Āne ma tō Zudeu norī hā te te sima 're 'manharī za'ra, te te si'āma 're ti'a za'ra mono wamhā.

⁴¹ Tawamhā Zezusi hā da te isasōmrizéb āma te rob're hā 're hāimana. Rob're 're ihāimana mono āma te tihāiba, da te dasiwi i'ab're té hā, ni'wa zahadu da te iwa isērē ō hā. ⁴² Tawamhā tame ma tō Zezusihi hāiba hā sērē zahuré, ab're hā isa'ozéb 'rata hāimana wa, duré sabadu Zudeu norī te te 're iwazé pese za'ra mono hā sāna'rata wa, za oto.

Zezusi hā, apā ihāiwa'utuzé

Mateus 28.1-8; Marcus 16.1-8; Lucas 24.1-12

20 ¹ Tawamhā dumigu mararé uptabi, zahadu robra ré, Maria Madalena hā ma tō mo, ab're u. Tamomo wisi wamhā, ēne ab're nhitobzé hā ma tō 'madâ, ni'wa te te isa'ré na hā. ² Tahawa, ma tō wara Simau Pedru isāmrazéb u, duré ihāiba amo isiré 're imorī, Zezusi te te 're isawi pese mono u zama. Āne ma tō tāma rowasu'u zahuré:

— Wanhīb'apito hā ma tō dasiwi wazere ni, ab're hawi. Duré waihu'u ō di nimame, da te dasiwi ihirizé hā.

³ Tawamhā Pedru duré isiré 're imorī Zezusi te te 're isawi pese mono me, ma tō awa'awi tipusi zahuré. Ab're u ma tō asamro. ⁴ Siré sisamroi wamhā, ihāiba amo hā ma tō Pedruhu āma sisa'u. Tahawa ma tō ta hā imorī'rata na wi, ab're u. ⁵ Wisi wamhā, ab're u ma tō aiwē'ē, te te rob'madâ'a da. Tawamhā ab're 'remhā ma tō 'madâ za'ra, zazahā ihāirā i'ubuzé isimi'wara hā. Tane nherē, ab're u hā sébré ō di. ⁶ Tawamhā Simau Pedru isa'u iwi hā ma tō ōne haré āzé, ab're 're. Ta hā ma tō duré 'madâ, zazahā ihāirā i'ubuzé isimi'wara hā, ⁷ duré zazahā ihāirā, Zezusihi 'rā ubuzéb zama. Ihāiba ubuzém nhiti, te nomro, hā nhinhai wē na. ⁸ Tawamhā isiré 're imorī Pedruhu wana iwi hā ma tō duré āzé oto, ab're 're. Ma tō sabu. Tahawa ma tō saze. ⁹ (Ta norī hā, zahadu te te sadaihu'u zahuré ō di, Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ééré inomro hā, tō i'ru zahi zarina, Zezusi apā ihāiwa'utu da hā.) ¹⁰ Taha pari ab're hawi, ma tō apā tineb zahuré, 'ri u.

Zezusi hā Maria Madalenahā ma isihāi'rézé

Mateus 28.9-10; Marcus 16.9-11

¹¹Tane nherē, Maria Madalenahā si ma tô isa'u zahuré aiwa'ō, ab're dawa. Siwa'ōi ré, ma tô aiwē'ē, ab're u te te rob'madââ da. ¹²Tawamhā maparane hāiwa hawi romhuri'wa i'uza ihāirā uptabi zahuré hā ma tô 'madââ zahuré, Zezusihi hāiba inomrozéb âma simasisi ré. Ihāiba amo hā i'rāi âma te nhamra. Duré ihāiba amo hā ipara âma te nhamra. ¹³Tawamhā hāiwa hawi romhuri'wa norī hā te Maria Madalena sadanharī zahuré, âne:

— Pi'ō, e marī wa, te aiwa'ō.

— Inhib'apito hā, da te dasiwi wazere wa, duré nimame da te ihirizé hā te waihu'u ō wa. — Âne ma tô Maria Madalena hā âma sada'âbâ zahuré.

¹⁴Âne te te tâma nharī zahuré pari, ma tô aipi'ra, Maria Madalena hā. Tame ma tô 'madâ Zezusi hā, hāiwi isam na. Tane nherē, te te waihu'u ō di.

¹⁵Tawamhā Zezusi hā ma tô sadanha, âne:

— Pi'ō, e marī wa, te aiwa'ō. E 'wa sô, te airī.

Tawamhā Maria hā ma tô âma rosa'rata, isadanharī'wa hā rob'rere 'madâ-â'wa newa. Tahawa ma tô âne tâma tinha:

— A hā â hawi wazere wamhā, ma'âpé ihirizé hā îma wasu'u na, te waihu'u da, ihirizéb u sô îmorī da, apâ te wei âri da.

¹⁶Tawamhā Zezusi hā ma tô 'mahâ, âne:

— Maria!

Maria hā tinhisi te te wapari wa, ma tô itême aipi'ra. Ma tô sada'â Ebreu norī mreme na, âne:

— Raboni. (Â hā damreme âma isapri hā “Rowahutu'wa”).

¹⁷Tawamhā Zezusi hā te tâma tinha, âne:

— Itété tō, zahadu apâ îmorī ō wa, Îmama u hā. Tahawa mo oto aimorī, îsi-sānawā norī u, tâma îzadawa wasu'u za'ra da, âne: “Apâ wa za oto mo Îmama u, duré Aimama za'ra wa'aba u, îte 'Re ihâimana u'âsi mono u, duré ate za'ra wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono u hā.”

¹⁸Tawamhā Maria Madalena hā ma tô itême timorī za'ra. Âne ma tô tâma rowasu'u za'ra, Zezusihi siré 're inomro mono norī ma:

— Wanhib'apito hā wa tô 'madâ.

Tawamhā ma tô duré tâma wasu'u za'ra, Wanhib'apito te te tâma inharizé hā.

Zezusi hā isiré 're inomro mono norī ma isihāi'rézé

Mateus 28.16-20; Marcus 16.14-18; Lucas 24.36-49

¹⁹Tawamhā dumigu na ma'rā wi, isiré 're inomro mono norī hā ma tô si'rā-ōtō. Zudeu norī ma, pahi za'ra wa, ma tô 'ridawa hā siré tété za'ra. Tawamhā Zezusi hā ma tô iwa'wab za'ra sihāi'ré. Âne ma tô tâma nharī za'ra:

— Rowē hā asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono!

²⁰Âne te te tâma nharī za'ra parimhā, tinhib'rada hā ma tô tâma hāi'ré za'ra, duré ti'a're zama. Tawamhā isiré 're inomro mono norī hā Wanhib'apito te te siwi 'madââ wamhā, ma tô 're to za'ra, rowē te. ²¹Tawamhā Zezusi hā te duré tâma nharī za'ra, âne:

— Rowē hā asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono! Îmama hā we te te îzatōrī ne, wa duré a norī wa'wa hā asatōrī za'ra wa'wa.

²² ãne te te tãma nharĩ za'ra pari, ma tũ tizadawa wa'u'u na sa'uri za'ra. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Ìmama Pẽ'ẽzani hã, waibui wa'aba. ²³ Nĩ'wa hã tiwasédé te te 're i'ab'-manharĩ mono zé hã ãma 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono õ wamhã, taha zarina 'Re ihãimana u'ãsi mono zama te te duré ãma 're 'madã'ã mono õ di za. Tazahã, ãma 're 'madã'ã u'ãsi za'ra wa'aba mono wamhã, taha zarina te za duré 'Re ihãimana u'ãsi mono zama te te ãma 're 'madã'ã u'ãsi.

Zezusi hã Tomehẽ ma isihãiréze

²⁴ Tawamhã Zezusi hã isiré 're inomro mono norĩ ma sihãiré wamhã, Tome (Didimo na isisi amo hã) sãmra õ di, tisiré norĩ siré hã. ²⁵ Tahawa, isiré norĩ hã ma tũ ãne tãma rowasu'u za'ra:

— Wanhib'apito hã, wa wasiwi 'madã'ã ni.

Tawamhã Tome hã ma sada'ãbã za'ra, ãne:

— Isi'uwazi prégu na da te isib'rata zapu'uzé hã te 'madã'ã õ wamhã, duré ãnhiptũmo hi isib'rata zapu'u 'remhã te sêrẽ õ wamhã, duré da te i'a're zapu'u-zéb ãma ãnhib'rada hã te sêrẽ õ wamhã, ãma ãnhimizazei õ di za.

²⁶ Tawamhã romhuri misi si'utõrĩ parimhã, Zezusihi siré 're inomro mono norĩ hã ma tũ duré si'rã'õtõ, 'ridawa tété haré. Tome hã te oto isiré tinhamra za'ra. Tawamhã Zezusi hã ma tũ oto iwa'wab za'ra tãma sihãiré za'ra. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Rowẽ hã asiré 're hãimana za'ra wa'aba mono.

²⁷ Taha pari Zezusi hã te Tomehẽ ma tinha, ãne:

— Ma'ãpé ãnhib'rada hã 'madã'ã zahuré na. Ma'ãpé duré asipto hã ãnhib'rata zapu'u norĩ ãma sêrẽ. Ma'ãpé duré asib'rada hã wei wẽ na. Sêrẽ, i'a're wi, da te iwa'rézéb ãma. Asimiwawã hã sazãri. Ma'ãpé ãzaze na.

²⁸ Tawamhã Tome hã ma tũ ãne sada'ã:

— Ìnhib'apito, duré ãte 'Re ihãimana u'ãsi mono.

²⁹ Tahawa ma tũ Zezusi hã ãne tãma tinha:

— E i'madã'ã wap si, ma ãzaze. Te te 're i'madã'ã za'ra mono õ nherẽ, te te 're ãzaze za'ra mono norĩ ma si, 're rowẽ uptabi za'ra mono di.

Rowasu'u 'rãsudu

³⁰ Zezusi hã ahẽ uptabi na ma tũ aimawi marĩ dama i'manharĩ waihu'u'õ hã te te 're a'manharĩ, isiré 're inomro mono norĩ nho'a, ã hã ibaihã na nima norĩ na ãma irob'ui'ére õ hã. ³¹ Tane nherẽ, ã norĩ ãma rob'ui'ére ihãimana za'ra hã, saze za'ra wa'aba da, Zezusi hã danho'reptui'wa na, 'Re ihãimana u'ãsi mono hã, 're saze za'ra wa'aba mono wa, aihãimanazé isi'utõrĩ'õ hã ãma aima 're hãimana za'ra wa'aba mono da.

Zezusi hã isiré norĩ 're inomro mono 7 na ihãiba za'ra norĩ ma, isihãirézé

21 ¹ ãne parimhã, Zezusi hã ma tũ duré sihãiré, isiré 're inomro mono norĩ ma, isõ'u Tiberiadi 'rata. ãne ma tũ tiromhãiba.

² Tawamhã siré ma tũ asimro: Simau Pedru, duré Tome “Didimo” na isisi amo hã; Natãnaéu, Cana na 'ri wa'õtõ nhisi hawimhã Galiléia 'remhã; duré Zebedeu 'ra norĩ hã, duré maparane isiré 're ine ihãiba amo norĩ hã.

³ Tawamhã Simau Pedru hã ma tũ tisiré norĩ ma tinha, ãne:

— Tepe zô, wa za mo.

Tahawa isiré norĩ hã ma tô duré tâma nharĩ za'ra, âne:

— Wa norĩ zama wa za âma asiré ai'aba'rê ni, tepe zô.

Tahawa uburé ma tô sô ai'aba'rê. Siré ma tô uba're wa asisi. Tane nherê, taha mara na hã tebe te te 'mai'âri za'ra ô di. ⁴Tawamhã awēm na oto rowa'a wi, Zezusi hã ma tô nhamra, supara ai wa. Tane nherê, isiré 're inomro mono norĩ hã te te siwi waihu'u ô di. ⁵Tawamhã Zezusi hã ma tô sadanharĩ za'ra, âne:

— Īsiré norĩ, e tebe hã ma tô i'mai'âri za'ra wa'wa.

Ma sada'âbâ za'ra, âne:

— Mare di. Wa te 'mai'âri za'ra ô di.

⁶Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma nharĩ za'ra, âne:

— Ma'âpé, abazipara hã uba're nhimire niwĩ asiwi mei wa'aba. Tawamhã tebe hã te za iwaibu za'ra wa'wa.

Tahawa, ma tô sô siwi time, abazipara hã. Te te siwi mei wamhã, â hawimhã te te siwi wazere waihu'u ô di, uba're u hã, tebe ahã uptabi wa, i'remhã. ⁷Tawamhã, Zezusihi siré 're imorĩ, te te 're isawi pese mono hã te Pedruhu ma tinha, âne:

— Ô hã, Wanhĩb'apito Zezusi!

Tawamhã Simau Pedru, Wanhĩb'apito na te te tâma iwasu'u na imreme te te wapari wamhã, ti'uza ihâpa na ma tô apâ si'uza, te te aré sisa wazere wa. Taha pari ma tô âi ba tobro. ⁸Tazahã isiré norĩ hã uba're ma tô siwi tisa tepe ré, romhutu wa supara ai u hã, 100 metru na ti'ai pibuzé pazaihã u hã. ⁹Uba're hawi wairébé wamhã, uzâ hã ma tô siwi 'madâ, duré pr'éa nhisiwi tebe isimi'wara hã, duré i'u'êtê wapu zama. ¹⁰Tawamhã Zezusi hã ma tô tâma nharĩ za'ra, âne:

— Tebe hã we asiwi 'mai'âri aba, nimosi iwaibu za'ra wa'wa hã.

¹¹Tawamhã Simau Pedru ma tô uba're wa âzé. Uba're hawi ma tô abazipara hã tisa, supara u. i'remhã 'masisi uptabi di tebe hã. Isa'êtê si hã 153 na ihâiba hã. Tane nherê, te te sina tari ô di. ¹²Tawamhã Zezusi hã ma tô 'mahârâ za'ra, âne:

— We ai'aba'rêi wa'aba, asaihuri aba da.

Tawamhã isiré 're inomro mono norĩ hã, ni'wa hã sada si'aibâ ô di, te te isadanharĩ da hã, âne: “E 'wa hã a hã”, tâma waihu'u pese za'ra wa, Wanhĩb'apito na hã. ¹³Tawamhã Zezusi ma tô i'u'êtê wapu hã ti'â. Taha pari ma tô tâma sômri za'ra. Tô ône ma tô duré 'manha, tepe norĩ na hã.

¹⁴Â hã si'ubdatô âma hã ma tô Zezusi hã sihâirê, isiré 're inomro mono norĩ ma, hâiwa'utu parimhã.

Zezusi hã Pedru te te sina isadanharizé

¹⁵Tawamhã saihuri parimhã, Zezusi hã ma tô Simau Pedru sina sadanha, âne:

— Simau, Zuwāhã 'ra, e aima ĩzawi uptabi di, â norĩ hã te te 're ĩzawi za'ra mono nhĩpai u.

Tawamhã Pedru hã ma sada'â, âne:

— Īhe. Wanhĩb'apito, aima waihu'u pese di, ĩma i'asawi uptabi na hã.

Tahawa te Zezusi hã tâma tinha, âne:

— Ma'āpé ite pone'ērebâ i'rare norî hâ 're a'madâ'â pese mono!

¹⁶Taha pari maparane âma hâ te duré sina sadanha, âne:

— Simau, Zuwāhâ 'ra, e aima îzawi uptabi di.

Pedru hâ ma duré sada'â, âne:

— Îhe. Wanhîb'apito, aima waihu'u pese di, îma i'asawi uptabi na hâ.

Tahawa te Zezusi hâ duré tâma tinha, âne:

— Ma'āpé, 're a'madâ'â pese mono, ite pone'ērebâ norî hâ.

¹⁷Tawamhâ si'ubdatô âma te duré sina sadanha, âne:

— Simau, Zuwāhâ 'ra, e aima îzawi uptabi di.

Tawamhâ Pedruhu wi ma tô tirobzei'ô, Zezusi hâ si'ubdatô te te duré sadanharî wa, âne: “E aima îzawi uptabi di.” Tawamhâ ma tô sada'â, âne:

— Wanhîb'apito, uburé marî hâ aima waihu'u pese di. Duré aima îwaihu'u pese di, îma i'asawi uptabi na hâ.

Tahawa Zezusi hâ ma tô duré tâma ti'ru, âne:

— Ma'āpé, 're a'madâ'â pese mono, ite pone'ērebâ norî hâ. ¹⁸Aihâiba téb ré hâ, te 're asi'uza mo, asima 're irowê mono zéb uwaibaba, 're ane mono da. Tane nherê, wa za tô sena âne hâ aima waihu'u: Asi'îhi wamhâ, asib'rada hâ te za dama iwê zahuré. Tawamhâ te za aipawasisi ni. Taha pari te za asaprôni ni, asima rowê ô nherê, nimomo za i'aimorîzéb u hâ.

¹⁹Âne na ma tô Zezusi hâ tâma tinha, niha na za idâ'âzé hâ te te tâma waihu'u siromo da, duré taha na 'Re ihâimana u'âsi mono, wê uptabi na 're ihâimana mono zé hâ te te hâi'rê da.

Tawamhâ Zezusi hâ Pedruhu ma, ma tô tinha, âne:

— We îzarina aimorî.

Zezusi hâ Pedruhu ma, te te irotizé, Zuwāhâ âma

²⁰Tawamhâ Pedru hâ sibabarâi u ma tô aipi'ra. Tahawa ma tô 'madâ, Zezusi te te 're isawi pese mono isarina imorî zahuré na hâ. Ta hâ Zezusihi zababa isâmra, barana saihuri wamhâ, Pascoa na dato nhisi ihâimana âma hâ, 'râwi pesere te te itême sina irotédé, te te sadanharî da, âne hâ: “Wanhîb'apito, e 'wa hâ te za dama aihâiba nho.” ²¹Tawamhâ Pedru hâ, isa'u imorî zahuré te te 'madâ'â wamhâ, ma tô Zezusi hâ âma sadanha, âne:

— Wanhîb'apito. E niha za bété, â hâ.

²²Tawamhâ Zezusi hâ ma âma sada'â, âne:

— Apâ we îmorîzéb u, dâ'â âna 're hâimana mono da, te îsima wê wamhâ, a hâ âma asi'madâ'â dai ô di. Îzarina si we aimorî, a hâ.

²³Tahawa, rowasu'u hâ ma tô ropé Zezusihi zazei'wa norî 'remhâ, Zezusi te te 're isawi pese mono za idâ'â ô na hâ. Tane nherê, Zezusi hâ âne te te âma nharî ô di. Taré ma tô âma tinha, âne: “Apâ we îmorîzéb u, dâ'â âna 're hâimana mono da, te îsima wê wamhâ, e niha te âma irosa'ra, a hâ.”

²⁴Â hâ Zezusihi siré re imorî, âne na te te 're irowasu'u mono, duré te te âma irob'ui'ééré. Wama waihu'u pese za'ra di, isimirowasu'u hâ tô sena uptabi na hâ.

Zuwã te te irob'ui'ééré 'rāsutu zé*Zuwã 20.30-31*

²⁵ZeZusi hã ahâ uptabi na ma tô duré marĩ hã te te 're a'manharĩ. Uburé pese ãma rob'ui'ééré, hâimana za'ra 'wa'âhã, ti'ai ãma ropâ itepãiwasi ãma rob'ui'ééré ré hã aré 're ihâimana za'ra mono da hã, tâma rob're su'ure di.

Atus

Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ nhimiromhuri na rob'ui'ééré

Ibahiã wasu'uzé

Ã hã ibaiã na Lucas ma tô âma rob'ui'ééré, Zezusihi mreme wapari'wa norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani we te te itême isi'ra za'ra zéb zô, isimipari za'ra na hã. Zezusi hã ti'ai âma oto 're morĩ ô di.

Capitulu 1 âma hã Lucas ma tô wasu'u, Zezusi hã hâiwa u apâ imorizé hã. Capitulu 2 âma hã ma tô duré wasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã isazei'wa norĩ pê'ê 're, 're isôrôwa mono na. Capitulu 3 hawimhã ibaiã 'râsutu u hã ma tô wama rowasu'u za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ nhimiromhurizém na, daro mono bâ Zezusihi wasu'uwé hã te te dama 're wasu'u za'ra mono ré, marĩ sada 're ihâimana za'ra mono zém na.

Cristuhu wasu'uwé na Zeruzalé 're, ma tô Zudeu norĩ ma âma rowasu'u na'rata za'ra ni. Taha pari, ma tô samaritanu norĩ nhipti'ai u âma ropé ni. Ta hawimhã zudeu'ô norĩ u, ma tô duré te te ropé oto, Zezusi hã Zudeu norĩ u si wei morĩ ô wa.

1 ¹Teofilu, imorĩ'rata na te âma irob'ui'ééré na hã, wa âma rob'ui'ééré, uburé pese marĩ hã Zezusi te te i'a'manharĩ na'rata zém na duré te te 're irowa-hutu na'rata mono zém na zama, ²hâiwa u Imama te te i'ârizéb u. Morĩ wana ré, ma tô tizadawa wasu'u'wa da, te te ipisutu za'ra norĩ ma roti pese za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani zadawa para.

Zezusi hã tizadawa wasu'u'wa norĩ ma, nasi isihâi'rézé

³Tawamhã te te robzépata za'ētē parimhã, Zezusi hã ma tô sihâi'ré hâiba uptabi na, tizadawa wasu'u'wa norĩ ma. Ahã na ma tô tâma sihâi'ré za'ra, sena na hâiba ré ihâimana na, te te waihu'u za'ra da. 40 na bâdâ isi'utōrĩ remhã, ma tô nasi tâma sihâi'ré za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwé mono zém na te nasi tâma rowasu'u za'ra. ⁴Tawamhã nimahã bâtâ na hã isiré sa za'ra ré, te tâma roti pese za'ra, âne:

— Aiwairebé aba tô, Zeruzalé hawimhã. A'â sapari za'ra wa'aba, Ĩmama te te âma iropisutuzé, te aima iwasu'u za'ra wa'wa hã. ⁵Zuwã Batista hã â na si, ma tô â dawabzuri hã te te dama 're a'manharĩ. Tazahã, a norĩ wa'wa hã bâtâ umro na te za oto 'Re ihâimana u'âsi mono hã Tipê'êzani na aihâiba ubu za'ra wa'wa.

⁶Tawamhã isadawa wasu'u'wa norĩ isiré isi'ubumro hã te siwi sadanha, âne:

— Wanhib'apito, e âhã na Izaraéu nhihudu norĩ te te 're ida'madââ za'ra mono zé hã te za apâ para na isã.

⁷Tawamhā Zezusi hā ma āma sada'ābā za'ra, āne:

— A norī wa'wa hā sadai ō di, 're iwaihu'u za'ra wa'aba mono da hā, bātā za'ratazé duré wahu hā marī da, Īmama te te sima 're i'apisutu mono hā tizadawa para. ⁸Tane nherē, te za asimiroti nhiptede hā iwaibui wa'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani we atēme te te si'ra za'ra wa'aba wamhā. Tawap si, te za ĭzadawa wasu'u'wa na ĩma 're aihāimana za'ra wa'aba mo, Zeruzalē 'remhā, ropā Zudēa āma duré Samaria āmab zama. Uburé ti'ai mono bā te za duré dama ĭzadawa wasu'u za'ra wa'aba mo.

Zezusi hā hāiwa u imorizé

⁹Tawamhā āne te te tāma rowasu'u za'ra pari, Zezusi hā ma tō Imama tiwi āri za'ra, isō'a za'ra. Te te siwi 'madā'ā mono ré, ma tō hāiwa'a hā tiwi rob'up-sibi za'ra. Tahawa te te oto siwi 'madā'ā waihu'u ō di. ¹⁰Tawamhā Zezusi hā hāiwa u morī ré, hāimo te te siwi 'madā'ā pese mono ré, ma tō rosa'rese ō ré, aibā norī maparane i'uza ihāirā zahuré hā aima'wa, isababab za'ra. ¹¹Ta norī hā te āne tāma nharī za'ra:

— Galiléia āma 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono norī, e marī wa, te hāimo irob'madā'ā za'ra wa'wa. Tō ā hā Zezusi hā 'Re ihāimana u'āsi mono, hāiwa u te te aihawi i'āri za'ra wa'wa hā te za we apā mo, hāiwa u morī ré asiwi i'madā'ā aba ne.

'Re ihāimana u'āsi mono hā Matias te te ipisutuzé

¹²Tawamhā Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā, Olivera na ētē 'rāihā nhisi hawi te te si'ra za'ra wamhā, ma tō apā ai'aba'rē, Zeruzalē u. Ta hawimhā, Zeruzalē u hā misi quilometru na ti'ai pibuzé hā. ¹³Zeruzalē u sihutu wamhā, 're idanhimi'wara mono zéb u te hāimo sai'uri za'ra, tinhimi'warazéb u. Isadawa wasu'u'wa norī hā āne isisi za'ra hā: Pedru, Zuwā, Tiagu, Ādré, Filipi, Tome, Bartolomeu, Mateus, duré Afeuhu 'ra Tiagu na isisi, Simau, zeloti norī niwī 're ihāimana mono, duré Zudasi, Tiaguhu 'ra. ¹⁴Tawamhā te 're si'rā'ōtō u'āsi uburé siré, te te nasi rowaptērē za'ra da, pi'ō norī zama, Maria Zezusihi na duré ino norī zama.

¹⁵Taha bātā 'remhā, Pedru hā ma tō hāiwi za, isazei'wa norī wa'wa, 120 na isazei'wa norī hāiba hā. Āne te tāma rowasu'u za'ra:

¹⁶— Īsisānawā norī, i'ru zahi tō te te sina i'u'waimrami da hā duréihā 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani hā Davihi zadawa na Ibaihā Iwazé pese na āma rob'ui'ére siro, Zudasihī āma te te iwaihu'uzé hā, dama rowasu'u'wa na ihāi-manazém na hā, Zezusi te te siwi āri da, sō isi'aba'rē norī ma hā. ¹⁷Zudasi hā wasiré za'ra aré, wanhimimromhuri hā wasiré te te 're i'manhari mono. ¹⁸(Rob-'uiprazé tiwasété wa'ā te te i'āri na, ma tō ti'a hā 'mai'uiupra, Zudasi hā. Tame ti'ai u ma tō waptārā. Ma nomohaipo'o. Isai'rada hā ma tō ropé. ¹⁹Uburé Zeruzalē 'remhā ma tō waihu'u za'ra ni, te te sima irob'manharizé hā. Tahawa ti'a hā ma tō dasiwi sisi ni "Aceldama" na. Imreme za'ra na hā te wasu'u "Ro dawapruī ré hā".) ²⁰Tawamhā Pedru hā ma āma uzusi, āne:

— Āne Salmu āma, āma rob'ui'ére hā:

"Isōrōwa hā baba na sa. Duré ni'wa iwa 're isāmra mono da hā mare di za!"

— Āne duré rob'ui'éré hā:
 “Ni'wa hā isibrob're sébré!”

²¹⁻²² — Tahawa, wa za ni'wa aibā hā wasiwi pisutu ni, wasiré za'ra 're ihāmana mono da, Wanhib'apito Zezusi siré 're iwahāimana za'ra mono siré, Zuwā Batista, â dawabzuri te te tāma i'manharizém hawi, hāiwa u imorizéb u, wasiré wa te 're wasu'u za'ra mono da, ihāiwa'utuzém na hā.

²³Tawamhā maparane aibā norī isisi na ma tō pisutu zahuré ni, Zuzé, Barsaba na da te 're isisi mono, Zustu na isisi amo hā. Duré Matias. ²⁴Taha pari, ma tō rowaptērē za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono wi, āne:

— Wanhib'apito, uburé aima dawaihu'u pese di, dapē'e 'remhā. Tahawa, ma'āpé wama hāi'rē za'ra na. E 'wa hā ma ipisu, ā hā maparane ihāimana zahuré hā, ²⁵wasiré te te 're iromhuri mono da hā, Zezusihi zadawa wasu'u'wa na, Zudasi te te irēmezé hā. Ta hā tō i'uwaibaba na ma tō mo, timorizéb u.

²⁶Taha pari ma tō marī hā sima me za'ra, te te siwi waihu'u da. Tawamhā ma tō waptārā, Matiasihī nhisi u. Taha zarina, ta hā ma tō 12 na Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī u oto āzé.

'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani we te te isi'razé

2 ¹Pētecosti na bātā nhisi iwizizéb u hā, Zezusihi zazei'wa norī hā ma tō si'rā'ōtō siré, 'ri 're. ²Tawamhā rosa'rese ō ré, robruru hā ma tō watobro hāiwa hawi, rowa'u isa'ētē uptabi te te 're irobruru'u za'ra mono ne. Ta hā 'ri ma tō sina sito, siré isi'ubumrozé hā. ³Tawamhā ma tō 'madā'ā za'ra unhama ro'o zoto ne sima isipé hā. Ta norī hāiba mono bā ma tō i'rā nhisiwi maza-hāri za'ra. ⁴Tahawa uburé pese 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani ihāiba 're 'masisi na ma tō tihāimana za'ra. Damreme aimawī na timremezém nhiti, ma tō duré oto mreme zu, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani te te tāma iwaihu'u za'ra zéb zarina.

⁵Tame Zeruzalē 'remhā te 're si'ubumro, Zudeu norī 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti na rob'ui'éré 'madā'ā'wa norī hā ropā daro 're ihāimana za'ra mono hawi 're isihutu mono hā. ⁶Robruru da te wapari za'ra wamhā, da'ahā uptabi na ma tō ubumro ni. Tawamhā ma tō āma tatob'uzu za'ra ni, damreme mono bā da te wapari za'ra wa. ⁷Da'ahā uptabi na ma tō āma tatob'uzu za'ra ni. Tahawa, te āne dasima nharī za'ra ni:

— Uburé ā hā aibā norī hā e Galiléia āma 're isi'ubumroi mono ā bā, te āne hā mreme zu. ⁸E niha wa wamreme mono bā, imreme za'ra hā wapari za'ra ni, wahāiba mono bā. ⁹Wa norī hā Patia na ti'a nhisi hawimhā, Média, Elā, Mezopotāmia, Zudéa, Capadosia, Pōtu, duré Azia na ti'a nhisi hawimhā, ¹⁰Frizia na ti'a nhisi hawimhā, Pāfilia, Ezitu, duré Libia na ti'a nhisi hawimhā, tame Cireni na 'ri nhisi 'rata daza'rui hawimhā. Nima norī hā Roma hawimhā ma tō we duré aihutu, ¹¹Zudeu norī hā duré nima norī zudeu'ō, Zudeu norī hāimanazéb u isipizari za'ra norī hā. Nima norī hā Creta hawimhā duré nima norī hā Arabia hawimhā. E niha wa bété wamreme mono bā wapari za'ra ni, aibā norī te te wama irowasu'u za'ra zé hā, 'Re ihāimana u'āsi mono, te te dama 're i'ab'manharī wē uptabi mono wasu'u hā.

¹²Tawamhā uburé ma tō āma tatob'uzu za'ra ni. Da te āma rosa'rata waihu'u za'ra ō di. Tahawa, te āne tasisadanharī za'ra ni:

— E niha wa za âma waihu'u za'ra ni.

¹³Tane nherê, ni'wam norî hã ma tô duré âma tito za'ra. ãne te nasi nharî za'ra ni:

— Uva 'rãi wa'u isé hã sa'êtê na te te âhuri wa, ma si'uihã idi'iti za'ra.

Pedru te te dama irowahutuzé

¹⁴Tawamhã Pedru hã ma tô hãiwî za, tisiré Zesusihi zadawa wasu'u'wa norî, 11 na ihâiba za'ra norî siré. Tawamhã mreme 'râihã na ma tô da'ahã uptabi na idahâimana za'ra norî ma tinha, âne:

— Wasiré Zudeu norî duré uburé Zeruzalê 're, 're i'ai'ubumroi wa'aba mono norî, îwaparî pese za'ra wa'aba, za te aima irowasu'u'wa za'ra wa'aba zém na hã. ¹⁵Â hã aibã norî hã, 'rã siwamnarî za'ra ô di, âma irosa'rata za'ra wa'aba zarina. Zahadu bâtã pibuzé hã 9 hora âma. ¹⁶Tazahã âhã na iromhâimana na hã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa Zoéu ma tô âma rob'ui'ére siro, âne:

¹⁷“Ãne wa za 'manha, Rob'rãsutuzéb âma bâdã si'utôri wana ré hã. — ãne 'Re ihâimana u'âsi mono te tinha.

Îpê'ezani hã wa za sa'wa, uburé dapoto mono bâ.

Ai'ra si'aibã norî duré ai'ra sipi'ô norî hã te za te te 're ïmreme 'mahârã za'ra.

Aibã iprêduptém norî hã sôtô 'rowim ne, te za marî hã te te 're waihu'u za'ra.

Ihi norî hã te za te te 're rosawêrê za'ra.

¹⁸Îma romhuri'wa norî aibã duré pi'ô norî ma, Îpê'ezani hã wa za sa'wa. Tawamhã ta norî hã taha bâtã 'remhã te za te te 're îzadawa 'mahârã za'ra.

¹⁹Wa za hãiré hãiwã na marî dama iwaihu'u'ô hã, ti'ai âma zama.

Dawapru duré uzã duré hunhizé unhama nhizédé na hã te za tihâimana za'ra.

²⁰Bãdã hã te za tirobra.

A'amo hã te za titômo wapru, dawapru ne, bãdã iwê uptabi wisi wana ré, Bãdã Uburé Danhib'apito te hã.

²¹Tawamhã uburé ni'wam norî hã Uburé Danhib'apito zô isisi na ihãsi hã ta norî te za sô'reptu za'ra.”

²²Tawamhã Pedru hã ma duré âma uzusi, âne:

— Izaraéu nhihudu norî, â hã ïmreme hã wapari pese za'ra wa'aba. Zesusi hã Nazaré âma aré 're isãmra mono hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô wêsã. Ma tô aima hãiré zara wa'wa, marî dama i'manharî waihu'u'ô te te 're i'a'manharî mono zém na. Zesusihi hãiba na 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô marî dama i'manharî waihu'u'ô hã te te 're a'manharî. Ta hã aima waihu'u'wa pese za'ra wa'aba di. ²³'Re ihâimana u'âsi mono hã te te sima iwêzéb zarina, duré tiwaihu'u'wa pese na ma tô waihu'u'wa siro, Zesusi hã za asib'rata aima ihâimana za'ra wa'aba na hã. Tahawa ma tô asiwi iwĩrî 'wa, aibã iwasété norî nhib'rata na. Wedepo'o nhonhi'rãmi na ma tô asiwi isasômri 'wa. ²⁴Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô apã hãiwã'utu. Adã 're ihâimana za'ra mono

zém hawimhã ma tô waze, dadâ'â nhipetezé wi. E marĩ wa. Pire uptabi wa, dadâ te te âma i'ai'uté da hã. ²⁵Davi hã Zezusihi âma ma tô duréihã rob'ui-
lére, âne:

“Wa tô te 're 'madâ'â u'âsi, Uburé Danhib'apito hã ãno're.

E marĩ wa. Ta hã ãnhimire niwĩ te 're hãimana, marĩ hã te te ãresi tô da.

²⁶Tahawa, ipē'ē 'remhã ãma rowē di.

Duré ãmreme toi uptabi di.

Tahawa, ãhãiba na wa rob'umnhasi sina 're ãhãimana.

²⁷E marĩ wa. A hã adâ'â norĩ, 're ãhãimana za'ra mono zéb ãma ãreme õ
wa za, idâ'â u'âsi ãhãimana tô da hã.

Duré wa hã te aima 're romhuri wē u'âsi mono wa, 'ru dai õ di za, ab're
're ãhãiba 'ro da hã.

²⁸A hã ma tô ãma iwaihu, bådâdi dahãimanazé isi'utõrĩõ u 're idanomro
mono zé hã.

Asõ're, 're ãhãimana mono wa, rowē isa'ētē na ma tô 're ãhãiba ubu mo.”

²⁹Tawamhã Pedru hã te duré dama rowasu'u, âne:

— ãsisânawã norĩ, wa ãsima wē, sõ'awi te aima wasu'u za'ra wa'aba da,
wahi'rada Davi hã. Ta hã apito dama isa'ēne ma tô dârâ. Ma tô âma ti'a ni. Ta
hã te zahadu 're hãimana, ã båtâ na zama. ³⁰Ta hã 'Re ãhãimana u'âsi mono
zadawa 'mahârâ'wa. Duré tâma waihu'u pese di, 'Re ãhãimana u'âsi mono te
te tâma iropisutuzé hã, isihudu hã za isine apito na 're ãhãimana mono na
hã. ³¹Davi hã te te waihu'u pese di duré, za 'Re ãhãimana u'âsi mono te te
i'manharizé hã. Tahawa ma tô wasu'u, Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'âsi
mono te te ipisudu apã ãhãwa'utuzém na hã, âne:

“Dâ'â nherē, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã te te rēme õ di, adâ'â norĩ 're
ãhãimana za'ra mono zéb ãma hã. ãhãiba hã 'roi õ di, ab're 'remhã.”

³²'Re ãhãimana u'âsi mono hã ma tô õ hã Zezusi hãwa'utu apã. Ta hã wa tô
'madâ'â za'ra ni wa norĩ hã. ³³'Re ãhãimana u'âsi mono hã ma tô sitēme ti'ã
apã, isimire niwĩ oto 're sãmra u'âsi mono da. Taha ma Imama ma tô tisõ,
Tipē'ēzani hã te te âma iropisudu hã. Ta hã ma tô we sa'wa. Ta hã te ãhã na
i'madâ'â za'ra wa'wa. Te duré iwapari zara wa'wa. ³⁴Davi hã hãwa u morĩ õ
di, Zezusi hã imorĩ ne. Tane nherē, ma tô âne wasu'u:

“Uburé Danhib'apito hã te âne tinha, ãnhib'apito ma: ‘ãnhimire niwĩ
asãmra, ³⁵asitob'ru norĩ aipara nhimizusizéb zahãpã, te isorézéb u.’ ”

³⁶Tahawa, uburé Izaraéu nhihudu norĩ hã waihu'u za'ra wa'aba. ã hã Zezusi
hã wedepo'o nhonhi'rãmi na asiwi isasõmri 'wa hã, 'Re ãhãimana u'âsi mono
ma tô pisutu Wanhib'apito da, duré Danho'reptui'wa da.

³⁷Ãne hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô dasina tahâtâ'â za'ētē za'ra ni.
Tahawa, Pedru hã ma tô siwi sadanha duré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ
hã, âne:

— Wasisânawã norĩ, e marĩ, wa za tawamhã 'manharĩ za'ra ni.

³⁸Tawamhã Pedru hã ma âma sada'âbâ za'ra, âne:

— Aiwasété na te za asisâmri za'ra wa'wa, taha zarina asiwê'ô za'ra wa'aba da. Tawamhã aihâiba mono bâ te za â dawabzuri hã i'manharĩ za'ra wa'wa, Zezu Cristuhu nhisi na, aiwasédé i'manharĩ za'ra wa'aba zé hã te te oto ai'âma 'madââ za'ra wa'aba tô da. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono te za Tipê'ezani tinhoprubzé iwê uptabi iwa'âbâ'ô hã aima sômri za'ra wa'wa. ³⁹Â hã ropisudu hã aima za'ra wa'aba, ai'ra norĩ wa'aba ma hã duré romhã na 're idahâimana za'ra mono norĩ ma zama, uburé dama hã Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, sima dazô 're ihârâ mono norĩ ma hã.

⁴⁰Tawamhã Pedru hã ma tô 'wapé za'ra, te te tâma irowasu'u za'ra zém na, te te pizari za'ra da, âne:

— Â bâtâ 'remhã dawasété na 're idahâimana za'ra mono norĩ wi asisani za'ra wa'aba, asisô'reptu za'ra wa'aba da!

⁴¹Tawamhã da'ahâ na ma tô saze za'ra ni, Pedru te te dama irowasu'u-zém na hã. Ta norĩ hã â dawabzuri ma tô 'manharĩ za'ra. Taha bâtâ 'remhã niwamhã 3 miu na dahâiba na ma tô Zezusihi zazei'wa norĩ siré oto tahâimana za'ra ni, duré tô 3 miu na âma isisiwi na dahâiba na.

Isaze na'rata 'wa norĩ hâimanazé

⁴²Isazei'wa norĩ hã ma tô te te 're wapari pese za'ra, Zezusihi zadawa wasu-'u'wa norĩ nhimirowahudu hã. Siré ma tô 're hâimana za'ra. I'u'etê wapu hã siré ma tô te te 're huri^a. Siré ma tô duré te te 're rowaptêrê za'ra. ⁴³Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã marĩ dama i'manharĩ waihu'u hã ma tô te te 're 'manharĩ za'ra, duré marĩ iwê uptabi hã âma 're idatob'uzu za'ra mono zama. Tahawa 'Re ihâimana u'âsi mono wazép sina, ma tô 're dahâimana za'ra.

⁴⁴Tawamhã isazei'wa norĩ hã siré te oto 're hâimana za'ra. Uburé tinhibrom na ma tô duré 're sipawapto wê za'ra. ⁴⁵Tinhipti'a hã ma tô te te 're wede za'ra, tinhimari zama. Taha wa'â hã ma tô te te dama 're po'o zara, marĩ hã dawĩ sô 're irowaptâ'â za'ra mono zéb uwaibaba, marĩ sa'etê na niwamhã duré suru na zama. ⁴⁶Awê sidâpâ ma tô 're si'râ'otô simisutu, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ 'wawi wa'ra 're. Tinhorôwa mono bâ, ma tô duré i'u'etê wapu hã te te siré 're huri. Siré ma tô duré 're saihuri, rowê sina duré tipê'ê 're sena na 're ihâimana za'ra mono zéb zarina. ⁴⁷'Re ihâimana u'âsi mono âma ma tô 're wata za'ra. Aihĩni ma tô da te 're wêsâmri za'ra, ta norĩ hã. Tawamhã bâtâ sidâpâ ma tô Uburé Danhib'apito hã da'âma hâ'â u'âsi, te te isô'reptu za'ra norĩ na hã.

Pedru hã ihi'rê te te ipesezé

3 ¹Tawamhã nimahã bâtâ na Pedru norĩ hã ma tô tineb zahuré, Zuwâhã me, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ u, bâdâ da te 're irowaptêrê za'ra mono zéb da bâtâ âma, bâtâ pibuzé hã si'ubdatô bâtâ âma hâiwahâ. ²Tame aibâ hã te nhamra, hi'rê haré ipodo hã. Awê sidâpâ ma tô da te 're 'wapé "Imadâ'â ze" na 'ridawa nhisi u, rob'ui'prazém na te te 're da'awari mono da, 're danhisisi mono sidâpâ. ³Tawamhã Pedru norĩ Zuwâhã me 'ri

'wawi wa'ra u zasi zahuré na te te 'madââ zahuré wamhâ, ma tô wari zahuré.

⁴Tahawa Pedru nori hâ Zuwâhâ me, ma tô 'madââ pese zahuré, aibâ ihîrê hâ. Âne te Pedru hâ tâma tinha:

— Wa'madââ!

⁵Tawamhâ aibâ hâ ma tô 'madââ zahuré. Ma tô mapa, marî te te tâma sômri zahuré da newa. ⁶Tane nherê, Pedru hâ te duré tâma tinha, âne:

— Rob'uiprazê îte hâ baba di. Tane nherê, îma ihâimana na wa za aipa-wapto. Zezu Cristu, Nazarê âma arê 're isâmra mono nhisi na aiwahutu. Aimorî oto!

⁷Taha parimhâ, Pedru hâ ma tô pa'â isimire niwî, ihîrê hâ. Ma tô wahutu. Awa'awi pesere aibâ para hâ duré ipara'ôno hâ ma tô aptete zahuré.

⁸Tawamhâ hâimo ma tô sime. Timorî na ma tô sâna'rata. Taha pari isiré ma tô tizébrê zahuré, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ 'wawi wa'ra u, morî sina duré sarôtô mono sina, 'Re ihâimana u'âsi mono âma wata sina. ⁹Tawamhâ da'ahâ uptabi na idahâimana za'ra hâ, aibâ, 're isarôtô mono na duré 'Re ihâimana u'âsi mono âma iwata na da te dasiwi 'madââ wamhâ, ¹⁰ma tô dasiwi waihu'u ni, ô hâ tô 're isâmra mono na te te 're da'awari mono da, 'ri 'râihâ u 're idanhisisi mono zé "T'madââ ze" na isisi u hâ. Ma tô âma tatob'uzu za'ra ni. Ma tô duré tâma a'râmi pese za'ra ni, tâma irom-hâimanazé ma.

'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ âma, Pedru te te dama irowahutuzé

¹¹Aibâ hâ ma tô mo Pedru norî siré, Zuwâhâ me. Uburé ma tô âma tatob'uzu za'ra ni. Tahawa ma tô isarina dasisa're, Salomahâ nhisi na 'ri zahâpâ nhisi u. ¹²Tawamhâ Pedru hâ te te da'a'madââ wamhâ, ma tô âne dama tinha:

— Izaraéu nhihudu norî, e marî da, ma tô âma atob'uzu za'ra wa'wa. E marî wa, te iwa'madââ pese za'ra wa'wa, wa norî hâ wa te i'manharî ne, â hâ aibâ hâ morî ré da hâ. E wawaihu'u pese bâ. Duré e iwahâimana wê zéb zarina bâ. ¹³'Re ihâimana u'âsi mono, wahi'rada Abra'âhâ te, Izaquihi te, duré Zacoho te, ta hâ ma tô tite romhuri'wa Zezusihi ma tisô, iwaihu'u pe hâ. Tane nherê, ta hâ ma tô asiwi i'rui wa'wa da te dasiwi wîrî da hâ ma tô duré asiwi iwê'ô wa'wa Pilatuhu nho'remhâ, te te sima rowairébé nherê apâ te te sârî da morî da. ¹⁴Ma tô asiwi i'udâ wa'wa sô'awi, Iwê Uptabi hâ duré 'Re Imorî Wê Uptabi hâ. I'upana ma tô asiwi iwaptêrê 'wa, dapârî'wa hâ da te wazere da, morî da oto. ¹⁵Âne ma tô asiwi iwîrî 'wa, Dahâimanazém nhomri'wa hâ. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô apâ hâiwa'utu. Wa norî hâ wa tô 'madââ za'ra ni. ¹⁶Zezusihi nhisi i'umnhasi zarina, ma tô Isisi hâ â hâ aibâ ihîrê hâ pese, â hâ i'madââ za'ra wa'wa hâ duré iwaihu'u za'ra wa'wa hâ. Isisi i'umnhasi zarina, ta hâ Zezusihi umnha ma tô pese â hâ aibâ hâ, asô'a za'ra wa'aba.

¹⁷— Âhâ na hâ îsisânawâ norî, wa tô oto aiwaihu'u za'ra wa'wa, i'manharî za'ra wa'aba na hâ aima waihu'u za'ra wa'aba âna, asib'ihâ'a norî me. ¹⁸Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ âne na ma tô âma uwaimra, te te 're i'awaihu'u mono zé hâ, isadawa 'mahârâ'wa norî te te 're iwasu'u za'ra mono zéb zarina hâiba mono bâ, danho'reptui'wa da, te te ipisudu hâ za te te irobzépata za'êtê na hâ. ¹⁹Tahawa, aiwasété na asî'ruwapari za'ra wa'aba. 'Re ihâimana u'âsi mono u apâ aipizari za'ra wa'aba, te te ai'âma 'madââ za'ra wa'aba tô da, aiwasédé hâ.

²⁰Bâdâ hâ aima hâimana za'ra wa'aba da, i'aiwa'utu za'ra wa'aba zé hâ Uburé Danhib'apito hawimhâ, te te we atême satôri za'ra wa'aba da, Zezusi hâ, ate za'ra wa'wa danho'reptui'wa da, te te ipisudu hâ. ²¹Tane nherê, i'ru zahi, Zezusi hâ a'â 're hâimana mono da hâiwa âma, uburé marî isisapri' za'ra zéb u bâdâ iwisizéb u, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ wahub ahâ na te te iwaihu'uzéb zarina, isadawa 'mahârâ'wa norî sena uptabi tâma 're ihâimana za'ra mono norî, te te 're iwasu'u za'ra mono zéb zarina. ²²Duréihâ, Mozési ma tô âne rob'ui'ére: "Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hâ te za tizadawa 'mahârâ'wa hâ pisutu, te te ipisutu ne, aihawi za'ra wa'aba. Taha mreme hâ te za uburé 're iwapari pese za'ra wa'aba mo za. ²³Ni'wa hâ imreme te te wapari ô wamhâ, te za dasiwi wîrî ni, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê 're ihâimana za'ra mono norî wa'wa 're ihâimana mono zém hawimhâ." ²⁴Tô duréihâ uburé 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norî hâ Samuéu hawi ma tô âne na âma rowasu'u siromo za'ra, hâiba mono bâ, â hâ bâdâ ihâimana za'ra zém na hâ. ²⁵A norî wa'wa hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norî nhihudu. Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono aihî'rata norî wa'aba ma, te te iropisutuzé hâ aima za'ra wa'aba zama te 're hâimana. Abra'âhâ ma, ma tô âne tinha: "Asihudu norî u'âbâ, wa za uburé daro mono bâ a'uwê norî ma, iwê hâ te 're apisutu."

²⁶— Âne, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô tite Romhuri'wa pisutu. Ta hâ ma tô we satô imorî'rata na, atême za'ra wa'aba, iwê te te aima pisutu za'ra wa'aba da, duré aihâiba mono bâ wa'aba aiwasédé hâ rême za'ra wa'aba da.

Pedru norî Zuwâhâ me, dama roti'wa ipire norî nho're isima'warazé

4 ¹Tawamhâ Pedru norî hâ Zuwâhâ me, zahadu te te dama rowasu'u zahuré ré, ma tô sasedoti norî hâ aihutu, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ 'madâ'â'wa norî nhib'apito siré duré saduceu norî zama. ²Ta norî hâ ma tô ab'rui pese za'ra, Pedru norî hâ Zuwâhâ me te te dama rowahutu zahuré wa, Zezusi hâ apâ ihâiwa'utu na duré taha zarina, za apâ idâ'â za'ra norî hâ 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'ahâiwa'utu na hâ. ³Tawamhâ Pedru norî hâ Zuwâhâ me ma tô siwi timra. Za oto robrazéb u wa, ma tô dazazéb 're siwi tiza a'â, awêb u sima'wara da. ⁴Tane nherê, da'ahâ na ma tô saze za'ra ni, Zezusihi wasu'u da te iwapari za'ra hâ. Aibâ norî te te isaze za'ra norî hâ niwamhâ 5 miu na ihâiba za'rata za'ra hâ.

⁵Tawamhâ awêm na hâ ma tô si'râ'ôtô, Zeruzalê âma sasedoti ipire norî hâ duré Zudeu norî ma roti'wa norî hâ duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norî zama. ⁶Tamemhâ te dame tihâimana zahuré, Anasi hâ sasedoti 'Re ihâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa, tisiré norî nhipai u ipire uptabi hâ duré Caifasi, Zuwâ, Alesâdri duré isiré norî hâ sasedoti pire na 're ihâimana za'ra mono sipoto hawi a'uwê hawimhâ. ⁷Ta norî hâ ma tô dama 'ru za'ra, Pedru norî hâ Zuwâhâ me, isô'reb za'ra da te dasiwi simizusi da.

Tahawa, ma tô sadanharî zahuré ni, âne:

— E 'wai waihu'u pese na duré e 'wa nhisi na ma tô âne hâ i'manharî 'wa.

⁸Tawamhâ Pedru hâ 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani ihâiba 'remhâ 'masisi wa, ma tô âne tâma nharî za'ra:

— Dama ipire norî duré danhib'ihâ'a norî! ⁹Te iwazadanharî za'ra wa'wa, iwê hâ wa te i'manharizém na aibâ ihi'rê ma duré niha ipesezéb zô. ¹⁰Wê di tô!

Waihu'u za'ra wa'aba duré uburé Izaraéu nhihuudu nori hã. ã hã aibã imorĩ ré na asiwi i'madã'ã 'wa hã ma tô tipesé, Zezu Cristuhu waihu'u pese na, Nazaré âma aré 're isãmra mono asiwi iwĩrĩ 'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono apã te te ihâiwa-
'udu. ¹¹Ta hã Zezusi, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ééré na te te iwasu'u hã, âne:

“Êne, a nori wa'wa 'ri'wa nori, asiwi iwẽ'õ wa'wa hã. Ta hã oto danhipai u pire uptabi di.”

¹²Danho'reptuzé hã, Zezusihi âma si wa za wa te 're sôpêtê za'ra. Ni'wa, isine hã hâimana õ di, daro mono bâ 're idahâimana za'ra mono 'remhã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisudu hã, danho'reptuzé wa te âma 're isôpêtê za'ra mono da hã.

¹³Tawamhã Pedru nori hã Zuwãhã me pahi âna te te irowasu'u zahuré zém na duré te te sada romnhoré zahuré õ nherê, te te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tô âma titob'uzu za'ra. Ma tô duré 'madã'ã waihu'u za'ra, Zezusihi siré 're inem na hã. ¹⁴Tane nherê, niha hã te te tâma nharĩ waihu'u za'ra õ di, aibã ihĩ'rê te te ipese zahuré hã, isababa sab zahuré wa. ¹⁵Âne wa, ma tô tâma rob'ru za'ra, neb da oto dasi'rã'õtôzém hawimhã. Pusi za'u si, ma tô âma sima robzanhãmri za'ra. ¹⁶Âne te sisadhanharĩ za'ra:

— E marĩ, wa za 'manharĩ za'ra ni, ã hã aibã nori âma hã. Zeruzalê 'remhã uburé dama waihu'u pese za'ra di, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'õ te te i'manharĩ zahuré na hã. Tahawa, wa te wasiwi udã waihu'u za'ra õ di. ¹⁷Tane nherê, rowasu'u hã daza'rui mono bâ te te ropé tã da hã, wa te tâma amhã-zépa za'ra na, te te dama irowasu'u zahuré na te te sahu zahuré tã da, Zezusihi wasu'u na hã.

¹⁸Tawamhã apã ma tô sô tihãrã za'ra. Ma tô tiwi sawi pese za'ra, te te dama irowahutu zahuré na hã te te âma sahu zahuré tã da, Zezusihi wasu'u na. ¹⁹Tane nherê, Pedru nori hã Zuwãhã me ma tô âne dazada'ãbã zahuré:

— 'Rãwi asima waihu'u za'ra wa'aba: E i'uwaibaba, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã wa te wapari õ wamhã, a nori wa'aba si wa te aiwapari za'ra wa'aba wamhã. ²⁰Wa te sahãri waihu'u õ di za, watômo na wa te 're i'madã'ã mono wasu'u hã duré wapo're na wa te 're iwapari mono wasu'u hã.

²¹Te te duré nasi tâma amhãzépa za'ra pari, ma tô oto siwi satõrĩ zahuré. Niha hã te te tâma rob'manharĩ waihu'u za'ra õ di, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono âma dawata za'ra wa, iromhâimanazém na hã. ²²Aibã ihĩ'rê marĩ dama i'manharĩ waihu'u'õ na ipesezé hã 40 nhipai u âma wahum nherê.

Zezusihi zazei'wa nori te te irowaptêrê za'ra zé

²³Tawamhã Pedru nori hã Zuwãhã me da te tâma rob'ru zahuré pari, ne wamhã oto, ma tô apã aimasisi, tisiré isazei'wa nori u. Tame ma tô tâma rowasu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa ipire nori mreme na duré dama ipire nori mreme na duré uburé te te tâma inharĩ za'ra zém na zama. ²⁴Âne hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô uburé siré 'Re ihâimana u'âsi mono âma tiwata za'ra, âne:

— Uburé Danhib'apito, a hã hãiwa ma tô ipo, ti'a, âporé duré uburé marĩ iwa 're ihâimana za'ra mono nori hã! ²⁵A hã ma tô inha, Aipê'ezani na duré aima romhuri'wa zadawa na, wahi'rada Davihi zadawa na, âne:

“E marĩ wa, daro mono bã 're idahâimana za'ra mono, ma tô tazahi pese za'ra ni. E marĩ wa, a'uwẽ norĩ hã ma tô rowa'õno 'manharĩ za'ra, i'uptabi õ na.

²⁶ Ti'ai âma isib'apito norĩ hã duré ite ti'ai wa'õtõ mono bã roti'wa norĩ zama, te sada tihâimana za'ra, Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono zada, duré te te sima ipisutu zada zama.”

²⁷— Tô sena, Erodi norĩ hã duré Põsiu Pilatuhu me, ma tô si'rã'õtõ, zudeu'õ norĩ me duré âme a'uwẽ Izaraéu nhihudu norĩ 're ihâimana za'ra mono norĩ me, sada hâimana za'ra da Iwẽ uptabi aima romhuri'wa Zezusi, Danho'rep-tui'wa da, asima ipisutu da, hâimana za'ra da. ²⁸ Ma tô si'rã'õtõ, uburé marĩ te te 'manharĩ za'ra da, aiwaihu'u pese na duré asima iwẽzéb zarina, marĩ hã hâimana za'ra da, iwaihu'u siromo zé hã. ²⁹ Uburé Danhib'apito, âhã na hã âma rosa'rata, te te wama i'amhâzépa za'ra zém na hã. Ma'ápé rowaihu hã wama sômri za'ra na aima romhuri'wa norĩ ma, wanhib'ru na wa te 're aimreme 'mahârâ za'ra mono da. ³⁰ Asib'rada hã wei wẽ na, 're da'apese mono da. Marĩ dama i'manharĩ waihu'u'õ hã duré 're a'manharĩ mono iwẽ uptabi hã, aima romhuri'wa iwẽ uptabi Zezusihi nhisi na.

³¹ Tawamhã te te rowaptêrẽ za'ra parimhã, ihâimana za'ra zéb âma 'ri hã ma tô sãsã. Tahawa 'Re ihâimana u'âsi mono Pẽ'ezani ré 'masisi na ma tô tihâimana za'ra uburé. Âne wa pahi âna ma tô oto 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na sãna'rata za'ra.

Isazei'wa norĩ hã sima 're ihâimana za'ra mono zé

³² Uburé te te 're isaze za'ra mono hã aiwap si misi haré ma tô te te 're rosa'rata za'ra. Duré misi haré tipẽ'ẽ remhã ma tô 're hâimana za'ra. Ni'wa hã te te sawi waihu'u õ di, marĩ tite sima si hã. Tazahã wẽ uptabi na ma tô te te sima 're po'o za'ra, tinhimarĩ hã. ³³ Mreme nhiptete sina, ma tô Wanhib'apito Zezusi apã ihâiwa'utuzém na ma tô te te 're rowasu'u za'ra, isadawa wasu'u'wa norĩ hã. 'Re ihâimana u'âsi mono hã iwẽ te te tâma ipisutu za'ra zé hã sa'êtẽ na ma tô tâma 're hâimana za'ra. ³⁴ Isiré za'ra hã ni'wai õ di, tâma ropire na 're ihâimana mono hã. Ni'wam norĩ ma, ti'a hã duré isôrõwa hã ma tô te te 're wede za'ra. Iwa'â hã ma tô te te 're ubumro za'ra. ³⁵ Ma tô te te 're âwisi za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ u. Tawamhã ma tô te te 're po'o za'ra dahâiba mono bã, ni'wam norĩ ma, marĩ zô tiwi 're irowaptã'â za'ra mono zéb zarina.

³⁶⁻³⁷ Zuzé, Levihi nhihudu Chipri hawimhã, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã Barnabé na te te siwi isisi hã (te wasu'u isisi hã “Danhiptete'wa”). Ta hã ma tô wede tinhipti'a hã. Tawamhã rob'uiprazé hã ma tô âwisi, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ u.

Anania duré Safira

5 ¹ Aibã Anania na isisi hã timro Safiraha me, ma tô duré tinhipti'a hã wede zahuré. ² Ta hã ti'ai wa'â i'apo'o si ma tô ti'ã, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ ma. Te te sima i'apo hã ma tô sisa tihi. Âne hã Safira te te waihu'u pese di. ³ Tawamhã Pedru hã te sadanha, âne:

— Anania, e marĩ da, Satanasi ma, ma asina irowairé, aipẽ'ẽ 're sébré da hã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pẽ'ezani ma, asadawa nhipese da, duré rob'uiprazé

apo hã asisa hiri da, asipti'ai wa'â hã. ⁴Asipti'a, da te aiwi uipra ô ré hã, ate hã aré. Duré, da te aiwi uipra parimhã, iwa'âbã zama ate hã aré. Tawamhã e marĩ da, ma tô bété âne hã i'manha. Ti'ai âma aibã norĩ ma asadawa nhipese ô di. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, ma asadawa nhipe.

⁵Âne hã te te wapari wamhã, Anania hã dâ'â siromo ma tô waptārã. Duré ã hã iromhâimanazém na da te iwaihu'u za'ra norĩ hã ma tô tapahi pese za'ra ni. ⁶Tawamhã ipréduptém norĩ hã ma tô sô ai'aba'rê. Ma tô siwi ubu Ananiaha hãiba hã. Taha pari ma tô siwi ti'â, 'ri wa'ôto nhiti. Ma tô âma siwi ti'a.

⁷Bâtã pibuzé si'ubdatô si'utôri parimhã, ma tô âzé imro hã. Timro dâ'âzém na iromhâimanazé hã te te waihu'u ô di. ⁸Tawamhã Pedru hã ma tô sadanha, âne:

— Ma'âpé, îma wasu'u na! E tô ã hã asipti'a iwede aba wa'â hã, wahuré.

Pi'ô hã ma sada'â, âne:

— Îhe, tô wahuré.

⁹Tawamhã Pedru hã te tãma tinha, âne:

— E marĩ da, aimro me ma tô asima irowairébé 'wa, Uburé Danhib'apito Pē'ēzani hã pibui wa'aba da. Ma'âpé, wapari. Ipréduptém norĩ aimro na te te iti'a za'ra hã rowi te aimasa, 'ridawa âma. Te za duré siwi ti'â za, aihãiba hã hã.

¹⁰Tawamhã awa'awi ma tô duré waptārã, dâ'â siromo, Pedruhu papara. Tawamhã ipréduptém norĩ hã ma tô duré apâ asisi. Ma tô siwi sôpētē pi'ô idâ hã. Ma tô duré siwi ti'â. Ma tô duré âma ti'a, imro zababa. ¹¹Tawamhã uburé pese isazei'wa norĩ hã duré uburé rowasu'u iromhâimanazém na da te iwapari za'ra hã ma tô tapē'ewara pese za'ra ni.

**Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã ihâzé ré norĩ
ahã na te te 're ipese za'ra mono zé**

¹²Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô te te 're 'manharĩ za'ra, ahã na marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô hã duré iwē uptabi hã dawa'wa. Uburé da te 're isaze za'ra mono hã ma tô 're dasi'rã'ôto, Salomahã nhisi na 'ri zahâpã âma. ¹³Ni'wa isazei'ô'wa hã pahi âna iteme sébré waihu'u za'ra ô di. Tane nherē, wasu'u wē na ma tô isazei'wa norĩ hã da te dasima 're wasu'u za'ra. ¹⁴Tahawa, ma tô da'ahã na dasina dahâ'â u'âsi, aibã norĩ duré pi'ô zama Wanhib'apito zazei'wa hã. ¹⁵Isiré 're inomro mono norĩ hã, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô hã te te 're 'manharĩ za'ra mono wa, ma tô ihâzé ré norĩ hã da te 're sa'ra, 'ri nhĩ'riti wa, isa'warizé wa duré dahâzé wa, wetenhamri na daza'warizé wa. Âne hã ma tô da te 're 'manharĩ za'ra, Pedru hã iwa'waibaba za'ra te te ro'ra-zãri wa, i'awã hã te te 're hãiba upsibi za'ra mono wa, nima norĩ hã te te 're pese za'ra mono da. ¹⁶Zeruzalē 'rata 'ri wa'ôto mono hawimhã, ma tô da'ahã na 're dasito, Zeruzalē u hã. Ihâzé ré norĩ hã ma tô da te dasiré 're 'wasari, duré wa'uburé ré 're ihâimana za'ra mono norĩ zama. Ta norĩ hã uburé ma tô 're pese za'ra.

**Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ ma, da te 're
i'rob'manharĩ wasété za'ra mono zé**

¹⁷Tawamhã sasedoti tisiré norĩ nhipai u ipire hã duré uburé isiré saduceu norĩ me, ma tô Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã sô'ru za'ra. ¹⁸Tahawa, ma

tô dama 'ru za'ra, da te dasiwi waibu da, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã. ãne wa, dazazéb 're, ma tô sème ni. ¹⁹Tane nherê, taha mara na hã Uburé Danhib'apito te, hãwa hawi romhuri'wa hã ma tô 'ridawa za'ëne dazazém nhitobzé hã tãma 'ridawa za'ra. Taha pari, rob u ma tô te te simro. Tame ma tô ãne tãma nharĩ za'ra:

²⁰— Mo oto ai'aba'rêi wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ u. Dama rowasu'u pese za'ra wa'aba, 're idahâimana u'âsi za'ra mono zém na.

²¹Tawamhã ma tô sadawa zamarĩ za'ra. Awêm na ma tô ai'aba'rê, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ 'wawi wa'ra u hã. Tame rowahutu na ma tô dama sãna'rata za'ra.

Tawamhã sasedoti tisiré norĩ nhipai u ipire hã, isiré 're inomro mono norĩ zama ma tô Zudeu norĩ ma ipire norĩ zô tihârâ za'ra, dasi'rã'ôno da'âma rowairébêwa danhipai u ipire norĩ u. Taha pari dazazéb u ma tô satôri za'ra, nima norĩ rob'madâ'âwa norĩ hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ zô. ²²Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'madâ'âwa norĩ hã, dazazéb u sihutu wamhã, te te sôpêtê za'ra ô di, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Tahawa apâ ma tô ai'aba'rê. ²³Ma tô rowasu'u za'ra, ãne:

— Dazazé hã 'ridawa tété wê na, wa tô wasiwi sôpêtê ni, duré rob'madâ'â pese na. Dazazéb 'madâ'âwa norĩ hã te rob'madâ'â za'ra, 'ridawa za'ëtê mono bâ. Tane nherê, wa te wasiwi 'ridawa wamhã, 'riparamhã ni'wai ô di.

²⁴Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ 'madâ'âwa norĩ nhib'ihâ hã duré sasedoti ipire norĩ, ãne hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô tiwi tirowaihu'u'ô za'ra. Niha hã te te rosa'rata waihu'u za'ra ô di, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ ma, iromhâimanazém na hã. ²⁵Taha ré hã, ni'wa ma tô âzé. Ta hã ma tô tãma rowasu'u za'ra, ãne:

— Īwapari za'ra wa'aba. Aibâ norĩ hã dazazéb 're, isème 'wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa, 'ri 'râihâ 'wawi wa'ra 're, te dama rowahutu za'ra.

²⁶Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'madâ'âwa norĩ hã ma tô sô ai'aba'rê, tinhib'ihâ a siré. Ta norĩ hã ma tô apâ te te simro, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Tane nherê, isimroi mono 'wa norĩ hã êtê na da te hã za'ra ô'umnhasite, ma tô âma pibui pese za'ra, te te isimroi mono zém na hã, te te tãma rob'manharĩ za'ra âna. ²⁷Te te âwisi za'ra wamhã, ma tô sôré ni da'âma rowairébê'wa norĩ nho're, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã. 'Re ihâimana u'âsi mono ma da'âma romhuri'wa, tisiré norĩ nhipai u ipire hã ma tô tãma nharĩ za'ra, ãne:

²⁸— Wa tô aré aiwi sawi za'ra wa'aba ni, tô ô hã aibâ nhisi na dama rowahutu za'ra wa'aba tô da. Tane nherê, Zeruzalê 'remhã asimirowahutu na ma tô da'âma iwazere za'ra wa'wa. Wa norĩ wa te wasiwi iwĩrĩ na hã wapisutu za'ra wa'aba da, ma tô duré asima iwê za'ra wa'wa.

²⁹Tawamhã Pedru hã duré isiré norĩ Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ zama ma tô sada'âbâ za'ra, ãne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono mreme si wa za 'madâ'â pese za'ra ni. Mare di, ti'ai âma aibâ norĩ mreme hã. ³⁰'Re ihâimana u'âsi mono wahi'rata norĩ te hã, ma tô hãwa'utu, Zezusi hã, asiwi iwĩrĩ 'wa hã duré wedepo'o nhonhi'râmi na asiwi isasômri 'wa hã. ³¹Ta hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã tisã tinhi-mire niwĩ, Danhib'ihâ da duré Danho'reptui'wa da, Izaraéu nhihudu norĩ ma, tiwasété na 're sisâmri za'ra mono wa, 're siwê'ô za'ra mono wa, iwasedé

hã te te âma 're a'madâ'â tô mono da. ³² Wa norĩ hã watômo na wa tô 'madâ'â za'ra ni, uburé â hã iromhâimanazé hã. 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani zama te te waihu'u pese di. Ta hã te 'Re ihâimana u'âsi mono hã ni'wam norĩ te te 're iwapari pese za'ra mono norĩ ma, te te 're anhomri.

³³ Tawamhã âne hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô ab'rui pese za'ra. Tahawa, te te aré isimro da si. ³⁴ Tane nherê, farizeu Gamaliéu na isisi hã ma tô hâiwi za, da'âma rowairébézéb âma. Ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na dama rowahutu'wa, dama wazé pese di, uburé a'uwê norĩ ma hã. Ta hã ma tô waptê, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã a'â suru na da te sani za'ra da, rob u.

³⁵ Taha pari, ma tô da'âma roti'wa norĩ ma tinha, âne:

— Izaraéu nhihudu norĩ, âma pibui pese za'ra wa'aba, marĩ za i'manharĩ za'ra wa'aba zém na hã, â hã aibâ norĩ âma. ³⁶ Duréihã aibâ Teudasi na isisi hã ma tô dama sihâiré, dama pire na 're siwasu'u mono wa, te te ida'râ'ôno hã, 400 na dahâiba na. Tane nherê, ma tô wĩrĩ ni, ta hã. Tahawa isiré 're inomro mono hã ma tô ropé. Tahawa tinhimirowa'ôno hã te te âma uwaimrami waihu'u za'ra ô di, ta norĩ hã. ³⁷ Isa'u hã, daza'rada hâimana ré, Zudasi hã ma tô duré sihâiré, Galiléia âma 're isâmra mono hã. Taha siré ma tô duré 're danomro, danhib'ihâ'a norĩ zada. Tane nherê, ma tô duré wĩrĩ ni, ta hã. Tawamhã uburé isiré 're inomro mono hã ma tô duré ropé. ³⁸ Tahawa, âhã na hã, âne wa za aima waihu'u za'ra wa'wa: Â hã aibâ norĩ hã sima iwê na hâimana za'ra. Duré dazazém hawimhã sani za'ra wa'aba. Isimirowa'ôto za'ra hã duré isimiromhuri za'ra hã sihawi wamhã, te za tiwi ab'uwa za'ra za. ³⁹ Taneĩ ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa para wamhã, tiwi uprosi waihu'u za'ra wa'aba ô di za, isimiromhuri za'ra hã. E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã asiwi 'wapéi wa'aba wa aré.

Tawamhã da'âma rowairébé'wa norĩ, Gamaliéu hã ma tô siwi saze. ⁴⁰ Tahawa, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ zô ma tô tihârâ za'ra apâ. Ma tô dama 'ru za'ra, abazei hã nhorô 'manharĩ na dapré'ézém na da te 're hã za'ra mono da. Taha pari, ma tô duré tiwi sawi zahi za'ra, te te dama 're rowahutu za'ra mono tô da, Zezusihi wasu'u na hã. Taha pari, ma tô tâma rob'ru za'ra, oto si'aba'rê da. ⁴¹ Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã tâma rowé uptabi za'ra sina ma tô wairé, da'âma rowairébézém hawimhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te pisutu za'ra wa, Zezusihi u'âbâ te te robzépata za'ra da. ⁴² Tawamhã bâtâ sidâpâsi, ma tô nasi dama rowahutu u'âsi za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'wawi wa'ra 'remhã duré 'ri babamhã, Zezusi hã Danho'reptui'wa na.

Aibâ norĩ hã 7 na ihâiba za'ra dapawapto'wa da, da te dasiwi ipisutu za'ra zé

6 ¹ Taha bâtâ 'remhã, isazei'wa norĩ hã ma tô sina hâ'â u'âsi. Tawamhã Zudeu norĩ gregu mreme na 're imreme zusi mono hã ma tô 're siwapsari za'ra, Zudeu norĩ Ebreu norĩ mreme na 're imreme zusi mono norĩ âma, isiré pi'ôi mrotô norĩ âma 're dapo're simrami za'ra mono wa, awê sidâpâsi dasa nhomri na hã. ² Tahawa Zezusihi siré 're inomro mono norĩ 12 na ihâiba za'ra hã ma tô r'ã'ôto za'ra, isazei'wa norĩ hã. Âne te tâma nhari za'ra:

— I'uwaibaba ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na wanhimirowahudu, wa te isahâri za'ra da hã, dasa nhomri na si 're wahâimana za'ra mono

da. ³Tahawa, wasisānawā norī, ma'āpé pisutu za'ra wa'aba 7 na aibā norī aiwazari ihāimana za'ra wa'wa aima i'umnhasi za'ra wa'wa hā, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani 'masisi na iré 're ihāimana za'ra mono hā duré rowaihu'u ré hā. Tawamhā ta norī hā te za ā hā romhuri hā 'madâ'ā za'ra za. ⁴Tawamhā wa norī hā rowaptērē na si, wa za wa'rāza'ōtō za'ra ni, duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti na rowahutu na si.

⁵Tawamhā Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī nhimiroti na ma tō uburé āma saze za'ra, isazei'wa norī hā. Tahawa, ma tō siwi pisutu Estevā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ētē mono hā, duré 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani 'masisi na iré 're ihāimana mono duré Filipi, Procoru, Nicanor, Timo, Parmena duré Nicolau Átioquia hawimhā, zudeu'ō aré. Taha nherē, ma te sizudeu. ⁶Ā hā aibā norī hā ma tō te te simro, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī u. Ma tō āma rowaptērē za'ra. Tinhib'rada i'rā nhisiwi ma tō duré āma sa'ra za'ra.

⁷Āne wa, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti hā ma tō te te ropéi u'āsi. Zeruzalē 'remhā Zezusihi nhirā zarina 're inomro mono hā ma tō sina hā'ā u'āsi. Sasedoti norī zama ma tō duré sina hā'ā u'āsi, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ētē za'ra mono norī hā.

Estevā, da te dasiwi isērēzé dazazéb 're

⁸Estevāhā ma, 'Re ihāimana u'āsi mono hā iwē si ma tō te te tāma 're apisutu, duré tiwaihu'u pese zama. Tahawa, marī iwē uptabi hā ma tō te te 're a'manharī duré marī dama i'manharī waihu'u'ō hā dawa'wamhā. ⁹Tane nherē, nima norī Zudeu norī te rowahutuzéb 'remhā sima iwē na 're ihāimana za'ra mono norī^b hā ma tō sada tihāimana za'ra, rowahutuzé 'ri wa'ōno Cirenī hawim norī te duré Alesādria hawim norī te. Ā norī hā duré Zudeu norī aimawi norī hā ti'a Silisia hawimhā duré ti'a Azia hawim norī me ma tō nasi siwi sada'ā, Estevā hā. ¹⁰Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani hā rowaihu sa'ētē na ma tō tisō, Estevāhā ma. Tahawa, aibā norī hā te te āma ai'uté waihu'u za'ra ō di. ¹¹Tahawa, ma tō wa'ābā za'ra, ni'wam norī ma, te te wasu'u za'ra da, āne:

— Wa wasiwi wapari ni Estevā hā, Mozésihi āma te te wasété ré hā duré 'Re ihāimana u'āsi mono āma zama.

¹²Āne zarina ma tō sada tanhiti'ruī wairébē ni, Estevā hā te te dama wasu'u wasété za'ra wa, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norī ma duré dama roti'wa norī ma zama. Taha pari ma tō sō ai'abā'rē. Ma tō siwi ti'ā, Estevā hā. Tawamhā ma tō siwi saprō, Zudeu norī ma ipire norī u. ¹³Tamemhā tō senai ō na siwi iwasu'u'wa da hā ma tō duré siwi da'maipisutu. Āne te ta norī hā siwi wasu'u:

— Ā hā aibā hā, rowasu'u wasédé hā te te sazāri ō di, iwē uptabi 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri na hā duré isimiroti zahi na Mozési te te āma irob'ui'éérézém na zama. ¹⁴Wa wapari za'ra ni, Zezusi Nazaré āma aré 're isāmra mono hā te za, u, 'ri pru, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa hā. Duré, roti Mozési hā te te wama ihiri za'ra hā te za u āma azaprī.

b 6,9 Zudeu norī pawā'ābā āna te te aré dama 're iromhuri za'ra mono, duré niwamhā isihudu norī hā, oto sima iwē na 're ihāimana za'ra mono tinhib'apito norī nhimi'madā'āzé wi hā

¹⁵Tawamhā uburé Zudeu norī ma roti'wa norī isi'ubumrozéb āma ihāimana za'ra hā ma tō siwi 'madā pese, Estevā hā. I'ubu hā, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, hāiwa hawi romhuri'wai ubu ne hā.

Dama ipire norī nho're, Estevā dama isiwasu'uzé

7 ¹Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono ma, da'āma romhuri'wa sasedoti tisiré norī nhipai u ipire hā ma tō Estevā sadanha, āne:

— Ā hā da te i'aiwasu'u za'ra zé hā, e tō sena.

²Tawamhā Estevā ma tō sada'ā, āne:

— Īsisānawā norī duré damama norī, i'wapari za'ra wa'aba. 'Re ihāimana u'āsi mono iwaihu'u pe hā ma tō sihāi'rē wahi'rada Abra'āhā ma, Mezopotā-mia na ti'a nhisi āma 're sāmra mono ré hā, zahadu Harā na 'ri nho'ōmo nhisi u morī ō ré hā. ³Āne te tāma tinha: “Ma'āpé asipti'ai hawi aiwatobro, duré asisānawā norī wa'wa 're i'aihāimana mono zém hawimhā, ti'a za te aima ihāi'rézéb u aimorī da.” ⁴Tahawa ma tō watobro, tisiré Caudeia norī nhip-ti'ai hawimhā. Harā u ma tō mo, tame 're sāmra mono da. Imama tiwi dā'ā parimhā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā āwa ma tō we saprō. Āhāta te awa'awi na hā iwa aihāimana za'ra wa'wa, ti'ai wa. ⁵'Re ihāimana u'āsi mono hā ā hā ti'a te te tāma sōmri ō di a'ā, ti'ai wa'ōno isurure hā. Tane nherē, ma tō tāma ropisutu, niwap si ā hā ti'a hā za te te tāma isōmri na duré i'uiri na hā isihudu norī te na hā. Āne na 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō tāma ropisutu, Abra'ā hā zahadu 'ra ō nherē. ⁶Te duré tāma tinha, āne: “Asihudu norī hā taré te za dasiré a'uwē'ō na 're hāimana za'ra, danhipti'ai 'remhā. Tamemhā wada'uri zarina te za te te dama 're romhuri za'ra. Te za duré da te tāma 're rob'manharī wasété za'ra, 400 na wahub 'remhā.”

⁷— Tane nherē, wa za tāma rob'manharī wasété za'ra, daza'ru tede'wa norī ma hā, wada'uri zarina te te tāma 're romhuri za'ra mono da, te te 're iwaibu za'ra mono norī ma hā. Taha parimhā asihudu norī hā te za wairé, ta hawimhā. Tawamhā āme te za i'āma 're wata za'ra. ⁸'Re ihāimana u'āsi mono ma tō Abra'āhā ma pisutu, danhihāiwata nhihāri hā te te tāma iropisutuzé waihu'uzéb da hā. Tahawa Abra'ā hā ti'ra ma tō sihāiwata nhizā Izaqui hā, 8 na bādā āma si'utōri parimhā ipotozém na hā. Izaqui hā ti'ra Zaco hā ma tō duré sihāiwata nhizā. Tane Zaco hā ti'ra 12 na ihāiba za'ra norī hā ma tō nasi anhihāiwata nhihā.

⁹Tawamhā Estevā hā ma āma uzusi, āne:

— Zuzé hā ma tō isisānawā norī hā te te siwi 're sō'ru. Tahawa ma tō siwi wede, wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa na 're hāimana mono da, Ezitu u. Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono hā te Zuzéhé siré tihāiba.

¹⁰Tahawa, marī te te 're i'azépata mono zé wi, ma tō te te 're sō'reptu. Zuzé hā Ezitu te apito Faraoho nho're sa wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō tāma tisō rowaihu hā, taha zarina, Farao hā te te wēsāmri da. Tahawa Farao hā ma tō pisutu, Ezitu 're roti'wa da, duré apito nhimiromhurizé 'ri 'rāihā 're rob'madā'ā'wa da. ¹¹Taha parimhā dasa zō, ma tō rowaptā Ezitu 'remhā duré Cana'ā 'remhā. Ma tō duré robzépata za'ētē za'ra ni, tame. Tahawa wahi'rata norī ma hā marī ō di, te te 're ihuri mono da hā. ¹²Tawamhā Zaco hā Ezitu āma buru nho wasu'u te te wapari wamhā, ma tō wahi'rata norī hā satōri za'ra, tamomo si'aba'rē da, imorī'rata na. ¹³Maparane āma isi'aba'rēi āma

Zuzé hã ma tô tisisānawã norĩ ma siwasu'u, te te siwi waihu'u da. Tahawa Farao hã ma tô oto waihu'u za'ra, Zuzéhé mama sipoto hawi a'uwê norĩ hã. ¹⁴Taha parip si, Zuzé hã ma tô timama Zacoho zô hã hã, duré uburé isipoto hawi a'uwê norĩ zô zama. Tahawa ma tô itême ai'aba'rê, 75 na ihâiba za'ra hã. ¹⁵Tawamhã Zaco hã ma tô mo Ezitu u. Tame ma tô dârâ. Ma tô duré ai'utô, wahi'rata norĩ hã. ¹⁶Ihi norĩ hã ma tô 'wasari ni apâ, Siquê na 'ri nho'ômo nhisi u. Tame ma tô sême ni, Abra'ã hã da'ru te te i'uipra âma, Hamohô nhihudu norĩ wi.

¹⁷— Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã Abra'ãhã ma, te te iropisutuzé hã te te tâma âma i'uwaimramizéb u hã, romhuture wamhã oto, wahi'rata norĩ hã ma tô sina hã'â pe, Ezitu 'remhã. ¹⁸Tawamhã apito aimawi hã ma tô âzé Ezitu 'remhã, Zuzéhé wasu'u waihu'u'ô'wa hã. ¹⁹Ta hã apito hâimana nhipe na si ma tô wahi'rata norĩ ma hã 're hâimana. Ma tô duré te te tâma 're rob'manharĩ wasété za'ra. Ma tô damama norĩ ma roti zahi 'manha, ti'ra ipoto té hã te te 're rême za'ra mono da, 're dâ'â za'ra mono da. ²⁰Taha ré, ma tô podo Mozési hã, ai'utépé iwê uptabi hã. A'amo si'ubdatô na ma tô imama norĩ hã 'madâ'â zahuré, 'ri 're. ²¹Te te oto rême zahuré wamhã, apito Faraoho 'ra sipi'ô hã ma tô ti'â. Ti'ra uptabi ne ma tô prédu. ²²Tawamhã Mozésihi ma, ma tô romnhoré za'ra ni, ezipsiu norĩ te, uburé rowaihu'u na. Tahawa mreme nhiptete uptabi di. Duré marĩ te te 're i'a'manharĩ mono zém na hã siptete di.

²³Tawamhã Estevã hã ma âma uzusi duré, âne:

— Mozésihi âma 40 na âma wahu wamhã, ma tô sima rowairébé, tisiré a'uwê Izaraéu nhihudu norĩ hã te te waimrami mono da. ²⁴Tame ma tô 'madâ ezipsiu hã te te 're préé mono ré, isiré hã. Tahawa ma tô aimapa. Ma tô 'rui-wa'â, Izaraéu nhihudu hã. Ma tô tiwĩ, ezipsiu hã. ²⁵Mozési hã ma tô rosa'rata, isiré norĩ hã te te âma rosa'rata za'ra da newa, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutu na te te sô'reptu za'ra da. Tane nherê, te te âma rosa'rata waihu'u za'ra ô di. ²⁶Awêm na hã, Mozési ma tô mo, tisiré Izaraéu nhihudu norĩ maparane isi'ahâri zahuré u. Âma siwanhizari da, ma tô tâma nharĩ zahuré, âne: "Aibã norĩ, iwapari aba. A norĩ wa'wa hã asisānawã wa'wa. E marĩ da, te asi'ahâri 'wa."

²⁷— Tane nherê, tisiré ma, rob'manharĩ wasété 'wa hã ma tô Mozési hã sa'rê. Âne te tâma tinha: "E 'wa hã ma tô aipisutu wanhîb'ihâ'a da hã duré wa'âma rowairébé'wa da hã. ²⁸E te asima iwê, i'wĩrĩ da, ahâmhã ezipsiu hã i'wĩrĩ ne." ²⁹Tawamhã Mozési hã âne hã te te wapari wamhã, ma tô aimani Midîã na romnhisi u. Tame ma tô 're sãmra, dasiré a'uwê ô na. Tame ma tô duré ti'ra, maparane i'ra aibã norĩ hã.

³⁰— 40 na wahu si'utôri parimhã, Mozésihi ma, ma tô sihâiré hâiwa hawi romhuri'wa hã, Sina'i na êtê 'râihã nhisi 'rata, rop si 're irosa'wari mono âma, wede zapore ro'o wa'wa. ³¹Mozési hã ma tô âma titob'uzu, te te 'madâ'â wamhã. Tahawa, ma tô 'râwi itême sina rotété, te te 'madâ'â wê da. Tawamhã Uburé Danhib'apito mreme hã ma tô wapa. Âne te tâma tinha: ³²"Wa hã aihî'rata norĩ te 'Re ihâimana u'âsi mono, Abra'ãhã te, Izaquihi te, duré Zacoho te, 'Re ihâimana u'âsi mono." Mozési hã pahi te, ma tô rêrê. Duré pahi te, te te 'madâ'â waihu'u ô di. ³³Tawamhã Uburé Danhib'apito te tâma tinha: "Sani na aipara'uza hã. E marĩ wa. Âhã ti'a iwa i'asa hã iwazéb zahi. ³⁴Wa tô 'madâ, inhîb'a'uwê norĩ hã Ezitu 're, da te tâma 're irob'manharĩ wasété za'ra mono

zé hã. Wa tô duré wapa, 're iwazidi za'ra mono zé hã. Tahawa wa tô we si'ra, te sô'reptu za'ra da. Âhã na hã wa za oto asatô, Ezitu u."

³⁵— Â hã tô Mozési, da te dasiwi iwê'ô, â hã damreme na hã: "E 'wa hã ma aipisutu wanhib'ihâ'a da, duré wa'âma rowairébé'wa da." Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hã si'uihã na ma tô pisutu danhib'ihâ'a da duré te te dazani za'ra da, hâiwa hawi romhuri'wa nhimipawaptobzém na wedezapore ro'o wa'wa tâma isihâi'rê hã. ³⁶Ta hã ma tô Izaraéu nhihudu nori hã sani za'ra, Ezitu hawimhã. Marî dama i'manharî waihu'u'ô hã ma tô tame a'manha duré iwê uptabi hã duré Âpré na âporé nhisi âma hã duré rop si 're irosa'wari mono âma hã, 40 na wahub 'remhã. ³⁷Tô â hã Mozési te te inharî Izaraéu nhihudu nori ma, âne: "Re ihâimana u'âsi mono hã te za tizadawa 'mahârâ'wa pisutu aiwa'wab za'ra wa'aba hã, îsine hã." ³⁸Mozési hã ma tô Izaraéu nhihudu nori siré tihâiba, rop si 're irosa'wari mono âma siré si'râ'ôtô ré hã duré wahi'rata nori siré duré hâiwa hawi 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, Sina'i na êtê râihâ nhisi âma te te tâma inharî siré. Ta hã Mozési, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti isi'utôri'ô hã ti'â. Ta hã ma tô duré wama sômri za'ra.

³⁹— Tane nherê, wahi'rata nori hã te te sima wê za'ra ô di, Mozési hã te te siwi iwapari pese da hã. Tahawa ma tô siwi wê'ô. Ma tô duré sima wê za'ra, apâ te te sina siri za'ra da, Ezitu u. ⁴⁰Tahawa, Arâhã ma, ma tô nharî za'ra, âne: "Ma'âpé, ihâiba'ô nori 'manharî romhâiba hã wama 'manharî za'ra na, wanhowa imorî za'ra da hã. Wa te waihu'u za'ra ô di, Mozésihi ma iromhâimanazé hã, Ezitu hawi we te te iwazani za'ra hã." ⁴¹Tahawa, ma tô siwi 'manha, romhâiba powawê zapu hã. Abaze hã ma tô duré tâma simro za'ra, tinhoprubzê hã. Taha pari dato hã ma tô tâma 'manharî za'ra, iwazép sina si'uihã na te te siwi i'manharî ma. ⁴²Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô tiwi ai'rê za'ra. Ma tô duré tâma sa'rê za'ra, wasi nori na 're wata za'ra mono da. Taha na ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa hã âma rob-'ui'ére, duréihã, âne:

"Izaraéu nhihudu nori, îmai ô di, abaze isimroi wa'wa hã, âma asôprub za'ra wa'aba da, 40 wahub 'remhã rop si 're irosa'wari mono âma hã.

⁴³ Moloqui na ihâiba'ô^c nhisi te, romhâ 'manharî na 'ri hã ma tô asiwi i'âri 'wa duré romhâiba, Raifã na wasi nhisi hâiba na i'manharî hã.

Â nori hã ate za'ra wa'wa romhâiba 'manharî, i'manharî za'ra wa'wa, âma 're aiwata za'ra wa'aba mono da.

Tahawa airom nhiti wa za asatôri za'ra wa'wa, Babilonia nhipai u."

⁴⁴— Rop si 're irosa'wari mono âma, wahi'rata nori ma, ma tô 're hâimana romhâ 'manharî na 'ri hã 'Re ihâimana u'âsi mono 're isâmra mono zé hã. Taha 'ri 'manharî hã ma tô siwi 'manha, Mozésihi ma, 'Re ihâimana u'âsi mono te te iwaihu'uzéb zarina, 'ri 'manharizé hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te ihâi'rê zarina. ⁴⁵Romhâ 'manharî na 'ri hã ihi'rata nori te te tâma isômri za'ra hã, ta hã ma tô siwi ti'â, wahub ahâ parimhã Zozuéhé siré hã. Ma tô

c 7.43 Moloqui hã amonita nori te ihâiba'ô, Zodâ pa zara niwî 're isi'ubumroi mono nori te, bâtâ pusizém niwî.

duré te te waibu ti'a hã dawamri mono bâ, 'Re ihâimana u'âsi mono hã isô'a za'ra te te 're ida'azani mono hã ti'ai hawimhã. Romhã 'manharĩ na 'ri hã ma tã isiré 're hâimana za'ra, Davi hã 're ihâimana mono zéb u. ⁴⁶ Davi hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma tã wēsã. Ma tã duré tiwi waptē, te te tãma rowai-rébé da, 'ri hã te te 'manharĩ da, Zacohe te 'Re ihâimana u'âsi mono ma. ⁴⁷ Tane nherē, Salomahã si ma tã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa hã 'ri.

⁴⁸ — Tane nherē, Danhipai u 'Re Ihâimana mono hã 're sãmra mono ô di, a'uwē norĩ te te 're i'ri za'ra mono zéb 'remhã. Ma tã âma rob'ui'éré isadawa 'mahârâ'wa hã:

⁴⁹ “Hâiwa hã 're inhamra mono zé. Ti'a hã ĩpara nhimizusizé.

E niha hã 'ri, ĩma asiwi 'manharĩ aba da bâ bété. E mame 're ĩwa'utu mono da bâ bété.

⁵⁰ E inhi'b'rata na uburé marĩ hã te 're a'manharĩ mono ã bâ bété.”

⁵¹ Tawamhã Estevã hã ma timreme na 'rãsutu, âne:

— E niha i'aipo're ô za'ra wa'wa, i'aip'ē tete za'ra wa'wa, duré i'aipo'reptô za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme iwapari za'ra wa'aba da hã! Aih'i'rata norĩ ne hã, te 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani 're iwē'ô u'âsi za'ra wa'aba mo. ⁵² E 'mai'hâimana bâ, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa hã, aih'i'rata norĩ te te siwi i'ruiwapari ô hã. Ma tã te te 're simro, Iwē uptabi hã za we imorizé te te 're i'mahârâ za'ra mono norĩ hã. Ta hã ma tã a norĩ wa'wa hã asiwi ihâiba nhomri 'wa. Ma duré asiwi iwĩrĩ 'wa. ⁵³ A norĩ wa'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma hâiwa hawi romhuri'wa norĩ, isimiroti zahi hã te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono nherē, 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono ô di.

Estevã hã idâ'ázé

⁵⁴ Tawamhã Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ hã, âne hã Estevãhã mreme te te wapari za'ra wamhã, ma tã sada ab'rui pese za'ra. Ma tã sada 're 'wahi 'ré za'ra. ⁵⁵ Tane nherē, Estevã hã 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani i'remhã 'masisi uptabi di. Tahawa, hâimo ma tã rob'madâ. Tawamhã ma tã 'madâ, 'Re ihâimana u'âsi mono te rowa'a isa'ētē uptabi hã. Zezusi hã ma duré 'madâ hâiwi sab ré, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimire niwĩ. ⁵⁶ Tahawa Estevã hã ma tã tãne 'mahã:

— Ôhōta wa 'madâ, hâiwa isi'ridawa hã. Duré Ti'ai âma Dasiré Ipodo hã hâiwi te za, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimire niwĩ.

⁵⁷ Tane nherē, tinhi'b'rata na ma tã tiwi sipore nhidã za'ra. Tawamhã hãrã 'râihã sina, hãsi mono sina ma tã sô sisãmra. ⁵⁸ Ma tã siwi tisa, 'ri nho'omo nhiti. Tame ētē na ma tã oto siwi hã. Tawamhã i'madâ'â'wa norĩ hã ti'uza ihâpa tisi'ubuzé hã ma tã sa'ra za'ra, aibã ihâiba té Sauluhu para âma, te te sa 'madâ'â za'ra da. ⁵⁹ Ētē na Estevã hã da te dasiwi hã ré hã, ma tã rowaptē, âne:

— Wanhib'apito Zezusi, ma'ápé âri ipē'ēzani hã.

⁶⁰ Taha pari hi'rati na ma tã waptārã, Estevã hã. Mreme 'râihã na ma tã duré mre, âne:

— Wanhib'apito, rowasédé hã tãma pisutu za'ra tã, ã hã tiwasédé te te i'manharĩ za'ra u'âbãmhã.

Tawamhã âne mreme pari, ma tô oto dârâ, Estevã hã.

8 ¹Tawamhã Estevã da te iwîrîzém na ma tô Saulu hã da'apa'uze.

Saulu hã isazei'wa norî âma te te 're irowasété mono zé

Taha bâtâ 'remhã, Zeruzalê 'remhã 'Re ihâimana u'âsi mono zazei'wa norî ma, ma tô oto da te tâma 're irob'manharî wasété za'ra mono zé hã te te 're sépata na'rata za'ra. Tawamhã uburé isazei'wa norî hã ma tô ropé, Zudéa na danhipti'a nho'ômo nhisi u duré Samaria u zama. Zezusihi siré 're inomro mono norî si te te ropéi ô di. ²Tawamhã nima norî 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'madââ pese 'wa norî hã ma tô Estevãhã âma ti'a za'ra. Idââzém na ma tô duré sa'êtê na aiwa'ô za'ra. ³Tawamhã Saulu hã sa'êtê te 're hâimana, Zezusihi zazei'wa norî hã te te uprosi za'ra da. 'Ri baba te sô 're zasi za'ra. Ta hawi rob u te te 're azani. Te te âma 're arobâdâ. Dazazéb 're te te 're a'maza, aibâ norî duré pi'ô norî zama.

Filipi hã Samaria âma Rowasu'uwê na te te dama irowahutuzé

⁴Tawamhã daro mono bâ, isazei'wa norî hã te te iropéi mono, ma tô te te dama rowasu'u za'ra, Rowasu'uwê na hã, nimomo 're isihutu mono zéb u. ⁵Filipi^d hã ma tô mo, Samaria 're, 'ri wa'ôno dama i'rânho'ômo u. Tame ma tô Cristu hã dama wasu'u. ⁶Tawamhã da'ahâ uptabi na Filipi hã da te wapari za'ra wamhã, duré marî dama i'manharî waihu'u'ô te te i'ab'manharî hã da te 'madââ za'ra wamhã, ma tô wapari prédub za'ra ni, isimirowasu'u hã. ⁷Wa'uburé norî hã sadari sina ma tô da'ahâ na dahawi wairé. Imorî'ô norî duré ihi'rê norî zama ma tô tipepe za'ra. ⁸Âne wa, datoî uptabi za'ra di, taha 'ri nho'ômo 're, 're idahâimana za'ra mono norî hã.

⁹Tamemhã te 're hâimana, Simau na aibâ nhisi hã. Wahub ahâ na ma tô simi'â na te te da'âma 're romhuri. Taha 'ri nho'ômo 'remhã, ma tô uburé a'uwê norî hã âma 're tob'uzu za'ra. Dama pire na 're ihâimana mono na ma tô 're si'madââ. ¹⁰Uburé ma tô da te 're wapari prédub za'ra, dama iwapu norî hã duré isimarî pese norî zama. Âne ma tô da te tâma 're nharî za'ra:

— Â hã aibâ hã 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pe. Isisi hã "Iwaihu'u pe Isa'êne"!

¹¹Tawamhã uburé ma tô da te 're wapari prédub za'ra, isimiromhōsi na 're datob'uzu za'ra mono wa, wahub ahâ na hã. ¹²Tane nherê, ma tô saze za'ra ni Filipi te te irowahutuzé hã, Rowasu'uwê 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zé wasu'u na hã, Zezu Cristuhu wasu'u na zama. Â dawabzuri ma tô 'manharî za'ra ni, aibâ norî pi'ô norî zama. ¹³Simahã zama ma tô saze. Â dawabzuri hã ma tô duré dame 'manha. Tahawa Filipihi siré si te oto 're mo. Te nasi âma titob'uzu, dama i'manharî waihu'u'ô hã duré iwê uptabi hã Filipi te te 're i'ab'manharî mono hã te te oto 're a'madââ mono wa.

¹⁴Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî hã Zeruzalê âma ihâimana za'ra hã ma tô wapari za'ra Samaria 're, 're ihâimana za'ra mono norî hã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u te te isaze za'ra na hã. Tahawa, Pedru norî Zuwãhã me ma tô siwi satōrî zahuré, tamomo neb da. ¹⁵Ta norî hã

d 8.5 Filipi hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî pawapto'wa, 7 na ihâiba za'ra norî siré hã, Zeruzalê âma isazei'wa norî te te ipisutu za'ra norî

simasisi zahuré wamhã, ma tô da'ãma rowaptêrê zahuré, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani, da te waibu da, ¹⁶'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã zahadu ni'wai u hã tamomo te te si'rai ô wa, Wanhîb'apito Zezusihi nhisi na si â dawabzuri hã te te 'manharî za'ra wa. ¹⁷Tawamhã Pedru norî Zuwãhã me ma tô tinhîb'rada hã âma aza'ra zahuré. Tahawa ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã waibu oto.

¹⁸'Re ihâimana u'âsi mono Tipê'êzani te te dama i'anhomri na, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norî, tinhîb'rada te te da'ãma aza'ra zahuré wa, Simau hã te te 'madâ'ã wamhã, rob'uiirazém na ma tô tâma ropisutu zahuré. ¹⁹Âne te tâma nharî zahuré:

— Wa îsima wê, îma zama sômri aba da, Iwaihu'u pe hã duré wa hã înhîb'rada te da'ãma 're aza'ra mono wamhã, da te 're waibui mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã.

²⁰Tawamhã Pedru hã ma âma sada'ã, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, ropipa u te te i'asatôrî aba da si iwê hã, ate rob'uiirazé me! E 'Re ihâimana u'âsi mono nhoprubzé iwê uptabi hã rob'uiirazém na uipra waihu'u bâ, te âne irosa'ra. ²¹Wasiré romhuri i'manharî za'ra da, i'aihâimana da hã waihu'u ô di. E marî wa. Aipê'ê remhã awa'awi aihâimana ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono nho'remhã. ²²Aiwasété na asisâmri wa, asiwê'ô na. Taha parimhã Uburé Danhib'apito wi rowaptêrê. Tawamhã âté te te ai'ãma 'madâ'ã ô di za, aipê'ê 're irosa'ratazé hã. ²³Wa ai'madâ, marî na i'asiminho'ru za'êté na duré aiwasédé te te i'atété wi hã aiwatobro waihu'u ô di.

²⁴Tawamhã Simau hã ma âma sada'ã, âne:

— Ma'âpé i'ãma rowaptêrê aba Uburé Danhib'apito wi, marî i'ãma hâimana tô da, îma inharî aba zéb zarina.

²⁵Tawamhã Pedru norî Zuwã me, Wanhîb'apito wasu'uwê na te te dama rowahutu zahuré parimhã, ma tô apâ tineb zahuré, Zeruzalê u. Neb zahuré wamhã, te sipa zahuré Samaria 're, 'ri wa'ôtô mono bâ, Rowasu'uwê hã te te dama wasu'u zahuré mono da.

Filipi hã duré Etiopia âma romhuri'wa dama ipire

²⁶Uburé Danhib'apito ma hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô Filipihi ma tinha, âne:

— Aimorî hâiwa nhimi'e niwî, rop si 're irosa'wari mono na bâdâdi inomro na Zeruzalê hawi, Gaza na 'ri nho'ômo nhisi u. (Taha bâdâdi na hã da'umro na te âma 're danomro.)

²⁷Tawamhã Filipi hã ma tô wahudu. Ma tô mo. Morî wamhã, bâdâdi na ma tô sôpêté, Etiopia âma danhib'ihâ'a hã. Ta hã dama ipire rob'uiirazé 'madâ-'ãwa, Cãdasi na pi'ô siroti'wai ma, Etiopia 're dama ipire ma hã. Ta hã aibã hã 'Re ihâimana u'âsi mono âma wata da, ma tô mo, Zeruzalê u. ²⁸Apâ morî wamhã tirob u, awaru na wedewara zapore 're, te nhamra. Morî sina te te sôré, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa Izaiasihi nhimi'ui'ére hã.

²⁹Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani ma tô Filipihi ma tinha:

— Itême asina rotété awaru na wedewara zapore u. Isababa aimorî.

³⁰Tawamhã Filipi hã wedewara zapore u ma tô wara. Ma tô wapa, danhib-'ihâ'a hã te te sôré mono ré, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa Izaiasihi nhimi'ui'ére hã. Tawamhã ma tô 'mahã, âne:

— E aima sadaihu'u pese di, isōré mono hã.

³¹Tawamhã danhib'ihâ'a hã ma sada'â, âne:

— E niha wa za sadaihu'u, ni'wa hã te te âma îma rowasu'u ô nherẽ.

Âne wa, danhib'ihâ'a hã Filipihi zô ma tô hã, itême sébré da, wedewara zapore na isababa sãmra da. ³²Tawamhã danhib'ihâ'a hã, Ibaihã Iwazé pese na te te isōré mono hã, â hã:

“Ma tô dasiwi saprõni ni, pone'ërebâ ipārízéb u da te isaprõni ne. Duré pone'ërebâ i'rare iséré nhihâri'wa te te séré nhihâri wa, isadari ô ne, niha hã te te nharĩ ô di.

³³Ma tô tâma rob'manharĩ wasété ni, da te 're danhisém nomri za'ra mono da, da te dama 're irob'manharĩ za'ra mono zém na. I'uwaibaba hã da te tâma 'manharĩ za'ra ô di. Isihudu hã da te dasima 're iwasu'u za'ra mono da hã waihu'u ô di, bâdâ hã tâma 'räsutu wa, ti'ai âma 're ihâimana mono zé hã.”

³⁴Tawamhã danhib'ihâ'a hã te Filipi âma sadanha, âne:

— Ma'âpé îma waihu'u! 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa hã, e 'wa hã te te wasu'u. E niwamhã 'râwi te siwasu'u. E aimawi hã.

³⁵Tawamhã Filipi hã rob'ui'ééré te te isōré mono zém na ma tô tâma rowasu'u na'rata. Zezusihi wasu'u'wê itém na ma tô tâma rowasu'u.

³⁶Bâdâdi na sisamroi ré hã ma tô aimasisi zahuré, â 're ihâimana mono u. Tawamhã danhib'ihâ'a hã ma tô Filipihi ma tinha, âne:

— Ma'âpé 'madâ'â, ôhõta â iré hã. E marĩ te te iwi ro'wa'rutu da bâ, â dawabzuri te i'manharĩ da hã.

³⁷Tahawa, Filipi hã ma âma sada'â, âne:

— Aipé'ë na sazei pese wamhã, te za tô i'manha.

Tawamhã danhib'ihâ'a hã ma âma sada'â, âne:

— Îhe, tô sena wa saze, Zezu Cristu hã, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na.

³⁸Tahawa, danhib'ihâ'a hã ma tô t'ru, wedewara zapore simizazâri da. Tawamhã Filipi duré danhib'ihâ'a me âi ba ma tô si'ra zahuré. Tame Filipi hã â dawabzuri ma tô tâma 'manha. ³⁹Â hawi pusi wamhã, Uburé Danhib'apito pë'ëzani hã ma tô ti'â Filipi nimomo. Danhib'ihâ'a hã te te oto 'madâ'â ô di. Tâma rowé uptabi sina, ma tô timorĩ na tite bâdâdi na âma uzusi. ⁴⁰Tawamhã Filipi hã ma tô duré sihâi'ré, Azotu na 'ri nho'ômo nhisi âma. Ta hawi ma tô mo, Cézaréia u. Uburé 'ri nho'ômo na te te iro'rahâri mono zém na hã, ma tô Rowasu'u'wê hã te te dama wasu'u.

Saulu hã tihâimanazém na te te isaprizé

Atus 22.6-16; 26.12-18

9 ¹Taha ré hã, Saulu hã te te sazâri ô di, dapârĩ na amhâzépa hã, Wanhib'apito Zezusihi zazei'wa norĩ ma hã. Ma tô mo, sasedoti tisiré norĩ nhipai u ipire u. ²Ma tô tiwi wapté rob'ui'ééré, Damascu na 'ri nho'ômo nhisi u te te âri da, Zudeu norĩ te rowahutuzé 'madâ'â'wa norĩ u, tame aibâ duré pi'ô norĩ Wanhib'apito te bâdâdi na 're inomro mono norĩ hã te te sôpëté za'ra wamhã, dazazéb 're, te te sême da, duré Zeruzalē u te te simroi mono da.

³Tawamhã Saulu hã morĩ wamhã, Damascu u te te oto rosahutu wamhã, waptu na rosa'rese ô ré ma tô hâiwa hawi rowa'a za'ëne hã imana wawi

rowa'a. ⁴Tahawa ma tô waptârâ, ti'ai u. Damreme ma tô wapa, te te tâma inharî hã âne:

— Saulu. Saulu. E marî wa, te îma 're irob'manharî wasété mo.

⁵Tawamhã Saulu hã te asa 'mahâ:

— Apito, e 'wa hã, a hã.

Damreme ma sada'â, âne:

— Wa hã Zekusi, tâma 're irob'manharî wasété mono. ⁶Aiwahutu, 'ri nho'omo u aimorî da. Tame te za ni'wa hã aima waihu'u, marî i'manharî da hã.

⁷Tawamhã aibâ norî Sauluhu siré isi'aba'rê hã ma tô ari'iwi aimasa, niha hã te te nharî waihu'u za'ra âna. Damreme ma wapari za'ra. Tane nherê, ni'wa hã te te siwi 'madâ'â ô di. ⁸Tawamhã Saulu hã ma tô wahudu. Tito ma tô 'ridawa zahuré. Tane nherê, te te rob'madâ'â waihu'u ô di. Tahawa, isiré isi'aba'rê norî hã ma tô te te siwi patété. Ma tô siwi saprô, Damascu u. ⁹Bâdâ hã si'ubdatô ma tô âma ne, te te rob'madâ'â waihu'u âna hâimana ré hã, sai âna duré te te hârêne âna hã.

¹⁰Tawamhã Damascu 'remhã te 're sãmra, Zekusihi nhirã zarina 're imorî, Anania na isisi hã. Ta hã sôtô 'rowim ne Wanhîb'apito hã ma tô 'mahâ, âne:

— Anania.

Âne ma sada'â:

— Âhâta wa îhâiba, Înhîb'apito.

¹¹Tawamhã Wanhîb'apito hã te tâma tinha, âne:

— Aiwahutu. Aimorî, Zudasihi nhorôwa u, "Awa'awi na" 'ri nhi'riti nhisi âma. Sô asinharî za, aibâ Tarsu hawi Saulu na isisi zô. Ta hã te âhã na awa'awi na we îwi rowaptê. ¹²Tinhotô 'rowim ne ma tô 'madâ, aibâ Anania na isisi itême iwi na hã duré tinhib'rada te te âma ihiri na hã apâ te te rob'madâ'â da.

¹³Tawamhã Anania hã ma sada'â, âne:

— Înhîb'apito, wa tô te 're wapari ta hã aibâ wasu'u hã duré uburé marî iwasédê te te 're i'ab'manharî mono zé hã Zeruzalê 're, asazei'wa norî ma. ¹⁴Âhã na hã ma tô oto wei wi âwa, sasedoti ipire norî te te tâma irowairébê za'ra ré, dazazêb 're, te te séme da, uburé asisi na te te 're i'ai'mahârâ za'ra mono norî hã.

¹⁵Tane nherê, te Wanhîb'apito hã Ananiaha ma tinha, âne:

— Mo oto itême aimorî. Ta hã aibâ hã wa tô îsima pisutu, îma romhuri'wa da, înhisi hã te te 're âri da, zudeu'ô norî u, apito norî u duré Izaraéu nhihu'u norî u zama. ¹⁶Wa hã wa za tâma hâi'rê, te te 're irobzépata za'êtê mono zé hã, za înhisi na.

¹⁷Tawamhã Anania hã ma tô mo. Zudaha nhorôwa u ma tô âzé. Tinhib'rada hã ma tô âma tihi, Sauluhu nhisiwi. Âne te tâma tinha:

— Îsisânawã Saulu, Wanhîb'apito Zekusi, aima isihâi'rê bâdâdi na we aimorî ré, ta hã ma tô we îzatô, apâ rob'madâ'â da, duré 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani 'masisi na iré aihâimana da.

¹⁸Tawamhã awa'awi pesere marî pe'a hã ne hã ma tô Sauluhu tômo hawi rere. Tahawa ma tô apâ rob'madâ. Hâiwi ma tô za. Â dawabzuri hã ma tô duré 'manha. ¹⁹Taha pari, sai pari ma tô apâ oto aptete.

Saulu hã Damascu âma isãmrazé

Tawamhã Saulu hã niha bâta na ma tô tihâiba, Damascu âma isazei'wa norî siré. ²⁰Tawamhã awa'awi ma tô Zudeu norî te rowahutuzé mono bâ, rowasu'u na sãna'rata, âne:

— Zezusi hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra.

²¹Tawamhã uburé da te iwapari za'ra norĩ hã ma tô âma tatob'uzu za'ra ni. Tahawa, te âne tasisadanharĩ za'ra ni:

— E ã hãĩ ã bâ, aibã hã te te sima 're iwẽ mono, Zeruzalẽ 'remhã Zezusihi zazei'wa norĩ te te 're a'uprosi mono da. E ã wamhã wei morĩ ã bâ bété, pawasisi na te te simroi mono da, sasedoti ipire norĩ u.

²²Tawamhã Saulu hã te siptete u'âsi mono. Zudeu norĩ ma, ma tô te te 're wasu'u hãiré Zezusi hã Danho'reptui'wa na, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutu na. Tawamhã Damascu 're Zudeu norĩ 're isi'ubumroi mono norĩ hã niha hã te te âma 're sada'âbã waihu'u za'ra mono õ di.

²³Tawamhã bâdã ahã na âma si'utõrĩ parimhã, Zudeu norĩ Damascu 're, 're isi'ubumroi mono norĩ hã ma tô si'rã'õtõ. Ma tô duré sima rowairébẽ za'ra, te te siwi wĩrĩ da. ²⁴Tane nherẽ, Saulu hã ma tô sina waihu'u, te te sima irowa'õtõ za'ra zé hã. Bâtã na mara na zama ma tô nasi sô rob'madãã za'ra, 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra 'ridawa za'ëtẽ âma, te te siwi wĩrĩ da hã. ²⁵Tane nherẽ, isiré 're inomro mono norĩ hã ma tô siwi saprõ bara na. Ma tô âma siwi si'ra si'õtõ na, 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra zapu'u 're.

Saulu hã Zeruzalẽ âma isãmrazé

²⁶Tawamhã Saulu hã ma tô mo, Zeruzalẽ u. Wisi wamhã, ma tô aré sima wẽ, Zezusihi nhirã zarina 're inomro mono norĩ siré hâimana da. Tane nherẽ, uburé hã tâma pahi za'ra di. Âma simizaze za'ra õ di, Zezusihi nhirã zarina tô sena 're imorĩ na hã. ²⁷Tahawa Barnabé hã ma tô saprõ, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ u. Ma tô tâma wasu'u za'ra, Saulu hã bâdãdi na Wanhib'apito te te i'madã'ázé hã duré Wanhib'apito te te tâma inharizé hã duré Damascu âma pahi âna Zezusihi nhisi na te te dama irowahutuzéb zama. ²⁸Taha parimhã, Saulu hã ma tô oto isiré tihâimana za'ra. Duré sima iwẽ na te nasi ne Zeruzalẽ 'remhã. Pahi âna te nasi dama arowahutu, Wanhib'apito nhisi na. ²⁹Tawamhã Zudeu norĩ, gregu mreme na 're imreme zusi mono norĩ me te nasi sima rowasu'u za'ra. Ta norĩ me, te duré nasi sisada'âbã za'ra, marĩ na. Tane nherẽ, ta norĩ hã ma tô nasi tinhopré, te te siwi wĩrĩ da. ³⁰Tawamhã isisânawã isazei'wa norĩ âne hã te te waihu'u za'ra wamhã, ma tô siwi saprõ Cézaréia u. Ta hawi ma tô siwi satõ, Tarsu u.

³¹Tawamhã taha bâtã mono na rowẽ na ma tô 're hâimana za'ra isazei'wa norĩ hã, Zudéa âma hã, Galiléia duré Samaria âmab zama. Ma tô 're sipsiptete za'ra. Ma tô duré 're sipawaptob za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono Pẽ'ezani na. Isazei'wa hã ma tô sina hãã u'âsi. Wanhib'apito wazép sina, ma tô duré 're hâimana za'ra.

Pedru hã 'ri wa'õno Lida âma isãmrazé duré Zopi âma

³²Pedru hã daro mono bâ ma tô 're mo. Tawamhã ma tô oto mo, isazei'wa norĩ te te sabu za'ra da, Lida âma 're isi'ubumroi mono norĩ hã. ³³Tame ma tô sôpêtẽ, aibã imorĩ'õ Enéia na isisi hã. 8 na ma tô âma tiwahu, waptâp si 're isa'wari mono na hã. ³⁴Tawamhã Pedru hã te tâma tinha, âne:

— Enéia, Zezu Cristu hã te za oto aipese. Aiwahutu. Asa'warizé hã sinha na, âri da oto.

Tahawa awa'awi pesere ma tô wahudu, Enéia hã. ³⁵Uburé Lida 're, 're ida-si'ubumroi mono norĩ hã duré Sarõ na romnhisi âma 're idahâimana za'ra

mono hã da te 'madã'â za'ra wamhã, Wanhîb'apito u ma tô aipizari za'ra ni, 're idanomro mono zêm hawimhã.

³⁶Tawamhã Zopi âma hã te 're sãmra pi'ô, Zezusihi nhirã zarina 're imorî hã, Tabita na isisi hã. (Gregu mreme na hã Dorca na isisi.) Ta hã ma tô ône u'âsi iwê si te te 're a'manharî. Duré isibrob'ô norî hã ma tô te te 're apawapto.

³⁷Taha bâta 'remhã, Dorca hã ma tô tihâzé. Ta hã ma tô utô. Ihâiba hã hã ma tô dasiwi upsô ni. Ma tô dasiwi hiri ni, 'ri 're wa'wa hâimo âma. ³⁸Lida hã Zopi 'ratamhã. Tawamhã Zopi âma Zezusihi nhirã zarina 're inomro mono Pedru hã Lida âma isãmra na rowasu'u te te wapari za'ra wamhã, ma tô aibã norî hã maparane itême satôrî za'ra, âne te te tâma rowasu'u zahuré da:

— Ma'âpé, wei watême aimorî su'u za'ra na!

³⁹Tawamhã Pedru hã ma tô isiré timorî zahuré. Wisi wamhã, ma tô siwi saprô 'ri're wa'wa u, hâimo. Uburé pi'ôi mrotô norî hã ma tô siwi uirî. Siwa'ô za'ra sina, te nasi da'ua ihâi wahuré hã tâma hâi're za'ra duré da'ua ihâi wahuré, Dorca te te i'ab'manharî hã hâiba ré ré. ⁴⁰Tawamhã Pedru hã ma tô tâma rob'ru za'ra, uburé wairébê da, 'ri 're wa'wa hawi. Isa'u za'ra ma tô hi'rã-titô nhamra. Ma tô duré rowaptê. Taha pari Dorca hãiba u sipi'rai wamhã, te âne tinha:

— Tabita, aiwahutu.

Tawamhã pi'ô hã ma tô toporo. Pedru te te 'madã'â wamhã, ma tô oto nhamra. ⁴¹Tawamhã Pedru hã ma tô pa'â. Ma tô pawapto, hâiwi sab da. Taha pari, uburé Zezusihi zazei'wa norî zô ma tô hã, duré pi'ôi mrotô norî zô zama. Tahawa, ma tô oto tâma wasu'u za'ra, ihâiba ré na hã.

⁴²Uburé 'ri wa'ôno Zopi 'remhã rowasu'u ma tô wapari za'ra ni. Tahawa da'ahã na ma tô saze za'ra ni, Wanhîb'apito hã. ⁴³Tawamhã Pedru hã Zopi âma ma tô nhamra, niha bâta na, romhã su'u'wa Simau na isisi nhorôwa âma.

Pedru norî Cornéliuhu me

10 ¹Cézaréia na 'ri nho'ômo nhisi âma hã te 're sãmra Cornéliu na aibã isisi hã, dasi'wapéi 'manharî'wa norî wada'uri'wa. Ta hã romanu. Dasi'wapéi 'manharî'wa norî, isimi'ubumro norî hã Italianu na iwaptêrê. ²Ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'madã'â'wa. Duré uburé isipoto hawi a'u'wê norî hã 'Re ihâimana u'âsi mono âma si, te 're wata za'ra. Cornéliu hã Zudeu isimarî'ô norî hã ma tô te te 're apawapto. Ma tô duré te te 're rowaptêrê, ône u'âsi. ³Tawamhã nimahã bâta na hâiwahã, bâta pibuzé hã si'ubdatô âma, ma tô sôtô rowim ne 'madã, sô'awi hâiwa hawi 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã. Ma tô itême sina rotétê. Âne te 'mahã:

— Cornéliu!

⁴Tawamhã pahi uptabi sina ma tô 'madã pese. Tahawa te âne sadanha:

— E marî.

Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa hã ma sada'â, âne:

— 'Re irowaptêrê mono zé duré isimarî'ô norî 're i'apawapto mono zé hã ma tô sai'uri zahuré 'Re ihâimana u'âsi mono nho're u hã, tahawa ai'âma po're si âri ô di. ⁵Tahawa, ma'âpé satôrî za'ra na nima norî aibã norî hã, 'ri nho'u Zopi

u, te te we siwi saprōni da Simau hã. Duré ta hã dama waihu'u pese di, Pedru na isisi na hã. ⁶Tinhipsara romhã su'u'wa nhorōwa âma te nhamra. Isōrōwa hã âporé zaihã na te 're sa.

⁷Tawamhã hãwi hawi 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã te te tãma inharĩ hã oto morĩ pari, Coneliu hã maparane tite romhuri'wa norĩ zô ma tô tihârã zahuré, duré dasi'wapéi 'manharĩ'wa tãma iromhuri'wa 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â'wa zô zama. ⁸Tawamhã Cornéliu hã ma tô tãma rowasu'u pese za'ra iromhâimanazém na hã. Taha pari ma tô satōrĩ za'ra, Zopi u si'aba'rê da.

⁹Tawamhã awēm na hã abzuma wa'wa, zahadu bâdâdi na si'aba'rêi ré, duré 'ri nho'ômo u te te sina rotété za'ra ré hã, Pedru hã ma tô sai'u hãwi 'ri nhisi u, te te rowaptêrê da. ¹⁰Tawamhã Pedru hã mra ma tô azâri pese. Tahawa ma tô aré sima wê, marĩ te te 'rêne da. Abzuma wa'wa dasa hã sebre za'ra ré hã, ma tô marĩ 'madâ, sôtō 'rowim ne. ¹¹Tawamhã hãwi 'ridawa haré ma tô 'madâ duré zazahã hã wawê ne hã, iwasi hã maparane si'uiwa na ihã rāsutu na, hãwi hawi we te te isi'ra hã ti'ai u. ¹²Iremhã sipu'u pese na abaze norĩ hã iwamri mono bâ te daba'wara, maparane si'uiwa na ipara hã, abaze di'i na 're inomro mono duré si norĩ hãwi 're isisa'rei mono norĩ zama. ¹³Tawamhã Pedru hã, ma tô wapa damreme hã. Âne te tãma tinha:

— Pedru, aiwahutu! Asima 'maiwĩrĩ, 'rêne da!

¹⁴Tane nherê, Pedru hã ma sada'â, âne:

— Mare uptabi di, Ìnhib'apito! Niwa te 'rêne ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob'ui'érézé te te wawi isawi zahi za'ra hã, iwásétére hã.

¹⁵Tawamhã damreme hã te duré tãma tinha, âne:

— Marĩ hã wasété newa, sisisi tō, 'Re ihâimana u'âsi mono wê na hâimana da, te te oto i'manharĩ hã.

¹⁶Âne hã ma tô âma tãma sahu si'ubdatō. Taha parimhã zazahã hã wawê ne hã ma tô âri ni apã, hãwi u.

¹⁷Tawamhã Pedru hã te te sadaihu'u da, te te âma rosa'rata pese ré, aibã norĩ Cornéliu te te isatōrĩ za'ra hã ma tô siwi uwaimra, Simahã nhorōwa hã. Tahawa 'ridawa âma te oto aimasa. ¹⁸Ma tô dazô ti'maihârã za'ra. Te duré anharĩ za'ra, âne:

— E Simau Pedru na aibã nhisi hã te âme nhamra.

¹⁹Tawamhã Pedru hã sôtō 'rowim ne te te i'madâ'âzém na zahadu te te âma rosa'rata ré hã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã ma tô âne tãma tinha:

— Simau, si'ubdatō aibã norĩ hã te asô 're riti za'ra. ²⁰Tahawa, ma'âpé aiwahutu. Si'ra na, isiré aimorĩ za'ra da. Aihâtâ'â âna isiré aimorĩ za'ra na. E marĩ wa. Wa hã wa we satōrĩ za'ra âwa, we si'aba'rê da hã.

²¹Tawamhã Pedru hã ma tô si'ra. Aibã norĩ ma, ma tô siwasu'u, âne:

— Wa hã, ìzô te we airĩti za'ra wa'wa. E marĩ zô te we ai'aba'rêi wa'wa.

²²Tawamhã aibã norĩ hã ma siwi sada'â, âne:

— Cornéliu dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wada'uri'wa hã te wei wazatōrĩ za'ra. Ta hã aibã iwê, 'Re ihâimana u'âsi mono si te te 're umnhasi. Duré uburé Zudeu norĩ 'remhã dama wazé pese di. Hãwi hawi 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã ma tô tãma tinha, tinhorōwa u asô hârã da, te te aiwapari da, marĩ na tãma inharizém na hã.

²³Tawamhã Pedru hã ma tô tãma nharĩ za'ra, 'ri para u sisisi da, sôtô za'ra da a'ã.

Awẽm na hã Pedru hã ma tô isiré timorĩ za'ra. Tawamhã nima norĩ isa-zei'wa norĩ Zopi 're, 're isi'ubumroi mono hã te isiré ai'aba'ré. ²⁴Tawamhã awẽm na si ma tô aihutu, Cézaráia u hã. Cornéliu hã te sô mapari za'ra, tisi-wadi norĩ ré duré isiwaihu'u norĩ 'rãwi tãma 're ihâimana za'ra mono norĩ te te i'apo're pu'u ré. ²⁵Tawamhã Pedru hã 'ri para u isébrézéb u, ma tô Cornéliu hã sina uzusi 'ridawa u. Hi'rãtitô ma ipapara aime, âma wata da. Coneliu hã. ²⁶Tane nherẽ, Pedru hã ma tô wahutu. Ma tô tãma tinha, âne:

— Aiwahutu. Wa hã tarére hã aibã asine hã.

²⁷Te te tãma robzanhamri sina, ma tô Pedru hã âzé 'ri para u. Tame ma tô da'anhopêtê, da'ahã na idasi'rã'õno hã. ²⁸Tawamhã Pedru hã te tãma nharĩ za'ra, âne:

— Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, Zudeu norĩ nhimizaze hã te te i'ruio na hã zudeu'õ norĩ na 're siwaihu'u za'ra mono tô da, duré isôrôwa u 're sisisi mono tô da hã. Tane nherẽ, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô îma hãiré, ni'wa hã iwasétê na duré niwamhã i'u're na te wê'õ tô da, zudeu norĩ hâimanazéb zarina 're hâimana mono õ nherẽ. ²⁹Tahawa, âma îzô aihârã za'ra wa'aba wamhã, wa tô wei mo, isiwapsari âna. Tahawa wa isima wê, te waihu'u da. E marĩ da, te âma îzô aihârã za'ra wa'wa.

³⁰Tawamhã Cornéliu hã ma sada'ã, âne:

— Si'ubdatô bâdã ma tô ai'utô, te irowaptêrêzém na hã ãnhorôwa âma, âne bâtã na si'ubdatô âma bâtã pibuzém na hãiwahã. Tawamhã rosa'rese õ ré, ãno're ma tô za, aibã i'uza ihãirã uptabi hã. ³¹Ta hã te âne îma tinha: "Cornéliu, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô wapa, tiwi irowaptêrêzê hã. Ma tô duré âma sipo're pu'u, isimarĩ'õ 're i'apawapto mono zém na hã. ³²Ma'âpé ni'wa hã satôrĩ Zopi u, Simau Pedru na isisi zô. Ta hã te tihãiba tinhipsara Simau romhã su'u'wa nhorôwa âma, â poré zaihã na 're isãmra mono âma." ³³Tahawa, wa tô âma asô satôrĩ za'ra awa'awi na, we te te siwi asaprõni da. Tahawa wê di, we i'aiwisizé hã. Âhã na hã âme wa oto wahâimana za'ra ni 'Re ihâimana u'âsi mono nho're, wa te aiwapari za'ra da, Uburé Danhib'apito te te aima iwaihu'uzém na hã.

Pedru hã te te irowasu'uzé, Cornéliu norĩ ma

³⁴Tawamhã Pedru hã ma timreme na oto tãma sãna'rata za'ra, âne:

— Âhã na hã wa tô oto waihu'u pese, 'Re ihâimana u'âsi mono aiwap si te te 're ida'ãmadãã mono na hã. ³⁵Uburé dapoto mono bâ te te 're awaibui wê, ni'wam norĩ te te 're iwazé pese za'ra mono norĩ hã duré marĩ i'uwaibaba si te te 're i'manharĩ za'ra mono norĩ zama. ³⁶Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u, tinhib'a'uwê Izaraéu nhihudu norĩ ma, te te isômri hã, Rowasu'uwê hã rowê u'âsi 're idahâimana za'ra mono zé hã Zezu Cristuhu âma, Uburé Danhib'apito âma. ³⁷Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, iromhâimanazé hã uburé Izaraéu remhã, Galiléia âma isãna'ratazé hã, â dawabzuri na Zuwã hã te te dama 're rowahutu mono pari. ³⁸Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di duré, âne: 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô 'manha, Zezusi Nazaré âma aré 're isãmra mono ma, Ipê'ezani hã itême wisi da. Ma tô duré tãma tisô, iwaihu'u pe hã. Ta hã Zezusi hã ma tô 're mo, daro mono bâ. Marĩ iwê hã te te

're a'manharĩ. Te duré te te 're apese wa'uburé te te 're iwati pese za'ra mono norĩ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono isiré 're hâimana mono wa. ³⁹Wa norĩ hã watômo na i'madâ'â'wa, uburé marĩ te te 're i'a'manharĩ mono zé hã Zudeu norĩ nhipti'ai 'remhã duré Zeruzalê 'remhã. Tame ma tô dasiwi wĩrĩ ni, wedepo'o nhonhi'rãmĩ na da te dasiwi isasômrizém na. ⁴⁰Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô apâ hâiwa'utu, si'ubdatô bâtâ âma. Ma tô duré tâma pisutu, wa te wasiwi 'madâ'â da hã. ⁴¹Uburé a'uwê norĩ hã da te dasiwi 'madâ'â ô di. Wa norĩ si, wa tô 'madâ'â za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono duréi te te iwapisutu siromo za'ra hã. Dâ'â nherê, apâ hâiwa'utu parimhã, wa tô isiré wasaihuri ni. Duré isiré wa âhuri ni. ⁴²Tawamhã Zezusi hã ma tô wama 'ru za'ra, Rowasu'uwê na wa te dama 're rowahutu za'ra mono da, duré ta hã wa te 're wasu'u za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutu na hã da'âma rowairébé'wa na hâiba ré 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, duré idâ'â za'ra norĩ ma zama. ⁴³Duréihã uburé 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ hã ma tô Zezusi te te dama 're wasu'u za'ra, ni'wam norĩ te te 're isaze za'ra mono hã dawasédé te te da'âma 're i'ab'madâ'â mono ô zé, za te te sima 're iwaibui mono na hã, ôhõ nhisi zarina si.

Zudeu'ô norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani te te iwaibuzé

⁴⁴Tawamhã Pedru hã zahadu te te tâma rowasu'u za'ra ré, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã si'ra, uburé Pedruhu nhimirowasu'u te te iwapari za'ra norĩ nhisiwimhã. ⁴⁵Tawamhã Zudeu norĩ, Zezusihi zazei'wa norĩ Zopi hawi Pedruhu siré isi'aba'rê hã ma tô âma titob'uzui pese za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono tinhoprubzé iwê uptabi hã Tipê'êzani, zudeu'ô norĩ nhisiwi te te isa'warizém na hã. ⁴⁶E marĩ wa. Ma tô wapari za'ra zudeu'ô norĩ hã, damreme aimawi na imreme zusi na hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã danhipai u waihu'u pese uptabi wa, âma iwata za'ra zé hã.

Tawamhã Pedru hã te tinha, âne:

⁴⁷— E 'wa hã te te tiwi sawi za'ra da bâ bété, â norĩ hã â dawabzuri te te i'manharĩ za'ra da hã. 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã ma tô waibu, wa te iwaibu ne.

⁴⁸Tawamhã ma tô tâma 'ru za'ra, Zezu Cristuhu nhisi na, â dawabzuri hã te te 'manharĩ za'ra da. Taha parimhã Pedruhu wi ma tô waptêrê za'ra, a'â niha bâtâ na i'rata sãmra za'ra da.

Pedru hã zudeu'ô norĩ u imorizém na isiwasu'uzé

11 ¹Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ duré isazei'wa norĩ uburé Zudéa ti'ai 're, 're isi'ubumroi mono norĩ hã ma tô rowasu'u hã wapari za'ra, zudeu'ô norĩ zama 'Re ihâimana u'âsi mono mreme te te isaze za'ra na hã. ²Tawamhã Pedru hã Zeruzalê u apâ morĩ wamhã, ni'wam norĩ hã 're idasisihâiwata nhihâri za'ra mono niwĩ 're ihâimana za'ra mono norĩ hã ma tô siwi wasu. ³Ma tô tâma nharĩ za'ra, âne:

— A hã ma tô asé, aibâ 're isisihâiwata nhihâri za'ra mono ô norĩ nhorôwa u. Te duré isiré asa za'ra.

⁴Tawamhã Pedru hã ma tô âma tâma rowasu'u za'ra, isâna'rata hawi uburé iromhâimanazém na hã. Âne te tâma rowasu'u za'ra:

⁵— Zopi âma ãhamra ré hã, te rowaptêrê ré, wa tô marĩ hã 'madâ, ãnhotô 'rowim ne. Wa 'madâ marĩ hã zazahã hâi wawê ne, hâiwa hawi we te te isi'ra hã,

maparane si'uiwa na ihâ räsutu na iwasi hã. Ta hã i'rata ma tō mazazã. ⁶Iremhã wa tō 'madã'ã pese. Abaze da te 're itébré za'ra mono hã wa tō 'madã duré rom na abaze zahi hã duré abaze di'i na 're inomro mono duré si nori zama. ⁷Taha pari damreme hã wa tō wapa, âne te te îma inharĩ hã: "Pedru, aiwahutu! Asima 'maiwĩrĩ, 'mai'rêne da." ⁸Tahawa wa sada'ã, âne: "Înhib'apito, mare di! Niwa marĩ te 'rêne ô di iwasétére hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob'ui'érézém na te te wawi isawi za'ra hã." ⁹Tawamhã hãwa hawi damreme te duré îma tinha, âne: "Marĩ hã wasété newa, sisisi tō, 'Re ihâimana u'âsi mono wẽ na hâimana da, te te oto i'manharĩ hã." ¹⁰Âne hã si'ubdatō ma tō âma îma sahu. Taha pari ma tō apã hãwa u âri ni. ¹¹Tawamhã tō taha bātã pibuzém na ma tō aibã norĩ si'ubdatō aihutu i'za'warizéb u, da te âma izō isatōrĩ za'ra hã Cezaréia hawi. ¹²Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono P'êzani hã ma tō îma tinha, isiré imorĩ za'ra da, isiti âna. Â hã isisânawã norĩ 6 na ihãiba za'ra hã ma tō we isiré ai'aba'ré. Tawamhã wa tō asisi ni, Cornéliu nhorōwa u. ¹³Ta hã ma tō duré wama siwasu'u za'ra, hãwa hawi 'Re ihâimana u'âsi mono ma rom-huri'wa tãma isihãiré na hã, âne te te tãma inharĩ na hã: "Ma'ápé, da'mazatōrĩ Zopi u, Simau Pedru na isisi zō. ¹⁴Ta hã te za rowasu'uwẽ na aima rowasu'u za'ra wa'wa, taha zarina 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te asō'reptu da, duré uburé asōrōwa 're, 're isi'ubumroi mono norĩ zama."

¹⁵— Tawamhã rowasu'u na te âma tãma sãna'rata za'ra wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono P'êzani hã ma tō we isisiwib za'ra si'ra, wanhiswib za'ra te te isirã ne isãna'rata hawimhã. ¹⁶Tawamhã Wanhib'apito mreme na wa tō po're puru, âne te te inharizém na: "Zuwã Batista hã ma tō â uptabi na si te te 're da'hãiba ubu, â dawabzuri te te dama 're a'manharĩ mono wamhã. Taneĩ ô di oto. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za Tip'êzani na te te 're aihãiba ubu za'ra wa'wa, iré 're anomro u'âsi aba mono da." ¹⁷Tahawa zudeu'ō norĩ zama ma tō waibu, 'Re ihâimana u'âsi mono nhoprubzé iwẽ uptabi hã, Wanhib'apito Zezu Cristu, wa te saze za'ra wamhã, wa te iwaibu ne aiwa. E 'wa hã, wa hã tawamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono zada izab da hã.

¹⁸Tawamhã âne hã te te wapari za'ra wamhã, niha hã te te nharĩ waihu'u za'ra ô di. 'Re ihâimana u'âsi mono âma si ma tō tiwata za'ra, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tō nare pisutu, bådã hã zudeu'ō norĩ ma tiwasété wi isipizari za'ra zéb zarina, dahâimanazé isi'utōrĩ'ō hã te te sina uwaimrami za'ra da.

Âtioquia âma Zesusihi zazei'wa norĩ 're ihâimana za'ra mono zé

¹⁹Estevã hã da te dasiwi iwĩrĩ hawi, isazei'wa norĩ âma, da te irowasété za'ra zéb zarina, ni'wam norĩ te te iropéi mono hã ma tō aihutu, Fenisia na ti'a nhisi u, rob're za'idi Chipri u, 'ri nho'u Âtioquia u zama. Tame 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã ma tō nasi wasu'u za'ra, Zudeu norĩ ma si. ²⁰Tane nheré, nima norĩ Chipri hawimhã duré 'ri wa'ōno Cireni hawimhã, ma tō duré ai'aba'ré, Âtioquia u hã. Ta norĩ hã ma tō zudeu'ō norĩ ma zama rowasu'u za'ra, Rowasu'uwẽ Wanhib'apito Zesusihi wasu'u na hã. ²¹Uburé Danhib'apito nhib'rada hã ma tō isisiwi tihâimana za'ra. Tahawa ma tō ahã na saze za'ra. Ma tō duré Wanhib'apito u hã aipizari za'ra.

²²Â hã romreme hã ma tō wi, isazei'wa norĩ Zeruzalé âma siré 're isi'rã-ô'tō mono norĩ u. Taha zarina ma tō siwi satō Barnabé hã, Âtioquia u. ²³Ta

hã tamomo wisi wamhã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã iwê na dama 're isôpru mono zé hã te te 'madâ'â wamhã, tâma rowê uptabi di, Barnabéhé ma hã. Ta hã ma tô uburé pawaptob za'ra, siptete sina sena na Wanhîb'apito âma hâimana u'âsi za'ra da, tipê'ê na hã.

²⁴Barnabé hã aibã ihâimana wê. 'Masisi na, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ê-zani ré, 're ihâimana mono, duré 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'um-nhasi mono zé tâma 're ihâimana mono. Tawamhã da'ahâ na ma tô aipizari za'ra ni, Wanhîb'apito u hã.

²⁵Taha pari Barnabé hã ma tô mo Tarsu u, Sauluhu zô rîti da. ²⁶Te te sôpêtê wamhã, ma tô saprô, Âtioquia u. Tame misi wahub 're, ma tô siré aimasisi zahuré, isazei'wa norî me. Da'ahâ na ma tô te te 're da'apawaptob zahuré, rowasu'u iwê na hã. Âtioquia âma imorî'rata na Zezusihi nhîrã zarina 're inomro mono norî hã ma tô sisi za'ra ni, Cristuhu nhîb'auwê na.

²⁷Tawamhã taha bâtâ mono na hã, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahâ-râ'wa norî nima norî hã ma tô ai'aba'rê, Zerusalê hawi, Âtioquia u. ²⁸Isiré za'ra hã, Agabu na isisi hã ma tô wahudu. 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani zadawa para, te âne rowasu'u:

— Amnho zô te za rowaptâ, uburé ti'ai mono bâ hã.

Âne hã ma tô tiromhâiba, Claudiu hã danhib'apito na 're hâimana mono ré, Roma 'remhã.

²⁹Tahawa, Zezusihi zazei'wa norî hã ma tô sima waihu'u za'ra, te te pawap-tob za'ra da, isazei'wa norî Zudéa âma 're isi'ubumroi mono norî hã. Tawamhã ma tô rã'ôto za'ra hâiba mono bâ, marî hã tâma iwapu za'ra zarina. ³⁰Ta hã ma tô 'manharî za'ra. Tinhoprubzé hã ma tô tâma sômri za'ra, Barnabé duré Sauluhu norî nhîb'rata, isazei'wa norî 'madâ'â wa norî ma hã.

Pedru hã dazazém hawi 'Re ihâimana u'âsi mono te te isô'reptuzé

12 ¹Taha wahub 'remhã apito Erodi hã, nima norî isazei'wa hã ma tô sé dazazéb 're, te te sima wê wa, te te tâma rob'manharî wasété za'ra da. ²Tahawa ma tô ti'ru, Tiagu hã da te wîri da, sib'ézé 'wapa na Zuwâhã dub'rada hã. ³Âne hã Zudeu norî ma, te te irowê na te te 'madâ'â wamhã, ma tô duré ti'ru, Pedruhu zama dazazéb 're, da te sêrê da. Âne hã i'u'êtê wapu mapu'ô na dasa da te 're ihuri mono zé bâdâ hâimana mono ré, ma tô tirom-hâiba. ⁴Tawamhã Pedru hã dazazéb 're, te te sêrê parimhã, Erodi hã ma tô sôré dasi'wapéi 'manharî'wa norî maparane si'uiwa na iwa'ôto na, siwa'râmi te te nasi siwi i'madâ'â da hã, maparane si'uiwa na dasi'wapéi 'manharî'wa hâiba na iwa'ôto mono bâ. Erodi hã ma tô sima wê, Pedruhu âma danho'a te te rowairébê da. Tane nherê, Pascoa na dato nhisi parip si da. ⁵Âne wa, Pedru hã ma tô siwi tété dazazéb 're, dasi'wapéi 'manharî'wa norî hã. Tane nherê, isazei'wa norî hã ma tô âma rowaptêrê u'âsi za'ra.

⁶Tawamhã ahâmhã na, za oto awêm na Erodi hã da'ahâ nho'a te te âma irowairébézéb u, Pedru hã te nhono, para wasisi ré isi'uwazi nhorô rutu na, maparane dasi'wapéi 'manharî'wa norî wa'wa. Dasi'wapéi 'manharî'wa norî hã te duré rob'madâ'â za'ra, dazazéb u dazasizé 'ridawa za'êtê âma hã. ⁷Tawamhã waptu na rosa'rese ô ré, ma tô hâiwa hawi Uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hã sihâi'rê. Duré ma tô rowa'a, dazazé 'ri 're wa'wa âma. Hâiwa hawi romhu-ri'wa hã Pedru ma tô upi, isisé âma. Ma tô duré utu. Âne ma tô tâma tinha:

— Waptu na aiwahu!tu!

Tawamhã, ipawasisizé hã ma tô tiwaptãã zahuré, isib'rata hawimhã.

⁸Tawamhã hãiwa hawi romhuri'wa hã te tãma tinha, ãne:

— Asi'uza na duré asipara uza na!

Tahawa Pedru hã ma tô 'manha, hãiwa hawi romhuri'wa hã te te i'ruzéb zarina. Te duré tãma ti'ru, ãne:

— Ai'uza ihãpa hã asima sêrê! Taha parimhã izarina we aimorí!

⁹Tawamhã Pedru hã ma tô watobro, dazazé 'ri're wa'wa hawimhã. Hãiwa hawi romhuri'wa zarina ma tô mo. Tane nherê, te te waihu'u ô di, hãiwa hawi romhuri'wa te te isô'reptu na hã. Ma tô rosa'rata, sôtô 'rowim newa uburé marĩ hã. ¹⁰Tawamhã 'ridawa 'madã'ã'wa imorí'rada duré maparane ãma hã ma tô sa're zahuré. Taha pari ma tô aimasisi, isi'uwazi na 'ridawa nhitobzé 'ri nhi'riti u dapusizéb u hã. 'Ridawa za'êne hã si'uihã na ma tô si'ridawa. Tawamhã ma tô rob u tipusi zahuré. 'Ri nhi'riti na te tineb zahuré, misi inomro na. Tane nherê, waptu na sa'rese ãna ma tô hãiwa hawi romhuri'wa hã oto aimani. ¹¹Tawamhã Pedru hã ma tô oto po're puru, iromhâimanazém na hã. ãne ma tô tinha:

— Ãhã na hã wa tô oto waihu'u, ãsiwawã ãna. Uburé Danhib'apito hã ma tô nare we satô, tite hãiwa hawi romhuri'wa hã. Ta hã ma tô iwaze, Erodihi nhib'rata ihãimana nherê, duré uburé Zudeu norĩ hã uburé marĩ ãzô iwatab-rozéb zô isimipari za'ra wi.

¹²Tãma iromhâimanazé hã Pedru te te waihu'u wamhã, ma tô mo, Mariaha nhorôwa u. Ta hã Zuwã Marcusihi na. Tamemhã da'ahã na ma tô tasi'rã'õtô ni, da te ãma rowaptêrê za'ra da hã. ¹³Tawamhã Pedru hã ma tô 'ridawa ta'a, 'ri nho're niwĩmhã. Tahawa romhuri'wa pi'ô Rodi na isisi hã ma tô mo, te te robzabu da. ¹⁴Tawamhã Pedruhu mreme te te waihu'u wamhã, tãma rowé uptabi di. Apã ma tô wara, te te 'ridawa ãna 'ridawa hã. Ma tô tãma wasu'u za'ra, ãne:

— Pedru hã rowi te za!

¹⁵Tane nherê, te pi'oi ma nharĩ za'ra, ãne:

— Mare di. Ma ai'rãsiwamna!

Tane nherê, sadahutu ãna te tãma wasu'u za'ra, tô sena Pedru isam na hã.

Tahawa te ãne tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Áté ite hãiwa hawi romhuri'wa!

¹⁶Taha ré hã, Pedru te nasi 'ridawa ta'a. Ma tô oto sô 'ridawa za'ra. Te te siwi 'madã'ã wamhã, ma tô ãma titob'uzu pese za'ra. ¹⁷Tawamhã tinhib'rata na ma tô tãma 'manharĩ za'ra, ari'iwi simasab da. Taha pari, ma tô tãma siwa-su'u za'ra, Uburé Danhib'apito dazazém hawi te te iwazerezém na hã, ãne:

— Á hã ãma iromhâimanazé hã Tiaguhu ma, rowasu'u za'ra wa'aba za duré wasisãnawã norĩ isiré isazei'wa norĩ ma zama.

Taha pari, ma tô watobro. Ma tô mo nimomo.

¹⁸Tawamhã awê wamhã, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã ma tô 're siwairôtô, te te siwi waihu'u ô wa, Pedruhu ma iromhâimanazé hã. ¹⁹Tawamhã Erodi hã ma tô ti'ru, sô rĩti za'ra da. Tane nherê, te te siwi sôpêtê ô di. Tawamhã 'ridawa 'madã'ã'wa norĩ te te sadanharĩ za'ra parimhã, ma tô 'ru za'ra, da te simro da.

Apito Erodi idã'ázé

Taha pari apito Erodi hã ma tô mo, Zudéa hawi, Cézaréia u. Tame ma tô nhamra, niha bâta na.

²⁰Tawamhã Apito Erodí hã sahi uptabi di, 'ri wa'õno Tiru âma 're isi'ubumroi mono norî zada hã duré Sidô âmam norî zada zama. Tahawa ta norî hã ma tô si'rã'õtô. Taha pari ma tô ai'aba'rê Erodihi u, te te tâma robzanhamri za'ra da. Imorî'rata na ma tô Blastuhu wi waptêrê za'ra, te te sadawa upari za'ra da. Blastu hã apito nhimiromhurizé 'ri 'râihâ 'remhã apito ma, i'umnhã. Âne hã te te âma uwaimrami za'ra pari, Erodihi u ma tô oto aihutu, romharé na 're hâimana za'ra mono da, te te tiwi waptêrê za'ra da, amnhô hã tâma 're isihutu mono hã apito nhipti'ai hawi wa. ²¹Tawamhã bâtâ pisutu âma, Erodí hã ma tô si'ûza apito norî ûza na. Tinhamrazém na ma tô nhamra. Timreme na ma tô duré sâna'rata. ²²Âne ma tô nasi tahâsi ni, mreme mono ré hã:

— Â hã ihâiba'ôi mreme. Aibâ mreme ô di, imreme hã.

²³Tawamhã waptu na awa'awi pesere ma tô hâiwa hawi Uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hã azâ, hâzé da, 'Re ihâimana u'âsi mono âma si wata ô wa. Tahawa isâna wai'u hã ma tô siwi ti'rê. Ta hã ma tô tiwî.

²⁴Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã ma tô sa'êtê u'âsi. Te duré te te ropéi u'âsi.

Barnabé norî hã Saruhu me, Âtioquia u apâ inebzé

²⁵Tawamhã Barnabé norî Sauluhu me romhuri hã te te 'râsutu zahuré pari, ma tô apâ tineb zahuré Âtioquia u, Zeruzalê hawi. Zuwâ Marcus hã ma tô siré saprôni zahuré.

Barnabé norî Sauluhu me romhuri na te te isâna'rata zahuré zé

13 ¹Tawamhã Âtioquia âma isazei'wa norî wazarimhã te 're hâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norî duré dama rowahutu'wa norî hã: Barnabé, Simiã "I'râdâ'â" na isisi amo hã, duré Lusiu, Cirenî âma aré 're isâmra mono duré Manaé, apito Erodihi siré da te iprédu duré Saulu. ²Tawamhã nimahã bâtâ na hã, Uburé Danhib'apito âma wata za'ra ré, duré sai âna a'â si'ubumroi ré, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã ma tô âne tâma nharî za'ra:

— Asisiti simizusi wa'aba Barnabé norî hã Sauluhu me, romhuri te te îma 'manharî zahuré da. Taha da, wa îsima pisutu zahuré.

³Tawamhã âne wa, sai âna si'ubumroi parimhã, duré te te rowaptêrê za'ra parimhã, tinhib'rada ma tô âma sa'ra za'ra. Taha pari ma tô siwi satôri zahuré, tinhimiromhuri hã te te 'manharî zahuré da.

Barnabé norî Sauluhu me Chipri âma romhuri te te i'manharî zahuré zé

⁴Tawamhã Barnabé norî Sauluhu me ma tô tineb zahuré, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani te te satôri zahuré wa, Seleusia na 'ri nho'ômo nhisi u. Ta hawi, ma tô duré tineb zahuré, rob'rê za'idi Chipri u. ⁵Salamina na 'ri wa'õtô u simasisi wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô dama sadawa wasu'u zahuré, Zudeu norî te rowahutuzé mono na. Zuwâ Marcu hã ma tô isiré timorî zahuré, ipawapto'wa zahuré da.

⁶Tawamhã uburé rob'rê za'iti na te te ro'rahâri za'ra wamhã, ma tô aihutu, Pafus na 'ri nho'ômo nhisi u. Tame ma tô siwi sôpêtê, Zudeu simi'â na romhuri'wa, Barzezusi na isisi hã, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa senai'ô hã. ⁷Ta hã Sérgiu Paulu siwaihu, rob'rê za'iti âma danhib'apito na 're

ihâimana mono siwaihu. Danhib'apito hã, aibã te te irowaihu'u pe. Ta hã ma tô hã, Barnabé nori zô Sauluhu me, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme te te wapari da, te te sima wê wa. ⁸Tane nherê, romhosi'wa Elima hã (ã hã isisi gregu mreme na hã) tâma wê ô di, Zezusihi zadawa wasu'u'wa nori hã. Duré, tâma wê ô di, danhib'apito te te isaze da hã. ⁹Tawamhã Saulu, Paulu na isisi amo hã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani 'masisi na tâma hâimana wa, ma tô 'madâ'a pese, Elima hã. ¹⁰Tahawa te âne tâma tinha:

— Wa'uburé 'ra! Duré uburé marî iwê nhitob'ru! Aibã iwasédé duré i'asawadawa nhipe! E mahã bâta u te za isazã, Uburé Danhib'apito nhimiroti tô sena hã wê nherê, dawî âma 're i'azaprî mono na hã, iwasété na. ¹¹Waihu'u, âhã na hã! Uburé Danhib'apito hã te za aima rob'manharî wasété. Te za atob'a. Bâta ro hã 'madâ'a ô di za, niha bâta na.

Tawamhã awa'awi pesere, Elima hã ma tô sina waihu'u, hunhizé i'râdã te te itômo upsibi na hã. Ma tô nasi aipiza, ni'wa hã te te patété mono da. ¹²Tawamhã danhib'apito âne hã te te 'madâ'a wamhã, ma tô saze. Ma tô âma titob'uzui pese, Wanhib'apito Zezusi wasu'u na rowahutu na hã.

Paulu nori hã Âtioquia âma ihâimana za'ra zé

¹³Tawamhã Paulu nori hã ma tô ai'aba'rê tisiré nori me, Pafus hawi, Perze na 'ri nho'ômo nhisi u, Pãfilia na danhipti'a nho'ômo nhisi âma hã. Rowa'u'u na uba'renem na te sisa're. Tane nherê, tame Zuwã Marcus hã ma tô rême zahuré. Apã ma tô sina siri, Zeruzalê u. ¹⁴Perze hawimhã ma tô duré tineb zahuré, Âtioquia u Pisidia na danhipti'a nho'ômo nhisi u. Tawamhã romhuri 'râsudu dawa'utuzé sabadu na hã ma tô tizasi zahuré, Zudeu nori te rowahutuzéb u hã. Zasi zahuré wamhã, ma tô aimasisi. ¹⁵Tawamhã ni'wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob'ui'éérézê hã duré isadawa 'mahârã'wa nori nhimi'ui'ééré hã te te dama sôré parimhã, rowahutuzéb âma 're da'anhimi'rui mono 'wa nori hã ma tô ni'wa hã siwi satô, Paulu duré Barnabé nori u, âne romreme ré:

— Wasisânawã nori, rowasu'u na danhiptete aba da, iré wamhã, ma'âpé wama rowasu'u wa'aba, âhã na.

¹⁶Tawamhã Paulu hã hâiwi ma tô za. Tinhîb'rada ma tô 'manha, ari'iwi dasi'ubumro da. Âne ma tô âma sãna'rata:

— Izaraéu nhihudu nori duré zudeu'ô nori 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're i'aiwata za'ra wa'aba mono hã, ma'âpé îwapari pese za'ra wa'aba! ¹⁷'Re ihâimana u'âsi mono Izaraéu nhihudu nori nhîb'apito hã ma tô wahi'rata nori hã sima pisutu za'ra, Ezitu âma 're si'ubumroi mono ré hã. Ma tô 'manha, ahã uptabi da hã. Ta hawi ma tô duré sani za'ra, tiwaihu'u pe isa'êtê uptabi na. ¹⁸Tawamhã rop si 're irosa'wari mono âma hã simi'ê na ma tô te te 're 'wapé za'ra, 40 na wahub 'remhã. ¹⁹Ma tô da'uprosi, 7 na dawamri hã Cana'ã 'remhã. Tawamhã Izaraéu nhihudu nori hã isipti'a na ma tô âma ate za'ra. ²⁰Âne hã romhâimana ré hã, ma tô tiwahu 450 na.

— Taha parimhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô tâma pisutu za'ra, da'âma rowairébé'wa nori hã, isadawa 'mahârã'wa Samuéu ihâimanazéb u

g 13.9 Paulu hã romanu nori mreme na isisi. Saulu hã hebraicu mreme na hã. Zudeu nori hâimazé taha bâta mono na hã isisi maparane te tâma 're hâimana za'ra.

hã. ²¹ Izaraéu nhihudu norĩ hã apito te te siwi waptêrê wamhã, ma tũ tãma sũmri za'ra Sau hã, Quisihi 'ra hã, Bẽzamihi nhihudu. Ta hã ma tũ apito na tãma tihãimana za'ra, 40 na wahum na hã. ²² Tawamhã apito Sau te te wazere parimhã, 'Re ihãimana u'asi mono hã ma tũ pisutu Davi hã, apito da. Taha na ma tũ ãne tinha: "Wa sũpêtê Davi hã Zẽséhẽ 'ra, aibã te isima 're iwẽ mono. Ta hã te za uburẽ marĩ te isima iwẽzẽ hã te te 're a'manharĩ." ²³ Davihi nhihudu, Zezusi hã. Ta hã 'Re ihãimana u'asi mono ma tũ pisutu, Izaraéu nhihudu norĩ nho'reptui'wa da, te te ãma iropisutuzẽb zarina. ²⁴ Zezusi hã wei wisi wana rê, ma tũ Zuwã Batista hã te te dama 're rowahutu, â dawabzuri te te dama 're i'ab'manharĩ mono na hã durẽ dawasétẽ wi 're idasipizari za'ra mono zẽm na zama, uburẽ Izaraéu nhihudu norĩ ma. ²⁵ Tawamhã Zuwã hã tinhimiromhuri te te i'rãsutuzẽ hã ro'rutu wamhã, te ãne dama siwasu'u: "E 'wa na te i'ãma irosa'rata za'ra wa'wa, wa hã. Wa hã sũ 're i'asimipari za'ra wa'aba mono hãĩ õ di. Tahawa, ma'ãpẽ iwapari za'ra wa'aba. Ta hã iza'u si te za wei mo. Tahawa e wa hã iwẽ bâ, ipara'uza te tãma iwazere da hã."

²⁶ Tawamhã Paulu hã ma ãma uzusi, ãne:

— Isisãnawã norĩ, Abra'ãhã nhihudu norĩ durẽ a norĩ wa'wa zudeu'õ norĩ, 'Re ihãimana u'asi mono ãma si 're i'aiwata za'ra wa'aba mono norĩ zama, iwapari za'ra wa'aba! Â hã rowasu'uwẽ danho'reptuzẽm na hã ma tũ wei watẽme satõrĩ za'ra, uburẽ wama za'ra. ²⁷ Zeruzalẽ ãma 're isi'ubumroi mono norĩ hã durẽ ta norĩ ma ipire norĩ zama, te te waihu'u za'ra õ di, Zezusi Danho'reptui'wa na hã. Durẽ te te sadaihu'u za'ra õ di sabadu nhidãpã, 'Re ihãimana u'asi mono zadawa 'mahãrã'wa norĩ nhimi'ui'ére hã da te dasima 're sũrẽ za'ra mono nherẽ. ãne nherẽ, Zezusi hã dãã da, te te ãma siwi roti wamhã, ma tũ ãma uwaimra, 'Re ihãimana u'asi mono zadawa 'mahãrã'wa norĩ nhimirowasu'u hã. ²⁸ Durẽ i'uwaibaba na da te iwĩrĩzẽb da, te te siwi sãmri õ nherẽ, Pilatuhu wi ma tũ waptêrẽ za'ra, te te 'ru da, da te dasiwi wĩrĩ da hã. ²⁹ Ibaihã Iwazẽ pese na rob'ui'ére hã uburẽ te te ãma uwaimrami pari, ma tũ siwi si'ra, wedepo'o nhonhi'rãmi hawi. Taha pari ma tũ sêrẽ ni, ab're 're. ³⁰ Tane nherẽ, 'Re ihãimana u'asi mono, ma tũ apã hãiwa'utu, dãã ãna 're hãimana mono da. ³¹ Tawamhã bãtã ahã na ma tũ nasi sihãirẽ, Galilẽia hawi Zeruzalẽ u, isirẽ 're inomro mono norĩ ma. Â norĩ hã te te oto 're wasu'u za'ra Zezusi hã, uburẽ a'uwẽ norĩ ma hã.

³² — Durẽ wa norĩ hã wa aima wasu'u za'ra wa'aba ni, Rowasu'uwẽ hã 'Re ihãimana u'asi mono te te ãma iropisudu hã wahi'rata norĩ ma. ³³ Ma tũ oto ãma uwaimra wama za'ra, tũ ti'ra norĩ ma. Zezusi hã apã ma hãiwa'utu, Salmu 2 ãma rob'ui'ére zarina, ãne:

"A hã i'ra. Â bãtã na hã wa hã Aima o to."

³⁴ — ãne 'Re ihãimana u'asi mono hã ma tũ tinha, Zezusi apã te te ihãiwa'utuzẽm na hã. Ma tũ ãma roti, niwa dadã hã za te te ãma i'ai'utẽ õ na hã, ãne:

"Marĩ iwẽ uptabi iwazẽ pe hã, wa za aima sũmri za'ra, Davihi ma, te ãma iropisutuzẽ hã."

³⁵ ãne te durẽ tinha, ihãiba amoi ãma rob'ui'ére na hã:

“A hã rême ô di za, ate romhuri'wa Iwẽ uptabi hã ab're 're, 'ro da hã.”

³⁶Tawamhã Paulu hã ma duré âma uzusi, âne:

— Davi hã ti'ai âma 're hâimana mono ré hã ma tô âma uwaimra, 'Re ihâimana u'âsi mono te, rowa'ôno hã. Taha pari ma tô dârâ. Ma tô âma ti'a ni, ihi'rata norĩ zababa. Tame ma tô ti'ro. ³⁷Tazahã, âne hã tãma romhâimana ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono apâ te te ihâiwa'utu ma hã. ³⁸⁻³⁹Isisânawã norĩ, iwaihu'u za'ra wa'aba da si, Zezusihi nhimi'manharizéb u'âbâ dawasété parizém na wa te aima irowasu'u za'ra wa'wa hã. Waihu'u za'ra wa'aba, ni'wa hã te te sazei wamhã, iwasété wi te za sô'reptu. Mozésihi nhimi'ui'ére 'rada hã te te isô'reptui waihu'u'ô hã. ⁴⁰Tahawa, ma'apé âma pibui pese za'ra wa'aba, hâimana tô da, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ te te inhari za'ra zé hã, âne:

⁴¹ “Re ihâimana u'âsi mono âma 're i'ato za'ra wa'aba mono norĩ, 'madââ za'ra wa'aba!

A'râmi za'ra wa'aba. Duré ai'utôri aba.

Âhã na hã wa za 'manha marĩ hã, niwamhã ni'wa hã te te aima âma rowasu'u za'ra wa'aba nherê, aré âma i'asimizaze za'ra wa'aba ô hã.”

⁴²Tawamhã Paulu norĩ Barnabéhé me hã, Zudeu norĩ te rowahutuzém hawi pusi wamhã, ma tô duré waptêrê zahuré ni dazadawa za'rêi âna, te te duré dama rowahutu zahuré da, sabadu amo na hã. ⁴³Tawamhã rowahutuzém hawi dawairébé wamhã, da'ahâ na Zudeu norĩ hã duré zudeu'ô norĩ Zudeu norĩ hâimanazéb zarina 're ihâimana za'ra mono norĩ hã ma tô Paulu norĩ siré ai'aba'rê, Barnabéhé me. Ta norĩ hã ma tô te te tãma robzanhamri za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimpawaptobzém na te te âma uzusi zahuré da.

⁴⁴Tawamhã sabadu hã oto iwa waptâ'ã wamhã, da'ahâ uptabi na uburé pese ô nherê, 'ri wa'ôto 'remhã ma tô dasito, Uburé Danhib'apito zadawa wasu'u hã da te wapari za'ra da. ⁴⁵Tane nherê, Zudeu norĩ hã da'ahâ na te te da'madâ'ã za'ra wamhã, ma tô sô'ru za'ra. Tahawa Paulu hã ma tô siwi mreme wê'ô. Imreme wa'râmi ma tô nasi nhari za'ra. ⁴⁶Tane nherê, Paulu norĩ hã Barnabéhé me ma tô pahi âna âma sada'âbâ za'ra, âne:

— Tô aré i'ru zahi, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme hã a norĩ wa'wa Zudeu norĩ uimrehêne iwapari za'ra wa'aba da hã. Tane nherê, asima wê za'ra wa'aba ô di. Duré te asina irosa'rata za'ra wa'wa, sadai ô na, dahâimanazé isi'utôri'ô isôpêté za'ra wa'aba zéb da hã. Tane ze te bâ, wa za oto waritĩ nho'omo ni, zudeu'ô norĩ ma, wa te oto rowasu'u da. ⁴⁷Uburé Danhib'apito hã âne ma tô wama 'ru za'ra:

“Wa asôré wa'wa, rob'uiwê'wa na zudeu'ô norĩ ma hã, danho'reptuzé wasu'u hã dama 'wasari aba da, daro mono bâ.”

⁴⁸Tawamhã zudeu'ô norĩ hã, âne hã te te wapari za'ra wamhã, tãma hã rowẽ uptabi za'ra di. Wanhib'apito mreme na ma tô duré tiwata za'ra, wê wa. Ma tô duré uburé saze za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te sima ipisutu za'ra norĩ hã dahâimanazé isi'utôri hã te te sina i'uwa'imrami za'ra da hã.

⁴⁹Tawamhã Wanhib'apito zadawa wasu'u hã ma tô ropé, ti'ai wa'otô mono bâ, daza'rui mono bâ. ⁵⁰Tane nherê, Zudeu nori hã ma tô zudeu'ô nori nhipi'ô dama ipire nori 'Re ihâimana u'âsi mono âma oto 're iwata za'ra mono nori hã duré aibâ nori 'ri nho'ômo 're, dama ipire nori hã wada'uri wasété za'ra. Tawamhã ma tô oto âma sâna'rata za'ra, rob'manharî wasété na hã, Paulu duré Barnabé nori ma hã. Ma tô oto sani ni, taha ti'ai wa'otô hawimhã. ⁵¹Tawamhã Paulu nori hã ma tô tipara zapru hã tata'a zahuré, da'âma dâ'â zahuré tô da oto. Tahawa, ma tô oto tineb zahuré, Iconiu na 'ri nho'ômo nhisi u. ⁵²Tawamhã Âtioquia âma isazei'wa nori ma hã rowê hã 'masisi u'âsi za'ra di, duré 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani zama.

Paulu nori hã Iconiu âma te te iromhuri zahuré zé

14 ¹Tawamhã Iconiu âma hã, Paulu nori Barnabéhé me 're ihâimana zahuré mono zéb zarina, ma tô tizasi zahuré, Zudeu nori te rowahutuzéb u hã. Tame ma tô duré rowasu'u zahuré, iwê uptabi na. Tahawa da'ahâ uptabi na Zudeu nori hã duré zudeu'ô nori zama ma tô saze za'ra. ²Tane nherê, Zudeu nori te te isaze za'ra ô nori hã ma tô zudeu'ô nori hã wada'uri wasété za'ra, sada hâimana za'ra da, uburé isazei'wa nori zada. ³Tawamhã Paulu nori Barnabéhé me hã bâtâ ahâ na ma tô aimasisi zahuré, Iconiu âma hã. Pahi âna te Wanhib'apito Zekusi hã dama wasu'u wê zahuré. Wanhib'apito hã, Paulu nori ma, iwaihu'u pe hã ma tô tâma sômri zahuré, marî dama i'manharî waihu'u'ô hã te te 're a'manharî zahuré mono da, da te waihu'u za'ra da, te te 're irowasu'u zahuré mono zé, tô sena uptabi na. ⁴Tane nherê, 'ri nho'ômo 'remhã ma tô dasima aipo'o ni. Ni'wam nori hã Zudeu nori niwî duré ni'wam nori hã Zekusihi zadawa wasu'u'wa nori niwî.

⁵Tawamhã zudeu'ô nori duré Zudeu nori hã tinhib'apito nori me ma tô âma sisaze za'ra, Paulu nori ma, te te rob'manharî wasété za'ra da, duré êtê na te te siwi pãri da. ⁶Âne hã te te sina waihu'u zahuré wamhã, ma tô dawî aimani zahuré, Licaonia na ti'a nho'ômo nhisi u, 'ri wa'ôno Listra u duré Dêrbi u duré isababa daro isimasa mono u. ⁷Tame ma tô rowasu'u zahuré dama, Rowasu'uwê na.

Paulu nori hã Listra âma duré Dêrbi âma te te iromhuri zahuré zé

⁸Tawamhã Listra âma hã aibâ te 're hâimana, ti'a 're isâmra u'âsi mono hã, ipotozém hawim haré imorî'ô. Para'otô uwa zahuré wa, niwamhã morî ô di. ⁹Ta hã aibâ hã ma tô wapa, Paulu te te dama rowasu'u ré hã. Tawamhã Paulu ma tô 'madâ'â pese. Ma tô 'madâ'â waihu'u, aibâ ma, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina i'umnhasizé tâma ihâimana na, ipesezéb da hã. ¹⁰Tahawa, mreme 'râihâ na te tâma tinha, âne:

— Aiwahutu! Hâiwi asa na, aipara na!

Tahawa aibâ hã ma tô hâimo sime. Timorî na ma tô oto sâna'rata.

¹¹Tawamhã Paulu hã te te i'manharîzé, da te dasiwi 'madâ'â wamhã, ma tô 're idamreme zusi mono zém na tahâsi ni, dahârâ 'râihâ na âne:

— Ihâiba'ô nori hã ma tô wei watême si'ra zahuré, a'uwê hâiba na.

¹²Tawamhã Barnabé hã ma tô siwi sisi, Zupite na. Duré Paulu hã Mercuriu^h na ma tô siwî sisi. E marî wa. Paulu hã te te dama rowasu'u wa. ¹³Zupite

h 14.12 Romanu nori nhimizaze na hã Zupite hã ihâiba'ô nori nhîb'ihâ'a, duré Mercuriu hã ihâiba'ô nori mreme 'wapéi'wa.

te hã 'ri âma 're idawata za'ra mono zé hã 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra 'ridawa 'rata rowi niwĩ te za. Sasedoti, Zupite âma 're idawata za'ra mono zéb âma romhuri'wa hã ma tô âwisi za'ra powawê iba'ômo norĩ hã duré romnhirãrã na danho'rebzu hã, 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra 'ridawa u hã. Ta hã a'uwê norĩ hã ma tô duré sima wê za'ra, powawê hã danhoprubzém na da te tâma zata za'ra da, Paulu norĩ ma, ihâiba'ô zahuré newa. ¹⁴Tawamhã Paulu norĩ, âne hã te te waihu'u zahuré wamhã, ti'uza ma tô hâiwazu zahuré. Wara sina ma tô dawa'wa u asamro. Hârâ râihã na ma tô da'mahârâ zahuré, âne:

¹⁵— Aibã norĩ, e marĩ da, te âne hã asiwi i'manharĩ 'wa. Wa norĩ hã ti'ai âma a'uwê, asine za'ra wa'aba hã. Rowasu'uwê hã wa te aima wasu'u za'ra wa'aba da, wa âmemhã wahâimana ni, âne hã aihâimanazé, rême za'ra wa'aba da, marĩ dai ô hã. 'Re ihâimana u'âsi mono u aipizari za'ra wa'aba, hâiwa 'manharĩ'wai u, ti'a, â poré duré uburé marĩ iwa 're ihâimana za'ra mono te te i'apoto mono u. ¹⁶Duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô rowairébé, dapoto mono 're idahâimana za'ra mono hã date bâdâdi na dasima iwê na 're danomro u'âsi mono da. ¹⁷Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô 're siwaihu'u u'âsi, marĩ iwê te te 're i'ab'manharĩ mono zém na hã. Ô hã tâi ma, te te 're rob'ru hâiwa hawimhã duré amnho hã 're i'râi 'ré za'ra mono da hã bâdâ i'uwaibaba na. Ô hã te dasa hã te te aima 're sômri za'ra wa'wa. Te duré aipê'ê 're, rowê isa'êne hã te te aima 're sômri za'ra wa'wa.

¹⁸Tawamhã âne hã te te dama rowasu'u zahuré nherê, pire di te te ida-'anhowada zahuré da hã, abaze, da te simro tô da hã âma dawata zahuré da, Paulu norĩ âma hã. ¹⁹Tawamhã nima norĩ Zudeu norĩ hã Âtioquia hawi isihudu hã duré Iconiu hawib zama ma tô dawada'uri wasété za'ra, uburé sada danhib'ru za'ra da hã. Tahawa, êtê na ma tô dasiwi hã ni, Paulu hã. Ma tô da te âma robâdâ, 'ri ahâ nhiti, da te âma rosa'rata za'ra wa, dâ'â newa. ²⁰Tane nherê, isazei'wa norĩ hã te te siwi uirĩ wamhã, ma tô wahudu. Taha pari ma tô duré âzé apâ, 'ri wa'ôto u. Tawamhã awêm na hã Paulu norĩ Barnabéhé me, ma tô oto Dérbi u tineb zahuré.

Paulu norĩ hã Âtioquia u, apâ ineb zahuré zé

²¹Tame Derbi 'remhã ma tô Rowasu'uwê na dama rowahutu zahuré. Tawamhã da'ahã na ma tô saze za'ra ni, Zezusihi nhirã zarina oto 're danomro mono da. Taha pari, ma tô apâ tineb zahuré, Listra u, Iconiu u duré Âtioquia u hã. ²²Isazei'wa norĩ hã ma tô te te 're apawaptob zahuré, robze na duré siptete sina âma 're nomro mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zém na hã, âne:

— Tô i'ru zahi, marĩ iwasédé hã ahâ na da te wama 're i'manharĩ za'ra mono zéb zarina, wa te 're irobzépata za'ra mono da hã, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zéb u 're wanhisisi mono da. ²³Isazei'wa norĩ hã siré 're isi'rã'ôto zé mono na hã, ma tô te te apisutu zahuré, da'madâ'â'wa da hã. Ma tô te te 're rowaptêrê zahuré. Sai âna ma tô duré a'â 're hâimana zahuré. Wanhib'apito ma, ma tô isib'rata da'madâ'â'wa norĩ hã te te 're anhomri zahuré, marĩ iwasété wi te te 're a'madâ'â pese mono da, te te i'umnhasi za'ra hã.

²⁴Tawamhã Pisidia na ti'a nhisi wa'waibaba, te te ro'rahâri zahuré wamhã, ma tô aimasisi zahuré Paulu norĩ hã, Pãfilia na ti'a nhisi u. ²⁵Perze âma,

Zezusihi wasu'uwē na te te dama rowahutu zahuré parimhā, ma tō tineb zahuré, Atalia u. ²⁶Atalia hawimhā ma tō apā tineb zahuré rowa'u'u na uba're inem na, Ātioquia u hā. Tame isazei'wa norī hā ma tō āma zahuré 're mreme zusi, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, te te 're 'madā'ā pese zahuré mono da, duré te te 're pawaptob u'āsi zahuré mono da. ²⁷Tawamhā Ātioquia u apā sima-sisi zahuré wamhā, isazei'wa norī hā ma tō 'rā'ōtō zahuré. Ma tō uburé tāma rowasu'u pese za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono uburé marī te te i'a'manharī mono zé hā ihāiba na zahuré. Ma tō duré wasu'u zahuré, 'ridawa te te i'ridawa na hā zudeu'ō norī zama te te saze za'ra da hā.

²⁸Tame ma tō aimasisi hā zahuré, Zezusihi nhirā zarina 're inomro mono norī 'ratamhā.

Zeruzalē āma idasi'rā'ōtōzé

15 ¹Tawamhā nima norī aibā norī hā ma tō aihutu, Zudéa hawimhā Ātioquia u. Ta norī hā ma tō isazei'wa norī ma rowahutu za'ra, āne: — 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob'ui'érezéb zarina asisihāiwata nhihāri za'ra wa'aba ō wamhā, asō'reptuzé hā asina uwaimrami za'ra wa'aba ō di za.

²Tawamhā Paulu norī Barnabéhé me hā, te te āma dazaze zahuré ō di. Tahawa, ma tō āma siwasu za'ra, mreme tete na. Āne wa, isazei'wa norī hā ma tō siwi waihu'u, Paulu, Barnabé duré ni'wam norī isazei'wa norī hā si'aba-ré da Zeruzalē u, te te āma romnhoré za'ra da, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī me duré isazei'wa norī 'madā'ā'wa norī me zama. ³Tawamhā Ātioquia 're isazei'wa norī hā ma tō satōrī za'ra, tō si'aba-ré da. Fenisia na duré Samaria na te te ro'rahāri za'ra ré, ma tō te te dama rowasu'u za'ra mono, zudeu'ō norī te te 're isaze za'ra mono na hā. Ā hā rowasu'u hā isazei'wa norī ma, ma tō te te rowē pese za'ra. ⁴Tawamhā Zeruzalē u sihutu wamhā, isazei'wa norī hā Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā duré isazei'wa norī 'madā'ā'wa norī hā ma tō siwi waibui wē. Tawamhā ma tō tāma rowasu'u pese za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono uburé marī te te i'a'manharī mono zém na ihāiba za'ra na hā. ⁵Tane nherē, ni'wam norī farizeu norī niwī 're ihāimana za'ra mono te te isaze za'ra norī hā ma tō hāiwi aimasa. Āne te nharī za'ra:

— Tō i'ru zahi, zudeu'ō norī hā isisihāiwata nhihāri za'ra da hā duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob'ui'érezé te te i'madā'ā pese za'ra da hā.

⁶Tawamhā Zezusihi zadawa wasu'u'wa norī hā duré da'madā'ā'wa norī me, ma tō si'rā'ōtō, te te āma romnhoré za'ra da. ⁷Tawamhā te te āma sima romnhoré ahā za'ra pari, ma tō Pedru hā hāiwi za. Āne te tāma nharī za'ra:

— Īsisānawā norī, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, duréi 'Re ihāimana u'āsi mono aihawib za'ra wa'aba te te sima ipisutu na hā, Zezusihi wasu'uwē na zudeu'ō norī ma, te 're rowasu'u mono da, ta norī hā te te 're wapari za'ra mono da duré te te 're saze za'ra mono da zama. ⁸'Re ihāimana u'āsi mono ma hā, uburé dapē'e 'remhā tāma dawaihu'u pese di. Ta hā ma tō dama hāi'rē, zudeu'ō norī hā te te wē na iwaibu na hā, Tipē'ēzani hā ta norī ma zama te te tāma isōmri za'ra zéb zarina, te te wama isōmri za'ra ne hā. ⁹'Re ihāimana u'āsi mono ma hā, ō norī hā duré wa norī hā nima hāi ō di. Ta norī hā ma tō hāiba pese za'ra, i'umnhasizé hā tāma 're ihāimana za'ra mono zéb zarina.

¹⁰Tawamhã âhã na hã e marĩ da, te asima iwẽ za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã asiwi pibui wa'aba da. Isisada te oto tâma isa'ra za'ra wa'wa âhã na hã, te te isaze za'ra norĩ ma hã. Â hã danhisada hã wa norĩ hã duré wahi'rata norĩ zama te te 'wasari waihu'u'ô di. ¹¹Mare di, wa saze za'ra ni, wanho'reptuzé hã iwa'âbã ô na wa te wasina i'uwaimrami za'ra zém na hã, Wanhib'apito Zezusihi nhimizawizéb zarina, zudeu'ô norĩ tinho'reptuzé te te sina i'uwaimrami za'ra ne, aiwa.

¹²Tawamhã tame uburé isi'ubumro norĩ hã ma tô ari'wi asimro, Barnabé duré Paulu norĩ mreme hã te te wapari za'ra da, te te i'awasu'u zahuré hã, 'Re ihâimana u'âsi mono, uburé marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô duré isimipawap-tobzé, ihâiba na zahuré te te i'ab'manharizé hã, zudeu'ô norĩ ma. ¹³Tawamhã timreme te te 'râsutu zahuré parimhã, Tiagu hã ma tô âne tinha:

— Ísisânawã norĩ, iwapari za'ra wa'aba. ¹⁴Simau hã ma tô wama wasu'u za'ra, imorĩ'rata na niha na 'Re ihâimana mono tinhimizawizé te te ihâi'rézé hã zudeu'ô norĩ âma hã. Ta norĩ hã ma tô sima pisutu i'reb za'ra hã, a'uwẽ ite na tâma 're hâimana za'ra mono da. ¹⁵Âne na tô isarina 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ hã ma tô âma rob'ui'ére siromo za'ra, âne:

¹⁶“Âne parimhã, apã wa za ísina siri, Davi te te 're ida'a'madâ'â mono zé apã para na te sãrĩ da. Ta hã 'ri isiprum ne.

Apã wa za ubumroi pese, isiprubzé hã. Tawamhã apã hâiwi wa za tisã,

¹⁷idasí'atarême hã Uburé Danhib'apito zô 're danhopré mono da, da te 're waihu'u za'ra mono da, uburé zudeu'ô norĩ inhíb'a'uwẽ da, te ísima ípisutu za'ra norĩ hã.

¹⁸Wa hã Uburé Danhib'apito, wa tô âne dama waihu'u, isâna'rata hawimhã.”

¹⁹Tawamhã Tiagu hã ma duré âma uzusi, âne:

— Ínhimirosa'rada hã, âne: Wa te tiwi ro'wa'rutu za'ra ô di za zudeu'ô norĩ wi hã, 'Re ihâimana u'âsi mono u isipizari za'ra norĩ wi hã. ²⁰Ínhimirosa'rada hã wa te tâma rob'ui'ére za'ra da, âne, abaze hã romhâiba 'manharĩ ma, da te 're izata za'ra mono nhi hã te te 're huri mono tô da, duré dasina dahâimana wasété na 're hâimana wasété za'ra mono tô da, duré abaze da te 're isô'reti za'ra mono nhi hã te te 're huri tô mono da, duré iwapru te te 're huri mono tô da zama. ²¹E marĩ wa. Duréi hawim haré, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob'ui'érezé hã ma tô da te dasima 're wasu'u za'ra 'ri wa'ôto mono na hã. Ma tô duré da te dasima 're sôré za'ra, Zudeu norĩ te rowahutuzé mono na hã.

Rob'ui'ére Zezusihi zazei'wa norĩ zudeu'ô norĩ ma hã

²²Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã duré isazei'wa norĩ 'madâ-'â'wa norĩ me, ma tô uburé âma sisaze za'ra isazei'wa norĩ me, tisiré za'ra te te siwi 'maipisutu da, Âtioquia u te te siwi 'mazatõrĩ zahuré da, Paulu duré Barnabé norĩ siré. Da te dasiwi ípisutu zahuré hã â norĩ hã: Zudasi, Barsaba na isisi amo hã duré Silas. Â norĩ hã isazei'wa norĩ ma hã wazé pese zahuré di. ²³Isiré zahuré rob'ui'ére hã ma tô siwi tisô, âne:

“Wa norĩ, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ duré da'madâ'â'wa norĩ, asi-sânawã za'ra wa'aba norĩ, wa âma asawi za'ra wa'aba ni, wasisânawã norĩ

zudeu'ō norī Ātioquia āma 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono norī duré Siria āma duré Silisia āmab zama.

²⁴“Wa waihu'u za'ra ni, wasiré norī hā āma isihutu na hā duré te te aima irowasu'u za'ra wa'aba na hā ropire te te aima ihiri za'ra wa'aba na hā. Tazahā āne hā wa te tāma i'ru za'ra zéb zarinaí ò di, te te i'manharī za'ra hā. ²⁵Tahawa, uburé wa tō āma wasisaze za'ra ni, aibā norī hā wa te wasiwi pisutu zahuré da, wa te āma atēme satōrī za'ra wa'aba da. Wasisānawā norī wama isawi uptabi zahuré siré te za āma ne, Barnabé duré Paulu norī siré. ²⁶Ta norī hā sina hātā'ā zahuré āna, ma tō te te 're romhuri zahuré, Wanhib'apito Zezu Cristuhu u'ābāmhā. ²⁷Tahawa wa āma wasiwi satōrī zahuré ni Zudasi norī Silaha me, si'uihā na te te aima wasu'u za'ra wa'aba da, wa te āma aima irob'ui'ére za'ra wa'aba zé hā. ²⁸'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani hā duré wa norī hā wa wasiwi waihu'u ni, danhisada pire wa, i'wapéi waihu'u ò ne, wa te aima sa'ra za'ra wa'aba tō da. Ā norī si isawi zahi hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō da: ²⁹'Re huri aba mono tō, abaze romhāiba 'manharī ma, da te 're izata za'ra mono norī nhi hā. 'Re huri aba mono tō, abazei da te 're isō'reti za'ra mono norī wapru hā duré inhi hā. Duré dasina dahāimana wasédé hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō. Āne hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono ò wamhā, rowē u'āsi te za 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Wa āma asawi za'ra wa'aba ni.”

³⁰Tawamhā maparane si'uiwa na ihāiba za'ra norī hā ma tō satōrī za'ra. Ma tō oto ai'aba'ré, Ātioquia u hā. Sihutu wamhā, ma tō r'ā'ōtō za'ra isazei'wa norī hā. Rob'ui'ére ma tō duré tāma sōmri za'ra. ³¹Te te sōré za'ra wamhā, ma tō āma sima rowē pese, timreme na te te ipawaptob za'ra na hā. ³²Zudasi duré Silaha me hā, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahārā'wa zahuré hā ma tō timreme hā tāma 'manharī za'ra, sa'ētē na wasisānawā norī te te āma anhiptete zahuré da hā. ³³Niha bātā na tame hāimana zahuré parimhā, isazei'wa norī hā ma tō rowē sina neb da hā apā satōrī za'ra, te te siwi isatōrī zahuré norī u hā. ³⁴[Tane nherē, Sila hā ma tō sima wē, tame sāmra da a'ā.]

³⁵Tawamhā Paulu duré Barnabéhé me hā ma tō niha bātā na tihāimana zahuré, Ātioquia āma hā. Tame simasisi ré, ni'wam norī isazei'wa norī me, ma tō nasi rowasu'u za'ra, Uburé Danhib'apito zadawa wasu'u na hā.

Paulu norī Barnabéhé me sima isiwānhizari zahuré zé

³⁶Niha bādā si'utōrī parimhā, Paulu hā ma tō Barnabéhé ma tinha, āne:

— Oto apā wa te wasina siri, wasisānawā norī hā wa te azabui mono da, 'ri wa'ōtō mono na, Uburé Danhib'apito wa te dama isadawa wasu'u mono zéb āma hā, niha hāimana za'ra mono zō.

³⁷Tawamhā Barnabé hā ma tō aré sima wē, Zuwā Marcus hā te te saprōni da, siré zahuré. ³⁸Tane nherē, Paulu hā te te sima wē ò di, imorī'rata na isiré morī zahuré wamhā, te te rēme zahuré wa, Pāfilia āma, isiré morī 'rāsutu zahuré wa. ³⁹Tahawa sa'ētē āma sisada'ābā zahuré wa, ma tō sima aiwānhiza. Barnabé hā ma tō Zuwā Marcus siré saprō. Uba're na ma tō asamro, rob'ré za'idi Chipri u. ⁴⁰Tawamhā Paulu hā ma tō Silas pisutu, te te siré saprōni da. Isazei'wa norī hā Uburé Danhib'apito ma, āma mreime zusi pari te te saprōni wē zahuré da, ma tō oto tineb zahuré.

⁴¹Tawamhā Paulu norī hā, Siria na duré Silisia na ma tō te te ro'rahāri zahuré. Ma tō te te apawaptob zahuré, isazei'wa norī hā.

Timotiu hã, Paulu duré Silas norĩ siré imorizé

16 ¹Tawamhã Paulu hã ma tô wi Dérbi u duré Listra u. Listra âma hã te 're sãmra, isazei'wa Timotiu na isisi hã. Ina hã isazei'wa. Ta hã Zudeu nhipi'ô. Tane nherê, imama hã Zudeu ô di. ²Uburé isazei'wa norĩ hã Listra âma duré Iconiu âmab zama 're isi'ubumroi mono hã te te siwi wasu'u wê di, Timotiu hã. ³Tawamhã Paulu hã ma tô sima wê, Timotiu te te siré saprõni da. Tahawa ma tô ti'ru, da te sihâiwata nhizâri da, Timotiu hã tame ti'ai wa'õtô mono 'remhã, Zudeu norĩ 're ihâimana za'ra mono hã te te waihu'u pese za'ra wa, Timotiuhu mama gregu na hã. ⁴Ri wa'õtô na te te iro'rahâri zahuré mono zém na isazei'wa norĩ ma, ma tô te te awasu'u zahuré, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã duré isazei'wa norĩ 'madâ'â'wa norĩ hã Zeruzalê 're, te te iwaihu'u za'ra zé hã. Ma tô duré te te apawaptob zahuré, te te 're 'madâ'â pese za'ra mono da, te te iwaihu'u za'ra zé hã. ⁵Âne zarina, isazei'wa norĩ ma, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zé hã tâma sa'êtê u'âsi za'ra. Duré bâta sidâpâ ma tô sina hã'â u'âsi, isazei'wa norĩ hã.

Paulu hã Troadi âma marĩ sôtô 'rowim ne te te i'madâ'âzé

⁶Tawamhã Paulu duré tisiré norĩ me ma tô ai'aba'rê, Frizia na duré Galasia na ti'a nhisi wa'waibaba, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã te te tiwi sawi za'ra wa, Azia na ti'a nhisi âma iwasu'uwê na te te dama rowasu'u za'ra tô da. ⁷Mizia te, ti'a nhizâri u sihutu wamhã, ma tô aré pibu za'ra, sisisi da, Bitinia na danhipti'a nho'ômo nhisi u. Tane nherê, Zezusihi Pê'êzani hã te tiwi sawi za'ra. ⁸Tahawa, Mizia na ma tô ro'rahâri waré za'ra. Troadi na 'ri nho'ômo nhisi u, ma tô aihutu. ⁹Taha mara na hã, Paulu ma tô marĩ hã sôtô 'rowim ne 'madâ. Aibã hâiwi isa, Masédonia na danhipti'a nho'ômo nhisi âma 're isãmra mono hã te 'madâ. Ta hã te âne 'mahã: "Wei aimorĩ, Masédonia u. Wa'âma aime za'ra na." ¹⁰Tawamhã Paulu hã âne hã sôtô 'rowim ne marĩ te te 'madâ'â parimhã, wa tô wasima ro'ubumro za'ra ni, Masédonia u wasi'aba'rê da, Zezusihi wasu'uwê na tame wa te dama rowasu'u za'ra da, wa te âma uwaimrami za'ra da, 'Re ihâimana u'âsi mono, wazô hârâ za'ra wa.

Filipu âma Lidia te te isazezé

¹¹Tawamhã Troadi hawi, wa tô wawairébê ni. Ône haré uba're na wa tô wasisa're, Samotrasia na rob'rê za'iti nhisi u. Ta hawimhã awêm na wa tô aihutu ni, uba're nhimizahârizéb u Neapolis âma. ¹²Ta hawimhã wa tô ai'aba'rê ni 'ri nho'u dama i'rânho'u Filipu u hã Masédonia 'remhã. Tame te romanu norĩ hã 're si'ubumro. Tamemhã bâta ahã na wa tô wahâimana za'ra ni. ¹³Sabadu na hã 'ri nho'ômo hawi wa tô wawairébê ni pa zaihã u, wa te rosa'rata za'ra wa, tame Zudeu norĩ te rowaptêrêzé, wa te wasiwi 'manhopêtê da. Wa tô asimro ni. Wa robzanhamri za'ra ni, tame pi'ô norĩ isi'ubumro norĩ ma. ¹⁴Pi'ô dasiré te te iwawapari za'ra hã Lidia na isisi hã, zazahã ihâprê wede'wa, Tiatira na 'ri nho'ômo nhisi hawimhã. Ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono âma te 're wata. Uburé Danhib'apito hã ma tô ipê hã tâma 'ridawa, Paulu te te irowasu'uzé hã te te sadaihu'u da. ¹⁵Tahawa, â dawabzuri hã ma tô 'manha duré isôrôwa 're, 're isi'ubumroi mono norĩ zama. Taha parimhã ma tô wazô tihârâ za'ra:

— Wanhīb'apito zazei'wa na asiwi i'madâ'â aba wamhâ, we ai'aba'rêi wa'aba, ñhorôwa âma asimroi wa'aba da.

Âne wa, ma wa'âma ai'uté za'ra, isôrôwa 're, wasi'ubumro da hã.

Paulu nori Silaha me dazazéb 're, da te izazé

¹⁶Tawamhâ nimahâ bâta na, da te 're irowaptêrê za'ra mono zéb u wasi'aba'rêi ré, wa wasiwi sôpêtê ni, azarudu pawâ'âbâ âna dama romhuri'wa hã, wa'uburé ré 're hâimana mono wa, marî hã romhâ ré te te 're i'awaihu'u siromo mono hã. Taha na rob'uprazé hã ma tô sa'êtê na te te 're waibu, isib'apito nori hã. ¹⁷Tawamhâ azarudu hã Pauluhu zarina ma tô mo duré wazarina zama. Mreme 'râihâ na te nasi wa'mahârâ za'ra, âne:

— Â hã aibâ nori hã, 'Re ihâimana u'âsi mono Danhipai u 're ihâimana mono ma, romhuri'wa nori. Te aima wasu'u za'ra wa'wa, danho'reptuzé da te 're sôpêtê za'ra mono da, 're idanomro mono zé hã.

¹⁸Âne hã bâta ahâ na te nasi te te wa'ab'mahârâ. Tawamhâ Paulu hã ma tô oto âma tiwa'a. Ma tô sô aipi'ra. Wa'uburé ma, ma tô tinha, âne:

— Zezu Cristuhu nhisi na, wa aima rob'ru. Mo oto aiwatobro, azarutu hawi!

Tawamhâ awa'awi pesere, wa'uburé hã ma tô watobro, azarutu hawi. ¹⁹Azarutu nhīb'apito nori hã marî te te 're i'awaihu'u siromo mono na, za oto rob'uprazé te te âma 're iwaibu za'ra mono ô na te te waihu'u za'ra wamhâ, ma tô siwi timra, Paulu nori Silaha me hã. Ma tô siwi sari zahuré, da te dasina 're i'ubumroi mono zéb u, dama ipire nori nho're u. ²⁰Tawamhâ dama ipire nori nho're te te siwi simizusi wamhâ, ma tô âne wasu'u za'ra:

— Â hã aibâ nori hã, Zudeu nori. Te ro'wa'rutu zahuré âme, wate za'ra 'ri wa'ôtô 'remhâ. ²¹Te te nasi rowasu'u zahuré, wate roti zahi upana. Wa nori romanu hã, âne hã dahâimanazéb zô watob'uzu za'ra ô di za, âma 're iwahâimana za'ra mono da hã.

²²Tawamhâ da'ahâ uptabi na ma tô sô atom ni, da te tâma rob'manharî wasété za'ra da, Pauluhu ma duré Silaha ma zama. Dama ipire nori hã ma tô dama 'ru za'ra, i'uza da te tiwi sani da, duré wede waré na da te 're pré'é zahuré mono da. ²³Tawamhâ sa'êtê na da te ahâri zahuré parimhâ, dazazéb 're, ma tô za zahuré ni. Dazazé 'madâ'â'wai ma, ma tô roti pese za'ra, te te 'madâ'â pese zahuré da. ²⁴Te te tâma roti pese za'ra parimhâ, dazazé 'madâ'â'wa hã ma tô tiza dazazéb 're, 'ri're wa'wa da'rowi uptabi u. Ma tô duré para tété zahuré, wedepo'o zapu'u 're.

Dazazé 'madâ'â'wa te te isazezé

²⁵Niwamhâ mara wa'wa, Paulu duré Silaha me hã ma tô rowaptêrê zahuré. 'Re ihâimana u'âsi mono âma te duré tiwata zahuré, tinho're na. Isiré dazazéb 're isimasam nori hã te wapari za'ra. ²⁶Tawamhâ rosa'rese ô ré waptu na, ti'a hã sa'êtê ma tô popo. Tahawa ma tô dazazé 'ri na'rata nhana'rada hã sâsâ'â. Awa'awi uburé 'ridawa nori hã ma tô si'ridawa za'ra. Duré isi'uwazi nhorô rudu cohêti dazazéb 're isimasam nori para wasisizé hã ma tô asisina. ²⁷Tawamhâ dazazé 'madâ'â'wa hã ma tô oto udu. Dazazéb 're 'ri're wa'wa nhi-tobzé 'ridawa haré isimasam na te te 'madâ'â wamhâ, ma tô rosa'rata, dazazéb 're isimasa iwairébé na hã. Tahawa tinhi'wa sib'ézé 'wapa hã ma tô sisada waze, aré siwîrî da. ²⁸Tane nherê, Paulu hã ma tô 'mahâ hârâ 'râihâ na, âne:

— Tõã. Tane hã 'manharĩ tõi! Uburé wa ãme aimasam ni.

²⁹Tawamhã dazazé 'madã'ã'wa hã rob'uiwëzéb zõ te hã. Wara sina, ma tõi ázé. Hi'rãtitõ ma tõi aime Paulu duré Silas norĩ papara, pahi te, rërë'ë sina.

³⁰Taha pari, ma tõi rob u sani zahuré. Tame te ãne sadanharĩ zahuré:

— E marĩ wa za 'manha, danho'reptuzé te ãsina uwaimrami da hã.

³¹Tawamhã ma ãma sada'ãbã zahuré, ãne:

— Saze na, Wanhĩb'apito Zezusi hã. Tawamhã asõ'reptuzé hã te za asina i'uwaimra duré asõrõwa 're asiré 're isi'ubumroi mono norĩ zama.

³²Tawamhã Wanhĩb'apito zadawa wasu'u na ma tõi tãma rowasu'u zahuré, dazazé 'madã'ã'wai ma, duré isõrõwa 're, isiré 're isi'ubumroi mono norĩ ma zama. ³³Tõ taha bãtã pibuzém na mara na, dazazé 'madã'ã'wa hã ma tõi i'wa're hã tãma upsõ zahuré. Taha pari ma tõi ã dawabzuri hã 'manha duré uburé isiré isõrõwa 're ihãimana za'ra norĩ zama. ³⁴Taha pari, tinhorõwa u ma tõi saprõni zahuré. Isa hã ma tõi tãma a zahuré. Tawamhã uburé isõrõwa 're isi'ubumro norĩ me, toi uptabi za'ra di, 'Re ihãimana u'ãsi mono hã te te saze za'ra wa.

Paulu norĩ Silaha me dazazém hawi ipusizé

³⁵Tawamhã awë wamhã oto, danhib'apito romanu norĩ, ma tõi dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã 'mazatõrĩ za'ra, dazazé 'madã'ã'wai u, ãne romreme ré: "Sani zahuré na, ã hã aibã norĩ hã." ³⁶Tawamhã dazazé 'madã'ã'wa hã ma tõi Pauluhu ma tinha, ãne:

— Danhib'apito norĩ hã te we ai'rui wa'wa, te asani wa'aba da. Mo oto ane wa'aba, rowë sina.

³⁷Tane nherë, Paulu hã te dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ ma tinha, ãne:

— Wa norĩ hã Roma 're iwapoto nherë, ma tõi danho'a te te 're wapré'é za'ra, rowairébë hã wa'ãma hãimana õ nherë. Taha pari dazazéb 're, ma tõi siwi waza. E niha te ãne nherë, ãhã na hã sima wë za'ra, pi'uriwi te te siwi wazani da. Mare di. Si'uihã na we si'aba'rë, te te siwi wazani da hã.

³⁸Tawamhã dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã ma tõi ãne hã rowasu'u za'ra, danhib'apito norĩ ma. Ta norĩ hã Paulu duré Silaha me romanu, 're ihãimana zahuré mono na te te waihu'u za'ra wamhã, ma tõi tipahi pese za'ra.

³⁹Tahawa, ma tõi itème ai'aba'rë. Ma tõi tiwi waptërë za'ra, te te ruiwapari za'ra tõi da. Tawamhã dazazé hawi ma tõi siwi sani. Ma tõi tãma nharĩ za'ra, 'ri wa'õtõ hawi neb da. ⁴⁰Tawamhã dazazém hawi da te sani wamhã, ma tõi tineb zahuré, Lidia nhorõwa u. Tame isazei'wa norĩ me ma tõi sisõpëtë za'ra. Tawamhã tinhimirowasu'u na ma tõi siptete za'ra. Taha pari, ma tõi oto tineb zahuré, Filipu hawi.

Paulu norĩ hã Silaha me, Tesalonica ãma isimasisi zahuré zé

17 ¹Paulu norĩ hã Silaha me ma tõi ro'rahãri zahuré, ãfipulis na 'ri nõhõmo nhisi na duré Apolonia na. Tawamhã ma tõi oto aimasisi, Tesalonica na 'ri nõhõmo nhisi u. Tame te Zudeu norĩ te rowahutuzé hã 're sa. ²Te te nasi i'manharizéb zarina, Paulu hã ma tõi ázé, rowahutuzéb u. Tawamhã sabadu si'ubdatõ isi'utõrĩ na hã ma tõi dama rowasu'u, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére na, rowahutuzéb 're, ihãimana za'ra norĩ ma. ³Tõ i'ru zahi zarina Danho'reptui'wa te te irobzépatazém na hã te ãma tãma rowasu'u za'ra, duré dãã pari apã ihãiwa'utu na hã. ãne te dama wasu'u:

— Ā hā Zezusi te aima iwasu'u za'ra wa'wa hā, ta hā Danho'reptui'wa.

⁴Tawamhā ni'wam norī Zudeu norī hā ma tō saze za'ra, Paulu mreme hā. Tahawa, ma tō isiré oto tihāimana za'ra, Paulu norī siré Silaha me. Ahā na gregu norī zudeu'ō norī hā, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're iwata za'ra mono norī hā duré ahā na pi'ō norī dama mreme pire na 're ihāimana za'ra mono hā ma tō oto isiré tihāimana za'ra, ta norī zama te te saze za'ra wa.

⁵Tane nherē, Zudeu norī hā ma tō sō'ru za'ra. Tahawa ma tō 'rā'ōtō za'ra aibā iwasété norī hā, 'ri nhi'riti na 're ihāimana za'ra mono norī hā. Tawamhā ahā wa oto, ma tō 'ri wa'ōtō 'remhā ro'wa'rutu za'ra. Zasāhā nhorōwa u ma tō asisi, Paulu norī zō Silaha me, te te siwi sōpētē wa, dawa'wa u te te siwi saprōni zahuré da. ⁶Tane nherē, te te siwi sōpētē zahuré ō wamhā, Zasā hā ma tō siwi saprō, da'upana duré nima norī isazei'wa norī zama, dama ipire norī nho're u, āne hārā 'rāihā na te te 'mahārā za'ra mono sina:

— Ā hā aibā norī hā daro mono bā, te te dawī 're iro'wa'rutu za'ra mono norī hā ma tō oto we aihutu āwa. ⁷Zasā hā tinhorōwa u ma tō 'mazasi zahuré. Roma te apito Cézaha nhimiroti zahi hā te te 'madā'ā za'ra ō di. Te dama rowasu'u za'ra, apito aimawi iré na hā, Zezusi na isisi hā.

⁸Tawamhā da'ahā uptabi na idahāimana za'ra hā duré dama ipire norī hā āne hā te te wapari za'ra wamhā, ma tō darési za'ra. ⁹Tawamhā dama ipire norī hā ma tō Zasāhā ma, duré isiré norī ma zama rob'ru za'ra, oto si'abare da, isisani za'ra zé te te wa'ābā za'ra pari.

Paulu norī Silaha me Béréia āma ihāimana zahuré zé

¹⁰Ma'rā wi, isazei'wa norī hā ma tō siwi satōrī zahuré Paulu norī Silaha me, Béréia na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tamomo simasisi wamhā, ma tō tineb zahuré, Zudeu norī te rowahutuzéb u. ¹¹Tawamhā Béréia āma 're isi'ubumroi mono norī hā isimiwazé wē uptabi si hā, Tesalonica āma nei ō di. Zezusihi wasu-'uwē hā ma tō wapari pese za'ra, te te sima wē uptabi za'ra sina. Awē sidāpā, ma tō Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ére hā nasi sōré za'ra, Pauluhu nhimirowasu'u hā tō sena zō. ¹²Āne wa, Zudeu norī hā ahā na ma tō saze za'ra. Gregu si'aibā norī, gregu sipi'ō norī isibro pese norī zama ma duré ahā na saze za'ra. ¹³Tane nherē, Tesalonica āma Zudeu norī hā, Paulu 'Re ihāimana u'āsi mono Béréia āma te te isadawa wasu'u na rowasu'u te te wapari za'ra wamhā, ma tō itēme ai'aba're. Tame ma tō dawada'uri wasété za'ra, Paulu norī zada dahāimana za'ra da hā. ¹⁴Tahawa isazei'wa norī hā awa'awi ma tō Paulu hā siwi satō, āporé zaihā u. Tane nherē, Silas norī hā Timotiuhu me ma tō aimasisi isa'u, Béréia āma. ¹⁵Isazei'wa norī hā Pauluhu 'wawī isimapa za'ra hā ma tō siwi saprō, Atena na 'ri wa'ōtō nhisi u. Taha pari ma tō apā sina siri za'ra Béréia u. Pauluhu mreme hā ma tō siwi ti'ā, Silas duré Timotiu norī hā itēme neb da Atena u, waptu na uptabi.

Paulu hā Atena āma te te iromhurizé

¹⁶Tawamhā Atena āma Paulu hā, Silas norī zō simipari ré Timotiu me, ma tō ab'rui pese, romhāiba 'manharī hā ahā uptabi na te te a'madā'ā wa, 'ri wa'ōtō 'remhā. ¹⁷Tahawa, Zudeu norī te rowahutuzéb āma ma tō awē sidāpā nasi da'azada'ā, Zudeu norī hā duré zudeu'ō norī, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're iwata za'ra mono norī hā duré da te 're i'ubumroi mono zéb u, te te 're

i'ubumroi mono norĩ zama. ¹⁸Tawamhã nima norĩ dama romnhoré'wa norĩ epicureu duré nima norĩ estoicu norĩ hã ma tô nasi siwi sada'ã. ãne te nasi nharĩ za'ra:

— ã hã aibã isimiza'rese'õ hã, e marĩ te sima wẽ, te te wama wasu'u za'ra da. Tawamhã nima norĩ hã te duré ãne nasi nharĩ za'ra:

— Átê ihâiba'õ wama iwaihu'u za'ra õ, te te wama wasu'u za'ra da.

ãne hã ma tô nasi nharĩ za'ra ni, Paulu Rowasu'u wẽ ité te te dama wasu'u wa, Zezusihi wasu'u duré ihâiwa'utuzéb zama.

¹⁹Tawamhã Paulu hã ma tô siwi saprõ, Areopagu na rosa'rata'wa norĩ si'rã-õtözém nhisi u. Tame ma tô siwi sadanha, ãne:

— Wa wasima wẽ za'ra ni, wa te waihu'u za'ra da. E niha hã ã hã, rowahudu ité ãma irowasu'u hã. ²⁰Te wama iwasu'u za'ra, marĩ wama isa'rese za'ra õ. Ta hã wa wasima wẽ za'ra ni, wa te waihu'u za'ra da, marĩ te te iwasu'u hã.

²¹Atena ãma 're isi'ubumroi u'ási mono norĩ hã duré darob amoi hawi isiré 're isi'ubumroi mono norĩ zama, tãma wẽ za'ra di, rowasu'u ité hã te te sima 're iwasu'u u'ási za'ra mono da hã duré te te 're iwapari za'ra mono da hã.

²²Tawamhã Paulu hã hãwi ma tô za danho're, dasi'rãõtözé Areopagu ãma. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Atena ãma 're i'ai'ubumroi wa'aba mono norĩ, wa ai'madã'ã za'ra wa'wa, uburé marĩ na te 're asimizaze za'ra wa'aba mo. ²³Tô 'ri wa'õtõ na 're imorĩ wamhã, wa a'madã, romhãiba norĩ hã ãma 're i'aiwata za'ra wa'aba mono zé hã. Wa tô duré sôpêtê ihâiba'õ norĩ ma, danhoprubzéb za'ra zé hã, ãne ãma irob'ui'ére ré hã: “Ihâiba'õ iwaihu'u pe, dama isa'rese'õ ma.” ã hã ihâiba'õ waihu'u õ nherê, ãma 're i'aiwata za'ra wa'aba mono hã, ta hã wa aima wasu'u za'ra wa'wa.

²⁴— 'Re ihâimana u'ási mono, uburé marĩ te te i'apodo duré uburé marĩ iwa 're ihâimana za'ra mono hã, ta hã hãwa ãma Uburé Danhib'apito duré ti'ai ãma zama. Ta hã 're sãmra mono õ di, 'ri ti'ai ãma a'uwẽ norĩ hã tinhib'-rata na te te 're i'ri za'ra mono wa. ²⁵Duré marĩ hã da te tãma 're i'manharĩ za'ra mono da hã, sadai õ di. E marĩ wa. Tô õhõ si dapê'ezani hã te te dama 're anhomri mono wa, dapê'ezanizé hã duré uburé marĩ norĩ hã. ²⁶Aibã misi nherê, taha hãiba hawimhã ma tô uburé dapoto mono bâ da'apoto, ti'ai ãma 're dahâimana za'ra mono da hã. Te te da'apoto õ ré hã, 'Re ihâimana u'ási mono hã ma tô ro apisutu siro, dapoto mono bâ iwa 're idahâimana za'ra mono zéb da hã duré niha wahum na iwa 're idahâimana za'ra mono zéb da hã. ²⁷ãne hã ma tô 'manha, uburé sô 're darĩti za'ra mono da, duré átê da te 're sôpêtê za'ra mono da, romhã na wanhiti za'ra 're hâimana mono õ nherê. ²⁸Ni'wa hã ma tô ãne tinha: “Õhõ ãma si wa 're wahâimana za'ra, wa 're wasirési za'ra, duré wa 're wanomro.” Ni'wam norĩ ate za'ra wa'wa rowaihu'u pese 'wa norĩ hã ma tô ãne duré rob'ui'ére za'ra: “Wa norĩ zama wa i'ra 're wanomro.” ²⁹Tahawa, wa norĩ hã 'Re ihâimana u'ási mono 'ra wamhã, wa te ãma 're rosa'rata za'ra mono õ di za, ta hã romhãiba 'manharĩ êtê waipo pré oru na i'manharĩ na hã, êtê waipo prã prata na duré êtê na i'manharĩ na hã. Danhipese na da te 're irob'manharĩ za'ra mono ne hã õ di. ³⁰Durêihã 'Re ihâimana u'ási mono hã dama waihu'u ãna 're danomro mono nherê, te te 're da'ahã za'ra mono õ di. Tane nherê, ãhã na hã uburé dapoto mono bâ te oto dama ti'ru, dawasétê na dasisãmri za'ra wa, itême dasipizari za'ra da.

³¹E marī wa. Bâdâ hã ma tô sima pisutu siro, dapoto mono bâ i'uwaibaba na te te da'ama i'arowairébê da hã. Aibâ hã ma tô sima pisutu, da'ama rowairébê'wa da hã. Taha âma ma tô hâi'rê, uburé dama hã, dââ nherê apâ te te ihâiwa'utu na hã.

³²Tawamhã Paulu hã apâ dahâiwa'utuzém na te te irowasu'uzé hã da te wapari za'ra wamhã, ni'wam norī hã ma tô âma tito za'ra. Tane nherê, ni'wam norī hã ma tô âne nharī za'ra:

— Wa wasima wê za'ra ni, nimahã bâtâ na si duré wama rowasu'u za'ra da, ã hã rowasu'u na hã.

³³Tahawa Paulu hã ma tô dahawi mo. ³⁴Tane nherê, ni'wam norī hã ma tô saze za'ra. Tahawa ma tô Pauluhu âma sasômri za'ra. Aibâ hã Dioniziu na isisi hã ma tô dasiré saze, da'ama rowairébê'wa norī siré Atena âma, dama ipire uptabi hã. Pi'ô Damaris na isisi hã ma tô duré saze. Duré ni'wam norī hã ma tô isiré saze za'ra.

Paulu hã Corītu âma te te iromhurizé

18 ¹Taha parimhã Paulu ma tô mo Atena hawi, Corītu na 'ri nho'ômo nhisi u. ²Tamemhã ma tô sôpêtê Zudeu, Aquila na isisi hã Pôtu na ti'a nhisi âma ipotozé hã. Âma ronomro pese ô ré, Italia hawi isimasisizém na hã, timro Prisilaha me. Roma 're danhib'apito Claudiu hã, uburé Zudeu norī hã Roma hawi wairébê da, te te rob'rui wa, ma tô ta hawi tipusi zahuré. Ta norī te te sabu zahuré da, ma tô Paulu hã itême timorī zahuré. ³Tawamhã tame ma tô i'rata tinhamra zahuré, isimiromhuri za'ra hã aiwa wa, Pauluhu nhimiromhuri hã romhã 'manharī na 'ri'wai wa, tane duré isimiromhuri zahuré wa. ⁴Tawamhã sabadu sidâpâ, ma tô nasi dama rowahutu, Zudeu norī te rowahutuzéb âma, te te dapizari za'ra da, Zezusi hã da te saze za'ra da, Zudeu norī hã duré gregu norī hã.

⁵Tawamhã Silas norī Timotiuhu me Masédonia hawi simasisi zahuré parimhã, Paulu hã ma tô Zezusihi wasu'u na si oto romhu. Zudeu norī ma, te oto nasi rowasu'u, Zezusi hã Danho'reptui'wa na hã. ⁶Tane nherê, ni'wam norī Zudeu norī hã ma tô Pauluhu zada aimasa. Ma tô duré siwi âma wasété. Tawamhã Pauluhu ma, te te irowê ô zarina, ma tô ti'uza zapru hã tata'a. Tahawa ma tô âne tinha:

— Asisimini za'ra wa'aba wamhã, ate za'ra wa'wa za i'upa. Wa hãî ô di za, te i'upa hã. Â hawim haré zudeu'ô norī ma si, wa za oto te 're rowasu'u.

⁷Tawamhã Paulu hã rowahutuzém hawi, ma tô watobro. Aibâ Tisiu Zustu na isisi nhorôwa u ma tô mo. Ta hã zudeu'ô. Tane nherê, te 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're wata. Rowahutuzéb zababa, te isôrôwa hã 're sa. ⁸Tawamhã Crispu rowahutuzéb âma 're ida'anhimi'rui mono 'wa hã ma tô saze, Wanhib'apito hã. Duré uburé isôrôwa âma isiré 're isi'ubumroi mono norī zama ma tô saze za'ra. Corītu hawi 're idasi'ubumroi mono norī zama ma tô da'ahâ na rowasu'u hã wapari za'ra ni. Ma tô duré saze za'ra ni. Tahawa, ma tô â dawab-zuri hã 'manharī za'ra ni.

⁹Tawamhã nimahã mara na hã Wanhib'apito ma tô Pauluhu ma tinha, sôtô 'rowim ne, âne:

— Aipahi tō. Âma uzusi mono, dama rowasu'u na hã. Duré sazâri tō. ¹⁰E marī wa. Wa hã wa asiré ihâiba. Ni'wa hã marī te te ai'ama 'manharī wasété

ō di za. Duré te te ai'u'a waihu'u ō di za. E marī wa. Ā hā 'ri wa'ōtō 'remhā, ĩhib'a'uwē hā ahā wa.

¹¹Tahawa, Paulu hā ma tō tame a'ā nhamra, misi wahub 're duré wahu aiwa āma isipo'o u. 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na ma tō nasi dama rowahutu.

¹²Tawamhā Galiu hā Acaia na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma si'apito wamhā, Zudeu norī hā ma tō simisutu Pauluhu da tihāimana za'ra. Ma tō siwi ti'ā. Ma tō duré siwi saprō, da'āma rowairébézéb u. ¹³Āne ma tō siwi wasu'u, Galiuhu ma:

— Ā hā aibā hā te sima wē, te te da'apizari da, 'Re ihāimana u'āsi mono āma si 're dawata za'ra mono da, wate roti zahi upana.

¹⁴Tawamhā Paulu hā te te aré oto timreme iwazerezéb āma hā, Galiu ma tō Zudeu norī ma tinha:

— Zudeu norī, marī ipire te te i'manharī wasété zém na asiwi wasu'u aba 'wa'āhā, ibāre wa aré ĩnhimi'ē na aiwapari za'ra wa'wa. ¹⁵Tazahā, imreme na si duré danhisi na si duré ate za'ra wa'wa roti zahi na si wamhā, 'rāwi asiwi wairébé aba. Wa hā ihāimana ō di za rowairébé'wa na, ā hā romreme da hā.

¹⁶Taha pari ma tō te te sate, da'āma rowairébézém hawi. ¹⁷Tawamhā ma tō siwi ti'ā Sosteni hā rowahutuzéb āma 're ida'anhimi'rui mono 'wa hā. Ma tō te te siwi 're préé, da'āma rowairébézém nho're. Tane nherē, Galiu hā te te āma rosa'rata ō di.

Paulu hā Ātioquia u apā imorizé

¹⁸Tawamhā Paulu hā ma tō a'ā nhamra niha bâta na, Corītu āma hā. Taha pari isazei'wa norī hā ma tō sisa'u sawi za'ra. Taha pari uba're hā ma tō ti'ā, Siria na danhipti'a nho'ōmo nhisi u. Prisila norī Aquilaha me, ma tō isiré tineb zahuré. Morī wana ré, ma tō si'rāpa Sēcréia āma, 'Re ihāimana u'āsi mono ma ropisudu te te i'manharizéb zarina. ¹⁹Tawamhā Éfézu na 'ri nho'ōmo nhisi u ma tō aihutu. Tame Prisila norī Aquilaha me ma tō aimasisi. Tawamhā Paulu ma tō āzé Zudeu norī te rowahutuzéb u. Tame Zudeu norī ma, ma tō rowahutu. ²⁰Tawamhā ma tō āma siwi ropti, a'ā i'rata sāmra za'ra da, bâta ahā na hā. Tane nherē, Paulu hā te te sima wē ō di. ²¹Tawamhā morī wamhā oto, te āne tāma nharī za'ra:

— Apā wa za wei mo za, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima wē wamhā.

Tawamhā rowa'u'u na uba'renem na ma tō oto mo, Éfézu hawimhā. ²²Cézaréia u wisi parimhā, Zeruzalē u ma tō oto mo. Tame ma tō isazei'wa norī hā sabu za'ra. Taha pari ma tō oto mo Ātioquia u, Siria 'remhā.

²³Tawamhā niha bâta na Ātioquia āma sāmra parimhā, Paulu hā ma tō mo, uburé Galasia na ti'a nhisi wa'waibaba duré uburé Frizia na ti'a nhisi wa'wai-baba. Isazei'wa norī hā ma tō te te anhiptete.

Apolu hā Éfézu āma te te iromhurizé

²⁴Taha ré, Zudeu Apolu na isisi hā ma tō wi Éfézu u, Alesādria na 'ri nho'ōmo nhisi āma ipodo hā. Ta hā mreme wapari ze ti. Duré Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'éré hā tāma waihu'u pese di. ²⁵Wanhib'apito 're imorī wē zém na ma tō da te tāma 're romnhoré za'ra. Tahawa, mreme nhiptete na ma tō i'uwaibaba na si te te dama 're rowahutu, Zezusihi wasu'u na hā. Tane nherē,

Zuwā, â dawabzuri te te dama 're i'a'manharī mono zé wasu'u si tãma waihu'u pese di. ²⁶Tawamhã pahi âna ma tã rowahutu na dama sãna'rata, rowahutuzéb âma hã. Tahawa Prisila norī Aquilaha me isimirowasu'u te te wapari zahuré wamhã, tinhorõwa u ma tã saprõni zahuré. Tame ma tã âma tãma rowasu'u pese zahuré, 'Re ihâimana u'âsi mono te bâdâdi na hã. ²⁷Apolu hã Acaia u morī da, te te sima rowairébê wamhã, Êfézu 're isazei'wa norī hã ma tã siwi pawapto, siptete sina tã morī da. Tahawa ma tã siwi rob'ui'ére Acaia âma isazei'wa norī ma, te te siwi âri wê da. Wisi wamhã, ma tã âma aime za'etê za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipawaptobzé iwa'âbâ'õ zarina te te 're isaze za'ra norī âma hã. ²⁸Tawamhã Apolu hã timreme nhiptete na, ma tã Zudeu norī âma nasi ai'utê za'ra, danho'a te te nasi azada'âbâ wamhã. Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére zarina, ma tã nasi tinhimirowasu'u na tãma hãiré za'ra, Jezusi hã sena na Danho'reptui'wa na hã.

Paulu hã, Êfézu âma romhuri te te i'manharizé

19 ¹Apolu hã Corītu âma sãmra ré, ma tã Paulu hã ro'razâ Êfézu u, sa'a wa'waibaba. Tame ma tã nima norī isazei'wa norī hã sôpêtê za'ra. ²Tawamhã ma tã sadanharī za'ra, âne:

— Saze za'ra wa'aba wamhã, e 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã ma iwaibui wa'wa.

Tahawa ma siwi sada'â, âne:

— Mare di, iwasu'u hã wa te wapari za'ra õ di, Ipê'êzani 're ihâimana mono na hã.

³Tawamhã Paulu hã te duré sadanharī za'ra, âne:

— Tawamhã bétê, e 'wa simirowahutu zarina ma tã â dawabzuri hã i'manharī za'ra wa'wa.

Ma duré siwi sada'â, âne:

— Zuwā Batistaha nhimirowahutu zarina wa tã 'manharī za'ra ni, â dawabzuri hã.

⁴Tahawa Paulu hã ma tã tãma nharī za'ra, âne:

— Zuwā hã dawasété wi 're idasipizari za'ra mono zéb zarina ma tã â dawabzuri hã te te dama 're a'manharī. Izaraéu nhihudu norī ma, ma tã duré te te 're rowasu'u, isa'u we imorī hã te te saze za'ra da, tã Jezusi hã.

⁵Tawamhã âne hã te te wapari za'ra wamhã, â dawabzuri hã ma tã 'manharī za'ra, Wanhib'apito Zezusihi nhisi na. ⁶Tawamhã Paulu hã tinhib'rada te te âma aza'ra wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã ma tã we itême s'ra za'ra. Tahawa ma tã damreme aimawi na mreme zu oto. Ma tã duré 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na dama rowasu'u za'ra. ⁷Ã hã aibâ norī, niwamhã 12 na ihâiba za'ra hã.

⁸Tawamhã a'amo si'ubdatõ isi'utõrī mono na ma tã Paulu hã nasi âza, Zudeu norī te rowahutuzéb u hã. Tame pahi âna ma tã nasi dama rowahutu. Ma tã nasi dama arobzanha, te te da'apizari da duré da te âma saze za'ra da, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zém na hã. ⁹Tane nherê, ni'wam norī hã ma tã tipêê tete pese za'ra. Te te isaze za'ra da hã, te te duré sima wê za'ra õ di. Danho'a ma tã duré âma wasété za'ra, Wanhib'apito te bâdâdi na 're idanomro mono zém na hã. Tawamhã Paulu hã ma tã isiti timorī za'ra. Isiré 're inomro mono norī si ma tã siré te te simro. Bâtâ sidâpâ

ma tô nasi dama rowahutu za'ra, Tiranuhu te romnhorézéb âma. ¹⁰Maparane wahum na ma tô âne hã 'manha, Wanhib'apito zadawa wasu'u hã uburé da te iwapari za'ra zéb u, Azia na danhipti'a nho'ômo nhisi âma 're ihâimana za'ra mono, Zudeu norĩ duré zudeu'ô norĩ hã.

Cevaha 'ra norĩ

¹¹Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'ô iwẽ uptabi hã ma tô te te 're a'manharĩ, Pauluhu nhib'rata na. ¹²Tahawa Pauluhu te zazahã hãirã duré zazahã marĩ 'manharĩ da, âma 're isi'awasisi mono zé hã, ma tô da te 're 'wasari, ihâzé ré norĩ te te 're upi za'ra mono da hã. Te te 're upi za'ra mono wamhã, ma tô 're pese za'ra. Wa'uburé zama ma tô duré 're wairébé dahawi. ¹³Tawamhã ni'wam norĩ Zudeu norĩ hã wa'uburé te te dama 're sãmra za'ra mono da, 're inomro mono norĩ hã ma tô sima wẽ za'ra aré, Wanhib'apito Zezusihi nhisi na te te tâma rob'ru za'ra da, wa'uburé ma hã. Âne ma tô tâma rob'ru za'ra:

— Zezusihi nhisi na, Paulu te te dama 're iwasu'u mono na, wa aima rob'ru za'ra wa'wa, aiwairébé wa'aba da.

¹⁴Âne hã aibã norĩ te te 're i'manharĩ za'ra mono hã 7 na ihâiba za'ra, Cevaha 'ra norĩ. Ta hã Zudeu, sasedoti tisiré norĩ nhipai u ipire. ¹⁵Tane nherẽ, nimahã bâta na wa'uburé hã ma tô tâma nharĩ za'ra, âne:

— Zezusi hã ĩma waihu'u pese di. Paulu hã duré ĩma waihu'u pese di. Tazahã, e 'wam norĩ hã a norĩ wa'wa.

¹⁶Tawamhã aibã wa'uburé ré 're imorĩ hã ma tô sô sime za'ra. Ma tô hã za'ra, sa'etẽ uptabi. Tahawa 'ri hawi ma tô sisa're ai'uréwi, u'a na. ¹⁷Tawamhã Éfézu âma 're isi'ubumroi mono norĩ, Zudeu norĩ duré zudeu'ô norĩ hã rowasu'u te te waihu'u za'ra wamhã, ma tô tâma tipahi pese za'ra. Tahawa Wanhib'apito Zezusihi nhisi hã dama wazé pese uptabi di oto. ¹⁸Tawamhã da'ahã na da te 're isaze za'ra mono hã ma tô danho'a 're dasiwasu'u za'ra, marĩ iwasédé hã da te 're i'manharĩ za'ra mono zém na hã. ¹⁹Tawamhã da'ahã na abzé, aré da te 're i'manharĩ za'ra mono norĩ hã ma tô tite za'ra âma rob'ui'ééré hã âwisi za'ra ni, danho'a da te âma ro'o za'ra da. Âma irob'ui'ééré hã da te âma iro'o za'ra wa'ã, da te sa'rata za'ra wamhã, ma tô watobro 50 miu na rob'ui'prazé isapotore êtẽ waipo prã prata 'manharĩ hã. ²⁰Âne wa, Wanhib'apito mreme hã dama pire uptabi di oto. Daro mono bâ ma tô da te âma ropé.

Éfézu âma ro'wa'rudu iwatobrozé

²¹Âne hã 're romhâimana mono parimhã, Paulu hã ma tô sima rowairébé, morĩ da, Masédonia wa'waibaba duré Acaia wa'waibaba, taha pari Zeruzalẽ u morĩ da. Âne te sima tinha:

— Zeruzalẽ u ĩmorĩ parip si, tô i'ru zahi Roma u ĩmorĩ da hã.

²²Tawamhã Paulu hã Masédonia u ma tô maparane satõrĩ zahuré tipawap-to'wa norĩ hã, Timotiu norĩ Erastuhu me. Tane nherẽ, Paulu ma tô a'ã nhamra niha bâta na, Azia na danhipti'a nho'ômo nhisi âma hã.

²³Taha bâta mono na ma tô ro'wa'rudu hã watobro Éfézu 'remhã, Wanhib'apito te bádâdi u'âbãmhã. ²⁴Aibã hã êtẽ waipo prata na marĩ 'manharĩ'wa Dimetriu na isisi hã ma tô nasi a'manha, prata na romhãiba ĩsurure hã Diãna na ihâiba'ô ma 'ri 'rãihã isam na. Tahawa tâma iromhuri'wa norĩ hã pawa'âbã

wê di. ²⁵Tawamhã Dimetriu hã ma tô sô tihârâ za'ra, isine romhuri te te 're i'manharî za'ra mono norî zô. Æne te tâma nharî za'ra:

— Ìsiwaihu'u norî, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, wanhimarî hã ã hã wanhimiromhuri za'ra hawim na hã. ²⁶Asi'uihã na te nasi i'madââ za'ra wa'wa. Te duré nasi iwapari za'ra wa'wa, Paulu te te nasi dama irowasu'uzé hã. Te nasi dama rowahutu romhâiba danhib'rata na i'manharî hã, ihâiba'ô i'uptabi ô na hã. Æne na te da'apiza da'ahã na, ahã 'remhã duré aré uburé Azia na danhipti'a nho'ômo 'remhã. ²⁷Æne wa, romnhimimnhasi di, wanhimiromhuri za'ra hã da te wawi wê'ô za'ra ô'umnhasite. Taha si ô di. Duré isimimnha hã Diãna te 'ri za'êne hã taré oto 're hâimana mono ô'umnhasite, duré da te dasiwi prub ô'umnhasite, ihâiba'ô dama isa'êne hã, Azia 're duré danhipti'ai mono bâ daro mono bâ, âma 're idawata za'ra mono hã.

²⁸Æne hã imreme da te wapari za'ra wamhã, da'ahã uptabi na ma tô ab'rui pese za'ra ni. Ma tô duré tahâsi ni, dahârâ 'râihã na, âne:

— Diãna hã, danhipai u dama pire di, Éfézu âma 're isi'ubumroi mono norî te hã.

²⁹Tawamhã ro'wa'rudu hã 'ri nho'ômo 'remhã ropâ ma tô ropé. Ma tô 're dasiwa'râmi. Tahawa ma tô dasiwi mrami zahuré ni Gaiu norî Aristarcuhu me hã, Pauluhu siré 're ine, Masédonia âma 're isimasisi zahuré mono aré. Ma tô da te âma robâdâ zahuré, rob're za'êne marî da, 'ri wa'ôto 're, 're idasi'rã'ôto mono zéb u. ³⁰Tawamhã Paulu hã ma tô aré sima wê, da'ahã na idahâimana za'ra norî ma, te te nharî da. Tane nherê, Zezusihi zazei'wa norî hã ma tô âma ropti za'ra. ³¹Nima norî tame danhipti'ai 're dama ipire norî, Pauluhu siwaihu'u norî hã ma tô romreme ré itême da'mazatôri za'ra. Ma tô tiwi rosawi pese za'ra, morî tô da, rob're za'êne marî da, 'ri wa'ôto 're, 're idasi'rã'ôto mono zéb u hã. ³²Idasi'rã'ôtozéb âma hã siwa'ru ma tô tahâimana za'ra ni. Ni'wam norî hã ma tô aimawi nasi hã, duré ni'wam norî aimawi. Da'ahã na dame idahâimana za'ra hã da te waihu'u za'ra ô di, marî zô dame idahâimana za'ra na hã. ³³Ni'wam norî hã ma tô rosa'rata za'ra, Alesãdri i'upai'wa na hã. Tahawa Zudeu norî hã ma tô siwi tisã, danho're u. Tawamhã tinhib'rada hã ma tô aré dama 'manha ari'wi dasimasab da, te te sima wê wa, si'wawi simapa da, timreme na danho'remhã. ³⁴Tane nherê, Zudeu na te te siwi waihu'u wamhã, aiwap si ma tô tahâsi ni. Bâtã pibuzé hã maparane ma tô da'âma ai'utô, nasi dahâsi ré hã, âne:

— Diãna hã, danhipai u dama pire uptabi di, Éfézu âma 're isi'ubumroi mono norî te hã.

³⁵Tawamhã 'ri nho'ômo 're, danhib'apito ma rob'ui'ére'wa hã ma tô oto da'awahã, dawaimri dahâimana za'ra da. Æne te dama tinha:

— Éfézu âma 're i'ai'ubumroi wa'aba mono norî, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, wate za'ra 'ri nho'u hã, Diãna dama isa'êne rob'madâ'âwai ma, 'ri 'râihã iwa 're isa mono na hã duré êne iwazé pe hâiwa hawi we iwaptã'ã na zama. ³⁶Ã hã ni'wa hã te te udã waihu'u ô di. Æne wa, aiwaimri aihâimana za'ra wa'aba. Duré marî hã 'manharî za'ra wa'aba tô, âma rosa'rata pese za'ra wa'aba ô ré hã. ³⁷Ma we asiwi i'âwisi zahuré wa'wa ã hã aibã norî hã, marî te te simi'uri zahuré ô nherê, Diãna isabzé 'ri 'remhã. Duré wate za'ra ihâiba'ô sipi'ôi âma hã te te wasété zahuré ô di. ³⁸Dimetriu hã duré isine isimiromhuri norî hã, marî na ni'wa hã te te siwi wasu'u wasété da wamhã, da'âma

rowairébézé hã, 'ridawa haré sada hã. Dama ipire norĩ zama te sada tihâi-mana za'ra. Tamep si te za marĩ hã wasu'u za'ra. ³⁹Tazahã âhã nhipai u marĩ hã wasu'u za'ra wa'aba da wamhã, uburé norĩ nho'a te za tihâiba, roti zahi te te wama i'ru za'ra zéb zarina. ⁴⁰Tô ã bâtã na iromhâimanazé u'âbâmhã, simimnhasi di, da te wawasu'u wasété za'ra ô'umnhasite, uburé da'âma rowairébézé wi, wa te iro'wa'rê za'ra na hã. Âne wamhã, i'uwaibaba na wa te rowasu'u waihu'u za'ra ô di za, âhã na iromhâimanazé ro'wa'rutu na hã.

⁴¹Âne na te te dama nharĩ pari, ma tô dama rob'ru, dawairébé da oto.

20 ¹Tawamhã ro'wa'rudu si'utôrĩ wamhã, Paulu hã isazei'wa norĩ zô ma tô hã. Ma tô pawaptob za'ra, siptete za'ra da. Taha pari ma tô sisa'u sawi za'ra. Te te sawi za'ra pari, ma tô oto mo, Masédonia u.

Paulu hã Masédonia âma ihâimanazé duré Acaia âma zama

²Paulu hã Masédonia na ti'a nhisi na ma tô mo. Tinhimirowasu'u na ma tô te te anhiptete, isazei'wa norĩ hã. Tawamhã ma tô oto wi, Grécia na ti'a nhisi u. ³Tame si'ubdatô a'amo hã sãmra ré, ma tô âma ai'utô. Siria na ti'a nhisi u oto imorizéb u, ma tô sina waihu'u, Zudeu norĩ te te âma sima irowa'otô za'ra zé hã. Tahawa ma tô sima rowairébé, Masédonia wa'waibaba apâ morĩ da. ⁴Morĩ wamhã, ã norĩ hã ma tô isiré ai'aba'rê: Sopatru hã, Piruhu 'ra Béréia na 'ri nho'ômo nhisi hawimhã; Aristarcu duré Secuduhu me Tesalonica hawib zahuré; Gaiu Dérbĩ hawimhã; Timotiu, Tiquicu duré Trofimu, Azia na ti'a nhisi hawimhã. ⁵Â hã aibã norĩ hã wanhowa ma tô ai'aba'rê. Tawamhã Troadi âma ma tô wazô asimro. ⁶I'u'etê wapu mapu'ô na dasa da te 're ihuri mono zém na dato hã hâimana parimhã, wa tô wawairébé ni, 'ri wa'ôno Filipu hawimhã. Imrotô na bâdã si'utôrĩ pari, wa tô wasisôpêtê za'ra ni Troadi âma. Tame wa tô wahâimana za'ra ni, misi romhuri na.

Paulu hã Troadi âma ihâimanazé

⁷Sabadu bâdã iwa waptã'ã wamhã, barana wa tô wasiré wasi'rã'otô ni, wasi-sânawã norĩ me, i'u'etê wapu wê'ê na wasiré wasaihuri daⁱ. Tawamhã Paulu hã ma tô rowahutu mara wa'wab u, awê za oto morĩ dâ'âsina. ⁸Tawamhã rob'uiwézé hã ahã di, 'ri're wa'wa iwasi'rã'otôzéb âma hã. Hâimo 'ri're wa'wa ihâimana âma wa wasi'rã'otô ni. ⁹Tawamhã aibã ihâiba té, Euticu na isisi hã ma tô nhamra, zanela na. Paulu hã te te rowasu'u hã wamhã, ihâiba té hã ma tô aptã hã azãri pese. Tahawa ma tô nhono. Tawamhã ma tô waptãrã, zanela hawi. Te te siwi wahutu wamhã, dâ'ã di oto. ¹⁰Tawamhã Paulu hã ma tô itême si'ra. Tinho'utu ma tô ti'ã. Âne te dama tinha:

— Aihâtã'ã za'ra wa'aba tô. Hâiba ré te tihâiba.

¹¹Taha parimhã, Paulu hã ma tô duré apâ sai'u. I'u'etê wapu hã ma tô te te wê'ê. Ma tô duré oto ti'rê. Taha parimhã, ma tô duré âma uzusi rowahutu na, i'awézéb u. Taha pari ma tô oto mo. ¹²Tawamhã aibã ihâiba té hã hâiba ré ma tô siwi saprô, isôrôwa u. Ta hã ma tô tâma rowê pese za'ra, isazei'wa norĩ ma.

Paulu hã Troadi hawi Miletu u imorizé

¹³Pauluhu wana wa tô ai'aba'rê ni. Rowa'u'u na uba'renem na, wa tô asisi ni, Asosi na 'ri nho'ômo nhisi u hã, tame sô wanhimipari za'ra da, te te i'ruzéb

i 20.7 I'u'etê wapu na wê'ê na duré isiré hã dasa da te ihuri na hã te wasu'u.

zarina te te sima wē wa, ti'ai baba āma morī da, Asō u hā. ¹⁴Tawamhā Asosi āma te te wanhopētē za'ra wamhā, uba're na ma tō watēme tizébré za'ra. Ta hawi wamōrī na wa āma uzusi za'ra ni, 'ri nho'u Miletu u hā. ¹⁵Tawamhā ta hawi awēm na wa tō ai'aba'rē ni, uba're na. Tawamhā Quiu na rob'rē za'iti 'rata, wa tō ro'rahāri za'ra ni. Awēm na hā Samo na rob'rē za'iti u wa tō duré aihutu ni. Ta hawimhā awēm na hā wa tō aihutu ni, Miletu u. ¹⁶Tawamhā Paulu hā ma tō sima rowairébé, Éfézu u hā sipa tō da, te te sima wē ō wa, Azia na ti'a nhisi āma, āma ironomro da hā. Wapu wamhā, tāma iwē hā Zeruzalē u wisi su'u da, Pētécosti na bātā wana ré.

Paulu hā Éfézu āma da'madā'ā'wa norī ma, te te irob'ui'érézé

¹⁷Tawamhā Miletu āma sāmra ré, Paulu hā ma tō sitēme sō tihārā za'ra, Éfézu āma isazei'wa norī 'madā'ā'wa norī zō. ¹⁸Itēme sihutu wamhā, Paulu hā ma tō āne tāma nharī za'ra:

— Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, niha na asiré 're ihāimana za'ra wa'aba mono zé hā, imorī'rata na iwisizém hawimhā Azia na ti'a nhisi u hā. ¹⁹Wanhib'apito ma si wa tō te 're romhuri, isi'madā'ā zeī āna duré itōmo'ui 'rowi, Āne hā ropire hā tō ĩma 're hāimana mono nherē, Zudeu norī hā izada 're ihāimana za'ra mono u'ābāmhā. ²⁰Duré aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, uburé marī hā te 're i'a'manharī mono na hā ai'āma 're ĩsime za'ra wa'aba mono da. Wanhib'apito wasu'u na, wa tō te 're rowasu'u sō'awi dama duré 'ri mono na. ²¹Tō sena wa tō te 're rowasu'u Zudeu norī ma hā duré zudeu'ō norī ma zama, tiwasété na 're si'ruiwapari za'ra mono wa, 're sipizari za'ra mono da, 'Re ihāimana u'āsi mono u hā duré te te 're saze za'ra mono da, Wanhib'apito Zezusi hā. ²²Āhā na hā wa za oto mo Zeruzalē u, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani te te ĩma i'ruzéb zarina, marī za i'āma ihāimanazé hā te waihu'u āna, tame. ²³Misire ĩma iwaihu'u pe hā, 'ri nho'ōmo mono bā, 're ĩne mono wa, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani te te 're ĩpo're pu'u mono hā dazazé hā duré robzépada hā ĩzō 're ihāimana za'ra mono na. ²⁴Tane nherē, ĩma hā marī dai ō di, ihāimanazé hā. ĩma ipire hā ĩnhimiromhuri te i'uprosi wē da si, duré te i'rāsutu wē da si, Wanhib'apito Zezusi te te ĩma ipisudu hā te i'manharī da hā. ĩte romhuri hā ā hā: Rowasu'u wē ité hā te 're iwasu'u mono da si, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimipawaptobzé iwa'ābā'ō hā.

²⁵— Aiwazari wa tō 're ihāimana za'ra wa'wa. Wa tō te 're rowasu'u, 'Re ihāimana u'āsi mono da'āma 're isib'a'uwē mono zém na. Āhā na hā ĩma waihu'u pese di, niwa za oto asiwi i'madā'ā wa'aba ō na hā. ²⁶Tahawa āhā na hā āne te aima nharī za'ra wa'aba da, asō'reptuzé hā 'manhimini wa'aba wamhā, wa hāi ō di za oto. ²⁷E marī wa. Te sazāri ō wa, te aima iwasu'u za'ra wa'aba na hā, uburé 'Re ihāimana u'āsi mono nhimirowa'ōtōzé hā. ²⁸Asi'madā'ā pese za'ra wa'aba. Duré uburé asimi'ubumro norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani te te aima isōmri za'ra wa'wa hā 're 'madā'ā pese za'ra wa'aba mono, pone'ērebā 'madā'ā'wa ne, rowahutu'wa na isazei'wa norī 'Re ihāimana u'āsi mono te na 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, te te sima i'a'uipra norī, ti'ra wapru na. ²⁹Āne hā wa aima nharī za'ra wa'wa, ĩma waihu'u pese wa, āne: ĩmorī za'u hā te za we sihāi'rē za'ra, abaze zahi isahi uptabi norī hā, aiwazari za'ra wa'aba hā. Ta norī hā pone'ērebā norī āma 're pē'ēzé za'ra mono ō di za. ³⁰Tawamhā bādā hā te za duré wi za, asiré za'ra wa'wa ni'wam norī

hã tizadawa nhipese na te te 're irowasu'u za'ra mono hã, ni'wam norĩ isa-zei'wa norĩ hã isiniwĩ 're hãimana za'ra mono da. ³¹Tahawa, ma'ápé 're asôpré u'âsi wa'aba mono! Duré âma aipo're si'âri za'ra wa'aba tō, si'ubdatō wahub 'remhã, bâtã na duré mara na hã, wa hã iwawa sina nherê, te aima 're iroti za'ra wa'aba mono zé hã te sazâri ô di.

³²— Âhã na hã 'Re ihãimana u'âsi mono ma, wa asômri za'ra wa'wa, te te 're ai'madâ'â za'ra wa'aba mono da, duré isimipawaptobzé iwa'âbâ'ô na isadawa wasu'u hã te te 're asiptete za'ra wa'aba mono da, duré marĩ iwê uptabi hã romhutu'ô te te aima sômri za'ra wa'aba da, dapoto mono bâ tinhib'a'uwê ma, te te 're i'apisutu mono hã. ³³Date nherê, te dawi 'ruiwapari ô di, êtê waipo prã prata hã êtê waipo pré oru hã duré ni'wai uza hã. ³⁴Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, ñhib'rata na romhuri na marĩ hã te 're i'azani mono na hã duré isiré romhuri'wa norĩ ma hã, marĩ zô wawi 're rowaptâ'â za'ra mono wamhã. ³⁵Uburé marĩ te 're i'a'manharĩ mono zéb zarina, wa tō te aima 're hãiré za'ra wa'wa, âne wa te 're romhuri za'ra mono wamhã, marĩ zô tiwi 're irowaptâ'â za'ra mono norĩ, wa te 're ipawaptob za'ra mono na hã. Wanhib-'apito Zezusihi mreme na âma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono, âne te te inharizém na hã: "Marĩ hã ni'wai ma, da te sômri wamhã, âma rowê uptabi di, ni'wa marĩ te te dama isômri, da te i'âri, âma rowê nhipai u."

³⁶Tawamhã Paulu hã timreme te te 'râsutu parimhã, hi'râtītō ma tō nhamra, uburé da'madâ'â'wa norĩ me. Ma tō duré rowaptê, isiré za'ra. ³⁷Tawamhã sa'êtê na ma tō ti'ru'ru. Tinho'utu ma tō siwi ti'â, Paulu hã. Ma tō duré siwi tob'rata hârâ. ³⁸Tiwi irobzei'ô pese za'ra zé hã, Paulu hã te te nharĩ wa, za oto niwa te te siwi i'madâ'â ô na hã. Taha pari uba're u ma tō isiré ai'aba'rê.

Paulu hã Zeruzalê u imorizê

21 ¹Tawamhã wa te wasima ropéi parimhã, wa tō wasisa're uba're rowa'u'u na inem na, ône haré rob'rê za'idi Cosi u. Duré awêm na hã wa tō wasisa're, Rodi na rob'rê za'iti nhisi u, uba're nhimizahârizéb u. Ta hawimhã wa tō ai'aba'rê ni, Patara na 'ri nho'ômo nhisi u. ²Tame, wa tō uba're rowa'u'u na ine hã wasiwi 'manhopêtê ni, Fenisia u iwara da hã. Taha na wa tō asisi ni. Wawara na wa tō âma uzusi za'ra ni. ³Rob'rê za'idi Chipri hã wa te oto 'madâ'â za'ra wamhã, wa tō wasisa'rei waré rob'rê za'iti nhimi'e niwĩ. Tawamhã wa tō wasisa're, Siria na danhipti'a nho'ômo nhisi u. Tiru âma wa tō warere'e ni, tame uba're, marĩ te te iduri hã za da te sani za'ra wa. ⁴Tame 'ri wa'ôto 'remhã wa tō sôpêtê za'ra ni ni'wam norĩ Zezusihi zazei'wa norĩ hã. Isiré wa tō wahãimana za'ra ni, 7 na bâtã 'remhã. Tawamhã ta norĩ hã 'Re ihãimana u'âsi mono P'êžani te te tãma waihu'u za'ra wa, ma tō Pauluhu ma nharĩ za'ra, Zeruzalê u hã morĩ tō da. ⁵Tane nherê, bâdã iwasi'aba'rézé iwa waptâ'â wamhã, wamorĩ na wa tō âma uzusi za'ra ni. Tawamhã tame isa-zei'wa norĩ hã ma tō 'ri nho'ômo hawi wasiré ai'aba'rê, â zaihá u, timro norĩ ré duré ti'ra norĩ ré zama. Tame wa tō uburé supara'ai wa wahi'râtītō asimro ni. Wa tō rowaptêrê za'ra ni. ⁶Tawamhã wasisawi za'ra parimhã, uba're wa, wa tō oto asisi ni. Wasisânawã norĩ hã apã ma tō ai'aba'rê, tinhorôwa u.

⁷Wamorĩ na wa âma uzusi za'ra ni, uba're na. Tiru hawi wa tō ai'aba'rê ni. Patolemaida na 'ri nho'ômo nhisi u, wa tō aihutu ni. Tame isazei'wa norĩ hã wa tō sawi za'ra ni. Misi bâtã na wa tō duré i'ratab za'ra hã wahãimana

za'ra ni. ⁸Awēm na hā wa tō ai'aba'rē ni. Tawamhā Cézaréia u wa tō aihutu ni. Tame Filipihi nhorōwa āma wa tō ai'ubumro ni. Ta hā Zezusihi wasu'uwē na isazei'ō'wa norī ma rowasu'u'wa. ⁷Na isazei'wa norī pawapto'wa da, da te ipisutu za'ra norī me, 're ihâimana mono, Zeruzalē āma hā. ⁹I'ra sipi'ō norī hā maparane si'uiwa na ihâiba za'ra hā, imro ō si, te 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa na 're hâimana za'ra. ¹⁰Tame niha bâtâ na wahâimana za'ra parimhā, Zudéa hawimhā ma tō wi, aibâ hā 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa, Agabu na isisi hā. ¹¹Watême wisi za'ra wi, ma tō Pauluhu usisizé hā tiwi waze. Ma tō āma sisib'rata wasisi, tipara zama. Taha pari, ma tō āne tinha:

— 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani hā ma tō āne ĩma waihu'u: "Āne te za Zudeu norī hā da'usisizé tede'wa hā siwi wasisi, Zeruzalē āma hā. Taha pari te za zudeu'ō norī ma siwi hâiba nho."

¹²Tawamhā āne hā imreme wa te wapari za'ra wamhā, tame isazei'wa norī 're isi'ubumroi mono norī me, wa tō Pauluhu ma wazada waza'rēi'ō za'ra ni aré, Zeruzalē u hā morī tō da. ¹³Tane nherē, Paulu hā ma tō wama nharī za'ra, āne:

— E marī da, te ai'ru'ru wa'wa. Ma āma ĩwi irobzei'ō pese za'ra wa'wa. Wa tō isisa'ra pese, da te ipawasisi da si ō di. Duré idâ'â da zama Zeruzalē 'remhā, Wanhib'apito Zezusihi u'âbâ.

¹⁴Morī tō da, wa te wasiwi pi'rai waihu'u ō wa, wa te oto tiwi rosawi za'ra ō di. Tahawa, wa tō āne tâma nharī za'ra ni oto:

— Uburé Danhib'apito te te sima iwēzéb uwaibaba ihâimana da si, iwē hā.

¹⁵Tame wahâimana za'ra parimhā, wa tō wasima rob'ubumro za'ra ni. Taha pari wa tō ai'aba'rē ni, Zeruzalē u. ¹⁶Nima norī Cézaréia āma isazei'wa norī hā ma tō wasiré ai'aba'rē. Ta norī hā ma tō te te wanhimro Menasôhō nhorōwa u, tame wasi'ubumro da. Ta hā Chipri āma ipotozé hā duréi isazei'wa.

Paulu hā Zeruzalē u iwisizé

¹⁷Tawamhā Zeruzalē u wasihutu wamhā, isazei'wa norī hā to sina ma wawaibu. ¹⁸Awēm na hā Paulu ma tō wasiré timorī za'ra, Tiagu te te sabu da. Tame uburé pese isazei'wa 'madâ'â'wa norī hā ma tō ubumro. ¹⁹Tawamhā Paulu hā ma tō sawi za'ra. Ma tō duré uburé tâma wasu'u pese za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ipawapto mono zé hā zudeu'ō norī wazari 're hâimana mono ré hā. ²⁰Te te siwi wapari parimhā, uburé ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono āma tiwata za'ra. Āne ma tō Pauluhu ma nharī za'ra:

— Wasisânawā, aima waihu'u pese di, â hā. Zudeu norī hā ahâ uptabi na ma tō saze za'ra. Duré uburé te te 're 'madâ'â pese za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob'ui'éérézē hā. ²¹Ta norī hā ma tō aiwasu'u wapari za'ra, Zudeu norī hā, zudeu'ō norī wazari 're isi'ubumroi mono norī ma 're irowahutu mono na hā, Mozésihi nhimi'ui'ééré hā te te rême za'ra tō da. Te u, tâma 're iroti za'ra mo, ti'ra hā te te 're sihâiwata nhihâri za'ra mono tō da, Zudeu norī hâimanazéb zarina. ²²Tawamhā āne wamhā, e marī, wa za 'manharī za'ra ni. Te za tō aiwasu'u wapari za'ra, we i'aiwisi na hā. ²³Tahawa, ma'âpé 'manharī, za wa te aima inharī za'ra zéb zarina: Wasiré te tihâimana za'ra maparane si'uiwa na aibâ norī hā, 'Re ihâimana u'âsi mono

ma, marĩ na ropisudu te te 'manharĩ za'ra hã. ²⁴Tahawa, ma'ãpé aimorĩ. Isiré aihâimana za'ra na, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're idasihâiba pese za'ra mono zéb âma hã. Duré taha wa'âbâzé hã tâma wa'âbâ za'ra na, si'râpari za'ra da. Âne wamhã, uburé te za waihu'u za'ra ni, senai ô na da te 'aiwasu'u za'ra zé hã. Tazahã te za aiwahu'u za'ra ni, Mozésihi nhimi'ui'ére zarina 're 'aihâimana mono na hã. ²⁵Zudeu'ô norĩ te te isaze za'ra norĩ ma, wa tô rob'ui'ére hã wasiwi sômri ni, âne hã: “Re huri wa'aba mono tô, danhimizama romhâiba 'manharĩ âma 're dawata za'ra mono da, da te 're isimroi mono nhi hã. Duré iwapru hã 're âhuri aba mono tô. Duré danhimizama da te 're isô'reti za'ra mono norĩ nhi hã, 're huri aba mono tô. Duré aihâiba na asiwi 're asimisaihuri za'ra wa'aba mono tô.”

²⁶Tawamhã awêm na, Paulu hã ma tô te te simro aibâ norĩ hã. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're idasihâiba pese za'ra mono zé hã ma tô isiré 'manharĩ za'ra. Taha pari, ma tô âzé, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã u, te te da'apo're pu'u da, niwa za isi'utôrizém na hã bâdâ dasihâiba upsôzép te hã, aibâ norĩ hã tinhoprubzé hâiba mono bâ te te 'manharĩ za'ra da.

Paulu hã da te i'ârizé, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã âma

²⁷'Re idasihâiba upsô za'ra mono zé, bâdâ 7 na oto isi'utôrizéb u hã, nima norĩ Zudeu norĩ Azia na ti'a nhisi hawimhã ma tô siwi 'madâ Paulu hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã âma. Tawamhã ma tô sada dawada-uri wasété za'ra. Tahawa ma tô siwi ti'â. ²⁸Tawamhã ma tô tihârâ za'ra, âne:

— Izaraéu nhihudu norĩ, wa'âma ana wa'aba. Â hã aibâ hã daro mono bâ ma tô te te dama 're rowahutu, tizadawa nhipse na, Izaraéu nhihudu wasu'u wasété na duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob-'ui'érezé hã da te 're 'madââ pese za'ra mono tô da, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã wasu'u wasété na zama. Taha siré hã zudeu'ô norĩ hã ma tô we 'mazasi za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa u. Taha zarina ma tô â hã 'ri iwazé pe hã wasété.

²⁹Âne hã ma tô nharĩ za'ra, te te siwi 'madââ wa, Trofimu hã Éfézu hawimhã, 'ri nho'omo 're Pauluhu siré. Tahawa ma tô âma rosa'rata za'ra, Paulu hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã u te te 'mazébré newa. ³⁰Tahawa, Zeru-zalé 'remhã, ro'wa'rudu hã ma tô ropâ tihâiba. Dasi'aba'ré na ma tô ubumro ni. Paulu hã ma tô dasiwi âri ni. Ma tô da te âma robâdâ rob u, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa hawi. Tahawa awa'awi pesere ma tô 'ridawa hã dasiwi sitom ni. ³¹Paulu hã da te oto iwîrizéb u, Roma hawi dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhib-'apito tême ma tô wi romre hã, Zeru-zalé 'remhã iro'wa'rutu na hã. ³²Tahawa waptu na awa'awi ma tô tite nima norĩ dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhib'apito norĩ zô hã, duré tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ zô zama. Tawamhã ta norĩ hã ma tô sisa're, dawa'wa u. Dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhib'apito hã duré dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã da te 'madââ za'ra wamhã, ma tô Paulu hã siwi azâri zazâ. ³³Tawamhã danhib'apito hã, Pauluhu u ma tô ai'ré. Ma tô pa'â. Ma tô duré ti'ru, ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã te te siwi pawasisi da, maparane isi'uwazi nhorô rutu na. Taha pari ma tô âne sadanha:

— E 'wa hã â hã aibâ. E marĩ ma 'manha.

³⁴Tane nheré, da'hâ uptabi na idahâimana za'ra âma hã, dahârâ sipu'u pese na ma tô nasi tahâsi ni. Ro'wa'rutu uptabi wamhã, danhib'apito hã

iromhâimanazé hã te te upsibi mei waihu'u ô di. Tahawa ma tô ti'ru dasi'wapéi 'manharî'wa norî ma, Paulu hã te te siwi 'mazébré da, 'ri isiptete u hã. ³⁵Dazai'urizéb u sihutu wamhã, dasi'wapéi 'manharî'wa norî hã, Paulu ma tô siwi subza, dazahi wa, da te dasiwi i'azâri da si wa. ³⁶Tawamhã da'ahã na isarina idasi'aba'rê norî hã ma tô dahâsi u'âsi, âne:

— Wîrî aba. Wîrî aba.

Paulu hã si'uihã na dama isiwasu'uzé

³⁷Ri isiptete u te te siwi i'mazébrézéb u, Paulu hã ma tô tinha danhib'apito ma, âne:

— E aima wê di, marî te aima iwasu'u da hã.

Tawamhã apito hã te asa sadanha, âne:

— E nare aima waihu'u pese di, gregu norî mreme hã. ³⁸E tawamhã a hã ezipisiu duréihã nimahã wahum na te te âma isâna'rada, Roma âma apito wi, dasipizari za'ra da hã duré ropsi 're irosa'wari mono u te te idanhimroi mono 4 miu na dahâiba na, rowasété 'manharî'wa norî hã.

³⁹Tawamhã Paulu hã ma sada'â, âne:

— Wa hã Zudeu. Tarsu na 'ri nho'ômo nhisi âma ipotozé hã. Ta hã 'ri nho'u dama ipire, Silisia na danhipti'a nho'ômo nhisi âma hã. Îma 'ru na a'â, te dama rowasu'u da.

⁴⁰Tawamhã dasi'wapéi 'manharî'wa norî nhib'apito hã ma tô tâma rowai-rébé wê, te te tô dama rowasu'u da hã. Tawamhã Paulu hã hâiwi ma tô za dazai'urizém na. Tinhib'rada hã ma tô duré dama 'manha, ari'iwi dasimasab da. Oto dawarôtâ'â za'ra wamhã, ma tô dama tinha, Ebreu norî mreme na.

22 ¹Âne te Paulu hã dama siwasu'u:

— Îsisânawã norî duré damama norî, ma'âpé îwapari za'ra wa'aba, îsi'wawi îmreme na îsimapazé hã.

²Tawamhã Ebreu norî mreme na te te dama inharizé hã da te wapari za'ra wamhã, ari'iwi pese ma tô oto aimasam ni. Tahawa Paulu hã te âne dama siwasu'u:

³— Wa hã, Zudeu. Tarsu âma ipotozé hã, Silisia 'remhã. Tane nherê, âme wa îprêdu, Zeruzalê 're. Gamaliéu hã ma tô te te îma 're romnhoré. Wa tô te 're romnhoré pese, wahi'rata norî te, roti zahi na hã. Înhimi'ê na wa tô te 're romhuri pese, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, asine za'ra wa'aba, âhã na hã. ⁴Â hã Bâdâdi na 're inomro mono norî ma, wa tô te tâma 're arob'manharî wasété. Wa tô duré te tâma 're apisutu, da te 're simroi mono da hã. Aibã norî duré pi'ô norî zama, wa tô te 're awaihu. Dazazéb 're, wa tô duré te 're 'maza. ⁵Sasedoti tisiré norî nhipai u ipire hã duré uburé Zudeu norî ma roti'wa norî zama, te te waihu'u pese za'ra di, tô sena îsiwasu'u na hã. Ta norî hã ma tô tinhimi'ui'ére hã îma sômri za'ra, Damascu âma isazei'wa norî hâiba 'ru na hã, tamomo te âri da, isisânawã norî Zudeu norî ma, te sômri za'ra da. Tawamhã tamomo wa tô mo, Â hã Bâdâdi na 're inomro mono norî hã te waibu da, isi'uwazi nhorô rutu na pawasisi na te we simroi mono da âwa Zeruzalê u, da te tâma rob'manharî wasété za'ra da hã.

⁶— Niwamhã abzuma wa'wa Damascu u te oto rosahutu wamhã, waptu na rosa'rese ô ré, ma tô rowa'a hâiwa hawi isiptete uptabi hã rowa'a, îmana wawi. ⁷Ti'ai u wa tô waptârã. Tawamhã damreme wa tô wapa, âne te te îma inhari hã: “Saulu, Saulu, e marî da, te îma 're irob'manharî wasété mo.”

⁸— Tawamhã wa tō sadanha, âne: “Apito, e 'wa hã, a hã.”

— Ma tō izada'â, âne: “Wa hã Zezusi, Nazaré âma aré 're ñhamra mono, tãma 're irob'manharĩ wasété mono.”

⁹— Aibã norĩ ñsiré isi'aba're norĩ hã rowa'a ma 'madâ'â za'ra. Tane nherê, damreme te te ñma inharĩ hã te te siwi sadaihu'u ô di. ¹⁰Wa tō duré sadanha, âne: “Apito, e marĩ, wa za 'manha.”

— Tawamhã Wanhĩb'apito ma izada'â, âne: “Aiwahutu. Damascu u asébré. Tame te za ni'wa hã aima waihu'u, uburé marĩ 're i'ab'manharĩ mono zéb da hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima iwê hã.”

¹¹— Ta hã rowa'a isiptete uptabi hã ma tō itob'a. Tahawa, ñsiré isi'aba're norĩ hã ma tō ipano na siwi izaprô, Damascu u. ¹²Tamemhã te aibã hã 're sãmra, Anania na isisi hã. Ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi 'madâ'â pese 'wa. Duré uburé Zudeu norĩ Damascu 're, 're ihâimana za'ra mono norĩ hã te te siwi 're wazé pese. ¹³Ta hã aibã hã ma tō izô rĩni. Itême wisi wamhã, ma tō âne ñma tinha: “Ïsisânawã Saulu, apã rob'madâ'â.”

— Tawamhã awa'awi pesere, wa tō apã rob'madâ. Anania hã wa tō 'madâ. ¹⁴Tawamhã ta hã ma tō âne ñma tinha: “Saulu, 'Re ihâimana u'âsi mono wahi'rata norĩ te hã ma tō sima aipisutu, te te sima iwê hã waihu'u da duré 'madâ'â da, Ite Romhuri'wa Iwê hã duré wapari da, si'uihã na te te aima inharizé hã. ¹⁵A hã te za uburé danho'a dama 're iwasu'u mo, i'madâ'âzé hã duré iwaparizé hã. ¹⁶Tahawa âhã na hã e marĩ zô te asimipa. Ma'ápé aiwahutu, â dawabzuri hã da te aima 'manharĩ da. Duré Wanhĩb'apito hã asina 'mahârã, aiwasédé hã te te ai'âma 'madâ'â tō da.”

Paulu hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma te te iromhurizé

¹⁷Tawamhã Paulu hã ma tō tisiwasu'u dama 'räsutu, âne:

— Tawamhã Zerusalê u apã iwisi wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'rãihã âma te rowaptêrê ré hã, ma tō ñma tihãiba, ñhotô 'rowim ne te irob'madâ'âzé hã. ¹⁸Wa 'madâ Wanhĩb'apito hã. Âne ma tō ñma tinha: “Ma'ápé waptu na aimorĩ Zerusalê hawimhã, za da te dasiwi aiwapari ô wa, dama iwasu'uzém na hã.”

¹⁹— Tawamhã wa tō sada'â, âne: “Wanhĩb'apito, dama iwaihu'u pese di, rowahutuzé mono bâ 're izasi mono na hã, te te 're 'lasaze za'ra mono norĩ hã te te 're awaibui mono da, duré te 're ahã za'ra mono da hã. ²⁰Estevã te te 're i'aiwasu'u mono hã da te dasiwi wĩrĩ ré, wa dame ihãiba. Wa âma dazaze, da te dasiwi iwĩrízém na hã. Iwĩrĩ'wa norĩ uza ihãpa hã, wa hã wa sa 'madâ'â za'ra.”

²¹— Tane nherê, Wanhĩb'apito hã ma tō ñma tinha, âne: “Mo oto aimorĩ. Romhã na wa za asaprô, zudeu'ô norĩ u.”

²²Tawamhã da'ahã uptabi na idahâimana za'ra hã Paulu ma tō dasiwi wapari ni, âne te te inharizéb u. Tahawa ma tō oto dahârã 'rãihã uptabi na tahãsi ni, âne:

— Wĩrĩ aba, â hã aibã hã. Sadai ô di, 're ihâimana mono da hã.

²³Tawamhã dahârã sina, da'uza hã ma tō sani za'ra ni. Robzapru hã hãimo ma tō duré nasi sãmra za'ra ni.

Paulu hã dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhĩb'apito ma, isiwasu'uzé

²⁴Tawamhã dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhĩb'apito hã tite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ ma, ma tō 'ru za'ra, 'ri isiptete u te te siwi 'mazébré da,

Paulu hã. Ma tô duré tâma 'ru za'ra, abazei hã nhorô 'manharĩ na dapré'ézém na te te siwi 're pré'é mono da, siwasu'u da, marĩ wa, dahârâ 'ràihã na da te nasi dasiwi 'mahârâ zô. ²⁵Te te siwi pawasisi ré hã te te siwi 're pré'é mono da, Paulu hã ma tô sadanha, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wada'uri'wa i'rata isa hã, âne:

— E aima i'ru zahi za'ra wa'aba bâ, romanu na iwamri hã 're ihã za'ra wa'aba mono da hã da te âma 're waihu'u za'ra mono ô nherê, marĩ te te 're i'upa za'ra mono zé hã.

²⁶Tawamhã dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wada'uri'wa, âne hã te te wapari wamhã, ma tô tinhib'apito ma wasu'u, âne:

— E niha te za tâma irob'manha. Âhã aibã hã, romanu.

²⁷Tawamhã, apito hã ma tô mo Pauluhu u. Ma tô sadanha, âne:

— Îma asiwasu'u na, te waihu'u da. E tô a hã romanu.

— Îhe. Wa hã, romanu.

²⁸Tawamhã apito hã te tâma siwasu'u, âne:

— Wa hã duré romanu. Wa'âbã za'êtê na wa wa'â îsima, romanu na 're îhâi-mana mono da hã.

Tawamhã Paulu hã te duré tâma tinha, âne:

— Tazahã wa hã romanu na wa podo.

²⁹Tawamhã awa'awi pesere aibã norĩ te te aré siwi 're ipré'é mono da hã ma tô tâma ai'rê za'ra. Duré dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhib'apito hã âne hã te te waihu'u wamhã, ma tô tipê'ewara pese, isimiwada'uri zarina te te siwi pawasisi wa.

Paulu hã roti'wa norĩ nho're isiwasu'uzé

³⁰Dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhib'apito hã ma tô sima wê, te te waihu'u wê da, e marĩ wa, Pauluhu âma ma tô Zudeu norĩ hã iwasédé hã hiri za'ra. Tahawa awêm na ma tô ti'ru, da te dasiwi wazere da. Taha pari ma tô ti'ru, sasedoti dama ipire norĩ hã si'rã'ôto da, duré uburé Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ zama. Taha pari ma tô ti'ru, Paulu hã da te sãrĩ da, isô'reb za'ra.

23 ¹Tawamhã Paulu hã, ma tô a'madã'â pese, Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ hã. Âne ma tô tâma nharĩ za'ra:

— Îsisânawã norĩ, ãnhimirosa'rata 'remhã marĩ te te iwi 're ro'wa'rê mono ãna, wa 're îhâimana, 'Re îhâimana u'âsi mono nho'remhã âwa bâtã u hã.

²Tane nherê, Anania hã sasedoti tisiré norĩ nhipai u ipire uptabi hã ma tô aibã norĩ ma ti'ru, i'rata isimasam norĩ ma, te te siwi sadawa pré'é da, Paulu hã. ³Tawamhã Paulu ma tô Ananiaha ma tinha, âne:

— Aihâimana si'amoi pese na 're i'aihâimana mono, 'Re îhâimana u'âsi mono hã te za ai'azã za! E niha asãmra nherê hã, 'Re îhâimana u'âsi mono nhimiroti zahi zarina i'âma rowairébê da hã. Tane nherê, ma tô dama i'ru, da te dasiwi i'azãrĩ da, roti zahi te te isawi zahi upana.

⁴Tawamhã i'rata isimasam norĩ hã te Paulu hã siwi sadanha, âne:

— E te âma iwasé, sasedoti ipire uptabi âma hã.

⁵Tawamhã Paulu hã ma sada'âbã za'ra, âne:

— Îsisânawã norĩ, te waihu'u ô di, ô hã sasedoti dama ipire na hã. Tô Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã, âne: “Âma wasété za'ra tô, ate a'uwê norĩ ma ipire norĩ âma hã.”

⁶Paulu hã, nima norĩ dama roti'wa norĩ hã ni'wam norĩ saduceu niwĩ 're ihâimana za'ra mono na hã duré ni'wam norĩ farizeu niwĩm na te te waihu'u wamhã, ma tō mreme 'râihã na si'mahã, âne:

— Īsisânawã norĩ, wa hã farizeu duré farizeu 'ra. Āhã na hã âmemhã ĭ'ãma rowairébé te tihâiba, âma ĩnhimizazei wa, idã'ã za'ra norĩ niwamhã za apã ihâiwa'utu za'ra na hã.

⁷Âne siwasu'u wamhã, farizeu norĩ duré saduceu norĩ hã ma tō siwasu za'ra. Tahawa dama roti'wa norĩ hã ma tō sima aipo'o. ⁸E marĩ wa. Saduceu norĩ hã 're simizaze za'ra mono õ wa, idã'ã norĩ hã apã 're ihâiwa'utu za'ra mono na hã duré hâiwa âma romhuri'wa norĩ 're ihâimana za'ra mono na hã niwamhã duré dapē'ezani hã. Tazahã farizeu norĩ, ã norĩ na hã te âma 're simizaze za'ra. ⁹Tahawa, ma tō tahârã 'râihã pese za'ra ni. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ hã, farizeu norĩ niwĩ 're ihâimana za'ra mono norĩ hã hâiwi ma tō aimasa. Te duré sa'êtê wasu za'ra. Âne ma tō nharĩ za'ra:

— Marĩ hã i'upa, wa te wasiwi sōpētē õ di, ã hã aibã âma hã. Āté tō hâiwa hawi romhuri'wa duré até ni'wai pē'ezani hã tãma tinha.

¹⁰Tawamhã siwasu za'ra wa, sisada sib'rui pese za'ra wa, ma tō dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhib'apito hã Pauluhu âma hâtârã, da te dasiwi hâiba pru pese õ'umnhasite. Tahawa, ma tō ti'ru, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã dawa'wa hawi te te siwi wazere da, 'ri isiptete u apã te te siwi 'mazébré da.

¹¹Tawamhã mara i'amo na Wanhib'apito hã ma tō sihâiré, Pauluhu ma. Âne ma tō tãma tinha:

— Paulu, aipahi tō! A hã ma tō dama iwasu'u, âme Zeruzalē 'remhã. Tane te za duré Roma âma hã dama iwasu'u.

Paulu hã da te dasiwi wĩrĩ da, da te âma dasima irowa'õtō za'ra zé

¹²Tawamhã awēm na Zudeu norĩ hã ma tō si'rã'õtō. Ropisutu zahi hã ma tō 'manharĩ za'ra, ã te te âhuri tō da, duré saihuri tō da, Paulu hã te te siwi wĩrĩ õ ré hã. ¹³Tawamhã aibã norĩ, âne na te te iropisutu za'ra hã 40 nhipai u ihâiba za'ra hã. ¹⁴Ta norĩ hã ma tō ai'aba'ré, sasedoti norĩ ma ipire norĩ u, duré Zudeu nhib'ihã'a norĩ u zama, âne te te tãma nharĩ za'ra da:

— Ropisutu zahi hã wa tō 'manharĩ za'ra ni, âne: “Re ihâimana u'âsi mono hã iwasédé te te tō wama pisutu za'rare, wasaihuri wamhã, duré siwa'ru marĩ wa te âhuri wamhã, Paulu wa te wasiwi wĩrĩ õ ré hã.” ¹⁵Tahawa dama roti'wa norĩ, âhã na hã ma'ápé dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhib'apito ma 'ru za'ra wa'aba, Paulu hã we te te siwi saprõni da âwa. Tãma rowasu'u za'ra wa'aba, za wa te âma irosarata pese za'ra na ite romhâimanazém na hã. Tawamhã wei wisi wana ré, wa za sô mare siromo za'ra ni, wa te wasiwi wĩrĩ da.

¹⁶Tane nherē, 'ritéi'wa Pauluhu hidiba 'ra hã ma tō waihu'u, te te sima irowa'õtō za'ra zé hã. Tahawa Pauluhu u ma tō âzé, 'ri isiptete u hã. Tame ma tō tãma rowasu'u pese. ¹⁷Tawamhã Paulu hã dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wada-'uri'wa zô ma tō hã. Âne ma tō tãma tinha:

— Saprõni ã hã 'ritéi'wa hã, asib'apito u. Marĩ te te tãma iwasu'u da hã iré hã.

¹⁸Tawamhã dawada-uri'wa hã ma tō saprõ, tinhib'apito u. Âne ma tō tãma rowasu'u:

— Dazazéb 're isa, Paulu na isisi hã ma tô izô hã. Ma tô îma tinha, ã hã 'ritéi'wa hã te we saprôni da, marĩ te te u aima iwasu'u da hã, iré wa.

¹⁹Tawamhã dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhib'apito hã ma tô 'ritéi'wa hã pa'â. Danhiti ma tô saprô. ãne te sadanha:

— E marĩ te za îma iwasu'u.

²⁰Tawamhã ma sada'â, ãne:

— Ni'wam norĩ Zudeu norĩ hã ma tô sima roti za'ra, te te aiwi waptêrê za'ra da, awê Paulu hã dama roti'wa norĩ u saprôni da, si'udâ sina, ite romhâima-nazém na te te âma rosa'rata pese za'ra da newa. ²¹Tane nherê, saze za'ra tô za âma. Aibâ norĩ hã 40 nhipai u ihâiba za'ra hã te za sô aima'uri za'ra, Paulu hã te te siwi wĩrĩ da. Ta norĩ hã uburé roti zahi hã ma tô 'manharĩ'wa za'ra, ãne: “Re ihâimana u'âsi mono hã iwasédé hã te te wama pisutu za'rare, wasaihuri wamhã, duré siwa'ru marĩ hã wa te âhuri wamhã, Paulu wa te wasiwi wĩrĩ ô ré hã.” Te oto mapari za'ra, ropisudu hã te te âma uwaimrami za'ra da hã. Niha hã âma isada'âbã za'ra zô si, te oto mapari za'ra.

²²Tawamhã apito hã te tâma tinha, 'ritéi'wa ma, ãne:

— Ni'wai ma rowasu'u tô, îma irowasu'u na hã.

Taha pari, te tâma rob'ru, morĩ da.

Apito Félisihi u, Paulu da te isaprônizé

²³Tawamhã dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhib'apito hã maparane tizapari dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ wada'uri'wa norĩ zô ma tô tihârâ zahuré. ãne te tâma nharĩ zahuré:

— Ma'âpé ubumroi wa'aba, 200 na dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã duré 70 nhipai u awaru na 're inomro mono norĩ hã, duré 200 na isi'uwazi rã'wa na romhã'wa norĩ zama, 'ri wa'ôno Cézaréia u si'aba'rê da. Asisa rob'ubumro za'ra wa'aba za, ã hawimhã 9 na bâtâ pibuzéb âma aiwairébé aba da, mara na.

²⁴Awaru hã duré ubumroi wa'aba, Paulu hã âma imorizéb da hã. Asiwĩ saprôni aba. 'Madã'â pese aba, âwisi wê wa'aba da asiwi, danhib'apito Félisihi u hã.

²⁵Taha pari, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhib'apito hã ma tô rob'ui'ére hã 'manha, ãne:

²⁶“Aiwarzép sina danhib'apito Félis, wa âma asawi.

“Wa hã, Claudiu Lizia.

²⁷“Ã hã aibã hã, ni'wam norĩ Zudeu norĩ hã ma tô siwi ti'â. Ma aré siwi tiwĩ. Romanu na 're ihâimana mono na, te waihu'u wamhã, wa tô itême mo, ite dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ me. Wa tô sawi, da te dasiwi wĩrĩ tô da. ²⁸Wa tô isima wê, te waihu'u da, e marĩ wa, ma tô iwasédé hã dasiwi âma hiri ni. Tahawa wa tô saprô, Zudeu norĩ ma roti'wa norĩ u hã. ²⁹Tawamhã wa tô waihu'u, marĩ hã te te upai ô di, dazazéb 're isab da hã duré da te iwĩrĩ da hã. Da te dasiwi iwasu'u wasété zé hã, tô ô norĩ nhimiroti zahi wa'rãmi, 're ihâimana mono zém na si ma tô iwasédé hã âma siwi tihi. ³⁰Da te dasiwi wĩrĩ da, rowa'ôno âma ihâimana na, da te îma 'mairowasu'u wamhã, wa tô waihu'u, te âma atême tâma rob'ru da. Wa duré tinha, Zudeu norĩ iwasu'u wasété 'wa norĩ hã asô'a te te siwi wasu'u wasété da.

“Wa âma sawi. Claudiu Lizia.”

³¹Tawamhã dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ hã tâma i'ru za'ra zé hã ma tô âma uwaimrami za'ra. Paulu hã ma tô siwi saprô, mara bâre, Âtipatridi na 'ri

nho'ômo nhisi u. ³²Awēm na dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ para na isi'aba'ré norĩ hã ma tô apã ai'aba'ré, 'ri isiptete u hã. Awaru na 're inomro mono norĩ si, Paulu hã te te siwi saprõni da oto, ma tô ta norĩ si rēme za'ra. ³³Cézaréia u sihutu wamhã, apito ma rob'ui'ééré hã ma tô siwi tisō. Pauluhu zama ma tô tãma āwisi za'ra. ³⁴Apito hã rob'ui'ééré hã ma tô sōré. Paulu ma tô duré sadanha, nima hawib zō. Silisia hawim na te te waihu'u wamhã, ³⁵ma tô tãma tinha, āne:

— Aiwasu'u wasété 'wa norĩ hã we sihutu wap si, wa za wapa ate romhâi-manazé hã.

Taha pari dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ ma, ma tô 'ru za'ra, Paulu hã te te siwi sērē da, Erodihĩ nhimiromhurizé 'ri 'rãihã āma.

Pauluhu āma iwasédé da te dasiwi ihirizé

24 ¹Bâdã hã 5 na si'utõrĩ parimhã, Anania sasedoti tisiré norĩ nhipai u ipire hã ma tô mo Cézaréia u, nima norĩ Zudeu norĩ nhĩb'ihã'a norĩ me duré da'wawi isimapa'wa Tértulu na isisi zama. Ta norĩ hã ma tô Paulu hã siwi wasu'u wasété, apito Félisihi ma hã. ²Tawamhã Pauluhu zō oto dahârã wamhã, Tértulu hã ma tô wasu'u wasété, āne:

— Roti'wa, wa tô rowē sina 're wahâimana za'ra bâtã ahã na hã, roti'wa na 're i'aihâimana mono 'remhã. Duré aima rob'madã'ã waihu'u pese wa, ma tô marĩ hã 're i'apese mo, asib'a'uwē norĩ ma hã. ³Uburé marĩ hã 're i'ab'manharĩ mono zé hã wē uptabi di, wama za'ra hã. Duré daro mono bâ wa wasiwi aiwē-sãmri ni. ⁴Tane nherē, te ĩsima wē ò di, bâdã sa'ētē na te aiwi i'uprosi da hã. Tahawa wa za aiwi waptē, iwē na suru na a'ã wawapari za'ra da. ⁵Wa waihu'u za'ra ni, ã hã aibã tô iwasété na, ro'wa'rutu'wa Zudeu norĩ ropã 're ihâimana za'ra mono norĩ 'remhã. Duré da'rã na 're ihâimana mono, nazarenu na dasina dasipo'ozém nhisi niwĩ 're ihâimana za'ra mono norĩ ma hã. ⁶Te aré duré sima wē, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri 'rãihã hã te te wawi wasété za'ra da. Tahawa wa wasiwi âri ni, wa te aré duré āma rowairébé za'ra da, wate roti zahi zarina. ⁷Tane nherē, apito Lizia hã ma tô watēme tiwisi za'ra. Ta hã ma tô wawi wazere za'ra, tinhiptete na. ⁸Sadhanharĩ pese wamhã, te za iwaihu, tô sena na marĩ wa, wa te wasiwi iwasu'u wasété zé hã.

⁹Tawamhã Zudeu norĩ hã ma tô āma dazaze za'ra, tô sena na da te dasiwi iwasu'u na hã.

Paulu hã si'wawi timreme na isimapazé Félisihi nho'remhã

¹⁰Taha pari apito hã ma tô tinhib'rada 'manha, Paulu hã siwasu'u da oto. Āne ma tô siwasu'u:

— Īma aiwaihu'u pese di, wahub ahã na 're i'aihâimana mono na hã, da'āma rowairébé'wa na a'uwē norĩ ma hã. Tahawa ĩsima iwē na wa za ĩsi'wawi aimapa, ĩmreme na hã. ¹¹Asi'uihã na te za iwaihu, nimosi 12 na bâdã isi'utõrĩ na si wa tô mo Zeruzalē u, 'Re ihâimana u'âsi mono āma ĩwata da hã. ¹²Īwasu'u wasété 'wa norĩ hã te te siwi ĩnhopētē ò di, ni'wa te wasuĩ ré hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa āma, 'ri 'wawi wa'ra 'remhã duré te dawĩ ro'wa'rutu ré hã, rowahutuzéb āma hã duré siwa'ru nimame 'ri wa'õtō 'remhã. ¹³Tahawa, tô sena te te siwi ĩwasu'u wasété zé hã, marĩ te te siwi hãiré waihu'u ò di, ĩ'āma hã. ¹⁴Tazahã, wa za aima ĩsiwasu'u, āne: Wahi'rata norĩ

te 'Re ihâimana u'âsi mono âma, wa 're iwata tō. Bâdâdi 're idanomro mono zép tém na wa oto 're mo, Zudeu nori senai'ō na te te siwi iwasu'u hā. Wa tō saze, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob'ui'éérézē hā duré isadawa 'mahârâ'wa nori nhimi'ui'ééré zama. ¹⁵Wa hā duré iwasu'u wasété 'wa nori me 'Re ihâimana u'âsi mono apâ te te ida'ahâi-wa'utuzéb zô wa mapari za'ra ni, uburé iwē nori hā duré iwasété nori zama. ¹⁶Tahawa, wa isima sô 're iriti u'âsi, rosa'rata 're, marī te te iwi 're ro'wa'rē mono tō da, 'Re ihâimana u'âsi mono nho'remhā duré uburé danho'remhā.

¹⁷Tawamhā Paulu hā ma âma uzusi tisiwasu'u na, âne:

— Wahub ahâ na Zerusalē nhiti 're imorī pari, wa tō isina siri apâ, rob-'uiprazé hā te âri da, inhîb'a'uwē nori ma duré inhoprubzé hā te sa'ra da, 'Re ihâimana u'âsi mono ma. ¹⁸Â hā te 'manharī ré duré 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're idasi'hâiba pese za'ra mono zé hā te 'rāsutu pari, nima nori Zudeu nori hā ma tō siwi inhōpētē, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa âma 'ri 'wawi wa'ra 're. Tame te te i'madâ'â za'ra wamhā, i'rata dasi'rā'ōtō ō di. Duré te da'awasui ō di. ¹⁹Tane nherē, nima nori Zudeu nori Azia na danhipti'a nho'ōmo nhisi hawi isihudu hā te tame tihâimana za'ra. Ta nori hā te aré we atēme aihutu, asō're simasab da, te te siwi iwasu'u wasété da hā, marī iré wamhā. ²⁰Duré niwamhā, âtē â hā aibâ nori hā asō'a isimasam nori si te za aima iwasu'u za'ra, dama roti'wa nori nho're izab ré, marī i'upa te i'manharizé te te siwi isōpētē na hā. ²¹Isō'reb za'ra izab ré hā, âne si wa tō tinha, imreme 'râihâ na: “Â bâta na i'âma rowairébé te tihâiba, inhimizazei wa, idââ za'ra nori hā za apâ ihâiwa'utu za'ra na hā.”

²²Tawamhā apito Félis, Bâdâdi 're idanomro mono zép té wasu'u hā te te waihu'u pese wamhā, ma tō âne tâma nharī za'ra:

— Apito Lizia wei wisi wap si, wa za waihu'u niha hā, ate za'ra wa'wa rom-hâimanazé hā.

²³Taha pari dasi'wapéi 'manharī'wa nori wada'uri'wai ma, ma tō ti'ru, misi Pauluhu 'madâ'â'wa da hā te te pisutu da, dasi'wapéi 'manharī'wa hā. Ma tō duré ti'ru, sima iwē na hâimana da, duré isiwaihu'u nori marī na âma sina da wamhā.

Paulu hā Apito Félis duré Druzilaha nho're isabzé

²⁴Nimahā bâta na ronomro pari, ma tō apito Félis hā wi, timro Druzilaha ré. Ta hā Zudeu nhipi'ō. Ma tō hā Pauluhu zô, te te tâma rowasu'u zahuré da, Cristu Zesusi hā da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zém na. ²⁵Tane nherē, Paulu hā dahâimanazé i'uwaibaba wasu'u na te te âma tâma sâna'rata wamhā, duré marī wi 're idanhiptete za'ra mono zé wasu'u na, duré Rob'rāsutu âma 'Re ihâimana u'âsi mono za da'âma isipo'ozé wasu'u na zama te te tâma te tâma rowasu'u wamhā, Félis hā ma tō tipahi pese. Tahawa ma tō, âne tâma tinha:

— Aimorī oto. Te isima rowairébé wap si, wa za âma asô hā za.

²⁶Taha siré hā Félis ma tō rosa'rata, Paulu hā rob'uiprazé te te tâma sômri da newa. Tahawa ma tō nasi sima sô hā, te te tâma robzanhamri da.

Paulu hā Festuhu ma isiwasu'uzé

²⁷Maparane wahu si'utōrī parimhā, Porciu Festu hā ma tō âzé, Félisihi nhibrob're. Félis ma tō sima wē, Zudeu nori ma, te te sina rowē wazere da. Tahawa watobro wamhā, Paulu ma tō tirē, dazazéb 're sab ré.

25 ¹Ti'ai wa'otō nho'ōmo u iwisizém na si'ubdatō bādā āma si'utōrī parimhā, Festu hā ma tō mo Cézaréia hawī, Zeruzalē u. ²Tame sase-doti tisiré norī nhipai u ipire norī hā duré Zudeu norī ma roti'wa norī zama ma tō hāi'rē za'ra, Paulu te te siwi iwasu'u wasété zé hā. Tawamhā Festuhu wi ma tō duré waptērē za'ra, ³Paulu hā te te tāma satōrī za'ra da, Zeruzalē u. Ta norī hā bādādi wāi wa, te te siwi wīrī da, aré āma siwada'uri za'ra dā'āsina, ma tō āne hā tiwi waptērē za'ra, Zeruzalē u te te satōrī da. ⁴Tane nherē, apito Festu hā ma tō āne tāma nharī za'ra:

— Paulu hā Cézaréia āma te dazazéb 're za. Tamomomhā apā wa za īsina siri su'u. ⁵Tahawa, iwē hā aima ipire norī za'ra wa'wa, īsiré āma isi'aba'rē da hā, te te siwi wasu'u wasété da, marī i'upa te te 'manharī wamhā.

⁶Tawamhā Festu hā ma tō tihāiba, 8 na átē niwamhā 10 bātā na isiré za'ra hā. Taha pari ma tō sina siri, Cézaréia u hā. Awēm na hā ma tō nhamra, da'āma rowairébézéb āma. Tawamhā ma tō ti'ru, Paulu da te dasiwi āwisi da, itēme. ⁷Paulu hā oto wisi wamhā, Zudeu norī Zeruzalē hawī isihudu hā ma tō imana wawi sina ubumro. Tawamhā te te āma siwi iwasu'u wasété zé ipire uptabi na ma tō āma sāna'rata za'ra. Tane nherē, te te siwi hāi'rē waihu'u ō di, te te iwasu'u wasété zara zé hā sena i'uptabi da wamhā. ⁸Tawamhā Paulu hā ma tō timreme na si'wawi aimapa. Āne te siwasu'u:

— Marī hā i'upa te 'manharī ō di, Zudeu norī te, roti zahi wa'rāmimhā. 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa 'ri 'rāihā āma īwasédé hā te 'manharī ō di. Duré Roma āma apito Cézaha zada hā, marī hā te 'manharī ō di.

⁹Tawamhā Festu hā, Zudeu norī ma, te te sina rowē wazere da, ma tō Paulu sadanha, āne:

— E asima rowē ō di, Zeruzalē u āma i'aimorī da hā, tame rowairébé hā wa hā te ai'āma 'manharī da, ā hā da te dasiwi i'aiwasu'u wasété zém na hā.

¹⁰Tawamhā Paulu hā ma sada'ā, āne:

— Āhā na hā wa ihāiba da'āma rowairébézé, Roma āma apito Cézaha te āma. Āme te za tō i'āma tihāiba, i'uwaibaba na i'āma rowairébé hā. Marī i'upa te 'manharī ō di, Zudeu norī ma hā. Āne hā aima waihu'u pese di. ¹¹Roti zahi te wazéb ō wamhā, duré marī te 'manharī wamhā, taha zarina da te 're idanhimroi mono hā, idā'a tō da hā, īsisawi ō di za. Tazahā iwasu'u iwasédé hā ihāimana tō senai ō wamhā, ni'wa hā hāimana ō di, te te tāma ihāiba nhomri za'ra da hā. Tahawa, apito Cézaha si te te i'āma rowairébé da, wa īsima wē.

¹²Tawamhā Festu hā roti na te te siwi 're ipawapto mono norī ma, te te rob-zanhamri parimhā, ma tō āne tāma tinha, Pauluhu ma:

— Asima wē wa, apito Cézaha si te te ai'āma rowairébé da, tamomo te za tō itēme aimo.

Paulu hā isabzé apito Agripaha norī nho're Berenisihi me

¹³Niha bādā si'utōrī parimhā, apito Agripa hā duré ihidiba Berenisihi me, ma tō aimasisi Cézaréia hawī, apito Festu hā te te sawi zahuré da. ¹⁴Tawamhā niha bātā na hāimana zahuré parimhā, Festu hā apito ma, ma tō wasu'u, Pauluhu āma iromhāimanazé hā, āne:

— Āmemhā te aibā hā za dazazéb 're, apito Félis te te irēme hā dazazéb 're sisa'u. ¹⁵Zeruzalē u īmorī wamhā, sasedoti ipire norī hā duré Zudeu norī ma

roti'wa norĩ hã, ma tũ siwi wasu'u wasété. Tawamhã ma tũ duré iwi waptêrê za'ra, te te i'upazém na iwasédé hã te âma hiri da. ¹⁶Tane nherê, wa tũ tâma nharĩ za'ra, âne: Romanu norĩ hã ni'wa da te ihâiba za'rê da hã, te te 're 'manharĩ za'ra mono õ di, dawasu'u wasété 'wa norĩ hã te te 're iwasu'u wasété za'ra mono norĩ nho're, 're simasa mono õ ré hã. Âne wamhã, bâdã hã te tâma tihâiba, timreme na si'wawi isimapa da hã. ¹⁷Tahawa, we sihutu wamhã âwa, bâdã hã te simini âna, wa tũ awêm na nhamra, da'âma rowairébézéb âma hã. Wa tũ duré ti'ru, da te dasiwi saprõni da, aibã hã itême. ¹⁸Iwasu'u wasété 'wa norĩ hã sada simasa wamhã, marĩ te te i'upazé ipire na hã te te siwi wasu'u õ di, te âma irosa'ratazéb zarina hã. ¹⁹Te te siwi iwasu'u wasété zé hã, tinhimizaze za'ra na si duré aibã Zezusi na isisi hã dâ'â nherê, apã ihâiwa'utu na Paulu te te dama 're iwasu'u mono na hã. ²⁰Te waihu'u õ di, niha te isarêi wê da hã, â hã romhâimanazé hã. Tahawa Paulu hã wa tũ sadanha, te te sima rowê zô, Zeruzalê u âma imorĩ da hã, tame âma rowairébé hã te âma 'manharĩ da, da te dasiwi iwasu'u wasété zém na hã. ²¹Tane nherê, Paulu hã ma tũ iwi waptê, dazazéb re a'â sab da, Roma âma apito Céza rowairébé, te te âma i'manharizéb u âma romhâimanazé hã. Tahawa, wa tũ ti'ru, dazazéb 're a'â sab da, apito u te isatõrizéb u.

²²Tawamhã Agripa hã ma tũ tinha, Festuhu ma, âne:

— Wa isima wê, aibã hã te wapari da.

Festu hã ma sada'â, âne:

— Tane tũ, awê te za iwapa za.

²³Tawamhã awêm na hã apito Agripa duré Berenisihĩ me ma tũ aimasisi, uza wê ré duré sima sipese na, dama pire wê te, âma datob'uzu za'ra da. Tawamhã ma tũ tizasi zahuré, apito te, dasi'rã'õtôzé da'âma rowairébézéb u, dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhĩb'apito norĩ me duré 'ri nho'õmo âma dama ipire norĩ me. Tawamhã Festu ma tũ ti'ru, Paulu da te itême dasiwi saprõni da. ²⁴Taha pari, te dama tinha, âne:

— Apito Agripa duré âme i'aihâimana za'ra wa'wa wasiré, ma'âpé 'madã'â za'ra wa'aba, â hã aibã hã. Uburé Zudeu norĩ hã ma tũ iwi waptêrê za'ra, Zeruzalê 'remhã duré âme Cézaréia 'reb zama. Sadawa za'rêi âna ma tũ iwi waptêrê za'ra, dâ'â da, â hã aibã hã. ²⁵Tane nherê, îma hã marĩ te te upai õ di, da te dasiwi iwĩrĩ da hã. Si'uihã na te te iwi iwaptêrêzéb zarina, Roma âma apito Céza hã te te âma rowairébé da, tahawa, wa tũ âma saze. ²⁶Tane nherê, âhã na hã marĩ i'uptabi hã îma hâimana õ di, te âma irob'ui'éré da hã, Roma âma apito ma hã. Tahawa, wa tũ we âwisi âwa, asõ're u za'ra wa'aba duré aimawi atême apito Agripa, marĩ hã âma asiwi sarêi wa'aba parip si, niha na te âma irob'ui'éré da hã iré hã. ²⁷Îma hã ibãĩ õ di, dazazéb 're isa hã da te isatõri da hã da'âma rowairébézéb u, marĩ na da te dasiwi iwasu'u wasété zé hã, pibui pese õ nherê.

Paulu hã apito Agripaha nho're, timreme na si'wawi isimapazé

26 ¹Tawamhã apito Agripa hã te Pauluhu ma tinha, âne:

— Asi'wawi aimreme na i'aimapa da hã 'ridawa haré.

Tahawa, Paulu hã ma tũ tinhib'rada hã wê. Âne ma tũ tinha, si'wawi timreme na isimapazém na hã:

²— Apito Agripa, îma rowê uptabi di, âhã na asõ're îzabzém na hã, îsi'wawi îmreme na îsimapazém na hã za, uburé iwasu'u wasédé ihâimana za'ra na hã,

Zudeu norī te te siwi īwasu'u wasété zém na hā. ³ Ai'āma īma irowē hā aima waihu'u wa, Zudeu norī 're ihāimana za'ra mono zé hā duré ite za'ra ro'wa'rudu 're ihāimana za'ra mono zé hā. Tahawa wa za aiwi waptē, asimi'ē na īwaparī da.

⁴ — Uburé Zudeu norī ma īwaihu'u pese di, niha na 're ihāimana mono zé hā, īzapō hawim haré īro īpotozéb āma hā duré Zeruzalē 'remhā. ⁵ Wahub ahā na tāma īwaihu'u pese za'ra di. Duré te te sima wē za'ra wamhā, te te siwi īwasu'u da wamhā, isāna'rata hawī farizeu norī siré 're ihāimana mono zém na hā, wanhimizaze na i'uwaibaba na āma 're iwahāimana za'ra mono zém na hā. ⁶ Āhā na ī'āma rowairébé hā te tihāiba, īnhimipari u'ābā, 'Re ihāimana u'āsi mono wahi'rata norī ma, te te iropisutuzéb zō. ⁷ Izaraéu nhihudu norī 12 na dawamri ihāimana za'ra hā, bātā na duré barana zama 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're iwata za'ra mono hā ta norī te 're simipari za'ra, ā hā ropisudu te te sina i'uwaimrami zō. Apito, taha zō īnhimipari u'ābā, te āhā na ī'āma rowairébé hā tihāiba, Zudeu norī te te siwi īwasu'u wasété zém na hā. ⁸ E marī wa bété, aima ipire za'ra wa'wa, āma i'asimizaze za'ra wa'aba da hā, 'Re ihāimana u'āsi mono, dadā'ā nherē, apā te te 're ida'ahāiwa'utu mono na hā.

⁹ — Wa tō aré te īsima 're rosa'rata, Zezusihi nhisi da, uburé marī hā te 're a'manharī mono da, Nazaré āma aré 're isāmra mono zazei'wa norī āma hā. ¹⁰ Ta hā wa tō 'manha, Zeruzalē āma hā. Rowairébé hā wa tō ti'ā, sasedoti ipire norī te hā. Tawamhā ahā na wa tō waibu, Zezusihi nhirā zarina 're inomro mono norī hā. Duré da te 're simroi mono da, da te 're hāiba za'rē za'ra mono wamhā, īzama wa tō sada 're ihāimana za'ra. ¹¹ Tahawa, wa tō te 're īzasi ahā, rowahutuzé mono na hā, te tāma 're arob'manharī wasété mono da, duré Zezusihi āma te te 're wasété za'ra mono da. Sada 're izahi pese za'ra mono wa, wa tō 'ri wa'ōno wasiré a'uwē'ō norī rob u hā isarina 're īneb za'ra, te āma 're arowasété mono da hā.

¹² — Tawamhā nimahā bātā na Damascu u wa tō mo, sasedoti dama ipire norī zadawa para rob'ui'éré ré, te te īma i'ru za'ra zéb ré. ¹³ Tane nherē, apito, bādādi na hā abzuma wa'wa, bātā ro'o nhipai u rowa'a irā nhipete uptabi hā hāiwa hawī ma tō rowa'a, īmana wawī duré aibā norī īsiré isi'aba'rē norī mana wawib zama. ¹⁴ Uburé wa tō warere'e ni, ti'ai u. Tawamhā wa hā damreme wa tō wapa, Ebreu norī mreme na te te īma inhari hā, āne: “Saulu, Saulu, e marī wa, te ī'āma 're iro'wa'rutu mo. Marī dai ō di, īzada 're i'aihāimana mono hā.”

¹⁵ — Tawamhā wa tō asa 'mahā, āne: “Apito, e 'wa hā a hā.”

— Wanhīb'apito hā ma tō īzada'ā, āne: “Wa hā Zezusi, tiwi 're iro'wa'rutu mono. ¹⁶ Ma'āpē aiwahutu. Hāiwi asa na. Wa aima isihāi'rē, te aipisutu da, īma romhuri'wa da, āhā na ī'madā'āzém na dama 're īwasu'u mono da, duré za te aima i'ahāi'rē mono hā dama 're wasu'u mono da. ¹⁷ Wa za te 're asō'reptu Zudeu norī wi duré zudeu'ō norī wi hā, za te itēme 're i'asatōrī za'ra mono norī wi hā. ¹⁸ Ito hā te za tāma 're i'aridawa mo, robra hawī 're wairébé mono da, rowa'a u duré Satanasihī nhipতেজém hawī 'Re ihāimana u'āsi mono u. Tawamhā te te sina 're i'umnhasi za'ra mono wa, iwasédé te āma 're a'madā'ā mono ō di za. Te za duré oto 're hāimana za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono tinhib'a'uwē na, te te sima 're i'apisutu mono na.”

Paulu hā tinhimromhuri na isiwasu'uzé

¹⁹ Tawamhā Paulu hā tisiwasu'u na ma āma 'rāsutu, āne:

— Apito Agripa, âne wa, inhotô 'rowim ne hâiwa hawi te i'madâ hâ te sadawa rême ô di. ²⁰Damascu âma imorî'rata na, wa tô Zezusihi zadawa wasu'u na hâ âma sâna'rata. Taha parimhâ, Zeruzalê âma duré Zudéa âma duré zudeu'ô norî ma zama. Wa tô uburé te tâma 're rowasu'u za'ra, tiwasédé hâ te te 're rême za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono u apâ sipizari za'ra da, duré marî iwê si te te 're 'manharî za'ra mono da, tiwasété wi isipizari za'ra zém na, sena na da te âma 're waihu'u za'ra mono da. ²¹Taha 'ru te, ma tô ni'wam norî Zudeu norî hâ siwi î'â, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa âma 'ri 'wawi wa'ra 'remhâ. Ma tô aré sima wê za'ra, te te siwi îwîrî da. ²²Tane nherê, âwa bâtâ u hâ 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô te te 're îpawaptob u'âsi. Tahawa, âhâ na hâ wa âme uburé aima sadawa wasu'u za'ra wa'wa, dama iwapu norî ma duré dama ipire norî ma. 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norî te te 're irowasu'u za'ra mono zéb zarina, duré Mozé-sihi nhimi'ui'ére zarina wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, za marî 're iwairébé mono da hâ. ²³Ma tô te te 're wasu'u za'ra, Danho'reptui'wa hâ sena na za te te irobzépata na hâ duré za imorî'rata na ihâiwa'utu na hâ, rowa'a danho'reptuzé hâ te te 're wasu'u mono da, Zudeu norî ma duré zudeu'ô norî ma zama.

²⁴Tawamhâ Paulu hâ âne si'wawi isimapazém na siwasu'u ré, apito Festu hâ ma tô sada 'râ. Âne ma tô 'mahâ:

— Paulu, ma ai'râsiwamna. Asimiromnhoré za'êne hâ ma tô ai'râsiwamna.

²⁵Tane nherê, Paulu hâ ma sada'â, âne:

— Apito, î'râsiwamnarî ô di. Îrâi wê di. Duré tô sena wa rowasu'u. ²⁶Apito Agripa âme ihâimana ma hâ, uburé marî â hâ tâma waihu'u pese di. Duré îma hâ marî zô rowaptâ'â ô di isimirowaihu'u 'remhâ, marî hâ pi'uriwi tiwi 'mai'hâimana ô wa, daro mono bâ 're iwairébé mono hâ. Tahawa îpahi âna wa sô'awi tâma îsiwasu'u. ²⁷Apito Agripa, e 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norî nhimirowasu'u hâ ma isaze. Îma hâ aiwaihu'u pese di, isaze na hâ.

²⁸Tawamhâ apito Agripa hâ ma tô sada'â, âne:

— E tane bâ, te î'âma irosa'ra, bâtâ 'rutu na si îma rowasu'u nherê, îsi'isa-zei'wa da si oto, î'râipi'ra da hâ.

²⁹Tawamhâ Paulu hâ ma sada'â, âne:

— Bâtâ umro na nherê duré niwamhâ bâtâ ahâ na wamhâ, 'Re ihâimana u'âsi mono wi wa waptê, aiwétési ô di, tazahâ uburé âme îwapari'wa norî hâ âhâ na tihâimana za'ra zém na te te saprî za'ra da, îsine oto 're hâimana za'ra mono da. Tazahâ, mare di â hâ îpawasisi ré ihâimana ne hâ.

³⁰Tawamhâ apito Agripa, apito Festu hâ, Berenisi, duré uburé isiré isi'ubumro norî zama ma tô tiwahutu za'ra. ³¹Ma tô wairé dasi'râ'ôtôzém hawi, âne te te sima nharî za'ra mono sina:

— Â hâ aibâ hâ marî iwasédé hâ te te 'manharî ô di, da te dasiwi iwîrî da hâ duré dazazéb 're, da te dasiwi isêrê da hâ.

³²Tawamhâ Agripa hâ te Festuhu ma tinha, âne:

— Â hâ aibâ hâ Roma âma apito Céza te te âma rowairébé da, te te rowaptêrê ô 'wa'âhâ, aré pibu pese di, oto imorî da hâ ône haré. Tazahâ, waihu'u ô di oto.

Paulu hâ Roma u imorizé

27 ¹Tawamhâ rowairébé hâ ma tô tihâiba, rowa'u'u na uba're nem na wasisa'rei mono da, Italia u. Tawamhâ Paulu hâ duré isiré dazazéb

're isimasam norī hā ma tō hāiba nhomri za'ra ni, Zulu ma. Ta hā dasi'wapéi 'manharī'wa norī wada'uri'wa, Roma āma Apito te, dasi'wapéi 'manharī'wa norī siré 're ihāimana mono. ²Rowa'u'u na uba'renem na wa tō wasisa're, 'ri nho'u Adramitiu hawi we isimizazāri na, Azia na danhipti'a nho'ōmo u za iwara na, ā zada'rēi baba. Āne, wa tō tawamhā wawara na sāna'rata za'ra ni. Aristarcu, Tesalonica āma 're isāmra mono hā, Masédonia na danhipti'a nho'ōmo nhisi 'remhā ma tō wasiré timorī za'ra. ³Tawamhā awēm na wa tō aihutu ni, Sidō u hā. Tame Zulu hā Pauluhu ma, ma tō tāma 'manharī wē. Ma tō tāma waproši, tisiwaihu'u norī hā te te sabu za'ra da tame, marī na te te siwi pawaptob da, tiwi sō irowaptā'ā na. ⁴Tawamhā Sidō hawi oto wawai-rébé wamhā, rob'rē za'idi Chipri hāiwa nhimire niwī, wa tō wasisa're, rowa'u hā siptete na wawa'rāmib za'ra sa'ētē te te rowapōrī wa. ⁵Silisia na ti'a nhisi nho're baba duré Pāfilia na danhipti'a nho'ōmo nhisi wa'waibaba, āporé na wa te ro'rahāri za'ra wamhā, wa tō oto aihutu ni 'ri nho'u Mirra u, Licia na ti'ai 'remhā. ⁶Tame dasi'wapéi 'manharī'wa norī wada'uri'wa hā ma tō rowa'u'u na uba'reneb amo hā masā, Alesādria hawi iwara Italia u iwara da hā. Tawamhā ma tō wama 'ru za'ra, i're wanhisisi da.

⁷Atāma hāire ma tō waré tiwara za'ra, bātā ahā na. Tawamhā pire nherē, wa tō aihutu ni, Sinidu na 'ri nho'ōmo nhisi u hā. Rowa'u hā sa'ētē wawa'rāmib za'ra te te rowapōrī wa, tō ōhō na iwasisa're da hā waihu'u ō di. Tahawa ma tō waré tiwara za'ra, Saumona na romnhisi nho're baba Creta na rob'rē za'idi hāiwa nhimi'e niwī, rowa'u'u wi te te irob'upsibi niwī. ⁸Ā zada'rēi baba te waré tiwara u'āsi za'ra. Pire nherē, wa tō aihutu ni, "Uba're Nhimizahârizé iwē" na romnhisi u, Lazéa na 'ri nho'ōmo nhisi 'ratamhā.

⁹Tamemhā wa tō asimroi hā ni. Tahawa wawara na wa te āma i'uzusi za'ra da hā simimnhasi uptabi di, dawasété parizém na 're idasipo're pu'u za'ra mono zé bātā za'u si wa. Tawamhā Paulu hā ma tō uburé da'apo're pu'u, āne:

¹⁰— Aibā norī, wa tō rob'madā'ā waihu'u siro, ā hawi iwasi'aba'rézé hā simimnhasi uptabi di za. Marī hā ahā na wa za simini za'ra ni. Uba're hā te za waré aiprub za'ra. Tazahā, taha si ō di. Marī te te iduri zama wa za simini za'ra ni za. Duré ni'wam norī iwahāimana za'ra norī zama wa za ai'utōrī ni za.

¹¹Tane nherē, dasi'wapéi 'manharī'wa norī wada'uri'wa hā Pauluhu mreme te te sazei ō di. Uba're 'mapraba'wai mreme si ma tō wapa duré itede'wai mreme zama. ¹²Tame uba're nhimizahârizé hā rowa'u'u wawē 're pusi mono ré, uba're hā 're isimasa mono zéb ō di. Tahawa, da'ahā na ma tō dasima wē za'ra ni, ō hawi dawairébé da, dasihutu wē zō 'wa'ā Fenice u hā, tame rowa'u'u wawē te te rowapōrī ré te te sapari za'ra da. Fenice hā uba're nhimizahârizé Creta āma hā, hāiwa nhimi'e u danezbé duré hāiwa nhimire u danezbéz da hā.

Ā poré āma rowa'u isa'ēne iwatobrozé

¹³Tawamhā rowa'u hā wa'u'u nhib'uware na ma tō rowapō, hāiwa nhimi'e hawimhā. Tahawa, ma tō āma rosa'rata za'ra, te te sima irowa'ōtō za'ra zéb

j 27.9 Dawasété parizém na 're idasipo're pu'u za'ra mono zé bātā za'u hā te rowa'u'u wawē hā 're pusi, wahup sidāpāsi. Tahawa, ā wa'waibaba 're danomro mono ō di oto, rowa'u'u wawē nhimimnhasi te.

zarina, sihutu waré da newa. Isi'uwazi uba're tétézé hã ma tô â hawi sani za'ra, â 'rowi isipra za'ra hã. Tawamhã wa tô wasisa're, â zadaréi baba si, Creta na rob're zãiti nhisi zababap si. ¹⁴Tane nherê, ronomro pese ô ré, ma tô rowa'u'u za'êne hã waptu na rowapô, rob're zãiti hawi. Rowa'u'u za'êne hã, Nordesti na da te 're isisi za'ra mono, bâta pusizém nhimire hawimhã 're pusi u'âsi mono wa. ¹⁵Tawamhã rowa'u isiptede hã uba're te te waré sari za'ra wa, wa te wasiwi hiri wê waihu'u ô di, tiwarazéb uwaibaba iwara da hã. Tahawa wa tô tâma marême za'ra ni, rowa'u hã siwa'ru te te waré sari za'ra da tô. ¹⁶Rowa'u'u wi wasisô'reptu za'ra da, Cauda na rob're zãidi i'ratata nhisi uwaibaba ma tô wara, hãiwa nhimi'e niwî rowa'u'u suru niwî. Tamomo wara ré, uba're 'rare hã ina're na wasisi na te te isari hã wa tô wasiwi wazere ni, â hawi, siprup tô da. ¹⁷Â na ine'wa norî hã ma tô uba're îsurure hã siwi sarôtô, uba're isa'êtê 're, te te siwi sêrê da. Taha pari uba're za'êne hã ma tô duré te te siwi wasisi, wedenhorô rutu na sipo'o tô da. Libia na danhipti'a nho'ômo nhisi âma â zaihã uwaibaba supara uwa niwî wara ô'umnhasite, ma tô âma tihâtâ hã za'ra. Tahawa, ma tô zazahâi wawê i'maprabazé hã siwi si'ra. Tawamhã uba're hã rowa'u'u wawê te te sari da tô, ma tô tâma marême za'ra. ¹⁸Rowa'u'u za'êne hã ma tô rowapôri u'âsi. Tawamhã awêm na ma tô oto âma sãna'rata za'ra, uba're marî te te iduri hã â poré wa, te te isãmra za'ra na hã. ¹⁹Tawamhã si'ubdatô oto i'awê âma hã tinhîb'rata na ma tô uba're pru hã sãmra za'ra, âi ba.

²⁰Bâtâ ahâ na, bâdâ hã wa te wasiwi 'madâ'â ô di, wasi norî zama. Duré rowa'u hã ma tô rowapôri u'âsi, siptete na. Tawamhã wa te oto rob'umnhasi za'ra ô di, za iwasisô'reptu za'ra da hã.

²¹Bâtâ ahâ na saihuri ô wamhã, Paulu hã hãiwi ma tô za, iwa'wab za'ra. Âne ma tô tâma nharî za'ra:

— Aibâ norî, aiwi iwapari aba 'wa'âhã, Creta âma a'â wasi'ubumroi 'wa'âhã, âne hã aré marî hãimana ô di. Duré marî hã aré simini za'ra wa'aba ô di. ²²Tane nherê, âhã na hã wa za aima nharî za'ra wa'wa, asib'ru za'ra wa'aba da. Ni'wa hã dâ'â dai ô di. Uba're si wa za wasiwi simini ni. ²³Wa hã, 'Re ihãimana u'âsi mono nhîb'a'uwê, te tâma 're iromhuri mono. Âne hã wa aima nharî za'ra wa'wa, ahâmhã bara na hãiwa hawi tâma iromhuri'wa hã îma sihâiré wa. ²⁴Ma tô îma tinha, âne: "Paulu, aipahi tô! Tô i'ru zahi, Roma âma apito Cézaha nho're i'asab da hã. 'Re ihãimana u'âsi mono hã tiwê uptabi na, ma tô aima hãiba nhomri za'ra asiré isisa'rei mono norî hã, si'utôri tô da." ²⁵Tahawa, aibâ norî, aipahi za'ra wa'aba tô. Wa umnhasi 'Re ihãimana u'âsi mono hã. Duré te te îma iwaihu'uzéb zarina, te za tô âma uwaimra. ²⁶Tazahã nimomo rob're zãiti u te za tô uba're hã rowa'u te te waré sari za'ra.

²⁷Tawamhã 14 na wa'âma mara za'ra wamhã, rowa'u'u za'êne hã te zahadu waré sari u'âsi za'ra, âporé Mediterâniyu wa'waibaba. Niwamhã mara wa'wa oto, â na ine'wa norî hã ma tô waihu'u za'ra, â zadaré u wa te wasina irotété za'ra na hã. ²⁸Tahawa wedenhorô na êtê nhî'ômo hã ma tô siwi time âi ba, â 'reptô zô te te siwi pibu da. Tawamhã ma tô waihu'u za'ra, 36 metru na â 'rehã pibuzém na hã. Duré surure na sina pahã wamhã, ma duré siwi pibu. Tawamhã ipibuzé hã ma tô oto watobro, 27 metru na. ²⁹Ma tô tipahi pese za'ra, uba're hã êne te te azâri ô'umnhasite. Tahawa itétézé hã maparane si'uiwa na ma tô ina're hawi siwi sãmra, âi ba. Taha pari ma tô rowaptêrê

za'ra, awê su'u da. ³⁰Tawamhã uba're na ine'wa nori hã ma tô sima wê za'ra arê, uba're hawi tobro za'ra da, sisô'reptu za'ra da. Uba're 'rare hã âi ba ma tô siwi siza, uba're tétézé hã te te siwi sãmra da newa, iwata hawimhã. ³¹Tane nherê, Paulu hã ma tô dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori wada'uri'wai ma tinha, duré dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori ma zama, âne:

— Uba're na ine'wa nori hã uba're wa, si'ubumroi u'âsi ô wamhã, asisô'reptu waihu'u za'ra wa'aba ô di za.

³²Tawamhã dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori hã ma tô wedenhorô hã siwi sôro nhizã, uba're 'rare nhi'ômozé hã. Tahawa â na ma tô baba na tiwi tiwara za'ra, uba're 'rare hã.

³³Tawamhã awê wana ré, Paulu hã ma tô tâma waihu'u za'ra, uburé saihuri da. Âne te tâma nharĩ za'ra:

— Bâdã hã 14 na ma tô ai'âma ai'utôri za'ra wa'wa, asaihuri aba âna rob'ma-dã u'âsi za'ra wa'aba ré hã. ³⁴Tahawa wa aiwi waptêrê za'ra wa'wa, ma'âpé siwa'ru mari hã 'mai'rêne za'ra wa'aba. Asaihuri wa'aba wap si, te za asiptete na aihâimana za'ra wa'wa. Ni'wa hã misi tizéré te te isimini da hã mare di za.

³⁵Âne te te tâma nharĩ za'ra pari, Paulu ma tô i'u'êtê wapu hã ti'â. 'Re ihâimana u'âsi mono âma te tiwata, isô'a za'ra. Taha pari ma tô te te wêê. Ma tô duré ti'rê. ³⁶Tawamhã uburé ma tô apã aptete za'ra. Ma tô duré mari hã 'mai'rêne za'ra. ³⁷Uba're wa iwahâimana za'ra hã 276 na wahâiba za'ra hã. ³⁸Iwasidupu za'ra zéb u wasaihuri parimhã, uba're hã wapu na da, ma tô amnho trigu hã uburé âi ba siwi sãmra.

Uburé rowê na iwairébézé, uba're sébré wamhã

³⁹Awê wamhã, â na ine'wa nori hã ro hã te te siwi waihu'u ô di. Tane nherê, ma tô supara hã siwi tisã, êtê 'râihã papara inomro hã, â zaihã na. Tahawa ma tô sima rowairébé za'ra, tamomo uba're hã te te siwi sari da, te te siwi hiri da, supara wa. ⁴⁰Tawamhã uba're tétézé hã â 'rowi isimi'wara hã ma tô sôro nhihãri za'ra. Sisa'u ma tô âi ba sãmra za'ra. Uba're wabzurizé hã ma tô siwi wasihu, te te siwi pi'ra da. Taha pari zazahã uba're warazé hã ma tô uba're wata âma siwi hânhozi, rowa'u hã te te 'mapraba da, supara u. ⁴¹Tane nherê, uba're hã supara â 'rowi 're inomro mono u hã ma tô âzé. Tahawa, supara hã ma tô uba're wada ti'â. Rési waihu'u ô di oto. Taha ré, uba're na're u hã â sisasi hã ma tô oto pru.

⁴²Tawamhã dasi'wapéi 'manharĩ'wa nori hã ma tô sima waihu'u za'ra, uburé ipawasisi ré nori hã te te simro da, 'maiwisi tô da, supara ai u, duré 'masi-ma tô da. ⁴³Tane nherê, iwada'uri'wa hã ma tô sima wê, Paulu hã te te sô'reptu da. Tahawa ma tô tiwi sawi za'ra, te te 'manharĩ za'ra tô da. Ma tô tâma rob'ru za'ra, ni'wam nori iribi pe hã imori'rata na âi ba rere'e da, supara ai u zâribi za'ra da, ⁴⁴duré ni'wam nori hã iribi waihu'u ô nori hã wedepo'o na duré uba're isiprum na te te roptété za'ra mono sina isarina zâribi za'ra da. Tahawa ma tô âne uburé rowê na wairé, rob u. Ni'wa hã dã'â ô di.

Mauta âma Paulu nori isi'ubumrozé

28 ¹Rob u wawairébé wê wamhã, wa tô rowaihu'u za'ra ni, rob'rê za'idi Mauta na isisi na hã. ²Tame 're isi'ubumroi mono nori hã ma tô wawaibui wê. Tã ta'a wamhã, duré hã wa, ma tô uzã hã siwi pré. ³Tawamhã

Paulu hã ma tô mi awaibu. Unhama nhisiwi te te sa'ra ré, wahi hã unhama wa'ro wi iwara hã ma tô isib'rata wi tisa. Ma tô âma 're sipra. ⁴Rob'rê za'iti âma 're isi'ubumroi mono norĩ hã wahi isib'rata na 're isipra mono na te te siwi 'madâ'a wamhã, ma tô sima nharĩ za'ra, âne:

— Ôhõ aibã hã âtê tô daparĩ'wa. Â pore wi sisõ'reptu nherê, 're morĩ da hã sisõ'reptui ô di za. I'uwaibaba te za tô oto dârã.

⁵Tane nherê, Paulu ma tô wahi ré tinhib'rada hã waiwê, unhama u waptã da. Waptã parimhã, âma sépu'u ô di. ⁶Ma tô âma rosa'rata za'ra, tiwi dupto da newa, durê waptu na dâ'a siromo za waptã da newa. Tane nherê, te te sapari hã za'ra nherê, marĩ hã âma hâimana ô wa, ma tô rosa'rata na âma sapri za'ra. Ma tô oto nharĩ za'ra, Paulu hã ihâiba'õ iwaihu'upese na hã.

⁷Taha 'ratamhã, te ti'a hã 're hâimana, Pubriu te hã. Ta hã aibã dama ipire, rob'rê za'iti âma hã. Ta hã ma tô wawaibui wê. Tawamhã si'ubdatõ bâta na isõrõwa 're, wa tô ai'ubumro ni. ⁸Imama hã hâzé ré te nomro, waptã. Wa'ro za'etê na durê isânapru hã te âma tihâiba. Tawamhã Paulu hã ma tô itême âzé. Ma tô âma rowaptê. Taha pari tinhib'rada hã ma tô âma tihi. Tahawa ma tô tipepe. ⁹Âne hã romhâimana parimhã, rob'rê za'iti 're, uburé ihâzé ré norĩ hã ma tô Pauluhu u aihutu. Ta norĩ zama ma tô durê tipepe za'ra. ¹⁰Ta norĩ hã ma tô wawazé wê za'ra. Oto wasi'aba'rêi wamhã, uburé marĩ hã ma tô uba're wa wama sême za'ra, wasisa'rei mono ré âma iwahâimana za'ra da hã.

Mauta hawi Roma u iwasihutuzé

¹¹Rob'rê za'iti âma si'ubdatõ a'amo na wahâimana za'ra parimhã, uba're na wa tô oto wasisa're 'ri nho'u Alesâdria hawim na, rowa'u'u wahã si'utõrĩ da, a'ã rob'rê za'iti âma inomro na. Uba're wata âma hã ihâiba'õ norĩ isi'ubza norĩ poto 'manharĩ, Castor durê Polosihi me. ¹²Tawamhã wa tô aihutu ni Siracuza na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame si'ubdatõ bâta na wa tô wahâimana za'ra ni. ¹³Ta hawimhã wa tô wawairébé ni. Réziu na 'ri nho'õmo nhisi u wa tô aihutu ni. Awêm na hã rowa'u hã te rowapõ, hâiwa nhimi'ei hawi. Tawamhã wawara na wa tô âma uzusi za'ra ni. Wa tô aihutu ni, Potéoli u hã bâdã maparane wa'ama neb za'ra parip si. ¹⁴Tamemhã nima norĩ wasisânawã norĩ hã wa tô sôpêtê za'ra ni. Ta norĩ hã ma tô wawaptêrê za'ra, misi romhuri na i'rata wasi'ubumro da. Taha pari, wa tô aihutu ni, Roma u hã. ¹⁵Roma 're wasisânawã norĩ hã, wawasu'u hã ma tô wapari za'ra, iwasihutu na hã. Tahawa ma tô we ai'aba'rê dasina i'ubumrozé Apiu u durê Si'ubdatõ Rowedezéb u. Paulu hã wasisânawã norĩ te te 'madâ'a za'ra wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono âma te tiwata. Ma tô tâma tirowê.

Paulu hã Roma âma ihâimanazé

¹⁶Roma u wasihutu wamhã, Pauluhu ma rowairébé hã ma tô tihâiba, hâiba pisutu hâimana da, misi dasi'wapéi 'manharĩ'wa hã te te durê nasi 'madâ'a da.

¹⁷Si'ubdatõ bâdã ne parimhã, Paulu hã ma tô sô tihâra za'ra, Roma âma Zudeu norĩ ma ipire norĩ zô. Itême si'rã'õtõ wamhã, ma tô tâma nharĩ za'ra, âne:

— Îsisânawã norĩ, marĩ hã te 'manharĩ ô di, wanhib'a'uwê norĩ ma hã, durê wahi'rata norĩ hâimanazéb da hã. Tane nherê, Zerusalê âma hã dazazéb 're ma tô inherê ni. Ma tô durê ihâiba nhomri ni, romanu norĩ ma hã. ¹⁸Ta norĩ

hã ma tô siwi îzadanharî pese. Tane nherê, marî te i'upazé hã te te î'âma sãmri za'ra ô di, taha zarina da te dasiwi îwirizéb da hã. Tahawa, dazazém hawi te te siwi îwazere da, ma tô aré sima wê za'ra. ¹⁹Tane nherê, Zudeu norî hã te te sima wê za'ra ô di, dazazém hawi îwatobro da hã. Tahawa, nihai ô wa, wa tô waptê, we îmorî da, apito Cézaha si te te î'âma rowairébê da, marî hã wanhib'a'uwê norî zada îma hâimana ô nherê. ²⁰Âne wa, wa âma asô îhârâ za'ra wa'wa, te ai'madâ'â za'ra wa'aba da, duré wa te wasima rob-zanhamri za'ra da zama. Âhã na hã isi'uwazi nhorô rutu na îwasisi ré wa za, Izaraéu nhihudu norî, sô 're isimipari za'ra mono u'âbâ.

²¹Tawamhã te asa tâma nharî za'ra, Pauluhu ma, âne:

— Aiwasu'u na rob'ui'ére hã wei wama wisi za'ra ô di, Zudéa hawimhã. Duré wasisânawâ norî ta hawi we isihutu mono hã, niha hã te te siwi aiwasu'u wasété ô di. ²²Tane nherê, wa wasima wê za'ra ni, wa te aiwapari za'ra da, niha hã asimirosa'rada hã. Wa waihu'u za'ra ni. Daro mono bâ te da te 're wasu'u wasété za'ra, dasima idasipo'ozép té, isiniwî 're i'aihâimana mono hã.

²³Tawamhã nimahâ bâdâ hã te te sima pisutu za'ra parimhã, ahã na ma tô itême ai'rãôtô, Pauluhu za'warizéb u. Tahawa, mararé Paulu hã ma tô âma sâna'rata hâiwahâ u, 'Re ihâimana u'âsi mono, da'âma 're isib'a'uwê mono zém na te te tâma irowasu'u za'ra na hã. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob'ui'érezéb zarina, duré isadawa 'mahârâ'wa norî nhimi'ui'ére zarina, ma tô âma tâma rowasu'u pese za'ra, te te saze za'ra da, Zezusihi wasu'u hã. ²⁴Nima norî hã ma tô timreme na pizari za'ra. Tane nherê, nima norî hã te te saze za'ra ô di. ²⁵Tawamhã uburé ma tô oto ai'aba'rê. Si'remhã te te âma saze za'ra ô di. Tane nherê, si'aba'rêi wana ré, Paulu hã ma tô âne tâma nharî za'ra:

— 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani ma, waihu'u siromo wa, ma tô tizadawa 'mahârâ'wa Izaiasihi ma waihu'u siro, aihî'rata norî ma, te te sadawa wasu'u za'ra da hã. ²⁶Âne ma tô Izaiasihi ma waihu'u:

“Aimorî, â hã a'uwê norî ma, îzadawa 'mahârâ da, âne:

Înhimiroti hã tô aipo're na 're wapari za'ra wa'aba mono nherê, niwa isadaihu'u za'ra wa'aba da hã mare di.

Duré atômo na tô 're rob'madâ'â za'ra wa'aba mono nherê, marî hã i'madâ'â waihu'u za'ra wa'aba da hã mare di.

²⁷E marî wa. Â hã a'uwê norî hã pêê tete za'ra wa. Ma sipore nhidâ za'ra. Duré râwi ma sitômo zuwa za'ra.

Ânei ô 'wa'âhã, titômo na te aré rob'madâ'â za'ra. Tipo're na te duré aré wapari za'ra. Tinhimirosa'rata na te aré sadaihu'u za'ra.

Tawamhã apâ te aré itême aipizari za'ra. Tawamhã wa hã wa aré duré pese za'ra.”

²⁸Tawamhã Paulu hã ma âma tâma 'râsutu za'ra, âne:

— Tahawa, ma'âpê waihu'u za'ra wa'aba. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te oto satô danho'reptuzé wasu'u hã, zudeuô norî u. Tawamhã ta norî hã te za wapari za'ra.

²⁹[Paulu hã âne na te te tâma nharî za'ra parimhã, Zudeu norî hã ma tô oto ai'aba'rê, 'râwi âma sisada'âbâ za'ra sina sa'êtê.]

³⁰Tawamhã maparane wahum na Paulu ma tô nhamra, 'ri iwa'âbâ zô da te 're i'ru za'ra mono 're. Ma tô duré te te 're aiwaibui wê, te te 're sabu za'ra mono da, uburé itême 're isihutu mono hã. ³¹Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zém na ma tô te te dama 're rowahutu. Duré Wanhîb'apito Zezu Cristuhu wasu'u wê na, pahi âna ma tô te te 're rowasu'u, duré marĩ hã te te sôwada âna.

Romanu

Roma ãmam norĩ ma, Paulu te te irob'ui'ééré

Ibaihâi wasu'uzé

Paulu hã Corĩtu ãma sãmra ré, ma tô ã hã ibaihâ na ãma rob'ui'ééré. Ma tô sima rosa'rata, Roma ãma tisiré isazei'wa norĩ 're ihâimana za'ra mono te te sabu za'ra da, duré te te po're pu'u za'ra da hã, morĩ da, 'Re ihâimana u'âsi mono ãma siptete sina 're nomro mono da. Morĩ ô ré hã, rob'ui'prazé hã te za a'â ti'â Zeruzalê u, isazei'wa norĩ ma, Masédonia hawi danhoprubzé hã. Paulu hã ma tô wama waihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono, sa'ëtê na wama 're isõpru mono zéb zarina, i'ra hã wazada dâ'â da, te te we isõmrizém na hã. Duré Paulu hã ma tô wama waihu'u za'ra, ãne: Zezusi hã da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina si, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're da'awësãmri, dawasédé hã te te oto da'ãma 're i'a'madâ'ã mono ô zarina. Isimiroti 'rata na Mozési te te ãma irob'ui'ééré hã da te 're i'madâ'ã za'ra mono zéb zarina, te te 're da'awësãmri mono ô di.

Rowasu'uwê, uburé dama hã

1 ¹Wa hã Paulu, Cristu Zezusihi ma romhuri'wa, wa ãma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa. 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô ãzô hã. Ma tô duré ipisutu, aimawi tãma 're ihâimana mono da, isadawa wasu'u'wa da, Rowasu'uwê isimiroti hã te 're 'mahârâ mono da.

²Duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô ropisutu zahi hã 'manha, ã hã Rowasu'uwê na, tizadawa 'mahârâ'wa norĩ zadawa na, Imreme na Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ééré na. ³Rowasu'uwê hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, te wasu'u, Wanhib'apito Zezu Cristu hã. Ta hã, ti'ai ãma a'uwê hãiba na ma tô podo, Davihi nhihudu na. ⁴Duré Imama 're ihâimana mono zém ne 're hâimana mono wa, ma tô Imama hã isimiroti pire tãma tisô, uburé te te 're da'a'madâ'ã mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na, idâ'ã hawi te te hãiwa'utu wamhã. ⁵'Re ihâimana u'âsi mono hã Cristuhu u'âbã ma tô bâdâ ima tisô, isadawa wasu'u'wa na 're ihâimana mono da, uburé dawamri mono bâ 're idahâimana za'ra mono hã Cristu, da te 're saze za'ra mono da, duré isimiroti hã da te 're 'madâ'ã pese za'ra mono da zama. ⁶A norĩ wa'aba zama, te dasiré aihâimana za'ra wa'wa, Cristu te te sima 're i'apisutu mono norĩ siré, ite na tãma 're hâimana za'ra mono da.

⁷Tahawa, wa ãma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa, uburé Roma ãma 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're i'asawi pese za'ra wa'aba mono norĩ, isib'a'uwê na tãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, te te sima 're i'apisutu za'ra wa'aba mono norĩ ma.

Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé duré ite datoi u'âsi zé, duré Wanhîb'apito Zezu Cristuhu te zama, ai'âma 're ihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwê hâ!

Paulu hâ te te sima irowê uptabi zé, Roma u isazei'wa norî te te sabu za'ra da

⁸Imorî'rata na hâ Cristuhu u'âbâ, wa îte 'Re ihâimana u'âsi mono âma îwata, ai'âma za'ra wa'aba, daro mono bâ da te dasima 're aiwasu'u wê za'ra wa'aba mono wa, Wanhîb'apito asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na hâ. ⁹Îpê'ê na, wa sena na 'Re ihâimana u'âsi mono ma te 're romhuri. Rowasu'uwê I'ra wasu'u hâ wa te te 're 'mahârâ. Taha na hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono si te te îwaihu'u pese di, tô sena te 're i'mahârâ mono na hâ. Duré te te waihu'u pese di, ai'âma 're îpo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono na hâ, ¹⁰te tiwi 're rowaptêrê mono sidâpâ. Wa duré 'Re ihâimana u'âsi mono wi te 're waptêrê, te te sima iwêzéb zarina wanhâ, te te îma pisutu da, te âma asabu za'ra wa'aba da. ¹¹E marî wa. Te îsima wê uptabi wa, te âma asabu za'ra wa'aba da hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani nhoprubzê iwê uptabi hâ te aima apo'o za'ra wa'aba da, te âma asiptete za'ra wa'aba da, ¹²tô duré asiré ihâimana za'ra wa'aba ré, wasisiptete za'ra da, Wanhîb'apito, wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zém na.

¹³Îsisânawâ norî, wa îsima wê, waihu'u za'ra wa'aba da. Nimahâ na hâ wa tô aré îsima wê ahâ, te âma asabu za'ra wa'aba da hâ. Tane nherê, ma tô îwi rosawi hâ tihâiba, âwa bâtâ u hâ. Wa tô aré îsima wê upta, marî te i'manharî wê zé hâ, i'râsutu âma hâ te roptehâri da, amnho iwê da te 're itehâri za'ra mono ne, Zudeu'ô norî âma te iroptehâri ne hâ. ¹⁴E marî wa. Tô îma i'ru zahi hâimana wa, Rowasu'uwê uburé te dama 're i'mahârâ mono da hâ, 'ri nhô'omo mono bâ 're idahâimana za'ra mono norî ma, duré rom na 're idahâimana za'ra mono norî ma zama, duré rowaihu'u pese 'wa norî ma, isimiromnhoré ô norî ma zama. ¹⁵Tahawa, wa îsima wê upta, Roma âma 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norî ma zama, Rowasu'uwê hâ te aima 'mahârâ za'ra wa'aba da.

Rowasu'uwê nhiptetezé

¹⁶'Re înhisé mono ô di, Rowasu'uwê ma hâ. E marî wa. Ta hâ 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pe 're hâimana mono wa, uburé te te 're isaze za'ra mono norî te te 're i'anho'reptui mono da hâ, imorî'rata na Zudeu norî hâ, taha parimhâ Zudeu'ô norî zama. ¹⁷E marî wa. Rowasu'uwê hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono, i'uwaibaba 're iwahâimana za'ra mono no te te oto 're iwa'a'madâ'â mono zé te te wama hâî'rê za'ra wa, âne: Wanhîb'apito, wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina, te i'uwaibaba na 're iwahâimana za'ra mono na te te oto 're wa'a'madâ'â, wa te 're isaze na'rata za'ra mono zém hawî, tî'ai âma wahâimanazé, wa te 're i'râsutu za'ra mono zéb u. Âne Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ére hâ, te nomro: “Ni'wam norî hâ 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina, i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono na te te oto 're i'a'madâ'â mono norî si te za 're hâimana u'âsi za'ra, rowê u'âsi na.”

'Re ihâimana u'âsi mono, dazada isahizé dapo're ô wa

¹⁸'Re ihâimana u'âsi mono hâ hâiwa hawî ma tô hâî'rê dazada isahizé hâ, uburé 're idawasété za'ra mono norî zada, duré uburé marî iwasédé, da te

're i'manharī za'ra mono norī zada. Ta norī nhimi'manharī wasété u'âbâ, te te dawi 're ro'wa'rutu za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono wasu'u tô sena hâ, da te 're waihu'u za'ra mono tô da. ¹⁹E marī wa. 'Re ihâimana u'âsi mono, da te 're iwaihu'u za'ra mono zé hâ sô'awi hâimana wa dama hâ, si'uihâ na tô ta hâ rowaihu hâ te te tâma hiri za'ra wa. ²⁰'Re ihâimana u'âsi mono hâ te te i'aropoto mono hawim haré, sâmrī âna ihâimanazé, tô si'utôri waihu'u âna iwaihu'u pe tâma 're ihâimana mono hâ, duré hâiwa âma waihu'u pese na 're ihâimana mono zé hâ, ma tô da te 're 'madâ'â za'ra sô'awi. Ti'ai âma a'uwê norī hâ uburé marī 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'apoto mono na te za sâmrī âna ihâimanazé te te 're 'madâ'â za'ra tô. Tahawa, 're dasi'udâ waihu'u za'ra mono ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono dama iwaihu'u ô na hâ. ²¹Ti'ai âma a'uwê norī hâ te te waihu'u pese za'ra di tô, 'Re ihâimana u'âsi mono, sena na 're ihâimana mono na hâ. Tane nherê, âma 're wata za'ra mono ô di, sada, wê uptabi na 're ihâimana mono zéb zarina. Duré isimizawi pese zéb zarina âma 're wata za'ra mono ô di. Iwa'râmi te isimirosa'rata za'ra hâ marī dai âna 're hâimana za'ra. Duré simirosa'rata za'ra âna 're ihâimana za'ra mono zé hâ, robra te te tiwi 're upsibi za'ra. ²²Te sina 're wata za'ra, 'râ nhimiza'rese na. Tane nherê, 'râ nhimiza'rese ô di. ²³'Re ihâimana u'âsi mono idâ'â'ô âma 're wata za'ra mono da nherê, te 're wata za'ra, ihâiba'ô norī âma, a'uwê hâiba 'manharī ne 're ihâimana za'ra mono âma, niwamhâ si norī hâiba 'manharī ne, niwamhâ maparane si'uiwa na ipara na abaze norī hâiba 'manharī ne, niwamhâ di'i na 're inomro mono norī hâiba 'manharī ne zama.

²⁴Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô oto hâiba nhomri za'ra, tipê'e 're marī te te sima 're iwê za'ra mono ma, uburé marī iwasédé te te 're 'manharī za'ra mono da, duré dasina dahâimana na hâimana nhiséb âna si'âma 're hâimana za'ra mono da. ²⁵'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na tô sena rowaihu'u upana, ma âma apa za'ra, tizadawa nhipese na. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipoto âma si te 're wata za'ra, i'upana. Ta norī ma si, te duré te te 're romhuri za'ra, Ropoto'wai upana. I'ru zahi aré, taha âma si 're idawata u'âsi za'ra mono da hâ. Tane tô!

²⁶Âne marī, da te 're i'manharī za'ra mono u'âbâ, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hâ da'hâiba nho oto, marī danhiséb âna da te 're i'manharī wasété za'ra mono ma. Pi'ô norī zama te pi'ô si'uiwa tô si'âma 're hâimana za'ra, ta hâ dahâimanazéb zarinaî ô nherê. ²⁷Tane duré aibâ norī hâ ma rême za'ra, pi'ô na 're ihâimana za'ra mono zé hâ. Aibâ si'uiwa si'âma 're hâimana za'ra mono da si, ma tô sisô te te 're rob'ruiwapari pese za'ra. Siséb âna te 'râwi si'âma 're hâimana za'ra, tiwasété uptabi na. Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma 're i'arob'manharī wasété mono zé hâ te 'râwi te te sisada 're sani za'ra i'uwaibaba na, marī te te 're i'manharī wasété za'ra mono u'âbâ.

²⁸Duré 'Re ihâimana u'âsi mono 're ihâimana mono zém na tô sena rowaihu te te 're waihu'u za'ra mono da, te te sima 're wê za'ra mono ô wa, âne zarina ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hâ rosa'rata wasété ma hâiba nhomri za'ra, te te sima 're iwê za'ra mono zép si, te te 're 'manharī za'ra mono da. ²⁹Marī iwasédé imono bâ te tâma 're hâimana za'ra, marī 'manharī wasédé hâ, marī zô si rob'ruiwapari hâ, dama rob'manharī wasété zéb zô dazada rob'ruiwapari, marī iwasété wi dapusi waihu'u ô hâ, danhimi'umnhasi pe, dapârī hâ, dasi'ahâri, dazadawa nhipe, da'âma rosa'rata wasédé, dasima dabâsi u'â,

³⁰duré daza're'ra dasima dabâsi pe. 'Re ihâimana u'âsi mono nhitob'ru te 're ihâimana za'ra. Duré 'râwi 're isi'madâ'â ze za'ra mono zéb zarina, te te dama 're rob'manharî wasété za'ra. Duré tipê'ê na te danhipai u wê na 're ihâimana za'ra mono na te te sina 're rosa'rata za'ra. Marî iwasédé te te 're 'manharî za'ra mono da, te duré te te sima 're poto za'ra. Duré timama nhimiroti te te 're 'madâ'â pese za'ra mono ô di. ³¹'Râ nhimiza'rese âna te 're ihâimana za'ra. Duré ropisutu zahi te te dama 're i'manharî za'ra mono zé te te âma 're uwaimramî za'ra mono ô di. Duré te te 're dazawi waihu'u za'ra mono ô di. Duré da'âma 're siwamri waihu'u za'ra mono ô di. ³²Tâma waihu'u pese za'ra di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi inomro na hâ, âne na 're ihâimana za'ra mono hâ, za tô i'uwababa na 're idâ'â za'ra mono da hâ. Tane nherê, iwasété uptabi hâ te te 're 'manharî u'âsi za'ra. Tane nherê, taha nhipai u iwasété uptabi hâ âne: Te te duré 're wêsâmri za'ra, isine za'ra te te 're i'manharî za'ra mono norî hâ.

'Re ihâimana u'âsi mono hâ, dahâiba pisutu te te da'âma 're arowairébé

2 ¹Îsiwaihu, ni'wai âma za iwasédé âma ihiri da, rosa'rata wamhâ, 'râwi te za asima asadawa nhipe. E marî wa. Ni'wai âma iwasédé hiri wamhâ, isine marî 're a'manharî mono nherê, 'râwi te za asima ipisu, ropire hâ. ²Wama waihu'u pese za'ra di, 'Re ihâimana u'âsi mono tinhimihâzé ipipa i'uwaibaba na te te dama 're i'apisutu mono na hâ, â norî marî iwasédé te te 're i'manharî za'ra mono norî ma. ³Tane nherê, a hâ, dawasédé da'âma 're aza'ra mono nherê, marî iwasédé dasine 're a'manharî mono wamhâ, e tane nherê, te asina irosa'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzé wi za i'asisô'reptu na hâ. ⁴E niwamhâ te 're iwê'ô pese mo, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawi pese zé hâ, duré da'âma 're iwa'a su'u mono ô zé hâ. E waihu'u â bâ, isimizawi pese zé te te aré i'ai'âwisi da hâ, aihâimanazém na saprî da. ⁵Tane nherê, aipê'ê tete di. Duré asima wê ô di, aihâimanazém na isaprî da hâ. Tahawa te asima isa'êtê u'âsi mo, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzé za 're isépata mono zé hâ, niwa za isahizé isihâi'rézéb âma, i'uwababa na za te te da'âma i'arowairébézéb âma hâ. ⁶'Re ihâimana u'âsi mono hâ te za dama awa'â dahâiba mono bâ, marî, da te 're i'manharî za'ra mono zéb uwaibaba. ⁷'Re ihâimana u'âsi mono hâ dahâimanazé isi'utôri'ô te za tâma apisutu, ni'wam norî marî iwê si te te 're 'manharî za'ra mono da, te te 're i'wapéi u'âsi za'ra mono norî ma hâ, duré ite rowê zô sima sô 're isôpré mono norî ma hâ, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiwazéb zô, duré dahâimanazé isi'utôri'ô zô sima sô 're isôpré mono norî ma. ⁸Tazahâ, tizahizé hâ duré tinhimihâzé hâ te za pisutu, sima si 're ihâimana za'ra mono norî ma hâ, duré marî i'uwababa 're ihâimana za'ra mono te te siwi 're iwê'ô za'ra mono norî ma hâ, marî iwasété zarina si 're nomro mono da. ⁹Robzépada hâ te za 're ihâimana, duré marî isé zépada hâ marî iwasété si te te 're i'manharî za'ra mono norî ma hâ, imorî'rata na hâ Zudeu norî ma, taha parimhâ Zudeu'ô norî ma zama. ¹⁰Tazahâ, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ rowê u'â te za tâma pisutu za'ra, duré tinhimiwazébzé hâ duré toi u'âsi 're ihâimana za'ra mono zé hâ, uburé marî iwê te te 're i'manharî za'ra mono norî ma, imorî'rata na hâ Zudeu norî ma, taha parimhâ Zudeu'ô norî ma. ¹¹E marî wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hâ uburé aiwam na te te 're da'a'madâ'â mono wa.

¹²Uburé, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozésihi te te âma irob'ui'éérézé te te 're waihu'u za'ra mono âna tiwasédé te te 're i'manharī za'ra mono norī hā ta norī hā te za 're sisimini za'ra, ta hā roti zahi āna. Tazahā duré ni'wam norī, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozésihi te te âma irob'ui'éérézé te te 're waihu'u za'ra mono pari, tiwasédé te te 're i'manharī za'ra mono hā ta norī zada te za tô sada 're hâimana za'ra, ta hā roti zahi hā te te âma 're arowairébé mono da. ¹³E marī wa. Ni'wam norī i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono na, 'Re ihâimana u'âsi mono te te oto 're i'madâ'â za'ra mono, ta norī mare di, isimiroti zahi taré tipo're na te te 're iwapari za'ra mono. Tazahā, isimiroti zahi inomro zarina, marī iwē te te 're i'manharī za'ra mono. ¹⁴Zudeu'ō norī ma, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi tâma 're hâimana za'ra mono ō di. Tazahā, 'râwi marī te te sima 're iwē za'ra mono zéb zarina, roti zahi inomro zarina te te 're 'manharī za'ra mono wamhā, âne wamhā, ta norī hā te za 're hâimana za'ra, 'râwi sima roti zahi na, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi hā tâma 're hâimana za'ra mono ō nherē. ¹⁵Ta norī hā tihâimanazém na te te 're hâi'rē za'ra, ipē'ē 're roti zahi na rob'ui'ééré tâma 're ihâimana za'ra mono na hā. Isimirosa'rada âne hā te te tô 're hâi'rē za'ra. 'Râwi tinhimirosa'rata na 're isiwē'ō za'ra mono zé hā, te te 're hâi'rē za'ra, ta hā tô sena na hā. Duré ite za'ra rosa'rada hā te duré ta hā te te 're hâi'rē za'ra. Isimirosa'rata za'ra hā nimahā na te za 'râwi iwasédé hā âma sa'ra za'ra. Nimahā na te za duré i'wawi aimapa za'ra. ¹⁶Âne hā te za tô tiromhâiba, 'Re ihâimana u'âsi mono hā Zezu Cristu, isadawa para te te da'âma arowairébé wamhā, uburé da'âma, rosa'rada i'rowi uptabi dama 're ihâimana za'ra mono na, Rowasu'uwē hā te dama 're i'mahârâ mono zéb zarina.

**Zudeu norī, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti
zahi na Mozési te te irob'ui'éérézé**

¹⁷A hā te asina 're inharī mo, Zudeu na hā. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob'ui'éérézé hā te duré 're i'umnhasi mo. Te duré asima 're irowē mo, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're aihâimana mono wa. ¹⁸Aima waihu'u pese di, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima iwē na hā marī iwē 're i'manharī mono da hā. Duré isimiroti zahi zarina te asima iwaihu'u mo, marī i'uwaibaba si 're a'manharī mono da.

¹⁹Te asina 're irosa'rata mo, itob'a norī zaprōni'wa na, duré rob'uiwē'wa na robra na 're ihâimana za'ra mono norī ma hā, ²⁰duré isimirowaihu'u ō norī ma rowahutu'wa na, duré ihâiba tém norī ma romnhoré'wa na. Te duré asina 're irosa'rata mo, uburé marī aima iwaihu'u pese na, duré uburé tô sena rowaihu iwē aima iwaihu'u pese na, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob'ui'éérézé aima 're hâimana mono wa. ²¹A hā dama 're irowahutu mono hā, e niha bâ 'râwi asima 're rowahutu mono ō di. Te dama 're irowasu'u mo, 're danhipsaihuri za'ra mono tô da. E niha bâ te âne nherē 're asimisaihuri mo. ²²Te duré 're irowahutu mo, damro na dasiwi 're danhimisaihuri za'ra mono tô da. E niha bâ bété, te a zama damro na dawī 're asimisaihuri mo. Duré ihâiba'ō norī hâiba 'manharī hā te asiwi 're iwē'ō pese mo. Tane nherē, e niha bâ te 'ri, âma 're idawata za'ra mono zéb âma marī 're isimasa mono hā 're i'anhimi'uri mo. ²³Te duré 're asi'madâ'â zei mo, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi aima 're ihâimana mono na. Tane nherē, te

'Re ihâimana u'âsi mono wi asina 're irowazé mo, isimiroti 're a'madâ'â pese mono ô wa. ²⁴Âne Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ééré hâ te nomro: "Zudeu norî, Zudeu'ô norî hâ te ai'u'âbâb za'ra wa'aba 'Re ihâimana u'âsi mono âma te te 're wasété za'ra."

²⁵'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ééré hâ 're a'madâ'â pese mono wap si, danhihâiwata nhihâri hâ te za pire na 're hâimana. Tazahâ, 're a'madâ'â pese mono ô wamhâ, asihâiwata nhizâri ô ne, te 're aihâimana mo. ²⁶Duré, ni'wa isihâiwata nhizâri ô, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi te te 're a'madâ'â pese mono wamhâ, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hâ te te 're 'madâ'â u'âsi, sihâiwata nhizâri ré 're ihâimana mono ne. ²⁷Âne wa, a norî wa'wa Zudeu norî, te za Zudeu'ô norî hâ aiwasédé te te ai'âma 're sa'ra za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi i'ui'ééré na inomro hâ aima 're hâimana za'ra wa'aba mono nherê, 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono ô wa, duré asihâiwata nhihâri za'ra wa'aba ré nherê, duré Zudeu'ô norî hâ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wa, sihâiwata nhihâri âna 're nomro mono nherê. ²⁸Tahawa, wa za asadanharî za'ra wa'wa, âne: E 'wa hâ sena na Zudeu. E 'wa hâ sena na sihâiwata nhizâri ré 're ihâimana mono. Mare di tô, Zudeu ihâiba mana wawi sô'awi sihâiwata nhizâri ré 're ihâimana mono. ²⁹Tazahâ, sena na Zudeu na 're ihâimana mono hâ, ta hâ ip'ê'ê 're sena na sihâiwata nhizâri ré ne 're ihâimana mono. Ta hâ 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani te te dama 're i'a'manharî mono, isimiroti zahi na rob'ui'ééré te te i'manharî waihu'u ô hâ. Taha wasu'u wê, tâma 're ihâimana mono hâ ti'ai âma dahawib ô di. Tazahâ 'Re ihâimana u'âsi mono hawip si.

3 ¹Tawamhâ bété e marî te tâma 're hâimana za'ra, Zudeu norî ma hâ, Zudeu'ô norî nhipai u. Sihâiwata nhihâri ré 're ihâimana za'ra mono hâ, e marî ipire te tâma 're hâimana za'ra. ²Ihe, iré hâ tô, sipu'u pese na! Imorî'rada ipire tâma ihâimana za'ra hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono timreme ma tô tâma sômri za'ra, Zudeu norî ma. ³Tazahâ, nima norî hâ sena na 're hâimana za'ra mono ô di. E tahawa, te za bété 'Re ihâimana u'âsi mono hâ senai'ô na 're hâimana. ⁴Mare uptabi di! 'Re ihâimana u'âsi mono hâ te za tô sena na 're ihâimana mono na 're hâimana u'âsi, uburé dazadawa nhipese na 're danomro mono nherê. Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ééré imreme na inomro zarina, âne âma hâ:

"'Re aimreme mono wamhâ, i'uwaibaba na si 're i'aihâimana mono zém na, te za da te 're aiwaihu'u za'ra.

Te za duré da'âma 're i'ai'uté mo, aiwasédé, da te ai'âma 're nomri mono wamhâ."

⁵Tane nherê, marî iwasédé, wa te 're i'manharî za'ra mono zéb zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono i'uwaibaba na si te te 're i'a'manharî mono zé, sô'awi wa te 're hâiré za'ra mono wamhâ, e niha wa za tawamhâ wa te 're nharî za'ra. E 'Re ihâimana u'âsi mono i'uwaibaba ô na te te 're i'a'manharî mono na, te te wama 're arob'manharî pipa mono wamhâ. (Wa tinha âne hâ, ti'ai âma danhimirosa'rata na.) ⁶Mare di! 'Re ihâimana u'âsi mono hâ i'uwaibaba na 're hâimana mono ô 'wa'âhâ, e niha te te aré bété 're rowairébé, ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono norî na hâ.

⁷ Ātē ni'wa hā te za tinha āne: “Senai'ō na ihāimanazé hā, 'Re ihāimana u'āsi mono sena na 're ihāimana mono zé te te sina hāimo da, te te 'manharī wamhā, duré taha zarina wē uptabi na 're ihāimana mono zé hā sa'ētē wamhā, āne wamhā, e marī zarina iwasédé, da te i'āma 're nomri mono da bâ.” ⁸ E tawamhā i'uwaibaba aré, āne, wa te 're nharī za'ra mono wamhā: “Tane ze te bâ, marī iwasété si, wa te 're 'manharī za'ra wa'aba mono, ta hawi, marī iwē hā 're wairébé mono da.” Tō sena, te ni'wam norī hā te te 're iwasu'u wasété za'ra, āne na te 're inharī mono na hā. Tane nherē, ta norī ma, te za rowasédé hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te tāma 're apisutu, i'uwaibaba na te te 're robzépata za'ra mono da.

Uburé wa norī hā marī na i'upai'wa na, wa 're wahāimana za'ra

⁹ Tawamhā e wa norī Zudeu na 're iwahāimana za'ra mono hā, wa Zudeu'ō norī nhipai u rowē na 're wahāimana za'ra. Mare uptabi di! Āne na wa tō hāiré pa, uburé wa norī Zudeu norī, duré Zudeu'ō norī zama, 're idawasété za'ra mono zém nhiptete zahâpâ 're iwahāimana za'ra mono na hā aiwa.

¹⁰ Āne na Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ééré hā te tinha:

“Ni'wa hā hāimana ō di, i'uwaibaba si te te 're i'a'manharī mono hā.

¹¹ Ni'wa hā hāimana ō di, i'rā nhimiza're hā. Duré ni'wa hā hāimana ō di, 'Re ihāimana u'āsi mono zô si 're irītī mono hā.

¹² Uburé ma tō dasina 're dapahâ za'ra, bâdâdi iwē nhiti. Uburé ma tō 're dasisimini za'ra. Ni'wai ō di, marī iwē te te 're i'a'manharī mono hā. Ni'wai ō uptabi di tō.

¹³ Dazadawa za'ra hā te dama 're hāimana za'ra, adâ'â 'ru 'ridawa haré ne. Danhoto na te 're dazadawa nhipese za'ra.

Dazaihâ hawi te damreme hā 're wairébé, da te āma 're idanhimroi mono hā, wahi 'wa wa'u ne.

¹⁴ Dazadawa hā te 'masisi na dama 're hāimana za'ra, marī iwasété uptabi, da te dama 're ipisutu za'ra mono zéb ré, duré da'ruiwaparizéb ré.

¹⁵ Dasi'aba're na te 're dahāimana za'ra, da te 're danhimroi mono da.

¹⁶ Daro mono bâ 're danomro mono sidâpâ, te da te 're rowamnarī za'ra. Te duré da te dama 're sanī za'ra, robzépatazé hā.

¹⁷ Rowē u'āsi 're idanomro mono zép te bâdâdi hā, da te 're waihu'u za'ra mono ō di.

¹⁸ Duré 'Re ihāimana u'āsi mono ma, 're idapahi za'ra mono zé hā iwazébzéb zama, da te 're waihu'u za'ra mono ō di.”

¹⁹ Wa waihu'u za'ra ni, uburé 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob'ui'éérézé 're ihāimana mono na hā isarina 're ihāimana za'ra mono norī ma. Ā hā te 're hāimana, dawē na dasina 're idawata za'ra mono zé, da te 're sahâri za'ra mono da, duré uburé ropâ 're dahāimana za'ra mono da, 'Re ihāimana u'āsi mono te te da'āma 're i'arowairébé mono zéb zahâpâ.

²⁰ Tahawa, ni'wa hā 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob'ui'éérézé te te 're i'amadâ'â pese mono zéb zarina, 'Re ihāimana u'āsi mono te te oto 're 'madâ'â mono dai ō di, i'uwaibaba na 're ihāimana mono na hā. E marī wa. Isimiroti zahi hā taré 're hāimana mono wa, āma 're dasiwaihu'u za'ra mono da, dawasété na 're idanomro mono na.

'Re ihâimana u'âsi mono, i'uwaibaba na 're idahâimana za'ra mono na, te te 're ida'a'madâ'â mono zé, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina si

²¹ Tane nherê, âhâ na hâ 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô oto wama hâiré za'ra, isimiroti 'rada, da te 're i'madâ'â pese za'ra mono zarina, i'uwaibaba na 're idahâimana za'ra mono na te te 're ida'a'madâ'â mono ô na hâ. Uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma i'arob'ui'érezé hâ duré isadawa 'mahârâ'wa nori te te âma i'rob'ui'éré za'ra zéb zama titômo na te te i'madâ'â za'ra zéb zarina ma tô te te âma 're rob'mahârâ za'ra, âne: ²² 'Re ihâimana u'âsi mono hâ Zezu Cristu, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina si te te oto 're da'a'madâ'â, i'uwaibaba na 're idahâimana za'ra mono na hâ. Âne te 'Re ihâimana u'âsi mono hâ te te 're 'manharî, uburé te te 're isaze za'ra mono nori ma hâ, aimawi na tâma 're da'maihâimana mono ô wa, Zudeu na, niwamhâ Zudeu'ô na. ²³ Uburé te dawasédé hâ da te 're 'manharî za'ra. Tahawa, te 'Re ihâimana u'âsi mono, wê uptabi na 're isâmra mono nhiti 're dahâimana za'ra. ²⁴ Tane nherê, tinhimizawi pese zéb zarina duré iwa'râmi marî te te dawî 're awaptêrê mono âna, te 'Re ihâimana u'âsi mono hâ i'uwaibaba na 're idahâimana za'ra mono na te te 're da'a'madâ'â, Cristu Zesusi te te ida'awa'âbâ u'âbâ. ²⁵ 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô Cristuhu âma tinhopru, danhimizama da te 're izata za'ra mono ne, wedepo'o nhonhi'râmi na tidâ'âzém na, Cristu hâ 're hâimana mono da, dawasédé 'Re ihâimana u'âsi mono te te da'âma 're i'a'madâ'â mono ô zé, da te âma 're sôpêté za'ra mono da, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina. Âne ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hâ 'manha, i'uwaibaba na 're ihâimana mono na sihâiré da. Duréihâ wa'u su'u âna ma tô 're hâimana. Tahawa dawasété nherê, te te dama 're arob'manharî pipa mono ô di. ²⁶ Tane nherê, âhâ na hâ 'Re ihâimana u'âsi mono hâ Cristuhu dâ'âzém na danhimizama da te 're izata za'ra mono ne, ma tô oto sihâiré, i'uwaibaba na 're ihâimana mono na. Âne wa, te i'uwaibaba na 're hâimana. Te te duré 're awêsâmri, Zesusi te te 're isaze za'ra mono nori hâ.

²⁷ E tawamhâ wa za 'râwi 're wasi'madâ'â ze za'ra. Mare uptabi di! E marî wa. E 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te i'rob'ui'érezé, wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono wê te. Mare di. Taha wab ô di. Tazahâ, Cristu, wa te 're isaze za'ra mono zém na si. ²⁸ Âne zarina, wa waihu'u za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina si, i'uwaibaba na 're idahâimana za'ra mono na te te 're ida'a'madâ'â mono na hâ, mare di, Mozésihi nhimiroti 'rada, da te 're i'madâ'â pese za'ra mono zarina hâ. ²⁹ E tawamhâ 'Re ihâimana u'âsi mono hâ, Zudeu nori te si 'Re ihâimana u'âsi mono. E Zudeu'ô nori te zamai â bâ. Tô Zudeu'ô nori te zama. ³⁰ 'Re ihâimana u'âsi mono hâ tô misi, 're ihâimana mono. Tahawa, te za Zudeu nori hâ te te 're 'madâ'â za'ra, i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono na, te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina, duré Zudeu'ô nori zama tô te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina si. ³¹ E tawamhâ marî dai âna te za wama 're hâimana za'ra Mozésihi nhimi'ui'éré 'rada hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono, wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wa. Mare uptabi di. Zahadu te pire na wama 're wahâimana za'ra.

Abra'ã hã âma isisanhozé, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're i'umnhasi mono zém na

4 ¹Tawamhã bété e niha wa za wasiwi r'azarõtô ni, wahi'rata za'ra Abra'ã ihâimanazém na hã. ²Abra'ã hã marĩ iwē te te 're i'a'manharĩ mono zéb zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono, i'uwaibaba na 're ihâimana mono na te te 're 'madâ'â mono 'wa'âhã, tawamhã tô ibâre te aré sina 're wata. Tazahã, ibâi ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono nho're sina 're iwata mono da hã. ³E marĩ wa. Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te te nharĩ wa, âne: "Abra'ã hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô saze. Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô oto te te 're 'madâ'â, i'uwaibaba na 're ihâimana mono na."

⁴Romhuri'wa hã tipawa'â te te 're imrami mono hã, ta hã isawizéb ô di. Tazahã, tô ipawa'â, romhuri te te 're i'manharĩ mono wa'râmi, tâma i'ru zahi zarina za te te 're imrami mono hã. ⁵Ni'wa hã marĩ te te 'manharĩ waihu'u ô di, te te 'manharĩ wa, i'uwaibaba na 're ihâimana mono na, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're i'madâ'â mono da hã. Tane nherē, tiwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono norĩ, tiwasédé te te 're rēme za'ra mono wa, 're i'awēsāmri mono 'wa, te te sina 're umnhasi mono wamhã, te za tô i'uwaibaba na 're ihâimana mono na te te 're 'madâ'â, ta hã. ⁶Âne ma tô duré Davi hã âma tinha, ni'wa hã rowē u'â za tâma 're ihâimana mono na, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ta hã i'uwaibaba na 're ihâimana mono na te te 're 'madâ'â mono wamhã, marĩ te te 're i'a'manharĩ mono zé hã te te âma 'madâ'â âna.

⁷"Ni'wai ma 're rowē uptabi mono di, marĩ te te 're i'a'manharĩ wasété mono zé 'Re ihâimana u'âsi mono te te âma 're i'a'madâ'â mono ô ma hã, duré iwasédé te te tâma ipari ma hã.

⁸Ni'wai ma 're rowē uptabi mono di, tiwasédé te te 're i'manharĩ mono na Uburé Danhib'apito, iwasédé te te âma ihiri ô ma hã."

⁹Rowē u'âsi na Davi te te irowasu'u hã, e tawamhã isihâiwata nhihâri ré norĩ ma si te 're hâimana. Mare uptabi di! Isihâiwata nhihâri ô norĩ ma zama te duré 're hâimana. E marĩ wa. Wa te wasu'u pari za'ra wa, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére inomro na hã, âne: "Abra'ã hã 'Re ihâimana u'âsi mono si ma tô saze. Tahawa, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're 'madâ'â, i'uwaibaba na 're ihâimana mono na." ¹⁰Tawamhã bété e niwa ma tô âne hã tiromhâiba. E Abra'ã, da te sihâiwata nhizâri ô ré, e da te sihâiwata nhizâri parip si. Da te sihâiwata nhizâri wana ré tô. Mare di, da te sihâiwata nhizâri parip si hã. ¹¹Tawamhã âma nomro parip si, ma tô oto sihâiwata nhizâri ni, Abra'ã hã. Da te isihâiwata nhizârizé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, i'uwaibaba na 're ihâimana mono na te te 're i'madâ'â mono na te wasu'u, da te sihâiwata nhizâri wana ré nherē. Tahawa, Abra'ã hã uburé 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono norĩ mama na te 're hâimana, da te a'â sihâiwata nhihâri za'ra ô nherē. Âne wa, te 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're a'madâ'â, uburé i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono hã. ¹²Abra'ã hã te duré 're hâimana, isihâiwata nhihâri ré norĩ mama na. Mare di, sihâiwata nhihâri ré 're nomro mono wē te hã. Tazahã, Abra'ã wamama za'ra hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi mono ne, 're hâimana za'ra mono wa, da te sihâiwata nhizâri wana ré.

'Re ihâimana u'âsi mono, Abra'âhâ ma te te iropisutuzé

¹³'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô ropisutu Abra'âhâ ma, duré isihudu norĩ ma, uburé ti'a na âma site za'ra da, ropâ. ã hã ropisudu hã mare di, Abra'ã hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob-'ui'éré hã te te 're a'madâ'â pese mono wê te. Tazahã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sazei wa, taha zarina i'uwaibaba na 're ihâimana mono na te te oto 're 'madâ'â mono wa. ¹⁴E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob-'ui'érezé, ni'wam norĩ te te 're i'madâ'â pese za'ra mono zarina 'Re ihâimana u'âsi mono te te iropisutuzé te te 're waibui mono 'wa'âhã, âne 'wa'âhã, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zé hã marĩ dai ô di aré. Duré te te iropisutuzé hã marĩ dai âna te aré 're hâimana. ¹⁵E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob-'ui'érezé hã te te dama sina 're sani za'ra mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama 're irob'manharĩ pipa mono zé hã. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob-'ui'érezé hã nimame hâimana ô wamhã, âne wamhã, duré hâimana ô di, isimiroti zahi na rob-'ui'ére 'rada, da te 're i'madâ'â pese za'ra mono zé hã.

¹⁶Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama iropisutuzé hã da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina, te za da te dasina 're uwaimrami za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhoprubzém na tãma 're hâimana za'ra mono da, uburé Abra'âhã nhihudu norĩ ma hã. Te te dama iropisutuzé hã ni'wam norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob-'ui'érezé te te 're i'madâ'â pese za'ra mono norĩ ma si, 're hâimana mono ô di. Tazahã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're isaze za'ra mono norĩ ma zama, Abra'ã te te isaze ne. Ta hã uburé wamama na te wama 're hâimana za'ra. ¹⁷Ibaihã Iwazé pese na rob-'ui'ére hã te tinha, âne: "Wa hã wa tô aipisutu, uburé dawamri mono bâ 're idahâimana za'ra mono norĩ mama na 're aihâimana mono da." Æne wa, ropisudu hã te pire na 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipisutu wa. Ta hã Abra'ã ma tô saze, dadâ'â hawi 're da'anho'reptui mono 'wa hã, duré marĩ 're ihâimana za'ra mono ô, oto 're hâimana za'ra mono da, 're i'a'manharĩ mono 'wa hã.

¹⁸Abra'ã hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô te te sina 're umnhasi. Duré siwawãi âna ma tô 're simipari, siwawãi na 're ihâimana mono zé hã tãma 're hâimana mono ô nherê. Tahawa, te oto 're hâimana, "dawamri mono bâ 're idahâimana za'ra mono norĩ mama" na, Ibaihã Iwazé pese na rob-'ui'ére hã inomro zarina, âne: "Asihudu hã ahã uptabi di za." ¹⁹Abra'âhã âma, 100 na iwahub da si nherê oto. Tane nherê, dâ'ã ne oto ihâimana na te te si'âma rosa-rata wamhã, niwamhã Sara i'ra waihu'u ô na oto po're pu'u nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zé hã, tiwi sib'uwa ô di. ²⁰'Re ihâimana u'âsi mono te te sazei utōrĩ ô di. Duré âma siwawãi ô di, te te tãma iropisutuzém na. Te te sina 're i'umnhasi mono zém na ma tô 're siptete u'âsi. Tahawa ma tô âma 're wata, ²¹âma siwawãi ô wa, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tãma iropisutuzém na za te te âma tãma i'uwaibaba na hã. ²²Tahawa Abra'ã hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, "ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te oto 're 'madâ'â, i'uwaibaba na 're ihâimana mono na hã." ²³Tawamhã damreme "i'uwaibaba na 're ihâimana mono

na ma tô oto te te 're 'madâ'â" ôhō âma si te te nharī ô di. ²⁴ Wa'āmab za'ra zama te tinha, i'uwaibaba na 're iwahâimana za'ra mono na te te 're iwa'a'madâ'â mono na hã, wa norī 'Re ihâimana u'âsi mono, wa te 're isaze za'ra mono, Wanhîb'apito Zezusi te te ihâiwa'udu hã. ²⁵ 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô Zezusi hã tisō, wawasété u'âbâ za'ra dâ'â da. Ma tô duré hâiwa'utu, i'uwaibaba na 're iwahâimana za'ra mono na, te te 're wa'a'madâ'â mono da.

**'Re ihâimana u'âsi mono hã isazei'wa norī te te 're a'madâ'â,
i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono na**

5 ¹ Āhã na hã 'Re ihâimana u'âsi mono, wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina, i'uwaibaba na 're iwahâimana za'ra mono na te te oto 're wa'a'madâ'â mono wa, wa watoi u'âsi âma 're wahâimana za'ra, Wanhîb'apito Zezu Cristuhu u'âbâ. ² Cristuhu u'âbâ, wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina, ma tô â hã wahâimanazé wama sômri za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawi pese zém na hã. Tahawa, wa za âhã na hã wanhip-tete sina âma 're wanomro isimizawizém na. Wa za duré wa te wasima 're rowē za'ra, wasiwawāi âna 're iwahâimana za'ra mono zém na, niwa za 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese uptabi na 're ihâimana mono zéb âma, 're iwahâimana za'ra mono na hã. ³ Wa te 're irobzépata za'ra mono zém na, wa za duré wa te wasima 're rowē za'ra. E marī wa. Wama waihu'u pese za'ra wa, âne hã: Wa te 're irobzépata za'ra mono zé hã, te za wanhimi'ē te te wama 're tébré za'ra. ⁴ Tawamhã wanhimi'ē na 're iwahâimana za'ra mono zé hã te za te te wama 're sani za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwa'awēsâmri mono zé. Tawamhã â hã te te 're iwa'awēsâmri mono zé hã te za te te wama 're sani za'ra, wasiwawāi âna 're iwahâimana za'ra mono zé. ⁵ Ā hã wasiwawāi âna 're iwahâimana za'ra mono zé hã te te wawi 're robzei'ō waihu'u za'ra mono ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono hã tinhimizawizé wapē'ē 're te te wama 're anheme mono wa, Tipē'ēzani te te wama isômri za'ra u'âbâ.

⁶ 'Re wasisō'reptui waihu'u za'ra mono ô wamhã aré, Cristu hã ma tô wazada tidâ'â za'ra, wawasété na 're iwanomro mono norī zada, bâdâ ipisutu siro iwa iwaptâ'azéb âma. ⁷ Pire uptabi di, ni'wa hã i'uwaibaba na 're imorī nhîbrob're, idâ'â da hã, te te sō'reptu da. Duré tô âté aré isib'ru iré hã, hâimana wē na 're imorī nhîbrob're, idâ'â da hã. ⁸ Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô wama hâi'ré za'ra, te te 're iwa'azawi pese mono na hã, âne: Cristu hã ma tô wazada tidâ'â za'ra, wawasété na 're wanomro mono ré. ⁹ Tawamhã âhã na hã, Cristu wedepo'o nhonhi'râmi na wazada za'ra idâ'âzéb u'âbâ, 'Re ihâimana u'âsi mono, i'uwaibaba na 're iwahâimana za'ra mono na te te oto 're wa'a'madâ'â mono wa, i'uwaibaba tô wasima iwē na 're iwahâimana wē za'ra mono da hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimirob'manharī pipa wi, Cristuhu u'âbâ. ¹⁰ 'Re ihâimana u'âsi mono nhitob'ru na, wa aré 're wanomro. Tane nherē, âhã na hã isiwaihu'u na, wa oto 're wahâimana za'ra, I'ra wazada idâ'â za'ra zém na. Tahawa, âhã na hã 'Re ihâimana u'âsi mono siwaihu'u na oto 're wahâimana za'ra mono wamhã, i'uwaibaba tô wanho'reptuzé, wa te wasina i'uwa'imrami za'ra da hã Cristuhu hâimanazém na. ¹¹ Āhã si ô di. Tazahã, wa za duré wa te wasima 're rowē za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'manharizém na, Wanhîb'apito Zezu Cristuhu u'âbâmhã, 'Re ihâimana u'âsi mono siwaihu'u na oto 're wahâimana za'ra mono da, te te wama i'manharī za'ra u'âbâ.

Adã duré Cristu

¹²Dawasédé hã misi aibã iwasété u'âbã ma tô podo, ti'ai âma hã. Taha wasé-tézé hã dadã ma tô sina tãma waze. Taha zarina, dadã hã ma tô ropé, ropã 're idahâimana za'ra mono norĩ u, uburé dawasédé hã da te 're 'manharĩ za'ra mono wa. ¹³'Re ihâimana u'âsi mono, tinhimiroti zahi na rob'ui'ére Mozésihi ma, te te sômri wana ré hã, dawasédé hã ma tô 're hâimana, ti'ai âma hã. Tane nherê, roti zahi 're hâimana mono õ wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã 're idawasété za'ra mono na te te da'âma 're arosa'rata mono õ di. ¹⁴Tane nherê, Adã 're ihâimana mono zém hawi Mozésihi u, dadã hã siptete na ma tô uburé dama 're hâimana, Adãhã ne tiwasédé te te i'manharĩ za'ra õ norĩ ma zama, ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te wapari õ wamhã. Adã hã ma tô 're hâimana, âma iwaihu'uzéb da hã niwa za we iwisi ne. ¹⁵Tane nherê, aiwab õ na te 're hâimana zahuré, Adã tiwasédé te te i'manharizé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono wama isõprub za'ra zé me hã. Tô da'ahã na ma tô 're dasi'utõrĩ, misi aibã tiwasédé te te i'manharĩ u'âbãmhã. Tane nherê, taha nhipai u sa'ëté uptabi di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawi pese zé hã. Ta hã te danho'reptuzé hã da'ahã na te te dama 're anhomri wa'âbã âna, misi aibã nhimizawi pese zéb u'âbãmhã, tô ta hã Zezu Cristu. ¹⁶Aiwab õ na te 're hâimana zahuré, 'Re ihâimana u'âsi mono te te wama 're i'anhomri mono zé hã, misi aibã tiwasédé te te i'manharĩ me hã. Misi aibã tiwasédé te te i'manharĩ u'âbã, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te siwi 're da'awê'õ pese, dawasété zarina. Tazahã danho'reptuzé, da te dasina 're i'uwaimrami za'ra mono zé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te da'âma 're a'madã'ã mono õ di, ahã uptabi na dawasédé, da te 're 'manharĩ za'ra mono nherê, dawasédé te te da'âma 're i'a'madã'ã mono õ da hã, sadai õ nherê aré. ¹⁷Tô sena tô, misi aibã tiwasédé te te i'manharĩ u'âbã, dadã hã ma tô pire na oto dama 're hâimana. Tane nherê, misi aibã Zezu Cristu te te i'manharĩ hã, ta hã isipai u pire uptabi di! Tawamhã uburé 'Re ihâimana u'âsi mono, i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono na te te 're i'a'madã'ã mono hã, duré isimizawizé iwê uptabi te te 're i'waibui wê mono hã, ta norĩ hã te za pire na 're hâimana za'ra, dahâimanazé itéb âma hã, Cristuhu âma.

¹⁸Tahawa, misi aibã iwasétézéb zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono hã uburé te te siwi 're ida'awê'õ pese mono ne, tane duré misi aibã marĩ iwê te te i'manharizéb zarina, te 'Re ihâimana u'âsi mono uburé te te oto 're da'a'madã'ã, i'uwaibaba na 're idahâimana za'ra mono na. Taha zarina te duré dahâimanazé isi'utõrĩ'õ hã te te dama 're anhomri. ¹⁹Duré misi aibã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te irême u'âbã, ti'ai âma a'uwê norĩ tiwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono u'âbã, oto 're hâimana za'ra mono wamhã, tane duré da'ahã na te 'Re ihâimana u'âsi mono hã i'uwaibaba na 're idahâimana za'ra mono na te te 're da'a'madã'ã, misi aibã isimiroti te te âma i'uwaimrami u'âbãmhã.

²⁰'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob'ui'ére hã dawasédé sa'ëté da, ma tô sihãiba. Tane nherê, nimame dawasédé isa'ëté zéb âma hã, taha nhipai u 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawi pese zé hã ma tô duré tiza'ëté pese. ²¹Tahawa, dawasédé hã dadã te te sina iwazerezéb zarina pire na dama 're ihâimana mono ne, tane duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé hã te pire na 're hâimana, taha zarina i'uwaibaba na 're idahâimana

za'ra mono na te te oto 're da'a'madâ'â mono da, duré dahâïmanazé isi'utörî'ô u te te 're da'a'âwisi mono da. ã hã dahâïmanazé isi'utörî'ô hã wate za'ra, Wanhib'apito Zezu Cristu te te i'manharîzéb u'âbâmhã.

Cristuhu âma 're idanomro mono zép té

6 ¹Tahawa, e niha wa za rowasu'u za'ra ni. E wawasété na, wa za 're wahâïmana u'âsi za'ra, 'Re ihâïmana u'âsi mono nhimizawi pese zé hã wama 're sa'êtê u'âsi za'ra mono da hã. ²Mare uptabi di! Wa norî hã wawasété wi wadâ'â ne, wa oto 're wahâïmana za'ra. E niha wa za tawamhã bété wawasété na wahâïmanazéb u'âsi na, wa te âma 're uzusi za'ra. ³E ma tô bété aipore simrami za'ra wa'wa, uburé wasiré isazei'wa norî âma, Cristu Zezusihi âma oto 're wahâïmana za'ra mono da, â dawabzuri, wa te 're 'manharî za'ra mono wamhã, taha na idâ'âzém na zama isiré 're iwahâïmana za'ra mono na hã. ⁴Âne, â dawabzuri, wa te 're 'manharî za'ra mono wamhã, isiré ma tô da te wa'âma 're ti'a za'ra, isiré 're wadâ'â za'ra mono wa. Âne hã ma tô 're hâïmana, Cristu hã Imama tiwaihu'u pese uptabi na te te ihâïwa'utu ne, tane wa norî zama 're wahâïmana za'ra mono da, dahâïmanazé itém na.

⁵E marî wa. Idâ'âzém ne 're wadâ'â za'ra mono wa, isiré 're wahâïmana za'ra mono wamhã, tane wa za duré isiré 're wahâïmana za'ra, ihâïwa'utu-zém ne 're wahâïwa'utu za'ra mono wa. ⁶E marî wa. Wama waihu'u pese za'ra wa, wahâïmanazé i'ratere hã Cristuhu siré oto idâ'â za'ra na, wedepo'o nho-nhi'râmi na, wahâïmanazé iwasédé hã tô dâ'â da oto, duré âne wamhã, oto wawasété wi, wasitété waihu'u za'ra âna 're wahâïmana za'ra mono tô da. ⁷E marî wa. Ni'wa hã oto dâ'â wamhã, te za sima iwê na 're hâïmana, dawasété nhiptetezê wi hã. ⁸Tahawa, Cristuhu siré oto wadâ'â za'ra wamhã, wa duré saze za'ra ni, isiré za 're iwahâïmana za'ra mono na hã. ⁹Wama waihu'u pese za'ra di, Cristu Imama te te ihâïwa'utu na hã, duré niwa za oto idâ'â zahu ô na hã, dadâ hã siptete na tâma hâïmana waihu'u ô wa oto. ¹⁰Cristu hã dâ'â wamhã, dadâ'â nhiptetezê te te uprosi da, ma tô dârâ, misi haré. Âhã na hã ihâïmanazé itém na te oto 're hâïmana, 'Re ihâïmana u'âsi mono ma. ¹¹Âne te za duré 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo, aiwasété ma atâ'â ne 're i'aihâïmana za'ra wa'aba mono na hã. Tane duré, Cristu Zezusihi âma 're aihâïmana za'ra wa'aba mono wa, 'Re ihâïmana u'âsi mono ma, aihâïba ré na te za 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mo.

¹²Tahawa, ma'âpé 're asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mono, aihâïba za'ra wa'wa idâ'â pesere ma, aiwasédé te te tâma 're rob'ru za'ra wa'aba mono tô da, duré râwi marî iwasédé asima 're iwê za'ra wa'aba mono zéb zarina, aiwasédé 're 'manharî za'ra wa'aba mono tô da. ¹³Duré ma'âpé nimahâ aihâïba mana wawi aipru wa'wa aima 're ihâïmana za'ra wa'aba mono hã 're 'ru za'ra wa'aba mono tô, aiwasédé âma 're 'manharî za'ra wa'aba mono da hã, marî iwasété 'manharî'wa na 're 'mai'hâïmana mono tô da. Tazahã, dadâ'â hawi dahâïba ré u 're idawairébé mono ne, wahuré aihâïba hã 'Re ihâïmana u'âsi mono ma si 're sômri za'ra wa'aba mono, Ô hã marî i'uwaibaba si 're 'manharî za'ra wa'aba mono da, te te 're ai'manharî za'ra wa'aba mono da. ¹⁴Aiwasédé hã te te oto aima 're roti za'ra wa'aba mono ô di za, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi nhimiwada'uri zarina oto 're aihâïmana za'ra wa'aba mono ô wa, 'Re ihâïmana u'âsi mono nhimizawizém na si oto 're aihâïmana za'ra wa'aba mono wa.

'Re ihâimana u'âsi mono ma si, 're idahâimana za'ra mono zé

¹⁵Tawamhâ bété e marī, wa za 'manharī za'ra ni. E 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwa'azawi pese mono zéb zahâpâ 're wahâimana za'ra mono wē te, wa za wawasété na wa te 're uzusi u'âsi za'ra, Mozésihi nhimi'ui'éré na roti zahi nhimiwada'uri zarina na oto 're wahâimana za'ra mono ō wē te. Mare uptabi di! ¹⁶Aima waihu'u pese uptabi za'ra wa'aba di, marī ma, asihâiba nhomri za'ra wa'aba wamhâ, te za tâma 're aihâimana za'ra wa'aba mo, titede'wai ma wada'uri zarina romhuri'wa ne. Tawamhâ taha nhimiwada'uri si te za 're i'madââ pese za'ra wa'aba mo. Âne wa, dawasété ma, asisômri za'ra wa'aba wamhâ, te za atââ za'ra wa'wa. Duré niwamhâ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti si 're 'madââ pese za'ra wa'aba mono da, 're asisômri za'ra wa'aba mono wamhâ, te za tô te te 're ai'a'madââ 'wa, i'uwaibaba na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono na. ¹⁷Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono âma, wa 're wawata u'âsi za'ra âhâ na hâ, dawasété nhimiwada'uri zarina si aré 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherē, aipē'ē na isimiroti tô sena hâ 're 'madââ pese za'ra wa'aba mono wa oto, danhimirowahudu iwapari za'ra wa'aba zarina. ¹⁸'Re ihâimana u'âsi mono hâ aiwasété hawi ma tô asani za'ra wa'wa. Tahawa, te oto âhâ na hâ i'uwaibaba na dahâimanazé ma si, 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ¹⁹Damreme isadaihu'u wapu na wa aima roti za'ra wa'wa, zahadu asib-uware za'ra wa'aba wa. Duréihâ 're saze za'ra wa'aba mono ō ré hâ, aihâiba wahuré te 're isômri za'ra wa'aba mo, danhiséb âna dasina dahâimana ma, duré uburé marī iwasété uptabi ma, iwasété uptabi nhimiwada'uri zarina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Tane duré âhâ na hâ, ma'âpé aihâiba hâ wahuré sômri za'ra wa'aba, i'uwaibaba na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono ma si.

²⁰Dawasété nhimiwada'uri zarina 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré, marī i'uwaibaba hâ aré 're 'manharī waihu'u za'ra wa'aba mono ō di. ²¹Taha ré hâ, e marī, ma tô iwa'â iwē hâ iwaibui wa'wa. Marī ō di. Marī iwasété si ma tô aré aima 're hâimana za'ra wa'wa, âhâ na te te aiwi 're irowazéb za'ra wa'aba mono hâ. Ta hâ te aré dadââzép si te te aima sina 're âwisi za'ra wa'wa. ²²Tane nherē, âhâ na hâ 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô aiwasété hawi asani za'ra wa'wa, isimiwada'uri zarina si marī 're 'manharī za'ra wa'aba mono da. Tahawa, Ôhō ma si te oto aihâimanazé hâ aima 're hâimana za'ra wa'wa. Taha zarina dahâimanazé isi'utōrī'ō hâ te za iwaibui wa'wa. ²³Dawasété na 're idanomro mono wa'â hâ, dadââ u'âsi 're idanomro mono zép si. Tazahâ, 'Re ihâimana u'âsi mono nhoprubzē iwē uptabi hâ, ta hâ dahâimanazé isi'utōrī'ō, Wanhīb'apito Cristu Zezusihi âma 're wanomro mono wa, wama 're ihâimana za'ra mono.

Dasina damro na romnhimiré

7 ¹Îsisānawā norī, uburé a norī wa'wa hâ aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma i'arob-ui'érézē hâ, duré ta hâ dapara na 're danomro mono ré si, pire na dama 're ihâimana mono na hâ. ²Wa za âma aima romnhimiré'é za'ra wa'wa, âne: Pi'ō hâ mro ré 're hâimana mono wamhâ, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi zarina te za imro hâ para na 're morī ré hâ te te rēme âna 're hâimana.

Tazahã, imro sipara te te rême wap si, te za sima iwê na 're hâimana, Mozésihi nhimi'ui'ééré na roti zahi wi, mro zahu da hã. ³Tazahã oto, pi'ô hã imro para na 're morĩ ré, aibã aimawi na mro zahu wamhã, te za da te dasiwi 're 'madââ, aibã aimawi na isimisaihuri na. Tazahã, aibã sipara te te rême wap si, te za tihâiba, Mozésihi nhimi'ui'ééré na roti wi hã. Duré aibã aimawi na mro zahu wamhã, damro na dawĩ simisaihuri ô di za. ⁴Isisânawã norĩ, âne ma tô duré aima tiromhâimana za'ra wa'wa. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimi-roti zahi zarina Mozési te te âma irob'ui'éérézê hã te dââ na aima 're hâimana za'ra wa'wa, Cristuhu hâiba u'âbã. Tahawa, âhã na hã te oto ite na 're anomro aba mo, idââ hawi ihâiwa'utu te na, 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa iwê na, 're wahâimana za'ra mono da. ⁵Râwi wa te wasima 're iwê za'ra mono zarina si 're wahâimana za'ra mono ré hã, Mozésihi nhimi'ui'ééré na roti zahi hã te marĩ iwasédê wa te wasima 're iwê za'ra mono hã iwê'ô nherê, te te 're ahâiwa'utu, uburé wahâimanazêb 'remhã. Tawamhã ta hã te te 're wanhimro, wapê'ê 're wadââ u hã. ⁶Tane nherê, âhã na hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi zarina Mozési te te âma irob'ui'ééré wi, wa wasima iwê na 're wahâimana za'ra, wawi dââ za'ra wa oto, dazazêb 're, 're idasimasa mono ne te te aré 're iwatétê za'ra mono hã. Tahawa, wasima iwê na wa oto 're wahâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wa te 're romhuri za'ra mono da, mare di, romhâimanazê i'ratate ne hã, roti zahi i'ui'ééré na inomro, wa te 're 'madââ za'ra mono ô wa oto. Tazahã, oto itém na si 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani, wa te 're i'madââ pese za'ra mono zêb zarina.

Wawasédê hã wa te 're i'wapê za'ra mono zé

⁷E niha wa za tawamhã rowasu'u za'ra ni. E 'Re ihâimana u'âsi mono nhimi-roti na Mozési te te âma irob'ui'éérézê hã wasétê bâ. Mare uptabi di! Tazahã, Mozésihi nhimi'ui'ééré na roti zahi inomro zarina, wa tô awaihu'u, marĩ mono na âma 're idawasétê za'ra mono zé hã. E marĩ wa. Tô marĩ na danhiminho'ru te waihu'u ô wa aré, Mozésihi nhimi'ui'ééré na roti zahi âne nomro ô 'wa'âhã, "Marĩ na danho'ru tô." ⁸Tane nherê, ta hã Mozésihi nhimi'ui'ééré na roti zahi inomro zarina, dawasédê hã ma tô marĩ na danhiminho'ru hã i're îma hâiwa'utu, imono bâ. E marĩ wa. Mozésihi nhimi'ui'ééré na roti zahi hâimana ô wamhã, dawasédê idââ ne aré. ⁹Îhâimanazê hã Mozésihi nhimi'ui'ééré na roti zahi âna, te aré îma 're hâimana, ta hã te waihu'u ô ré hã. Tane nherê, marĩ na danhiminho'ru na roti zahi te oto waihu'u wamhã, dawasédê hã ma tô oto îwa 're hâimana. ¹⁰Tahawa, wa tô dârâ, îpê'ê 'remhã. Tawamhã Mozésihi nhimi'ui'ééré na roti zahi, îpê'ê 're ihâiba ré îhâimanazê te te îma isômri da nherê, ma tô dadââ si îma âwisi. ¹¹Dawasédê hã ma tô sa'rese âna te te îma irob'rãmizê hã îzada 'manhopêtê, Mozésihi nhimi'ui'ééré na roti zahi u'âbã. Taha zarina ma tô îwĩ, îpê'ê 'remhã.

¹²Âne wa, uburé roti zahi Mozési te te âma i'arob'ui'ééré hã 'Re ihâimana u'âsi mono hawim na te 're hâimana za'ra tô. Duré marĩ na danhiminho'ru na roti zahi zama 'Re ihâimana u'âsi mono hawim na te 're hâimana, duré i'uwaibaba hã, duré iwê. ¹³E tawamhã wê nherê, ma tô dadââ u i'âwisi. Mare di! Dawasétê 'manharĩ si ma tô âne hã îma 'manha. Dawasédê hã, Mozésihi nhimi'ui'ééré na roti zahi hã wê nherê, ma tô dadââ u âma i'âwisi, te 'madââ waihu'u da, sô'awi dawasédê hã niha na sena na 're ihâimana mono zém na.

Ăne wa, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi zarina ma tô sihâiré, dawasédé iwasété uptabi na hã.

Rosa'rata 'manharî na 'râwi 're idasi'wapé za'ra mono zé

¹⁴Wa waihu'u za'ra ni, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi hã 'Re ihâimana u'âsi mono Pě'ezani hawim na hã. Tane nherē, wa hã ti'ai âma a'uwē. Duré inhîb'ware di. Duré dawasété 'manharizé ma, ma tô iwede ni, iwada'uri zarina ite na te tâma 're romhuri mono da. ¹⁵Marî te 're i'ab'manharî mono zém na 're îsiwaihu'u mono ô di. E marî wa. Te 're a'manharî mono da, te îsima 're iwē mono hã te 're a'manharî mono ô wa. Tazahã, iwa'râmi te 're i'ruiwapari mono si, wa te te 're a'manharî. ¹⁶Te îsima 're iwē mono ô hã marî iwasédé te 're a'manharî mono wa, âne wa, îzama wa âma saze, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob'ui'érezé iwē na. ¹⁷Tane nherē, wa hã ô di, marî iwasédé te 're i'ab'manharî mono na hã. Tazahã, iwasédé îwa 're ihâimana mono te te 're a'manharî. ¹⁸Tô sena tô. Îma waihu'u pese di, marî iwē îwa 're ihâimana mono ô na hã, tô ta hã, 'râwi te îsima 're iwē mono zé iwē'ô nherē. Wa îsima te 're wē aré, marî iwē si te 're a'manharî mono da. Tane nherē, te 're a'manharî waihu'u mono ô di. ¹⁹Marî iwē te 're a'manharî mono da, te îsima 're iwē mono zéb zarina, te 're a'manharî mono ô di tô. Iwa'râmi marî iwasété si, wa te te 're a'manharî, te 're a'manharî mono da, te îsima 're iwē mono ô si. ²⁰Marî te îsima wē'ô nherē, te 're a'manharî mono wamhã, âne wamhã, wa hã te 're a'manharî mono ô di. Tazahã, iwasédé îwa 're ihâimana mono te te 're a'manharî.

²¹Ăne wa, îma waihu'u pese di, î'âma 're iromhâimana mono zé hã, âne: Marî iwē te 're a'manharî mono da, te îsima 're wē mono wamhã, tane nherē, marî iwasété si te 're a'manharî waihu'u pese mono di. ²²Îpě'ē 're uptabi hã, îsiwaihu'u pese di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére, îma iwē na hã. ²³Tane nherē, aimawi roti zahi hã wa te te 're 'madâ'a, ihâiba 're te te 're iromhuri mono hã. Ta hã te te 're 'wapé, roti zahi îpě'ē 're inhimiro-sa'rada te te 're iwēsâmri mono zada. Â hã aimawi roti zahi ihâiba 're te te 're iromhuri mono hã, ta hã roti zahi dawasété 'manharizé. Ta hã te te duré 're î'manharî, dazazéb 're, 're îza mono ne 're ihâimana mono da tâma. ²⁴Ăne wa, wa hã îma 're robzei'ô uptabi mono di! E 'wa hã te za îwaze, ihâiba idâ'a u te te îzaprôni wi hã. ²⁵'Re ihâimana u'âsi mono âma wa îwata, Wanhîb'apito Zezu Cristuhu u'âbã, âne hã te te îma 'manharî wa!

Ăne wa, inhimirosa'rata remhã, wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi ma romhuri'wa. Tane nherē, ti'ai âma a'uwē hâiba na 're ihâimana mono zarina, wa iwasété na 're ihâimana, 're idawasété za'ra mono na roti zahi zarina.

'Re ihâimana u'âsi mono Pě'ezani te te dama 're iwē za'ra mono zarina, 're idahâimana za'ra mono zé

8 ¹Ăhã na hã 're hâimana mono ô di oto, 'Re ihâimana u'âsi mono, Cristu Zezusihi âma 're inomro mono norî ma, tinhimihâzé te te tâma 're i'apisutu mono da hã. ²E marî wa. 'Re ihâimana u'âsi mono Pě'ezani nhimiroti zahi, Cristu Zezusihi âma 're wahâimana za'ra mono wa, wahâimanazé te te wama i'âwisi za'ra hã, ta hã ma tô aiwaze, âma 're idawasété za'ra mono roti

zahi, dadââ u te te 're ida'awisi za'ra mono wi hã. ³'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob'ui'ére hã siptete uptabi ô di, sib'uwa wa, râwi da te dasima 're iwê za'ra mono zéb zarina, dawasété na si 're dahâimana za'ra mono wa. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô 'manha, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi te te 'manharî waihu'u ô hã. Tîra uptabi hã ti'ai âma dahâiba na ma tô we satô, wahâiba hã wasété pese na 're ihâimana za'ra mono 'manharî ne. Taha na ma tô dawasété nhiptetezé hã uprosi, te te 're ida'awada'uri mono zé hã. ⁴Âne hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono 'manha, i'uwaibaba na 're wahâimana za'ra mono da, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi te te wama i'ru za'ra zéb zarina 're iwahâimana za'ra mono zéb da hã. Tahawa, âhã na hã ti'ai âma wawasété na 'râwi wa te wasima 're wê za'ra mono zéb zarina 're wahâimana za'ra mono ô di oto. Tazahã, Ipê'ezani nhimirob'ruzéb zarina si wa oto 're wanomro. ⁵Ni'wam norî hã ti'ai âma dawasété na 'râwi da te dasima 're iwê za'ra mono zéb zarina 're ihâimana za'ra mono hã, taha zarina si te za tô te te 're rosa'rata za'ra. Tanei ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani nhimiwada'uri zarina 're ihâimana za'ra mono hã. Ta norî hã 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani nhimiwada'uri zarina si te za tô te te 're rosa'rata za'ra. ⁶Ni'wam norî hã ti'ai âma dawasété na 'râwi da te dasima 're iwê za'ra mono zéb zarina te te 're irosa'rata za'ra mono hã ta norî hã te za 're dââ za'ra, ipê'ê remhã. Tazahã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani nhimiwada'uri zarina te te 're irosa'rata za'ra mono norî hã te za ihâimanazé isi'utôri'ô hã tãma 're hâimana za'ra, duré datoi u'âsi zéb zama. ⁷Tahawa, ni'wam norî hã ti'ai âma dawasété na 'râwi da te dasima 're iwê za'ra mono zéb zarina te te 're irosa'rata za'ra mono hã te 'Re ihâimana u'âsi mono nhitob'ru na 're hâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi hã te te 're 'madââ za'ra mono ô wa, tô te te 're i'madââ pese za'ra mono da hã, waihu'u ô wa. ⁸Ni'wam norî hã ti'ai âma dawasété na 'râwi da te dasima 're iwê za'ra mono zéb zarina si 're ihâimana za'ra mono hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te sina tãma 're rowê waihu'u za'ra mono ô di, ta norî hã.

⁹Tane nherê, a norî wa'wa hã ti'ai âma dawasété na 'râwi da te dasima 're iwê za'ra mono zéb zarina 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di. Tazahã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani te te sima 're iwê mono zarina si, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo, tô 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani hã aiwa 're hâimana za'ra wa'aba mono wa. Ni'wai ma, Cristuhu Pê'ezani hã 're hâimana mono ô wamhã, Cristuhu te na 're hâimana mono ô di. ¹⁰Aihâiba za'ra wa'wa hã aiwasété za'ra wa'aba u'âbã, aiwi si'utôri za'ra wa'aba da nherê, Cristu hã aiwa 're hâimana za'ra wa'aba mono wamhã, te za 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani hã aihâiba ré aihâimana u'âsi zé te te aima 're sômri za'ra wa'wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã, i'uwaibaba na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono na te te oto 're ai'madââ za'ra wa'aba mono wa, te za âne hã 're romhâimana. ¹¹Zezusi te te ihâiwa'utu Pê'ezani, aiwa 're hâimana za'ra wa'aba mono wamhã, tawamhã Zezu Cristu te te ihâiwa'udu hã te za aihâiba ré aihâimana u'âsi zé aihâiba idââ pese ma hã te te aima 're anhomri 'wa, Ipê'ezani hã aiwa 're ihâimana za'ra wa'aba mono u'âbã.

¹²Tahawa, îsisānawā norî, wama i'ru zahi za'ra hã te tihâiba, ti'ai âma dawasété na 'râwi da te dasima 're iwê za'ra mono zéb zarina 're wahâimana za'ra mono tô da. ¹³E marî wa. Ti'ai âma dawasété na 'râwi da te dasima 're

iwē za'ra mono zéb zarina 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhâ, te za aipê'ê 're, atââ za'ra wa'wa. Tazahâ, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani nhimi-pawaptob zarina, marî iwasédé 're i'manharî za'ra wa'aba mono zé 're uprosi za'ra wa'aba mono wamhâ, te za aipê'ê 're, aihâiba ré 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹⁴Sena uptabi 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na 're ihâimana za'ra mono hâ, ta norî hâ Ipê'êzani nhimiwada'uri zarina 're inomro mono norî. ¹⁵'Re ihâimana u'âsi mono, Tipê'êzani te te aima isômri za'ra wa'wa hâ te te 're ai'manharî za'ra wa'aba mono ô di, titede'wai ma wada'uri zarina romhuri'wa ne 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, duré aipahi na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Tazahâ, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na 're anomro aba mono da si, te Ipê'êzani hâ te te 're ai'manharî za'ra wa'wa. Tahawa, â hâ Ipê'êzani nhimipawaptob zarina, te 're inharî za'ra wa'aba mo, âne: "Îmama, Îmama." ¹⁶Â hâ Ipê'êzani hâ te 're sito, wapê'êzani za'ra me, wa norî hâ 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na 're iwanomro mono na, wa te 're waihu'u pese za'ra mono da. ¹⁷Wa norî hâ i'ra na, wa 're nomro. Tahawa, wa za waibu ni za, iwē hâ tinhib'a'uwē norî za, te te 're i'aza'ra mono hâ. Cristuhu siré, wa za duré waibu ni za, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sa ihiri hâ. E marî wa. Te te irobzépatazém ne, wa te 're robzépata za'ra mono wamhâ, wa za duré ite rowē za'êne hâ wa te 're waibu isiré.

'Re ihâimana u'âsi mono tizazei'wa norî ma, rowē za te te 're i'apisutu mono zé

¹⁸Wa te te âma 're rosa'rata, wapara na ti'ab ré 're wanomro mono ré, wa te 're irobzépata za'ra mono zém na hâ, âma i'madââ da hâ aiwab ô uptabi di, rowē uptabi 'Re ihâimana u'âsi mono za te te wama ihâi'rê za'ra zém na hâ. ¹⁹Uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipodo 're ihâimana za'ra mono hâ te to sina sô 're simipari za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono i'ra uptabi na tâma 're ihâimana za'ra mono sô'awi za te te ihâi'rê za'ra zéb zô hâ. ²⁰Uburé 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'aropoto mono hâ, marî dai âna ma tô oto 're hâimana za'ra, mare di, te te sima 're iwē za'ra mono zarina hâ. Tazahâ, 'Re ihâimana u'âsi mono ma iwē zarina te âne hâ 're romhâimana. Tane nherê, te zahadu 're hâimana, â hâ rob'umnha hâ: ²¹Nimahâ na hâ, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'aropoto mono hâ, te za sima iwē na 're hâimana za'ra za, 're isi-wamnari za'ra mono zé wi hâ. Tawamhâ rowē za'êtê âma te za oto sima iwē na 're hâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra norî siré. ²²Wama waihu'u pese za'ra di, âwa bâtu u hâ uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipoto norî hâ 're iwazidi u'âsi za'ra mono na hâ duré te te 're irobzépata u'âsi za'ra mono na hâ, pi'oi âma iwasâ hâ isépu'u ne. ²³Tane nherê, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipoto si ô di. Tazahâ, duré wa norî zama, Ipê'êzani wawazizém na imorî'rata na 'Re ihâimana u'âsi mono hawi, wa te iwaibu hâ wa 're wawazidi za'ra wasi'remhâ, wanhimipari za'ra ré hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono, i'ra na tâma 're wahâimana za'ra mono da, te te iwa'manharî za'ra zô, duré wawasété hawi te te iwazani pese za'ra zéb zô zama. ²⁴E marî wa. Rob'umnhasi sina 're iwahâimana za'ra mono zarina 'Re ihâimana u'âsi mono hâ te te wa'anho'-reptui wa. Tane nherê, sô 're iwanhimipari za'ra mono hâ wa te oto 'madââ za'ra wamhâ, âne wamhâ, â hâ rob'umnhasi sina 're iwanhimipari za'ra mono zéb ô di oto. E 'wa hâ 're simipari mono da bâ, marî titômo na te te 'madââ parim nherê. ²⁵Tane nherê, zahadu, marî watômo na wa te i'madââ waihu'u

za'ra ô zô, wanhimipari za'ra wamhã, âne wamhã, wanhimi'ê na wa za a'â tô mapari za'ra ni za.

²⁶Tane duré 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã te we 're ne, wanhib'uwa wa, te te 're wa'anhiptete mono da hã. E marĩ wa. Wama waihu'u za'ra ô wa, niha wa te 're irowaptêrê za'ra mono zéb da hã. Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã, wazidi sina te te wa'ama 're arowaptêrê, damreme na âma irowasu'u waihu'u ô na, 'Re ihâimana u'âsi mono wi. ²⁷Duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã, dapê'ê 're, 're ihâimana za'ra mono, tâma iwaihu'u pese uptabi hã, ta hã te te duré waihu'u pese di, niha na Ipê'êzani nhimirosa'rada hã. E marĩ wa. Ipê'êzani hã Isib'a'uwê norĩ âma te te tiwi 're rowaptêrê mono wa, te te sima 're iwê mono zéb zarina. ²⁸Wama waihu'u pese za'ra di, uburé 're iromhâimana mono na, 'Re ihâimana u'âsi mono te te âma 're iromhuri wê mono na hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te siwi 're isawi pese za'ra mono norĩ ma, rowê na 're hâimana za'ra mono da, te te sima 're irowa'otô mono zéb zarina, sima sô ihârâ za'ra norĩ hã. ²⁹Ta norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono, te te aropoto ô ré hã ma tô awaihu'u siro. Ma tô duré sima waihu'u siro, l'ra ne oto tâma 're hâimana za'ra mono da. l'ra hã, tisisânawã norĩ ahã uptabi na 're ihâimana za'ra mono norĩ ma ipoto'rata na 're hâimana mono da, ma tô âne hã 'manha, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. ³⁰Âne ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã sô tihârâ za'ra, aimawi te te sima ipisutu za'ra norĩ zô. Taré sô hârâ za'ra ô di. l'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono na te te oto 're 'madâ za'ra duré. Taha si ô di. Tite rowê za'êne hã ma tô duré tâma apo'o za'ra.

'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ida'azawi pese mono zé, Cristuhu u'âbâ

³¹Âne wamhã, e niha wa za oto âma nharĩ za'ra ni. 'Re ihâimana u'âsi mono hã waniwĩ 're hâimana mono wamhã, e 'wa hã te te wa'ama 're ai'uté za'ra mono da bâ. ³²'Re ihâimana u'âsi mono hã, Ti'ra te te hâiba zawi ô di, dazada dâ'â tô da hã. Uburé ma tô wazada hâiba nhomri za'ra. Tawamhã ti'ra te te wama sômri za'ra wamhã, âne wamhã, e uburé marĩ hã wa'âbâ âna te te duré wama 're anhomri mono ô di za bété. ³³E 'wa hã te za bété iwasédé âma sa'ra za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're l'apisutu mono norĩ âma hã. Ni'wa sada hâimana ô di. E marĩ wa. Tô 'Re ihâimana u'âsi mono si te te oto 're a'madâ'â mono wa, i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono na hã. ³⁴E ni'wa hã, iwasédé te te âma sa'ra waihu'u pese bâ, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimi-hâzé te te tâma ipisutu za'ra da hã. Cristu Zezusi hã ma tô dârâ. Tazahã idâ'â si ô di. Ma tô duré hâiwa'udu. Ta hã te oto 'Re ihâimana u'âsi mono nhimire niwĩ 're sâmrâ. Ta hã te te wa'ama 're arowaptêrê, 'Re ihâimana u'âsi mono wi. ³⁵Âne wamhã, e 'wa hã Cristu te te 're iwa'azawi pese mono zém nhiti te te 're wa'azani mono da, sada hâimana waihu'u pese bâ. E robzépada hã te za isimizawizém nhiti te te 're wazani za'ra, e duré ropire hã, e duré wama rob'manharĩ wasétézé, e duré mrab zépada, e duré danhibrob'ô, e duré marĩ isimimnha, e niwamhã dadâ'â zama. ³⁶Ibahiâ Iwazé pese na rob'ui'ééré, te tinha, âne na hã:

“Ai'u'âbâ, wa bâtâ bâre wadâ'âzé isimimnhasi na hã 're wahâimana za'ra. Te da te wama 're rob'manharĩ wasété za'ra, pone'êrebâ ipârîzéb u da te 're isimroi mono ne.”

³⁷Ropire wama 're ihâimana za'ra mono bâ, wa 're wawairébé, marî na ai'uté'wa na, te te 're iwa'azawi pese mono nhimizawizéb zarina. ³⁸E marî wa. Îsiwawâi ô wa, marî za te te iwaza'rêi waihu'u za'ra ô na hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwa'azawi pese mono zém nhiti. Mare di, dadâ hã, duré dahâiba ré dahâimanazé hã, duré hâiwa hawi romhuri'wa norî hã, duré wa'uburé norî hã, duré â bâtâ na awa'awi, duré romhutu'ô za 're iromhâimana mono zéb zama, ³⁹duré mare di, hâimo uptabi 're iromhâimana mono hã, duré pi'reba uptabi 're iromhâimana mono hã. Uburé marî ropoto mono bâ 're ihâimana za'ra mono hã 'mai'hâimana ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwa'azawi pese mono zém nhiti te te 're iwaza'rê za'ra mono da hã, Wanhib'a-pito Cristu Zezusihi u'âbâ wama 're ihâimana za'ra mono hã.

'Re ihâimana u'âsi mono hã, tinhib'a'uwê norî te te sima 're i'apisutu mono zé

9 ¹'Re îsiwasu'u mono zé hã tô sena, âne hã: Wa hã Cristuhu te hã. Îzadawa nhipese ô di. Râwi ñhimirosa'rada 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani nhimiwada'uri zarina 're ihâimana mono hã, te duré sena na îwasu'u, îzadawa nhipese ô na. ²Robzei'ô hã sa'êtê na te îma 're hâimana, duré ipê'ê 're isé isi'u-tôri waihu'u ô zama, zudeu norî âma. ³Ta norî hã îsiré a'uwê, duré îwapru na îma 're ihâimana za'ra mono. Wa isima wê upta, te 're pawaptob za'ra mono da hã. Tahawa, tô aré îma wê di, 'Re ihâimana u'âsi mono, iwasédé te te îma ipisutu da hã duré Cristuhu nhiti 're ihâimana mono da hã, ta norî hã rowê na 're hâimana za'ra mono da. ⁴Ta norî hã Izaraéu nhihudu norî, 'Re ihâimana u'âsi mono ti'ra da, te te sima ipisutu za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono te rowa'a na, wê uptabi na 're ihâimana mono zé hã te tâma 're hâimana za'ra, duré te te tâma iropisutu za'ra zéb zama. Mozésihi nhimi'ui'ére na tinhimiroti zahi, ma tô tâma sômri za'ra. Duré i'uwaibaba na âma 're iwata za'ra mono zéb zama ma tô tâma waihu'u za'ra. Ropisutu zahi ma tô duré tâma 'manharî za'ra. ⁵Ta norî hã wahi'rata norî nhihudu uptabi. Duré Cristu hã ta norî siré a'uwê na te 're hâimana. Ta hã tô 'Re ihâimana u'âsi mono. Uburé Danhib'apito na te te 're da'a'madââ. Taha âma 're idawata za'ra mono da si, ône u'âsi! Tane tô!

⁶Tawamhã wa te âma rosa'rata za'ra ô di za, 'Re ihâimana u'âsi mono te te iropisutuzém na te te âma i'uwa'imrami ô na hã. Izaraéu nhihudu norî hã, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na 're hâimana za'ra mono ô di tô. ⁷Duré Abra'âhã nhihudu na 're ihâimana za'ra mono hã, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na 're hâimana za'ra mono ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono hã Abra'âhã ma, te te nharî wa, âne: "Izaquihi hawip si te za asihudu hã aima 're hâimana za'ra, te âma aima iropisutu za'ra hã." ⁸Tahawa, Abra'âhã nhihudu norî, ti'ai âma pi'ôi hawi 're ipoto za'ra mono hã, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra uptabi na aihîni 're inomro mono ô na, te wasu'u â hã, duréihã Abra'âhã ma, 'Re ihâimana u'âsi mono te te iwaihu'uzém na. Abra'âhã nhihudu uptabi na 're ihâimana za'ra mono hã, ta norî hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na oto 're ihâimana za'ra mono, Abra'âhã ma, te te iropisutuzém na te te 're isaze za'ra mono. ⁹E marî wa. 'Re ihâimana u'âsi mono, Abra'âhã ma, te te ropisutu wa, âne: "Bâdâ iwa iwaptâ'ázéb âma si, wa za we apâ atême wi. Tawamhã Sara hã te za misi ti'ra za."

¹⁰Tawamhã âhã si ô di. Rebeca hã maparane ma tô i'ra hã tâma tipoto zahuré. Misi imama zahuré hã, ta hã wahi'rada Izaqui. ¹¹⁻¹²Tane nherê,

'Re ihâimana u'âsi mono hã Rebecaha 'ra hâiba amo si si'uihã na te te sima ipisutu zarina si hâimana da, ma tã Rebecaha ma âma tinha, âne: "Ipoto'rada hã tinoi ma, te za te te 're romhuri." Isi'ubza norĩ hã zahadu poto zahuré ô ré, duré marĩ iwē niwamhã iwasédé te te 'manharĩ zahuré ô ré, ma tã tinha, âne hã. Âne zarina, pibui pese di, 'Re ihâimana u'âsi mono si'uihã na te te sima iwē zarina si te te ipisutuzé hã, mare di, marĩ te te 'manharĩ zahuré zarina hã. ¹³Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te âma nomro, âne: "Zacoho si wa isima pisutu. Tazahã, Ezau hã wa isiwi wē'ô."

¹⁴Âne wamhã, e niha wa za âma nharĩ za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono na hã. E i'uwaibaba na 're hâimana mono ô di bété. Mare uptabi di! I'uwaibaba na si te tã 're hâimana. ¹⁵E marĩ wa. Duréihã Mozésihi ma, te te sina tâma nharĩ wa, âne: "Ni'wam norĩ âma wa za âma 're isiba za'ra, te isima 're i'awē mono zarina. Wa za duré âma 're isiwamri za'ra, te isima 're i'awē mono zarina." ¹⁶Tahawa, âne hã te za 're romhâimana, mare di, marĩ, da te dasima 're iwē za'ra mono zarina hã niwamhã da te 're i'manharĩ za'ra mono zarina hã. Tazahã, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isiba mono zarina si te za tã 're romhâimana. ¹⁷E marĩ wa. Âne duré nomro wa, Ibaihã Iwazé pese na rob-'ui'ére hã, apito Faraoho ma, 'Re ihâimana u'âsi mono te te inharizém na hã, âne: "Âne da, wa tã aipisutu, apito na 're aihâimana mono da, iwaihu'u pe hã te hãiré da, duré inhisi hã ropã da te 're waihu'u za'ra mono da." ¹⁸Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te sima 're i'awē mono norĩ âma si, te 're siba. Te duré te te 're 'manharĩ, ni'wam norĩ hã pē'ê tete na 're hâimana za'ra mono da, te te sima 're i'awē mono norĩ hã.

**'Re ihâimana u'âsi mono hã dazada 're isahi mono
zé duré da'âma 're isiba mono zé**

¹⁹Âne wamhã, âté te za i'mazadanharĩ 'wa, âne: "Tane wamhã, e marĩ wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã dawasédé te te da'âma 're aza'ra. E 'wa hã tawamhã, te te sima 're iwē mono zé wa'rãmi, tiwi hâimana da bâ." ²⁰Tane nherê, isiwaihu, e marĩ na aihâimana bâ, 'Re ihâimana u'âsi mono iwasu da hã. E piza zé'a 'manharĩ hã ti'manharĩ'wa te te sina sadanharĩ waihu'u pese bâ, âne hã: "E marĩ wa, ma âne hã i'manha." ²¹E marĩ wa. Zé'a na piza 'manharĩ'wa hã te te sima iwēzéb zarina, te te 'manharĩ waihu'u pese wa, piza hã. Tã ô hã zé'a na hã te te 'manharĩ waihu'u pese di, maparane piza hã: Tawamhã ihâiba amo piza hã marĩ ipire da si, te za 're hâimana, duré ihâiba amo hã marĩ iwapu da si, bâta sidâpã.

²²Tane ma tã duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã 'manha. Ma tã sima wē, tizahizé hã te te hãiré da, duré iwaihu'u pe hã da te 're waihu'u pese za'ra mono da. Âne zarina, isimihâzé te te aré 're isépata za'ra mono da hã ma tã simi'ê na te te a'ã 're azapari, te te aré 're i'a'uprosi mono da hã. ²³Ma tã duré sima wē, sa'êté uptabi na tiwaihu'u pe iwē uptabi hã te te hãiré da. Ta hã ma tã wanhiswiwib za'ra sa'wa, wa'âma 're isiwamri mono nhisiwi, duré uptabi wanhowab za'ra te te robza'ra siromo wa, wē uptabi na iwaihu'u pe, wa te iwaibu da hã. ²⁴Wa norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono, wazô ihârã za'ra na 're iwahâimana za'ra mono hã, mare di, Zudeu norĩ si hã, tazahã duré Zudeu'ô norĩ zama. ²⁵Âne na te te inharizém na ma tã Ozéia hã rob'ui'ére, Ibaihã Iwazé pese na, âne:

“Inhib'a'uwē na aré ĩma 're ihâimana za'ra mono ô norĩ hã, wa za oto sisi za'ra, 'Inhib'a'uwē' na.

Duré dawamri mono bâ te aré 're i'azawi mono ô hã, wa za oto sisi za'ra, 'ĩma isawi' na.

²⁶ Duré tô ômemhã âne te te inharĩzéb âma:

'A norĩ wa'wa hã ĩnhib'a'uwē ô di',

tame te za "Re ihâimana u'âsi mono idâ'â'ô 'ra' na sisi za'ra ni."

²⁷ Izaias hã ma tô rob'ui'ééré, Izaraéu nhihudu norĩ na, âne:

"Izaraéu nhihudu norĩ hã supara â poré zaihã na 're isimi'wara mono ne, ahã uptabi na 're hâimana za'ra mono nherē, te za nima norĩ si tinho'reptuzé hã sina uwaimrami za'ra.

²⁸ E marĩ wa. Uburé Danhib'apito hã waptu na duré misi haré za uburé te da'âma rowairébé wa."

²⁹ Izaias hã ma tô duré tinha iwana ré, âne hã:

"Uburé Danhib'apito Danhipai u iwaihu'u pese uptabi, wanhihudu te te wama 'mairēme ô 'wa'âhã, wa norĩ hã wa aré âhã na hã wahâimana za'ra ni, 'ri nho'u Sodoma ne. Wa aré ai'utōrĩ ni, 'ri nho'u Gomora ne."

Izaraéu nhihudu norĩ duré Rowasu'uwē

³⁰ E niha wa za tawamhã rowasu'u za'ra ni. Âne wa za waihu'u za'ra ni. Zudeu'ô norĩ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono, i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono na te te 're a'madâ'â mono da, sô 're isôpré mono ô hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono na te te 're a'madâ'â tô, te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina. ³¹ Tane nherē, Izaraéu nhihudu norĩ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te âma irob'ui'éérézê te te 're i'madâ'â pese za'ra mono zéb zarina si 'Re ihâimana u'âsi mono, i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono na te te 're 'madâ'â za'ra mono da, sô 're isôpré mono hã, ta norĩ hã te te sôpētē za'ra ô di, sima sô 're iritĩ za'ra mono hã. ³² E marĩ wa, te te sôpētē za'ra ô di. Marĩ sihawim na te te 're i'manharĩ za'ra mono zéb zarina si, te te 're sôpētē za'ra mono da, sô 're rītĩ za'ra mono wa, mare di, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono na hã. Ma tô ai'morôpārĩ za'ra "ēne da'morôpārĩ'wa na", ³³ Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ééré inomro zarina, âne:

"Ma'âpé 'madâ'â za'ra wa'aba! Siã na êtē 'râihã nhisiwi, wa tisã ēne hã, âma 're idasi'marôpārĩ za'ra mono da, êtē tob'rã za âma 're idarerere' mono da hã.

Tane nherē, ni'wam norĩ, ta hã te te 're isaze za'ra mono hã, tiwi 're rowazé waihu'u za'ra mono ô di za."

10 ¹ ĩsisānawã norĩ, ipē'ē 're ĩma iwē uptabi hã, ĩsiré Zudeu norĩ hã tinho'reptuzé te te sina i'uwaaimrami za'ra da si. Âhã na 'Re ihâimana u'âsi mono wi, wa te te âma 're rowaptērē za'ra. ² E marĩ wa. Wa hã ta norĩ 'madâ'â'wai wa, sena uptabi 'Re ihâimana u'âsi mono ma si, aimawi 're

ihâimana za'ra mono na hã. Tane nherê, tâma 're ihâimana za'ra mono zé hã, sena na rowaihu'u hawib ô di. ³E marĩ wa. Ta norĩ hã te te waihu'u za'ra ô wa, niha zarina 'Re ihâimana u'âsi mono, i'uwaibaba na 're idahâimana za'ra mono na te te 're ida'a'madââ mono zé hã. ãne wa, te sô 're sôpré, sihawi te te 're sôpêtê za'ra mono da newa. Ta norĩ hã ma tô siwi wê'ô za'ra, niha zarina 'Re ihâimana u'âsi mono, i'uwaibaba na 're idahâimana za'ra mono na te te 're ida'a'madââ mono zé hã. ⁴E marĩ wa. Cristu hã Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi hã te te 'râtô wa, âne zarina uburé Cristu te te 're isaze za'ra mono norĩ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono, i'uwaibaba na 're idahâimana za'ra mono na te te 're da'a'madââ mono da.

Danho'reptuzé hã, uburé isazei'wa norĩ ma hã

⁵Mozési hã ma tô rob'ui'ére, 'Re ihâimana u'âsi mono, i'uwaibaba na 're idahâimana za'ra mono na te te 're ida'a'madââ mono zém na, roti zahi na isimi-rob'ui'ére, da te 're i'madââ pese za'ra mono zarina, âne: “Ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére te te i'ru te te 're a'manharĩ mono wamhã, taha zarina te za ihâimanazé isi'utôri'ô hã tâma 're hâimana.” ⁶Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina, i'uwaibaba na 're idahâimana za'ra mono na te te 're ida'a'madââ mono zém na ma tô Mozési hã âma rob'ui'ére, âne: “Râwi asisadhanharĩ tô, âne: E 'wa hã te za hãiu u hã sai'u”, Cristuhu âma we te te si'ra da. ⁷Duré niwamhã âne hã asisadhanharĩ tô: “E 'wa hã te za si'ra, adã 're ihâimana za'ra mono zéb u hã”, Cristuhu âma ta hawi te te âma sai'uri da hã. ⁸Âne Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã: “Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã ai'rata te tihâiba, asaihã na, duré aipê'ê 're.” Á hã isadawa wasu'u, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zé, wa wa te dama 're 'mahârâ za'ra. ⁹Asadawa na nharĩ wamhã, âne: “Zezusi hã Uburé Danhib'apito” duré 'Re ihâimana u'âsi mono, Zezusi te te ihâiwa'utu na aipê'ê 're sazei wamhã, âne wamhã, asô'reptuzé hã te za tô asina i'uwaimra. ¹⁰E marĩ wa. Dapê'ê na da te 're isaze za'ra mono zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono hã i'uwaibaba na 're idahâimana za'ra mono na te te 're da'a'madââ mono wa. Duré dazadawa na danhimizaze na 're idasiwasu'u za'ra mono zéb zarina te za danho'reptuzé hã da te dasina 're uwaimrami za'ra. ¹¹Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te tinha, âne: “Uburé te te 're isaze za'ra mono norĩ hã, niwa tiwi irowazéb za'ra da hã, mare uptabi di za.” ¹²Ã hã te uburé dama 're hâimana, aimawi ô na 're hâimana za'ra mono ô wa, Zudeu norĩ hã Zudeu'ô norĩ me hã. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te Danhib'apito na 're hâimana tô, uburé dama hã. Duré ni'wam norĩ isimipawaptobzé te te tiwi 're iwaptêrê za'ra mono norĩ ma, te iwê hã uburé te te tâma 're apisutu. ¹³Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te tinha, âne: “Ni'wam norĩ, Uburé Danhib'apito zô, isisi na sô 're ihâsi mono norĩ hã, uburé te za tinho'reptuzé hã te te sina 're uwaimrami za'ra.”

¹⁴Tane nherê, e niha te za ni'wam norĩ hã sina sô tihârâ za'ra, te te saze za'ra ô nherê. E niha te za tawamhã saze za'ra, isadawa wasu'u hã te te wapari za'ra ô nherê. E niha te za duré wapari za'ra, ni'wa hã te te tâma 'mahârâ za'ra ô nherê. ¹⁵E niha te za duré isadawa wasu'u hã 'mahârâ za'ra ni, romreme 'wapéi'wa norĩ hã Wanhib'apito te te itême satôri za'ra ô nherê. Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te tinha, âne: “Madââ zei uptabi di, Rowasu'uwê 'mahârâ'wa norĩ nimomo iré 're sihutu mono wamhã.”

¹⁶Tane nherê, uburé da te 're waibui wê mono ô di, Rowasu'u wê hã. Izaias hã ma tô âma rob'ui'ére, âne: "Uburé Danhib'apito, e 'wa hã te te wazazei bâ, wazadawa wasu'u na hã." ¹⁷Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zé hã, isadawa wasu'u, da te 're iwapari za'ra mono zém hawi, te dama 're hâimana za'ra. Duré isadawa wasu'u hã i'mahârâ'wa nori hawi, te da te 're wapari za'ra, Cristuhu wasu'u wê te te 're iwasu'u za'ra mono nori hawi.

¹⁸Tawamhã wa za anha, âne: E tawamhã ta nori hã isadawa wasu'u te te 're wapari za'ra mono ô di bété. Ma tô te te 're wapari za'ra tô! Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te tinha, âne:

"Imreme za'ra hã ropâ ma tô te te 're ropé.

Imreme za'ra hã ma tô uburé ti'ai mono bâ te te 're ropé."

¹⁹Wa za duré anha, âne: E tawamhã âne na hã, Izaraéu nhihudu nori te te waihu'u za'ra ô di bété. Tâma waihu'u pese za'ra di tô. Mozési hã imori'rata na ma tô tâma waihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hawim na, âne:

"Wa za 'manha, za nimahã a'u wê nori hã 're sô'ru za'ra wa'aba mono da, misi haré dawamri na 're ihâimana za'ra mono ô hã.

Wa za duré 'manha za, sada 're asahi za'ra wa'aba mono da, a'u wê 'rânhimiza'rese âna 're ihâimana za'ra mono nori zada."

²⁰Duré Izaias hã sib'ru na ma tô rob'mahã, 'Re ihâimana u'âsi mono hawim na, âne:

"Îzô 're iriti za'ra mono ô nori hã ma tô siwi ñhopêtê.

Wa tô duré ñsihâi'rê, ñzô 're isinharî za'ra mono ô nori ma."

²¹Tazahã, Izaraéu nhihudu nori na hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô tinha, âne:

"Ône u'âsi, wa 're ñnhimi wê, dawamri isimimreme 'madâ'â ô zô, duré ipê'ê tete nori zô hã."

'Re ihâimana u'âsi mono hã, Izaraéu nhihudu nori âma 're ipê'êzé mono zé

11 ¹Âne wa za duré anha: E tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã tinhib'a'u wê uptabi nherê, ma tô siwi wê'ô za'ra, Izaraéu nhihudu nori hã. Mare uptabi di! Wa hã tô Izaraéu nhihudu, Abra'âhã nhihudu, duré Bêzamihi nhihudu nori 'remhã. ²'Re ihâimana u'âsi mono hã tinhib'a'u wê nori romna'rata hawim haré te te sima i'apisudu hã te te siwi wê'ô za'ra ô di. Aima waihu'u pese uptabi za'ra wa'aba di, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére inomro hã Elias te te iwasu'u, Izaraéu nhihudu nori âma 'Re ihâimana u'âsi mono nho'a iwasédé te te âma ihiri za'ra na hã. Elias hã ma tô tinha, âne: ³"Uburé Danhib'apito, â nori hã ma tô te te 're simro, Asadawa 'mahârâ'wa nori hã. Ma tô duré prub za'ra, danhimizama zatazé êtê za'ra hã. Wa hã ñsi-waprosire wa ñsi'atarê. Tahawa, te oto sima wê za'ra, ñzama te te siwi ñwîrî

da.” ⁴E niha ma tô tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã sada'â. ãNe ma tô tâma tinha: “Aibã norĩ hã 7 miu na wa tô aimawi ïsima pisutu za'ra, ihâiba'ô Baau âma dame 're iwata za'ra mono ô norĩ hã.” ⁵Tô âne te duré âhã na hã 're romhâimana. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawi pese zéb u'âbã, te zahadu âhã na hã 're hâimana za'ra, umro na te te sima 're i'apisutu mono hã. ⁶Te te sima 're i'apisutu mono hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizéb u'âbãp si 're hâimana za'ra mono wa, âne wa, mare di, marĩ, da te 're i'manharĩ za'ra mono u'âbãmhã. E marĩ wa. Marĩ, da te 're i'manharĩ za'ra mono u'âbã te te 're da'apisutu mono 'wa'âhã, âne 'wa'âhã, aré 're hâimana mono ô di, sena na 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawi pese zé hã.

⁷ÃNe wamhã, Izaraéu nhihudu norĩ sima sô 're isôpré mono zarina te te sôpêtê za'ra ô di. Te te isôpêtê za'ra hã, umro na 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're i'apisutu mono norĩ si. N'wam norĩ hã pê'ê tete na ma tô 're hâimana za'ra. Ta norĩ hã te te sima wê za'ra ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono, sô ihârã za'ra zé te te iwapari za'ra da hã. ⁸ÃNe na, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te tinha, âne:

“Re ihâimana u'âsi mono ma tô tâma 'manharĩ za'ra, pê'ê tete na 're hâimana za'ra mono da hã. Ma tô duré tômo nhitob za'ra, te te 're rob'madã'â za'ra mono tô da. Ma tô duré po're nhitob za'ra, 're simipari za'ra mono tô da. ãNe hã te zahadu 're romhâimana, âhã na zama.”

⁹Davi hã ma tô duré tinha, âne:

“Dato te te sima 're i'manharĩ za'ra mono zé hã abazei mramizém ne, duré dazazém ne tâma 're ihâimana za'ra mono da si, âma 're si'morôpãri za'ra mono da, duré da te tâma 're rob'manharĩ wasétê za'ra mono da.

¹⁰'Re ihâimana u'âsi mono, ma'âpé tâma 'manharĩ za'ra na, tob'a za'ra da, duré ropire ma 're sina u'âsi mono da!”

¹¹Tahawa, âhã na hã wa za anha, âne: Zudeu norĩ hã 're si'morôpãri za'ra mono wamhã, e tawamhã ma ai'marôpãri za'ra, niwa apã wahutu waihu'u za'ra tô da. Mare uptabi di! Tane nherê, tiwasédê te te 're 'manharĩ za'ra mono wa, ma tô danho'reptuzé hã Zudeu'ô norĩ ma zama oto 're hâimana, Zudeu norĩ hã te te âma 're sô'ru za'ra mono da. ¹²Zudeu norĩ 're iwasétê za'ra mono zé hã ma tô iwê hã sa'êtê na dama âwisi za'ra, ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono ma hã. Duré tip'ê 're simizazei âna 're ihâimana za'ra mono zé hã ma tô dape'ê 're danhibro isa'êne hã âwisi za'ra, Zudeu'ô norĩ ma hã. Tawamhã Zudeu norĩ za'ratazé, 'Re ihâimana u'âsi mono u apã 're sipizari za'ra mono da, ibã na oto hâimana wamhã, tawap si iwê hã te za sa'êtê uptabi na oto dama 're hâimana.

Danho'reptuzé hã, Zudeu'ô norĩ ma hã

¹³Ãhã na hã Zudeu'ô norĩ, wa za aima ïsiwasu'u za'ra wa'wa. Cristuhu zadawa wasu'u'wa na Zudeu'ô norĩ ma, 're ïmorĩ ré hã wa za te ïsima 're rowê

ĩnhiromhuri na hã, ¹⁴te 're rob'umnhasi mono sina, ĩsiré a'uwē norĩ hã, Zudeu'õ norĩ te te âma 're s'õru za'ra mono da, âne zarina, nima norĩ hã tĩnho'-reptuzé te te sina 're uwaimrami za'ra mono da. ¹⁵E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã Zudeu norĩ te te siwi wē'õ za'ra wamhã, ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono norĩ ma, ma tō rowē u'â hã dama âwisi. E niha te za tawamhã tãma 're romhâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're awaibui wē mono wamhã. 'Re idâ'â za'ra mono norĩ hã te za dahâimanazé isi'utõrĩ'õ te te tō 're waibu!

¹⁶Imorĩ'rata na amnho tehãri i'u'etē wapu isebre hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma si ipisutu zahi hâimana wamhã, âne wamhã, uburē ĩsiré i'u'etē wapu norĩ hã te za tō tãma 're hâimana za'ra. Duré wede zari norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma si ipisutu zahi hâimana za'ra wamhã, âne wamhã, ipanhipti norĩ zama te za ite na tō tãma 're hâimana za'ra. ¹⁷Nima norĩ Olivera na wede nhisi panhipti mono hã ma tō si'ē ni. Tawamhã rom na olivera wede 'madâ'â âna iprēdu panhipti hã ma tō iwap sãri ni, wede ihâiba amoi wamhã. Âne a norĩ wa'wa hã tō Zudeu'õ nherē, te oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo, Olivera wede rom na 'madâ'â âna 're isa mono ma, iromhâimana ne. Âne wamhã, te za Olivera wede iwē hã te te 're asiptete za'ra wa'wa. Duré aipē'ē 're, te za te te 're asibrob za'ra wa'wa. ¹⁸Tahawa, asiwi wē'õ za'ra wa'aba ò di za, wede panhipti da te isi'ē za'ra hã. E niha te za âne nherē, asima 're irowē za'ra wa'aba mo. A norĩ wa'wa hã wede panhipti na si te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. A norĩ wa'wa hã wede zari 're upari za'ra wa'aba mono ò di. Tō isari si te te 're ai'upari za'ra wa'wa.

¹⁹Tane nherē, te aré âne inharĩ za'ra wa'wa: "Wede panhipti hã ma si'ē za'ra ni, wa norĩ hã Olivera na wede nhisi wa, da te wanheme da." ²⁰Âne hã tō i'uwaibaba. Tane nherē, tō te te saze za'ra ò wa, ma si'ē za'ra ni. Tanei ò di, a norĩ wa'wa hã. Olivera wede na te 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, saze za'ra wa'aba wa. Tane nherē, âma 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono tō. Iwa'rãmi 're aipahi za'ra wa'aba mono. ²¹E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã Zudeu norĩ, wede panhipti uptabi na 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, te te tãma rob'manharĩ pipa za'ra âna hâimana ò nherē, e âne nherē, za te te aima 're rob'manharĩ pipa za'ra wa'aba mono â bâ bété. ²²Ma'âpē âma rosa'rata za'ra wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawĩ pese zém na duré ihâimana tete na zama. Hâimana tete na te 're hâimana, 're isi'morõpãrĩ mono norĩ ma hã. Tazahã, aima za'ra wa'aba hã simizawi pese na te 're hâimana. Isimizawi pese zém na 're umnhasi u'âsi za'ra wa'aba mono wamhã, te za hâimana wē na aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa. Ânei ò wamhã, a norĩ wa'aba zama te za te te 're ai'anhĩhãri 'wa, wede panhipti ne. ²³Zudeu norĩ hã te te isaze za'ra ò zé te te rēme za'ra wamhã, te za Olivera wede wa sé apã hã, tō 'Re ihâimana u'âsi mono apã te te iwa sème waihu'u pese wa. ²⁴A norĩ wa'wa Zudeu'õ norĩ, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo, Olivera wede, rom na 'madâ'â âna 're isa mono panhipti, da te isizãri ne, duré Olivera wede, da te i'madâ'â pese wa, da te isērē ne, òne hã bâtã sidãpã da te 're 'manharĩ za'ra mono ò nherē. Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã wapu uptabi di, Olivera wede panhipti i'up-tabi norĩ hã apã te te iwa 're i'anheme mono da hã, iwede za'ra wa.

Izaraéu nhihudu norĩ nho'reptuzé

²⁵Īsisānawã norĩ, wa ĩsima wē, tō sena rowaihu simi'uri na 're ihâimana mono hã waihu'u za'ra wa'aba da, rowaihu'u pese 'wa na asi'âma 're rosa'rata

za'ra wa'aba mono tō da. Tō sena rowaihu, ā hā: Nima norī Izaraéu nhihudu norī hā te pē'e tete na 're hāimana za'ra. Tane nherē, āne hā 're romhāimana u'āsi mono ō di za. Zudeu'ō norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono u 're isihutu mono norī za'ratazé hā ibā na ihāimanazéb u si te za āne hā 're romhāimana. ²⁶ Āne te za uburé Izaraéu nhihudu norī tinho'reptuzé hā sina uwaimrami za'ra, Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ére āma inomro za'ra zarina, āne:

“Danho'reptui'wa hā te za wei mo, Siā na ētē 'rāihā hawi. Tawamhā Zacoho nhihudu norī ma, te za uburé marī iwasédé, āma 're ihāimana za'ra mono hā tāma pari za'ra.

²⁷ Wa hā Uburé Danhib'apito, ā hā ropisutu zahi, wa za 'manha tāma za'ra, iwasédé te tāma pari za'ra wamhā.”

²⁸ Zudeu norī hā te te 're wē'ō za'ra, Rowasu'uwē hā. Tahawa, 'Re ihāimana u'āsi mono nhitob'ru na te 're hāimana za'ra, ai'udāna za'ra wa'aba Zudeu'ō norī. Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima ipisutu za'ra wa, te te 're azawi pese, ihi'rata norī u'ābā. ²⁹ E marī wa. 'Re ihāimana u'āsi mono hā rosa'rata na te te 're saprī mono ō wa, te te sima 're i'apisutu mono norī na hā, duré uburé marī iwē hā ta norī ma, te te tāma 're i'apisutu mono na hā. ³⁰ Tane nherē, duréihā Zudeu'ō na 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono norī, 'Re ihāimana u'āsi mono ma tō asiwi isadawa rēme 'wa. Tane nherē, āhā na hā isimi-zawizé te oto aima tihāimana za'ra wa'wa, Zudeu norī isimipari za'ra ō u'ābā. ³¹ Āne wa, 'Re ihāimana u'āsi mono, da'āma 're isiba mono zé iwaibui wa'aba u'ābā, Zudeu norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te oto 're sadawa rēme za'ra, ō norī zama da'āma 're isiba mono zé te te 're waibui mono da. ³² Uburé ma tō da te 're wē'ō za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono, da te 're sadawa 'madā'ā pese za'ra mono tō da hā, da'āma 're isiba mono zé uburé te te dama 're ahāi'ré mono da.

'Re ihāimana u'āsi mono āma 're idawata za'ra mono zé

³³ E niha isa'ētē uptabi, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimirowaihu hā. 'Rāsutu waihu'u ō di! E 'wa hā te te dama hāi'ré waihu'u pese bā, te te 're irowairébé mono zé hā. E 'wa hā te te duré sadaihu'u da bā, te te 're irowa'ōtō mono zé hā. ³⁴ Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ére āma inomro hā, āne:

“E 'wa hā, Uburé Danhib'apito nhimirosa'rada te te waihu'u bā. E 'wa hā duré hāimana bā, roti na te te ipawaptob da hā.

³⁵ E 'wa hā ma tō marī tisō, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, iwa'ā hā iwa'rāmi te te āri da.”

³⁶ E marī wa. Ō hā uburé marī hā te te apoto mono wa. Duré ōhō āma te uburé marī hā 're hāimana za'ra, tō Ōhō ma si. 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono, ōne u'āsi! Tane tō!

**Dahāimanazé itém na, 'Re ihāimana u'āsi mono
ma, da te 're iromhuri za'ra mono zé**

12 ¹ Tahawa, i'isānawā norī, 'Re ihāimana u'āsi mono wa'āma 're isiwārī za'ra mono zé isa'ētē uptabi u'ābā, wa za āma aiwi waptērē za'ra

wa'wa, âne: Ma'âpé 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wahuré aihâiba hâ sômri za'ra wa'aba, danhimizama zata na danhoprubzé ihâiba ré ne, tâma si 're romhuri za'ra wa'aba mono da, duré tâma âma 're irowē zani za'ra wa'aba mono zém na zama. Â hâ tô sena na 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zé, tâma 're isômri za'ra wa'aba mono da hâ. ²Âme ti'ai âma siwa'ru 're idahâimana za'ra mono ne 're aihâimana za'ra wa'aba mono tô. Tazahâ, ma'âpé asi'ru waré za'ra wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono, asimiro-sa'rata za'ra wa'wa hâ wahuré te te âma aima sapri za'ra wa'aba da. Âne wap si, te za 're iwaihu'u pese za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're iwē mono zéb zarina 're i'manharī za'ra wa'aba mono da hâ, tô marī iwē, i'uiwaibaba hâ, duré te te tâma 're irowē zani mono hâ.

³'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawi pese zéb u'âbâ, Zezusihi zadawa wasu-'u'wa da, îzô ihârâ zarina, wa aima roti za'ra wa'wa, âne: Ma'âpé 're asi'madââ ze za'ra wa'aba mono tô, danhipai u aipire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono newa. Tazahâ, asi'madââ zei âna asina 're rosa'rata za'ra wa'aba mono. Duré aihâiba mono bâ aihâimanazé râwi 're sarē za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé, te te aima isômri za'ra wa'aba zarina. ⁴E marī wa. Uburé te misi wama 're hâimana za'ra, wahâiba hâ. Misi nherē, wa'ôtô ahâ di. Ta norī hâ te tinhimiromhuri imono bâ sipu'u pese na te te 're 'manharī za'ra. ⁵Tane duré wa norī hâ, wa'ahâ nherē, simisutu misi wahâiba ne, wa 're wahâimana za'ra, Cristuhu âma wasiré 're wahâimana za'ra mono wa. Uburé wa wasiré 're wahâimana za'ra, wanhimiromhuri imono bâ, misi wahâiba wama 're ihâimana za'ra mono ne. ⁶Tahawa, ma'âpé âma 're wahâimana za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono, tinhoprubzé romhuri imono bâ te te wama 're i'anhomri mono na, tinhimizawi zarina te te wama 're i'anhomri mono hâ. Isôprubzé Rowasu'uwē, wa te 're 'mahârâ za'ra mono da, wa te 're waibui mono wamhâ, ta hâ wa za tô wa te 're 'manharī za'ra, wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina. ⁷Duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhoprubzé, wanhimiromhuri na wa te 're dapawaptob za'ra mono da, wa te 're waibui mono wamhâ, tawamhâ wa za tô wa te âma 're dapawaptob za'ra. Duré wa te dama 're rowahutu za'ra mono da, wa te 're waibui mono wamhâ, wa za tô wa te âma dama 're rowahutu za'ra. ⁸Duré wanhimiromhuri, wanhimiroti na wa te 're dapawaptob za'ra mono da, wa te 're waibui mono wamhâ, wa za tô wa te âma 're dapawaptob za'ra, wanhimiroti na. Ni'wa hâ marī tâma 're ihâimana mono na te te 're da'apawapto mono da wamhâ, sa'ētē na te te tô 're 'manharī mono. Ni'wai ma, isimiroti pire tâma 're hâimana mono wamhâ, te te tô âma 're roti mono, te te âma 're pibui pese mono sina. Duré ni'wai ma, da'âma 're isiwamri mono zé tâma 're hâimana mono wamhâ, to sina da'âma 're siwārī mono.

⁹'Re idazawi za'ra wa'aba mono zé hâ senai'ô na aima 're hâimana za'ra wa'aba mono tô. Ma'âpé uburé marī iwasédé hâ asiwi 're wē'ô pese za'ra wa'aba mono. Iwē si asima 're tété tete za'ra wa'aba mono. ¹⁰Ma'âpé 're asisawi pese za'ra wa'aba mono, asisānawâ dâ'âsina Cristuhu zazei'wai wa. Duré 're dawazé pese za'ra wa'aba mono. ¹¹Aiwa'a na 're aihâimana za'ra wa'aba mono tô. Tô asimi'ē na 're romhuri pese za'ra wa'aba mono. Duré Wanhib'apito ma 're romhuri pese za'ra wa'aba mono, aipē'ē 're ato za'ētē sina. ¹²Rob'umnhasi sina 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, ato sina 're aihâimana za'ra

wa'aba mono. Ropire aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono hã asimi'ê sina 're 'wapé za'ra wa'aba mono. Duré rowaptêrê hã 're sahâri za'ra wa'aba mono tō. ¹³Asibro hã 're po'o za'ra wa'aba mono, asiré isazei'wa nori ma, tiwi sô 're irowaptââ za'ra mono zarina. Duré asôrôwa u 're dawaibui wê wa'aba mono.

¹⁴'Re ihâimana u'âsi mono wi, âma 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono, marĩ iwasédé te te aima 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono nori âma, iwê hã te te tãma 're pisutu za'ra mono da. Tō âma 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono, iwê hã te te tãma 're pisutu za'ra mono da, mare di, iwasédé te te tãma 're ipisutu za'ra mono da hã. ¹⁵Asima 're rowê za'ra wa'aba mono, te te sima 're irowê za'ra mono nori siré. Duré 're ai'ru'ru wa'aba mono, 're i'ru'ru mono nori siré. ¹⁶Misi na asimirosa'rata na asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono. 'Râwi 're asi'madââ ze za'ra wa'aba mono tō. Tazahã, dama wapu na 're ihâimana za'ra mono nori siré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, asima 're wê za'ra wa'aba mono. Duré 'râwi rowaihu'u pese 'wa na asi'âma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono tō.

¹⁷Marĩ iwasédé, da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, iwa'rãmi iwasédé dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tō. Duré sô 're asôpré wa'aba mono, uburé dama iwê duré i'uwaibaba hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da. ¹⁸Uburé aima i'manharĩ waihu'u pese zéb zarina, sada 're asapêtê za'ra wa'aba mono, rowê sina uburé âma dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ¹⁹Isisânawã nori, îma i'asawi pese za'ra wa'aba nori, niwa asi'rui-wa'âbâ za'ra wa'aba tō. 'Re ihâimana u'âsi mono si tizahizéb zarina te te dama 're arob'manharĩ pipa mono. E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te te nharĩ wa, âne:

“Wa hã da'ruiwa'âbâ'wa.

Wa hã wa za te âma 're wa'rãmi.”

Âne ma tō tinha, Uburé Danhib'apito hã.

²⁰Tahawa, iwa'rãmi âhã zarina si 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére inomro zarina, âne:

“Asitob'ru mram na hâimana wamhã, isa tãma a na.

'Rubu na hâimana wamhã, â tãma ô na.

Âne 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, te za asitob'ru nori hã sima 're siséb za'ra.”

²¹Ma'âpé 're asi'madââ pese za'ra wa'aba mono, marĩ iwasédé te te ai'âma 're ai'uté za'ra wa'aba mono tō da. Iwa'rãmi, marĩ iwasété na âma 're ai'uté za'ra wa'aba mono, marĩ iwê 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono zém na.

Isazei'wa nori hã, ti'ai âma dama ipire nori te te 're wapari pese za'ra mono

13 ¹Uburé a nori wa'wa hã, ti'ai âma dama pire na 're ihâimana za'ra mono nori hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono. E marĩ wa. Dama ipire nori hã 're 'mai'hâimana mono ô wa, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 'maipisutu âna. Ta nori hã, Ôhō si ma tō te te 're apisutu, daro mono bâ te

te 're rob'madâ'a za'ra mono da. ² ãne wa, ni'wa hã dama ipire norĩ zada 're hãimana mono wamhã, 'Re ihãimana u'asi mono te te dama 're i'apisutu mono norĩ zada, te 're hãimana. Tahawa, ãne ni'wam norĩ te te 're i'manharĩ za'ra mono hã te za 'Re ihãimana u'asi mono hã ropipa te te tãma 're pisutu za'ra. ³ Marĩ te te 're i'manharĩ wasété za'ra mono norĩ hã, pahi na te za 're hãimana za'ra, dama ipire norĩ ma hã. Mare di, marĩ te te 're i'manharĩ wẽ za'ra mono norĩ hã. Dama ipire norĩ ma, aipahi ãna 're aihãimana za'ra wa'aba mono da wamhã, ma'ápé marĩ iwẽ si 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono. Tawamhã ta norĩ hã te za te te 're ai'uze za'ra wa'wa. ⁴ E marĩ wa. Dama ipire norĩ hã 'Re ihãimana u'asi mono ma, te te 're romhuri za'ra mono wa, ai'udãna za'ra wa'aba. Tazahã, marĩ iwasédé 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, te za tô 're aipahi za'ra wa'aba mono, dama ipire norĩ hã tô siptete wa, te te aima 're irob'manharĩ pipa za'ra wa'aba mono da hã. Ta norĩ hã 'Re ihãimana u'asi mono ma, te te 're romhuri za'ra. Ta hawi te rob'manharĩ pipa hã 're hãimana, marĩ te te 're i'manharĩ wasété za'ra mono norĩ zada. ⁵ ãne wa, i'ru zahi tô, dama ipire norĩ nhimiroti 're i'madâ'a pese za'ra wa'aba mono da hã. Mare di, 'Re ihãimana u'asi mono nhimirob'manharĩ pipa wap si hã. Tazahã, duré 'rãwi asimirosa'rata za'ra wa'wa te te aima 're i'ru za'ra wa'aba mono zarina zama, ãne 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da.

⁶ ãne wa, te duré rob'uiprazé arĩ hã 're iwa'âbã za'ra wa'aba mo, dama ipire norĩ ma. E marĩ wa. Ta norĩ hã tinhimromhuri na te te ãma 're uwaimrami za'ra mono wamhã, 'Re ihãimana u'asi mono ma, te te tô 're romhuri za'ra mono wa. ⁷ Tahawa, ma'ápé dama ipire norĩ ma, 're wa'âbã wẽ za'ra wa'aba mono, isarina 're wa'âbã za'ra wa'aba mono da, 're ihãimana mono hã. Ibã na rob'uiprazé arĩ hã tãma 're wa'âbã za'ra wa'aba mono. Duré uburé dama ipire norĩ hã 're wazéb za'ra wa'aba mono.

'Re asisawĩ pese za'ra wa'aba mono

⁸ Marĩ dama 're iwa'âbã za'ra wa'aba mono õ zé, aima 're hãimana za'ra wa'aba mono tô. 'Re i'asisawĩ pese za'ra wa'aba mono zép si i'ru zahi. Ni'wa hã te te 're da'azawĩ pese mono wamhã, 'Re ihãimana u'asi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob'ui'érézé, te za ãma uwaimra. ⁹ ãne 'Re ihãimana u'asi mono nhimiroti zahi norĩ hã: "Damro na dawĩ asimisaihuri tõ. Da'maiwĩrĩ tõ. Asimisaihuri tõ. Duré marĩ na danho'ru tõ." ã norĩ hã duré ihãiba amo norĩ ahã nherẽ, uburé ma misi isimiroti hã 'rãõtõ sina, ã hã: "'Re da'azawĩ pese mono, 'rãwi 're i'asisawĩ pese mono ne." ¹⁰ Ni'wa hã te te 're da'azawĩ pese mono wamhã, marĩ iwasédé te te dama 're a'manharĩ mono õ di za. Tahawa, dasisawĩ 'manharĩ hã, uburé 'Re ihãimana u'asi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob'ui'ére hã te za sina 'rãõtõ.

¹¹ ãne hã tô uburé 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono, aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, ã bâtã mono na niha na oto 're iromhãimana mono zé hã. Bãdã hã ma tô oto iwa waptãrã, i'atopo'o za'ra wa'aba zéb da hã. E marĩ wa. Bãdã iwa iwaptã'ázéb da hã 'rãwi pesere wa oto, wanho'reptuzé wa te wasina i'uwaaimrami za'ra zéb da hã. Wa te isaze na'rata za'ra zém hawĩ, romhã na ihãimana nei õ di oto.

¹² Mara hã te za oto ai'utõ. Rowa'azé hã te za oto wi. Tahawa, wa te sahãri za'ra wa'aba, robra te marĩ, wa te 're i'manharĩ za'ra mono hã. Rowa'a te

wanhimnhi'ã hã, wa te waibui wa'aba. ¹³Wawasété âna 're wahâimana za'ra wa'aba mono, rowa'a na 're inomro mono nori ne. Dato iwasété u, dame 're wahâimana za'ra mono ô di za, duré âzé hâsi za'êtê na hã. Duré wa'reb za'ra hã dasina dahâimana hã duré siwa'ru marĩ 'manharĩ wasété uptabi hã 're hâimana za'ra mono tô, duré dasi'ahâri hã, duré marĩ na danhiminho'ru zama. ¹⁴Tazahã, aima 're hâimana za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito Zezu Cristu 're ihâimana mono zé hã. Duré 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tô, 'rãwi wasété nherê, asima 're iwê za'ra wa'aba mono zé hã.

Dahâimanazéb zarina asiwi 're dawê'ô za'ra wa'aba mono tô

14 ¹Isazei'wa nherê, isib'uwa nori hã asitême 're waibui wê wa'aba mono, isimirosa'rada hã aimawi nherê, âma 're wasu za'ra wa'aba mono âna. ²Ni'wam nori hã te te âma 're simizaze za'ra, uburé dasa te te 're ihuri waihu'u pese mono na. Tane nherê, isazei'wa nherê, isib'uwa nori hã rob'rã nori duré wesuirã nori si te te 're huri. ³Ni'wa hã uburé dasa te te 're i'a'masi mono hã, isine te te 're i'manharĩ mono ô nhipai u 're si'madââ zeĩ mono tô. Duré ni'wa hã rob'rã nori duré wesuirã nori si te te 're i'a'masi mono hã, te te siwi wê'ô pese tô, uburé dasa te te 're i'a'masi mono hã. E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te âri wê wa. ⁴E marĩ na aihâimana bâ, asiré ma romhuri'wa asiwi iwê'ô da hã. Isib'apito si te za waihu'u, isimiromhuri iwê na niwamhã iwasété na hã. Tawamhã ta hã te za marĩ na ai'uté tô, Wanhib'apito hã te te pawapto waihu'u pese wa, marĩ na te te ai'uté da hã.

⁵Ni'wam nori hã te te 're rosa'rata za'ra, nima nori bâdâ ipire na hã isiré bâdâ ihâimana za'ra nhipai u, ni'wam nori hã te te 're rosa'rata za'ra mono nherê, uburé bâdâ aiwap si na. Dahâiba mono bâ te za danhimirosa'rata na danhiptete sina 're dahâimana za'ra. ⁶Ni'wa hã nimahã bâdâ ipire na te te 're 'madââ mono wamhã, Wanhib'apito te te 're wazé mono da, te za te te 're 'manharĩ. Duré ni'wa hã uburé dasa te te 're i'a'masi mono hã Wanhib'apito te te 're wazé mono da, te za te te 're 'manharĩ, 'Re ihâimana u'âsi mono âma dasa na 're wata mono wa. Duré ni'wa hã nimahã dasa te te 're i'masi mono ô hã Wanhib'apito te te 're wazé mono da, te za duré te te 're 'manharĩ. 'Re ihâimana u'âsi mono âma te za duré 're wata. ⁷E marĩ wa. Wa nori hã 'rãwi wasima si wahâiba ré 're wahâimana waihu'u za'ra mono ô wa, duré wasima si 're wadââ waihu'u za'ra mono ô wa. ⁸Wahâiba ré 're wahâimana za'ra mono ré wamhã, Wanhib'apito ma si, wa 're wahâimana za'ra. Duré 're wadââ za'ra mono wamhã, Wanhib'apito ma, wa 're wadââ za'ra. Âne, wahâiba ré 're wahâimana za'ra mono ré wamhã, duré 're wadââ za'ra mono wamhã, wa nori hã Wanhib'apito te si. ⁹Âne da, Cristu hã ma tô dêrã, duré ma tô hãiwa-'udu, idââ nori nhib'apito na 're hâimana mono da, duré ihâiba ré nori te na. ¹⁰Tahawa, a hã rob'rã nori duré wesuirã nori si 're i'a'masi mono hã, e marĩ wa, te asisânawã hã asiwi 're iwê'ô pese mo. Duré a hã uburé dasa 're i'a'masi mono, e marĩ wa, te asisânawã hã 're i'ruwapari mo. Wa nori hã 'Re ihâimana u'âsi mono nho're uburé za wasimasa wa, te te wa'ama arowairébê da hã. ¹¹Ibahiã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te tinha, âne:

“Uburé Danhib'apito te tinha, âne: ‘Wa hã ihâimanazém na wa ropisutu zahi hã 'manha. Uburé inho're te za dahi'râtîtô îma ana ni za.

Duré uburé te za dasiwi iwasu'u ni za, wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono na hã.' ”

¹² Āhã zarina, wahâiba mono bâ, wa za 'Re ihâimana u'âsi mono ma wasiwasu'u za'ra ni za, marĩ, wa te 're i'manharĩ za'ra mono zém na ti'ab ré hã.

¹³ Tahawa, wa te sahâri za'ra wa'aba, dahâimanazéb zarina wa te wasiwi 're idawë'ô pese za'ra mono zé hã. Tazahã, aihâiba mono bâ asima 're waihu'u za'ra wa'aba mono, marĩ 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tō da, asisānawā norĩ, āma 're si'morōpārĩ za'ra mono ō'umnhasite, duré tiwasété u āma 're rere'e mono ō'umnhasite. ¹⁴ Wanhīb'apito Zezusihi āma 're ihâimana mono wa, sena na wa īsina waihu'u, nimahã dasa isiwanmarĩ na 're ihâimana mono ō na hã. Tazahã, nimahã dasa isiwanmarĩ na 're ihâimana mono na, ni'wa te te 're rosa'rata mono wamhã, tawamhã te za tō siwanmarĩ na tãma 're hâimana. ¹⁵ A hã dasa 're i'amasi mono u'âbã, asisānawāi wi 're robzei'ô mono wamhã, āne wamhã, asimizawi zarina 're 'manharĩ mono ō di. Ma'āpé āma 're pibui pese mono, ni'wa Cristu sada idã hã, asa 're i'amasi mono u'âbã sisimini tō da. ¹⁶ Duré āma 're pibui pese mono, marĩ hã wē na aima 're ihâimana mono na da te aiwi 're wasété mono tō da. ¹⁷ E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono da'āma 're isib'a'uwē mono zéb 'remhã, dasa hã duré da te 're i'āhuri mono hã, pire na 're hâimana za'ra mono ō di. Pire na 're ihâimana za'ra mono hã, ā norĩ si: I'uwaibaba na si dahâimana, duré rowē na si, duré datoĩ u'âsi na si, 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani te te dama 're i'anhomri mono zarina. ¹⁸ Ni'wa hã Cristuhu ma, te te 're romhuri mono wa, āne zarina 're hâimana mono wamhã, te za 'Re ihâimana u'âsi mono ma rowē, tihâimanazém na. Te za duré dasiwi wēsāmiri ni.

¹⁹ Tahawa, marĩ rowē te te 're isani za'ra mono zō si, wa za sō 're wanhopré u'âsi, duré Wanhīb'apito wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zém na āma 're iwasisiptete za'ra mono zéb zō si. ²⁰ Dasai u'âbã 're prub za'ra wa'aba mono tō, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiromhuri hã. Uburé dasa hã da te 're huri waihu'u pese mono di. Tazahã, tō i'upa siwa'ru dasa, da te 're ihuri mono u'âbã, ni'wa tiwasété na si'morōwīrĩ wamhã. ²¹ Tahawa, romnhi hã 're huri aba mono tō, duré uva 'rāi wa'u isé 're āhuri aba mono tō, duré siwa'ru marĩ 're 'manharĩ aba mono tō, āne zarina, asisānawā norĩ, tiwasété na 're si'morōpārĩ za'ra mono ō'umnhasite. ²² Tazahã, āne na roti asimizazézé hã asi'rep si iré aihâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono siré. Ni'wai ma 're rowē uptabi mono di, marĩ i'uwaibaba na te te āma 're i'arosa'rata mono zarina te te 're i'ab'manharĩ waihu'u pese mono na hã, 're siwë'ô waihu'u mono āna. ²³ Tane nherē, ni'wa hã nimahã dasa na 're isai mono na āma 're siwawāi mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za siwi wë'ô, ta hã dasa te te 'rēne wamhã. E marĩ wa. Marĩ te te 're i'ab'manharĩ mono zé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina 're hâimana mono ō wa. Marĩ 'Re ihâimana u'âsi mono, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zarina ihâimana ō hã, ta hã dawasédé.

Dasiré norĩ ma, da te 're irowē zani za'ra mono zé, dasisipai u

15

¹ Wa norĩ hã, Wanhīb'apito wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zém na, wanhiptete sina 're iwahâimana za'ra mono norĩ hã wa za

wa te 're pawaptob za'ra, sib'uwu na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã. Marĩ ipire te te 're i'wasari mono na, wa za wa te 're sisé waptob za'ra, mare di, 'râwip si wa te wasima 're irowē za'ra mono da si hã. ²Tazahã, wahâiba mono bâ wa za wasisânawã norĩ ma, wa te 're rowē zani za'ra, rowē na 're hâimana za'ra mono da, 're prédub za'ra mono da, Wanhib'apito te te sina 're i'um-nhasi za'ra mono zém na. ³E marĩ wa. Cristuhu zama sima sô 're rĩtĩ mono ô wa, 'râwi te te sima 're irowē zani mono da hã. Tazahã, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére âma inomro zarina ma tô 're hâimana, âne: "Ni'wam norĩ te te ai'âma 're iwasété za'ra mono zé hã ai'u'âbã ma tô inhisiwi rere." ⁴E marĩ wa. Uburé Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére isimi'wara hã te tihâimana za'ra, te te wama 're roti za'ra mono da, wanhimi'ê hã zarina, duré wanhib'ru zarina rob'umnha hã wama 're hâimana za'ra mono da, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére te te wama isômri za'ra zarina. ⁵'Re ihâimana u'âsi mono, danhimi'êi hã duré danhib'ru zama te te dama 're i'anhomri mono hã te te i'aipawaptob za'ra wa'aba da si iwē hã, rowē sina asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, Cristu Zezusi, âma isisanhozéb zarina 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da. ⁶Âne wamhã, uburé a norĩ wa'wa, simisutu misi dahâiba ne duré misi damreme ne, te za 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're aiwata za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama âma.

Rowasu'uwē uburé dama hã

⁷Tahawa, 're asiwaibui wē wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, Cristu hã te te 're i'aiwaibui wē wa'aba mono ne. ⁸E marĩ wa. Âne, wa za aima nharĩ za'ra wa'wa: Cristu hã ma tô wei mo ti'ai u, Zudeu norĩ ma romhuri'wa na 're hâimana mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono umnhasi uptabi na 're ihâimana mono na te te dama hãiré da, taha zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono, Zudeu norĩ hi'rata norĩ ma te te i'aropisutuzé hã te te âma a'uwaimrami da, ⁹duré Zudeu'ô norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're wata za'ra mono da, 're isiwamri mono zém na, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére âma inomro zarina, âne:

"Tahawa, wa za ai'âma 're iwata, Zudeu'ô norĩ siré 're ihâimana mono ré.

Ïnho're na wa za duré ai'âma 're iwata."

¹⁰Âne duré rob'ui'ére hã:

"A norĩ wa'wa Zudeu'ô norĩ, 're ato za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norĩ siré!"

¹¹Duré rob'ui'ére amo hã, âne:

"Uburé Zudeu'ô norĩ, ma'âpé Uburé Danhib'apito âma 're aiwata za'ra wa'aba mono! Duré uburé dapoto mono bâ âma 're idawata za'ra mono da si."

¹²Duré âne Izaias hã ma tô rob'ui'ére:

“Te za wei mo za, Zéséhé nhihudu” hã. Ta hã te za wei sihâi’ré, Zudeu’ô nori hã pire na te te ‘re a’madâ’â mono da. Tawamhã te za te te siwi ‘re umnhasi za.”

¹³Re ihâimana u’âsi mono, rob’umnha te te wama ‘re i’anhomri mono hã, rowê za’êne datoï u’âsi zé hã te te aima i’masisi za’ra wa’aba da si iwê hã, asina ‘re umnhasi za’ra wa’aba mono wa, rob’umnha hã aima ‘re sa’êtê u’âsi za’ra wa’aba mono da, ‘Re ihâimana u’âsi mono Pê’êzani te te ‘re asiptete za’ra wa’aba mono wa.

Paulu hã, Rowasu’uwê na te te ‘re ida’apawapto mono zé

¹⁴Îsisânawã nori, tô sena na wa ai’âma waihu’u za’ra wa’wa, aihâimana wê hã aima isa’êtê za’ra wa’aba na hã, duré uburé marĩ ‘i’ru zahi zarina waihu’u za’ra wa’aba da, iwaihu’u pese za’ra wa’aba na hã, duré ‘re asipawapto za’ra wa’aba mono da, aima iwaihu’u pese za’ra wa’aba na hã. ¹⁵Tane nherê, marĩ aimawi na hã wa âma aima rob’ui’ére za’ra wa’wa ipahi âna, te âma aipo’re pu’u za’ra wa’aba da, ‘Re ihâimana u’âsi mono tinhoprubzéb zarina romhuri te te îma isômri zarina, ¹⁶Cristu Zezusihi ma romhuri’wa na ‘re ihâimana mono wa, Zudeu’ô nori ma, te ‘re romhuri mono da. Sasedoti ne, wa te te ‘re romhuri, Rowasu’uwê hã te ‘re ‘mahârã mono da, ‘Re ihâimana u’âsi mono hawimhã. Zudeu’ô nori hã, danhimizama zata na danhoprubzê ‘Re ihâimana u’âsi mono te te ‘re i’awabui wê mono ne, ‘re hâimana za’ra mono da, wa âne hã te ‘re ‘manharĩ, Ôhõ ma si ‘re ihâimana za’ra mono na ‘Re ihâimana u’âsi mono Pê’êzani nhimiromhuri zarina. ¹⁷Tahawa, Cristu Zezusihi âma ‘re ihâimana mono wa, wa te te isima ‘re rowê, romhuri ‘Re ihâimana u’âsi mono ma, te ‘re i’manharĩ mono na. ¹⁸Te isima wê ô di, îsihawim ne marĩ te ‘re i’ab’manharĩ mono zém na, îsiwasu’u da hã. Tazahã, Cristu te te i’âma ‘re i’manharĩ mono zép si te ‘re iwasu’u mono da si. Ta hã ma tô Zudeu’ô nori hã âwisi za’ra, ‘Re ihâimana u’âsi mono nhimiroti te te ‘re ‘madâ’â pese za’ra mono da, te ‘re irowasu’u mono zém na, duré te ‘re i’manharĩ mono zém na zama. ¹⁹Ta nori hã ma tô ‘Re ihâimana u’âsi mono nhimiroti te te ‘re ‘madâ’â pese za’ra, marĩ dama i’manharĩ waihu’u’ô siptete na ‘re ihâimana mono u’âbã, duré marĩ isa’rese’ô te te i’madâ’â za’ra u’âbã, duré ‘Re ihâimana u’âsi mono Pê’êzani siptete uptabi na ‘re ihâimana mono zarina. Rowasu’uwê hã ropã wa tô te ‘re wasu’u, Zeruzalê hawi, Iliria u. Taha na wa tô tamemhã rãsutu, ñhimiromhuri hã. ²⁰Îma iwê uptabi hã, nimame ro Cristuhu wasu’u, da te iwapari za’ra ô âma si, Rowasu’uwê te ‘re i’mahârã mono da si, ni’wa hã ‘ri nhana’rada te te i’manharĩ nhisiwi te ‘ri tô da. ²¹Ibaihã Iwazé pese na rob’ui’ére hã te tinha, âne:

“Niwa iwasu’u te te iwapari za’ra ô nori hã te za oto ‘madâ’â za’ra.
Duré niwa iwasu’u te te iwapari za’ra ô hã te za oto waihu’u za’ra.”

Paulu hã te te sima irowa’ôtozé, Roma u morĩ da

²²Âne u’âbã, wa tô aré nasi isima rowê, te âma asabu za’ra wa’aba da. Tane nherê, âma ñmorizê hã waihu’u ô di. ²³Tazahã âme ti’ai wa’ôto mono

āma ĩnhimiromhuri te oto 'rāsutu wa, duré te āma asabu za'ra wa'aba da, wahub ahā na te ĩsima 're rosarata mono wa, ²⁴wa ĩsima rob'madā, āne hā te 'manharī da. Wa ĩsima wē, Espānha u ĩmorī ré, āma ĩsipa da, te asabu za'ra wa'aba da. Wa duré ĩsima wē, asiwi ĩpawapto wa'aba da, tamomo ĩmorī da hā, niha bātā na rowē sina ai'rata ĩnhamra za'ra wa'aba pari. ²⁵Tane nherē, āhā na hā wa za oto mo Zeruzalē u, tame 'Re ihāimana u'āsi mono nhīb'a'uwē norī hā te pawaptob za'ra da. ²⁶E marī wa. Masédonia^c āma duré Acaia āma isazei'wa norī hā ma tō sima rowairébē za'ra, Zeruzalē āma 'Re ihāimana u'āsi mono nhīb'a'uwē isibrob'ō norī te te pawaptob za'ra da, tinhoprubzém na. ²⁷Masédonia āma isazei'wa norī hā duré Acaia āmab zama, ma tō si'uihā na āne hā te te 'manharī za'ra da, sima waihu'u za'ra. Tane nherē, tō i'ru zahi isibrob'ō norī hā te te 're ipawaptob za'ra mono da hā. Zudeu norī hā ma tō po'o za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono nhoprubzé ipē'ē 're isibro tāma 're ihāimana za'ra mono hā Zudeu'ō norī ma. Tahawa, Zudeu'ō norī hā ti'ai āma tinhibro te te tō 're ipo'o za'ra mono da si, Zudeu norī isazei'wa norī ma. ²⁸Ā hā romhuri te i'manharī te 'rāsutu parimhā, duré danhoprubzé da te tāma i'u-bumro za'ra te tāma sōmri za'ra parimhā, Espānha u wa za oto mo. Tawamhā tamomo ĩmorī pese ré, wa za āma asabu za'ra wa'wa za. ²⁹Īma waihu'u pese di, te āma asabu za'ra wa'aba da, āma ĩmorī wamhā, wa za āma ĩsiré āwisi, Cristu iwē te te ĩma 're i'apisutu mono zé hā.

³⁰Īsisānawā norī, Wanhīb'apito Zezu Cristuhu nhisi na duré 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani nhimizawizé te te wama 're i'anhomri mono zém na, wa za oto āma aiwi waptērē za'ra wa'wa. Ma'āpé ĩsiré aihāimana za'ra wa'aba, 'Re ihāimana u'āsi mono wi ĩ'āma 're irowaptērē za'ra wa'aba mono na. ³¹Ī'āma 're rowaptērē za'ra wa'aba mono, Zudéa āma Cristu te te isaze za'ra ō norī wi ĩsis'ōreptu da, duré dapawaptobzé Zeruzalē u za te i'āri hā tame isazei'wa norī 're isi'ubumroi mono norī hā te te siwi waibui wē da. ³²Āne wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima iwēzéb zarina wamhā, Roma u wa za āma wi, ĩto za'ētē uptabi sina. Tawamhā wa za duré āma asabu za'ra wa'wa, ĩwa'utu pese wa, ipē'ē 're apā ĩnhiptete pese da, asiré za'ra wa'aba. ³³'Re ihāimana u'āsi mono rowē tede'wa hā, asiré 're ihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da si, iwē hā. Tane tō.

Paulu hā, tisiwaihu'u norī te te i'azawizé

16 ¹Āne, wa za āma aima wasu'u wē za'ra wa'wa, wahidiba Febi hā. Ta hā Sécraia āma te isazei'wa norī hā te te 're apawapto. ²Ma'āpé ā hā wahidiba hā asiwi āri wē wa'aba Wanhīb'apito nhisi na, 'Re ihāimana u'āsi mono nhīb'a'uwē norī, tō i'ru zahi zarina te te 're i'manharī za'ra mono ne. Ma'āpé duré āma ana wa'aba, marī zō tiwi rowaptā'ā wamhā, ta hā da'āma sime za'ētē wa, duré ĩ'āma zama isimei ré wa.

³Ma'āpé duré ĩma sawi za'ra wa'aba, Prisila hā duré imro Aquilaha zama, ta norī hā ĩsiré romhuri'wa Cristu Zesusihi ma. ⁴Ta norī ma, romnhimimnhasi nherē, ma tō ĩnho'reptu zahuré. Tahawa, te te ĩnho'reptu zahuré zém na wa te te 're sawi zahuré. Tazahā iwétési ō di. Uburé isazei'wa norī siré 're isi'rā'ōtō mono norī Zudeu'ō norī zama te te siwi 're sawi zahuré. ⁵Ma'āpé duré, ĩma

^c 15.26 *Masédonia* Masédonia duré Acaia, danhipti'a nho'omo nhisi zahuré.

sawi za'ra wa'aba, isazei'wa nori Prisila nori nhorowa ama, siré 're isi'rã'otô mono nori hã.

Duré isiwaihu ima isawi Epenetu hã ima sawi za'ra wa'aba. Ta hã ma tô imori'rata na saze Cristu hã, Azia na danhipti'a nho'omo nhisi 'remhã. ⁶Duré Maria hã ima sawi za'ra wa'aba. Ta hã ma tô te te ai'ama 're romhuri pese za'ra wa'wa. ⁷Duré ima sawi za'ra wa'aba, Adronicu hã Zuniaha me. Ta nori hã isiré Zudeu, ma tô isiré aima'wa, dazazéb 're. Ta nori hã Cristuhu zadawa wasu'u'wa zahuré, dama iwaihu'u pese zahuré, duré iwana te te isaze zahuré.

⁸Ma'ápé, duré ima sawi za'ra wa'aba Apliatu hã, ta hã isisānawā ima isawi Wanhib'apito zazei'wai wa. ⁹Duré Urbanuhu zama ima sawi za'ra wa'aba. Ta hã Cristuhu ma romhuri na wasiré romhuri'wa. Duré isiwaihu ima isawi, Estaquihi zama ima sawi za'ra wa'aba. ¹⁰Duré ima sawi za'ra wa'aba, Apéli hã. Ta hã Cristu ma tô wēsā, te te sina 're i'umnhasi mono zém na ipibuzé tãma ihāimanazém na te te ro'razāri wē wa. Duré ima sawi za'ra wa'aba, Aristobuluhu nhorowa ama a'uwē nori hã. ¹¹Duré Erodia hã ima sawi za'ra wa'aba, ta hã isiré Zudeu. Duré wasisānawā nori Narsizuhu nhorowa ama a'uwē nori hã ima sawi za'ra wa'aba.

¹²Duré ima sawi za'ra wa'aba, Trifena hã duré Trifozaha zama. Ta nori hã wahidiba Wanhib'apito ma romhuri'wa zahuré. Duré isiwaihu ima isawi pe Pérsidi hã, ima sawi za'ra wa'aba. Ta hã te te duré 're romhuri pese, Wanhib'apito ma. ¹³Ma'ápé duré ima sawi za'ra wa'aba, Rufu hã. Ta hã Wanhib'apito ma, te te 're romhuri pese. Ina zama ima sawi za'ra wa'aba. Ta hã ina ne, te ima 're hāimana. ¹⁴Duré ima sawi za'ra wa'aba, wasisānawā nori Asicritu nori hã, duré Flegōti hã, duré Hermes hã, duré Patrobas hã, Ermas hã, duré wasisānawā nori isiré ihāimana za'ra nori zama. ¹⁵Ma'ápé duré ima sawi za'ra wa'aba Filologu hã, duré Zulia hã, duré Nereu hã, duré ihidiba zama, duré Olipa hã, duré uburé 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē nori isiré ihāimana za'ra nori zama.

¹⁶Ma'ápé atob'rata hārā na asisawi za'ra wa'aba aihāiba mono bā, asiré isazei'wai wa.

Amemhā uburé Cristuhu zazei'wa nori, siré 're isi'rã'otô mono hã te ama asawi za'ra wa'wa.

Paulu hã, roti te te i'rāsutuzé

¹⁷Isisānawā nori, ma'ápé 're asipibui pese za'ra wa'aba mono, ni'wam nori da'ama 're isipo'o za'ra mono nori wi, Wanhib'apito zazei'wa nori wi te te 're iro'wa'rutu za'ra mono nori wi hã. Ta nori hã Rowasu'uwē asima 're iwaibui wa'aba mono zada, te re hāimana za'ra. Tahawa, ma'ápé ta nori wi 're ai'rē za'ra wa'aba mono! ¹⁸E marī wa. Ta nori hã āne te te 're i'manharī za'ra mono nori hã, Wanhib'apito Cristuhu ma, te te 're romhuri za'ra mono ō wa. Tazahā, 'rāwi sima si te te 're romhuri za'ra mono wa. Ta nori hã tinhimirobzanhamri zasi ō na duré sena newa da'ama 're iwata za'ra mono na te te 're rob'rāmi za'ra, waptu na i'uwaibaba newa te te da'ama 're isasōmri za'ra mono nori ma hã. ¹⁹Tane nherē, a nori wa'wa hã, uburé da te aiwasu'u waihu'u pese za'ra wa'aba di, Rowasu'uwē 're iwaparī pese za'ra wa'aba mono na. Tahawa, wa te isima te 're rowē, ai'ama za'ra wa'aba. Wa isima wē upta, ai'rānhimi-za'rese sina 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, uburé marī iwē na, uburé

marĩ iwasedé te te 're ai'rāpizari za'ra wa'aba mono āna. ²⁰ Romhutu na 'Re ihāimana u'āsi mono, rowē tede'wa hā te za Satanasi su pese, aipara zahāpāb za'ra wa'aba.

Wanhib'apito Zezusihi nhimizawizé, ai'āma 're ihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da si, iwē hā!

²¹ Timotiu hā, ĩsiré romhuri'wa hā, te āma asawi za'ra wa'wa. Lusu hā, duré Zasā hā, duré Sozipatru hā, ta norĩ hā ĩsiré Zudeu, te duré āma asawi za'ra wa'wa.

²² Wa hā Těrsiu, ā hā Pauluhu mreme na te āma irob'ui'ééré, wa āma asawi za'ra wa'wa.

²³ Gaiu hā te duré āma asawi za'ra wa'wa. Taha nhorōwa āma wa nhamra. Duré tō āme te isazei'wa norĩ hā 're si'rā'ōtō. Erastu hā te duré āma asawi za'ra wa'wa. Ta hā ā hā 'ri nho'ōmo te, rob'ui'prazé ubumroi'wa. Duré wasi-sānawā Quartu hā te āma asawi za'ra wa'wa. ²⁴ [Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhimizawizé asiré 're ihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da si, iwē hā. Tane tō.]

Paulu hā, 'Re ihāimana u'āsi mono āma iwatazé

²⁵ 'Re ihāimana u'āsi mono āma si 're wawata u'āsi za'ra wa'aba mono! E marĩ wa. Ōhō si te te aima 'manharĩ waihu'u pese za'ra wa'aba wa, asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na asiptete sina āma 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da hā, Rowasu'uwē Zezu Cristuhu wasu'u te 're i'mahârâ mono u'ābâmhā. Ā hā Rowasu'uwē hā tō sena uptabi te 're hāimana, duréihā simi'uri na aré 're ihāimana mono hā. ²⁶ Tane nherē, āhā na hā sō'awi ma oto hāi'ré, 'Re ihāimana u'āsi mono hā, isadawa 'mahârâ'wa norĩ te te āma irob-'ui'ééré za'ra zéb zarina. Duré 'Re ihāimana u'āsi mono isi'utōrĩ waihu'u'ō te te i'ruzéb zarina, ma tō oto dapoto mono bâ waihu'u za'ra ni, uburé da te 're saze za'ra mono da, duré da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da zama.

²⁷ 'Re ihāimana u'āsi mono misire 're ihāimana mono āma, duré rowaihu'u'-wai uptabi āma wa za āma 're wawata u'āsi za'ra, Zezu Cristu te te i'manha-rizéb zarina! Tane tō!

1 Corĩtu

Corĩtu āma isazei'wa norĩ ma, Paulu hã te te irob'ui'ééré na'rata zé

Ibahiã wasu'uzé

Paulu hã Corĩtu u morĩ wamhã, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na dama rowahutu. Tahawa, ma tō isa'u hã isimirowasu'u wē zarina isazei'wa norĩ hã dasina tahâ'â ni.

Ā hã ibaihã na ma tō Paulu hã tãma rob'ui'ééré za'ra, Corĩtu āma isazei'wa norĩ ma hã, ni'wam norĩ hã wasété na 're ihâimana za'ra mono wasu'u hã te te wapari wa, duré sina sipo'o za'ra mono wa, siré isazei'wa nherē. Tahawa, ma tō tãma waihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norĩ i'uwaibaba si 're inomro mono zém na hã.

Paulu hã te te tãma rob'ui'ééré za'ra wana ré, ma tō rob'ui'ééré hã tãma me za'ra, Corĩtu āma isazei'wa norĩ hã Pauluhu ma. Taha na ma tō siwi sadanha, tinhimĩ'ui'ééré na marĩ hã tãma 're ihâimana za'ra mono zém na, ro'wa'rudu hã. Capitulu 7 āma hã ma tō Paulu hã asa tãma āma rowasu'u za'ra, te te isadanharĩ za'ra zém na hã. Ma tō duré tãma waihu'u za'ra, isazei'wai mono bâ 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani romhuri imono bâ te te tãma 're i'api-sutu mono zém na hã (capitulu 12, 14 āma hã). Capitulu 13 āma ma tō duré rowasu'u, 're idasisawi za'ra mono zém na hã. Capitulu 15 āma hã te duré rowasu'u, Zezusi hã dâ'â nherē, sena na apâ ihâiwa'utuzém na hã, duré taha zarina, wa norĩ zama za apâ 're iwahâiwa'utu za'ra mono na hã.

Paulu hã te te idazawizé

1 ¹ Wa hã Paulu, Cristu Zezusi te 're sadawa wasu'u mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima i'wēzéb zarina i'zō ihârâ, wasisānawā Sostenihi me, wa āma aima rob'ui'ééré za'ra wa'aba ni, ² Corĩtu na 'ri n'ho'omo nhisi āma 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, Cristu Zezusi te te sima i'aipisutu za'ra wa'wa hã, duré asō ihârâ za'ra wa'wa 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē na aimawi 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, duré ropâ Wanhib'apito Cristu Zezusihi āma 're iwata za'ra mono norĩ ma, ō hã Isib'apito za'ra wate za'ra āmab zama.

³ Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé duré ite datoi u'âsi zé, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu te zama, ai'āma 're ihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwē hã!

**'Re ihâimana u'âsi mono iwê te te dama 're i'apisutu
mono zé, Cristuhu âma 're danomro mono wa**

⁴Íte 'Re ihâimana u'âsi mono âma, wa 're iwata u'âsi, tinhimizawizé te te aima 're i'anhomri aba mono u'âbâ, Cristu Zezusihi âma 're i'anomro aba mono zarina. ⁵Cristu Zezusihi âma 're i'anomro aba mono zarina, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hâ uburé â norî na âma asibrob za'ra wa'wa: Rowasu'uwê dama 're 'mahârâ za'ra wa'aba mono da hâ, duré rowaihu'u wê zarina uburé mari, âma 're iwaihu'u za'ra wa'aba mono da hâ. ⁶Cristuhu wasu'uwê isaze za'ra wa'wa hâ te siptete uptabi na oto aiwa tihâimana za'ra wa'wa. ⁷Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhoprubzé romhuri imono bâ sipu'u pese na te te dama 're i'anhomri mono, hâiwa hawib zô aiwi 'mairowaptââ aba ô di, Wanhîb'apito Zezu Cristu apâ we imorizéb zô 're asimipari za'ra wa'aba mono ré hâ. ⁸Wanhîb'apito Zezu Cristu hâ te za te 're ai'apawpto wê wa'wa rob'râsutu u, aiwasédé da te ai'âma 'maihi waihu'u aba tô da, apâ we imorizé bâtâ âma hâ. ⁹'Re ihâimana u'âsi mono hâ umnhasi uptabi di. Ta hâ ma tô asô tihârâ za'ra wa'wa, I'ra Zezu Cristuhu siré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, Wanhîb'apito siré.

Corítu âma isazei'wa norî hâ sima isipo'ozé

¹⁰Ísisânawâ norî, Wanhîb'apito Zezu Cristu inhimiroti pire te te îma isôMRI zarina, wa za âma aiwi waptêrê za'ra wa'wa, âne: Ma'âpé aimreme na âma 're asisazei wê za'ra wa'aba mono. Duré asima 're aipo'o wa'aba mono tô. Ma'âpé simisutu misi haré 're rosa'rata za'ra wa'aba mono. Duré misi haré mari asima 're iwê za'ra wa'aba mono zarina 're aihâimana za'ra wa'aba mono. ¹¹Ísisânawâ norî, e mari wa, wa âne âma aima nharî za'ra wa'wa. Nima norî Cloe sipoto hawi a'uwê norî hâ te te îma rowasu'u za'ra wa, 're i'asiwasu za'ra wa'aba mono na hâ. ¹²Te aima roti za'ra wa'aba da, wa îsima wê, âne na: Aihâiba mono bâ, te sipu'u pese na asina 're inharî za'ra wa'aba mono, âne: "Wa hâ Pauluhu niwîmhâ." Duré niwamhâ, âne: "Wa hâ Apoluhu niwîmhâ." Niwamhâ duré, âne: "Wa hâ Pedruhu niwîmhâ." Duré niwamhâ, âne: "Wa hâ Cristuhu niwîmhâ." ¹³Âne wamhâ, e Cristu hâ wa'otô ahâ na da te po'o mono bâ. E duré Paulu hâ wedepo'o nhonhi'râmi na, da te asada sasôMRI za'ra wa'aba bâ. E niwamhâ Pauluhu nhisi na â dawabzuri hâ da te aima 'manharî za'ra wa'aba bâ.

¹⁴'Re ihâimana u'âsi mono âma si, wa iwata, â dawabzuri te aima i'mai'manharî aba ô zém na. Crispu norî ma si Gaiuhu me wa tô tâma 'manharî zahuré. ¹⁵Âne wamhâ, ni'wa hâ te te nharî waihu'u ô di za, inhisi na â dawabzuri i'manharî za'ra wa'aba na hâ. ¹⁶(Hâ! Wa tô îsi'âma po're puru duré, Estéfana hawi a'uwê norî ma zama â dawabzuri te i'manharî na hâ. Tane nherê, îsi'âma ipo're pu'u ô di, ni'wai ma, â norî nhipai u te duré i'manharî na hâ.) ¹⁷E mari wa. Cristu hâ te te îpisutu ô wa, â dawabzuri te dama 're a'manharî mono da. Tazahâ, Rowasu'uwê te 're 'mahârâ mono da si. Ti'ai âma 're idamreme zusi mono zarina te 're rowasu'u mono ô di, Cristu wedepo'o nhonhi'râmi na idââ nhiptetezé hâ simani tô da.

**Cristu hâ, dahâimanazém na rowaihu iwê, duré
'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pe**

¹⁸Rowasu'uwê wedepo'o nhonhi'râmi wasu'u hâ, tô tarére hâ 're isisimini za'ra mono norî ma hâ. Tazahâ, wanho'reptuzé, wa te wasina 're i'uwaimrami

za'ra mono norĩ ma hã, 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pe, te wama 're hâimana za'ra. ¹⁹E marĩ wa. Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te te nharĩ wa, âne:

“Wa za te 're a'uprosi, rowaihu'u pese 'wa norĩ nhimirowaihu hã. Isimiromnhoré ré norĩ nhimirowaihu'u zama wa za duré te tiwi 're a'uprosi.”

²⁰Âne wamhã, e niha rowaihu'u pese 'wa norĩ hã te te nharĩ za'ra da bâ, duré isimiromnhoré ré norĩ zama. E niha te te duré nharĩ za'ra da bâ, robzannahmri nhipese'wa norĩ zama. 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô te te 're hãiré, ti'ai âma rowaihu hã tarére na.

²¹'Re ihâimana u'âsi mono hã tinhimirowaihu'u wê na te te 'rui ô di, ti'ai âma a'uwê norĩ tinhimirowaihu'u na te te siwi iwaihu'u da hã. Tazahã, ma tô sima pisutu, te te 're isaze za'ra mono norĩ si te te 're anho'reptui mono da. Âne hã ma tô 'manha, Rowasu'uwê, wa te 're i'mahârâ za'ra mono zarina, “rowasu'u tarére” na da te 're iwamri za'ra mono na. ²²Zudeu norĩ hã te te siwi 're waptêrê, sena zô iwaihu'uzéb da, marĩ dama i'manharĩ waihu'u ô. Duré Zudeu'ô norĩ hã dahâimanazém na rowaihu'u zô te 're sôpré. ²³Tane nherê, wa norĩ hã Cristu wedepo'o nhonhi'râmi na da te isasômri wasu'u si, wa wa te dama 're 'mahârâ za'ra. Ta hã Rowasu'uwê, Zudeu norĩ wi te te 're ro'wa're. Duré Zudeu'ô norĩ hã te te sima âma 're rosa'rata za'ra, tarére na. ²⁴Tazahã, 'Re ihâimana u'âsi mono, sô 're ihârâ za'ra mono norĩ ma, te Cristu hã tâma 're hâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese na, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimirowaihu'u wê na, Zudeu norĩ ma duré Zudeu'ô norĩ ma zama. ²⁵E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimi'manharizé, tarére na da te âma 're rosa'rata za'ra mono nherê, ti'ai âma danhimirowaihu'u nhipai u pese, te 're hâimana. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimi'manharizé, isib'uwu na da te âma 're rosa'rata za'ra mono nherê, siptete uptabi di, ti'ai âma danhiptete nhipai u pese.

²⁶Isisânawã norĩ, ma'âpê aihâimanazém na asi'âma aipo're pu'u za'ra wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono asô hârâ za'ra wa'aba wamhã. Ti'ai âma danhimirob'madââ na hã, ai'umro na te aré 're aihâimana za'ra wa'aba mo, rowaihu'u wê 'wa na, duré dama asiptete na, niwamhã dama i'madââ za'etê norĩ nhihudu na. ²⁷Tane nherê, ti'ai âma rowaihu'u pese 'wa norĩ hã te te 're anhisém nomri mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô te te 're apisutu, ti'ai âma tarére na da te âma 're irosa'rata za'ra mono norĩ hã. Duré ti'ai âma isiptete norĩ hã te te 're anhisém nomri mono da, ma tô te te 're apisutu, sib'uwu na da te âma 're irosa'rata za'ra mono norĩ hã. ²⁸Duré uburé marĩ ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono norĩ ma, pire na 're ihâimana za'ra mono, te te 're apru mono da, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're apisutu, ti'ai âma da te 're iwê'ô pese za'ra mono hã, duré wapu na da te 're i'madââ za'ra mono hã duré uburé marĩ dai âna da te 're i'madââ za'ra mono hã. ²⁹Âne wamhã, â hã te te iwasu'u hã, ni'wa hã 're si'madââ zei mono tô da, te te waihu'u pese wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nho'a 're ihâimana mono na. ³⁰Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô aipisutu za'ra wa'wa, Cristu Zezusihi âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Ma tô duré 'manha, Cristu hã wate za'ra

rowaihu iwē na 're hâimana mono da. Tahawa, tô Cristuhu u'âbâ, te 'Re ihâimana u'âsi mono hâ i'uwaibaba na 're iwahâimana za'ra mono na te te 're wa'a'madâ'â oto. Taha u'âbâ, wa duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē na oto 're wahâimana za'ra. Taha zarina, wa duré wanho'reptuzé hâ wasina uwaimrami za'ra ni. ³¹Tahawa, Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ére hâ te tinha, âne: "Ni'wa hâ te te sima 're rowē mono da wamhâ, te te sima 're rowē mono, Uburé Danhib'apito marī te te 're i'a'manharī mono zém na si."

Cristu hâ, wedepo'o nhonhi'râmi na dazada idâ'âzé

2 ¹Īsisānawā norī, 'Re ihâimana u'âsi mono te, sena na simi'uri na rowaihu 're ihâimana mono te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhâ, ĩmreme ahâ na duré ĩnhimirowaihu'u za'ētē zarina te aima wasu'u za'ra wa'aba ô di. ²E marī wa. Asiré ĩnhamra aba ré hâ, wa tô isima rowairébé, uburé marī na ĩpo're si'âri da, Zezu Cristuhu âma si ĩpo're si'âri tô da, tô wedepo'o nhonhi'râmi na idâ'âzém na hâ. ³Te âma asabu za'ra wa'aba wamhâ, ĩnhib'uware na wa ĩhâiba. Wa duré rērē, ĩpahi te. ⁴Īnhimirowasu'u hâ duré te aima irowahutu za'ra wa'aba zé hâ, ti'ai âma robzanhamri nhipse zarina te aima rowasu'u za'ra wa'aba ô di. Tazahâ, 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani nhiptetezé hâ te hâi'rē sina. ⁵Tahawa, Wanhīb'apito asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hâ, ti'ai âma danhimirowaihu'u na isi'uparizéb ô di. 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese na si isi'uparizé hâ.

'Re ihâimana u'âsi mono te, dahâimanazém na rowaihu iwē

⁶Te aima irowasu'u za'ra wa'aba zé hâ, rowaihu isa'ēne te 're hâimana, isazei'wai hâimanazém na 're ĩprédub za'ra mono norī ma hâ. Tane nherē, ti'ai âma danhimirowaihu'u zarina ô di, duré pire na te te 're ida'madâ'â za'ra mono norī hawib ô di, tinhiptede te te oto 're isimini za'ra mono hâ. ⁷Rowaihu iwē, wa te dama 're i'mahârâ za'ra mono hâ ta hâ tô 'Re ihâimana u'âsi mono te, rowaihu iwē simi'uri na dawī 're ihâimana mono. Ta hâ sô'awi aré 're hâimana mono ô di. 'Re ihâimana u'âsi mono hâ si'uihâ na ma tô pisutu, te te aropoto mono wana ré, taha na wa te âma wasima 're rowē za'ra mono da oto. ⁸Ti'ai âma pire na te te 're ida'madâ'â za'ra mono norī hâ te te 'maiwaihu'u ô di, â hâ rowaihu iwē hâ. Te te siwi waihu'u 'wa'âhâ, Uburé Danhib'apito Danhipai u Iwaihu'u pese uptabi hâ te te aré siwi sasômri ô di, wedepo'o nhonhi'râmi na dâ'â da hâ. ⁹Tane nherē, Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ére te tinha, âne:

"Niwa ni'wa te te i'madâ'â ô hâ, duré te te iwapari ô hâ, duré niwa ni'wa te te âma irosa'rata waihu'u ô, za iromhâimana na hâ, ta hâ^a ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hâ hiri siro, te te 're i'azawi pese mono norī ma."

¹⁰Tane nherē, wama za'ra si ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hâ Tipē'ēzani na hâi'rē â hâ, simi'uri na aré 're ihâimana mono hâ. 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani hâ uburé marī, te te 're awaimrami. 'Re ihâimana u'âsi mono te,

a 2.9 ta hâ Ā hâ 'Re ihâimana u'âsi mono te te irowa'ôtôzé, te wasu'u.

rowa'õno i'rowi uptabi 're ihâimana za'ra mono zama te te 're awaimrami. ¹¹Oto ti'ai âma a'uwê norĩ hã, ipê'ezani iwa 're ihâimana za'ra mono si isimirosa'rada te te waihu'u pese za'ra di. Tane duré, ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimirosa'rada te te waihu'u ô di. Ipê'ezani si te te waihu'u pese uptabi di. ¹²Wa norĩ hã, ti'ai âma uburé marĩ na da te 're irosa'rata za'ra mono zé, wa te waibui ô di. Tazahã, 'Re ihâimana u'âsi mono Tipê'ezani te te wama isômri za'ra si wa tô waibui ni, uburé marĩ, wa te 're sadaihu'u za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te wama 're i'anhomri mono hã, wa'âbã âna.

¹³Tahawa, wa te 're rowasu'u za'ra mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani te te 're i'awaihu'u mono na si, wa 're wamreme zusi, mare di, ti'ai âma da te wama 're i'waihu'u za'ra mono zarina hã. Âne zarina, wa wa te 're rowasu'u za'ra, sena na rowaihu 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani hawim na, Ipê'ezani ré 're ihâimana za'ra mono norĩ ma. ¹⁴Tazahã ni'wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani ré hâimana ô wamhã, tâma hâimana waihu'u ô di duré, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani tinhoprubzé te te dama 're i'anhomri mono hã. Duré tô te te i'azadaihu'u da hã waihu'u ô di. Â hã tô sena rowaihu hã, tarére na te 're hâimana, taha ma hã. E marĩ wa. Isadaihu'uzé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani dama 're ihâimana za'ra mono zarina si, te za da te 're sadaihu'u za'ra. ¹⁵Ni'wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani ré 're ihâimana mono hã uburé marĩ te za te te 're awaihu'u, iwê na niwamhã iwasété na. Tane nherê, ôhõ âma wamhã, ni'wa ti'ai âma danhimirosa'rata zarina 're ihâimana mono hã ihâimanazéb zarina i'uwaibaba na te te i'waihu'u da hã waihu'u ô di. ¹⁶Ibahiã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te tinha, âne:

“E ni'wa hã te te waihu'u pese bâ, Uburé Danhib'apito nhimirosa'rada hã. E duré ni'wa hã tinhimiroti na te te pawapto waihu'u pese bâ.”

Tane nherê, te wama za'ra hã 're hâimana, Cristuhu te rosa'rada hã.

'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ

3 ¹Îsisânawã norĩ, te aima roti waihu'u za'ra wa'aba ô di, ni'wam norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani ré 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, te 're iroti mono ne hã. Tazahã, a norĩ wa'wa hã ti'ai âma isazei'õ'wa 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, te 're iroti mono ne, wa aima roti za'ra wa'wa, Cristu asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na ai'uté ne 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono ma. ²Ai'uté norĩ, tina hâiwa'u na si 're isaihuri mono ne, wa tô aima roti za'ra wa'wa, zahadu asaihuri waihu'u aba ô wa, dasa itete na hã. Âhã na zama zahadu sadi ô di, isadaihu'u wê za'ra wa'aba da hã. ³E marĩ wa. Zahadu 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, ti'ai âma isazei'õ'wa siwa'ru 're ihâimana za'ra mono ne.

Asi'umnhasi pe, duré 're i'asiwasu za'ra wa'aba mono zéb zama aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wamhã, e tawamhã âne na aihâimana za'ra wa'aba zé hã te te aiwasu'u za'ra wa'aba â bâ, zahadu ti'ai âma isazei'õ'wa ne 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono na hã, duré ta norĩ hâimanazéb zarina, uburé marĩ 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono na hã. ⁴Ni'wa hã âne te te nharĩ wamhã: “Wa hã Pauluhu niwĩmhã”, duré ni'wa aimawi hã te te nharĩ wamhã, âne: “Wa hã Apoluhu niwĩmhã”, âne 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã,

e 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono ā bā, ti'ai āma isazei'ō'wa 're ihāimana za'ra mono norĩ ne.

⁵Tawamhā bété, e 'wa hā Apolu. E 'wa hā duré Paulu. Wa norĩ hā taré 'Re ihāimana u'āsi mono ma romhuri'wa na si, 're iwahāimana mono. Duré waza-dawa hawi isaze za'ra wa'wa, Wanhĩb'apito hā. Wahāiba si'uiwa na romhuri, wa wa te 're 'manharĩ, Wanhĩb'apito te te wama 're i'anhomri mono hā. ⁶Wa hā wa rob're. Tawamhā Apolu te rob're nasi di'i. Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono si ma tō a'manha, prédu wē za'ra da. ⁷Rob're'wa hā duré robdi-'i'wa hā pire na 're hāimana zahuré mono ō di. 'Re ihāimana u'āsi mono si ipire hā, taha si te te 're 'manharĩ mono wa, 're prédu wē za'ra mono da. ⁸E marĩ wa. Rob're'wa nhimiromhuri hā duré robdi'wa nhimiromhuri hā aiwab zahuré wa. 'Re ihāimana u'āsi mono hā te za te te dama 're awa'ābā, romhuri dahāiba mono bā da te 're i'manharĩ za'ra mono zarina. ⁹E marĩ wa. Wa norĩ hā 'Re ihāimana u'āsi mono ma romhuri na, wasiré romhuri'wa na 're wahāimana mono wa. A norĩ wa'wa hā rob're da, ti'a ne te 're aihāimana za'ra wa'aba mo, 'Re ihāimana u'āsi mono te te aiwa 're irob're za'ra wa'aba mono. ¹⁰'Re ihāimana u'āsi mono hā te āma 're romhuri mono da, tinhoprubzé iwē te te ĩma isōmri zarina, wa tō 'manha 'ri nhana'rada hā, 'ri'wa isimiromhuri wē ne. Tane nherē, aimawi norĩ hā te 'ri hā te te siwi 're 'manharĩ, ā hā 'ri nhana'rata nhisiwimhā. Tane nherē, tō dahāiba mono bā da te āma 're ipibui pese za'ra mono da si, da te 're i'ri nharĩ za'ra mono na hā. ¹¹E marĩ wa. 'Re ihāimana u'āsi mono hā Zezu Cristu te te sārĩ pari wa, misire 'ri nhana'rata ne 're hāimana mono da. Tahawa aimawi hā isine hā 'mai'hāimana waihu'u ō di za, 'ri nhana'rada hā. ¹²Ni'wam norĩ hā ētē waipo pré oru na niwamhā ēne iwa'ābā za'ētē na niwamhā ētē waipo prā prata na te te 're 'ri za'ra, 'ri nhana'rata nhisiwimhā. Duré ni'wam norĩ hā wede na niwamhā du'wa na te te 're 'ri za'ra, niwamhā 're'ōmop su na. ¹³Dahāiba mono bā da te 're iromhuri za'ra mono zé hā te za sō'awi tihāimana za'ra za, Wanhĩb'apito te bātā āma za sihāi'rē za'ra wa. Ā hā bādā hā te za wi za, unhama na. Tawamhā uzā hā te za pibu za'ra za, dahāiba mono bā danhimiromhuri hā sena zō. Te za ahāi'rē, niha na danhimiromhuri hā. ¹⁴Ni'wa hā 'ri nhana'rata nhisiwi te te i'ri hā unhama na ro'o nherē, tiwi sab u'āsi wamhā, tawamhā ta hā tipawa'ā te za ti'ā za. ¹⁵Tazahā, 'ri'wa nhimiromhuri, uzā te te uprosi wamhā, tawamhā ta hā te za simini za, tipawa'ā. Tane nherē, ta hā te za tinho'reptuzé hā sina uwaimra, unhama ro'o 'rowi, ni'wa te te ro'razāri wē wa, isisō'reptu ne. ¹⁶E aimā waihu'u za'ra wa'aba ā bā, a norĩ wa'wa hā 'Re ihāimana u'āsi mono 're isāmra mono zé 'ri iwē uptabi na 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono na hā, duré 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani aiwa 're ihāimana za'ra wa'aba mono na hā. ¹⁷Āne wa, ni'wa hā 'Re ihāimana u'āsi mono 're isāmra mono zé 'ri iwē uptabi te te pru wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono te za uprosi za, ta hā. E marĩ wa. 'Re ihāimana u'āsi mono 're isāmra mono zé 'ri iwē uptabi hā aimawi wazé pese na tāmā 're hāimana mono wa, a norĩ wa'wa hā tō 'Re ihāimana u'āsi mono 're isāmra mono zé 'ri iwē uptabi na 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa.

¹⁸Ni'wa hā rāwi sima sadawa nhipese tō! Ni'wa hā asiré za'ra wa'aba hā ti'ai āma danhimirowaihu'u zarina, rowaihu'u pese 'wa na rāwi te te sina 're rosa'rata mono wamhā, ta hā tō ti'ai āma dama hā rāsiwamnarĩ na 're

hâimana mono, rowaihu'u wê 'wa na sena na 're hâimana mono da. ¹⁹E marĩ wa. Ti'ai âma rowaihu hã tarére wa, 'Re ihâimana u'âsi mono tômo nho'a hã. 'Re ihâimana u'âsi mono mreme na Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te tinha, âne: “‘Re ihâimana u'âsi mono hã ti'ai âma rowaihu'u'wa norĩ ma, te te 're arob'manharĩ, tinhimirowaihu'u na 'râwi 're siwaibui mono da.” ²⁰Duré âne na rob'ui'ére te tinha: “‘Uburé Danhib'apito hã rowaihu'u'wa norĩ nhimirosa'rada te te waihu'u pese di, marĩ dai ô na hã.” ²¹Tahawa, da'âma asima 're rowê za'ra wa'aba mono tô. E marĩ wa. Uburé marĩ ate za'ra wa'aba wa, ²²tô Paulu, niwamhã Apolu duré Pedruhu zama, duré ã hã ti'a hã, dahâiba ré dahâimanazé duré dadâ, duré awa'awi hã duré romhutu'ômhã. Uburé ã norĩ hã aima za'ra wa'aba, te 're hâimana za'ra. ²³Duré a norĩ wa'wa hã Cristuhu te hã. Duré Cristu hã 'Re ihâimana u'âsi mono te.

Cristuhu zadawa 'mahârâ'wa norĩ

4 ¹A norĩ wa'wa hã tô 're wa'madâ'â za'ra wa'aba mono, wa norĩ hã Cristuhu ma romhuri'wa na. 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô wama pisutu za'ra, ite rowa'ôno waihu'u âna 're ihâimana za'ra mono, wa te tâma 're 'madâ'â za'ra mono da. ²Tawamhã tô i'ru zahi, âne na romhuri'wa norĩ umnhasi na 're ihâimana za'ra mono da hã, Wanhib'apito ma. ³Tane nherê, îma hã ipire hâimana ô di, ihâimanazéb zarina asiwi iwaihu'u aba da hã, niwamhã ti'ai âma rowairébézéb âma i'âma rowairébé ihâimana da hã. Tô îzama 'râwi ihâimanazém na 're îsiwaihu'u mono ô di. ⁴Marĩ na te i'upazém na 'râwi ipê'ê remhã îsisâmri ô di. Tane nherê, ta hã te te i'wasu'u ô di, marĩ na te i'upai ô na hã. Wanhib'apito si te za iwaihu'u, ihâimanazém na hã. ⁵Tahawa, da'âma 're rowairébé za'ra wa'aba mono tô, bâdâ ipisutu siromo wana ré hã. 'Re saparĩ za'ra wa'aba mono, niwa Wanhib'apito we imorizé hã. Ta hã te za rowa'na na ahâi'rê, âhã na robra âma marĩ simi'uri na 're ihâimana za'ra mono hã. Te za duré ahâi'rê, uburé marĩ dapê'ê 're, da te dasima 're iwê za'ra mono zé, dama 're ihâimana za'ra mono hã. Tawamhã dahâiba mono bâ i'uwaibaba na 'Re ihâimana u'âsi mono te te ida'awêsâmrizé hã te za dama tihâimana za'ra.

⁶Îsisânawã norĩ, ai'udâna za'ra wa'aba, wa âne hã roti, te îsi'âma isimiré'ézém na, Apoluhu âma zama, âma iwasisanhozéb zarina waihu'u za'ra wa'aba da, ã hã: “‘Ma'âpé Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére te te inharĩ zarina si 're anomro aba mono.” Âne wap si, ni'wa hã ihâiba amo na si te te sima 're rowê mono ô di za, ihâiba amo hã te te siwi 're wê'ô mono da. ⁷E 'wa hã te te aipisutu za'ra wa'aba bâ, asiré norĩ nhipai u aipire na aihâimana za'ra wa'aba da. E 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te aima sômri za'ra wa'aba ã bâ, uburé marĩ aima ihâimana za'ra wa'wa hã. Âne wamhã, e marĩ da, te asi'madâ'â ze za'ra wa'wa, uburé marĩ aima ihâimana za'ra wa'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te aima sômri za'ra wa'aba ô newa.

⁸A norĩ wa'wa hã uburé marĩ sô i'amnhasi za'ra wa'wa, aima hâimana za'ra wa'aba ze te bâ, duré aipê'ê 're, asibro pese za'ra wa'aba ze te bâ, duré wa'upana dama asi'apito za'ra wa'aba ze te bâ. Tô aré iwê, dama i'asi'apito uptabi za'ra wa'aba da hã, wa norĩ zama asiré za'ra wa'aba, wapire na wasi'apito za'ra da! ⁹Îma hã 'Re ihâimana u'âsi mono, da'râsutu u ma tô wanhoré, wa norĩ hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ. Wa norĩ hã wa 're wahâimana za'ra,

ni'wam nori ma, âma 're danhopré mono da, da'ahâ nho'a dâ'a da, da te tâma 're ipisutu za'ra mono nori ne, hâiwa hawi romhuri'wa nori nho'a ti'ai âma datômo nho'a zama. ¹⁰Cristuhu u'âbâ, wa'râ siwamnari na 're wahâimana za'ra mono ze te bâ, a nori wa'aba si ai'râi waihu'u wê di pâ, Cristuhu âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa. Wa nori hâ wanhib'uwa za'ra ze te bâ, a nori wa'aba si asiptete za'ra wa'aba di pâ. Duré da te aiwazé wê za'ra wa'aba di pâ, wa nori si dama wa'ru ze te bâ. ¹¹Âwa bâta u hâ, zahadu wa mra hâ wa te 're sêpata za'ra, duré 'rubu zama. Duré wa'uza hâsitari na wa 're wasi'uza za'ra. Te duré da te 're wahâ za'ra, wa'ubu wi. Duré ro hâ wama 're hâimana za'ra mono ô di, 're iwasi'ubumroi mono zéb da hâ. ¹²Wanhib'rata na, wa te 're romhuri za'ra mono wa, wa wa te âma 're wazere pese za'ra. Iwasédé, da te wama 're pisutu za'ra mono nherê, iwa'râmi wa iwê hâ wa te dama 're pisutu za'ra. Da te wama 're rob'manharî wasété za'ra mono wamhâ, wanhimi'êi hâ na wa wa te 're 'wapé za'ra. ¹³Da te dasima 're wawasu'u wasété za'ra mono wamhâ, wamreme zasi âna, wa wa te 're dazada'âbâ za'ra. Â bâta u hâ te zahadu ropu ne ropâ, da te 're wa'madâ'a za'ra, marî dai ô ne.

¹⁴Âne na hâ te âma aiwi rowazéb za'ra wa'aba da, te âma aima rob'ui'éré za'ra wa'aba ô di. Taré te âma aima roti za'ra wa'aba da si, wa âma rob'ui'éré, i'ra îma isawi uptabi ne, îma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa. ¹⁵Isazei'wa hâimanazém na aipawapto'wa nori, 10 miu na aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ô di aré. E marî wa. Wa hâ aimama za'ra wa'aba na oto aima 're îhâimana za'ra wa'aba mono wa, Cristu Zezusihi âma 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, Rowasu'uwê te 're i'mahârâ mono u'âbâ. ¹⁶Tahawa, wa za âne aiwi waptêrê za'ra wa'wa: Ma'âpé âma îsisanhozéb zarina si 're anomro aba mono. ¹⁷Âne da, wa âma atême satôri za'ra wa'wa, Timotiu hâ. Ta hâ îma isawi pe, duré îma i'umnha, i'ra ne te îma 're hâimana, Wanhib'apito âma 're wahâimana mono wa. Ta hâ te za aipawaptob za'ra wa'wa, âma aipo're pu'u za'ra wa'aba da, Cristu Zezusihi âma 're îmorizém na, ropâ isazei'wa nori siré 're isi'râ'otô mono zém na te 're i'mahârâ mono zarina.

¹⁸Ni'wam nori asiré za'ra wa'aba hâ te si'madâ'a ze za'ra, te te rosa'rata za'ra wa, za oto âma îmorî zahu ô na, te asabu za'ra wa'aba da. ¹⁹Tane nherê, Uburé Danhib'apito te te sima wê wamhâ, wa za âma asabu su'u za'ra wa'wa. Tawap si wa za waihu'u, 're isi'madâ'a ze za'ra mono nori hâ marî tâma 'manharî waihu'u pese za'ra zô pé, mare di, imreme si tâma iwaihu'u pese za'ra zô hâ. ²⁰E marî wa. 'Re îhâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zé hâ, damreme na si 're hâimana mono ô wa. Tazahâ, siptete uptabi di, te te 're ida'apawapto mono da hâ. ²¹E ma hâ te za asima ipisutu za'ra wa'wa: E abazei hânhorô 'manharî na dapré'ézéb ré, âma atême îmorî za'ra wa'aba da, e niwamhâ îpê'ê 're înhimizawi za'etê zéb ré duré îpê'ê wê ré zama.

**Corítu âma isazei'wa nori siré, dasina dahâimana na hâimana
nhiséb âna 're i'maihâimana wasété mono zé**

5 ¹Aiwasu'u za'ra wa'wa wa tô duré wapa, ai'reb za'ra wa'aba danhiséb âna dasina dahâimana isa'etê uptabi na hâ, isazei'ô'wa nori te te aré 're i'manharî waihu'u za'ra mono ô hâ, tane nherê, 're i'mai'manharî aba mono na hâ. Rowasu'u hâ wa tô wapa. Ni'wa aibâ hâ te u 're hâimana, timama mro

tém na nherê! ²E niha te merê âne nherê, 're asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mo. Tô robzei'ô uptabi na aré 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono da hã, duré ni'wa âne te te 're i'manharî mono ma, aihawi nimomo tâma irob'ru za'ra wa'aba da si. ³Oto wa hã ai'rata înhemra aba ô nherê, îpê'ê na wa îhâiba, asiré za'ra wa'aba. Aibâ âma, wa tô duré âma rowairébê, â hã marî iwasédê te te 're i'manharî mono âma hã, ai'rata înhemra aba ne. ⁴Wanhib'apito Zezusihi nhisi na asiré 're ai'rã'ôtô aba mono wamhã, îpê'ê na wa za 're îhâimana, asiré za'ra wa'aba. Tahawa Wanhib'apito Zezusihi waihu'u pese na, ⁵ma'âpê â hã aibâ hã Satanasi ma asiwi hâiba nhomri aba, te te sima 're iwê mono zarina, 're iwasétê mono zé hã tiwi si'utôri da. Tane nherê, îhâiba uptabi hã, sisô'reptu da za, Wanhib'apito te bâtâ âma hã.

⁶Ibâi ô di, 're i'asi'madâ'â ze za'ra wa'aba mono hã! Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, 're idamreme zusi mono zé hã, âne: "Tu'êtê wapu mapuzé hã surure nherê, te za uburé wapu, amnho zu hã." ⁷Ma'âpê i'u'êtê wapu mapuzé i'ratare hã^b sãmra aba asisiti, amnho zu itém na oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, mapuzéb âna. Tô oto a norî wa'wa hã amnho zu itém na te aihâimana za'ra wa'wa, i'u'êtê wapu mapuzé baba na. E marî wa. Pone'ërebâ hã Pascoa na dato nhisi wa, da te 're isimroi mono ne wahup sidâpâ, Cristu hã wate za'ra Pone'ërebâ, da te dasiwi wîrî wa, wawasétê da, te te 're wa'a'upsôî mono da. ⁸Tahawa, wate za'ra Pascoa na dato nhisi na si, wa te wasima 're romhu'u za'ra wa'aba mono, mare di, i'u'êtê wapu mapuzé i'u'êtê wapu te te 're iwazari za'ra mono na hã, i'u'êtê wapu mapuzé i'ratare dawasétê u te te 're ida'âwisi za'ra mono na, duré danhiséb âna dasina dahâimana na 're idahâimana za'ra mono na, tazahã, i'u'êtê wapu mapuzé ibaba na si i'u'êtê wapu na hã, tô i'u'êtê wapu dahâimanazé i'uptabi na si duré sena na si.

⁹Îhâiba amo rob'ui'ére na te âma aima irob'ui'ére za'ra wa'aba na hã, wa âma aiwi waptêrê za'ra wa'wa, siséb âna dasina dahâimana na 're îhâimana za'ra mono norî me, 're aihâimana za'ra wa'aba mono tô da. ¹⁰Âne na te aima roti za'ra wa'aba ô di, âme ti'ai âma isazei'ô'wa norî dasina dahâimana na 're îhâimana za'ra mono norî nhiti 're aihâimana za'ra wa'aba mono da hã, duré te te irob'ui'prazé wê norî nhiti, duré isimisaihuri norî nhiti, duré niwamhã romhâiba na 're iwata za'ra mono norî nhiti. Âne da 'wa'âhã, aré tô i'aiwai-rébê aba da si, ti'ai hawimhã. ¹¹Âne si wa tô aima roti za'ra wa'wa, marî na ni'wam norî siré 're aihâimana za'ra wa'aba mono tô da, Cristuhu zazei'wa na wasisânawã na 're siwasu'u za'ra mono nherê, danhiséb âna dasina dahâimana na 're îhâimana za'ra mono norî siré, niwamhã rob'ui'prazé wê 'wa norî siré, niwamhã romhâiba na 're iwata za'ra mono norî siré hã, niwamhã âzé zei'wa norî siré hã, niwamhã isimisaihuri norî siré. Âne 're îhâimana za'ra wa'aba mono norî siré hã tô 're asaihuri aba mono tô.

¹²Îma i'ru zahi hã îma hâimana ô di, isazei'wa norî siré 're isi'rã'ôtô mono norî nhiti 're îhâimana za'ra mono norî hã te îsiwi 're i'awê'ô mono da hã. 'Re îhâimana u'âsi mono si te za îhâimanazéb zarina te te 're awaihu'u, niha na te te âma 're arowairébê mono da. Tawamhã a norî wa'wa hã e asiré isa-zei'wa norî âma îhâimanazéb zarina za 're rowairébê za'ra wa'aba mono âna da bâ. ¹³E marî wa. 'Re îhâimana u'âsi mono mreme na Ibâihã iwazé pese na

rob'ui'éré hã te te nharĩ wa, âne: “Ã hã marĩ 'manharĩ wasété 'wa hã aiwa'wa hawi asiwi wazere aba.”

Isazei'wa norĩ, 'rãwi sisada 're ihâimana za'ra mono zé

6 ¹Ni'wa hã asiré za'ra wa'aba hã, tisiré isazei'wa da nherê, sada sa wamhã, e marĩ da, te za âwisi romhâimanazé, da'âma rowairébé'wa isazei'ô'wa norĩ u. E te te âwisi âna, isiré isazei'wa norĩ si te te âma rowairébé za'ra da hã. ²E aima waihu'u za'ra wa'aba â bâ, 'Re ihâimana u'âsi mono nhĩb-'a'uwê norĩ romhutu'ômhã za ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono norĩ âma te te irowairébé za'ra na hã. Âne wamhã, za niwa ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono norĩ âma rowairébé za'ra wa'aba wamhã, e sada 're aihâimana za'ra wa'aba mono â bâ bété, marĩ ĩsurure na 're irowairébé za'ra wa'aba mono da hã. ³E aima waihu'u za'ra wa'aba â bâ, hãwa hawi romhuri'wa norĩ âma zama, za wa te irowairébé za'ra na hã. Âne wamhã, e sada 're wahâimana za'ra mono â bâ bété, ti'ai âma marĩ 're ihâimana za'ra mono na wa te 're irowairébé za'ra mono da hã! ⁴Tahawa, marĩ zarina asisada 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã, da te ai'âma 're rowairébé za'ra wa'aba mono da, e marĩ da, te za 're i'âwisi za'ra wa'aba mo aibã norĩ, isazei'wa norĩ siré 're isi'rã'ô'tô mono zéb âma isimiroti pire, tâma 're ihâimana za'ra mono ô norĩ u. ⁵Âne, wa aima roti za'ra wa'wa, te âma aiwi rowazéb za'ra wa'aba da. E ni'wa hã hâimana â bâ bété, asiré za'ra wa'aba hã, i'rãiwaihu'u wê tâma 're ihâimana mono, asiré isazei'wa nherê, asisada 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, i'u-waibaba na te te ai'âma 're i'arowairébé aba mono da hã. ⁶Te tã 're hâimana. Tane nherê, âne da nherê, te za ni'wa hã tisiré isazei'wa hã âwisi, da'âma rowairébézé u. Âne wamhã, te tã 're iwaprosi za'ra wa'aba mo, Cristuhu zazei'ô'wa norĩ hã te te ai'âma 're rowairébé za'ra wa'aba mono da.

⁷Asisada 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã, ta hã te ai'âma ai'utê'wa na aima 're hâimana za'ra wa'wa. E tawamhã tã aré wê â bâ, marĩ i'upa 're i'wapéi hã za'ra wa'aba mono da hã pire nherê. E tã duré aré wê â bâ, aiwi 're idanhimisaihuri za'ra wa'aba mono zé, 're isépata za'ra wa'aba mono da hã. ⁸Tane nherê, iwa'rãmi te marĩ i'upa si 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo. Te duré 're asimisaihuri za'ra wa'aba mo. Asisãnwãĩ uptabi da nherê, te âne hã uburé 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo! ⁹E aima waihu'u za'ra wa'aba â bâ, iwasété norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zéb âma, za 're ihâimana waihu'u za'ra mono ô na hã. 'Rãwi asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono tã! Dahâimana nhiséb âna dasina dahâimana na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã, duré romhãiba 'manharĩ na 're iwata za'ra mono norĩ hã, duré damro na dawi 're isimisaihuri za'ra mono norĩ hã, duré aibã si'uiwa nherê, niwamhã pi'ô si'uiwa nherê, sina 're ihâimana za'ra mono norĩ hã, ¹⁰duré isimisaihuri norĩ hã, duré rob'ui'prazé wê 'wa norĩ hã, duré âzé ze'i'wa norĩ hã, duré te te da'âma 're iwasété za'ra mono norĩ hã, duré r'ãnhipese sina danhibro te te dawi 're isimi'uri za'ra mono norĩ hã, â norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwê mono zéb âma hã 're hâimana waihu'u za'ra mono ô di za. ¹¹Ai'reb za'ra wa'aba hã te ni'wam norĩ âne aré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tã ai'upsô za'ra wa'wa, aiwasété hawi. Duré ite na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ma tã aipisutu za'ra wa'wa. Duré i'uwaibaba na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono na

te oto te te 're ai'madáâ za'ra wa'wa, Wanhib'apito Zezu Cristuhu u'âbâ, duré wate za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono Pě'ězani u'âbâb zama.

Dahâiba hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono ma si 're ihâimana za'ra mono zé

¹² Ni'wa hâ te za tinha, âne: “Uburé marî, te 're a'manharî waihu'u pese mono di, te îsima 're i'awē mono zéb zarina.” Ibâ tô. Tane nherē, uburé marî iwē si ô di, aima hâ. Te inharî da hâ aré, âne: “Siwa'ru marî te 're a'manharî waihu'u pese mono di.” Tane nherē, tâma îsisômri ô di za, marî îâma sib'a-uwē da hâ. ¹³ Ni'wa aimawi hâ te za duré tinha, âne: “Dasa hâ te 're hâimana za'ra, danomo ma. Duré dadu hâ te 're hâimana, dasa da.” Ibâ tô. Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ te za sahuré uprosi zahuré za. Wahâiba hâ wama 're hâimana za'ra mono ô di, dasina dahâimana na wanhiséb âna âma 're wahâimana za'ra mono da hâ, tazahâ, Wanhib'apito ma si, wa te âma 're romhuri za'ra mono da. Tahawa, Wanhib'apito hâ wahâiba te te wama 're a'madáâ wē. ¹⁴ 'Re ihâimana u'âsi mono hâ tiwaihu'u pese na, ma tô Wanhib'apito hâ hâiwa'utu. Tane te za duré wa'ahâiwa'utu za.

¹⁵ E aima waihu'u za'ra wa'aba â bâ, aihâiba za'ra wa'wa hâ Cristuhu hâiba apo'o na 're ihâimana za'ra mono na hâ. E tawamhâ Cristuhu hâiba apo hâ wa za âma ato, pi'ô siwa'âbâ zô 're isi'rui mono hâiba na. Mare uptabi di! ¹⁶ E niwamhâ duré aima waihu'u za'ra wa'aba â bâ, aibâ, pi'ô siwa'âbâ zô 're isi'rui mono âma hâiba sito wamhâ, za oto misi dahâiba ne 're ihâimana zahuré mono na hâ. Ibaihâ iwazé pese na rob'ui'ére te tinha, âne: “Maparane ihâiba nherē, misi ihâiba ne te za oto siré 're hâimana zahuré.” ¹⁷ Tane duré, ni'wa hâ Wanhib'apito âma hâiba sito wamhâ, tipě'ězani na te za misi dahâiba ne oto isiré 're hâimana.

¹⁸ Tahawa, ma'âpé danhiséb âna dasina dahâimana wi asina aipahâ za'ra wa'aba! Ni'wa hâ siwa'ru tiwasédé aimawi hâ te te 'manharî wamhâ, ta hâ tihâiba nhiti te za 'manha. Tazahâ, ni'wa hâ danhiséb âna dasina dahâimana te te 'manharî wamhâ, râwi tihâiba da, te za tiwasédé hâ 'manha. ¹⁹ E aima waihu'u za'ra wa'aba â bâ, aihâiba za'ra wa'wa hâ 'Re ihâimana u'âsi mono Pě'ězani nhorôwa na, aiwa 're ihâimana za'ra wa'aba mono nhorôwa na, 'Re ihâimana u'âsi mono te te aima isômri za'ra wa'aba nhorôwa na. Âne wamhâ, râwi aihâiba te na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di oto. 'Re ihâimana u'âsi mono te na si te oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ²⁰ 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô ai'uipra za'ra wa'wa, aiwa'âbâ za'etē na. Tahawa, ma'âpé aihâiba za'ra wa'aba na, 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're aiwata za'ra wa'aba mono.

Dasina damrozém na roti

7 ¹ Âhâ na hâ, wa za oto aima roti za'ra wa'wa, rob'ui'ére na we âma asiwi îzadanhari aba zém na, âne: “Wē di, aibâ mro âna 're ihâimana mono da hâ.” ² Tane nherē, wa za âne aima roti za'ra wa'wa: Danhiséb âna dasina dahâimana hâ sa'etē wa, tô aibâ norî ma, pi'ô imro ite mono bâ, 're hâimana za'ra mono, duré tane pi'ô norî ma aibâ imro ite mono bâ 're hâimana za'ra mono. ³ Aibâ norî hâ te te âma 're uwaimrami za'ra mono, i'uwaibaba na damro na 're ihâimana za'ra mono zé hâ. Tane duré pi'ô norî hâ te te tô âma 're uwaimrami za'ra mono timro ma, i'uwaibaba na damro na 're ihâimana

za'ra mono zé hã. ⁴Pi'õ norĩ 're mro za'ra mono wamhã, ihãiba ite na oto 're hãimana waihu'u za'ra mono õ di. Imro te si te za oto 're hãimana za'ra. Tane duré aibã norĩ 're mro za'ra mono wamhã, ihãiba ite na oto 're hãimana waihu'u za'ra mono õ di. Imro te si te za oto 're hãimana za'ra. ⁵Tahawa, aimro ré norĩ, aimro wi aihãiba hã 're sawi za'ra wa'aba mono tõ. Āne na āma 're asisaze za'ra wa'aba mono wap si, nimahã bātã na a'ã asina 're aihãimana za'ra wa'aba mono tõ da, rowaptêrê si a'ã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, taha parimhã apã asina 're aihãimana za'ra wa'aba mono da, Satanasihĩ nhimipibuzéb 're, 're airere'e aba mono tõ da, 'rãwi 're i'asitéte waihu'u za'ra wa'aba mono õ zarina.

⁶Āne na hã taré wa āma aima pibu za'ra wa'wa, mare di, i'ru zahi zarina hã. ⁷Īma iwē uptabi aré, aibã norĩ ĩsine mro āna 're inomro mono da hã. Tane nherê, dahãiba mono bã te dama 're hãimana za'ra, 'Re ihãimana u'ãsi mono tinhoprubzé iwē uptabi te te dama 're i'anhomri mono hã, āma 're danomro mono da, ni'wam norĩ hã mro ré 're nomro mono da, niwamhã ni'wam norĩ hã mro āna.

⁸Imro'õ norĩ hã duré imrotõ norĩ hã, tõ aré ĩma iwē uptabi, õhõ haré ĩsine mro āna 're inomro mono da hã. ⁹Tane nherê, dasina dahãimana wi 're asitéte waihu'u za'ra wa'aba mono õ wamhã, tõ 're aimro za'ra wa'aba mono, sô 're asiwasutu u'ãsi za'ra wa'aba mono tõ da.

¹⁰Mro ré oto ihãimana za'ra norĩ ma, wa za āne tãma roti za'ra (ã hã ĩnhi-miroti õ di, tazahã, Wanhĩb'apito nhimiroti): Pi'õ norĩ hã timro te te 're rême za'ra mono tõ. ¹¹Tazahã, pi'õ norĩ hã timro te te 're rême za'ra mono wamhã, aibã aimawi na apã 're imro zahu za'ra mono õ da si, niwamhã timro 'rata u si apã te te sina 're siri za'ra mono, rowê na si siré 're hãimana zahuré mono da. Duré aibã norĩ hã timro te te 're rême za'ra mono tõ.

¹²Ni'wam norĩ aimawi norĩ^c ma, wa hã wa za duré roti, āne. Mare di, Wanhĩb'apito nhimiroti na hã. Aibã isazei'wa, pi'õ isazei'õ'wa na imro hã, ta hã pi'õ isiré 're hãimana u'ãsi mono da, te te āma sazei wamhã, ta hã aibã timro te te tõ rême tõ. ¹³Tane duré pi'õ isazei'wa, aibã isazei'õ'wa na imro hã, ta hã aibã isiré 're hãimana u'ãsi mono da, te te āma sazei wamhã, ta hã pi'õ timro te te tõ rême tõ. ¹⁴E marĩ wa. 'Re ihãimana u'ãsi mono hã imro aibã isazei'õ'wai ma, iwē hã za te te tãma 're apisutu mono wa, pi'õ imro hã isazei'wa na 're ihãimana mono u'ãbã. Tane duré imro pi'õ isazei'õ'wai ma, iwē za te te tãma 're apisutu mono wa, aibã imro hã isazei'wa na 're ihãimana mono u'ãbã. Ānei õ 'wa'ãhã, i'ra norĩ hã isazei'õ'wa norĩ 'ra romhã na 're ihãimana za'ra mono ne, te aré 're hãimana za'ra, 'Re ihãimana u'ãsi mono nhiti. Tane nherê, tõ āne 're romhãimana mono wa, te aimawi tãma 're hãimana za'ra. ¹⁵Tane nherê, aibã isazei'õ'wa hã niwamhã pi'õ isazei'õ'wa timro te te rême da, te te sima wē wamhã, tawamhã tõ sirême zahuré. Āne wamhã, aibã isazei'wa hã niwamhã pi'õ isazei'wa hã te za sima iwē na tihãiba. E marĩ wa, 'Re ihãimana u'ãsi mono hã asô hãrã za'ra wa'aba wa, rowê u'ãsi 're aihãimana za'ra wa'aba mono da. ¹⁶Pi'õ isazei'wa, e niha te za merê iwaihu, aimro za isô'reptu na hã. Duré a hã aibã isazei'wa, e niha te za merê iwaihu, aimro za isô'reptu na hã.

^c 7.12 Aimawi norĩ Isazei'wa norĩ hã, isazei'õ'wa na imro za'ra hã, te wasu'u.

¹⁷Wanhib'apito hã aihâiba mono bâ aihâimanazé te te aima 're ipisutu za'ra wa'aba mono zém na âma 're i'uzusi u'âsi za'ra wa'aba mono da si, 'Re ihâimana u'âsi mono, asô 're hârâ za'ra wa'aba mono wana ré, 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zarina. Â hã ñhimiroti na, wa isazei'wa norí siré 're isi-râ'otô mono zé mono na te 're rowahutu. ¹⁸Ni'wa Zudeu isihâiwata nhizâri ré, 'Re ihâimana u'âsi mono, sô ihârâzé te te wapari wamhã, sima sô rítí tō, tinhihâiwata nhizârizé te te pari da hã. Tane duré, ni'wa Zudeu'ô isihâiwata nhizâri ô, 'Re ihâimana u'âsi mono, sô ihârâzé te te wapari wamhã, tō sisi-hâiwata nhizâri tō, ta hã. ¹⁹Danhihâiwata nhihâri hã marí dai ô di, duré danhihâiwata nhihâri ô zama. Ipire uptabi hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti, da te 're i'madââ pese za'ra mono zép si. ²⁰Dahâiba mono bâ, tō 're dahâimana u'âsi za'ra mono, 'Re ihâimana u'âsi mono, dazô 're hârâ mono wana ré, 're idahâimana za'ra mono zém na. ²¹E aiwada'uri zarina atede'wai ma romhuri'wa na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hã asô 're hârâ za'ra wa'wa. Taha ré wamhã, taha na 're aihâtââ za'ra wa'aba mono tō. Tazahã, ihawi aiwairébé waihu'u pese aba wamhã, asima iwē na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ma'ápé bádâ aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono zé hã 're simini za'ra wa'aba mono tō. ²²E marí wa. Ni'wa hã titede'wai ma wada'uri zarina romhuri'wa na aré 're hâimana mono ré, 'Re ihâimana u'âsi mono sô ihârâ hã, ta hã te za oto sima iwē na 're hâimana, Uburé Danhib'apito âma 're morí wa oto, duré Uburé Danhib'apito te na 're hâimana mono wa oto. Tane duré, ni'wa sima iwē na wada'uri âna 're hâimana mono ré, 'Re ihâimana u'âsi mono sô hârâ wamhã, te za oto 're hâimana, Cristuhu ma wada'uri zarina romhuri'wa na. ²³'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tō ai'uipra za'ra wa'wa, aiwa'âbâ za'etē uptabi na. Tahawa, ma'ápé ti'ai âma ni'wai ma aiwada'uri zarina romhuri'wa ne 're aihâimana za'ra wa'aba mono tō. ²⁴Ïsisânawã norí, tō âma 're uzusi u'âsi za'ra wa'aba mono aihâimanazém na, 'Re ihâimana u'âsi mono nho'remhã, ta hã asô 're hârâ za'ra wa'aba mono wana ré, 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zém na.

Imro'ô norí rotizé imrotô norí ma zama

²⁵Imro'ô norí ma, Wanhib'apito nhimiroti hã ñma âma hâimana za'ra ô di. Tane nherē, wa za âne tãma roti za'ra, ñsihawim na, Wanhib'apito tinhimizawizéb zarina, i'uwaibaba na ñumnhasi na dama 're ñhâimana mono wa. ²⁶Ropire na awa'awi bâtâ mono na 're iwahâimana za'ra mono u'âbâmhã, ñhimirosarata na hã, tō aré iwē aibâ norí hã ôhō haré mro âna 're ihâimana za'ra mono da hã. ²⁷Aibâ norí, aimro ré wamhã, sô 're asôpré wa'aba mono tō, 're rême za'ra wa'aba mono da hã. Duré aimro ô wamhã, ma'ápé asima sô 're asôpré wa'aba mono tō, aimro zô. ²⁸Tane nherē, 're aimro za'ra wa'aba mono wamhã, aiwasédé 're 'manharí za'ra wa'aba mono ô di za. Tane duré, pi'ô iprédupté mro wamhã, tiwasédé te te 'manharí ô di za. Taré, wa tō aré ñsima wē, te asôreptu za'ra wa'aba da, imro ré norí hâimanazéb 're, ropire wi. ²⁹Ïsisânawã norí, âne na te aima roti za'ra wa'aba da, wa ñsima wē: Bádâ hã sa'etē na oto wama hâimana za'ra ô di. Tahawa, â hawimhã oto, imro ré norí hã mro ô ne 're hâimana za'ra mono. ³⁰Duré 're i'ru'ru mono norí hã 're i'ru'ru mono ô ne, 're hâimana za'ra mono. Duré rowē te, 're isihâ za'ra mono norí hã 're hâimana za'ra mono, robzei ô ne. Duré te te 're irob'uipra za'ra mono

norĩ hã 're hâimana za'ra mono, te te 're i'uipra za'ra mono hã itei õ ne, ³¹ duré ti'ai âma uburé marĩ ma, 're ihâimana za'ra mono norĩ hã âma 're isapa'a za'ra mono ne, 're hâimana za'ra mono. E marĩ wa. Â hã ti'ai âma uburé marĩ âhã na ihâimana za'ra hã hâimana hã za'ra õ wa za.

³² Îma wê di aré, marĩ na 're aihâtââ za'ra wa'aba mono tō da. Aibâ imro'õ hã, Wanhĩb'apito te, marĩ zô si te za te te sima 're rob'ruiwapari, te te sina tãma 're rowê mono da. ³³ Tanei õ di, aibâ imro ré hã. Ta hã marĩ ti'ai âma si te za te te sima 're awê, timro ma tihâimanazém na te te 're rowê mono da, te te sima 're wê mono wa. ³⁴ Tahawa, te isimirosa'rada hã sipo'o na tiwi 're hâimana.

Pi'õ imrotõ hã duré imro'õ zama, ta norĩ hã Wanhĩb'apito ma romhuri na si te 're rãza'õtõ za'ra, ihâiba za'ra aimawi Wanhĩb'apito ma si 're hâimana za'ra mono da, duré ipê'ezani za'ra zama. Tazahã, pi'õ imro ré norĩ hã, ti'ai âma uburé marĩ 're ihâimana za'ra mono na si, te 're rãza'õtõ za'ra, timro ma tihâimanazém na te te 're rowê za'ra mono da.

³⁵ Âne hã wa aima roti za'ra wa'wa, te âma aipawaptob za'ra wa'aba da. Te isima wê wab õ di, ni'wai ma, te i'ru zahi da hã. Tazahã, wa isima wê, marĩ i'uwaibaba si 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, duré Wanhĩb'apito ma romhuri ma si asisômri za'ra wa'aba da, aihâiba tiwi sawi za'ra wa'aba âna.

³⁶ Ni'wam norĩ hã sina mro zahuré da, tinhimi'madââ na sima 're hâimana zahuré mono nherê, aibâ hã te te wazéb da, isitété waihu'u õ na siwaihu'u wamhã, duré te te sima iwê uptabi zé, siptete uptabi na tãma hâimana wamhã, âne wamhã, tō sina mro zahuré. Âne na tiwasédé te te 'manharĩ zahuré õ di za. ³⁷ Tane nherê duré, aibâ tinhimi'madââ na mro dai õ wamhã, mro âna 're morĩ da, te te sima rowairébé wamhã, duré za dasina dahâimana wi 're isitété waihu'u pese mono na te te sima waihu'u wamhã, tawamhã ta hã iwê te 'manha, mro âna tō 're hâimana mono da. ³⁸ Âne wa, ni'wa mro wamhã, iwê te za 'manha. Tazahã, isipai u wê uptabi di, ni'wa mro âna 're morĩ wamhã.

³⁹ Pi'õ norĩ hã sima iwê na 're hâimana waihu'u za'ra mono õ di, imro tiwi 're dââ za'ra mono õ ré hã. Oto imro tiwi 're dââ za'ra mono wap si, i'uwaibaba 're imro zahu za'ra mono da hã, te te sima 're iwê za'ra mono zarina, tō isazei'wai âma si 're mro za'ra mono wamhã. ⁴⁰ Tane nherê, pi'õ norĩ ma 're rowê uptabi za'ra mono di za, 're mro zahu za'ra mono âna 're nomro mono wap si. Â hã inhimiroti isihawimhã. Îzama wa te te 're rosa'rata, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani isiré 're ihâimana mono na.

Romhâiba 'manharĩ ma, dasa da te 're isômri za'ra mono

8 ¹ Wa za oto aima roti za'ra wa'wa, romhâiba 'manharĩ ma, dasa da te 're isômri za'ra mono^d na. Uburé wa waihu'u pese za'ra ni, âne na: "Rowaihu hã wama waihu'u pese za'ra di, wahâiba mono bâ." Tane nherê, âne na rowaihu'u na te za ni'wa hã âma 're si'madââ ze. Tazahã, danhimizawizé hã te za te te 're danhiptete za'ra. ² Ni'wa hã marĩ tãma iwaihu'u pese na te te sina 're rosa'rata mono wamhã, taha wi te zahadu sô rowaptã, te te âma

d 8.1 romhâiba 'manharĩ ma, dasa da te 're isômri za'ra mono Â hã danhimizama ihâiba'õ norĩ ma, da te 're isômri za'ra mono, âma 're dawata za'ra mono da.

irowaihu'uzéb da hã. ³Tazahã, ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're sawi pese mono wamhã, ta hã asa 'Re ihâimana u'âsi mono ma waihu'u pese di.

⁴Oto dasa romhâiba 'manharĩ ma, da te 're isômri za'ra mono na hã wa za âne âma aima roti za'ra wa'wa. Wama waihu'u pese za'ra di, romhâiba 'manharĩ i'uptabi i'maiihâimana ò na hã, duré misi 'Re ihâimana u'âsi mono si 're ihâimana mono na hã. ⁵Hâiwa âma ti'ai âma zama ihâiba'ò norĩ 're ihâimana za'ra mono na, ni'wam norĩ hã te te âma 're rosa'rata za'ra. Tô ã norĩ hã ahâ uptabi na 're hâimana za'ra mono zahã, "ihâiba'ò norĩ" duré "danhib-apito norĩ", ⁶tane nherẽ, wama za'ra hã misi 'Re ihâimana u'âsi mono, te 're hâimana. Ta hã Wamama, duré uburé Ro'apoto mono 'wa. Taha ma, wa 're wahâimana za'ra. Misi Wanhĩb'apito te duré 're hâimana, ta hã Zezu Cristu. Taha zadawa hawi ma tô uburé marĩ hã tipoto za'ra. Taha nhimi'manharizéb zarina, wa duré wa norĩ hã 're wahâimana za'ra.

⁷Tane nherẽ, âne na rowaihu tô sena hã uburé isazei'wa norĩ te te 're waihu'u za'ra mono ò di. Ni'wam norĩ, âhã na awa'awi zama romhâiba 'manharĩ na zahadu te te 're rosa'rata za'ra mono norĩ wa, sena na 're ihâimana za'ra mono na, romnhi romhâiba 'manharĩ ma, âma 're idanhoprub za'ra mono te te 're huri mono wamhã, te te âma 're rosa'rata upa zara, romnhi romhâiba 'manharĩ te na. Tahawa, te 're siwawã za'ra, e te za te te 're huri, e niwamhã mare di, simirosa'rata nhĩb'uware wa. Tahawa te te 're rosa'rata za'ra, ã hã dasa te te 're ihâiba wamnarĩ za'ra mono na. ⁸Tazahã, nimahã dasa hã te te 're wa'ãwisi za'ra mono dai ò di, 'Re ihâimana u'âsi mono u 'rãwimhã. Nimahã dasa wa te 're ihuri mono na, 're wasiwasété uptabi za'ra mono ò di za. Duré wa te 're huri mono wamhã, wawẽ uptabi na 're wahâimana za'ra mono ò di za.

⁹Tane nherẽ, âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, asima iwẽ na 're i'ai-hâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, hâimana nhĩb'uwa na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã, tiwasété u apã 're rere'e mono ò'umnasite. ¹⁰E marĩ wa. Ni'wa hã isimirosa'rata nhĩb'uware atême wisi aba wamhã, romhâiba 'manharĩ i'uptabi i'maiihâimana ò na rowaihu aima ihâimana aba u, romhâiba 'manharĩ âma 're idawata za'ra mono zé 'ri 're, taha te dasa na asai aba ré, e tawamhã te te duré sima wẽ ò di za, ta hã te te i'a'rêne da hã, dasa romhâiba 'manharĩ ma danhoprubzé hã. ¹¹Âne te za isazei'wa isib'uware, asisânawã, Cristu sada idã hã sisimini, âhã na "rowaihu" aima ihâimana u'âbã. ¹²Âne wa, asisânawã da, aiwasédé 'manharĩ wa, duré isimirosa'rada tiwi 'wa'rutu wa, Cristuhu zada te za aiwasédé hã i'manha. ¹³Tahawa, romhâiba 'manharĩ ma danhoprubzé romnhi na isisânawã, âma siwasété wamhã, niwa te 'rêne zahu ò di za ã hã romnhi hã, i'u'âbã tiwasédé te te 'manharĩ wa, wa hã te upai ò'umnasite.

Zezusihi zadawa wasu'u'wa na, Paulu hã 're ihâimana mono zé

9 ¹E wa hã isima iwẽ na 're ihâimana mono ã bã. E wa hã duré Zezusihi zadawa wasu'u'wai ã bã. E itômo na te duré 'madã'ã ã bã, Wanhĩb'apito Zezusi hã. E duré a norĩ wa'wa hã, ãnhimiromhuri zarina saze za'ra wa'aba ã bã bété. ²Ni'wam norĩ hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa na te te siwi isãmri ò nherẽ, a norĩ wa'wa hã asiwi iwaihu'u pese aba di, isadawa wasu'u'wa na! Te

're irowahutu mono zarina Wanhib'apito Zezusi saze za'ra wa'aba wa, ta hã iwaihu'uzé, sena na Zezusihi zadawa wasu'u'wa 're imorĩ na.

³Ni'wam norĩ hã te te i'ama 're wati'i za'ra mono wamhã, wa isi'wawi 're isimapa, âne: ⁴E wama 're hâimana mono ã bâ, wa te wasima 're iwẽ mono zarina, wa te 're iromhuri mono wa'rãmi, wa te 're ihâsi mono da hã, duré 're iwasai mono da hã. ⁵E duré wama 're hâimana mono ã bâ, wa te wasima 're iwẽ mono zarina, nimomo wamorĩ wamhã, wamro isazei'wa, wa te wasiré isaprõni da hã, uburé wasiré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ te te 're i'manharĩ za'ra mono ne, duré Wanhib'apito Zezusihi sisānawã norĩ hã, duré Pedruhu zama te te 're i'manharĩ mono ne. ⁶E niwamhã wa norĩ si Barnabéhé me, wa za wa te 're romhuri, rãwi 're wasi'upari mono da. ⁷E dasi'wapéi 'manharĩwai wasu'u hã 're 'mai'hâimana mono bâ, te te 're iromhuri mono, rãwi 're si'upari mono da. E duré uva 're'wa 're 'mai'hâimana mono bâ, i'rã te te 're i'masi mono õ hã. E duré 're 'mai'hâimana mono bâ, pone'ërebã 'madã-ã'wa ihãiu'au te te 're ihâsi mono õ hã.

⁸Ti'ai âma a'uwẽ nhimirosa'rata zarina si, te nharĩ õ di, ã hã. E Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi hã tõ âne na te te duré nharĩ ã bâ bété. ⁹Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi hã, te tinha, âne: "Powawẽ, amnho trigu tinhimi'wa na te te sub ré hã, wata wazi tõ, sa tõ da hã." E tawamhã 'Re ihâimana u'asi mono hã powawẽ norĩ âma 're hâtãâ mono bâ. ¹⁰E niwamhã wa'udãna za'ra te tinha, âne hã. Tõ wa'udãna za'ra ma tõ âne na âma rob'ui'ére! Rob're'wa duré roptehãri'wa zama te rob'umnhasi sina te te 're romhuri zahuré, tite amnho apo te te 're awaibu zahuré mono da. ¹¹Aipẽ 're, wa te aima rob're za'ra wa'aba wamhã, e tawamhã i'uwaibaba ã bâ, marĩ ti'ai âma 're ihâimana za'ra mono, aihawi wa'aba wa te i'atehãri da hã. ¹²Ni'wam norĩ hã aihawib za'ra wa'aba i'uwaibaba na marĩ te te 're waibui mono wamhã, e tawamhã wa norĩ zama isipai u za'ra i'uwaibaba na wama 're hâimana mono ã bâ, aihawib za'ra wa'aba, marĩ, wa te 're i'awaibui mono da hã.

Tane nherẽ, ã hã i'uwaibaba nherẽ aré, wa te 're awaibui mono õ di. Iwa'rãmi uburé marĩ hã, wanhimi'ẽ na wa wa te 're a'wapé, Rowasu'uwẽ wi ro'wa'rudu, wa te wasiwi poto tõ da. ¹³E aima waihu'u za'ra wa'aba ã bâ, 'Re ihâimana u'asi mono nhorõwa 'ri 're, romhuri'wa norĩ hã, isazé, ta hawi tãma 're iwairébé mono na hã, duré danhoprubzé zatazéb âma romhuri'wa norĩ hã, ta hawi i'apo tãma 're ihâimana za'ra mono na hã. ¹⁴Tane duré, Wanhib'apito hã ma tõ ti'ru, Rowasu'uwẽ te te 're i'mahãrã za'ra mono norĩ hã, tõ taha wa'rãmimhã tipawa'ã te te 're waibui mono da.

¹⁵Tane nherẽ, ã hã aré i'uwaibaba nherẽ, te 're waptẽre mono õ di. Duré ahã na hã te âma rob'ui'ére õ di, ahã zarina te âma aiwi waptẽre za'ra wa'aba da. Wa aré isima wẽ, idã'ã da, ni'wa hã âne na te isima 're irowẽ mono zé, te te iwi wazere wana ré. ¹⁶I'uwaibaba õ di, Rowasu'uwẽ te 're i'mahãrã mono zém na, te isima 're irowẽ mono da hã. E marĩ wa. I'ru zahi na îma 're hâimana mono wa, âne te 're i'manharĩ mono da hã. Îma 're ropipa uptabi mono di aré, Rowasu'uwẽ te 're 'mahãrã mono õ 'wa'ãhã! ¹⁷Tahawa, te isima 're iwẽ mono zéb zarina si, romhuri te 're 'manharĩ mono 'wa'ãhã, âne 'wa'ãhã, i'uwaibaba wa aré 're ãnhimipari, ipawa'ãbã zô. Tane nherẽ, romhuri 'Re ihâimana u'asi mono te te îma sômri wa, îma i'ru zahi zarina si, wa te te 're 'manharĩ. ¹⁸Âne wamhã, e marĩ iwa'ã, wa te te 're mrami. Iwa'ã hã îma 're irowẽ uptabi mono

zé, Rowasu'uwê te 're i'mahârâ mono zém na, iwa'â te 're waptêrê mono âna, Rowasu'uwê 'mahârâ'wai wa, i'uwaibaba nherê, âne te 're i'manharî mono da hã.

¹⁹Wa hã ãsima iwê na 're ihâimana mono. Duré wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa nei ô di, wa hã. Tane nherê, wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa ne, wa oto uburé dama 're ihâimana, Cristuhu ma, da'ahâ na te 're da'awaibui mono da. ²⁰Zudeu norî wazari te 're romhuri mono wamhã, Zudeu norî hâimanazém na wa 're ihâimana, Cristuhu ma te 're awaibui mono da. Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi zahâpâ, 're ihâimana mono ô di. Tane nherê, Zudeu norî wazari te 're romhuri mono wamhã, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi zahâpâ 're ihâimana mono ne, wa 're ihâimana, Zudeu norî tô Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi na 're ihâimana za'ra mono norî hã, Cristuhu ma, te 're awaibui mono da. ²¹Tane duré, Zudeu'ô norî wazari 're ihâimana mono wamhã, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi nhiti, wa 're ihâimana, Zudeu'ô norî hã te 're awaibui mono da, Cristuhu ma. ãne hã te 're 'manharî mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi te 're a'madâ'â mono ô wab ô di. E marî wa. Tô Cristuhu nhimiroti zahi zahâpâ, 're ihâimana mono wa. ²²Duré sib'uwa na dama 're ihâimana za'ra mono norî wazari 're ihâimana mono wamhã, inhîb'uwa na wa 're ihâimana, ta norî hã Cristuhu ma, te 're awaibui mono da. ãne hã dahâimanazé mono bâ wa tô uburé dama 're ihâimana, uburé marî mono bâ, 're ihâimana mono na hã, nima norî hã te 're anho'reptui mono da.

²³ãne hã uburé wa te te 're a'manharî Rowasu'uwê u'âbâ, 'Re ihâimana u'âsi mono, iwê te te dama 're i'apisutu mono zé hã îma zama 're hâimana mono da. ²⁴E aima waihu'u za'ra wa'aba â bâ, marî iwê zô, uburé dawara na 're dasi-a'a mono nherê, misi za dawi iwatobro na hã, marî iwê te te dawi i'ârî da hã. Tahawa, ma'âpé i'uwaibaba na 're asa'rei wa'aba mono, marî iwê 're waibui wa'aba mono da. ²⁵Uburé itoi'wai mono bâ, dasisanho ipire na te te 're ro'ra-hâri za'ra, dawi watobro wa, ropsu isiwamnarî su'u na da te sôpre da. Tane nherê, wa norî hã, âne hã wa wa te 're 'manharî za'ra, danhopre ne isi'utôri waihu'u'ô, wa te 're waibui mono da. ²⁶Tahawa, siwa'ru iwara ô di. Ône haré wa wara, i'râsutuzé iwawi u.

Wa duré 're ihâimana, tinhîb'rata na isi'wapéi'wa taré 're ipasîrî mono ô ne. ²⁷Înhiptete da, wa ihâiba hã 'râwi te 're ahâri sa'êtê, îma rob'rui'wa na 're hâimana mono tô da, te ãsima wê ô wa, da te dasiwi iwê'ô da hã, Rowasu'uwê te dama 're 'mahârâ mono pari.

Romhâiba 'manharî âma 're idawata za'ra mono zé wi, roti

10 ¹Îsisânawâ norî, wa ãsima wê, âma aipo're pu'u za'ra wa'aba da, duréihâ wahi'rata norî Mozésihi zarina isi'aba'rê norî âma hã. Ta norî hã ma tô hâiwa'a zahâpâ si'aba'rê, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimi'madâ'âzéb 'rowi. Ma tô duré Âpré na pa nho'ômo nhisi na saprî za'ra. ²Ta norî hã hâiwa'a zahâpâ si'aba'rêi wamhã, duré pa nho'ômo na te te saprî za'ra wamhã, ma tô uburé oto Mozésihi na isasômri'wa na 're hâimana za'ra. ³Uburé ma tô duré

saihuri, aiwap si dasa 'Re ihâimana u'âsi mono hawim na. ⁴Ma tô duré te te âhuri, aiwap si 'Re ihâimana u'âsi mono hawimhâ. E marî wa. Aiwap si, te te âhuri mono wa, êtê tob'râ hawi â 'Re ihâimana u'âsi mono hawi isiré ineb za'ra mono hâ. Ta hâ êtê tob'râ hâ, tô Cristu. ⁵Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ahâ na ihâimana za'ra norî na te te sima rowê ô di. Tahawa, ma tô dâ'â za'ra. Ihâiba za'ra hâ ma tô ropâ simi'wara, rop si 're irosa'wari mono na.

⁶Uburé âne hâ ma tô tiromhâiba, wa te âma 're waihu'u za'ra mono da, wa te wasima 're wê za'ra mono tô da, marî iwasédé hâ, duréihâ wahi'rata norî te te sima iwê za'ra ne, ⁷duré romhâiba 'manharî âma 're wawata za'ra mono tô da, duréihâ nima norî, âma 're iwata za'ra mono ne. Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ére hâ te âma tinha, âne: "Auwê norî hâ te saihuri da asimro, duré te te âhuri da. Ma tô duré tiwahutu za'ra, te te sima romhu'u za'ra da, iwasété uptabi na." ⁸Danhiséb âna dasina dahâimana hâ wa te 're 'manharî za'ra mono ô di za, duréihâ ni'wam norî te te i'manharî za'ra ne hâ. Ta norî hâ âne te te 'manharî za'ra wa, ma tô misi bâta na ai'utô, 23 miu na ihâiba za'ra na. ⁹Cristu hâ wa te 're pibu za'ra mono ô di za, simi'êi hâ zô, duréihâ ni'wam norî te te ipibu za'ra ne hâ. Tahawa, ma tô ai'utô, wahi te te ihâzum norî hâ. ¹⁰'Re wasiwapsari za'ra mono ô di za, duréihâ Mozésihi ma ni'wam norî 're isiwapsari za'ra mono ne. Tahawa, Hâiwa hawi romhuri'wa Dapârî'wa hâ ma tô uprosi, ta norî hâ. ¹¹Uburé âne wahi'rata norî ma 're iromhâimana mono zé hâ, ma tô rob'ui'ére âma tihâiba, simimnhasi wa, wa te 're 'manharî za'ra mono tô da, wa te âma 're pibui pese za'ra mono da. E marî wa. 'Re wahâimana za'ra mono wa oto, Rob'râsutu âma.

¹²Tahawa, ni'wa hâ 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zém na siptete na 'râwi 're si'madâ'â mono wamhâ, si'madâ'â pese, waptâ'â tô da! ¹³Wa'uburé nhimipibuzé za âma 're iro'rahâri za'ra wa'aba mono hâ, tô ône si daro mono bâ uburé da te âma 're iro'rahâri za'ra mono. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ tinhimiropisutu na te te âma 're uwaimrami u'âsi. Ta hâ te te 're airême za'ra wa'aba mono ô di za, asiptete nhipai u 're 'wapé za'ra wa'aba mono da hâ. Aipibuzé asada 're hâimana za'ra wa'aba mono wamhâ, 'Re ihâimana u'âsi mono te za asiptede te te aima 're anhomri 'wa, asiptete sina 're 'wapé za'ra wa'aba mono da, duré âne wamhâ, ihawi 're aiwairébé aba mono da.

¹⁴Tahawa, îsisānawā norî îma i'asawi pese za'ra wa'aba norî, ma'âpé romhâiba 'manharî norî nhiti 're aihâimana za'ra wa'aba mono. ¹⁵Wa aima roti za'ra wa'wa, i'ai'râiwaihu'u wê za'ra wa'aba ma. Ma'âpé asi'uihâ na âma rosa'rata waihu'u za'ra wa'aba, inhimiroti na. ¹⁶Ma'âpé âma rosa'rata za'ra wa'aba, Zezusi wazada idâ'âzém na 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're iwawata za'ra mono na hâ, uva 'râi wa'u isé wasiré wa te 're âhuri mono wamhâ. Tawamhâ ta hâ wa te 're âhuri mono wamhâ, e Cristu tiwapru te te wazada isa'wari za'ra zém na ime 're wahâimana za'ra mono â bâ. Duré i'u'êtê wapu wa te 're si'êi mono wa, wa te 're huri mono wamhâ, âne wamhâ, e Cristuhu hâiba na ime 're wahâimana za'ra mono â bâ. ¹⁷Wa'ahâ na 're wahâimana za'ra mono nherê, uburé wa wa te 're huri, aiwap si i'u'êtê wapu hâ. Ta hâ misi te 're hâimana. Tahawa misi wahâiba ne wa 're wahâimana za'ra.

¹⁸Ma'âpé âma rosa'rata za'ra wa'aba, Izaraéu nhihudu norî âma. 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhimizama zata na âma 're idanhoprub za'ra mono

zém nhi na 're isaihuri mono hã ta norî hã te 'Re ihâimana u'âsi mono siré 're saihuri. E tô ânei â bâ. ¹⁹Âne na hã e marî, te âma wasu'u da, wa îsima wê. E romhâiba 'manharî hã niwamhã dasa da te tâma 're isômri za'ra mono hã, marî ipire na hã. ²⁰Mare uptabi di! Te âma irowasu'u hã, isazei'ô'wa norî tite ihâiba'ô norî ma, tinhoprubzé te te 're isa'ra mono hã, ta hã wa'uburé norî ma, te âma 're sôprub za'ra, mare di 'Re ihâimana u'âsi mono ma hã. Tahawa te îsima wê ô di, marî wa'uburé norî ma, da te 're isômri za'ra mono na dasiré 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono da hã. ²¹Wanhib'apito te hâsizém' na 're âhuri aba mono nherê, 're âhuri waihu'u aba mono ô di, wa'uburé norî te na zama. Duré Wanhib'apito te meza^s wa, 're asaihuri aba mono wamhã, 're asaihuri waihu'u aba mono ô di, wa'uburé norî te meza^b wamhã. ²²E niwamhã wa wasima wê za'ra ni, Uburé Danhib'apito te te 're wa'a'umnhasi pese mono da. ⁱE wa norî hã isipai na wanhiptete za'ra bâ.

²³Ni'wam norî hã te te 're nharî za'ra, âne: "Uburé marî, wa te 're 'manharî waihu'u pese za'ra mono di." Ibã tô. Tane nherê, uburé marî iwê si ô di. "Uburé marî, wa te 're 'manharî waihu'u pese za'ra mono di, wa te wasima 're iwê za'ra mono zarina." Tane nherê, uburé marî dapawaptobzéb da, 're hâimana za'ra mono ô di. ²⁴Ni'wa hã 'râwi te te sima 're iwê mono zéb zô si, sima sô 're rîti mono ô di za. Tazahã, da te dasima 're iwê za'ra mono zô si 're rîti mono.

²⁵Uburé romnhi 're huri aba mono, iwedezéb âma da te 're iwede za'ra mono hã, asimirosa'rata na âma 're asiwawã za'ra wa'aba mono âna. ²⁶E marî wa. Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te te nharî wa, âne: "Ti'a duré uburé marî iwa 're ihâimana za'ra mono hã, Uburé Danhib'apito te si."

²⁷Ni'wa isazei'ô'wa isiré ai'masai wa'aba da, asô 'maihârã aba wamhã, duré ai'maimorî aba da, asima rowairébé aba wamhã, ma'âpé tô a'masi wa'aba, asô're da te aima isôre wa'wa hã asinharî âna, asimirosa'rata na âma asiwawã aba ô zarina. ²⁸Tane nherê, ni'wa te te aima 'maiwasu'u aba wamhã, âne: "Â hã dasa hã romhâiba 'manharî ma, da te isômri", âne wamhã, dasa hã 'rêne aba tô, âne ni'wa te te aima iwasu'u aba u'âbã, duré niha na âma irosa'rata aba zarina. ²⁹Râwi asimirosa'rata aba na te aima nharî za'ra aba ô di. Tazahã, tinhorôwa u asô ihârã aba nhimirosa'rata na.

Tane nherê, e marî wa, îsima iwê na 're ihâimana mono zé hã te za 're hâimana, danhimirosa'rata zarina. ³⁰Dasa te 're i'masi mono na, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're îwata mono wamhã, e marî wa, tawamhã te za da te i'âma 're watî'i za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're îwata mono pari nherê, dasa na.

³¹Tahawa, 're asaihuri aba mono wamhã, niwamhã 're âhuri aba mono wamhã, niwamhã siwa'ru marî iwê si 're 'manharî za'ra wa'aba mono wamhã, ma'âpé uburé marî 're 'manharî za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina. ³²Ma'âpé aihâimanazém na 're pibui

f 10.21 *Wanhib'apito te hâsizé* Uwa 'râi wa'u isé, da te 're i'âhuri mono zé, te wasu'u, Wanhib'apito âma dasipo'repu'uzém na. **g 10.21** *Wanhib'apito te meza* Dasiré 're idasaihuri mono zé, te wasu'u, Wanhib'apito âma dasipo'repu'uzém na. **h 10.21** *wa'uburé norî te meza* Ihâiba'ô norî ma, danhimizama zata na danhoprubzé te wasu'u, da te 're huri mono tô da. **i 10.22** *Uburé Danhib'apito te te 're wa'a'umnhasi pese mono da* Te wasu'u, tâma iwê'ô na, ihâiba'ô norî ma si, 're idahâimana za'ra mono zé, i'upana.

pese za'ra wa'aba mono, Zudeu norĩ duré Zudeu'õ norĩ, marĩ, te te ai'ama 're i'madâ'a za'ra wa'aba mono zarina, tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra mono tã da, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ siré 're isi'rã'õtõ mono norĩ zama. ³³Ma'ápé isine 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono. Wa te te isima sô 're rob'madâ'a, uburé marĩ te 're i'a'manharĩ mono zém na te dama 're arowê mono da, isi'ama si te 're rosa'rata mono âna. Tazahã, uburé da'udâna wa te 're rosa'rata, danho'reptuzé hã da te dasina 're uwaimrami za'ra mono da.

'Re ihâimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zém na roti

11 ¹Ma'ápé ihâimanazém na âma isisanho zarina 're anomro wê wa'aba mono, wa hã Cristuhu nhirã zarina 're imorĩ ne. ²Wa ai'ama itob'uzu za'ra wa'wa, i'ama 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono wa, duré te aima iroti za'ra wa'aba zé hã 're 'madâ'a pese za'ra wa'aba mono wa. ³Tane nherê, wa isima wê, waihu'u za'ra wa'aba da, â hã: Cristu hã simiroti pire na te 're hâimana, uburé aibã norĩ damro norĩ ma hã. Tane aibã norĩ hã simiroti pire na te 're hâimana za'ra, timro norĩ ma hã. Tane duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã simiroti pire di, Cristuhu ma hã. ⁴Aibã norĩ hã rã ubu ré, te te 're irowap-têrê za'ra mono hã, niwamhã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're irob'mahârã za'ra mono hã, ta norĩ hã te te 're wazéb za'ra mono õ di, I'rã na tâma 're ihâimana za'ra mono hã'. ⁵Duré tane, pi'õ norĩ, rã'ubu âna te te 're rowaptêrê za'ra mono wamhã, niwamhã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're rob'mahârã za'ra mono wamhã, te za rowazé hã te te sina tâma 're sa'ra, imro i'rã na tâma 're ihâimana za'ra mono ma. E marĩ wa. Rã pari ré ne, 're hâimana za'ra mono wa. ⁶Tahawa, pi'õ norĩ hã 're si'rã'ubu za'ra mono õ wamhã, i'rã pari ré ne, te tã 're hâimana za'ra. Pi'õ norĩ 're si'rã pari za'ra mono wa, tiwi 're rowazéb za'ra mono wamhã, niwamhã tizéré te te 're si'hãri za'ra mono wa, âne wa, tã 're si'rã'ubu za'ra mono. ⁷Aibã norĩ hã 're si'rã'ubu za'ra mono õ di za, ta norĩ hã 're hâimana za'ra mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hâimanazé hãiré'wa na duré wê uptabi na 're ihâimana mono zé hãiré'wa na zama. Tanei õ di, pi'õ norĩ hã. Ta norĩ hã te aibã hâimana wê zé hãiré'wa na 're hâimana za'ra. ⁸E marĩ wa. Aibã hã pi'õi hawi 'Re ihâimana u'âsi mono te te 'manharĩ õ wa. Tazahã, pi'õ hã aibã hawi ma tã 'manha. ⁹Aibã hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te poto õ di, pi'õi ma 're hâimana mono da. Pi'õ si ma tã 'Re ihâimana u'âsi mono hã poto, aibã ma 're hâimana mono da. ¹⁰Tahawa, hãiwa hawi romhuri'wa norĩ u'âbã, te za pi'õ norĩ hã 're si'rã'ubu za'ra, timro norĩ nhimiroti zahâpã 're ihâimana za'ra mono na 're si'hãirê za'ra mono da. ¹¹Tane nherê, Wanhib'apito âma 're iwa-hâimana za'ra mono zarina, pi'õ norĩ hã aibã siré 're ihâimana za'ra mono õ ne, 're hâimana waihu'u za'ra mono õ di. Duré aibã norĩ hã pi'õ siré 're ihâimana za'ra mono õ ne, 're hâimana waihu'u za'ra mono õ di. ¹²E marĩ wa. Pi'õ hã aibã hawi i'manharĩ ne, tane duré aibã norĩ hã pi'õi hawi te 're poto za'ra. Tane nherê, uburé marĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono hawip si.

¹³Ma'ápé asi'uihã na asima waihu'u za'ra wa'aba: E i'uwaiababa pi'õ norĩ hã 'rã'ubu âna 'Re ihâimana u'âsi mono wi te te 're irowaptêrê za'ra mono da hã. ¹⁴E dahâimanazé hã te te wama hãiré za'ra â bã, aibã norĩ séré pa ré, 're

nomro mono wamhã, iwazém na hã, ¹⁵duré iwa'rãmi, dazéré pa hã pi'ô nori âma 're idatob'uzu za'ra mono na hã, 'madââ zeî wa. E marî wa. Pi'ô nori ma iséré hã 'Re ihâimana u'âsi mono, te te tâma sômri za'ra wa, i'rã'ubuzém ne, tâma 're hâimana za'ra mono da. ¹⁶Tane nherê, ni'wa âne na te te îwasu da wamhã, wa za tinha, âne si: Wama za'ra hã, duré daro mono bâ 'Re ihâimana u'âsi mono nhîb'a'uwê nori ma hã, wama hâimana za'ra ô di, aimawi hã rom-hâimanazé isazei'wa nori siré 're isi'rã'ôtô mono zéb âma hã.

**Zezusi hã idâ'ázém na âma 're dasipo're pu'u za'ra mono wa,
dasiré 're idasaihuri mono zé**

¹⁷Âhã na te oto aima iroti za'ra wa'aba zém na hã, ai'âma îwata za'ra wa'aba ô di za, asiré 're ai'rã'ôtô aba mono wamhã, iwasédé 're 'manharî za'ra wa'aba mono wa, iwê nhîpai u. ¹⁸Imorî'rata na hã, wa tô wapa, aiwasu'u za'ra wa'wa, asiré 're ai'rã'ôtô aba mono wamhã, rosa'rata na asisada 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono na hã. Âne na, âma ñnhimizaze ti suru na, tô ni'wam nori ône hã iré wa. ¹⁹Tô i'ru zahi, asisada 're i'aipo'o aba mono da hã, 're waihu'u pese za'ra wa'aba mono da, ni'wam nori Zezusihi zazei uptabi 'wa na 're ihâimana za'ra mono na. ²⁰Asiré 're ai'rã'ôtô aba mono wamhã, Wanhîb'apito dazada idâ'ázém na dasaihurizé, asiré 're 'manharî za'ra wa'aba mono ô di. ²¹Tazahã, ate mono bâ te 're asaihuri aba mo, 're asisapari za'ra wa'aba mono âna. Ni'wam nori hã te te 're 'mahâpãri za'ra mono ô di. Duré ni'wam nori hã uva 'rãî wa'u isé na te 're si'rãiwamnari pese za'ra. ²²E asôrôwa hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono â bâ, 're i'asaihuri aba mono zéb da hã, duré 're i'âhuri aba mono zéb da zama. E 'Re ihâimana u'âsi mono nhîb'a'uwê nori hã 're 'ruiwapari za'ra wa'aba mono da, te asima iwê za'ra wa'wa. E niwamhã isibrob'ô nori hã 're sisém nomri za'ra wa'aba mono da. E niha tawamhã wa za aima nharî za'ra wa'wa. E wa za âma ai'uze za'ra wa'wa, âne na. Tô te âma ai'uzei waihu'u za'ra wa'aba ô di!

²³E marî wa. Te aima iroti za'ra wa'aba zéb da hã, Wanhîb'apito te te îma waihu'u wa, â hã: Wanhîb'apito hã, Zudasi te te ihâiba nhomrizé mara na hã, ma tô ti'â, i'u'êtê wapu hã. ²⁴Te te âri wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono âma te tiwata. Taha pari ma tô te te wêê. Âne te tâma nharî za'ra: "Â hã ihâiba te wasu'u, asada za'ra wa'aba îsisômrizé. Ma'âpê âne hã 're 'manharî u'âsi za'ra wa'aba mono, i'âma 're asipo're pu'u za'ra wa'aba mono da." ²⁵Tawamhã saihuri pari, tô ône ma tô duré ti'â, hâsizé uva 'rãî wa'u isé ré hã. Âne te duré tâma nharî za'ra: "Â hã rob'rãî wa'u hã, îwapru te wasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama iropisutuzép té. Â hã 're âhuri aba mono sidâpâ, ma'âpê 're 'manharî u'âsi za'ra wa'aba mono, i'âma 're asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono da." ²⁶Â hã i'u'êtê wapu 're huri aba mono sidâpâ, duré uva 'rãî wa'u 're âhuri aba mono sidâpâ, Wanhîb'apito idâ'ázé hã te za 're i'mahârâ za'ra wa'aba mo, apâ we imorizéb u.

²⁷Tahawa, ni'wam nori hã Wanhîb'apito âma 're sipo're pu'u za'ra mono da, i'uwaibaba ô na i'u'êtê wapu te te 're huri mono wamhã, duré uva 'rãî wa'u te te 're âhuri mono wamhã, te za tiwasédé te te 're 'manharî za'ra, Wanhîb'apito hâiba da, duré îwapru da zama. ²⁸Tahawa, te za dahâiba mono bâ 'rãwi 're dasisaré za'ra, dawasété ô zô, taha parip si i'u'êtê wapu hã da te 're huri mono da, duré uva 'rãî wa'u, da te 're âhuri mono da zama. ²⁹Ni'wa hã Wanhîb'apito

hâiba na te te rosa'rata waihu'u âna, i'u'etê wapu te te 'rêne wamhã, duré uva 'râi wa'u te te hã'rêne wamhã, taha zarina te za 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzé hã sisô âwisi. ³⁰ Âne wa, te ai'ahâ na aihâzé na duré asib'uwu na zama 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Âne wa, ma tô duré ni'wam nori hã tidâ'â za'ra. ³¹ Wa nori hã 'râwi wawasété ô zô 're wasiwaimrami za'ra mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã tinhimihâzé te te wama 're apisutu mono ô di za. ³² Tane nherê, Uburé Danhib'apito hã te tô te te wa'ama 're arowai-rébê. Te duré te te wama 're arob'manharî pipa tô, ti'ai âma isazei'ô'wa nori siré tinhimihâzé hã te te wama pisutu za'ra tô da.

³³ Tahawa, îsisânawã nori, Wanhib'apito dazada idââzém na dasipo'repu'u-zém na asiré 're asaihuri aba mono da, 're ai'rã'otô aba mono wamhã, a'â asisô 're asimipari za'ra wa'aba mono, uburé 're ubumroi wa'aba mono da. ³⁴ Ni'wa hã mra wamhã, tinhorôwa âma sa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te tâma rob'manharî pipa tô da, asiré 're i'ai'rã'otô aba mono u'âbã.

Oto aimawî nori na roti na hã, tamomo âma îwisi wap si, wa za âma aipa-waptob za'ra wa'wa.

**'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani tinhoprubzé, romhuri
imono bâ te te dama 're i'apisutu mono zé**

12 ¹ Îsisânawã nori, wa îsima wê, waihu'u wê za'ra wa'aba da, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani tinhoprubzé romhuri imono bâ te te dama 're i'anhomri mono zé hã. ² Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, âne hã: 'Re saze za'ra wa'aba mono ô ré hã, te aré da te aima 're rob'râmi za'ra wa'wa, romhâiba 'manharî imreme waihu'u'ô âma 're aiwata za'ra wa'aba mono da hã. ³ Tahawa, wa za aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hawim na te te nharî waihu'u ô di, âne hã: "Zezusihi âma marî iwasédé iwatobro da si." Duré âne hã ni'wa te te nharî waihu'u ô di: "Zezusi hã Wanhib'apito", 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani, isiré hâimana ô nherê.

⁴ 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani nhoprubzé, romhuri imono bâ te te dama 're i'anhomri mono hã sipu'u pese na te dama 're hâimana za'ra. Tane nherê, misi te 're hâimana, dama 're i'anhomri mono 'wa 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani si. ⁵ Sipu'u pese na te 're hâimana za'ra, wa te âma 're iromhuri za'ra mono zé hã. Tane nherê, misi te 're hâimana, Wanhib'apito, wa te tâma 're iromhuri za'ra mono hã. ⁶ Romhuri hã sipu'u pese di tô. Tane nherê, tô Ô hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te wa'ama 're romhuri za'ra, sipu'u pese na romhuri, wa te 're i'ma'wamarî mono da hã. ⁷ 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã, dahâiba mono bâ te da'âma 're sihâiré, rowê na uburé 're dasipawaptob za'ra mono da. ⁸ 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã ni'wai ma, te za tisô, rowaihu iwê zarina imreme waihu hã. Tô ô hã 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani te za duré ni'wai ma tisô, rowaihu dama iwaihu'u'ô te te âma dama 're i'aroti mono zéb da hã. ⁹ Tô ô hã ni'wai ma, te za duré tisô, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi pese mono zé. Duré ni'wai ma, te za tisô, te te 're ida'apese waihu'u pese mono zé hã. ¹⁰ Marî dama i'manharî waihu'u'ô te te 're a'manharî mono da, te za duré ni'wai ma tisô, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã. Ni'wai ma, te za duré tisô, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're rob'mahârâ mono da. Duré ni'wai ma te za tisô, te

te 're awaihu'u mono da, 'Re ihāimana u'āsi mono hawim na da te dasima 're isadawa wasu'u za'ra mono zé hā, niwamhā Wa'uburé hawim na. Duré ni'wai ma, te za tisō, damreme aimawi na timreme nai ō na te te dama 're sadawa wasu'u mono da. Duré ni'wai ma, te za tisō, damreme aimawi na rowasu'u hā te te āma dama 're azapī mono da hā sō'awi. ¹¹ Tane nherē, misi 're ihāimana mono, tō ō hā 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani si, uburé te te 're i'a'manharī mono, āne hā. Uburé dahāiba mono bā romhuri sipu'u pese na te te dama 're anhomri, dahāiba pisutu, te te sima 're iwē mono zarina.

Cristuhu hāiba na, misi haré 're iwahāimana za'ra mono zé

¹² Cristu hā misi dahāiba ne te 're hāimana, wa'ōtō ahā nherē. Iwa'ōtō mono hā, ahā nherē, te āma isitom na 're hāimana za'ra, misi dahāiba ne. ¹³ Āne duré, uburé wa norī hā, Zudeu norī, duré Zudeu'ō norī, wada'uri zarina tite-de'wai ma romhuri'wa norī, duré wada'uri āna sima iwē na 're ihāimana za'ra mono norī zama, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā Tipē'ēzani na wahāiba ubu za'ra, misi wahāiba ne 're wahāimana za'ra mono da. Duré uburé wama za'ra, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā Tipē'ēzani wama sōmri za'ra, tō misi 're ihāimana mono hā.

¹⁴ Dahāiba hā misi iwa'ōtō na i'manharī ō di. Tazahā, ahā uptabi na iwa'ōno te āma 're hāimana za'ra. ¹⁵ Dapara te te sina nharī nherē, āne: “Wa hā danhib'rata na ihāimana ō wa, dahāiba wa'ōtō na ihāimana ō di”, tane nherē, te tō dahāiba wa'ōtō na 're hāimana. ¹⁶ Duré dapore te te nharī nherē, āne: “Wa hā datōmo na ihāimana ō wa, dahāiba wa'ōtō na ihāimana ō di”, tane nherē, duré ta hā te tō 're hāimana, dahāiba wa'ōtō na. ¹⁷ Dahāiba wahuré na, datōmo si hāimana 'wa'āhā, e niha aré danhimiparizé hā. Duré dahāiba wahuré na, dapore si hāimana 'wa'āhā, e niha aré danhimhāzé hā. ¹⁸ Āne ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te anhoré, dahāiba na dawa'ōno hā sipu'u pese na 're hāimana za'ra mono da, te te sima iwēzéb zarina. ¹⁹ Dahāiba hā wa'ōtō āna misi haré hāimana 'wa'āhā, dahāiba na 're hāimana mono ō di aré. ²⁰ Wa'ōtō ahā na te tō āma 're hāimana za'ra, misi dahāiba 're hāimana mono nherē.

²¹ Tahawa dato hā, dapara ma, te te nharī waihu'u ō di, āne hā: “Asō ĭnhimnhasi ō di.” Tane duré, da'rā hā, dapara norī ma, te te nharī waihu'u zahuré ō di, āne hā: “Asō ĭnhimnhasi aba ō di.” ²² Tazahā, dahāiba wa'ōno hā nima norī sib'uwā newa 're ihāimana za'ra mono hā, ta norī hā te pire uptabi na 're hāimana za'ra, dasine. ²³ Duré dahāiba wa'ōno, wapu na wa te āma 're irosa'rata za'ra mono hā ta norī hā wa wa te 're 'madā'ā pese za'ra, wazé pese na. Duré dahāiba wa'ōno, wazé pese na 're ihāimana za'ra mono hā, wa wa te 're 'madā'ā za'ra, wazé pese na aimawi. ²⁴ Oto dahāiba wa'ōno, sō'awi datōmo na da te 're i'madā'ā za'ra mono hā, sadai ō di, da te 're i'upsibi za'ra mono da hā. Āne, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono dahāiba hā 'manha. Dahāiba wa'ōno, pire prā na da te āma 're irosa'rata za'ra mono norī ma hā, ma tō tāma pisutu za'ra, pire na 're hāimana za'ra mono da. ²⁵ Āne hā ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono 'manha, dasima dasipo hā hāimana tō da, Cristuhu hāiba na hā, ihāiba wa'ōtō mono hā aiwap si 're sipawapto wē za'ra mono da. ²⁶ Nimahā ihāiba wa'ōno te te robzépata wamhā, isiré norī hā te za uburé isu robzépata za'ra. Duré nimahā da te uzei wē wamhā, isiré norī zama te za uburé isu sima rowē za'ra.

²⁷A norĩ wa'wa hã simisutu te Cristuhu hãiba tã tã 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Aihãiba mono bã te Cristuhu hãiba wa'õtã na 're aihãimana za'ra wa'aba mo. ²⁸Isazei'wa norĩ 'remhã, 'Re ihãimana u'ãsi mono ite mono bã ma tã te te 're anhorẽ. Imorĩ'rata na hã: Zesusihi zadawa wasu'u'wa norĩ. Maparane ãma hã: 'Re ihãimana u'ãsi mono zadawa 'mahãrã'wa norĩ. Si'ubdatã ãma hã: Rowahutu'wa norĩ. Taha parimhã, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'õ te te 're i'manharĩ za'ra mono norĩ. Taha parimhã durẽ, te te 're idapese za'ra mono norĩ, niwamhã te te 're idapawaptob za'ra mono norĩ, durẽ niwamhã danhowa 're ihãimana za'ra mono norĩ, durẽ niwamhã damreme aimawi na 're imreme zusi mono norĩ. ²⁹E uburẽ 're dahãimana za'ra mono bã, Zesusihi zadawa wasu'u'wa na, niwamhã 'Re ihãimana u'ãsi mono zadawa 'mahãrã'wa na, niwamhã rowahutu'wa na hã. E durẽ uburẽ dama 're hãimana za'ra mono bã, marĩ dama i'manharĩ waihu'u'õ, da te 're i'manharĩ za'ra mono zẽ hã. ³⁰Durẽ, e uburẽ dama 're hãimana za'ra mono bã, dahãzẽ wa, da te 're idapese za'ra mono zẽ hã. E durẽ uburẽ 're damreme zusi mono bã, damreme aimawi na. E durẽ uburẽ da te ãma dama 're saprĩ waihu'u' pese za'ra mono bã, damreme aimawi na hã. ³¹Tahawa, sã 're asapetẽ za'ra wa'aba mono, 'Re ihãimana u'ãsi mono Pẽẽzani nhoprubzẽ romhuri danhipai u iwẽ uptabi norĩ hã aima 're hãimana za'ra wa'aba mono da.

Bãdãdi danhipai u iwẽ uptabi, wa za oto aima hãirẽ za'ra wa'wa.

Danhipai u ipire uptabi hã, ta hã danhimizawi pese zẽp si

13 ¹Ti'ai ãma damreme mono bã niwamhã hãwa hawi romhuri'wa norĩ mreme na, 're imreme mono nherẽ, ãnimizawi pese zẽ ãma hãimana õ wamhã, ropta'azẽ sino, da te 're ta'a za'ra mono wa, te te 're irobruru'u za'ra mono ne, wa za 're ihãimana, niwamhã pratu, ta'a ruru'u ne.

²'Re ihãimana u'ãsi mono Pẽẽzani nhoprubzẽ romhuri, 'Re ihãimana u'ãsi mono zadawa 'mahãrã'wa na ãma 're hãimana mono nherẽ, niwamhã 'Re ihãimana u'ãsi mono te, rowaihu simi'uri na 're ihãimana za'ra mono hã ãma waihu'u' pese nherẽ, durẽ rowaihu uburẽ ãma 're hãimana za'ra mono nherẽ, durẽ 'Re ihãimana u'ãsi mono te isina 're i'umnhasi mono zẽ sa'etẽ uptabi na ãma 're ihãimana mono zarina, etẽ 'rãihã ma, te nharĩ wa, nimomo sab da, te te ãzadawa zamarĩ nherẽ, ãne nherẽ, ãnimizawi pese zẽ ãma 're hãimana mono õ wamhã, wa hã marĩ dai õ di.

³Durẽ uburẽ ãnibro isibro'õ norĩ ma, te anhomri nherẽ, niwamhã unhama na da te dasiwi ãhãiba zata da, ãsi'ru nherẽ, ãnimizawi pese zẽ ãma hãimana õ wamhã, ã norĩ hã marĩ dai õ di.

⁴Ni'wa hã simizawi pese wamhã, ta hã simi'ẽi hã di. Durẽ hãimana zasi õ di. Durẽ isimi'umnhasi pese õ di. Durẽ 'rãwi te te sina 're ihãimo mono õ di. Durẽ 'rãwi 're isi'madãã zeĩ mono õ di.

⁵Ni'wa hã simizawi pese wamhã, simiwazẽb ãna 're hãimana mono õ di za. Durẽ 'rãwi sima si, marĩ te te 're a'manharĩ mono õ di za. Durẽ waptu na 're sahi mono õ di za. Durẽ da te tãma 're i'manharĩ wasetẽ mono zẽ, te te da'ãma 're 'madãã u'ãsi mono õ di za.

⁶Ni'wa hã simizawi pese wamhã, 're toi mono õ di za, ni'wa tiwasẽdẽ te te 'manharĩ wamhã. Tazahã, te za te te sima 're rowẽ, ni'wa marĩ i'uwaibaba hã te te i'manharizẽm na si.

⁷Ni'wa hā simizawi pese wamhā, simizawi rēme ō di. Duré ropire nherē, te za rob'umnhasi u'āsi. Duré siwawāi waihu'u ō di. Te za duré robzépata, simi'ē sina.

⁸Danhimizawi pese zé hā isi'utōrī waihu'u'ō. 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahârâzé, 're hāimana mono nherē, ta hā te za ai'utō. Duré damreme aimawi na 're idamreme zusi mono zé 're hāimana mono nherē, te za ai'utō. Duré dahāimanazém na rowaihu hā 're hāimana mono nherē, taha zama te za duré ai'utō.

⁹E marī wa. Dahāimanazém na rowaihu hā ibâ na wama 're hāimana za'ra mono ō wa, duré 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahârâ na rowaihu'u zama.

¹⁰Tane nherē, niwa ibâ na rowaihu wisi wamhā, te za ai'utōrī za'ra za, ibâ na rowaihu 're ihāimana za'ra mono ō hā.

¹¹Wa hā ai'uté na 're ihāimana mono ré hā, ai'uté mreme na wa 're imreme. Duré ai'uté nhimirosarata na wa te te 're rosa'rata. Duré ai'uté na marī na, wa te te 're arosa'rata. Tane nherē, oto īsi'aibâ wamhā, wa tô tirē, ai'uté na 're ihāimana mono zé hā.

¹²Āhā na hā, wa te 're isadaihu'u za'ra mono zé hā dasi'madâ'âzé i'u're na 're idasi'madâ'â za'ra mono ne, te wama 're hāimana za'ra. Tane nherē, ibâ na rowaihu wisi wamhā, sō'awi wa za oto wa te 're sadaihu'u wē za'ra. Āhā na hā, inhimirowaihu hā ibâ na wahuré īma hāimana ō di. Tane nherē, ta hā bâdâ wisi wamhā, ibâ na wa za asa awaihu'u, 'Re ihāimana u'āsi mono te te īwaihu'u pese ne.

¹³Āhā na hā, si'ubdatō te 're hāimana za'ra, ā norī hā: 'Re ihāimana u'āsi mono, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zé, duré dasiwawāi āna danhimiparizé, duré danhimizawi pese zé. Tane nherē, danhipai u ipire hā, danhimizawi pese zép si.

**'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahârâzé, duré
damreme aimawi na 're idamreme zusi mono zé**

14 ¹Tahawa, sada 're asapētē za'ra wa'aba mono, asimizawi aima 're hāimana za'ra wa'aba mono da. Duré asima sô 're asôpré wa'aba mono, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani nhoprubzé romhuri hā nima norī, āma aima 're hāimana za'ra wa'aba mono da. Tane nherē, ta norī nhipai u aima 're maihāimana aba mono da, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahârâzé hā. ²Ni'wa damreme aimawi iwaihu'u'ō na 're imreme mono hā, ta hā 'Re ihāimana u'āsi mono ma si, te za tinha, mare di, ti'ai āma dama hā, ni'wa hā te te sadaihu'u ō wa. 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani waihu'u pese zarina te za tinha, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti tô sena waihu'u āna 're ihāimana za'ra mono na. ³Tanei ō di, ni'wa hā 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u te te dama 're i'mahârâ mono hā. Ta hā ti'ai āma dama te za rowasu'u, te te āma dapawaptob da, duré te te āma danhiptete da, te te duré āma dapē'ē tété da. ⁴Ni'wa hā damreme aimawi iwaihu'u'ō na 're imreme mono hā 'râwip si te za āma sisiptete. Tanei ō di, ni'wa 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u te te 're i'mahârâ mono hā. Ta hā te za uburé isazei'wa norī, siré 're isi'râ'otō mono hā te te 're apawapto.

⁵Wa tô īsima wē aré, uburé aima 're hāimana za'ra wa'aba mono da, damreme aimawi iwaihu'u'ō na 're aimreme zusi aba mono da hā. Tane nherē,

isipai u ĩma iwē uptabi hā, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na dama 're irob'mahārā za'ra wa'aba mono da si. 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na dama rob'mahārāzé hā, ta hā pire di, damreme aimawi iwaihu-u'ō na 're idamreme zusi mono zém nhipai u, ni'wa hā āma isapri'wa da, 're hāimana mono ō wamhā. Āma isapri'wa hā 're hāimana mono wap si, te za isazei'wa nori, siré 're isi'rā'ōtō mono nori hā timreme na te te 're anhiptete. ⁶Īsisānawā nori, te āma asabu za'ra wa'aba da wamhā, damreme aimawi iwaihu-u'ō na si te aima nharī za'ra wa'aba wamhā, e wa aré āma aipawapto za'ra wa'wa. Mare di. 'Re ihāimana u'āsi mono, tinhimiroti te te ĩma ihāiré, te aima 'mahārā za'ra wa'aba wap si, wa aré āma aipawapto za'ra wa'wa, niwamhā 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti na rowaihu'u na si, niwamhā isadawa wasu'u na si, niwamhā dahāimanazém na roti na si.

⁷Bété rowamremezé flauta ta hā, niwamhā harpa na ropta'azéb zama, wamreme watobro wē zahurē ō wamhā, e niha te za ni'wa hā sadaihu'u wē. E niha te za duré wamreme zadaihu'u wē. ⁸Ni'wa hā danhimnhihārāzé trombeta te te hārā wē ō wamhā, e niha te za dasi'wapéi 'manharī'wa nori hā sisa'ra pese za'ra, dasi'wapé da hā. ⁹Tane te za duré aima 're romhāimana za'ra wa'wa, damreme aimawi na dama isadaihu'u ō na 're aimreme zusi aba mono wamhā. Aimreme zadaihu'u pese na sō'awi dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono ō wamhā, e niha te za da te 're asadaihu'u za'ra wa'wa. Āne wamhā, rowa'u'u ma, te za taré 're aimreme zusi aba mo. ¹⁰Tō ibā tō, ti'ai āma damreme hā sipu'u pese mono di. Tane nherē, timreme mono bā 're sadaihu'u pese za'ra mono di. ¹¹Tahawa, ni'wa te te ĩma inharizé te sadaihu'u ō wamhā, isiré a'uwē ō na, wa za tāma ihāiba. Duré ōhō zama te za isiré a'uwē ō na ĩma tihāiba. ¹²Āne wa, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani nhoprubzé romhuri, nima nori aima 're hāimana za'ra wa'aba mono da, asima 're wē uptabi za'ra wa'aba mono wamhā, ma'āpé nima nori zō si danhipai u asima sō 're asōpré wa'aba mono, isazei'wa nori, siré 're isi'rā'ōtō mono ipē'ē 're āma 're iprédub za'ra mono zéb zō si.

¹³Tahawa, ni'wa damreme aimawi dama iwaihu'u'ō na 're mreme mono da wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono wi te te duré 're waptērē mono, isōprubzé te te āma dama 're isapri mono zéb da hā te te tāma sōmri da. ¹⁴E marī wa. Damreme aimawi na te 're rowaptērē mono wamhā, ipē'ēzani hā te za tō rowaptē. Tane nherē, ĩnhimirosa'rata ma hā marī dai ō di za. ¹⁵Tawamhā bété, e marī wa za 'manha. Ipē'ēzani na, wa za rowaptē. Tazahā ĩnhimirosa'rata na zama wa za duré rowaptē. Ipē'ēzani na wa za ĩnho're. Tane nherē, ĩnhimirosa'rata na zama wa za duré ĩnho're. ¹⁶Oto aipē'ēzani na si, 'Re ihāimana u'āsi mono āma aiwata wamhā, e niha te za ni'wa te te i'aiwapari hā tinha, āne: "Tane tō", 'Re ihāimana u'āsi mono āma i'aiwatazém na hā. Te te asadaihu'u ō di za, marī na inharī na hā. ¹⁷Asimirowaptērē na 'Re ihāimana u'āsi mono āma i'aiwatazé hā aimreme wē uptabi nherē, ni'wa aiwapari'wa hā āma siptete waihu'u ō di za. ¹⁸'Re ihāimana u'āsi mono āma si wa ĩwata, damreme aimawi iwaihu'u'ō na asipai u uptabi za'ra wa'aba 're ĩmreme mono wa. ¹⁹Tane nherē, isazei'wa nori, siré 're isi'rā'ōtō mono zéb āma hā, wa aré te ĩsima 're wē, imrotō na damreme na 're ĩmreme mono da, da te 're sadaihu'u za'ra mono da, āne na te dama āma 're rowahutu waihu'u pese mono da, damreme aimawi iwaihu'u ō na ĩmreme ahā na āma 're ĩmreme mono zém nhipai u.

²⁰Isisānawā norī, ai'utē norī ne 're rosa'rata za'ra wa'aba mono tō. Tō ai'utē ne 're iahāimana za'ra wa'aba mono, marī iwasétē ma hā. Tazahā, ihāiba prédu nhimirosa'rata ne 're rosa'rata za'ra wa'aba mono. ²¹Ibahi Iwazé pese na rob'ui'ére hā te tinha, āne:

“Damreme aimawi iwaihu'u ō na 're imreme zusi mono norī zadawa na, wa za ā hā a'uwē norī ma hā te 're nharī. Dasiré a'uwēō norī zaihā na, wa za te 're nharī. Āne nherē, ĩnhib'a'uwē norī hā te te 're iwapari za'ra mono ō di za.” Āne ma tō tinha Uburé Danhib'apito hā.

²²Tahawa, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani nhoprubzé damreme aimawi iwaihu'u ō na 're idamreme zusi mono zé hā, ta hā 'Re ihāimana u'āsi mono te, marī wasu'uzé isazei'ō'wa norī ma hā, mare di, isazei'wa norī ma hā. Tazahā, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u, da te 're i'mahārā za'ra mono zé, Ipē'ēzani nhoprubzé hā, ta hā isazei'wa norī ma, marī waihu'uzéb da hā, mare di, isazei'ō'wa norī ma hā. ²³Tahawa, isazei'wa norī, siré 're isi'rā'ōtō mono zéb āma ai'ubumroi wa'aba ré, uburé isazei'wa norī hā damreme aimawi iwaihu'u ō na oto aimreme zusi aba wamhā, duré taha ré, ni'wam norī isazei'wai hāimanazé tāma isa'rese za'ra ō, niwamhā isazei'ō'wa norī hā sihutu wamhā, āne wamhā, e te te aima nharī za'ra wa'aba ō da bā, i'ai'rāsiwamnārī za'ra wa'aba na hā. ²⁴Tazahā oto, uburé 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u 'mahārā za'ra wa'aba ré, ni'wa isazei'ō'wa niwamhā isazei'wai hāimanazé tāma isa'rese ō sébré wamhā, tawamhā ta hā te za wapa, aimreme za'ra wa'wa hā. Taha zarina te za tiwasétē na sisā. Te za duré siwaihu'u, te te 're i'upai mono na. ²⁵Duré isimirosa'rata 're, simi'uri na 're ihāimana za'ra mono hā te za oto tiwi sihāiré za'ra. Tahawa, te za hi'rātītō aime. 'Re ihāimana u'āsi mono āma te za duré tiwata. Āne te za duré tinha: “'Re ihāimana u'āsi mono te tō aiwa'wab za'ra wa'aba 're hāimana.”

Isazei'wa norī siré 're isi'rā'ōtō mono zéb āma roti zahi

²⁶Tahawa, isisānawā norī, e marī, wa za wa te 're 'manharī za'ra. Asiré 're ai'rā'ōtō aba mono wamhā, ni'wa hā te za tinho're, danho'rezēm na. Duré ni'wa hā te za rowahutu. Duré ni'wa hā te za marī hāiré, 'Re ihāimana u'āsi mono hawimhā. Duré ni'wa hā damreme aimawi iwaihu'u ō na te za tinha. Duré ni'wa hā te za dama āma saprī. Āne hā uburé, wa za wa te 're 'manharī za'ra, isazei'wa norī siré 're isi'rā'ōtō mono, wa te āma 're siptete za'ra mono da. ²⁷Ni'wam norī asiré za'ra wa'aba hā damreme aimawi iwaihu'u ō na 're mreme zusi mono da wamhā, maparane niwamhā si'ubdatō ihāiba na si 're mreme zusi mono, sisāna'rep si. Tawamhā duré ni'wa hā hāimana na āma isaprī'wa da hā. ²⁸Tane nherē, ni'wa te te āma isaprī da hā hāimana ō wamhā, āne wamhā, ari'iwi hāimana za'ra. 'Rāwip si sima mreme zusi, duré 'Re ihāimana u'āsi mono ma zama. ²⁹Ni'wam norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u te te 're i'mahārā za'ra mono norī hā, ta norī hā maparane niwamhā si'ubdatō si ihāiba za'ra hā te te tō nharī za'ra. Tawamhā iwapari'wa norī hā te te wapari pese za'ra, niha na imreme za'ra zé hā i'uwaibaba zō. ³⁰Tawamhā ni'wa dame isāmra hā, 'Re ihāimana u'āsi mono, tizadawa wasu'u te te tāma sōmri wamhā, ni'wa te te dama rowasu'u ré wamhā, timreme te te

tāma sazāri. ³¹Uburé te za tō 're i'mahârâ za'ra wa'aba mo 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hā, misisi, uburé da te 're sadaihu'u za'ra mono da, duré āma 're danhiptete za'ra mono da. ³²'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u, te te 're i'mahârâ za'ra mono norī hā te za te te āma 're pibui pese za'ra. ³³E marī wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te sima 're wa'awē mono ō wa, siwa'ru 're wahâimana za'ra mono da hā. Tazahā, watoi u'âsi 're wahâimana za'ra mono da, ma tō te te sima 're wa'awē.

'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norī, siré 're isi'rā'ōtō mono zé mono bâ 're ihâimana za'ra mono ne, ³⁴pi'ō norī hā ari'iwi 're hâimana za'ra mono, isazei'wa norī siré 're isi'rā'ōtō mono zéb āma hā. Tāma 'ru zahi za'ra ō di, te te 're inharī za'ra mono da hā. Ti'awi te za 're hâimana za'ra, Mozésihi nhimi-ui'éré na roti zahi inomro zarina. ³⁵Marī te te 're waihu'u za'ra mono da, te te sima 're wē za'ra mono wamhā, 'rip si timro te te 're sadanharī za'ra mono. Wazéb di, pi'ō norī hā isazei'wa norī siré 're isi'rā'ōtō mono zéb āma te te 're inharī za'ra mono da hā.

³⁶E 'Re ihâimana u'âsi mono mreme hā aihawib za'ra wa'aba sâna'rata bâ. E duré niwamhā aima za'ra wa'aba si 're hâimana mono bâ. ³⁷Ni'wa hā 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa na niwamhā aimawi Ipē'ezani nhop-rubzé romhuri tāma 're ihâimana mono na 're si'madâ'â mono wamhā, te te tō waihu'u, ā hā te āma aima irob'ui'éré za'ra wa'wa hā, tō Wanhib'apito nhimiroti zahi na. ³⁸Tane nherē, ni'wa hā ĩnhimi'ui'éré na taré na te te āma 're irosa'rata mono hā, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hā taré na te te 're 'madâ'â, ta hā.

³⁹Tahawa ĩsisânawā norī, asima sô 're asôpré wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâzém na romhuri, aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da. Tane nherē, dawī 're sawi za'ra wa'aba mono tō, damreme aimawi iwaihu'u'ō na 're damreme zusi mono tō da hā. ⁴⁰Uburé āne hā i'uwaibaba na si 're 'manharī za'ra wa'aba mono, duré i'ru zahi zarina si.

Cristu hā apâ ihâiwa'utuzé

15 ¹Īsisânawā norī, āhā na hā, wa ĩsima wē, te āma aipo're pu'u za'ra wa'aba da, Rowasu'uwē te aima iwasu'u za'ra wa'aba na isaze za'ra wa'wa hā, duré āhā na asiptete sina āma i'aihâimana za'ra wa'wa hā. ²Rowasu'uwē u'âbâ, te asô'reptuzé hā asina 're i'uwa'imrami za'ra wa'aba mo, asiptete sina āma 're uzusi u'âsi za'ra wa'aba mono wamhā. Ānei ō wamhā, taré te 're isaze za'ra wa'aba mo.

³Uburé marī nhipai u ipire hā wa tō āma aima rowasu'u za'ra wa'wa, ĩma zama da te isômri hā, āne: Cristu hā wawasété da, ma tō wazada tidâ'â za'ra, Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'éré āma inomro zarina. ⁴Ma tō dasiwi sērē ni. Tawamhā si'ubdatō bâdâ ineb āma ma tō apâ Imama hā hâiwa'utu, Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'éré āma inomro zarina. ⁵Tawamhâ Pedruhu ma, ma tō sihâi'ré. Taha pari, ma tō duré sihâi'ré, isiré 're inomro mono 12 na ihâiba za'ra norī ma. ⁶Taha parimhā, misi haré, ma tō duré sihâi'ré, isazei'wa norī 500 na ihâiba za'ra norī ma. Ta norī hā te zahadu ahâ na nima norī hā hâiba ré 're hâimana za'ra. Nima norī si ma tō tidâ'â za'ra. ⁷Taha pari, Tiaguhu ma, ma tō duré sihâi'ré. Duré isa'u si ma tō sihâi'ré, uburé tizadawa wasu'u'wa norī ma.

⁸Tawamhã da'rãirême hã ma tô duré îma zama sihâiré, ni'wa hã tite bâta upana ipoto ne. ⁹Tô wa hã Zesusihi zadawa wasu'u'wa na 're imorî nherê, îwapure di, uburé isadawa wasu'u'wa norî ma hã. Duré tô sadai ô di, Zesusihi zadawa wasu'u'wa na da te dasiwi 're ïnhisi mono da hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norî ma, te aré 're arob'manharî wasété mono wa. ¹⁰Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizéb zarina, wa Zesusihi zadawa wasu'u'wa na 're ihâimana. Tinhimizawizé te te îma isômri hã taré hâimana ô di. Tazahã wa te te 're romhuri pese, uburé Zesusihi zadawa wasu'u'wa norî nhipai u. Tane nherê, wa hã te 're a'manharî mono ô di. Tô 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé î'âma 're ihâimana mono si ma tô te te 're 'manharî. ¹¹Âne wa, wa hã niwamhã ihâiba amo norî, Rowasu'u'wê te te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhã, ta hã ipire ô di. E marî wa. Uburé wa norî hã tô ôhõ si wa te 're 'mahârã za'ra mono wa. Ipire hã tô isaze za'ra wa'aba zép si.

Apã za 're iwahâiwa'utu za'ra mono zé

¹²Wanhimirowasu'u za'ra hã, Cristu apã ihâiwa'utu na. E niha te âne nherê, ni'wam norî asiré za'ra wa'wa hã te te 're nharî za'ra, 're idâ'â za'ra mono norî za apã 're ihâiwa'utu za'ra mono ô na hã. ¹³'Re idâ'â za'ra mono norî, apã 're ihâiwa'utu za'ra mono zé hâimana ô 'wa'âhã, Cristuhu zama apã hâiwa'utu ô di aré. ¹⁴Duré, Cristu hã apã hâiwa'utu ô 'wa'âhã, wa te 're irob'mahârã za'ra mono zé hã marî dai ô di aré. Duré tane a norî wa'aba zama, marî isaze za'ra wa'aba da hã marî ô di aré. ¹⁵Duré âne 'wa'âhã, wa norî hã wazadawa nhipese za'ra di aré, 'Re ihâimana u'âsi mono wasu'u na hã, Cristu te te ihâiwa'utu na, wa te 're wasu'u za'ra mono wa. Duré 're idâ'â za'ra mono norî sena na 're hâiwa'utu za'ra mono ô 'wa'âhã, 'Re ihâimana u'âsi mono zama Cristu hã te te hâiwa'utu ô di aré. ¹⁶E marî wa. 'Re idâ'â za'ra mono norî hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ahâiwa'utu mono ô 'wa'âhã, Cristuhu zama te te aré hâiwa'utu ô di. ¹⁷Duré Cristu hã hâiwa'utu ô 'wa'âhã, 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã marî dai ô di aré. Tawamhã duré aiwasédé hã zahadu te te aré aima 're rob'ru za'ra wa'wa. ¹⁸Cristu hã hâiwa'utu ô 'wa'âhã, te te 're isaze za'ra mono norî 're idâ'â za'ra mono hã ma tô aré sisimini za'ra. ¹⁹Cristuhu âma wasiwawâi âna 're iwahâimana za'ra mono zé hã âme ti'ai âmap te si 'wa'âhã, wama robzei'ô uptabi na wa aré danhipai u 're wanomro.

²⁰Tane nherê, tô sena uptabi hã, Cristu hã Imama ma tô hâiwa'utu. Ta hã imorî'rata na apã ma tô hâiwa'udu, uburé 're idadâ'â za'ra mono norî wana, za apã 're idahâiwa'utu za'ra mono norî nhowa. ²¹E marî wa. Misi aibã hawi dadã iwisi ne, tane duré, misi aibã hawi ma tô wi, danho'reptuzé hã. ²²Adâhã nhimi'manharizéb u'âbã uburé 're idadâ'â za'ra mono ne, tane te za duré Cristuhu u'âbã uburé apã 're dahâiwa'utu za'ra. ²³Tane nherê, dahâiba mono bâ te bâta pisudu hã dama 're hâimana za'ra, apã 're idahâiwa'utu za'ra mono da hã: Cristu hã imorî'rata na ma tô hâiwa'udu, amnho tehâri wa, roptehâri 'rata ne. Taha parimhã îte norî hã te za apã tihâiwa'utu za'ra, niwa apã wei morî wamhã. ²⁴Tawap si rob'râsudu hã te za oto wi. Tamemhã Cristu hã dama ipire norî te te 're ida'madâ'â za'ra mono zé hã te za tiwi uprosi za'ra, duré ihâiba'ô iwasété norî nhimiwada'urizé hã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono zãda, siptete na danhimiwada'urizé hã. Duré Cristu hã te te 're ida'a'madâ'â

mono zéb zama te za Timama ma tisō, isib'rata. ²⁵E marĩ wa. Tō i'ru zahi wa, Cristu hã te te 're ida'madââ mono da hã, 'Re ihâimana u'âsi mono, isitob'ru norĩ ipara nhimizusizéb zahâpâ te te isōrézéb u. ²⁶Da'rãirême isitob'ru 'Re ihâimana u'âsi mono za te te i'upro hã, ta hã dadâ'ázé. ²⁷Ibahiã Iwazé pese na rob'ui'éré hã te tinha, âne: “Re ihâimana u'âsi mono hã uburé marĩ ma tō anhoré, waihu'u pese uptabi na te te 're ida'a'madââ mono zéb zahâpâ, 're hâimana za'ra mono da.” Âne te te inharĩ hã, “uburé marĩ” waihu'u pese uptabi na te te 're ida'a'madââ mono zéb zahâpâ 're ihâimana za'ra mono hã, ta hã te te nharĩ ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono zama 're ihâimana mono na hã. 'Re ihâimana u'âsi mono si ma tō uburé marĩ anhoré, Cristuhu nhimi'madâ'ázéb zahâpâ, 're hâimana za'ra mono da. ²⁸Uburé marĩ Cristuhu nhimi'madâ'ázéb zahâpâ, za 're hâimana za'ra mono parimhã, âne wamhã, I'ra uptabi hã te za oto sisã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimi'madâ'ázéb zahâpâ 're hâimana mono da oto, uburé marĩ Cristuhu nhimi'madâ'ázéb zahâpâ, 're hâimana za'ra mono da, te te ipisutu nhimi'madâ'ázéb zahâpâ. Âne wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese uptabi na te za uburé marĩ te te oto 're a'madââ.

²⁹Apâ 're idahâiwa'utu za'ra mono zé 're hâimana mono ô 'wa'âhã, e niha te aré 're romhâimana, 're idââ za'ra mono norĩ u'âbã, â dawabzuri da te 're i'manharĩ za'ra mono norĩ ma hã. 'Re idââ za'ra mono norĩ 're hâiwa'utu za'ra mono ô 'wa'âhã, e marĩ da, te aré â dawabzuri hã i'udâna da te 're 'manharĩ za'ra. ³⁰Bété oto, wa norĩ hã. E marĩ da, wa romnhimimnhasi na ône u'âsi 're wahâimana za'ra. ³¹Îsisânawã norĩ, bâtã sidâpâ dadâ isimimnhasi na wa te te 're ro'rahãri. Âne na tō sena îsiwasu'u wamhã, ai'âma za'ra wa'aba, te îsima 're rowé mono wa, wa îsiwasu'u, Wanhib'apito Cristu Zezusihi âma 're wahâimana za'ra mono wa oto. ³²Âme Êfézu âma ni'wam norĩ ti'ai âma da te dasima 're iwê za'ra mono zéb zarina si, te a'wapéi 'wa'âhã, abaze zahi ne îzada hâimana za'ra wa, e marĩ, wa aré âma sôpêtê. Duré 're idââ za'ra mono norĩ apâ 're hâiwa'utu za'ra mono ô 'wa'âhã, âne 'wa'âhã, aré ibâre, da te dasima 're inharĩ za'ra mono zéb zarina wa te 're i'manharĩ za'ra mono da hã, âne: “Siwa'ru 're wasaihuri aba mono, duré wa te 're âhuri aba mo, awêm na hã za 're wadââ za'ra mono wa oto.” ³³'Re asi'madââ pese za'ra wa'aba mono, da te aima 're rob'rãmi za'ra wa'aba mono tō da: “Ni'wam norĩ hã wê newa dasiré 're ihâimana za'ra mono norĩ hã, te za 're idahâimana wê u'âsi za'ra mono zé te te dawi 're uprosi za'ra.” ³⁴Ma'âpé aihâimanazé sena na duré i'u-waibaba na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zém na apâ âma sãna'rata za'ra wa'aba. Duré aiwasédé hã sahãri za'ra wa'aba. Âne, wa aima roti za'ra wa'wa, asima aséb za'ra wa'aba da: Ni'wam norĩ ai'reb za'ra wa'aba hã 'Re ihâimana u'âsi mono, asiwi waihu'u aba ô di.

'Re ihâimana u'âsi mono za te te ida'ahâiwa'utuzé, dahâiba itém na

³⁵Âté ni'wa hã te za anha za, âne: “E niha te za idââ za'ra norĩ hã tihâiwa'utu za'ra. E niha za ihâiba za'ra hã.” ³⁶E niha i'ai'rã nhimiza'rese'ô! Marĩ i'a're hã dââ ô nherê, 'wanhipré ô di za. ³⁷Marĩ a're wamhã, tō romnhamare si te i'a're. Niwamhã âté amnho trigu potozé te za i'a're, niwamhã romnhamare aimawi hã, mare di, iteihi ré ro'wanhipré za ipoto siromo da hã. ³⁸'Re ihâimana u'âsi mono hã te te sima iwêzéb zarina te za iteihi hã te te 're anhomri,

romnhamare hawi 're ipoto za'ra mono da hā. Duré romnhamare ma, te za iteihi hā te te tāma 're anhomri, ite mono bā.

³⁹Ti'ai āma hāiba ré 're ihāimana za'ra mono norī nhi hā aiwap si ō di. A'uwē norī nhi hā aimawi. Duré abaze norī nhi hā aimawi. Duré si norī nhi hā aimawi. Duré tepe norī nhi hā aimawi.

⁴⁰Hāiwa āma dahāiba hā aimawi, duré ti'ai āma dahāiba hā aimawi. Hāiwa āma dahāiba 'madā'a ze zé hā aimawi. Duré ti'ai āma dahāiba 'madā'a ze zé hā aimawi. ⁴¹Bādā hā tiro'o na te te 're rob'uiwē, duré a'amo hā tite na. Wasi norī hā ite za'ra iro hā sipu'u pese mono di.

⁴²Āne te za duré tiromhāiba, za idā'a za'ra norī apā hāiwa'utu za'ra wamhā. Dahāiba na da te 're ti'a za'ra mono wamhā, ta hā dahāiba idā'a pesere. Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono apā te te ahāiwa'utu wamhā, idā'a waihu-'uō na te za oto 're hāimana za'ra. ⁴³Dahāiba na da te 're ti'a za'ra mono wamhā, wasétére di duré sib'uwere di. Tanei ō di, 'Re ihāimana u'āsi mono apā te te ahāiwa'utu wamhā, wē uptabi di za, duré siptete di za. ⁴⁴Dahāiba na da te āma ti'ai wamhā, tō ti'ai āma dahāiba na te za ti'a ni. Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono apā te te hāiwa'utu wamhā, ta hā te za oto tihāiba, dahāiba itém na Ipē'ezani nhimipisutuzéb zarina. Tō dahāiba ti'ai āmam na 're hāimana za'ra mono wamhā, te za duré tō 're hāimana za'ra, dahāiba itém na 'Re ihāimana u'āsi mono nhimipisutuzéb zarina. ⁴⁵E marī wa. Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ére hā te te nharī wa, āne: "Adā hā aibā imorī'rada, ta hā 'Re ihāimana u'āsi mono ma tō poto, ipē'ezani ré na." Tane nherē, Adāhā za'u we imorī hā, ta hā Zezu Cristu, Ipē'ezani dahāimanazé isi'utōrī'ō te te dama 're i'anhomri mono. ⁴⁶Dahāiba itéb ré, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ezani nhimipisudu hā taha ré imorī'rata na 're dahāimana za'ra mono ō di. Tazahā ti'ai āma dahāiba ré uimrehēne, te a'ā iré 're dahāimana za'ra. Taha parip si, dahāiba itéb ré, te za 're dahāimana za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ezani nhimipisutu zarina. ⁴⁷Imorī'rata na aibā hā, ti'a zaprum na ma tō 'manha, 'Re ihāimana u'āsi mono hā. Isa'u we imorī hā, hāiwa hawi ma tō wei mo. ⁴⁸Ti'a te na 're idahāimana za'ra mono hā, ti'a zapru 'manharī na te 're dahāimana za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono hā aibā ti'a zaprum na te te i'manharī ne. Oto hāiwa te na 're ihāimana za'ra mono hā, ta norī si te 're hāimana za'ra, hāiwa hawi we imorī ne. ⁴⁹Aibā ti'a zaprum na 'Re ihāimana u'āsi mono te te i'manharī ne, wa 're wahāimana za'ra, āhā na hā. Tane aibā hāiwa hawi we imorī ne, wa za duré 're wahāimana za'ra.

⁵⁰Īsisānawā norī, wa īsima wē, te aima waihu'u za'ra wa'aba da, āne: Dahāiba danhi na i'manharī hā duré iwaprui ré ma hā, tāma 're hāimana waihu'u mono ō di za, 'Re ihāimana u'āsi mono da'āma 're isib'a'uwē mono zé hā. Duré dā'a pese na 're ihāimana mono hā, tāma 're hāimana waihu'u mono ō di za, dā'a waihu'u āna 're ihāimana mono zé hā.

⁵¹Ma'āpē wapari pese za'ra wa'aba, ā hā roti waihu'u āna 're ihāimana mono hā: Uburé wa norī hā wadā'a za'ra ō di za. Tane nherē, uburé wahāiba na te za 'Re ihāimana u'āsi mono hā āma wama saprī za'ra za. ⁵²Da'rāirēme danhimnihārāzé ihārā āma, datōmo si'rāmi ne, te za wahāiba na āma wama saprī za'ra, waptu na uptabi. Ta hā hārā wamhā, imorī'rata na te za 'Re ihāimana u'āsi mono idā'a norī hā ahāiwa'utu, dā'a waihu'u āna oto 're hāimana za'ra mono da. Taha parimhā uburé wa norī hā wahāiba ré iwahāimana za'ra

hã wahâiba na te za wama azapri, itéb u. ⁵³E marĩ wa. ã hã dahâiba idâ'a pe hã, tã i'ru zahi isisapri za'ra da hã, idâ'a waihu'u õ u. ã hã dahâiba za idâ'a za'ra hã, te za tã sisapri za'ra, idâ'a waihu'u õ u. ⁵⁴Tawamhã ã hã dahâiba idâ'a pe hã idâ'a waihu'u õ u sisapri za'ra wamhã, âne wamhã, te za sina uwaimra, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére te te inhari hã, âne:

“Dadá hã ma tã oto uprosi, 'Re ihâimana u'âsi mono hã!

Ma tã âma ai'uté pese!”

⁵⁵ “Dadá, e mahãta oto, 're da'a'uprosi mono wa, da'âma 're i'ai'uté mono zé hã.

Dadá, e mahãta oto, asiptete na 're ida'a'u'a waihu'u pese mono zé hã.”

⁵⁶Dadá hã siptete na te te âma 're ida'a'u'a mono zé tâma 're ihâimana mono hã, ta hã dawasédé, da te 're i'manharĩ za'ra mono zéb zarina. Duré dawasété nhiptetezê hã, ta hã Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi zarina. ⁵⁷Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono, ta hã wa te 're i'ai'uté za'ra mono zé hã te te wama 're anhomri mono wa, Wanhib'apito Zezu Cristuhu u'âbã.

⁵⁸Tahawa, isisânawã norĩ îma i'asawi pese za'ra wa'aba norĩ, ma'âpé 're asiptete u'âsi za'ra wa'aba mono. Duré marĩ te te 're airési za'ra wa'aba mono tã. Ma'âpé Wanhib'apito ma romhuri 're, 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono. E marĩ wa. Wanhib'apito ma, 're iromhuri za'ra wa'aba mono zé, taréi õ na hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa.

Rob'ui'prazé, da te i'ubumro za'ra zé, Zeruzalê âma isazei'wa norĩ ma

16 ¹Ãhã na hã wa za oto aima roti za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ ma, rob'ui'prazé i'ubumro za'ra wa'aba zém na. Ma'âpé 'manharĩ za'ra wa'aba, Galasia na danhipti'a nho'õmo nhisi âma isazei'wa norĩ daro mono bâ siré 're isi'rã'õtõ mono norĩ ma, te i'ru ne. ²Dumigu sidâpã aihâiba mono bâ upsâtã aba mono, rob'ui'prazé hã sa'ra aba mono da, aipa-wa'ã 're iwaibui wa'aba mono zarina. Âne wamhã, 'wa'rutu õ di za, te iwaibui da hã, âma iwisi wamhã. ³Ãma iwisi wamhã, ni'wam norĩ asiwi ipisutu za'ra wa'wa hã wa za iré satõrĩ za'ra Zeruzalê u. Rob'ui'ére na iwasu'u za'ra zama, wa za tisõ. Tawamhã ta norĩ hã te za asõprub za'ra wa'aba zé hã siwi ti'ã, tamomo. ⁴Tawamhã isiré îmorĩ waihu'u pese za'ra wamhã, te za âma isiré ai'aba'rê za.

Paulu hã te te sima irowa'õtôzé

⁵Masédonia wa'waibaba te ro'razãri wap si, wa za âma asabu za'ra wa'wa za, tamomo a'ã îmorĩ wa za. ⁶Ãté wa za a'ã ihâimana hã, ai'ratab za'ra wa'aba. Niwamhã rowa'u'u wahã 're isa'wari mono zé hã te za a'ã tame i'âma ai'utõ za, taha parip si i'âma aime za'ra wa'aba da, nimomo îmorĩ da, te isima irowêzéb u. ⁷Ãma iwisi wamhã, waptu na taré te asabu su'u za'ra wa'aba da hã te isima wê õ di. Duré õne haré te iro'razãri da hã te isima wê õ di. A'ã ai'ratab za'ra wa'aba inhamra hã da si, âne hã Wanhib'apito te te îma 'rui wamhã.

⁸Wa tã isima rowairébé, a'ã âme inhamra da, Éfézu âma Pêtecosti na bâta nhisi iwa iwaptã'ázéb u. ⁹E marĩ wa. Âmemhã 'ridawa hã îma si'ridawa wa,

romhuri sa'etê na te i'manharîzéb da hã, îzada ihâimana za'ra norî hã ahâ nherê.

¹⁰Timotiu tamomo âma wisi wamhã, ma'âpé tâma 'manharî wê za'ra wa'aba, aiwazarib za'ra wa'aba, sima iwê na sãmra da, ta hã Wanhîb'apito ma, te te 're romhuri mono wa, îsine. ¹¹Ni'wa hã te te wêõ tã. Tazahã, ma'âpé asiwi pawapto wa'aba, rowê sina we îtême wisi da apâ, duré isiré wasisânawâ norî zama, âme sô inhîmipari za'ra wa.

¹²Oto wasisânawâ Apolu hã wa tã aré tâma nharî ahâ, te te âma asabu za'ra wa'aba da, wasisânawâ norî siré. Tane nherê, te te sima rowê ô di, âhã na âma imorî da hã. Te za âma mo za, 'ridawa tâma ihâimanazéb âma si.

Paulu hã tinhimiroti te te i'râsutuzé

¹³Ma'âpé asimiza'rese sina 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono. Duré asip-tete sina 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono. Duré asib'ru hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono, marî ma 're aipahi za'ra wa'aba mono tã da. Duré asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono. ¹⁴Uburé marî 're 'manharî za'ra wa'aba mono, asimizawi pese sina.

¹⁵Estéfana hã duré ihawi a'uwê norî hã, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. Duré aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, ta norî hã Acaia na danhipti'a nho'omo nhisi âma imorî'rata na te te isaze za'ra na hã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhîb'a'uwê norî pawaptom na simi'ê na te te 're iromhuri za'ra mono na hã. Îsisânawâ norî, wa za âma aiwi waptêrê za'ra wa'wa, âne: ¹⁶Ma'âpé âne 're ihâimana za'ra mono norî hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono, duré ni'wam norî ta norî siré te te 're idapawapto za'ra mono norî hã, Wanhîb'apito ma, te te 're iromhuri za'ra mono norî hã.

¹⁷Îtoi uptabi di, Estéfana hã duré Fortunatu, duré Acaicu norî me we isihu-tuzém na. Ta norî hã îsiré aihâimana waihu'u za'ra wa'aba ô wa, i'manharî za'ra wa'aba ô hã ma tã 'manharî za'ra. ¹⁸Ta norî hã ma tã îpê'ê hiri za'ra. Duré tã a norî wa'aba zama ma tã aipê'ê hiri za'ra wa'wa. Âne 're ihâimana za'ra mono norî hã, tã da te 're i'uzei wê za'ra mono da si.

¹⁹Azia na danhipti'a nho'omo nhisi âma isazei'wa norî siré 're isi'rãõtõ mono norî hã te âma asawi za'ra wa'wa. Aquila hã duré Prisilaha me te âma asawi za'ra wa'wa, Wanhîb'apito âma 're anomro aba mono wa. Tane te duré âma asawi za'ra wa'wa, isazei'wa norî isôrõwa zahuré âma siré 're isi'rãõtõ mono norî hã. ²⁰Wasisânawâ norî âme 're isi'ubumroi mono norî hã te âma asawi za'ra wa'wa.

Ma'âpé atob'rata hârâ na 're asisawi za'ra wa'aba mono, asiré isazei'wai wa.

²¹Wa hã Paulu, îsi'uihâ na, wa înhîb'rata na înhîmi'ui'érê na âma asawi za'ra wa'wa.

²²Wanhîb'apito zawi'õ'wa norî ma hã, 'Re ihâimana u'âsi mono iwasédé te te tâma 're i'apisutu mono da si!

Wanhîb'apito, apâ we aimorî su'u!

²³Wanhîb'apito Zezusihi ma, wa ai'âma 're îmreme u'âsi za'ra wa'wa, isimi-zawizé hã ai'âma 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da.

²⁴Cristu Zezusihi âma oto 're anomro aba mono wa, te 're i'asawi pese za'ra wa'aba mono zé hã ai'âma 're ihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwê hã.

2 Corĩtu

Paulu hã, maparane ãma te te duré irob'ui'érezé, Corĩtu ãma isazei'wa norĩ ma

Ibaihã wasu'uzé

Imorĩ'rata na Paulu hã Corĩtu ãma isazei'wa norĩ ma, te te rob'ui'ééré parimhã, ma tô duré aimawi na tâma rob'ui'ééré za'ra, ibaihã 're, dama ihâimana ô na. Rob'ui'ééré hã itême wisi za'ra wamhã, ma tô tiwi tirobzei'ô za'ra, tinhimi'ui'ééré na te te tâma pêtê za'ra wa, Paulu hã. Nima norĩ hã ma tô duré Pauluhu ãma rosa'rata za'ra, sena na Zezusihi zadawa wasu'u'wa na 're imorĩ ô na. Ma tô duré tâma nharĩ za'ra, isazei'wa norĩ hã tiwasédé te te i'manharĩ za'ra norĩ ma, te te rowairébé 'ru te. Tahawa, Paulu hã tinhimi'ui'ééré na ma tô asa sa'etê tâma nharĩ za'ra, sada ihâimana za'ra norĩ ma. Ma tô duré tâma siwasu'u za'ra, Zezu Cristu hã sena na te te itême isatōrĩ za'ra na hã. Ma tô duré wama rowasu'u za'ra, sena na Zezusihi nhirã zarina si 're idanomro mono zém na hã, duré 're iwanomro mono zép tém na zama, Zezusihi nhimi'-manharĩ wê zéb zarina.

1 ¹ Wa hã Paulu, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima iwēzéb zarina Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa na 're ihâimana mono, wa ãma aima rob'ui'ééré za'ra wa'aba ni, ĩsisānawā Timotiuhu me, 'Re ihâimana u'âsi mono nhīb-'a'uwē norĩ 'ri nho'u Corĩtu ãma asiré 're i'asi'rā'ōtō aba mono norĩ ma, duré danhipti'a nho'u Acaia 're, ropā uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhīb'a'uwē norĩ 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma zama.

² Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé duré ite datoi u'âsi zé, duré Wanhīb'apito Zezu Cristuhu te zama, ai'ãma 're ihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwē hã!

'Re ihâimana u'âsi mono hã 're wa'apē'ē tété mono 'wa

³ 'Re ihâimana u'âsi mono ãma si 're wawata za'ra wa'aba mono, Wanhīb'apito Zezu Cristuhu Mama ãma si, Wamama da'ãma 're ipē'ēzē pese mono ãma, 'Re ihâimana u'âsi mono uburé te te 're ida'apē'ē tété mono ãma. ⁴ Ta hã te te 're wa'apē'ē tété, ropire wama 're ihâimana za'ra mono 'remhã, wa norĩ zama wa te 're pē'ē tété za'ra mono da, ropire tâma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwa'apē'ē tété mono zéb zarina. ⁵ E marĩ wa. Cristuhu siré marĩ ahã na, wa te 're isépata za'ra mono ne, tane duré, Cristuhu u'âbã te wama 're hâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwa'apē'ē tété mono zé hã. ⁶ Ropire wama 're hâimana mono wamhã, ta hã te 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're ai'apē'ē tété aba mono da, duré te

te 're asõ'reptu za'ra wa'aba mono da. 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're wapẽ tété mono wamhã, ta hã te te duré 're aipẽ tété za'ra wa'aba mono da zama te 're hâimana, ropire hã asimi'ẽ sina 're 'wapé za'ra wa'aba mono da, wama 're ihâimana mono, wa te 're irobzépata mono ne. ⁷ ãne na, wa te ai'ãma 're irob'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã te siptete na wama 're hâimana. E marĩ wa. Wama waihu'u pese wa, wa te 're irobzépata mono zém na wasiré 're i'ahâimana za'ra wa'aba mono na hã, ãne zarina te te duré wasiré 're ai'apẽ tété 'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã.

⁸ Wasisãnawã norĩ, wa wasima wẽ ni, waihu'u za'ra wa'aba da, ropire wama ihâimanazém na hã, Azia na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma wahâimana ré hã. Tame ropire, wa te isépatazé hã pire uptabi di. Tahawa, wa te oto aré rob'umnhasi õ di, ta hawi wahâiba ré iwapusi da hã. ⁹ Wa aré wasina rosa'rata ni tô, da te wapãrĩ da, da te wa'ãma pisutu newa. Tazahã, 'rãwi 're wasi'umnhasi mono tô da, ma tô ãne hã tiromhâiba, 'Re ihâimana u'âsi mono si, wa te 're umnhasi mono da, idã'ã norĩ te te 're i'anho'reptui mono hã. ¹⁰ 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô taha wi wanho'reptu tô. Te za tô te te 're wanho'reptui u'âsi, wadã'ã wi hã. Ta hã wama umnhasi u'âsi di, ropire wi, za te te 're iwazani u'âsi mono na hã, ¹¹ a norĩ wa'wa hã rowaptêrê na 're wapawaptob za'ra wa'aba mono ré hã. ãne wa, da'ahã na te za 'Re ihâimana u'âsi mono ãma si tawata za'ra ni za, wa'u'ãbãmhã. Te za duré ãma tawata za'ra ni, te te 're iwa'madã'ã wẽ mono zém na.

Paulu hã, tite rowa'õtô na te te ãma isaprizé

¹² ãhã na, wa wa te wasima 're rowé za'ra: Wanhimirosa'rada hã te te wama 're waihu'u, ti'ai ãma 're iwahâimana mono zéb da hã, tô aimawi aima za'ra wa'aba hã, tô sena uptabi 're iwahâimana mono na, duré wahâimanazé sena na 'Re ihâimana u'âsi mono te te wama 're isõmri mono zarina, duré isimizawizé iwaihu'u pese uptabi te te wama 're isõmri mono zarina. Mare di, ti'ai ãma danhimirowaihu'u zarina hã. ¹³ E marĩ wa. Wa te ãma aima rob'ui'ére za'ra wa'aba wa, za 're isóre waihu'u pese za'ra wa'aba mono na si duré za 're isadaihu'u wẽ za'ra wa'aba mono na zama. Wa mapa, iwazadaihu'u pese za'ra wa'aba zô, ¹⁴ ãhã na suru na iwazadaihu'u za'ra wa'aba nhipai u, taha zarina wa'ãma asima rowé za'ra wa'aba da, wa norĩ hã za wa te wasima irowẽ ne ai'ãma za'ra wa'aba, niwa Wanhib'apito Zezusi apã we imorizé bãtã ãma hã.

¹⁵ ãne na te rob'umnhasi wa, wa tô ãma isima rowé pese, imorĩ'rata na te asõpêté za'ra wa'aba da, te i'aipawaptob za'ra wa'aba na te ãma sisiwi da. ¹⁶ Wa tô aré isima rosa'rata, ã hawi Masédonia u imorĩ wamhã, isipa da ãma, ã hawib ré, duré we apã wab zama, Zudéa u imorĩ wab da, asiwi ipawapto wa'aba da. ¹⁷ ãne na te isima rowa'õtô wamhã, e te rosa'rata ãna wa isima rowa'õtô. Niwamhã ãne na te rowa'õtô wamhã, e siwa'ru ti'ai ãma 're ida-hâimana za'ra mono, da te 're inharĩ za'ra mono ne, wa tinha, ãne hã "Ihe, ihe" e duré ãne hã "mare di, mare di". E tô aiwam na wa ãma tinha sahuré, siwa'rãmim nherê, ãne hã. ¹⁸ 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi na, tô sena uptabi 're ihâimana mono nhisi na, te aima iropisutu za'ra wa'aba zé hã, "ihe" na duré "mare" na aiwam na te aima nharĩ za'ra wa'aba õ di, tô siwa'rãmi wa. ¹⁹ E marĩ wa. Zezu Cristu 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, Silas duré Timotiú te te aima iwasu'u za'ra wa'wa hã, duré izama te aima iwasu'u za'ra wa'wa hã,

ta hã Zezusi hã “ihe” na “mare” na 're hâimana mono ô di, siwa'râmi na. Tazahã, tô Ô hã “ihe” na si te 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono te na. ²⁰E marĩ wa. Uburé 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'aropisutuzé hã te “ihe” na si 're hâimana za'ra, Zezu Cristuhu âma. Tahawa, taha u'âbâ wa wa te 're nharĩ za'ra “tane tô” na, 'Re ihâimana u'âsi mono âma dawatazéb da. ²¹'Re ihâimana u'âsi mono si te te wama 're a'manharĩ, wa norĩ hã duré a norĩ wa'aba zama, wanhiptete sina Cristuhu âma 're wahâimana za'ra mono da. Ma tô duré wapisutu za'ra, aimawi ôhõ ma si, 're wahâimana za'ra mono da. ²²Ta hã watede'wa za'ra wa, ma tô watob'rata to za'ra, ite na 're wanomro mono da. Duré wapêê 're ma tô wama sé Tipê'êzani hã. Ta hã marĩ te te wazô 're i'apisutu mono zé, sena na wa te âma 're iwaihu'u za'ra mono zé, te wama 're hâimana za'ra.

²³'Re ihâimana u'âsi mono wi, wa waptê, te te aima iwasu'u za'ra wa'aba da. Ta hã te te iwaihu'u pese di, ipêê 'remhã. Te aima ipêtê za'ra wa'aba zém na te aiwi robzei'ô za'ra wa'aba tô da, âma ïmorĩ ô di, Corítu u hã. ²⁴Wa te wasima wê za'ra wab ô di, isaze za'ra wa'aba zém na, wa te aima irob'ru za'ra wa'aba da hã. E marĩ wa. Asiptete sina âma aihâimana za'ra wa'aba wa. Tazahã, wa wasima wê za'ra ni, asiré wa te romhuri za'ra wa'aba da, ato za'êtê zé hã aima hâimana za'êtê za'ra wa'aba da.

2 ¹Tahawa, te aima pêtê za'ra wa'aba wa, duré aiwi robzei'ô za'ra wa'aba tô da, wa tô ïsima rowairébê, te âma asabu zahu za'ra wa'aba tô da. ²E marĩ wa. Te aiwi robzei'ô za'ra wa'aba wamhã, e 'wa hã rowê te te sina ïma wazere da bâ bété, ai'upana za'ra wa'aba hã. Tô a norĩ wa'aba si te za asina ïma iwazere za'ra wa'wa, te aiwi irobzei'ô za'ra wa'wa hã! ³Âne wa, wa tô âma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, za âma ïmorĩ wa, ni'wam norĩ te te ïwi robzei'ô za'ra tô da, te te sina ïma rowê wazere za'ra da nherê. E marĩ wa. ïma rob'umnhasi wa, ïma irowêzém na, za uburé ïsiré asima irowê za'ra wa'aba na hã. ⁴Ïhâtââ sina wa tô âma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, duré ïma robzei'ô uptabi sina, duré ïtômo'u sa'êtê na ïwi praba sina. Tane nherê, aiwi robzei'ô za'ra wa'aba da, te âma aima rob'ui'éré za'ra wa'aba ô di, tazahã iwaihu'u za'ra wa'aba da si, a norĩ wa'wa hã uburé ïma i'asawi uptabi za'ra wa'aba na hã.

Dawasédé hã da'âma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono tô

⁵Tane nherê, ni'wa hã te te dawi 'mairobzei'ô wamhã, ta hã ïma si te te 'manharĩ ô di. Tazahã a norĩ wa'aba ma zama, niwamhã ni'wam norĩ ma si, asiré za'ra wa'aba ma si. Âne na, wa âma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, ïnhimiroti tete na te âma aima sipa za'ra wa'aba tô da. ⁶Taha ma, ai'ahã na marĩ tâma ipisutu za'ra wa'aba zé hã tô taha si oto tâma hâimana. ⁷Ta hã te te i'manharĩ wasété zé hã oto âma 'madâ'â za'ra wa'aba tô. Tazahã, asiwi pawapto wa'aba, tiwi robzei'ô pese wa, robzei'ô uptabi na 're hâimana mono tô da oto. ⁸Tahawa, wa âma aiwi waptêrê zahi za'ra wa'wa. Ma'ápé tâma hâi'ré za'ra wa'aba, asiwi isawi pese wa'aba na hã. ⁹Âne wa, wa tô âma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, te ïsima wê wa, te aipibu za'ra wa'aba da, duré te waihu'u da zama, asimiza'rese sina 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono zô, ïnhimiroti 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono da hã. ¹⁰Ni'wai âma iwasédé âma 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ô wamhã, ïzama te âma 're 'madâ'â mono ô di za. E marĩ wa. Ni'wai âma iwasédé te 'madâ'â ô wamhã, te te i'upazé te âma

i'madâ'â ò da hã, sena na tô hâimana wamhã, wa za tô âne hã 'manha, ai'udâ na za'ra wa'aba, Cristuhu nho'a, îma asawi za'ra wa'aba wa, ¹¹Satanasi hã âne ré, hâimana nhipese na te te wama 're arob'manharî wasété mono tô da. E marî wa. Ite rowa'ôno hã wama waihu'u pese uptabi za'ra wa.

Paulu hã hâtâ'â na ihâimanazé, 'rinho'u Troadi âma hâimana ré hã

¹²Cristuhu wasu'uwê te dama wasu'u da, Troadi u îwisi wamhã, wa tô waihu'u, Uburé Danhib'apito bâdâdi te te îma i'ridawa na hã, tame romhuri te 'manharî da. ¹³Tane nherê, îhâtâ'â uptabi di, wasisânawâ Titu hã te sôpêtê ò wa. Tahawa, tame wa tô îsisa'u sawi za'ra, îsisânawâ norî hã. Taha pari wa tô oto mo, Masédonia na danhipti'a nho'ômo nhisi u.

**Cristuhu âma 're dahâimana za'ra mono wa, marî
na da te 're i'ai'uté za'ra mono zé**

¹⁴Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono âma si wa 're îwata, Cristuhu âma 're wahâimana za'ra mono wa, te te 're wa'anhimroi wê mono wa, marî iwasété na wa te 're ai'uté za'ra mono da. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te duré 're wa'apisutu, ite rowaihu iwê uptabi na wa te âma dama 're ropé za'ra mono da ropâ, dasisadazezé isadazei uptabi zadazaze hã te te 're iropéi mono ne. ¹⁵E marî wa. Wa norî hã dasisadazezé isadazei uptabi ne, 're wahâimana za'ra mono wa, Cristu hã âma 're isôpru mono na, 'Re ihâimana u'âsi mono ma. Ta hã isadaze hã te te 're ropé, tinho'reptuzé te te sina 're i'uwaimrami za'ra mono norî wazari, duré tisi'utôrizéb u 're inomro mono norî wazarib zama. ¹⁶Tisi'u-tôrizéb u 're inomro mono norî ma hã isadaze hã dapârî'wa. Tazahã, tinho'reptuzé te te sina 're i'uwaimrami za'ra mono norî ma hã, sadazei wê uptabi di, dahâimana u'âsi zém nhomri'wa. Tawamhã bété, e 'wa hã âne na romhuri hã te te âma uwaimrami da bâ. ¹⁷Wa norî hã ni'wam norî 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti wa'âbâ na, 're isisibro pese za'ra mono norî nei ò di. Tazahã, wa norî hã 'Re ihâimana u'âsi mono si te te iwazatôri za'ra. Tahawa, sena na, wa isimi-roti hã wa te dama 're wasu'u za'ra isô'a, Cristuhu zadawa 'mahârâ'wa na.

'Re ihâimana u'âsi mono te te iropisutuzép té

3 ¹Âne na, wa te aima rowasu'u za'ra wa'aba wamhã, e 'râwi iwasi'uze za'ra na, wa te âma sâna'rata za'ra wa. E niwamhã ni'wam norî ma 're iromhâimana mono ne, wa amnhasi za'ra ni, wawasu'u wê na rob'ui'ére, wa te âma aima isômri za'ra wa'aba da hã. E niwamhã a norî wa'wa iwawasu'u wê za'ra wa'aba da hã, nimomo dama. Mare uptabi di. ²Tô a norî wa'aba si, wawasu'u wê na rob'ui'ére ne, te aihâimana za'ra wa'wa. Wapêê 're, te ai'âma rob'ui'ére za'ra wa'wa hã 're hâimana, da te 're waihu'u za'ra mono da, duré uburé da te 're sôré za'ra mono da zama. ³Te 're ihâi'ré za'ra wa'aba mo, a norî wa'wa hã Cristuhu te rob'ui'ére ne, 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono na, wanhimiromhuri zarina 're saze za'ra wa'aba mono wa. Mare di, ti'ai âma rob'ui'érezé wa'u na, ai'âma irob'ui'ére za'ra wa'aba na hã. Tazahã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani Idâ'â'ô Pê'ezani na. Mare di, êtê hâpâ baihã na rob'ui'ére hã. Tazahã, ti'ai âma dapêê mono na rob'ui'ére mono ne.

⁴Cristu hã te te 're iwa'apawapto mono zéb zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono umnhasizé hã te wama 're hâimana za'ra. ⁵Wa'remhã marî wama 're hâimana

za'ra mono ô di, wasihawi wa'râiwaihu wama 're ihâimana za'ra mono na, wa te wasina 're inharî za'ra mono da hã, ã hã romhuri, wa te 're i'manharî za'ra mono zéb da hã. E marî wa. Wa'râi waihu hã 'Re ihâimana u'âsi mono hawip si wama 're hâimana za'ra mono wa. ⁶Ôhõ si ma tô wa'râi waihu'u wê hã te te wama 're anhomri, Ropisutuzép té ma, wa te âma 're romhuri za'ra mono da. Ta hã rob'ui'ééré na roti zahi zarina 're hâimana mono ô di. Tazahã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani hawip si te 're hâimana. Roti zahi na rob'ui'ééré hã te za dawî. Tazahã 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani hã dahâimana u'âsi zém nhomri'wa.

⁷Duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi êtê baihã na te te âma irob'ui'éérézê hã, dadâ'ázê te te dama 're i'âwisi za'ra mono hã Mozésihi ma, te te sômri wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono te rowa'a hã ma tô sihâiré. Tahawa, Mozésihi ubu hã ma tô tirã pese. Tawamhã i'ubu na rowa'a hã te oto tiwi si'utõri mono, maparane êtê baihã na 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ééré, Izaraéu nhihudu norî ma, te te âwisi wamhã. Tane nherê, i'ubu na rowa'a hã siptete uptabi di. Tahawa, Izaraéu nhihudu norî hã te te siwi i'madâ'â pese da hã waihu'u ô di, Mozési hã. Tawamhã ã hã roti zahi rowa'a za'êtê uptabi na sihâiré nherê, ⁸e tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani nhimiromhuri zarina rowa'a hã sa'êtê uptabi ã bâ, roti zahi i'rata nhipai u. ⁹Duréihã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ééré, dadâ te te dama 're i'apisutu mono hã ma tô rowa'a za'êne hã âma tihâiba. Tane nherê, isipai u pese te rowa'a za'êtê uptabi hã 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani âma 're hâimana, danho'reptuzé te te dama 're i'a'âwisi âma. ¹⁰E marî wa. Duréihã rowa'a sa'êtê na aré 're ihâimana mono hã, âhã na hã oto marî dai ô di, âhã na rowa'a sa'êtê uptabi na isibrob're isipai u 're ihâimana mono ma hã. ¹¹Duréihã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rowa'a hã ro'rutu na hâimana nherê, isipai u pese te rowa'a isi'utõrî waihu'u ô âma hã 're hâimana!

¹²Duré, ã hã rob'umnhasi sina 're iwanhimipari za'ra mono zé wama 're hâimana za'ra mono wa, wa wa te 're romhuri za'ra, wanhîb'ru na. ¹³Wa norî hã Mozésihi nei ô di. Ta hã ma tô si'rã'ubu, zazahã hâiwaré na. Âne hã ma tô 'manha, Izaraéu nhihudu norî rowa'a oto tiwi isi'utõrî mono na te te siwi i'madâ'â tô da. ¹⁴Tane nherê, isimirosa'rata za'ra hã sitob di. Âhã na zama, ta hã zazahã hâiwaré ne te 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré, ni'wam norî te te 're isôré za'ra mono norî ma hã. Ta hã zazahã hâiwaré hã Cristuhu âma 're dahâimana za'ra mono wap si, te za te te dama 're azani. ¹⁵Tô âhã na zama 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob'ui'ééré hã ni'wam norî te te 're sôré za'ra mono wamhã, te za isimirosa'rata za'ra hã zazahã hâiwaré hã te te tiwi 're sitob za'ra. ¹⁶Tazahã, ni'wa hã Uburé Danhib'apito u sipi'rai wap si, te za zazahã hâiwaré i'rã ubuzé hã tâma waze. ¹⁷Uburé Danhib'apito, âhã na wa te iwasu'u za'ra hã, ta hã Ipê'ezani te wasu'u. Nimame Uburé Danhib'apito Pê'ezani hâimana wamhã, tame te za rowê na dasima iwê na 're idahâimana za'ra mono zé hã 're hâimana. ¹⁸Tahawa, uburé wa norî hã wa'ubu ubu âna wa 're wahâimana za'ra, rowa'a isa'êtê ré Uburé Danhib'apito hawim na. Â hã rowa'a iwê uptabi hã te za ro'o nhiptete u'âsi mono. Tawamhã te za te te 're wa'a'manharî, Uburé Danhib'apito ne 're wahâimana za'ra mono da, Ipê'ezani sine.

Piza'a zé'a 'manharĩ na romnhimírė

4 ¹Re ihâimana u'âsi mono hã, tinhimizawizém na ma tô wama sômri za'ra, ã hã romhuri, wa te 're i'manharĩ za'ra mono da hã. Tahawa, wawi 're robzei'ô waihu'u za'ra mono ô di. ²Wa norĩ hã uburė marĩ pi'uriwi durė danhisėb âna da te 're i'manharĩ za'ra mono hã, wa wasiwi wē'ô pese za'ra ni. Ni'wai ma, wa te rob'râmi za'ra ô di. Durė 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na wasihawi âma wasipa za'ra ô di. Tazahã, sô'awi 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena hã isô're, wa te dama 're i'mahârâ za'ra mono zėb zarina, te da te 're wawaihu'u wē za'ra, sena uptabi, wa te 're iromhuri za'ra mono na. ³Rowasu'uwē, wa te dama 're iwasu'u za'ra mono hã, ni'wam norĩ wi si, te simi'uri na 're hâimana, tô tisi'utôrizėb u 're inomro mono norĩ wi si. ⁴Ta norĩ hã te te 're sazei waihu'u za'ra mono ô di, âhã ti'ai 're ihâiba'ô na dama 're ihâimana za'ra mono hã te te 're 'rânhitob za'ra mono wa, robra na 're hâimana u'âsi za'ra mono da, Rowasu'uwē te rowa'a, te te 're 'madâ'â za'ra mono tô da, Cristuhu te, te te dama 're irowa'a za'ra mono hã. Ta hã te te wama 're hâi'rė za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono niha na 're ihâimana mono zė hã. ⁵E marĩ wa. Wa norĩ hã 'râwi 're wasi'mahârâ za'ra mono ô wa. Tazahã, Zezu Cristuhu si wa wa te dama 're wasu'u za'ra Wanhib'apito na. Durė wa norĩ hã wa 're wasiwasu'u za'ra, romhuri'wa na aima za'ra wa'aba, Zezusihi u'âbâ. ⁶Durėihã ropoto na'rata hawimhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô tinha, âne: "Rowa'a hã robra 're isa'wari mono hawi te te tô 're rob'uiwē mono." Tô ô hã rowa'a 'manharĩ'wa hã ma tô durė 'manha, rowa'a wapē'ē 're, te te wama 're rob'uiwē za'ra mono da. Âne hã ma tô wama 'manharĩ za'ra, rowa'a wapē'ē 're, te te 're irob'uiwē za'ra mono na, 'Re ihâimana u'âsi mono te rowa'a, wa te 're waihu'u za'ra mono da, Zezu Cristuhu ubu na te te 're irowa'a mono hã.

⁷Tane nherē, te ã hã Rowasu'uwē iwē uptabi hã wanhibrom ne wama 're hâimana za'ra, zé'a 'manharĩ na piza ne, 'Re ihâimana u'âsi mono si waihu'u pese uptabi na danhipai u 're ihâimana mono na da te 're waihu'u wē za'ra mono da, mare di, wa norĩ hã. ⁸Wa're mono bâ te ropire hã wazada 're hâimana za'ra. Tane nherē, marĩ te te wa'âma 're ai'uté waihu'u za'ra mono ô di. Nimahã na hã wa 're wasiwawã za'ra. Tane nherē, wawi 're robzei'ô waihu'u za'ra mono ô di. ⁹Da te wama 're irob'manharĩ wasétė za'ra mono zė, ahã nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're wa'rėme waihu'u mono ô di. Nimahã na hã te da te 're wa'u'a za'etė za'ra. Tane nherē, da te 're wa'uprosi waihu'u mono ô di. ¹⁰Wahâiba idâ'â pese na, wa wa te 're 'wasari u'âsi, Zezusi wazada idâ'â za'ra zė hã, ihâimanazė hã, da te wa'âma 're 'madâ'â waihu'u za'ra mono da. ¹¹Wapara na 're wanomro mono ré hã, simimnhasi uptabi na wa 're wahâimana za'ra, da te 're wanhimroi mono ô'umnhasite, Zezusi wazada idâ'â-zėb u'âbâ, ihâimanazė hã, wahâiba idâ'â pese na da te 're 'madâ'â waihu'u za'ra mono da. ¹²Tahawa, te dadâ'ázė hã wa'âma 're hâimana za'ra. Tazahã a norĩ wa'aba âma, te rowē na 're idahâimana u'âsi za'ra mono zép si 're hâimana.

¹³Ibaihã Iwazė pese na rob'ui'ére hã te tinha, âne: "Wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono, wa saze. Tahawa, wa tinha." Âne wa, wa norĩ zama 'Re ihâimana

u'âsi mono, tô ône, wa te 're i'umnhasi za'ra mono zé, wama 're ihâimana za'ra mono hã, wa duré nharĩ za'ra ni, wa te saze za'ra wa. ¹⁴E marĩ wa. Wa te waihu'u za'ra wa, 'Re ihâimana u'âsi mono, Wanhib'apito Zezusi te te ihâi-wa'udu hã, ta hã za te te duré iwahâiwa'utu za'ra na hã, isiré. Te za duré te te wanhimro, asiré za'ra wa'aba, sisô're u. ¹⁵Uburé âne hã ma tô tiromhâiba, ai'udâ na za'ra wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé hã da'ahã na te te tô 're da'awaibui mono da, tawamhã te te 're i'awaibui mono hã, rowaptêrê na 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're wata za'ra mono da, wê uptabi wa.

'Re ihâimana u'âsi mono umnhasi sina 're iwahâimana za'ra mono zé

¹⁶Tahawa, wawi 're robzei'ô waihu'u za'ra mono ô di. Tô wahâiba prédub u'âsi za'ra mono nherê, te tô wapê'e 're wanhiptetezé hã wama 're hã téb u'âsi za'ra, bâta sidâpâ. ¹⁷E marĩ wa. Ropire wama 're ihâimana za'ra mono hã suru uptabire di, duré te te ro'rahâri pese di. Ta hã niwa za rowê u'âsi âma 're iwa-hâimana za'ra mono zé hã te za wama âwisi za'ra, isi'utôri ô hã sa'êtê uptabi na, robzépata nhipai u 're ihâimana mono hã. ¹⁸Tahawa, wa norĩ hã marĩ 'madââ waihu'u pese na 're ihâimana za'ra mono zô, wa te 're rob'ruiwapari za'ra mono ô di. Tazahã, marĩ 'madââ waihu'u âna 're ihâimana za'ra mono zô, wa wa te 're rob'ruiwapari za'ra. E marĩ wa. Marĩ 'madââ waihu'u pese na 're ihâimana za'ra mono hã si'utôri pese wa. Tazahã, marĩ i'madââ waihu'u ô hã, si'utôri waihu'u ô di.

5 ¹Wama waihu'u pese za'ra di, âne hã: Wahâiba hã romhã 'manharĩ na 'ri ne ti'ab ré wama 're ihâimana za'ra mono hã si'utôri za'ra wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za hâiwa âma wahâiba ité hã wama sômri za'ra, 'ri uptabi ne, iwa 're wahâimana za'ra mono da. Ta hã 'ri hã, danhib'rata na da te dasiwi i'ri za'ra ô di. 'Re ihâimana u'âsi mono si ma tô a'manha, ône u'âsi wama 're hâimana za'ra mono da, si'utôri âna. ²Ti'ai âma, â hã romhã 'manharĩ na 'ri ne wama 're ihâimana za'ra mono na 're wahâimana za'ra mono ré hã, wa 're wawazidi za'ra, wa te sô 're rob'ruiwapari za'ra mono wa, hâiwa âma 'ri ne za iwa 're iwahâimana za'ra mono zéb zô. ³Tawamhã ta hã wa'uza ne hâiwa âma wa te wasima séme wamhã, ai'uréiwi 're wahâimana za'ra mono ô di za. ⁴Tô wa norĩ hã romhã 'manharĩ na 'ri ne ti'ai âma wahâiba na 're wahâimana za'ra mono ré hã, wa 're wawazidi za'ra, wa te 're robzépata za'ra mono wa. E ti'ai âma wahâiba hã wa te rême za'ra da, wa te wasima 're wê za'ra mono wa. Mare di. Wama iwê uptabi za'ra hã, hâiwa âma wahâiba hã wa te iwaibu da si, ti'ai âma wahâimanazé isi'utôri pe hã, simani za'ra da, wahâimanazé isi'utôri ô hã iwa'râmi wama 're hâimana za'ra mono da oto. ⁵'Re ihâimana u'âsi mono si ma tô wanhowa robza'ra pese siromo za'ra, wahâiba na za te te âma wama i'azaprĩ da hã. Tipê'ezani hã ma tô duré wama sômri zara, te te sô roptété da, uburé marĩ za te te wama isômri za'ra zô, te te iropisutuzéb zarina.

⁶Tahawa, wa wa te 're rob'umnhasi u'âsi za'ra, wama waihu'u pese za'ra wa, â hã ti'ai âma wahâiba na 're wahâimana za'ra mono ré hã, Uburé Danhib'apito 're isâmra mono zém nhiti romhã na 're iwahâimana za'ra mono na hã. ⁷Wa norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono umnhasi sina, wa 're wahâimana za'ra. Mare di, watômo na wa te 're i'madââ za'ra mono zarina hã. ⁸Wama rob'umnhasi za'ra di, duré wama wê uptabi za'ra di, â hã wahâiba iré 're iwahâimana

za'ra mono hã, wa te irême za'ra da hã, Uburé Danhib'apito siré oto 're wahâimana za'ra mono da. ⁹Tane nherê, uburé marî nhipai u wama iwê za'ra hã, Uburé Danhib'apito ma, wahâimanazém na wa te 're irowê za'ra mono da si, ti'ai âma wahâiba na 're wahâimana za'ra mono ré hã, niwamhã hãiwa âma i'rata wahâiba itéb ré zama. ¹⁰E marî wa. Uburé wa norî hã, Cristuhu nho're za wasimasa wa, te te wa'âma arowairébê da. Tawamhã wahâiba mono bâ wa za waibu ni, marî, wazô 're isimi'wara mono hã, ti'ai âma wapara na 're wanomro mono ré, marî iwê niwamhã marî iwasédé, wa te 're i'manharî za'ra mono zéb zarina.

'Re ihâimana u'âsi mono hã da'âma 're isiwaihu'u mono zé, Cristuhu u'âbâ

¹¹Wama waihu'u pese za'ra di, Uburé Danhib'apito wa te 're iwazéb za'ra mono zé hã. Tahawa, wa sô 're wanhopré, wa te 're da'âwisi za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena hã da te 're waihu'u za'ra mono da. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te wawaihu'u pese uptabi za'ra di. Duré te sô irob'madâ hã, aipê'ê na asiwi iwawaihu'u za'ra wa'aba da si. ¹²Wa te wasima wê za'ra wab ô di, 'râwi iwasi'uze za'ra da hã apâ, aima za'ra wa'aba. Tazahã, bâdâ wa aima sômri za'ra wa'aba ni, wa'âma asima rowê za'ra wa'aba da. Âne wamhã, 're sada'âbâ waihu'u pese za'ra wa'aba mono di za, ni'wam norî dahâiba romana wawi i'madâ'â waihu'u pese na te te sima 're irowê za'ra mono norî hã, mare di, ipê'ê 're, 'madâ'â waihu'u âna 're ihâimana za'ra mono na hã. ¹³E marî wa. Wa norî hã wa'râ siwamnari za'ra ze te bâ, 'Re ihâimana u'âsi mono ma si, wa te 're romhuri za'ra mono da, wa âne hã wahâimana za'ra ni. Duré wa'râi wê na wahâimana za'ra wamhã, ato sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, wa âne hã wahâimana za'ra ni. ¹⁴Cristu te te 're iwa-'azawi pese mono zé hã te te 're wa'anhimroi wê, sena na wa te waihu'u za'ra wa, â hã: Misi aibâ hã ma tô uburé dazada dârâ. Tahawa uburé te 're dadâ'â za'ra. ¹⁵Cristu hã uburé ma tô dazada dârâ tô, âma 're inomro mono norî hã 'râwi oto sima si 're hâimana za'ra mono tô da, sada idâ'â za'ra ma si, Imama apâ te te ihâiwa'utu ma si 're hâimana za'ra mono da oto.

¹⁶Tahawa, â hawimhã oto wa te da'âma 're rosa'rata za'ra mono ô di za, ti'ai âma isazei'ô'wa norî te te da'âma 're irosa'rata za'ra mono ne hã. Tô sena tô, iwana ré hã Cristuhu âma, wa wa te 're rosa'rata za'ra, ti'ai âma isazei'ô'wa norî te te âma 're irosa'rata za'ra mono ne. Tazahã âhã na hã oto, âne, wa te 're rosa'rata za'ra mono ô di. ¹⁷Ni'wa hã Cristuhu âma oto 're hâimana mono wamhã, ropodo itém na te oto 're hâimana. Marî i'rada iwa 're ihâimana za'ra mono hã te za oto tiwi ai'utô, uburé itép si oto iwa 're hâimana za'ra mono da. ¹⁸Uburé â hã 'Re ihâimana u'âsi mono hawip si. Ta hã Cristuhu u'âbâ ma tô wa'âma azaprî, isitob'ru na 're wanomro mono nherê, isiwaihu'u na oto 're wanomro mono da. Ma tô duré romhuri hã wama pisutu za'ra, wa te 're 'manharî za'ra mono da, isitob'ru na 're ihâimana za'ra mono norî hã oto isiwaihu'u na 're nomro mono da. ¹⁹Wanhimirowasu'u za'ra hã, â hã: 'Re ihâimana u'âsi mono hã Cristuhu u'âbâ, dawasédé te te oto da'âma 're a'madâ'â mono ô di, da te 're saze mono wamhã, isiwaihu'u na oto 're danomro mono da. 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô duré tinhimiroti wama sômri za'ra, niha isiwaihu'u na oto 're idahâimana za'ra mono zé hã, wa te dama 're wasu'u za'ra mono da.

²⁰Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô wapisutu za'ra, Cristu hâ wa te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ wazadawa na za'ra, dazô 're ihârâ mono ne. Tahawa, Cristuhu nhisi na wa âma aiwi waptêrê za'ra wa'aba ni: Ma'âpé 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ai'âma siwaihu'u za'ra wa'aba! ²¹Cristuhu âma iwasédé hâ hâimana ô di. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ Cristuhu ma, ma tô pisutu, wa'upana za'ra wawasété ré dâ'a da, taha zarina i'uwaibaba na 're iwahâimana za'ra mono na te te oto 're wa'amadâ'a mono da.

6 ¹Wa norî hâ 'Re ihâimana u'âsi mono siré, wa wa te 're romhuri za'ra. Tahawa, wa âma aiwi waptêrê za'ra wa'aba ni, ane: Ma'âpé âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ tinhimizawizé te te aima isômri za'ra wa'wa hâ, taré hâimana tô da. ²Ma'âpé 'Re ihâimana u'âsi mono te te inharizé hâ wapari za'ra wa'aba, â hâ:

“Bâdâ te ipisudu ïnhimizawizé te ihâi'rézéb da hâ iwa waptâ'â wamhâ, asimirowaptêrê hâ wa tô wapa. Wa tô asô'reptu, bâdâ asô'reptuzéb da hâ ihâimana âma.”

Ma'âpé, îwapari za'ra wa'aba! Â hâ bâdâ ihâimana hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono tinhimizawizé te te ihâi'rê da hâ. Duré â hâ bâdâ danho'reptuzé da te dasina i'uwaimrami za'ra zéb da hâ.

³Wa te wasima wê za'ra ô di, ni'wa hâ wanhimiromhuri na, wa te âma upa za'ra wa, te te âma iwasété da hâ. Tahawa, wa âma pibui pese za'ra ni, ni'wai wi wa te 'wa'rutu za'ra wa, si'marôwîrî tô da. ⁴Tazahâ wa norî hâ 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa na 're iwanomro mono na, da te 're wawaihu'u za'ra mono da, wa wanhimî'ê na uburé marî hâ wa te 're 'wapé za'ra, marî zépata mono hâ, duré ropire hâ duré rowasédé wazada 're iwairébé mono zama. ⁵Abazei hâ nhorô 'manharî na dapré'ézém na, te da te 're wahâ za'ra. Dazazéb 're, te duré da te 're wazé. Duré Wanhîb'apito wasu'u u'âbâ, te da te wawi 're ro'wa'rutu za'ra. Wa wa te duré 're romhuri za'etê za'ra, romhuri pire nherê. Nimahâ na hâ 're wanhotô za'ra mono ô di, duré 're wasi'upari za'ra mono ô di. ⁶'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa na 're iwanomro mono na, wa 're wasihâi'rê za'ra tô, sena na 're iwahâimana wê za'ra mono na, duré wanhimirowaihu iwê, wa te 're iwaihu'u za'ra mono na, duré wasi'aba'rê na dazada 're iwazahi su'u za'ra mono ô na, duré wanhimizawi pese na dama 're iwahâimana za'ra mono na zama. 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani nhimiwada'uri zarina, wa âne hâ wa te 're hâi'rê za'ra, wanhimizawizé sena uptabi wama 're ihâimana za'ra mono zarina, ⁷duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena 're ihâimana mono zarina duré iwaihu'u pese uptabi zarina. 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're iwê mono zéb zarina, 're wahâimana za'ra mono wa, i'uwaibaba na 're iwahâimana za'ra mono zé hâ te wanhimnhî'âsi ne wama 're hâimana za'ra, âma 're iwasi'wapé za'ra mono da hâ, duré âma 're iwasimapa za'ra mono da hâ. ⁸Ni'wam norî hâ te te 're wa'uzei wê za'ra. Tane nherê, ni'wam norî hâ te te wa'âma 're wasété za'ra. Nima norî hâ te te 're wawasû'u wasété za'ra. Tane nherê, nima norî hâ te te 're wawasû'u wê za'ra. Wazadawa nhipese na te duré da te 're wa'madâ'a za'ra. Tane nherê, tô sena 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 're ihâimana mono si,

wa wa te 're wasu'u za'ra. ⁹Te da te 're wa'madââ za'ra iwawaihu'u ô na, uburé dama wawaihu'u pese za'ra nherê. Te duré da te 're wa'madââ za'ra, iwadââ za'ra ne. Tane nherê, âhâta wa zahadu wahâiba ré wahâimana u'âsi za'ra ni. Te da te wama 're rob'manharî pipa za'ra. Tane nherê, da te wanhimroi ô di. ¹⁰Nimahâ bâta na hâ te wawi 're robzei'ô za'ra. Duré nimahâ na hâ robze na wa 're wahâimana za'ra. Wanhibroba za'ra ô ne hâ, tane nherê, da'hâ na wa da'anhibroba za'ra ni. Marî wama 're ihâimana za'ra mono ô ne hâ. Tane nherê, te uburé marî hâ tô wama 're hâimana za'ra.

¹¹Corítu âma 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norî, sô'awi wa aima rowa-su'u za'ra wa'aba ni. Wapê hâ wa duré aima 'ridawa za'ra wa'aba ni. ¹²Wapê hâ wa te aiwi sitob za'ra wa'aba ô di. A norî wa'aba si, ma tô aipê hâ wawi isitob za'ra wa'wa. ¹³A norî wa'wa hâ î'ra ne, wa aima roti za'ra wa'wa. Tahawa, ma'âpê aiwa 're wazawi za'ra wa'aba mono, wa te 're i'asawi pese za'ra wa'aba mono ne. Duré aipê hâ wama 'ridawa pese za'ra wa'aba.

**Isazei'wa norî hâ, isazei'ô'wa norî hâimanazém
na te te 're sasômri za'ra mono ô di za**

¹⁴Cristuhu zazei'ô'wa norî me asi'âma 're atob za'ra wa'aba mono ô di za. E marî i'uwaibaba ihâimana hâ, marî iwasété me siré hâimana waihu'u pese zahuré bâ. Duré e rowa'a norî hâ robra me siré 're hâimana waihu'u pese zahuré mono bâ. ¹⁵Cristu hâ Satanasihî me, e marî na sisazei waihu'u pese zahuré bâ. E duré Cristuhu zazei'wa norî hâ, Cristuhu zazei'ô'wa norî me, aiwam na 're hâimana waihu'u pese za'ra mono bâ. ¹⁶'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ hâ duré romhâiba 'manharî na ihâiba'ô norî âma dawatazé me hâ e siré 're hâimana waihu'u pese zahuré mono bâ. Mare di. E marî wa. Wa norî hâ 'Re ihâimana u'âsi mono idâ'âô nhorôwa na 're wahâimana za'ra mono wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hâ si'uihâ na ma tô tinha, âne na:

“Înhîb'a'uwê norî siré wa za oto 're înhamra. Wa za duré isiré za'ra 're mo. Wa hâ za ite za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono. Ô norî hâ înhîb'a'uwê na te za 're hâimana za'ra.”

¹⁷Âne duré Uburé Danhib'apito mreme na rob'ui'ére hâ:

“Re ihâimana u'âsi mono upana romhâiba 'manharî âma 're iwata za'ra mono norî nhiti aiwairébé aba. Duré asiwanhizari asima 're aihâimana za'ra wa'aba mono.

Marî siwamnarî na 're ihâimana za'ra mono hâ, 're upi za'ra wa'aba mono tô. Tawamhâ wa za te 're aiwaibui wê wa'wa.

¹⁸Tawap si, wa za aimama na aima 're îhâimana za'ra wa'wa. Duré a norî wa'wa hâ î'ra si'âibâ na duré î'ra sipi'ô na te za 're anomro aba mo.”

7 ¹Îsisânawâ norî, îma i'asawi pese za'ra wa'aba norî, uburé â hâ ropi-sudu wama za'ra hâ. Tahawa, wa za wasihâiba pese za'ra ni, uburé marî iwasédé te te 're iwahâiba wamnarî za'ra mono wi duré wanhimirosa'rada i'rowi uptabi te te wawi 're iwamnarî za'ra mono wib zama. 'Re ihâimana u'âsi mono ma 're wapahi za'ra mono sina iwazép sina, wa za Ôhō ma si 're wahâimana u'âsi za'ra.

Paulu hã, to za'ëtê na ihâimanazé

²Ma'âpé, aipê hã wama 'ridawa za'ra wa'aba. Ni'wai wi, wa te ro'wa'rutu za'ra ô di. Duré ni'wai wi, wa te rowamnarĩ za'ra ô di. Duré ni'wai ma, waza-dawa nhipese na wa te rob'râmi za'ra ô di. ³Âne hã te aima roti za'ra wa'aba ô di, aiwasédé te ai'âma sa'ra za'ra wa'aba da. E marĩ wa. Iwana ré te aima nharĩ pari za'ra wa'aba wa, âne: A norĩ wa'wa hã wama asawi uptabi za'ra wa'aba di, asiré 're wahâimana u'âsi za'ra wa'aba mono wa za, duré niwamhã asiré wadââ za'ra wa'aba da nherê. ⁴Îma ai'umnhasi uptabi za'ra wa'aba di. Duré ai'âma îma rowê uptabi za'ra wa'aba di. Ropire uburé wama 're ihâimana za'ra mono 'remhã, îma 're robzei u'âsi mono di. Duré îto za'ëtê zé hã te sa'ëtê na îma 're hâimana.

⁵Masédonia u wasihutu wamhã, wawa'utu waihu'u za'ra ô di. Tazahã, ropire hã wa sôpêtê za'ra ni sipu'u pese na, wa te ida'wapé za'ra zé hã, duré wapê'ê 're iwapahi za'ra zé hã. ⁶Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono, tiwi 're irobzei'ô za'ra mono norĩ, robze na 're hâimana za'ra mono da, te te 're i'apa-wapto mono hã, ta hã ma tô wapawaptob za'ra, robze na wahâimana za'ra da, Titu apâ watême iwisizém na. ⁷Mare di, watême iwisizém na si wama irowê za'ra hã. Tazahã, duré te te wama irowasu'u za'ra zém na, a norĩ wa'wa hã asina tâma irowê wazere za'ra wa'aba zém na zama. Te îma rowasu'u, î'âma i'aipê'êzé za'ra wa'aba na hã, duré aiwi irobzei'ô pese za'ra wa'aba na hã, duré asimiza'rese i'aihâimana za'ra wa'aba na hã, î'wawi aimapa za'ra wa'aba da. Tahawa, âhã na hã îma rowê uptabi di.

⁸Te âma aima irob'ui'ére za'ra wa'aba zém na te âma aiwi robzei'ô za'ra wa'aba nherê, isi'ruiwapari ô di. Te âma aima irob'ui'ére za'ra wa'aba zé, ro'rutu na te te aiwi irobzei'ô za'ra wa'aba na te waihu'u wamhã, aré isi'ruiwapari da hã, tô. ⁹Tane nherê, âhã na hã îma rowê di oto, aiwi robzei'ô za'ra wa'aba wab ô di, tazahã, aiwi irobzei'ô za'ra wa'aba zéb zarina asi'ruiwapari za'ra wa'aba wa. Ta hã aiwi irobzei'ô za'ra wa'aba zé hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima iwêzéb zarina. Âne wamhã, marĩ iwasédé, wa te aima 'manharĩ za'ra wa'aba ô di. ¹⁰E marĩ wa. Robzei'ô aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're iwê mono zéb zarina, taha zarina, te za 'râwi 're dasi'ruiwapari za'ra, marĩ da te 're i'upa za'ra mono na. Tawamhã ta hã te za te te 're da'âwisi za'ra, danho'reptuzé da te dasina 're uwaimrami za'ra mono da. Âne wamhã, ni'wai wi 're robzei'ô waihu'u mono ô di za. Tazahã, robzei'ô ti'ai âma dama 're ihâimana za'ra mono hã te za dadââzé hã te te dama 're âwisi za'ra. ¹¹Aiwi irobzei'ô za'ra wa'aba zé hã ma tô i'wapé za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te irowêzéb zarina. Ma'âpé 'madââ za'ra wa'aba, i'râsutu âma hã oto. Â hã ma tô aima 'manharĩ za'ra wa'wa, sena na i'uwaibaba na si âma aihâimana za'ra wa'aba da, duré aihâimanazém na âma aimapa za'ra wa'aba da. Taha zarina, ma tô duré iwasété da, asiti'rui wairébé 'wa. Romhâimanazé ma, ma tô a'râmi za'ra wa'wa. Taha parimhã ma tô asima iwê za'ra wa'wa, asiwi î'madââ aba da. Ma tô î'âma aihâtââ za'ra wa'wa. Ma tô duré asima irowairébé za'ra wa'wa, marĩ i'upai'wai ma, rob'manharĩ za'ra wa'aba da hã. Âne na, ma tô asihâiré za'ra wa'wa, marĩ i'upa za'ra wa'aba ô na hã.

¹²Tahawa, te âma aima irob'ui'ére za'ra wa'aba zé hã, ni'wa marĩ na te te i'upai u'âbã duré ni'wa marĩ, da te tâma i'manharĩ wasété u'âbâmhã te âma

aima rob'ui'éré za'ra wa'aba ô di. Tazahã, wa âma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, 're iwa'madââ wê za'ra wa'aba mono na waihu'u pese za'ra wa'aba da, 'Re ihâimana u'âsi mono tômo nho'a. ¹³ ãNe wa, ma wapê hã i're wama aimasa.

Wama irowê pese za'ra siré hã, taha nhipai u watoi uptabi za'ra di, Titu hã toi uptabi na ihâimana siré. E marî wa. Uburé a norî wa'wa hã rowê na hâimana da, tâma 'manharî za'ra wa'aba wa. ¹⁴ Wa tâma aiwasu'u wê uptabi za'ra wa'wa. Tawamhã asina îwi rowazé wazere za'ra wa'aba ô di. Tô sena 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã wa wa te aima 're wasu'u u'âsi za'ra wa'wa. ãNe zarina, Tituhu ma, wa te i'ai'uze za'ra wa'aba zé hã tô sena uptabi. ¹⁵ Te te i'asawi pese za'ra wa'aba zé hã te tâma sa'êtê u'âsi, ai'âma sipo're pu'u za'ra wa'aba wamhã, nasi ai'rata sâmra aba ré, isimiroti 're 'madââ pese za'ra wa'aba mono da, asimiza'rese 're aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã duré aipire na asi'madââ za'ra wa'aba âna, asiwi î'ari wê wa'aba na hã duré asiwi iwazé wê wa'aba zém na zama. ¹⁶ Tahawa, âhã na hã aima îtoi uptabi za'ra wa'aba di, za oto te ai'umnhasi za'êtê za'ra wa'aba wa, âne 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa.

Dato sina 're idanhoprub za'ra mono zé

8 ¹ Wasisânawã norî, wa wasima wê za'ra ni, waihu'u za'ra wa'aba da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé, isazei'wa norî siré 're isi'rãôtô mono norî ma, te te i'manharizé, Masédonia na ti'ai wa'ôtô nhisi âma hã. ² Tame wasisânawã norî 're ihâimana za'ra mono hã te ipibuzé pire uptabi na tâma 're hâimana za'ra. Tane nherê, 're ito za'ra mono zé hã sa'êtê uptabi di. Sibrob za'ra ô nherê, sa'êtê na ma tô dama tinhoprub za'ra. ³ Tô sena wa za aima wasu'u za'ra wa'wa. Ta norî hã ma tô dama tinhoprub za'ra, isibro tâma ihâimana za'ra zarina, duré ta hã tâma ihâimana za'ra nhipai u. Sihawi ⁴ ma tô sadawa za'rêi âna wawi waptêrê za'ra, Zudéa âma 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'auwê norî hã dasiré te te pawaptob za'ra da. ⁵ ãNe hã wê uptabi na ma tô 'manharî za'ra, wa te âma irosa'rata za'ra nhipai u pese. Uimrehêne ma tô Wanhib'apito ma sisômri za'ra. Taha parimhã ma tô wama sihâiba nhomri za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima iwêzéb zarina. ⁶ ãNe wa, Tituhu wi wa tô waptêrê za'ra ni, danhoprubzé ubumro na asiré za'ra wa'aba te te âma isâna'rada hã te te âma uzusi da, â hã dapawaptom na romhuri ibâ na uprosi za'ra wa'aba da, te te duré aipawaptob za'ra wa'aba da. ⁷ A norî wa'wa hã, uburé marî na te 're asihâiré za'ra wa'aba mo, i'asibro pese za'ra wa'aba na hã, â hã na: Cristu asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na, duré asimirowasu'u za'ra wa'aba na, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti waihu'u wê na, duré 're dapawaptob za'ra wa'aba mono da, asima 're iwê za'ra wa'aba mono zém na, duré asimizawizé wa'âma iwaihu'u za'ra wa'aba zém na zama. ãNe zarina, te duré 're asihâiré za'ra wa'aba mo, taha na i'asôprub za'ra wa'aba na hã.

⁸ Te aima rob'ru za'ra wa'aba da, te isima wê ô di. Tazahã, asimizawi za'ra wa'aba zé hã sena zô te waihu'u da, sena na âma 're idahâimana za'ra mono zém ne zô, te ai'âma 'madââ za'ra wa'aba da. ⁹ E marî wa. Aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, Wanhib'apito Zezu Cristu tinhimizawizé te te ihâirézém na hã. Ta hã waihu'u pese uptabi na aré 're hâimana mono nherê, ma tô a'â tirê, asawi te za'ra wa'aba, si'a'uwê da, taha zarina asibro pese na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono tômo nho'a.

¹⁰Īma hā, āne hā aré tō i'manharī za'ra wa'aba da hā: Wahub 'ratamhā a norī wa'wa hā imorī'rata na ma tō asima iwē za'ra wa'wa, dapawaptob za'ra wa'aba da, asōprub za'ra wa'aba zém na. Imorī'rata na ma duré āma isāna'rata za'ra wa'wa, dapawaptom na. ¹¹Tahawa, ma'āpé ā hā romhuri hā asiwi uprosi wē wa'aba! Isāna'rata hawi rowē aima ihâimana za'ra wa'aba ne, 'manharī za'ra wa'aba, asibro aima ihâimana za'ra wa'aba zéb zarina. ¹²E marī wa. Ni'wa hā sōprub da wamhā, 'Re ihâimana u'āsi mono te za isōprubzē hā āri wē, isibro tāma ihâimana zarina. 'Re ihâimana u'āsi mono hā ni'wai wi marī te te waptērē ō di, tāma ihâimana ō hā.

¹³Wa te wasima wē za'ra wab ō di, ropire na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da hā, ni'wam norī si rowapu na 're hâimana za'ra mono da. Wama iwē za'ra hā uburē aiwam na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono da si. ¹⁴Āhā na hā asibro aima hâimana za'etē za'ra wa'aba wa, i'uwaibaba tō ipawaptob za'ra wa'aba da hā, marī zō tiwi irowaptââ za'ra norī hā. Nimahā na ta norī hā duré sa'etē na isibro tāma hâimana za'ra wamhā, te za aipawaptob za'ra wa'wa, marī zō aiwi rowaptââ za'ra wa'aba wamhā. Āne wamhā, aiwam na te za uburē asima 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ¹⁵Ibaihā Iwazé pese na rob-'ui'ére hā te tinha, āne:

“Ni'wa hā sa'etē na te te sima a'ubumro nherē, tāma si'atarēme ō di. Oto ni'wa hā suru na te te sima a'ubumro nherē, marī zō tiwi rowaptââ ō di.”

Titu hā te te iromhurizé

¹⁶'Re ihâimana u'āsi mono āma si wa iwata, Tituhu ma, ipēē 're te te tāma sērē wa, te te aipawaptob za'ra wa'aba da, te isima iwēzém ne. ¹⁷Ta hā ma tō āma wazaze, wa te isadawa pibuzém na, te te aipawaptob za'ra wa'aba da. Tahawa ma tō sima rowairébé, rowē sina āma morī da, te te asōpētē za'ra wa'aba da. ¹⁸Wasisānawā wa za āma isiré satōrī za'ra ni, Rowasu'uwē te te 're i'mahârâ mono na romhuri te te 're i'manharī mono zém na isazei'wa norī siré 're isi'rā'ōtō mono zé mono bâ te te siwi 're iwazé pese mono hā. ¹⁹Ā hā wasisānawā hā isazei'wa norī, ma tō duré siwi pisutu, wasiré morī za'ra da, ā hā danhoprubzém nhomri na te te wapawaptob za'ra da. Ā hā romhuri, wa 'manharī za'ra ni, Uburé Danhib'apito āma 're dawata za'ra mono da, duré wasihâiré za'ra da, wa te 're dapawaptob za'ra mono da, wama iwē za'ra na hā.

²⁰Wa āma pibu pese za'ra ni, danhoprubzē hā sa'etē na wa te ubumro za'ra wa, da te wa'āma wasété za'ra tō da. ²¹Wama iwē uptabi za'ra hā, i'uwaibaba wa te i'manharī za'ra da si, mare di Uburé Danhib'apito tōmo nho'a si hā, tazahā datōmo nho'a zama.

²²Ta norī siré hā wa za duré āma wasiwi satōrī ni, ihâiba amo wasisānawā hā. Ta hā ma tō wama 're sihâiré ahā za'ra, te te sima 're iwē uptabi mono na hā, te te 're wapawaptob za'ra mono da. ²³Tazahā oto Titu hā, ta hā isiré romhuri'wa, wa te i'aipawaptob za'ra wa'aba na hā. Oto duré wasisānawā norī hā, ta norī hā ma tō isazei'wa norī hā siwi satōrī zahurē, isadawa parab za'ra neb zahurē da. Duré ta norī nhimiromhuri zarina, te Cristu hā da te 're wazé pese za'ra. ²⁴Tahawa, ma'āpé ā hā aibâ norī aima isawi za'ra wa'aba na duré āne na i'uwaibaba na wa te i'ai'uze za'ra wa'aba na hā tāma hâiré za'ra

wa'aba, isazei'wa norĩ, siré 're isi'rãõtõ mono aimawi norĩ hã te te aiwaihu'u za'ra wa'aba da, âne na hã.

Zudéa âma isazei'wa norĩ ma, idanhoprub za'ra zé

9 ¹ Zudéa âma 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ ma asôprubzé isômri za'ra wa'aba zém na hã, te âma aima irob'ui'ére za'ra wa'aba da hã, sadai ô di. ² E marĩ wa. Īma waihu'u pese wa, asima iwê za'ra wa'aba na, ta norĩ hã pawaptob za'ra wa'aba da. Masédonia âma isazei'wa norĩ ma, wa tô aiwasu'u wê za'ra wa'wa, âne: “Acaia âma isazei'wa norĩ hã simiza'rese te 're hâimana za'ra, dasiré tinhoprubzém na te te dapawaptob za'ra da, wahub 'rata hawim haré.” Tawamhã ta norĩ hã ahã na ma tô sima rowê za'ra, ato za'êtê sina asôprubzém na idapawaptob za'ra wa'aba na hã. ³ Ahã na hã, â hã wasisânawã norĩ, wa âma atême satõrĩ za'ra wa'wa, te i'ai'uzei wê za'ra wa'aba zé hã taré hâimana tô da, âne na aiwasu'u za'ra wa'aba na hã. Tane nherê, wa tô nharĩ pa tô. Asimiza'rese te oto aihâimana za'ra wa'wa, 're idapawaptob za'ra wa'aba mono da hã. ⁴ Tane nherê, nima norĩ wasisânawã norĩ Masédonia hawimhã ĩsiré âma si'aba'rei wamhã, duré asimiza'rese aihâimana za'ra wa'aba âna te te asôpêtê za'ra wa'aba wamhã, âne wamhã, wa za aséb za'ra ni za, wa te ai'umnhasi za'êtê za'ra wa'aba nherê. E bété a norĩ wa'wa hã. Rowazé te za sa'êtê na aima tihâimana za'ra wa'wa. ⁵ Tahawa, wa tô rosa'rata, tô i'ru zahi zarina wasisânawã norĩ hã ĩsisôwa te âma atême satõrĩ za'ra wa'aba da, asôprubzém na âma iropisutu za'ra wa'wa hã te te sa'ra pese za'ra da. Tawamhã âma ĩwisi wamhã, sa'ra pese siromo te za oto tihâiba. Âne wamhã, te za uburé waihu'u za'ra ni, asôprubzé isômri za'ra wa'aba na hã, asima iwê za'ra wa'aba zarina, mare di, aiwati zarina za'ra wa'aba hã.

⁶ Ma'âpé, âne na âma aipo're pu'u za'ra wa'aba: Ni'wa hã suru na te te rob're wamhã, suru na te za tô roptehã. Tazahã, sa'êtê na te te rob're wamhã, sa'êtê na te za tô roptehã. ⁷ Dahâiba mono bâ dapê'ê 're, da te dasima iwaihu'u za'ra zéb zarina danhoprubzé, da te isômri za'ra da si, iwê hã, mare di, robzei'õ na hã, mare di duré dawati zahi zarina hã. E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're azawi pese mono wa, to sina dama 're isôprub za'ra mono norĩ hã. ⁸ Duré 'Re ihâimana u'âsi mono si te te aima 're anhomri waihu'u pese aba mono di, marĩ zô 're i'asimnhasi za'ra wa'aba mono nhipai u. Âne zarina, marĩ zô 're i'asimnhasi za'ra wa'aba mono hã te za imono bâ te te aima 're anhomri 'wa, duré marĩ zô 're i'asimnhasi za'ra wa'aba mono nhipai u, romhuri iwê hã imono bâ 're manharĩ za'ra wa'aba mono da. ⁹ Re ihâimana u'âsi mono wasu'u na Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te tinha, âne:

“Isibrob'õ norĩ ma, te 're sôprub ahã.

Duré i'uwaibaba na 're ihâimana wê mono zé hã, te õne u'âsi tãma 're hâimana.”

¹⁰ Duré 'Re ihâimana u'âsi mono si te romnhamare hã te te dama 're anhomri, da te 're zuri mono da, duré i'u'êtê wapu da te 're huri mono da hã. Tahawa, te za duré romnhamare^b hã te te aima 're anhomri 'wa, sô 're

b 9.10 *romnhamare* Ti'ai âma uburé danhibro te wasu'u.

i'asimnhasi za'ra wa'aba mono hã. Te za duré te te 're a'manharĩ, aima 're préduub za'ra wa'aba mono da, duré amnho hã sa'etê na 're tehãri za'ra wa'aba mono da, aihâimana wê na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono wa'rãmi. ¹¹Te za duré te te aima 're a'manharĩ 'wa, marĩ iwê na 're asibrob ahâ za'ra wa'aba mono da, dama 're asôprub za'etê za'ra wa'aba mono da. Âne wa, te za 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're dawata za'ra, asôprubzé 're isômri za'ra wa'aba mono na, wahâiba na za'ra. ¹²E marĩ wa. Âne hã 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhĩb'a'uwê norĩ ma, marĩ tiwi sô 're irowap-tã'ã za'ra mono si 're pawaptob za'ra wa'aba mono ô di. Tazahã, ta norĩ zama 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're wata za'ra mono da, te duré 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo. ¹³Ta norĩ hã te za tô 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're wata za'ra, â hã romhuri 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono hã, za te te aihãiré za'ra wa'aba wa, Cristuhu wasu'uwê na sena na âma 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono na hã, isaze za'ra wa'wa hã duré isirã zarina 're i'anomro aba mono hã. Asôprubzé sa'etê na tâma isômri za'ra wa'aba na te za duré âma 're wata za'ra, duré uburé aimawi norĩ ma isômri za'ra wa'aba na zama. ¹⁴Tawamhã ta norĩ hã asawi sina te za duré te te ai'âma 're rowaptêrê za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono tinhimizawi pese uptabi zé te te aima ihãiré za'ra wa'aba u'âbã. ¹⁵'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're wawata za'ra wa'aba mono, tinhoprubzé te te wama isômri za'ra zém na. Isôprubzém na wa te âma irob'ui'ére za'ra da hã damreme sada 'mai'hâimana ô di, wê uptabi wa!

**Pauluhu ma isimiroti pire 're ihâimana mono zé,
Zezusihi zadawa wasu'u'wai wa**

10 ¹Ni'wam norĩ ma hã ihâimana zasi âna wa, u, 're ihâimana, asiré za'ra wa'aba ihâimana wamhã. Tane nherê, u, inhimiroti tete di, asiti za'ra wa'aba romhã na ihâimana wamhã. Wa hã Paulu, wa âne aima roti za'ra wa'wa Cristuhu nhisi na, simizawi pese na duré hâimana wê na 're ihâimana mono nhisi na. ²Niwa tamomo âma imorĩ wamhã, ihâimana tete na ihâimana da hã âma ima upa za'ra wa'aba tô. E marĩ wa. Za ihâimana tete na ihâimana da, te isima rosa'rata wa, ni'wam norĩ te te 're iroti za'ra mono norĩ da, ti'ai âma dahâimanazéb zarina marĩ, wa te 're i'manharĩ za'ra mono na te te 're iwawasu'u za'ra mono norĩ da. ³Wa norĩ hã tô ti'ai âma a'uwê. Tane nherê, ti'ai âma dahâimanazéb zarina wanhitob'ru norĩ, wa te 're 'wapé za'ra mono ô di. ⁴Wanhimnhĩã hã âma 're wasi'wapé za'ra mono da, wama 're ihâimana za'ra mono hã ti'ai âma ô di. Tazahã, 'Re ihâimana u'âsi mono iwaihu'u pese uptabi te, wanhimnhĩã hã, wanhitob'ru norĩ nhiptetezé wa te âma tiwi 're i'uprosi za'ra mono zéb da hã. Âne zarina, rosa'rada i'uptabi ô hã wa wa te 're prub za'ra, ⁵duré ti'ai âma 're idasi'madã'ã ze za'ra mono zama 'Re ihâimana u'âsi mono, da te 're waihu'u za'ra mono tô da, te te 're ida'rãnhitob za'ra mono hã. Ti'ai âma danhimirosa'rada hã wa wa te wasiré 're 'wasari, Cristuhu nhimiroti si da te 're 'madã'ã pese za'ra mono da. ⁶Âne na Cristuhu nhimiroti 're i'madã'ã pese za'ra wa'aba mono na 're asihãiré za'ra wa'aba mono wamhã, wa za wanhimiza'rese wahâimana za'ra ni, isimipari ô norĩ ma, rob'manharĩ pire hã wa te tâma pisutu za'ra da.

⁷Marĩ hã te imana wawip si 're i'madã'ã za'ra wa'aba mo. Ni'wa hã Cristuhu te na 're ihâimana mono na siwawãĩ ô wamhã, rosa'rada itém na te te âma

're rosa'rata mono. E marī wa. Wa norī zama Cristuhu te na 're wanomro mono wa, ni'wa hā Cristuhu te na 're imorī ne. ⁸Wanhīb'apito Zezusi hā ma tō inhimiroti pire hā īma tisō, mare di, te ai'uprosi aba da hā. Tazahā te 're asiptete za'ra wa'aba mono da, aipē'ē 're, 're aiprédub za'ra wa'aba mono da. Inhimiroti pire na īsina iwata na suru na te āma sipa nherē, tāma inhisé waihu'u ō di. ⁹Inhimi'ui'ére na te āma aipahi za'ra wa'aba da, te āma rob'ui'ére newa, īāma irosa'rata za'ra wa'aba zō inhimipari ō di. ¹⁰Ni'wa hā te za tinha, āne: "Pauluhu nhimi'ui'ére mono hā, imreme tete na imreme ui'ére mono hā. Tane nherē, sib'uware di, wasiré hāimana za'ra wamhā. Duré marī dai ō di, imreme hā." ¹¹Tane nherē, ni'wa te te iwaihu'u da hā iwē, tō wa hā ōne si 're īhāimana mono na hā, romhā na imreme te 're isōmri mono na rob'ui'ére na hā, duré tō marī, te 're i'a'manharī mono na asiré za'ra wa'aba ihāimana wamhā.

¹²E ni'wam norī 're isi'madā'a ze za'ra mono norī ne 're iwahāimana za'ra mono na wa te wasina 're rosa'rata za'ra mono da bā. Ta norī hā sihawim na si te tihāimanazé te te 're pibu za'ra, i'uwaibaba zō. Tihāimanazém na te te 're da'madā'a za'ra, i'uwaibaba newa. Āne na te te 're i'manharī za'ra, rānhimiza'rese āna. ¹³Tazahā, wa norī hā wanhimiroti pire na i'uwaibaba 're iwasi'madā'a za'ra mono zém na wa te āma sipa za'ra dai ō di, i'uwaibaba ō na 're wasi'madā'a ze za'ra mono tō da. 'Re ihāimana u'āsi mono si te te wama 're apisutu, nimahā romhuri te te wama 're isōmri za'ra mono na wa te āma 're sipa za'ra mono tō da. Tawamhā romhuri te te wama ipisutu za'ra hā, tō a norī wa'aba zama isu te aihāimana za'ra wa'wa. ¹⁴'Re ihāimana u'āsi mono te te wama ipisutuzé hā wa te āma sipai ō di. Zahadu āma wasimasisi ō 'wa'hā, wa aré sipa ni tō. Tane nherē, wa norī hā imorī'rata na wa tō āma atēme za'ra wa'aba aimasisi ni, Rowasu'uwē ré Cristuhu wasu'u wē ré. ¹⁵Āne wa, wa te wasima 're rowē mono ō di, romhuri wa'upana ni'wam norī te te 're i'manharī za'ra mono na hā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te wama ipisutu nhipai u te te 're i'manharī za'ra mono na hā. Tazahā, wa rob'madā'a ni, Cristu asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hā aima sa'ētē u'āsi za'ra wa'aba mono da, duré wa norī hā romhuri ai'reb za'ra wa'aba, wa te i'manharī nhipai u wa te i'manharī da za, tō 'Re ihāimana u'āsi mono te te wama ipisutuzéb zarina wa te āma sipa tō da. ¹⁶Tawap si, Rowasu'uwē hā wa te 're 'mahārā waihu'u pese mono di, darob amoi mono na, 're i'ai'ubumroi wa'aba mono nhipai u. Āne wamhā, aimawi romhuri'wa norī nhipti'ai u tiwi 're wazasi mono ō di, 're wasi'madā'a ze mono tō da, romhuri te te 're i'manharī za'ra mono na.

¹⁷Ibahi Iwazé pese na rob'ui'ére hā te tinha, āne: "Ni'wa hā te te sima 're rowē mono da wamhā, te te sima 're rowē mono, Uburé Danhib'apito marī te te 're i'a'manharī mono zém na si." ¹⁸E marī wa. Ni'wa hā rāwi sina iwatazéb zarina, Uburé Danhib'apito hā te te wēsāmri ō wa za. Tazahā, Uburé Danhib'apito te te 're da'awēsāmri, dawē na te te 're ida'a'madā'a mono zéb zarina si.

Paulu hā, duré senai'ō na Cristuhu zadawa wasu'u'wa norī

11 ¹Wa īsima wē, īāma aiwa'a su'u za'ra wa'aba tō da, tō nimahā na hā īrā siwamnarī ne za te nharī da nherē. Tahawa īzawi na hā, ma'āpé asiwi īzapari zei wa'aba! ²'Re ihāimana u'āsi mono hā te te 're i'ai'madā'a we wa'aba mono ne, wa duré wa hā te 're ai'a'madā'a wē wa'wa. E marī wa. A

norĩ wa'wa hã pi'õ ihâiba ubuni uptabi ne te ai'âma ropisutu za'ra wa'aba wa, misi aibã na si aimro za'ra wa'aba da, ta hã tô aibã hã Cristu. ³Duré ihâtã'ã di, Evaha ma wahi isadawa nhipese ne, asimirosa'rata za'ra wa'wa hã da te aiwi 'wa'rutu za'ra wa'aba õ'umnhasite, duré âne zarina, Cristuhu ma si sena na 're i'aihâimana wê za'ra wa'aba mono zé hã, rême za'ra wa'aba õ'umnhasite. ⁴Ni'wam norĩ atême 're isihutu aba mono hã te ato sina 're iwaibui wê wa'aba mo, Zezusihi wasu'u aimawi te te 're iwasu'u za'ra mono norĩ hã, wa te 're iwasu'u za'ra mono nhiti. Duré aimawi ihâiba'õ norĩ te 're iwaibui wê wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani upana. Duré Rowasu'uwê upana te aimawi rowasu'u si 're iwaibui wê wa'aba mo, wahawi 're iwapari za'ra wa'aba mono upana.

⁵E ã norĩ hã “danhipai u Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ” sena newa 're ihâimana za'ra mono norĩ zahâpã 're ihâimana mono bã. ⁶Âté tô ìmreme, pibui prã ti. Tane nherê, i'rãi waihu hã te tô ìma 're hâimana. Âne hã, wa tô aima hãiré pari za'ra wa'aba ni, uburé wama 're romhâimana za'ra mono sidâpã.

⁷Re ihâimana u'âsi mono wasu'uwê te aima 'mahârã za'ra wa'aba wamhã, wa'âbã ãna wa tô aima wasu'u za'ra wa'wa. Wa tô ìsina ti'awi, te ai'âma hâimo za'ra wa'aba da. Tawamhã bété, âne na hã e marĩ iwasédé hâimana bã. ⁸Aiwarzarib za'ra wa'aba te romhuri ré hã, aimawi norĩ isazei'wa norĩ, siré 're isi'rã'õtô mono hã ma tô ipawa'âbã za'ra. Âne wamhã, ìnhipsaihuri newa, wa tô ti'ã tô, te aima romhuri za'ra wa'aba da. ⁹Asiré ihâimana za'ra wa'aba ré hã, marĩ zô ìwi rowaptã'ã wamhã, ni'wai wi te ìsina ropire wazere õ di. E marĩ wa. Ìsisânawã norĩ Masédonia hawi we ìtême isihudu hã ma tô uburé marĩ we ìma âwisi za'ra, ìwi sô irowaptã hã. Iwana ré hã te aiwi ìsina ropire wazere za'ra wa'aba õ di, duré romhutu'õb zama za. ¹⁰Cristuhu Wasu'uwê tô sena 're ihâimana mono hã iwa 're ihâimana mono ne, wa za tô sena ìsiwasu'u, âne: Ni'wa te te ìwi iwazere da hã mare uptabi di, ã hã te ìsima 're irowê mono zé hã Rowasu'uwê wa'âbã ãna te 're i'mahârã mono zém na, Acaia ãma danhipti'ai ãma hã. ¹¹E marĩ wa, wa ãne hã tinha. E ìma asawi za'ra wa'aba õ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono si te te waihu'u pese di, ìma i'asawi uptabi za'ra wa'aba na hã!

¹²Âhã na marĩ te i'manharĩ hã, wa za ãma uzusi te i'manharĩ na, senai'õ na Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ ma, bãdã te tãma sômri za'ra tô da, ta norĩ hã sina wata za'ra tô da, duré te te nhari za'ra tô da, romhuri wasine za'ra te te 're i'manharĩ za'ra mono na hã. ¹³Ta norĩ hã Cristuhu zadawa wasu'u'wa na 're isiwasu'u za'ra mono hã, senai õ di. Ta norĩ hã, sadawa nhipese na te te 're romhuri za'ra. Duré hâimana nhipese di. Sadawa nhipese na te 're siwasu'u za'ra, sena na Cristuhu zadawa wasu'u'wa na 're ihâimana za'ra mono na. ¹⁴Âne na ãma 're iwatob'uzu za'ra mono da hã, mare di. E marĩ wa. Satanasihĩ zama si'manharĩ waihu'u pese wa, rowa'a hãiwa hawi romhuri'wa te na dama sihãiré da hã. ¹⁵Tahawa, ãma watob'uzu za'ra dai õ di, Satanasihĩ ma romhuri'wa norĩ, i'uwaibaba ma romhuri'wa norĩ ne 're isi'manharĩ za'ra mono na, dama sihãiré za'ra da hã. Tane nherê, rob'rãsutu ãma hã tãma rob'manharĩ pipa hã te za ibã na te te 're sôpêtê za'ra, marĩ te te 're i'manharĩ wasété za'ra mono wa'rãmimhã.

Paulu hã te te 're irobzépata mono zé, Cristuhu zadawa wasu'u'wai 'ru te

¹⁶Wa za duré ãma sahu, âne na: Ni'wa hã te te oto i'âma 're rosa'rata mono õ di za, i'rã siwamnarĩ na hã. Tane nherê, âne zahadu i'âma rosa'rata za'ra

wa'aba wamhā, ma'āpé i'rā siwamnarī ze te bâ, asiwi i'āri wē wa'aba, taha na suru na te īsima 're rowē mono da. ¹⁷Wa te te īsima 're rowē, 'rāwi 're īsi'um-nhasi mono zarina. Te 're nharī mono ō di, Wanhib'apito zadawa para. Tazahā wa 're ihāimana tō, i'rā siwamnarī ne. ¹⁸Ti'ai āma a'uwē hāimanazéb zarina 're idasi'madā'ā ze za'ra mono hā, da'ahā uptabi na 're dahāimana za'ra mono wa, wa za īzama 're īsi'madā'ā ze. ¹⁹A norī wa'wa hā ai'rāiwaihu'u wē di pā, te asima iwē na 're i'wapé ze za'ra wa'aba mo, i'rā siwamnarī norī hā! ²⁰Simiroti pire na te te aima 're irob'ru za'ra wa'aba mono norī zama te duré 're i'wapé ze za'ra wa'aba mo, duré asibro te te aiwi 're i'ubumro za'ra wa'aba mono norī hā, duré te te aima 're irob'rāmi za'ra wa'aba mono norī hā, duré ni'wam norī hā asipai u 're ihāimana za'ra mono na te te sina 're irosa'rata za'ra mono hā, duré ai'ubu wi te te 're i'aihā za'ra wa'aba mono norī zama. ²¹Īma rowazéb di, āne na īsiwasu'u da hā, wa norī hā wanhib'uwa di pā, āne hā wa te 're i'manharī za'ra mono da hā.

Tane nherē, ni'wam norī hā simimnhasi nherē, marī na sina 're wata za'ra mono wamhā, wa za duré īzama īsina 're īwata, simimnhasi nherē, āne hā da'rā siwamnarī na 're idahāimana za'ra mono zém nherē. ²²Ta norī hā Ebreu na iwamri tō. Tane duré īzama Ebreu. Ta norī hā Izaraéu nhihudu tō. Tane duré wa hā Izaraéu nhihudu. Ta norī hā Abra'āhā nhihudu tō. Tane duré īzama, Abra'āhā nhihudu. ²³Ta norī hā Cristuhu ma romhuri'wa norī tō. Tane nherē, wa hā isipai u za'ra romhuri'wa īwē di, tō i'rā siwamnarī ne, te īsina nharī nherē. E marī wa. Isipai u za'ra te 're romhuri pese mono wa, duré isipai u za'ra dazazéb 're, 're īza mono wa. Isipai u za'ra, duré abazei hā nhorō 'manharī na dapré'ézém na te da te 're i'ahāri. Duré idā'āzéb u 're ihāimana mono na wa ahā na te āma 're ro'rahāri, romnhimimnhasi sina. ²⁴Imrotō na īma iromhāimanazém na hā, Zudeu norī hā abazei hā nhorō 'manharī na ma tō te te siwi 're īpré'é, 39 na isa'ratazém na. ²⁵Romanu norī hā wede waré na ma tō te te siwi 're īpré'é, si'ubdatō āma isahu na. Duré misi haré ma tō ētē na dasiwi ihā ni. Si'ubdatō āma isahu na ma tō duré uba're isa'ēne hā īré asisi. Tawamhā nima hā ā hā īré isébré na hā wa tō āporé wa'wa ā nhisiwi 're wara, bâtâ bâre duré mara bâ zama. ²⁶Daro mono bâ 're ine mono sidâpâ, simimnhasi na wa tō te 're saprī, âpré na. Duré isimisaihuri norī hā ahā di, bâdâdi na hā. Duré īsiré Zudeu nherē, ma tō īzada 're hāimana za'ra, Zudeuō norī zama. Tahawa, wa tō romnhimimnhasi na 're ihāimana. 'Ri nho'ōmo mono na hā wa tō duré romnhimimnhasi na 're ihāimana, duré rop si 're irosa'wari mono na hā, duré âporé na hā. Duré isimimnha, senai'ō na wasisānawā norī te te 're ipoto za'ra mono na zama, wa tō te 're simimnhasi. ²⁷Sa'ētē na wa tō te 're romhuri, 're izadâ'ā pese mono zéb u. Bâtâ ahā na 're īnhotō waihu'u mono ō di. Mram na wa tō 're ihāimana, duré rubu na zama. Īnhorōwa zō te īwi 're rowaptâ'ā, duré īsa zō duré i'ūza zō zama. ²⁸Ā norī siré hā bâtâ sidâpâ te pire na īma 're hāimana, 're ihâtâ'ā mono zé hā, uburé isazei'wa norī siré 're isi'rā'ōtō mono norī āma. ²⁹Ni'wa isazei'wa sib'uwa wamhā, īzama wa za īnhib'uwa na īsiwaihu'u, āma ipé'ézé wa. Duré ni'wa hā tihâiba amoi ma, iwasété na si'morōwiri da, te te tāma 'manharī wamhā, īzama wa za robzé-pata za'ētē.

³⁰Marī na te īsima 're rowē mono da wamhā, marī norī īnhib'uwa na 're ihāimana mono na te te dama 're ihâiré za'ra mono na si, wa za te īsima 're

rowē. ³¹ Re ihâimana u'âsi mono Wanhîb'apito Zesusihi mama, wē u'âsi 're Ihâimana mono hâ te te waihu'u pese di, izadawa nhîpese ô na hâ. ³² Damascu âma înhamra ré hâ, apito Areta zapari da'madâ'â'wa hâ ma tô 'ri nho'ômo mana wawi dasi'wapéi 'manharî'wa norî hâ sôré, te te siwi î'ârî da. ³³ Tane nherê, îsiwaihu'u norî hâ ma tô î'âma si'ra za'ra, si'ôto 're wawē wa, 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra 're pu'u âma. Tahawa, wa tô îsisô'reptu, Areta zapari da'madâ'â'wai wi hâ.

Paulu hâ, marî sôtô 'rowim ne te te i'a'madâ'âzé

12 ¹ Âne hâ marî dai ô nherê, wa za tô te âma îsima 're rowē. Âhâ na hâ, wa za oto aima rowasu'u za'ra wa'wa, marî înhotô 'rowim ne te i'a'madâ'â mono na duré marî Wanhîb'apito te te îma î'ahâî'rézém na. ² Îma waihu'u pese di, aibâ isazei'wa' hâiwa si'ubdatô' âma 're ihâimana mono u, 'Re ihâimana u'âsi mono te te î'ârizém na 14 na âma iwahu hâ. Îma waihu'u ô di, e hâiba na hâimana ré ma ti'â, e niwamhâ ihâiba uptabi ré si ma ti'â. 'Re ihâimana u'âsi mono si te te waihu'u pese di. ³⁻⁴ Âne si îma waihu'u pese di: Â hâ aibâ hâ 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô ti'â, Rowē uptabi u. Taré oto îma waihu'u ô di, e hâiba na hâimana ré ma ti'â, e niwamhâ ihâiba uptabi ré si ma ti'â. 'Re ihâimana u'âsi mono si te te waihu'u pese di. Tazahâ, ta hâ ma tô wapa, marî âma irowasu'u waihu'u ô hâ, duré i'ru zahi ô, ti'ai âma a'uwē norî, âma 're imreme zusi mono da hâ. ⁵ Â hâ aibâ na wa te te îsima 're rowē. Tazahâ, te îsima 're rowē mono ô di, îsi'âma hâ. 'Re înhîb'uwa mono zém na si, wa za te îsima 're rowē. ⁶ Râwi 're îsi'madâ'â zei mono da, te îsima 're wē mono 'wa'âhâ, aré i'râ nhimiza'rese âna 're ihâimana mono ô di. E marî wa. Tô sena aré 're îsiwasu'u mono wa. Tane nherê, wa îsima wē, marî te 're î'ab'manharî mono zém na si, duré da te 're îwaparî za'ra mono zém na si, da te î'âma 're rosa'rata za'ra mono da.

⁷ Tane nherê, marî iwē uptabi înhotô 'rowim ne, te i'a'madâ'â mono u'âbâ te îsima 're rowē mono tô da, ma tô îhâzé pire hâ î'â, ro'wa te te îwa're ne hâ îhâiba wi. Ta hâ ma tô we îtême mo, Satanasîhi te, romreme 'wapéi'wa na, te te îma irob'manharî wasété zé hâ te sêpata da, duré te te îma 'ru tô da, îsina 're îwata mono tô da. ⁸ Tahawa, si'ubdatô âma isahu na wa tô Wanhîb'apito wi rowaptê, â hâ te irobzêpatazé hâ te te îma pari da. ⁹ Tane nherê, ma tô îma tinha, âne: “Înhimizawizép si aihâimanazéb da hâ te aima tihâiba. E marî wa. Îwaihu'u pe hâ siptete uptabi wa, asib'uwa na aihâimana wab da hâ.” Tahawa, îma rowē uptabi di, înhîb'uwarzém na te îsima 're irowē mono na hâ, âne zarina Cristuhu nhîptetezé hâ îwa 're hâimana u'âsi mono da. ¹⁰ Tahawa, îma 're rowē uptabi mono di, 're înhîb'uwa mono zém na hâ, duré da te î'âma 're iwasété mono zém na hâ, duré te 're irobzêpata mono zém na hâ, duré da te îma 're irob'manharî wasété mono zém na hâ, duré ropire îma 're ihâimana mono na hâ, Cristuhu u'âbâ. E marî wa. 'Re înhîb'uwa pese mono wamhâ, taha na wa înhîptete na 're ihâimana, Cristuhu nhîmipawaptobzém na.

Paulu hâ hâtâ'â na ihâimanazé, Corítu âma isazei'wa norî âma

¹¹ Îrâ siwamnârî ne, wa îhâiba tô. Tane nherê, a norî wa'wa ma tô îma i'ru za'ra wa'wa, âne ihâimana da hâ. A norî wa'wa hâ aré tô asiwi 're îwasu'u wē

wa'aba mono da hā. E marī wa. Wa hā tō marī dai ō na, 're ihāimana mono ō wa, senai'ō na “danhipai u Cristuhu zadawa wasu'u'wa norī” zahâpâmhā. ¹²Marī aiwazarib za'ra wa'aba, inhimi'ē sina te 're i'a'manharī mono hā ma ihâiré, wa hā sena na Cristuhu zadawa wasu'u'wa na hā. Ā norī, marī te 're i'a'manharī mono hā, marī dama i'manharī waihu'u ō, duré āma 're idatob-'uzu za'ra mono. ¹³Aimawi isazei'wa norī siré 're isi'rā'ōtō mono norī ma, 're ihāimana wē mono upana, e wasété na aima ihāimana za'ra wa'aba bâ bété. Misire marī aiwab ō, te 'manharī ō di, āhā si: Te aiwi rowaptērē za'ra wa'aba ō di, asiwi ipawapto wa'aba da hā. Ma'āpé āne na asiwi i'ruiwapari aba tō, te āma aima upa za'ra wa'aba ze te bâ.

¹⁴Āhā na hā wa tō oto īsima robza'ra pese, si'ubdatō āma te āma asabu zahu za'ra wa'aba da. Tahawa, te duré aiwi rowaptērē za'ra wa'aba ō di za, asiwi ipawapto wa'aba da hā. A norī wa'aba si, wa īsima aiwē za'ra wa'wa, mare di, ate za'ra wa'wa rob'uiprazé hā. E marī wa. Damama norī si te za rob'ui-prazé te te 're ubumro za'ra, ti'ra norī ma. Mare di, da'ra norī timama ma, te te 're i'ubumro za'ra mono da hā. ¹⁵Ītoi uptabi di za, uburé inhibro te uprosi wamhā, duré īsiwīrī pese wamhā, te aipawaptob za'ra wa'aba da. E tawamhā īma asawi pese za'ra wa'aba nherē, te za asiwi īzawi wa'aba zé hā sina rosapa.

¹⁶Tahawa, te za āma īzaze za'ra wa'wa za, te aiwi īsina iropire wazere za'ra wa'aba ō na hā. Tane nherē, āté ni'wa hā te za tinha za, i'rā nhipese na te aima irob'rāmi za'ra wa'aba na hā, duré abazei mramizém ne īzadawa nhipese na te i'aiwaibui wa'aba na hā. ¹⁷E niwa īte romreme 'wapéi'wa te āma atēme isatōrī za'ra wa'aba na te aima rob'rāmi za'ra wa'aba bâ. ¹⁸Titu hā wa tō waptē, te te āma asabu za'ra wa'aba da. Tawamhā wa tō duré āma isiré satō, ihâiba amo wasisānawā hā. Tawamhā bété e Titu hā ma tō aima sadawa hapesa za'ra wa'wa, taré asibroba zō. E wa norī hā, wapēē na aiwa aima wahāimana za'ra wa'aba ā bâ. E duré romhuri, aiwa wa te 'manharī ā bâ.

¹⁹Āté te wa'āma irosa'rata za'ra wa'wa, wamreme na wasi'wawi wasimapa newamhā, aiwi za'ra wa'aba. Tane nherē, mare di. Wa wa te 're rowasu'u, Cristu te te wama i'ruzéb zarina, 'Re ihāimana u'āsi mono nho're. Īma i'asawi pese za'ra wa'aba norī īsiwaihu'u norī, uburé marī, wa te 're i'a'manharī mono hā, wa te 're i'aipawaptob za'ra wa'aba mono da si, wa wa te 're a'manharī. ²⁰Īhâtâ'â di, āma īwisi wamhā, aimawi te asōpētē za'ra wa'aba ō'umnhasite, te asōpētē za'ra wa'aba da, te ai'āma irosa'rata za'ra wa'aba upana, duré a norī wa'aba zama, aimawi asiwi inhōpētē za'ra wa'aba ō'umnhasite, i'āma irosa'rata za'ra wa'aba upana. Īhâtâ'â di duré, te ai'āma sōpētē za'ra wa'aba ō'umnhasite dasi'ahârī hā, duré dasi'umnha hā, duré dazahi hā, duré dahâiba pisutu 'râwi marī, dasima iwē hā, duré da'āma iwasédé hā, duré dasima dabâsi pe hā, duré marī na 'râwi dasi'madââ ze zé hā, duré ro'wa'rutu zani zama. ²¹Ai'āma īhâtâ'â za'ētē za'ra wa'aba di, āma atēme īmorī zahu za'ra wa'aba wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te i'āma ti'awi ō'umnhasite asō'reb za'ra wa'aba, duré īsiwa'oi ō'umnhasite, duréihā aiwasédé 're i'manharī za'ra wa'aba mono na āma uzusi za'ra wa'aba wa, duré aihāimana nhiséb āna dasina dahāimana na 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono wi, 'Re ihāimana u'āsi mono u aipizari za'ra wa'aba ō wa, duré dasina dahāimana i'ru zahi ō wi, duré aimawi dahāimana wasédé 're i'manharī za'ra wa'aba mono wib zama.

Paulu hã, i'rãi rême te te irotizé duré te te idazawizé

13 ¹Ã hã si'ubdatô âma za oto te âma i'asabu za'ra wa'aba zéb da hã. Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te tinha, âne: "Ni'wai âma iwasédé, da te hiri da wamhã, iwasu'u'wa da hã maparane niwamhã si'ubdatô sada hâimana za'ra." ²Maparane âma te âma asabu za'ra wa'aba wamhã, marĩ ipire na wa tô aima roti za'ra wa'wa, aiwasédé i'manharĩ za'ra wa'aba norĩ ma hã, duré uburé aimawi norĩ ma zama. Âhã na hã romhã na asiti za'ra wa'aba oto ihâimana dââsina, wa za âma sahu, âne: Âma ïmorĩ zahu wamhã, ni'wai âma ïsiwamri ô di za. ³Tawamhã te za aima tihâimana za'ra wa'wa za, Cristu ïzadawa na te te 're iroti mono na âma iwaihu'u za'ra wa'aba zéb da hã. Cristu hã niha te te ai'âma rowairébé za'ra wa'aba wamhã, ta hã isib'uwa ô di. Tazahã, tiwaihu'u pe hã te te 're hãiré, aiwa'wab za'ra wa'aba. ⁴Tô sena tô, Cristu hã sib'uwa na ma tô a'ã tihâiba, wedepo'o nhonhi'râmi na da te sasômri wamhã, dâ'ã da. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese zéb ré, te oto 're hâimana, âhã na hã. Tane duré wa norĩ hã, sib'uwa na a'ã ihâimana ne, wa wanhíb'uwa na 're wahâimana za'ra. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese zém na wa za 're wahâimana za'ra, wa te aima 're romhuri za'ra wa'aba mono da.

⁵Ma'ápé aipêê 're, 're asisarê za'ra wa'aba mono, asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono zô, Wanhíb'apito asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na hã. Tô aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, Zezu Cristuhu âma 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono na hã, tô aipibuzém na 're asisimini za'ra wa'aba mono ô wamhã. ⁶Wa duré ïsima wê, wawaihu'u za'ra wa'aba da, wa norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono, romhuri te te wama 're i'anhomri mono na, wa te 're i'upa za'ra mono ô na hã. ⁷'Re ihâimana u'âsi mono wi, wa wa te ai'âma 're rowaptêrê za'ra wa'wa, marĩ iwasédé 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono tô da. Mare di, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're wa'awêsâmri mono zô hã. Tazahã, i'uwaibaba si tô 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, niwamhã wanhimiromhuri na wa te 're i'upa za'ra mono ne, 're wahâimana za'ra mono nherê. ⁸E marĩ wa. Marĩ, wa te 'manharĩ waihu'u za'ra ô wa, tô sena rowaihu'u zada hã. Tazahã, tô sena rowaihu'u niwíp si, wa wa te 're romhuri za'ra. ⁹Tahawa, wama 're rowê uptabi za'ra mono di, nimahã na wanhíb'uwa na wahâimana za'ra nherê, a norĩ wa'aba si asiptete sina aihâimana za'ra wa'aba wamhã. Wa wa te duré 're rowaptêrê za'ra, asiptete pese za'ra wa'aba da, Wanhíb'apito asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na hã. ¹⁰Ã hã wa âma aima rob'ui'ére za'ra wa'wa, âma atême ïmorĩ za'ra wa'aba wamhã, Wanhíb'apito zadawa para ïnhimiroti tete na aima ihâimana za'ra wa'aba tô da. Â hã Wanhíb'apito zadawa para ïnhimiroti pire na te aima iroti za'ra wa'wa hã, aipêê na aipré-dub za'ra wa'aba da, mare di, te ai'uproxi aba da hã.

¹¹Ïsisânawã norĩ, ïnhimi'ui'ére na wa za oto âma aima 'rãsutu za'ra wa'wa. Ai'ubumroi wê wa'aba! Ma'ápé asima sô 're asôpré wa'aba mono, uburé marĩ i'uwaibaba si 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da. Duré ïnhimiroti hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono. Ma'ápé duré aiwap si 're rosarata za'ra wa'aba mono. Duré rowê u'âsi asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono dasisawi nhana'rada hã duré rowê u'âsi zama te za asiré 're hâimana u'âsi za'ra wa'wa.

¹² Ma'ápé asiré isazei'wa norĩ asisānawāi wa, atob'rata hārâ na asō'utu, asisawi za'ra wa'aba.

Uburé āme 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ, 're isi'ubumroi mono norĩ hã te āma asawi za'ra wa'wa.

¹³ Wanhīb'apito Zezu Cristuhu nhimizawizé hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé hã duré Ipě'ězani hã, asiré 're ihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwẽ hã!

Galata

Galata āma isazei'wa norī ma, Paulu te te irob'ui'érézé

Ibaihāi wasu'uzé

Zezusi hāiwa u apā imorīzéb u hā, Zudeu norī si ma tō isimirowasu'u na te te 're saze za'ra. Ta norī si te uburé sihāiwata nhihāri ré 're hāimana za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono hā Abra'āhā ma, te te ipisutuzéb zarina. Zezusi hā hāiwa u apā morī za'u si, ma tō iwasu'uwē hā ropé, zudeu'ō norī u, isihāiwata nhihāri'ō norī u.

Nima norī Zudeu norī Galasia na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma 're isi'ubum-roi mono norī hā ma tō Paulu hā zudeu'ō norī ma wasu'u za'ra, isimiroti na te te āma i'uwa'imrami ō na hā. Ta norī hā ma tō āne hā dama roti za'ra: "Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te āma irob'ui'éré zama te za da te 're 'madā'ā pese za'ra, te te 're da'awēsāmri mono da. Taha da, te za duré 're dasihāiwata nhihāri za'ra." Āne na roti hā Paulu ma tō siwi wē'ō pese. Zezusi hā wazada dā'ā wa, duré taha zarina wawasédé hā te te wama 're aparī mono wa, danhihāiwata nhihārizé hā marī dai ō di. Zezusihi si te za tiwapru na te te 're da'a'upsō, dawasété hawi. Āne wa, ma tō Paulu hā tāma rob'ui'éré za'ra, Galasia norī ma, aimawi hā te te 're 'manharī za'ra mono tō da, Zezusihi si te te sina 're umnhasi pese za'ra mono da, taha zarina si 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani hā ipē'ē 're, 're sāmra za'ra mono da.

1 ¹Wa hā Paulu, Cristuhu zadawa wasu'u'wa. Ti'ai āma a'uwē norī hā te te siwi ipisutu ō di, Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa na 're ihāimana mono da hā. Duré ti'ai āma ni'wa hā te te īzatōrī ō di. Tazahā, Cristu Zezusi duré Wamama 'Re ihāimana u'āsi mono zama ma tō ipisutu, isadawa wasu'u'wa zahuré na 're ihāimana mono da. Ta hā 'Re ihāimana u'āsi mono hā, ma tō Zezusi hāiwa'utu, idā'ā hawi. ²Duré uburé wasisānawā norī īsiré āme ihāimana za'ra hā te āma asawi za'ra wa'wa, Galasia na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma asiré 're i'ai'rā'ōtō aba mono norī hā.

³Wamama 'Re ihāimana u'āsi mono nhimizawizé duré ite datoi u'āsi zé, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu te zama, ai'āma 're ihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da si, iwē hā!

⁴Zezusi hā ma tō sisō sisawi āna, wawasété za'ra da, āhā na ti'ai āma dawasété na 're idahāimana za'ra mono zém hawi te te 're wa'azani mono da, Wamama 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima iwēzéb zarina. ⁵'Re ihāimana u'āsi mono āma si wa za āma 're wawata u'āsi za'ra, ōne u'āsi! Tane tō!

Misire te 're hâimana, Rowasu'uwê hâ

⁶Wa ai'âma îtob'uzui pese za'ra wa'wa, Cristuhu nhimizawizéb u'âbâ asô Ihârâ za'ra wa'wa hâ aiwara sina asiwi rême aba wa, rowasu'u aimawi senai'ô u si aipizari za'ra wa'aba da. ⁷Tane nherê, i'uptabi na hâ rowasu'uwê aimawi hâ hâimana ô di. Tahawa wa âne âma aima waihu'u za'ra wa'wa. E marî wa. Ni'wam norî hâ te tinhimirowasu'u na aiwi ro'wa'rutu za'ra wa'wa. Ta norî hâ te sima wê za'ra, Cristuhu wasu'uwê hâ te te âma siwi saprî da. ⁸Ni'wa hâ, duré niwamhâ wa norî hâ duré niwamhâ hâiwa hawi romhuri'wa hâ rowasu'u aimawi na wa te aima 're irowasu'u za'ra wa'aba mono nhiti te te aima 'mai-rowasu'u aba wamhâ, taha ma 'Re ihâimana u'âsi mono hâ iwasété uptabi te te tâma ipisutu da si tô! ⁹Wa tô âma aima rowasu'u pari za'ra wa'aba ni. Wa za duré âma sahu, âne: Ni'wa hâ, Rowasu'uwê isaze za'ra wa'aba upana, rowasu'u aimawi na te te aima rowasu'u za'ra wa'aba wamhâ, taha ma, 'Re ihâimana u'âsi mono iwasété uptabi hâ te te tâma ipisutu da si tô! ¹⁰E te îsima sô 're rob'ruiwapari mono bâ bété, da te dasiwi 're îwêsâmri mono da hâ. 'Re ihâimana u'âsi mono si te te îwêsâmri da, te îsima 're iwê mono hâ. E âhâ na hâ te îsima wê bâ bété oto, te dama arowê da hâ, ihâimanazém na. Te îsima wê 'wa'âhâ, wa hâ aré Cristuhu ma romhuri'wai ô di.

¹¹Îsisânawâ norî, tô sena wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Rowasu'uwê te 're iwasu'u mono hâ, ti'ai âma a'uwê norî nhimiropoto ô di. ¹²Ni'wai âma te waihu'u ô di, duré ni'wa hâ âma îma sisanho ô di. Zezu Cristuhu si si'uihâ na ma tô îma hâiré.

Pauluhu zô, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô sô hâ

¹³Ma tô 're iwapari za'ra wa'aba mo, 're ihâimana 'rata mono zé wasu'u hâ, Zudeu norî nhimizaze zarina 're ihâimana mono ré hâ. 'Re ihâimana u'âsi mono zazei'wa norî ma, wa tô te tâma 're arob'manharî wasété, âma 're îsi-wamri za'ra mono âna. Wa tô duré te îsima 're wê aré, te 're a'uprosi mono da. ¹⁴Â hâ danhimizaze na 're ihâimana mono ré hâ, îsiré âma iwahum norî nhipai u pese, wa te te 're 'madâ'â pese. Duré isipai u za'ra, wa tô sena uptabi, âma 're ihâimana, wahi'rata norî hâimanazém na hâ.

¹⁵⁻¹⁶Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ tinhimizawizém na ma tô sima ipisutu, ipoto ô ré. Ma tô îzô hâ, te tâma 're romhuri mono da. Tawamhâ Zudeu'ô norî ma, Rowasu'uwê na iwasu'u hâ te dama 're wasu'u mono da, ti'ra te te îma hâiré da, te te sima rowairébé wamhâ, ni'wa sô îrîti ô di, tinhimiroti na te te ipawaptob da hâ. ¹⁷Duré Zeruzalê u îmorî ô di, te sabu za'ra da, îwana ré Cristuhu zadawa wasu'u'wa norî hâ. Ône haré wa tô mo, Arabia u. Taha pari wa tô duré apâ mo, Damascu u. ¹⁸Si'ubdatô wahu parimhâ, wa tô oto mo Zeruzalê u, Pedru hâ te waihu'u wê da, te sôpêtê da. Tamemhâ maparane romhuri na wa tô isiré nhamra. ¹⁹Tawamhâ isiré Cristuhu zadawa wasu'u'wa norî hâ te 'manhopêtê ô di. Tiaguhu si wa tô sôpêtê, Wanhîb'apito no hâ.

²⁰Tô sena wa âma aima îsiwasu'u za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nho'a. Îzadawa nhipse na te âma aima rob'ui'ére za'ra wa'aba ô di.

²¹Taha parimhâ, wa tô oto mo Siria na ti'a nhisi u, duré Silisia na ti'a nhisi u zama. ²²Zudéa âma Cristuhu zazei'wa norî hâ te te siwi ihâiba pibui ô di, taha bâta mono na hâ. ²³Âne si, ma tô îwasu'u hâ te te 're wapari za'ra: "Te te aré wama

're i'arob'manharĩ wasété mono hã, te te oto 're 'mahârã, Wanhib'apito da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zé hã, iwana ré te te aré sima 're iwê mono hã te te uprosi da." ²⁴Tahawa, te 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're wata za'ra, i'âma isisapri u'âbã.

Paulu hã, Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa norĩ te te siwi i'âri wê zé

2 ¹Tawamhã 14 na wahu pari, wa tô apã isina siri Zeruzalê u, Barnabéhé me. Titu hã wa tô duré isiré saprô. ²Tamomomhã, wa tô apã isina siri, 'Re ihâimana u'âsi mono te te îma hãiré wa, âne hã te 'manharĩ da. Tamemhã, isazei'wa norĩ 'madã'â'wa norĩ me wahâiba pisutu wasi'rã'ôto wamhã, wa tô âma tâma rowasu'u za'ra, Rowasu'uwê te 're iwasu'u mono na hã Zudeu'ô norĩ ma. Te isima wê ô di, romhuri te i'manharĩ pari hã, duré âhã na te 're i'manharĩ mono hã taré ihâimana da hã. ³Titu hã ma tô isiré tihâiba. Ta hã Gregu na 're hâimana mono nherê, da te tâma 'ru zahi ô di, isisihâiwata nhizâri da hã. ⁴Ni'wam norĩ watême ma tô asisi sa'rese âna wapsã'a'wa ne, wasiré isazei'wa newa. Ta norĩ hã ma tô aré sima wê za'ra, Tituhu ma, te te 'ru zahi za'ra da, sisi-hâiwata nhizâri da. Ma tô duré sima wê za'ra, Cristu Zesusihi âma wasima iwê na 're iwahâimana za'ra mono zé^a hã te te wawi waihu'u za'ra da, duré titede'-wai ma wada'uri zarina romhuri'wa 're ihâimana za'ra mono ne, apã 're wahâimana za'ra mono da. ⁵Tane nherê, niwamhã ta norĩ âma wa te âma sasômri waihu'u za'ra ô di. E marĩ wa. Rowasu'uwê sena na 're ihâimana mono si aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da, wa te wasima wê za'ra wa.

⁶Ni'wam norĩ hã isazei'wa norĩ 'madã'â'wa na da te 're i'madã'â za'ra mono hã, rosa'rada ité hã te te îma sômri za'ra ô di. Îma hã marĩ dai ô di tô, 're ihâimana za'ra mono zé hã. E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te da'âma 're arowairébé mono ô wa, romana wawi 're idahâimana za'ra mono zéb zarina. ⁷Tazahã, ma tô 'madã'â waihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutu na hã, Rowasu'uwê, Zudeu'ô norĩ ma, te 're 'mahârã mono da, duré Pedru hã Zudeu norĩ ma, te te âma 're irob'mahârã za'ra mono ne. ⁸E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono tiwaihu'u pese uptabi na ma tô ipisutu, Rowasu'uwê hã Zudeu'ô norĩ ma, te 're wasu'u mono da, Pedru hã Zudeu norĩ ma, te te tâma 're wasu'u za'ra mono da, te te ipisutu ne. ⁹Tiagu hã duré Pedru duré Zuwãhã zama, isazei'wa norĩ 'madã'â'wa na da te 're i'madã'â za'ra mono norĩ hã ma tô waihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ã hã romhuri iwê uptabi aimawi te te îma isômri na hã. Tahawa, ma tô siwi izawi Barnabéhé zama sib'rata tete na, da te wawaihu'u za'ra da, wa te wasiré 're iromhuri za'ra mono na. Âne zarina, wa tô wasima waihu'u za'ra ni, wa norĩ hã Zudeu'ô norĩ u, wa te 're romhuri mono da, duré ô norĩ hã Zudeu norĩ u. ¹⁰Âne si, ma tô misi marĩ hã wawi waptêrê za'ra: Âma 're wapô're pu'u mono da, Wanhib'apito zazei'wa norĩ isibrob'ô norĩ âma hã. Tahawa ta hã te 're 'manharĩ u'âsi mono da si, wa sada 're isisapêtê.

Paulu hã, Pedruhu ma te te ipetêzé

¹¹Tane nherê, Pedru hã Âtioquia u wei wisi wamhã, danho'a wa tô sada ihâiba, te te âma upai uptabi wa. ¹²Âne ma tô tiromhâiba: Aibã norĩ, Tiagu

a 2.4 wasima iwê na 're iwahâimana za'ra mono zé Wasima iwê na 're iwahâimana za'ra mono zé te wasu'u, wanhahâiwata nhihâri âna 're iwahâimana za'ra mono zé, taha zarina 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're wa'awêsâmri mono dai ô wa.

te te âma isatōrī za'ra, âma sihutu wana ré, Pedru hã ma tô nasi aré tisa, Zudeu'ô norī siré. Tane nherē, aibã norī oto âma sihutu wamhã, ma tô tiwi ai'ré za'ra, Zudeu'ô norī wi. Ma tô duré tiwi sina tipahã za'ra. Âne hã ma tô 'manha, Zudeu norī ma pahi wa, ta norī hã âma 're simizaze za'ra mono wa, Zudeu'ô norī hã uburē 're sisihâiwata nhihâri za'ra mono da. ¹³Tane duré wasisânawã norī Zudeu norī hã ma tô hâimana si'ahã na 're ihâimana za'ra mono ne tihâimana za'ra, Pedruhu ne. Tawamhã Barnabéhé zama ma tô âma sasōmri za'ra. ¹⁴Tawamhã tô sena Rowasu'uwê zarina ihâimana za'ra ô na te 'madâ'â za'ra wamhã, wa tô Pedruhu ma tinha danho'a, âne: "A hã Zudeu. Tane nherē, Zudeu norī hâimanazém na aihâimana ô di. Zudeu'ô norī hâimanazém na si te âhã na hã aihâiba. Tahawa, e niha te za bété tâma i'ru zahi za'ra, Zudeu'ô norī hã Zudeu norī hâimanazém na oto 're hâimana za'ra mono da hã."

¹⁵Wa norī hã, Zudeu na wa 're wahâimana za'ra tô, wapoto hawim haré. Mare di, Zudeu'ô norī "siwa'ru tiwasédé te te 're i'manharī za'ra mono" na da te 're i'mahârâ za'ra mono ne hã. ¹⁶Tane nherē, wama waihu'u pese za'ra di, Zezu Cristu da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina si, 'Re ihâimana u'âsi mono i'uwaibaba na 're idahâimana za'ra mono na te te oto 're ida'a'madâ'â mono na hã. Mare di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob'ui'érezé, da te 're i'madâ'â pese za'ra mono zarina hã. Tane duré wa norī zama, Cristu Zezusi hã wa tô saze za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono hã i'uwaibaba na 're iwahâimana za'ra mono na te te oto 're wa'a'madâ'â mono da, Cristu hã wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina. Mare di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob'ui'ére te te i'ru, wa te 're 'manharī za'ra mono wê te hã. E marī wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã ni'wa iwê na 're ihâimana mono na te te 'madâ'â waihu'u ô wa tô, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi te te i'ru, te te âma 're uwaimrami mono wê te. ¹⁷Wa norī hã Zudeu norī, Cristuhu âma 're wahâimana za'ra mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono, i'uwaibaba na 're iwahâimana za'ra mono na te te oto 're wa'a'madâ'â mono da, wasima sô 're wanhopré mono wamhã, âne wamhã, sô'awi wa za wa te 're waihu'u za'ra, wa norī zama wawasété na 're iwanomro mono na hã, Zudeu'ô norī ne. Âne wamhã, e wa za wa te âma 're rosa'rata upa za'ra, Cristu hã 're wawasété za'ra mono da, te te 're iwanhimroi mono na hã. Mare uptabi di. ¹⁸Wa hã, marī te irême na apã te 're rowahutu mono wamhã, wa aré âma upai pese. Ta hã te irême, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi. ¹⁹Âhã na hã 're ihâimana mono ô di oto, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob'ui'érezé ma hã. Taha ma, wa tô dârâ tô, 'Re ihâimana u'âsi mono ma si oto 're ihâimana mono da. Cristuhu siré wa tô dârâ oto, wedepo'o nhonhi'râmi na. ²⁰Tahawa, wa hã oto 're ihâimana mono ô di. Cristuhu si te oto iwa 're hâimana. Â hã ihâimanazé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra te 're umnhasi mono sina, wa 're ihâimana, îzawi pese 'wai ma duré îzada isisōmri ma. ²¹Te îsiwi wê'ô waihu'u ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé hã. E marī wa. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob'ui'érezéb zarina 're dahâimana za'ra mono wê te, 'Re ihâimana u'âsi mono, i'uwaibaba na 're idahâimana za'ra mono na, te te oto 're da'a'madâ'â mono 'wa'âhã, marī dai ô di aré, Cristu idâ'âzé hã!

'Re ihâimana u'âsi mono iwê te te dama 're i'apisutu mono zé,
da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina

3 ¹ Galata âma 're i'ai'ubumroi wa'aba mono norî, i'ai'râ nhimiza'rese za'ra wa'aba ô! E 'wa hâ ma ai'râiwamnari za'ra wa'wa. Zezu Cristu wedepo'o nhonhi'râmi na da te dasiwi isasômrizé hâ wa tô asô're aima wasu'u pese za'ra wa'wa, atômo na idâ'âzé asiwi i'madâ'â aba ne hâ. ² Wa isima wê, misi marî hâ te waihu'u da: E 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob'ui'ééré 're i'madâ'â pese za'ra wa'aba mono zarina, ma tô iwaibui wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hâ. E niwamhâ Rowasu'uwê wapari za'ra wa'aba wa, e duré saze za'ra wa'aba wa. ³ E niha te merê ai'râ nhimiza'rese âna oto aihâimana za'ra wa'wa. Isazei'wa na aihâimanazé hâ ma âma isâna'-rata za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani waihu'u pese uptabi na 're ihâimana mono te te i'aipawaptob za'ra wa'aba na hâ. E niha te tane nherê, âhâ na hâ asima iwê za'ra wa'wa, asihawi asiptete na oto ai'aba'rei wa'aba da, ti'ai âma aihâimanazé i'râsutu za'ra wa'aba zéb u hâ. ⁴ E taré te tihâimana za'ra, uburé marî 're isépata za'ra wa'aba mono zé hâ. Îma hâ taréi ô di! ⁵ 'Re ihâimana u'âsi mono si ma tô Tipê'êzani hâ aima sômri za'ra wa'wa. Ta hâ ma tô marî dama i'manharî waihu'u'ô hâ te te 're a'manharî, ai'reb za'ra wa'aba. E tane nherê, Mozésihi nhimi'ui'ééré na roti zahi hâ 're i'madâ'â pese za'ra wa'aba mono zéb zarina, âne hâ te te 're a'manharî. E niwamhâ Rowasu'uwê wapari za'ra wa'aba wa, e duré saze za'ra wa'aba wa.

⁶ Ma'âpé âma aipo're pu'u za'ra wa'aba, Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ééré te te inharî na, Abra'âhâ wasu'u na, âhâ na: "Abra'â hâ ma tô saze, 'Re ihâimana u'âsi mono. Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô 'madâ, i'uwaibaba na 're ihâimana mono na hâ." ⁷ Âne wa, waihu'u za'ra wa'aba, Abra'âhâ nhihudu uptabi na 're ihâimana za'ra mono hâ, tô ni'wam norî 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono norî. ⁸ Âne hâ romhâimana wana ré, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô tinhimiroti na Ibaihâ Iwazé pese na waihu'u siro, Zudeu'ô norî, i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono na za te te oto 're i'a'madâ'â mono na hâ, te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina. Tahawa, bâdâ iwa waptâ'â wana ré, ma tô Abra'âhâ ma waihu'u siromo za'ra, Rowasu'uwê 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hâ, âne: "Ai'u'âbâ, wa za iwê hâ te dama 're apisutu, uburé dapoto mono bâ." ⁹ Abra'â hâ ma tô saze, 'Re ihâimana u'âsi mono. Tahawa iwê hâ ma tô tâma pisutu. Âne zarina, uburé te te 're isaze za'ra mono norî ma, iwê hâ te za 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma 're apisutu, Abra'âhâ ma te te ipisutu ne.

¹⁰ Ni'wam norî hâ Mozésihi nhimi'ui'ééré na roti zahi te te 're i'madâ'â pese za'ra mono zép si te te 're umnhasi za'ra mono wamhâ, te za 're hâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono iwasédé te te dama 're i'apisutu mono zéb 're. E marî wa. Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ééré hâ te te nharî wa, âne: "Mozésihi nhimi'ui'ééré na roti zahi, ni'wa hâ imono bâ te te 're a'madâ'â pese mono ô wamhâ, te za siwi wê'ô pese, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ." ¹¹ Tô ibâ tô, ni'wa hâ Mozésihi nhimi'ui'ééré na roti zahi te te 're i'ab'madâ'â pese mono zéb zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're 'madâ'â mono ô di za, i'uwaibaba na 're ihâimana mono na hâ, Ibaihâ Iwazé pese na isimiroti zahi na rob'ui'ééré te te nharî wa, âne: "Ni'wam norî hâ 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're

i'umnhasi za'ra mono zéb zarina, i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono na te te oto 're i'amadââ mono nori si te za 're hâimana u'âsi za'ra, rowë u'âsi na."

¹²Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi hã, 'Re ihâimana u'âsi mono, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zém nei ò di. Tazahã, âne Ibaihã Iwazé pese na rob-'ui'ére te te inharĩ hã: "Ni'wa hã, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi nima hã te te 'madââ nhimini âna te te 're a'madââ pese mono wamhã, taha na te za tó 're hâimana u'âsi^b, rowë uptabi na."

¹³Cristu hã ma tó wa'awa'ã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimi'ahârizé wi, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi, wa te 're 'madââ pese waihu'u za'ra mono ò wa. Wa'upana ma tó 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzé hã sina uwaimra, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére te te inharĩ zarina, âne: "Ni'wam norĩ, wedepo'o nnonhi'rãmi na, da te 're isasômri za'ra mono hã te 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzéb 're, 're hâimana za'ra." ¹⁴Cristu ma tó âne hã 'manha, 'Re ihâimana u'âsi mono iwë na Abra'ãhã ma te te âma iropisudu hã Zudeu'ò norĩ ma, te te 're sômri mono da. Cristu Zezusihi u'ãbã, ma tó te te dama 're anhomri, uburé wa norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono, Tip'ëzani te te wama âma iropisutu za'ra hã wa te 're waihu'u mono da, Zezusi wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina.

**'Re ihâimana u'âsi mono te te iropisutuzé, duré
isimiroti zahi na Mozési te te irob'ui'érezé**

¹⁵Ïsisânawã norĩ, wa za aima romnhimire'é za'ra wa'wa, bâtã sidâpã 're idahâimana za'ra mono zém na, âne: Ni'wam norĩ hã marĩ na sisaze zahuré wamhã, te za âma sisihâtã zahuré, te te sima iropisutu zahuré zém na. Tawamhã ni'wa hã te te tiwi pru waihu'u zahuré ò di za. Duré te te âma tiwi sipai waihu'u zahuré ò di za. ¹⁶Tane 'Re ihâimana u'âsi mono hã ropisutu zahi ma tó Abra'ãhã ma 'manharĩ za'ra, duré misi isihudu ma zama. Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te tinha, 'Re ihâimana u'âsi mono Abra'ãhã ma, te te iropisutu zahi na hã duré misi isihudu ma. Taha na rob'ui'ére hã da'ahã ma nomro ò di. Misi dahâiba ma si, tó ta hã Cristuhu ma si. ¹⁷Wa ïsima wë, âne te aima roti za'ra wa'aba da: 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tó ropisutu zahi hã 'manha, Abra'ãhã ma. Tawamhã ma tó tâma ropisutu, te te âma uwaimrami da. Ta hã roti zahi Mozési te te âma irob'ui'ére hã, 430 na da'ama wahu pari te te dama isômri hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te iropisutuzé hã te te pru waihu'u ò di, duré te te pari waihu'u ò di. ¹⁸'Re ihâimana u'âsi mono tinhop-rubzém na, Abra'ãhã ma te te âma iropisudu hã, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi zarina 'wa'ãhã, tawamhã ropisutu zahi zarina hâimana ò di aré. Tane nherë, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tó tinhoprubzé hã tâma tisó, tó wa'ãbã âna, ropisutu zahi hã te te tâma i'manharĩ zarina.

¹⁹Tawamhã, e marĩ da, te Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi hã 're hâimana. Ta hã ma tó 'Re ihâimana u'âsi mono hã dama tisó, te te dama hâi'rë da, te te sima 're iwë mono zé wa'rãmi, uburé marĩ 're ihâimana za'ra mono hã. Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi hã 'Re ihâimana u'âsi mono, hâiwa hawi romhuri'wa norĩ zadawa na ma tó Mozésihi ma waihu'u. Tawamhã ta hã aré

b 3.12 te za tó 're hâimana u'âsi Tane nherë, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi, ni'wa hã uburé te te uwaimrami waihu'u ò di.

tô 're ihâimana mono da hã, Abra'âhã nhihudu we imorizéb u, taha ma, 'Re ihâimana u'âsi mono ropisudu te te 'manharĩ wa. ²⁰Tane nherê, damreme 'mahârâ'wa hã hâimana waihu'u ô di, ni'wa misi hâimana wamhã. Sadai ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono hã misi pese 're hâimana mono wa.

'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na, Mozési te te irob'ui'érezé

²¹E tawamhã Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'aropisutu mono zada, te 're hâimana. Mare di! E marĩ wa. Dahâimana u'âsi zém nhomri'wa da, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi hã 're hâimana mono 'wa'âhã, taha zarina te aré 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're da'awê-sâmri, da te 're i'madâ'â pese za'ra mono zéb zarina. ²²Tane nherê, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te tinha âne: Ti'ai âma uburé pese isazei'ô'wa 're idahâimana za'ra mono hã te dawasété nhimiwada'uri zarina si 're dahâimana za'ra, taha zarina 'Re ihâimana u'âsi mono te te iropisutuzé te te 're isaze za'ra mono norĩ te te 're waibui mono da, Zezu Cristu te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina.

²³Tane nherê, Cristu, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb da, bâdâ iwa waptãã ô ré hã, dazazéb 're, 're idasimasa mono ne, wa aré 're wahâimana za'ra, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi 're, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb da hã, za we isihâi'rézéb u. ²⁴Âne wa, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi hã ma tô te te wama 're roti za'ra aré, Cristu hã we imorizéb u, wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zém na si, i'uwaibaba na 're iwahâimana za'ra mono na, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're wa'amadâ'â mono da oto.

²⁵Âhã na hã, bâdâ ma tô oto iwa waptãrã tô, Cristu wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb da hã. Tahawa 're wanhimnhasi za'ra mono ô di za oto, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi te te wama 're iroti za'ra mono zô hã.

²⁶E marĩ wa. Cristu Zezusi hã asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zéb zarina, te uburé oto 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ²⁷E marĩ wa. Â dawabzuri hã ma tô i'manharĩ za'ra wa'wa, Cristuhu âma oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Âne wa, ma tô oto asi'uza za'ra wa'wa, Cristuhu hâimanazé iwê uptabi na oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ²⁸Âne zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono hã aiwab ô na te te 're a'madâ'â mono ô di, Zudeu norĩ Zudeu'ô norĩ me hã, duré wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa norĩ, wada'uri âna sima iwê na 're ihâimana za'ra mono norĩ me hã, duré aibã norĩ pi'ô norĩ me hã. Uburé a norĩ wa'wa hã, misi aihâiba ne te oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo, Cristu Zezusihi âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa. ²⁹Tawamhã Cristuhu te na oto 're anomro aba mono wa, te Abra'âhã nhihudu na 're anomro aba mo. Âne zarina, te za duré iwaibui wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono te te âma iropisutuzé hã.

4 ¹Wa za duré aima waihu'u za'ra wa'wa, âne: Ni'wa hã imama nhibro nimahã na za te te sima iwaibu da hã, zahadu âma wahup surure ré hã, te za 're hâimana, wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa ne, uburé marĩ hã za ite na tô tâma 're hâimana za'ra mono da nherê. ²Ai'utê ré, ti'madâ'â'wa norĩ nhib'rata te za 're hâimana. Duré isibro hã te za te te tâma 're 'madâ'â za'ra, imama hã wahu te te âma ipisutuzéb u. ³Tane, wa duré wa norĩ hã tô 're wahâimana za'ra, wapê'ê 're, 're waprédub za'ra mono ô ré hã. Wada'uri

zarina titede'wai ma romhuri'wa ne, wa tō 're wahâimana za'ra, ihâiba'ō norī siptete na hâiwa nho're na te te 're idawada'uri wasété za'ra mono norī nhīb'-rata. ⁴Tane nherē, bādâ ipisutu siro oto iwa waptā'ā wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono ma tō Ti'ra hā we satō. Ta hā ti'ai āma 're idapoto za'ra mono ne, ma tō podo, tina hawī. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te āma irob'ui'érézēm nhiptete zahâpâ ma tō duré 're hâimana, ⁵taha nhiptete zahâpâ 're iwahâimana za'ra mono hā te te 're wa'azani mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na 're wanomro mono da oto.

⁶Tawamhā i'ra na oto tāma 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono na sihâi'rē da, 'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tō Ti'ra Pē'ēzani hā we atēme satōrī za'ra wa'wa aipē'ē aba u. Ta hā Ipē'ēzani hā te 're wata, hârâ 'râihâ na, āne: "Īmama, Īma i'asawi uptabi." ⁷Āne wa, wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa ne 're anomro aba mono ò di oto, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na oto 're anomro aba mono wa. Tawamhā i'ra na oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, a norī wa'aba ma zama te za 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te aima 're anhomri 'wa, uburē marī ti'ra norī ma te te 're i'anhomri mono da hā.

⁸'Re saze za'ra wa'aba mono ò ré hā, 'Re ihâimana u'âsi mono, 're waihu'u za'ra wa'aba mono āna, ma tō aré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tahawa wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa ne, te aré 're aihâimana za'ra wa'aba mo, ihâiba'ō norī ma romhuri'wa na, ta norī hā tō i'uptabi ò nherē. ⁹Tane nherē, āhā na hā 'Re ihâimana u'âsi mono aima waihu'u pese za'ra wa'aba di oto. Tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te aiwaihu'u pese za'ra wa'aba di. E niha te āne nherē, apâ asina siri za'ra wa'aba da, asima iwē za'ra wa'wa, ihâiba'ō norī hâiwa nho're na siptete na te te 're idawada'uri wasété za'ra mono norī u hā, ta norī hā sib'uwere nherē, duré tarére nherē. E niha te duré asima iwē za'ra wa'wa, wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa ne, ta norī ma, apâ 're aihâimana za'ra wa'aba mono da hā. ¹⁰E marī da, te asima iwē za'ra wa'wa, dato Zudeu norī tozé hā 're 'madââ pese za'ra wa'aba mono da, bādâ ipire norī hā, duré a'amo ipire norī hā, duré a'ē ta'azé hā duré wahub zama, taha zarina asō'reptuzé hā asina 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da newa. ¹¹Ai'āma ihâtâ'ā uptabi za'ra wa'aba di. E tawamhā romhuri te atēme i'manharī za'ra wa'wa hā, marī dai ò di.

¹²Īsisānawā norī, wa za āma aiwi waptērē za'ra wa'wa: Ma'āpē ĩsine 're aihâimana za'ra wa'aba mono, wa hā asine za'ra wa'aba, 're ihâimana mono wa. Duré tame ai'rata ĩnamra za'ra wa'aba ré hā, marī iwasédé ĩma 'manharī za'ra wa'aba ò di. ¹³E ma tō āma aipo're pu'u za'ra wa'wa, marī wa, ĩmorī'rata na Rowasu'u'wē na te aima irowasu'u za'ra wa'aba na hā. Īhâzé wa, wa tō āma aima rowasu'u za'ra wa'wa. ¹⁴Īhâzé ipire ĩ'āma hâimana wa, te ĩsina aima ropire hā, wazere za'ra wa'aba nherē, asiwi iwē'ō aba ò di. Duré asiwi ĩzatōrī aba ò di, ĩmorī da hā. Iwa'rāmi, ma asiwi ĩ'āri wē wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono te hâiwa hawī romhuri'wa ne hā, niwamhā wa hā Zezu Cristuhu ne hā. ¹⁵Bété oto āhā na hā, e mahāta rowē aima ihâimana za'ra wa'wa hā. E marī hâimana bâ. Tō sena tō ĩma hā, wapu 'wa'āhā, taha bātā na hā, ato te aré isani za'ra wa'wa, ĩma sōmri za'ra wa'aba da! ¹⁶E tawamhā āhā na hā, rowasu'u tō sena hā te aima wasu'u za'ra wa'aba wa, wa asitob'ru na oto aima ĩhâimana za'ra wa'wa.

¹⁷Ā hā aibâ norī aimawi rowasu'u'wa norī hā te sima aiwē za'ra wa'wa. Tane nherē, te te sima iwē za'ra hā iwē ò di. Te te sima iwē za'ra hā, ai'āma sipo'o

za'ra wa'aba da, iwi, duré asima wē za'ra wa'aba da, te te ai'āma sima iwē za'ra wa'aba ne. ¹⁸Iwē tō, ni'wam norī ai'āma 're ihâtâ'a za'ra wa'aba mono da hā, marī iwē na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Tō āne hā 're romhâimana mono, ai'rata 're inhamra aba mono ō nherē zama. ¹⁹Ī'ra uptabi ne ĩma 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norī, wa ai'āma robzépata za'ra wa'wa, pi'ō hā i'ra tama poto da, tiwasā te te isépata ne. Wa za tō ai'āma robzépata u'āsi za'ra wa'wa, Cristu hā ai'āma 're ihâimana za'ra wa'aba mono zéb u. ²⁰Āhā na hā, wa aré isima wē upta, tame ai'rata ihâimana za'ra wa'aba da, ĩmreme zasi ō na te aima rowasu'u za'ra wa'aba da, ai'āma ihâtâ'a uptabi za'ra wa'aba wa.

Agaha wasu'u Saraha me

²¹Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi nhiptete zahâpâ zahadu 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, asima iwē za'ra wa'wa hā, ma'ápé misi marī hā ĩma wasu'u za'ra wa'aba: E wapari za'ra wa'aba ā bâ, Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi inomro hā. ²²Ta hā rob'ui'ére inomro hā te āne rowasu'u. Abra'āhā ma, te i'ra hā maparane 're hâimana zahuré, wada'uri zarina tāma romhuri'wa Aga na isisi wa te te ime hā, duré ihâiba amo pi'ō wada'uri āna 're ihâimana mono, Saraha wa te te ime hā. ²³I'ra, wada'uri zarina tāma romhuri'wai 'ra hā ma tō podo, uburé ai'uté norī hā 're ipoto za'ra mono ne. Tanei ō di, pi'ō wada'uri āna 're ihâimana mono 'ra hā. Ta hā ma tō podo, 'Re ihâimana u'āsi mono te te āma iropisutuzéb zarina. ²⁴Ā hā romhâimanazém na āma isimiré, da te āma 're iwaihu'u za'ra mono zéb da hā, te iwasu'u zahuré 're hâimana: Maparane pi'ō norī hā te maparane ropisutu zahi hā wasu'u zahuré. Imorī'rada pi'ō Aga na isisi hā, ta hā te êtê 'râihâ Sinai na isisi āma ropisutu zahi hā wasu'u. Ta hā ropisutu zahi zarina 're ipoto za'ra mono norī hā te wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa da, 're poto za'ra. ²⁵Aga hā te wasu'u êtê 'râihâ Sinai, Arabia āma 're ihâimana mono. Ta hā te duré 'ri nho'u Zeruzalē hā wasu'u, awa'awi na 're ihâimana mono. Ta hā 'ri nho'u hā, wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa ne te 're hâimana. Duré uburé iwa 're isi'ubumroi mono norī hā te Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi nhiptete zahâpâ 're hâimana za'ra, tiwi 're wairébé waihu'u mono āna, wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa ne. ²⁶Tanei ō di, Zeruzalē hâiwa āma 're ihâimana mono hā. Ta hā te sima iwē na rowē na 're idahâimana za'ra mono zé hā wasu'u. Duré ta hā, pi'ō Sara uburé wana za'ra te wasu'u. ²⁷E marī wa. Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ére hā te te nharī wa, āne:

“A hā pi'ō, i'ai'ra waihu'u ō, ma'ápé 're atoi u'āsi mono!

Duré niwa ai'ra, aima i'maipoto ō, ma'ápé rowē te, aihârâ 'râihâ na!

E marī wa. Pi'ō, imro te te irēme si, 'ra ahâ di za, mro ré 're ihâimana za'ra mono norī nhipai u.”

²⁸Īsisānawā norī, a norī wa'wa hā 'Re ihâimana u'āsi mono 'ra, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo, te te iropisutu u'ābâ, Izaquihi āma te te iropisutu ne. ²⁹Taha wahu mono 'remhâ, ai'uté ipodo hā uburé ai'uté 're ipoto za'ra mono ne, te sada 're hâimana, 'Re ihâimana u'āsi mono Pē'ēzani nhimiromhuri hawi ipoto da hā. Tane te āhā na hā ai'āma tiromhâimana za'ra wa'wa. ³⁰Tazahā, e niha te Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ére hā tinha. Āne te tinha: “Ma'ápé

wada'uri zarina aima romhuri'wai ma, rob'ru na oto mori da, dure i'ra zama. E mari wa. Wada'uri zarina aima romhuri'wai 'ra ha, imama nhibro i'uri na tama 're haimana waihu'u mono o wa za, pio wada'uri ana 're ihaimana mono 'ra sire ha." ³¹ Tahawa, isisanawa nori, wa nori ha a ha pio wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wai 'ra na 're wahaimana za'ra mono o di. Tazahā, pio ihai'ba amo, sima iwe na wada'uri ana 're ihaimana mono 'ra na si, wa 're wahaimana za'ra.

Wanhib'apito ama rowe sina 're idahaimana za'ra mono ze

5 ¹ Cristu ha ma to wa'anho'reptu, wasima iwe na rowe sina 're wahaimana za'ra mono da. Tahawa, ma'ape asiptete sina ama 're aihaimana u'asi za'ra wa'aba mono, asima iwe na rowe sina 're i'aihaimana za'ra wa'aba mono zem na ha. Dure apa ha asina siri za'ra wa'aba to, wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa ne, 're aihaimana za'ra wa'aba mono to da.

² Ma'ape asiwi iwapari pese aba! Wa ha Paulu, wa za ane aima waihu'u za'ra wa'wa: Mozésihi nhimi'ui'ere na roti zahi zarina, da te asihaiwata nhihari za'ra wa'aba da, apa asiru za'ra wa'aba wamha, tawamha Cristu ha mari dai o di za, aima za'ra wa'aba ha. ³ Wa za dure ama aipo're pu'u zahu za'ra wa'wa, ane: Da te asihaiwata nhihari za'ra wa'aba da, asiru za'ra wa'aba wamha, to i'ru zahi ubure pese Mozésihi nhimi'ui'ere na roti zahi 're i'mada'a pese za'ra wa'aba mono da ha. ⁴ Mozési nhimi'ui'ere na roti zahi 're i'mada'a pese za'ra wa'aba mono zarina, 'Re ihaimana u'asi mono ha i'uwaibaba na 're i'aihaimana za'ra wa'aba mono na, te te 're ai'mada'a za'ra wa'aba mono da, asima so 're i'asopre wa'aba mono nori, Cristuhu nhiti 're aihaimana za'ra wa'aba mono da, ma to asiwi isihari za'ra wa'wa 'rawi. 'Re ihaimana u'asi mono nhimizawize nhiti ma to dure asina aipaha za'ra wa'wa. ⁵ Tanei o di, wa nori ha. Wasiwawai ana, wa 'Re ihaimana u'asi mono ha wa te 're umnhasi za'ra, i'uwaibaba na 're iwahaimana za'ra mono na za te te 're iwa'a'mada'a mono na ha. Aha zo wa 're wanhimipari za'ra to, 'Re ihaimana u'asi mono Pe'ezani nhimipawaptobzem na, wawa 're ihaimana za'ra mono na, Cristu wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zeb zarina. ⁶ E mari wa. Cristu Zesusihi ama 're wahaimana za'ra mono wamha, mari dai o di, isihaiwata nhihari re nori ha dure isihaiwata nhihari o nori ha. Ipire ha Cristu, wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono ze, taha zarina wanhimizawize wama 're haimana za'ra mono da.

⁷ Te are ai'aba'rei we wa'wa! Tane nhere, e 'wa ha ma bete ai'ra pizari za'ra wa'wa, 'Re ihaimana u'asi mono nhimiroti to sena ha 're i'mada'a za'ra wa'aba mono to da ha oto. ⁸ Ta ha te te i'ai'ra pizari za'ra wa'wa ha, 'Re ihaimana u'asi mono hawib o di, to aso ihara za'ra wa'aba hawib o di. ⁹ "I'ute wapu mapuze ha surure nhere, te za ubure mapu, i'ute wapu ha." ¹⁰ Tane nhere, Wanhib'apito si wa umnhasi, rosa'rada aimawi ha za isaze za'ra wa'aba o na ha. Te te aiwi iro'wa'rutu za'ra wa'wa ha, to ni'wai wamha, te za to 'Re ihaimana u'asi mono ha tama rob'manhar'i pipa za.

¹¹ Isisanawa nori, 're dasisihaiwata nhihari za'ra mono da, wa ha zahadu te 're rowahutu mono o nhere, e niha ba bete te zahadu tawamha da te ima 're rob'manhar'i wasete za'ra. Ane na te to 're rowahutu mono 'wa'aha, tawamha wedepo'o nhonhi'rāmi na Cristu, wazada idā'aze wasu'u, da'aha na da te dasiwi 're iwe'o mono ha te te are dawi 're aro'wa're mono o di. ¹² Ima

wê di, te te aiwi iro'wa'rutu za'ra wa'aba norî hâ òne haré si're zani za'ra, wê te bâ danhihâiwata nhîhârî hâ.

¹³Taneî ò di, a norî wa'wa hâ îsisânawâ norî. 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô asô tihârâ za'ra wa'wa, asima iwê na rowê sina 're anomro aba mono da. Tane nherê, asima iwê na 're aihâimana za'ra wa'aba mono wê te, siwa'ru aipê'ê na asima 're iwê za'ra wa'aba mono hâ wê ò nherê, marî 're 'manharî za'ra wa'aba mono tô. Taha wa'râmi, asisawi sina asima 're romhuri za'ra wa'aba mono. ¹⁴E marî wa. Uburé Mozésihi nhîmî'ui'ééré na roti zahi hâ ahâ uptabi nherê, te simisutu misi roti zahi na tihâiba, â hâ: "Re da'azawi pese mono, 'râwi 're i'asisawi pese mono ne." ¹⁵Tane nherê, abaze zahi ne 're asi'u'a za'ra wa'aba mono wamhâ, duré asiwi 're ro'wa'rutu za'ra wa'aba mono wamhâ, âne wi, ma'âpé âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, 'râwi 're asisimroi wa'aba mono tô da.

'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani nhîmiwada'uri zarina 're idanomro mono zé

¹⁶Wa îsima wê, âne te aima roti za'ra wa'aba da: Ma'âpé 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani si te te 're asimroi wa'aba mono, aihâimanazéb 'remhâ. Duré marî iwê'ô na 'râwi aipê'ê 're, asima 're irosa'rata za'ra wa'aba mono zé hâ, 're 'madââ za'ra wa'aba mono tô. ¹⁷E marî wa. 'Râwi marî, wa te wasima 're iwê za'ra mono zé hâ, te 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani te te sima 're iwê mono zéb zada. Duré tane 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani te te sima 're iwê mono zé hâ, te 're hâimana, 'râwi marî, wa te wasima 're iwê za'ra mono zéb zada. Â norî hâ te sisada 're hâimana zahurê, tinhitob'ru na. Tahawa 'râwi marî asima 're iwê za'ra wa'aba mono zé hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono ò di za. ¹⁸E marî wa. Tô 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani si te te 're asimroi wa'aba mono wamhâ, âne wamhâ, 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò di tô, Mozésihi nhîmî'ui'ééré na roti zahi nhîptete zahâpâmhâ.

¹⁹Marî dapê'ê na âma 're idasiwasété za'ra mono zé, dama iwaihu'u pe, â norî hâ: Damro nai ò nherê danhimisaihuri, duré siwa'ru danhiséb âna dasina dahâimana, ²⁰duré 'Re ihâimana u'âsi mono upana romhâiba na dawada, duré abzé 'manharî, duré danhimizawi ò, duré dasi'ahârî, duré danhimî'um-nhasi pe, duré dasisada danhiti'ru, duré 'râwi dasi'madââ ze, duré dasiwê'ô, duré dasima dasipo, ²¹duré marî na danhiminho'ru, duré âzé na dasi'râiwam-narî pe, duré âzé na dasi'râiwamnarî pese wa, siwa'ru marî 'manharî wasédé, duré â norî sine marî 'manharî wasété zama. Wa za duré apâ âma sahu, te i'aipo're pu'u za'ra wa'aba zém na, âne: Â norî te te 're i'manharî za'ra mono norî hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'auwê mono zém na âma isite za'ra da hâ waihu'u ò uptabi di.

²²Taneî ò di, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hâ. Ta hâ te te dama 're tébré za'ra, â norî hâ: Danhimizawi pe, duré datoî u'âsi zé, duré rowê u'â, duré danhimî'êi hâ, duré dama dahâimana wê, duré dahâimana zasi ò, duré dama da'umha, ²³duré 'râwi dasi'madââ zeî ò, duré 'râwi dasiwi danhimî'râmi. Â norî zada hâ hâimana ò di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhîmiroti zahi hâ. ²⁴Ni'wam norî hâ Cristu Zezusihi nhîb'auwê na 're ihâimana za'ra mono norî hâ ma tô wedepo'o nhonhi'râmi na sasômri za'ra, marî tipê'ê na âma 're isiwasété za'ra mono zé hâ, marî iwasédé te te sima 're iwê za'ra mono siré. ²⁵'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani âma oto 're wahâimana za'ra mono wa,

wa za duré tãma 're wasisömri za'ra, ôhõ si te te 're wa'anhimroi mono da. ²⁶Rãwi 're wasi'madãã ze za'ra mono ãna wa za 're wanomro. Duré 're wasi'ru zani za'ra mono õ di za. Duré marĩ na wa te 're danho'ru za'ra mono õ di za.

Ma'ãpé 're asipawapto wê za'ra wa'aba mono

6 ¹Ïsisãnwã norĩ, ni'wa hã tiwasédé te te i'manharĩ na, da te upsibi mei wamhã, a norĩ wa'wa, 'Re ihãimana u'ãsi mono Pê'ëzani nhimiwada'uri na si 're i'aihãimana za'ra wa'aba mono hã, tô asiwi pawapto wa'aba, apã bâdãdi iwê u te te sina siri da. Tane nherê, âne hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono, aihãimana zasi ãna. Duré ãma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, a norĩ wa'aba da zama, aipibuzé hã asada 're hãimana za'ra wa'aba mono tô da. ²Ropire aima 're ihãimana za'ra wa'aba mono na 're asipawapto za'ra wa'aba mono. Âne wap si, te za ãma 're i'uwaïmrami za'ra wa'aba mo, Cristuhu nhimiroti zahi hã. ³Ni'wa hã pire na 're hãimana mono õ nherê, tipire na 'rãwi te te si'ãma 're rosa'rata mono wamhã, ta hã te za 'rãwi sima sadawa hapesé. ⁴Dahãiba mono bâ dahãimanazém na 're idasisarê za'ra mono da si, iwê hã, i'uwaïbaba na 're dahãimana za'ra mono zô! I'uwaïbaba na 're dahãimana za'ra mono wamhã, da te sima 're rowê za'ra mono, iwê hã da te 're i'manharĩ za'ra mono zém na, dahãimanazé hã da te dawĩ 're 'madãã za'ra mono da, 're danhimnhasi za'ra mono ãna. ⁵E marĩ wa. Dahãiba mono bâ, te za tô da te 're 'wasari, romhuri 'Re ihãimana u'ãsi mono te te dama 're i'anhomri mono hã.

⁶Ni'wa hã Cristuhu wasu'uwê te te awaihu'u mono wamhã, marĩ iwê hã te te tô 're apo'o mono, ti'rãiwaihu'u wê 'wai ma.

⁷Rãwi asima 're rosa'rata upa za'ra wa'aba mono tô: Ni'wa hã 'Re ihãimana u'ãsi mono ãma sima toi waihu'u õ di. Ni'wa marĩ te te i'a're hã, ta hã te za tô tehã. ⁸Ni'wa hã marĩ na tipê na ãma 're isiwaseté mono zéb zarina, marĩ iwasété si te te 're a're mono wamhã, taha zarina te za tehã, dadãázép si. Taneĩ õ di, ni'wa hã 'Re ihãimana u'ãsi mono Pê'ëzani ma, te te rowê da, marĩ iwê si te te 're i'a're mono hã. Ta hã 'Re ihãimana u'ãsi mono Pê'ëzani hawi te za tô tehã, dahãimanazé isi'utõrĩ õ hã. ⁹Iwê hã wa te 're i'manharĩ za'ra mono zém na, wa te ãma wazere za'ra õ di tô. E marĩ wa. Bãdã i'uwaïbaba hã iwa waptãã wamhã, wa za tehãri za'ra ni za, wawĩ robzei'õ za'ra õ wamhã. ¹⁰Tahawa, bãdã wama 're hãimana za'ra mono ré hã, iwê hã wa za tô wa te 're 'manharĩ za'ra, uburé dama. Tane nherê, wasiré isazei'wa norĩ ma, wa za iwê hã wa te 're 'manharĩ za'ra, isazei'õ'wa norĩ ma, wa te 're i'manharĩ za'ra mono zém nhipai u.

Paulu, tinhimi'ui'ére na roti te te i'rãsutuzé

¹¹Ma'ãpé 'madãã za'ra wa'aba, ãnhimi'ui'ére za'etê na te ãma aima irob'ui'ére za'ra wa'aba zé hã, ãsi'uihã na ãnhib'rata na! ¹²Asisihãiwata nhihãri za'ra wa'aba da, te te i'aiwati pese za'ra wa'aba norĩ hã, ta norĩ hã dama sihãiré za'ra da, te te sima iwê za'ra norĩ, duré da te 're 'madãã ze za'ra mono zô. Ta norĩ, te ãne hã 'manharĩ za'ra, Cristu wedepo'o nhonhi'rãmi na dazada idãázé wasu'u u'ãbã, da te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono õ'umnhasite. ¹³Ni'wam norĩ hã sihãiwata nhihãri ré 're nomro mono nherê, uburé te te 're 'madãã pese za'ra mono õ di, 'Re ihãimana u'ãsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te ãma i'arob'ui'érezé hã. Tane nherê, ta norĩ hã te sima wê za'ra,

asisihâiwata nhihâri za'ra wa'aba wamhâ, 're si'madâ'â ze za'ra mono da, asihâiwata nhihâri za'ra wa'aba wê te, isimiroti za'ra zarina. ¹⁴Tazahâ, oto wa hâ niwa îsina îwata da hâ, mare uptabi di. Wanhîb'apito Zezu Cristu wedepo'o nhonhi'râmi na dazada idâ'âzém na si, wa za te îsima 're rowê. Taha u'âbâ, wa îdâ'â na 're îhâimana, ti'ai âma isazei'ô'wa norî hâimanazé ma hâ. Tane duré te dâ'â na îma 're hâimana, ti'ai âma isazei'ô'wa norî hâimanazé hâ. ¹⁵Aiwab ô hâ hâimana ô di, ni'wa hâ sihâiwata nhizâri ré wamhâ, niwamhâ sihâiwata nhizâri ô wamhâ. Ipire hâ ni'wa ipê'ê 're, poto tém na 're hâimana mono wap si. ¹⁶'Re îhâimana u'âsi mono te rowê u'â duré isimizawizé âma 're îhâimana za'ra mono da si, ni'wam norî â hâ dahâimanazéb da, âma 're îhâimana za'ra mono norî âma, duré uburé 'Re îhâimana u'âsi mono nhîb'a'uwê na 're îhâimana za'ra mono norî âmab zama.

¹⁷Te oto âma 'râsutu da. Oto wa hâ, ni'wa ropire te te îzada iwazere ô da si. E marî wa. Iré 're îmorî wa, da te 're î'ahâri mono zéb ré, Zezusihi te na 're îhâimana mono 'ru te.

¹⁸Îsisânawâ norî, Wanhîb'apito Zezu Cristuhu nhimizawizé, aipê'ê 're ai'âma 're îhâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwê hâ!

Tane tô.

Éfézu

Éfézu āma isazei'wa norĩ ma, Paulu te te irob'ui'érézé

Ibaihāi wasu'uzé

Ā hā ibaihā hā Paulu ma tō tisō Zezusihi zazei'wa norĩ ma, Éfézu na 'ri nho'omo nhisi u. Tame ma tō Paulu hā aré 're sāmra. Maparane wahum na, 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're rowahutu mono ré hā, ma tō āma tiwahu. Āma ronomro wap si, ma tō ā hā ibaihā na tāma āma rob'ui'éré za'ra, 'ri nho'omo amoi hawi, dazazéb 're hāimana siromo. Capitulu 1-3 āma hā Paulu hā ma tō dama waihu'u, Zezusihi zazei'wa norĩ hā misi haré simisutu 're hāimana za'ra mono da, Zudeu norĩ hā duré zudeu'ō norĩ zama, sina 're siwanhizari za'ra mono āna, Zezusi hā uburé zada dā'ā wa, duré 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani hā ipē'ē 're, 're sāmra za'ra mono wa, aiwa. Capitulu 4-6 āma hā ma tō duré dama waihu'u, 're idanomro mono zé itém na hā. Ma tō duré tāma roti za'ra, damama norĩ ma, duré da'ra norĩ ma, duré damro norĩ ma, dama romhuri'wa norĩ ma zama, i'uwaibaba tisiré norĩ ma, 're hāimana za'ra mono da.

1 ¹Wa hā Paulu, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima iwēzéb zarina, wa āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, Éfézu āma 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē na 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, aimawi tāma 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono norĩ hā duré asiptete sina āma 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, Cristu Zezusi isaze za'ra wa'aba norĩ ma hā.

²Wamama 'Re ihāimana u'āsi mono nhimizawizé duré ite datoi u'āsi zé, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu te zama, ai'āma 're ihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da si, iwē hā!

**'Re ihāimana u'āsi mono, iwē te te dama 're i'apisutu mono zé,
Cristuhu āma 're danomro mono wa**

³'Re ihāimana u'āsi mono āma si wa āma 're wawata za'ra, Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama āma. E marĩ wa. Ta hā iwē hā te te wama 're apisutu mono wa, Cristuhu āma 're wanomro mono wa. Ta hā ma tō tinhoprubzé iwē uptabi hā te te wama 're anhomri, hāiwa hawimhā. ⁴Uburé te te aropoto mono wana ré hā, 'Re ihāimana u'āsi mono ma tō sima wa'apisutu siro, ite na 're wanomro mono da, Cristuhu āma 're iwanomro mono u'ābā, tō Ōhō ma si 're wahāimana za'ra mono da, duré isō're wawasédé hā da te wa'āma 're sa'ra waihu'u za'ra mono āna 're wanomro mono da.

'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're wa'azawi pese mono wa, ⁵ma tô waihu'u siro, i'ra na za tâma 're iwahâimana za'ra mono na hã oto, Zezu Cristu hã wazada idâ'âzéb u'âbâ. E marĩ wa. Ta hã ma tô tâma rowê. Duré ã hã te te 'manharĩ da hã, ma tô sima wê. ⁶Tahawa, wa za âma 're wawata u'âsi za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono âma si, isimizawizé hã wê uptabi wa, wa'âbâ âna te te wama sômri za'ra wa, i'ra tâma isawi uptabi u'âbâmhã.

⁷⁻⁸Cristu hã tiwapru na ma tô wa'awa'â, wazada idâ'â za'ra zém na. Taha zarina 'Re ihâimana u'âsi mono, wawasédé hã te te oto wa'âma 're a'madâ'â mono ô di, isimizawizé iwê uptabi zarina. Ta hã ma tô sa'êtê uptabi na te te wama 're anhomri, uburé tite dahâimanazém na rowaihu iwê na duré rowaihu'u wê na zama. ⁹Te te sima irowairébézéb zarina ma tô duré wama hâi'rê za'ra, dama waihu'u âna te te sima irowa'ôtozé hã te te 'manharĩ da, te te sima iwaihu hã, Cristuhu hâiba na. ¹⁰Ite rowa'ôno hã bâdâ i'uwaibaba na âma sitob da, uburé marĩ hâiwa âma 're ihâimana za'ra mono hã duré uburé ti'ai âma 're ihâimana za'ra mono zama, Cristuhu nhimiroti pire zahâpâ 're hâimana za'ra mono da.

¹¹⁻¹²Cristuhu u'âbâ, 'Re ihâimana u'âsi mono hã duréihã ma tô sima wapi-sutu za'ra, isib'a'uwê na tâma 're wahâimana za'ra mono da. Âne hã ma tô 'manha, te te sima iwêzéb zarina, uburé marĩ te te 're i'ab'manharĩ mono hã 're hâimana za'ra mono da, wa norĩ hã imorĩ'rata na Cristu hã wasiwawâi âna te te iropisutuzém na wa te 're i'umnhasi za'ra mono norĩ hã, duré taha zarina iwaihu'u pe iwê uptabi na âma 're wawata za'ra mono da.

¹³'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena hã Rowasu'uwê te te i'asô'reptu za'ra wa'wa hã wapari za'ra wa'aba wamhã, duré saze za'ra wa'aba wamhã, Cristuhu âma 're anomro aba mono wa, te oto atob'rata to ré ne 're anomro aba mo, aiwaihu'u pese zéb da, 'Re ihâimana u'âsi mono Tipê'ezani te te aima sômri za'ra wa'aba wa, te te âma iropisudu hã. ¹⁴'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani hã te wama 're hâimana za'ra, tô sena za wa te 're iwaibui mono na hã, 'Re ihâimana u'âsi mono tinhib'a'uwê norĩ ma te te iropisutuzé hã. Taha na wa za wa te 're waihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã tinhib'a'uwê norĩ uburé marĩ iwasété hawi za te te 're i'awaibui mono na hã. Tahawa, wa za âma 're wawata u'âsi za'ra, sa'êtê uptabi wa.

Paulu hã, 'Re ihâimana u'âsi mono âma iwatazé rowaptêrê na

¹⁵Âne wa, aiwasu'u za'ra wa'wa Wanhib'apito Zezusi hã asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono na duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ uburé 're isawi pese za'ra wa'aba mono na zama te iwapari hawim haré, ¹⁶wa ai'âma 're ipo're pu'u u'âsi za'ra wa'wa, te 're rowaptêrê mono sidâpâ. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono âma wa 're i'wata u'âsi, ai'u'âbâ za'ra wa'aba hã. ¹⁷Wa te te 're rowaptêrê u'âsi duré, Wanhib'apito Zezu Cristuhu te, 'Re ihâimana u'âsi mono wi, Imama iwaihu'u pese uptabi wi hã, Tipê'ezani te te aima sômri za'ra wa'aba da, ta hã rowaihu iwê hã te te aima sômri za'ra wa'aba da, duré tô sena 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã te te aima hâi'rê za'ra wa'aba da, taha zarina waihu'u wê za'ra wa'aba da. ¹⁸'Re ihâimana u'âsi mono wi, wa duré te te 're waptêrê, asimirosa'rata za'ra wa'wa hã te te aima 'ridawa za'ra wa'aba da, rowa'a ite hã 'madâ'â za'ra wa'aba da, duré rowê uptabi zô asiwawâi âna 're i'asôpré wa'aba mono zé hã waihu'u za'ra wa'aba da, taha da, asô

hârâ za'ra wa'aba wa, duré iwē uptabi te te 're l'apisutu mono na hâ, tinhib'a-'uwē nori ma te te âma iropisutuzé hâ waihu'u za'ra wa'aba da, ¹⁹duré iwaihu'u pe hâ sa'ētē uptabi na wa'âma 're ihâimana za'ra mono hâ wa te 're isaze za'ra mono nori âma hâ. Â hâ iwaihu'u pe, wa'âma 're ihâimana za'ra mono hâ, tô ta hâ iwaihu'u pe siptete uptabi na 're ihâimana mono, ²⁰taha na ma tô Cristu hâ apâ âma hâiwa'utu. Taha na ma tô duré tâma pisutu, isimire niwî 're sâmra mono da, hâiwa âma hâ. ²¹Cristu hâ te pire uptabi na 're hâimana, hâiwa âma duré hâiwa nho're âma da'madâ'âwa nori nhipai u, duré roti'wa nori nhipai u duré siptete na wasété na 're ihâimana za'ra mono nori nhipai u zama. Pire uptabi na 're ihâimana mono zé hâ te tâma 're hâimana, uburé roti'wa nori 'madâ'â nhiptete na 're ihâimana za'ra mono nori nhipai u, ti'ai âma âhâ na 're ihâimana za'ra mono hâ duré niwa za roti'wa na 're ihâimana za'ra mono nori nhipai u zama. ²²'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô pisutu, Cristuhu nhimiroti pire zahâpâ uburé marî hâ 're hâimana za'ra mono da. Ma tô duré pisutu, uburé marî nhipai u pire uptabi na 're hâimana mono da, uburé isazei'wa nori ma. ²³Isazei'wa nori hâ, Cristuhu hâiba te 're hâimana za'ra. Cristu hâ uburé pese marî hâ te te 're a'madâ'â pese mono wa, te isa-zei'wa nori 'râ na 're hâimana.

Cristuhu âma dahâimanazé itém na, oto 're idanomro mono zé

2 ¹Duréihâ, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 're 'madâ'â za'ra wa'aba mono ô wa, duré aiwasédé hâ sada 're 'manharî za'ra wa'aba mono wa, ma tô aipê'e 're atâ'â na aré 're anomro aba mo. ²Ti'ai âma isazei'ô'wa 're inomro mono ne, ma tô aré 're anomro aba mo. Ma tô duré aré 're iwapari za'ra wa'aba mo, hâiwa nho're na ipire nori wada'uri wasété 'wa nhimiroti hâ. Ta hâ te âhâ na hâ te te 're roti wasété, ni'wam nori 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're i'madâ'â za'ra mono ô nori ma hâ. ³Uburé wa nori hâ ta nori ne, wa aré 're wahâimana za'ra. Wa te wasima 're iwē za'ra mono zé iwasété si, wa aré wa te 're 'manharî za'ra, wahâimanazé iwasété zarina, duré wanhimirosa'rata wasété zarina. Dasine wa aré 're wahâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzéb 'remhâ.

⁴Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isiba mono zé hâ sa'ētē uptabi di. Duré te te 're iwa'azawi pese mono zé hâ sa'ētē uptabi di. ⁵Tahawa, wawasédé hâ wa te 're 'manharî za'ra mono wa, wapê'e 're wadâ'â na 're wanomro mono ré, ma tô oto wahâimanazé ité hâ wama sômri za'ra, Cristuhu âma oto 're wanomro mono da. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizéb zarina ma asô'reptuzé hâ asina i'uwaimrami za'ra wa'aba. ⁶Cristu Zezusihi âma 're wahâimana za'ra mono wa, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hâ isiré wa'ahâiwa'utu, hâiwa âma duré hâiwa nho're âma wapire na 're wasi'ubumroi mono da, isiré. ⁷'Re ihâimana u'âsi mono ma tô âne hâ 'manha, tinhimizawizé isa'ētē uptabi marî na âma simiré'é waihu'u âna 're ihâimana mono hâ te te hâiré da, niwa za sidâpâsi 're idapoto za'ra mono nori ma hâ. Â hâ isimizawizé hâ tihâimana wē zéb zarina ma tô wama hâiré za'ra, Cristu Zezusihi âma.

⁸E marî wa. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizém na ma tô asô'reptuzé hâ asina i'uwaimrami za'ra wa'wa, asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zéb zarina. Ta hâ aihawib za'ra wa'aba ô di. Tazahâ, 'Re ihâimana u'âsi mono

nhoprubzé, ta hã. ⁹Asô'reptuzé hã mare di, asihawi marĩ zô 're 'asiwasutu za'ra wa'aba mono zéb zarina hã, ni'wa hã si'madââ ze tō da. ¹⁰E marĩ wa. Wa norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipodo, Cristu Zezusihi âma te te iwa'a-podo, romhuri iwê hã wa te tâma 're 'manharĩ za'ra mono da, duréi uptabi te te wazô isa'ra pese siromo za'ra, wa te 're 'manharĩ za'ra mono da.

Cristuhu âma si 're idanomro mono zé

¹¹A norĩ wa'wa Zudeu'ô norĩ hã, ma'âpé âma aipo're pu'u za'ra wa'aba, Zudeu norĩ asihâiwata nhihâri âna te te 're 'iasisi za'ra wa'aba mono na hã, ta norĩ hã isihâiwata nhihâri ré na 'râwi 're sisisi za'ra mono wa, 're sisihâiwata nhihâri za'ra mono wê te. Ma'âpé duré âma aipo're pu'u za'ra wa'aba, duréihã aré 're 'aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã. ¹²Taha bâta mono na hã Cristuhu na ma tō aré 're aihâimana za'ra wa'aba mo, dasiré a'uwê'ô na. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono tinhib'a'uwê da, te te sima i'apisutu norĩ siré aré 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di. Te te iropisutu zahi hã aré aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ô di, ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono tinhib'a'uwê norĩ ma, te te âma iropisutuzé. Tahawa âme ti'ai âma dahâimanazé isi'utôri'ô hã asina 're uwaimrami waihu'u za'ra wa'aba mono âna ma tō aré 're aihâimana za'ra wa'aba mo, duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono âna.

¹³Tane nherê, âhã na hã Cristu Zezusihi âma te oto 're anomro aba mo. Duréihã romhã na 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti aré 're aihâimana za'ra wa'aba mono nherê, Cristu hã wedepo'o nhonhi'râmi na isa'ozém na ma tō sitême ai'âwisi za'ra wa'wa. ¹⁴E marĩ wa. Cristuhu si ma tō rowê u'â hã wama sina âwisi za'ra. Taha zarina ma tō duré 'manha, Zudeu norĩ hã Zudeu'ô norĩ me misi a'uwê wamri siré 're ihâimana za'ra mono ne 're hâimana za'ra mono da oto. Tihâiba na te te irobzépatazém na ma tō wa'ra ne 're isa mono hã pru, Zudeu norĩ, Zudeu'ô norĩ me 're isi'ruiwapari za'ra mono zé hã. ¹⁵Zudeu norĩ hâimanazém na roti zahi hã ma tō uprosi, da te 're 'manharĩ za'ra mono da, roti âma 're ihâimana za'ra mono zama. Maparane a'uwê sipo'o na 're ihâimana zahuré mono hã ma tō âma ato, misi haré oto 're hâimana za'ra mono da, itém na duré isiré 're hâimana za'ra mono da oto simisutu. Âne zarina, ma tō we rowê u'â hã âwisi. ¹⁶Cristu hã wedepo'o nhonhi'râmi na tidâ'âzém na ma tō uprosi, maparane a'uwê wamri aré 're isi'ruiwapari za'ra mono zé hã. Wedepo'o nhonhi'râmi na tidâ'âzém na ma tō âma atob za'ra, misi ihâiba na oto 're hâimana za'ra mono da, duré taha na apâ 'Re ihâimana u'âsi mono u te te âwisi za'ra da. ¹⁷Âne, Cristu hã ma tō wei mo. Ma tō duré te te 're rowasu'u Rowasu'u wê rowê u'âsi 're idahâimana za'ra mono zém na hã, aima za'ra wa'aba Zudeu'ô norĩ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti romhã na aré 're 'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, duré Zudeu norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono 'rata 'râwi 're ihâimana za'ra mono norĩ ma zama. ¹⁸Cristuhu u'âbâ, wa za uburé wa norĩ hã 're wanomro Wamama nho're u, Ipê'ezani iwaihu'u pese uptabi zarina Zudeu norĩ duré Zudeu'ô norĩ zama.

¹⁹Tahawa, Zudeu'ô norĩ a norĩ wa'wa hã dasiré a'uwê'ô ne oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di, duré dama aiwaih'u u ô ne. A norĩ wa'wa hã dasiré a'uwê ne, te oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib-a'uwê na. Isipoto na te oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo. ²⁰A norĩ wa'wa hã

'ri 'rāihā ne te oto 're aihāimana za'ra wa'aba mo, 'ri na'rata nhana'rata nhisiwi da te 're i'ri za'ra mono ne. 'Ri na'rata nhana'rada hā ta nori hā, Cristuhu zadawa wasu'u'wa nori duré 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahārā'wa nori. Tawamhā ētē tōmo wawē 'ri na'rata nhana'rata uparizé ipire uptabi hā, ta hā tō Cristu. ²¹Ta hā te te 're 'madāā pese 'ri 'rāihā hā, siptete na 're sa mono da. Te duré te te 're 'manharī, 'ri 'rāihā hā prédu wē da, Wanhīb'apito ma si aimawi 're hāimana mono da. ²²Tane, a nori wa'aba zama, Cristuhu āma 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono hā, te Cristu hā ai'āma 'ri za'ra wa'wa dasiré, 'Re ihāimana u'āsi mono nhorōwa na oto 're aihāimana za'ra wa'aba mono da, Tipē'ēzani na 're isāmra mono zém na.

Paulu hā, Zudeu'ō nori wazari te te iromhurizé

3 ¹Āne wa, Zudeu'ō nori, wa hā Paulu 'Re ihāimana u'āsi mono wi, wa te te ai'āma 're rowaptērē za'ra wa'wa, asawi te za'ra wa'aba. Cristu Zezusihi ma romhuri'wa na 're ihāimana mono u'ābā, wa dazazéb 'remhā za. ²Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di tō, 'Re ihāimana u'āsi mono tinhimizawizéb zarina ā hā romhuri te te īma isōmri na hā, ai'udāna za'ra wa'aba. ³'Re ihāimana u'āsi mono hā tite rowa'ōno dama waihu'u āna aré 're ihāimana mono hā te te īma ihāi'rézéb zarina wa tō oto waihu'u. Taha na wa tō āma rob'ui'éré, 'rutu na. ⁴Ta hā 're sōré za'ra wa'aba mono wamhā, te za iwaihu'u za'ra wa'wa, Cristuhu wasu'u dama waihu'u āna 're ihāimana mono te iwaihu'u pese na hā. ⁵Durēihā, ā hā rowasu'u dama waihu'u āna 're ihāimana mono hā, a'uwē nori ma 'Re ihāimana u'āsi mono te te hāi'rē ō di. Tanei ō di āhā na hā. Tipē'ēzani na ma tō oto 'Re ihāimana u'āsi mono hā hāi'rē, tizadawa wasu'u'wa aimawi tāma 're ihāimana za'ra mono nori ma, duré tizadawa 'mahārā'wa nori ma zama. ⁶Dama waihu'u āna rowasu'u aré 're ihāimana mono hā, ā hā: Rowasu'uwē zarina te Zudeu'ō nori hā Zudeu nori zu oto tāma 're hāimana za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono iwē uptabi te te dama 're i'apisutu mono na hā. Ta nori hā aiwa dahāiba na dapru siré 're ihāimana za'ra mono ne, te oto Zudeu nori me simisutu 're hāimana za'ra. Te duré oto dasiré 're hāimana za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono te te dama iropisutuzém na Cristu Zezusihi āma.

⁷'Re ihāimana u'āsi mono nhoprubzé iwē uptabi hā tinhimizawizéb zarina ma tō īma tisō, tiwaihu'u pese uptabi zarina. Taha zarina ma tō īnha, tāma iromhuri'wa na 're ihāimana mono da, Rowasu'uwē hā te 're 'mahārā mono da. ⁸Wa hā dazahāpā uptabi, wa iwapu na 're ihāimana, 'Re ihāimana u'āsi mono nhīb'a'uwē nori 'remhā. Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō romhuri aimawi iwē uptabi hā īma tisō, Zudeu'ō nori ma Rowasu'uwē hā te 're wasu'u mono da, Cristuhu āma marī iwa'ābā za'ēne isi'utōri waihu'u ō 're ihāimana za'ra mono hā. ⁹Aimawi romhuri iwē uptabi hā ma tō duré īma tisō, ite rowa'ōno dama waihu'u āna aré 're ihāimana mono hā te dama 're hāi'rē mono da. Ropoto na'rata hawim haré ma tō ā hā ite rowa'ōno dama waihu'u āna 're ihāimana mono hā simi'uri na aré 're hāimana, 'Re ihāimana u'āsi mono uburé marī te te i'apoto āma. ¹⁰'Re ihāimana u'āsi mono ma tō sima wē, tizazei'wa nori āma, hāiwa āma duré hāiwa nho're na siptete na 're ihāimana za'ra mono hā duré ipire nori hā te te waihu'u za'ra da, ite rowaihu iwē hā iwa'ōtō mono bā. ¹¹Āne zarina, 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō 'manha,

te te sima irowa'otōzé isi'utōrī ō, Cristu Zezusi Wanhīb'apito āma te te i'u-waimrami hā. ¹²Tahawa, Cristuhu āma 're wahāimana za'ra mono wa, wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina, wa wapahi āna 're wasimasa 'Re ihāimana u'āsi mono nho'remhā, wasiwawāi āna. ¹³Tahawa, wa za āma aiwi waptērē za'ra wa'wa. Ma'āpē aiwi 're robzei'ō za'ra wa'aba mono tō, ai'u'ābā za'ra wa'aba te 're irobzépata mono na hā. E marī wa. Ta hā te za aipire na 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono zé hā te te aima sina 're āwisi za'ra wa'wa.

Paulu hā, isazei'wa norī āma te te irowaptērēzé

¹⁴Āne zarina, wa Wamama nho're īhi'rātītō 're īsimasisi. ¹⁵Ta hā te uburē isimipoto norī hāiwa āma duré ti'ai āma zama 're ihāimana za'ra mono norī 're ihāimana za'ra mono zé hā te te tāma 're anhomri. ¹⁶'Re ihāimana u'āsi mono wi wa te te 're rowaptērē, tiwaihu'u pese uptabi hawi Tipē'ēzani na asiptede hā te te aima sōmri za'ra wa'aba da, aipē'ē 're asiptete sina 're aihāimana za'ra wa'aba mono da. ¹⁷Wa duré te tiwi 're waptērē, asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zéb zarina, Cristu hā aipē'ē 're, 're sāmra aba mono da. Wa duré te tiwi 're rowaptērē, wede hā tizari nhiptete na 're isimasa mono ne duré 'ri nhana'rata ne asimizawizém na asiptete na 're aimasa wa'aba mono da, ¹⁸āne zarina, uburē 'Re ihāimana u'āsi mono nhīb'a'uwē norī siré waihu'u pese za'ra wa'aba da, Cristuhu nhimizawizé isa'ētē uptabi na i'rāsutu waihu'u ō na. ¹⁹Duré isimizawizé iwaihu'u pese wē da hā pire nherē, wa te te 're rowaptērē, tō waihu'u pese za'ra wa'aba da, taha zarina 'Re ihāimana u'āsi mono hā ibā na te te 're aihāiba ubu za'ra wa'aba mono da, tihāimanazém na.

²⁰'Re ihāimana u'āsi mono hā waihu'u pese uptabi di, 'rāsutu waihu'u āna uburē marī, wa te 're iwaptērē za'ra mono nhipai u pese, duré niwamhā uburē marī na, wa te 're irosa'rata za'ra mono nhipai u pese, te te āma wama 're i'a-'uwaimrami mono da hā, waihu'u pese uptabi na wa'āma 're ihāimana za'ra mono zéb zarina. ²¹Tahawa, 'Re ihāimana u'āsi mono āma si wa za āma 're wawata za'ra, sa'ētē uptabi na 're ihāimana mono zém na, isib'a'uwē norī te te 're ihāi'rē za'ra mono zéb zarina, duré Cristu Zezusihi āma zama, 're dapoto za'ra mono sidāpāsi, ōne u'āsi! Tane tō!

Isazei'wa norī hā, Cristuhu hāiba te 're hāimana za'ra

4 ¹Tahawa, wa hā Wanhīb'apito Zezu Cristuhu ma, te 're iromhuri mono u'ābā dazazéb 're īza hā, wa za aima roti za'ra wa'wa, āne: Ma'āpē 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima 're iwē mono zéb uwaibaba si, 're aihāimana za'ra wa'aba mono. Taha da, ma tō asō tihārā za'ra wa'wa. ²Ma'āpē asi'madā'ā zeī āna 're aihāimana za'ra wa'aba mono, duré asimiwazé pese na duré asimi'ē sina. Da'āma 're aiwa'a su'u za'ra wa'aba mono tō, asimizawizé aima 're ihāimana za'ra wa'aba mono zarina. ³'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani te te aima 're isōmri za'ra wa'aba mono zéb zarina rowē u'āsi asiré 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa oto, ma'āpē āma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, tō ōhō na si asiré 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da, 'rāwi. ⁴Wa norī hā misi dahāiba ne, wa oto 're wahāimana za'ra. Duré misi Ipē'ēzani 're ihāimana mono zarina te wahāiba mono bā wama 're hāimana za'ra. Tane duré misi haré wa iwē uptabi zō 're wanhimipari za'ra wasiwawāi āna. Taha da si, ma tō sima aipisutu za'ra wa'wa. ⁵Misire Ōhō si Wanhīb'apito hā, duré misire Ōhō

âma si, wa 're wanhimizaze za'ra. Duré Ôhō zadawa parap si, wa â dawabzuri hã wa te 're 'manharĩ za'ra. ⁶Ôhō si misire 'Re ihâimana u'âsi mono, uburé Damama hã. Ta hã Uburé Danhib'apito. Ta hã te uburé wa'âma za'ra te te 're romhuri. Duré uburé te isazei'wai pē'ē mono bâ 're sãmra.

⁷Wahâiba mono bâ te Cristuhu nhoprubzé iwē uptabi hã wama 're hâimana za'ra, wa te âma 're idapawaptob za'ra mono da hã, te te sima iwēzéb zarina te te wama 're i'anhomri mono hã. ⁸Âne na te Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã âma tinha, âne:

“Hâimo uptabi u apâ morĩ wamhã, siré ma tô da'ahã na te te danhimro, dazazéb 're, 're idasimasa mono ne 're idahâimana za'ra mono hã.

Ma tô duré dahâiba mono bâ dama tinhopru, tinhoprubzé iwē uptabi na.”

⁹Tawamhã e marĩ te wasu'u, “hâimo uptabi u imorizé hã.” Ti'ai 'rowi uptabi u zama te te isi'ra na te wasu'u, tô adã 're ihâimana za'ra mono zéb u. ¹⁰Ta hã we te te isi'ra hã, tô ta hã apâ hâimo uptabi u imorĩ, ropâ 're hâimana mono da. ¹¹Ta hã Cristu, si'uihã na ma tô tinhoprubzé iwē uptabi hã ni'wam norĩ ma te te 're apisutu, te te dama 're sadawa wasu'u za'ra mono da, duré ni'wam norĩ hã isadawa 'mahârã'wa da, duré ni'wam norĩ hã Rowasu'uwē hã te te dama 're 'mahârã za'ra mono da, duré ni'wam norĩ isazei'wa norĩ 'madã'ã'wa da, rowahutuzéb 're te te 're rowahutu za'ra mono da. ¹²Âne ma tô Cristu hã da'apisutu, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norĩ hã te te 're aza'ra pese mono da, isazei'wa norĩ 're ihâimana za'ra mono zéb 're, te te 're romhuri za'ra mono da, da te 're i'ri nhoré mono ne, Cristuhu hâiba hã siptete na 're hâimana mono da. ¹³Âne zarina, wa za misi haré wasiré 're wahâimana za'ra, wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zém na hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, wa te 're iwaihu'u za'ra mono zém na hã. Âne wa, te za duré wahâimana prédup sina 're iwanomro mono zé hã wama 're hâimana za'ra. Wa za duré wa te 're uwe za'ra, Cristu 're ihâimana mono zém na oto 're wahâimana za'ra mono da. ¹⁴Âne wa, ai'uté norĩ ne oto 're wahâimana za'ra mono ô di za, rosa'rese âna. Âsisasi hã uba're siwa'ru te te 're i'mapraza za'ra mono ne duré rowa'u hã siwa'ru te te 're isate mono ne, senai'ô na sipu'u pese na danhimiroti hã wa te 're wapari za'ra mono ô di za. Ta norĩ hã te sadawa nhipese na sihawĩ te te 're ropoto za'ra, taha zarina te te 're danhimroi mono da, bâdâdi i'upana. ¹⁵Tazahã, wa norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena 're ihâimana mono na si, wanhimizawi sina, wa te dama 're rowasu'u u'âsi za'ra mono wamhã, uburé wahâimanazé imono bâ, wa za 're waprédub u'âsi za'ra, Cristuhu hâimanazém ne oto 're wahâimana za'ra mono da, ta hã da'rã na 're hâimana mono dâ'âsina. ¹⁶Ôhō si te te 're a'manharĩ, ihâiba hã^a wahuré siptete na 're hâimana mono da hã duré uburé ihâiba na iwa'ôto mono hã si'âma 're hâimana za'ra mono da, siré 're hâimana za'ra mono wa. Âne zarina, te ihâiba na iwa'ôto mono bâ 're ihâimana za'ra mono hã wē na te te 're romhuri za'ra. Duré ihâiba hã wahuré te za tiprédu wē. Te za duré siré 're hâimana za'ra, isimizawizé hã tâma 're hâimana za'ra mono wa.

a 4.16 Ihâiba hã te wasu'u: “Isazei'wa norĩ.”

Dahâïmanazé i'rata hawi, Cristuhu âma oto 're idanomro mono zé ité

¹⁷Tahawa, âne wa za aima roti za'ra wa'wa. Tô Wanhîb'apito nhisi na wa za aima îzadahutu'ô za'ra wa'wa: Ma'âpé 're aihâïmana za'ra wa'aba mono tô, Wanhîb'apito zazei'ô'wa norî 're ihâïmana za'ra mono zém ne hã. E marî wa. Ta norî nhimirosa'rada hã marî dai ô di. ¹⁸Isimirosa'rata za'ra 'remhã robra di. 'Re ihâïmana u'âsi mono, dahâïmanazé iwê uptabi te te dama 're i'anhomri mono zém nhiti te 're hâïmana za'ra. E marî wa. 'Re ihâïmana u'âsi mono hã te te waihu'u za'ra tô da, te te sima pisutu za'ra wa, ipê'ê tete za'ra u'âbâ. ¹⁹Sisém na aré 're ihâïmana za'ra mono zé hã ma tô simini pese za'ra. Ma duré sisômri pese za'ra, uburé marî hâïmana nhiséb ô na te te 're i'manharî za'ra mono ma. Marî iwasété wi hã 're sitété waihu'u za'ra mono ô di. Duré uburé marî iwasédé hã te siwa'ru te te 're 'manharî za'ra.

²⁰Tanei ô di, a norî wa'wa hã. Â hã ô di dahâïmanazé iwaihu'u za'ra wa'wa hã, Cristuhu nhirâ zarina 're anomro aba mono wamhã. ²¹Aipo're na ma tô iwasu'u hã iwapari za'ra wa'wa tô. Duré isirâ zarina 're anomro aba mono wa, ma iwaihu'u za'ra wa'wa, 'Re ihâïmana u'âsi mono nhimiroti tô sena hã Zezu-sihi âma 're ihâïmana mono hã. ²²Tahawa, ma'âpé rême pese za'ra wa'aba, aihâïmanazé i'rada hã. Ta hã ma tô aré te te aima 're 'manharî za'ra wa'wa, aiwasété si 're 'manharî u'âsi za'ra wa'aba mono da. Duré marî iwê newa aré asima 're iwê za'ra wa'aba mono zé hã ma tô aihâïmanazéb 'rada hã te te aiwi 're uprosi za'ra wa'wa. ²³Ma tô da te aima 're roti za'ra wa'wa, aihâïmanazé itéb ré oto 're aihâïmana za'ra wa'aba mono da, duré 're irosa'rata za'ra wa'aba mono zé itéb 'ré zama. ²⁴Ma'âpé aihâïmanazé itép si oto asima 're séme aba mono, 'Re ihâïmana u'âsi mono te te i'aipoto za'ra wa'aba zarina, isine 're aihâïmana za'ra wa'aba mono da, duré dahâïmanazé tô sena na âma 're asi-hâi'rê za'ra wa'aba mono da, i'uwaibaba na Ôhõ ma si 're aihâïmana za'ra wa'aba mono da.

²⁵Tahawa, 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono tô oto. Iwê hã, tô sena na aihâïba mono bâ asima 're irowasu'u za'ra wa'aba mono da si, asiré isazei'wa norî ma hã. E marî wa. Uburé wa norî hã, Cristuhu hâïba 're wahâïmana za'ra mono wa. ²⁶'Re asiti'ru za'ra wa'aba mono wamhã, taha zarina aiwasédé 're 'manharî za'ra wa'aba mono da hã asima 're rowairébé za'ra wa'aba mono tô. Duré bâtâ wahuré na hã asiti'rui haré 're aihâïmana za'ra wa'aba mono tô. ²⁷Wa'uburé ma hã bâdâ 're sômri za'ra wa'aba mono tô, te te 're aipibu za'ra wa'aba mono wa, aiwasédé hã 're 'manharî za'ra wa'aba mono tô da.

²⁸Ni'wa hã danhibrom na aré dawi 're simisaihuri mono wamhã, 're simisaihuri mono tô oto. Tazahã, te te 're romhuri pese mono, tinhîb'rata na marî iwê te te 're 'manharî mono da, taha zarina marî te te dama 're anhomri mono da, marî zô ni'wai wi rowaptâ'â wamhã.

²⁹Aimreme iwasété na dama 're nharî za'ra wa'aba mono tô. Iwê na si dama 're aimreme zusi aba mono, i'uwaibaba na si âma 're danhiptete za'ra wa'aba mono da, aiwapari'wa norî hã âma 're pawaptob za'ra wa'aba mono da. ³⁰Duré 're ihâïmana u'âsi mono Pê'êzani wi aihâïmana wasété na tiwi 're robzei'ô za'ra wa'aba mono tô. E marî wa. 'Re ihâïmana u'âsi mono Pê'êzani hã te ai'âma 're hâïmana za'ra wa'wa, atob'rata to ré ne 're i'aihâïmana za'ra wa'aba mono zé hã, za niwa bâdâ i'râsutu âma te te i'asô'reptu za'ra wa'aba zé

hã. ³¹ Uburé 're ida'ruiwapari u'âsi za'ra wa'aba mono zé hã rême pese za'ra wa'aba, duré asiti'ru hã duré asahi hã duré aimreme rãihã na dama 're i'apari za'ra wa'aba mono zé hã duré da'âma 're iwasété za'ra wa'aba mono zé hã duré uburé marĩ iwasété 'manharĩ zama! ³² Aihâimana wê na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono. Duré asimizawizé hã dama 're hãiré za'ra wa'aba mono, da'âma 're i'aiba za'ra wa'aba mono zéb zarina. Marĩ iwasédé da te ai'âma 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono zé hã da'âma 're 'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mono tō, 'Re ihâimana u'âsi mono hã aiwasédé te te ai'âma 're i'a'madâ'â aba mono ô ne, Cristu hã asada dâ'â aba wamhã.

'Re ihâimana u'âsi mono 'ra norĩ, 're inomro mono zé

5 ¹ A norĩ wa'wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra tâma isawi uptabi na te oto 're anomro aba mo. Tahawa, ma'âpé ihâimanazé hã 're sizusi u'âsi za'ra wa'aba mono. ² Ma'âpé duré dazawizé hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono, Cristu hã te te 're iwa'azawi pese mono ne. Ta hã danhoprubzém ne, ma tō wazada sisômri za'ra, dâ'â da, danhimizama, da te 're izata za'ra mono isadazei uptabi 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te 're irowê mono ne.

³ A norĩ wa'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê te oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tahawa, dasina dahâimana hã duré danhiséb ô na marĩ 'manharĩ wasédé duré marĩ iwasété zô si dasima rob'ruiwapari pe hã, â norĩ hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da, âma asima 're rosa'rata wasété za'ra wa'aba mono tō, isazei'ô'wa norĩ hã aiwasédé te te ai'âma 're sa'ra za'ra wa'aba mono tō da. ⁴ Duré marĩ iwasété na aimreme nhiséb'ô na asima 're robzanhamri za'ra wa'aba mono tō, duré aimreme to na hã niwamhã duré aimreme nhipse na zama, â norĩ hã ai'âma 're ihâimana za'ra wa'aba mono da hã, sadai ô wa. Tazahã, 'Re ihâimana u'âsi mono âma aimreme na 're aiwata za'ra wa'aba mono sina asima 're robzanhamri za'ra wa'aba mono, sôpru uptabi wa, ta hã. ⁵ Â hã tō sena na waihu'u pese sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono: Ni'wa hã sébré waihu'u ô di za, Cristu hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono me da'âma 're isib'a'uwê zahuré mono zéb u hã, dasina dahâimana na 're ihâimana mono hã duré danhiséb ô na marĩ 'manharĩ wasété na 're ihâimana mono, duré marĩ iwasété zô si te te sima 're irob'ruiwapari pese mono hã. (Marĩ iwasété zô si dasima rob'ruiwapari pe hã, ta hã tō 'Re ihâimana u'âsi mono upana marĩ aimawi âma 're idawata za'ra mono zé).

⁶ 'Re asi'madâ'â pese za'ra wa'aba mono, ni'wa hã tizadawa nhipse na te te 're irowasu'u mono na te te aima 're rob'râmi za'ra wa'aba mono tō da, senai'ô nherê. E marĩ wa. Âne u'âbã te za 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzé hã 're rere'e, ni'wam norĩ isimiroti te te 're i'madâ'â za'ra mono ô norĩ nhisiwimhã. ⁷ Tahawa, âne na 're idahâimana wasété za'ra mono norĩ siré hã, 're aihâimana za'ra wa'aba mono tō. ⁸ Duréihã 're saze za'ra wa'aba mono ô ré hã, robra na te aré 're aihâimana za'ra wa'aba mono. Tane nherê, âhã na hã oto Wanhib'apito âma 're anomro aba mono wa, te oto rowa'a na si 're anomro aba mo. Tahawa, ma'âpé rowa'a te a'uwê na si 're anomro aba mono. ⁹ E marĩ wa. Rowa'a hã te za roptehâri isa'ëtê ne te te dama 're a'manharĩ, imono bâ dahâimana wê na 're idanomro mono zé hã, duré awa'awi na dahâimanazé hã duré tō sena na dahâimanazéb zama. ¹⁰ Duré sô 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono, marĩ Uburé Danhib'apito ma te te 're irowê mono zéb zô si, 're waihu'u

za'ra wa'aba mono da. ¹¹ Robra na si 're danomro mono wa, marĩ iwasédé da te 're i'manharĩ za'ra mono na dasiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono tō. Iwa'râmi rowa'a u 're âwisi za'ra wa'aba mono, dahâimanazé iwasédé hã. ¹² E marĩ wa. Ta norĩ hã marĩ iwasédé pi'uriwi te te 're i'manharĩ za'ra mono hã iwasu'u da hã sō'awi, wazéb di tō. ¹³⁻¹⁴ Tane nherē, uburé marĩ hã sō'awi te za oto 're hâimana za'ra, rowa'a u da te 're âwisi za'ra mono wamhã. Duré uburé marĩ sō'awi oto ihâimana za'ra hã, rowa'a na te za oto 're hâimana za'ra. Tahawa, wa wa te 're nharĩ za'ra, âne:

“A hã i'asôno hã, ma'âpé atopo'o!

Ma'âpé aiwahutu, dadâ'â na 're idahâimana za'ra mono zém hawi.

Tawamhã Cristu hã te za oto aima rob'uiwē.”

¹⁵ Tahawa, ma'âpé aihâimanazém na âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono. I'rã nhimiza'rese'ō norĩ hâimanazém ne, 're aihâimana za'ra wa'aba mono tō. I'rã nhimiza'rese wē norĩ 're ihâimana za'ra mono zém ne si 're aihâimana za'ra wa'aba mono. ¹⁶ Âhã na bâtâ mono na 're iwahâimana za'ra mono zé hã wasété uptabi di. Tahawa, ma'âpé bâdâ aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono hã 're 'manharĩ wē za'ra wa'aba mono, âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono sina. ¹⁷ Tahawa, ai'rã nhimiza'rese âna 're aihâimana za'ra wa'aba mono tō. Tazahã, Uburé Danhib'apito te te sima 're iwē mono zé, 're waihu'u za'ra wa'aba mono da si, asima sô 're rob'ruiwapari za'ra wa'aba mono.

¹⁸ Âzé na 're asi'râiwamnari za'ra wa'aba mono tō. E marĩ wa. 'Re asi'râi-wamnari za'ra wa'aba mono wamhã, taha na te za aihâimanazé hã asiwi 're i'uprosi za'ra wa'aba mo. Tazahã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani na si aihâiba hã 're 'masisi za'ra wa'aba mono. ¹⁹ Asiré âma asima 're rowē za'ra wa'aba mono, Salmu âma danho're na duré Uburé Danhib'apito âma dawa-tazém na danho're na zama. Taha na aipē'ē na âma 're aiwata za'ra wa'aba mono. ²⁰ Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhisi na, Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're aiwata za'ra wa'aba mono, uburé marĩ iwē wa'âma 're ihâimana za'ra mono zém na. ²¹ Asiré isazei'wa norĩ zahâpâ 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mono aiwapu na, Cristu hã 're iwazé pese za'ra wa'aba mono zéb zarina.

Pi'ō imro ré ma roti, duré aibâ imro ré ma zama

²² Pi'ō imro ré norĩ, aimro zahâpâ 're aihâimana za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito zahâpâ 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono ne. ²³ E marĩ wa. Damro aibâ hã timro 'rã na 're hâimana za'ra mono wa, Cristu hã isazei'wa norĩ 'rã na 're ihâimana mono ne. Duré isazei'wa norĩ hã Cristuhu hâiba te 're hâimana za'ra. Cristu hã ta norĩ nho'reptui'wa, te 're hâimana. ²⁴ Tahawa, isazei'wa norĩ hã Cristuhu zahâpâ 're ihâimana za'ra mono ne, tane te za duré pi'ō imro ré norĩ hã timro zahâpâ 're hâimana za'ra.

²⁵ Aibâ imro ré norĩ, aimro hã 're sawi pese za'ra wa'aba mono, Cristu hã tizazei'wa norĩ te te 're i'azawi pese mono ne, duré tihâiba hã sawi âna te te sada isôMRI za'ra ne, sawi te za'ra. ²⁶ Isazei'wa norĩ hã wē uptabi na wasété âna 're hâimana za'ra mono da, ma tō âne hã 'manha. Â na marĩ, da te 're i'upsô za'ra mono ne, ma tō tinhimiroti na a'upsô, iwasété hawi. ²⁷ Ma tō duré

āne hā 'manha, isazei'wa norī hā wē uptabi na sitēme 'rāwi te te āwisi za'ra da, wasété āna duré iwasédé hā da te āma 're sa'ra waihu'u mono āna, zazahā ihā uptob ō ne duré ihā'rā'ru ō ne duré niwamhā marī siwa'ru aimawi iwasédé āma ihāimana ō ne. ²⁸ Tane duré, aibā imro ré norī hā timro te za te te 're sawi pese za'ra, tihāiba hā 'rāwi te te 're isawi pese za'ra mono ne. Aibā hā timro te te 're isawi pese mono hā, ta hā te tō 're sisawi pese. ²⁹ E marī wa. Ni'wa hā tihāiba 'rāwimhā te te siwi 'ruiwapari waihu'u ō di. Tazahā, te za te tēma 're a. Te za duré te te 're 'madā'ā wē tihāiba hā, Cristu hā tizazei'wa norī te te 're i'a'madā'ā wē mono ne. ³⁰ E marī wa. Wa norī hā Cristuhu hāiba, wa 're wahāimana za'ra. ³¹ Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ére te tinha, āne: “Āne wa, aibā hā mro wamhā, te za timama norī hā rēme zahuré tina me, timro me, si'āma hāiba sitob zahuré da. Tawamhā maparane ihāiba nherē, misi ihāiba ne te za oto 're hāimana zahuré.” ³² Ā hā ipire uptabi, waihu'u āna tō sena rowaihu aré 're ihāimana mono. Tazahā, wa hā te iwaihu'u na hā Cristuhu zama te wasu'u, duré isazei'wa norī zama'. ³³ Tahawa, aibā imro ré norī, aihāiba mono bā te za aimro 're isawi pese za'ra wa'aba mo, 'rāwi 're i'asisawi pese za'ra wa'aba mono ne. Tane duré pi'ō imro ré norī, aimro te za 're iwazé pese za'ra wa'aba mo.

Da'ra norī ma rotizé duré damama norī ma, dana norī ma zama

6 ¹ Da'ra norī, aimama hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono, ana zama, Wanhib'apito āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa. E marī wa. Ā hā dahāimanazé i'uwaibaba hā. ² Re ihāimana u'āsi mono tinhimiroti te te isōmri hā, imorī'rata na te te iropisutu siré, ā hā: “Aimama 're wazé pese mono duré ana zama, ³ uburé marī aima 're wairébé wē mono da, duré 're aihāimana hā mono da, ti'ai āma hā.”

⁴ Damama norī, ai'ra norī ma, 're pētē u'āsi za'ra wa'aba mono tō, tiwi 're robzei'ō pese za'ra mono tō da. Iwa'rāmi, 're prédu wē za'ra wa'aba mono 'rāi waihu'u wē na. Duré tēma 're roti pese za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito nhi-miroti na hā.

**Wada'uri zarina titede'wa nhorōwa 're romhuri'wa
norī ma rotizé duré itede'wa norī ma zama**

⁵ Aiwada'uri zarina atede'wa nhorōwa 're romhuri'wa norī, 're wapari pese za'ra wa'aba mono, ti'ai āma atede'wa na aima 're ihāimana za'ra wa'aba mono hā, tēma aipahi sina duré 're wazé pese za'ra wa'aba mono sina. Āne hā tō sena 're 'manharī za'ra wa'aba mono aipē'ē na, Cristu hā 're iwapari pese za'ra wa'aba mono ne. ⁶ Isō'a si 're iwapari pese za'ra wa'aba mono da hā, mare di, te te 're aiwēsāmri za'ra wa'aba mono zō hā. Tazahā, aiwada'uri zarina Cristuhu ma romhuri'wa na 're aihāimana za'ra wa'aba mono. 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima 're iwē mono zép si 're 'manharī wē za'ra wa'aba mono, aipē'ē na. ⁷ Ato sina 're romhuri za'ra wa'aba mono, atede'wa norī ma hā. Wanhib'apito ma 're iromhuri za'ra wa'aba mono ne, āma 're rosa'rata za'ra wa'aba mono. Mare di, ti'ai āma dama si hā. ⁸ Ma'āpé āma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono, āne na: Wanhib'apito hā te za te te dama 're awa'ābā, da te 're iromhuri

wê za'ra mono zéb zarina, wada'uri zarina titede'wa nhorôwa 're romhuri'wa nori ma, duré niwamhâ wada'uri âna 're ihâimana za'ra mono nori ma zama.

⁹Wada'uri zarina romhuri'wa nori tede'wa nori, ma'âpé ta nori hâ 're wazé pese za'ra wa'aba mono. Duré tâma 're amhâzépa za'ra wa'aba mono tô, tâma 're rob'manharî wasété za'ra wa'aba mono da hâ. Âma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono, a nori wa'wa duré wada'uri zarina titede'wa nhorôwa 're romhuri'wa nori me hâ, simisutu 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono na, asiré Asib-'apito za'ra wa'wa hâiwa âma 're isâmra mono te na, ta hâ uburé aiwap si te te 're ida'amadââ mono te na.

**'Re ihâimana u'âsi mono hâ, tiwaihu'u pese na te te
're iwa'apawapto mono zé, wa'rui'wa zada**

¹⁰Wa za oto aima roti 'râsutu za'ra wa'wa: Ma'âpé 're asiptete u'âsi za'ra wa'aba mono, Wanhîb'apito âma hâ duré iwaihu'u pe isiptete uptabi âma zama. ¹¹Dasi'wapéi 'manharî'wa nori uza ihâtete ne, 'Re ihâimana u'âsi mono te te aima 're i'anhomri aba mono na, asi'uza za'ra wa'aba, asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, Wa'uburé nhimimramizé wi hâ. ¹²E marî wa. Ti'ai âma wasiré a'uwê nori hâ wa te 're 'wapé za'ra mono ô wa. Tazahâ, hâiwa nho're na siptete na 're ihâimana za'ra mono, wa wa te 're 'wapé za'ra, roti wasété'wa nori duré isimiroti wasété pire nori duré siptete na ti'ai âma isazei'ô'wa nori robra na 're ihâimana za'ra mono nori te te 're iwada'uri wasété za'ra mono nori hâ. ¹³Tahawa, uburé dasi'wapéi 'manharî'wa nori uza ihâtete ne, 'Re ihâimana u'âsi mono te te aima 're i'anhomri aba mono na, asi'uza za'ra wa'aba, asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, bâdâ iwasédé asô 're sihutu aba mono wamhâ, duré marî te te 're airési za'ra wa'aba mono âna asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ai'wapé za'ra wa'aba zé hâ 're 'râsutu za'ra mono parimhâ.

¹⁴Tahawa, asiptete sina 're anomro aba mono. Dasi'wapéi 'manharî'wa nori usisizém ne, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena na asi'usisi za'ra wa'aba. Duré dasi'wapéi 'manharî'wa nori tinho'utu ubuzé te te sima 're iséme mono ne, asima séme aba. Ta hâ 're i'anomro wê wa'aba mono zé, te wasu'u. ¹⁵Duré aipara uza ne asima séme aba, 're i'asisa'ra pese aba mono zé hâ, Rowasu'uwê rowê u'âsi 're idanomro mono zé hâ dama 're 'mahârâ za'ra wa'aba mono da. ¹⁶Duré ibaihâ zapoto 'manharî na dasimapazém ne, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ asina 're umnhasi za'ra wa'aba mono, taha na 're aimapa za'ra wa'aba mono da, Iwasété Uptabi nhimihâzé po'o 'wa ro'o wi hâ. ¹⁷Da'râzaza itete ne^c waibui wa'aba danho'reptuzé hâ. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hâ sib'ézé 'wapa ne, 're 'wasari aba da, waibui wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani te te aima 're i'anhomri aba mono hâ. ¹⁸Uburé âne hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono wi 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono sina, duré isimipawaptobzé tiwi 're waptêrê za'ra wa'aba mono sina. Tiwi 're rowaptêrê u'âsi za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani te te aima 're iwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina. Asimiza'rese sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono. Aiwi 're robzei'ô za'ra wa'aba mono tô.

c 6.17 Da'râzaza itede "danho'reptuzé" te wasu'u. Duré sib'ézé 'wapa hâ "Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ibaihâ" te wasu'u.

Duré 're rowaptêrê u'âsi za'ra wa'aba mono, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhîb'a'uwê norî ropâ 're ihâimana za'ra mono âma. ¹⁹Duré î'âma zama 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ i'uwaibaba na tiza-dawa wasu'u hâ te te îma 're awaihu'u mono da, taha na te 're rowasu'u mono wamhâ, îpahi âna te dama 're rowasu'u mono da, Rowasu'uwê waihu'u âna arê 're ihâimana mono hâ sô'awi te dama 're wasu'u mono da, da te oto 're waihu'u wê za'ra mono da. ²⁰Cristuhu wasu'u'wa na wa 're ihâimana. Rowasu'uwê hâ te 're iwasu'u mono u'âbâ, wa dazazêb 'remhâ za. Tahawa, î'âma 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono, îpahi âna 're ihâimana mono da, duré Rowasu'uwê na te dama 're rob'mahârâ mono da, te âma 're uwaimrami mono da, iwasu'u na hâ.

Paulu hâ te te iroti 'râsutuzé

²¹Tiquicu, wasisânawâ wama isawi pe hâ duré Wanhîb'apito ma umnhasi na romhuri'wa hâ, te za aima îwasu'u pese za'ra wa'wa, waihu'u za'ra wa'aba da, âhâ na niha îhâimanazém na. ²²Wa âma atême satôrî za'ra wa'wa, te te aima wawasû'u za'ra wa'aba da, niha hâ âme iwahâimana za'ra zém na, te te aima wawasû'u za'ra wa'aba wa, taha na asima rowê za'ra wa'aba da.

²³Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono wi, wa te te 're rowaptêrê, duré Wanhîb'apito Zezu Cristuhu wi, rowê u'â hâ te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono da, duré asimizawizé hâ, asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono siré. ²⁴Duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé hâ Wanhîb'apito Zezu Cristu uburé te te 're i'azawi pese mono norî âma 're ihâimana mono da si iwê hâ, isimizawizé î'râsutu waihu'u ô hâ!

Filipu

Filipu āma 're isi'ubumroi mono norī ma, Paulu te te irob'ui'érézé

Ibaihāi wasu'uzé

Ā hā ibaihā hā, Paulu ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī ma tisō, Filipu na 'ri nho'ōmo nhisi u. Paulu norī hā Silaha me, imorī'rata na Filipu u simasisi zahuré wamhā, ma tō isazei'ō'wa norī hā siwi tiza, dazazéb 're. Tawamhā tame sima'wara ré ma tō dazazéb 're, da'madā'ā'wa hā imro me, duré i'ra norī me pawaptob za'ra, Zezusi hā te te saze za'ra da. Tahawa, awēm na ma tō oto tāma waprozi zahuré ni, apā pusi da.

Ā hā ibaihā hā darob amoi āma dazazéb 're oto sāmra ré, ma tō āma rob'ui-éré, Filipu āma 're isi'ubumroi mono norī ma. Paulu hā ma tō tāma waihu'u za'ra, āne: Zezusihi zazei'wa norī hā te za tō te te 're robzépata za'ētē za'ra. Isazetē'wa norī āma ma tō duré hātārā, senai'ō na rowasu'u'wa norī hā iwazari 're hāimana za'ra mono wa. Ma tō duré tāma siwasu'u za'ra, te te 're isawi pese za'ra mono na hā. Ma tō duré tāma roti za'ra, Cristuhu nhirā zarina si 're nomro mono da, ta hā sina 're iwata mono ō ne. 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te tāma 're iwē za'ra mono zéb zarina si, te te 're 'manharī za'ra mono da, ma tō duré tāma roti pese za'ra, Cristu hā wedepo'o nhonhi'rāmi na dā'ā wa, Imama hā te te tāma ipisutuzéb zarina, te te sina tāma āma i'uwaimrami ne.

1 ¹Wa hā Paulu duré Timotiuhu me, Cristu Zezusihi ma romhuri'wa, wa āma aima rob'ui'éré za'ra wa'aba ni, Filipu na 'ri nho'ōmo nhisi āma 're i'ai'ubumroi wa'aba mono norī ma, 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē na 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono norī ma, duré Cristu Zezusi isaze za'ra wa'aba norī ma, duré tame isazei'wa norī 'madā'ā'wa norī ma, duré dapawapto'wa norī ma zama.

²Wamama 'Re ihāimana u'āsi mono nhimizawizé duré ite datoi u'āsi zé, duré Wanhīb'apito Zezu Cristuhu te zama, ai'āma 're ihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da si, iwē hā!

Paulu hā te te 're irowaptērē mono zé, Filipu āma 're isi'ubumroi mono norī āma

³Ai'āma 're i'po're pu'u za'ra wa'aba mono sidāpāsi, wa ite 'Re ihāimana u'āsi mono āma hā 're iwata u'āsi. ⁴Te duré ai'āma 're rowaptērē za'ra wa'aba mono sidāpāsi, wa itoi uptabi na te 're rowaptērē, ⁵i'āma i'aime za'ra wa'aba zéb u'ābā, bādā imorī'rata na īma ihāimanazéb āma Rowasu'u'uwē na te irowasu'u-zém hawim haré āwa bātā u hā. ⁶Tahawa, īsiwawāi āna wa ihāiba. Romhuri

iwē na te te ai'āma isāna'rata za'ra wa'wa hā^a, ta hā te za duré āma uzusi, bādā i'rāsutuzéb u Cristu Zezusi apā we imorizéb u. ⁷Tahawa, tō i'uwaibaba āne na te ai'āma irosa'rata za'ra wa'aba na hā, ipē'ē 're, 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa. Mare di, dazazéb 're, īza wap si hā. Tazahā, Rowasu'u'wē 'wawi 're īza mono wab zama, duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti tō sena na 're ihāimana mono na te 're rowasu'u mono wab zama. Āne wa, uburé ma tō isiré 're aihāimana za'ra wa'aba mo, bādā 'Re ihāimana u'āsi mono te te īma isōmrizéb āma hā, tinhimizawi pese zéb zarina. ⁸Āne na hā 'Re ihāimana u'āsi mono ma si iwaihu'u pese di, uburé ai'āma 're ipē'ēzé za'ra wa'aba mono na hā, duré tō sena te 're i'asawi pese za'ra wa'aba mono zém na zama, Cristu Zezusihi nhimizawizém na.

⁹Āne, wa duré te ai'āma 're rowaptērē u'āsi za'ra wa'wa: Asimizawizé hā aima isa'ētē u'āsi za'ra wa'aba mono da si, duré dahāimanazém na rowaihu iwē hā aima 're ihāimana za'ra wa'aba mono da si, duré rowaihu'u wē wahuré aima 're ihāimana za'ra wa'aba mono da si, ¹⁰iwē si asima 're pisutu u'āsi za'ra wa'aba mono da. Āne wap si, Cristu apā we imorizé bātā āma hā te za aiwasédé ai'āma 're ihāimana za'ra wa'aba mono wi, isiti aihāimana za'ra wa'wa, duré aiwasédé 're i'manharī za'ra wa'aba mono na da te ai'āma isa'ra waihu'u aba ō na. ¹¹Duré, Zezu Cristuhu āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono wamhā, romhuri iwē hā ahā na te za 're i'manharī za'ra wa'aba mo, 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're dawata za'ra mono da.

**Paulu hā dazazéb 're sam nherē, te te sima irowēzé,
Rowasu'u'wē, da te iwasu'u zazāri za'ra ō u'ābā**

¹²Īsisānawā norī, wa īsima wē, waihu'u za'ra wa'aba da, āne hā: Marī īzada 're hāimana za'ra mono nherē, ta norī wa'rāmi ma tō Rowasu'u'wē hā tiza'ētē. ¹³Taha zarina ma tō uburé danhib'apito nhorōwa 'madā'ā'wa norī dasi'wa-péi 'manharī'wa norī hā duré uburé aimawi norī hā waihu'u za'ra, Cristuhu zazei'wai u'ābā, dazazéb 're īzam na hā. ¹⁴Duré īsisānawā norī ahā na ihāimana za'ra hā ma tō Wanhib'apito āma aptete za'ra, dazazéb 're īzab u'ābā. Tahawa siptete sina te tihāimana za'ra oto, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti te te 're iwasu'u za'ra mono da hā, pahi āna. ¹⁵Tō sena te tō ni'wam norī hā Cristuhu wasu'u na āma īnho'ru zarina te te dama 're rob'mahârâ za'ra, duré īnhipai u da'ahā na isiré 're dahāimana za'ra mono zō. Tane nherē, ni'wam norī hā ī'āma 're sina mono da si, te tō te te dama 're rob'mahârâ za'ra. ¹⁶Ta norī ma īzawi zarina, te āne hā te te 're 'manharī za'ra, Rowasu'u'wē 'wawi 're īsimapa mono da, 'Re ihāimana u'āsi mono te te ipisutu na tāma waihu'u pese za'ra wa. ¹⁷Tane nherē, isisa'ētē da si, te ni'wam norī hā Cristuhu nhimiroti na te te dama 're rowahutu za'ra, mare di tō sena hā. E marī wa. Ta norī ma iwē hā, wa hā te tō irobzépata za'ētē da si, āme dazazéb 're īzab ré hā.

¹⁸Tane nherē, ta hā marī dai ō di. Isipai u ipire hā Cristuhu wasu'u, da te 're iwasu'u za'ra mono da si, niha na, niwamhā tō sena na danhimirosa'rata wē na duré niwamhā dasisa'ētē da si, da te 're rosa'rata za'ra mono nherē. Taha na wa tō te īsima 're rowē u'āsi. Wa za duré tō te āma īsima 're rowē u'āsi,

a 1.6 Romhuri iwē na te te āma isāna'rada hā, 'Re ihāimana u'āsi mono te wasu'u. Ta hā romhuri wē na isāna'rata'wa.

¹⁹Re ihâimana u'âsi mono za te te ïho'reptu na ïma waihu'u pese wa, ïâma irowaptêrê za'ra wa'aba u'âbâ, duré Zezu Cristuhu Pê'êzani nhimipawaptob zarina. ²⁰Te ïsima 're iwê uptabi mono hâ duré ïsiwawâi âna 're ïnhimipari mono zé hâ niwa marî na te upai wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ïma sisép tô da. Âne wamhâ, ône u'âsi duré âhâ na hâ te za ïpahi âna 're ïhâimana mono zé hâ ïma 're hâimana. Tawap si uburé marî na te 're inharî mono zé hâ duré marî te 're i'ab'manharî mono zé hâ ihâiba ré 're ïhâimana mono zém na niwamhâ duré idâ'âzém na zama Cristu hâ sa'etê uptabi na 're ihâimana mono zé hâ te za ïâma 're hâimana, ï'u'âbâ. ²¹E marî wa. ïma hâ ihâiba ré 're ïhâimana mono zé hâ Cristuhu ma si, wa za tô 're ïhâimana. Duré tô idâ'â wamhâ, ta hâ oto isipai u wê uptabi di, ïma hâ. ²²Tane nherê, duré 're ihâimana hâ mono zô 'wai'â, romhuri iwê hâ wa aré te 're 'manharî. Tahawa, nima hâ te ïsima pisutu waihu'u ô di. ²³Pire uptabi di ïma hâ maparane ihâimana zahuré, nima hâ te ïsima ipisutu da hâ: Ihâiba amo hâ wa isima wê upta, idâ'â da, Cristuhu siré oto 're ïnhamra mono da, ta hâ wê uptabi wa. ²⁴Tane nherê, tô i'ru zahi ihâiba ré 're ïhâimana mono da hâ a'â, ai'udâna za'ra wa'aba. ²⁵Taha na tô sena na te ïsina iwaihu'u zarina, wa za tô a'â 're ïhâimana. Duré wa za uburé asiré za'ra wa'aba tô 're ïhâimana, te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da, aiprédub za'ra wa'aba da, duré 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba zém na, rowê sina 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. ²⁶Âne wamhâ, duré za apâ asiré ïhâimana za'ra wa'aba wamhâ, te za ïâma asima irowê za'ra wa'aba zé hâ aima tihâimana za'ra wa'wa, Cristu Zesusihi âma 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hâ.

²⁷Tahawa, âhâ na hâ niha tô romhâimana mono nherê, ma'âpé asima sô asôpré wa'aba, tô sena Cristuhu wasu'uwê itém na si âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Âne wamhâ, te asabu za'ra wa'aba da, âma ïmorî da wamhâ, duré âma ïmorî dai ô wamhâ, wa za waihu'u za, asiptete sina âma i'aihâimana za'ra wa'aba na hâ, duré asimirosa'rata misi ré 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono na zama. Wa za duré waihu'u za, asiptete sina 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na âma i'aihâimana za'ra wa'aba na hâ, duré simisutu misi haré Rowasu'uwê u'âbâ 're i'ai'wapé za'ra wa'aba mono zém na zama. ²⁸Asitob'ru norî ma, 're aipahi za'ra wa'aba mono tô. Ma'âpé asib'ru na 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono. E marî wa. Ta hâ asitob'ru norî ma 're hâimana za'ra mono wa, za âma 're i'ai'uté za'ra wa'aba mono na iwaihu'uzéb da hâ, duré a norî wa'wa hâ marî na ai'uté'wa na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono na hâ. E marî wa. 'Re ihâimana u'âsi mono si te za marî na 're ai'uté za'ra wa'aba mono da hâ, te te aima 're sômri za'ra wa'wa. ²⁹E marî wa. Ta hâ ma tô iwê uptabi hâ aima pisutu za'ra wa'wa, Cristuhu ma 're romhuri za'ra wa'aba mono da. Mare di, 're isaze za'ra wa'aba mono da si hâ. Tazahâ, i'u'âbâ 're robzépata za'ra wa'aba mono da zama. ³⁰E marî wa. Âhâ na hâ te ïme aihâimana za'ra wa'wa, robzépata hâ tô ïâma i'madâ'â za'ra wa'aba na. Ta hâ te duré âhâ na iwapari za'ra wa'wa, zahadu te 're isépata mono na.

Cristuhu zazei'wa norî, si'madâ'â zei âna 're ihâimana za'ra mono zé

2 ¹Cristuhu âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, asiptete za'ra wa'aba di. Isimizawizé hâ te duré rowê te te aima 're sani za'ra wa'wa. Te duré

'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani siré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha zarina te duré asima aihâimana wē na 're aihâimana za'ra wa'aba mo, aihâimana zasi āna. Te duré asi'āma 're aiwamri za'ra wa'aba mo. ²Tahawa, ma'āpé rowē hā wahuré asina īma 're sani za'ra wa'aba mono. Tahawa, wa za duré aiwi waptērē za'ra wa'wa, āne: Ma'āpé aiwap si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono, ni'wa hā rosa'rata na sipai āna. Duré aiwap si 're asisawi pese za'ra wa'aba mono. Duré aiwap si sena na marī na aipē'e na duré asimirosa'rata na 're asisaze za'ra wa'aba mono. ³Marī hā 'rāwi asima 're iwē za'ra wa'aba mono zéb zarina, 're 'manharī za'ra wa'aba mono tō, asi'madâ'ā ze zarina, niwamhā duré ai'rā nhimiza'rese ō zarina da te 're ai'uzei wē za'ra wa'aba mono zō hā. Tazahā, asi'madâ'ā zei āna dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono. Duré asi'u-pana dapire na 're da'madâ'ā za'ra wa'aba mono. ⁴Ni'wa hā marī te te sima 're iwē mono zō si, sima si 're rītī mono tō. Tazahā, dama zama duré 're rītī mono. ⁵Ma'āpé rosa'rada hā aiwap si aima 're hâimana za'ra wa'aba mono, Cristu Zezusi te te 're irosa'rata mono ne.

⁶ Ta hā, 'Re ihâimana u'âsi mono hâimanazém ne, 're hâimana uptabi mono nherē, ti'ai u we morī wamhā, 're si'madâ'ā mono ō di, 'Re ihâimana u'âsi mono sine, aiwa 're hâimana mono da hā.

⁷ Tazahā uburé marī tite hā ma tō sisa'u a'ā rēme za'ra. Dama romhuri'wa ne, ma tō a'ā 're hâimana. Ti'ai āma a'u'wē hâiba na ma duré si'a'u'wē. Tawamhā a'u'wē hâimanazém na 're hâimana mono wamhā,

⁸ wapu na ma tō 're si'madâ'ā. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti ma tō te te 're a'madâ'ā pese, tidâ'ázéb u, tō wedepo'o nhonhi'rāmi na idâ'ázé pire uptabi nherē.

⁹ Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tō Zezusi hā pisutu, pire uptabi na danhipai u dama 're hâimana mono da. Ma duré isisi hā tāma pisutu, uburé danhisi nhipai u pire uptabi na 're hâimana mono da,

¹⁰ Zezusihi nhisi ma, uburé pese 're idahâimana za'ra mono hā dahi'rātītō tāma 're dasina mono da, hâiwa āma duré ti'ai āma, duré adâ 're ihâimana za'ra mono zéb āma zama,

¹¹ duré uburé dazadawa na isisi na āma 're dawata za'ra mono da, Zezu Cristuhu si Wanhīb'apito na hā, duré 'Re ihâimana u'âsi mono Imama āma zama 're dawata za'ra mono da, i'u'ābâ.

Cristuhu zazei'wa norī, te za te te dama 're rowa'a za'ra

¹² Tahawa, īsisānawā norī, īma i'asawi pese za'ra wa'aba norī, a norī wa'wa hā īnho'a 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 're i'madâ'ā pese za'ra wa'aba mono ne, te za duré īnho'ai ō nherē, oto 're i'madâ'ā pese za'ra wa'aba mo, īnho'a ré nhipai u. Ma'āpé asimiromhuri na āma 're uzusi u'âsi za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono wazéb sina, duré pipa sina, te te i'asō'reptu za'ra wa'aba zéb zarina, 're i'anomro wē wa'aba mono zém na tāma āma asina 're uwaimrami u'âsi za'ra wa'aba mono da. ¹³E marī wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hā te ai'āma za'ra wa'aba te te 're romhuri u'âsi, uburé marī te te sima 're iwē mono zép si 're 'madâ'ā pese za'ra wa'aba mono da, āma tāma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da, asimirosa'rata na duré marī 're i'manharī za'ra wa'aba mono zém na zama.

¹⁴Uburé marī hā aiwapsari āna 're 'manharī wē za'ra wa'aba mono, duré 're asiwasu za'ra wa'aba mono āna zama, ¹⁵marī iwasédé 're i'manharī za'ra wa'aba mono na, da te 're aiwasu'u wasété waihu'u za'ra wa'aba mono tō da, duré marī iwasédé hā ai'āma 're hāimana za'ra wa'aba mono tō da, 'Re ihāimana u'āsi mono 'ra, marī na te te 're i'upa za'ra mono ō na si 're anomro aba mono da, dawasété na si 're idanomro mono norī wazarimhā, 'Re ihāimana u'āsi mono, da te 're waihu'u za'ra mono da, da te dasima 're iwē za'ra mono ō norī wazarimhā. Ta norī wa'wa, te za 're irowa'a za'ra wa'aba mo, wasi norī hāiwa na te te 're irowa'a za'ra mono ne. ¹⁶Āne wamhā, te za tāma 're iwasu'u za'ra wa'aba mo, rowasu'u dahāimana u'āsi zém nhomri'wa hā. Āne 're 'manharī za'ra wa'aba mono wap si, wa za itob'uzu, niwa Cristu apā we imorizé bātā āma hā. E marī wa. Ta hā za te te īma hāiré wa, te 're iromhuri pese mono zé hā taréi ō na.

¹⁷'Re ihāimana u'āsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé aima 're ihāimana za'ra wa'aba mono zéb u'ābā, te za 're asisōmri za'ra wa'aba mo, danhimizama zata na danhoprubzé, da te 're isōmri za'ra mono ne, 'Re ihāimana u'āsi mono ma, 're romhuri za'ra wa'aba mono da. Duré wa hā asōpru wa'aba zéb siré īsisōmri da nherē, ta hā te za rowē uptabi hā īma tisō. Wa za duré ai'āma īsima rowē za'ra wa'wa. ¹⁸Tane, duré ma'āpé a norī wa'aba zama īsiré asima rowē za'ra wa'aba.

Timotiu norī, Epafrodituhu me te te sima irowa'ōtō zahuré zé

¹⁹Wanhib'apito Zezusi te te sima iwēzéb zarina wamhā, wa īsima 'madā, Timotiu hā te āma atēme satōrī su'u za'ra wa'aba da. Īma rowē hā, aiwasu'u wē za'ra wa'wa we itēme wisi wamhā. ²⁰Wa īsima wē, te āma atēme satōrī za'ra wa'aba da, ni'wai ō wa isine hā, tō sena tāma iwē taha ma hā, rowē na si 're aihāimana za'ra wa'aba mono da hā. ²¹E marī wa. Aimawi norī hā te te sima 're iwē za'ra mono zéb zō si, sima sō 're sōpré mono wa, mare di, Zezu Cristu te te sima 're iwē mono zéb zō hā. ²²Tazahā, a norī wa'aba ma, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, Timotiu hā tihāimanazé iwē na te te ihāirézém na hā. Taha me wa wa te wasiré 're romhuri, Rowasu'uwē na wa te ropé da hā, da'ra timama siré te te 're iromhuri mono ne. ²³Tahawa, ta hā te āma atēme satōrī za'ra wa'aba da, wa īsima 'madā, niha na za āme īma iromhāimanazé te īsina waihu'u pari wamhā. ²⁴Tahawa, Wanhib'apito si, wa duré īsina umnhasi, nimahā na hā īzama āma atēme īmorī su'u za'ra wa'aba da, romhutu na.

²⁵Wa duré 'madā'ahi, wasisānawā Epafroditu īsiré romhuri'wa hā apā te āma atēme satōrī za'ra wa'aba da. Ta hā dasi'wapéi 'manharī'wa norī sisababa te te 're ida'wapé za'ra mono ne te īzababa 're hāimana. Ta hā īnhimnhasi ré hā ma tō wē itēme isatōrī za'ra wa'wa, i'āma sime da. ²⁶Ta hā ai'āma pē'ézé uptabi za'ra wa'aba di. Duré ai'āma hātā'ā za'ētē za'ra wa'aba di, iwasu'u wapari za'ra wa'aba wa, ihāzé na hā. ²⁷Tō sena, ma tō tihāzé tō. Ma aré ai'utō. Tane nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō āma aiwamri. Ōhō āma si ō di. Duré i'āma zama, ma tō aiwamri, iwi robzei'ō pese tō da, āhā na robzei'ō īma ihāimana nhipai u. ²⁸Tahawa, wa za apā āma atēme satōrī su'u za'ra wa'wa, asiwi 'madā'ā zahu za'ra wa'aba wa, āma asima rowē za'ra wa'aba mono da, duré īma zama suru na robzei'ō hā īma hāimana da, asabādā za'ra wa'aba hā.

²⁹Tahawa, ma'āpé asiwi āri wē wa'aba, ato za'ētē na, Wanhīb'apito zazei'wai wa. Ma'āpé duré 're wazé pese za'ra wa'aba mono, isine 're idahāimana za'ra mono hā. ³⁰E marī wa. Ta hā aré dā'ā wa, Cristuhu ma romhuri u'ābā. Ta hā sina hātā'ā āna ma tō wei mo, i'āma sime da, a norī wa'wa hā i'āma i'amei waihu'u za'ra wa'aba ō nhibrob're.

Cristuhu si, da te dasina 're i'umnhasi za'ētē za'ra mono zé

3 ¹Īsisānawā norī, ma'āpé oto asima 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono, Wanhīb'apito āma hā! Te āma aima rob'ui'ére za'ra wa'aba pari nherē, te āma aima irob'ui'ére zahu za'ra wa'wa hā, te te īzadā'ā dai ō di. E marī wa. Ta hā ai'wawi za 're simapa za'ra wa'aba mono wa. ²Ma'āpé 're asipibui pese za'ra wa'aba mono, wapsā norī wi, tō marī te te 're i'manharī wasété za'ra mono norī wi hā. Ta norī hā te sadawa za'rēi āna te te dama 're 'ru za'ra, 're dasisihāiwata nhihāri za'ra mono da^b. ³E marī wa. Wa norī si wa tō sena na danhihāiwata nhihāri ré ne 're wahāimana za'ra, wa te 're isaze za'ra mono zéb u'ābāmhā. Duré wa norī si, wa 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're wawata za'ra, Ipē'ezani wawa 're hāimana za'ra mono wa. 'Rāwi 're wasi'umnhasi za'ra mono ō di, marī, wahāimanazéb zarina wa te 're i'manharī za'ra mono zém na. Cristu Zesusihi āma 're iwahāimana za'ra mono zém na si wa wasi'āma 're watob'uzu za'ra. ⁴Isarina tō aré, īzama marī ti'ai āma 're ihāimana za'ra mono hā te 're i'a'umnhasi mono da hā, ta hā pire na 're 'mai'hāimana mono 'wa'āhā. Ni'wa hā ā hā marī te te 're a'umnhasi mono da, te te 're rosa'rata mono wamhā, wa hā wa aré isipai u'āne hā te 're rosa'rata. ⁵Īpotozém na 8 na bādā i'āma ne parimhā, ma tō īnhihāiwata nhizāri ni. Wa hā Izaraēu nhihudu na īpodo, Bézami na dawamri nhihudu. Wa hā duré Ebreu uptabi. Duré Mozési, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na te te irob'ui'érezé, te 're i'ab'madā'ā pese mono zarina, wa tō farizeu na 're ihāimana. ⁶Wa tō te īsima 're wē upta, 'Re ihāimana u'āsi mono ma si, 're ihāimana mono da. Tahawa isazei'wa norī ma, wa tō te 're arob'manharī wasété aré. Tawamhā ni'wa hā te te īzada 'ma-sāmri waihu'u ō di, Mozési 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi na te te āma irob'ui'ére upta na 're ihāimana mono na hā.

⁷Duréihā, uburé ā hā marī mono hā, īma hā ipire uptabi aré, i'uwaibaba newa. Tane nherē, āhā na hā oto, Cristuhu u'ābā, oto marī dai ō di, īma hā. ⁸Ā norī si ō di. Uburé marī mono hā marī dai ō uptabi na wa oto te 're a'madā'ā. Ta norī nhipai u te wē uptabi na marī hā 're hāimana. Ta hā Cristu Zesusi Īnhīb'apito te iwaihu'uzé. Uburé marī mono hā wa tō sāmra, rob u, ropru, da te 're isāmra mono ne, Cristuhu ma si oto 're ihāimana mono da, ⁹duré taha siré si oto 're ihāimana mono da. Te īsima sō 're rob'madā'ā mono ō di oto, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi te 're i'ab'madā'ā pese mono zéb zarina, i'uwaibaba na 're ihāimana mono na te te oto 're i'madā'ā mono da hā. E marī wa. Cristu, te 're i'umnhasi mono zéb zarina si, i'uwaibaba na 're ihāimana mono na te te oto 're i'madā'ā mono wa. Ā hā isimiwēsāmrizé hā tō 'Re ihāimana u'āsi mono hawip si, da te 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina. ¹⁰Te īsima iwē uptabi hā āhā na hā, Cristu te iwaihu'u wē pese da si, duré apā

b 3.2 Ta norī hā te zudeu'ō norī ma nherē, te te 're 'ru za'ra, 're sisihāiwata nhihāri za'ra mono da, te te 're saze za'ra mono wamhā, i'uwaibaba ō nherē.

hâiwa'utu wa, iwaihu'u pe tâma ihâimana hâ te pibu da. Wa duré îsima wê, te te irobzépata ne isiré te 're robzépata mono da, duré idâ'ázém ne te pibu da nherê, idâ'ázéb u, ¹¹ taha zarina sô ãnhimipari da, te sôpêtê da, idâ'â nori siré ihâiwa'utuzé hâ.

**Isazei'wa nori, dawara na 're idasirême za'ra
mono ne, 're ihâimana za'ra mono zé**

¹² Te nharĩ ô di, uburé âne hâ te oto îsina i'uwaimrami za'ra na hâ, niwamhâ duré iwê uptabi na oto 're ihâimana mono na hâ. Tazahâ, âhâ na hâ wa wara u'â, te sasâmri da, taha da, Cristu Zezusi hâ i'âma sib'a'uwê wa. ¹³ Îsisânawâ nori, te îsina 're rosa'rata mono ô di, âne hâ te isasâmri na hâ. Tazahâ, misi marĩ hâ wa te te 're 'manharĩ tô: Âma 're ipo're pu'u mono ô di oto, ihâimana-zéb 'rata na hâ. Duré imorĩ na wa oto te uzusi u'âsi, marĩ ãnhowa ihâimana za'ra zô. ¹⁴ Îwara na wa âma te uzusi u'âsi, iwisi wa, marĩ iwê uptabi hâ te âri da. Ta hâ marĩ iwê uptabi hâ dahâimanazé ité. Taha da, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô izô hâ, i'rata 're ãnhamra u'âsi mono da, Cristu Zezusihi nhi-mi'manharizéb u'âbâ.

¹⁵ Tahawa, uburé wa nori hâ isazei'wa na wapê'e 're, 're iwaprédub za'ra mono hâ wa za tô âne hâ wa te 're rosa'rata za'ra. Tazahâ oto, nima nori a nori wa'wa hâ niha na aimawi 're 'mairosa'rata aba mono wamhâ, 'Re ihâimana u'âsi mono si te za uburé te te aima 're ahâi'rê wa'wa sô'awi. ¹⁶ Tahawa, wa te âma uzusi u'âsi za'ra wa'aba, âwa bâtâ u wa te isasâmri za'ra zém na.

¹⁷ Îsisânawâ nori, asima sô 're asôpré wa'aba mono, âma îsisanhozéb zarina 're ãnhizusi za'ra wa'aba mono da. Duré asima 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono, âma aima iwasisanho za'ra wa'aba zéb zarina 're ihâimana za'ra mono nori hâ 're sizusi za'ra wa'aba mono da. ¹⁸ Da'ahâ na te 're dahâimana za'ra, Cristu wedepo'o nhonhi'râmi na isa'ozé nhitob'ru na hâ. Âne na hâ wa tô âma aipo're pu'u ahâ za'ra wa'wa. Tane nherê, âhâ na hâ wa za duré âma aipo're pu'u zahu za'ra wa'wa, îsiwaô sina, âma za'ra hâ. ¹⁹ Ta nori hâimana 'râsutu zéb âma hâ, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hâ te te 're a'uprosi. Duré 'râwi marĩ sihâiba ma si te te sima 're iwê za'ra mono zép si te tô te te 're 'ruiwapari za'ra. Ta nori hâ te 'râwi sina 're wata za'ra, marĩ iwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono na, siséb âna. Marĩ ti'ai âma 're ihâimana za'ra mono na si, te duré te te 're rosa'rata za'ra. ²⁰ Tanei ô di, wa nori hâ. Hâiwa âma waza'rui uptabi za'ra hâ, wa 're wahâimana za'ra. Tahawa, watoi uptabi na wa 're wanhimipari za'ra, Wa'anho'reptui'wa zô Wanhib'apito Zezu Cristu, ta hawi za we imorĩ zô. ²¹ Wahâiba isib'uware duré idâ'â pe hâ te za âma wawi sapri za'ra, ihâiba wê uptabi na 're ihâimana mono ne, oto 're wahâimana za'ra mono da. Ta hâ waihu'u pese uptabi na uburé marĩ te te 're i'ab'madâ'â mono zém na te za âne hâ 'manha.

Paulu hâ, Filipu âma isazei'wa nori te te i'apawaptobzé, tinhimiroti na

4 ¹ Îsisânawâ nori, îma i'asawi pese za'ra wa'aba nori, duré ai'âma ipê'êzé uptabi za'ra wa'aba nori. A nori wa'wa hâ ai'âma îto za'êtê za'ra wa'aba di. Duré îte danhoprezé iwê uptabi ne, a nori wa'wa hâ. Ma'âpé, asiptete u'âsi âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito âma hâ.

² Ihidiba Evodia duré Sîtiqiu, wa za âma aiwi waptêrê 'wa. Ma'âpé asiré 're aihâimana aba mono da, asima sô 're airĩti u'âsi aba mono, Wanhib'apito

zazei'wai wa. ³Duré a hā ĩsiré sena na romhuri'wa, wa āma aiwi waptē. Ma'āpé, ā hā maparane pi'ō nori āma aime zahuré na. Ta nori hā ma tō 're sisapētē zahuré, Rowasu'uwē te te ropé da hā ĩsiré, duré Clemetihi zama duré aimawi nori ĩsiré romhuri'wa nori zama. Ta nori nhisi hā te 're hāimana za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono 'rata za idahāimana u'āsi za'ra mono nori nhisi ré, ibaihā 're ihāimana mono na.

⁴Ma'āpé, asima 're rowē u'āsi za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito āma hā! Wa za duré āma sahu: Ma'āpé asima 're rowē u'āsi za'ra wa'aba mono!

⁵Ma'āpé, uburé dama 're hāiré za'ra wa'aba mono, aiwaimri 're idazawi za'ra wa'aba mono zé hā. E marī wa. Wanhib'apito hā apā te za wei mori su. ⁶Marī na 're aihātā za'ra wa'aba mono sina 're anomro aba mono tō. Tazahā, 'Re ihāimana u'āsi mono wi si 're rowaptērē za'ra wa'aba mono, sipu'u pese na marī ai'āma 're ihāimana za'ra wa'aba mono na hā. Āne hā 're manharī za'ra wa'aba mono, āma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina. ⁷Āne wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono te rowē u'ā hā, ni'wa te te isadaihu'u waihu'u ō hā, te za aipē' 're duré asimirosa'rata 're, te te 're ai'ab'madā'ā 'wa, Cristu Zezusihi āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa.

⁸Īsisanawā nori, da'rāirēme ĩnhimi'ui'ére na wa za āma aipo're pu'u za'ra wa'wa. Ma'āpé asimirosa'rada hā uburé marī iwē na si 're 'masisi za'ra wa'aba mono, uburé āma ida'uzei wē na si, duré uburé marī i'uptabi na si duré uburé marī āma idawazé pese na si duré uburé marī i'uwaibaba na si duré uburé marī iwasété ō na si duré uburé marī hā wē wa, āma idatob'uzu za'ētē na si duré uburé marī iwē uptabi na si. ⁹Ma'āpé duré marī iwē uburé ihawi iwaihu'u za'ra wa'aba zéb zarina 're 'manharī u'āsi za'ra wa'aba mono, ihawi iwaibui wa'wa hā duré ihawi iwapari za'ra wa'wa hā duré te 're a'manharī mono ré, āma asiwi i'madā'ā aba zéb zarina. Āne wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono, wama rowē nhomri'wa hā te za asiré 're hāimana u'āsi za'ra wa'wa.

Paulu hā, Filipu āma isazei'wa nori te te isawi za'ra zé

¹⁰Wanhib'apito āma, wa sa'ētē uptabi na 're iwata, i'āma i'aipo're pu'u za'ra wa'aba zém na āma sitéb za'ra wa'aba wa. Ma tō aré tō i'āma aipo're pu'u za'ra wa'wa. Tane nherē, bādā hā aima wisi za'ra wa'aba ō di, ihāiré za'ra wa'aba da hā. ¹¹E marī zō iwi ro'wanhi'riti wa, wa āne hā tinha. Mare di. E marī wa. Uburé marī ĩma 're ihāimana za'ra mono na te ĩsima 're irowē mono zé hā, te waihu'u wa. ¹²Īma waihu'u pese di, marī zō iwi 're rowaptā'ā mono wa, 're ihāimana mono zé hā, duré tane ĩma waihu'u pese di, sa'ētē na marī ĩma 're hāimana za'ra mono ré, 're ihāimana mono zé hā. Wa tō duré waihu'u, sipu'u pese na ĩma 're iromhāimana mono zém na te āma ĩsima 're irowē mono zé hā, ĩsa zō iwi rowaptā'ā ō wamhā, duré mra te sēpata wamhā, duré marī sa'ētē na ĩma hāimana za'ra wamhā, duré marī suru na ĩma hāimana za'ra nherē. ¹³Uburé marī hā te 're a'manharī waihu'u pese mono di, 're ĩnhiptete mono 'wa hā te te 're ĩnhiptete mono wa.

¹⁴Āne nherē, ma tō ĩma i'manharī wē za'ra wa'wa, i'āma i'aime za'ra wa'aba zém na hā te robzépata ré. ¹⁵A nori wa'wa, Filipu āma isazei'wa 're i'ai'u-bumroi wa'aba mono nori, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, Masédonia na

danhipti'a nho'ômo nhisi hawi ïmorĩ wamhã, imorĩ'rata na Rowasu'uwẽ na te dama rowasu'u wamhã, rowahutu u asiré 're i'ai'rã'õtô aba mono norĩ si ma tô asiwi ïpawapto wa'wa. ¹⁶ Tesalonica ãma ropire na ïhâimana ré hã, ma duré ãma asiwi isômri 'wa, asiwi ïpawapto wa'aba zé hã. Mare di, misi haré hã. Tazahã maparane. ¹⁷ Asôprubzém na asiwi ïpawapto wa'aba da, ïsima sô ïrĩtĩ wab ô di. Tane nheré tô, iwa'rãmi 'Re ïhâimana u'âsi mono iwẽ te te aima 're ipisutu za'ra wa'aba mono zé hã aima 're isa'ëtê u'âsi za'ra wa'aba mono da si, aihâiba mono bâ. ¹⁸ Uburé wa tô waibu, we ïma isômri za'ra wa'wa hã. Ma duré ïza si'atarême za'ra. ãhã na hã, sô ïnhimnhasi nhipai u, te ïma tihâimana za'ra, Epafroditu hã we te te ïma ãwisi wa, asôprub za'ra wa'aba zé hã. Ta hã aiwa wedewati isazei uptabi na 'Re ïhâimana u'âsi mono ma, ãma 're idanhoprub za'ra mono zém ne, danhoprubzé te te 're i'awaibui mono, duré te te tâma 're i'arowẽ mono. ¹⁹ Tahawa, ïte 'Re ïhâimana u'âsi mono hã isibro wẽ uptabi na tâma 're ïhâimana za'ra mono zéb zarina, Cristu Zezusihi u'âbâ te te wama 're i'anhomri mono da hã, te za aima sômri za'ra wa'wa za, marĩ zô aiwi 're rowaptâ'â za'ra wa'aba mono wamhã. ²⁰ Wate 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma si 're iwawata u'âsi za'ra mono da si, Wamama ãma si, ône u'âsi! Tane tô!

Paulu hã, Filipu ãma isazei'wa norĩ te te isawi 'rãsutu za'ra zé

²¹ Uburé Cristu Zezusihi nhib'a'uwẽ norĩ, wa ãma asawi za'ra wa'aba ni. ïsisânawã norĩ ãme ïsiré ïhâimana za'ra norĩ zama, te duré ãma asawi za'ra wa'wa. ²² Uburé ãme 'Re ïhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ na 're ïhâimana za'ra mono norĩ, te ãma asawi za'ra wa'wa. Apito Cézaha nhorôwa 're, te te 're iromhuri za'ra mono norĩ hã te duré danhipai u ãma asawi wapti za'ra wa'wa.

²³ Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhimizawizé, aipẽ'ẽ 're ai'ãma 're ïhâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwẽ hã, aihâiba mono bâ. Tane tô.

Colosu

Colosu âma isazei'wa norĩ ma, Paulu te te irob'ui'érézé

Ibahiái wasu'uzé

Paulu hã darob amoi âma dazazéb 're sab siromo, ma tô rowasu'u hã wapa, Zezusihi zazei'wa norĩ ma, roti senai'õ na da te tãma 're irowasu'u za'ra mono zém na hã, Colosu âma 're isi'ubumroi mono norĩ ma. Tahawa, Paulu hã ma tô Colosu norĩ ma rob'ui'éré za'ra, roti senai'õ wi, te te uwati za'ra da. Ma tô duré tãma roti za'ra, Zezusi hã apã te te saze za'ra da, Epafrasi hã imorĩ'rata na te te tãma iwaihu'u za'ra zéb zarina. Epafrasi hã Colosu âma isazei'wa norĩ 'madã'â'wa, ta hã. Paulu hã ma tô duré tãma waihu'u za'ra, âne: Zezusihi si siminho'reptu waihu'u pese di. Duré taha si dawasédé hã te te dama 're aparí waihu'u pese mono di.

1 ¹ Wa hã Paulu, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima iwêzéb zarina, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa na 're ihâimana mono, wa âma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, Ísisânawã Timotiuhu siré, ² Colosu na 'ri nho'ômo nhisi âma 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma, sena na wasisânawã norĩ Cristuhu zazei'wa norĩ ma.

Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé duré ite datoi u'âsi zé, ai'âma 're ihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwê hã!

**Paulu hã, 'Re ihâimana u'âsi mono wi te te irowaptêrêzé,
Colosu âma isazei'wa norĩ âma**

³ Wanhîb'apito Zezu Cristuhu mama ma, wa te ai'âma 're rowaptêrê u'âsi za'ra wa'aba mono sidâpâsi, wa 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're wawata u'âsi za'ra. ⁴ E marĩ wa. Aiwasu'u za'ra wa'wa hã wa wa te 're wapari za'ra, Cristu Zezusi saze za'ra wa'aba wa, 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono na hã, duré uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhîb'a'uwê norĩ, 're isawi za'ra wa'aba mono zém na zama. ⁵ Rowasu'uwê tô sena hã, imorĩ'rata na atême wisi za'ra wa'aba wi hã, ma tô iwapari za'ra wa'wa, rob'umnhasi sina 're idahâimana za'ra mono zé hã, Rowasu'uwê te te dama 're i'ahâîré mono hã. Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã duré asimizawi pese zé hã te aima 're hâimana za'ra wa'wa, rob'umnhasi sina 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zéb u'âbã. Ta hã te asô 're simi'wara siromo 'wa, hâiwa âma. ⁶ ã hã Rowasu'uwê asima iwaibui wa'wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono iwê te te aima 're ipisutu za'ra wa'aba mono zé, te te aima sina 're âwisi u'âsi za'ra wa'wa. Ta hã te ropã te te duré oto 're ropé. Tawamhã ã hã ma tô ai'âma

tiromhâimana za'ra wa'wa tô, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé wasu'u hâ imorî'rata bâta na iwapari za'ra wa'aba zé na'rata hawim haré, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena hâ iwaihu'u za'ra wa'aba zém hawim haré. ⁷Uburé âne hâ Epafraha âma, ma tô iwaihu'u za'ra wa'wa, wasiré romhuri'wa wama isawi pese âma. Ta hâ Cristuhu ma romhuri'wa i'umnha, ai'udâ na za'ra wa'aba. ⁸Ta hâ ma tô wama aiwasu'u za'ra wa'wa, asimizawi pese zé aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono na hâ 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani nhimipawaptobzéb zarina.

⁹Âne zarina, uburé âne na aiwasu'u za'ra wa'wa, wa te iwapari za'ra zém hawim haré, niwa ai'âma rowaptêrê za'ra wa'wa hâ wa te sahâri za'ra ô di. 'Re ihâimana u'âsi mono wi, wa wa te ai'âma 're rowaptêrê u'âsi za'ra wa'wa, ite rowaihu'u na uburé marî te te sima 're iwê mono zé hâ te te aima 're sa'êtê u'âsi za'ra wa'aba mono da, duré uburé rowaihu iwê hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'ezani te te dama 're i'anhomri mono hâ. ¹⁰Âne wap si, Wanhîb'apito te te sima 're iwê mono zéb zarina, te za 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Te te tâma 're irowê mono zép si, te za duré 're i'manharî u'âsi za'ra wa'aba mo. Uburé marî iwê si te za 're i'manharî za'ra wa'aba mo. Te za duré 'Re ihâimana u'âsi mono hâimanazém na âma rowaihu hâ asima 're isa'êtê u'âsi za'ra wa'aba mo. ¹¹'Re ihâimana u'âsi mono wi, wa wa te 're rowaptêrê ai'âma za'ra wa'aba hâ, tiwaihu'u pe iwê uptabi na te te 're asiptete pese za'ra wa'aba mono da, uburé marî iwasédé asimi'ê sina 're 'wapéi u'âsi za'ra wa'aba mono da. ¹²Âne wa, ato sina te za Wamama âma 're aiwata za'ra wa'aba mono. Ta hâ ma tô te te 're ai'a'râiwaihu'u 'wa, Rowa'a za'êtê u'âsi u Da'âma 're Isib'a'uwê mono zéb âma dame 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, tinhib'a'uwê norî zô te te ipisutu siromo âma. ¹³Ta hâ ma tô te te 're wa'anho'reptu, robra nhiptetezê wi. Ma duré wa'a'âwisi, I'ra tâma isawi uptabi hâ te te 're ida'a'madââ mono zéb u. ¹⁴Ô hâ te tô te te 're wa'awa'âbâ, wawasété na 're iwanomro mono zém hawi. Taha u'âbâ, wawasédé hâ te te oto wa'âma 're a'madââ mono ô di.

Cristu hâ, te 'Re ihâimana u'âsi mono ne aiwa uptabi 're hâimana

¹⁵Cristu hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono, 'madââ waihu'u âna 're ihâimana mono hâiba 'manharî, I'ra ipoto 'rada. Ta hâ uburé ropoto nhîpai u, te pire uptabi na 're hâimana. ¹⁶E marî wa. Ôhō âma, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ uburé marî te te apoto mono wa, hâiwa âma hâ duré ti'ai âma zama, i'madââ waihu'u pe hâ duré i'madââ waihu'u ô hâ, duré uburé hâiwa nho're na simiroti nhîptete na 're ihâimana za'ra mono, roti'wa norî hâ duré dama ipire norî zama. Ôhō âma si, duré Ôhō ma si 're hâimana za'ra mono da, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono uburé marî te te apoto. ¹⁷Cristu hâ uburé marî ô uptabi ré, te 're hâimana u'âsi. Duré Ôhō âma si te uburé marî hâ i'uwaibaba zarina si 're hâimana za'ra. ¹⁸Ô hâ te da'râ nho'ômo na 're hâimana, tô tizazei'wa norî râ nho'ômo na. Ô hâ te dahâimanazé isi'utôri'ô tizazei'wa norî ma te te 're anhomri. Duré Ôhō si 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, ipoto'rada hâ. Ta hâ ma tô hâiwa'utu, ôhō si uburé marî ma, imorî'rata na 're hâimana mono da, pire uptabi na. ¹⁹E marî wa. 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima iwêzéb zarina, I'ra hâ isine uptabi 're hâimana mono da, ma tô pisutu. ²⁰Duré Cristuhu u'âbâ ma tô sima rowairébê, uburé marî hâ te te sitême a'âwisi da apâ, ti'ai âma hâ duré hâiwa âma zama. Âne zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô rowê

u'â hã apâ dama âwisi, Cristu tiwapru te te isa'warizém na wedepo'o nhonhi'râmi na.

²¹Iwana ré hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti ma tô aré 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Duré isitob'ru na ma tô aré 're anomro aba mo, marî iwasédé 're i'manharî za'ra wa'aba mono u'âbâ, duré 're i'asimirosa'rata wasété za'ra wa'aba mono u'âbâ. ²²Tane nherê, âhã na hã Cristu a'uuwê hâiba na wedepo'o nhonhi'râmi na idâ'âzéb u'âbâ, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô apâ sitême ai'âwisi za'ra wa'wa, sisô're u aiwasété âna te te ai'âwisi za'ra wa'aba da, aiwasédé da te ai'âma 're sa'ra waihu'u za'ra wa'aba mono âna. ²³Âne te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're a'manharî, Rowasu'uuwê 're iwapari za'ra wa'aba mono zé hã 're sazei utôri za'ra wa'aba mono ô wamhã, duré asiptete sina 'Re ihâimana u'âsi mono 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wamhã, duré asina 're aipahã za'ra wa'aba mono ô wamhã, Rowasu'uuwê te te aima iropisutu za'ra wa'aba zéb zô asiwawâi âna 're asimipari u'âsi za'ra wa'aba mono wamhã. Â hã Rowasu'uuwê na hã ma tô da te dasima 're rob'mahârâ za'ra ropâ. Duré taha na romhuri'wa na, wa hã Paulu, wa oto 're ihâimana.

Pauluhu nhimiromhuri, isazei'wa norî ma

²⁴Âhã na hã, wa ai'âma îsima rowê za'ra wa'wa, te ai'âma 're irobzépata za'ra wa'aba mono zém na. Duré ihâiba na te irobzépatazém na, wa âma uzusi, ibâ na îma hâimana da, îwi sô irowaptâ hã Cristu te te irobzépata ne tihâiba zawi te, ta hã isazei'wa norî zawi te, te te robzépata wa. ²⁵'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô îpisutu, isazei'wa norî ma, te 're romhuri mono da. Ma tô duré romhuri hã îma tisô, te âma 're uwaimrami mono da, ai'âma za'ra wa'aba. Ta hã îte romhuri hã ibâ na te 're 'mahârâ mono da, isadawa wasu'u hã. ²⁶Â hã isadawa wasu'u hã, simi'uri pese na aré dawi 're ihâimana mono, ropoto na'rata hawim haré. Tane nherê, âhã na hã ma tô oto tinhib'a'uuwê norî ma hâi'rê. ²⁷'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô oto sima wê, isib'a'uuwê norî, isimiroti tô sena hã duré iwê uptabi hã simi'uri pese na aré 're ihâimana mono hã te te oto 're waihu'u za'ra mono da, uburé dapoto mono bâ. Ta hã isadawa wasu'u isimi'uri pe hã, â hã: Tahata te Cristu hã ai'âma 're hâimana za'ra wa'wa. Ta hã te duré asiwawâi âna 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã te te aima 're sômri za'ra wa'wa, niwa za 'Re ihâimana u'âsi mono te rowê na 're ihâimana mono zéb âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da.

²⁸Tahawa, ta hã Cristu, wa wa te dama 're wasu'u za'ra. Dahâimanazém na rowaihu iwê, uburé wama 're ihâimana za'ra mono zéb zarina, wa wa te âma 're roti pese za'ra, uburé pese dama. Duré uburé wa wa te dama âma 're rowahutu pese za'ra, dahâiba mono bâ, 'Re ihâimana u'âsi mono nho're u wa te 're da'âwisi za'ra mono da, daprédup sina 're idahâimana za'ra mono na oto, duré Cristuhu âma si 're idahâimana za'ra mono na zama. ²⁹Taha da, wa duré te 're romhuri pese. Wa duré sada 're îsisapêtê pese, Cristuhu waihu'u pe ibâ na i'âma 're ihâimana mono na, siptete uptabi na i'wa 're ihâimana mono na.

2 ¹Wa îsima wê, waihu'u za'ra wa'aba da, sa'êtê na te ai'âma 're iromhuri pese za'ra wa'aba mono na hã duré Laudiséa âma 're isi'ubumroi mono norî âma zama, duré uburé zahadu te te siwi ihâiba pibui ô norî âmab zama.

²Wa te te 're romhuri pese, ta norî pē'ê 're, isib'ru hã tâma 're hâimana za'ra

mono da, siptete na, duré siré simisutu 're hâimana za'ra mono da, tinhimiza-wizém na, âne zarina ibâ na iwê uptabi hâ tâma 're hâimana za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena hâ simi'uri pese na 're ihâimana mono te te dama 're i'awaihu'u mono na. Ta hâ simi'uri pese na 're ihâimana mono hâ Cristu. ³Taha âma si, te simi'uri na 're hâimana, uburé dahâimana-zém na rowaihu iwê hâ duré uburé rowaihu'u zama, marî iwa'âbâ za'êne 're ihâimana za'ra mono ne hâ.

⁴Âne hâ wa aima roti za'ra wa'wa, ni'wa hâ te te aima rob'râmi za'ra wa'aba tō da, roti sena'ō na, niwamhâ tō isimiroti hâ i'uwaibaba newa. ⁵E marî wa. Îhâiba na hâ romhâ na asiti îhâimana za'ra wa'aba nherê, wa îp'ê na 'râwi asiré îhâimana za'ra wa'wa. Duré wa ai'âma îsima rowê za'ra wa'wa, Cristuhu âma simisutu asiré 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono na te waihu'u wa, duré asiptete sina âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na zama.

Cristuhu âma, isiré 're idanomro mono zé

⁶Âne wa, Cristu Zezusi hâ Asib'apito na saze za'ra wa'aba wa, ma'âpé âma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono. ⁷Ma'âpé duré âma 're aimasa wa'aba mono, rowede hâ tizari na siptete na 're isimasa mono ne. Duré taha âma si 're aihâimana za'ra wa'aba mono, 'ri hâ 'ri na'rata nhisiwi da te 're i'ri za'ra mono ne. Duré 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na si 're sa'êtê u'âsi za'ra wa'aba mono, da te aima irowahutu za'ra wa'aba zéb zarina. Duré 'Re îhâimana u'âsi mono âma si 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mono.

⁸Ma'âpé 're asi'madââ pese za'ra wa'aba mono, ni'wa hâ tinhimirobza-nhamri marî dai ôre na, ai'âma 're sib'uwê za'ra wa'aba mono tō da, ti'ai âma danhimirowaihu'u zarina. Â norî hâ ti'ai âma dahâimanazéb zarina hâ, duré îhâiba'ō norî siptete na ti'ai âma te te 're idawada'uri wasété za'ra mono hawimhâ, mare di Cristuhu nhimiroti hawimhâ. ⁹E marî wa. Cristuhu hâiba âma si te 're hâimana, uburé pese 'Re ihâimana u'âsi mono 're ihâimana mono zé hâ. ¹⁰Tahawa, Cristuhu âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, te duré ibâ oto aima 're hâimana za'ra wa'wa, 're anomro wê wa'aba mono da. Ta hâ te pire uptabi na 're hâimana, uburé îhâiba'ō norî siptete na 're ihâimana za'ra mono norî ma hâ.

¹¹Cristuhu âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, ma tō asihâiwata nhihâri ré ne, oto 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Mare di, Zudeu norî hâimanazéb zarina danhib'rata na danhihâiwata nhihâri na hâ. Tazahâ, Cristuhu si ma tō aima 'manharî za'ra wa'wa, asihâiwata nhihâri ré ne, 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Taha zarina ma tō te te 're wa'anho'reptu, wawasété na si aré 're iwahâimana za'ra mono zém hawî. ¹²Âne hâ ma tō aima tiromhâimana za'ra wa'wa, â dawabzuri hâ 'manharî za'ra wa'aba wamhâ. Cristuhu siré ma tō ai'âma ti'a za'ra wa'aba ni, â 'rowi da te ai'mazasi za'ra wa'aba wamhâ. Duré â hawî da te asani za'ra wa'aba wamhâ, ma tō isiré aihâiwa'utu za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese uptabi na 're ihâimana mono na asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zéb u'âbâ, tō ô hâ 'Re îhâimana u'âsi mono Cristu te te îhâiwa'udu hâ. ¹³Aip'ê 're atââ na ma tō aré 're aihâimana za'ra wa'aba mo, aiwasété u'âbâmhâ, duré zahadu aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ô wa, danhihâiwata nhihâri ré ne dahâimanazé,

Cristu te te 're i'ab'manharī mono hā. Tane nherē, āhā na hā 'Re ihāimana u'āsi mono ma tō oto aipē'ē 're aihāiwa'utu za'ra wa'wa, Cristuhu siré. Wawa-sédé hā te te duré oto wa'āma 're a'madā'ā aba mono ō di. ¹⁴Ma duré wama pari za'ra, marī, wa te 're i'manharī wasété za'ra mono zém na rob'ui'ééré hā, aré i'ru zahi na 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zarina āma 're iwahāimana za'ra mono zéb da hā. Ta hā ma tō wama pari za'ra tō. Ma tō siptā'ā, wedepo'o nhonhi'rāmi na. ¹⁵Cristu hā wedepo'o nhonhi'rāmi na isa'ozém na ma tō ihāiba'ō norī nhipetézé hā tiwi wazere za'ra. Sō'awi ma tō ā norī ihāiba'ō norī hā anhisém no. Dasi'wapéi 'manharī'wa norī nhib'apito hā tinhitob'ru norī āma te te ai'uté za'ra wē te, da'ahā nho'a sisōré pese na te te isimroi mono ne, ma tō danho'a ta norī ihāiba'ō norī āma ai'uté za'ra.

¹⁶Tahawa, ni'wa hā aiwasédé te te ai'āma hiri aba tō, asai u'ābā aba hā duré ihārēne aba u'ābā hā, duré niwamhā danhimizaze na dato na da te dasima 're iromhu'u za'ra mono u'ābā, duré niwamhā a'amo ité 're pusi mono sidāpāsi, 're idato za'ra mono u'ābā duré niwamhā sabadu sidāpāsi dato da te 're i'manharī za'ra mono u'ābāmhā. ¹⁷Uburé ā norī hā, da'awā ne si te 're hāimana za'ra, marī za 're iwairébé mono waihu'uzé hā. Tazahā, i'uptabi hā Cristuhu āma si te za da te 're sōpēté za'ra. ¹⁸Ni'wam norī ma hā iwē, si'madā'ā zeī ō newa dama 're isiwasu'u za'ra mono da hā, duré hāiwa hawi romhuri'wa norī āma 're iwata za'ra mono da hā. Ta norī hā te taré 're si'madā'ā ze za'ra, ti'ai āma da te 're irosa'rata za'ra mono zéb zarina, te te 're rosa'rata za'ra mono wa, marī dai ō na, duré sōtō 'rowim ne marī te te 're i'madā'ā za'ra mono zéb zarina, sena newa. Ā norī wi 're asi'madā'ā pese za'ra wa'aba mono, marī iwē uptabi hā waibui wa'aba tō da, te te asani za'ra wa'aba da, te te sima 're iwē za'ra mono norī wi hā. ¹⁹Ta norī hā Cristuhu āma 're hāimana za'ra mono ō di, Da'rā na 're ihāimana mono āma. Cristu hā tiwaihu'u pese na te dahāiba' hā te te 're a'madā'ā wē, dahi si'uzusizé hā dahāiba te te 're itété za'ra mono ne. Āne wa, te dahāiba hā 're prédu wē u'āsi za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima 're iwē mono zéb zarina.

Cristuhu āma, dahāimanazé itém na 're idanomro mono zé

²⁰Cristuhu siré ma tō aihāimanazé i'rata na atā'ā za'ra wa'wa. Tahawa, te āhā na hā asima iwē na oto 're aihāimana za'ra wa'aba mo, wa'uburé norī ti'ai āma dawada'uri wasété 'wa norī wi hā. Tawamhā bété, e marī da, te zahadu 're aihāimana za'ra wa'aba mo, ti'ai āma siwa'ru 're idahāimana za'ra mono norī siré newa. E marī da, te bété zahadu ā norī te roti hā 're i'madā'ā za'ra wa'aba mo: ²¹“Āri tō ā hā”, duré “téiwa tō ā hā”, duré “upi tō ā hā.” ²²Uburé ā norī hā te za 're si'utōri za'ra, āma 're idahāimana za'ra mono zéb zarina. Duré ā norī roti hā marī dai ō di, ti'ai āma dasihawim na si roti wa. ²³Ā norī roti i'madā'ā na hā rowaihu iwē ne hā tō, danhiptete na dawati hā hāiwa hawi romhuri'wa norī āma 're dawata za'ra mono da hā, duré senai'ō nherē dasi'madā'ā zeī ō na dasina rosa'ratazé hā duré dasihāiba wati pe 'rāwi marī, da te dasima 're i'manharī za'ra mono zém na. Tane nherē, ā norī hā marī dai ō di, dawasédé da te 're 'manharī za'ra mono tō da, āma 're idasisōwada za'ra mono da hā.

3 ¹Tahawa, Cristuhu siré, 'Re ihâimana u'âsi mono apâ te te aihâiwa'utu za'ra wa'aba wa, ma'âpé imorî'rata na marî hâiwa hawib zô asima 're asôpré wa'aba mono, Cristu hâ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimire niwî 're isâmra mono zém hawib zô. ²Asimirosa'rada hâ marî hâiwa hawim na si aima 're hâimana u'âsi za'ra wa'aba mono. Mare di, ti'ai âma marî na hâ. ³E marî wa. Atââ pari za'ra wa'aba wa. Tahawa, âhâ na hâ aihâimanazéb za'ra wa'wa hâ te Cristuhu siré isimi'uri ne 're hâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono âma. ⁴Cristu hâ, aihâimanazé ité te te aima 're i'anhomri aba mono 'wa. Ta hâ we sihâi'ré wamhâ, a norî wa'aba zama te za duré isine aihâiba na rowa'a isa'ētē ré asihâi'ré za'ra wa'wa.

Dahâimanazé i'rada, duré 're idanomro mono zép té

⁵Âne wa, ma'âpé 're uprosi pese za'ra wa'aba mono, uburé marî ti'ai âma iwasédé aihâiba 're te te 're iromhuri za'ra wa'aba mono hâ, â norî hâ: Dasina dahâimana, duré danhiséb ô na marî 'manharî wasédé, duré marî iwasété zô si dasima rob'ruiwapari pe, duré marî na danho'ru. E marî wa. Marî na danho'ru hâ ta hâ 'Re ihâimana u'âsi mono upana, 're idawata za'ra mono zé. ⁶Âne hâ da te 're i'manharî za'ra mono u'âbâ, te za 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzé hâ 're rere'e, ni'wam norî isimiroti te te 're i'madââ za'ra mono ô norî nhisiwimhâ. ⁷A norî wa'wa hâ 're saze za'ra wa'aba mono ô ré hâ, ma tô siwa'ru 're aihâimana za'ra wa'aba mo aré, âne hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono ré hâ.

⁸Tane nheré, âhâ na hâ ma'âpé oto rême pese za'ra wa'aba, uburé â norî hâ: marî na dasi'râzézé hâ, duré dasisada dasi'râiwa'rozé hâ duré da'âma marî 'manharî wasédé duré damreme iwasété na robzanhamri zama. ⁹Asima 're asadawa nhipese za'ra wa'aba mono tō, aihâimanazé i'rada hâ duré taha na marî iwasédé 're i'manharî za'ra wa'aba mono zé hâ rême pari za'ra wa'aba wa oto, ¹⁰duré aihâimanazé itém na oto asi'uza za'ra wa'aba wa. Ta hâ oto aihâiba ité wa'wa, Tisine ai'manharî'wa ne te za 're sihâtéb u'âsi za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te rowaihu hâ ibâ na oto aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da. ¹¹Â hâ dahâimanazé itéb 'remhâ, aiwab ô na da'madâ hâ oto hâimana ô di. Aiwap si te oto 're dahâimana za'ra, Zudeu'ô norî hâ Zudeu norî me duré isihâiwata nhihâri'ô, isihâiwata nhihâri ré norî me duré ni'wa dasiré a'uwē'ô hâ darob 're dasiré a'uwē me duré wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa norî, wada'uri âna 're ihâimana za'ra mono norî me. Tazahâ, Cristuhu si uburé danhipai u, te 're hâimana. Duré uburé te tizazei'wa norî wa 're hâimana.

¹²Tahawa, a norî wa'wa hâ 'Re ihâimana u'âsi mono, tinhib'a'uwē da, te te sima aipisutu za'ra wa'aba wa, aimawi tâma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, duré te te 're asawi pese za'ra wa'aba mono wa, ma'âpé asima sô 're asôpré u'âsi aba mono, da'âma 're aiba za'ra wa'aba mono da, duré aihâimana wē na dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, duré asi'madââ zeî âna, duré marî da te dasima 're iwē za'ra mono zéb zarina, âma 're dazaze za'ra wa'aba mono da, mare di, asima iwēzéb zarina si 're idawati za'ra wa'aba mono da hâ, duré da'âma aiwa'a su'u âna 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ¹³Asi'âma 're aiwa'a za'ra wa'aba mono tō. Duré marî na asina 're upa za'ra wa'aba mono wamhâ, asi'âma 're 'madââ za'ra wa'aba mono tō. Wanhîb'apito

hã aiwasédé te te ai'ama 're i'ab'madâ'a aba mono ò ne, dawasédé hã da'ama 're 'madâ'a za'ra wa'aba mono tō. ¹⁴Uburé ā norī nhipai u, ma'apé dazawizé hã aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono. E marī wa. Dazawi hã te za uburé marī hã ibâ na sitême te te 're a'ubumro. ¹⁵Cristu hã rowē u'â te te aima 're i'anhomri aba mono hã, aipē'ē 're te te 're i'asimroi wē u'âsi aba mono da si iwē hã, rowē u'âsi na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. E marī wa. Tō ò hã rowē u'âsi da, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hã asô tihârâ za'ra wa'wa, dahâiba misi ne asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Tahawa, ma'apé 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mono. ¹⁶Cristuhu wasu'uwē, aiwa sa'etē uptabi na 're ihâimana za'ra wa'aba mono da si, iwē hã! Tahawa, ma'apé asima 're rowahutu za'ra wa'aba mono duré 're asipawaptob za'ra wa'aba mono, uburé rowaihu'u wē na hã. Duré asô're na 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're aiwata za'ra wa'aba mono, Salmu âma rob'ui'ére zarina duré isazei'wa norī nho'rezém na, aipē'ē 're 'Re ihâimana u'âsi mono âma ato za'etē za'ra wa'aba sina. ¹⁷Uburé marī 're 'manharī za'ra wa'aba mono sidâ-pâsi duré 're nharī za'ra wa'aba mono sidâpâ, ma'apé Wanhib'apito Zezusihi nhisi na 're 'manharī za'ra wa'aba mono. Taha u'âbâ duré âma 're aiwata za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono Imama âma.

'Ri 're, isazei'wa norī 're ihâimana za'ra mono zé

¹⁸Pi'ō imro ré norī, aimro zahâpâ 're aihâimana za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito âma 're inomro mono norī hâimanazéb zarina.

¹⁹Aibâ imro ré norī, ma'apé aimro hã 're sawi pese za'ra wa'aba mono. Duré aihâimana zâsi ò na tâma 're aihâimana za'ra wa'aba mono.

²⁰Da'ra norī, ma'apé aimama norī, ana me 're wapari pese za'ra wa'aba mono, âne hã Uburé Danhib'apito ma, te te sina tâma 're rowē mono wa.

²¹Damama norī, ai'ra norī ma 're ipētē u'âsi za'ra wa'aba mono zém na 're sahi zani za'ra wa'aba mono tō, robzei âna 're hâimana za'ra mono tō da.

²²Aiwada'uri zarina atede'wai ma romhuri'wa norī, ti'ai âma asib'apito na aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono hã, uburé marī na 're wapari pese za'ra wa'aba mono, mare di, te te 're ai'madâ'a za'ra wa'aba mono wap si hã, te te 're aiwēsâmri za'ra wa'aba mono zô. Tazahâ, tō sena na aipē'ē na 're wapari pese za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito hã 're iwazé pese za'ra wa'aba mono zéb zarina. ²³Uburé marī 're 'manharī za'ra wa'aba mono sidâpâsi, ma'apé aipē'ē toi uptabi sina 're 'manharī za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito ma 're i'manharī za'ra wa'aba mono ne, mare di, ti'ai âma dama 're i'manharī za'ra wa'aba mono ne hã. ²⁴Ma'apé âma 're asipô're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono, za aipawa'â iwaibui wa'aba na hã, Wanhib'apito tinhib'a'uwē nori ma te te âma iropisutu siromo zé hã. Ta hã Cristu, Wanhib'apito ma, te 're iromhuri za'ra wa'aba mo. ²⁵Ni'wa hã marī iwasédé te te 'manharī wamhã, iwa'râmi te za tō wa'â, marī iwasédé te te i'manharizéb zarina. E marī wa. 'Re ihâimana u'âsi mono te te da'ama arowairébé wamhã, aiwab ò na te te da'ama arowairébé dai ò di.

4 ¹Wada'uri zarina romhuri'wa norī tede'wa norī, ma'apé i'uwaibaba si tâma 're 'manharī za'ra wa'aba mono, duré aihâimanazé tō sena na iwē na tâma 're aihâimana za'ra wa'aba mono, a norī wa'aba zama Asib'apito za'ra wa'wa hâiwa âma 're isâmra mono na, aima waihu'u za'ra wa'aba sina.

Roti na dapawaptobzé i'rāsudu

²Ma'āpé asimi'ē na rowaptērē na 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono. 'Re rowaptērē za'ra wa'aba mono ré hâ asimiza'rese sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono, duré 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're aiwata za'ra wa'aba mono sina. ³Âne hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono wamhâ, ma'āpé duré wa'âma zama 're rowaptērē za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ te te wama 'ridawa za'ra da, isadawa wasu'u na wa te 're irob'mahârâ za'ra mono zéb da hâ, Cristuhu wasu'uwē dama waihu'u âna aré 're ihâimana mono, wa te 're wasu'u za'ra mono da oto. Ta hâ te 're iwasu'u mono u'âbâ, wa dazazéb 'remhâ za, âhâ na hâ. ⁴Tahawa, ma'āpé i'âma 're rowaptērē za'ra wa'aba mono, Cristuhu wasu'uwē dama waihu'u âna aré 're ihâimana mono hâ, sô'awi sadaihu'u pese na te dama 're wasu'u mono da, îma ipisutu zahî zarina te âma 're uwaimrami mono da.

⁵Ma'āpé aihâimana prédup sina duré aimreme zâsi âna 're aihâimana za'ra wa'aba mono, isazei'ô'wa norî ma hâ. Duré bâdâ aima 're sihutu aba mono ré, 're pawapto wē za'ra wa'aba mono, ta norî hâ. ⁶Aiwaimri na duré aimreme ise na dama 're i'aimreme zusi aba mono da si, iwē hâ, taha zarina i'uwaibaba si dahâiba mono bâ 're dazada'âbâ za'ra wa'aba mono da.

Paulu hâ, isazei'wa norî i'râi rême te te isawi za'ra zé rob'ui'ére na

⁷Tiquicu hâ te za aima îwasu'u za'ra wa'wa za. Ta hâ wasisânawâ wama isawi pe duré romhuri'wa i'umnhâ duré wasiré romhuri'wa Wanhib'apito ma romhuri na hâ. ⁸Ta hâ wa âma atême satôri za'ra wa'wa, niha na iwahâimana-zem na te te aima wawasu'u za'ra wa'aba da, te te duré asiptete za'ra wa'aba da zama. ⁹Onezimu hâ te za âma isiré mo. Ta hâ wasisânawâ wama isawi pe duré i'umnhâ, asiré za'ra wa'aba hâ. Ta norî hâ te za aima rowasu'u pese za'ra wa'wa, âme iromhâimanazém na hâ.

¹⁰Aristarcu hâ îsiré dazazéb 're isa hâ te âma asawi za'ra wa'wa, duré Marcus, Barnabéhé siwadi. Ma tô iwasu'u waihu'u za'ra wa'wa Marcus hâ. Ta hâ te te âma asabu za'ra wa'aba wamhâ, ma'āpé asiwi âri wē wa'aba za. ¹¹Zezus, Zustu na isisi amo hâ te duré âma asawi za'ra wa'wa. Zudeu norî Cristuhu zazei'wa na 're ihâimana za'ra mono norî remhâ, â norî si te te îsiré 're romhuri za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwē mono zé sa'ētē u'âsi mono da hâ. Â norî hâ te te duré 're înhiptete waptob za'ra.

¹²Epafrâ, rowahutuzéb 're 're ihâimana mono duré Cristu Zezusihi ma romhuri'wa hâ te duré âma asawi za'ra wa'wa. Ta hâ te te ai'âma 're rowaptērē u'âsi za'ra wa'wa. 'Re ihâimana u'âsi mono wi te te 're rowaptērē u'âsi, te te 're asiptete u'âsi za'ra wa'aba mono da duré aip'ē' re, 're aiprédu wē za'ra wa'aba mono da duré 're asisa'ra pese za'ra wa'aba mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're iwē mono zé hâ uburé âma 're uwaimrami za'ra wa'aba mono da. ¹³Ta hâ îma waihu'u pese di, te te ai'âma 're iromhuri pese za'ra wa'aba mono na hâ duré Laudiséa âma 're isi'ubumroi mono norî âma duré Ierapoli âma 're isi'ubumroi mono norî âmab zama.

¹⁴Lucas dawede'wa wama isawi pe hâ te âma asawi za'ra wa'wa, Demasihi zama.

¹⁵Ma'āpé wama sawi za'ra wa'aba, wasisânawâ norî Laudiséa âma 're isi'ubumroi mono norî hâ, duré Nifa, duré uburé isazei'wa norî isôrôwa âma 're

isi'rā'ōtō mono norī zama. ¹⁶ Ā hā rob'ui'ééré asima sōré za'ra wa'aba parimhā, ma'āpé asiwi sōmri aba isazei'wa norī Laudiséa āma 're isi'ubumroi mono norī zama te te sima sōré za'ra da. Tane duré asima sōré za'ra wa'aba za, Laudiséa hawi rob'ui'ééré āma wisi wamhā. ¹⁷ Tawamhā duré tāma rowasu'u za'ra wa'aba za, Arquipuhu ma hā, āne: “Ma'āpé asima sō 're airītī u'āsi mono, āma 're uwaimrami wē mono da, Wanhib'apito romhuri te te aima isōmri hā 're a'manharī mono da.”

¹⁸ Wa hā, Paulu, wa duré āma asawi za'ra wa'wa. Īsi'uihā na ĩnhib'rata na wa oto āma aima rob'ui'ééré za'ra wa'wa. Ma'āpé ĩ'āma aipo're pu'u za'ra wa'aba, dazazéb 're ĩzam na, āhā na hā.

'Re ihāimana u'āsi mono nhimizawizé ai'āma 're ihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da si, iwē hā!

1 Tesalonita

Tesalonita āma isazei'wa norī ma, Paulu te te irob'ui'ééré na'rata zé

Ibaihāi wasu'uzé

Paulu norī hā Tesalonita u si'aba'rēi wamhā, da'hā na ma tō saze za'ra ni, isimiromhuri za'ra na. Tane nherē, Zudeu norī Zezusihi zazei'ō'wa norī hā ma tō sada tihāimana za'ra, te te siwi pārī da. Tahawa, Paulu norī hā ma tō dahawi aimani zahuré, Silaha me, Beréa na 'ri nho'ōmo nhisi u. Tane nherē, Zudeu norī hā ma tō isarina zahuré ai'aba'rē, Tesalonita hawi (Atu 17.1-13). Tawamhā āma ronometro wap si, Timotiu hā ma tō Tesalonita āma isazei'wa norī wasu'u wē hā tāma āwisi zahuré, Paulu norī ma, Corītu āma hāimana zahuré ré. Tahawa, Paulu hā ma tō Tesalonita āmam norī ma rob'ui'ééré, 'Re ihāimana u'āsi mono āma siptete sina 're inomro mono na iwasu'u za'ra hā te te wapari wa, āma tāma irowē watobrozēm na hā.

Ma tō duré pawaptob za'ra, isisānawā norī hā tiwi 're idā'a za'ra mono norī wi, 're robzei'ō za'ra mono tō da, Zezusi hā apā we imorizéb zō, wato sina 're wanhimipari za'ra mono dā'āsina.

1 ¹ Wa hā Paulu, duré Silas duré Timotiuhu zama, wa āma aima rob'ui'ééré za'ra wa'aba ni, Tesalonica na 'ri nho'ōmo nhisi āma asiré 're i'ai'rā'ōtō aba mono norī ma, Wamama 'Re ihāimana u'āsi mono āma isiré 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono hā duré Wanhīb'apito Zezu Cristuhu āmab zama.

Wamama 'Re ihāimana u'āsi mono nhimizawizé duré ite datoī u'āsi zé, ai'āma 're ihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da si, iwē hā!

Tesalonita āma isazei'wa norī 're ihāimana za'ra mono zé

² Wa norī hā wa te 're rowaptērē za'ra mono wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono āma wa 're wawata u'āsi za'ra, uburé ai'āma za'ra wa'aba. Wa duré wa te ai'āma 're rowaptērē u'āsi za'ra wa'wa, te te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. ³ Wate za'ra Wamama 'Re ihāimana u'āsi mono nho're, wa āma 're wapo're pu'u u'āsi za'ra, romhuri 're i'manharī za'ra wa'aba mono zēm na isaze za'ra wa'aba u'ābā, duré asimizawi za'ra wa'aba zéb zarina 're iromhuri pese za'ra wa'aba mono na hā duré asiwawāi āna asiptete sina Wanhīb'apito Zezu Cristu apā we imorizéb zō i'asimipari za'ra wa'aba zēm na hā.

⁴ Wasisānawā norī, wa waihu'u za'ra ni, 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're i'asawī pese za'ra wa'aba mono na hā duré te te sima i'aipisutu za'ra wa'aba na hā, ite da. ⁵ E marī wa. Rowasu'u wē hā wa te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhā, wamreme na si wa te aima wasu'u za'ra wa'aba ō di. Tazahā, 'Re

ihâimana u'âsi mono Pěžzani waihu'u pese uptabi na 're ihâimana mono nhimipawaptobzéb zarina, duré Rowasu'uwē hā 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tō sena na āma iwasiwawāi ō uptabi za'ra na. Duré aima wawaihu'u pese za'ra wa'aba di, aiwazari wahâimana za'ra wa'aba ré hā, wa te āma ipibui pese za'ra na hā ai'udāna za'ra wa'aba. ⁶Āma aima iwasisanho za'ra wa'aba zéb zarina, te aihâimana za'ra wa'wa, wanhirā zarina duré Wanhib'apito nhirā zarina.

A norī wa'wa hā 're robzépata za'ētē za'ra wa'aba mono nherē, ma tō ato sina iwaibui wē wa'wa Cristuhu wasu'u wē hā, rowē uptabi 'Re ihâimana u'âsi mono Pěžzani hawi we 're ine mono ré.

⁷Āne wa, te 're aihâimana za'ra wa'aba mo, uburé Zezu Cristuhu zazei'wa norī ma āma isisanho'wa na, Masédonia duré Acaia āma danhipti'a nho'ōmo 're, 're ihâimana za'ra mono norī ma zama. ⁸E marī wa. Wanhib'apito wasu'u hā aihawib za'ra wa'aba watobro wamhā, Masédonia āma duré Acaia āmab zama ma tō ropé. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé wasu'u hā ma tō ropé ropā. Tahawa, taha na wa te inharī za'ra da hā wanhimnhasi waihu'u za'ra ō di oto. ⁹E marī wa. Tame 're isi'ubumroi mono norī hā si'uihā na te te aiwasu'u za'ra wa'aba wa, iwawaibui wē wa'aba na hā. Te duré aiwasu'u za'ra wa'wa, romhāiba 'manharī āma 're i'ai-wata za'ra wa'aba mono zé irēme za'ra wa'aba na hā, 'Re ihâimana u'âsi mono hāiba ré 're ihâimana mono āma si oto 're aiwata za'ra wa'aba mono da, tō sena 're ihâimana mono āma si. ¹⁰Te duré aiwasu'u za'ra wa'wa, Zezusi, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra zō i'asimipari za'ra wa'aba na hā, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ihâiwa'udu apā hāiwa hawi za we imorizéb zō, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihāzé za iwisi wi te te iwanho'reptu za'ra hā.

Paulu hā tisiré norī me, Tesalonita āma te te iromhuri za'ra zé

2 ¹Wasisānawā norī, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, wa te āma i'asabu za'ra wa'aba zé hā, taréi ō na hā. ²Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di duré, Filipu āma da te wama irob'manharī wasété za'ra na hā duré da te wa'āma iwasété za'ra na hā, tamomo Tesalonita u āma wasihutu wana ré hā. Wazada dahâimana za'ētē za'ra nherē, wate za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tō wama sōmri za'ra, wanhib'ru hā, Rowasu'uwē ihawimhā wa te aima wasu'u za'ra wa'aba da. ³Wa te i'aiwada'uri za'ra wa'aba zé hā, i'upai ō di duré marī iwasédé, wa te wasima wē za'ra wab ō di. Duré wa te wasima wē za'ra wab ō di, wa te aima rob'rāmi za'ra wa'aba da hā. ⁴Tazahā, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're iwē mono zéb zarina si, wa wa te 're rowasu'u za'ra, ta hā te te wawēsāmri za'ra wa, duré romhuri hā te te wama sōmri za'ra wa, Rowasu'uwē na wa te dama 're rob'mahârâ za'ra mono da. Wa te wasima 're rob'ruiwapari za'ra mono ō di, ti'ai āma a'uwē te te 're iwawēsāmri za'ra mono da hā. 'Re ihâimana u'âsi mono si, te te 're wa'awēsāmri mono da si, taha si wapēē 'remhā te te 're wa'apibui mono wa, wa te wasima 're iwē za'ra mono zé hā, tō sena zō.

⁵Aima wawaihu'u pese za'ra wa'aba di, wamreme zasi āna wa te 're irowasu'u za'ra mono ō na hā wa te aima 're rob'rāmi za'ra mono da. Duré rob'uiprazé, wa te aiwi ubumro za'ra wa'aba da hā, Rowasu'uwē hā wa te aima wasu'u za'ra wa'aba ō di. Āne na hā 'Re ihâimana u'âsi mono si te te

wawaihu'u pese za'ra di. ⁶Niwa, ni'wa hã te te wa'uzei wê za'ra zô wasina wanhoprê ô di, duré iwa'uzei wê za'ra wa'aba zô duré da te wa'uzei wê za'ra zô zama. ⁷Tô, marĩ hã wa te aiwi iwaptêrê zahi za'ra wa'aba da hã iré nherê, Cristuhu zadawa wasu'u'wa 're wanomro mono wa. Tane nherê, ai'rata wahâimana za'ra wa'aba ré hã, dana hã ti'ra norĩ te te 're i'a'madââ pese mono ne, wa tô wanhimizawi wê na aima wahâimana zara wa'aba ni. ⁸Wama asawi uptabi za'ra wa'aba wa, wa tô wasima rowairébê za'ra ni, Rowasu'uwê hã 'Re ihâimana u'âsi mono hawimhã wa te aima sômri za'ra wa'aba da, duré wasisawi âna wa te 're aipawaptob za'ra wa'aba mono da. Wama asawi uptabi za'ra wa'aba di tô! ⁹Wasisânawã norĩ, wa'âma i'aipo're pu'u za'ra wa'aba ré hã tô, wa te iromhuri pese za'ra na hã. Bâtã na hã duré barana zama wa romhuri pese za'ra ni, asib'ratab za'ra wa'aba wahâimana za'ra tô da, tame 'Re ihâimana u'âsi mono hawi Rowasu'uwê na wa te aima rowasu'u za'ra wa'aba ré hã.

¹⁰Cristuhu zazei'wa norĩ 'rata, ai'rata wahâimana za'ra wa'aba ré hã, sena na wa aima wahâimana za'ra wa'aba ni, duré i'uwaibaba na duré wa te upa za'ra âna. Atômo nho'a za'ra wa'aba, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nho'a, wa tô âne hã wahâimana za'ra ni. ¹¹Duré aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, damama hã ti'ra norĩ te te 're i'a'madââ wê mono ne, aihâiba mono bâ wa te i'ai'madââ wê za'ra wa'aba na hã. ¹²Âne zarina, rowasu'u na wa tô asiptete za'ra wa'aba ni. Wa tô duré aipê'ê nhiptete za'ra wa'aba ni. Wa duré aima roti za'ra wa'aba ni, 're aihâimana wê za'ra wa'aba mono da, taha zarina 'Re ihâimana u'âsi mono ma, ai'âma 're rowê za'ra wa'aba mono da. Ta hã ma tô aipisutu za'ra wa'wa, Da'âma 're Isib'a'uwê mono zé hã duré sa'êtê uptabi na 're ihâimana mono zé hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da.

¹³'Re ihâimana u'âsi mono âma, wa duré 're wawata u'âsi za'ra. E marĩ wa. Isimiroti hã wahawi wapari za'ra wa'aba wa, ma isaze za'ra wa'wa. Mare di, aibã norĩ nhimiroti da te 're iwapari za'ra mono ne hã. Tazahã, tô sena 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 're ihâimana mono, ma isaze za'ra wa'wa. Ta hã te ai'âma tihâimana za'ra wa'wa, isaze za'ra wa'aba norĩ âma hã.

Isazei'wa norĩ ma, da te 're irob'manharĩ wasété za'ra mono zé, Zezusihi u'âbã

¹⁴Îsisânawã norĩ, aima iromhâimana za'ra wa'aba zém ne ma tô duré tiromhâiba, Zudéa na danhipti'a nho'ômo nhisi âma isazei'wa norĩ, 'Re ihâimana u'âsi mono te, 're isi'ubumroi mono norĩ ma hã, tame Cristu Zezusihi nhib'a'uwê 're ihâimana za'ra mono norĩ ma hã. Ta norĩ hã asiré uptabi a'uwê nherê, ma tô te te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'wa, Zudéa âma isazei'wa norĩ ma, Zudeu norĩ te te 're irob'manharĩ wasété za'ra mono ne. ¹⁵Tô à norĩ Zudeu norĩ hã ma tô te te 're simro, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ hã. Tane ma tô duré Wanhib'apito Zezusi hã siwi hâiba nho, da te wĩrĩ da hã. Tane te duré âhã na hã te te wama 're rob'manharĩ wasété za'ra, Zudeu norĩ hã. Ta norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, tihâimanazém na te te 're rowê za'ra mono ô di. Duré ta norĩ hã te uburé dazada 're hâimana za'ra. ¹⁶Ta norĩ hã te te sima 're wê za'ra, te te wawi 're sawi za'ra mono da, Zudeu'ô norĩ ma danho'reptuzé wasu'u hã wa te 're wasu'u za'ra mono tô da. Taha na te ta norĩ hã tiwasédé te te 're sa'wari 'râihã u'âsi za'ra. Âhã na hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzé ma tô oto isisiwib za'ra hã waptârã.

Paulu hã Tesalonita u apã mori da, te te sima irowa'õtözé

¹⁷Wasisânawã nori, romnhimimnhasi te, wa a'ã asiti za'ra wa'aba wahâimana za'ra ni, niha bâtã u. Romhã na wa wahâimana za'ra ni, wasitômo nhiti. Tane nherẽ, wapẽ'ẽ na hã wa 'rãwi wasi'ratamhã wahâimana za'ra ni. Ai'ãma za'ra wa'aba hã wapẽ'ẽzẽ uptabi za'ra di. Tahawa wa wasima wẽ za'ra ni, apã wa te âma asabu zahu za'ra wa'aba da. ¹⁸Tahawa, wa te âma asabu za'ra wa'aba neza. Tô wa hã Paulu, te âma asabu za'ra wa'aba da, te nasi pibu nherẽ, tane nherẽ, Satanasi hã ma tô wawi ro'wa'rutu za'ra. ¹⁹E marĩ wa. A nori wa'wa hã wasiwawãĩ âna 're iwanhimipari za'ra mono zé, Wanhĩb'apito Zezusi apã wei imorizéb zô, duré watoi u'ãsi zé, duré wanhoprezém ne, wa te wasima irowẽ za'ra zéb da hã, niwa apã wei mori wa. ²⁰Tane tô, a nori wa'wa hã wa te wasima 're irowẽ za'ra mono zé, duré watoi u'ãsi zé.

3 ¹Tawamhã wanhimipari waihu'u za'ra ô di oto, aiwasu'u za'ra wa'wa hã, wa te waihu'u za'ra âna wahâimana za'ra da hã. Tahawa, wa tô wasima waihu'u ni, wasiwaprozi wahâimana da Atena âma hã, ²duré wasisânawã Timotiu wa te âma atême satõri za'ra wa'aba da hã. Ta hã wasiré te te 're romhuri, 'Re ihâimana u'ãsi mono ma romhuri na, Cristuhu wasu'uwẽ na. Wa âma satõri ni atême za'ra wa'aba hã te te asiptete za'ra wa'aba da, duré 'Re ihâimana u'ãsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na, asiptete sina âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, te te aipawaptob za'ra wa'aba da, ³aiwi 'mairobzei'õ wa'aba tô da, da te aima irob'manharĩ wasété za'ra wa'aba u'âbãmhã. Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, âne na tô, wa te 're iro'-rahãri za'ra mono da hã, 'Re ihâimana u'ãsi mono te te wa'ãma 're irowa'õtõ za'ra mono zéb zarina. ⁴E marĩ wa. Tame ai'rata wahâimana za'ra wa'aba ré hã, wa tô âma aipo're pu'u za'ra wa'aba ni, za da te tô wama 're irob'manharĩ wasété za'ra mono na hã. Tawamhã ma tô âne hã wama tiromhãiba tô. ã hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. ⁵Tahawa, aiwasu'u za'ra wa'wa te waihu'u âna ihâimana da hã, te oto 'wapéi waihu'u ô wa, wa âma atême satõri za'ra wa'wa Timotiu hã, Wanhĩb'apito Zezu Cristu asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã te te waihu'u da, asiptete u'ãsi âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono zô, duré ai'ãma ihâtã'ã za'ra wa'aba wa, Dapibui'wa hã te te aipibu za'ra wa'aba õ'umnhasite niha na, duré uburé wanhimiromhuri za'ra hã taré hâimana õ'umnhasite zama.

Timotiu hã, rowasu'u wẽ apã te te i'ãwisizé, Paulu nori ma

⁶Ãhã na hã, Timotiu hã aihawi wa'aba ma tô we apã watême sina siri za'ra. Aiwasu'u wẽ za'ra wa'wa hã ma tô we âwisi, 'Re ihâimana u'ãsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na duré 're i'asisawi pese za'ra wa'aba mono zém na zama. Ma tô duré wama aiwasu'u za'ra wa'wa, wa'ãma 're i'aipo're pu'u wẽ u'ãsi za'ra wa'aba mono na hã duré wa'madã'ã zahu za'ra wa'aba da, asima iwẽ pese za'ra wa'aba na hã, wa te ai'madã'ã za'ra wa'aba da, wa te wasima iwẽ uptabi za'ra ne. ⁷Ãne wasisânawã nori, ropire hã duré robzépada hã ahã na wama hâimana za'ra nherẽ, aiwasu'u za'ra wa'wa hã, ma wama rowẽ pese za'ra, wa te wapari za'ra wa, 'Re ihâimana u'ãsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na hã. ⁸Tahawa, wasisânawã nori, ãhã na hã apã wa aptete za'ra ni, Wanhĩb'apito âma asiptete sina i'aihâimana

za'ra wa'aba zé hã wa te waihu'u za'ra wa. ⁹Ñe wa, e niha wa za bété 'Re ihâimana u'âsi mono âma wawata za'ra ni, ibã na hã, asiptete sina âma 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zém na hã duré watoi uptabi na 'Re ihâimana u'âsi mono nho're iwahâimana za'ra zém na, ai'u'âbã za'ra wa'aba hã. Waihu'u ô di. ¹⁰Bâtã na duré mara na zama sa'ëtê, wa wa te 're rowaptêrê u'âsi za'ra, te te wama pisutu za'ra da, wasi'uihã na wa te âma asabu za'ra wa'aba da, wa te duré aipawaptob za'ra wa'aba da, 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã ibã na oto aima hâimana za'ra wa'aba da.

¹¹Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono duré Wanhib'apito Zezusi hã si'uihã na bâdâdi te te wama isa'ra pese za'ra da si, âma atême za'ra wa'aba, iwa-si'aba'rézéb da hã! ¹²Wanhib'apito hã asisawi za'ra wa'aba zé hã duré uburé 're idazawi pese za'ra wa'aba mono zéb zama aima sa'ëtê u'âsi za'ra wa'aba mono da, te te aima i'manharĩ za'ra wa'aba da si iwê hã, wa te 're i'asawi pese za'ra wa'aba mono ne. ¹³Duré aipê'ê 're, te te 're i'asiptete u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwê hã, aiwasédé hã da te ai'âma 're sa'ra waihu'u za'ra wa'aba mono âna duré aiwasété âna zama, Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono nho're aimasa wa'aba da, niwa Wanhib'apito Zezusi apã wei morĩ wa, uburé isib'a-'uwê norĩ wê uptabi na 're ihâimana za'ra mono norĩ siré.

Dahâimanazé 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te 're irowê mono zé

4 ¹Wasisânawã norĩ, te îma tihâiba duré, aimawi na te aima iroti za'ra wa'aba da hã. Niha 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zéb da hã, wa tô aima roti za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're rowê zani za'ra wa'aba mono da. Tô âne zarina te oto 're i'aihâimana za'ra wa'aba mo. Tahawa, âhã na hã Wanhib'apito Zezusihi nhisi na wa âma aiwi waptêrê za'ra wa'aba ni. Wa duré aima roti za'ra wa'aba ni, tô ôhõ na âma 're uzusi u'âsi za'ra wa'aba mono da, âma 're aiprédub u'âsi za'ra wa'aba mono da. ²E marĩ wa. Wanhib'apito Zezusihi zadawa para, wa te aima iroti za'ra wa'aba na hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. ³'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're iwê mono hã, ai'âma za'ra wa'aba, â hã: Ôhõ ma si aimawi 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono da si, duré dahâimana nhiséb ô na dasina dahâimana na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono ô da si. ⁴Duré aihâiba mono bâ iwaihu'u za'ra wa'aba da si, marĩ iwasété wi 're i'asitété za'ra wa'aba mono zé hã, duré aihâiba hã 're i'madâ'â pese za'ra wa'aba mono da si, aimawi 'Re ihâimana u'âsi mono ma si 're hâimana za'ra mono da, duré 'madâ'â pire sina. ⁵Mare di, dahâimana nhiséb ô na dasina 're idahâimana wasété za'ra mono wi 're i'asitété waihu'u za'ra wa'aba mono ô na hã, 'Re ihâimana u'âsi mono waihu-'u'ô'wa norĩ 're ihâimana za'ra mono ne hã. ⁶Â hã roti ihâimana na hã, ni'wa hã tisisânawã zada wasété tô, duré te te wazéb âna tâma hâimana tô. E marĩ wa. Wa tô aima âma rowasu'u pari za'ra wa'aba ni. Wa tô duré âma aipo're pu'u pari za'ra wa'aba ni, âne na: Wanhib'apito hã te za pire na tâma arob'manharĩ wasété, ni'wam norĩ âne hã te te 're i'manharĩ wasété za'ra mono norĩ ma hã. ⁷E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te sima 're wa'apisutu mono ô di, wahâimana nhiséb ô na dasina dahâimana na 're wahâimana za'ra mono da hã. Tazahã, aimawi tâma 're iwahâimana za'ra mono da si, ma tô sima wa'apisutu, isimiroti wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono sina. ⁸Tahawa, ni'wa â hã roti te te siwi wê'ô wamhã, ti'ai âma a'uwê te te siwi wê'ô dai ô di. Tazahã 'Re ihâimana u'âsi mono te za siwi wê'ô, Tipê'ezani te te aima 're i'anhomri aba mono hã.

⁹Asiré isazei'wa norī, 're isawi pese za'ra wa'aba mono zém na, wa te âma aima irob'ui'ére za'ra wa'aba da hã, sadai ô di. E marī wa. Tô 'Re ihâimana u'âsi mono si'uihã na ma tô aima waihu'u za'ra wa'wa, 're 'lasisawi pese za'ra wa'aba mono zéb da hã. ¹⁰Âne hã te tô 're i'manharī za'ra wa'aba mo, uburé wasisānawā norī Masédonia na danhipti'a nho'omo nhisi âma 're isi'ubumroi mono norī ma hã. Tahawa, isisānawā norī, wa âma aiwi waptērē za'ra wa'aba ni, asimizawizém nhipai u 're 'manharī za'ra wa'aba mono da, âne: ¹¹Asima sô 're asôpré u'âsi aba mono, rowē u'âsi asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ro'wa'rutu âna. Duré dahâimanazém na ate ô nherē, dawī 're ro'wa'rutu za'ra wa'aba mono tô. Duré asib'rata na asima 're romhuri za'ra wa'aba mono, wasisô'a ré wa te aima iroti za'ra wa'aba zéb zarina. ¹²Âne wamhã, isazei'ô'wa norī hã te za te te 're aiwazéb za'ra wa'wa. Duré danhib'rata 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di za.

Wanhib'apito Zezu Cristu apâ za we imorizé

¹³Wasisānawā norī, wa wasima wē za'ra ni, ni'wam norī 're idâ'â za'ra mono norī ma iromhâimanazé waihu'u za'ra wa'aba da, aiwi robzei'ô za'ra wa'aba tô da, ni'wam norī hã apâ za 're ihâiwa'utu za'ra mono zô, 're isimipari waihu'u za'ra mono ô norī ne. ¹⁴Wa norī hã wa saze za'ra ni, Zezusi hã ipē'ē si'utōrī na hã duré apâ ihâiwa'utu na hã. Âne, wa duré saze za'ra ni, Zezusi apâ wei morī wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono, isazei'wa 're idâ'â za'ra mono norī hã Zezusihi siré za te te isimroi mono na hã.

¹⁵Wanhib'apito mreme zarina, wa tô sena aima rowasu'u za'ra wa'aba ni, âne: Wa norī hã Wanhib'apito apâ we imorizé bâtâ âma hã zahadu wahâiba ré 're iwanomro mono, wasi'aba'rēi ô di za, 're idâ'â za'ra mono norī wana ré hã. ¹⁶E marī wa. Dahârâ 'râihã na rob'ru hã te za tihâiba, duré hâiwa hawi 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa tisiré norī nhipai u ipire hârâ zama. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono te, danhimnhihârâzéb zama te za tihâiba. Tawamhã Wanhib'apito hã te za we oto si'ra, hâiwa hawi. Tawamhã Cristuhu zazei'wa 're idâ'â za'ra mono norī hã te za imorī'rata na tihâiwa'utu za'ra. ¹⁷Taha parip si, wa norī wahâiba ré iwahâimana za'ra hã, te za da te wanhimro isiré za'ra hâiwa'a u, Wanhib'apito hã wa te wasiwi sôpētē da, hâiwa nho're u. Âne wamhã, wa za oto 're wasi'ubumroi u'âsi, Wanhib'apito 'rata. ¹⁸Tahawa, â hã romreme na 're asisiptete u'âsi za'ra wa'aba mono.

Danhimiza'rese sina 're idanomro mono zé, Wanhib'apito apâ we imorizéb zô

5 ¹Wasisānawā norī, Wanhib'apito apâ we imorizé bâdâ hã niwa za iromhâimanazém na hã wa te âma aima irob'ui'ére za'ra wa'aba da hã, sadai ô di. ²E marī wa. Isimisaihuri simisaihuri da, barana sô 're idanhimipari za'ra mono ô zém na 're isisisi mono ne, Wanhib'apito te bâdâ dama sa'rese âna za iwisizé hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa. ³Sô danhimipari za'ra ô wa, da te oto inharī za'ra zéb âma, âne: "Rowē u'âsi wa za 're wahâimana za'ra. Duré marī wa'âma 're hâimana za'ra mono ô di za", tane nherē, waptu na rosa'rese ô ré, te za ropire hã dazô 're wairébé. Tawamhã ni'wa hã sisô'reptui waihu'u ô di za, pi'ô norī ma, i'ra 're rere'e mono da, tihâzé te te 're sêpata za'ra mono wa, te te 're irobzépata za'ra mono zé wi, tiwi 're iwairébé waihu'u mono ô ne, da te robzépata za'etē za'ra wa za.

⁴Tane nherê, ïsisânawā norī, a norī wa'wa hā robra na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di oto. Tahawa, Wanhîb'apito te bâdâ wisi wamhâ, rosa'rese ô ré te te aiwaibui wa'aba ô di za, isimisaihuri rosa'rese ô ré, simisaihuri zô danhorôwa u 're izasi mono ne. ⁵A norī wa'wa hā rowa'a te na, te uburé 're anomro aba mo, duré bâtâ na rowa'a te na zama. Wa norī hā mara tei ô di, duré robra tei ô di. ⁶Tahawa, 're wanhotô za'ra mono ô di za, dasine. Wanhimiza'rese sina wa te 're rob'madââ u'âsi za'ra wa'aba mono. Duré marī iwasété wi 're wasitété za'ra mono sina 're wahâimana za'ra wa'aba mono. ⁷Re isôtô za'ra mono hā, barana si te 're sôtô za'ra. Duré âzé na 're isi'râiwamnarī za'ra mono hā, barana te 'râi wasété na 're hâimana za'ra. ⁸Tazahā, wa norī, bâtâ na rowa'a na 're iwahâimana za'ra mono hā, âzé na 're wasi'râiwamnarī za'ra mono ô di za. 'Re ihâimana u'âsi mono, wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zém na, wa za âma 're wasi'uza za'ra, duré dazawizém na zama, dasi'wapéi 'manharī'wa norī, ti'uza ihâtete na âma 're isi'uza za'ra mono ne. Duré wanho'reptuzéb zô wasiwawâi âna 're iwanhimipari za'ra mono zém na, wa za âma wasi'râzaza za'ra ni, dasi'wapéi 'manharī'wa norī râzaza itete ne.

⁹E marī wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te sima wa'apisutu ô di, isimi-hâzé wa te 're isépata za'ra mono da hā. Tazahā, te te 're wa'anho'reptui mono da si, Wanhîb'apito Zezu Cristu wazada idââ za'ra zém na. ¹⁰Ta hā ma tô wazada tidââ za'ra, isiré 're wahâimana u'âsi za'ra mono da, wahâiba ré 're wahâimana za'ra mono ré hā duré niwamhâ 're wadââ za'ra mono wab zama, niwa apâ wei morī wamhâ. ¹¹Tahawa, 're asipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono, duré 're asisiptete u'âsi za'ra wa'aba mono, âwa bâtâ u 're i'manharī za'ra wa'aba mono ne.

'Re idanomro wê mono zém na roti

¹²Wasisânawā norī, wa âma aiwi waptêrê za'ra wa'aba ni, ai'reb za'ra wa'aba te te 're iromhuri za'ra mono norī hā 're iwazéb za'ra wa'aba mono da si. Ta norī hā te isazei'wa norī hâimanazém na te te 're asimroi wa'wa. Te duré te te aima 're roti wê za'ra wa'wa. ¹³Ta norī hā 're wazé pese za'ra wa'aba mono, duré 're sawi pese za'ra wa'aba mono, isimiromhuri za'ra u'âbâ. Duré rowê u'âsi asiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono.

¹⁴Wasisânawā norī, âne wa za duré âma aima roti za'ra wa'aba ni. Iwa'a norī ma hā aimreme tete na tâma 're roti za'ra wa'aba mono. Duré sina 're ihâtââ za'ra mono norī hā 're pawaptob za'ra wa'aba mono. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zém na sib'uwa na 're ihâimana za'ra mono norī hā 're pawaptob za'ra wa'aba mono. Duré da'âma 're aiwa'a su'u za'ra wa'aba mono tô. ¹⁵Âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, ni'wai ma marī iwasédé da te 'manharī wa, asa marī iwasédé te te dama 'manharī tô da. Iwa'râmi asima sô 're asôpré wa'aba mono, uburé marī mono na iwê si asima 're 'manharī za'ra wa'aba mono da, duré ni'wam norī asiré isazei'ô'wa norī ma zama.

¹⁶Ato sina 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono. ¹⁷Re rowaptêrê u'âsi za'ra wa'aba mono. ¹⁸Duré 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mono, uburé ai'âma 're iromhâimana za'ra wa'aba mono zém na. E marī wa. Â hā 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're wê, 're 'manharī za'ra wa'aba mono da hā, Cristu Zezusihi âma 're anomro aba mono wa.

¹⁹Re ihâimana u'âsi mono Pě'ězani nhimiromhuri wi 're ro'wa'rutu za'ra wa'aba mono tō. ²⁰Ni'wa hā 'Re ihâimana u'âsi mono Pě'ězani te te tâma iwaihu'u zarina, marī te te aima waihu'u aba wamhā, isimirowasu'u hā asiwi wē'ō wa'aba tō, taré newa. ²¹Uburé marī hā 're pibu za'ra wa'aba mono, wē zō. Duré iwē si asima 're tété za'ra wa'aba mono. ²²Uburé marī iwasédé imono bâ 're ihâimana za'ra mono wi, romhā na 're aihâimana za'ra wa'aba mono.

²³'Re ihâimana u'âsi mono, rowē u'â te te wama 're i'anhomri mono hā, aimawi Ōhō ma si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, te te aima i'manharī za'ra wa'aba da si, iwē hā. Uburé aihâiba uptabi hā, duré aipě'ězani hā duré aihâiba za'ra wa'wa hā te te aima 're i'madâ'â pese za'ra wa'aba mono da si, aiwasédé, da te ai'āma 're sa'ra waihu'u za'ra wa'aba mono āna 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono da si, niwa Wanhīb'apito Zezu Cristu apā we imorizéb u. ²⁴Te te sima i'aipisutu za'ra wa'wa hā umnhasi uptabi di. Tahawa ta hā te za tō aima 'manharī za'ra wa'wa, āne hā.

Rob'ui'ére i'rāsudu

²⁵Wasisānawā norī, wa'āma 're rowaptērē za'ra wa'aba mono.

²⁶Uburé asiré isazei'wa norī hā 're sawi za'ra wa'aba mono, tob'rata hârâ na.

²⁷Wanhīb'apito zadawa para, wa āma aima 'ru za'ra wa'wa, ā hā rob'ui'ére hā sōré za'ra wa'aba da, uburé wasisānawā norī ma.

²⁸Īsisānawā norī, Wanhīb'apito Zezu Cristuhu nhimizawizé, ai'āma 're ihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwē hā!

2 Tesalonita

Paulu hã, Tesalonita ãma 're isi'ubumroi mono norĩ ma, te te duré irob'ui'érezé, maparane ãma

Ibaihãî wasu'uzé

Paulu hã Tesalonita ãma Zezusihi zazei'wa norĩ ma, imorĩ'rata na te te rob'ui'ére pari, ma tô duré tinhimi'ui'ére na ãma tâma sahu za'ra, maparane ãma.

Ni'wam norĩ hã Tesalonita ãma 're isi'ubumroi mono norĩ hã ma tô te te dama 're rowasu'u za'ra, Zezusi hã apâ we imorĩ pari na hã. Nima norĩ hã te te duré 're rowasu'u za'ra, Zezusi hã apâ we imorizéb u hã oto iromhuture na hã. Tahawa, ma tô danhimiromhuri hã da te 're sahãri za'ra. Tahawa, ma tô 'ri baba 're idahâimana za'ra mono na si dawi 're dahâimana za'ra, dasa na Zezusihi zô 're simipari za'ra mono sina. Tahawa, ma tô Paulu hã tâma roti za'ra, âne na 're hâimana za'ra mono tô da.

Ma tô duré tâma waihu'u za'ra, rowasédé hã duré dawasédé hã Satanasihî nhiptete zarina za isa'ëtê u'âsi mono na hã, Zezusi apâ za we imorizéb u hã. Tamemhã 'Re ihâimana u'âsi mono si te za oto ãma ai'uté, Satanasî ãma hã. Isiptede hã te za oto tiwi uprosi.

1 ¹ Wa hã Paulu, duré Silas duré Timotiuhu zama, wa ãma aima rob'ui'ére za'ra wa'aba ni, wasiré isazei'wa norĩ 'ri nho'u Tesalonica ãma asiré 're i'ai'rã'õtô aba mono norĩ ma, Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono ãma duré Wanhîb'apito Zezu Cristuhu ãma zama 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ ma.

² Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé duré ite datoi u'âsi zé, duré Wanhîb'apito Zezu Cristuhu te zama, ai'ãma 're ihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwê hã!

Cristu hã apâ wei morĩ wa, za te te da'ãma i'arowairébézé

³ Wasisânawã norĩ, 'Re ihâimana u'âsi mono ãma tô 're iwawata u'âsi za'ra mono da si, ai'ãma za'ra wa'aba hã, tô i'uwaibaba wa. E marĩ wa. Cristu asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã sa'ëtê u'âsi mono wa, duré 're i'asisawi pese za'ra wa'aba mono zé hã aima 're sa'ëtê u'âsi za'ra wa'aba mono wab zama. ⁴ Tahawa, isazei'wa norĩ siré 're isi'rã'õtô mono norĩ ma, wa wato sina wa te 're aiwasu'u za'ra wa'wa. Wa wa te wasima 're rowê za'ra ai'ãma za'ra wa'aba hã, asimi'êi hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, Cristu asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã 're ihâiré za'ra wa'aba mono zéb zarina, da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'aba mono nherê, duré 're robzépata za'ra wa'aba mono nherê. ⁵ ã hã, sena na wa te ãma iwaihu'u za'ra zé,

'Re ihâimana u'âsi mono i'uwaibaba na si te te da'âma 're i'arowairébé mono na hã.

Âne zarina, te za tô sada na 're aihâimana za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono da'âma 're isib'a'uwē mono zéb âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da hã, taha u'âbâ 're robzépata za'ra wa'aba mono wa, âhã na hã. ⁶'Re ihâimana u'âsi mono hã i'uwaibaba si te za tô te te 're a'manharī: 'Re robzépata za'ra wa'aba mono da, te te aima 're irob'manharī wasété za'ra wa'aba mono norī ma, te za te te âma tâma 're awa'râmi, ta norī zama te te 're robzépata za'ra mono da. ⁷Te za duré te te aima 're anhomri 'wa, 're aiwa'utu za'ra wa'aba mono da hã, wa te 're irobzépata za'ra mono ne, 're irobzépata za'ra wa'aba mono norī ma zama. Âne hã te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã 'manha, niwa Wanhīb'apito Zezusi hã unhama ro'o wa'wa we te te hâi'rē wamhã, ite hâiwa hawi romhuri'wa norī waihu'u pese na 're ihâimana za'ra mono norī siré. ⁸Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwē'ō za'ra mono norī ma, te za tâma arob'manharī wasété, Wanhīb'apito Zezusihi wasu'uwē ité te te 're i'madââ za'ra mono ô norī ma hã. ⁹Ta norī ma, te za arob'manharī pipa, isiti 're hâimana u'âsi za'ra mono da, ône u'âsi. Duré Wanhīb'apito nhiti te za romhã na 're hâimana za'ra, duré wē uptabi na iwaihu'u pe 're ihâimana mono nhiti. ¹⁰Â hã za iromhâimanazé Wanhīb'apito Zezusi apâ we imorizé bâtâ âma hã, uburé isib'a'uwē norī, âma iwata za'ra zéb da hã duré uburé isa-zei'wa norī âma itob'uzu za'ra zéb âma hã za. A norī wa'aba zama te za dame aihâimana za'ra wa'wa za, Rowasu'uwē, wa te aima iwasu'u za'ra wa'wa hã saze za'ra wa'aba wa.

¹¹Tahawa, wa wa te ai'âma 're rowaptērē u'âsi za'ra wa'wa, wate za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono dahâimanazé itéb u asô ihârâ za'ra wa'wa hã, te te aima 'manharī za'ra wa'aba da, aiwē uptabi na i'uwaibaba na sada 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, dahâimanazé itéb da hã. Wa wa te duré tiwi 're rowaptērē za'ra, tiwaihu'u pese uptabi na te te âma aima uwaimrami za'ra wa'aba da, uburé marī iwē 're 'manharī za'ra wa'aba mono da, asima 're iwē za'ra wa'aba mono zé hã duré romhuri 're i'manharī za'ra wa'aba mono zé hã, Cristu asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono sina 're 'râsutu wē za'ra wa'aba mono da. ¹²Âne zarina, Wanhīb'apito Zezusihi nhisi hã sa'êtē uptabi na 're ihâimana mono na te za âma 're dawata za'ra. Te za duré Ôhō zama te te 're aiwēsāmri za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã tinhimizawi pese zéb u'âbâ duré Wanhīb'apito Zezu Cristuhu u'âbâ zama.

**Marī iwasédé za 're ihâimana za'ra mono zé,
Wanhīb'apito Zezusi apâ wei morī wana ré hã**

2 ¹Îsisānawā norī, âhã na hã Wanhīb'apito Zezu Cristu apâ we imorizé wasu'u na duré za wa te wasiwi isōpētēzém na hã, wa za âma aiwi waptērē za'ra wa'aba ni, âne: ²Ône haré aiwi 're robzei'ō za'ra wa'aba mono tô. Duré tâma 're a'râmi za'ra wa'aba mono tô, ni'wa hã Wanhīb'apito za we imorizé bâdâ oto iwa iwaptâ'â na te te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani hawi wa te irowasu'u za'ra zarina newa, duré niwamhã wamreme zarina newa duré niwamhã wa te âma irob'ui'ééré za'ra zarina newa. ³Ma'âpé 're asi'madââ pese za'ra wa'aba mono, âne na ni'wa hã te te aima rob'râmi za'ra wa'aba tô da. E marī wa. Ta hã bâdâ wisi wana ré

hã 'Re ihâimana u'âsi mono zada idasimasabzé te za tô tihâiba. 'Re ihâimana u'âsi mono zada Iwasété Uptabi hã te za duré sihâi'rê, ropipa u mori da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sô ipisutu siromo hã. ⁴Ta hã te za 'Re ihâimana u'âsi mono upana uburé marî, âma 're idawata za'ra mono norî da hã 're hâimana, duré uburé marî 'Re ihâimana u'âsi mono hawi dama 're ihâimana za'ra mono da zama. Uburé ta norî nhipai u pire na duré simiroti nhiptete na te za 're sisimizusi. 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri râihâ u te za duré âzé, tame sâmbra da. Tawamhã te za duré dama 're siwasu'u, tô 'Re ihâimana u'âsi mono na!

⁵E âne na âma aipo're pu'u za'ra wa'aba âna, tame ai'rata inhamra aba ré, te âma aima irowasu'u za'ra wa'aba na hã. ⁶Duré aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, âne hã awa'awi romhâimana tô da, marî te te itété na hã, Iwasété Uptabi te bâdâ iwa waptâ'a wap si, za isihâi'rê da hã. ⁷Sâmri âna Siptete na Iwasété Uptabi 're ihâimana mono hã te oto tô romhu, âhã na hã. Tane nherê, âne na za iromhâimana da hã, âhã na romhâimana tô da, itété'wa hã da te sa'rêi wap si, te za tô tiromhâiba za. ⁸Tawap si Iwasété Uptabi hã te za sihâi'rê. Tawamhã Wanhîb'apito Zezusi wei morî wamhã, te za tiwî, tizadawa wa'u'u na si. Te za duré uprozi, waihu'u pese uptabi na ite rowa'a isa'êtê ré 're ihâimana mono zém na. ⁹Iwasété Uptabi hã Satanasihi waihu'u pese zéb ré te za sihâi'rê. Tawamhã marî dama i'manharî waihu'u'ô sena'î hã te za te te 're a'manharî, te te âma dama 're i'arob'râmi mono da hã. ¹⁰Marî iwasédé hã te za imono bâ te te 're a'manharî, te te âma 're i'arob'râmi mono da hã, ni'wam norî hã isi'utôrizéb u 're inomro mono norî ma, ta norî hã tô sena Cristuhu wasu'uwê zawi hã te te siwi 're wê'ô za'ra mono wa, ta hã te te aré sô'reptu za'ra da nherê. ¹¹Âne wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za we satô, marî isiptede ta norî ma rob'râmi'wa da hã, iwa 're hâimana za'ra mono da, taha zarina dazadawa nhipe hã te te 're saze za'ra mono da. ¹²Âne wa, Cristuhu wasu'u tô sena hã te te 're isaze za'ra mono ô norî, marî iwasété si te te 're i'manharî za'ra mono na te te âma sima 're irowê za'ra mono hã ta norî ma, te za 'Re ihâimana u'âsi mono ropipa hã sô apisutu siro.

**'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're i'apisutu mono,
za te te 're i'anho'reptui mono zé**

¹³Wasisânawã norî, Wanhîb'apito te te 're i'asawi pese za'ra wa'aba mono hã, 'Re ihâimana u'âsi mono âma wa za tô 're wawata u'âsi za'ra ai'âma za'ra wa'aba, romna'rata hawim haré 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te sima api-sutu za'ra wa'aba wa, asô'reptuzé hã asima waibui wa'aba da, wê uptabi na Ipê'ézani te te 're iromhuri mono zéb zarina duré Rowasu'u'wê tô sena hã asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zéb zarina. ¹⁴Taha da, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô aipisutu za'ra wa'wa, Rowasu'u'wê wa te 're i'mahârâ za'ra mono u'âbâmhã, Wanhîb'apito Zezu Cristu rowa'a isa'êtê ré 're isâmra mono zé hã waibui wa'aba da, isiré 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. ¹⁵Tahawa, wasisânawã norî, ma'âpé asiptete sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono. Duré wamreme na wanhimi'ui'ére na zama wa te aima âma irowahutu za'ra wa'aba zé hã 're sazei utôrî za'ra wa'aba mono tô.

¹⁶Wanhîb'apito Zezusi duré Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwa-'azawi pese mono hã duré te te 're iwa'apê'ê nhiptete u'âsi mono hã duré

tinhimizawizém na wasiwawāi āna 're iwahāimana za'ra mono zé te te wama 're i'anhomri mono hā, ¹⁷ aipē'ē 're robzei u'ā hā te te aima 're i'anhomri zahuré wa'aba mono da si, duré te te 're i'asiptete u'āsi za'ra wa'aba mono da si, marī iwē si 're 'manharī u'āsi za'ra wa'aba mono da, aihāimanazém na duré aimreme na zama.

**Paulu hā, Tesalonita āma isazei'wa norī,
āma 're mreme zusi mono da, te te iwaptērēzé**

3 ¹Wasisānawā norī, i'rāsutu āma hā oto, ma'āpé wa'āma 're rowaptērē za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito wasu'u hā waptu na te te tō 're ropéi u'āsi mono da, duré da te 're wazé pese za'ra mono da zama, asine za'ra wa'aba. ²Duré wa'āma 're rowaptērē za'ra wa'aba mono, 'Re ihāimana u'āsi mono hā iwasété uptabi norī wi te te 're wanho'reptu za'ra mono da, uburé da te dasina 're umnhasi za'ra mono ō wa, Wanhib'apito hā.

³Tane nherē, Wanhib'apito Zesusihi si umnhasi uptabi di. Ta hā te za te te 're asiptete za'ra wa'wa. Te za duré te te 're ai'madā'ā pese za'ra wa'wa, Iwasété Uptabi' wi hā. ⁴Duré Wanhib'apito hā ma tō 'manha, wa te ai'umnhasi za'ra wa'aba da hā. Āne wa, ai'āma za'ra wa'aba hā wasiwawā za'ra ō di, tō āhā na i'manharī za'ra wa'aba na hā duré tō za āma i'uzusi za'ra wa'aba na zama, wa te aima iroti za'ra wa'aba zéb zarina.

⁵Wanhib'apito hā te te i'aipawaptob za'ra wa'aba da si, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimizawizé hā waihu'u wē za'ra wa'aba da, duré Cristu ti'ab ré danhib'rata te te robzépata nherē, simi'ē na 're ihāimana mono zéb zama.

**Isazei'wa norī te te 're iromhuri za'ra mono zé,
duré iwē te te 're i'manharī za'ra mono zé**

⁶Wasisānawā norī, Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhisi na, wa za āma aima roti za'ra wa'aba ni, āne: Ma'āpé tiwi asa'o hā za'ra wa'aba, wasisānawā norī romhuri āna 're ihāimana za'ra mono norī wi hā duré wa te aima iroti za'ra wa'aba zéb zarina 're ihāimana za'ra mono ō norī wi hā. ⁷Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, āma aima iwasisanho za'ra wa'aba zéb zarina wanhirā na za tō 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono da hā. E marī wa. Ai'rata wahāimana za'ra wa'aba ré hā, romhuri āna wahāimana za'ra ō wa. ⁸Wasa hā wa'ābā āna wa te nasi huri ō di. Tazahā, wa romhuri pese za'ra ni, pire na, wa te āma iwazere pese za'ra zéb u. Bâtā na duré mara na zama, wa nasi romhuri za'ra ni, ropire hā wa te aima 'maihihi aba tō da, wasina. ⁹Wama i'ru zahi nherē, wapawaptobzé wa te iwaibu da hā, tane nherē, marī hā wa te waptērē za'ra ō di, āma aima wasisanho za'ra wa'aba da, wanhirā zarina 're 'manharī za'ra wa'aba mono da. ¹⁰Ai'rata wahāimana za'ra wa'aba ré hā, āne wa tō aima roti za'ra wa'aba ni: "Ni'wa hā te te romhuri ō wamhā, tō 're sai mono tō."

¹¹Wa wapari za'ra ni, ni'wam norī wasu'u asiré za'ra wa'aba hā, marī te te 're 'manharī za'ra mono āna wa'a na 're ihāimana za'ra mono na hā, duré taré te te dawī 're iro'wa'rutu za'ra mono na hā. Tahawa, wa tō āne hā aima wasu'u za'ra wa'aba ni. ¹²Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhisi na wa tāma roti pese za'ra ni, duré wa pawaptob za'ra ni, i'uwaibaba na si 're hāimana za'ra

mono da, duré te te tō 're romhuri za'ra mono da, tisi'uparizéb da. ¹³Tazahā, a norī wa'wa wasisānawā norī, 're aiwa'a za'ra wa'aba mono tō, marī iwē 're i'manharī za'ra wa'aba mono da hā.

¹⁴Ni'wa hā ā hā, wa te āma irob'ui'ééré za'ra zém na wanhimiroti te te 'madââ pese ō wamhā, 'madââ pese za'ra wa'aba, ni'wa hā zō. Taha parimhā, isiré aihâimana za'ra wa'aba tō, siséb da. ¹⁵Tane nherē, asitob'ru na hā 'madââ aba tō. Taré tāma roti wa'aba, dasisānawā da te 're ipawaptob za'ra mono ne.

Rob'ui'ééré 'rāsudu

¹⁶Wanhib'apito rowē nhomri'wa hā rowē u'â te te aima 're isômri za'ra wa'aba mono da si, imono bâ! Duré Wanhib'apito asiré 're ihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwē hā!

¹⁷Wa hā Paulu, wa āma asawi za'ra wa'wa. Īsi'uihâ na wa āma rob'ui'ééré, ĩnhib'rata na. Ā hā āma iwaihu'uzé ĩnhimi'ui'ééré mono na hā. Āne, wa te te 're rob'ui'ééré tō.

¹⁸Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhimizawizé, uburé ai'āma 're ihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwē hā!

1 Timotiu

Paulu hã Timotiu ma, te te irob'ui'érezé imorĩ'rata na

Ibaihã wasu'uzé

Ã hã ibaihã na Paulu hã aibã iprédupté ma, ma tô rob'ui'éré, Timotiu na isisi ma. Ta hã isazei'wa. Imama hã gregu. Zudeu ô di. Ina si te Zudeu na hã 're hâimana. Paulu hã 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te te dama 're rowasu'u mono da, zahadu daro mono bâ 're morĩ ré, ma tô Timotiu hã isiré 're mo. Tawamhã Paulu hã timorĩ na te te uzusi da, Éfézu hawi watobro wamhã, Timotiu hã te tame isa'u nhamra. Tawamhã tame zahadu sãmra ré, ma tô ã hã ibaihã na rob'ui'éré Paulu hã tãma time.

1 ¹ Wa hã Paulu, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono Wa'anho'reptui'wa te te i'ruzéb zarina duré Cristu Zezusi te te iropisutuzéb zô wasiwawã ãna 're iwanhimipari za'ra mono te te i'ruzéb zarina, ² wa âma aima rob'ui'éré Timotiu, i'ra uptabi ne îma 're i'aihâimana mono, isazei'wai wa.

Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono duré Wanhib'apito Cristu Zezusihi zama, isimizawi zahuré zé duré da'âma 're isiba zahuré mono zé duré ite zahuré datoi u'âsi zé, ai'âma 're ihâimana u'âsi za'ra mono da si, iwê hã.

³ Wa âma aiwi waptê, tô a'â aihâimana Éfézu âma hã. Masédonia na danhipti'a nho'ômo nhisi u i'morĩ wa, te a'â ai'âma iropti ne, wa ai'âma ropti. Tame 'ri nho'ômo 'remhã, ni'wam norĩ hã te te dama 're roti za'ra, roti aimawi senai'ô na. Ta norĩ ma, ma'âpé aimreme tãma pêtê za'ra na, te te sahãri za'ra da. ⁴ Tãma nharĩ za'ra na, ta norĩ ma, dahi'rata hawi rob'rãzarôtô na si 're 'rãza'ôtô za'ra mono tô da, duré dahi'rata norĩ nhisi ahã uptabi na 're ihâimana za'ra mono na zama 're rĩtĩ nho'ômo za'ra mono tô da. E marĩ wa. Taha zarina taré âma 're dasisada'âbã za'ra mono wa. Ta norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're irowa'ôtô mono zarina i ô di. Te te 're i'arowa'ôtô mono zé hã, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zarina si te za da te 're waihu'u za'ra. ⁵ Âne, wa âma aima roti, da te 're waihu'u za'ra mono da, ã hã: Ni'wai ma ipê'e 're duré isimirosa'rata 'remhã marĩ iwasédé tãma 're hâimana mono ô wamhã, duré sena na 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're umnhasi mono wamhã, taha zarina te za te te 're da'azawi pese, ta hã. ⁶ Ni'wam norĩ hã, âne nhiti ma tô sina tipahã za'ra, marĩ dai ô na si 're sisada'âbã za'ra mono da. ⁷ Ta norĩ hã te te sima 're wê pese za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na dama rowahutu'wa na 're hâimana za'ra mono da. Tane nherê, 're sisadaihu'u za'ra mono ô di 'râwimhã, te te 're irowahutu za'ra mono zém na, duré sima hã sena newa te te 're irowahutu za'ra mono zéb zama, siwawã ãna.

⁸Wa waihu'u za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi iwē uptabi na hā, i'uwaibaba na āma 're dahâimana za'ra mono wamhā. ⁹Wa duré waihu'u za'ra ni, i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono norī ma rotizéb da, 're ihâimana mono ō na hā. Tazahā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're iwē'ō za'ra mono norī ma si rotizéb da, te 're hâimana, duré dama ipire norī te te 're iwazéb za'ra mono ō norī ma duré 'Re ihâimana u'âsi mono zazei'ō'wa norī ma duré tiwasété si te te 're i'manharī za'ra mono norī ma duré 'Re ihâimana u'âsi mono wazéb ō 'wa norī ma, duré marī te te 're i'manharī wasété za'ra mono 'Re ihâimana u'âsi mono wazéb āna, duré timama tina zama te te 're isimroi mono norī ma, duré te te 're idanhimroi mono norī ma zama. ¹⁰Duré siséb āna dasina dahâimana na 're ihâimana za'ra mono norī ma rotizéb da hā duré aibā si'uiwa sina 're ihâimana za'ra mono pi'ō si'uiwa zama, duré dawa-da'uri zarina dama romhuri'wa da, te te dama 're idawede za'ra mono norī ma, duré isadawa nhipese norī ma duré da'āma rowairébézéb āma da'āma rowairébé'wai ma senai'ō nherē, te te 're idawas'u' wasété zahi za'ra mono norī ma, duré siwa'ru marī te te 're i'manharī za'ra mono norī ma rotizéb da hā, tō sena 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zada. ¹¹Ā hā roti, 'Re ihâimana u'âsi mono te te īma isōmri te dama 're 'mahārā mono da, ta hā Rowsu'uwē 'Re ihâimana u'âsi mono iwē uptabi hawimhā.

Paulu hā Wanhīb'apito āma iwatazé, āma 're isiwamri mono zém na

¹²Wanhīb'apito Cristu Zezusihi āma wa īwata, īnhiptede te te īma 're isōmri mono zém na, īnhimiromhuri te 're i'manharī mono da hā. Tāma ī'umnhasi na te te 're ī'madā'ā mono wa, wa duré āma īwata, duré te te sima īpisutu wa, te tāma 're romhuri mono da hā. ¹³Āne hā ma tō Ō hā 'manha, duréihā te āma 're wasété mono nherē, duré i'u'ābā isazei'wa norī ma, te 're arob'manharī wasété mono nherē, duré īzahi na sada 're ihâimana za'ra mono nherē. Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tō ī'āma aiwamri, te īsina 're i'umnhasi mono zé hā īma 're hâimana mono ō wa aré. Tahawa īsisāmri āna wa tō marī te 're a'manharī, i'uwaibaba newa. ¹⁴Wanhīb'apito nhimizawizé hā sa'ētē uptabi na ma tō ī'āma tihâiba. Duré isimizawizép siré ma tō oto ī'āma tihâiba, te īsina 're i'umnhasi mono zé hā duré īnhimizawizé Cristu Zezusihi āma 're ihâimana mono hā. ¹⁵Ā hā iwasu'u hā tō sena uptabi. Duré tō sena na te 're hâimana, da te 're isaze za'ra mono da hā, ā hā: Cristu Zezusi hā ti'ai u ma tō wei mo, wasété na 're inomro mono norī hā te te 're anho'reptui mono da. Wa hā, wasété na 're ihâimana za'ra mono norī nhipai u, wa 're ihâimana, īwasété uptabi na. ¹⁶Tane nherē, āne zarina ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā ī'āma aiwamri, Cristu Zezusi hā da'āma wa'a su'u āna 're ihâimana mono zé hā te te ī'āma hāi'rē da. Tahawa te za ā hā 're hâimana, romhutu'ō te te 're isaze za'ra mono norī, Cristu hā da'āma iwa'a su'u ō na te te āma 're iwaihu'u za'ra mono zéb da hā, ī'āma iwa'a su'u ō ne, dahâimanazé isi'utōrī'ō za te te sina 're i'uwaimrami za'ra mono norī hā. ¹⁷Tahawa Apito isi'utōrī waihu'u'ō āma duré idā'ā waihu'u'ō āma duré 'madā'ā waihu'u' āna 're ihâimana mono āma, misi pese 'Re ihâimana u'âsi mono 're ihâimana mono āma, wa za āma 're wawata za'ra, pire uptabi wa duré wē uptabi wa, ōne u'âsi! Tane tō!

¹⁸Timotiu, ī'ra uptabi ne īma 're i'aihâimana mono, ā hā īnhimiroti wa aima tisō. Ā hā 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani hawi, da te ai'āma iwaihu'u siromo

zéb zarina, duréihā. Ā hā aimapazéb da, aima 're ihâimana mono da si, âma 're ai'wapéi wē mono da! ¹⁹Ma'âpé 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi mono zé hā asima 're 'madâ'â pese mono. Duré asimirosa'rata 'remhā marī iwasédé te te aiwi 're ro'wa're mono tō, 're i'aimorī wē zéb zarina. Ni'wam norī hā isimirosa'rata 're, marī te te tiwi 're ro'wa're za'ra mono nherē, te te 're wapari za'ra mono ō di. Tihâimanazém na te ta norī hā te te âma 're uzusi za'ra. Tahawa te tiwi 're si'utōrī za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zé hā. ²⁰Isiré za'ra hā te tihâimana zahuré Imeneu norī hā Alesād-rihi me, Satanasihī ma, te ihâiba nhomri zahuré hā te te waihu'u zahuré da, 'Re ihâimana u'âsi mono âma te te oto 're wasété zahuré mono tō da.

'Re ihâimana u'âsi mono wi, da te 're irowaptērē za'ra mono zém na roti

2 ¹Uburé marī nhipai u wa za âma waptē, âne: 'Re ihâimana u'âsi mono wi uburé da te 're rowaptērē za'ra mono, uburé marī dawī sō 're irowaptâ'â za'ra mono na duré âma 're dawata za'ra mono da, marī te te 're i'ab'manharī mono zém na, uburé dama. ²Duré da te 're rowaptērē za'ra mono, apito norī daro mono bâ 're ihâimana za'ra mono âma duré uburé dama ipire na 're ihâimana za'ra mono norī âma, wasima iwē na rowē sina duré rowē za'ētē u'âsi ré, 'Re ihâimana u'âsi mono ma si 're wahâimana za'ra mono da, duré uburé dawazép sina. ³Ā hā iwē uptabi. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono Wanho'-reptui'wai ma, te te 're irowē zani mono. ⁴Te te sima 're wē, uburé danho'reptuzé da te dasina 're uwaimrami za'ra mono da, duré tō sena isimiroti hā da te 're waihu'u za'ra mono da zama.

⁵E marī wa. Misire te 'Re ihâimana u'âsi mono hā 're hâimana. Duré misire da'âma isito'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono siré 're dahâimana za'ra mono da hā. Ta hā Cristu Zezusi ti'ai âma a'uwē na ipodo. ⁶Ta hā ma tō dazada sisō, dawasété hawi uburé te te 're da'awa'âbâ mono da. Ā hā âma iwaihu'uzé, bâdâ i'uwaibaba na 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima iwē uptabi na hā, uburé danho'reptuzé da te dasina 're uwaimrami za'ra mono da. ⁷Taha da, 'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tō îpisutu, Cristuhu zadawa wasu'u'wa da, duré Zudeu'ō norī ma rowahutu'wa na 're ihâimana mono da, da te dasina 're i'umnhasi mono zém na rowasu'uwē hā duré isimiroti tō sena hā te tâma 're 'mahârâ za'ra mono da. Îzadawa nhipese ō di. Tō sena wa îsiwasu'u.

⁸Tahawa, wa îsima wē, uburé aibâ norī ropâ 're ihâimana za'ra mono hā te te 're rowaptērē za'ra mono da, hâimo 're simiwē za'ra mono sina, 'Re ihâimana u'âsi mono ma si 're sisōmri za'ra mono sina, 're siti'ru za'ra mono âna duré te te 're dawasu za'ra mono âna.

⁹Tane, wa duré isima wē, pi'ō norī hā i'uza uburé ihâiba te te 're i'ubu za'ra mono na 're si'uza za'ra mono da, aibâ norī hā te te sima 're 'madâ'â ze za'ra mono zō 're si'uza wamnarī za'ra mono âna. Duré 're siséré tété wamnarī pese za'ra mono ō di za, da te 're 'madâ'â ze za'ra mono zō. Duré étē waipo pré oru na 're siwamnarī pese za'ra mono ō di za, duré a'é tōmo wawē ne pérōla na isisi na. Duré da'uza iwa'âbâ za'ētē na 're si'uza za'ra mono ō di za. ¹⁰Tazahā, tihâimana wē na si 're siwamnarī za'ra mono, 'Re ihâimana u'âsi mono ma si 're ihâimana wē za'ra mono na, 're isiwasu'u za'ra mono norī ne.

¹¹Pi'ō norī hā ari'iwi na te za te te 're rowaihu'u za'ra, isazei'wa norī siré 're isi'râ'ōtō mono 'remhā, rowahutu'wa norī zahâpâ 're isi'madâ'â za'ra mono

zarina. ¹²Te 'rui ò di, pi'ò norĩ hã te te 're irowahutu za'ra mono da hã. Duré aibã norĩ ma, simiroti pire na 're ihâimana za'ra mono da hã, te 'rui ò di. Ari'iwi te za tã 're hâimana za'ra, da te 're rowahutu za'ra mono ré hã. ¹³E marĩ wa. Adã hã uimrehêne 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te poto na'rata wa. Taha parip si Eva hã te te duré poto wa. ¹⁴Duré Adãhã ma, Wa'uburé hã te te rob'rãmi ò di. Pi'oi ma si ma tã sadawa hapepe. Tahawa ta hã ma tã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi hã tirê. ¹⁵Tane nherê, pi'ò norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono te za te te 're anho'reptu, i'ra tãma 're rere'e mono da, iwasã âma 're sépu'u za'ra mono wamhã. Âne hã te za tãma 're romhâimana za'ra, Cristu hã te te 're isaze za'ra mono zém na te te âma 're uzusi za'ra mono wamhã, duré te te 're idazawi za'ra mono zém na duré 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're iwê mono zé te te 're i'manharĩ za'ra mono zém na duré i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono na, da te 're i'madã'â ze za'ra mono zém na zama.

Isazei'wa norĩ 'madã'â'wa norĩ

3 ¹Ã hã roti hã tã sena uptabi: Ni'wa hã isazei'wa norĩ 'madã'â'wa da, te te sima wê wamhã, romhuri iwê uptabi te tã sima wê. ²Isazei'wa norĩ 'madã'â'wa da hã, ni'wai âma iwasédé, da te âma ihiri waihu'u ò, 're ihâimana mono. Misi imro hã tãma 're ihâimana mono duré sena na 're ihâimana mono duré waimri na ihâimana i'uwaibaba si 're hâimana mono da, duré dama iwazé wê duré dawaihu'u ò nherê, tinhorôwa u te te 're ida'awaihui wê mono duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére tãma iwaihu'u pe te te âma dama 're irowahutu mono da hã. ³Duré âzé te te 're ihâsi za'etê mono ò, âma 're isi'rãiwamnarĩ pese mono zéb u, duré isimi'ahãri ze ò. Tazahã, simizawi pese sina 're ihâimana mono, duré waimri na. Mare di, rob'ui'prazé zawi pese 'wa hã. ⁴Sipoto hawi a'u'wê norĩ te te 're i'a'madã'â wê mono duré ti'ra norĩ te te 're i'a'rãiwaihu'u wê mono, te te 're wapari pese za'ra mono da, wazép sina. ⁵E marĩ wa. Ni'wa hã sipoto hawi a'u'wê norĩ te te 're a'madã'â wê waihu'u mono ò wamhã, e niha te za bété 'Re ihâimana u'âsi mono zazei'wa norĩ zama te te 're a'madã'â wê. ⁶Isazei'wa norĩ 'madã'â'wa da hã mare di, ni'wa hã âma ronomro prã na te te isaze, 're si'madã'â ze mono tã da, 're si'madã'â ze mono wa, Wa'uburé âma iwasété na rowairébé ihâimana ne, tãma romhâimana tã da. ⁷Isazei'wa norĩ 'madã'â'wa da hã, i'ru zahi, isazei'ô'wa norĩ rowi 're ihâimana za'ra mono te te siwi 're iwazé pese mono na 're ihâimana mono da hã, da te dasiwi 're wazé mono âna 're hâimana mono tã da, duré niwa waptã'ã tã da, Wa'uburé nhimimramizém na hã.

Isazei'wa norĩ pawapto'wa norĩ

⁸Tane duré, isazei'wa norĩ pawapto'wa na 're ihâimana za'ra mono da hã, ihâimana wê duré timreme na te te âma 're i'u'waimrami za'ra mono duré sima toi âna 're ihâimana za'ra mono. Duré âzé hã sa'etê na te te 're i'âhuri mono ò. Duré hâimana nhipepe na rob'ui'prazé te te 're i'ubumro za'ra mono ò. ⁹Te za te te sima 're tété tete za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tã sena hã, Cristu, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zém na te te dama 're i'a'hãiré mono hã. I'uwaibaba na te za duré marĩ hã te te 're i'manharĩ za'ra, rãwi tipé'e na 're siwê'ô za'ra mono âna. ¹⁰Aibã norĩ hã isazei'wa norĩ pawapto'wa

da wamhã, uimrehêne te za a'ã da te 're pibu za'ra. Taha pari, marĩ âma 're hâimana za'ra mono õ wamhã, tõ 're hâimana za'ra mono, dapawapto'wa na. ¹¹Tane duré, dapawapto'wa norĩ mro hã dama wazé pese na 're ihâimana za'ra mono. Mare di, te te 're idawas'u wasété za'ra mono hã. Tazahã hâimana prédum na 're ihâimana za'ra mono. Duré sena na 're ihâimana za'ra mono, timro ma si. Duré uburé marĩ na umnhasi na dama 're ihâimana za'ra mono. ¹²Dapawapto'wa da hã, misi imro tãma 're ihâimana mono. Duré ti'ra norĩ te te 're i'madã'ã wẽ za'ra mono, duré isõrõwa 're uburé 're isi'ubumroi mono norĩ zama. ¹³E marĩ wa. Dapawapto'wa norĩ romhuri wẽ na te te 're i'manharĩ za'ra mono hã, wazé pese na 're ihâimana za'ra mono zé hã te za te te 're sôpêtê za'ra, isazei'wa norĩ 'remhã. Te za duré tãma 're hâimana za'ra, sib'ru na 'rãi waihu'u wẽ sina 're isiwasu'u za'ra mono zé hã Cristu Zezusi te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zém na.

Zezu Cristuhu âma tõ sena rowaihu,

'Re ihâimana u'âsi mono te te dama ihâi'rézé

¹⁴Ã hã, wa âma aima rob'ui'ére, te âma asabu su'u da, te isima rob'madã'ã nherê. ¹⁵Tane nherê, âma iwisi su'u õ wamhã, ã hã rob'ui'ére hã te za aipawapto, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra norĩ, niha 're ihâimana za'ra mono zéb da hã. Ta norĩ hã isazei'wa norĩ, siré 're isi'rã'õtõ mono 'Re ihâimana u'âsi mono idã'ãõ te hã. Ta hã 'ri uparizém nho'u êtê 'manharĩ, duré tõ sena rowaihu'u na 'ri nhana'rada. ¹⁶Wawã waihu'u õ di tõ, 'Re ihâimana u'âsi mono wazép sina 're idahâimana za'ra mono zé, aré dama sa'rese õ nherê, ta hã te te oto dama ihâi'rê hã, wẽ uptabi di, ã hã:

“Ti'ai âma a'uwẽ na ma tõ podo.

'Re ihâimana u'âsi mono Pẽ'ezani hã ma tõ wẽsã.

Hãiwa hawi romhuri'wa norĩ hã ma tõ titõmo na siwi 'madã.

Dapoto mono bã ma tõ da te dasima 're wasu'u za'ra, daro mono bã.

Ma tõ duré da te 're saze za'ra, ropã.

Imama hã apã ma tõ duré sitẽme ti'ã, rowẽ uptabi u.”

'Re ihâimana u'âsi mono, za da te isazei utõrĩ za'ra zé rob'rãsutu u hã

4 ¹'Re ihâimana u'âsi mono Pẽ'ezani hã ma tõ sõ'awi waihu'u siro, âne: Rob'rãsutu u bãtã mono na hã, ni'wam norĩ te za rẽme za'ra, Cristu te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zé hã. Ta norĩ hã te za tirĩti nõhõmo za'ra, wa'uburé norĩ hawi dama rob'rãmi na si roti senai'õ na si. ²Ã hã roti senai'õ hã, hâimana si'amo pese na duré sadawa nhipse na 're ihâimana za'ra mono norĩ hawi te te 're ropé, ta norĩ nhimirosa'rada hã dã'ã na 're hâimana za'ra mono wa. Tahawa 're sisãmri waihu'u za'ra mono õ di, i'upa na te te 're irowasu'u za'ra mono hã. ³Ta norĩ hã te te dawi 're sawi zahi za'ra, dasina damro hã. Te duré te te dama 're rowahutu za'ra, nima norĩ dasa da te 're huri mono tõ da, 'Re ihâimana u'âsi mono, ã norĩ mra hã te te apoto mono nherê, uburé te te sina 're i'umnhasi za'ra mono norĩ hã duré isimiroti tõ sena 're ihâimana mono tãma iwaihu'u pese za'ra norĩ zama, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're wata za'ra mono sina âma 're saihuri mono da. ⁴E marĩ wa. Uburé marĩ 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'apoto mono hã, iwẽ uptabi si. Tahawa nima hã dasa norĩ hã da te dasiwi 're wẽ'õ za'ra

mono tō, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're dawata za'ra mono sina, âma 're dasaihuri mono wamhâ. ⁵E marî wa. 'Re ihâimana u'âsi mono mremerê hâ duré rowaptêrê na âma dawada hâ te za te 're a'manharî, uburé dasa hâ aimawi wazé pese na tâma 're hâimana za'ra mono da.

Cristuhu te romhuri'wa iwê

⁶Âne na wasiré isazei'wa norî ma, 're rowahutu mono. Âne wamhâ, tō sena Wanhib'apito da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zém na roti na duré tō sena roti iwê âma 're i'aimorî na zama te za âma 're asai u'âsi mo. Âne zarina Cristu Zezusihi te romhuri'wa iwê na te za 're aihâimana mo. ⁷Tazahâ, asiwi 're wêō mono, rob'râzarôtō 'rada 're dapoto za'ra mono sidâpâ, 'Re ihâimana u'âsi mono wazéb âna da te dasima 're i'râzarôtō za'ra mono hâ marî dai ô nherê. Isazei'wai hâimanazém na âma 're sa'êtê u'âsi mono da, aipêê 're, sô 're asiwasutu u'âsi mono, 're i'asiwairob u'âsi mono ne. ⁸E marî wa. Dasiwairôb u'â hâ tō marî da hâ. Tane nherê, isipai u te 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zô dasiwasutu u'â hâ tō uburé marî da hâ, taha zarina 'Re ihâimana u'âsi mono iwê hâ te te dama 're apisutu mono wa, awa'awi bâta na dahâimanazéb 're duré romhutu'ô dahâimanazéb 'reb zama. ⁹Â hâ roti hâ tō sena uptabi. Tahawa, da te tō 're isaze pese za'ra mono da si. ¹⁰Âne hâ ihâimana zarina, wa wa te 're romhuri pese. Wa duré sada 're wasisapêê, 'Re ihâimana u'âsi mono ihâiba ré hâ wasiwawâi âna wa te wasina 're umnhasi mono wa. Ta hâ uburé Da'anho'reptui'wa da, te 're hâimana, isazei'wa norî nho'reptui'wa si 're hâimana mono nherê tō.

¹¹Tahawa, ma'âpê â norî hâ dama 're 'rui mono, duré âma dama 're rowahutu mono. ¹²Ni'wa hâ te te aiwazéb ô tō, aipréduptêbre wa. Tazahâ, isisanho'wa na 're aihâimana mono isazei'wa norî ma hâ, 're i'aimreme mono zém na duré aihâimanazém na duré asimizawi pese zém na duré Wanhib'apito asina 're i'umnhasi mono zém na duré aiwasétê âna 're i'aihâimana mono zém na zama. ¹³Tahawa, îzô asimipari ré hâ, tō âma uzusi u'âsi, Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui-érê hâ, sô'awi dama isôré na hâ duré Rowasu'u'wê na dama rowasu'u na hâ duré isazei'wa norî ma rowahutu na zama. ¹⁴Âma aipo're si'ârî tō, 'Re ihâimana u'âsi mono tinhoprubzé iwê uptabi te te aima isômri na âma iromhuri da hâ, ni'wa hâ 'Re ihâimana u'âsi mono Pêêzani te te tâma iwaihu' zarina, te te aima ipi-sutuzém na isazei'wa norî 'madâ'â'wa norî, tinhib'rada te te ai'âma sa'ra wamhâ.

¹⁵Asimi'ê na â norî te âma aima irotizém na hâ âma 're aihâimana mono, âma 're i'aihâimana mono na, uburé da te 're ai'madâ'â za'ra mono da, Wanhib'apito asina 're i'umnhasi mono zé hâ âma 're isa'êtê u'âsi mono na. ¹⁶'Re asima-dâ'â pese mono. Duré âma 're pibui pese mono, dama 're irowahutu mono zém na hâ. Â norî 'manharî na hâ âma 're uzusi u'âsi mono. E marî wa. Âne wamhâ, te za 'râwi asisô'reptu'. Te za duré aiwapari'wa norî zama isô'reptu za'ra.

Isazei'wa norî ma dahâimanazé

5 ¹Aibâ ihâiba prédu hâ tihâimanazém na te te 'mai'upai wamhâ, aimreme tete na hâ tâma 'manharî tō. Atâma na asimiroti na pawapto

a 4.16 asisô'reptu 'Re ihâimana u'âsi mono, Timotiu zahadu te te isô'reptui ô na te te wasu'u ô di, â hâ. Te wasu'u, isô'reptuzé hâ ibâ na za tâma ihâimanazé hâiwa âma.

na, aimama uptabi ne. Duré iprédupté pesere norī hā asisānawāi uptabi ne 're apawapto mono. ²Pi'ō iprédum norī hā, ana uptabi ne 're apawapto mono. Duré pi'ō ipréduptém norī hā, aihidiba uptabi ne 're apawapto mono, sena na aihāimana prédup sina.

³Pi'ōi mrotō norī pawapto'wa da, ni'wa hāimana ō wamhā, 're apawapto mono, 're awazé pese mono sina. ⁴Tazahā, pi'ōi mrotō i'ra norī, niwamhā isihudu norī hā iré wamhā, ta norī hā te za imorī'rata na te te 're waihu'u za'ra, te te 're uwaimrami za'ra mono da, 'Re ihāimana u'āsi mono wazébzé hā, sipoto hawi a'uwē norī te te 're i'a'madā'ā wē mono zéb zarina. Āne wamhā, timama norī ma, duré ti'rata norī ma zama te za te te tāma 're 'manharī wē za'ra asa, ta norī hā zahadu ré te te 're i'madā'ā wē za'ra mono zé wa'rāmi, āne hā 'Re ihāimana u'āsi mono ma, wē uptabi wa. ⁵Pi'ōi mrotō sena hā ta hā ni'wa tāma ihāimana ō, te te 're i'madā'ā mono da hā, 'Re ihāimana u'āsi mono si te te sina 're i'umnhasi mono, siwawāi āna, duré te te tiwi 're irowaptērē mono, bātā na duré mara na zama, te te 're pawaptob u'āsi mono da. ⁶Tanei ō di, pi'ōi mrotō siwa'ru marī te te sima 're i'awē mono zéb zō si 're ihāimana mono hā. Ta hā hāiba ré 're morī nherē, te za dā'ā na 're hāimana, ipē'ē remhā. ⁷Āne na pi'ōi mrotō norī ma 're aroti pese mono, iwasédé, da te āma 're sa'ra waihu'u za'ra mono tō da. ⁸Tazahā, ni'wa hā tisiwadi norī te te 're a'madā'ā mono ō wamhā, duré danhipai u sipoto hawi a'uwē norī te te 're a'madā'ā mono ō wamhā, ta hā te tō udā, isazei'wa na 're ihāimana mono zé hā. Tahawa ta hā isazei'ō'wa norī nhipai u wasété uptabi di.

⁹Pi'ōi mrotō norī nhisi zu ihāimana za'ra da hā, 60 nhipai u āma iwahum norī si te za isisi za'ra hā dazu tihāimana za'ra, sena na timro ma si 're ihāimana za'ra mono norī si, ¹⁰duré hāimana wē na dama iwaihu'u wē norī si, ti'ra norī te te 're iprédu wē za'ra mono, duré tinhorōwa u te te 're idawaihui wē za'ra mono, duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī 're ihāimana za'ra mono norī ma, wapu na te te 're iromhuri za'ra mono, duré marī zō tiwi 're irowaptā'ā za'ra mono norī te te 're ipawaptob za'ra mono, uburē ā norī te te 're i'manharī wē za'ra mono norī hā.

¹¹Tazahā, pi'ōi mrotō ihāiba tém norī nhisi hā dazu hāimana za'ra tō. E marī wa. Ta norī ma, siptete na dasina dahāimanazé te te sima 're iwē za'ra mono zé hā, Cristuhu ma 're ihāimana za'ra mono zém nhipai u 're hāimana za'ra mono wamhā, te za te te sima 're wē za'ra, apā 're mro zahu za'ra mono da. ¹²Āne wamhā, i'upai'wa na te za oto 're hāimana za'ra, imorī'rata na isazei'wa norī ma, te te sina 're iropisutu za'ra mono zé hā te te 're rēme za'ra mono wa. ¹³Taha siré hā, tiwa'a na te za te āma 're romhōsi za'ra. Te za duré 'ri babap si datēme 're nomro. Taha si ō di. Taha nhipai u iwasédé hā āne: Te za duré daza're'ra te te 're dawasu'u wasété za'ra. Te za duré dawasu'u na 're sinharī pese za'ra, titei ō nherē. ¹⁴Tahawa, ĩma wē di aré, pi'ōi mrotō ipréduptém norī hā tō 're mro za'ra mono da, 're 'ra za'ra mono da, duré tinhorōwa hā te te 're 'madā'ā za'ra mono da, wanhitob'ru norī ma, niha te te 're iwawasu'u wasété za'ra mono zé hā tāma 're hāimana za'ra mono tō da. ¹⁵E marī wa, wa āne aima roti. Nima norī pi'ōi mrotō norī hā ma tō sina tipahā za'ra, Satanasi nhirā zarina si oto 're nomro mono da.

¹⁶Nimahā pi'ō isazei'wai ma, imama sipoto hawi a'uwē 're, pi'ōi mrotō tāma 're hāimana za'ra mono wamhā, te te tō 're apawapto mono. Iwē hā isazei'wa

norĩ ma, ā hā ropire te te hiri āna da hā, pi'oi mrotō ni'wa āma 're isina mono ō norĩ si te te 're 'madā'ā za'ra mono da.

Isazei'wa norĩ 'madā'ā'wa norĩ

¹⁷Aibā norĩ isazei'wa norĩ 'madā'ā'wa norĩ, isazei'wa norĩ siré 're isi'rāōtō mono te te 're i'madā'ā wē za'ra mono norĩ hā, marĩ iwē na tō āma isisiwi na danhipai u da te 're ipawapto wē za'ra mono da hā i'uwaibaba, aimawi danhipai u ibaihā na dapawapto na isimiromhuri za'ra norĩ hā duré isazei'wa norĩ ma rowahutu na zama. ¹⁸E marĩ wa. Ibaihā Iwazé pese na rob'ui'ééré hā te te nhari wa, āne: “Powawē, amnho trigu tinhimi'wa na te te sub ré hā, wata wazi tō, sa tō da hā.” Āne duré rob'ui'ééré hā: “Romhuri'wa, da te ipawa'ābā da hā, tō i'uwaibaba.”

¹⁹Wapari tō, ni'wa hā isazei'wa norĩ 'madā'ā'wai āma iwasédé te te hiri wamhā, isiré iwasu'u'wa da hā maparane niwamhā duré si'ubdatō dahāimana ō nherē. ²⁰Isazei'wa norĩ 'madā'ā'wa, tiwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono norĩ ma hā, danho'a aimreme hā tāma 're pētē za'ra mono, isiré da'madā'ā'wa norĩ zama sina 're hātā'ā za'ra mono da.

²¹'Re ihāimana u'āsi mono nho'a duré Cristu Zesusihi nho'a duré hāiwa āma romhuri'wa norĩ wē uptabi na 're ihāimana za'ra mono norĩ nho'a zama, wa āma aiwi waptē izadawa za'rēi āna, āne: Ma'apé ā hā te āma aima irotizé hā 're a'madā'ā pese mono, aiwap si daba'a āna 're ida'a'madā'ā mono na. ²²Ai'aba'rē na asib'rada ni'wai āma hā hiri tō, rowahutuzéb 're, te te 're romhuri mono da hā. Duré dawasédé, da te 're i'manharĩ za'ra mono zém na dasiré 're aiwasété mono tō. Aiwasété wi 're asi'madā'ā pese mono.

²³Ā si 're hāsi mono tō. Suru na uva 'rāi wa'u isé zama 're hāsi mono, anomo u'ābā 're i'aihāzé u'āsi mono wi.

²⁴Ni'wam norĩ 're iwasété za'ra mono zé hā te sō'awi da te 're 'madā'ā za'ra, āma rowairébé hā 're hāimana za'ra mono wana ré. Tazahā, ni'wam norĩ aimawi hā tiwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono zé hā, tāibā parip si te da te 're waihu'u za'ra. ²⁵Tane duré ni'wam norĩ marĩ iwē, te te 're i'manharĩ za'ra mono zé hā te za sō'awi da te 're 'madā'ā za'ra. Duré ni'wam norĩ, marĩ iwē te te 're i'manharĩ za'ra mono zé, sō'awi da te 're i'madā'ā waihu'u za'ra mono ō hā, pi'uriwi ōne u'āsi 're hāimana za'ra mono ō di za.

6 ¹Dama romhuri'wa da, date hā dama 're ihāimana za'ra mono norĩ ma hā, isib'ihā'a norĩ wazép sina tō tāma 're hāimana za'ra mono, ni'wa hā 'Re ihāimana u'āsi mono nhisi na te te wasété tō da, duré wanhimirowahutu za'ra na zama. ²Duré dama romhuri'wa da, date hā dama 're ihāimana za'ra mono isib'ihā'a isazei'wa tāma 're 'mai'hāimana mono wamhā, te te 're iwazé mono zé hā te te tō simini tō, isisānawāi wē te. Iwa'rāmi, te te tō tāma 're romhuri pese mono. E marĩ wa. Isib'ihā'a norĩ te te tāma 're iromhuri za'ra mono hā, isazei'wai wa, duré isisānawā tāma isawi wa.

Ā norĩ na āma dama 're rowahutu mono. Duré dama 're a'rui mono, āma 're dahāimana za'ra mono da. ³Ni'wa hā, nimahā marĩ aimawi na te te 're rowahutu mono wamhā, duré Wanhīb'apito Zezu Cristuhu nhimiroti tō sena uptabi 're ihāimana mono zarina, te te 're irowahutu mono hā te te azāri ō wamhā, duré 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima 're iwē mono zéb zarina 're dahāimana za'ra mono da, wa te 're irowahutu za'ra mono zé hā te te azāri

ô wamhâ, ⁴ta hâ te 'râwi 're si'madââ ze. Duré marî tâma waihu'u ô uptabi di. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ére u'âbâ dasiwasu hâ duré damreme na dasi'ahâri hâ, ta hâ aiwa dahâzé da'âma 're ihâimana za'ra mono ne. Ta hawi te marî na danho'ru hâ 're wairébé, duré dasi'ahâri hâ duré da'âma iwasédé hâ duré dasi'umnhasi ô iwasété uptabi hâ ⁵duré dasiwasu i'râsutu waihu'u ô zama, ni'wam norî hâ simirosa'rata siwamnari na oto 're ihâimana za'ra mono, te te 're i'manharî za'ra mono norî ne, duré ta norî âma 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena hâ oto âma 're ihâimana za'ra mono ô norî ne. Ta norî hâ te te 're rosa'rata za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri hâ 're isisibro pese za'ra mono zéb da si 're hâimana mono newa. ⁶Tô sena tô, ni'wa hâ 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te 're romhuri mono wamhâ, ta hâ te za tô tipê'e na tinhibro pese, toi uptabi na 're hâimana mono wamhâ, marî tâma 're ihâimana za'ra mono na, taha nhipai u marî zô te te sima 're rob'ruiwapari mono ô wamhâ. ⁷E marî wa. 'Re wapoto za'ra mono wamhâ, marî, wa te wasiré 're âwisi za'ra mono ô di, âwa ti'ai u hâ. Tane duré ti'ai hawimhâ, marî, wa te wasiré 'wasari waihu'u ô di za. ⁸Tahawa, wasa duré wa'uza wama 're hâimana za'ra mono wamhâ, taha na wa te wasima 're rowé za'ra mono. ⁹Tanei ô di, sibro pese da, te te sima 're iwé za'ra mono norî hâ. Ta norî hâ ipibuzé tâma 're hâimana za'ra mono wamhâ, te tiwasété u 're rere'e. Te duré 're hâimana za'ra, 'râ nhimiza'rese âna duré simimnhasi na marî, 'râwi te te sima 're iwé za'ra mono zé nhimimramizéb 're, ta hâ iwasété u te te 're i'âwisi mono, duré 'râwi dahâimanazé, da te dasiwi 're i'uprosi za'ra mono zéb u zama. ¹⁰E marî wa. Rob'uiprazéb zawi hâ, marî iwasédé sipu'u pese na 're ihâimana za'ra mono nhana'rada, te 're hâimana. Ni'wam norî hâ, rob'uiprazé sa'êtê na tâma 're hâimana za'ra mono da, te te sima 're wé za'ra mono wa, ma tô apa za'ra, Wanhib'apito te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zém nhiti. Ma tô duré sima poto za'ra, ihâimanazéb 're robzépata si oto tâma 're hâimana za'ra mono da.

'Re ihâimana u'âsi mono ma si 're idahâimana za'ra mono zé

¹¹Tazahâ, a hâ 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê, uburé â norî nhiti 're ai'rêi mono. Dahâimanazé i'uwaibaba na si 're aihâimana mono, 'Re ihâimana u'âsi mono ma si duré asina 're i'umnhasi mono na si duré asimizawi na si duré 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi mono zém na âma 're i'uzusi u'âsi mono na si duré 're ida'awazé pese mono na si. ¹²Danhîb'rata na dasi'wapé ne, dasi'wapé iwé na âma 're ai'wapéi mono, 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi mono zém na hâ. Duré dahâimanazé isi'utôri'ô hâ asima tété tete. E marî wa. Â hâ dahâimanazém na 're aihâimana mono da, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hâ aipisutu, Cristu isazezém na asiwasu'u iwé uptabi hâ 'manharî wamhâ, da'ahâ na da te dasiwi i'ai'madââ norî nho'a. ¹³Âhâ na hâ 'Re ihâimana u'âsi mono, uburé marî 're ihâimana za'ra mono ma, ipê'e-zani te te tâma 're i'anhomri mono nho'a, duré Cristu Zezusi, Pôsiu Pilatuhu nho're isiwasu'u wé uptabi nho'a, wa za aima ti'ru, âne: ¹⁴Ma'âpé ate romhuri 'Re ihâimana u'âsi mono te te aima ipisutu na âma 're uwaimrami u'âsi mono sena na, ni'wa hâ aiwasédé te te ai'âma hiri tô da. Ma'âpé âne na âma 're uzusi u'âsi mono bâdâ iwizizéb u, Wanhîb'apito Zezu Cristu we isihâi'rézéb da hâ. ¹⁵Taha da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima ipisutuzéb zarina, bâdâ

iwa waptā'ā wamhā, te za tō dama hāi'rē. Ta hā wē uptabi di. Duré Ōhō si misire Apito hā, ti'ai āma uburé apito norī nhipai u. Duré Uburé Danhib'apito, ti'ai āma danhib'apito norī nhipai u. ¹⁶Ōhō si misire Idâ'â ō hā. Ō hā te rowa'a u'âsi āma 're sāmra, rowa'a ni'wa 'rāwi itēme iwisi waihu'u ō āma. Ta hā niwa ni'wa hā te te 'madâ'â ō di. Duré da te tō 'madâ'â waihu'u ō di. Ōhō āma si wa za āma 're wawata u'âsi za'ra, wazé pese wa, duré waihu'u pese uptabi na 're hâimana mono wa. Tane tō.

¹⁷Ti'ai āma sibrob ahā na 're ihâimana za'ra mono norī ma, roti zahi za'ra na, 're si'madâ'â ze za'ra mono tō da, duré tinhimarī hā te te 're umnhasi za'ra mono tō da, ta hā dama 're hâimana u'âsi za'ra mono ō wa. Iwē hā, 'Re ihâimana u'âsi mono si te te 're i'umnhasi za'ra mono da hā, uburé marī sa'ētē na te te wama 're anhomri mono wa, wa te āma wasima 're irowē za'ra mono zéb da hā. ¹⁸Duré tāma 'ru zahi za'ra na, iwē si te te 're 'manharī u'âsi za'ra mono da, duré marī iwē te te 're i'manharī za'ra mono na si 're sisibrob pese za'ra mono da, duré sōprum na dama 're hâimana za'ra mono da, duré simiza'rese sina 're hâimana u'âsi za'ra mono da, tinhibro te te dama 're ipo'o za'ra mono da hā. ¹⁹Āne wamhā, marī iwa'âbâ za'ētē uptabi hā te za te te sima 're ubumro za'ra, romhutu'ō 'ri na'rata nhana'rata ne tāma 're ihâimana za'ra mono zéb da hā. Āne wap si, te za te te 're waibu, dahâimanazé tō sena hā.

²⁰Timotiu, ma'āpé 're 'madâ'â pese mono, 'Re ihâimana u'âsi mono te te aima ipisudu hā. Robzanhamri iwasété wi 're asi'madâ'â pese mono, duré damreme iwasété wi duré rosa'rada i'uptabi'ō upa nherē, rowaihu iwē na da te 're isisi za'ra mono wi. ²¹Ni'wam norī ma, te ā hā rowaihu iwē newa tāma 're hâimana za'ra. Tahawa te 're sipa za'ra, Cristu te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zém nhiti.

'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé, ai'āma 're ihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwē hā!

2 Timotiu

Paulu hã, maparane âma te te duré i rob'ui'éérézé, Timotiu ma

Ibahiã wasu'uzé

Ã hã ibahiã na ma tô Paulu hã Timotiuhu ma tinhimi'ui'ééré na sahu, maparane âma hã oto. Roma âma dazazéb 're, sap siromo, ma tô tâma rob'ui'ééré. Tawamhã, tidâ'ázé hã ma tô sina waihu'u, tâma iro'rutu na hã oto. Tahawa, ma tô tâma roti, Timotiuhu ma, 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're umnhasi pese mono da, duré Zezusihi ma, te te 're romhuri wê mono da zama. Ma duré tâma waihu'u, da'madâ'â'wa na sena na 're hâimana mono da.

1 ¹ Wa hã Paulu, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima iwêzéb zarina te te ipisudu, dahâimanazé isi'utôri'ô na ropisudu, Cristu Zezusihi âma 're ihâimana mono na te dama âma 're rob'mahârâ mono da, ² I'ra Timotiu îma i'asawi pe hã wa âma aima rob'ui'ééré.

Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono duré Wanhîb'apito Cristu Zezusihi zama, isimizawi zahuré zé duré da'âma 're isiba zahuré mono zé duré ite zahuré datoï u'âsi zé, ai'âma 're ihâimana u'âsi za'ra mono da si, iwê hã.

Paulu hã, Timotiuhu ma te te irotizé

³ Rowaptêrê na ai'âma 're ipo're pu'u mono sidâpâ, 'Re ihâimana u'âsi mono âma wa 're iwata u'âsi, mara na duré bâtâ na zama, marî na 'râwi ipê'ê na 're isiwê'ô mono âna, te tâma 're iromhuri mono ma, wahi'rata norî hã te te tâma 're iromhuri za'ra mono ne. ⁴ Aiwa'ôï wa atômo u na wa âma 're isipo're pu'u u'âsi. Wa îsima wê pese, te duré asabu zahu da, itoi uptabi na îhâimana da. ⁵ Wanhîb'apito sena na asina 're i'umnhasi mono zém na wa âma 're ipo're pu'u u'âsi, ai'rada Loidi duré ana Eunisihi zama te te sina 're i'umnhasi zahuré mono ne, asina 're umnhasi mono wa. Tahawa tô îma hã, isine zahuré te aima 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi mono zé hã. ⁶ Tahawa, wa îsima wê, âma 're aipo're pu'u mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono hã sôpru wa, te te aima isômrizém na, dapawaptom na tâma 're iromhuri mono da hã, înhîb'rada te ai'âma hiri wamhã. ⁷ E marî wa. 'Re ihâimana u'âsi mono, Tipê'êzani te te wama 're i'anhomri mono hã te te 're wa'a'manharî mono ô di, wapahi na 're wahâimana za'ra mono da hã. Tazahã Ipê'êzani hã te wanhîptede te te wama 're anhomri, duré wanhîmizawizé duré wawaimri na i'uwaibaba na 're iwahâimana za'ra mono zé hã.

⁸ Tahawa, 're asisé mono tô, Wanhîb'apito wasu'uwê dama 're iwasu'u mono da hã. Duré î'u'âbâ 're asisé mono tô, dazazéb 're îza wa, te tâma 're iromhuri

mono u'âbâ. Iwa'râmi 'Re ihâimana u'âsi mono hawi asiptede aima 're ihâimana mono na si, asimiza'rese 're aihâimana mono, isiré 're robzépata mono da, Rowasu'uwê u'âbâmhâ. ⁹'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô wa'anho'reptu. Ma tô duré wa'apisutu, isib'a'uwê na 're wanomro mono da. Mare di, marí iwê, wa te 're i'manharí za'ra mono u'âbâmhâ. Tazahã, tô ã hã ite rowa'otô wa, duré isimizawi pese u'âbâ. Ô hã ma tô ã hã tinhimizawizé wama sômri za'ra Cristu Zesusihi u'âbâ, uburé te te aropoto mono wana ré. ¹⁰Ta hã isimizawizé hã, âhã na si ma tô oto wama sihâiré za'ra, wê uptabi na Cristu Zesusi Wa'anho'reptui'wa we isihâirézém na hã. Ô hã ma tô dadâ'â nhiptetézém na âma ai'uté. Duré Rowasu'uwê na ma tô hâiré, dahâimanazé isi'utôir'ô hã.

¹¹Ta hã Rowasu'uwê 'mahârâ'wa da, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã ipisutu, duré isadawa wasu'u'wa da duré rowahutu'wa da zama. ¹²Tahawa, wa ã hã marí hã te 're azépata. Tane nherê, zahadu wa isi'awâi âna te 're rob'umnhasi. E marí wa. Îma waihu'u pese wa, te isaze hã. Duré îma waihu'u pese di, Ô hã iwaihu'u pese uptabi na te te 're i'madâ'â mono da hã, te 're 'manharí mono da, te te îma ipisudu hã bâdâ iwa iwaptâ'ázéb u. ¹³Aima 're hâimana mono, roti tô sena i'âma iwaihu hã, âma aima isisanho zarina. Âne hã asiptete sina âma 're aihâimana mono, asina 're i'umnhasi mono zém na, duré asimizawi pese zém na, Cristu Zesusihi âma 're aihâimana mono wa. ¹⁴'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani siptete uptabi na wa'âma 're ihâimana za'ra mono zarina, ma'âpé asima 're 'madâ'â pese mono, danhibro iwê uptabi ne, da te aima isômri hã.

¹⁵Aima waihu'u pese di, Azia na danhipti'a nho'ômo nhisi âma wasisânawâ norí 're isi'ubumroi mono norí te te siwí îrême na hã. Fizelu norí Emozenihi me ma tô dame îrême zahuré. ¹⁶Wanhib'apito hã, Onezifuru sipoto hawi a'uwê norí âma 're isi'wamri mono da si, ta hã te te 're inhíptete mono wa, duré i'u'âbâ siséb ô wa, dazazéb 're îza wa! ¹⁷Tazahã, ta hã Roma u wei wisi wamhã, ma tô îzô 're rítí, te te inhópêtézéb u. ¹⁸Wanhib'apito hã te te tâma i'manharí da si, bâdâ Da'âma Rowairébézé iwa waptâ'â wamhã, isi'wamrizé te te isópêtê da si! Éfézu âma romhuri hã te te 'manharí wa, i'âma isime za'êtê na hã aima waihu'u pese di, inhípai u.

Paulu hã Timotiuhu ma te te irotizé, romhuri da, 're siptete mono da

2 ¹Tahawa, a hã Timotiu i'ra uptabi ne îma 're i'aihâimana mono, ma'âpé 're asiptete mono, 'Re ihâimana u'âsi mono rowaihu te te aima isômri na, Cristu Zesusihi âma 're wahâimana za'ra mono wa, wama 're ihâimana za'ra mono na. ²Ma'âpé inhimirowahudu da'ahâ nho'a âma îwapari hã, aibâ norí i'umnhasi norí ma, âma 're rowahutu mono, ta norí ma zama duré tâma 're ihâimana za'ra mono da si i'râiwaihu hã, te te âma dama 're rowahutu za'ra mono da.

³Ma'âpé isiré 're aihâimana mono, te 're irobzépata mono na, Cristu Zesusihi te dasi'wapéi 'manharí'wa iwê ne. ⁴Dasi'wapéi 'manharí'wa hã dasi'wapéi 'manharí'wa na 're hâimana mono ré hã, rowi tihâimanazém na a'â te te rosa'-rata ô di za, isib'apito hã ihâimanazém na te te wêsâmri da wamhã. ⁵Tane duré dawara na iwara'wa hã, dawara na roti zarina hâimana ô nherê, da te sôpre ô di za, dawi watobro nherê. ⁶Duré buru na romhuri pire na romhuri'wa hã amnho tehâri parimhã, imorí'rata na tô te te waibu, tite l'apo hã. ⁷Te

aima irotizém na, ma'ápé âma 're rosa'rata u'âsi mono. ãne wamhã, Wanhib'apito te za aima hãiré, uburé marĩ 're awaihu'u mono da.

⁸ Zezu Cristuhu âma 're aipo're pu'u u'âsi mono, dâ'â nherê, Imama te te ihâiwa'udu, duré Davihi nhihudu. ã hã Rowasu'uwê, te dama 're i'mahârâ mono. ⁹ ã hã te dama 're iwasu'u mono u'âbâ, wa te te 're robzépata. Wa duré dazazéb 'remhã za, isi'uwazi nhorô rutu na ipawasisi ré, rowasété 'manharĩ'wa ne. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã pawasisi ré hâimana ô di. ¹⁰ Tahawa, wa uburé marĩ hã inhimi'ê na te 're a'wapéi hã, 'Re ihâimana u'âsi mono tinhib'a'uwê da, te te sima ipisutu za'ra norĩ zawĩ te. ãne hã wa te te 're 'manharĩ, ô norĩ zama tinho'reptuzé te te waibu da, Cristu Zesusihi âma 're ihâimana mono, duré rowê isi'utôri'ô zama. ¹¹ Tô sena uptabi ã hã rowasu'u hã:

“Cristuhu siré 're wadã'â za'ra mono wamhã^a, isiré wa za duré 're wahâimana za'ra.

¹² Wanhimi'ê na robzépada, wa te 're 'wapéi hã za'ra mono wamhã, Cristuhu siré wa za wapire na dama 're wahâimana za'ra, apito na. Wa te 're udã za'ra mono wamhã, Ôhõ zama te za duré te te 're wa'a'udã.

¹³ Wa norĩ hã Cristuhu ma, sena na 're wahâimana za'ra mono ô nherê, te ta hã sena u'âsi 're hâimana. E marĩ wa. Ô hã hâimana si'ahã na sima hâimana waihu'u ô wa.”

¹⁴ ã norĩ na âma 're apo're pu'u u'âsi mono, uburé 're i'a'madã'â mono hã. Duré uburé ma 're a'rui mono 'Re ihâimana u'âsi mono nho'a, marĩ wasu'u u'âbã 're sisada'âbã za'ra mono tô da. Dasisada'âbã hã marĩ dai ô uptabi di. Taré te za dawĩ ro'wa'rutu, iwapari'wa norĩ wi hã.

'Re ihâimana u'âsi mono, romhuri'wa te te 're i'awêsãmri mono

¹⁵ Asima sô 're airĩti mono, 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'aiwêsãmri na isô're asab da, romhuri'wa hã te te upai ô wa, marĩ ma siséb âna ihâimana ne, duré i'uwaibaba na si 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena na te te dama 're rowahutu mono wa. ¹⁶ Robzanhamri iwasété wi romhã na 're aihâimana mono, ti'ai 're marĩ na da te dasima 're irobzanhamri za'ra mono wi. E marĩ wa. Ta norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhiti dasina 're dapahã za'ra mono da, te te dama 're 'manharĩ za'ra mono wa. ¹⁷ Rowahutu'wa senai'ô norĩ te te 're irowahutu za'ra mono zé hã te waptu na te te 're ropé, gangrena na da'wa're isisi ne. Maparane rowahutu'wa senai'ô norĩ dasiré ihâimana zahuré nhisi hã, Imeneu duré Filetuhu me. ¹⁸ Ta norĩ hã ma tô apa zahuré, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena wi hã. Ta norĩ hã te te 're rowahutu zahuré, 're idahâiwa'utu pari za'ra mono na. ãne na te ni'wam norĩ wi te te 're a'uprosi zahuré, Wanhib'apito te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zé hã. ¹⁹ Tane nherê, 'ri na'rata nhana'rada 'Re ihâimana u'âsi mono te te isãri hã marĩ te te rési waihu'u ô di. Ahã 'ri na'rata nhana'rata nhisiwi te ãne rob'ui'ére hã nomro, ã hã: “Uburé Danhib'apito hã te te waihu'u pese di, tite norĩ hã.”

a 2.11 *Cristuhu siré 're wadã'â za'ra mono wamhã* Isazei'wa norĩ hâimanazéb 'rada, tâma 're idã'â za'ra mono zé, te wasu'u.

Duré âne ihâiba amo hã: “Uburé Danhib'apito nhib'auwê na 're isiwasu'u za'ra mono norî hã, tiwasédé te te 're rême pese za'ra mono.”

²⁰Ri za'êtê 'ri 'remhã, piza hã êtê waipo pré oru 'manharî na si duré êtê waipo prã prata 'manharî na si 're simasa mono ô di. Tazahã, wede 'manharî na zama duré zé'a 'manharî na zama te 're simasa, piza hã. Nima norî hã bâdâ ipire na da si hã duré nima norî, bâtâ sidâpâ da hã. ²¹Tane duré, ni'wa hã marî iwasédé te te 're i'a'manharî mono zé wi sihâiba pese wamhã, ta hã te za romhuri iwê uptabi da, aimawi 're hâimana, piza iwê uptabi ne, tite Rowahu-tu'wai ma sena na duré wê uptabi na 're hâimana mono wa, duré simiza'rese 're hâimana mono wa, marî iwê te te 're i'a'manharî mono da hã.

²²Ma'ápé, dahâiba téb ré marî iwasédé da te dasima iwê zarina dahâima-nazém nhiti 're aihâimana mono. I'uwaibaba na 're i'aihâimana mono zéb zô si asima sô 're airîti u'âsi mono, duré 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi u'âsi mono zô duré asimizawizéb zô duré rowê na si dasiré 're i'aihâimana mono zéb zô, pêê wê na Uburé Danhib'apito zô 're ihâsi mono norî siré. ²³Marî dai ô na duré iwasété na 're idasisada'âbâ za'ra mono nhiti 're aihâimana mono. E marî wa. Aima waihu'u pese wa, taha zarina dasi'ahâri pusizém na hã. ²⁴Uburé Danhib'apito ma romhuri'wa hã simihâ ze i u'âsi tô 're morî ô di za. Simiwazé wê na si te za tô uburé dama 're hâimana. Rowa-hutu'wa iwê na si te za tô 're hâimana, duré simi'êi hã na. ²⁵Duré ta hã atâma na te te tô 're apawapto mono tinhimiroti wê na, sada 're ihâimana za'ra mono norî hã. Áté tawamhã te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te tâma 're awaprozi, iwasété wi 're sipizari za'ra mono da, isimiroti tô sena 're ihâimana mono, te te oto 're waihu'u za'ra mono da. ²⁶Âne wap si, te za apâ isimirosa'-rata 're tâma 're romnho'a za'ra. Wa'uburé nhimimramizém hawi te za duré 're wairébé, ta hã marî te te sima 're iwê mono zép si te te 're 'manharî za'ra mono da, te te aré 're i'awaibui mono hã.

Rob'rāsutu u, ropire na za 're iromhâimana mono zé

3 ¹Ma'ápé, âne na âma 're aipo're pu'u u'âsi mono za: Rob'rāsutu u bâdâ isi'utôri mono na hã, ropire uptabi di za. ²E marî wa. Dasima si te za 're dahâimana za'ra. Duré rob'ui'prazéb zawi'wa te za 're dahâimana za'ra. Duré 'râwi dapêê na te za dasina 're dawata za'ra. 'Râwi te za duré 're dasi'madâ'â ze za'ra. Te za duré 're dasiwasu za'ra, marî na. 'Re ihâimana u'âsi mono âma te za da te 're wasété za'ra. Duré damama norî nhimiroti hã da te 're 'madâ'â pese za'ra mono ô di za. Duré marî, da te dama 're 'manharî wê za'ra mono nherê, iwa'râmi da te 're dzawi wê za'ra mono ô di za. Duré marî 'Re ihâi-mana u'âsi mono te, 're ihâimana za'ra mono na te za 're dawaê za'ra. ³'Re dasisawi za'ra mono ô di za. Duré marî, da te âma dasima 're i'upa za'ra mono zé hã te za da te dasi'âma 're 'madâ'â u'âsi za'ra. Te za duré senai'ô nherê 're dasiwasu'u wasété za'ra. Duré marî iwasété wi 're dasitéte waihu'u za'ra mono ô di za. Dawasété uptabi na te za 're dahâimana za'ra, da'âma dasiwamri waihu'u âna. Duré marî iwê nhitob'ru na te za 're dahâimana za'ra. ⁴Te za 're dasihâiba za'rê za'ra. Te za duré rosa'rata âna waptu na marî hã da te 're 'ma-nharî za'ra. Te za duré 're idasi'madâ'â ze za'ra mono zép si dama 're hâimana za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono upana te za duré marî, da te dasima 're iwê za'ra mono si, da te dasima 're sawi za'ra. ⁵'Re ihâimana u'âsi mono ma si 're

dahâimana za'ra mono newamhâ te za 're dasi'madâ'â ze za'ra. Tazahâ dahâimanazé imana wawim na si te za 're dahâimana za'ra. Tane nherê, dahâimanazém na te za da te 're udâ za'ra, danhiptete sina isazei'wa na 're idahâimana za'ra mono zé hâ. Âne 're idahâimana za'ra mono norî nhiti, romhâ na 're aihâimana mono. ⁶Nima norî isiré norî hâ hâimana nhipepe na te za 're sisisi, pi'ô ihâimana nhib'uwa norî nhorôwa u. Tawamhâ te za te te âma 're ai'uté za'ra, wasété za'etê na 're inomro mono norî âma, uburé marî iwasédé te te sima 're iwê za'ra mono zarina 're ihâimana za'ra mono norî âma. ⁷Ta norî hâ sima sô 're isôpré mono, te te 're waihu'u za'ra mono da, siwa'ru rowasu'u hâ. Tane nherê, niwa te te iwaihu'u za'ra ô, tô sena Rowasu'uwê hâ. ⁸Zâni norî Zâbresihi me Mozésihi zada ihâimana zahuré ne, tane te duré â hâ aibâ norî hâ 're simasa, tô sena Rowasu'uwê da. Ta norî hâ 'râ nhimiza'rese wê na 're ihâimana za'ra mono zé hâ ma simini za'ra. Ma duré ab'ubu za'ra, isazei'wa na 're ihâimana za'ra mono zém na hâ. ⁹Tane nherê, âma ronomro za'ra ô di za, za da te waihu'u za'ra wa, i'râ nhimiza'rese ô za'ra na hâ. Âne ma tô tâma tiromhâimana zahuré tô, Zâni norî ma Zâbresihi me hâ.

Paulu hâ, Timotiu ma te te iroti 'râsutu zé

¹⁰Tazahâ, a hâ te 'râwi 're i'madâ'â mo, te 're irowahutu mono zé hâ, duré 're ihâimana mono zé, duré ihâimanazém na rowa'ôno, duré 'Re ihâimana u'âsi mono te isina 're i'umnhasi mono zé, duré inhimi'êi hâ na 're ihâimana mono zé hâ, duré inhimizawizé, duré marî ahâ na izada 're hâimana za'ra mono nherê, te 're i'a'wapéi hâ mono na hâ, ¹¹duré Cristuhu zazei'wai 'ru te rob'manharî wasété zé izada 're ihâimana za'ra mono zé duré te 're irobzépata mono zéb zama. Duré aima waihu'u pese di, uburé îma iromhâimanazé Âtioquia âma hâ, duré Iconiu âma duré Listra âma, tame îma rob'manharî wasété uptabi nherê, te i'a'wapé na hâ! Tane nherê, uburé â norî wi ma tô Wanhîb'a-pito hâ te te 're izani. ¹²Cristu Zezusihi âma 're nomro mono da, uburé te te sima 're iwê za'ra mono norî ma, te za tô tâma 're hâimana za'ra, rob'manharî wasédé hâ. ¹³Tanei ô di iwasété norî hâ, duré dama rob'râmi'wa norî hâ. Ta norî hâ te za iwasété uptabi u 're nomro. Te za te te dama 're rob'râmi za'ra. Te za duré da te tâma 're rob'râmi za'ra. ¹⁴Tazahâ oto a hâ, ma'âpé asiptete sina âma 're aihâimana mono, tô sena rowaihu iwaihu'u na duré asiptete sina isaze na. E marî wa. Aima waihu'u pese wa, ni'wam norî âma i'awaihu'u na hâ. ¹⁵Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ére hâ aima waihu'u pese di, asapore hawim haré. Ta hâ te za rowaihu hâ aima tisô, asô'reptuzé asina i'uwaimramizé u za te te i'ai'âwisi da hâ, Cristu Zezusi hâ asina 're umnhasi mono wa. ¹⁶Uburé Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ére hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa hawim na si, te 're hâimana za'ra. Tahawa, wê uptabi di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena na rowahutu da hâ, duré dawasété 'manharî wa, dama âma ipêtêzéb da hâ, duré dahâimanazé pese zéb da hâ, duré i'uwaibaba na dahâimanazéb da, dama rowahutuzéb da hâ, ¹⁷taha da, 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hâ sa'ra wê uptabi na 're hâimana mono da, duré simiza'rese 're hâimana mono da, imono bâ dahâimanazé iwê hâ te te 're a'manharî mono da.

4 ¹Âne wa za aima roti, 'Re ihâimana u'âsi mono nho'a duré Cristu Zezusihi nho'a zama, hâiba ré ihâimana za'ra norî âma duré idâ'â norî âma

zama za te te i'arowairébé hã, apã za we isihãirézéb u'âbã duré za te te 're ida'a'madãâ mono zéb u'âbã zama: ²Ma'ápé Cristuhu wasu'u wê na dama 're rowahutu mono. Duré asimiza'rese 're aihâimana mono, âma dama 're rob'-mahârâ mono da, ône u'âsi duré da te 're wapari za'ra mono da, da te dasima 're wê za'ra mono ô nherê. Dama 're apêtê mono. Duré 're da'apawapto mono, i'uwaibaba na 're dahâimana za'ra mono da. Duré dama 're aroti mono. Duré asimi'ê na dama 're rowahutu mono. ³E marĩ wa. Bãdã hã te za wi za, sena na roti, da te oto 're iwapari za'ra mono ô zé hã, da te dasima 're iwê za'ra mono zéb zarina si, za oto 're dahâimana za'ra mono wa. Duré rãwi rowahutu'wa norĩ na te za 're dasi'uiri' za'ra ahã na, ta norĩ hã da te 're wapari za'ra mono da, da te dasima 're iwê za'ra zéb zarina, te te dama 're rowasu'u za'ra mono wa. ⁴Tawamhã te za dasiwi rême ni za, tô sena 'Re ihâimana u'âsi mono nhi-miroti, da te 're iwapari za'ra mono zé hã, 're dapoto za'ra mono sidãpãsi rob'-rãzarõno senai'ô si, da te 're wapari za'ra mono da oto. ⁵Tazahã, a hã uburé marĩ wi 're asi'madãâ pese mono. 'Re irobzépata mono zé hã asimi'ê na 're a'wapéi mono. Romhuri hã 're 'manharĩ mono, Rowasu'uwê 'mahârâ na. Duré asimiromhuri hã 're a'manharĩ wê mono, 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa na 're i'aihâimana mono zém na hã.

⁶Tazahã wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhoprubzé rob'rãi wa'u da te 're isa'wari za'ra mono ne, wa oto ihãiba. Duré bãdã hã ma tô iwa waptãrã, ã hã 're ihâimana mono zé, te irême da hã. ⁷Dawara na iwatobro wê da hã, wa tô 're isiwasutu wê pese. Tahawa, dawara rãsutu u wa tô i'wisi wê. Wa tô duré isima tétê tete, isazei'wa norĩ te te 're isaze za'ra mono zé hã. ⁸Tahawa, ahã na hã aimawi te oto izô nomro, danhoprezé i'uwaibaba na da te 're iwaibui mono hã, Wanhib'apito, i'uwaibaba na ã'ama Rowairébé'wa, za te te ãma isômri hã. Ta hã bãdã wisi wamhã, ãma si ô di. Tazahã duré, apã we imorizéb zô uburé sô 're isimipari za'ra mono norĩ ma zama, sawi sina.

Paulu hã, Timotiuu ma hãiba pisutu te te irotizé

⁹Ma'ápé, we asima rowairébé su'u, we izabui hã. ¹⁰E marĩ wa. Demasi hã ma tô sima sawi'ã, ã hã ti'ai ãma isazei'ô'wa norĩ 're ihâimana za'ra mono zé hã. Tahawa ma tô irê. Ma tô mo, 'ri nho'u Tesalonica u. Cresêti hã ma tô mo, Galasia na danhipti'a nho'ômo nhisi u. Duré Titu hã Daumasia na ti'a nhisi u ma tô mo. ¹¹Lucasihi si te i'rata tihãiba. Tahawa Marcus hã we asiré saprõni. E marĩ wa. Ta hã wê di za, romhuri na i'ãma isime da hã. ¹²Tiquicu hã wa tô satô, Éfézu u morĩ da hã. ¹³We aimorĩ wamhã, i'uza ihãpa hã we ãma ãri za, Troadi ãma te ihiri hã, Carpuhu nhorôwa ãma. Danhipai u ipire ibaihiã norĩ romhã 'manharĩ na, we ãma iduri da hã. Tane nherê, we duri duré, ibaihiã aimawi norĩ zama.

¹⁴Alesãdri, isi'uwazi na marĩ 'manharĩ'wa hã ma tô i'wi ro'wa'rutu. Tane nherê, Wanhib'apito si te za ãma tãma wa'rã za, te te i'manharizéb zarina, iwa'rãmi. ¹⁵A hã duré tiwi asi'madãâ pese. E marĩ wa. Ta hã ma tô sa'êtê sada 're hãimana, wanhimirowasu'u za'ra da hã.

¹⁶Da'ama rowairébézéb ãma, imorĩ'rata na ãmreme na isi'wawi isimapa wamhã, ni'wa hã ãniwĩ hãimana ô di. Uburé ma tô siwi irê. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono te te ãma i'madãâ za'ra ô da si iwê hã, te te i'manharĩ za'ra zém na hã. ¹⁷Tane nherê, Wanhib'apito si ma tô isiré tihãiba. Ìnhiptede

ma tō ĩma tisō, Zudeu'ō norĩ ma, ibā na te 'mahārā da, Wanhīb'apito Zezu Cristuhu wasu'u wē hā. Ma tō duré ĩno'reptu, hu'u zérépa zadai'rē wi hā^b.
¹⁸Wanhīb'apito hā te za te te 're ĩzani, imono bā Iwasété uptabi nhimiromhuri wi hā. Te za duré ĩzaprō, marĩ te te ĩ'upi āna apito na te te 're ida'a'madā'ā mono zé, ro iwē uptabi u hāiwa u. Tahawa, Ōhō āma si wa za 're wawata za'ra, ōne u'āsi! Tane tō!

Paulu hā ĩ'rāi rēme isazei'wa norĩ te te ĩ'azawizé, rob'ui'ééré na

¹⁹Wa āma sawi zahuré, Prisila norĩ Aquilaha me, duré Onezifuruhu nhorōwa 're, 're isi'ubumroi mono norĩ zama. ²⁰Erastu hā 'ri nho'u Corĩtu āma te zahadu ĩza'u nhamra. Trofimu hā wa duré tirē hâzé na, 'ri nho'u Miletu āma. ²¹Ma'āpé, we asima rob'madā'ā su'u, rowa'u'u wahā wana ré, we aimorĩ da. Eubulu hā, duré Prudēti hā duré Linu hā duré Claudia hā duré uburé wasisānawā norĩ hā te āma asawi za'ra.

²²Wanhīb'apito hā, aipē'ē 're, 're ihāimana u'āsi mono da si, iwē hā.

Duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhimizawizé hā ai'āma 're ihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da si.

b 4.17 hu'u zérépa zadai'rē wi hā Cristu te te isō'reptuzé te wasu'u, dā'ā tō da.

Titu

Tituhu ma, Paulu hã te te irob'ui'éérézé

Ibaihã wasu'uzé

Ã hã ibaihã na Paulu hã aibã iprédupté ma, ma tô rob'ui'ééré, Titu na isisi ma. Ta hã Pauluhu siwadi uptabi duré 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri na ipawapto'wai uptabi (Galata. 2.1-3). Titu hã Zudeu ô di. Ta hã gregu na iwaptêrê. Tereta na rob'rê za'iti nhisi âma, ma tô Zezusihi zazei'wa norĩ hã 're hâimana za'ra. Tame ma tô Paulu Titu hã tirê, 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri hã te te 'manharĩ da. Ã hã ibaihã na ma tô tâma rob'ui'ééré, Tereta âma hã te te 're da'a'madâ'â wê mono da, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhib-'a'uwê norĩ hã te te 're apisutu mono da, isazei'wa norĩ 'madâ'â'wa da.

Paulu hã wama zama, ma duré waihu'u za'ra, âne: Nĩ'wam norĩ hã si'uihã na tinhiptete na tiwasété wi hã 're wairébé waihu'u mono ô di. Tazahã 'Re ihâimana u'âsi mono hã wama 're isôprub za'ra mono zém na si te wanho'reptuzé Cristuhu dâ'ázém na si wama 're hâimana za'ra.

1 ¹ Wa hã Paulu, 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa duré Zezu Cristuhu zadawa wasu'u'wa 're ĩmorĩ, wa âma aima rob'ui'ééré.

Zezu Cristu hã ma tô ĩpisutu. Ma tô duré ĩzatô, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib-'a'uwê te 're apawapto mono da, siptete na 're nomro mono da, te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zém na duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena hã te te waihu'u pese za'ra da, taha zarina tihâimanazém na te te tâma 're rowê zani za'ra mono da.

² Âne wamhã, dahâimanazé isi'utôri ô, da te dasina 're i'uwaimrami za'ra mono zéb zô, rob'umnhasi sina te za 're danhimipari za'ra, dasiwawã âna. Ta hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono isadawa nhipese waihu'u ô hã dama ropisutu, uburé te te aropoto mono wana ré. ³ Ta hã bâdâ iwa iwaptã'ázéb zarina ma tô dama hãiré, tinhiimiroti na. Ta hã tinhiimiroti ma tô ĩma tisô. Tahawa, wa tô ta hã te dama 're wasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono Wanho'reptui'wa te te ĩma i'ruzéb zarina.

⁴ Titu, te aima irowasu'uzéb zarina sazei wa, ĩ'ra ne ĩma 're i'aihâimana mono, wa âma aima rob'ui'ééré, 'Re ihâimana u'âsi mono aiwa, wa te wasina 're i'umnhasi mono zéb zarina.

Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawi pese zé duré ite datoi u'âsi zé, duré Wanho'reptui'wa Zezu Cristuhu te zama, ai'âma 're ihâimana zahuré mono da si, iwê hã.

Titu hã Creta na rob'rê za'iti nhisi âma, romhuri te te i'manharizé

⁵ Titu, Creta na rob'rê za'iti nhisi âma wa tô airê, robza'ra pese da, zahadu sô irobaba âma duré isazei'wa norĩ 'madâ'â'wa da, apisutu da, 'ri wa'ôto mono

bâ, te aima irotizéb zarina. ⁶Isazei'wa norĩ 'madâ'â'wa da hã, aibâ sena na ihâimana duré i'uwaibaba na si 're imorĩ, marĩ iwasété na da te dasima 're iwasu'u waihu'u za'ra mono õ. Duré imro hã, misi pi'õ tãma 're ihâimana mono. I'ra norĩ hã isazei'wa na 're ihâimana za'ra mono, siwa'ru 're ihâimana za'ra mono na, da te dasima 're iwasu'u waihu'u za'ra mono õ, duré niwamhã isimiwapari õ na da te dasima 're iwasu'u wasété za'ra mono õ.

⁷Ni'wa hã da'madâ'â'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri te te 're 'madâ'â mono da wamhã, i'ru zahi, sena na duré i'uwaibaba na si 're imorĩ da hã, marĩ iwasété na da te dasima 're iwasu'u waihu'u za'ra mono õ. 'Re isi'madâ'â zei mono õ, isimihã zei õ, duré âzé na 're isi'râiwamnarĩ mono õ. Isiti'ruĩ õ, duré marĩ hã 'rã nhipese sina te te sima 're i'awaibui mono õ. ⁸Tazahã, te za 're simnhasi, tinhorõwa u te te 're da'awaibui wẽ mono da si. Marĩ iwẽ zawi'wa na te za 're hâimana. I'uwaibaba na si te za marĩ hã te te 're a'manharĩ. Tô sena te za 're hâimana. Aimawi te za 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri na si. Dazadawa zarina 're hâimana mono õ di za. ⁹Siptete sina te za duré 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na hã, da te tãma âma 're iroti mono zéb zarina si, taha si umnhasi uptabi wa. Âne wamhã, te za te te 're da'anhiptete, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena 're ihâimana mono na hã. Te za duré te te dama 're awaihu'u, ni'wam norĩ hã i'upa na 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zada, 're ihâimana za'ra mono norĩ ma hã.

¹⁰E marĩ wa, wa âne âma aima rob'ui'ééré. Da'ahã uptabi na 're dahâimana za'ra mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te siwi 're iwẽ'õ pese za'ra mono hã. Ta norĩ hã i'rã nhimiza'rese õ. Te te duré dama 're rob'rãmi za'ra. Tane nherẽ, ta norĩ remhã te ni'wam norĩ danhihâiwata nhihãri na 're isimizaze za'ra mono norĩ hã da'âma âma 're hâimana wasété uptabi za'ra, danhipai u. ¹¹I'ru zahi, a hã tãma i'manharĩ za'ra da hã, ta norĩ hã timreme i'upa te te isahãri za'ra da hã. E marĩ wa. Ta norĩ hã te damama sipoto hawi a'uwẽ norĩ wi te te 're ro'wa'rutu za'ra, i'uwaibaba õ na te te dama 're irowa-hutu za'ra mono na, rob'ui'prazé hã i'uwaibaba õ nherẽ, te te dawĩ 're waibui mono da hã. ¹²Aibã rowaihu'u pese 'wa, Creta na rob'rẽ za'iti nhisi âma 're ihâimana mono hã i'uwaibaba na ma tô rob'ui'ééré, wahub ahã na tinhib'a-'uwẽ norĩ âma hã, âne: "Creta âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã sadawa nhipese na si te 're hâimana za'ra. Abaze zahi rom na 're ihâimana za'ra mono ne, duré iwa'a za'ra. Dasa na si te 're 'rãza'õtõ za'ra." ¹³Tô sena ma tô âne hã tinha. Tahawa, ma'âpé aimreme hã tãma 're 'morõpãrĩ za'ra mono, senai õ na rowahutu'wa norĩ ma hã, siptete sina te te saze za'ra da, i'uwaibaba 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hã, ¹⁴duré Zudeu norĩ sihawĩ rowasu'u te te 're ipoto za'ra mono hã duré ti'ai âma danhimirowahudu te te 're wapari za'ra mono tô da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena hã te te siwi 're iwẽ'õ pese za'ra mono norĩ hawimhã. ¹⁵Uburé marĩ iwẽ si duré i'u're õ si, te 're hâimana za'ra, ni'wam norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, aimawi wẽ uptabi na 're ihâimana za'ra mono norĩ ma hã. Tanei õ di, ni'wam norĩ hã marĩ iwasété zõ si 're isõprẽ mono norĩ ma hã duré isazei'õ'wa norĩ ma hã. Marĩ iwẽ i'u're õ hã hâimana waihu'u õ di, ta norĩ ma hã, isimirosa'rata za'ra 'remhã, marĩ iwasété si tãma 're hâimana za'ra mono wa. ¹⁶Ta norĩ hã te 're siwasu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono, tãma iwaihu'u pese za'ra na hã. Tane

nherê, marĩ te te 're i'manharĩ za'ra mono zé hã 'Re ihâimana u'âsi mono tâma iwaihu'u za'ra ô na te te 're wasu'u za'ra. Tahawa 'ru za'ra di. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â pese 'wai ô di. Duré marĩ iwê hã te te 're 'manharĩ waihu'u za'ra mono ô di.

Rowasu'u tô sena 're ihâimana mono

2 ¹Tazahã, a hã Titu, ma'apé roti tô sena 're ihâimana mono na si 're rowahutu mono. ²Aibã ihâiba prédum norĩ ma 're rowahutu mono, i'uwaibaba na si 're hâimana za'ra mono da, wazép sina, 'rã nhimiza'rese na duré siptete sina 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina 're hâimana za'ra mono da, duré tinhimizawi na si 're hâimana za'ra mono da, duré siptete sina 're hâimana za'ra mono da, marĩ nherê. ³Tane duré, pi'ô ihi norĩ ma 're aroti mono, pi'ô norĩ i'uwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono ne, 're hâimana za'ra mono da. Iwê hã ta norĩ hã te te da'ama 're wasété za'ra mono âna, 're ihâimana za'ra mono da si, duré uva 'rãi wa'u isé hã te te 're âhuri za'eté mono âna. Duré tâma 're hâimana za'ra mono i'râi-waihu hã, iwê na si 're isisanho za'ra mono da si, ⁴pi'ô ipréduptém norĩ hã, timro zawi hã duré ti'ra norĩ zawi zama te te 're iwaihu'u za'ra mono da si, ⁵duré âma tâma 're isanho za'ra mono da, i'uwaibaba na marĩ te te 're 'manharĩ za'ra mono da, duré timro ma si, 're hâimana za'ra mono da, duré 'ri tede'wa iwê na 're hâimana za'ra mono da, duré hâimana wê na 're hâimana za'ra mono da, duré timro zahâpâ 're hâimana za'ra mono da, ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na te te wasété tô da.

⁶Tane duré aibã ipréduptém norĩ ma, 're aroti mono, i'uwaibaba na si marĩ te te 're 'manharĩ za'ra mono da. ⁷A hã duré uburé marĩ hã 're i'ab'manharĩ wê mono na, dama 're asanho mono. Asima atoi âna 're aihâimana mono. Duré tô sena 're aihâimana mono, dama 're rowahutu mono wamhã. ⁸Aimreme i'uwaibaba na si 're aimreme mono, ni'wa hã te te ai'âma wasété tô da, duré asada 're ihâimana za'ra mono norĩ hã 're siséb za'ra mono da, niha hã te te wa'ama 're wasété waihu'u za'ra mono ô wa.

⁹Wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa norĩ ma, 're aroti mono, uburé marĩ na tinhib'ihâ'a norĩ hã te te 're wapari pese za'ra mono da, duré sima sô 're sôpré mono da, te te sina tâma 're rowê za'ra mono da, duré timreme na te te tâma 're wa'râmi za'ra mono tô da, ¹⁰duré tinhib'ihâ'a norĩ wi 're simisai-huri za'ra mono tô da. Tazahã iwê hã, wê u'âsi tâma 're ihâimana za'ra mono da si, duré tô sena tâma 're ihâimana za'ra mono na, marĩ te te 're i'manharĩ za'ra mono na hã. Âne wamhã, marĩ te te 're i'manharĩ za'ra mono zé u'âbã, te za 'Re ihâimana u'âsi mono Wanho'reptui'wa nhimiroti hã da te dasima 're wasu'u wê za'ra.

¹¹E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô tinhimizawi pese zé hã dama hãiré, uburé te te da'anho'reptu da. ¹²Â hã isimizawi pese zé hã te te wama 're awaihu'u, marĩ iwasetére hã duré ti'ai âma siwa'ru marĩ hã da te dasima 're iwê za'ra mono hã wa te 're rême pese za'ra mono da, duré ti'ai âma dawazari, i'uwaibaba na si 're wahâimana za'ra mono da, tô sena na duré 'Re ihâimana u'âsi mono zô si 're iwanhopré mono na. ¹³Âne wa za 're wahâimana za'ra, bâdâ rowê uptabi zô 're wanhimipari za'ra mono ré hã, niwa wate za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono Wanho'reptui'wa Zezu Cristu isa'eté uptabi hã, rowê

za'etê ré za niwa apâ we imorizéb zô. ¹⁴Ta hã ma tô sisô wazada za'ra, uburé marĩ iwasété hawi te te 're wa'anho'reptui mono da, wawasété âna oto 're wanomro mono da, ôhõ ma si oto isib'a'uwe na tâma 're wahâimana za'ra mono da, duré marĩ iwê si wa te 're 'manharĩ za'ra mono da.

¹⁵Âne te za dama 're irowahutu mo. Duré asimiroti pire na dama 're rowasu'u mono, âma 're da'anhiptete mono da, duré aimreme hã aiwapari'wa norĩ ma, 're apêtê mono da. Âma 're pibui pese mono, ni'wa hã te te aiwê'õ pese tã da.

Isazei'wa norĩ hã 're ihâimana wê za'ra mono zé

3 ¹Titu, ma'apé isazei'wa norĩ, 're apo're pu'u mono, roti'wa norĩ hã te te 're wazé pese za'ra mono da, duré dama ipire norĩ hã te te 're wapari pese za'ra mono da, duré 're sisa'ra wê u'âsi za'ra mono da, uburé marĩ iwê hã te te 're 'manharĩ za'ra mono da. ²Duré tâma 're roti za'ra mono, timreme iwasété na te te da'âma 're wasété za'ra mono tã da, waimri na si 're hâimana za'ra mono da. Duré simizawi pese na 're hâimana za'ra mono. Duré uburé dama 're hâimana za'ra mono, dawazép sina. ³Duréihã wa norĩ zama, wa'rã nhimiza'rese âna wa aré 're wahâimana za'ra. Wanhimiwapari âna wa aré 're wahâimana za'ra, duré wawasété na. Uburé marĩ sipu'u pese na, wa te wasima 're iwê za'ra mono zô si, wa aré 're wahâimana za'ra, tiwi 're wawai-rébê waihu'u mono âna. Wahâimanazé iwasété na si, wa aré 're wahâimana za'ra, duré marĩ na danho'ru na si. Te aré da te 're wa'ruiwapari za'ra. Duré wa norĩ zama wa aré da'ru na si 're wahâimana za'ra. ⁴Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono Wa'anho'reptui'wa hã tinhoprubzé duré tinhimizawi pese zé hã te te uburé dama hãirê wamhã, ⁵ma tô wanho'reptu za'ra, wa'âma siwamri za'ra wa. Marĩ iwê hã wa te 'manharĩ za'ra wab ô di. Tipê'ezani na ma tô wanho'reptu za'ra. Ta hã ma wa'upsô za'ra. Ma tô duré 'manha, apâ wapoto téb za'ra da. Taha na ma tô wahâimanazé ité hã wama sômri za'ra. ⁶'Re ihâimana u'âsi mono hã sôpru wa, ma tô Tipê'ezani na wa'ahâiba ubu, Zezu Cristu hã wazada idâ'â za'ra u'âbâ, Wanho'reptui'wa za'ra hã. ⁷Âne hã ma tô 'manha, tinhimipawaptobzé iwa'âbâ ô na, i'uwaibaba na 're iwahâimana za'ra mono na te te oto 're wa'a'madâ'â mono da, duré dahâimanazé isi'utôri'õ te te wama 're anhomri mono da, sô 're iwanhimipari za'ra mono hã. ⁸Â hã te aima irowahutuzé hã tô sena.

Titu, wa îsima wê, â hã te aima irowasu'uzém na, Re ihâimana u'âsi mono zazei'wa norĩ hã 're anhiptete u'âsi mono da, ta norĩ hã te te sima 're wê u'âsi za'ra mono da, marĩ iwê si te te 're 'manharĩ wê u'âsi za'ra mono da. Taha si iwê hã duré marĩ, da te 're i'manharĩ wê za'ra mono da. ⁹Siwa'ru marĩ na 're idasiwasu za'ra mono wi 're asi'madâ'â pese mono, duré dahi'rata za'rada hã ahã na 're ihâimana za'ra mono wi, duré dasi'ahâri wi, duré Zudeu norĩ ma roti zahi na dasiwasui wi hã. Â norĩ hã marĩ dai ô di. Duré wa'âbâ ô di. ¹⁰Ni'wam norĩ hã isazei'wa norĩ 'remhã da'âma 're sipo'o za'ra mono wamhã, ma'apé aimreme hã tâma 're ab'môrôpâri mono, imorĩ'rata na duré maparane âma. Taha parimhã, asiwi wê'õ na, tiwi 're asi'madâ'â pese mono da. ¹¹Ni'wa âne hã hâimana wamhã, te za iwaihu, i'uwaibaba ô na 're ihâimana mono na duré tiwasété si te te 're i'manharĩ mono na. Ta hã te za 'râwi si'âwisi, rowasété u.

Paulu hã, Tituhu ma te te iroti 'rāsutu zé

¹²Nimahã na, Atemasi niwamhã Tiquicu hã te âma atême satõrĩ wamhã, ma'ãpé we ai'wapé na, Nicopoli u we ãtême aimorĩ da, ãnhopêtê da, pire nherê, tame rowa'u'u wahã 'rowi ãnhamra da, te ãsima rowairébê wa. ¹³Âma aime na, da'wawi isimapa'wa Zenasihi âma hã duré Apoluhu âma zama, uburé marĩ na aima iwapu zarina, nimomo neb zahuré wa, tiwi sô rowaptâ'â zahuré tō da, sô isimnhasi zahuré zéb zô. ¹⁴Wasiré isazei'wa norĩ, marĩ iwê si te te 're i'manharĩ za'ra mono da si iwê hã, si'âma 're sina mono da, marĩ zô tiwi 're rowaptâ'â za'ra mono wamhã, âne zarina wasiré isazei'wa norĩ hã hâimana wê na 're hâimana za'ra mono da.

¹⁵Uburé âme ãsiré isi'ubumro norĩ hã ma âma siwi asawi. Ma'ãpé wama sawi za'ra na, wazawi'wa norĩ, wasiré isazei'wa norĩ hã.

'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé iwa'âbâ ô, asiré 're ihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwê hã.

Filemo

Filemohō ma, Paulu te te irob'ui'érézé

Ibaihāi wasu'uzé

Duréihā ma tō aibā norī hā da te 're uipra za'ra, pi'ō norī zama, te te dama 're romhuri za'ra mono da. Taré dasa si duré i'uza si ma tō da te tāmā 're sōmri za'ra. Romhuri wa'ā hā da te tāmā 're sōmri za'ra mono ō di. Ma tō duré da te tiwi 're rosawi za'ra, nimomo si'uihā na 're wairébé mono tō da. Āne wa, ma tō robzei āna 're hāimana za'ra, romhuri'wa norī hā. Tawamhā apito norī nimomo si'aba'rē da, te te satōrī za'ra ō nherē, sihawim na 're wairébé mono wamhā, te za sada 're sahi za'ra. Āne wamhā, te za dama 'ru za'ra, da te sōpētē za'ra wa, apā da te 're simroi mono da. Tawamhā apito hā te te 're hā za'ra ātē, romhuri'wa norī hā si'uihā na 're wairébé mono 'ru te.

Āne hā tāmā waihu'u pese wa, ma tō Paulu hā rob'ui'éré, Filemohō ma. Ta hā ma tō aré uipra aibā hā, Onezimu na isisi hā, tāmā iromhuri'wa da. Tane nherē, ma tō tiwi watobro Onezimu hā, nimomo morī da. Morī wamhā, Pauluhu u ma tō wi. Tawamhā Zezusihi wasu'uwē hā ma tō tāmā wasu'u, Paulu hā. Taha zarina, ma tō Onezimu hā saze. Tahawa, ma tō Paulu hā Filemohō ma rob'ui'éré, te te āma waihu'u da, Onezimuhu hāimanazép tém na hā. Filemo hā duré isazei'wa. Tahawa, Paulu hā ma tō tiwi rowaptē, Filemohō wi, te te āri wē da, Onezimu hā apā i'rata 're sāmra mono da, isiré isazei'wai wa oto.

¹⁻² Wa hā Paulu, Cristu Zezusihi zazei'wai u'ābā, dazazéb 're, 're īza mono duré wasisānawā Timotiuhu siré, wa āma aima rob'ui'éré, Filemo, wasi-waihu duré Wanhīb'apito ma wasiré romhuri'wa, duré wasiré isazei'wa norī, asōrōwa āma 're isi'rā'ōtō mono norī ma. Ā hā rob'ui'éré hā duré wahidiba Afia ma duré wasisānawā Arquipu ma zama, robzépata na wasiré 're ihāimana mono ma, Wanhīb'apito ma romhuri na.

³ Wamama 'Re ihāimana u'āsi mono nhimizawizé duré ite datoi u'āsi zé, duré Wanhīb'apito Zezu Cristuhu te zama, ai'āma 're ihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da si, iwē hā!

⁴ 'Re ihāimana u'āsi mono āma wa 're īwata u'āsi. Wa duré ai'āma 're īpo're pu'u u'āsi, te 're rowaptērē mono sidāpā, ⁵ uburē 'Re ihāimana u'āsi mono nhīb'a'uwē norī, 're i'azawi pese mono zém na te 're wapari mono wa, duré Wanhīb'apito Zezu Cristu hā asina 're i'umnhasi mono zém na zama. ⁶ 'Re ihāimana u'āsi mono wi, wa te te 're waptērē, asina 're i'umnhasi mono zéb zarina, marī iwē na wama 're isōpru mono zé hā, da te 're 'madā'ā waihu'u za'ra mono da, marī iwē hā wa'āma 're ihāimana za'ra mono hā, Cristuhu ma

romhurizéb 'remhã. ⁷Īsisānawā, asimizawi pese na 're i'aihâimana mono zé hã, rowê isa'êne hã te te ĩma sina 're sani duré ĩnhib'ru zama. Te duré uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ ma hã 're i'arowê zani mo.

⁸Tahawa, wasiré Cristuhu zazei'wa na 're wahâimana mono wa, ĩma waihu'u pese di, te âma aiwi iwaptêrê zahi da hã, marĩ 're i'ab'manharĩ mono da hã. ⁹Tane nherê, ĩma i'asawi zarina, marĩ misi, wa za aiwi waptê. Wa hã Paulu, wa tō ihâiba prédu duré dazazéb 're wa za, Wanhib'apito Cristu Zezusihi u'âbã. ¹⁰Taha wa, wa aiwi waptê, ĩzawi zarina Onezimuhu ma. Ta hã ma tō oto ĩ'ra na^a ĩma tihâiba, âme dazazéb 'remhã. ¹¹Durêihã, aré marĩ da, aima 're hâimana mono ô di. Tane nherê, âhã na hã wê di oto marĩ da hã duré ĩma zama.

¹²Âhã na hã, apã wa âma atême satō. Duré isiré wa za ĩpê'ê na ihâiba, tame. ¹³Wa aré ĩsima wê, Rowasu'u wê itéb u'âbã, dazazéb 're ĩzab 'ré, âme ĩ'rata a'â sãmra da, te te ĩpawaptob da, asibrob 're. ¹⁴Tane nherê, âne hã te 'manharĩ ô di za, ĩma 'rui ô nherê, te aiwi iwaptêrêzê hã aiwati zahi zarina 'manharĩ tō da. Tazahã, asima iwê zéb zarina.

¹⁵Âté niwamhã, Onezimu hã ma tō aiwi ai'rê suru na, niwa apã atême wisi wa, asiré 're hâimana u'âsi mono da oto. ¹⁶Asiré te za apã tihâiba za, mare di wada'uri zarina aima romhuri'wa na hã. Tazahã, wada'uri zarina romhuri'wa na 're idahâimana za'ra mono nhipai u, asisānawā aima isawi uptabi na oto. ĩma sawi uptabi di. Tane ĩnhipai u aima sawi uptabi di za oto, ta hã. Asiré hâimana wap si ô di. Tazahã duré asisānawāi wa, asiré Wanhib'apito zazei'wai wa.

¹⁷Tahawa, asiré romhuri'wa na 're ĩ'madã'ã mono wamhã, ma'âpê âri wê na Onezimu hã, wa hã aré ĩ'âri wê ne. ¹⁸Marĩ hã te te aima 'manharĩ wasété wamhã, duré marĩ te te aima iwa'âbã ô, iré wamhã, ta hã uburé ĩma hâimana, ĩte marĩ te dama 're i'awa'âbã mono zéb 're. ¹⁹Wa hã Paulu, ĩnhib'rata na wa za oto âma rob'ui'ére, ĩsi'uihã na: Uburé wa za wa'ã za. (Tawamhã duré wa hã ĩnhimnhasi ô di za, te aima inharĩ da hã, azama aihâimanazém na ĩma iwa'âbã da hã, wa hã te ai'âwisi wa, Cristu hã saze da hã.) ²⁰Tahawa, ĩsisānawā, wa âma aiwi waptê, ma'âpê 'manharĩ ã hã ĩzawi zarina, te âma aiwi iwaptêrêzê hã, Wanhib'apito u'âbã, ĩpê'ê 'remhã ĩma rowê da, wasiré Cristuhu zazei'wai wa.

²¹Te âma aiwi iwaptêrêzém na te i'ai'umnhasizéb zarina wa âne hã âma aima rob'ui'ére, za i'manharĩ na hã. Duré ĩma aiwaihu'u pese di, te âma aiwi iwaptêrêzém nhipai u, za i'manharĩ na hã. ²²Duré taha siré hã, daza'warizé hã ĩzô 'maipisutu. E marĩ wa. Wa rob'umnhasi, ĩ'âma irowaptêrê za'ra wa'aba zéb zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te ĩma irowairébê da si, apã duré âma ĩwisi da, te asabu za'ra wa'aba da.

²³Epafrã hã, wasisānawā Wanhib'apito Cristu Zezusihi u'âbã dazazéb 're ĩsiré isa hã, te âma asawi za'ra wa'wa. ²⁴Duré Marcus, Aristarcu, Demasi duré Lucas, ĩsiré Wanhib'apito ma romhuri'wa norĩ hã te duré âma asawi za'ra wa'wa.

²⁵Wanhib'apito Zezu Cristuhu nhimizawizé, aipê'ê 're ai'âma 're ihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwê hã!

a 1.10 Paulu hã dazazéb 're sab ré, ma tō Filemo hã pawapto, Cristu hã te te saze da. Tahawa, te ĩ'ra ne tãma 're hâimana.

Ebreu

Ebreu norĩ ma, rob'ui'ére

Ibaihâi wasu'uzé

Ã hã ibaihâ na rob'ui'ére hã Zudeu norĩ ma hã, Zezusihi zazei'wa 're ihâi-mana za'ra mono norĩ ma. Ebreu hã Zudeu norĩ waptêrêzé hâiba amo. Ã hã ibaihâ na rob'ui'ére'wa hã ni'wa hã te te waihu'u ô di.

Zudeu norĩ Zezusihi zazei'wa norĩ hã ma tô te te 're robzépata za'etê za'ra, isiré Zudeu norĩ hã te te siwi 're wê'ô za'ra mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére hã te te oto 're 'madâ'â za'ra mono ô newa. Tahawa, ma tô Ebreu na rob'ui'ére'wa hã isazei'wa norĩ âma tihâtâ'â, Zudeu norĩ nhimizaze 'rata u apâ sipizari za'ra ô'umnhasite. Ma tô duré dama waihu'u za'ra, Zezusi hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra uptabi na hã. Ta hã hâiwa âma romhuri'wa norĩ ma, pire uptabi di, ti'ai âma uburé 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ ma zama, Mozésihi ma, duré Zozuéhé ma zama.

Ma tô duré dama waihu'u za'ra, âne: Zezusi hã dazada isisômrizé hã danhipai u wê uptabi di, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, danhimizama dasi'udâna da te tâma 're isômri za'ra mono na hã.

Capitulu 11 âma hã ma tô duré wama sisi nhoré za'ra, ni'wam norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zém na hã, te te 're robzépata za'etê za'ra mono nherê.

'Re ihâimana u'âsi mono, ti'ra te te ihâi'rézé

1 ¹Duréihã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã tizadawa 'mahârâ'wa norĩ zadawa na ma tô te te 're awaihu'u ahâ, marĩ mono na âma ipu'u na, wahi'rata norĩ ma hã. ²Tanei ô di, â bâta mono na hã. Ti'ra zadawa na si te te oto wama 're anharĩ. Ta hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã pisutu, uburé roptede'wa na 're hâimana mono da. Duré taha zadawa na ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã uburé ro'apoto. ³Ira hã te te 're rowa'a, 'Re ihâimana u'âsi mono te rowa'a na. Duré ta hã aiwa uptabi, 'Re ihâimana u'âsi mono ne te 're hâimana. Ta hã uburé marĩ te te 're a'upari, timreme nhiptete uptabi na. Duré dawasété hawi te te 're da'a'upsôĩ mono da, te te âma uwaimrami parimhã, ma tô mo hâiwa u, 'Re ihâimana u'âsi mono danhipai u Iwaihu'u pese uptabi nhimire niwĩ oto 're sãmra mono da.

'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, duré hâiwa hawi romhuri'wa norĩ

⁴Âne ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã 'manha, I'ra hã pire uptabi na hâiwa hawi romhuri'wa norĩ nhipai u 're hâimana mono da. Ma tô duré isisi

ipire uptabi hã tãma pisutu, ta norĩ nhisi nhipai u 're hãimana mono da. ⁵E marĩ wa. 'Re ihãimana u'ãsi mono hã niwa tite hãiwa hawi romhuri'wa norĩ ma, te te tãma 'manharĩ õ wa, ãne hã:

“A hã Ĩ'ra. Ā bātã na hã Aimama na wa oto ĩhãiba.”

Duré niwa hãiwa hawi romhuri'wai ãma te te ãma 'manharĩ õ di, ãne hã.

“Wa hã za Imama. Tahawa Ĩ'ra na te za ĩma 're hãimana.”

⁶Te duré ãne tinha, 'Re ihãimana u'ãsi mono hã Ti'ra ipoto 'rada ti'ai u we te te sômri wamhã:

“Hãiwa hawi 'Re ihãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa norĩ hã uburé, ãma 're iwata za'ra mono da si, iwẽ hã.”

⁷Ãne si ma tô tinha 'Re ihãimana u'ãsi mono hã, tite hãiwa hawi romhuri'wa norĩ ãma hã:

“Re ihãimana u'ãsi mono hã te tite hãiwa hawi romhuri'wa norĩ hã te te 're a'manharĩ, rowa'u'u ne 're hãimana za'ra mono da, duré tãma romhuri'wa norĩ hã unhama ro'o ne 're hãimana za'ra mono da.”

⁸Tazahã, Ti'ra na hã ma tô tinha, ãne:

“Re ihãimana u'ãsi mono, da'ãma 're i'asib'a'uwẽ mono zé hã te za õne u'ãsi 're hãimana.

Duré A hã i'uwaibaba na si te za asib'a'uwẽ norĩ hã 're i'ab'madã'ã mo.

⁹Uburé marĩ iwẽ si, aima isawi hã. Tazahã aima 'ru ti, marĩ iwasédé hã. Tahawa, 'Re ihãimana u'ãsi mono, ate 'Re ihãimana u'ãsi mono hã ma tô aipisutu. Aipire na 're i'aihãimana mono zé hã ma tô duré aima tisõ, rowẽ sina âri da, asiré romhuri'wa norĩ nhipai u.”

¹⁰Duré ãne Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã:

“A hã Uburé Danhib'apito, romna'rata hawimhã ma tô ti'a hã ipo. Duré asib'rata na ma tô uburé i'a'manha, hãiwa na 're isimasa mono hã.

¹¹Ti'a hã duré hãiwa me te za ai'utõri zahuré. Te za duré aiwamnarĩ zahuré, da'uza 're ihã 'rata za'ra mono ne. Tanei õ di, A hã. Õne u'ãsi te za 're aihãimana mo.

¹²A hã te za isinha zahuré, da'uza pano pa da te 're isinha za'ra mono ne. Te za duré ãma isapri zahuré, da'uza da te ãma 're isapri za'ra mono ne. Tanei õ di, A hã. Asisapri waihu'u õ di za. Duré ai'ãma 're iwahu mono zé hã 'rásutu waihu'u õ di za.”

¹³'Re ihãimana u'ãsi mono hã niwa te te nharĩ õ di, tite hãiwa hawi romhuri'wa norĩ ma hã, ãne:

“Inhimire niwī asāmra, asitob'ru norī hā aipara zahâpâ te isōrêzéb u, aipara nhimizusizéb zahâpâ.”

¹⁴Tawamhâ bété e 'wam norī, hâiwa hawi romhuri'wa norī hā. Uburé ta norī hā ihâiba'ô, 'Re ihâimana u'âsi mono ma te te 're iromhuri za'ra mono. Ta norī hā te te we 're azatōrī, tinho'reptuzé za te te sina 're i'uwaimrami za'ra mono norī hā te te 're pawaptob za'ra mono da.

Danho'reptuzé iwē uptabi

2 ¹Tahawa, wa za âma 're warītī nho'ômo pese za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena hā, wa te 're iwapari za'ra mono zém na, niwa isiti wasina 're wapahâ za'ra mono tô da. ²Tô sena uptabi na ma tô da te 're waihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti, hâiwa hawi romhuri'wa norī zadawa na duréihâ te te iwaihu'uzé hā. Tawamhâ ni'wam norī, âma 're ihâimana za'ra mono ô hā duré te te 're i'madâ'â pese za'ra mono ô norī hā ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono nhimirob'manharī pipa hā sōpētē za'ra, i'u-waibaba na. ³Âne wamhâ, e niha wa za bété 're wawairébé, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimirob'manharī pipa wi hā, danho'reptuzé iwē uptabi, wa te 're wata'ē za'ra mono nherē. Imorī'rata na, Wanhib'apito Zezusi hā si'uihâ na ma tô te te 're 'mahârâ, â hā danho'reptuzé iwē uptabi hā. Taha nhipai u, iwapari'wa norī hā ma tô wama waihu'u pese za'ra, tô sena uptabi na hā. ⁴'Re ihâimana u'âsi mono zama isiré za'ra ma tô duré te te wama 're awaihu'u pese, sipu'u pese na marī dama i'manharī waihu'u'ô tiwaihu'u pese na te te 're i'ab'manharī mono zéb zarina, tô sena na wa te âma 're waihu'u za'ra mono da. Duré te te sima 're iwē mono zéb zarina ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani hā tinhoprubzé romhuri imono bâ te te dama 're anhomri, âma 're dahâimana za'ra mono da.

Zezu Cristu hā, Danho'reptui'wa

⁵'Re ihâimana u'âsi mono hā hâiwa hawi romhuri'wa norī te te pisutu za'ra ô di, pire na te te 're da'madâ'â za'ra mono da hā, ro ité romhutu'ô za 're ida-hâimana za'ra mono zéb âma hā, tô ô hā wa te dama 're iwasu'u za'ra mono. ⁶Tane nherē, nimame Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'éré hā te tinha, âne:

“'Re ihâimana u'âsi mono, e marī na ti'ai âma a'uwē 're hâimana za'ra mono bâ, âma 're irosa'rata za'ra mono da hā, duré taré ti'ai âma a'uwē, 're hâimana za'ra mono nherē, âma 're i'aihâtâ'â za'ra mono da hā.

⁷Ma tô duré tâma ipisutu za'ra, hâiwa hawi romhuri'wa norī zahâpâ ro'rutu na 're hâimana za'ra mono da a'â. Ma tô duré tâma ipisutu za'ra, wazé pese na duré pire na 're ihâimana za'ra mono zé hā, apito norī 're ihâimana za'ra mono ne.

⁸Ma tô duré dama i'apisu, uburé marī hā danhimiroti pire zahâpâ 're hâimana za'ra mono da.”

'Re ihâimana u'âsi mono te te nharī wamhâ, âne: “Uburé marī hā danhimiroti pire zahâpâ 're hâimana za'ra mono da, te te dama ipisutu na hā”, âne

te te nharī wamhā, marī isimi'madā'ázém nhiti i'maihâimana ò. Tane nherē, zahadu wa te 'madā'ā za'ra ò di, ti'ai āma a'uwē norī hā uburé marī ma, simi-roti pire na 're ihâimana za'ra mono zé hā. ⁹Tane nherē, wa norī hā wa oto wa te 're waihu'u za'ra, Zezusi hā ro'rutu na hâiwa hawi romhuri'wa norī zahâpâ hâimana da, da te ipisutu na hā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizéb zarina uburé dazada dâ'â da. Tawamhā âhā na hā wa oto wasiwi waihu'u ni, rowē isa'ētē na da te isôpre na hā, duré wazé pese uptabi na 're ihâimana mono zém na zama, tidâ'ázém na te te irobzépata u'âbâ. ¹⁰'Re ihâimana u'âsi mono hā, Ro'apoto mono 'wa duré uburé marī te te 're i'a'upari mono iwē hā ma tô 'manha. Zezusi hā ma tô pisutu, te te 're da'anho'reptui mono da, te te sina uwaimrami da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma ipisutuzéb zarina, te te irobzépata u'âbâmhā. I'ra norī hā ahâ uptabi na, rowē uptabi āma Zezusihi siré 're hâimana za'ra mono da, ma tô âne hā 'manha. E marī wa. Zezusihi si dazaprôni'wai wa, danho'reptuzéb u hā.

¹¹Zezusi hā dawasété hawi te te 're da'a'upsô. Tahawa ta hā duré uburé te te 're i'a'upsô mono hā te Imama hā misi tâma 're hâimana za'ra, tô Ò hā. Tahawa Zezusi hā te siséb âna te te 're anhisi, tisisânawā na. ¹²Âne ma tô tinha, 'Re ihâimana u'âsi mono ma:

“Re ihâimana u'âsi mono, wa za te 're aiwasu'u, isisânawā norī ma.
Wa za duré ai'âma 're i'wata, siré 're isi'râ'ôtô mono zéb âma.”

¹³Ma tô duré tinha, âne: “Wa za te 're umnhasi.” Âne duré imreme hā: “Âhâta wa âme ihâiba, i'ra norī ré, 'Re ihâimana u'âsi mono te te îma isômri za'ra ré, te 're a'madâ'â pese mono da.”

¹⁴'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na tâma 're ihâimana za'ra mono hā, inhi ré norī duré iwapru ré norī. Tahawa Zezusihi zama ma tô oto isine za'ra 're hâimana, ti'ai āma a'uwē hâiba na, tidâ'ázém na Wa'uburé āma te te ai'uté da, dadâ'ázé ma isiptete āma, ¹⁵duré ni'wam norī hā Wa'uburé nhimiwada'uri nhiptete zarina tidâ'ázé ma pahi u'âsi para na 're nomro mono ré, 're ihâimana za'ra mono hā te te azani da. ¹⁶Tô ibâ, Zezusi hā wei mori ò di, hâiwa hawi romhuri'wa norī te te 're apawapto mono da. Abra'âhâ nhihudu norī si te te 're apawapto mono da, ma tô wei mo. ¹⁷Tahawa, tô i'ru zahi Zezusi hā tisisânawā norī ne uburé marī mono bâ 're ihâimana mono da hā, Sasedoti ipire na tâma 're hâimana za'ra mono da, ihâimana wē na, duré umnhasi na 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri na 're hâimana mono da, dawasédé hā 'Re ihâimana u'âsi mono te te oto da'âma 're a'madâ'â mono tô da. ¹⁸Tahawa, âhâ na hā Zezusi hā te te 're apawapto waihu'u pese mono di, Wa'uburé te te 're i'apibui mono hā. E marī wa. Ôhō zama Wa'uburé hā te te pibui wa, duré te te robzépata wab zama.

Zezu Cristu hā duré Mozésihi zama

3 ¹Isisânawā norī, 'Re ihâimana u'âsi mono ma si, aimawi 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norī, a norī wa'aba zô zama ihârâ za'ra wa'wa hā, ma'âpé Zezusihi si asima 're 'madâ'â u'âsi za'ra wa'aba mono. Ta hā 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô we satô, Isadawa wasu'u'wa da, duré Sasedoti

danhipai u Ipire uptabi na 're hâimana mono da. Ta hã wa wa te 're wasu'u za'ra. ²E marĩ wa. Ta hã umnhasi na ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono ma 're hâimana, romhuri hã ã hã te te tãma 'manharĩ da, te te sima ipisudu hã, Mozési hã umnhasi na tinhimromhuri na 're ihâimana mono ne uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norĩ ma. ³Ni'wa hã 'ri'wa, 'ri nhipai u ipire ne, tane duré Zezusi hã pire uptabi di, Mozésihi nhipai u. ⁴Ri hã, ni'wa te za tō 'ri. Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono si te uburé marĩ 'manharĩ'wa na 're hâimana. ⁵Mozési hã umnhasi na ma tō 're hâimana, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norĩ ma hã. Ma tō duré te te tãma 're awaihu'u, rom-hutu'ō 'Re ihâimana u'âsi mono za te te 're i'awaihu'u mono zém na hã. ⁶Tane nherē, Cristu hã te umnhasi na 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na 're ihâimana mono na hã. Isib'a'uwē norĩ te te 're i'anhimroi mono 'wa te 're hâimana. Wa norĩ hã isōrōwa na wa za 're wahâimana za'ra, wanhĩb'ru wama 're hâimana u'âsi za'ra mono wamhã, duré wa te 're rob'umnhasi u'âsi za'ra mono wamhã, sô 're iwanhimipari zara mono zô.

'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē 're iwa'utu za'ra mono zé

⁷Tahawa, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani hã tinha, âne:

“Ã bâta na 'Re ihâimana u'âsi mono mreme wapari za'ra wa'aba wamhã, ⁸aipē'ē tete na aihâimana za'ra wa'aba tō, aihĩ'rata norĩ 'Re ihâimana u'âsi mono zada ihâimana za'ra ne hã, âma wa'a su'u za'ra ô zô te te siwi pibui wamhã, rop si 're irosa'wari mono âma.

⁹Tame aihĩ'rata norĩ wa'wa hã ma tō siwi ipibu, âma iwa'a su'u za'ra ô zô, 40 na wahub 're, te tãma 're i'manharĩ wē za'ra mono zé titômo na te te 're 'madâ'â za'ra mono nherē.

¹⁰Tahawa, wa tō sada ĩzahi za'ra, taha bâta mono na 're idapoto za'ra mono da hã. Wa tō tinha, âne:

“Tipē'ē remhã te ĩwi 're sipizari u'âsi za'ra. Duré ĩte bādâdi hã te te waihu'u za'ra ô di.’

¹¹Tahawa, ĩzahi pese wa, wa tō ropisutu zahi hã 'manha, âne:

‘Isisisi da hã mare uptabi di za, 're iwa'utu za'ra mono zéb da, te aré tãma ipisutu za'ra zéb u hã.’ ”

¹²Īsisānawā norĩ, 're asipibui pese za'ra wa'aba mono, ni'wa hã tipē'ē 're, wasété uptabi na duré isazei'ō'wa na 're hâimana mono tō da, ta hã âma pahã tō da, 'Re ihâimana u'âsi mono idâ'â'ō nhiti. ¹³Iwa'rāmi, bâta sidâpâ 're asisiptete u'âsi za'ra wa'aba mono, bādâ aima 're hâimana za'ra wa'aba mono ré, ni'wa hã tiwasété u'âbâ pē'ē tete na 're hâimana mono tō da. ¹⁴E marĩ wa. Wa norĩ hã Cristuhu siré, wa za 're wahâimana za'ra romhuri'wa na, wanhĩptete sina ro i'rāsutu u, wa te 're umnhasi za'ra mono wamhã, Zezusi, wa te 're isaze na'rata za'ra mono zém hawi wama 're ihâimana za'ra mono ne.

¹⁵Âne na ma tō Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã tinha:

“Ã bâta na 'Re ihâimana u'âsi mono mreme wapari za'ra wa'aba wamhã, aipē'ē tete na aihâimana za'ra wa'aba tō, aihĩ'rata norĩ, rop si 're irosa'wari mono âma sada ihâimana za'ra ne.”

¹⁶E 'wam norī hā tawamhā 'Re ihâimana u'âsi mono mreme te te wapari za'ra nherê, sada ihâimana za'ra hā. Ta nori hā uburé Mozési te te i'azani, Ezitu hawī. ¹⁷E 'wam norī da, ma tô duré bété tawamhā 'Re ihâimana u'âsi mono hā tizahi pese, 40 na wahub 'remhā, Mozési te te da'awazere wamhā. Tô tiwasédé te te i'manharī za'ra norī da, rop si 're irosa'wari mono âma isi-utōrī norī da. ¹⁸E 'wam norī âma 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô duré bété ropisutu zahi hā 'manha, â hā: “Isisizi da hā mare uptabi di za, 're iwa'utu za'ra mono zéb da, te aré tâma ipisutu za'ra zéb u hā.” Tô sada ihâimana za'ra norī âma ma tô âne hā tinha. ¹⁹Tahawa, âmemhā wa tô waihu'u za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono Ti'a te te âma Iropisutu u isisizi ô na hā te te saze za'ra ô wa.

4 ¹'Re ihâimana u'âsi mono hā ma wama hiri za'ra, ropisudu za 're iwanhisizi mono na hā dawa'utuzéb u. Tahawa, ma'âpé âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono hā te te ai'âma 'mairowairébé aba tô da, i'mai'upai aba zarina, âne zarina 're idawa'utu za'ra mono zé hā asiwi 're simini za'ra wa'aba mono tô da. ²E marī wa. Rowasu'uwē hā da te 're iwapari za'ra mono ne, wa tô duré wa norī zama wapari za'ra ni. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti, ma wapari za'ra ni. Tane nherê, Rowasu'uwē hā dama marī dai ô di. E marī wa. Da te wapari za'ra nherê, i'umnhasi sina da te saze za'ra ô wa. ³Tahawa, wa norī wa te isaze za'ra hā wa te sazei za'ra wa, wa waibu ni dawa'utuzé, 'Re ihâimana u'âsi mono te te âma iropisudu hā. Ta hā ma tô tinha, âne:

“Wa tô îzahi pese. Tahawa ropisutu zahi wa tô 'manha, âne:

‘Isisizi da hā mare uptabi di za, 're iwa'utu za'ra mono zéb da, te aré tâma ipisutu za'ra zéb u hā!’ ”

Âne hā ma tô tinha, isimiromhuri hā oto 'rāsutu nherê, te te i'aropoto mono hawim haré. ⁴E marī wa. Nimame Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'éré hā te tinha, bâdâ 7 âma hā âne: “Bâdâ 7 âma hā 'Re ihâimana u'âsi mono te oto wa'udu, uburé tinhimiromhuri te te 'rāsutu parimhā.” ⁵Tô duré Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'éré âma isahu hā te tinha, âne: “Isisizi da hā mare uptabi di za, 're iwa'utu za'ra mono zéb da, te aré tâma ipisutu za'ra zéb u hā.” ⁶Rowasu'uwē duréihā te te iwapari na'rata za'ra norī hā sisizi ô di, 're idawa'utu za'ra mono zéb u hā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're 'madââ pese za'ra mono ô wa. Tahawa, aimawi norī si te za 're sisizi, za te te 're iwapari za'ra mono norī si. ⁷Âne u'âbâ ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hā duré bâdâ ihâiba amo hā pisutu, taha wamri “âhâ na bâdâ”. Wahub ahâ pari, Davihi zadawa na te te 're iwaihu'u mono na, 'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tô tinha, Ibaihâ Iwazé pese na âma irob'ui'éré na, â hā ibaihâ 're, nimosi te âma irob'ui'éré pari na hā, âne:

“Â bâtâ na 'Re ihâimana u'âsi mono mreme wapari za'ra wa'aba wamhā, ma'âpé aipé'ê tete na aihâimana za'ra wa'aba tô.”

⁸Zozué hā 're idawa'utu za'ra mono zéb u te te da'a'awisi 'wa'âhâ, 'Re ihâimana u'âsi mono te te aré oto nharī ô di, bâdâ ihâiba amo na “âhâ na bâdâ”

ihâimana na hã. ⁹ Æne wa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê nori ma si te za 're hâimana, 're iwa'utu za'ra mono zé hã, tô Ôhõ ma 7 âma bâdâ iwa'u-tuzé ihâimana ne. ¹⁰ E marî wa. Ni'wa hã ã hã 're idawa'utu za'ra mono zé 'Re ihâimana u'âsi mono te te âma iropisudu hã te te sina uwaimrami wamhã, te za wa'udu za, romhuri te te 're i'ab'manharî mono zé te te 'râsutu parimhã, 'Re ihâimana u'âsi mono iwa'utu ne, romhuri te te 'râsutu pari. ¹¹ Tahawa, wa za sada 're wanhiptete za'ra, ã hã 're idawa'utu za'ra mono zé hã wa te 're waibui mono da. Æne wamhã, ni'wa hã te te âri âna hâimana ô di za, durêihã 'Re ihâimana u'âsi mono zada ihâimana za'ra nori ma iromhâimana ne hã. ¹² E marî wa. 'Re ihâimana u'âsi mono mreme hã ihâiba ré ne, tô 're hâimana mono wa. Duré siptete uptabi di, duré marî nhihâri'wa sib'ézé 'wapa i'wa si'uiwa i'wa pese uptabi ne. Danhimirosa'rada i'rowi uptabi u te za âzé, duré dapê'ezani u rosa'rada i'rowi uptabi dama 're ihâimana za'ra mono u. 'Râwi da te dasima 're iwê za'ra mono zé hã duré rosa'rada dama 're ihâimana za'ra mono zéb zama te za te te dama 're awaihu'u iwê na duré iwasété na zama. ¹³ Marî hã hâimana ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono wi isima'uri da hã. Uburé isimipodo 're ihâimana za'ra mono 'remhã, uburé sô'awi te tâma 're hâimana za'ra, itômo nho'a. Duré taha ma, niwamhã wa za wahâimanazém na wasiwa-su'u za'ra ni, ti'ab ré marî, wa te 're i'manharî za'ra mono zém na.

Cristu hã, Sasedoti ipire uptabi isi'utôri'ô

¹⁴ Tahawa, wa za 're wanhiptete za'ra, Wanhib'apito Zezusi wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zém na, wa te aima iwasu'u za'ra wa'aba na hã. E marî wa. Sasedoti ipire uptabi Iwaihu'u pe hã wama 're hâimana za'ra mono wa. Ta hã Zezusi, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra. Ta hã ma tô si'uihã na âzé, 'Re ihâimana u'âsi mono nho're u hã. ¹⁵ Wate za'ra Sasedoti ipire uptabi hã, ta hã 're hâimana mono ô di, ni'wam nori wanhib'uwa wa, wa'âma 're isi-wamri waihu'u za'ra mono ô nori ne. Ta nori nhiti, te wate za'ra Sasedoti ipire uptabi hã wama 're hâimana za'ra. Ta hã ma tô sipu'u pese na apibu, Wa'uburé nhimipibuzé hã wasine za'ra. Tane nherê, tiwasédé te te 'manharî ô di. ¹⁶ Tahawa, wa za rob'umnhasi sina, wa te wasina 're rotété za'ra Apito simasisizé iwê uptabi u, tame 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé 're ihâimana mono u. Tame wa za wa te 're sôpêtê za'ra, wa'âma 're isiba mono zé hã, duré isimizawizé hã wa'âma 're sina mono da, sô 're wanhimnhasi za'ra mono sidâpâ.

5 ¹ Sasedoti^a tisiré nori nhipai u ipire mono bâ, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're apisutu, ti'ai âma dawazari 're ihâimana za'ra mono hã. Te duré ipisudu hã 're hâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te da'âma 're romhuri za'ra mono da, danhoprubzé hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te 're sômri za'ra mono da, duré danhimizama te te tâma 're zata za'ra mono da zama, dawasété parizéb da. ² Sasedoti nori hã hâimana nhib'uware na te 're hâimana za'ra. Tahawa, tâma waihu'u pese za'ra di, simi'êi hã na tiwasété na 'râwi 're isisâmri waihu'u za'ra mono ô nori ma, 're ihâimana za'ra mono da hã, duré tiwasété zarina sina 're ipahã za'ra mono nori ma hã. ³ Duré sasedoti nori zama sib'uware di. Tahawa te ta nori zama 're simnhasi za'ra,

a 5.1 Sasedoti 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã âma da'âma romhuri'wa.

danhimizama zata na 'Re ihâimana u'âsi mono ma 're sôprub za'ra mono da, mare di dawasété u'âbâp si hâ, tazahâ duré 'râwi tiwasété udâna zama. ⁴Ni'wa hâ 'râwi sipisutu waihu'u ô di, wazé pese na Sasedoti danhipai u ipire na 're ihâimana mono da hâ. 'Re ihâimana u'âsi mono si te te 're da'apisutu, te te sima 're ida'awê mono zéb uwaibaba, Sasedoti ipire na 're dahâimana za'ra mono da hâ, Arâhâ ma iromhâimana ne.

⁵Tane duré, Cristu hâ 'râwi sipisutu ô di, wazé pese na Sasedoti ipire uptabi na 're hâimana mono da hâ. 'Re ihâimana u'âsi mono si ma tô tâma pisutu, wazé pese na pire uptabi na 're ihâimana mono zé hâ. Ma tô tâma tinha, âne:

“A hâ ĩ'ra. Ā bātâ na hâ Aimama na wa oto ĩhâiba.”

⁶Te duré tinha, nimame Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ére na hâ, âne:

“A hâ sasedoti na te za 're aihâimana u'âsi mo, Méuquizédéqui hâ sasedoti na 're ihâimana mono zéb zarina.”

⁷Zezusi hâ ti'ai âma 're morĩ ré hâ, ma tô Timama wi rowaptê, mreme 'râihâ na itômo'u tiwi pu'u sina, te te pawaptob da. Ta hâ te te aré sô'reptui waihu'u pese di, dâ'â tô da. Tawamhâ isimirowaptêrê hâ Imama ma tô wapa, isipai u 're si'madâ'â mono ô wa, duré te te 're wazé pese mono wa. ⁸Zezusi hâ tô 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra nherê, ma tô waihu'u, Timama nhimiroti te te 'madâ'â pese da, te te irobzépata u'âbâmhâ. ⁹Tawamhâ Zezusi hâ Timama ma, te te âma uwaimrami parimhâ, te oto 're hâimana, danho'reptuzé isi'u-tôri'ô nhana'rata na, isimiroti te te 're i'madâ'â pese za'ra mono norĩ ma hâ. ¹⁰Tahawa duré, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô pisutu, Sasedoti danhipai u ipire uptabi na 're hâimana mono da, Méuquizédéqui hâ sasedoti na 're ihâimana mono zéb zarina.

**Isimimnha 'Re ihâimana u'âsi mono,
da te 're sazei utôri' za'ra mono ô'umnhasite**

¹¹Âne na wa te aima irowasu'u za'ra wa'aba da hâ marĩ ahâ di. Tane nherê, âma irowasu'u da hâ pire uptabi di, asima wê za'ra wa'aba ô wa, iwaihu'u za'ra wa'aba da hâ. ¹²Ai'âma ronomro hâ za'ra wa'aba nherê, isaze za'ra wa'aba zém na hâ, rowahutu'wa na aré oto 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono da hâ. Tane nherê, te zahadu asimnhasi za'ra wa'wa, ni'wa te te aima rowasu'u za'ra wa'aba da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na imorĩ'rada iwapu, da te 're iwaihu'u za'ra mono zém na. Tane nherê, te zahadu 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti iwapu zô si 're asôpré wa'aba mo, ai'uté norĩ tina hâiwa'u zô si 're isôpré mono ne, dasa ipire na aré oto 're asaihuri aba mono da nherê. ¹³Ni'wa hâ tina hâiwa'u na si 're ihâimana mono hâ, ta hâ zahadu ai'utére. Tâma hâimana ô di, te te iwaihu'u da hâ, marĩ i'uwaibaba hâ duré i'upa hâ. ¹⁴Tane nherê, iprédum norĩ sa hâ dasa ipire. E marĩ wa. Ta norĩ hâ tihâimanazém na te te 're waihu'u pese za'ra mono wa, marĩ iwê hâ duré iwasété zama.

6 ¹Tahawa ma'âpé, wa te âma uzusi za'ra wa'aba, waprédub za'ra da, iprédu hâimanazém na oto 're wahâimana za'ra mono da, imorĩ'rata na Cristuhu nhimiroti iwapu hâ wa te sa're za'ra da. Wa te duré apâ âma sâna'rata

za'ra ô di za, Cristuhu nhimiroti iwapu norî hawimhâ, â norî hawimhâ: Marî iwasédé, âma 're dasi'uprosi mono da, da te 're i'manharî za'ra mono zém na, 're idasi'ruiwapari za'ra mono zém na roti hâ, duré 'Re ihâimana u'âsi mono, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zém na, ²duré â dawabzuri wasu'u na, duré danhib'rada isazei'wa norî âma da te 're isa'ra za'ra mono zém na, duré za apâ dahâiwa'utuzém na, duré da'âma rowairébézé isi'utôri'ô za ihâimanazém na zama. ³Ône haré oto wasi'aba'rêi wa'aba! Âne hâ 'Re ihâimana u'âsi mono te te wama 'ru za'ra wamhâ, wa za tô 'manharî za'ra ni.

⁴E niha te za ni'wam norî te te 're sazei utôri za'ra mono nherê, apâ 'Re ihâimana u'âsi mono ma 're siwê'ô zahu za'ra. Ta norî hâ ma tô aré 're hâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te rowa'a âma. Ma tô duré aré pibu za'ra, hâiwa hawi 'Re ihâimana u'âsi mono nhoprubzé iwê uptabi hâ. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani dama 're isôpru mono zém na ma tô aré dasiré 're hâimana za'ra. ⁵Ma tô duré aré pibu za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme iwê uptabi na hâ. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pese uptabi, romhu-tu'ô za 're iromhâimana mono zéb âma za te te dama 're i'ahâi'rê mono zé hâ ma tô aré pibu za'ra, we 're iromhâimana mono zéb 'remhâ. ⁶Tane nherê, te te pibu za'ra pari, ma tô sazei utôri za'ra. Âne wa, waihu'u ô uptabi di, â norî hâ apâ wa te 're i'âwisi za'ra mono da hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're siwê'ô zahu za'ra mono da. E marî wa. Âne wamhâ, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, apâ te te siwi isasômri zahu ne hâ, wedepo'o nhonhi'râmi na, danho'a duré âma 're wa'ê za'ra mono wa.

⁷'Re ihâimana u'âsi mono, iwê hâ te te 're pisutu ti'ai ma, tâ hâ isisiwi 're ita'a u'âsi mono ma. Ta hâ te amnho iwê hâ te te 're azani, te te iwa 're irob-zuri mono norî ma. ⁸Tazahâ, ti'a 'wabzéré duré warôto zama te te 're i'atêbré mono hâ, marî dai ô di. Tahawa, taha ma hâ romnhimimnhasi di, 'Re ihâimana u'âsi mono iwasédé te te tâma pisutu ô'umnhasite. Taha âma hâ te za tô âma sazu ni, sihômomo mono da.

⁹Îsisânawâ norî, îma i'asawi pese za'ra wa'aba norî, âne na wa te aima rowasu'u za'ra wa'aba nherê, îma aiwaihu'u pese za'ra wa'aba di tô, iwê hâ 'Re ihâimana u'âsi mono te te aima ipisutu za'ra wa'aba na hâ, danho'reptuzé asina uwaimrami za'ra wa'aba wa. ¹⁰'Re ihâimana u'âsi mono hâ i'uwaibaba si marî te te 're a'manharî. Tahawa, âma po're si'âri dai ô di, romhuri, 're i'manharî za'ra wa'aba mono na hâ, duré asimizawizé tâma ihâi'rê za'ra wa'aba na 're idapawaptob za'ra wa'aba mono zém na, duré âhâ na zama asiré isazei'wa norî 're ipawaptob za'ra wa'aba mono na zama. ¹¹Wama iwê uptabi za'ra hâ, aihâiba mono bâ ato sina âma 're uzusi u'âsi za'ra wa'aba mono da rob'râsutu u, rob'umnhasi sina marî iwê zô 're i'asimipari za'ra wa'aba mono zéb zarina tô waibui wa'aba da, asô isimi'wara 'wa hâ. ¹²Wama wê za'ra ô di, aiwa'a na oto 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono da hâ. Tazahâ, isazei'wa norî ne, duré simi'êi hâ na 're ihâimana za'ra mono norî ne, 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono da si, taha zarina, waibui wa'aba da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te âma iropisutuzé hâ.

'Re ihâimana u'âsi mono te te iropisutuzé hâ tô sena uptabi

¹³'Re ihâimana u'âsi mono, Abra'âhâ ma te te ropisutu wamhâ, tinhisi na ma tô ropisutu zahi hâ 'manha, ni'wa hâ isipai u ipire hâ hâimana ô wa. ¹⁴Âne

ma tô Abra'âhâ ma ropisutu: “Iwê hã wa za tô aima pisutu. Asihudu norî hã wa za duré aima sômri za'ra, ahâ uptabi na.” ¹⁵ Abra'â hã ma tô simi'ê na sô 're simipari, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma iropisutuzéb zô. Tahawa, ma tô oto sina uwaimra. ¹⁶ Ni'wa hã ropisutu zahi te te 'manharî wamhã, ni'wa nhisi isipai u ipire ihâimana na, te za 'manha. Âne wamhã, ropisutu zahi hã te za 'râtô, dasiwasu hã. ¹⁷ Tane duré, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô sima wê, te te iropisutuzé za te te 're iwaibui mono norî hã te te 're waihu'u wê za'ra mono da, niwa za te te âma isapri ô na hã, te te iropisutuzém na. Tahawa, te te iropisutuzéb ré, ma tô 'manha, ropisutu zahi hã. ¹⁸ 'Re ihâimana u'âsi mono isadawa nhipse da hã waihu'u ô uptabi di. Tahawa, maparane marî hã niwa sisapri waihu'u zahurê ô di. Âne wa, 're wasima'uri za'ra mono da, itême 're iwanhisisi mono hã, wa wa te 're sôpêtê za'ra, wanhiptete na âma 're iwahâimana za'ra mono zé hã. Wa za duré wa te 're tétê tete za'ra, rob'umnhasi sina marî iwê zô 're iwanhimipari za'ra mono zé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te wama isômri za'ra hã. ¹⁹ Â hã rob'umnhasi sina marî iwê zô 're iwanhimipari za'ra mono zé hã wahâimanazé siptete na te te duré wama 're upari za'ra, uba're tétézê âi ba, da te mei wa, za uba're te te itétê ne. Ta hã te za ro'razâ, zazahâ ihâpa 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ âma isa'o na hâiwa âma. Te za duré âzé, 'ri're wa'wa Iwazé pese uptabi u, hâiwa âma 'Re ihâimana u'âsi mono 're isâmra mono zéb u. ²⁰ Tamomo Zezusi hã ma tô wanhowab za'ra âzé, wa'udâna za'ra. Ta hã te oto Sasedoti danhipai u Ipire uptabi na 're hâimana u'âsi, Méuquizédéqui sasedoti na 're ihâimana mono ne.

Méuquizédéqui hã, apito na 're ihâimana mono zé duré sasedoti na

7 ¹ Â hã Méuquizédéqui hã te apito na 're hâimana, 'ri nho'u Salê âma hã, duré sasedoti na 'Re ihâimana u'âsi mono Danhipai u 're ihâimana mono te na. Abra'â hã apito norî te te uprosi pari, dasi'wapéi hawî apâ morî wamhã, Méuquizédéqui hã ma tô isô'râmi mo, te te sôpêtê da. Tawamhã te te sôpêtê wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono wi, ma tô âma rowaptê, iwê hã te te tâma pisutu da. ² Tawamhã Abra'â hã ma tô tâma tisô, tinhoprubzé hã. Uburé marî, tinhitob'ru norî âma te te ai'uté wa, te te i'awaibu hã, 10 na hâimana za'ra mono wamhã, ma tô misisi te te tâma anhomri. Méuquizédéqui nhisi imorî'râta na te te iwasu'u hã “Apito hã marî i'uwaibaba si te te 're i'ab'manharî mono” te wasu'u. Apito na 'ri nho'u Salê te na 're hâimana mono wa, isisi hã duré te te iwasu'u hã “Apito rowê zani'wa” te wasu'u. ³ Méuquizédéquihi mama hã waihu'u ô di, duré ina zama. Duré nimahê ihî'râta zama waihu'u ô di. Ipotozé hã waihu'u ô di duré, idâ'âzéb zama. 'Re ihâimana u'âsi mono 'Ra ne 're hâimana mono wa, te sasedoti na hã ône u'âsi 're hâimana.

⁴ Ma'âpê âma rosa'râta za'ra wa'aba, Méuquizédéqui danhipai u ipire na hã: Abra'â durêihâ wahi'râta norî nhîb'ihâ'a hã ma tô tinhoprubzé tâma sômri za'ra. Marî 10 na hâimana za'ra wamhã, ma tô misisi te te tâma anhomri, dasi'wapéi wa, tinhitob'ru norî wi uburé te te i'awaibuzém hawimhã. ⁵ Mozésihi nhimi'ui'ére na 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi inomro zarina, sasedoti Levihi nhihudu norî 're ihâimana za'ra mono ma i'ru zahi, danhoprubzé te te 're iwaibui mono da hã, tô tisiré norî wi, uburé marî 10 na hâimana za'ra wamhã, misisi da te tâma 're ipo'o za'ra mono da, ta norî hã Abra'âhâ nhihudu na 're hâimana za'ra mono nherê. ⁶ Méuquizédéqui hã

Levihi nhihudu ò di. Tane nherê, Abra'âhâ nhoprubzé ma tô waibu, dasi'wapéi wa, tinhitob'ru norî wi te te i'awaibui hawimhâ marî 10 na hâimana za'ra wamhâ, misisi te te tâma ipo'o mono hâ. Tawamhâ 'Re ihâimana u'âsi mono wi ma tô âma rowaptê, iwê hâ Abra'âhâ ma te te pisutu da, tô 'Re ihâimana u'âsi mono ropisudu ahâ na te te tâma i'manharî ma hâ. ⁷Âne hâ waihu'u pese uptabi di, ni'wa iwê te te dama ipisudu danhipai u ipire uptabi na hâ, iwê hâ da te tâma ipisutu nhipai u. ⁸Sasedoti norî hâimanazém na hâ, danhoprubzé 10 na marî ihâimana za'ra, âma 're danhoprub za'ra mono da, misisi da te 're ipo'o za'ra mono hâ te za te te 're waibu, ta norî hâ niwa za 're dââ za'ra mono da nherê. Tane ò di, Méuquizédéqui hâ, hâiba ré 're ihâimana u'âsi mono. Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ére te te inharî zarina, ma tô Abra'âhâ nhoprubzé hâ waibu, marî 10 na hâimana za'ra wamhâ, misisi te te ipo'o mono hâ âma sôprub da. ⁹Tahawa, Abra'â hâ tinhoprubzé te te ipo'o mono hâ te te sômri wamhâ, Levi hâ (isihudu norî danhoprubzé da te 're ipo'o za'ra mono marî 10 na hâimana za'ra wamhâ, misisi da te 're ipo'o za'ra mono, te te 're iwaibui mono hâ) taha zama ma tô sômri za'ra, Abra'âhâ hâiba na. ¹⁰E marî wa. Méuquizédéqui hâ Abra'â te te sôpêtê wamhâ, Levi hâ zahadu poto ò di. Tane nherê, ma tô tihâiba, tihî'rada Abra'âhâ hâiba 're.

¹¹Izaraéu nhihudu norî ma roti zahi 're ihâimana za'ra mono hâ, ta hâ Levihi nhihudu norî sasedoti na te te 're iromhuri za'ra mono zém hawî, te 're hâimana za'ra. Levihi nhihudu norî sasedoti na 're ihâimana za'ra mono hâ romhuri na te te 're uwaimrami wê za'ra mono 'wa'âhâ, aré sadai ò di, aimawi sasedoti Méuquizédéqui 're ihâimana mono zém hawî i'masihâî'rê da hâ, mare di, Arâ hâ sasedoti na te te 're iromhuri mono zém hawimhâ. ¹²E marî wa. Sasedoti na romhuri hâ sisapri wamhâ, roti zahi zama aré i'ru zahi isisapri da hâ. ¹³Wanhîb'apito Zezusi hâ, taha wasu'u na wa âma rowasu'u za'ra ni, âhâ na hâ. Ta hâ Levihi nhihudu na 're hâimana mono ò di. Izaraéu 'ra hâiba amo nhihudu na te 're hâimana. Niwamhâ ihi'rata nhihudu hâ 'mai-hâimana ò di, sasedoti na hâ. ¹⁴Wanhîb'apito Zezusi, Zudaha nhihudu na 're ihâimana mono na hâ dama waihu'u pese di. Taha nhihudu hâ Mozési te te 'maiwasu'u ò di, sasedoti na 're i'maihâimana mono na hâ.

Sasedoti aimawi hâ Méuquizédéqui 're ihâimana mono ne

¹⁵Âne norî wasu'u hâ sô'awi uptabi te oto tihâiba. E marî wa. Poto wa oto sasedoti dasinei ò hâ, Méuquizédéquihi ne 're ihâimana mono hâ. ¹⁶Ta hâ ti'ai âma dahâimanazém na roti zahi zarina, sisasedoti ò di. Tazahâ, ihâimanazé räsutu waihu'u âna siptete uptabi na 're ihâimana mono zéb zarina si ma tô sisasedoti. ¹⁷E marî wa. Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ére hâ te te nharî wa, âne:

“A hâ te za sasedoti na òne u'âsi 're aihâimana mo, Méuquizédéqui hâ sasedoti na 're ihâimana mono ne.”

¹⁸Âne wa, ma tô Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi i'rada hâ taré oto 're hâimana, sib'uware wa, duré marî dai ò wa. ¹⁹E marî wa. Mozésihi nhimi'ui'ére na roti zahi hâ marî iwê iwasété ò uptabi u hâ, te te âma sapri waihu'u ò wa. Tane nherê, âhâ na hâ 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô taha nhipai u iwê

uptabi hã wama sômri za'ra, rob'umnhasi sina 're iwanhimipari za'ra mono zé hã, taha na 'rãwi itême wa te wasina 're rotété u'âsi za'ra mono da.

²⁰Taha siré hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te, ropisutu zahi hã te tihâiba. Ropisutu zahi hã 're hâimana mono ô di, Zezusihi wana aimawi norî 're sisasedoti za'ra mono wamhã. ²¹Tazahã, Zezusi oto sisasedoti ipire uptabi wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô ropisutu zahi hã 'manha, âne:

“Uburé Danhib'apito ma tô ropisutu zahi hã 'manha. Apâ te te âma siri waihu'u ô di, te te iropisutuzém na hã. Te tinha, âne:

‘A hã sasedoti na te za 're aihâimana u'âsi mo.’ ”

²²Tahawa, Zezusi hã te oto 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama iropisutuzép té ipire uptabi na.

²³Duréihã sasedoti norî hã te ahã uptabi na 're hâimana za'ra, dadâ hã te te tiwi 're 'rãtô za'ra mono wa, tinhimiromhuri te te âma 're i'uzusi za'ra mono da hã. ²⁴Tazahã, Zezusi hã te oto ône u'âsi 're hâimana. Tahawa, te ôhõ si sasedoti na 're hâimana u'âsi. ²⁵Tahawa, ni'wam norî hã te te 're anho'reptui waihu'u pese mono di, âhã na hã duré ône u'âsi, 'Re ihâimana u'âsi mono u, isimi'manharizéb u'âbã 're inomro mono norî hã. E marî wa. Zezusi hã te ône u'âsi 're hâimana, 'Re ihâimana u'âsi mono wi, te te da'âma 're rowaptêrê mono da.

²⁶Tahawa, Zezusi hã Sasedoti Ipire uptabi, sô 're iwanhimnhasi za'ra mono, te 're hâimana. Ta hã i'uwaibaba na si te 're hâimana. Duré iwasédé âma hâimana waihu'u ô di. Duré marî te te i'upazé hã âma hâimana ô di. Iwasété norî nhiti aimawi 're hâimana mono da, ma tô Imama hã pisutu. Ma tô duré apâ ti'â, hãiwa nhipai u. ²⁷Ta hã aimawi norî sasedoti ipire norî ne hã 're hâimana mono ô di. 'Re simnhasi mono ô di, bâtâ sidâpâ danhimizama zata na 're isôpru mono da hã, tiwasété da, duré taha pari, dawasété da zama. Ta hã ma tô misi haré sisô, danhimizama zata na danhoprubzém ne, uburé dazada, sihâiba nhomri wamhã. ²⁸'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozésihi nhimi'ui'ére hã ma tô te te 're da'apisutu, sasedoti ipire na 're dahâimana za'ra mono da, dawasété nherê. Tazahã, ropisutu zahi 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'manharî na ma tô Ti'ra hã pisutu, wê uptabi na ône u'âsi 're hâimana mono da. Ta hã Mozésihi nhimiroti zahi za'u si ma tô tihâiba.

Zezusi hã Sasedoti danhipai u Ipire, ropisutuzép téb âma hã

8 ¹Danhipai u marî ipire na, wa te aimã irowasu'u za'ra wa'wa hã, Sasedoti wama 're ihâimana za'ra mono na, wa aimã rowasu'u za'ra wa'aba ni: Ta hã Sasedoti danhipai u Ipire uptabi, hãiwa âma 're isãmra mono, 'Re ihâimana u'âsi mono Apito simasisizém na 're isãmra mono nhimire niwî, Iwaihu'u pese uptabi nhimire niwî. ²Ta hã te tinhimiromhuri te te 're 'manharî, Ri're wa'wa Iwazé pese uptabi remhã, Tô sena Uptabi Romhã 'manharî na 'ri, 're ihâimana mono âma. Ta hã Uburé Danhib'apito te te i'ri nharî. Mare di, ti'ai âma a'uwê norî te te siwi i'ri nharî hã.

³Uburé sasedoti ipire na 're ihâimana za'ra mono hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're i'apisutu mono, danhoprubzé te te tâma 're sômri za'ra mono da, duré danhimizama te te tâma 're zata za'ra mono da zama. Tahawa tô i'ru

zahi, wate za'ra Sasedoti danhipai u Ipire uptabi hã danhoprubzém ne marĩ na wa'ama 're isöpru mono da hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma. ⁴ZeZusi hã ti'ai âma 're hâimana mono 'wa'âhã, sasedoti na aré 're hâimana mono ô di. E marĩ wa. Sasedoti norĩ ti'ai âma hã ahã na 're hâimana za'ra mono wa, Mozésihi nhimi'ui'ére na 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi ihâimana zarina. ⁵Ti'ai âma sasedoti norĩ romhuri te te 're i'manharĩ za'ra mono hã, ta hã hâiwa âma 're iromhâimana mono zé awã. Âne ma tô tiromhâiba, 'Re ihâimana u'âsi mono, Mozésihi ma te te waihu'u wamhã. Mozési hã Romhã 'manharĩ na 'Ri te te i'ri nharizéb u hã, 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô tâma tinha, âne: "Ma'âpé âma pibui pese, 'ri nharĩ da, êtê 'râihã âma te aima ihâi'rézéb zarina si." ⁶Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô ZeZusi hã pisutu, sasedoti norĩ nhimirohuri na 're hâimana mono da, ta norĩ te te 're iromhuri za'ra mono zém nhipai u, ipire uptabi na hã. E marĩ wa. Ropisutu zahi te te sina iwazere hã wê uptabi wa, ropisutu zahi i'rada ihâimana nhipai u, ropisutu zahi itém na ropisudu marĩ iwê uptabi si âma 're hâimana za'ra mono wa.

⁷E marĩ wa. Imorĩ'rada ropisutu zahi, wê uptabi 'wa'âhã, ropisutu zahi ité hã aré hâimana ô di, i'ru zahi na. ⁸Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô 'madã, isib'a'uwê norĩ te te 're i'upa za'ra mono na. Tahawa ma tô âne tinha:

"Âne ma tô tinha, Uburé Danhib'apito hã. Bâdã te za oto iwa waptãrã, ropisutu zahi ité te i'manharĩ da hã, Izaraéu nhihudu norĩ ma, Zudaha nhihudu norĩ ma zama.

⁹Â hã ropisutu zahi za ihâimana hã, ihi'rata norĩ ma, te iropisutu nei ô di za, Ezitu hawi te sani za'ra da, te pawaihui wamhã. Tane nherê, ropisutu zahi te tâma i'manharĩ za'ra zéb zarina, 're hâimana u'âsi za'ra mono ô di. Tahawa, wa tô tiwi aipi'ra za'ra.

¹⁰Uburé Danhib'apito te duré tinha, âne:

Ta hã bâdã iwa waptã'ã wamhã, Izaraéu nhihudu norĩ ma, wa za ropisutu zahi hã 'manha, âne:

Înhimiroti zahi hã isimirosa'rata 're, wa za tâma sé. Duré ipê'ê 're, wa za âma rob'ui'ére za'ra. Tawamhã ite za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono na, wa za tâma 're ihâimana za'ra. Duré inhãb'a'uwê na te za îma 're hâimana za'ra.

¹¹Tawamhã ni'wa hã tisiré ma duré tisisânawã ma, te te oto rowahutu dai ô di, âne: "Ma'âpé waihu'u, Uburé Danhib'apito hã." E marĩ wa. Uburé za te te 're i'waihu'u za'ra mono wa, dama iwapu hawi duré dama ipire mono bâ.

¹²Iwasédé te oto âma 're a'madã'â mono ô di za. Duré marĩ iwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono zém na, oto âma 're îsipo're pu'u mono ô di za."

¹³'Re ihâimana u'âsi mono hã â hã ropisudu, itém na te te sisi wamhã, te te iropisutuzéb 'rada hã marĩ dai ô di oto. Tawamhã marĩ i'ratate na oto ihâimana hã, duré oto isiwamnarĩ hã romhutu na te za aimani za.

Romhã 'manharĩ na 'ri ité

9 ¹Imorĩ'rata na 'Re ihâimana u'âsi mono te te iropisutu zahi zém na hã, te roti âma tihâiba, âma 're dawata za'ra mono da, duré 're dazâmorĩ

mono ré romhâ 'manharî na 'ri hâ da te 're sôré mono da, âma 're idawata za'ra mono zéb da hâ. ²Tawamhâ Romhâ 'manharî na 'Ri hâ ma tô dasiwi sâri ni, maparane 'ri're wa'wa na. Imorî'rata na 'ri're wa'wa wamri hâ, 'Ri're wa'wa Iwazé pese na. Taha 'remhâ te 're sima'wara zahuré rob'uiwézé hâ, duré meza zama i'u'êtê wapu ré hâ 'Re ihâimana u'âsi mono ma, âma 're idanhoprub za'ra mono zéb ré hâ. ³Zazahâ ihâpa isâna're ihâimana âma hâ te 're hâimana, âne iwamri hâ 'Ri're wa'wa Iwazé pese uptabi na. ⁴Taha 're, te wedewa'u zadaze zatazé hâ 're sa, imana wawip si êtê waipo pré oru 'manharî na i'manharî hâ. Duré taha 're, te 're sa wedehâ're arca na isisi hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono tinhib'a'uwê norî ma te te iropisutuzé te te iwasu'u hâ uburé imana wawi êtê waipo pré oru 'manharî na i'manharî hâ. Wedehâ're arca 'remhâ, te 're sa, piza hâ êtê waipo pré oru 'manharî dasa mana na isisi ré hâ, duré Arâhâ siwazusizé, âma i'wanhipré hâ, duré maparane êtê baihâ zama 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na âma rob'ui'éré ré hâ. ⁵Wedehâ're arca nhisiwimhâ te 're sima'wara zahuré, ropodo querubî na isisi hâ papo haré, 'Re ihâimana u'âsi mono 're isâmra mono zé te te iwasu'u zahuré hâ. Ta norî hâ tizaripi na te te 're upsibi zahuré, wedehâ're arca nhitobzé hâ, 'Re ihâimana u'âsi mono, dawasédé te te da'âma 're i'ab'madâ'â mono ô zém nhisiwi. Tane nherê, â hâ bâdâ ihâimana hâ wa te âma irowasu'u pese za'ra zéb da hâ, sadai ô di.

⁶Âne hâ uburé da te 're robza'ra pese za'ra mono parimhâ, sasedoti norî hâ te 're sisisi bâtâ sidâpâ, Romhâ 'manharî na 'ri're wa'wa imorî'rata na 're ihâimana mono u, tinhimiromhuri hâ te te âma 're uwaimrami za'ra mono da, 'Ri're wa'wa Iwazé pese 're. ⁷Tane nherê, sasedoti tisiré nhipai u ipire uptabi si te 're zasi, 'Ri're wa'wa ihâiba amoi u hâ, 'Ri're wa'wa Iwazé pese uptabi u. Tawamhâ wahup sidâpâ si te misi haré 're zasi, 'Re ihâimana u'âsi mono ma 're sôpru mono da, danhimizama na, si'âma duré uburé dawasété da zama, dasisa'rese âna 're idawasété za'ra mono da. ⁸Âne wamhâ, 'Re ihâimana u'âsi mono P'êzani te te wama 're awaihu'u sô'awi, 'Ri're wa'wa Iwazé pese uptabi u 're idanhisisi mono zé hâ, zahadu 'ridawa nhitom na 're isa mono na hâ, imorî'rata na 'Ri're wa'wa Iwazé pe zahadu 're sa mono ré hâ. ⁹Â hâ romnhimiré'ézé, â bâtâ mono na marî mono hâ wa te âma iwaihu'u za'ra zéb da hâ. Te te iwasu'u hâ, danhoprubzé duré danhimizama 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da te 're izata za'ra mono zé hâ, âma 're iwata za'ra mono norî hâ ip'ê 'remhâ te te 're pese waihu'u za'ra mono ô di. ¹⁰Â norî danhoprubzé hâ duré danhimizama da te 're izata za'ra mono zé hâ, tô dasa duré da te 're i'âhuri mono zé duré sipu'u pese na 're idasihâiba upsôî pese za'ra mono zé. Â norî hâ romhâimanazé tô pire na te za 're hâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono uburé marî te te i'ahâtézbéz u.

¹¹Tane nherê, Cristu hâ ma tô wei mo Sasedoti danhipai u Ipire uptabi na, marî iwê, âme 're ihâimana siromo za'ra mono te na 're hâimana mono da. Romhâ 'manharî na 'Ri, iwa te te da'âma 're iromhuri mono zé hâ danhipai u iwê uptabi, duré marî iwasédé âma ihâimana ô. Duré ta hâ ti'ai âma a'uwê norî te te siwi i'ri nharî ô di, ta hâ tô, â hâ ti'ai âmab ô di. ¹²Cristu hâ wei morî wamhâ, duré misi haré 'Ri're wa'wa Iwazé pese uptabi u sébré wamhâ, siré te te âri ô di, pone'ërebâ zéré uzé wapru hâ niwamhâ powawê zapu wapru hâ âma sôprub da. Tazahâ, tiwaprui ré si ma tô âzé. Taha na ma tô

wama âri za'ra, danho'reptuzé isi'utōrī'ō hā. ¹³Pone'ērebâ zéré uzé wapru hā duré powawē iba'ōmo wapru hā duré powawē zapu zatazé 'ru'a hā, 're isihâiba wamnarī za'ra mono norī nhisiwi da te 're sa'wari za'ra mono wamhā, ta norī hā te ihâiba mana wawib si 're hâiba pese za'ra. ¹⁴Tazahā, Cristuhu wapru hā te wanhimirosa'rada te te wama 're a'upsō, wasété na 're ihâimana za'ra mono hā, wahâimanazé wadââ u te te 're wanhimroi mono wa, isiti tiwi 're wawai-rébé mono da oto, âne zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono idâ'â'ō ma, wa te tâma 're romhuri za'ra mono da. E marī wa. Tô Cristu hā sisōmri wa, danhoprubzé iwasété ō iwē uptabi na 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani isi'utōrī'ō nhimiromhuri zarina.

'Re ihâimana u'âsi mono te te iropisutuzép té

¹⁵Tahawa, Cristuhu si te te da'âma 're romhuri waihu'u pese uptabi mono di, ropisutu zahi ité te te sina 're uwaimrami mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono sima sô 're ihârâ za'ra mono norī hā, iwē isi'utōrī'ō te te 're waibui mono da, te te âma tâma 're i'aropisutu mono hā. Âne hā te za tô te te 're 'manharī. E marī wa. Cristu hā dazada idâ'âzém na te te 're da'awa'âbâ mono wa, duré dawasété hawi te te 're da'azani mono wa, ropisutu zahi i'rata na 're dahâimana za'ra mono ré, 're idawasété za'ra mono zém hawi.

¹⁶Ni'wa hā isibrom na i'uirī na da te dasima po'o mono da, rob'ui'ééré te te âma hiri wamhā, tô i'ru zahi, idâ'âzé sena na da te iwaihu'u da hā. ¹⁷E marī wa. Tinhibrom na roti te te ihiri hā, dâ'â ō ré hā, marī dai ō di. Dâ'â za'u si te za pire na 're hâimana, isibro i'uirī na da te dasima po'o mono da, roti te te ihirizé hā. ¹⁸Tahawa, imorī'rata na ropisutu zahi ihâimana hā abazei wapru na si ma tô da te âma 're uwaimrami za'ra. ¹⁹Duréihâ Mozési hā uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi te te dama 'mahârâ parimhā, powawē zapu wapru hā duré pone'ērebâ zéré uzé wapru zama, ma tô â na waza. Taha pari pone'ērebâ zéré mapu zéré 'manharī, da te ihâpré na wedewaré hisopo na isisi rāsutu na da te iwasisi na ma tô ō norī wapru na âma saza, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ééré hā duré uburé a'uwē norī zama. ²⁰Tawamhā Mozési hā ma tô dama roti, âne: "Â hā danhimizama wapru hā, ropisutu zahi 'Re ihâimana u'âsi mono te te aima i'ru za'ra wa'wa, 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono da." ²¹Tawamhā Mozési hā tô ône ma tô duré 'manha. Romhâ 'manharī na 'ri hā ma tô saza danhimizama wapru na, duré uburé marī 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zéb âma 're isimasa mono norī zama. ²²Tane tô. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na rob'ui'ééré ihâimana zarina te uburé aré marī danhimizama wapru na da te 're pese za'ra, wē na 're hâimana za'ra mono da. Dawapru pu hā hâimana ō nherē, dawasété parizé hā hâimana ō di duré.

Cristu hā isisōmrizém na dawasédé te te dama 're aperi

²³Tahawa, â norī hā marī hâiwa âma 're ihâimana za'ra mono awā hā, i'ru zahi aré tô ône na da te 're ipese za'ra mono da hā, wē na 're hâimana za'ra mono da. Tane nherē, hâiwa âma marī 're ihâimana za'ra mono pese zé hā tô i'ru zahi tidâ'âzém na danhipai u iwē uptabi si te te 're i'apese mono da hā. ²⁴Âhā wa, Cristu hā sébré ō di, ti'ai âma danhib'rata na da te dasiwi i'ri u hā, ta hā sena uptabi 'ri 're ihâimana mono awā u hā. Hâiwa u si ma tô âzé, 'Re

ihâimana u'âsi mono nho're te te wa'âma 're romhuri za'ra mono da. ²⁵Sasedoti tisiré nhipai u ipire hã te 're zasi wahum nhidâpã, 'Ri're wa'wa Iwazé pese uptabi u. Ta hã te te siré 're 'mazasi, danhimizama wapru hã. Tazahã, Cristu hã sébré zahu ô di, sisômri ahâ da hã. ²⁶Âne 'wa'âhã, te aré nasi robzépata ahã, âma isahu ahã na, ropoto na'rata hawim haré. Tazahã, misi haré ma tô oto sihâi'rê, rob'râsutu u ro'rutu wa oto, te te irobzépatazém na dawasédé te te 're apari mono da. ²⁷Dahâiba mono bâ te za misi haré 're dadâ'a za'ra. Taha parip si, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te da'âma 're arowairébé. ²⁸Tane 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô Cristu hâiba nho, misi haré dazada dáâ da, dawasédé hã da'ahã na te te dama 're apari mono da. Taha parimhã, maparana âma te za we duré sihâi'rê za, mare di, dawasédé te te dama apari da hã, tazahã te te anho'reptu da si, sô 're isimipari za'ra mono nori hã.

10 ¹'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob'ui-érézé hã, ta hã marí iwê 're ihâimana za'ra mono zé awã, romhutuô za 're iromhâimana mono zém ne hã, mare di, marí 're ihâimana za'ra mono 'manharí uptabi ne hã. Tahawa, danhimizama na danhoprubzé hã wahup sidâpã da te 're zata za'ra mono nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te âma irob'ui-érézé hã, dawasété âna dahâimanazé hã te te dama 'manharí waihu'u ô di, itême te te sina 're irotété za'ra mono nori ma hã. ²'Re ihâimana u'âsi mono âma 're iwata za'ra mono nori hã, tinhoprubzé te te 're izata za'ra mono zarina, iwasédé tâma 're sipari za'ra mono 'wa'âhã, te aré sima iwê na 're hâimana za'ra, tiwasété wi hã. Tawamhã te aré tinhoprubzé hã te te 're sahâri za'ra, danhimizama pâri hã. ³Tane nherê, â hã danhoprubzé da te 're izata za'ra mono hã, taré te 're hâimana, dawasété na 're dasipo're pu'u za'ra mono da, wahup sidâpâsi. ⁴E marí wa. Powawê ibaômo nori waprû hã, duré pone'ërebã zéré uzé nori wapru zama, dawasédé te te dama 're pari waihu'u za'ra mono ô di.

⁵Tahawa, Cristu hã ti'ai u wei morí wamhã, ma tô Timama ma tinha, âne:

“Re ihâimana u'âsi mono, danhimizama da te aima 're zata za'ra mono da, duré danhoprubzé amnho, da te aima 're sômri za'ra mono da, asima 're wê mono ô di. Tazahã, ihâiba hã ma tô îma isa'ra pe.

⁶Âma asima 're rowê mono ô di, danhimizama wahuré na danhoprubzéb zatazém nhisiwi da te 're izata za'ra mono na, dawasédé da te 're ipari za'ra mono zéb da hã.

⁷Tawamhã wa hã wa tô Îmama ma tinha, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono, âhãta wa ihâiba, âme. Wa wei mo, asima 're iwê mono zé hã te âma aima uwaimrami da, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui-éré i'âma inomro zarina.”

⁸Îmori'rata na hã, Cristu ma tô tinha Timama ma, âne: “Asima 're wê mono ô di, danhoprubzé danhimizama da te aima 're izata za'ra mono da hã niwamhã amnho na danhoprubzéb zama. Duré te te aima 're rowê mono ô di, danhimizama wahuré na da te aima 're izata za'ra mono da hã danhoprubzéb zatazém nhisiwi, duré danhimizama dawasété parizéb da, da te aima 're izata za'ra mono hã.” Âne hã ma tô tinha, Mozésihi nhimi'ui-éré na roti zahi inomro zarina si, danhoprubzé hã da te 're zata za'ra mono nherê. ⁹Taha pari,

Cristu hã ma tô duré Timama ma siwasu'u, âne: “Re ihâimana u'âsi mono, âhâta wa âme ihâiba, asima 're iwê mono zé hã te âma aima uwaimrami da.” Âne wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô uburé oto a'uprosi, danhoprubzé da te 're izata za'ra mono zé hã. Isôwa're're ma tô tisê, Cristu hã dazada idâ-âzép si. ¹⁰ Zezu Cristu hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima iwêzé te te 'manharĩ wa, taha na ma tô wawasété hawi te te 're wa'a'upsô, isisômrizém na. Misi haré ma tô uburé dazada 'manha, tihâiba na isôprubzém na.

¹¹ Sasedoti norĩ hã awê sidâpâ te uburé tinhimiromhuri te te 're 'manharĩ za'ra. Danhimizama na 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're idanhoprub za'ra mono zé hã te ahâ uptabi na te te tâma 're zata za'ra, tô ôhõ si. Tane nherê, taha na dawasédé hã te te dama 're pari waihu'u za'ra mono ô di. ¹² Tazahã, Cristu hã misi haré ma tô sisô, dâ'â da, dawasété pari'wa da, ône u'âsi pire na za dama 're ihâimana u'âsi mono da hã. Taha pari, ma tô oto nhamra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimire niwĩ. ¹³ Tame te Zezusi hã oto 're simipari, isitob'ru norĩ ipara nhimizusizéb zahâpâ 'Re ihâimana u'âsi mono te te isôré-zéb u. ¹⁴ Âne wa, danhoprubzém ne dazada idââzém na misi haré tihâiba na sisômri wa, ma tô dawasété hawi te te 're da'awaihu, 'Re ihâimana u'âsi mono te na aimawi oto 're dahâimana za'ra mono da.

¹⁵ 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani zama te te duré wama 're awaihu'u âne hã, wa te 're waihu'u za'ra mono da. Âne ma tô imorĩ'rata na hã waihu'u:

¹⁶ “Nimahã na ã hã bâdâ iwa waptã'ã wamhã, Izaraéu nhihudu norĩ ma, wa za 'manha ropisutu zahi hã, âne:

Înhimiroti zahi hã ipê'ê 're, wa za tâma sé. Duré isimirosa'rata 're wa za âma tâma rob'ui'ére za'ra. Âne ma tô Uburé Danhib'apito hã tinha.”

¹⁷ Taha pari ma tô duré tinha, âne:

“Iwasété za'ra na oto âma 're isipo're pu'u mono ô di za, duré marĩ iwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono zém na zama.”

¹⁸ Âhã wa, 'Re ihâimana u'âsi mono, dawasédé te te oto da'âma 're a'madâ'â mono ô wa, marĩ dai ô di oto, danhimizama zata na danhoprubzé da te 're isômri za'ra mono zé hã, dawasédé te te da'âma 're a'madâ'â mono tô da hã.

'Re ihâimana u'âsi mono u, 'râwi wa za wasina rotété za'ra ni

¹⁹ Tahawa, isisânawã norĩ, Zezusi hã wedepo'o nhonhi'rãmi na idâ'âzéb u'âbã, te rob'umnhasi uptabi hã wama 're hâimana za'ra, 'Ri're wa'wa Iwazé pese uptabi 'Re ihâimana u'âsi mono 're isãmra mono zéb u 're iwanhisisi mono zéb da hã.

²⁰ Zazahã ihâpa 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'rãihã âma isa'o u'âbã, tô tihâiba te te isômrizéb u'âbã, ma tô bâdâdi ité hã wama 'ridawa za'ra, dahâimana u'âsi zém nomri'wa hã. ²¹ Sasedoti danhipai u ipire uptabi hã te wama 're hâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa te te 're i'ab'madâ'â mono da hã, hãwa âma. ²² Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono u wa za 'râwi wasina rotété za'ra ni, wapê'ê na sena na duré Wanhib'apito umnhasi sina. Wapê'ê 're wawasédé, Cristu tiwapru na te te wama 're apari mono wa, wa za

âne hã wa te 're 'manharĩ za'ra, wa te 're i'upa za'ra mono zé wi, te te 're wa'a-zani mono wa, duré wahãiba hã â uptabi na upsô na wama 're hãimana za'ra mono wa. ²³Wa za duré wasima 'madã'ã wê za'ra ni, Wanhib'apito umnhasi sina wa te 're irob'mahârã za'ra mono hã. E marĩ wa. 'Re ihãimana u'ãsi mono hã umnhasi uptabi wa, tinhimipisudu, za te te âma i'a'uwaimrami da hã. ²⁴Wa za duré wa te wasi'ãma 're rosa'rata za'ra, uburé 're wasipawaptob za'ra mono da, wasisawi sina duré marĩ iwê hã wa te wasima 're 'manharĩ wê za'ra mono da. ²⁵Isazei'wa na wasiré 're iwasi'rã'ôtô mono zé hã wa te rême za'ra ô di za, ni'wam norĩ te te 're i'manharĩ za'ra mono ne hã. Tazahã, wa za 're wasipawaptob za'ra duréi nhipai u, âhã na hã bâdã te te oto sina irob'umhutu na 'madã'ã za'ra wa'aba wa.

²⁶E marĩ wa. 'Re ihãimana u'ãsi mono nhimiroti tô sena hã, wa te 're waihu'u pari za'ra mono nherê, wasihawim na wawasété na wa te âma 're uzusi za'ra mono wamhã, marĩ hã hãimana ô di oto, sô 're wasiwasutu za'ra mono wa, wawasédé te te wama 're ipari za'ra mono da hã. ²⁷Tazahã, wapahi si te za oto wama 're hãimana za'ra, romhutu'ô za wama 're iromhãimana za'ra mono zéb zô 're wanhimipari za'ra mono sina. Wa za tô 're wapahi za'ra, Da'ãma rowairébézé za ihãimana ma hã duré uzã ipipa 'Re ihãimana u'ãsi mono zada 're ihãimana za'ra mono norĩ, za te te 're i'a'uprosi mono ma hã. ²⁸Ni'wa hã 'Re ihãimana u'ãsi mono nhimiroti zahi na Mozési te te irob'ui-érézé te te 're a'madã'ã pese mono ô wamhã, te za dama ipire norĩ hã tâma pisutu za'ra idã'ázé hã, maparane niwamhã si'ubdatô iwasu'u'wa norĩ nhimirowasu'u te te wapari za'ra parimhã, marĩ na te te i'upazém na âma rowairébé hãimana wamhã. ²⁹Tawamhã bété e niha te za tiromhãiba, 'Re ihãimana u'ãsi mono 'ra te te 're i'ruiwapari za'ra mono norĩ ma hã, duré 'Re ihãimana u'ãsi mono Ti'ra wapru na ropisudu ité te te i'manharĩ hã marĩ dai ô na, te te 're i'madã'ã za'ra mono norĩ ma hã, te te âma 're da'a'upsôĩ mono nherê. E niha te za duré tiromhãiba za, 'Re ihãimana u'ãsi mono Pê'êzani te te 're i'ruiwapari za'ra mono norĩ ma hã, ta hã te te 're sawi pese za'ra mono nherê. Ma'ápé âma rosa'rata za'ra wa'aba, niha za iromhãimanazém na hã, rob'manharĩ pipa, za âne 're ihãimana za'ra mono norĩ te te 're isépata za'ra mono na hã, Mozési te te irob'ui'érezém na roti zahi te te 're i'madã'ã pese za'ra mono ô norĩ, te te 're irobzépata za'ra mono zém nhipai u pese. ³⁰E marĩ wa. Wama waihu'u pese za'ra wa, âne na inhari'wa hã: "Íwétési da'ruiwa'âbã'wa hã. Wa hã wa za te dama âma 're awa'rãmi, marĩ, da te 're i'manharĩ wasété za'ra mono wa'rãmi." Te duré tinha, âne: "Uburé Danhib'apito hã tinhib'a'uwê norĩ âma te za te te 're arowairébé." ³¹Ipipa uptabi, ni'wa hã 'Re ihãimana u'ãsi mono idã'ã'ô nhib'rata oto waptã'ã wamhã!

³²Ma'ápé, âma aipo're pu'u za'ra wa'aba, duréihã Cristu 're saze na'rata za'ra wa'aba mono wi hã. Taha bâtã mono na hã, 'Re ihãimana u'ãsi mono te rowa'a, aipê'ê 'reb za'ra wa'aba te te oto 're rowa'a mono wamhã, ma tô marĩ hã ahã na 're isépata za'ra wa'aba mo. Tane nherê, ta hã te te ai'ãma ai'uté za'ra wa'aba ô di. ³³Nimahã na hã danho'a ma tô da te ai'ãma 're wasété za'ra wa'wa. Ma tô duré da te aima 're rob'manharĩ wasété za'ra wa'wa, danho'a. Duré nimahã na ma tô aré asima 're iwê za'ra wa'aba mo, isu 're robzépata za'ra wa'aba mono da, da te tâma 're irob'manharĩ wasété za'ra mono norĩ zu. ³⁴Dazazéb 're, 're isimasa mono norĩ zu, ma tô 're irobzépata za'ra wa'aba

mo. Duré uburé marĩ aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono hã, da te aiwi 're waibui wa'aba mono wamhã, ma tô ato sina 're i'wapé za'ra wa'aba mo. E marĩ wa. Taha nhipai u marĩ iwē uptabi hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wa, ône u'âsi za aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono hã, si'utõrĩ âna. ³⁵Tahawa, ma'âpé rême za'ra wa'aba tô, rob'umnhasi sina 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã. Ta hã te za te te aima 're âwisi za'ra wa'wa, aipawa'â isa'etê uptabi hã. ³⁶Marĩ hã te za 're i'wapéi hã za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're iwē mono zé hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono pari, 're waibui wa'aba mono da, te te âma iropisutuzé hã. ³⁷E marĩ wa. Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te te nharĩ wa, âne:

“Ta hã we imorĩ da hã, sô rowaptâ'â waihu'u ô di za. Sô rowaptâ'â ô di za tô.

³⁸ Īnhib'a'uwē norĩ, te ĩsima 're iwē mono zéb zarina uburé te te 're ĩ'manharĩ za'ra mono norĩ hã te za 're hâimana u'âsi za'ra, te te 're ĩ'umnhasi za'ra mono sina.

Tazahã, ni'wam norĩ apã 're sipizari za'ra mono wamhã, tâma 're ĩto za'ra mono ô di za.”

³⁹Tane nherê, wa norĩ hã apã 're iwasipizari za'ra mono ô, duré 're iwasi-simini za'ra mono ô. Tazahã, Wanhib'apito umnha hã te wama 're hâimana za'ra. Duré wanho'reptuzé hã wa tô wasina uwaimrami za'ra ni.

Wanhib'apito Zezusi hã, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zé

11 ¹Re ihâimana u'âsi mono, wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zé hã, ta hã wasiwawã âna 're iwanhimipari za'ra mono zé, za wa te 're iwaibui mono na, sô 're iwanhimipari za'ra mono hã, duré wa te 're iwaihu'u za'ra mono zé, sena na marĩ 're ihâimana za'ra mono na, watômo na wa te 're i'madã'â waihu'u za'ra mono ô hã. ²Duréihã wahi'rata norĩ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina, ma tô te te 're awē-sãmri.

³Re ihâimana u'âsi mono, wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina, wa wa te 're sadaihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono timreme na uburé marĩ 're ihâimana za'ra mono te te i'apoto na hã, duré marĩ datômo na da te 're i'madã'â waihu'u pese za'ra mono hã, 're ihâimana za'ra mono na, datômo na da te 're i'madã'â waihu'u za'ra mono ô na te te i'apoto na hã.

⁴Abéu hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, ma tô tâma tinhopru, Caihĩ nhoprubzém nhipai u iwē uptabi na. Te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã oto 'madã, 're imorĩ wē na, 'Re ihâimana u'âsi mono hã isôprubzé te te wēsãmri wa. Te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, te zahadu Abéu âma 're dasipo're pu'u za'ra, dã'â nherê.

⁵Duré Enoqui hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, ma tô idã'âzé wi sô'reptu. Ma tô sitême ti'ã, hãiba ré. Taha parimhã ni'wa hã te te oto sôpêtê ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te sitême âri wa. Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te tinha, âne: “Re ihâimana u'âsi mono hã, Enoqui te te sitême âri wana ré hã, ma tô âma 're to.” ⁶Ni'wai ma,

'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zé hâimana ô nherê, te te sina tâma 're rowê waihu'u mono ô di. E marî wa. Ni'wa itême morî da wamhã, tô i'ru zahi 're ihâimana mono na te te isaze da hã, duré te te 're waihu'u wê za'ra mono da, sô 're isôpré mono norî te te 're i'apawa'âbâ mono na hã.

⁷Noé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, ma tô wapa, te te ipo're pu'uzé hã, marî za iwairébézém na datômo na da te i'madâ'a waihu'u za'ra ô na. Noé hã 'Re ihâimana u'âsi mono mreme ma tô wapa. Tahawa, uba're wawê hã ma tô 'manha, arca na isisi hã. Taha na 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô sô'reptu, duré isipoto hawî a'uwê norî zama. Âne wa, Noé te te i'manharízém na ma tô dama hâi'rê, ti'ai âma dawasété na 're idanomro mono na. I'uwaibaba na 're ihâimana mono na ma tô duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're 'madâ'a oto, te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina.

⁸Abra'ã hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, ma tô wapa, sô hârâ wamhã. Tahawa, ti'a hã te te tâma sômri da, te te âma tâma iropisutuzéb u, ma tô watobro, Abra'ã hã. Tite ti'ai wa'ôto nho'u hã ma tô tirê, nimomo imorízé hã te te waihu'u âna. ⁹'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina ma tô 're sãmra dasiré a'uwê'o na, ti'a, 'Re ihâimana u'âsi mono te te âma tâma iropisutuzéb âma. Romhã 'manharî na 'ri wa, ma tô 're sãmra, Izaquihi ré duré Zacoho ré zama. Ta norî zama, ma tô timra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te iropisutuzé hã. ¹⁰Abra'ã hã ma tô 're simipari, 'ri nho'u isâna'rata ré zô, ni'wa te te ipru waihu'u ô zô, 'Re ihâimana u'âsi mono te te âma irowa'ôto zô, duré te te i'ri nharî zô zama.

¹¹Abra'ã hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina ma tô oto sidamama, hâiba prédu pese nherê, duré Sara hã 'ra waihu'u ô nherê. Abra'ã hã ma tô saze, 'Re ihâimana u'âsi mono tinhimiropisudu za te te âma tâma i'uwaimrami na hã. ¹²Âne wa, misi aibâ hawî idâ'âzéb u nherê, ma tô oto isihudu norî hã ahâ uptabi na 're poto za'ra, wasi norî hâiwa na 're isimasa mono ne, duré sa'rata waihu'u âna â zaihã na supara 're isimi'wara mono ne.

¹³Aihîni â norî hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zéb ré, ma tô tidâ'a za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te iropisutuzé hã te te waibui âna. Tane nherê, ma tô romhã na 'madâ'a za'ra. Ma tô duré 're to za'ra i'u'âbâ. Dasiré a'uwê ô na ma tô dama 're siwasu'u za'ra, duré hâiwip si 're inomro mono na, daro mono bâ. ¹⁴Âne na 're isiwasu'u za'ra mono norî hã te te 're hâi'rê za'ra, tirob uptabi zô sima sô 're isôpré mono na hã. ¹⁵Te te 're rosa'rata za'ra mono ô di, tinhipti'ai u apâ te te sina isiri za'ra da hã, iwairébézém hawî. Te te sima wê za'ra 'wa'âhã, te aré bâdâ tâma tihâimana za'ra, apâ te te sina isiri za'ra zéb da hã. ¹⁶Tazahã, te sima sô 're sôpré, ti'a 're isi'ubumroi mono zéb da hã ti'a danhipai u iwê uptabi zô, tô hâiwa âma 're ihâimana mono zô. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã 're sisé waihu'u mono ô di, ite za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono na te te siwi 're isisi mono na hã. E marî wa. Ta hã si'uihã na 'ri nho'u te te sô pisutu za'ra wa.

¹⁷Abra'ã hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, ti'ra Izaqui hã ma tô aré tâma tisô, dâ'a da, tâma âma isôprub da hã, te te pibui wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô âne wana ré tâma ropisutu,

Abra'ahā ma, za isihudu i'ahā uptabi na hā. Tane nherē, ma tō sisa'ra pese, ti'ra misi nherē, te te tāma sōmri da, dā'ā da. ¹⁸Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō tāma tinha, āne: "Izaquihi hawip si te za asihudu hā aima 're hāimana za'ra, te āma aima iropisutu za'ra hā." ¹⁹Abra'ā hā ma tō waihu'u, 'Re ihāimana u'āsi mono iwaihu'u pese uptabi na hā, Izaqui za apā te te ihāiwa'utu na hā. Tahawa, Abra'ā hā āne te te nharī wa, ma tō dā'ā āna apā 'Re ihāimana u'āsi mono hā i'ra Izaqui tāma tisō, aré dā'ā wa, apā te te ihāiwa'utu ne.

²⁰Izaqui hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono wi rowaptē, iwē hā te te tāma 're apisutu zahuré mono da, Zacoho ma duré Ezauhu ma zama.

²¹Zaco hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, dā'āzéb u pesere hā, ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono wi rowaptē, iwē hā te te tāma pisutu zahuré da, Zuzéhé 'ra norī ma. Ta hā ma tō 'Re ihāimana u'āsi mono āma tiwata, tisiwazusizém na si'upari sina.

²²Zuzé hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, dā'ā ma, ma tō rowasu'u, Izaraéu nhihudu norī Ezitu hawi za iwairébézém na hā. Ma tō duré roti, ihāiba hā na za marī da te i'manharī za'ra zém na hā.

²³Mozésihi mama norī hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te sina 're i'umnhasi zahuré mono zéb zarina, Mozési hā poto wamhā, ma tō simi'uri zahuré, si'ubdatō a'amo na. Ta hā 'watébrémi iwē na ma tō 'madā'ā zahuré. Tahawa, pahi zahuré ō di, apito nhimiroti zahi te te i'madā'ā pese zahuré ō da hā.

²⁴Mozési hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, oto si'aibā wamhā, te te sima wē ō di, Faraoho 'ra sipi'oi 'ra na da te dasiwi 're i'mahārā mono da hā. ²⁵Re ihāimana u'āsi mono nhīb'a'uwē norī siré, da te tāma 're irob'manharī wasété mono da si, ma tō sima wē, marī iwē si tāma hāimana za'ra da nherē, bātā umro na, dawasédé da te 're i'manharī za'ra mono zém na da te dasima 're irowē za'ra mono zém na hā. ²⁶Ma tō sima āma rosa'rata waihu'u, Cristuhu u'ābā te te tō robzépata da, Ezitu 're isibro wē na tāma 're ihāimana mono nhipai u. E marī wa. Te te sima 're 'madā'ā pese mono wa, romhutu'ō tipawa'ā za te te i'ārizé hā.

²⁷Mozési hā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, ma tō watobro Ezitu hawimhā, apito Faraō za isahizé ma pahi āna. Siptete sina ma tō āma uzusi, 'Re ihāimana u'āsi mono i'madā'ā waihu'u'ō te te i'madā'ā ne hā. ²⁸Mozési hā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, ma tō āma sāna'rata, Pascoa na dato nhisi na romhu'u na hā. Ma tō duré ti'ru, 'ridawa hā pone'ērebā wapu na da te sapré mono da, Izaraéu nhihudu norī nhorōwa mono na hā, Hāiwa hawi Romhuri'wa Dapā-rī'wa hā te te simro tō da, i'ra poto'rata norī hā.

²⁹Izaraéu nhihudu norī hā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina, ma tō Â pré na â poré nhisi na saprī za'ra, ti'ai 'ré na 're idanomro mono ne. Tawamhā ezipsiu norī hā te te aré saprī za'ra da nherē, ma tō â poré hā suwa za'ra.

³⁰Izaraéu nhihudu norī hā, Zerico te te siwi uirī wa, 7 bādā isi'utōrī na sisoré pese na te te nasi ropārī za'ra mono wamhā, ma tō 'ri nho'ōmo 'wawi wa'ra hā rere, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina. ³¹Raabi siwa'ābā zō 're isi'rui mono hā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sina 're i'umnhasi mono zéb zarina, 'Re ihāimana u'āsi mono nhīb'rata dā'ā ō

di dasiré hã, isimiroti te te 're i'madââ za'ra mono ò norî siré hã. E marî wa. Wapsâi'a'wa norî hã te te mrami wê wa, ta hã.

³²E marî, wa za duré wasu'u. Bâtâ ò di, Gidiã te iwasu'u da hã, duré Baraquî hã, duré Sâsã hã, duré Zéfité hã, duré Davi hã, duré Samuéu hã, duré 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norî zama, te iwasu'u za'ra da hã. ³³Ta norî hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina, ma tô ti'ai wa'ôto nho'ômo mono bâ 're idahâimana za'ra mono norî âma hã, ai'uté za'ra. I'uwaibaba si ma tô marî hã te te 're 'manharî za'ra. Tahawa, ma tô sina uwaimrami za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te iropisutuzé hã. Hu'u zérépa norî hã ma tô sadawa nhitob za'ra. ³⁴Unhama ro'o nhiptede hã ma tô siwi tiwî. Ma tô duré sis'oreptu za'ra, sib'ézé 'wapa na da te simro da nherê. Sib'uwa za'ra di aré. Tane nherê, ma tô oto 're siptete pese za'ra. Dasi'wapéi wamhã, da te âma 're ai'uté waihu'u za'ra mono ò di. Ma tô duré te te 're ai'uté za'ra, darob amoi hawi dasi'wapéi 'manharî'wa norî âma hã. ³⁵Pi'ô norî hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina, ma tô tiwi 're idââ za'ra mono hã apâ tâma tihâiwa'utu za'ra. Nima norî hã ma tô da te 're hã za'ra, 're idââ za'ra mono zéb u. Te te 're wê'ô za'ra, da te 're isani za'ra mono da hã, tinhorôwa u oto 're nomro mono da, taha upana danho'reptuzé te te sina 're i'uwaimrami za'ra mono da si, danhipai u 're ihâimana mono hã. ³⁶Nima norî âma ma tô 're dawaê za'ra. Ma tô duré da te 're hã za'ra, abazei hã nhorô 'manharî na dapré'ézém na. Duré nima norî hã ma tô da te 're pawasisi za'ra, cohêti na. Duré dazazéb 're, ma tô da te 're sé. ³⁷Nima norî hã ma tô da te 're simro, êtê na. Duré nima norî hã ma tô da te 're é za'ra, iwâiwa. Duré nima norî hã sib'ézé 'wapa na ma tô da te 're simro. Siwa'râmi ma tô 're nomro apâ. Pone'ërebâ zéré mapu hã 'manharî na ma tô 're si'ûza za'ra, duré pone'ërebâ zéré uzé hã 'manharî na zama. Sibrob âna ma tô 're nomro, da te tâma 're rob'manharî wasété za'ra mono sina, duré da te 're waibui wasété mono sina. ³⁸Hâiwip si ma tô 're nomro, rop si 're irosa'wari mono na duré êtê râihâ na zama. Êtê wa ab're siromo wa, ma tô 're hâimana za'ra, duré ti'ai wa ab're siromo wab zama. Ti'ai âma isazei'ô'wa norî hâimana zém nei ò di, danhipai u hâimana wê na 're hâimana za'ra mono wa.

³⁹Te te saze za'ra wa, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô uburé â norî hã wêsâmri za'ra. Tane nherê, ti'ab ré hã te te sima waibui ò di, te te iropisutuzé hã. ⁴⁰E marî wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã iwê uptabi na isipai u te te wanhowa rowa'ôto za'ra wa. Tâma wê uptabi di, wawê na 're wahâimana za'ra mono da, te te iwa'manharî za'ra da hã. Ma tô duré sima wê, te te sina 're i'umnhasi za'ra mono norî, wê uptabi na oto 're ihâimana za'ra mono da hã. Tane nherê, te te pisutu ò di, wawana te te ipibu za'ra da hã, dawê uptabi na oto 're idahâimana za'ra mono zé hã.

'Re ihâimana u'âsi mono hã Wamama za'ra

12 ¹Oto wa norî hã te wama 're hâimana za'ra, wamana wawimhã ahâ uptabi na 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zém na te te dama 're ihâiré za'ra mono norî hã. Tahawa, wa za wasisiti sa'rê za'ra ni, uburé marî te te wawi 're iro'wa'rutu za'ra mono hã, duré wawasédé siptete na te te 're iwatété za'ra mono hã. Wa za duré 're wasisa'rei u'âsi, wa te 're sahâri za'ra mono âna, wa te 're 'wapéi hã za'ra mono sina, wawara hã

wama ipisutu za'ra zéb zarina iwasisa'rezéb da hã. ²Zezusihi âma si 're warĩti nho'ômo pese za'ra wa'aba mono. Ta hã wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zém nhana'rata'wa. Ta hã te duré te te wama 're a'manharĩ, ibã na wama 're ihâimana za'ra mono da, wahuré. Ta hã, dato za'ëtê zé, Imama te te tâma ipi-sutuzéb zarina, ma tô wedepo'o nhonhi'rãmi na tidâ'ázé hã 'wapé simi'ê na, te te âma wa'rãmi âna, wedepo'o nhonhi'rãmi na 're ihâimana wasété za'ra mono norĩ si, tâma rowazéb da, da te âma 're simroi mono nherê. Ta hã te âhã na hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimire niwĩ oto 're sãmra.

³Ma'ãpé âma rosa'rata pese za'ra wa'aba, te te irobzépatazém na simi'ê na te te i'wapézém na hã, tiwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono norĩ, sada sahi za'ra wamhã. Âne wap si, aiwi 're robzei'ô za'ra wa'aba mono ô di za, duré tiwi 're aiwairébé aba mono ô di za. ⁴Dawasété 'wapé na hã, zahadu 'mai'wa-péi wa'aba ô di atã'ázéb u hã, Zezusihi ne. ⁵E ma tô bété âma aipo're simrami za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono timreme na te te i'asiptete za'ra wa'aba zém na hã ti'ra ne te te aima inharĩ za'ra wa'aba zém na, âne:

“Ĩra, taré na âma rosa'rata tô, Uburé Danhib'apito pire na te te aima rob'manharĩ wamhã. Duré aihâimanazé hiri wê da, te te aima pêtê wamhã, aiwi robzei'ô tô.

⁶E marĩ wa. Uburé Danhib'apito hã te te 're i'azawi pese mono norĩ ma, pire na te te tâma 're arob'manharĩ mono wa, tihâimanazé te te 're sa'ra wê mono da, ti'ra na te te 're i'awaibui mono hã.”

⁷Robzépada hã 're 'wapé ze za'ra wa'aba mono asimi'ê sina, damama hã marĩ na i'ra te te upai wa, te te i'azârizé simi'ê na i'ra te te isépata ne. E marĩ wa. 'Re irobzépata za'ra wa'aba mono zé hã, te te aima 're hãiré za'ra wa'aba mono wa, 'Re ihâimana u'âsi mono ti'ra norĩ ma, te te 're irob'manharĩ mono zé hã. Tawamhã bété e iré bâ da'ra hã, imama niwamhã te te i'azâri ô hã, marĩ na te te upa nherê. ⁸A norĩ wa'wa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono, i'ra norĩ marĩ na te te 're upa za'ra mono wa, te te 're ihã za'ra mono ne, aima 're romhâimana za'ra wa'aba mono ô wamhã, âne wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra uptabi na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di tô, i'ra uptabi ô na 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa. ⁹Ti'ai âma wamama norĩ hã ma tô te te 're wahã za'ra, marĩ na wa te 're upa za'ra mono wamhã. Tawamhã wa tô wa te 're wazéb za'ra. Tahawa, isipai u za'ra wa za Wamama hãiwa âma 're isãmra mono hã wa te 're wapari pese uptabi za'ra. Tawap si wa za rowê na 're wahâimana u'âsi za'ra! ¹⁰Ti'ai âma wamama norĩ hã ro'rutu na ma tô te te 're wahã za'ra, marĩ na wa te 're upa za'ra mono wamhã, i'uiwaibaba na te te 're 'manharĩ za'ra mono da, te te 're irosa'rata za'ra mono zéb zarina. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono si i'uiwaibaba na si te te wama 're rob'manharĩ, rowê na si 're wahâimana za'ra mono da, wê uptabi na 're ihâimana mono zém na isiré 're wahâimana za'ra mono da. ¹¹Wawasédé wa te 're i'manharĩ za'ra mono u'âbã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwahã za'ra mono zém na wa te tô wasima 're rowê waihu'u za'ra mono ô di. Taha na awa'awi na hã ze za tô wawi tirobzei'ô. Tane nherê, taha parimhã romhutu'ômhã 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwahã za'ra mono norĩ hã wa za tô iwa'ã hã wa te 're waibu, dahâimanazé i'uiwaibaba hã duré datoi u'âsi dahâimanazéb zama.

Dapawaptobzé duré dapo're pu'uzéb zama

¹²Tahawa, ma'ápé asib'rada sadââ na aima ihâimana za'ra wa'wa hã hâimo sarôtô za'ra wa'aba! Duré aihî'râti sib'ware na aima ihâimana za'ra wa'wa hã siptete za'ra wa'aba! ¹³Bâdâdi awa'awi na si 're anomro aba mono. Âne wamhã, asiré para nhîb'ware na i'maihâimana 'wa hã 're 'râtêi mono ô di za. Tazahã, tô ipese da si.

¹⁴Sada 're asapêtê za'ra wa'aba mono, rowê na si uburé dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, duré aimawi 'Re ihâimana u'âsi mono ma si 're aihâimana za'ra wa'aba mono da zama. E marî wa. Ni'wa 'Re ihâimana u'âsi mono ma si aimawi 're hâimana mono ô wamhã, niwamhã te te 'madâ'â waihu'u ô di za, Uburé Danhib'apito hã. ¹⁵Ma'ápé âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, ni'wa hã te te rême tô da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimzawizê hã. Âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, ni'wa hã rowede iwarîrî zé ne dawazari prédup tô da, da'ahâ na te te da'awamnari tô da, tiwarîrî zé na. ¹⁶Ma'ápé duré âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, ni'wa hã dasina dahâimana na hâimana nhisêb âna 're hâimana mono tô da, duré ni'wa hã marî wazé pese na 're ihâimana mono hã te te 're awazé mono âna 're hâimana mono tô da, Ezauhu ne. Ta hã dasai wa'râmi ma tô wede da'ra ipoto'rata wa, imama uirî na aré tâma 're hâimana mono da, imama te te aré tâma ipisutuzê hã. ¹⁷Ta hã aima wasu'u waihu'u pese za'ra wa'aba di. Tâibâ parimhã ma tô aré sima wê, imama iwê hã te te tâma pisutu da, 'Re ihâimana u'âsi mono wi, te te âma rowaptêrê da. Tane nherê, imama hã ma tô wê'ô, te te i'manharizé te te âma isapri da hã waihu'u ô wa, imama hã iwê hã te te âma rowaptêrê da, wawa sina sima sô rîti nherê.

¹⁸A norî wa'wa hã asina rotété za'ra wa'aba ô di, Sinai na êtê 'râihâ nhisi i'upi waihu'u pese u hã, Izaraéu nhihudu norî te te sina irotété za'ra ne hã, êtê 'râihâ iro'o u hã, robra u hã duré rowa'u'u za'êtê u hã, ¹⁹danhimnhîhârâzém hârâ u hã duré damreme rârâ'â u hã. Izaraéu nhihudu norî hã, damreme te te wapari za'ra wamhã, ma tô sadawa uwati za'ra, te te tâma nhari zahu za'ra tô da. ²⁰E marî wa. Te te 'wapéi waihu'u za'ra ô wa, 'Re ihâimana u'âsi mono roti zahi te te tâma ihiri za'ra hã, âne: "Abaze zama, êtê 'râihâ te te upi wamhã, te za tô dasiwi wîrî ni, êtê na." ²¹Marî te te i'madâ'â za'ra hã pipa uptabi wa, Mozésihi zama ma tô tinha, âne: "Wa rêrê, îpahi te!"

²²Tazahã, a norî wa'wa hã ma tô aihutu 'wa êtê 'râihâ Siã u, duré 'ri nho'u Zeruzalê 'Re ihâimana u'âsi mono idâ'â'ô te u, hâiwa hawi romhuri'wa norî ahâ uptabi na hâiwa âma 're ihâimana za'ra mono zéb u. ²³Ma tô aihutu 'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra poto'rata norî si'râ'ôno âma ito za'êtê uptabi za'ra u, hâiwa âma isisi na rob'ui'ére ré norî hã. 'Re ihâimana u'âsi mono u ma aihutu 'wa, uburé Da'âma Rowairébé'wai u. I'uwaibaba na si 're ihâimana za'ra mono norî pê'êzani u, ma duré aihutu 'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma 're iwê za'ra mono zéb zarina si, rowê uptabi âma oto 're ihâimana za'ra mono norî u. ²⁴Zezusihi u ma duré aihutu 'wa, ropisutu zahi itê âma i'uwaïrami'wai u, iwapru te te âma 're ai'a'upsôï wa'aba mono da, te te isaza u, ropisudu iwê uptabi u, Abéuhu wapru nhipai u.

²⁵Tahawa, ma'ápé âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono! 'Re ihâimana u'âsi mono te te aima 're inharî za'ra wa'aba mono zé hã asiwi 're wê'ô za'ra wa'aba

mono tō, 're wapari za'ra wa'aba mono tō da hā. Ni'wam norī hā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimipo're pu'uzé ihawī ti'ai āma te te wapari za'ra tō da, te te 're iwē'ō za'ra mono hā, ta norī hā sisō'reptui waihu'u za'ra ō di. Tahawa, wa norī zama 're wasisō'reptui waihu'u za'ra mono ō di za tō, wapo're pu'uzé, wa te 're wē'ō za'ra mono wamhā, hāiwa hawī we 're ine mono hā. ²⁶Taha bātā na hā 'Re ihāimana u'āsi mono timreme na ma tō ti'a hā sāsā'ā. Tanei ō di, āhā na hā. Ma tō oto ropisutu zahi, āne: "Irēme ma, ti'a hā wa za duré sāsā'ā, hāiwa zama." ²⁷"Irēme ma" ā hā timreme hā ma wama hāi'rē za'ra, uburé marī te te i'apoto mono hā za isirési za'ra na hā duré za isisapri' za'ra na hā, taha zarina isisapri' waihu'u za'ra ō si, ōne u'āsi sisapri' āna 're hāimana za'ra mono da.

²⁸Tahawa, wa za āma 're wawata u'āsi za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're ida'a'madā'ā mono zé hā wa te waibui wa, marī te te irési waihu'u ō hā. Āne wa, 'Re ihāimana u'āsi mono āma wa za 're wawata u'āsi za'ra, wa te tāma 're irowē zani za'ra mono zéb uwaibaba, wa te 're wazéb za'ra mono sina. ²⁹E marī wa. Tō wate za'ra 'Re ihāimana u'āsi mono hā, uzā rob'uprosi pese 'wai wa.

**'Re ihāimana u'āsi mono ma, dahāimanazém na
da te 're irowē zani za'ra mono zé**

13 ¹'Re asisawi pese u'āsi za'ra wa'aba mono, asiré Cristuhu zazei'-wai wa, asisānawā na asima 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa. ²Asōrōwa u 're isihutu mono norī hā 're waibui wē wa'aba mono. E marī wa. Ni'wam norī te te 're idawaibui wē mono norī hā, hāiwa hawī romhuri'wa norī waihu'u āna te te 're waibui mono wa. ³Dazazéb 're, 're isimasa mono norī āma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono, isiré dazazéb 're, 're aimasa wa'aba mono ne. Danhib'rata te te 're irobzépata za'ra mono norī āma zama 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono, isiré danhib'rata 're irobzépata za'ra wa'aba mono ne.

⁴Dasina damrozé hā, uburé da te 're iwazé pese za'ra mono da si, iwē hā. Duré aibā imro ré norī hā, duré pi'ō imro ré norī zama, misi haré sena na sima 're ihāimana za'ra mono da si, iwē hā. 'Re ihāimana u'āsi mono hā hāimana nhiséb āna dasina dahāimana na 're ihāimana za'ra mono norī ma, duré damro na dawī 're isimisaihuri za'ra mono norī ma zama, te za ropire hā te te 're apisutu, te te āma 're i'arowairébé mono zéb zarina.

⁵Rob'uiirazéb zawi pese zarina 're anomro aba mono tō. Duré asima 're rowē za'ra wa'aba mono, awa'awi na asibro aima 're ihāimana za'ra wa'aba mono na. E marī wa. 'Re ihāimana u'āsi mono hā te te nharī wa, āne: "Niwa te airēme ō di za. Duré niwa asiwaprosi aihāimana da, asiti ihāimana ō di za." ⁶Tahawa, 'Re ihāimana u'āsi mono umnhasi sina wa za wa te 're nharī za'ra, āne:

"Uburé Danhib'apito si te te 're ipawapto. Tahawa, marī ma 're ipahi mono ō di.

Āne wamhā, e 'wa hā marī iwasédé te te i'āma 'manharī da bā."

⁷Ma'āpé āma aipo're pu'u za'ra wa'aba, isaze na'rata za'ra wa'aba hawī asib-'ihā' za'ra wa'aba na, 'Re ihāimana u'āsi mono mreme te te aima i'mahārā za'ra wa'aba na hā. Ihāimana za'ra zém na āma rosa'rata pese za'ra wa'aba.

Duré sizusi za'ra wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zém na hã. ⁸ Zezu Cristu hã tihâimanazém na te te saprî waihu'u ô di, ahâmhã hawimhã, duré âhã na hã. Duré ône u'âsi, te za tô tihâimanazém na 're hâimana, te te âma saprî waihu'u âna. ⁹ Da'âma 're sasômri za'ra wa'aba mono tô, roti senai'ô na duré aimawi na da te 're irowasu'u za'ra mono na sipu'u pese na, Cristuhu wasu'uwê upana. Wapê'ê na wanhiptete sina âma 're iwanomro mono da si iwê hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizém na, mare di, dasa na roti, wa te 're i'madâ'â pese za'ra mono zarina hã. E marî wa. Dasa na roti te te 're i'madâ'â pese za'ra mono norî hã, taha âma roti te te 're pawaptob za'ra mono dai ô wa.

¹⁰ Danhoprubzéb zatazé aimawi hã te wama 're hâimana za'ra. Sasedoti norî 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã âma te te 're iromhuri za'ra mono norî hã, tâma 'ru zahi ô di, wate za'ra danhoprubzéb zatazém nhisiwi, danhimizama âma 're idanhoprub za'ra mono zém nhi te te 're ihuri mono da hã. ¹¹ Sasedoti tisiré norî nhipai u ipire hã te za danhimizama wapru hã ti'â, 'Ri're wa'wa Iwazé pese uptabi u, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, âma sôprub da, dawasété parizéb da. Tazahã, danhimizama hâiba hã te za zata ni, romhã 'manharî na 'ri isisôré nhiti. ¹² Âne wa, Zezusihi zama 'ri nho'u Zeruzalé nhiti ma tô dârâ, tiwapru na dawasété hawi te te 're da'upsôî mono da. ¹³ Tahawa, Zezusihi u oto wa te wasina rotété za'ra wa'aba, romhã 'manharî na 'ri isisôré nhiti, wa te sépata za'ra da, da te dasiwi sasômri wa, da te tâma irob'manharî wasété ne hã. ¹⁴ E marî wa. Âme ti'ai âma hã 'ri nho'u wama 're 'mai'hâimana mono ô di, isi'utôri waihu'u ô hã. Tahawa, 'ri nho'u niwa za we iwisi zô si, wa 're wanhopré, wa norî hã. ¹⁵ Tahawa, Zezusi wazada za'ra idâ'ázém na, wa 're wawata u'âsi za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono âma hã. Â hã âma 're iwawata za'ra mono zé hã, danhimizama zata ne âma tâma 're iwanhoprub za'ra mono zé, wazaihã na i'umnhasi sina âma 're iwawata za'ra mono zé hã. ¹⁶ Marî iwê 're i'manharî za'ra wa'aba mono zé hã 're sahâri za'ra wa'aba mono tô, duré 're idapawaptob za'ra wa'aba mono zéb zama. E marî wa. Â norî hã danhoprubzéb zata ne da te 're 'manharî za'ra mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te tâma 're irowê mono.

¹⁷ Ate za'ra wa'wa isazei'wa norî 'madâ'â'wa norî hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono. Duré isimiroti zahi zarina 're anomro aba mono. E marî wa. Ta norî hã aipê'ê 're aima ropire za'ra wa'wa hã te te 're 'madâ'â pese za'ra mono wa, za 'Re ihâimana u'âsi mono ma, tinhimiromhuri na 're isiwasu'u za'ra mono na tâma waihu'u pese za'ra wa. Ta norî hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono wamhã, romhuri te za to sina te te 're 'manharî za'ra. Tazahã, 're wapari za'ra wa'aba mono ô wamhã, tâma robzei âna te za te te 're romhuri za'ra. Taha zarina aihâimanazéb remhã marî iwê te te aima 're sani za'ra wa'aba mono ô di za.

¹⁸ Ma'âpé wa'âma 're rowaptêrê u'âsi za'ra wa'aba mono. Wasiwawã za'ra ô di, marî na wa te i'upa za'ra zé te te wawi ro'waré za'ra ô wa. E marî wa. Wa te wasima 're wê u'âsi za'ra mono wa, marî i'uwaibaba si wa te 're 'manharî za'ra mono da. ¹⁹ Tahawa, wa za aiwi waptêrê za'ra wa'wa, ipê'ê na te isima iwê uptabi na. Ma'âpé 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono hã apâ te te atême îzatôri za'ra wa'aba da, waptui uptabi na.

²⁰ 'Re ihâimana u'âsi mono Rowê Nhomri'wa hã ma tô hâiwa'utu, Wanhîb-'apito Zezusi hã. Ta hã te 're hâimana, Pone'êrebã 'madâ'â'wa Ipire uptabi

na. Ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô hâiwa'utu, tiwapru te te wazada isa'wari u'âbâ. Taha na ma tô oto ropisutu zahi isi'utôri waihu'uô hã tob'rata to, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. ²¹'Re ihâimana u'âsi mono Rowê Nhomri'wa hã, uburé marĩ iwē te te aima 're isômri za'ra wa'aba mono da si, iwē hã, te te sima 're iwē mono zéb zarina iwē si 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono da hã. Duré Zezu Cristuhu u'âbâ, uburé marĩ te te wa'âma 're i'ab'manharĩ mono da si, te te tâma 're irowē mono zarina. Tahawa, Cristuhu âma si 're iwawata u'âsi za'ra mono da si, iwē hã, ône u'âsi. Tane tô.

Roti i'rāsudu

²²Īsisānawā norĩ, wa za âma aiwi waptērē za'ra wa'wa. Ma'āpé asimi'ē na 're wapari za'ra wa'aba mono, ā hã te âma aima irob'ui'ére za'ra wa'aba zé hã, te âma 're asiptete za'ra wa'aba mono da. E marĩ wa. Ā hã te aima irob'ui'ére za'ra wa'aba zé hã pa uptabi ô wa. ²³Wa ĩsima wē, waihu'u za'ra wa'aba da, wasisānawā Timotiu hã dazazém hawi iwatabro na hã. Ta hã wei ĩtēme morĩ su'u wamhã, wa za âma ĩsiré saprô, te asabu za'ra wa'aba da, âma ĩmorĩ wamhã.

²⁴Ma'āpé wama sawi za'ra wa'aba, uburé ate za'ra wa'wa isazei'wa norĩ 'madâ'â'wa norĩ hã duré uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norĩ zama. Italia âma isazei'wa norĩ hã te duré âma asawi za'ra wa'wa.

²⁵'Re ihâimana u'âsi mono ma, wa ai'âma 're ĩmreme u'âsi za'ra wa'wa, isi-mizawizé hã ai'âma 're ihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da si!

Tiagu

Daro mono bâ isazei'wa norĩ ma, Tiagu te te irob'ui'érézé

Ibaihâi wasu'uzé

Ã hã ibaihâ na rob'ui'éré'wa hã Tiagu na isisi. Ta hã, Zezusihi no (Marcus 6.3). Atu 21.18 âma hã ma tô Tiagu hã wasu'u, âne: Zeruzalê âma isazei'wa norĩ 'madâ'â'wa. Ta hã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ ma rob'ui'ére hã tisô, da te âma 're rob'manharĩ wasété za'ra mono wa, daro mono bâ te te iropéi mono norĩ âma hã. Tiagu hã ma tô Wamama zazei'wa norĩ ma waihu'u za'ra, Zezusi hã te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zém na taré dama 're siwasu'u za'ra mono tô da, i'uwaibaba na si 're hâimana za'ra mono ô nherê. Ni'wam norĩ hã sena na Zezusi hã te te sina 're umnhasi pese za'ra mono wamhã, isiré u'âsi te za tô 're hâimana wê za'ra.

Marĩ, ahâ na dazada 're ihâimana za'ra mono zé

1 ¹ Wa hã Tiagu, 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa, duré Wanhib'a-pito Zezu Cristuhu ma zama, wa âma asawi za'ra wa'wa, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê ropâ 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã.

² Ísisânawã norĩ, marĩ ahâ na asada 're hâimana za'ra wa'aba mono wamhã, ato za'etê na 're aihâimana za'ra wa'aba mono, sipu'u pese na marĩ asada 're hâimana za'ra wa'aba mono nherê, 're irobzépata za'ra wa'aba mono zéb da hã. ³ E marĩ wa. Aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, âne hã: 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé, sena zô, aipibuzé hã asada 're hâimana za'ra wa'aba mono parimhã, te za oto aima 're hâimana za'ra wa'wa, asiptete na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã, wê na âma 're ro'rahâri za'ra wa'aba mono wamhã. ⁴ Asiptete na oto 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã, ibâ na aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wap si, aiprédup sina duré i'uwaibaba na oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, marĩ na 're upa za'ra wa'aba mono âna. ⁵ Ni'wai wi aiwazarib za'ra wa'aba hã, dahâimanazém na rowaihu iwê zô tiwi rowaptâ'â wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono wi te te waptêrê. Tawamhã te za tâma tisô, tâma wê uptabi wa, da'âma 're isiwãrĩ mono da hã. Tahawa te uburé te te dama 're anhomri, wê na. ⁶ Re ihâimana u'âsi mono i'umnhasi sina, te za duré tiwi 're irowaptêrê za'ra wa'aba mono, 're asiwawã za'ra wa'aba mono âna. E marĩ wa. Ni'wa hã siwawã wamhã, ta hã aiwa â sisasisi ne, rowa'u hã te te 're i'âzasisi mono ne. ⁷ Ni'wa hã âne hâimana wamhã, te te rosa'rata tô, Uburé Danhib'a-pito za marĩ te te tâma isômri na hã. ⁸ E marĩ wa. Isimirosa'rada hã misi tâma hâimana ô wa, duré tihâimanazém na waptu na te te âma 're saprĩ mono wa.

⁹Isazei'wa hã sibrob ò wa, dama wapu na 're hãimana mono nherê, te za tôte te te sima 're rowê, 'Re ihãimana u'âsi mono ma si, pire na 're hãimana mono wa. ¹⁰Tane, ni'wa isazei'wa hã sibro pese na 're hãimana mono nherê, te za durê te te sima 're rowê, 'Re ihãimana u'âsi mono hã te te tãma 'manharĩ wamhã, dama wapu na oto 're hãimana mono da. E marĩ wa. Ni'wa hã sibro pese nherê, te za sô tirobaba, romnhirãrã rom na 're isimasa mono ne. ¹¹Bãdã hã 'rãĩ watobro wamhã, durê rowa'ro uptabi wamhã, te za 'ré, rob're hã. Isu hã te za durê rere. Tawamhã 'madã'ã ze na ihãimanazé hã te za ai'utô. Tane durê isibro pe hã. Tinhibrom na si 're 'rãza'õtô mono ré, te za sô tirobaba.

'Re ihãimana u'âsi mono hã te te 're da'apibui waihu'u mono ò di, iwasété na hã

¹²Ni'wai ma 're rowê uptabi mono di, robzépata nherê, siptete u'âsi 'Re ihãimana u'âsi mono ãma 're ihãimana mono ma hã. E marĩ wa. Ipi buzé robzépata na te te ãma saprĩ wê wamhã, 'Re ihãimana u'âsi mono hã te za tãma pisutu dahãimanazé isi'utôri ò, te te 're i'azawi pese mono norĩ ma, te te ãma iropisudu hã.

¹³Ni'wa sada ipibuzé hã hãimana wamhã, niwa te te nharĩ tôte, ãne hã: "Re ihãimana u'âsi mono hã ma ipibu." E marĩ wa. Ni'wa hã te te pibui waihu'u ò di, 'Re ihãimana u'âsi mono, tiwasédé te te i'manharĩ da hã. Durê simipibui ò di ta hã, dawasédé, da te i'manharĩ da hã. ¹⁴Dahãiba mono bã dapi buzé hã te dama 're hãimana za'ra, 'rãwi marĩ iwasédé, da te 're i'manharĩ za'ra mono zéb zarina, da te dasima 're iwê za'ra mono zé hã te te sitême 're da'wani za'ra mono wa, durê iwê newa te te 're da'rãiwamnari za'ra mono wa. ¹⁵Tawamhã ã hã 'rãwi marĩ iwasédé, da te dasima 're iwê za'ra mono zé hã, dapê'e 're sihãiba wamhã, dawasédé, da te 're i'manharĩ za'ra mono zé hã te za oto podo. Tawamhã dawasédé hã sa'ëtê wamhã oto, ni'wa hã te za tiwĩ, iwasédé hã.

¹⁶Isisãnawã norĩ, ãma i'asawi pese za'ra wa'aba norĩ, ãne na 'rãwi asima 're rob'rãrata za'ra wa'aba mono tôte. ¹⁷Uburé marĩ iwê, durê i'uwaibaba wama 're ihãimana za'ra mono hã, ta norĩ hã hãiwa hawip si te wama 're hãimana za'ra, 'Re ihãimana u'âsi mono hãiwa na rob'uiwê'wa 're ihãimana za'ra mono norĩ Poto'wai hawip si. Ta hã tihãimanazém na te te saprĩ waihu'u ò di, awã isisaprĩ ahã ne hã. ¹⁸Te te sima iwêzéb zarina ma tôte 'manha, i'ra na 're wahãimana za'ra mono da hã, isimiroti tôte sena 're ihãimana mono zéb zarina, i'ra potôrata na 're wahãimana za'ra mono da, uburé marĩ te te i'apoto norĩ nhipai u.

'Re ihãimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're idahãimana za'ra mono zé

¹⁹Isisãnawã norĩ, ãma i'asawi pese za'ra wa'aba norĩ, ãma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono, ãhã na hã: 'Re asisa'ra pese u'âsi za'ra wa'aba mono, a'ã 're dawapari za'ra wa'aba mono da hã. Aimreme hã 're sani su'u za'ra wa'aba mono tôte, a'ã. Durê 're asahi su'u za'ra wa'aba mono tôte. ²⁰E marĩ wa. Ti'ai ãma 're idazahi za'ra mono zé hã, te te dama 're tébré waihu'u za'ra mono ò di, 'Re ihãimana u'âsi mono te te sima 're iwê mono zéb zarina, i'uwaibaba na 're idahãimana za'ra mono zéb da hã. ²¹Tahawa, ma'ápé 're rême pese za'ra wa'aba mono, uburé senai ò na dahãimana nhiséb ò na 're idahãimana za'ra mono zé hã, durê marĩ iwasédé aima 're ihãimana za'ra wa'aba mono hã. 'Re ihãimana

u'ási mono nhimiroti si 're waibui wē wa'aba mono, aipire na 're asi'madâ'a za'ra wa'aba mono âna, aipê'ê 're, te te aima 're i're za'ra wa'aba mono hã. Taha si waihu'u pese uptabi di, te te 're i'asô'reptu za'ra wa'aba mono da hã.

²²Ma'ápé isimiroti zarina 're aihâimana za'ra wa'aba mono. Mare di taré, iwapari'wa na hã, 'râwi asima 're rob'râ'rata za'ra wa'aba mono tō da. ²³Ni'wa hã isimiroti te te wapari nherê, âma hâimana ô wamhã, aiwa aibã hã za isi'madâ'a ne, dasi'madâ'ázém na. ²⁴Si'madâ'a parimhã, te za oto mo. Tane nherê, te za awa'awi ti'ubu na po're ha'â, isi'madâ'ázém na hã. ²⁵Tazahã, ni'wa hã 'Re ihâimana u'ási mono nhimiroti zahi iwē uptabi hã, rowê sina dasima iwē na 're idahâimana za'ra mono zém nhomri'wa hã, te te 're sabui pese mono wamhã, duré siptete sina âma 're hâimana mono wamhã, mare di, taré iwapari'wa na te te âma 're ipibui pese ô na hã, tazahã, ône u'ási âma 're ihâimana mono na hã, taha ma 're rowê uptabi mono di za, marĩ te te 're i'ab'manharĩ mono na hã.

²⁶Ni'wa hã, 'Re ihâimana u'ási mono nhimiroti zahi 'madâ'a pese 'wa na 'râwi 're si'madâ'a zeĩ mono nherê, timreme waptu na te te 're sani mono tō da, 're sitété mono ô wamhã, ta hã te za 'râwi te te sima 're rob'râmi. Tawamhã duré isimizaze hã marĩ dai ô di. ²⁷Danhimizaze i'uptabi hã duré tō sena hã, 'Re ihâimana u'ási mono Wamama hã te te 're i'awêsâmri mono hã, â hã: Imama'ô norĩ hã duré pi'oi mrotô norĩ hã da te 're pawaptob za'ra mono wap si, te te 're robzépata za'ra mono ré hã, duré 're dasi'madâ'a pese za'ra mono wap si, marĩ iwasédé ti'ai âma 're ihâimana za'ra mono na 're dasihâiba wamnarĩ za'ra mono tō da hã.

Aiwam na wa za dama 're wahâimana za'ra

2 ¹Isisânawã norĩ, Wanhib'apito Zezu Cristu wē uptabi na 're ihâimana mono zazei'wa na 're anomro aba mono wamhã, niwa aiwab ô na hã dama 're aihâimana za'ra wa'aba mono tō, daba'a na hã. ²Âne hã: Ai'rã'otô aba ré, aibã êtê waipo pré oru na isiptômohi tétézé hã, duré i'ua iwa'âbã za'êne hã sébré wamhã, duré aibã ihâiba amo sébré wamhã, isimarĩ'ô i'ua ihâ'ra-tare ré duré ihâi ra ré hã, ³âté tawamhã, te za i'madâ'a wē wa'wa, aibã i'ua iwa'âbã za'êne hã. Âne te za tâma inharĩ 'wa: "Âme asãmra, danhamrazé iwē ihâimana âma." Tane nherê, niwamhã âne te za inharĩ 'wa, isibrob'ô ma hã: "A hã ôme hâiwi asa na" niwamhã "Âme ti'ai wa asãmra, ipara âma." ⁴Âne hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, aiwab ô hã te 'râwi asima 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo. Duré asimirosa'rata wasété zarina, te daba'a na da'âma 're irowairébé za'ra wa'aba mo.

⁵Isisânawã norĩ, îma i'asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, ma'ápé iwapari pese za'ra wa'aba! E 'Re ihâimana u'ási mono hã te te pisutu za'ra â bâ, sibrob âna ti'ai âma datômo nho'a dama 're ihâimana za'ra mono hã, sibro pese na oto 're hâimana za'ra mono da, te te sina 're i'umnhasi za'ra mono zém na, duré Da'âma 're isib'a'uwē mono zém na âma 're site za'ra mono da, te te âma iropi-sudu hã te te 're i'azawi pese mono norĩ ma hã. ⁶Tane nherê, te taré na 're i'madâ'a za'ra wa'aba mo, isibrob'ô norĩ hã. E isibro pese norĩ hã te te 're aiwati pese za'ra wa'aba mono â bâ. E duré ta norĩ hã te te 're asimroi wa'aba mono â bâ, da'âma rowairébézéb u hã. ⁷E ta norĩ hã, Cristuhu nhisi iwē uptabi âma te te 're wasété za'ra mono â bâ, ite na tâma 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono âma hã.

⁸Danhib'apito uptabi nhimiroti, Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ére âne inomro hã 're 'madââ pese za'ra wa'aba mono wamhã: “Re da'azawi pese mono, 're i'asisawi pese mono ne”, tawamhã i'uwaibaba te za tô 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo. ⁹Tane nherê, aiwab ô na dama 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, aiwasédé hã te za 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo. Tawamhã Wamama nhimiroti zahi hã te za te te ai'âma 're aroti wa'wa, roti zahi hã 're upa za'ra wa'aba mono wa. ¹⁰E marĩ wa. Ni'wa hã roti zahi te te 're a'madââ pese mono nherê, misi na si'morôwĩrĩ wamhã, uburé te te i'a'upa na hã te za âma upa, misi roti si te te upa nherê. ¹¹Tô ô hã: “Damro na dawĩ asipsaihuri tô da” te te iroti hã, ma tô duré roti: “Da'maiwĩrĩ tô da.” Tahawa, damro na dawĩ asipsaihuri ô nherê, da'maiwĩrĩ wamhã, i'upai'wa na te za tô aihâiba, roti zahi hã rême wa, da'maiwĩrĩ da. ¹²Tahawa, ma'âpé dama 're rowasu'u za'ra wa'aba mono, duré 're aihâimana za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi zarina, za te te wa'âma rowairébé za'ra wa, isimiroti zahi hã wawasété wi te te 're iwa'azani mono hã. ¹³'Re ihâimana u'âsi mono hã nimahã bâta na te te da'âma arowairébé wamhã, ni'wam norĩ âma siba ô di za, da'âma 're isiba za'ra mono ô norĩ âma hã. Tanei ô di, ni'wam norĩ hã da'âma 're isiba za'ra mono norĩ hã. Ta norĩ hã te za pahi âna aimasa, Da'âma rowairébé'wa nho'remhã, Bâdâ Rowairébézé za ihâimana âma hã.

**'Re ihâimana u'âsi mono, da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã,
te za da te tâma 're romhuri za'ra**

¹⁴Îsisânawã norĩ, e marĩ da bâ, ni'wa hã te te nharĩ nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're i'umnhasi mono na hã, tane nherê, marĩ iwê te te 're a'manharĩ mono ô wamhã. E ône na te te 're i'umnhasi mono zé hã te te sô'reptu da bâ. ¹⁵Âté niwamhã asisânawã asiré isazei'wa duré âté niwamhã aihidiba asiré isazei'wa zama, i'uza zô tiwi rowaptââ wamhã, duré niwamhã âté dasa zô bâta sidâpâ âma ihâimana da hã. ¹⁶Tane nherê, tiwi sô irowaptââ na âma aimei wa'aba ô wamhã, marĩ dai ô di, âne si tâma nharĩ aba wamhã: “Rowê na si aimorĩ. Asi'uza na, asiwa'ro da. Duré asa na, i'mahâiwirizéb u.” Marĩ hã tâma sôMRI aba âna tâma nharĩ aba wamhã, e marĩ da bâ, tâma inharĩ aba zé hã. ¹⁷Tane duré 'Re ihâimana u'âsi mono, da te dasina 're i'umnhasi za'ra mono zé hã, siwaprosi hã hâimana waihu'u ô di. Marĩ iwê da te 're i'manharĩ za'ra mono zé isiré hâimana ô wamhã, dââ di.

¹⁸Âté ni'wa hã te za âne dama siwasu'u: “Ate iré hã 'Re ihâimana u'âsi mono asina 're i'umnhasi mono zé hã. Tazahã ite hã, marĩ iwê, wa te te 're a'manharĩ.” Tane wamhã, ma'âpé îma hâiré na, 'Re ihâimana u'âsi mono 're i'umnhasi mono zé hã, marĩ iwê 're a'manharĩ mono ô nherê. Tawamhã wa hã wa za aimã hâiré, 'Re ihâimana u'âsi mono te 're i'umnhasi mono zé hã duré isiré marĩ iwê te 're i'ab'manharĩ mono zéb zama. ¹⁹E ma tô isaze, misire 'Re ihâimana u'âsi mono 're ihâimana mono na hã. We di tô. Wa'uburé norĩ zama te duré te te 're saze za'ra. Ipipã te, te duré tâma 're rêrê'ê za'ra. ²⁰Aihâimana nhimiza'rese âna 're i'aihâimana mono! E waihu'u da hã asima wê â bâ, 'Re ihâimana u'âsi mono, da te 're i'umnhasi za'ra mono zé hã, marĩ iwê, da te 're i'manharĩ za'ra mono âna, marĩ dai ô na hã. ²¹E wahi'rada Abra'ã hã marĩ iwê te te i'manharĩ zarina, i'uwaibaba na 're ihâimana mono na, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 'madââ â bâ, ti'ra uptabi nherê, Izaquihĩ âma aré

tinhoprubzé hã te te i'manharĩ hã, danhoprubzé da te 're isa'ra mono zé, êtê za'ra nhisiwi. ²²Ma'ápé âma rosa'rata pese za'ra wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're i'umnhasi mono zé hã, duré marĩ iwê te te 're i'ab'manharĩ mono zé hã, siré te te 're iromhuri zahuré mono na hã. Marĩ iwê te te 're i'ab'manharĩ mono zéb zarina, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're i'umnhasi mono zé hã simisutu wahuré na hã oto tâma tihâiba. ²³Âne wa, ma tô sina uwaimra, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére te te âma inharĩ hã, âne: "Abra'ã hã ma tô saze, 'Re ihâimana u'âsi mono. Tahawa 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô oto te te 're 'madâ'a, i'uwaibaba na 're ihâimana mono na." Tahawa Abra'ãhã wamri hã, 'Re ihâimana u'âsi mono siwaihu'u na. ²⁴Tahawa ma'ápé waihu'u za'ra wa'aba. 'Re ihâimana u'âsi mono hã ni'wa i'uwaibaba na 're ihâimana mono na te za te te 're 'madâ'a, ihâimanazéb zarina, mare di, te te 're i'umnhasi mono zém na si hã.

²⁵Âne ma tô duré tiromhâiba, Raabi pi'ô siwa'âbã zô 're isi'rui mono ma hã. 'Re ihâimana u'âsi mono hã i'uwaibaba na 're ihâimana mono na ma tô 'madã ta hã, te te i'manharizém na, Izaraéu nhihudu norĩ wapsã'i'wa norĩ hã tinhorôwa u te te 'mazasi wa, duré âma sime zahuré wa, bâdâdi aimawi na pusi da, 'ri nho'ômo hawimhã.

²⁶Ni'wai wi ipê'ezani, ihâiba hawi watobro wamhã, dâ'a di. Tane duré marĩ iwê, da te 're 'manharĩ mono âna, 'Re ihâimana u'âsi mono, da te dasina 're i'umnhasi mono zép si dama 're hâimana mono wamhã, dâ'a di. Marĩ dai ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono, da te 're i'umnhasi mono zép si hã.

**Damreme wasété zani wi, 're dasitéte za'ra mono sina,
're idahâimana za'ra mono zé**

3 ¹Isisânawã norĩ, asiré 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono hã, ai'ahã na dama rowahutu'wa na 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô di za, aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, wa te dama 're irowahutu za'ra mono hã, Wanhĩb'apito hã danhipai u pire na za te te wa'âma i'arowairébé na hã. ²Uburé wa norĩ hã wa wahâimanazém na wa te âma 're upa za'ra. Ni'wa hã timreme na te te âma 're upai mono ô wamhã, ta hã te i'uwaibaba na si 're mo. Duré siwi 're isimi'rãmi mono zé hã, tâma waihu'u pese di. ³Awaru zada'rê 're, ipozé hã te te 're wawapari za'ra mono da, wa te tâma 're séme mono wamhã, tawap si wa za wa te 're simro, wa te wasima 're iwê za'ra mono zéb uwaibaba. ⁴Duré âma rosa'rata za'ra wa'aba, uba're isa'etê na âma isimiré hã: Sa'etê uptabi nherê, duré rowa'u'u za'êne hã za te te sari nherê, isuru pesere na isarizé hã, lemi na isisi na, taha na te za i'mapra'ba'wa hã 'mapra nimomo, te te sima irowêzéb uwaibaba. ⁵Tane duré danhoto hã, dahâiba na hã surure nherê, te za taha na 'rãwi sina tiwata, marĩ sa'etê na te te i'manharizém na hã.

Tane duré ma'ápé âma rosa'rata za'ra wa'aba, marã na hã. Sa'etê uptabi nherê, te za pré si'ubuzi surure nherê, âma sazu, sihômo mono da. ⁶Tane duré, danhoto hã unhama ne. Ta hã siptete uptabi di, uburé marĩ iwasédé te te 're i'ab'manharĩ mono da hã. Dahâiba na te 're hâimana. Tawamhã te za uburé dahâiba hã wamna. Duré ti'ai âma dahâimana rãsutu u te za âma sazu, unhama na marĩ, da te âma 're isazu za'ra mono ne, tô ô hã danhoto hã ropipa hawi unhama na 're hâimana mono wa. ⁷A'uwê norĩ hã, uburé abaze ipoto

mono bâ 're ihâimana za'ra mono norĩ ma hã, siptete na 're hâimana waihu'u pese za'ra mono di, si norĩ ma, di'i na 're inomro mono norĩ ma, duré â 'rowi 're inomro mono norĩ ma zama. ⁸Tane nherê, danhoto ma hã, ni'wa siptete na hâimana waihu'u ô di. Ta hã iwasédé, tiwi idasitéte waihu'u ô. Duré wahi 'wa wa'u ne hã isé uptabi, isipārĩ pe. ⁹Wanhoto na hã wa 're wawata za'ra, Uburé Danhib'apito Wamama âma hã. Duré taha na, wa marĩ iwasédé wa te dama 're pisutu za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono, tisine te te ida'apoto norĩ ma hã. ¹⁰Tô dazadawa hawip si misi hawim nherê, te 're wairébé, damreme 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zé hã, duré marĩ iwasédé da te dama 're ipisutu za'ra mono zé hã. Ísisânawã norĩ, âne hã 're romhâimana mono tã. ¹¹Ma'ápé âma rosa'rata pese za'ra wa'aba! E ub're hawimhã siré pu'u waihu'u pese zahuré di, â ise hã duré â iwarĩrĩ zé me hã. ¹²Ísisânawã norĩ, e rob'rã figu wede hã 'rã waihu'u pese bâ, azeitona na hã. Duré niwamhã, e uva 'ru hã 'rã waihu'u pese bâ, rob'rã figu na hã. Tane duré, ub're hawimhã siré pu'u waihu'u zahuré ô di, â warĩrĩ hã, â isei me hã.

'Re ihâimana u'âsi mono hawi rowaihu tã sena hã

¹³E 'wa hã dahâimanazém na rowaihu iwê waihu'u pese 'wa, duré i'rã nhimiza're, asiré za'ra wa'aba hã. Ta hã te te hãiré pé, tihâimanazé iwê na hã, marĩ te te 're i'ab'manharĩ mono zém na, tipire na 're si'madãã mono âna, rowaihu iwê tâma ihâimanazéb zarina hã. ¹⁴Tane nherê, aipêê 'remhã marĩ na asiminho'ru za'ra wa'wa, duré aipêê 're, marĩ 're isépata za'ra wa'aba mono zé hã, duré aihâiba pisutu asima si marĩ 're iwê za'ra wa'aba mono zé hã aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wamhã, taha na 'rãwi asina 're aiwata za'ra wa'aba mono tã, âne hã rowaihu iwê hã aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono na hã. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tã sena hã, 're udã za'ra wa'aba mono tã. ¹⁵Âne na "rowaihu hã" hãwa hawib ô di. Ta hã ti'ai 're, danhimirowaihu, dasihawimhã. 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hawib ô di. Tazahã Wa'uburé hawimhã. ¹⁶E marĩ wa. Marĩ na danhiminho'ru, duré dahâiba pisutu dasima si marĩ wê hã dama 're hâimana za'ra mono wamhã, siwa'ru te za tawamhã 're dahâimana za'ra, siwa'ru uburé marĩ iwasédé, da te 're i'manharĩ za'ra mono na si. ¹⁷Tazahã, hãwa hawi rowaihu iwê na hã, uburé marĩ nhipai u âma 're ihâimana mono hã, â hã: Marĩ iwasédé, âma 're ihâimana mono ô. Duré isãna'remhã romhãri'wa sena na dama ihâimana, isimizawi pe, da'âma isiwãrĩ pe, da'âma isiba pe, duré dama marĩ 'manharĩ wê 'wa, isimiba'a ô, duré sena na dama ihâimana. ¹⁸Amnho iwê hã da te 're itehãri za'ra mono ne, te za rowê hã tâma 're hâimana za'ra, romhãri'wa sena na dama 're ihâimana za'ra mono norĩ ma hã, i'uwaibaba na si marĩ te te 're i'manharĩ za'ra mono wa'rãmimhã.

'Re ihâimana u'âsi mono ma si, 're idasisômri za'ra mono zé

4 ¹E ma hawi 're wairébé mono bâ, dasi'wapé hã duré dasiwasu hã ai'reb za'ra wa'aba hã. E ta norĩ hã marĩ iwasédé aihâiba 're, 're isi'wapé u'âsi za'ra wa'aba mono zém hawi 're wairébé mono â bâ. ²Marĩ hã ate ô nherê, te sô 're ai'wapé za'ra wa'aba mo. Tane nherê, aima 're hâimana waihu'u za'ra wa'aba mono ô wa, te sô 're idanhimroi wa'aba mo. Te duré marĩ na 're idanho'ru za'ra wa'aba mo. Tane nherê, asima 're waibui waihu'u za'ra wa'aba

mono ò wa, te sô 're ai'wapé za'ra wa'aba mo. Te duré dasi'wapé hã sô 're isani za'ra wa'aba mo. Tane nherê, aima 're hâimana waihu'u za'ra wa'aba mono ò di, 'Re ihâimana u'âsi mono wi, 're waptêrê za'ra wa'aba mono ò wa. ³Duré 'Re ihâimana u'âsi mono wi 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono wamhã, 're waibui wa'aba mono ò di. E marĩ wa. Asima iwêzé hã wasété nherê, 're waptêrê za'ra wa'aba mono wa, marĩ asima 're iwê za'ra wa'aba mono zéb zarina si, âma 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono da. ⁴'Re ihâimana u'âsi mono ma si, 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono ô! E waihu'u za'ra wa'aba â bâ, ni'wa hã ti'ai âma marĩ iwasédé siwa'ru 're ihâimana za'ra mono zawi'wa na 're hâimana mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhitob'ru na 're ihâimana mono na hã. Ni'wa hã ti'ai âma marĩ iwasédé, siwa'ru 're ihâimana za'ra mono zawi'wa na 're hâimana mono wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhitob'ru na te za 're hâimana. ⁵Duré niwamhã âma rosa'rata za'ra wa'aba tō, taré ihâimana newa, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'éré, â hã: “Re ihâimana u'âsi mono, Tipê'ezani te te wama 're i'anhomri mono ma hã, te sima wê upta, ôhō ma si 're wahâimana za'ra mono da.” ⁶Tazahã, 'Re ihâimana u'âsi mono, tinhimizawi pese zé te te wama 're i'anhomri mono hã sa'etê uptabi di. Âne duréihã âhã wasu'u na Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére te te inharĩ hã: “Re ihâimana u'âsi mono hã te 're sima'wara, 'râwi 're isi'madââ ze za'ra mono norĩ zada. 'Râwi 're isi'madââ ze za'ra mono ò norĩ ma si, te tinhimizawizé hã te te tâma 're anhomri.”

⁷Tahawa, ma'âpé 'Re ihâimana u'âsi mono nhimi'madââzéb zahâpâ, 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono. Duré asiptete sina Wa'uburé da, asimire sina 're aimasa wa'aba mono. Tawamhã te za aima 're simani za'ra wa'wa. ⁸Ma'âpé 'Re ihâimana u'âsi mono u asina rotété pese za'ra wa'aba. Tawamhã te za atême sina rotété 'wa. Aiwasédé 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono norĩ, ma'âpé asisib'rata upsô za'ra wa'aba! Duré a norĩ wa'wa aihâimana si'amoï pese na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, ma'âpé asipêê pese za'ra wa'aba! ⁹Aiwasété u'âbâ, ma'âpé aiwi robzei'ô za'ra wa'aba, duré asina rosa'rata zawi te, ai'ru'ru wa'aba. Rowê te, 're i'aihã za'ra wa'aba mono zé hã âma saprĩ za'ra wa'aba, aiwa'özéb u. Duré robze na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã, robzei'ô u âma saprĩ za'ra wa'aba. ¹⁰Ma'âpé Uburé Danhib'apito nho'remhã, aiwapu na asi'madââ za'ra wa'aba. Tawamhã te za asoré wa'wa, danhipai u aiwazé pese na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da.

¹¹Îsisânawã norĩ, 're asibâsi wasété za'ra wa'aba mono tō. Ni'wa hã tisiré Cristuhu zazei'wa te te bâsi wasété wamhã, duré iwasédé hã te te âma hiri wamhã, ta hã te 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na wasété. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi âma wasété wamhã, isarina âma aihâimana ò di. Tazahã, te da'âma rowairébé'wa ne aihâiba. ¹²'Re ihâimana u'âsi mono si, misire roti zahi 'manharĩ'wa hã. Duré taha si, da'âma rowairébé'wa i'uptabi hã. Taha si te te danho'reptui waihu'u pese di, duré te te da'uprosi waihu'u pese di. E 'wa hã a hã. E a hã sada aihâimana bâ, dawasédé hã da'âma 're i'aza'ra mono da hã.

**'Re ihâimana u'âsi mono ma si,
uburé marĩ romnhowamhã tâma waihu'u pese uptabi di**

¹³Ma'âpé âhã na hã i'wapari za'ra wa'aba, âne 're inharĩ za'ra wa'aba mono norĩ: “Â bâta na hã niwamhã awêmhã wa za ai'aba'rê ni, nimomo 'ri nho'ômo

u. Tawamhã tamemhã misi wahum na wa za ai'ubumro ni, marĩ zarina, rob-'uiprazé hã wa te âma sa'êtê za'ra da." ¹⁴Tazahã, aima waihu'u za'ra wa'aba ô di, niha awêm na hã za aima iromhâimana za'ra wa'aba na hã. A norĩ wa'wa hã aiwa hãwa nhirôtô ne, za te te i'ubumro ne, taha pari âma ronomro prã wi, za isi'utôri mono ne. ¹⁵Âne hã 're nharĩ za'ra wa'aba mono da nherê, âne si 're nharĩ za'ra wa'aba mono: "Re ihâimana u'âsi mono te te sima wê wamhã, wa za 're wahâimana hã za'ra. Duré wa za wa te 're 'manharĩ za'ra, â hã niwamhã ô hã." ¹⁶Tane nherê, a norĩ wa'wa hã te 're asi'madââ ze za'ra wa'aba mo. Te duré asina 're aiwata za'ra wa'aba mo, asihawi asima 're irowa-ôto za'ra wa'aba mono zém na. Uburé âne hã marĩ na 're idasi'madââ ze za'ra mono zé hã, wasété di. ¹⁷Tahawa, ma'ápé âhã na, âma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono: Ni'wa hã iwê te te i'manharĩ da hã tâma waihu'u pese nherê, te te 'manharĩ ô wamhã, ta hã te za tiwasédé hã 'manha.

Isibro pese norĩ po're pu'uzé

5 ¹Isibro pese norĩ, ma'ápé, âhã na hã iwapari pese za'ra wa'aba! Asina aiwaô za'ra wa'aba, duré asina rosa'rata zawi te, ai'ru'ru wa'aba, irob-zépata za'ra wa'aba zé hã, za aima wisi za'ra wa'aba wa. ²Asimarĩ pese za'ra wa'wa hã ma tô oto aiwi tiwahu za'ra wa'wa. Duré da'za hãzapu'u'wa piro'o wawê hã te oto ai'za hã aiwi hãzapu'u' za'ra wa'wa. ³Êtê waipo pré oru hã, duré êtê waipo prã prata hã, ma tô oto ti'u're za'ra. Tawamhã i'u're za'ra zé hã aiwasu'u'wa na te za asada tihâimana za'ra wa'wa. Duré unhama ne, te za aihâiba hã aiwi uprosi za'ra wa'wa. Â hã bâdâ i'râsutu âma hã, asimarĩ hã ma tô asima i'ubumro za'ra wa'wa. ⁴Iwapari pese za'ra wa'aba! Aiburu na aima romhuri'wa norĩ te te aima iroptehâri za'ra wa'wa hã, ipawa'âbã za'ra wa'aba ô hã, hârâ rãihã na te aiwi waptêrê za'ra wa'wa. Tawamhã roptehâri'wa norĩ, robzê te, hârâ rãihã na ihâsizé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiparizéb u ma tô wi, Uburé Danhib'apito Waihu'u pese Uptabi na Danhipai u 're Ihâimana mono u.

⁵Ti'ai âma hã te asibro pese na 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Duré asima iwê zarina si te marĩ hã asima 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo, danhimizama hã sa'rese âna da te 're simroi mono da, 're isihâi pese za'ra mono ne. ⁶Duré marĩ te te 're i'upa za'ra mono ô norĩ hã ma tô 're ihâiba za'rê za'ra wa'aba mo, da te 're simroi mono da, si'wawi 're sisapêtê za'ra mono âna, asada za'ra wa'aba hã.

Robzépata nherê, Wanhib'apito âma danhimĩê na 're idahâimana za'ra mono zé

⁷Tahawa, ĩsisânawã norĩ, ma'ápé aiwa'a âna 're aihâimana za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito hã apã we imorizéb u. Ma'ápé duré âma rosa'rata za'ra wa'aba, buru tede'wa na, ti'a hã amnho te te tâma wazere wê da, te za mapa simi'ê na, tã hã ita'a rãsutuzéb zô, duré a'ê ta'a zô zama. ⁸A norĩ wa'aba zama aiwa'a âna 're aihâimana za'ra wa'aba mono. Ma'ápé aiwi 're robzei'ô za'ra wa'aba mono tô, Wanhib'apito apã we imorizéb u hã romhuture wa oto.

⁹Īsisânawã norĩ, asima 're aiwapsari za'ra wa'aba mono tô, 'Re ihâimana u'âsi mono hã aiwasédé te te ai'âma 're sa'ra za'ra wa'aba mono tô da. Da'âma Rowairébê'wa hã te oto 'ridawab za. Isébré da si oto. ¹⁰Īsisânawã norĩ, ma'ápé 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ nhirã zarina, 're anomro aba mono, Uburé Danhib'apito nhisi na te te 're irowasu'u za'ra mono norĩ

nhirā zarina. Ta norī hā te te 're robzépata za'ra mono nherē, te wa'a āna 're hāimana za'ra. ¹¹ Wa tō waihu'u za'ra ni, ta norī ma, 're irowē uptabi za'ra mono na hā, te te 're robzépata za'ra mono nherē, simi'ē na 're ihāimana za'ra mono na hā. A norī wa'wa hā ma tō 're iwapari za'ra wa'aba mo, Zo hā simi'ē na 're ihāimana mono zém na hā. Duré aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, i'rāsutu āma 'Re ihāimana u'āsi mono iwē te te tāma ipisutuzém na hā. E marī wa. Uburé Danhib'apito hā da'āma 're pē'ezé pese mono wa, duré da'āma siba pese wa.

¹² Īsisānawā norī, uburé marī nhipai u ipire hā, ā hā: Marī na dama 're ropisutu zahi za'ra wa'aba mono wamhā, hāiwa nhisi na, duré ti'a nhisi na, duré siwa'ru marī 're ihāimana za'ra mono norī nhisi na dama 're ropisutu za'ra wa'aba mono tō. Āne si te za dama 're inharī za'ra wa'aba mo, ropisutu da wamhā, "īhe", niwamhā duré ropisutu dai ō wamhā, āne "mare di", 'Re ihāimana u'āsi mono hā tinhimihāzé iwasédé te te aima pisutu za'ra wa'aba tō da.

'Re ihāimana u'āsi mono umnhasi sina rowaptērēzé

¹³ Ni'wa asiré za'ra wa'aba hā te te robzépata wamhā, ma'āpé te te rowaptērē, 'Re ihāimana u'āsi mono wi. Duré ni'wa hā to sina hāimana wamhā, sō're, 'Re ihāimana u'āsi mono āma dawatazém na. ¹⁴ Asiré za'ra wa'aba hā ni'wa hāzé wamhā, iwē hā rowahutuzéb 're isazei'wa norī 'madā'āwa norī zō ihārā za'ra da hā, ta norī hā te te āma rowaptērē za'ra da, duré rob'rāi wa'u tom na te te siwi 'rāti'i da, Wanhib'apito nhisi na. ¹⁵ Tawamhā Wanhib'apito umnhasi sina te te tiwi āma rowaptērē za'ra wamhā, te za pese, ihāzé ré hā. Te za duré wahu. Duré niwamhā tiwasédé te te 'manharī wamhā, te te āma 'madā'ā ō di za, Wanhib'apito hā. ¹⁶ Tahawa, ma'āpé aiwasédé 're i'manharī za'ra wa'aba mono na, asima 're asiwasu'u za'ra wa'aba mono. Tawamhā te za duré asi'āma 're irowaptērē za'ra wa'aba mo, Wanhib'apito hā te te 're aipese za'ra wa'aba mono da. I'uwaibaba na 're ihāimana za'ra mono norī nhimiro-waptērē hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're i'awapari mono da hā, siptete uptabi di. ¹⁷ Elias hā, wasine za'ra ti'ai āma a'uwē. Ta hā ma tō sa'ētē uptabi rowaptērē nhipete upta, tā ta'a tō da. Tahawa tā hā ta'a ō di, si'ubdatō wahu wāiwab u hā. ¹⁸ Taha parimhā, ma tō duré rowaptē. Tahawa tā hā ma tō titā'a. Duré ti'a hā ma tō amnho hā wazere wē.

¹⁹ Īsisānawā norī, ni'wa asiré za'ra wa'aba hā, tō sena nherē, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti nhiti sipai wamhā, duré ni'wa aimawi hā apā bādādi iwē u te te sina siri da, te te pawapto wamhā, ²⁰ āne na āma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono: Ni'wa tiwasété na 're imorī hā, bādādi iwasété hawi sipi'ra da, ni'wa aimawi hā te te pawapto wamhā, te za sō'reptu ta hā, idā'ā hawī. Te za duré 'manha, iwasédé ahā uptabi nherē, Wanhib'apito te te āma 're i'ab'-madā'ā mono ō zé hā oto.

1 Pedru

Isazei'wa norĩ ma, Pedru hã te te irob'ui'ééré na'rata zé

Ibahiã wasu'uzé

Ã hã ibaiã hã Pedru te te irob'ui'ééré hã Zezusihi zazei'wa norĩ daro mono bâ, 're isi'ubumroi mono norĩ ma, ma tô rob'ui'ééré, isazei'wa 're nomro mono 'ru te, da te tâma 're irob'manharĩ wasété za'ra mono norĩ ma. Isazei'wa norĩ hã danhib'rata te te 're robzépata za'ra mono wa, ma tô Pedru tinhimi'ui'ééré na pê'ehiri za'ra. Taha na ma tô pawaptob za'ra, siptete sina Zezusihi âma si 're nomro mono da. Cristu hã wanhowa te te irobzépata na hã ma tô duré tâma waihu'u za'ra, duré wa norĩ hã isiré 're wanomro mono wa, za isine wa te 're irobzépata za'ra mono na hã. Âne ma tô duré tâma waihu'u za'ra: 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô te te 're aipibu za'ra wa'wa, tô sena 're umnhasi za'ra wa'aba mono zô.

1 ¹ Wa hã Pedru, Zezu Cristuhu zadawa wasu'u'wa, â hã, wa rob'ui'ééré 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê, ropâ 're isi'ubumroi mono norĩ ma, danhipti'ai wa'ôto nho'ômo mono bâ, Pôtu âma hã duré Galasia âma duré Capadosia âma duré Azia âma duré Bitinia âmab zama. ² 'Re ihâimana u'âsi mono Wamama hã ma tô sima aipisutu za'ra wa'wa, aimawi tâma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, Ipê'ezani nhimipawaptobzém na. Â hã ite rowa'ôno isi'utôri ô. Ma tô sima aipisutu za'ra wa'wa, 're wapari pese za'ra wa'aba mono da, duré Zezu Cristu hã tiwapru na te te ai'upsô za'ra wa'aba da.

'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé duré ite datoi u'âsi zé hã, ai'âma isa'êtê u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwê hã.

Rob'umnhasi sina 're iwahâimana za'ra mono zé, rowê u za wasihutu wa

³ 'Re ihâimana u'âsi mono âma si wa za wawata za'ra ni, Wanhib'apito Zezu Cristuhu mama âma! Da'âma 're isiba mono zé hã sa'êtê uptabi wa, ma tô wahâimanazé ité hã wama sômri za'ra, Zezu Cristu ihâiwa'utuzém na. Tahawa, wapê'e 'remhã, rowê hã 'masisi uptabi za'ra di, rob'umnhasi na 're wahâimana za'ra mono wa, niwa rowê u za wasihutu wa. ⁴ Âne wamhã, iwê uptabi te te wazô ipisutu za'ra hã, wa za waibu ni, isi'utôri waihu'u ô hã, marĩ aimawi na iwazari ô, duré pire na 're ihâimana mono zé te te isimini waihu'u ô hã. Â hã iwaibui wa'aba da hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô asô sa'ra siromo za'ra wa'wa, hâiwa âma. ⁵ Ta hã ate za'ra wa'wa, i'umnhasi za'ra wa'aba zarina, 'Re ihâimana u'âsi mono hã tiwaihu'u pese uptabi na te te 're i'ab'madââ pese mono hã. Âne wa, te za danho'reptuzé hã asima iwaibui wa'wa, za te te ihâi'rê rob'râsutu âma hã.

⁶Tahawa, ma'āpé asima āma rowē za'ra wa'aba, a'ā aiwi robzei ō za'ra wa'aba da nherē, aipibuzé hā ahā na asada 're ihāimana za'ra wa'aba mono wa. ⁷Aipibuzé hā asada 're ihāimana za'ra wa'aba mono hā, 'Re ihāimana u'āsi mono 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hā, tō sena zō. E marī wa. Ētē waipo pré oru zama, si'utōrī āna 're ihāimana u'āsi waihu'u za'ra mono ō hā, te unhamā na da te 're pibu za'ra. Tane duré 'Re ihāimana u'āsi mono 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé, oru nhipai u iwē uptabi hā, iwē hā ipibuzé tāma 're ihāimana za'ra mono da si, siptete sina aima 're ihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono da hā. Āne wap si te za aipibuzém na 're isapri wē za'ra wa'aba mo, asiptete na duré aiwazé pese na, niwa Zezu Cristu apā we imorizéb āma hā. ⁸Ta hā aima sawi za'ra wa'aba di, niwa 'madā'ā za'ra wa'aba ō nherē. Ma duré isaze za'ra wa'wa, āhā na hā 'madā'ā za'ra wa'aba ō nherē, atōmo na. Āne wa, te rowē hā sa'ētē uptabi na aima tihāimana za'ra wa'wa. Damreme hā sada 'maihiimana ō di, āma irob'ui'érezéb da hā. ⁹Ā hā rowē hā te aima tihāimana za'ra wa'wa, asō'reptuzé hā asina uwaimrami za'ra wa'aba wa, ta hā Wanhib'apito asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zéb zarina.

¹⁰'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahârâ'wa norī hā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimipawaptobzé iwa'ābā ō na ma tō āma rowasu'u za'ra, za te te aima ihâiré za'ra wa'aba na hā. Ta norī hā ma tō we sarēi wē za'ra, te te āma pibui pese za'ra sina, danho'reptuzém na rowasu'u hā. ¹¹Wanhib'apito Cristu Pē'ēzani hā ma tō iwa tihāimana za'ra, ā norī 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahârâ'wa norī wamhā. Ā hā Ipē'ēzani ma tō tāma waihu'u siromo za'ra, Cristu za te te irobzépata na hā duré te te robzépata pari, waihu'u pese uptabi na za 're ihāimana mono zém na hā. Tawamhā 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahârâ'wa norī hā ma tō sima wē za'ra, te te sadaihu'u wē za'ra da, Ipē'ēzani hā marī te te tāma iwaihu'u za'ra zé hā. Ipē'ēzani ma tō tāma hâiré siromo za'ra, za te te irobzépatazé bâdâ hā, duré taha pari, waihu'u pese uptabi na za 're ihāimana mono zém na, taha bâtâ mono 'remhā. ¹²'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahârâ'wa norī hā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti tō sena na āhā na iwapari za'ra wa'wa hā te te rowasu'u za'ra wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō tāma hâiré za'ra, 'râwi te te sima iromhuri za'ra ō na hā, aima za'ra wa'aba si te te iromhuri za'ra na hā. Rowasu'u Itém na rowasu'u'wa norī hā, 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani zadawa para te te irowasu'u za'ra norī hā, hâiwa hawi 'Re ihāimana u'āsi mono te te we isatōrī zadawa para, ma tō aima 'mahârâ za'ra wa'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti tō sena hā. Ā hā rowasu'u hā te hâiwa hawi romhuri'wa norī zama te te sima 're wē za'ra, te te sadaihu'u za'ra da hā.

**'Re ihāimana u'āsi mono hā ma tō te te 're wa'apitusu,
wahāimana wē na 're wanomro mono da**

¹³Tahawa, rosa'rata na asimire sina 're aihāimana u'āsi za'ra wa'aba mono, marī hā za 're i'manharī za'ra wa'aba mono zō. Asimiza'rese 're anomro aba mono. Duré rob'umnhasi sina wa'ābā āna 'Re ihāimana u'āsi mono nhimipawaptobzéb zō, te za 're asimipari za'ra wa'aba mo, za te te aima isōmri za'ra wa'aba zō, Zezu Cristu hā niwa te te aima hâiré za'ra wa'aba wamhā. ¹⁴Āhā na hā 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti 'madā'ā pese'wa na oto 're anomro aba mono wa, asima iwēzéb zarina 're aihāimana za'ra wa'aba mono tō oto,

isimiroti aima waihu'u za'ra wa'aba ô ré, aré 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono ne. ¹⁵'Re ihâimana u'âsi mono te te sima i'aipisutu za'ra wa'wa hã wê uptabi na 're ihâimana mono ne, te za aiwê uptabi na si tâma 're aihâimana za'ra wa'aba mo, uburé marĩ 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono zém na hã. ¹⁶E marĩ wa. Âne, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã te te nharĩ wa: "Aiwê na 're anomro aba mono, Wa hã iwê uptabi na 're ihâimana mono wa."

¹⁷'Re ihâimana u'âsi mono hã, Aimama na te 're isisi za'ra wa'aba mo, simiba'a âna aiwap si te te da'âma 're i'arowairébé mono hã danhimiro-mhuri zarina. Tahawa, ma'âpé 're wazé pese za'ra wa'aba mono, ti'ai baba 're anomro aba mono ré. ¹⁸Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, te te i'aiwa'âbã za'ra wa'aba zé hã, aihâimanazé marĩ dai ô na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zém hawi te te asani za'ra wa'aba da hã, aih'i'rata hawi 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zém hawimhã. Aiwa'âbã za'ra wa'aba zé hã marĩ 're isi'utôri pese mono nei ô di. Êtê waipo pré oru nei ô di. Duré êtê waipo prã prata nei ô di. ¹⁹Cristuhu wapru iwa'âbã za'êtê na ma tô asani za'ra wa'wa. Ta hã pone'ërebã i'rare iwê uptabi ne, marĩ iwasédé âma ihâimana ô ne. ²⁰'Re ihâimana u'âsi mono, ma tô pisutu ta hã, te te aropoto mono wana ré. Tane nherê, â bâtã mono na ma tô hãiré, ai'udâna za'ra wa'aba. ²¹Taha u'âbã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã isaze za'ra wa'wa, apã te te ihãiwa'udu hã duré waihu'u pese uptabi na 're ihâimana mono zé te te tâma ipisudu hã. Âne wa, 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã duré rob'umnhasi sina 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zé hã, te 'Re ihâimana u'âsi mono âma siptete sina aima 're hâimana za'ra wa'wa.

²²Âhã na, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena hã, 're i'madã'a pese za'ra wa'aba mono zém na, ma tô aiwasété wi asi'upsôï pese za'ra wa'wa. Taha zarina te oto asiré isazei'wa norĩ hã tô sena 're isawi za'ra wa'aba mono zé hã aima 're hâimana za'ra wa'wa. Tahawa, ma'âpé tô sena na, aipê'ê na 're asisawi pese za'ra wa'aba mono. ²³E marĩ wa. Aipoto téb za'ra wa'aba wa, romnhamare idã'a pese nei ô di. Tazahã romnhamare idã'a waihu'u ô ne. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti, 're ihâimana mono na ma aipoto téb za'ra wa'wa, si'utôri waihu'u âna 're ihâimana u'âsi mono na. ²⁴Âne, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére, te tinha:

"Uburé ti'ai âma a'uwê 're ihâimana za'ra mono hã, aiwa, du rom na 're ihâimana za'ra mono ne. Duré marĩ iwê na tâma 're ihâimana za'ra mono zé hã, aiwa romnhirãrã ne. Du hã te za timre. Isirãrã zama te za duré rere.

²⁵Tanei ô di, Uburé Danhib'apito nhimiroti hã. Õne u'ã te za 're hâimana."

Ã hã Rowasu'uwê na da te aima âma 're irowahutu za'ra wa'aba mono.

2 ¹Tahawa, ma'âpé uburé marĩ iwasédé hã rême pese za'ra wa'aba, dama rob'rãmi hã duré dahâimana nhipese na dahâimana hã duré marĩ na danho'ru hã duré uburé da'âma iwasété zama. ²Ai'uté ipoto tém ne, 're aihâimana za'ra wa'aba mono, tina hãiwa'u zô si 're isôpré mono ne, âma 're hâimana za'ra mono da hã. Tane te za Wanhib'apito nhimiroti zahi zô si 're asôpré wa'aba mo, âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, 're aiprédub za'ra wa'aba mono da, duré asô'reptuzé hã asina 're uwaimrami za'ra wa'aba

mono da. ³E marĩ wa. Āhã na hã ma tō oto ipibu za'ra wa'wa, asi'uihã na za'ra wa'aba, Uburẽ Danhib'apito iwẽ uptabi na hã.

**Ēne idã'ã õ na Cristuhu ãma te te isimiré'ézé,
duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ hã**

⁴Ma'ápé, 'rãwi itẽme asina rotété pese za'ra wa'aba, Wanhib'apito Zezusihi u. Ta hã Ēne ihãiba ré nherẽ, ma tō dasiwi wẽ'õ ni, ti'ai ãma 're idahâimana za'ra mono hã. Tane nherẽ, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tō ta hã pisutu, tãma wẽ uptabi wa, ěne dama iwa'ãbã za'ětẽ uptabi ne. ⁵Tane duré a norĩ wa'wa hã, ěne ihãiba ré ne, te 'Re ihâimana u'âsi mono hã aiwa 'ri za'ra wa'wa, isõrõwa na aipẽ'ẽ 'wa hã tãma 're hâimana za'ra mono da, sasedoti iwẽ uptabi na tãma 're romhuri za'ra wa'aba mono da, aimawi. Āne wa, Zezu Cristuhu u'ãbã, te za aipẽ'ẽ na tãma 're i'asisõmri za'ra wa'aba mono na tãma 're asõprub za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te 're irowẽ mono zéb zarina. ⁶Āne Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére hã, te te nhari wa:

“Ma'ápé, 'madã'ã za'ra wa'aba. Wa tō pisutu, Siã ãma, ěne dama isab da hã. Ta hã wa tō pisutu. Duré ta hã wẽ uptabi di.

Tahawa, ni'wam norĩ te te isaze za'ra norĩ wi hã, niwa tiwi irowazéb za'ra da hã, mare di.”

⁷Tahawa, isaze za'ra wa'aba norĩ ma hã, ã hã ěne hã wa'ãbã za'ětẽ uptabi di. Tanei õ di, te te isaze za'ra õ norĩ hã. Ta norĩ hã ma tō sina uwaimrami za'ra, Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére te te inharĩ hã, ãne: “Ēne, 'ri'wa norĩ te te siwi iwẽ'õ hã, ta hã danhipai u pire uptabi na te oto 're hâimana.” ⁸Duré ihãiba amoi ãma Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére te te inharĩ hã, ãne:

“Ā hã ětẽ na, te za 're dasi'mõrõpãri za'ra. Ā hã ětẽ tob'rã hã te za duré te te 're da'mõrõpãri za'ra.”

Rowasu'uwẽ hã da te wapari za'ra õ wa, te tō 're dasi'mõrõpãri za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te dama ipisutuzéb zarina.

⁹Tanei õ di, a norĩ wa'wa hã. 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tō sima aipisutu siromo za'ra wa'wa, sasedoti na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, aiwẽ uptabi na aimawi tãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ na si. Ta hã robra hawi rowa'a iwẽ uptabi u te te i'asani za'ra wa'wa hã ma tō sima aipisutu za'ra wa'wa, isimiromhuri iwẽ uptabi hã dama 're mahãrã za'ra wa'aba mono da. ¹⁰Duréihã, a norĩ wa'wa hã aré 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ õ di. Tane nherẽ, ãhã na hã te oto isib'a'uwẽ 're anomro aba mo. Duréihã aima waihu'u za'ra wa'aba õ di aré, 'Re ihâimana u'âsi mono da'ãma 're isiba mono zé hã. Tane nherẽ, ãhã na hã ma tō oto asima iwaibui wa'wa.

Isazei'wa norĩ hâimanazé

¹¹Īsiwaihu'u norĩ, ĩma i'asawi pese za'ra wa'aba norĩ, ãma aipo're pu'u za'ra wa'aba, a norĩ wa'wa hã taré ãme dasiré a'uwẽ õ na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono na hã, ti'ai ãma. Tahawa, ma'ápé marĩ iwasété zô asima 're

l'asōpré wa'aba mono zé hā asiwi 're wē'ō pese za'ra wa'aba mono. Ta hā te wahāiba uptabi hā te te 're 'wapéi u'āsi za'ra. ¹²Duré ma'āpé isazei'ō'wa norī wazari 're aihāimana wē za'ra wa'aba mono, niwamhā aiwasédé hā te te ai'āma 're sa'ra wa'aba mono nherē, aihāimana wē na 're l'aihāimana za'ra wa'aba mono zé hā te te 're 'madā'ā za'ra mono da, taha na 'Re ihāimana u'āsi mono āma 're wata za'ra mono da, Cristu hā za apā we imorizé bātā āma hā.

¹³Wanhib'apito nhib'u'uwē 're anomro aba mono u'ābā, ma'āpé, ti'ai āma dama ipire norī hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono, Roma te apito hā danhipai u pire uptabi na dama 're ihāimana mono hā ti'ai āma, ¹⁴duré ti'ai wa'ōtō 're, da'madā-ā'wa norī hā, apito nhimipisutu wa, marī te te 're i'manharī wasété za'ra mono norī ma, te te 're rob'manharī za'ra mono da, duré marī iwē te te 're i'manharī za'ra mono norī te te duré 're wēsāmri za'ra mono da. ¹⁵E marī wa. 'Re ihāimana u'āsi mono ma iwē hā, marī iwē si 're i'manharī za'ra wa'aba mono da hā, isimi-za'rese'ō norī hā 're sadawa nhitob za'ra wa'aba mono da. ¹⁶Aiwasété wi, asima iwē na romhā na 're aihāimana za'ra wa'aba mono. Tane nherē, asima iwē na 're aihāimana za'ra wa'aba mono wē te, 're aihāimana za'ra wa'aba mono tō, marī iwasédé 're i'manharī za'ra wa'aba mono zé hā 're upsibi za'ra wa'aba mono da. 'Re ihāimana u'āsi mono ma aiwada'uri zarina romhuri'wa na si 're aihāimana za'ra wa'aba mono. ¹⁷Re dawazé pese za'ra wa'aba mono. Duré asisānawā norī isazei'wa norī hā 're sawi pese za'ra wa'aba mono. 'Re ihāimana u'āsi mono si ipipa na 're wazé pese za'ra wa'aba mono. Duré Roma te apito hā 're wazéb za'ra wa'aba mono.

Cristu hā robzépata na isisanhozé

¹⁸A norī wa'wa aiwada'uri za'ra atede'wai ma romhuri'wa norī, asib'ihā'a norī hā 're wapari pese za'ra wa'aba mono, duré 're wazé pese za'ra wa'aba mono. Mare di, ihāimana wē si hā duré isimizawi pese si hā. ¹⁹I'uwaibaba ō nherē, da te aima 're irob'manharī wasété za'ra wa'aba mono zé hā 're 'wapé za'ra wa'aba mono wamhā, ā hā 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima 're iwē mono na waihu'u sina, tawamhā āne u'ābā te za iwē hā te te aima 're apisutu 'wa. ²⁰Tazahā oto, marī iwasédé hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono wa, da te aima 're irob'manharī wasété za'ra wa'aba mono zé hā asimi'ē sina 're 'wapé za'ra wa'aba mono nherē, e niha te za ai'uzezé hā aima 're hāimana za'ra wa'wa. Tazahā, asimi'ē sina marī iwē 're 'manharī za'ra wa'aba mono wa, 're 'wapé za'ra wa'aba mono wamhā, 'Re ihāimana u'āsi mono hā te za iwē hā te te aima 're apisutu 'wa, taha u'ābā. ²¹Taha da, ma tō apisutu za'ra wa'wa.

E marī wa. Cristu hā ma tō robzépata, asada za'ra wa'aba. Ma tō āma aima asanho za'ra wa'wa, isirā zarina 're anomro aba mono da. ²²Ta hā marī na tiwasédé hā te te 're manharī ō di. Duré niwa sadawa nhipse ō di. ²³Da te āma 're wasété za'ra mono wamhā, asa hā te te da'āma 're awasété mono ō di. Te te robzépata wamhā, asa hā te te amhâzépa ō di. Tazahā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'ratap si ma tō sisō, i'uwaibaba na da'āma rowairébé'wa nhib'ratap si. ²⁴Wawasété za'ra hā tihāiba na ma tō tidu, wedepo'o nhonhi'rāmi na, wawasédé hā wama 're dā'ā za'ra mono da, dahāimanazé i'uwaibaba na si oto 're wahāimana za'ra mono da. Tawamhā i'u'azém na, ma tō aipse za'ra wa'wa. ²⁵Pone'ērebā siwa'ru 're inomro mono ne, te aré 're aihāimana za'ra wa'aba mo. Tane nherē, āhā na hā apā ma asina isiri za'ra wa'wa, Pone'ērebā 'Madā'ā'wai u, duré Ai'wawi 're isimapa za'ra wa'aba mono 'wai u.

Imro ré norī hâimanazé

3 ¹⁻²Tane duré pi'ô imro ré norī, asimi'ê na aimro hâ 're 'wapé ze za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hâ te te 're 'madâ'â pese za'ra mono ô wamhâ, aihâimanazém na 're âwisi za'ra wa'aba mono da iwê u, tâma 're nhari za'ra wa'aba mono âna. Te za 're i'âwisi za'ra wa'aba mo, aihâimanazé, i'u-waibaba na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zé, te te 're i'madâ'â za'ra mono zéb zarina, duré asimiwazé pese na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zém na. ³Aiwê na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zé hâ aihâiba mana wawi 're i'asib'manharī wê za'ra wa'aba mono zéb zarina, aima 're hâimana za'ra wa'aba mono tō, aséré tété aba na, duré oru na asō'rebzu na, aipo're za'ru na, asipsisi na niwamhâ duré ai'uza iwa'âbâ za'êtê na. ⁴Tazahâ, aiwê na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zé hâ, aipê'ê 're, aima 're hâimana za'ra wa'aba mono. Ta hâ si'utōri waihu'u ô di, dawê uptabi na 're idahâimana za'ra mono zé hâ, dawahâzé na duré dawaimri na dahâimanazé hâ. Ta hâ 'Re ihâimana u'âsi mono ma hâ wê uptabi di, marī iwa'âbâ za'êtê uptabi ne. ⁵E marī wa. Âne ma tō pi'ô norī hâ 're si'manharī za'ra duréihâ. 'Re ihâimana u'âsi mono si ma tō te te 're umnhasi za'ra. Timro hâ ma tō te te 're wapari pese za'ra. ⁶Sara hâ âne ma tō 're hâimana. Abra'â hâ ma tō te te 're wapari pese. Ma tō duré te te 're 'mahârâ, âne: “Inhib'apito.” Taha nhihudu na te za tawamhâ 're aihâimana za'ra wa'aba mo, iwê si 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhâ, duré marī ma 're aipahi za'ra wa'aba mono ô wamhâ.

⁷Tane duré aibâ imro ré norī, aimro siré 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, 're waihu'u za'ra wa'aba mono, pi'ô isib'uware na hâ. Tahawa te za 're iwazé pese za'ra wa'aba mo. E marī wa. Pi'ô zama te za asu wa'aba te te 're waihu, dahâimanazé 'Re ihâimana u'âsi mono nhoprubzé iwê uptabi hâ. Âne 're aihâimana za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono wi 're irowaptêrê za'ra wa'aba mono zém na marī hâ te te aiwi 're ro'wa'rutu za'ra wa'aba mono tō da.

Isazei'wa norī hâ, marī iwê te te 're i'manharī za'ra mono u'âbâ te te 're irobzépata za'ra mono zé

⁸Tawamhâ i'râsutu âma hâ oto, ma'âpé uburé a norī wa'wa hâ aiwap si 're rosa'rata za'ra wa'aba mono. Duré dapê'êzé zarina da te 're robzépata za'ra mono wamhâ, te za dasiré aipê hâ 're isépata za'ra wa'aba mo, aipê'êzé sina. 'Re asisawi pese za'ra wa'aba mono. Asi'âma 're aiba za'ra wa'aba mono. Duré aiwapu na asima 're aihâimana za'ra wa'aba mono. ⁹Marī iwasédé hâ da te aima 're 'manharī za'ra wa'aba mono wamhâ, asa dama âma 're wa'râmi za'ra wa'aba mono tō, marī iwasété na hâ. Duré da te ai'âma 're wasété za'ra wa'aba mono wamhâ, asa dama âma 're wa'râmi za'ra wa'aba mono tō, aimreme wasété na. Tazahâ, da te ai'âma 're wasété za'ra wa'aba mono wamhâ, iwa'râmi da'âma 're rowaptêrê za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono wi, iwê hâ te te dama 're apisutu mono da. E marī wa. Âne da, ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hâ asô tihârâ za'ra wa'wa, iwê hâ te te dama 're i'apisutu mono zé hâ 're waibui wa'aba mono da. ¹⁰Âne na, Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'ééré, te tinha, âne:

“Aihâimanazé aima sawi wamhâ, duré robzei u'âsi 're aihâimana mono da wamhâ, âma 're pibui pese mono, marī iwasété na hâ 're nhari mono tō da, duré asadawa nhipese tō da.

¹¹ Marī iwasété wi ai'ré na. Marī iwē si 're a'manharī mono. Rowē zô si 're airītī mono. Rosazāri tō, sōpētē ô ré hā.

¹² E marī wa. Uburé Danhib'apito hā te i'uwaibaba na 're ihâimana za'ra mono norī hā te te 're a'madâ'â pese. Duré isimirowaptērē za'ra hā te te 're awapari mono da hā, te sô 're simirei u'âsi. Tazahā, marī iwasédé te te 're i'manharī za'ra mono norī da hā, te 're hâimana."

¹³ A norī wa'wa hā marī 're 'manharī wē u'âsi za'ra wa'aba mono wamhā, e 'wa hā te te bété marī aima 're 'manharī wasété za'ra wa'aba mono da bâ. ¹⁴ Tane nherē, marī iwē 're 'manharī za'ra wa'aba mono wa, 're robzépata za'ra wa'aba mono nherē, te za 'Re ihâimana u'âsi mono iwē hā te te aima 're apisutu 'wa. Tahawa, dama hā 're aipahi za'ra wa'aba mono tō. Duré asimirosa'rata na 're aihâtâ'â za'ra wa'aba mono tō. ¹⁵ Cristu hā 're iwazé pese za'ra wa'aba mono zé hā, aipē'ē remhā aima 're hâimana za'ra wa'aba mono. Duré Asib'apito na aima 're hâimana za'ra wa'aba mono. 'Re asisa'ra pese u'âsi za'ra wa'aba mono, 're dazada'âbâ za'ra wa'aba mono da, ni'wa hā rob'umnhasi sina 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zém na te te asadanharī aba wa, âma tâma rowasu'u da, rowē u za i'aihutu aba zém na hā. ¹⁶ Tane nherē, âne hā asimiwazép sina 're 'manharī za'ra wa'aba mono, duré dawazép sina. Duré asimirosa'rata 'remhā marī iwasédé hā aima 're hâimana za'ra wa'aba mono âna 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono. Âne wamhā, da te 're aiwasu'u wasété za'ra wa'aba mono wamhā, ni'wam norī hā Cristuhu nhirā zarina 're anomro aba mono wa, aihâimanazém na te te 're i'aiwasu'u za'ra wa'aba mono norī hā te za ta norī hā 're siséb za'ra za. ¹⁷ 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima iwēzéb zarina wamhā, marī iwē 're 'manharī za'ra wa'aba mono wa, iwē hā, 're irobzépata za'ra wa'aba mono da hā, marī iwasédé 're 'manharī za'ra wa'aba mono wa, 're irobzépata za'ra wa'aba mono zém nhipai u. ¹⁸ Cristu hā misi haré ma tō uburé dazada dârâ dawasété wa, 're imorī wē uptabi hā 're inomro wasété mono norī da, te te 're ai'âwisi za'ra wa'aba mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono u. Ihâiba hā ma tō wîrî ni. Tane nherē, ma tō Imama hā hâiwa'utu, Ihâiba uptabi na apâ. ¹⁹ Taha na, tihâiba uptabi na ma tō mo, wa'uburé norī u. Ta norī ma, ma tō rowahutu, dazazéb 're, 're idasimasa mono ne, wairébé waihu'u âna 're isimasa mono norī ma hā. ²⁰ Idâ'â norī, 'Re ihâimana u'âsi mono te te iwapari za'ra ô norī, simi'ē na sô simipari za'ra nherē, Noé hā uba're isa'ēne Arca na isisi te te 'manharī ré hā. Da'umro na ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hā da'anho'reptu, simisutu hā 8 na dahâiba, uba're wa ihâimana za'ra hā, â te te da'uprosi tō da, te te ida'anho'reptu hā. ²¹ Ta hā â, te aré tâma tihâimana za'ra, â dawabzuri ne, âhā na te te 're i'asô'reptu za'ra wa'aba mono ne hā. Â dawabzuri wa te 're 'manharī za'ra mono wamhā, wahâiba râ na hā wa te âma 're sani waihu'u za'ra mono ô di. Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono wi, wa wa te 're waptērē za'ra, rosa'rata wasété âna, Zezu Cristu hā apâ ihâiwa'utuzém na. ²² Ta hā hâiwa u ma tō mo. Âhā na hā 'Re ihâimana u'âsi mono nhimire niwî te oto 're sâmra. Tawamhā uburé hâiwa hawî romhuri'wa norī hā duré hâiwa âma dama ipire norī hā duré hâiwa âma waihu'u pese 're ihâimana za'ra mono norī hā te isimi'madâ'â 're, 're hâimana za'ra oto.

'Re idanomro mono zé,

'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're iwê mono zéb zarina

4 ¹Tahawa, Cristu hâ tihâiba na te te irobzépata ne, te za 're asisa'ra wê za'ra wa'aba mo, te te irosa'rata ne, rosa'rata za'ra wa'aba da, za isine 're irobzépata za'ra wa'aba mono na hâ. E marî wa. Ni'wa hâ tihâiba na te te robzépata wamhâ, tiwasédé hâ te za oto rême pese. ²Tahawa, â hawimhâ oto ti'ai âma aihâimanazé, 're i'râsutu za'ra wa'aba mono zéb u, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're iwê mono zéb zarina si, 're aihâimana za'ra wa'aba mono. Mare di, 'râwi marî iwasédé, da te dasima 're iwê za'ra mono zéb zarina si hâ. ³Duréihâ ma tô ai'âma tironomro hâ za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono zazei'ô'wa norî te te 're i'manharî za'ra mono ne, 're i'manharî za'ra wa'aba mono zém na hâ. Taha bâtâ mono na hâ ma tô aré siwa'ru 're aihâimana za'ra wa'aba mo, dasina dahâimana wasété na duré 'râwi marî iwasété si, da te dasima 're iwê za'ra mono zém na, duré âzé na dasi'râiwamnarî na duré dato iwê'ô na duré siwa'ru marî na da te dasima 're rowê za'ra mono da, 're idasi'râ'ôto mono zém na duré ihâiba'ô na dawata na iwasété uptabi na zama. ⁴Tahawa, âhâ na hâ 'Re ihâimana u'âsi mono zazei'ô'wa norî hâ te te oto aimawi 're ai'madâ'â za'ra wa'wa, isiré oto 're aihâimana za'ra wa'aba mono ô wa, dahâimanazé iwasété na duré siwa'ru dasima iwê na dahâimana na zama. Tahawa, te ta norî hâ te te ai'âma 're wasété za'ra wa'wa. ⁵Tazahâ, ta norî hâ niwap si te za tihâimanazém na siwasu'u za'ra, te te da'âma 're arowairébé mono da, 're isimipari mono ma, ihâiba ré norî âma duré idâ'â norî âma zama. ⁶Tahawa, âhâ na idâ'â norî zama ma tô Rowasu'u'wê hâ wapari za'ra. Ta norî hâ 'Re ihâimana u'âsi mono te te da'âma 're i'arowairébézé mono u'âbâ ma tô tidâ'â za'ra, uburé pese a'u'wê norî 're idâ'â za'ra mono ne. Rowasu'u'wê hâ ma tô wapari za'ra duré ô norî zama 're hâimana za'ra mono da tihâiba uptabi na, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're iwê mono zéb zarina.

'Re 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono,

'Re ihâimana u'âsi mono nhoprubzé romhuri iwê uptabi hâ

⁷Uburé iropsi'utôrizéb u hâ, romhuture di oto. Tahawa, ma'âpé âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, marî na âma 're upa za'ra wa'aba mono tô da. Duré asimiza'rese 're aihâimana za'ra wa'aba mono, 're rowaptêrê u'âsi za'ra wa'aba mono da. ⁸Uburé marî nhipai u, ma'âpé 're asisawi pese za'ra wa'aba mono. E marî wa. Dasisawizé hâ te za dawasédé hâ te te 're a'upsibi, ahâ uptabi nheré. ⁹Asôrowa u 're asiwaibui wê wa'aba mono, aiwapsari aba âna. ¹⁰Asima 're romhuri wê za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono tinhoprubzé romhuri imono bâ sipu'u pese na te te aima isômri za'ra wa'aba zém na. Tô 'Re ihâimana u'âsi mono nhoprubzé iwê uptabi na asima 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono da si, iwê hâ. ¹¹Rowahutu'wai wamhâ, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti na si 're rowahutu za'ra wa'aba mono. Dapawapto'wai wamhâ, 'Re ihâimana u'âsi mono asiptede te te aima 're isômri za'ra wa'aba mono zéb zarina si, dama 're romhuri za'ra wa'aba mono. Âne uburé marî hâ 're 'manharî za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're dawata za'ra mono da, Wanhîb'apito Zezu Cristuhu nhimipawaptobzéb zarina. 'Re ihâimana u'âsi mono hâ wê uptabi wa, duré waihu'u pese uptabi wa, wa za âma 're wawata u'âsi za'ra.

Wanhib'apito zazei'wai wa, wa te 're irobzépata za'ra mono zé

¹²Īsisānawā norī, ĩma i'asawi pese za'ra wa'aba norī hā, 're a'rāmi za'ra wa'aba mono tō, aipibuzé ipire asada 're iwairébé aba mono ma hā, 're sépata za'ra wa'aba mono da, marī isa'rese'ō aimawi hā asada 're hāimana za'ra wa'aba mono newa. ¹³Tane nherē, āma asima 're rowē za'ra wa'aba mono, Cristu te te irobzépata ne, 're robzépata za'ra wa'aba mono wamhā, ta hā niwa apā wei morī wamhā, tite rowa'a za'ēne, 'Re ihāimana u'āsi mono za te te dama ihāi'rézéb āma hā, aima rowē uptabi za'ra wa'aba da. ¹⁴Cristuhu zazei'wa 're anomro wa'aba mono 'ru te, da te ai'āma 're wasété za'ra wa'aba mono wamhā, aima 're rowē uptabi za'ra wa'aba mono di za. E marī wa. 'Re ihāimana u'āsi mono Pē'ēzani Iwē uptabi hā, aiwa 're hāimana za'ra wa'aba mono wa. ¹⁵Tane nherē, a norī wa'wa 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono 'remhā, ni'wa hā te te robzépata wamhā, mare di te te da'maiwīrī wa, mare di simisaihuri wa, mare di duré dama rob'manharī wasété'wai wa, niwamhā duré mare di, titei ō nherē, dahāimanazéb u dawi 're zasi mono wa. ¹⁶Tazahā, ni'wa hā isazei'wai wa, te te 're robzépata mono wamhā, 're sisé mono tō. 'Re ihāimana u'āsi mono āma si 're wata mono, isisi u'ābā, 're hāimana mono wa.

¹⁷Bādā hā ma tō oto iwa waptārā, dahāimanazéb zarina da'āma rowairé-bézéb da hā. Ta hā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē, 're ihāimana za'ra mono norī hawi te za tinhana'rata. Wahawib za'ra sāna'rata da wamhā, e niha za tawamhā, ihāimana 'rāsutu za'ra zé hā, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti te te 're i'madā'ā pese za'ra mono ō norī hā. ¹⁸Ibahiā Iwazé pese na rob'ui'ére te te inharī hā, āne:

“Ropire hā tāma 're hāimana za'ra mono nherē, te za iwē norī hā, tinho'reptuzé hā te te sina 're uwaimrami za'ra. E niha te za bété iwasété norī ma hā tiromhāimana za'ra, tiwasété si te te 're i'manharī za'ra mono norī ma hā.”

¹⁹Tahawa 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima 're iwē mono zéb zarina te te 're irobzépata za'ra mono hā, te za tō tipē'ēzani na te te sina 're umnhasi za'ra, marī iwē te te 're 'manharī za'ra mono ré hā. 'Re ihāimana u'āsi mono hā Ro'a-poto mono 'wa. Ta hā wa za wa te wasina 're umnhasi za'ra.

'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī ma roti

5 ¹Wa hā isazei'wa norī 'madā'ā'wa, āhā na hā wa za aima roti za'ra wa'wa, da'madā'ā'wa norī isazei'wa norī wazari 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono norī ma hā. Wa hā wa tō 'madā, Cristu te te irobzépatazé hā. Wa za duré isiré ihāiba, tite rowa'a za'ēne, 'Re ihāimana u'āsi mono za te te dama ihāi'rézéb āma hā. ²'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī te te aima isōmri za'ra wa'wa hā, ma'āpé 're 'madā'ā pese za'ra wa'aba mono. Mare di, aiwada-uri zahi zarina hā, tazahā ato sina, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima 're iwē mono zéb zarina si. Mare di duré, rob'ui'prazé āma 're isōpētē za'ra wa'aba mono da hā. Tazahā tō sena asima 're iwē za'ra wa'aba mono zéb zarina si, te za 're i'manharī za'ra wa'aba mo, romhuri hā. ³'Re 'madā'ā za'ra wa'aba mono da, da te aima ipisutu za'ra wa'wa hā, asima sō 're asōpré wa'aba mono tō,

tāma rob'rui'wa na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da hã. Tazahã, uburé marĩ iwē na isisanho'wa na si 're aihâimana za'ra wa'aba mono, isazei'wa norĩ ma hã. ⁴Āne wamhã, Pone'ërebã 'Madâ'â'wa uburé danhipai u 're Ihâimana mono hã niwa apã wei morĩ wamhã, te za aima sômri za'ra wa'wa danhoprezé iwē uptabi hã, niwa isi'ubuzi tiwi isi'utõrĩ waihu'u õ hã.

⁵Duré a norĩ wa'wa ipréduptém norĩ, ihâiba prédu m norĩ hã 're wapari pese za'ra wa'aba mono. Asi'madâ'â pire na asiwi 're aihâimana za'ra wa'aba mono tõ. E marĩ wa. Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére te te nharĩ wa, āne:

“Re ihâimana u'âsi mono hã te 're sima'wara, 're isi'madâ'â ze za'ra mono norĩ zada hã. Tazahã, pire na 're isi'madâ'â za'ra mono õ norĩ ma si, te iwē hã te te tāma 're apisutu.”

⁶Tahawa, aiwapu na 're asi'madâ'â za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono nhĩbrada waihu'u pese uptabi na 're ihâimana mono zahâpâmhã, bãdã i'uwaibaba na te te ai'āma 're ahâimo wa'aba mono da. ⁷Uburé marĩ na 're i'aihâtã'â za'ra wa'aba mono zé hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, 're sômri za'ra wa'aba mono, ta hã te te 're ai'a'madâ'â u'âsi aba mono wa.

⁸Ma'āpé, asimiza'rese 're aihâimana za'ra wa'aba mono. Duré asi'wawi 're rob'madâ'â pese za'ra wa'aba mono. E marĩ wa. Asitob'ru za'ra wa'wa Wa'uburé hã, te we 're ne, hu'u zéré pa hã sahi wa, wairõ sina 're imorĩ ne, tisa zô, te te da'mai'āri da. ⁹Tahawa, Wanhĩb'apito umnhasi sina asiptete na 're aihâimana za'ra wa'aba mono, Wa'uburé wi. E marĩ wa. Āne hã ropã asiré isazei'wa norĩ hã asine za'ra wa'aba te te 're irobzépata za'ra mono na hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa. ¹⁰Te za tõ suru na 're irobzépata za'ra wa'aba mo. Taha parimhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za asõré wa'wa, asiptete na. Te za aipawaptob za'ra wa'wa. Te za duré 'manha, asiptete na aihâimana za'ra wa'aba da hã. Õ hã te 're hâimana, uburé marĩ iwē nhana'rata na. Ma tõ duré asõ tihârã za'ra wa'wa, rowē isi'utõrĩ'õ āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, Cristuhu āma. ¹¹Õhõ āma si te iwaihu'u pese uptabi hã 're hâimana, õne u'ã. Tane tõ.

Pedru hã te te irob'ui'ére 'rāsutu zé

¹²Ā hã, wa aima rob'ui'ére za'ra wa'wa rob'ui'ére hã suru na. Silas hã ma tõ i'āma aime. Ta hã ĩma hã ĩsisānawã, ĩma i'umnha. Wa aima rob'ui'ére za'ra wa'wa, te āma aipawaptob za'ra wa'aba da, duré te aima wasu'u za'ra wa'aba da, iwē hã iwaibui wa'wa hã, tõ sena 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé. Tahawa, ma'āpé asiptete sina āma 're aihâimana za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizém na hã.

¹³Wanhĩb'apito zazei'wa norĩ Babilonia āma 're isi'ubumroi mono, 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima ipisutu za'ra norĩ hã te duré āma asawi za'ra wa'wa. Duré i'ra ne ĩma 're ihâimana mono Marcus hã te āma asawi za'ra wa'wa. ¹⁴Ma'āpé, tame asiré isazei'wa norĩ hã asõ'utu asisawi za'ra wa'aba, atob'rata hârã na, asiré isazei'wa 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa.

Rowē hã asiré 're ihâimana za'ra wa'aba mono da si, iwē hã, Cristuhu āma 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã.

2 Pedru

Pedru hã, maparane âma te te duré irob'ui'érezé, isazei'wa norĩ ma

Ibaihâi wasu'uzé

Ã hã ibaihâ na Pedru hã ma tô duré rob'ui'éré, Zezusihi zazei'wa norĩ ma, senai'õ na rowasu'u'wa norĩ hã dawazari 're ihâimana za'ra mono norĩ mreme hã te te 're wapari za'ra mono tô da. Ta norĩ hã sadawa nhipese sina ma tô te te 're rowasu'u za'ra, Zezusi hã za apâ we imorĩ õ na hã. Tahawa, ma tô Pedru hã tâma waihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã da'âma 're iwa'a su'u mono õ zém na hã. Ta hã ma tô te te sima 're da'awê, i'ra hã da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, uburé. Senai'õ na rowasu'u'wa norĩ hã wasété uptabi na te 're hâimana za'ra. Taha na ma tô sitême te te 're dapizari za'ra. Tahawa, Pedru hã ma tô ta norĩ âma tâma rob'ui'érezé za'ra, nimahã bâtâ na 'Re ihâimana u'âsi mono hã za ta norĩ te te ihâ za'ra na hã, duré isine 're idahâimana za'ra mono norĩ zama.

1 ¹ Wa hã Simau Pedru, Zezu Cristuhu ma romhuri'wa duré isadawa wasu-u'wa, wa aima rob'ui'érezé za'ra wa'wa, wate 'Re ihâimana u'âsi mono wê uptabi na 're ihâimana mono u'âbâmhã duré Wa'anho'reptui'wa Zezu Cristuhu zama, asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé iwê uptabi iwaibui wa'aba ma hã, wasine.

² 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé duré ite datoi u'âsi zé hã, ai'âma isa'etê u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwê hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te rowaihu hã aima 're ihâimana za'ra wa'aba mono zarina, duré Wanhîb'apito Zezusihi te zama.

³ Uburé marĩ hã, âma 're wahâimana za'ra mono da, duré 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wa te âma 're iromhuri za'ra mono da, sô 're iwanhimnhasi za'ra mono hã ma tô te te wama 're anhomri, waihu'u pese uptabi na 're ihâimana mono zém na, rowaihu hã wama 're hâimana za'ra mono wa, wazô ihârâ za'ra hawimhã, ite rowê uptabi ré 're wahâimana za'ra mono da, duré wê uptabi na 're ihâimana mono zéb ré zama. ⁴ ãne zarina, ma tô tinhimiropisudu iwê uptabi hã duré ipire uptabi hã te te wama 're anhomri, wama 're hâimana za'ra mono wa, âma 're wahâimana za'ra mono da, ite rowê ré duré romhã na 're wahâimana za'ra mono da, siwa'ru dasina dahâimana wi ti'ai âma hã 'râwi da te dasima 're iwê za'ra mono wi hã. ⁵ Tahawa, sada 're asiptete za'ra wa'aba mono, aihâimana wê na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zém na, âma 're sisiwi za'ra wa'aba mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zém nhisiwi. Tawamhã rowaihu iwê na te za âma 're

isisiwi za'ra wa'aba mo, dahâimana wê na dahâimanazém nhisiwimhã. ⁶Duré 'râwi dasiwi danhimi'râmi na te za 're isisiwi za'ra wa'aba mo, rowaihu'u iwê nhisiwi. Duré robzépata nherê, dawa'a âna dahâimanazém na te za âma 're isisiwi za'ra wa'aba mo, 'râwi dasiwi danhimi'râmi nhisiwimhã. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â pese 'wa na dahâimanazém na te za duré âma 're isisiwi za'ra wa'aba mo, robzépata nherê, dawa'a âna dahâimanazém nhisiwimhã. ⁷Duré isazei'wa nori 're isisawi za'ra mono zém na te za âma 're isisiwi za'ra wa'aba mo, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 'madâ'â pese 'wa na dahâimanazém nhisiwimhã. Tawamhã danhimizawizém na te za duré âma 're isisiwi za'ra wa'aba mo, isazei'wa nori 're isisawi za'ra mono zém nhisiwimhã. ⁸Â nori hã aihâimanazéb 're, aima 're hâimana za'ra wa'aba mono wamhã, duré te te aima sina 're hâimo u'âsi za'ra wa'aba mono da, asima 're wê za'ra wa'aba mono wamhã, tawamhã te za iwê hã te te aima 're tébré za'ra wa'wa, aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da, Wanhib'apito Zezu Cristu âma rowaihu hã, waihu'u pese za'ra wa'aba da. ⁹Tane nherê, â nori hã ni'wai ma hâimana za'ra ô wamhã, itob'a ne te za 're hâimana. Duré niwamhã marĩ 'râwi pesere si, da te 're i'madâ'â za'ra mono ne, te za 're hâimana. Ta hã te za duré si'âma po're ha'â, tiwasédé te te 're i'manharĩ 'rata mono zé, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma ipari na hã.

¹⁰Îsisânawã nori, tahawa, ma'âpé asima sô 're asôpré u'âsi aba mono, asip-tete na asiwawã âna 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono asô ihârâ za'ra wa'aba zém na duré te te sima i'aipisutu za'ra wa'aba zém na zama. Âne hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, niwa isazei'ô utôri za'ra wa'aba da hã, mare di za. ¹¹Taha zarina, te za 'Re ihâimana u'âsi mono to sina te te 're ai'a'mazasi 'wa hâiwa u hã, Wanho'reptui'wa, Wanhib'apito Zezu Cristuhu u, Danhib'apito uptabi na dama 're ihâimana u'âsi mono zéb u.

¹²Tahawa, wa za te âma 're ai'apo're pu'u u'âsi 'wa, aima waihu'u pese za'ra wa'aba nherê, duré asiptete na âma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena hã iwaibu za'ra wa'aba na. ¹³Îte rosa'rada âne, zahadu ihâiba ré ré hã, îma hã i'uwaibaba, â hã roti na te âma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono da hã. ¹⁴E marĩ wa. Îma waihu'u pese di, romhutu na za â hã ihâiba, te irême na hã Wanhib'apito Zezu Cristu sô'awi te te îma iwaihu'u siromo zarina. ¹⁵Tahawa, wa za sada asapêtê, îuirĩ na hã âma 're asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono da.

Cristu hã rowa'a isa'êtê ré, 're ihâimana mono zé

¹⁶Wanhib'apito Zezu Cristu, waihu'u pese uptabi na we imorizé, wa te aima wasu'u za'ra wa'aba wamhã, wasihawi wa te ropoto za'ra ô di. Tazahã, watômo na wa tô 'madâ'â za'ra ni, iwaihu'u pe hã. ¹⁷Wanho'a za'ra, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono Imama hã tâma tisô, wazé pese uptabi na 're ihâimana mono zé hã duré waihu'u pese uptabi na 're ihâimana mono zéb zama. Danhipai u Pire uptabi na Waihu'u pese uptabi na 're Ihâimana mono hã ma tô tâma tinha, âne: "Â hã Î'ra, îma isawi uptabi, rowê za'êne hã te te sina îma 're isani mono." ¹⁸Damreme hâiwa hawi we te te inharĩ hã, wapo're na wa wapari za'ra ni, Wanhib'apito Zezusihi siré wahâimana za'ra ré hã, êtê'râihã iwazé pese âma hã.

¹⁹ ãNe wa, wama umnhasi uptabi za'ra di, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norî te te irowasu'u za'ra zé hã. Wê uptabi di, za ã hã rowasu'u wapari pese za'ra wa'aba wamhã. E marî wa. Ta hã rob'uiwêzé, robra âma te te 're irob'uiwê mono ne hã, 're i'awê mono zéb u, duré wasi wawê hã awê u te te 're irob'uiwê mono ne, aipê'ê 're, te te 're rowa'a za'ra wa'aba mono da. ²⁰ Uburé marî nhipai u hã, ma'ápé âma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono, âhã na: 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norî hã sihawim na te te dama hâiré waihu'u za'ra ô di, Ibaihã Iwazé pese na Imreme na âma rob-'ui'éré hã. ²¹ E marî wa. Niwa ni'wa hã te te sima iwêzéb zarina, romnhowa 'Re ihâimana u'âsi mono mreme sô'awi te te dama hâiré ô wa. Tazahã, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã ma tô ni'wam norî hã te te 're simroi wê, 'Re ihâimana u'âsi mono mreme te te 're 'mahârâ za'ra mono da, te te tâma 're i'awaihu'u mono hã.

Senai'ô na dama rowahutu'wa norî

Zuda 3-16

2 ¹ Duréihã senai ô na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norî hã ma tô sihâiré za'ra dawazari. Tane te za duré aiwazarib za'ra wa'aba hã sihâiré za'ra. Ta norî hã te za te te dama 're rowahutu za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono na danhimizaze senai ô na hã, taha na te te dawî 're uprosi za'ra mono da. Duré Rowahutu'wa te te isô'reptu za'ra hã te za te te siwi 're wêô. Tahawa, te za ta norî nhisiwimhã 're waptâã, waptu na 're isi'utôri za'ra mono zé hã. ² Da'ahã uptabi na te za ta norî hâimana nhiséb ô na, 're ihâimana za'ra mono zéb zarina, da te 're hâimana nhizusi za'ra. Tawamhã ta norî u'âbã te za Sena na Bâdâdi na 're idanomro mono zém na da te âma 're wasété za'ra. ³ Rob'uiprazéb zô te te sima 're irob'ruiwapari za'ra mono zéb zarina te za rob'uiprazé hã te te aiwi 're ubumro za'ra wa'wa, sihawî rowasu'u te te 're ipoto za'ra mono na hã. Tane nherê, duré uptabi te Da'âma Rowairébé'wa hã simiza'rese sada tihâimana za'ra. Duré l'uprosi za'ra 'wa da hã te sôtô âna 're hâimana.

⁴ E marî wa. Hâiwa âma romhuri'wa norî hã tiwasédé te te 'manharî za'ra wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã tinhimihâzé te te tâma ba'a za'ra ô di. Tazahã, ab're hã robra u ma tô sãmra, tame pawasisi na 're simasa mono da, Da'âma Rowairébézé bâdâ iwisizéb u simipari sina, 're hâimana za'ra mono da. ⁵ Duréi uptabi hã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã tinhimihâzé te te dama ba'a ô di, iwêô'wa norî si'manho'reptu da hã, âpusi mono da, te te pisutu wamhã. Tazahã Nohé si ma tô sô'reptu. Ta hã ma tô nasi aré dama rob'mahã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã, uburé da te 're wapari pese za'ra mono da. 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô duré isiré hã 7 na dahâiba hã da'anho'reptu. ⁶ 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te siwi ida'awêô pese zarina ma tô duré unhama na uprosi zahuré, 'ri nho'u Sodoma duré Gomora zama. Ta hã te za 're hâimana, da te âma 're waihu'u za'ra mono da, daro mono bâ iwasété norî ma, za 're iromhâimana mono zéb da hã. ⁷ Tamemhã ma tô sô'reptu, Lo na aibâ isisi hã. Ta hã aibâ iwê. Dahâimana nhiséb'ô na, 're dahâimana za'ra mono wa, ma tô te te da'âma 're robzépata. ⁸ Lo hã aibâ 're imorî wê, bâtâ sidâpâ dawazari 're ihâimana mono hã ma tô te te da'âma 're robzépata tô, marî iwasédé, da te 're i'manharî za'ra mono zé hã te te 're 'madââ mono wa, duré te te 're wapari

mono wa. ⁹Taha wasu'u na wa waihu'u za'ra ni, Uburé Danhib'apito ma, iwaihu'u pese uptabi na, isimiroti 'madâ'â pese 'wa nori hã ropire hawi te te 're i'anho'reptui waihu'u pese mono na hã. Duré tãma waihu'u pese uptabi di, marĩ iwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono nori ma, te te 're i'arob'manharĩ mono da hã, bâdâ te te 're sapari za'ra mono ré, Da'ãma Rowairébézé za ihâimana hã. ¹⁰Ni'wam nori, te te sima iwê zarina si, hâimana nhiséb ô na 're ihâimana za'ra mono nori hã te za danhipai u te te tãma 're arob'manharĩ wasété, duré isimiroti pire hã te te siwi 're iwê'ô za'ra mono nori zama.

Ã nori senai ô na rowahutu'wa nori hã, te pahi âna marĩ i'upa te te 're 'manharĩ za'ra. Te duré 're si'madâ'â ze za'ra. Ã nori hã te pahi âna te te 're wasété za'ra, hâiwa âma romhuri'wa nori âma hã. ¹¹Tazahã, hâiwa âma romhuri'wa nori hã isipai u siptete na 're hâimana za'ra mono nherê, asa hã te te âma 're wasété waihu'u za'ra mono ô di, Uburé Danhib'apito nho'remhã, iwasété nori âma hã. ¹²Ãne ni'wam nori 're ihâimana za'ra mono hã isimirosarata waihu'u ô, abaze rom na 're ihâimana za'ra mono ne hã. Ta nori hã da te 're sarê za'ra mono da, duré da te 're uprosi mono da, te 're pota za'ra. Uburé marĩ te te 're isadaihu'u za'ra mono ô na te te 're wasété za'ra. Ãne zarina, te za uburé 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're a'uprosi, abaze rom na da te 're i'uprosi za'ra mono ne.

¹³Ta nori hã te za robzépata na iwa'rãmi wa'âbã za'ra, robzépada hã te te dama 're i'manharĩ za'ra mono zéb zarina. Te te sima âma 're rowê za'ra, bâtã na marĩ, tihâimana nhiséb ô na te te 're i'manharĩ za'ra mono na hã. Asiré wa'aba 're si'rã'otô mono wamhã, te siséb âna duré tãma rowazéb âna te te 're wasété za'ra, da'ãma. Bâtã bâre te sima te te 're rowê za'ra, dama rob'rãmi na 're ihâimana za'ra mono na hã. ¹⁴Ta nori hã te sô 're sôpré u'âsi, pi'ô na 're hâimana za'ra mono da hã. Duré tiwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono na hã 're sadâ'â wairébé waihu'u mono ô di. Ta nori hã te ni'wam nori sib'uwa na 're ihâimana za'ra mono nori hã te te 're simro, tiwasédé te te 're 'manharĩ za'ra mono da hã. Tipê'ê 'remhã, te rob'uiprazéb zô si te te 're rob'ruiwapari u'âsi za'ra. Tahawa, te ta nori hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimirob'manharĩ ipipa zahâpã 're hâimana za'ra. ¹⁵Ta nori hã bâdâdi i'uwaibaba na 're idanomro mono zém nhiti sipa za'ra wa, te oto siwa'ru 're nomro. Balaâu nhirã zarina te ai'aba'rê, Beoho 'ra nhirã zarina. Ta hã ma tô rob'uiprazé hã te te sima 're sawi, marĩ iwasédé te te 're i'ab'manharĩ mono wa'rãmi te te 're i'awaibui mono hã. ¹⁶Tane nherê, iwasété u'âbã ma tô awaru po'repore hã tãma timreme tete. Awaru po'repore hã 're mreme zusi mono ô nherê, ma tô ti'ai âma a'uwê mreme na tãma tinha. Ma tô sôwada, simiza'rese âna mori u'âsi tô da, tite bâdâdi iwasété na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârã'wa hã.

¹⁷Ã nori hã senai'ô na rowahutu'wa nori hã te aiwa ub're i'â ô ne 're hâimana za'ra, duré hunhizé rowa'u te te 're isate mono ne. 'Re ihâimana u'âsi mono ma tô ro hã sô pisutu siromo za'ra, robra uptabi hã. ¹⁸Ta nori hã te te 're rowasu'u za'ra, âma 're datob'uzu za'ra mono da, timreme na te te 're danhiptete za'ra mono dai ô nherê. Tihâimana uptabi ô na duré tihâimana nhiséb ô na te te dama 're rob'rãmi za'ra. Taha na te te apã 're dapizari za'ra, ni'wam nori dahâimanazé i'upa na 're ihâimana za'ra mono zém hawi, aré 're iwairébé mono hã. ¹⁹Senai'ô na rowahutu'wa nori hã te duré te te dama 're ropisutu za'ra, dasima iwê na siwa'ru 're idahâimana za'ra mono zém na. Tane

nherē, te ta norī hā dahâïmanazé iwasété uptabi ma si 're hâïmana za'ra, tiwi 're wairébé waihu'u mono âna. E marī wa. Marī iwasédé hā te te sitēme 're ida'wani za'ra mono zarina te te da'āma 're ai'uté za'ra mono wamhā, taha ma si te za 're dahâïmana za'ra, tiwi 're dawairébé waihu'u mono âna. ²⁰Tahawa, ni'wam norī hā Wanhīb'apito Wanho'reptui'wa Zezu Cristu hā te te waihu'u za'ra wa, ti'ai āma dahâïmana nhiséb'ō hawi 're wairébé mono nherē, apā itēme 're isipizari za'ra mono zarina te te āma 're ai'uté za'ra mono wa, te za tihâïmana 'rāsutu u ropire uptabi na oto 're hâïmana za'ra, iwana ré, 're ihâïmana za'ra mono zém nhipai u. ²¹Tahawa, iwē hā aré tāma za'ra hā, bādādi i'uwaibaba na 're idanomro mono zé hā niwa te te iwaihu'u za'ra ō da hā, te te waihu'u za'ra parim nherē, apā tihâïmana 'rata u te te sina isiri za'ra zém nhipai u, 'Re ihâïmana u'āsi mono nhimiroti iwazé pe, te te iwapari za'ra nhiti romhā na oto hâïmana za'ra da. ²²Ta norī ma iromhâïmanazé hā ma tō sina uwaimrami za'ra, ā hā āma 're idamreme zusi mono zé, āne hā: “Wapsā hā te za apā sina siri, tinho'o'o zō” duré ā hā “Uhābā upsōi ré nherē, apā te za sina siri, roptob u.”

Wanhīb'apito Zezu Cristu hā apā za we imorizé

3 ¹Īsisānawā norī, ĩma i'asawi pese za'ra wa'aba norī hā, ā hā maparane āma, wa āma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa. Ā hā maparane iwa'ōtō na, te aima irob'ui'éré za'ra wa'aba na hā, wa ĩsima wē, te āma aipo're pu'u za'ra wa'aba da, asimirosarada iwē u duré i'uptabi u, āma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono da. ²Wa ĩsima wē, duréihā aimawi 're ihâïmana za'ra mono 'Re ihâïmana u'āsi mono zadawa 'mahārā'wa da si, te te irob'ui'éré za'ra zém na āma aipo're pu'u za'ra wa'aba da, duré Wanhīb'apito Wanho'reptui'wa nhimiroti na hā, Wanhīb'apito zadawa wasu'u'wa norī te te aima irowasu'u za'ra wa'aba zém na, Rowasu'uwē na hā. ³Ipire uptabi imorī'rata na hā, sō amnhasi za'ra wa'aba, waihu'u za'ra wa'aba da. Rob'rāsutu āma hā, aibā norī te za 're sihāi'rē za'ra, te te sima iwē za'ra zarina hâïmana nhiséb'ō na, za 're ihâïmana za'ra mono norī hā. Ta norī hā te za ai'āma 're wa'ē za'ra wa'wa. ⁴Āne te za ta norī hā 're mreme zusi: “E marī ma tō āma tihāiba, ropisudu ihâïmana na hā, Cristu hā za apā we imorizém na hā. Wahi'rata norī hā idā'ā za'ra hawim haré, te marī hā uburé ōhō haré 're hâïmana za'ra, ropoto na'rata hawim haré.” ⁵Ta norī hā te te sima iwē za'ra zéb zarina, ma tō āma po're haimrami pese za'ra, 'Re ihâïmana u'āsi mono hā timreme na si hāiwa duré ti'a hā, te te ipoto zahuré zém na hā. Ti'a hā ā hawi te te ipoto na duré ā na te te ipoto na ma tō duré āma po're ha'āri za'ra, ⁶duré i'āpusi mono na, duréihā te te ida'a'uprosi na. ⁷Tane nherē, hāiwa duré ti'a hā āhā na 're ihâïmana zahuré mono hā, te 'Re ihâïmana u'āsi mono te te 're 'madā'ā zahuré, tō ō hā timreme na te te āma iroiti siromo zahuré zém na, za niwa unhamā na te te tō i'uprosi zahuré na hā. Bādā Da'āma rowairébézé za ihâïmana u hā te 'Re ihâïmana u'āsi mono hā te te 're 'madā'ā zahuré a'ā, duré ni'wam norī 'Re ihâïmana u'āsi mono te te waihu'u za'ra tō da, te te sima 're iwē za'ra mono ō norī za te te i'uprosi za'ra zéb u hā.

⁸Īsisānawā norī, ĩma i'asawi pese za'ra wa'aba norī hā, ma'āpé āma aipo're si'āri za'ra wa'aba tō, āhā na hā: Uburé Danhib'apito ma hā, misi bādā hā aiwa miu na wahum ne duré miu na wahu hā aiwa misi bātā ne, tāma hā.

⁹Uburé Danhib'apito zô hã sô 're rowaptââ mono ô di, tinhimiropisudu te te âma 're i'a'uwa'imrami mono da hã, ni'wam norî hã âne na te te âma 're rosa'-rata upa za'ra mono nherê. Tazahã, simi'êi hã uptabi di. Te te 're asapari ze za'ra wa'wa. E marî wa. Te te sima wê ô wa, ni'wa te te i'uprosi da hã. Tâma iwê hã uburé dawasété na dasisâmri za'ra wa, itême idasipizari za'ra da si, dawasété hawi. ¹⁰Tazahã, Wanhib'apito te bâdâ apâ we imorizé hã te za wi, isimisaihuri, sô danhimipari ô nherê, nimomo 're isisisi mono ne. Taha bâtâ na hã, hâiwa duré hâiwa na uburé marî 're isimasa mono hã te za aimani za'ra, robruru ipipa uptabi na. Duré uburé marî, hâiwa na 're ihâimana za'ra mono hã te za 'Re ihâimana u'âsi mono hã âma aro'o. Ti'a zama duré uburé marî iwa 're ihâimana za'ra mono hã te za aimani za'ra za.

¹¹Tawamhã âne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di oto, uburé marî hã za isi'utôri za'ra na hã. Tawamhã bété e niha aihâiba na 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, te amnhasi za'ra wa'wa. Ma'âpé aihâimanazém na 'Re ihâimana u'âsi mono ma si 're rowê za'ra wa'aba mono da, 're aihâimana za'ra wa'aba mono. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri si, 're 'madââ pese za'ra wa'aba mono. ¹²Ma'âpé 're asimipari za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono te, bâdâ apâ we imorizé iwisizéb zô. Duré aihâimanazém na 're wapsé za'ra wa'aba mono, apâ wei morî su'u da. Taha bâtâ na hã hâiwa te za ai'utô za. Duré uburé marî âma 're ihâimana za'ra mono hã te za ti'uwa za'ra za, unhama wa'ro zé te. ¹³Tazahã, wa norî hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te iropisutuzéb zarina, wa mapari za'ra ni, hâiwa itéb zô duré ti'a itéb zô zama. Tamemhã i'uwaibaba si te za uburé marî hã 're hâimana za'ra.

¹⁴Tahawa, îsiwaihu'u norî, îma i'asawi pese za'ra wa'aba norî hã, âne hã za iromhâimanazéb zô asimipari za'ra wa'aba ré hã, ma'âpé sada 're asip-tete za'ra wa'aba mono, rowê sina, 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, ai'uptob âna duré marî na 're upa za'ra wa'aba mono âna isô'remhã. ¹⁵Ma'âpé, âma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono, Uburé Danhib'apito wa'a su'u ô zém na hã. Danho'reptuzé da te dasina 're uwaimrami za'ra mono da, te da'âma wa'a su'u âna 're hâimana. Wasisânawã wama isawi pese za'ra Paulu hã ma tô â hã wasu'u na aima rob'ui'ére za'ra wa'wa, rowaihu 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma isômrizéb zarina. ¹⁶Ãhã wasu'u na ma tô rob'ui'ére tô, uburé tinhim'i'ui'ére te te i'manharî za'ra na hã. Isimi-'ui'ére na hã, nima norî hã ipire te tihâimana za'ra, isadaihu'u da hã. Tahawa 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti waihu'u ô 'wa norî hã duré sib'uwu na 're ihâimana za'ra mono norî hã te siwa'ru te te âma dama 're rowasu'u upa za'ra. Tane te duré Ibaihã Iwazé pese na rob'ui'ére na ihâiba amo aimawi norî âma hã te te 're upa za'ra. Tahawa te ta norî hã 'râwi 're si'uprosi.

¹⁷Tazahã, a norî wa'wa, îsiwaihu'u norî, îma i'asawi pese za'ra wa'aba norî hã, âne hã aima waihu'u pese za'ra wa'aba di oto. Tahawa, ma'âpé âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, da te 're asimroi wa'aba mono tô da, dahâimana nhiséb ô na 're idahâimana mono u duré asiptete na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zém hawi 're airere'e aba mono tô da. ¹⁸Ma'âpé, 're aip-rédub u'âsi za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipawaptobzé iwa'âbâô na duré rowaihu Wanhib'apito duré Uburé Wanho'reptui'wa Zezu Cristuhu te na. Taha âma si 're wawata za'ra wa'aba mono, âhã na duré ône u'âsi! Tane tô!

1 Zuwã

Isazei'wa norĩ ma, Zuwã te te irob'ui'ééré na'rata zé

Ibaihâi wasu'uzé

Ã hã ibaihâ na rob'ui'ééré na hã, Zuwã hã âma sisisi ò di. Tane nherẽ, isã-na'rata hawim na hã dama waihu'u pese za'ra di, isimi'ui'ééré na hã. Zuwã hã ma tô wama waihu'u za'ra tinhimi'ui'ééré na, 're wasisawi pese za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwa'azawi pese mono ne duré rowa'a na si 're wanomro mono da, wawasédé hã wa te 're 'manharĩ za'ra mono âna.

Imreme na isisi hã, dahâimanazém nhomri'wa na 're ihâimana mono zé

1 ¹Wa âma aima rob'ui'ééré za'ra wa'aba ni, Imreme na isisi hã Dahâimanazém nhomri'wai wasu'u na. Ta hã romna'rata hawim haré ma tô 're hâimana. Ta hã wa tô wa te 're wapari za'ra. Watômo na, wa tô wa te duré wasiwi 're 'madââ. Tawamhã wa tô duré wa te wasiwi 're 'madââ za'ra, 're ihâimana mono zé hã. Duré wanhĩb'rata na wa tô wa te wasiwi 're upi. ²Dahâimanazém nhomri'wa hã^a sihâiba wamhã, wa tô wasiwi 'madââ ni. Tahawa wa âhã na hã wa te 're wasu'u za'ra. Dahâimanazé isi'utõtõ hã wa duré aima wasu'u za'ra wa'aba ni, Imama âma 're ihâimana mono hã, te te wama ihâi'ré za'ra hã. ³Wa aima wasu'u za'ra wa'aba ni, watômo na wa te 're i'madââ za'ra mono zéb zarina, duré wa te 're iwapari za'ra mono zéb zarina, wasiré râwi 're aihâimana za'ra wa'aba mono da, Imama siré 're iwahâimana za'ra mono ne duré i'ra Zezu Cristuhu siré. ⁴Âne na wa aima rob'ui'ééré za'ra wa'aba ni, watoi uptabi na 're iwahâimana za'ra mono zé hã wahuré wama hâimana za'ra da.

'Re ihâimana u'âsi mono hã rowa'a

⁵Zezu Cristuhu zadawa wasu'u, wa te 're iwapari za'ra mono hã duré âhã na wa te aima iwasu'u za'ra wa'wa hã, â hã: 'Re ihâimana u'âsi mono hã rowa'a. Robra hã âma hâimana waihu'u ò di. ⁶Tahawa, 'Re ihâimana u'âsi mono siré 're iwahâimana za'ra mono na, dama 're wasiwasu'u za'ra mono wamhã, robra na 're wahâimana za'ra mono nherẽ, tawamhã, wamreme na wa za sadawa hapeze za'ra ni, duré wahâimanazém na zama. ⁷Tazahã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã rowa'a na 're ihâimana mono ne, wa norĩ hã rowa'a na oto 're wahâimana za'ra mono wamhã, wa za wasiré 're wahâimana za'ra. Tawamhã Zezu-sihi wapru, I'ra wapru hã te za te te 're wa'a'upsô, uburé wawasédé hã wa te 're i'manharĩ za'ra mono zém hawi.

⁸Wawasété āna 're iwahâimana za'ra mono na dama 're wasiwasu'u za'ra mono wamhā, 'rāwi wa za wasima 're wazadawa nhipese za'ra. Tawamhā dahâimanazé tô sena hā wama 're hâimana waihu'u za'ra mono ô di za, āne wamhā. ⁹Tazahā oto, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wawasété na 're wasiwē'ô za'ra mono wamhā, te te wa'āma 're a'madâ'â mono ô di za. Te za te te 're wa'ahâiba pese, uburé marī iwasédé wa te 're i'manharī za'ra mono zé wi, ô hā umnhasi za'ētē wa, duré i'uwaibaba na si te te 're a'manharī mono wa. ¹⁰Wawasédé wa te 're i'manharī za'ra mono ô na, 're wasiwasu'u za'ra mono wamhā, tawamhā 'Re ihâimana u'âsi mono āma wa za wa te 're sa'ra isadawa nhipe. Duré tawamhā isimiroti hā wapē'ē remhā wama 're hâimana za'ra mono ô di.

Zezu Cristu hā wa'wawi 're isimapa mono zé

2 ¹Īra norīre, āne hā wa aimā rob'ui'éré za'ra wa'wa, aiwasédé hā 're 'manharī za'ra wa'aba mono tô da. Tane nherē, ni'wa hā tiwasédé te te 'manharī wamhā, wate za'ra iré hā wa'wawi 're isimapa mono 'wa hā, Timama nho 're. Ta hā Zezu Cristu, marī i'uwaibaba si te te 're i'ab'manharī mono. ²Ta hā ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hā tisō, wazada dâ'â da, wawasédé hā te te wama 're aparī mono da. Tazahā wawasété da si ô di. Uburé ti'ai āma 're idahâimana za'ra mono norī wasété da zama.

³'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti, wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, taha na wa za 're wasiwaihu'u za'ra, wasiwawāi āna, wama iwaihu'u pese za'ra na hā. ⁴Ni'wa hā te te nharī wamhā, āne: "Ta hā īma waihu'u pese di", tane nherē, isimiroti hā te te 're a'madâ'â pese mono ô wamhā, ta hā isadawa nhipe. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena hā tāma 're hâimana mono ô di. ⁵Tazahā oto, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti hā wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhā, wa za 're wasiwaihu'u za'ra, uburé wapē'ē na 'Re ihâimana u'âsi mono, wama isawi pese za'ra na hā. Āne na wa za 're wasiwaihu'u za'ra, wasiwawāi āna 'Re ihâimana u'âsi mono āma 're iwahâimana za'ra mono na hā. ⁶Ni'wa hā āma 're ihâimana mono na, 're siwasu'u mono wamhā, ma'āpé 're morī, Zezusi hā 're imorizém ne.

'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi ité

⁷Īsisānawā norī, īma i'asawi pese za'ra wa'aba norī hā, ā hā 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi te āma aimā irob'ui'éré za'ra wa'wa hā itéb ô di. Tazahā, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi i'rada, duréihā 're isaze narata za'ra wa'aba mono zém hawim haré 're iwaparī za'ra wa'aba mono. Ā hā 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi i'rada hā duréihā 're iwaparī za'ra wa'aba mono tô. ⁸Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi na āhā na te aimā irob'ui'éré za'ra wa'aba zé hā, tô ité duré. E marī wa. Ā hā roti zahi ité hā tô sena 're ihâimana mono na Cristuhu āma da te 're 'madâ'â za'ra mono wa, duré ai'āma za'ra wa'aba. E marī wa. Robra hā oto si'utōrī mono wa. Rowa'a tô sena uptabi si te oto rob'uiwē.

⁹Ni'wa hā rowa'a na 're imorī na siwasu'u nherē, tisisānawā te te 're 'ruiwaparī mono wamhā, te zahadu robra āma 're hâimana. ¹⁰Ni'wa hā tisisānawā te te 're sawi pese mono wamhā, ta hā te rowa'a na 're mo. Tawamhā taha ma, marī hā hâimana ô di, ihâimanazéb 'remhā te te i'morowīrī da hā. ¹¹Tazahā,

ni'wa hā tisisānawā te te 'ruiwapari wamhā, robra āma te ta hā tihāiba. Robra āma te 're mo. Duré nimomo imorī na hā te te waihu'u ō di, robra hā te te tob'a wa.

¹² Ī'ra norīre, wa aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, 'Re ihāimana u'āsi mono hā aiwasédé te te oto ai'āma 're a'madā'ā aba mono ō wa, Cristuhu u'ābā.

¹³ Damama norī, wa aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, romna'rata hawim haré 're ihāimana mono hā^b aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa.

Ipréduptém norī, wa aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, Iwasété uptabi^c āma ai'uté za'ra wa'aba wa. ¹⁴ Ī'ra norīre, wa aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, Wamama hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa.

Damama norī, wa aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, romna'rata hawim haré 're Ihāimana mono hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa.

Ipréduptém norī, wa aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, asiptete za'ra wa'aba wa, duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti na āma 're aihāimana za'ra wa'aba mono wa, duré Iwasété uptabi āma 're ai'uté za'ra wa'aba mono wa.

¹⁵ Ti'ai āma uburé marī iwasédé 're ihāimana za'ra mono hā asima 're sawi za'ra wa'aba mono tō. Asima 're sawi za'ra wa'aba mono wamhā, Wamama 'Re ihāimana u'āsi mono hā 're sawi waihu'u za'ra wa'aba mono ō di za. ¹⁶ Uburé marī iwasédé ti'ai āma 're ihāimana za'ra mono hā, Wamama hawib ō di. 'Rāwi marī iwasédé dasima iwē hā duré datōmo na marī 'madā'ā ze zarina dama 're ihāimana za'ra mono da hā duré uburé marī ti'ai āma dama 're ihāimana za'ra mono na 're idasi'madā'ā ze za'ra mono zé hā, uburé ā norī hā Wamama hawib ō di. Tazahā, ti'ai āma marī iwasédé 're ihāimana za'ra mono.

¹⁷ Ti'ai āma uburé marī, 're ihāimana za'ra mono hā te 're si'utōrī za'ra, duré uburé marī na danhiminho'ru zama. Tanei ō di, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima 're iwē mono zé te te 're i'manharī za'ra mono norī hā. Ta norī hā te za ōne u'āsi 're hāimana za'ra.

Cristuhu zada, 're ihāimana za'ra mono norī

¹⁸ Ī'ra norīre, rob'rāsutu u hā romhuture di oto. Ma tō iwapari za'ra wa'wa, Cristuhu zada 're Ihāimana mono hā ti'ai āma za oto isihāi'rē na hā. Tane nherē, āhā na hā ahā na ma tō sihāi'rē za'ra, Cristuhu zada 're ihāimana za'ra mono norī hā. Taha na wa tō waihu'u za'ra ni, rob'rāsutu u oto iromhuture na hā. ¹⁹ Ta norī hā wahawib za'ra ma tō wairé, wasiré ō wa tō. Wasiré uptabi 'wa'āhā, te aré wasiré 're hāimana u'āsi za'ra. Tane nherē, ma tō wahawi wairé, wahawi iwairébé norī 'remhā ni'wa wasiré ihāimana uptabi za'ra ō na, wa te oto waihu'u pese za'ra da.

²⁰ Tazahā, a norī wa'wa hā ma tō Cristu 're imorī wē uptabi hā aipisutu za'ra wa'wa, Timama Pē'ēzani te te aima sōmri za'ra wa'aba da. Tahawa aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti tō sena uptabi hā. ²¹ Tahawa, wa aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, e 'Re ihāimana u'āsi

b 2.13 romna'rata hawim haré 're ihāimana mono hā, Zezu Cristu te wasu'u. **c 2.13** Iwasété uptabi hā, Maligno te wasu'u. Ta hā Satanasi, wa'uburé iwasété norī nhib'ihā

mono nhimiroti aima iwaihu'u za'ra wa'aba ò zarina. Mare di. Isimiroti aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa, duré dazadawa nhipe hā 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena 're ihâimana mono hawib ò na aima waihu'u pese za'ra wa'aba wa.

²²Tawamhâ bété, e 'wa hā isadawa nhipe. Isadawa nhipe hā Zezusi, Cristu ò na te te 're iwasu'u mono. Âne ni'wa hā te te 're rowasu'u mono wamhâ, ta hā te Cristuhu zada 're hâimana. Ta hā te Imama hā te te 're udâ, duré I'ra zama. ²³Ni'wam norî hā I'ra^d te te 're udâ za'ra mono wamhâ, Imama hā isiré 're hâimana za'ra mono ò di za. Tazahâ, ni'wa hā Zezusi, 'Re ihâimana u'âsi mono hawi we imorî na te te isaze na tô sena dama 're siwasu'u mono wamhâ, Imama hâ^e te isiré 're hâimana.

²⁴Tahawa ma'âpé, aipê'ê remhâ asima 're 'madâ'â pese za'ra wa'aba mono, isaze na'rata za'ra wa'aba hawim haré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 're iwapari za'ra wa'aba mono zé hā. Isaze na'rata za'ra wa'aba hawim haré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 're iwapari za'ra wa'aba mono hā, aipê'ê 're asima 're tété u'âsi za'ra wa'aba mono wamhâ, I'ra âma te za 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, duré Imama âma zama. ²⁵Cristu hā ma tô âhâ na wama ropisutu siromo za'ra: Dahâimanazé isi'utôri'ô hā te za te te wama 're anhomri.

²⁶Âne hā wa aima rob'ui'ére za'ra wa'wa, ni'wam norî te te aima 're rob'râmi za'ra wa'aba mono da, te te sima 're iwê za'ra mono norî wasu'u na. ²⁷Tazahâ, a norî wa'wa hā ma tô Cristu hā 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani na aihâiba ubu za'ra wa'wa. Tahawa ni'wa aimawi zô hā 're asimnhasi za'ra wa'aba mono ò di za, te te âma aima irowahutu za'ra wa'aba da hā. 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani iwaibui wa'wa hā te za uburé marî na te te âma aima 're rowahutu pese za'ra wa'wa, tô sena na hā, mare di i'uptabi ò na hā. Tahawa ma'âpé, a norî wa'aba zama Cristuhu âma 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono, âma aima isisanho za'ra wa'aba ne.

²⁸I'ra norîre, tahawa ma'âpé Cristuhu âma si 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono, niwa apâ wei morî wa, wa te wasina umnhasi za'êtê za'ra da, tâma wanhiséb za'ra tô da, taha bâta na isô're wasimasa wamhâ. ²⁹Âhâ na hā aima waihu'u pese za'ra wa'aba di oto, Cristu hā marî i'uwaibaba si te te 're i'ab'manharî mono na hā. Tahawa duré waihu'u za'ra wa'aba, ni'wa hā marî i'uwaibaba si te te 're a'manharî mono wamhâ, ta hā te 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na 're mo.

Wa norî hā 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, wa 're wanomro

3 ¹Ma'âpé âma rosa'rata pese za'ra wa'aba, Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono, tinhimizawizé isa'êtê uptabi te te wama ihâi'rê za'ra zém na hā. Isimizawizé hā sa'êtê uptabi wa, ma tô ti'ra na te te 're wa'anhisi. Tahawa, wa norî hā tô, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, wa 're wanomro. Tahawa duré ti'ai âma siwa'ru 're idahâimana za'ra mono hā te te wawaihu'u za'ra ò di, 'Re ihâimana u'âsi mono hā da te waihu'u za'ra ò wa. ²Isiwaihu'u norî, îma i'asawi pese za'ra wa'aba norî, âhâ na hā 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, wa 're wanomro. Tane nherê, zahadu wama waihu'u za'ra ò di, niha za 're

d 2.23 "I'ra hā" Zezusi te wasu'u. e 2.23 "Imama hā" 'Re ihâimana u'âsi mono te wasu'u.

iwahâimana za'ra mono zé hâ. Tane nherê, wama waihu'u pese za'ra di, âne hâ: Niwa Cristu hâ apâ wei morî wamhâ, isine wa za 're wahâimana za'ra, niha 're ihâimana mono zé hâ wa te wasiwi 'madâ'â wa za. ³Ni'wam norî ma, â hâ to sina siwawâi âna Cristuhu zô 're idanhopré mono zé hâ tâma 're hâimana za'ra mono wamhâ, te za 're sihâiba pese za'ra, Cristu hâ wasété âna 're ihâimana mono ne.

⁴Ni'wa hâ tiwasédé te te 'manharî wamhâ, 'Re ihâimana u'âsi mono nhi-miroti zahi te tô siwi wê'ô. E marî wa. Dawasété 'manharî hâ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahi wê'ôzé, dasiwi hâ te wasu'u. ⁵Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di, Cristu hâ we imorî na, wawasédé hâ te te wa'âma 're a'madâ'â mono tô da oto. Duré taha âma iwasédé hâ âma ihâimana ô na, aima waihu'u pese za'ra wa'aba di. ⁶Tahawa, ni'wa hâ Cristuhu âma 're morî wamhâ, tiwasété 'manharî na te te âma 're uzusi waihu'u mono ô di za. Tazahâ, ni'wa hâ tiwasété 'manharî na te te âma 're uzusi u'âsi mono wamhâ, ta hâ niwa te te 'madâ'â ô di, Cristu hâ. Duré te te waihu'u ô di, ta hâ.

⁷Îra norîre, ma'âpé asi'madâ'â pese za'ra wa'aba, ni'wa hâ te te aima rob'-râmi za'ra wa'aba tô da. Ni'wa hâ marî i'uwaibaba si te te 're i'ab'manharî mono hâ, tô i'uwaibaba na te 're hâimana, Cristu hâ i'uwaibaba wê uptabi na 're ihâimana mono ne. ⁸Ni'wa hâ tiwasédé te te 're a'manharî u'âsi mono wamhâ, ta hâ Wa'uburé te hâ. E marî wa. Wa'uburé hâ te 're wasété u'âsi, romna'rata hawim haré. Taha da, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra hâ wei mo ti'ai u, Wa'uburé nhimiromhuri hâ te te prob da.

⁹'Re ihâimana u'âsi mono 'ra norî hâ tiwasédé te te 're 'manharî u'âsi za'ra mono ô di za. E marî wa. 'Re ihâimana u'âsi mono, ihâimanazé te te tâma isômri za'ra hâ tâma 're hâimana u'âsi za'ra mono wa. Duré tiwasété 'manharî na te te âma uzusi waihu'u za'ra ô di za, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ Imama na tâma 're hâimana za'ra mono wa. ¹⁰Âne zarina wa za wa te 're waihu'u za'ra, e 'wam norî hâ te 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na 're nomro. Duré e 'wam norî hâ te Wa'uburé 'ra na 're nomro: Ni'wa hâ marî i'uwaibaba te te 're a'manharî mono ô wamhâ, duré isisânawâ tâma sawi ô wamhâ, ta hâ 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra ô di.

'Re asisawi pese za'ra wa'aba mono

¹¹Isaze na'rata za'ra wa'aba hawim haré, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti 're iwapari za'ra wa'aba mono hâ, â hâ: 'Re iwasisawi pese za'ra mono da si, iwê hâ. ¹²Caîhî ne, 're wahâimana za'ra mono tô, Iwasété uptabi' te na 're ihâimana mono hâ. Ta hâ ma tô tisisânawâi uptabi nherê, tino hâ tiwî. E marî wa, ma tô tiwî. Caî hâ marî iwasété si te te 're a'manharî mono wa. Tanei ô di ino hâ. Marî iwê si ma tô te te 're a'manharî.

¹³Îsisânawâ norî, ti'ai âma isazei'ô'wa 're ihâimana za'ra mono norî hâ te te 're aiwê'ô za'ra wa'aba mono wamhâ, tâma 're a'râmi za'ra wa'aba mono tô. ¹⁴Wama waihu'u pese za'ra di, wadâ'â hawi oto iwawairébé na hâ, dahâimanazé isi'utôri'ô u, wasisânawâ norî hâ wa te 're sawi za'ra mono wa. Ni'wa hâ simizawi ô wamhâ, zahadu te dâ'â u'âsi 're hâimana. ¹⁵Ni'wa hâ tisisânawâ te te 'ruiwapari wamhâ, ta hâ dapârî'wa. Aima waihu'u pese za'ra wa'aba di,

ā hā: Dapārī'wa hā dahâimanazé isi'utōrī'ō hā tāma hâimana waihu'u ō di, si'āma hā. ¹⁶Dazawi hā wama waihu'u pese za'ra di, āne zarina: Cristu ma tō tihâiba hā tisō, wazada za'ra. Tahawa, wa norī zama wa za wasisānawā norī zawi te, 're wasisāmra, 're wadâ'â za'ra mono da nherē. ¹⁷Ni'wai ma ti'ai āma isibro hā tāma 're hâimana za'ra mono nherē, isisānawāi wi marī zō tiwi irowaptâ'â na te te 'madâ'â nherē, āma siwamri ō wamhā, e niha te za tawamhā 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé hā āma 're hâimana. ¹⁸I'ra norīre, wanhimizawizé hā wamreme na si wa te 're dazawi za'ra mono ō di za, duré robzanhamri na si. Tō sena na si wa za wa te 're dazawi za'ra, wahâimanazé iwē na, wa te 're ihâi'ré za'ra mono zém na hā.

'Re ihâimana u'âsi mono nho're, dasina dahâtâ'â āna 're idanomro mono zé

¹⁹Tawamhā āne zarina wa za 're wasiwaihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tō sena te na, 're iwanomro mono na hā. Āne na, wa za duré rowē sina 're wahâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nho'remhā. ²⁰Wanhimirosa'rada hā wawasédé te te wa'āma 're sa'ra mono nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono hā sa'etē uptabi di, wa'āma 're isiwamri mono da hā, wanhimirosa'rata nhipai u. Taha ma duré uburé marī hā waihu'u pese uptabi di. ²¹Īsisānawā norī, ĩma i'asawi pese za'ra wa'aba norī hā, wanhimirosa'rada hā wawasédé te te wa'āma 're sa'ra za'ra mono ō wamhā, wasiwawāi āna, wa za 're wanomro, 'Re ihâimana u'âsi mono nho'remhā. ²²Tahawa, uburé marī hā te za te te wama 're anhomri, isimiroti norī hā wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono wa, duré marī te te tāma 're irowē mono zép si, wa te 're 'manharī za'ra mono wa.

²³Tawamhā ā hā isimiroti: I'ra Zezu Cristu wa te saze za'ra da, duré 're iwasisawi pese za'ra mono da si, Cristu te te wama i'ru za'ra zéb zarina. ²⁴Ni'wa hā 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're a'madâ'â pese mono wamhā, taha āma te za 're hâimana. Tawamhā 'Re ihâimana u'âsi mono hā te za duré āma 're hâimana. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani te te wama isōmri za'ra na, wa za wa te 're waihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono, wa'āma 're ihâimana za'ra mono na hā.

'Re asipibui pese za'ra wa'aba mono,

senai ō na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norī wi

4 ¹Īsisānawā norī, ĩma i'asawi pese za'ra wa'aba norī, uburé, 're dazaze za'ra wa'aba mono tō, 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani ré 're idahâimana za'ra mono na 're dasiwasu'u za'ra mono nherē. A'â 're dapibu za'ra wa'aba mono, 're waihu'u wē za'ra wa'aba mono da, dahâimanazé, āma 're idahâimana za'ra mono hā 'Re ihâimana u'âsi mono hawib zō duré niwamhā ta hawib ō zō. E marī wa. Senai ō na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norī hā, ropâ oto wairébé mono wa. ²Āne te za 're iwaihu'u za'ra wa'aba mo, ni'wam norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani ré, sena na 're ihâimana za'ra mono na hā: Ni'wa hā, Zezu Cristu ti'ai u a'uwē na we imorī na te te tō 're wasu'u mono wamhā, ta hā te 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani ré 're hâimana. ³Tazahā, ni'wa hā Zezusi āne na te te udâ wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani hā isiré hâimana ō di. Cristuhu zada 're Ihâimana mono pē'ēzani si te taha ma hā 're hâimana. Taha wasu'u hā ma tō 're iwapari za'ra wa'aba mo, niwa za isihâi'ré na hā. Ta hā te oto āhā na hā tihâiba, ti'ai āma hā.

⁴T'ra norīre, a norī wa'wa hā 'Re ihâimana u'âsi mono te hā. Tahawa, ma tō âma 're i'ai'uté za'ra wa'aba mo, senai ô na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norī âma hā. E marī wa. 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani, aiwa 're ihâimana za'ra wa'aba mono hā siptete uptabi wa, ti'ai âma siwa'ru 're idahâimana za'ra mono norī wa, 're ihâimana mono nhipai u. ⁵Senai ô na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norī hā, ti'ai âma siwa'ru 're idahâimana za'ra mono norī te hā. Tahawa isimirowasu'u za'ra hā ti'ai âma siwa'ru 're idahâimana za'ra mono hawimhā. Tahawa te ti'ai âma siwa'ru 're idahâimana za'ra mono hā te te 're wapari za'ra. ⁶Tazahā, wa norī hā 'Re ihâimana u'âsi mono te hā. Ni'wa hā 'Re ihâimana u'âsi mono te te waihu'u pese wamhā, ta hā te za wawapa. Tanei ô di, ni'wa hā 'Re ihâimana u'âsi mono te ô wamhā. Ta hā te te wawapari ô di za. Tawamhā âne na wa za wa te 're waihu'u za'ra, aiwab ô na hā, tō sena 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani dama 're ihâimana za'ra mono na hā duré i'upana rob'râmi'wa pē'ēzani ré 're idahâimana za'ra mono na zama.

'Re ihâimana u'âsi mono hā, simizawi pese uptabi di

⁷Īsisānawā norī, îma i'asawi pese za'ra wa'aba norī hā, wa za 're wasisawi pese za'ra, 're idasisawi pese za'ra mono zé hā 'Re ihâimana u'âsi mono hawi wa. Ni'wa hā simizawi pese wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, te 're mo. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono hā tâma waihu'u pese di. ⁸Ni'wai ma isimizawizé tâma hâimana ô wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono hā tâma waihu'u ô di. E marī wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hā simizawi pese uptabi wa. ⁹'Re ihâimana u'âsi mono ma tō tinhimizawizé hā wama hâi'ré za'ra, âhā na: Ti'ra hā misi nheré, ma tō we satō ti'ai u dazada, dahâimanazé isi'utōrî'ô hā wa te âma 're sôpêté za'ra mono da. ¹⁰Tô sena danhimizawi hā, â hā: 'Re ihâimana u'âsi mono hā, wa te 're isawi za'ra mono nai ô di. Tazahā, Ô hā ma tō te te 're wa'azawi pese. Tahawa, Ti'ra hā ma tō we satō, te te wazada robzépata za'eté za'ra da, taha zarina wawasédé hā te te wa'âma 're a'madâ'â mono tō da.

¹¹Īsisānawā norī, îma i'asawi pese za'ra wa'aba norī, 'Re ihâimana u'âsi mono hā tinhimizawizé, âne te te wama hâi'ré za'ra wa, wa za duré wa norī zama 're wasisawi pese za'ra. ¹²Niwa ni'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono titômo na hā te te 'madâ'â ô di. 'Re wasisawi pese za'ra mono wap si, 'Re ihâimana u'âsi mono hā te za 'râwi wa'âma 're hâimana za'ra. Te za duré tinhimizawizém na te te wa'âma 're a'uwaïrami, te te sima 're iwē mono zéb zarina, âma 're wahâimana za'ra mono da. ¹³Âne na wa za wa te 're waihu'u za'ra, âma 're iwahâimana za'ra mono na duré wa'âma 're ihâimana za'ra mono na, Tipē'ēzani hā te te wama 're anhomri mono wa. ¹⁴Wa tō 'madâ'â za'ra ni. Duré wa tō wa te dama 're wasu'u za'ra, Wamama hā Ti'ra we te te isatōrî na hā, Danho'reptui'wa da, ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono norī ma. ¹⁵Ni'wa hā, Zezusi 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na sô'awi te te 're wasu'u mono wamhā, 'Re ihâimana u'âsi mono hā te za âma 're hâimana. Ôhō zama te za duré 'Re ihâimana u'âsi mono âma 're hâimana. ¹⁶Taha zarina, wa waihu'u za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwa'azawi pese mono na hā. Duré isimizawizém na wa wa te wasina 're umnhasi za'ra.

'Re ihâimana u'âsi mono hā simizawi pese uptabi di. Tahawa, ni'wai ma isimizawizé 're hâimana mono wamhā, te za 'Re ihâimana u'âsi mono âma

're ihâimana. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za âma 're ihâimana. ¹⁷Âne wa, te tinhimizawizé hã te te wama 're anhomri, âma 're wahâimana za'ra mono da, niwa wapahi âna wa te wasina umnhasi za'ra da, Da'âma Rowai-rébézé bâdâ za ihâimana âma hã. E marĩ wa. Ti'ai âma 're iwahâimana za'ra mono zé hã, aiwa Cristu hã ti'ai âma 're morĩ ré, 're ihâimana mono zém ne. ¹⁸Danhimizawi dama 're ihâimana za'ra mono wamhã, dapahizé hã baba di. Danhimizawi tô sena dama 're ihâimana mono wamhã, dapahi hã te za sa're danhiti. Tahawa, ni'wai ma ipahi hã 're ihâimana mono wamhã, isimizawizé tô sena hã tâma 're ihâimana mono ô di. E marĩ wa. Dapahi hã za te te hãiré wa, rob'rāsutu âma dama rob'manharĩ wasété zé hã.

¹⁹'Re ihâimana u'âsi mono hã wama sawi pese za'ra di, uimrehêne te te 're wa'azawi pese mono wa. ²⁰Ni'wa hã te te nharĩ nherê, âne: "Îma sawi di, 'Re ihâimana u'âsi mono hã", tane nherê, tisisânawã te te 'ruiwapari wamhã, ta hã isadawa nhipe. E marĩ wa. Ni'wa hã, tisisânawã titômo na te te 're i'madâ'â mono hã te te sawi ô nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te sawi waihu'u ô wa, titômo na te te i'madâ'â waihu'u ô hã. ²¹Cristu hã ma tô tinhimiroti ã hã wama hiri za'ra: Ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're sawi pese mono wamhã, te te duré 're sawi pese mono, tisisânawã hã.

Ti'ai âma marĩ iwasété âma da te 're i'ai'uté za'ra mono zé

5 ¹Ni'wam norĩ hã, Zezusi hã, Cristu^g na te te 're isaze za'ra mono hã, ta norĩ hã te 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, 're nomro. Duré ni'wam norĩ hã Wamama te te 're sawi pese za'ra mono wamhã, i'ra norĩ zama te za te te 're azawi pese. ²Âne na, wa za wa te 're waihu'u za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra norĩ, wa te 're isawi pese za'ra mono na hã: 'Re ihâimana u'âsi mono hã wa te 're sawi pese za'ra mono wamhã, duré isimiroti, wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono wamhã. ³E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono, wa te 're sawi pese za'ra mono wamhã, isimiroti zahi hã wa za tô wa te 're 'madâ'â pese za'ra. Isimiroti zahi hã wa te 're i'madâ'â pese za'ra mono da hã, ipire ô di. ⁴'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, 're inomro mono hã te za te te âma 're ai'uté za'ra, ti'ai âma marĩ iwasédé 're ihâimana za'ra mono âma hã. 'Re ihâimana u'âsi mono si, wa te wasina 're i'umnhasi za'ra mono zéb zarina si, wa za wa te âma 're ai'uté za'ra. ⁵E 'wam norĩ hã, ti'ai âma marĩ iwasédé 're ihâimana za'ra mono âma, te te 're ai'uté za'ra mono da bâ. Zezusi hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra na, te te 're isaze za'ra mono norĩ si, te za te te âma 're ai'uté za'ra.

Zezusi hã, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra

⁶Zezu Cristu hã, â^h na duré tiwapru' na we imorĩ. Â na si wei morĩ ô di. Tiwapru na zama. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã âhã na tô sena iwasu'u'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani hã tô sena uptabi wa. ⁷Si'ubdatô iwasu'u'wa hãiba hã: ⁸'Re ihâimana u'âsi mono Pê'êzani duré â duré iwapru. Â hã si'ubdatô ihãiba hã, aiwap si isimirowasu'u za'ra hã. ⁹Marĩ na tô sena na ti'ai âma danhimirowasu'u hã, wa za tô wa te âma 're saze

^g 5.1 Cristu Cristu hã, "Re ihâimana u'âsi mono te te ipisudu, Danho'reptui'wa da" te wasu'u.

^h 5.6 "â" hã Zezusi â dawabzuri te te i'manharizé, te wasu'u. ⁱ 5.6 "iwapru", wazada idâ'ázé, te wasu'u.

za'ra. Tane nherē, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimirowasu'u hã danhipai u pire uptabi di, tō taha nhimirowasu'u wa, Ti'ra te te dama 're iwasu'u mono hã. ¹⁰Ni'wa hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra te te sazei wamhã, taha wasu'u hã te za ipē'ē 're tãma 're hâimana. Tanei ò di, ni'wa hã te te sazei ò wamhã. 'Re ihâimana u'âsi mono âma te za isadawa nhipe hã tihi, te te sazei ò wa, 'Re ihâimana u'âsi mono Ti'ra te te 're iwasu'u mono zé hã. ¹¹Ā hã tō iwasu'u: 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tō dahâimanazé isi'utōrī'ō hã wama sômri za'ra. Tawamhã ā hã dahâimanazé hã te wama 're hâimana za'ra, I'ra âma 're ihâimana mono hã. ¹²'Re ihâimana u'âsi mono 'ra, ni'wai ma hâimana wamhã, dahâimanazé isi'utōrī'ō hã te za tãma tihâiba. Tanei ò di, I'ra hã ni'wai ma hâimana ò wamhã, ā hã dahâimanazé hã tãma hâimana ò di za.

Wasiwawāi āna dahâimanazé isi'utōrī'ō hã wama 're ihâimana za'ra mono zé

¹³Āne hã wa aima rob'ui'ére za'ra wa'wa, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra isaze za'ra wa'aba norī ma hã, dahâimanazé isi'utōrī'ō hã aima ihâimana za'ra wa'aba na waihu'u za'ra wa'aba da. ¹⁴'Re ihâimana u'âsi mono u wa te wasina 're rotété za'ra mono wamhã, wa te 're i'umnhasi za'ra mono zé, āne: 'Re ihâimana u'âsi mono te te sima 're iwē mono zéb zarina, siwa'ru marī hã wa te tiwi 're waptērē za'ra mono wamhã, te za te te wama âma 're a'uwa'imrami. ¹⁵Duré uburé marī na wa te tiwi 're irowaptērē za'ra mono zéb zarina, te te 're iwa'awapari mono na, wa sena na wa te wasina 're waihu'u za'ra. Taha zarina, wa duré wa te 're waihu'u za'ra, za te te wama âma 're i'a'uwa'imrami mono zém na, wa te tiwi 're iwaptērē za'ra mono zéb zarina, marī hã.

¹⁶Ni'wa hã, tisisānawā tiwasédé idā'ā u za te te i'āwisi ò, te te i'manharī na, te te 'madā'ā wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono wi, te te âma rowaptērē. Tawamhã ta hã te za tãma tisō, hâiba ré ihâimanazé. Ā hã ni'wa tiwasédé idā'ā u za te te i'āwisi ò âma si wa tinha. Tazahã, iré hã tō, dawasédé dadā'ā u te te 're ida'āwisi za'ra mono. Taha na hã te nharī ò di, âma 're irowaptērē za'ra wa'aba mono da hã. ¹⁷Uburé marī iwasété 'manharī hã, ta hã dawasédé. Tane nherē, dawasédé iré hã, dadā'ā u te te 're ida'āwisi za'ra mono ò hã.

¹⁸Wama waihu'u pese za'ra di, 'Re ihâimana u'âsi mono hã, âma 're i'ra za'ra mono norī, tiwasédé te te 're i'manharī u'âsi za'ra mono ò na hã. E marī wa. 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra hã i'wawi 're simapa za'ra mono wa. Tahawa, Iwasété uptabi hã/ te te 're upi waihu'u za'ra mono ò di.

¹⁹Wama waihu'u pese za'ra di, wa norī hã 'Re ihâimana u'âsi mono te na hã duré ti'ai âma siwa'ru 're idahâimana za'ra mono hã, Iwasété uptabi zadawa para 're idahâimana za'ra mono na hã.

²⁰Wa tō duré waihu'u za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra we imorī pari na hã. Ta hã ma tō duré rowaihu hã wama sômri za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono tō sena 're ihâimana mono hã wa te waihu'u za'ra da. Tahawa, āhã na hã tō sena 're ihâimana mono siré wa oto wahâimana za'ra ni. I'ra Zezu Cristuhu siré, wa duré 're wahâimana za'ra. Ā hã tō sena 'Re ihâimana u'âsi mono 're ihâimana mono. Duré ā hã, tō sena dahâimanazé isi'utōrī'ō zama.

²¹I'ra norire, ma'āpē 're asi'madā'ā pese za'ra wa'aba mono, ihâiba'ō norī senai'ō wi.

2 Zuwã

Zuwã hã maparane ãma te te duré i rob'ui'érézé, isazei'wa norĩ ma

Ibaihâi wasu'uzé

Ã hã ibaihâ na rob'ui'éré na, Zuwã hã ma tô isazei'wa norĩ ma rob'ui'éré, 're sisawi pese za'ra mono da ãma, duré roti senai'õ hã te te 're wapari za'ra mono tô da, daro mono bâ te te iropéi mono hã.

¹Wa hã, Wanhîb'apito zazei'wa norĩ 'madâ'â'wa, wa ãma aima rob'ui'éré za'ra wa'wa, Pi'õ, 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'apisutu ma, duré i'ra norĩ ma" zama, tô sena îma i'asawi pese za'ra wa'aba norĩ ma. Îwétési õ di. Uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena 're ihâimana mono waihu'u'wa norĩ zama, te te asawi pese za'ra wa'aba di. ²Wama asawi pese za'ra wa'aba di, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena 're ihâimana mono, wasiré 're ihâimana u'âsi za'ra mono u'âbâ. Ta hã te za wasiré 're hâimana u'âsi za'ra.

³Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono duré Wanhîb'apito Cristu Zezusihi zama, isimizawi zahuré zé hã duré wa'ama 're ipê'ézé u'âsi zahuré mono zé duré datoï u'âsi zé, wa'ama 're ihâimana u'âsi za'ra mono da si, iwê hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena 're ihâimana mono na duré isimizawizém na.

Tô sena 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti duré isimizawizé

⁴Nima norĩ ai'ra norĩ wa'wa hã, te sôpêtê za'ra wa, ma tô îma tirowê pese, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena 're ihâimana mono zarina 're hâimana za'ra mono wa, Wamama hã te te wama i'ru za'ra zéb zarina. ⁵Tahawa, îma i'asawi pese za'ra wa'aba norĩ, âhã na hã wa za aiwi waptêrê za'ra wa'wa, 're iwasisawi pese za'ra mono da si. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti itém na te aima rowasu'u za'ra wa'aba õ di. Tazahã, â hã wa te 're isaze na'rata za'ra mono hawim haré, wa te 're iwapari za'ra mono. ⁶Danhimizawi pese zé hã, âne: 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zahî, wa te 're 'madâ'â pese za'ra mono sina, wa za 're wahâimana za'ra. 'Re isaze na'rata za'ra wa'aba mono hawim haré, ma tô 're iwapari za'ra wa'aba mo, â hã: 'Re asisawi u'âsi za'ra wa'aba mono sina, 're i'anomro aba mono da si.

⁷Dama rob'râmi'wa norĩ hã ahâ na ma tô oto ropé, ropâ. Ta norĩ hã, Zezu Cristu ti'ai ãma a'uwê na ipoto na te te 're udâ za'ra. Ni'wa hã âne te te 're i'manharĩ mono hã, ta hã Dama Rob'râmi'wa, duré Cristuhu Nhitob'ru.

a 1.1 "Pi'õï ma, duré i'ra norĩ ma", Isazei'wa norĩ 'madâ'â'wa duré isazei'wa norĩ, te wasu'u.

⁸Tahawa, ma'āpé āma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, romhuri wa te atēme i'manharī za'ra wa'aba zé hā, simini za'ra wa'aba tō da, aipawa'ā hā wahuré waibui wa'aba da.

⁹Ni'wa hā Cristuhu nhimiroti na 're hāimana mono ō wamhā, duré sihawī āma sipai wamhā, taha siré 'Re ihāimana u'āsi mono 're hāimana mono ō di. Tanei ō di, ni'wa hā Cristuhu nhimiroti na 're hāimana mono wamhā, Wamama hā te za isiré 're hāimana duré I'ra zama. ¹⁰Ni'wa atēme wisi aba wamhā, Cristuhu nhimiroti ré atēme morī aba ō nherē, asōrōwa u hā āri aba tō. Duré sawi aba tō. ¹¹Ni'wa hā timreme na si te te sawi nherē, te za isiré oto tiwasété, isimiromhuri wasété na hā.

Zuwāhā nhimi'ui'éré i'rāsudu

¹²Zahadu marī ahā di, te aima iwasu'u za'ra wa'aba da hā. Tane nherē, te īsima wē ō di, rob'ui'éré na te aima āma irowasu'u za'ra wa'aba da hā. 'Rāwi te i'asabu za'ra wa'aba da si, wa īsima wē, īsi'uihā na te aima rowasu'u za'ra wa'aba da, watoi uptabi zé hā wahuré wama hāimana za'ra da.

¹³Isazei'wa norī hā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te sima ipisutu za'ra norī hā, te āma asawī za'ra wa'wa.

3 Zuwã

Zuwã hã si'ubdatõ ãma te te duré irob'ui'érezé, Gaiuhu ma

Ibaihâi wasu'uzé

Ã hã ibaihâ na rob'ui'ééré, Zuwã hã ma tô aibâ ma tisõ, Gaiu na isisi ma. Isazei'wa norĩ 'madâ'â'wa, ta hã. Zuwã hã ma tô ãma tiwata, isimiromhuri na duré aibâ ihâiba amoi ãma zama, Dimetriuhu ãma. Tazahã aibâ ihâiba amoi ma, ma tô timreme hã pêtê, Diutrefesi na isisi ma, ta hã rob'uwaibaba 're morĩ õ wa.

¹Wa hã isazei'wa norĩ 'madâ'â'wa, wa aima rob'ui'ééré Gaiu, tô sena ãma i'asawĩ uptabi ma.

²Isiwaihu, ãma i'asawĩ uptabi, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, wa tô ai'ãma 're ãmreme u'âsi, rowê na 're aihâimana mono da, aihâzé ãna, aipê'ê 're aima rowê na 're i'aihâimana mono ne. ³Ãma rowê uptabi di, nima norĩ wasisânawã norĩ we isihudu hã te te ãma aiwasu'u za'ra wa, asiptete sina 're i'aihâimana mono na hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena 're ihâimana mono na ãma 're i'aihâimana u'âsi mono na hã. ⁴Marĩ te te sina ãma rowê wazere õ uptabi di, T'ra norĩ tô sena 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti zarina 're inomro mono na rowasu'u te iwapari ne hã.

Gaiuhu wasu'u wê

⁵Isiwaihu, ãma i'asawĩ uptabi, wasisânawã norĩ ma, te tô sena aihâimana na marĩ 're i'ab'manharĩ mo, 're awaihu'u mono õ nherê. ⁶Ta norĩ hã ma tô asimizawizém na aiwasu'u za'ra, isazei'wa norĩ nho'a, ãme. Tahawa, ma'ápé, ãma aime za'ra na, timorĩ na te te tô ãma uzusi u'âsi za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te 're irowê zani mono zéb zarina. ⁷E marĩ wa. Ta norĩ hã ma tô Cristuhu ma romhuri zarina, tinem na hã ãma sãna'rata za'ra, zudeu'õ norĩ hã ãma sime za'ra da, te te sima wê za'ra ãna. ⁸Tahawa, wa norĩ isazei'wa norĩ hã wa za ãma 're wasina, ã norĩ ãma hã. Tawap si, wa za isiré romhuri hã wa te 're 'manharĩ za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tô sena na rowasu'u na hã.

Diutrefesi duré Dimetriu

⁹Rob'ui'ééré hã wa tisõ, isazei'wa norĩ ma. Tane nherê, Diutrefesi pire na isazei'wa norĩ ma, 're hâimana mono da, te te sima 're iwê mono hã, ta hã te te sima wê õ di, ãnhimiroti te te iwapari da hã. ¹⁰Tahawa, ãma atême ãwisi wamhã, wa za tãma waihu'u, uburé marĩ te te 're i'ab'manharĩ mono zém na

hã, âne: Te te wa'âma iwasété pese za'ra zém na duré tizadawa nhipese na te te dama iwawasu'u za'ra zém na zama. Tane nherê, taha si ô di, tiwasédé te te 're i'manharĩ mono zé hã. Wasisānawã norĩ darob amoi hawi itēme 're sihutu mono wamhã, te te 're awaibui mono ô di. Duré ni'wa hã te te waibu da nherê, te za tiwi sawi. Te za duré waze, isazei'wa norĩ hawimhã.

¹¹Gaiu ĩsiwaihu, ĩma i'asawi, marĩ iwasédé hã 're sizusi mono tō. Iwē si 're anhzusi mono. Ni'wa hã marĩ iwē si te te 're i'ab'manharĩ mono hã, ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono te. Tanei ô di, ni'wa hã marĩ iwasété si, te te 're a'manharĩ mono wamhã, niwa 'Re ihâimana u'âsi mono te te 'madâ'â ô di^a.

¹²Dimetriu hã, uburé te da te dasiwi 're wasu'u wē. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti tō sena hã te duré te te 're wasu'u wē. Wa norĩ zama wa wa te 're wasu'u wē za'ra. Âne hã aima waihu'u pese di, wa te 're irowasu'u za'ra mono zé, tō sena na hã.

Zuwā hã te te irob'ui'ééré 'rāsutuzéb âma, isazei'wa norĩ te te i'azawizé

¹³Zahadu marĩ ahâ uptabi di, te âma aima iwaihu'uzéb da hã. Tane nherê, te ĩsima wē ô di, rob'ui'éérézém na te âma aima irob'ui'ééré da hã. ¹⁴Romhutu na te i'asöpêtê da si, wa rob'madâ. Tawap si wa za wasima âma robzanhamri ni, wasisô'a.

¹⁵'Re ihâimana u'âsi mono te rowē hã, asiré 're ihâimana u'âsi mono da si, iwē hã. Âme asiwaihu'u norĩ ihâimana za'ra hã te âma siwi asawi. Ma'âpé duré ĩma sawi za'ra na, tame ĩsiwaihu'u norĩ hã, hãiba mono bâ.

a 1.11 te te 'madâ'â ô di 'Re ihâimana u'âsi mono hâimanazé, te te iwaihu'u ô, te wasu'u.

Zuda

Isazei'wa norĩ ma, Zuda te te irob'ui'érézé

Ibaihâi wasu'uzé

Ã hã ibaihâ na rob'ui'éré na, Zuda hã ma tô âma rob'ui'éré. Âté tô õ hã Zezu-sihi no, Marcus te te iwasu'u hã Marcus 6.3 âma hã. Zezusihi zazei'wa norĩ ma, ma tô ã hã tinhimi'ui'éré hã time, roti senai'õ na rowasu'u'wa norĩ da, hâimana nhimiza'rese 're hâimana za'ra mono da âma.

Zuda hã ma tô sima wê, tinhimi'ui'éré na isazei'wa norĩ hã te te 're pawap-tob za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipawaptobzém na hâimana nhiptete sina âma 're nomro mono da. Ma tô duré tâma roti za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã te te dawi 're i'udâ za'ra mono norĩ hã te te 're wapari za'ra mono tã da, 'Re ihâimana u'âsi mono za te te 're ihâ za'ra mono norĩ hã.

¹Wa hã Zuda, Zezu Cristuhu ma romhuri'wa, Tiaguhu no, wa aima âma rob'ui'éré za'ra wa'wa, Wamama 'Re ihâimana u'âsi mono, te te i'aipisutu za'ra wa'aba norĩ hã, te te duré 're i'asawi pese za'ra wa'aba mono norĩ, duré Zezu Cristu te te 're i'ai'ab'madâ'â pese aba mono norĩ ma.

²'Re ihâimana u'âsi mono, da'âma 're isiba mono zé, duré ite datoï u'âsi zé duré isimizawizé, ai'âma isa'etê u'âsi za'ra wa'aba mono da si, iwê hã.

Senai'õ na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ 're ihâimana za'ra mono zé

2 Pedru 2.1-22

³Ïsisânawã norĩ, ïma i'asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, wa aré ïsima wê upta, te âma aima rob'ui'éré za'ra wa'aba da, wahâiba mono bâ danho'reptuzé wama 're ihâimana za'ra mono na. Tane nherê, ma tô i'azâ ip'ê remhã, tô i'ru zahi zarina aimawi na te âma aima rob'ui'éré za'ra wa'aba da, te âma asiptete za'ra wa'aba da, asiptete sina âma aihâimana za'ra wa'aba da, 'Re ihâimana u'âsi mono 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zém na, misi haré 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te 're i'anhomri mono na, tinhib'a'uwê norĩ ma hã. ⁴E marĩ wa. Ni'wam norĩ aibã norĩ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're iwazéb za'ra mono õ norĩ hã, ma tô aiwazarib za'ra wa'aba asisi, sa'rese âna. Ta norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé wasu'u hã ma tô aimawi te te 're wasu'u za'ra, hâimana nhiséb õ na 're ihâimana za'ra mono zém na, 're hâimana za'ra mono nherê, te te 're upa za'ra mono õ newa. Te duré Zezu Cristu hã te te siwi 're wê'õ, misire wate za'ra Rowahutu'wa duré Wanhib'apito wama 're ihâimana za'ra mono hã. Duréi uptabi Ibaihâ Iwazé pese na rob'ui'éré hã, te

tinomro siro, 'Re ihâimana u'âsi mono, iwasédé te te âma isa'razéb zarina, za te te ihâ za'ra na hâ.

⁵Âne hâ, uburé aima waihu'u pese za'ra wa'aba nherê, wa isima wê, te âma aipo're pu'u za'ra wa'aba da, Uburé Danhib'apito hâ Izaraéu nhihudu nori te te isô'reptu za'ra na hâ. Ezitu hawi ma tô sani za'ra. Tane nherê, taha parimhâ, te te isaze za'ra ô nori hâ ma tô uprosi. ⁶Duré âma aipo're pu'u za'ra wa'aba, hâiwa âma romhuri'wa nori hâ, pire na 're ihâimana za'ra mono zé, duré aré 're isi'ubumroi mono zé hâ, te te irême za'ra zém na hâ. 'Re ihâimana u'âsi mono hâ ma tô ta nori hâ sâmbra, robra u. Si'uwazi nhorô rudu isi'utôri ô na, ma tô pawasisi za'ra, âma rowairébê hâ âma hâimana za'ra da za, bâdâ isa'êne za ihâimana âma hâ, Da'âma Rowairébézéb âma. ⁷Duré âma aipo're pu'u za'ra wa'aba, Sodoma âma aré 're idasi'ubumroi mono nori âma duré Gomora âma duré isababa 'ri wa'ôno 're isimasa mono âmb zama. Ta nori hâ ma tô 'manharî za'ra hâiwa âma romhuri'wa nori ne, tihâimana nhiséb ô hâ duré dasina dahâimana na dawasété 'manharî hâ. Ta nori hâ ma tô sépata za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzé uzâ isi'utôri'ô hâ. Ta hâ te uburé wapo're pu'uzém na wama 're hâimana za'ra, âhâ na hâ.

⁸Tane â hâ aibâ nori hâ te 're sihâiba wasété za'ra, tinhotô 'rowim ne te te 're irob'madââ za'ra mono zéb zarina. Ta nori hâ te duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti pire hâ te te siwi 're wê'ô za'ra. Hâiwa âma romhuri'wa nori âma zama te duré te te 're wasété za'ra. ⁹Âne hâ hâiwa âma romhuri'wa tisiré nori 'madâ'â'wa Miguéu na isisi hâ te te 'manharî ô di, Wa'uburé me timreme na si'wapé zahuré wamhâ, ni'wa hâ Mozésihi hâiba hâi ré, hâimana da hâ. Miguéu hâ te te wazéb âna te te âma wasété ô di, wa'uburé âma hâ. Âne si ma tô tâma tinha: "Uburé Danhib'apito si, timreme te te aima ipêtê da si, iwê hâ." ¹⁰Tane nherê, te â hâ aibâ iwasété nori hâ te te 're wasété za'ra, marî te te 're isadaihu'u za'ra mono ô na. Duré marî iwasédé hâ poto hawim haré te te 're iwaihu'u za'ra mono na, abaze isimirosa'rata waihu'u ô ne, te tô taha na 'râwimhâ 're si'uprosi. ¹¹Ta nori ma, 're ropipa uptabi za'ra mono di za, Caî nhirâ zarina 're nomro mono wa. Rob'uiprazéb u'âbâ, te ta nori hâ 're sisômri za'ra, upa nherê, Balaâhâ ne. Cora nori hâ danhib'ihâ'a zada ihâimana za'ra hâ 'Re ihâimana u'âsi mono te te ipisutu zahuré da, sib'ruî wa, isi'utôri ne, ta nori aibâ iwasété nori zama sada hâimana za'ra wa, te za 'Re ihâimana u'âsi mono hâ uprosi za. ¹²Â hâ aibâ nori hâ isimimnha, asisânawâ asisawi zarina, dato asima 're 'manharî za'ra wa'aba mono ré, asiré 're hâimana za'ra wa'aba mono wamhâ, êne hâ â 'rowi 're isimi'wara mono ne, â na 're inomro mono nori wi. Pahi âna te asiré wa'wa te te sima 're rowê za'ra, datoî remhâ. Tane nherê, rowahutu'wa nori hâ si'âma si 're ihâtââ za'ra mono ne, te 're hâimana za'ra. Hunhizé â ô wa, rowa'wa hâ sima iwê na te te 're isate mono ne, te duré 're hâimana. Aiwa wede nori hâ tâi 'rowim nherê, 're i'râi waihu'u za'ra mono ô ne, isari hawi da te 're sihâri za'ra mono wa, 're idââ pese za'ra mono ne. ¹³Â sisasisi 'râihâ ne, te duré 're hâimana za'ra. Tihâimana nhiséb ô na te te âma 're ropé za'ra, â sisasisi zaipro te te 're iropéi mono ne. Wasi nori hâ hâiwa na siwa'ru 're isisa'rei mono ne, te 're hâimana za'ra. Robra uptabi u 're nomro mono da, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hâ sô pisutu siromo za'ra, tame ône u'â 're isimasa mono zéb da hâ.

¹⁴Enoqui hâ Adâhâ hawi 7 na dapodo ihâimana âma ipodo hâ ma tô â hâ aibâ nori na waihu'u siro, âne: "Ma'âpé, waihu'u za'ra wa'aba. Wanhib'apito

hã te za wei mo, ahã uptabi na, tite hãiwa âma romhuri'wa norĩ wẽ uptabi na 're ihâimana za'ra mono norĩ ré, ¹⁵uburé te te da'âma arowairébé mono da. Ni'wam norĩ hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're waihu'u za'ra mono tã da, te te sima 're iwe'õ za'ra mono norĩ ma, ropipa hã te te tâma apisutu da, te za wei mo, hâimana wasété na 're ihâimana za'ra mono u'âbã, duré timreme iwasété uptabi na 'Re ihâimana u'âsi mono âma te te 're iwasété za'ra mono u'âbã, wasété uptabi na 're inomro mono norĩ ma."

¹⁶Ã hã aibã norĩ hã te 're siwapsari u'âsi za'ra. Te duré 're sõpré u'âsi, marĩ na da te 're i'upa za'ra mono zéb zô. Te te sima 're iwe za'ra mono zéb zarina te 're hâimana u'âsi za'ra, te duré 're si uzei u'âsi za'ra duré te te sima 're rowé za'ra si âma, siwa'ru marĩ hã te te sima 're wẽ za'ra mono wa.

Dapawapto duré dama rotizé

¹⁷Tazahã, a norĩ wa'wa ãsiwaihu'u norĩ, ãma i'asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, ma'ápé âma 're asipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito Zezu Cristuhu zadawa wasu'u'wa norĩ nhimirowasu'u na hã. ¹⁸Ãne ma tô aima roti za'ra wa'wa: "Rob'rãsutu âma hã, ni'wam norĩ te za sihãiré za'ra, uburé marĩ 'Re ihâimana u'âsi mono te, 're ihâimana za'ra mono na, za 're iwa'ẽ za'ra mono hã. Ta norĩ hã marĩ iwasédé te te sima 're iwe za'ra mono zéb zarina si, te za 're hâimana za'ra." ¹⁹Ta norĩ hã te ahã na hã da'âma dasipo te te 're poto za'ra. Rãwi te te sima 're iwe za'ra mono zarina si, te oto 're hâimana za'ra. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono Pẽ'ẽzani hã iwa 're hâimana za'ra mono õ di, te te 're isimroi mono da hã. ²⁰Tazahã, a norĩ wa'wa hã ãsiwaihu'u norĩ, ãma i'asawi pese za'ra wa'aba norĩ hã, 're asiptete u'âsi za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono umnhasi sina 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono zéb zarina, aihâimana prédubzé hã asima 're sa'ëté u'âsi za'ra wa'aba mono da. Duré 're rowaptêrê u'âsi za'ra wa'aba mono, 'Re ihâimana u'âsi mono Pẽ'ẽzani hã te te aima 're iwaihu'u za'ra wa'aba mono zéb zarina. ²¹'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizém na 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono, Wanhib'apito Zezu Cristu hã da'âma 're isiba mono zéb zarina, dahâimanazé isi'utõrĩõ hã te te dama isõmri za'ra zéb zô 're asimipari za'ra wa'aba mono ré hã.

²²Ãma 're aiba za'ra wa'aba mono, ni'wam norĩ hã zahadu 're isiwawã za'ra mono norĩ âma hã. ²³Duré ni'wam norĩ hã siwa'ru 're nomro mono da nherê, sa'ëté 're sani za'ra wa'aba mono, unhamã wi. Tane nherê, âma 're pibui pese za'ra wa'aba mono, da'âma 're i'aiba za'ra wa'aba mono zém na hã. Duré i'uzã zama tiwi 're wẽõ za'ra wa'aba mono, tiwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono zém na te te 're ihã uptob za'ra mono hã.

'Re ihâimana u'âsi mono âma dawatazé, rowaptêrê na

²⁴'Re ihâimana u'âsi mono ma hã waihu'u pese uptabi di, 're ai'morõpãrĩ za'ra wa'aba mono tã da, te te 're i'ai'ru za'ra wa'aba mono õ da hã, aiwẽ uptabi na duré aima rowé za'ëté ré, wẽ uptabi na 're Ihâimana mono nho're aimasa wa'aba da. ²⁵Õ hã misire 'Re ihâimana u'âsi mono te 're hâimana. Duré Õhõ si Wanho'reptui'wa. Õhõ âma si, wa za 're wawata za'ra Wanhib'apito Zezu Cristuhu u'âbã. Õhõ âma si te rowa'a isa'ene hã 're hâimana, pire na 're ihâimana mono zé hã duré waihu'u pese uptabi na duré isadawa para marĩ 're hâimana za'ra mono wa, romna'rata hawim haré, ahã na duré õne u'ã za.

Tane tô.

Apocalipsi

Zuwāhā ma, 'Re ihâimana u'âsi mono te te i'aromhâi'rézé

Ibaihâi wasu'uzé

Ā hā ibaihā na rob'ui'éré'wa hā Zuwā na isisi, Zezusihi zadawa wasu'u'wa 're imorī. Ta hā Zezusihi wasu'u'wē na te te dama 're rowasu'u mono 'ru te, si'ihī wap si, ma tō sērē ni, dazazéb 're, Patimu na rob'rē za'iti nhisi āma. Tame sāmra ré, ma tō rob'ui'éré, ā hā ibaihā na hā.

Ā hā ibaihā hā Azia na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, Zezusihi zazei'wa, siré 're isi'rā'ōtō mono norī ma, ma tō rob'ui'éré, 7 na tiza'rui mono bā 're isi'rā'ōtō mono norī ma hā. Tinhimi'ui'éré na ma tō tāmā roti za'ra, siptete sina Zezusihi āma 're nomro u'âsi mono da, danhib'rata te te 're robzépata za'ra mono nherē, te te 're rēme za'ra mono tō da.

Sōtō 'rowim ne, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tāmā 're i'awaihu'u mono na ma tō rob'ui'éré, Zuwā hā. Satanasihī nhipetézé hā za isi'utōrizém na ma tō rob'ui'éré, Zezusi za te te āma i'ai'utézém na rob'rāsutuzéb āma hā.

Āhā na hā Zuwā sōtō 'rowim ne, marī te te i'a'madā'ā mono zém na rob'ui'éré hā wa te 're sōré za'ra mono wamhā, wama pire za'ra di, wa te 're iwaihu'u za'ra mono da hā. E marī wa. Za 're iromhâimana mono zém na, te te rowasu'u mono wa, wanhowab za'ra, duré zahadu te te wama ahâi'rē mono ō wa. Zuwā hā ma tō te te sima 're wa'awē, ropire hā wazō 're wairébé mono wamhā, 're wapahi za'ra mono tō da. E marī wa. Zezu Cristu hā uburé dama pire uptabi wa, duré taha si dama pire na 're ihâimana za'ra mono norī wada'uri'wa, 're hâimana mono wa.

1 ¹ Ā hā ibaihā na rob'ui'éré te āma tihâimana za'ra, marī Zezu Cristu hā te te i'ahâi'rézé. 'Re ihâimana u'âsi mono hā ma tō tāmā ahâi'rē, tāmā iromhuri'wa norī ma, te te aihâi'rē da, marī za 're ihâimana za'ra mono zém na hā. Cristu hā ma tō satō tite hāiwa hawī romhuri'wa hā, taha āma, ite romhuri'wa Zuwā hā marī te te awaihu'u mono da. ² Zuwā hā uburé marī sōtō 'rowim ne te te i'ab'madā'ā mono hā ma tō awasu'u. Ta hā te āme tihâimana za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti wasu'u hā, duré tō sena isimiroti Zezu Cristu te te ihâi'rézé hā. ³ Tawamhā ni'wa hā ā hā ibaihā te te 're sōré mono wamhā, tāmā 're rowē uptabi mono di za. Duré ni'wam norī ma, tāmā 're rowē uptabi za'ra mono di za, ā hā rowasu'u marī 're hâimana za'ra mono wana ré, marī waihu'u-zém na rob'ui'éré hā. Duré ā hā ibaihā na rob'ui'éré te te 're i'madā'ā pese za'ra mono norī ma hā, tāmā 're rowē uptabi za'ra mono di za. E marī wa. Ro'rutu wa oto bâdā iwa iwaptā'āzéb da hā, uburé marī iwairébé mono zéb da hā.

**Azia 'remhã 7 na isazei'wa norĩ wa'õtõ na, siré
're isi'rã'õtõ mono norĩ ma rob'ui'ére**

⁴Wa hã Zuwã, wa âma rob'ui'ére Azia na danhipti'a nho'õmo nhisi âma, Wanhĩb'apito zazei'wa norĩ asiré 're i'ai'rã'õtõ aba mono norĩ ma, 7 na daza'rui mono bâ 're i'ai'rã'õtõ aba mono norĩ ma.

'Re ihâimana u'âsi mono nhimizawizé duré ite rowê u'â hã te te aima isõmri za'ra wa'aba da si, õne u'â 're ihâimana mono te hã, duré duréi uptabi marĩ õ uptabi ré 're ihâimana mono te hã, duré niwa za we imorĩ te hã, duré 7 na ihâiba'õ norĩ^a te hã, 'Re ihâimana u'âsi mono te, Apito simasisizém nho're 're ihâimana za'ra mono te hã. ⁵Duré Zezu Cristuhu zama te te 're i'aipawaptob u'âsi za'ra wa'aba mono da si iwê hã, tã sena 'Re ihâimana u'âsi mono wasu-'u'wa i'umnhã hã! Ta hã imorĩ'rata uptabi na apã te te ihâiwa'udu. Ta hã te pire uptabi na te te 're da'a'madã'ã, daro mono bâ apito norĩ, 're ihâimana za'ra mono norĩ nhipai u.

Taha ma wazawi uptabi za'ra di. Duré wedepo'o nhonhi'rãmi na tidã'ázém na ma tã wawasété hawi wa'anho'reptu. ⁶Te duré te te wama 're a'manharĩ, sasedoti ne 're wahâimana za'ra mono da, Imama 'Re ihâimana u'âsi mono ma, da'âma romhuri'wa na. Tahawa, Zezu Cristu hã wê uptabi wa, duré waihu'u pese uptabi wa, wa za âma 're wawata u'âsi za'ra, õne u'âsi! Tane tã!

⁷Ma'ãpé, asiwi 'madã'ã aba! Cristu hã te za wei mo, hãiwa'a na! Tawamhã uburé te za dasiwi 'madã'ã ni za. I'a're wi te te siwi iwa'rê norĩ zama te za siwi 'madã za. Tawamhã uburé dawamri mono bâ te za ta'ru'ru ni za, da te dasiwi 'madã'ã wa, i'u'ãbã. Tã sena te za tã âne hã tiromhãiba!

⁸Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono te âne siwasu'u: "Wa hã Roma-na'rada, wa 're ihâimana, duré Rob'rãsudũ. Õne u'â, wa 're ihâimana, duré duréi uptabi marĩ õ uptabi ré, duré niwa za we imorĩ da hã."

Zuwã hã, Cristu te te isabuzé sõtõ 'rowim ne

⁹Wa hã Zuwã, asisãnawã za'ra wa'wa. Duré Cristuhu âma 're ihâimana mono wa, asiré robzépata'wa na wa inhimi'ê na 're ihâimana, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhimi'madã'ázéb 're, 're ihâimana mono wa. 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti, Wanhĩb'apito Zezusi te te ãma ihã'rê hã te dama 're wasu'u mono wa, ma tã Patimu na rob'rê za'iti nhisi u dasiwi inhãrĩ ni. ¹⁰Tawamhã tame ihâimana ré, Wanhĩb'apito te bãtã na ma tã 'Re ihâimana u'âsi mono Pẽ'ezani hã i'ã, te te ãma aromhã'rê da. Tahawa wa tã wapa ãba-barã hawi damreme isiptete uptabi hã, danhimnhihãrãzém hãrã rãihã ne damreme hã. ¹¹Ta hã ma tã ãne ãma tinha:

— Ma'ãpé, âma rob'ui'ére ibaihã nhinha na, marĩ i'a'madã'ã na. Taha parimhã sõmri za, 7 na 'ri nho'õmo mono bâ isazei'wa norĩ 're isi'rã'õtõ mono zéb u, âne isisi norĩ u: Éfézu, duré Esmina, duré Pergamu, duré Tiatira, duré Sadési, duré Filadéufia, duré Laudisêa u.

¹²Tawamhã wa tã itẽme aipi'ra, te 'madã'ã da, ni'wa hã te te ãma nhãrĩ zõ. Ìsipi'rai wamhã, wa tã 'madã'ã za'ra, rob'uiwêzé sima'warazé 7 na ihãiba za'ra

a 1.4 7 na ihãiba'õ norĩ áté te wasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono Pẽ'ezani, duré niwamhã áté hãiwa hawi romhuri norĩ, tisiré norĩ ma ipire norĩ

hã duré isisiwimhã iro'o ré hã êtê waipo pré oru 'manharĩ hã. ¹³Iwa'wab za'ra te ni'wa hã za, aibã ne hã, i'uza hã ihãpa ipara u, duré oru 'manharĩ na sôutu wapre ré. ¹⁴Duré iséré hã rã uptabi di, abazi irã uptabi ne, duré hãiwa'a ne. Duré ito hã, unhama ro'o ne waipo uptabi di. ¹⁵Ipara hã si'ubuzi zahuré di, êtê topsada brôzi unhama wa'ro uptabi na, da te i'uwa ne. Duré imreme hã, â'a 'rãihã rur'u ne. ¹⁶Tinhib'rata nhimire niwĩmhã 7 na wasi hã te tété za'ra. Duré sib'ézé 'wapa hã isada'ré hawimhã, te da'o, i'wa si'uiwa na i'wa hã. Duré i'ubu hã te rowa'a, bådã abzuma wa'wa te te 're irob'uiwê mono ne.

¹⁷Tawamhã ta hã te 'madâ'ã wamhã, wa ipapara waptãrã, ãdã'ã ne. Tane nherê, tinhib'rata nhimire niwĩ ma tô tinhib'rada hã i'ãma tihi. Æne te ãma tinha:

— Aipahi tô. Wa hã Romna'rada duré Rob'rãsudũ. ¹⁸Wa hã 're ihãimana u'ãsi mono. Wa tô aré dãrã. Tane nherê, wa za oto 're ihãimana u'ãsi, ãne u'ãsi. Ìnhimiroti pire uptabi di dadã'ãzé ma hã, duré adã 're ihãimana za'ra mono zé ma hã. ¹⁹Tahawa, ma'ãpé ãma rob'ui'éré, ãhã na marĩ za i'a'madã'ã-zém na hã, duré marĩ oto iwairébé mono na hã duré niwa za iwairébé mono na zama. ²⁰Ìnhib'rata nhimire niwĩ, wasi 7 na te itété za'ra i'madã'ã za'ra hã, duré 7 na rob'uiwêzéb zama, ã hã te wasu'u zara: 7 na wasi norĩ hã te wasu'u za'ra, 7 na hãiwa hawi romhuri'wa norĩ, isazei'wa norĩ wa'õtõ na 're isi'rã'õtõ mono, daro mono bã te te 're i'madã'ã za'ra mono norĩ. Duré 7 na rob'uiwêzé hã te wasu'u za'ra, 7 na isazei'wa norĩ wa'õtõ na daro mono bã 're isi'rã'õtõ mono norĩ.

Éfézu ãma isazei'wa norĩ ma roti

2 ¹— Éfézu ãma isazei'wa norĩ 'madã'ã'wa hãiwa hawi romhuri'wai ma, te za irob'ui'é, ãne:

“Ã hã roti, tinhib'rata nhimire niwĩ, wasi 7 na te te itété za'ra mreme duré 7 na rob'uiwêzé êtê waipo pré oru 'manharĩ wa'wa 're imorĩ nhimiroti. ²Éfézu ãma isazei'wa norĩ, ãma waihu'u pese di, marĩ 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono zé hã. Ìma waihu'u pese di, 're iromhuri pese za'ra wa'aba mono zé hã, duré asimi'ê na robzépada 're i'wapéi hã za'ra wa'aba mono zé hã. Ìma waihu'u pese di, dawasété na 're idanomro mono, 're i'wapéi waihu'u za'ra wa'aba mono õ na hã, duré Ìzadawa wasu'u'wa na 're isiwasu'u za'ra mono norĩ ipibu za'ra wa'aba na hã, sena zô. Tane nherê, senai õ di, Ìzadawa wasu'u'wa na 're isiwasu'u za'ra mono zé hã. Æne zarina ma tô i'upsibi me za'ra wa'wa, ta norĩ isadawa nhipse na hã. ³Asimi'ê na ma tô 're i'wapé za'ra wa'aba mo, ropire hã. Duré i'u'ãbã ma tô 're irobzépata za'ra wa'aba mo, aiwi 're robzê'õ za'ra wa'aba mono ãna. ⁴Tane nherê, misi marĩ hã te ãwi asada tihãimana za'ra wa'wa: Duréihã 're ãzaze na'rata za'ra wa'aba mono zém hawimhã, asiwi ãzawi pese aba nherê, oto asiwi ãzawi aba õ di, duréi ne hã. ⁵Ma'ãpé ãma aipo're pu'u za'ra wa'aba, asiwi 're ãzawi pese aba mono nherê, te te aiwi sina irosapari pese za'ra wa'aba zém na hã! Ma'ãpé aiwasété na asisãmri za'ra wa'aba wa, asi'ruiwapari za'ra wa'aba, 're ihãimana u'ãsi mono ma asiwê'õ za'ra wa'aba da. Duré marĩ iwê 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono zé hã apã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono, 're isaze na'rata za'ra wa'aba mono zém hawi 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono zé hã. Aiwasété na asisãmri za'ra wa'aba õ wamhã, wa za ãma atême ãmorĩ za'ra wa'wa, ate za'ra wa'wa rob'uiwêzé hã te

aiwi wazere za'ra wa'aba da, isabzém nhiti. ⁶Tane nherê, misi marĩ ãma iwê hã te 're i'manharĩ za'ra wa'aba mo, âne: Nicolaita norĩ te te 're i'manharĩ za'ra mono zé hã, te asiwi 're iwê'õ za'ra wa'aba mo, te 're iwê'õ mono ne.

⁷“Tahawa, ni'wai ma isimiparizé tãma hãimana wamhã, te te wapari, Ìmama Pê'ezani isazei'wa norĩ, 7 na 'ri nho'õmo mono bâ siré 're isi'rã'õtõ mono norĩ ma, te te irotizé hã. Uburé marĩ iwasété na ai'uté'wai ma, ïwi sipi'rai âna tidâ'ázéb u 're hãimana mono wamhã, taha ma, wa za pisutu, dahâimanazém nhomri'wa na rowede nhisi 'rã hã te te 're a'masi mono da, Ìmama te rowé u'ási âma 're isa mono hã.”

Esmına âma isazei'wa norĩ ma roti

⁸— Esmına âma isazei'wa norĩ 'madâ'â'wa hãiwa hawi romhuri'wai ma, te za irob'ui'é, âne:

“Ã hã romna'rata hawi marĩ õ uptabi ré duré rob'rãsutu âma za 're ihãimana u'ási mono nhimiroti, dâ'â nherê, apã ihãiwa'udu oto 're hãimana u'ási mono da. ⁹Ìma waihu'u pese di, 're irobzépata za'ra wa'aba mono na hã. Duré ãma aiwaihu'u pese za'ra wa'aba di, i'asibrob'õ za'ra wa'aba na hã. Tane nherê, asibro pese za'ra wa'aba di tã. Ìma waihu'u pese za'ra di, ni'wam norĩ sadawa nhipese na Zudeu na Zudeu õ nherê, 're isiwasu'u za'ra mono norĩ te te ai'âma 're iwasété za'ra wa'aba mono na hã. Ta norĩ hã te upsâtã na 're hãimana za'ra, Satanasihĩ te na. ¹⁰Tãma aipahi za'ra wa'aba tã, marĩ za 're isépata za'ra wa'aba mono ma hã. Ìwapari pese za'ra wa'aba! Wa'uburé hã te za ai'manheme 'wa, dazazéb 're te te aipibu za'ra wa'aba da, duré robzépata za'ra wa'aba da, 10 na bâdã za isi'utõrĩ 'remhã. Ma'ápé sena na i'âma 're aihãimana za'ra wa'aba mono za, tã ai'utõrĩ aba da nherê. Tawamhã uburé marĩ iwasété na ai'uté za'ra wa'aba wamhã, wa za aima sômri za'ra wa'wa, marĩ iwasété na i'ai'uté za'ra wa'aba wa'â, dahâimanazé isi'utõrĩ'õ hã.

¹¹“Tahawa, ni'wai ma isimiparizé tãma hãimana wamhã, te te wapari, Ìmama Pê'ezani isazei'wa norĩ, 7 na 'ri nho'õmo mono bâ siré 're isi'rã'õtõ mono norĩ ma, te te irotizé hã. Uburé marĩ iwasété na ai'uté'wai ma, ïwi sipi'rai âna tidâ'ázéb u 're hãimana mono wamhã, ta hã te te sépata õ di za, maparane âma dadâ'ázé hã.”

Pergamu âma isazei'wa norĩ ma roti

¹²— Pergamu âma isazei'wa norĩ 'madâ'â'wa hãiwa hawi romhuri'wai ma, te za irob'ui'é, âne:

“Ã hã sib'ézé 'wapa i'wa si'uiwa na i'wa pese uptabi tãma ihãimana nhimiroti. ¹³Ìma waihu'u pese di, Satanasĩ 're isãmra mono zéb âma 're i'ai'ubumroi wa'aba mono na hã. A norĩ wa'wa hã, sena na te i'âma 're aihãimana za'ra wa'aba mo. Duré asiwi rême aba õ di, asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono zé hã, Âtipa hã sipai âna i'âma 're imorĩ, tame Pergamu âma da te wĩrĩ nherê, Satanasĩ 're isãmra mono zéb âma. ¹⁴Tane nherê, misi marĩ hã te ïwi asada tihãimana za'ra wa'wa: Ai'reb za'ra wa'aba hã ni'wam norĩ te te âma 're sasômri za'ra, Balaâu nhimiroti na. Ta hã Balaquihĩ ma, ma tã hãiré, niha Izaraéu nhihudu norĩ 're iwasété za'ra mono zéb da, te te 're i'manharĩ mono zéb da hã. Ma tã tãma waihu'u, Izaraéu nhihudu norĩ hã te te 're huri mono da, dasa 'Re ihãimana u'ási mono upana romhãiba 'manharĩ ma, da te 're

izata za'ra mono, duré danhiséb âna dasina dahâimana zama te te 're 'manharĩ za'ra mono da. ¹⁵Âne te duré ai'reb za'ra wa'aba hã, ni'wam norĩ tihâimana za'ra, Nicolaita norĩ nhimiroti na te te âma 're isasômri za'ra mono hã. ¹⁶Tahawa, ma'âpé aiwasété na asisâmri za'ra wa'aba wa, 'Re ihâimana u'âsi mono u aipizari za'ra wa'aba! Asisâmri za'ra wa'aba ô wamhã, wa za âma mo tamomo. Tawamhã sib'ézé 'wapa îzadawa hawi isa'o na, wa za ta norĩ hã âma 'wapé za'ra.

¹⁷"Tahawa, ni'wai ma isimiparizé tâma hâimana wamhã, te te wapari, Îmama Pê'êzani isazei'wa norĩ, 7 na 'ri nho'ômo mono bâ siré 're isi'rã'ôtô mono norĩ ma, te te irotizé hã. Uburé marĩ iwasété na ai'uté'wai ma, iwi sipi'rai âna tidâ'âzé u 're hâimana mono wamhã, taha ma, wa za te tâma 're anhomri, dasa mana na isisi sô'awi 're ihâimana mono ô hã. Tawamhã wa za duré tâma tisô, êne irã hã taha na isisi ité tâma 're ihâimana mono ni'wa te te iwaihu'u ô hã, tô za te te i'âri ma si iwaihu'u pe hã."

Tiatira âma isazei'wa norĩ ma roti

¹⁸ — Tiatira âma isazei'wa norĩ 'madâ'â'wa hâiwa hawi romhuri'wai ma, te za irob'ui'é, âne:

"Â hã 'Re ihâimana u'âsi mono 'ra nhimiroti, ito hã unhama ne te te irob'uiwê zahuré nhimiroti duré ipara hã êtê topsada brôzi ne isi'ubuzi zahuré nhimiroti." ¹⁹Îma waihu'u pese di, marĩ i'manharĩ za'ra wa'wa hã. Îma waihu'u pese di, asimizawizé aima ihâimana za'ra wa'aba na hã, duré asina 're i'umnhasi za'ra wa'aba mono na hã, duré 're iromhuri za'ra wa'aba mono na hã, duré asimi'ê na robzépada 're i'wapéi hã za'ra wa'aba mono na hã. Duré îma waihu'u pese di, âhã na marĩ hã ahã na i'manharĩ za'ra wa'aba na hã, duréi 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono nhipai u. ²⁰Tane nherê, misi marĩ hã te îma asada tihâimana za'ra wa'wa: Zezabéu wi 're sawi za'ra wa'aba mono ô di, marĩ i'upa na te te 're 'manharĩ mono nherê. Ta hã te 're siwasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa na. Ta hã te îma romhuri'wa norĩ hã te te 're a'mapâri, bâdâdi iwasété u. Te te tâma 're rowahutu za'ra, dahâimana nhiséb ô na dahâimana hã te te 're 'manharĩ za'ra mono da, duré romhâiba 'manharĩ ma dasa âma 're idanhoprub za'ra mono hã te te 're huri mono da. ²¹Ta hã pi'ôi ma, wa tô bâdâ hã tâma tisô, tiwasédé te te rême da hã. Tane nherê, te te sima wê ô di, tihâimana nhiséb'ô te te irême da hã. ²²Tahawa, wa za tâma 'manha, waptâ wa nomro da, hâzé wa. Tawamhã tame te za robzépata za'êtê za, duré isiré tihâimana nhiséb'ô te te 're i'manharĩ za'ra mono norĩ zama. Sa'êtê na te za robzépata pipa za'ra. Âne hã âhã na wa za oto 'manha, tiwasété na isiré marĩ iwasédé te te 're i'manharĩ za'ra mono na sisâmri za'ra ô wamhã. ²³Isirã zarina 're inomro mono norĩ hã wa za simro. Tawamhã uburé isazei'wa norĩ, siré 're isi'rã'ôtô mono hã te za iwaihu'u za'ra za, wa hã danhimirosa'rada îma iwaihu'u pese na hã, duré uburé marĩ, da te dasima 're iwê za'ra mono zéb zama. Wa hã wa za aima wa'âbâ za'ra wa'wa aihâiba mono bâ, marĩ 're i'manharĩ za'ra wa'aba mono zéb zarina.

²⁴"Tane nherê, Tiatira âma 're i'ai'ubumroi wa'aba mono norĩ hã, uburé âma sasômri za'ra wa'aba ô di, â hã roti iwasété na dasisanho na hã. A norĩ wa'wa hã dame waihu'u za'ra wa'aba ô di, ni'wam norĩ te te 're iwamri za'ra mono hã, sô'awi 're ihâimana mono ô, Satanasi nhimiroti hã. Tô sena wa za

āne aima waihu'u za'ra wa'wa: Niwa marī ipire hā te aima isa'ra wa'aba da hā, mare uptabi di. ²⁵Tane nherē, ma'āpé asima 'madââ pese za'ra wa'aba, aima ihâimana za'ra wa'wa hā apâ we ĩmorîzéb u.

²⁶“Ni'wa hā uburé marī iwasété na ai'uté'wai ma, duré rob'rāsutu u te ĩsima iwézé te te 're 'ab'manharī mono ma, wa za tāma tisō, simiroti pire na 're hâimana mono da, uburé dapoto mono bâ 're idahâimana za'ra mono norī ma. ²⁷Tawamhā ta hā te za te 're roti, wedewaré si'uwazí ré^b. Te za duré te te 're da'awati pese, zé'a 'manharī na piza hā da te 're ipru pese za'ra mono ne. ²⁸Isimiroti pire, wa za tāma tisō, ĩmama hawi te i'āri ne hā. Tawamhā wa za duré tāma tisō, awē u wasi wawē te te 're irob'uiwē mono hā.

²⁹“Tahawa, ni'wai ma isimiparizé tāma hâimana wamhā, te te wapari, ĩmama Pē'ēzani isazei'wa norī, 7 na 'ri nho'omo mono bâ siré 're isi'rā'ōtō mono norī ma, te te irotizé hā.”

Sadési āma isazei'wa norī ma roti

3 ¹— Sadési āma isazei'wa norī 'madââ'wa hâiwa hawi romhuri'wai ma, te za irob'ui'é, āne:

“Ā hā 7 na 'Re ihâimana u'āsi mono te ihâiba'ō norī, duré wasi 7 na tāma ihâimana za'ra nhimiroti. ĩma waihu'u pese di, āhā na marī i'manharī za'ra wa'wa hā. Te 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, aihâiba ré na. Tane nherē, aipē'ē 'remhā atââ za'ra wa'aba di. ²Ma'āpé atopo'o za'ra wa'aba! Duré siptete za'ra wa'aba, āhā na marī iwē zahadu aima ihâimana za'ra wa'wa hā aiwi dââ pese za'ra wa'aba ō ré. E marī wa. ĩma waihu'u pese di, marī 're i'manharī za'ra wa'aba mono hā, zahadu 'Re ihâimana u'āsi mono te te sima 're iwē mono zéb zarinai ō wa. ³Tahawa, ma'āpé āma aipo're pu'u za'ra wa'aba, iwaihu'u za'ra wa'aba zém na hā, duré iwapari za'ra wa'aba zém na zama. 'Re 'madââ pese za'ra wa'aba mono, duré aiwasété na asisāmri za'ra wa'aba. Atopo'o za'ra wa'aba ō wamhā, rosa'rese ō ré, wa za āma atēme ĩmorī 'wa, isimisaihuri ne. Tawamhā bâtâ pibuzé āma atēme ĩmorī aba zé hā rosa'rese ō ré, waihu'u za'ra wa'aba ō di za. ⁴Tane nherē, ni'wam norī Sadési āma 're i'ai'ubumroi wa'aba mono norī hā te ai'umro na asima 're i'madââ pese za'ra wa'aba mo, ai'uzā hā hâirā na aima 're hâimana za'ra wa'aba mono da. Ai'uzā hâirā na te za ĩsiré 're anomro aba mo, a norī wa'wa hā ibā na sada 're anomro wē wa'aba mono wa.

⁵“Uburé marī iwasété na ai'uté'wa ĩwi sipi'rai āna tidâ'āzéb u 're hâimana mono wamhā, ta hā te za uza hâirā na 're si'uzā. Tawamhā niwa isisi hā te ipari da hā mare di, Ibaihā na rob'ui'ére dahâimanazé isi'utōrī'ō āma za 're idahâimana u'āsi za'ra mono norī nhisi hawimhā. Wa hā wa za sō'awi wasu'u, ĩte na hā ĩmama nho're duré ĩte hâiwa hawi romhuri'wa norī nho'aw zama.

⁶“Tahawa, ni'wai ma isimiparizé tāma hâimana wamhā, te te wapari, ĩmama Pē'ēzani isazei'wa norī, 7 na 'ri nho'omo mono bâ siré 're isi'rā'ōtō mono norī ma, te te irotizé hā.”

Filadéufia āma isazei'wa norī ma roti

⁷— Filadéufia āma isazei'wa norī 'madââ'wa hâiwa hawi romhuri'wai ma, te za irob'ui'é, āne:

b 2.27 *wedewaré si'uwazí ré* Simiwada'uri nhipitete na te te 're ida'a'madââ mono zé, te wasu'u.

“Ã hã marĩ iwasédé, âma ihâimana ò duré sena uptabi 're ihâimana mono nhimiroti. Taha ma te 're hâimana, 'ridawazé apito Davihi ma aré 're ihâimana mono hã. Marĩ te te 'ridawa wamhã, ni'wa te te sito waihu'u ò di. Duré marĩ te te sito wamhã, ni'wa te te 'ridawa waihu'u ò di.

⁸“Îma waihu'u pese di, âhã na marĩ i'manharĩ za'ra wa'wa hã. Îma waihu'u pese di, i'asib'ware za'ra wa'aba na hã. Tane nherẽ, te ãnhimiroti zarina 're anomro aba mo. Duré sena na te i'âma si 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Tahawa, 'ridawa hã wa 'ridawa asôwab za'ra wa'aba, ni'wa te te isito waihu'u ò hã. ⁹Îwapari za'ra wa'aba! Ni'wam norĩ Satanasihi te na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã, isadawa nhipese norĩ hã, Zudeu na 're isiwasu'u za'ra mono norĩ hã, Zudeu ò nherẽ, ta norĩ ma, wa za 'manharĩ za'ra, atême si'aba'réi wa'aba da, hi'râtītō aima sina wa'aba da, asô're. Tawamhã uburé ta norĩ hã te za waihu'u za'ra, îma i'asawi uptabi za'ra wa'aba na hã. ¹⁰Înhimiroti hã te 're i'madâ'â pese za'ra wa'aba mo, asimi'ẽ na robzépada hã 're 'wapéi hã za'ra wa'aba mono da. Tahawa, ropipa ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono norĩ pibuzé za iwato bro wi hã, wa za ai'madâ'â pese za'ra wa'wa, ti'ai âma uburé dawamri mono bâ 're idahâimana za'ra mono norĩ zada za ihâimana wi hã. ¹¹Wa za wei morĩ su. Tahawa, ma'âpé aima ihâimana za'ra wa'wa hã asima 'madâ'â pese za'ra wa'aba, ni'wa te te aiwi 'mai'âri aba tō da, asôprezéc hã.

¹²“Ni'wa, uburé marĩ iwasété na te te i'ai'uté âma hã wa za 'manha, 'ri uparizém ne 're sa mono da, ãte 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã âma. Tawamhã ta hawimhã niwa iwato bro da hã, mare uptabi di za, ta hã. Tawamhã taha âma, wa za âma ui'ééré, ãte 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi hã duré ãte 'Re ihâimana u'âsi mono te 'ri nho'ômo nhisi zama, Zeruzalé itém nhisi, hãiwa hawi za we te te isi'ra ãte 'Re ihâimana u'âsi mono hawimhã. Tawamhã ãnhisi ité hã wa za duré âma ui'ééré.

¹³“Tahawa, ni'wai ma isimiparizé tãma hâimana wamhã, te te wapari, Îmama Pê'êzani isazei'wa norĩ, 7 na 'ri nho'ômo mono bâ siré 're isi'rã'ôtō mono norĩ ma, te te irotizé hã.”

Laudisêa âma isazei'wa norĩ ma roti

¹⁴— Laudisêa âma isazei'wa norĩ 'madâ'â'wa hãiwa hawi romhuri'wai ma, te za irob'ui'é, âne:

“Ã hã Tô Sena na isisi nhimiroti, duré sena na 'Re ihâimana u'âsi mono wasu'u'wa i'umnhasi nhimiroti. Duré taha zadawa na ma tō 'Re ihâimana u'âsi mono hã uburé te te aropoto. ¹⁵Îma waihu'u pese di, âhã na marĩ i'manharĩ za'ra wa'wa hã. Îma aiwaihu'u pese za'ra wa'aba di, â wahã ne niwamhã duré â wa'ro ne i'aihâimana za'ra wa'aba ò na hã. Wa aré isima wê pese, misi haré aihâimana za'ra wa'aba da, â wahã ne niwamhã duré â wa'ro ne. ¹⁶Tane nherẽ, a norĩ wa'wa hã â wapu ne 're aihâimana za'ra wa'aba mono wa, â wahã zé ne 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò wa, niwamhã duré â wa'ro ne 're aihâimana za'ra wa'aba mono ò wa, aima ãnho'o'o za'ra wa'aba da si. ¹⁷Te 're asiwasu'u za'ra wa'aba mo, âne: 'Wanhibro pese za'ra di. Marĩ, wa te 're sêpata za'ra mono ò di. Duré uburé marĩ te wama 're hâimana za'ra, sô 're

iwanhimnhasi za'ra mono hã.' Tane nherẽ, aima waihu'u za'ra wa'aba õ di, aipẽ'ẽ 're, irobzépata za'ra wa'aba na hã, duré aima irobzei'õ za'ra wa'aba na hã, duré aipẽ'ẽ 're i'asibro'õ za'ra wa'aba na hã, duré ai'uréiwi 're i'anomro aba mono na hã, duré i'atob'a za'ra wa'aba na zama. ¹⁸Tahawa, wa za âne aima roti za'ra wa'wa. Ma'ápé iwi uipra za'ra wa'aba, êtẽ waipo pré oru iwa-zari'õ hã tô sena uptabi âma asisibro pese za'ra wa'aba da. Duré da'uza ihâirã zama uipra za'ra wa'aba, âma asi'uza za'ra wa'aba da, ai'uréiwi asiséb âna 're i'anomro aba mono zé hã âma upsibi za'ra wa'aba da. Ma'ápé duré uipra za'ra wa'aba, datômo nhiházé hã âma asitômo nhihã za'ra wa'aba da, oto rob'ma-dâ'â wẽ za'ra wa'aba da. ¹⁹Uburé îma isawi pese norĩ ma, wa wa hã te tâma 're apêtẽ. Wa duré te tâma 're arob'manharĩ. Tahawa, ma'ápé marĩ na sena na âma 're aihâimana za'ra wa'aba mono. Duré aiwasété na asisãmri za'ra wa'aba, aipizari za'ra wa'aba da, 'Re ihâimana u'âsi mono u. ²⁰Ma'ápé iwapari za'ra wa'aba! Wa hã wa 'ridawab za. Wa duré 'ridawa ta'a. Tawamhã ni'wa hã te te îmreme wapari wa, te te îma 'ridawa wamhã, wa za âzé, isôrôwa u. Tawamhã wa za wasiré wasa ni.

²¹“Uburé marĩ iwasété na ai'uté'wa norĩ ma hã, wa za tâma pisutu za'ra, îte Apito simasisizéb âma îzababa 're si'ubumroi mono da, uburé marĩ iwasété na te ai'uté wa, âhã na Îmama zababa 're înhamra mono ne, îte Apito simasisizéb âma.

²²“Tahawa, ni'wai ma isimiparizé tâma hâimana wamhã, te te wapari, Îmama Pẽ'ẽzani isazei'wa norĩ, 7 na 'ri nho'õmo mono bâ siré 're isi'rã'õtõ mono norĩ ma, te te irotizé hã.”

'Re ihâimana u'âsi mono âma 're idawata za'ra mono zé, hâiwa âma

4 ¹Âne parimhã, wa tô duré rob'madã, înhotõ 'rowim ne. Tawamhã, wa tô 'madã 'ridawa hã, hâiwa âma 'ridawa haré isa hã îngo're. Duré danhim-nhahâizém ne damreme, iwana ré te te îma inharĩ hã ma tô duré îma tinha, âne:

— We âwa sai'uri, i'ru zahi zarina za iromhâimanazé hã te aima ahâiré da, âne hã romhâimana za'ra parimhã.

²Tawamhã awa'awi pesere 'Re ihâimana u'âsi mono Pẽ'ẽzani hã ma tô î'â, te te îma aromhâiré da. Tame hâiwa âma hã, Apito simasisizé te za. Ni'wa hã te âma nhamra. ³Apito simasisizém na isãmra ubu hã rã uptabi di, êtẽ'ubuzi zaspĩ na isisi ne, duré sardiu na êtẽ'ubuzi isisi ne zama. Apito simasisizé mana wawimhã, tâiwaipore ma tô rob'uiwẽ, êtẽ'ubuzi ro'o uzé esmerauda na isisi ne. ⁴Apito simasisizé mana wawimhã, te duré aimasa 24 na apito simasisizé hã. Taha na te ai'ubumro, 24 na dama ipire norĩ hã i'uza ihâirã ré. Duré sôpre ré te asimro, êtẽ waipo pré oru 'manharĩ na. ⁵Apito simasisizém hawimhã, tâ si'ubuzi ne hã te nasi a'ubuzi, duré iwapsa'a zama duré irãrã'ã zama. Isô'remhã, 7 na te 'rãsitõ hã aimasa, ro'o ré. Ta norĩ hã 7 na ihâiba'õ norĩ, 'Re ihâimana u'âsi mono te. ⁶Apito simasisizém nho'remhã, te tihâiba â poré simhi ne hã, â isarob'a uptabi ne hã.

Apito simasisizé mana wawimhã, i'a're mono bâ, te tihâimana za'ra, 4 na ropodo ihâiba ré norĩ hã itômo ahã hã, isô're niwĩ ito hã duré ibabarã niwĩb zama. ⁷Ropodo ihâiba ré imorĩ'rada hã, hu'u zéré pa ne hã. Isãna'-remhã, powawé iba'õmo ne hã. Si'ubdatõ âma hã, ti'ai âma a'uwẽ ubu ne

hã. Maparane si'uiwa âma hã, si'u hâiwi iwara ne hã. ⁸Maparane si'uiwa na ropodo ihâiba ré ihâimana za'ra nori ma hã, hâiba mono bâ te isaribi hã imropâ na tâma tihâimana za'ra, ito hã isô're niwî duré ibabarâ niwî tâma ihâimana za'ra nori ma hã. Bâtâ bâre duré mara bâre zama, tinho're hã te te sahâri za'ra ô di, âne hã:

“Iwasété waihu'u ô, iwasété waihu'u ô, iwasété waihu'u ô. Ta hã Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, Iwaihu'u pese uptabi. Marî ô ré, te 're hâimana u'âsi. Duré âhã na te 're hâimana. Duré niwa za we imorî.”

⁹Maparane si'uiwa na ropodo hâiba ré ihâimana za'ra hã, Apito simasisizém na isâmra hã waihu'u pese uptabi wa, duré wazé pese wa, te nasi âma tiwata za'ra, ône u'âsi 're isâmra mono âma. ¹⁰Tawamhã ropoto nori hã nasi âma wata za'ra sidâpâ, ma tô 24 na dama ipire nori hã hi'râti na nasi tâma rere, isô're. Te nasi âma tiwata za'ra duré. Tinhoprezé hã te nasi sani za'ra, Apito simasisizém nho're. Te nasi nharî za'ra, âne:

¹¹“Wanhib'apito, wate 'Re ihâimana u'âsi mono, A hã aiwê uptabi di, duré sada, ai'âma si aiwê uptabi wa 're idawata za'ra mono da hã, aiwazé pese wa, duré aiwaihu'u pese uptabi wa.

E marî wa. A hã uburé marî apoto mono wa. Asima iwê zarina ma tô uburé marî i'apo. Taha zarina te 're hâimana za'ra.”

Ibahiâ isinhai ré, duré Pone'ërebâ i'rare

5 ¹Tawamhã wa tô 'madâ ibahiâ isinhai ré, Apito simasisizém na isâmra tinhib'rata nhimire niwî te te 're i'âri, i'ui'ére hã si'uiwa na, duré 7 na i'uptob ré hã siwasihu tô da. ²Tawamhã wa tô duré 'madâ, hâiwa hawi rom-huri'wa iwaihu'u pese uptabi hã. Ta hã te hârâ 'râihã na nasi hã, âne:

— E 'wa hã te sada tihâiba danhipai u ipire uptabi hã, ibahiâ ninhha uptobzé te te iprub da hã, duré te te i'ridawa da zama.

³Tane nherê, ni'wa hã sada hâimana ô di, hâiwa âma hã duré ti'ai âma hã duré ti'ai 'rowib zama, ibahiâ isinhai ré te te i'ridawa da hã duré te te isô're da hã, niha i'remhã rob'ui'ére inomro hã. ⁴Tahawa, wa tô aiwa'oi u'âsi, ni'wa hã danhipai u ipire hã sada hâimana ô wa, ibahiâ ninhha te te i'ridawa da hã, duré niwamhã i're rob'ui'ére inomro te te i'madâ'â da zama. ⁵Tawamhã 24 na dama ipire nori ihâimana za'ra 'remhã, te misi îma tinha, âne:

— Tô'â, aiwa'ô tô! Ma'âpé 'madâ'â! Ôhōta, Hu'u Zérépa, Zudaha nhihudu, Davihi nhihudu. Ta hã ma tô uburé marî iwasété na ai'uté. Ta hã te sada tihâiba, 7 na ibahiâ ninhha uptobzé te te iprub da hã, duré te te i'ridawa da zama.

⁶Tawamhã wa tô 'madâ misi, Pone'ërebâ i'rare hâiwi isa hã Apito simasisizé wa'wa. Ta hã ma tô siwi uirî maparane si'uiwa na ropodo ihâiba ré nori hã, duré dama ipire nori zama. Pone'ërebâ i'rare, da te wirî wa, da te iwa'rézéb ré hã. Taha ma hã, 7 na i'u hã te tâma tihâimana za'ra, duré 7 na ito hã. Ta nori hã 7 na 'Re ihâimana u'âsi mono te, ihâiba'ô nori te wasu'u za'ra, ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono nori u te te isatōrî za'ra, daro mono bâ. ⁷Tawamhã Pone'ërebâ i'rare hã ma tô itême ai're, Apito simasisizém na

isāmra u. Tahawa, ma tô ti'â ibaihâ nhinha, tinhib'rata nhimire niwĩ te te 're i'âri hã. ⁸Tawamhã âne hã te te 'manharĩ wamhã, maparane si'uiwa na ropodo ihâiba ré norĩ hã, duré 24 na dama ipire norĩ zama ma tô hi'râtītō rere isō're. Hâiba mono bâ, te tinhib'rata tété za'ra, rowamremezé harpa na isisi hã. Duré êtē waipo oru 'manharĩ na hâsizé wa, te tété za'ra, wedewa'u isadaze i'masi hã. Ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norĩ nhimirowaptērē te wasu'u. ⁹Tawamhã ta norĩ hã danho're itém na ma tô tinho're za'ra, âne:

“A hã i'aipire uptabi sada hã ibaihâ nhinha i'âri da hã, duré i'uptobzé iprub da hã.

E marĩ wa. Ma tô aiwĩrĩ ni. Tahawa aiwapru na ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono ma ida'awa'â, dawamri mono bâ, duré damreme sipo'o mono bâ 're idamreme zusi mono hã, duré dapoto mono bâ, duré dahâimanazé mono bâ.

¹⁰ A hã ma tô i'manha, ã norĩ hã sasedoti na 're hâimana za'ra mono da hã, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, te te 're romhuri za'ra mono wa. Tawamhã duré ta norĩ hã te za pire na 're hâimana za'ra, ti'ai âma dama hã.”

¹¹ Tawamhã wa tô duré rob'madâ. Te rob'madâ'â wamhã, hâiwa hawi romhuri'wa norĩ hã wa tô 'madâ'â za'ra, ahâ uptabi na. Hâiwi te aimasa. Apito simasisizé mana wawi, ma tô siwi uirĩ, duré maparane si'uiwa na ropodo hâiba ré ihâimana za'ra norĩ mana wawi, duré 24 na dama ipire norĩ mana wawib zama. ¹² Ta norĩ hã te tinho're na âma tiwata za'ra, sō're 'râihã na, âne:

“Pone'ërebâ i'rare, da te dasiwi iwĩrĩ hã, danhipai u pire uptabi wa, sada hã âma 're idawata za'ra mono da hã, waihu'u pese uptabi wa, duré danhibrop tede'wai wa, duré rowaihu'u tede'wai wa, duré siptete uptabi wa, duré wazé pese uptabi wa. Duré waihu'u pese uptabi wa, Ôhō âma si 're idawata u'âsi za'ra mono da si, iwē hã.”

¹³ Tawamhã wa tô wapa, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhimipoto norĩ hã, hâiwa âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã, duré ti'ai âma hã duré ti'ai 'rowi adâ 're ihâimana za'ra mono norĩ hã duré â poré wa, 're ihâimana za'ra mono norĩ hã, uburé ropodo hâiwa âma duré ti'ai âma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã. Ta norĩ hã te tinho're na tiwata za'ra, âne:

“Apito simasisizém na isāmra âma duré Pone'ërebâ i'rare âma, wa za âma 're wawata u'âsi za'ra, wazé pese uptabi zahuré wa, duré wē uptabi zahuré wa, duré waihu'u pese uptabi zahuré wa, òne u'âsi tãma 're hâimana zahuré mono wa.”

¹⁴ Tawamhã maparane si'uiwa na ropodo hâiba ré ihâimana za'ra norĩ hã ma tô nasi sada'âbâ za'ra, âne:

— Tane tô!

Tawamhã duré dama ipire norĩ hã ma tô hi'râtītō rere. Ma tô duré ta norĩ hã âma tiwata za'ra.

Pone'ërebâ i'rare, ibaihâ ninhha uptobzé te te iprub za'ra zé

6 ¹Tawamhã Pone'ërebâ i'rare ibaihâ ninhha uptobzé imorî'rada te te pru wamhã, wa tô 'madâ. Wa tô duré wapa, maparane si'uiwa na ropodo ihâiba ré nimahâ ihârâ hã, hârâ 'râihâ na tâirârâ'ã ne, âne:

— We aimorî!

²Tawamhã wa tô duré rob'madâ. Te rob'madâ'â wamhã, awaru i'a hã wa tô 'madâ. Isisi isâmra hã te 're ti'â, umnhî'ã. Tawamhã ma tô duré tâma sêrê ni, apito nhoprezé hã. Taha pari ma tô wara ti'ai u, marî na ai'utê'wa na, duré tô tinhitob'ru norî na te te ai'utê za'ra da.

³Taha parimhã, Pone'ërebâ i'rare hã ma tô duré pru, maparane âma ibaihâ ninhha uptobzé hã. Tawamhã wa tô duré wapa, isâna're âma ropodo ihâiba ré ihârâ hã, âne:

— We aimorî!

⁴Tawamhã awaru ihâiba amo hã ma tô duré watobro, ta hã ipré na hã. Isisi isâmra ma, ma tô tâma sômri ni iwaihu'u pe hã, dasi'wapé hã te te dazada wazere da, ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono norî da, 'râwi 're dasisimroi mono da. Taha ma, ma tô duré sib'ézé 'wapa hã sômri ni.

⁵Tawamhã Pone'ërebâ i'rare, si'ubdatô âma hã ma tô duré pru, ibaihâ ninhha uptobzé hã. Taha pari, wa tô duré wapa, si'ubdatô âma ropodo ihâiba ré ihârâ hã, âne:

— We aimorî!

Tawamhã wa tô duré rob'madâ. Te rob'madâ'â wamhã, wa tô 'madâ, awaru i'râdâ hã. Isisi isâmra hã te marî pire pibuzé 're ti'â, tinhîb'rata. ⁶Tawamhã wa tô duré wapa damreme ne hã, maparane si'uiwa na ropodo ihâiba ré norî wa'wa hawimhã, âne:

— Misi na amnho trigu pire pibuzé wa'â hã misi bâtâ na ni'wa te te romhuri wa, ipawa'âbâzém ne. Duré si'ubdatô na amnho cevada pire pibuzé wa'â hã, ni'wa tô misi bâtâ na te te romhuri wa, ipawa'âbâ ne. Tane nherê, azeitona 'râi wa'ui wabre hã duré uva 'râi wa'u isé hã, wamnarî tô.

⁷Taha parimhã, Pone'ërebâ i'rare, ma tô duré pru, maparane si'uiwa na âma ibaihâ ninhha uptobzé hã. Tawamhã wa tô duré wapa, maparane si'uiwa na âma ropodo ihârâzé hã, âne:

— We aimorî!

⁸Tawamhã wa tô rob'madâ. Te rob'madâ'â wamhã, wa tô 'madâ, ãno're isa awaru i'uzé amarelu hã. Isisi isâmra hã Adâ'â na isisi hã. Taha zarina te mo, Hades^d na romnhisi hã. Tawamhã ta norî ma, ma tô sômri ni iwaihu'u pe hã, ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono hã sib'ézé 'wapa na te te da'uprosi zahuré da, maparane si'uiwa na dahâimana za'ra mono wamhã, misi si dasi'utôrî mono da, mram na, duré dahâzé pire na, duré abaze zahi na zama.

⁹Tawamhã Pone'ërebâ i'rare hã ma tô oto pru, imrotô âma ibaihâ ninhha uptobzé hã. Te te pru wamhã, wa tô 'madâ za'ra, danhoprubzéb zatazéb zahâpâ 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te dama 're 'mahârâ za'ra mono 'ru te, da te isimro norî pê'êzani hã, duré ône u'âsi 're siwasu'u za'ra mono 'ru te, Zezusihi zazei'wa na. ¹⁰Ta norî hã te hârâ 'râihâ na nasi tihârâ za'ra, âne:

— Danhipai u 're l'aihâimana mono, Aiwazé pese na duré sena na! E niwa te za âma i'arowairé, ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono nori âma hã, tâma arob'manharĩ wasété da hã, te te wanhimroi 'ru te.

¹¹Tawamhã hãiba mono bâ ma tô tâma sômri za'ra ni, i'uza ihâirã hã. Ma tô duré tâma nharĩ za'ra ni, suru na a'â simi'ê na simipari za'ra da, isisânawã norĩ isine za'ra Cristuhu ma romhuri'wa norĩ za da te isimro da hã isa'ratazé ibã na ihâimana za'ra zéb u.

¹²Taha parimhã, wa tô duré 'madã, Pone'ërebã hã. Imropã âma ma tô pru, ibaihã nhinha uptobzé hã. Tawamhã awa'awi ma tô ti'ai popo isa'ëtê uptabi hã watobro. Bãdã ma tô titobra, da'uza ihã 'rãdã dadã'ã wa, âma 're idasi'uza zara mono ne. Duré a'amo zama ma tô titômo wapru, dawapru ne. ¹³Wasi norĩ hã ma tô rere ti'a u, rob'rã figu zahadu a ré 're irere'e mono ne, rowa'u isiptede te te 're sãsã'ã za'ra mono wa, iwede hã. ¹⁴Hãiwa hã ma tô asisinha, ibaihã isisinha ne. Tawamhã êtê'rãihã norĩ hã duré rob'rê za'iti norĩ zama ma tô duré uburé sina si'rê za'ra. ¹⁵Tawamhã daro mono bâ apito norĩ 're ihâimana za'ra mono hã duré da'madã'ã'wa norĩ hã duré dasi'wapéi 'manharĩ'wa norĩ nhib'apito norĩ hã, duré isibro pese norĩ hã duré pire na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã, duré uburé pese 're idahâimana za'ra mono, wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa norĩ hã, duré sima iwê na 're ihâimana za'ra mono hã ma tô aima'uri za'ra êtê 'rãihã âma ab're siromo wa, duré êtê 'rãihã nhi'riti 'reb zama. ¹⁶Tawamhã te nasi si'mahârã za'ra êtê 'rãihã ma, duré êtê 'rãihã nhi'riti ma zama, âne:

— We wanhisiwi airere'e aba. Duré wanhimi'uri za'ra wa'aba, Apito sima-sisizém na isâmra tômo nhiti. Duré Pone'ërebã i'rare zahizé wi wa'wawi aimapa za'ra wa'aba. ¹⁷E marĩ wa. Bãdã hã ma tô oto iwa waptârã, isahi zahuré zé, wa te 're isépata za'ra mono da hã. E 'wa hã isimihã zahuré zé te te 'wapé da bâ.

Izaraéu nhihudu norĩ, 144 miu na ihãiba za'rata za'ra zé

7 ¹Tawamhã âne pari, wa tô duré 'madã'ã za'ra, maparane si'uiwa na hãiwa hawi romhuri'wa norĩ hã. Ta norĩ hã te hãiwi aimasa, maparane si'uiwa na ti'ai a're 're ihâimana za'ra mono bâ. Maparane si'uiwa na rowa'u, ti'ai âma te te 're irowapõrĩ za'ra mono hã te tété za'ra, ti'ai âma te te rowapõrĩ za'ra tô da, duré â poré âma hã, duré wede âmab zama. ²Tawamhã aimawi hã hãiwa hawi romhuri'wa, wa tô duré 'madã, bātã pusizém hawi isihãiré hã. Taha ma, te tihãiba datob'rata to zém ne hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ te te âma 're i'atob'rata to mono zéb da hã. Ta hã ma tô hãrã 'rãihã na 'mahârã za'ra, maparane si'uiwa na hãiwa hawi romhuri'wa norĩ, iwaihu'u pe da te tâma isômri za'ra norĩ hã, ti'ai âma duré â poré âmab zama te te daré rowamnari za'ra da hã. ³Âne te 'mahârã za'ra:

— Tô'ã! Ti'ai âma a'â rowamnari za'ra wa'aba tô, duré â poré âma hã duré wede norĩ âmab zama, wate 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa norĩ, wa te a'â uihã ui'ére za'ra ô ré hã, pibui pese na da.

⁴Tawamhã ni'wai mreme hã wa tô wapa, te te ãma iwasu'u za'ra hã, da te itob'rata to za'ra norĩ za'ratazé pibui pese na da, âne: 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ, ihãiba za'ra hã, 144 miu na. Ta norĩ hã uburé Izaraéu nhihudu norĩ wamri 're ihâimana za'ra mono hawimhã. ⁵Zudaha nhihudu

'remhã 12 miu na ihâiba za'ra hã. Duré Rubêhê nhihudu hã 12 miu na. Duré Gadihi nhihudu hã 12 miu. ⁶Duré Asêhé nhihudu hã 12 miu na. Duré Nafitalihi nhihudu hã 12 miu na. Duré Manasêhé nhihudu hã 12 miu na. ⁷Duré Simiãhã nhihudu hã 12 miu na. Duré Levihi nhihudu hã 12 miu na. Duré Isacaha nhihudu hã 12 miu na. ⁸Duré Zêbulôhõ nhihudu hã 12 miu na. Duré Zuzêhé nhihudu hã 12 miu na. Duré Bêzamihi nhihudu hã 12 miu na.

Da'ahã uptabi hã da'uza ihâirã ré idasimasabzé, 'Re ihâimana u'âsi mono nho're

⁹Taha parimhã, wa tô duré da'a'madã, ãnho're da'ahã uptabi na idasimasa hã daza'rata waihu'u ãna, dapoto mono bâ, duré dawamri mono bâ duré dahâimanazé mono bâ duré damreme sipo'o mono bâ 're idamreme zusi mono zama. Hâiwi te uburé aimasam ni, Apito simasisizém nho're, duré Pone'ërebã i'rare nho'reb zama, da'uza ihâirã ré, duré wa'a su, da te tété za'ra ré. ¹⁰Âne te nasi tahãsi ni, dahârã 'râihã na:

— Danho'reptuzé hã, wate 'Re ihâimana u'âsi mono, uburé danhipai u pire uptabi na Apito simasisizém na isãmra hawip si, duré Pone'ërebã i'rare hawib zama.

¹¹Uburé hâiwa hawi romhuri'wa nori hã te hâiwi aimasa, Apito simasisizé mana wawi. Dama ipire nori mana wawib zama te aimasa, duré maparane si'uiwa na ropodo ihâiba ré nori mana wawib zama. Tawamhã ta nori hã ma tô hi'rãtitõ rere, ti'ai u. Ti'ubu na ma tô roptob za'ra, Apito simasisizém nho're. 'Re ihâimana u'âsi mono âma te duré tiwata za'ra, ¹²âne:

— Tane tô. Wate za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono âma si wa za âma 're wawata u'âsi za'ra, waihu'u pese uptabi wa, rowaihu'u tede'wai wa, duré wê uptabi wa, duré wazé pese uptabi wa, duré siptete uptabi wab zama.

¹³Tawamhã 24 na dama ipire nori ihâimana za'ra 'remhã ma tô misi ãza-danha, âne:

— E 'wam nori hã ã hã, da'uza ihâpa ihâirã ré hã. E ma hawi we isi'aba're.

¹⁴Tahawa, wa tô sada'ã, âne:

— Me. Îma waihu'u õ di. Aima waihu'u pese za'ra di, a hã!

Tawamhã ma tô îma wasu'u za'ra, âne:

— ã nori hã rob'rãsutuzéb âma da te 're irobzépata za'ëtê za'ra mono zéb 'rãsutu u, hâiba ré iwairébê. ã nori hã ma tô ti'uza ihâpa hã hã upsõ za'ra, Pone'ërebã i'rare wapru na. Tahawa ma tô ti'uza hâirã uptabi za'ra. ¹⁵Tahawa, te ã nori hã 'Re ihâimana u'âsi mono simasisizém nho're aimasa. Bâtã na duré mara na zama te ã nori hã te te tâma 're romhuri za'ra, isôrôwa 'ri 'râihã âma. Tawamhã Apito simasisizém na isãmra hã te za i'wawi 're simapa za'ra, i'rata 're isãmra u'âsi za'ra mono zém na. ¹⁶Tawamhã niwa mra hã duré 'rubu zama te te oto isépata za'ra da hã mare uptabi di. Bâtã ro hã te te oto 're hâiba zata za'ra mono õ di za, duré siwa'ru marĩ wa'ro zama. ¹⁷E marĩ wa. Pone'ërebã i'rare Apito simasisizé wa'wa isa hã te za i'madã'ã'wa na oto tâma 're hâimana za'ra. Te za duré te te 're simroi u'âsi, ub're ã dahâimanazé isi'utõrĩõ nhomri'wai u. Tawamhã duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za itõmo u hã tâma uõ za'ra, 're 'ru'ru mono tô da oto.

Pone'ërebã i'rare hã ibaihá nhinha uptobzé, 7 âma te te iprubzé

8 ¹Pone'ërebã i'rare hã ibaihá nhinha uptobzé 7 âma te te pru wamhã, ma tô ari'iwi tiromhâiba hâiwa âma hã, niwamhã bâtã pibuzé aiwa âma

isipo'ozéb u. ²Tawamhã wa tô 'madââ za'ra, 7 na hâiwa hawi romhuri'wa nori hâiwi isimasa hã, 'Re ihâimana u'âsi mono nho're. Ta nori ma, ma tô tâma sômri za'ra ni, 7 na danhimnihârâzê hã.

³Tawamhã aimawi hã hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô we ti'â, u'awi ne êtê waipo pré oru 'manharî wedewa'u isadaze zatazé hã. Ta hã te hâiwi iré za, danhoprubzéb zatazéb 'rata. Wedewa'u isadaze hã sa'êtê na ma tô tâma sômri ni, tô ta hã danhoprubzéb zatazé êtê waipo pré oru 'manharî âma te te zata da, uburé 'Re ihâimana u'âsi mono nhîb'a'u wê nori nhimirowaptêrê siré, Apito simasizém nho're. ⁴Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa nhîb'rata hawi ma tô sai'u, wedewa'u isadaze nhizédê hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhîb'a'u wê nori nhimiro-waptêrê wazari, isô're u. ⁵Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô ti'â, wedewa'u isadaze nhemezé u'awi ne hã. Taha 're, ma tô pré'a hã 'manhe, danhoprubzéb zatazé ipré hawi, Ta hã ma tô ti'ai u sa'wa. Te te sa'wari wamhã, tâiwapasa hã ma tô watobro, duré tâirârââ hã duré tâsi'ubuzi hã duré ti'ai popo'o zama.

Hâiwa hawi romhuri'wa nori hã tinhimnihâsizém na isimnihâsizé

⁶Taha parimhã 7 na hâiwa hawi romhuri'wa nori hã, isimnihâsizé tâma ihâimana za'ra hã te oto sisa'ra pese za'ra, simnihâsi da.

⁷Tawamhã imorî'rada hâiwa hawi romhuri'wa, tinhimnihârâzém na simnihârâ wamhã, tâzâ hã ma tô rere ti'ai u, duré uzâ dawapru na iwazari zama. Tawamhã iwâiwa prã na ma tô ti'a hã zada, duré wede nori hã, isa'ratazé iwâiwa prã na daro mono bâ. Du uzé hã ma tô uburé ai'uzâ.

⁸Tawamhã maparane âma hã ma tô duré amnihâ, hâiwa hawi romhuri'wa hã. Simnihârâ wi, ma tô êtê 'râihâ ne hã me ni, â poré u unhama ro'o na ro'o ré. Tahawa, ma tô â poré hã si'manha, dawapru na daro mono bâ, isa'ratazé hã iwâiwa prã na. ⁹Tawamhã tepe nori â 'rowi 're inomro mono hã ma tô ai'utô ropâ, isa'ratazé hã aiwa âma isipo'o na. Ma tô duré uba're isa'êne hã uprosi ni, duré uba're isurure zama, isa'ratazé hã iwâiwa prã na.

¹⁰Tawamhã si'ubdatô âma ma tô duré amnihâ, hâiwa hawi romhuri'wa hã. Simnihârâ wamhã, ma tô wasi isa'êne hã waptârâ hâiwa hawi, 'râsitô iro'o ré ne hã, iwâiwa prã na panho'ômo nori nhisiwi, duré ub're nori nhisiwib zama. ¹¹Wasi, panho'ômo nori nhisiwi iwaptââ nhisi hã, Â'wa're'wa na, isisi hã. Waptââ wamhã, ma tô ti'â 'wa're pese za'ra, daro mono bâ. Tahawa, ma tô da'hâ na ai'utôri ni, â 'wa're hã da te âhuri wa.

¹²Tawamhã maparane si'uiwa na âma hã ma tô duré amnihâ, hâiwa hawi romhuri'wa hã. Simnihârâ wamhã, bâdâ hã ma tô titobra itômo wâiwa prã na, duré a'amo zama itômo wâiwa prã na. Duré wasi nori zama, ma tô titobra za'ra, itômo wâiwa prã na. Tawamhã robra di, bâtâ wâiwa prã na duré mara wâiwa prã na zama.

¹³Taha pari te rob'madââ wamhã, si'u hã wa tô 'madâ, hâimo uptabi 're iwara hã. Ta hã wa tô wapa, âne 're ihârâ mono hã, hârâ 'râihâ na:

— Ni'âpé, ni'âpé, ni'âpé! Ti'ai âma 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono nori, 're aihâimana za'ra wa'aba mono ré, danhimnihârâzém hârâ wapari za'ra wa'aba wamhã, aima ropipa uptabi za'ra wa'aba di za, si'ubdatô hâiwa hawi romhuri'wa nori oto simnihâsi wamhã.

9 ¹Tawamhã imrotô âma ma tô duré amnihâ, hâiwa hawi romhuri'wa hã. Simnihârâ wamhã, wa tô 'madâ, wasi ti'ai u iwaptâ hã. Taha ma,

ma tô sômri ni, 'ridawazé Ab're 'rehâ^e uptabi 'ridawazé hã. ²Tawamhã wasi Ab're 'rehâ hã ma tô 'ridawa. Te te 'ridawa wamhã, ta hawi ma tô watobro isizé hã, unhama ro'ô za'êtê ubumroi pese hawi isizédé ne hã. Tahawa, unhama nhizédé hã ab're 'rehâ hawi iwatobro hã ma tô bâdâ hã tômo utô. Duré hãiwa nho're na zama ma tô rob'utô. ³Romnhizédé hawimhã, 'riti nori hã ma tô wairé. Ta nori hã ma tô si'ra za'ra, ti'ai u. Isiptede hã ma tô duré tâma sômri za'ra ni, apa'apa 'wa nhi'oto nori ma isiptede 're ihâimana za'ra mono ne hã. ⁴Ta nori ma, ma tô roti zahi hã tâma tihâimana za'ra, du hã te te wamnarî za'ra tô da, duré wede nori hã duré siwa'ru rowede nori zama. Tazahã, ni'wam nori hã uihâi ui'ére âna 're ihâimana za'ra mono nori si, te te u'a za'ra mono da, 'Re ihâimana u'âsi mono te na i'uihâi ui'ére ô nori si. ⁵Duré tâma iwaprozi za'ra hã hâimana ô di, ta nori te te isimroi mono da hã, taré si te te tâma rob'manharî wasété za'ra mono da, imrotô a'amo isi'utôri remhã. 'Riti nori nhipsari hã aiwa apa'apa 'wa nhi'oto nhipsari ne, isé hã. ⁶Tawamhã imrotô na a'amo isi'utôri remhã, robzépata za'êtê wa, dadââ zô te za dasima sô 're danhopré. Tane nherê, da te sôpêtê waihu'u za'ra ô di za. 'Re dadââ za'ra mono da, da te dasima 're wê za'ra mono nherê, te za dadâ'âzé hã dawi 're simani za'ra.

⁷Riti nori hã, aiwa awaru nori simiza'rese dasi'wapé da, 're ihâimana za'ra mono ne. I'râi âma hã, marî hã te tâma tihâimana za'ra, isôprezé oru ne hã. Duré i'ubu za'ra hã, aiwa a'uwê ubu ne. ⁸Iséré za'ra hã, aiwa pi'ô zéré ne. Duré i'wa za'ra hã, aiwa hu'u zérépa 'wa ne. ⁹Isô'utu ubuzé hã, aiwa si'uwazi 'manharî na danho'utu ubuzém ne. Duré isaripi ruru hã, aiwa dasi'wapéi wa, awaru ahâ uptabi na wedewara zapore te te 're isari za'ra mono ruru'u ne. ¹⁰'Riti na're 'wamhi hã, aiwa apa'apa 'wa nhi'oto na're 'wamhi ne. Duré isimiwa'rézé hã siptete hã di, imrotô a'amo i're, te te 're idahâzu mono da hã. ¹¹Isib'apito hã te tâma tihâimana za'ra. Ta hã ihâiba'ô, Ab're 'rehâ te te 're i'madââ mono. Ebreu nori mreme na isisi hã, Abadô na. Duré Gregu nori mreme na hã, Apoliã na isisi hã. Ta hã isisi te te iwasu'u hã, Rob'uprosi'wa.

¹²Tawamhã imorî'rata na robzépata ipire iwatobro hã ma tô ai'utô. Duré ihâiba amo aimawi hã maparane te za duré tipusi zahuré, robzépatazé ipire hã.

¹³Tawamhã imropâ âma hãiwa hawi romhuri'wa hã ma tô duré amnhihã. Simnhihârâ wamhã, damreme hã wa tô wapa. 'Re ihâimana u'âsi mono nho're danhoprubzéb zatazé oru 'manharî isa maparane si'uiwa na i'râ'wa hawi, te ni'wa hã wei mre. ¹⁴Ta hã damreme hã ma tô tinha, imropâ âma hãiwa hawi romhuri'wa isimnhihârâzé tâma ihâimana ma, âne:

— Ma'ápé, pawasihu za'ra na, maparane si'uiwa na hãiwa hawi romhuri'wa nori' pawasisi ré isimasa hã, panho'u Eufrazi 'ratamhã.

¹⁵Tawamhã maparane si'uiwa na hãiwa hawi romhuri'wa nori pawasisi ré 're isimasa mono hã sada ipisutu siromo za'ra hã ma tô oto pawasihu za'ra ni, âne bâdâ duré a'amo duré wahub zama, iwa tâma waptââ za'ra wa, te te da'uprosi za'ra da, daza'ratazé iwâiwa prâ na. ¹⁶Tawamhã wa tô duré wapa, awaru na dasi'wapé zô isisa'rei mono nori za'ratazé hã, 200 milhões na isa'rata za'ra

hã. ¹⁷Înhotô 'rowim ne te irob'madâ'â na hã, wa tô 'madâ'â za'ra awaru nori hã, duré isisi isi'ubumro nori zama. Isisi isi'ubumro nori nho'utu ubuzé hã ipré unhama ro'o ne hã, duré hãwa i'uzéi wê ne hã, duré i'uzé amarelu ne hã, êtê ro'o pese uzé pires ne hã. Awaru nori 'rã hã hu'u zérépa 'rã ne. Tawamhã isadai'rê hawib za'ra hã te uzâ hã nasi wairé, duré isizé hã, duré êtê ro'o pese uzé pire nhizédé zama. ¹⁸Tawamhã iwãwa prã na ma tô ai'utôri ni, ã nori hã si'ub-datô marí iwasédé ihâimana za'ra na hã: Uzâ, duré isizé, duré êtê ro'o pese uzé pire nhizédé zama, awaru nori zadai'rê hawi nasi iwairébé na. ¹⁹Awaru nori nhiptede hã te tô isadai'rê âma tâma tihâimana za'ra, duré isamo âmab zama. Isamo rãsutu za'ra hã, wahi 'rã ne hã. Taha na te awaru nori hã nasi dahâzu.

²⁰Idasi'atarême hã marí iwasédé iwairébé na idadâ'â za'ra ô hã, zahadu da te sahâri za'ra ô di, danhib'rata na marí, da te 're i'manharí wasété za'ra mono zé hã. Wa'uburé nori âma 're idawata za'ra mono zé hã, da te sahâri za'ra ô di, duré romhâiba 'manharí oru 'manharí âmab zama, duré prata 'manharí âma, duré brôzi 'manharí âma, duré êtê 'manharí âma. Duré wede 'manharí âma zama, âma 're idawata za'ra mono zé hã da te sahâri za'ra ô di, te te 're ida'-madâ'â waihu'u za'ra mono ô nori âma hã, duré isimiwapari waihu'u ô âma hã, duré imorí waihu'u ô âmab zama. ²¹Duré si'ruiwapari za'ra ô di, te te 're idanhimroi mono zém na hã, duré abzé na te te 're idawaibui mono zém na hã, duré tihâimana nhiséb ô na dasina dahâimana na 're ihâimana za'ra mono zém na hã, duré 're isimisaihuri za'ra mono zém na zama.

Hãwa hawi romhuri'wa hã, ibaihã ninhã isurure te te 're i'ârizé

10 ¹Tawamhã wa tô duré 'madâ, hãwa hawi romhuri'wa isimiwada'uri pire uptabi, hãwa hawi we te te isi'ra hã. I'uzã hã hãwa'a ne. Duré i'rã âma hã tâiwaipore ne hã te tâma tihâiba. I'ubu hã bâtã ne, duré ipara hã aiwa unhama ro'o nhoto ne. ²Hãwa hawi romhuri'wa hã te ibaihã ninhã hã 're ti'ã tinhib'rata, 'ridawa haré isurure hã. Tipara nhimire hã ma tô tisã â poré nhisiwi, duré tipara nhimi'e hã ti'a nhisiwi. ³Tawamhã hãrã 'rãihã na ma tô hã. Ihãrã hã hu'u zérépa wairô ne. Hãrã parimhã, 7 na tâiwapasa hã ma tô tiwapasa'a na sada'âbã za'ra, wapsa'a 'rãihã na. ⁴7 na tâiwapasa'a nori hã te te nhari za'ra wamhã, wa hã te aré oto âma rob'ui'ére da, imreme za'ra na. Tane nherê, hãwa hawi damreme hã wa tô wapa, te te îma inharí hã, âne:

— Tô'ã. Âma rob'ui'ére tô. Asi'repsi pi'uriwi iré aihâimana, 7 na tâiwapasa'a nori mreme ré hã.

⁵Tawamhã hãwa hawi romhuri'wa, â nhisiwi duré ti'a nhisiwib zama hãwi isam na te i'madâ hã tinhimire niwí ma tô tinhib'rada hã wê, hãwa u. ⁶Tawamhã simiwê sina, ma tô ropisutu zahi hã 'manha 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi na, ône u'âsi 're ihâimana mono nhisi na, hãwa te te ipoto nhisi na, duré ti'a, duré â poré, duré uburé marí iwa 're ihâimana za'ra mono te te i'apoto nhisi na. Âne te te iropisutu zahi zé hã:

— Rowaptã ô di za oto. ⁷7 âma hãwa hawi romhuri'wa tinhimnhihãrã-zém na oto simnhihãrã da wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za oto âma uwaimra tite rowa'ôno iwaihu'u'ô hã, tite romhuri'wa nori tizadawa 'mahã-rã'wa nori ma, te te 're i'awaihu'u mono zé hã.

⁸Tawamhã hâiwa hawi damreme te iwapari 'rada hã ma tô duré îma tinha, âne:

— Ma'âpé sô aimorĩ, ibaihã ninhã hã âri da, hâiwa hawi romhuri'wa â poré nhisiwi duré ti'a nhisiwib zama isa, 'ridawa haré isib'rata tãma ihâi-mana hã.

⁹Tawamhã wa tô sô mo. Itême te isina sô rotété wamhã, wa tô tiwi waptê, ibaihã ninhã isurure hã te te îma sômri da. Tawamhã ma tô îma ti'ru, âne:

— Ma'âpé âri, 'rêne da! 'Rêne wamhã, anomo ma hã 'wa're uptabi di za. Tane nherê, asadawa ma hã sei uptabi di za, ropĩni ne.

¹⁰Tawamhã ibaihã ninhã isurure hã wa tô ti'â, hâiwa hawi romhuri'wa te te 're i'âri hã. Taha pari, wa tô ti'rê. Te 'rêne wamhã, îzadawa ma hã isei uptabi ropĩni ne. Tane nherê, te oto sômri wamhã, wa waihu'u, inomono 'remhã isé na hã. ¹¹Tawamhã ni'wam norĩ hã ma tô îma nharĩ za'ra, âne:

— Tô i'ru zahi, 'Re ihâimana u'âsi mono dama isadawa wasu'u mono da hã, dapoto mono bâ 're idahâimana za'ra mono norĩ wasu'u na hã, duré dawamri mono bâ, duré damreme mono bâ, duré dama ipire norĩ mono bâ 're ihâi-mana za'ra mono norĩ wasu'u na zama.

Maparane 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ

11 ¹Taha pari ma tô îma sômri ni, marĩ pibuzé, du teihi po waré ne hã. Ma tô îma nharĩ za'ra, âne:

— Mo oto aimorĩ. 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã hã pibu na duré danhoprubzéb zatazé hã. Duré sa'rata za'ra na, tame 'Re ihâimana u'âsi mono âma iwata za'ra norĩ hã. ²Tane nherê, 'ri 'râihã 'wawĩ wa'ra 'remhã pibu tô. E marĩ wa. Ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhĩb'auwê'ô norĩ ma, 're hâimana mono wa. Ta norĩ hã te za watĩ'i za'ra za, 'Ri nho'u iwazé pe hã, 42 na a'amo na. ³Taha ré, maparane îzadawa wasu'u'wa norĩ ma, wa za isip-tede hã tãma sômri zahuré. Tawamhã ta norĩ hã 1.260 bâtâ 'remhã te za te te dama 're îzadawa wasu'u zahuré, i'uza zahuré hã zazahã ihâiro na uza zahuré ré.

⁴Â norĩ, maparane 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã, ta norĩ hã maparane olivera na wede nhisi 're ihâimana zahuré mono, duré maparane rob'uiwêzé 're ihâimana zahuré mono. Ta norĩ hã te 're sima'wara zahuré, ti'ai âma Uburé Danhib'apito nho're. ⁵Ni'wa isitob'ru hã maparane isadawa wasu'u'wa norĩ ihâimana zahuré ma, marĩ iwasédé te te tãma 'manharĩ zahuré da, te te pibui wamhã, isadawa hawib zahuré unhama na te za tinhitob'ru norĩ hã te te 're a'uprosi zahuré. Âne tô i'ru zahi 're isi'utörĩ mono da hã, marĩ iwasédé te te tãma 're 'manharĩ zahuré mono da, te te sima 're iwê za'ra mono norĩ hã. ⁶Isadawa wasu'u'wa norĩ hã simiroti nhiptete zahuré di za, hâiwa te te isitob zahuré da hã, tâ ta'a tô da, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te 're 'mahârâ zahuré mono ré hã. Duré simiroti nhiptete zahuré di za, â hã dawapru na te te 'manharĩ zahuré da hã, duré ti'a hã sipu'u pese na te te iwamnarĩ zahuré da hã, marĩ iwasédé 're ihâimana za'ra mono na, ahã uptabi na te te sima 're iwê zahuré mono sidâpâsi.

⁷'Re ihâimana u'âsi mono te te dama 're isadawa wasu'u zahuré mono zé te te rãsutu zahuré parimhã, ropoto siwamnarĩ, ab're 'rehã uptabi hawi iwa-tobro hã te za 'wapé zahuré. Tawamhã ta hã te za âma ai'uté zahuré. Te za

duré tipā. ⁸Tawamhā ihāiba hā zahuré hā te za tiza'wari zahuré, 'ri nhi'riti nho'omo āma 'ri nho'u dama ipire āma, Isib'apito zahuré, wedepo'o nho-nhi'rāmi na da te isasōmrizéb āma, dā'ā da. Ta hā 'ri nho'omo wamri āma isimiré hā, Sodoma na duré Ezitu na. ⁹Tawamhā si'ubdatō bādā duré misi bātā wāiwab u, uburé pese dahāimanazé mono bā 're idahāimana za'ra mono hā, duré dawamri mono bā, duré damreme sipo'o mono bā, duré dapoto mono bā, te za maparane isadawa wasu'u'wa norī hāiba hā hā dasiwi 'madā'ā zahuré ni. Te za duré āma tasi'uwati za'ra ni, da te za zahuré tō da. ¹⁰Tawamhā ti'ai āma 're idahāimana wasété za'ra mono hā te za dasima rowē za'ra ni, dā'ā zahuré wē te, isadawa wasu'u'wa norī hā. Dato hā te za āma dasima 'manharī za'ra ni, idā'ā zahuré zém na. Danhoprubzé hā te za duré dasima sōmri za'ra ni. E marī wa. Ā norī isadawa wasu'u'wa zahuré hā, ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono norī te te 're robzépata za'ētē za'ra mono da, te te āwisi zahuré wa. ¹¹Tane nherē, si'ubdatō bādā duré misi bātā wāiwab u, bādā hā ne parimhā, ma tō ihāiba uptabi hā apā iwap tizasi zahuré, 'Re ihāimana u'āsi mono hawimhā. Tawamhā hāiwi ma tō aima'wa. Tahawa uburé ma tō tapahi pese za'ra ni, da te i'madā'ā za'ra norī hā. ¹²Tawamhā maparane isadawa wasu'u'wa norī hā ma tō hāiwa hawi damreme isiptete uptabi hā wapari zahuré. Ta hā ma tō tāma nharī zahuré, āne:

— We sai'uri aba hāimo.

Tawamhā hāiwa u ma tō tineb zahuré hāiwa'a na, isitob'ru norī hā te te siwi 'madā'ā za'ra ré. ¹³Tawamhā taha bātā pibuzém na awa'awi, ma tō ti'a hā sāsā, sa'ētē uptabi. Tahawa, 'ri nho'omo 'remhā 'ri 10 na simasa mono wamhā, ma tō misisi siprub za'ra. Ma tō duré ai'utōrī ni, 7 miu na. Idasi'ata-rēme hā ma tō duré tapahi pese za'ra ni. 'Re ihāimana u'āsi mono hāiwa āma 're isāma mono āma ma tō duré tawata za'ra ni.

¹⁴Tawamhā maparane āma da te irobzépata za'ra zé hā ma tō ai'utō. Tane nherē, asimiza'rese sina aihāimana za'ra wa'aba! Si'ubdatō āma robzépatazé hā te za duré romhutu na tiromhāiba.

7 āma hāiwa hawi romhuri'wa isimnhihârâzé

¹⁵Tawamhā 7 āma hāiwa hawi romhuri'wa hā ma tō duré amnhihā. Simnhihârâ wamhā, hāiwa āma ma tō damreme 'rāihā na idamreme zusi hā tihāiba. Āne te nharī za'ra ni:

— Āhā na hā simiroti pire na uburé da'madā'āzé hā, 'Re ihāimana u'āsi mono Uburé Wanhib'apito nhib'rata te za oto 're hāimana, duré isimipisudu Cristuhu nhib'ratab zama. Ta hā te za oto te te 're da'madā'ā u'āsi, ōne u'āsi.

¹⁶Tawamhā 24 na dama ipire norī, tite apito simasisizém na 'Re ihāimana u'āsi mono nho're isi'ubumro hā ma tō hi'rātītō tāma ana, ti'ubu na ti'ai u te te āma roptob za'ra sina. 'Re ihāimana u'āsi mono āma ma tō tiwata za'ra. ¹⁷Āne te āma tiwata za'ra:

— Uburé Danhib'apito 'Re ihāimana u'āsi mono, l'asiptete Uptabi, wa ai'āma wawata za'ra ni, āhā na 're i'aihāimana mono, duré duré uptabi marī ō ré 're i'aihāimana mono. E marī wa. Asiptete uptabi na 're i'aihāimana mono zé hā dama hāiré wa oto, duré aipire na 're ida'a'madā'ā mono zém na oto āma sāna'rata wa.

¹⁸ Asazei'ō'wa norī hā ma tō asada tizahi pese za'ra, bādā hā oto iwa waptā'ā wa, i'asiti'ruzé ihâirézéb da hā, duré idâ'ā norī āma i'arowairébézéb da hā. Bādā hā ma tō duré oto wi, aima romhuri'wa asadawa 'mahârâ'wa norī i'apawa'âbâzéb da hā, duré uburé asib'a'uwē norī hā, duré uburé te te 're i'aiwazé pese za'ra mono norī hā, dama ipire norī hā, duré dama iwapu norī zama. Bādā hā ma tō oto iwa waptārā, ti'ai āma te te 're idanhimroi mono norī i'a'uprosi da hā!

¹⁹ Tawamhā 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri 'râihâ hā ma tō si'ridawa, hâiwa āma 're isa mono hā. Duré arca na wedehâ're nhisi hā ma tō dasiwi 'madâ'â ni, 'Re ihâimana u'âsi mono tinhib'a'uwē norī ma te te iropisutuzé te te iwasu'u hā. Tawamhā tã si'ubuzi hā ma tō duré watobro, duré tãirārā hā duré tãiwapsa'a zama. Duré ti'a hā ma tō sāsā. Tãzâ hā ma tō duré tita'a.

Pi'ō duré ropoto siwamnari ho'orā hâiba ne

12 ¹ Tawamhā hâiwa na ma tō duré sihâir'é, marī, za āma idatob'uzui pese za'ra da hā duré iwaihu'u'ō marī, āma iwaihu'uzéb da hā. Ta hā pi'ō. I'uza hā bādā. Duré ipara zahâpâmhā te a'amo hā tihâiba. Duré isôpre hā 12 na wasi na. ² Pi'ō hā wasā ré te tihâiba. Te duré 're sadari, hâzé te, i'ra hā tãma poto da, āma sépu'u wa.

³ Tawamhā aimawi hā marī ma tō duré watobro. Ta hā ropoto siwamnari ho'orā hâiba ne, ipré na hā. 7 na i'rā te tãma tihâimana za'ra, duré 10 na i'u hā. Isôprezé hā te tãma tihâimana za'ra, i'râi mono bâ. ⁴ Tawamhā tizamo na ma tō wasi hā waibu, suru na iwâiwa prâ na. Ta norī hā ma tō sãmra, ti'ai u. Tawamhā ropoto siwamnari ho'orā hâiba ne hā ma tō pi'ō nho're za, i'ra hā tãma poto wa, te te tiwi âri da, te te 'rêne da. ⁵ Tawamhā pi'oi ma, ma tō oto podo i'ra hā, 'watébrémi na. Ta hā te za simiwada'uri nhiptete na te te 're da'a'madâ'â dapoto mono bâ 're idahâimana za'ra mono hā. Tane nherē, ma tō i'ra hā tiwi âri ni, 'Re ihâimana u'âsi mono u, duré ite apito simasisizém na 're isãmra mono zéb u. ⁶ Tahawa ma tō pi'ō hā aimani, rop si 're irosa'wari mono u, 'Re ihâimana u'âsi mono hā ro iwana ré te te sô isa'ra pese zéb u, tame 1.260 bâtâ na da te a'â 'madâ'â da, marī zô tiwi rowaptâ'â âna.

⁷ Tawamhā hâiwa āma ma tō dasi'wapé hā watobro. Miguéu hā duré isiré hâiwa hawi romhuri'wa norī hā ma tō 'wapé za'ra, ropoto siwamnari ho'orā hâiba ne hā. Ta hā ma tō duré a'wapé asa, tite wa'uburé norī siré^h. ⁸ Tane nherē, ropoto siwamnari ho'orā hâiba ne na ma tō āma ai'uté za'ra, Miguéu norī hā. Tahawa ta hā duré isiré wa'uburé norī hā hâiwa āma oto 're hâimana waihu'u za'ra mono ô di. ⁹ Tawamhā ho'orā hâiba ne ropoto siwamnari isa'êtē uptabi hā ma tō hâiwa hawi me ni. Ta hā wahi na isihâiba duréihâ, isisi hā Wa'uburé niwamhā Satanasi, ti'ai āma ropâ 're idahâimana za'ra mono ma, te te 're irob'râmi mono, 're dawasété za'ra mono da. Ta hā ma tō me ni ti'ai u, duré isiré hâiwa hawi romhuri'wa na aré 're ihâimana za'ra mono norī zama.

¹⁰ Tawamhā damreme 'râihâ hā wa tō wapa, hâiwa hawi te te inharī hā, âne:

— Āhā na hā ma tō oto iwa waptārā, 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're ida'a-nho'reptui mono zé hā! Āhā na hā 'Re ihāimana u'āsi mono, tinhiptede ma oto hāi'rē, apito na te te 're ida'a'madāā mono zé hā! Duré āhā na hā, Danho'reptui'wa da, te te ipisudu hā ma tō oto hāi'rē, tinhimiroti pire na te te 're iroti mono zé hā! E marī wa. Wasisānawā norī, 'Re ihāimana u'āsi mono nho're bātā na duré mara na te te 're i'awas'u wasété mono hā, hāiwa hawi da te oto mei wa. ¹¹Wasisānawā norī hā ma tō āma ai'uté za'ra, Pone'ērebā i'rare wapru na duré isimiroti te te 're i'mahārā za'ra mono na zama. Ta norī hā te sisa'ra pese siromo 're hāimana za'ra, sisawi āna isisōmri za'ra da hā duré dā'ā za'ra da i'u'ābā. ¹²Tahawa, hāiwa āma 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono norī, ma'āpē asima rowē za'ra wa'aba! Tane nherē, ti'ai āma duré ā poré āma 're i'aihāimana za'ra wa'aba mono norī, aima 're ropipa uptabi za'ra wa'aba mono di za. E marī wa. Wa'uburē hā te te āma atēme si'ra za'ra wa'aba wa! Ta hā sahi uptabi di, te te waihu'u pese wa, bādā 'ruture na tāma ihāimana na hā, te te iromhuri da hā.

¹³Ropoto siwamnārī ho'orā hāiba ne, ti'ai u da te ime na siwaihu'u wamhā, pi'ō i'ra 'watēbrēmi na tāma ipoto zarina ma tō oto 're mo, te te tāma rob'-manharī wasété da. ¹⁴Tane nherē, pi'ōi ma, ma tō sōmri ni, si'ōmo wawē zaribi hā rop si 're irosa'wari mono u āma wara da, da te sō irobza'ra pese u, tame za a'ā ihāimana da hā marī zō tiwi rowaptāā āna, si'ubdatō wahu hā duré misi wahu iwāiwab u, wahiⁱ te te sōpētē tō da. ¹⁵Tawamhā wahi hā ma tō tizadawa hawi ā hā sa'wa. Panho'ōmo ne ma tō tipraba pi'ō zarina, te te 'mapraba da, ā wara hā. ¹⁶Tane nherē, ti'a hā ma tō pi'ōi āma aime. Tizadawa ma tō 'ridawa, ti'a hā. Tahawa ā hā ma tō tisō, ho'orā hāiba ne ropoto siwamnārī tizadawa hawi te te isa'wari hā. ¹⁷Tawamhā ropoto siwamnārī ho'orā hāiba ne hā ma tō ab'ru'i pese, pi'ō da. Tahawa ma tō watobro, isihudu norī isi'atarēme zō te te a'wapē da, tō 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti te te 're i'madā'ā pese za'ra mono norī zō duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti tō sena hā Zezusi te te ihāi'rézēm na te te 're i'madā'ā pese za'ra mono norī zō. ¹⁸Tawamhā ropoto siwamnārī ho'orā hāiba ne hā ma tō oto hāiwi za, supara ai wa, ā poré zaihā na.

Ropoto siwamnārī ā poré hawi iwatobrozé

13 ¹Tawamhā wa tō duré 'madā, ropoto siwamnārī ā poré hawi watobro ré hā. I'u hā 10 na duré i'rā hā 7 na. I'ōmo mono bā te isōpre hā tāma tihāimana za'ra. Duré i'rāi mono bā te rob'ui'ére hā āma tihāimana za'ra, 'Re ihāimana u'āsi mono āma te te 're iwasété mono zēm na iwamri za'ra hā. ²Ropoto siwamnārī te i'madā hā, hu'u hāiba ne. Duré ipara hā abaze zahi ursu para ne. Duré isadai'rē hā hu'u zérépa zadawa ne. Tawamhā ho'orā hāiba ne ropoto siwamnārī hā tinhiptede ma tō tisō, ropoto siwamnārī ma, duré tinhimiwada'uri nhiptete zé hā duré tinhimiroti pire zama. ³Tawamhā misi ropoto siwamnārī 'rā hā, da te u'a wa, idā'ā ne hā. Tane nherē, ma tō i'wa're hā tāma dārā. Tahawa ma tō uburē ti'ai āma 're idahāimana za'ra mono hā āma tatob'uzu za'ra ni. Ma tō duré āma sasōmri za'ra ni. ⁴Tawamhā uburē ma tō āma tawata za'ra ni, ho'orā hāiba ne ropoto siwamnārī āma, tinhimiroti

pire hã ropoto siwamnarĩ ma, te te sômri wa. Ropoto siwamnarĩ âma zama te duré tawata za'ra ni. ãne te nasi nharĩ za'ra ni:

— E 'wa hã hâimana bâ, ropoto siwamnarĩ ne isiptede hã. E 'wa hã te sada tihâiba, te te i'wapé da hã.

⁵Tawamhã ropoto siwamnarĩ ma, ma tô rowairébé hã tihâiba, simiroti pire na 're isi'madâ'â zeï mono zarina 're siwasu'u mono da a'â, duré 'Re ihâimana u'âsi mono âma te te 're wasété mono da a'â. Isimiroti pire hã ma tô duré tâma sômri ni, te te âma 're roti wasété mono da, 42 na a'amo 'remhã.

⁶Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono âma te te 're iwasété mono na ma tô oto âma sâna'rata, isisi wê uptabi na 're ihâimana mono âma, duré ro 're isâmra mono zéb âma, duré uburé hâiwa âma hã 're ihâimana za'ra mono norĩ âmab zama. ⁷Ma tô duré tâma waprosi ni, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ hã te te a'wapé da, duré te te âma ai'uté za'ra da. Duré isimiroti pire hã ma tô tâma sômri ni, simiroti pire na 're hâimana mono da, dawamri mono bâ dama, duré dapoto mono bâ, duré dahâimanazé mono bâ, duré damreme sipo'o mono bâ, dama 're hâimana mono da. ⁸Tawamhã uburé ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono hã te za âma tawata za'ra ni, ropoto siwamnarĩ âma hã. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono te te aropoto mono wana ré, dahâimanazé isi'utõrĩ'õ âma za 're idahâimana u'âsi za'ra mono norĩ nhisi na rob-'ui'éré ré Ibaihã na isisi ihâimana za'ra norĩ si, dame âma wata za'ra õ di za. Ibaihã hã Pone'ërebã i'rare, da te iwĩrĩ te hã.

⁹Tahawa, asimiparizé aima hâimana za'ra wa'aba wamhã, ma'ápé wapari wê za'ra wa'aba, ã hã: ¹⁰Ni'wa hã isazei'wai wa, dazazéb 're, da te sêrê da wamhã, dazazéb 're te za tô sêrê ni. Duré ni'wa hã sib'ézé 'wa pa na da te wĩrĩ da wamhã, sib'ézé 'wa pa na te za tô wĩrĩ ni.

Ãne wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ wati hã te za tô sa'ëtê na tâma tihâimana za'ra, simi'ê na robzépada hã te te 're 'wapéi hã za'ra mono da, duré 'Re ihâimana u'âsi mono si te te sina 're umnhasi za'ra mono da.

Ropoto siwamnarĩ ihâiba amo ti'ai hawi iwatobrozé

¹¹Tawamhã wa tô duré 'madâ, ihâiba amo ropoto siwamnarĩ ti'ai hawi watobro ré hã. Taha ma, te maparane i'u hã tâma tihâimana zahuré, pone-ërebã i'rare ômo ne. Tane nherê, imreme hã ropoto siwamnarĩ ho'orã hâiba mreme ne. ¹²Tawamhã imorĩ'rata na ropoto siwamnarĩ â hawi iwatobro nhimiroti pire na ma tô âma 're hâimana, isadawa para. Taha zarina ma tô te te 're 'rui pese, ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono norĩ ma hã, imorĩ'rata na ropoto siwamnarĩ âma 're dawata za'ra mono da, da te u'a pire nherê, i'wa're tâma idã'â âma. ¹³Tawamhã maparane âma ropoto siwamnarĩ iwatobro hã ma tô marĩ isa'rese'õ hã a'manha. Hâiwa hawi uzã hã ti'ai u waptã'ã da, ma tô romhõsi, uburé danho'a. ¹⁴Tawamhã te te iromhõsi na ma tô uburé ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono norĩ ma arob'rã, tâma irowairébé hã hâimana wa, marĩ te te i'manharĩ da hã, imorĩ'rata na ropoto siwamnarĩ iwatobro zadawa para. Tawamhã maparane âma ropoto siwamnarĩ iwatobro hã ma tô uburé ropã 're idahâimana za'ra mono norĩ ma tinha, ihâiba amo hâiba 'manharĩ hã da te dasiwi 'manharĩ da, iwazép sina, sib'ézé 'wa pa na, da te u'a nherê, idã'â õ hâiba hã. ¹⁵Tawamhã maparane âma ropoto siwamnarĩ ma, ma tô iwaihu'u pe hã tâma sômri ni, imorĩ'rata na ropoto siwamnarĩ iwatobro hâiba

'manharĩ ma, ipē'ēzani te te tãma isērē da hã, mreme watobro da, duré te te 're da'a'mapãri mono da, uburé âma 're idawata za'ra mono ô hã. ¹⁶Ma tô duré uburé dama a'ru zahi, dawaihu'uzéb da, da te dama sihâtã za'ra da, danhib'-rata nhimire niwĩ niwamhã da'uihã wi, dama ipire norĩ hã duré dama iwapu norĩ hã duré isibro pese norĩ hã, duré isibrob'ô norĩ hã duré wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa norĩ hã, duré wada'uri âna 're ihâimana za'ra mono norĩ zama. ¹⁷Tawamhã ni'wa hã te te oto rob'uipra waihu'u ô di za, dawaihu-'uzé hã tãma hâimana ô nherē. Ta hã i'ui'ére hã, ropoto siwamnari nhisi duré niwamhã isisi za'ratazé.

¹⁸Ã hã, ni'wa hã rãiwaihu'u wē wap si, te za waihu'u. Ni'wa i'rãiwaihu'u wē si te za upsibi me, ropoto siwamnari te isa'ratazé waihu'uzé hã, ti'ai âma a'uwē nhisi te te wasu'u wa. Ite isa'ratazé hã 666 na.

Pone'ërebã i'rare, duré 144 miu na ihâiba za'ra norĩ

14 ¹Taha parimhã wa tô duré rob'madã. Te rob'madãâ wamhã, wa tô 'madã, Pone'ërebã i'rare hãwi isam na Siã na êtē 'rãihã nhisi âma. Te duré isiré tihâimana za'ra 144 miu na dahâiba hã, i'uihã âma Pone'ërebã i'rare nhisi na duré Imama nhisi na zama rob'ui'ére ré norĩ hã. ²Tawamhã wa tô wapa hãwi hawi damreme hã, â'a'a za'etē ruru'u ne imreme hã, niwamhã tãi rãrãã za'etē ruru'u ne zama. Damreme te iwapari hã harpa na rowamremezém na rowamreme'wa norĩ, te te 're irowamreme za'ra mono ne. ³Tawamhã danho're itém na ma tô tinho're za'ra, apito simasisizém nho're duré maparane si'uiwa na ropodo ihâiba ré norĩ nho're, duré dama ipire norĩ nho'reb zama. Tawamhã ni'wa hã danho're te te iwaihu'u da hã waihu'u ô di, 144 miu na ihâiba za'ra norĩ upana hã. Ta norĩ si ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono hã sima wa'âbã za'ra, ti'ai âma 're idahâimana za'ra mono norĩ wazari 're ihâimana za'ra mono hawimhã. ⁴Ã norĩ hã marĩ iwasété na 're isiwasété za'ra mono ô norĩ, pi'ô na 're siwasété za'ra mono ô wa. Pone'ërebã i'rare nhirã zarina si ma tô 're nomro. Ti'ai âma uburé a'uwē norĩ 're ihâimana za'ra mono norĩ wazarimhã, ma tô ã norĩ si wa'âbã za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã. Ma tô duré imorĩ'rata na sômri za'ra ni, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, duré Pone'ërebã i'rare ma zama, roptehãri wa, imorĩ'rata na amnho, 'Re ihâimana u'âsi mono ma, âma 're idanhoprub za'ra mono ne. ⁵Ã norĩ hã niwa isadawa nhipese za'ra ô, duré iwasédé da te âma isa'ra waihu'u za'ra ô.

Si'ubdatô hãwi hawi romhuri'wa norĩ te te irowasu'u za'ra zé

⁶Tawamhã wa tô duré 'madã, hãwi hawi romhuri'wa hãimo uptabi 're iwara hã. Rowasu'uwē isi'utôri'ô te tãma tihâiba, te te i'mahârã mono da hã, ti'ai âma uburé 're idahâimana za'ra mono norĩ ma, dapoto mono bâ duré damreme sipo'o mono bâ, duré dahâimanazé mono bâ, duré dawamri mono bâ 're idahâimana za'ra mono norĩ ma zama. ⁷Âne te mreme 'rãihã na te te dama 'mahârã:

— 'Re ihâimana u'âsi mono 're wazé pese za'ra wa'aba mono. Duré wē uptabi wa, âma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mono, bâdã oto iwa waptã'ã wa, te te da'âma i'arowairébézéb da hã. Hãwi 'manharĩ'wai âma 're aiwata za'ra wa'aba mono, duré ti'a te te i'manharĩ âma, duré â poré te te ipoto âma duré ub're norĩ zama te te i'apoto âma.

⁸Tawamhã isâna'remhã te duré 're wara. ãne te duré ta hã te te rob'mahârã:

— Ma tô waptârã! 'Ri nho'u Babilonia hã ma tô waptârã. Ta hã ma tô da'a-râiwamna dapoto mono bâ, â sipãrĩ na 're dasi'râiwamnãrĩ za'ra mono wa, marĩ iwaseté uptabi na si 're idahâimana za'ra mono ne, 're dahâimana za'ra mono da.

⁹Tawamhã si'ubdatô âma hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô isarina zahuré te te rob'mahârã duré, mreme 'râihã na, âne:

— Ni'wam norĩ hã ropoto siwamnãrĩ âma duré isine ihâiba 'manharĩ âmab zama wata za'ra wamhã, duré iwaihu'uzé, i'uihã âma, niwamhã isib'rata âmab zama da te ui'ére za'ra wamhã, ¹⁰ta norĩ hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhimihâzé te za te te 're sépata za'ra, uva 'rãĩ wa'u isé isahizé â na wazari âna hâsizé wa te te isa'wari hã. Ta norĩ hã te za te te 're robzépata u'âsi za'ra unhma wa, duré êtê ro'o nhizédé uzé pire wa, hâiwa hawi romhuri'wa norĩ, 'Re ihâimana u'âsi mono ma si 're ihâimana za'ra mono norĩ nho'a duré Pone-êrebã i'rare nho'a zama. ¹¹Uzã te te 're irobzépata za'ra mono zém nhizédé hã te za hâimo 're sizédé 'rãti u'âsi. Tamemhã robzépata hã 're simizahãri waihu'u mono ô di za, bâtã na hã duré mara na zama, ropoto siwamnãrĩ âma duré isine ihâiba 'manharĩ âma 're iwata za'ra mono norĩ ma, duré ni'wam norĩ hã isisi na iwaihu'uzé i'ui'ére tâma ihâimana za'ra norĩ ma hã.

¹²Ãne hã 're romhâimana mono dâ'âsina, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a-'uwẽ norĩ hã te za tô simi'ẽ na robzépata hã te te 're 'wapéi hã za'ra, isimi-roti te te 're i'madã'ã pese za'ra mono norĩ, duré Zesusihi âma si sena na 're inomro mono norĩ hã.

¹³Tawamhã hâiwa hawi damreme hã wa tô duré wapa, we te te ãma i'ru hã, âne:

— Ma'ápé âma rob'ui'ére, âhã na: Ni'wam norĩ ma, â hawimhã 're rowẽ uptabi za'ra mono di za oto, Wanhib'apito ma, te te 're romhuri pese za'ra mono ré, 're idãã za'ra mono norĩ ma hã!

Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono Pẽ'ẽzani ma tô âma saze, âne:

— Ìhe, tô sena tô! Ta norĩ hã te za oto 're wa'utu za'ra, romhuri na siwasutu pire na te te 're 'manharĩ za'ra mono wa. E marĩ wa. Simiromhuri wẽ ré te za hâiwa u iré 're sihutu.

Amnho tehãri ne za iromhâimanazé, ti'ai âma hã

¹⁴Tawamhã wa tô duré rob'madã. Te rob'madãã wamhã, wa tô 'madã, hâiwa'a hã. Taha na te ni'wa hã nhamra, ti'ai âma a'uwẽ ne hã. Isôprezé hã êtê waipo pré oru 'manharĩ na. Duré tinhib'rata te 're ti'ã, popanone amnho tehãrizé i'wa pese uptabi hã. ¹⁵Tawamhã ihâiba amo hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô watobro, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'rãihã hawi. Watobro wamhã, hãrã 'rãihã na ma tô 'mahã hâiwa'a na isãmra hã, âne:

— Ma'ápé popanone amnho tehãrizém na amnho hã atehãri. E marĩ wa. Bãdã hã ma tô oto iwa waptârã, amnho tehãrizé hã. Ti'a hã te oto sa'ra pese na tihãiba, iwa roptehãrizéb da hã.

¹⁶Tawamhã hâiwa'a na isãmra hã ma tô amnho tehãrizé popanone na te te roptehãri ti'ai âma hã, ropã.

¹⁷Tawamhã aimawi hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô duré watobro, hâiwa âma 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ hawi. Ta hã te duré tinhib'-rata 're ti'â, amnho tehârizé popanone i'wa pese uptabi hã.

¹⁸Taha pari duré aimawi hâiwa hawi romhuri'wa unhama 'madâ'â'wa hã ma tô watobro, danhoprubzéb zatazéb 'rata isa hã. Ta hã ma tô hârâ 'râihâ na 'mahâ, hâiwa hawi romhuri'wa amnho tehârizé popanone i'wa pese uptabi te te 're i'âri, âne:

— Ma'âpé, ate amnho tehârizé popanone i'wa pese na azuhâri mono, uva 'ru, su ré isimnhatâ mono hã ti'ai âma daro mono bâ, 'râi prédu mono wa oto, uva hã!

¹⁹Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa ma tô te te azuhâri ti'ai âma hã, uva 'rã su ré isimnhatâ mono hã. Taha pari, ma tô te te anhamra, uva 'râi watizé êtê're 'manharî, iwa'u zô da te 're iwati pese za'ra mono zéb 're. Ta hã uva 'râi watizé êtê're 'manharî hã te wasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono dazada isahizé.

²⁰Tawamhã uva 'rã hã ma tô oto wati za'ra ni uva 'râi watizéb 're, 'ri nho'omo nhiti. Tawamhã dawapru hã ma tô sa'êtê na puru, uva 'rã iwa'u zô i'ubumrozém hawimhã. Awaru zadawa âma isi'uwazi ipozéb u ma wi hâimo, â 'rehâ prã na. Duré 300 kilometru na ma tô tipraba.

7 na hâiwa hawi romhuri'wa norî, duré 7 na rob'manharî pipa ihâimana za'ra zé

15 ¹Tawamhã wa tô duré 'madâ, hâiwa na marî iwaihu'u'ô duré âma idatob'uzu za'ra hã. Ta norî hã 7 na hâiwa hawi romhuri'wa norî, 7 na rob'manharî pipa tâma ihâimana za'ra. E marî wa. Â norî na za oto ibâ na hâimana za'ra wa, 'Re ihâimana u'âsi mono zahizé hã.

²Tawamhã wa tô duré 'madâ, marî hã. Ta hã â poré, simhi isarob'a uptabi ne, unhama na iwazari ré hã. Wa tô duré 'madâ'â za'ra, ropoto siwamnari âma duré isine ihâiba 'manharî âmab zama ai'uté'wa norî hã, tô ropoto siwamnari nhisi na daza'ratazém na. Ta norî hã te rowamremezé harpa hã tété za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma isômri za'ra hã. ³Ta norî hã te tinho're za'ra, Mozési 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa nho'rezém na, duré Pone'ê-rebâ i'rare nho'rezém na zama, âne:

“Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, i'aiwaihu'u pese uptabi, asimiromhuri hã isa'êtê uptabi si duré iwê uptabi si!

Aiwétési Apito dawamri mono bâ 're idahâimana za'ra mono norî ma hã, e niha ate bâdâdi hã i'uwaibaba si duré sena uptabi si.

⁴Uburé Danhib'apito, e 'wa hã te te aiwazéb âna hâimana da bâ.

E 'wa hã asisi na ai'âma wata ô da bâ.

E marî wa. Aiawétési aiwasété ô wa.

Uburé dapoto mono bâ 're idahâimana za'ra mono hã te za asô're u we 're danomro.

Te za duré ai'âma 're dawata za'ra, i'uwaibaba na si uburé marî 're i'a'manharî mono zé hã sô'awi oto 're hâimana za'ra mono wa.”

⁵Taha parimhã, wa tô duré rob'madâ. Te rob'madâ'â wamhã, wa tô 'madâ, hâiwa âma 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihâ isi'ridawa na. Ta hã romhã 'manharî na 'ri, 'Re ihâimana u'âsi mono 're isâmra mono zé. ⁶Hâiwa

hawi romhuri'wa norĩ 7 na ihâiba za'ra norĩ, 7 na rob'manharĩ pipa tâma ihâimana za'ra hã ma tô wairé, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri rãihã hawi. I'uza hãirã uptabi ré duré ihã si'ubuzi ré ma tô wairé, duré êtê waipo pré oru 'manharĩ na sô'utu wa'rãmi ré zama. ⁷Tawamhã maparane si'uiwa na ropodo ihâiba ré norĩ ihâimana za'ra 'remhã ma tô misi tâma sômri za'ra, 7 na hãiwa hawi romhuri'wa norĩ ma, 7 na u'awi i'masi hã 'Re ihâimana u'âsi mono zahizém na, ône u'âsi 're ihâimana mono zahizé hã. ⁸Tawamhã hãiwa âma 'ri rãihã âma ma tô romnhizé hã rob'utô, 'Re ihâimana u'âsi mono te, rowa'a za'êtê hawimhã duré iwaihu'u pese uptabi hawib zama. Tawamhã duré ni'wa hã sébré waihu'u ô di, 7 na rob'manharĩ pipa hãiwa hawi romhuri'wa norĩ te te 'rãsutu za'ra ô ré hã.

U'awi 7 na ihâiba za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono dazada isahizé

16 ¹Taha pari, wa tô damreme 'rãihã hã wapa, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri rãihã hawi 'ri para hawi we te te inharĩ hã, 7 na hãiwa hawi romhuri'wa norĩ ma, âne:

— Mo oto ai'aba'rêi wa'aba, ti'ai u sa'wari za'ra wa'aba da, 7 na u'awi 're, 'Re ihâimana u'âsi mono zahizé ihâimana za'ra hã.

²Tawamhã hãiwa hawi romhuri'wa imorĩ'rada hã ma tô mo. Ma tô sa'wa, tite u'awi wa, ti'ai u. Te te sa'wari wamhã, da'wa're ipipa uptabi hã duré isé uptabi hã ma tô âma wairé, ropoto siwamnari hãiba te na ui'ére ré, âma iwata za'ra norĩ âma.

³Isãna're âma hãiwa hawi romhuri'wa hã tite u'awi wa, ma tô sa'wa, â poré wa. Te te sa'wari wamhã, â poré hã ma tô dawapru na si'manha, idã'ã wapru ne. Tahawa, ma tô uburé si'utôri, â poré na 're inomro mono norĩ hã.

⁴Tawamhã si'ubdatô âma hãiwa hawi romhuri'wa hã ma tô tite u'awi wamhã sa'wa, panho'ômo mono wa, duré ub're norĩ wab zama. Te te sa'wari wamhã, panho'ômo norĩ hã duré ub're norĩ hã ma tô dawapru na si'manharĩ za'ra. ⁵Tawamhã wa tô wapa hãiwa hawi romhuri'wa, â mono bâ â ma isimi-roti pire te te nhari ré hã, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono l'aiwasété ô, a hã i'uwaibaba na si te uburé marĩ na 're i'arowairébé mo. Âhã na te ône u'âsi 're aihâimana mo. Duré, duré uptabi marĩ ô uptabi ré 're i'aihâimana mono. ⁶'Re inomro wasété mono norĩ hã ma tô asib'a'uwê norĩ te te 're simro, duré asadawa 'mahârâ'wa norĩ zama. Tahawa, ma tô dawapru hã tâma isômri za'ra, te te âhuri da. Ta norĩ ma, te tô ibãre tâma tihâimana za'ra, iwa'rãmimhã.

⁷Tawamhã damreme, danhoprubzéb zatazém hawimhã ma tô we tinha, âne:

— Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, l'aiwaihu'u pese uptabi! 'Re i'arowairébé mono zé hã, tô sena uptabi duré i'uwaibaba uptabi si!

⁸Taha pari maparane si'uiwa na âma, hãiwa hawi romhuri'wa hã u'awi wamhã, ma tô duré tite sa'wa, bâta nhisiwi. Te te sa'wari wamhã, bâta ma, ma tô rowairébé hã tihâiba, wa'ro uptabi wa, te te da'ahãiba zata da.

⁹Tahawa, ma tô bâta ro'o wa'ro uptabi hã dazata za'ra. Âne wa, ma tô duré 'Re ihâimana u'âsi mono âma wasété za'ra ni, ta hã simiroti pire uptabi nherê, â hã rob'manharĩ pipa ma hã. Tane nherê, 'Re ihâimana u'âsi mono ma siwê'ô za'ra ô di, tiwasété na sisãmri za'ra wa. Duré âma wata za'ra ô di.

¹⁰Tawamhã imrotô âma hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô duré sa'wa tite u'awi wamhã, ropoto siwamnari â poré hawi iwatobro simasisizém nhisiwi. Te te sa'wari wamhã, ma tô tirobra, te te 're ida'a'madââ mono zéb 'remhã, daro mono bâ. Ma tô duré nasi tasihâzum ni danhoto wi, robzé te. ¹¹Dahâzé uptabi za'ra wa, duré ida'u'a za'ra u'âbã ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono âma wasété za'ra ni. Tane nherê, dawasédé, da te 're i'manharî za'ra mono zém na dasisãmri za'ra ô di, 'Re ihâimana u'âsi mono u dasipizari za'ra da hã.

¹²Tawamhã imropâ âma hâiwa hawi romhuri'wa hã tite u'awi wamhã, ma tô duré sa'wa, panho'u Eufrazi nhisiwi. Te te sa'wari wamhã, panho'u hã ma tô ti'â ré, bâdâdi hã oto hâimana da, bâtâ pusizém hawi apito norî ma, isiré dasi'wapéi 'manharî'wa norî ma zama â âna te te saprî za'ra da. ¹³Tawamhã wa tô 'madââ za'ra, wa'uburé iwasété uptabi norî hã uti hâiba ne, ho'orâ hâiba ne ropoto siwamnari zadai'rê hawi wairébê ré, duré ropoto siwamnari zadai'rê hawi, duré senai'ô na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa zadai'rê hawib zama. ¹⁴Ta norî hã, wa'uburé norî te te 're iromhõsi za'ra mono. Ta norî hã te za ropé ropâ, apito norî hã te te 'rã'õtô za'ra da, Bâdâ Ipire 'Re ihâimana u'âsi mono Iwaihu'u pese uptabi te, za iwisi âma te te siwi 'wapé da.

¹⁵“Iwapari za'ra wa'aba! Isimisaihuri zô 're danhimipari za'ra mono ô nherê, danhorôwa u 're isisisi mono ne, wa za wei mo apâ. Simiza'rese 're ihâimana u'âsi mono ma hã, tâma 're rowê uptabi mono di za, duré 're isi'uza u'âsi mono ma hã, ai'urêwi 're hâimana mono tô da, danho'a 're sisé mono tô da!”

¹⁶Tawamhã si'ubdatô wa'uburé norî hã ma tô apito norî hã 'rã'õtô za'ra, dasi'wapéi 'manharî'wa norî zama, ro Ebreu norî mreme na iwamri u, âne: “Armazedô”.

¹⁷Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa 7 âma hã ma tô duré tite u'awi wamhã sa'wa, hâiwa nho're âma rowa'u'u na. Te te sa'wari wamhã, Apito simasisizém hawi damreme 'râihã hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhorôwa 'ri 'râihã hawi te we tinha, âne:

— Tâibã oto!

¹⁸Tawamhã tâsi'ubuzi hã ma tô watobro, duré tâirarã hã, duré tâiwapsa hã, duré ti'ai popo isa'êtê uptabi hã. ã hã ti'ai popo isa'êtê uptabi, niwa âne iwatobro ô, ropoto na'rata hawim haré. ¹⁹Tawamhã 'ri nho'u isa'êtê uptabi hã ma tô aipru, si'ubdatô iwa'õtô na. Duré 'ri nho'ômo mono hã ma tô aiprub za'ra, ti'ai wa'õtô nho'ômo mono bâ 're ihâimana za'ra mono hã. Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô âma sipore pu'u, Babilonia 'ri nho'u isa'êtê âma hã. Tahawa uva 'râi wa'u isé uptabi, da te 're i'âhuri mono ne ma tô tizahizé tâma tisô, uva 'râi wa'u zé ne tizahizé hã. ²⁰Tawamhã uburé rob'rê za'iti norî hã ma tô aimani za'ra, duré uburé êtê 'râihã norî zama. ²¹Tâzã hã ma tô duré danhisiwi rere. Tâzã isa'êtê uptabi hã 30 na ipire pibuzé hã. Tahawa, ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono âma wasété za'ra ni, tâzã hã sisa'wari wa, ta hã pipa uptabi wa.

Pi'ô siwa'âbã zô 're isi'rui mono duré ropoto siwamnari

17 ¹Tawamhã 7 na hâiwa hawi romhuri'wa norî siré, 7 na u'awi tâma ihâimana za'ra hã ma tô misi we itême mo. Âne te ãma tinha:

— We aimorî isiré, te aima hâi'rê da, rob'manharî pipa na rowairébézé za ihâimana hã pi'ô siwa'âbã zô 're isi'rui mono dama isa'êtê âma, panho'u i'ahã

'rata isāmra āma. ²Apito norī daro mono bâ 're ihâimana za'ra mono hâ ma tō taha āma hâimana nhiséb āna āma siwasété za'ra. Duré dawamri mono bâ 're idahâimana za'ra mono hâ ma tō āma tasi'râiwamnārī pese za'ra ni, pi'ō ihâimana nhiséb ō na, uva 'râi wa'u isé da te 're âhuri za'ētē mono wa, siwa'ru marī, da te 're i'manharī wasété za'ra mono ne.

³Tawamhâ 'Re ihâimana u'âsi mono Pē'ēzani hâ ma tō t'â. Tahawa hâiwa hawi romhuri'wa hâ ma tō îzaprō, rop si 're irosa'wari mono u. Tame wa tō 'madâ, pi'ō ropoto siwamnārī ipré nhisiwi isāmra hâ. Ropoto siwamnārī hâiba na rob'ui'ééré te tihâimana za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono āma te te 're iwasété mono zé hâ. I'râ hâ 7 na te tâma tihâimana za'ra, duré 10 na i'u hâ. ⁴Pi'oi uza hâ ihâpré warō tââ na hâ, duré ihâpré pese na zama. Duré āma isiwamnārīzé hâ êtē waipo pré oru na duré êtē'ubuzi iwa'âbâ za'ētē mono na duré a'é tōmo wawē ne pérola na isisi na. Tinhib'ratamhâ te hâsîzé hâ 're ti'â, êtē waipo pré oru 'manharī hâ, uva 'râi wa'u isé na 'masisi na. Ta hâ marī iwasédé te te 're i'ab'manharī mono zé te wasu'u, duré hâimana nhiséb āna aibâ na 're ihâimana mono zéb zama. ⁵Duré i'uihâi āma rob'ui'ééré na iwamri te tihâiba, sô'awi ihâimana ō hâ, âne: "Babilonia 'ri nho'u isa'ēne, uburé pi'ō norī siwa'âbâ zô 're isi'ru za'ra mono norī na, duré daro mono bâ dahâimana nhiséb āna 're idahâimana wasété za'ra mono norī na." ⁶Tawamhâ wa tō 'madâ, pi'ō hâ isi'râiwamnārī na 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwē norī wapru na duré ni'wam norī, da te isimro norī wapru na, Zezusihi zazei'wai wa isipizari za'ra ō norī hâ.

Te 'madâ'â wamhâ, wa āma itob'uzui pese. ⁷Tahawa hâiwa hawi romhuri'wa hâ ma tō îzadanha, âne:

— E marī da, ma āma atob'uzu. Sô'awi ihâimana ō hâ wa za aima hâiré, pi'ō te te iwasu'u hâ duré ropoto siwamnārī pi'ō, isisi isāmra wasu'u zama. Ropoto siwamnārī ma, 7 na i'râ tâma ihâimana za'ra hâ duré 10 na i'u hâ. ⁸Ropoto siwamnārī i'madâ hâ hâiba ré te aré tihâiba. Tane nherē, âhâ na hâ hâimana ō di oto. Ta hâ oto ab're 'rehâ hawi iwatobro da si. Ta hawi te za tō watobro. Watobro wamhâ, 'Re ihâimana u'âsi mono hâ te za uprosi za. Ti'ai āma 're idahâimana za'ra mono norī, ropoto na'rata hawim haré Ibaihâ na rob'ui'ééré dahâimanazé isi'utōrī'ō āma za 're idahâimana u'âsi za'ra mono norī nhisi na dame ihâimana za'ra ō norī hâ, te za āma 're tob'uzu za'ra, ropoto siwamnārī te te 're 'madâ'â za'ra mono wamhâ. Ta hâ te aré hâiba ré tihâiba. Tane nherē, âhâ na hâ oto hâimana ō di. Tane nherē, apâ te za sihâiré za.

⁹— Â hâ, ni'wa hâ 'râiwaihu'u wē wap si, te za waihu'u. 7 na i'râ te te iwasu'u za'ra hâ 7 na êtē 'râihâ norī te wasu'u za'ra, pi'ō isisiwib za'ra isāmra hâ. Ta norī hâ 7 na apito norī te duré wasu'u za'ra. ¹⁰Imrotō na hâ ma tō wairé. Tane nherē, misi te zahadu te te 're da'a'madâ'â. Duré da'râsutu'wa hâ zahadu sihâiré ō di. Ta hâ sihâiré wamhâ, te za te te 're da'a'madâ'â hutu. ¹¹Ropoto siwamnārī aré hâiba ré nherē, âhâ na hâiba ré ihâimana ō hâ, ta hâ 8 āma apito na 're ihâimana mono, te wasu'u. Duré ta hâ 7 na ihâimana za'ra siré hâ, duré 'Re ihâimana u'âsi mono za te te i'upro.

¹²— I'u hâ 10 na i'madâ'â za'ra hâ, 10 na apito norī te wasu'u, te te 're ida'madâ'â za'ra mono na zahadu te te āma isāna'rata za'ra ō. Ta norī ma, zahadu te za tâma sômri za'ra ni za, ropoto siwamnārī siré simiroti pire na te te 're da'madâ'â za'ra mono da, ro'rutu na. ¹³Apito norī 10 na ihâiba za'ra hâ, misi

haré simisutu isimiroti za'ra hã. Tahawa ta norĩ hã ropoto siwamnarĩ ma, te za sòmri za'ra za, tinhiptede duré isimiroti pire tãma 're ihâimana za'ra mono. ¹⁴Tawamhã ta norĩ hã te za siwi 'wapé za, Pone'ërebâ i'rare hã. Tane nherê, ta hã te za âma ai'uté za'ra za, Uburé Danhib'apito, ti'ai âma danhib'apito norĩ nhipai u 're hâimana mono wa, duré Ôhõ si misire Apito wa, ti'ai âma uburé apito norĩ nhipai u. Taha siré te za da'âma ai'uté za'ra za, sima sô ihârâ za'ra norĩ hã, te te sima i'apisudu, umnhasi na tãma 're ihâimana za'ra mono hã.

¹⁵Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô duré ima tinha, âne:

— Panho'ômo norĩ i'ab'madâ hã, pi'ô siwa'âbâ zô 're isi'rui mono i'rata isãmra hã, ta norĩ hã dahâimanazé mono bâ 're idahâimana za'ra mono norĩ, duré dawamri mono bâ, duré dapoto mono bâ, duré damreme sip'o'o mono bâ 're idamreme zusi mono norĩ, te wasu'u za'ra. ¹⁶Ropoto siwamnarĩ duré 10 na i'u i'madâ'a za'ra hã, ta norĩ hã te za pi'ô siwa'âbâ zô 're isi'rui mono hã te te 're ruiwapari za'ra. Ta norĩ hã te za uburé marĩ tiwi sani za'ra. Tawamhã te za siwi tirê, ai'uréiwi. Inhi hã te za duré siwi ti'rê. Taha parimhã te za unhama na âma siwi sazu. ¹⁷Âne hã te za 10 na apito norĩ hã 'manharĩ za'ra, 'Re ihâimana u'âsi mono hã ipê'ê 're te te tãma séme wa, âne hã te te sima iwê za'ra zéb zarina te te 'manharĩ za'ra da hã. Âne zarina te za âma sisaze za'ra za, tinhimiroti pire hã ropoto siwamnarĩ ma, te te sòmri za'ra da, te te âma 're ida'madâ'a za'ra mono zé hã. Âne hã te za tiromhâiba, 'Re ihâimana u'âsi mono nhimiroti te te sina i'uwaimramizéb u.

¹⁸— Pi'ô i'madâ hã, ta hã 'ri nho'u isa'êne, apito norĩ ropâ 're ihâimana za'ra mono norĩ ma, simiroti pire na 're ihâimana mono.

Babilonia iwaptâ'ázé

18 ¹Âne parimhã, wa tô duré 'madâ hâiwa hawi romhuri'wa, hâiwa hawi we te te si'rai ré hã. Ta hã simiroti pire uptabi di. Duré ti'ai âma hã ite rowa'a ma tô uburé rowa'a. ²Ta hã hârâ nhiptete uptabi na ma tô hã, âne:

— Ma tô oto waptârâ! Babilonia 'ri nho'u dama isa'êne, ma tô oto waptârâ! Âhã na hã tame te oto wa'uburé norĩ hã 're hâimana za'ra, uburé iwasété uptabi norĩ hã. Sipu'u pese na te si iwasété norĩ hã iwa 're hâimana za'ra, da te dasiwi 're iwê'ô pese za'ra mono norĩ hã. ³E marĩ wa. Dawamri mono bâ 're idahâimana za'ra mono hã ma tô uburé âhuri ni, ite uva 'râi wa'u isé isiptede hã, â sipârĩ na 're dasi'râiwamnarĩ za'ra mono wa, marĩ iwasété uptabi na si 're idahâimana za'ra mono ne, 're dahâimana za'ra mono da. Apito norĩ ropâ 're ihâimana za'ra mono hã ma tô âma siwasété za'ra, dahâimana nhiséb âna dasina dahâimana na âma hâimana za'ra wa. Duré ti'ai âma roptede'wa norĩ hã ma tô âma sisibro pese za'ra, pi'ô sibrob za'êtê na 're ihâimana mono na.

⁴Tawamhã wa tô duré wapa damreme aimawi hã, hâiwa hawi we te te inharĩ hã, âne:

— Ìnhib'a'uwê norĩ, ma'apé ihawi aiwairébé aba, iwasété na isine âma asiwasété za'ra wa'aba tô da, duré robzépada za sô iwatobro za'ra hã, te te ai'upĩ za'ra wa'aba tô da.

⁵E marĩ wa. Iwasété za'ra hã hâiwa u ma tô tiza'wari 'râihã. Duré 'Re ihâimana u'âsi mono hã ma tô âma sip'o're pu'u, marĩ iwasédé te te 're i'manharĩ mono zém na.

⁶ Marī hā te te aima i'manharī za'ra wa'aba zé hā, tāma 'manharī za'ra wa'aba apā, aiwab da. Marī te te i'manharizém nhipai u āma tāma wapto wa'aba, iwa'ābā na.

Hâsizé ite hā tāma 'masisi pese za'ra wa'aba, uva 'rāi wa'u isé uptabi na, uva 'rāi wa'u âhuri aba da, te te asô isa'ra pese za'ra wa'aba nhipai u.

⁷ Robzépada hā sa'ētē na tāma sômri za'ra wa'aba, duré robzei'ô zama.

Sibro wē na duré sina 're iwata mono zé te te sima ipisutu zarina, tāma pisutu za'ra wa'aba. E marī wa. Ta hā te te sina rosa'rata wa, âne: “Apito sipi'ô na wa 're ihâimana. Wa hā imrotô nei ô di. Niwa iwi robzei'ô waihu'u ô di za!”

⁸ Âne wa, tô misi bâtâ 're, te za rob'manharī pipa hā isisi rere, dahâzé norī hā duré marī zépada hā, duré mrab zama. Tawamhā unhama na te za āma sazu ni za.

E marī wa. 'Re ihâimana u'âsi mono Uburé Danhib'apito te te āma irowairébé hā, waihu'u pese uptabi wa.

⁹ Apito norī ropâ te te 're ida'a'madâ'â za'ra mono hā, tô ô hā pi'ôï āma dasina dahâimana danhiséb āna āma isiwaseté za'ra norī hā duré isiré sibro wē na 're ihâimana za'ra mono hā te za 're sadari za'ra za. Te za duré ti'ru'ru za, da te āma isazuzé romnhizé te te 'madâ'â za'ra wamhā. ¹⁰ Tawamhā romhā na te za aimasa za, pahi za'ra wa, isiré tāma rob'manharī pipa te te sépata za'ra tô da. Âne te za nharī za'ra:

— Aima ropipa uptabi di! Babilonia 'ri nho'u dama isa'ene duré isiptede, aima ropipa uptabi di tô! Misi bâtâ pibuzéb 'rep si waptu na ma tô asô wi, aima rob'manharī pipa hā.

¹¹ Tawamhā ropâ rowede'wa norī hā te za 're sadari za'ra. Te za duré robzē te, i'u'âbâ aiwa'ô za'ra, ni'wa hā te te oto tiwi rob'uipra za'ra ô wa. ¹² Ni'wa ite êtē waipo pré oru hā te te oto uipra ô di, duré êtē waipo prâ prata hā, duré êtē ubuzi i'upsâtâ mono bâ iwa'âbâ za'ene hā, duré alé tômo wawē ne pérola na isisi hā, duré zazahâ ihâi wē uptabi hā, duré zazahâ ihâpré dâ hā, duré wede iwa'âbâ za'ene i'upsâtâ mono bâ cedru na isisi hā, duré elefâti 'wa'ratahi na rob'manharī mono hā, duré êtē topsada brôzi na rob'manharī mono hā, duré isi'uwazi na rob'manharī mono hā, duré marmori êtē su'u nhisi na rob'manharī mono zama. ¹³ Ni'wa hā te te oto duré tiwi 're uipra waihu'u za'ra mono ô di za, canela na dasaiwaririzé hā duré aimawi norī dasaiwaririzé i'upsâtâ mono bâ hā, duré 'ri 're zadazezé, duré dasihâiba'u'rézéb da hā, duré wede wa'u isadaze iwa'âbâ za'ene hā. Duré ni'wa hā te te oto tiwi 're uipra za'ra mono ô di za, â norī hā: uva 'rāi wa'u isé hā, duré azeitona 'rāi wa'u to hā, duré amnho trigu zu hā, duré amnho trigu i'rāi ré hā, duré powawē hā, duré pone'ërebâ norī hā, duré awaru norī hā, duré wedewara zapore norī hā, duré wada'uri zarina titede'wai ma romhuri'wa norī hā, duré aimawi a'uwē norī zama. ¹⁴ Tawamhā rowede'wa norī hā te za 'ri nho'ômo ma nharī za'ra, âne:

— Uburé pese marī iwē zô 're irob'ruiwapari mono hā ma tô si'utôri. Uburé asibro hā ma tô oto i'anhimini pe, duré aiwasu'u za'ētē na 're i'aihâimana mono zéb zama. Ta norī hā oto sôpētē waihu'u za'ra ô di za.

¹⁵ Tawamhā roptede'wa norī tame 'ri nho'ômo na 're isisibro pese za'ra mono norī hā, te za romhā na aimasa, pahi te, isiré da te tāma rob'manharī pipa

za'ra ò'umnhasite. Tane nherê, te za 're sadari za'ra. Te za duré âma aiwa'ò za'ra, âne:

¹⁶— 'Ri nho'u dama isa'êne, aima ropipa uptabi di! Aima ropipa uptabi di tô, da'uza ihâiwê uptabi na aré 're i'asi'uza mono hã, duré da'uza ihâpré pese na duré ihâpré dâ iwa'âbâ za'êtê na, duré êtê waipo pré oru 'manharĩ na 're i'asiwamnarĩ mono hã, duré êtê ubuzi iwa'âbâ za'êtê na duré a'é tómo wawê ne pérola na isisi na zama. ¹⁷Tane nherê, misi bâtâ pibuzé isi'utõrĩ 're, ma tô â hã 'ri nho'ômo wi danhibro hã tiwi ai'utõrĩ pese!

Tawamhã uburé uba're wa rob'madâ'â'wa norĩ hã, duré uba're na 're isisa'-rei mono hã, duré uba're na ine'wa norĩ hã, duré â poré na tinhimarĩ te te 're isõpêtê za'ra mono norĩ hã ma tô romhã na aimasa. ¹⁸Tawamhã 'ri nho'ômo nhizê te te siwi 'madâ'â wamhã, ma tô 're sadari za'ra, âne:

— Â hã 'ri nho'u dama isa'êtê ne hã, niwa 'ri nho'u i'maihâimana ò.

¹⁹Tawamhã rob'ru te, ma tô robzapru hã ti'rã nhisiwi sa'wari za'ra. Siwa'ò za'ra sina, ma tô duré 're sadari za'ra, âne:

— 'Ri nho'u dama isa'êne aima ropipa uptabi di! Aima ropipa uptabi di tô! Asibro aima 're ihâimana mono zéb âma, ma tô ni'wam norĩ hã tinhibro pese za'ra, uba're â poré wa tâma 're ihâimana za'ra mono norĩ hã. Ta norĩ hã misi bâtâ pibuzéb 're, waptu na ma tô uburé tinhibro hã simini za'ra.

²⁰Tahawa, hâiwa âma 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, ma'âpê 're ato za'ra wa'aba mono, â hã 'ri nho'u dama isa'êne isiprubzém na! 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ, asima rowê za'ra wa'aba, duré isadawa wasu'u'wa norĩ, duré isadawa 'mahârâ'wa norĩ! E marĩ wa. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te te âma rowairébê wa, te te aima 're i'manharĩ wasétê za'ra wa'aba mono wa'râmi.

²¹Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa isimiwada'uri pire hã ma tô êtê tómo wawê sarõtô, amho zubzém ne hã. Ta hã ma tô time, â poré wa. Te te me sina, ma tô tinha, âne:

— Âne te za 'ri nho'u dama isa'êne Babilonia hã me ni rob u, sa'êtê uptabi. Tawamhã niwa, ni'wa te te oto i'madâ'â da hã waihu'u ò di. ²²Harpa na duré flauta na duré danhimnhihârâzém na rowamreme hã, duré isõ're'wa norĩ nho're hã, niwa da te iwaparĩ zahu za'ra da hã mare di za! Duré marĩ mono bâ rob'manharĩ waihu'u pese 'wa norĩ, niwa ai'remhã da te i'manhopêtê da hã mare uptabi di oto. Duré êtê tómo wawê 'manharĩ na amho da te 're isub za'ra mono zé ruru hã niwa, ai'remhã da te iwaparĩ za'ra da hã mare uptabi di oto. ²³Duré niwa rob'uiwézê hã ai'remhã te te oto irob'uiwê da hã mare uptabi di za. Duré niwa aibã za imro da mreme, ai'remhã da te iwaparĩ za'ra da hã mare uptabi di, duré pi'ô za imro da mreme zama. Ai're rowede'wa norĩ ropâ dama siptete uptabi na ma tô 're hâimana za'ra. Duré a hã 're ida'azazu wasétê mono zarina ma tô ropâ 're idahâimana za'ra mono norĩ ma hã i'a-rob'rã.

²⁴'Ri nho'u dama isa'êne Babilonia ma, ma tô rob'manharĩ pipa hã tihâiba, 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa norĩ wapru hã iwa da te sõpêtê wa, duré 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwê norĩ wapru zama, duré uburé ti'ai wa, da te 're isimroi mono norĩ wapru zama.

19 ¹Âne parimhã wa tô wapa, damreme isiptete uptabi hã da'ahã uptabi wa damreme ne, hâiwa hawi te te inharĩ hã, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono! Danho'reptuzé hã duré iwaihu'u pese uptabi hã duré isiptete uptabi hã, wate za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono te na te 're hâimana za'ra. ²E marĩ wa. Te te da'âma 're i'arowairébé mono hã i'uwaibaba na si duré sena uptabi si. Ta hã ma tô âma rowairébé, pi'õ siwa'âbâ zô 're isi'rui mono dama isa'ëtê âma, dahâimana nhiséb ô na dasina dahâimana na ti'a hã te te iwamnari âma. Tite romhuri'wa norĩ ma tô a'ruiwa'â, pi'õ te te 're i'a'mapãri mono hã.

³Tawamhã da'ahâ uptabi hã ma tô duré nharĩ za'ra ni, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono! 'Ri nho'ômo za'ëtê nhizé hã, ône u'âsi te za hâimo 're sizédé rãti u'âsi.

⁴Tawamhã 24 na dama ipire norĩ hã, duré maparane si'uiwa na ropodo ihâiba ré norĩ zama, ma tô hi'rãtitô rere. 'Re ihâimana u'âsi mono âma te tiwata za'ra, Apito simasisizém na isãmra âma. Âne te âma tiwata za'ra:

— Tane tô! 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono!

Pone'ërebâ i'rare imrozém na, dato ihâimanazé

⁵Tawamhã Apito simasisizém hawi ma tô damreme hã we tinha, âne:

— Uburé wate za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, ma'âpé âma 're aiwata u'âsi za'ra wa'aba mono, uburé asiwi 're iwazé pese za'ra wa'aba mono norĩ hã, dama aipire na duré dama aiwapu na 're i'aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã.

⁶Tawamhã damreme, wa duré wapa da'ahâ uptabi wa damreme ne hã, niwamhã duré â'a'a za'ëtê wa â a'a ne hã, niwamhã duré tâiwapsa'a ne te te inhari hã, âne:

— 'Re ihâimana u'âsi mono âma si 're wawata u'âsi za'ra wa'aba mono! E marĩ wa. Uburé Danhib'apito wate za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono Iwaihu'u pese uptabi hã Apito na dama 're hâimana u'âsi mono wa! ⁷Wa te âma wasima rowé za'ra na, duré âma 're wato za'ra mono, waihu'u pese uptabi wa! E marĩ wa. Bãdã oto iwa waptã wa, Pone'ërebâ i'rare imrozéb da hã. Duré pi'õ, âma imro da hã ma tô sisa'ra pese. ⁸Taha ma, ma tô sômri ni i'uza ihâiwé uptabi hã ihâ si'ubuzi, âma si'uza da.

I'uza ihâiwé uptabi hã te wasu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ, marĩ iwẽ te te 're i'manharĩ za'ra mono zé.

⁹Tawamhã hãwa hawi romhuri'wa hã ma tô îma tinha, âne:

— Ma'âpé âma rob'ui'ére, âhã na: “Tãma 're rowé uptabi za'ra mono di za, Pone'ërebâ i'rare za imrozéb u, sô idahãrã za'ra norĩ ma hã.”

Hãwa hawi romhuri'wa hã ma duré âma îma sisiwi, âne:

— Â hã tô sena uptabi 'Re ihâimana u'âsi mono mreme.

¹⁰Tawamhã hãwa hawi romhuri'wai papara wa tô îhi'rãtitô aime, âma îwata da aré. Tane nherẽ, ma tô îma tinha, âne:

— Tô'ã! Tane hã 'manharĩ tô! E marĩ wa. Wa hã duré romhuri'wa, asine hã 'Re ihâimana u'âsi mono ma, duré asiré isazei'wa norĩ siptete sina te te âma i'uzusi za'ra ne hã, tô sena uptabi roti Zezusi te te ihâiré na. 'Re ihâimana u'âsi mono âma si aiwata!

E marĩ wa. Tô sena roti Zezusi te te ihâiré hã, ta hã roti 'Re ihâimana u'âsi mono Pẽ'ëzani tizadawa 'mahãrã'wa norĩ ma, te te 're i'awaihu'u mono.

Awaru i'a ba nhisi isāmra hā, marī iwasété na ai'ut'éwa

¹¹Taha parimhā, wa tô duré 'madâ, hâiwa isi'ridawa na. Tawamhā wa tô 'madâ, awaru i'a we isihâiré hā. Isisi isāmra nhisi hā sena na Dama l'umnhasi na duré isisi amo hā, Tô sena uptabi na. Ta hā te i'uwaibaba na si te te da'āma 're arowai-rébé. I'uwaibaba na si te duré 're si'wapé. ¹²Ito hā unhama ro'o ne, duré isôprezé hā ahâ uptabi di. Isisi na rob'ui'ére hā te āma tihâiba, ni'wa te te iwaihu'uô hā, ôhō ma si iwaihu'u pe hā. ¹³I'ua ihâpa hā dawapru na sapré di. Taha nhisi hā “Re ihâimana u'âsi mono mreme” na. ¹⁴Hâiwa hawi dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā te isarina si'ré, awaru i'a na, duré i'ua ihâi wē uptabi, ihâirā uptabi na ihâi-wamnarī ô na. ¹⁵Awaru i'a na isāmra zadai'ré hawimhā te aipra, sib'ézé 'wapa i'wa si'uiwa na i'wa pe hā. Taha na te za da'āma ai'ut'é, ti'ai āma dawamri mono bâ 're idahâimana wasété za'ra mono āma. Simiwada'uri nhiptete na te za te 're da'a'madââ. Uva 'râi watizé êtê're 'manharī 're, iwa'u zô da te 're iwati pese za'ra mono ne, tane te za te 're 'manharī, 'Re ihâimana u'âsi mono zahizé hā te te 're dawati pese za'ra mono da. ¹⁶Tawamhā i'ua ihâpa na duré izada'ôto na zama, isisi na rob'ui'ére hā, âne: “Ôhō si misi Apito uptabi hā, ti'ai āma uburé apito norī nhipai u. Duré Uburé Danhib'apito uptabi, ti'ai āma danhib'apito norī nhipai u.”

¹⁷Tawamhā wa tô 'madâ hâiwa hawi romhuri'wa, bâta nhisiwi isa hā hâiwi. Ta hā hârâ râihâ na te hâ, uburé si norī hâimo uptabi 're isisa'rei mono norī zô, âne:

— We asa'rei wa'aba, duré asina ubumroi wa'aba, 'Re ihâimana u'âsi mono te, dasa sa'êté uptabi na ihâimana u, ¹⁸ti'ai āma apito norī nhi na asaihuri aba da, duré dasi'wapéi 'manharī'wa norī nhib'apito norī nhi na, duré dasi'wapéi 'manharī'wa norī nhi na, duré awaru nhi na, duré awaru 'mapraba'wa norī nhi na, duré uburé pese daro mono bâ 're idahâimana za'ra mono norī nhi na, titede'wai ma wada'uri zarina romhuri'wa norī nhi na niwamhā sima iwē na 're ihâimana za'ra mono norī nhi na, duré dama pire na niwamhā dama wapu na 're ihâimana za'ra mono norī nhi na zama.

¹⁹Tawamhā ropoto siwamnarī^k wa tô duré 'madâ, duré daro mono bâ apito norī 're ihâimana za'ra mono norī zama, duré ite dasi'wapéi 'manharī'wa norī zama isi'râ'ôto na, awaru i'a na isāmra hā te te siwi 'wapé da, duré ite dasi'wapéi 'manharī'wa norī zama. ²⁰Tane nheré, ropoto siwamnarī hā ma tô âri ni, duré senai'ô na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa zama, ropoto siwamnarī zadawa para te te 're iromhōsi mono hā. Te te 're iromhōsi mono na ma tô te te dama 're arob'râmi, ropoto siwamnarī nhisi na da te i'ui'ére za'ra norī ma, duré ropoto siwamnarī hâiba 'manharī āma iwata za'ra norī ma zama. Tawamhā ropoto siwamnarī hā duré senai'ô na 'Re ihâimana u'âsi mono zadawa 'mahârâ'wa zama, ma tô hâiba ré wabzuri ni, unhama ro'o u'âsi u, êtê ro'o nhizédé uzé pire u. ²¹Ite dasi'wapéi 'manharī'wa norī hā ma tô uprosi ni sib'ézé 'wapa i'wa si'uiwa na, awaru i'a na isāmra zadai'ré hawi isipra na. Tawamhā uburé si norī hā ma tô inhi hā tihu, te te i'mahâpārī pese za'ra zéb u.

Miu na āma iwahubzé, Satanasi āma pawasisi ré sab ré hā

20 ¹Tawamhā wa tô duré 'madâ, hâiwa hawi romhuri'wa hā hâiwa hawi we te te si'rai ré, Ab're 'rehâ uptabi 'ridawazéb ré duré isi'uwazi

^k 19.19 ropoto siwamnarī â hawi iwatobro hā

nhorō rutu pire ré zama. ²Ta hā ma tō ti'ā, ropoto siwamnārī ho'orā hāiba ne hā, tō ō hā wahi na isihāiba duréihā Wa'uburé, niwamhā Satanasi. Tawamhā isi'uwazi nhorō rutu na ma tō pawasisi, ōne ré sab da, miu na wahub 're. ³Tawamhā hāiwa hawi romhuri'wa hā ma tō Wa'uburé time, Ab're 'rehā uptabi u. Taha pari ma tō iré sito. Ma tō duré iré tob'rata to', te te dama 're arob'rāmi mono tō da, miu na wahu isi'utōrizéb u hā. Tawamhā miu na wahu si'utōrī parimhā, te za duré tāma wasihu ni, tō i'ru zahi zarina, suru na a'ā 're mori da.

⁴Taha parimhā, wa tō duré 'madā'ā za'ra, apito simasisizé isimasa hā. Taha na te asimro, isimiroti pire, da te tāma isōmri za'ra norī hā te te da'āma 're irowairébé za'ra mono da hā. Tawamhā wa tō duré 'madā'ā za'ra, Zezusi hā rowasu'u sena na te te ihāiré hā te te 're wasu'u za'ra mono 'ru te, duré 'Re ihāimana u'āsi mono nhimiroti zahi u'ābā, da te i'rānhihāri za'ra norī pē'ezani hā. Ta norī hā ropoto siwamnārī āma dame 're iwata za'ra mono ō, duré isine ihāiba 'manharī āma zama. Duré iwaihu'uzé da te dame āma i'ui'ére za'ra ō, i'uihāi āma niwamhā isib'rata āma zama. Ta norī hā ma tō apā tihāiwa'utu za'ra. Te duré pire na 're hāimana za'ra, Cristuhu siré miu na wahu isi'utōrī 'remhā. ⁵Ā hā imorī'rata āma dahāiwa'utuzé. (Isi'atarēme norī hā apā dame hāiwa'utu za'ra ō di, miu na wahu si'utōrī ō ré hā). ⁶Imorī'rata na dahāiwa'utuzéb āma dame ihāimana za'ra norī ma hā tāma 're rowē uptabi za'ra mono di. Duré wē uptabi na te za 're hāimana za'ra, maparane āma dadā hā siptete na tāma hāimana za'ra ō wa, dā'ā zahu za'ra ō wa za. 'Re ihāimana u'āsi mono ma sasedoti na te za 're hāimana za'ra, duré Cristuhu ma zama. Te za duré isiré pire na 're hāimana za'ra, miu na wahu isi'utōrī 'remhā.

Satanasi āma da te i'ai'utézé

⁷Tawamhā miu na wahu si'utōrī parimhā, Satanasi hā te za wazere ni, isabzém hawi. ⁸Te za watobro, sadawa nhipese na dawamri mono bâ te te dama arob'rāmi da, daro mono bâ tō romnhisi zahuré hā, Gogui duré Magogui. Tawamhā Satanasi hā te za da'rā'ōtō, dasi'wapé da, da'ahā uptabi na ā poré zaihā na supara 're isimi'wara mono ne.

⁹Tawamhā ropā ma tō ropé. Te te ropéi mono wamhā, ma tō siwi uirī, 'Re ihāimana u'āsi mono nhib'a'uwē norī 're ihāimana za'ra mono zé hā, tō 'ri nho'u 'Re ihāimana u'āsi mono te te 're isawi pese mono. Tane nherē, uzā hā 'Re ihāimana u'āsi mono hāiwa hawi ma tō we sāmra. Taha na ma tō uprosi pese, ta norī hā. ¹⁰Tawamhā Wa'uburé te te dama 're i'arob'rāmi mono hā ma tō me ni, unhama ro'o u'āsi u, étē ro'o nhizédé uzé pire u, ropoto siwamnārī, da te imezéb u duré senai'ō na 'Re ihāimana u'āsi mono zadawa 'mahārā'wa zama. Tawamhā tame te za te te 're robzépata u'āsi za'ra, bâta na duré mara na zama ōne u'āsi.

Da'āma rowairébézé i'rāsudu za ihāimanazé

¹¹Tawamhā wa tō duré 'madā Apito simasisizé irā hā, duré iwa isāmra zama. Tawamhā ti'a duré hāiwa zama ma tō aimani zahuré isō'remhā. Nī'wa te te oto sōpētē waihu'u zahuré ō di. ¹²Tawamhā wa tō duré 'madā'ā za'ra

idââ za'ra norî hã, dama ipire norî duré dama iwapu norî zama, Apito simasizém nho're hãwi isimasa hã. Tawamhã ibaihã norî hã ma tô sôzi za'ra ni. Ma tô duré 'ridawa ni ibaihã ihâiba amo hã. Ta hã ibaihã na rob'ui'éré dahâimanazé isi'utôri'ô âma za 're idahâimana u'âsi za'ra mono norî nhisi na. Tawamhã idââ norî âma rowairébé hã ma tô tihâiba, marî te te 're i'manharî za'ra mono zéb zarina, ibaihã na âma rob'ui'éré hã ihâimana za'ra zarina. ¹³Tawamhã â poré hã ma tô tisô dadâ hã rowairébé'wai ma, â poré mono bâ iwa 're idasi'utôri mono hã. Tawamhã dadâ'âzé hã duré adâ 're ihâimana za'ra mono zéb zama, ma tô duré iwa idââ norî hã tâma sômri zahuré. Tawamhã idââ norî âma ma tô rowairébé hã tihâiba, hâiba mono bâ marî te te 're i'manharî za'ra mono zéb zarina. ¹⁴Tawamhã dadâ'âzé hã duré adâ 're ihâimana za'ra mono zéb zama, ma tô wabzuri ni, unhama ro'o u'âsi u. Â hã unhama ro'o u'â hã maparane âma dadâ, te wasu'u. ¹⁵Ni'wam norî, ibaihã na rob'ui'éré dahâimanazé isi'utôri'ô âma za 're idahâimana u'âsi za'ra mono norî nhisi na, dame ihâimana za'ra ô hã ma tô unhama ro'o u'âsi u sãmra ni.

Hâiwa ité duré ti'a ité

21 ¹Tawamhã wa tô duré 'madâ, hãiwa^m ité hã duré ti'a itéb zama. Hãiwa imorî'rada hã ma tô aimani, duré ti'a imorî'rata zama. Duré â poré hã oto hâimana ô di. ²Tawamhã wa tô duré 'madâ, 'ri nho'u Zeruzalê ité Iwazé pe, hãiwa hawi we te te si'rai ré hã. Ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono hawi ma we si'ra, wamnarî wê na duré sa'ra pese siromo, pi'ô hã mro da, za isi'uza wê ne, timro te te sôpêtê da. ³Tawamhã damreme isiptede hã wa tô wapa, Apito simasizém hawi we te te inharî hã, âne:

— Âhã na hã, 'Re ihâimana u'âsi mono 're isãmra mono zé hã a'uwê siré oto! Isiré te za 're sãmra u'âsi za'ra oto. Tawamhã isib'a'uwê na te za tâma 're hâimana za'ra. 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za isiré 're hâimana za'ra. Ô hã te za tô ite za'ra 'Re ihâimana u'âsi mono na tâma 're hâimana za'ra. ⁴Te za itômo u hã uburé tâma u'ô za'ra. Tawamhã dadâ'â ô di za oto. Duré robzei'ô hã hâimana ô di za oto, duré dawawa hã duré dahâzé zama. E marî wa. Marî i'ratate hã oto si'utôri pese za'ra wa za.

⁵Tawamhã Apito simasizém na isãmra hã ma tô tinha, âne:

— Âhã na hã wa za oto ahâ té, uburé marî hã.

Ma tô duré îma ti'ru, âne:

— Ma'apé âne na âma rob'ui'éré. E marî wa. Â hã romreme hã tô sena uptabi, duré danhipai u ipire, da te 're i'umnhasi za'ra mono da hã.

⁶Tawamhã te duré îma tinha, âne:

— Tâibâ oto. Uburé marî hã wa tô âma a'uwaimra. Wa hã Romna'rada duré Rob'râsudu. Ni'wa hã 'rubu wamhã, â wa za tâma ô, wa'âbâ âna, te te hã'rêne da, ub're dahâimana u'âsi zém nhomri'wai hawimhã. ⁷Uburé marî iwasété na ai'uté'wa norî ma, te za uburé â hã tâma 're hâimana za'ra. Tawamhã wa hã ite 'Re ihâimana u'âsi mono na, wa za tâma 're ihâimana za'ra. Î'ra na te za duré îma 're hâimana za'ra. ⁸Tane nherê, dama rob'manharî wasété zé pipa te, te te 're isazei utôri za'ra mono norî hã duré 'Re ihâimana u'âsi mono na isimizazei'ô norî hã, duré marî iwasété uptabi na 're ihâimana za'ra mono norî

hã, duré dapārī'wa norī hã, duré dasina dahâimana na hâimana nhiséb âna 're ihâimana za'ra mono norī hã, duré abzé tede'wa norī hã, duré romhâiba na 're iwata za'ra mono norī hã, duré uburé sadawa nhipese na 're ihâimana za'ra mono norī hã, â norī hã te za 're simasa, unhama ro'o u'âsi wa, êtê ro'o nhizédé uzé pire wa. Ta hã maparane âma dadâ te wasu'u.

Zeruzalē ité

⁹Tawamhã 7 na hâiwa hawi romhuri'wa norī, 7 na u'awi 'masisi na tâma ihâimana za'ra hã, 7 na i'râi rême dama rob'manharī pipa zéb ré ihâimana za'ra hã ma tô misi we itême mo. Âne te izatô, ta hã:

— We aimorī, pi'ô, mro da ihâimana ne hã te aima hâiré da. Ta hã Pone'ë-rebâ i'rare Mro da hã.

¹⁰Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono Pë'ëzani hã ma tô duré i'â. Te te i'âri wamhã, hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô izaprô, êtê 'râihâ isa'ëne i'râihâ uptabi u. Tame ma tô îma hâiré, Zeruzalē 'Ri nho'u Iwazé pe, hâiwa hawi we te isi'ra hã 'Re ihâimana u'âsi mono hawi. ¹¹Ta hã 'Re ihâimana u'âsi mono te rowa'a na te rowa'a, êtê ubuzi ne, êtê waipo zaspi na isisi ne. Duré rã uptabi di, êtê ubuzi zarob'a ne. ¹²'Ri nho'ômo 'wawi wa'ra hã i'râihâ uptabi na hã, duré isa'ëtê na hã, 12 na 'ridawa isa'ëne hã. Duré 'ridawa 'madâ'â'wa norī hã 12 na hâiwa hawi romhuri'wa norī hã 'ridawa mono bâ te rob'madâ'â za'ra. 'Ridawa isa'ëtê na hã 12 na Izaraéu nhihudu norī wamri na rob'ui'ére hã te âma tihâimana za'ra. ¹³Bâtâ pusizém niwîmhã si'ubdatô 'ridawa za'ëne hã, duré bâtâ zasizém niwîmhã si'ubdatô, duré hâiwa nhimire niwîmhã si'ubdatô, duré hâiwa nhimi'ë niwîb zama si'ubdatô, 'ridawa za'ëne hã. ¹⁴'Ri nho'ômo 'wawi wa'ra 'râihâ hã 12 na êtê tob'râ na 'ri nhana'rata nhisiwi, wa'ra hã. Taha na âma rob'ui'ére te âma tihâiba, 12 na Pone'ërebâ i'rare zadawa wasu'u'wa norī nhisi hã.

¹⁵Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa te te îma inharī hã, tinhib'rata te 're ti'â, wedewaré êtê waipo pré oru 'manharī, 'ri nho'u te te âma ipibuzéb da hã, duré 'ridawa za'ëtê norī hã duré 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra zama. ¹⁶'Ri nho'ômo zadaré pibuzé hã aiwap si maparane si'uiwa na. Ina're pibuzé hã duré i'a're pibuzé me aiwa. Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô 'ri nho'u hã pibu, wede waré oru 'manharī na. Tawamhã ina're pibuzé hã 2.200 kilometru na ma watobro, duré i'a're pibuzé hã duré isihâ pibuzéb zama aiwap si. ¹⁷Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô duré pibu, 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra. Te te pibui wamhã, 64 metru na ma ipibuzé hã watobro. Ti'ai âma da te 're iropibu za'ra mono zéb zarina, ipibuzé hã. ¹⁸'Ri nho'ômo 'wawi wa'ra hã êtê waipo zaspi na isisi na i'manharī hã. Duré 'ri nho'u hã êtê waipo pré oru uptabi na si i'manharī hã, isarob'a uptabi simhi ne. ¹⁹'Ri nho'ômo 'wawi wa'ra nhana'rata norī hã, iwamnarī hã imono bâ êtê waipo norī sipu'u pese na 're ihâimana za'ra mono na. Imorī'rada hã êtê waipo zaspi na i'manharī hã. Duré maparane âma hã êtê waipo, safira na isisi na. Duré si'ubdatô âma hã êtê waipo, agata na isisi na. Duré maparane si'uiwa na âma hã êtê waipo, esmerauda na isisi na. ²⁰Duré imrotô âma hã êtê waipo, sardonica na isisi na. Duré imropâ âma hã êtê waipo, sardi na isisi na. Duré 7 âma hã êtê waipo, crizolitu na isisi na. Duré 8 âma hã êtê waipo, berilu na isisi na. Duré 9 âma hã topaziu na isisi na. Duré 10 âma hã crisoprazu na isisi na. Duré 11 âma

hã zasitu na isisi na. Duré 12 âma hã ametista na isisi na hã. ã norĩ na 'ri nho'ômo 'wawi wa'ra 'râihâ i'manharĩ za'ra hã. ²¹'Ri nho'ômo 'wawi wa'ra na 'ridawa isa'êne 12 na ihâimana za'ra hã a'é tōmo wawē ne pérola na misi si hã i'manharĩ za'ra. 'Ri nhi'riti nho'u bâdâdi isa'êne hã êtē waipo oru uptabi na si i'manharĩ, isarob'a simhi ne hã.

²²Tawamhã 'ri nho'ômo 'remhã, 'Re ihâimana u'âsi mono nhorōwa 'ri 'râihâ hã te 'mai'madââ ô di. E marĩ wa. 'Ri nho'ômo te 'Ri 'râihâ hã tô Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono Iwaih'u'u pese uptabi oto 're hâimana mono wa, duré Pone'ërebâ i'rare zama. ²³'Ri nho'ômo 'remhã bâdâ te te 're irob'uiwē mono da hã sadai ô di oto, duré a'amo zama, 'Re ihâimana u'âsi mono waihu'u pe hã za iwa te te 're rob'uiwē mono wa, duré Pone'ërebâ i'rare hã isimirowa'azém na za 're hâimana mono wa. ²⁴Tawamhã dawamri mono bâ 're idahâimana za'ra mono hã te za isimirowa'na 're danomro. Duré ti'âi âma apito norĩ hã te za tinhibro hã te te 're âwisi za'ra, 'ri nho'u itéb u hã. ²⁵'Ri nho'ômo 'wawi wa'ra na 'ridawa isa'êne hã te za sitob âna 're simasab u'âsi, tamemhã mara ô wa za. ²⁶Dawamri mono bâ 're idahâimana za'ra mono hã te za danhibro iwa'âbâ za'ëtē mono hã da te 're âwisi za'ra. ²⁷Tane nherē, 'ri nho'ômo u hã sisisi ô di za, marĩ wamnarĩ na 're ihâimana za'ra mono hã, duré ni'wam norĩ marĩ siséb âna te te 're i'manharĩ wasété za'ra mono norĩ hã, duré sadawa nhipse na 're ihâimana za'ra mono norĩ hã. Ibaihã na rob'ui'éré dahâimanazé isi'utōrĩ'ô âma za 're idahâimana za'ra mono norĩ nhisi na ihâimana za'ra norĩ si te za asisi, 'ri nho'ômo u hã, Pone'ërebâ i'rare te Ibaihã na 're ihâimana za'ra mono norĩ si.

22 ¹Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô duré îma hâiré, â u'â dahâimana u'âsi zém nhomri'wa hã. Á i'â zarob'a uptabi simhi ne hã. 'Re ihâimana u'âsi mono duré Pone'ërebâ i'rare zama 're isâmra mono zém hawi te tipraba. ²'Ri nho'ômo âma 'ri nhi'riti nho'ômo wa'wa te tipraba. Duré wede â ipraba zadaré si'uiwa na isâna'rata si'uiwa sisa'ridi hã te tame 're sa, i'rã da te 're huri mono wa, dahâimana u'âsi zém nhomri'wa hã. 12 na i'râi mono bâ wahu nhidâpâ 're i'râi mono hã, tô misi si a'amo sidâpâ. Duré isu hã dawamri mono bâ 're idahâimana za'ra mono, apâ âma 're idazéptââ za'ra mono da hã. ³'Ri nho'ômo 'remhã uburé marĩ, 'Re ihâimana u'âsi mono te te 're i'awē'ô pese mono hã 're hâimana waihu'u za'ra mono ô di za.

Tawamhã 'Re ihâimana u'âsi mono duré Pone'ërebâ i'rare 're isâmra mono zé hã te za 'ri nho'ômo 're, 're hâimana. Te za duré tâma iromhuri'wa norĩ hã âma 're wata za'ra. ⁴I'ubu hã te za te siwi 're 'madââ. Duré i'uihâi âma za'ra hã 'Re ihâimana u'âsi mono nhisi na rob'ui'éré hã za. ⁵Tamemhã mara ô di za. Duré rob'uiwézéb zô ni'wa simnhasi ô di za, duré bâtâ ro'o zô hã. E marĩ wa. Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono hã si'uihâ na za te te tâma 're rowa'a za'ra mono wa. Tawamhã isib'a'uwē norĩ hã te za pire na 're hâimana u'âsi za'ra, ône u'âsi.

Zezusi hã apâ za we imorizé

⁶Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô îma tinha, âne:

— ã hã roti mono hã, tô sena uptabi duré danhipai u ipire i'umnhasi da hã. Uburé Danhib'apito 'Re ihâimana u'âsi mono, Tipē'ēzani tizadawa 'mahârâ'wa norĩ ma, te te 're i'anhomri mono hã ma tô we satō tite hâiwa hawi

romhuri'wa hã tãma iromhuri'wa norĩ ma, te te aromhãiré da, marĩ za romhutu na i'ru zahi zarina iwairébé mono zéb da hã.

⁷Tawamhã Zezusi hã te tinha, âne:

— Ma'ápé iwapari za'ra wa'aba! Wa za wei morĩ su apã! ã hã ibaihã na rowasu'u romhutu'o za 're iromhãimana za'ra mono zé, te te 're iwapari pese za'ra mono norĩ ma hã tãma 're rowē uptabi za'ra mono di za!

⁸Wa hã Zuwã, uburé ã hã marĩ mono hã wa tō awapa. Duré wa tō a'madã. Tawamhã uburé te awapari parimhã, duré te a'madã'ã mono parimhã, wa tō ihĩ'rãtitō waptãrã hãwa hawi romhuri'wa ã hã marĩ te te ãma 'ihãiré papara, ãma iwata da aré. ⁹Tane nheré, ma tō ãma tinha, âne:

— Tô'ã! Tane hã 'manharĩ tō! E marĩ wa. Wa hã duré 'Re ihãimana u'asi mono ma romhuri'wa asine hã, duré asisãnawã norĩ ne hã, duré isadawa 'mahãrã'wa norĩ ne hã, duré uburé ã hã ibaihã na rowasu'u te te 're i'madã'ã pese za'ra mono norĩ ne hã. Tahawa, ma'ápé 'Re ihãimana u'asi mono ãma si aiwata!

¹⁰Tawamhã hãwa hawi romhuri'wa hã ma tō duré ãma tinha, âne:

— ã hã ibaihã na rowasu'u hã pi'uriwi hãimana da, simi'uri tō. E marĩ wa. Iromhãimana za'ra mono zéb da hã, bãdã iwa iwaptã'ã da hã romhuture wa oto. ¹¹Ni'wa hã wasété wamhã, tō marĩ iwasédé te te 're a'manharĩ u'asi mono. Duré ni'wa hã tihãiba te te wamnarĩ wamhã, tō tihãiba te te iwamnarĩ na 're hãimana u'asi mono. Duré ni'wa iwē wamhã, marĩ iwē si te te tō 're a'manharĩ u'asi mono. Duré ni'wa hã 'Re ihãimana u'asi mono ãma si 're morĩ wamhã, tō 'Re ihãimana u'asi mono ma si 're imorĩ na 're hãimana u'asi mono.

¹²Tawamhã Zezusi hã te duré tinha, âne:

— Ma'ápé, iwapari za'ra wa'aba! Wa za wei morĩ su! We imorĩ wamhã, dapawa'ã hã wa za we tidu, dahãiba mono bã te dama anhomri da, uburé marĩ iwē hã niwamhã duré uburé marĩ iwasédé, da te 're i'manharĩ za'ra mono zéb zarina. ¹³Wa hã Romna'rada duré Rob'rãsudu.

¹⁴Ni'wam norĩ ma 're rowē uptabi za'ra mono di za, ti'uza hãirã da, te te 're ihã upsō za'ra mono norĩ ma hã. Tahawa te za ta norĩ hã rowairébé haré na te te 're huri, rowede 'rã dahãimana u'asi zém nhomri'wai 'rã hã. 'Ri nho'ômo u te za duré rowairébé haré na 're sisisi, 'ridawa isa'ëtē na. ¹⁵Tane nheré, ni'wam norĩ 'ri nho'ômo nhiti te za rowi 're hãimana za'ra, marĩ iwasété uptabi na 're ihãimana wasété za'ra mono norĩ hã, duré abzé tede'wa norĩ hã, duré hãimana nhiséb ãna dasina dahãimana na 're ihãimana za'ra mono norĩ hã, duré dapãri'wa norĩ hã, duré romhãiba na 're iwata za'ra mono norĩ hã, duré 're isadawa nhipse za'ra mono norĩ timreme na, niwamhã marĩ te te 're i'manharĩ wasété za'ra mono na zama.

¹⁶Tawamhã Zezusi hã te duré tinha, âne:

— Wa hã Zezusi, ãte hãwa hawi romhuri'wa hã wa ãma atēme satōrĩ za'ra wa'wa, asiré 're i'ai'rã'ötō wa'aba mono norĩ ma, ã hã rowasu'u te te aima wasu'u za'ra wa'aba da. Wa hã Davihi nhihudu. Wa hã duré irã uptabi, wasi wawē awē u te te 're irob'uiwē mono ne.

¹⁷'Re ihãimana u'asi mono Pē'ezani duré Pone'ërebã mro da ihãimana me, te 're hãrã u'asi zahuré, âne:

— We ãwa aimorĩ!

Tawamhã ni'wa ãne hã te te wapari wamhã, te za duré ta hã 're hãrã, âne:

— We āwa aimorī!

Duré ni'wa 'rubu wamhã, wei morī! Duré ni'wa hã â u'â dahâimana u'âsi zém nhomri'wa, wa'âbâ āna te te hâ'rêne da, te te sima wẽ wamhã, te te sima a'âri!

Zuwã hã te te irob'ui'ééré 'rāsutuzé

¹⁸ Wa hã Zuwã, romreme pire na wa za oto āma aipo're pu'u za'ra wa'wa, ā hã ibaihã na romhã ré za iromhâimana za'ra zé te āma i'aipo're pu'u za'ra wa'aba zém na: Ni'wa sihawī siwa'ru marī na āma sipai wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za tinhimihâzé rob'manharī pipa na hã āma tãma sisiwi, ā hã ibaihã na iwasu'u ihâimana za'ra na hã. ¹⁹ Duré ā hã ibaihã na za iromhâimana mono zém na romhã'rézé ihâimana hã, ni'wa te te 'maiwazere wamhã, 'Re ihâimana u'âsi mono hã te za tiwi azani, ā hã ibaihã na marī iwẽ te te dama 're i'apisutu mono zé hã, duré rowede 'rã dahâimana u'âsi zém nhomri'wai 'rã te te 're i'masi mono zé hã, duré 'Ri nho'u iwazé pese āma za 're ihâimana mono zéb zama.

²⁰ Tawamhã ā hã ibaihã na rob'ui'ééré na ihâimana za'ra, te te ĩma i'awaihu hã te āne tinha:

— Tô sena tô. Wa za wei morī su!

Tane tô! Wanhīb'apito Zezusi, we apâ aimorī su'u!

²¹ Wanhīb'apito Zezusihi nhimizawizé, uburé da'āma 're ihâimana u'âsi za'ra mono da si, iwẽ hã.

Leia o Novo Testamento

Janeiro

<i>data</i>	<i>seleção</i>	<i>data</i>	<i>seleção</i>
1	Mateu 1.1–2.12	17	Mateu 12.1-21
2	Mateu 2.13–3.6	18	Mateu 12.22-45
3	Mateu 3.7–4.11	19	Mateu 12.46–13.23
4	Mateu 4.12-25	20	Mateu 13.24-46
5	Mateu 5.1-26	21	Mateu 13.47–14.12
6	Mateu 5.27-48	22	Mateu 14.13-36
7	Mateu 6.1-24	23	Mateu 15.1-28
8	Mateu 6.25–7.14	24	Mateu 15.29–16.12
9	Mateu 7.15-29	25	Mateu 16.13–17.9
10	Mateu 8.1-17	26	Mateu 17.10-27
11	Mateu 8.18-34	27	Mateu 18.1-22
12	Mateu 9.1-17	28	Mateu 18.23–19.12
13	Mateu 9.18-38	29	Mateu 19.13-30
14	Mateu 10.1-23	30	Mateu 20.1-28
15	Mateu 10.24–11.6	31	Mateu 20.29–21.22
16	Mateu 11.7-30		

Fevereiro

<i>data</i>	<i>seleção</i>	<i>data</i>	<i>seleção</i>
1	Mateu 21.23-46	15	Marcu 1.1-28
2	Mateu 22.1-33	16	Marcu 1.29–2.12
3	Mateu 22.34–23.12	17	Marcu 2.13–3.6
4	Mateu 23.13-39	18	Marcu 3.7-30
5	Mateu 24.1-28	19	Marcu 3.31–4.25
6	Mateu 24.29-51	20	Marcu 4.26–5.20
7	Mateu 25.1-30	21	Marcu 5.21-43
8	Mateu 25.31–26.13	22	Marcu 6.1-29
9	Mateu 26.14-46	23	Marcu 6.30-56
10	Mateu 26.47-68	24	Marcu 7.1-23
11	Mateu 26.69–27.14	25	Marcu 7.24–8.10
12	Mateu 27.15-31	26	Marcu 8.11–9.1
13	Mateu 27.32-66	27	Marcu 9.2-29
14	Mateu 28.1-20	28	Marcu 9.30–10.12

Março

<i>data</i>	<i>seleção</i>	<i>data</i>	<i>seleção</i>
1	Marcu 10.13-31	17	Luca 2.36-52
2	Marcu 10.32-52	18	Luca 3.1-22
3	Marcu 11.1-26	19	Luca 3.23-38
4	Marcu 11.27-12.17	20	Luca 4.1-30
5	Marcu 12.18-37	21	Luca 4.31-5.11
6	Marcu 12.38-13.13	22	Luca 5.12-28
7	Marcu 13.14-37	23	Luca 5.29-6.11
8	Marcu 14.1-21	24	Luca 6.12-38
9	Marcu 14.22-52	25	Luca 6.39-7.10
10	Marcu 14.53-72	26	Luca 7.11-35
11	Marcu 15.1-47	27	Luca 7.36-8.3
12	Marcu 16.1-20	28	Luca 8.4-21
13	Luca 1.1-25	29	Luca 8.22-39
14	Luca 1.26-56	30	Luca 8.40-9.6
15	Luca 1.57-80	31	Luca 9.7-27
16	Luca 2.1-35		

Abril

<i>data</i>	<i>seleção</i>	<i>data</i>	<i>seleção</i>
1	Luca 9.28-50	16	Luca 18.1-17
2	Luca 9.51-10.12	17	Luca 18.18-43
3	Luca 10.13-37	18	Luca 19.1-27
4	Luca 10.38-11.13	19	Luca 19.28-48
5	Luca 11.14-36	20	Luca 20.1-26
6	Luca 11.37-12.7	21	Luca 20.27-47
7	Luca 12.8-34	22	Luca 21.1-28
8	Luca 12.35-59	23	Luca 21.29-22.13
9	Luca 13.1-21	24	Luca 22.14-34
10	Luca 13.22-14.6	25	Luca 22.35-53
11	Luca 14.7-35	26	Luca 22.54-23.12
12	Luca 15.1-32	27	Luca 23.13-43
13	Luca 16.1-18	28	Luca 23.44-24.12
14	Luca 16.19-17.10	29	Luca 24.13-53
15	Luca 17.11-37	30	Zuã 1.1-28

Maiο

<i>data</i>	<i>seleção</i>	<i>data</i>	<i>seleção</i>
1	Zuã 1.29-51	8	Zuã 5.24-47
2	Zuã 2.1-25	9	Zuã 6.1-21
3	Zuã 3.1-21	10	Zuã 6.22-40
4	Zuã 3.22-4.3	11	Zuã 6.41-71
5	Zuã 4.4-42	12	Zuã 7.1-29
6	Zuã 4.43-54	13	Zuã 7.30-52
7	Zuã 5.1-23	14	Zuã 7.53-8.20

<i>data</i>	<i>seleção</i>	<i>data</i>	<i>seleção</i>
15	Zuã 8.21-30	24	Zuã 13.31-14.14
16	Zuã 8.31-59	25	Zuã 14.15-31
17	Zuã 9.1-41	26	Zuã 15.1-27
18	Zuã 10.1-21	27	Zuã 16.1-33
19	Zuã 10.22-42	28	Zuã 17.1-26
20	Zuã 11.1-53	29	Zuã 18.1-24
21	Zuã 11.54-12.19	30	Zuã 18.25-19.22
22	Zuã 12.20-50	31	Zuã 19.23-42
23	Zuã 13.1-30		

Junho

<i>data</i>	<i>seleção</i>	<i>data</i>	<i>seleção</i>
1	Zuã 20.1-31	16	Atu 10.34-48
2	Zuã 21.1-25	17	Atu 11.1-30
3	Atu 1.1-26	18	Atu 12.1-23
4	Atu 2.1-47	19	Atu 12.24-13.12
5	Atu 3.1-26	20	Atu 13.13-41
6	Atu 4.1-37	21	Atu 13.42-14.7
7	Atu 5.1-42	22	Atu 14.8-28
8	Atu 6.1-15	23	Atu 15.1-35
9	Atu 7.1-29	24	Atu 15.36-16.15
10	Atu 7.30-50	25	Atu 16.16-40
11	Atu 7.51-8.13	26	Atu 17.1-34
12	Atu 8.14-40	27	Atu 18.1-21
13	Atu 9.1-25	28	Atu 18.22-19.12
14	Atu 9.26-43	29	Atu 19.13-41
15	Atu 10.1-33	30	Atu 20.1-38

Julho

<i>data</i>	<i>seleção</i>	<i>data</i>	<i>seleção</i>
1	Atu 21.1-16	17	Roma norĩ 4.1-12
2	Atu 21.17-36	18	Roma norĩ 4.13-5.5
3	Atu 21.37-22.16	19	Roma norĩ 5.6-21
4	Atu 22.17-23.10	20	Roma norĩ 6.1-23
5	Atu 23.11-35	21	Roma norĩ 7.1-14
6	Atu 24.1-27	22	Roma norĩ 7.15-8.6
7	Atu 25.1-27	23	Roma norĩ 8.7-21
8	Atu 26.1-32	24	Roma norĩ 8.22-39
9	Atu 27.1-20	25	Roma norĩ 9.1-21
10	Atu 27.21-44	26	Roma norĩ 9.22-10.13
11	Atu 28.1-31	27	Roma norĩ 10.14-11.12
12	Roma norĩ 1.1-17	28	Roma norĩ 11.13-36
13	Roma norĩ 1.18-32	29	Roma norĩ 12.1-21
14	Roma norĩ 2.1-24	30	Roma norĩ 13.1-14
15	Roma norĩ 2.25-3.8	31	Roma norĩ 14.1-23
16	Roma norĩ 3.9-31		

Agosto

<i>data</i>	<i>seleção</i>	<i>data</i>	<i>seleção</i>
1	Roma nori 15.1-21	17	1 Coriutu nori 11.2-16
2	Roma nori 15.22-16.7	18	1 Coriutu nori 11.17-34
3	Roma nori 16.8-27	19	1 Coriutu nori 12.1-26
4	1 Coriutu nori 1.1-17	20	1 Coriutu nori 12.27-13.13
5	1 Coriutu nori 1.18-2.5	21	1 Coriutu nori 14.1-17
6	1 Coriutu nori 2.6-3.4	22	1 Coriutu nori 14.18-40
7	1 Coriutu nori 3.5-23	23	1 Coriutu nori 15.1-28
8	1 Coriutu nori 4.1-21	24	1 Coriutu nori 15.29-58
9	1 Coriutu nori 5.1-13	25	1 Coriutu nori 16.1-24
10	1 Coriutu nori 6.1-20	26	2 Coriutu nori 1.1-11
11	1 Coriutu nori 7.1-24	27	2 Coriutu nori 1.12-2.11
12	1 Coriutu nori 7.25-40	28	2 Coriutu nori 2.12-17
13	1 Coriutu nori 8.1-13	29	2 Coriutu nori 3.1-18
14	1 Coriutu nori 9.1-18	30	2 Coriutu nori 4.1-12
15	1 Coriutu nori 9.19-10.13	31	2 Coriutu nori 4.13-5.10
16	1 Coriutu nori 10.14-11.1		

Setembro

<i>data</i>	<i>seleção</i>	<i>data</i>	<i>seleção</i>
1	2 Coriutu nori 5.11-21	16	Galata nori 2.17-3.9
2	2 Coriutu nori 6.1-13	17	Galata nori 3.10-22
3	2 Coriutu nori 6.14-7.7	18	Galata nori 3.23-4.20
4	2 Coriutu nori 7.8-16	19	Galata nori 4.21-5.12
5	2 Coriutu nori 8.1-15	20	Galata nori 5.13-26
6	2 Coriutu nori 8.16-24	21	Galata nori 6.1-18
7	2 Coriutu nori 9.1-15	22	Éféziu nori 1.1-23
8	2 Coriutu nori 10.1-18	23	Éféziu nori 2.1-22
9	2 Coriutu nori 11.1-15	24	Éféziu nori 3.1-21
10	2 Coriutu nori 11.16-33	25	Éféziu nori 4.1-16
11	2 Coriutu nori 12.1-10	26	Éféziu nori 4.17-5.2
12	2 Coriutu nori 12.11-21	27	Éféziu nori 5.3-33
13	2 Coriutu nori 13.1-14	28	Éféziu nori 6.1-24
14	Galata nori 1.1-24	29	Filipu nori 1.1-26
15	Galata nori 2.1-16	30	Filipu nori 1.27-2.18

Outubro

<i>data</i>	<i>seleção</i>	<i>data</i>	<i>seleção</i>
1	Filipu nori 2.19-3.6	8	Colosu nori 3.18-4.18
2	Filipu nori 3.7-4.1	9	1 Tesalonita nori 1.1-2.9
3	Filipu nori 4.2-23	10	1 Tesalonita nori 2.10-3.13
4	Colosu nori 1.1-20	11	1 Tesalonita nori 4.1-5.3
5	Colosu nori 1.21-2.7	12	1 Tesalonita nori 5.4-28
6	Colosu nori 2.8-23	13	2 Tesalonita nori 1.1-12
7	Colosu nori 3.1-17	14	2 Tesalonita nori 2.1-17

<i>data</i>	<i>seleção</i>	<i>data</i>	<i>seleção</i>
15	2 Tesalonita nori 3.1-18	24	2 Timotiu 2.22-3.17
16	1 Timotiu 1.1-20	25	2 Timotiu 4.1-22
17	1 Timotiu 2.1-15	26	Titu 1.1-16
18	1 Timotiu 3.1-16	27	Titu 2.1-14
19	1 Timotiu 4.1-16	28	Titu 2.15-3.15
20	1 Timotiu 5.1-25	29	Filemo 1.1-25
21	1 Timotiu 6.1-21	30	Ebreu 1.1-14
22	2 Timotiu 1.1-18	31	Ebreu 2.1-18
23	2 Timotiu 2.1-21		

Novembro

<i>data</i>	<i>seleção</i>	<i>data</i>	<i>seleção</i>
1	Ebreu 3.1-19	16	Ebreu 13.1-25
2	Ebreu 4.1-13	17	Tiagu 1.1-18
3	Ebreu 4.14-5.14	18	Tiagu 1.19-2.17
4	Ebreu 6.1-20	19	Tiagu 2.18-3.18
5	Ebreu 7.1-19	20	Tiagu 4.1-17
6	Ebreu 7.20-28	21	Tiagu 5.1-20
7	Ebreu 8.1-13	22	1 Pedru 1.1-12
8	Ebreu 9.1-10	23	1 Pedru 1.13-2.10
9	Ebreu 9.11-28	24	1 Pedru 2.11-3.7
10	Ebreu 10.1-18	25	1 Pedru 3.8-4.6
11	Ebreu 10.19-39	26	1 Pedru 4.7-5.14
12	Ebreu 11.1-16	27	2 Pedru 1.1-21
13	Ebreu 11.17-31	28	2 Pedru 2.1-22
14	Ebreu 11.32-12.13	29	2 Pedru 3.1-18
15	Ebreu 12.14-29	30	1 Zuã 1.1-10

Dezembro

<i>data</i>	<i>seleção</i>	<i>data</i>	<i>seleção</i>
1	1 Zuã 2.1-17	17	Apocalipsi 8.1-13
2	1 Zuã 2.18-3.2	18	Apocalipsi 9.1-21
3	1 Zuã 3.3-24	19	Apocalipsi 10.1-11
4	1 Zuã 4.1-21	20	Apocalipsi 11.1-19
5	1 Zuã 5.1-21	21	Apocalipsi 12.1-18
6	2 Zuã 1.1-13	22	Apocalipsi 13.1-18
7	3 Zuã 1.1-14	23	Apocalipsi 14.1-20
8	Zuda 1.1-25	24	Apocalipsi 15.1-8
9	Apocalipsi 1.1-20	25	Apocalipsi 16.1-21
10	Apocalipsi 2.1-17	26	Apocalipsi 17.1-18
11	Apocalipsi 2.18-3.6	27	Apocalipsi 18.1-24
12	Apocalipsi 3.7-22	28	Apocalipsi 19.1-21
13	Apocalipsi 4.1-11	29	Apocalipsi 20.1-15
14	Apocalipsi 5.1-14	30	Apocalipsi 21.1-27
15	Apocalipsi 6.1-17	31	Apocalipsi 22.1-21
16	Apocalipsi 7.1-17		

